

ACADEMIA ROMÂNĂ
Institutul de Lingvistică
și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”

D.2145

**DICTIONARUL
CRONOLÓGIC
AL ROMANULUI ROMÂNESC**

DE LA ORIGINI PÂNĂ LA 1989

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

D C R R

**DICȚIONARUL CRONOLOGIC
AL ROMANULUI ROMÂNESC
DE LA ORIGINI PÂNĂ LA 1989**

AUTORI:

Ion ISTRATE

Mircea POPA

Ioan MILEA

Aurel SASU

Doina MODOLA

Elena STAN

Augustin POP

Valentin TAȘCU

Mariana VARTIC

Norme lexicografice și revizie:

Ion ISTRATE

D. 2945

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ ȘI ISTORIE LITERARĂ
„SEXTIL PUȘCARIU”
Cluj-Napoca

DCRR

**DICȚIONARUL CRONOLOGIC
AL ROMANULUI ROMÂNESC
DE LA ORIGINI PÂNĂ LA 1989**

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

2004

Copyright © Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”, Cluj-Napoca,
și Editura Academiei Române.

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate institutului și editurii.

Adresa: EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
Calea 13 Septembrie nr. 13, Sector 5
050 711, București, România
Tel: 4021-411 90 08, 4021-410 32 00
Fax: 4021-410 39 83
E-mail: edacad@ear.ro
Adresa web: www.ear.ro

Redactori: ADRIANA GRECU și MARIANA FOTA
Tehnoredactor: SILVIA DEOCLEȚIAN
Coperta: RĂZVAN-DAN CURELEȚ

Bun de tipar: 26.02.2004. Format: 16/70 × 100.
Coli de tipar: 83,25.
C.Z. pentru biblioteci mari: 859.09-31(032) = 59(09)
C.Z. pentru biblioteci mici: 859.09

ISBN: 973-27-1039-X

Imprimat în România
Tipografia: „SEMNE '94”

PREFAȚĂ

Dicționarul cronologic al romanului românesc de la origini până la 1989 este o lucrare de pionierat, întâiul dicționar de gen din literatura noastră. El își propune să înregistreze și să prezinte, din punct de vedere critic și istorico-literar, toate romanele apărute în volum, în foileton sau fragmentar în România, precum și toate referințele critice privitoare la acestea, extrase din periodicele și volumele consultate. Documentarea s-a făcut pe baza fișierelor, a publicațiilor și a fondului de carte existente la Biblioteca Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca și la Biblioteca Academiei Române din București.

În organizarea materialului documentar, am optat pentru perspectiva cronologică, socotind-o singura în măsură să ofere cea mai fidelă imagine a evoluției genului românesc și a receptării lui critice pe teren național. Dicționarul a presupus și o investigație de arheologie literară. Ne referim la scoaterea din uitare a unor texte mai puțin cunoscute, la reactualizarea unor proiecte nefinalizate, la restituirea unor variante etc. Pe baza acestei bogate informații se pot întreprinde cercetări privind evoluția ideologiei literare, a conceptului de roman, studii asupra actualității și recurenței unor teme și motive, se pot elabora exegeze de sociologie literară, investigații statistice, analize ale dinamicii gustului etc. Fiecare titlu este tratat monografic.

Articolul lexicografic cuprinde informații despre ediția princeps (data și locul tipăririi, tipografia sau editura, numărul de pagini, prefață, postfață, colecție, apariții fragmentare), o secțiune analitică, ce are în vedere tipologia și caracterizarea critică – realizată și prin apelul la opinii deja impuse –, date despre ediții, traduceri, premii literare și o secțiune de referințe critice din periodice și din volume. Dimensiunea articolului variază în funcție de importanța romanului și de valoarea autorului respectiv. Nu de puține ori, spațiul de tratare crește direct proporțional cu numărul comentariilor critice, evaluarea în epocă depinzând și de factori extraliterari (actualitatea subiectelor, reclama, poziția socială a scriitorului etc.).

Pentru perioada de început a romanului românesc (până la 1900), au fost reținute și romanele rămase în manuscris, semnalate și, eventual, publicate ulterior (*Demir* de George Sion sau încercările lui Ion Ghica, G. Baronzi ș.a.). Acestea – între ele și *Geniu pustiu* al lui Mihai Eminescu ori *Thalassa* lui Al. Macedonski – au fost tratate nu la anul apariției editoriale, ci la data redactării lor, pentru a sublinia continuitatea organică în dezvoltarea și afirmarea genului românesc.

Nu ascundem dificultatea de a subsuma speciei unele creații reduse ca dimensiune, dar considerate de autorii lor „romane”. În asemenea cazuri, s-a ținut seamă fie de intenția scriitorului, afirmată de multe ori explicit, fie de folosirea unor procedee specifice romanului (cazul lui N. D. Popescu, creatorul „romanului haiduceș”).

Multe date de istorie literară au fost corectate (titluri, edituri, ani de apariție); surse de informare mai puțin cunoscute au fost recuperate, cele aproximativ două mii de periodice consultate oferind, credem noi, o imagine suficient de exactă a circulației și receptării romanului în cultura română. Consultarea colecțiilor, se înțelege, n-a fost

dintre cele mai ușoare. Multe dintre ele sunt incomplete, altele deteriorate, unele microfilmate, greu de citit. Prin urmare, pentru o viitoare ediție îmbunătățită a lucrării, orice semnalare de noi informații va fi bine venită. Pentru traducerea romanului românesc în alte limbi, ne-am bazat pe fondul de carte al aceluiași bibliotecii, pomenite mai sus. Din păcate, nu există deocamdată posibilitatea unei documentări exhaustive (*Cartea românească în lume*, apărută în 1975, oferă date numai pentru perioada 1945–1972, iar fișierele bibliotecilor au mari lipsuri). Sub toate aspectele, informația a fost înregistrată până la sfârșitul anului 1989. Lucrarea se încheie cu un indice de autori și altul de titluri. Pseudonimele au fost verificate după *Dicționarul de pseudonime* al lui Mihail Straje, natura numelui cu care au fost semnate romanele interesându-ne numai în situațiile în care un scriitor (Vasile Cazan) a publicat romane și sub pseudonim (Vladimir Corbasca, Simona Basarab). În astfel de cazuri, în indicele de autori titlurile au fost centralizate la numele de autor cel mai cunoscut (Vladimir Corbasca), menționându-se între paranteze celelalte semnături.

*

Dicționarul cronologic al romanului românesc de la origini până la 1989 este o lucrare colectivă, opera membrilor colectivului de istorie literară de la Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu” din Cluj-Napoca. El a fost elaborat de-a lungul mai multor ani, în două versiuni. Prima, oprindu-se la anul 1980, a fost înaintată Editurii Academiei în 1986, și, după parcurgerea tuturor fazelor premergătoare publicării, a fost restituită autorilor cu recomandarea imperativă de a se elimina scriitorii indezirabili politic. Lucrarea a beneficiat totuși de un referat extrem de favorabil, semnat de Șerban Cioculescu. Cunoscutul critic și istoric literar aprecia „enormul travaliu al colectivului și, în genere, seriozitatea cercetării”, înscrind lucrarea „printre monumentele bibliografice ale noii noastre culturi”.

Pentru această primă fază operațiile de investigare a presei și a volumelor critice, precum și redactarea articolelor de dicționar au fost realizate pe epoci, după cum urmează: Mircea Popa (1705–1899), Elena Stan (1900–1919), Aurel Sasu, Mariana Vartic (1920–1944), Ion Istrate (1945–1964) și Valentin Tașcu (1965–1980). La redactare au participat: Mircea Popa (1705–1899), Elena Stan (1900–1919), Doina Modola, Aurel Sasu, Mariana Vartic (1920–1944), Ion Istrate (1945–1964) și Valentin Tașcu (1965–1980). Pentru perioada interbelică articolele au fost semnate cu inițialele D. M. (Doina Modola), A. S. (Aurel Sasu) și M. V. (Mariana Vartic).

În versiunea a doua, realizată după 1989, *Dicționarului* i s-a adăugat perioada 1981–1989. În acest fel și redactarea anterioară a beneficiat de o substanțială completare sub raport informativ. În această a doua versiune, dicționarul a fost încheiat în 1994. La operațiunile de cercetare a periodicelor și a volumelor au participat: Ion Istrate, Ioan Milea, Doina Modola, Augustin Pop, Mircea Popa, Aurel Sasu, Valentin Tașcu și, pentru scurtă vreme, Corin Braga. Redactarea s-a făcut de către: Ion Istrate, Ioan Milea, Doina Modola, Augustin Pop, Mircea Popa, Mariana Vartic, Aurel Sasu și Valentin Tașcu. Toate articolele din perioada 1981–1989 sunt semnate cu inițialele autorilor.

INDICAȚII PENTRU UTILIZAREA DICȚIONARULUI

În cadrul lucrării de față, fiecare roman a fost tratat o singură dată, la anul apariției editoriale. Romanele neapărute editorial, deci rămase în cuprinsul unor reviste și ziare, s-au lucrat la anul tipăririi lor în presă. Volumele succesive ale aceluiași roman, apărute în ani diferiți, au fost prezentate la volumul întâi și consemnate la anul tipăririi, prin articole de relație. Romanele aparținând unor cicluri au fost tratate independent, menționându-se, de fiecare dată, apartenența la ciclul respectiv. De la regula generală a tratării la anul apariției editoriale fac excepție o suită de romane și fragmente de roman elaborate în perioada de până la 1900. În cazul acestora, datorită distanței foarte mari până la anul apariției în volum, s-a adoptat principiul tratării la anul redactării sau la acela al primei apariții în presă.

În formă completă, articolul de prezentare cuprinde, pentru fiecare roman, cinci secțiuni. În cea dintâi, sunt reproduse numele și prenumele autorului – cu menționarea pseudonimului, în cazul în care acesta a publicat romane sub mai multe nume –, titlul și subtitlul romanului, localitatea, editura sau tipografia, anul, numărul de pagini, colecția, indicații privitoare la viața cărții (prefete și postfete, fragmente apărute în presă, retipăriri cu modificări substanțiale de text etc.), precum și o prezentare istorico-literară. Secțiunile următoare cuprind, în ordine, reeditările, traducerile, premiile și referințele critice, fiecare fiind structurată după criteriul cronologic. Informația bibliografică extrasă din presă cuprinde, în succesiune strictă, următoarele elemente: prenumele și numele autorului, titlul articolului, numele sau sigla publicației, anul de apariție în cifre romane și arabe (numai în arabe, când anul nu era menționat și în cifre romane), numărul (excepție fac acele publicații unde acesta n-a putut fi stabilit), precum și pagina sau paginile unde se găsește informația, după formula: Ion Barbu, *Răsăritul craiilor*, ULO, I, 1929, 103, 2. Din motive de spațiu, în cadrul listei de referințe critice n-a fost menționat titlul cronicii și al recenziei, dacă aceasta reproducea titlul cărții și numele autorului ori apărea într-o rubrică specială. Pentru cărți, informația bibliografică cuprinde, în aceeași ordine, sigla corespunzătoare volumului și pagina sau paginile unde se găsește informația. În cadrul fiecărui articol, informația extrasă din cărți și reviste nesiglate s-a reprodus prin transcrierea tuturor elementelor bibliografice necesare. Referințele critice din volume sunt grupate, în cadrul fiecărui an, după cele din periodice, în ordine alfabetică. Când romanul a apărut anterior într-o limbă străină, am ținut să marcăm aceasta la anul tratării, care este cel al variantei românești, imediat după prezentarea editorială (vezi cazul Panait Istrati). Pentru ușurarea consultării dicționarului, în corpur lucrării s-au folosit următoarele semne grafice:

- ◆ = indică, pentru perioada de până la 1900, tratarea unui roman sau a unui fragment de roman apărut în volum la anul redactării sau la cel al publicării sale în ziar sau revistă;
- = indică faptul că e vorba de tratarea unui roman sau fragment de roman apărut în presă;

- * = indică tratarea unui roman ce nu a putut fi consultat sau a fost consultat într-o ediție ulterioară;
- ▼ = indică secțiunea cuprinzând reeditările;
- = indică secțiunea cuprinzând traducerile;
- = indică secțiunea cuprinzând premiile;
- ◆ = indică secțiunea referințelor critice;
- = indică prezența unei liste de referințe critice generale, dată doar la primul roman al unui autor, sau trimite, în cazul celorlalte romane, la această listă;
- ~ = înlocuiește numele autorului romanului;
- ≈ = înlocuiește titlul romanului;
- *.* = ține locul numelui autorului în cazul unui articol nesemnat.

Cum e și firesc, nu s-au folosit tilde în cadrul siglelor, chiar dacă acestea repetau numele autorului și/sau pe cel al romanului.

Prin cei doi indici, de autori și de titluri, dicționarul poate fi consultat nu numai diacronic, ci și monografic, pentru un singur roman sau pentru întreaga operă romanească a unui autor.

ABREVIERI

ad.	= adnotată	introd.	= introducere
bibl.	= bibliografie	îngr.	= îngrijită
B.p.t.	= Biblioteca pentru toți	lb.	= limbă
c.	= caiet	lit.	= literatură
cap.	= capitol	mem.	= memoriul
E.A.	= Editura Academiei	ms.	= manuscrisul
ed.	= ediție	nr.	= numărul
E.D.P.	= Editura Didactică și Pedagogică	p.	= pagina
E.M.	= Editura Militară	postf.	= postfață
E.P.L.	= Editura pentru Literatură	pref.	= prefață
E.P.L.U.	= Editura pentru Literatură Universală	publ.	= publicat de
E.S.P.L.A.	= Editura de Stat pentru Literatură și Artă	reed.	= reeditare
E.Ș.	= Editura Științifică	republ.	= republicat
E.Ș.E.	= Editura Științifică și Enciclopedică	rev.	= revistă
E.T.	= Editura Tineretului	s.	= seria
F.R.P.L.A.	= Fundația Regală pentru Literatură și Artă	sec.	= secolul
fasc.	= fasciculă	supl.	= supliment
f.a.	= fără an	ș.u.	= și următorii
f.l.	= fără localitate	t.	= tomul
f.rev.	= foiletonul revistei	Tip.	= tipografia
f.z.	= foiletonul ziarului	tr.	= tradus, traducere
i.	= interviu	v.	= vezi
		vol.	= volumul, volumele
		z.	= ziarul

BIBLIOGRAFIE

A. ISTORII LITERARE, MONOGRAFII, STUDII

- Acsan, *Orfeu* – Ion Acsan, *Orfeu și Euridice în literatura universală*, antologie, studiu introductiv și note de Ion Acsan, București, Albatros, 1981.
- Adam, *Planetariu* – Ioan Adam, *Planetariu*, București, Eminescu, 1984.
- Adam, *Zamfirescu* – Ioan Adam, *Introducere în opera lui Duiliu Zamfirescu*, București, Minerva, 1979.
- Adamescu, *Contribuțiune*, I–III – Gh. Adamescu, *Contribuțiune la bibliografia românească*, I–III, București, Cartea Românească, Tip. profesională Dim. C. Ionescu, Casa Școalelor, 1921–1928.
- Adamescu, *Ist. lit.* – Gh. Adamescu, *Istoria literaturii române*, București, Alcalay, 1913.
- Aderca, *Contribuții*, I–II – Felix Aderca, *Contribuții critice*, I–II, ed., pref. și note de Margareta Feraru, București, Minerva, 1983–1988.
- Aderca, *Mărturia* – F. Aderca, *Mărturia unei generații*, București, E.P.L., 1967.
- Aderca, *Oameni* – Felix Aderca, *Oameni și idei*, pref. și antologie de Marcel Aderca, ed. îngr. de Marcel Aderca, note și comentarii de Valentin Chifor, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Alboiu, *Un poet* – George Alboiu, *Un poet printre critici*, București, Cartea Românească, 1979.
- Alecu, *Călinescu* – Viorel Alecu, *G. Călinescu și „Jurnalul literar”*, București, Minerva, 1989.
- Alecu, *Opera* – Viorel Alecu, *Opera literară a lui G. Călinescu*, București, Albatros, 1974.
- Alexandrescu, *Confesiuni* – Matei Alexandrescu, *Confesiuni literare*, I, București, Minerva, 1971.
- * ***, *Alte* – * ***, *Alte 13 „Rotonda 13”*, pref. de Edgar Papu, București, Muzeul Literaturii Române, 1981.
- * ***, *Amintiri* – * ***, *Amintiri și evocări despre E. Lovinescu*, ed. îngr., pref., tabel cronologic și bibliografie de Ion Nuță, Iași, Junimea, 1981.
- Anania, *Rotonda* – Valeriu Anania, *Rotonda plopiiilor aprinși*, București, Cartea Românească, 1983.
- Andrău, *Elemente* – Ion Andrău, *Elemente de teorie literară pentru elevi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.
- Andrescu, *Sorescu* – Mihaela Andreescu, *Marin Sorescu. Instantaneu critic*, București, Albatros, 1983.
- Andriescu, *Disocieri* – Al. Andriescu, *Disocieri*, Iași, Junimea, 1973.
- Andriescu, *Relief* – Al. Andriescu, *Relief contemporan*, Iași, Junimea, 1974.
- Andriescu, *Stil* – Al. Andriescu, *Stil și limbaj*, Iași, Junimea, 1977.
- Anghel, *Arhivă* – Paul Anghel, *Arhivă sentimentală*, București, E.P.L., 1968.
- Anghel, *Noua arhivă* – Paul Anghel, *Noua arhivă sentimentală*, București, Eminescu, 1975.
- Angheliescu, *Barocul* – Adrian Angheliescu, *Barocul în proza lui Argehezi*, București, Minerva, 1988.
- Angheliescu, *Creafte* – Adrian Angheliescu, *Creafte și viață*, București, Eminescu, 1978.
- Angheliescu, *Lectura* – Mircea Angheliescu, *Lectura operii*, București, Cartea Românească, 1986.
- Angheliescu, *Textul* – Mircea Angheliescu, *Textul și realitatea*, București, Eminescu, 1988.
- Antonescu, *Scritori* – Nae Antonescu, *Scritorii uitați*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980.
- Antonesei, *Semnele* – Liviu Antonesei, *Semnele timpului*, Iași, Junimea, 1988.
- Apetroaie, *Orfeu* – Ion Apetroaie, *Orfeu și Aristarc*, Iași, Junimea, 1989.
- Apetroaie, *V. Voiculescu* – Ion Apetroaie, *V. Voiculescu*, București, Minerva, 1975.
- Apolzan, *Casa* – Mioara Apolzan, *Casa ficțiunii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979.
- Apostolescu, *Studii* – Nicolae I. Apostolescu, *Studii și portrete literare*, ed. îngr. și pref. de Ion M. Dinu, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Aramă, *Colecționarul* – Horia Aramă, *Colecționarul de insule*, București, Cartea Românească, 1981.
- Ardeleanu, *A urî* – Virgil Ardeleanu, *A urî, a iubi*, Cluj, Dacia, 1971.
- Ardeleanu, *Însemnări* – Virgil Ardeleanu, *Însemnări despre proză*, București, E.P.L., 1966.
- Ardeleanu, *Mențiuni* – Virgil Ardeleanu, *Mențiuni*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978.
- Ardeleanu, *Opinii* – Virgil Ardeleanu, *Opinii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975.
- Ardeleanu, *Proza* – Virgil Ardeleanu, *Proza poezilor*, București, E.P.L., 1969.
- Arion, *Interviuri*, I–II – George Arion, *Interviuri*, I, București, Eminescu, 1979; II, București, Albatros, 1982.

- Atanasiu, *Viața* – Victor Atanasiu, *Viața lui Ilie Moromete*, București, Cartea Românească, 1984.
- Baconsky, *Marginalii* – Leon Baconsky, *Marginalii critice și istorico-literare*, București, E.P.L., 1968.
- Balaci, *În fluxul* – Alexandru Balaci, *În fluxul spiritualității*, București, Eminescu, 1987.
- Balaci, *Studii* – Alexandru Balaci, *Studii și note literare*, București, Eminescu, 1979.
- Balotă, *Arghezi* – Nicolae Balotă, *Opera lui Tudor Arghezi*, București, Eminescu, 1979.
- Balotă, *De la Ion* – Nicolae Balotă, *De la Ion la Ioanide*, București, Eminescu, 1974.
- Balotă, *Labirintul* – Nicolae Balotă, *Labirintul*, București, Eminescu, 1970.
- Balotă, *Universul* – Nicolae Balotă, *Universul prozei*, București, Eminescu, 1976.
- Baltag, *Polemos* – Nicolae Baltag, *Polemos*, București, Cartea Românească, 1978.
- Baltazar, *Evocări* – Camil Baltazar, *Evocări și dialoguri literare*, București, Minerva, 1974.
- Baranga, *Teze* – Aurel Baranga, *Teze și paranteze*, București, Eminescu, 1974.
- Barbu, *Romanul* – Marian Barbu, *Romanul de mistere în literatura română*, Craiova, Scrisul Românesc, 1981.
- Băileșteanu, *Aorist* – Fănuș Băileșteanu, *Aorist. Proză, prozatori, proporții*, București, Eminescu, 1988.
- Băileșteanu, *Introducere* – Fănuș Băileșteanu, *Introducere în opera lui Mihail Sadoveanu*, București, Minerva, 1977.
- Băileșteanu, *Refracții* – Fănuș Băileșteanu, *Refracții*, București, Cartea Românească, 1980.
- Bălan, *Condiția* – Ion Dodu Bălan, *Condiția creației*, București, E.P.L., 1968.
- Bălan, *Constelații* – Ion Dodu Bălan, *Constelații diurne*, București, Albatros, 1979.
- Bălan, *Ethos* – Ion Dodu Bălan, *Ethos și cultură*, București, Albatros, 1972.
- Bălan, *Pietre* – Ion Dodu Bălan, *Pietre pentru timpul lor*, București, Cartea Românească, 1985.
- Bălan, *Repere* – Ion Dodu Bălan, *Repere critice*, București, Eminescu, 1988.
- Bălan, *Slavici* – Ion Dodu Bălan, *Ioan Slavici sau Roata de la Carul Mare*, București, Albatros, 1985.
- Bălan, *Valori* – Ion Dodu Bălan, *Valori literare*, București, E.P.L., 1966.
- Bălăeț, *Radu Ionescu* – Dumitru Bălăeț, *Radu Ionescu, un fiu al fanteziei*, București, Minerva, 1985.
- Bălu, *Călinescu* – Ion Bălu, *G. Călinescu*, București, Cartea Românească, 1970.
- Bălu, *Cezar Petrescu* – Ion Bălu, *Cezar Petrescu*, București, Albatros, 1972.
- Bălu, *M. Preda* – Ion Bălu, *Marin Preda*, București, Albatros, 1976.
- Bălu, *Viața* – Ion Bălu, *Viața lui G. Călinescu*, București, Cartea Românească, 1981.
- Băncilă, *Portrete și semnificații* – Vasile Băncilă, *Portrete și semnificații*, ed. îngr. și adnotată de Ileana Băncilă, pref. de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Eminescu, 1987.
- Bărbulescu, *Comentarii* – Simion Bărbulescu, *Comentarii critice*, București, E.P.L., 1969.
- Bărbulescu, *Demostene Botez* – Simion Bărbulescu, *Demostene Botez. Viața ca roman trăit*, București, Albatros, 1983.
- Bărbulescu, *Profiluri* – Simion Bărbulescu, *Profiluri literare contemporane*, București, Cartea Românească, 1987.
- Bârlea, *O româncă* – Petre Gheorghe Bârlea, *O româncă spre Polul Nord. Pe urmele Smarandei Gheorghiu*, București, Sport-Turism, 1988.
- Biberi, *Eseuri* – Ion Biberi, *Eseuri literare, filozofice și artistice*, București, Minerva, 1982.
- Biberi, *Études* – Ion Biberi, *Études sur la littérature roumaine contemporaine*, Paris, Editions Corymbe, 1937.
- Biberi, *Lumea* – Ion Biberi, *Lumea de mâine*, București, Forum, 1946.
- Birăescu, *Condiția* – Traian Liviu Birăescu, *Condiția romanului*, Cluj, Dacia, 1971.
- Blandiana, Rusan, *Convorbiri* – Ana Blandiana și Romulus Rusan, *Convorbiri subiective*, București, Albatros, 1971.
- Bogdan-Duică, *Studii* – G. Bogdan-Duică, *Studii și articole*, ed. îngr., note și pref. de D. Petrescu, București, Minerva, 1975.
- Bojin, *Studii* – Al. Bojin, *Studii de stil și limbă literară*, București, E.D.P., 1968.
- Botez, *Figuri* – Octav Botez, *Figuri și note istorico-literare*, București, Casa Școalelor, 1944.
- Botez, *Memorii* – Demostene Botez, *Memorii*, București, Minerva, 1970.
- Botez, *Pe marginea* – Octav Botez, *Pe marginea cărților. Scriitorii români și străini*, Iași, Viața Românească, 1923.
- Botez, *Scrieri* – Octav Botez, *Scrieri*, Iași, Junimea, 1977.
- Bottea, *Game* – Horia Bottea, *Game și pendulări*; cu o evocare de Geo Bogza și patru scrisori inedite ale lui Tudor Arghezi către autor; ed. îngr. de Zaharia Macovei și Ilie Radu Nandra, posif. de Ilie Radu Nandra, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Boureaun, *Funia* – Radu Boureaun, *Funia de nisip*, București, Cartea Românească, 1972.

- Braga, *Destinul* – Mircea Braga, *Destinul unor structuri literare*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979.
- Braga, *Istoria* – Mircea Braga, *Istoria literară ca pretext*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982.
- Bratu, *Cronici*, I-II – Savin Bratu, *Cronici*, I-II, București, E.S.P.L.A., 1957.
- Bratu, *Eroul* – Savin Bratu, *Eroul timpurilor noastre*, București, E.S.P.L.A., 1955.
- Bratu, *Ibrăileanu* – Savin Bratu, *Moștenirea lui G. Ibrăileanu*, București, E.S.P.L.A., 1955.
- Bratu, *Ipoteze* – Savin Bratu, *Ipoteze și ipostaze*, București, Minerva, 1973.
- Bratu, *Sadoveanu* – Savin Bratu, *Mihail Sadoveanu, o biografie a operei*, București, E.P.L., 1963.
- Breazu, *Literatura* – Ion Breazu, *Literatura Transilvaniei. Studii. Articole. Conferințe*, București, Casa Școalelor, 1944.
- Breazu, *Studii*, I-II – Ion Breazu, *Studii de literatură română și comparată*, I-II, ed. îngr., bibliografie și indice de nume de Mircea Curticeanu, Cluj, Dacia, 1970-1973.
- Brezeanu, *Tranșlații* – Andrei Brezeanu, *Tranșlații*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982.
- Brumaru, *Masca* – Al. I. Brumaru, *Masca Prințepelui*, Cluj-Napoca, Dacia, 1977.
- Bugariu, *Analogon* – Voicu Bugariu, *Analogon. Eseuri și disociații*, București, Cartea Românească, 1981.
- Bugariu, *Incurșiuni* – Voicu Bugariu, *Incurșiuni în literatura de azi*, București, Eminescu, 1971.
- Bugariu, *Stancu* – Voicu Bugariu, *Zaharia Stancu*, București, Albatros, 1974.
- Bugnariu – Domșa – Vatamaniuc, *Slavici. Biobibliografie* – Teofil Bugnariu, Ioan Domșa, Dimitrie Vatamaniuc, *Ioan Slavici, 1848-1925. Biobibliografie*, București, E. Ș. E., 1973.
- Bulgăr, *Studii* – Gheorghe Bulgăr, *Studii de stilistică și limbă literară*, București, E.D.P., 1971.
- Busuioceanu, *Ethos* – Al. Busuioceanu, *Ethos*, București, Cugetarea – Delafraș, 1941.
- Buzilă, *Mărturii* – Boris Buzilă, *Mărturii în amurg*, Cluj, Dacia, 1974.
- Buzura, *Bloc-notes* – Augustin Buzura, *Bloc-notes*, Cluj, Dacia, 1981.
- Caietele Mihai Eminescu* – *Caietele Mihai Eminescu*, studii, articole, note, documente, iconografie și bibliografie prezentate de Marin Bucur, I-V, București, Eminescu, 1972-1980.
- * * *, *Camil Petrescu interpretat de...* – * * *, *Camil Petrescu interpretat de...*, ed. îngr. de Liviu Călin, București, Eminescu, 1972; pref. și antologie de Paul Dugneanu, București, Eminescu, 1984.
- Cantemir, *Studii* – Traian Cantemir, *Studii de literatură*, Iași, Junimea, 1983.
- Caracostea, *Scrieri*, I-II – Dumitru Caracostea, *Scrieri alese*, I-II, ed. îngr., pref. și note de Mircea Angheliescu, București, Minerva, 1986-1988.
- Caraman, *Pământ* – Petru Caraman, *Pământ și apă*, Iași, Junimea, 1984.
- Cardaș, *Istoria* – Gh. Cardaș, *Istoria literaturii românești de la origine până în zilele noastre*, București, Oltenia, 1938.
- Carianopol, *Scriitori* – Virgil Carianopol, *Scriitori care au devenit amintiri*, București, Minerva, 1973.
- Cazacu, *Sinteza* – Mihai Cazacu, *Sinteza sadove-niană*, București, Litera, 1982.
- Cazimir, *Nu numai* – Ștefan Cazimir, *Nu numai Caragiule*, București, Cartea Românească, 1984.
- Călin, *Articole* – Vera Călin, *Articole de critică*, București, E.S.P.L.A., 1954.
- Călin, *Camil Petrescu* – Liviu Călin, *Camil Petrescu în oglinzi paralele*, București, Eminescu, 1976.
- Călin, *Clasici* – Vera Călin, *Pomind de la clasici*, București, E.S.P.L.A., 1957.
- Călin, *Curentele* – Vera Călin, *Curentele literare și evocarea istorică*, București, E.P.L., 1963.
- Călin, *Portrete* – Liviu Călin, *Portrete și opinii literare*, București, Albatros, 1972.
- Călin, *Recitind* – Liviu Călin, *Recitind clasicii*, Iași, Junimea, 1975.
- Călinescu, *Biblioteca* – Alexandru Călinescu, *Biblioteca deschise*, București, Cartea Românească, 1986.
- Călinescu, *Cronicile* – G. Călinescu, *Cronicile optimistului*, București, E.P.L., 1964.
- Călinescu, *Eminescu 1* – G. Călinescu, *Opera lui Mihai Eminescu*, I-V, București, Cultura Națională, F.R.P.L.A., 1934-1936.
- Călinescu, *Eminescu 2* – G. Călinescu, *Opera lui Mihai Eminescu*, I-II, București, E.P.L., Minerva, 1969-1970.
- Călinescu, *Eminescu 3* – G. Călinescu, *Opera lui Mihai Eminescu*, I-II, București, Minerva, 1976.
- Călinescu, *Holban* – Al. Călinescu, *Anton Holban – complexul lucidității*, București, Albatros, 1972.
- Călinescu, *Istoria* – G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, F.R.P.L.A., 1941.
- Călinescu, *Literatura* – G. Călinescu, *Literatura nouă*, ed. întocmită și pref. de Al. Piru, Craiova, Scrisul Românesc, 1972.
- Călinescu, *Opera lui Eminescu* – George Călinescu, *Opera lui Mihai Eminescu*, București, Minerva, 1985.
- Călinescu, *Opere*, XII-XIII; XVII – G. Călinescu, *Opere*, XII-XIII. *Opera lui Mihai Eminescu*, București, Minerva, 1976; XVII. *N. Filimon. Gr. M. Alexandrescu*, București, Minerva, 1983.

- Călinescu, *Perspective* – Al. Călinescu, *Perspective critice*, Iași, Junimea, 1978.
- Călinescu, *Studii* – G. Călinescu, *Studii și cercetări de istorie literară*, pref. și note de Al. Piru, București, E. T., 1966.
- Călinescu, *Ulysse* – G. Călinescu, *Ulysse*, București, E.P.L., 1967.
- Căprariu, *Jurnal* – Al. Căprariu, *Jurnal literar*, București, E.P.L., 1967.
- Căpușan, *Imagini* – Cornel Căpușan, *Imagini ale lumii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987.
- Cărturari brașoveni* – *Cărturari brașoveni. Sec. XV–XX. Ghid biobibliografic*, Brașov, Comitetul pentru Cultură și Educație Socialistă, 1972.
- Căndroaveanu, *Literatura* – Hristu Căndroaveanu, *Literatura română pentru copii*, București, Albatros, 1988.
- **, *Ceasuri* – **, *Ceasuri de seară cu Ion Agârbiceanu*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982.
- **, *Centenar* – *Centenar Liviu Rebreanu (1885–1985)*, sub îngrijirea red. Gheorghe Pârja, cuvânt înainte de prof. Ion Hangiu, Bistrița, Societatea de Științe Filologice din R.S.R. Filiala Bistrița, 1986.
- Cerna-Rădulescu, *Arbori* – Al. Cerna-Rădulescu, *Arbori din țara promisă. Liviu Rebreanu, Petre Pandrea, N. Iorga...*, București, Cartea Românească, 1972.
- Cheie-Pantea, *Palingeneza* – Iosif Cheie-Pantea, *Palingeneza valorilor*, Timișoara, Facla, 1982.
- Chendi, *Foiletoane* – Ilarie Chendi, *Foiletoane*, București, Minerva, 1904.
- Chendi, *Fragmente* – Ilarie Chendi, *Fragmente*, București, Minerva, 1905.
- Chendi, *Impresii* – Ilarie Chendi, *Impresii*, București, Cartea Românească, 1924.
- Chendi, *Preludii* – Ilarie Chendi, *Preludii*, București, Minerva, 1903.
- Chendi, *Schițe* – Ilarie Chendi, *Schițe de critică literară*, București, Cultura Națională, 1924.
- Chendi, *Scrieri* – Ilarie Chendi, *Scrieri*, I, ed., pref., tabel cronologic, note și comentarii de Dumitru Bălăeț, București, Minerva, 1988.
- Chinez, *Pagini* – Ion Chinez, *Pagini de critică*, București, E.P.L., 1969.
- Ciobanu, *Critica* – Nicolae Ciobanu, *Critica în primă instanță*, București, Eminescu, 1974.
- Ciobanu, *Eminescu* – Nicolae Ciobanu, *Eminescu – structurile fantasticului narativ*, Iași, Junimea, 1984.
- Ciobanu, *Hortensia Papadat-Bengescu* – Valeriu Ciobanu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, București, E.P.L., 1965.
- Ciobanu, *Incursiuni* – Nicolae Ciobanu, *Incursiuni critice*, Timișoara, Facla, 1975.
- Ciobanu, *Istoria* – Ștefan Ciobanu, *Istoria literaturii române vechi*, ed. îngr., note și pref. de Dan Horia Mazilu, București, Eminescu, 1989.
- Ciobanu, *Însemne*, I–II – Nicolae Ciobanu, *Însemne ale modernității*, I–II, București, Cartea Românească, 1977–1979.
- Ciobanu, *Întâlniri* – Nicolae Ciobanu, *Întâlniri cu opera*, București, Cartea Românească, 1982.
- Ciobanu, *Panoramic* – Nicolae Ciobanu, *Panoramic critic*, București, Cartea Românească, 1972.
- Ciobanu, *Teodoreanu* – Nicolae Ciobanu, *Ionel Teodoreanu. Viața și opera*, București, Minerva, 1970.
- Ciocărlie, *Mari corespondențe* – Livius Ciocărlie, *Mari corespondențe*, București, Cartea Românească, 1981.
- Cioculescu, *Argheziana* – Șerban Cioculescu, *Argheziana*, București, Eminescu, 1985.
- Cioculescu, *Aspecte* – Șerban Cioculescu, *Aspecte literare contemporane*, București, Minerva, 1972.
- Cioculescu, *Itinerar critic*, I–IV – Șerban Cioculescu, *Itinerar critic*, I–IV, București, Eminescu, 1973–1984.
- Cioculescu, *Prozatori* – Șerban Cioculescu, *Prozatori români, de la Mihail Kogălniceanu la Mihail Sadoveanu*, București, Eminescu, 1977.
- Cioculescu, *Varietăți* – Șerban Cioculescu, *Varietăți critice*, București, E.P.L., 1966.
- Cioculescu – Streinu – Vianu, *Istoria* – Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu, Tudor Vianu, *Istoria literaturii române moderne*, I, București, Casa Școalelor, 1944.
- Ciopraga, *Fascinația* – Constantin Ciopraga, *Mihail Sadoveanu. Fascinația tiparelor originare*, București, Eminescu, 1981.
- Ciopraga, *Hortensia Papadat-Bengescu* – Const. Ciopraga, *Hortensia Papadat-Bengescu*, București, Cartea Românească, 1973.
- Ciopraga, *Literatura* – Constantin Ciopraga, *Literatura română între 1900 și 1918*, Iași, Junimea, 1970.
- Ciopraga, *Personalitatea* – Constantin Ciopraga, *Personalitatea literaturii române*, Iași, Junimea, 1973.
- Ciopraga, *Portrete* – Constantin Ciopraga, *Portrete și reflecții literare*, București, E.P.L., 1967.
- Ciopraga, *Propilee* – Constantin Ciopraga, *Propilee*, Iași, Junimea, 1984.
- Ciopraga, *Sadoveanu* – Constantin Ciopraga, *Mihail Sadoveanu*, București, E.T., 1966.
- Ciopraga, *The Personality* – Constantin Ciopraga, *The Personality of Romanian Literature. A Synthesis*, tr. de Ștefan Avădanei, Iași, Junimea, 1981.

- Ciopraga, *Ulysse–Quijote* – Constantin Ciopraga, *Între Ulysse și Don Quijote*, Iași, Junimea, 1978.
- * ***, *Clasa muncitoare*, I–II – * ***, *Clasa muncitoare în literatură. Antologie de texte din literatura română*, I–II, pref. și selecție de Elena Zaharia Filipaș, București, Ion Creangă, 1981.
- Condurache, *Portret* – Val. Condurache, *Portret al criticului în tinerețe*, București, Cartea Românească, 1984.
- Constant, *Evocări* – Eugen Constant, *Evocări*, Craiova, Scrisul Românesc, 1980.
- Constant, *Încrustări* – Eugen Constant, *Încrustări în rama bibliotecii*, Craiova, Tiparul Prietenii Științei, 1930.
- Constantinescu, *Arghezi* – Pompiliu Constantinescu, *Tudor Arghezi*, București, F.R.P.L.A., 1940.
- Constantinescu, *Caleidoscop* – Pompiliu Constantinescu, *Caleidoscop*, București, Cartea Românească, 1974.
- Constantinescu, *Critice* – Pompiliu Constantinescu, *Critice*, București, Vremea, 1933.
- Constantinescu, *Eseuri* – Pompiliu Constantinescu, *Eseuri critice*, București, Casa Școalelor, 1947.
- Constantinescu, *Figuri* – Pompiliu Constantinescu, *Figuri literare*, București, Vremea, 1938; pref. de Gabriel Dimisianu, București, Minerva, 1989.
- Constantinescu, *Mișcarea* – Pompiliu Constantinescu, *Mișcarea literară*, București, Ancora, 1927.
- Constantinescu, *Opere* – Pompiliu Constantinescu, *Opere și autori*, București, Ancora S. Benvenisti, 1928.
- Constantinescu, *Romanul* – Pompiliu Constantinescu, *Romanul românesc interbelic*, antologie, pref. și bibliografie de G. Gheorghiuță, București, Minerva, 1977.
- Constantinescu, *Scrieri*, I–VI – Pompiliu Constantinescu, *Scrieri*, ed. îngr. de Constanța Constantinescu, pref. de Victor Felea, I–VI, București, E.P.L., Minerva, 1967–1972.
- Constantinescu, *Scrieri alese* – Pompiliu Constantinescu, *Scrieri alese*, ed. îngr. și prefațată de L. Voita, București, E.S.P.L.A., 1957.
- Constantinescu, *Studii* – Pompiliu Constantinescu, *Studii și cronici literare*, pref. și tabel cronologic de Cornel Regman, București, Minerva, 1981.
- Constantinescu, *Studii literare* – Emilian I. Constantinescu, *Studii literare*, ed. îngr., pref. și note de Cristian Popescu, cu o postf. de Șerban Cioculescu, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Corbea, *Memorii* – Dumitru Corbea, *Memorii*, București, Cartea Românească, 1982.
- Corbea, Florescu, *Biografii* – Ileana Corbea, Nicolae Florescu, *Biografii posibile. Interviuri*, București, Eminescu, 1973; București, Eminescu, 1976; București, Eminescu, 1962.
- Cornea, *De la Alecsandrescu* – Paul Cornea, *De la Alecsandrescu la Eminescu*, București, E. P. L., 1966.
- Cornea *Itinerar* – Paul Cornea, *Itinerar printre clasici*, București, Eminescu, 1984.
- Cornea, *Oamenii* – Paul Cornea, *Oamenii începutului de drum*, București, Cartea Românească, 1974.
- Cornea, *Originile* – Paul Cornea, *Originile romanțismului românesc*, București, Minerva, 1972.
- Cornea, *Studii* – Paul Cornea, *Studii de literatură română modernă*, București, E. P. L., 1962.
- Cornea – Păcurariu, *Istoria* – Paul Cornea și Dumitru Păcurariu, *Curs de istoria literaturii române moderne*, București, E.D.P., 1962.
- Coroiu, *Dialoguri*, I–II – Constantin Coroiu, *Dialoguri literare*, I, Iași, Junimea, 1976; II, București, Eminescu, 1980.
- Cosma, *Geneza* – Anton Cosma, *Geneza romanului românesc*, București, Eminescu, 1985.
- Cosma, *Romanul românesc* – Anton Cosma, *Romanul românesc și problematica omului contemporan*, Cluj-Napoca, Dacia, 1977.
- Cosma, *Romanul* – Anton Cosma, *Romanul românesc contemporan (1945–1985)*, I. Realismul, București, Eminescu, 1988.
- Cotruș, *Opera* – Ovidiu Cotruș, *Opera lui Mateiu I. Caragiale*, București, Minerva, 1977.
- Craia, *Aventura* – Sultana Craia, *Aventura memoriei*, București, Eminescu, 1983.
- Craia, *Fețele* – Sultana Craia, *Fețele orașului*, București, Eminescu, 1988.
- Craia, *Orizontul* – Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română*, București, Eminescu, 1985.
- Crăciun, *Confesiuni* – Victor Crăciun, *Confesiuni sonore*, București, Cartea Românească, 1980.
- Creția, *Epos* – Petru Creția, *Epos și logos. Studii și interpretări*, București, Univers, 1981.
- Crețu, *Constructori* – Nicolae Crețu, *Constructori ai romanului. Liviu Rebreanu, H. Papadat-Bengescu, Camil Petrescu*, București, Eminescu, 1982.
- Cristea, *Alianțe* – Valeriu Cristea, *Alianțe literare*, București, Cartea Românească, 1977.
- Cristea, *Domeniul* – Valeriu Cristea, *Domeniul criticii*, București, Cartea Românească, 1975.
- Cristea, *Fereastra criticului* – Valeriu Cristea, *Fereastra criticului*, București, Cartea Românească, 1987.

- Cristea, *Interpretări* – Valeriu Cristea, *Interpretări critice*, București, Cartea Românească, 1970.
- Cristea, *Modestie* – Valeriu Cristea, *Modestie și orgoliu*, București, Eminescu, 1984.
- Cristescu, *Hortensia Papadat-Bengescu* – Maria-Luiza Cristescu, *Hortensia Papadat-Bengescu – portret de romancier*, București, Albatros, 1976.
- Cristoiu, *Lumea* – Ion Cristoiu, *Lumea literaturii*, București, Eminescu, 1986.
- Crîșan, *Curs* – Alexandru Crîșan, *Curs de istorie a literaturii române*, partea I, Timișoara, Tip. Universității Timișoara, 1972.
- Crîșan, *Ieșirea* – Constantin Crîșan, *Ieșirea din metaforă*, București, Cartea Românească, 1972.
- Crîșan, *Repere* – Constantin Crîșan, *Repere pentru o sociofenomenologie a valorii literare*, București, E.S.E., 1989.
- Crohmălniceanu, *Al doilea* – Ovid S. Crohmălniceanu, *Al doilea suflu*, București, Cartea Românească, 1989.
- Crohmălniceanu, *Articole* – Ov. S. Crohmălniceanu, *Articole și cronici*, București, E.S.P.L.A., 1954.
- Crohmălniceanu, *Cronici* – Ov. S. Crohmălniceanu, *Cronici literare (1954–1956)*, București, E.S.P.L.A., 1957.
- Crohmălniceanu, *Cronici și articole* – Ov. S. Crohmălniceanu, *Cronici și articole*, București, E.S.P.L.A., 1953.
- Crohmălniceanu, *Literatura*, I–III – Ov. S. Crohmălniceanu, *Literatura română între cele două războaie mondiale*, I–III, București E.P.L., Minerva, 1967–1975.
- Crohmălniceanu, *Pâinea* – Ovid S. Crohmălniceanu, *Pâinea noastră cea de toate zilele*, București, Cartea Românească, 1981.
- Crohmălniceanu, *Peutru* – Ov. S. Crohmălniceanu, *Pentru realismul socialist*, București, E.S.P.L.A., 1960.
- Crohmălniceanu, *Rebreanu* – Ov. S. Crohmălniceanu, *Liviu Rebreanu*, București, E.S.P.L.A., 1954.
- Cruceru, *Dialog* – Constantin Cruceru, *Dialog și stil oral în proza românească actuală*, București, Minerva, 1985.
- Cruceru, *Dialogul* – Constantin Cruceru, *Dialogul în proza artistică actuală. Elemente și procedee ale stilului oral (Marin Preda, Eugen Barbu și Fănuș Neagu)*, București, Tip. Universității din București, 1981.
- Cubleșan, *Miniat-uri* – Constantin Cubleșan, *Miniaturi critice*, București, E.P.L., 1969.
- Culcer, *Citind* – Dan Culcer, *Citind sau trăind literatura*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976.
- Culcer, *Serii* – Dan Culcer, *Serii și grupuri*, București, Cartea Românească, 1981.
- Cunescu, *Galaction* – Gheorghe Cunescu, *Pe urmele lui Gala Galaction*, București, Sport-Turism, 1982.
- Curticeanu, *Critica* – Valentina Marin Curticeanu, *Critica și modelul*, București, Eminescu, 1986.
- Cuțitaru, *Spații* – Virgil Cuțitaru, *Spații*, Iași, Junimea, 1981.
- Damian, *Călinescu* – S. Damian, *G. Călinescu – romancier. Eseu despre măștile jocului*, București, Minerva, 1971.
- Damian, *Direcții* – S. Damian, *Direcții și tendințe în proza nouă*, București, E.P.L., 1963.
- Damian, *Fals tratat* – S. Damian, *Fals tratat despre psihologia succesului*, București, Cartea Românească, 1972.
- Damian, *Intrarea* – S. Damian, *Intrarea în castel*, București, Cartea Românească, 1970.
- Damian, *Încercări* – S. Damian, *Încercări de analiză literară*, București, E.S.P.L.A., 1956.
- Dan, *Confluente* – Ilie Dan, *Confluente*, București, Eminescu, 1980.
- Dan, *Contribuții* – Ilie Dan, *Contribuții*, București, Eminescu, 1978.
- Dan, *Proza* – Sergiu Pavel Dan, *Proza fantastică românească*, București, Minerva, 1974.
- Davidescu, *Aspecte*, I–II – N. Davidescu, *Aspecte și direcții literare. Câteva cărți, câteva idei, câțiva oameni (1914–1921)*, I–II, București, Viața Românească, 1921–1924.
- Davidescu, *Aspecte și direcții* – N. Davidescu, *Aspecte și direcții literare*, București, Minerva, 1975.
- * * *, *De la N. Filimon – * * **, *De la N. Filimon la G. Călinescu. Studii de sociologie a romanului românesc*, București, Minerva, 1982.
- Delavrancea, *Mozaic* – Cella Delavrancea, *Mozaic în timp. Impresii, călătorii, portrete, amintiri*, București, Eminescu, 1973.
- Deleanu, *Glasul* – Marcu Mihail Deleanu, *Glasul pământului. Stilistica motivului în proza literară*, Timișoara, Facla, 1981.
- Demetrescu, *Însemnări* – Romulus Demetrescu, *Însemnări critice*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979.
- Densusianu, *Evoluția* – Ovid Densusianu, *Evoluția estetică a limbii române (curs litografiat)*, I–III, București, 1929–1932.
- Densusianu, *Literatura*, I–III – Ovid Densusianu, *Literatura română modernă*, I–III, București, Editura Librăriei Universale Alcaley, 1933.
- Densusianu, *Opere*, III – Ovid Densusianu, *Opere*, III, ed. îng. de B. Cazacu, V. Rusu și I. Șerb, București, Minerva, 1977.

- Densușianu, *Istoria* – Aron Densușianu, *Istoria limbii și literaturii române*, Iași, Șaraga, 1885.
- Diaconescu, *Gib. Mihăescu*, București, Minerva, 1973.
- Dicționar* – *Dicționar de literatură română*, București, Univers, 1979.
- Dicționarul* – *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, E.A., 1979.
- Dima, *Aspecte* – Al. Dima, *Aspecte și atitudini ideologice*, Turnu-Severin, Datina, 1933.
- Dima, *Concepția* – Al. Dima, *Concepția despre artă și literatură a lui G. Ibrăileanu*, București, E.S.P.L.A., 1955.
- Dima, *Studii* – Al. Dima, *Studii de istorie a teoriei literare românești*, București, E.P.L., 1962.
- Dimisianu, *Lecturi* – Gabriel Dimisianu, *Lecturi libere*, București, Eminescu, 1983.
- Dimisianu, *Nouă prozatori* – Gabriel Dimisianu, *Nouă prozatori*, București, Eminescu, 1977.
- Dimisianu, *Opinii* – Gabriel Dimisianu, *Opinii literare*, București, Cartea Românească, 1978.
- Dimisianu, *Prozatori* – Gabriel Dimisianu, *Prozatori de azi*, București, Cartea Românească, 1970.
- Dimisianu, *Schițe* – Gabriel Dimisianu, *Schițe de critică*, București, E.P.L., 1966.
- Dimisianu, *Subiecte* – Gabriel Dimisianu, *Subiecte*, București, Eminescu, 1987.
- Dimisianu, *Valori* – Gabriel Dimisianu, *Valori actuale*, București, Eminescu, 1974.
- Dimitriu, *Introducere* – Daniel Dimitriu, *Introducere în opera lui Ion Minulescu*, București, Minerva, 1984.
- Dinu, *Apostolescu* – Ion M. Dinu, *Nicolae I. Apostolescu. Omul și opera*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983.
- Dobrescu, *Foiletoane*, I–III – Al. Dobrescu, *Foiletoane*, I, București, Cartea Românească, 1979; II, Iași, Junimea, 1981; III, Iași, Junimea, 1984.
- Dobrescu, *Ibrăileanu* – Alexandru Dobrescu, *Ibrăileanu – nostalgia certitudinii*, București, Cartea Românească, 1989.
- Dragomirescu, *Critică* – Mihail Dragomirescu, *Critică*, II. *Directive (1910–1928)*, București, Editura Literară a Casei Școalelor, 1928.
- Dragomirescu, *De la misticism* – Mihail Dragomirescu, *De la misticism la raționalism*, București, Tip. „Române-Unitate”, 1924.
- Dragomirescu, *Scrieri* – Mihail Dragomirescu, *Scrieri critice și estetice*, București, E.P.L., 1969.
- Dragoș, *Structuri* – Elena Dragoș, *Structuri narative la Liviu Rebreanu*, București, E.Ș.E., 1981.
- Drăgan, *Aproximații* – Mihai Drăgan, *Aproximații critice*, Iași, Junimea, 1970.
- Drăgan, *Clasici și moderni* – Mihai Drăgan, *Clasici și moderni*, București, Cartea Românească, 1987.
- Drăgan, *Hasdeu* – Mihai Drăgan, *B. P. Hasdeu*, Iași, Junimea, 1972.
- Drăgan, *Ibrăileanu* – Mihai Drăgan, *G. Ibrăileanu*, București, Albatros, 1971.
- Drăgan, *Istoria* – Gabriel Drăgan, *Istoria literaturii române*, București, Vatra, 1943.
- Drăgan, *Reacții* – Mihai Drăgan, *Reacții critice*, Iași, Junimea, 1973.
- Drimba, *Vulcan* – Lucian Drimba, *Iosif Vulcan*, București, Minerva, 1974.
- Drouhet, *Studii* – Charles Drouhet, *Studii de literatură română și comparată*, cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, ed. îngr., note, tabel biobibliografic și postf. de Silvia Burdea, București, Eminescu, 1983.
- Dumitrescu, *Zece* – I. Savu Dumitrescu, *Zece ani alături de Marin Preda*, București, Cartea Românească, 1985.
- Dumitrescu-Bușulenga, *Eminescu* – Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Eminescu. Viață. Operă. Cultură*, București, Eminescu, 1989.
- Dumitrescu-Bușulenga, *Itinerarii* – Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Itinerarii prin cultură*, București, Eminescu, 1982.
- Dumitrescu-Bușulenga, *Valori* – Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Valori și echivalențe umanistice*, București, Eminescu, 1973.
- Dumitrescu-Bușulenga, Sava, *Muzica*, I–II – Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Iosif Sava, *Muzica și literatura. Scriitori români*, I–II, București, Cartea Românească, 1986–1987.
- Dumitriu, *Cartea* – Anton Dumitriu, *Cartea întâlnirilor admirabile*, București, Eminescu, 1981.
- **, *Dumitru Radu Popescu interpretat de...* – *Dumitru Radu Popescu interpretat de...*, antologie, pref., notă asupra ediției, cronologie și bibliografie de Andreea Vlădescu Lupu, București, Eminescu, 1987.
- Dună, *Opera* – Ion Dună, *Opera lui G. Ibrăileanu*, București, Minerva, 1989.
- Elvin, *Camil Petrescu* – B. Elvin, *Camil Petrescu*, București, E.P.L., 1962.
- **, *Eminescu* – **, *Eminescu, poet național*, I, antologie, introd., note și comentarii, tabel cronologic de Gh. Ciompec, București, Eminescu, 1983.
- Ene, *Scriitori* – Virgiliu Ene, *Scriitori satirici români*, Iași, Junimea, 1982.
- Fanache, *Întâlniri* – V. Fanache, *Întâlniri*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976.
- Filerot, *Reîntâlniri* – Sergiu Filerot, *Reîntâlniri*, București, Cartea Românească, 1985.

- Firan, *Pe urmele* – Florea Firan, *Pe urmele lui Tudor Arghezi*, București, Sport-Turism, 1981.
- Firan, *Profiluri* – Florea Firan, *Profiluri și structuri literare. Contribuții la o istorie a literaturii române*, Craiova, Scrisul Românesc, 1986.
- Florea, *Sadoveanu* – Doina Florea, *Mihail Sadoveanu sau magia rostirii*, cuvânt înainte de Constantin Ciopraga, București, Cartea Românească, 1986.
- Florescu, *Profitabila condiție* – Nicolae Florescu, *Profitabila condiție. Romanul aventurilor secrete*, București, Cartea Românească, 1983.
- Foață, *Afiniități* – Șerban Foață, *Afiniități selective*, București, Cartea Românească, 1980.
- Friduș, *Cum să prinzi* – Al. I. Friduș, *Cum să prinzi o pasăre măiastră*, București, Cartea Românească, 1987.
- Frigioiu, *Romanul istoric* – Nicolae Frigioiu, *Romanul istoric al lui Mihail Sadoveanu*, Iași, Junimea, 1987.
- Frollo, *Theodorian-Carada* – Mia Frollo, *Un scriitor original: Marin Theodorian-Carada*, București, Tip. Dorneanu, 1940.
- Fundoianu, *Imagini* – Benjamin Fundoianu, *Imagini și cărți*, București, Minerva, 1980.
- Gafița, *Cezar Petrescu* – Mihai Gafița, *Cezar Petrescu*, București, E.P.L., 1963.
- Gafița, *Fața* – Mihai Gafița, *Fața ascunsă a lumii; studii de istorie literară epoca 1870-1900*, București, Cartea Românească, 1974.
- Gafița, *Studii* – Mihai Gafița, *Studii de istorie literară*, București, Eminescu, 1979.
- Gafița, *Zamfirescu* – Mihai Gafița, *D. Zamfirescu*, București, E.P.L., 1969.
- * *, *G. Călinescu* – * *, *G. Călinescu și contemporanii săi*, ed. îngr., note și indice de Nicolae Mecu, București, Minerva, 1984.
- George, *La sfârșitul*, I-III – Alexandru George, *La sfârșitul lecturii*, I-III, București, Cartea Românească, 1973-1980.
- George, *Mateiu I. Caragiale* – Alexandru George, *Mateiu I. Caragiale*, București, Minerva, 1981.
- George, *Petrețeri* – Alexandru George, *Petrețeri cu gândul și inducții sentimentale*, București, Cartea Românească, 1986.
- George, *Semne* – Alexandru George, *Semne și repere*, București, Cartea Românească, 1971.
- Georgescu, *Încercări*, I-II – Paul Georgescu, *Încercări critice*, I-II, București, E.S.P.L.A., 1957-1958.
- Georgescu, *Polivalența* – Paul Georgescu, *Polivalența necesară*, București, E.P.L., 1967.
- Georgescu, *Printre cărți* – Paul Georgescu, *Printre cărți*, București, Eminescu, 1973.
- Georgescu, *Volume* – Paul Georgescu, *Volume*, București, Cartea Românească, 1978.
- Gheorghiu, *Ibrăileanu* – Mihai Dinu Gheorghiu, *Ibrăileanu. Romanul criticului*, București, Albatros, 1981.
- Gheorghiu, *Reflexe* – Mihai Dinu Gheorghiu, *Reflexe condiționate*, București, Cartea Românească, 1983.
- Gheran, *Rebreanu* – Nicolae Gheran, *Rebreanu: Amiaza unei vieți*, București, Albatros, 1989.
- Gheran, *Tânărul Rebreanu* – Nicolae Gheran, *Tânărul Rebreanu*, București, Albatros, 1986.
- Ghidirmic, *Camil Petrescu* – Ovidiu Ghidirmic, *Camil Petrescu sau patosul lucidității*, Craiova, Scrisul Românesc, 1975.
- Ghidirmic, *Proza* – Ovidiu Ghidirmic, *Proza românească și vocația originalității*, Craiova, Scrisul Românesc, 1988.
- Ghidirmic, *Stancu* – Ovidiu Ghidirmic, *Zaharia Stancu sau interogația nesfârșită*, Craiova, Scrisul Românesc, 1977.
- Ghiță, *Gib. I. Mihăescu* – Florea Ghiță, *Gib. I. Mihăescu*, București, Minerva, 1984.
- Giurgiu, *În eminescianul univers* – Felicia Giurgiu, *În eminescianul univers*, Timișoara, Facla, 1988.
- Gorcea, *Nesomnul* – Petru Mihai Gorcea, *Nesomnul capodoperelor*, București, Cartea Românească, 1977.
- Gorcea, *Steaua* – Petru Mihai Gorcea, *Steaua din oglinda visului. Eseu despre „Luceafărul” lui Eminescu*, București, Cartea Românească, 1983.
- Gorcea, *Structură* – Petru Mihai Gorcea, *Structură și mit în proza contemporană. Eseu despre destinul literar al „generației saizeci”*, București, Cartea Românească, 1982.
- Goran, *Scrieri* – Ion Goran, *Scrieri alese*, ed. îngr. de Lidia Munteanu și Vasile Netea, cu o pref. de Vasile Netea și o bibliografie de Lidia Munteanu, București, Minerva, 1983.
- Graur, *Avatarurile* – Doina Graur, *Avatarurile unui mit*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Grăsoiu, *Sebastian* – Dorina Grăsoiu, *Mihail Sebastian sau ironia unui destin*, București, Minerva, 1986.
- Grigurcu, *Între critici* – Gheorghe Grigurcu, *Între critici*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Grünberg-Matache, *Ipoteze* – Grünberg-Matache, *Arie, Ipoteze analitice*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979.
- Haneș, *Ist. lit.* – Petre V. Haneș, *Istoria literaturii românești*, ed. a III-a, București, (în editura autorului), 1924; ed. a IV-a, 1931.
- Haneș, *Studii* – P. V. Haneș, *Studii de literatură română*, București, Socec, 1910.

- Haneş, *Studii literare* – Petre V. Haneş, *Studii literare*, Bucureşti. Edit. Universală Alcalay, 1925.
- Hanganu, *Interferenţe* – George Hanganu, *Interferenţe şi peisaje literare franceze*, Bucureşti, Univers, 1973.
- Heinrich, *Peregrinările* – Alfred Heinrich, *Peregrinările călătorului de ideal*, Timişoara, Facla, 1984.
- Hinoveanu, *Convorbiri cu* – Ilarie Hinoveanu, *Convorbiri cu...*, Craiova, Scrisul Românesc, 1974.
- Hobana, *Science fiction*, I-II – Ion Hobana, *Science fiction*, I. *Autori, cărţi, idei*, Bucureşti, Eminescu, 1983; II. *Literatura de anticipaţie*, Bucureşti, Eminescu, 1986.
- Holban, *Literatura* – Ioan Holban, *Literatura subiectivă*, Bucureşti, Minerva, 1989.
- Holban, *Opere* – Anton Holban, *Opere*, III, Bucureşti, Minerva, 1975.
- Holban, *Papadat-Bengescu* – Ioan Holban, *Hortensia Papadat-Bengescu*, Bucureşti, Albatros, 1985.
- Holban, *Profiluri* – Ioan Holban, *Profiluri epice contemporane*, Bucureşti, Cartea Românească, 1987.
- Holban, *Proza* – Ioan Holban, *Proza criticilor (Lovinescu, Ibrăileanu)*, Bucureşti, Minerva, 1983.
- Horodincă, *Structuri* – Georgeta Horodincă, *Structuri libere*, Bucureşti, Eminescu, 1970.
- Horodincă, *Studii* – Georgeta Horodincă, *Studii literare*, Bucureşti, Eminescu, 1978.
- Horodincă, *Zamfirescu* – Georgeta Horodincă, *Duiliu Zamfirescu şi contribuţia lui la dezvoltarea romanului nostru realist*, Bucureşti, E.S.P.L.A., 1956.
- * **, *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...* – * **, *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, antologie, studiu introductiv, tabel cronologic şi bibliografie de Viola Vancea, Bucureşti, Eminescu, 1976.
- Husar, *Întoarcerea* – Al. Husar, *Întoarcerea la literatură*, Iaşi, Junimea, 1979.
- Iancovici, *Incandescenţa* – Gheorghe Iancovici, *Incandescenţa şi penumbrele*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Ianoşi, *Romanul* – Ion Ianoşi, *Romanul monumental şi secolul XX*, Bucureşti, E.P.L., 1963.
- Ibrăileanu, *Campanii* – G. Ibrăileanu, *Campanii*, Bucureşti, Minerva, 1971.
- Ibrăileanu, *Opere*, I-IX – G. Ibrăileanu, *Opere*, I-IX, Bucureşti, Minerva, 1974-1980.
- Ibrăileanu, *Pagini alese*, I-II – G. Ibrăileanu, *Pagini alese*, I-II, Bucureşti, E.S.P.L.A., 1957.
- Ibrăileanu, *Scritori* – G. Ibrăileanu, *Scritori români şi străini*, Iaşi, Viaţa Românească, 1926.
- Ibrăileanu, *Scritori şi curente* – G. Ibrăileanu, *Scritori şi curente*, ed. a II-a, Iaşi, Viaţa Românească, 1930.
- Ibrăileanu, *Studii* – G. Ibrăileanu, *Studii literare*, Bucureşti, Cartea Românească, 1930; ed. îngr., studiu introductiv, tabel cronologic, note, bibliografie şi indice de nume de Lenuta Drăgan şi Mihai Drăgan, Iaşi, Junimea, 1986.
- Ibrăileanu, *Studii literare*, I-II – G. Ibrăileanu, *Studii literare*, I-II, Bucureşti, Minerva, 1979.
- Ibrăileanu, *Vlahuţă* – G. Ibrăileanu, *Opera literară a d-lui Vlahuţă*, Iaşi, Viaţa Românească, 1912.
- Ichim, *Gib. I. Mihăescu* – Ioan Ichim, *Gib. I. Mihăescu (Studiu literar)*, Brăila, Tip. Orghidan, 1942.
- Ichim, *Rebreanu* – Ioan Ichim, *Liviu Rebreanu (Studiu literar)*, 1948.
- Ilea, *Mărturisirile* – Ion Th. Ilea, *Mărturisirile unui anonim*, Bucureşti, Cartea Românească, 1974.
- Iliescu, *Proza* – Adriana Iliescu, *Proza realistă în secolul al XIX-lea*, Bucureşti, Minerva, 1978.
- Ilin, *Rebreanu* – Stancu Ilin, *Liviu Rebreanu în agora*, Bucureşti, Minerva, 1988.
- Ilovici, *Negativismul* – Mihail Ilovici, *Negativismul tinerei generaţii*, Bucureşti, Gruparea Intelectuală Litere, 1934.
- Indrieş, *Polifonia* – Alexandra Indrieş, *Polifonia persoanei*, Timişoara, Facla, 1986.
- Ionescu, *Artă* – Mariana Ionescu, *Artă şi aspiraţie*, Cluj-Napoca, Dacia, 1977.
- Ionescu, *Camil Petrescu* – Constant Ionescu, *Camil Petrescu. Amintiri şi comentariu*, Bucureşti, E.P.L., 1968.
- Ionescu, *Glose* – Tudor Ionescu, *Glose franceze*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981.
- Ionescu, *Nu* – Eugen Ionescu, *Nu*, Bucureşti, Vremea, 1934.
- Ionescu, *Ochiul* – Mariana Ionescu, *Ochiul ciclului. Tudor Arghezi, prozatorul*, Bucureşti, Eminescu, 1981.
- Ionescu, *Orizontul* – Gelu Ionescu, *Orizontul trădăcerii*, Bucureşti, Univers, 1981.
- Ionescu, *Stancu* – Mariana Ionescu, *Introducere în opera lui Zaharia Stancu*, Bucureşti, Minerva, 1985.
- Iorga, *Eminescu* – Nicolae Iorga, *Eminescu*, ed. îngr., studiu introd., note şi bibliografie de Nicolae Liu, Iaşi, Junimea, 1981.
- Iorga, *Ist. lit. XVIII* – Nicolae Iorga, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea*, I-II, Bucureşti, Minerva, 1901.
- Iorga, *Ist. lit. XIX*, I-III – Nicolae Iorga, *Istoria literaturii române în veacul al XIX-lea*, I-III, Bucureşti, Vălenii de Munte, Minerva, Neamul Românesc, 1907-1909.

- Iorga, *Ist. lit. cont.* – N. Iorga, *Istoria literaturii românești contemporane*, II. În căutarea fondului, București, Adevărul, 1934.
- Iorga, *Ist. lit. rom.* – Nicolae Iorga, *Istoria literaturii românești. Introducere sintetică*, București, Editura Librăriei Pavel Suru, 1929.
- Iorga, *Ist. lit. rom.*, I–III – Nicolae Iorga, *Istoria literaturii românești*, I–III, București, Editura Librăriei Pavel Suru, 1925–1933.
- Iorga, *Istoria* – N. Iorga, *Istoria literaturii românești contemporane*, I. *Crearea formei (1867–1890)*, ed. îngr., note și indici de Rodica Rotaru, pref. de Ion Rotaru, București, Minerva, 1986.
- Iorga, *Oameni*, I–IV – Nicolae Iorga, *Oameni cari au fost*, I–IV, București, F.R.P.L.A., 1934–1939.
- Iorga, *O luptă*, I–II – Nicolae Iorga, *O luptă literară*, I–II, Vălenii de Munte, Neamul Românesc, 1916; I–II, București, Minerva, 1979.
- Iorga, *Pagini*, I–II – N. Iorga, *Pagini de tinerețe*, I–II, București, E.P.L., 1968.
- Iorga, *Studii* – Nicolae Iorga, *Studii literare*, I, București, E.T., 1969.
- Iorgulescu, *Al doilea* – Mircea Iorgulescu, *Al doilea rond*, București, Cartea Românească, 1976.
- Iorgulescu, *Ceara* – Mircea Iorgulescu, *Ceara și sigiliul*, București, Cartea Românească, 1982.
- Iorgulescu, *Critică* – Mircea Iorgulescu, *Critică și angajare*, București, Eminescu, 1981.
- Iorgulescu, *Firescul* – Mircea Iorgulescu, *Firescul ca excepție*, București, Cartea Românească, 1979.
- Iorgulescu, *Prezent* – Mircea Iorgulescu, *Prezent*, București, Cartea Românească, 1985.
- Iorgulescu, *Rondul* – Mircea Iorgulescu, *Rondul de noapte*, București, Cartea Românească, 1974.
- Iorgulescu, *Scritori* – Mircea Iorgulescu, *Scritori tineri contemporani*, București, Eminescu, 1978.
- Iosifescu, *Alexandru Vlahuță* – Silviu Iosifescu, *Alexandru Vlahuță*, București, Scrisul Liber, [1949].
- Iosifescu, *De-a lungul unui secol* – Silviu Iosifescu, *De-a lungul unui secol: Goncourt, Macaulay, Tolstoi, Caraglio, D. D. Pătrășcanu, Svevo, Fowles*, București, Eminescu, 1983.
- Iosifescu, *Descoperirea* – Silviu Iosifescu, *Descoperirea cunoscutului. Negruzi, Stendhaliana, Mărimăe, Cehov, Proust, Hogas*, București, Eminescu, 1986.
- Iosifescu, *Drumuri* – Silviu Iosifescu, *Drumuri literare*, București, E.S.P.L.A., 1957.
- Iosifescu, *În jurul* – Silviu Iosifescu, *În jurul romanului*, București, E.P.L., 1961.
- Iosifescu, *Oameni* – Silviu Iosifescu, *Oameni și cărți*, București, E.S., 1946.
- Iosifescu, *Oameni deosebiți* – Silviu Iosifescu, *Oameni deosebiți*, București, E.S.P.L.A., 1954.
- Iosifescu, *Proză* – Silviu Iosifescu, *Proză și luciditate*, București, Eminescu, 1974.
- Iosifescu, *Reverberații* – Silviu Iosifescu, *Reverberații*, București, Eminescu, 1981.
- Iosifescu, *Trepte* – Silviu Iosifescu, *Trepte*, București, Cartea Românească, 1988.
- Ist. lit.*, I–III – *Istoria literaturii române*, I–III, București, E.A., 1964–1973.
- Ist. lit. rom.* – *Istoria literaturii române*. Studii, coordonator științific Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, E.A., 1979.
- Istrate, *Limba română* – Gavril Istrate, *Limba română literară*, București, Minerva, 1970.
- Itu, *Critică* – Ion Itu, *Critică și strategie*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Ivașcu, *Confruntări*, I–III – George Ivașcu, *Confruntări literare*, I, București, E.P.L., 1966; II, București, Eminescu, 1986; III, București, Eminescu, 1988.
- Ivașcu, *Istoria*, I – G. Ivașcu, *Istoria literaturii române*, I, București, E.S., 1969.
- Izvoare folclorice* – *Izvoare folclorice și creație originală*, București, E.A., 1970.
- Jalbă, *Romanul* – Constantin Jalbă, *Romanul lui G. Călinescu*, București, Minerva, 1980.
- * *, *L-am cunoscut* – * *, *L-am cunoscut pe Tudor Argezi*, culegere de evocări alcătuită de N. Dragoș, București, Eminescu, 1981.
- Lăudat, *Personalități* – Ion D. Lăudat, *Personalități literare românești (de la Dimitrie Cantemir la P. P. Panaitescu)*, Iași, Universitatea „Al. I. Cuza”, 1988.
- Lăzărescu, *Romanul* – Gheorghe Lăzărescu, *Romanul de analiză psihologică în literatura interbelică*, București, Minerva, 1983.
- Leoneanu, *Profiluri* – L. Leoneanu, *Profiluri și opere contemporane*, București, Editura „Bilete de papagal”, 1929.
- Leonte, *Prozatori*, I–II – Liviu Leonte, *Prozatori contemporani*, I–II, Iași, Junimea, 1984–1989.
- Lit. și cont.* – *Literatură și contemporaneitate*, București, E.P.L., 1963.
- Livescu, *Scene* – Cristian Livescu, *Scene din viața imaginară. Eseuri critice*, București, Cartea Românească, 1982.
- Liviu Rebreanu, *Antologie* – Liviu Rebreanu, antologie, pref. și aparat critic de Paul Dugneanu, București, Eminescu, 1987.
- * *, *Liviu Rebreanu interpretat de...* – * *, *Liviu Rebreanu interpretat de...*, ed. îngr. de Al. Piru, București, Eminescu, 1973.
- Loghin, *Istoria* – Constantin Loghin, *Istoria literaturii române de la început până în zilele noastre*, ed. a IX-a revăzută, București, Cugetarea, 1941.

- Lotreanu, *Analogia* – Ion Lotreanu, *Analogia suverană*, București, Eminescu, 1975.
- Lotreanu, *Caligrafii* – Ion Lotreanu, *Caligrafii critice*, București, Eminescu, 1977.
- Lotreanu, *Creație* – Ion Lotreanu, *Creație și implicare*, București, Albatros, 1976.
- Lotreanu, *Despre analogie* – Ion Lotreanu, *Despre analogie și alte eseuri*, București, Eminescu, 1982.
- Lotreanu, *Eliade* – Ion Lotreanu, *Introducere în opera lui Mircea Eliade*, București, Minerva, 1980.
- Lovinescu, *Al patrulea* – Vasile Lovinescu, *Al patrulea hașgalac. Exegeză nocturnă a „Crailor de Curtea-Veche”*, București, Cartea Românească, 1981.
- Lovinescu, *Critice*, I–X – E. Lovinescu, *Critice*, I–VIII, București, Sococ–Steinberg–Ancora, 1909–1923; I–X, ed. definitivă, București, Ancora, 1925–1929.
- Lovinescu, *Istoria*, I–VI – E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane*, I–VI, București, Ancora S. Benvenisti, 1926–1929.
- Lovinescu, *Istoria* – E. Lovinescu, *Istoria literaturii române contemporane. 1900–1937*, București, Sococ, 1937.
- Lovinescu, *Pași*, I–II – E. Lovinescu, *Pași pe nisip...*, I–II, București, Librăria Națională, 1906.
- Lovinescu, *Portrete* – E. Lovinescu, *Portrete literare*, București, Alcalay & Calafeteanu, [1921].
- Lovinescu, *Scrieri*, I–VIII – E. Lovinescu, *Scrieri*, I–VIII, ed. îngr. și studiu introductiv de Eugen Simion, București, E.P.L. – Minerva, 1969–1980.
- Luca, *Demers* – Eugen Luca, *Demers critic*, Cluj, Dacia, 1973.
- Luca, *Sadoveanu* – Eugen Luca, *Mihail Sadoveanu sau elogiul rațiunii*, București, Minerva, 1972.
- Lungu, *Ilinerar* – Ion Lungu, *Ilinerar critic*, București, E.P.L., 1965.
- Macovei, Magheru, Vânturache, *Analize* – Zaharia Macovei, Paul Magheru, Mihai Vânturache, *Analize literare pentru bacalaureat și admiterea la facultate*, București, E.D.P., 1973.
- Maftci, *Personalități ieșene*, I–II – Ionel Maftci, *Personalități ieșene*, I–II, Iași, Comitetul pentru Cultură și Educație Socialistă, 1972–1978.
- Mancaș, *Opinii* – Mircea Mancaș, *Opinii estetice și literare*, București, Casa Școalelor, 1945.
- Manea, *Pe contur* – Norman Manea, *Pe contur*, București, Cartea Românească, 1984.
- Mangiușlea, *Introducere* – Mihai Mangiușlea, *Introducere în opera lui Anton Holban*, București, Minerva, 1989.
- Manolescu, *Arca*, I–III – Nicolae Manolescu, *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*, I–III, București, Minerva, 1980–1983.
- Manolescu, *Lecturi* – Nicolae Manolescu, *Lecturi infidele*, București, E.P.L., 1966.
- Manolescu, *Sadoveanu* – Nicolae Manolescu, *Sadoveanu sau utopia cărții*, București, Eminescu, 1976.
- Manolescu, *Teme*, I–VII – Nicolae Manolescu, *Teme*, I–VII, București, Cartea Românească, 1971–1988.
- Manu, *Eseu* – Emil Manu, *Eseu despre generația războiului*, București, Cartea Românească, 1978.
- Manu, *Sensuri* – Emil Manu, *Sensuri moderne și contemporane*, București, Eminescu, 1982.
- Marcea, *Atitudinii* – Pompiliu Marcea, *Atitudinii critice*, București, Cartea Românească, 1985.
- Marcea, *Concordanțe* – Pompiliu Marcea, *Concordanțe și controverse*, București, Eminescu, 1983.
- Marcea, *Sadoveanu* – Pompiliu Marcea, *Lumea operei lui Sadoveanu*, București, Eminescu, 1976.
- Marcea, *Sadoveanu 100* – Pompiliu Marcea, *Mihail Sadoveanu. 100 de ani de la naștere*, București, Cartea Românească, 1982.
- Marcea, *Slavici* – Pompiliu Marcea, *Ioan Slavici*, ed. a II-a revizuită și completată, București, E.P.L., 1968.
- Marcea, *Varietăți* – Pompiliu Marcea, *Varietăți literare*, Craiova, Scrisul Românesc, 1982.
- Marino, *Macedonski* – Adrian Marino, *Opera lui Alexandru Macedonski*, București, E.P.L., 1967.
- Martin, *Dicțiunea* – Mircea Martin, *Dicțiunea ideilor*, București, Cartea Românească, 1981.
- Martin, *G. Călinescu* – Mircea Martin, *G. Călinescu și „complexele” literaturii române*, București, Albatros, 1981.
- Martin, *Generație* – Mircea Martin, *Generație și creație*, București, E.P.L., 1969.
- Martin, *Metonimii* – Aurel Martin, *Metonimii*, București, Eminescu, 1974.
- Martin, *Paranteze* – Aurel Martin, *Paranteze*, București, Eminescu, 1981.
- Martinescu, *Retroproiecții* – Pericle Martinescu, *Retroproiecții literare*, București, Cartea Românească, 1973.
- Massoff, *Despre ei* – Ioan Massoff, *Despre ei și despre alții*. Interviu, București, Cartea Românească, 1973.
- Mateescu, *Pe urmele lui Filimon* – Constantin Mateescu, *Pe urmele lui Nicolae Filimon*, București, Sport-Turism, 1985.
- Mavrodin, *Poetică* – Irina Mavrodin, *Poetică și poetică*, București, Minerva, 1982.

- Mavrodin, *Punctul* – Irina Mavrodin, *Punctul central*, București, Eminescu, 1986.
- Mănuacă, *Sadoveanu* – Dan Mănuacă, *Pe urmele lui Mihail Sadoveanu*, București, Sport-Turism, 1982.
- Mândra, *Însemnări* – Vicu Mândra, *Însemnări despre literatură și teatru*, București, E.S.P.L.A., 1957.
- Mândra, V. I. Popa – Vicu Mândra, *Victor Ion Popa*, București, Albatros, 1975.
- Mercheș, *Hortensia Papadat-Bengescu* – Doina Mercheș, *Hortensia Papadat-Bengescu. Biobibliografie*, Iași, Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu”, litografiat, 1977.
- Micu, *Arghezi* – Dumitru Micu, *Opera lui Tudor Arghezi. Eseu despre vârstele interioare*. București, E.P.L., 1965.
- Micu, *Călinescu* – D. Micu, *G. Călinescu. Între Apollo și Dionysos*, București, Minerva, 1979.
- Micu, *Gândirea* – D. Micu, *Gândirea și gândirismul*, București, Minerva, 1975.
- Micu, *Ist. lit. rom.* – D. Micu, *Istoria literaturii române (1900–1918)*, II, București, E.D.P., 1965.
- Micu, *Început* – D. Micu, *Început de secol*, București, Minerva, 1970.
- Micu, *Întâmplări*, I–II – Mircea Micu, *Întâmplări cu scriitori*, I–II, București, Sport-Turism, 1979–1982.
- Micu, *Întâmplări cu scriitori* – Mircea Micu, *Întâmplări cu scriitori și alte nălcuciri*, București, Sport-Turism, 1985.
- Micu, *Lecturi* – Dumitru Micu, *Lecturi și păreri*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978.
- Micu, *Lit. rom. XX* – Dumitru Micu, *Literatura română la începutul secolului al XX-lea. Publicații, grupări, curente*, București, E.P.L., 1964.
- Micu, *Periplu* – Dumitru Micu, *Periplu*, București, Cartea Românească, 1976.
- Micu, *Romanul* – D. Micu, *Romanul românesc contemporan (1944–1959)*, București, E.S.P.L.A., 1959.
- Micu, *Sadoveanu* – D. Micu, *Sensul etic al operei lui Sadoveanu*, București, E.S.P.L.A., 1955.
- Micu, *Scriitori* – Dumitru Micu, *Scriitori, cărți, reviste*, București, Eminescu, 1980.
- Micu, Manolescu, *Literatura* – D. Micu, N. Manolescu, *Literatura română de azi. 1944–1964. Poezia, proza, dramaturgia*, București, E.T., 1965.
- * ***, *Mihail Sebastian* – * **, *Mihail Sebastian interpretat de...*, antologie, pref., tabel cronologic și bibliografic de Anatol Ghermanschi, București, Eminescu, 1981.
- Mihăescu, *Fragmente* – N. Mihăescu, *Fragmente de critică literară*, București, Casa Școalelor, 1940.
- Mihăescu, *Oameni* – N. Mihăescu, *Oameni și idei*, cu o pref. de N. Iorga, București, Casa Școalelor, 1937.
- Mihăescu, *Sinteze* – I. Mihăescu, *Sinteze de istoria literaturii române*, Craiova, Tip. și Legătoria „Lupta Cooperativă”, 1943.
- Mihăescu, *Timp și mod* – Valentin F. Mihăescu, *Timp și mod*, București, Cartea Românească, 1983.
- Mihăies, *De veghe* – Mircea Mihăies, *De veghe în oglindă*, București, Cartea Românească, 1988.
- Mihăilescu, *Hortensia Papadat-Bengescu* – Florin Mihăilescu, *Introducere în opera Hortensiei Papadat-Bengescu*, București, Minerva, 1975.
- Mihu, *Meandrele* – Achim Mihu, *Meandrele adevărului*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Miko, *Întâlnire* – Miko Ervin, *Întâlnire cu anul 2000*, Cluj-Napoca, Dacia, 1989.
- Mincu, *Critice* – Marin Mincu, *Critice*, II, București, Cartea Românească, 1971.
- Mincu, *Repere* – Marin Mincu, *Repere*, București, Cartea Românească, 1977.
- Mioc, *Anamorfoză* – Simion Mioc, *Anamorfoză și poetică*, Timișoara, Facla, 1988.
- Mioc, *Ion Vinea* – Simion Mioc, *Opera lui Ion Vinea*, București, Minerva, 1972.
- Mioc, *Ist. lit.* – Simion Mioc, *Curs de istoria literaturii române, 1900–1918*, fasc. a II-a, Timișoara, Tip. Universității, 1972.
- Mioc, *Structuri* – Simion Mioc, *Structuri literare*, Timișoara, Facla, 1981.
- Mitru, *Sadoveanu* – Constantin Mitru, *Sadoveanu despre Sadoveanu*, București, Minerva, 1977.
- Modele de analize* – *Modele de analize literare și stilistice*, București, Albatros, 1971.
- Morariu, *Itinerarii* – Modest Morariu, *Itinerarii*, București, Eminescu, 1987.
- Moraru, *Alexandru Ivasiuc* – Cristian Moraru, *Proza lui Alexandru Ivasiuc: Anatomia imaginii*, București, Minerva, 1988.
- Moraru, *Semnele* – Cornel Moraru, *Semnele realului. Secțiuni critice convergente*, București, Eminescu, 1981.
- Moraru, *Textul* – Cornel Moraru, *Textul și realitatea*, București, Eminescu, 1984.
- Moșandrei, *Evocări* – Mihai Moșandrei, *Evocări literare*, București, Minerva, 1989.
- Moșescu, *Vitralii* – Octavian Moșescu, *Vitralii*, București, Litera, 1971.
- Mugur, *Profesiunea* – Florin Mugur, *Profesiunea de scriitor*, București, Albatros, 1979.

- Muntean, *Interpretări* – George Muntean, *Interpretări și repere*, Iași, Junimea, 1982.
- Munteano, *Panorama* – B. Munteano, *Panorama de la littérature roumaine contemporaine*, Paris, Sagittaire, 1938.
- Munteanu, *Hasdeu* – George Munteanu, *B. P. Hasdeu*, București, E.S.P.L.A., 1963.
- Munteanu, *Istoria* – George Munteanu, *Istoria literaturii române. Epoca marilor clasici*, București, E.D.P., 1980.
- Munteanu, *Jurnal*, IV – Romul Munteanu, *Jurnal de cărți*, IV, București, Eminescu, 1988.
- Munteanu, *La civilisation* – Romul Munteanu, *La civilisation des livres: Littérature roumaine, littérature européenne*, București, Univers, 1986.
- Munteanu, *Opera* – Aurel Dragoș Munteanu, *Opera și destinul scriitorului*, București, Cartea Românească, 1972.
- Munteanu, *Sub semnul* – George Munteanu, *Sub semnul lui Aristarc*, București, Eminescu, 1975.
- Murărașu, *Eminescu* – D. Murărașu, *Mihai Eminescu. Viața și opera*, București, Eminescu, 1983.
- Murărașu, *Ist. lit. rom.* – D. Murărașu, *Istoria literaturii române*, București, Cartea Românească, 1940.
- Mușat, *C. Stere* – Virginia Mușat, *C. Stere scriitorul*, București, Cartea Românească, 1978.
- Mușat, *Sadoveanu* – Virginia Mușat, *Mihail Sadoveanu, povestitor și corespondent de război*, București, E.M., 1978.
- Mutașcu, *Lumea* – Dan Mutașcu, *Lumea ca literatură*, Timișoara, Facla, 1979.
- Muthu, *Alchimia* – Mircea Muthu, *Alchimia mileniului*, București, Cartea Românească, 1989.
- Muthu, *La marginea* – Mircea Muthu, *La marginea geometriei*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979.
- Muthu, *Literatura* – Mircea Muthu, *Literatura romană și spiritul sud-est european*, București, Minerva, 1976.
- Muthu, *Orientări critice* – Mircea Muthu, *Orientări critice*, Cluj, Dacia, 1972.
- Muthu, *Permanențe* – Mircea Muthu, *Permanențe literare românești din perspectivă comparată*, București, Minerva, 1986.
- Nasta, *Anatomia* – Mihail Nasta, *Anatomia suferinței. Primul pătrar*, București, Cartea Românească, 1981.
- Neagoe, *Sadoveanu* – Elena Neagoe, *Mihail Sadoveanu. Lumea ca semn* [teză de doctorat], Cluj-Napoca, Universitatea „Babeș Bolyai”, 1985.
- Neagu, *Cartea* – Fănuș Neagu, *Cartea cu prietenii. Poeme răsărite-n iarbă*, București, Sport-Turism, 1979.
- Neagu, *A doua* – Fănuș Neagu, *A doua carte cu prietenii*, București, Sport-Turism, 1985.
- Negrici, *Expresivitatea* – Eugen Negrici, *Expresivitatea involuntară*, București, Cartea Românească, 1977.
- Negrici, *Imanența* – Eugen Negrici, *Imanența literaturii*, București, Cartea Românească, 1981.
- Negrilă, *Însemnări* – Iulian Negrilă, *Însemnări despre scriitori*, Timișoara, Facla, 1987.
- Negrilă, *Scriitori* – Iulian Negrilă, *Scriitori tribuniști din perioada arădeană*, Timișoara, Facla, 1983.
- Netea, *Interviuri* – Vasile Netea, *Interviuri literare*, București, Minerva, 1972.
- Neț, *O poetică* – Mariana Neț, *O poetică a atmosferei: rochia de moar*, București, Univers, 1989.
- Nicolau, *Căutând* – Edmond Nicolau, *Căutând realul*, București, Albatros, 1983.
- Nicolau, *Ion Marin Sadoveanu* – Mădălina Nicolau, *Pe urmele lui Ion Marin Sadoveanu*, București, Sport-Turism, 1988.
- Nicolescu, *Contemporanul* – G. C. Nicolescu, *Curentul literar de la „Contemporanul”*, București, E.T., 1966.
- Nicolescu, *Eminescu* – G. C. Nicolescu, *Studii și articole despre Eminescu*, București, E.P.L., 1968.
- Nicolescu, *Structură* – G. C. Nicolescu, *Structură și continuitate*, București, Minerva, 1970.
- Nicolescu, *Zamfirescu* – G. C. Nicolescu, *Duiliu Zamfirescu*, București, Eminescu, 1980.
- Niculiu, *Galaction* – Adriana Niculiu, *Gala Galaction, omul și scriitorul*, București, Cartea Românească, 1971.
- Nițescu, *Atitudini* – M. Nițescu, *Atitudini critice*, București, Cartea Românească, 1983.
- Nițescu, *Între Scylla* – M. Nițescu, *Între Scylla și Charybda*, București, Cartea Românească, 1971.
- Novicov, *Chipul* – Mihai Novicov, *Chipul luptătorului comunist în proza contemporană*, București, E.P.L., 1961.
- Novicov, *Literatura* – Mihai Novicov, *Literatura și viața*, București, E.P.L., 1965.
- Novicov, *Pentru literatura* – Mihai Novicov, *Pentru literatura vieții noi. Studii literare*, București, E.S.P.L.A., 1953.
- Novicov, *Realism* – Mihai Novicov, *Realism, realism critic, realism socialist*, București, E.P.L., 1961.
- Oarcăsu, *Destine* – Ion Oarcăsu, *Destine și valori*, Cluj, Dacia, 1974.
- Odangiu, *Romanul* – Marian Odangiu, *Romanul politic*, Timișoara, Facla, 1984.

- Oprea, *5 prozatori* – Al. Oprea, *5 prozatori iluștri – 5 procese literare*, București, Albatros, 1971.
- Oprea, *Fața* – Al. Oprea, *Fața nevăzută a literaturii*, București, Eminescu, 1980.
- Oprea, *Incidențe* – Al. Oprea, *Incidențe critice*, București, Eminescu, 1975.
- Oprea, *Istrati 1* – Al. Oprea, *Panait Istrati*, București, E.P.L., 1964.
- Oprea, *Istrati 2* – Al. Oprea, *Panait Istrati*, tabel cronologic de Violeta Popovici, București, Minerva, 1984.
- Oprea, *Mateiu I. Caragiale* – Al. Oprea, *Mateiu I. Caragiale – un personaj*, București, Muzeul Literaturii Române, 1979.
- Oprea, *Mișcarea* – Al. Oprea, *Mișcarea prozei*, București, E.P.L., 1967.
- Opreșcu, *Etic* – Dan Opreșcu, *Etic–estetic în gândirea românească*, București, Minerva, 1984.
- Oprîșan, *Sadoveanu* – Ionel Oprîșan, *Opera lui Mihail Sadoveanu*, București, Minerva, 1986.
- Ornea, *Actualitatea* – Z. Ornea, *Actualitatea clasiciilor*, București, Eminescu, 1985.
- Ornea, *Comentarii* – Z. Ornea, *Comentarii*, București, Eminescu, 1981.
- Ornea, *Contemporanul* – Z. Ornea, *Curentul cultural de la „Contemporanul”*, București, Minerva, 1977.
- Ornea, *Interpretări* – Z. Ornea, *Interpretări*, București, Eminescu, 1988.
- Ornea, *Sămănătorismul* – Z. Ornea, *Sămănătorismul*, ed. a II-a revăzută și adăugită, București, Minerva, 1971.
- Ornea, *Studii* – Z. Ornea, *Studii și cercetări*, București, Eminescu, 1972.
- Ornea, *Tradiționalism* – Z. Ornea, *Tradiționalism și modernitate în deceniul al treilea*, București, Eminescu, 1980.
- Paleolog, *Sinestezie* – V. G. Paleolog, *Sinestezie*, Craiova, Meridiane, 1945; Scrisul Românesc, 1946.
- Paleolog, *Alchimia* – Alexandru Paleologu, *Alchimia existenței*, București, Cartea Românească, 1983.
- Paleolog, *Bunul simț* – Al. Paleologu, *Bunul simț ca paradox*, București, Cartea Românească, 1972.
- Paleologu, *Ipoteze* – Al. Paleologu, *Ipoteze de lucru*, București, Cartea Românească, 1980.
- Paleologu, *Simțul* – Al. Paleologu, *Simțul practic*, București, Cartea Românească, 1974.
- Paleologu, *Spiritul* – Al. Paleologu, *Spiritul și litera*, București, Eminescu, 1970.
- Paleologu, *Treptele* – Al. Paleologu, *Treptele lumii sau calea către sine a lui Mihail Sadoveanu*, București, Cartea Românească, 1978.
- Pandrea, *Portrete* – P. Pandrea, *Portrete și controverse*, București, Bucur Ciobanul, 1945.
- Papadima, *Creatorii* – Ovidiu Papadima, *Creatorii și lumea lor. Schițe de critică literară*, București, F.R.P.L.A., 1943.
- Papadima, *Scritorii* – Ovidiu Papadima, *Scritorii și înțelesurile vieții*, București, Minerva, 1971.
- Papahagi, *Critica* – Marian Papahagi, *Critica de atelier*, București, Cartea Românească, 1983.
- Papahagi, *Eros* – Marian Papahagi, *Eros și utopie*, București, Cartea Românească, 1980.
- Papu, *Clasicii noștri* – Edgar Papu, *Din clasicii noștri*, București, Eminescu, 1977.
- Papu, *Din luminile* – Edgar Papu, *Din luminile veacului*, București, E.P.L., 1967.
- Papu, *Lumini* – Edgar Papu, *Lumini perene. Retrospecții asupra unor clasici români*, București, Eminescu, 1989.
- Papu, *Motive* – Edgar Papu, *Motive literare românești*, București, Eminescu, 1983.
- Papu, *Orizonturi* – Edgar Papu, *Orizonturi la început de veac*, București, Eminescu, 1982.
- Păcurariu, *Clasicism* – D. Păcurariu, *Clasicism și romantism*, București, Minerva, 1973.
- Păcurariu, *Clasicism și tendințe* – Dim. Păcurariu, *Clasicism și tendințe clasice în literatura română*, București, Cartea Românească, 1979.
- Păcurariu, *Clasicismul rom.* – D. Păcurariu, *Clasicismul românesc*, București, Minerva, 1971.
- Păcurariu, *Scritorii*, I–II – Dimitrie Păcurariu, *Scritorii și direcții literare*, I–II, București, Albatros, 1981–1984.
- Păunescu, *Sub semnul* – Adrian Păunescu, *Sub semnul întrebării*, București, Cartea Românească, 1971.
- Pecie, *Romancierul* – Ion Pecie, *Romancierul în fața oglinzii*, București, Cartea Românească, 1989.
- Perpessicius, *12 prozatori* – Dimitrie Panaitescu–Perpessicius, *12 prozatori interbelici*, antologie de D. D. Panaitescu, București, Eminescu, 1980.
- Perpessicius, *Alte mențiuni*, I–III – Perpessicius, *Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor*, I–III, București, E.P.L., 1961–1967.
- Perpessicius, *Eminesciana* – Dimitrie D. Panaitescu–Perpessicius, *Eminesciana*, ed. îngr., pref. și bibliografie de Dumitru D. Panaitescu, Iași, Junimea, 1983.
- Perpessicius, *Jurnal* – Perpessicius, *Jurnal de lector*, București, Casa Școalelor, 1944.
- Perpessicius, *Lecturi* – Perpessicius, *Lecturi intermitente*, Cluj, Dacia, 1971.
- Perpessicius, *Mențiuni*, I–V – Perpessicius, *Mențiuni critice*, I–V, București, Casa Școalelor, 1928–1946.

- Perpessicius, *Mențiuni ist.* – Perpessicius, *Mențiuni de istoriografie literară și folclor (1948–1956)*, București, E.S.P.L.A., 1957.
- Perpessicius, *Opere*, II–XII – Perpessicius, *Opere*, II–XII, București, Minerva, 1967–1983.
- Perpessicius, *Patru clasici* – Perpessicius, *Patru clasici*, cuvânt înainte de Edgar Papu, București, Eminescu, 1974.
- Perpessicius, *Repertoriu* – Perpessicius, *Repertoriu critic*, Arad, Editura Librăriei Diecezane, 1925.
- Perpessicius, *Scriitori*, I–III – Dimitrie D. Panaitescu–Perpessicius, *Scriitori români*, I–III, antologie și pref. de Andrei Roman, tabel cronologic de Teodor Vărgolici, București, Minerva, 1986–1989.
- Petraș, *Proza* – Irina Petraș, *Proza lui Camil Petrescu*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981.
- Petraș, *Un veac* – Irina Petraș, *Un veac de nemurire: Mihai Eminescu, Ion Creangă, Veronica Micle*, Cluj-Napoca, Dacia, 1989.
- Petrașcu, *Zanfirescu* – N. Petrașcu, *Duiliu Zamfirescu*, București, Cultura Națională, 1929.
- Petrescu, *A treia* – Radu Petrescu, *A treia dimensiune*, București, Cartea Românească, 1984.
- Petrescu, *Configurații* – Ioana Em. Petrescu, *Configurații*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981.
- Petrescu, *Despre scris* – Cezar Petrescu, *Despre scris și scriitori*, București, E.S.P.L.A., 1953.
- Petrescu, *Documente* – Camil Petrescu, *Documente literare*, București, Minerva, 1979.
- Petrescu, *Eminescu* – Aurel Petrescu, *Eminescu. Originile romantismului*, București, Albatros, 1983.
- Petrescu, *Evocări* – Cezar Petrescu, *Evocări și aspecte literare*, ediție de Mircea Popa, Timișoara, Facla, 1974.
- Petrescu, *Opera* – Aurel Petrescu, *Opera lui Camil Petrescu*, București, E.D.P., 1972.
- Petrescu, *Opinii și atitudini* – Camil Petrescu, *Opinii și atitudini*, București, E.P.L., 1962.
- Petrescu, *Realitate* – Liviu Petrescu, *Realitate și romanesc*, București, E.T., 1969.
- Petrescu, *Romanul* – Liviu Petrescu, *Romanul condiției umane*, București, Minerva, 1979.
- Petrescu, *Scriitori* – Liviu Petrescu, *Scriitori români și străini*, Cluj, Dacia, 1973.
- Petrișor, *Vitralii* – Marcel Petrișor, *Vitralii*, București, Cartea Românească, 1978.
- Philippide, *Considerații* – Alexandru Al. Philippide, *Considerații confortabile*, București, Eminescu, 1970.
- Pillat, *Itinerarii* – Dinu Pillat, *Itinerarii istorico-literare*, București, Minerva, 1978.
- Pillat, *Mozaic* – Dinu Pillat, *Mozaic istorico-literar*, București, E.P.L., 1969.
- Pillat, *Romanul* – Dinu Pillat, *Romanul de senzație în literatura română din a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, București, Imprimeria Talazul, 1947.
- Pintea, *Istraiți* – Gabriela-Maria Pintea, *Pana în Istraiți*, București, Cartea Românească, 1975.
- Piru, *Analize* – Al. Piru, *Analize și sinteze critice*, Craiova, Scrisul Românesc, 1973.
- Piru, *Debuturi* – Alexandru Piru, *Debuturi*, București, Cartea Românească, 1981.
- Piru, *Discursul critic* – Al. Piru, *Discursul critic*, București, Eminescu, 1987.
- Piru, *Ibrăileanu* – Al. Piru, *Opera lui G. Ibrăileanu*, București, E.S.P.L.A., 1959.
- Piru, *Ist. lit.* – Al. Piru, *Istoria literaturii române*, I–II, București, E.D.P., 1970.
- Piru, *Istoria* – Alexandru Piru, *Istoria literaturii române de la început până azi*, București, Univers, 1981.
- Piru, *Panorama* – Al. Piru, *Panorama deceniului literar românesc, 1940–1950*, București, E.P.L., 1968.
- Piru, *Permanențe* – Al. Piru, *Permanențe românești*, București, Cartea Românească, 1978.
- Piru, *Rebreanu* – Al. Piru, *Liviu Rebreanu*, București, E.T., 1965.
- Piru, *Varia*, I–II – Al. Piru, *Varia*, I–II, București, Eminescu, 1972–1973.
- Pituț, *Locuri* – Gheorghe Pituț, *Locuri și oameni. Scriitori și parabole*, București, Cartea Românească, 1982.
- Poantă, *Radiografi*, I–II – Petru Poantă, *Radiografi*, I–II, Cluj-Napoca, Dacia, 1978–1983.
- * *, *Poetica romanului românesc* – * *, *Poetica romanului românesc*, antologie, note și repere bibliografice de Mircea Regneală, pref. de Radu G. Teșosu, București, Eminescu, 1987.
- Pop, *Conspect*, I–II – Vasile Gr. Pop, *Conspect asupra literaturii române și scriitorilor ei de la începuturi și până astăzi, în ordine cronologică*, I–II, București, Tip. Grecescu, Tip. Națională, 1875–1876.
- Pop, *Lecturi* – Ion Pop, *Lecturi fragmentare*, București, Eminescu, 1983.
- Pop, *Perimetru* – Nicolae Pop, *Perimetru sentimental*, Craiova, Scrisul Românesc, 1980.
- Popa, *Agârbiceanu* – Mircea Popa, *Introducere în opera lui Ion Agârbiceanu*, București, Minerva, 1982.
- Popa, *Camil Petrescu* – Marian Popa, *Camil Petrescu*, București, Albatros, 1972.
- Popa, *Clasici și contemporani* – Constantin M. Popa, *Clasici și contemporani*, Craiova, Scrisul Românesc, 1987.

- Popa, *Competența* – Marian Popa, *Competența și performanța*, București, Cartea Românească, 1982.
- Popa, *Dicționar 1* – Marian Popa, *Dicționar de literatură română contemporană*, București, Albatros, 1971.
- Popa, *Dicționar 2* – Marian Popa, *Dicționar de literatură română contemporană*, ed. a doua revăzută și adăugită, București, Albatros, 1977.
- Popa, *Forma* – Marian Popa, *Forma ca deformare*, București, Eminescu, 1975.
- Popa, *Modele* – Marian Popa, *Modele și exemple*, București, Eminescu, 1971.
- Popa, *Replay* – Constantin M. Popa, *Replay*, București, Litera, 1981.
- Popa, *Spații* – Mircea Popa, *Spații literare*, Cluj, Dacia, 1974.
- Popa, *Tectonica* – Mircea Popa, *Tectonica genurilor literare*, București, Cartea Românească, 1980.
- Popa, *Viscolul* – Marian Popa, *Viscolul și carnavalul*, București, Eminescu, 1980.
- Popescu, *Slavici* – Magdalena Popescu, *Slavici*, București, Cartea Românească, 1977.
- Popescu, *Virgule* – Dumitru Radu Popescu, *Virgule*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978.
- Popovici, *Cercetări* – D. Popovici, *Cercetări de literatură română*, Sibiu, Cartea Românească din Cluj, 1944.
- Popovici, *Eu, personajul* – Vasile Popovici, *Eu, personajul*, București, Cartea Românească, 1988.
- Popovici, *Preda* – Vasile Popovici, *Marin Preda – timpul dialogului*, București, Cartea Românească, 1983.
- Popovici, *Romantismul* – D. Popovici, *Romantismul românesc (1829–1840)*, București, E.T., 1969.
- Popovici, *Studii* – Dumitru Popovici, *Studii literare*, VI. *Eminescu în critica și istoria literară română*, ed. îngr., note, bibliografie de Ioana Em. Petrescu, Cluj-Napoca, Dacia, 1989.
- Predescu, *Enciclopedia* – Lucian Predescu, *Enciclopedia „Cugetarea”*, București, Cugetarea, 1940.
- Predescu, *Istoria* – Lucian Predescu, *Istoria literaturii române de la început până astăzi*, ed. a II-a revăzută, București, Cugetarea, f.a.
- Predescu, *Zamfirescu* – Lucian Predescu, *Duiliu Zamfirescu. Viața și opera*, București, Cugetarea, f.a.
- Prelipeanu, *Dialoguri* – Nicolae Prelipeanu, *Dialoguri fără Platon*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976.
- Protopopescu, *Romanul* – Alexandru Protopopescu, *Romanul psihologic românesc*, București, Eminescu, 1978.
- Protopopescu, *Volumul* – Alexandru Protopopescu, *Volumul și esența*, București, Eminescu, 1972.
- P.R.R. – *Pionierii romanului românesc*, antologie și pref. de Șt. Cazimir, București, E.P.L., 1962.
- P.R.R.2 – *Pionierii romanului românesc. De la Ion Ghica la G. Baronzi*, antologie, pref. și note de Șt. Cazimir, București, Minerva, 1973.
- P. Sadoveanu, *Domniile-lor* – Profira Sadoveanu, *Domniile-lor domnii și doamnele...*, București, Adevărul, 1937.
- Pumnul, *Lepturariu* – Aron Pumnul, *Lepturariu românesc cules de-n scriitori rumâni...*, I–IV, Viena, 1862–1865.
- Pușcariu, *Cinci ani* – Sextil Pușcariu, *Cinci ani de mișcare literară (1902–1906)*, București, Moderna, 1909.
- Pușcariu, *Istoria* – Sextil Pușcariu, *Istoria literaturii române. Epoca veche*, Sibiu, Krafft, 1930.
- Rachieru, *Rebreanu* – Adrian Dinu Rachieru, *Pe urmele lui Liviu Rebreanu*, București, Sport-Turism, 1986.
- Radian, *Corelații* – Sanda Radian, *Corelații între literatura română și literatura universală*, București, E.D.P., 1978.
- Radian, *Măștile* – Sanda Radian, *Măștile fabulei. Etape de evoluție în literatura română*, București, Minerva, 1983.
- Radian, *Sinteze* – Sanda Radian și Venera Dogaru, *Sinteze de istorie a literaturii române*, București, E.D.P., 1971.
- Radu, *Pagini* – Olimpia Radu, *Pagini de critică*, pref. de Marian Papahagi, Cluj-Napoca, Dacia, 1988.
- Raicu, *Autografe* – Alexandru Raicu, *Autografe: file de istorie literară. Mihai Beniuc, Nina Cassian, Mihail Celarianu...*, București, Albatros, 1983.
- Raicu, *Calea* – Lucian Raicu, *Calea de acces*, București, Cartea Românească, 1982.
- Raicu, *Critica* – Lucian Raicu, *Critica – formă de viață*, București, Cartea Românească, 1976.
- Raicu, *Fragmente* – Lucian Raicu, *Fragmente de timp*, București, Cartea Românească, 1984.
- Raicu, *Luminile* – Al. Raicu, *Luminile oglinzilor*, București, Minerva, 1974.
- Raicu, *Practica* – Lucian Raicu, *Practica scrisului și experiența lecturii*, București, Cartea Românească, 1978.
- Raicu, *Rebreanu* – Lucian Raicu, *Liviu Rebreanu*, București, E.P.L., 1967.
- Raicu, *Structuri* – Lucian Raicu, *Structuri literare*, București, Eminescu, 1973.
- Ralea, *Atitudini* – Mihai D. Ralea, *Atitudini*, București, Casa Școalelor, 1931.

- Ralea, *Interpretări* – Mihai D. Ralea, *Interpretări*, București, Editura Literară a Casei Școalelor, 1927.
- Ralea, *Înțelesuri* – Mihai Ralea, *Înțelesuri*, București, Cugetarea, 1943.
- Ralea, *Perspective* – Mihai D. Ralea, *Perspective*, București, Casa Școalelor, 1928.
- Rașcu, *Convingeri* – I. M. Rașcu, *Convingeri literare*, București, Tip. Cernica, 1937.
- Rău, *Efigii* – Aurel Rău, *Efigii*, București, Eminescu, 1989.
- Râpeanu, *Interpretări* – Valeriu Râpeanu, *Interpretări și înțelesuri*, Iași, Junimea, 1975.
- Râpeanu, *Memoria* – Valeriu Râpeanu, *Memoria și fețele timpului*, București, Minerva, 1983.
- Râpeanu, *Noi* – Valeriu Râpeanu, *Noi și cei dinaintea noastră*, București, E.P.L., 1966.
- Râpeanu, *Vlahuță* – Valeriu Râpeanu, *Alexandru Vlahuță și epoca sa*, București, E.T., 1966.
- Rebreanu, *Amalgam* – Liviu Rebreanu, *Amalgam*, București, Socec, 1931.
- Rebreanu, *La lumina* – Liviu Rebreanu, *La lumina lămpii*, ed. îngr. și comentată de Puia Florica Rebreanu și Nicolae Gheran, București, Minerva, 1981.
- Rebreanu, *Pământul bătătorit* – Puia Florica Rebreanu, *Pământul bătătorit de părintele meu*, București, Sport-Turism, 1980.
- Rebreanu, *Scorobete*, *Cu microfonul* – Vasile Rebreanu, Miron Scorobete, *Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979.
- Regman, *Agârbiceanu* – Cornel Regman, *Agârbiceanu și demonii*, București, Minerva, 1973.
- Regman, *Cărți* – Cornel Regman, *Cărți, autori, tendințe*, București, E.P.L., 1967.
- Regman, *Colocvial* – Cornel Regman, *Colocvial*, București, Eminescu, 1976.
- Regman, *Confluente* – Cornel Regman, *Confluente literare*, București, E.P.L., 1966.
- Regman, *De la imperfect* – Cornel Regman, *De la imperfect la mai puțin ca perfect*, București, Eminescu, 1987.
- Regman, *Explorări* – Cornel Regman, *Explorări în actualitatea imediată*, București, Eminescu, 1978.
- Regman, *Noi explorări* – Cornel Regman, *Noi explorări critice*, București, Eminescu, 1982.
- Regman, *Selecție* – Cornel Regman, *Selecție din selecție*, București, Eminescu, 1972.
- Rezuș, *Eminescu* – Petru Rezuș, *Mihai Eminescu*, București, Cartea Românească, 1983.
- Romanul rom. cont.* – *Romanul românesc contemporan*, studiu introductiv, note, alegerea textelor de Ion Vlad, fișe bibliografice de C. Robu, București, Eminescu, 1974.
- Rosetti, *Dicționarul* – Dimitrie D. Rosetti, *Dicționarul contimporanilor din România (1800–1898)*, București, Editura Lito-Tip. Populara, 1898.
- Rosetti – Cazacu – Onu, *Ist. lb. lit.* – Al. Rosetti, Boris Cazacu și Liviu Onu, *Istoria limbii române literare*, I, ed. a II-a, București, Minerva, 1971.
- Roșu, *Critică* – Nicolae Roșu, *Critică și sinteză*, București, Tip. Universul, 1939.
- Roșu, *Destinul* – Nicolae Roșu, *Destinul ideilor*, București, F.R.P.L.A., 1943.
- Rotaru, *Analiză* – Ion Rotaru, *Analiză literare și stilistice*, București, Ion Creangă, 1972; București, Ion Creangă, 1987.
- Rotaru, *O istorie*, I–III – Ion Rotaru, *O istorie a literaturii române*, I–III, București, Minerva, 1971–1987.
- Roznoveanu, *Dumitru Radu Popescu* – Mirela Roznoveanu, *Dumitru Radu Popescu*, București, Albatros, 1981.
- Roznoveanu, *Lecturi* – Mirela Roznoveanu, *Lecturi moderne*, București, Cartea Românească, 1978.
- Rusu, *Eminescu Blaga* – Liviu Rusu, *De la Eminescu la Lucian Blaga și alte studii literare și estetice*, București, Cartea Românească, 1981.
- Rusu, *Lecțiuni* – Aurelia Rusu, *Lecțiuni și convergențe*, București, Eminescu, 1984.
- Rusu, *Utopica* – M. N. Rusu, *Utopica*, București, E.P.L., 1968.
- Sadoveanu-Evan, *Impresii* – Izabela Sadoveanu-Evan, *Impresii literare*, București, Minerva, 1908.
- Sanielevici, *Cercetări* – H. Sanielevici, *Cercetări critice și filozofice*, București, Alcalay, 1916.
- Sanielevici, *Cercetări critice* – H. Sanielevici, *Cercetări critice și filozofice*, antologie și pref. de Z. Ornea, București, E.P.L., 1968.
- Sanielevici, *Încercări* – H. Sanielevici, *Încercări critice*, București, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1903.
- Sanielevici, *Poporanismul* – Henric Sanielevici, *Poporanismul reacționar*, București, Socec, 1921.
- Sanielevici, *Studii* – H. Sanielevici, *Studii critice*, București, Casa Școalelor, 1927.
- Sasu, *În căutarea* – Aurel Sasu, *În căutarea formei*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979.
- Sasu, *Progresii* – Aurel Sasu, *Progresii*, Cluj, Dacia, 1972.
- Sasu, *Rebreanu* – Aurel Sasu, *Liviu Rebreanu – sărbătoarea operii*, București, Albatros, 1978.
- Sasu – Vartic, *Romanul*, I–III – Aurel Sasu, Mariana Vartic, *Romanul românesc în interviuri. O is-*

- torie autobiografică, I-III, București, Minerva, 1985-1988.
- Sălăgean, *Vinea* – Sergiu Sălăgean, *Ion Vinea*, București, Eminescu, 1971.
- Săndulescu, *Citind* – Alexandru Săndulescu, *Citind, recitind...* București, Eminescu, 1973.
- Săndulescu, *Continuități* – Alexandru Săndulescu, *Continuități*, București, Cartea Românească, 1976.
- Săndulescu, *Duiliu Zamfirescu* – Alexandru Săndulescu, *Duiliu Zamfirescu și marele său roman epistolar*, București, Minerva, 1986.
- Săndulescu, *Pagini* – Alexandru Săndulescu, *Pagini de istorie literară*, București, E.P.L., 1966.
- Săndulescu, *Pe urmele* – Alexandru Săndulescu, *Pe urmele lui Duiliu Zamfirescu*, București, Sport-Turism, 1989.
- Săndulescu, *Portrete* – Alexandru Săndulescu, *Portrete și analize literare*, București, Eminescu, 1982.
- Săndulescu, *Rebreanu* – Alexandru Săndulescu, *Introducere în opera lui Liviu Rebreanu*, București, Minerva, 1976.
- Săndulescu, *Zamfirescu* – Alexandru Săndulescu, *Duiliu Zamfirescu*, București, E.T., 1969.
- Sângeorzan, *Anotimpurile* – Zaharia Sângeorzan, *Anotimpurile criticii*, București, Cartea Românească, 1983.
- Sângeorzan, *Conversații* – Zaharia Sângeorzan, *Conversații critice*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980.
- Sângeorzan, *Sadoveanu* – Zaharia Sângeorzan, *Mihail Sadoveanu. Teme fundamentale*, București, Minerva, 1976.
- Sârbu, *Camil Petrescu* – I. Sârbu, *Camil Petrescu*, Iași, Junimea, 1973.
- Scridon, *Rebreanu* – Gavril Scridon, *Liviu Rebreanu pe plaiuri nădăduene*, Cluj, Comitetul de Cultură și Artă, 1967.
- Scritorii români* – *Scritorii români*, dicționar coordonat de Mircea Zăciu, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.
- Sebastian, *Eseuri* – Mihail Sebastian, *Eseuri. Cronici. Memorial*, ed. îngr. și pref. de Cornelia Ștefănescu, București, Minerva, 1972.
- Sevastos, *Amintiri* – Mihail Sevastos *Amintiri de la „Viața Românească”*, București, E.S.P.L.A., 1956.
- Sever, *Eseuri* – Alexandru Sever, *Eseuri critice*, București, Cartea Românească, 1982.
- Simion, *Întoarcerea* – Eugen Simion, *Întoarcerea autorului. Eseuri despre relația creator-operă*, București, Cartea Românească, 1981.
- Simion, *Lovinescu* – Eugen Simion, *E. Lovinescu, scepticul mântuit*, București, Cartea Românească, 1971.
- Simion, *Proza* – Eugen Simion, *Proza lui Eminescu*, București, E.P.L., 1964.
- Simion, *Scritorii*, I-IV – Eugen Simion, *Scritorii români de azi*, I-IV, București, Cartea Românească, 1974-1989.
- Simionescu, *Gânduri*, I-II – Cristofor Simionescu, *Gânduri*, I-II, Iași, Junimea, 1978-1983.
- Simuț, *Diferența* – Ion Simuț, *Diferența specifică. Fragmente critice*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982.
- Sinteze* – *Sinteze de literatură română*, coordonatori Al. Piru și Constantin Crișan, București, E.D.P., 1974; coordonator Constantin Crișan, București, E.D.P., 1981.
- Slavici interpretat de ...* – Ioan Slavici interpretat de ..., antologie, pref., tabel cronologic, bibliografie selectivă de C. Mohanu, București, Eminescu, 1977.
- Sorescu, *Interpretări* – Roxana Sorescu, *Interpretări*, București, Cartea Românească, 1979.
- Sorescu, *Ușor* – Marin Sorescu, *Ușor cu pianul pe scări*, București, Cartea Românească, 1985.
- Sorianu, *Contrapunct* – Vlad Sorianu, *Contrapunct critic*, Iași, Junimea, 1971.
- Sorianu, *Glose* – Vlad Sorianu, *Glose critice*, București, E.P.L., 1968.
- Spiridon, *Melancolia* – Monica Spiridon, *Melancolia descendenței: Figuri și forme ale memoriei generice în literatură*, București, Cartea Românească, 1989.
- Stancu, *Cezar Petrescu* – Horia Stancu, *Cezar Petrescu*, București, E.S.P.L.A., 1958.
- Stănescu, *Cronici* – Constantin Stănescu, *Cronici literare*, București, Cartea Românească, 1971.
- Stănescu, *Jurnal* – Constantin Stănescu, *Jurnal de lectură*, București, Cartea Românească, 1978; București, Eminescu, 1988.
- Steinhardt, *Critică* – N. Steinhardt, *Critică la persoana întâi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Steinhardt, *Incertitudini* – N. Steinhardt, *Incertitudini literare*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980.
- Steinhardt, *Între viață și cărți* – N. Steinhardt, *Între viață și cărți*, București, Cartea Românească, 1976.
- Steinhardt, *Prin alții* – N. Steinhardt, *Prin alții spre sine*, București, Eminescu, 1988.
- Stoleru, *Crochiuri* – Victor Stoleru, *Crochiuri de istorie literară*, București, Litera, 1974.
- Streinu, *Eseuri* – Vladimir Streinu, *Eminescu*, ed. îngr., pref., note și indice de nume de Mihai Drăgan, Iași, Junimea, 1989.
- Streinu, *Pagini* – Vladimir Streinu, *Pagini de critică literară*, București, F.R.P.L.A., 1938.
- Streinu, *Pagini*, I-V – Vladimir Streinu, *Pagini de critică literară*, I-V, ed. îngr. de George Muntean, București, E.P.L., Minerva, 1968-1977.

- Studii de istorie lit. – Studii de istorie a literaturii române, de la C. A. Rosetti la G. Călinescu*, vol. îngr. de Ovidiu Papadima, București, E.A., 1968.
- * * *, *Studii de limbă – * * *, Studii de limbă și stil*, Timișoara, Facla, 1973.
- * * *, *Studii de limbă și fil., I–III – * * *, Studii de limbă literară și filologie, I–III*, București, E.A., 1969–1974.
- Studii și documente, I–XIII – Studii și documente literare, I*, publicat de I. E. Torouțiu și Gh. Cardaș, București, Bucovina, 1931; II–XIII, publicat de I. E. Torouțiu, București, Bucovina, 1932–1946.
- Suchianu, *Alte foste adevăruri viitoare* – D. I. Suchianu, *Alte foste adevăruri viitoare*, București, Minerva, 1983.
- Suchianu, *Foste adevăruri* – D. I. Suchianu, *Foste adevăruri viitoare*, București, Minerva, 1978.
- Suciu, *Literatura – I. D. Suciu, Literatura bândă-țeană de la început până la Unire (1852–1918)*, Timișoara, Editura Regionalei Bănățene Astra, 1940.
- Șerban, *Critica* – Ion Vasile Șerban, *Critica sociologică*, București, Univers, 1983.
- Șerban, *Ispita* – Geo Șerban, *Ispita istoriei*, București, E.Ș.E., 1980.
- Ștefănescu, *Dialog* – Alex. Ștefănescu, *Dialog în bibliotecă*, București, Eminescu, 1984.
- Ștefănescu, *Între da și nu* – Alex. Ștefănescu, *Între da și nu*, București, Cartea Românească, 1982.
- Ștefănescu, *Jurnal* – Alex. Ștefănescu, *Jurnal de critic*, București, Cartea Românească, 1980.
- Ștefănescu, *Momente* – Cornelia Ștefănescu, *Momente ale romanului*, București, Eminescu, 1973.
- Ștefănescu, *Preludiu* – Alex. Ștefănescu, *Preludiu*, București, Cartea Românească, 1977.
- Ștefănescu, *Prim-plan* – Alex. Ștefănescu, *Prim-plan (35 de profiluri de scriitori români contemporani, dispuse în ordine cronologică)*, București, Eminescu, 1987.
- Ștefănescu, *Sebastian* – Cornelia Ștefănescu, *Mihail Sebastian*, București, E.T., 1968.
- Șuluțiu, *Pe margini* – Octav Șuluțiu, *Pe margini de cărți*, Sighișoara, Miron Neagu, 1938.
- Șuluțiu, *Scriitori* – Octav Șuluțiu, *Scriitori și cărți*, ed. îngr., tabel cronologic și pref. de Nicolae Florescu, București, Minerva, 1974.
- Tacciu, *Romantismul, III* – Elena Tacciu, *Romantismul românesc, III*, București, Minerva, 1987.
- Tașcu, *Incidențe* – Valentin Tașcu, *Incidențe*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975.
- Tătaru, *Comentarii* – Ieronim Tătaru, *Comentarii stilistice și literare*, București, E.D.P., 1983.
- Tăușan, *Criterii* – Gr. Tăușan, *Criterii și evocări*, București, Casa Școalelor, 1935.
- Teodoreanu, *Cum am scris* – Ionel Teodoreanu, *Cum am scris „Medelenii”*, Iași, Junimea, 1978.
- Teodorescu, *Cronici* – Petru I. Teodorescu, *Cronici literare*, Brașov, Tip. Unirea, 1935.
- Teodorescu-Braniște, *Oameni* – Tudor Teodorescu-Braniște, *Oameni și paiațe*, București, E.P.L., 1967.
- Teodorescu-Braniște, *Scara* – Tudor Teodorescu-Braniște, *Scara vieții*, București, Eminescu, 1976.
- Tertulian, *Eseuri* – N. Tertulian, *Eseuri*, București, E.P.L., 1968.
- Tihan, *Apropierea* – Teodor Tihan, *Apropierea de imaginar*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988.
- * * *, *Timpul – * * *, Timpul n-a mai avut răbdare: Marin Preda*, București, Cartea Românească, 1981.
- Titel, *În căutarea* – Sorin Titel, *În căutarea lui Cehov și alte eseuri*, București, Cartea Românească, 1984.
- Titel, *Pasiunea* – Sorin Titel, *Pasiunea lecturii*, Timișoara, Facla, 1976.
- Todoran, *Secțiuni* – Eugen Todoran, *Secțiuni literare*, Timișoara, Facla, 1973.
- Tohăneanu, *Dincolo* – G. I. Tohăneanu, *Dincolo de cuvânt*, București, E.Ș.E., 1977.
- Tohăneanu, *Sadoveanu* – G. I. Tohăneanu, *Arta evocării la Sadoveanu*, Timișoara, Facla, 1979.
- Tomuș, *Mișcarea* – Mircea Tomuș, *Mișcarea literară*, București, Eminescu, 1981.
- Tomuș, *Sadoveanu* – Mircea Tomuș, *Mihail Sadoveanu. Universul artistic și concepția fundamentală*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978.
- Tomuș, *Teodoreanu* – Silvia Tomuș, *Ionel Teodoreanu sau bucuria metaforei*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980.
- Trandafir, *Dinamica* – Constantin Trandafir, *Dinamica valorilor literare (Recitind 14 scriitori români)*, București, Eminescu, 1983.
- Trivale, *Cronici* – Ion Trivale, *Cronici literare*, București, Socec, 1915.
- Tuchilă, *Privirea* – Costin Tuchilă, *Privirea și cadrul*, București, Cartea Românească, 1988.
- * * *, *Tudor Arghezi – * * *, Tudor Arghezi* (interpretat de...), pref., antologie, tabel cronologic și bibliografie de Alex. Ștefănescu, București, Eminescu, 1981.
- Tudor, *Mândria* – Corneliu Vadim Tudor, *Mândria de a fi român*, București, Sport-Turism, 1986.
- Tudor, *Pretexte* – Eugenia Tudor, *Pretexte critice*, București, Cartea Românească, 1973.
- Tudor-Anton, *Ipostaze* – Eugenia Tudor-Anton, *Ipostaze ale prozei*, București, Cartea Românească, 1977.

- Tudoran, *Nostalgii* – Dorin Tudoran, *Nostalgii intacte*, București, Eminescu, 1982.
- Tepelea, *Corelația* – Gabriel Tepelea, *Corelația limbă-literatură*, București, E.D.P., 1971.
- Teposu, *Viața* – Radu G. Teposu, *Viața și opiniile personajelor*, București, Cartea Românească, 1983.
- Țirioi, *Premise* – Nicolae Țirioi, *Premise literare*, Timișoara, Facla, 1976.
- Țoiu, *Alte* – Constantin Țoiu, *Alte pretexte*, București, Eminescu, 1977.
- Ulici, *Confort Procust* – Laurențiu Ulici, *Confort Procust*, București, Eminescu, 1983.
- Ulici, *Prima verba*, I-II – Laurențiu Ulici, *Prima verba*, I-II, București, Albatros, 1975.
- Ungheanu, *Arhipelag* – Mihai Ungheanu, *Arhipelag de semne*, București, Cartea Românească, 1975.
- Ungheanu, *Exactitatea* – Mihai Ungheanu, *Exactitatea admirației*, București, Cartea Românească, 1985.
- Ungheanu, *Fiii risipitori* – Mihai Ungheanu, *Fiii risipitori (Noi și secolul XIX)*, București, Eminescu, 1988.
- Ungheanu, *Interviuri* – Mihai Ungheanu, *Interviuri neconvenționale*, București, Cartea Românească, 1982.
- Ungheanu, *Lecturi* – Mihai Ungheanu, *Lecturi și rocade*, București, Cartea Românească, 1978.
- Ungheanu, *Pădurea* – Mihai Ungheanu, *Pădurea de simboluri*, București, Cartea Românească, 1973.
- Ungheanu, *Preda* – Mihai Ungheanu, *Marin Preda. Vocație și aspirație*, București, Eminescu, 1973.
- Ungureanu, *Contextul* – Cornel Ungureanu, *Contextul operei*, București, Cartea Românească, 1978.
- Ungureanu, *Imediata* – Cornel Ungureanu, *Imediata noastră apropiere*, Timișoara, Facla, 1980.
- Ungureanu, *La umbra* – Cornel Ungureanu, *La umbra cărților în floare*, Timișoara, Facla, 1975.
- Ungureanu, *Proza* – Cornel Ungureanu, *Proza românească de azi*, București, Cartea Românească, 1985.
- Ungureanu, *Proză* – Cornel Ungureanu, *Proză și reflexivitate*, București, Eminescu, 1977.
- Urdea, *Holban* – Silvia Urdea, *Anton Holban sau interogația ca destin*, București, Minerva, 1983.
- Ursu – Mihăilescu, *Analiză* – G. G. Ursu, Florin Mihăilescu, *Analiză și interpretări literare*, București, E.D.P., 1975.
- Vaida, *Mitologii* – Mircea Vaida, *Mitologii critice*, București, Cartea Românească, 1978.
- Vaida, *Ospățul* – Mircea Vaida, *Ospățul lui Trimalchio*, Cluj, Dacia, 1970.
- Valerian, *Chipuri* – I. Valerian, *Chipuri din viața literară*, București, Minerva, 1970.
- Valerian, *Cu scriitorii* – I. Valerian, *Cu scriitorii prin veac*, București, E.P.L., 1967.
- Valmarin, *Studii* – Luisa Valmarin, *Studii de literatură română modernă și contemporană*, București, Eminescu, 1987.
- Vancea, *Hortensia Papadat-Bengescu* – Viola Vancea, *Hortensia Papadat-Bengescu*, București, Eminescu, 1980.
- Vartic, *Holban* – Mariana Vartic, *Anton Holban și personajul ca actor*, București, Eminescu, 1983.
- Vartic, *Spectacol* – Ion Vartic, *Spectacol interior*, Cluj-Napoca, Dacia, 1977.
- Vatamaniuc, *Agârbiceanu* – D. Vatamaniuc, *Ion Agârbiceanu*, București, Albatros, 1970.
- Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie* – D. Vatamaniuc, *Ion Agârbiceanu. Biobibliografie*, București, Editura Enciclopedică Română, 1974.
- Vatamaniuc, *Eminescu* – D. Vatamaniuc, *Eminescu*, București, Minerva, 1988.
- Vatamaniuc, *Slavici* – D. Vatamaniuc, *Ioan Slavici. Opera literară*, București, E.A., 1970.
- Vârgolici, *Anghel* – Teodor Vârgolici, *Dimitrie Anghel*, București, E.T., 1966.
- Vârgolici, *Aspecte* – Teodor Vârgolici, *Aspecte istorico-literare*, București, Eminescu, 1973.
- Vârgolici, *Aspecte XIX* – Teodor Vârgolici, *Aspecte ale romanului românesc din secolul al XIX-lea*, București, Eminescu, 1985.
- Vârgolici, *Clasici* – Teodor Vârgolici, *Clasici și contemporani*, București, Eminescu, 1982.
- Vârgolici, *Comentarii* – Teodor Vârgolici, *Comentarii literare*, București, Eminescu, 1971.
- Vârgolici, *Ecouri* – Teodor Vârgolici, *Ecourile literare ale cuceririi independenței naționale*, București, Eminescu, 1976.
- Vârgolici, *Galaction* – Teodor Vârgolici, *Gala Galaction*, București, E.P.L., 1967.
- Vârgolici, *Interferențe* – Teodor Vârgolici, *Interferențe literare româno-franceze*, București, Univers, 1977.
- Vârgolici, *Începuturile* – Teodor Vârgolici, *Începuturile romanului românesc*, București, E.P.L., 1963.
- Vârgolici, *Mateiu I. Caragiale* – Teodor Vârgolici, *Mateiu I. Caragiale*, București, Albatros, 1971.
- Vârgolici, *Retrospective* – Teodor Vârgolici, *Retrospective literare*, București, E.P.L., 1970.
- Vârgolici, *Scriitori* – Teodor Vârgolici, *Scriitori și opere*, București, Eminescu, 1978.
- Vârgolici, *Scriitorii* – Teodor Vârgolici, *Scriitorii clasici și armata română*, E. M., București, 1986.

- Vărgolici, *Scritorii și unitatea* – Teodor Vărgolici, *Scritorii români și unitatea națională*, București, Eminescu, 1988.
- Velculescu, *Între scriere și oralitate* – Cătălina Velculescu, *Între scriere și oralitate*, București, Minerva, 1988.
- Velea, *Interferențe* – Stan Velea, *Interferențe literare româno-polone*, București, Minerva, 1989.
- Velea, *Paralelisme* – Stan Velea, *Paralelisme și retrospective literare*, București, Cartea Românească, 1974.
- Velisar, *Ursitul* – Ștefan Velisar-Teodoreanu, *Ursitul*, București, Minerva, 1973.
- Vianu, *Arta* – Tudor Vianu, *Arta prozatorilor români*, București, Editura Contemporană, 1941; București, Minerva, 1981; București, Minerva, 1988.
- Vianu, *Figuri* – Tudor Vianu, *Figuri și forme literare*, București, Casa Școalelor, 1946.
- Vianu, *Jurnal* – Tudor Vianu, *Jurnal*, București, E.P.L., 1961.
- Vianu, *Literatură universală* – Tudor Vianu, *Literatură universală și literatură națională*, București, E.S.P.L.A., 1956.
- Vianu, *Masca* – Tudor Vianu, *Masca timpului*, Arad, Editura Librăriei Diecezane, 1926.
- Vianu, *Opere*, I–V – Tudor Vianu, *Opere*, I–V, București, Minerva, 1971–1976.
- Vianu, *Scritorii*, I–III – Tudor Vianu, *Scritorii români*, I–III, ed. îngr. de Cornelia Botez, antologie, pref. și tabel cronologic de Pompiliu Marcea, București, Minerva, 1970.
- Vianu, *Scritorii români XX* – Tudor Vianu, *Scritorii români din secolul XX*, antologie, postf. și bibliografie de Mihai Dascal, București, Minerva, 1979.
- Vianu, *Studii* – Tudor Vianu, *Studii de literatură română*, București, E.D.P., 1965.
- Vianu, *Studii și portrete* – Tudor Vianu, *Studii și portrete literare*, Craiova, Ramuri, 1938.
- **, *Vinea interpretat de...* – **, *Ion Vinea interpretat de...*, antologie, pref., tabel cronologic și bibliografie selectivă de Gheorghe Sprințeroiu, București, Eminescu, 1986.
- Vinea, *Publicistică* – Ion Vinea, *Publicistică literară*, București, Minerva, 1977.
- Vintilescu, *Eminescu* – Virgil Vintilescu, *Eminescu și literatura înaintașilor*, Timișoara, Facla, 1983.
- Vișinescu, *Nădejde* – Victor Vișinescu, *Sofia Nădejde*, București, Editura Politică, 1972.
- Vitner, *Ariadna* – Ion Vitner, *Firul Ariadnei*, București, E.S.P.L.A., 1957.
- Vitner, *Ivasiuc* – Ion Vitner, *Alexandru Ivasiuc, înfruntarea contrariilor*, București, Albatros, 1980.
- Vitner, *Meridiane* – Ion Vitner, *Meridiane literare*, București, E.S.P.L.A., 1960.
- Vitner, *Moștenirea* – Ion Vitner, *Problema moștenirii literare*, București, Contemporanul, 1949.
- Vitner, *Pasiunea* – Ion Vitner, *Pasiunea lui Pavel Corceaghiin. Eseuri critice*, București, Editura de Stat, 1949.
- Vitner, *Prozatori*, I–II – Ion Vitner, *Prozatori contemporani*, I–II, București, E.P.L., 1961–1962.
- Vitner, *Semnele* – Ion Vitner, *Semnele romanului*, București, Cartea Românească, 1971.
- Vlad, *Cărțile* – Ion Vlad, *Cărțile lui Mihail Sadoveanu*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981.
- Vlad, *Convergențe* – Ion Vlad, *Convergențe*, Cluj, Dacia, 1972.
- Vlad, *Descoperirea* – Ion Vlad, *Descoperirea operei*, Cluj, Dacia, 1970.
- Vlad, *Lectura* – Ion Vlad, *Lectura romanului*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983.
- Vlad, *Lectura – un eveniment* – Ion Vlad, *Lectura – un eveniment al cunoașterii*, București, Eminescu, 1977.
- Vlad, *Lecturi* – Ion Vlad, *Lecturi constructive*, București, Cartea Românească, 1975.
- Vodă-Căpușan, *Camil Petrescu* – Maria Vodă-Căpușan, *Camil Petrescu – Realia*, București, Cartea Românească, 1988.
- Voia, *Novalis* – Vasile Voia, *Novalis*, București, Univers, 1981.
- Vrabie, *Gândirismul* – Gh. Vrabie, *Gândirismul. Istoric, doctrină, realizări*, București, Cugetarea – George Delafraș, 1940.
- Vrancea, *Între Aristarș și Ioanide* – Ileana Vrancea, *Între Aristarș și Ioanide*, București, Cartea Românească, 1978.
- Vrancea, *Lovinescu* – Ileana Vrancea, *E. Lovinescu – artistul*, București, E.P.L., 1969.
- Vrânceanu, *Materia* – Dragoș Vrânceanu, *Materia literară și idealurile ei*, București, Eminescu, 1976.
- Vultur, *Narațiune* – Ioan Vultur, *Narațiune și imaginar. Preliminarii la o teorie a fantasticii*, București, Minerva, 1987.
- Zaciu, *Agârbiceanu* – Mircea Zaciu, *Ion Agârbiceanu*, București, Minerva, 1972; București, Cartea Românească, 1983.
- Zaciu, *Agârbiceanu I* – Mircea Zaciu, *Ion Agârbiceanu*, București, E.S.P.L.A., 1955.
- Zaciu, *Agârbiceanu 2* – Mircea Zaciu, *Ion Agârbiceanu*, București, E.P.L., 1964.
- Zaciu, *Alte lecturi* – Mircea Zaciu, *Alte lecturi și alte zile*, București, Eminescu, 1978.
- Zaciu, *Bivuac* – Mircea Zaciu, *Bivuac*, Cluj, Dacia, 1974.
- Zaciu, *Cu cărțile* – Mircea Zaciu, *Cu cărțile pe masă*, București, Cartea Românească, 1981.

- Zaciu, *Glose* – Mircea Zaciu, *Glose*, Cluj, Dacia, 1970.
- Zaciu, *Masca* – Mircea Zaciu, *Masca geniului*, București, E.P.L., 1967.
- Zaciu, *Viaticum* – Mircea Zaciu, *Viaticum*, București, Cartea Românească, 1983.
- Zaharia, *Vinea* – Elena Zaharia, *Ion Vinea*, București, Cartea Românească, 1972.
- Zaharia-Filipaș, *Voiculescu* – Elena Zaharia-Filipaș, *Introducere în opera lui Vasile Voiculescu*, București, Minerva, 1980.
- Zalis, *Aspecte* – Henri Zalis, *Aspecte și structuri neoromantice*, București, Cartea Românească, 1971.
- Zalis, *Estetica* – Henri Zalis, *Estetica imperfecției. Contribuții la studiul naturalismului românesc*, Timișoara, Facla, 1979.
- Zalis, *Naturalismul* – Henri Zalis, *Naturalismul în literatura română*, București, Biblioteca Centrală Universitară, 1971.
- Zalis, *Romantismul* – Henri Zalis, *Romantismul în literatura română. Cercetare bibliografică*, București, Biblioteca Centrală Universitară, 1981.
- Zamfir, *Cealaltă față* – Mihai Zamfir, *Cealaltă față a prozei*, București, Eminescu, 1988.
- Zamfir, *Din secolul* – Mihai Zamfir, *Din secolul romantic*, București, Cartea Românească, 1989.
- Zamfir, *Poemul* – Mihai Zamfir, *Poemul românesc în proză*, București, Minerva, 1981.
- Zamfirescu, *Permanența* – Dan Zamfirescu, *Permanența patriei*, București, Eminescu, 1975.
- Zamfirescu-Maioreșcu – Duiliu Zamfirescu și Titu Maioreșcu în scrisori (1884–1913), cu un cuvânt de introducere și însemnări de Emanoil Bucuța, București, Casa Școalelor, 1944.
- Zamfirescu, *Oameni* – Ion Zamfirescu, *Oameni pe care i-am cunoscut*, București, Eminescu, 1989.
- Zamfirescu, *Scrisori* – Duiliu Zamfirescu, *Scrisori inedite*, ed. îngr., cu note și studiu introductiv de Al. Săndulescu, București, E.A., 1967.
- Zarifopol, *Pentru arta*, I–II – Paul Zarifopol, *Pentru arta literară*, I–II, ed. îngr., note, bibliografie și studiu introductiv de Al. Săndulescu, București, Minerva, 1971.
- Zincă, *Eu, H. Z.* – Haralamb Zincă, *Eu, H. Z., aventurierul*, București, Cartea Românească, 1979.

B. PERIODICE SIGLATE

A	– „Arhiva Societății Științifice și Literare din Iași”, 1889–1916; 1921–1940.	ACR	– „Acțiunea română”, București, 1930–1936.
AAR	– „Analele Societății Academice Române”, București, 1867–1878; „Analele Academiei Române”, București, 1879–1948; „Analele Academiei Republicii Populare Române”, București, 1948–1964; „Analele Academiei Republicii Socialiste România”, București, 1965–1989.	ACT	– „Acțiunea”, București, 1929.
AASC	– „Almanahul Asociației Scriitorilor”, Cluj, 1985.	ACU	– „Acțiunea”, Roșiori de Vede, 1936–1940.
AATN	– „Almanah «Ateneu»”, București, 1986–1989.	ADJ	– „Adevărul de joi”, București, 1898–1899.
ABC	– „ABC”, București, 1934–1935.	ADL	– „Ardealul”, București, 1941–1946.
ABE	– „Abecedar”, Brad, 1933–1934.	ADM	– „Adam”, București, 1929–1940.
ABN	– „Albina”, București, 1897–1916; 1920–1944.	ADT	– „Ardealul tânăr”, Cluj, 1930–1931.
ABT	– „Albatros”, București, 1941.	ADV	– „Adevărul”, București, 1871–1872; 1888–1916; 1920–1937.
ACA	– „Acțiunea”, București, 1940–1943.	ADVD	– „Adevărul de dimineață”, București, 1904.
ACD	– „Academia”, București, 1944–1945.	ADVR	– „Adevărul (vremii)”, București, 1946–1951.
ACL	– „Acțiunea literară”, Buzău, 1939–1940.	AF	– „Amicul familiei”, București, 1863–1868.
ACLT	– „Almanah «Convorbiri literare»”, Iași, 1981–1989.	AFR	– „Afirmarea”, Satu Mare, 1936–1940.
ACN	– „Acțiunea”, Craiova, 1931.	AFT	– „Amfiteatru”, București, 1966–1989.
ACNT	– „Almanah «Contemporanul»”, București, 1983–1989.	AHA	– „Almanahul revistei «Apărarea»”, București, 1947–1948.
		AHJ	– „Almanahul ziarului «Jurnalul de dimineață»”, București, 1946.
		AHM	– „Almanahul ziarului «Momentul»”, București, 1946.
		AHP	– „Almanahul poporului”, București, 1947–1949.

- AI – „Adevărul ilustrat”, București, 1895–1897.
- AID – „Aiudul”, Aiud, 1937.
- AL – „Almanahul literar”, Cluj, 1949–1954.
- ALA – „Adevărul literar și artistic”, București, 1920–1939.
- ALB – „Albina”, București, 1945–1989.
- ALBC – „Albina Carpaților”, Sibiu, 1877–1880.
- ALCF – „Almanah «Lucafeărul»”, București, 1982–1989.
- ALF – „Almanahul «Femeia»”, București, 1965–1989.
- ALFL – „Almanahul «Flacăra»”, București, 1968–1989.
- ALIL – „Anuarul de filologie”, Iași, 1964; „Anuar de lingvistică și istorie literară”, Iași, 1965–1973; 1980–1989.
- ALL – „Almanahul literar”, București, 1969–1989.
- ALMG – „Almanahul «Magazin»”, București, 1961–1964.
- ALMM – „Alma mater”, Iași, 1969–1974.
- ALR – „Alarma”, Ploiești, 1884–1885; 1890; „Almanah «România literară»”, București, 1981–1989.
- ALT – „Almanah «Tribuna»”, Cluj-Napoca, 1975–1989.
- AMC – „Amicul copiilor”, București, 1891–1895.
- AMF – „Amicul familiei”, Gherla, 1878–1890.
- ANI – „Ani”, București, 1935–1936.
- ANIU – „Anii de ucenicie”, București, 1951–1955.
- ANL – „Arena literară”, Brăila, 1927–1928.
- AP – „Albina Pindului”, București, Craiova, 1868–1876.
- APA – „Apărarea”, București, 1930–1931.
- APL – „Apostolul”, Piatra Neamț, 1934–1943.
- APR – „Apărarea” (*pace, solidaritate, progres*), București, 1946–1948.
- AR – „Almanah «Ramuri»”, Craiova, 1984–1987.
- ARA – „Aradul”, Arad, 1930–1932.
- ARB – „Aurora Buzăului”, Buzău, 1930–1932.
- ARD – „Ardealul”, Brașov, 1924–1934.
- ARDN – „Ardealul nou”, Târgu-Mureș, 1946–1952.
- ARG – „Argeșul”, Pitești, 1942–1944; „Argeș”, Pitești, 1966–1989.
- ARL – „Almanah «România literară»”, București, 1981–1989.
- ARR – „Aurora”, Ploiești, 1935.
- ART – „Arta”, București, 1941.
- ARTA – „Arta”, București, 1938.
- ASSR – „Almanahul Societății Scriitorilor Români”, București, 1912.
- AST – „Astra”, Brașov, 1966–1989.
- ATA – „Arta”, București, 1912.
- ATC – „Ateneul cultural”, Bacău, 1925–1927.
- ATN – „Ateneu”, Bacău, 1964–1989.
- ATO – „Absolutio”, Iași, 1913–1914; 1916.
- ATR – „Ateneul român”, București, 1894–1895.
- AȚ – „Acțiunea”, Sibiu, 1935–1939.
- AȚN – „Acțiunea”, Galați, 1930–1944.
- AU – „Aurora”, București, 1921–1937.
- AUA – „Aurora”, Roșiorii de Vede, 1898–1889.
- AUB – „Revista Universității «C. I. Parhon» și a Politehnicii din București”, București, 1954; „Revista Universității «C. I. Parhon»”, București, 1955; „Analele Universității «C. I. Parhon»”, București, 1956–1963; „Analele Universității București”, București, 1964–1989.
- AUC – „Analele Universității din Craiova”, Craiova, 1972–1989.
- AUI – „Annales scientifiques de l'Université de Jassy”, 1945–1948; „Analele Universității «Al. Ioan Cuza» din Iași”, Iași, 1955–1989.
- AUO – „Aurora”, București, 1896; 1946–1948.
- AUR – „Aurora”, Craiova, 1903–1904.
- AUT – „Analele Universității din Timișoara”, Timișoara, 1963–1989.
- AV – „Avântul”, Brăila, 1923–1928.
- AVC – „Avânturi culturale”, Bârlad, 1937.
- AVL – „Avântul”, Piatra-Neamț, 1928–1939.
- AVR – „Almanah «Viața românească»”, București, 1983–1988.
- AXA – „Axa”, București, 1932–1933.
- AZI – „Azi”, București, 1932–1938.
- BAL – „Banatul literar”, Timișoara, 1934–1938.
- BAN – „Banatul”, Timișoara, 1926–1930.
- BC – „Buna credință”, București, 1891–1893.
- BCL – „Bucovina literară”, Cernăuți, 1941–1944.
- BCR – „Buletinul cărții românești”, București, 1945–1947.

- BCT – „Biblioteca copiilor și a tinerimei”, București, 1918–1919.
- BCV – „Bucovina”, Cernăuți, 1941–1944.
- BDP – „Bilete de papagal”, București, 1928–1930; 1937–1938.
- BE – „Bunul econom”, Orăștie, 1900–1908.
- BG – „Boabe de grâu”, București, 1930–1934.
- BGI – „Bucegiu”, București, 1879.
- BIF – „Biblioteca familiei”, București, 1890–1895.
- BIL – „Buletinul Institutului de Literatură”, București, 1921–1929.
- BIS – „Bis”, București, 1942–1946.
- BL – „Blajul”, Blaj, 1934–1936.
- BLA – „Brașovul literar și artistic”, Brașov, 1931–1935.
- BLC – „Buletinul cărții”, București, 1923–1924.
- BLE – „Buletinul editorial”, București, 1929–1945.
- BLT – „Brazda literară”, București, 1931.
- BML – „Buciumul”, București, 1862–1864.
- BMR – „Biblioteca modernă”, București, 1908–1912.
- BNT – „Banatul”, Timișoara, 1937–1938.
- BNT – „Biruința”, Ploiești, 1931–1933.
- BP – „Binele public”, București, 1878–1884.
- BR – „Brazda”, Craiova, 1922–1932.
- BRB – „Brazde bănățene”, Timișoara, 1938–1940.
- BRL – „Brazda literară”, București, 1932–1933.
- BRN – „Biruința”, București, 1937–1939.
- BRT – „Biruința”, Craiova, 1930–1933.
- BS – „Bis”, București, 1935.
- BSC – „Biserica și școala”, Arad, 1876–1918; 1945–1948.
- BSL – „Basarabia literară”, București, 1942–1944.
- BSN – „Basarabia noastră”, Chișinău, 1930–1940.
- BSR – „Basarabia”, București, 1941–1944.
- C – „Contemporanul”, Iași, 1881–1891.
- CA – „Caietul literar”, București, 1951–1952.
- CALPR – „Calendarul poporului român”, București, 1874.
- CALPT – „Calendar pentru toți”, București, 1862–1884.
- CALPTR – „Calendar pentru toți românii”, București, 1874–1900.
- CALR – „Calendarul României”, București, 1870–1872.
- CAMC – „Căminul cultural”, București, 1945–1947.
- CAN – „Cartea neagră”, București, 1896.
- CAR – „Caricatura”, București, 1898.
- CARL – „Carnet literar. Nădejdea”, Turnu-Severin, 1945.
- CAV – „Cartea vremii” [Revista critică], București, 1918–1919.
- CB – „Curierul Bucureștilor”, București, 1875–1881.
- CC – „Codrul Cosminului”, Cernăuți, 1924–1939.
- CCR – „Caiete critice”, București, 1957.
- CD – „Calendarul Daciei”, București, 1871.
- CDL – „Cabinetul de lectură”, Iași, 1878.
- CDN – „Cadran”, Iași, 1934.
- CDR – „Cadran”, București, 1939.
- CGC – „Cuget clar”, București, 1928–1936; „Noul sămănător”, București, 1936–1940.
- CGM – „Cuget moldovenesc”, Bălți, 1932–1943.
- CGR – „Cugetul românesc”, București, 1922–1924.
- CHM – „Chemarea”, Iași, 1935–1940.
- CHV – „Chemarea vremii”, Turnu-Severin, 1936–1937.
- CIL – „Crainicul”, Târgu-Jiu, 1931–1932.
- CIR – „Calendarul ilustrat român”, București, 1884–1909.
- CIT – „Citiți-mă”, București, 1921–1922.
- CL – „Convorbiri literare”, Iași, București, 1867–1916; 1919–1944; 1970–1989.
- CLA – „Cuvântul literar și artistic”, București, 1924–1925.
- CLB – „Cuvântul liber”, București, 1933–1936.
- CLG – „Cercetări de lingvistică”, Cluj-Napoca, 1956–1964.
- CLI – „Cuvântul liber”, București, 1921; 1924–1925.
- CLIT – „Carnet literar”, Buzău, 1931–1934.
- CLO – „Clopotul”, București, 1879.
- CLP – „Clopotul”, Strehaia, 1926–1927.
- CLPT – „Clopotul”, Botoșani, 1945–1950.
- CLPTFR – „Calendar pentru toți fiii României”, București, 1881–1898.
- CLRM – „Cultura română”, Iași, București, 1903–1911.
- CLT – „Cultura”, București, 1937–1940.
- CLTP – „Cultura poporului”, Cluj, București, 1921–1931.
- CLTR – „Cultura”, Constanța, 1905–1906.
- CMN – „Carmen”, București, 1898–1899; 1902; 1906–1907.
- CMP – „Câmpina”, Câmpina, 1927–1929.
- CMT – „Columna lui Traian”, Brăila, 1931.

- CN – „Crinul”, București, 1919.
 CND – „Condeiu”, Craiova, 1938–1942.
 CNO – „Curentul nou”, Galați, 1905–1906.
 CNOU – „Crai nou”, Alexandria, 1937.
 CNS – „Căminul nostru”, București, 1910–1911.
 CNT – „Contemporanul”, București, 1946–1989.
 COL – „Comoara literară”, București, 1889–1891; 1899.
 CP – „Clipa”, București, 1923–1928.
 CPA – „Clipa”, Târgu-Mureș, 1936–1937.
 CPI – „Calendar popular și istoric”, București, 1889.
 CPN – „Capricorn”, București, 1930.
 CPR – „Calendarul progresului”, București, 1878.
 CPT – „Capitala”, București, 1936–1940.
 CR – „Crainicul”, București, 1886.
 CRA – „Curentul artelor”, București, 1922–1923.
 CRC – „Cronica”, Iași, 1966–1989.
 CRD – „Credința”, București, 1933–1938.
 CREL – „Cahiers roumains d'études littéraires”, București, 1973–1989.
 CRI – „Curierul”, București, 1872–1890.
 CRIS – „Curier ieșean”, Iași, 1941–1943.
 CRIT – „Criterion”, București, 1934–1935.
 CRL – „Crainicul”, Ploiești, 1928–1929.
 CRLT – „Curierul literar săptămânal și artistic”, București, 1901.
 CRM – „Curentul. Magazin”, București, 1939–1941.
 CRN – „Cronica”, București, 1915–1916.
 CROM – „Curierul român”, Botoșani, 1902–1904.
 CRR – „Curierul”, Arad, 1931–1940.
 CRRA – „Curierul artelor”, București, 1920–1924.
 CRRL – „Curierul”, Buzău, 1929; 1933–1935.
 CRS – „Cronica socială”, București, 1915.
 CRȘ – „Crisia”, Oradea, 1972–1989.
 CRT – „Curentul”, București, 1928–1944.
 CSN – „Constituționalul”, București, 1889–1900.
 CT – „Columna lui Traian”, București, 1870–1875; 1876–1877; 1882–1883.
 CTC – „Cele trei Crișuri”, Oradea, 1920–1944.
 CTN – „Curentul nou”, Buzău, 1931–1933; 1936.
 CTP – „Contimporanul”, București, 1922–1930.
 CTR – „Contrapunct”, Timișoara, 1941–1943.
 CTS – „Citește-mă”, Alexandria, 1933.
 CTT – „Cetatea”, București, 1933.
 CTTL – „Cetatea literară”, București, 1925–1926.
 CUG – „Cugetarea”, Botoșani, 1899–1900.
 CUO – „Curierul Olteniei”, Craiova, 1892–1900.
 CVC – „Convorbiri critice”, București, 1907–1910; 1935.
 CVL – „Cuvinte literare”, Iași, 1929–1931.
 CVN – „Cuvântul nostru”, București, 1926–1939.
 CVS – „Cuvântul studentesc”, București, 1923–1937; 1940.
 CVT – „Cuvântul”, București, 1924–1934; 1938; 1940–1941.
 CZ – „Cosânzeana”, Orăștie, 1911–1915; 1922–1928.
 D – „Datina”, Turnu-Severin, 1924–1932.
 DBL – „Dobrogea literară”, Constanța, 1925.
 DC – „Dimitrie Cantemir”, București, 1958–1960.
 DF – „Drepturile femeii”, București, 1912–1914.
 DFM – „Drumul femeii”, București, 1945–1948.
 DI – „Distracția”, București, 1897–1898.
 DIS – „Discobolul”, București, 1932–1933.
 DLG – „Dialog”, Iași, 1974–1989.
 DM – „Democrația”, București, 1945.
 DMA – „Dumineca”, București, Galați, 1905–1915.
 DMAT – „Dumineca pentru toți”, Galați, 1915–1916.
 DMB – „Dâmbovița”, București, 1858–1865; 1870.
 DMN – „Dimineata”, București, 1904–1916; 1920–1937.
 DMS – „Democrația socială”, Ploiești, 1892.
 DN – „Doina”, București, 1892–1894; 1914.
 DPT – „Dreptatea”, Timișoara, 1893–1897.
 DR – „Diar pentru toți”, București, 1879.
 DRL – „Drapelul”, București, 1945–1948.
 DRN – „Drum nou”, Turnu-Măgurele, 1922–1940.
 DRP – „Drapelul”, Lugoj, 1901–1918.
 DRPA – „Dreapta”, București, 1931–1932.
 DRPL – „Drapelul”, Lugoj, 1945.
 DRPN – „Dreptatea nouă”, București, 1945–1948.
 DRT – „Dreptatea”, București, 1927–1938.
 DRU – „Drum nou”, Craiova, 1946–1947.
 DRUM – „Drum”, Roșionii de Vede, 1935–1940.
 DRV – „Darul vremii”, Cluj, 1930.
 DȘN – „Da și nu”, București, 1936.

- DU – „Dracu”, București, 1896–1897.
DUM – „Duminica”, București, 1942–1943.
E – „Epoca”, București, 1885–1889; 1895–1916; 1920–1938.
EC – „Ecou”, Arad, 1925–1944.
ECL – „Ecou”, București, 1943–1944.
ECO – „Ecou”, București, 1929–1931.
ECU – „Ecou”, Galați, 1892.
EG – „Egalitatea”, București, 1890–1900.
EN – „Era nouă”, București, 1896.
EP – „Epigonii”, Iași, 1911–1912.
EPL – „Epoca literară”, București, 1896.
ERA – „Era nouă”, București, 1945–1947.
ERN – „Era nouă”, București, 1936.
ES – „Era socialistă”, București, 1972–1980.
EV – „Evenimentul”, Iași, 1893–1900.
EVZ – „Evenimentul zilei”, București, 1940–1943.
EX – „Echinox”, Cluj, 1969–1989.
EXC – „Excelsior”, București, 1930–1931.
F – „Familia”, Pesta, Oradea, 1865–1906; 1926–1929; 1934–1944; 1965–1989.
FA – „Facla”, Brăila, 1944–1948.
FAP – „Fapta”, București, 1945–1948.
FAR – „Familia română”, Budapesta, 1908.
FB – „Fântâna Blanduziei”, București, 1888–1889.
FC – „Flacăra”, București, 1952–1989.
FCL – „Facla”, București, 1910–1914; 1916; 1923–1940.
FCLT – „Facla literară”, București, 1923.
FCR – „Flacăra”, București, 1938–1940.
FD – „Floarea darurilor”, București, 1907.
FEF – „Femeia și familia”, Sibiu, 1903.
FF – „Făt-Frumos”, Suceava, 1926–1944.
FFR – „Făt-Frumos”, Bârlad, 1904–1906; 1909.
FGA – „Falanga”, București, 1937–1941.
FI – „Foaia interesantă”, Orăștie, 1905–1917.
FL – „Flacăra”, București, 1948–1951.
FLG – „Falanga”, București, 1926–1929.
FLM – „Flamura”, Craiova, 1915.
FLR – „Flacăra”, București, 1911–1916; 1921–1923.
FLS – „Floarea-soarelui”, București, 1927–1929.
FLTR – „Foaia literară”, Ploiești, 1906.
FM – „Forța morală”, București, 1901–1902.
FME – „Femeia”, București, 1946–1947.
FMI – „Femeia”, București, 1948–1989.
FMM – „Femeia muncitoare”, București, 1946–1948.
FO – „Forum”, București, 1969–1989.
FP – „Frontul plugarilor”, București, 1945–1953.
FRA – „Flamura”, București, 1923–1927.
FRE – „Freamătul”, Tecuci, Bârlad, 1911–1912.
FRL – „Front literar”, Brașov, 1936–1939.
FRMS – „Forum studentesc”, Timișoara, 1973–1989.
FRO – „Femeia română”, București, 1878–1881.
FRT – „Freamătul literar”, Rădăuți, 1933–1937.
FRZ – „Frize”, Brașov, 1934–1935.
FȘC – „Femeia și căminul”, București, 1945–1949.
FZB – „Foleitonul «Zimbrului»”, Iași, 1855–1856.
G – „Gândirea”, Cluj, București, 1921–1944.
GAC – „Gazeta cârților”, Ploiești, 1921–1924; 1934–1944.
GAL – „Gazeta literară”, București, 1929.
GALP – „Gazeta luptătorilor”, București, 1944–1945.
GB – „Gânduri bune”, Huși, 1914–1916.
GDT – „Gând tineresc”, Radna, 1944–1945.
GF – „Gând și faptă”, București, 1939–1940.
GL – „Gazeta literară”, București, 1954–1968.
GLB – „Glasul Bucovinei”, Cernăuți, 1920–1941.
GLT – „Glas tânăr”, Râmnicu-Sărat, 1932–1939.
GM – „Gazeta de Moldavia”, Iași, 1850–1858.
GN – „Generația nouă”, București, 1890–1891.
GNS – „Gândul nostru”, Iași, 1923–1927.
GR – „Gând românesc”, Cluj, 1933–1940.
GRD – „Graiul Dobrogei”, Constanța, 1936.
GRN – „Graiul nostru”, Bârlad, 1925–1927.
GT – „Gazeta Transilvaniei”, Brașov, 1845–1873; 1900–1914.
GZ – „Gazeta Bucureștilor”, București, 1916–1918.
HN – „Hiena”, București, 1919; 1922–1924.
HR – „Haralamb Lecca”, Caracal, 1945.
HYP – „Hyperion”, Cluj, 1932–1935.
IC – „Iconar”, Cernăuți, 1935–1937.
IDE – „Ideea europeană”, București, 1919–1928.
IDL – „Ideea literară”, București, 1933.

- IDM – „Îndrumarea”, Constanța, 1923–1924; 1926.
- IDP – „Îndreptar”, București, 1937–1940.
- IDR – „Îndreptarea”, Iași, 1920–1938.
- IDRM – „Ideea românească”, București, 1935–1937.
- IDT – „Îndreptar”, București, 1936.
- IIS – „Însemnări ieșene”, Iași, 1936–1940.
- IL – „Iașul literar”, Iași, 1955–1969.
- ILT – „Însemnări literare”, Iași, 1919.
- IN – „Almanah literar al Filialei din Iași a Uniunii Scriitorilor”, Iași, 1949; „Iașul nou”, Iași, 1950–1954.
- IND – „Îndreptar”, București, 1930.
- INDL – „Independentul literar”, București, 1893–1894.
- INDP – „Independența Putnei”, Focșani, 1896.
- INDR – „Îndrumarea”, Iași, 1908–1909.
- INF – „Informațiunile”, București, 1870–1872.
- INN – „Ilustrația neamului nostru”, București, 1915–1916; 1919.
- INP – „Independentul”, București, 1889–1899.
- IPI – „Independența”, București, 1860–1862.
- IROM – „Ilustrațiunea română”, București, 1903.
- IT – „Integral”, București, 1925–1928.
- IZ – „Izbânda”, Turmu-Măgurele, 1888–1891.
- J – „Jurnalul de dimineață”, București, 1945–1947.
- JL – „Jurnalul literar”, Iași, București, 1939; 1947–1948.
- JML – „Junimea literară”, Suceava, Cernăuți, 1904–1914; 1920–1939.
- JMM – „Junimea Moldovei”, Piatra-Neamț, 1927.
- JPT – „Jurnalul pentru toți”, Iași, 1868–1869.
- K – „Kalende”, București, 1928–1929; 1943–1944.
- L – „Lucașfăru”, Budapesta, Sibiu, București, 1902–1914; 1919–1920.
- LA – „Lumina adevărului”, Râmnicu-Sărat, Focșani, 1898–1899.
- LAR – „Literatura și arta română”, București, 1896–1910.
- LB – „Libertatea”, Orăștie, 1902–1918.
- LC – „Lucașfăru”, București, 1937–1938; 1940–1941.
- LCF – „Lucașfăru”, București, 1958–1989.
- LCL – „Licăriri literare”, Bălti, București, 1930–1931.
- LCT – „Lectura”, Craiova, 1923.
- LCZ – „Lucașfăru de ziua”, Brașov, 1956–1957.
- LDR – „Linia dreaptă”, București, 1935–1938.
- LGO – „Liga ortodoxă”, București, 1896–1897.
- LI – „Lumina ilustrată”, București, 1894–1895.
- LIR – „Libertatea”, București, 1945–1949.
- LIT – „Literatura”, București, 1938–1939.
- LL – „Limbă și literatură”, București, 1955–1989.
- LLE – „Limbă și literatură pentru elevi”, București, 1973–1989.
- LM – „Lumea”, Iași, 1920–1938.
- LMA – „Lumea”, Iași, 1924–1926.
- LMR – „Lamura”, București, 1919–1928.
- LN – „Lanuri”, Mediaș, 1933–1939.
- LPC – „Lupta de clasă”, București, 1948–1964.
- LPT – „Lupta”, București, 1921–1937.
- LR – „Limba română”, București, 1952–1989.
- LRT – „Libertatea”, București, 1933–1940.
- LȘ – „Literatură și știință”, București, 1893–1894.
- LT – „Lanternă”, Craiova, 1895.
- LU – „Lucașfăru”, Timișoara, 1935–1939.
- LUF – „Lucașfăru”, Sibiu, 1934–1939.
- LUI – „Lumina”, București, 1894.
- LUL – „Lucașfăru”, București, 1900.
- LUM – „Lumea”, București, 1945–1946.
- LUMI – „Lumina”, Bârlad, 1945–1947.
- LUN – „Lumea nouă, literară și artistică”, București, 1895–1896.
- LUP – „Lupta”, Roman, 1885.
- LUR – „Lumea românească”, București, 1937–1939.
- MA – „Micul almanah”, București, 1947.
- MAZ – „Magazin”, București, 1948–1950.
- MD – „Mlădița”, București, 1933–1935.
- MG – „Mărgăritarul”, București, 1904.
- MIN – „Minerva”, București, 1908–1916.
- MIR – „Miraj”, București, 1933.
- MLA – „Mișcarea literară și artistică”, Iași, 1901.
- MLI – „Minerva literară ilustrată”, București, 1909–1914.
- MN – „Miniaturi”, București, 1933–1938.
- MNL – „Munca literară”, București, 1933–1936.
- MO – „Momentul”, București, 1945–1947.
- MOF – „Monitorul oficial”, București, 1864.

- MR - „Moftul român”, București, 1893; 1901-1902.
- MRD - „Meridian”, Craiova, 1934-1938; 1941-1945.
- MS - „Manuscriptum”, București, 1970-1989.
- MSL - „Mișcarea literară”, București, 1924-1925.
- MSM - „Meșterul Manole”, București, 1939-1942.
- MST - „Manifest”, Iași, 1934-1936.
- MT - „Moș Teacă”, București, 1895-1900.
- MUN - „Munca”, Craiova, 1936.
- MUR - „Mureșul”, Târgu-Mureș, 1946.
- MVB - „Muncă și voie bună”, București, 1939-1940.
- MZ - „Magazin”, București, 1957-1964.
- MZR - „Mizerabilii”, Turmu Severin, 1933-1938.
- NA - „Națiunea”, București, 1946-1949.
- NAT - „Naționalul”, București, 1889-1896.
- NBR - „Noua bibliotecă română”, Brașov, 1882-1883.
- NRL - „Neamul românesc literar”, Vălenii de Munte, București, 1908-1912; 1925-1926.
- NN - „Națiunea”, Cluj, 1927-1932; 1935-1938.
- NNT - „Năzuința”, Brașov, 1931.
- NOI - „Noi”, București, 1933-1934.
- NPC - „Napoca universitară”, Cluj-Napoca, 1974-1989.
- NR - „Neamul românesc”, București, Vălenii de Munte, Iași, București, 1906-1940.
- NRO - „Noua revistă olteană”, Craiova, 1903-1904.
- NRR - „Noua revistă română”, București, 1900-1902; 1908-1916.
- NȚA - „Națiunea”, București, 1934-1935.
- NȚN - „Naționalul nou”, București, 1934-1938.
- NZN - „Năzuința”, Craiova, 1922-1928.
- NZT - „Năzuința”, București, 1933-1934.
- O - „Orizont”, Timișoara, 1964-1989.
- OBS - „Observatorul”, Beiuș, București, 1934-1943.
- OF - „Orizontul feminin”, București, 1945-1948.
- OIN - „Orion”, Rădăuți, 1933.
- OL - „Oltenia literară”, Craiova, 1956; 1958.
- OLB - „Opinia liberă”, Ploiești, 1944-1947.
- ON - „Opinia națională”, București, 1865.
- OP - „Opinia”, Iași, 1897-1900; 1906-1918; 1920-1940; 1946-1951.
- OPC - „Opiniunea constituțională”, București, 1869-1870.
- OPS - „Opinia studențească”, Iași, 1974-1979.
- OR - „Orizont”, București, 1944-1947.
- ORD - „Ordinea”, București, 1928-1932.
- ORN - „Orizonturi noi”, București, 1929-1930.
- ORZ - „Orizonturi noi”, Arad, 1945.
- OV - „Ovidiu”, Constanța, 1898-1900; 1902-1906; 1910.
- PAD - „Pagini dunărene”, Galați, 1955-1956; 1960; 1962-1964.
- PAL - „Pagini libere”, Galați, 1908.
- PAN - „Pan”, București, 1941.
- PCE - „Pentru copilul evreu”, București, 1946-1948.
- PD - „Pagini dobrogene”, Constanța, 1949.
- PDA - „Pleiada”, București, 1930.
- PDL - „Paloda literară”, Bârlad, 1904.
- PEL - „Peleşul”, București, 1884-1888.
- PL - „Preocupări literare”, București, 1936-1939; *Cartea românească*, București, 1939-1944.
- PLD - „Pleiada”, Iași, 1937-1938.
- PLI - „Pagini literare”, Turda, 1934-1943.
- POL - „Popas literar”, Craiova, 1945-1947.
- PR - „Poporul român”, Budapesta, Arad, 1901-1914.
- PRA - „Preocupări artistice”, București, 1933-1934.
- PRC - „Progres și cultură”, Târgu-Mureș, 1933-1939.
- PRL - „Propilee literare”, București, 1926-1930.
- PRM - „Prometeu”, Brașov, 1934-1938.
- PRO - „Propășirea”, Iași, 1844.
- PSS - „Pressa”, București, 1868-1881.
- PTI - „Patria”, Sibiu, Cluj, 1919-1938; 1946.
- PTL - „Prietenia literară”, Caracal, 1938; 1941.
- PVL - „Provincia literară”, Sibiu, 1932-1934.
- R - „Ramuri”, Craiova, 1905-1917; 1920-1945; 1947; 1964-1989.
- RA - „Radical”, Craiova, 1929-1931.
- RAL - „Raza literară”, București, 1936.
- RB - „Războiul”, București, 1877-1900.
- RBJ - „Răboj”, București, 1932-1933; 1935-1936.
- RC - „Revista contemporană”, București, 1873-1876.
- RCL - „Revista Cercului literar”, Sibiu, 1945.
- RCT - „Revista critică”, Iași, 1927-1940.
- RDL - „Rânduiala”, București, 1935-1938.

- RDR – „Rânduri”, Turnu-Severin, 1932.
- REI – „Revista ilustrată”, Craiova, 1891–1893; 1898.
- REL – „Reacțiunea literară”, București, 1933–1935.
- RELI – „Revista literară”, București, 1885–1900.
- REVR – „Revue roumaine”, București, 1965–1989.
- RFR – „Revista Fundațiilor Regale”, București, 1934–1947.
- RI – „Revista ideii”, București, 1900–1916.
- RID – „Revista idealistă”, București, 1903–1916.
- RIG – „Revista ilustrată enciclopedică «Gazeta sateanului»”, București, 1898–1902.
- RIJ – „România jună”, București, 1899–1900.
- RIN – „Revista independentă”, București, 1887.
- RIT – „Ritmuri”, Brașov, 1929–1930.
- RITL – „Revista de istorie și teorie literară”, București, 1964–1989.
- RL – „România literară”, București, 1968–1989.
- RLB – „România liberă”, București, 1877–1889.
- RLST – „Revista literară-științifică”, Chișinău, 1931–1938.
- RLȘ – „Revista literară și științifică”, București, 1876.
- RLT – „Revista literară”, București, 1947.
- RLTR – „România literară”, București, 1939–1940.
- RM – „România”, București, 1938–1940.
- RMN – „România”, București, 1884–1892.
- RMO – „Revista Moldovei”, Botoșani, 1921–1927.
- RMP – „Rampa”, București, 1911–1913; 1920–1948.
- RND – „Rânduri”, București, 1934–1935.
- RO – „Rosetti”, București, 1885.
- ROL – „România literară”, Iași, 1855.
- ROLR – „România literară”, București, 1932–1934.
- ROLT – „România literară”, Aiud, 1930.
- ROM – „Românul”, București, 1857–1900.
- ROML – „Românul literar”, București, 1905–1912.
- ROMLIT – „România literară”, Iași, 1877.
- ROMM – „România Mare”, Constanța, 1913–1916.
- ROMV – „România viitoare”, București, 1910–1914.
- RP – „Reporter”, București, 1933–1938.
- RPL – „Revista politică și literară”, Blaj, 1906–1914.
- RR – „Revista română pentru științe, litere și arte”, București, 1861–1863.
- RRO – „Revista românească”, București, 1888–1889.
- RSC – „Răsunetul cultural”, Lugoj, 1925–1926.
- RTV – „Ritmul vremii”, București, 1925–1930.
- RUL – „Românul”, Arad, 1911–1916; 1918–1919.
- RV – „Răvașul”, Cluj, 1903–1910.
- RVA – „Revista Alecsandri”, București, 1891.
- RVF – „Revista familiei”, București, 1945.
- RVL – „Revista literară”, București, 1927–1943.
- RVM – „Revista muncii”, București, 1945–1948.
- RVN – „Revista noastră”, București, 1905–1907.
- RVP – „Revista poporului”, București, 1891.
- RVNS – „Revista noastră”, Buzău, 1927.
- RVR – „Revista română”, București, 1941–1942.
- RVS – „Revista scriitoarelor și scriitorilor români”, București, 1926–1938; 1943.
- RVV – „Revista-vremii”, București, 1921–1924.
- RVVR – „Revista vremii”, Galați, 1934–1936.
- S – „Sămănătorul”, București, 1901–1910.
- SAL – „Salonul literar”, Arad, 1925–1926.
- SB – „Scrisul bănățean”, Timișoara, 1949–1963.
- SBL – „Sburătorul literar”, București, 1921–1922.
- SBR – „Sburătorul”, București, 1919–1927.
- SCA – „Scena”, București, 1917–1918.
- SCIL – „Studii și cercetări de istorie literară și folclor”, București, 1952–1963.
- SCL – „Studii și cercetări lingvistice”, București, 1950–1964.
- SCȘ – „Studii și cercetări științifice”, Iași, 1950–1963.
- SDM – „Societatea de mâine”, Cluj, 1924–1943; 1945.
- SDU – „Steaua Dunării”, București, 1878–1882.
- SE – „Seara”, București, 1931.
- SIL – „Silvania”, Zalău, 1977–1979.
- SIN – „Sinteza”, București, 1927–1928.
- SL – „Studii literare”, Cluj, Sibiu, 1942–1944; 1948.

- SLAST – „Supliment literar-artistic al «Scănteii tineretului»”, București, 1981–1989.
- SLT – „Sibiul literar”, Sibiu, 1934.
- SML – „Semnalul”, București, 1945–1948.
- SMP – „Symposion”, Cluj, 1938–1939; 1943–1944.
- SN – „Sinaia”, 1898–1900.
- SNT – „Șantier”, București, 1934–1935.
- SPC – „Săptămâna politică și culturală”, București, 1910–1914.
- SPL – „Săptămâna literară”, București, 1928–1929.
- SPM – „Săptămâna”, București, 1962–1964; 1971–1989.
- SPT – „Săptămâna”, Craiova, 1931–1932.
- SPZ – „Spre ziuă”, București, 1923.
- SRA – „Seara”, București, 1938–1942.
- SRO – „Scrisul românesc”, Craiova, 1927–1928.
- ST – „Steaua”, Cluj, 1954–1989.
- STȚ – „Strigătul țarei”, București, 1889.
- SUB – „Buletinul Universităților «V. Babeș» și «Bolyai»”, Cluj, 1956–1957; „Studia Universitatis «Babeș-Bolyai»”, Cluj-Napoca, 1958–1989.
- SXX – „Secolul XX”, București, 1957–1964; 1980–1989.
- Ș – „Școala”, Cernăuți, 1908; 1911–1914.
- T – „Transilvania”, Brașov, Sibiu, 1868–1878; 1881–1918; 1920–1944; 1972–1989.
- TB – „Trompeta Bucureștilor”, București, 1886.
- TC – „Trompeta Carpaților”, București, 1865–1877.
- TEA – „Teatrul”, București, 1956–1964.
- TEG – „Telegraful”, București, 1871–1888.
- TLR – „Telegraful român”, Sibiu, 1853–1919.
- TLȘ – „Transacțiuni literare și științifice”, București, 1872–1873.
- TML – „Timpul”, Cernăuți, 1930–1938.
- TMP – „Timpul”, București, 1937–1948.
- TMPL – „Timpul”, București, 1876–1884; 1889–1900.
- TMS – „Tomis”, Constanța, 1966–1989.
- TN – „Teatrul național”, București, 1944–1946.
- TNT – „Tineretea”, București, 1945–1947.
- TPL – „Tipărița literară”, București, 1928–1931.
- TR – „Tribuna”, Sibiu, 1884–1903; „Tribuna poporului” (apoi „Tribuna”), Arad, 1897–1912; „Tribuna”, Cluj, 1938–1944; 1957–1989.
- TRC – „Tribuna”. *Revista cestiilor contemporane*, București, 1873.
- TRI – „Tribuna nouă”, Cluj, 1945–1948.
- TRL – „Tribuna literară”, Brașov, 1941.
- TRN – „Traian”, București, 1869–1870.
- TRO – „Trompeta română”, București, 1899–1900.
- TRP – „Tribuna poporului”, București, 1945.
- TRR – „Tribuna românească”, București, 1946–1947; „Tribuna României”, București, 1981–1989.
- TRS – „Trăsnetul”, București, 1884–1888.
- TRT – „Tribuna Transilvaniei”, București, 1946.
- TS – „Tânărul scriitor”, București, 1951–1957.
- TU – „Tutova”, Bărlad, 1884–1892.
- ȚB – „Țara Bârsei”, Brașov, 1929–1938.
- ȚN – „Țara noastră”, Sibiu, Cluj, București, 1922–1938.
- ȚNO – „Țara nouă”, București, 1884; 1911–1912.
- U – „Universul”, București, 1884–1953.
- UL – „Universul literar”, București, 1945.
- ULO – „Ultima oră”, București, 1928–1929.
- UMT – „Umanitatea”, Iași, 1934.
- UNU – „Unu”, București, 1928–1932.
- UNVR – „Universitas” (din 1973 „Universitatea comunistă”), București, 1968–1980.
- UO – „Ultima oră”, București, 1945–1948.
- UN – „Unirea”, Blaj, 1892–1918.
- UVR – „Universul literar”, București, 1888–1916; 1920–1944.
- UVRI – „Universul ilustrat”, București, 1892–1897.
- VA – „Vocea adevărului”, București, 1882–1883.
- VBA – „Vocea Basarabiei”, Chișinău, 1932–1944.
- VCO – „Vocea Covurluiului”, Galați, 1873–1888.
- VDA – „Viața de azi”, București, 1934.
- VEA – „Veac nou”, București, 1945–1947; 1949–1964.
- VEN – „Veac nou”, București, 1934.
- VI – „Viața”, București, 1941–1944.
- VIC – „Victoria”, București, 1945–1946.
- VIN – „Vieța nouă”, București, Iași, București, 1905–1925.
- VL – „Viața literară”, București, 1926–1941.
- VLT – „Viața literară și artistică”, București, 1906–1908.
- VLTR – „Viața literară”, Craiova, 1914–1916.

- VM – „Voința Mehedințiului”, Turnu-Severin, 1885–1887.
- VN – „Voința națională”, București, 1884–1914.
- VNP – „Voința poporului”, Oradea, 1945–1948.
- VP – „Versuri și proză”, Iași, 1911–1912; 1914–1915.
- VPO – „Voința poporului”, București, 1888.
- VPV – „Vocea Putnei”, Focșani, 1884; 1891.
- VR – „Viața românească”, Iași, București, 1906–1916; 1920–1946; 1948–1989.
- VRA – „Vreimea”, București, 1928–1944.
- VRL – „Viitorul”, București, 1921–1938; 1944–1945.
- VRR – „Vreerea”, Timișoara, 1932–1936; 1945–1947.
- VS – „Vestul”, Timișoara, 1930–1940; 1942.
- VSOC – „Viața socială”, București, 1910–1911.
- VT – „Vocea Tutovei”, Bârlad, 1891–1892.
- VTL – „Vitrina literară”, București, 1929; 1934.
- VTR – „Vatra”, Târgu-Mureș, 1971–1989.
- VTRA – „Vitrina”, Craiova, 1938–1939.
- ZB – „Zimbrul”, Iași, 1850–1852; 1855–1858.
- ZC – „Ziarul călătoriilor și al întâmplărilor de pe mare și de pe uscat”, București, 1897–1916.
- ZF – „Zeflemeaua”, București, 1901–1903.
- ZI – „Ziua”, București, 1896.
- ZOD – „Zodiac”, București, 1930–1931.
- ZOR – „Zorile”, București, 1935–1936.

C. PERIODICE CONSULTATE

- „ABC”, București, 1934–1935 (ABC).
- „Abecedar”, Brad, 1933–1934 (ABE).
- „Abecedar literar”, Cluj, 1946.
- „Absolutio”, Iași, 1913–1914; 1916 (ATO).
- „Academia”, București, 1944–1945 (ACD).
- „Actualitatea”, București, 1865.
- „Actualitatea”, București, 1892.
- „Actualitatea”, București, 1898–1899.
- „Actualitatea”, Craiova, 1926–1928.
- „Actualités roumaines”, București, 1978–1980.
- „Acțiunea”, București, 1929 (ACT).
- „Acțiunea”, București, 1940–1943 (ACA).
- „Acțiunea”, Călărași, 1929–1930.
- „Acțiunea”, Craiova, 1931 (ACN).
- „Acțiunea”, Galați, 1930–1944 (AȚN).
- „Acțiunea”, Lugoj, 1934–1940.
- „Acțiunea”, Ploiești, 1935–1936; 1938.
- „Acțiunea”, Râmnicu-Sărat, 1927–1930.
- „Acțiunea”, Roșiorii de Vede, 1936–1940 (ACU).
- „Acțiunea”, Sibiu, 1935–1939 (AȚ).
- „Acțiunea”, Timișoara, 1931.
- „Acțiunea”, Târgoviște, 1933–1937.
- „Acțiunea”, Târgoviște, 1941–1943.
- „Acțiunea”, Târgu-Secuiesc, 1934–1935.
- „Acțiunea liberală”, Craiova, 1891–1893.
- „Acțiunea literară”, Buzău, 1939–1940 (ACL).
- „Acțiunea română”, București, 1930–1936 (ACR).
- „Acțiunea studentască”, București, 1934–1937.
- „Adam”, București, 1929–1940 (ADM).
- „Adaos extraordinar” (la „Foia satească”), Iași, 1845–1851.
- „Adaos la «Foia satească»”, Iași, 1841–1851.
- „Adaos literar pentru prenumerații «Monitorului»”, Iași, 1860–1861.
- „Adevărul”, București, 1871–1872; 1888–1916; 1920–1937 (ADV).
- „Adevărul”, București, 1892.
- „Adevărul”, Craiova, 1867.
- „Adevărul”, Focșani, 1881–1882; 1885–1888.
- „Adevărul”, Giurgiu, 1886.
- „Adevărul”, Iași, 1871–1872.
- „Adevărul de dimineață”, București, 1904 (ADVD).
- „Adevărul de joi”, București, 1898–1899 (ADJ).
- „Adevărul ilustrat”, București, 1895–1897 (AI).
- „Adevărul literar și artistic”, București, 1920–1939 (ALA).
- „Adevărul” (*Vremii*), București, 1946–1951 (ADVR).
- „Afirmarea”, Pașcani, 1930.
- „Afirmarea”, Satu Mare, 1936–1940 (AFR).
- „Aghiută”, București, 1863–1864.
- „Aiudul”, Aiud, 1937 (AID).
- „Alarma”, București, 1920–1935.
- „Alarma”, Buzău, 1898–1900; 1901–1905.
- „Alarma”, Craiova, 1898–1899.
- „Alarma”, Făgăraș, 1936.
- „Alarma”, Galați, 1899.
- „Alarma”, Ploiești, 1884–1885; 1890 (ALR).
- „Alarma”, Râmnicu-Sărat, 1897–1898.
- „Alarma Dobrogei”, Galați, 1897–1898.
- „Alăuta românească” (supliment al „Albinei românești”), Iași, 1837–1838.
- „Albanezul”, București, 1895–1896.
- „Albatros”, București, 1941 (ABT).
- „Albatrosul”, Brănești, 1969.

- „Albina”, Brăila, 1927–1929.
- „Albina”, București, 1897–1916; 1920–1944 (ABN).
- „Albina”, București, 1921–1924.
- „Albina”, București, 1945–1980 (ALB).
- „Albina”, Craiova, 1894.
- „Albina”, Viena, Pesta, 1866–1876.
- „Albina Botoșanilor”, Botoșani, 1881–1882.
- „Albina Buzăului”, Buzău, 1885–1892.
- „Albina Carpaților”, Sibiu, 1877–1880 (ALBC).
- „Albina Pindului”, București, Craiova, 1868–1870 (AP).
- „Albina românească”, Iași, 1829–1858.
- „Albine și viespi”, București, 1893–1894.
- „Album istoric și literar”, Iași, 1854.
- „Album științific și literar”, București, 1847.
- „Albumul învățătorului”, București, 1897–1899.
- „Albumul literar”, București, 1856–1857.
- „Alegătorul”, Brăila, 1888.
- „Alegătorul”, București, 1891.
- „Alegătorul”, Giurgiu, 1892–1893; 1893–1901.
- „Alegătorul independent”, Craiova, 1887; 1891.
- „Alegătorul independente”, Craiova, 1879.
- „Alegătorul liber”, București, 1875–1876.
- „Alegătorul liberal”, Alexandria, 1894.
- „Alegătorul liberal-conservator”, București, 1891.
- „Alge”, București, 1930.
- „Alma Mater”, Iași, 1969–1974 (ALMM).
- „Almanahul ziarului «Adevărul»”, București, 1899.
- „Almanahul ziarului «Democrația»”, București, 1889.
- „Almanah al curții prințului Valahiei”, București, 1838–1840.
- „Almanah «Ateneu»”, București, 1986–1989 (AATN).
- „Almanah «Contemporanul»”, București, 1983–1989 (ACNT).
- „Almanah «Convorbiri literare»”, Iași, 1981–1989 (ACLT).
- „Almanah de petrecire pentru moldo-români”, Iași, 1851–1853.
- „Almanah literar al Filialei din Iași a Uniunii Scriitorilor”, Iași, 1949 (IN).
- „Almanah literar ilustrat”, București, 1886–1887.
- „Almanah «Lucafărușul»”, București, 1982–1989 (ALCF).
- „Almanah «Ramuri»”, Craiova, 1984–1987 (AR).
- „Almanah «România literară»”, București, 1981–1989 (ALR).
- „Almanah «Tribuna»”, Cluj-Napoca, 1975–1980 (ALT).
- „Almanah «Viața românească»”, București, 1983–1988 (AVR).
- „Almanahul Argus”, București, 1923–1931.
- „Almanahul Asociației Scriitorilor Cluj”, Cluj, 1985 (AASC).
- „Almanahul cultelor”, București, 1868; 1892–1894.
- „Almanahul «Femeia»”, București, 1968–1980 (ALF).
- „Almanahul «Femeia și căminul»”, București, 1948.
- „Almanahul femeii”, București, 1947–1948; 1959.
- „Almanahul «Flacăra»”, București, 1968–1980 (ALFL).
- „Almanahul «Gazetei țăranilor»”, ..., București, 1895.
- „Almanahul ilustrat”, București, 1946.
- „Almanahul ilustrat al ziarului «Adevărul»”, București, 1947.
- „Almanahul literar”, București, 1969–1980 (ALL).
- „Almanahul literar”, Cluj, 1949–1954 (AL).
- „Almanahul lui Moș Teacă”, Bacău, 1897–1901.
- „Almanahul «Magazine»”, București, 1961–1964 (ALMG).
- „Almanahul Nikipercea”, București, 1860–1876.
- „Almanahul Pițigoiului”, București, 1947.
- „Almanahul plugarului”, București, 1948.
- „Almanahul poporului”, București, 1947–1949 (AHP).
- „Almanahul revistei «Apărarea»”, București, 1947–1948 (AHA).
- „Almanahul revistei «România literară»”, București, 1887.
- „Almanahul român”, București, 1866–1867.
- „Almanahul Rumânilui”, București, 1891–1892.
- „Almanahul socialist”, Craiova, 1897.
- „Almanahul Societății Scriitorilor Români”, București, 1912 (ASSR).
- „Almanahul tinerilor scriitori”, București, 1953.
- „Almanahul ziarului «Jurnalul de dimineață»”, București, 1946 (AHJ).
- „Almanahul ziarului «Momentul»”, București, 1946 (AHM).
- „Almanahul ziarului «Universul»”, București, 1899.
- „Alte și bibiluri”, București, 1893–1894.
- „Amaradia”, Craiova, 1884.
- „Amfiteatru”, București, 1966–1980 (AFT).
- „Amicul artelor”, Iași, 1886.
- „Amicul copiilor”, București, 1891–1895 (AMC).
- „Amicul copiilor”, Slatina, 1885.
- „Amicul familiei”, București, 1863–1868 (AF).
- „Amicul familiei”, Gherla, 1878–1890 (AMF).
- „Amicul libertății”, Craiova, 1887.
- „Amicul literaturii române”, București, 1860; 1865–1866.
- „Amicul poporului”, Craiova, 1885.
- „Amicul poporului”, Pesta, 1867–1868.
- „Amicul poporului”, Târgu-Jiu, 1898–1899.
- „Amicul tinereții”, București, 1895–1900.
- „Amvonul”, București, 1891–1893.
- „Analele Academiei Republicii Populare Române”, București, 1948–1964 (AAR).
- „Analele Academiei Republicii Socialiste România”, București, 1965–1989 (AAR).

- „Analele Academiei Române”, București, 1879–1948 (AAR).
- „Analele Institutului de Istorie a Partidului”, București, 1955–1964.
- „Analele literare”, București, 1885–1886; 1888.
- „Analele literare, politice, științifice”, București, 1904–1905.
- „Analele Râmnicului”, Râmnicu-Sărat, 1923–1924.
- „Analele Romanului”, Roman, 1932.
- „Analele româno-sovietice”, București, 1946–1952; 1954–1963.
- „Analele Societății Academice Române”, București, 1867–1878 (AAR).
- „Analele științifice ale Universității «Al. Ioan Cuza» din Iași”, Iași, 1955–1989 (AUI).
- „Analele Universității București”, București, 1964–1989 (AUB).
- „Analele Universității «C. I. Parhon»”, București, 1956–1963 (AUB).
- „Analele Universității din Craiova”, Craiova, 1972–1989 (AUC).
- „Analele Universității din Timișoara”, Timișoara, 1963–1989 (AUT).
- „Anale literare”, București, 1921–1922.
- „Ancheta”, București, 1937–1938.
- „Ancheta”, Galați, 1935–1936.
- „Ancheta”, Timișoara, 1935–1937.
- „Ani”, București, 1935–1936 (ANI).
- „Anii de ucenicie”, București, 1951–1955 (ANIU).
- „Annales scientifiques de l’Université de Jassy”, Iași, 1945–1948 (AUI).
- „Antisemitul”, București, 1899–1901.
- „Anuar de lingvistică și istorie literară”, Iași, 1965–1973; 1980–1989 (ALIL).
- „Anuarul Ateneului Român”, București, 1927–1943.
- „Anuarul de filologie”, Iași, 1964 (ALIL).
- „Apărarea”, București, 1930–1931 (APA).
- „Apărarea”, București, 1946–1948 (APR).
- „Apărarea”, Cluj, 1928.
- „Apostolul”, Piatra-Neamț, 1934–1943 (APL).
- „Aradul”, Arad, 1930–1932 (ARA).
- „Ararat”, București, 1924–1928; 1942.
- „Arcades”, București, 1947–1949.
- „Arhiva istorică a României”, București, 1864–1865; 1867.
- „Arhiva pentru filologie și istorie”, Blaj, 1867–1870; 1872.
- „Ardealul”, Brașov, 1924–1934 (ARD).
- „Ardealul”, București, 1941–1946 (ADL).
- „Ardealul liberal”, Cluj, 1933–1934.
- „Ardealul luptător”, Alba-Iulia, 1944–1945.
- „Ardealul nou”, Târgu-Mureș, 1946–1952 (ARDN).
- „Ardealul roșu”, Sibiu, 1944.
- „Ardealul socialist”, Sibiu, 1945.
- „Ardealul tânăr”, Cluj, 1930–1931 (ADT).
- „Ardeul satirico-humoristic”, Târgu-Jiu, 1895.
- „Arena”, București, 1934.
- „Arena literară”, Brăila, 1927–1928 (ANL).
- „Argeș”, Pitești, 1966–1989 (ARG).
- „Argeșul”, Pitești, 1942–1944 (ARG).
- „Arhiva Albinei”, Iași, 1844–1847.
- „Arhiva românească”, București, 1890.
- „Arhiva românească”, Iași, 1840–1841; 1860; 1862.
- „Arhiva românească”, Iași, București, 1945–1946.
- „Arhiva rurală”, București, 1852; 1872–1876.
- „Arhiva Societății Științifice și Literare din Iași”, Iași, 1889–1916; 1921–1940 (A).
- „Arhiva someșeană”, Năsăud, 1924–1940; 1972.
- „Arhivele Olteniei”, Craiova, 1922–1943.
- „Armata”, București, 1944.
- „Armonia”, Târgoviște, 1881–1883.
- „Arta”, București, 1912 (ATA).
- „Arta”, București, 1938 (ARTA).
- „Arta”, București, 1941 (ART).
- „Arta”, Craiova, 1937–1938.
- „Arta liberă”, București, 1944–1945.
- „Arta și omul”, București, 1933–1936.
- „Asachi”, Piatra Neamț, 1881–1885.
- „Asmodeu”, București, 1871–1874.
- „Asociațiunea”, București, 1886.
- „Astra”, Brașov, 1927–1938.
- „Astra”, Brașov, 1966–1989 (AST).
- „Astra”, Târgu-Mureș, 1926–1929.
- „Astră” [Calendar], București, 1925–1926.
- „Astra dobrogeană”, Constanța, 1929–1930.
- „Astra literară”, Bălți, 1933.
- „Astra nouă”, București, 1922–1923.
- „Atacul”, Focșani, 1934–1937.
- „Atelier literar”, București, 1976.
- „Ateneu”, Bacău, 1964–1989 (ATN).
- „Ateneul”, Botoșani, 1901–1902.
- „Ateneul cultural”, Bacău, 1925–1927 (ATC).
- „Ateneul român”, Iași, 1860–1861.
- „Ateneul român”, București, 1894–1895 (ATR).
- „Atheneul”, Galați, 1884.
- „Atheneul român”, București, 1866–1869.
- „Atitudine românească”, București, 1936–1938.
- „Aur”, București, 1932–1933.
- „Aurora”, București, 1906.
- „Aurora”, București, 1921–1937 (AU).
- „Aurora”, București, 1896; 1946–1948 (AUO).
- „Aurora”, Călărași, 1890–1892.
- „Aurora”, Constanța, 1894–1895.
- „Aurora”, Craiova, 1903–1904 (AUR).
- „Aurora”, Galați, 1891.
- „Aurora”, Oradea, 1922–1923.
- „Aurora”, Ploiești, 1935 (ARR).
- „Aurora”, Râmnicu-Sărat, 1875–1876.
- „Aurora”, Roșiori de Vede, 1898–1899 (AUA).
- „Aurora Bacăului”, Bacău, 1927–1931.

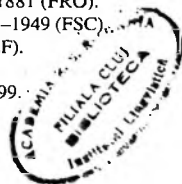
- „Aurora Banatului”, Timișoara, 1930.
 „Aurora Buzăului”, Buzău, 1930–1932 (ARB).
 „Aurora” (*calendar ilustrat*), București, 1881.
 „Aurora Dâmboviței”, Târgoviște, 1885.
 „Aurora Dobrogei”, Constanța, 1932–1938.
 „Aurora literară”, București, 1884.
 „Aurora literară”, Tecuci, 1893.
 „Aurora română”, Cernăuți, 1881–1882; 1884.
 „Aurora română”, Pesta, 1863–1865.
 „Avântul”, Brăila, 1923–1928 (AV).
 „Avântul”, Buzău, 1906–1907.
 „Avântul”, Buzău, 1921; 1930–1931.
 „Avântul”, Dej, 1935–1936.
 „Avântul”, Galați, 1935–1936.
 „Avântul”, Piatra-Neamț, 1928–1939 (AVL).
 „Avânturi culturale”, Bârlad, 1937 (AVC).
 „Azi”, București, 1932–1938 (AZI).
 „Axa”, București, 1932–1933 (AXA).
 „Bacăul”, Bacău, 1880–1883; 1888.
 „Banatica”, Reșița, 1971.
 „Banatul”, Timișoara, 1919–1921.
 „Banatul”, Timișoara, 1926–1930 (BAN).
 „Banatul”, Timișoara, 1937–1938 (BNT).
 „Banatul literar”, Timișoara, 1934–1938 (BAL).
 „Basarabia”, București, 1925–1926; 1930.
 „Basarabia”, Chișinău, 1929–1930.
 „Basarabia”, București, 1941–1944 (BSR).
 „Basarabia literară”, București, 1929–1930.
 „Basarabia literară”, Chișinău, 1942–1944 (BSL).
 „Basarabia noastră”, Chișinău, 1930–1940 (BSN).
 „Bărganul”, Călărași, 1892.
 „Biblioteca copiilor și a tinerimei”, București, 1918–1919 (BCT).
 „Biblioteca familiei”, București, 1890–1895 (BIF).
 „Biblioteca modernă”, București, 1908–1912 (BMR).
 „Biblioteca romanelor celebre”, București, 1905–1906.
 „Biblioteca românească”, Buda, 1821; 1829–1830; 1834.
 „Bilete de papagal”, București, 1928–1930; 1937–1938 (BDP).
 „Bilete literare”, Craiova, 1935.
 „Binele public”, București, 1878–1884 (BP).
 „Biruința”, Botoșani, 1935–1938.
 „Biruința”, București, 1937–1939 (BRN).
 „Biruința”, Cluj, 1926–1929; 1938.
 „Biruința”, Craiova, 1930–1933 (BRȚ).
 „Biruința”, Galați, 1930–1931; 1941.
 „Biruința”, Ploiești, 1931–1933 (BNT).
 „Biruința”, Turnu-Severin, 1920–1926.
 „Bis”, București, 1935 (BS).
 „Bis”, București, 1942–1946 (BIS).
 „Biserica Ortodoxă Română”, București, 1874–1878; 1880–1881; 1882–1900.
 „Biserica și școala”, Arad, 1876–1918; 1945–1948 (BSC).
 „Blajul”, Blaj, 1934–1936 (BL).
 „Bluze albastre”, București, 1932.
 „Boabe de grâu”, București, 1930–1934 (BG).
 „Bobârnacul”, București, 1878–1879; 1879–1880; 1885; 1886.
 „Bomba”, Brăila, 1885–1919.
 „Bondarul”, Iași, 1861–1862.
 „Brașovul literar și artistic”, Brașov, 1931–1935 (BLA).
 „Brazda”, Craiova, 1922–1932 (BR).
 „Brazda”, Iași, 1943–1944.
 „Brazda”, Turnu-Severin, 1930–1932.
 „Brazda literară”, București, 1931 (BLT).
 „Brazda literară”, București, 1932–1933 (BRL).
 „Brazda nouă”, Giurgiu, 1931; 1933–1935.
 „Brazde adânci”, București, 1921.
 „Brazde bănățene”, Timișoara, 1938–1940 (BRB).
 „Bucegiu”, București, 1879 (BGI).
 „Buciumul”, București, 1862–1864 (BML).
 „Buciumul”, București, 1889–1890.
 „Buciumul”, București, 1929; 1935.
 „Buciumul”, Paris, 1857.
 „Buciumul instrucțiunii”, Galați, 1891–1894.
 „Buciumul Petrei”, Piatra-Neamț, 1888–1889.
 „Buciumul român”, Iași, 1875–1881.
 „Buciumul Vâlcei”, Râmnicu-Vâlcea, 1885–1887; 1887–1888.
 „Bucovina”, Cernăuți, 1848–1850.
 „Bucovina”, Cernăuți, 1941–1944 (BCV).
 „Bucovina literară”, Cernăuți, 1941–1944 (BCL).
 „Buletin editorial”, București, 1941–1942.
 „Buletin științific”, București, 1948–1952.
 „Buletin științific”, București, 1951.
 „Buletinul cărții”, București, 1923–1924 (BLC).
 „Buletinul cărții românești”, București, 1945–1947 (BCR).
 „Buletinul cărților noi apărute”, București, 1940.
 „Buletinul editorial”, București, 1929–1945 (BLE).
 „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»”, Iași, 1944–1945.
 „Buletinul Institutului de Literatură”, București, 1921–1929 (BIL).
 „Buletinul instrucțiunii publice”, București, 1865–1866; 1867–1868.
 „Buletinul «Stelei Dunărei»”, Iași, 1856.
 „Buletinul ședințelor Adunării ad-hoc a Moldovei”, Iași, 1857.
 „Buletinul Universităților «V. Babeș» și «Bolyai»”, Cluj, 1956–1957 (SUB).
 „Buna credință”, București, 1891–1893 (BC).
 „Bunul econom”, Orăștie, 1900–1908 (BE).
 „Buzăul”, Buzău, 1888; 1898–1899.
 „Cabinetul de lectură”, Iași, 1878 (CDL).

- „Cadran”, București, 1939 (CDR).
 „Cadran”, Iași, 1934 (CDN).
 „Cadran universitar”, Craiova, 1969.
 „Cahiers roumains d'études littéraires”, București, 1973–1989 (CREL).
 „Caiet cultural”, București, 1947–1948.
 „Caiet cultural”, București, 1949–1950.
 „Caiet cultural”, București, 1950.
 „Caiet de poezie”, Piatra Neamț, 1947–1948.
 „Caiet epic”, București, 1964–1967.
 „Caiet liric”, București, 1966–1969.
 „Caiet literar”, Câmpulung-Moldovenesc, 1947.
 „Caiete critice”, București, 1957 (CCR).
 „Caietul literar”, București, 1951–1952 (CA).
 „Calafatul cultural și politic”, Calafat, 1929.
 „Calendar pentru toți”, București, 1862–1884 (CALPT).
 „Calendar pentru toți fiii României”, București, 1881–1898 (CLPTR).
 „Calendar pentru toți românii”, București, 1874–1900 (CALPTR).
 „Calendar popular și istoric”, București, 1889 (CPI).
 „Calendarul «Amicul poporului»”, București, 1903.
 „Calendarul amuzant”, București, 1873.
 „Calendarul Asociațiunii «Astra»”, Sibiu, 1945–1948.
 „Calendarul Banatului”, Timișoara, 1948.
 „Calendarul bănățean”, Timișoara, 1948.
 „Calendarul Daciei”, București, 1871 (CD).
 „Calendarul de la Blaj”, Blaj, 1945–1947.
 „Calendarul distracțiilor amuzante”, București, 1875.
 „Calendarul ilustrat român”, București, 1884–1909 (CIR).
 „Calendarul național al «Foi interesante»”, Orăștie, 1945.
 „Calendarul poporului român”, București, 1874 (CALPR).
 „Calendarul progresului”, București, 1878 (CPR).
 „Calendarul revistei «Lumea ilustrată»”, București, 1894–1913.
 „Calendarul românesc ilustrat”, București, 1882.
 „Calendarul României”, București, 1870–1872 (CALR).
 „Calendarul României pe anul 1883”, București, 1883.
 „Calendarul ziarului «Dacia»”, București, 1922.
 „Candela”, Cernăuți, 1882–1914.
 „Cantor de avis și comers”, București, 1837–1857.
 „Capitala”, București, 1898–1899.
 „Capitala”, București, 1936–1940 (CPT).
 „Capitala politică-literară”, București, 1916.
 „Capricorn”, București, 1930 (CPN).
 „Caracal”, Caracal, 1899–1900.
 „Caraghiosul”, Iași, 1889.
 „Caricatura”, București, 1898 (CAR).
 „Carmen”, București, 1898–1899; 1902; 1906–1907 (CMN).
 „Carmen Sylva”, București, 1895.
 „Carnet literar”, Buzău, 1931–1934 (CLIT).
 „Carnet literar”. *Nădejdea*, Turmu-Severin, 1945 (CARL).
 „Carpatu”, Turmu-Severin, 1895–1896.
 „Carpații”, Cluj, 1945–1947.
 „Carpații”, Craiova, 1884.
 „Cartea neagră”, București, 1896 (CAN).
 „Cartea românească”, București, 1939–1944 (PL).
 „Cartea vremii” [*Revista critică*], București, 1918–1919 (CAV).
 „Catalog mensual al librăriei române”, București, 1891–1894.
 „Cavalul”, Focșani, 1886–1890.
 „Cavalul”, Craiova, 1895.
 „Călugărul”, București, 1896.
 „Căminul”, București, 1885–1886.
 „Căminul”, Bacău, 1913.
 „Căminul cultural”, București, 1945–1947 (CAMC).
 „Căminul literar”, Craiova, 1908–1909.
 „Căminul nostru”, București, 1910–1911 (CNS).
 „Cărăbușul”, Brăila, 1923.
 „Cărțile săteanului român”, Gherla, 1876–1886.
 „Câmpina”, Câmpina, 1927–1929 (CMP).
 „Câmpul”, Turmu-Măgurele, 1944–1945.
 „Cântaru”, Craiova, 1885–1886.
 „Cârligul”, Turmu-Severin, 1899.
 „Cele trei Crișuri”, Oradea, 1920–1944 (CTC).
 „Cenaclu pentru lirism și ideal”, Constanța, 1945.
 „Cercetări de limbă și literatură”, Oradea, 1968–1971.
 „Cercetări de lingvistică”, Cluj-Napoca, 1956–1980 (CLG).
 „Cercurile culturale”, București, 1900–1901.
 „Cetatea”, București, 1933 (CTT).
 „Cetatea literară”, București, 1925–1926 (CTTL).
 „Cheflegiu”, Craiova, 1899.
 „Chemarea”, Bacău, 1912–1913.
 „Chemarea”, București, 1915.
 „Chemarea”, Iași, 1935–1940 (CHM).
 „Chemarea vremii”, București, 1940–1941.
 „Chemarea vremii”, Turmu-Severin, 1936–1937 (CHV).
 „Cicala”, București, 1865–1866.
 „Cimpoiul”, București, 1882–1884; 1890–1891.
 „Cimpoiul”, București, 1907.
 „Ciocărlia”, București, 1892–1896.
 „Ciocărlia anarhistă”, București, 1892.
 „Ciocărlia din Anatolia”, București, 1890.
 „Ciocărlia epigramistă”, București, 1893.
 „Ciocărlia epigramistă sau zeflemistă”, București, 1890–1891.
 „Ciocărlia ilustrată”, București, 1897.

- „Ciocărlia zeflemistă”, București, 1890–1894; 1896.
 „Ciocoiul”, Roman, 1889.
 „Ciolanul”, București, 1884.
 „Ciomagul”, București, 1884.
 „Ciomagul”, Iași, 1884.
 „Citește-mă”, Alexandria, 1933 (CTȘ).
 „Citiți-mă”, București, 1921–1922 (CIT).
 „Ciulinul”, București, 1883–1885.
 „Claponul”, București, 1877.
 „Clipa”, București, 1923–1928 (CP).
 „Clipa”, Târgu-Mureș, 1936–1937 (CPA).
 „Clopotele”, Iași, 1868–1871.
 „Clopotul”, Botoșani, 1933–1934; 1944.
 „Clopotul”, Botoșani, 1945–1950 (CLPT).
 „Clopotul”, București, 1879 (CLO).
 „Clopotul”, București, 1922–1923.
 „Clopotul”, Craiova, 1883–1884.
 „Clopotul”, Strehaia, 1926–1927 (CLP).
 „Clujul”, Cluj, 1923–1929; 1937.
 „Cocoșul”, București, 1884.
 „Codița Dracului”, București, 1861–1864.
 „Codrul Cosminului”, Cernăuți, 1924–1939 (CC).
 „Colectorul literar pentru ambele secse”, Piatra-Neamț, 1877.
 „Colectorul literar și științific”, Turmu-Severin, 1881.
 „Colnicul Hora”, Tulcea, 1906–1907.
 „Columna lui Traian”, București, 1870–1875; 1876–1877; 1882–1883 (CT).
 „Columna lui Traian”, Brăila, 1931 (CMT).
 „Comical”, Focșani, 1885–1886.
 „Comoara literară”, București, 1889–1891; 1899 (COL).
 „Comoara tinerimei”, București, 1905–1906.
 „Comune”, București, 1945–1946.
 „Comunicările Academiei Republicii Populare Române”, București, 1951–1964.
 „Concordia”, București, 1857.
 „Concordia”, Galați, 1887–1888.
 „Concordia”, Pesta, 1861–1870.
 „Condeiu”, Craiova, 1938–1942 (CND).
 „Conștiința națională”, București, 1865.
 „Conservatorul”, Brăila, 1896–1897.
 „Conservatorul”, București, 1856–1857.
 „Conservatorul”, București, 1884.
 „Conservatorul”, Craiova, 1894–1895.
 „Conservatorul”, Focșani, 1899–1900.
 „Conservatorul”, Galați, 1894–1895.
 „Conservatorul”, Giurgiu, 1897–1898.
 „Conservatorul progresist”, București, 1859–1860.
 „Constanța”, Constanța, 1892–1904.
 „Constituționalul”, Botoșani, 1885–1887.
 „Constituționalul”, București, 1866.
 „Constituționalul”, București, 1876–1877.
 „Constituționalul”, București, 1889–1900 (CSN).
 „Constituțiunea”, București, 1864–1865.
 „Constituțiunea”, Iași, 1866.
 „Contemporanul”, București, 1946–1989 (CNT).
 „Contemporanul”, Iași, 1881–1891 (C).
 „Contemporanul”, București, 1922–1930 (CTP).
 „Contrapunct”, Timișoara, 1941–1943 (CTR).
 „Controla”, Timișoara, 1895–1904; 1905–1907.
 „Convențiunea”, București, 1863–1864.
 „Convingeri comuniste”, București, 1974–1978.
 „Convorbiri critice”, București, 1907–1910; 1935 (CVC).
 „Convorbiri literare”, Iași, București, 1867–1916; 1919–1944; 1970–1989 (CL).
 „Convorbiri pedagogice”, Satul Nou, Panciova, Brașov, 1886–1888.
 „Correspondența română”, București, 1893–1894.
 „Correspondența provincială”, Piatra-Neamț, 1874–1888; 1896–1899; 1901.
 „Cosânzeana”, Orăștie, 1911–1915; 1922–1928 (CZ).
 „Crai nou”, Alexandria, 1937 (CNOU).
 „Crai nou”, Cernăuți, 1933.
 „Crai nou”, Oradea, 1918–1924.
 „Crainicul”, București, 1886 (CR).
 „Crainicul”, București, 1927–1929.
 „Crainicul”, Ploiești, 1928–1929 (CRL).
 „Crainicul”, Târgu-Jiu, 1931–1932 (CIL).
 „Crainicul Bucovinei”, Cernăuți, 1931–1932.
 „Crainicul Maramureșului”, Sighet, 1932–1933; 1935.
 „Craiova”, Craiova, 1899; 1900–1901.
 „Crăcănel”, București, 1893–1894.
 „Credința”, Arad, 1940–1943.
 „Credința”, București, 1933–1938 (CRD).
 „Crezul nostru”, Pitești, 1937.
 „Crinul”, București, 1919 (CN).
 „Crisia”, Oradea, 1972–1989 (CRS).
 „Criterion”, București, 1934–1935 (CRIT).
 „Critica”, București, 1935.
 „Critica socială”, Iași, 1891–1893.
 „Cronica”, Baia Mare, 1936–1941.
 „Cronica”, București, 1915–1916 (CRN).
 „Cronica”, București, 1945–1947.
 „Cronica”, Iași, 1966–1989 (CRC).
 „Cronica”, Pitești, 1927.
 „Cronica”, Turmu-Severin, 1895.
 „Cronica”, Vaslui, 1946.
 „Cronica ilustrată”, Timișoara, 1922.
 „Cronica literară”, Constanța, 1937.
 „Cronica Moldovei”, Bârlad, București, 1915–1916.
 „Cronica socială”, București, 1915 (CRS).
 „Cucu”, București, 1884.
 „Cucuvaia”, Botoșani, 1871.
 „Cucuvaia”, București, 1886–1887.
 „Cugetarea”, Botoșani, 1899–1900 (CUG).
 „Cugetarea”, București, 1865.

- „Cuget clar”, București, 1928–1936 (CGC).
 „Cuget moldovenesc”, Bălți, 1932–1943 (CGM).
 „Cuget românesc”, Craiova, 1939.
 „Cugetul românesc”, București, 1922–1924 (CGR).
 „Cugetul tierrei”, Iași, 1874–1875.
 „Cultura”, București, 1891–1892.
 „Cultura”, București, 1937–1940 (CLT).
 „Cultura”, Cluj, 1924.
 „Cultura”, Constanța, 1905–1906 (CLTR).
 „Cultura”, Iași, 1883.
 „Cultura poporului”, Cluj, București, 1921–1931 (CLTP).
 „Cultura proletară”, București, 1926–1927.
 „Cultura română”, Iași, București, 1903–1911 (CLRM).
 „Cumpăna”, București, 1909–1910.
 „Cumpăna”, București, 1933–1935.
 „Cumpăna”, Craiova, 1925–1927.
 „Cumpăna”, Turnu-Severin, 1892.
 „Curentul”, București, 1928–1944 (CRT).
 „Curentul artelor”, București, 1922–1923 (CRA).
 „Curentul Magazin”, București, 1939–1941 (CRM).
 „Curentul nou”, Buzău, 1931–1933; 1936 (CTN).
 „Curentul nou”, Galați, 1905–1906 (CNO).
 „Curentul studentesc”, București, 1925–1928.
 „Curentul studentesc”, Iași, 1931–1933.
 „Curier artistic”, Târgoviște, 1928.
 „Curier d' Amor”, Iași, 1876.
 „Curier de ambele sexe”, București, 1836–1847.
 „Curier ieșean”, Iași, 1941–1943 (CRIS).
 „Curierul”, Arad, 1931–1940 (CRR).
 „Curierul”, București, 1872–1890 (CRI).
 „Curierul”, București, 1896–1897.
 „Curierul”, Buzău, 1929; 1933–1935 (CRRL).
 „Curierul artelor”, București, 1920–1924 (CRR).
 „Curierul Brăilei”, Brăila, 1899.
 „Curierul Bucurescilor”, București, 1875–1881 (CB).
 „Curierul capitalei”, București, 1883–1884.
 „Curierul clopotelor”, Iași, 1872.
 „Curierul de Bucuresci”, București, 1874.
 „Curierul de Galați”, Galați, 1886.
 „Curierul de Iassi”, Iași, 1868–1875.
 „Curierul de seară”, București, 1877.
 „Curierul instrucțiunii”, Craiova, 1876–1890.
 „Curierul librariilor”, București, 1927–1928.
 „Curierul literar”, Craiova, 1892; 1894.
 „Curierul literar săptămănal și artistic”, București, 1901 (CRLT).
 „Curierul Olteniei”, Craiova, 1892–1900 (CUO).
 „Curierul Prahovei”, Ploiești, 1884–1885; 1886.
 „Curierul Putnei”, Focșani, 1889.
 „Curierul român”, Botoșani, 1886–1904.
 „Curierul român”, Botoșani, 1902–1904 (CROM).
 „Curierul român”, București, 1881.
 „Curierul României”, București, 1881.
 „Curierul României”, Iași, 1871.
 „Curierul românesc”, București, 1829–1848; 1859.
 „Curierul satelor”, Buzău, 1896–1898; 1899.
 „Curierul terei”, București, 1897.
 „Cuvânt nou”, Brașov, 1934.
 „Cuvânt nou”, Brașov, 1938–1940.
 „Cuvântul”, Iași, 1916.
 „Cuvântul”, București, 1924–1934; 1938; 1940–1941 (CVT).
 „Cuvântul liber”, București, 1919.
 „Cuvântul liber”, București, 1921; 1924–1925 (CLI).
 „Cuvântul liber”, București, 1933–1936 (CLB).
 „Cuvântul literar și artistic”, București, 1924–1925 (CLA).
 „Cuvântul nostru”, București, 1912–1913.
 „Cuvântul nostru”, București, 1926–1939 (CVN).
 „Cuvântul studentesc”, București, 1923–1937; 1940 (CVS).
 „Cuvinte literare”, Iași, 1929–1931 (CVL).
 „Dacia”, Galați, 1892–1895.
 „Dacia”, Iași, 1861.
 „Dacia”, Miercurea-Ciuc, 1926–1928.
 „Dacia literară”, Galați, 1868–1869.
 „Dacia literară”, Iași, 1840; 1859.
 „Dacia romană”, București, 1866–1867.
 „Dacia traiană”, Roma, 1873.
 „Dacia viitoare”, București, 1894.
 „Dacia viitoare”, Paris–Bruxelles, 1883.
 „Dacoromania”, Cluj, 1948.
 „Darabana”, Iași, 1874–1875.
 „Daracul”, București, 1869; 1870–1872; 1876.
 „Darul”, Mediaș, 1935–1936.
 „Darul vremii”, Cluj, 1930 (DRV).
 „Datina”, Turnu-Severin, 1924–1932 (D).
 „Da și nu”, București, 1936 (DȘN).
 „Democratul”, Ploiești, 1873; 1878–1903.
 „Democrația”, București, 1888–1890.
 „Democrația”, București, 1945 (DM).
 „Democrația”, Craiova, 1892–1893.
 „Democrația națională”, București, 1879–1880.
 „Democrația română”, Craiova, 1899–1900.
 „Democrația română”, Iași, 1893.
 „Democrația socială”, Ploiești, 1892 (DMS).
 „Desceptarea”, București, 1874.
 „Desceptarea”, Lugoj, 1879–1881.
 „Desrobirea”, București, 1887–1888.
 „Desvoltarea”, Turnu-Măgurele, 1880–1882.
 „Deșteptarea”, Brașov, 1905–1911.
 „Deșteptarea”, București, 1927–1928; 1931.
 „Deșteptarea”, Cernăuți, 1943–1944.
 „Deșteptarea”, Iași, 1882–1884; 1886–1887.
 „Deșteptarea”, Piatra-Neamț, 1891–1892.
 „Deșteptarea Ialomiței”, Călărași, 1898–1900.
 „De vorbă”, București, 1908.
 „Dezrobirea”, Trei Scaune, 1944.

- „Dialog”, Iași, 1974–1989 (DLG).
 „Diar pentru toți”, București, 1879 (DR).
 „Diavolul”, București, 1878.
 „Dimineața”, București, 1904–1916; 1920–1937 (DMN).
 „Dimitrie Cantemir”, București, 1958–1960 (DC).
 „Din Moldova”, Iași, 1862–1863.
 „Discobolul”, București, 1932–1933 (DIS).
 „Discreționalul”, Craiova, 1896.
 „Distracția”, București, 1897–1898 (DI).
 „Dâmbovița”, București, 1858–1865; 1870 (DMB).
 „Dobrogea”, Constanța, 1889.
 „Dobrogea literară”, Constanța, 1925 (DBL).
 „Dobrogea literară”, Tulcea, 1935.
 „Dochia”, București, 1896–1898.
 „Doina”, București, 1884–1886.
 „Doina”, București, 1892–1894; 1914 (DN).
 „Dorința”, Cernăuți, 1928.
 „Dracu”, București, 1896–1897 (DU).
 „Drapelul”, Arad, 1945.
 „Drapelul”, București, 1945–1948 (DRL).
 „Drapelul”, Lugoj, 1901–1918 (DRP).
 „Drapelul”, Lugoj, 1945 (DRPL).
 „Dreapta”, București, 1931–1932 (DRPA).
 „Dreptatea”, Brașov, 1905–1906.
 „Dreptatea”, București, 1888.
 „Dreptatea”, București, 1927–1938 (DRT).
 „Dreptatea”, București, 1944–1947.
 „Dreptatea”, Timișoara, 1893–1897 (DPT).
 „Dreptatea nouă”, București, 1945–1948 (DRPN).
 „Dreptatea satelor”, București, 1946–1947.
 „Drepturile femeii”, București, 1912–1914 (DF).
 „Drum”, Roșiorii de Vede, 1935–1937 (DRUM).
 „Drum drept”, Cernăuți, 1936–1937.
 „Drum drept”, Târgu-Mureș, 1936–1937.
 „Drum drept”, Turda, 1936–1937.
 „Drum drept”, Vălenii de Munte, 1913–1914.
 „Drum nou”, Craiova, 1946–1947 (DRU).
 „Drum nou”, Turnu-Măgurele, 1922–1940 (DRN).
 „Drum nou”, Turnu-Măgurele, 1944–1948.
 „Drumul femeii”, București, 1945–1948 (DFM).
 „Dumineca”, București, 1942–1943 (DUM).
 „Dumineca pentru toți”, Galați, 1915–1916 (DMAT).
 „Duminica”, București, Galați, 1905–1915 (DMA).
 „Duminica”, București, 1938–1939.
 „Echinox”, Cluj, 1969–1989 (EX).
 „Ecou”, Arad, 1925–1944 (EC).
 „Ecou”, București, 1929–1931 (ECO).
 „Ecou”, București, 1943–1944 (ECL).
 „Ecou”, Câmpulung-Muscel, 1930–1933; 1936–1937.
 „Ecou”, Galați, 1892 (ECU).
 „Ecou”, Timișoara, 1941–1946.
 „Ecoul terrei”, București, 1879.
 „Educatorul”, București, 1883–1884.
 „Egalitatea”, Bacău, 1885–1886.
 „Egalitatea”, București, 1890–1900 (EG).
 „Emanciparea”, București, 1891–1892.
 „Epigonii”, Iași, 1911–1912 (EP).
 „Epoca”, București, 1885–1889; 1895–1916; 1920–1938 (E).
 „Epoca literară”, București, 1896 (EPL).
 „Era nouă”, București, 1896 (EN).
 „Era nouă”, București, 1936 (ERN).
 „Era nouă”, București, 1945–1947 (ERA).
 „Era socialistă”, București, 1972–1980 (ES).
 „Ethos”, Iași, 1945–1947.
 „Eumenidele”, București, 1866.
 „Evenimentul”, Iași, 1893–1900; 1920–1943 (EV).
 „Evenimentul zilei”, București, 1940–1943 (EVZ).
 „Excelsior”, București, 1918.
 „Excelsior”, București, 1930–1931 (EXC).
 „Facla”, Brăila, 1944–1948 (FA).
 „Facla”, București, 1910–1914; 1916; 1923–1940 (FCL).
 „Facla literară”, București, 1923 (FCLT).
 „Facla Putnei”, Focșani, 1946.
 „Falanga”, București, 1926–1929 (FLG).
 „Falanga”, București, 1937–1941 (FGA).
 „Fama Lipscei pentru Dația”, Lipsca, 1827.
 „Familia”, Pesta, Oradea, 1865–1906; 1926–1929; 1934–1944; 1965–1989 (F).
 „Familia română”, Budapesta, 1908 (FAR).
 „Fanalul lui Diogene”, București, 1876.
 „Fapta”, București, 1945–1948 (FAP).
 „Farfara”, București, 1879–1888.
 „Farul”, București, 1926–1927.
 „Farul”, Galați, 1894.
 „Farul Constanței”, Constanța, 1880–1895.
 „Farul român”, București, 1866–1867.
 „Farul tinerimii”, București, 1888.
 „Făclia literară, teatrală și artistică”, București, 1915–1916.
 „Fălticeni”, Fălticeni, 1884.
 „Făt-Frumos”, Bărlad, 1904–1906; 1909 (FFR).
 „Făt-Frumos”, Suceava, 1926–1944 (FF).
 „Fântâna Blanduziei”, București, 1888–1889 (FB).
 „Federatiunea”, Pesta, 1867–1876.
 „Felinarul”, Iași, 1868–1869.
 „Femeia”, București, 1946–1947 (FME).
 „Femeia”, București, 1948–1989 (FMI).
 „Femeia”, Roman, Bacău, Iași, 1867–1873.
 „Femeia muncitoare”, București, 1946–1948 (FMM).
 „Femeia română”, București, 1878–1881 (FRO).
 „Femeia și căminul”, București, 1945–1949 (FSC).
 „Femeia și familia”, Sibiu, 1903 (FEF).
 „Fenixul”, București, 1897.
 „Fermecătorul”, București, 1898–1899.
 „Figaro”, Iași, 1876–1877.
 „File culturale”, București, 1949.

- „Financiarul”, Galați, 1896–1897.
 „Flacăra”, București, 1911–1916; 1921–1923 (FLR).
 „Flacăra”, București, 1938–1940 (FCR).
 „Flacăra”, București, 1948–1951 (FL).
 „Flacăra”, București, 1952–1989 (FC).
 „Flacăra literară”, Piatra-Neamț, 1945.
 „Flamura”, Brăila, 1937–1940.
 „Flamura”, București, 1923–1927 (FRA).
 „Flamura”, Craiova, 1915 (FLM).
 „Floare albastră”, București, Iași, 1898–1899; 1912.
 „Floarea darurilor”, București, 1907 (FD).
 „Floarea-soarelui”, București, 1927–1929 (FLS).
 „Florile dalbe”, Bârlad, 1919.
 „Foae de învățături folositoare”, Iași, 1844.
 „Foae de septemână”, Brașov, 1837.
 „Foae oficială”, Iași, 1832.
 „Foae pentru minte, inimă și literatură”, Brașov, 1838–1865.
 „Foae sâtească a Principatului Moldovii”, Iași, 1839–1851.
 „Foaea duminicii”, Brașov, 1837.
 „Foaea Soțietății pentru Literatura și Cultura Română în Bucovina”, Cernăuți, 1865–1869.
 „Foaiă bisericească”, Blaj, 1883–1886.
 „Foaiă bisericească și școlastică”, Blaj, 1887–1890.
 „Foaiă de duminică a ziarului «Dreptatea»”, Timișoara, 1893–1897.
 „Foaiă diecesană”, Caransebeș, 1886–1914.
 „Foaiă familiei pentru petrecere și cultură”, Iași, București, 1875; 1905–1906.
 „Foaiă ilustrată”, Budapesta, 1907–1909.
 „Foaiă ilustrată”, Sibiu, 1891.
 „Foaiă interesantă”, București, 1897.
 „(FOI) interesantă”, Orăștie, 1905–1917 (FI).
 „Foaiă intereselor țărănești”, Craiova, 1897–1898.
 „Foaiă învățătorilor poporului”, Budapesta, 1868; 1870–1871.
 „Foaiă literară”, București, 1900.
 „Foaiă literară”, Ploiești, 1906 (FLTR).
 „Foaiă lumii I.O.V.”, București, 1946–1950.
 „Foaiă pedagogică”, Sibiu, 1897–1900.
 „Foaiă pentru toți”, București, 1896–1899.
 „Foaiă poporului”, Sibiu, 1892–1916; 1918–1919.
 „Foaiă poporului”, Sibiu, 1945–1947.
 „Foaiă populară”, București, 1898–1903.
 „Foaiă României”, București, 1882–1884.
 „Foaiă sâteanului”, Cernăuți, 1891.
 „Foaiă școlastică”, Blaj, 1883–1886; 1911–1914.
 „Foaiă Societății «Renașterea»”, București, 1874.
 „Foaiă Societății «Românismul»”, București, 1870–1871.
 „Foaiă literară”, Brașov, 1838.
 „Foaiă literară”, Oradea, 1897.
 „Foaiă științifică și literară”, Iași, 1844.
 „Foarfeca”, București, 1886; 1888–1889.
 „Foiletonul «Zimbrului»”, Iași, 1855–1856 (FZB).
 „Foișoara «Telegrafului român»”, Sibiu, 1876–1877.
 „Foița de istorie și literatură”, Iași, 1860.
 „Forum”, București, 1969–1989 (FO).
 „Forum studențesc”, Timișoara, 1973–1989 (FRMS).
 „Forța morală”, București, 1901–1902 (FM).
 „Fraternitate”, București, 1879–1882; 1884; 1890.
 „Frăția”, Focșani, 1888–1891.
 „Frăția întru dreptate”, București, 1880.
 „Frăția româno-italiană”, București, 1882–1885.
 „Frăția românească”, Iași, 1908–1909.
 „Freamătul”, Câmpulung, 1924.
 „Freamătul”, Craiova, 1895–1898.
 „Freamătul”, Craiova, 1906–1907.
 „Freamătul”, Craiova, 1933.
 „Freamătul”, Tecuci, Bârlad, 1911–1912 (FRE).
 „Freamătul”, Târgu-Neamț, 1925–1927.
 „Freamătul literar”, Bârlad, 1923.
 „Freamătul literar”, Rădăuți, 1933–1937 (FRT).
 „Frize”, Brașov, 1934–1935 (FRZ).
 „Fronța”, Iași, 1912.
 „Front literar”, Brașov, 1936–1939 (FRL).
 „Frontul plugarilor”, București, 1945–1953 (FP).
 „Fulga”, Craiova, 1915.
 „Fulgerătorul”, București, 1888–1890.
 „Fulgerul”, Craiova, 1897.
 „Fulgerul”, Galați, 1899.
 „Fulgerul”, Iași, 1888–1890.
 „Funcionarul public”, București, 1883–1900.
 „Furtuna”, Focșani, 1887–1888.
 „Galații”, Galați, 1882–1900.
 „Gazeta”, București, 1888.
 „Gazeta”, București, 1896.
 „Gazeta”, București, 1934–1938.
 „Gazeta Argeșului”, Pitești, 1899.
 „Gazeta avocaților”, București, 1897; 1900.
 „Gazeta balului”, București, 1946.
 „Gazeta Brăilei”, Brăila, 1893–1894.
 „Gazeta Bucovinei”, Cernăuți, 1891–1897.
 „Gazeta Bucureștilor”, București, 1916–1918 (GZ).
 „Gazeta Buzăului”, Buzău, 1884–1893.
 „Gazeta cârților”, Ploiești, 1921–1924; 1934–1944 (GAC).
 „Gazeta copiilor”, București, 1891.
 „Gazeta Craiovei”, Craiova, 1871.
 „Gazeta de Bacău”, 1873; 1885; 1888.
 „Gazeta de Dorohoi”, Botoșani, 1899–1900.
 „Gazeta de duminică”, București, 1925–1929.
 „Gazeta de duminică”, Șimleul Silvaniei, 1904–1914.
 „Gazeta de Focșani”, Focșani, 1865–1886.
 „Gazeta de Galatzi”, Galați, 1886–1899.
 „Gazeta de Iassi”, Iași, 1867.
 „Gazeta de Moldavia”, Iași, 1850–1858 (GM).

- „Gazeta distracției”, București, 1899.
 „Gazeta Dobrogei”, Constanța, 1888–1894.
 „Gazeta ilustrată”, București, 1911–1916.
 „Gazeta ilustrată”, Viena, 1882–1884.
 „Gazeta judiciară”, București, 1892–1893.
 „Gazeta judiciară”, Craiova, 1899.
 „Gazeta juridică”, București, 1899.
 „Gazeta literară”, București, 1929 (GAL).
 „Gazeta literară”, București, 1954–1968 (GL).
 „Gazeta luptătorilor”, București, 1944–1945 (GALP).
 „Gazeta Macedoniei”, București, 1897–1898.
 „Gazeta Mehedințului”, Turmu-Severin, 1896–1900.
 „Gazeta națională”, Iași, 1871–1872.
 „Gazeta nouă”, București, 1890–1891.
 „Gazeta Olteniei”, Craiova, 1885.
 „Gazeta poporului”, București, 1871.
 „Gazeta poporului”, București, 1895–1896.
 „Gazeta poporului”, București, 1899–1902.
 „Gazeta poporului”, Cernăuți, 1898–1899.
 „Gazeta poporului”, Timișoara, 1885–1886; 1892.
 „Gazeta Romanatului”, Caracal, 1890–1891.
 „Gazeta satelor”, București, 1869–1870.
 „Gazeta satelor”, Craiova, 1888; 1892; 1893–1898.
 „Gazeta săteanului”. [Revistă ilustrată enciclopedică], București, 1897–1902 (RIG).
 „Gazeta soldatului”, Tulcea, 1899.
 „Gazeta Teatrului Național”, București, 1835–1836.
 „Gazeta Tecucului”, Tecuci, 1885–1888.
 „Gazeta Transilvaniei”, Brașov, 1845–1873; 1900–1944 (GT).
 „Gazeta Vâlcei”, Râmnicu-Vâlcea, 1882–1883.
 „Gând românesc”, Cluj, 1933–1940 (GR).
 „Gând spre sat”, Galați, Constanța, 1945–1947.
 „Gând și faptă”, București, 1939–1940 (GF).
 „Gând tineresc”, Alba-Iulia, 1946–1948.
 „Gând tineresc”, Radna, 1944–1945 (GDT).
 „Gândirea”, Cluj, București, 1921–1944 (G).
 „Gândul”, Craiova, 1907.
 „Gândul nostru”, București, 1941–1942.
 „Gândul nostru”, Iași, 1923–1927 (GNS).
 „Gânduri bune”, Huși, 1914–1916 (GB).
 „Gânduri noi”, Călărași, 1957.
 „Gânduri noi”, Craiova, 1947.
 „Gânduri studențești”, Târgu-Mureș, 1974.
 „Generația nouă”, București, 1890–1891 (GN).
 „Generația viitoare”, București, 1889–1900.
 „Gheorghe Lazăr”, Bârlad, 1887–1889.
 „Ghiarele dracului”, București, 1861.
 „Ghimpele”, București, 1866–1879.
 „Ghiță Berbecu”, București, 1887–1889.
 „Glas tânăr”, Râmnicu-Sărat, 1932–1939 (GLT).
 „Glasul Bihorului”, Beiuș, 1945.
 „Glasul Bucovinei”, Cernăuți, 1920–1941 (GLB).
 „Glasul libertății”, Cluj, 1920–1922.
 „Glasul Someșului”, Dej, 1946.
 „Glasul științifico-literar”, Beiuș, 1945.
 „Glasul Țăranului”, București, 1888–1895.
 „Glasul vremii”, București, 1926–1929.
 „Globul”, București, 1891–1892.
 „Golgota”, București, 1894.
 „Gong”, București, 1946.
 „Gorjul”, Târgu-Jiu, 1887–1900.
 „Grai bun”, București, 1907.
 „Grai și suflet”, București, 1923–1937.
 „Graiul”, București, 1894.
 „Graiul Dobrogei”, Constanța, 1936 (GRD).
 „Graiul nostru”, Bârlad, 1925–1927 (GRN).
 „Granița”, Arad, 1944–1945.
 „Grădina Hesperidelor”, București, 1912.
 „Gura Oltului”, Turmu-Măgurele, 1899–1900.
 „Gura satului”, Pesta, 1867–1881.
 „Gutenberg”, București, 1886–1900.
 „Gutenberg”, București, Cluj, 1893–1894.
 „Gutinel”, Baia Mare, 1889–1890.
 „Halaramb Lecca”, Caracal, 1945 (HR).
 „Hermes”, București, 1903.
 „Hiena”, București, 1919; 1922–1924 (HN).
 „Higiiena și școala”, Gherla, 1876–1880.
 „Hoțul”, București, 1887–1888.
 „Hunedoara”, Deva, 1945.
 „Hyperion”, Cluj, 1932–1935 (HYP).
 „Ialomiteanul”, Călărași, 1890–1895.
 „Iașul literar”, Iași, 1955–1969 (IL).
 „Iașul nou”, Iași, 1950–1954 (IN).
 „Icoana lumii”, Iași, 1840–1845; 1865–1866.
 „Iconar”, Cernăuți, 1935–1937 (IC).
 „Idealul nostru”, București, 1911.
 „Ideea europeană”, București, 1919–1928 (IDE).
 „Ideea liberă”, Iași, 1903–1904.
 „Ideea literară”, București, 1933 (IDL).
 „Ideea românească”, București, 1935–1937 (IDRM).
 „Ideea românească”, București, 1939.
 „Ileana”, București, 1909.
 „Ilfovul”, București, 1877–1880; 1885.
 „Ilustrația neamului nostru”, București, 1915–1916; 1919 (INN).
 „Ilustrațiunea”, București, 1860–1861.
 „Ilustrațiunea”, București, 1895.
 „Ilustrațiunea literară”, București, 1908.
 „Ilustrațiunea română”, București, 1891–1892.
 „Ilustrațiunea română”, București, 1901.
 „Ilustrațiunea română”, București, 1903 (IROM).
 „Imparțialul”, București, 1884–1885.
 „Imparțialul”, Craiova, 1894–1895.
 „Imparțialul”, Turmu-Măgurele, 1875–1876.
 „Imparțialul Prahovei”, Ploiești, 1893–1894.
 „Independentul”, București, 1889–1899 (INP).
 „Independentul”, Craiova, 1893–1894.
 „Independentul”, Focșani, 1886–1887.
 „Independentul literar”, București, 1893–1894 (INDL).

- „Independentul literar ilustrat”, București, 1892–1894.
- „Independentul oltean”, Craiova, 1893–1894.
- „Independența Putnei”, Focșani, 1896 (INDP).
- „Independența română”, București, 1866–1867.
- „Independența română”, București, 1879–1882.
- „Independința”, București, 1860–1862 (IP).
- „Informatorul”, Dorohoi, 1885–1890.
- „Informațiunile”, București, 1870–1872 (INF).
- „Institutele”, Craiova, 1874–1876.
- „Instrucțiunea publică”, București, 1859–1861.
- „Insula”, București, 1912.
- „Integral”, București, 1925–1928 (IT).
- „Isis sau Natura”, București, 1856–1865.
- „Israelitul român”, București, 1857–1888.
- „Istrul”, Tulcea, 1898–1901.
- „Ișlicarul”, București, 1884.
- „Izbânda”, Turnu-Măgurele, 1888–1891 (IZ).
- „Înainte!”, București, 1880.
- „Înainte!”, Roman, 1891–1892.
- „Înainte”, Turnu-Măgurele, 1898.
- „Îndreptar”, București, 1930 (IND).
- „Îndreptar”, București, 1936 (IDT).
- „Îndreptar”, București, 1937–1940 (IDP).
- „Îndreptarea”, București, 1920–1938 (IDR).
- „Îndreptarea”, Buzău, 1888.
- „Îndrumarea”, Constanța, 1923–1924; 1926 (IDM).
- „Îndrumarea”, Iași, 1908–1909 (INDR).
- „Înfrățirea”, București, 1886–1887.
- „Înfrățirea”, Cluj, 1920–1925.
- „Înfrățirea”, Cluj, 1946–1947.
- „Însemnări ieșene”, Iași, 1936–1940 (IIS).
- „Însemnări literare”, Iași, 1919 (ILT).
- „Învățătorul”, București, 1877–1884.
- „Învățătorul poporului”, Blaj, 1848.
- „Învățătorul popular”, București, 1886–1887.
- „Învățătorul satului”, București, 1843–1852.
- „Jartiera”, București, 1897.
- „Jiul”, Târgu-Jiu, 1894–1895.
- „Jos malacsalele!”, Galați, 1896.
- „Jos reacțiunea”, Turnu-Măgurele, 1889–1900.
- „Junimea”, Bârlad, 1896–1900.
- „Junimea”, Craiova, 1899–1900.
- „Junimea”, Râmnicu-Vâlcea, 1909–1910.
- „Junimea”, Timișoara, 1924–1931.
- „Junimea literară”, Suceava, Cemăuți, 1904–1914; 1920–1939 (JML).
- „Junimea Moldovei”, Piatra-Neamț, 1927 (JMM).
- „Junimea Moldovei de Nord”, Botoșani, 1919.
- „Junimea română”, Paris, 1851.
- „Jurnal de modă”. Supliment la «Gazeta ilustrată», Viena, 1883.
- „Jurnal militar”, București, 1880–1883.
- „Jurnal pentru toți”, Iași, 1868–1869 (JPT).
- „Jurnalul”, Galați, 1849–1850.
- „Jurnalul”, Iași, 1894–1895.
- „Jurnalul de dimineață”, București, 1945–1947 (J).
- „Jurnalul femeii”, București, 1904–1905.
- „Jurnalul judiciar”, București, 1860–1861.
- „Jurnalul literar”, Iași, București, 1939; 1947–1948 (JL).
- „Jurnalul lucrărilor publice”, București, 1867–1870.
- „Jurnalul pentru toți”, București, 1868 (JPT).
- „Kalende”, București, 1928–1929; 1943–1944 (K).
- „Kikirezu”, București, 1894–1897.
- „La arme!”, București, 1944.
- „Lampa”, Brăila, 1866–1887.
- „Lamura”, București, 1919–1928 (LMR).
- „Langue et littérature”, București, 1946; 1948.
- „Lanterna”, Craiova, 1895 (LT).
- „Lanuri”, Medias, 1933–1939 (LN).
- „Lectura”, București, 1906–1907.
- „Lectura”, Craiova, 1923 (LCT).
- „Lectura”, Turnu-Severin, 1895–1896.
- „Lectura pentru toți”, București, 1918–1919.
- „Legalitatea”, Bârlad, 1883–1884.
- „Legalitatea”, Bârlad, 1894–1895.
- „Legalitatea”, București, 1866–1867.
- „Legalitatea”, Giurgiu, 1896–1898.
- „Legalitatea”, Iași, 1894.
- „Letopisești”, București, 1918–1919.
- „Liberalul”, Arad, 1945.
- „Liberalul”, București, 1896–1899.
- „Liberalul”, Focșani, 1890–1891.
- „Liberalul”, Iași, 1880–1888.
- „Liberalul gălățean”, Galați, 1894–1896.
- „Libertatea”, Botoșani, 1889–1891.
- „Libertatea”, Brăila, 1875.
- „Libertatea”, București, 1864.
- „Libertatea”, București, 1933–1940 (LRT).
- „Libertatea”, București, 1945–1949 (LIR).
- „Libertatea”, Buzău, 1893.
- „Libertatea”, Craiova, 1888; 1891.
- „Libertatea”, Focșani, 1898.
- „Libertatea”, Orăștie, 1902–1918 (LB).
- „Libertatea”, Râmnicu-Vâlcea, 1890–1892.
- „Libertatea”, Râmnicu-Vâlcea, 1896–1897.
- „Libertatea Buzăului”, Buzău, 1946–1947.
- „Libertatea Muscelului”, Câmpulung, 1945.
- „Libertatea poporului”, Arad, 1944–1945.
- „Licăriri literare”, Bălți, București, 1930–1931 (LCL).
- „Liceul român”, București, 1870.
- „Liga literară”, București, 1893–1895; 1898.
- „Liga ortodoxă”, București, 1896–1897 (LGO).
- „Liga română”, București, 1896–1900.
- „Limba română”, București, 1952–1989 (LR).
- „Limbă și literatură”, București, 1955–1989 (LL).
- „Limbă și literatură moldovenească”, Chișinău, 1958–1964.

- „Limbă și literatură pentru elevi”, București, 1973–1989 (LLE).
- „Linia dreaptă”, București, 1935–1938 (LDR).
- „Literatorul”, București, 1880–1885; 1886–1887; 1890; 1892–1895; 1899–1904.
- „Literatură”, București, 1938–1939 (LIT).
- „Literatură și artă română”, București, 1896–1910 (LAR).
- „Literatură și știință”, București, 1893–1894 (LȘ).
- „Literatură și știință populară”, Piatra-Neamț, 1902–1903.
- „Litere și arte”, București, 1903–1904.
- „Litere–științe–arte”, București, 1898.
- „Lotreanul”, Râmnicu-Vâlcea, 1891–1892.
- „Lucaefărul”, Budapesta, Sibiu, București, 1902–1914; 1919–1920 (L).
- „Lucaefărul”, București, 1900 (LUL).
- „Lucaefărul”, București, 1908.
- „Lucaefărul”, București, 1937–1938; 1940–1941 (LC).
- „Lucaefărul”, București, 1958–1989 (LCF).
- „Lucaefărul”, Buzău, 1904.
- „Lucaefărul”, Craiova, 1890.
- „Lucaefărul”, Focșani, București, 1894–1897.
- „Lucaefărul”, Sibiu, 1934–1939 (LUF).
- „Lucaefărul”, Sibiu, 1945.
- „Lucaefărul”, Timișoara, 1935–1939 (LU).
- „Lucaefărul de ziua”, Brașov, 1956–1957 (LCZ).
- „Lucaefărul literar”, București, 1931–1942.
- „Lucrătorul”, Galați, 1892–1893.
- „Lucrătorul român”, București, 1886.
- „Ludi magister”, Reșița, 1886.
- „Lumea”, București, 1912.
- „Lumea”, București, 1945–1946 (LUM).
- „Lumea”, Iași, 1899.
- „Lumea”, Iași, 1920–1938 (LM).
- „Lumea”, Iași, 1924–1926 (LMA).
- „Lumea ilustrată”, București, 1891–1897.
- „Lumea nouă”, Bacău, 1888.
- „Lumea nouă”, București, 1894–1900.
- „Lumea nouă”, București, 1896–1897.
- „Lumea nouă”, Cluj, 1876.
- „Lumea nouă”, Sighișoara, 1945–1948.
- „Lumea nouă literară și artistică”, București, 1895–1896 (LUN).
- „Lumea românească”, București, 1937–1939 (LUR).
- „Lumea veche”, București, 1896.
- „Lumina”, Arad, 1872–1875.
- „Lumina”, Bărlad, 1945–1947 (LUMI).
- „Lumina”, Brașov, Cluj, 1920.
- „Lumina”, Brăila, 1887.
- „Lumina”, București, 1894 (LUI).
- „Lumina”, București, 1917–1918.
- „Lumina”, București, 1945.
- „Lumina”, Craiova, 1890.
- „Lumina”, Craiova, 1898.
- „Lumina”, Focșani, 1888–1891.
- „Lumina”, Giurgiu, 1898.
- „Lumina”, Iași, 1863.
- „Lumina”, Iași, 1895–1897.
- „Lumina”, Oradea, 1929–1932.
- „Lumina”, Ploiești, 1898–1900.
- „Lumina”, Turnu-Severin, 1894.
- „Lumina adevărului”, Râmnicu-Sărat, Focșani, 1898–1899 (LA).
- „Lumina dreptății”, Iași, 1889.
- „Lumina ilustrată”, București, 1894–1895 (LI).
- „Lumina pentru toți”, București, 1885–1895.
- „Lumina pentru toți”, Curtea de Argeș, 1945–1948.
- „Lumina satelor”, Târgu-Jiu, 1899–1900.
- „Lumină nouă”, București, 1915–1916.
- „Luminătorul”, Timișoara, 1880–1893.
- „Lumini și umbre”, București, 1930–1931.
- „Lunea”, Iași, 1947.
- „Lupta”, București, 1921–1937 (LPT).
- „Lupta”, Budapesta, 1907–1910.
- „Lupta”, Iași, 1884–1895.
- „Lupta”, Roman, 1885 (LUP).
- „Lupta de clasă”, București, 1948–1964 (LPC).
- „Lupta Jiului”, Târgu-Jiu, 1896–1898.
- „Lupta literară”, București, 1887.
- „Lupta națională”, Brăila, 1893–1895.
- „Lupta pentru viață”, Iași, 1903–1905.
- „Luptătorul”, Brăila, 1895–1898.
- „Luptătorul”, Călărași, București, 1892–1895.
- „Luptătorul”, Focșani, 1885–1886.
- „Luptătorul”, Giurgiu, 1898–1900.
- „Lyra română”, București, 1879–1880.
- „Magazin”, București, 1948–1950 (MAZ).
- „Magazin”, București, 1957–1964 (MZ).
- „Magazin istoric pentru Dacia”, București, 1845–1848.
- „Magazinul”, București, 1945–1946.
- „Magazinul literar”, Bacău, 1888.
- „Mama și copilul”, București, 1865–1866.
- „Manifest”, Iași, 1934–1936 (MST).
- „Manuscriptum”, București, 1970–1989 (MS).
- „Maramureșul”, Sighet, 1944–1945.
- „Mărgăritarul”, București, 1904 (MG).
- „Meduza”, Focșani, 1925.
- „Mercantilul”, Craiova, 1868–1871.
- „Mercur”, Brăila, 1839–1841.
- „Mercuriu”, Galați, 1864–1866.
- „Mercurul de Iași sau avizuri comerciale și interesante”, Iași, 1845.
- „Mercurul român”, București, 1889–1900.
- „Meridian”, Craiova, 1934–1938; 1941–1945 (MRD).
- „Mesagerul de Brăila”, Brăila, 1879–1885; 1888–1891; 1894–1900.
- „Mesagerul național”, București, 1895–1896.

- „Meseriașul român”, Brașov, 1886–1889.
 „Meseriașul român”, Galați, 1884.
 „Meseriașul român”, Iași, 1887–1890.
 „Meșterul Manole”, București, 1939–1942 (MSM).
 „Mica bibliotecă științifică, literară și humoristică”, București, 1897.
 „Mica revistă”, Bacău, 1886.
 „Micul almanah”, București, 1947 (MA).
 „Micul jurnal”, București, 1878.
 „Milcovul”, Focșani, 1891.
 „Milcovul”, Focșani, 1904.
 „Minerva”, Brăila, 1889.
 „Minerva”, București, 1908–1916 (MIN).
 „Minerva”, Iași, 1927–1930.
 „Minerva literară ilustrată”, București, 1904–1914 (MLI).
 „Miniaturi”, București, 1933–1938 (MN).
 „Miosotis”, București, 1902–1903.
 „Miraj”, București, 1933 (MIR).
 „Mircești”, București, 1892–1893.
 „Misantropul”, București, 1880.
 „Mistria”, București, 1874–1877.
 „Mișcarea literară”, București, 1924–1925 (MSL).
 „Mișcarea literară și artistică”, Iași, 1901 (MLA).
 „Mișcarea națională”, Iași, 1880–1881.
 „Mișcarea socială”, București, 1895.
 „Mititelu”, Craiova, 1875–1876.
 „Mizerabilii”, Turmu Severin, 1933–1938 (MZR).
 „Milădița”, București, 1933–1935 (MD).
 „Moda ilustrată”, București, 1897–1900.
 „Moda universului”, București, 1899.
 „Moftu”, București, 1898.
 „Moftul român”, București, 1893; 1901–1902 (MR).
 „Moldova”, Botoșani, 1904–1905.
 „Moldova”, Iași, Bacău, 1866–1868.
 „Moldova”, Roman, 1890.
 „Momentul”, București, 1945–1947 (MO).
 „Momentul”, Craiova, 1946–1947.
 „Mondul”, București, 1847.
 „Monitorul oficial”, București, 1864 (MOF).
 „Moș Teacă”, București, 1895–1900 (MT).
 „Mozaicul”, Craiova, 1838–1839.
 „Mozaicul românesc”, Turmu-Severin, 1871.
 „Muguri”, Buzău, 1921–1933.
 „Mugurul”, București, 1888–1889.
 „Munca”, București, 1890–1894.
 „Munca”, București, 1945.
 „Munca”, Craiova, 1936 (MUN).
 „Munca excepțională”, București, 1896.
 „Munca literară”, București, 1933–1936 (MNL).
 „Munca literară și științifică”, Piatra Neamț, 1904–1906.
 „Munca științifică și literară”, București, 1894.
 „Muncă și voce bună”, București, 1939–1940 (MVB).
 „Muncitorul”, Bacău, 1878–1879.
 „Muncitorul”, Iași, 1887–1889.
 „Mureșul”, Târgu-Mureș, 1946 (MUR).
 „Musa română”, Blaj, 1888; 1894–1895.
 „Muzeul literar”, Galați, 1851.
 „Muzeul literar”, București, 1878–1879; 1899–1903.
 „Muzeu național”, București, 1836–1838.
 „Muzeul național”, București, 1857–1860.
 „Napoca universitară”, Cluj-Napoca, 1974–1989 (NPC).
 „Natura”, București, 1862–1865.
 „Naționalul”, București, 1857–1861.
 „Naționalul”, București, 1889–1896 (NAT).
 „Naționalul”, Craiova, 1848.
 „Naționalul ilustrat”, București, 1896.
 „Naționalul nou”, București, 1934–1938 (NTN).
 „Națiunea”, București, 1882–1891.
 „Națiunea”, București, 1934–1935 (NTA).
 „Națiunea”, București, 1946–1949 (NA).
 „Națiunea”, Cluj, 1927–1932; 1935–1938 (NN).
 „Națiunea română”, București, 1867–1868.
 „Națiunea română”, Cluj, 1946.
 „Nădejdea”, București, 1932–1933.
 „Nădejdea”, Constanța, 1945.
 „Nădejdea”, Turmu-Severin, 1945.
 „Năzuința”, Bistrița, 1938–1940.
 „Năzuința”, Brașov, 1931 (NNT).
 „Năzuința”, București, 1933–1934 (NZT).
 „Năzuința”, Craiova, 1922–1928 (NZN).
 „Neamul românesc”, București, Vălenii de Munte, București, Iași, București, 1906–1940 (NR).
 „Neamul românesc literar”, Vălenii de Munte, București, 1908–1912; 1925–1926 (NRL).
 „Neamul românesc pentru popor”, Vălenii de Munte, 1910–1916.
 „Necesarul”, București, 1884–1885.
 „Nedreptatea”, București, 1896.
 „Nepărtinitorul”, Craiova, 1867–1870.
 „Nepărtinitorul”, Iași, 1856.
 „Nichipercea”, București, 1859–1879.
 „Nirvana”, Craiova, 1905–1906.
 „Noi”, București, 1933–1934 (NOI).
 „Noi”, Cluj, 1913–1914.
 „Nordul”, București, 1890–1892.
 „Noua albină română”, Iași, 1857.
 „Noua bibliotecă populară”, București, 1889–1891.
 „Noua bibliotecă română”, Brașov, 1882–1883 (NBR).
 „Noua revistă olteană”, Craiova, 1903–1904 (NRO).
 „Noua revistă română”, București, 1900–1902; 1908–1916 (NRR).
 „Noul curier de ambele sexe”, București, 1893–1894.
 „Noul sămănător”, București, 1936–1940 (CGC).
 „Noul veac”, București, 1900.
 „Noutatea”, Iași, 1897–1898.
 „Nuvela ilustrată”, București, 1902–1903.
 „Observatoriul”, Sibiu, 1878–1885.

- „Observatorul”, Brăila, 1889.
 „Observatorul”, Galați, 1867–1869.
 „Observatorul”, Beiuș, București, 1934–1943 (OBS).
 „Oglinda Brăilei”, Brăila, 1897.
 „Olteanul”, Craiova, 1879–1898.
 „Oltenia”, Craiova, 1874–1876.
 „Oltenia”, Craiova, 1888; 1896–1897.
 „Oltenia literară”, Craiova, 1956; 1958 (OL).
 „Oltul”, București, 1873–1875.
 „Oltul”, Craiova, 1857.
 „Omul din popor”, București, 1868.
 „Opinia română”, București, 1897–1898.
 „Opinia”, Iași, 1897–1900; 1906–1918; 1920–1940; 1946–1951 (OP).
 „Opinia capitalei”, București, 1945.
 „Opinia liberă”, Ploiești, 1944–1947 (OLB).
 „Opinia publică”, Giurgiu, 1899–1900.
 „Opinia studențească”, Iași, 1974–1979 (OPS).
 „Opiniunea”, București, 1884.
 „Opiniunea”, Craiova, 1887–1892.
 „Opiniunea”, Iași, 1886.
 „Opiniunea constituțională”, București, 1869–1870 (OPC).
 „Opiniunea literară”, Craiova, 1892.
 „Opiniunea națională”, București, 1865 (ON).
 „Opiniunea publică”, București, 1884.
 „Ordinea”, București, 1866–1867.
 „Ordinea”, București, 1928–1932 (ORD).
 „Ordinea”, Buzău, 1895–1900.
 „Ordinea”, Galați, 1896.
 „Organul luminării”, Blaj, 1847–1848.
 „Organul național”, Blaj, 1848.
 „Organul pedagogic”, Sibiu, 1863.
 „Orientul”, București, 1871.
 „Orientul”, București, 1897.
 „Orientul”, Galați, 1899–1900.
 „Orientul latin”, Brașov, 1874–1875.
 „Orientul român”, București, 1885–1886.
 „Originea”, Iași, 1867.
 „Orion”, Radăuți, 1933 (OIN).
 „Orizont”, București, 1944–1947 (OR).
 „Orizont”, Timișoara, 1964–1989 (O).
 „Orizontul”, Cluj, 1906.
 „Orizontul feminin”, București, 1945–1948 (OF).
 „Orizonturi literare”, Bistrița, 1946.
 „Orizonturi noi”, Arad, 1945 (ORZ).
 „Orizonturi noi”, Bacău, 1915.
 „Orizonturi noi”, București, 1929–1930 (ORN).
 „Ovidiu”, Constanța, 1898–1900; 1902–1906; 1910 (OV).
 „Pactul social”, Iași, 1883.
 „Pagini alese”, București, 1902–1903.
 „Pagini basarabene”, Chișinău, 1931.
 „Pagini culturale”, Sighetul Marmației, 1926–1927.
 „Pagini dobrogene”, Constanța, 1949 (PD).
 „Pagini dunărene”, Galați, 1955–1956; 1960; 1962–1980 (PAD).
 „Pagini libere”, Galați, 1908 (PAL).
 „Pagini literare”, Arad, 1916.
 „Pagini literare”, București, 1899–1900.
 „Pagini literare”, Turda, 1934–1943 (PLI).
 „Pagini mureșene”, Târgu-Mureș, 1963–1964.
 „Palavra”, Iași, 1864.
 „Paloda”, Bărlad, 1881–1883; 1892–1900.
 „Paloda literară”, Bărlad, 1904 (PDL).
 „Pan”, București, 1941 (PAN).
 „Pasul nostru”, Arad, 1945.
 „Patria”, București, 1906–1908.
 „Patria”, Cernăuți, 1894–1900.
 „Patria”, Craiova, 1892.
 „Patria”, Iași, 1858–1859.
 „Patria”, Iași, 1884–1886; 1893.
 „Patria”, Pesta, 1871–1872.
 „Patria”, Sibiu, Cluj, 1919–1938; 1946 (PTI).
 „Patria”, Tulcea, 1898.
 „Patria română”, Iași, 1893.
 „Patriotul”, Galați, 1898.
 „Patrula”, Iași, 1890–1891.
 „Păcală”, București, 1860.
 „Pedagogul român”, Reșița, 1887–1891.
 „Peleşul”, București, 1884–1888 (PEL).
 „Peneș Curcanul”, București, Focșani, 1895–1897.
 „Peninsula Balcanică”, București, 1893–1900.
 „Pentru copilul evreu”, București, 1946–1948 (PCE).
 „Pepelea”, București, 1860–1861.
 „Piteșteanul”, Pitești, 1894.
 „Pleiada”, București, 1930 (PDA).
 „Pleiada”, Craiova, 1927–1928.
 „Pleiada”, Iași, 1937–1938 (PLD).
 „Politica”, Alexandria, 1897.
 „Popas literar”, Craiova, 1945–1947 (POL).
 „Popolul”, București, 1871–1876; 1881–1892.
 „Poporul”, Iași, 1866.
 „Poporul român”, Budapesta, Arad, 1901–1914 (PR).
 „Poporul român”, București, 1870.
 „Poporul suveran”, București, 1848.
 „Poșta”, Galați, 1880–1885; 1888–1892; 1898–1899.
 „Poșta română”, București, 1870–1871.
 „Poșta română”, București, 1888–1889.
 „Povestea vieții”, București, Focșani, 1900.
 „Povestea vorbeii”, București, 1896–1897.
 „Povestitorul”, București, 1876.
 „Prahova”, Ploiești, 1896–1900.
 „Prahova democratică”, Ploiești, 1945.
 „Predicatorul”, București, 1857–1859.
 „Predicatorul”, Iași, 1864–1869.
 „Preludii”, București, 1931.
 „Preocupări artistice”, București, 1933–1934 (PRA).
 „Preocupări literare”, București, 1936–1939 (PL).
 „Preotul român”, Gherla, 1880–1890.

- „Presă”, Focșani, 1899.
 „Presă”, Pitești, 1945.
 „Presă”, Ploiești, 1944–1948.
 „Presă liberă”, Giurgiu, 1893–1898.
 „Presă noastră”, București, 1956–1980.
 „Presă zinică ilustrată”, București, 1896–1897.
 „Pressa”, București, 1868–1881 (PSS).
 „Prezentul”, București, 1935–1938.
 „Pricoliciul”, Craiova, 1893–1895; 1897.
 „Priculiciu”, Pesta, 1872; 1874–1875.
 „Prietenia”, Târgu-Mureș, 1948.
 „Prietenia literară”, Caracal, 1938; 1941 (PTL).
 „Prietenul”, Galați, 1945.
 „Primăvara”, Ploiești, 1896–1899.
 „Probleme de literatură și artă”, București, 1948–1957.
 „Progres și cultură”, Târgu-Mureș, 1933–1939 (PRC).
 „Progresul”, Bărlad, 1883–1885.
 „Progresul”, București, 1861.
 „Progresul”, București, 1894; 1896–1898.
 „Progresul”, București, 1897–1898.
 „Progresul”, Dorohoi, 1896.
 „Progresul”, Sibiu, 1866.
 „Progresul”, Turmu Măgurele, 1879.
 „Progresul”, Turmu Severin, 1897–1900.
 „Prometeu”, Brașov, 1934–1939 (PRM).
 „Prometeu”, Huși, 1926; 1929.
 „Propaganda”, Iași, 1898.
 „Propășirea”, București, 1892.
 „Propășirea”, Iași, 1844 (PRO).
 „Propilee literare”, București, 1926–1930 (PRL).
 „Proprietarul român”, București, 1860–1862.
 „Provincia literară”, Câmpulung Muscel, 1928; 1938.
 „Provincia literară”, Sibiu, 1932–1934 (PVL).
 „Pruncul român”, București, 1848.
 „Prutu”, Huși, 1887–1888.
 „Prutul”, Botoșani, 1896–1897.
 „Punct”, Iași, 1924–1925.
 „Puricele național”, București, 1895.
 „Putna”, Focșani, 1880–1881.
 „Putna”, Focșani, 1892–1893.
 „Radical”, Craiova, 1929–1931 (RA).
 „Rampă”, București, 1911–1913; 1920–1948 (RMP).
 „Ramuri”, Craiova, 1905–1917; 1920–1945; 1947; 1964–1989 (R).
 „Răzărul”, Câmpulung-Moldovenesc, 1947.
 „Raza literară”, București, 1936 (RAL).
 „Razna”, București, 1913–1914.
 „Răboj”, București, 1932–1933; 1935–1936 (RBJ).
 „Răfuiala”, Brăila, 1884.
 „Răfuiala”, Iași, 1891–1892.
 „Răsăritul”, Cluj, 1946–1947.
 „Răsăritul”, Iași, 1899–1900.
 „Răscruți”, Alba-Iulia, 1941.
 „Răspântia”, București, 1944–1946.
 „Răsturnarea”, Brăila, 1887–1888.
 „Răsunetul cultural”, Lugoj, 1925–1926 (RSC).
 „Răvașul”, Cluj, 1903–1910 (RV).
 „Războiul”, București, 1877–1900 (RB).
 „Războiul român”, București, 1880–1884; 1886.
 „Războiul vechi”, București, 1888–1892.
 „Râmnicu Sărat”, Râmnicu-Sărat, 1885–1886.
 „Rânduiala”, București, 1935–1938 (RDL).
 „Rândunica”, Alexandria, 1925–1928.
 „Rândunica”, Iași, 1893.
 „Rândunica”, Sibiu, 1894–1895.
 „Rânduri”, București, 1934–1935 (RND).
 „Rânduri”, Turnu-Severin, 1932 (RDR).
 „Reacțiunea literară”, București, 1933–1935 (REL).
 „Realitatea”, Craiova, 1891–1893.
 „Recreații științifice”, Iași, 1883–1888.
 „Recreațiuni literare”, București, 1887.
 „Redeșteptarea”, București, 1897.
 „Reforma”, București, 1859–1870; 1872–1888.
 „Reforma”, Craiova, 1890–1891.
 „Regenerațiunea”, București, 1864–1865.
 „Renașterea Bacăului”, Bacău, 1887–1888.
 „Reporter”, București, 1933–1938 (RP).
 „Republica română”, București, 1890.
 „Revista”, Tulcea, 1883–1884.
 „Revista albastră”, București, 1892.
 „Revista Alecsandri”, București, 1891 (RVA).
 „Revista Bistriței”, Bistrița, 1903; 1906–1910.
 „Revista Carpaților”, București, 1860–1861.
 „Revista Cercului Literar”, Sibiu, 1945 (RCL).
 „Revista contemporană”, București, 1873–1876 (RC).
 „Revista contemporană”, București, 1894.
 „Revista copiilor”, București, 1896–1897.
 „Revista craioveană”, Craiova, 1890.
 „Revista critică”, Iași, 1927–1940 (RCT).
 „Revista critică-literară”, Iași, 1893–1897.
 „Revista de istorie și teorie literară”, București, 1964–1989 (RITL).
 „Revista din Iași”, Iași, 1908.
 „Revista dunăreană”, Galați, 1891.
 „Revista Dunării”, București, 1865–1866.
 „Revista familiei”, București, 1945 (RVF).
 „Revista folositoare”, București, 1904.
 „Revista Fundațiilor Regale”, București, 1934–1947 (RFR).
 „Revista generală”, București, 1886.
 „Revista idealistă”, București, 1903–1916 (RID).
 „Revista ideei”, București, 1900–1916 (RI).
 „Revista ilustrată”, București, 1930.
 „Revista ilustrată”, Craiova, 1891–1893; 1898 (REI).
 „Revista ilustrată”, Rețeg, Șoimș, 1898–1900.
 „Revista independentă”, București, 1887 (RIN).
 „Revista independentă”, Craiova, 1890–1891.
 „Revista israelită”, București, 1886–1898.
 „Revista israelită”, Iași, 1874–1875.

- „Revista Junimei”, București, 1875.
 „Revista literară”, București, 1879 (RLIT).
 „Revista literară”, București, 1885–1900 (RELI).
 „Revista literară”, București, 1927–1943 (RVL).
 „Revista literară”, București, 1947 (RLT).
 „Revista literară-științifică”, Chișinău, 1931–1938 (RLST).
 „Revista literară și științifică”, București, 1876 (RLȘ).
 „Revista modernă”, București, 1901–1902.
 „Revista muncii”, București, 1945–1948 (RVM).
 „Revista Moldovei”, Botoșani, 1921–1927 (RMO).
 „Revista neamului”, Câmpulung-Muscel, Iași, 1915–1916.
 „Revista noastră”, București, 1905–1907 (RVN).
 „Revista noastră”, Buzău, 1927 (RVNS).
 „Revista nouă”, București, 1887–1895.
 „Revista Orăștiei”, Orăștie, 1895–1900.
 „Revista pedagogică”, București, 1891–1894; 1898; 1902.
 „Revista pentru istorie, arheologie și filologie”, București, 1882–1885; 1887; 1891; 1893–1894.
 „Revista politică”, Suceava, Cernăuți, 1886–1891.
 „Revista politică și literară”, Blaj, 1906–1914 (RPL).
 „Revista poporului”, București, 1888–1900.
 „Revista poporului”, București, 1891 (RVP).
 „Revista populară”, Paris, 1884.
 „Revista presei mondiale”, București, 1946.
 „Revista română”, București, 1941–1942 (RVR).
 „Revista română pentru științe, litere și arte”, București, 1861–1863 (RR).
 „Revista română politică și literară”, București, 1902.
 „Revista românească”, București, 1888–1889 (RRO).
 „Revista socială”, Iași, 1884–1887.
 „Revista Societății Elevilor Institutului”, București, 1898–1899.
 „Revista Societății «România literară»”, București, 1887.
 „Revista Societății «Studentul român»”, București, 1888.
 „Revista Societății «Tinerimea română»”, București, 1882–1890; 1893–1902.
 „Revista scriitoarelor și scriitorilor români”, București, 1926–1938; 1943 (RVS).
 „Revista școlărilor”, București, 1897–1898.
 „Revista științifică”, București, 1870–1882.
 „Revista științifică ilustrată”, București, 1894.
 „Revista științifică literară «Progresul»”, București, 1897–1898.
 „Revista teatrală”, Brașov, 1913.
 „Revista teatrelor”, București, 1893–1898; 1902–1903.
 „Revista universitară”, București, 1900.
 „Revista Universității «C. I. Parhon»”, București, 1955 (AUB).
 „Revista Universității «C. I. Parhon» și a Politehnicii din București”, București, 1954 (AUB).
 „Revista vremii”, București, 1921–1924 (RVV).
 „Revista vremii”, Galați, 1934–1936 (RVVR).
 „Revolta”, Craiova, 1892–1893.
 „Revue des études sud-est européennes”, București, 1963–1980.
 „Revue roumaine”, București, 1965–1989 (REVR).
 „Rezistența”, Iași, 1887–1888.
 „Ritmul vremii”, București, 1925–1930 (RTV).
 „Ritmuri”, Brașov, 1929–1930 (RIT).
 „Rodica”, București, 1901–1902.
 „Romancierul ilustrat”, București, 1875–1878.
 „Romanu”, Roman, 1879–1892.
 „România”, București, 1857.
 „România”, București, 1884–1892 (RMN).
 „România”, București, 1838–1940 (RM).
 „România”, Iași, 1858–1859.
 „România”, Iași, 1869.
 „România jună”, București, 1899–1900 (RIJ).
 „România liberă”, București, 1877–1889 (RLB).
 „România liberă”. *Număr literar*, București, 1884.
 „România literară”, Aiud, 1930 (ROLT).
 „România literară”, București, 1883–1889.
 „România literară”, București, 1932–1934 (ROLR).
 „România literară”, București, 1939–1940 (RLTR).
 „România literară”, București, 1968–1989 (RL).
 „România literară”, Iași, 1855 (ROML).
 „România literară”, Iași, 1877 (ROMLIT).
 „România literară și științifică”, București, 1895–1896.
 „România Mare”, Constanța, 1913–1916 (ROMM).
 „România muzicală”, București, 1890–1904.
 „România viitoare”, București, 1880.
 „România viitoare”, București, 1910–1914 (ROMV).
 „România viitoare”, Paris, 1850.
 „România viitoare”, Sibiu, 1944–1945.
 „România tânără”, Galați, 1898–1900.
 „Românismul”, București, 1913–1914.
 „Românul”, Arad, 1911–1916; 1918–1919 (RUL).
 „Românul”, Arad, 1930–1932.
 „Românul”, București, 1857–1900 (ROM).
 „Românul”, București, 1894.
 „Românul de duminecă”, București, 1864.
 „Românul literar”, București, 1891; 1893.
 „Românul literar”, București, 1905–1912 (ROML).
 „Românu-verde”, București, 1871.
 „Rosetti”, București, 1885 (RO).
 „Roșiorul de Vede”, Roșiori, 1894–1896.
 „Salonul literar”, Arad, 1925–1926 (SAL).
 „Santinelă”, Alexandria, 1896–1897.
 „Sargetia”, Deva, 1966–1979.
 „Sarsailă”, București, 1866.

- „Sarsailă”, București, 1871.
 „Satira”, București, 1897.
 „Satul”, Ploiești, 1898–1899.
 „Satyrul”, București, 1866.
 „Satyrul”, Ploiești, 1883.
 „Săceala”, Iași, 1884.
 „Sămănătorul”, București, 1901–1910 (S).
 „Sănătatea copiilor”, București, 1895–1896.
 „Săptămâna”, București, 1901–1910.
 „Săptămâna”, București, 1906.
 „Săptămâna”, București, 1962–1964; 1971–1989 (SPM).
 „Săptămâna”, Craiova, 1931–1932 (SPT).
 „Săptămâna”, Brăila, Galați, 1894–1895.
 „Săptămâna”, Iași, 1853–1854.
 „Săptămâna”, Iași, 1868–1869.
 „Săptămâna”, Râmnicu-Sărat, 1915–1916.
 „Săptămâna literară”, București, 1928–1929 (SPL).
 „Săptămâna politică și culturală”, București, 1910–1914 (SPC).
 „Săteanul”, Beregșău, Timișoara, 1891–1892.
 „Săteanul”, București, 1877.
 „Săteanul”. Adaos, Iași, 1853–1854.
 „Sburătorul”, București, 1919–1927 (SBR).
 „Sburătorul literar”, București, 1921–1922 (SBL).
 „Scaietele”, București, 1899.
 „Scaiul”, București, 1882–1883.
 „Scânteia”, Buzău, 1911.
 „Scânteia”, Iași, 1919.
 „Scânteia”, Pitești, 1895–1896.
 „Scena”, București, 1917–1918 (SCA).
 „Scrânciobul”, București, 1868–1869; 1879–1880.
 „Scrieri”, Târgoviște, 1886.
 „Scrieri amuzante”, Iași, 1875–1876.
 „Scrisoarea săptămânei”, București, 1888–1889.
 „Scrisul bănățean”, Timișoara, 1949–1963 (SB).
 „Scrisul românesc”, Craiova, 1927–1928 (SRO).
 „Scutul”, Buzău, 1888.
 „Seara”, București, 1886–1887.
 „Seara”, București, 1931 (SE).
 „Seara”, București, 1938–1942 (SRA).
 „Seara”, Iași, 1896.
 „Secolul”, București, 1857–1860.
 „Secolul”, Craiova, 1890–1892.
 „Secolul”, Iași, 1869–1871.
 „Secolul al XIX-lea”, București, 1869–1871.
 „Secolul al XX-lea”, București, 1899–1900.
 „Secolul XX”, București, 1957–1964; 1980–1989 (SXX).
 „Secretiul”, Bacău, 1887.
 „Secura”, Buzău, 1888.
 „Semaphore de Brăila”, 1895–1899.
 „Semănătorul”, Galați, 1899.
 „Semnalul”, București, 1945–1948 (SML).
 „Sentinela”, Botoșani, 1888.
 „Sentinela”, București, 1887.
 „Sentinela”, Buzău, 1890–1892.
 „Sentinela Dobrogei”, Constanța, 1894–1895.
 „Sentinela Dunării”, Galați, 1892.
 „Sentinela română”, București, 1865–1869.
 „Sepia”, București, 1930.
 „Sfârșit de veac”, Galați, 1897.
 „Sfârșitul lumii”, București, 1897–1898.
 „Sibiul literar”, Sibiu, 1934 (SLT).
 „Simbolul”, București, 1912.
 „Sinaia”, Sinaia, 1898–1900 (SN).
 „Sinteza”, București, 1927–1928 (SIN).
 „Sionul românesc”, Viena, Lugoj, 1865–1872.
 „Siretul”, Brăila, 1884.
 „Situția”, Râmnicu-Sărat, 1899.
 „Soacra”, Iași, 1897.
 „Soarele”, București, 1896–1898.
 „Sociala”, Bacău, 1898.
 „Societatea de mâine”, Cluj, 1924–1943; 1945 (SDM).
 „Societatea pentru învățătura poporului român”, București, 1870–1872.
 „Solidaritatea”, Giurgiu, 1888–1899.
 „Speranția”, Arad, 1869–1872.
 „Speranția”, Pesta, 1863.
 „Spicuri literare”, Orăștie, 1901.
 „Spicurile moldo-române”, Iași, 1841.
 „Spiriduș”, București, 1859.
 „Spre ziuă”, București, 1923 (SPZ).
 „Steagul”, Botoșani, 1897–1898.
 „Steagul”, București, 1886.
 „Steagul liberal”, Alexandria, 1889–1890.
 „Steagul liberal”, Galați, 1894–1898.
 „Steaua”, Cluj, 1954–1989 (ST).
 „Steaua Brăilei”, Brăila, 1886.
 „Steaua Confederației”, Botoșani, 1891–1892.
 „Steaua Dunării”, București, 1878–1882 (SDU).
 „Steaua Dunării”, București, 1897–1899.
 „Steaua Dunării”, Iași, 1855–1858; 1858–1860.
 „Steaua Putnei”, Focșani, 1899.
 „Steaua Râmnicului”, Râmnicu-Sărat, 1894.
 „Steaua României”, Iași, 1877–1881.
 „Steluța”, Botoșani, 1868–1869.
 „Steluța”, București, 1884–1885.
 „Stindardul”, București, 1876.
 „Stindardul”, București, 1886.
 „Stindardul”, Focșani, 1882–1883.
 „Stindardul”, Focșani, 1894–1895.
 „Stindardul”, Ploiești, 1899–1900.
 „Stindardul țării”, București, 1888.
 „Straja Tulcei”, Tulcea, 1899–1900.
 „Straja țărânilor”, Caracal, 1946–1947.
 „Strechea”, București, 1867–1868.
 „Strigătul țării”, București, 1889. (STȚ).

- „Studia Universitatis «Babeş-Bolyai»”, Cluj, 1958–1989 (SUB).
- „Studii de literatură universală”, Bucureşti, 1956–1964.
- „Studii literare”, Cluj, Sibiu, 1942–1944; 1948 (SL).
- „Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor”, Bucureşti, 1952–1963 (SCIL).
- „Studii şi cercetări lingvistice”, Bucureşti, 1950–1964 (SCL).
- „Studii şi cercetări ştiinţifice”, Cluj, 1950–1956.
- „Studii şi cercetări ştiinţifice”, Iaşi, 1950–1963 (SCŞ).
- „Studii şi cercetări ştiinţifice”, Timişoara, 1954–1963.
- „Supliment literar artistic al «Scânteii tineretului»”, Bucureşti, 1981–1989 (SLAST).
- „Suveica”, Focşani, 1898.
- „Suveranitatea naţională”, Bucureşti, 1871–1872.
- „Symposion”, Cluj, 1938–1939; 1943–1944 (SMP).
- „Şantier”, Bucureşti, 1934–1935 (SNT).
- „Şarivari român”, Bucureşti, 1865.
- „Şcoala”, Cernăuţi, 1908; 1911–1914 (Ş).
- „Şcoala”, Gherla, 1875–1876.
- „Şcoala modernă”, Bucureşti, 1897.
- „Şcoala nouă”, Roman, 1889–1890.
- „Şcoala pedagogică”, Bucureşti, Jilava, 1892.
- „Şcoala populară”, Gherla, 1893–1894.
- „Şcoala poporului”, Mustăreşti, 1894–1898.
- „Şcoala practică”, Năsăud, Sibiu, Braşov, 1882–1886.
- „Şcoala primară”, Bucureşti, 1889–1900.
- „Şcoala română”, Ploieşti, 1882–1890.
- „Şcoala română”, Sibiu, Năsăud, 1875–1891.
- „Şcoala rurală”, Craiova, 1884–1887.
- „Şcoala rurală”, Prundu, Piteşti, 1898.
- „Şcoala sâtenilor”, Cuza-Vodă, 1897–1900.
- „Şcoala şi biserica”, Bucureşti, 1898–1900.
- „Şcoala şi familia”, Braşov, 1886–1889.
- „Şcoala viitoare”, Ploieşti, 1898–1899.
- „Şezătoarea”, Bucureşti, Târgu-Jiu, 1898–1900.
- „Şezătoarea”, Budapesta, Oradea, 1875–1882.
- „Şezătoarea”, Fălticeni, 1892–1900.
- „Şopârla”, Bucureşti, 1893.
- „Ştafeta”, Iaşi, 1878–1880.
- „Tarara”, Bucureşti, 1880.
- „Tărbacă”, Galaţi, 1886.
- „Tărbăciala”, Bucureşti, 1886–1887.
- „Tănărul scriitor”, Bucureşti, 1951–1957 (TS).
- „Teatrul”, Bucureşti, 1905.
- „Teatrul”, Bucureşti, 1914–1915.
- „Teatrul”, Bucureşti, 1956–1964 (TEA).
- „Teatrul”, Iaşi, 1912–1913.
- „Teatrul «Eminescu»”, Botoşani, 1915.
- „Teatrul Naţional”, Bucureşti, 1944–1946 (TN).
- „Teatrul Naţional”, Bucureşti, 1948–1950.
- „Teatrul-muzică”, Bucureşti, 1907–1908.
- „Teatrul-muzică-modă”, Bucureşti, 1897–1898.
- „Tecuciul”, Focşani, 1897–1899.
- „Telegraful”, Bucureşti, 1871–1888 (TEG).
- „Telegraful român”, Bucureşti, 1888–1892.
- „Telegraful român”, Sibiu, 1853–1919 (TLR).
- „Teleormanul”, Turnu-Măgurele, 1884–1900.
- „Terra”, Bucureşti, 1867–1870.
- „Tesaurul familiei”, Bucureşti, 1885.
- „Timişana”, Timişoara, 1885.
- „Timpul”, Bucureşti, 1856–1857; 1860–1861.
- „Timpul”, Bucureşti, 1876–1884; 1889–1900 (TMPL).
- „Timpul”, Bucureşti, 1937–1948 (TMP).
- „Timpul”, Cernăuţi, 1930–1938 (TML).
- „Timpul”, Galaţi, 1867–1868.
- „Timpul familiei”, Bucureşti, 1945.
- „Timpul Transilvaniei”, Arad, 1945.
- „Tineretea”, Bucureşti, 1945–1947. (TNT).
- „Tinerimea”, Bucureşti, 1894.
- „Tinerimea”, Galaţi, 1898–1899.
- „Tinerimea română”, Bucureşti, 1893–1898.
- „Tinerimea unită”, Bucureşti, 1890.
- „Tipărirea literară”, Bucureşti, 1928–1931 (TPL).
- „Tipografia”, Bucureşti, 1885.
- „Tipografia română”, Bucureşti, 1886–1892; 1894.
- „Tipograful”, Bucureşti, 1894–1895.
- „Tipograful”, Iaşi, 1897.
- „Tipograful român”, Bucureşti, 1865–1871.
- „Tombatera”, Bucureşti, 1861.
- „Tomis”, Constanţa, 1899.
- „Tomis”, Constanţa, 1966–1989 (TMS).
- „Topolniţa”, Turnu-Severin, 1880–1884.
- „Toporul”, Alexandria, 1894–1895.
- „Toroipanul”, Turnu-Măgurele, 1881–1883.
- „Traian”, Bucureşti, 1869–1870 (TRN).
- „Tranşaţiuni literare şi ştiinţifice”, Bucureşti, 1872–1873 (TLS).
- „Transilvania”, Braşov, Sibiu, 1868–1878; 1881–1946; 1972–1989 (T).
- „Trăsnetul”, Bucureşti, 1884–1888 (TRS).
- „Trăsnetul”, Craiova, 1897.
- „Trăsnetul şi fulgerul”, Bucureşti, 1884.
- „Tribuna”, Bucureşti, 1899.
- „Tribuna”, Bucureşti, 1932–1934.
- „Tribuna”, Cluj, 1938–1944 (TR).
- „Tribuna”, Cluj, 1957–1989 (TR).
- „Tribuna”, Craiova, 1898–1900.
- „Tribuna”, Sibiu, 1884–1903 (TR).
- „Tribuna”, Turnu-Severin, 1945–1947.
- „Tribuna Ardealului”, Cluj, 1945.
- „Tribuna familiei”, Bucureşti, 1898–1899.
- „Tribuna învăţământului”, Bucureşti, 1947.
- „Tribuna liberală”, Craiova, 1894.
- „Tribuna liberală”, Iaşi, 1891–1892.
- „Tribuna liberă”, Bucureşti, 1898–1899.
- „Tribuna liberă”, Focşani, 1894–1896.

- „Tribuna literară”, Braşov, 1941 (TRL).
 „Tribuna nouă”. Cluj, 1945–1948 (TRI).
 „Tribuna pedagogică”, Bucureşti, 1894–1895.
 „Tribuna poporului”. Arad, 1897–1912 (TR).
 „Tribuna poporului”, Bucureşti, 1945 (TRP).
 „Tribuna”. *Revista cestilor contimporane*, Bucureşti, 1873 (TRC).
 „Tribuna română”, Iaşi, 1859–1867.
 „Tribuna României”, Bucureşti, 1981–1989 (TRR).
 „Tribuna românească”, Bucureşti, 1946–1947 (TRR).
 „Tribuna şcolii române”, Ploieşti, 1885.
 „Tribuna ştiinţifică”, Fălticeni, Bucureşti, 1899.
 „Tribuna tipografică”, Bucureşti, 1899–1900.
 „Tribuna Transilvaniei”, Bucureşti, 1946 (TRT).
 „Trompeta”, Brăila, 1884–1885.
 „Trompeta”, Brăila, 1896–1899.
 „Trompeta”, Bucureşti, 1898–1899.
 „Trompeta Bucureştilor”, Bucureşti, 1886 (TB).
 „Trompeta Carpaţilor”, Bucureşti, 1865–1877 (TC).
 „Trompeta Covurluiului”, Galaţi, 1892–1894.
 „Trompeta română”, Bucureşti, 1899–1900 (TRO).
 „Trompeta socialistă”, Bucureşti, 1898–1899.
 „Tulcea”, Tulcea, 1885.
 „Tunul”, Iaşi, 1887–1888.
 „Turnu Babilon”, Bucureşti, 1883; 1886–1894; 1898.
 „Tutova”, Bârlad, 1884–1892 (TU).
 „Tutti-frutti”, Pesta, 1861.
 „Tzăranul”, Bucureşti, 1858.
 „Ţara”, Bucureşti, 1893–1897.
 „Ţara”, Iaşi, 1889.
 „Ţara Bârsei”, Braşov, 1929–1938 (ŢB).
 „Ţara de Sus”, Botoşani, 1882–1883.
 „Ţara liberă”, Craiova, 1889.
 „Ţara noastră”, Sibiu, Cluj, Bucureşti, 1922–1938 (ŢN).
 „Ţara nouă”, Bucureşti, 1884; 1911–1912 (ŢNO).
 „Ţara nouă”, Cluj, 1934–1937.
 „Ţara nouă”, Turnu-Severin, 1945.
 „Ţara”. Supliment de Duminecă, Bucureşti, 1894.
 „Ţăranul”, Piteşti, 1881–1884.
 „Ţărăncuţa”, Găvăneşti-Slătioara, 1896–1900.
 „Ţeara”, Bucureşti, 1889.
 „Ţeranu român”, Bucureşti, 1861–1863.
 „Ţesala”, Bucureşti, 1897.
 „Ţiţtarul”, Bucureşti, 1859.
 „Ultima oră”, Bucureşti, 1928–1929 (ULO).
 „Ultima oră”, Bucureşti, 1945–1948 (UO).
 „Umanitatea”, Iaşi, 1934 (UMT).
 „Umoristul”, Pesta, 1863–1900.
 „Ungaria”, Cluj, 1891–1898.
 „Unirea”, Blaj, 1892–1918 (UR).
 „Unirea”, Bucureşti, 1861–1862.
 „Unirea”, Bucureşti, 1887–1888.
 „Unirea”, Buzău, 1885–1890.
 „Unirea”, Craiova, 1895.
 „Unirea”, Focşani, 1893.
 „Unirea democratică”, Bucureşti, 1876–1877.
 „Unirea liberală”, Bucureşti, 1870–1892.
 „Unirea liberală”, Iaşi, 1871–1873; 1890–1891.
 „Unitatea naţională”, Bucureşti, 1884–1885.
 „Universitas”, Bucureşti, 1968–1972 (UNVR).
 „Universitatea comunistă”, Bucureşti, 1973–1980 (UNVR).
 „Universul”, Bucureşti, 1884–1953 (U).
 „Universul de Crăciun”, Bucureşti, 1888–1900.
 „Universul ilustrat”, Bucureşti, 1892–1897 (UVRI).
 „Universul literar”, Bucureşti, 1888–1916; 1920–1944 (UVR).
 „Universul literar”, Bucureşti, 1945 (UL).
 „Unu”, Bucureşti, 1928–1932 (UNU).
 „Unul pentru altul”, Bucureşti, 1876; 1878–1879.
 „Urmuz”, Câmpina, 1928.
 „Urzicătorul”, Bucureşti, 1866–1878.
 „Valter Mărăceanu”, Tulcea, Bucureşti, 1899.
 „Vasluiul”, Bârlad, 1886.
 „Vatra”, Bucureşti, 1894–1896.
 „Vatra”, Târgu-Mureş, 1971–1989 (VTRA).
 „Vârtej”, Bucureşti, 1898.
 „Veac nou”, Bucureşti, 1934 (VEN).
 „Veac nou”, Bucureşti, 1945–1964 (VEA).
 „Versuri şi proză”, Iaşi, 1911–1912; 1914–1915 (VP).
 „Vestea”, Bucureşti, 1877–1878.
 „Vestea”, Bucureşti, 1893.
 „Vestea”, Buzău, 1899–1900.
 „Vestirea comorilor”, Câmpu Lung, 1898–1899.
 „Vestire sănătăţii”, Craiova, 1896.
 „Vestitorul bisericesc”, Buzău, 1839–1840.
 „Vestul”, Timişoara, 1930–1940; 1942 (VS).
 „Veteranul”, Bucureşti, 1885–1888.
 „Viaţa”, Bucureşti, 1893–1896.
 „Viaţa”, Bucureşti, 1941–1944 (VI).
 „Viaţa artistică”, Bucureşti, 1924–1929.
 „Viaţa Basarabiei”, Chişinău, 1932–1944 (VBA).
 „Viaţa Bucovinei”, Cernăuţi, 1933–1935.
 „Viaţa de azi”, Bucureşti, 1934 (VDA).
 „Viaţa hazlie”, Bucureşti, 1897.
 „Viaţa literară”, Bucureşti, 1926–1941 (VL).
 „Viaţa literară”, Craiova, 1914–1916 (VLTR).
 „Viaţa literară şi artistică”, Bucureşti, 1906–1908 (VLT).
 „Viaţa practică”, Iaşi, 1893.
 „Viaţa românească”, Iaşi, Bucureşti, 1906–1916; 1920–1946; 1948–1989 (VR).
 „Viaţa socială”, Bucureşti, 1910–1911 (VSOC).
 „Vice-Strigoiul”, Pesta, 1862.
 „Victoria”, Bucureşti, 1945–1946 (VIC).
 „Vieaţa nouă”, Bucureşti, 1898–1900.
 „Vieaţa nouă”, Bucureşti, Iaşi, Bucureşti, 1905–1925.
 „Viespea”, Iaşi, 1885

- „Vigilența”, București, 1865–1866.
 „Viitorul”, Brăila, 1891–1892.
 „Viitorul”, București, 1872–1874.
 „Viitorul”, București, 1885–1886.
 „Viitorul”, București, 1921–1938; 1944–1945 (VRL).
 „Viitorul”, Budapesta, 1883–1886.
 „Viitorul”, Buzău, 1889.
 „Viitorul”, Focșani, 1886–1890.
 „Viitorul”, Craiova, 1890–1892.
 „Viitorul”, Iași, 1861.
 „Viitorul”, Iași, București, 1898.
 „Viitorul”, Ploiești, 1893.
 „Viitorul”, Roman, 1895.
 „Viitorul”, Târgoviște, 1888.
 „Viitorul”, Turnu-Severin, 1887.
 „Viitorul Olteniei”, Craiova, 1897–1899.
 „Viitorul Putnei”, Focșani, 1896–1899.
 „Viitorul social”, Iași, București, 1907–1908.
 „Vipera”, Turnu-Măgurele, 1945.
 „Vitrina”, Craiova, 1938–1939 (VTR).
 „Vitrina literară”, București, 1929; 1934 (VTL).
 „Vitrina literară”, Iași, 1927.
 „Vlăsceanu”, Giurgiu, 1884–1888; 1892–1893.
 „Vocea adevărului”, București, 1882–1883 (VA).
 „Vocea Alexandriei”, Alexandria, 1894–1895.
 „Vocea bisericii”, București, 1870–1872.
 „Vocea bisericii”, București, 1894–1896.
 „Vocea Botoșanilor”, Botoșani, 1880–1895.
 „Vocea Brăilei”, Brăila, 1886.
 „Vocea Bucureștilui”, București, 1889.
 „Vocea Buzăului”, Buzău, 1891–1892.
 „Vocea Buzăului”, Buzău, 1898–1900.
 „Vocea capitalei”, București, 1883–1884.
 „Vocea clerului”, București, 1876–1878.
 „Vocea Covurluiului”, Galați, 1873–1888 (VCO).
 „Vocea Craiovei”, Craiova, 1895.
 „Vocea Dobrogei”, Tulcea, Galați, 1897–1898.
 „Vocea dreptății”, Buzău, 1899–1900.
 „Vocea Focșanilor”, Focșani, 1893.
 „Vocea Hușului”, Huși, 1873.
 „Vocea Iașilor”, Iași, 1895.
 „Vocea lucrătorului tipograf”, București, 1881–1882.
 „Vocea Muscelului”, Câmpulung, 1888; 1890.
 „Vocea națională”, Iași, 1866.
 „Vocea Oltului”, Craiova, 1857–1860.
 „Vocea Oltului”, Craiova, 1891.
 „Vocea Prahovei”, Ploiești, 1875–1900.
 „Vocea Putnei”, Focșani, 1884; 1891 (VPU).
 „Vocea Romanatului”, Caracal, 1883.
 „Vocea Romanului”, Roman, 1889–1900.
 „Vocea română”, Craiova, 1880–1884.
 „Vocea României”, București, 1919–1929.
 „Vocea Sinaiei”, Câmpina, 1891–1900.
 „Vocea Tutovei”, Bârlad, 1891–1892 (VT).
 „Voința Argeșului”, Pitești, 1895.
 „Voința bisericii române”, București, 1891–1894.
 „Voința Galaților”, Galați, 1896–1899.
 „Voința Mehedințului”, Tumu-Severin, 1885–1887 (VM).
 „Voința muncitorului”, București, 1883.
 „Voința națională”, București, 1884–1914 (VN).
 „Voința plugărimii”, Cluj, 1946–1947.
 „Voința poporului”, Bârlad, 1887.
 „Voința poporului”, București, 1888 (VPO).
 „Voința poporului”, Craiova, 1895–1898.
 „Voința poporului”, Galați, 1880.
 „Voința poporului”, Mizil, Buzău, 1891–1896.
 „Voința poporului”, Oradea, 1945–1948 (VNP).
 „Voința Prahovei”, Ploiești, 1888–1897.
 „Voința Putnei”, Focșani, 1896–1897.
 „Voința Tecucului”, Tecuci, Focșani, 1899–1900.
 „Voința Teleormanului”, Turnu-Măgurele, 1897–1898.
 „Voința Tulcei”, Tulcea, 1896–1897.
 „Vremea”, București, 1928–1944 (VRA).
 „Vremea”, Craiova, 1895–1896.
 „Vremea”, Iași, 1899.
 „Vremuri noi”, Brașov, 1935.
 „Vrerea”, Timișoara, 1932–1936, 1945–1947 (VRR).
 „Vulpea”, Galați, 1894.
 „Vulturi”, Caracal, 1886–1888.
 „Vulturul”, Craiova, 1890.
 „Vulturul”, Oradea, 1892–1900.
 „Zefirul”, Craiova, 1890.
 „Zeflemeaua”, București, 1901–1903 (ZF).
 „Ziar pentru toți”, București, 1879.
 „Ziarul”, București, 1896.
 „Ziarul călătorilor și al întâmplărilor de pe mare și de pe uscat”, București, 1897–1916 (ZC).
 „Zimbrul”, Iași, 1850–1884 (ZB).
 „Ziuă”, București, 1896, (ZI).
 „Zodiac”, București, 1930–1931 (ZOD).
 „Zorile”, Aiud, 1923–1924.
 „Zorile”, București, 1925–1928.
 „Zorile”, București, 1934.
 „Zorile”, București, 1935–1936 (ZOR).

❖ **CANTEMIR Dimitrie**, *Istoria ieroglifică*. Scriere rămasă multă vreme în ms. și păstrată astăzi în Arhiva Ministerului de Externe de la Moscova (fond nr. 171, ms. 1419, filele 1–333). Titlul complet este *Istoria ieroglifică în douăsprezece părți împărțită, așiderea cu 760 de sentenții frumos împodobită, la începutură cu scară a numerelor dezvăluitoare, iară la sfârșit cu a numerelor streine tâlcuitoare*. N. Tyndal, alcătuitorul primei biografii a lui ~, pe baza unui text de Antioh Cantemir, și traducătorul *Istoriei creșterii și descreșterii Curții otomane* în lb. engleză (1734), o înregistra sub titlul: *Hieroglyphica (propter occultata nomina, ita dicta) quibus continetur historia domestica, idiomata moldavo, adică ieroglificele (numite așa pentru că numele au fost ascunse), în care se cuprinde istoria faptelor interne, scrisă în dialectul moldovenesc*. Inițiativa tipării ei, ca și a întregii opere a lui ~, a luat-o Academia Română, care, prin grija lui Alexandru Odobescu, a introdus ~ în vol. al VI-lea din seria de *Opere*, București, Editura Societății Academice Române, Tip. Laboratorii Români, 1883. Fragmente: *Sentențe, maxime și proverbi*, „Lumina pentru toți”, II, 1886, 4, 176–177; *Sentențe, maxime și proverbi*, „Lumina pentru toți”, III, 1887, 3, 105–107; *Soborul*, PRL, I, 1926, 9–10, 29–33; *În cetatea Delta*, PRL, I, 1926, 11–12, 33–37; *Tânguirile Afroditei (Gelozie)*, *Rezbelul gângăniilor*, PRL, I, 1926, 17, 12–15; *Rezbelul dintre dobitoace și păsări*, PRL, I, 1927, 9–10, 29–33; 11–12, 33–37; *Câteva maxime*, ADV, XLVII, 1933, 15249, 2; *Sentenții*, CVT, IX, 1933, 3026, 1–2; *Nunta Helgei*, ADV, XLVIII, 1934, 15345, 3. Creație singulară în literatura noastră și în întreg sud-estul european, ~ este un „divan” sau o dispută cu aer de pamflet politic îmbrăcat în haina alegorică a unei narațiuni cu animale. Prin bogăția personajelor și arboreșcența acțiunii, ~ poate fi considerată, în sens larg, drept roman, venind în continuarea tradiției romanului antic (Petronius, Longos, Apuleius) sau a celui renascentist. De altfel, unii dintre istoricii literari de seamă ai literaturii noastre

vechi (G. Pascu, Sextil Pușcariu, Șt. Ciobanu) vorbesc de ~ ca de un roman alegoric. P. P. Panaitescu o califică drept simbioză între pamfletul politic și romanul-pamflet, G. Călinescu o numește „adevărat *Roman de Renard* românesc, însă cu scopuri polemice”, Perpessicou o consideră „roman social prin toată acea substructură, pe care se întemeiază fabulația și care nu e alta decât însăși viața principatului moldovenesc”, în timp ce Al. Piru o definește drept „roman alegoric cu personaje din lumea animală”. Mai recent, Mircea Muthu o asimilează categoriei romanului ezoteric, în timp ce alți cercetători pledează pentru încadrarea ei în „romanul cu cheie”. Într-adevăr, această scriere e privită tot mai mult, în ultimul timp, drept o operă literară de mare deschidere. Devansându-și în varii direcții epoca, ~ permite cercetătorilor orizonturi de interpretare noi, ca de pildă prin teoretizarea unei estetici a obscurizării, sens în care trimite către o experiență barocă. Sub raport ideologic-politic, scrierea propune o dezbateră asupra tipurilor de guvernământ, dar nu în spirit speculativ-iluminist, ca la Budai-Deleanu, ci într-un cadru mai restrâns și mai direct, vizând o succesiune la domnie. Disputa se angajează între principele luminat Inorogul (Dimitrie Cantemir) și despotul autarhic Corbul (Constantin Brâncoveanu), de unde și titlul succint al unor versuri intitulate *Lupta dintre Inorog și Corb*. „Gâlceava” și provocată de maziilirea domnului Moldovei, Constantin Duca (Vidra), și de lupta dintre două partide și case domnitoare pentru impunerea viitorului principe. Confruntarea antrenează atât reprezentanți ai împărăției Leului (Moldova), cât și ai celei a Vulturului (Țara Românească). Din prima tabără fac parte Pardosul (Iordache Ruset), Ursul (Vasile Costache), Hulpea (Elie Enache Țifescu), Ciacalul (Maxut Sărdar), Măta sălbatecă (Ilie Cantacuzino), iar din a doua, Brehencea (stolnicul Constantin Cantacuzino), Șoimul (postelnicul Toma Cantacuzino), Uleul (paharnicul Șt. Cantacuzino), Cucuzonul (spătarul Mihael Cantacuzino), Cucuriul (logofătul Radu Cantacuzino), Hărețul (Radu Goleșcu), Bălăbanul (Șerban Cantacuzino),

până la droaia de *câini, ogari, căței, mâțe de case*, în Moldova, și *corbi, cioare, pelicani, coțofene și cucuvaie*, în Țara Românească, fără a se uita și de *muște* (tărâni). Acțiunea debutează la Arnăut-Chioi, lângă Adrianopol, unde pentru moment triumfă voința Corbului (Constantin Brâncoveanu), cu mare trecere în cetatea Epithimiei (Constantinopol), astfel că pe tron este numit Ștruțocămila (Mihai Racoviță). Pentru a anihila pe opozanți, Corbul obține arestarea Inorogului, datorită intrigilor Hamelonului (Scarlat Ruset), dar în curând situația se schimbă. Domnia Moldovei e acordată Filului (Antioh Cantemir), Corbul este obligat să bată în retragere și să ducă tratative cu Inorogul prin Șoim (Toma Cantacuzino), ceea ce plasează conflictul într-o nouă etapă a luptei politice. Pe fundalul evenimentelor politice și sociale imediate, se conturează, în subsidiar, o „dispută filosofică între două simboluri în alb și negru” (Manuela Tănăsescu), în sensul de înfruntare între principiul binelui și cel al răului, între viziunea progresistă a Inorogului și tirania Corbului. Conflictul de principii e dramatic, fiind purtat fie cu armele directe ale polemicii, fie cu acelea, mai subtile, ale aranjamentelor de culise. „Romanul colcăie [...] de dovezi de măiestrie caligrafice. Cantemir cunoaște toate mașinăriile retorice și le folosește cu exuberanța unui clasic francez, însă, uneori, cu împiedicare în frază. Inorogul face Șoimului teoria determinismului, arătându-i că nimic din ce e supt soare nu se poate gândi fără principinoriul clătirii, adică fără antecedent [...]”. În cursul operei sunt numeroase eleghii; în aceeași cadență populară și cu o nespuse de inteligentă tratare cultă a metaforei țărănești premergând lui Eminescu” (G. Călinescu). Calitățile literare ale romanului sunt dincolo de orice discuție, iar măiestria artistică de care dă dovadă scriitorul face din ≈ una dintre scrierile cele mai reprezentative ale literaturii române vechi. „Sutele de pagini ale ≈ sunt stăpânite de ființe stranii și viziuni fantastice, de feerii de basm și imagini de coșmar, prin care trec fluviul lirice melancoliei meditative și neostenitele pasiuni ale Principelui nostru. Și ≈ este mai ales o permanentă ficțiune a

vorbei, un basm al cuvântului, mirific și tragic, o nesfârșită aventură, cu clipele ei de glorie și de prăbușire. În această unică și fantastică operă, faptele realității n-au fost decât grăuntele de nisip care a provocat nașterea perlei” (Manuela Tănăsescu).

▼ *Lupta dintre Inorog și Corb. Roman alegoric, pe înțelesul tuturor*, cu o pref. de Em. C. Grigoraș, București, Tip. România Nouă, 1927; *Istoria ieroglică*, ed. îngr., cu un articol introductiv și glosar de I. K. Varticean, Chișinău, Editura de Stat a Moldovei, 1957; I-II, ed. îngr. și studiu introductiv de P. P. Panaitescu și Ion Verdeș, București, E.P.L., 1965; *Melanholia neasemuitului Inorog*. Povestiri exemplare din ≈, selecția textelor, pref., note și glosar de Doina Curticăpeanu, Cluj, Dacia, 1973; cu o pref. de Ion Verdeș, București, Minerva, 1973; ed. prescurtată, tabel cronologic, pref. și note de Ion Verdeș, București, Albatros, 1977; I-II, ed. îngr., note și glosar de Ion Verdeș și P. P. Panaitescu, pref. și tabel cronologic de Al. Duțu, București, Minerva, 1978. Reprodus în: *Opere*, I, ed. îngr. și studiu introductiv de P. P. Panaitescu și Ion Verdeș, București, E.P.L., 1965; *Opere complete*, IV, text stabilit și glosar de Stela Toma, pref. de Virgil Căndea, studiu introductiv, comentarii, note bibliografice și indici de N. Stoicescu, București, E.A., 1973. Fragmente: *Povești*, ed., pref. și note de Em. C. Grigoraș, București, Adevarul, 1933; *Sentenții*, ed. de Em. C. Grigoraș, București, Editura Oltenia, 1933; ≈, în ***, *Texte privind dezvoltarea gândirii social-politice în țările române*, I, ed. de I. C. Gulian, București, E.A., 1954, 43-73; ≈, în ***, *Satira în literatura română*, I, ed. de Virgiliu Ene, București, Albatros, 1972, 23-26; N. Stănescu, *Cartea de recitare*. Cartea Românească, 1972, 13-24; I-II, ed. îngr., note și glosar de Ion Verdeș și P. P. Panaitescu; pref. și tabel cronologic de Alexandru Duțu, București, Minerva, 1983; *Istoria ieroglică*, postf. de Elvira Sorohan, Iași, Junimea, 1988.

■ Fragmente: *L'Histoire hiéroglyphique*, tr. de Constantin Borănescu, REVT, XX, 1966, 4, 51-55.

- ◆ N. Tyndal, *Viața lui ~, fost domn al Moldovei*, în ~, *Opere*, II, partea a II-a, București, Editura Societății Academice Române, 1878, 795-807; A. Densușianu, *Istoria*, 228-231; Al. Philippide, *Introducere în istoria limbii și literaturii române*, Iași, Editura Frații Șaraga, 1888, 197; Iorga, *Ist. lit. rom. XVIII*, I, 329-381; Adamescu, *Ist. lit.*, 172; Haneș, *Ist. lit.*, 86-87; G. Pascu, *Viața și operele lui D. Cantemir*, București, Cultura Națională, 1924, 34, 47; Em. C. Grigoraș, *Resbelul dintre dobitoace și pășări. Roman alegoric de ~*, PRL, I, 1926, 9-10, 29; 11-12, 33; Em. C. Grigoraș, ~, *om de știință și literat*, CL, LVIII, 1926, 10, 801-807; Ilie Minea, *Despre D. Cantemir omul - scriitorul - domnitorul*, Iași, *Viața Românească*, 1926, 27-61; M. Eliade, *Romanul lui ~*, CVT, III, 1927, 717, 1-2; Const. Șăineanu, *Lupta dintre Inorog și Corb de ~*, ADV, XL, 1927, 13265, 1-2; Pușcariu, *Istoria*, 150-153; Iorga, *Ist. lit. rom.*, II, 397-422; Cardaș, *Istoria*, 136-137; Murărașu, *Ist. lit. rom.*, 105-107; Călinescu, *Istoria*, 44-47; D. Popovici, *Primele manifestări de teorie literară în cultura românească*, SL, II, 1943, 172-176; Drăgan, *Istoria*, 69-70; Mihăescu, *Sinteze*, 219; Al. Rosetti, *Observații asupra limbii lui ~ în ~*, „Buletin științific”, I, 1951, 1-2, 17-30; Ion Verdeș, *Ideile filosofice și social-politice ale lui ~ în ~*, „Cercetări filosofice”, III, 1956, 6, 75; Marin Sârbulescu, *Poezia lui ~*, TS, VI, 1957, 5, 91-93; Constantinescu, *Scrieri alese*, 93; Perpessiciu, *Mențiuni ist.*, 286-304; P. P. Panaiteșcu, *Dimitrie Cantemir. Viața și opera*, București, E.A., 1958, 75-94; Perpessiciu, *Alte mențiuni*, I, 279; Dan Bădărău, *Filosofia lui Dimitrie Cantemir*, București, E.A., 1964, 151-162; *Ist. lit.*, I, 617-622; Doina Curticăpeanu, ~, TR, IX, 1965, 46, 3; N. Manolescu, ~, ~, CNT, 195, 52, 3; Octavian Schiau, ~, ST, XVI, 1965, 12, 106, 110; Maria Franză, ~, ~, IL, XVII, 1966, 1, 84-86; P. P. Panaiteșcu, ~, REVR, XX, 1966, 4, 49-50; Cioculescu, *Varietăți*, 54-58; Paul Anghel, ~ și teoria valorilor, GL, XIV, 1967, 21, 1; I. D. Lăudat, *Istoria literaturii vechi*; partea a IV-a, Iași, curs litografiat, 1967, 38-54; Lucian Blaga, *Inorogul*, LCF, IX, 1968, 39, 8; Ion Iliescu, *Prelegeri de estetică. Începuturile gândirii estetice în cultura română*, București, E.D.P., 1968, 6-8; Ivașcu, *Istoria*, 248-252; Dragoș Moldovanu, în vol. *Studii de limbă și filologie*, I, 25-50; Paul Simionescu, *Dimitrie Cantemir, domnitor și savant umanist*, București, Editura Enciclopedică Română, 1969, 37-41; Doina Curticăpeanu, *Ieroglife în ~*, TR, XIV, 1970, 53, 6; Piru, *Ist. lit.*, 282-300; Manuela Tănăsescu, *Despre istoria ieroglifei*, Cartea Românească, 1970; Ștefan Giosu, *O analiză subtilă a ~*, CL, II, 1971, 11, 86-93; Rosetti - Cazacu - Onu, *Ist. lb. lit.*, I, 374-407; Rotaru, *O istorie*, I, 53-55; Mihai Moraru, *Alegoria animalieră și fantastical animalier în ~*, RITL, XXI, 1972, 3, 481-490; Ion Iliescu, *Geneza ideilor estetice în cultura românească*, (sec. XVI-XIX), Timișoara, Facla, 1972, 79-87; * * *, *Istoria filosofiei românești*, I, București, E.A., 1972, 58-102; Constantin Măciucă, *Dimitrie Cantemir*, București, Albatros, 1972, 65-149; Protopopescu, *Volumul*, 237-305; Petru Vaida, *D. Cantemir și unanismul*, București, Minerva, 1972, 16-241; Mircea Muthu, ~ și începuturile balcanismului literar, TR, XVII, 1973, 13, 14; 14, 15; Petru Vaida, *Geniul lui ~: receptivitate și detașare*, LCF, XVI, 1973, 17, 1; Olimpia Șerban, ~ și începuturile prozei artistice românești, O, XXIV, 1973, 20, 4; Doina Curticăpeanu, *Melanholia inorogului*, ST, XXV, 1973, 12, 4; Mihai Moraru, *Construcția labirintică și semnificațiile ei în ~*, RITL, t. XXII, 1975, 2, 187-194; George Nițu, *Arta discursului literar la ~*, RITL, t. XXII, 1973, 2, 213-218; Dorin Theodorescu, ~ - *himeretele filosofului*, R, X, 1973, 6-7, 12; Gh. Cronț, *Concepțiile despre domnia autoritară și destinul istoric al poporului român*, ATN, X, 1973, 7, 14; Al. Piru, *Real și imaginar în ~*, RL, VI, 1973, 32, 13; Liviu Câmpăneanu, *Marginalii la ~*, F, IX, 1973, 8, 12-13; Elvira Sorohan, ~, *creator al discursului literar*, CL, III, 1973, 15, 10; Al. Piru, *Poezia lui ~*, RL, VI, 1973, 36, 15; Mircea Vaida, *De la Inorog la Pașadia*, VR, XXVI, 1973, 9, 62-63; Narcis Zărnescu, *Alegoricul la ~*, VR, XXVI, 1973, 9, 71-72; Al. Teodorescu, ~, *scriitorul*, CL, III, 1973, 19, 4-5; Emil Manu, *Romancierul ~*, SPM, 1973, 126, 3; Ion Cantacuzino, „*Cela ce știe știința fericirii*”, RL, VI, 1973, 43, 20-21; Șerban Cioculescu, ~ - *retor și artist*, RL, VI, 1973, 43, 7; Nicolae Oprea, *Prozatorul*, TR, XVII, 1973, 43, 5; Al. Piru, *Măștile ~*, RL, VI, 1973, 43, 4; Corneliu Popeți, ~, *deschizător de drumuri noi în cultura românească*, O, XXIV, 1973, 43, 1, 9; Mircea Vaida, *Fiul și Inorogul*, TR, XVII, 1973, 43, 8; Elvira Sorohan, *Armoniile ~*, CRC, VIII, 1973, 43, 4; Ioan Ion Diaconu, ~ sau *Inorogul*, SPM, 1973, 134, 5; Constantin Noica, *Un ceas când cuvintele vechi se mai puteau mlădia*, ST, XXIV, 1973, 20, 7-8; Adrian Dan Boeru, *Citind ~*, AST, VIII, 1973, 10, 4; Viorica S. Constantinescu, *Valoarea „textuală” a ~*, CL, 1973, 10, 4; Al. Th. Ionescu, ~, *o lectură posibilă*, EX, V, 1973, 11-12, 9; Ioan Alexandru, *Inorogul de Crivăț*, AUB, s. lb. și literatură română, t. XXII, 1973, 2, 51-53; Gr. Brâncuș, *Observații asupra structurii frazei în ~*, AUB, s. lb. și literatură, t. XXII, 1973, 2, 83-87; Al. Cisek, *Valori clasice și umaniste în ~*, AUB,

s. lb. și literatură. t. XXII, 1973, 2, 55–65; Al. Duțu, *„savant european*, REVR, XXVII, 1973, 4, 4–13; Liliana Ionescu, *Observații asupra neologismelor în* ≈, AUB, s. lb. și literatură, t. XXII, 1973, 2, 111–115; Dan C. Mihăilescu, „*Țiganiada*” și ≈, AUB, s. lb. și literatură română, t. XXII, 1973, 2, 67–73; Marian Popescu, *Măștile în* ≈, AUB, s. lb. și literatură română, t. XXII, 1973, 2, 75–81; Maria Rădulescu, *Stilul* ≈, AUB, s. lb. și literatură română, t. XXII, 1973, 2, 89–102; Ion Rotaru, *~ și stilul baroc*, AUB, s. lb. și literatură română, t. XXII, 1973, 2, 21–33; Cezar Tabarcea, *Modele retorice la* ≈, AUB, s. lb. și literatură română, t. XXII, 1973, 2, 105–110; Paulina Cheie, *Aspecte stilistice în* ≈, în vol. *Studii de limbă*, 29–36; Șerban Cioculescu, ≈, ALL, 1973, 106–108; Ștefan Gionu, *Dimitrie Cantemir – studiu lingvistic* București, E.S., 1973, 38–41; I. D. Lăudat, *Dimitrie Cantemir*, Iași, Junimea, 1973, 79–99; D. Păcurariu, *Studii și evocări*, București, Cartea românească, 1974, 28–30; Dolores Toma, *Elemente de baroc în* ≈, AUB, s. lb. și literatură română, t. XXIV, 1975, 1, 39–44, Dan Zamfirescu, *~ – „punte de aur”*, LCF, XVIII, 1975, 42, 1; 6; C. Ciuchindul, *Variațiuni ale fantasticiului cantemirean în* ≈, LL, 1975, 2, 299–295; Mircea Anghelescu, *Literatura română și Orientul*, București, Minerva, 1975, 21–31; Doina Curticăpeanu, *Orizonturile vieții în literatura română veche*, București, Minerva, 1975, 123–180; Maria Mușat, *Silvestru Boatică, D. Cantemir*, București, E. M., 1975, 54–69; Valentin Tașcu, *Incidențe*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975, 53–59; Dragoș Moldovanu, *Sintaxa narațiunii în* ≈; *Structurile dislocate*, RITL, XXV, 1976, 1, 109–124; XXVI, 1977, 1, 37–50; Ioana Em. Petrescu, *Monoheroleopardalul*, RITL, XXV, 1976, 1, 103–108; Ion Istrate, *Despre barocul* ≈, ST, XXVII, 1976, 7, 10–11; Al. Piru, *Măști cantemirene*, LCF, XIX, 1976, 49, 1; 3; Cioculescu, *Itinerar critic*, 81–86; Muthu, *Literatura*, 55–92; Ion Rotaru, *Valori expresive în literatura română veche*, București, Minerva, 1976, 52–53; Mihai Zamfir, *Un nou argument pentru barocul lui* ≈, VR, XXX, 1977, 11, 27–30; D. Cantemir interpretat de..., ed. îngr. și pref. de Suzana Carmen Dumitrescu, București, Eminescu, 1977, 62–174, 219–245; Negrici, *Expresivitatea*, 78–98; Papu, *Clasicii noștri*, 29–49; Radian, *Corelații*, 208–216; Adriana Babeți, ≈, scriitor „pentru toți”, O, XXIX, 1978, 28, 3; Scriitorii români; Elvira Sorohan, *Cantemir în cartea ieroglifelor*, București, Minerva, 1978; Romana Boca Bordei, *~ și romanul de început de veac*, O, XXX, 1979, 27, 8; *Dicționar; Dicționarul*; Elvira Sorohan, *Întâiul nostru roman*, ≈, CRC, XV, 23, 5; Dumitru Almas,

≈, ≈, ALB, LXXX, 1980, 10, 3; Ștefan Pascu, ≈, ALT, 1980, 8–13; Liana Lupaș, *Struțocâmila, un animal fabulos*, LR, XXX, 1981, 2, 165–168; Cătălina Velculescu, *Variante ale parabolei inorganicului*, RITL, XXX, 1981, 2, 219–222; Cătălina Velculescu, *Varianta românească a unor pagini din Athanasius Kircher*, RITL, XXX, 1981, 4, 567–572; Aramă, *Colecționarul*, 281–284; Ciopraga, *The personality*, 172–173; Nasta, *Anatomia*, 13; Petrescu, *Configurații*, 86–93; Piru, *Istoria*, 24–26; Zalis, *Romantismul*, 210; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Itinerarii prin cultură*, București, Eminescu, 1982, 12–28; Anca Irina Ionescu, *~ și începuturile literaturii bulgare moderne*, RITL, 1982, 3, 243–248; Ion Rotaru, *Câteva romane „cu cheie”*, ALCF, 1982, 146–150; Ion Istrate, *Barocul literar românesc*, București, Minerva, 1982, 242–282; Cantemir, *Studii*, 7–14; Papu, *Motive*, 160–163; Radian, *Măștile*, 66–71; Rotaru, *Valori II*, 162–189; Traian Ștef, F, V, 1983, 1, 4; Alex. Ștefănescu, RL, XVI, 1983, 33, 6; Vianu, *Opere*, 11, 261–262; Caraman, *Pământ*, 140–154; Păcurariu, *Propilee*, 9–13; Oprescu, *Etic*, 139–145; Păcurariu, *Scriitorii*, 36; Cosma, *Geneza*, 57–62; Narcis Zămescu, *The Alegory with* ≈, CREL, 1986, 1, 104–110; Lăudat, *Personalități*, 8; Paul Claudiu Marinescu, *Orient și Occident în opera lui* ≈, CNT, 1988, 41, 8; Adrian Mitiș, *Primul roman*, FC, XXXVII, 1988, 40, 11; Ciobanu, *Istoria*, 369–375; Papu, *Lumini*, 233–244.

1844

❖ GRAF Valberg [Mihail KOGĂLNICEANU], *Pustnicul*, fragment din romanul cu același titlu, PRO, I, 1844, 1, 229–232. Considerat de N. Iorga drept o traducere din nemțește, dar tratat mai recent, de Paul Cornea, ca un fragment original și atribuit cu argumente plauzibile lui Mihail Kogălniceanu. Textul publicat e precedat de câteva scurte considerații, edificatoare pentru teoria genului: „În țara noastră romanul nu e bine cunoscut ca compunere originală, însă acest nume se dă la compunerile ce au o întindere mai mare decât novelele. De aș fi un romanțier franțez, de pildă spiritualul Alexandre Dumas, mi-ar fi lesne a clădi minciuni pe minciuni ca să fac 4 vol. în 8°, în care nu s-ar afla un grăunte de adevăr. Nu, nu am această intenție! Ci am scris ca să împrăștiu istoria lui Frunză, pe carele mulți din cetitorii acestei

foi l-au cunoscut: aceştii vor avea mulţămire a ceti romanul vieţii sale spre a-şi aduce aminte de dânsul; iar care nu l-au cunoscut vor avea plăcerea a cunoaşte o întâmplare vrednică de însemnat". Cele patru capitole (I. *Căpitanul Manolachi Frunză*; II. *Lorica*; III. *Mister*; IV. *Fratele Ioan*) relatează un episod de dragoste între căpitanul Frunză şi tânăra Lorica, fostă amantă a unui boier bătrân. Un prieten al căpitanului, vrând s-o cucerească, anunţă Loricăi moartea lui Frunză, ceea ce provoacă o adevărată tragedie: fata se sinucide, iar căpitanul îşi pierde minţile, călugărindu-se sub numele de Ioan.

▼ Reprodus în: Mihail Kogălniceanu, *Scrieri alese*, antologie, postf. şi bibliografie de Paul Cornea, Bucureşti, Minerva, 1976; *Propăşirea. Foaie ştiinţifică şi literară*, text facsimilat, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cornea, ed. îngr. de Mariana Costinescu şi Petre Costinescu, Bucureşti, Minerva, 1980.

◆ Iorga, *Ist. lit. XIX*, II, 8-38; 113-120; Paul Cornea, în vol. *Reviste literare româneşti din secolul al XIX-lea*, Bucureşti, Minerva, 1970, 93.

1845

D.F.B., *Elvira sau amorul fără de sfârşit. Romans original*, Bucureşti, Tip. Ios. Kopaing, 1845, 86 p. Roman erotic. Paul Cornea îl consideră drept unul dintre primele noastre romane moderne, indicându-l drept posibil autor pe D. Bolintineanu. Acţiunea se petrece în Spania, unde frumuseţea şi nefericirea Elvirei, asuprită de un soţ tiranic, atrage interesul sincer al sensibilului Alfons Durvil. Dragostea celor doi este considerată însă un păcat şi condamnată de societate, ceea ce provoacă un deznodământ tragic. Elvira se sinucide, soţul, Raimond Oscar, rămâne neconsolat, iar Alfons Durvil se pierde în lume. Cazul acesta romanţios de „amor nefericit” deschide în creaţia românească de colportaj o tipologie. Ideea de a moraliza, e, de altfel, prezentă şi în pref.: „În uvrajul acesta vor vedea cititorii că ating mult sau puţin coarda părinţilor de copii; dar am avut dreptate s-o fac aceasta, pentru că am văzut ş-am cunos-

cut, mai vârtos în Ţara Românească pe mulţi din părinţi făcându-şi copiii desăvârşiţi nenorociţi cu răzgăiciunile...”.

◆ Paul Cornea, *Primul roman românesc?*, CNT, 1968, 4, 5; Cornea, *Oamenii*, 124-127; Cazimir, *Nu numai*, 196-197; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 93.

1846

H. BUVELOT, S. ANDRONIC, *Radul al VII-lea de la Afumaţi. Novelă istorică scoasă din istoria Ţării Româneşti a veacului al XVI-lea*, Bucureşti, Tip. Colegiului Sf. Sava, 1846, 118 p. După opinia lui Paul Cornea, care îl consideră roman, ≈ pare a fi fost scris în colaborare de cei doi autori şi tradus în româneşte de S. Andronic. Roman istoric, structurat în 16 capitole, având ca temă înfruntarea dintre două partide rivale: una, prietenă (Efrem) domnitorului, cealaltă, potrivnică (Neagoe şi Postelnicul Drăgan). „Un roman istoric pe calapod romantic” (Paul Cornea).

◆ Paul Cornea, *Despre începutul începuturilor romanului românesc*, LCF, IV, 1964, 4, 3; Cornea, *De la Alecsandrescu*, 249-264; *Ist. Lit.*, II, 656; Vărgolici, *Retrospective*, 30-31; Vărgolici, *Aspecte*, 90-91.

1848

❖ **GHICA Ion**, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat, intitulat ulterior, de D. Păcurariu, *Istoria lui Alecu*, text păstrat la B.A.R., ms. nr. 2822, filele 1-31. A fost descoperit în 1955 de Dimitrie Păcurariu şi publicat în 1959 în vol. ~, *Documente literare inedite*, Bucureşti, E.S.P.L.A., 1959, p. 3-21. Există şi o continuare a ≈, un fel de variantă ulterioară, îmbunătăţită, cunoscută sub titlul *Istoria lui Alecu Şoricescu* (1857). Modelul comun este romanul lui Louis Reybaud. *Jérôme Paturot à la recherche d'une position sociale*, concluzie către care conduc similitudinile de situaţii şi de structurare a personajelor. Eroul, tânărul Alecu, este la început un revoltat social, apoi, trădându-şi cauza şi principiile, intră în tabăra celor avuţi şi necinstiţi, desăvârşindu-se, cu ajutorul iubitei sale

Sofia, în arta parvenirii. De la cronici monedene, linguşitoare, el trece la discursuri demagogice şi, de aici, la pungăşii şi înşelăciuni murdare, obţinând în cele din urmă funcţia de ispravnic şi participând la spolierea poporului.

▼ Reprodus în: *Opere*, ed. îngr., note şi comentarii, glosar şi bibliografie de D. Păcurariu, Bucureşti, E.P.L., 1967; *P.R.R.*, 7-21; *P.R.R.2*, 8-26.

◆ D. Păcurariu, *Scieri necunoscute ale lui* ≈, ST, VI, 1955, 11, 122-124; D. Păcurariu, *Câteva precizări şi date noi referitoare la „romanul” lui* -, AUB, s. ştiinţe sociale-filologice, t. VI, 1957, 10, 51-64; Perpessicius, *Menţiuni ist.*, I, 292-302; Ş. Cioculescu, ~ *inedit*, GL, VI, 11959, 283; Vărgolici, *Începuturile*, 27-28, 31-35; D. Păcurariu, *Ion Ghica*, Bucureşti, E.P.L., 1965, 101-111; N. Manolescu, ~, GL, XIII, 1966, 3, 4; Ş. Cioculescu, ~ *scriitorul*, A.A.R., t. XVI, 1966, 749; Ivaşcu, *Istoria*, I, 192; Piru, *Varia*, I, 104-108; *Ist. lit.*, III, 439-440; Vărgolici, *Aspecte*, 46; Gafiţa, *Faşa*, 55; *Dicţionarul*; Cazimir, *Nu numai*, 191-192; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 31-33.

1850

❖ KOGĂLNICEANU Mihail, *Tainele inimei*, roman neterminat, apărut mai întâi în f.rev. GM, I, 1850, nr. 1-20. Neîfinid semnat, a fost atribuit lui ~, în 1901, de N. Iorga. Se păstrează în ms. B.A.R., nr. 1172 şi nr. 1175, variantă reproducută de N. Cartoian, în 1942, în AAR, mem. secţiunii literare, s. III, t. XI, mem. 3, 27-49. Roman de moravuri, zugrăvind viaţa socială a Iaşului în 1844. Prin intermediul unui topos caracteristic romanului realist, cofetăria - unde lumea bună a oraşului se adună la jocul de cărţi -, facem cunoştinţă cu personajele romanului (avocatul Măcărescu, colonelul Leşescu, moşierul Stihescu), surprinşi în ipostaze caracteristice, definitorii pentru viaţa imorală şi lipsită de scrupule pe care o duc. În prezentarea mediului şi a tipurilor se simte influenţa lui Balzac din *Psychologie du mariage*. „~ în ciuda titlului romanţios şi a acţiunii sentimentale previzibile, pe linia purtătorilor cochetiei, în cumpănă etică cu acelea ale îngeruştei Elene, avea să fie o povestire cu caracter social, o satiră a cosmopolitismului...” (Şerban Cioculescu).

▼ Reprodus în: N. Cartoian, ~, *Activitatea literară*, AAR, 1942, s. III, t. XI, mem. 3, 27-49; *Scieri alese*, I, ed. îngr. şi pref. de Dan Simonescu, Bucureşti, E.S.P.L.A., 1955 (altă ed., 1956); *Opere alese*; Chişinău, Cartea Moldovenească, 1958; *P.R.R.*, 27-48; *Profesie de credinţă*, antologie, pref. şi note de Geo Şerban, text stabilit de Dan Simonescu, Bucureşti, E.T., 1962; ≈. *Scieri alese*, ed. îngr., pref. şi tabel cronologic de Dan Simonescu, Bucureşti, E.P.L., 1964 (altă ed., 1987); *Scieri literare, istorice şi politice*, texte alese şi studiu introd. de Geo Şerban, Bucureşti, E.T., 1967; ≈. *Scieri alese*, ed. îngr., pref. şi tabel cronologic de Dan Simonescu, Bucureşti, Minerva, 1973; *Scieri literare şi istorice*, ed. de Dan Simonescu, Bucureşti, 1987; *P.R.R.2*, 29-58; *Opere*, I, text stabilit, studiu introd., note şi comentarii de Dan Simonescu, Bucureşti, E.A., 1974; *Scieri literare*, antologie, postf. şi bibliografie de Paul Cornea, Bucureşti, Minerva, 1976.

◆ N. Iorga, *Începuturile romanului românesc*, S, V, 1906, 30, 581-584; Iorga, *Ist. lit. XIX*, III, 120-121; Haneş, *Studii*, 139; Radu Dragnea, *Mihail Kogălniceanu*, Cluj, Tip. Naţională, 1921, 53-58; N. Iorga, *Mihail Kogălniceanu, scriitorul, omul politic şi românul*, Bucureşti, Socec, 1921, 85; Em. Haivas, *Scriitorul Kogălniceanu*, Cernăuţi, 1936, 20; Ş. Cioculescu, *Scriitorul*, RFR, VIII, 1941, 7, 164-175; Perpessicius, *Jurnal de lector*, RFR, VIII, 1941, 7, 149-150; Călinescu, *Istoria*, 176; N. Cartoian, *Mihail Kogălniceanu. Activitatea literară*, Bucureşti, Imprimeria Naţională, 1942, 12-16; 23-26; Mihăescu, *Sinteze*, 219; Perpessicius, *Jurnal*, 85; 103; 108-113; Dan Simonescu, *Limba şi stilul operei lui* -, LR, III, 1954, 5, 34-42; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 166; G. Călinescu, ST, VIII, 1957, 10, 100-103; Iosifescu, *În jurul*, 244; Vărgolici, *Începuturile*, 12; 16; 26-27; 35-41; Perpessicius, *Alte menţiuni*, II, 29; Zăciu, *Masca*, 408; Al. Husar, ~, REVR, XXII, 1968, 2, 111-113; *Ist. lit.*, II, 142-143; Ivaşcu, *Istoria*, 420; Marius Robescu, *Întemeierea romanului românesc*, TMS, VI, 1971, 6, 18; Rotaru, *O istorie*, I, 161; Ştefănescu, *Momente*, 36; Gafiţa, *Faşa*, 54; Mihaela Mancaş, *The Structure of Romanian Narration in the Romantic Period*, CREL, 1978, 2, 27-42; Vărgolici, *Aspecte*, 50-51; Cioculescu, *Prozatori*, 46-49; N. Manolescu, *Arta de a începe romanul românesc*, RL, XI, 1978, 33, 8; *Scriitori români*; Al. Călinescu, *Sub*

pecetea ≈, CL, IX, 1979, 1, 13; 2, 14; Maria-Luiza Cristescu, *Realismul polemic*, RL, XII, 1979, 40, 4; Al. Călinescu, *Despre portretul românesc*, VR, XXXV, 1979, 11, 116–119; Liviu Petrescu, *Începuturile romanului românesc. Romanul sentimental*, VR, XXXII, 1979, 11, 139–144; *Dicționarul; Dicționar; Barbu, Romanul*, 139–143; Piru, *Istoria*, 74–75; Cazimir, *Nu numai*, 192–194; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 93; Al. Călinescu, *Bibliotecă deschise*, București, *Cartea Românească*, 1986, 7–24; Perpessiciu, *Scritori II*, 45–50; Mircea Vășilescu, *Narator. realitate, cititor*, RL, XXII, 1989, 39, 7.

1853

PELIMON Al., Hoții și Hagiul. Roman istoric, București, Tip. Sfintei Mitropolii, 1853, 118 p. În realitate, roman de moravuri, ≈ aduce în scenă lumea micilor târgoveți și negustori din mahalalele bucureștene, cu ifose și pretenții burghize (jocuri de cărți, baluri mascate, studii de clavier etc.). Consolidarea socială și economică a clasei nu se face fără zguduiri, căci familia Hagiului e amenințată de acțiunile bandei de hoți a lui Stângu, ce urmează să facă o spargere în prăvălia negustorului tocmai când acesta e pe punctul de a-și căsători fata. Băiatul de prăvălie Costache intervine prompt, dejucând intențiile bandei și dobândind, drept recompensă, mâna Leftericăi.

▼ Reprodus fragmentar: *P.R.R.*, 51–63; *P.R.R.* 2, 60–96.

◆ Pop, *Conspect*, II, 579–592; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 166; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 1, 165–166; Vărgolici, *Începuturile*, 41–43; 74–77; Călinescu, *Studii*, 65–80; Zăciu, *Masca*, 411; *Ist. lit.*, II, 581; Ivașcu, *Istoria*, 496; Vărgolici, *Retrospective*, 31–32; Rotaru, *O istorie*, I, 191; Vărgolici, *Apecte*, 91–92; Maria-Luiza Cristescu, *Realismul polemic*, RL, XII, 1979, 40, 4; *Dicționar; Dicționarul*; Manolescu, *Arca*, I, 93–105; Barbu, *Romanul*, 78; Cazimir, *Nu numai*, 201–202; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 207.

1855

BOERESCU Costache, Aldo și Aminta sau Bandiții, București, Tip. Bisericească din Sf.

Mitropolie, 1855, 164 p. Roman haiducesc, minat de dulcегării romantice și de un patetism artificial, cu acțiunea plasată într-o tabără de haiduci, pe vremea lui Tudor Vladimirescu. Căpetenia unor răzvrățiți, Brav, secretarul său, Aldo, și iubita sa, Aminta, iau parte la luptele declanșate în munți împotriva dușmanilor țării și a spoliatorilor poporului. Complicațiile acțiunii, rezultate din tribulațiile sentimentale ale eroilor, sunt nedebaci conduse. „De la un capăt la celălalt, lucrarea este o acumulare de date neverosimile [...] ce derivă mai degrabă din *Hoții* lui Schiller” (Dimitrie Popovici).

◆ **, „Țara”, I, 1893, 38, 150; N. Iorga, *Romanul de douăzeci de ani al unui om politic*, CGC, III, 1939, 30, 466–467; D. Popovici, *Dimitrie Bolintineanu*, Craiova, *Scrisul Românesc*, 1942, 40–41; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 166; Vărgolici, *Începuturile*, 63–65; Zăciu, *Masca*, 411; *Ist. lit.*, II, 603; Popovici, *Romantismul*, 321–322; Ivașcu, *Istoria*, 515; Rotaru, *O istorie*, I, 191; Vărgolici, *Aspecte*, 47; *Dicționarul; Dicționar; Barbu, Romanul*, 127; Piru, *Istoria*, 99; Cazimir, *Nu numai*, 204; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 93.

BOLINTINEANU Dimitrie, Manoil. Roman național, Iași, Tip. Româno-Franceză, 1855, 112 p. Apărut mai întâi în f.rev. ROL, I, 1855, nr. 27–40. Reluat în f.rev. COL, I, 1899, nr. 1–17 (parțial). Reluat fragmentar: *Manuel*, DMB, I, 1870, 22 martie, 2. Intitulat mai întâi *Manoel sau căderea și înălțarea omului prin femeie*, romanul a fost redactat într-o primă versiune în 1851, începutul fiind publicat sub pseudonimul D. Valentin, într-un număr unic, nedifuzat, al ROL, din 1852, confiscat de cenzură și descoperit, abia în 1940, de Nestor Camariano. Este unul dintre cele dintâi romane românești realizate, chiar dacă acțiunea suferă pe alocuri de unele deficiențe de construcție. Intriga sa, ca și unele complicații sentimentale trimite la tiparul romanelor de mistere, gen Eugene Sue și Ponson du Terrail, deși, prin capacitatea de a crea atmosferă și a surprinde tipuri viabile din viața boierimii valahe de la mijlocul secolului trecut, ≈ reprezintă o vizibilă biruință autohtonă. Deloc neglijabil în text este un alt filon european, cel al wertherianismului, căruia

~ îi dă și o tentă social-politică, în condițiile în care, sub raport formal, este conservat aspectul epistolar al modelului. Eroul e un tânăr orfan, plecat să studieze în străinătate, pe care viața ușuratică îl îndepărtează de marile probleme ale lumii de acasă. Furat de aspectul frivol al vieții, el trăiește decepție după decepție, cufundându-se, cu fiecare nouă experiență trăită, în mocirla viciului și a deznădejdiei. Doar intervenția de ultimă oră a Zoitei, fata cinstită și pură cu care se logodise înainte de a pleca, îl salvează de la o catastrofă sigură. Finalul idilic forțează nota de artificialitate a unei traiectorii hotărâte *ab initio*, ceea ce accentuează slăbiciunile narațiunii. Totuși romanul se reține prin paginile de radiografiere socială oferite, căci „≈ nu e numai o fantezie romantică. Satira socială își are și ea partea sa, și pentru dânsa se scriu paginile cele mai bune și mai trainice” (N. Iorga).

▼ Cu o pref. de A. A[lexandrescu] D[orna], București, Leon Alcalay, 1903. Reprodus în: *Proză*. ≈ *Elena*, cu o pref. de Petre V. Haneș, București, Minerva, 1915; *Opere*, pref. de Al. Ștefănescu, București, E.D.P., 1951; *Opere alese*, II, ed. îngr. și pref. de Dan Costa, București, E.S.P.L.A., 1955; *Opere alese*, II, ed. îngr. de Rodica Ocheșeanu și Gh. Poalelungi, introd. de D. Păcurariu, București, E.P.L., 1961; ≈ - *Elena*, cu o pref. de T. Vărgolici, București, Minerva, 1971 (altă ed., 1984). *Opere V. Romane*, ed. îngr. de T. Vărgolici, București, Minerva, 1984. Fragmente: *P.R.R.*, 129-147; *P.R.R.2*, 155-178. *Elena*, postf. de T. Vărgolici, București, Minerva, 1988.

◆ G. Sion, *Manoel sau înălțarea omului prin femeie*, GM, IV, 1853, 11, 41; Mauriciu Flügel, ≈ de *d-nu* ~ în comparațiune cu „*Werther*” de Goethe, *clasic german*, BML, I, 1863, 90, 3359; 94, 375; Pumnul, *Lepturariu*, IV, 406; Pop, *Conspect*, I, 123; G. Popescu, *Dimitrie Bolintineanu. Viața și operele sale*, București, Tip. Laboratorilor Români, 1876, 13; A. Densușianu, *Istoria*, 277; Iosif Nădejde, *Istoria limbii și literaturii române*, Iași, Frații Șaraga, 1886, 465; N. Iorga, *De ce n-avem roman?*, „*Lupta*”, VII, 1890, 1090, 1; V. D. Păun, -, *LAR*, V, 1900-1901, 783-786; Iuliu Dragomirescu, *Romanele lui* -, *LAR*, VI,

1902, 650-656; **, *F. XXXIX*, 11903, 18, 213; **, *GT*, LXVI, 1903, 106, 3; **, *F. XXXIX*, 1903, 20, 237; Ion Scurtu, S, II, 1903, 21, 331-332; I. Nestor, *LAR*, VII, 1903, 270; **, *RI*, I, 1903, 4, 197-198; Gh. Adamescu, -, *CROM*, XVIII, 1903, 33, 2-3; N. Iorga, *Începuturile romanului nostru*, S, V, 1906, 29, 561-564; 31, 601; Iorga, *Ist. lit. XIX*, III, 191-195; Haneș, *Studii*, 135-152; G. Pavelescu, *Dimitrie Bolintineanu și opera sa*, București, 1913, 14; I. Gherghel, *Goethe în literatura română*, București, Imprimeria Națională, 1931, 48; N. Petrașcu, *Dimitrie Bolintineanu*, București, Tip. Bucovina I. E. Torouțiu, 1934, 107; N. Camariano, *Primul număr al „României literare” din 1852 a lui Vasile Alecsandri*, RFR, VII, 11940, 10, 132; Călinescu, *Istoria*, 229; D. Popovici, *Dimitrie Bolintineanu*, Craiova, Scrisul Românesc, 11942, 38-44; Mihăescu, *Sinteze*, 219-220; Cioculescu - Streinu - Vianu, *Istoria*, 109; 124-125; Popovici, *Cercetări*, 97-102; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; D. Păcurariu, *Dimitrie Bolintineanu*, București, E.P.L., 81-87; Ioan Roman, *Dimitrie Bolintineanu*, București, E.T., 1962, 125; Vărgolici, *Începuturile*, 44-51; 85-95; Zăciu, *Masca*, 413-414; *Ist. lit.*, II, 555-558; Ivașcu, *Istoria*, 465; D. Păcurariu, *D. Bolintineanu*, București, E.T., 1969, 115-128; Popovici, *Romantismul*, 319-323; Marius Robescu, *Întemeierea romanului românesc*, TMS, VI, 1971, 6, 18; Rotaru, *O istorie*, I, 183; T. Vărgolici, *Dimitrie Bolintineanu și epoca sa*, București, Minerva, 1971, 131-132; 172-173; T. Vărgolici, *Introducere în opera lui Dimitrie Bolintineanu*, București, Minerva, 1972, 140-151; *Ist. lit.*, III, 555-556; *D. Bolintineanu, interpretat de...*, ed. îngr. și pref. de D. Păcurariu, București, Eminescu, 1974, 107-109; 160-162; 170-180; Mihaela Mancaș, *The Structure of Romanian Narration in the Romantic Period*, CREL, 1978, 2, 27-42; *Scriitori români*; Nicolae Manolescu, *Orfanul și familia*, CL, 1978, 7, 7; 15; Maria-Luiza Cristescu, *Realismul polemic*, RL, XII, 1979, 40, 4; *Ist. lit. rom.*, 118; Liviu Petrescu, *Începuturile romanului românesc. Romanul sentimental*, VR, XXXII, 1979, 11, 139-144; *Dicționar*; *Dicționarul*; Ibrăileanu, *Opere*, VIII, 361-365; Manolescu, *Arca*, I, 82-92; Nicolescu, *Zamfirescu*, 159; Ornea, *Actualitatea*, 39-43; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 148-188; Ornea, *Romanele lui*, RL, XVII, 1984, 17, 8. Barbu, *Romanul*, 143-144; Radu G. Teșosu, *Prefetele lui Janus*, AFT, XVI, 1981, 7, 11; Mihai Dascal, *Personajul romanului românesc din secolul al XIX-lea*, *Perspectiva tipologică*, ROTL, XXXI, 1982, 4, 27-38; Teodor Vărgolici, *Un comparatist*

necunoscut: Mauriciu Flügel, RL, VI, 1983, 40, 8; Cazimir, *Nu numai*, 197-198; Țeposu, *Viața*, 7-16; Ornea, *Actualitatea*, 39-43; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 38-46; Craia, *Fețe*, 7-18; Lector, RL, XXI, 1988, 20, 10; Zamfir, *Din secolul*, 87.

❖ **CANTACUZINO Alecu**, *Serile de toamnă la jară*, apărut în f.rev. ROL, I, 1855, nr. 11-45. Unul din primele romane românești realizate. Invită la o pasionantă dezbateră asupra deosebirilor de vederi dintre două generații de proprietari moldoveni; una reprezentată de bătrânul șetar Criță, cealaltă, de un tânăr boier, ajuns să ia act de inerția socială ce domnește acasă. Din povestirile bătrânului șetar se desprind greutățile prin care au trecut oamenii și țara în trecut. Povestirea are farmec și autenticitate, căci „Narațiunea, transcrisă într-un monolog la persoana I, potențează trama epică prin aglomerarea unor întâmplări de demult, ce-și păstrează, în ciuda trecerii timpului, tulburătoarea rezonanță afectivă. Experiența pelerină ridică la suprafața conștiinței lui Ion Criță ideea unității noastre naționale și sentimentele patriotice” (Livia Grămadă). Și sub raportul construcției și al stilului, romanul a câștigat adeziunile criticii, Nicolae Manolescu, de pildă, numindu-l o „carte excepțională prin maturitatea stilului”.

▼ Ed. îngrij., pref. note și glosar de Livia Grămadă, Cluj, Dacia, 1973. Fragmente: *P.R.R.*, 107-126; *P.R.R.*, 2, 128-152.

◆ Iorga, *Ist. lit. XIX*, III, 182-185; Al. Piru, *O suită de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; Iosifescu, *În jurul*, 244; Vărgolici, *Începuturile*, 51-54; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 168; Zăciu, *Masca*, 410-413; *Ist. lit.*, II, 602; Ivașcu, *Istoria*, 512; Popovici, *Romantismul*, 32-321; Aurel Sasu, TR, XVII, 1973, 22, 3; Victor Atanasiu, RL, VI, 1973, 24, 10; Gafița, *Fața*, 54; *Dicționarul*; Manolescu, Arca, I, 75-76; Cazimir, *Nu numai*, 205-206; Zamfir, *Din secolul*, 87-88.

❖ **SION George**, *Demir. Romanț istoric original*, păstrat în ms. B.A.R., nr. 5927. Text neîncheiat. A fost descoperit și publicat în 1979, de Andrei Nistorescu, în RITL, t. XXVIII, 2, 275-280. Are două părți: prima de șase capitole, a doua de opt, cu titluri

precum: *Crâmul și tătarii*, *Vasluul și prada*, *Demir și Dahina* etc., din care se poate deduce și acțiunea: o istorie de amor, pe fundalul luptelor dintre moldoveni și tătari, din epoca domniei lui Ștefan cel Mare. În măsura în care poate fi analizat, este neconcludent sub raport artistic.

▼ RITL, t. XXVIII, 1979, 275-280.

◆ Andrei Nistorescu, *Un roman necunoscut al lui ~*, RITL, t. XXVIII, 1979, 2, 271-280.

❖ **URECHIA V. A.**, *Logofătul Baptiste Veleli. Episod istoric din secolul al XVIII-lea*, apărut mai întâi în f.rev. ROL, I, 1855, nr. 13-20 (neterminat). Reprodus în f.rev. F, XX, 1882, nr. 33-37. Roman istoric, inspirat din evenimentele celei de a doua domnii a lui Alexandru Iliș, care, înconjurându-se de sfinți greci, stărnește mânia boierilor pământeni. Împotriva lui, și mai ales a logofătului său, Baptiste Veleli, se pune la cale complotul vornicului Lupu, al bătrânului Buhuș și al hatmanului Savin.

▼ Reprodus în: *Opere complete. Novele. Cugetări, Foiletoane. Bibliografii. Varia*, seria E, I, București, Tip. Göbl, 1883; *Legende române*, București, Socol, 1896; *Scrieri literare*, ed., pref., note, glosar și bibliografie de Al. George, București, Minerva, 1976. Fragmente: *P.R.R.*, 67-80; *P.R.R.* 2., 79-96.

◆ Pop, *Conspect*, I, 226; A. Densusianu, *Istoria*, 277; Haneș, *Studii*, 139; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 22-23; D. Popovici, *Dimișie Bolintineanu*, Craiova, Scrisul Românesc, 1942, 38; Mihăescu, *Sinteze*, 219; Al. Piru, *O suită de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 166; D. Păcurariu, *Un romancier necunoscut din veacul trecut*, VR, XII, 1959, 12, 142; Vărgolici, *Începuturile*, 54-58; Ecaterina Șoitu - Teodora Simionescu, *Preocupări literare în activitatea lui ~*, „Lucrări științifice”, III, Galați, 1969, 313-319; Ivașcu, *Istoria*, 496; Vărgolici, *Aspecte*, 105; Gafița, *Fața*, 53; Gabriela Drăgoi, *Literatul ~*, ALIL, t. XXV, 1976, 167-168; Vistian Goia, V. A. *Urechia*, București, Minerva, 1979, 51-54; *Dicționar*; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 195-196; Cazimir, *Nu numai*, 204-205; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 207.

❖ **URECHIA V. A.**, *Coliba Măriucăi. Roman național*, apărut mai întâi în f.z. FZB, I, 1855,

nr. 27–45 (neterminat). Reluat în f.rev. VT, II, 1892, nr. 64–68. Roman social, pledând pentru eliberarea robilor țigani și având drept model cunoscuta carte a scriitoarei americane Harriet Beecher Stowe, *Tom's Cabin*, tradusă în românește cu câțiva ani înainte, în două versiuni: una a lui Teodor Codrescu, sub titlul *Coliba lui Moș Toma* (1852–1853), și alta a lui Dimitrie Pop, sub titlul *Bordeiul unchiului Toma sau Viața negrilor din America* (1853). De remarcant, în romanul nostru, prezentarea realităților naționale în capitole ca: *Superstițiile, Vrăjitoarea* și mai ales, *Claca* (unde Vasile țiganul e maltratat de vătaful Bincu al vornicului Gorjânilă).

▼ Reprodus în: *Opere complete. Nuvele. Cugetări. Foiletoane. Bibliografii. Varia*, seria E, I, București, Tip. Göbl, 1883. Fragmente: *P.R.R.*, 81–103; *P.R.R.2*, 97–126.

◆ Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 22–23; Mihăescu, *Sinteze*, 219; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 166; Vărgolici, *Începuturile*, 58–63; Gabriela Drăgoi, *Literatul* ~, ALIL, t. XXV, 1976, 168; Al. George, pref. la *Scrieri literare*, București, Minerva, 1976, p. XXXIII; Vistian Goia, *V. A. Urechia*, București, Minerva, 1979, 43–60; *Dicționar; Dicționarul*; Cazimir, *Nu numai*, 195–196; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 34–36.

1857

○ DOAMNA L., *Omul muntelui*, foileton, v. *Omul muntelui*, 1858.

❖ GHICA Ion, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat, intitulat ulterior, de D. Păcurariu, *Istoria lui Alecu Șoricescu*, text păstrat la B.A.R., ms. 2825, filele 250–257, și publicat în vol. *Documente literare inedite*, București, E.S.P.L.A., 1959, p. 22–28. Reia, într-un cadru lărgit și cu aceleași personaje, problematica din *Istoria lui Alecu* (1848). După opinia lui Dimitrie Păcurariu a fost scris „în orice caz, nu mai devreme de anul 1857” și este un fel de „Jérôme Paturot românesc”, o „imitație interesantă prin referințele sale bogate la societatea românească din anii premergători revoluției de la 1848, prin critica sa acută la adresa moravurilor social-politice ale vremii”.

▼ Reprodus în: *P.R.R.*, 3–6; *P.R.R.2*, 3–7.

◆ D. Păcurariu, *Scrieri necunoscute ale lui* ~, ST, VI, 1955, 11, 122–124; D. Păcurariu, *În legătură cu începuturile romanului românesc*, ST, VII, 1956, 2, 113–114; D. Păcurariu, *Câteva precizări și date noi referitoare la romanul lui* ~, AUB, t. VI, s. Științe sociale-filologie, 1957, 10, 51–64; Vărgolici, *Începuturile*, 27–35; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 179; D. Păcurariu, *Ion Ghica*, București, E.P.L., 1965, 111–116; Zăciu, *Masca*, 407; Vărgolici, *Aspecte*, 46; *Ist. lit.*, III, 439–440; *Dicționarul*.

MOREANU N., *Un vis pe Carpați*, București, Librarul editor George Ioanid, 1857, 80 p. Cu un *Prolog*. Numele real al autorului este Nicolae Blaramberg. Conținând motouri din Montesquieu, Lermontov, Byron, Musset, Lamartine, V. Hugo, cartea e o scriere romantică, de exaltare lirică și patriotică în vederea unirii poporului român. Descriind evenimente din timpul Eteriei și ale mișcării lui Tudor Vladimirescu, autorul stăruie asupra ideii de emancipare socială și națională. Un citat semnificativ din *Prolog*: „Mă întorsesem de mai mult timp în patria mea, revăzusem iarăși suferințele sale; auzisem iarăși suspinele sale ce mă pătrundeau cu atât mai mult, cu cât vedeam nimicnicia și nepuțința de a-i șterge măcar o lacrimă din șiroaiele ce-i vestejeau obraji; revăzusem iarăși [...] pe români în mâinile celor ce-i vânduse, suferind fără speranță de scăpare”.

◆ C. A. Rosetti, ~, ROM, II, 1858, 29–31, 1–2; Rosetti, *Dicționarul*, 31; Predescu, *Enciclopedia*, 106; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 169–170; *Dicționarul*.

1858

DOAMNA L. [Marie BOUCHER, V. A. URECHIA], *Omul muntelui*, București, Imprimeria lui C. A. Rosetti, 1858, 132 p. Apărut mai întâi în f.z. ROM, I, 1857, nr. 1–37; II, 1858, nr. 3–19. Se numără printre primele încercări ale genului la noi. S-a bucurat de numeroase și variate investigații în legătură cu descifrarea „misterului Doamnei L.” Cei care au luat parte la discuții (D. Păcu-

rariu, Șt. Cazimir, Paul Cornea) i-au atribuit, rând pe rând, paternitatea lui C. A. Rosetti, Mariei Boucher (o scriitoare franceză stabilită în Principate) și, în ultimă instanță, colaborării acesteia cu V. A. Urechia. Într-o relatare melodramatică și inabil condusă, romanul prezintă destinul unei tinere fete de origine franceză, ajunsă guvernantă într-o familie boierească din Moldova. Înșelată de tânărul Maioreanu, ea cunoaște, în cursul unei ascensiuni pe Ceahlău, un proscris politic, pe nume Hora, căruia i se dedică, găsindu-și astfel adevărate rațiune de a exista.

◆ G. Bogdan-Duică, *V. Alecsandri și Maria Movilă*, CL, LIV, 1921, 12, 728-737; D. Păcurariu, *Un romancier necunoscut din veacul trecut*, VR, XII, 1959, 12, 142; Șt. Cazimir, *Misterul Doamnei L.*, VR, XIV, 1961, 11, 170; Șt. Cazimir, *Scriitoarea franco-română Marie Boucher*, AUB, s. Științe sociale, X, 1961, 23, 171-179; Vârgolici, *Începuturile*, 54-63; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 169; Cornea, *De la Alecsandrescu*, 389; *Ist. lit.*, II, 656; Gafița, *Fața*, 54; Vistian Goia, *V. A. Urechia*, București, Minerva, 1978, 49; Liviu Petrescu, *Începuturile romanului românesc*, VR, XXXII, 1979, 11, 139-144; Cazimir, *Nu numai*, 209-211.

DUMITRESCU Ioan, Radu Buzescu, București, Librarul editor George Ioanid, 1858, 260 p. A fost retipărit, în 1878, cu titlul schimbat, însoțit de o pref. a autorului. De-a lungul a cinci capitole (*Haremul și condamnată, Misterul și scăparea, Amorul și narațiunea, Resbelul și amanta, Trădătorul și fatalitatea*), ≈ se definește ca o scriere tipică de colportaj, cu numeroase răpiri, cavalcade, crime, planuri de taină, descoperiri senzaționale, travestiri etc. E vorba de povestea unei românce ajunse în haremul pașei din Giurgiu, de unde vrea să scape împreună cu fiica sa Amina. Radu Buzescu, îndrăgostit de Amina, intervine spre a o salva, dar ea piere, ucisă de mâna tatălui său.

▼ *Radu Buzescu sau Han Tătarul*, București, Societate, Sander et Teclu, 1878.

◆ Panatazi Ghica, *Literatura*, DMB, I, 1858, 17-21; 67-68; 83-84; Al. Piru, *O suită de ani de roman*, VR, X, 11957, 6, 167; Vârgolici, *Începuturile*, 32; 73-74; Mihai Zamfir, *Încercare asupra*

romanului românesc, LL, X, 1965, 169; *Ist. lit.*, II, 621; Vârgolici, *Aspecte*, 92-93; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 190-192; Cazimir, *Nu numai*, 204.

○ **GHICA Pantazi, Amazoanele române. Episodă istorică**, apărută în f.z. „Naționalul”, I, 1858, nr. 47-53. E însoțită de un *Prolog*, în care se arată că subiectul „este tras” din lucrarea lui Hubert, *Histoire des Peuples du Danube*. Conține șapte capitole, o *Concluziune* și un *Epilog*, fiecare prevăzut cu un moto (din Bolintineanu, Lamartine, Chénier etc.). Acțiunea e plasată pe vremea lui Mihai Viteazul, care avea „șinta de a aduna toată naționalitatea română într-un singur stat”, și exaltă sentimentul național, reprezentat de doi căpitani ai domnului, Petre Daniil și Bujor. Nu lipsesc episoadele sentimentale (două doamne române, Anuța Cosmin și Florica Vintilă, sunt surprinse pe malul Dunării de năvălirea turcească și trec printr-o serie de peripeții senzaționale, fiind salvate și ocrotite de un tânăr luptător al lui Mihai, care câștigă, totodată, inima Floricăi). În final, autorul intervine pentru a-și defini demersul epic: „Iată romanțul istoric, ce am tras și noi din anale străine, pe un pământ străin; mărgăritar scump și pierdut în învălurile trecutului; antică națională prețioasă, ascunsă în comorile străinilor; suvenire scumpă ce face să tresare inima oricărui are o inimă de român și aduce o nobilă emoțiune în sufletul oricărui român care are suflet”.

◆ Al. Macedonski, -, LIL, III, 1882, 7-8, 398; I. H., F. XVIII, 1882, 50, 628; N. Iorga, *Începuturile romanului românesc*, S, V, 1906, 30, 583; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 14-16; Călinescu, *Studii*, 167-168; *Ist. lit.*, II, 750; Rotaru, *O istorie*, I, 266; Florin Faifer, -, CRC, VII, 1972, 30, 4; Diaconescu, *Pantazi Ghica*, 199.

PELIMON Al., Bucur, istoria fundării Bucureștilor, București, Imprimeria Națională a lui Iosif Romanov et Comp., 1858, 252 p. Roman istoric, cu acțiunea plasată pe vremea domnului muntean Laiotă Basarab. Fiul acestuia, Bucur (Ilariu Radu), ia în căsătorie pe Ileana, fiica domnitorului moldovean Bogdan-Vodă, pe care o salvase din

ghearele vizurii tătar Puki, în urma unei spectaculoase acțiuni de apărare a pământului natal. Căsătorindu-se cu Ileana, el fondează apoi Bucureștii, unde se stabilește. Romanul e, indirect, o pledoarie pentru Unirea care se pregătea.

◆ D. Berindei, *Bucureștii*, RR, I, 1861, 317–360; 611–638; Pop, *Conspect*, I, 115; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; Paul Comea, *Un roman de acum un veac despre București*, GL, VI, 11959, 41; 3; Vărgolici, *Începuturile*, 41–43; 74–77; Călinescu, *Studii*, 17; *Ist. lit.*, II, 590; Ivașcu, *Istoria*, 487; Rotaru, *O istorie*, I, 191; Vărgolici, *Aspecte*, 102–103; 107–109; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 176–178; Cazimir, *Nu numai*, 254; Vărgolici, *Aspecte*, CXIC, 210.

1860

GHICA Pantazi, *Un boem român*, București, Tip. Jurnalului Naționalul, 1860, 344 p. Cu o *Precuvântare* despre boemă, aparținând autorului, și un moto din d-na de Staël. Apărut mai întâi în f.z. ROM, III, 1860, nr. 24078. Structurată în trei secțiuni (*Copilaria și adolescența*, *Străinătate și studiu*, *România*), narațiunea este o „autobiografie travestită”, cum o socotește G. Călinescu, cu acțiunea plasată în mediul boemei pariziene de tip Murger și în societatea românească din epoca pașoptistă și postpașoptistă. Eroul, un tânăr român, Paul, pleacă la studii în străinătate, dar, prins de viața frivolă a Parisului, își uită îndatoririle, petrecând în compania Paulinei, o demimondenă. Reîntors în țară, participă la revoluția de la 1848, alături de alți compatrioți (Bălcescu, Russo, Voinescu etc.), despre care cartea ne dă date prețioase. Numit judecător la Târgoviște, eroul trăiește noi întâmplări romanțioase, în compania Linei, soția Hagiului, care se dovedește nedemnă de dragostea lui. Titlurile capitolelor ultimei părți: *O serată la district*, *Curte și amor*, *Lumea*, *Prima voluptate de amor*, *Poezie*, *La țară*, *Revedere*, *Carnavalul* etc., vorbesc de la sine despre preocupările de fiecare zi ale eroului. Interesante sunt, în text, considerațiile pe care le face autorul asupra genului romanesc, cu referiri și la literatura română.

▼ Reprodus fragmentar: *P.R.R.*, 171–189; *P.R.R.2*, 208–230.

◆ Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 14–16; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; G. Călinescu, ST, X, 1959, 4, 73–74; Vărgolici, *Începuturile*, 18–19; 77–85; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 174; Călinescu, *Studii*, 166–167; Zăciu, *Masca*, 415; *Ist. lit.*, II, 750; Ivașcu, *Istoria*, 496; Rotaru, *O istorie*, I, 266; Florin Faifer, CRC, VII, 1972, 30, 4; T. Vărgolici, *Introducere în opera lui D. Bolintineanu*, București, Minerva, 1972, 5–6, 135; Vărgolici, *Aspecte*, 51–52; Gafița, *Fața*, 54; Viorica Diaconescu, „Model” și originalitate, AUB, s. lb. și literatură română, XXIV, 1975, 27–38; Maria-Luiza Cristescu, *Realismul polemic*, RL, XII, 1979, 40, 4; *Dicționar*; *Dicționarul*; Nicolescu, *Zamfirescu*, 158. Piru, *Istoria*, 100; Cazimir, *Nu numai*, 198–200; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 36–37; Diaconescu, *Ghica*, 209–220.

1861

ARICESCU C. D., *Misterele căsătoriei*, I. *Bărbatul predestinat*, București, Tip. Stephan Rassidescu, 1861, 180 p. Cu un cuvânt înainte al autorului; II. *Bărbatul diplomat*, București, Tip. Stephan Rassidescu, 1863, 208 p.; III. *Bărbatul desilusionat*, București, Tip. Academiei Române (Laboratorii români), 1866, 124 p. Roman de moravuri, influențat de *Psychologie du mariage* a lui Balzac. Acțiunea e plasată în București, în anii de după Unirea Principatelor, urmărindu-se radiografia căsniciei, prin prezentarea a trei cupluri diferite. Primul caz urmărește „căsătoria din dragoste”, unde bărbatul, Iorgu Cerbureanu, nefiind la înălțimea exigențelor soției Arestita, e înlocuit cu un amant, Misticescu; cel de al doilea caz pleacă de la situația cuplului Sevastița – Misticescu, în care soția, asaltată de avansurile insistente ale prietelui M., îl trădează atât pe soț, cât și pe amant; cel de al treilea caz supune atenției boala geloziei, din pricina căreia cuplul Costin – Sofia Șoimulescu se destramă.

▼ Fragmente; *P.R.R.*, 205–222; *P.R.R.2*, 249–271.

◆ Pop, *Conspect*, I, 116–122; Emil Procopiu, C. D. Aricescu, Câmpulung, Tip. Gh. N. Vlădescu, 1900, 12; Iorga, *Ist. lit. XIX*, II, 202–203; III, 111–112; Claudia Mihăilescu, *Opera lui ~*, „Revista arhivelor”, V, 1943, 2, 470; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 1, 176; Vărgolici, *Începuturile*, 98–104; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 167; Călinescu, *Studii*, 85–100; *Ist. lit.*, II, 593–596; Ivașcu, *Istoria*, 496; Marius Robescu, *Întemeierea romanului românesc*, TME, VI, 1971, 6, 18; *Dicționar; Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 123–125; Cazimir, *Nu numai*, 194–195; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 46–48.

○ GHICA Pantazi, *Zece ani din viața unui om de lume. Roman original*, apărut în f.z. „Proprietarul român”, I, 1961, nr. 2–29 (neterminat). Text nesemnlat; a fost dedicat lui M. Millo. Roman de moravuri cu numeroase elemente preluate din arsenalul romanelor de senzație, dar și cu certe influențe balzaciene. Se poate exemplifica, în acest sens, reproducând fraza de început: „Pe o frumoasă seară de toamnă a anului 185... un june ca de vreo 22 până la 24 ani aloga, într-o elegantă butcă de drum, la care erau înhâmați șase țepeni cai de poștă pe calea dintre Roman și Bacău”. Din simpla înșiruire a titlurilor capitolelor (*Călătorul, George Orleanu, Cei doi amici, Balul mascat, Mendel Pișkel, La Negreanu, Otelul de la Cruce, Fratele și sora*), ne dăm seama de mersul sinuos al acțiunii, care înaintează pe două planuri: unul pictând scene din lumea bună a orașului (prin intermediul lui George Orleanu și al prietenilor săi), celălalt conducându-ne în lumea interlopă a orașului (prin Nicu Lascari și banda sa, care operează cu ajutorul cârciumarului Mendel). Lovitura de teatru se produce prin dezvoltarea identității junelui Nicu Lascari, care își descoperă, printr-o întâmplare stranie, sora, pe tânăra Elenka, pierdută cu mulți ani în urmă.

◆ ***, F, XVII, 1882, 50, 605; Călinescu, ST, X, 1959, 4, 74.

❖ IONESCU Radu, *Don Juanii din București*, apărut în f.z. IPI, IV, 1861, nr. 66–77; V, 1862, nr. 82–89. Publicat fără indicarea

numelui autorului, ≈ a dat naștere la o post-ritate critică fără precedent în literatura română. Eugenia Carcalechi l-a atribuit, în 1905, lui Ion Ghica, idee susținută apoi și de G. Bogdan-Duică și N. Iorga. Paternitatea lui Ion Ghica a fost contestată, în 1947, de G. Călinescu, care, pe baza aceluiași argumente de stil, atribuie romanul fratelui autorului *Scrisorilor*, lui Pantazi Ghica. În anii din urmă, Florea Ghiță, Șt. Cazimir și Dumitru Bălăeț îl socot drept autor pe ~. D. Bălăeț a și inclus cartea în ediția pe care a publicat-o din scrierile lui. Romanul este precedat de o scrisoare către redacție a autorului, concepută ca un fel de introducere, în care, pe baza unor referințe la Balzac, Thackeray și Dickens, se face o întreagă teorie a romanului și a tipologiei eroilor săi, pledându-se pentru încurajarea celui original. Primele capitole (*Societatea, Doi amici, Alți doi amici, Unde cunoaștem pe Donjuani*) fac o critică ascuțită a societății bucureștene a vremii, prin configurarea câtorva personaje reprezentative pentru tineretul corupt și cosmopolit din clasa suprapusă. Tabloul social e dezolant, surprins în tușe groase, caricaturale. Prin intermediul unor inși ca Gogor Terez și Alexandru Palloti sunt satirizate manifestările de indiferență, demagogie, oportunism și parazitism ale clasei boierești, împreună cu politica de spoliere și abuzuri, practică față de cei săraci. Personajele sunt caracterizate cu ajutorul mediului în care trăiesc și se mișcă, salonul fiind cadrul cel mai bine surprins.

▼ Reprodus în: *Scrieri alese*, ed. îngr., note și bibliografie de Dumitru Bălăeț, București, Minerva, 1974. Fragmente: *Din istoria teoriei și a criticii literare românești*, ed. îngr. și introd. de G. Ivașcu, București, E.D.P., 1967; *P.R.R.*, 191–209; *P.R.R.2.*, 232–246. *Poetica romanului românesc*, antologie, note și reperi bibliografice de Mircea Regneală, pref. de Radu Țeposu, București, Eminescu, 1987.

◆ Eugenia Carcalechi, *Alecsandri și Ion Ghica*, A, XVI, 1905, 9, 381–390; Eugenia Carcalechi, *Despre două scrieri necunoscute ale lui Ion Ghica*, A, XVII, 1906, 1, 17; G. Bogdan-Duică, *Un roman de Ion Ghica*, S, V, 1906, 17, 325–326;

N. Iorga, *Începuturile romanului românesc*, S. V, 1906, 581-584; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 14-16; Călinescu, *Istoria*, 338; Olimpiu Boitoș, *O teorie a romanului datorată lui Ion Ghica*, SL, III, 1944, 244-251; Aristarc, *Romanul lui Ion Ghica*, NA, II, 1947, 478, 2; D. Păcurariu, *În legătură cu începuturile romanului românesc*, ST, VII, 1956, 2, 114; Al. Piru, *O suită de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 168; G. Călinescu, *Pantazi Ghica*, ST, X, 1959, 4, 75; Iosifescu, *În jurul*, 245-246; Vărgolici, *Începuturile*, 10; 28-31; Florea Ghiță, ~ - *autor al* ≈, GL, XIV, 1967, 40, 7; Zaciuc, *Masca*, 416; *Ist. lit.*, II, 765-767; Ivașcu, *Istoria*, 492; Iorga, *Studii*, 146-147; Șt. Cazimir, *Paternitatea romanului*, LL, XXIV, 1970, 133-140; Rotaru, *O istorie*, I, 255; 266; Florin Faifer, *Pantazi Ghica*, CRC, VII, 1972, 30, 4; Dumitru Bălăeț, *Un roman necunoscut*, RL, V, 1972, 33, 4; Mircea Iorgulescu, *Un mare uitat*: ~, RL, VII, 1974, 27, 6; E. Manu, RITL, 1975, 2, 284-285; Florin Mihăilescu, *O restituție revelatoare*, VR, XXVIII, 1975, 4, 56; Maria-Luiza Cristescu, *Realismul polemic*, RL, XII, 1979, 40, 4; *Dicționarul; Ist. lit. rom.*, 171; Manolescu, *Arca*, I, 77-78; Cazimir, *Nu numai*, 194-200; Bălăeț, *Radu Ionescu*, 186-221.

1862

BARONZI G., *Misterele Bucureștilor*, I, București, Tip. Jurnalului „Naționalul”, 1862, partea I, 156 p., partea a II-a, 152 p., partea a III-a, 1863, 308 p.; *II, București, Tip. z. „Naționalul”, 1863, partea *I-a, București, Tip. Stephan Rassidescu, 1864; *III, București, Tip. Stephan Rassidescu, 1864. După cum afirmă lui Șt. Cazimir, romanul a fost rescris ulterior, după 1877, modificându-se sfârșitul și adăugându-se încă nouă capitole. Roman de mistere, sondând medii diferite și punând în circulație personaje care să le illustreze: vechilul Ion Creștinat, pus pe căpăturală, maiorul criminal Orosin, văduva săracă Oros Silvani, intelectualul Ferat, antifeministul Stroe Cescu, funcționarii Pascal Torian și Ticu Locrin, mahalagioaica Tița („Urechea târgului”), protestatarul Danibal etc. Se face astfel o veritabilă radiografie a unor medii sociale românești din perioada postpașoptistă, scenele descrise având culoare locală și istorică. Nu lipsesc motivele obișnuite ale romanelor de mistere: copii pierduți, răpiri, caval-

cade nocturne, urmăriți palpitanți, dueluri pasionante ce alternează cu scene macabre, tenebroase sau melodramatice.

▼ *Fragmente: P.R.R.*, 299-332; *P.R.R.2*, 370-411.

◆ ***, *Lista de toate lucrările publicate de ~*, „Observatorul”, VI, 1883, 28, 2; ***, Gheorghe Baronzi, E.P.L., I, 1896, 8, 3; Iorga, *Ist. lit. XIX*, III, 196-205; I. M. Gane, *Opere uitate ale lui ~*, „Analele Brăilei”, VII, 1936, 1, 1; G. Călinescu, *Fișe literare: Hasdeu*, ~, ALA, XV, 1936, 829, 3; G. Călinescu, *Istoria*, 297; Cioculescu - Streinu - Vianu, *Istoria*, 294; Aristarc, ~, NA, II, 1947, 501, 2; Pillat, *Romanul*, 18-22; Al. Piru, *O suită de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 169; Perpersiciu, *Mențiuni ist.*, 160; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 2, 339-340; Șt. Cazimir, *Date noi privind activitatea de romancier a lui ~*, AUB, s. Filologie, t. XVIII, 1960, 9-18; Iosifescu, *În jurul*, 244; Vărgolici, *Începuturile*, 104-106; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 169; Călinescu, *Studii*, 101-110; Rotaru, *O istorie*, I, 261; Ștefănescu, *Momente*, 37-40; Vărgolici, *Aspecte*, 57-58; Gafița, *Fața*, 45-46; Marian Barbu, *Marginalii la o proză mai puțin cunoscută - romanul de mistere*, AUC, V, 1978, 79-84; *Dicționarul*; Manolescu, *Arca*, I, 93-105; Manolescu, *Zamfirescu*, 155; Barbu, *Romanul*, 88-98; 206-212; Piru, *Istoria*, 100; Cazimir, *Nu numai*, 203; T. Vărgolici, *Orașul, în timp*, ALL, 1989, 80-83.

BOLINTINEANU Dimitrie, Elena. *Roman original de datine politic-filosofic*, București, Tip. Națională a lui Stephan Rassidescu, 1862, 366 p. Reluat în f.rev. DR, I, 1879, nr. 48-54; RELI, VII, 1886, nr. 2-12; U, III, nr. 543-631, VM, II, 1886, nr. 65-72. *Fragmente*: ≈, PEL, I, 1884, 7, 52-55; 8, 61-65; 9, 70-71; ≈ UVR, III, 1890, 14, 4. Acțiunea romanului se petrece în vara anului 1859 în casa postelnicului muntean George de la Fănești, un fel de „cuib de nobili” autohton, loc de întâlnire al boierimii din ținut. Printre frecventatori se află prinți ruinați, ca Iordache, demagogi, ca Talagiu, parveniți, ca boierul Lerescu etc., cei mai mulți ocupându-se cu afaceri necinstite, combătând regimul lui Cuza și Unirea. O figură aparte face, prin intelectualismul său fin și rafinat, prin poziția sa onestă și patriotică, tânărul boier Alexan-

dru Elescu, care câștigă, încetul cu încetul, simpatia nefericitei soții a postelnicului, Elena. Spirit superior, lucid și antiromantic, Elena luptă împotriva lăbăciunii sale, așa încât procesul înghenuncherii e îndelung și contorsionat, alimentând în chip abundent trama romanului. Aceasta e complicată de o dramă a geloziei, ce furnizează bune pagini de analiză sufletească. Povestea iubirii nefericite a celor doi are un final nefericit, căci Elena moare, iar Alexandru pleacă în America. Romanul țintește ilustrarea tezei romantice a nefericirii sufletelor superioare, dar și a voluptoasei lor dorințe de comuniune. Se detectează pe alocuri reminiscențe din romanul balzacian *Le Lys dans la Vallée*, scrierea lui ~, prezentând stilistic o frază plăcută, cursivă, iar sub raport compozițional, o arhitectură simplă, dar încheată: „Este peste tot o luare în deriziune a procedeei romantice, de care, pe de altă parte, romanul abundează încă” (Nicolae Manolescu).

▼ București, Stepan Rassidescu, 1865; București, Dor. P. Cucu, 1887; ed. corectată și revizuită de Gr. H. Granda, București, Dor. P. Cucu, 1889, 1899; I-II, București, Universul, 1890; București, Alcalay, 1906; București, Alcalay, 1939. Reprodus în: *Proză. Manoil*. ≈, cu o pref. de Petre V. Haneș, București, Minerva, 1915; *Scrieri alese*, ed. de D. Popovici, Craiova, Scrisul Românesc, 1942; *Opere*, București, E.S.P.L.A., 1951; *Opere alese*, București, E.S.P.L.A., 1955; *Opere alese*, II, București, E.P.L., 1961; *Manoil* ≈, pref. de T. Vârgolici, București, E.P.L., 1971; (altă ed., 1988); *Opere V. Romane*, ed. îngr. de T. Vârgolici, București, Minerva, 1984. Fragmente: *R.P.R.*, 148-168; *P.R.R.2*, 189-205.

◆ Pantazi Ghica, *Partea Literară*, „Țăranul român”, II, 1862, 32, 255; **, „Revista Dunării”, I, 1866, 2, 15; Pop, *Conspict*, II, 128; George Popescu, *Dimitriu Bolintineanu. Viața și operele sale*, București, Noua Tip. a Laboratorilor Români, 1876, 25-30; C. Mille, *Săptămâna literară*, „Lupta”, IV, 1887, 299, 2, 316, 2-3; N. Iorga, *De ce nu avem roman?*, „Lupta”, VII, 1090, 1092, 2; Traian Demetrescu, *Profile literare*, Craiova, Benvenisti, 1891, 117; V. D. Păun, LAR, V,

1900-1901, 783-786; Iuliu Dragomirescu, *Romanele lui ~*, LAR, VI, 1902, 7, 650-656; Gh. Adamescu, ~, CROM, XVIII, 1903, 33, 2-3; **, GT, LXIX, 1906, 155, 6; N. Iorga, *Începutul romanului nostru (1855-1862)*. ~, S, V, 1906, 31, 601-603; M.C., VR, I, 1906, 2, 325-327; Iorga, *Ist. lit. rom. XIX*, III, 312-314; G. Pavelescu, *Dimitrie Bolintineanu și opera sa*, București, Minerva, 1913, 15-16; Haneș, *Ist. lit.*, 177; P. V. Haneș, *Romanele lui ~*, ALA, VI, 1925, 237, 7; Haneș, *Studii literare*, 135-152; N. Petrașcu, *Dimitrie Bolintineanu*, București, Tip. Bucovina, I. E. Torouțiu, 1932, 107-118; Nic. N. Munteanu, *Aspecte și direcții în romanul românesc de la primele începuturi până astăzi*, București, Editura Oficiului de Bibliografie, 1937, 19; Călinescu, *Istoria*, 228; D. Popovici, *Dimitrie Bolintineanu*, Craiova, Scrisul Românesc, 1942, 41; Mihăescu, *Sinteze*, 175-176; Cioculescu - Streinu - Vianu, *Istoria*, 125-126; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 168; D. Păcurariu, *Dimitrie Bolintineanu*, București, E.P.L., 1962, 87-95; Vârgolici, *Începuturile*, 44-51; C. Cruceru, *Despre stilul scrierilor lui ~*, LL, X, 1965, 292-295; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 172; Zăciu, *Masca*, 415; *Ist. lit.*, II, 557-558; T. Vianu, *Studii de stilistică*, București, E.D.P., 1968, 135; D. Păcurariu, *D. Bolintineanu*, București, E.T., 1969, 120-128; Rotaru, *O istorie*, I, 184; Florin Manolescu, *Valoarea orologilor*, LCF, XV, 1972, 34, 3; T. Vârgolici, *Introducere în opera lui Dimitrie Bolintineanu*, București, Minerva, 1972, 151-161; *Dimitrie Bolintineanu interpretat de...*, antologie și pref. de D. Păcurariu, București, Eminescu, 1974, 107-110; 160-163; 178-181; Șt. Cazimir, *Dimensiunea interioară, un aspect al evoluției romanului românesc în sec. al XIX-lea*, LL, XX, 1975, 258; N. Manolescu, *Jocurile Elenei*, GL, VIII, 1978, 8, 6; *Scriitori români*; Liviu Petrescu, *Începuturile romanului românesc. Romanul sentimental*, VR, XXXII, 1979, 11, 139-144; *Dicționarul*, *Ist. lit. rom.*, II, 119; Georgeta Antonescu, ~, ALT, 1980, 43-45; Manolescu, *Arca*, I, 82-92; Nicolescu, *Zamfirescu*, 161-163; Barbu, *Romanul*, 144-146; Russu, *Eminescu*, 328; Mihai Dascal, *Personajul romanului romantic românesc din secolul al XIX-lea. Perspectiva tipologică*, RITL, XXXI, 1982, 4, 27-38; Cazimir, *Nu numai*, 197-198; Ornea, *Actualitatea*, 39-43; Vârgolici, *Aspecte XIX*, 144-188; Sultana Craia, *Fefeșe*, 15-19; Zamfir, *Din secolul*, 87.

BUJOREANU Ioan M., *Mistere din București*, I-II, București, Tip. lui Stephan Răssid-

descu, Editura N. Cernovodeanu, 1862, 358 + 262 p. Unul din primele romane sociale din literatura română, interesant ca pictură a moravurilor și ca document de epocă, mai puțin realizat sub raport epic și al construcției de tipuri. Sub influența vizibilă a lui Sue, scriitorul aruncă o privire ascuțită asupra unor medii bucureștene de la mijlocul secolului al XIX-lea. Relatarea e făcută de tânărul Ștefan Lungeanu, care își informează fratele despre evenimentele petrecute acasă, când acesta din urmă se întoarce de la studii din Apus. Textul are un caracter moralizator și didactic, urmând să atragă atenția asupra viciului și degradării moravurilor, fapte care conduc la pierderea averii sau a cinstei. Exemplele sunt luate din rândul boierimii valaha, prin destinul a două femei din lumea bună, doamnele Nodreanu și Bunescu, care se ruinează și ajung la mănăstire. În același timp sunt urmărite exemplare denaturate, ca aventurierul Neagu Bulboacă și boierul Grigore Dăngescu. Îndemnat de primul, Grigore Dăngescu se opune legăturii curate a fiului său cu Maria Sălcianu, fiica unui cojocar, ceea ce provoacă un șir întreg de nenorociri, culminând cu moartea tinerilor. Imposibilitatea concilierii dintre clase e vizibilă, iar descrierea faptelor urmează „scheme morale abstracte” (G. Călinescu).

▼ *Mistere din București*, ed. îngr., glosar și bibliografie de Marian Barbu, pref. de Ștefan Cazimir, Minerva, 1924. Fragmente: *P.R.R.*, 225–294; *P.R.R.2*, 270–367.

◆ A. Densușianu, *Istoria*, 277; N. Iorga, *Bucureștii de acum un veac, după romanul unui avocat* (≈, 1862), AAR, Memoriile Secțiunii istorice, t. XVI, 1934–1935, 159–182; G. Călinescu, *Un romancier, uitat*: –, VR, XXX, 1938, 2, 96; Călinescu, *Istoria*, 339; Pillat, *Romanul*, 26–29; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 2, 331–355; Vărgolici, *Începuturile*, 106–112; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 172; Călinescu, *Studii*, 176–178; Zăciu, *Masca*, 418; Ivașcu, *Istoria*, 513; Rotaru, *O istorie*, I, 268; Ștefănescu, *Momente*, 41–42; *Ist. lit.*, III, 15–17; Pillat, *Itinerarii*, 83–87; *Dicționar*; *Dicționarul*; Manolescu, *Arca*, I, 93–105; Barbu, *Romanul*, 79–222; Piru, *Istoria*, 99; Cazimir, *Nu numai*, 202–203.

○ **FILIMON Nicolae**, *Ciocoi vechi și noi*, foileton, v. *Ciocoi vechi și noi*, 1863.

MARIENESCU Atanasie Marian, *Petru Rareș, principele Moldaviei. Novelă istorică originală*, Sibiu, Tip. Filtsch, 1862, 158 p. Împărțită în douăzeci de capitole, „novela” de față este un adevărat roman, printr-o serie de episoade și de confruntări romantice, evenimente legate de viața și domnia lui Petru Rareș, de la pribegia în Ardeal până la reînțorcerea și redobândirea tronului. Pe fundalul acestor evenimente se înfiripă povestea de dragoste între Ruxandra, fiica lui Petru, și hatmanul Barbovski, luat prizonier de Ștefan Lăcustă.

◆ Traian Topliceanu, –, „Analele Banatului”, III, 1930, 6, 13; I. D. Suci, *Literatura bănățeană*, 100–109; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 168; Vărgolici, *Aspecte*, 93; Popa, *Tectonica*, 197–198; Barbu, *Romanul*, 187–188.

1863

ARICESCU C. D., *Misterele căsătoriei*, II, v. *Misterele căsătoriei*, I, 1861.

BARONZI G., *Misterele Bucureștilor*, II, v. *Misterele Bucureștilor*, I, 1862.

○ **DUNCA-SCHIAU Constanța**, *Estella*, apărut în f.rev. AF, I, 1863, nr. 1–8. Mic roman sentimental, prezentând povestea unei cântărețe de operă, Șarlota, de origine română, care face carieră internațională. Paralel e urmărită iubirea nemărturisită pentru contele italian Șandor, căruia i se confesează, din păcate, doar cu puțin înainte de moarte.

◆ Ion Ioviță, ~ de *Sajo (Camille d'Alb)*, „Aurora română”, II, 1864, 22, 264–265; Chendi, *Fragmente*, 48; *Dicționarul*.

○ **DUNCA-SCHIAU Constanța**, *Omul Negru*, apărut în f.rev. AF, I, 1863, nr. 9–18. Mic roman de capă și spadă pe tema „copiii pierduți”, a cărui acțiune se petrece în Moldova, Bucovina și Polonia, unde „omul negru” (nobilul Theodor de Corda) e un fel

de haiduc al Carpaților. Influențe vizibile din Dumas și Walter Scott.

◆ *Dicționarul.*

○ **DUNCA-SCHIAU** Constanța, *Elena Mănescu. Romans național*, apărut în f.rev. AF, I, 1863, nr. 19–20; II, 1864, nr. 10–11. A fost publicat mai întâi în lb. franceză. Roman erotic epistolar. În tușe romantice este surprins chipul cântăreței Elena Mănescu, din ultimii ani ai epocii fanariote, ce reușește să stărnească interesul medicului Manoil Ivesco, intelectual luminat. Acesta din urmă organizează un complot pentru răsturnarea spoliatorilor. Acțiunea e descoperită, iar Manoil, salvat pentru moment de o țărăncă, Floarea Carpaților, ce cade victimă postelnicului Zonidis, la fel ca Elena. Regimul se prăbușește, iar la putere urmează principele Grigore Ghica. Cartea s-a bucurat la aparență de o bună primire, atât în România, cât și în Franța, unde a obținut un premiu conștând dintr-o medalie atribuită de „Societatea Artiștilor, Științelor și Artelor Frumoase din Paris”.

■ *Éléna. Phanariotes et roumains*, Paris, Dentru, 1862.

● Se afirmă că scriitoarea ar fi primit pentru roman un premiu în bani din partea domnitorului Alexandru Ioan Cuza (Ion Ioviță). Ar fi astfel primul premiu național primit pentru roman de un român.

◆ Leon Plée, *Elena sau Români și fanarioții de se*, ROM, VI, 1862, 319, 998–999; Ion Ioviță, ~ *de Sajo (Camille d'Alb)*, „Aurora română”, II, 1864, 22, 265; Élie Berthet, ~, ROM, XIII, 1869, 4 febr., 104; Georges Bengesco, *Bibliographie franco-roumaine. Depuis le commencement du XIX-e siècle jusqu'à nos jours*, Paris, Ernest Leroux, 1907, 152; *Dicționarul*.

FILIMON Nicolae, *Ciocoii vechi și noi sau Ce se naște din pisică soareci mănâncă. Roman original*, București, 1863, 348 p. Cu o pref. a autorului. Apărut mai întâi în f.rev. RR, II, 1862, p. 595–612; p. 737–770; III, 1863, p. 56–80; p. 319–354; p. 582–678. Reluat în f.z. U, III, 1886, nr. 630–712; RL, IX, 1888, nr. 1–27. Reluat fragmentar: *Prolog*, CRLT, I, 1901, 5, 3; *Prolog*, UVR, XLVI, 1930, 6, 94; *Dinu Păturică*, RLTR, I,

1940, 48, 12–13. Roman de factură socială, având personaje bine conturate și o acțiune condusă cu pricepere, ≈ marchează o dată importantă în procesul de constituire a genului pe teren autohton. Nicolae Manolescu observa: „E o sinteză: a problemelor, tipurilor și mijloacelor. Un roman popular și senzațional ca factură, istoric și de moravuri ca temă, cum nu sunt puține după 1860, dar care are norocul primului personaj excepțional din istoria genului la noi: Dinu Păturică”. Sub aspectul construcției, cartea este în fond o fiziologie: cea a ciocoiului, a parvenitului, a arivistului. Prin problematică, trimite la o serie de mari opere europene, începând cu *Principele* lui Machiavelli și *Curtezanul* lui Baldassare Castiglione și terminând cu romanele lui Balzac și Stendhal. Dar tipul de personaj este profund românesc și de o veridicitate evidentă. Zugrăvită cu o pastă groasă, de pictor realist, figura lui Dinu Păturică capătă valoare simbolică, ilustrând, la noi, însăși condiția parvenirii. Fiul trilogofătului Ghinea Păturică ot Bucov sud Saac, pornit în lume cu un anteriu și o pereche de călimări, Dinu Păturică ajunge mai întâi fecior de casă la curtea postelnicului Andronache Tuzluc, unde, după ce „dibuiește” cu meșteșug toate „secretele” de familie, știe să le fructifice în folosul său, urcând, rând pe rând, treptele încrederii boierești. Arma sa este șiretenia, istețimea, iar aliatul cel mai de nădejde, femeia, frumoasa și frivolă Chera Duda, amanta boierului, cu care pune la cale ruinaerea propriului protector. Folosindu-se de încrederea totală pe care i-o arată stăpânul, bizuindu-se pe complicitatea Cherei Duda și a lui chir Costea Chiorul, Păturică stoarce sume enorme din dări, sustrage pietrele prețioase depuse la casa hătmăniei, face plăți cu bani falși, falsifică actele și registrele boierului, ducându-l în cele din urmă la sapă de lemn. Ajungând postelnic, își continuă seria nelegiuirilor. Nu se dă în lături de la trădarea de patrie și de neam, punând la cale căderea lui Tudor Vladimirescu. Folosind dictonul „Fură cloșca de pe ouă / Și te fă om de vreme nouă!”, Păturică spoliază amarnic pe țărani, aducându-i în pragul disperării. Brutalele mijloace,

folosite de Păturică pentru a stoarce birurile, îi determină pe aceștia să se plângă, cu jalba-n proțap, noului domnitor, Grigorie Ghica. În final, parvenitul este trimis la ocnă, iar Chera Duda cu îl părăsește. S-a observat, mai ales din cauza sfârșitului pilduitor, că romanul e construit pe simetria dintre două grupe de personaje: pe de o parte, Tuzluc – Păturică – Chera Duda, pe de alta, banul C. – vătaful Gheorghe – Maria, într-o opoziție cam schematică, având menirea de a sublinia axa morală a cărții. Acțiunea e sprijinită, din același unghi eticist, de două contraforturi puternice, în *Dedicație* și *Prolog*, unde ni se prezintă motivația directă a demersului autorului: aceea de a denunța plaga ciocoismului, de la „ciocoii cu anteriu și cu călimări la brâu al timpilor fanariotici”, la acela „cu frac și cu mânuși albe” din epoca următoare. Anatemizând procesul social cel mai caracteristic și mai devastator al vremii, ciocoismul, scriitorul realizează însă, sub aspect literar, o frescă pătrunzătoare a întregii societăți. Capitoarele *Scene din viața socială*, *Muzica și coregrafia în timpul lui Caragea*, *Teatrul în Țara Românească*, *Italiana în Algir* se impun prin tehnica de reconstituire a fundalului istoric și social, prin modul în care autorul a știut să surprindă atmosfera epocii, să dea culoare tipurilor și faptelor descrise. Remarcabile rămân senzația de viață, fervoarea pasiunilor, „realismul dur” al relatării, calități ce fac cartea comparabilă cu marile romane europene pe tema parvenirii. „Prin temă e un mic roman stendhalian (bineînțeles, fără filiațiune directă și fără luciditate analitică, iar Dinu Păturică e un Julien Sorel valah... Oricât de enormă ar fi comparația, Păturică nu e un simplu și vulgar vânător de avere, ci un înșelat de toate senzațiile vieții” (G. Călinescu).

▼ București, Editura „Revistei Literare”, 1889; I–II, București, Editura Tip. Universul, 1890; I–III, București, Editura Librăriei Carol Müller, 1896; cu o pref. de N. Iorga, București, Minerva, 1902; I–III, București, Editura Librăriei L. Alcalay, 1909; cu o pref. de N. Iorga, București, Minerva, 1910; cu o pref. de N. Iorga, București, Cartea Româ-

nească, 1924; cu un studiu de E. Lovinescu, București, Ancora, 1928; ed. comentată de George Baiculescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1931; I–III, București, Alcalay, 1935; cu un studiu critic și glosar de N. Mihăescu, București, Cugetarea, 1941; ed. definitivă comentată de George Baiculescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1942; București, Gorjan, 1943; cu un studiu introductiv de Paul Georgescu, București, E.P.L.A., 1950; cu o pref. de G. Ivașcu, București, E.P.L.A., 1955; cu un studiu introductiv de Șerban Cioculescu, București, E.S.P.L.A., 1959; cu o pref. de G. Ivașcu, București, E.S.P.L.A., 1959; cu o pref. de G. Ivașcu, București, E.P.L., 1961; cu o pref. de Aurel Martin, București, E.P.L., 1963; cu o pref. de Aurel Martin, București, E.P.L., 1964; I–II, ed. îngr., pref. și note de Domnica Stoicescu, București, E.T. 1965; București, E.P.L., 1966; cu o pref. de G. Ivașcu, București, E.P.L., 1967; București, Eminescu, 1971; București, Minerva, 1972; București, Minerva, 1977; București, Minerva, 1977. Reprodus în: *Opere*, I–II, ed., glosar și bibliografie de G. Baiculescu, cu o introd. de G. Ivașcu, București, E.S.P.L.A., 1957; *Scrieri alese*, ed. îngr., note și pref. de Domnica Stoicescu, București, E.T., 1958; ≈ *Nenorocirile unui slujnicar*, ed. îngr. și bibliografie de Domnica Filimon-Stoicescu, studiu introductiv de Șerban Cioculescu, București, Albatros, 1970; *Opere*, II, ed. îngr., note și bibliografie de Mircea Anghelescu, București, Minerva, 1978; ≈ *Nenorocirile unui slujnicar*, ed. îngr., tabel cronologic de Domnica Filimon-Stoicescu, studiu introd. de Șerban Cioculescu, București, Albatros, 1978; ≈, postf. și bibliografie de Ion Rotaru, București, Minerva, 1981 (București, Eminescu, 1984); ≈, repere istorico-literare de Andrei Rusu, ed. de Mircea Anghelescu, București, Minerva, 1985; ≈ *Nenorocirile unui slujnicar*, ed. îngr., cronologie și bibliografie de Domnica Filimon-Stoicescu, studiu introd. de Șerban Cioculescu, București, Albatros, 1987.

■ *Régi és új urak*, tr. de Balla Ernő, Budapest, Szpirodalmi Kiads, 1954; *Starăie i novăie miroedi*, tr. de V. Viktorova, Moscova,

Goslitzdat, 1954; *Parvenüs der Schreibergilde oder die Katze lässt das Mausen nicht*, tr. de Ingeborg Seidel, Berlin, Aufbau-Verlag, 1958; *Stari a novi povyšenci*, tr. de J. S. Kvapil, Praga, Snkluh, 1958. Fragmente: *Les tchokoi*, tr. de Ange Pechméja, în f.rev. „Le Pays roumain”, II, 1868–1869, nr. 51–55; III, 1869, nr. 4–10; IV, 1870, nr. 12–33; *Der Gutaufseher*, tr. de Georg Maurer, în **, *Rumänien erzählt*, Berlin, Volk und Wissen-Verlag, 1955; *Românul și fanariotul*, în **, *Rumanian Prose and Verse*, ed. de E. D. Tappe, Londra, 1956; *L'Italienne à Alger*, tr. de Aurel George Boeșteanu, în **, *Nouvelles roumaines*, Paris, Seghèrs, 1962; ≈, în **, *Rumänische Anthologie*, ed. de Romul Munteanu, Halle/Saale, Max Niemeyer Verlag, 1962; ≈, tr. de Drei Dicte, în **, *Antologhia roumanoï pesografon*, Atena, 1963; ≈, tr. de Dr. Prijono, în **, *Kisah-kisah dari Rumania*, Jakarta, 1963; *La italiana en Alger*, tr. de Juan Carlo Somma, în **, *Narradores rumanos*, Montevideo, Editorial Alfa, 1965; *Parven s der Schreibergilde oder 'Die Katze läst das Mausen nich*, București, Kriterion, 1987; *Régi és új urak*, fordította Baila Ernö, az utöszöt irta Št. Cazimir, București, Kriterion, 1988.

◆ F.G., *Partea literară*, „Țăranul român”, III, 1863, 42, 346; Const. Mille, *Săptămâna literară*, „Lupta”, IV, 1887, 293, 2–3; 305, 2–3; Pop, *Consect*, I, 113; George Marian, *Ciocoi vechi și noi*, București, Noua Tip. a Laboratorilor Români, 1879; A. Densușianu, *Istoria*, 277; Emanuel, „Foaiă poporului”, I, 1893, 39, 1; N. Iorga, *Șchițe de literatură română*, I, Iași, Șaraga, 1893, 181–196; Iuliu Dragomirescu, *Romanul românesc*, LAR, VI, 1902, 6–81; 432–439; Iorga, *Ist. lit. XIX*, III, 309–310; Lovinescu, *Cișantenarul romanului românesc*, FLR, III, 1913, 9, 73–75; D. Teleor, ~, RNP, I, 1916, 210, 1; Dem. Teodorescu, ≈ *pe scenă*, IDR, VI, 1921, 594, 1; A.P.T., ≈, NZN, IV, 1929, 3, 57–58; Perpessicius, *Cuvinte despre* ~, MSL, II, 1925, 8, 1; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 35–40; Lovinescu, *Critice*, X, 185–207; Ion Foti, ~, UVR, XLVI, 1930, 6, 82–83; Al. A. Philippide, ALA, X, 1931, 545, 7; Perpessicius, CVT, VII, 1931, 2207, 1–2; Victor Jianu, PTI, XIII, 1931, 127, 1; Al. A. Philippide, ADV, XXXIV, 1931, 14557, 1–2; Ion M. Negreanu, E, 1931, 731, 2;

Nicolae Roșu, CRT, IV, 1931, 1276, 3–4; I. Cuprițiçi, *Characterizarea personajilor din romanul ≈ de ~*, RLST, II, 1931, 1, 9–10; Grigore Băjenaru, *Un plagiat ardelenesc după ≈ al lui ~*, CL, LXIV, 1931, 10, 806–810; **, E, 1933, 2; Densușianu, *Literatura*, III, 85–97; **, ~, DRT, IX, 1935, 2321, 1–2; Radu Boureanu, RM, I, 1938, 131, 2; Dan Petrașincu, RM, I, 1938, 131, 2; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 103–109; G. Călinescu, ~, *romancier*, JL, I, 1939, 37, 2; Radu Cosmin, *Nuvela și romanul*, CTC, XX, 1939, 11–12, 215–218; 224–226; Cardaș, *Istoria*, 301; Eugen Jebeleanu, RM, III, 1940, 586, 4; Cronicar, *Trei sferturi de veac de la moartea întâiului romancier român ~ (1819–1865)*, RLTR, I, 1940, 48, 12–13; Gr. Vasiliu, ~ și *Alecsandri*, PL, V, 1940, 6, 358–363; Perpessicius, *O nouă ed. din ~*, ACA, II, 1941, 254, 1–3; Al. Raicu, *O ed. critică „de actualitate”*, SRA, IV, 1941, 1202, 2; **, RVR, I, 1941, 3–6, 397–398; Octav Sargețiu, VBA, X, 1941, 11–12, 98; Călinescu, *Istoria*, 311–316; Vianu, *Arta*, 57–60; N. Decebal, BSR, II, 1942, 202, 2; Mihai Anastasiu, *Evocarea precursorului romanului românesc*, SRA, V, 1942, 1531, 2; Mihăescu, *Sinteze*, 176–177; 220–221; N. Mihăescu, *Valori literare în opera lui N. Filimon*, București, Casa Școalelor, 1943; N. Vătămanu, *Contribuțiuni la viața și scrierile lui N. Filimon*, București, Tip. Universul, 1943, 12–13; Șerban Cioculescu, ~, ECL, II, 1944, 98, 2; Cioculescu – Streinu – Vianu, *Istoria*, 126–130; Simion Bărbulescu, *Actualitatea lui ~, părintele* ≈, TRR, II, 1947, 98, 2; Ion Marin Sadoveanu, ~, *un bucureștean și european de epocă*, RLT, III, 1947, 7, 7; Ion Breazu, *Din problemele moneririi literare*, AL, I, 1950, 13, 103; Anton Coman, U, LXVIII, 1951, 66, 2; G. Ivașcu, ~, CNT, 1955, 11, 3; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IV, 1955, 223–254; V. Paraschiv, ST, VIII, 1957, 1, 115; **, ALB, LX, 1957, 478, 6; Gh. Bulgăr, IL, IX, 1957, 6, 110–111; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 169; Șerban Cioculescu, *Portretul lui ~*, GL, IV, 1957, 28, 5; Șt. Râmniceanu, ST, VIII, 1957, 7, 92–93; Șerban Cioculescu, *Realismul lui ~*, GL, IV, 1957, 30, 5; Ion Gheție, *Aspecte stilistice ale verbului la ~*, LR, VII, 1958, 1, 47–54; T. Vărgolici, *Tendența socială în romanul românesc din sec. al XIX-lea*, SB, IX, 1958, 10, 77–81; H. Zalis, *Nicolae Filimon*, București, E.T., 1958, 155–175; G. Călinescu, *Nicolae Filimon*, București, E.Ș., 1959, 196–232; G. C. Nicolescu, *Apariția și dezvoltarea romanului ca manifestare a adâncirii realismului în literatura română*, AUB, s. Științe sociale-filologie, X, 1961, 23, 117–146; G. Ivașcu, *Un*

secol de roman românesc, CNT, 1963, 14, 1, 7; Vărgolici, *Începuturile*, 113–115; Ecaterina Alexandrescu, *Aspecte ale stilului în proza lui ~*, IL, XV, 1964, 7, 49–54; Emil Manu, *A scris – și „Ciocoi noi”?*, CNT, 1965, 3, 3; Vasile Frăteanu, *Un înaintaș*, TR, IX, 1965, 11, 7; ***, TR, IX, 1965, 11 (nr. omagial); G. Ivașcu, ~, R, II, 1965, 3, 15; G. Ivașcu, *100 de ani de la moartea lui ~*, GL, XII, 1965, 14, 3; Ștefan Bănulescu, ~, ALB, LXVII, 1965, 901, 5; Ion Roman, ~, CNT, 1965, 14, 3; Nae Antonescu, ~, *scriitorul*, ATN, II, 1965, 5, 18; N. Vătămanu, *Câteva știri noi cu privire la ~*, VR, XVIII, 1965, 11, 115–120; Ion Roman, *Le destin d'une oeuvre*, REVR, XIX, 1965, 4, 110–113; Geo Șerban, *Încă un text necunoscut al lui ~*, RITL, XV, 1966, 2, 370–371; ***, ≈ *altfel...*, LCF, X, 1967, 38, 7; Mircea Ciobanu, *Isarlâk*, LCF, X, 1967, 38, 7; 39, 7; Perpessicius, *Opere*, II, 48–53; Zăciu, *Masca*, 418; Emil Manu, *Pe urmele „Ciocoiilor noi”*, RITL, XVII, 1968, 5, 678–682; Iorga, *Pagini*, I, 131–137; *Ist. lit.*, II, 656–663; Streinu, *Pagini*, II, 412–437; ***, RL, II, 1969, 36 (nr. omagial); Ștefan Bănulescu, ~, LCF, XII, 1969, 36, 1; Mihai Cozmei, ~, CRC, IV, 1969, 39, 4; 2; Eugenia Tudor, ~ (*150 de ani de la nașterea*), VR, XXII, 1969, 9, 125–127; Șerban Cioculescu, *Destinul operei literare a lui ~*, AAR, CIII, 1969, IV-a, vol. 19, 603–606; I. Gheție, în vol. *Studii de istoria limbii române literare. Sec. XIX*, București, Minerva, 1969, 221–240; Iorga, *Studii*, 142–146; Ivașcu, *Istoria*, 496–503; Cătălina Velculescu, *Personaje și caracterologie în ~*, RITL, XIX, 1970, 4, 537–544; Vărgolici, *Retrospective*, 192–201; Rotaru, *O istorie*, I, 234, 236; Maria-Luiza Cristescu, *Realismul polemic*, RL, V, 1972, 6, 5; Perpessicius, *Opere*, V, 92–96; Pîru, *Varia*, I, 98–100; Mircea Zăciu, ~ și „lumea fictivă”, VTRA, III, 1973, 3, 5; Dumitrescu-Buşulenga, *Valori*, 28–50; Macavei – Magheru – Vânturache, *Analize*, 53–57; Aurel Martin, *Introducere în opera lui N. Filimon*, București, Minerva, 1973, 177–234; Pîru, *Varia*, II, 91–92; ***, ~, ST, XXV, 1974, 2, 36–37; Mircea Angheliescu, ~ și ~, LLE, 1974, 3, 15–19; Paul Cornea, în vol. *Sinteze*, 51–55; Nicolae Manolescu, *Sociologia romanului*, RL, VIII, 1975, 14, 9; 15, 9; N. Barbu, *Pornind de la ~*, TR, XIX, 1975, 43, 3; Vianu, *Opere*, V, 44–51; Mihai Gaftă, *Dinamica literaturii*, RL, IX, 1976, 18, 3; Dim. Păcuraru, *Alphonse Daudet influențat de ~?*, RL, IX, 1976, 37, 11; Manolescu, *Sadoveanu*, 123; Muthu, *Literatura*, 154–162; Negoiteșcu, *Analize*, 84–91; Cioculescu, *Prozatori*, 57–106; Densușianu, *Opere*, III, 473–481; G. Ivașcu, *N. Filimon*, București, Albatros, 1977, 173–220; Achim Mihu,

Omișiuni discutabile, NPC, V, 1978, 2, 7; Șerban Cioculescu, RL, XI, 1978, 43, 7; Iliescu, *Proza*, 81–91; Pillat, *Itinerarii*, 81–83; *Scriitori români*; Nicolae Manolescu, *Patru tipuri de roman*, ST, XXX, 1979, 6, 14; G. I. Tohăneanu, *Citei*, O, XXX, 1979, 30, 6; Adriana Iliescu, *La Prose réaliste roumaine au XIX-e siècle*, CREL, 1979, 3, 14–26; *Dicționar*; *Dicționarul*; *Ist. lit. rom.*, II, 111, 170; Perpessicius, *Opere*, IX, 182–188; Titus Moraru, ~, ALT, 1980, 38–40; *N. Filimon interpretat de...*, antologie, pref., tabel cronologic și bibliografie selectivă de Gabriela Danțiș, București, Eminescu, 1980, 50–230; Manolescu, *Arca*, I, 106–118; Barbu, *Romanul*, 146–150; Păcuraru, *Scriitori*, 116–121; Pîru, *Istoria*, 97–99; Vianu, *Arta*, 49–56; Constantin Popovici – Ștefan Năstăsescu, RL, XV, 1982, 48, 19; ***, *De la N. Filimon*, 1–15; Ștefan Cazimir, RL, XVI, 1983, 40, 19; Călinescu, *Opere*, 17, 162–19; Mihu, *Meandrele*, 72–107; Papahagi, *Critica*, 22–38; Teșosu, *Viața*, 17–23. Cazimir, *Nu numai*, 234–236; Al. Călinescu, *Recitindu-l pe ~*, DLG, XVI, 1984, 1, 3; Cornea, *Itinerar*, 105–150; Al. Călinescu, ≈ *sau ABC-ul romanului*, ROTL, XXXIII, 1985, 1, 47–52; Al. Călinescu, *Strategii narrative și codes socio-culturale dans un roman „naif”*, CREL, 1985, 2, 52–66; Mateescu, *Filimon*; Cosma, *Geneza*, 93–104; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 116–127; Al. Călinescu, *Bibliotecă deschisă*, București, Cartea Românească, 1986, 25–49; 99–102; Zoe Dumitrescu-Buşulenga – Iosif Sava, *Muzica și literatura*, București, Cartea Românească, 1986, 25–46; Perpessicius, *Scriitori II*, 85–90; Liliانا Ionescu-Ruxăndoiu, *Aspecte ale relației scriitor-cititor în textul literar*, LR, XXXVI, 1987, 2, 156–161; Lector, RL, XX, 1987, 36, 5; ***, *Poetica romanului românesc*, 2–7; Craia, *Fețele*, 8; Ion Crețu, ~ *văd și revelație*, RITL, XXXVI, 1988, 1–2, 60–64; Tudor Păcuraru, *Vitalitatea romanului*, LCF, XXXI, 1988, 35, 6; Ion Pecie, ~ și *viziunea scenică a vieții*, R, VII, 1988, 7, 6; Ungheanu, *Fii risipitori*, 243–245; Velculescu, *Între scriere și realitate*, 171–180; Vianu, *Arta*, 46–53; Alecu, *Călinescu*, 77–79; Constantinescu, *Figuri*, 63–64.

PELIMON AL., Jidovul cămătar. Moldova și Bucovina, București, Tip. Stephan Rassidescu, 1863, 292 p. Roman de moravuri, inspirat din viața evreilor din Moldova. Eroi sunt purtați de la Iași la Fălțiceni, Bacău, Suceava și, în cele din urmă, în Bucovina, la Cernăuți, pe urmele unei tinere perechi de fugari, care n-a primit încuviințarea părinților pentru a se

căsătorii. Romanul e, în fond, o pledoarie pentru unitatea de conștiință românească.

◆ G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 1, 167–168; Călinescu, *Studii*, 65–80; *Ist. lit.*, II, 591; *Dicționarul*.

1864

BARONZI G., *Misterele Bucureștilor*, III, v. *Misterele Bucureștilor*, I, 1962.

❖ **BOLINTINEANU Dimitrie**, *Doritorii nebuni*, apărut mai întâi în f.z. DMB, II, 1864, nr. 11–66. Reluat fragmentar: *Mânia cocoanei Elenca*, AP, I, 1868, 1, 21–22; *Mânia cucoaanei Elena*, F, X, 1875, 29, 346–350. Întâia oară a fost tipărit nesemnat. Roman cu pronunțat caracter autobiografic, având drept protagoniști câțiva prieteni și cunoscuți ai autorului, luptători de la 1848, numiți de el cu titlul generic „doritorii nebuni”. Purtătorul de cuvânt al generației este tânărul poet Dem (alias autorul), fiul unui pandur al lui Tudor Vladimirescu, ce traversează o perioadă de criză în urma unei decepții suferite pe plan sentimental (femeia iubită de el, Elena, preferă căsătoria cu un bătrân bogat). Dem este atras în mișcare de către un prieten, Vel, care grupează în jurul societății secrete „Regenerațiunea” o serie de tineri cu vederi progresiste. Izbucnind revoluția, tinerii se comportă diferit: unii rămân loiali și devotați până la capăt cauzei (Dem, Luț, Radoți), alții sunt nehotărâți (Vel, Cherem), sau duplicitari (Edem, Elo), ceea ce duce la înfrângerea mișcării și la spulberarea visurilor „doritorilor nebuni”.

▼ Reprodus în: *Opere alese*, II, text ales și stabilit de Rodica Ocheșeanu și Gh. Poalelungi, București, E.P.L., 1961.

◆ George Popescu, *Dimitriu Bolintineanu. Viața și operele sale*, București, Noua Tip. a Laboratorilor Români, 1876, 13; A. Densușianu, *Istoria*, 277; Iuliu Dragomirescu, *Romanele lui ~*, LAR, V, 1902, 9, 651; Iorga, *Ist. lit. XIX*, III, 314; Paul I. Papadopol, *Ce a scris ~*, ALA, IV, 1923, 125, 7; Călinescu, *Istoria*, 229; D. Popovici, *Dimitrie Bolintineanu*, Craiova, Scrisul Românesc, 1942, 41; Al. Piru, *O suță de ani de roman*, VR, X,

1957, 6, 167; T. Vărgolici, *Al treilea roman al lui ~*, SB, VIII, 1957, 8, 55–58; Iosifescu, *În jurul*, 252; Vărgolici, *Începuturile*, 85–95; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 175; Popovici, *Romanismul*, 322; Vărgolici, *Comentarii*, 183–197; T. Vărgolici, *Introducere în opera lui Dimitrie Bolintineanu*, București, Minerva, 1972, 161–169; D. Bolintineanu, *interpretat de...*, antologie și pref. de D. Păcurariu, București, Eminescu, 1974, 161; Martira Bogdan, *Un ecou întârziat al pașoptismului: romanele lui Gr. H. Grădeea*, RITL, t. XVII, 1975, 1, 117; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 192–164. Z. Ornea, *Romanele lui ~*, RL, XVI, 1984, 17, 8.

❖ **HASDEU Bogdan Petriceicu**, *Ursita*, roman neterminat, elaborat în anii 1863–1864. Apărut mai întâi în f.z. BML, II, 1864, nr. 246–274 (neterminat). Reluat fragmentar: ≈, RLS, I, 1876, 2, 83–121; 3, 183–234; 4, 279–292. Inițial, cartea se chema *Viața unui boier*, capitolele publicate făcând parte din secțiunea I, *Copilăriile lui Iancu Moțoc*. Anterior, ~ a redactat și un fragment de roman în limba rusă, cu titlul *Arbore*, pe care l-a folosit în redacția românească. Roman istoric evocând „chipuri și icoane” în ultimii ani de domnie ai lui Ștefan cel Mare și din perioada imediat următoare. Ca în tragediile antice, conflictul ilustrează ideea de *fatum*. Fără a întui viitorul, postelnicul Șarpe îl aduce la curtea din Suceava pe copilul Iancu Moțoc, care ulterior își va ucide domnul, pe Ștefăniță. „Totul este mai mult decât o succesiune de tablouri istorice, cu un fir de povestire adeseori întrerupt, dar foarte atrăgătoare prin pitorescul lor” (Il. Chendi).

▼ Cu o pref. de Iuliu Dragomirescu, București, Minerva, 1910; București, Minerva, 1915; ed. îngr. de Andrei Rusu, București, E.S.P.L.A., 1960; ed. îngr., cuvânt înainte, note și glosar de C. Mohanu, București, E.M., 1974. Reprodus în: *Scrieri literare, morale și politice*, ed. critică, note și variante de Mircea Eliade, București, EFR, 1937; *Scrieri literare*, I, București, 1954, *Scrieri alese*, ed. îngr. și pref. de N. Sorin, București, E.T., 1959; *Scrieri literare*, I, ed. îngr. de Andrei Rusu, pref. George Munteanu, București, E.S.P.L.A., 1960; *Scrieri alese*, I, ed. îngr. de J. Byck, cu

un studiu de George Munteanu, București, E.P.L., 1968; *Pagini alese*, ed. îngr., studiu introductiv, note de Mihai Drăgan, București, E.T., 1968. *Scrieri literare*, postf. și bibliografie de Paul Cornea, București, Minerva, 1989.

◆ N. Pătrașcu, *Scrittori români*, București. Sococ, 1898, 15; Iuliu Dragomirescu, MIN, II, 1910, 469, 3; St., CL, XLIX, 1910, 4, 488–489; I.D., *Un roman istoric*, „Junimea”, I, 1910, 12, 260; II, Chendi, IX, 1910, 16, 444–445; S.S., *Pe marginea unei cărți*, VR, V, 1910, 18, 441–443; Chendi, *Schițe*, 37–39; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 17–22; Eufrosina Dvoicenco, *Începuturile literare ale lui –*, București, F.R.P.L.A., 1935, 78–88; Călinescu, *Istoria*, 328–329; Drăgan, *Istoria*, 218; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; R. Romanenco, *B. P. Hasdeu. Viața și opera*, Chișinău, Cartea Moldovenească, 1957, 101; Perpessicius, *Mențiuni ist.*, 535; Iosifescu, *În jurul*, 243; G. Munteanu, *B. P. Hasdeu*, E.P.L., 1963, 91–94; Vărgolici, *Începuturile*, 115–120; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 171; Zaciu, *Masca*, 418; *Ist. lit.*, II, 685–689; Roxana Sorescu, *Modalități ironice în proza lui –*, RITL, XIX, 1970, 4, 545; Rotaru, *O istorie*, I, 247; Drăgan, *Hasdeu*, 181–184; *Hasdeu interpretat de...*, ed. îngr. de Gr. Brâncuș, București, Eminescu, 1972, 73–76; Vărgolici, *Aspecte*, 94–100; *Dicționarul*; *Ist. lit. rom.*, 125; Barbu, *Romanul*, 196–197; Zaciu, *Viaticum*, 115; Vărgolici, *≈ după 125 de ani*, VR, LXXXIII, 1988, 5, 17–20; Paul Cornea, *~ nuvelist și romancier*, LL, 1989, 1, 26–33.

PELIMON Al., *Catastrofa întâmplată boierilor în Muntele Găvanul – 1821*, București, Tip. Stephan Rassidescu, 1864, 206 p. Cu o *Introducere*. Reluat fragmentar: *Sculeni, Slatina și Secu*, NR, XVI, 1921, 138, 2; 140, 2. A fost retipărit cu titlul schimbat. Roman de senzație. Pe fondul mișcării social-politice de la 1821, din Țara Românească, sunt narate fapte de epocă, văzute din perspectiva unui fost pandur, Nicoară. Adeseori narațiunea urmărește prea strâns șirul evenimentelor istorice, neglijând persoanele sau conferindu-le trăsături convenționale. Notabile sunt, totuși, figurile de oameni simpli ca Novac Orbul sau Nicoară.

▼ 1821, București, Editura H. Steinberg, 1921.

◆ Călinescu, *Istoria*, 248; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 1, 168; Vărgolici, *Începuturile*, 74; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 172; Călinescu, *Studii*, 75–76; *Ist. lit.*, II, 590; Rotaru, *O istorie*, I, 191; Vărgolici, *Aspecte*, 104; Gafița, *Fața*, 54; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 159–162.

POPESCU N. D., *Radu al III-lea cel Frumos. Novelă originală*. București, Imprimeria Th. Vaidescu, 1864, 204 p. Cu o introducere *Către lectori*. A apărut mai întâi în f.rev. AF, II, 1864, nr. 13–14; III, 1865, nr. 18–19, cu mențiunea: „Istoricul tras din Dionisie Fotino”. *Dicționarul* îl atribuie greșit Constanței Dunca Șchiau. Roman de senzație, cu elemente istorice și o intrigă schematică. Dejucarea uneltirilor sfetnicului Udrea duce la triumful binelui, pentru care militează iubita domnului, Maria, și fratele ei, Ioan.

◆ * * *, F, I, 1865, 8, 102–104; Vărgolici, *Aspecte*, 102; Gafița, *Fața*, 54; *Dicționarul*; *Dicționar*.

1865

O DUNCA-Șchiau C., *O familie din București. Iezuiții României*, foileton, v. *O familie din București. Iezuiții României*, 1867.

IONESCU Radu, *La gura sobei*, în vol. *Catastihul amorului. La gura sobei*, București, Tip. Stephan Rassidescu, 1865, 298 p. (Biblioteca Română). Reprodus fragmentar: *≈*, RL, V, 1972, 33, 16. Anunțat ca „roman contimporan” în presa vremii, *≈* a fost descoperit și analizat recent de D. Bălăeț, care îl atribuie lui Radu Ionescu. E precedat de un fel de introducere, *Catastihul amorului*, privitoare la modalitățile de a începe un roman, „probabil primul tratat despre începuturi în roman în istoria retoricii” (Nicolae Manolescu). *≈* nu depășește ca valoare și interes nivelul scrierilor de colportaj ale vremii. Este vorba, în principal, de peripeciile unui tânăr, Alexandru, aflat în pragul căsătoriei.

▼ *Catastihul amorului și La gura sobei*, ed. îngr., studiu intr., note și comentarii de Dumitru Bălăeț, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.

◆ **, TC, I, 1865, 22 aprilie, 2; Dumitru Bălăeț, *Un roman românesc necunoscut*, RL, V, 1972, 33, 16-17; N. Manolescu, *Arca*, I, 80-81. Anton Cosma, *Primul meta-roman românesc*, VTR, XVII, 1987, 6, 4; Paul Dugneanu, *Valori restituite*, LCF, XXXI, 1988, 33, 1, 6.

○ *O resbunare nouă*, apărut în f. rev. ON, I, 1865, nr. 13-27. Roman de senzație, de un autor necunoscut, cu dueluri, răpiri, baluri și amor. Poate fi reținut pentru ideea de autenticitate pe care vrea s-o acrediteze prin metoda „roman în roman”: „N-am talent de scriitor [...]. Am luat fapt cu fapt, zi cu zi, și le-am scris în acest caiet. Aș fi voit să am un mare talent ca să fac un roman interesant din această istorie adevărată. Eu însă ți-o voi ceti dumitale așa cum este și vei face din ea cum vei găsi cu cale”.

1866

ARICESCU C. D., *Misterele căsătoriei*, III, v. *Misterele căsătoriei*, I, 1861.

* BARONZI George, *Susenii și Josenii*, apărut în f.z. „Moș Ion”, I, 1866, nr. 1-8. Roman istoric.

◆ M. Semilian, „Moș Ion”, *ziar scos la Brăila de poligraful* -, „Analele Brăilei”, VI, 1934, 1, 33-39.

○ DRĂGESCU Ioachim C., *Noaptele carpatine sau Istoria martirilor libertății*, foileton, v. *Noaptele carpatine sau Istoria martirilor libertății*, 1867.

○ STAHL P. J., *Amoriile unui notar*, apărut în f.z. ROM., X, 1866, nr. 1-14. Prin proporții și complicația epică poate fi considerat un mic roman. Observația socială se îmbină cu portretistica și caracterologia, într-un stil agreabil și vioi.

1867

○ BARONZI G., *Muncitorii satului*, foileton, v. *Muncitorii satului*, 1880.

DRĂGESCU Ioachim C., *Noaptele carpatine sau Istoria martirilor libertății*. Roman

istoric, Pesta, Tip. A. Bucsanszky, 1867, 276 p. Cu o dedicație „Domnului C. Scarlat, conte de Rosetti” și o *Introducere* a autorului. Apărut mai întâi (primele șase nopți) în f.z. „Concordia”, VI, 1866, nr. 68 (547) - 5 (572); VII, 1867, nr. 6 (573) - 51 (571), cu precizarea *Dedicat conducătorilor statului român în 1848 și 1849*. Socotit de critică drept primul roman românesc din Transilvania, ≈ este o narațiune istorică de factură romantică. Constă dintr-un *Prolog* (în care se exaltă virtuțile poporului român din teritoriul intracarpatic în raport cu jalnica stare de asuprire în care se află) și 7 cânturi, corespunzătoare celor 7 nopți în care se relatează evenimentele. În prima parte, rolul povestitorului e deținut de Varvara, combatantă în mișcarea lui Pinteza Viteazul; în partea a doua relatarea faptelor aparține Salvinei, martoră a zguduitoarelor momente ale tumultului popular de la 1784. Prin intermediul unor frecvente racursuri asistăm la prezentarea vieții „martirilor libertății” Horia, Cloșca și Crișan, și a evenimentelor legate de izbucnirea și desfășurarea răscoalei din Munții Apuseni. Povestirea ei se face în stilul avânt al oratorismului și profetismului lui Lamennais, cu ecouri vizibile din *Cântarea României* a lui Russo, apelându-se totodată la tradiția folclorică (balade și cântece populare introduse în text) ori la documente oficiale. Romanul a fost lansat printr-o vastă campanie de publicitate, susținută de presa românească, ceea ce a dus la interzicerea lui de către autoritățile maghiare și la urmărirea autorului de către poliție.

◆ **, TLR, XV, 1867, 48, 3; **, „Federațiunea”, I, 1868, 44, 170-171; D. Bolintineanu, AP, II, 1869, 3, 24; Pop, *Conspect*, II, 197; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 42; Ilie Dăianu, *Forțele latinătății regeneratoare. Un suflet eroic uitat*: -, Cluj, Tip. Lumina, 1938, 4; Vârgolici, *Începuturile*, 120; Gelu Neamțu, -, *militant pentru republică și dacoromânism*, „Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie din Cluj-Napoca”, XV, 1972, 263; Mircea Popa, *Din activitatea lui ~ în Italia*, „Centenar muzeal orădean”, Oradea, 1972, 348; Vârgolici, *Aspecte*, 104-105; Gafița, *Fața*, 54; *Dicționarul*; Popa, *Tectonica*, 198-201; Mircea Popa, *Primul roman românesc consacrat răscoalei din 1784*, TR, XIII, 1984, 12, 16-17.

* **DUNCA-SCHIAU Constanța**, *O familie din București. Iezuiții României*, București, 1867. A apărut mai întâi în f.rev. AF, III, 1865, nr. 30–31. Este însoțit de o notă în care se anunță că, sub titlul de „autoarea va publica o serie de nuvele și romansuri naționale”. Roman social, a cărui acțiune se petrece într-o suburbie din București, unde un bandit înfăptuiește o crimă, rămânând ca fiica celei dispărute, Albina, să-și răzbune mama.

◆ -, AF, III, 1865, 30, 639; **, ROM, XI, 1867, 27 ian., 76.

○ **FUNDESCU I. C.**, *Scarlat*, foileton, v. *Scarlat*, 1875.

○ **FUNDESCU I. C.**, *Tartanul, Jupân Nedelcu, Școlarul, Amploiatul polițienesc*, fragmente din romanul *Memoriile unui tartan*, „Calendarul dracului”, 1867, 5–15. Probabil un roman satiric, după cum ne indică autorul pe pagina finală a romanului *Scarlat* (1875). Are un subiect amintind de *Mantaua* lui Gogol sau de *Istoria unui galbin* de Vasile Alecsandri. Tartanul împletit din lâna unei oi pe care protagonistul o îndrăgise în copilărie, la Rucăr, trece prin mâna mai multor proprietari, prilej de a se satiriza tipuri și moravuri sociale.

○ **POPESCU N. D.**, *Moartea lui Mihai Viteazul*, apărut în CALPT, 1867, 9–31; reluat în CALPTR, 1902, 83–87; 90–103; 106–112; 114–119. Deși anunțată inițial ca „nuvelă”, scrierea face parte din suita de romane populare ale scriitorului, cu subiectul luat din istoria națională.

◆ Pop, *Conspect*, II, 28; Barbu Lăzăreanu, ALA, II, 1921, 31; **, „Calendarul z. *Dacia*”, București, Tip. Gutemberg, 1922, 116, 5; Călinescu, *Istoria*, 530; Pillat, *Romanul*, 30–47; *Dicționarul*; *Dicționar*.

1868

○ **ARGHIROPOL Emanoil**, *Condamnata*, apărut în f.rev. JPT, I, 1868, nr. 1–14. Reluat în f.z. ROM, VII, 1886, nr. 73–87; VIII, 1887, nr. 1–22. Roman de senzație, cu tematică rurală, istorisind evenimente dintr-un sat

din Basarabia, din anul 1830. Cartea conține povestea tenebroasă a doi frați care fură o fată și dezvăluirile care au loc peste șaisprezece ani. Descrierea cadrului social e palidă, accentul punându-se pe un epic debordant, caracteristic genului (crime, proces, închisoare etc.), dar nu și concludent.

◆ Barbu Teodorescu, *Contribuțiuni la cunoașterea strămoșilor lui Nicolae Iorga*, București, Vremea, 70–74; *Dicționarul*.

○ **DUNCA-SCHIAU Constanța**, *Sub vălul Bucureștilor. Fiica adoptată*, apărut în f. rev. AF, III, 1968, nr. 1–5. Este însoțit de următoarea notă: „Sub acest titlu autoarea va publica o serie de nuvele și romansuri naționale”. Roman sentimental, cu vădite stângăcii compoziționale, relatând amorul unei tinere fete, Eliza, adoptată de familia nobilă a Olimpiei Staipon, față de binefăcătorul ei, Alexandru. În narațiune se introduce la un moment dat și un jurnal al Elizei.

PELIMON AI., *Revoluțiunea română din anul 1848. Mușătoiu*, București, Tip. Th. Michaiescu și Vaidescu, 1868, 304 p. Roman de epocă. Pe fundalul evenimentelor de la 1848, din Muntenia, sunt prezentate fapte din viața lui Constantin pompiierul, originar din satul Mușătoiu, de lângă Novaci. Prezentarea revoluției se face romanțat, „presărând-o cu tablouri etnografice” (G. Călinescu).

◆ Pop, *Conspect*, I, 116; N. M. Răutu, RMO, II, 1922, I, 31; G. Călinescu, *Materiale documentare*, SCIL, IX, 1960, I, 168; Călinescu, *Studii*, 76–77; *Ist. lit.*, II, 589–592; Ivașcu, *Istoria*, 487–488; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 165; Teodor Vârgolici, *Scriitorii clasici și armata română*, București, E.M., 1968, 71–73.

1869

○ **GHICA Pantazi**, *Lacrima rerum. Studii diurne de moravuri*, apărut în f.z. OPC, I, 1869, nr. 1–9. Scurt roman social, cum de altfel îl consideră și autorul; capitolul al VII-lea este intitulat *Cel din urmă capitol al romanului*. Conține numeroase observații acide asupra societății românești din capitală și provincie, având drept erou pe un tânăr

boier întors din străinătate, Manoil, îndrăgostit de o actriță, Charlota, într-o succesiune de evenimente insuficient adâncite psihologic.

◆ Emil Nathan, ~, ROML, IV, 1906, 13, 4; G. Călinescu, ~, ST, VI, 1959, 4, 70-77; Călinescu, *Studii*, 160-174; Florin Faifer, ~, CRC, VII, 1972, 30, 7; *Dicționarul*; Diaconescu, *Ghica*, 128.

○ **GHICA Pantazi**, *Un mic romanț*, apărut în f.z. OCP, I, 1869, nr. 20-27 (neterminat). Îl atribuim redactorului publicației. Scurt roman de epocă, având ca erou un participant la Revoluția de la 1848, Nicu Manolescu (printre ceilalți eroi aflându-se și un Melancolescu).

◆ Diaconescu, *Ghica*, 129.

○ **GHICA Pantazi**, *Un romanț fără concluziune*, apărut în f.z. OPC, I, 1869, nr. 47-48 (neterminat). Roman epistolar, uzând de formula manuscrisului găsit, constituit dintr-o suită de epistole între două prietene, Maria și Luiza.

◆ Viorica Diaconescu, „*Model*” și *originalitate*, AUB, s. Științe social-filologice, t. XXIV, 1975, 32-33; Diaconescu, *Ghica*, 129.

○ **GRANDEA Grigore H.**, *Ideal și real*, foileton v. *Fulga*, 1872.

○ **MISSAIL George**, *România veche și România nouă. Roman original de datini și moravuri naționale*, apărut în f.rev. TRN, I, 1869, nr. 2-97. Roman social. Se deschide cu căsătoria fetei căminarului Ieremia Bărlădeanu cu un ofițer, urmând prezentarea peripecțiilor cuplului pe fundalul epocii premergătoare evenimentelor revoluționare de la 1848 din Principate și din Transilvania, cu incursiuni în viața clasei țărănești și a celei avute. Suită de tablouri sociale, redată cu ascuțit spirit de observație.

◆ Pop, *Conspect*, I, 230; Rosetti, *Dicționarul*, 133; Predescu, *Enciclopedia*, 558; *Dicționarul*.

○ **POP-FLORANTIN Ioan**, *Decebal*, foileton v. *Decebal*, 1882.

○ **POPESCU N. D.**, *Iancu Jianul, căpitan de haiduci*, foileton v. *Iancu Jianul, căpitanul de haiduci*, 1873.

1870

◆ **EMINESCU Mihai**, *Geniu pustiu*, roman postum păstrat în ms. B.A.R. 2255, foile 21r-84r, cu completări pe foile 21 v, 24 v, 65 v, 66 v, 84 v, 85 v. Fragmente: *Iubire*, S, II, 1903, 37, 588; ~, S, II, 1903, 52, 831-834; ~, „*Gazeta Moldovei*”, II, 1904, 56, 1-2; ~, E, X, 1904, 27, 1-2; *Loagărul român. Specimen din romanul* ~, DRP, IV, 1904, 51, 1; *Ardealul românesc*, DRT, II, 1928, 344, 4; ~, „*Informatorul*”, III, 1929, 142, 1; ~, D, VII, 1929, 7-9, coperta a doua; *Frângurele*, FF, IV, 1929, 6, 220; *Toma Nour în gheșurile siberiene*, „*Revista Societății Tinerimea Română*”, LI, 1933, 10, 338-341. Reprodus în f.z. „*America*” (Cleveland-Ohio), XX, 1925, nr. 56-85. Varianta cunoscută urma să fie revizuită spre a face parte dintr-un roman mai amplu, intitulat *Naturi catilinare*. Inițiat la numai 18 ani, ~ intenționa să fie, așa după cum mărturisește ~ într-o scrisoare către Iacob Negruzzi, o critică la adresa „mizeriilor generațiilor prezente” și mai ales a „epocii de tranziție în genere”, chiar dacă „necompletă ca studiu”, dar conținând „cugetările cu care cerc a mă clarifica pe mine însumi”. Început în 1868, „parte după impresiuni nemijlocite din anul 1868, pe când eram la București, parte după un episod ce mi l-a povestit un student din Transilvania”, ~ e terminat, într-o primă variantă, în primăvara anului 1870, când îl propune spre publicare z. „*Federațiunea*” de la Budapesta. În ceea ce privește prototipul figurii centrale a romanului, critica a fost împărțită. G. Bogdan-Duică a susținut că ar fi vorba de poetul Ioniță Scipione Bădescu, D. Caracostea a adus în discuție numele lui I. C. Drăgescu și Ioan Al. Lapedatu. Oricare ar fi fost însă prezumtivul model, ~ a pus în creionarea personalității lui Toma Nour multă fantezie romantică și trăsături generale ale revoluționarului român de la 1848. După un preambul susținut filosofic, în care se simte influența filosofiei lui Kant și a lui Schopenhauer, urmează narațiunea propriu-zisă, constând din patru capitole, dintre care doar două poartă titluri, primul (*Tasso-n Scoția*) și ultimul (*Poesis*). Punerea

în pagină apelează la artificiiul manuscrisului găsit. Peripețiile eroului, un prieten al naratorului, sunt extrase dintr-o relatare a vieții sale, făcută de el însuși. Nucleul istoric al povestirii este legat de eșecul revoluției de la 1848 din Transilvania, unde eroul, Toma Nour, luptă ca tribun, alături de prietenul său, preotul Ioan. Este o Transilvanie legendară, ridicată la luptă pentru cucerirea unor drepturi social-politice seculare, dar pârjolită și batjocorită de honvezii unguri. În același timp cu prăbușirea visului politic al eroului și al zădărniciii planului de fericire comună, asistăm la acreditarea ideii imposibilității dobândirii fericirii individuale, deoarece atât Sofie, iubita lui Ioan, cât și Poesis, iubita lui Nour, le vor rămâne inaccesibile, prin natura lor de „genii ale durerii”. Îndeosebi Poesis concentrează în sine atributele pe care ~ le acorda „naturii catilinare”, caracterizată prin „gândiri sclipitoare, dar fără adâncime”, fapt ce accentuează, prin contrast, personalitatea duală, scindată, de natură faustică, a eroului, oscilând între înger și demon, titan și damnat. Toma, om de acțiune, dar și ins retras și meditativ, părăsește ca învins scena luptei sociale și politice spre a se izola în pustiirile de gheață ale Nordului îndepărtat. De altfel, poetul plănuise o continuare a romanului, sub titlul *Toma Nour în ghețurile siberiene*, unde ~ urma să illustreze noi ipostaze de „naturii catilinare”, asemănătoare cu unele personaje din romanul lui Karl Gutzkow, *Die Ritter vom Geiste*, sau din cel al lui Friedrich Spielhagen, *Problematische Naturen*. Ca tipologie, ≈ e greu de încadrat într-o anumită categorie de roman, căci în magma lui găsim topite o mulțime de forme românești, de la epica filosofică, la cea socială, istorică și biografică. G. Călinescu consideră ≈ un poem în proză: „Judecat ca poem în proză, ≈ aduce în literatura noastră nota personală. De altfel, ce operă în proză, în 1869, ar putea să ne facă să disprețuim acest fragment și ce mare varietate și dezvoltare a luat proza românească pentru ca paginile acelea să devină inutile? În ele găsim de fapt întâiul (și unicul) jurnal interior românesc construit așa cum Goethe l-a conceput în *Werther*. Stilul său e urâtul negru,

fantomatic, trecut de la gravură la umbră, cu o neliniște irațională în felul celeia a lui Adalbert von Chamisso. Deși corpul scrierii e făcut dintr-un memoriu (biografie – zice Toma – scrisă în formă de nuvelă), introducerea este și ea memorialistică, uscată, gravă, fără înfloritură de prisos”. Marele critic insistă și asupra altor calități artistice ale stilului eminescian: „tensiunea patetică”, dialogurile laconice, inserția de note realiste în „multe descrieri încărcate de culoare”, portretistica sugestivă, gesticulația sacerdotală, propensiunea spre grandios și fantastic. Însuși sfârșitul lui Nour, în Valhalla boreală, corespunde viziunii poetului asupra destinului eroului romantic. „Personajele fundamentale sunt ipostaze, în ficțiune, ale euului eminescian, care caută să trăiască viața într-o absorbție demonică; Ioan și Toma sunt fețele demonismului, sunt expresia titanismului său, personaje în spirit, idei poetice transpuse în fapte, impulsii ale unei personalități explozive, care-și caută un echilibru” (Pompiliu Constantinescu). „≈ vine cu o tipologie diferențiată (în ansamblu) printr-o nouă și îndrăzneată îmbinare de profetism social (în tradiție pașoptistă) și curiozitate pentru enigmatice existenței umane, sub laturile ei cele mai ascunse și mai înalt spirituale” (Eugen Simion).

▼ Cu o introd. critică și cu note de Ion Scurtu, București, Editura Institutului Grafic Minerva, 1904; cu o introd. critică și note de I. Scurtu, București, Minerva, 1907; cu o introd. critică și adnotații de I. Scurtu, București, Minerva 1909; cu o introd. critică și note de I. Scurtu, București, Minerva, 1918; București, Alcalay, 1919; București, Eminescu, 1924; cu o introd. critică și note de Ioan Scurtu, București, Albatros, [1944], pref. de Mihai Drăgan, Iași, Junimea, 1985. Reprodus în: *Opere complete*, cu o pref. și un studiu introductiv de A. C. Cuza, Iași, Institutul de Arte Grafice N. V. Ștefăni, 1914; *Poezii și proză*, București, Editura Librăriei Stănculescu, 1918; *Opere postume*. ≈, pref. de Gh. Adamescu, București, Cartea Românească, [1923]; *Opere postume*. ≈, București, Cartea Românească, 1928; *Scrieri literare*, comentate de D. Murărașu, Craiova, Scrisul Românesc, 1935; *Opere*

postume. ≈, cu o pref. de V. D[emetrius], București, Editura Librăriei Universale Alcalay, 1936; *Scrieri literare*, comentate de D. Murărașu, Craiova, Scrisul Românesc, 1939; *Proza literară. Publicată. Postumă. Inedită*, ed. îngr. cu o introd., note, indice de nume și glosar, de Alexandru Colorian, București, Cugetarea Georgescu-Delafora, 1943; *Proză*, sub îngrijirea lui R. Portnoi, Chișinău, Editura Pedagogică, 1956; *Proza literară*, ed. îngr. de Eugen Simion și Flora Șuteu, cu un studiu introductiv de Eugen Simion, București, E.P.L., 1964; *Proză literară*, postf. de Eugen Simion, București, E.P.L., 1964; *Proză literară*, ed. îngr. de R. Portnoi, Chișinău, Cartea Moldovenească, 1965; ≈. *Proză literară*, ed. îngr. de Eugen Simion și Flora Șuteu, pref. de Al. Piru, București, E.P.L., 1966; *Proza*, pref. și note de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, text stabilit de Eugen Simion și Flora Șuteu, București, E.T., 1967; ≈. *Proză literară*, București, Eminescu, 1970; *Opere alese*, III. *Proză literară*, cu o pref. de C. Popovici, Chișinău, Cartea Moldovenească, 1971; *Sărmanul Dionis. Proză literară*, cu o pref. de Al. Piru, București, Eminescu, 1972; *Proza literară*, București, Minerva, 1975; *Proză*, pref. și note de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, text stabilit de Eugen Simion și Flora Șuteu, București, Albatros, 1976; *Opere*, VII. *Proza literară*, ed. îngr. și studiu introductiv de Perpessiciu, București, E.A., 1977. *Opere alese*, VI. *Proză literară*, ed. critică, introducere, note și variante de Aurelia Rusu, București, Minerva, 1982; *Poezii. Proză literară*, I-II, ed. de Petru Creția, București, Cartea Românească, 1984; *Geniu pustiu*, pref. de Mihai Drăgan, Iași, Junimea, 1985. Fragmente: *Opere complete*, I. *Literatură populară*, ed. îngr. de Ilarie Chendi, București, Minerva, 1902; *Omagiu lui Mihail Eminescu. Cu prilejul a 20 de ani de la moartea sa*, București, Atelierele Grafice Socec, 1909; *Auri sacra fames. Antologie de literatură română antimonarhică*, texte alese și pref. de Al. Hanță, București, Minerva, 1972; *Literatură și cunoaștere*, antologie, notă asupra ed. și pref. de Mihai Nadin și A. I. Brumar, București, Eminescu, 1975.

■ *Szárnyaszegett géniusz*, tr. de Szamosi Istvan, în *Válogott művei*, Budapest, Eurspa Knyvkiads, 1967; *Szárnyaszegett géniusz*, tr. de Szamosi Istvan, în *Szegény Dionis. Prózsai íráások*, București, Kriterion Knyvkiads, 1975. Fragment: *Osaměly genij*, în Jindra Huškova-Flajšansova, *Rumunští prosaíkové v rámci vyvoje jednotlivých literárních*, Praga, Nakladem Ceski Graficki Unie A. S., 1927.

◆ ***, *D-lui Varro*, „Federețiunea”, II, 19870, 30, 130; V.P., *Un roman al lui ~*, S, II, 1903, 50, 802; Chendi, *Preludii*, 20–21; N. Iorga, *Un roman de ~*, S, III, 1904, 2, 17–19; ***, ≈, *un roman de ~*, „Gazeta Moldovei”, II, 1904, 56, 1; Ion Scurtu, *Un roman de ~*, E, X, 1904, 26, 1–2; N. Iorga, *Un roman de ~*, „Deșteptarea”, XII, 1904, 6, 1–2; N. Iorga, *Un roman de ~*, TR, VIII, 1904, 23, 6; G. Bogdan-Duică, ~, *Eliade, Gutzkow*, CL, XXXVIII, 1904, 2, 167–174; XXX, TR, VIII, 1904, 45, 6; G. Panu, *Amintiri de la „Junimea” din Iași*, „Săptămâna”, VI, 1906, 4, 45–47; 5, 58–60; 6, 67–70; 8, 88–90; 10, 108–110; 12, 130–132; 14, 155–158; M. Răducanu, *Dare de seamă asupra ~*, „Vocea Tutovei”, XII, 1907, 9, 3; M. Răducanu, *Câteva observări asupra edițiilor romanului ~ al lui ~*, „Vocea Tutovei”, XII, 1907, 45, 3–4; 46, 3–4; 47, 3–4; 48, 4; E. Lovinescu, ~ *despre sine însuși*, CVC, II, 1908, 3, 112–116; Lovinescu, *Critice*, I, 43–54; ***, ≈ *de ~ la a traie ediție*, S, IX, 1910, 3, 45; G. Panu, *Amintiri de la „Junimea” din Iași*, II, București, Noua tip. Brozer & Parzer, 1910, 284–314; Alex. Cusin, *O nouă ediție a operelor lui ~*, RUL, II, 1912, 177, 1–2; Octav Minar, *Un eveniment literar. Opere complete de ~*, RUL, II, 1912, 189, 1–4; ***, *O nouă ediție a operelor lui ~*, JML, IX, 1912, 9, 172; N. Zaharia, *Mihail Eminescu. Viața și opera sa*, București, Tip. și Stabilimentul de Arte Grafice George Ionescu, 1912, 263–274; ***, *Operele complete ale lui ~. Spre orientare*, RUL, III, 1913, 110, 7; ***, „Evenimentul”, XXII, 1914, 128, 2; C. Sp. Hasnaș, *O monstruoasă literatură*, FLR, III, 1914, 42–43, 355; V. B[ogrea], *O monstruoasă literatură*, NR, IX, 1914, 35, 4–5; Victor Anestiu, *Operele complete ale lui ~*, UVR, XXXII, 1915, 7, 6–7; C. Op[rescu], RMO, I, 1921, 8, 29–30; G. Ibrăileanu, *Edițiile lui ~*, ≈, VR, XIV, 1922, 5, 271–275; V. Moldovan, PTI, V, 1923, 12, 2; N. Zaharia, *Mihail Eminescu. Viața și opera sa*, București, Editura Librăriei Socec, 1923, 324–335; Haneș, *Ist. lit.*, 251–252; Ibrăileanu, *Scriptori*, 115–124; Lovinescu, *Critice*, II, 9–13; Lucian Boz, „Sărmanul Dionis” și ≈, FCL, IX, 1930, 337, 3; 341; 1; 3; Lucian Boz, *Demos. Fragment din*

- „Masca lui –”, „Mișcarea”, XXIV, 1931, 274, 1; G. Bogdan-Duică, *Scipione I. Bădescu și geneza* ≈, „Buletinul Mihai Eminescu”, II, 1931, 7, 101–108; I. E. Torcuțiu și Gh. Cardaș, *Studii și documente literare*, I, București, Bucovina, 1931, 315–318; 322; G. B[ogdan] – D[uică], *Relativ la* ≈, „Buletinul Mihai Eminescu”, III, 1932, 8, 49–50; Lucian Boz, *Eminescu. Încercare critică*, București, Institutul de Arte Grafice Slova, 1932, 28–33; D. Caracostea, *Opera lui Mihai Eminescu. Curs ținut în anul 1931–1932*, București, 1932; Iorga, *Inst. lit. cont.*, I, 141–142; Iorga, *Oameni*, I, 178–182; Dan Smântănescu, ≈: *Scrieri literare. Ed. comentată de D. Murărașu. Clasicii români comentați*, „Mișcarea”, XXVIII, 1935, 1257, 1; Dan Smântănescu, ≈: *Scrieri literare. Ed. comentată de D. Murărașu. Clasicii români comentați*, „Revista Societății «Tinerimea Română»”, LIII, 1935, 9, 350–352; N. Iorga, *Scrierile literare ale lui –*, editate în „Clasicii români comentați”, pref. de D. Murărașu, „Revista istorică”, XXI, 1935, 4–6, 171; Ion Tomuța, *Clasicii români comentați*: ≈, SDM, XII, 1935, 11–12, 177; Călinescu, *Eminescu I*, III, 183–191; IV, 9; 22–28; 37; 57; 87–88; 121; 146; 177; 201; V, Ion Breazu, ≈: *Scrieri literare și literatură populară, ed. îngrijite de D. Murărașu*, „Dacoromania”, VIII, 1936, 247–249; Paul I. Papadopol, ≈: *Scrieri literare, ed. comentată de D. Murărașu*, U, LV, 1938, 276, 6; D. Caracostea, *Artă cuvântului la Eminescu*, București, Tip. Bucovina I. E. Torouțiu, 1938, 175–176; Pompiliu Constantinescu, *Eros și Daimonion*, RFR, VI, 1939, 7, 84–99; Tudor Vianu, ≈, *prozator*, RVR, I, 1941, 1, 36–41; Călinescu, *Istoria*, 398–399; Loghin, *Istoria*, 288–290; Vianu, *Artă*, 101–110; Drăgan, *Istoria*, 237; Cioculescu – Streinu – Vianu, *Istoria*, 255–256; 268–270; Constantinescu, *Eseuri*, 125–146; Perpessiciu, *Mențiuni ist.*, 305–347; Teodor Vărgolici, *Considerații asupra prozei lui –*, SB, XII, 1961, 1, 52–59; Gh. Bulgăr, *Expresia poetică în proza literară a lui –*, LL, VI, 1962, 175–192; I. Rotanu, *Proza lui –*, GL, X, 1963, 10, 4; **, GL, X, 1963, 31, 2; E. Simion, *Însemnări despre universul prozei lui –*, LCF, VI, 1963, 19, 4; E. Simion, *Fantasticul în proza lui –*, GL, X, 1963, 48, 1; 7; 49; 7; L. Galdi, *Observații asupra prozei ritmice a lui –*, LL, VII, 1963, 257–267; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Mihai Eminescu*, București, E.T., 1963, 75; 85; 100; 102–103; 105–106; 112–115; 274; C. U., *Despre proza lui –*, O, I, 1964, 1, 10; Mihai Drăgan, *Proza lui –*, TR, VIII, 1964, 10, 1–2; 11, 8; 12, 9; 13, 9; 14, 5; **, *Proză literară de –*, „Crișana”, XIX, 1964, 67, 3; Mircea Anghelescu, ≈: *Proză literară*, „Munca”, XX, 1964, 5108, 3; VI. Streinu, ≈, *prozatorul narativ*, „Glasul patriei”, IX, 1964, 10, 2; M. Iordache, *Un important, eveniment editorial*, „Zorii noi”, XV, 1964, 5081, 2; Teodor Vărgolici, *Proza lui –. Însemnări pe marginea noii ed.*, LCF, VII, 1964, 8, 3; V. Iancu, ≈: *Proză literară*, TS, XIV, 1964, 3213, 2; G. Munteanu, *Proza literară a lui –*, „Scănteia”, XXXIII, 1964, 6270, 2; Lucian Dumbravă, ≈: *Proză literară*, IL, XV, 1964, 5, 105–110; Șerban Foartă, *Discuții despre proză*, O, I, 1964, 5, 119; I. Pantea, *Imaginea revoluționarului pașoptist în romanul ≈*, O, I, 1964, 5, 68–72; Virgil Ardeleanu, *Prozatorul*, ST, XV, 1964, 5–6, 66–83; Paul Georgescu, ≈: *Proza literară*, „România liberă”, XXII, 1964, 6107, 2; V. Vintilescu, *O ed. științifică a prozei lui –*, „Drapelul roșu”, XXI, 1964, 6045, 2; Mircea Tomuș, *Un mare romantic*, ST, XV, 1964, 5–6, 61–65; Ovidiu Papadima, *Proza literară a lui – într-o ed. științifică*, GL, XI, 1964, 27, 2; Simion Mioc, *Proza literară a lui –*, O, XV, 1964, 7, 64–68; Valeriu Ciobanu, ≈: *Proza literară*, RITL, XIII, 1964, 2, 487–493; Ion Gheție, ≈: *Proză literară. Ed. îngrijită de Eugen Simion și Flora Șuteu, cu un studiu introductiv de Eugen Simion*, LR, XIII, 1964, 6, 623–627; Eugen Simion, *Proza lui Eminescu*, București, E.P.L., 1964, 5; 10; 19; 21–80; 81; 91; 99–100; 133; 141; 175; 230; 241; 273–274; 276–279; 282; 287–289; 293; 298; 300; Virgil Ardeleanu, *Proza lui –*, ST, XVI, 1965, 2, 81–85; *Studii eminesciene (75 de ani de la moartea poetului)*, București, E.P.L., 1965, 22; 77; 186; 414; 425; 601–603; 606; Vianu, *Studii*, 219–220; **, CRC, I, 1966, 4, 6; Cioculescu, *Varietăți*, 207; 239–240; Georgescu, *Polivalenta*, 251; Constantinescu, *Scrieri*, II, 551–556; D. Murărașu, *Comentarii eminesciene*, București, E.P.L., 1967, 24; 60; 97–98; 126; 140; 184; 303; 323–324; 355; Vintilă Ivăncănu, *Proza lui –. I* ≈, LCF, XI, 1968, 25, 6; 26, 6; Andrei A. Lillin, *Proza literară a lui –. Noi perspective critice*, O, XIX, 1968, 6, 43–51; 7, 21–27; I. Crețu, *Mihai Eminescu. Biografia documentară*, București, E.P.L., 1968, 48–49; G. Ibrăileanu, *Studii literare*, București, E.T., 1968, 131–137; G. C. Nicolescu, *Studii și articole despre Eminescu*, București, E.P.L., 1968, 20; 38; 45–47; 95–96; 157; Alice Botez, ≈, *concepția despre roman și criza romanului*, LCF, XII, 1969, 6, 6; Al. Piru, *Proza lui –*, VR, XXII, 1969, 6, 76–87; Rodica Stafie, *Marginalii la arta de prozator a lui –*, ALMM II, 1969, 3, 8; Ardeleanu, *Proza poezilor*, 46–72; Călinescu, *Eminescu 2*, I, 237–241; II, 181; 186–188; 191; 200; 212; 224; 236; 256; 269–270; 444–451; Chendi, *Pagini*, 11–12; Ileana Oancea, *Proza lui –. Observații lingvistice*, AUT, S. Științe filologice, VIII, 1970, 117–122, G. C. Nicolescu,

- Structură, 327–328; Drăgan, *Aproximații*, 99–134; Vasile Drăgan, *≈ sau despre începuturile eminescianismului*, ALMM, III, 1971, 8–9, 6; G. Panu, *Amintiri de la „Junimea” din Iași*, II, București, Minerva, 1971, 292–325; Perpersicius, *Eminesciana*, București, Minerva, 1971, 164–211; Mihai Zamfir, *Proza poetică românească în secolul al XIX-lea*, București, Minerva, 1971, 209–245; *Studii eminesciene*, București, Albatros, 1971, 219–242; Mirela Roznoveanu, *Însemnări despre proza lui ≈*, TMS, VII, 1972, 8, 6; Virgil Cuțitaru, *Cărți și idei*, Iași, Junimea, 1972, 52–61; Fănică N. Gheorghe, *Mihai Eminescu. Analize și sinteze*, București, E.D.P., 1972, 146–157; 206–215; Rotaru, *O istorie*, I, 324; 396–398; Eugen Todoran, *Eminescu*, București, Minerva, 1972, 284–300; Vasile Drăgan, *≈ sau începutul eminescianismului*, CRC, VIII, 1973, 42, 5; Dumitrescu-Buşulenga, *Valori*, 11; 196–197; 275; 285; George Munteanu, *Hyperion*, I. *Viața lui Eminescu*, București, Minerva, 1973, 44; Piru, *Analize*, 81–102; *Ist. lit.*, III, 180–181; **, *Profil eminescian*, Deva, 1973, 229, 232; Gafița, *Fața*, 152; 158; 171–173; 176; 248; 271–275; G. Ibrăileanu, *Mihai Eminescu. Studii și articole*, Iași, Junimea, 1974, 106–112; Perpersicius, *Patru clasici*, 70–106; K. Popovici, *Eminescu. Viața și opera*, Chișinău, Cartea Moldovenească, 1974, 95–143; Tudor Vianu, *Mihai Eminescu*, Iași, Junimea, 1974, 260–268; Mugurăș Brânzei, *„Sărmanul Dionis” și ≈*, DLG, VII, 1975, 1–2, 5; Emanoil Bucuța, *≈, geniu romantic*, MS, VI, 1975, 1, 71; Dragoș Nisioiu, *Viziunea eminesciană a muntelui*, CRC, X, 1975, 36, 7; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, în *Caietele Mihai Eminescu*, III, 1975, 14–18; Bogdan-Duică, *Studii*, 199–206; Gh. Bulgăr, *De la cuvânt la metaforă în variantele liricii eminesciene*, Iași, Junimea, 1975, 63–67; Caracostea, *Studii*, 449–459; Ștefan Cazimir, *Stelele cardinale. Eseu despre Eminescu*, București, Eminescu, 1975, 13–14; 33–34; 48–49; 58; 60; 65; 69; 84; 87; 91; 104; Dan, *Proza*, 221–235; Vianu, *Opere*, V, 83–90; Călinescu, *Eminescu* 3, I, 252–256; II, 175; 181–182; 186; 197; 209–210; 222–223; 235; 256; 271; 457–464; Călinescu, *Opere*, XII, 239–243; XIII, 283; 288–290; 293; 302–303 314; 326; 338; 358; 371–372; 546–553; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Eminescu. Cultură și creație*, București, Eminescu, 1976, 28–29; 77; 81; 136–146; 155; 157; 160; 177–182; 212–218; 259–273; Ibrăileanu, *Opere*, III, 72–85; Vladimir Streinu, *Eminescu. Argezi*, București, Eminescu, 1976, 142–143; Petru Creția, *Personaje eminesciene în ipostaze necunoscute*, MS, VIII, 1977, 1, 28–36; D. Vatamaniuc, *≈ pe drumurile străbunilor*, MS, VIII, 1977, 1, 37–42; D. Vatamaniuc, *Din laboratorul prozei eminesciene. ≈ și revoluțiile*, MS, VIII, 1977, 1, 78–84; Petru Creția, *≈, alte pagini de proză*, MS, VIII, 1977, 3, 8–21; *Caietele Mihai Eminescu*, IV, 134; Fănică N. Gheorghe, *Mihai Eminescu. Analize și sinteze*, București, E.D.P., 1977, 243–259; 326–337; Mihai Eminescu în *critica italiană*, texte alese și traduse de Radu Boureanu și Titus Părvulescu, Iași, Junimea, 1977, 33–38; 172–174; Șerban Cioculescu, *≈: Opere*, VII. *Proza literară*, RL, XI, 1978, 2, 7; D. Vatamaniuc, „... sântele firi vizionare...” MS, IX, 1978, 2, 7–10; M. N. Rusu, *≈: Opere*, VII. *Proza literară*, AFT, XIII, 1978, 8, 2; George Munteanu, în *Eminescu după Eminescu*, Iași, Junimea, 1978, 42; Ioana G. Petrescu, *Eminescu. Modele cosmologice și viziune poetică*, București, Minerva, 1978, 93–94; 124–126; 152; 206; 211–212; 222; *Scritorii români; Dicționar; Dicționarul; Ist. lit. rom.*, 146; Gafița, *Studii*, 125; 144–147; 150; 231; 258–259; Ibrăileanu, *Opere*, VII, 65; Ibrăileanu, *Studii*, I, 405–410; I. A. Kojevnikov, *Mihai Eminescu și problema romantismului în literatura română*, Iași, Junimea, 1979, 99–108; D. Caracostea, *Arta cuvântului la Eminescu*, Iași, Junimea, 1980, 232–233; Iosif Cheie-Pantea, *Eminescu și Leopardi*, București, Minerva, 1980, 87–88; 136; Ibrăileanu, *Opere*, IX, 106, 129; Munteanu, *Istoria*, 255; 262; 285–286; 290–292; 313; 315; 319; 332. Mircea Braga, *Proza lui Eminescu sau universul concret al imaginărilor*, T, X, 1981, 1, 19–21; 24. Carmen Arneanu, *Aspecte ale titanismului eminescian*, DLG, XIII, 1981, 79–80, 12; Barbu, *Romanul*, 165–168; Iorga, *Eminescu*, 87–90; Martin, *G. Călinescu*, 218–219; Piru, *Istoria*, 128–129; Rusu, *Eminescu*, 334; Zalis, *Romantismul*, 200–201; 204–205; Zamfir, *Poemul*, 163; Petrescu, *Eminescu*, 137–138; 183–185; Perpersicius, *Eminesciana*, 186–202; Ciobanu, *Eminescu*, 40–97; Ioana Em. Petrescu, *Romanul naturilor catilinare*, TR, XXVIII, 1984, 24, 1, 4; Victor Atanasiu, „≈” – un roman antipativ, ARG, XX, 1985, 1, 8; Victor Atanasiu, *≈, proza literară*, ARG, XX, 1985, 8, 8–9; Iorga, *Istoria*, 154–155; Victorica Diaconescu, *Proza eminesciană – ipostază a imaginărilor arhitectonic*, LL, 1987, 2, 196–200; Ștefan Melancu, *≈ și Novalis – tentația romanului*, ST, XXXVIII, 1987, 6, 4–6; Felicia Giurgiu, *În eminescianul univers*, Timișoara, Facla, 1988, 38–39; 160–164; Vatamaniuc, *Eminescu*, 69–81; Vianu, *Arta*, 83; Dumitrescu-Buşulenga, *Eminescu*, 210–216, 262–265; Constantinescu, *Figuri*, 322–327; Mihai Drăgan, *Un roman poétique: Geniu pustiu (Génie solitaire)*, CREL, 1989, 2, 90–97; Perpersicius, *Eminesciana*, I, 142–154; Petraș, *Un veac*, 78; Popovici,

Studii VI, 82–219; VI. Streinu, *Eminescu, prozatorul narativ*, Iași, Junimea, 1989, 154; Traian Vedinaș, *Eminescu și Cantemir*, ST, XL, 1989, 10, 16; Ion Vlad, *Despre proza poetului*, ST, XL, 1989, 7, 25. □ Corin Braga, *Imaginar și halucinatoriu în poezia lui Eminescu*, ST, XXXIII, 1982, 6, 10; ***, *Eminescu, poet național*. Antologie, introducerea, note și comentarii, tabel cronologic de Gh. Ciompec, București, Eminescu, 1983; Ion Alex. Angheluş, *Obsesia insulei*, CRC, XVIII, 1983, 2, 3; Mihai Cimpoi, *De la Sărmanul Dionis la Melchiades*, ST, XXXIV, 1983, 1, 26; Lăzărescu, *Romanul*; George Munteanu, *Proza lui Eminescu reeditată științific*, RL, XVI, 1983, 13, 8; Murărașu, *Mihai Eminescu*. Viața și opera, București, Eminescu, 1983; Paleologu, *Alchimia*, 15–23; Petru Rezuș, *Mihai Eminescu*, București, Cartea Românească, 1983; Ștefanelli, *Amintiri*; Vintilescu, *Eminescu*; Zăciu, *Viaticum*; Iorga, *Istoria*; Simona Constantinovici, *Tendința reversivă a imaginarii*, O, XXXIX, 1988, 34, 7; Constantin Cubleşan, *Un tip de lectură*, ST, XXXIX, 1988, 9, 5–6; Cornel Munteanu, *De la „Sărmanul Dionis” la „Luceafărul”*, ST, XXXIX, 1980, 11, 8–9; N. Steinhart, *Scritorul și neamul său*, ST, XXXIX, 1988, 8, 14–15.

○ LĂZĂRESCU Alexandru Laerțiu, *Stroe Corbeanul*, foileton, v. *Stroe Corbeanul*, 1885.

○ MOVILĂ Maria, [V. A. URECHIA, Marie BOUCHER], *Lupu. Roman național*, apărut în f.rev. INF, I, 1870, nr. 148–167 (neterminat). Publicat mai întâi în lb. franceză, sub titlul *Loupo*, în „Revue moderne”, Paris, 1867, nr. 8–11. Roman picaresc, cu caracter de descoperire etnografică și pitorească a Moldovei, printr-o călătorie de la Iași la Slănic și în munții Ceahlăului.

◆ G. Bogdan Duică, *V. Alecsandri și ~*, CL, LIV, 1921, 12, 728–737; Șt. Cazimir, *Scrittoarea franco-română Maria Boucher*, AUB, s. Științe sociale–filologie, X, 1961, t. XXIII, 171–175, Gabriela Drăgoi, *Literatul V. A. Urechia*, ALIL, t. XXV, 1976, 167; Vistian G. Oia, *V. A. Urechia*, București, Minerva, 1979, 154.

PELIMON Al., *Matei Vodă la mănăstirea Sadova*, București, Tip. C. Petrescu și I. G. Costescu, 1870, 174 p. Reconstituire fantezistă a unui episod istoric din vremea lui Matei Basarab, legat de confruntarea dintre două partide boierești, cea a paharnicului Stratoaveanu, fidelă domnului, și cea a vistiernicului

Ghinea, șeful unei bande de răzvrățiți și răvniitor la domnie. Conflictul este complicat cu o dispută de ordin bănesc. Romanul abundă în răsturnări de situații, frizând adeseori melodramaticul și neverosimilul.

◆ G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 1, 169; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 172; Călinescu, *Studii*, 77–78, *Ist. lit.*, II, 589–592; Vărgolici, *Retrospective*, 42; Vărgolici, *Aspecte*, 103–104; 110–112; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 188.

○ POPESCU N. D., *Neagoe Basarab și meșterul Manole sau Zidirea mănăstirii Curtea de Argeș*, foileton, v. *Meșterul Manole sau Fundarea mănăstirii Curții de Argeș*, 1882.

1871

ARICESCU C. D., *Sora Agapia sau Călugăria și căsătoria*, București, Tip. Jon Weiss, 1871, 168 p. Satiră dezinvoltă a moravurilor monahale, pe fundalul evenimentelor de la 1848. „Călugărițele de la Vărațic și Agapia se întâlnesc cu monahii de la Neamț (după o corespondență), maicile se plimbă în trăsură cu doi și patru cai, iar maica Magdalena, cu țigăreta în gură, mână caii ca un jocheu englez” (G. Călinescu). Dialogurile sunt cinice. Firul narativ e întrerupt, la întâmplare, de comentarii și digresii, dar stilul dezinvolt și ironic îl anticipează pe Damian Stănoiu. Al. Piru sugerează o posibilă influență din romanul lui Paul de Kock, *La Soeur Anne*.

◆ Pop, *Conspect*, I, 120; Emil Procopiu, C. D. Aricescu, Câmpulung, Tip. Vlădescu, 1900, 12; Iorga, *Ist. lit.* XIX, II, 202–203; III, 111–112; Claudia Mihăilescu, *Opera lui ~*, „Revista arhivelor”, V, 1943, 2, 471; Iosifescu, *În jurul*, 209; Vărgolici, *Începuturile*, 98–104; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 176; Călinescu, *Studii*, 97–98; *Ist. lit.*, II, 594; *Istoria*, 488; Vărgolici, *Aspecte*, 59–60; *Dicționarul*; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 260.

○ M., *O săptămână la schitul Frumoasa* (ortografiat *Uă septemana la skitul Frumosa*), apărut în f.z. „Poporul”, I, 1871, nr. 2 (12 aug./3 sept.) – nr. 32 (5/17 dec.), în paginile 2–3 de jos. Sub inițiala M., cu care este

semnat, se ascunde un autor cu scriitură frumoasă, cu întinse cunoștințe literare și filozofice, animat de ideile reformismului liberal și de criticismul postpașoptist, posibil scriitorul moldovean George Radu-Melidon, autor al unor note de călătorie, precum *Călătorie în Moldova de Sus* (1856) și *De la Iași la Roman* (1857). Este unul din cele mai reușite romane apărute în epocă, de departe cel mai interesant sub raport ideatic și compozițional, comparabil cu *Geniu pustiu* al lui Eminescu și cu *Thalassa* lui Macedonski. Există și aici o filosofie implicată, dezvoltată din motivul geniului romantic, retras din lumea coruptă spre a face să funcționeze în singurătatea naturii modelul unei societăți productive, bazată pe muncă, justiție, credință și morală. Schitul Frumoasa, spre care se îndreaptă într-o zi de aprilie 186... eroul nostru, venit să petreacă sărbătorile Paștelui la munte, îi face impresia unei oaze de omenie și colectivism exemplar, căci oamenii au făcut locul roditor, cărând pământ fertil sus, cultivând rășca, exploataând pădurea și bogățiile sale, prin deschiderea unei fabrici de sticle și de îmbuteliere a apelor minerale. Călugărul Onufriu, refugiat aici după o deziluzie în dragoste, a devenit un fel de Popa Tanda al locului, învățând oamenii să trăiască în cinste și puritate, dar și să se bucure de avantajele unei vieți bine organizate comercial. Prin popasurile de pe Bistrița și Tazlău este surprinsă viața grea a țăranului de la munte, aflat la discreția arendașilor și politicienilor minciñoși, a relelor ce provin din dezunire și lipsa de organizare (lipsa de școli, de spitale, primării și de îndrumare publică, cu o lege a drumurilor – „bici” pentru săteni și alte „monstruoșități administrative”). Romanul nu se bazează atât pe acțiune, cât pe apelul la formula romanului-eseu, imaginând drept erou un picaro luptând cu vitregiile naturii, care ia act de durerea oamenilor, dar și de bucuriile oferite de o natură extraordinară de generoasă (se anticipă aici ceva din genul de scrieri în care va excela Calistrat Hogaș). Alcătuit din alternarea unor observații directe cu dese racursiuri temporale, cu comentarii de ordin politic și filozofic și frumoase de-

scrieri de natură, romanul devine pe alocuri un adevărat poem în proză, cu evocări plastice, pline de culoare. Iată un singur exemplu: „Cerule era fără lună. Stelele liniștite se aprindeau una câte una în aerul brumos, semănând a ochi de flacără și întunecați nori de sidex ce se pierdeau spre occidente”. Impresia de tărâm geologic original e întărită de bogata vegetație sălbătică prin care se creează sentimentul romantic al izolării: „Împrejurul meu o luxoasă vegetațiune mă împresura. Curpeni albi și viță sălbatecă se încolăceau pe trunchiul paltinilor și arțărilor și forma niște hățșuri dese și o albă nepătrunsă și ca atâmată în aer. Ghirlande de iederă împresurând tulpinele și crăcile jugaștrilor și păduceilor, formând o draperie prin care se strecurau razele tremurătoare ale soarelui... Mușchi vechi se zăreau pe acoperișurile caselor, o tăcere solemnă de început de lume domnește în acest Eden naturistic”, în care viața sănătoasă a oamenilor de la munte, al cărui prototip îl reprezintă Păun Măciucă pândarul, e evocată cu înțelegere și dragoste: „Săteanul de la munte nu e niciodată mizerabil; deși este sărac”. După ce este analizat cu lux de amănunte raportul individ-stat se trece la formularea unor interesante considerații filozofice legate de raportul *viață-moarte* și de menirea omului în societate. Idealul îl vede în imitarea vieții albinelor, care oferă modelul exemplar de organizare naturală, pe care l-ar putea urma și omul, propovăduind, după cuvântul lui Onufriu, existența în credință, în muncă și respect pentru aproapele tău. Afirmând că „O călătorie pentru spiritele sensibile este un încântământ”, romanul reafirmă credința în valorile perene ale spiritului uman într-un chip care-l fac deosebit de agreabil și atractiv, meritând a fi reeditat cât mai curând, ca moment exemplar pentru estetica romanului de tip romantic de la mijlocul secolului trecut.

MYLLER Th. A., *În lassy*, București, Tip. Ioanovici, 1871, 188 p. Roman de epocă, prezentând aspecte din viața social-politică a Iașilor de la mijlocul veacului trecut. O bandă de tâlhari, condusă de „baronul” Gh. Ciorchinidi, terorizează orașul. Acțiunile ei sunt

demascate de tânărul Alexandru Dolcinescu, logodnicul fiicei boierului Arborescu, care dobândește astfel încrederea totală a familiei fetei. Evidente reminiscențe din romanul lui Léon Gozlan, tradus la noi sub titlul *Misterele țințirului Per-Lazeș*, de Smaranda Atanasiu, în 1853.

◆ Rosetti, *Dicționarul*, 135; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 114–115; Ilie Popa, *Tătărașul descris în romanul = de ~ apărut în 1871*, IIS, IV, 1939, 6; C. Săteanu, *Mușchetarii literaturii române moderne*, Iași, Tip. Presa bună, 1939, 74–79; 590–592; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 100–104.

○ POPESCU N. D., *Domnul codrilor și Domnul orașelor sau Miu căpetenia de haiduci*, foileton v. *Miu haiducul*, 1881.

1872

GRANDEA Grigore H., *Fulga. Roman original*, Turmu-Severin, Tip. Const. M. Georgescu, Macinica și Samitca, 1872, 174 p. Cu o dedicație lui M. Kogălniceanu și cu o introd. semnată de autor. Apărut, mai întâi, într-o primă variantă, cu titlul *Ideal și real*, în f.z. MOF, V, 1869, nr. 175–212. Primele șase capitole sunt revăzute și republicate în f.rev. AP, III, 1871, nr. 1–15. Reluat, într-o a patra variantă, în f.z. CB, I, 1875, nr. 34–59, și în f.z. RB, IV, 1881, nr. 410–445. Reluat fragmentar: *Zamfira nebuna*, „Foaia populară”, III, 1900, 13, 2; *Zamfira nebuna*, UVR, IV, 1891, 3, 2. Varianta ultimă, (cea din RB, se va publica în volum, în 1885, sub titlul *Fulga sau ideal și real*. Roman liric, scris în tonuri de exaltare romantică, tratând cazul unui inadaptat, poetul Costin Fulga. Acesta nutrește o iubire torturantă, voluptuoasă, pentru tânăra Zoe. Pierzând-o, pleacă să lupte pentru cauza grecilor răsculați împotriva stăpânirii otomane. Romanul prezintă unele similitudini de concepție cu scrierea lui Alphonse Karr, *Sous les tilleuls* (1832) și cu *Werther*, al lui Goethe. La apariție, a stârnit o lungă discuție în presă.

▼ * București, 1873; București, Imprimeria Statului, 1875; *Fulga sau ideal și real*, București, Tip. Govora, 1885; *Fulga sau ideal și*

real, București, Editura Tipo-Litografiei Dor. P. Cucu, 1887; *Fulga sau ideal și real*, București, Editura Librăriei Leon Alcalay, 1909; *Fulga sau ideal și real*, București, Editura Librăriei Leon Alcalay, 1919. Reprodus în: *Scrieri*, pref., text ales și stabilit, note de Pavel Tușui, București, Minerva, 1975.

◆ George Marian, *O iarnă literară*, PSS, IV, 1871, 1, 2–3; A. D. Xenopol, CL, VI, 1872, 8, 324–328; N. F. Bădescu, TLȘ, I, 1872, 13, 1; V. D. P., *Despre cartea d-lui ~*, PSS, VIII, 1875, 271; Pop, *Conspect*, I, 165; Constantin Mille, „Lupta”, IV, 1877, 343; X., ~, „Independențitul”, II, 1892, 145, 1; * *, „Scânteia”, I, 1883, 18, 137; Al. Antemireanu, ~, E, III, 1897, 629, 1; Martial, ~, „Revista modernă”, I, 1897, 6, 2; * *, „Revista literară”, XVIII, 1897, 30; * *, GT, LXXII, 1910, 65, 3; M. Dragomirescu, CVC, IV, 1910, 4, 269–270; Paul I. Papadopol, ~, CGC, III, 1938, 50, 2; Călinescu, *Istoria*, 318–319; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 1, 183–184; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 172; Călinescu, *Studii*, 140–159; Zăciu, *Masca*, 418; P. Tușui, ~ și *E. Sue*, R, VII, 1970, 4, 16; Rotaru, *O istorie*, I, 274; Vărgolici, *Aspecte*, 52–55; Valentin F. Mihăescu, *Un scriitor de tranziție*, LCF, XVIII, 1975, 21, 2; Martira Bogdan, *Un ecou întârziat al pașoptismului, romanele lui ~*, RITL, XXIV, 1975, 1, 115; M. Cosmescu, ~, *Scrieri*, LL, 1976, 1, 239–240; Pavel Tușui, *Grigore H. Granda*, Craiova, Scrisul Românesc, 1977, 184–196; Iliescu, *Proza*, 56–57; *Dicționarul*; Nicolescu, *Zamfirescu*, 159; Mihai Dascal, *Asupra tipologiei romanului românesc*, CL, LXXXVIII, 1982, 3, 7; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 184–194.

○ POPESCU N. D., *Bujor haiducul*, foileton, v. *Bujor haiducul*, 1882.

○ POPESCU N. D., *Dragostea străinilor și patriotismul ambițioșilor. Episod istoric din vremea lui Ștefan cel Mare și Radu cel Mare*, apărut în CALR, 1872, 1–70. Intenționa să dezvolte textul, sub titlul *Ștefan Vodă cel Mare*, după cum reiese din anunțul de pe coperta vol. *Amasoana de la Rachova* (1889). Scurt roman istoric.

○ POPESCU N. D., *Junețea lui Mihai Bravul, domnul românilor*, foileton, v. *Junețea lui Mihai Viteazul*, 1895.

1873

❖ **ALECSANDRI Vasile**, *Dridri*. Text păstrat la B.A.R., ms. 817, filele 28–51, ms. 4710, filele 12–18, și ms. 2253, filele 64–66. A apărut mai întâi în f.rev. RC, I, 1873, nr. 3–4 (neterminat). Ulterior, poetul a adăugat romanului, sub formă de parte constitutivă, fragmentul *Un epizod din 1848*, din CL, III, 1869, 4, 57–65. Atât părțile publicate, cât și cele inedite, au fost reunite pentru prima oară în volum în 1904. Roman de observație socială și psihologică, cu tentă sentimentală. Influențe vizibile din Paul Kock și Alphonse Karr. Prima parte își plasează acțiunea în Franța, unde se urmărește viața și ascensiunea fulgerătoare a unei tinere actrițe, Marie Angélique Chataigne, alias Dridri, care reușește să se impună profesional datorită protecției binevoitoare a contelui Farol, căruii îi devine amantă. Continuă, în noua situație, să rămână un caracter pur și ales, lucru dovedit atât prin atitudinea față de rivala sa Estera, cât și prin aceea față de conte, ajuns între timp sărac. Cea de a doua parte a romanului transferă acțiunea în Moldova, pe vremea revoluției de la 1848. Într-o devălmășie romantică de scene avântate, ne sunt înfățișați boieri și țărani ce luptă alături pentru cauza nobilă a revoluției. În urma eșecului ei, tânărul poet Vali, alias naratorul, este silit să se exileze la Paris. Ultima parte face legătura între episoade printr-un schimb de scrisori între protagoniști. „În ≈, roman abia început, notabil este stilul de epocă. [...] Cu un surprinzător simț de lux, autorul pastelelor chineze face înaintea lui Macedonski imnul feericului de interior modern” (G. Călinescu).

▼ Ed. îngr. de Georgeta Rădulescu-Dulgheru, antologie de Tudor Păcurariu, repere istorico-literare de Daniel Nicolescu, București, Minerva, 1987. Reprodus în: *Opere complete*, III. *Proză*, III, București, Socec, 1875; Minerva, 1904; *Opere complete. Proză*, București, Minerva, 1910; *Proză*, ed. îngr. și pref. de Alexandru Marcu, Craiova, Scrisul Românesc, 1930 (alte ed.: 1939, 1943); *Opere alese. Proză*, cu un studiu intr. de Gabriel Drăgan,

București, Cugetarea, 1941; *Călătorie în Africa*, ≈, ed. îngr. de G. C. Nicolescu, introd., de C. Ciopraga, București, E.S.P.L.A., 1960; *Proză*, ed. îngr. și pref. de G. C. Nicolescu, București, E.P.L., 1966; *Opere*, IV, *Proză*, text ales și stabilit, note și variante de Georgeta Rădulescu-Dulgheru, București, Minerva, 1974; *Opere. Proză*, III, București, Minerva, 1977; *Opere*, III, Chișinău, Literatura artistică, 1977; *Proză*, text ales și stabilit de Georgeta Rădulescu-Dulgheru, pref. și tabel cronologic de Cornel Regman, București, Minerva, 1984. Fragment: *Un epizod din 1848*, în *Opere complete. Proză*, București, Socec, 1876.

◆ N. Petrașcu, *Vasile Alecsandri*, București, Socec, 1894; Iorga, *Ist. lit. XIX*, II, 50–54; 135–151; III, 318–330; N. Zaharia, *Vasile Alecsandri. Viața și opera*, București, Institutul de Arte Grafice Flacăra, 1919, 116; Lovinescu, *Critice*, X, 125–184; G. Bogdan-Duică, *V. Alecsandri. Povestea unei vieți*, București, Cultura Națională, 1926, 53; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 52–56; 102–103; 170–180; 305–308; N. Petrașcu, *Iceane de lumină*, I, București, 1935, 29–42; Munteanu, *Panorama*, 33–38; Const. Ciopraga, *Proza literară a lui ~*, AUI, s. Științe sociale, t. I, 1955, 1–2; V. Koroban, *Vasile Alecsandri*, Chișinău, Cărtea Moldovenească, 1957, 52; Paul Cornea, ~ *ca prozator*, CNT, 1965, 38, 3; Al. Piru, *Prozatorul*, VR, XVIII, 1965, 9, 86–88; G. Călinescu, *V. Alecsandri*, București, E.T., 1965, 114–115; G. C. Nicolescu, *Proza lui ~*, LL, XII, 1966, 122–123; Cioculescu, *Varietăți*, 188–192; Constantinescu, *Scieri*, I, 20–23; *Ist. lit.*, II, 485; Streinu, *Pașini*, I, 374–376; Vianu, *Scritori*, I, 34–36; Paul Cornea, *Armonia și arta narațiunii*, LCF, XIV, 1971, 28, 4; Dana Dimitriu, *Prozatorul*, RL, IV, 1971, 29, 12; N. Manolescu, *Ingenuitatea prozei*, RL, IV, 1971, 30, 13; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, ~ și valorile prozei românești, CNT, XXV, 1971, 30, 3; Vianu, *Opere*, II, 623–626; Ion Roman, *Orizonturi și repere*, București, Albatros, 1973, 87–108; *Dicționar: Dicționarul*, Săndulescu, *Portrete*, 26–52; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 8–143; Tudor Păcurariu, *Superioritatea prozatorului*, LCF, XXXI, 1988, 3, 6.

○ **GHICA Pantazi**, *Marele vistier Căndescu. Nuvelă istorică*, apărută în f.rev. RC, I, 1873, nr. 1–4. Deși intitulată de autor „nuvelă”, scrierea poate fi socotită, prin proporții și prin

acțiune, drept roman, cum a și fost considerată, în epocă, de unii comentatori (Șt. Sihleanu). Narațiune istorică inspirată din domnia lui Mihnea al III-lea, instalat ca domn de către turci, în 1658 (după mazilirea lui Constantin Vodă Basarab).

◆ Șt. Sihleanu, ROM, XVI, 1873, 22 iulie, 3; ♦*, F. XVII, 1882, 50, 605; Călinescu, *Studii*, 167; T. Maiorescu, *Critice*, antologie și pref. de Paul Georgescu, București, E.P.L., 1966, 155; Rotaru, *O istorie*, I, 266; *Dicționarul*; Diaconescu, *Ghica*, 200–205.

○ **GRANDEA Grigore H.**, *Aurel*, apărut în f.rev. TRC I, 1873, nr. 1–6. Roman epistolar. Conține scrisori adresate de erou, un amic al autorului, iubitei sale Eliza, motiv pentru care cei doi se bat în duel.

◆ Pop, *Conspect*, I, 166; Pavel Țugui, ~ și E. Sue, R, VII, 1970, 4, 16; Martira Bogdan, *Un ecou întârziat al pașoptismului: romanele lui ~*, RITL, XXIV, 1975, I, 119–120; Pavel Țugui, *Grigore H. Grandea*, Craiova, Scrisul Românesc, 1977, 196–198; Nicoliescu, *Zamfirescu*, 159–161.

NEGRUZZI Iacob C., *Mihai Vereanu*, Iași, Tip. Națională, 1873, 342 p. Apărut mai întâi în f.rev. CL, VII, 1873, nr. 1–9; VIII, 1874, nr. 11. Reprodus fragmentar: ≈, TLR, XXIV, 1876, nr. 73–76. Roman de moravuri, cu tentă realistă, în stilul „copiilor după natură”. Mihai Vereanu, întors de la studii din Germania, ia contact, în mediul provincial de acasă, cu lipsa de scrupule a unor oameni ca Soloiu, cu nestatornicia unor femei ca Adela Balur, sau cu destinul nefericit al Lucreției Sârbu, fata de care se îndrăgostise în Italia. Dezamăgit, preferă solitudinea și liniștea într-o mănăstire. „Romanul ≈ în partea mai acceptabilă e tot o copie, zăgrăvind mentalitatea bătrânilor (generalul Vereanu, cocoana Sevastița, cocorul Sândulachi) în legătură cu căpătuirea celor tineri. Încolo, aventura lui Mihai, care regăsește în țară o pretinsă italiancă, întâlnită la Veneția, și descoperă că e sora lui, fiică a unei foste iubite a tatălui său, este senzațională și în stilul prozei lui Alexandri” (G. Călinescu).

▼ Reprodus în: *Scrieri complete*, III, București, Socec, 1895; *Scrieri*, I, ed. de Radu

Nestorescu și Nicolae Mecu, cu o pref. de N. Mecu, București, Minerva, 1980.

◆ Iosif Nădejde, *Istoria limbei și literaturii române*, Iași, Tip. Șaraga, 1886, 472; XXX, ~, F, XXVI, 1890, 7, 74; Intim, ~, „Evenimentul literar”, I, 1894, 4, 1; Iorga, *Ist. lit. cont. I*, 122; C. Săteanu, *Figuri din „Junimea”*, I, București, Tip. Bucovina, 1936, 63; Cardaș, *Istoria*, 312; Călinescu, *Istoria*, 379; Cioculescu – Streinu – Vianu, *Istoria*, 217; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 165; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 4, 760; Iosifescu, *În jurul*, 252; Pompiliu Marcea, ~, LL, 1965, 191–193; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 175; Zăciu, *Masca*, 418; Mircea Anghelescu, ~ scriitor, „Revista bibliotecilor”, XXI, 1968, 1, 5; George Mirea, ~, R, V, 1970, 12, 14; Al. Piru, *Umorul lui ~*, RL, 1971, 2, 13; D. Florea-Rariște, CL, ~, 1971, 4, 83–84; *Ist. lit.*, III, 57; Vărgolici, *Aspecte*, 77; Gafița, *Fața*, 53; Florin Manolescu, *Copiile de pe natură ale lui ~ și I. L. Caragiale. O relație de anticipare*, RITL, XXVI, 1977, 2, 189–196; Iliescu, *Proza*, 45–53; *Dicționar*; *Dicționarul*, George Muntean, *Reeditarea lui ~*, RL, XIV, 1981, 33, 10.

PELIMON Al., *Un funcționar sinucis. Fratele și sora*, București, Tip. Națională C. N. Rădulescu, 1873, 224 p. Roman aparținând liniei sociale a romanului de mistere, construit pe confesiunile a doi frați, Ioniță și Zinca. Cel dintâi, îndrăgostit de fiica unui mare arendaș, trăiește dureros tragedia refuzului. Debusolat, își părăsește slujba de arhivar, jucând cărți și trăind într-o companie dubioasă. Ruinându-se, se sinucide. Fondul său sufleteș bogat este pus în adevărata lumină de relatările surorii sale, Zinca. Romanul se reține prin încercarea autorului de a-și lărgi câmpul de observație, oferindu-ne aspecte ale vieții transilvănene din orașele Sibiu, Mediaș, Brașov.

◆ G. Călinescu, *O sinucidere la șosea*, NA, II, 1947, 432, 1–2; Vărgolici, *Începuturile*, 74; Vărgolici, *Aspecte*, 57–59; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 104–107; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 196.

POP-FLORANTIN Ion, *Romeo. Roman original*, Iași, Tip. „Buciumului Român”, 1873, 110 p. Într-un stil cam dezlânat și cu personaje nu destul de pregnante, ni se prezintă un

caz de injustiție, plasat într-un ev mediu tulbure. În urma intrigilor lui Trunca, Gore Romeo Tulianu este discreditat și pierde iubirea Mirandei, dar în final adevărul iese la lumină și Romeo redobândește pretuirea conțetăenilor și dragostea celei pentru care se sacrificase.

◆ Rosetti, *Dicționarul*, 153; Iorga, *Istoria lit. cont. I*, 121–122; Predescu, *Enciclopedia*, 673; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 4, 761; Gafița, *Fața*, 55; Maștei, *Personalități ieșene*, III, 267–269; *Dicționarul*.

○ **POPESCU N. D.**, *Constantin Brâncoveanu*, foileton v. *Constantin Brâncoveanu*, 1885.

* **POPESCU N. D.**, *Iancu Jianul, căpitanul de haiduci*. București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1873, 140 p. Apărut mai întâi, sub titlul *Iancu Jianu*, în CALPT, 1869, 1–51. Primul dintr-o serie de romane haiducești, dedicate cunoscutului erou popular, foarte citite și gustate în epocă, ce l-au impus pe autor drept „cel mai citit scriitor român, [...] părintele literaturii noastre poporaniste, amestec de epică populară și de idealizare patriotico-istorică” (N. Iorga). La rândul său, Gala Galaction, referindu-se la această epocă și acest gen de literatură, declara: „Pe vremea aceea, *Iancu Jianu*, *Graur Vulpoi*, *Bostan*, *Mina haiduceasa* erau cele mai fermecătoare cărți din lume”.

▼ București, Editura Librăriei H. Steinberg, [1881]; București, Alcalay, 1887; Brașov, Editura Librăriei Ciurcu, 1893; București, Editura H. Steinberg, 1912 (alte ed.: 1913, 1916); București, Cultura Românească, 1929.

◆ Gala Galaction, *Goldștein Marcu*, „Înfrățirea”, I, 1919, 19, 1; **, *Un scriitor popular* –, LMR, II, 1920–1921, 732–733; N. Iorga, *O mai veche convorbire cu* –, GAC, X, 1940, 3–4, 1; Pillat, *Mozaic*, 94; *Dicționarul*; *Dicționar*.

○ **POPESCU N. D.**, *Mihnea-Vodă cel Rău (1508–1510). Nuvelă istorică-fantastică originală*, apărută în „Calendar pentru români”, 1873, 1–87. Cu o dedicație lui Al. Odobescu. Considerată ulterior drept roman, conform informației conținute de coperta vol. *Ama-*

soana de la Rachova (1889). Scurtă narațiune istorică. Despre acest gen de roman, G. Călinescu scria: „Aceste scrieri nu sunt de fantezie curată, cum s-ar crede, ci cu documentație, însoțite câteodată de scurte priviri istorice”.

❖ **SLAVICI Ioan**, *Revoluția din Pârlești. Roman tragicod în cinci părți, scos din niște manuscrise de la Ispania și alcătuit după cel mai nou sistem, dat fiind întru cinstea și mărirea celor întru toate deopotrivă între sine*, apărut în f.rev. „Gura satului”, XII, 1873, nr. 14–24. Roman umoristico-satiric, inspirat din viața românilor transilvăneni, ale căror drepturi politice sunt nesocotite de autoritățile. Astfel, în orașul provincial Pârlești, unde trăiesc împreună români și maghiari, orice încercare a celor dintâi de a se organiza e privită de cei din urmă ca o revoluție și o reînviere a vremurilor lui Horea. Autoritățile locale, în frunte cu vicecomitele Rabiatoșy, nobil „de Spaima”, secondat de Frikosy, „nemeș de Frica”, de Csehfy și Pungulányi, trăiesc adevărate momente de groază la auzul unor știri alarmiste despre intențiile, mai mult decât pașnice, ale juristului român Iuniu Tuluiu Marcu Brutu Catone August Spulberu, supranumit „anteluptătoriu național”. Reputația lui Iuniu se întemeiază în realitate pe faptul că era „născut dacoromân, fuma tutun din România, nu purta pinteni și mustăți cătrănite”, ci „clăbăț à la Mihai Viteazul”. Scrierea lui Slavici se inspiră dintr-un fapt real, trăit de autor, căruia îi dă proporții de farsă, temă reluată în schițele *Laturomachia* (1875) și *Crucile roșii* (1876).

▼ Reprodus în: *Opere*, VIII, ed. apărută sub îngrijirea unui colectiv, București, Minerva, 1976.

◆ I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, II, București, Tip. Bucovina, 1932, 208; 213; Ion Breazu, *Prefață la* –, *Nuvela*, I, București, E.S.P.L.A., 1958, 6–7; Iosif Pervain, *Studii de literatură română*, Cluj, Dacia, 1971, 438–441; Livia Grămadă, *Presa satirică românească din Transilvania. 1860–1918*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 84–85; D. Vatamaniuc, *Note la* –, *Opere*, VIII, București, Minerva, 1976, 904–907. □ F. Aderca, *De vorbă cu d. –*, MSL, II, 1925, 12, 1–2; Eufem Mihăileanu, CP, III, 1925, 105, 1;

Alexandru Hodoș, *A murit* ~, TN, VI, 1925, 1073-1074; A. de Herz, ~, DMN, XXI, 1925, 6736, 3; Tudor Teodorescu-Brașiște, ~, AU, V, 1925, 1138, 2; Gh. Adamescu, *Opera lui* ~, AU, V, 1925, 1138, 2; Scarlat Struțeanu ~. *Omul și scriitorul*, MSL, II, 1925, 42-43, 1-2; N. Iorga, ~, UVR, XLI, 1926, 35, 2; Dem. Theodorescu, *Un an de la moartea lui* ~, DMN, XXII, 1926, 7075, 3; Bogdan Varvara, *Clasicii români comentați*, ADV, XLIII, 1930, 14245, 2; *~*, ~ *romancier*, ALA, XVIII, 1937, 869, 7-8; G. Dăianu, *Literatura regiunilor de contact etnic.*, ~ și J. Knittel, RFR, XIII, 1946, 12, 151-153; J. Popper, ~, VR, I, 1948, 3-5, 337-358; Petru Comarnescu, *Reconsiderarea clasicilor noștri. Note în jurul reeditării lui* ~, U, LXVI, 1949, 121, 2; Ioan Massoff, ~, U, LXVII, 1950, 193, 1; Ion Pănzeanu, ~, AL, I, 1950, 9, 124-128; D. Florea Rariște, *Aspecte inedite din viața lui* ~, TR, I, 1957, 3, 9; I. Pervain, *Câteva manuscrise ale lui* ~, TR, II, 1958, 8, 7; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 4, 764-767; I. Peltz, *Amintiri despre* ~, MZ, VI, 1962, 272, 1; 4; I. D. Bălan, ~, REVR, XIX, 1965, 3, 110-112; Breazu, *Studiul*, I, 484-524; Nicolae Balotă, *În lumina amintirilor*, LCF, XVI, 1973, 3, 7; Savin Bratu, *Alături de marii clasici*, LCF, XVI, 1973, 3, 7; Dan Cristea, *Voință și iubire*, LCF, XVI, 1973, 3, 7; Emil Manu, *Proza tor modern*, LCF, XVI, 1973, 3, 7; Al. Săndulescu, ~ și *romanul românesc*, LCF, XVI, 1973, 3, 1; Pompiliu Marcea, ~ - *destinul operei*, LCF, XVIII, 1975, 33, 1; 3; Gheorghe Suciu, *Modernitatea scriitorului*, LCF, XVIII, 1975, 33, 3; Anton Cosma, ~ și *romanul nostru modern*, VTR, V, 1975, 11, 8-9; 12, 8; VI, 1976, 1, 8; 2, 11; I. Cheie-Pantea, ~ - *un scriitor reprezentativ*, AUT, s. Științe filologice, vol. XIV, 1976, 181-186; Cornel Robu, *Omul și opera*, TR, XXIII, 1979, 16, 7; Șerban Cioculescu, ~, *romanele vieții*, RL, XIII, 1980, 13, 7; Radu Săplăcan, ~, ALT, 1980, 72-76. Constantin, *Studii*, 246-249; Ion Oarcăsu, ~, *omul baricadei*, TR, XXVI, 1982, 15, 4; Aderca, *Contribuții*, I, 1938, 199-204; Ion Oarcăsu, ~ - *portret sumar*, ALT, 1984, 13-15; Nadia Osipova, ~ și *Rebreanu - structuri epice și sociale*, RITL, XXXIII, 1985, 4, 80-83; Perpessicius, *Scriitorii români*, II, antologie de Andrei Roman, București, Minerva, 1986, 132-136; I. Negrilă, *Însemnări*, 29-37; Călin Căliman, *Triumful unui artist cetățean*, CNT, 1988, 41, 11; Voicu Lăscuș, ~ *despre generația de la 1848*, ST, XXXIX, 1988, 12, 52; Iulian Negrilă, ~ - *mărturisiri epistolare*, O, XL, 1989, 50, 4.

VULCAN Iosif, *Sclavul amorului*, I-II, Budapesta, Tip. Kocsi, 1873, 224 + 224 p.;

III, Budapesta, Tip. Kocsi, 1875, 212 p. Apărut mai întâi pe coli separate, ca supliment la numerele obișnuite ale rev. F, timp de doi ani (1873-1874). Deși a apărut în afara frontierelor țării, prin autorul său, descoperitorul lui Mihai Eminescu, se integrează culturii naționale. Roman de senzație, cu o intrigă stângaci condusă și plină de năivități. Se folosește trucul autenticității, romanul fiind prezentat ca reconstruire a unui caz luat dintr-un dosar judiciar. Tânărul Mircea Tertulian e arestat și acuzat pe nedrept de jaf și răpire de către un comisar ticălos, căpetenia unei bande de tâlhari. Eroul, scăpat de la închisoare de camerista fetei iubite, are posibilitatea să-i demaște pe bandiți. Romanul e interesant ca fenomen de sociologie literară, atestând pătrunderea literaturii de senzație la românii ardeleni.

◆ Ion Breazu, în vol. *Povestitori ardeleni și bănățeni până la unire*, antologie și pref. de Ion Breazu, Cluj, Tip. Cartea Românească, 1937, 2; Vasile Vartolomei, *Mărturii culturale bihorene*, Cluj, Tip. Tribuna Ardealului, 1943, 179; Al. Crișan, *Familia (1865-1906). Contribuții monografice*, Timișoara, Facla, 1973, 21; Drimba, *Vulcan*, 280-281; Gașița, *Fața*, 57; Mircea Popa, *Profil de romancier*, F, XIII, 1977, 9, 9; *Dicționarul*; Popa, *Tectonica*, 201-203; Barbu, *Romanul*, 15; Mihai Dascal, *Personajul romantic românesc din secolul al XIX-lea*, RITL, XXXI, 1982, 4; 27-38.

1874

ARICESCU C. D., *Girosella*, București, Tip. Națională, 1874. Deși aparent scrierea reprezintă o traducere după Constance Eglantier (tr. de N. N. - conform foii de titlu), M. N. Rusu arată recent că ≈ e un roman original, camuflat. „Cert este însă că ≈ nu este o traducere, ci, dimpotrivă, un roman românesc, poate primul roman românesc, în care structura sa, ambiționând problematica stendhaliană și balzaciană a iubirii, este formată dintr-un schimb de scrisori între personaje, fragmente de *jurnale intime*, *însemnări de călătorie*, *versuri*, *acrostihuri* (obsesia lui ~!), *criptograme florale* și chiar *numerice*, recenzii, disertații despre magnetism, curiozități de

almanah și un număr impresionant de citate și nume de autori care au scris despre iubire, de la Dante la George Sand, de la Platon la Darwin, de la Euclid la Flammariion. Aspectul de roman-colaj al narațiunii nu lasă nici un dubiu asupra faptului că ~ a fost preocupat să modernizeze schema clasică a romanului românesc, în defavoarea, firește, a materiei epice substanțiale". Păreră aceasta este însă discutabilă.

◆ M. N. Rusu, *O năvelă inedită și un roman necunoscut de ~*, AFT, XII, 1977, 10, 9. * * *, *Giroșella sau un roman cu cheie*, ARG, XXI, 1986, 2, 5.

○ POPESCU N. D., *Banul Mărcine*, foileton, v. *Banul Mărcine*, 1889.

○ POPESCU N. D., *Maria Putoianca*, foileton, v. *Maria Putoianca*, 1892.

1875

DIMITROPULO G., *Batista cea albă. Narațiune originală*, București, Tip. Națională, 1875, 76 p. Cu o dedicație către Ioan C. Cantacuzino și un cuvânt introductiv semnat de autor. Din ultimul aflăm că scriitorul este un grec stabilit în România, care, în urma unei călătorii întreprinse în Italia, fiind impresionat de destinul familiei baronului Lionel de Padova, a transpus epic câteva episoade din viața acestuia. Narațiunea, care prin întindere și subiect poate fi considerată drept un mic roman senzațional, abundă în întâmplări neverosimile (sinucideri, asasinat, răpiri) și scene lacrimogene, localizate nu numai în Italia, ci și în Franța și Anglia.

* FUNDESCU I. C., *Care e cea mai culpabilă?*, 1875. Anunțat pe coperta romanului *Scarlat*, 1875.

◆ ~, *Scarlat*, București, Tip. Națională C. N. Rădulescu, 1875.

FUNDESCU I. C., *Scarlat. Roman original*, București, Tip. Națională C. N. Rădulescu, 1875, 130 p. Apărut mai întâi, sub semnătura *Eu*, în f.r.v. „Ghimpele”, X, 1867, nr. 30–42.

La publicarea în vol. romanul a fost revizuit și s-a renunțat la unele capitole, cum ar fi cel intitulat *Unde duce unele amoruri*, începându-se direct cu cap. al doilea. Roman social. Dezvăluie întâmplări din viața unui tânăr boier român, îndrăgostit de o prințesă văduvă, care înțelege să-și trăiască viața la modul libertin, atrăgându-și ura și disprețul societății. Pentru G. Călinescu ~, „e precar, cu un oarecare stil uscat de proză analitică. Ideea n-ar fi lipsită de interes”.

◆ Demetriu C. Ioanescu, ~, ~, „Revista Junimei”, I, 1875, 3, 92. Spinu Ghimpeșcu, F, I, 1875, 19, 220; Pop, *Conspect*, I, 160; I. Lăzăriciu, *Istoria literaturii române*, Sibiu, Tip. Krafft, 1884, 166; Chendi, *Foiletoane*, 49; G. Călinescu, SCIL, IX, 1960, 3, 531–534; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 174; Călinescu, *Studii*, 130–131; Zăciu, *Masca*, 418; Ivașcu, *Istoria*, 514; *Ist. lit.*, III, 23–26; Gaftă, *Fața*, 55; *Dicționarul*; Nicolescu, *Zamfirescu*, 156; Mircă Popa, ~, ARG, XXIII, 1988, 5, 2.

○ POPESCU N. D., *Alexandru Lăpușneanu, domnul Moldovei (1553–1568). Roman istoric*, apărut în CALPT, 1875, 1–70. O apariție în vol. e anunțată pe coperta la *Amasoana de la Rachova* (1889). Narațiune istorică cu un subiect asemănător nuvelei lui C. Negruzzi.

○ POPESCU N. D., *Don Juanii Bucureștilor; Jujuca*, apărut în „Calendarul distracțiilor amuzante”, 1875, 1–61. Sub acest titlu, scriitorul a utilizat și episoade mai vechi, ca *Elisa sau Don Juanii Bucureștilor*, „Calendarul amuzant” (1873), și *Anicuța sau Don Juanii Bucureștilor* „Calendarul românesc ilustrat” (1882). Scurt roman de senzație, cu eroi luați din mahalaua bucureșteană.

VULCAN Iosif, *Sclavul amorului*, III, v. *Sclavul amorului*, I, 1873.

1876

LUPONI AI., *Costică sau Intriga și crima*, București, Tip. Petrescu-Conduratu, 1876, 118 p. Roman melodramatic, pe tema amestecului nefast al părinților în viața copiilor. Fiul unei familii avute, George Bogătescu, de

curând întors din străinătate, iubește o tânără de condiție modestă, Helena. Împotriva lor complotează doamna Bogătescu și amantul ei, Sărăcescu. Tinerii se sinucid, tatăl băiatului moare, iar doamna Bogătescu înnebunește. Se reține onomastica naivă a personajelor: Fumurescu, Sărăcescu, Avuțescu, Gândescu, Economisescu etc.

○ **POPESCU N. D.**, *Mircea cel Bătrân. Nuvelă istorică originală*, apărută în CALPT, 1876, 1–40. Considerată ulterior drept roman, conform încadrării făcute de autor în lista lucrărilor sale publicată pe coperta la *Amasoana din Rachova* (1889). Probabil că în text autorul avea să contopească și nuvela *Bătălia de la Rovine*, din CALPT, 1866, 23–36.

○ **POPESCU N. D.**, *Moștenitorul lui Radu Negru. Nuvelă*, apărută în CPR, 1876, 1–48. Considerată ulterior drept roman, conform informației de pe coperta vol. *Amasoana de la Rachova* (1889), cu titlul *Moștenitorii lui Radu Negru*.

VULCAN Iosif, *Ranele națiunii*, I–III, Pesta, Tip. Kocsi, 1876, 208 + 200 + 216 p. Apărut mai întâi în f.rev. F, XII, 1876, nr. 1–37. A fost introdus în dicționar în mod excepțional, în ciuda faptului că a apărut editorial în afara fruntariilor țării. Unul din primele romane originale din Transilvania, care tratează pentru prima oară aici problematica formației eroului protestatar, în condițiile luptei împotriva aspirării sociale și naționale. Dezvăluie procesul degradării fizice și morale a tânărului avocat român Ștefan Zimbran, care, atras de momelile partidei guvernamentale maghiare, își uită familia, iubita, neamul, devenind un renegat și un trădător notoriu. Părăsind-o pe Aurora Albinescu, el se căsătorește cu Irina Szikelyhidi, își schimbă numele în Zimbrăi Pișta și trece la calvinism. E răsplătit cu un post în administrația orașului, dar cursa sa tragică nu poate fi oprită. Atras în afaceri necurate, falsifică polițe și se încarcă de datorii; descoperit, se sinucide pe mormântul Aurorii, lângă care ar fi trebuit să-și ducă de fapt o familie. În carte mișună o bogată faună de demagogi și patriotarzi cameleonici:

protopopul Ploeanu, devenit Nyaray, fostul deputat Cameleon Tufariu, cuplul de demagogi Bumbescu și Cimbrudan, lucrând în cârdășie cu oameni politici maghiari de aceeași teapă. Partida națională este reprezentată de Aron Albinescu, tatăl Aurorii, și de tânărul Aureliu Pompilescu, adevărații luptători pentru cauza românilor din Transilvania.

▼ Reprodus fragmentar: *Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire*, antologie, cu o pref., note biobibliografice și glosar de Ion Breazu, Cluj, Tip. Cartea Românească, 1937, 2–9.

◆ Sever Secula, BSC, XXX, 1906, 5, 1–2; Ilarie Chendi, -, VLT, I, 1907, 34, 5; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 39–40; T. Neș, *Oameni din Bihor. 1848–1918*, Oradea, Tip. Diecezană, 1937, 234–235; V. Vartolomei, *Mărturiile culturale bihorene*, Cluj, Tip. Tribuna Ardealului, 1943, 175–189; V. Netea, *Pe urmele lui Iosif Vulcan*, București, Vreamea, 1947, 17; Perpessicius, *Alte mențiuni*, I, 134–142; Al. Crișan, *Familia (1865–1956). Contribuții monografice*, Timișoara, Facla, 1973, 21; L. Drimba, *Vulcan*, 282–284; Gaftă, *Fața*, 55; Mircea Popa, *Profil de romancier*, F. XIII, 1977, 9, 9; *Dicționarul*; Popa, *Tectonica*, 201–203.

○ **POPESCU N. D.**, *Fata de la Cozia*, foileton, v. *Fata de la Cozia*, 1887.

1878

ALEXI Teochar, *Ai carte, ai parte. Roman umoristic*, Sibiu (în editura autorului), Tip. W. Krafft, 1878, 132 p. Roman de moravuri, denumit în mod impropriu umoristic, doar pe baza unei acțiuni cu caracter de farsă, având în centru problema unei moșteniri. Sunt de relevat abilele manevre ale soției nelegitime a răposatului negustor Kir Năstase, tața Uța, făcute cu scopul de a dobândi moștenirea acestuia pentru fiica sa Victoria, virtuală soție a avocatului Orfănescu, și de a-l îmbrobodi, prin machiavelice înșelăciuni, pe adevăratul moștenitor, naivul Ghiță Popărtă.

▼ București, Editura Haimann, [1889].

◆ T. Alexi, *Literatura*, GT, XLI, 1878, 79, 4; *Literariu*, GT, XLI, 1878, 81, 3–4; XXX, F. 1878, 81, 3–4; N. Petra-Petrescu, *Recesiune literară*, „Observatorul”, I, 1878, 87, 4; Predescu, *Encl-*

clopedia, 24; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*; Popa, *Tectonica*, 205–206.

◊ **ALEXI Teochar**, *Viața lui Onufriu*, apărut în f.rev. ALBC, I, 1878, nr. 26–38. Roman-confesiune. Un călugăr dazabuzat își rememorează viața și greșelile pentru care a plătit, călugărindu-se. Biografia sa, cu oarecare fluentă anecdotică, este aceea a unui tânăr onest, muncitor, dar pe care împrejurările vieții l-au defavorizat.

◆ *Cărturari brașoveni*, 17; *Dicționarul*; Popa, *Tectonica*, 205–206.

◊ **ANDRIESCU-BOGDAN N.**, *Trandafir. Roman original*, apărut în f.rev. CDL, I, 1878, nr. 1–16. Reluat în f.z. „*Liberalul*”, V, 1884, nr. 257–290; VI, 1885, nr. 1–10. Roman istoric conceput în maniera lui Al. Dumas. Scris cu oarecare îndemânare, are acțiunea plasată pe vremea Mușatinilor. Domină factologia senzațională: intrigi, rivalități, crime, evadări etc.

◊ **FLECHTENMACHER Maria**, *Necompatibilitatea sau efectele educației*, apărut în f.rev. FRO, I, 1878, nr. 19–40. Cu o notă introductivă intitulată *Foileton*, semnată M.F., din care identificăm pe autoare în persoana redactorului revistei. În notă se spune: „Iată un mic romanț foarte interesant care ne va da o mai exactă idee despre suferințele bărbatului din cauza neinstruirii femeii”. Narațiune educativă. Are drept eroină o tânără fată, rămasă orfană de mamă, fără prea multă instrucție, discursul epic urmărind cu precădere întâmplările prin care trece aceasta alături de un soț, care nu reușește s-o înțeleagă.

◆ *Predescu*, *Enciclopedia*, 325.

1879

◆ **GRANDEA Grigore H.**, *Misterele românilor. Roman istoric*, apărut în f.z. BGI, I, 1879, nr. 1–10. Fragment: ≈, CLO, I, 1879, 1, 1. Reluat, în versiune nouă și cu titlu schimbat, *Din altă lume. Amintiri din războiul turco-român*, în f.rev. UVR, IV, 1889, nr. 29–39. Roman de false mistere, inspirat

din viața țăranilor români de la munte. Are ca personaj principal pe Deciu Longhin, țăran din satul Labarul din Munții Bucegi. Subiectul e inspirat de cartea lui Sue, *Les Mystères du peuple ou l'histoire d'une famille de pro-létaires à travers les âges*, din care ~ împrumută motivul metempsihozei, adăugându-i elemente mitologice și fantastice. După G. Călinescu, ≈ „făgăduia să fie o excelentă narațiune de formă arheologică și senzațională. El mai avea scopul ideologic de a dovedi continuitatea poporului român prin metempsihoză, reluând preocupările lui Asachi, însă cu bogăția de înscenare a lui Th. Gauthier”.

▼ Reprodus, cu titlul *Din altă lume. Amintiri din războiul turco-român*, în: *Scrieri.*, text ales și stabilit de Pavel Țugui, București, Minerva, 1975.

◆ Al. Piru, *O suță de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 1, 184–185; Călinescu, *Studii*, 152; Pavel Țugui, ≈ și E. Sue, R, VII, 1970, 4, 16; Rotaru, *O istorie*, I, 274; Vârgolici, *Aspecte*, 55–57; Pavel Țugui, *Grigore H. Grădean*, Craiova, Scrisul Românesc, 1977, 221–228; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 179–181.

PELIMON Al., *Trei sergenți. Campania românilor din Bulgaria*, București, Tip. Națională, 1879, 378 p. Roman istoric, tratând tema eroismului popular în lupta pentru cucerirea independenței naționale din anii 1877–1878. Trei ciobani, din trei părți diferite ale țării, Mitea din Novaci, Mărian din Vrancea și Viscol, din Bacău descoperă, o dată cu înțelesul solidarității în luptă, sensul superior al prieteniei și al înțrăjutorării frățești. Cei trei participă cu eroism la bătăliile care au loc la Rahova, Vidin, Calafat și Bechet, prezentate cu lux de amănunte. Autorul reproduce în text, spre mai multă autenticitate, planuri de luptă și scheme tactice. Acțiunea e complicată de drama sentimentală a lui Mitea, care își pierde, apoi își regăsește iubita. Din punct de vedere estetic, cartea e compromisă prin anecdotic.

◆ G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 1, 169; Călinescu, *Studii*, 78; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 181–183.

○ **POPESCU Iosif**, *Petru Cazacul*, apărut în f.rev. ALBC, III, 1879, nr. 12–20. Roman istoric, cu o acțiune aventuroasă, plasată în anul 1592, pe vremea domniei lui Aron Vodă. Împotriva domnitorului se ridică Petru Cazacul, împins din umbră de dorința de răzbunare a frumoasei Maria, rămasă văduvă datorită cruzimii lui Aron. Petre Cazacul pune la cale un complot, ajunge la tron, dar domnia sa e scurtă, fiind ucis de adversari.

◆ L-ș, ~, *Nuvele istorice*, L, I, 1902, 11, 172–175; Popa, *Tectonica*, 211.

○ **POPESCU N. D.**, *Amasoana de la Rachova. Nuvelă originală*, București, Tip. Frații Ioanițiu, 1879, 144 p. Impropiu intitulat nuvelă. Face parte din ciclul „eroic” al romanelor scriitorului, elogiind lupta maselor în timpul Războiului pentru Independență. Pe câmpul de luptă de la Rahova, eroina, travestită în bărbat, se comportă vitejește, dându-și viața pentru cauza libertății. Și aici, ca și în alte cazuri, povestirea e minată de un stil exaltat, ca și de introducerea unor episoade colaterale, parazitare.

▼ București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1889.

◆ Pillat, *Mozaic*, 140; Pillat, *Itinerarii*, 87–97; *Dicționarul*.

○ **POPESCU N. D.**, *Prisonierul român de la Plevna. Nuvelă contimpurană*. București, Librării Editori Frații Ioanițiu, 1879, 108 p. Pe foaia de titlu a ed. princeps apare specificarea: „ed. a II-a revizuită și corectată”. Apărut mai întâi în CLPTFR, 1879, 17–42. Relatare la persoana întâi a întâmplărilor extraordinare ale căpitanului Costică Vrăbiescu, căzut prizonier la turci în Războiul pentru Independență. Textul relatează peripețiile prin care trece eroul în satele bulgărești, apoi la Constantinopol, precum și modul cum a reușit să se reîntoarcă în patrie.

▼ Ed. revăzută și corectată, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1889.

◆ Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

○ **RĂDULESCU-NIGER N.**, *Fiii ucigașului*, Bârlad, 1879. Reluat în f.rev. TU, III, 1886,

nr. 109–146. Roman de senzație, melodramatic, cu baluri, serate, logodne, destăinuiri și, în cele din urmă, cu crime.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 712.

○ **VULCAN Iosif**, *Barbu Strâmbu prin Europa*, apărut în f.rev. F, XV, 1879, nr. 57–99; XVI, 1880, nr. 1–2. Roman de aventuri, scris după tiparul epicului de senzație, vrând să atragă atenția asupra pericolului ce-i pște în străinătate pe tinerii fără experiență. Plecând să studieze în Franța, Barbu Strâmbu, fiul unui boier moldovean, e ademenit și excrocat de niște răufăcători care-i înșală buna-credință, silindu-l să-i urmeze în Anglia, pe coasta Africii și în sudul Franței. Trezit la realitate, Barbu reușește să le dejoace planurile și să se reîntoarcă în țară. Tenta moralizatoare e vădită.

◆ G. Bogdan-Duică, *Revistă literară*, GT, XLVIII, 1888, 74, 2; T. Neș, *Oameni din Bihor*, Oradea, Tip. Diecezană, 1937, 230; Drimba, *Vulcan*, 281–282; Mircea Popa, *Profil de romanțier*, F, XIII, 1977, 9, 9; *Dicționarul*; Popa, *Tectonica*, 201–203; Barbu, *Romanul*, 151–152.

○ **XENOPOL Nicolae D.**, *Pășurile unui american în România*, apărut în f.rev. CL, XIII, 1879, nr. 8–12; XIV, 1880, nr. 1–5. Roman de satiră socială, istorisind peripețiile nord-americanului J. Blackwurst la Iași. Intenția e de a scoate în evidență starea de înapoiere a țării și de a critica indiferentismul claselor suprapuse.

◆ Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 84, 314–316; Cioculescu – Streinu – Vianu, *Istoria*, 235; Iosifescu, *În jurul*, 257–258; Iorga, *Pagini*, I, 249–251; Rotaru, *O istorie*, I, 305; Vărgolici, *Aspecte*, 61–63; *Dicționarul*. Vărgolici, *Aspecte*, XIX, 200.

1880

○ **BARONZI G.**, *Muncitorii satului. Roman original*, Galați, Librăria G. D. Nebuneli & fii, 1880, 372 p. Apărut mai întâi în f.rev. TC, III, 1867, nr. 563–586; IV, 1868, nr. 587–613. Roman de senzație, cu întorsături neprevăzute, intrigi, trădări, dueli și multă... „fatalitate”. Nu lipsesc accentele de critică

socială. Se urmărește, în paralel, viața a două familii, cu destine sociale divergente: una bogată, a lui Alexandru Auran, și alta săracă, a lui Costică Onori. Fiecare din clanuri trece prin mari încercări. Unul, prin scoaterea din slujbă a lui Costică, altul, prin risipa făcută de Alexandru. Între părți se ivește la un moment dat o posibilitate de conciliere, prin căsătoria Losetei Onori cu Alexandru, dar intrigile telegrafistului Titi îi desparg pentru totdeauna. În ciuda caracterului de senzație, romanul ne reține prin suita de observații ale mediului social, luate din viața micii funcționării.

◆ Călinescu, *Istoria*, 295–297; Cioculescu – Streinu – Vianu, *Istoria*, 292–294; Predescu, *Enciclopedia*, 84; Pillat, *Romanul*, 18–22; Perpersicius, *Mențiuni ist.*, 149–166; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 2, 339–340; Iosifescu, *În jurul*, 244; Vărgolici, *Începuturile*, 104–106; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 173; Călinescu, *Studii*, 105–106 Zăciu, *Masca*, 416; *Ist. lit.*, II, 743; Ștefănescu, *Momente*, 39–40; Vărgolici, *Aspecte*, 57–58; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 98–100; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 194–196.

BODNĂRESCU Samson, [George]. Roman inedit, păstrat în ms. B.A.R. nr. 4105, 334 p., fără titlu și fără o datare precisă. Pare să aparțină anului 1880. Acțiunea se petrece în Moldova, în anul 1859, și are drept erou un tânăr intelectual, George, care, în urma unui incendiu petrecut la conacul său, călătorește prin sate și ținuturi noi, învățând și cunoscând oamenii. Ca un adevărat picaro moldav, el reține numeroase legende și tradiții locale sau ne oferă frumoase descrieri de natură, între care se remarcă paginile dedicate mării.

◆ G. Călinescu, *Material documentar*, RITL, X, 1961, 3; Eugenia Opreșcu, *Manuscrisele lui – Studii de istorie a literaturii române. De la C. A. Rosetti la G. Călinescu*, București, E.A., 1968, 193–216.

O DEMETRESCU Mihail, *Lache Buturugă. Nuvelă*, apărută în f.z. PSS, XIII, 1880, nr. 278–300; XIV, 1881, nr. 1–8. Narațiunea este datată: „Brăila, 1880”. Impropriu subintitulat nuvelă, ≈ e un roman de moravuri provinciale. Ilustrează aspecte ale concuren-

ței negustorești între moldoveanul Frigăruică și Fabricius Bătătură, „fratele ghe ghincolo”. În paralel este urmărită lupta pentru mâna Ilenutei, purtată între candidatul de spîter Lache Buturugă și un alt pretendent, Mihnea Moilean.

O GRANDEA Grigorie H., *Berlicoco. Istorie scrisă cu ajutorul dracului din România*, apărut în f.rev. RB, III, 1880, nr. 28–142. Text nesemnlat. A fost retopit în *Vlășia sau Ciocoi noi* (1887), scris de același autor. Roman umoristic și satiric, având ca erou pe C. A. Rosetti, poreclit în epocă Berlicoco. Dezvăluie „prin intermediul unui drac hazliu”, ca artificio epic, faptele „ce s-au urzit și s-au urmat de la 1848 până azi” în politica Principatelor Române, fără ca narațiua să se ridice la un nivel artistic acceptabil.

◆ Pavel Tușui, *Grigore H. Granda, Craiova, Scrișul Românesc*, 1977, 202; *Dicționarul*.

O MONTE Alba, *O soartă stranie*, apărut în f.rev. RB, III, 1880, nr. 109–112 (parțial). Numele real al autoarei este Eliza Opran. Versiunea integrală a apărut mai întîi în lb. franceză. Roman epistolar, conținând scrisorile schimbate de două personaje, Julio Castelnalt de Raon și Constance Saint-Briec, în timpul răscoalei lui Tudor Vladimirescu, într-un stil plin de naivități și efuziuni sentimentale. Reproducem notița care însoțește textul românesc: „Sub această intitulare a ieșit la Paris, în Ed. Libr. Dentu, un roman francez, scris de una din fiicele Olteniei, din viața acelor cari au luptat alături de Tudor Vladimirescu. Modestia, cu care sufletele frumoase și virgine le place a se ascunde, ne obligă să tăcem numele junei autoare. Totuși nu ne putem opri a traduce câteva pagini, pentru a da cititorilor noștri o idee de spiritul și farmecul acelei scrieri, în care se ogîndă un suflet, nu oțelit prin experiența vieții, dar plin de cele mai curate și nobile aspirații, care așa de rar ajung la țelul lor în această lume plină de miserie și miciiuni”.

■ *Une destinée étrange*, Paris, E. Dentu, 1880.

◆ Georges Bengesco, *Bibliographie franco-roumaine depuis le commencement du XIX-e siècle jusqu'à nos jours*, Paris, Ernest Leroux, 1907, 158.

○ **POPESCU N. D.**, *Sora de caritate*, foileton, v. *Sora de caritate*, 1889.

○ **XENOPOL Nicolae D.**, *Brazi și putregai*, foileton, v. *Brazi și putregai*, 1881.

1881

○ **MANTEA Radu**, *Aventuri din lumea mare. Roman original*, apărut în f.rev. RLB, V, 1881, nr. 1280–1307. Roman erotic. Are ca erou pe un tânăr francez, Henri d'Ollery, secretar de legatie în București, îndrăgostit la un bal de Didina, soția prințului Grigore Cobuz, pentru care ajunge să se bată în duel. Fără valoare literară.

○ **MOVILĂ Maria** [V. A. **URECHIA, Marie BOUCHER**], *Cei șapte munți*, apărut în f.z. RP, III, 1881, nr. 275–284. Reluat în f.z. UVR, I, 1892, nr. 19–27. A apărut mai întâi în lb. franceză, fiind tradus în românește de Albert Tacid. Roman istoric, interesant doar ca problematică. Face elogiul luptelor răzeșesti pentru drepturi sociale, în vremea lui Ștefan cel Mare, având în centru un grup de țărani vrânceni și o tânără destoinică, Tudora, ce se împotrivesc cotozirii pământurilor lor de către boierul Petru Ursachi.

■ *Les sept montagnes*, Paris, E. Dentu, 1863.

◆ G. Bogdan-Duică, *Vasile Alecsandri și ~*, CL, XLVII, 1921, 10–11, 728–737; Șt. Cazimir, *Scritura franco-română Marie Boucher*, AUB, s. Științe sociale-filologie, X, 1961, t. XXIII, 173.

POPESCU N. D., *Miul haiducul. O pagină din epoca fanarioșilor. Nuvelă originală*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1881, 144 p. Apărut mai întâi, sub titlul *Domnul codrilor și Domnul orașelor sau Miu căpetenia de haiduci*, în CD, 1871, 1–54. Considerat de autor nuvelă, ≈ este de fapt unul dintre romanele tipic haiducești ale scriitorului. Acțiunea se petrece pe vremea domniei lui Ștefan-Vodă Racoviță, care e

ucis de haiducul Miu pentru fărădelegile sale. Dintre celelalte personaje se rețin sora haiducului, Florica, și vornicul Preda, figură tipică de opresor.

▼ București, H. Steinberg, 1887; Brașov, Ciurcu, 1893.

◆ Pillat, *Mozaic istorico-literar*, 94; Pillat, *Itinerarii*, 90–96. *Dicționarul*. Barbu, *Romanul*, 128–131; Tacciu, *Romanismul*, 271–272.

○ **POPESCU N. D.**, *Primul rănit*, foileton, v. *Primul rănit*, 1889.

POPESCU N. D., *Tunsul haiducul. Nuvelă originală*, București, H. Steinberg, 1881, 132 p. Apărut mai întâi în CALR, 1870, 1–48. Pe copertă apare mențiunea: „edițiunea a II-a cu totul transformată”. A fost reeditat cu titlul schimbat și cu modificări. Subintitulat impropriu „nuvelă”, ≈ este un roman haiducec de factură populară, scris pe gustul cititorilor de cultură medie, având în centru un erou cunoscut din balada populară, Tunsu haiducul.

▼ București, H. Steinberg, 1887; Brașov, Ciurcu, 1893; *Tunsu, căpitan de haiduci*, București, Depozitul Osias M. Klein, Tip. Concurența, 1909; *Tineretea lui Tunsu haiducul*, București, Tip. Concurența, f.a.

◆ *Dicționar*; *Dicționarul*.

○ **P. P. . . . u**, *Constraste caracteristice sau o episodă din viața română. Nuvelă originală*, apărută în f.z. TMPL, VI, 1881, nr. 143–286; VII, 1882, nr. 8–44. Socotit de autor nuvelă, ≈ e de fapt un roman de moravuri, cu o acțiune bogată, ce aduce în prim-plan familia unui mare proprietar și om politic român, banul Grigorie Buzescu, în epoca imediat anterioară evenimentelor de la 1848. Dintre numeroasele figuri care împânzesc textul se detașează aceea a contelui Emile Domschi, nepotul banului, și cea a soției sale, Didina Beampré, luptători pentru cauza Poloniei. Poliția îl caută pe Emile; Zoe, o verișoară, îl ascunde, dar, în cele din urmă, acesta e împușcat. Familia sa ia calea exilului și se ruinează.

ROȘCA Iuliu I., *Sacrificiu pentru sacrificiu. Roman original, Oravița, Editura Librăriei I. E. Tieranu, 1881, 60 p.* Narațiune sentimentală de tip wertherian (în mediul evocat se citește romanul lui Goethe, a cărui atmosferă impresionează profund), având drept erou pe tânărul Aureliu Mugure, proprietar al Mugurenilor, vecin de moșie cu familia Dumbrăveanu. În copilărie, Aureliu o admirase pe Matilda, fiica cea mare a soților Dumbrăveanu, dar aceasta, plecând în străinătate, Aureliu hotărăște să se căsătorească cu Sofia, sora ei. Matilda se întoarce și, în ziua nunții celor doi, încearcă să se sinucidă. E salvată de Aureliu, care află că ea îl mai iubește. La curent cu drama petrecută, Sofia se dă la o parte din calea fericirii lor, spunând: „Sacrificiu pentru sacrificiu! Ea a voit să-și sacrifice viața pentru fericirea mea, eu îmi sacrific fericirea pentru viața ei!”.

◆ Rosetti, *Dicționarul*, 161; Popa, *Tectonica*, 209.

XENOPOL Nicolae D., *Brazi și putregai. Moravuri provinciale române. Roman original, București, Leon Alcalay, 1881, 304 p.* Apărut mai întâi, sub semnătura X, în f.z. TMLP, II, 1880, nr. 219–266. Reluat în f.rev. TRO, I, 1900, nr. 9–19 (parțial). Reluat fragmentar: ≈ „Gazeta de duminică”, I, 1925, I, 14. Roman social, urmărind prăbușirea familiei boierești a moșierului Alecu Negriadi, din Piatra Neamț, subminată de adânci dezechilibre familiale (soția Agripina e imorală, fiul Jorgu, blazat) și grevată de mari datorii. Singura din familie care se salvează este fiica moșierului, Maria, care îl urmează în Transilvania pe tânărul onest Valerianu, prietenul fratelui ei. Romancierul pune în mișcare o largă galerie de tipuri sociale, dintre care se rețin prefectul Grozăvescu, doctorul Arghir, deputatul Guzzan, preotul Mihalache Prapur, prezidentul Sotir etc. În contrast cu „putregaiul” claselor dominante, întrezărim robustețea și vigoarea morală și socială a clasei țărănești, reprezentată de dinamicul și revoltatul Fulger.

▼ București, Tip. Voința Națională, 1892; ed. îngr. și pref. de Teodor Vărgolici, București, E.S.P.L.A., 1955.

■ Fragmente: –, tr. de Hortense Paquier, în z. „L'Eveniment”, Paris, 1903.

◆ Iosif Nădejde, *Istoria limbii și literaturii române*, Iași, Șaraga, 1886, 478–479; Const. Mille, „Lupta”, IV, 1887, 32, 2–3; *, –, „Vieța nouă”, I, 1898, 7, 50; Rosetti, *Dicționarul*, 201; Ouid, *Traducerile*, E, II, 1903, 5, 1; **, *Alte traduceri din literatura română*, S, II, 1903, 2, 32; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 256, 314–316; Predescu, *Enciclopedia*, 919; Iorga, *Pagini*, II, 25; Liviu Petrina, –, *Intâitul ministru al României în Japonia*, TR, XIII 1969, 3, 3; Vărgolici, *Aspecte*, 63–69; *Dicționarul*; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 196.

1882

○ **ALEXI Teochar,** *Ciocoi*, apărut în f.rev. NBR, I, 1882, nr. 1–12. Tipărit mai întâi în lb. germană. Prelucrare nedibace a romanului lui Nicolae Filimon, *Ciocoi vechi și noi*, fapt pentru care autorul a fost acuzat de plagiat. Dinu Păturică devine Tache Pângărescu, fiu de arendaș din districtul Prahovei, plecat la București spre a se oploși pe lângă paharnicul Andronache Tuzluc. Tache o petește pe Dochia, fiica boierului Comănescu, dar ea îl preferă pe tânărul Vlad Voicu, cu care fuge în lume. Tache încearcă să-i prindă, e bătut de oamenii lui Voicu și îngrijit de Mândica, în timp ce Tuzluc o cunoaște pe Chera Duduca și rămâne cu ea. Mai departe, fiul povestirii e identic cu cel al lui Filimon.

■ *Die Emporkummlinge. Historische Sittengemälde aus Rumäniens. Vorzeit*, în „Bukarester Haus Kalender für Deutschen und Rumänen”, 1869, 1–66.

◆ G. Bogdan-Duică, *Revista literară*, GT, LI, 1888, 86, 1–21. G. Bogdan-Duică, *Romanele d-lui* –, GT, LI, 1888, 92, 2–3; Grigore Băjenaru, *Un plagiat ardelenesc după romanul „Ciocoi vechi și noi” ai lui N. Filimon*, București, Sococ, 1932; H. Heinz-Stănescu, –, *Aus seinem Leben und Werk*, „Forschungen zur Volks und Landeskunde”, XIII, 11970, 2, 77; *Cărturari brașoveni*, 17; Popa, *Tectonica*, 207–208.

Crima din Calea Moșilor. Roman original, București, Editura Tip. Universul L. Cazzavillan, 1887, 1152 p. Roman de senzație, de factură modestă.

D. D. P., *Codreanu, mare haiduc național*, București, Editura Tipo-Litografia Dor. P. Cucu, 1882, 136 p. Roman haiducesc, în stilul celor ale lui N. D. Popescu.

○ **DIMANCEA G. I.**, *Alexandru*, foileton v. *Alexandru*, 1883.

○ **IONAȘCU B.**, *Stroia Banditul*, apărut în f.z. VCO, X, 1882, nr. 1728–1820. Reluat în f.z. ROMLIT, I, 1877, nr. 1–12 (parțial). Anunțat ca prelucrare. Roman de senzație, cu personaje autohtone și străine, neverosimile și lipsite de consistență.

○ **LUNGU Emilia**, *Elmira. Roman original în trei părți*, apărut în f.rev. F, VI, 1882, nr. 20–30. Naratiune educativă și de observație socială. Subiectul e împrumutat din viața micii burghezii din Transilvania. Reflectă, de asemenea, și unele aspecte ale luptei pentru emanciparea femeii, căci eroina, fată cultivată, dar săracă, e nevoită să se întretină singură. Ea intră guvernantă într-o familie mai înstărită și, în ciuda unor experiențe dificile, reușește să-și păstreze cinstea și demnitatea. În final, reîntâlnește un vechi prieten, Severin, cu care se căsătorește. A fost considerat în mod greșit ca primul roman scris de o femeie în Transilvania.

◆ L. Jurchescu, *O veche și uitată scriitoare din Banat*, VS, III, 1932, 519–520, 1–2; I. D. Suciuc, ~, LUC, V, 1939, 7–9, 17–44; N. Iorga, *Încă un nume literar*: ~, CGC, IV, 1940, 27, 1; Predescu, *Enciclopedia*, 500; I. D. Suciuc, *Literatura*, 130–134; Aurel Cosma, *Prin Timișoara de altădată*, Timișoara, Facla, 1977, 103–113; *Dicționarul*; Elena Boruga, ~ *colaboratoare din Banat la revista „Familia”*, CRS, X, 1980, 607–608; Popa, *Tectonica*, 210.

○ **MACRI Panait**, fragment din romanul *Amorul din pădure*, VA, I, 1882, 3, 2–3; 5, 2–3. Probabil un roman de senzație.

○ *Otrăvitoarea. Roman original*, apărut în f.rev. SDU, V, 1882, nr. 91–103. Roman criminalistic, cu eroi luați din mediul negustoresc din București, unde o mamă, soție denaturată, își ucide soțul și-și alungă fiica la îndemnul amantului Jorj. Intenția morali-

zatoare nu are însă suficientă acoperire artistică.

○ **POPESCU N. D.**, *Botezul de sânge*, foileton, v. *Botezul de sânge*, 1892.

POPESCU N. D., *Bujor haiducul. Nuvelă originală*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1882, 84 p. Apărut mai întâi în CALR, 1872, 71–74. A fost dezvoltat ulterior, în alte câteva versiuni independente, sub titluri ca: *Moartea lui Bujor haiducul*, *Bujor căpitan de haiduci* sau *Voinea Voinicul sau tinerețea lui Bujor*. La limita genului, ≈ e un scurt roman haiducesc. Revoltat împotriva fanarioților, Bujor, împreună cu doi tineri boieri, Ilie Catargiu și Canta, își stabilește cartierul general într-o imensă „subpământă”, din pădurea Hangului, de unde atacă și lovește în asupritori.

▼ *Moartea lui Bujor haiducul*, București, H. Steinberg, 1882 (reeditat în 1892); *Bujor, căpitan de haiduci*, București, H. Steinberg, [1892]; *Voinea Voinicul sau tinerețea lui Bujor*, București, Tip. Concurența, 1908.

◆ Pillat, *Itinerarii*, 94–96; *Dicționarul*.

○ **POPESCU N. D.**, *Căpitan Buzdugan*, foileton, v. *Căpitan Buzdugan*, 1890.

POPESCU N. D., *Codreanu haiducu. Nuvelă originală*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1882, 154 p. La limita dintre roman și nuvelă, ~ e un scurt roman haiducesc, în stilul cunoscut al autorului, despre care G. Călinescu spunea: „~ e un cultivator al aventurii picarești, căreia îi dă direcția patriotică, făcând distincție între haiduci și tâlhari”.

▼ București, H. Steinberg, 1892; Brașov, Ciurcu [1893].

◆ Pillat, *Itinerarii*, 96; *Dicționarul*; Tacciu, *Romanismul*, 272.

POPESCU N. D., *Meșterul Manole sau Fundarea monastirii Curții de Argeș*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1882, 102 p. Apărut mai întâi, cu titlul *Neogoe Basarab și meșterul Manole sau Zidirea mănăstirii Curtea de Argeș*, în CALPT, 1870, 30–66. Pe copertă apare specificația: „edițiunea a II-a

revăzută și corectată”. Roman fantezist. „În ≈, nuvelistul dă legendei o intrigă romanescă. Manole ar fi un sculptor spaniol Manole Gomez, fugit din Spania din pricină că omorâse pe Marele Inchizitor, persecutorul logodnicii sale Eleonora, contesă de Ujest. Biserica lui Neagoe, ridicată în Valea Dracilor, nu se surpă din cauze supranaturale, ci fiindcă e aruncată în aer cu explozibile de inamici ai domnului. Meșterul, catolic și superstițios, nu știe aceasta și zidește pe Eleonora – Ileana – care a venit și ea în Valahia” (G. Călinescu).

◆ G. Călinescu, *Note despre doi scriitori populari: ~ și N. Burlănescu-Alin*, „Buletin științific”, I, 1948, 1, 78; Pillat, *Itinerarii*, 94–96; *Dicționarul*.

POP-FLORANTIN Ioan, *Decebal. Novela istorică*, Craiova, Librăria C. Samitca, 1882, 72 p. Apărut mai întâi în f.rev. CL, III, 1869, nr. 1–2. Reluat în f.rev. RPL, IV, 1912, nr. 7–10; V. 1913, nr. 1 (parțial). Impropriu subintitulat „nuvelă”, ~ e un mic roman istoric. Are în centru figura lui Decebal, întors din războiul cu iazigii. Deși promise lui Traian că va ține pacea cu romanii, Decebal se pregătește de război, atacând. Traian intră în luptă și, în ciuda încercărilor Dochiei de a-l ucide și a vitejei de care dă dovadă Bicilie, fratele lui Decebal, dacii sunt învinși, iar Decebal își ia viața.

▼ Reprodus în: *Nuvela istorică românească în secolul al XIX-lea*, ed. îngr. și pref. de D. Vatamaniuc, București, Albatros, 1972.

◆ Mordax, ~, C, II, 1882–1883, 4; 155–159; Rosetti, *Dicționarul*, 153; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 121–122; Cioculescu – Streinu – Vianu, *Istoria*, 235; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 4, 761; Dan Mănuță, *Scriitori junimiști*, Iași, Junimea, 1971, 210; *Ist. lit.*, III, 58; *Dicționarul*.

○ **P. P...u**, *Olga sau o Episodă din viața rusească. Novela originală*, apărută în f.z. TMPL, VII, 1882, nr. 234–254. Mic roman de aventuri galante, cu personaje din lumea mondenă internațională: un nobil englez, Oscar, o fascinantă și demonică rusoaică, Olga, marchizul de Chartres etc. Acțiunea ne poartă de la Neapole la Paris și, de aici, la Nisa și Londra, textul debutând cu prezentarea promenadei de la Posilippo.

1883

○ **ALLAN George** [Mite KREMNITZ], *Prințul Dimitrie*, apărut în f.rev. NBR, I, 1883, nr. 18–24. Roman de moravuri, condus cu oarecare dibăcie compozițională. Este sondat mediul înaltei societăți ieșene dinainte de căderea lui Cuza, prin câteva tipuri reprezentative: Nicu și Paula Mavru, prietenii lor, George Băleanu și Sofia Petru, prințul Dimitrie. Acesta din urmă, nefericit în familie (fi moare băiatul într-un accident), e gelos pe fericirea cuplului George – Sofia. Dimitrie și George se bat în duel, George e rănit, iar Sofia, care se complăcuse până atunci în idila cu prințul, își dă seama de iubirea ce o poartă soțului. Analiza minuțioasă a sentimentului geloziei trimite la un alt roman al autoarei, *Astra* (Bonn, 1886), scris în colaborare cu Carmen Sylva, sub pseudonimul Dito and Idem, apărut și în românește la Socec, în 1887, în traducerea lui Ionescu-Gion, și care, prin atmosfera ibseniană, a câștigat simpatiile cititorilor.

◆ ***, ~, RLB, IX, 1885, 2287, 3.

○ **ALEXI Teochar**, *Amor în veacul crâncen. Roman istoric*, apărut în f.rev. NBR, II, 1883, nr. 1–8. Reluat sub titlul *Județul*, în f.rev. AMF, XII, 1888, nr. 2–24. Acțiunea se petrece la Brașov, în anul 1612, la punctul de trecere din Transilvania lui Gavril Bathori în Muntenia lui Șerban-Vodă. Aici se adăpostește frumoasa Ruxandra, fiica domnitorului, la care răvnesc atât puternicul jude al orașului, Michail Weiss, cât și principele Bathori, în timp ce ea e legată, prin dragoste ascunsă, de Mihai, feciorul lui Mihnea-Vodă, dușmanul tatălui ei. În cele din urmă, Mihai, ajuns domn, o dezrobește din cetatea unde era prizonieră și o duce în țară. Mijloacele de tratare epică sunt precare, iar acțiunea presărată cu scene trenante și neverosimile.

◆ G. Bogdan-Duică, *Romanele d-lui ~*, GT, LI, 1888, 92, 2–3; Heinz Stănescu, ~, *Aus seinem Lenen und Werk*, „Forschungen zur Volks und Landeskunde”, XIII, 1970, 2, 78–79; *Dicționarul*; Popa, *Tectonica*, 207–208.

ALEXI Teochar, *Babeta. Roman original*, Brașov, Editura și Tip. Alexi, 1883, 310 p. Reprodus în f.rev. AF, X, 1886, nr. 1–24. Roman de senzație. Exploatează tema „copiilor părăsiți”, urmărind viața unei aventuriere străine, venită la București spre a-și căuta fiul. Angajată guvernantă în familia negustorului Săsan, își înlătură, prin crimă, stăpâna. Întâlnirea cu tânărul Tomiță Ciurescu, băiat onest, ridicat prin muncă, o pune în cele din urmă pe urmele fiului său, Ioniță Rădulescu, înfiat de o familie cumsecade.

▼ Brașov, Tip Alexi, 1888.

◆ *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 107–109; 225–226.

BARONZI G., *Bicliul lui Dumnezeu. Roman istoric din viața lui Vlad Țepeș (1460–1472)*, București, Editura și Tipo-Litografia Dor. P. Cucu, 1883, 180 p. Narațiune istorică exaltând virtuțile justițiare ale lui Vlad Țepeș. Scriitorul creează un tip de erou romantic, luptând pentru cauza poporului, dar stămind, din acest motiv, nemulțumiri printre boieri. Intriga socială e complicată cu una erotică. Între victimele domnului se numără și doi reprezentanți ai Dăneștilor, Laur Almăjel și iubitul fiicei sale Palatina. În urma morții tatălui, Palatina va încerca să se răzbune, travestindu-se în călăreț și doborându-l, cu prilejul unei întreceri, pe domn.

▼ București, Editura Tipo-Litografiei Dor. P. Cucu, 1884.

◆ Călinescu, *Istoria*, 297; Vârgolici, *Începuturile*, 104–106; Călinescu, *Studii*, 101–102; Pillat, *Itinerarii*, 76–80; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 194.

BARONZI G., *Frații de crucea neagră. Roman istoric. Epoca de la Radu cel Mare până la Neagoe Basarab*, București, Editura Tipo-Litografiei Dor. P. Cucu, 1883, 126 p. Roman de capă și spadă, desfășurat pe două planuri. Cel dintâi urmărește intrigile și comploturile boierilor nemulțumiți de domnia lui Vlad Țepeș, boieri care, organizați în conjurația „fraților de crucea neagră”, reușesc să-l doboare, înscăunând ca domn pe Neagoe. Pe cel de al doilea se derulează destinul ingrat al surorii lui Radu cel Frumos, silită,

după detronarea fratelui său, să accepte o viață simplă, țărănească, alături de un tânăr sărac. Ea refuză cu demnitate ajutorul interesat al bogătaşului Troian Tabor, dar ura acestuia o urmărește toată viața. ≈ își consumă fantezia în neașteptate și spectaculoase răsturnări de situații, plasate într-o fastuoasă atmosferă romantică.

◆ *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 193–194.

O BARONZI Maria G. [George BARONZI], *Șerpii de casă*, apărut sub pseudonim în f.z. CI, II, 1883, nr. 85–95. Roman de moravuri, brodat pe motivul popular al credinței în rolul protector al șerpilor de casă în trănicia și fericirea unei familii. Voind să-și petreacă vara la mânăstirea Bistrița, familia Sisănicăi trece printr-o serie de episoade nenorocite, ca urmare a faptului că tatăl fetei omorâse șarpele casei țaranului care îi găzduise.

DIMANCEA G. I., *Alexandru. Roman original*, București, Tip. Ioan C. Cortescu, 1883, 272 p. Apărut mai întâi în f.z. BP, IV, 1882, nr. 157–207. Romanul unui eșec în dragoste. Tânărul boier bucureștean Alexandru își petrece o vacanță la băile Ellöpatac (Borsec) de lângă Brașov, unde cunoaște o mulțime de fete (Irma, Ghizela), dar se oprește la Elena, pe care o iubește cu adevărat. Datorită unor intrigi, Elena îl pierde pe Alexandru și se sinucide, în timp ce el, neconsolat, află prea târziu de adevărata stare a lucrurilor, atunci când nimic nu se mai putea remedia. Final moralizator: „Iată, iubite lectori, rezultatul la care se ajunge când cineva voiește prin mijloace violente să smulgă din inimă un amor tare înrădăcinat”. Textul are pe alocuri accente wertheriene, fără a fi însă și convingătoare.

◆ Gafița, *Fața*, 55.

MACRI Panait, *Ghișă Cătănușă, căpitan de haiduci. Nuvelă originală*, București, Editura Tipo-Litografiei Dor. P. Cucu, 1883, 158 p. La limita genului, scrierea relatează viața senzațională a unui tânăr preot din Stâncă, județul Iași, care devine haiduc în urma unei întâmplări nefericite: ucide fără să vrea pe paraclicul Ciorchină, rivalul său la dragostea Vidrei.

După o serie de isprăvi înfăptuite la Iași, el o dobândește pe Vidra, dar aceasta îl trădează cu Păunașul Codrilor, fapt pe care cei doi îl plătesc cu viața. Cătănută va sfârși de bătrânețe în satul său, sub numele de moș Stroie.

▼ București, Editura Librăriei H. Steinberg, f.a.

◆ Sofronie Ivanovici, *Ilie Ighel, N. D. Popescu, P. Macri*, București, Tip. Tickes, 1898, 4-11; Predescu, *Enciclopedia*, 506; Pillat, *Mozaic*, 95; Pillat, *Itinerarii*, 97-98; *Dicționarul*.

MAIOR Gregoriu, *Coroana sicriului*, Cluj, Tip. M. Magyari, 1883, 154 p. Roman sentimental de un patetism romanțios, zugrăvind dragostea a doi tineri de neamuri diferite (o româncă și un maghiar), pe fundalul evenimentelor tragice de la 1848, din Transilvania.

◆ ***, NBR, I, 11883, 25, 536; n.t., T, XXXII, 1901, I, 103-104; Popa, *Tectonica*, 210.

○ **POPESCU N. D.**, *Peneș Curcanul*, foileton, v. *Peneș Curcanul*, 1892.

1884

○ **BARONZI G.**, *Mina haiduceasa, fata codrilor*, foileton, v. *Mina haiduceasa, fata codrilor*, 1894.

○ **BETTELHEIM Iuliu**, *Elena Taceanu*, apărut în f.z. ROM, XXVII, 1884, nr. 16-42. Autorul, originar din Austria, era redactor la z. „Bukarester Salon”. Stabilindu-se în străinătate, își va publica scrierea în lb. germană, la Dresda. Roman de moravuri surprinzând cu acuitate aspecte din viața mondenă a capitalei: femeii ce merg la patinaj, inși ce ascultă *Faust* de Gounod, participă la baluri, fac jurnalistică sau discută politică. Sunt atacate mai toate problemele litigioase ale vieții noastre publice, începând cu neștiința de carte, mizeria satelor, înstrăinarea clasei boierești, emanciparea femeii. Dar destinul Elenei Taceanu pare astfel schițat, încât să ilustreze, prin dramatismul său, incapacitatea, specifică epocii, de a depăși rigida morală burgheză. Din cauza prejudecăților eroinei, tânărul medic Nelescu, administrator al acesteia, se sinucide.

■ *Elena. Roman aus der Bukarester Gesellschaft*, Dresda und Leipzig, E. Pierson's Verlag, 1890.

◆ ***, EG, I, 1890, 13, 104; Moise, *Scrisoare din Berlin*, F, XXVI, 1890, 40, 445-446.

GRANDEA Grigore H., *Vlășia*, foileton, v. *Vlășia sau ciocoi noi*, 1887.

MACRI Panait, *Otrăvitoarea din Giurgiu sau Frumoasa Alexandrina. Roman criminal*, București, Tip. Dor. P. Cucu, 1884, 158 p. Narațiune polițistă, de tipul literaturii de colportaj, rudimentară din punct de vedere artistic.

◆ *Dicționarul*.

MACRI Panait, *Scarvulius sau Crima din Brăila. Roman criminal*, București, Editura Tipo-Litografiei Dor. P. Cucu, 1884., 160 p. Narațiune senzațională. După o introducere cu caracter moralizator, intitulată *Societatea noastră în secolul al XIX-lea*, ~ ne prezintă viața unui scelerat grec, Scarvulius, vicios de tânăr, care, spre a nu fi pedepsit pentru crimele din Grecia, fuge în Valahia, unde își continuă fărădelegile. Va fi judecat și condamnat la douăzeci de ani de închisoare. Relatarea, lipsită de virtuți literare, cade în patologic și vulgaritate.

◆ *Dicționarul*.

○ **MACRI Panait**, *Studentul. Roman original*, apărut în f.rev. TRS, I, 1884, nr. 128-129. Scriere de senzație, tipică literaturii de consum.

○ **T. N.**, *Moravuri și năravuri. Roman original*, apărut în f.rev. ALR, I, 1884, nr. 40-51 (neterminat). Roman rural, avându-i ca protagoniști pe ciobanul Andrei și pe țărancă Florica. Conține numeroase reflecții asupra stării grele a țaranului „spoliat de arendaș și de toată breasla lipitoare a administrațiunii, în cea mai mare parte greci din Fanar”. Se anunța un conflict social puternic, căci „țărănul nu se bucură de destulă libertate”, dar, din păcate, publicația suspendându-se, foiletonul a fost întrerupt.

○ **ȚARĂ-LUNGĂ Tudorașcu**, *Chipuri de ceară. Galerie contimporană. Gheorghită*

Bukoveanu, apărut în f.z. TNO, I, 1884, nr. 10–19; II, 1885, nr. 1. Roman de moravuri zugrăvind lumea interlopă din Moldova și Ungaria. Protagonistii, după o serie de isprăvi prin Moldova, fug la Pesta și de aici la Szent Miklos. Discurs narativ naiv, plin de picanterii și elemente neverosimile.

ZAMFIRESCU Duiliu, *În fața vieții*, București, Tip. St. Mihăilescu, 1884, 208 p. Apărut mai întâi în f.z. RLB, VIII, 1884, nr. 2134–2161. Este romanul de debut al lui, –, care i-a atras scriitorului, din partea lui Gherea, numeroase reproșuri precum și caracterizarea de „pesimistul de la Soleni”. Naratiune analitică cu tentă sentimentală, urmărind biografia unui tânăr înzestrat, Eugeniu Soleanu, plecat la studii la Paris, dar care, lipsit de o axă sufletească puternică, este învins de viață. Pornit de jos, dintr-o familie modestă, el se face remarcat prin studii strălucite, până în momentul în care pătrund în viața sa o serie de femei, care și-l dispută: Elena Marțian, Adelaida Mavropanti, Zoe Fanini. Debusolat, rămas fără sprijinul familiei, care se ruinează, părăsit de frumoasa Zouza, Soleanu sfârșește în mizerie și alcoolism, fără ca noua dragoste, pentru copila Lya, să-l poată remonta. Din punctul de vedere al realizării artistice, romanul a fost considerat o „compunere naivă de un pesimism artificial, fără substanță epică și psihologică” (Al. Săndulescu).

◆ I. Gherea, *Pesimistul de la Soleni*, C, V, 1886, 4, 322–345; C. Dobrogeanu-Gherea, *Studii critice*, I, București, Socec, 1890, 256–288; Barbu Constantinescu, *Un roman de –*, VLT, I, 1907, 13, 102–104; P. Nicanor & Co., – și *poporismul*, VR, II, Chendi, *Câteva glose*, „Țara noastră”, III, 1909, 27, 214; IV, 1909, 3, 136–138; 4, 271–278; 5, 465–478; Petrașcu, *Zamfirescu*, 22–27; Predescu, *Zamfirescu*, 22–27; Călinescu, *Istoria*, 470–479; Georgeta Horodincă, – și *contribuția lui la dezvoltarea romanului nostru realist*, VR, VIII, 1955; 11; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 169; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 2, 354; Iosifescu, *În jurul*, 242; Săndulescu, *Pagini*, 34; Sanielevici, *Cerțări critice*, 89; Gafița, *Zamfirescu*, 799; Săndulescu, *Zamfirescu*, 74; Nicolescu, *Structură*, 215–219; Rotaru, *O istorie*, I, 610; *Ist. lit.* III, 181–182; Ilescu, *Proza*, 185; Adam, *Zamfirescu*,

55–57; *Dicționarul*; Nicolescu, *Zamfirescu*, 181–185; Ciobanu, *Întâlnire*, 20–89; Lăzărescu, *Romanul*, 53. □ C. Mille, –, AI, VIII, 1895, 2232, 2; **, –, F, XXXII, 1896, 27, 313–314; Rosetti, *Dicționarul*, 202; Sextil Pușcariu, *Nuvelți în viață din regat*, L, IV, 1905, 15–16, 295–306; T. Maiorescu, *Răspuns la discursul de recepțiune*, CL, XLIII, 1909, 7, 716–727; D. Tomescu, – și *poporismul în literatură*, R, IV, 1909, 12–13, 609–615; C. S. Făgetel, *Spre viața de orăș?*, R, V, 1910, 13–14, 336–338; Oct. C. Tăslăuanu, *Informațiuni literare*, Sibiu, Tip. Krafft, 1910, 309–312; L.P., –, FLR, II, 1912, 12, 84; Al. Busuioceanu, *Scriitori și cărți*, București, Cultura Națională, 1919, 182–201; N. Georgescu-Tistu, –, „Dacoromania”, II, 1921/1922, 887–890; C. D. Fortunescu, *La moartea unui poet*, NZN, I, 1922, 3, 1–2; **, –, PTI, IV, 1922, 120, 1; Leca Morariu, –, GLB, V, 1922, 1006, 2–3; Ioan Georgescu, –, T, LIII, 1922, 6, 390–391; Ioan Foti, –, CTC, III, 1922, 10–11, 149; Dem. Theodorescu, –, *Ultimul cavalier al romanitismului român*, FLR, VII, 1922, 24, 375; Scarlat Struțeanu, –, FLR, VII, 1922, 29, 453–455; V. Demetrius, –, ALA, III, 1922, 82, 5; Paul I. Papadopol, –, ALA, III, 1922, 86, 3; F. Aderca, –, NZN, I, 1922, 4, 15–17; G. Ibrăileanu, –, VR, XV, 1923, 3, 216–217; 4–5, 321–325; 6–7, 448–489, 491–492; I. Petrovici, *Figuri și tipuri dispărute*, –, ALA, IV, 1923, 118, 1; T. Păunescu-Ulmu, *Tipul feminin reprezentativ în literatura noastră*, NZN, VII, 1927, 2, 13–16; Const. D. Ionescu, –: *Însemnări pe marginea romanelor*, R, XXIII, 1929, 4, 126–130; N. Petrașcu, –, UVR, XLV, 1929, 20, 307–308; Mihail Sebastian, *Note răzlete despre romanul nostru. Romancierul* –, CRT, VI, 1930, 1868, 1; T. Teaciu-Albu, –, GLB, XV, 1932, 3851, 2; Gh. N. Protopopescu, – *în lumina unui deceniu*, GLT, I, 1932, 7, 5; B. Lăzăreanu, –, ADV, 1932, 14807, 1; N. Petrașcu, –, *Omul, amicul și poetul*, RVS, VII, 1933, 3–4, 2–7; S. Cioculescu, –, ADV, LXVII, 1934, 15413, 1–2; T. Maiorescu, *Însemnări zilnice*, CL, LXVII, 1934, 10, 864–866; Mariana Rarincescu, *D. Zamfirescu și Italia*, București, 1934; I. Peltz, –, VRA, VIII, 1935, 376, 6; Iorga, *Oameni*, III, 100–101; Gh. Carțaș, –, ABN, XL, 1937, 26, 405; Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–217; Lovinescu, *Memorii*, III, București, Adevărul, 1937, 220–228; Dan Petrașcu, –, RM, I, 1938, 131, 2; G. Călinescu, – *romancier*, IL, I, 1939, 8, 2–3; George Demetru Pan, –, *Poetul-romancierul-diplomaul*, RLTR, I, 1939, 13, 16–17; Radu Cosmin, *Nuvela și romanul*, CTC, XX,

1939, 11–12, 215–218; 224–226; G. C. Nicolescu, ~, UVR, XLVIII, 1939, 48, 1; 6; Cardaș, *Istoria*, 318–320; Eugen Jebeleanu, ~ *regăsit*, RM, III, 1940, 586, 4; Pompiliu Constantinescu, *Rememorare*, VRA, XIV, 1942, 653, 7; C. Tudor, ~, *20 de ani de la moartea lui*, VRA, XIV, 1942, 653, 5; V. Dr., ~, *20 de ani de la moarte*, BSL, I, 1942, 14, 2; Tudor Teodorescu-Branîște, ~, J, IX, 1947, 751, 1; 2; D. I. Atanasiu, ~, TRR, II, 1947, 168, 2; D. Păcurariu, *Precizări și date noi în legătură cu St. O. Iosif*, P. Cerna, ~, G. I. Pitiș, AUB, s. Științe sociale, II, 1955, 2–3, 121–133; G. C. Nicolescu, *100 de ani de la nașterea lui* ~, LCF, I, 1958, 6, 13; Mircea Zăciu, *Concepția estetică a lui* ~, TR, II, 1958, 43, 6; Emil Boldan, *Un punct de popas în evoluția romanului românesc*, „Căluza bibliotecarului”, XI, 1959, 10, 31–33; Al. Dima, ~ și *clasicii ruși*, GL, V, 1958, 44, 1; 6; Al. Dima, *Opiniile estetice ale lui* ~, VR, XI, 1958, 11, 100–107; Adrian Ghijîchi, *Tolstoi* și ~, TR, IV, 1960, 45, 7; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 2, 345–372; Dima, *Studii*, 125–143; I. Peltz, *Cum l-am cunoscut pe* ~, MZ, VII, 1963, 308, 4; Victor Eftimiu, *Portrete și amintiri*, București, E.P.L., 11965, 37–41; C. Crișan, V. Crăciun, *Literatura română în lume*, București, Meridiane, 1969, 76, 82; Zăciu, *Glose*, 33–38; Dan Cristea, *Real și imaginar*, RL, V, 1972, 24, 8; Sebastian, *Eseuri*, 287–290; Sara Iercoșan, *O dimensiune a personalității și operei lui* ~, *eleganța*, SUB, s. Philologie, XVIII, 1973, fasc. 1, 15–22; Al. Săndulescu, ~ *spirit european*, ATN, X, 1973, 8; D. Zamfirescu *interpretat de...*, antologie și pref. de Ioan Adam, București, Eminescu, 1976; Vasile Sav, ~, ALT, 1980, 86–89. Constantinescu, *Studii*, 246–249; Ornea, *Comentarii*, 216–219; Ioan Adam, ~ – *horizonturile gazetarului*, LCF, XXV, 1982, 9, 1; 6; Lotreanu, *Despre analogie*, 247–250; Z. Ornea, *Publicistica lui* ~, RL, XV, 1982, 28, 8; Săndulescu, *Portrete*, 105–117; Al. Săndulescu, ~ *obârșia unei inimicții*, MS, XIII, 1982, 4, 137–143; Nițescu, *Atitudini*, 7–15; Zoe Dumitrescu-Bușulea, Sava, *Muzica și literatura*, București, Cartea Românească, 1986, 208–228; Al. Săndulescu, *Duiliu Zamfirescu*; I. Negrilă, *Însemnări*, 54–74; Piru, *Discursul critic*, 164–166; Z. Ornea, ~ *eseist*, RL, XXI, 1988, 9, 8; Alecu, *Călinescu*, 80–83; Constantinescu, *Figuri*, 64–65; Săndulescu, *Pe urmele*, 45–114.

1885

BARONZI G., *Confidențele unui om de inimă*, București, Editura Tipo-Litografiei

Dor. P. Cucu, 1885, 130 p. Dedicat lui Ion Cămpineanu. Roman social, de factură sentimentală. Conține „istoria simplistă a tânărului Viorin, ajutat de un necunoscut bogat, om politic, și îndrăgostit de o Alexandrină, destinată unui antipatic Ovidian, de care apoi scapă. Însă Viorin, prins cu studiile, o neglijează pe Alexandrina, care moare de melancolie” (G. Călinescu). Valorifică un material autobiografic evident. Necunoscutul om politic – la care se referă G. Călinescu – este Ion Cămpineanu, elogiât în mod direct în paginile cărții. Autorul nu scapă ocazia de a critica, de pe poziții liberale, clasa boierească și de a-și exprima atașamentul față de țărâni-me: „singurul element asupra căruia ne putem întoarce ochii, în care putem spera să găsim aliații noștri pe viitor”.

◆ G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, 1960, 2, 340; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 173; Călinescu, *Studii*, 106; *Dicționarul*.

LĂZĂRESCU Alexandru Laerțiu, *Stroe Corbeanul*, București, Tip. C. Petrescu-Conduratu, 1885, LXVIII + 150 p. Cu o pref. a editorului. Operă postumă, publicată de Teodor I. Foțășăneanu. Editorul nu știe însă că o parte din roman a apărut, sub semnătura Laerțiu, în f.z. INF, II, 1870, nr. 103–228. Roman istoric, având acțiunea plasată în epoca domniei lui Mavrogheni, pe timpul campaniei austriece de ocupare a Olteniei. Remarcându-se în lupte, Stroe Căpitanul ajunge ban al Craiovei, în urma victoriei de la Scufa. Romanul e complicat și de o intrigă amoroasă, la care ia parte vestitul Turnavitu. Cartea beneficiază și de o *Invocație către muză*, în care autorul se roagă divinității a-l înzestra cu harul necesar pentru a putea zugrăvi lumea Fanarului de la noi, cu distonanțele sale caracteristice; pe de o parte „o varietate de viețuitoare date în exploatare, iar, pe de altă parte, mănunchiul celor nesățioși de putere, de aur și de înbuibare”.

◆ Pop, *Conspect*, II, 8–10; Rosetti, *Dicționarul*, 114; Emil, ~, RELI, VII, 1886, 8–9, 1–2; Predescu, *Enciclopedia*, 479; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, VIII, 1959, 1–2; 388; Gafița, *Fața*, 445; *Dicționarul*.

MACRI Panait, *Omorul din strada Soarelui sau Asasinii Mariei Popovici*, București, Editura Tipo-Litografiei Ascher & Klein, 1885, 64 p. (8 fasc., neterminat). Are pe copertă portretele asasinilor Nicolae și Eufrosina Miulescu, ale căror fapte sunt relateate în text. Roman criminalistic, de tip reportajesc.

◆ Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

○ **MACRI Panait**, *Regele fără de coroană. Roman politic original*, apărut în f.rev. RO, I, 1885, nr. 2–7. Prin personaje simbolice ca România, Socialismul, Conservatorul, Opoziția, alături de Ion și Constantin (Brătianu?), și printr-un stil sacadat, nervos, se încearcă surprinderea unor scene din viața politică a țării din perioada imediat următoare abdicării lui Cuza.

◆ *Dicționarul*.

POP-FLORANTIN I., *Horea. Roman original după actele istorice publicate de Al. Papiu, A. Odobescu, N. Densusianu și tradiție*, Iași, Tip. Lucrătorilor Români Asociați, 1885, 110 p. Roman de reconstituire istorică, urmând destul de strâns documentația la îndemână în epocă. O bună parte din faptele legate de tinerețea conducătorului răscoalei de la 1784 sunt însă inventate (priebugia la episcopul Ghedeon Nichitiu, rivalitatea cu Ștefan Trif pentru mâna Ilinei, salvarea acesteia de la moarte atunci când e forțată să se căsătorească cu Hollaky István, „căpitan” în armata austriacă). Tumultul țărănesc este redat însă cu patetism și căldură.

▼ București, Alcalay, 1912; București, 1915.

◆ Iorga, *Ist. lit. cont. I*, 121–122; G. Călinescu, *Material documentar*, RITL, IX, 1960, 4, 761; *Ist. lit.*, III, 58–59; Maștei, *Personalități ieșene*, III, 267–269; *Dicționarul*: Barbu, *Romanul*, 170–172; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 220.

POPESCU N. D., *Constantin Brâncoveanu. Nuvelă originală*, H. Steinberg, 1885. Apărută mai întâi în CALPT, 1873, 1–64. Pe coperta ed. princeps e indicată ed. a II-a. La limita genului, ≈ e narațiune istorică despre viața lui Constantin Brâncoveanu. Interesant e episodul de dragoste dintre Radu Brâncoveanu și Elena, fiica lui Toma Cantacuzino, ca și capitolul dedicat lui Ianache Văcărescu.

▼ Brașov, Editura Librăriei Ciurcu, 1892.

◆ *Dicționarul*.

○ **POPESCU N. D.**, *Radu al VII-lea de la Afumați (1521–1529). Nuvelă istorică*, apărută în CALPT, 1885, 17–65. Considerată ulterior drept roman, conform informației de pe coperta vol. *Amasoana de la Rachova*, 1889. Narațiunea abundă în scene romantice, mizând pe impresionabilitatea cititorului.

○ **POPESCU N. D.**, *Testamentul lui Petru cel Mare*, apărut în CIR, 1885, 11–61. A fost considerată de autor drept roman, pe coperta la vol. *Amasoana de la Rachova*, 1889. Narațiune istorică ternă, lipsită de calități artistice.

○ **VULCAN Iosif**, *Fata popii*, apărut în f.rev. F, XXI, 1885, nr. 51–52; XXII, 1886, nr. 1–35. Roman social cu tentă moralizatoare. Vădit inspirat de literatura lui Ioan Slavici, ~ pledează pentru ridicarea social-economică și culturală a satului ardelean prin eforturile unor intelectuali luminați, de tip Popa Tanda. Printr-o bună alegere de preot, care devine pentru ei un exemplu, locuitorii din Valea-Mică ajung în curând la nivelul celor din Teiul Mare, obținând beneficii în plan material. Observația tipurilor interesantă.

◆ T. Neș, *Oameni din Bihor*, Oradea, Tip. Diecezană, 1937, 230; Drimba, *Vulcan*, 284–288; Mircea Popa, *Profil de romancier*, F, XIII, 1977, 9, 9; *Dicționarul*; Popa, *Tectonica*, 203–204.

1886

○ **Barbu Catargiu**, apărut în f.z. E, I, 1886, nr. 276–296. Biografie romanțată a cunoscutului om politic.

○ **CREȚEANU George (?)**, *Misterele din București*, fragment din romanul cu același titlu, TB, I, 1886, 5, 2–3 (inceputul z. lipsește). Roman senzațional, de mistere. Autorul său e posibil a fi G. Crețeanu, căci în z. FZB citim următorul anunț: „Jurnalul «Patria» din

Țara Românească încunoștințează publicarea *Misterelor Bucureștilor*. Sub acest titlu, d. George Crețeanu, autorul *Melodiilor intime*, va publica peste puțin timp un roman original în patru vol.”

◆ ***, *Bibliografie*, FZB, I, 1885, 37, 296; Gafița, *Fața*, 52.

○ *Crima din Calea Moșilor*, foileton, v. *Crima din Calea Moșilor*, 1887.

○ **CRIȘAN Constantin**, *La umbra tronului. Roman politic contemporan*, apărut în f.rev. TRS, II, 1886, nr. 10–13. Narațiune satirică cu aluzii la stările politice ale vremii; are printre eroi pe Brătianu, Fleva, Dimancea etc.

○ **DRĂGULINESCU Constantin**, *Moștenitorii*, apărut în f.z. ROM, XXX, 1886, nr. 10 decembrie – 31 decembrie. Roman social, cu vizibile influențe balzaciene, descriind prăbușirea unei familii din cauza proastei chivemisiri a averii. Creionează câteva tipuri interesante: fiul risipitor și destrăbălat Petre Vioreescu, cămătarul fără scrupule Linescu, politicianul burghez Simionopol etc.

FUNDESCU I. C., *La Paris cu orice preț*, în vol. *Tipuri române. La Paris cu orice preț. A pățit-o și Gogu*, București, Tip. z. „Telegraphul”, 1886, 228 p. Vol. mai conține o scurtă povestire. Roman de moravuri, cu tentă satirică. Scris într-un stil alert, cu vervă și umor, satirizează gustul pentru aventură al soției unui modest judecător din București. Prinsă de fumul snobismului și cosmopolitismului, cucoana Varvara trece peste orice considerații de ordin moral, pentru a petrece, asemeni boierilor de viță, în capitala Franței. Ca și eroul bulgarului Alecu Konstantinov, Bai Ganiu, ea trece prin peripeții care mai de care mai penibile și mai costisitoare, care duc la ruina și la moartea soțului compromis. Dintr-o întreagă suită de „admiratori” care o asaltează, cel mai iscusit în materie se dovedește vânătorul de zestre Miucă Flecărescu, în fața „metodelor” căruia cucoana Varvara este neputincioasă. Finalul uzează de artificii literar al „păcălitorului păcălit”. Varvara

dobândește de soț un escroc, pe Flecărescu, iar acesta o soție cu desăvârșire lefteră. Romanul ar merita să fie reeditat pentru surprinzătoare sale calități literare.

◆ *Dicționarul*; Mircea Popa, ARG, XXIII, 1988, 5, 8.

MACRI Panait, *Sugrumarea Teoderei, copila Domnului din București*, București, Editura Tipo-Litografiei Dor. P. Cucu, 1886, 136 p. (Biblioteca poporului). Cu un scurt *Cuvânt către cititori*. Roman criminalistic, în genul cunoscut al scrierilor lui ~, combinând senzaționalul cu tenebrosul și fantasticul. Încercând să discrediteze regimul fanariot din Principate, autorul imaginează un monstru de sadism și cruzime, Vutria, care o urmărește cu ura sa pe Teodora, fiica naturală a domnitorului, ucigând-o în torturi cumplite.

◆ *Dicționarul*.

○ **MILLE Constantin**, *Dinu Milian*, foileton, v. *Dinu Milian*, 1887.

○ **POPESCU N. D.**, *Epoca lui Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei (1674–1711)*, apărut în CALPT, 1886, 17–19. Narațiune istorică. A fost considerat ulterior drept roman, conform informației de pe coperta la *Amașoana de la Rachova* (1889), sub titlul *Dumitrașcu Cantemir*.

○ **RĂDULESCU-NIGER N.**, *Căpitanul Ropotă*, foileton, v. *Căpitanul Ropotă*, 1893.

1887

* **ALEXANDRESCU Alexandru I.**, *Tragediile Bucureștilui*, București, [1887]. Roman de mistere.

◆ ***, ROMLIT, VI, 1887, 9, 180–183.

Crima din Calea Moșilor. Roman original, București, Editura Tip. Universul L. Cazzavillan, 1887, 152, p. Apărut mai întâi în f.rev. CR, I, 1886, nr. 19–41 (neterminat). Roman de aventuri, istorisind peripețiile unei nihiliste, Olga Noleska, fiica unui colonel din nobili-

mea rusă. Urmărită de poliția țaristă, Olga se refugiază în România și întreține relații cu membrii coloniei rusești din București.

❖ **DITO și IDEM** [CARMEN SYLVA, Mite KREMNITZ], *Astra*, București, Editura Librăriei Socec, 1887, 376 p. Cu o dedicație către Sofia, regina Suediei și a Norvegiei. Reprodus în f.z. ROM, XXX, 1888, nr. 10 oct. – 25 nov. Reluat fragmentar: ≈, „Lumea ilustrată”, II, 1892, 3, 2. Tradus din lb. germană de Ionescu Gion. Roman psihologic, amintind de atmosfera ibseniană. Tânăra Astra sosește la Burda, localitate din Moldova, la sora mai mare, căsătorită. Venirea ei schimbă atmosfera casei, Astra cucerind prin tinerețe, vioiciune și inteligență pe toată lumea. Romanul se constituie dintr-un șir de epistole scrise de cele două surori, Astra și Margot, către mama lor, rămasă în Germania. Astra stărnește pasiunea lui Sander, soțul surorii sale, dar și a prietenului acestuia, Morosch, logodit cu Melania, o tânără moșiereasă din vecini. Din complicatul joc sufleteșc al celor implicați în aceste relații, rezultă câteva pagini de bună analiză psihologică. Ca să salveze situația, Astra acceptă căsătoria cu Morosch. În final, Margot se sinucide împreună cu copilul cel mare, spre nefericirea celorlalți, care trăiesc, fiecare în parte, sentimentul culpabilității.

■ *Astra*, Bonn, 1886 (altă ed.: Bonn, Verlag von Emil Strauss, 1903); ≈, tr. Harmath Luiza, Gyvr, Gross G. is Testr., 1893.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 304–305.

GRANDEA Grigore H., *Vlășia sau ciocoi noi*, București, Tip. Govora, 1887, 272 p. Apărut mai întâi sub titlul *Vlășia*, în f.z. „Războiul român”, VII, 1884, nr. 115–194. Fragmente: *Dimitriu Gimpa, Grădina Gîaferului*, AP, II, 1869, 1–15 iulie, 83–87 (romanul e anunțat mai întâi cu titlul *Ipsilant și Tudor*); *Dimitriu Gimpa, Grădina Gîaferului*, AP, III, 1870, 1 februarie, 10–13; *Nausica și Circe*, AP, III, 1870, 15 februarie, 4–5 (aici el poartă titlul *Zavera*). Reluat fragmentar: *Osânditul la moarte*, UVR, III, 1890, 14, 1–

2; 15, 1–2; 17, 2; 18, 2; 20, 2–3; 21, 2–3; *Doi patrioți*, UVR, III, 1890, 27, 39; *Un craidon de Curtea Veche*, UVR, III, 1890, 39, 2; 40, 2; ≈, AU, I, 1897, 15, 2; 16, 2; 17, 2; 18, 2; 19, 2. A cunoscut mai multe variante și redactări parțiale. În structura sa a fost topit și *Berlicoco* (1880). Roman de critică socială, inspirat din realitățile social-politice ale epocii pașoptiste și ale Unirii. Cartea are două părți, *Metamorfoza ciocoiilor* și *Amor și Patrie*, având ca protagoniști, în prima parte, pe Băboi (C. A. Rosetti) și Sclipici (Iancu Brătianu), iar, în a doua, pe tânărul revoluționar Ion Catina. Ar putea fi considerat și un roman cu cheie. Pune în opoziție două tabere de revoluționari, una intransigentă și loială, cealaltă interesată. Pentru a-l discreditat pe Băboi – alias C. A. Rosetti – autorul introduce un episod din care reiese că Tudor Vladimirescu a pierit din cauza trădării tatălui acestuia, Sotir Zefirache.

▼ Reprodus în: *Scrieri*, pref., text ales și stabilit, note de Pavel Țugui, București, Minerva, 1975.

◆ Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 79–80; Călinescu, *Istoria*, 320; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 169; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 1, 185–186; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 170; *Ist. lit.*, II, 770; Rotaru, *O istorie*, I, 274; Vărgolici, *Aspecte*, 56–58; Martira Bogdan, *Un ecou întârziat al pașoptismului, romanele* ~, RITL, XXIV, 1975, 1, 114–120; Valentin F. Mihăescu, *Un scriitor de tranziție*, LCF, XVIII, 1975, 21, 2; Pavel Țugui, *Grigore H. Grandea*, Craiova, Scrisul Românesc, 1977, 203–221; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 168–170; Mircea Anghelescu, *Mijloc de veac în București*, LCF, XXXI, 1988, 35, 6.

MACRI Panait, *Ioan Tunsu, căpitan de haiduci. Nuvelă originală*, București, Editura și Proprietatea Literară Tipo-Litografia Dor. P. Cucu, 1887, 12 p. La limita genului, ≈ e un roman de senzație, de tip haiducesc, exaltând virtuțile unui erou justițiar, care ia de la bogați și dă la săraci.

▼ București, Cultura Românească, f.a.

◆ *Dicționarul*.

○ **MANE**, *Fiul tipografului sau o juneșă pierdută*, apărut în f.rev. TU, IV, 1887, nr. 166–185 (neterminat). Întrerupt din cauza „bolnăvirii amicului nostru Mane”, cum se anunță în rev., ≈ e continuat în f.rev. TU, V, 1888, nr. 200–204. Roman de aventuri, descriind destinul senzațional al unui tânăr, Gheorghită, fiu de tipograf din portul Galați, care, știind grecește, se îmbarcă pe un vas, trăiește un naufragiu, apoi ajunge pe o corabie dincolo de Bosfor. Cu ajutorul unor bani găsiți își schimbă identitatea, devenind, la Paris, Cristofor de Viliardes, pătrunzând în lumea financiară și în cercurile înalte ale Parisului. Influențe vizibile din Jules Verne și Al. Dumas.

MILLE Constantin, *Dinu Milian*, I, București, Ig. Haimann, 1887, 302 p. Apărut mai întâi în f.z. „Lupta”, XI, 1886, nr. 117–146; XII, 1887, nr. 147–168. Reluat în f.z. ADV, XVII, 1904, nr. 5362–5402, și în f.z. DMN, X, 1913, nr. 1475 – XI, 1914, nr. 3534. Fragmente: *Sposedania unui om*, C, II, 1883, 14, 529–537; 15, 561–568; 16, 601–609; 18, 681–687; 20, 761–767. *Întăia idilă*, E, II, 1887, 395–396. Reluat fragmentar: *Moartea tatei*, DMN, XXV, 1929, 7969, I; II. *O viață*, București, Tip. Adevărul, 1914, 188 p. Al doilea volum a apărut mai întâi în f.z. DMN, XI, 1914, nr. 3535–3594. Roman cu caracter autobiografic, rememorând anii de formație, copilăria, școala și intrarea în mișcarea socialistă a tânărului Dinu Milian. Atmosfera socială și intelectuală evocată e aceea din preajma anului 1880. La reeditarea din 1913, o notiță din ADV (nr. 156) spunea: „O întreagă epocă socială și culturală se dezvăluie înaintea noastră; pagini hazlii și pagini de durere se perindă sub ochii noștri și, în loc de închipiri din țări străine, trăim romanul unei realități zguduitoare din țara noastră”. Vol. al doilea continuă firul epic fără a străluci stilistic, dar oferind detalii despre „fizionomia mișcării socialiste bucureștene dintre 1885–1900, din perspectiva unuia dintre militanții ei de frunte” (Z. Ornea).

▼ I, București, Adevărul, 1904; I, București, Adevărul, 1909; I, București, Adevărul, 1913.

Reprodus în: *Versuri și proză*, ed. îngr. și pred. de G. C. Nicolescu, București, E.S.P.L.A., 1953 (parțial); *Scrieri alese*, București, E.P.L., 1961.

◆ Const. Mille, *Pro domo mea*, „Lupta”, IV, 1887, 250, 2–3; Iosif Nădejde, *Istoria limbei și a literaturii române*, Iași, Tip. Șaraga, 1886, 481; Gion, ~, ROM, XXI, 1887, 10 mai, p. 2; N. Petrașcu, *Figuri literare contemporane*, București, Socec, 1893, 167–191; II. Chendi, ~, VN, XXII, 1905, 5923, I; Chendi, *Fragmente*, 186–193; T., ~, CRN, I, 1915, 7, 118–119; Călinescu, *Istoria*, 483–484; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 169; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 2, 245–372; Virgiliu Ene, ~, LCF, IV, 1961, 24, 11; Nicolescu, *Contemporanul*, 316; Iorga, *Pagini*, I, 238–240; II, 103–104; Rotaru, *O istorie*, I, 557; Maftei, *Personalități ieșene*, I, 379; *Ist. lit.*, III, 571–574; Ornea, *Contemporanul*, 422–423; *Dicționarul*; *Dicționarul*; *Ist. lit. rom.*, 191.

PANȚU I. C., *Logofătul Mateiu*. *Novelă*, Brașov, Tip. Alexi, 1887, 106 p. Roman al indeciziei, scrupulelor și ezitărilor unui bur-lac înrăit, logofătul ardelean Mateiu, care rămâne, în ciuda eforturilor celor din jur, singur, cu spaimele sale interioare.

◆ G. Bogdan-Duică, *Revistă literară*, GT, XLVIII, 1888, 75, 2; 124, 3; Predescu, *Enciclopedia*, 631; *Cărturari brașoveni*, 177; *Dicționarul*.

○ **POPESCU N. D.**, *Epoca Mavrocordaților (1711–1760)*, apărut în CALPT, 1887, 17–55. Considerat ulterior, de către, autor drept roman, conform listei de scrieri ce apare pe coperta la *Amasoana de la Rachova* (1889). În text urma să fie inclusă probabil și nuvela *Constantin Mavrocordat*, apărută în CPR, 1878, 1–46. Narațiune istorică de slabă factură literară.

* **POPESCU N. D.**, *Fata de la Cozia*. *Nuvelă istorică originală, precedată de un rezumat al domniei lui Vlad-Vodă Dracula*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1887, 194 p. Apărută mai întâi în CALPT, 1877, 1–28. Considerat ulterior roman, conform notei autorului din ed. 1911: „În cronicarii noștri am găsit puține informațiuni asupra acestui domn; de aceea, am fost silit să alerg

la plăsmuire, care e îngăduită într-un roman, când n-am putut să dispun de informații sigure". În text par a fi fost contopite elemente din nuvelele *Distracțiunile lui Vlad Vodă Tepeș*, CALPT, 1871, 1–48, și *Vintilă din Slatina și fericirea*, CD, 1871, 53–70. Narațiune istorică. Mizează pe melodramă și pitoresc.

▼ Brașov, Ciurcu, 1892; București, Editura Librăriei Leon Alcalay, 1911.

◆ *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 194–195.

POPESCU N. D., *Iancu Jianu, zapciu de plasă. Nuvelă originală*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1887, V + 120 p. Pe foaia de titlu e consemnată ed. a IV-a. Cu o *Prefață* a autorului, în care acesta declară: „Câteva amintiri din copilărie povestite de tatăl meu, care se născuse și crescuse în județul Dolj, aproape de locurile bătătorite de Jianu, câteva episoade din baladele populare aduse până la noi prin gurile lăutarilor de țară și câteva peripeții din care mare parte plăsmuite, împrumutate de la piesa d-lor Anestin și Millo, intitulată *Jianu căpitan de haiduci*, iată tot materialul din care fusei nevoit să-mi alcătuiesc eu legenda mea, material în adevăr neîndestulător". Foarte aproape de structura nuvelei, ≈ e un roman haiducesc. Narațiunea debutează cu prezentarea copilăriei lui Iancu Jianu și a împrejurărilor care l-au determinat să se facă haiduc. Ajuns, prin mijlocirea banului Craiovei, Dumitrașcu Bibescu, zapciu al plasei Balta de Jos, Iancu dirijează din umbră acțiunile haiducilor. Prădând pe egumenul grec al mănăstirii Călăiuș, el comite o greșeală, fiind recunoscut. Drept urmare fuge în codru și devine efectiv căpitanul cetei. Căutând pe răpitorul surorii sale la București, e prins și trimis în ocna de la Telega, de unde scapă.

▼ Brașov, Tip. Ciurcu, [1892]; București, 1910 (consemnată ca ed. a VI-a).

◆ Călinescu, *Istoria*, 530; Pillat, *Romanul*, 30–47; Pillat, *Itinerarii*, 91–96; *Dicționarul*.

POPESCU N. D., *Santinela de la Grivița*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1887, 122 p. Constituie reluarea și dezvoltarea

rea nuvelei *O santinela pierdută*, apărută în CLPTR, 1881, 65–71. Face parte din seria *Episoade din istoria resbelului independenței României*.

▼ București, H. Steinberg, 1889.

◆ *Dicționarul*.

○ **RUSU Ioan**, *Nicu Ciobănelul. Nuvelă din popor*, apărută în f.z. ROM, XXXI, 1887, nr. 27–28 februarie – 17 martie. La limita genului, ≈ e un mic roman relatând un episod din timpul revoluției de la 1848, din Transilvania. Un tânăr cioban, Nicu Ciobănelul, salvează de la moarte pe fiica nemeșului Torany, Ilona, pe care o conduce, spre mai multă siguranță, de la Zlatna la Cluj, expunându-se furiei răzbuțoare a soldaților unguri, care îlucid fără milă.

○ **STOENESCU Th. M.**, *Muma copilului*, apărut în f.rev. RELI, VIII, 1887, nr. 5–12. Romanul unei drame sentimentale, ce aduce în câmpul observației mediul studenților de la medicină, primul cap. intitulându-se în mod semnificativ, *Sala de autopsie*. Intriga e complicată de relațiile studentului Bruneanu cu bolnava Maria Brebeanu și de rivalitatea cu medicii Ermil și Vintilă.

1888

ALEXI Teochar, *Domnul de Ghiavazi, măriasa. Nuvelă din popor*, Brașov, Editura și tip. Alexi, 1888, 155 p. Cu o *Precuvântare* a autorului, în care se arată că narațiunea e o prelucrare după un original german. Mic roman de moravuri, relatând scene din viața satului Ghiaveni, unde oamenii cei mai bogați, în frunte cu primarul Lică Stănculescu și cu nemeșul Ghiavazi Imre, râvnesc la frumusețea Ilenei Steulean, rămasă orfană. Cu suficient spirit de observație e surprins procesul dezumanizării personajelor aflate în dispută.

◆ *Dicționarul*.

○ **CARAGIALI Costache N.**, *Omul în haine negre*, apărut în f.rev. IZ, I, 1888, nr. 34–52; II, 1889, nr. 1–18. Roman social,

cu tentă senzațională. Acțiunea e plasată în vremea lui Cuza.

○ **FUNDESCU I. C. (?)**, *Dramele Bucureștilor*, apărut în f.z. TEG, XIX, 1888, nr. 4743-4774 (neterminat). Nu se indică autorul; îl atribuim redactorului z. O parte din materia epică e folosită în romanul *Radu de la Pitești* (1890). Roman de senzație, în trei părți și un *Prolog*, cu crime, răpiri și bandiți, brodat pe fondul evenimentelor politice din Principate, începând cu mișcarea revoluționară a lui Tudor și terminând cu evenimentele de la 1848.

○ **MACEDONSKI Wladimir A.**, *Procesul boierului Christache*, apărut în f.rev. PEL, II, 1888, nr. 3-10, continuat în RRO, III, 1888, nr. 1-2. Fragment: ≈, RIN, IX, 1887, 11, 43-48 (semnat Dimir). Roman social inspirat din viața boierimii muntene din sec. al XIX-lea, amenințată de disoluție și de ruină economică.

◆ **, LIL, XXVI, 1918, 14, 5; A. Marino, *Viața lui Al. Macedonski*, București, E.P.L., 1966, 48-49; *Dicționarul*.

○ **RĂDULESCU-NIGER N.**, *Din memoriile unui procuror*, apărut în f.rev., RMV, V, 1888, nr. 134-167. Roman moralizator, aducând în scenă viața condamnaților și a celor certați cu justiția.

○ **RĂDULESCU-NIGER N.**, *Unchiul Christea*, foileton, v. *Unchiul Christea*, 1893.

VALERIANU I. P., *Monștrii Bucureștilor. Roman original*, I-II, București, Editore M. Petrescu (Tip. Alexi - Brașov), 1888, 418 p. Roman de senzație, inspirat din viața protipendadei bucureștene, imediat după înfăptuirea Unirii Principatelor de către Cuza. Ascuțișul critic al romanului este îndreptat împotriva „fanarotismului” clasei parvenite, care accepta cu prea mare ușurință elementele străine, corupte ca morală și concepție de viață, având ca rezultat decăderea și ruina boierimii tradiționale. *Femeia-demon*, cum se intitulează prima parte a romanului, ne dezvăluie manevrele și teripurile, prin care egumenul grec Silvestru Miridopolos și aliata

lui, Aristeia, pun la cale deposedarea de avere a unor tineri boieri români, exploatând cu dibăcie farmecul personal al orfanei Zulma Fericeanu, pe care o educă în acest scop. În disperare de cauză, mulți dintre aceștia se sinucid, între care și Paul Zilișteanu. Propunându-și să-și răzbune prietenul, tânărul Radu Noaptes devine un adevărat „raisonneur” al cărții, dezvăluind întreaga conspirație a răufăcătorilor și obligând-o pe Zulma la restituirea sumelor escrocate, cu toate că, așa cum reiese din jurnalul ei, tânăra e mai degrabă o victimă decât o aventurieră. Partea a doua a romanului, intitulată *Confesiunea unei curtezane*, conține dezvăluirile Zulmei din jurnalul cu pricina, coroborate cu noile acțiuni puse la cale de cei doi răufăcători, aflați în strânsă legătură cu o bandă de hoți. Cu mult pitoresc sunt dezvăluite episoade din copilăria Zulmei, cu „misterul” venirii sale pe lume și a educației primite în Turcia, unde fusese obligată la căsătoria cu un nabab local și destinată haremului acestuia. Fuga, peripețiile instalării la București, ca și debutul ei în meserie - între victime numărându-se și arhimandritul Dyonis sau marele Scarlat Romișteanu -, fac deliciul noilor aventuri galante ale tinerei eroine. Spre final, intră în acțiune societatea „Condeiful”, ai cărei misterioși justițiarți utilizează arme sofisticate, de domeniul SF. Din note aflăm că autorul ar mai fi scris două romane, *Cartea de aur a românilor și Istoria lui Satan*, ambele rămase în ms.

◆ Mircea Popa, *Un roman necunoscut*, „Biblioteca și cercetarea”, XV, 1991, 214.

○ **X...**, *Jidovul. Roman original din viața evreimii*, apărut în f.z. ROM, XIX, 1888, nr. 4707-4731. E anunțat, în nr. 4702 al z. ROM, în felul următor: „În curând, vom începe publicarea unui roman original, ≈, plin de analiză psihologică sănătoasă [...]. Faptele care compun intriga acestui roman de senzație sunt luate din viața reală și sunt cunoscute locuitorilor județului Suceava”. Roman social. Realizează o bună descriere a mediului și preocupărilor familiei lui Moise Siberman, venit din Bucovina în satul Gropeni, din Moldova, unde va trăi experiența dură a reintegrării.

❖ **ZAMFIRESCU Duiliu**, *Un drum greșit*, apărut în f.rev. CL, XXII, 1888, nr. 8–10. Roman de familie. Eroul e un tânăr magistrat, Constant Dumitriu-Lupu, care trăiește, fără a fi căsătorit, cu tânăra Silvia, cu care are un copil. Se supune însă autorității părinților, care hotărăsc să-l căsătorească cu o fată de familie, astfel că magistratul reîncepe o viață nouă lângă Elencuța Malinească. Căsnicia pare tocmai a se consolida, când tatăl, aflând de nevoile în care se zbateau copilul și femeia părăsită, revine asupra deciziei luate, trecând peste prejudecățile de castă și reparând greșeala făcută. Ne aflăm, deci, în fața vechiului conflict dintre voința părinților și cea a copiilor, temă predilectă a prozei epocii. Tratatul rămâne mult tributară tezei. Conflictul apare schematic, într-o desfășurare trenantă, observația psihologică fiind minată de tezisul moral.

▼ Reprodus în: *Opere*, III, ed. îngr., pref., cronologie, note, glosar, indice și bibliografie de Mihai Gafița, București, Minerva, 1972.

◆ G. Bogdan-Duică, *Trei romane de ~*, L, VI, 1907, 10, 191; 195; Lovinescu, *Critice*, IV, 55–99; Ibrăileanu, *Scriptori*, 162–176; G. Fântăneru, *Romanul Comăneștilor*, UVR, XLIII, 1938, 30, 2; Munteano, *Panorama*, 109–114; G. Călinescu, ~ *romancier*, JL, I, 1939, 8, 2–3; Georgeta Horodină, ~ și contribuția lui la dezvoltarea romanului nostru realist, VR, VIII, 1955, 11, 1; Horodină, *Zamfirescu*, 58; Săndulescu, *Pagini*, 27–45; Gafița, *Zamfirescu*, 330–332; Săndulescu, *Zamfirescu*, 74; Nicolescu, *Structură*, 215; *Ist. lit.*, III, 681; *D. Zamfirescu interpretat de...*, antologie și studiu de Ioan Adam, București, Eminescu, 1976, 314; *Dicționarul*; Nicolescu, *Zamfirescu*, 197–205. □ V. și *În fața vieții*, 1884.

1889

ALEXANDRESCU Alexandru I., *Dramele Veneției sau Pumnalele răzbuțătoare*, București, Librăria H. Steinberg, 1889, 216 p. Roman de mistere, cu tentă de polisier, plasat în cadrul exotic al Veneției epocii, unde un cuplu de îndrăgostiți, Eduard și Ema, duc la îndeplinire legământul de a lichida pe un fals ambasador englez. Intrigă complicată, condușă stângaci.

◆ D. Cireșeanu, „*Tragediile Bucureștiului*”, „*România literară*”, VI, 1887, 9, 181–184. Barbu, *Romanul*, 112–114.

ALEXANDRESCU Alexandru I., *Misterele unui nabab. Roman original*, București, Librăria H. Steinberg, Tip. Isac Binder, 1889, 244 p. Roman polițist. Dezvăluie istoria crimei puse la cale de contele Marco împotriva fratelui său, contele Mathei Carino, și a fiului acestuia, Enrico, pentru a-și însuși averea lor. Conține multe referiri la lumea diplomatică de la curtea regelui Victor Emanuel, printre personaje apărând și Garibaldi.

◆ Barbu, *Romanul*, 109–112.

ALEXANDRESCU Alexandru I., *Misterul din Turnul Eiffel sau Resbunarea unei princese ruse*, București, Tip., Librăriei H. Steinberg, 1889, 164 p. Textul e împărțit în trei părți. Tipic roman de mistere, a cărui acțiune se petrece la Paris, unde se adună aventurieri din toată lumea. Printre ei se află și prințesa Trubisvoii, preocupată să asigure fiicei sale Olga o partidă dintre cele mai bune. Viața mondenă pariziană e dominată de frumoasa curtezană Henrietta, care ezită între inginerul Eiffel și fermecătorul om de lume Oscar Pontenief. Adevărată maestră a intrigilor, prințesa Trubisvoii reușește s-o compromită pe Henrietta, care, părăsită de Oscar, se sinucide. Cu aceleași mijloace rafinate, principesa întreține rivalitatea dintre doi frați, Amedeu și Philip, care aspiră la mâna verișoarei lor, Blanche. Cartea plonjează în tenebros și fantastic, pasiunea și gelozia împingându-l pe Philip la crimă (motivul lui Cain). Căsătorit cu Bianca, Philip trăiește drama culpabilității, deoarece Amedeu li se înfățișează în chip de fantomă, tulburându-le fericirea.

◆ Barbu, *Romanul*, 114–115.

○ **CARMELO P.**, *Mița. Roman original*, apărut în f.rev. „*Minerva*”, I, 1889, nr. 1–10. Mic roman citadin, aducând în scenă viața unor năpăstuiți ai soartei din mahalalele bucureștene.

○ **FUNDESCU I. C.**, *Scheletul din Strada Popa Chișu nr. 17*, apărut în f.z. „*Telegraphul român*”, s. II, 1889, nr. 197–245. Text ne-

semnat; îl atribuim redactorului ziarului. Roman criminalistic și de senzație, cu accentul pus pe tenebros și escatologic.

○ **HODOȘ AI. I.**, *Frate de dincolo*, apărut în f.rev. FB, II, 1889, nr. 1–12 (neterminat). Roman social. Atacă, după părerea lui Ilarie Chendi, „o cestiune îndrăzneată: raporturile românului ardelean cu frații săi de dincoace și celelalte rase, mai mult sau mai puțin asimilate”, dar, din păcate, „cu totul covârșit de teoriile sociale ale lui Eminescu”.

◆ Il. Chendi, -, VN, XX, 1903, 5520, 1–2; Chendi, *Foiletoane*, 16–17; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 3, 535; Ornea, *Sămănătorismul*, 116–117.

* **IGHEL Ilie**, *O dragoste*, București, Tip. Școalelor, 1889.

◆ *Dicționarul*.

* *Îngrozitoarea crimă din Tabaci. Roman judiciar*, 1889.

◆ ***, FB, II, 1889, 12, 4.

○ **MACRI Panait**, *Cea mai frumoasă fată a Bucureștiului. Roman original de mare senzațiune*, apărut în f.rev. STȚ, I, 1889, nr. 1–2, cu continuare în fascicule. O notă din nr. 8 al rev. STȚ, 1899, p. 3, ne informează că ar fi ieșit de sub tipar. Narațiune melodramatică, încadrabilă maculaturii de conșom.

○ **MAX**, *Cum am regăsit pe Gherasi. Roman politic-geografic-umoristic*, apărut în f.z. E, IV, 1889, nr. 1022–1037. Parodie improvizată în redacție – cum se precizează de autor – în stilul romanelor de aventuri. În căutarea „misterului justiției”, eroii ajung la Istanbul, Ierusalim, Paris.

* **POPESCU N. D.**, *Banul Mărăcine*, București, H. Steinberg, 1889. Apărut mai întâi în CALPR, 1874, 1–72. Pe coperta la *Amasoana de la Rachova* (1889) se anunță a fi apărut, până în 1889, două ediții. Nu au fost identificate.

◆ Rosetti, *Dicționarul*, 153; *Dicționarul*.

○ **POPESCU N. D.**, *Epoca Ghiculeștilor (1733–1777)*, apărut în CALPTR, 1889,

13–71. Anunțat ca „roman ilustrat în pregătire” pe copertă la vol. *Amasoana de la Rachova* (1889). Narațiune istorică.

◆ Rosetti, *Dicționarul*, 153; *Dicționarul*.

POPESCU N. D., *Sora de caritate. Un episod din războiul de independență*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1889, 120 p. Apărut mai întâi în CLPTFR, 1880, 21–38. Cu mijloace destul de rudimentare se relatează fapte din viața unei participante la războiul din 1877–1878.

▼ București, H. Steinberg, 1892.

◆ *Dicționarul*.

○ **Z. E. FLEMISTU**, *Cosmeticul fermecat sau Crima oribilă de la Podo-gârla. Roman original politico-tragico-umoristic*, apărut în f.z. NAȚ, I, 1889, nr. 32–34 (neterminat). Roman cu caracter de parodie și de farsă politică, atacând pe conservatori. Acțiunea debutează cu scene petrecute în vestitul local ieșean Bolta Rece și se referă la personaje ca P. P. Carp, Iancu Marghiloman etc.

1890

○ **BĂDULESCU Alexandru**, *Liliac*, apărut în f.rev. RBR, I, 1890, nr. 1–7. Roman erotic, transcriind trăirile și tribulațiile sentimentale a doi tineri, Elisa, cusătoreasă, și Alexandru, tânăr locotenent. Idila debutează cu o întâlnire întâmplătoare în Cișmigiu spre a se complica apoi cu episoade lacrimogene, trenante și parazitare.

○ **FUNDESCU I. C.**, *Radu de la Pitești*, apărut în f.z. ROM, XXXIV, 1890, nr. 14 iulie – XXXV, 1891, nr. 15 ianuarie. În text a fost folosită o parte din materia epică a romanului *Dramele Bucureștilor*, din f.z. TEG, 1888. Roman de senzație, cu acțiune stufoasă și multe răsturnări de situații, urmărind istoria complicată a prinderii unei bande de hoți din Pitești, de către tânărul boier Radu Dinescu. Istorisirea tinde să capete aspect de frescă social-politică, prin prezentarea evenimentelor mai importante din istoria Țării Româ-

nești, de la revoluția din 1848, până la Convenția de la Paris, din 1858, și la alegerea lui A. I. Cuza în fruntea Principatelor. Aglutinând noi și noi personaje, situații, evenimente, autorul apelează nu de puține ori la travestii și la scene melodramatice, care diluează materia epică, altfel foarte bogată a romanului.

◆ Mircea Popa, ARG, XXIII, 1988, 5, 6.

❖ **GRANDEA Grigorie H., *Balaurul***, apărut în f.rev. UVR, III, 1890, nr. 30–38. Scurt roman istoric, având ca protagonist pe Bogdan Vodă, fiul lui Ștefan cel Mare.

▼ Reprodus în: *Scrieri*, pref., text ales și stabilit, note de Pavel Țugui, București, Minerva, 1975.

IGHEL Ilie Emanoil, *Banditul Simion Licinski. Roman criminal*, București, Tipografia Dor. P. Cucu, 1890, VI + 176 p. Cu o scurtă pref. *Către cititori*. Roman de senzație, inspirat din faptele unui temut tâlhar dobrogean, prins de poliția din Tulcea în 1887. Autorul introduce deliberat în planul real al întâmplărilor o temă de succes, cea a „copiilor părăsiți”. Iubita lui Simion Licinski, Sara, fata jupânului Isac, se dovedește a fi fiica unei nobile poloneze, părăsită de mamă deoarece era fructul unei legături extraconjugale. Finalul e în contradicție cu documentele oficiale, deoarece romancierul își salvează eroul.

▼ București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1891.

◆ Pillat, *Mozaic*, 95; Pillat, *Itinerarii*, 101–102; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 133–134.

❖ **MACEDONSKI Alexandru, *Thalassa, Marea epopee***, roman păstrat în B.A.R., ms. francez 115. Fragmente: *Noaptea de argint*, RELI, XIII, 1892, 6, 81–86; *Noaptea de argint*, „Sentinela Dunărei”, I, 1892, 25, 2–3; 26, 2–3; 27, 2–3; 28, 2–3; 29, 2; *Noaptea de argint*, LIL, XIV, 1893, 12, 4–7; 13, 9–12; *Pronaos*, „Secolul”, XX, 1901, 669, 1; ≈, „Secolul”, VII, 1905, 1868, 1; *Noaptea de argint*, „Comedia”, I, 1914, 6, 7; 7, 2; *Cimpoi și tibicine*, „Făclia”, I, 1916, 7, 1; *Dincolo de ceruri*, „Făclia”, I, 1916, 8, 1; *Roman dobro-*

gean, VL, III, 1928, 89, 1. Reprodus în f.rev. FLR, V, 1916, nr. 17–27. Apărută mai întâi în lb. franceză, sub titlul *Le calvaire de feu*, 1906, scrierea a fost începută în 1890, în românește. După câteva fragmente, publicate în presă, ~ a continuat să o redacteze în lb. franceză. Roman psihologic, cu incidente filosofice, de factură poetică, ilustrând concepția lui ~ despre artă: „în ideea autorului fiecăre capitol al epopeii sale trebuie să dea senzația unei culori, prin imaginile întrebuintate, și fiecare capitol va fi tipărit pe o hârtie de o nuanță corespunzătoare”. Eroul, Thalassa, tânăr grec născut în Smirna, ajunge paznic de far pe insula Lewki adică pe Insula Șerpilor. Duce o viață primitivă, în singurătate, până când o furtună aduce la țarm pe frumoasa Caliope, de care se îndrăgostește. Ca în *Daphnis și Chloe*, asistăm la preliminariile unei iubiri senzuale, consumată într-un cadru natural, ritmând cu erupția inocentă a biologicului. Muzica valurilor sparte de mal, claritatea diafană a zilei, solemnitatea apusurilor creează o atmosferă de ritual inițiat, prin care tinerii dobândesc sentimentul posesiunii reciproce. Obsedat de imposibilitatea eternizării acestei trăiri, de neputința transgresiunii în absolut a senzației de plenitudine, Thalassa o ucide pe Caliope și își pune capăt zilelor. Comuniunea lor primordială, adamică, se va reface doar într-o lume a spiritului, singura durabilă. La apariția în lb. franceză, romanul n-a stârnit ecoul scontat de poet. A rămas în seama posterității critice sarcina revelării sensurilor cărții și aceea a așezării sale la locul cuvenit în istoria literaturii române. „Poetul a vrut și a izbutit să creeze, poate mai mult decât un erou viu, un simbol tragic, în caracterul căruia se consumă drama idealismului” (Tudor Vianu). „Pentru lb. franceză, *Le calvaire de feu*, specie de imn frenetic al simțurilor, e o proză ce sperie prin stilul flamboiant. Inspirația e byroniană, cu sălbăticiii scitice, orgia de senzații amintește de D'Annunzio. În românește, cât s-a tradus de către autorul însuși, surprinde prin invenția verbală mult mai crudă și mai originală. Asprimea limbii se potrivește violenței barbare a delirului. Poetul cântă «răcnetul

catastrofal» al Pontului Euxin, muzica beethoveniană a apei. Interpretarea orchestrală a valurilor e a unui artist incomparabil” (G. Călinescu). „≈ formulează [...] o situație de semnificație universală, transpunând eterna dialectică real-ideal, care-l obsedează, în termenii unui conflict erotic, simbolic, nu numai în ordinea aspirațiilor umane absolute, dar și pentru dezgustul și revolta care urmează căderii subite din vis în realitate. Sub acest aspect, ≈ este scrierea care exprimă, poate, cel mai bine pe ~, în aspirațiile și tendințele adânci ale ființei sale, ilustrând în modul cel mai complet, cu mare bogăție analitică, într-o proză somptuoasă, foarte încărcată, de factură barocă, sensul fundamental al întregii sale opere” (Adrian Marino).

▼ Reprodus în: *Opere*, V, studiu introductiv, ed. îngr., note și variante, cronologie și bibliografie de Adrian Marino, București, E.P.L., 1969; *Cartea de aur*, antologie, postf. și bibliografie de Laurențiu Ulici, București, Minerva, 1975. Fragmente: *Noaptea de argint*, în ~, *Cartea de aur*, București, Stabilimentul Grafic Albert Bauer, 1902.

■ *Le calvaire de feu*, Paris, Bibliothèque Internationale d'Édition E. Sansot et C-ie, 1906. Reprodus în: *Opere*, V, studiu introductiv, ed. îngr., note și variante, cronologie și bibliografie de Adrian Marino, București, E.P.L., 1969. Fragmente: *Solo selenaire*, „Le crie de Bucarest”, I, 1904, 2, 1; *Erêbe*, „Le Beau Danube bleu”, I, 1905, 5, 3.

◆ I. L. Caragiale, ≈, MR, I, 1893, 34, 3; **, *Știrile zilei*, „Secolul”, V, 1903, 1261, 1; **, ROM, XLVII, 1903, 139, 2; **, „Le Beau Danube bleu”, I, 1905, 5, 2; **, *Poetul - la Paris*, ADV, XVIII, 1905, 5819, 2; **, „Secolul”, VII, 1905, 1877, 2; **, „Liga conservatoare”, I, 1905, 6, 4; **, „Liga conservatoare”, II, 1906, 3, 4; „Secolul”, VII, 1906, 1952, 2; **, *Cărți nouă*, ROML, IV, 1906, 6, 5; 95; Caion, ~ *prozator*, ROML, IV, 1906, 11, 172-173; B., *O inaripare*. *Calvarul de foc*, „Prezentul”, II, 1906, 292, 1-2; 294, 1; ≈, „Țara”, IV, 1906, 971, 3; E. Lovinescu, VLT, I, 1906, 23, 5; **, *Cei doi* ~, ADV, XVIII, 1906, 6120, 3; **, VIN, II, 1906, 17, 387; Marcel Montandon, *Revue de la quinzaine*. *Lettres roumaines*, „Mercure de France”, XVII, 1906, t. XLVIII, 313; **, *Critica franceză*

și ~, ADV, XVII, 1906, 6082, 2; 6186, 1; 6136, 2; CL, XLI, 1907, 3, 341; *Ce este*, „Dreptatea”, II, 1914, 94, 2; **, ~ și ≈, „Comedia”, I, 1914, 4, 1; Semper, *O enigmă*. *Strădăniile despre ~. Falsificare conștientă sau eroare?*, ROM, XLIV, 1914, 22 mai, 2; ~, *Întâmpinare*, MIN, V, 1914, 1961, 3; ~, ~, *Despre Marea epopee*, „Orizonturi noi”, 1915, 3 iulie, 1-5; **, „Săptămâna Făcliei”, I, 1915, 5-6, 2; **, MIN, VII, 1916, 2542, 3; **, *Ecouri*, FLR, V, 1916, 17, 200, 21, 247; **, *Reviste și foi zilnice*, NRR, XVIII, 1916, 17, 200, 12, 247; **, *Reviste și foi zilnice*, NRR, XVIII, 1916, 1, 21-28; Oreste, *Despre ≈*, FLR, V, 1916, 25, 297; Andrei Braniște, *Marea epopee* ≈, RMP, I, 1916, 303, 2; **, *O scrisoare a lui Émile Faquet asupra Marii epopei*, UVR, 1916, 23, 5; I. Valerian, *De vorbă cu d-l Ion Pillat*, „Viața literară”, I, 1916, 10, 3; ~, *Cuvinte despre ≈*, FLR, V, 1916, 29, 343-345; C. S. Făgețel, *Pe marginea unui articol al d-lui ~*, „Drum drept”, XI, 1916, 20, 300-302; ~, *O scrisoare*, „România nouă”, I, 1920, 160, 3; E. Pahonțu, *Alexandru Al. Macedonski*, București, Bucovina, 1934, 50-53; T. Vianu, pref. la *Opere*, I, F.R.P.L.A., 1939, LXVII-LXIX; Călinescu, *Istoria*, 468; Vianu, *Arta*, 241-247; Perpessiciu, *Jurnal de lector*, ~ *prozatorul*, RFR, XI, 1944, 10, 520; Cioculescu ~ Streinu - Vianu, *Istoria*, 320-321; V. E. Paleolog, *Viziunea și audiția colorată sinestezică la Al. Macedonski*, București, Marvan, 1944; Vianu, pref. la *Opere*, III, E.F.P.L.A., 1944. Adrian Marino, *Efemeride macedonskiene. Convorbire cu d. V. G. Paleolog*, UVR, LIV, 1945, 16-17, 3; Vianu, *Studii*, 421-422; Adrian Marino, *Proza lui ~*, ST, 1966, 11, 56; Adrian Marino, *Viața lui Al. Macedonski*, București, E.P.L., 1966, 438-445; Marino, *Macedonski*, 131-1713, Adriana Iliescu, *Literatorul*, București, E.P.L., 1968, 313-317; Ardeleanu, *Proza poezilor*, 114-126; Constantinescu, *Scrieri*, III, 463-471, VI, 130-134; Al. Piru, *Romanul lui ~*, RL, III, 1970, 14, 12; Ciopraga, *Literatura*, 150-151; V. Vintilescu, *Caragiale, Slavici, Macedonski*, Timișoara, Tip. Universității, 1970, 278-3000; Adrian Marino, *Marea la ~*, TMS, 1971, 5, 17; 19; Rotaru, *O istorie*, I, 532-533; Piru, *Varia*, I, 194-196 Mihai Zamfir, *Introducere în opera lui Al. Macedonski*, București, Minerva, 1972, 212-218, 231-238; *Ist. lit.*, III, 490-496; Ion Marcoș, *Proza lui ~*, TR, XVIII, 1974, 11, 6; N. Manolescu, *Reeditări ~*, RL, VII, 1974, 4, 9; L. Ulici, *Proza lui ~*, RL, VIII, 1975, 27, 12-13; Mihai Zamfir, *Proza poetică românească în sec. al XIX-lea*, București, Minerva, 1971, 260-263; *Al. Macedonski interpretat de...*, ed. îngr. și pref. de Fănuș Băileșteanu, București, Eminescu, 1975, 104-108;

Mircea Anghelescu, *Literatura română și Orientul*, București, Minerva, 1976, 165–173; Gh. Macarie, *Sentimentul naturii în proza românească a sec XIX*, București, Minerva, 1978, 221–246; Ion Vlad, ~. *Modernitatea prozei*, TR, XXIII, 1979, 11, 6; *Scriitorii români; Dicționarul; Ist. lit. rom.*, 167; Al. Melian, ~ *romancier*, LL, 1981, 2, 239, 247; Piru, *Istoria*, 253–254; Vianu, *Arta*, 215; Zamfir, *Poemul*, 201–2–2; Hobana, *Science fiction*, 145–155; 156–176; Dim. Păcurariu, *Literatura română și barocul* (III), LCF, XXVI, 1983, 46, 6; Perpessiciu, *Opere*, 12, 13–34; 160–179; Raicu, *Autografe*, 36–37; Tacciu, *Romantis-mul*, II, 274; Ulici, *Confort Procust*, 259–275; Vlad, *Lectura*, 11–15; Mihai Zamfir, *Proza lui ~*, RITL, XXXIV, 1986, 1, 32–37; Vianu, *Arta*, 197.

PANTU I. C., *Linistea casei. Roman original*, Brașov, Tip. Mureșianu, 1890, 204 p. Apărut mai întâi în f.rev. GT, LIII, 1890, nr. 7–53. Roman de moravuri, cu tematică rurală. Întâmplările au loc pe moșia unui mic proprietar a cărui principală preocupare e de a asigura fiicei sale, Olga, un viitor fericit. Totuși fata este căsătorită, „prin înțelegere”, cu un om nepotrivit, pe care nu-l iubește și care se dovedește ulterior necinstit. Gândul ei rămăsese la tânărul doctor de la Viena, Vlad, respins de părinți pentru că era sărac. Întors în țară, acesta face o frumoasă carieră politică și socială, în timp ce soțul Olgăi, Iorgu, decede.

◆ Iorga, *Ist. lit. cont.*, 1, 171; I. Breazu, *Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire*, Cluj, Cartea Românească, 1937, 126; Predescu, *Enciclopedia*, 631; *Cărturari brașoveni*, 77; *Dicționarul*.

POPESCU N. D., *Căpitan Buzdugan. Nuvelă istorică originală*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1890, 86 p. Apărută mai întâi în CALPT, 1882, 19–32; 34–48, și continuată în „Calendarul României pe anul 1883”, 19–32; 34–48. La limita genului, ≈ e o povestire, mai mult documentară decât de ficțiune, despre eroismul căpitanului Buzdugan, care aduce domnului știrea căderii Griviței.

◆ *Dicționarul*.

POPESCU N. D., *Primul rănit. Nuvelă istorică contemporană*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1890, 120 p. Apărut mai întâi în CLPTFR, 1881, 17–62. La limita

geniului, ≈ e un scurt roman erotic și de aventuri, brodat pe fondul Războiului de Independență.

◆ Barbu, *Romanul*, 183–184.

RĂDULESCU-NIGER N., *Gelozie*, în vol. *Jertfă. Gelozie*, București, Wiegand, 1890, 366 p. Publicat mai întâi în f.z. ROM, XXXIV, 1890, nr. 17 martie – 21 mai. Vol. mai conține romanul *Jertfă*. Scriere erotică, narând tribulațiile afective ale unei tinere fete, Maria Cordea, disputată de doi prieteni, Spiridon Riga și Costin Barbu. Căsătorită cu Spiridon Riga, Maria e urmărită de afecțiunea lui Costin, care își dovedește devotamentul îngrijind de copilul lor bolnav. Dar, prin gelozia lui, Riga provoacă un deznodământ tragic.

▼ Ed. revăzută și completată, București, I. Negreanu, 1923. Reprodus în: *Jertfă*, ≈, București, Editura Biroului Universal Ath. I. Nițeanu, 1909.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 712; Barbu, *Romanul*, 134.

RĂDULESCU-NIGER N., *Jertfă*, în vol. *Jertfă. Gelozie*, București, Wiegand, 1890, 366 p. Vol. mai cuprinde romanul *Gelozie*. Relatează cazul unei iubiri pasionale. Emil Dorneanu nutrește o atracție irezistibilă pentru poloneza Marcela Halcinschi. Soția eroului, buna și delicata Adela, se sacrifică pentru fericierea lui. Întreg textul suferă de un sentimentalism desuet.

▼ București, I. Negreanu, 1921. Reprodus în: ≈. *Gelozie*, București, Editura Biroului Universal Ath. I. Nițeanu, 1908.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 712; Gafița, *Fața*, 55.

○ **SATYR**, *Cine se aseamănă se adună*, apărut în f.z. ROM, XXXIV, 1890, nr. 19 aprilie – 25 mai. Scurt roman satiric, cu tentă moralizatoare, luând în derădere pe cei predispuși la aventură. Eroii, Mihăiță Drezeanu și Frusina Tacheti, se cunosc întâmplător, în tren, și pun la cale, în compania avocatului Matache Flușturescu, zis și Tranca-Fleanca, câteva escapade la Ploiești, la Vaslui, la Vălenii de Munte și la o stână din

Carpați, unde ajung să se întâlnească, conform aceleiași principiu al hazardului, cu consoartele și, respectiv, soții lor. Rezultatul: „trei procese de divorț”.

○ **VOLUTZA Mihai**, *Maria și Elena. Roman original*, apărut în f.rev. CRI, XVIII, 1890, nr. 114–194. Roman de moravuri și de observație socială, dar tipurile creionate nu dispun de suficientă forță psihologică pentru a se impune.

1891

ALEXADRESCU Alexandru I., *Clotilda sau Crimele unei femei*, București, Tip. Isac Binder, 1891, 176 p. Roman polițist. Relatării peripețiilor medicului Grandcour, aflat în căutarea fiicei sale pierdute, i se adaugă cea a crimelor cuplului Gustave – Clotilda, răufăcători notorii. Atmosfera aparține mediului cosmopolit al marilor capitale.

◆ Barbu, *Romanul*, 115–118.

ALEXI Teochar, *Strada Carmen Sylva*, Brașov, Editura și Tip. Alexi, 1891, 294 p. Apărut mai întâi în f.rev. AMF, XI, 1887, nr. 1–24; XII, 1888, nr. 2–10. Roman de moravuri. Este inspirat din viața micii burgezii transilvănene, aducând în prim-plan problema balzaciană a căpătuielii prin uneltiri, tranzacții oneroase, polițe și falsuri. Eroul, Traian Mistrelu, e un tânăr contabil foarte capabil, dar sărac și onest, ce are de luptat cu mașinațiile a doi funcționari necinstiți, Laib și Pucle, care-l acuză de delapidare. Închis pe nedrept, reușește să-i demaște, să fie eliberat și să recâștige stima concetățenilor. În paralel, redobândește iubirea Corasiei Moleanu, îndepărtată temporar din preajmă-i. În final, cei doi coboară fericiți strada Carmen Sylva din Sinaia, de unde și titlul romanului.

◆ G. Bogdan-Duică, *Revistă literară*, GT, LI, 1888, 74, 2; *Dicționarul*; Popa, *Tectonica*, 208.

○ **CARLEN Emilia**, *O căsătorie strălucită*, apărut în f.z. VPU, I, 1891, nr. 1–9 (neterminat). Roman cu tentă socială, minat de sentimentalism.

○ **GRANDEA Grigore H.**, *Deșteptarea leului. Episod din revoluția de la 1848*, apărut în f.z. U, VII, 1891, nr. 108–236. Naratiunea dezvoltă un motiv secundar din romanul *Vlășia sau ciocoi noi* (1887), punând accentul pe evenimentele de la 1848 de la noi.

◆ Pavel Țugui, bibliografie la ~, *Scrieri*, Minerva, 1975, 576.

○ **GREGORIAN N.D.**, *Din foile unui roman*, fragment de roman, RVA, I, 1891, 2, 5–7. Episod lirico-sentimental.

❖ **HAȘDEU Iulia**, *Domnișoara Ursuza*, apărut în f.rev. AMC, I, 1891, 5–14; II, 1892, nr. 5–14; III, 1893, nr. 1. Scris în 1881, cu titlul *Mademoiselle Maussade*, a fost tradus din lb. franceză de B. P. Hasdeu. Roman educativ pentru copii, relatând cazul unei fetețe încăpățânată și năzuroasă care înspăimântă, cu capriciile ei, pe toată lumea. Spre a o putea îndupleca, părinții, culti și înstăriți, adoptă o fată, pe Paula Grigol, sperând că prezența acesteia o va schimba. Însă Eliza, supranumită Ursuza, devine un cu totul alt copil doar după moartea mamei sale. Prin atmosferă, prin gingașia sentimentelor evocate, ≈ amintește de romanele lui Edmondo de Amicis.

▼ Ed. îngr. de Delia Damirescu, note de Crina Decuseară, București, Ion Creangă, 1970. Reprodus în: *Versuri. Proză. Corespondență*, ed. îngr. și pref. de Crina Decuseară Bocșan, București, Minerva, 1976.

◆ Ilie Stanciu, *Un pionier al revistelor pentru copii „Amicul copiilor”*, LL, VII, 1963, 187–188; *Dicționarul*; Elena Piru, *In memoriam*, RL, VI, 1969, 49, 12.

IGHEL Ilie, *Moartea banditului Simion Licinsky. Roman criminal*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, Tipo-Litografia Dor. P. Cucu, 1891, 128 p. Cu o pref. a autorului. Continuă acțiunea din *Banditul Simion Licinsky* (1890). Roman de senzație.

◆ Pillat; *Itinerarii*, 101–102; *Dicționarul*.

○ **LUPU E. [Z. C. ARBORE]**, *Frații Lupu. Viața, întâmplările și voiajurile lor prin*

America de Nord, apărut în f.rev. AMC, I, 1891, nr. 2–13. Scurt roman de aventuri pentru copii, vizibil influențat de Jules Verne. Trei frați din Galați, Alecu, Iorgu și Miron Lupu, dispar de acasă și se îmbarcă pe un vas. Cu acesta ajung în Irlanda și, de acolo, în America. Aici se angajează la circ, fondează compania „Lupu and Good”, călătorește prin munții statului Tenesse, vânează păsări rare și urși grizzly, după care trec în Canada. Miza romanului constă în împletirea neprevăzutei cu aventura palpitantă.

◆ Ilie Stanciu, *Un pionier al revistelor pentru copii: „Amicul copiilor”*, LL, VII, 1963, 185; *Dicționarul*.

○ LUPU E. [Z. C. ARBORE], *Gambuzino sau Căutătorii de aur*, apărut în f.rev. AMC, I, 1891, nr. 15–18; II, 1892, nr. 2–10. Continuă romanul *Frații Lupu. Viața, întâmplările și voiajurile lor prin America de Nord*, apărut în același an. Roman de aventuri pentru copii, aducând în prim plan mediul exotic și plin de surprize al indienilor din America.

◆ Ilie Stanciu, *Un pionier al revistelor pentru copii: „Amicul copiilor”*, LL, VII, 1963, 185–186; *Dicționarul*.

○ MARINESCU Nicolae, *Vanda*, apărut în f.rev. BC, I, 1891, nr. 11–39. Roman social și de moravuri, având acțiunea plasată în 1872, în orașelul L., din Polonia rusească. Posibilă imitație.

POP-FLORANTIN Ioan, *Avram Iancu, regele Carpaților, continuatorul operii lui Horia. Roman istoric, după publicațiunile și comunicări date de martori oculari și părtași la lupte*, București, Tip. Cucu, 1891, 206 p. Biografie romanțată, cu câteva scene bine narate și cu oarecare suflu epic.

■ În lb. engleză, Cleveland, Ohio, 1908.

◆ **, *Schiță biografică a scriitorului ~, profesor în pensiune*, Făgăraș, Tip. Popp, 1914; Predescu, *Enciclopedia*, 673; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 4, 761; Dan Mănuță, *Scriitorii junimiști*, Iași, Junimea, 1971, 203; *Ist. lit.*, III, 58–59; Maftעי, *Personalități ieșene*, III, 169; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 172–174; Vărgolici, *Aspecte XIX*, 230.

○ POPESCU N. D., *Epoca derbedeilor și a apelipsiților (disperaților) precum și evenimentele care au urmat după dânsa (1792–1808)*, apărut în CALPT, 1891, 13–83. Pregătit probabil pentru tipar, sub titlul *Epoca derbedeilor*, conform informației de pe coperta vol. *Bătălia de la Călugăreni* (1894).

RĂDULESCU G., *Banditul Răureanu sau Un înger în infern. Roman dramatic-senzațional*, Editura Librăriei Române Filip Lazăr, 1891, 128 p. Pe pagina de titlu apare specificația „ed. a II-a”. Roman de senzație. Prezintă suferințele unei tinere, Didina, silită de tatăl său, cărciumarul Solomonică, din satul Putineiu, să se mărite cu banditul Răureanu. E salvată de tânărul Iorgu Stamatescu, desenator de covoare la fabrica din localitate, care, datorită ingeniozității sale, dejoacă planurile tatălui fetei și-i silește să părăsească țara.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 711.

○ RĂDULESCU-NIGER N., *Fata lui Hagi Dumitru*, apărut în f.z. RMN, VIII, 1891, nr. 265–286; IX, 1892, nr. 3–4 (Datată „Bolintin, 1891 nov.”). Roman de senzație cu elemente din viața social-politică a timpului.

RIZESCU R. T., *Călugărul misterios*, Târgoviște. Tip. și Legătoria Viitorul R. T. Rizescu, 1891, 142 p. Deși subtitlul pus de autor este „nuvelă”, scrierea este, stilistic, o mixtură de basm și roman de mistere, în care terifiantul și tenebrosul apar la fiecare pas. Sortit, la naștere, să nu rămână cu părinții decât până la 16 ani, micul Paul, vârstă de viță aleasă, rătăcește prin lume, cunoscând mizeria și durerea. Nu se va regăsi pe sine și pe ai săi până nu va ucide un călugăr misterios, care-i tulbură existența.

○ TEODORESCU C., *Viața și crimele banditului Licinsky*, apărut în f.z. NAȚ, II, 1891, nr. 60–147. Roman judiciar, realizat cu mijloace de tip reportericesc.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 841.

ZAMFIRESCU Duiliu, *Lume nouă și lume vechie*, foileton, v. *Lume nouă și lume vechie*, 1895.

1892

ALEXI Theochar, *Unul scapă, altul piere. Narațiune romantică*, Brașov, Editura și Tip. Alexi 1892, 718 p. (30 fasc.). Din *Introduce-re* aflăm că autorul ia cunoștință de subiectul romanului din povestirile unei doamne plecate la băi, în trenul de București – Predeal, dar textul care urmează pare a fi împrumutat dintr-un roman străin. Dovadă stau numele personajelor, de proveniență occidentală, și cadrul general al acțiunii.

◆ *Dicționarul*.

○ **CIORNEI Scarlat D.**, *Pe altarul iubirei. Roman original*, apărut în f.rev. INP, II, 1892, nr. 167–172. Roman sentimental. Într-o notă se specifică că ar fi colaborat la redactarea lui și domnișoara Maria Eschenazi.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 196.

○ **CIORNEI Scarlat D.**, *Pe altarul răzbu-nării*, apărut în f.z. INP, II, 1892, nr. 210–238. Roman de observație socială, cu intrigă inabil condusă. E o continuare a celui intitulat *Pe altarul iubirii*, din același an.

DEMETRESCU Traian, *Intim*, Craiova, Samitca et Lazăr, 1892, 94 p. Cu o pref. de Al. Vlahuță. Fragmente: ≈, ADV, VI, 1892, 8 oct.; ≈, DMS, I, 1892, 42, 2–3; ≈, DN, I, 1892, 2, 2; LUN, I, 1895, 17, 6. Reluat fragmentar: ≈, REI, III, 1893, 21 febr. Considerat de Al. Vlahuță drept „simfonia unui suflet bun”, ≈ reprezintă o scriere hibridă, oscilând între jurnalul în proză și poemul liric de amploare. Predominante sunt paginile de autoanaliză, cărora autorul le dă o expresie muzicală, provenind din scrutarea atentă a stărilor sufletești, a trăirilor în natură și pentru natură, a clocotului pasional al iubirii. Notații fugare de lectură, observații sociale și psihologice, disecția amănunțită a unor gesturi, totul accentuează fluxul meditativ al romanului, plasându-l într-un cadru mic-burghez desuet. Din această cauză, a stârmit, la apariție, protestele unor colegi socialiști. „≈ este înșelarea unor notații cu valoare aforistică, într-un gen de jurnal personal” (Marin Bucur).

▼ Cu o scrisoare de A. Vlahuță, București, H. Steinberg, 1894. Reprodus în: *Pagini alese. Versuri și proză*, Craiova, Scrisul Românesc, 1924; ≈, *Poeme în proză. Nuvele*, București, f.a.; *Opere alese*, cu o pref. de Geo Șerban, București, E.S.P.L.A., 1951; *Scrieri alese*, ed. îngr. și pref. de C. D. Papastate, București, E.P.L., 1968.

◆ Atheo, –, „Revista școliei”, I, 1892, 3, 108–109; C. Vraja, *Psihologia de clasă*, „Evenimentul literar”, I, 1894, 4, 6–7; Emil, –, AI, VIII, 1895, 2323, 2; I. L. Caragiale, –, EPL, I, 1896, 2, 1; G. D. Pencioiu, –, „Foaie populară”, I, 1898, 33, 2; B. Constantinescu, *Opera literară a lui* –, VLT, I, 1906, 25–26, 28; II. Chendi, L, IX, 1910, 4, 70; C. S. Făgătel, –, R, VIII, 1913, 6, 166; M. Dragomirescu, *Literatura în Oltenia*, R, VIII, 1913, 7–8, 233–235; Chendi, *Impresii*, 202–205; Chendi, *Șchițe*, 62–63; T. Păunescu-Ulmu, –, R, XXXVII, 1941, 1–2, 7; Călinescu, *Istoria*, 498; Marin Bucur, *Opera lui* –, SCIL, VI, 1957, 1–2, 293–294; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 2, 368; C. D. Papastate, *Traian Demetrescu*, București, E.P.L., 1967, 121–127; VI. Streinu, –, R, VI, 1969, 11, 13; *Dicționarul*.

○ **FATIMA**, *Zoe sau după divorț*, apărut în f.rev. UVR, VII, 1892, nr. 7–18 (localizat: „Bacău”). Roman cu caracter educativ, cu personaje insuficient conturate.

GEORGIAN Gr. Dem., *Misterele Ploieș-tiului (1872–1882). Roman original*, București, Tip. Universul L. Cazavillan, 1892, 66 p. Scurt roman de senzație. Fără a depăși nivelul literaturii de consum, transcrie o istorie de amor și de aventuri, cu personaje ca Poeteanu, Inimescu, Amelie Amorescu, Capoescu, Mototolescu.

IGHEL Ilie, *Dragoș, hoțul Tecucilor. Roman original*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1892, 126 p. Cu o pref. a autorului, în care se afirmă: „Romanul acesta este o istorisire de actualitate. [...] Tot ce voi scrie mai la vale sunt fapte culese din dosarele tribunalului din Tecuci și luate de pe buzele oamenilor pe care i-am pus să-mi povestească”. Narațiune senzațională, slab realizată artistic. Eroul, fiul unui țăran din satul Vizurești, de lângă Tecuci, este luat la oaste,

dezertează, înfăptuiește o serie de crime și hoții, după care este prins și ucis de poteră.

▼ București, Cultura Română, 1930.

◆ *, -, „Scântea”, I, 1893, 17, 1; Predescu, *Enciclopedia*, 261; Pillat, *Romanul*, 30-47; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

* IGHEL Ilie, *Pisicarul. „Tâlharul munților și dealurilor”*. 1892. Roman haiducesc. Acțiunea se petrece în județul Argeș. „Se găsește de vânzare la toate librăriile și chioșcurile” (Anunț pe coperta ulterioară a romanului *Dragoș, hoțul Tecucilor*).

◆ -, *Dragoș, hoțul Tecucilor*, București, H. Steinberg, 1892.

IGHEL Ilie, *Tâlharul Fulger. Roman criminal întâmplat în timpul revoluției de la 1848*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1892, 132 p. Cu o pref. *Către cititori*. Roman de senzație. Debutează printr-o evocare a Capitalei în 1815, când ciuma lui Caragea bântuia prin mahalalele din câmpul Dudeștilor, ca apoi să ajungă la evenimentele din preajma și din timpul revoluției de la 1848, viața și isprăvile tâlharului Fulger constituind un pretext pentru realizarea unor tablouri de epocă. Simplă maculatură indigestă.

▼ București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1894.

◆ Sofronie Ivanovici, *I. Ighel, N. D. Popescu, Panait Macri*, București, Tip. Tickes, 1898, 5; Predescu, *Enciclopedia*, 261; Pillat, *Romanul*, 30-40; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

○ LEONORA B., *Femeile*, apărut în f.z. ECU, I, 1892, nr. 11-49 (cu mențiunea „Va urma”). Roman sentimental, eșuat din punct de vedere compozițional.

○ M[ACRIS P[ANAIT], *Criminalul. Roman original*, apărut în f.rev. BC, II, 1892, nr. 260-262. Narațiune polițistă.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 506; Pillat, *Itinerarii*, 97-100; *Dicționarul*.

* *Misterele prințului Carol*, I-III, București, H. Steinberg, 1892. Anunțat ca aflându-se în vânzare, pe coperta romanului lui N. D. Popescu, *Boierii haiduci*, din același an.

◆ N. D. Popescu, *Boierii haiduci*, București, H. Steinberg, 1892.

POPESCU N. D., *Boierii haiduci. Nuvelă originală*. București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1892, 136 p. Deși subintitulat nuvelă, ≈ este în realitate un mic roman din seria haiducească a autorului, cu isprăvi ieșite din comun, răpiri și urmăriri spectaculoase, transcrise neglijent. „În opera lui stau aruncate clăie peste grămadă: priveliști și obiceiuri, sensibilitate în expresii de un pitoresc rustic, alături de artificiale descrițiuni care dau târcoale în preajma aceluiași locuri și fapte: minunate poeme bucolice sunt grele de marivadagii în jargon popular” (Barbu Lăzăreanu).

◆ Barbu Lăzăreanu, *Puțină arheologie literară*: -, SCA, I, 1917, 52-54, 1-2; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*; *Dicționar*.

POPESCU N. D., *Botezul de sânge. Nuvelă istorică originală, Episoade din istoria resbelului independenței României*, București, Editura Librăriei H. Steinberg. Tipo-Litografia Dor. P. Cucu, 1892, 96 p. Apărut mai întâi în CALPT, 1882, 23-56. Vol. mai cuprinde o schiță. La limita genului, ≈ este un scurt roman de senzație. Pe fondul evenimentelor de la 1877, sunt prezentate destinele a doi prieteni, Alexandru Vivianu și Costică Balotescu, fără a izbuti să contureze personaje veridice și un discurs narativ coerent.

◆ *Dicționarul*.

POPESCU N. D., *Maria Putoianca. Roman istoric. Extras din cea mai glorioasă epocă a vieții lui Mihai Viteazu*, Brașov, Editura Librăriei Ciurcu, 1892, 208 p. (Biblioteca istorico-poporală română, 8). Apărut mai întâi în CALPT, 1874, 1-67. Povestea actelor de vitejie ale unei țărânci din Afumați, căreia domnul îi recunoaște oficial meritele. Romanțiozitate, pitoresc, melodramatism.

▼ București, H. Steinberg, 1893.

◆ Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

POPESCU N. D., *Peneș Curcanul. Episoade din istoria independenței române*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1892, 130 p.

Apărut mai întâi în CLPTFR, 1883, 23–79. Pe coperta vol. apare specificația: „ed. a II-a cu gravuri”. Relatare a isprăvilor vitejești ale lui Peneș Curcanul și ale tovarășilor săi, făcută din perspectiva unui martor ocular, participant la evenimente.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 677; *Dicționarul*.

POPESCU N. D., *Războiul dintre haiduci și ruși*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1892, 138 p. Episod din cunoscutul serial haiducesc al autorului, cu acțiune aventuroasă și nesuținută ficțional și psihologic, narând evenimente din timpul ocupației rusești din anii 1806–1812, când ceata lui Bot de Năpărcă se face purtătoarea de cuvânt a intereselor țărănilor.

◆ *Dicționarul*.

STOENESCU Th. M., *Corbea. Istoria originală*, Brașov, Editura Librăriei Ciurcu, 1892, 128 p. (Biblioteca istorică populară română). Roman de senzație de tip haiducesc. Acțiunea este plasată pe vremea domniilor lui Alexandru al III-lea și a lui Mihai Viteazul. Eroul iubește o fată de boier, pe Maria Arhondărescu, dată de tatăl ei greului Ianache Varichos. Ucigându-l, Corbea e condamnat la douăzeci de ani închisoare, dar reușește să fugă și să devină conducător al unor țărani răsculați. Sub Mihai îl găsim căpitan. Maria îl urmează pe câmpul de luptă, la sud de Dunăre. Melodramaticul generează numeroase stridente epice.

◆ Călinescu, *Istoria*, 469; Gafița, *Fața*, 54; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 132.

STOENESCU Th. M., *Drăgușin haiducul. Istorie adevărată*, Brașov, Editura Librăriei Ciurcu, 1892, 78 p. (Biblioteca istorică-populară română). Roman haiducesc, slab realizat. În centrul acțiunii se află istoria lui Drăgușin (de origine sud-dunăreană, bulgar, sârb sau albanez), îndrăgostit de fiica boierului Costache Dăscălescu, care-i devine soție. Aceasta este răpită de turcul Zamet, ceea ce-l determină pe Drăgușin s-o caute la Constantinopol. Fugitiv, apar și scene din revoluția lui Tudor, alături de care luptă Drăgușin.

▼ București, H. Steinberg, 1894.

◆ Chendi, *Fragmente*, 199–206; Predescu, *Enciclopedia*, 815; Călinescu, *Istoria*, 469; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 2, 353; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

STOENESCU Th. M., *Ștefan cel Mare. Nuvelă originală*, Brașov, Editura Librăriei Ciurcu, 1892, 108 p. (Biblioteca istorico-poporală). Roman de senzație, artificios, cu intriga insuficient motivată și susținută psihologic și documentar.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 814; *Dicționarul*.

○ **ZORILĂ Nic. T.**, *Vezinas. Istorisiră din timpul lui Duras*, apărută în f.rev. UR, II, 1892, nr. 21–39. Scurt roman istoric exaltând virtuțile daco-romane.

1893

○ **A[RBORE] Z[AMFIR]**, *Istoria unui român în America*, apărut în f.rev. AMC, II, 1893, nr. 11–12; III, 1893, nr. 1–6. Relatare, la persoana I, a peripețiilor unui tânăr român din Basarabia, emigrat în America din motive politice.

○ **A[RBORE] Z. C.**, *Mercedes și Dolores. Roman pentru copii*, apărut în f.rev. AMC, III, 1893, nr. 9–11. Roman miniatural, de aventuri și întâmplări extraordinare, cu acțiunea plasată printre coloniștii deltei fluviului La Plata, din Argentina.

◆ Ilie Stanciu, *Un pionier al revistelor pentru copii „Amical copiilor”*, LL, VII, 1963, 85; *Dicționarul*.

○ **A[RBORE] Z. C.**, *Psylla. Roman pentru copii*, apărut în f.rev. AMC, II, 1893, nr. 11–12; III, 1893, nr. 1–6. Roman de aventuri, pe teme istorice. Are drept eroină o fată din Dacia, Dochia, ajunsă sclavă la Roma. Silită să apară la circ, iar apoi eliberată, se reîntoarce în patrie, unde oferă sprijin și ajutor unui comandant roman fugit.

◆ Rosetti, *Dicționarul*, 11–12; A. Kidel, *Zamfir C. Arbore*, Chișinău, Tip. Carmen Sylva, 1936, 52; Predescu, *Enciclopedia*, 45; Ilie Stanciu, *Un*

pionier al revistelor pentru copii, „Amicul copiilor”, LL, VII, 1963, 186; *Dicționarul*.

❖ **CARAGIALE I. L.**, *Smărăndița, roman modern*, apărut în f.rev. MR, I, 1893, nr. 34–38 (neterminat). Șarjă amicală, satirizând idilismul vieții de la țară. Are în vedere o parte a prozei lui Delavrancea, după modelul *Sultănicăii*. Paul Zarifopol îi atribuie autorului *Scrisorii pierdute*, reproducându-l, totodată, la *Addenda*, în vol. III al seriei de *Opere*. Privitor la conținut, reproducem informația dată de z. MR, I, 1893, 7, 3, sub titlul *Știri literare*: „Aceași librărie (Steinberg, strada Șelari, 18) va edita la toamnă marele roman modern ≈... Ce și cine e Smărăndița? Smărăndița este o fiică din popor, care cade victima amorului, dar care, prin nobilele ei sentimente, știe să se ridice. Ea vrea, ca un angel tutelar, să salveze sufletul aceluia care a trădat-o, și reușește. Dar atunci află... ce? Dumnezeu! Ea află că acela este omorătorul tatălui ei desonorat. Ea nu mai gândește de acumia decât la răscumărare. Ea, își răsună. Cum? Într-un mod oribil, dar demn, într-un mod criminal, dar legitim. Își răsună, își face datoria și moare fără să plângă, fără să blesteme. Acest roman, care întrunește toate calitățile mari ale artei moderne – studiu psihologic profund local, epizode de senzație din ce în ce mai crescânde și o limbă românească de o puritate și de o eleganță *nec plus ultra* –, este datorit penei unuia dintre primii noștri beletriști. El vrea să păstreze anonimul până la apariția volumului, când va semna cu un pseudonim lung, numele propriu fiind prea scurt”. În MR, I, 1893, 38, 5, sub titlul ≈, se anunță: „Suntem obligați a întrerupe publicarea romanului ≈ din două cauze: mai întâi o sumă dintre abonații noștri, lectori prea împaciențați, au protestat în contra unei publicațiuni cu *va- uralme* infinite, și apoi librăria editoare Steinberg ne-a declarat că nu voiește să mai lase pre Smărănduța a se uza picătură cu picătură, pe cale publică, în «Moftul Român». Librăria vrea să căpătuiască pe ≈ o dată și bine, într-un elegant vol., care va apărea în colecția Steinberg”. La aceste relații adăugăm un amănunt inedit de istorie literară. Pe coperta romanului *Viorica*, scos de

Ermali, în 1898, autorul (probabil o femeie), anunță că a mai publicat romanul *Smărăndița*. Rămâne să se dezlege misterul.

▼ Reprodus în: *Opere*, III, *Reminiscente și notițe critice*, ed. îngr. de Paul Zarifopol, București, Cultura Națională, 1932, 251–266.

◆ Paul Zarifopol, în ~, *Opere*, III, București, Cultura Națională, 1932, 342; Serban Cioculescu, *Viața lui I. L. Caragiale. Caragialiana*, București, Eminescu, 1977, 163–164; 171; 272.

○ **DRÂNCEANU Ion**, *Prințesa*, apărut în f.z. ROM, XXXVII, 1893, nr. 89–99. Roman sentimental. Relatează destinul nefericit al unei femei pretențioase, poreclită din această cauză Prințesa, care face o alegere nepotrivită în dragoste. Soțul ei, Andrei Niloveanu, îi pierde averea la cărți, în străinătate, iar pe ea o alungă.

○ **I. C.**, *Capitol de roman*, fragment de roman, GN, XIII, 1893, 10, 2. Probabil un roman sentimental.

○ **LUPU E. [Z. C. ARBORE]**, *Diamantul pierdut. Scene din viața coloniștilor din America de Sud*, apărut în f.rev. AMC, II, 1893, nr. 11; III, 1893, nr. 12. Ultimul episod e semnat S.S. Anunțat drept continuare la *Gambuzino sau căutătorii de aur* (1891), deși personajele românești nu mai apar. Roman de aventuri cu episoade din viața unei familii de emigranți în America.

◆ Ilie Stanciu, *Un pionier al revistelor pentru copii*, „Amicul copiilor”, LL, VII, 1963, 185; *Dicționarul*.

MACRI Panait, *Crima misterioasă din Calea Mogoșoaiei*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1893, 160 p. Reluat, cu titlul *Crima din Podul de Pământ*, în f.z. U, XXII, 1904, nr. 299. Se publică începutul, urmarea fiind anunțată să apară în fascicule. Roman de senzație, relatând peripețiile cam încălcite ale unui cuplu de iubiți, Pavel și Elena, care trec prin mai multe întâmplări nefericite pentru ca, în final, să ispășească tragic. Fiul lor, Pavel, se face pustnic, spre a evita păcatele familiei.

◆ *Dicționarul*.

MĂRUNȚEANU Grigore, *Lumea de azi. Roman de aventuri*, București, Editura Librăriei C. Sfetea, 1893, 150 p. Roman de experiențe erotice, încercând să prezinte, prin intermediul unor episoade extrase din viața a șase femei, Acra, Sesila, Elena, Margareta, Zoia și Emilia, aspecte ale moralei societății în care trăiesc. Se folosește uneori stilul epistolar sau jurnalul.

◆ G. Russe Admirescu, ~, INDL, III, 1894, 53, 2; Gafița, *Fața*, 55.

O MĂRUNȚEANU Grigore, *Nebuniile tineriei. Roman de aventuri galante*, apărut în f.rev. INP, III, 1893, nr. 87–101. E dedicat lui I. S. Spertali. Conține numeroase elemente specifice epicii de moravuri, stângaci asamblate.

O POPESCU N. D., *Epoca nedumeriților*, apărut în CALPT, 1893, 17–101. O apariție în vol., sub titlul *Epoca nemulțumiților*, e anunțată pe coperta la *Bătălia de la Călugăreni* (1894). Narațiune istorică fără relief epic semnificativ.

POPESCU N. D., *Radu Anghel. Nuvelă originală*, I–II, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1893, 128 + 120 p. Pe coperta ed. consultate figurează ed. a III-a. E dat ca apărut în 1889, conform anunțului conținut de *Amasoana de la Rachova* (1889). Roman haiducesc, impropriu subintitulat nuvelă. Acțiunea debutează la 1850 cu prezentarea unui convoi de deținuți, printre care se află și tânărul Anghel. Închis pe nedrept, el ajunge un dușman al „ordinii” boierești și al tuturor asupritorilor.

▼ Brașov, Ciurcu, 1892; Brașov, Ciurcu, 1909.

◆ Sofronie Ivanovici, *Ilie Ighel, N. D. Popescu, Panait Macri. Studiu critic*, București, Tip. Tickes, 1898, 8–9; *Dicționarul*.

RĂDULESCU-NIGER N., *Căpitanul Ropotă*, București, Editura Librăriei Socec & Comp., 1893, 412 p. Apărut mai întâi în f.z. RMN, III, 1886, nr. 162, 182. Vol. mai cuprinde romanul *Unchiul Christea* și două nuvele.

Roman de moravuri, satirizând viața ușuratică a unei femei care își părăsește soțul, fugind cu vărul acestuia.

▼ București, Socec, 1895; București, Socec, 1909; București, Alcalay, 1916.

◆ **, AMC, IV, 1895, 12, 4; Fux, *Mnemo-tehnicul* ~, LUN, I, 1895, 101, 1.

RĂDULESCU-NIGER N., *Unchiul Christea*, în vol. *Căpitanul Ropotă*, București, Socec, 1893, 411 p. Apărut mai întâi în f.z. RMN, V, 1888, nr. 92–105. Vol. mai cuprinde romanul *Căpitanul Ropotă* și două nuvele. Roman de moravuri. Acțiunea urmărește viața de familie a unui unchi bătrân și bogat, care dă o lecție nepoților săi, lăsându-i fără moștenirea așteptată.

▼ București, Editura Librăriei Leon Alcalay, 1914.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 712.

STOENESCU Th. M., *Aron Vodă cel Cumplit. Roman istoric*, Brașov, Editura Librăriei Ciurcu, 1893, 62 p. (Biblioteca populară română). Roman istoric romanțos și inconsistent, făcând din populara figură a lui Aronvodă un domn crud și isterizat. Victimele sale sunt tânăra și frumoasa Rozalia (căreia i-a fost ucis tatăl), apoi intransigentul și curajosul căpitan Mircea, care i se opun. Vizibile reminiscențe din *Misterele din palatul țarilor*, de Paul Grimm.

◆ Călinescu, *Istoria*, 469; Vărgolici, *Aspecte*, 107; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 189–190.

XENOPOL Adela, *Dorin Molna*, apărut în f.z. ROM, XXXVII, 1893, nr. 122–148. Romanul unei iubiri imposibile. Are drept protagoniști doi tineri ofițeri prieteni, întorși din Războiul pentru Independență, Războianu și Dorin Molna. Cel dintâi se căsătorește cu Liliana, deși aceasta îl iubește pe Dorin. Nefericit, Dorin părăsește armata și se dedică muncii de la țară, alături de bunicul său. Liliana nu va putea supraviețui despărțirii, stingându-se la Constanța, bolnavă de tristețe. Dezbateri psihologice de oarecare interes.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 919.

○ **VAIAN Eugen, Măritată. Roman nou,** apărut în f.rev. „Săptămâna ilustrată” I, 1893, nr. 13–17. Roman din lumea ziaristilor, având ca protagonist pe Paul Vestian, redactor la „Republicanul”, proaspăt căsătorit cu domnișoara Lacremonia Bereanu. Cei doi soți trec printr-o acută criză conjugală, cu final nedecis, dar surprinsă cu oarecare detașare și vervă caricaturală.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 178; *Dicționarul*.

1894

ARBORE Zamfir C., Temniță și exil, Râmnicu-Sărat, Tip. „Gazeta Săteanului”, 1894, 226 p. Fragment: ≈, DPT, I, 1894, 223, 1–4 (semnat Rascolu). Reluat fragmentar: *În exil*, INDP, I, 1896, 1, 3; 5, 3; *În exil*, GT, LII, 1896, 43, 49, 55; *Martiri uitați*, „Glasul poporului”, V, 1911, 12, 1–3. A fost reeditat cu titlul schimbat. Roman autobiografic, la limita memorialisticii, evocând peripețiile unui nihilist rus condamnat de poliția țaristă.

▼ *În temniță*, cu o notiță a autorului, Craiova, Samitca, 1897 (altă ed., Craiova, Samitca, 1902); București, I. Brânișteanu, 1923. Reproduș în: *Opere alese*, ed. îngr. și pref. de A. Kidel, Chișinău, Editura Pedagogică de Stat, 1957.

◆ Kary, –, NAT, V, 1894, 23, 1; Sergiu B., –, V, II, 1895, 2, 59; Rosetti, *Dicționarul*, 11–12; P. Cazacu, –, ADV, XLVII, 1933, 15109, 2; Barbu Lăzăreanu, *Din viața și lucrările lui* –, ADV, XLVII, 1933, 15109, 3; F. Dima, –, ADV, XLIX, 1935, 15719, 1; A. Frunză, –, *Evocări*, VBA, V, 1936, 5–6; Predescu, *Enciclopedia*, 45; G. Bezviconi, –, „Analele Moldovei”, II, 1942, 1–2, 109–128; Haneș, *Scriptorii basarabeni*, Casa școalelor, 1942, 268–285; Ilie Stanciu, *Un pionier al revistelor pentru copii, „Amicul copiilor”*, LL, VII, 1963, 175; *Dicționarul*.

○ **BACALBAȘA Anton**, fragment din romanul *Spanachidi*, LȘ, I, 1894, 2, 315–317. E însoțit de o notă: „Sub titlul ≈ autorul acestui fragment scrie un roman umoristic, care va ieși în curând în volum”. Editorial nu a mai apărut.

◆ Barbu Lăzărescu, *Anton Bacalbașa*, București, Atelierele Adevărul, 1924, 3.

BARONZI G[eorge], Romanul unui copil de unsprezece luni, păstrat în ms. B.A.R. nr. 2558, datat 1894. Roman scris sub forma unui jurnal intim. Conține notațiile unui bunic, care, timp de un an, trimite zilnic misive unui amic, informându-l cu privire la întâmplările cotidiene legate de creșterea nepotului.

BARONZI G., Mina haiduceasa, fata codrilor. Nuvelă originală, București, Editura și Tipo-Litografia P. Cucu, 1894, 144 p. Apărut mai întâi, fără semnătură, în CALPT, 1884, 1–55. La limita genului, ≈ e un roman de senzație, cu multe întâmplări neprevăzute, exaltând retragerea în natură și pedepsirea celor nedrepti. Pentru a-l răzbuna pe Orodol, ucis de Călin, Mina se face haiduc, împărțind, alături de Boilă, dreptate țăranilor. Unul din romanele citite și apreciate de generația lui Galaction.

◆ Gala Galaction, *Goldstein Marcu*, „Înfrățirea”, I, 1913, 19, 1; Predescu, *Enciclopedia*, 84; Vărgolici, *Începuturile*, 104–106; *Dicționarul*.

BĂLĂNESCU Simeon, Blestemul. Poveste născocită, I, București, Stabilimentul Grafic I. V. Socec, 1894, 62 p.; II. *Sfârșitul blestemului*, Tip. Gutenberg Joseph Göbl, 1895, 184 p. Cu câte o pref. a autorului. Roman haiducesc, în genul celor ale lui N. D. Popescu, cu numeroase elemente de roman de senzație: crime, răpiri, urmăriri etc., mai ales în cel de-al doilea vol. Acțiunea celui dintâi e plasată în timpul domnilor fanarioți, avându-l drept erou pe Iancu Jianu. În cel de-al doilea, se istorisesc peripețiile unui tânăr grămătic, trimis să facă lumină în cazul țăranului moș Sandu, ajuns pe nedrept la ocnă. Adevărul este dezvăluit, iar nepotul lui moș Sandu se căsătorește cu fiica domnului. Relatarea e vie, dar melodramaticul și senzaționalul o împing în strident și artificios.

CHIRU G., Logodnica prințelului Matei Basarab, București, Tip. Universul, 1894, 172 p. (Biblioteca romancieră). Apărut mai întâi în f.rev. UVRI, III, 1894, nr. 19–33.

Roman istoric. Acțiunea își are punctul de plecare la Constantinopol, unde mâna Luxandrei (fiica bucătarului sultanului) e disputată deopotrivă de principele Matei Basarab și de boierul Pandlele, ambasadorul principelui Vasile Lupu al Moldovei. Câștigă aga Matei și Luxandra se îndreaptă spre Valahia însoțită de zestrea și de escorta convenită. Autorul ezită între evocarea istorică (cu referiri la surse documentare autentice) și improvizația romanescă.

○ **CHIRU George**, *Vitejiile lui Napoleon*, apărut în f.z. LUI, I, 1894, nr. 12–64. Viața romanțată a lui Napoleon.

COSTIN Ioan, *Moara din Sisești*, I, Baia Mare (în editura autorului), Tip. Michail Molnar, 1894, 196 p. Roman-cronică, inspirat din viața și activitatea politică a luptătorului național Vasile Lucaciu. Fără calități literare.

◆ **, TLR, XLII, 1894, 134, 538; Predescu, *Enciclopedia*, 227; Popa, *Tectonica*, 213.

D. P. [N. D. POPESCU], *Tălhăriile banditului Mihale Bunea, născut în comuna Roșu, districtul Ilfov*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1894, 96 p. Roman criminalistic, a cărui acțiune se desfășoară în lumea interlopă bucureșteană.

◆ *Dicționarul*.

○ **ESCHENAZI Maria**, *Estella și Maria sau răsplata virtutei*, apărut în f.rev. LI, I, 1894, nr. 103–104. Roman educativ.

○ *Junețea și primul voiagiu a lui Robinson Kreutzner, istorisit de dânsul*, apărut în f.rev. AMC, IV, 1894, nr. 1–12. Roman de aventuri, anunțat de redacție ca „prelucrat”. Eroul întreprinde o serie de călătorii, pe mare și pe uscat, în țări și teritorii necunoscute din Guineea, Brazilia, China și Siberia, mizând pe spectaculosul acțiunii și nu pe reliefaarea unor caractere.

M. M., *Isprăvile lui Mărunțelu*, București, Tip.-Litografie Dor P. Curcu, 1894, 152 p. Roman de moravuri, având ca erou pe un tânăr orfan, Emilian, care caută să-și facă un

rost în viață, devenind dansator în serviciul dnei Slutescu.

MACRI Panait, *Haiducul Țandură, Scriere originală cu adaose și modificări*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1894, 154 p. Roman de senzație, de tip haiducesc. Eroul ajunge un răzvrătit după împușcarea a doi greci, care vor să-l fure. Apoi face dreptate unei fete răpitate, pedepsește niște funcționari fanarioți care torturează un țăran, ucide câțiva greci desfrânați etc. În final, e vândut puterii. Ideea de-a face din Țandură un personaj idealizat o găsim în pref.: „Haiducii, departe de-a fi niște hoți, după cum îi numesc unii, îi putem trece în rândul martirilor”.

▼ București, Cultura Românească, 1930.

◆ **, *Romanele și citirea lor*, FLTR, I, 1906, 1, 1; Predescu, *Enciclopedia*, 506; Pillat, *Itinerarii*, 98–99; *Dicționarul*.

○ **MĂRUNȚEANU Grigore**, *Din viață*, apărut în f.rev. INDL, I, 1894, nr. 2–5. Roman social și de moravuri.

POPESCU N. D., *Bătălia de la Călugăreni. Roman istoric. Extras din cea mai glorioasă epocă a vieții lui Mihai Viteazul*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1894, 192 p. (Biblioteca istorică populară română). Tre-când de la istoria romanțată la ficțiune, autorul complică evenimentele istorice știute cu un episod al iubirii dintre Maria, prinsă de turci și ajunsă în haremul lui Caraiman-pașa, de la Adrianopol, și Mărza, căpitan al lui Mihai. Fata fuge din harem cu ajutorul turcului Osman, ajungând să lupte alături de oștile române împotriva turcilor. Pentru vitejia ei, sultanul îi dăruiește viața. Neconcludent sub raport artistic.

◆ *Dicționarul*.

POPESCU N. D., *Moartea lui Iancu Jianu, căpitan de haiduci. Nuvelă originală*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1894, 176 p. Pe copertă figurează ed. a V-a „adăugită și corectată”. Deși subintitulat nuvelă, ≈ este un roman de tip haiducesc, reluând acțiunea din *Iancu Jianu, căpitan de haiduci*

(1873) și din *lanca Jianu, zapciu de plasă* (1887), cu accent pe ultima parte din viața eroului.

◆ *Dicționarul.*

SLAVICI Ioan, *Mara*, foileton, v. *Mara*, 1906.

O STAMA George, *Măruntelul*, apărut în f.z. LUI, I, 1894, nr. 72–80 (neterminat). Roman țărănesc.

VLAHUȚĂ Alexandru, *Dan*, București, Graeve, 1894, 336 p. Reluat în f.rev. BE, V, 1904, nr. 17–27, f. z. „America”, XIII, 1918, nr. 219–269. Anunțat inițial cu titlul *O viață pierdută*. Roman sentimental, considerat în epocă drept unul din primele romane psihologice românești. Anticipă o linie de evoluție în care se va încadra o parte din creația lui M. Sadoveanu, I. A. Bassarabescu, Camil Petrescu etc. Eroul face parte, după definiția lui Gherea, din categoria „proletarilor intelectuali culți”, a „învinșilor”, incapabili să facă față, în ciuda valorii lor evidente, problemelor complexe ale vieții. Vasile Dan ilustrează un astfel de destin eșuat. Fiu al unui mic slujbaş din Bârlad, ajunge, după mari eforturi, profesor la un pension de fete din București, afirmându-se și ca poet. Căsătoria nefericită pe care o contractează cu elevele sa Ana Racliș, fiică de oameni înstăriți, capricioasă și frivolă, îl traumatizează sufletește. Condamnat la o viață monotonă, ca judecător într-o localitate obscură, fără răgazul scrisurii, hărțuit de o femeie avidă de lux și petreceri, Dan sfârșește prin a înnebuni. Romanul s-a bucurat de o bună primire în critica timpului, fiind discutat și în publicistica pariziană. Un recenzent scria, în 1894: „Prin ≈, ~ a ajuns să ocupe între romancierii români locul pe care Eminescu îl are între poeți” (Noiel). Emanoil Bucuța îl aprecia ca mărturie de epocă: „un document cum anevoie s-ar putea descoperi altul mai întreg, al șovăielilor de la nașterea vremii noastre”. G. Călinescu îl sancționează însă sever: ≈ e un roman „cu totul searbăd, în stil jalnic, lipsit de răceala observației”.

▼ București, Alcalay, 1896; (București, Alcalay, 1920); București, Cartea Românească, 1938; ed. îngr. de Virgiliu Ene, București, E.T., 1960. Reprodus în: *Opere alese*, ed. îngr. de Mariana Șora și Silvian Iosifescu, București, E.S., 1949; *Opere alese*, III, pref. de Mariana Șora, București, E.S.P.L.A., 1952; *Scrieri alese*, III, ed. îngr. și introd. de Valeriu Răpeanu, București, E.L., 1963.

◆ Marcel Popescu, ROM, XXXVII, 1893, 288, 1345; I. L. Caragiale, „Vatra”, I, 1894, 159; * * *, *Supărarea d-lui Caragiale*, „Viata”, I, 1894, 13 martie; Noiel, TR, XII, 1894, 27, 105; Meșterul Manole, *Convorbire literară asupra romanului* ≈, NAȚ, V, 1894, 84–88, 2; Prier, „Foaia poporului”, III, 1895, 21, 81; Traian Demetrescu, MLA, I, 1901, 1, 2–4; Ioan Costa, TR, VI, 1902, 229, 1–2; Ion Scurtu, *Informatorii străinătății*, S, II, 1903, 8, 121–124; Dionisie Stoica, TR, X, 1906, 63, 9–12; Petru V. Haneș, ≈ *din punct de vedere al limbii*, RID, IV, 1906, 4, 28–34; Haneș, *Studii*, 155–190; Ibrăileanu, *Vlahuță*, 184–205; G. Ibrăileanu, ~, VR, VII, 1913, 10, 152–178; VIII, 1914, 2, 212–226; 3, 327–345; H. Sanielevici, *Romanism liric și romanism epic*, FLR, IV, 1915, 19, 157–162; B. L., ~, „Cuvântul liber”, I, 1919, 14, 3–4; Al. Anestin, ~, RUL, VIII, 1919, 167, 1; Octav Botez, *Un roman din viața Ardealului*, ILT, I, 1919, 9, 10–12; Lovinescu, *Critice*, III, 43; A. Br., RMP, V, 1921, 1080, 2; N. Zaharia, *Alexandru Vlahuță și opera lui*, București, Sococ, 1921, 203–240; C. Gerota, *Proza lui* ~, NZN, I, 1922, 1, 33–38; Haneș, *Ist. lit.*, 235; Romulus Dianu, ~ *într-o nouă ediție*, RMP, VIII, 1925, 2292, 1; Petru Bănescu, *Recitind romanul lui* ~, *Un antemergător al romanului de analiză*, RMP, IX, 1926, 2625, 1; Pompiliu Constantinescu, ~ și *evoluția romanului*, VL, I, 1926, 22, 1; Emanoil Bucuța, SDM, III, 1926, 37–38, 611; Sanielevici, *Studii*, 116–119; Constantinescu, *Opere*, 145–148; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 347–353; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 97–105; Ion Gorun, *A. Vlahuță și opera*, București, F.R.P.L.A., 1937, 79–82; Iorga, *Oameni*, II, 452–461; 465–467; Călinescu, *Istoria*, 492; Vianu, *Arta*, 189–198; Mihăescu, *Sinteze*, 185–186; Predescu, *Istoria*, 212; Silvian Iosifescu, *Alexandru Vlahuță*, București, Tip. Scrisul Liber, 1949, 43–44; G. Călinescu, ~, SCIL, I, 1952, 1–4, 111–112; Cezar Petrescu, *Alexandru Vlahuță și epoca sa*, București, E.S.P.L.A., 1954, 22–23; C. Dobrogeanu-Ghera, *Studii critice*, II, București, E.S.P.L.A., 1956, 152–186; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, IX, 1957, 6, 167; Ibrăileanu,

Pagini alese, 47–107; Al. Săndulescu, ~, VR, XI, 1958, 9, 92–97; C. Ciopraga, *Literatura lui ~*, IL, IX, 1958, 9–10, 81–88; Mircea Zăciu, *Un animator* ~, TR, III, 1959, 48, 2; Al. Bojin, *Alexandru Vlahuță*, București, E.S.P.L.A., 1959, 62; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 1, 137–138; Valeriu Râpeanu, *Alexandru Vlahuță și epoca sa*, București, E.T., 1965, 163–176; 254–255; Cioculescu, *Varietăți*, 261–268; Zăciu, *Masca*, 418; Iorga, *Pagini*, I, 312–315; Sanielevici, *Cercetări critice*, 104–105; Lovinescu, *Scrieri*, I, 290–300; Constantinescu, *Scrieri*, V, 215–217; Perpessiciu, *Opere*, IV, 83–89; Rotaru, *O istorie*, I, 577–580; Vianu, *Opere*, II, 599–620; Constantin Toiu, *Estetică și existență*, RL, VI, 1973, 14, 7; *Ist. lit.*, III, 749–750; Gafița, *Fața*, 55; Ibrăileanu, *Opere*, I, 114; II, 7–143; Virgiliu Ene, *Alexandru Vlahuță*, București, Albatros, 1976, 95–100; Iliescu, *Proza*, 211–212; *Dicționar*; *Ist. lit. rom.*, 190; *Dicționarul*; Piru, *Istoria*, 178; Ș. Cioculescu, *Cazul ~*, RL, XV, 1982, 11, 7; Ene, *Scritori*, 89–156; N. Barbu, ~ *azi*, CRC, XVIII, 1983, 36, 1; Lăzărescu, *Romanul*, 52–53; Cazimir, *Nu numai*, 240–241; *Poetica romanului romanesc*, 392.

ZAMFIRESCU Duiliu, *Viața la țară*, foileton, v. *Viața la țară*, 1898.

1895

BĂLĂNESCU Simion, *Blestemul*, II, v. *Blestemul*, I, 1894.

DEMETRESCU Traian, *Iubita*, Craiova, Institutul de Editură Rabian și Ignat Samitca, 1895, 236 p. Fragment: ≈, ADV, VII, 1894, 1921, 1–2; 1927, 1–2. Roman cu tematică socială, propunând o dezbatere interesantă asupra pesimismului generației de la sfârșitul veacului trecut. Eroul, Emil Codrescu, intelectual sărac, este respins de Maria, fiica bogatului și influentului Vasile Cerbureanu, în casa căruia e preceptor, fata preferând căsătoria cu omul de acțiune Mișu Dorescu. Tribulațiile eroului sunt înregistrate cu o sensibilitate romantică, lucru pentru care G. Ibrăileanu consideră romanul o „operă personalistă”.

▼ Cu o pref. de I. Săndulescu, București, Tip. Cronica Thoma Basilescu, 1907; București, Alcalay, 1908; cu o biografie a autorului,

București, Alcalay, 1922. Reprodus în: *Romane*. ≈. *Cum iubim*, București, Minerva, 1915; *Opere alese*, ed. îngr. de Geo Șerban, București, E.S.P.L.A., 1951; *Scrieri alese*, ed. îngr. și pref. de C. D. Papastrate, București, E.P.L., 1968.

◆ C. Vraja, LUN, I, 1894, 25; P. D., ≈, „Evenimentul literar”, I, 1894, 45, 3; 2–3; Anton Bacalbașa, ADV, VIII, 1894, 2013, 3; **, „Foaia poporului”, III, 1895, 1–2, 6; 5, 21–22; Dumitru Stănescu, ~, „Oltenia”, I, 1896, 25, 2; Valnil, ~, „Freamătul”, I, 1898, 1, 1; B. Constantinescu, *Opera literară a lui ~*, VL, I, 1906, 25, 26; II. Chendi, VLTA, I, 1907, 17, 139; R., *Buletin bibliografic*, RID, V, 1907, 8, 186–187; N. Zaharia, ~, RID, VII, 1909, 10–12, 110–132; Chendi, *Schițe*, 62–63; T. Păunescu-Ulmu, ~, R, XXXIII, 1941, 1–2, 7; Călinescu, *Istoria*, 495–498; Al. Piru, *O suită de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; C. D. Papastrate, *Traian Demetrescu*, București, E.P.L., 1967, 127–134; Rotaru, *O istorie*, I, 561–566; *Ist. lit.*, III, 818; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

O FRANGO A., *Fragmente dintr-un roman. Prietenii*, apărut în LUN, I, 1895, nr. 8, p. 6. Conține câteva crochiuri de viață socială, cu tineri idealști întorși de la Paris.

O MĂRUNȚEANU Gr., *Contrast*, fragment de roman, F, XXXI, 1895, 15–17. Cu specificația: „dintr-un roman sub presă”.

O Mortul în trăsură, apărut în f.rev. AI, VIII, 1895, nr. 2395–2409. Roman detectivistic.

OECONOMU Ciru, *Răzbunarea lui Anastase*, foileton, v. *Răzbunarea lui Anastase*, 1896.

POPESCU N. D., *Junețea lui Mihai Viteazul. Nuvelă istorică originală*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1895, 136 p. Apărută mai întâi, cu titlul *Junețea lui Mihai Bravul, domnul românilor*, în CALPT, 1872, 72–81. Pe copertă apare indicația: „ed. a II-a revizuită, corectată și coordonată cu noile izvoare istorice descoperite de la prima edițiune încoace”. La limita genului romanesc, ≈ narează evenimente istorice cunoscute, legate de domniile lui Petrașcu cel Bun și Petru Cercel, la care adaugă o intrigă erotică.

◆ *Dicționarul*.

POPESCU N. D., *Mihai-Vodă și căldul*, I, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1895, 98 p. Pe copertă apare indicația: „ed. a II-a revăzută, corectată și coordonată cu noile izvoare istorice, descoperite de la prima ed. încoace”. Romantarea celebrului episod, cunoscut din legende.

PRUTIANU C., *Tâlharii Tecuciului, Tutovei, Putnei, Bacăului și Covurluiului. Roman criminal. Cu cântece culese din gura bandiților sau călduza oficiarilor de poliție judiciară*, București, Tip. Isac Binder, 1895, 94 p. Într-o însăilare epică precară și lipsită de orice discernământ critic, sunt expuse o seamă de crime, hoții, acte de banditism înfăptuite de câțiva tâlhari celebri ai timpului.

SCHWARZFELD E., *Gângavul. Nuvelă din istoria contemporană a evreilor în România*, București, Tip. z. „Egalitatea”, 1895, 152 p. Poartă mențiunea: „În exil, Paris, aprilie 1894”. De proporțiile unui microman, relatează peripeții din viața evreilor din județele Neamț și Bacău, de la așezarea lor acolo până la sfârșitul secolului.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 767; *Dicționarul*.

O VULCAN Petru, *Dragomir*, apărut în f.rev. UR, I, 1895, nr. 1–22. Fragment: ≈, LT, I, 1895, 19, 2–3. Romanul unei ascensiuni sociale. Eroul, copil de țărani săraci, ajunge să învețe carte și să se ridice prin muncă.

◆ N. B. Alin, *Apreciere literară sau părerea mea asupra scrierilor domnului*, „Curierul Olteniei”, IV, 1895, 135, 2: **, RVP, VIII, 1899, 6, 72; II. Chendi, *Geniul din Constanța*, S, I, 1902, 36, 151; Predescu, *Enciclopedia*, 914; *Dicționarul*.

ZAMFIRESCU Duiliu, *Lume nouă și lume veche*, București, Editura Librăriei Carol Müller, 1895, 206 p. Apărut mai întâi în f.rev. CL, XXV, 1891, nr. 1–9. Roman de observație socială. Poate fi citit și ca roman „cu cheie”, deoarece trimite, prin personaje deghizate, la aspecte din viața social-politică a vremii. Este vizată demagogia falșilor „socialiști”, în aparență militând pentru o „lume nouă”, dar care vor ajunge, în 1889, la trădarea „generoșilor”. Exponenții lor sunt liderul Veniamin Stroescu (V. G. Morțun),

soția sa, Sofia (Sofia Nădejde), și colaboratorii de la „Convremelnic” („Contemporanul”), poetul Gh. Iluzie (Gheorghe din Moldova), locotenentul Jughită (Anton Bacalbașa), Moise Botez, (Const. Mille). Pe fundalul activității socialiste, scriitorul evocă, cu un ochi obiectiv și adeseori critic, aspecte din viața de familie a micii burgezii de la sfârșitul secolului, ale cărei tradiții de moralitate și de restuire gospodărească încep să se piardă. Exponenți tipici pentru această mentalitate sunt frații Ștefănescu, Mitică și Tache, al căror gust în materie de femei pare să ilustreze teza freudiană a „stimulării reciproce”. Mitică va trece de la Mimi Stroescu la cumnata sa, Henrieta Stroescu, în timp ce Tache îi va lua locul în inima lui Mimi. Se încinge astfel un fel de „cadrii” sentimental, pe care și alți scriitori ai începutului de secol sau ai perioadei interbelice îl vor ilustra cu prisosință. Înțelesul final e tipic sămănătorist. „Lumea nouă” nu se ridică din toate punctele de vedere la valoarea celei pe care o înlocuiește.

◆ Tristan, „Țara”, II, 1895, 609, 1–2; Barbu Constantinescu, *Un roman de ~*, VLTA, I, 1907, 13, 102–104; P. Nicanor & Co., ~ și *poporanismul*, VR, IV, 1909, 271–278; 288–296; Haneș, *Ist. lit.*, 238–239; Petrașcu, *Zamfirescu*, 127; Predescu, *Zamfirescu*, 82–86; Georgeta Horodincă, ~ și *contribuția lui la dezvoltarea romanului nostru realist*, VR, VIII, 1955, 11; Horodincă, *Zamfirescu*, 46–49; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 189; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 2, 354; Paul Georgescu, ~ *romancier*, CNT, 1966, 17, 3; Sanielevici, *Cerțări critice*, 89; Gafița, *Zamfirescu*, 330; Săndulescu, *Zamfirescu*, 74; Nicolescu, *Structură*, 217–219; Cioculescu, *Itinerar critic*, I, 182–186; Gafița, *Fața*, 55; Cristea, *Arcadia*, 61; Adam, *Zamfirescu*, 57–59; *Dicționarul*; Nicolescu, *Zamfirescu*, 205–213; Săndulescu, *Pe urmele*, 45; 115; V și *În fața vieții*, 1884.

ZAMFIRESCU Duiliu, *Tănase Scatiu*, foileton, v. *Tănase Scatiu*, 1907.

1896

ARBURE Z. C., *Nihilistiții*. „Din amintirile mele”, București, Editura Librăriei Socec,

1896, 98 p. Roman de tip autobiografic. Martinovici, eroul primei părți, călătorește prin lume și trăiește tot felul de peripeții extraordinare. Se oprește în Cuba, unde este închis, condamnat la moarte și salvat, în ultima clipă, de consulul american. Ajunge în Rusia spre a sfârși în ștreang, ca nihilist. Cea de a doua parte a cărții evocă faptele românului Anton Cojocaru, condamnat și el la moarte, ca nihilist, de aceeași poliție țaristă.

▼ Fragment: *În pușcăria Petropavlovsk*, în ~, *Pagini alese*, Craiova, f.a.

◆ Rosetti, *Dicționarul*, 12; Predescu, *Enciclopedia*, 45; *Dicționarul*.

BARONZI G., *Fontana zânelor*, București, Editura și Tipo-Litografia Dor. P. Cucu, 1896, 158 p. Text asemănător, ca intrigă, cu *Mina haiduceasa* (1894), dar luându-și subiectul din epoca întemeierii Moldovei. Roman haiducesc. Maria, fata boierului Volbur, din vremea lui Bogdan-Dragoș, e iubită de doi frați de cruce. Disputa lor generează episoade melodramatice, cu final previzibil.

◆ Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; Mihai Zamfir, *Încercare asupra romanului românesc*, LL, X, 1965, 172; Călinescu, *Studii*, 104-105; Vărgolici, *Aspecte*, 107; *Dicționarul*.

○ CASELLI D., *Lupta pentru mărire. Mare roman dramatic inedit*, apărut în f.rev. LGO, I, 1896, nr. 49-94; II, 1897, nr. 2-74. Roman de senzație, urmând rețete internaționale (W. Scott), ce-și propune să creioneze mediul cosmopolit al Constantinopolului, plin de bancheri, vrăjitori, căpitani de vase și... englezi. Din text aflăm că frumoasa Olimpia, fiică a unui bancher constantinopolitan, e iubită de Istrati Iamanoglu Effendi, dar și de fratele vitreg al acestuia, Panaiot, rivalitate în urma căreia cel dintâi este înlăturat. Urmează o serie de întâmplări misterioase, în care facem cunoștință cu autoritatea consilierului Ibrahim Suley Pacha, cu închisoarea Galata Serai, cu corabia Killamay, cu Sir James Houston, cu țiganca Roxelana etc.

◆ A. C., ~, „Vieța nouă”, I, 1893, 7, 51; Predescu, *Enciclopedia*, 177.

○ CASELLI D., *Olteanca cea frumoasă sau Inchiziția în Valachia în secolul al XIII-lea. Roman istorico-dramatic inedit, de mare actualitate*, apărut în f.rev. LGO, I, 1896, nr. 1-102 (neterminat). Roman de senzație. Având ca model pe Walter Scott, anticipă ca problematică vestita dramatizare a lui A. Davila, *Vlaicu-Vodă*. Acțiunea surprinde evenimente de la curtea voievodului muntean Alexandru-vodă Basarab, unde asistăm la ofensiva catolicismului și a inchiziției, susținută de doamna Clara Kukuș. Prin opoziție cu intrigile fioroase ale acoliților Doamnei, se fac remarcate faptele curajoase ale banului Vladislav și ale Ilenei, sora sa, supranumită „frumoasa olteancă”.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 177; A. C., ~, „Vieța nouă”, I, 1898, 7, 51.

DEMETRESCU Traian, *Cum iubim. Roman. Operă postumă inedită*, Craiova, Ralian și Ignat Samitca, 1896, 288 p. Roman de observație socială, cu personaje luate din mediul miciei burghezie provinciale: familia Gărgărițeanu, d-na Sclivescu, ziaristul Nicu Brambă, Paul Lucian. ≈ vrea să fie o dezbateră despre rolul și atitudinea femeii în familie și în societate. Scriitorul ne propune, prin Irena Mirea, un personaj ibsenian, contradictoriu, acceptând dragostea procurorului Nestor Aldea, dar nu și căsătoria cu el. Cartea se reține prin rafinamentul cu care surprinde o sensibilitate exacerbată și introvertită, căutând absolutul dincolo de limitele admise.

▼ București, Alcalay, 1896; București, Alcalay, 1908. Reprodus în: *Romane, iubita*. ≈, București, Minerva, 1915; *Opere alese*, ed. îngr. și comentată de Geo Șerban, București, E.S.P.L.A., 1951; *Scrieri alese*, ed. îngr. și pref. de C. D. Papastate, București, E.P.L., 1968.

◆ ***, *Cărți și reviste*, TLR, LVI, 1908, 28, 115; ***, *Bibliografie*, GT, LXXI, 1908, 57, 3; N. Zaharia, *Traian Demetrescu*, București, Minerva, 1910, 24; C. S. Făgețel, ~, R, VIII, 1913, 6, 167; Călinescu, *Istoria*, 497; Al. Piru, *O sută de ani de roman*, VR, X, 1957, 6, 167; C. D. Papastate, *Traian Demetrescu*, București, E.P.L., 1967, 127-134; V. Streinu, ~, R, VI, 1969, 11, 13; Rotaru,

O istorie, I, 561; *Ist. lit.*, III, 818; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

○ **M. B.**, *Pruncucigașa. Drama din strada Zalomit. Roman din zilele noastre*, apărut în f.rev. CAN, I, 1896, nr. 4–15. Roman despre condiția femeii în societatea burgheză.

MACRI Panait, *Femeia pierdută. Roman de moravuri*, București, Tip. Modernă Gr. Luis, 1896, 28 p. (în fasc.). Ne-a fost accesibilă numai fasc. a II-a. Textul consultat prezintă drama unei tinere fete, Virginia, căsătorită de părinți împotriva voinței ei.

◆ Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

OECONOMU Ciru, *Răzburarea lui Anastase. Roman istoric*, București, Editura Tip. Gutenberg Joseph Göbl, 1896, 230 p. Volumul mai cuprinde două nuvele. Apărut mai întâi în f.rev. ATR, II, 1895, nr. 1–12. Fragment: *Un scandal bisericesc în 449 d. Chr.*, EN, VI, 1896, 347, 2–3. Reluat fragment: *Asasinarea lui Aspar*, „Calendarul Amicul poporului”, 1903, 47–52. Roman istoric, cu acțiunea plasată în secolul al V-lea, în Imperiul Bizantin, urmărind viața și ascensiunea împăratului Anastase Silențiarul, din Iliria.

◆ L. [Luca Caragiale], ≈, EPI, I, 1896, 2, 3; D. Evolceanu, CL, XXX, 1896, 4, 921–939; V. A. Urechia, AAR, partea administrativă, t. XIX, 1896–1897, 328–338; Rosetti, *Dicționarul*, 142; **, INP, X, 1899, 18; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 112–113; I. L. Caragiale, *Opere*, IV, București, F.R.P.L.A., 1938, 421–422; Predescu, *Enciclopedia*, 613; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 395–396; Iliescu, *Proza*, 53; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 197–199.

○ **RĂDULESCU-NIGER N.**, *Foamete*, apărut în f.z. AUO, I, 1896, nr. 7–19. Roman social, prezentând tribulațiile unui țaran sărac, Ion Tabără, împins la crimă din cauza căinoșeniei unui arendaș.

○ **RĂDULESCU-NIGER N. G.**, *Fuga*, apărut în f.z. ZI, 1896, nr. 15–25. Roman cu temă socială. Descrie raporturile dintre țărani și arendași pe o moșie din Muntenia. Țăranii o duc atât de greu, încât se hotărăsc să fugă.

○ **RĂDULESCU-NIGER N.**, *Măriuca*, apărut în f.z. ZI, I, 1896, nr. 28–36. Roman de senzație.

1897

* **ALEXANDRESCU-DORNA Aurel**, *A-mantă*, București, H. Steinberg, 1897. Apărut mai întâi în f.z. CSN, IX, 1897, nr. 2334–2386. Roman de moravuri.

◆ Demeter., ≈ roman de ~, CL, XXXII, 1897, 11, 1061–1068; Rosetti, *Dicționarul*, 13; Th. Cornel, *Figuri contimpurane*, I, București, 1909, 13–14; Adamescu, *Contribuțiune*, II, 274; Predescu, *Enciclopedia*, 21–22; *Dicționarul*.

○ **[BACALBAȘA, Anton]**, *Între amor și datorie*, fragment din romanul cu același titlu, „Almanahul lui Moș Teacă”, 1897, 53–57.

○ **[BACALBAȘA, Anton]**, *Masca funestă. Roman psihologic mascat*, apărut în „Almanahul lui Moș Teacă”, 1897, 47–51.

○ *Din jurnalul unei fete*, apărut în f.rev. OP, I, 1897, nr. 1–18. Interesantă confesiune a unei adolescente care interoghează viața.

NOTTARA Const. I. A., *De vânzare. Moravuri sociale*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, Tip. Epoca, 1897, 306 p. Roman de observație. Prezintă cazul unei femei ambițioase, Katia Ralet, care ajunge, vânzându-și trupul, să-și rotunjească simțitor averea. Căsătorită cu un om modest, dar intrepid, Hagi Ivan Pancu, Katia e bântuită de fumuri aristocratice, lăsându-se curtată mai întâi de bogatul boier Teodor Chysang Baldovin, pe care-l sârăcește, apoi de Constantin Belizarie, fost ministru al țării la Petersburg. Prin astfel de relații, fiul ei, Alexandru Pancu, ajunge ministru de justiție și ordonă împrușcarea țăranilor răsculați în 1888. Scenele veridice ale revoltei sunt printre primele de acest gen din literatura română, anticipând literatura Răscoalei din 1907.

◆ D. Evolceanu, CL, XXXI, 1897, 3–4; 223–236; P. Șeicaru, *Cronica. Un sfârșit de an*, FRE, II, 1912, 12, 223–224; Predescu, *Enciclopedia*, 607; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

○ *Orfani!*, apărut în f.rev. OP, I, 1897, nr. 20-140 (neterminat; datat: „martie 1887, Paris”). Este anunțat, în nr. anterioare, prin reclamă repetată: „≈, care este, prin excelență, o operă de pietate, de gingășie și de dragoste – o operă în care autorul atinge cea mai mare putere tragică și cel mai mare grad de emoțiune. ≈ este cartea fetelor tinere, cartea soțiilor și cartea mamelor. Cum nu vor deplânge soarta Ivonei acele femei a căror dragoste a fost înșelată? ≈ e drama vieții care se desfășoară într-o acțiune grabnică, originală, mișcătoare. Situațiunile cele mai teribile le urmează semnele cele mai mișcătoare, episoadele celui mai gingaș sentiment”. Narațiune lacrimogenă, mizând pe exploatarea senzaționalului ieftin.

○ **PĂCĂȚEANU-RUBENESCU** Aurelia, *Lilian. Roman original*, apărut în f.z. DPT, IV, 1897, nr. 115-142. Roman psihologic, tratând tema nefericirii în căsnicie. Lilian, urmașă a conților Hosta, trăind într-un castel așezat în valea Crișului Alb, urmează tradiția familiei, căsătorindu-se cu ruda sa, ducele Teodor. Incapacitatea de a comunica sufletește cu soțul o face să se izoleze într-o existență tristă, în care singura oază de bucurie o constituie dragostea pentru credinciosul Gilbert, care i s-a dedicat din copilărie. Pe alocuri evocarea stărilor sufletești prinde patetice accente de poem în proză.

○ *Pentru moștenire*, apărut în f.z. E, III, 1897, nr. 409-492. Roman din viața boierimii de provincie și a satului românesc de la sfârșitul secolului trecut, cu intrigă pasionantă și episoade arborescente. Acțiunea atinge și unele evenimente din timpul Războiului pentru Independență din 1877. Pentru a trezi interesul publicului, redacția ziarului instituie la un moment dat un concurs dotat cu premii „pentru acela care între capitolele XVII și XVIII va fi ghicit soarta acelorăși personajei”.

○ **ȘANDRENAGOR & PIȚIGOIU, SINGAPMA & CIOCĂRLIE**, *Misterele globului terestru. Mare roman de senzație*, apărut în f.rev. MT, III, 1897, nr. 135-164. Parodie a romanului de călătorie, după modelul lui

Jules Verne, scris de mai mulți autori, care continuă și uneori comentează textele anterioare. Sunt exploatare situațiile tipice ale genului. Textul ia sfârșit cu următoarea notă: „Nu, nu s-a sfârșit frumosul și mișcătorul roman început sub atât de frumoase auspicii și încăput apoi pe mână unui Santiago, care, după ce a indus în eroare publicul lector cu tot felul de minciuni și mofturi, nemaiștiind cum să iasă din capcana în care singur s-a înfundat, a găsit de cuviință să dezerteze ca un laș... punând drept scuză și pretext al rușinoasei sale fugi un sfârșit illogic, tras de păr”.

○ **VLAD**, *Dezertorul. Impresiuni de viață*, apărut în f.rev. VT, III, 1897, nr. 11-22 (neterminat). Roman social.

○ **ZAMFIRESCU Duiliu**, *În război*, foileton, v. *În război*, 1902.

1898

❖ **ANTEMIREANU AL.**, *Din vremea lui Căpitan Costache. Roman istoric*, apărut în f.z. E, IV, 1898, nr. 896-998. În nr. 897 al z. E, 1898, scriitorul își motivează intenția în felul următor: „Am voit în acest roman să fac istoricul Revoluției de la 1848; m-am dezbrăcat de orice idee preconcepțută; am căutat în mărturiile vremii adevărata direcție. Am pus ceea ce mi s-a părut a fi adevărat, fără nici o influență străină”. Narațiune istorică cu personaje reale, participante la evenimentele, cu episoade adeseori bine surprinse.

▼ Ed. îngr. și pref. de Apriliana Medianu, București, Tip. Universul, 1937.

◆ S. Sanielevici, *Di-și arta romantică*, ADJ, I, 1898, 10, 2. P. Vulcan, ~, OV, VII, 1910, 3, 3; ***, ~, „Conservatorul”, X, 1910, 143, 1-2; D. Karnabat, ~, „Gh. Lazăr”, I, 1923, 1, 4; N. Davidescu, ~, F, II, 1927, 1-2, 5; G. Tutoveanu, „Scrisul nostru”, II, 1930, nr. 1-6, 9-10; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 37; C. Fântâneru, U, LIV, 1937, 273, 4; Nicolae Roșu, CRT, X, 1937, 3488, 1-2; P., VR, XXIX, 1937, 10, 131-132; ***, NTN, IV, 1937, 1057, 2; Ovidiu Papadima, G, XVII, 1938, 1, 53-54; Florin Vlădescu, RVL,

XII, 1938, 3-4, 23; Predescu, *Enciclopedia*, 37; Perpessicui, *Opere*, VII, 375-376; *Dicționarul*; Mircea Angheliescu, *Mijloc de veac în București*, LCF, XXXI, 1988, 35, 6.

○ CASELLI Dom[enico], *Din începutul Bucureștilor*, apărut în f.z. ROM, XLII, 1898, nr. 224-254; XLIII, 1899, nr. 1-300. Narațiune documentară, urmărind dezvoltarea Bucureștilor de la începuturi până în epoca autorului, condusă cu oarecare abilitate în tentativa de a creiona tipuri și a reconstitui atmosfera.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 177.

DEMETRESCU Ilie, *Ea și el*, București, Tip. și Fonderia de Litere Thoma Basilescu, 1898, 94 p. E dedicat „artiștilor români”. Roman epistolar. Urmărește evenimente din viața a doi frați: Ștefan, ziarist la București, și Amalia, cântăreață de operă, retrasă la o proprietate din Cărbunești, în Gorj. Din epistolele schimbate aflăm date despre cariera Amaliei și despre viața intimă a lui Ștefan. Pentru familia lor, dragostea de țară constituie o coordonată a personalității. Ștefan asistă în străinătate la întruniri ale studenților transilvăneni, luptători împotriva asupririi naționale, în vreme ce un frate mai mic pleacă voluntar în Războiul pentru Independență. Câteva note presămănătoriste pe tema dezrădăcinării: „Galerii de tablouri am vizitat o sumedenie: nici un tablou însă nu mi-ar răscoli atât de mult amintirea unui timp frumos ca Țăranii”, sau: „Aș vrea un sat depărtat, fără lume multă și mai cu seamă fără zgomotul de oraș, care a început să mă supere”.

ERMALI, Viorica. *Roman original*, București, Tipo-Litografia și Fonderia de Litere Dor. P. Cucu, 1898, 142 p. Roman de moravuri, despre rolul femeii în societate și familie. Sunt prezentate două destine, provenind din lumea mic-burgheză. Elena are o existență ștearsă, dar fericită, în provincie, alături de un soț pe care îl iubește, în timp ce Viorica, fire neliniștită și aventuroasă, e tentată de viața luxoasă a capitalei. Își părăsește soțul și copilul, dar scurtele și

meschinele experiențe amoroase din metropolă o dezamăgesc repede. Dându-și seama că a greșit, se reîntoarce în orașelul natal, dar nu are puterea să ia viața de la capăt.

◆ Gafița, *Fața*, 55.

○ EVIDIS, INEX, MODESTU, COTA-DOUCHE și IX, *Amorurile unui ziarist sau Deus ex machina*, apărut în f.rev. DI, II, 1898, nr. 15-21 (cu indicația „Va urma”). Parodie a literaturii de colportaj, cu elemente de critică socială.

MARINESCU Gh., *Florea și Jeana*, Focșani, Tip. Alessandro Codreanu, 1898, 104 p. Roman social, ilustrând destinul unui luptător socialist, al revoltatului de la sfârșitul secolului. Eșuând în viața personală, tânărul Florea se dedică luptei, muncii neobosite pentru „deșteptarea și dezrobirea noroadelor asuprite de regi și de popi cu dumnezeii lor cruzi și tâlhari”. Reminiscente din *Dan* al lui Al. Vlahuță și din *Dinu Milian* al lui Constantin Mille.

NELLY [N. D. COCEA], *Poet-Poetă*. Cu o pref. de Grigore Pișculescu [Gala Galaction], București, Tipo-Litografia și Fonderia Dor. P. Cucu, 1898, 450 p. Roman sentimental, având ca protagoniști pe Ersilia și Iulius, cuplu dominat de iubirea instinctuală, robită simțurilor. Exagerând și îngroșând liniile caracterelor, relatarea suferă sub aspectul verosimilității.

◆ Iosif Vulcan, *Raport de premiere*, AAR, s. II, t. XXI, 1898-1899, 399; Lovinescu, *Critice*, V, 197; Gala Galaction, *Oameni și gânduri din veacul meu*, București, E.S.P.L.A., 1955, 156-165; G. Călinescu, *Material documentar*, RITL, X, 1961, 4, 759-760; Stancu Ilin, *Începuturi*, SCIL, XI, 1962, 1, 31-66; Șerban Cioculescu, *Amintiri despre*..., VR, XVI, 1963, 6-7, 93-96; Micu, *Lit. rom. XX*, 317-323; Virgiliu Ene, *N. D. Cocea*, București, E.T., 1966, 17-22; Vărgolici, *Galaction*, 78-80.

NOTTARA Const. I. A., *Suflete obosite*, Craiova, Institutul de Editură Ralian și Ignat Samitca, 1898, 326 p. Este datat „Florența, aprilie 1896”. Roman de factură simbolică. Amestecând morbidul de tip poesc cu atmosfera de boaseală, saturație și lipsă de viață din

Huysmans, ≈ dezvăluie reale calități de compoziție și stil, beneficiind de personaje interesante, înclinate spre autoanaliză, ce anticipă eroii estetizați ai lui Mateiu Caragiale și ai lui Vineu. Personajul principal e Alexe Villara Comnean, vlăstar al unui neam boieresc din București. El duce o viață dezabuzată și extravagantă de aristocrat rafinat, de dandy de gustat de viață și atins de melancolie. Nici întâlnirea cu nepoata scăpătată a printului Pavel Mavrodî, cu care revine la moșia din țară, nu-i modifică starea de morbiditate și somnolență interioară, stare care îi hrănește în continuare obsesiile bizare, de picturalitate și rafinament artistic vetust, până în pragul demenței. Scriitorul a fost acuzat de plagiat după Régnier (*Le passé vivant*) și după D'Annunzio, dar romanul rămâne un experiment incontestabil interesant.

◆ Ram., ~, I., ≈, E, III, 1897, 577, 1-2; „Țara”, III, 1897, 792, 2; G. G. Orleanu, *Nottara, Huysmans et. Co.*, LIL, XX, 1899, 5; 4; C. Scănteie, CMN, I, 1899, 8, 4; I. Ludo, *Plagiatul lui ~*, ATO, I, 1914, 3, 43-46; Predescu, *Enciclopedia*, 107; D. Karnabatt, *Unul din înutaii romancierilor moderni*; ~, EVZ, IV, 1942, 1158, 2-3; Gafița, *Fața*, 55; *Dicționarul*.

○ OECONOMU Ciru, *Fiica lui Sejan*, foileton, v. *Fiica lui Sejan*, 1899.

RĂDULESCU-NIGER N., *Romanul căsniciei. Moravuri contemporane*, București, Tip. și Fonderia de Litere Thoma Basilescu, 1898, 384 p. Roman de moravuri, scris cu oarecare dexteritate și într-un stil de reconstituire obiectivă, calități pentru care a fost propus spre premiere Academiei Române. Acțiunea are loc în înalta societate bucureșteană, din care sunt decupate scene din viața socială și o bogată galerie de personaje. Din păcate, analiza stărilor sufletești este insuficientă, iar dialogul, lung și trenant.

▼ București, 1901; București, Editura Biroului Universal At. I. Nițeanu, 1913.

◆ Ch.[endi], F, XXXIV, 1898, 50, 614; Iosif Vulcan, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1901*, AAR, s. II, partea administrativă și dezbaterile, t. XXIII, 1900-1901,

389-390; **, F, XXXVII, 1901, 18, 212-213; Gafița, *Fața*, 55.

○ *Romanul publicului*, apărut în f.rev. CAR, I, 1898, nr. 2-4. Început probabil de redactorul z., a fost continuat de cititorul Aurel Vialo, care motivează: „Ați invitat publicul să continue romanul început de Dv. Nu sunt romancier de meserie, nici din diletantism; dar conținutul primului capitol și mai ales figura tinerei Valeria mi-a memorat o întâmplare din trecut pe care vreau să vi-o povestesc...”. Aurel Vialo obține pentru colaborarea sa la capitolul al II-lea al romanului un premiu de 50 lei din partea rev. *Narațiune sentimentală*, fără valoare.

* **STOENESCU G. M.**, *Ceauș, domnul codrilor*, 1898. Roman de aventuri, cu tematică haiducească.

◆ Sofronie Ivanovici, *Ilie Ighel*, N. D. Popescu, Panait Macri, București, Tip. Tikers, 1898, 10.

ZAMFIRESCU Duiliu, *Lydda*, foileton, v. *Lydda*, 1911.

ZAMFIRESCU Duiliu, *Viața la țară*, București, Carol Müller, 1898, 252 p. (B.p.t. 162-165). Cu o pref. a autorului. Apărut mai întâi în f.rev. CL, XXVIII, 1894, nr. 3-8; XXIV, 1895, nr. 1-5. Reluat fragmentar: *Țărani și arendași*, T, LIII, 1922, nr. 6, 392-397. Cel dintâi vol. din ciclul *Romanul Comăneștilor*. Anunțat în pref. din 1898, acesta urma să realizeze o amplă panoramă a evoluției societății românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea. În intenția autorului, seria de romane avea „să pună în lumină clasa Românilor iubitori de pământ, cum sunt Comăneștenii din ≈, sau a da tipuri de arendași ca Tănase Scatiu, și de țărani ca Baciul Micu”, neuitând „a personifica în Milescu și Mihai Comăneșteanu rasa cătorva familii pământene, care s-au strecurat prin negura fanariotă și au adus în război toată vigoarea boierimii de pe vremea marilor noștri domni”. Într-o viziune de tip tolstoian, autorul încearcă să impună o nouă perspectivă asupra dezvoltării societății românești moderne, cu punctul de plecare în Războiul de Independență și cu sfârșitul în

perioada desăvârșirii statului național unitar. ≈ pledează, într-o structură literară bine consolidată, urmând legile realismului clasic, pentru ideea întoarcerii spre glia și moșia străbună, pentru munca în folosul neamului. Viața la țară se confundă astfel cu „viața în țară”, deoarece marile familii boierești înstrăinate se rupeaseră de mult de trupul ei viu, lăsând loc ciocoilor parveniți și spoliatori de tipul lui Scatiu. Legătura cu pământul străbun o realizează, în carte, tânărul Matei Damian, reîntors de la studii din străinătate, care, în ciuda anilor de dezrădăcinare, simte iubirea ce-l leagă de solul natal. Ideea de tradiție și continuitate spirituală se conturează ca misiune civilizatoare și umanitară a boierului pământean (idee reluată mai târziu de sămănătoriști, sub eticheta de „boier bun”), apropiat de țărani, cu o conștiință sigură a destinului ce-i este rezervat. Poezia muncii, a satului și a vieții patriarhale sunt descoperite treptat. O scenă memorabilă ni se pare, în acest sens, cea a intrării fiului Matei în camera bătrânei sale mame: „El, rămas în fața bătrânei adormite, i se păru că-nțelege, în toată adâncimea sa, puterea de statornicie a acelor natuți simple, vesele, care trăiau numai din devotament, lipite de pământul ce le văzuse născându-se. O suavitate nespusă se răspânda în odaie de niște crăci de sulfină, aruncate în firida sobei. Un aer bătrânesc, dar primitor și prietenos, se desprindea din mobilele vechi de nuc”. Prin Tincuța, Sașa Comăneșteanu sau Dinu Murguleț, Matei își întărește înțelegerea apartenenței la o lume care-i este consubstanțială și căreia i se integrează organic. Iubirea caldă și delicată a Sașei consolidează procesul descoperirii de sine, prin care Matei va accede la adevărata poezie a universului rustic, la un sens superior al vieții, înțeleasă ca slujire a colectivității. Sub aspect artistic, ≈ se prezintă ca o construcție suplă, cu o zugrăvire exactă și concretă a mediului, excelând în precizia desenului și în originalitatea tipologiei. În ≈, Maiorescu observa „părți de o căldură delicată, de o tensiune a interesului, de o frumusețe a descrierilor, care îl fac, în aceste părți, egal cu bunele romanuri occidentale”. Lovi-

nescu, la rândul-i, a subliniat reușita personajelor feminine, între care cel mai încheșat i se pare Sașa: „Deloc vapoasă, deloc sentimentală, întru nimic romantică, ea e întruchiparea realității și a simțului practic al vieții, nedezlegat însă de tot ce-i face poezia și noblețea”. După Nicolae Manolescu „Romanul face, la ~, pasul important de la relatarea la trecut la zugrăvirea nemijlocită”. Prin ≈, ~ se impune, alături de N. Filimon, ca unul din citorii romanului românesc modern.

▼ București, Editura Librăriei Stork et Müller, Tip. Epoca, 1898; București, C. Müller, 1898; București, Alcalay, 1907; cu o pref. a autorului, București, 1914; *Romanul Comăneștenilor, I. ≈*, ed. comentată de Mariana Rarincescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1921; *Romanul Comăneștenilor, I. ≈*, București, Cultura Națională, 1922; București, Alcalay, [1924]; *Romanul Comăneștenilor, I. ≈*, ed. comentată de Mariana Rarincescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1935; București, Alcalay, 1936; ed. comentată de Mariana Zamfirescu-Rarincescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1939; *Romanul Comăneștenilor, I. ≈*, Craiova, Scrisul Românesc, 1942; *Romanul Comăneștenilor, I. ≈*, Craiova, Scrisul Românesc, 1944; cu o postf. și bibliografie de Ioan Adam, București, Minerva, 1976; București, Minerva, 1980. Reproduș în: *Poezie și proză*, cu o introd. de G. Dimitrie, Focșani, Nanu, 1933; ≈ *Tănase Scatiu*, ed. înșr. și pref. de G. C. Nicolescu, București, E.S.P.L.A., 1956; ≈, *Tănase Scatiu*, ed. înșr. de G. C. Nicolescu, București, E.S.P.L.A., 1957; *Scrieri alese*, II, pref. de Mircea Zaciu, București, E.P.L., 1962; ≈, *Tănase Scatiu*, ed. înșr. de G. C. Nicolescu, pref. și note de Al. Săndulescu, București, E.T., 1963; ≈, *Tănase Scatiu. În război*, ed. înșr. de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1965; *Poezii. Nuvele. Romane*, text stabilit de G. C. Nicolescu și Al. Săndulescu, pref. și note de Al. Săndulescu, București, E.T., 1968; ≈, *Tănase Scatiu. În război*, ed. înșr. de Mihai Gafița, București, Eminescu, 1970; *Opere*, II, ed. înșr., pref., cronologie, note, glosat, indice și bibliografie de Mihai Gafița, București,

Minerva, 1970; *Poezii. Nuvele. Romane*, București, Albatros, 1971; ≈, *Tănase Scatiu*, București, Minerva, 1971; ≈, *Tănase Scatiu*, ed. îngr. de Mihai Gafița, repere istorico-literare alcătuite de Gh. Gheorghită, București, Minerva, 1974; ≈, *Tănase Scatiu*, ed. îngr. de Mihai Gafița, București, Minerva, 1980. Fragmente: ≈, antologie, pref. note și bibliografie de Mihai Gafița, 1973. ≈, *Tănase Scatiu*, cu o pref. de Paul Cornea, București, Minerva, 1983; ≈, *Tănase Scatiu*, București, Eminescu, 1985; ≈, *Tănase Scatiu*, ed. îngr. de Mihai Gafița, pref. și tabel cronologic de Al. Săndulescu, București, Minerva, 1987.

■ *Sacha*, tr. Lucy Bing, pref. de Marcu Beza, Londra, 1926; *La vita in campagna*, tr. de A. Silvestri-Giorgi, Torino, 1932; *Mathieu Damian (La vie à la campagne)*, tr. de G. Bengescu, cu o pref. de Paul Valéry, Paris, Les Éditions des Presses Modernes, 1939. Reprodus în: *Das Leben auf dem Lande. Tănase Scatiu, fur Krieg*, tr. de Thea Constantinidis, București, Literaturverlag, 1967. *Falusi életképe*, tr. de Janki Béla, București, Kriterion, 1989.

◆ Saul, TR, XX, 1903, 29, 116; 30, 119; G. Bogdan-Duică, *Trei romane de* -, L, VI, 1907, 10, 191-195; M. Dragomirescu, -, CVC, I, 1907, 11, 521-523; P. Nicanor et Co., VR, IV, 1909, 13, 271-278; 14, 288-296; M. Răzmiriță, - *ca prozator*, CVC, IV, 1910, 8, 465-472; 9, 528-534; 10, 621-628; E. Lovinescu, - *romancier*, CL, XLV, 1911, 11, 1275-1290; Octav Botez, -, VR, VI, 1911, 11, 326-327; E. Chelaru, *Analiza romanului* ≈, ABN, XV, 1911-1912, 21, 891; Lovinescu, *Critice*, IV, 9-12, 55-99; E. Lovinescu, *Portrete*, 42-47; G. Ibrăileanu, -, VR, XV, 1923, 1, 111-116; George Dumitrescu, -, RTV, I, 1925, 3, 56-59; Ibrăileanu, *Scritorii*, 173-176; Em. Bucuța, G, VII, 1927, 69-71; Lovinescu, *Critice*, VI, 131-135; Petrașcu, *Zamfirescu*, 115-126; Toma Vlădescu, G, XII, 1932, 5-6, 193; 198; M. Sebastian, *Romancierul* -, CVT, X, 1934, 3, 1; Șerban Cioculescu, -, ADV, XLXIII, 1934, 15413, 1-2; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 327-328; II, 168-170; Ion Breazu, *Clasicii români comentați*, „Dacoromania”, VIII, 1935, 250; Paul I. Papadopol, U, LIII, 1936, 12, 5; H. Bl., *Scritorii români în italienește*, ALA, XV, 1936, 810, 9; Ov. Papadima, G, XV, 7, 373-374; Șerban Cioculescu, *O față nouă a lui* -, RFR, III, 1936, 8, 427-428;

Ion Zamfirescu, *Reeditarea lui* -, ADV, XL, 1936, 16053, 1-2; Constantin Fântăneru, -, UVR, XLVII, 1938, 30, 2; Munteanu, *Panorama*, 111, Predescu, *Zamfirescu*, 87-92; Pompiliu Constantinescu, *Un prozator distins*, RFR, VII, 1940, 1, 162-170, Călinescu, *Istoria*, 470-479; Vianu, *Arta*, 181-189; Mihăescu, *Sinteze*, 178-183; Constantinescu, *Eseuri*, 191-204; Georgeta Horodincă, - *și contribuția lui la dezvoltarea romanului nostru realist*, VR, VIII, 19565, 11, 208-212; 215-218; Horodincă, *Zamfirescu*, 49-68; Mircea Tomuș, ST, VIII, 1956, 8, 98; C. Dobrogeanu-Gherea, *Studii critice*, I, București, E.S.P.L.A., 1957, 291-309; M. Ungheanu, *Actualitatea precursorilor*, LCF, IX, 1966, 6, 7; Paul Georgescu, -, *romancier*, CNT, 196617, 1; Săndulescu, *Pașini*, 13-19; 77; Teodorescu-Braniște, *Oameni*, 321-325; Zăciu, *Masca*, 98-100; Al. Săndulescu, *Un capitol din istoria romanului românesc*, LCF, XI, 1968, 48, 7; Sanielevici, *Cercetări critice*, 91; Dragomirescu, *Scrieri*, 108-112; Gafița, *Zamfirescu*, 449-462; Petrescu, *Realitate*, 7-43; Săndulescu, *Zamfirescu*, 75-78; Nicolescu, *Structură*, 212-231; Z. Macovei, F, VII, 1971, 4, 15; Constantinescu, *Scrieri*, V, 241-255; Păcurariu, *Clasicism rom.*, 175-184; Al. Săndulescu, -, *o conștiință estetică modernă*, LCF, XV, 1972, 24, 3; M. Nițescu, -, *bovarism și autenticitate*, VR, XXV, 1972, 6, 52-59; M. Gafița, - *fondatorul du roman roumain moderne*, REVR, XXVI, 1972, 4, 70-76; Al. Săndulescu, *Literatura epistolară*, București, Minerva, 1972, 150-198; 304-334; Sebastian, *Eseuri*, 287-290; * *, *D. Zamfirescu. Biografie*, Iași, Biblioteca Centrală Universitară, 1972, 2; Constantin Toiu, *Estetică și existență*, RL, VI, 1973, 14, 7; Constantin Toiu, *Adversități care se contaminează*, RL, VI, 1973, 15, 7; *Ist. lit.*, III, 663-698; Macovei - Magheru - Vânturache, *Analize*, 158-162; Săndulescu, *Citind*, 5-10; 56-63; Ungheanu, *Pădurea*, 59-69; Al. George, *Un scriitor care nu trebuie regăsit*, CL, 1974, 7-11; Baltazar, *Evocări*, 205-209; Constantinescu, *Caileidoscop*, 227-229; Ibrăileanu, *Opere*, III, 108-110; Cristea, *Alianțe*, 337-389; Cristea, *Arcadia*, 65-72; P. Petru, ST, XXVIII, 1977, 2, 55; Denșușianu, *Opere*, III, 610-617; Toiu, *Alte*, 63-65; Victor Atanasiu, -, *romancier*, CL, 1978, 5, 7; Al. Săndulescu, - *și unitatea națională*, RL, XI, 1978, 48, 19; Iliescu, *Proza*, 48-49; 175-185; Adam, *Zamfirescu*, 59-67; *Dicționar: Dicționarul*; Ibrăileanu, *Studii literare*, II, 435-437; Păcurariu, *Clasicism*, 280-282; Manolescu, *Arca*, I, 120-138; Nicolescu, *Zamfirescu*, 213-239, Constantinescu, *Studii*, 195-206; Petrescu, *Configurații*, 186-188; Piru, *Istoria*, 173; Vianu, *Arta*, 163-166;

* ***, *De la N. Filimon*, 16–38, Marcea, *Varietăți*, 45–48; Constantin Popovici – Ștefan Năstăsescu, RL, XV, 1982, 48, 19; Iosifescu, *De-a lungul unui secol*, 1983, 217–219; Lăzărescu, *Romanul*, 54–55; Nițescu, *Atitudinii*, 16–24; Cazimir, *Nu numai*, 236–240; Cornea, *Itinerar*, 212–241; Cosma, *Geneza*, 105–114; Craia, *Orizontul*, 64–71; Ion Gheție, *Elemente regionale în lexicul prozei lui –*, LR, XXXIV, 1985, 1, 73–76; Lector, RL, XX, 1987, 47, 10; *Poetica ca specie a genului epicii*, LLE, XVII, 1988, 1, 27–30; Vianu, *Arta*, 148–151; Anton Cosma, *Le „Roman de famille” – Traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69–77; Simion Mioc, *~ și romanul european. I Orizontul teoretic*, AUT, XXII, 1989, 37–49; Săndulescu, *Pe urnele*, 131–155. □ V. și *În fața vieții*, 1884.

1899

ANESTIN Victor, *În anul 4000 sau O călătorie în Venus. Roman original*. București, Editura Rev. „Foaia populară”, 1899, 112 p. Unul dintre primele romane științifico-fantastice românești. În centrul acțiunii se află doi savanți pământeni, Saitni și Asales, care, cu ajutorul unei mașini de zburat construite de ei, ajung să exploreze planeta Venus. Aici țin conferințe despre Pământ, explorează vulcanul Klani, învață limba venusienilor și se îndrăgostesc de femeile-pasăre de aici. În cele din urmă se reîntorc acasă, nu înainte de a face un mic popas pe Marte.

▼ Ed. îngr., pref. de Cornel Robu, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.

◆ Al. Altemireanu, *Roadele lunii ianuarie*, IV, 1900, 1311, 1–2; L. Florin, *Un apostol al științei*, ~ (1875–1918). „Revistă științifică V. Adamachi”, V, 1922, 8, 24; Mircea Eliade, ~, CLA, III, 1926, 612, 3; I. M. Ștefan și V. Ionescu Vlăsceanu, București, E. S., *Momente și figuri din istoria astronomiei românești*, București, E. S., 1968, 70; * ***, *Primul roman științifico-fantastic românesc*, „Știință și tehnică”, X, 1955, 7, 8; Ion Hobana, ~, *Vârsta de aur*, 90–93; Ion Hobana, *La centenarul nașterii lui – Călătoria interplanetară în anul 4000*. TR, XIX, 1975, 37, 5; Manolescu, *Literatura SF*, 219–220; Aramă, *Colecționarul*, 357–358; Hobana, *Science-fiction*, 18; Florin Manolescu, *Breve historie de la SF roumain*, RR, XLIII, 1988, 5, 112–127; Lucian Vasile Szabo, *Un precursor*, O, XXXIX, 1988, 35, 5.

○ **Andrieu**, fragment de roman, ADJ, I, 1899, 30, 4. Început de roman epistolar.

○ **CASELLI D.**, *Ileana. Roman de senzație*, apărut în f.z. ROM, XLIII, 1899, nr. 367–397; XLIII, 1899, s. nouă, nr. 2–17. Dezvoltă acțiunea din romanul *Olteanca cea frumoasă*, 1896. Narațiune senzațională cu temă istorică.

◆ **Predescu**, *Enciclopedia*, 177.

○ **CHIRU George**, *Vistierul Zambileanu*, apărut în f.rev. ML, XXI, 1899, nr. 1–8. Roman istoric, consacrat evenimentelor de la 1848 și din perioada imediat următoare.

○ **CLOROFORM [Gr. MĂRUNTEANU]**, *Sfinx sau amintirile unei nopți tainice*, fragment din romanul cu același titlu, apărut în „Revista ilustrată”, II, 1899, 10, 157–159. Roman istoric. „În 3 capitole întunecate”. Parodie a romanelor de colportaj.

○ **CRĂSESCU Victor**, *Din valurile vieții. Roman alcătuit din schițe fragmentare*, apărut în f.rev. „Pagini literare”, I, 1899, nr. 8–15. E anunțat în felul următor: „Dr. ~ isprăvind romanul *Ovreiul*, care va ieși în curând de sub tipar, prepară acum un nou roman: ≈, un gen care nu s-a abordat până acum. Romanul va fi compus din 15 nuvele, dar având o aceeași unitate de acțiune prin toate. Principalele chipuri din societatea noastră vor defila pe dinaintea cititorului, descriindu-se în fiecare nuvelă o altă clasă din societate și alte tipuri. Romanul promite să fie plin de vervă și de actual interes” („Floare albastră”, 1899). Scurt roman de moravuri.

◆ * ***, „Floare albastră”, I, 1899, 15, 8.

CRĂSESCU Victor, *Ovreiul*, București, Tip. Gutenberg Joseph Göbl, 1899, 264 p. Fragment: ≈, E, IV, 1898, 880, 1. Roman din viața evreimii moldovene. Are ca erou pe Isac Liberman, fiul unui cărciumar din satul Gropeni, care iubește o tânără fată din localitate, Casandra, intriga erotică împletindu-se în permanență cu una socială și națională. Peripețiile eroului sunt narate cu oarecare simț de observație realistă.

▼ Reprodus în: *Opere*, ed. îngr. de A. Kidel, introd. F. Levit, Chișinău, Cartea Moldovenească, 1974.

◆ Ilarie Chendi, F, XXXV, 1899, 49, 572-573; G. Bogdan-Duică, RIJ, I, 1899, 18, 12; A. Nora-Rosen, EG, X, 1899, 51, 413; I. C. Negruzzi, AAR, s. II, t. XXII, 1899-1900, 410-412; **, NRR, I, 1900, 2, 95-96; I. C. Negruzzi, F, XXXVI, 1900, 9, 464-465; Sanielevici, *Încercări*, 87-89; M. A. Renert, *Un roman uitat: „Paria”*, CLTR, I, 1906, 17-19, 245-248; Haneș, *Ist. lit.*, 221-222; Sanielevici, *Studii*, 145-148; Predescu, *Enciclopedia*, 87; Vărgolici, *Scrittori*, 88; *Dicționarul*; Chendi, *Scrieri*, I, 390-401.

○ DRÂNCEANU Ion, *Cupeul miresei. Roman original*, apărut în f.rev. SN, II, 1899, nr. 15-21. Roman sentimental. Într-un stil fad și convențional este evocată evoluția iubirii dintre Caterina Verceanu și Alexandru Benea, pe fundalul unui conflict între generații.

IORGULESCU Aurel, *Prostituata*, București, Tip. Vocea Învățătorilor, 1899, 168 p. Cu un *înainte cuvânt*. E dedicat „amicului meu B. Boegiu”. Roman de moravuri cu tentă melodramatică. Narează destinul trist al unei tinere burgheze, Maria, care, părăsită de iubitul ei, George Ionescu, fiu de bani gata, pleacă la București, unde greutățile vieții o obligă să devină o întreținută.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 441.

MACRI Panait, *Bostan, haiduc de peste Milcov*, București, Tip. Providența, [1899], 146 p. Roman senzațional, de tip haiducesc. Eroul, Bostan, e un justițiar. El pedepsește samavolnicile săvârșite de boieri și de slujbașii fanarioți, hrăpăreți și cruzi, cum e cazul arendașului Adonis. Carte de mare succes în timpul copilăriei lui Galaction: „Pe vremea aceea, Iancu Jianu, Bujor, Graur, Vulpoi, Bostan, Mina Haiduceasa erau cele mai fermecătoare cărți din lume”.

▼ București, Cultura Românească, f.a.

◆ Gala Galaction, *Goldștein Marcu, „Înfrățirea”*, I, 1913, 19, 1; Pillat, *Itinerarii*, 101-102; *Dicționarul*.

○ MIHĂESCU-Nigrim, *Amor ascuns. Roman original*, apărut în f.rev. EV, VII,

1899, nr. 1801-1808 (datat „1895, București”). Roman sentimental.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 545.

○ *Mutra de deputat*, fragment de roman, CUG, XI, 1899, 469. Probabil un roman de moravuri.

○ NELA, *Cometa*, Fragment de roman, CUG, I, 1899, 8-9, 6-7. Text cu multe elemente fantastice. Viziunile onirice și apocaliptice colorează povestea savantului Falb, care prevestește potopul general și sfârșitul lumii.

OECONOMU Ciru, *Fiica lui Sejan. Poveste istorică*, București, Imprimeria Statului, 1899, 326 p. Apărut mai întâi în f.rev. LAR, II, 1898, nr. 3-12; III, 1899, nr. 1-4. Roman istoric cu subiect din Istoria Imperiului Roman, condus cu oarecare dexteritate. Tiraniei abuzivului împărat Tiberiu i se opune politica lucidă și inspirată a senatorului și comandantului gărzii pretoriene, Sejan.

◆ I. Igel Deleanu, „Foaia populară”, II, 1899, 22, 2-3; D. C. Ollănescu, AAR, s. II, partea administrativă, t. XXII, 1899-1900, 497-498; N. Iorga, NLR, II, 1910, 10, 1; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 112-113; Predescu, *Enciclopedia*, III, 442. G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 2, 353; Perpessiciu, *Alte mențiuni*, II, 395-396; *Dicționarul*; Barbu, *Romanul*, 199-200.

○ OLLĂNESCU D. C., *Fecior de bani gata*, apărut în f.rev. LAR, IV, 1899, nr. 2-5; VIII, 1902, nr. 7; XI, 1907, nr. 5-6 (neterminat). Roman de moravuri, sondând mediul social-politic românesc din a doua jumătate a sec. al XIX-lea.

◆ *Dicționarul*.

○ *Oropsiții*, apărut în f.rev. LA, I, 1899, nr. 4-22 (cu mențiunea „Va urma”). Roman de senzație.

* POPESCU N. D., *Corbea*, I-II, București, [1899]. Amintit, într-un articol, ca fiind ieșit de sub tipar.

◆ -, *Câteva cuvinte asupra activității mele literare și artistice*, CALPTR, 1899, 17-39.

* **POPESCU N. D.**, *Drama din Sevastopol*, București, [1899]. Amintit ca ieșit de sub tipar într-un articol.

◆ -, *Câteva cuvinte asupra activității mele literare și artistice*, CALPTR, 1899, 17–39.

○ **ȘTUMF**, *Romanul lui Petrică sau Misterele din Turnul Bărăției*, fragment din romanul *Suflete obosite*, „Floare albastră”, I, s. II-a, 1899, 27, 7. Secvență parodică, vizând literatura de consum a vremii.

1900

DAUȘ Ludovic, *Srăbunii*, București, Editura Librăriei Socec, 1900, 306 p. Roman istoric. Acțiunea se petrece pe teritoriul Daciei romane, în secolul al III-lea.

◆ ***, NRR, I, 11900, 22, 395–398; Caton, ADV, XIII, 1900, 4067, 1; Saul, TR, XVII, 1900, 236, 176; Emilgar, *Asupra romanului – de -, A*, XI, 1900, 11–12, 556–558; Iosif Vulcan, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1901*, AAR, s. II, t. XXIII, 1900–1901, partea administrativă și dezbaterile, 409–410; I. Vulcan, F. XXXVII, 1901, 38, 450; Sanielevici, *Încercări*, 132–138; Sanielevici, *Studii*, 158–166; G. Preda, *De vorbă cu D-I -, VL*, VIII, 1934, 161, 1–2; Predescu, *Enciclopedia*, 257; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 368–369.

○ **NEGREANU D.**, *Refractar*, fragment din romanul cu același titlu, E, VI, 1900, 1484, anunțând o narațiune de factură socială.

○ **N. P.**, *Fecioara din Irlanda*, apărut în f.z. E, VI, 1900, nr. 1326–1353. Roman de dragoste, cu implicații sociale și elemente de epic senzational.

RĂDULESCU-NIGER N., *Strein în țara lui...*, București, Tip. Thoma Basilescu, 1900, 640 p. Cu o scrisoare a autorului către Constantin Chiricescu. Primul roman din ciclul *Patriotism*, din care mai face parte *Tribunul poporului* (1903), și *Măria sa „Ogorul”* (1907). Roman tezist, de factură sămănătoristă, ambiționând să constituie un îndreptar pentru munca de ridicare a țăranilor prin efortul învățătorilor și proeților. Centrul acțiunii e așezat într-o comună din Moldova, Mărineștii

(județul Fălcițeni), în care își desfășoară activitatea învățătorul Victor Cosmin. Căsătorindu-se cu fiica proprietarului moșiei, Marioara Avenian, tânărul are toate condițiile să-și aplice programul de îmbunătățire a vieții rurale. El aduce medic, întemeiază un cor, constituie o bancă populară, ține conferințe și înființează cercuri culturale etc. Intrigă naivă, diluată, viziune socială utopică (în spirit sămănătorist), idilism rural, stil stângaci.

▼ Cu o pref. a autorului și o pref. a editorului, București, Editura Biroului Universal Atanasie I. Nițeanu, 1905; București, Editura Biroului Universal Atanasie I. Nițeanu, 1909; București, Editura I. Negreanu, 1923; *Rătăcire*, ed. îngr. de Constantin Mohanu, pref. de Al. Hanță, București, Minerva, 1984.

◆ ***, VN, XVII, 1900, 4726, 3; Iosif Vulcan, *Raport prezentat în comisiunea premiilor Academiei Române în sesiunea generală trecută*, F, XXXVII, 1901, 118, 212–213; Iosif Vulcan, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1901*, AAR, s. II, t. XXIII, 1900–1901; partea administrativă și dezbaterile, 390–391; Predescu, *Enciclopedia*, 712.

VULCAN Petru, *Fecioara. Psihologie socială*, Constanța, Editura Ilie M. Grigoriu, 1900, 156 p. Roman psihologic și de moravuri, lipsit de consistență și profunzime. Acțiunea se petrece la sfârșitul secolului al XIX-lea, în București, într-un mediu de rentieri și profesori. Dragostea curată dintre studentul în filosofie Barbu Niculcea (20 de ani) și fiica gazdei sale, Silvia Mehedinți (17 ani), este întunecată de amintirea unei alte femei.

◆ Zara, ≈ – *roman de moravuri sociale*, E, V, 1899, 1278, 1–2; Flavem, *Răspuns lui -, OV*, II, 1899–1900, 6–8, 110–111; ***, NRR, I, 1900, 3, 144; Emilgar, *Asupra romanului ≈*, A, XI, 1900, 9–10, 451–455; Il. Chendi, *Geniul din Constanța. D-I -, S*, I, 1902, 36, 152–156; Opran Potârcă, *OV*, II, 1902–1903, 8, 121–122; Chendi, *Preludii*, 168–169; Predescu, *Enciclopedia*, 914; *Dicționarul*.

1901

○ **ADAM Ioan**, *Înspre prăpastie*, foileton, v. *Rătăcire*, 1902.

* *Cavalerii Toporului*, București, [1901]. „Roman original, scris de un autor român” (VM, 1900).

◆ VN, XVII, 1900, 23 dec., 5.

CHITUL Tit, *O fată de tarabostes. Roman de pe timpul dacilor*, I–II, Gherla, 1901, 270 + 268 p. Roman istoric, tratând despre reconstituirea războiului daco-roman și perioada romanizării Daciei în etapa imediat următoare, ilustrată prin căsătoria Chilmei, fiica unui aristocrat dac, cu un tribun roman.

◆ **, TR, XVIII, 1901, 183, 730; **, GT, LXIV, 1901, 224, 3; **, F, XXXVII, 1901, 43, 514; **, GT, LXV, 1902, 39, 2; **, UR, XII, 11902, 11, 103; Iosif Vulcan, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1903*, AAR, s. II, t. XXV, 1902–1903, partea administrativă și dezbaterile, 366–367; Iosif Vulcan, F, XXXIX, 1903, 16, 188; II. Ch., *Literatura dacoromană*, VN, XX, 11903, 5539, 1–2; N. Iorga, S, IV, 1905, 44, 819; Al. Ciura, *Un scriitor necunoscut*: ~, SDM, III, 1926, 41–42, 656–657; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 275; Iorga, *Oameni*, II, 15; Teodor Tanco, *Virtus romana rediviva*, II, Bistrița, 1974, 165–166; *Dicționarul*; Iorga, *O luptă*, I, 246; Popa, *Tectonica*, 211–212; Mircea Popa, *Un romancier transilvănean de la început de veac*: ~, „Biblioteca și cercetarea”, XVI, 142–173.

○ **CORMĂNESCU I.**, *Răzbușarea unui fiu*, apărut în f.rev. ZC, IV, 1901, nr. 200–210. Roman senzațional, cu acțiunea plasată, parțial, în mediu exotic.

* **IONESCU Ion**, *Vraja*, București, 1901. Probabil un roman senzațional.

◆ „Dimineața”, III, 1901, 102, 4.

○ **IONESCU-IDION I. D.**, *Cartea de vizită revelatrice*, fragment de roman, MR, 1901, 6, 4 (La sfârșit, mențiunea „nu va urma”). Parodie a romanelor senzaționale.

○ **MOLDOVAN Vasile**, *Meteor*, foileton, v. *Meteor*, 1902.

SFINX [Grigore MĂRUNȚEANU], *Ambiție! Roman de moravuri provinciale*, București, Editura Librăriei L. Alcalay, 1901, 130 p. Roman de critică a politicianismului. Acțiunea are loc într-un oraș de provincie și ar putea fi

inspirată, ca subiect, din I. L. Caragiale, dar e tratată în stil plat, lipsit de vervă satirică. Zinica Adamache, ambițioasă și activă, îl împinge pe blândul și vârstnicul ei soț, moșierul Sandu Adamache – cel mai bogat și mai respectat cetățean din oraș –, în politică. După moartea lui, se căsătorește cu tânărul Mircescu, vechiul ei amant și membru strălucit al partidului de opoziție, care moștenește de la antecesorul său deputăția.

○ **ZAMFIRESCU Duliu**, *Îndreptări*, foileton, v. *Îndreptări*, 1908.

1902

ADAM Ioan, *Rătăcire*, București, (în editura autorului), Depozitul la redacția rev. „Curierul literar”, 1902, 324 p. Apărut mai întâi, cu titlul *Înspre prăpastie*, în f.z. ADV, XIV, 1901, nr. 4376–4425. Fragment: *Legenda floarei soarelui*, LB, I, 1902, 6, 3. Roman de dragoste. Acțiunea se petrece în timpul domniei lui Al. I. Cuza. Caractere melodramatice, sămănătoriste, insuficient aprofundate, mișcându-se într-un mediu bucolic.

▼ București, *Cartea Românească*, 1926; Reprodus în: ~, *Sibaris*, ed. îngr. de Constantin Mohanu, pref. de Al. Hantă, București, Minerva, 1984.

◆ **, FM, I, 1901, 9, 2; At. Marienescu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1902*, AAR, s. II, t. XXIV, 1901–1902, partea administrativă, 444–448; I. Nestor, LAR, VI, 1902, 68; Al. Antemireanu, E, VIII, 1902, 1916, 14, 1–2; Petru Vulcan, CV, II, 1902, 1, 8–11; G. Bogdan-Duică, CL, XXXVI, 1902, 4, 376–380; D. Tomescu, *Cu prilejul celor două cărți ale d-lui* ~, R, III, 1908, 3, 43–45; Pușcariu, *Cinci ani*, 20–21; D. Anghel, ~ (1875–1911), TR, XV, 1911, 110, 2–3; **, TLR, LIX, 1911, 54, 235; Romulus Dianu, RMP, XII, 1927, 2802, 3; Haneș, *Ist. lit.*, 308; Lovinescu, *Istoria*, IV, 51; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 118; Predescu, *Enciclopedia*, 10; Loghin, 405; Micu, *Lit. rom. XX*, 110; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 91; Micu, *Început*, 384; Rotaru, *O istorie*, II, 66.

ADAM Ioan, *Sybaris*, București, (în editura autorului), Tip. z. „Cronica” Thoma Basilescu, 1902, 320 p. Fragment: *În cimitir*, S,

I, 1902, 36, 157–160; –, CMN, II, 1902, 6, 11–12; *La țară*, VN, XIX, 1902, 5326, 2; *La țară*, TR, XIX, 1902, 236, 941–942. Continuarea romanului *Rătăcire* (1902). Scriere de aventuri, inspirată din viața bucureșteană, purtând amprenta idilismului sămănătorist. Orașul e văzut ca un loc de perdiție și ca un infern al existențelor.

▼ București, Universala Alcalay, 1924. Reprodus în: *Rătăcire*, ed. îng. de Constantin Mohanu, pref. de Al. Hantă, București, Minerva, 1984.

◆ ***, GT, LXV, 1902, 265, 3; I.D.M., LAR, VI, 1902, 681–682; Orfeu, TR, VII, 1903, 7, 2–3; Lys, IROM, I, 1903, 2, 35; ***, RID, I, 1903, t. I, 1, 209; Iosif Vulcan, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1902*, AAR, s. II, t. XXV, 1902–1903, partea administrativă și dezbaterile, 363–365; Iosif Vulcan, F, XXXIX, 1903, 15, 176; D. Tomescu, *Cu prilejul celor două cărți ale d-lui* –, R, III, 1908, 3, 43–45; Pușcariu, *Cinci ani*, 2–21; D. Anghel, ~ (1875–1911), TR, XV, 1911, 110, 22–3; ***, –, TLR, LIX, 1911, 54, 235; Traian D. Lăzărescu, *O lacrimă pentru* –, NRR, X, 1911, 6, 94; Haneș, *Ist. lit.*, 308; George Dumitrescu, RTV, I, 1925, 7–8, 163–164; Lovinescu, *Istoria*, IV, 51; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 118; Predescu, *Enciclopedia*, 10; Loghin, *Istoria*, 4405; Micu, *Lit. rom. XX*, 110; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 91; Ciopraga, *Literatura*, 541; Micu, *Început*, 384; Ornea, *Sămănătorismul*, 266; Rotaru, *O istorie*, II, 66; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 182–183.

○ CODRU Mircea, *Un învățător model sau Triumful virtuții*, apărut în f.z. U, XX, 1902, nr. 57–194. Roman social, cu note de senzațional și sfârșit moralizator.

● Premiul al III-lea la concursul z. „Universul”.

○ COSTIN Ion, *Un vis*, apărut în f.rev. CMN, II, 1902, nr. 1–8. De proaportii unei nuvele, are trăsăturile unei narațiuni melodramatice.

DRAGOMIRESCU Iuliu, *Cele șapte căndeli. Pe catafalca. Roman creștin*, București, Editura E. S. Cerbu, 1902, 208 p. Pe foaia de titlu e menționat „ed. a II-a”. Încercare de roman psihologic. Evocă stări patologice care converg spre misticism. Acțiunea este plasată în mediu urban.

◆ Al. Antemireanu, E, VIII, 1902, 1931, 29; Predescu, *Enciclopedia*, 288.

IANCULESCU DE REUS Eugenia, *Voință*, București, Tip. Speranța, 1902, 232 p. Roman de dragoste, cu pretenții psihologice, scris în spirit moralizator. Acțiunea se petrece într-un oraș de provincie, în mediu burghez, având ca personaje intelectuali cu preocupări pentru artă și literatură.

◆ Iosif Vulcan, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1903*, AAR, s. II, t. XXV, 1902–1903, partea administrativă și dezbaterile, 438–439; M. C. Holban, *Un roman de analiză psihologică*, ≈ de d-na –, RID, I, 1903, t. I, 11, 170–177; Iosif Vulcan, *Raport prezentat Academiei Române în comisiunea de nouă a premiilor anuale, în sesiunea generală din 1903*, F, XXXIX, 1903, 23, 284; Predescu, *Enciclopedia*, 412.

MACRI P.[anait], *Iorgu Cosma. Roman original*, București, Tip. Clemența, 1902, 80 p. Roman senzațional. Acțiunea se petrece în mediu rural și pe front, în Războiul de Independență. Melodramă ieftină, festivism patriotard.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 506; *Dicționarul*.

MOLDOVAN Vasile E., *Meteor*, Budapesta, Tip. Poporul Român, 1902, 156 p. Apărut mai în f.rev. F, XXXVII, 1901, nr. 1–16. Roman fantastic, inspirat de alchimie și teozofie. Eroul, Armand, elev al magului Sibacis, preocupat de problema reîntineririi și de cea a elixirului vieții eterne, în timpul unei experiențe, cade jertfă pe altarul științei.

◆ Prier, LB, I, 1902, 29, 3; D. Stoica, L, I, 1902, 2, 15; ***, TR, VI, 1902, 123, 6; ***, UR, XII, 1902, 29, 256; ***, TR, XIX, 1902, 124, 495; –, *Cronica zilei*, TR, XIX, 1902, 127, 507; ***, PR, II, 11902, 63–64; 5; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 142; Popa, *Tectonica*, 213.

○ NAPADARJAN Kiriac [G. RANETTI], *Cavalerul fără cap*, fragment din romanul *Tragediile adulterului*, ZF, II, 1902, 53, 6. Textul publicat, anunțat ca al XLII-lea capitol din carte, parodiază romanele senzaționale.

○ NĂDEJDE Sofia, *Patimi*, foileton, v. *Patimi*, 1903.

OECONOMU Ciru, *Din Rucăr*, foileton, v. *Din Rucăr*, 1905.

O RĂDULESCU-NIGER N., *Amor criminal. Roman de moravuri*, apărut în f.z. U, XX, 1902, nr. 195–357. Roman senzațional, cu toate atributele genului.

● Premiul al II-lea la concursul de roman al z. „Universul”.

SFINX [Grigore MĂRUNȚEANU], *Suflete de femei. Roman psihologic*, București, Tip. Curtii Regale F. Göbl, 1902, 128 p. Roman sentimental, cu elemente melodramatice. George Frunzeanu, bărbat însurat și cu copil, se îndrăgostește nebunește de Maria Micșunescu. Aceasta se sinucide pentru a nu-i distrage căsnicia. Bietului îndrăgostit îi mor atât fetița, cât și soția (la care ține la fel de mult ca la iubită). Lipsit de subtilitate în analiza psihologică, autorul recurge la lungi pasaje discursive, cuprinzând cugetări banale sau frazeologie liricoidă.

O SILVAN Gh., *Din umbră*, fragment de roman, CMN, II, 1902, 4, 7–8. Text de observație socială, modest realizat artistic.

SLAVICI Ioan, *Din bătrâni. Narațiune istorică*, I, București, Minerva, 1902, 328 p. Cu *O mărturisire* a autorului. Fragment: *O mărturisire*, TPO, VI, 1902, 110, 1. Reluat fragmentar: *O mărturisire*, E, VIII, 1902, 2063, 11–2; II. *Manea*, București, C. Sfetea, 1906, 344 p. Fragmente (volumul e anunțat cu titlul *Din străbuni*): *Tâmbălăul*, S, IV, 1905, 9, 134–138; *Bagdad*, S, IV, 1905, 15, 228–233; 16, 245–248. Reluat fragmentar: *Măneștii*, L, V, 1906, 9–10, 196–199. Reditat cu amplificări de text. Singurele vol. încheiate dintr-un roman mai amplu, neterminat. Roman istoric. Primul vol. cuprinde „întâmplări petrecute acum vreo mie trei sute de ani, în timpul domniei împăratului Justinian, când gepizii au fost risipiți în lupta cu longobarzii și cu avarii și când bulgarii și marile mase de slavi au sosit la poalele Carpaților” (~). Acțiunea vol. al II-lea are loc în secolul al IX-lea, în timpul trecerii la creștinism a bulgarilor, sub cneazul Boris.

„Dipticul nu e lipsit nici de fiorul tragic, nici de forța de a crea oameni în mișcare vie, nici de capacitatea de penetrație a autorului în meandrele sufletești adânci ale personajelor sale – mai ales ale celor feminine – nici de darul evocării și al realizării atmosferei de epocă. [...] Ca să umple golul inevitabil, ~ se lansează în conturarea unei vaste fresce istorice, acoperind o zonă de la crestele Bucegilor până la califatele arabe din Asia Mică. Narațiunea se transformă într-o încălțită lecție de istorie, iar viața sufletească a personajelor principale se complică inutil și la suprafață, cu disputele teologice ale epocii” (O. Papadima). În ciuda cunoștințelor etnografice ale autorului, valorificate sub raport istoric, s-a observat lipsa substanței de viață, datorită distanței în timp a epocii și absenței informațiilor.

▼ I, ed. revăzută și adăugită, București, Editura Librăriei H. Steinberg et fiu, 1916; I, București, Cartea Românească, [1928]; II. *Manea*, București, Cartea Românească, 1930. Reprodus în: *Opere*, VII, text stabilit și variante de C. Mohanu, note de D. Vatamaniuc, București, Minerva, 1973.

● Premiul „Ion Heliade-Rădulescu” al Academiei Române pe anul 1902.

◆ Saul, TR, XIX, 1902, 114, 453; 115, 457–458; 116, 461; Ion Gorun, VN, XCIX, 1902, 5278, 2; Ioan Costa, TPO, VI, 1902, 229, 11–2; II. Chendi, *Semne bune*, S, II, 1903, 1, 2–5; Duiliu Zamfirescu, *Literatura românească și scriitorii transilvăneni*, RID, I, 1903, t. III, 7, 3–25; II. Chendi, *Mai sunteți?*, S, IIK, 11903, 37, 591–592; N. Quintescu, ~, ~, București, 1902. Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1903, AAR, s. II, t. XXV, 1902–1903, partea administrativă și dezbaterile, 380–389; ***, VN, XX, 1903, 5565, 1; I. Nestor, LAR, VII, 1903, ; ~, *Literatura „românească” și D-nul Duiliu Zamfirescu*, RID, II, 19104, t. V, 21, 214–228; Dr. Sextil Pușcariu, *Despre mișcarea literară românească în anii 1902 și 1903*, TLR, LVI, 1906, 23, 95; N. Iorga, *Romanul istoric și d. ~*, S, V, 1906, 18, 341–343; N. Iorga, *Romanul istoric și d. ~*, TR, X, 1906, 90, 1–2; N. Iorga, *Un nou roman al d-lui ~*, S, V, 1906, 25, 481; Luca Rusu, NPL, I, 1906, 1, 25; ***, VIN, III, 1907, 43; Pușcariu, *Cinci ani*, 26–28; N. Davidescu, PRL, III, 1928, 8,

20-21; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 87-88; Murărașu, *Istoria*, 302; Predescu, *Enciclopedia*, 273; Loghin, *Istoria*, 360; Mihăescu, *Sinteze*, 183-185; Ion Breazu, ~ și Confuciu, SL, IV, 1948, 58-82; Zamfirescu, *Scrisori*, 277; Marcea, *Slavici*, 303; 306; 307-310; 312-313; 354; Vatamaniuc, *Slavici*, 1191-1194; 235; Rotaru, *O istorie*, II, 501; Breazu, *Studii*, II, 110-111; 115; *Ist. lit.*, III, 415-416; Virgil Vintilescu, *Implicațiile tragicului*, în vol. Ioan Slavici, *Evaluări critice*, Timișoara, Facla, 1977, 142-143; Duiliu Zamfirescu, *Literatura românească și scriitorii transilvăneni*, în vol. Slavici, *interpretat de...*, 80-81; Iorga, *O luptă*, II, 306-308; 343-345; Munteanu, *Istoria*, 622-625. V. Tașcu, *De la Filimon*, 39-61; Săndulescu, *Pe urmele*, 162-164; Ioan Leric, *Slavici și străromâni*, O, XXXIX, 1988, 32, 3. □ V. și *Revoluția din Pârlești*, 1873.

SPERANTIA Theodor D., Feighelă, București, Editura Biroului Universal A. I. Nițeanu, 1902, 338 p. Reeditat cu titlu schimbat și text revăzut. Roman social, inspirat din lumea evreimii ieșene. Firul acțiunii urmărește tribulațiile sentimentale ale unei tinere evreice, care în final se botează și se mărită cu un senator bogat. Prezintă interes mediul evocat, cu prejudecățile și, în același timp, cu disponibilitățile de adaptare ale comunității evreiești. Stil alert, impregnat de oralitate și umor.

▼ *Vinovată*, București, Editura Librăriei H. Steinberg & Fiu, 1922; *Vinovată*, București, Editura Librăriei H. Steinberg & Fiu, 1922.

◆ **, FEE, I, 1903, 73-74; Predescu, *Enciclopedia*, 798; *Dicționarul*; Mircea Popa, *The Jewish World in the Romanian Novel*, Studia Judaica, II, 1993, 85-91.

ZAMFIRESCU Duiliu, *În război. Edițiune populară*, București, Clemeța, 1902, 282 p. Cu o pref. a autorului. Apărut mai întâi în f.rev. CL, XXXI, 1897, nr. 10-12; XXXII, 1898, nr. 1-4. Reluat fragmentar: *Asaltul de la Grivița*, UVR, XLV, 1929, 20, 3118-319. Al treilea roman din ciclul *Comăneștenilor*, după *Viața la țară* (1898) și *Tănase Scatiu* (1907). Este inspirat din evenimentele de la 1877. Cu explicitări uneori de-a dreptul discursive, care imprimă cărții o notă prea

pronunțat moralizatoare, autorul e preocupat de efectul regenerativ al Războiului de Independență asupra câtorva reprezentanți ai clasei boierești. Se detașează, printre aceștia, Mihai Comăneșteanu și mai ales Nicolae Milescu, pe care războiul îi scoate din lăncezeala preocupărilor frivole, din boemă, superficialitate și dezorientare existențială, impunându-le comandamentele superioare ale țelului patriotic. „Deși teoretizată peste măsură, atitudinea patriotică înnoiește cartea, îi dă acel patos contagios al marilor sentimente îmbrățișate călduros de întreaga națiune” (G. Călinescu). ~ folosește documentul, citând integral ordine de zi ale armatei române, dând amănunte precise privind pregătirea și înzestrarea acesteia, urmărind mișcarea trupelor, introducând în acțiune nume reale ale unor participanți la campania din 1877. Suflul epopeic reclamat de subiect lipsește însă; scenele de pe front sunt parcurse, schițate în tușe cu caracter mai degrabă decorativ. Totuși, prin accentul pus pe semnificația umană a evenimentului, prin relevarea transformărilor lăuntrice suferite de eroi la impactul cu situația limită a războiului, ~ anticipează atmosfera din *Întunecare* al lui Cezar Petrescu și, mai ales, din *Pădurea spânzuraților* a lui Liviu Rebreanu. Remarcabilă rămâne, de asemenea, în conflictul erotic, subtila analiză a sufletului feminin, ~ dovedindu-se același rafinat pictor al nuanțelor și al inefabilului.

▼ Cu o pref. a autorului, București, Alcalay, 1907; București, Alcalay, 1935; *Romanul Comăneștenilor*, III. ~, ed. revăzută după manuscris și comentată de Mariana Rarincescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1937; București, Alcalay, 1938; *Romanul Comăneștenilor*. III. ~, ed. comentată de Mariana Rarincescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1941; *Romanul Comăneștenilor*. III. ~, ed. comentată de Mariana Rarincescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1943; ed. îngr. și note de Mihai Gafița, pref. de Valeriu Cristea, tabel cronologic de Al. Săndulescu, București, Minerva, 1977. Reprodus în: *Viața la țară. Tănase Scatiu*. ≈,

pref. de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1965; *Opere*, II, ed. îngr., pref. note și glosar de Mihai Gafița, București, Minerva, 1970; *Viața la țară. Tănase Scatiu*. ≈, București, Eminescu, 1970; ≈, *Îndreptări. Anna*, București, Minerva, 1971. Cu un cuvânt înainte de Ileana Manole, București, E.M., 11983, ≈, *Îndreptări. Anna*, pref. de Valeriu Cristea, București, Minerva, 11984; cuvânt înainte de Mircea Iorgulescu, București, E.M., 1984.

■ *Temps de guerre*, tr. de Dem. I. Ghica, Ollendorf, Paris, 1900. Reprodus în: *Das Leben auf dem Lande. Tănase Scatiu. Im Kreis*, tr. de Thea Constantinidis, București, Literaturverlag, 1967. Fragmente: *Temps de guerre*, LAR, IV, 1900, 5-7, 359-370; *À la guerre*, tr. de Andrée Fleury, REVR, XXXI, 1977, 2, 24-35.

◆ Caton, ADV, XIII, 1900, 3850, 1; -, *Romanul și limba română*, NRR, III, 1901, 35, 481-490; Gr. G. Tocilescu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1903*, AAR, s. II, t. XXV, 1902-1903, partea administrativă și dezbaterile, 395-397; Il. Chendi, S, II, 1903, 2, 31-32; M. B., CL, XXXVII, 1903; 2, 188-191; D. Karn, TR, XX, 1903, 19, 75; Saul, „*Viața la țară*”, „*Tănase Scatiu*” și = de -, TR, XX, 29, 116; 30, 119; Petru V. Haneș, *Războiul de independență și scriitorii*, VIN, II, 1906, 179-181; G. Bogdan Duică, *Trei romane de -*, L, VI, 1907, 10, 191-195; **, DMA, IV, 1908, 16, 5; **, GT, LXXII, 1908, 121, 3; Mihail Dragomirescu, *De-ale noastre și de-ale altora (Tolstoi)*, CVC, II, 1908, 14, 545-548; Barbu Constantinescu, *În ajunul recepției. Romanul românesc*. -, E, XV, 1909, 112; P. Nicanor & Co., - și „*poporanismul*”, VR, IV, 1909, 5, 271-278; -, *O piatră în baltă*, E, XV, 1909, 147, 2; -, *O piatră în baltă*, CL, XLIII, 1909, 6, 599-605; M. Răsmiră, -, *ca prozator*, CVC, IV, 1910, 8, 465-472; 9, 528-234; 10, 621-628; A. C. Domsa, *Romanele lui -*, UN, XIX, 1111, 47-49, 439; Haneș, *Studii*, 133; 135-136; E. Lovinescu, -, *romancier*, CL, XLV, 1911, 11, 1275-1290; Loghin, *Istoria*, 345-347; Lovinescu, *Critice*, IV, 55-99; Sanielevici, *Cercetări*, 188-207; Lovinescu, *Portrete*, 49-51; Petrașcu, *Zămfirescu*, 139-149; Haneș, *St. lit.*, 261-262; Iorga, *St. lit. cont.*, I, 335; Constantin Fântăneru, -: *Romanul Comăneștenilor*, UVR, XLVII, 1938, 30, 2; Munteano, *Panorama*, 112-113; Predescu, *Zămfirescu*, 96-99; 106-107; Murărașu, *Istoria*, 309-310; Călinescu, *Istoria*, 673-674; 677-679;

687-688; Mihăescu, *Sinteze*, 178-183; Predescu, *Enciclopedia*, 420; *Zămfirescu Maiorescu*, 222-223; N. N. Lungianu, -, ADV, LXI, 1947, 16883, 2; Georgeta Horodincă, -, și contribuția lui la dezvoltarea romanului nostru realist, VR, VIII, 1955, 11, 214-215; Horodincă, *Zămfirescu*, 78-79; N. Ciobanu, *Romanul de război și evoluția viziunii etice și sociale a genului*, ST, XI, 1960, 9, 46-51; M. Ungheanu, *Actualitatea precursorilor*, LCF, IX, 1966, 6, 7; I. D. Lăudat, *Războiul pentru independență și scriitorii români*, IL, 1967, 5, 71-77; Zăciu, *Masca*, 69-102; *Zămfirescu, Scriitori*, 172; 264; Gafița, *Zămfirescu*, 463; 469; 473; 491-494; 496; 498; 501; 503; 513-522; 524-525; Petrescu, *Realitate*, 7-43; Săndulescu, *Zămfirescu*, 67; 89-90; Nicolescu, *Structură*, 220; 223, 313; Constantinescu, *Scrieri*, V, 241-251; Rotaru, *O istorie*, I, 611; 613; 616; 618; Al. Săndulescu, -, CNT, 1972, 24, 3; M. Nițescu, -, *bovarism și autenticitate*, VR, XXV, 1972, 6, 52-59; Mihai Gafița, în vol. -, *Viața la țară*, antologie, București, Albatros, 1973, 61-64; *St. lit.*, III, 673; 679; 687-688; Ungheanu, *Pădurea*, 59-69; Gafița, *Fața*, 436; 446; 448; 453-454; Dan Cristea, *Actualitatea unui roman*, LCF, XVIII, 1975, 19, 2; M. Ungheanu, *Pagini memorabile*, LCF, XVIII, 1975, 19, 2; Constantin Zărnescu, - și războiul de independență, ALT, 1976, 208-210; Vărgolici, *Ecurile*, 217-230; I. Cheie - Pantea, - și războiul de independență, O, XXVIII, 1977, 7, 3; Cornelia Andriescu, *Tolstoi și -*, CL, 1977, 5, 12; Nina Gafițeanu-Apetroaie, *Din epoca evenimentului*, ATN, XIV, 1977, 2, 9; Al. Andriescu, *Cenzura ironică în stilul lui -*, CL, 1977, 7, 4; Teodor Vărgolici, *La littérature de l'indépendance nationale*, CREL, 1977, 3, 41-48; Cristea, *Alianțe*, 337-389; Cristea, *Arcadia*, 56-76; Iliescu, *Proza*, 176-185; Radian, *Corelații*, 182-186; Victor Atanasiu, -, *romancier*, CL, 1978, 5, 7; Al. Săndulescu, - și unitatea națională, RL, XI, 1978, 48, 19; *Scriitorii români*: Adam, *Zămfirescu*, 13; 78-81; 118-123; *Dictionarul*; Ibrăileanu, *Opere*, IX, 255; Manolescu, *Arca*, I, 125-127; 130; Nicolescu, *Zămfirescu*, 28; 75; 146; 246-262; 266; 268-269; 274-275. Teodor Vărgolici, *Literatura independenței naționale*, RL, XVIII, 1985, 19, 7; Teodor Vărgolici, *Scriitorii clasici și armata română*, București, EM, 1986, 238-244; **, *Poetica romanului românesc*, 37-43; Săndulescu, *Pe urmele*, 132-164. □ V. și În fața vieții, 1884.

1903

* BOJOR V., *Albertina*, Blaj, Tip. Seminarului, 1903, 100 p. Apărut mai întâi în f.z.

UR, XIII, 1903, nr. 26–47. Intitulată inițial povestire, în vol. va apărea ca roman.

◆ ***, T, XXXV, 1904, 22, 93.

○ **CHITUL Tit**, *Catastrofa Daciei. Roman istoric*, apărut în f.rev. F, XXXIX, 1903, nr. 30–48; XL, 1904, nr. 1–7. Evocă epoca retragerii armatei romane din Dacia sub Aurelian, din cauza atacurilor goșilor conduși de Athaulf. Fiul acestuia, Withimir, se convertește la creștinism, iubind pe Octavia, sora lui Aelius, care alături de duumvirul Bitu-vantis, conduce lupta de rezistență a populației locale.

◆ ***, *Un nou roman istoric*, F, XXXIX, 1903, 30, 357; II. CH., *Literatura daco-romană*, VN, XX, 1903, 5539, 1–2; Al. Ciura, *Un scriitor necunoscut*; ~, SDM, III, 1926, 41–42, 656–657; Teodor Tanco, *Virtus romana rediviva*. II, Bistrița, 1974, 265–266; *Dicționarul*; Popa, *Tectonica*, 211–212.

○ **DAUȘ Ludovic**, *Dor nebun*, apărut în f.rev. IROM, I, 1903, nr. 1–4 (neterminat). Elemente senzaționale în pagini de rezonanță sămănătoristă.

DOREA Adrian, *Sceptru și sânge sau Tragedia din Belgrad. Roman istoric din zilele noastre*, București, Tip. Munca, 1903, 140 p. Naratăune inspirată de luptele pentru tron între partidele rivale din Serbia, care duc la asasinarea principelui Milan Obrenovici și a soției sale, Draga.

◆ Victoria Frâncu, *Literatura și publicistica românească despre evenimentele petrecute în Serbia la 28/29 mai 1903*, „Analele Societății de Limba Română”, Zrenjanin, 1977, 8, 83.

○ **DUSCIAN I.**, *Emil Arbore. O pagină dintr-un roman*, fragment de roman, OV, III, 1903, 4, 62–63; 55, 72–76. Textul publicat, simplist redactat, schițează o dramă a dezrădăcinării pe fond de critică socială.

IANCULESCU DE REUS Eugenia, *Spre desrobire*, București, Institutul de Arte Grafice Eminescu, 1903, 218 p. Apărut mai întâi în f.rev. RID, I, 1903, t. I–II, nr. 1–6. Roman social cu teză, militând pentru emanciparea

femeii. Firul epic se derulează în stațiunea Călimănești și continuă la Iași, acțiunea fiind plasată într-un mediu burghez, cu preocupări filozofice și artistice (unul dintre personaje e muzician). Carte cu evidente tendințe moralizatoare (asistăm, printre altele, la acțiuni filantropice), ≈ e dominată de discursivism, de reflexe sămănătoriste și de epical melodramatic.

◆ Il. Chendi, VN, XXI, 1904, 5634, 1–2; ***, RID, I, 1904, t. I, 12, 540–541; I. Vasilescu, CLRM, I, 1904, 7, 224; I. Nestor, LAR, VIII, 1904, 98–99; Chendi, *Foiletoane*, 121–127; N. Quintus, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1905*, AAR, s. II, t. XXVII, 1904–1905, partea administrativă și dezbaterile, 453–458; Predescu, *Enciclopedia*, 412.

MACRI P.[anait], *Depravația pentru aur și depravația pentru pâine! Roman de moravuri*, București, Tip. Grivița M. M. Antonescu, 1903, 80 p. A fost retipărit într-o formă revăzută și cu titlu schimbat. Roman senzațional. Intriga, concepută maniheist, urmărește destinele a două surori orfane, dintre care una se prostituează pentru a o întreține pe cealaltă la pension. În intenția de a-i răzbuuna moartea, supraviețuitoarea dă pe mâna poliției pe ademenitoarele de tinere fete pentru casele de toleranță. Intrigă banală, situații melodramatice, deznodământ facil. În numele demascării corupției – o sumedenie de vulgarități.

▼ *Femeile depravate. Roman de moravuri*, cu o pref. nesemnăată, București, Lito-Tip. Motzățeanu, 1908.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 506; *Dicționarul*.

MOLDOVAN Vasile E., *Dușmănie*, Sibiu, Tip. Societății pe Acțiuni, 1903, 112 p. Apărut mai întâi în f.rev. TR, XX, 1903, nr. 22–48. Roman senzațional, evocând un episod din viața haiducului Dăian. Păstiează stilistic balada populară (*Cântecul lui Dăian*).

◆ Sirius, TR, XX, 1903, 60, 239; ***, VR, XIII, 1903, 16, 169; ***, *Roman nou*, F, XXXIX, 1903, 16, 190; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 142; Popa, *Tectonica*, 210.

NĂDEJDE Sofia, *Patimi. Roman din viața românească*, București, Editura Librăriei

C. Sfetea, 1903, 406 p. A apărut mai întâi în f.z. U, XX, 1902, nr. 355-357; XXI, 1903, nr. 2-163. Roman de moravuri. Prima parte se petrece într-un sat din Moldova; a doua într-un oraș de provincie, cu eroi din pătura mijlocie, încheștați într-o luptă surdă pentru parvenire. Teza morală a cărții e transparentă. Tot așa, intenția realistă, dar și un anume idilism de factură sămănătoristă. Nu sunt ocolite nici elementele de roman senzațional. „E evident că prozatoarea are suflul scurt, valabil numai pentru schiță sau nuvela concentrată” (Z. Ornea).

● Premiul întâi la concursul deschis de Luigi Cazzavillan în paginile z. „Universul”.

◆ G. I. Ionescu-Gion și Ascanio, U, XX, 1902, 1, 2-3; 22, 2-3; * *, *Un roman nou de d-na* -, F, XL, 1904, 5, 57; R., MG, I, 1904, 2, 13-14; A. Toma, VN, XXI, 1904, 5732, 1-3; 5733, 1-2; Al. Ciura, L, III, 1904, 17, 301; A. D. Xenopol, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1905*, AAR, s. IIK, t. XXVII, 1904-1905, Partea administrativă și dezbaterile, 406-408; George Codreanu, JML, II, 1905, 2, 29-30; G. I. Ionescu-Gion și Ascanio, DMN, II, 1905, 600, 3; Chendi, *Fragmente*, 47; Karel Droz, VN, XXV, 1908, 6833, 1; 6834, 2; Pușcariu, *Cinci ani*, 47; Predescu, *Enciclopedia*, 584; Nicolescu, *Contemporanul*, 318-319; Rotaru, *O istorie*, I, 558; Vișinescu, *Nădejde*, 122; 125; Al. Hanță, în *Ist. lit.*, 584; Ornea, *Contemporanul*, 423; Victor Vișinescu, *Studiu introductiv. O prozaitoare uitată*, în -, *Scrieri*, Iași, Junimea, 1978, XLIII-XLIV; *Dicționarul*.

○ **NĂDEJDE Sofia**, *Tragedia Obrenovicilor. Roman istoric original*, apărut în f.z. U, XXI, 1903, nr. 156-301. Roman senzațional, inspirat de evenimentul asasinării perechii regale din Serbia. Stil jurnalistic, informație de tip documentar.

◆ * *, *Un nou roman*, ≈, U, XXI, 1903, 148, 5; Kiriak Napadarjan, *Asasinate sârbești și românești*, ZF, II, 11903, 88, 2; A. B., *D-na* -, DMN, II, 1905, 611, 2; Victoria Frâncu, *Un roman mai puțin cunoscut al* -, ≈, RITL, XXVII, 1978, 3, 403-412; Victor Vișinescu, *Studiu introductiv. O prozaitoare uitată* - -, în -, *Scrieri*, Iași, Junimea, 1978, XLI; XLVIII; LIV; LVIII.

PRASSIN Spiru, *Calea robilor*, București, Tip. Adevărul, 1903, 396 p. Apărut mai întâi

în f.z. ADV, XVI, 1903, nr. 4925-5032. Reluat în f.rev. EP, I, 1911-1912, nr. 1-4 (parțial). Roman bazat pe incursiuni în trecutul istoric al luptelor de la 1848 și a suferințelor îndurate de clasa țărănească până la începutul sec. al XX-lea. Conflictul devine „când politic, când haiducesc și pe alocurea de moravuri” (Il. Chendi). Protagonista, tipul „Mesalinei internaționale”, e o ființă bolnavă, cu o ereditate încărcată, care triumfă asupra bărbaților din jurul ei. Aceștia mor, se împușcă, înnebunesc, în vreme ce ea, soție și amantă necredincioasă, prostituată, femeie fără scrupule, rămâne singura stăpână pe situație. Romanul, conținând elemente nederigate din literatura străină de a doua mână, divulgă pe gazetarul -, care „atacă cu înverșunare persoanele și partidul advers și descrie îndemnat, dar tendențios, scenele de încăierare ce se desfășoară cu ocazia căderii unui guvern Florian citește Brătianu” (Il. Chendi).

◆ I. Nestor, LAR, VII, 1903, 511-512; Il. Chendi, *Două romane*, VN, XXI, 1904, 5634, 1-2; Jean Cuntăna, -, AUR, II, 1904, 9, 4-5; M. G. Holban, -, RID, I, 1904, t. IV, 12, 534; Chendi, *Foiletonne*, 127-133; Pușcariu, *Cinci ani*, 33; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 143; Predescu, *Enciclopedia*, 631.

RĂDULESCU-NIGER N., *Tribunul poporului. Roman social*, București, Editura Biroului Universal Athanasie I. Nițeanu, 1903, 376 p. Cu o pref. a autorului. Al doilea roman din ciclul *Patriotism*, alături de *Strein în țara lui...* (1900) și *Măria sa „Ogorul”* (1907). Roman cu teză sămănătoristă, descriind realitățile rurale dintr-o comună din județul Teleorman. Autorul intenționează să-l impună pe protagonist, învățătorul Victor Cosmin, ca simbol al „puterii unite a tuturor aceluia ce s-ar putea strânge la un loc, ca să dea ființă reală propășirii sătenești” (~). În opera de ridicare a țăranilor eroul se izbește de politicianul veros Clement Păcleanu. Murind, Victor Cosmin îi lasă fiului nobila misiune de continuare a muncii sale. „Cât pentru partea emoțională a autorului - afirmă Titu Maiorescu -, dovada cea mai tare că este străin de această condiție a creațiunii artistice sunt intercalările unor tabele de pedagogie, de

statistică și de contabilitate, a căror prezență într-un roman constituie o adevărată curiozitate”. „Autorul – remarcă criticul «Junimii» – ne face impresiunea că nu vede lămurit persoanele pe cari le descrie, că le înfățișează uneori într-o contrazicere ce le nimicește realitatea, alteori într-o uniformitate ce le șterge individualitatea”.

▼ București, Editura Biroului Universal Atanasie I. Nițeanu, 1912.

◆ **, VN, XX, 1903, 5465, 2; Ch., *Un pronostic*, VN, XX, 1903, 5581, 1; Octav Botez, A, XV, 1904, 9, 490–494; T. Maiorescu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1904*, AAR, S. II, t. XXVI, 1903–1904, partea administrativă și dezbaterile, 395–398; Predescu, *Enciclopedia*, 712.

○ SADOVEANU Mihail, *Șoimii*, foileton, v. *Șoimii*, 1904.

SCHLÜTER Th. Th., *Codreanu sau aventurile unei călătorii*, București, Tip. Concurența, [1903?], 70 p. Narațiune de aventuri petrecute în cadrul exotic al Mexicului, având ca protagonist pe tânărul Codreanu, devenit ulterior, prin naturalizare, Theodore Vontere.

◆ „Revista bibliografică”, I, 1903, 6, 164.

SCHLÜTER Th. Th., *Dramele inchiziției. Episod de sub domnia lui Carol al V-lea*, București, Tip. Concurența, [1903], 64 p. Narațiune istorică cu acțiunea plasată în Madridul secolului al XVI-lea.

◆ „Revista bibliografică”, I, 1903, 6, 164.

SFINX [Grigore MĂRUNȚEANU], *Căsnicie modernă. Roman de caractere*, București, Tip. Universitară, 1903, 106 p. Cu o scrisoare a lui George Ranetti. Roman de moravuri, cu intenții satirice, inspirat din lumea înaltei societăți (politicieni, ministeriabili, financiari, oameni de litere). Jana Maltopol, soția financiarului Iorgu Maltopol, e sedusă de politicianul Nicu Mircescu. Soțul dobândește avantaje economice și politice de la rival, dar nu-și iartă soția, cu care continuă să conviețuiască de ochii lumii.

○ TARASCONIEVICI, *Tragedia din Belgrad. Roman de mare senzație transmis prin...*

fir de ceapă de romancierul nostru special din Belgrad, ZF, II, 1903, 88, 4–5 (la sfârșit cu indicația: „nu va urma”). Parodie a romanelor senzaționale, prilejuită de asasinarea regelui și reginei Serbiei.

○ VULCAN Petru, *Almeiuna (Din Orient)*, apărut în f.rev. F, XXXIX, 1903, nr. 14–19. Ca și în celelalte romane, autorul continuă sondarea mediului natal de la sud de Dunăre. Conține o intrigă amoroasă, cu acțiunea plasată în Macedonia. Psihologie simplistă, final melodramatic, stil greoi.

○ VULCAN Petru, *Armâna*, foileton, v. 1904.

1904

○ APOSTOLIU C., „Domnul” Traian, foileton, v. „Domnul” Traian, 1908.

BECESCU-SILVAN Gh., *Valea Albă, 1476. Roman războinic*, București, 1904. Editura Romanelor Istorice, 376 p. Apărut mai întâi în f.z. CRN, IV, 1904, nr. 923–1016. Fragment: *Din umbră*, CMN, II, 1902, 4, 7–8. Roman istoric. Acțiunea se petrece în Moldova, în vremea lui Ștefan cel Mare, prezentându-ne lupta domnului și a voievozilor împotriva expansiunii turcești. „Cunoștințele istorice și tonul natural paseist și evocator al povestitorilor moldoveni sunt înlocuite printr-o imaginație violentă și printr-un stil bombastic și colorat” (E. Lovinescu).

▼ București, Institutul Grafic Minerva, 1909; București, Editura Librăriei Socec, 1922.

◆ A. D. Xenopol, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1905*, AAR, s. II, t. XXVII, 1904–1905, partea administrativă și dezbaterile, 415–416; G., RID, III, 1905, t. I, 2, 256–257; C. I. Prodan, LAR, IX, 1905, 124; N. Iorga, S, IV, 1905, 11, 174–175; P. Octavian, A, XVI, 11905, 3, 141; E. Lovinescu, *Un roman eroic*, E, XI, 1905, 127, 1–2; Duliu Zamfirescu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1909*, AAR, s. II, t. XXXI, 1908–1909, partea administrativă și dezbaterile, 345–346; **, UR, XIX, 1909, 31, 269; Mihail

Dragomirescu, CVC, III, 1909, 4, 331-332; S.T., GNS, II, 1923, 1, 26-27; Lovinescu, *Istoria*, IV, 181; E. Lovinescu, *Istoria*, 232; Murărașu, *Istoria*, 367; Predescu, *Enciclopedia*, 91; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 218; Iorga, *O luptă*, I, 338-339.

BRUN Jules, N. PAPAHAĞI, *Moșneagul de la munte. Roman de la Pind*, București, Minerva, 1904, 312 p. Apărut mai întâi în f.z. ADV, XVII, 1904, nr. 5328-5314. Anunțat ca prim vol. dintr-un ciclu. Roman de aventuri (haiducească) și documentar-etnografic.

◆ Cronicar, VN, XXI, 1904, 5813, 1-2; G. Ranetti, E, X, 1904, 238, 1-2; Gr. Tocilescu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1905*, AAR, s. II, t. XXVII, 1904-1905, partea administrativă și dezbaterile, 428-430; G., RID, III, 1905, t. I, 1, 130-131; Codrean, JML, II, 1905, 2, 29; **, L, IV, 1905, 6, 142; Pușcariu, *Cinci ani*, 48; Predescu, *Enciclopedia*, 132; 632.

CAION, *Legionarii crucei, Tragedie constantiniană în trei părți și un epilog*, București, Tip. Modernă G. Luis, 1904, 200 p. Roman istoric, inspirat de începuturile creștinismului. Conflictul dintre creștini și prigonitorii lor are loc în secolul al IV-lea, la Roma și în Moesia Superioară.

◆ I.C.P. - P., NRO, I, 1904, 4, 159-160; P. Vulcan, OV, III, 1904, 12, 183; Predescu, *Enciclopedia*, 153; *Dicționarul*.

COSTIN I., *Un cântec de iubire*, București (în editura autorului), 1904, 56 p. Pe copertă e consemnată „ed. a II-a”. Avem de-a face cu un discurs despre dragoste și „idealul său infinit”, într-un roman melodramatic, discursiv.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 227.

DAUȘ Ludovic, *Dușmani ai neamului*, București, Tip. Z. „Cronica”, Thoma Basilescu, 1904, 416 p. Apărut mai întâi în f.z. CRN, IV, 1904, nr. 835-1075. Roman social și de moravuri, tributar viziunii sămănătoriste. Veridicitatea conflictelor e umbrărită de elemente proprii melodramei și senzaționalului.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 257; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 340; 600.

○ **DOREANU L.**, *Romanul unui emigrant. Roman de actualitate*, apărut în f.z. ADV, I,

11904, nr. 1-94. Conceput în două părți, prima cu caracter social, a doua ca o îmbinare a romanului de aventuri cu cel de moravuri, urmărește destinul unei familii de evrei din București care emigrează în America. De notat peisajele citadine și interioarele bine descrise din București, New York, San-Francisco ori Hamburg.

GORUN Ion [Alexandru I. HODOȘ], *Robinson în Țara Românească. Povestire din zilele noastre*, București, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1904, 354 p. Reluat fragmentar: *Pe calea cea bună*, RVN, I, 1905, 99-102. Roman de aventuri cu implicații sociale. Un tânăr student, dezgustat de „mocirla” orașului, simulează sinuciderea, apoi se refugiază într-un sat. Datorită hărniciei și iscusinței lui, satul ajunge la bunăstare. Din proprie inițiativă, face investigații și demască doi criminali, salvând un nevinovat de la ocnă. Condiția de țaran îi aduce fericirea. La apariție, critica a elogiat cartea pentru caracterul său educativ (N. Iorga, Sextil Pușcariu, Ilarie Chendi, Octavian C. Tăslăuanu). Istoricii literari ai zilelor noastre îl consideră drept o „proză pe teme sentimentale” (I. Rotaru), ilustrând „teza sămănătoristă a superiorității etice rurale” (Const. Ciopraga).

▼ București, Imprimeria Librăriei Școalelor, 1909; București, Cartea Românească [1922 - cu precizarea, pe prima pagină: „primul capitol al acestei povestiri este scris de Constanța Hodoș. I.G.”] Reprodus în: *Scrieri alese*, ed. îngr. de Lidia Munteanu și Vasile Netea, cu o pref. de Vasile Netea și o bibliografie de Liliana Munteanu, București, Minerva, 1983.

◆ N. Iorga, S, IV, 1905, 22, 377-378; Fidelio, TR, IX, 1905, 93, 1-2; I. M. Moldovanu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1906*, AAR, s. II, t. XXVIII, 1905-1906, partea administrativă și dezbaterile, 284-285; Spic., UR, XVI, 1906, 2, 15; S.P., *Foi răzlețe*, L, V, 1906, 6, 135-136; Liviu Marian, -, JML, III, 1906, 10, 178-180; I.B., *Literatură pentru tinerime*, L, VI, 1907, 1, 19; T., *Dări de seamă*, L, VIII, 1909, 16-17, 389; Pușcariu, *Cinci ani*, 77; George Juvara, AVL, II, 1929, 49, 2; **, *Literatura românească în Europa*, BG, I, 1930, 5, 318-320;

Predescu, *Enciclopedia*, 370; G. Călinescu, *Materiale documentar*, RITL, X, 1961, 3, 539; Micu, *Lit. rom. XX*, 110; Ciopraga, *Literatura*, 544; Rotaru, *O istorie*, II, 66; Iorga, *O luptă*, II, 211.

* **HEROVANU Eugen**, *Paria*, Iași, Tip. Goldner, 1904. Reluat fragmentar: *Spinoza*, ALA, VIII, 1927, 342, 4. Roman social. Acțiunea se petrece în mediu ieșean. Eroul principal, un tânăr medic evreu, Samuelli, face eforturi disperate de integrare într-o societate care-l respinge datorită originii sale. După Nicolae Iorga, scrierea este influențată de „romanele de mediu ale lui Zola”.

▼ Cu o pref. a autorului, Iași, Cartea Românească, 1927.

■ În lb. idiș, tr. de Z. Rozental, Chișinău, Under Zeit [1931?].

◆ N. Iorga, S, III, 1904, 51, 815; P. Octavian, A, XV, 1904, 12, 534–536; ***, DMA, I, 1905, 7, 4; G., RID, III, 1905, 9, 396–398; M. A. Rennert, *Un roman uitat* – ≈, CLTR, I, 1906, 17–18–19, 245–248; ***, ILT, I, 1919, 2; H. Solomonovici, OP, XXIII, 1927, 5993, 1; 4; Adamescu, *Contribuțiune*, III, 294–295; I. Negreanu, ALA, X, 1931, 540, 11; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 143; Predescu, *Enciclopedia*, 395.

○ **MACRI P.[anait]**, fragment din romanul *Crima din Podul de Pământ*, U, XXII 1904, 299, 4. Roman senzational. Este publicat doar începutul, urmarea fiind anunțată în fasc.

MACRI P.[anait], *Din fundul ochilor*, I, București, Lito-Tip. L. Motzătzeanu, 1904, 224 p.; II. *Închisoarea de femei de la Plă-tărești*, București, Lito-Tip. L. Motzătzeanu, 1904, 240 p. Roman senzational. Conceput în două părți, evocă figuri de ocași. Cea de a doua are în centru istoria unei condamnate pe nedrept. Diferitele etaje ale textului sunt legate prin personajul feminin comun.

◆ Caion, *Cine strică graiul românesc*, ROML, IV, 1906, 13, 197; Predescu, *Enciclopedia*, 506; *Dicționarul*.

MACRI P.[anait], *Tainele căsniciei. Roman original*, București, Lito-Tip. L. Motzătzeanu, 1904–1905, 238 p. (30 fasc.). Roman senzational. Dezvăluie existența dramatică a unei

familii bucureștene, decimată de asasinat și sinucideri. Final moralizator.

○ **MANOLESCU George**, *Aventurile prințului Lahovary sau 29 de ani în jurul lumii, povestite de el însuși*, apărut în f.z. ADVD, I, 1904, nr. 1–74. Tematic, scrierea se înrudește cu romanul nesemnăt *Regele pungașilor* (1906), în fasc., și cu fragmentul *Mortul viu* (1909), din *Manolescu înviat*, de asemenea nesemnăt. Roman de aventuri, scris sub formă memorialistică. La fel cu celelalte lucrări pomenite mai sus, are în centru figura prințului Lahovary, călător plin de patriotism, dar de o moralitate îndoielnică. Acțiunea se petrece la sfârșitul secolului trecut.

○ **PETRAȘCU Nicolae**, *Marin Gelea*, foileton, v. *Marin Gelea*, 1905.

○ **ROSETTI Radu**, *Păunașul codrilor*, foileton, v. *Cu paloșul*, 1905.

SADOVEANU Mihail, *Șoimii*, București, Institutul de Arte Grafice Minerva, 1904, 304 p. Apărut mai întâi în f.z. VN, XX, 1903, nr. 5609–5630. O primă variantă o constituie povestire *Frații Potcoavă*, publicată în rev. „Pagini alese”, 1902, nr. 1–6. Nucleul epic al ≈ va fi preluat de autor în romanul *Nicoară Potcoavă* (1952). Fragment: *În tabăra cazacilor*, S, III, 1904, 330, 469–473. Reluat fragmentar: *O vânătoare*, FP, II, 1946, 306, 2. Roman istoric, a cărui acțiune se petrece în Moldova sec. al XVI-lea. Frații Nicoară și Alexandru Potcoavă reușesc, după multe peripeții, să răzbune moartea lui Ion Vodă cel Cumplit, pedepsind pe boierii trădători în frunte cu Ieremia Golia. Evenimentele și personajele – păstrând, în general, înțelesul dezvăluit de sursele documentare – sunt învăluite într-o puternică aură romantică. Oameni cu destine neobișnuite și cu o marcată personalitate, eroii traversează întâmplări spectaculoase, sfârșind, îndeobște, tragic. Estomparea firismului surdinezăază însă atât cruzimea faptelor, cât și violențele temperamentale. ~ „Impriimă evenimentelor și eroilor o anume poezie a trecutului, o ușoară și dulce mireasmă de sarcofag” (Perpessicius).

▼ București, *Cartea Românească*, 1921; București, *Cartea Românească*, 1926; București, *Cartea Românească*, 1934; București, *Cartea Românească*, 1937; București, E.M., 1965; Iași, Junimea, 1972; pref. de Izabela Sadoveanu-Evan, București, Ion Creangă, 1980; București, Ion Creangă, 1980. Reprodus în: *Opere*, I, București, F.R.P.L.A., 1940; *Opere*, I, București, E.S.P.L.A., 1954; *Povestiri*, II, cuvânt introductiv de Valeriu Râpeanu, note și comentarii de Valeriu Râpeanu și Adriana Popescu, indicații bibliografice de Constantin Mitru, București, Eminescu, 1974. ≈, *Neamul Șoimăreștilor*, ed. îngr. de Constantin Mitru, repere istorico-literare de Andrei Rusu, București, Minerva, 1983; *Opere*, 2, pref. de Cornel Simionescu și Fănuș Băileșteanu, București, Minerva, 1985; ≈ *Zodia Cancerului. Creanga de aur*, București, Eminescu, 1986.

● Premiul Academiei Române pe anul 1904.

◆ **, VN, XX, 1903, 5595, 3; V.A., *Romane istorice cu subiecte naționale*, VN, XX, 1903, 5598, 1-2; Cronicar, VN, XXI, 1904, 5740, 1; Radu, -, PDL, I, 1904, 7, 4-5; N. Iorga, *Cronică*, S, III, 1904, 32, 512; G. Ranetti, *Asupra romanului* ≈ E. X, 1904, 17; N. Iorga, *Doi povestitori*, S, III, 1904, 34, 529-532; Irimia Golia, CRN, IV, 1904, 965, 2; 966, 2-3; G. Bogdan-Duică, CL, XXXVIII, 1904, 10, 947-951; Liviu Marian, JML, I, 1904, 10, 158-160; C. I. Prodan, LAR, VIII, 1904, 684; I. Bianu, AAR, s. II, t. XXVII, 1904-1905, partea administrativă și dezbaterile, 406-408; Ion Scurtu, L, IV, 1905, 1, 3-4; G. RID, III, 1905, t. I, 1, 128-130; **, *Curentul nou*, CMO, I, 1905, I, 7-8; H. Sanielevici, *Morala d-lui* ≈ CNO, I, 1905, 1, 39-45; N. Iorga, *Noul roman al d-lui* ≈: *Floare oflită*, S, IV, 1905, 48, 881-882; G. Ibrăileanu, *Doi critici și mai mulți scriitori*, CNO, I, 1905, 2, 79-101; H. Sanielevici, *Romanul istoric*, CNO, I, 1906, 4, 213-228; N. Iorga, *D. - ca traducător și scriitor. Cu prilejul celor mai nouă lucrări ale sale*, PD, 1907, vol. II, 30, 465-467; L.M., *Figuri literare*. III. -, Ș, I, 1908, 6-7, 181-183; Sadoveanu-Evan, *Impresii*, 6-65; G. Weigand, pref. la vol. de tr. în Biblioteca „Reclam”, în CVC, III, 1909, 79; Pușcariu, *Cinci ani*. 45-46; Rinaldo, *O piesă istorică de d.* -, RMP, I, 1911, 57, 2; Mathias Freidwagner, -, CL, XLVI, 1912, 7, 725-743; Aurel Bentoiu, *De ce n-avem roman?*, SPC, III, 1913, 43, 508-510; O.B., -, *Neamul Șoimăreștilor*, VR, X, 1915, 5-6,

322; Sanielevici, *Poporanismul*, 2-32; 111-114; 223-238; Lovinescu, IV, 31; 43; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 110; Munteanu, *Panorama*, 216-217; Predescu, *Istoria*, 255-256; Gh. D. Loghin, -, *Opere*, vol. I, IIS, V, 1940, 5, 378-380; Perpessicius, -, *poet al umbrelor*, ACA, I, 1940, 98, 1-2; Predescu, *Enciclopedia*, 793; Călinescu, *Istoria*, 552-553; Mihai Moldovan, - *la împlinirea a 40 de ani de la apariția primei sale opere*, ACD, I, 1944, 9, 2; Petru Comarnescu, *Stilul epopeic al d-lui - față de romanul istoric al lui Walter Scott*, RFR, XII, 1945, 8, 358-371; **, CAMC, XI, 1945, 7-8, 606-607; Silviu Iosifescu, *Cincizeci de ani de activitate literară*, GL, I, 1954, 30, 1-2; Al. Andriescu, -, *Opere*, I, AUI, s. III, t. I, 1955, 1-2, 282-285; **, -, *De la - la „Nicoară Potcoavă”*, TS, V, 1956, 12, 74-81; Dumitru Isac, -, *Opere*, I, TR, I, 1957, 3, 2; Dumitru Isac, TR, II, 1958, 40, 2; 8; Gh. Bulgăr, *Originalitatea stilistică a operei lui -*, LR, IX, 11960, 6, 3-11; Rodica Florea, *Creatorul romanului istoric românesc*, SB, XI, 1960, 11, 50; I. Kojevnikov, *De la ≈ la „Nicoară Potcoavă”*, VR, XIII, 1960, 11, 107-111; Bratu, *Sadoveanu*, 52-53; 175-176; 178-188; 228; 375; Micu, *Lit. rom. XX*, 335-336; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 3-4; Cioculescu, *Varietăți*, 252-254; Ciopraga, *Sadoveanu*, 139-141; Ivașcu, *Confruntări*, 253-254; 264-265; Streinu, *Pagini*, II, 202-204; Bulgăr, *Studii*, 128-137; Rodica Florea, *Romanul sadovenian - social și de moravuri - până la primul război mondial*, RITL, t. XIX, 1970, 4, 523-536; Rotaru, *O istorie*, II, 265; Liviu Călin, - *sau dubla existență posibilă*, CL, 1974, 6, 12-13; Petrescu, *Evocări*, 259-263; Zaharia Sângeorzan, *Tânărul* -, VTR, V, 1975, 9, 8; M. Ungheanu, - *lectură canonică*, RF, XII, 1975, 10, 8; 11, 14; Bogdan-Duică, *Studii*, 210-214; 333-334; Călin, *Recitind*, 127-133; Manolescu, *Sadoveanu*, 51-52; 184; 187; Marcea, *Sadoveanu*, 16-17; 103; 107. 198-308; 323-325; Sângeorzan, *Sadoveanu*, 233; Zaharia Sângeorzan, *Un roman din tinerețe*, CRC, XII, 1977, 44, 4; Cioculescu, *Prozatori*, 344-347; Băileșteanu, *Introducere*, 310-311; Husar, *Întoarceaga*, 98-102; Tomuș, *Sadoveanu*, 11; Vârgolici, *Scriitori*, 114-152; Iorga, *O luptă*, I, 99-100; 263-264; II, 149; Perpessicius, *Opere*, IX, 17-22; Tohăneanu, *Sadoveanu*, 8; 38; 47-48; 50, 131; 156-157, 222; 226; Ion Vlad, -, *Tineretea scriitorului*, TR, XXIV, 1980, 5, 2; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Drumuri sadoveniene*, RL, XIII, 1980, 45, 3. □ C. R. Ghiulea, - *la Academie*, OP, XIX, 1923, 4807, 1-2; Ion Vineu, - *la Academie*, CTP, II, 1923, 43; Gh. Carțaș, -, MSL, II, 1925, 19, 1; E. Lovinescu, -, DMN, XXI, 1925, 6594, 3; D. I.

- Suchianu, *Unde se vorbește iarăși de d. ~*, ADV, XXXVIII, 1925, 12661, 1-2; D. I. Suchianu, *Specifical național în opera d-lui ~*, VR, XVII, 1925, 7, 46-52; Ion Gane, ~, RTV, III, 1927, 1, 20-24; F. Aderca, *Gospodarul ~*, BDP, II, 1929, 304, 1-2; Cezar Petrescu, ~, DRT, III, 1929, 443, 2; Caelius, ~, VRA, II, 1929, 73, 2; Șerban Cioculescu, *Opera lui ~*, ADV, XLIII, 1930, 14368, 1-2; Dem. Theodorescu, RMP, XIV, 1930, 3839, 1; Miron Grindea, *Cei cincizeci de ani ai lui ~*, LPT, IX, 1930, 2700, 1; Victor Andrei, ~ - 50 de ani de viață, AVL, III, 1930, 79, 1-2; Cezar Petrescu, ~, CRT, III, 1930, 1007, 3; E. Lovinescu, ~. Cu prilejul împlinirii a 50 de ani, VRSA, III, 1930, 146, 2; ***, *Când ~ împlineste 50 de ani*, BG, I, 1930, 9, 554-555; V. Milorian, ~, cu ocazia împlinirii vârstei de 50 de ani, GAZ, XCIII, 1931, 5, 2; 7, 2; 8, 2-3; 10, 2; Ovidiu Papadima, ~ sau riscul evadărilor literare, EXC, I, 1931, 20, 8; Ilie Ion, *Natura în opera lui ~*, ACN, I, 1931, 5, 2; M. Fărcașan, *Echilibrul d-lui ~*, VRL, XXIV, 1931, 7046, 1; Ralea, *Atitudini*, 109-115; Gh. Tomescu, ~, ALA, XI, 1932, 610, 7; Emil Coliu, *Scrisoare deschisă d-lui ~, mare vânător moldovean și mare iubitor al lumii celor care nu cuvântă*, ALA, XII, 1933, 660, 1-2; Isac Dumitru, *Natura în opera lui ~*, ALA, XII, 1933, 674, 4; Ilovici, *Negativismul*, 141-147; Valer Donea, *Viața, personalitatea și opera lui ~*, ALA, XIV, 11935, 767, 1-2; 768, 3; 769, 3-4; 770, 3-4; 771, 3-4; Vasile Lovinescu, *Esoterismul în opera domnului ~*, ALA, RIV, 19035, 781, 3; ***, ~, DMN, XXXIII, 1937, 10867, 3 (reprodus după ziarul „America” din Cleveland Ohio, din 5 febr.); Gh. Tomescu, ~. *Personalitatea scriitorului*, AVC, I, 1937, 3, 65-73; Biberi, *Études*, 21-24; Densusianu, *Opere*, III, 693-704; V. I. Caramă, ~ și generația nouă, CHM, V, 1939, 425, 3-4; Octav Botez, *Raport privitor la proclamarea de doctor „honoris causa” a domnului ~*, IIS, IV, 1939, 3, 516-521; ***, IIS (număr închinat lui ~ ca doctor honoris causa al Universității din Iași), IV, 1939, 5; Gr. St. Vasiliu, ~, RLTR, I, 1939, 14, 5; 10; ***, *Scriitorii români și literatura de război*, RLTR, I, 1939, 30, 12-13; Perpessiciu, ~, *al tuturor vârstelor*, ACA, I, 1940, 1, 1-2; Vianu, *Arta*, 219-240; Vasile Netea, *De vorbă cu ~*, VRA, XIV, 1942, 677, 5; Ovid Buzneanu, ~ și *Bucovina*, BCL, III, 1943, 79, 1-2; I. Mandiuc, ~, *un mare cântăreț al trecutului*, BCL, III, 1943, 79, 2; Viorica Pintilieșcu, *Amintirea scriitorului ~*, BCL, III, 1943, 79, 3; 6; Aurel Vasiliu, ~, BCL, III, 1943, 79, 1; Viorica Pintilieșcu, *Etica națională a operei scriitorului ~*, BCV, IOII, 1943, 756, 2; Mihăescu, *Sinteze*, 186-189; Ralea, *Înfelesuri*, 27-40; A. Dragu, *Cum l-am văzut pe ~*, BCV, III, 1943, 757, 2; Viorica Pintilieșcu, *Un interviu cu scriitorul ~*, BCL, III, 1943, 81, 1-2; Aurel George Stino, ~, ACAS, V, 1944, 1001, 2; Tudor Vianu, *Patru decenii de la publicarea primei opere a d-lui ~*, RFR, XI, 1944, 12, 641-657; Botez, *Figuri*, 96-99; Camil Baltazar, *Interviu cu ~*, UVR, LIV, 1945, 13, 8-9; Mihail Șerban, ~, GALP, II, 1945, 30, 2; Eugen Schileru, *Aspecte ale operei lui ~*, VEA, II, 11946, 18, 6; V.K., *Ne vorbesc scriitorii români: ~*, VEA, II, 1946, 43, 87; 12; S. Anghel, ~ și *detractorii săi*, CLPT, III, 1946, 127, 2; Biberi, *Lumea*, 27-34; Vianu, *Figuri*, 95-117; Dan Petrașincu, *Aspectele literaturii române actuale*, DRPM, III, 1947, 576, 2; Mihail Șerban, ~, LIR, IV, 1947, 912, 2; Paul Georgescu, ~, *prozator național*, RLTI, III, 1947, 41, 5-7; Demostene Botez, ~, TMP, XII, 1948, 3683, 1; Paul Georgescu, ~, ALB, LI, 1948, 41, 7; 110; I. Aronescu, ~, IN, II, 1950, 7, 100-103; Pavel Apostol, ~ *la 70 de ani*, AL, I, 1950, 12, 87-96; I.M.S., ~, *omul*, U, LXVII, 1950, 289, 2; ***, *Scriitorul - critic literar. Răspunde ~*, U, LXVIII, 1951, 164, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, *Trecutul de luptă al poporului în opera lui ~*, SCIL, I, 1952, 1-4, 117-144; ***, *Studii și articole închinată lui Mihail Sadoveanu*, București, E.S.P.L.A., 1952; N. A. Ursu, *Aspecte de limbă și stil în opera lui ~*, IN, V, 1953, 3-4, 273-289; Dumitru Isac, *Aspecte și tendințe inițiale în opera lui ~*, ST, V, 1954, 9, 77-85; 10, 18-24; ~, *Despre limba literară. Limba povestirilor istorice*, CNT, 1955, 5, 3; 6, 3; ~, *Despre limba literară*, AAR, V, 1955, 1, 47-55; ~, *Limba povestirilor istorice*, AAR, V, 1955, 1, 73-84; ~, *Limba povestirilor istorice*, LR, IV, 1955, 3, 5-16; Savin Bratu, *Însemnări despre începuturile literare ale lui ~*, VR, VIII, 1955, 8, 43-66; G. Călinescu, ~, VR, VIII, 1955, 8, 22-27; Perpessiciu, *Lirism și narațiune în opera lui ~*, VR, VIII, 1955, 8, 27-30; Al. Philippide, *Note despre stilul lui ~*, VR, VIII, 1955, 8, 33-35; Mihail Ralea, *Note despre specificul operei lui ~*, VR, VIII, 1955, 8, 30-32; D. I. Suchianu, ~ și *poezia legendei*, VR, VIII, 1955, 8, 39-40; Aurel Martin, *Însemnări despre arta sadoveniană*, CNT, 1955, 38, 3; Ov. S. Crohmălniceanu, *Însemnări despre eroii sadovenieni*, CNT, 1955, 38, 1; 4; Gh. Bulgăr, *Cuvinte despre arta literară și cultivarea limbii. Note după o convorbire cu maestrul ~*, LR, IV, 1955, 5, 31-36; D. Botez, *Amintiri despre ~*, TS, IV, 1955, 10, 25-29; Const. Ciopraga, *Elemente folclorice în creația lui ~*, IL, VII, 1955, 10, 50-67; Ana Lungu, *Întâlniri cu maestrul ~*, FMI, VIII, 1955, 10, 6-7; D. Micu, *Idealul etic al eroilor lui ~*, TS,

- IV, 1955, 10, 33-45; Cezar Petrescu, ~ *împlinește 75 de ani*, ALB, LVIII, 1955, 140, 3; Savin Bratu, *Întâlnire cu ~*, GL, II, 1955, 43, 1-2; S. Damian, *Focurile de artificii*, GL, II, 1955, 43, 6; 44, 6; Ion Manole, *Marele rapsoed popular*, GL, II, 1955, 43, 4; Ion Marin Sadoveanu, *Poet și tâlcuitor al naturii*, GL, II, 1955, 43, 4; Zaharia Stancu, ~, AAR, V, 1955, 2, 43-50; Tudor Vianu, ~ *la 75 de ani*, V, 1955, 2, 29-42; Micu, *Sadoveanu*; Profira Sadoveanu, *Copilăria și adolescența lui ~*, TS, V, 1956, 5, 67-70; 7, 66-69; 9, 36-39; 11, 37-40; Ov. S. Crohmălniceanu, *Caracterul național al literaturii lui ~*, IL, VIII, 1956, 5, 85-96; G. Călinescu, ~, CNT, 1956, 44, 1; 4; I. Coteanu, *Despre tehnica stilului la ~*, AUB, s. științe sociale-filologie, V, 1956, 7, 9-20; *Omagiu lui Mihail Sadoveanu cu prilejul celei de a 75-a aniversări*, București, E.S.P.L.A., 1956; Vianu, *Literatură universală*, 189-211; 239-243; Al. Săndulescu, *Preludiu la o monografie ~*, VR, X, 1957, 1, 205-208; Dumitru Isac, *Personalitatea lui Ștefan cel Mare în opera lui ~*, TR, I, 1957, 10, 1; 8; Al. Piru, *Recitind pe ~*, VR, X, 1957, 8, 161-167; Dumitru Isac, ~ *și creația populară*, TR, I, 1957, 47, 11; M. Fridman, ~ *e și al nostru*, GL, IV, 1957, 45, 2; B. Cazacu, *Arta descriptivă a lui ~*, LL, III, 1957, 19-26; Perpessiciu, *Mențiuni ist.*, 478-483; Radu Popescu, *Scritorul poporului*, CNT, 1958, 43, 1-2; I. D. Bălan, ~ *și vremurile noi*, LCF, I, 1958, 8, 9; Gh. Bulgar, *Sensul patriotic al operei lui ~*, LCF, I, 1958, 8, 8; B. Cazacu, *Folclor și vorbire populară în stilul lui ~*, LCF, I, 1958, 8, 8-9; Mircea Zăciu, *Prezență*, LCF, I, 1958, 8, 9; M. Liu, *Rebreanu despre ~*, VR, XI, 1958, 11, 108-111; *De la Vartaam la Sadoveanu*, București, E.S.P.L.A., 1958; Mihai Gafița, ~, GL, VI, 1979, 17, 1; 6; Dumitru Isac, *Creația realist-socialistă în opera lui ~*, TR, III, 1959, 24, 3; Tudor Vianu, ~, GL, VI, 1959, 27, 3; Savin Bratu, *Unitatea unei opere monumentale*, GL, VI, 1959, 46, 3; Eusebiu Camilar, ~, GL, VI, 1959, 46, 1; 3; Ovidiu Babu, *Umorul - manifestarea a umanismului la ~*, AUB, s. Științe sociale, VIII, 1959, 15, 117-128; Dina Georgescu, „*Iluzia liniștii neclintite*” în opera lui ~, GL, VII, 1960, 8, 6; Savin Bratu, ~ *și critica veche*, GL, VII, 1960, 37, 1-2; 38, 6; 40, 6; 41, 6; 42, 5; 43, 3; Dumitru Isac, ~ *și critica literară*, TR, IV, 1960, 38, 1; 3; 39, 3; 40, 5; 41, 1; 3; R. Piotrovski, *Întrebuințarea artistică a articolului la scriitorii români*, SCL, XI, 1960, 3, 625-632; Dumitru Isac, *Elemente biografice în explicarea creației sadoveniene*, TR, IV, 1960, 42, 1-2; 43, 3; 44, 5; I. Agărbiceanu, *Admirație veche*, TR, IV, 1960, 43, 2; Elena Stan-Enescu, ~ în *Transilvania*, TR, IV, 1960, 43, 2; Ion Șerdeanu, ~ în *conștiința popoarelor*, TR, IV, 1960, 43, 5; Tudor Argezei, *Bun sosii!*, CNT, 1960, 44, 1; G. Călinescu, *Celui pe deasupra vârsteilor*, CNT, 1960, 44, 1; G. Ivașcu, ~, CNT, 1960, 44, 1; 7; Eugen Luca, *Poet al civilizației și culturii socialiste. - și realismul socialist*, CNT, 1960, 44, 3; Ion Agărbiceanu, *Cu ~ la Sovata*, ST, XI, 1960, 10, 33-35; Virgil Ardeleanu, *Luptătorul nostru pentru o lume mai bună*, ST, XI, 1960, 10, 92-95; Leon Baconsky, *Poezie și adevăr sau despre realismul lui ~*, ST, XI, 1960, 10, 83-91; Lucian Blaga, *Patriarhul pădurilor*, ST, XI, 1960, 10, 42-43; N. Dunăreanu, *Întâmplări*, ST, XI, 1960, 10, 50-54; Victor Felea, *Scritorul - critic literar*, ST, XI, 1960, 10, 99-103; Miluță Gheorghiu, *Mi-l amintesc...*, ST, XI, 1960, 10, 55-57; I. Igiroșianu, *Traducându-l pe ~*, ST, XI, 1960, 10, 62-65; Cezar Petrescu, *Omagiu marelui scriitor*, ST, XI, 1869, 10, 13; Ion Apostol Popescu, *Orientări folcloristice la ~*, ST, XI, 1960, 10, 130-133; Ion Marin Sadoveanu, *La împlinirea celor 80 de ani*, ST, XI, 1960, 10, 44-46; M. Sevastos, *Cu maestrul la vânătoare*, ST, XI, 1960, 10, 38-41; Petre Stoica, *O zi cu ~*, ST, XI, 1960, 10, 23-26; Ion Vinea, ~ *- poetul*, ST, XI, 1960, 10, 66-98; Dina Georgescu, *Natura și descătușarea timpului*, GL, VII, 1960, 42, 6; 43, 6; G. Călinescu, ~, CNT, 1960, 46, 1; 3; I. Agărbiceanu, *Patriarhul prozei românești*, VR, XIII, 1960, 11, 59; Constantin Ciopraga, ~ *între real și miraj*, LCF, III, 1960, 22, 8; Const. Ciopraga, *Umanism sadovenian*, IL, XII, 1960, 11, 12-16; Eugen Crăciun, *Contribuții la o bibliografie critică ~ 1944-1959*, LCF, III, 1960, 22, 9; Al. Husar, *Ideile lui - despre arta literară*, II, XII, 1960, 11, 81-86; Radu Negru, *Semnificația socială a operei și activității lui ~*, IL, XII, 1960, 11, 75-80; G.C. Nicolescu, *Tăranul lui - în literatura română*, LCF, III, 1960, 22, 2; Cezar Petrescu, ~ *maestrul al cuvântului*, VR, XIII, 1960, 11, 75-83; Elena Piru, *Traduceri din ~ în alte limbi*, VR, XIII, 1960, 11, 250-252; Profira Sadoveanu, ~ *și teatrul*, TEA, V, 1960, 11, 48-51; V.R., *80 de ani de la nașterea lui ~*, VR, XIII, 1960, 11, 1; **, ~ *la 80 de ani*, GL, VII, 1960, 44, 6; Savin Bratu, *Moștenitorul unei vechi civilizații populare*, GL, VII, 1960, 44, 6; Al. Dima, *Vastitatea și adâncimea operei lui ~*, GL, VII, 1960, 44, 2; Mihai Gafița, *Problema intelectualului la ~*, GL, VII, 1960, 44, 2; Silvan Iosifescu, *Mereu contemporan*, GL, VII, 1960, 44, 1-2; Eugen Simion, ~ *și critica nouă*, GL, VII, 1960, 44, 4; Mihai Gafița, *Intelectuali și înțelepți*, GL, VII, 1960, 44, 6; Mircea Măcaș, ~ *și limba literară*, GL, VII, 1960, 44, 5; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Tolstoi și ~*, LCF, III, 1960, 23, 1;

Rodica Florea, -, *critic social*, SCIL, IX, 1960, 4, 569-616; *Sărbătorirea acad.*, -, AAR, X, 1960, 313-345; Eusebiu Camilar, *Pașini de istorie și frumuseți geografice în opera lui* -, SB, XII, 1961, 1, 7-17; Al. Philippide, *Opera lui* - în *literatura universală*, S, XX, 1961, 1, 67-70; **, -, ALB, LXIV, 1961, 722, 7; Dan Bădărău, - - *rapsoad al poporului*, IL, XIII, 1961, 10, 47-50; D. R. Popescu, *Era o zi*, ST, XII, 1961, 10, 22; Aurel Rău, *Despărțire de* -, ST, XII, 1961, 10, 23-24; Alexandru Struțeanu, *Cu maestrul*, ST, XII, 1961, 10, 18-21; Ion Vinea, *Bronzul cel veșnic*, ST, XII, 1961, 10, 15-17; Tudor Argezi, *Zăbranic*, CNT, 1961, 44, 3; **, *Mărturiile ale marelui rapsoad* -, FMI, XIV, 1961, 11, 8-9; Al. Andriescu, - *despre limba literară*, IL, XIII, 1961, 11, 49-53; D. Botez, *Amintirea lui* -, FC, X, 1961, 43, 15-16; Dan Deșliu, *Școala geniului*, LCF, IV, 1961, 21, 4; 22, 4; V. Em. Galan, *Omăgiu lui* -, TEA, VI, 1961, 11, 8-9; V. Harea, *Turgheniev și* -, IL, XIII, 1961, 11, 54-59; Radu Popescu, -, MZ, V, 1961, 111, 1-2; Mihai Gașița, *Despre „taina sadoveniană”*, GL, VIII, 1961, 44, 4; V. Măndra, *Glăsu cocostărcului albastru*, GL, VIII, 1961, 44, 3; Zaharia Stancu, *Titan al literelor*, GL, VIII, 1961, 44; **, AAR, IX, 1961, 421-424; Perpessicius, *Alte mențiuni*, I, 433-440; Ion Ianoși, *Varietate și sinteză artistică*, GL, IX, 1962, 30, 1, 6; 31, 6; Ion Ianoși, *Eposul sadovenian*, VR, XV, 1962, 10, 65-74; Profira Sadoveanu, *La moartea tatii. Tăcerile*, VR, XV, 1962, 10, 63-64; V.R., - *la împlinirea primului său an de nemurire*, VR, XV, 1962, 10, 60-62; Perpessicius, -, GL, IX, 1962, 43, 1; 6; G. I. Tohăneanu, *Onomatopeele în proza lui* -, SB, XIII, 1962, 11, 18-25; Victor Iancu, *Universalitatea literară a lui* -, SB, XIII, 1962, 12, 39-46; C-tin Ciopraga, -, *artist al evocării*, VR, XVI, 1963, 6-7, 225-233; Horia Oprescu, *Doi prieteni: - și Șt. O. Iosif*, VR, XVI, 1963, 6-7, 427-430; Al. Piru, *Permanențele operei lui* -, GL, X, 1963, 44, 1; 3; Vladimir Streinu, -, GL, X, 1963, 44, 3; G. Ivașcu, *Cu secolul său*, CNT, 1964, 46, 1-2; Dumitru Micu, *Umanitatea sadoveniană*, GL, XI, 1964, 45, 3; Dumitru Solomon, *Un univers al satului*, GL, XI, 1964, 45, 3; Corneliu Morariu, *Mijloace lexicale de evocare a mediului străin în opera lui* -, ALIL, XV, 1964, 117-130; Călinescu, *Cronicile*, 337; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 200-222; Tamara Gane, - *și Cehov*, VR, XVIII, 1965, 4, 80-98; Cornel Regman, -, LCF, VIII, 1965, 16, 3; Aurel Leon, *Evocând pe - - 85 de ani de la naștere*, IL, XXI, 1965, 11, 44-48; Al. Săndulescu, *Chipuri de femei în opera lui* -, FMI, 1965, 11, 8; Mircea Zăciu, -, F, I, 1965, 3, 22; Al. Andriescu, *Locuțiuni și expresii populare în*

opera lui -, ALIL, XVI, 1965, 83-96; Vianu, *Studii*, 480-510; M. Zdrenghea, *Neologismul în romanele istorice sadoveniene*, ST, XVII, 1966, 2, 105-110; Vladimir Streinu, -, ATN, III, 1966, 7, 3; Const. Ciopraga, *Atitudini umane și estetice la* -, CRC, I, 1966, 37, 1; 8; Const. Ciopraga, *Dimensiuni ale creației sadoveniene*, TMS, 1966, 5, 1; 13; George Muntean, -, *poet al istoriei naturale*, VR, XIX, 1966, 11, 73-83; 12, 74-85; Iorgu Iordan, *Clasicismul lui* -, LL, XI, 1966, 295-298; Cioculescu, *Varietăți*, 362-366; F. Aderca, *Mărturia*, 217-222; Ioan Pânzaru, *Romanul istoric sadovenian*, GL, XV, 1968, 25, 7; Șerban Cioculescu, *Despre umorul sadovenian*, AUB, s. științe sociale-filologie, XVII, 1968, 7-24; Florin Faifer, *Expresia dramatică a operei lui* -, ALIL, XIX, 1968, 129-150; I. Sârbu, *Romanul istoric al lui* -, IL, 1968, 1, 38-60; **, *Studii de literatură comparată*, București, E.A., 1968, 209-214; Olimpia Radu, *Arhetipuri ale personajelor sadoveniene*, EX, I, 1969, 3, 5; Mihai Novicov, *Alături de* -, R, VII, 1970, 2, 16; Z. Ornea, - *și tezismul rousseau-ist*, VR, XXIII, 1970, 9, 161-156; Edgar Papu, - *sau revenirea lui Kronos*, RL, III, 1970, 44, 1; 30; Nicolae Manolescu, *Imaginarul sadovenian*, CNT, 1970, 45, 32; Al. Piru, - - *cronicar*, RL, III, 1970, 45, 13; Nichita Stănescu, -, RL, III, 1970, 45, 1-2; Ion Vlad, *Elogiul povestirii*, TR, XIV, 1970, 45, 1; 14; Henri Zalis, *Romantismul eroic*, CRC, V, 1970, 45, 6-7; Eugen Luca, - - *scriitor necunoscut*, F, VI, 1970, 11, 8-9; 12, 12-13; A. P., -, *scriitor universal*, R, VII, 1970, 12, 12; Al. Philippide, *Un evocator al naturii și al trecutului*, AAR, XX, 1970, s. IV, 143-149; F. Dincă, -, *90 de ani de la naștere*, ORFNG, II, 1970, 3, 4; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 536-548; Istrate, *Limba română*, 291-375; Vianu, *Scriitori*, III, 205-254; D. Botez, *Viziunea istorică, dimensiune a prezentului în opera lui* -, VR, 1971, 7, 57-60; Valentin Chifor, *Sentimentul istoriei la* -, F, VII, 1971, 2, 13; Mihai Cazacu, *Timpul „istoric” în concepția sadoveniană*, AUT, vol. IX, 1971, fasc. 1, s. Științe filologice, 288-295; Eugen Luca, *Este - un scriitor monoton?*, F, VII, 1971, 8, 12-13; Const. Pricop, *Despre* -, CL, II, 1971, 9, 46-49; Paul Georgescu, -, „*Sarea pământului*”, RL, IV, 1971, 43, 4; Eugen Luca, *Scriitor fantast*, ATN, VIII, 1971, 10, 4-5; 13; Olimpia Radu, *Actualitatea lui* -, EX, III, 1971, 8, 3; Ornea, *Sămănătorismul*, 6, 20, 34, 63, 71-73, 76-77, 82, 895, 87, 89-90, 92-93, 106, 108, 112, 116-117, 170, 203, 209, 211, 221, 230, 244-250, 253, 261, 267-270, 280-282, 349-358; Tepelea, *Corelația*, 91-100; Zalis, *Aspecte*, 50-64; Const. Ciopraga, *Tentația narațiunii*, CL, 1972, 10, 3; Călinescu, *Literatura*, 186-

- 204; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 208–276; Ornea, *Studii*, 244–255; Piru, *Varia*, I, 222–235; Ioana Crețulescu, *Ritmul sadovenian*, LCF, XVI, 1973, 27, 7; Const. Ciopraga, *O viziune românească a existenței* –, CL, 1973, 13, 2; 14, 21 Paul Gheorgescu, *Mit și istorie*, LCF, XVI, 1973, 29, 1; Savin Bratu, *Național universal, etern*, LCF, XVI, 1973, 44, 11; 3; Arthur Silvestri, *Prezenți continuu*, LCF, XVI, 1973, 44, 3, 3; 6; George Macovescu, –, RL, VI, 1973, 45, 3; Ștefan Munteanu, – sau demnitatea artei, O, XXIV, 1973, 46, 4; Savin Bratu, *Note despre universul mitic la* –, VR, XXVI, 1973, 12, 105–109; Dumitrescu-Bușulenga, *Valori*, 116–125; Massoff, *Despre ei*, 283–285; Piru, *Varia*, II, 246–257; Streinu, *Pagini*, III, 114–124; Vianu, *Opere*, III, 86–123; Ion Munteanu, – „*honoris causa*” la Iași, CRC, IX, 1974, 21, 7; Nicolae Manolescu, *Descrierea Moldovei*, RL, VII, 1974, 29, 9; Const. Ciopraga, –, *natura ca miracol perpetuu*, CL, 1974, 11, 10; 12; 10; Baranga, *Teze*, 154–155; Perpessicius, *Patru clasici*, 228–240; Const. Ciopraga, *Retrospectivă sadoveniană*, CL, 1975, 4, 110; Vasile Crețu, *Omul* –, O, XXVI, 1975, 41, 3; George Macovescu, *Expresie a permanențelor românești*, RL, VIII, 1975, 44, 12; Const. Ciopraga, *Sentimental autohtoniei la* –, CRC, X, 1975, 45, 1–2; C. Ciopraga, *Retrospectivă sadoveniană*, CL, 1975, 4, 10; N. Ciobanu, „*Oglindile*” *criticii*, LCF, XVIII, 1975, 45, 3; Constantin Toiu, *Spațiul artistic*, LCF, XVIII, 1975, 45, 8, 1; 3; Paul Anghel, – – *între timp și clipă*, LCF, XVIII, 1975, 49, 8; Z. Sângeorzan, *Poezie și istorie*, ARG, X, 1975, 4, 11; P. Dugneanu, *Nostalgia originarului*, LCF, XVII, 1975, 1; 6; C. Ungureanu, *Spre lumea nouă*, O, XXVI, 1975, 48, 1; 7; Anghel, *Noua arhivă*, 63–77; Călin, *Recitind*, 134–138; Davidescu, *Aspecte și direcții*, 149–151; Zaharia Sângeorzan, *Istorie și destin românesc*, TR, XX, 1976, 8, 14; Fănuș Băileșteanu, *Dialogul spiritual*, CL, 1976, 3, 1–2; D. N. Zaharia, –, *argumentul vieții*, CL, 1976, 4, 7; Pompiliu Marcea, *Numele proprii în opera lui* –, LCF, XIX, 1976, 29, 2; Sultana Craia, *Teme sadoveniene*, SPM, 1976, 295, 4; Gheorghe Grigurcu, –, O, XXVII, 1976, 44, 3; Dumitru Susan, *15 ani de la moartea lui* –, O, XXVII, 1976, 44, 3; Victor Bibicioiu, *Lumea operei lui* –, R, XIII, 1976, 11, 4, 15; Eugen Simion, *Lumea lui* –, LCF, XIX, 1976, 49, 6; Const. Ciopraga, *Istorie și transfigurare*, CL, 1976, 12, 12; Constantin Pricop, *Stil și gândire*, CVL, 1976, 12, 12; Tohăneanu, *Dincolo*, 244–264; Ion Simuț, *Fenomenul* –, EX, IX, 1977, 2, 8; Mihai Coman, – și dimensiunea ruralității, LCF, XX, 1977, 13, 1; 7; Const. Ciopraga, *Afinități și coincidențe*, EX, IX, 1977, 3–4, 11; Nicolae Manolescu, *Modernitatea lui* –, ST, XXVIII, 1977, 4, 12; Elvira Sorohan, *Realismul istoric sadovenian*, CL, 1977, 7, 4; Fănuș Băileșteanu, *Arhitectul* –, CL, 1977, 8, 11; Const. Ciopraga, –, TR, XXI, 1977, 38, 3; Const. Ciopraga, – și timpul regăsit, CRC, XII, 1977, 44, 1; 4; Mihai Drăgan, *Lecturi din* –, CRC, XII, 1977, 44, 5; Const. Ciopraga, – – *fascinația profunzimilor*, CL, 1977, 11, 1; 15; Andriescu, *Stil*, 169–185; Pompiliu Marcea, *Umanitatea sadoveniană de la A la Z*, București, Eminescu, 1977; *Mihail Sadoveanu interpretat de...*, București, Eminescu, 1977; **, *Studii despre opera lui Mihail Sadoveanu*, ed. îngr., pref. și biografie de Ilie Dan, București, Albatros, 1977; Vinea, *Publicistică*, 248, 295–299, 324–327; Vlad, *Lectura*, 116–128; G. I. Tohăneanu, *Sadoveniana*, O, XXIX, 1978, 1, 4; 2, 4–5; 6, 5; 7, 4; 8, 4; 9, 4–5; 20, 4; 33, 6; 35, 4; 38, 4; George Muntean, *Sadoveniana*, RL, XI, 1978, 43, 12; Marcela Lozbă, *Nume de locuri în opera lui* –, AUI, t. XXIV, 1978, secțiunea III, fasc. Lingvistică, 63–68; Nicolae Manolescu, *Două paradoxuri*, EX, X, 1978, 10–12, 14; I. Cheie-Pantea, *Concepția despre viață a lui* –, LL, vol. II, 1978, 218–225; Anghelescu, *Creație*, 47–91; Manolescu, *Teme* 3, 95–99; *Scriitori români*; Zăciu, *Alte lecturi*, 110–126; Nicolae Manolescu, *Sensuri simbolice în* –, RL, XII, 1979, 5, 9; Ion Simuț, *Personajul sadovenian, model arhetipal și prototip*, EX, XI, 1979, 1–2, 10; G. I. Tohăneanu, *Răsul*, O, XXX, 1979, 9, 6; Vasile Chifor, – *întro nouă interpretare*, CL, 1979, 5, 7; G. I. Tohăneanu, *Brâncuț*, O, XXX, 1979, 33, 6; Mircea Braga, *Structură și univers artistic la* –, TR, XXIII, 1979, 44, 5; Cioculescu, *Itinerar critic*, III, 161–165; Const. Ciopraga, *Meditații sadoveniene*, CRC, XIV, 1979, 44, 1, 4; I. Opreșan, *Funcțiile artistice ale etnicului la* –, I. Instituții și ocupații statonice din străvechime, RITL, XXVIII, 1979, 4, 561–568; Al. Paleologu, *The Murdered God: A Central Theme in Sadoveanu's Work*, CREL, 1979, 4, 26–35; Mariana Flăieș, *Arta peisajului în opera lui* –, AUI, t. XXV, 1979, secția III, fasc. literară, 39–48; Vianu, *Scriitori români XX*, 258–281; Ramona Boca Bordei, *Romanul sadovenian între tradiție și inovație*, O, XXXI, 1980, 41, 1; Ov. S. Crohmăniceanu, *Arhetipurile în romanul istoric sadovenian*, VR, XXXIII, 1980, 12, 117–131; Ion Tiba, *Lumea satului în romanul lui* –, AUI, 1980, fasc. Literatură, 95–102; Dan Mutașcu, *Portrete*, SPM, 1980, 487, 7; Henri Zalis, *Gânduri despre* –, SPM, 1980, 511, 3; 512, 3; 513, 3; 516, 3; Al. Piru, *Universul* –, FL, XXIX, 1980, 44, 15; Dan Mutașcu, *Portrete sub pecetea tainei*, SPM, 1980,

- 517, 3; Henri Zalis, *Viziunea sadoveniană asupra istoriei*, SPM, 1980, 517, 3; Elena Zăvoianu, *Lirism și epos*, SPM, 1980, 517, 3; Fănuș Băileșteanu, ~ în *conștiința lumii*, ALB, LXXXIII, 1980, 10, 6; Fănuș Băileșteanu, „*Peste mode și timp, Olimp!*”, CL, 1980, 10, 2; Ion Bănuță, ~ *cel Mare*, ALB, LXXXIII, 1980, 10, 1; Hristu Căndroveanu, *Continental* ~, ALB, LXXXIII, 1980, 10, 7; Const. Ciopraga, *O filozofie a „trecerii”*, Cl, 1980, 10, 7; Th. Codreanu, ~ și „*extazul material*”, CL, 1980, 10, 7; Nicolae Manolescu, *Despre ce actualitate e vorba*, Cl, 1980, 10, 2; Pompiliu Marcea, *Eterna frumusețe*, CL, 1980, 10, 3; Al. Paleologu, *Senina independență a scriitorului*, Cl, 1980, 10, 3; Maria Platon, *Ipostazele feminității*, Cl, 1980, 10, 8; *Un prieten pentru eternitate. Sânziana Pop de vorbă cu Ștefana Velisar Teodoreanu*, LCF, XXIII, 1980, 44, 3; Valeriu Anania, *Voluptate lecturii*, LCF, XXIII, 1980, 44, 6; Nicolae Nicoară, *Un secol de glorie*, LCF, XXIII, 1980, 44, 8; Mihai Rădulescu, ~ *anticipatorul*, LCF, XXIII, 1980, 44, 6; Stan Velea, ~ și *Reymont*, LCF, XXIII, 1980, 44, 8; Șerban Cioculescu, ~ *– cel mai mare poet al naturii și al istoriei noastre*, FL, XXIX, 1980, 45, 15; George Ivașcu, *Conștiința scriitorului*, RL, XIII, 1980, 45, 1–2; Eugen Todoran, *Mitul viu în arta povestirii*, O, XXXI, 1980, 45, 2; Ioan Alexandru, ~, CRC, XV, 1980, 45, 2; Mircea Anghelescu, ~ în *anul centenarului*, T, IX, 1980, 10, 34–35; N. Barbu, ~ *la Iași*, CRC, XV, 1980, 45, 7; George-Radu Chirovici, *Statuile de sufler*, CNT, 1980, 45, 7; Valentin Ciucă, *Valori ale peisajului sadovenian*, CRC, XV, 1980, 45, 8; Cătălin Ciolca, *Casa de la Copou*, CRC, XV, 1980, 45, 7; Th. Codreanu, *Memoria creatorului*, CRC, XV, 1980, 45, 2; I. Constantinescu, ~, *o nouă treaptă a istorismului*, CRC, XV, 1980, 45, 12; Ov. S. Crohmălniceanu, *Între atmosferă fabuloasă și mit*, CNT, 1980, 45, 8; Paul Georgescu, *Laudă statorniciei*, CNT, 1980, 45, 9; Liviu Leonte, *Cetățean și artist*, CRC, XV, 1980, 45, 1; 10; Mircea Tomuș, ~, *azi*, CRC, XV, 1980, 45, 1; 10; Const. Ciopraga, *Un scriitor pentru eternitate*, CRC, XV, 1980, 45, 1; 10; Edgar Papu, *În jurul lui* ~, CRC, XV, 1980, 45, 4; Profira Sadoveanu, *Stele în Fundac*, CRC, XV, 1980, 45, 6; D. I. Suchianu, *Apropo de iertare*, CRC, XV, 1980, 45, 6; Ecaterina Țarălungă, *Semnificația dublului reflex*, CRC, XV, 1980, 45, 4; Grigore Iliși, *Închinare lui* ~, CNT, 1980, 46, 11; Henri Zalis, *Vocația epică la* ~, SPM, 1980, 519, 3; Henri Zalis, *Sinteza sadoveniană*, SPM, 1980, 520, 3; Cornel Ungureanu, *Oglinzile timpului și ale literaturii*, O, XXXI, 1980, 48, 1; Maria-Luiza Cristescu, *Discontinuitatea receptării*, AFT, XV, 1980, 11, 4–5; G. Istrate, *Vocabularul lui* ~ și *Dicționarul Academiei*, ST, XXXI, 1980, 11, 12–13; Dim. Păcurariu, *Equilibru și armonie*, AFT, XV, 1980, 11, 1; 3; Alexandru Romașcanu, *Topos și rit în opera lui* ~, ST, XXXI, 1980, 11, 4–6; ***, *Actualitatea lui* ~ (masă rotundă, CL, 1980, 12, 2–3; Constantin Ciopraga, *Reflecții despre* ~, LL, vol. III, 1980, 408–453; Dorina Grăsoiu, *Timp și contratimp în receptivitatea operei sadoveniene*, ALL, 1980, 174–175; Const. Ciopraga, ~, ALT, 1980, 113–116; Dan, *Confluente*, 52–79; Doina Iliasa-Frigură, *Stilistica sinonimelor în opera lui Mihail Sadoveanu*, București, Litera, 1980; Mircea Tomuș, *Sentimentul naturii la* ~, ST, XXXII, 1981, 1, 21–22; 54; Nicolae Florescu, *Între* ~ și *Maiorescu*, CL, 1981, 2, 12; I. Opreșan, *Comuniunea dintre om și natură în opera lui* ~, LL, 1981, 2, 248–256; Profira Sadoveanu, *Meșterul* ~, LLE, VII, 1981, 1, 35–38; Albert Kovacs, *Universul spiritual al lui* ~ și *literatura rusă*, AUB, s. Lb. și lit. străine, XXX, 1981, 2, 15–25; Alexandru Niculescu, ~ și *romanitatea românească*, RL, XIV, 1981, 18, 19; Virgil Lefter, *De vorbă cu Profira Sadoveanu*, ST, XXXII, 1981, 8, 34–35; Const. Ciopraga, ~ *între mit și frescă*, CRC, XVI, 1981, 42, 1; 4; D. Scărlătescu, *Strategii ale ambiguității la* ~, CL, 1981, 10, 12; Constantin Ciopraga, ~, *fundaturi și profiluri*, CL, 1981, 10, 12; Constantin Ciopraga, *Istorie și memorie*, Gheorghe Suci, *Împărăția* ~, LCF, XXIV, 1981, 49–50, 6; Mircea Horia Simionescu, ~ și *noi*, CL, 1981, 12, 12; Mihai Dinu Gheorghiu, *Fascinația tiparelor originale*, CL, 1981, 12, 12; Al. Raicu, *Pe urmele lui* ~, ALL 1981, 23–26; ***, *Sinteze*, 96–106; Aramă, *Colecționarul*, 308–311; Constantinescu, *Studii*, 172–176; Iosifescu, *Reverberații*, 225–228; Ornea, *Comentarii*, 161–171; Marcea, *Sadoveanu*; Zalis, *Romanismul*, 179–180; Zamfir, *Poemul*, 320–321; Mircea Anghelescu, „*Începuturile*” lui ~, T, XI, 1982, 1, 35–36; br. 2, 36–37; George Muntean, *Studii austriece despre* ~, RL, XV, 1982, 7, 20; Nicolae Florescu, ~, *O mare conștiință a prezentului*, MS, XIII, 1982, 3, 25–27; Gavril Istrate, ~, RL, XV, 1982, 37, 8; Andrei Brezeanu, *Tranșății*, Cluj-Napoca, Dacia, 108–120; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Itinerarii*, 64–89; Marcea, *Varietăți*, 121–131; Pituț, *Locuri*, 41–42; Profira Sadoveanu, ~ *în papuci*, RL, XVI, 1983, 10, 8; Eugen Negrici, *Didactica sadoveniană*, R, 1983, 3, 1; 5; Traian Aldea, ~ *– inedit*, TS, XVIII, 1983, 6, 8–9; Ion Apetroaie, *Povestirea sadoveniană: modele structurale*, CL, LXXXIX, 1983, 10, 6–7; George Macovescu, *Glasul lui* ~, RL, XVI, 1983, 44, 14. Profira

- Sadoveanu, *Evocări. Sabia lui Damocles*, RL, XVI, 1983, 44, 14; Artur Silvestri, ~ ~ un primitiv, LCF, XXVI, 1983, 46, 7; Profira Sadoveanu, ~ și decembrie 1918, RL, XVI, 1983, 47, 13; Ion Simuț, *Tendențele romanului sadovenian*, F, 1983, 11, 15; CRC, XVIII, 1983, 48, 4; Vera Hudici, *Cu ~ în deltă*, ALL, 1983, 221-225; Ion Munteanu, *1911. Președintele ~*, ALL, 1983, 13-14; Ileana Vrancea, *Câteva cuvinte utile*, ALL, 1983, 199-201; Aderca, *Contribuții*, 193-198; Aderca, *Oameni*, 340-348; Florescu, *Profiabilita condiție*, 38-55; 86-91; Manolescu, *Teme*, 18; Marcea, *Concordanțe*, 142-184; Negriță, *Scriptorii*, 87-90; Paleologu, *Alchimia*, 37-53; I. D. Suchianu, *Alte foste adevăruri viitoare*, București, Minerva, 1983, 58-64; Tudor Păcurariu, ~ și realismul magic, ST, 1984, 6, 43-44; Rusu, *Leccióni*, 104-199; Fănuș Băileșteanu, *Taina primului capitol*, CL, 1985, 2, 11; Zoe Dumitrescu-Busulenga, ~ și „marile cărți”, RITL, XXXIII, 1985, 4, 8-10; Profira Sadoveanu, *Foc de artificii*, București, Ion Creangă, 1985; Miko Ervin, ~, TR, XXX, 1986, 13, 2; Petru Poantă, ~ după ~, TR, XXX, 1986, 42, 2; Constantin Ciopraga, *Posteritatea lui ~*, SLAST, VI, 1986, 46, 8; Mircea Angheliescu, *Lectura operei*, București, Cartea Românească, 1986, 163-177; Doina Florea, *Mihail Sadoveanu sau magia rostirii*, București, Cartea Românească, 1986; G. Iașcu, *Confruntări literare*, II, București, Eminescu, 1986, 219-224; Mircea Muthu, *Pernamente literare românești din perspectivă comparată*, București, Minerva, 1986, 125-206; I. Opreșan, *Opera lui Mihail Sadoveanu*, București, Minerva, 1986; Fănuș Băileșteanu, „Taina” primului capitol, SLAST, VII, 1987, 9, 12; Octavian Soviany, *Vândtoarea de unicorn*, AFT, XXII, 1988, 3, 5; Dan Mănuță, *Doi ieșeni: Traian Bratu și ~*, CL, XCIV, 1988, 4, 6; Constantin Cubleşan, ~ sau magia rostirii, T, XVII, 1988, 8, 40-41; Mircea Gozaru, *Cu ~ în luptele pentru reîntregirea neamului*, F, XXIV, 1988, 9, 4; Simion Bărbulescu, *Imaginea continuității multiseculare la ~*, CNT, 1988, 41, 8-9; Dan Mănuță, *Vatra spulberată*, CRC, XXIII, 1988, 45, 5; Nicolae Georgescu, ~ energiile latente ale națiunii, LCF, XXXI, 1988, 45, 1; 7; Aderca, *Contribuții II*, 439-453; Băileșteanu, *Aorist*, 42-48; Ornea, *Interpretări*, 306-311; Vianu, *Arta*, 175-191; Fănuș Băileșteanu, *A fi al locului*, RL, 1989, 8, 14; Platon Părdău, *Linia consecvenței*, RL, XXII, 1989, 34, 8; Nicolae Turtureanu, *La ~*, CRC, XXIV, 1989, 45, 5; Constantin Ciopraga, *Fragment despre ~*, CL, XCVI, 1989, 11, 15; Victor Bărlădeanu, ALL, 1989, 51-52; Crișan, *Repere*, 89-90; Velea, *Interferențe*, 126-246. Ciopraga, *Fascinația*, 200-203; Păcurariu, *Scriptorii*, 173-176; Vlad, *Cărțile*, 21-22; Zalis, *Romanismul*, 177; Leonte, *Prozatori*, 23-24. G. Istrate, ~ într-o ediție nouă, CRC, XVII, 1982, 15, 1, 5.
- SĂVULESCU Nicolae**, *Romanul unei iubiri*, București, Tip. M. S. Niculescu & Co., 1904, 192 p. Conține povestea unui amor nefericit, consumat într-un oraș de provincie (mediu de intelectuali). Analiza psihologică e superficială, iar stilul plat, stângaci.
- O SCORȚEANU Paul**, *Inimi de femeie. Strănepoții lui Tepeș. Roman original istoric*, apărut în f.z. ADV, XVII, 1904, nr. 5490 - XVIII, 1905, nr. 5644. Roman istoric cu elemente romantice și de senzație. Acțiunea, dezlanată, se petrece în Muntenia secolului al XV-lea și utilizează informații din Xenopol, încercând să valorifice și legenda meșterului Manole, într-o variantă fantezistă. Tonalitate festivă, falsă, încercări ratate de monolog interior.
- ◆ ~, ADVD, I, 1904, 281, 1.
- VULCAN Petru**, *Armâna (Românca). Roman social din epoca renașterii poporului român de la Pind*, Constanța, Tip. Ovidiu, 1904, 224 p. Apărut mai întâi în f.rev. RID, I, 1903, nr. 6-10; II, 1904, nr. 11. Fragment: *Piața „Vlahcearși”*, E, IX, 1903, 244. Roman social, cu elemente etnografice. Scopul mărturisit este de a evoca viața aromânilor din Balcani, de a zugrăvi moravurile, virtuțile, aspirațiile lor sociale. Conflictul se conturează pe fundalul luptei dintre aromâni și greci. Intriga este însă condusă fără îndemănare, psihologia eroilor e rudimentară, iar rezolvarea conflictului, facilă, idilică. Stil stângaci, discursivitate și retorică patriotardă.
- ▼ Constanța, Tip. Ovidiu, 1904.
- ◆ Vulcan Petru, *Un cuvânt asupra ~*, OV, III, 1903, 7, 97; ***, F, XXXIX, 1903, 37, 441; ***, PR, III, 1903, 39, 7; ***, F, XL, 1904, 5, 57; Cas., *Ecouri*, MG, I, 1904, 2, 15; Valeriu Hulubei, A, XV, 1904, 2, 92-93; Petre Danielescu, *Romanul și curentul cel nou*, OV, IV, 1904, 1, 11-14; Petre Danielescu, *Romanul și curentul nou*, F, XL, 1904, 16, 185-187; ***, RID, II, 1904, t. V, I, 173-174; St. Braborescu, NRO, I, 1904, 5-6, 209-212; Codran, JML, I, 1904, 5, 79; ***, L, III,

1904, 9–11, 221–222; Gr. G. Tocilescu, *Raport prezentat Academiei române în sesiune generală din 1905*, AAR, s. II, t. XXVII, 1904–1905, partea administrativă și dezbaterile, 416, 418; Predescu, *Enciclopedia*, 914.

1905

ASLAN Edgar Th., *Fiica lui Radu- cel-Frumos. Împrejurări și chipuri din trecut*, București, Institutul de Arte Grafice Eminescu, 1905, 134 p. Apărut mai întâi în f.rev. RID, III, 1905, nr. 3–9. Reluat fragmentar: *Împrejurări și chipuri din trecut*, TR, X, 1906, 15, 3–5. Roman istoric, a cărui acțiune se petrece în Moldova, în timpul lui Ștefan cel Mare. A fost considerat de Nicolae Iorga „o lucrare cinstită, fiind de la un om cult, care și-a studiat cu îngrijire subiectul și s-a silit pretutindeni să fie exact și în tonul timpului în care voințe să ne coboare”.

◆ Caion, ROML, t. III, 1905, 42, 596–571; N. Iorga, *Cronică*, S, IV, 1905, 47, 879; ***, GT, LXVIII, 1905, 251, 3; ***, VIN, I, 1905, 20, 506–507; G., RID, III, 1905, t. IV, 12, 297–298; Dr. At. M. Marinescu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1906*, AAR, s. II, t. XXVIII, 1905–1906, partea administrativă și dezbaterile 333–334; N. I. Apostolescu, LAR, X, 1906, 112–119; Predescu, *Enciclopedia*, 55; *Dicționarul*; Iorga, *O luptă*, I, 263.

○ **CHITUL Tit**, *Steaua Orientului. Roman istoric*, apărut în f.rev. F, XLI, 1905, nr. 9–38. Autorul folosește surse documentare și izvoare istorice (opera lui Bălcescu) pentru reconstituirea epocii lui Mihai Viteazul, de la ocuparea Transilvaniei până la căderea domnului muntean. Nicolae Mohor e prototipul țaranului ardelean care i se alătură, înfruntând toate riscurile, iar Matei Lupul, acela al nobilului transilvănean patriot.

◆ ***, *Un roman istoric*, F, XLI, 1905, 8, 95; N. Iorga, S, IV, 1905, 11, 175; N. Iorga, S, IV, 1905, 44, 175; N. Iorga, S, IV, 1905, 44, 819; Al. Ciura, *Un scriitor necunoscut*: ~, SDM, III, 1926, 44, 692–693; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 275; Iorga, *Oameni*, II, 15; Teodor Tanco, *Virtus romana rediviva*, II, Bistrița, 1974, 265–266; *Dicționarul*; Iorga, *O luptă*, I, 246; Popa, *Tectonica*, 211–212.

CONITZ M., *Sărmanul Viorel. Manuscris găsit în camera unui sinucis*, București, Editura Aurora, 1905, 52 p. Scurt roman de dragoste, scris în formă epistolară.

◆ N. Iorga, S, V, 1906, I, 19; Predescu, *Enciclopedia*, 213; Iorga, *O luptă*, II, 265.

○ *Copilașii Marioarei. Roman senzațional*, apărut în f.rev. DMA, I, 1905, nr. 25–41. Posibilă localizare.

○ **GHERMAN Henri**, *Setea de aur!...*, *Mare roman dramatic*, apărut în f.z. U, XXIII, 1905, nr. 3–252. Roman senzațional.

MACRI P.[anait], *Grozăviile din Petersburg. Scene de la fața locului*, București, Tip. Speranța, 1905, 118 p. (20 fasc.). Roman senzațional, despre teroarea țaristă și despre acțiunile revoluționare din Rusia la începutul secolului XX. Este remarcabilă simpatia pentru suferințele poporului rus și pentru cei ce luptă pentru dreptate socială. Eroarea de viziune stă însă în credința că țarul e bine intenționat, răul provenind de la marii dregători din anturajul palatului.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 506; *Dicționarul*.

○ *Memoriile lui G. Manolescu (Principele Lahovary)*, foileton, v. *Regele pungașilor*, 1906.

○ **NĂDEJDE Sofia**, *Irimel sau Întâmplările unui român în Rusia, Manciuria și Japonia*, foileton, v. *Irimel*, 1927.

○ **NĂDEJDE Sofia**, *Robia banului*, foileton, v. *Robia banului*, 1906.

OECONOMU Ciru, *Din Rucăr. Scene văzute*, București, Atelierele Grafice I. V. Socec, 1905, 216 p. Cu o scrisoare de Delavrancea. Apărut mai întâi în f.rev. CL, XXXV, 1902, nr. 11–12; XXXVII, 1903, nr. 1–11; XXXVIII, 1904, nr. 2–12. Roman de dragoste, cu implicații sociale. Acțiunea se petrece în decor montan. Psihologii simpliste, final melodramatic, stil rudimentar.

◆ F., RID, III, 1905, t. III, 9, 395–396; Spartacus, ADV, XVIII, 1905, 5636, 3; Adamescu, *Ist. lit.*, 541; Predescu, *Enciclopedia*, 612; *Dicționarul*.

PETRAȘCU Nicolae, *Marin Gelea*, București, Imprimeria Albert Baer, [1905], 472 p. Apărut mai întâi în f.rev. LAR, VIII, 1904, p. 179–189; p. 287–307; p. 405–426; p. 515–540; p. 601–616; IX, 1905, p. 21–29; p. 236–243; p. 338–346; p. 447–462. Pe copertă este consemnată ed. „a IV-a”. Roman de moravuri, cu scene de analiză psihologică. Personajul principal e un prototip al arhitectului Ion Mincu, iar acțiunea ne poartă în mediul înaltei societăți românești de la finele secolului al XIX-lea, inclusiv în cercurile scriitoricești, unde este surprinsă figura lui Caragiale. Drama eroului ca de altfel și a multor tineri, formați prin contactul direct cu cultura occidentală, constă în descoperirea lipsei de conștiință națională ce domină clasa suprapusă. Se rețin scenele narate la București, Sinaia, dar și la țară, ori, retrospectiv, în Franța, Italia, Grecia, Turcia și Egipt. „Romanul e naiv și fără valoare artistică, dar conține o intenție de observare și o anume ținută care-i dau interes istoric” (G. Călinescu).

◆ N. I. Apostolescu, LAR, IX, 1905, 11, 653–673; 12, 718–724; V. Cristeanu, ROML, III, 1905, 45, 629–630; N. Iorga, *Împotriva clevețiilor. II. Terănimul Sămănătorului*, S, IV, 1905, 50, 921–924; E. Lovinescu, E, XI, 1905, 335, 1–3; D. C. Ollănescu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1906*, AAR, s. II, t. XXVIII, 1905–1906, partea administrativă și dezbaterile, 285–300; II. Chendi, *Un roman social*, VLT, I, 1906, 1, 5–6; Caion, ROML, IV, 1906, 3, 38–41; A. D. Xenopol, ROML, IV, 1906, 5, 65–67; V. D. Păun, *Evoluțiune literară*, LAR, X, 1906, 1, 1–6; Otto Wilder, *Trei romane*, VIN, II, 1906, 1, 13–15; N. I. Apostolescu, LAR, X, 1906, 4, 258; D. C. Ollănescu, LAR, X, 1906, 4, 263–273; Mihail Dragomirescu, *Direcția noastră literară*, CL, XL, 1906, 3–5, 316–325; E. Caracalechi, *Un răspuns*, E, XII, 1906, 46, 2–3; Pușcariu, *Cinci ani*, 80; ***, *I. Mincu și Marin Gelea*, FLR, I, 1912, 51, 406; Chendi, *Impresii*, 205–213; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 35; G. Călinescu, *Fișe literare*, JL, I, 1939, 34, 2; Predescu, *Enciclopedia*, 651; Călinescu, *Istoria*, 479; Micu, *Lit. rom. XX*, 35; Ciopraga, *Literatura*, 25; Micu, *Început*, 24; *Dicționarul*; Șerban Cioculescu, *Caragialiana*, București, Eminescu, 1977, 538; Iorga, *O luptă*, I, 270–271.

POP Vasile, *Domnița Viorica*, București, Minerva, 1905, 314 p. Fragmente: *De dragul celor mici*, S, III, 1904, 19, 294–298; 20, 309–314; *Inime naive*, S, IV, 1905, 23, 586–590; *Zavera*, S, IV, 1905, 32, 564–573; *Victimele datoriei*, S, IV, 1905, 35, 625–632; ≈, VN, XXII, 1905, 6155, 2. Roman sămănătorist, cu elemente romantice și senzaționale. În centrul acțiunii se găsește boierul Mihnea Mărgărit, dezaxat capabil de mari cruzimi față de cei din jur. În contrast cu el, soția sa, Domnița Viorica, e bunătatea întru chipată, victimă a manevrelor ticăloase ale fostei iubite a boierului, Cristina. Intriga prolixă conține scene sângeroase, cu răskoale și îndemnuri la răskoală, alături de altele, în intenție comice ori duioase. Bine primit de sămănătoristi, în frunte cu Nicolae Iorga, care îl aprecia pe autor pentru umor, imbinarea tonurilor, scenele colective și „psihologia copilărească [= a copiilor] pe care se poate zice că ~ a creat-o la noi”, romanul a fost ulterior considerat ilustrativ doar „pentru câteva deformări ale romantismului țărănesc al sămănătorismului” (E. Lovinescu).

▼ București, Minerva, 1915; București, Cugetarea, 1926.

◆ N. Iorga, S, IV, 1905, 49, 917–918; N. Iorga, *Împotriva clevețiilor. II. Terănimul „Sămănătorului”*, S, IV, 1905, 50, 921–924; H. Sanielevici, *Sentințele d-lui Iorga*, CNO, I, 1905, 2, 65–75; ***, *Literatură*, GT, LXVIII, 1905, 266, 3; E. Caracalechi, E, XI, 1905, 339; ***, *Știri literare*, UR, 1905, 52, 433; Ion Paltin, TLR, LIII, 1905, 138, 573–574; E. Lovinescu, *Romantismul lor*, E, XII, 1906, 2; Mihai Pastia, CNO, I, 1906, 3, 188–196; N., RID, IV, 1906, t. I, 1, 98; Otto Wilder, *Trei romane*, VIN, II, 1906, 1, 15–16; Dr. At. M. Marienescu, *Raport prezentat Academiei române în sesiunea generală din 1906*, AAR, s. II, t. XXVIII, 1905–1906, partea administrativă și dezbaterile, 366–371; Lovinescu, *Pași*, 1906, 158–170; ***, *Notițe și informațiuni*, VLTA, I, 1907, 10, 80; Pușcariu, *Cinci ani*, 80; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 113–114; Lovinescu, *Istoria*, IV, 176–180; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 218; Iorga, *O luptă*, I, 270; 279–280.

ROSETTI Radu, *Cu paloșul. Poveste vitejească din vremea descălecatului Moldovei*,

București, Tip. Universitară A. G. Brătănescu, 1905, 603 p. Textul a fost reeditat, cu prescurtări, în 1972. Apărut mai întâi, cu titlul *Păunașul codrilor*, în f.z. E, X, 1904, nr. 299–349; XI, 1905, nr. 29–100. Acțiunea, plină de neprevăzut, lupte spectaculoase, răpini, deghizări, năvăliti tătarăști, eroism romantic și eroi exemplari, are loc în secolul al XIV-lea și are în vedere închegarea primului stat feudal român – Țara Moldovei. Scriitorul a cercetat cronici și hrisoave și s-a sprijinit pe mărturiile literaturii populare pentru a reconstitui evenimentele ce precedă întemeierea. Cartea, premergătoare romanului istoric sadovenian, a fost considerată de D. Micu „o povestire cu caracter istorico-eroic”.

▼ I–III, Iași, *Viața Românească*, 1924; I–II, cu un cuvânt înainte de generalul R. Rosetti, București, Cugetarea-Georgescu Delafraș, 1943; text ales și stabilit de Gheorghe Drăgan, Iași, Junimea, 1972.

◆ Cronicar, VN, XXII, 1905, 5968, 1; V., RID, III, 1905, t. IV, 12, 298; N. I. Apostolescu, LAR, IX, 1905, 394–401; D. C. Ollănescu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1906*, AAR, s. II, t., XXVIII, 1905–1906, partea administrativă și dezbaterile, 376–378; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 181; Predescu, *Enciclopedia*, 740–741; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 3, 531–560; 4, 739–762; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 99; Ciopraga, *Literatura*, 568; Micu, *Început*; 392; Rotaru, *O istorie*, II, 139; Artur Silvestri, *Un scriitor de altădată –*, LCF, XIX, 1976, 7, 1–2.

○ SADOVEANU Mihail, *Floarea ofilită*, foileton, v. *Floarea ofilită*, 1906.

1906

BACALOGU Elena, *În luptă. Roman psihologic*, I, București, Editura Librăriei Socec, 1906, 222 p.; II. *Două forțe*, București, Noua Tip. Profesională Dim. C. Ionescu, 1908, 256 p. Fragment: *În Italia*, ROML, t. IV, 1906, 18, 296–300. Roman de dragoste, încercând să redea frământările sufletești ale unui cuplu de tineri căsătoriți. Scrierea „plină

de mari platitudini”, conține „greșeli de limbă, de gramatică în adevăr fenomenale” (Izabela Sadoveanu).

◆ E. Carcalechi, ≈, *Jumătate de roman de d-na –*, E, XII, 1906, 103, 2–3; P. N. VR, I, 1906, 2, 175–176; St. Micu, ROML, t. IV, 1906, 18, 306–307; Cronicar, VLT, I, 1906, 18, 5; I. G., RVN, II, 1906, 4, 64; B. V., A. XVII, 1906, 7–8, 360–362; M. D., CVC, II, 1908, 1, 94; Gh. Dumbravă, VLTA, III, 1908, 9, 6–7; Izabela Sadoveanu (Evan), *Critică feminină*, VR, III, 1908, vol. X, 108–112; Pușcariu, *Cinci ani*, 114–115; Predescu, *Enciclopedia*, 65; Diana Cristev, *Benedetto Croce către –*, MS, VIII, 1977, 4, 174–176.

BECESCU-SILVAN Gh., *Pentru neatarnare. 1877–1878. Roman războinic*, I. *Valea lacrimilor*, Ploiești, Editura Progresul, 1906, 404 p. Cu o *Întâmpinare* a autorului. Fragmente: *Valea lacrimilor. Rănitul*, VLT, I, 1906, 1, 4–5; *Prin vișor*, VLT, I, 1906, 38, 2. Reluat fragmentar: *Rănitul*, „Calendarul Unirii”, 1907, 129–133. Evocare a unor momente eroice din Războiul de Independență.

◆ Caion, *Un roman jubiliar*, ROML, t. IV, 1906, 5, 74–75; Caion, *Un roman ostășesc*, ROML, t. IV, 1906, 9, 136–139; **, VIN, II, 1906, 3, 68–69; N. I. Apostolescu, LAR, x, 1906, 256–258; I. G., RVN, II, 1906, 13, 185–186; N. I. Apostolescu, LAR, X, 1906, 657–661; Haneș, *Studii*, 133; 136; Lovinescu, *Istoria*, IV, 181; Predescu, *Enciclopedia*, 91; Ciopraga, *Literatura*, 590–591; Mircea Popa, *Romanul războiului pentru independență*, ST, XXXVIII, 1987, 8, 24.

○ CRĂSESCU-BASARABEANU V., *Primul foc*, VLT, I, 1906, 4, 3–4; *Spre ideal*, CNO, I, 1906, 4, 234–244, fragmente din romanul *Viața luptătorilor ruși*. Probabil un roman social-politic; acțiunea se petrece în guvernământul Cherson, din America de Nord.

○ IANCULESCU DE REUS Eugenia, *În amurgul vieții. Mare roman original inedit*, apărut în f.z. U, XXIV, 1906, nr. 193–241. Roman de dragoste, cu elemente de critică socială. Construit prin contrastul romantic între personaje pure și cinice, dezvoltă teoria sociale utopice, de coloratură sămănătoristă. Psihologia eroilor e rudimentară, iar finalul moralizator.

○ **IONESCU-MODEL D.**, *În ispită*, fragment din romanul *Cărări greșite*, F, XLII, 1906, 35, 409–412.

○ **MĂRZAN Ioan**, *Acasă*, fragment din romanul *Zbucium*, F, XLII, 1906, 15, 172–174. Naratiune de tip sămănătorist.

○ **NĂDEJDE Sofia**, *Părinți și copii*, foileton, v. *Părinți și copii*, 1907.

NĂDEJDE Sofia, *Robia banului*, București, C. Sfetea, 1906, 362 p. Apărut mai întâi în f.z. DMN, II, 1905, nr. 614, III, 1906, nr. 714. Pe foaia de titlu e consemnată ed. a III-a. Roman social, cu tendință moralizatoare. Viața personajului principal, om de afaceri îmbogățit la București, grec de origine, este urmărită în paralel cu destinele altor membri ai familiei sale. Cartea, scrisă într-un stil sentențios, lipsit de suplete, se încheie prin triumful virtuții, al muncii oneste, asupra necinstei și rapacității. „Romanul un tablou al regimului capitalist, e mai mult o predică inteligentă împotriva avariției și intemperanței” (G. Călinescu).

◆ A. B., *D-na ~*, DMN, II, m 1905, 611, 2; N. Iorga, I, S, V, 1906, 16, 319; Evan, VN, XXIII, 1906, 6293, 1–2; Păun, VN, XXIII, 1906, I, 515 (se consemnează o ed. secundară!); Pușcariu, *Cinci ani*, 115; Sadoveanu-Evan, *Impresii*, 201–212; Aghata Grigorescu, ~, RVS, I, 1927, 6, 81–83; Predescu, *Enciclopedia*, 584; Călinescu, *Istoria*, 1905; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 2, 345–372; Nicolescu, *Contemporanul*, 318–319; Rotaru, *O istorie*, I, 558; Vișnescu, *Nădejde*, 123–124; Ornea, *Contemporanul*, 423; *Dicționarul*; Iorga, *O luptă*, II, 301.

* *Nevinovata sau copila gonită din casa părintească. Mare roman de senzație*, București, Editura A. Heller, 1906–1907, 1860 p. (132 fasc., legate în 2 vol.).

◆ *Gafița, Fața*, 57.

○ **POPESCU Sp.**, *În Măstăcani...*, VR, I, 1906, 1, 197–212; *În Măstăcani...*, VN, XXIII, 1906, 6280, 1–2; 6281, 1–2; 6282, 1–2; *Crâșma lui Lache*, VR, I, 1906, 3, 325–332, fragmente din romanul *Om nou*. Textele publicate pledează pentru misiunea de apos-

tol a învățătorului în mediul rural, după ideologia poporanistă.

◆ G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, XI, 1962, 1, 175–185.

Regele pungașilor. Memoriile lui Manolescu. Falsul principe Lahovary, București, Adevărul, 1906, 922 p. (115 fasc.). Apărut mai întâi, cu titlul *Memoriile lui G. Manolescu (Principele Lahovary)*, în f.z. ADV, XXVIII, 1905, nr. 5857 – XXVII, 1906, nr. 5893 (parțial). Tematic, cartea stă în strânsă legătură cu romanul *Aventurile prințului Lahovary...*, de G. Manolescu (1904), și cu fragmentul *Mortul viu...* (1909), din romanul nesemnat *Manolescu înviațit*, ce probabil n-a mai apărut. Roman de aventuri, scris în formă memorialistică, cu acțiunea plasată în România, dar și în diverse țări ale Europei și Americii, la finele secolului al XIX-lea.

RUSESCU Alexandru A., *Mergi, Issue!...*, București, Editura Biroului Universal Ath. I. Nițeanu, 1906, 212 p. Roman religios, inspirat de începuturile creștinismului. „Lipsește însă din această încercare și puterea, și noutatea și, mai ales, simplitatea care i-ar putea face farmecul” (Nicolae Iorga).

◆ N. Iorga, S, V, 1906, 24, 479; Iorga, *O luptă*, II, 342.

○ **SADOVEANU Mihail**, *Mariana Vidrașcu*, fragment din romanul cu același titlu, VR, I, 1906, 8, 165–183. Împrejurări rămase până azi insuficient clarificate – un incident cu scriitoarea Constanța Marino-Moscú, ale cărei manuscrise cuprinzând amintiri din copilărie ar fi fost folosite de ~ în redactarea romanului său – îl determină pe autor să renunțe la publicarea lui în rev. ieșeană. Continuarea (minus paragraful IV din cap. I, pierdut) va vedea lumina tiparului în MS, I, 1970, 1, 32–61; II, 1971, 1, 12–34; 2, 78–109, după ce, cu ocazia împlinirii a 80 de ani de la nașterea autorului, finalul romanului a apărut în LCF, III, 1960, 22, 7. Roman psihologic, scris la persoana întâi. Orfană de mică, Mariana Vidrașcu crește în casa unui tată vitreg cumsecade, dar obtuz, lipsit de afecțiunea mamei, ființă autoritară și egoistă. Salvarea

pare a fi dragostea pentru inginerul Dimitrie Corbu, în care ea investește totul. Dar, sub presiunea familiei, logodnicul o părăsește. Acceptând mariajul cu mediocrul Nicolae Armășescu, eroina devine o „floare ofilită” a resemnării într-o căsnicie lipsită de iubire. Se remarcă dramatismul expunerii stărilor sufletești ale protagonistei, cărora confesiunea directă le conferă o mare autenticitate.

▼ Reprodus în: *Opere 3*, ed. critică de Cornel Simionescu, M, 1986; *Opere 5 (Însemnările lui Nicolai Manea)*, pref. de Cornel Simionescu și Fănuș Băileșteanu, București, Minerva, 1988.

◆ R. L., *Un scandal literar*, ROML, VII, 1906, 20, 265; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 174; Sevastos, *Amintiri*, 77–82; Perpersiciu – Corin Grosu, MS, I, 1970, 1, 17–31; Al. Oprea, ~, *Fișe pentru un excurs în atelierul „faurului aburit”*, MS, IV, 1973, 4, 93–102; Al. Oprea, *Recurs la procesul unui roman de tinerețe*, MS, XI, 1980, 4, 18–23. Z. Ornea, ~ în 1906–1907, RL, XXI, 1988, 21, 19; Fănuș Băileșteanu, *Din nou despre* ≈, MS, XVIII, 1987, 2, 146–148. □ V. și Șoimii, 1904.

SADOVEANU Mihail, *Floarea ofilită*, București, Minerva, 1906, 340 p. Apărut mai întâi în f.rev. S, IV, 1905, nr. 16–39. Roman psihologic și social, inspirat din viața orașului de provincie moldovenesc. Tinca Negrea este o „floare ofilită”, adusă în această stare de acțiune distructivă a mediului provincial meschin, sufocant, lipsit de orizont, unde iluziile se spulberă în căsnicii de rutină, activități domestice mărunte, platitudine și monotonie. În atmosfera de tihnă prăfuită mocnesc drame mute, soldate de obicei cu jălnice compromisiuri. În această ambianță dezolantă, „nimeni nu se poate sustrage mecanizării gesturilor, nici uniformizării spirituale, nici destrămării implacabile. Limitarea sufletească e o trăsătură aproape generală, marcând existența unor oameni care devin simple ființe vegetative, copleșite de mediocritatea ambianței” (Const. Ciopraga). ≈ deschide seria romanelor sadoveniene dedicate unor personaje feminine de o extremă sensibilitate, strivite de exasperanta banalitate a climatului provincial: *Apa morților* (1911) și *Locul unde nu s-a întâm-*

plat nimic (1933), temă tratată și de nuvelistica autorului: *În liniștea pădurii*, din al cărui nucleu epic s-a dezvoltat ≈, *Balta liniștii*, *Haia Sanis*, *O zi ca altele* etc. În același timp, pe planul literaturii române, ≈ se înscrie drept cap de serie romanescă, ilustrând tema „tărgurilor unde se moare”.

▼ București, Cartea Românească, 1924; București, Cartea Românească, 1928; Reprodus în: *Opere*, III, București, F.R.P.L.A., 1945; *Opere*, II, București, F.S.P.L.A., 1955.

◆ Kean, *Un nou roman de* ~, DMA, I, 1905, 41, 2; N. Foișor, TLR, LIII, 1905, 11, 465; 112, 467–468; 113, 473–474; N. Iorga, *Noul roman al d-lui* ~, S, IV, 1905, 48, 881–883; Caion, *Note critice*. I. DI., ~ are o morală? ROML, t. III, 1905, 45, 621–623, **, *Literatură*, GT, LXVIII, 1905, 266, 3; **, RVN, I, 1905, 303; **, UR, XV, 1905, 52, 433; E., FFR, II, 1905, 8–9, 162; T. Maiorescu, AAR, s. II, t. XXVIII, 1905–1906. Partea administrativă și dezbaterile, 378–379; N., RID, IV, 1906, 1, 95–98; E. Lovinescu, *Figuri literare*. ~, E, XII, 1906, 60, 2–3; Evan, VN, XXIII, 1906, 6227; 1–2; Otto Wilder, *Trei romane*, VIN, II, 1906, 1, 15; G.I., VR, I, 1906, 1, 166–168; Lovinescu, *Pași*, I, 179–186. L. M., *Figuri literare*, III, ~, Ș, I, 1908, 6–7, 181–183; Sadoveanu-Evan, *Impresii*, 65–84; N. Ern. Teohari, *D-na Izabela Sadoveanu-Evan și* ~, NRR, 1909, vol. VI, 3, 38–41; Castor și Pollux, *Însemnări critice*, E, XV, 1909, 142; G. Weigand, pref. la vol. de tr. în Biblioteca „Reclam”, reproducă în CVC, III, 1909, 79; Pușcariu, *Cinci ani*, 75–76; Mathias Friedwagner, ~, CL, XLXV, 1912, 7, 725–743; Lovinescu, *Critice*, II, 95–121; Lovinescu, *Portrete*, 93–96; George Dumitrescu, RTV, I, 1925, 7–8, 164–165; Lovinescu, *Istoria*, IV, 43–44; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 112–113; Murărașu, *Istoria*, 443; Predescu, *Enciclopedia*, 825–826; Călinescu, *Istoria*, 550; Leonard Gavriluț, *Note despre critica socială în opera lui* ~, SB, VI, 1955, 4, 33–37; Ov. S. Crohmăniceanu, *Târgul vechi moldovenesc în literatura lui* ~, VR, VIII, 1955, 10, 67–77; G. Dimisianu, *Aspecte ale vieții de provincie și determinarea lor socială*, ST, XI, 1960, 10, 127–129; Bratu, *Sadoveanu*, 22–26; 36; 244; 254–255; 311; 547; Micu, *Lit. rom. XX*, 109; 336; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 4; Vianu, *Studii*, 489; Ciopraga, *Sadoveanu*, 86–98; Baconsky, *Marginalii*, 7–21; Iorga, *Studii*, I, 290–293; Rodica Florea, *Romanul sadovenian – social și de moravuri – până la primul război mondial*, RITL, 1970, 4, 523–536;

Ciopraga, *Literatura*, 13; Rotaru, *O istorie*, II, 284–285; Ibrăileanu, *Opere*, I, 251; Streinu, *Pagini*, III, 115; 118; Bogdan-Duică, *Studii*, 335; Manolescu, *Sadoveanu*, 126–127; 138–143; Marcea, *Sadoveanu*, 48–55; 103–104; 171–173; Mitru, *Sadoveanu*, 78; Iorga, *O lupă*, I, 263–265; Vianu, *Scritori români XX*, 273; Ion Vlad, ~, *În geografia plictisului*, TR, XXVI, 1980, 7, 4; Manolescu, *Arca*, 197–199; Ciopraga, *Fascinația*, 60–65; Vlad, *Cărțile*, 34–35; Zalis, *Romantismul*, 77; Ion Istrate, *De la N. Filimon la ~*, 76–80. □ V. și Soimii, 1904.

SANDU-ALDEA C., *Două neamuri*, București, Minerva, 1906, 290 p. Fragmente: *Despărțire*, L, IV, 1905, 22, 463–468; *Un arendaș*, S, IV, 1905, 47, 866–874; *La țară*, S, IV, 1905, 49, 906–912; *Tinerete*, S, IV, 1905, 51, 947–954; *Acasă*, L, V, 1906, 1, 18–23; *Nepotul lui Mihalis*, S, V, 1909, 1, 9–17; *Seri de iarnă*, S, V, 1906, 1, 57–59; *La oaste*, L, V, 2, 31–34; *Învrăjbiții*, S, V, 1906, 5, 91–99. Roman social, cu tendință sămănătoristă. La apariție, unii critici (N. Iorga, II. Chendi) l-au primit cu elogii. De la început s-au format însă și justificate rezerve. G. Ibrăileanu i-a subliniat concepția deficitară: „Grecii sunt răi prin definiție, iar românii sunt contrariul, tot prin definiție”. E. Lovinescu ridică, în termeni mai drastici, aceeași obiecție: „Cu o îndrăzneală sau cu o nedăbăcie deopotrivă de pizmuit, d. Sandu nu s-a ferit de a da chiar o formă lapidară tendinței. În mai multe locuri d-sa pune față în față cele două neamuri, ca o antiteză vie și ca o documentare a filozofiei sale sociale”. Defectele și cele câteva însușiri pozitive ale scrierii au fost scoase în evidență și de unii istorici literari de azi: „... motivul (obsedant în literatura sămănătoristă) deosebiri de comportament între boierul de neam și arendașul venetic îl întâlnim poate cel mai bine demonstrat în romanul, nelipsit de calități, al lui ~. Este o proză de un tezim de subliniat. Altminteri, prozatorul e înzestrat cu har în descrierile de natură” (Z. Ornea).

▼ București, Minerva, 1909; București, Minerva, 1919; București, Cartea Românească, 1926.

◆ I. Scurtu, S, V, 1906, 31, 619; **, UR, XVI, 1906, 33, 258; II. Chendi, VLT, I, 1906, 33, 5; N. Iorga, *Un roman de lupă*: ≈ de ~, S, V, 1906, 33, 641–644; II. Chendi, *Originea scriitorilor*, VLT, I, 1906, 34, 1–2; X., RID, IV, 1906, t. III, 9, 338–339; Luca Rusu, RPL, I, 1906, 1, 26; Al., RPL, I, 1906, 1, 27–28; Gh. Topârceanu, RVN, II, 1906, 9–10, 148–149; **, VIN, II, 1906, 359–360; Dinu Vultur, R, I, 1906, 10–11, 220–222; George Corneanu, JML, III, 1906, 8–9, 164–165; Ion Duma, L, VI, 1907, 2–3, 55–56; G. Ibrăileanu, VR, II, 1907, vol. V, 371–390; E. Lovinescu, *Alterna amant...*, CVC, II, 1908, 1, 34–37; Sadoveanu-Evan, *Impresii*, 263–343; Castor și Pollux, E, XV, 1909, 142; Pușcariu, *Cinci ani*, 115–117; Anatema, *Poporanism literar și politicianism liberal*, FCL, II, 1911, 47, 411–414; Ion Trivale, NRR, XIII, 1912, 8–9, 131–133; Aurel Benteoiu, *De ce n-avem roman*, SPC, III, 1913, 43, 508–510; Trivale, *Cronici*, 154–155; Lovinescu, *Critice*, I, 167–176; Sanielevici, *Poporanismul*, 223–238; Gh. Marinescu, ~, CP, VI (de fapt IV), 1926, 150 (de fapt 130), 1; Const. Șăineanu, ADV, XL, 1927, 13218, 1–2; Romulus Dianu, RMP, XII, 1927, 2773, 3; Ion Pas, LPT, VI, 1927, 1549, 2; T. Teodorescu-Braniște, ~, AU, VII, 1927, 1614, 1; Lovinescu, *Istoria*, IV, 166–167; Traian Ionescu, ~, UVR, XLVI, 1930, 25, 386–387; Ibrăileanu, *Scriitori și curente*, 198–222; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 117–118; Șăineanu, *Noi recenzii*, 99–103; Predescu, *Istoria*, 226; Murărașu, *Istoria*, 368; Călinescu, *Istoria*, 564; Loghin, *Istoria*, 404; Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 3, 531–560; Micu, *Lit. rom. XX*, 80; 92; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 90; Perpessiciu, *Opere*, II, 26–27; Ciopraga, *Literatura*, 511–513; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 552–553; Micu, *Început*, 384; Ornea, *Sămănătorismul*, 245–247; Piru, *Varia*, I, 235–237; Rotaru, *O istorie*, II, 65; Ibrăileanu, *Opere*, I, 285; 298–310; Iorga, *O lupă*, II, 375–377; Piru, *Istoria*, 218–219.

SLAVICI Ioan, *Din bătrâni*, II, v. *Din bătrâni*, I, 1902.

SLAVICI Ioan, *Mara*, Budapesta, Editura Institutului de Arte Plastice Lucașfal, 1906, 388 p. Apărut mai întâi în f.rev. V, 1894, nr. 1–20. Fragment: *Sbuciumare*, L, V, 1906, 4, 76–80. Reluat fragmentar: *Datoria*, MSL, II, 1925, 40–41, 2; *În podgoria Aradului*, ALA, VI, 1925, 247, 2. Roman de dragoste, pe trama căruia se încheagă unul dintre cele

mai importante romane sociale ale literaturii române. Acțiunea se desfășoară în ținutul natal al autorului, în orașele Lipova, Radna și Arad, în mediul micii burghezii comerciale și meșteșugărești, din perioada imediat următoare anului 1848, până în aproximativ 1860. Este urmărită dragostea dintre romanca Persida (Sida) și șvabul Huber Națl, încheiată cu o căsătorie, legătură care înfruntă prejudecățile naționale, dar le resimte ulterior, prin dezchilibrarea bărbatului. Figura cea mai puternică a cărții este Mara, mama Persidei și a lui Trică, rămasă văduvă de tânără, cu doi copii pe care îi crește greu, plină de mândrie, afecțiune, prevedere. „Tipul comun al femeii mature de peste munți și, în genere, al văduvei întreprinzătoare și aprige”, Mara e construită „cu o artă desăvârșită”, evocarea dezvăluind, în structura ei sufletească, o proporție specifică „de zgârcenie și afecțiune maternă, de hotărâre bărbătească și sentiment al slăbiciunii femeiești” (G. Călinescu). Acțiunea urmărește deopotrivă destinul lui Trică, feciorul ei, ucenic la cojocarul Bocioacă. Și aici un rol important în construcția profilului moral al eroului îl au comunitatea etnică și tradiția, în ≈, urmașii apărând, în genere, după o scurtă perioadă de tranziție, ca reeditări ale trăsăturilor părintești și continuatori ai trăsăturilor familiei. La apariție, în ciuda faptului că ≈ reprezintă „un pas mare în istoria genului” (G. Călinescu), romanul a trecut aproape neobservat, fiind reconsiderat abia ulterior, de istoria literară. „Înșușirea esențială a lui ~ este de a analiza dragostea, de a fi un poet și un critic al eroticei rurale [...]. Jumătate din roman notează încet, răbdător, aprinderea, propagarea și izbucnirea iubirii la o față conștientă prin frumusețe de farmecele ei, întâi provocatoare și nehotărâtă, apoi stăpânită și în stare de orice jertfă” (G. Călinescu). „~ e în primul rând un excelent cunoscător al psihologiei de grup restrâns”, iar ≈ reprezintă „o *epopee burgheză*, în care cultul eroic a fost înlocuit cu cel al materiei și prosperității” (Magdalena Popescu). „Înainte de a introduce în proza noastră epopeea vieții țărănești, ardelenii au propus prin ≈ un solid roman al vieții de târg, cu

bresle organizate ireproșabil, cu negustori, mic-burghezi, afaceriști, arendași, cămătari... Prima capodoperă a genului la noi, ≈ este romanul socialității învingătoare pe toate planurile în confruntarea cu indivizi luați în parte, pe care natura și vârsta îi împing la nesupunere” (Nicolae Manolescu).

▼ București, Minerva, 1913; București, Cartea Românească, 1925; București, E.S.P.L.A., 1956; București, E.S.P.L.A., 1958; glosar și note de I. Popescu, București, E.T., 1960; pref. de C. Măciucă, București, E.P.P., 1961; pref. și note de Al. Săndulescu, București, E.T., 1964; pref. de C. Măciucă, București, E.P.L., 1967; pref. de C. Măciucă, București, E.T., 1969; pref. de Pompiliu Marcea, București, Albatros, 1975; cu repere istorico-literare de D. Vatamaniuc, București, Minerva, 1976; postf. de Radu Țeposu, București, Minerva, 1979. Reprodus în: *Opere*, II, E.S.P.L.A., 1952; *Opere*, VII, text stabilit și variante de C. Mohanu, note de D. Vatamaniuc, București, Minerva, 1973; *Proză, Povestii Nuvele*, ~, II, ed. de D. Vatamaniuc, București, Cartea Românească, 1979, ed. îngr. de C. Mohanu, pref. și tabel cronologic de Ion Roman, București, Minerva, 1983; postf. de Radu G. Țeposu, București, Minerva, 1985; *Moara cu noroc. Pădureanca*, București, Eminescu, 1986; pref. de C. Mohanu, București, Albatros, 1989.

■ *Anya lánya*, tr. de Kacsó Sándor, București, Alami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1956; ≈, tr. de Ingeborg Seide, I, Berlin, Aufbau-Verlag, 1960; ≈, tr. de Milan Pavlica, București, Izdavacko preduzeće za knjizevnost, 1963; *Anya lánya*, tr. de Kacsó Sándor, București, Irodalmi Könykiadó, 1967; ≈, tr. de J. Š. Koapil, Praga, Odeon, 1973. În f.rev. „Banatske novine”, XXVIII, 1971, XXIX, 1972; *Anya lánya*, tr. de Kacsó Sándor, pref. de C. Cubleşan, Cluj, Dacia, 1985; ≈, tr. de Ingebold Seidel, București, Kriterion, 1985.

◆ **, „Gazeta Bucovinei”, IV, 1894, I, 1-2.; N. Iorga, *Un nou roman al d-lui ~*, S, V, 1906, 25, 481-483; G.P.T. RID, IV, 1906, t. IV, 12, 300-301; **, VIN, II, 1907, 24, 555; N. Dragomirescu, CVC, I, 1907, 236; Pușcariu, *Cinci ani*,

114; Pompiliu Constantinescu, MSL, II, 1925, 40-41, 3; D. Karnabat, RMP, VIII, 1925, 2345, 1; Octav Botez, ~ *romancier*, ALA, VI, 1925, 247, 2; D. Karnabat, RMP, VIII, 1925, 2352, 1; Haneş, *Ist. lit.*, 279-281; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 33-34; 87; ***, ~ *romancier*, ALA, XVIII, 1937, 689, 451-454; Predescu, *Istoria*, 144-150; Munteano, *Panorama*, 95; Murăraşu, *Istoria*, 302; Predescu, *Enciclopedia*, 519; Călinescu, *Istoria*, 451-453; Longhin, *Istoria*, 360; Cioculescu - Streinu - Vianu, *Istoria*, 319-320; ***, -, VR, I, 1948, 3-5, 337-358; G. Dan, -, *Romanul rural românesc*, FL, I, 1948, 25, 12; Mihail Petrovianu, -, *Opere*, FL, II, 1949, 29, 9; D. Micu, *Câteva mijloace de tipizare folosite de* -, TS, I, 1951, 2, 16-18; Iosifescu, *Drumuri*, 32-48; Lector, CNT, 1961, 28, 3; G. C. Nicolescu, *Apariţii şi dezvoltarea romanului ca manifestare a adâncirii realismului în literatura română*, AUB, X, 1961, s. Ştiinţe sociale, filologie, 23, 117-145; Iosifescu, *În jurul*, 201; Pompiliu Marcea, *Conceptia artistică a lui* -, ST, XV, 1964, 10, 61-71; Vianu, *Studii*, 357; Călinescu, *Ulysse*, 448; Georgescu, *Polivalenţa*, 364; Zăciu, *Masca*, 397-419; George Munteanu, - *necunoscutul*, GL, XV, 1968, 23, 7; Dana Dumitriu, *Proza ardeleană*, RL, I, 1968, 8, 8; Marcea, *Slavici*, 301, 303, 306, 330-354; Ion Turcin, - *operă deschisă*, RL, II, 1969, 17, 12; Ion Agârbiceanu, -, TR, XIII, 1969, 17, 3; Mircea Iorgulescu, - *un roman al predestinării*, TR, XIII, 1969, 19, 3; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 595-598; Ion Oarcăsu, - *şi posteritatea ambiguidă*, TR, XIV, 1970, 33, 14; Vatamaniuc, *Slavici*, 182-191; Vintilescu, *Caragiale, Slavici, Macedonski*, 181-278; Rotaru, *O istorie*, I, 501-512; Stănescu, *Cronici*, 13-18; Doru Scărlătescu, = de -, ATN, IX, 1972, 3, 13; Bălan, *Ethos*, 310-314; Maria-Luiza Cristescu, *Un romancier modern*, RL, VI, 1973, 4, 17; Al. Piru, -, RL, VI, 1973, 4, 16; Gelu Voican, *Demersuri pentru editarea romanului* ≈, MS, IV, 1973, 1, 104-105; Breazu, *Studii*, II, 110; 112; 113; Bugnariu - Domşa - Vatamaniuc, *Slavici*, 248-250; Dumitrescu-Buşulenga, *Valori*, 74-91; *Ist. lit.*, III, 417; Piru, *Varia*, II, 174-177; Săndulescu, *Citind*, 43-49; Todoran, *Secţiuni*, 128-137; Constantinescu, *Caleidoscop*, 210-222; Pompliu Marcea, *Realismul prozei lui* -, în vol. *Sinteze*, 99-105; Oarcăsu, *Destine*, 50-56; Elena Tacciu, *Realismul prozatorului*, RL, VIII, 1975, 33, 13; Vasile Voia, - *şi realismul european*, TR, XIX, 1975, 33, 4; Constantin Sorescu, - *prozatorul obiectiv*, SPM, 1975, 245, 3; Augustin Z. N. Pop, -, TMS, X, 1975, 4, 6; Munteanu, *Sub semnul*, 197; 246; Eugen Todoran, - *şi literatura Transilvaniei*, O, XXVII, 1976, 14, 3;

Constantin Crişan, *Schiţă pentru o poetică sociologică a personajului*, în vol. *Ioan Slavici, Evaluări critice*, Timişoara, Facla, 1977, 82-83; Ovid Densuşianu, -, ≈, în vol. *Slavici interpretat de...*, 103-104; Sara Iercoşan, *Proza lui - văzută de contemporanii săi transilvăneni*, în vol. *Ioan Slavici, Evaluări critice*, Timişoara, Facla, 1977, 113-114; N. Iorga, *Un nou roman al d-lui* -, în vol. *Slavici interpretat de...*, 481-483; Pompiliu Marcea, *Posteritatea lui* -, în vol. *Ioan Slavici, Evaluări critice*, Timişoara, Facla, 1977, 23; 25-27; 28-29; Popescu, *Slavici*, 214-270; Mircea Tomuş, *Treptele unui program epic*, în vol. *Ioan Slavici, Evaluări critice*, Timişoara, Facla, 1977, 95-96; I. Cheie Pantea, - *şi vocaţia tragicului*, O, XXIX, 1978, 3, 3; Nicolae Manolescu, *Cămătăreasa*, CL, 1978, 11, 11; 15; Nicolae Manolescu, ≈, ST, XXIX, 1978, 11, 10; *Scritori români*; Mircea Tomuş, -, TR, XXIII, 1979, 18, 2; Iorga, *O luptă*, II, 343-345; Zalis, *Estetica*, 30; *Dicţionarul*; Manolescu, *Arca*, I, 31; 141-157; Munteanu, *Istoria*, 622; 623; ***, *Sinteze*, 76-94; Piru, *Istoria*, 157-158; Elena Stan, în *De la N. Filimon*, 39-61; I. Cheie-Pantea, *Palingeneza*, 40-53; C. Popovici - Şt. Năstăsescu, RL, XV, 1982, 49, 19; Bălan, *Tara*, 176-179; Lăzărescu, *Romanul*, 58-59; Teşosu, *Viaţa*, 24-34; Zăciu, *Viaticum*, 167-172; Cazimir, *Nu numai*, 241-243; Bălan, *Slavici*, 76-81, 195-204; Cosma, *Geneza*, 258-281; Ion Vlad, - *lui* -, *modernitatea romanului*, TR, XXX, 1986, 28, 1; 6; Craia, *Feţele*, 20-24; Popovici, *Eu, personajul*, 35-53, 128-144; Ungheanu, *Fiii risipitori*, 246-248; Anton Cosma, *Le „Roman de familie” - traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69-77; Ion Mănoiu, LLE, XVIII, 1989, 4, 29-31. □ V. şi *Revoluţia din Pârleşti*, 1873.

O TAFRALI O., *Mina Frunză*, apărut în f.rev. LAR, X, 1906, p. 450-466; p. 557-571; p. 621-651; p. 621-651. Roman de dragoste, implicând consideraţii etico-sociale, elaborat în cea mai mare parte sub forma unui manuscris găsit. Evenimentele narate au loc la Galaţi, Tulcea, Bucureşti şi într-un oraş din Rusia. Eroina, studentă, se dovedeşte o luptătoare pentru libertate şi dreptate socială, în vreme ce partenerul ei rămâne un tânăr superficial. După Mihail Dragomirescu, ≈ este „ceva mai bun decât obicinuitele noastre romane de foileton, fără vreo calitate literară remarcabilă. Caracterele sunt generale şi şterse, analizele sufleteşti superficiale, faptele

fără motivări adânci și caracteristice. Atmosfera spirituală nu depășește nivelul mijlociu al lumii studentești. Lucrarea însă, fiind scrisă într-un stil limpede și cu un fel de vioiciune ziaristică, se citește cu plăcere”.

◆ M. Dragomirescu, CVC, I, 1907, 369–370.

TĂLĂȘESCU A., *Solorin. Legenda nașterii poporului român*, București, Tip. Voința Națională, 1906, 184 p. Roman istoric. Situat în epoca formării poporului român, evocă iubirea dintre Traian și Dacia, fiica lui Decebal. Scrierea îi prezintă pe Traian și pe Dacia ca apostoli ai creștinismului.

◆ Dr. At. M. Marinescu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1906*, AAR, s. II, t. XXVIII, 1905–1906, partea administrativă și dezbaterile, 388–389.

○ **ZAMFIRESCU Duiliu,** *Ceea ce nu se poate*, foileton, v. *Anna (Ceea ce nu se poate)*, 1911.

1907

○ **ATHANES [Victor Eftimiu],** *Frate și soră*, apărut în f.rev. DMA, III, 1907, nr. 3–20. Roman de dragoste, melodramatic. Psihologie simplistă, stil plat, uneori de o retorică ieftină.

CHRISTIDE D. Șt., *Amăgiții*, București, Tip. Voința Națională, 1907, 362 p. Roman social cu tematică rurală, de slabă factură literară.

◆ G.M.M., S, VI, 1907, 8, 157; Caion, *Note critice. Literatură agricolă*, ROML, t. VII, 1907, 8, 114–116; A. B., VR, II, 1907, 4, 391–392.

DAN Mikael, *Apus în flăcări*, *Roman sensual*, București, Tip. Modernă Gr. Luis, 1907, 74 p. Cu o pref. de Al. Macedonski. Roman de dragoste, de tip poetic, cu certe influențe macedonskiene (nevroză erotică, sinestezii de esență simbolistă, imaginație fastuoasă).

○ **D'AVIAN Jean,** *Misterele Londrei*, *Roman senzațional*, apărut în f.rev. DMA, III, 1907, nr. 43–51; IV, 1908, nr. 1–11. În ciuda titlului și a numelui autorului, scrierea – bine calificată de subtitlu – e un roman românesc.

○ **DAUȘ Ludovic,** *Apa de aur*, *Andronic, Ghery & C-ia*, apărut în f.z. DMN, IV, 1907, nr. 1117–1224. Roman senzațional.

○ **EFTIMIU Victor,** *Părintele Sofronie*, foileton, v. *Două cruci*, 1914.

○ **FALTIMA [Mihail Alexandrescu],** *Din viața Parisului*, fragment din romanul *Păcatele vieții*, DMA, III, 1907, 18, 3–4; 19, 3–4. Naratjune cu caracter senzațional.

* **MACRI Panait,** *Misterele Bucureștilor*, București, Tip. Motzătzeanu, 1907–1908, 50 p. Roman senzațional.

◆ **, DMN, IV, 1907, 1881, Predescu, *Enciclopedia*, 506; *Dicționarul*.

MUNTEANU-RĂMNIC D., *Spre centrul pământului*, Ploiești, Institutul Progresul, 1907, 110 p. Roman științifico-fantastic; prelucrare după Jules Verne.

▼ București, Alcalay, f. a.

◆ G.M.M., S, VI, 1907, 32, 679; Predescu, *Enciclopedia*, 577.

NĂDEJDE Sofia, *Părinți și copii*, București, Editura Biroului Universal Atanasie I. Nițeanu, 1907, 362 p. Apărut mai întâi în f.z. VN, XXIII, 1906, nr. 6472–XXIV, 1907, 6583. Roman social. Este urmărită soarta unui mic funcționar care jertfește totul pentru fericirea copiilor, repetatele deziluzii sfârșind însă prin a-l doborî. „Scriitoarea a zugrăvit în ≈, fără a renunța la problemele sanitare și pedagogice, mica burghezie birocratică, dezaxată moralmente prin exemplul marii burghezii. Tema, cel puțin, e foarte interesantă” (G. Călinescu).

◆ I. S., VR, II, 1907, 6, 123–125; Predescu, *Enciclopedia*, 584; Călinescu, *Istoria*, 1095; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 2, 245–372; I. Roman, ~, CNT, 1966, 26, 3; Nicolescu, *Contemporanul*, 318–319; Rotaru, *O istorie*, I, 558; Vișinescu, *Nădejde*, 123–124; Ornea, *Contemporanul*, 423; Victor Vișinescu, *Studiu introductiv. O prozatoare uitată* – ~, în ~, *Scrieri*, Iași, Junimea, 1978, XLV; *Dicționarul*.

○ **PETRA-PETRESCU Horia,** *Barcarolă*, L, VI, 1907, 1, 10–12; *Tinerețe*, JML, IV, 1907, 1, 11–13, fragmente dintr-un roman de

dragoste, cu accente sociale, scris în stilul romanțios al literaturii de consum.

◆ M. Dragomirescu, CVC, I, 1907, 1, 319.

○ **PHOTIADI Const.**, *Un sfânt*, apărut în f.rev. ROML, VI, 1907, nr. 2-17 (neterminat). La limita genului, ≈ pare o narațiune de tip melodramatic.

RĂDULESCU-NIGER N., *Măria sa „Ogorul”*. Roman social, București, Editura Biroului Universal Ath. I. Nițeanu, 1907, 502 p. Al treilea și ultimul roman din ciclul *Patriotism*, după *Strein în țara lui...* (1900), și *Tribunul poporului* (1903). Roman sămănătorist. Noul proprietar al moșiei Șerdinești, județul Gorj, Nicu Cosmin (fiul lui Victor Cosmin, protagonistul din *Tribunul poporului*), tânăr cu vederi progresiste, izbuteste să ridice pe țărani după clasicul program al luminării, luptând împotriva beției, deschizând o casă de economii, îndrumându-i spre învățătură și fiindu-le exemplu de vrednicie. Scriere cu caracter tezist, artificios, simplă „înșirare monotonă a unor fapte care se săvârșesc fără luptă” (G. C. Ionescu-Sisești).

▼ București, Editura Biroului Universal Ath. I. Nițeanu, 1913.

◆ Caion, *Note critice. Literatură agricolă*, ROML, VII, 1907, 8, 116-117; G. C. Ionescu-Sisești, *Dări de seamă*, R. III, 1908, 10-11, 180-182; At. M. Marienescu, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1908*, AAR, s. II, t. XXX, 1907-1908, partea administrativă și dezbaterile, 364-369; Predescu, *Enciclopedia*, 712.

SADOVEANU Mihail, *Însemnările lui Neculai Manea*, București, Minerva, 1907, 228 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, II, 1907, vol. 5-6. Roman social și de moravuri, inspirat din viața mediului provincial. Căutând să-și regăsească echilibrul interior deteriorat de decepții sentimentale și tragedii familiale, profesorul Neculai Manea părăsește capitala, pentru a se retrage într-un târg moldovenesc. Decepția e crâncenă. Ambianța meschină, obtuzitatea și ipocrizia corpului profesoral, lipsit de preocupări intelectuale și devorat de pasiuni politice ori de tendințe carieristice, în slujba cărora intervin intrigile mărunte sau

delatțiunea, îl dezgustă definitiv. Spre deosebire însă de colegul său Radianu – figură de inadaptat dostoevskian bine conturată –, la care protestul îmbracă forma violentă, dar autodestructivă, a alcoolismului, Neculai Manea sfârșește într-o resemnare lipsită de orizont, a compromisului penibil. „Drumul acestui personaj, de la ipostaza de intelectual inadaptabil, pornit în mod vizibil din *Dan* al lui Vlahuță, la starea de cinism din finalul cărții, este zugrăvit de – fără urmă de tezism didacticist, fără menajamente, în spiritul obiectivității realiste” (P. Marcea).

▼ București, Cartea Românească, 1925. Reprodus în: *Opere*, II, București, F.R.P.L.A., 1940; *Opere*, III, București, E.S.P.L.A., 1955; ≈. *Locul unde nu s-a întâmplat nimic*, pref. de Const. Ciopraga, București, E.P.L., 1961; *Opere 5*, pref. de Cornel Simionescu și Fănuș Băileșteanu, București, Minerva, 1988.

◆ N. Iorga, NR, III, 1908, 13, 196-197; Sc., S, VII, 1908, 6, 119; ***, VIN, IV, 1908, 2, 43; Mihail Dragomirescu, CVC, II, 1908, 6, 251-252; E. Lovinescu, *Adaos la ≈*, CVC, II, 1908, 6, 225-231; D. Tomescu, *Vieți fără țintă*, ≈, RV, VI, 1908, 5-6, 136-140; E. Lovinescu, ≈. *Cu prilejul ≈*, CVC, II, 1908, 8, 306-310; G. Ibrăileanu, *Spre roman*, VR, III, 1908, 8, 262-268; Us., JML, V, 1908, 4-5; I. Duma, *Două romane*, L, VII, 1908, 9-10, 230-232; L. M., *Figuri literare*, III, ≈, S, I, 1908, 6-7, 181-183; Castor și Pollux, E, XV, 1909, 142; N. M. Teohari, ≈ ca novelist și romanțier, CVC, III, 1909, 7-8, 493-502; ***, *Actualitatea în literatură*, GT, LXXIII, 1910, 15, 3; Lovinescu, *Critice*, I, 58-77; III, 43-44; Lovinescu, *Istoria*, IV, 44; Ibrăileanu, *Scriitori și curente*, 115-125; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 174; Murărașu, *Istoria*, 443; Călinescu, *Istoria*, 550; A. G. Stino, *Cu privire la ≈*, OP, XXXIX, 1947, 269, 1-3; Ov. S. Crohmălniceanu, *Târgul vechi moldovenesc în literatura lui ≈*, VR, VIII, 1955, 10, 67-77; Horia Stancu, ≈. *Opere*, XI, GL, V, 1958, 4, 1; 4; Paul Georgescu, GL, VIII, 1961, 13, 2; Micu, *Lit. rom.* XX, 129; 336; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 4; Vianu, *Studii*, 489; Ciopraga, *Sadoveanu*, 90-96; Ciopraga, *Solitari sadovenieni*, ATN, VII, 1970, 10, 2; Rodica Florea, *Romanul sadovenian – social și de moravuri – până la primul război mondial*, RITL, 1970, 4, 523-536; Ciopraga, *Literatura*, 13; Răpeanu, *Vlahuță*, 168-169; Rotaru, *O istorie*, II, 284; Ibrăileanu, *Opere*, I, 247-253; M. Ungheanu,

Sadoveniana. Dostoievskianismul tinereții, LCF, XVIII, 1975, 44, 2; Bogdan-Duică, *Studii*, 339; Manolescu, *Sadoveanu*, 127; 138–143; Marcea, *Sadoveanu*, 139–146; 173–174; Ungheanu, *Lecturi*, 88–94; Ibrăileanu, *Studii literare*, I, 232–240; Vianu, *Scrittori români XX*, 273; Mănuță, *Sadoveanu*, 99–100; Florescu, *Profitabila condiție*, 58–59. □ V. și Șoimii, 1904.

SYLVIA de P., *Istoria unei familii bucureștene. Calypso. Roman de moravuri contemporane din România*, București, Noua Tip. Profesională Dimitrie C. Ionescu, 1907, 96 p. Intenția de a înfățișa o dramă de familie se finalizează într-o serie de platitudini și vulgarități. Subiectul este luat din mediul înaltei societăți bucureștene. La sfârșit, se precizează că ≈ reprezintă un capitol dintr-un roman mai amplu, ce urma să apară într-un alt vol.

YACINT N. Șt. [**N. ȘTEFĂNESCU-IA-CINT**], *Dora*, Ploiești, Institutul de Arte Grafice Progresul, 1907, 156 p. Roman epistolar, cu caracter melodramatic. În urma unor intrigi puse la cale de Lucia, fosta iubită a lui Sorin, căsătoria Dorei cu Sorin se strică. Acuzată că ar fi fost sedusă de alt bărbat, nedreptățită Dora moare, iar părinții nu-i pot supraviețui. Recenzentul V.R. critică aspru „umfletele, declamatoarele, misticele, filozoficele și nefireștile rânduri” ale romanului.

◆ ***, VIN, III, 1907, 190; M. C., VR, II, 1905, 5, 154; M. C. – I. S., *Cărți și reviste române*, RID, V, 1907, t. IV, 11, 167–168.

ZAMFIRESCU Duiliu, *Tănase Scatiu*, București, Alcalay, 1907, 144 p. (B.p.t.). Cu o pref. a autorului. Apărut mai întâi în f.rev. CL, XXIX, 1895, nr. 11–12; XXX, 1896, nr. 1–2. Prefața s-a tipărit mai întâi în CL, XL, 1907, 2, 133–135. Al doilea roman din ciclul Comăneștenilor, continuând acțiunea din *Viața la țară* (1898). Roman social și de moravuri, care surprinde ascensiunea păturii arendașilor recent îmbogățiți, în detrimentul vechii clase boierești, căreia îi uzurpă prerogativele economice, sociale și politice. Dobândind, prin căsătoria cu Tincuța, moșia conului Dinu Murguleț, Tănase Scatiu devine mare proprietar, ajunge deputat și om cu influență în viața politică a județului, găzduiește

miniștri și ține casă deschisă la oraș. El este, în condiții istorice specifice, „un Dinu Păturică adaptat nevoilor de trai” (E. Lovinescu). Caricaturat cu vădită pricepere, protagonistul cumulează, pe plan moral, defecte ce îl privează de orice urmă de omenesc. Ca prototip al parvenitului, însă, el deține toate caracteristicile acestuia, autorul reușind, în pofida viziunii unilaterale, să contureze un personaj viabil, un „grobian erou de sursă balzaciană, gata de mari lovituri, calculat și moic” (Nicolae Manolescu). Finalul romanului, abrupt și insuficient motivat de desfășurarea epică, dar mai ales „fals [...] din punct de vedere al sensului istoric” (G. Călinescu), trădează, o dată în plus, aprehensiunile autorului. Episodul de dragoste dintre Tincuța și Mihai revelează în ~ un fin observator al sufletului feminin, precum și un maestru al aluzivului și al subtilităților psihologice.

▼ București, Alcalay, 1916; București, Cultura Națională, 1923; *Romanul Comăneștenilor. II.* ≈, ed. comentată de Mariana Rarincescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1936; *Romanul Comăneștenilor. II.* ≈, ed. comentată de Mariana Rarincescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1940; *Romanul Comăneștenilor. II.* ≈, ed. comentată de Mariana Rarincescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1943. Reprodus în: *Viața la țară.* ≈, ed. îngr. și pref. de G. C. Nicolescu, București, E.S.P.L.A., 1956; *Viața la țară.* ≈, ed. îngr. de G. C. Nicolescu, București, E.S.P.L.A., 1957; *Scrieri alese*, II, pref. de Mircea Zăciu, București, E.P.L., 1962; *Viața la țară.* ≈, ed. îngr. de G. C. Nicolescu, note de Al. Săndulescu, București, E.T., 1963; *Viața la țară.* ≈, *În război*, pref. de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1965; *Poezii, nuvele, romane*, texte stabilite de G. C. Nicolescu și Al. Săndulescu, pref. de Al. Săndulescu, București, E.T., 1968; *Opere*, II, ed. îngr., pref. note și glosar de Mihai Gafița, București, Minerva, 1970; *Viața la țară.* ≈. *În război*, București, Eminescu, 1970; *Viața la țară.* ≈. București, Minerva 1971; *Viața la țară.* ≈, ed. îngr. de Mihai Gafița, repere istorico-literare alcătuite de Gh. Gheorghiuță, București, Minerva, 1974; *Viața la țară.* ≈.

ed. îngr. de Mihai Gafița, București, Minerva, 1980; *Viața la țară*. ≈, cu o pref. de Paul Cornea, București, Minerva, 1983; *Viața la țară*. ≈, București, Eminescu, 1985; *Viața la țară*. ≈, ed. îngr. de Mihai Gafița, pref. și tabel cronologic de Al. Săndulescu, București, Minerva, 1987.

■ Reprodus în: *Falusi élektépek*, tr. de Jánki Béla, București, Irodalmi Konyvkiadó; *Das Leben auf dem Lande*. ≈, *Im Krieg*, tr. de Thea Constantinidis, București, Literaturverlag, 1967.

◆ Saul, „*Viața la țară*”, ≈ și „*În război*” de -, TR, XX, 1903, 29, 116; 30, 119; Barbu Constantinescu, *Un roman de* ≈, VLA, I, 1907, 13, 102-104; Ioan Duma, TLR, LV, 1907, 43, 173-174; II. Chendi, VLA, I, 1907, 15, 121-122; M. Dragomirescu, CVC, I, 1907, 12, 521-523; **, GT, LXX, 1907, 92, 3; **, VIN, III, 1907, 3, 70; **, BE, VIII, 1907, 17, 14; Luca Rusu, „*Lupta*”, I, 1907, 92, 7-8; G. Bogdan-Duică, *Trei romane de* -, L, VI, 1907, 10, 191-195; Mihail Dragomirescu, CVC, I, 1907, 11, 521-523; St. Antim, NRR, VI, 1909, 8, 121-123; P. Nicanor & Co., *Psihologie de... contramarcă*, VR, IV, 1909, 8, 288-296; M. Răsmiriță, ~ *ca prozator*, CVC, IV, 1910, 8, 465-472; 9, 528-534; 10, 621-628; E. Lovinescu, ~, *romancier*, CL, XLV, 1911, 11, 1275-1290; E. Lovinescu, *Critice*, IV, 67-70; V, 19-35; Lovinescu, *Portrete*, 47-49; Chendi, *Impresii*, 193-198; George Dumitrescu, -, RTV, I, 1925, 3, 56-59; Tudor Teodorescu-Braniște, *Un tip actual: Tănase Scatiu*, ALA, VII, 1926, 287, 5; Lovinescu, *Critice*, VI, 135-137; Petrașcu, *Zamfirescu*, 119-126; Virgil Hărdău, ≈ și *viața socială*, „*Vlăstarul*”, VI, 1929-1930, 1-2, 11-12; Haneș, *Ist. lit.*, 261-262; Ovid Densusianu, *Evoluția*, II, 327, 328; Toma Vlădescu, ~, *romancier*, G, XII, 1932, 5-6, 193-198; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, 335; Ion Zamfirescu, *Reeditarea lui* -, ADV, L, 1936, 16053, 1-2; Ovidiu Papadima, ~: *Viața la țară*. ≈, G, XV, 1936, 7, 373-374; Paul I. Papadopol, U, LIV, 1937, 266, 4; Constantin Fântâneru, ~: *Romanul Comăneștenilor*, UVR, XLVII, 1938, 30, 2; Munteanu, *Panorama*, 111-112; Predescu, *Zamfirescu*, 93-95; Călinescu, *Istoria*, 674; 677; 686-687; Loghin, *Istoria*, 345-347; Vianu, *Arta*, 188; Mihăescu, *Sinteze*, 178-183; Predescu, *Enciclopedia*, 831; I. E. Torouțiu, *Însemnări documentare*, CL, LXX, 1944, 2, 234-235; *Zamfirescu-Maioreescu*, 183; Murărașu, *Istoria*, 309; Constantinescu, *Eseuri*, 191-204; N. N. Len-

gucianu, -, ADV, LXI, 1947, 16884, 2; Georgeta Horodincă, ~ și *contribuția lui la dezvoltarea romanului nostru realist*, VR, VIII, 1955, 11, 212-215; 218-219; Mircea Tomuș, ST, VII, 1956, 8, 98; Horodincă, *Zamfirescu*, 68-78; Teodorescu-Braniște, *Oameni*, 321-325; M. Ungheanu, *Actualitatea precursorilor*, LCF, IX, 1966, 6, 7; Zăciu, *Masca*, 98-100; Mihai Gafița, *Date noi în legătură cu geneza lui* ≈, LL, XVIII, 1968, 75-84; M. Ungheanu, *Aspirații și controverse vechi*, CNT, 1969, 50, 3; Gafița, *Zamfirescu*, 463; 469; 480; 484-485; 487-493; 495-496; 498; 501; 503-504; 506; 510-514; 524; Săndulescu, *Zamfirescu*, 67; 87-89; Constantinescu, *Scrieri*, V, 241-251; Rotaru, *O istorie*, I, 611, 613-614; 616; 618; Al. Săndulescu, -, CNT, 1972, 24, 3; M. Nițescu, ~, *bovarism și autenticitate*, VR, XXV, 1972, 6, 52-59; Constantin Toiu, *Adversități care se contaminează*, RL, VI, 1973, 15, 7; Mihai Gafița, în vol. ~, *Viața la țară, antologie*, București, Albatros, 1973, 61-64; Constantinescu, *Caleidoscop*, 210-222; Gafița, *Fața*, 436; 446; 448; 451-453; Manolescu, *Sadoveanu*, 123-125; Cristea, *Alianțe*, 337-389; Cristea, *Arcadia*, 56-64; Toiu, *Alte pretexte*, 66-68; Densusianu, *Opere*, III, 610-617; Victor Atanasie, ~, *romancier*, CL, 1987, 5, 7; Al. Săndulescu, ~ și *uniunea națională*, RL, XI, 1978, 48, 19; Iliescu, *Proza*, 174-175; *Scritori români*; Adam, *Zamfirescu*, 13; 31; 39-40; 92; 104-118; 123; *Dicționarul*; Ibrăileanu, *Opere*, IX, 255; Manolescu, *Arca*, I, 121-125; 127; 129; 136-137; Nicolescu, *Zamfirescu*, 75; 77; 195; 221; 242-246; 248; 251; 254; 261; 264-269; Piru, *Istoria*, 173-174; Vianu, *Arta*, 165; **, *De la N. Filimon*, 16-38; Teposu, *Viața*, 35-44; Cazimir, *Nu numai*, 238, 240; *Poetica romanului românesc*, 36-37; Simion Mioc, ~ și *romanul european. I. Orizontul teoretic*, AUT, s. științe filologice, XXII, 1989, 37-49; Săndulescu, *Pe urmele*, 64-155; Constantin Voiculescu, *Psihologia personajului colectiv la* -, LLE, XVIII, 1989, 2, 28-30. □ V. și *În fața vieții*, 1884.

1908

ALEXANDRESCU Puiu, *Cavalerii crimei*, București, [1908?], 16 p. (1 fasc.) Roman polițist, scris la persoana întâi de către „fostul șef al Siguranței din capitală” (nu se cunosc alte fasc. tipărite).

APOSTOLIU C., „*Domnul*” Traian, București, Editura Librăriei Leon Alcalay, 1908,

132 p. (B.p.t., 345). Apărut mai întâi în f.z. ADV, 1904, nr. 5530, – XVIII, 1905, nr. 5554. Roman de moravuri, cu boieri scăpătați și intelectuali de provincie. Personajul principal e un arivist ilustrând tema vechilului care se îmbogățește pe seama stăpânului, pentru a deveni mai apoi arogant.

BACALOGLU Elena, *Două forțe*, II, v. *În lupiă*, I, 1906.

○ **CARACOSTEA D.**, *Alături de menire*, fragment de roman, VIN, IV, 1908, 15, 290–301. Secvențe dintr-un roman social.

CONSTANTINESCU-PION I., *Pierdut!*... *Roman original*, București, Tip. J. Binder, 1908, 64 p. Cu o pref. a autorului. Roman de moravuri, scris „în clasa a VII-a de liceu”.

○ **CORNEA Neli**, *Printre flori*, fragment din romanul *În jug*, FAR, I, 1908, 11–12, 7–10. Secvență dintr-un roman de dragoste.

DAUȘ Ludovic, *Iluzii*, București, Minerva, 1908, 286 p. Roman de moravuri din viața clasei de mijloc. „De la titlu: ≈, până la descrierea vieții celor cari petrec și până la morala ieftină și banală ce se degajează din așa-zisul roman, totul e, cu oarecare îndemănare, alăturat în vederea unui anumit public. De aceea, nu trebuie să căutăm aici nici tipuri, nici stil și nici una din calitățile ce obișnuiește le căutăm în operele de artă” (Izabela Sadoveanu).

◆ **Narcis**, *Din domeniul literaturii noastre*, E, XIV, 1908, 172, 1–2; **, TR, XII, 1908, 155, 8; **, *Noutăți literare apărute în Editura Institutului de Arte Grafice și Editură Minerva*, GT, LXXI, 1908, 169, 6; Adda, TR, XII, 1908, 175, 6; **, UR, XVIII, 1908, 33, 283; E. C., CL, XLII, 1908, 8, 185; I.S., VR, III, 1908, 10, 298–299; A Naum, *Raport prezentat Academiei Române în sesiunea generală din 1909*, AAR, s. II, t. XXXI, 1908–1909, partea administrativă și dezbaterile, 243–248; Predescu, *Enciclopedia*, 257.

○ **DRĂGĂNESCU Cornelia**, *Victimele soartei*, apărut în f.rev. DMA, IV, 1908, nr. 12–19. Roman de dragoste moralizator. Intrișta rudimentară și psihologia simplistă sunt marcate de melodramatic. Stilul e greoi și stângaci.

DUMBRAVĂ Bucura, *Haiducul*, București, Editura Librăriei Școlilor C. Șteflea, 1908, 456 p. Reluat fragmentar: ≈, T, LII, 1921, 5, 340–344. Apărut mai întâi în lb germană, în f.z. „Vorwärts”, 1907, fiind editat, în aceeași limbă, în 1908 și în 1912. Tradus în limba română de Teodor Nica. A fost conceput ca un prim roman dintr-un ciclu, intitulat *Sfârșimătorii de valuri*, din care a mai rămas în manuscris romanul *Pandurul* (1912; vol. următor, *Sarea Nordului*, s-a pierdut în timpul primului război mondial). Roman istoric, narând evenimente de la începutul secolului al XIX-lea, în Țara Românească, pe timpul lui Vodă Caragea. Eroul principal este lăncu Jianu. Episodic, dar bine conturat, apare Tudor Vladimirescu. Cu un îndemn la luptă pentru eliberare națională și dreptate socială, răzbate ecoul răscoalei lui Horia. Scriere romantică, îmbinând adevărul cu legenda, realitatea cu ficțiunea, aventura cu substratul social, scrierea este o evocare excesivă, plină de culoare, a epocii fanariote. La apariție, critica a remarcat, printre alte calități, documentația bogată.

▼ Cu o pref. a autoarei, București, Editura Librăriei Școlilor C. Sfetea, 1911; București, C. Sfetea, 1914; București, C. Sfetea, 1919; București, Cartea Românească, 1922; București, Cartea Românească, 1925; București, Cartea Românească, 1930; București, Cartea Românească, 1942; București, Cartea Românească, 1943; București, Cartea Românească, 1947; Madrid, Editura Carpați, 1956.

■ *Der Haiduck*, Regensburg, W. Wunderling's Hofbuchhandlung, 1908; *Der Haiduck*, Regensburg, W. Wunderling's Hofbuchhandlung, 1912.

◆ Gh. Dumbravă, *Un roman haiducesc (Der Haiduk)*, VLTA, I, 1907, 48, 381–382; **, *Note și informații*, VLTA, I, 1907, 48, 388; 49, 395–396; Ilie Marin, TR, XII, 1908, 8, 1–2; Caion, ROML, t. VII, 1908, 4, 64–66; **, UR, VIII, 1908, 18, 161; Mihail Dragomirescu, CVC, II, 1908, 12, 497–499; I. Scurtu, *Un roman haiducesc*, S, VII, 1908, 30, 699–704; **, VIN, IV, 1908, 6, 123; C. S. Făgețel, R, III, 1908, 21, 334–336; Const. Graur, INDR, I, 1908, 8, 361–372; I. S., VR, III, 1908, 10, 297–298; Il Chendi, L, X,

1911, 9, 214–215; C. S. Făgetel, TR, X, 1911, 91, 2; Chendi, *Schițe*, 42–44; Emanoil Bucuța, ~, ROLR, II, 1933, 77–78, 1–2; Predescu, *Enciclopedia*, 294; Loghin, *Istoria*, 409; **, CAMC, XI, 1945, 7–8, 603; Chendi, *Pagini*, 429–431; Ciopraga, *Literatura*, 591; Petrescu, *Evocări*, 219–220; Dumitru Micu, ~, TR, XXIII, 199, 27, 5. □ Pr. T. Chiricuță, *În memoriam*, RMD, V, 1926, 1, 36–37; Vc., *A murit* ~, DMN, XXII, 1926, 6896, 3; Veturia-Mileva Marcovici, ~, AU, VI, 1926, 1275, 1–2; Barbu Lăzăreanu, *Cu privire la ~. De la romanul răzvrătirii la paginile frăției omenestii*, ADV, XXXIX, 1926, 12930, 1; I. Mandiuc, ~, GLB, IX, 1926, 2034, 2; **, ~, TN, VII, 1926, 198; A. I., ~, RVS, I, 1926, 1, 4; N. Pora, ~, DMN, XXIII, 1927, 5752 (de fapt, 7552), 3; Claudia Millian, ~, DMN, XXVIII, 1932, 9040, 3.

○ **FALTIMA** [Mihail ALEXANDRESCU], *Mărturisirile maicei Evghenia*, apărut în f.rev. DMA, 1908, nr. 21–27 (neterminat). Roman de dragoste, cu elemente macabre.

HODOȘ Constanța, *Martirii*, București, Minerva, 1908, 244 p. Fragmente: *Pământ și apă*, S, I, 1902, 29, 41–44; *Pământ și apă*, TR, XIX, 1902, 77, 72–73; *Pământ și apă*, RVN, I, 1905, 42–536; ≈, LB, IV, 1905, 32, 2; 33, 2; *Seceta*, „Almanahul «Universul»”, IX, 1907, 49–57; *Dezlănțuirea furtunii*, FI, III, 1908, 8, 34; *Dezlănțuirea furtunii*, VLTA, III, 1908, 5, 2. Roman istoric. Acțiunea se petrece în Transilvania, începând cu 1824, încheindu-se o dată cu proclamarea dualismului austro-ungar (1867). Eroul principal, Stroe, fiul unui țaran român din Maramureș, este izgonit de foame spre câmpia Aradului. Rămas orfan de tată, el reușește să urmeze cursurile gimnaziului, unde suferă un șir în-treg de umilințe datorate condiției sale etnice. Trezit la conștiința națională, participă la Revoluția din 1848–1849, alături de un fost coleg de școală. După revoluție, ocupă diferite funcții în stat, intrând prin căsătorie într-o familie maghiarizată de origine poloneză, unde este expus unor puternice presiuni deznaționalizatoare. Alipirea forțată a Transilvaniei la Ungaria îl obligă să treacă munții în România. N. Iorga a elogiat cartea pentru mesajul său național, iar Mihail Dragomirescu pentru sinceritatea sentimentelor.

G. Călinescu, în schimb, a calificat-o drept „un roman șters”.

▼ București, ≈, 1915; cu o pref. de Ion Gorun, București, Tip. I. Copuzeanu, 1928.

◆ N. Iorga, NR, III, 1908, 18, 273–274; II. Chendi, VLTA, III, 1908, 8, 5; Aldea, JML, V, 1908, 3, 63–64; G. C. Ionescu, R, III, 1908, 7–9, 153–154; G. C. Ionescu, E, XIV, 1908, 92, 1–2; D. Tomescu, RV, VI, 1908, 7–8, 210–214; I. S., VR, III, 1908, 8, 329–330; I. Duma, L, VII, 1908, 9–10, 230–232; M. D., CVC, II, 1908, 291; I. Nistor, *Raport* [asupra romanului intrat în concurs pentru premiul Năsturel din 1916], AAR, s. II, t. XXXVIII, 1915–1916, partea administrativă și dezbaterile, 313; **, ~, RVS, I, 1927, 10–11, 145–146; Const. Șăineanu, ADV, XLI, 1928, 13650, 1–2; Siliște, CMP, II, 1928, 7, 4; Cora Valescu, VLR, XXI, 1928, 6187, 3; Șăineanu, *Noi recenzii*, 135–136; Aida Vrioni, ~, RVSVIII, 1934, 3–4, 17–18; Dimitrie Ciurezu, ~, SLT, I, 1934, 7–12, 35–37; Margareta Budălănescu, ~, SLT, I, 1934, 7–12, 26, 27–34; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 99; M. Pușcariu, ~ 1860–1934, „Dacoromania”, VIII, 1934–1935, 507; Traian Mager, *Romanul ≈ de ~*, „Hotarul”, Arad, 1937, 12; 1938, 1–2; Predescu, *Enciclopedia*, 397; Călinescu, *Istoria*, 525; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 3, 531–560; Micu, *Lit. rom. XX*, 92; Micu, *Început*, 66–67; Ornea, *Sămănătorismul*, 54, 58–59, 116.

IONESCU Sterian H., *Marieta*, Galați, Tip. Nouă T. Dimitriade, 1908, 118 p. Roman de dragoste, cu elemente melodramatice. Protagonistul, tânărul poet Valeriu G., din Galați – unde se petrece acțiunea –, este rugat de Radu V., funcționar, să compună o poezie cu ocazia onomasticii Marietei, soția sa, tot mai distantă în timpul din urmă. Femeia se îndrăgostește însă de Valeriu, de unde o sumă de evenimente dramatice, culminând cu tentativa de sinucidere a acesteia.

LECCA Irina G., *Dreptul vieții*, București, Tip. Universala Iancu Ionescu, 1908, 212 p. Roman de dragoste, scris sub formă de jurnal. Derulată în mediul boieresc, narațiunea constituie o pledoarie pentru viața de familie. La apariție a fost elogiată după criteriile etice; astăzi subiectul pare banal, de un sentimentalism dulceag.

◆ N. Iorga, NLR, I, 1909, 2, 106–107; ***, TLR, LVIII, 1910, 6, 25; ***, VR, XX, 1910, 13, 109; Predescu, *Enciclopedia*, 481.

○ **POISSON DU SÉRAIL**, *Sake haiducul sau asasinarea unui om politic care trăiește. Mare roman popular de senzație*, apărut în f.z. E, XIV, 1908, nr. 126–135. Roman de aventuri. În pofida modului în care e semnat, romanul a fost scris de un autor român. Nu e exclusă eventualitatea unui truc redacțional.

RĂDULESCU-NIGER N. G., *Magistrații noștri*, București, Editura Biroului Universal Ath. I. Nițeanu, 1908, 548 p. Cu o prefață a editorului. Roman de moravuri bucureștene, cu scene și întâmplări din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Parțial, intriga se derulează în străinătate și la o moșie din țară. „Este un roman în care descoperim o oarecare ingeniozitate de combinație și oarecări încercări de analiză psihologică, dar fără putere de caracterizare. Într-însul autorul caută să arate că magistrații noștri sunt mult mai mult oameni decât magistrați. Deși fără valoare literară, el cuprinde un sămbure artistic, din care un scriitor cu o imaginație mai energică și mai adâncă ar fi putut scoate efecte de mare putere” (M. Dragomirescu).

◆ Mihail Dragomirescu, CVC, III, 1909, 1, 72; Predescu, *Enciclopedia*, 712.

○ **SLAVICI Ioan**, *Din două lumi*, foileton, v. *Din două lumi*, 1920.

SPERANTIA Th. D., *Fete de azi*, I–II, București, Editura Librăriei Sococ & Comp., 1908, 514 p. (paginat continuativ). Roman de moravuri, urmărind destinul unor fete plecate de la țară și stabilite în București. Educația deficitară și mirajul traiului costisitor le duc pe căi greșite. Personajele sunt concepute simplist, iar situațiile – stângace și vulgare. Mihail Dragomirescu releva și alte carențe ale scrierii: „prolixitatea, lipsa de compoziție, lipsa de unitate”.

▼ București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1923.

◆ ***, VIN, IV, 1908, 18, 367; [Mihail Dragomirescu], CVC, III, 1909, 410–411; Predescu, *Enciclopedia*, 798; *Dicționarul*.

THEODORIAN Caton, *Sângele Solovenilor*, București, Minerva, 1908, 248 p. Fragmente: ≈, S, VII, 1908, 14, 274–277; 15, 293–298; ≈, L, VII, 1908, 8, 175–178; 9–10, 218–221; ≈, LAR, XII, 1908, 4–5–6, 258–263. Roman social și de moravuri. G. Călinescu îl consideră „un mic cuasi-roman cu subiect sadovenist (boier cu fiu legitim și fiu tănuț) în acea varietate a naturalismului român ce se ocupă cu problema eredității”. Același critic opinează că ≈ „nu poate să mai intereseze decât pe istoricul literar”. E. Lovinescu remarca „o încercare de studiu psihologic”, deși meritul romanului constă în „caracterul de patriarhalitate al mediului unei curți boierești muntene, cu dramele, dar și cu seninătățile ei; lipsit de anumite calități – vigoarea și culoarea descriptivă –, ≈ dovedește, totuși, „o probitate artistică și un punct de plecare al evoluției de la sămănătorismul liric spre epica aristocrației rurale”. Subliniind observația etico-socială, Const. Ciopraga este de părere că, „pentru a crea caractere profunde, Caton Theodorian nu dispune de imaginație psihologică”.

◆ V.E., L, VII, 1908, 14, 344; A.D.X., A, XIX, 1908, 5, 237; I.S., VR, III, 1908, 9, 490–491; Gr. Procopiu, VN, XXV, 1908, 6897, 2–3; M.G.H., RID, VI, 1908, t. II, 5–6, 142–147; Caion, ROML, VI, 1908, 15–20, 201; ***, FAR, I, 1908, 27, 3; ***, *Noutăți literare apărute în Editura Institutului de Arte Grafice și Editura „Minerva”*, GT, LXXI, 1908, 169, 6; Alda, TR, XII, 1908, 184, 6; Caion, *Note critice. I. Proză și prozatori*, ROML, VII, 25–26, 4; Euphonion, *Însemnări critice*, E, XV, 1909, 183; Lovinescu, *Istoria*, 172–173; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 183; Lovinescu, *Istoria*, 231–232; Th. D. Loghin, ~, IIS, IV, 1939, 6, 569–575; *Murârașu*, *Istoria*, 376; Predescu, *Enciclopedia*, 847; Călinescu, *Istoria*, 639; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 4, 739–762; Ciopraga, *Literatura*, 639–640; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 217–218; Stelian Cincă, *Caton Theodorian. Omul și opera*, Craiova, Scrisul Românesc, 1979, 126–134.

○ **VODENA Daniela** [Victor EFTIMIU], *Hanul de la Stani*, apărut în f.rev. „Țara noastră”, II, 1908, nr. 18–32. Mic roman din viața românilor macedoneni.

◆ Mircea Popa, *Analyse quantitative du roman publié dans la presse de Transylvanie de 1838 à 1918*, „Syntesis”, VI, 1979, 201.

ZAMFIRESCU Duiliu, *Îndreptări*, București, Alcalay, 1908, 168 p. Apărut mai întâi în f.rev. LAR, V, 1901, nr. 11–12; VI, 1902, nr. 1–6. Al patrulea roman din ciclul Comăneștenilor, după *Viața la țară* (1898), *Tânase Scatiu* (1907) și *În război* (1902). Dezvoltă ideea unirii Transilvaniei cu țara, vizând totodată o serie de „îndreptări” în moravurile publice și private ale societății românești. Artificial încă din punctul de pornire, prin puțina motivație psihologică și nerespectarea coerenței interioare a personajelor, romanul transformă un simplu incident mai curând neverosimil (hotărârea arbitrară a Anei Villara de a-l căsători pe Alexandru Comăneșteanu cu Porția, o româncă transilvăneană) într-un eveniment cu valoare dublu simbolică. Pe de o parte, faptul că „urmașul Comăneștenilor, al boierimii din Țara liberă”, se căsătorește cu fata unui preot ardelean” vrea să semnifice că „românia degenerată de dinoceae nu se va regenera decât înprospătându-se cu sânge curat transilvan” (G. Călinescu). Pe de altă parte, datorită aceluiași forțat concurs de împrejurări, Alexandru Comăneșteanu își începe educația de luptător naționalist la Roma, în forul lui Traian, pentru a și-o continua în Ardeal, totul pe fondul unui demers didactic-moralizator, susținut în interminabile discursuri. Epicul sumar, linearitatea psihologilor, teoretizările abundente nu fac decât să agraveze tendințiozitatea scrierii. „În ≈, singurul lucru notabil este romanul apropierea sufletului dintre Mia și Alexandru, în călătoria la Roma, tot restul fiind diluat sau exterior” (N. Manolescu).

▼ București, Alcalay, 1916; București, Alcalay, 1936; *Romanul Comăneștenilor*, IV, ≈, ed. comentată de Mariana Rarinescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1938; *Romanul Comăneștenilor*, IV, ≈, ed. comentată de Mariana Rarinescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1942. Reprodus în: *Opere*, II, ed. îngr., pref., note și glosar de Mihai Gafița, București, Minerva, 1970; *În război*. ≈. *Anna*, Bucu-

rești, Minerva, 1971; ≈. *Anna*, ed. îngr. și note de Mihai Gafița, București, Minerva, 1977.

◆ ≈. *O scrisoare*, NRR, III, 1901, 32, 347–350; II. Chendi, *O scrisoare română. D-na Constanța Hodoș*, VN, XXII, 1905, 5968, 1; ≈. TLR, LVII, 1909, 26, 109; Mihail Dragomirescu, CVC, III, 1909, 302–306; D. V. Tani, „Dunărea de jos”, I, 1909, 8, 27–28; I. S., VR, IV, 1909, 3, 426–427; Soveja, *Mai departe de Bizanț*, CL, XLIII, 1909, 5, 556–562; D. Tomescu, ≈, R, IV, 1909, 10, 444–447; Al. Ciura, RPL, II, 1909, 5, 155–156; M. Răsmiriță, ~ *ca prozator*, CVC, IV, 1910, 8, 465–472; 9, 528–534; 10, 621–628; Șt. P., CNS, I, 1911, 24, 380–381; E. Lovinescu, ~, *romancier*, CL, XLV, 1911, 11, 1275–1290; Lovinescu, *Critice*, IV, 55–99; Lovinescu, *Portrete*, 51–56; Petrașcu, *Zamfirescu*, 174; Haneș, *Ist. lit.*, 262; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 36; Paul I. Papadopol, *Încă două romane ale lui ≈ și „Anna”*, U, LV, 1938, 206, 4; Constantin Fântăneru, ~, *Romanul Comăneștenilor*, UVR, XLVII, 1938, 30, 2; Munteanu, *Panorama*, 113; Predescu, *Zamfirescu*, 100–102; 106; I. E. Torouțiu, ~ – *omul și românul*, CL, LXXII, 1939, 2, 200–220; Murărașu, *Istoria*, 310; Călinescu, *Istoria*, 475–478; 674; Loghin, *Istoria*, 345; Mihăescu, *Sinteze*, 178–183; Breazu, *Literatura*, 252–319; Georgeta Horodincă, ~ și contribuția lui la dezvoltarea romanului nostru realist, VR, VIII, 1955, 11, 214–215; Horodincă, *Zamfirescu*, 79–80; Zăciu, *Masca*, 98; Gafița, *Zamfirescu*, 463; 480; 486; 491; 502–503; 513; 526–527; 530–537; Petrescu, *Realitate*, 35; Săndulescu, *Zamfirescu*, 91; 96; Breazu, *Studii*, I, 283–338; Nicolescu, *Structură*, 220; 333; Constantinescu, *Scrieri*, V, 241–251; Rotaru, *O istorie*, I, 613; 616; M. Nițescu, ~, *bovarism și autenticitate*, VR, XXV, 1972, 6, 52–59; Mihai Gafița, în vol. ~, *Viața la țară*, Antologie, București, Albatros, 1973, 64–65; Ciopraga, *Personalitatea*, 65; *Ist. lit.*, III, 688–689; Gafița, *Fața*, 448; 454–455; Cristea, *Alianțe*, 337–389; Cristea, *Arcadia*, 65–72; Radian, *Corelații*, 182–186; Victor Atanasiu, ~, *romancier*, CL, 1978, 5, 7; Nicolae Manolescu, *În absența stăpânilor*, ST, XXX, 1979, 4, 16; Adam Zamfirescu, 13; 37; 80; 82–83; 123–126; Păcurariu, *Clasicism*, 282; *Dicționarul*; Ibrăileanu, *Opere*, IX, 555; Manolescu, *Arca*, I, 120–131; Nicolescu, *Zamfirescu*, 28; 248; 254; 262–271; 286. Nae Antonescu, *Idealul unității naționale în literatura română*, ST, XXXIV, 12, 7–9; Păcurariu, *Scriitori*, 73–75; *Poetica romanului românesc*, 45–46; Săndulescu, *Pe urmele*, 158–159. □ V. și *În fața vieții*, 1884.

1909

ALEXANDRESCU Mihail, *Un suflet sfârâmat*, Câmpina, Editura Librăriei I. Crăciun, 1909, 96 p. (Biblioteca noastră). Cu o pref. de G. Apostolescu. Roman melodramatic.

CALIGA George, *Misterul morței Jeanei Cristescu*, București, Minerva, 1909, 80 p. Cu o pref. a autorului. Mic roman polițist, având ca punct de plecare o întâmplare reală, relatată vioi, în tonul unei redactări jurnalistice. Protagonista este o tânără fată, care se sinucide la 17 ani, pentru a se salva de o viață dezonorantă.

O CORVINĂȘ I., *Judecata lui Moș Preda*, RI, LXXXIX, 1909, 85, 77; *Pleacă-te rob...*, RI, LXXXIX, 1909, 89, 117–120, fragmente din romanul *Răsculații*. Secvențe dintr-un roman social, prezentând antecedentele răscoalei din 1907.

◆ **Mircea Popa**, *Romanele răscoalei*, ST, XXXVIII, 1987, 3, 15.

O DONY M. Al., *Crimele lui Abdul Hamid sau O româncă în harem. Mare roman de aventuri din viața reală*, apărut în f.z. DMN, VI, 1909, nr. 1922–2015. Roman senzațional, cu toate atributele genului. Acțiunea începe în România, continuă în unele dintre țările Orientului, apoi în Africa și America.

O FRUNZĂ G. [C. MILLE], *Crimele Bucureștilor. Mare roman popular de senzație*, apărut în f.z. DMN, VI, 1909, nr. 2033–2100 (neterminat). Narațiune senzațională bazată pe un fapt real. Accidentul lui Bliriot de la hipodromul Băneasa, petrecut cu câteva zile înainte de începerea publicării romanului. Faptul e interpretat ca un atentat pus la cale de către unul din concurenții la mitingurile aviatice. Epic facil, dominat de clișeele genului (crime, răpiri, escrocherii etc.).

O FRUNZĂ G. [C. MILLE], *Cuza-Vodă. Mare roman popular*, apărut în f.z. DMN, VI, 1909, nr. 1875–1944. Scurt roman istoric, animat de sentimente patriotice și de idealuri de echitate socială. Pasajele discursive alter-

nează cu pagini tenebroase, tipice epicului senzațional.

O FRUNZĂ G. [C. MILLE], *Drama din stația Mogoșoaia. Crimă ori sinucidere? Mare roman de senzație*, apărut în f.z. DMN, VI, 1909, nr. 1827–1883. Narațiune senzațională bazată pe un fapt real.

O FULGER C. [Vasile POP], *Grozăviile poliției noastre sau România în fața unui război din cauza unor documente furate. Roman senzațional*, apărut în f.z. MIN, I, 1909, nr. 350 – II, 1910, nr. 436. Roman polițist, cu crime, șantaj, urmărire, curse, evadări etc., și un detectiv amator, mai dibaci decât agenții și polițiștii de profesie. Intrigă stufoasă, abuz de dialog.

O GAȘPAR Mihail, *Blăstăm de mamă*, foileton, v. *Blăstăm de mamă*, 1916.

O GAȘPAR Mihail, *Altare dărâmate*, apărut în f.z., DRP, IX, 1909, nr. 131–141; X, 1910, nr. 1–30. Roman de dragoste, cu coloratură patriotică și elemente poporaniste. Eroul, preot cu înalte studii în străinătate, se stabilește într-un sat bănățean pentru a fi de folos poporului. Dragostea dintre tânărul prelat și fiica boierului din localitate nu se poate împlini din cauza prejudecăților sociale. Final romantic (fata moare în ziua nunții), dar optimist (eroul găsește resurse pentru a supraviețui). Oarecare interes prezintă imaginea vieții social-politice a românilor din Banat de la începutul secolului. Deranjează însă didacticismul și discursivitatea, mai ales în zugrăvirea intelectualității menite să conducă masele țărănești. Stil greoi, cu multe expresii regionale, termeni improprii, forme artificiale și neromânești.

◆ **Aurel Cosma-junior**, *Bănățeni de altadată*, I, Timișoara, Tip. Unirea Română, 1933, 89; **Lucian Costin**, *Scritorul bănățean Mihail Gașpar*, Craiova, Tip. Speranța, [1933], 19; **Gh. Cardaș**, *Poezii și prozatorii Ardealului până la Unire, 1800–1912*, București, Editura Librăriei Universala Alcalay, 1936, 527; **Predescu**, *Enciclopedia*, 342; **Suciu**, *Literatura*, 242; **George C. Bogdan**, –, O, IX, 1972, 30, 4; **T. L. Birăescu**, *Un scriitor bănățean*, –, O, XI, 1974, 48, 7; **Popa**, *Tectonica*, 213.

○ **GAȘPAR Mihail**, *Din vremuri de mărire*, foileton, v. *Din vremuri de mărire*, 1910.

○ **GAȘPAR Mihail**, *Fata lui Oană Pântece*, foileton, v. *Fata vornicului Oană*, 1929.

GAȘPAR Mihail, *Israel. Roman de la sate*, [Lugoj?], 1909. Roman cu tentă sămănătoristă și religioasă.

◆ Ion Breazu, ~, „Dacoromania”, VI, 1930, 651; Gh. Cardaș, *Poezii și prozatorii Ardealului până la Unire, 1800–1918*, București, Editura Bibliotecii Alcalay, 1936, 527; Predescu, *Enciclopedia*, 342.

○ **LECCA Haralamb G.**, *În Alpi*, fragment din romanul *Vâltoare*, NRR, 1909, 8, 120–122. Probabil un roman de dragoste. În textul tipărit, un tânăr încearcă să-și vindece, în Elveția, rănilor unei iubiri.

◆ G. Călinescu, ~, *Ce-am lucrat eu*, VR, XXV, 1933, 11, 43–44; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 3, 537–538.

○ **LECCA Irina G.**, *Fetele lui conu Arghire*, foileton, v. *Pe urma dragostei*, 1910.

○ *Mortul viu. Scara revelatoare. Diamantele papei*, primul capitol din *Manolescu înviat. Mare roman de reportaj*, DMN, VI, 1909, 1848, 2. Se anunță urmarea în ADV. Tematic, fragmentul se înrudește cu romanele *Aventurile prințului Lahovary* de G. Manolescu, apărut în f.z. ADV, în 1904, și *Regele pungașilor*; din 1906, în fasc., nesemnat. Narațiune de tip polițist.

POPESCU N. D., *Isprăvile tâlhărești ale lui Nicolae Grozea, Dumitru Lungu și Ioniță Tunsul. Nuvelă originală*, București, Tip. Concurența, 1909, 130 p. Deși subintitulat nuvelă, ≈ e unul dintre cunoscutele romane haiducești ale lui ~.

POPESCU N. D., *Tineretea lui Iancu Jianu, vestit căpitan de haiduci*, București, Tip. Concurența, 1909, 164 p. Episod haiducesc din „romanul biografic” al lui Iancu Jianu.

○ **SADOVEANU Mihail**, *Apa morților*, foileton, v. *Apa morților*, 1911.

○ **VERNEINE**, *Doctorul Vlad. Roman original*, apărut în f.rev. BMR, II, 1909, nr. 1–8. Roman de dragoste, urmărind un caz de gelozie Acțiunea, petrecută la București și într-un conac de țară, se bazează pe o intrigă banală. Abuz de elemente melodramatice, stângăcii stilistice.

○ **ZAMFIRESCU Al.**, *Din lumea gândurilor*, fragment de roman, VIN, V, 1909, 5, 86–88. Proză de meditație și introspecție.

1910

○ **AGÂRBICEANU Ion**, *Popa Nan*, foileton, v. *Popa Nan*, 1920.

○ **ALECSANDRESCU Vasile**, *Viclenie socială*, foileton, v. *Viclenie socială*, 1912.

FULGER Constantin [Vasile POP], *Cuza Vodă. Roman popular*, București, Tip. Gutenberg, [1910?], 576 p. (9 fasc.). Textul a fost reeditat cu modificări, în 1928. Roman istoric cu elemente romantice și senzaționale.

▼ București, Tip. Gutenberg, 1922; București, Cugetarea, 1925; București, Adevărul, 1928.

◆ Aladin, DMN, XXIV, 1928, 7843, 3.

○ **FULGER Const. [Vasile POP]**, *Un tron pentru iubire. Mare roman de actualitate senzațională*, apărut în f.z. MIN, II, 1910, nr. 660–726. A fost scris cu prilejul evenimentelor din Portugalia, petrecute chiar în anul respectiv. Roman melodramatic cu episoade caracteristice și literaturii de senzație (comploturi, deghizări, atentate, urmăriti). Stil neîngrijit.

GAȘPAR Mihail, *Din vremuri de mărire. Roman istoric*, I, Vălenii de Munte, Editura și Tip. Neamul Românesc, 1910, 88 p. Apărut mai întâi în f.rev. NLR, I, 1909, nr. 7–12 (parțial). Reluat în f.z. DRP, XIII, 1913, nr. 40–142; XIV, 1914, nr. 32–55, 127–148. Fragment: *Pribegia călugărului Ierotei*, DRP, V, 1905, 34, 1–2. Roman istoric inspirat din epoca domniei lui Ștefan cel Mare.

Personajul principal este vornicul Călin Boureanu, silit de împrejurări să ia de două ori calea pribegiei. Scriitorul are astfel ocazia de a evoca, în spirit romantic, tipuri, situații, scene din Moldova secolului al XV-lea. Nu dispune însă și de însușirile stilistice necesare. Limbajul este plat, artificial, împeștriat cu cuvinte bănățene (într-o scriere despre Moldova) și cu neologisme care n-au intrat în limba literară.

▼ Ed. îngr., st., intr., tabel cronologic și biografie de George C. Bogdan și Doina Bogdan-Dascălu, Timișoara, Facla, 1982.

◆ Ion Breazu, -, „Dacoromania”, VI, 1930, 650; Aurel Cosma-junior, *Bănățeni de altădată*, I, Timișoara, Tip. Unirea Română, 1933, 89; Lucian Costin, *Scriitorul bănățean Mihail Gașpar*, Craiova, Tip Sperața, [1933], 19; Gh. Cardaș, *Poezii și prozatorii Ardealului până la Unire, 1800–1918*, București, Editura Librăriei Alcalay, 1936, 527; I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, VIII, București, Bucovina, 1939, 238–241; Predescu, *Enciclopedia*, 342; Suciu, *Literatura*, 242; Popa, *Tectonica*, 213; RL, XVI, 1983, 1, 2; D. M., CRC, XVIII, 46, 5.

○ GAȘPAR Mihail, *Fata lui Oană Pântece*, foileton, v. *Fata Vornicului Oană*, 1929.

IONESCU-QUINTUS, *Căsnicii. Roman dialogat*, București, Editura Albert Baer, 1910, 220 p. Fragment: ≈, NRR, 1910, 22, 313–315. Roman de aventuri, inspirat din viața „high-life”-ului provincial.

◆ I. N., FCL, I, 1910, 28, 29; E. p., 1910, 6, 114; ***, VIN, VI, 1910, 28, 29; I. S., VR, VI, 1911, 1, 141; II. Chendi, *Despre* ≈, L, X, 1911, 41; M. Sevastos, *Monografia orașului Ploiești*, București, Cartea Românească, 1938, 434–435; 808; Predescu, *Enciclopedia*, 435.

LECCA Irina G., *Pe urma dragostei*, București, Tip. Universală Iancu Ionescu, 1910, 186 p. Apărut mai întâi, cu titlul *Fetele lui conu' Arghire*, în f.rev. NLR, I, 1909, nr. 2–12 (neterminat). Roman al familiei, cu intenții moralizatoare. Acțiunea începe în preajma Unirii Principatelor și se încheie după Războiul de Independență. Are în centru destinul unei fete de boier român din Moldova,

căsătorită cu un inginer polonez ușuratic și risipitor. Atât Nicolae Iorga, cât și Ilarie Chendi au apreciat favorabil lucrarea, cel din urmă manifestând însă numeroase rezerve față de multitudinea scenelor inutile și față de didacticismul național al multor episoade.

◆ N. Iorga, NRL, III, 1911, 15, 225–226; II. Chendi, L, X, 1911, 8, 191–192; Chendi, *Schițe*, 39–42; Adamescu, *Contribuțiune*, III, 431; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 184; Predescu, *Enciclopedia*, 481.

○ *M'amzella din Dealul Spierei*, fragment din romanul cu același titlu, „Veselia”, XIX, 1910, 52 (poartă indicațiile „urmare” și „va urma”). Început probabil în 1909 (confer U, XXVII, 1909). Textul consultat indică un roman senzațional.

◆ ***, U, XXVII, 1909, 237, 2.

MARICI Maxim [Maria THEODORIAN-CARADA], *Negru pe alb. Roman de actualitate*, București, Tip. Profesională Dimitrie C. Ionescu, 1910, 40 p. Narațiune de dragoste și de moravuri, scrisă în formă epistolară. Deapănă un fapt divers, în stil jurnalistic.

◆ Frollo, *Theodorian Carada*. 15; Predescu, *Enciclopedia*, 847.

MORUZI Dumitru C., *Înstrăinații. Studiu social în formă de roman (1854–1907)*, Vălenii de Munte, Editura Tip. Neamul Românesc, 1910, 318 p. (Biblioteca romanelor, 1). Cu o *Precuvântare către cititorii* semnată de autor. Roman cu teză, încercând, în spirit sămănătorist, o radiografiere a vieții sociale basarabene de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

▼ București, Tip Românească, 1912.

◆ N. Iorga, *În legătură cu un roman social*, NLR, II, 1910, 31, 481–483; Eugeniu Revent, *Asupra romanului* ≈, A, XXII, 1911, 1, 31–42; M., CL, XLV, 1911, 2, 235; Radu S. Dragnea, CZ, II, 1912, 18, 239–240; -, *Eu despre* ≈, „Unirea femeilor române”, III, 1914, 34; A. A. Naum, *Opera lui* -, A, XXV, 1914, 9–10, 289–291; Petru T. Gădei, -, GB, II, 1915, 4–5, 12–13; Mariana Conta-Kernbach, *Un poet și un prozator (V. Alecsandri și D. C. Moruzi)*, Iași, Tip Albina, 1924, 1–88; Lovinescu, *Istoria*, IV, 105–106;

Haneș, *Ist. lit.*, 307–308; Iorga, *Oamenii*, II, 131–133; Predescu, *Enciclopedia*, 570; G. Bezviconi, *Prințul* ~, „Cetea Moldovei”, III, 1942, 7, 29–49; G. Bezviconi, *Romancierul* ~, „Cetea Moldovei”, III, 1942, 8–9; 151–197; Aurel George Stino, G. Bezviconi, *Romancierul* ~, BSL, I, 1942, 33, 3; G. Bezviconi, *Romancierul din Dănuțeni*, VBA, XII, 1942, 3–4, 38–47; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 4, 739–762.

○ **NICOLESCU-WOLLMAR D.**, *Triumful iubirii*, apărut în f.z. DMA, VI, 1910, nr. 21–34. Roman senzațional.

○ **NUTZESCU Const.**, *Un vis de-o clipă*, apărut în f.z. DMA, VI, 1910, nr. 35–51; VII, 1911, nr. 1–38. Roman de dragoste, parțial în formă epistolară.

POPESCU N. D., *Jancu Jianu, polcovnic de poterași*, București, Tip. Concurența, 1910, 148 p. Roman haiducesc, avându-l ca erou pe Iancu Jianu.

○ *Robii albi sau Suferințele emigranților în America. Mare roman realist*, apărut în f.z. DMN, 1910, nr. 2302–2385. Roman de aventuri și de senzație, plin de intrigă, mistere, falsuri, crime, răzbunări, lupte cu bandiți, cu indieni, cu pirați, cu negri canibali, cu stăpâni de sclavi, găsind rezolvări spectaculoase unor situații-limită. Scris destul de cursiv.

○ **VULCAN Petru**, *Mizerabilii noștri. Mare roman social*, apărut în f.rev. OV, VII, 1910, nr. 1–4 (parțial). Fragmente neconcludente, cu aparență de roman social, artisticește nesemnificative.

1911

○ **ANDREI I.**, *Șeina. Roman original*, apărut în f. rev. UVR, XXVIII, 1911, nr. 20–34. Roman de dragoste cu acțiunea legată de începuturile aviației românești.

○ **C.R.M. [Cassian R. MUNTEANU]**, *Erou și bandit*, fragment de roman, DRP, XI, 1911, 89, 1–2. Secvențe dintr-un roman haiducesc.

○ *Fata pandurului. Roman istoric național de mare senzație*, apărut în f.z. DMN, VIII, 1911, nr. 2773, IX, 1912, nr. 2846. În *Prolog*, autorul pretinde a fi scris romanul după amintirile unui călugăr sihastru (Macarie Vlăsceanul), păstrate la Mănăstirea Neamț. Elemente ale epicului de aventuri se îmbină cu cele de tip istoric în evocarea unor stări reale din epoca fanariotă și din vremea mișcării lui Tudor Vladimirescu.

○ **FRUNZĂ Gheorghe [C. MILLE]**, *Pantelimon! Viața și faptele lui*, apărut în f.z. DMN, VIII, 1911, nr. 2682–2773. Personajul principal, Pantelimon, a existat în realitate, fiind evocat în DMN, 1911, și de N. D. Cocca, care l-a apărat într-un proces. Roman haiducesc cu substrat de critică socială.

○ **FULGER Const. [Vasile POP]**, *Dramele stațiilor balneare din România. Mare roman de actualitate senzațională*, apărut în f.z. MIN, III, 1911, nr. 876–977. Roman polițist, în care o bandă de aventurieri e urmărită de un detectiv amator, prin Călimănești, Govora, Sărata-Monteoru, Slănicul Moldovei, Sinaia, Constanța, Mamaia. Intrigă stângaci condusă, întreg romanul fiind greoi.

* **GAȘPAR Mihail**, *A fost odată. Roman de la sate*, 1911. Apărut mai întâi în f.z. DRP, XI, 1911, nr. 44–63. Roman social, de factură sămănătoristă.

◆ Ion Breazu, ~, „Dacoromania”, VI, 1930, 651; Gh. Cardaș, *Poezii și prozatorii Ardealului până la Unire, 1800–1918*, București, Editura Librăriei Alcalay, 1936, 527; Predescu, *Enciclopedia*, 342; Mircea Popa, *Analyse quantitative du roman publicé dans la presse de Transylvanie de 1838 à 1918*, „Synthesis”, VI, 1979, 201.

○ **GAȘPAR Mihail**, *În slujba altarului... DRP, XI, 1911, 42, 5–7; În slujba altarului... AN, I, 1926, 12–14*, fragment din romanul cu același titlu. Probabil o narațiune sămănătoristă. Textul publicat evocă impresiile și gândurile unui tânăr preot ce își ia în primire parohia.

◆ Popa, *Tectonica*, 213.

○ **MUNTEANU Cassian R.**, *Focul*, fragment de roman, DRP, XI, 1911, 115, 1-2. Narațiune de tip haiduceșc.

○ **NEGRU Mihail**, *Dragoste de scriitor*, foileton, v. *O poveste de iubire*, 1919.

○ **NICOLESCU-WOLLMAR D.**, *Bastarda sau o mamă criminală*, apărut în f.z. DMA, VII, 1911, nr. 44 - VIII, 1912, nr. 43. Roman senzațional. Acțiunea se petrece în lumea oamenilor de afaceri englezi și americani și a aristocrației franceze, uneori în mediul interlop.

NIȚESCU M. G., *Morminte blestemate*, București, 1911, 1962 p. Cu o pref. a autorului. Roman senzațional.

OLTEO [Olimpia TEODORU], *Iubire fatală. Roman social*, București, Socec, [1911], 166 p. La reeditare, cartea a fost semnată Olimpia Teodoru-Olteo și încadrată în ciclul *Cununa tinereții*. Continuă acțiunea din *Un proces pierdut* (1911). Narațiune melodramatică, cu ambiții de critică a moravurilor provinciale. Supusă oprobiului public pentru o veche dragoste nelegalizată, protagonistă, profesoara Olga Grigoriu, pierde șansa de a-și reface viața și se sinucide. În subtext, scrierea se dorește o pledoarie pentru emanciparea femeii.

▼ București, Tip. z. „Universul”, 1939.

◆ Eugenia de Reus Ianculescu, DF, I, 1912, 4, 30-32.

OLTEO [Olimpia TEODORU], **DORU [V. TEODORU-DORU]**, *Un proces pierdut. Roman social*, București, Socec, [1911], 234 p. La reeditare, în 1939, textul a fost prelucrat și romanul încadrat, împreună cu *Iubire fatală* (1911; care îi continuă acțiunea), în ciclul *Cununa tinereții*. Reluat fragmentar: ≈, RSC, II, 1926, 1; 2-3; ≈, BAN, I, 1926, 10-12, 23-27. Roman de moravuri, cu intrigă amoroasă. Urmărește soarta nefericită a doi frați orfani dintr-o familie de boieri scăpătați, Olga și Virgiliu Grigoriu. În timp ce Olga, care se angajează ca profesoară, are o experiență nefericită în dragoste, Virgiliu, condamnat pe

nedrept, e obligat să părăsească țara pentru a scăpa de închisoare. Autorii încearcă, trudnic, să dezvăluie frivolitatea și superficialitatea finaltei societăți provinciale, egoismul, cinismul și lipsa sa de scrupule.

▼ București, Socec, [1922]; București, Tip. Universul, 1939.

◆ Eugenia de Reus Ianculescu, DF, I, 1912, 4, 30-32; Duiilu Zamfirescu, *Raport* (în vederea acordării premiului „Demostene Constantinide”), AAR, s. II, t. XXXVI, 1913-1914, partea administrativă și dezbaterile, 238-242; Predescu, *Enciclopedia*, 844.

POPESCU N. D., *Scăparea lui Iancu Jianu din ocna părăsită*, București, Tip. Concurența, 1911, 178 p. Nou episod din ciclul haiduceșc despre Iancu Jianu.

RĂDULESCU-NIGER N. G., *Furtună... trecătoare*, București, Editura Biroului Universal A. I. Nițeanu, [1911], 256 p. Reeditat cu titlu schimbat. Roman de dragoste. Alegearea eroilor din pătura intelectuală și plasarea acțiunii în mediul urban (parțial, chiar în Occident) nu sunt susținute caractereologic, autorul nereușind să depășească, în relatare, faptul divers.

▼ București, A. I. Nițeanu, 1922; *Dor ascuns*, București, I, Negreanu, 1924.

SADOVEANU Mihail, *Apa morților*, București, Minerva, 1911, 346 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, IV, 1909, nr. 14-15; V, 1910, nr. 16. Roman psihologic. Căsătorită silit cu un bărbat în vârstă, Maria Stahu este dezamăgită în căsnicie, dar are forța morală de a-și părăsi soțul, pentru a-l urma pe Iorgu Voinea. Dar și al doilea mariaj, deși întemeiat pe dragoste, eșuează la fel de lamentabil; datorită imposibilității eroinei de a concilia iluziile romanțios-bovarice cu realitatea. „Cazul Mariei Stahu din ≈ este în chipuri mai blânde acela al d-nei Bovary. Maria își face despre fericirea erotică o imagine exagerată, suferind de un miraj: vulgo, de apa morților” (G. Călinescu). Deși tributar pe alocuri sentimentalismului minor, romanul – după cum remarcă același G. Călinescu – „e scris curgător, în

acea nobilă linie de jos, pe care scriitorul n-o părește nici o dată în scrierile mai modeste”.

▼ Reprodus în: *Opere*, III, București, F.R.P. L.A., 1945; *Opere*, V, București, E.S.P.L.A., 1956.

◆ Spicuitor, *Revista revistelor*, E, XVI, 1910, 80, 2-3; M. Cimbru, CVC, IV, 1910, 10, 637-641; Il. Chendi, L, X, 1911, 8, 189-191; **, *Din mișcarea intelectuală*, VIN, VII, 1911, 8, 158; Mathias Friedwagner, -, CL, XLVI, 1912, 7, 725-743; Chendi, *Schișe*, 33-37; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 175; Munteanu, *Panorama*, 214; Murărașu, *Istoria*, 443-444; Predescu, *Enciclopedia*, 42; Călinescu, *Istoria*, 550-551; Ov. S. Crohmăniceanu, *Tărgul vechi moldovenesc în literatura lui* -, VR, VIII, 1955, 10, 67-77; Leonard Gavrilu, *Note despre critica socială în opera lui* -, SB, IV, 1955, 4, 33-37; G. Dimisianu, *Aspecte ale vieții de provincie și determinarea lor socială*, ST, XI, 1960, 10, 127-129; Bratu, *Sadoveanu*, 272; 387; Micu, *Lit. rom. XX*, 109; 128; 336; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 4; Cioprașu, *Sadoveanu*, 90-91; Chendi, *Pagini*, 421-425; Rodica Florea, *Romanul sadovenian - social și de moravuri - până la primul război mondial*, RITL, 1970, 4, 523-536; Rotaru, *O istorie*, II, 284-285; M. Ungheanu, *Sadoveniana*, LCF, XVIII, 1975, 34, 8; Bogdan-Duică, *Studii*, 335; Manolescu, *Sadoveanu*, 138-143; Marcea, *Sadoveanu*, 91-92; 175-176; Ungheanu, *Lecturi*, 95-100; Ion Vlad, -, *În geografia urâtului*, TR, XXIV, 1980, 7, 4; Manolescu, *Arca*, I, 197-199. □ V. și Șoimii, 1904.

○ SADOVEANU Mihail, *Neamul Șoimăreștilor*, foileton, v. *Neamul Șoimăreștilor*, 1915.

○ SMARA, *Fata tatii*, foileton, v. *Fata tatii*, 1912.

ZAMFIRESCU Duiliu, *Anna (Cea ce nu se poate)*, București, Alcalay, 1911, 152 p. Cu o pref. a autorului. Apărut mai întâi, cu titlul *Ceea ce nu se poate*, in f.rev. CL, XL, 1906, nr. 3-9; XLIV, 1910, nr. 5-10. Ultimul vol. din ciclul Comăneștenilor, după *Viața la țară* (1898), *Tănase Scatiu* (1907), *În război* (1902) și *Îndreptări* (1908). În intenția autorului, trebuia să fie „un interstițiu erotic între primul roman al noului ciclu proiectat, *Îndreptări*, și între ceea ce trebuia să fie

romanul întregirii țării, nemaiscris de autor” (M. Gafița). În proiectata continuare, lui Alexandru Comăneșteanu i se rezerva, întocmai ca unchiului său Mihai, eroul de la 1877, rolul de înfăptuitor al unor acte mari, pilduitoare - pentru care, de fapt, ~ își și pregătise personajul prin înălțarea naționalistă propusă de romanul *Îndreptări*. În realizare, însă, lecția de patriotism din volumul precedent e uitată cu desăvârșire, iar singura relație între protagonistul său și eroul Războiului de Independență o constituie - într-o simetrie paradoxală și de un gust indoielnic - faptul că nepotul este adorat de câteva din femeile ce l-au iubit și pe unchi. În vreme ce în destinul lui Mihai Comăneșteanu, conflictul erotic, păstrat în limite rezonabile, deține funcția de a exalta, prin contrast, idealul patriotic, aventurile amoroase ale chipeșului locotenent Alexandru Comăneșteanu, dilatate exagerat și lipsite cu totul de contraponderea oricărei preocupări înalte, mențin personajul în cadrele meschine ale frivolității galante. Subtitlul romanului, *Ceea ce nu se poate*, e descifrat de G. Călinescu în sensul că toate eroinele din ≈ „așteaptă mai mult de la soartă”. Întrucât însă, pe de o parte, „puterea de observație s-a redus alarmant” (Nicolaie Manolescu), iar, pe de alta, precaritatea invenției epice conduce la stereotipia situațiilor sentimentale, romanul degajă o impresie de monotonie și de redundanță.

▼ București, Alcalay, [1919?]; *Romanul Comăneștenilor. V*, ≈, ed. comentată de Mariana Rarinescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1938; *Romanul Comăneștenilor. V*, ≈, ed. comentată de Mariana Rarinescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1942. Reprodus în: *Opere*, II, ed. îngr., pref., note și glosar de Mihai Gafița, București, Minerva, 1970; *În război. Îndreptări*, ≈, București, Minerva, 1971; *Îndreptări*, ≈, ed. îngr. și note de Mihai Gafița, București, Minerva, 1977.

◆ P. Nicanor & Co., *D. ~ și damele cu morală*, VR, VI, 1911, 2, 288-289; V., RUL, I, 1911, 59, 6; D. Karnabatt, MIN, III, 1911, 808, 1; **, VIN, VII, 1911, 79-80; St. P., CNS, I, 1911, 24, 380-381; Ion Popescu, NRR, X, 1911, 3, 44-45; O. B.,

VR, VI, 1911, 11, 326–327; ***, TNO, I, 1912, 5, 429–430; Haneș, *Ist. lit.*, 362; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 168; G. Călinescu, VR, XXIX, 1937, 11, 66–68; Paul I. Papadopol, *Încă două romane de ~; „Îndreptări” și ~*, U, LV, 1938, 206, 4; Constantin Fântâneru, ~: *Romanul Comăneștenilor*, UVR, XLVII, 1938, 20, 2; Munteanu, *Panorama*, 113; Predescu, *Zamfirescu*, 102–106; Murărașu, *Istoria*, 310; Călinescu, *Istoria*, 478; Loghin, *Istoria*, 345; Mihăescu, *Sinteze*, 178–183; Predescu, *Enciclopedia*, 36; Breazu, *Literatura*, 252–319; Georgeta Horodincă, ~ și contribuția lui la dezvoltarea romanului nostru realist, VR, VIII, 1955, 11, 214–215; Horodincă, *Zamfirescu*, 79–80; ***, ~ și stilul academic, VR, X, 1957, 9, 158–162; Micu, *Lit. rom. XX*, 335; Micu, *Ist. lit.*, II, 3; Teodorescu-Branște, *Oameni*, 321–325; Zăciu, *Masca*, 69–102; Gafița, *Zamfirescu*, 463; 473; 478; 492; 503; 513; 528; 531–532; Petrescu, *Realitate*, 7–42; Săndulescu, *Zamfirescu*, 92; 96; Breazu, *Studii*, I, 286–338; Nicolescu, *Structură*, 220; 333; Rotaru, *O istorie*, I, 613; 616; Mihai Gafița, în vol. ~, *Viața la țară, antologie*, București, Albatros, 1973, 64–65; *Ist. lit.*, III, 688–689; Ungheanu, *Pădurea*, 64–69; Gafița, *Fața*, 48; 450; 455; Cristea, *Alianțe*, 337–389; Cristea, *Arcadia*, 56–72; Radian, *Corelații*, 182–186; Victor Atanasiu, ~, *romancier*, CL, 1978, 5, 7; Nicolae Manolescu, *În absența stăpânilor*, ST, XXX, 1979, 4, 16; Adam, *Zamfirescu*, 26; 30; 82–85; 104; 123; 125; 127–129; Cioculescu, *Itinerar*, 188–189; *Dicționarul*; Ibrăileanu, *Opere*, IX, 255; Manolescu, *Arca*, 120–131; Nicolescu, *Zamfirescu*, 198; 248; 263; 269–272; 275. □ V. și *În fața vieții*, 1884.

ZAMFIRESCU Duiliu, *Lydda. Scrisori romane*, București, Alcalay, 1911, 248 p. (B.p.t.). Apărut mai întâi în f.rev. CL, XXXII, nr. 1898, nr. 10–12; XXXIII, 1899, nr. 1–2; XXXIV, 1900, nr. 1; XXXVII, 1903; nr. 8–12; XXXVIII, 1904, nr. 1–4. Roman filosofic, scris, în prima parte, sub formă epistolară, iar în a doua, sub formă de jurnal. Firul unei drame destul de precare și convenționale constituie pretextul abordării unei problematice generale, cu incursiuni în filosofie, etică, religie, cultură etc. Corespondența dintre bătrânul Filip și tânărul Mircea opune două concepții de viață în care se poate identifica „o biografie posibilă, în latura morală” a scriitorului însuși: „Complex, scindat imprezvizibil în reacții, el este adevăratul personaj al

romanului” (Ioan Adam). Critica a subliniat nouitatea tematicii și rolul de precursor al autorului în romanul de tip eseistic. În pofida imperfecțiunilor, ≈ reprezintă „primul roman filosofic românesc”, prin care „epica românească face un imens salt, recăștigă din timpul pierdut față de Occident, cu care în sfârșit se sincronizează” (G. C. Nicolescu). Nicolae Manolescu consideră cartea „un roman camilpetrescian prin îmbinarea analizei psihologice cu expunerea unor puncte de vedere filosofice”.

▼ Reprodus în: *Opere*, IV, ed. îngr., pref., note și glosar de Mihai Gafița, București, Minerva, 1974.

◆ P. Nicanor & Co., ~ și „poporanismul”, VR, IV, 1909, 5, 271–278; P. Nicanor & Co., ~ – *Byzant*, VR, IV, 1909, 6, 465–478; O. B., VR, 1911, 9, 453–455; Sanielevici, *Cercetări*, 198–207; Densusianu, *Evoluția*, II, 320; Zinca Milcovici, *Pe marginea unei cărți a lui ~*, ALA, XIII, 1934, 726, 6; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 137; 168; Predescu, *Zamfirescu*, 108–111; Murărașu, *Istoria*, 307; Predescu, *Enciclopedia*, 503; Breazu, *Literatura*, 252–319; G. C. Nicolescu, *Primul roman „de idee” românesc: ≈ de ~*, RFR, XIII, 1946, 4, 772–784; Georgeta Horodincă, ~ și contribuția lui la dezvoltarea romanului nostru realist, VR, VIII, 1955, 11, 214–215; Horodincă, *Zamfirescu*, 80; Micu, *Lit. rom. XX*, 25; Zăciu, *Masca*, 78–79; *Zamfirescu, Scrisori*, 261; Liviu Petrescu, ~ – între platonism și naturalism, ST, XX, 1969, 9, 51–55; 10, 61–64; Gafița, *Zamfirescu*, 486; 507; Petrescu, *Realitate*, 7–42; Săndulescu, *Zamfirescu*, 93–96; Breazu, *Studii*, I, 286–338; Nicolescu, *Structură*, 199–211; Constantinescu, *Scrieri*, V, 241–251; Rotaru, *O istorie*, I, 610; Mircea Popa, ≈ sau triumful vieții, TR, XVI, 1972, 26, 2; *Ist. lit.*, III, 688–689; Gafița, *Fața*, 437; Popa, *Spații*, 25–33; Ioan Adam, ≈ sau romanul colocvial, T, VII, 1978, 8, 23–24; Nicolae Manolescu, *Un roman uitat*, ST, XXIX, 1978, 10, 14; *Scritori români*; Adam, *Zamfirescu*, 122; 131–146; 149; 213; Păcurariu, *Clasicism și tendințe*, 282–284; Manolescu, *Arca*, I, 120–131; Nicolescu, *Zamfirescu*, 28; 31; 72; 78; 117; 120; 198; 260–261; 263–264; 266; 268; 272–284; 359; 376; 379–381; 384; Constantinescu, *Studii*, 195–206; *Poetica romanului românesc*, 43–44 Ungheanu, *Fii risipitori*, 246–247; Săndulescu, *Pe urmele*, 90–119. □ V. și *În fața vieții*, 1884.

1912

○ AGÂRBICEANU Ion, *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, apărut în f.rev. CZ, II, 1912, nr. 8–27. Roman psihologic și social, oglindind viața intelectualității ardelenne dinaintea Unirii. „Intriga evită orice accent melodramatic, scriitorul caută o justificare psihologică pentru comportamentul eroilor, egoismul fiecăruia fiind puternic subliniat cu observația rece a unui ironist” (Mircea Zăciu).

◆ Zăciu, *Agârbiceanu, 74*; Zăciu, *Agârbiceanu, 103–105, 107*; *Scriitorii români*. □ Radu Dragnea, *Reflexiuni asupra unei părți din opera lui* –, CZ, IV, 1914, 7, 105–107; Citiuor, *Rectificări critice – cu prilejul volumelor d-lui* –, CZ, VI, 1922, 2, 31–32; Ioan G. Savin, *Figuri din biserică. Preotul* –, CV, I, 1922, 5–7, 151–155; **, –, *Siluetă*, ABN, 1922, 242, 1; H. Sanielevici, *Citind pe* –, ALA, VI, 1925, 234, 3; Vasile Netea, *Scriitori și probleme ardelenne. De vorbă cu părintele* –, NAR, X, 1936, 55, 2; N. Iorga, *Povestește preotul* –, CGC, I, 1936, 5, 65–66; Florian Stănescu, *Interviu cu scriitorul* –, *Scrisori din Vălenii-de-Munte*, JV, IV, 1937, 837, 2; 838, 2; George Constant, *Romanul românesc*, DRUM, IV, 1938, 2–3, 1; Victor Iancu, *Între două mentalități*, TNO, II, 1940, 39, 1, 8; Vasile Netea, *~ la șaizeci de ani*, VRA, XIV, 1942, 666, 5; N. N. D., *La sărbătorirea scriitorului* –, EVZ, IV, 1942, 1232, 2; George Potra, –, CRT, XV, 1942, 5244, 2–3; I. Bozdog, *~ sexagenar*, GT, CV, 1942, 74, 1; V. Braniște, *Sărbătorirea părintelui* –, GT, CV, 1942, 74, 1; Gherghinescu Vania, *~ are 60 de ani*, TR, II, 1942, 435, 2; **, *~ la 60 de ani*, F, X, 1942, 10, 74–75; Radu Brates, –, T, LXXIII, 1942, 9, 714–717; Titu Popa, *Jubileul sexagenar al scriitorului* –, SDM, XIX, 1942, 9–10, 129; S. Manta-Jugureanu, *~ la 60 de ani*, „Tara”, II, 1942, 426, 2; I. Constantinescu, –, *La 60 de ani*, F, LXXVII, 1942, s. IV, 10, 3–4; Nichifor Crainic, G, XXI, 1942, 8, 478–479; P. Drăghici, *~ sexagenar*, LVF, II, 1942, 10, 350–352; Ovidiu Drimba, –, RFR, IX, 1942, 11, 482; Victor Papilian, *Sensul mesianic al activității scriitorului* –, LUF, II, 1942, 11, 421–422; Ovidiu Drimba, *Preliminarii la o critică a lui* –, RFR, X, 1943, 1, 165–180; Alexandru Ionescu, *Scriitorul* –, CL, LXXVI, 1943, 3, 165–174; George Costin, –, TM, VII, 1943, 2285; 2; Breazu, *Literatura*, 349; Radu Brates, –, „Unirea poporului”, XXIX, 1947, 11–12, 2–3; Mircea Zăciu, –, VR, VIII, 1955, 1, 212–240; A. E. Baconski, *Sărbătoarea marelui prozator*, ST, VIII,

1957, 9, 25–26; Ion Agârbiceanu, *Câteva mărturisiri*, TR, I, 1957, 32, 1; Valeriu I. Bologa, *Catharsis*, TR, I, 1957, 32, 6; Ion Breazu, *Fiul pădurarului*, TR, I, 1957, 32, 6; Constantin Ciopraga, *Idei pentru un portret*, TR, I, 1957, 32, 6; Al. Dima, *Arta lui* –, TR, I, 1957, 32, 6; Virgil Fulicea, *Lumea lui* –, TR, I, 1957, 32, 7; Dr. Petru Groza, –, TR, I, 1957, 32, 1; Iuliu Hațieganu, *Chemarea scriitorului*, TR, I, 1957, 32, 7; Henri Jacquier, *Prețurile*, TR, I, 1957, 32, 7; Romul Ladea, *Poiană cu flori multe*, –, TR, I, 1957, 32, 7; Ioanichie Olteanu, *În slujba adevărului*, TR, I, 1957, 32, 7; Nagy Istvan, *Gânduri*, TR, I, 1957, 32, 7; Dumitru Radu Popescu, *Omagiu*, TR, I, 1957, 32, 7–8; Mircea Zăciu, *Cinstirea scriitorului*, TR, I, 1957, 32, 8; Petru Vintilă, *Când istoria literară e vie...*, TR, I, 1957, 32, 8. Eugeniu Speranția, –, *poetul*, TR, I, 1957, 32, 8; **, *Un maestru al poeziei românești*, GL, IV, 1957, 38, 1; 4; Aurel Martin, –, CNT, 1957, 38, 1; Ion Breazu, *~ are 75 de ani*, ST, VIII, 1957, 9, 28–34; Ion Agârbiceanu, *Câteva mărturisiri*, TR, I, 1957, 32, 1; **, *~ la 75 de ani*, VR, X, 1957, 9, 117; **, –, *trăind și muncind*, GL, V, 1958, 2, 3–4; G. Călinescu, *Probleme și exemple*, CNT, 1958; 9, 1; Iosif E. Naghiu, *Din primele încercări poetice ale lui* –, ST, IX, 1958, 3, 118–120; Dumitru Drumaru, *Începuturile literare ale lui* –, *Poetul*, TR, III, 1959, 11, 6; Dumitru Drumaru, *Lumea navelor ale lui* –, *Poetul*, TR, III, 1959, 11, 6; Dumitru Drumaru, *Lumea navelor ale lui* –, *Oameni din Munții Apuseni*, ST, X, 1959, 5, 62–67; Dumitru Drumaru, *Începuturile de prozator ale lui* –, TR, III, 1959, 37, 9; Simion Bărbulescu, *Mijloace artistice originale în opera lui* –, LL, IV, 1960, 15–26; Mircea Zăciu, *Drumul creației lui* –, TR, VI, 1962, 32, 1; 5; 33, 4; 35, 7; 37, 1; 7; Ion Brad, –, *Introducere la studiul vieții și al operei*, GL, IX, 1962, 36, 1; 6; 37, 1; 6; 38, 1; 6; Ion I. Agârbiceanu, *Gânduri apropiate*, LCF, V, 1962, 18, 5; G. C. Nicolescu, –, *la 80 de ani*, LCF, V, 1962, 18, 5; Teodor Vârgolici, *În anii noștri*, LCF, V, 1962, 18, 5; Mihai Beniuc, *La 80 de ani*, GL, IX, 1962, 38, 1; 7; Șerban Cioculescu, *Poetul miresmelor*, GL, IX, 1962, 38, 6; Octavian Schiau, *~ azi*, TR, VI, 1962, 38, 1–3; Valeriu I. Bologa, *Ce-am câștigat de la* –, TR, VI, 1962, 38, 6; Al. Andrițoiu, *Cu inima lângă maestrul* –, TR, 1962, 38, 8; D. Florea-Rariște, *Universul copilăriei*, TR, VI, 1962, 38, 2; Dumitru Micu, *Lirismul epicii sale*, TR, VI, 1962, 38, 9; Dumitru Mircea, *Cinste marelui înaintaș*, TR, VI, 1962, 38, 6; Dumitru St. Petruțiu, –, „Viața Românească”, TR, VI, 1962, 38, 9; Tiberiu Utan, *80 de ani*, TR, VI, 1962, 38, 6; Mircea Zăciu, *Elogiul demnității*, TR, VI, 1962,

38, I; 3; A. P. Bănuț, *Amințiri*, TR, VI, 1962, 38, 11; Ion Serdeanu, ~ în *alte limbi*, TR, VI, 1962, 38, 12; Szilagy Andras, *Omagiu traducătorului*, TR, VI, 1962, 38, 10; Pompiliu Dumitrașcu, *Despre limba și stilul său*, TR, VI, 1962, 38, 11; Alexandru Cristureanu, *Aspecte satirice în opera lui ~*, TR, VI, 1962, 38, 10; Iona Roman, ~ la *80 de ani*, CNT, 1962, 38, 3; Toma George Maiorescu, *Cu ~ la 20 și la 80 de ani*, CNT, 1962, 38, 1-2; Victor Eftimiu, *La sărbătorirea lui ~*, TR, VI, 1962, 39, 7; Ion Agărbiceanu, *Sunt adânc impresionat*, TR, VI, 1962, 39, 1; 7; Sofia Arcan, *Personaje feminine în opera lui ~*, O, XIII, 1962, 9, 40-44; Aurel Buteanu, ~, O, XIII, 1962, 9, 36-40; Alexandra Indrieș, *Câteva aspecte ale corelației om-mediului în proza scurtă a lui ~*, O, XIII, 1962, 9, 44-47; Șerban Cioculescu, *Marginalii la opera lui ~*, VR, XV, 1962, 9, 86-93; Dumitru Micu, ~ la *80 de ani*, VR, XV, 1962, 9, 83-85; Virgil Ardeleanu, *Nuvela și povestirea amplă*, ST, XIII, 1962, 9, 82-95; Leon Baconsky, *Povestitorul și arta sa*, ST, XIII, 1962, 9, 74-81; C. Daicovicu, *Citindu-l pe ~*, ST, XIII, 1962, 9, 12-13; V. Fanache, *Părerile despre artă*, ST, XIII, 1962, 9, 114-117; Victor Felea, *Citindu-l pe ~*, ST, XIII, 1962, 9, 13-14; A. Gurghianu, *Citindu-l pe ~*, ST, XI, 1962, 9, 15-16; Dumitru Micu, *Realismul critic al prozei lui ~*, ST, XIII, 1962, 9, 55-56; Perpessicius, *Un buchet de opinii*, ST, XIII, 1962, 9, 67-73; Ion Apostol Popescu, *Interesul pentru folclorul al lui ~*, ST, XIII, 1962, 9, 118-125; Dumitru Pop, ~ și *patriotismul popular*, ST, XIII, 1962, 9, 104-113; Aurel Rău, *Citindu-l pe ~*, ST, XIII, 1962, 9, 17-20; Eugeniu Speranția, *Citindu-l pe ~*, ST, XIII, 1962, 9, 20-22; Mircea Tomuș, *Cartea Transilvaniei*, ST, XIII, 1962, 9, 99-103; Ion Vlad, „*Meditație în septembrie*”, ST, XIII, 1962, 9, 126-129; Ion Vlasiu, *Două bucurii*, ST, XIII, 1962, 9, 30-36; Mircea Zăciu, ~ în *conștiința contemporanilor*, ST, XIII, 1962, 9, 37-54; ~ la *80 de ani*, IL, XIII, 1962, 10, 42-43; Mihai Beniuc, *Cuvântul lui...*, AAR, XII, 1962, 325-327; V. Eftimiu, *Cuvântul lui...*, AAR, XII, 1962, 328-329; Dumitru Isac, *Cuvântul lui...*, AAR, XII, 1962, 327-328; Nagy Istvan, *Cuvântul lui...*, AAR, XII, 1962, 328-331; Mircea Zăciu, *Cuvântul lui...*, AAR, XII, 1962, 331-338; Șerban Cioculescu, *Un eveniment literar*, GL, X, 1963, 4, 6; C., ~, CNT, 1963, 22, 3; ***, ~, VR, 1963, 6-7, 431-432; ***, AAR, XIII, 1963, 188-178; Mircea Tacciu, ~ *à 80 ans*, „*Revue Roumaine*”, XVII, 1963, I, 116-123; I. D. Bălan, ~, LCF, VI, 1963, 12, 4; Valeriu Râpeanu, *Amiaza de primăvară*, LCF, VI, 1963, 12, 4; Petru Vintilă, *Amințirea unui înțelept*, LCF, VI, 1963, 12, 4; ***, ~, ST,

XIV, 1963, 6, 3-4; Victor Eftimiu, ~, MZ, VII, 1963, 300, 1; 4; ***, „*Revue Roumaine*”, XVII, 1963, 4, 8-9; Dumitru Mircea, *Remember*, TR, VIII, 1964, 22, 7; A. P. Bănuț, *În amințirea lui ~*, TR, VIII, 1964, 23, 7; Perpessicius, *Alte mențiuni*, 237-247; Ardeleanu, *Însemnări*, 270-288; Cioculescu, *Varietăți*, 367-369; Bălan, *Valori*, 197-199; Elena Stan, *Arta evocatorului*, TR, XI, 1967, 40, 2; Zăciu, *Masca*, 264-271; Cornel Regman, ~, *O demonie a tipurilor*, F, IV, 1968, 7, 6; 8, 17; Felea, *Reflexii*, 239-240; Chinezu, *Pagini*, 268-284; Caracostea, *Mărturisiri*, 241-281; Ornea, *Sămăntătorismul*, 74, 105-121, 230, 261, 268, 280-281; Constantin Cubleșan, ~, *Restabiliri*, MS, III, 1972, 1, 170-171; Mircea Zăciu, ~, MS, III, 1972, 3, 104-105; Ioan Brie, *Sursele creației*, TR, XVI, 1972, 38, 10; Mircea Zăciu, *Dintr-un jurnal*, ST, XXIII, 1972, 18, 6; 8; Bălan, *Ethos*, 387-389; D. Modola-Prunea, ~, *publicistul literar*, TR, XVII, 1973, 17, 5; Mircea Muthu, „*Pe punți de baladă*”, TR, XVII, 1973, 17, 4; T. Tihan, ~ și *permanențele umanului*, ST, XXIV, 1973, 10, 8-9; Alexandru George, *Portret dintr-un triptic*, LCF, XVI, 1973, 2, 7; Breazu, *Studii*, II, 312-320; 328-339; Popa, *Agărbiceanu*, 102-105; L. Kalustian, ~, FC, XXX, 1981, 26, 18; Ion Simuț, *Personajul ca enigmă*, F, XVIII, 1982, 8, 12; Șerban Cioculescu, *Itinerar critic*, IV, București, Eminescu, 1984, 252-261; Bălan, *Pietre*, 255-258.

○ AGĂRBICEANU Ion, *Legea trupului. Povestea unei vieți*, foileton, v., *Legea trupului*, 1926.

ALECSANDRESCU Vasile, *Viclenie socială. Roman de moravuri*, București, Editura Rev. „Biblioteca modernă”, 1912, 176 p. Apărut mai întâi în f.rev. BMR, III, 1910, nr. 1-13; IV, 1911, nr. 1-14. Problematika romanului vizează aspecte ale căsniciei. Faptele se derulează în cea mai mare parte la București (un episod la Slănic-Moldova, altul la Sibiu), în cercuri de ziaristi, funcționari, institutori, ofițeri. Intrigă lipsită de originalitate.

◆ Aladin, UVR, XXIX, 1911, 11, 4; ***, TNO, I, 1912, 5, 430.

○ ANGHEL D., *Hipparc și Didona*, FLR, I, 1912, 22, 173-174; *Hipparc și Didona*, „Almanahul Societății Scriitorilor Români”, 1912, 14-20, fragmente dintr-un proiect nefinalizat. Chipul Didonei, modelat de Hipparc, răpit de valurile mării și restituit, în final, de

aceleași valuri, admiratorilor, întruchipează „frumusețea care supraviețuiește oricărui naufragiu”. „Roman simbolic: artistul creează opera de artă prin suferință” (G. Călinescu).

◆ ***, *Ecouri*, FLR, I, 1912, 14, 113; X.Y.Z., ≈, *Subiectul romanului fantezist la care lucrează d-l D. Anghel*, FLR, I, 1912, 15, 120–121; Virginia Stoicescu, ~, *romancier*, JL, I, 1939, 13, 2; Călinescu, *Istoria*, 611; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, IX, 1960, 3, 527–528; Vârgolici, *Anghel*, 91–92; Micu, *Început*, 182.

ATILA F. R., *Ion Negan. Roman social*, București, Editura Librăriei Frățilă, [1912], 432 p. Lungă și confuză pledoarie în favoarea schimbării vieții sociale. Autorul nu întrevide, totuși, modul în care s-ar realiza o astfel de transformare.

○ **DE LA BISTRIȚĂ**, *Voievozii. Povestire originară a „Unirii”*, apărută în f.z. UR, XXII, 1912, nr. 13–64. Mic roman istoric. Acțiunea se desfășoară în Țara Românească și Moldova, între anii 1517 și 1526.

◆ Popa, *Tectonica*, 213.

○ **BOGDAN Alexandru**, *Tainele nopții*, fragment din romanul *Niță Cicoare*, apărut în z. „Românul”, II, 1912, nr. 284 (25 dec. / 7 ian. 1913), p. 24–25. Roman de moravuri din viața Ardealului.

○ **DRAGOSLAV Ion**, *Prolog*, CZ, II, 1912, 16, 210–211; *Spre casă*, CN, I, 1914, 4–5–6, 131–138; *La pârliaz*, FLR, IV, 1915, 17, 131–132; *Prolog la un roman*, PRL, II, 1927, 7, 8, fragmente din romanul *Brâul cu picățele roșii*. Proză în manieră sămănătoristă, cu subiect din viața țăranilor bucovineni.

◆ G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, VIII, 1959, 1–2, 367–395.

DUMBRAVĂ Bucura, *Pandurul*, București, Editura Librăriei Școalelor C. Stăflea, 1912, 486 p. Cu o pref. de Carmen Sylva. Reluat fragmentar: *Prinderea Domnului Tudor*, FLR, III, 1914, 37, 314; *Prinderea Domnului Tudor*, RUL, IV, 1915, 284, 15; ≈, T, LII, 1921, 5, 348–351. Apărut mai întâi în lb. germană, fiind tradus în românește de Eliza

I. Brătianu. Al doilea roman din ciclul *Sfârșământuri în valuri*, din care a mai apărut *Haiducul* (1908). Roman istoric, inspirat din revoluția lui Tudor Vladimirescu. Acțiunea începe cu sosirea lui Tudor la București, pentru procesul intentat ispravnicului Nicolae Glogoveanu și se încheie după uciderea eroului și dezmembrarea oastei de panduri. Întemeiat pe o destul de riguroasă documentație, romanul se distinge prin diversitatea caracterelor și a situațiilor epice, scrierea având însă o marcată coloratură romantică.

▼ Ed. revăzută, cu o precuvântare de Carmen Sylva, București, Editura Cartea Românească, f. a; București, Cartea Românească, 1928; cu o precuvântare de Carmen Sylva, București, Cartea Românească, 1941; București, Cartea Românească, 1943; București, Cartea Românească [1943]; Vârșet, Editura Libertatea, 1954; cu un cuvânt înainte de Dumitru Almaș, București, E.T., 1969; tr. de Elisa I. Brătianu, cuvânt intr. de Ileana Manole, București, E. M., 1981.

■ *Der Pandur, Geschichte des Rumdnischen Volksaufstandes im Jahre 1821*, I–II, Regensburg, 1921.

◆ ***, L, XII, 1913, 1, 47; C. Sp. Hasnaș, FLR, II, 1913, 15, 119; Oct. C. Tăslăuanu, L, XII, 1913, 10, 326–327; I. Brumă, CZ, III, 1913, 14, 219; G. Galaction, ≈ – *Impresii după cetirea romanului*, ~, DRP, XIII, 1913, 31, 1–2; ~, *Despre scrisorile inedite ale lui Tudor Vladimirescu, publicate de N. Iorga*, VR, X, 1915, vol. XXXVI, 1–2, 35–39; Alexandru Iordan, *Un gând spre* ~, DMN, XXVII, 1931, 8662, 3; Predescu, *Enciclopedia*, 294; A. B., TMP, V, 1941, 1510, 2; Loghin, *Istoria*, 409; ***, CAMC, XI, 1945, 7–8, 603; Galaction, *Opere alese*, II, E.S.P.L.A., 1950, 258; Petrescu, *Evocări*, 219–220; Dumitru Micu, ~, TR, XXIII, 1979, 27, 5; ***, *Autenticul Iancu Jianu*, ALCF, 1988, 34–35; Mircea Angheliescu, *Un roman al revoluției lui Tudor*, T, X, 1981, 7, 35–36. □ V. și *Haiducul*, 1908.

○ **FRUNZĂ Gh. [C. MILLE]**, *Haiducul Iancu Jianu, voievodul codrilor. Mare roman original de senzație, după hrisoave și documente vechi*, apărut în f.z. DMN, IX, 1912, nr. 2927–3004. Structurat în două părți, I. *Tinerețea lui Iancu Jianu* și II. *Revoluția*

lui Tudor Vladimirescu, textul evocă luptele celebrului haiduc pentru dreptate socială. Fondul istorico-social e autentic, iar stilul cursiv, antrenant.

○ IANCULESCU DE REUS Eugenia, *Din zorii mântuirii*, DF, I, 1912, 4, 25–28; *Zorile mântuirii*, RIO, X, 1912, 12, 4–5, fragmente din romanul *Zorile mântuirii*. Din textele publicate se întrevede o scriere epică tezistă, apologie a feminismului.

○ *Mireasa Balcanului. Foc, sânge și iubire. Mare roman războinic de actualitate*, apărut în f.z. DMN, IX, 1912, nr. 3123–3205 (neterminat). Narațiune senzațională, inspirată din evenimintele petrecute în Serbia la începutul secolului XX.

○ LOVINESCU E., *Aripa morții*, foileton, v. *Aripa morții*, 1913.

MORUZI Dumitru C., *Pribegi în țară răpăită. Roman social basarabean*, Partea I, Iași, Institutul Grafic N. V. Ștefăniu, 1912, 406 p. Fragment: *Kișinăul*, RUL, II, 1912, 69, 19. Reluat fragmentar: *Sosirea pribegilor în Chișinău*, BSL, II, 1943, 43, 3. Roman social, inspirat din viața boierimii basarabene în vremea țarismului. S-au făcut apropieri, în ce privește tehnica evocării, cu Ion Ghica (N. Iorga) și Nicolae Filimon, N. A. Popescu (G. Călinescu).

◆ Eugeniu Revent, *În preajma unui roman*, A. XXII, 1911, 8, 363–366; Spiridon Carpus, *Boierii basarabeni*, RUL, II, 1912, 106, 2–3; Maria Baiulescu, *O carte de valoare*, GT, LXXV, 1912, 121, 1–2; Tudor Pamfile, FRE, II, 1912, 6, 127–128; A., L, XI, 1912, 28, 561; I. Bianu, *Raport (asupra romanului intrat în concurs pentru marele premiu Năsturel)*, AAR, s. II, t. XXXV, 1912–1913, partea administrativă și dezbaterile, 300–302; Tib. R. Constant, UVR, XXX, 1913, 14, 4; A. A. Naum, *Opera lui* –, A, XXV, 1914, 9–10, 289–291; Petru I. Gândeii, –, GB, II, 1915, 4–5; 12–13; Octav Botez, VR, XI, 1916, 4–5, 157–165; Botez, *Pe marginea*, 21–37; Mariana Conta-Kernbach, *Un poet și un prozator (V. Alecsandri și D. C. Moruzi)*, Iași, Tip. Albina, 1924, 1–88; Lovinescu, *Istoria*, IV, 105–106; Haneș, *Ist. lit.*, 307–308; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 80–81; Iorga, *Oameni*, II, 131–133; Predescu, *Enciclopedia*,

570; George Mărgărit, *Basarabia în literatură*, CRIS, I, 1941, 7–9, 57–69; Călinescu, *Istoria*, 599–600; G. Bezviconi, *Prințul* –, „Cetatea Moldovei”, III, 1942, 7, 29–49; G. Bezviconi, *Romanțierul* –, „Cetatea Moldovei”, III, 1942, 8–9, 151–197; Aurel George Stino, G. Bezviconi, *Romanțierul* –, VBA, XI, 1942, 8–9, 129–131; G. B., BSL, I, 1942, 34, 3; G. Bezviconi, *Romanțierul din Dămăteni*, VBA, XII, 1943, 3–4, 38–47; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 4, 739–762.

NIȚESCU Filip Gh., *Locotententul. Roman din timpul războiului pentru independență, 1877–1878*, Râmnicu-Sărat, Tip. A. Posmantir, 1912, 366 p. Acțiunea urmează două planuri: unul al frontului, unde își dă viața eroic locotententul Ionel Pulbere, în lupta împotriva turcilor; celălalt, al vieții din țară, în același răstimp. Acest al doilea program narativ îmbină elementele de critică socială cu intriga polițistă și senzațională. În genere, cartea vedește o oarecare abilitate a scriiturii.

○ POP Vasile, „*Noi suntem sclave*”. *Roman modern*, apărut în f.z. MIN, IV, 1912, nr. 1364 – V, 1913, nr. 1483. Roman de moravuri, cu episoade senzaționale. Acțiunea se petrece în mediul burgheziei mijlocii, autorul antrenând în narațiune și alte pături sociale. Eroina este o tânără fată, Alexandra Creveniu, care, după o serie de tribulații, se căsătorește cu bărbatul care îi ceruse mâna în primul episod. Stilul e cursiv, lipsit de obișnuitele asperități ale genului.

ROSETTI Radu, *Păcatele sulgeriului*. București, Imprimeriile Independența, 1912, 182 p. Roman istoric, inspirat din epoca fanariotă. „Deși în strânsă legătură cu teoriile istoricului asupra formației marii proprietăți, reprezentând, deci, o atitudine, acest roman ne interesează prin evocarea mediului unui sat trotușean din veacul al XVIII-lea; construcția lui purcede din linia *Ciocoilor* și a lui *Tănase Scatiu*: răpitor al moșiilor răzăsești, slugerul e tipul ciocoiului consfințit de întreaga noastră literatură socială” (E. Lovinescu); „... fără adâncire portretistică, ≈ e o bună narațiune, cu o foarte studiată analiză a condițiilor agrare ale epocii” (G. Călinescu).

▼ Iași, *Viața Românească*, 1924. Reprodus în: *Scrieri*, ed. îngr. de Cătălina Poleacov, pref. și note de Mircea Angheliescu, București, Minerva, 1980.

◆ Sr., VR, VII, 1912, 5-6, 424-425; C. P. Hasnaș, FLR, I, 1912, 52, 1912, 52, 414-415; Lovinescu, *Istoria*, IV, 16; Lovinescu, *Istoria*, 220; Predescu, *Enciclopedia*, 740-741; Călinescu, *Istoria*, 601; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 99; Micu, *Început*, 392; Ornea, *Sămănătorismul*, 116; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 207-208.

SANDU-ALDEA C., *Pe Mărgineanca*, București, Cartea Românească, 1912, [156], 228 p. Volumul mai cuprinde povestiri și note de călătorie. Fragmente: ≈, L, XI, 1912, vol. I, 12, 225-228; 13, 243-246; 16, 301-306; vol. II, 27, 492-496. Narațiunea psihologică cu elemente melodramatice considerată de Ion Trivale „unica încercare însemnată de roman” a anului 1912. Părăsind preocupările sociale din *Două neamuri*, scriitorul urmărește figura logofătului Mărgărit, ciocoi fără scrupule, care seduce pe soția stăpânului său, boier Arțareanu, iar apoi încearcă să-l ucidă. Liniaritatea analizei psihologice, a zugrăvirii vieții interioare a protagonistului se asociază lipsei de culoare din evocarea evenimentelor externe. Ion Trivale recunoaște totuși capacitatea de a surprinde nașterea sentimentului de dragoste în sufletul eroinei, până la căderea fatală în brațele seducătorului, reproșându-i însă autorului inabilitatea în reflectarea resurecției morale, care o aduce la sinucidere. Aceste inconsecvențe confirmă încă o dată că D-nul Sandu „e un bun novelist, dar un slab romancier” (I. Trivale).

▼ București, Minerva, 1925.

◆ Ion Trivale, NRR, XIII, 1912, 8-9, 131-133; ***, SPC, 1912, 4, 46; Ion Trivale, *Anul literar 1912*, NRR, XIII, 1913, 11, 156-158; Trivale, *Cronici*, 154-165.

SMARA, *Fata tatii. Roman de moravuri*, București, Tip. M. M. Antonescu, 1912, 238 p. Apărut mai întâi în f.z. U, XXIX, 1911, nr. 324-357; XXX, 1912, nr. 1-25. Roman cu teză. Conține istoria unei fiice de

cărciumar grec, Angelica Arghiriadis, care vrea să-și depășească starea socială. După diverse aventuri în țară și străinătate, Angelica recade în condiția inițială (de cărciumăreasă, măritată cu fostul angajat al tatălui său). Tezismul lucrării e evident, acțiunea fiind condusă confuz și cu stângăcii. Personajele sunt schematice, stilul lipsit de originalitate. Greșeli de construcție gramaticală.

◆ Eugenia de Reus Ianculescu, DF, I, 1912, 10, 30-31; B. Delavrancea, *Raport* (în vederea acordării premiului „Demostene Constantinide”), AAR, s. n., t. XXXVI, 1913-1914, partea administrativă și dezbaterile, 242-246; Predescu, *Enciclopedia; Dicționarul; Bârlea, O româncă*, 143.

THEODORIAN-CARADA Maria, *Maica Sofia*, București, Editura Librăriei Leon Alcalay, 1912, 92 p. (B.p.t., 749). Roman din viața monahală. Protagonista, maica Sofia, păcătuiește din cauza lecturilor care îi aprind imaginația. Împrejurarea e evocată de maica Olimpiada, pe care starea o ferește de asemenea pericol. Scrierea evocă și scene din Războiul de Independență și din viața politică de provincie.

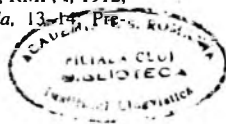
◆ ***, *Cărți și reviste*, GT, LXXV, 1912, 69, 3; ***, *Cărți și reviste*, TLR, LX, 1912, 35, 141; ***, DMN, IX, 1912, 2915, 4; ***, RMP, I, 1912, 207, 3; Frolo, *Theodorian-Carada*, 13-14; Predescu, *Enciclopedia*, 847.

1913

○ **AGÂRBICEANU Ion**, *Arhanghelii*, foileton, v., *Arhanghelii*, 1914.

○ **AGÂRBICEANU Ion**, *Legea minții. Povestea altei vieți*, foileton, v. *Legea minții*, 1927.

○ **BRĂTESCU-VOINEȘTI Ioan Al.**, *Primele pagini din „Mache Dumbrăveanu”*, fragment din romanul *Mache Dumbrăveanu*, FLR, III, 1913, 1, 2-3. Din romanul „pierdut în întregime în timpul războiului” nu se păstrează decât fragmentul publicat. Autorul dădea (în 1911) următoarea informație despre eroul cărții: „El le primește pe toate cu zâmbetul pe buze. Orice suferință îl lasă

nepăsător, ca și când nimic n-ar fi îndurat. Astfel, în cele din urmă, rămâne învingător”.

◆ I. Irimescu-Cândești, *De vorbă cu ~*, FLR, I, 1911, 9, 67; Aderca, *Mărturia*, 51; Vianu, *Arta*, 198–205; Călinescu, *Istoria*, 908; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 20; Ciopraga, *Literatura*, 554–555; Micu, *Început*, 318; Piru, *Analize*, 215–216.

○ CHIRU-NANOV I., *Cărare nouă*, fragment din romanul cu același titlu, CZ, III, 1913, 24, 327–330. Proză de factură poporanistă.

○ DEMETRIUS V., *Tinerețea Casandrei*, foileton, v. *Tinerețea Casandrei*, 1914.

○ GEORGESCU-RAHOVA Costin, *Moartea la pândă. Extraordinarele aventuri ale unui român printre indieni*, apărut în f.rev. DMA, IX, IX, 1913, nr. 28–35 (neterminat). Roman de aventuri. Posibilă adaptare.

IONESCU Maria Th., *Dragoste cu foc*, București, Atelierele Socec, [1913?], 92 p. Roman rural. Radu al lui Gheorghe, țaran sărac, se sinucide la scurt timp după moartea sotiei sale, Floarea. Compunere naiv-sentimentală, fără interes literar.

LOVINESCU E., *Aripa morții*, București, Editura Institutului de Arte Grafice Flacăra, 1913, 150 p. Romanul a fost tipărit și cu titlul *Comedia dragostei*. Împreună cu *Lulu* (1920) furnizează materia epică a romanului *Viața dublă* (1927). Apărut mai întâi în f.z. U, XXX, 1912, nr. 277–305. Fragmente: *Cetea morții*, CL, XLV, 1911, 5, 521–525; *Clo*, CL, XLV, 1911, 9, 1017–1024. Roman de dragoste, a cărui intrigă se desfășoară în mediu exotic, în Franța, Elveția și Italia. Problema psihologică analizată e aceea a dualismului sufletesc și a compromisului sentimental.

▼ *Comedia dragostei*, București, Alcalay, f.a.

◆ I. S., VR, VIII, 1913, 3, 445–447; C. Sp. Hasnaș, FLR, II, 1913, 22, 175–176; Em. Gârleanu, CL, XLVII, 1913, 4, 424–425; R. M. CZ, IV, 1913, 15, 223–224; Oct. C. Tăslăuanu, L, XII, 1913, 10, 327; Ion Trivale, NRR, 1913, vol.

XIV, 3, 37–39; D. Tomescu, *Masele în literatură*, RMP, II, 1913, 589, 1; Ion Trivale, *Cronici*, 168–189; ***, SBR, I, 1920, 38, 286; Andrei Braniște, *Literatura unui critic*, ALA, I, 1920, 5, 3; Pompiliu Constantinescu, VL, I, 1927, 35, 3; Octavian Botez, ADV, XL, 1927, 13348, 1–2; Valeriu I. Grecu, FF, III, 1928, 4, 126–127; Holban, *Proza*, 32–34, 48–625. ◆ Mihail Șerban, ~ în orașul său natal, DMN, XXXI, 1935, 1–388, 2; Dan Petrașincu, ~ între critică și roman, ADV, XLIX, 1935, 15934, 6; ~, *criticul romanelor sale*, ADV, LI, 1937, 16294, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, 290–293; Călinescu, *Istoria*, 722–723; Predescu, *Enciclopedia*, 495; C. N., *La moartea lui ~*, CGM, XII, 1943, 5–7, 133–134; Silvian Iosifescu, ~, REVR, XX, 1966, 3, 79–84; Constantinescu, *Scrieri*, III, 329–331; ***, ~ *romancier*, LCF, XII, 1969, 21–22; C. Gheorghiiță, ~ *romancier*, R, VII, 1970, 6, 14; Simion, Lovinescu, 572–575; Viola Vancea, ~ *romancier*, RL, V, 1972, 32, 8; Aurel Sasu, *Eseul psihologic*, CL, 1972, 19, 4–5; Liviu Petrescu, ~ *romancier*, TR, XVIII, 1974, 25, 4; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 272–275; Florin Mihăilescu, ~ – *scriitorul*, RITL, t. 27, 1978, 4, 547–556; Eugen Simion, ~, ALT, 1980, 105–108, Mircea Zăciu, *Oglinda aburită*, T, X, 1981, 10, 12–14; Dumitru Radu Popa, ~ în posteritate, TRR, XI, 1981, 216, 8–9; Eugen Simion, ~, azi, LLE, VII, 1981, 4, 37; Elena Zaharia Filipaș, ~ *nuvelista*, CREL, 1981, 4, 71–80; Gheorghe Suciuc, *Dactilograf sau editor?*, LCF, XXIV, 1981, 48, 6; Piru, *Istoria*, 323; ***, *Amintiri*, 34, 167; Șerban Cioculescu, AAR, s. a. IV-a, *Memoriile secției de științe filologice, literatură și arte*, III, 1981, 173–180; Aderca, *Contribuții*, I, 1983, 100–111, 255–257; Aderca, *Oameni*, 301–310; Dimisianu, *Lecturi*, 10–12; Holban, *Proza*, 27–29; Lăzărescu, *Romanul*, 14–17; Paleologu, *Alchimia*, 67–71; Steinhardt, *Critică*, 194–118; Zăciu, *Viaticum*, 252–258; Popovici, *Studii*, 94. □ V. și Lovinescu, E., *Comedia dragostei*, v. *Aripa morții*, 1913.

RĂDULESCU-NIGER N., *Orfanii neamului. Roman naționalist*, București, Editura I. Negreanu, 1913, 330 p. Roman social, inspirat de evenimentele din 1907. Fabulația este încărcată cu detalii inutile, eroii apar insuficient conturați, iar masa țărănilor o adunătură de elemente imorale și feroce. Subtitlul de „roman naționalist” se explică prin poziția xenofobă a autorului.

◆ A. R., VLTR, I, 1914, 2, 6; Predescu, *Enciclopedia*, 712.

O SPIRIDONESCU C., *Spre o viață nouă...*, fragment din romanul *Viața Ninetei*, RUL, III, 1913, 42, 25. Proză socială cu rezonanțe sămănătoriste.

THEODORIAN-CARADA M., *Santa Melania*, București, Tip. Profesională Dinu C. Ionescu, 1913, 124 p. Biografie romanțată, de factură religioasă.

TODIE Eugen, *Robii pământului*, București, Institutul de Arte Grafice C. Steflea, 1913, 148 p. Textul, revizuit de autor, a fost reluat, cu titlul *O iubire*, în f.rev. VR, VIII, 1914, nr. 3–6; IX, 1914, nr. 7–9. Reeditat cu titlu schimbat. Roman de dragoste. Doi foști colegi de școală se reîntâlnesc după o lungă despărțire. Miczul epic al cărții e constituit de evocarea iubirii de tinerete a unuia dintre ei, cu final trist. Critica, semnalând anemia subiectului, a relevat totuși încercarea – vrednică de luat în seamă la timpul apariției – de analiză psihologică. Este un „roman sentimental, liric și autobiografic, cum i se și cuvine unei opere de debut” (E. Lovinescu).

▼ *O iubire*, București, Alcalay, 1919 (București, Alcalay, 1921); *O iubire*, București, Eminescu, 1924.

◆ C. N. F., VR, VIII, 1913, 9, 385–386; ***, *Un nou roman*, VR, VIII, 1914, 3, 423; ***, DN, I, 1914, 1, 29–30; V. M., *Însemnări*, SER, I, 1919, 12, 280; D. ???, ILT, I, 1919, 29, 16–17; ***, CTC, III, 1922, 3–4, 61, Lovinescu, *Istoria*, IV, 159.

XENOPOL Adela, *Pe urmele războiului*, f.l. [1913?], 140 p. Roman de dragoste, cu acțiunea plasată în timpul războiului balcanic. Scenele de război și cele evocând evenimente ale timpului sunt episodice, acțiunea fiind concentrată în jurul unui adulter, petrecut în înalta societate bucureșteană. Obiectul dramei apare astfel fals, iar desfășurarea – o succesiune de clișee.

◆ Mefisto, ROMV, IV, 1914, 2, 134–135; C. Sp. Hasnaș, FLR, III, 1914, 36, 302–303; B. Delavrancea, *Raport (în vederea acordării premiului „Demostene Constantinide”)*, AAR, s. II, t. XXXVI, 1913–1914, partea administrativă și dezbaterile, 242–246; Predescu, *Enciclopedia*, 919.

1914

AGÂRBICEANU Ion, *Arhanghelii. Roman din viața românilor ardeleni*, Sibiu, Editura Luceaful, 1914, 216 p. Apărut mai întâi în f.rev. L, XII, 1913, nr. 1–24. Roman social și psihologic. Geneza și caracterul scrierii sunt rezumate în *Mărturisirile* autorului: „La titlul ≈ m-am oprit după numele romanului *Mont Oriol*. Romanul acesta este însă lipsit de orice influență străină... M-a îndemnat să-l scriu petrecerea de la Paști care se făcea în Bucium-Șasa, și așa, ca și în celelalte Buciume, sate de minieri la mine de aur... Personajii sunt aproape toate după realitate, numai povestirea însăși, viața de belșug, s-a petrecut cu vre-o trei-patru decenii înainte de a merge eu în Munții Apuseni. Dar trăiau oamenii care au cunoscut acea viață de belșug și povesteau bucurios. Am folosit și aici prilejul să dau icoane din munca și lupta culturală a românilor ardeleni dinainte de Unire”. După Mircea Zăciu, „romanul tinde să fie, după *Mara* lui Slavici și cu mult înaintea lui *Ion*, o icoană a vieții ardeleni”. Tot conform opiniei sale, „narațiunea e condusă strâns, suita de evenimente epice, luminând tema centrală a romanului, contribuie la desfășurarea armonioasă a acțiunii, la creșterea ei, la dezlegarea realistă a conflictelor”. Cornel Regman consideră ≈ „cel mai bun roman al lui ~” deși, prin „ambițiile necugetate pe care le întruchiează, este influențat probabil de *Măritura și decăderea lui Cezar Birotteau*”. Eroii din ≈ sunt „oameni ce se încarcă de o putere mai mare decât le e încăputul, devenită prin chiar aceasta blestemul lor; mai adesea, oamenii unor teribile tentații, care anulează sau alterează în ființa lor orice altă trăire, reduși, într-un fel, prin propria patimă, la condiția unor căpcăuni”. Pe de altă parte, dacă avem în vedere structura acțiunii, se poate spune că „autorul a înțeles mai ales importanța sceneilor *mari*, a acelorora în care au loc înfruntări sau modificări decisive, cerință care în teatru e o lege de fier, și tot astfel în romanul de tip balzacian; după cum tot atât de bine înțeles – până la a-și face din imaginarea lor un prilej de delectare – e rostul *scenelor preparatice*,

cu multă mișcare exterioară și cu puține evenimente hotărâtoare, acele scene în care protagoniștii, surprinși într-o etapă de aparentă campare a devenirii lor, au toată libertatea de acțiune, iar autorul și cititorul, cea mai largă bază de observare” (Cornel Regman).

▼ I-II, București, Universala Alcalay, 1929; pref. de Mircea Zăciu, București, E.S.P.L.A., 1956; I-II, pref. de Mircea Zăciu, București, E.P.L., 1962; București, Minerva, 1972. Reprodus în: *Opere*, VII, text pregătit pentru tipar de G. Pienescu, sub supravegherea autorului, București, Minerva, 1972; București, Eminescu, 1986.

■ *Aranybanya*, tr. de Fodor Ernő și Szilágyi András, Târgu-Mureș, Allami Irodalmi és Művészeti Kiado, 1957; *Arkangyalok*, tr. de Szilágyi András, București, Irodalmi Knyvkiadó, 1964; (altă ed.: Cluj-Napoca, Dacia, 1989).

◆ ***, L, XII, 1913, 1, 48; ***, L, XIII, 1914, 7, 219; T., L, XIII, 1914, 9, 278; Albert, UVR, XXXI, 1914, 19, 7; A. Metroniu, ROMF, I, 1914, 3, 2; 4, 3; C. Sp. Hasnaș, FLR, III, 1914, 38, 319-320; C. Sp. Hasnaș, FLR, IV, 1914, 11, 74-75; Octav Botez, *Un roman din viața Ardealului*, ILT, I, 1919, 9, 10-12; Ion Bucur, BIL, 1923, 41, 126-133; Lovinescu, *Istoria*, IV, 201-202; George Dumitrescu, *O carte uitată*: ≈ de -, FLG, III, 1929, s. II, 50, 3; Tr., T. LX, 1929, 6, 484; Cosnt. Șăineanu, ADV, XLII, 1929, 13950, 1-2; Const. D. Ionescu, R, XXXIII, 1929, 8-9, 265-267; Șăineanu, *Noi recenzii*, 124-128; C. Argintaru, HYP, I, 1932, 5, 31; M. Gr. & L. Sb., DMN, XXVIII, 1932, 9158, 2; Ion Breazu, -, GR, I, 1933, 2, 75-82; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 297; Lovinescu, *Istoria*, 236-239; Predescu, *Istoria*, 293-294; Densușianu, *Evoluția*, III, 212-213; Munteanu, *Panorama*, 220-224; Al. Piru, -, *romancier*, JL, I, 1939, 29, 2; Murărașu, *Istoria*, 383; Predescu, *Enciclopedia*, 13, 47-48; *Mărturisiri*, FRF, VIII, 1941, 12, 556; Loghin, *Istoria*, 402-403; Alexandru Ionescu, *Scriitorul* -, CL, LXXVI, 1943, 3, 165-174; Zăciu, *Agărbiceanu*, 2; 80-81; 84-95; Mircea Tomuș, ST, VII, 1956, 11, 87-90; Kiss Giza, ~ în *Limba maghiară*, TR, I, 1957, 20, 2; Vasile Rebreanu, *Pe urmele „Arhanghelilor”*, TR, I, 1957, 32, 3; 8; Dumitru Radu Popescu, *În lumea „Arhanghelilor”*, ST, XIII, 1962, 9, 23-29; Ion Lungu, -, *romancier*, ST,

XIII, 1962, 9, 96-98; Mircea Zăciu, *Amintirea lui* -, ST, XV, 1964, 7, 43-46; Micu, *Lit. rom. XX*, 159; 336; Zăciu, *Agărbiceanu*, 33; 73; 76-84; 137; 141; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 4, 79-80; Bălan, *Valori*, 197-199; Cioculescu, *Varietăți*, 370-371; Zăciu, *Masca*, 272-291; Cornel Regman, -, *o demonie a tipurilor*, F, IV, 1968, 7, 6; Doina David-Gafițeanu, *Limba literară în romanul* ≈, AUT, s. Științe filologice, vol. VII, 1969, 33-50; Bărbulescu, *Comentarii*, 119-134; Doina David, *Limba literară în romanul* ≈, AUT, s. Științe filologice, vol. VIII, 1970, 123-143; Ciopraga, *Literatura*, 487; Micu, *Început*, 375-376; Vatamaniciu, *Agărbiceanu*, 114-135; Cornel Regman, *Aspecte ale prozei lui* -, TMS, VI, 1971, 7, 6.; 8, 6; Doina David, *Comentariul generalizator ca expresie a structurii logice a stilului în romanul* ≈ de -, AUT, s. Științe filologice, vol. IX, fasc. I, 1971, 231-235; Nicolae Oprea, *Elemente fantastice la* -, EX, IV, 1972, 8-9, 11; Mircea Vaida, ≈ sau *tragicul și masca morală*, RL, V, 1972, 46, 8; Netea, *Interviuri*, 160; Piru, *Varia*, I, 239; 241; Rotaru, *O istorie*, II, 116-117; Zăciu, *Agărbiceanu*, 113-119; ***, -- *inedit*, TR, XVII, 1973, 18, 6-7; Alexandru George, *Portret dintr-un triptic*, LCF, XVI, 1973, 22, 7; Victor Atanasiu, *Prăbușirea inevitabilă*, CL, 1973, 20, 4-5; Breazu, *Studii*, II, 334-335; 337; Regman, *Agărbiceanu*, 119-148; C. Mircea, *Drama unei iubiri*, EX, VI, 1974, 9-10, 11; Vatamaniciu, *Agărbiceanu*, 4; 8-10; 13; 262-263; 307-309; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 221-224; Botez, *Scrieri*, 68-71; Densușianu, *Opere*, III, 713-715; Popescu, *Virgule*, 303-311; *Scriitorii români*; G. I. Tohăneanu, *Ses* (I), O, XXX, 1979, 50, 6; *Dicționar*; *Ist. lit. rom.*, 193-214; Rebreanu-SCorobete, *Cu microfonul*, 7-26; Mircea Vaida, ALT, 1980, 89-101; Manolescu, *Arca*, I, 168; Deleanu, *Glasul*, 119-121; Anamaria Bulgaria, *Influențe străine în* ≈, ST, XXXIII, 1982, 9, 11-12; Șerban Cioculescu, -, RL, XV, 1982, 38, 12-13; ***, *Ceasuri*, 230-234; Ion Lungu, *Moșii în opera prozatorului*, TR, XXVI, 1982, 36, 10; D. Micu, *Poezia prozei lui* -, VR, LXXVII, 1982, 9, 3-9; Ion Oarcășu, *Slavici și* -, TR, XXVI, 1982, 35, 3; Mircea Popa, *La centenarul lui* -, LLE, 1982, 20-21; Popa, *Agărbiceanu*, 107-124; Mircea Scarlat, *Omul sfințește satul*, RL, XV, 1982, 38, 14; Elena Stan, *Implicațiile consensului*, T, XI, 1982, 11-12; Valentin Tașcu, *Ideal civic și pedagogie morală*, ST, XXXIII, 1982, 9, 10; Doina Uricaru, *Demonia* -, ***, *Ceasuri*, 235-244; Simion Mic, ~ - *vocație și conștiință*, O, XXXIX, 1988, 17, 4; Tudor Păcurariu, *Originalitatea sintezei*, LCF,

XXXI, 1988, 23, 1, 6; Cornel Ungureanu, *Romanele nescrise*, TR, XXXIII, 1989, 10, 2. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

ANESTIN Victor, *O tragedie cerească. Poveste astronomică*, București, Editura Tip. z. „Universul”, 1914, 142 p. Roman științifico-fantastic, relatând simultan evenimente de pe planetele Venus, Marte și Pământ, ai căror locuitori sunt amenințați de o catastrofă planetară, prin ciocnirea cu un corp cosmic străin, numit Satan.

▼ *În anul 4000 sau o călătorie în Venus*, ed. îng., pref., note și bibliografie de Cornel Robu, Cluj-Napoca, Dacia, 1986. Reprodus fragmentar: în *Vârsta de aur*, 94–117.

◆ ***, *O poveste astronomică*, ZC, XVIII, 1914, 13, 204; T.A.B., VR, IX, 1914, 3, 431–432; Manolescu, *Literatura SF*, 220–223.

CĂLINESCU D., *Suprema dragoste*. Proză, Craiova, Institutul de Arte Grafice Samitca S. A., 1914, 142 p. Roman social, cu pronunțate accente sămănătoriste. Eroul, un idealist sentimental, își împarte averea săracilor în numele unui suprem principiu moral: „dragostea de oameni”.

◆ A. Naum, *Raport (asupra romanului intrat în concurs pentru premiul „Adamachi”)*, AAR, s. II, t. XXXVII, 1914–1915, partea administrativă și dezbaterile, 230–232; I. C. P., DRU, II, 1946, 17, 2.

CORMANĂ, *Salvată!*, București, Minerva, 1914, 118 p. (Biblioteca Minervei, 166). Mic roman din lumea mahalalei. Dintre cele câteva cusătorese, ale căror destine sunt urmărite, doar Lina Marinca, fugită de acasă de frica tatălui vitreg, reușește, după un intermezzo demimonden, să-și refacă viața și să se „salveze”, căsătorindu-se cu chelnerul Florea. Scrisă fluent, cartea nu depășește nivelul literaturii de consum.

DALLOCRIN, *Inginerul Tınca. Portret de control administrativ*. Pitești, Editura Dragoșilor de Foc, [1914?], 86 p. Cu o *Precuvântare* semnată „Comitetul”. Roman-portret cu veleități satirice, zugrăvind, într-un stil teribilist, imaginea unui parvenit fără scrupule. Student sărac, Tınca ajunge, afectând pedan-

teria științifică, director de gimnaziu. Apoi, printr-un „salt politic”, devine inginer-șef al orașului, se însoară cu o femeie bogată, face abuzuri, fură etc. De reținut, ca o curiozitate, pe fișa B.A.R., consemnarea „roman de avangardă”.

DEMETRIUS V., *Tinerețea Casandrei*, București, Alcalay, 1914, 140 p. Apărut mai întâi în f.rev. RMP, II, 1913, nr. 525–595. Roman social, de factură naturalistă, despre mediul citadin de mahala. Biografia tragică a eroinei dă prilej autorului să investigheze o ambianță muncitorească și mic-burheză. „Ceea ce domină în scriitor este instinctul de a înregistra, statistic aproape, fără scop, materialul brut al observațiilor sale dintr-o lume pe care o cunoaște bine, negreșit, și a ne prezinta, obiectiv de altfel, dar fără selecție și fără spiritul animator, care, singur, coordonează materialul de observație pentru a-i da un sens estetic, o mohorâtă privescitate a vieții de periferie bucureșteană” (E. Lovinescu).

▼ Ed. revăzută, București, Alcalay, 1924.

◆ M. Sorbul, *Un roman*, RMP, II, 1913, 542, 1; Sorin, RMP, II, 1913, 593, 1; C. Sp. Hasnaș, FLR, III, 1914, 25, 207–208; M. Sorbul, RMP, III, 1914, 693, 2; M. Sorbul, RMP, III, 1914, 699, 2; B. Amura, VP, III, 1914, 15–16, 484–486; A. Naum, *Raport (asupra romanului intrat în concurs pentru premiul „Adamachi”)*, AAR, a. II, t. XXXVII, 1914–1915, partea administrativă și dezbaterile, 232–233; C.G., NZN, III, 1924, 2, 67; I. Peltz, *Scriitorul* ~, II, 1925, 48, 23; Lovinescu, *Istoria*, IV, 245–248; Iorga, *Ist. lit. cont.*, I, II, 305; Lovinescu, *Istoria*, 245; Predescu, *Enciclopedia*, 262; Ion Pas, ~, *scriitorul celor dezmoșteniți*, LIR, II, 1945, 316, 4–5; Măcu, *Ist. lit. rom.*, II, 100; Aderca, *Mărturia*, 58; Ciopraga, *Literatura*, 548; Micu, *Început*, 554; Rotaru, *O istorie*, II, 137–138; Lovinescu, *Scrieri*, V, 177–179; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 229–230; Zalis, *Estetica*, 83–85.

EFTIMIU Victor, *Două cruci. Roman din viața macedoneană*, București, Atelierele Societății Anonime Adevărul, 1914, 18 p. Cu o dedicație către Const. Mille. Apărut mai întâi, cu titlul *Prăstitele Sofronie*, în f.z. „Prezentul”, I, 1907, nr. 535–569. Apoi, cu titlul ~, în f.z. DMN, XI, 1914, nr. 3619–

3639. Roman de aventuri. Acțiunea, petrecută în împrejurimile orașului Corcea, în mediu monahal macedonean, descrie viața călugărilor, dar și a tâlharilor turci ce mișunau în epocă prin văgăunile Pindului. Intriga relatează pățaniile unui tânăr bulgar, Metodie, care practică tot felul de meserii, Acesta, ajungând printre călugării greci, îi recunoaște pe tâlhari.

▼ Reprodus în: *Opere*, XII, ed. îngr. de Constantin Mohanu, București, Minerva, 1983.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 302; Călinescu, *Istoria*, 916; Micu, *Ist. lit. rom.*, 125; V. Eftimiu, *Portrete și amintiri*, București, E.P.L., 1965, 180; Micu, *Început*, 611.

O MACRI P.[anait], *O nuntă comică. Roman de moravuri*, apărut în f.rev. MIN, VI, 1914, nr. 1853–1882. Scriere cu caracter hibrid. Ca „roman de moravuri” e superficial, simplă aglutinare de episoade în care domină comicul de situație. Finalul tragic, moralizator, stă în contradicție cu factura de agrement a umorului dominant.

* MAER Eduard Toma, *O nuntă în Vorniceni*, Galați, Tip. Schenk-Burbea, 1914. „Într-un stil ușor și simplu, autorul dă viață unui colț din societatea burgează de la noi, unde sentimentele trebuie să se diformeze pentru a putea în cele din urmă să-și atingă scopul” (***. FLR, 1914).

◆ ***, *Ecouri*, FLR, III, 1914, 40, 336.

MILLE Constantin, *Dinu Millian*, II, v. *Dinu Millian*, I, 1887.

MORUZI Dumitru Constantin, *Moartea lui Cain. Roman social*, Piatra Neamț, Imprimeria județului Neamț, 1914, 230 p. Cu o pref. de A. D. Xenopol. Roman al dezrădăcinării, de tip sămănătorist, inspirat din viața boierimii basarabene în vremea țarismului. „În forme confuze autorul ar voi să demonstreze cuminenția ordinii vechi boieri-tărani și proasta origine a clasei liberale, însă argumentația, rău susținută epic, sună fals” (G. Călinescu).

◆ A. A. Naum, *Opera lui* ~, A, XXV, 1914, 9–10, 289–291; N. Iorga, „Drum drept”, X, 1915, 6, 77–

78; Petru T. Gădei, ~, GB, II 1915, 4–5, 12–13; Mariana Conta-Kernbach, *Un poet și un prozator (V. Alecsandri și D. C. Moruzi)*, Iași, Tip. Albina, 1924, 1–88; Lovinescu, *Istoria*, IV, 105–106; Haneș, *Ist. lit.*, 307–308; Iorga, *Oameni*, II, 131–133; Predescu, *Enciclopedia*, 570; George Mărgărit, *Basarabia în literatură*, CRIS, I, 1941, 7–9, 57–69; Călinescu, *Istoria*, 600; G. Bezviconi, *Prințul* ~, „Cetatea Moldovei”, III, 1942, 7, 29–49; G. Bezviconi, *Romancierul* ~, „Cetatea Moldovei”, III, 1942, 8–9, 151–197; Aurel George Stino, G. Bezviconi, *Romancierul* ~, VBA, XI, 1942, 8–9, 129–131; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, X, 1961, 4, 739–762.

RĂDULESCU-NIGER N. G., *Pe Coasta de Azur: O iarnă la Menton*, București, Editura Biroului Universal A. I. Nițeanu, 1914, 268 p. Roman de dragoste, relatând relația dintre tânărul scriitor român Alexandru Tăriceanu și rusoaica Jeana Stanievici, în decurul fastuos al Coastei de Azur, întreruptă prin întoarcerea lui în țară și de consolarea ei cu un conte polonez.

▼ București, I. Negreanu, 1923.

RĂDULESCU-NIGER Nicolae G., *Puterea destinului*, București, I. Negreanu, 1914, 162 p. Roman de dragoste. O întâmplare de duzină generează false certuri între două familii din lumea înaltei societăți provinciale și bucureștene. Rezolvarea facilă a situațiilor este pe măsura inconsistenței conflictului.

▼ București, I. Negreanu, 1915; București, I. Negreanu, 1920.

◆ ***, FLM, I, 11–12; Predescu, *Enciclopedia*, 712.

RĂDULESCU-NIGER N., *Viață zbuciumată*, București, Editura I. Negreanu, 1914, 130 p. Roman pasional, urmărind destinul a două cupluri. Acțiunea se petrece în România și în Franța. Analize psihologice superficiale, gesturi și situații puțin motivate, stângăcii stilistice.

▼ București, I. Negreanu, 1921.

◆ ***, U, XXXII, 1914, 151, 5.

SCHLÜTER Th. Th., *Ioan Mândru, cel mai vestit căpitan de haiduci*, București, Concu-

rența, 1914, 94 p. Roman haiducesc, având ca protagonist pe Ioan Mândru, tânăr țăran angajat de farmacistul infam Zentos Agroniadus. Fiindu-i răpită logodnica, Ioan Mândru devine haiduc, se remarcă prin acte de curaj și, ca ultim supraviețuitor din ceată, sfârșește călugărindu-se.

STAHL Henric, *Un român în lună. Roman astronomic*. București, Tip. Românească, 1914, 240 p. Cu o *Lămurire* a autorului. Fragmente: *Spre ziuă în București*, NLR, I, 1908, 1, 29–32; *Călătoria în lună a unui român. În drum spre lună. Popas deasupra Carpaților. Mai sus ca Himalaia. Beția oxigenului*, RPL, IV, 11911, 2, 49–51; *Călătoria în lună a unui român. În drum spre lună*, CL, XLVII, 1913, 3, 261–264; *De ce latră câinii la lună*, ZC, XVII, 1913, 26, 3–4; *Spre ziuă în București*, RUL, IV, 1914, 275, 1–2; *Pe lună*, R, X, 1914, 5–6. Roman științifico-fanastic, scris sub formă de jurnal, una din primele creații ale genului în literatura română. „Tinta mea a fost, prin această lucrare – spune autorul – să dau, sub forma unui roman, atrăgător de se poate, noțiuni de astronomie populară, fără socoteli, cifre, statistici, fără aberațiunile de imaginație în căutarea senzaționalului de care suferă imitatorii de astăzi ai genialului Edgar Poe și să povestesc lucruri aproape firești într-un cadru mai nou, într-o formă literară cât mai îngrijită, nefalsificând nici una din datele științifice, în care totul se înlănțuie firesc, din momentul ce s-ar admite posibilitatea unei substanțe refractare acțiunii pământului”. La sfârșit ~ indică lucrările științifice utilizate. O parte din faptele consemnate în roman sunt confirmate de știința contemporană, altele nu. Aventura extraterestră a eroului constituie un prilej de a da expresie sentimentului patriotic, iar ipoteza existenței vieții pe planeta Marte prilejuiește manifestarea unui larg umanitarism.

▼ București, Cugetarea, 1925; București, E.T., 1958; pref. și note de I. M. Ștefan, București, E.T., 1966. Fragment: *Spre ziuă în București*, în vol. *Bucureștii ce se duc*, Valenii de Munte, Tip. Neamul Românesc, 1910.

◆ V. Anestin, ZC, XVII, 1913, 31, 493; Rd. S., VR, X, 1915, 1–3, 302–303; Predescu, *Enciclopedia*, 800; N. Corbeanu, SB, IX, 1958, 9, 85–86; Sanda Marinescu, VR, XI, 1958, 11, 198–199; Ion Hobana, *Literatura științifico-fantastică*, LPC, XLIII, 1963, 12, 51–64; Manolescu, *Literatura SF*, 230–233; Florin Manolescu, *Brève histoire de la SF roumaine*, REVR, XLII, 1988, 5, 112–127; Cornel Robu, *Milestones in postwar roumanian science-fiction*, SUB, s. Psihologia, 1988, 2, 64–80.

TAILLER Emilia, *Dragoste de scriitor sau romanul lui Victor Hugo*, București, Minerva, 1914, 104 p. (Biblioteca Minervei, 153). Roman de dragoste, având ca protagoniști pe celebrul scriitor și pe Adela Foucher, în idila de tinerețe încheiată cu căsătoria lor.

TAILLER E., *George Sand*, București, Minerva, 1914, 108 p. (Scriitoare celebre, Biblioteca Minerva, 164). Scurtă biografie romanțată.

▼ București, Cartea Românească, 1925.

* **VIȚEANU Alexandru**, *Jurnalul unei fete de pension*, București, Alcalay, [1914?].

◆ **, DRP, XIV, 1914, 74, 3.

VULCAN Petru, *Liliana*, Constanța, Tip. Vulcan-Const. Irimescu, 1914, 158 p. Fragment: *Epilogul unei drame misterioase*, ROMM, I, 1914, 5–6, 48–50. Roman de moravuri, cu intenții de critică socială, relatând cazul unei funcționare de 19 ani, din Timișoara, care se sinucide pentru că directorul, care vrea să abuzeze de ea, îi cere să demisioneze. Scris destul de alert.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 914.

1915

○ **ALEXA Anette Gh.**, *Din durerile vieții*, apărut în f.rev. CRS, I, 1915, nr. 1–5 (neterminat). După fragmentele publicate, pare a fi un roman psihologic.

○ **ANASTASIU-VUCULESCU Gabriela I.**, *Nedumerire*, fragment dintr-un „roman nesfârșit”, UVR, XXXI, 1915, 31, 5–6. Narațiune sentimentală.

* **CAÏR George, Dorina**, [1915?]. Roman de moravuri și satiră socială, cu finalitate etică.

◆ Albert, UVR, XXXI, 11915, 45, 6; Andrei Braniște, *O carte nouă*, CRN, I, 1915, 39, 770; Balgiu, INN, I, 1915, 8-9, 14.

○ *Drama din Constanța sau Taina unei mame. Roman realist petrecut în zilele noastre*, apărut în f.z. U, XXXIII, 1915, nr. 268-360; XXXIV, 1916, nr. 2-56. Acțiunea va fi continuată în romanul *Femeie fără suflet* (1916). Roman senzațional.

GIURGEA-BRADU Iul.[ia], *Oameni din Ardeal*, București, (în editura autorului), 1915, 142 p. Cu o *Predoslovie* a autoarei. Roman de factură național-socială, cu acțiunea plasată pe Valea Crișului, în anii premergători Unirii. Personajul principal este un tânăr avocat român, militant pentru drepturi naționale și sociale, îndrăgostit de fiica nemeșului din localitate. Conflictul se încheagă în jurul alegerilor de notar. Este înfățișată opresiunea economică și politică la care erau supuși țărani români și dărzenia cu care își apără drepturile. Lipsită de profunzime psihologică și insuficient sudată, narațiunea poate avea azi doar valoare documentară.

▼ ≈. *Pribegie*, București, H. Steinberg, 1919.

◆ I. Nistor, *Raport (asupra romanului intrat în concurs pentru premiul „Năsturel” din 1916)*, AAR, s. II, t. XXXVIII, 1915-1916, partea administrativă, 312-313; Predescu, *Enciclopedia*, 363.

○ **HORIA I.**, fragment din romanul *Domnul din față*, R, X, 1915, 25, 398-403.

○ *Ocașul Jean Veroneanu. Mare roman criminal*, apărut în f.z. U, XXXIII, 1915, nr. 80-267. Narațiune senzațională.

○ **PAV Petronius M.**, *Iubire până la mort sau martirizarea unei englezoaice pentru un german. Roman de actualitate*, apărut în f.rev. DMAT, X, 1915, nr. 3-10. Roman inspirat din evenimentele primului război mondial.

RĂDULESCU-NIGER N., *Pentru patrie. Roman eroic de actualitate, dedicat Franței*

și *Belgiei*, 1915, București, I. Negreanu, 1915, 250 p. Roman de dragoste, de aventuri și de război. Un ofițer român, suferind o decepție în dragoste, se angajează în armata belgiană pentru a fi trimis în Congo. Într-o notă, autorul ține să precizeze că „întâmplările din Congo ale eroului acestui roman sunt adevărate și s-au petrecut între anii 1898-1901”. După izbucnirea primului război mondial, în anii neutralității României, eroul pleacă să lupte pentru Franța, urmat fiind de sora fostei iubite, care-i devine logodnică. Un episod dramatic este marcat de sacrificiul unei tinere frantuzoaice pe frontul de luptă. În rest, scenele de război au un caracter mai mult festiv. Întors în țară în invalid, eroul se pregătește, într-o manieră retorică, să redevină militar combatant, dacă patria va avea nevoie de serviciile lui.

▼ București, Editura „Curierul Judiciar”, 1931.

SADOVEANU Mihail, *Neamul Șoimăreștilor*, București, Minerva, 1915, 276 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, VII, 1912, nr. 10-12; VIII, 1913, nr. 1; 4-9. Roman istoric, evocând evenimentele din istoria Moldovei de la începutul sec. al XVII-lea, în vremea primei domnii a lui Ștefan Tomșa. Reconstituirea prezintă un tablou amplu al principalelor aspecte social-politice ale timpului: conflictul domn-boieri și boieri-răzeși-me, nestatornicia domniilor în Țările Române, imixtiunea Porții otomane și a magnaților polonezi, organizarea armatei și a curții domnești, năvălirile tătare. Protagonistul, Tudor Șoimaru, reprezentant al răzeșimii orheiene și conducător al acesteia în lupta pentru apărarea pământului strămoșesc de lăcomia unor boieri spoliatori, întrunește calitățile unui veritabil erou, rezolvând în spirit eroic conflictul cornelian dintre datorie și iubire. Rapida desfășurare epică dezvoltă elemente specifice romanului de aventuri (peripeții furtunoase, isprăvi de vitejie, frații de cruce, răpiri, evadări etc.), fără a afecta verosimilitatea și pitorescul colorii de epocă. „Patosul eroic formează, ca în romanele de capă și spadă, însăși substanța cărții. Mișcarea exte-

rioară e mult mai vie decât cea sufletească. O mare solemnitate eroică dă prestanță epicului" (Const. Ciopraga).

▼ București Viața Românească, [1923]; București, Cartea Românească, 1931; București, Cartea Românească, 1938; București, F.R.P.L.A., 1943; București, E.T., 1952; București, E.T., 1953; București, E.T., 1955; București, E.T., 1958; pref. de Pompiliu Marcea, București, E.S.P.L.A., 1959; pref. de Constantin Mohanu, București, E.P.L., 1962; București, E.T., 1964; București, E.T., 1967; București, Minerva, 1974; ed. îngr. de Constantin Mitru, pref. și tabel cronologic de Teodor Vârgolici, București, Minerva, 1976. Reprodus în: *Opere*, VII, E.S.P.L.A., 1953; *Opere*, V., E.S.P.L.A., 1956; *Romane și povestiri istorice*, II, pref. de G. Călinescu, București, E.P.L., 1961; *Zodia Cancerului*, ≈, București, E.P.L., 1969; *Romane istorice*, I, ed. de Constantin Mitru și Corneliu Simionescu, București, Cartea Românească, 1980. *Șoimii*, ~, ed. îngr. de Constantin Mitru, repere istorico-literare de Andrei Rusu, București, 1983; pref., tabel cronologic și selecție de aprecieri critice de Alex. Ștefănescu, București, Ion Creangă, 1986; ~, *Zodia Cancerului*, *Creanga de aur*, București, Eminescu, 1986; ~, pref. și tabel cronologic de Teodor Vârgolici, București, Minerva, 1988.

■ *La croce dei Razesci*, tr. de A. Silvestri Giorgi, Lanciano, 1933; *Das Geschlecht der Șoimaru*, tr. de Thea Constantinidis, București, Jugendverlag, 1963; *La stirpe dei Falconieri*, tr. de Corrado Albertini, Francavilla (Chieti), Edizioni Paoline, 1965; *A parasztkapitány*, tr. de Lőrinczi László, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1969; *Das Geschlecht der Falken*, Berlin, Verlag der Nation, 1969; Kiev, Inpro, 1970; *A parasztkapitány*, tr. de Lőrinczi László, București, Albatros Könyvkiadó, 1972; *Das Geschlecht der Falken*, tr. de Jacob Paul Molin, București, Kriterion Verlag, 1973; *Plenia Șoimaru*, tr. de M. V. Fridman, Moscova, Detcsaia Literatura, 1977.

◆ **, *Mișcarea intelectuală la noi și în străinătate*, VIN, X, 1914, 10, 371-372; **, *O scriere de mare valoare*, MIN, VII, 1914, 2158, 1; Bart,

Un roman istoric: ≈ de ~, UVR, XXXII, 1915, 5, 6; Al. Iacobescu, VLTR, I, 1915, 7-8, 54; O. B. VR, X, 1915, 5-6, 322-324; G. Topârceanu, „Calendarul Minerva”, 1916, 279-280; Botez, *Pe marginea*, 98-103; Ph., ALA, X, 1931, 556, 7; M. Sevastos, ALA, X, 1931, 564, 7; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 176; Munteanu, *Panorama*, 216-217; Predescu, *Istoria*, 257; Murărașu, *Istoria*, 444; Predescu, *Enciclopedia*, 589; Călinescu, *Istoria*, 553; **, CAMC, XI, 1945, 7-8, 605; Aurel Martin, ~: *Opere*, VII, TS, 1953, 3-4, 32; Georgeta Horodincă, GL, III, 1956, 34, 2; Horia Stancu, GL, V, 1958, 52, 1; 6; Gh. Bulgăr, *Originalitatea stilistică a operei lui ~*, LR, IX, 1960, 6, 3-11; Rodica Florea, *Creatorul romanului istoric românesc*, SB, XI, 1960, 11, 50-54; Eugen Stănescu, *Imaginea Evului Mediu românesc în opera lui ~*, VR, XIII, 1960, 11, 199-212; Coralia Călin, *Unele considerații asupra romanului istoric al lui ~*, LL, VI, 1962, 261-280; Bratu, *Sadoveanu*, 296-299; 328; 375; Micu, *Lit. rom.* XX, 129; 337; Profira Sadoveanu, *Replica vizuală a romanului ~*, GL, XII, 1965, 19, 6; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 4; Ciopraga, *Sadoveanu*, 143-146; VI. Krasnaseschi, *Cripticul istoric și devenirea socială în creația sadoveniană*, VR, XXIII, 1970, 9, 92-101; Rotaru, *O istorie*, II, 265-266; Vasile Nicolescu, ~, *une mythologie spirituelle*, CREL, 1974, 1, 23-27; Micu, *Periplu*, 179-183; Petrescu, *Evocări*, 259-263; M. Ungheanu, *Sadoveniana. Preludiul „Baltagului”*, LCF, XVIII, 1975, 43, 2; Bogdan-Duică, *Studii*, 344-345; Manolescu, *Sadoveanu*, 51; 53; 181; 184-187; 196-197; 208; Marcea, *Sadoveanu*, 28-30; 33-34; 92-93; 117-120; 276-284; 325-327; 439; Sângeorzan, *Sadoveanu*, 248; Băileșteanu, *Introducere*, 261; Botez, *Scrieri*, 58-67; G. I. Tohăneanu, *Pământul se închise bine*, O, XXIX, 1978, 24, 3; G. I. Tohăneanu, *Mănunchi*, O, XXIX, 1978, 40, 7; Husar, *Îmoarcerea*, 98-102; Tomuș, *Sadoveanu*, 174; Ungheanu, *Lecturi*, 101-106; Vârgolici, *Scriitori*, 114-152; Cornel Moraru și Gabriel Angelescu, LLE, V, 1979, 1, 22-25; Tohăneanu, *Sadoveanu*, 39-40; 50; 73-74; 77; 87; 89; 90. Ciopraga, *Fascinația*, 206-208, Vlad, *Cărțile*, 67-72, Maria Beceanu, ~, *un scenariu după ~*, MS, XIII, 1982, 1.102-103, Al. Tudorică, LLE, XI, 1982, 1, 31-35, Constantin Ciopraga, *Meditând în istorie*, RL, XVI, 1983, 44, 15, Ion Vicolleanu, ATN, XXII, 1985, 4, 8; Ion Andruș, *Elemente de istorie literară pentru elevi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 279-284, Lector, RL, XX, 1987, 7, 10, N. Frigeoiu, *Romanul istoric*, 142-144, Viorica Bălțeanu, *Personaje principale în romanul ≈ de ~*, LLE, 1989, 2, 34-35. □ V. și Șoimii, 1904.

1916

ANESTIN Victor, *Puterea științei sau Cum a fost „omorât” războiul european. Poveste fantastică*. Cămpina, Editura Tip. Gutenberg, 1916, 72 p. (Biblioteca Științei pentru toți, nr. 3). Roman științifico-fantastic, inspirat din realitățile imaginare ale primului război mondial, când un miliardar american de origine română, Arthur Chaw, pune capăt războiului cu ajutorul unui dirijabil special. În acesta sunt îmbarcați 1000 de români transilvăneni, care, ca „soldați ai păcii”, dezorganizează frontul, producând o fraternizare generală.

◆ Manolescu, *Literatura SF*, 223–224.

O CHIRU-NANOV I., *Fala Oprîșenilor*, fragment de roman, FLR, V, 1916, 15, 166. Secvențe dintr-un roman de factură poporanistă.

O Femeie fără suflet. Mare roman dramatic, apărut în f.z. U, XXXIV, 1916, nr. 56–173. Continuă acțiunea *Drama din Constanța* (1915–1916). Roman senzațional.

GAȘPAR Mihail, *Blăstăm de mamă*, în vol. *Blăstăm de mamă și Domnișoara Marta*, Arad, Editura Librăriei Diecezane, 1916, [72] 142 p. (Biblioteca Sămănătorul, 9–10). Vol. mai cuprinde nuvela *Domnișoara Marta*. Apărut mai întâi în f.z. DRP, IX, 1909, nr. 97–106. Scriere sămănătoristă cu tendințe xenofobe. În dorința nesățioasă de înavuțire, cârciumarul evreu Samulel Schwartz, dintr-un sat ardelean frunțos, provoacă moartea unui tânăr sătean, Sandu, fiul cârciumarului moare la rându-i de o boală de piept. Condusă tezist, acțiunea romanului are suficiente puncte de atracție, dar rezolvarea e simplistă.

▼ Reprodus în: ≈, București, Vatra, 1942.

◆ Aurel Cosma-junior, *Bănățeni de altădată*, I, Timișoara, Tip. Unirea Română, 1933, 89; Lucian Costin, *Scritorul bănățean Mihail Gașpar*, Craiova, Tip. Speranța, [1933], 19; Ion Breazu, *Povestitorii ardeleni și bănățeni până la Unire*, Cluj, Tip. Cartea Românească, 1937, 239; Predescu, *Enciclopedia*, 342; Suci, *Literatura*, 242.

GHIBĂNESCU Aurel, *Bunicuțul*, Târgu-Ocna, Tip. Iancu Flachs, 1916, 106 p. Roman idilic cu accente sămănătoriste. Face elogiul vieții patriarhale a boierimii moldovene, subliniind puterea ei de regenerare prin vrednicie și democratism. Protagonistul, Arthur Podolea, descendent al unei familii sărăcite, reușește să-și refacă averea. Rămas văduv de tânăr, se dedică creșterii fiicei, apoi nepoatei sale. Lipsită de nerv, narațiunea insistă asupra ambianței și tabieturilor gospodărești.

O HIDALGO [A. HEFTER], *Fragment dintr-un roman (în care o întâmplare omeanească sfârșește istoria unui popor)*, fragment de roman, VP, V, 1916, 9, 135–138. Textul publicat înfățișează copilăria și adolescența unui evreu din ghetto, Apostol, încheindu-se cu evadarea sa din acest mediu.

HORTOPEANU-RĂDĂUȚI L., *Nebun de dragoste și foame*, Paris, Société d'Éditions Levé, [1916?], 328 p. În mod excepțional cuprinsă în dicționar, câtă vreme a apărut în străinătate, reprezintă una din puținele scrieri românești tipărite, în timpul războiului, la Paris. Încercare de roman social cu elemente senzaționale. Înfățișează suferințele și moartea unui profesor condamnat pe nedrept și sfârșitul tragic al soției sale necredincioase. O mare parte din roman e scrisă sub forma unui jurnal de închisoare – prilej de a creiona figuri și scene din lumea deținuților. Defilarea personajelor este însă plicticoasă, naturalismul făcând adesea loc melodramei.

MESTUGEAN V., *Getta. Roman senzațional*, București, Editura Librăriei Steinberg, 1916, 152 p. Fragment: *Marea*, UVR, XXXII, 1916, 33, 4–5. Roman de dragoste. Evocă relația dintre doi tineri plecați de la București la Techirghiol. În final, eroina se sinucide, motivațiile actului fiind tipice pentru un roman pasional de duzină.

◆ **, UVR, XXXII, 1915, 11, 3; **, UVR, XXXII, 1915, 12, 7; Victor Anestin, UVR, XXXII, 1916, 17, 4; **, FLR, V, 1916, 30, 364; W., NRR, XVIII, 1916, 7, 115; Predescu, *Enciclopedia*, 541.

POPESCU N. D., *Dragostea lui Iancu Jianu cu Smaranda Gălășeasca. Nuvelă originală*, București, Tip. Concurența, 1916, 174 p. Apropiat structural de nuvelă, ≈ reprezintă un episod din ciclul haiducesc având ca erou pe Iancu Jianu.

POPESCU N. D., *Prinderea lui Iancu Jianu căpitanul de haiduci. Nuvelă originală*, București, Tip. Concurența, 1916, 144 p. La limita genului, ≈ e tot un roman haiducesc, având ca erou pe Iancu Jianu.

PORSENNA N., *Magdalena, Călătorie sentimentală*, București, I. Negreanu, 1916, 124 p. Roman de dragoste. Doi tineri își consumă iubirea într-o scurtă vacanță pe Valea Prahovei. Scris cu prețiozitate, romanul nu depășește nivelul comun al genului.

◆ N. D., NRR, XVIII, 1916, 7, 115; **, VP, V, 1916, 12, 391; Predescu, *Enciclopedia*, 687.

○ **PORSENNA N.**, *Zoie*, fragment din romanul *Focul*, RID, XIV, 1916, 8, 86–93.

RĂDULESCU-NIGER N., *Ciornăreanu & Faerman. Roman din lumea comerțului*, București, Editura Biroului Universal Atanasie I. Nițeanu, 1916, 496 p. Roman de moravuri. Apreciabilă încercarea prozatorului de a sonda diferite medii sociale, cu amprenta lor asupra evoluției protagoniștilor. Ca în romanele anterioare, intriga și personajele sunt însă superficiale, stângaci construite, iar stilul – nesigur. Se observă tendințe xenofobe.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 712.

○ **SOLACOLU Teodor**, *Istorieară rea*, fragment de roman, FLR, VI, 1916, 28, 334. Textul conține scene erotice și melodramatice. Privit independent, poate fi considerat o schiță.

ȘTEFĂNESCU-Yacint N., *Spre Carpați...*, București, Institutului de Arte Grafice Eminescu, 1916, 64 p. Narațiune socială. Autorul își propune să dezvăluie corupția unor pături sociale din România, în preajma primului război mondial (politicieni, funcționari, poliști etc.). Eroul, Dragomir, un intelectual

bine intenționat, crede că unirea cu Transilvania, „partea cea mai înaintată în civilizațiune a neamului său”, va aduce o asanare a moravurilor. Salvarea civilizației, sfârșitul mizeriei și al corupției va veni o dată cu trecerea Carpaților, „pentru triumful dreptății popoarelor...”. Din punctul de vedere al artei românești, atât ideologia, cât și tipologia personajelor sunt schematice.

▼ Mircea Popa, *Romanele Marii Uniri*, LCF, XXXI, 1988, 46, 2.

1917

SMARA, *Băiatul mamei*, București, Alcalay, 1917. Roman psihologic având drept eroină o luptătoare feministă, care, nefericită în căsătorie, alături de un bărbat imposibil, ajunge să se sinucidă.

◆ Bârlea, *O romancieră*, 143–144.

1918

○ **CASELLI D.**, *Fata de împărat*, fragment de roman, SCA, II, 1918, 30, 3. Este însoțit de următoarea notă: „Acest fragment ce-l publicăm mai sus face parte din romanul cu același nume. Romanul este scris în limba veche a cronicelor românești atât de iubită de popor și este singura scriere ce s-a alcătuit în românește în acest chip, căci de la cele din urmă cronici și povestiri ale cronicarilor noștri nu s-a mai scris în limba română o asemenea lucrare”.

◆ **, TLR, LIX, 1911, 111, 473.

CASSVAN Sarina, *Între artă și iubire*, București, Editura Librăriei H. Steinberg, 1918, 148 p. Fragment: ≈, SCA, II, 1918, 123, 1–2; 124, 1. Inițial, a purtat titlul *Pe altarul artei*. Roman de dragoste, sentimental și etic, fără a cădea, totuși, cu totul, în melodramă și didacticism.

▼ București, Editura Librăriei Socec, 1921.

◆ **, SCA, II, 1918, 43, 3; Predescu, *Enciclopedia*, 177; Radu Alexandru, -, LCF, XXI, 1978, 2, 7.

DRAGU Ioan, *Moartea albă. Campania anilor 1916–1918. Schițele unui spectator și senzațiile unui exantematic în Moldova, București*, Editura I. Brănișteanu, 1918, 92 p. Este dedicat „mamei îndurerate”. Microroman din vremea primului război mondial descriind, la persoană I, suferințele îndurate de un bolnav de tifos exantematic.

◆ Nichifor Crainic, „Revista critică”, I, 1918, 2, 27–28; Mircea Popa, *Romanele Marii Uniri*, LCF, XXXI, 1988, 46, 2.

O GALACTION Gala, *Margo*, apărut în f.rev. CAV, III, 1918, nr. 1–3; 1919, nr. 4–10 (neterminat). Roman de moravuri, zugrăvind viața socială românească între 1896 și 1916. Cea mai mare parte a acțiunii se petrece în compartimentul unui tren, unde „sunt adunate simbolic personaje din diverse pătri sociale” (A. Niculiu). Prin această primă creație romanească, în care autorul „aborda probleme sociale, cu vădite simpatii socialiste” (C. Ciopraga), ~ adresează „un act de acuzare moralei și familiei burgheze”, blamând totodată „pe cei ce părăseau și renegau idealurile socialiste” (Theodor Vărgolici).

◆ **, CAV, III, 1918, 1, 23; Teodor Vărgolici, *O încercare de roman mai puțin cunoscută a lui ~*, VR, XV, 1962, 11, 168–170; Vărgolici, *Galaction*, 252–253; Ciopraga, *Literatura*, 476; Niculiu, *Galaction*, 224–225. Camil Baltazar, ~, ROLR, II, 1933, 74, 2; Biberi, *Études*, 36–38; **, *Scriitorii români și literatura de război*, RLTR, I, 1939, 30, 12–13; Eduard Ellenberg, „Nu există o criză literară!” *Ce ne declară ~*, ERA, II, 1945, 382, 2; I. Weinberg, ~, UO, III, 1946, 659, 2; Șerban Cioculescu, ~, ADV, LX, 1946, 16683, 2; Cezar Drăgoi, *Artă contemporană. De vorbă cu d-nii Camil Baltazar*, ~, *George Siliu*, Raul Teodorescu, LUMI, III, 1947, 29–30, 4, 5; B. Jordan, ~, FP, III, 1947, 737, 2; Teodor Vărgolici, *Contribuții la biografia literară a lui ~*, SB, IX, 1958, 3, 55–59; A. E. Baconsky, ~, ST, X, 1959, 4, 32–36; Geo Șerban, *Omăgiu lui ~*, VR, XII, 1959, 4, 117–118; Tudor Vianu, ~, VR, XII, 1959, 9, 115–124; Al. Philippide, ~, *poestivitor și romancier*, AAR, IX, 1959, 89–97; Tudor Vianu, *Personalitatea lui ~*, AAR, IX, 1959, 77–88; Aurel Rău, ~, ST, XII, 1961, 3, 60–61; Al. Piru, ~, CNT, 1961, 11, 3; Tudor Argezi, ~, *Drept necrolog*, CNT, 1961, 12, 3; Tudor Vianu, ~, DL, VIII, 1961, 12, 1;

S. Damian, *Opera lui ~*, GL, VIII, 1961, 19, 6; Teodor Vărgolici, *Direcții ale romanului românesc interbelic*: ~, TMS, I, 1966, 4, 13; Aderca, *Mărturia*, 85–95; Vianu, *Scriitorii*, 274–295; Bulgăr, *Studii*, 101–112; Al. Cerna-Rădulescu, ~, *necunoscutul*, VR, XXV, 1972, 3, 57–71; Cerna-Rădulescu, *Arbori*, 245–316; Mircea Vaida, *Lumea lui ~*: o răspântie, LCF, XVI, 1973, 39, 6; Teodor Vărgolici, *La littérature de l'indépendance nationale*, CREL, 1977, 3, 41–48; *Gala Galaction interpretat de...;* Gh. Cunescu, *Între ~ și Ibrăileanu*, CRC, XIV, 1979, 15, 2; Al. Oprea, *La centenarul lui ~*, AFT, XIV, 1979, 4, 10; Teodor Vărgolici, ~, TR, XXXIII, 1979, 16, 1; 6; Teodor Vărgolici, *Le centenaire ~*, REVR, XXXIII, 1979, 5, 125–130; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, ~, *portret scriitoricesc*, AAR, s. IV, t. II, 1979–1980, 167–172; Teodor Vărgolici, ~, ALT, 1980, 102–104. Teodor Vărgolici, ~ și *redacția ieșeană*, LCF, XXIV, 1981, 11, 2; Petre Gheorghiu Bârlea, *Neologisme în opera lui ~*, LL, 1981, 1, 18–24; Zaharia Sângeorzan, *Convorbiri cu Luki Galaction*, MS, XII, 1981, 4, 141–149; Păcurariu, *Scriitorii*, 169–172; Piru, *Istoria*, 239; **, *Alte*, 238–239; 242–259; Apetroaie, *Orfeu*, 124–130; D. Corbea, în vol. *Memorii*, București, CR, 1982, 256–259; Dumitrescu-Buşulenga, *Itinerarii*, 114–121; Săndulescu, *Portrete*, 237–243; Vărgolici, *Clasici*, 110–123; Aderca, *Contribuții*, I, 62–69; 586–589; Anania, *Rotonda*, 83–92; Bărbulescu, *Demostene Botez*, 59; 67; Iancovici, *Incandescenta*, 53–57; Ivașcu, *Confruntări*, II, 200–202; Dumitrescu-Buşulenga, Sava, *Muzica*, II, 261–274; Gheorghe Filip, *Trandafirii lui ~*, ARG, XXIII, 1988, 11, 3.

O GAȘPAR Mihail, *Șerloc Holmes între români*, apărut în f.z. DRP, XVIII, 1918, nr. 43–46 (parțial). Reluat fragmentar: *Ziarul dr-lui Watson*, CZ, X, 1926, 47–52, 486–488.

◆ Mircea Popa, *Analise quantitative du roman publié dans la presse de Transylvanie de 1838 à 1918*, „Synthesis”, VI, 1979, 202; Popa, *Tectonica*, 213.

O PELTZ I., *Meșterul viață*, SCA, II, 1918, 96, 2; 168, 1–2; „Literatorul”, XXVI, 1919, 1, 4–6, fragmente din romanul cu același titlu.

POPESCU Emilian, *Durere și ură!* Galați, Tip. Dunărea, 1918, 54 p. Cu o pref. de Emil Nicolau. Narațiune cu veleități psihologice,

subintitulată roman. Acțiunea, naivă, plasată în mediul rural, urmărește istoria unei război-nări. După cum rezultă din prefață, autorul avea șaptesprezece ani.

1919

○ **DAVIDESCU N.**, *Botezul*, fragment de roman, L, XIV, 1919, 15–16, 318–320. Secvențe dintr-un roman religios.

◆ Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 189; Ciopraga, *Literatura*, 428–432.

DIONIS [Margareta MILLER-VERGHI], *Theano*, București, Alcalay, 1919, 168 p. Roman de dragoste, ≈ e „mai mult ziarul intim al unei fete în inima căreia pasiunea iubirii [...] o duce la marginea groapei, dar o transfigurează sufletește” (D. Naum).

◆ D. Naum, *Un nou roman de dragoste: ≈ de ≈*, SBR, I, 1920, 52, 582–583; C. V., VR, 1920, 2, 328; Nicolae Scurtu, *Când a apărut romanul ≈*, SLAST, VI, 1986, 10, 5.

○ **FRUNZĂ Gheorghe [C. MILLE]**, *Cercetașul glorios. Mare roman popular din războiul nostru*, DMN, XVI, 1919, nr. 4878–4902; XVII, 1920, nr. 4908–4959. Roman de război, turnat în tiparele epicului senzational. Protagonistul, cercetașul Petre Hănganu, participă la luptele de la Mărășești, dând nenumărate dovezi de vitejie. Finalul e fericit, conturat pe fundalul Reîntregirii.

IONAȘCU Petre Gr., *Labirintul morții. Roman trăit în anii 1917–1918*, Brăila, Marea fabrică Ancora, A. Micu Alcalay & L. Calafeteanu, 1919, 136 p. Cu o pref. de Radu Portocală. Relatarea unui martiriu. Naratorul, ziarist din Brăila – de orientare antigermană în timpul neutralității din 1914–1916 –, rămâne în teritoriul ocupat de nemți. Este acuzat, într-un proces de spionaj, condamnat și trimis în una din cele mai drastice închisori din Germania. Scrierea, întemeiată pe fapte autentice (se reproduc chiar facsimile și fotografii), nu învederează calități literare deosebite.

○ **MĂRDEANU E.**, *Sfârșit de roman*, fragment de roman, CN, I, 1919, 2, 6–9.

NEGRU Mihail, *O poveste de iubire*, București, Editura Librăriei Universala Alcalay, [1919], 230 p. (B.p.t., 1054–1056). Apărut mai întâi, cu titlul *Dragoste de scriitor*, în f.z. U, XXIX, 1911, nr. 194–235. Roman sentimental. Protagonistul, Corneliu Adrian, ziarist și scriitor, seduce pe Maria Brădeanu, soția prietenului său Emanoil Brădeanu. Părăsită de soț, Maria moare tocmai când Emanoil, preocupat de politică, izbândește în alegeri.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 591.

○ **NOUR Alexis**, fragment din romanul *Din anii de student. „Lira berei”*, ILT, I, 1919, 26, 6–10. Fragmentul, narat la persoana întâi, are ca subiect viața unor studenți din Kiev sub regimul țarist.

○ **PAMFILE Maria**, *Ea către el*, fragment de roman, SBR, I, 1919, 25, 580–584.

RĂDULESCU-NIGER N., *Logodnicul durerii*, București, Editura I. Negreanu, 1919, 194 p. Roman de dragoste. Relatează o melodramă desfășurată în decorul pretențios al Coastei de Azur.

▼ București, Editura I. Negreanu, 1920.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 712.

REBREANU Liviu, *Calvarul*, București, Universala-Alcalay, 1919, 236 p. Cu un *Avertisment* al autorului. Fragment: *Fuga*, SBR, I, 1919, 26, 600–603. Roman-reportaj (considerat de mare parte dintre comentarii drept nuvelă), inspirat din biografia autorului. Scrisă la persoana întâi, narațiunea reconstituie tribulațiile eroului, prilejuite de rămânerea în București în timpul ocupației germane din primul război mondial. Formula „jurnalului găsit” (atribuit lui Remus Lunceanu, protagonistul cărții), disimularea persoanelor reale prin nume, portretizări, detalii caracteriologice, construirea unor situații ficționale (sinuciderea eroului strivit de suspiciunile celorlalți) stau măturie a intenției de obiectivitate și de transfigurare artistică. Păstrarea

unor nume reale, în cazul personalităților politice sau al unor eroi secundari, ca și formula confesiunii rămân însă procedee care sunt mai degrabă expresia directă a frământărilor interioare ale scriitorului, respins ca suspect (fost ofițer austriac) la mobilizare, mai apoi acuzat de colaboraționism. „Prin amploarea construcției, ≈ face legătura între nuvelistică și roman, constituind un exercițiu util și un pas înainte spre abordarea epocii războiului într-o creație de anvergură” (N. Gheran și N. Liu).

▼ Reprodus în: *Nuvele*, II, ed. îngr., pref. și note de Nicolae Gheran, București, E.P.L., 1965; *Opere*, III. *Nuvele*, text stabilit, note, comentarii și variante de Nicolae Gheran și Nicolae Liu, E.P.L., 1968.

◆ V.M., SBR, I, 1920, 38, 285; G. Călinescu, ≈, în vol. *L. Rebreanu*, Iași, Editura Jurnalul literar, 1940, 24; Doina Munteanu, CNT, 1965, 37, 9; Piru, *Rebreanu*, 14–15; Raicu, *Rebreanu*, 41–57; ~, în vol. ~, *Caiete*, I, ed. de Nicolae Gheran, Cluj-Napoca, 1974, 327–334; Ion Vlad, TR, XXIX, 1985, 28, 5. □ Eufem. Mihăileanu, ~, CP, III, 1925, 1031; D. Tomescu, D. ~ *sămănătorist*, R, XX, 1926, 1, 41–42; Tudor Teodorescu-Braniște, ~, VRA, I, 1928, 44, 6; F. Aderca, *Imoralul* ~, BDP, II, 1929, 307, 1–2; Adrian Maniu, *Decernarea premiilor naționale de proză și poezie*, DMN, XXV, 1929, 8078, 3; Marg. Miller-Verghi, ~, DRT, III, 1929, 527, 1; Camil Baltazar, ~, TPL, I, 1929, 8–10, 156–157; Caelius, ~, VRA, II, 1929, 79, 2; **, *Străinii despre* ~, DRT, III, 1929, 586, 1; Alexandru Sahia, *De vorbă cu d-l* ~, VRA, IV, 1931, 212, 7; E. Lovinescu, ~, *Fragment din Memoriile*, vol. II, ROLR, I, 1932, 3, 1–2; ~, *Între roman și viață. Povestea primului capitol*, VRA, V, 1932, 235, 11; **, *Romanul românesc*, BG, IV, 1933, 3, 176–180; Nicolae Bogdan, ~ – *personificarea spiritului nordic în literatura românească actuală*, MNL, I, 1933, 4, 1–2; **, *Ce rămâne din* ~, AZI, III, 1934, 1, 952–958; Aureliu Weiss, *Romanele și nuvelele d-lui* ~, ALA, XIV, 1935, 739, 5–6; Ioan Massof, D. ~ *împlinște azi cincizeci de ani*, ADV, XLIX, 1935, 15910, 3; **, *Aniversarea lui* ~, RJP, XVIII, 1935, 5364, 1; Silviu Cernea, Dan Petrașincu, Teodor Scarlat, ~, NTJN, II, 1935, 468, 2; Eras ~, CRD, III, 1935, 604, 4; Al. Philippide, ~ și *sufletul mulțimii*, ALA, XIV, 1935, 783, 1; G. Călinescu, ~, ALA, XIV, 1935, 783, 1–2;

Izabela Sadoveanu, *Aniversare...*, ALA, XIV, 1935, 783, 1; Camil Baltazar, ~ – *omul*, DMN, XXXI, 1935, 10402, 3; Lascăr Sebastian, *De vorbă cu cel care biruie eternitatea*, DMN, XXXI, 1935, 10402, 3; Gh. Atanasiu, ~, LUF, s. II, II, 1936, 1, 41–42; Caton Theodorian, *Sărbătorirea d-lui* ~, FCL, XV, 1936, 1550, 2; C. Gerota, *Sărbătorirea lui* ~, PL, I, 1936, 4, 216–219; **, *Romanul românesc*, ALA, XV, 1936, 827, 1–2; Grigore Sălceanu, *Opera d-lui* ~. *Cu prilejul sărbătorii de la Constanța*, ALA, XVI, 1937, 843, 10; Dan Petrașincu, *Două feluri de literatură. I. Teodoreanu* ~ –; *Daudet și Balzac*, LUR, 1937, 131, 42; Gh. Tomescu, *Trei idei de bază în opera lui* ~, AVC, I, 1937, 8, 235–239; Biberi, *Études*, 46–48; George Constant, *Romanul românesc*, DRUM, IV, 1938, 2–3, 1; Munteanu, *Panorama*, 227–232; Dan Petrașincu, *Permanența operii d-lui* ~, RM, II, 1939, 271, 2; G. Călinescu, ~ (*Fragment*), JL, I, 1939, 23, 2–3; Dan Petrașincu, ~. *Sub cupola nemuritorilor*, RLTR, I, 1939, 10, 11; Radu Cosmin, *Nuvela și romanul*, CTC, XX, 1939, 11–12, 215–218; 224–226; Miron R. Paraschivescu, *Cuvenita întâmpinare*, TMP, IV, 1940, 1105, 2; Ion Oana, *Tematică și tipologie la* ~, TR, IV, 1941, 172, 2; Ion Oana, *Între ~ și Sadoveanu*, TR, V, s. IV, 1942, 225, 2; Vasile Netea, *De vorbă cu* ~, VRA, XIV, 1942, nr. de Crăciun, 11; Eugeniu Todoran, *Realismul lui* ~, RFR, IX, 1942, 12, 559–583; I. Mandiuc, *Viziunea epică la romancierul* ~, BCL, III, 1943, 75, 1–2; T. C., *Românismul lui* ~, BCL, III, 1943, 75, 2; Viorica Pintilescu, *De vorbă cu marele romancier* ~, BCV, III, 1943, 738, 1–2; Viorica Pintilescu, *O seară cu maestrul* ~, BCV, III, 1943, 742, 2; Vladimir Streinu, ~, K, III, 1944, 6–8, 61; Breazu, *Literatura*, 351–352; Ov. S. Crohmălniceanu, ~, VR, VI, 1953, 11, 281–311; Camil Baltazar, *La țară la* ~, TS, V, 1956, 3, 90–93; Camil Baltazar, ~ și *tinerii scriitori*, SB, VIII, 1957, 1, 75–77; Gavril Scridon, ~ și *tainele creației*, TR, I, 1957, 4, 6; I. D. Bălan, ~ *participă la discuția despre spiritul modern*, TR, I, 1957, 7, 7; Horia Opreșcu, ~ *cel necunoscut*, TR, I, 1957, 17, 6; Tudor Vianu, *Amintirea lui* ~, TR, I, 1957, 19, 1; 2; Al. Andriescu, *Sobrietatea stilistică și realismul lui* ~, LL, III, 1957, 7–18; Camil Baltazar, ~ – *un artist meticulos*, TR, II, 1958, 21, 7; Tatiana Nicolescu, ~ *traducător al lui Cehov*, LCF, II, 1959, 20, 13; Dumitru Micu, ~ *15 ani de la moartea sa*, TR, III, 1959, 35, 5; Al. Oprea, *Amintirea lui* ~, GL, VI, 1959, 37, 1; 6; C. Ciuchindul, ~ *elev al școlii militare din Sopron și Budapesta*, ST, X, 1959, 9, 90–99; Nicolae Liu, ~ și *maestrul realismului rus*, ST, XI, 1960, 3, 59–64; Nicolae Liu, ~; *Biobiblio-*

- grafie. LCF, III, 1960, 23, 9; Mihail Neamtu, *74 de ani de la nașterea lui* ~, CNT, 1960, 48, 3; Șerban Cioculescu, *Problema scrisurii la* ~, GL, VII, 1960, 49, 6; Lucian Raicu, *Patosul vieții*. GL, VII, 1960, 49, 6; Eufrosina Molcuț, *Funcția realistă a simbolului la* ~, AUB, IX, 1960, s. Științe sociale-filologie, 18, 25-40; Tiberiu Rebreanu, *Începuturile literare ale lui* ~, IL, XII, 1961, 3, 28-43; Vianu, *Jurnal*, 27-30; Tiberiu Rebreanu, *Un an crucial în viața scriitorului* ~, IL, XIII, 1962, 9, 32-43; Camil Baltazar, ~, *Opere*, vol. V, VR, XV, 1962, 9, 168-169; Șt. Munteanu, *Mijloace artistice în analiza psihologică la* ~, LL, VI, 1962, 193-204; Șerban Cioculescu, ~ *poetul Bucureștilor*, GL, X, 1963, 15, 1; 6; Lucian Raicu, ~ și *critica literară*, GL, X, 1963, 27, 3; Ion Marin Sadoveanu, *Aminiri despre* ~, VR, XVI, 1963, 6-7, 91-92; Lucian Raicu, ~ și *arta romanului*, VR, XVI, 1963, 6-7, 303-317; Ion Șerdeanu, ~ în *amintiri*, TR, VII, 1963, 45, 5; I. Peltz, *Aminiri despre* ~, MZ, VII, 1963, 291, 4; C. Papastate, *Pe urnele lui - la Craiova*, LL, VII, 1963, 193-206; Nicolae Ciobanu, *Momentul - în evoluția prozei românești despre sat*, O, I, 1964, 10, 5-11; Ion Iliescu, *Din laboratorul de creație al lui* ~, O, I, 1964, 10, 8, 12-18; George Sbrăcea, *Aminiri despre* ~, GL, XI, 1964, 11, 1; 7; Nicolae Liu, ~... și *curențele literare*, LCF, VII, 1964, 19, 4; L. Raicu, ~ *Romancierul*, GL, XI, 1964, 36, 4-5; S. Albu, ~ și *tânărul său confrate polonez Boguslaw Kuckynski*, S, XX, IV, 1964, 9, 172-174; Al. Piru, *Amintirea lui* ~, CNT, 1964, 37, 3; Horațiu Cimpoeș, *20 de ani de la moartea lui* ~, ATN, I, 1964, 2, 5; Tatiana Nicolescu, *Cehov și* ~, SXX, IV, 1964, 9, 50-56; Tiberiu Rebreanu, *Întâia încercare a lui* ~, TR, VIII, 1964, 43, 9; Perpessicius, ~, în *ultimii 20 de ani*, ST, XV, 1964, 12, 135-145; Constantin Crișan, ~, *În critica literară străină*, CNT, 1965, 47, 3; Al. Piru, ~, *Valoare universală. Alături de Eminescu și Caragiale*, CNT, 1965, 47, 3; Ovidiu Maraloiu, ~, ALB, LXVII, 1965, 935, 4-5; Eugen Simion, *O puternică personalitate a literaturii noastre*, FMI, 1965, 1, 8; Al. Piru, *Cititorul romanului românesc modern*, GL, XII, 1965, 49, 1; 11; Vladimir Streinu, ~, GL, XII, 1965, 49, 1; 7; Domițian Căscareanu, *Memento*, TR, IX, 1965, 48, 12; Ioan Cărcășu și C. Cubleșan, *Aminiri... aminiri...* (interviu cu Livia, Tiberiu, Florica și Maria Rebreanu), TR, IX, 1965, 48, 4-5; 7; Gino Lupi, Dr. Jindra Hukova, Anna Kolombo, L. Galdi, Liselotte Losano, *Mesațe*, TR, (interviu de Constantin Crișan), IX, 1965, 48, 6-7; A. Marino, *Despre realism și modernism*, IX, 1965, 48, 7; Pierre Mesnard, *Sunt convins de universalitatea lui* ~, TR, IX, 1965, 48, 6-7; Mircea Zăciu, *Profilul estetic*, TR, IX, 1965, 48, 2; Vladimir Streinu, ~, *bunul confrate*, LCF, VIII, 1965, 29, 3; C. D. Papastate, ~ și *anul revistei „Ramuri”*, R, II, 1965, 12, 13, 22; V. R., ~, VR, XVIII, 1965, 12, 40-44; N. Crevedia, ~, LCF, IX, 1966, 9, 3; Cioculescu, *Varietăți*, 312-316; 317-320; Grigore Sălceanu, *Aminiri...*, GL, XIV, 1967, 5, 4; Stancu Ilin, *La Valea Mare*, GL, XIV, 1967, 5, 4; Vladimir Streinu, ~, TMS, II, 1967, 6, 1; 13; Aderca, *Mărturia*, 206-216; Papu, *Din luminile*, 27-34; Stancu Ilin, *Vocația de romancier*, LCF, XI, 1968, 48, 6-7; Simion Mioc, *Critica literară interbelică despre romanul lui* ~, AUT, VI, 1968, s. Științe filologice, 45-60; Al. Oprea, „*Adevăratul modernism*”, ARG, IV, 1969, 6, 13; Ștefan Bănuțescu, ~, LCF, XII, 35, 1; Petronela Negoșanu și Emil Boșca Mălin, *Maierul copilăriei*, VR, XXII, 1969, 9, 35-42; Al. Dima, ~ și *categoria epică*, TR, XIII, 1969, 37, 3; Edgar Papu, ~ în *contribuția Ardealului*, RL, II, 1969, 35, 1; 18; Vladimir Streinu, ~, AFT, IV, 1969, 9, 3; Al. Căprariu, *Rugă*, TR, XIII, 1969, 37, 1; Dumitru Mircea, ~, TR, XIII, 1969, 37, 1; V. Fanache, *Repere estetice*, TR, XIII, 1969, 37, 4; Mihai Gaftă, *Laus populi*, TR, XIII, 1969, 37, 4; Iorgu Iordan, *Efigie*, TR, XIII, 1969, 37, 1; Horia Opreșcu, *Câteva amintiri*, TR, XIII, 1969, 37, 5; Perpessicius, *Rememorare*, TR, XIII, 1969, 37, 1; 2; D. R. Popescu, *El*, TR, XIII, 1969, 37, 2; Ovidiu Papadima, *Omul și artistul*, TR, XIII, 1969, 37, 3; Stancu Ilin, *Descoperirea unor noi zone estetice*, TR, XIII, 1969, 37, 6; Zaharia Stancu, ~, TR, XIII, 1969, 37, 1; 2; Valentin Tașcu, *Stil sau compoziție?*, TR, XIII, 1969, 37, 6; Eugen Barbu, *Romancierul*, TR, XIII, 1969, 37, 1; Ion Vlad, *Edificiul epic și aspirație spre epopee*, TR, XIII, 1969, 37, 4; Nicolae Manolescu, ~ - *azi*, LCF, XII, 1969, 37, 3; Aurel Martin, ~ sau *vocația tragicului*, TR, XIII, 1969, 38, 3; Nicolae Balotă, ~ și *universul violenței*, TMS, IV, 1969, 10, 13; Chinezu, *Pașini*, 276-278; N. Beșteliu, *Ecouri ale naturalismului în opera lui* ~, R, VII, 1970, 8, 14; Marin Bucur, *Retrospectivă* ~, RITL, XIX, 1970, 1, 7-10; Edgar Papu, *Universul lui* ~, RL, III, 1970, 36, 3; 10; Tiberiu Rebreanu, *Proiectele epice ale unui clasic* ~, TR, XIV, 1970, 38, 14-15; Leon Baconsky, ~ și *Leonid Andreev*, ST, XXI, 1970, 11, 36-38; D. Micu, *Cititor al romanului românesc modern*, ST, XXI, 1970, 11, 16-20; Mihai Beniuc, *O culme...*, ST, XXI, 1970, 11, 4-8; Victor Efitimiu, *George Coșbuc și* ~, ST, XXI, 1970, 11, 11-15; V. Fanache, *Între geneză și roman*, ST, XXI, 1970, 11, 39-41; Gavril Istrate, *Limba operei lui* ~, ST, XXI, 1970, 11, 27-3; Emil Manu,

- Reîntâlnire cu ~ (marginalii la ediția critică, ST, XXI, 1970, 11, 56-58; T. Tihan, *Metafizica iubirii la ~*, ST, XXI, 1970, 1, 42-52; L. Voita, *Drumul lui ~ pe meridianele lumii*, XXI, 1970, 11, 84-89; C. Ciuchindul, *Aspecte de folclor românesc în opera lui ~*, LL, XXVI, 1970, 41-52; Ion Livian, ~ sau despre literele romanului, EX, II, 1970, 11, 7; Vianu, *Scritorii*, III, 201-204; Camil Baltazar, ~, ALB, LXXIV, 1971, 36, 6; Alexandru George, ~ un suflet romantic, RL, IV, 1971, 46, 7; **, *Maturizarea prozei epice: ~*, ARG, VII, 1972, 4, 13; Maria-Luiza Cristescu, *Spiritul prozei lui ~*, RL, V, 1972, 9, 8; H. Zalis, ~ și naturalismul, ST, XXIII, 1972, 22-23; Elena Dragoș, *Funcția simbolică a imaginii în romanul lui ~*, SUB, XVII, 1972, 2, 37-41; Cornelia Ștefănescu, *Un romancier în perspectiva curentelor literare: ~*, RITL, XXI, 1972, 1, 151-158; Nicolae Gheran, ~, *Șchițe pentru viitoarele romane*, MS, III, 1972, 2, 155-161; 3, 147-162; Călinescu, *Literatura*, 208-211; Cerna-Rădulescu, *Arbori*, 5-40; Cioculescu, *Aspecte*, 156-161; 320-328; 414-416; Netea, *Înveieri*, 39-52; 169-178; Nicolae Gheran, ~; *romane fără sfârșit*, R, X, 1973, 3, 13; ~, *Pagini din jurnal*, LCF, XVI, 1973, 16, 3; G. Ibrăileanu, ~, ATN, X, 1973, 4, 7; Ion Th. Ilea, ~ - date, fapte și amintiri, VTR, III, 1973, 12, 13-14; Sergiu Tismăneanu, *Actualitatea lui ~*, VTR, III, 1973, 12, 13; Mircea Popa, *Misteriosul ~ al începuturilor*, TR, XVII, 1973, 52, 2; Massoff, *Despre ei*, 267-275; Piru, *Varia*, II, 262-275; Ștefănescu, *Momente*, 178-190; Todoran, *Secțiuni*, 189-242; *Liviu Rebreanu interpretat de...*, 134-188; 320-328; D. Murărașu, ~, LLE, 1974, 4, 5-7; G. Istrate, ~ - așa cum l-am cunoscut, CRC, IX, 1974, 19, 4; 20, 4; N. Barbu, ~ - azi, CRC, IX, 1974, 35, 1, 4; ~, *File de jurnal, 1940-1941*, LCF, XVII, 1974, 35, 3; Ion Lăncrănjan, *Perenitate*, RL, VII, 1974, 36, 12; 14; Mihai Sin, *Leția ~*, VTR, IV, 1974, 9, 9; Augustin Z. N. Pop, *Între poezie și roman*, ARG, IX, 1974, 7, 8; Narcis Zărnescu, *Tentația gradului zero*, ARG, IX, 1974, 7, 8; 13; Marin Bădescu, *Din corespondența inedită a lui ~*, TNS, IX, 1974, 7, 8; *Din jurnalul lui ~*, ALFL, 1974, 193-198; Baltazar, *Evocări*, 45-70; Streinu, *Pagini*, IV, 115-125; Dumitru Anghel, *Amintiri despre ~*, O, XXVI, 1975, 35, 3; Doina Uricariu, *Forme ale tensiunii românești*, LCF, XVIII, 1975, 47, 2; Aurel Sasu, „*Iluzia vieții*”, TR, XIX, 1975, 48, 3; Valentin Tașcu, *Nuwelele romanului*, TR, XIX, 1975, 48, 4; M. N. Rusu, ~, SPM, 1975, 260, 3; Aurel Sasu, *Condiția lui Proteu*, CL, 1975, 11, 10; C. Trandafir, *Scritorii artist*, CL, 1975, 11, 10; D. N. Zaharia, *Bucuria de a trăi*, CL, 1975, 11, 10-11; Ion Mihai Popa, *Pe urmele lui ~*, CRC, X, 1975, 50, 4, 5; Al. Călinescu, ~, DLG, VII, 1976, 51, 8; Nicolae Scurtu, ~ în corespondență cu Igena Floru, AFT, XII, 1977, 3, 429; Mircea Zăciu, *Alte lecturi și zile*, TR, XXI, 1977, 15, 3; 16, 3; Irina Petras, *Personaj - peisaj în proza lui ~ și Sadoveanu*, ST, XXVIII, 1977, 9, 52-53; Nicolae Gheran, ~: de la „*Răscăla*” la „*Jar*”, MS, VIII, 1977, 3, 120-127; V. Ilea, *Un episod necunoscut din biografia lui ~*, ALT, 1977, 245; Andriescu, *Stil*, 186-208; Densusianu, *Opere*, III, 704-713; Ramona Boca Bodei, *Infrapersonajul în romanele lui ~*, O, XXIX, 1978, 40, 3; Piru, *Permanențe*, 190-260; Zăciu, *Alte lecturi*, 100-105; Henri Zalis, *O relație literară. ~ - Reymont*, TR, XXIII, 1979, 23, Al. Piru, ~ și romanul social, LCF, XXII, 1979, 4, 3; Nicolae Manolescu, *Realism și semnificație la ~*, RL, XII, 1979, 6, 9; Nicolae Liu, *Prezența în cotidian a romancierului*, MS, X, 1979, 1, 18-26; Constantin Trandafir, *În legătură cu arta lui ~*, ST, XXX, 1979, 7, 28-29; 51; Constantin Ciopraga, *Romancierul și descoperirea de sine*, TR, XXIII, 1979, 37, 5; Nicolae Manolescu, ~ ou le roman tragique, REVR, XXXIII, 1979, 9, 109-121; Ion Lungu, ~, ALT, 1980, 109-112; Profira Sadoveanu, *Domniile-lor*, 89-100; Puia Florica Rebreanu-Vasilescu, ~ - de amicitia, MS, XII, 1981, 1, 183; Constantin Coroiu, *Mărturia de scriitor*, CL, 1981, 5, 13; Cornelia Barbu, *Cu cărțile pe masă*, FC, XXX, 1981, 28, 15; Nicolae Liu, *O mărturie inedită despre sfârșitul lui ~*, LCF, XXIV, 1981; 32, 3; Gheorghe Suci, *Două evenimente editoriale*, LCF, XXIV, 1981, 45, 1, 7; Ion Simuț, *Un spirit nou în valorificarea moștenirii literare*, F, XVII, 1981, 8, 9; Theodor Codreanu, ~ intim, 1981, 11, 12; Mihaela Andreescu, ~ și propria noastră poveste, 1981, 11, 7; Ana Berengea, ~ și Valea Ilvelor, NPC, VIII, 1981, sept.-dec., 11; Al. Piru, ~ Opere, I-X, MS, XII, 1981, 4, 164-165; Claudiu Moldovan, *Mărturiile moșului Gavrilă Rebreanu*, R, 1981, 12, 11; **, *Alte*, 183-185; 186-197; Constantinescu, *Studiul*, 246-249; Rusu, *Eminescu*, 376-378; **, *Interviu cu Nicolae Gheran despre ediția ~*, LLE, XI, 1982, 1, 45; Vasile Netea - Sever - Ursu, ~ omagiat, MS, XIII, 1982, 2, 49-54; Stancu Ili, *Pasiune și cunoaștere în romanul „Ion”*, CRC, XVIII, 1982, 35, 5; Domokos Samuel, *Pe urmele lui ~ la Gyla*, ST, XXXIII, 1982, 6, 44; Victoria Moldovan, Elena Domokos, *Structuri narative la ~*, SUB, s. Psihologia, XXVII, 1982, 1, 77-78; Stancu Ilin, *Biblioteca lui ~*, ST, XXXIII, 1982, 9, 43-44; Săndulescu, *Portrete*, 244-259; Tiberiu Rebreanu, *Trei nonagenari despre avatarul lui ~*, ST, XXXIV, 1983, 2, 38-39; **, *O scrisoare a*

- lui ~, CRC, XVIII, 1983, 9, 5; Nicolae Gheran, *Jurnalul lui ~*, VTR, XIII, 1983, 7, 148 B-149 C, 8, 9, 13; 10, 8; Tiberiu Rebreanu, *Scrisori revelatoare*, ST, XXXIV, 1983, 9, 42-43; Ion Bogdan Lefter, ~ - *Jurnalul*, VTR, XIII, 1983, 10, 10; Simion Mioc, *Poetica lui ~*, ST, XXXIV, 1983, 10, 22, 35; Valeriu Nițu, *Ion Chinezu despre ~*, F, 1983, 10, 9; C. Apostol, ~ *lector de carte*, ALL, 1983, 58-59; Aderca, *Contribuții*, I, 184-192; 248-252; Aderca, *Oameni*, 297-301; Paleologu, *Alchimia*, 42; Perpessicius, *Opere*, 12, 453-455; Traandafir, *Dinamica*, 177, 187; Al. Cerna Rădulescu, *Bunătatea lui ~*, ST, 1984, 9, 42; ~, *Jurnal*, text ales și stabilit, studiu introductiv de Puia Florica Rebreanu, addenda, note și comentarii de Nicolae Gheran, București, Minerva, 1984; Eugen Todoran, *Le nature humaine dans le réalisme de ~*, CREL, 1985, 1, 23-36; D. Micu, ~, *întemeietor al romanului românesc modern*, LLE, XIV, 1985, 2, 23-25; Mircea Muthu, *The Centre and the „Spheroid”*, CREL, 1985, 1, 37-42; Dolores Toma, *Sisyphé et le pont*, CREL, 1985, 1, 43-53; Zhang Zhiheng, „*Comparaism n'est pas raison*”, CREL, 1985, 1, 79-81; Silvia Udrea, *O lectură textuală „Adam și Eva”*, RITL, XXXIII, 1985, 2, 40-42; Vasile Popovici, *O suută de ani cu ~*, O, XXXVI, 1985, 16, 7; Ion Simuț, *Contextele erosului rebrenian*, F, XXI, 1985, 7, 9; Edgar Papu, *Un Eminescu al romanului*, MS, XVI, 1985, 3, 5; Constantin Miu, *Relația narator-personaj*, ST, XXXVI, 1985, 4, 43-44; Mircea Muthu, *Romanul ca „tipar al vieții”*, ST, XXXVI, 1985, 5, 47-48; Ion Simuț, *Erosul rebrenian*, ST, XXXVI, 1985, 6, 49-50; Dolores Toma, *Sisyphé et le pont*, REVR, XXXIX, 1985, 9, 75-82; Dumitru Micu, *Créateur de roman roumain moderne*, REVR, XXXIX, 1985, 9, 71-75; Nicolae Balotă, *La vocation du tragique*, REVR, XXXIX, 1985, 9, 11-19; Șerban Cioculescu, ~, REVR, XXXIX, 1985, 9, 8-11; Fanache, ~, EX, XVII, 1985, 9-10, 1, 19; Edgar Papu, *Modernul ~*, LCF, XXVIII, 1985, 40, 1; Pompiliu Marcea, *Poarta universității*, LCF, XXVIII, 1985, 42, 1, 2; Stancu-Ilin, ~ și contemporanii lui, LCF, XXVIII, 1985, 43, 1, 6; Fănuș Băileșteanu, ~ *romancierul absolut*, T, XIV, 1985, 10, 27-28; Mircea Tomuș, *Pridvorul familiei Herdelea*, LCF, XXVIII, 1985, 45, 1, 2; Corneliu Ștefanache, *Singurătatea creatorului*, CL, 1985, 11, 5; Ioan Groșan, *Lecția romancierului*, R, 1985, 11, 8; Silviu Angelescu, *Arhitectura situațiilor dramatice*, „Tribuna României”, XIV, 1983, 304, 10; Liviu Papadima-Rodica Zafiu, *Romanele lui ~*, „Tribuna României”, XIV, 1983, 304, 10; Traian Ungureanu, *Realism rebrenian*, „Tribuna României”, XIV, 1985, 304, 6; Dumitru Micu, *Maestru al construcției epice*, „Tribuna României”, XIV, 1985, 304, 6; Ion Murgeanu, *Viața și opera scriitorului*, „Tribuna României”, XIV, 1985, 304, 4; Al. Piru, ~ *pe meridianele lumii*, „Tribuna României”, XIV, 1985, 304, 2; Șerban Cioculescu, *Criteriul romanului românesc universal*, „Tribuna României”, XIV, 1985, 304, 1; Augustin Buzura, *Exemplul lui ~*, R, 1985, 11, 1, 8; Mircea Zăciu, ~ și *istoria istoriei*, VTR, XV, 1985, 11, 8; Constantin Ciopraga, *Psihologie și gestică*, RL, XVIII, 1985, 47, 12-13; Nicolae Liu, ~ și *cultura universală*, RL, XVIII, 1985, 47, 19; Ion Simuț, *Dincolo de granițele realismului*, RL, XVIII, 1985, 47, 4; Petre Sălcudeanu, ~, RL, XVIII, 1985, 47, 3; Fănuș Băileșteanu, ~ și *tinerii*, LCF, XXVIII, 1985, 47, 1, 6; Al. Husar, *Destin și vocație*, CRC, XX, 1985, 48, 1, 5; Gavril Istrate, *Stilul romanelor*, CRC, XX, 1985, 48, 3; Constantin Ciopraga, *Romancier al condiției umane*, CRC, XX, 1985, 48, 1, 5; Romul Munteanu, ~ și *romanul european*, FC, XXXVI, 1985, 48, 11; Z. Cărlugea, *Simțul „creației”*, LCF, XXVIII, 1985, 48, 2; Lucian Raicu, *Câteva însemnări despre ~*, VR, LXXX, 1985, 11, 28-35; Al. Piru, *La centenar*, ST, XXXVI, 1985, 11, 17; Marcel Constantin Runcanu, *Oglinzile timpului*, ST, XXXVI, 1985, 11, 17-18; Ion Simuț, *Utimele experiențe epice*, ST, XXXVI, 1985, 11, 21-22; Iulia Pârve, *Conștiința tragicului*, ST, XXXVI, 1985, 11, 22-23; Mircea Muthu, *Semne ale modernității*, ST, XXXVI, 1985, 11, 27-28; Doina Jela, *Creație și analiză*, TMS, XX, 1985, 11, 6; Dumitru Micu, *Necapodopererele*, VR, LXXX, 1985, 11, 67-74; Edgar Papu, *Deschizător de orizonturi*, VR, LXXX, 1985, 11, 9-11; Lucian Raicu, *Calea de acces și ținta ei*, VTR, XV, 1985, 11, 4; Mircea Horia Simionescu, ~ *un romancier livresc și cosmopolit*, VR, LXXX, 1985, 11, 43-47; Ion Simuț, ~ *cu plul etern ca mit personal*, VR, LXXX, 1985, 11, 55-56; Olimpiu Nușfelean, *Vocea autorului*, AFT, XIX, 1985, 11, 8; Ion Simuț, *Vitalitatea realismului rebrenian*, F, XXI, 1985, 11, 8; Familia, *Rebreanu, azi*, F, XXI, 1985, 11, 1; Rodica Mihăilă, *100 years since the birth of Liviu Rebreanu*, AUB, Limbi și literaturi străine, XXXIX, 1985, 22-25; Nadia Osipova, *Slavici și ~, structuri epice și sociale*, RITL, XXXIII, 1985, 4, 80-83; Radu Anton Roman, *Calmul creatorului*, LCF, XXVIII, 1985, 50, 1, 11; Mircea Mihăeș, *Sărbătorile ~*, O, XXXVII, 1986, 2, 2; *Un interviu al lui ~*, VTR, XVI, 1986, 4, 9; Aureliu Goci, SLAST, VI, 1986, 27, 5; Dumitru Andrașoni, *Centenar ~*, 160-161; Rodica Bălăi, *Centenar*, 127-129; Emil Bălăi, *Centenar*, 91-93; Pompei

Boca, *Centenar*, 37–40; Ștefan Borbely, *Centenar*, 71–76; Constantin Ciopraga, *Centenar*, 61–65; Cornel Cotușiu, *Centenar*, 52–54, 81–83; T. A. Enăchescu, *Centenar*, 170–171; Dinu Flămând, *Centenar*, 21–23; Pavel Galea, *Centenar*, 88–90; I. Hagi, *Centenar*, 5–7; Margareta Husar, *Centenar*, 157–159; Adriana Iliescu, *Centenar*, 77–80; Ioan Ilieș, *Centenar*, 124–126; Iulius Moldovan, *Centenar*, 152–156; Andrei Moldovan, *Centenar*, 27–32; Mircea Muthu, *Centenar*, 66–70; Iacob Naroș, *Centenar*, 138–140; Olimpiu Nușfelean, *Centenar*, 17–20; Ioan Oarcășu, *Centenar*, 34–87; Mircea Oprea, *Centenar*, 144–147; Livia Petri, *Centenar*, 33–36; Al. Piru, *Centenar*, 57–60; George Vasile Rațiu, *Centenar*, 15–16; Puia Florica Rebreanu, *Centenar*, 9–11; Maria Ruști – Virgil Ureche, *Centenar*, 41–42; Gheorghe Suci, *Centenar*, 148–151; Gh. S. Ștefănescu, *Centenar*, 46–51; Silvia Udreă, *Centenar*, 101–106; Alexandru George, *Petreckeri cu gândul și inducții sentimentale*, București, CR, 1986, 105–111; Gheran, *Tânărul Rebreanu*, București, Albatros, 1986; Garabet Ibrăileanu, *Studii literare*, ediție de Lenuța Drăgan și Mihai Drăgan, Iași, Junimea, 1986, 393–401; George Ivașcu, *Confraunții literare*, II, București, Eminescu, 1986, 227–230; Adrian Dinu Rachieru, *Pe urmele lui ~*, București, Sport-Turism, 1986; Elena Sandu, *O abordare socio-lingvistică a desemnării persoanelor în romanul social* (cu aplicații la romanul „Ion” de ~), LR, XXXVI, 1987, 1, 55–63; Sever Trifu, *Romanul „Adam și Eva” în engleză*, TR, XXXI, 1987, 23, 10; Șerban Cioculescu, ~, RL, XX, 1987, 32, 7; Puia Florica Rebreanu, „Poate autorul cel mai tradus în limbi străine...”, RL, XX, 1987, 48, 19; Gabriel Dimisianu, *Subiecte*, 30–38; Drăgan, *Clasici și moderni*; Gheorghe Suci, ~ – *cronica dramatică*, LCF, XXXI, 1988, 2, 6; Elena Costin, *Regionalisme în opera lui ~*, LL, 1988, 2, 187–191; Ion Coșu, ~ *jurnalul și răbojul*, OP, XV, 1988, 1–2, 21; Valeriu Gherghel, ~ *jurnalul ~ mai mult decât o pagină*, CL, XCIV, 1988, 5, 6; Mihai Gafița, *Prefață la Jurnal*, MS, XII, 1988, 2, 112–121; Tudor Păcuraru, *Vitalitatea romanului*, LCF, XXXI, 1988, 35, 6; Henri Zalis, *Maternitatea literaturii*, LCF, XXXI, 1988, 37, 1; Băileșteanu, *Aorist*, 104–115; Bălan, *Repere critice*, 60–66; Puia Florica Rebreanu, ~ și *Eminescu*, RL, XXII, 1989, 35, 7; Mircea Cenușă, *Jurnalul Liviei Rebreanu-Hulea*, TR, XXXIII, 1989, 41, 5; Edgar Papu, *Rebreanu în literatura universală. Luminii perene*, București, Eminescu, 1989, 204–208.

1920

AGÂRBICEANU Ion, *Popa Man. Povestire după o legendă*, Editura Librăriei H. Steinberg, 1920, 224 p. Vol. mai cuprinde povestiri. Apărut mai întâi în f.rev. VR, V, 1910, nr. 3–4. Mic roman (după unii comentatori, nuvelă) conceput ca poveste a unei vieți. Una dintre primele narațiuni lungi ale lui ~, compusă ca „portret desfășurat”, se întemeiază pe „senzaționalul de factură populară”, definitoriu pentru o direcție a prozei sale (Cornel Regman). Protagonistul, Emanoil Manovici, fiu al unui sârb și al unei românce, e un suflet demonic, care, trăind în mănăstire ca să se preoțească, nu poate rezista ispitelor truștești. După moartea tatălui său, ajunge contrabandist ca acesta. Hirotonisit totuși preot, își părăsește preoteasa gravidă, fugind cu o altă femeie. Pripăsit în Teleguța, slujește ca preot, uimindu-i vreme de douăzeci de ani pe enoriași cu isprăvile sale. „Narațiune naivă”, scrisă în ton de „relatare tradițională” descinsă din cronografe, ≈ valorifică „timpul și timbrul legendei și al vechimii”, definindu-se prin ironie, „evidențierea sublimului în insignifiantă”, melodramatic și „senzațional romantic-tenebros” (Cornel Regman). Anunță compozițional și tematic *Jandarmul, Păscălierul, Faraonii*. ≈ s-a bucurat de aprecierea meritată abia în critica ultimelor decenii.

▼ Reprodus în: *Faraonii*, București, E.P.L., 1961; *Opere*, V, *Povestiri și nuvele*, București, E.P.L., 1968.

◆ H., CTN, I, 1920, 7, 111–112; **, IDE, I, 1920, 37, 4; Gala Galaction, L, XV, 1920, 6–7, 99–100; Cronicarul, „Dacia”, II, 1920, 141, 1; Mihail Iorgulescu, SBR, II, 1920, 12, 191–192; Botez, *Pe marginea*, 115; D. Micu, ~, *analist*. GL, IX, 1962, 38, 6; Ciopraga, *Literatura*, 492; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 52; 58; 61; 81; Zăciu, *Agârbiceanu*, 157; Regman, *Agârbiceanu*, 107–118; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 29; 310; Popa, *Dictionar 2; Scriitori români; Dicționar*. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

BEZA Marcu, *O viață*, foileton, v. *O viață*, 1921.

CAZABAN Al., *Un om supărător*, București, Pavel Suru, 1920, 238 p. Fragment: *Întâiul semn*, R, IX, 1914, 7, 109–114. Roman social și de moravuri. Istoria eroului Andrei Furtună, incomod prin nedezmințita-i onestitate, „readuce veșnica dramă a omului slab și bun” (G. Călinescu).

◆ Andrei Braniște, DMN, XVII, 1920, 5176, 1–2; Al. Cazaban, *Cronica bărfitoare. E roman sau nu e roman?*, ALA, II, 1921, 9, 3; M. Negru, *Romanul românesc contemporan*, U, XXXIX, 1921, 36, 1; M. I., IDR, IV, 1921, 43, 1; Valeriu Grecu, BIL, 1922, 13, 99–109; Călinescu, *Istoria*, 645; Dan, *Contribuții*, 156; Vărgolici, *Scritorii*, 222–225; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 561–563.

M. V.

DEMETRIUS V., *Domnul colonel. Roman din epoca neutralității române, 1914–1916*, București, Alcalay, 1920, 346 p. Apărut mai întâi în f.z. ADV, XXXIII, 1920, nr. 11058–11133. Reeditat sub titlul *Desfrâu și ideal*. Roman de moravuri, ancorat în realitățile sociale și politice ale perioadei premergătoare intrării României în primul război mondial. Demască – în ton simplist-moralizator – corupția, arivismul, lipsa de scrupule, cinismul cu care păturile suprapuse traversează acești ani de grea cumpănă pentru destinele țării. Așa procedează colonelul Ilie Chirianescu, care, profitând de poziția dobândită pe căi necinstite în Ministerul de Război, se îmbogățește patronând o serie de afaceri frauduloase, în detrimentul înzestrării armatei.

▼ *Desfrâu și ideal (Domnul colonel)*, București, Editura Librăriei Universala Alcalay, 1932.

◆ Y., UVR, XXXVII, 1921, 12, 3; ***, ROLR, I, 1932, 10, 4; pref. la vol. *Domnul deputat*, București, 1957; Margareta Feraru, pref. la vol. *Scrieri alese*, I–II, București, E.P.L., 1967; Dumitru Micu, -, RL, XI, 1978, 40, 8.

M. V.

DEMETRIUS V., *Orașul bucuriei*, I, București, Alcalay, 1920, 190 p.; II. *Matei Dumbărau*, București, Alcalay, 1920, 166 p.

Roman de moravuri, inspirat din realitățile începutului de veac și oglindind ascensiunea rapidă a membrilor clanului Dumbărau. Aceștia sunt propulsați în viața socială, politică și chiar artistică de atuu infailibil al înrudirii cu marele om de stat Matei Dumbărau, fiu de cărciumar care, la rândul său, a ajuns ministru grație mariajului cu bătrâna văduvă a unui influent politician.

▼ *Paradisul rușinos. Orașul bucuriei. Matei Dumbărau*, București, Editura Librăriei Universala Alcalay, 1920.

◆ Mihail Iorgulescu, SBR, II, 1920, 10, 157–158; M. Negru, *Romanul românesc contemporan*, U, XXXIX, 1921, 51, 1; I. Peltz, *Scritorul* -, CLI, II, 1925, 48, 23; Ion Pas, -, *scritorul celor deznoșteniți*, LIR, II, 1945, 316, 4–5; pref. la vol. *Domnul deputat*, București, 1957; Margareta Feraru, pref. la vol. *Scrieri alese*, I–II, București, 1967; Dumitru Micu, -, RL, XI, 1978, 40, 8; Aderca, *Contribuții*, I, 285–288; 351–352.

M. V.

DEMETRIUS V., *Păcatul rabinului*, București, Editura Literară a Casei Școalelor, 1920, 118 p. Roman psihologic și de moravuri. Pentru a nu-și prejudicia poziția, rabinul Solomon Weiss se dezinteresează de soarta fiicei nelegitime, provenite din legătura cu servitoarea Anica. După câțiva ani petrecuți la Paris prin mărînimia nașei sale, fetița Fira, bolnavă de tuberculoză, se înapoiază în casa mizeră a Anicăi, unde se sfârșește sub ochii impasibili ai familiei rabinului.

◆ ***, CTC, III, 1922, 7, 111; Emilian Constantinescu, BIL, 1923, 25, 4–5.

M. V.

EFTIMIU Victor, *Rasputin*, București, Alcalay, 1920, 240 p. Reeditat sub titlul *Bestia mistică*. Biografie romanțată.

▼ *Bestia mistică. Viața și moartea lui Rasputin*, București, Alcalay, 1922.

M. V.

O FARAGO Elena, *Eternul abis*, SBR, II, 1920, 31, 68–75, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat.

LECCA Irina G., *Marcu Ulpiu-Traian Strănoiu*, București, Cartea Românească, 1920, 226 p. Evenimente tragice din anii întâiului război mondial, în Ardeal.

◆ **, CTC, II, 1921, 6, 193.

A. S.

LOVINESCU E., *Lulu*, București, Alcalay, 1920, 166 p. Fragmente: ≈, FLR, V, 1916, 37, 444–445; *Colea*, FLR, V, 1916, 38, 451–453; *Puiu*, FLR, V, 1916, 39, 463–464; ≈, SBR, II, 1920, 28, 27–30. Romanul continuă studiul de psihologie literară din *Aripa morții* (1913). Episodul cuprinde o nouă dragoste a lui Andrei Lerian, încheiată tot printr-o decepție. Idealizarea iubirii și spaima de instinctual sunt idei ce vor fi reluate în seria romanelor lui Bizu.

▼ Reprodus, împreună cu *Comedia dragostei* (titlu schimbat pentru *Aripa morții*), în: *Viața dublă*, București, Ancora S. Benvenisti, 1927 (romanele sunt integrate într-o formă definitivă).

◆ Mihail Iorgulescu, *Literatura d-lui ~*, ÎDR, III, 1920, 280, 1; Andrei Braniște, *Literatura unui critic*. ≈ de ~, ALA, I, 1920, 5, 3; Holban, *Proza*, 62–76. □ V. și *Aripa morții*, 1913.

A. S.

O MARINO-MOSCU Constanța, *Amintirile Caterinei State*, apărut în f.rev. VR, XII, 1920, 7–11; ALA, VIII, 1927, nr. 365–368; 1928, nr. 372–416; X, 1929, nr. 422–457; XII, 1931, nr. 526–527; XIV, 1933, nr. 673–675. Roman al copilăriei, de factură autobiografică, cuprinzând povestea Tintucei, copil lipsit de afecțiunea maternă care, după o adolescență tristă, ajunge să-și descopere aptitudini muzicale.

◆ Isabela Sadoveanu, ~, ALA, IX, 1930, 492, 3–4; Călinescu, *Istoria*, 599; 914.

D. M.

POP Vasile, *Americana îndrăgostită*, București, Editura Librăriei Socec, 1920, 214 p. Roman de dragoste. Autorul scrie despre viața românilor din America, la îndemnul poetului Edwin Markham. Protagonistii sunt muncito-

rii de la o fabrică de locomotive, Dan Constantin, și fosta dansatoare de noapte, Elena Strand.

▼ București, Editura Librăriei Socec, 1924.

◆ Ion Vinea, ADV, XXXIII, 1920, 11039. 1–2.

A. S.

PORSENNA N., *Strigoii*, Editura Tip. Gutenberg, 1920, [95] 206 p. Vol. mai cuprinde și cinci nuvele. Narațiune melodramatică de dimensiunile unei nuvele ample. Iancu Bradu, soț al unei foste actrițe, Elena Preda, o surprinde îmbrățișată cu forța de actorul Radu Miriște. Tovarășul de viață necrezând în inocența ei, femeia se sinucide. Lămurit în sfârșit, Bradu îl omoară pe falsul rival în timpul unui spectacol.

◆ I. Vinea, ADV, XXXIII, 1920, 11191.

D. M.

RĂDULESCU-NIGER N., *A fost un vis!...*, București, I. Negreanu, 1920, [136] 160 p. Vol. cuprinde și o nuvelă. Roman melodramatic, relatând istoria nefericitei Aurelia Amnaru, orfană siluită de soțul matusii sale, cu câteva zile înainte de nuntă. Aurelia se mărită cu un italian, dar revine la fostul logodnic, care, neputând uita pângărirea ei, o împinge, fără să vrea, la sinucidere.

D. M.

RĂDULESCU-NIGER N., *Dascălul. Romanul unui vrăjitor*, București, Colecțiunea I. Negreanu, 1920, 64 p. (Biblioteca Clipe de uitare, 6). Narațiune satirică (înrudită cu *Paraclisierul* lui I. Agârbiceanu și *Hagi-Tudose* de Delavrancea) relatând istoria unui escroc, dascălul bisericesc Vasiliică Hulubei, cititor în stele, tălmăcitor de vise, vânzător de lemn sfânt etc., abil profitor de pe urma credulității oamenilor. Până la urmă, avar pățimaș, acesta moare ucis de țiganul Ichim, căruia, din pură lăcomie, voise să-i fure agoniseala.

D. M.

RĂDULESCU-NIGER N., *Intrigă amoroasă*, București, I. Negreanu, 1920, [91] 144 p.

Vol. conține și o nuvelă. Mic roman al familiei, în maniera literaturii de consum secesioniste, în care o tânără de extracție mic-burgheză, Didina, fiica bogatului negustor lipscan Hagi Dumitrache, reușește să-și cucerească soțul, pe boiernașul scăpătat Ernest Colbăescu, vindecându-l de nepăsare, dispreț, patima jocului de cărți, prin clasică metodă a stărnirii geloziei.

D. M.

RĂDULESCU-NIGER N., *Romanul unei iubiri*, București, I. Negreanu, 1920, [72] 152 p. Vol. cuprinde și o nuvelă. Microroman melodramatic, cu situații neverosimile și posturi romantioase. Sedusă numai pentru averea sa, Virginia Persoceanu, fiica unui doctor avar, e dezmoștenită și, în consecință, alungată de concubin, avocatul Vișănescu. Adăpostită împreună cu copilul ei de mărinimosul Marcel Luncescu, ajunge în pragul unei noi căsnicii cu binefăcătorul (aceasta sub oblăduirea tatălui, care o iertase), dar îl pierde pe nobilul bărbat, ucis în duel de mișelul Vișănescu.

D. M.

RĂDULESCU-NIGER N., *Seducătorul*, București, I. Negreanu, 1920, [88] 144 p. Vol. mai cuprinde o nuvelă. Microroman senzațional moralist și desuet, conținând povestea unui donjuan, rentierul Savu Alintescu, care, după ce fură logodnica unui prieten, pe Georgeta, făcându-și-o soție, se încurcă cu o țărăncă. Descoperind adulterul, Georgeta divorțează, căsătorindu-se cu fostul logodnic. Savu, alcoolizat și terorizat de noua nevastă — țărancă —, decade progresiv și sfârșește nebun.

D. M.

REBREANU Liviu, *Ion*, I. *Glasul pământului*; II. *Glasul iubirii*, București, Universala-Alcalay (pe copertă, Viața Românească), 1920, 296 + 270 p. Fragment: *Sărutarea pământului*, CN, I, 1919, 1, 4. Reluat fragmentar: *Aventura lui Titu Herdelea*, UVR, XLIII, 1927, 43, 677–678; ≈, RVS, 1929, 1, 1–3. Face parte dintr-un ciclu proiectat în trei

vol., care urma să reflecte chestiunea țărănească și cea națională în Ardeal, Vechiul Regat și Basarabia. ~ le-a realizat numai pe primele două: ≈ și *Răscoala* (1932). Redactat în mai multe variante, între 1910 și 1920, primele proiecte datând încă din 1908, romanul, care a avut, în ms., titlul inițial *Zestrea*, fructifică, în structura sa complexă, materialul și exercițiul epic al unor nuvele (*Rușinea*, *Răfuiala*, *Ofilire*, *Proștii*, *Nevasta*, *Dintele*, *Boanghina* etc.). A fost reeditat cu modificări de detaliu. Roman social rural, „cea mai puternică creație obiectivă a literaturii române” (E. Lovinescu), ≈ înfățișează „într-o icoană complexă, vie, fără exuberanță, bogată în amănunte de observație, [...] viața românească a Ardealului” (Tudor Vianu). Construit simfonic și simetric, alcătuieste o „vastă frescă [...], în care semnificație socială, analiză sufletească, personaje perfect caracterizate, pasiuni se împletesc” (Perpessicius) într-o profundă multiplicitate, reflectând cu fidelitate circumstanțele specifice Transilvaniei începutului de secol, cu acutizarea problemelor sociale și naționale. Deopotrivă, romanul concentrează, în drama lui Ion al Glanetașului, destinul țaranului român și al țaranului de pretutindeni, strâns condiționat de economic în întreaga lui viață și în trăirile sale. Într-un plan mai vast, de semnificații general umane, protagonistul reprezintă, în ultimă instanță, „simbolul ambiției tragice care ne arde sufletul” (Mihail Dragomirescu), romanul fiind rodul unei concepții artistice clasice și al unei filozofii naturale de esență populară, evidentă și în „viziunea ciclică asupra existenței” (Niculae Gheran). Personaj de mare forță epică, Ion e o natură primară, pătimașă, lipsită de scrupule. Iubirea lui de pământ e un sentiment complex, în care se descătușează aspirații, hărnicie, voință de afirmare, orgoliu, simț al posesiunii, simbolistică socială, sete de frumos, vigoare bărbătească. Mijloc indispensabil de ascensiune în mediul rural — univers închis, riguros stratificat —, pământul devine pentru Ion un țel, un simbol, un fetiș. Seducând-o pe Ana, fiica lui Vasile Baci, frunțaș al satului, Ion

saltă câteva trepte sociale. Asuprită, anulată ca om și zdrobită de lupta de voințe și interese dintre Ion și tatăl ei, Ana, după ce dă naștere unui copil, sfârșește prin a-și lua viața. Necunoscător al procedurii notariale, murindu-i și copilul, Ion pierde drepturile asupra averii dobândite și toate avantajele pe care le vânașe cu atâta perseverență. „Ion însumează voința nudă, dincolo de bine și de rău, mănătă de fatalitatea iubirii tot atât de oarbe ca și instinctul de proprietate” (Pompiliu Constantinescu). Eroul se întoarce spre Florica, dragostea abandonată din interes, devenită cu atât mai ispititoare, cu cât e nevasta invidiatului rival dintotdeauna, frunzașul George Bulbuc. Aflând că Ion dă târcoale nevastei sale, George îl pândește într-o noapte și îl ucide cu sapa. Pământurile lui Vasile Baciuc, care stârniseră atâtea drame, vor intra – secretă ironie – în proprietatea bisericii. Cu aceeași optică, fără iluzii, rece, detașată, e privită intelectualitatea rurală. Reprezentanți ai idealului de afirmare națională, izbucnind, precum bătrânul învățător Herdelea, în legitime indignări în fața opresiunii străine, acești apostoli rurali, cu visuri de martiri, ajung să facă concesii stăpânirii chesarocrăiești pentru a putea supraviețui. Un spirit mic-burghez, opac și înduioșător, o dezbinare mărunță, din neînsemnate pricini, alimentată de iritarea produsă de griji materiale și de competiția de autoritate (certurile învățătorului cu preotul Belciug), domină traiul cotidian, punctat de evenimente însemnate (căsătoria fetelor, întreținerea băiatului, Titu Herdelea – personaj liant al întregii opere românești a lui ~). Structura narativă este „epopeică, adică întemeiată pe momente din eternul calendar uman. [...] Tot romanul, cu toată aparența de scriere stilicește cam trudnică, impune prin marele ton festiv cu care cântă nașterea, nunta, moartea, semănând în linii generale cu *Hermann și Dorothea*. ≈ e o capodoperă de măreție liniștită, solemnă ca un fluviu american” (G. Călinescu). Construcție obiectivă de vitalitate artistică, romanul l-a consacrat definitiv pe ~, încă la apariție fiind recunoscut valoarea lui.

Situat „pe treapta ultimă a scării evolutive” (E. Lovinescu), ≈ e „cel mai frumos roman românesc și unul din cele mai tipice opere de acest fel din literatura universală”. Negat de Tudor Arghezi, contestat pentru așa-zisa lipsă de transfigurare artistică de G. Ibrăileanu, el a fost consacrat, după 1925–1926, de critici de prim rang, precum G. Călinescu, Șerban Cioculescu, Perpessicius, Pompiliu Constantinescu, Vladimir Streinu etc.

▼ I–II, București, *Viața Românească*, 1921; I–II, București, *Cartea Românească*, 1923–1924; I–II, București, *Cartea Românească*, 1925; I–II, București, *Cartea Românească*, [1927]; I–II, București, *Cartea Românească*, 1930; I–II, București, *Cartea Românească*, [1939]; I–II, București, *Socec*, [1941]; I–II, București, *Socec*, 1943; I–II, București, *Cugețarea Georgescu-Delafraș*, 1947; București, E.S.P.L.A., 1955; București, E.S.P.L.A., 1959; I–II, cu o pref. de Paul Georgescu, București, E.P.L., 1963; București, E.P.L., 1966; I–II, pref. de Paul Georgescu, București, E.P.L., 1967; I–II, pref. și note de Marin Bucur, București, E.T., 1968; București, Eminescu, 1970; ed. îngr. de Nicolae Gheran, repere istorico-literare alcătuite de Mihai Dascal, București, Minerva, 1974; repere istorico-literare alcătuite în redacție de Mihai Dascal, București, Minerva, 1977; București, *Cartea Românească*, 1979; București, Eminescu, 1980; București, *Cartea Românească*, 1983; postf. și bibliografie de Ion Dodu Bălan, București, Minerva, 1984; București, Albatros, 1985; Timișoara, Facla, 1988. Reprodus în: *Opere alese*, II, cu un studiu introductiv de Ov. S. Crohmălniceanu, București, E.S.P.L.A., 1959; *Opere alese*, II, studiu introductiv de Al. Piru, București, E.P.L., 1962; *Opere*, IV, text ales și stabilit, note, comentarii și variante editoriale de Nicolae Gheran, addenda și variante manuscrise de Valeria Dumitrescu, București, Minerva, 1970; *Romane*, I, ed. și postf. de Nicolae Gheran, București, *Cartea Românească*, 1986. Fragment: ≈ în *Literatura română contemporană*. Antologie de Vladimir Streinu, București, Dacia, 1943.

■ *Jon*, tr. de Maria Kojecká, Praga, Vydavatelstvo Družestveni Práce, 1929; ≈, I-II, tr. de A. Silvestri-Giorgi, Lanciano, G. Carabba, [1930]; ≈, I-II, tr. de Stanislas Łukasik, Varşovia – Cracovia, Gebethner i Wulfas, 1932; ≈, I-II, tr. de António de Sousa, Lisabona, I. Ulisseia, 1935–1936; *Die Erde die Trunken macht*, tr. de Konrad Richter, Viena, Wiener Verlagsgesellschaft, 1941; *Die Erde die Trunken macht*, Viena, Wiener Verlag Ernst Sopper Karel Bauer, 1943; ≈, I-II, tr. de Z. Dovalová Svázok, Turčiansky Svätý Martin, Vydala Matica slovenská, [1943]; *Plodovi zemlje*. ≈, I-II, tr. de Ivan Esih, Zagreb, Velzec Svijetski Pisci, 1943; *De aarde die dronken maakt*, tr. de Jef de Leau, Haga, J. Philip Kruseman Uitgever, 1944; ≈, *le roumain*, tr. de Pierre Mesnard, Paris, Plon, 1946; *Jon*, tr. de Janka Miteva, Sofia, Narodna Kultura, 1947; ≈, tr. de Virginia Cotruş, Barcelona, José Janés, 1950; *Jon*, tr. de Angelka Tomič, Bucureşti, Dravno Izdavacko Preduzece za Knizevnost i Umetnost, 1955 ≈, I-II, tr. de Antonio de Sousa, Lisabona, I. Ulisseia, 1955–1956; *Jon*, tr. de Angelka Tomič, Bucureşti, Državno Izdavacko Preduzece za Knizevnost i Umetnost, 1955; ≈, I-II, tr. de Antonio de Sousa, Lisabona, I. Ulisseia, 1955–1956; *Jon*, tr. de Angelka Tomič, Bucureşti, Državno Izdavacko Preduzece za Knizevnost i Umetnost, 1957; ≈, tr. de Oláh Tibor, Bucureşti, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1960; ≈, I-II, în lb. engleză, Bucureşti, Meridiane, 1962; ≈, I-II, tr. de Moshen Djavidan şi Mahmud Fahr Dai, Teheran, Amir Kabir, 1964–1965; *La voce della terra*, tr. de Giovanni Serra, Milano, Edizioni Paoline, 1965; ≈, tr. de Richard Hillard, Londra, Peter Owen, 1965; ≈, tr. de S. Kul'manova, Moscova, Izdatel'stvo Hudožestvennaja Literatura, 1966; ≈, tr. de Ralph M. Aderman, New York, Twayne Publishers Inc., 1967; ≈, tr. de Oláh Tibor, Bucureşti, Irodalmi könyvkiadó, 1967; *Jon*, tr. de Gergana Stratieva, Sofia, Narodna Kultura, 1967; *Iyūn*, tr. de Adil Muhammad 'Ali Lūis Buqtur, Cairo, Dār Al-Kātib al-'arabi, 1968; *Mitgift*, tr. de Paul Schuster, Berlin, Verlag

Volk und Welt – Bukarest, Verlag Meridiane, 1969; *Hasad*, Taşkent, F. Fulom nomidagi adabiet vassan'at naşretti, 1970; ≈, tr. de Hilmi Ömeroglu, Istanbul, Millî Eğitim Basimevi, 1970; =, tr. de Alver şi T. Tali, Tallin, Easti Raamat, 1970; ≈, tr. de Danuta Bienkowska, Varşovia, Instytut Wydawniczy-Pax, 1972; ≈, tr. de Oláh Tibor, Bucureşti, Kriterion, 1983. Fragmente: ≈, tr. de S. Łukasik, în **, *Wilka literatura powszechna. Antologia*, T.G. III, Varşovia, Trzaska, Evert i Michalski, 1933, p. 90–92; ≈, tr. de Maria Kojecká, în **, *Oslavujeme Rumunsko*, Praga, Československá grafická unie a.s., 1938, p. 35–37; *La terra*, în **, *Letteratura romana*, Roma, Angelo Signorelli-Editore, 1941; *La vergogna; Il bambino*, în **, *Antologia della narrativa romana*, Modena – Parma, Casa Editrice Guanda, 1956, p. 213–242; ≈, tr. de Łukasik, în **, *Panteon wielkich tworców poezji i prozy*, II, Varşovia, 1958, p. 90–92; ≈, tr. de Domokos Sámuel, în **, *Világírodalmi antológia*, VI-2, Budapesta, Tanúkönyvkiadó, 1962, p. 571–575; ≈, tr. de Oláh Tibor, în **, *A román írodalom Kis Tükre*, IV, Bucureşti, Irodalmi könyvkiadó, 1964, p. 356–448; ≈, tr. de Georg Maurer, în **, *Doina, Doina...*, Leer (Ostfriesland), Verlag Gerhard Rautenberg, 1969, p. 173–179; ≈, tr. de I. Mitkevič, în **, *Rumynskaĵa proza*, I, Kiev, Izdanie Anonimnogo Obščestva [1971], p. 141–150.

● Premiul Herescu-Năsturel al Academiei Române pe anul 1921.

◆ E. Lovinescu, SBR, II, 1920, 30, 49–51; 31, 65–66; 32, 81–82; 33, 97–99; Clamin, ALA, I, 1920, 3, 2; Mihail Sorbul, LMR, II, 1920, 3, 254–256; Tudor Vianu, VR, XIII, 1921, 1, 95–99; Vintilă Panta, UVR, XXXVII, 1921, 5, 6; Octav Botez, VR, XIII, 1921, 7, 65–77; Ion Darie –, G, I, 1921, 9, 168–170; I. A. Brătescu-Voinescu, ~, AAR, s. II, t. XLI, 1921, 155–158; T. A., *Cum se scrie româneşte*, CGR, I, 1922, 1, 99–104; Mircea Parianu, CRRA, V, 1922, 5–6, 2; Mihail Dragomirescu, CTC, III, 1922, 10–11, 150; Radu Dragnea, *Imoralitatea criticeii impresioniste. Cu prilejul romanului* ≈, G, II, 1922, 8, 66–67; Alexandru Bogdan, *Romanele de mare anvergură. ≈ de ~ – „Purgatoriul” de Corneliu Moldovanu*, LPT, II, 1922, 308, 1; Botez, *Pe marea*. 38–62;

Nicolae Bogdan, ~. *Cu prilejul unei noi ediții din* ≈, CP, II, 1924, 42, 1; Al. Bogdan, *Patriotismul și umanitarismul în romanul actual*, LPT, III, 1924, 783, 1–2; Dragomirescu, *De la misticism*, 411–412; Al. Bădăuță, 1924, G, IV, 1925, 7, 217; George Silviu, ~. *Un maestru al romanului*, ADV, XXXVIII, 1925, 12599; George Dumitrescu, ~, RTV, I, 1925, 4, 81–84; I. Peltz, *Un roman de valoare*: ≈ de ~, CLI, II, 1925, 48, 23; Pompiliu Constantinescu, ~, VL, I, 1926, 15, 1; Vianu, *Masca*, 88–101; Radu Dragnea, *Sărăcia actuală de realism*, SDM, IV, 1927, 22, 288–289; Constantinescu, *Opere*, 114–115; Dragomirescu, *Critică*, II, 245–247; Lovinescu, *Istoria*, IV, 355–362; Romulus Dianu, *Mișcarea literară*, RMP, XIV, 1929, 3343, 3; Radu Dragnea, *Vesnic și universal*, G, IX, 1929, 3, 69–80; Romulus Dianu, ~ – *omagial*, RMP, XIV, 1929, 3420, 3; Rebreanu, *Amalgam*, 14–48; ***, ≈ în limba poloneză, ROLR, I, 1932, 3, 4, ***, ADV, XLV, 1932, 14789, 2; Emil Biedrzycki, *Două epoei fărâșite – Reymont și ~*, FF, VII, 1932, 5–6, 245–251; Al. Robot, *Abundență literară*, RMP, XVI, 1933, 4548, 1; Iuliu Streață, *Pe urmele lui Ion*, MNL, II, 1934, 1, 2; ***, ≈ de ~ în limba polonă (1934), E, 1934, 1670, 2; Ion Tomuța, ~, SDM, XII, 1935, 11–12, 154–155; Aurel Popp, ~. *Cu ocazia semicentenarului său*, PRC, II, 1935, 10, 20–24; Șerban Cioculescu, *În marginea operei d-lui ~*, RFR, III, 1936, 2, 412–425; Petre Drăghici, *Clasa fărâșească în romanul ~ de ~*, SDM, XIV, 1937, 2, 67; D. Murărașu, *Romanul românesc contimporan*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–217; Lovinescu, *Istoria*, 239–242; Vladimir Streinu, *De la Iulien Sorel la Ion al Glanetașului*, UVR, XLVII, 1938, 38, 1–2; Munteanu, *Panorama*, 227–232; Gavril Pop, ~ în limba italiană, TR, II, 1939, 13, 6; Vladimir Streinu, ~ în italiană, TMP, III, 1939, 626, 2; Dragoș Vrânceanu, ~ la *Academia Română*, CRM, I, 1939, 9, 4; Const. Vălcovan, ~ și muncitorii pământului, MVB, I, 1939, 8, 11; Ion Chinezu, *Douăzeci de ani de viață literară românească în Ardeal. 1919–1939*, GR, VII, 1939, 7–9, 273–292; ***, ~, ≈, *Praga*, 1929, RFR, VI, 1939, 10, 213; Septimiu Bucur, *Viziunea epică*, RM, II, 1939, 550, 4; Costin I. Murgescu, ~ și ≈, UVR, XLIX, 1940, 24, 1; ~, *Mărturisiri*, RFR, VII, 1940, 11, 244–261; Ichim, *Rebreanu*, 21–27; Dan Petrașincu, *Romanul ~ în limba germană*, UVR, L, 1941, 46, 1; Ion Nicola, ~ în spiritualitatea românească, BSR, I, 1941, 139, 2; Predescu, *Istoria*, 297–298; Călinescu, *Istoria*, 647–649; Vianu, *Arta*, 319–333; ***, *Despre apariția romanului ~ în limba germană*, VI, II, 1942, 554, 2; Gheorghe St. Stoian, *Romanul social fărâșec*,

VBA, XI, 1942, 12, 68–74; Melania Livadă, *Două mari romane și o aceeași temă*, BCL, III, 1943, 61, 2; 62, 7; 64, 7; George Todoran, ~, BCL, III, 1943, 75, 1–2; Mihăescu, *Sinteze*, 189–194; Radu Lupan, *Proletariatul în romanul românesc*, CNT, 1948, 83, 6; Crohmăniceanu, *Rebreanu*, 34–55; Georgeta Horodincă, GL, II, 1955, 18, 2; Ștefan Bănulescu, *Popasuri în satul lui Ion*, GL, II, 1955, 48, 3; III, 1956, 1, 4; 2, 3; Șt. Bănulescu, *Ion din legenda populară*, GL, III, 1956, 9, 4; Elena Stan, *Limba și stilul lui ~ în romanul ~*, SB, VII, 1956, 3, 55–63; Augustin Z. N. Pop, *Cum a scris ~ romanul ~*, TS, VI, 1957, 4, 89–94; Al. Săndulescu, LCF, II, 1959, 18, 2; Elena Stan-Enescu, *Date noi despre geneza eroilor lui ~*, TR, IV, 1960, 29, 7; Tiberiu Rebreanu, *Prototipuri de personaje din romanul ~*, ST, XI, 1960, 12, 72–91; Ștefan Bănulescu, *Romanul ~ concurând starea civilă*, LCF, VI, 1963, 13, 7; Ion Petrică, *Reymont și ~*, LCF, VI, 1963, 24, 4; I. A. Nicolau, *Ecoul mondial al operei lui ~*, LCF, VII, 1964, 19, 12; Ovidiu Bârlea, *Sărutul pământului în romanul ~*, ST, XVI, 1965, 11, 51–55; Nicolae Manolescu, *Ultimele romane*, GL, XII, 1965, 49, 8; Pompiliu Marcea, ≈, GL, XII, 1965, 49, 6; Marin Preda, *Actualitatea marelui romancier*, GL, XII, 1965, 49, 1; 3; Piru, *Rebreanu*, 45–57; Manolescu, *Lecturi*, 46–53; Cornelia Ștefănescu, *Vitalitatea romanului lui ~*, SXX, 1967, 1, 174–178; Marian Popa, *Anatomia unei capodopere*, LCF, X, 1967, 24, 3; Călinescu, *Ulysse*, 62–66; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 284–293; Gheorghe, *Polivalenta*, 252–257; Perpessiciu, *Alte mențiuni*, III, 116–136; Raicu, *Rebreanu*, 71–112; Scridon, *Rebreanu*, 1–28; Oscar Han, ~, CRC, III, 1968, 10, 11; Florin Manolescu, *Despre* ≈, AFT, III, 1968, 32, 533; Streinu, *Pagini*, II, 412–437; Gheorghe Suciu, ≈, *Încă Ștrul dezertor, Răscoala*, LCF, XII, 1969, 12, 6; I. C. Chițimia, ≈ și fărâșimea, TR, XIII, 1969, 37, 3; Emil Manu, *Scurt documentar al premierii romanului ~*, TR, XIII, 1969, 37, 5; Teohar Mihalășu, *Trei praguiri: Ion, Petre și Apostol*, TR, XIII, 1969, 37, 4; Nicolae Balotă, ~ și universal violenței, TMS, IV, 1969, 10, 13; Dragomirescu, *Scrieri*, 150–154; Lovinescu, *Scrieri*, I, 360–368; Petrescu, *Realitate*, 257–261; Al. Piru, ≈ în ediție nouă, RL, III, 1970, 25, 13; Edgar Papu, *Universul lui ~*, RL, III, 1970, 26, 3; V. Fanache, ~, *Opere (vol. IV)*, TR, XIV, 1970, 48, 2; Valentin Tașcu, *Imaginea grafică a romanului ~*, TR, XIV, 1970, 52, 3; Ilie Guțan, *Valorile estetice ale peisajului în opera lui ~*, LL, XXIV, 1970, 141–149; Balotă, *Labirint*, 191–196; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 437–476; Philippide, *Considerații*, 89–91; Vianu, *Scritori*, II, 193–200;

G. Istrate, *Un document revelator*, CL, 1985, 11, 6; Emil Manu, *Un mare inovator în proza românească*, CNT, 1985, 48, 11; Dan Mănuacă, *Incipit-ul rebrebian*, CL, 1985, 11, 12; Aurel Rău, ~ în romanul ≈, ST, XXXVI, 1985, 11, 23-27; Elvira Sorohan, *Personajul a dat un nume autorului*, CRC, XX, 1985, 48, 1; 3; Liviu Petrescu, *Ion, Păcală și Tândală*, TR, XXIX, 1985, 49, 4; Bălan, *Pietre*, 184-220; Craia, *Orizontul*, 126-138; Traian Ungureanu, ~ *romancierul*, AFT, XX, 1986, 5, 8; N. Steinhardt, *O nouă lectură a lui ≈*, VR, LXXXI, 1986, 12, 8-11; Andruș, *Elemente*, 55-59; ***, *Centenar*, 107-119; Curticeanu, *Critica*, 100-118; Munteanu, *La civilisation*, 186-196; Rachieru, *Rebreanu*, 124-130; Mariana Bara, *Aspecte ale stilului în romanul ≈*, LLE, XVI, 1987, 4, 13-16; Constantin Ciopraga, *Ion ~ vivanț*, CRC, XXII, 1987, 49, 1; 5; Elena Sandu, *O abordare sociolingvistică a desemnării personajelor în romanul social (cu aplicație la romanul ≈ de ~)*, LR, XXXVI, 1987, 1, 55-63; Tudor Argehi, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 106-107; Octav Botez, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 108-114; G. Călinescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 214-220; Șerban Cioculescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 178-180; Pompiliu Constantinescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 126-128; Ovid S. Crohmălniceanu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 340-350; Mihail Dragomirescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 117-118; E. Lovinescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 91-100; 147; Nicolae Manolescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 281-284; Pompiliu Marcea, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 248-252; Aurel Martin, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 277-279; Cezar Petrescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 114-115; Al. Piru, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 272-277; Vladimir Streinu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 235-259; Tudor Vianu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 100-106; 232-234; Ion Vlad, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 351-355; *Poetica romanului românesc*, 98; 109-119; 345; 394-396; Dan Mănuacă, *O versiune germană a lui ≈*, RL, XXI, 1988, 2, 19; Constantin Ciopraga, *Profil de romancier: ≈*, CRC, XXIII, 1988, 10, 7; D. Micu, *Tipuri de roman în perioada interbelică*, LLE, XVII, 1988, 2, 23-25; Cornel Ungureanu, *Recitindu-l pe ≈*, O, XXXIX, 1988, 44, 2; Jean-Louis Courriel, ≈ *sau imposibila recunoaștere (Romanul rebrebian, roman total)*, AUI, Literatură, t. XXXIV, 1988, 43-55; Leonida Maniu, *Rebreanu sau conștiința tragică*, AUI, Literatură, t. XXXIV, 1988, 57-65; Ilin, *Rebreanu*, 33-84; 85-138; Popovici, *Eu, personajul*, 147-157; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 40; 55-56; 116-117; 179-184; Steinhardt, *Prin alții*, 149-

152; Tihan, *Apropierea*, 20-25; Vianu, *Arta*, 258-260; Bedros Horasangian, *Le sujet, les personnages et les voix du roman*, CREL, 1989, 1, 110; Iulia Murgescu, *The Japanese Translation of ≈*, CREL, 1989, 1, 90-97; Anton Cosma, *Le „Roman de famille” - traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69-77; Valentin F. Mihăescu, *Le modèle et l'image*, REVR, XLIII, 1989, 2, 78-86; Simion Bogdănescu, *Haină înstrăinată*, AST, XXIV, 1989, 5, 12-13; Alecu, *Călinescu*, 83-85; Constantinescu, *Figuri*, 35-36; 67-68; 129-130; Gheran, *Rebreanu*, 84-100; 201-215; Rău, *Efigii*, 111-132; Velea, *Interferențe*, 26-29; 102-110; 243-244. □ V. și Calvarul, 1919.

D. M.

RIEGLER Elena, *Iubire și ispășire. Povestire din vechea Indie*, Iași, Institutul de Arte Grafice N. V. Ștefăniu, 1920, 126 p. Roman sentimental, istorie a dragostei nefericite dintre prințul Sivruka și Maya, dănuitoare sacră în templul lui Șiva.

M. V.

SLAVICI Ioan, *Din două lumi. Narațiune*, București, Editura Librăriei Socec, 1920, 268 p. Apărut mai întâi în f.z. MIN, I, 1908-1909, nr. 1-64. Roman social. Surprinde procesul de destrucție a vechilor rânduieli meșteșugărești tradiționale și geneza unor noi categorii sociale. Trama urmărește destinul casei fierarului bucureștean Costache. Descendenții săi încearcă să-și depășească statutul social. Fira, educată și visătoare, aspiră la dragostea unui om de condiție superioară, Văleanu. Tânase, fratele ei, parvine prin femei și ajunge gazetar. Sedusă de Văleanu, Fira se mulțumește cu o căsătorie de conveniență, acceptând pe Dinu, ucenic al tatălui ei, în timp ce fratele său decade moral. Subiectivismul scriiturii, părtinirea cu care sunt prezentați cei buni se explică prin eticismul scriitorului, dar eroii nu sunt lipsiți de o anumită complexitate.

▼ Reprodus în: *Opere*, VIII, *Romane*, text ales, stabilit și variante de C. Mohanu, note de D. Vatamaniuc, București, Minerva, 1976.

◆ C. Gerota, *NZN*, I, 1922, 4, 48-50; Loghin, *Istoria*, 460-461; Ion Breazu, ~ și *Confucius*, SL, IV, 1948, 58-82; Mercea, *Slavici*, 316-322;

Vatamaniuc, *Slavici*, 224–225; Rotaru, *O istorie*, I, 502; *Ist. lit.*, III, 416–417; Mercea, *Slavici*, 289–295; *Scrittori români; Dicționar*. □ V. și *Revoluția din Pârlești*, 1873.

D. M.

SMARA, Băiatul mării. Roman educativ, București, Alcalay & Co., [1920?], 276 p. Roman de moravuri. Continuarea scrierii *Fata tatii* (1912), cu aceleași defecte literare. Personajul central, Radu Panait (fiul Angelelii Arghiriadis și al cărciumarului Panait, soțul ei), este un ofițer cu ereditate încărcată și educație nesănătoasă. Mai multe elemente, printre care cadrul istoric-cultural din străinătate (mai ales din Italia), începutul primului război mondial, activitatea intelectuală și patriotică a eroinei principale ar fi putut viza calitatea de „roman educativ”. Acestea se pierd însă printre atributele romanului senzațional: intrigi, seducerea unei fete oneste, crime, sinucideri, căderi în viciu etc.

◆ Diac. Fussy V., *O aniversare*, CLTP, IX, 1929, 294, 3; Agathon, *D-na* ~, LPT, X, 1931, 2978, 2; *Dicționar*, 794.

D. M.

SPERANTIA, Th. D., Sar și Ionel, București, Editura Librăriei Socec & Co., 1920, 190 p. Roman pentru copii.

▼ București, Editura Librăriei Socec & Co., 1921; București, Editura Librăriei Socec & Co., 1925.

D. M.

STOICAN I. I., Eva, București, Cartea Românească, [1920], 264 p. Roman sentimental, cu elemente senzaționale. Eva, frumoasa fiică a unui crâșmar, Abraam, fuge din mahalaua sordidă în care se născuse, se dă unui boier decăzut, Sandu Graur, și îl părăsește când acesta o obligă să se prostitueze. Ajunge actriță de succes și distruge viața boierului Dinu Voinea, care își părăsește pentru ea familia și moare. Cuprinsă de remușcări, întemeiază un orfelinat, unde îi adăpostește pe copiii lui Voinea. Îndrăgostindu-se de fiul fostului amant, părăsește

țara. „O monstroozitate”, după opinia unui recenzent (M. Negru), dar una la modă.

◆ M. Negru, *Romanul românesc contemporan*, U, XXXIX, 1921, 32, 1–2; ***, *Romanele d-lui* ~ (≈, *Înfloreau trandafirii*), CTC, II, 1921, 20, 635.

D. M.

STOICAN I. I., Înfloreau trandafirii, București, Cartea Românească, 1920, 232 p. Roman sentimental, cu intrigă melodramatică. Vania Val, căsătorită cu un bogătaş incult și mărginit, are un adevărat cult pentru scriitorul Fum Aniu. Legătura lor platonice stârnește calomniile, în urma cărora soțul înfuriat o duce pe Vania la Nisa. Rămas singur, Fum Aniu moare. După douăzeci și cinci de ani, bătrână, înconjurată de nepoți, eroina îi cultivă încă memoria, reeditându-i operele.

◆ Andrei Braniște, DMN, XVII, 1920, 5006, 3; ***, *Romanele d-lui* ~, (*Eva*, ≈), CTC, II, 1921, 20, 635.

D. M.

STOICAN I. I., Tragedia mută, București, Cartea Românească, 1920, 326 p. Roman senzațional, cu atmosferă sumbră, urmărind soarta nefericită a unei familii de țărani prin aglomerarea, irelevantă artistic, a nenorocirilor ce se abat asupra neamului Țârdea: morți peste morți, nebulie, crimă, sinucidere, ghinioane cumplite etc.

◆ V. Demetrius, UVR, XXXVI, 1920, 21, 235; Verax, T, LI, 1920, 4, 524–526.

D. M.

TAILLER Emilia, Compromisă. Roman original, București, Editura Librăriei Socec, 1920, 168 p. Roman sentimental.

A. S.

THEODORESCU Dem., În cetatea idealului, București, Gutenberg, 1920, 282 p. Roman de moravuri și satiră socială. Idealul de voluptuoase petreceri și de mărunte desfătări, indiferența față de destinul național al așa-zisei lumi bune a Bucureștiului din perioada neutralității sunt puse în contrast cu eroismul celor care au luptat pentru întregirea neamului.

▼ Ed. îngr. și pref. de Sergiu Pavel Dan, București, Minerva, 1972.

◆ Vintilă Panta, U, XXXVIII, 1920, 181, 1; Mihai Tonca, IDE, II, 1920, 50, 3; Demostene Botez, VR, XII, 1920, 8, 300–301; Clamin, ALA, s. II, I, 1920, 2, 2; Const. Mille, ADV, XXXIII, 1920, 11269, 1; Mihail Iorgulescu, *Predoslovie la romanul* ≈, IDR, IV, 1921, 11, 1; 17, 1; 25, 1; N.G.T., CTC, II, 1921, 4, 118–119; M. Negru, *Romanul românesc contemporan*, U, XXXIX, 1921, 94, 1; N. N. Răutu, *Pe o pagină a cărții* ≈ de ~, RMD, I, 1921, 2, 19–23; Davidescu, *Aspecte*, 204–210; Lovinescu, *Istoria*, IV, 261–264; Oscar Lemnar, *Trei ceasuri cu* ~, FCL, XV, 1936, 1573, 2; Munteano, *Panorama*, 237–241; Călinescu, *Istoria*, 690; Valerian, *Cu scriitorii*, 215–219; Davidescu, *Aspecte*, 110–114; Victor Atanasiu, RL, V, 1972, 32, 10; Lovinescu, *Scieri*, V, 189–191; Vinea, *Publicistică*, 208–212; Ion Simuț, *Proza lui* ~, F, XVIII, 1981, 5, 5; Nae Antonescu, *Idealul național în literatura română*, ST, XXXIV, 1983, 12, 7–9; 28; Aderca, *Contribuții*, I, 354–356.

A. S.

VIȚIANU AL., *Iubire pentru iubire*, Constanța, Tip. Albania, 1920, 142 p. Microroman sentimental cuprinzând povestea Ortansei Razu, tânără de 17 ani din Constanța, ființă exaltată și contradictorie, care se îndrăgostește de Adrian Vranceanu, dar, înșelându-l inexplicabil și rămânând singură pe lume, sfârșește romanțios, aruncându-se în mare.

◆ V. B., UVR, XXXVI, 1920, 14, 221.

D. M.

1921

ADERCA Felix, *Domnișoara din strada Neptun*, București, Editura Librăriei Socec, 1921, [90] 190 p. Cu o pref. a autorului. Reluat fragmentar: ≈, CLI, II, 1925, 45, 5–7. Vol. ediției princeps mai cuprinde nuvele, povestiri, note. Microroman social, centrat pe tema dezrădăcinării, tratată cu un realism crud, polemic în raport cu tradiția sămănătoristă. Considerat „o schiță de roman” (Liviu Rebreanu), „nuevă-roman” (M. Negru), ≈ nu epuizează, prin întindere și complexitate,

structura genului. Scrierea izbuteste să concentreze însă într-o viziune contemplativ-ironică, „studiiul «mahalalei» nu în sensul satirei caragialești”, ci în acela al „unei viziuni obiective, cu eroismul și poezia ei” (E. Lovinescu). Procesul de modificare a statutului social al familiei unui țăran (Păun Oproiu) în preajma primului război mondial declanșează drama Nuței Păun, fiica mai mare, odrasla veleitără, care își neagă obârșia țărănească și își disprețuiește familia. Aparent veristă, surprinzând moravurile și fauna mahalalei, scrierea dezvăluie, după Ov. S. Crohmălniceanu, modalități expresioniste, „simplificări și îngroșări menite să dea tabloului o putere de cuprindere «sintetică», «expresivă»”, figurile și scenele apărând adesea ca niște „concretizări episodice ale unor mari entități colective, pormite a se confrunta”.

▼ Reprodus în: ≈, *Zeul iubirii. Omul descompus*, cu o prezentare critică de T. Vianu, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1945; ≈, *Revolte*, București, E.P.L., 1967.

◆ Horia Verzeanu, ALA, II, 1921, 1, 4; M. I., IDR, IV, 1921, 36, 1; B. Fundoianu, RMP, IV, 1921, 3; M. Negru, *Romanul românesc contemporan*, U, XXXIX, 1921, 44, 1; Ion Barbu, ~, UVR, XXXVII, 1921, 11, 4–5; L. Rebreanu, SBR, II, 1921, 52, 416; C. Vraja, VR, XIII, 1921, 11, 291–293; Al. Bădăuță, VL, I, 1926, 3, 3; Lovinescu, *Istoria*, IV, 302–304; Lovinescu, *Istoria*, 275–277; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 458; Crohmălniceanu, *Expresionismul*, 145–148; Lovinescu, *Scieri*, V, 219–220; **, ~, ST, XXV, 1974, 3, 34–35; Lovinescu, *Scieri*, VI, 258–260; Ibrăileanu, *Opere*, III, 393–395; Valentin Chifor, *Felix Aderca*. Teză de doctorat, Cluj, 1976, 108–113; Popa, *Dicționar* 2; Protopopescu, *Romanul*, 279; Ibrăileanu, *Studii literare*, II, 199–201; *Dicționar*; Fundoianu, *Imagini*, 215–217; Negoiescu, *Alte însemnări*, 67. □ E. Lovinescu, *Figurine*. ~, SBL, I, 1922, 32, 101–103; Iancu Klein, *De vorbă cu* ~, CVN, II, 1927, 6–7, 11–12; Camil Baltazar, ~, ROLR, I, 1932, 3, 1; Cicerone Theodorescu, *Scriitorii la ei acasă*. *De vorbă cu* ~, ROLR, II, 1933, 48, 1–2; Munteano, *Panorama*, 224–227; Enric Furtună, ~ (*Discurs de recepție la Institutul de cultură al Templului coral*), CLT, s. II, II, 1939, 8, 18–20; Vladimir Streinu, *Personalitate și creație* (~ în „ediție definitivă”), SML,

1946, 1273, 1; 2; Biberi, *Lumea*, 147–160; Valeriu Răpeanu, ~, LCF, IX, 1966, 20, 7; Paul Sterian, *La o reeditare a scrierilor lui ~*, VR, XX, 1967, 11, 101–105; Zalis, *Aspecte*, 162–168; H. Zalis, *Protestul social în naturalism*, TR, XVII, 1973, 8, 4; Rotaru, *O istorie*, II, 306–308; Henri Zalis, *Un filtru spiritual*: ~, ST, XXXI, 1981, 6, 48–49; Piru, *Istoria*, 340–341; Marcel Aderca, *Postfață*, în *Aderca, Oameni*, 5–14; Margareta Feraru, ~, *polemist*, în Aderca, *Contribuții critice*, I, V–XLVI.

D. M.

ADERCA F., *Țapul*, București, Viața Românească, 1921, 214 p. A fost reeditat cu titlurile *Mireasa multiplă* (1932), și *Zeul iubirii* (1945). Roman erotic, oscilând între naturalismul crud și expresionism. Textul, străbătut de un puternic instinct faunesc, se caracterizează prin ironie și senzualitate, materialitate crudă și abstracție alegorică. *Alter ego* al scriitorului, avocatul Nicu Boldescu acumulează experiențe erotice alături de prostituata Ema, prietenă din copilărie regăsită într-un bordel, cu care eroul se căsătorește, și simulanta fecioară Alina. „Eroul lui Aderca are conștiința exasperată a instinctualității și a egoismului masculin, incapabil să iubească altfel decât prin decantarea energiei seminale” (Pompiliu Constantinescu). Romanul emană „un tragic înghețat al extenuării fizice prin amor”, „pe fundalul estompat de mediu provincial”, din care se desprind „câteva siluete fără pitoresc specific” (Pompiliu Constantinescu), caracterizate de aceeași frenezie senzuală.

▼ *Mireasa multiplă*, București, Editura Librăriei Universale Alacalay, 1932. Reprodus în: *Domnișoara din strada Neptun. Zeul iubirii. Omul descompus*, cu o prezentare critică de T. Vianu, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1945.

◆ ***, R, XV, 1921, 7, 237; Ion Foti, VRL, XIV, 1921, 4010, 1; Cora Irineu, VR, XIII, 1921, 7, 133–135; Mihail Iorgulescu, SBR, I, 1921, 1, 19–20; Andrei Braniște, AU, I, 1921, 45, 2–3; ***, CTC, III, 1922, 5–6, 93; Al. Bădăuțu, VL, I, 1926, 3, 3; Pompiliu Constantinescu, ~, *Mireasa multiplă*, VRA, V, 1932, 232, 8; Perpessiciu, CVT, VIII, 1932, 2524, 1–2; M. Gr. & L. Sb., *O carte veche și o comparație. Cu ocazia reeditării*

rii romanului „Mireasa multiplă” (≈) de ~, DMN, XXVIII, 1932, 9158, 2; Perpessiciu, *Mențiuni*, IV, 342–343; Lovinescu, *Istoria*, 275–277; Constantinescu, *Scrieri*, I, 7–9; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 458–459; Crohmălniceanu, *Expresionismul*, 148; Perpessiciu, *Opere*, V, 277–278; Ion Negoieșcu, ~, ST, XXV, 1974, 3, 34–35; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 258–260; Valentin Chifor, ~. Teză de doctorat, Cluj, 1976, 114–117; Popa, *Dicționar 2*; Protopopescu, *Romanul*, 279; *Dicționar*. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

D. M.

○ **BATZARIA N.**, *Frumoasa Azizë*, apărut în f.z. DMN, XVIII, 1921, nr. 5331–5372. Roman sentimental, inspirat din viața cadânelor.

M. V.

BEZA Marcu, *O viață*, București, Editura Librăriei Socec, 1921, 102 p. Apărut mai întâi în f.rev. CL, LII, 1920, nr. 1–7. Scurt roman inspirat din viața românilor macedoneni. Evocă viața aspră a Miei Cotadin (Doda). Venită să-și vadă nepoții orfani – fata ei murise –, protagonista își amintește tineretea și întâmplări din sat, printre care fuga surorii sale cu haiducul Guiu și moartea ei. Subiectul, „de o frumusețe simplă, sobră și rece” (Octav Botez), devine un prilej al „amintirilor de demult, contopite cu visul” (Mihail Iorgulescu).

■ *Doda*, tr. de Lucy Byng, Londra, Geoffrey Bles, Suffolk St., Pall Mall, 1925.

◆ N. Iorga, *Un „roman” macedonean*, GT, LXXXIV, 1921, 78, 1; Octav Botez, VR, XIII, 1921, 4, 123–125; Cronicar, IDR, IV, 1921, 128, 1; Mihail Iorgulescu, SBR, I, 1921, 3, 73–74; Cetitor, PTI, III, 1921, 249, 1; Craioveanul, NZN, I, 1922, 1, 50; Mihail Straje, CP, IV, 1926, 124, 1; Dragoș Protopopescu, *Un roman românesc în Anglia*, UVR, XLII, 24, 9–10; ***, *Romane macedonene*, BG, V, 1934, 5, 315–316.

D. M.

○ **BRANIȘTE Andrei**, *Sentația*, fragment de roman, RMP, V, 1921, 1218, 1–2.

CAÎR George, *Într-un mirador*, București, Alacalay, 1921, 196 p. Narațiune (mai degrabă nuvelă) romanțioasă, istorisind iubirea, cu

sfârșit tragic, a boierului Dinu Filibaș pentru soția sa, Mărinda.

◆ St. M., VRL, XIV, 1921, 3986, 1.

M. V.

* **CLUCERUL Dinu**, *Lacul visurilor*, București, 1921, 182 p.

○ **COSMIN Radu**, *Babylon*, foileton, v. *Babylon*, 1922.

DEMETRIUS V., *Domnul deputat. Roman cu rășcoalele din 1907*, București, Alcalay & Calafeteanu, 1921, 338 p. Roman social și de moravuri, zugrăvind, bazat pe informații documentare, cauzele, desfășurarea și reprimarea sângeroasă a rășcoalei țărănești din 1907 și, în paralel, demagogia politicianismului vremii. În fața primejdiei, opoziția pactizează cu partidul de guvernământ. Profitând de situație, deputatul conservator Marin Voiculescu, al cărui conac a fost distrus, trece în tabăra adversă, primind drept recompensă despăgubiri substanțiale și devenind deputat al partidului de la putere.

▼ Cu o pref., București, E.S.P.L.A., 1957. Reprodus în: *Scrieri alese*, II, pref. de Margareta Feraru, București, E.P.L., 1967.

◆ Const. Mille, LPT, II, 1922, 108, 1; T. Teodorescu, *Noua jalnică tragedie. Rășcoalele din 1907 și literatura*, ALA, III, 1922, 76, 7; Ion Manole, pref. la vol. *Nuvele*, București, E.S.P.L.A., 1952; I. Lucrețiu, CNT, 1957, 26, 3; Dumitru Micu, -, RL, XI, 1978, 40, 8.

M. V.

DINESCU Silvia, *O tinerețe pierdută. Schiță de roman*, București, Viața Românească, 1921, 116 p. Microroman de dragoste, compus sub formă de jurnal intim și scrisori exaltat-lacrimogene.

M. V.

○ **FRUNZĂ Gh. [C. Mille]**, *Banii. O dramă în lumea financiară. Roman original de actualitate*, apărut în f.z. LPT, I, 1921, nr. 7-14; II, 1922, nr. 15-59. Roman de moravuri, convențional și schematic.

M. V.

LORIAN F., *La 18 ani*, București, Editura Librăriei Socec, 1921, 80 p. „Romanul” periferiei bucureștene.

A. S.

NEGRU Natalia, *Helianta. Două vieți stinse. Mărturisiri*, București, Viața Românească, 1921, 92 p. Fragmente: *Floarea soarelui*, CRN, I, 1916, 51, 953-957; 52, 725-726. Roman-confesiune, interesant, după unii recenzenti, ca document uman sau ca „material pentru psihologie” (C. Vraja), cuprinzând relatarea dramei Anghel - Iosif. „Recurs tardiv în fața publicului din partea unui împincinat”, cartea, alcătuită din „simple notațiuni, din niște memorii”, e „o încercare nerealizată pusă în serviciul unei intențiuni antipatice” (Scarlat Struțeanu).

◆ Scarlat Struțeanu, VRL, XIV, 1921, 4112, 1-2; C. Vraja, VR, XIV, 1922, 1, 141-142; **, T, LIII, 1922, 3; Micu, *Început*, 238.

D. M.

POP Vasile, *Cuceritorul de inimi*, București, Editura Librăriei Socec, 1921, 298 p. După propria mărturisire a autorului, romanul „conține o serie de observații asupra moravurilor americane”.

A. S.

POP Vasile, *Cum iubește o fată*, București, Viața Românească, Librăria Alcalay et Co., 1921, 284 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. Roman de dragoste. Simulând sinuciderea, Aurelia Trandafirescu, fată cu avere, obține permisiunea mamei sale de a se căsători cu Dragomir Vintilă. Creația epică a autorului este astăzi neglijabilă.

A. S.

PORSENNA N., *Spre fericire*, București, Gutenberg, 1921, 272 p. Roman erotic prezentat drept confesiunea unui tânăr avocat, Paul Scudrea, care întreține relații cu mai multe femei din aceeași familie. Cartea, care se complace în descrierea promiscuității, fructifică motive specifice subliteraturii: seducțiuni, sinucideri, copii naturali, ratări spectaculoase.

▼ Ed. refăcută și ilustrată, București, I. Negreanu, 1928.

D. M.

RĂDULESCU-NIGER N., *Două dureri*, București, I. Negreanu, 1921, 256 p. Roman sentimental, a cărui acțiune se petrece în țară și la Paris, fiind țesută din istorii amoroase *début de siècle*. Cu toată împotrivirea și clevetirile Emmelinei d'Amblis, Titu Albini, tânăr proprietar bucureștean, se căsătorește cu Armanda Lucifry, un fel de „damă cu camelii” absolută prin iubirea lui.

D. M.

SADOVEANU Mihail, *Strada Lăpușneanu. Cronică din 1917*, Iași, Viața Românească, 1921, 276 p. Roman de război. În contrast cu infernul frontului, cu mizeria retragerii în Moldova, cu spectrul hidos al tifosului exantematic, vitrinele strălucitoare ale străzii Lăpușneanu oglindesc toaletele elegante, inconștiența, cinismul, frivolitatea lumii bune, care și-a mutat temporar sediul distracțiilor de pe Calea Victoriei la Iași. Războiul e privit mai cu seamă din perspectiva derutei morale pe care a generat-o, ale cărei consecințe sunt ilustrate prin destinul tragic al unei familii: publicistul Adrian Ploeanu, soția și fratele acestuia, victime ale momentului de criză a valorilor și idealurilor.

▼ Reprodus în: *Opere*, VII, București, E.S.P.L.A., 1956; ≈. *Venea o moară pe Siret*, București, Minerva, 1970; ≈. *Oameni din lună. Morminte*, ed. îngr. de Constantin Mitru, pref. de Adrian Vâghelescu, tabel cronologic de Teodor Vârgolici, București, Minerva, 1978.

■ *Ulica Lepușnjanu*, tr. de L. Levin și M. Efros, pref. de Z. Potapova, Moscova, Izdatelstvo Hudojstvennaja Literatura, 1965.

◆ Scarlat Struțeanu, VRL, XIV, 1921, 4100, 1-2; G. Topârceanu, VR, XIII, 1921, 11, 286-288; T. Bobeș, FLR, VII, 1922, 8, 127; Constantin Râpeanu, BIL, 1922, 22, 245; Paul Popa și Francesca Rusu, IL, XIII, 1966, 2, 88-89; Ciopraga, *Sadoveanu*, 102-105; Nicolae Manolescu,

„*Micile romane*” ale lui ~, RL, VIII, 1975, 25, 9; Bogdan-Duică, *Studii*, 346; Manolescu, *Sadoveanu*, 138-143; Marcea, *Sadoveanu*, 315-316; Ion Vlad, ~, *Posibilitatea romanului*, TR, XXIV, 1980, 18, 2; Ornea, *Tradiționalism*, 503; Ciopraga, *Fascinația*, 87-88; Vlad, *Cărțile*, 49-53; Mănuacă, *Sadoveanu*, 109-112; 175; Theodor Codreanu, *Proza războiului și spiritul novator*, CL, LXXXIX, 1983, 11, 7. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

SAVEL Vasile, *Miron Grindea*, București, Editura K., Tip. România Nouă Theodor I. Voinea, 1921, 364 p. Roman biografic de factură sămănătoristă. Eroul traversează diferite medii, e student, avocat, ofițer mobilizat și rănit pe front, constată exclamativ răul social și se lasă câștigat de idealismul lumii noi. Drama e a unui senzitiv inadaptabil.

◆ J.P., G, I, 1921, 9, 173; Ion Foti, CTC, II, 1921, 18-19, 585-587; Const. Mille, LPT, II, 1922, 108, 1; Lovinescu, *Istoria*, 204; Călinescu, *Istoria*, 834; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 193; Ornea, *Tradiționalism*, 486-487.

A. S.

SERDARU Virgiliu Ștef., *Apocalipsul*, București, Viața Românească, 1921, 208 p. Roman științifico-fantastic. Prezintă originea insulei Ceylan ca rezultat al unei catastrofe terestre în genul celei care a dus la dispariția Atlantidei. Relatat într-un „manuscris găsit”, unicul păstrat din faimoasa bibliotecă a Alexandriei, apocalipsul ar fi avut loc în vechea Asirie, la 1900 î.e.n.

◆ N. M., UVR, XXXVIII, 1922, 5, 6; ***, ~, *Vorba cerului*, ≈. LPT, II, 1922, 75, 1.

D. M.

SERDARU Virgiliu Ștef., *Vorba cerului*, București, Editura Librăriei Sococ & Co., 1921, 226 p. Cu o pref. de C. Rădulescu-Motru. Roman parapsihologic și metafizic. Încearcă să crediteze ideea de presimțire ca mesaj al divinității și al lumii de dincolo. Evenimentele se petrec în timpul primului război mondial și au ca protagonist pe locotenentul Scarlat Medeanu, care și după ce moare comunică cu ceilalți.

◆ Al. P., RMP, V, 1921, 1146, 5; ***, -, ≈. *Apocalipsul*, LPT, II, 1922, 75, 1.

D. M.

SPERANTIA Th. D., *Mă-nșală*, București, Cartea Românească, 1921, 160 p. Roman cu veleități de analiză psihologică, ilustrând, prin situații exagerate, convenționale, teza că gelozia e produs al frivolității proprii. Marele industriaș Dinu Plevan, amator de aventuri erotice, e urmărit de obsesia că soția, Angela, îl înșală.

◆ ***, CTC, II, 1921, 11, 353.

D. M.

TAFRALI O., *Urmărind idealul*, București, Cartea Românească, 1921, 172 p. Cu o pref. a autorului. Roman inspirat de evenimentele politice din Rusia începutului de secol.

◆ ***, CTC, II, 1921, 6, 192-193; Scarlat Struțeanu, VRL, XV, 1922, 4152, 1.

A. S.

THEODORIAN-CARADA M., *Norocul lui Ianî*, București, Gutenberg, 1921, 216 p. Roman istoric din vremea lui Știrbei-Vodă, ilustrând rolul civilizator al generației care a pregătit Revoluția de la 1848 și activitatea primilor dascăli ardeleni din Principate.

M. V.

VASILESCU-LASCĂR AI., *Nebunul. Amintirile unui fost copil de trupă. Roman de moravuri*, București, Imprimeriile Independența, 1921, 168 p. Impropiu subintitulată roman, cartea conține memoriile unui locotenent-colonel în retragere, scrise neglijent, uneori agramat, cu familiaritatea și nonșalanța câteodată ridicolă, alteori simpatică a perfectului diletant, care nu-și reprimă umorile și nu problematizează actul de a scrie.

M. V.

VISSARION I. C., *Petre Pârcălabul*, București, Editura Librăriei P. Suru, 1921, 326 p. Cu *Câteva cuvinte* ale autorului. Roman rural și de moravuri. Se relatează un caz istoric real. Petre Pârcălabul, judecat de

înaltul Divan, la 1839, pentru că trăia cu două neveste, este achitat în urma apărării lui Ioan Văcărescu.

◆ Mihail Iorgulescu, IDR, III, 1920, 274, 1; Pompiliu Pârvescu, VR, XIII, 1921, 3, 429-431; D.I.C., G, I, 1921, 4, 94-95; Lovinescu, *Istoria*, 234-235; Călinescu, *Istoria*, 644; Const. Ciopraga, CRC, IV, 1969, 4, 8; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 220-221.

A. S.

ZAMFIRESCU Paria, *Asasinul cârciumarilor*, București, [1921?], 78 p. Scurt roman senzațional cu veleități de critică socială, care încearcă să explice delincvența ca o consecință a înrăirii celor săraci. Orfan, urmaș al unei familii de criminali, Nicu Floriș Ciocărlan ajunge hoț și ucigaș din revoltă. Sedul său e în mahalalele Bucureștiului, printre prostituate și tâlhari.

D. M.

1922

○ **AGÂRBICEANU Ion**, *Piciorul de lemn*, foileton, v. *Stana*, 1929.

BATZARIA N., *Sărmana Leila*, București, Cartea Românească, 1922, 284 p. Roman exotic din viața cadănelor, convențional și schematic.

▼ București, Cartea Românească, 1925.

◆ ***, ALA, III, 1922, 95, 6; N. N. Răutu, RMD, II, 1922, 6, 31-32; ***, CTC, III, 1922, 14, 221; S. T., GNS, I, 1923, 23-24, 436-437.

M. V.

BIBIRI-STURIA Marcel, *Asasinatul Zinai-dei Spinescu. Spovedania unui acuzat*, București, Atelierele Grafice Tiparul Românesc, 1922, 186 p. Roman polițist inspirat dintr-o întâmplare reală.

M. V.

CARAPANEA Gh. Dem., *Ada*, București, Cartea Românească, 1922, 198 p. Roman sentimental, a cărui acțiune se petrece în timpul refugului. În absența soțului plecat de

front, eroina cade în brațele unui ofițer francez.

M. V.

CLUCERUL Dinu, *Din zbuciumul vieții*, I. *Prietenie*, București, Eminescu, 1922, 208 p.; II. *Iubire*, București, Eminescu, 1922, 192 p. Roman sentimental, cu elemente senzaționale. Lelia Dinaru e iubită de doi prieteni: Mircea Percaru și Mișu Prioreanu. După căsătoria cu cel dintâi, acesta, ocupat cu întreprinderile sale industriale, o neglijează, iar Lelia își îndreaptă afecțiunea către Mișu. În urma unui incendiu care îi distrage averea, Percaru înnebunește și moare, iar Lelia se căsătorește cu noul iubit.

◆ Al. B., LPT, II, 1922, 283, 1-2.

M. V.

COSMIN Radu, *Babylon. Roman de moravuri*, I-II, București, Editura z. „Rampa”, 1922, 316 + 274 p. Apărut mai întâi, cu subtitlul *Roman pasional din Bucureștii de azi îmbogățiți, desfrânați și asasini*, în f.z. EMP, V, 1921, nr. 1080-1139. Roman de colportaj, nedepășind, sub masca satirei de moravuri, nivelul bărfei, ispita erotismului și a picanteriei. Perindările pe străzi și, mai ales, prin restaurante, săli de spectacole, case particulare, ale perechii Dinu Brădeanu, poet, și Wanda Podolstzka, contesă rusă refugiată, ocazionează zugrăvirea Bucureștilor de după primul război mondial ca „un hidos Babylon”.

◆ ***, CTC, III, 1922, 8-9, 141; Călinescu, *Istoria*, 645.

D. M.

○ **IACOBESCU Al.**, *Îndoială*, fragment din romanul *O poveste ca multe altele*, R, XVI, 1922, 29, 461-463.

○ **KARNABATT Lucrezia**, *Demoniaca. Roman de practice demoniace. Magie, vrăjitorie*, apărut în f.z. RMP, VI, 1922, nr. 1307-1360.

MOLDOVANU Corneliu, *Purgatoriul*, I-II, București, Cartea Românească, 1922, 342 + 390 p. Roman de moravuri, inspirat din viața

lumii bune bucureștene. Intriga redusă la o serie de aventuri erotice, în care cuplurile se desfac și se refac la întâmplare, fără nici un suport motivațional, schematismul personajelor, desele căderi în sentimental și melodramatic, stilul declamatoriu sunt defecte care subminează intențiile de moralist ale autorului.

▼ București, Cartea Românească, 1925; București, Naționala-Ciornei, 1938; București, Naționala-Ciornei, 1939; București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1942; ed. îng. de Julieta Moldovanu, pref. de Dumitru Micu, București, Minerva, 1983.

◆ Claudia Millian, ALA, III, 1922, 107, 3; Scarlat Struțeanu, FLR, VIII, 1922, 2, 41; Alexandru Bogdan, *Romanele de mare anvergură: „Ion” de Liviu Rebreanu și ≈ de ~*, LPT, II, 1922, 308, 1; Ion Foti, VRL, XVI, 1923, 4454, 5-6; C. V. Gerota, NZN, I, 1922-1923, 7-8, 51-55; Olga Ionescu, BIL, 1923, 32, 35-41; ***, CTC, IV, 1923, 2, 29-30; Th. Râșcanu, E, XLII, 1923, 51, 1; Mihail Dragomirescu, VRL, XVI, 1923, 4566, 1-2; T. Teodorescu-Braniște, AU, IV, 1924, 674, 1; Cronicar, *Un roman de moravuri*, LPT, III, 1924, 705, 1; Dragomirescu, *De la misticism*, 386-390; Mihail Dragomirescu, RMP, VIII, 1925, 2185, 1; George Dumitrescu, RTV, I, 1925, 9-10, 226; 11-12, 226; Romulus Dianu, RMP, IX, 1926, 2506, 1; N. N. Șerbănescu, -, CP, V, 1927, 153, 1; Lovinescu, *Istoria*, 202; Ieronim Șerbu, AZI, VII, 1938, 32, 3013-3014; R., *De vorbă cu d. ~*, autorul romanului ≈, RM, I, 1938, 183, 2; ***, VTR, I, 1938, 1-2; Vlaicu Bârna, RM, II, 1939, 238, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, IV, 1939, 1, 14; Eusebius Camilar, JL, I, 1939, 7, 3; Vladimir Streinu, -. *Cu prilejul reeditării ≈*, TMP, III, 1939, 642, 2; G. Călinescu, JL, I, 1939, 33, 3; Radu Cosmin, *Nuvela și romanul*, CTC, XX, 1939, 11-12, 215-218; 224-226; Călinescu, *Istoria*, 574-575; Ștefania Stâncă, VBA, XII, 1943, 3-4, 149-150; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 191; Streinu, *Pagini*, V, 188-190; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 507-508.

M. V.

NEGRU Mihail, *Eu*, București, Editura Librăriei H. Steinberg & Fiu, [1922], 260 p. Cu o pref. a autorului. Roman sentimental de factură livrescă (în text sunt invocați Benja-

min Constant și Goethe), reproducând, în stil prețios, afectat, confesiunea unui bărbat matur și avut, care, petrecându-și viața la Paris și la București, trăiește sentimentul eșecului în căsătorie și în profesie, simțind nevoia de a se destăinui unei femei iubite și stimate.

▼ București, H. Steinberg, f.a.

◆ Emil Șurcu, U, XL, 1922, 208, 1; **, *Comunicarea d-lui Al. Țuțuianu despre romanul ≈ de -, BIL, 1922, 21, 217-219; Al. Țuțuianu, CGR, I, 1922, 8-9, 231.*

D. M.

O NEGRU Natalia, *Cicoarea*, RMP, V, 1922, 1265, 11-12; *Să-l pot lua în zbor*, UVR, XLIII, 1927, 5, 69-71; *Scrisori neciute*, UVR, XLIII, 1927, 22, 345-346, fragmente din romanul *Lilia - suflet nou*.

POP Vasile, *Vândută de propria-i mamă*, București, Editura Librăriei Socec, 1922, 302 p. O poveste de dragoste, în obșnuitul stil de reportaj al moravurilor americane.

A. S.

RĂDULESCU-NIGER N., *Părintele Veniamin. Romanul tainelor călugărești*, București, I. Negreanu, 1922, 396 p. Roman de moravuri clericale și monahale, satirizând în tonuri îngroșate imoralitatea, arivismul, politicianismul fețelor bisericesti. Copil natural al unei mame, Vasilică, devenit călugărul Veniamin, face o înaltă carieră ecleziastică, ajungând chiar mitropolit prin intermediul femeilor.

D. M.

REBREANU Liviu, *Pădurea spânzuraților*, București, Cartea Românească, 1922, 324 p. Fragment: ≈ „Flacăra”, VIII, 1922, 2, 26-27. „Primul roman psihologic de adâncime din literatura română” (VI. Streinu), proiectat pe fundalul celui dintâi război mondial. „Monografie a incertitudinii chinuitoare” (G. Călinescu) proprie unui spirit lipsit de voință, aflat în situația de a opta între loialitatea abstractă față de cârmuire - atitudine inculcată prin educație - și dragostea de neam, mult mai adânc înrădăcinată în conștiință, ținând de esența ființei. Conflictul etic, de

acută rezonanță sufletească, depășește simpla dimensiune a unui caz de conștiință, implicând nu numai „expresia individuală, concretă a unei categorii psihice [...], voința ce surprinde prin adaptare, dar și ucide prin starea ei amorfă” (Pompiliu Constantinescu), ci și căutarea unei soluții existențiale cu valoare generală, „a unei filozofii practice și teoretice” (Valeriu Cristea). Subiectul, având la bază drama fratelui scriitorului, Emil, reprezentativă pentru toți ardelenii angrenați, în primul război mondial, în lupta împotriva celorlalți români, dobândește, prin perspectiva hegeliană asupra conceptului de alienare, semnificații ce transcend problema națională românească. Fără a pierde nimic din acuitatea particularității lor. Fiu de memorandist, natură sensibilă, timidă, cu inclinații mistice în copilărie, format în spiritul datoriei față de cârmuirea austro-ungară, Apostol Bologa se înscrie voluntar pe front dintr-o vanitate juvenilă, pentru a-și impresiona logodnica. Cât timp luptă în Galiția și Italia, se remarcă prin curaj, e rănit și decorat. Lupta îi dă sentimentul binefăcător al valorii și importanței personale. Condamnă cu hotărâre dezertarea la inamic a unui ofițer ceh, Svoboda (de altfel, face parte din consiliul de război care îl judecă) și se îngrijește cu scrupulozitate ca execuția să aibă loc în bune condiții. Scena spânzurării condamnatului declanșează însă o gravă criză de conștiință, zdruncinându-i convingerile și inoculându-i o alarmă difuză. Când află că regimentul său va trebui să lupte în Ardeal, cere să fie transferat și, fiind refuzat, plănuiește să dezerteze. Nu apucă, însă, pentru că e rănit. Se întoarce acasă și rupe logodna cu Marta, pentru că aceasta apreciază compania ofițerilor maghiari. „Tot ce urmează, toate acțiunile lui Bologa nu mai pleacă de acum înainte dintr-un fundament rațional, dintr-o deliberare conștientă, nici măcar dintr-o reacție patriotică, ci dintr-un substrat inconștient, dintr-o obsesie religioasă și umanitară, dintr-o dorință de «iubire» și de eliberare” (E. Lovinescu). Cartea reproduce „toate fazele de îmbolnăvire ale sufletului printr-o imagine”, „mecanica independentă a psihologiei obsesiilor” (VI. Streinu). Lucrând

în administrație la reîntoarcerea pe front, tortura sufletească a lui Apostol Bologa se atenuează, eroul traversând o perioadă de acalmie, în care se logodește cu Ilona, fiica țărânului maghiar care îl găzduiește. Numit însă în tribunalul care trebuia să condamne la moarte doisprezece țărani români acuzați de pactizare cu inamicul, Bologa încearcă să dezerteze, e prins și spânzurat. Simptomatică pentru destinul cetățenilor unui imperiu multinational, drama lui Apostol Bologa reflectă faptul că spiritul de datorie și lealitate față de cărmuire, nefiind întemeiat pe motivații profunde, patriotice, ci numai pe o supunere formală, vidă, se spulberă la prima confruntare cu conștiința națională, fie și oscilantă. Cei înarmați cu cinism, printr-o prealabilă tranzație cu propria lor conștiință (renegatul Pălăgieșu sau Klapka, Constantin Boteanu), și-au asigurat o motivație solidă, decidând să-și sacrifice sentimentul național pe altarul fericirii personale. Construcția simetrică a romanului prefigurează formal capcana în care e prins protagonistul. Între cele două spânzurători, una pe care o pregătește, alta care-i curmă viața, Apostol Bologa își urmează destinul, nu evoluând spre înțelegere, spre clarificare, ci oscilând, victimă a nehotărârii, suferind sancțiunea faptelor sale contradictorii, dictate de o conștiință nesigură, care amână mereu decizia. Încă de la apariție, romanul a fost apreciat drept „cel mai bun roman psihologic român, în sensul studierii evolutive a unui singur caz de conștiință, — studiu metodic alimentat de fapte precise și de incidente și împins, dincolo de țesătura logică, în adâncurile inconștientului” (E. Lovinescu). Războiul e prezentat „fără patetism, așa cum a fost de fapt; acumulare de misereabile eroisme și lașități necunoscute, monotone” (Ion Darie).

▼ București, Cartea Românească, 1922; București, Cartea Românească, 1925; București, Cartea Românească, 1926; București, Cartea Românească, 1928; București, Cartea Românească, 1932; București, Cartea Românească, 1938; București, Socec, 1940; București, Socec, [1942]; București, Socec,

[1944]; pref. de Silvian Iosifescu, București, E.S.P.L.A., 1956; pref. de Silvian Iosifescu, București, E.S.P.L.A., 1959; București, E.P.L., 1963; pref. de Silvian Iosifescu, București, E.P.L., 1964; cuvânt înainte de Al. Piru, București, E. M., 1966; București, E.P.L., 1969; București, Minerva, 1972; antologie, tabel cronologic, pref. și note de Valeria Dumitrescu, București, Albatros, 1974; ed. îngr., pref. și tabel cronologic de Niculae Gheran, București, Minerva, 1978; repere istorico-literare de Francisca-Maria Enescu (după o bibliografie critică de Niculae Gheran), București, Minerva, 1980 (1983); ed. îngr. și pref. de Minel Ghiță-Mateucă, București, E. M., 1984; Cluj-Napoca, Dacia, 1985; pref., tabel cronologic și addenda de Constantin Negreanu, București, Albatros, 1989. Reprodus în: *Opere alese*, III, studiu introductiv de Ov. S. Crohmăniceanu, București, E.S.P.L.A., 1959; *Opere alese*, I, București, E.P.L., 1962; *Opere*, V, ed. critică de Niculae Gheran, addenda de Cezar Aporetsei și Valeria Dumitrescu, București, Minerva, 1972; *Romane*, I, ed. și postf. de Niculae Gheran, București, Cartea Românească, 1986. Fragment: ≈, în *Literatura română contemporană*. Antologie de Vladimir Streinu, București, Dacia, 1943.

● Marele Premiu al romanului pe anul 1923.

■ *Les obešených*, tr. de Marie Kojecká, Praga, 1928; *La foresta degli impiccati*, tr. de Enzo Loretta, Perugia-Venezia, La Nuova Italia, 1930; *The Forest of the Hanged*, tr. de A. V. Wise, Londra, George Allen, 1930; *Forest of the Hanged*, tr. de A. V. Wise, New York, 1930; *Las wisielcow*, tr. de Stanislas Łukasik, Cracovia, Widawnictwa Literacko Naukowe, 1931; *La forêt des pendus*, tr. de B. Madeleine și Léon Thérenin, Paris, Librairie Académique Perrin, 1932; *Der Wald der Gehenken*, tr. de Erast Carabăț, Cernăuți, 1932; *Asilmişvar Ormani*, tr. de Ziya Yamaç, İstanbul, 1942; în lb. suedeză, tr. de Anders Österling, 1944; *El bosque de los ahorcados*, tr. de María Teresa Quiroga Pla și Luis Landinez, Madrid, Stylos, 1944; *Asilmişvar*

Ormani, tr. de Ziya Yamaç, Istanbul, 1944; *A foresta dos enforçados*, tr. de Celestino Gomes și Victor Buescu, Lisabona, 1945; *Hirtettyjen metsä*, tr. de Lauri Ikonen, Helsinki, Oy Suomen Kirja, 1946; *Akasztottak erdeje*, tr. de Bözödi György, Târgu-Mureș, E.S.P.L.A., 1957; *Les poveșenyyh*, tr. de Olga Krușevan, București, Izdatel'stvo Literatry na Inostrannyh Iazykah, 1958; *Les poveșenyyh*, tr. de V. Sugonian, Chișinău, Cartea Moldovenească, 1960; *Les obeșenych*, tr. de Marie Kojecká-Karásková, Praga, Naše Vojsko, 1960; *To basos ton cremasmenon*, tr. de Dimitriatis Papaioannis, Atena, 1961; *Akasztottak erdeje*, tr. de Bözödi György, București, E.P.L., 1962; *Gorata na obesenite*, tr. de G. Stratieva, Sofia, Narodna cultura, 1962; *Les obescov*, tr. de Peter Doval, Bratislava, Slovenské vydovatel'stvo krásnej literatry, 1965; *La forêt des pendus*, tr. de C. Borănescu, Paris, Éditions Baudelaire, 1966; *Der Wald der Gehenkten*, tr. de Valentin Lupescu, Berlin, Verlag Volk und Welt, 1966; *El bosque de los ahorcados*, tr. de María Teresa León și Rafael Alberti, Buenos Aires, Editorial Losada, 1967; *Akasztottak erdeje*, tr. de Bözödi György, București, Kriterion, 1970; *Akasztottak erdeje*, tr. de Bözödi György, Cluj-Napoca, Kriterion, 1983. Fragmente: *Der Wald der Gehenkten*, tr. de E. Carabă, Cernăuți, 1932; *Der Wald der Gehenkten*, în „Revista germaniștilor români”, 1934, nr. 2-3; *La Forêt des pendus*, tr. de C. Borănescu, în REVR, XXXIX, 1985, 9, 20-54.

◆ Ion Darie, *Al doilea roman al d-lui* - ≈, G, II, 1922, 12, 168-170; **, VIN, XVIII, 1922, 6, 226; Mihail Iorgulescu, IDR, VI, 1923, 19, 1; 3; Scarlat Struțeanu, FLR, VIII, 1923, 5, 99-100; Ion Foti, VRL, XVI, 1923, 4469, 3-4; Lucia Daia, CRA, II, 1923, 30, 1-2; Tiberiu Moșoiu, LMR, IV, 1923, 5, 274-275; F. Aderca, CTP, II, 1923, 34, 2; **, CZ, VII, 1923, 6, 101; Em. Sp., CTC, IV, 1923, 3, 45-46; Victor Morariu, GLB, VI, 1923, 1256, 2-3; 1257, 2-3; 1258, 2-3; 1259, 2-3; Al. A. H., ȚN, IV, 1923, 424-425; C. Gerotă, *Grădina spânzuraților* (sic!), NZN, II 1923, 1, 51-52; G. Bogdan-Duică, SDM, I, 1924, 4, 92; Ion Foti, VRL, XVII, 1924, 4949, 1-2; Dragomirescu, *De la misticism*, 408-414; George Silviu, - în

maestru al romanului, ADV, XXXVIII, 1925, 12599, 3; George Dumitrescu, -, RTV, I, 1925, 4, 81-84; **, IDE, VII, 1925, 180, 3; Pompiliu Constantinescu, -, VL, I, 1926, 15, 1; Constantinescu, *Opere*, 115-116; Dragomirescu, *Critică*, II, 245-247; Lovinescu, *Istoria*, IV, 362-368; Radu Dragnea, *Veșnic și universal* (După anul generațiilor 1928), G, IX, 1929, 3, 69-80; Romulus Dianu, - omagial, RMP, XIV, 1929, 3420, 3; Octav Suluțiu, -, ECO, I, 1929, 2, 1; V. Cireș, OP, XXVI, 1930, 6798, 1-2; 6799, 1-2; A. P. Samson, ≈ în *italienește*, RMP, XIV, 1930, 3735, 1; **, *Literatura românească în Europa*, BG, I, 1930, 5, 318-320; I. Valerian, - în *italienește*, VL, V, 1930, 130, 3; Rebreanu, *Amalgam*, 48-52; **, ≈ a fost tradusă în *frantuzeste*, PTI, XIV, 1932, 51, 2; **, HYP, I, 1932, 6, 32; Ion Tomuța, -, SDM, XII, 1935, 11-12, 154-155; Aurel Popp, - *Cu ocazia semicentenarului său*, PRC, III, 1935, 10, 20-24; Șerban Cioculescu, *În marginea operei d-lui* -, RFR, III, 1936, 2, 412-425; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11-12, 212-217; Lovinescu, *Istoria*, 239-242; Munteanu, *Panorama*, 227-232; Vladimir Streinu, - în *italienește*, TMP, III, 1939, 626, 2; Gavril Pop, - în *limba italiană*, TR, II, 1939, 13, 6; Ion Chinezu, *Douăzeci de ani de viață literară românească în Ardeal (1919-1939)*, GR, VII, 1939, 7-9, 273-292; Mihail Sebastian, *Cărți de război*, MVB, I, 1939, 16, 18; Vladimir Streinu, -, RFR, VII, 1940, 5, 379-390; D. Paulian și Em. Constantinescu, *Studiul literar al unei obsesii*: ≈ de -, CL, LXXIII, 1940, 5, 394-396; Ichim, *Rebreanu*, 28-34; Predescu, *Istoria*, 298; Călinescu, *Istoria*, 649-650; Vianu, *Artă*, 319-333; Cavit Yamaç, - *tradus în limba turcă*, UVR, LII, 1943, 1, 5; George Todoran, -, BCL, III, 1943, 75, 1-2; Mihăescu, *Sinteze*, 189-194; Roșu, *Destinul*, 373-381; Crohmăniceanu, *Rebreanu*, 61-76; Camil Baltazar, *Cum a conceput* ≈, IL, VIII, 1956, 8, 106-108; O. B., GL, III, 1956, 23, 2; Elena Stan, SB, VII, 1956, 9, 85-86; Paul Georgescu, -, *Opere III* - ≈, *Eroul dilematic în situații dilematice*, GL, VII, 1960, 3, 2; 4, 2; 5, 2; Elena Stan-Enescu, *Date noi despre geneza eroilor lui* -, TR, IV, 1960, 29, 7; N. Ciobanu, *Romanul de război și evoluția viziunii etice și sociale a genului*, ST, XI, 1960, 9, 46-51; Tiberiu Rebreanu, *Geneza romanului* ≈ de -, ST, XI, 1960, 9, 64-83; Sanda Apostolescu, - în *limba cehă*, SXX, 1961, 12, 205; Fany Rebreanu, *Geneza* ≈, VR, XVI, 1963, 6-7, 97-102; I. A. Nicolau, *Ecoul mondial al operei lui* -, LCF, VII, 1964, 19, 12; Adriana Fianu, ≈ *de la roman la film*, GL, XII, 1965, 10, 6; Horia Opreșcu, *Contribuții la* ≈, VR,

- XVIII, 1965, 5, 163-166; Valeriu Cristea, GL, XII, 1965, 49, 6; Dumitru Radu Popescu, *Un roman mereu tânăr*, GL, XII, 1965, 49, 3; Marin Preda, *Actualitatea marelui romancier*, GL, XII, 1965, 49, 1; Liviu Petrescu, ~ și Tolstoi, TR, IX, 1965, 48, 2-3; Piru, *Rebreanu*, 57-63; Stancu Ilin, ~, *Emil și* ≈, RITL, XV, 1966, 4, 629-642; XVI, 1967, 2, 305-314; Crohmalniceanu, *Literatura*, I, 309-317; Georgescu, *Polivalența*, 252-257; Perpessicius, *Alte mențiuni*, III, 116-136; Raicu, *Rebreanu*, 113-148; N. Ciobanu, O, XIX, 1968, 12, 74-76; M. Ungheanu, LCF, XI, 1968, 48, 8; Teohar Mihadaș, *Trei praguri: Ion, Petre și Apostol*, TR, XIII, 1969, 37, 4; Dragomirescu, *Scrieri*, 150-154; Petrescu, *Realitate*, 65-83; Valeriu L. Bologa, *Cu ~ despre... Apostol Bologa*, ST, XXI, 1970, 11, 8-9; Petronela Negoșanu și E. Boșca-Mălin, *De la Apostol Bologa la Emil Rebreanu*, ST, XXI, 1970, 11, 77-83; Puia Florica Rebreanu, *Sensuri și etape în laboratorul romanului* ≈, ST, XXI, 1970, 11, 20-27; Ilie Guțan, *Valorile estetice ale peisajului în opera lui ~*, LL, XXIV, 1970, 141-149; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 473-478; Cezar Apreoteșei, *Realitate și ficțiune*, RL, IV, 1971, 36, 13; Cezar Apreoteșei, *Realitate și ficțiune în romanul lui ~* ≈, O, XXII, 1971, 9, 48-54; Paul Magheru, F, VII, 1971, 12, 14; Caracostea, *Mărturisiri*, 299-301; Maria-Luiza Cristescu, *Spiritul prozei lui ~*, RL, V, 1972, 9, 10; H. Zalis, ~ și naturalismul, ST, XXIII, 1972, 14, 21-23; Valeria Dumitrescu, *Apostol Bologa - pagini inedite*, ST, XXIII, 1972, 19, 12-13; Nicolae Gheran, *La semicentenarul ~*, ST, XXIII, 1972, 19, 9-11; Cioculescu, *Aspecte*, 320-328; Gavrilesu, *Rebreanu*, 5-6; 16; 17; 18; 21; 22; 104-107; Piru, *Varia*, 292-302; Rotaru, *O istorie*, II, 595-598; V. Fanache, *Ediția ~*, ST, XXIV, 1973, 9, 24; Al. Săndulescu, *Realitate și ficțiune*, ATN, X, 1973, 5, 6; Mircea Vaida, *Tragicul ~*, RL, VI, 1973, 27, 4; Gh. Bulgăr, *Bogăție și transparență*, ST, XXIV, 1973, 19, 8; Mircea Zăciu, *Surprizele unui „dosar”*: *Prima ediție critică a ~*, MS, III, 1973, 2, 167-169; Ciopraga, *Personalitatea*, 177-187; Ov. S. Crohmalniceanu, în *Liviu Rebreanu interpretat de...*, 36-48; Georgescu, *Printre cărți*, 276; Lovinescu, *Scrieri*, V, 261-264; Macovei - Magheru - Vănturache, *Analize*, 220-225; Ungheanu, *Pădurea*, 161-172; Mircea Vaida, *Asprul prozator*, TR, XVIII, 1974, 35, 3; Ioana Crețulescu, *Leția lui ~ (obiectiv, subiectiv, liric)*, VR, XXVII, 1974, 9, 18-24; Nicolae Spinei, *Emisișere epice*, ARG, IX, 1974, 7, 8; 9; Mirela Roznoveanu, *Războiul între istorie și absurd*, CL, 1975, 11, 11; Ciopraga, *Sinteze*, 110-114; Martin, *Metonimii*, 275-277; Petrescu, *Evocări*, 212-218; Rotaru, *Analize*, 373-382; Ioan Alexandru, *Pământul*, LCF, XVIII, 1975, 47, 1; 9; M. Ungheanu, *Lecturi și rocade*, LCF, XVIII, 1975, 47, 1; 2; Const. Ciopraga, *Interpretând* ≈, CRC, X, 1975, 50, 1; 52, 2; Bogdan-Duică, *Studii*, 349-352; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 224-227; Ursu - Mihăilescu, *Analize*, 142-149; Vianu, *Opere*, V, 269-280; Ion Vasile Șerban, *Realitate și ficțiune*, LLE, II, 1976, 2, 17-20; Valentin Raus, *Identitatea personajului - câteva referiri la scrisorile lui Emil Rebreanu*, R, XIII, 1976, 10, 10; Mircea Vaida, ~ *interpret al istoriei*, ALT, 1976, 143-145; Fanache, *Întâlniri*, 30-41; Negoiescu, *Analize*, 160-162; Săndulescu, *Rebreanu*, 86-103; 111-116; 129-133; 154-161; Săndulescu, *Continuități*, 163-168; Jean Louis Courriol, *Apostol Bologa sau refuzul realității*, CRC, XII, 1977, 31, 10; Ion Apetroaie, *Romanul experienței de război*, CL, 1977, 8, 1; 3; Constantinescu, *Romanul*, 42; Gorcea, *Nesomnul*, 197-214; Dan Toma Martinuș, *Apostol Bologa și Paul Dunca*, DLG, IX, 1978, 63, 11; Micu, *Lecturi*, 104-112; Popescu, *Virgule*, 316-319; Protopopescu, *Romanul*, 78-104; Sasu, *Sărbătoarea*, 7-8; 23; 29-32; 75; 81; 87; 89; 107-110; 112-113; 120-121; 159-160; 175-176; *Scriitorii români*; Victor Atanasiu, F, XV, 1979, 1, 7; Dan Condescu, *Politic și psihologic în roman*, LCF, XXII, 1979, 8, 1; 6; Nicolae Liu, ~ și *istoria națională*, RL, XII, 1979, 35, 8; *Dicționar*; Manolescu, *Arca*, I, 176-196; Ornea, *Tradiționalism*, 521-536; Ion Apetroaie, *Metamorfozele romanelor la ~*, AUI, s. III, Literatură, t. XXVII, 1981, 37-48; Ciopraga, *The Personality*, 217-218; 225-226; Constantinescu, *Studii*, 165-171; Dragoș, *Structuri*, 177-201; Piru, *Istoria*, 304-305; Rebreanu, *La lumina*, 44-45; 95; 186; 219; 262; Vianu, *Arta*, 285-288; **, *Sinteze*, 117-121; Tiberiu Rebreanu, *Geneza romanului*, TR, XXVI, 1982, 42, 5; Ion Vlad, *Recitind* ≈, TR, XXVI, 1982, 42, 4; Apetroaie, *Orfeu*, 176-179; Elena Stan, în *De la N. Filimon*, 97-102; Ioan Bogdan Lefter, ~ - *tipicitate și scenarii tragic*, F, XIX, 1983, 3, 5; Ion Chinezu, F, XIX, 1983, 10, 9; Theodor Codreanu, *Proza războiului și spiritualul novator*, CL, LXXXIX, 1983, 11, 7; Nae Antonescu, *Idealul unității naționale în literatura română*, ST, XXXIV, 1983, 12, 7-8; 28; Călin Căliman, *De la literatură la film*, ALL, 1983, 267; Aderca, *Contribuții*, I, 511-513; Lăzărescu, *Romanul*, 46-51; 143-156; Manolescu, *Teme* 4, 42-43; Vlad, *Lectura*, 27-31; Adrian Dinu Rachieru, ≈ sau *dilema unei generații*, O, XXXVI, 1985, 40, 3; Simona-Maria Antonescu, *Drumul destinului în* ≈, ARG, XX, 1985, 9, 5; 10-11; Leonida Maniu,

Conștiința tragică, CRC, XX, 1985, 45, 1; 5; Elena Dragoș, *Intenția de subiectivizare la* -, TR, XXIX, 1985, 47, 5; Leonida Neamțu, *Pădurea... Pădurea!*, ST, XXXVI, 1985, 11, 33; Valeriu Răpeanu, *Drumul creației lui* -, RL, XIX, 1986, 16, 8; Traian Ungureanu, -, *romancierul*, AFT, XX, 1986, 5, 8; Zaharia Sângeorzan, *Romanul actualității*, CL, XCII, 1986, 5, 5; **, *Centenar*, 107-119; Rachieru, *Rebreanu*, 131-138; Simion Bărbulescu, ATN, XXIV, 1987, 12, 4; G. Călinescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 220-221; Șerban Cioculescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 180-181; Pompiliu Constantinescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 128-130; Mihail Dragomirescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 118-119; E. Lovinescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 140-144; Nicolae Manolescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 297-305; Al. Protopopescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 293-297; Tudor Vianu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 234-236; *Poetica romanului românesc*, 119-123; 345-346; Popa, *Clasici și contemporani*, 27-31; Rotaru, *Analize*, 312-318; Mărioara Aslău, *Spațiul în* -, TR, XXXII, 1988, 16, 8; Ștefan Borbely, *Complexul lui Nessus*, LCF, XXXI, 1988, 20, 1; 6; Florin Ioniță, *Doă simboluri în* = de -, „întuneric” și „lumindă”, LLE, XVII, 1988, 3, 23-25; Mircea Popa, *Cărțile Unirii. Romanele primului război mondial și ale Marii Uniri*, LCF, XXXI, 1988, 47, 2; Ion Apetroaie, *Literatura Marii Uniri*, CRC, XXIII, 1988, 48, 3; Leonida Maniu, *Rebreanu sau conștiința tragică*, AUI, Literatură, t. XXXIV, 1988, 57-65; Mioc, *Anamorfoză*, 129-149; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 56; 194-196; Vianu, *Arta*, 260-263; Gheran, *Rebreanu*, 145-180; 221-237; Velea, *Interferențe*, 24-26; Constantinescu, *Figuri*, 36-38. □ V. și Calvarul, 1919.

D. M.

XENOPOL Adela, *Uragan. Roman istoric, 1913-1918*, București, Tip. România Nouă, 1922, 496 p. Cu o pref. a autoarei. Roman al familiei, înfățișând, pe fundalul războiului, seismele prin care trece cuplul format din colonelul Gioni Pacea și Maria, soția sa mult mai tânără. În ultima parte, cartea cuprinde fresca tragediilor primului război mondial, cotropirea pământului țării de trupele inamice.

◆ Const. Mille, LPT, II, 1922, 108, 2; **, CTC, III, 1922, 12, 206; Lucrezia Kar, DMN, XXI, 1925, 6640, 3.

D. M.

1923

ARCAȘ N., *Ocnașul. O eroare judiciară*, I-III, București, Universala Alcalay & Co., 1923, 238 + 268 + 264 p. (B.p.t., 1029-1030; 1070-1075; 1092-1099). Cartea a fost prelucrată din franțuzește, fără precizarea titlului și autorului. Roman polițist și de senzație, petrecut în lumea marii finanțe.

D. M.

○ **BURUNTIA I.**, *Oameni fără noroc*, IDM, II, 1923, 2-3, 119-120; IV, 1926, 1-2-3, 14-17, fragmente de roman.

CASSVAN-PAS Sarina, *Aventurile unui mic bucureștean*, I-II, Editura Librăriei Sococ, 1923, 178 + 156 p. Prelucrare după A. de Bréhat, București. Roman de aventuri pentru copii și tineret.

M. V.

○ **CEHAN-RACOVITĂ Const.**, *Văltoarea. Viața unui actor*, apărut în f.z. RMP, VII, 1923, nr. 1587-1597. Narațiune înfățișând, schematic și convențional, vicisitudinile vieții actorului Radu Boldur, încorsetat în tiparele consacrate: privațiuni, pasiune ferventă pentru scenă, succese, deziluzii, boală și moarte.

M. V.

CLUCERUL Dinu, I. *Datorie și iubire*, București, Eminescu, 1923, 180 p.; II. *Dragoste și sacrificiu*, București, Eminescu, 1923, 192 p. Roman sentimental care narează, pe fundalul întâmplărilor tulburi ale primului război mondial, iubirea dintre maiorul Flamură și Alice, soția bătrânului general Arminoff. Ghicindu-le sentimentele, acesta se sinucide, redându-i Alicei libertatea.

▼ *Maiorul Flamură (Datorie și iubire)*, București, Eminescu, 1934.

M. V.

* **DAVA Jean G.**, *Un om căruia i-a fost foame. Oameni și moravuri în timpul revoluției ruse*, București, Învățătorul Român, 1923, 250 p.

◆ **, BLC, I, 1923, 10, 215.

DEMETRIUS V., *Unchiul Năstase și nepotul său Petre Nicodim*, București, Editura Librăriei Socec, 1923, 318 p. Apărut mai întâi în f.z. DMN, XX, 1923, nr. 5876-5963. Roman psihologic, urmărind destinul tânărului Petre Nicodim care, înzestrat cu un remarcabil talent muzical, pleacă la București pentru a se înscrie la Conservator. Natură slabă, abulică, se abandonează însă boemei și aventurilor galante, ratându-și penibil vocația.

M. V.

○ **GAȘPAR Mihail**, *Carnetul lui Radu Roman*, apărut în f.rev. CZ, VII, 1923, nr. 2-24; VIII, 1924, nr. 1-21. Roman sentimental și melodramatic, redactat sub formă de jurnal. Idila înfiripată la Constantinopol între Radu Roman și frumoasa Lydia e amenințată de o umbră misterioasă, în care femeia își recunoaște propriul soț, contele Ioțco Danilovicz, recent eliberat din închisoare, unde ajunsese în urma delatunii Lydiei înseși. După o serie de peripeții tenebroase, bărbatul trădat își ucide soția, episodul declanșând nesfârșitele lamentații ale eroului-narator.

M. V.

OLIN Marcel [Mihai ZAVERGIU], *Viața de student*, București, Tip. Buciumul, 1923, 84 p. Roman sentimental. Descriere - uneori sub formă epistolară - a deziluziilor sociale și erotice ale unui student sărac.

M. V.

P.[APADAT]-BENGESCU Hortensia, *Balaurul*, București, Ancora A. Micu, Alcalay et Calafeteanu, 1923, 280 p. Fragmente (unele revizuite la apariția în vol.): *Un cimitir*, ILT, I, 1919, 2, 3; *Prin ceașă*, ILT, I, 1919, 13, 1-4; *Carnetul zilelor pustii*, ILT, I, 1919, nr. 27-29; *Ca să te pomenesc*, VR, XII, 1920, 1, 40-49; *Omul cărui i se vedea inima*, SBR, I, 1920, 52, 572-578; *Tovarășii*, SBR, II, 1920, 9, 133-137; 10, 150-155; *Dascălul Gore de la Sf. Vineri*, SBR, II, 1921, 33, 101-104; 34, 118-124; ≈, SBL, I, 1921, 11, 252-262; *ladul*, SBL, I, 1921, 16, 372-377; *Apocalipsul* (neinclus în roman), SBL, I, 1922, 27, 7-12; *Coana Moașa*, SBL, I, 1922, 30,

69-71; *Dihorul*, SBL, I, 1922, 50, 420-433. Reluat fragmentar: ≈, VR, VII, 1955, 1, 243-244. Roman de război. Textul, prezentat ca jurnal al sorei de caritate Laura, reflectă participarea eroinei la marea durere colectivă generată de prima conflagrație mondială. Ieșind din izolarea unui trai lipsit de griji, în urma unei deziluzii în dragoste, protagonista intră în contact cu mizeria fiziologică, cu rănile și bolile, cu mutilările fizice și morale. Întâmpinarea „balaurului”, trenul cu răniți din care se revarsă durerea omenească, constituie o experiență dură și de durată, cu repercusiuni adânci în sufletul protagonistei, îi cultivă curajul, luciditatea, sângele rece. De inspirație autobiografică, rezultat al tragediei trăite ca „leac împotriva durerilor [...] prea subțiri” (-), ≈ face trecerea spre o nouă etapă a scrisului autoarei, aceea a obiectivării narative. Romanul nu s-a bucurat de prețuire contemporanilor. G. Călinescu îl considera „un fel de jurnal de război”, care „dovedește cât de practică este femeia, cât de aplicată la problema terestră a boalei, fără simboluri și fără idei generale”. El a fost însă reconsiderat de posteritate. În 1955, Tudor Vianu îl aprecia ca „o carte puternică, solidă, una dintre cele mai valabile ale literaturii de război”, nezițând să-l înscrie printre capodoperele scriitoarei. „Niciodată evocarea bărbatului transformat în copil de durere, cufundarea înfiorată în abisul decompunerii n-au produs accente mai cutremurătoare, nu însă prin efluviile lirice ale scriitoarei, ci prin prezentarea rece, exactă, teribilă a oamenilor și a situațiilor” (Tudor Vianu).

▼ Postf. și bibliografie de Roxana Sorescu, București, Minerva, 1978. Reprodus în: *Opere*, II, ed. și note de Eugenia Tudor-Anton, București, Minerva, 1975; pref. de Gheorghe Crăciun, București, E. M., 1986.

◆ Ad. P., GNS, II, 1923, 3, 81-82; Lovinescu, *Istoria*, IV, 335; Călinescu, *Istoria*, 655; Ciobanu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 83-100; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 433-436; Petrescu, *Realitate*, 237-261; Rotaru, *O istorie*, II, 641-642; Ciopraga, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 101-113; Lovinescu, *Scrieri*, V, 242; Mihăilescu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 58-62; 115-118; 142; 161-162;

- Victor Atanasiu, ≈, RL, IX, 1976, 9, 9; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 21, 2; Constantin M. Popa, R, XIII, 1978, 12, 7; Ungheanu, *Lecturi*, 117-128; *Scriitori români; Dicționar*; Ornea, *Tradiționalism*, 536-549; G. Dimisianu, ≈, *realism și necruțare*, RL, XIV, 1981, 32, 12-13; Vianu, *Arta*, 295-296; 298; 301; Theodor Codreanu, CL, LXXXIX, 1983, 11, 7; Dimisianu, *Lecturi*, 69-71; Mircea Zăciu, CREL, 1986, 2, 22-28; Gheorghe Crăciun, *O inovație a romanului românesc*, RL, XIX, 1986, 50, 12-13; Vărgolici, *Scriitorii*, 400-402; Lector, RL, XX, 1987, 8, 10; Nicolae Manolescu, RL, XXI, 1988, 23, 9. □ Thais, DMN, XXI, 1924, 6497, 3; F. Aderca, *De vorbă cu doamna* ≈, MSL, II, 1925, 16, 1-2; Silvia Constantinescu, *D-na* ≈, DBL, I, 1925, 1, 1; G. Călinescu, ≈, G, VII, 1927, 11, 309-312; Șerban Cioculescu, *Două răspunsuri*, ADV, XLIII, 1930, 14137, 1; Ticu Archip, Liviu Brebeanu, Camil Petrescu, F. Aderca, A. Dominic, I. Peltz, Mihail Sebastian, *Mărturia scriitorilor despre marea europeană* ≈, TPL, II, 1930, 2-3, 23; Camil Baltazar, ≈, TPL, II, 1930, 2-3, 18; Mihail Sebastian, *Note răzlețe despre romanul nostru*, CRT, VI, 1930, 1868, 2; Anton Holban, *Viața și moartea în opera d-nei* ≈, ROLR, I, 1932, 17, 1, 18, 3; 19, 3; 20, 1-2; Claudia Millian, ≈, CLB, III, 1936, 35, 6; E. Lovinescu, ADV, LI, 1937, 16346, 1-2; Biberi, *Etudes*, 64-66; Dan Petrașincu, *În jurul unor probleme deschise de d. Ionel Teodoreanu și d-na* ≈, RM, I, 1938, 159, 1-2; Munteanu, *Panorama*, 241-243; G. Călinescu, ≈, JL, I, 1939, 21, 2; 22, 2; Vianu, *Arta*, 334-345; Virgil Ierunca și Geo Dumitrescu, *De vorbă cu d-na* ≈, VRA, XIV, 1942, 661, 8; Aida Vermont, *Femeia scriitor*, ERA, I, 1945, 165, 2; Ion Biberi, ≈, FȘC, III, 1946, 57, 2; Vladimir Streinu, *Premiul național 1946* ≈, SML, IX, 1946, 1262, 1-2; Dan Petrașincu, ≈ și *marele premiu național pentru proză*, DRPN, II, 1946, 288; I. M., ≈ *cu marele premiu național pentru proză*, DFM, II, 1946, 12, 23; Pasana Giosanu, *Ne vorbește* ≈, *Laureată a premiului național pentru proză*, DFM, II, 1946, 12, 5; Ieronim Șerbu, ≈, *premiul național de proză*, VEA, II, 1946, 29, 15; ***, *O mare scriitoare vorbește*, FMM, VII, 1946, 6, 11; Dan Petrașincu, *Aspectele literaturii române actuale*, DRPN, III, 1947, 576, 2; Tudor Vianu, ≈, GL, II, 1955, 10, 5; Elena Piru, ≈, SCIL, V, 1956, 1-2, 197-212; Vianu, *Literatură universală*, 234-238; Silvan Iosifescu, ≈, VR, X, 1957, 1, 165-187; Camil Baltazar, ≈ *despre scris și despre sine*, TS, VI, 1957, 3, 93-98; Iosifescu, *Drumuri*, 181-232; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, VIII, 1959, 1-2, 367-395; Valeriu Ciobanu, *București în opera* ≈, SCIL, VIII, 1959, 3-4, 469-474; Al. Teodorescu, ≈ și „*Viața românească*”, VR, XVIII, 1965, 3, 88-101; I. B., *Schiță de portret*, R, II, 1965, 4, 21; Traian Liviu Birăescu, *Marcel Proust și literatura română de analiză psihologică*, TR, IX, 1965, 39, 2-3; Paul Georgescu, *Înnoire și continuitate*, CNT, 1966, 50, 3; M. Diaconescu, ≈, *scriitoare naturalistă. Metamorfozele esteticii lui Émile Zola*, ARG, I, 1966, 4, 13; Mircea Zăciu, ≈, TR, X, 1966, 48, 3; Liviu Petrescu, ≈, TR, X, 1966, 49, 3; Paul Georgescu, ≈ *în B.p.t.*, VR, XX, 1967, 1, 101-109; Alexandra Indrieș, *Morfologia replicii în romanele* ≈, O, XVIII, 1967, 4, 71-78; Constantin Ciopraga, ≈ *în fața literaturii*, TMS, II, 1967, 5, 1, 13; Elena Savu, *Échos proustiens*, REVR, XXI, 1967, 1, 76-82; Aderca, *Mărturia*, 165-180; Valerian, *Cu scriitorii*, 143-147; Zăciu, *Masca*, 198-220; Const. Ciopraga, *Arta romanului la* ≈, VR, XXI, 1968, 4, 60-68; Const. Ciopraga, *Reflexele snobismului*, CRC, II, 1968, 7, 8; Streinu, *Pagini*, II, 357-375; Alice Botez, *Metaforă și cunoaștere în proză* ≈, LCF, XII, 1969, 47, 6; V. Vancea, *Limitele unei condiții*, RL, III, 1970, 10, 12-13; Roxana Sorescu, *Libertate și determinare la personajele* ≈, RL, III, 1970, 10, 12-13; Marin Mincu, *Personaj și metodă la* ≈, TMS, V, 1970, 4, 7-18; Roxana Sorescu, *Tipologie și structură la* ≈, RL, III, 1970, 29, 23; Vianu, *Scriitori*, III, 268-273; Vianu, *Scriitori români XX*, 217-222; Const. Ciopraga, ≈ *la ora recapitulărilor*, CRC, VI, 1971, 13, 8; ***, ≈ și *monstrii*, ARG, VI, 1971, 11, 7; Const. Ciopraga, *Realitate și ecou în romanele* ≈, CRC, VI, 1971, 40, 8; Mincu, *Critice*, II, 141-162; H. Zalis, *Spiritul clinic la* ≈, RL, V, 1972, 33, 4; C. Ciopraga, *Profil de romancier* ≈, LL, 1972, 3, 379-388; Protopopescu, *Volumul*, 49-57; Rotaru, *O istorie*, II, 639-650; Nicolae Crețu, *Poetica suspensiunii în romanele* ≈, CL, IV, 1973, 3, 4-5; Maria-Luiza Cristescu, *Evoluție pe verticală*, LCF, XVI, 1973, 29, 3; Adrian Isac, *În fața oglinzii*, LCF, XVI, 1973, 29, 3; Artur Silvestri, *Confruntare cu istoria*, LCF, XVI, 1973, 29, 3; Luceațăru, *Prestigii prozei*, LCF, XVI, 1973, 29, 1; Edgar Papu, „*Apele adânci*” ale lecturii, LCF, XVI, 1973, 29, 3; Nicolae Balotă, *Ochiul și privirea*, LCF, XVI, 1973, 36, 7; Dan Cristea, *Modele și actori*, LCF, XVI, 1973, 36, 6; Adrian Isac, *Sensul unei metamorfoze*, LCF, XVI, 1973, 36, 6; Tudor, *Pretexțe*, 7-65; Vianu, *Opere*, III, 59-63; Valentin Maria Curțiceanu, ≈ *reconstituirea unei arte poetice*, RL, VII, 1974, 1, 8; Maria-Luiza Cristescu, ≈: *organizarea elementelor în sistemul artei literare*, CL, 1974, 6, 12-13; Dana Dumitriu, *Proustianismul* ≈, LCF, XVII, 1974, 39, 8;

- Nicolae Crețu, *Metamorfozele subiectivității în romanele* -, AUI, secțiunea III, f. Literatură, XX, 1974, 63-70; Iosifescu, *Proză*, 172-196; Eugenia Tudor-Anton, *Ochiul rece al adevărului*, LCF, XVIII, 1975, 9, 3; Nicolae Ciobanu, *Poezia universului feminin*, LCF, XVIII, 1975, 9, 3; Dana Dumitriu, -, RL, VIII, 1975, 10, 15; Nicolae Manolescu, *În căutarea timpului pierdut*, CL, 1975, 11, 2; Holban, *Opere*, III, 9-10; 13-34; Vianu, *Opere*, V, 281-290; Gheorghe Iancovici, - și conceptul sublimului, O, XXVII, 1976, 3, 3; M. Ungheanu, -, LCF, XIX, 1976, 21, 2; Gheorghe Grîgurecu, *Originalitatea unei viziuni*, O, XXVII, 1976, 47, 5; Ioan Adam, *Spațiul intermediar*, LCF, XIX, 1976, 50, 1; 3; Sultana Craia, *Exegeza operii*, LCF, XIX, 1976, 50, 3; 8; Paul Dugneanu, *O „stilistică a temelor”*, LCF, XIX, 1976, 50, 3; 6; Alexandru Ștefănescu, *Drumul spre natură*, LCF, XIX, 1976, 50, 3; 6; Mihai Zamfir, *În fața lui Proust*, LCF, XIX, 1976, 50, 3; 6; Dana Dumitriu, -, RL, IX, 1976, 51, 12-13; Const. Ciopraga, - în fața timpului, CRC, XI, 1976, 51, 2; Ion Vlad, *Inscripții la o creație*, TR, XX, 1976, 51, 5; 8; Ruxandra Căpățână, -, CNCM, III, 1976, 5, 6-7; G. Călinescu, -, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 221-237; Ș. Cioculescu, *Romanul* -, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 199-216; Const. Ciopraga, *Profil de romancieră*, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 297-380; P. Constantinescu, *Romanciera femeilor*, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 190-191; Ov. S. Crohmălniceanu, *Analiza psihologică*, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 288-297; A. Holban, *Viata și moartea în opera dnei* -, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 145-158; S. Iosifescu, -, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 250-258; E. Lovinescu, -, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 122-131; Fl. Mihăilescu, *Considerații despre stil*, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 308-312; Fl. Mihăilescu, *Suprafețe și profunzimi*, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 259-263; Edgar Papu, *Apele adânci ale lecturii*, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 320-324; L. Petrescu, *Caturile conștiinței*, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 273-287; M. Popescu, *Pretexte de studiu*, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 315-320; T. Vianu, *Doi cititori ai romanului nou*, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 237-245; T. Vianu, -, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 246-250; M. Zăciu, -, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 263-273; Al. Protopopescu, - și conștiința universalității, ATN, XIV, 1977, 1, 4; C. Trandafir, *Apele adânci ale sufletului*, CL, 1977, 8, 4; Radian, *Corelații*, 186-196; Vlad, *Lectura - un eveniment*, 164-169; Irina Petraș, *Luciditate și romanesc*, EX, X, 1978, 6-7, 13; Mariana Vartic, *Nornele destinului social*, EX, X, 1978, 8-9; 21; 35; Nicolae Florescu, *Disimularea confesiunii*, MS, X, 1979, 2, 125-133; Al. Oprea, - între obiectivitate și lirism, MS, X, 1979, 4, 79-88; Petrescu, *Romanul*, 183-189; Sorescu, *Interpretări*, 155-225; Nicolae Florescu, - sau despre metamorfozele „jurnalului intim”, RL, XIII, 1980, 9, 4-5; Nicolae Florescu, „Necunoscuta” - și criteriile reeditării operii sale, RITL, XXIX, 1980, 1, 135-140; Liviu Petrescu, -, ALT, 1980, 120-123; Nicolae Manolescu, *Convenție socială și individualism*, RL, XIV, 1981, 4, 9; Valeriu Răpeanu, *Arca*, II, 9-21; **, *Alte*, 198-219; Lotreanu, *Despre analogie*, 190-199; Aderca, *Contribuții*, I, 130-142; 514-518; 598-599; Aderca, *Oameni*, 307-310; 336-340; Dimisianu, *Lecturi*, 64-69; Florescu, *Profitabila condiție*, 92-120; Iancovici, *Incanescența*, II, 11-23; 27-29; Manolescu, *Arca*, III, 23; Urdea, *Holban*, 31-39; 41; Henri Zalis, *Intersectări moderne*, LCF, XXVIII, 1985, 48, 8; Holban, *Bengescu*, 37-82; Popa, *Clasici și contemporani*, 34; Ioan Bogdan Lefter, *Sinceritate și disimulare*, RL, XXI, 1988, 12, 5; Aderca, *Contribuții*, II, 500-505; 540-542; Popovici, *Eu, personajul*, 155-172; Henri Zalis, CNT, 1989, 38, 15; Alecu, *Călinescu*, 87-90; Constantinescu, *Figuri*, 312-314; Mănguileu, *Introducere*, 25-30.

D. M.

SADOVEANU Mihail, *Oameni din lună*, București, Cartea Românească, 1923, 158 p. Fragmente (publicate sub pseudonimul Silviu Deleanu): ≈, VR, XV, 1923, 2, 160-179; 3, 415-432; 4, 70-91. Roman psihologic și de moravuri, axat pe un caz de inadaptare. În opoziție cu rapacitatea și lipsa de scrupule a societății românești de după război (reprezentată de avocați veroiși ca Mitu Gorciu și A. Florescu, precum și de onestitatea relativă, capabilă oricând de compromisuri, a familiei lui Iancu Bălteanu), bătrânul profesor Eudoxiu Bărbat - figură de cărturar pasionat, retras într-o sihăstrie studioasă - se dovedește un idealist al actului de cultură și al valorilor morale. Înfrânt de ostilitatea mediului, perso-

najul devine, postum, un învingător, reușind, prin exemplul său, să-l transforme pe tânărul Traian Bălțeanu într-un „om din lună” care îi reeditează destinul, ca legatar al testamentului său spiritual. „≈ e prea episodic ca să fie un roman. Rămâne o povestire în stil de cronică, o schemă pentru un roman al epocii de după război”, observă Perpessicius, remarcând „scrisul obiectiv, rece”, ca și „expeditivitatea narației”.

▼ București, Cartea Românească, 1926. Reprodus în: *Bordeienii*. ≈, București, 1935; *Opere*, VII, București, E.S.P.L.A., 1956; *Locul unde nu s-a întâmplat nimic. Demonul tinereții*. ≈, București, E.P.L., 1969; *Strada Lăpușeanu*. ≈. *Morminte*, ed. îngr. de Constantin Mitru, pref. de Adrian Angheliescu, tabel cronologic de Teodor Vărgolici, București, Minerva, 1978.

■ *Holdbeli emberek*, tr. de Ignác Rózsa, în *Örveni felett*, Budapesta, Új Magyar Könyvkiadó, 1956.

◆ Recenzent, *Un nou scriitor: Silviu Deleanu*, OP, XIX, 1923, 4789, 1-2; Pamfil Șeicaru, ≈, *scriitor al pământului românesc*, G, III, 1923, 3-4, 46-49; D. I. Suchianu, A.L.A, IV, 1923, 139, 3; Perp., BCL, II, 1924, 3, 33; T. U., FRA, II, 1924, 5-6, 17; G. Bogdan-Duică, SDM, I, 1924, 12, 261; Perpessicius, CGR, III, 1924, 2-4, 241-243; Cosma Roură, R, XVIII, 1924, 20-21, 23; Al. Bădăuță, BIL, 1924, 69, 61-67; Al. Bădăuță, G, IV, 1924, 5, 153; Perpessicius, *Repertoriu*, 61-62; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 219-221; Călinescu, *Istoria*, 561; Șt. Cazimir, *Un alt ?*, ST, XI, 1960, 10, 104-111; Bratu, *Sadoveanu*, 358-360; 527; Perpessicius, *Opere*, II, 263-265; Perpessicius, *Patru clasici*, 159-161; Nicolae Manolescu, „*Micile romane*” ale lui ≈, RL, VIII, 1975, 25, 9; Manolescu, *Sadoveanu*, 138-143; Marcea, *Sadoveanu*, 149-152; 176-180; Mitru, *Sadoveanu*, 217-220; Dumitru Micu, *Un tip de existență: Eudoxiu Bărbaț*, CRC, XV, 1980, 45, 4; Ciopraga, *Fascinația*, 19; 91-94; Vlad, *Cărțile*, 53-54; Mănuță, *Sadoveanu*, 176-178; Spiridon, *Sadoveanu*, 28-29; Perpessicius, *Opere*, XII, 508-509; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 293-294; Perpessicius, *Scriitori*, 79-82. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

SLAVICI Ioan, *Cel din urmă armaș*, București, Cultura Națională, 1923, 348 p. Roman

social. Prin Iorgu Armaș - funcționar al ambasadei române la Paris - se pătrunde în mediul boieresc muntean din preajma Războiului pentru Independență. Cartea are și calitatea de cronică culturală a anilor 1874-1880, surprinzând ecoul reformelor învățământului înfăptuite de Maiorescu. Narațiunea investighează lumea citadină, înfățișând aspecte din viața burgheziei, a cluburilor politice, a saloanelor. În țesătura epică sunt valorificate numeroase elemente autobiografice. Romanul a fost considerat nereușit din cauza absenței simbolurilor și situațiilor care să caracterizeze dinamic personajele (C. Gerota). I s-a reproșat deopotrivă subiectivismul, averșiunea față de boierime (Vasile Savel). G. Călinescu l-a caracterizat cu asprime: „Romanul întreg, tratat epistolar, parte narativ, n-are nici o șiră spinală [...], este chiar, din punctul acesta de vedere, al schelutului epic, cu desăvârșire subred. Dar - nu are simțul vieții orășenești, de dincoace, pe care, în fond, o disprețuiește, necum vreo cunoaștere a clasei boierești. Viața burgheză însăși este înfățișată vulgar, de altfel cam în chipul cum o va înțelege și Delavrancea în scrierile sale începătoare”.

▼ Ed. îngr. de C. Mohanu, București, Eminescu, 1971. Reprodus în: *Opere*, VIII. *Romane*, text ales și stabilit și variante de C. Mohanu, note de D. Vatamaniuc, București, Minerva, 1976.

◆ T. Lăstun, AU, 1923, 498, 1; C.V.G., NZN, II, 1923, 5, 68; Vasile Savel, LPT, III, 1924, 649, 1; Scarlat Struțeanu, BIL, III, 1924, 24, 313-317; Valeriu I. Grecu, FF, II, 1927, 6, 186-190; Călinescu, *Istoria*, 453-454; Marcea, *Slavici*, 327-332; Vatamaniuc, *Slavici*, 196-197; Marcea, *Slavici*, 295-299; *Scriitori români; Dicționar*; Valentin Tașcu, în *De la N. Filimon*, 43; 58-59. □ V. și *Revoluția din Pârlești*, 1873.

D. M.

STOICAN I. I., *Pribegind prin deșert*, București, Cartea Românească, 1923, 212 p. Roman erotic, pe care senzaționalul (morti, sinucideri) și veleitarismul liric nu-l salvează de platitudine și trivialitate. Eroinele, foste colege de facultate, seduse de același don-

juan, Mircea Curpănar, prind gustul aventurilor amoroase, făcând din acestea principala lor îndeletnicire.

◆ **, BLC, I, 1923, 2, 47.

D. M.

ȘERBĂNESCU-BUZĂU Aurel, *Nenorociții*, Cluj, Editura și proprietatea Institutului de Arte Alexandru Anca, 1923, 40 p. Pensionarul Sevastian Boncescu, după treizeci și cinci de ani de muncă de birou, se retrage la țară, pentru a-și crește nepotul. Mama acestuia, o prostituată, va fi judecată, în final, de propriul său fiu.

A. S.

TAILLER Emilia, *Suflet necunoscut*, București, Tip. Triumful, 1923, 174 p. Roman de dragoste. Imaginea relațiilor sociale și a diferențelor de clasă e idilică, în spiritul ideologiei sămănătoriste.

A. S.

O TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor, *Spitalul din Gaițești. Răscoala schilozilor*, fragment din romanul *Baraca în flăcări*, FCLT, I, 1923, 3, 51–53.

THEODORIAN-CARADA M., *Stingher*, București, Tip. Gutenberg, 1923, 180 p. Roman de moravuri. Pe fondul luptelor politice se s-au soldat cu detronarea lui Alexandru Ioan Cuza, este descrisă drama de familie a boierului craiovean Scarlat Ierescu, părăsit de soția sa, Lori, pentru maiorul Ștefan Tomșa. Intrigă previzibilă, personaje schematice.

M. V.

O VLĂDESCU G. M., *Nostalgia nordului*, fragment din romanul *Crenguța*, GNS, II, 1923, 1, 4–6.

O VLĂDESCU G. M., *O rămășiță de soare*, NZN, I, 1923, 10, 9–12; *Început de friguri*, VL, I, 1926, 5, 2–3, fragmente din romanul *Dureri fără nume*.

VRIONI Aida, *Rătăcire. Roman social*, București, Adevărul, 1923, 232 p. Roman

tezist, propovăduind toleranța națională. Tânăra evreică Amelia Wehren, fiică a unui industriaș bogat, ființă generoasă și plină de calitate, este iubită de Radu Răsvan, moșier care o cunoaște din copilărie. Depășind prejudecățile, cei doi se căsătoresc, după ce Amelia se creștinează.

◆ **, *Un roman românesc*, DMN, XX, 1923, 5966, 3; V. Z., *Un roman*, DMN, XX, 1923, 5982, 3; Al. Bogdan, *Un nou roman umanitarist*, LPT, II, 1923, 550, 1.

D. M.

1924

ADERCA Felix, *Moartea unei republici roșii*, București, Ancora, [1924], 208 p. Fragmente: *În așteptare*, SBR, I, 1920, 43, 397–402; *Zarurile sunt aruncate; O noapte în avanposturi*, SBR, I, 1920, 44, 426–431; *Luptă...*, SBR, I, 1920, 49, 527–531; *Soldatul din Mișkolt*, SBR, I, 1920, 51, 562–565. Roman de război, cu caracter autobiografic, scris sub formă de jurnal. Carte evocând campania din 1919 în Ungaria, ≈ constituie mai presus de toate o „frescă cinematografică de felurite împelițări ale grației feminine”, „o multiplicare a cultului Afroditei”, căreia îi aduce înfocate ofrande căpitanul Aurel, „acest frate siamez al autorului” (Perpessicius). Sunt remarcabile paginile dedicate războiului, ca și descrierea pusteii maghiare, atmosfera de operetă a Budapestei, prezentarea caricaturizată a spiritului militar și războinic. Pacifismul autorului pare a avea rădăcini puternice în frumusețea și generozitatea localnicilor. Se observă, de pe acum, inovațiile formale expresioniste și moderniste (colajul, intertextualitatea), proprii lui –, cartea debutând cu un interogatoriu scris sub formă de dialog dramatic.

◆ Craioveanul, NZN, III, 1924, 1, 51–52; Perpessicius, CGR, III, 1924, 2–4, 1; Perpessicius, *Repertoriu*, 8–9; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 215–217; Lovinescu, *Istoria*, 275–277; Călinescu, *Istoria*, 707–708; Perpessicius, *Opere*, II, 258–260; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 258–266; Valentin Chifor, –, Teză de doctorat, Cluj, 1976, 135–137;

Dictionar; Negoiescu, Alte însemnări, 68. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

D. M.

○ **AGĂRBICEANU Ion**, *Iubirea iubirilor*, foileton, v. *Țară și neam*, 1928.

CORNEA George, *Nebunia lumii*, București, Editura Institutului de Arte Grafice Poporul, 1924, 166 p. Reluat fragmentar: ≈, *MSL*, II, 1925, 13, 2; ≈, *ALA*, VI, 1925, 219, 7. Roman de război, având ca protagonist pe locotenentul Emil Olaru, ofiter de vânători, care ia parte la campania de pe Tisa, din 1919. Dezgustul și dezaprobarea față de vărsarea de sânge, exactitatea descrierilor, povestea de dragoste a eroului, prin care trece o undă de cald romantism, fac ca romanul românesc de război să înscrisă, prin ≈, „una din întâile lui izbânzi” (Perpessicius).

◆ Perpessicius, *BLC*, II, 1924, 12, 236–237; Al. Bogdan, *Cărți despre război: ≈ de ~ – Flamura albă* de George Mihail-Zamfirescu – *Războiul nostru* de Neculai Cibin, *LPT*, VI, 1925, 931, 4; Scarlat Struțeanu, *Literatura de război și literatura cu război*, ~, ≈, *MSL*, II, 1925, 13, 3; Perpessicius, *Romanul de război*, *RMP*, VIII, 1925, 2184, 1; George Baiculescu, *ALA*, VI, 1925, 219, 7; Al. Bădăuță, *CLA*, II, 1925, 7, 3; Romulus Dianu, *RMP*, VIII, 1925, 2191, 1; G. S., „*Fantose vopsite*”, ≈ și „*Un pahar de șampanie*”, *DMN*, XXI, 1925, 6561; 3; S. F., *VRL*, XVIII, 1925, 5106, 1; Perpessicius, *Repertoriu*, 13–14; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 17–18; Perpessicius, *Opere*, II, 30–32; Perpessicius, *Opere*, XII, 489.

D. M.

DAVA Jean G., *Învinșii. Oameni și moravuri în timpul revoluției ruse*, București, Atelierele Grafice Învățătorul Român, 1924, 104 p. Subintitulat roman, vol. cuprinde de fapt o suită de schițe care surprind întâmplări și destine decupate din evenimentele războiului civil.

M. V.

DAVIDESCU N., *Conservator & C-ia*, București, Ancora, 1924, 304 p. Fragment: ≈, *MSL*, I, 1924, 1, 2. Roman social, care – pornind de la evenimente și personalități politice reale – face cronică disoluției Parti-

dului Conservator, al cărui conducător, Toma Bărăgan, demisionează în urma scandalului provocat de falimentul băncii înființate sub auspiciile partidului său. „Ideea romanului e bună. Dezvoltarea nu trece de proporțiile unei schițe din care oamenii răsar cu un contur foarte vag” (G. Călinescu).

● Premiul pentru roman „C. A. Rosetti” al Societății Scriitorilor Români pe anul 1924.

◆ Tudor Teodorescu-Braniște, *AU*, IV, 1924, 914, 1; Scarlat Struțeanu, *MSL*, I, 1924, 1, 3; Al. Bădăuță, *CLA*, I, 1924, 2, 3; Cronicar, *RMP*, VII, 1924, 2122, 1; George Baiculescu, *ALA*, V, 1924, 207, 7; Pavel Mihai, ≈, *CP*, II, 1924, 77, 1; Perp., *BLC*, II 1924, 11, 223; M. Ralea, *VR*, XVI, 1924, 11, 320–321; P. Vărtosu, *BIL*, 1924, 70, 74–86; G. C. Poenaru, *BIL*, 1924, 70, 86–88; Al. Bogdan, *Romanul politic*. ≈ de ~, *LPT*, IV, 1925, 919, 4; A. C., *IDR*, VII, 1925, 3, 1; Victor Eftimiu, *Anul literar*, *RMP*, VIII, 1925, 2158, 1; Perpessicius, *DMN*, XXI, 1925, 6521, 3; Nicolae Bogdan, *Bilanțul literar al anului 1924. Traduceri, nuvele, romane*, *CP*, II, 1925, 83, 1–2; Tudor Teodorescu-Braniște, *În jurul unui roman*. ≈, *roman de ~*, *ADV*, XXXVIII, 1925, 12595, 3; George Silviu, *Romanul social de după război*, *DMN*, XXI, 1925, 6542, 3; Lovinescu, *Istoria*, IV, 268–272; Perpessicius, *Repertoriu*, 19–20; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 227–230; Lovinescu, *Istoria*, 305–306; Munteanu, *Panorama*, 237–241; Călinescu, *Istoria*, 621; Perpessicius, *Opere*, II, 275–277; Lovinescu, *Scrieri*, V, 194–196; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 286; Perpessicius, *Opere*, XII, 257–258; 491–492.

M. V.

EFTIMIU Victor, *Elfiona*, București, Eminescu, 1924, 214 p. Reia subiectul piesei *Fantoma celei care va veni*. Roman de dragoste, istorie sentimentală a iubirii Poetului pentru o plămăuire de vis, Elfiona, care își găsește, în cele din urmă, corespondentul real.

◆ Al. Bd., *CLA*, I, 1924, 6, 3; Al. Bd., *Tot despre ≈ de ~ sau: confuzia între roman și teatru*, *CLA*, II, 1925, 2, 3; Const. Georgiade, *NR*, XX, 1925, 11, 2; George Dumitrescu, *RTV*, I, 1925, 7–8, 158–173.

M. V.

○ **EFTIMIU Victor**, *Omul fără nume*, apărut în f.z. *DMN*, XXI, 1924, nr. 6472–

6513; XXII, 1925, nr. 6514–6553. Cuprinde narațiunea publicată ulterior sub titlul *Principesa Moruzof* (1925), cu modificarea finalului, precum și unele episoade ce vor fi dezvoltate în romanul *Tragedia unui comedian* (1924).

M. V.

EFTIMIU Victor, *Tragedia unui comedian*, București, Ancora, 1924, 304 p. Fragmente: *Un bal la Național*, RMP, VII, 1924, 1989, 1–2; *Domnul Maximum*, ALA, V, 1924, 185, 5; *Roluri importante*, RMP, VII, 1924, 1996, 1; *Moartea actorului*, RMP, VII, 1924, 2006, 1–2. Roman inspirat din viața actorilor, interesant „prin atmosferă și prin crearea unui tip” (E. Lovinescu). Economia cărții e dezechilibrată prin împingerea în planul principal a ideii dintre Alexandru Olmazu și Lora Mirandy, în defavoarea eroului central, contele polonez Venceslas Svidrigello Strszky, directorul teatrului „Shakespeare”.

◆ Al. Bogdan, ~, *romancier*, LPT, III, 1924, 791, 1–2; M. Negru, *Cărți noi*, U. XLII, 1924, 178, 1; Ion Foti, VRL, XVII, 1924, 4926, 1; E. C., RMP, VII, 1924, 2047, 1; V. Rd., RMP, VII, 1924, 2063, 1; N. Davidescu, AU, IV, 1924, 874, 1; A. de Herz, ALA, V, 1924, 203, 1; Al. Bădăuț, CLA, I, 1924, 2, 3; D. Murărașu, BIL, 1924, 65, 1–8; Lovinescu, *Istoria*, IV, 276–278; Predescu, *Istoria*, 313; Lovinescu, *Istoria*, 282–283; Lovinescu, *Scrieri*, V, 199–201; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 265.

M. V.

○ **FILIMON Ion**, *Pașaportul negru. Mare roman de moravuri politice*, apărut în f.z. CVT, I, 1924, nr. 1–45; II, 1925, nr. 48–124. Roman cu tentă senzațională, inspirat din realitățile economice, sociale și politice ale României interbelice.

M. V.

IOAN Olimp Grigore, *Mocirla. Din viața aventurierilor politici*, București, Atelierele Imprimeriei Triumful, 1924, 176 p. Roman de moravuri cu elemente senzaționale, stângaci și rudimentar.

◆ George Baiculescu, ALA, V, 1924, 209, 7; Al. Bădăuț, CLA, II, 1925, 2, 3; Al. B., LPT, III, 1924, 900, 1; C. M., LPT, IV, 1925, 928, 2.

A. S.

ISTRATI Panait, *Chira Chiralina*, București, Adevărul, 1924, 192 p. Cu pref. *Un Gorki balcanic* de Romain Rolland (în lb. franceză: *Kyra Kyralina*, Paris, Les Éditions Rieder, 1924. Cu o pref. de Romain Rolland). A apărut mai întâi în „Europe”, 1923, 15 aug. – 15 sept. Considerată pe rând povestire, nuvelă și roman, cartea a produs la apariție o adevărată explozie de entuziasm. Lui Romain Rolland i s-a părut formidabilă prin forța, pasiunea și demonia existențelor. Confesiunea lui Stavru e un spectacol de fantezie, patos al suferinței, pitoresc și transcriere patetică a faptului trăit. Autorul reușește să înfățișeze „o lume plină de culoare, o avalanșă de sinceritate animată de un adevărat fluid de viață, fixând în același timp individualitatea unei lumi al cărei certificat de naționalitate cade pe al doilea plan” (Camil Petrescu).

▼ București, 1934; București, Vremea, 1943; studiu introductiv de Ion Roman, București, E.S.P.L.A., 1957; pref. de Al. Oprea, București, E.P.L., 1962; tr. de Eugen Barbu, București, E.P.L., 1966; pref. de Aurelia Batali, tr. de Eugen Barbu, București, E.P.L., 1969; București, Eminescu, 1970; postf. și bibliografie de Mircea Vaida, tr. de Eugen Barbu, București, Minerva, 1973; ed., repere istorico-literare de Chirata Dumitru, tr. de Eugen Barbu, București, Minerva, 1976. Reprodus în: *Opere alese*, I, texte alese, pref. și note de Al. Oprea, tr. de Eugen Barbu, București, E.P.L., 1966.

■ *Kyra Kyralina*, tr. de O. R. Sylvester, Frankfurt an Main, Rütten und Loening, 1950; *Kira Kiralina*, tr. de Yașar Nabi Nayir, Istanbul, Güven, 1951; *Kyra Kyralina*, tr. de Horváth Henrik, Budapesta, Európa, 1957 (ed. II, 1958); *Kira Kiralina*, tr. de Yașar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yayınevi, 1959; *Kira Kiralina*, I–II, tr. de Miloslav Jirda, Praga, Snklhu, 1959; *Kodin. Kira Kiralina*, tr. de Žvojin Žvojinovic, Belgrad, Kultura, 1962; *Kyra Kyralina*, tr. de Oskar Pastior, București, E.P.L., 1963; *Kyra Kyralina*, tr. de Domokos János și Horváth Henrik, Budapesta, Európa, 1963; *Kira Kiralina*, tr. de Silvester Škerl, Ljubljana, Druba, 1964; *Kyra*

Kyralina. Adrien Zograffis beretning, tr. de Elise Koppel, Copenhaga, Carit Andersens Forlag, 1964; *Kyra Kyralina. Onkel Anghel. Die Haiducken*, tr. de O. R. Sylvester, Köln-Marienburg, Kiepenheuer et Witsch, 1964; *Kyra Kyralina*, tr. de Domokos János și Horváth Henrik, Budapesta, Európa, 1965; *Kyra Kyralina. Onkel Anghel. Kodin*, tr. de Elisabeth Eichholt și Karin Rhode, Berlin, Rütten und Loening, 1966; *Kira Kiralina*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1966; *Kyra Kyralina. Pusztai bogáncok*, tr. de Domokos János și Horváth Henrik, Budapesta, Szépirodalmi Könyvkiado, 1970; *Kyra Kyralina*, tr. de Horváth Henrik, București, Kriterion, 1972; *Kyra Kyralina*, tr. de Domokos János și Horváth Henrik, Budapesta, Európa, 1975; ed. bilingvă, cuvânt înainte de Mircea Iorgulescu, pref. de Romain Rolland, notă bibliografică de Al. Talex, București, Minerva, 1984; *Kyra Kyralina. Las narraciones de Adrián Zograffi*, Versión castellana de Delaville, Barcelona, Editorial Lux, f.a.

◆ ***, VIN, XX, 1924, 3, 106; Dem. Theodorescu, ALA, V, 1924, 183, 3; Const. Mille, LPT, III, 1924, 748, 1-2; M. C., LM, VI, 1924, 1745, 2-3; Sly, RMP, VII, 1924, 2026, 1; C. Gane, CL, LVI, 1924, 7-8, 637-638; George Baiculescu, ~ și revistele românești, ADV, XXXVII, 1924, 12466, 1-2; Camil Petrescu, *Literatura românească în străinătate*, ADV, XXXVII, 1924, 12467, 1-2; Iancu Potcoavă, FRA, II, 1924, 7, 27-28; Romulus Seișanu, U, XLII, 1924, 240, 1; Tudor Vianu, VR, XVI, 1924, 10, 159-162; C. Op., RMD, IV, 1924, 6-7, 18-20; G. Ibrăileanu, ≈, VR, XVI, 1924, 11, 283-285; Raul Theodorescu, BIL, 1924, 71, 91-97; C. I., RMP, VII, 1924, 2143, 1; Mihail Sadoveanu, ~, LMA, I, 1925, 9, 3-4; George I. Capril, ATC, I, 1925, 1, 3; Const. Șăineanu, SAL, I, 1925, 4-5, 45-47; Al. O. Teodoreanu, *Hara-Kiri și Kiralina sau Romain Rolland și „le Roumain roulant”*, ȚN, VI, 1925, 1541-1543; Șăineanu, *Recenzii*, 55-59; Constantinescu, *Opere*, 196-197; Ibrăileanu, *Studii*, 133-141; Demostene Botez, DRT, VIII, 1934, 2175, 1; Erasm, CRD, III, 1935, 334, 4; Antonie Străuț, NȚN, II, 1935, 221, 2; Augustin Tătaru, ~, GAI, IV, 1935, 5-6, 78; Theodor Rășcanu, ~, ACA, IV, 1943, 814, 1-2; Oprea, *Istrati*, 114-133; Al. Oprea, ≈, GL, XII, 1965, 16, 1; 7; Vianu, *Scriitori*, III, 183-188; Vianu,

Scriitori români XX, III, 231-236; Vianu, *Opere*, III, 169-173; Ibrăileanu, *Studii literare*, II, 72-74; Ibrăileanu, *Opere*, III, 289-291; Muthu, *Literatura*, 187-199; Ileana Barthouil-Ionescu, ~ ou *humanité et ambiguïté*, CREL, 1981, 1, 38-53; H. R. Radian, CREL, 1981, 1, 102-103; Barbu Alexandru Emami, *Unorul în opera lui* ~, LCF, XXIV, 1981, 22, 6; Palmier Jean-Michel, *Spre o redescoperire a lui* ~, R, 1982, 3, 8; Lucian Chișu, *Un act de justiție literară*, FC, XXXI, 1982, 51, 14; Papu, *Motive*, 144-147; Al. Oprea, *Între romanul autobiografic modern și vechea povestire*, MS, XV, 1984, 2, 31; Mircea Iorgulescu, *Aventure épique et attitude étique*, REVR, XXXVIII, 1984, 6, 86-98; Mircea Muthu, *Espace géographique et paysage humain*, REVR, XXXVIII, 1984, 6, 81-86; Irina Petraș, *Veacul unui pelerin*, ST, 1984, 9, 8; Oprea, *Istrati*, 131-141; Al. Cerna-Rădulescu, *Un mit al adolescenței noastre*, LCF, XXVIII, 1985, 37, 1; 6; James Dauphiné, *Une singulière rencontre*, REVR, 1986, 2, 79-84; Papu, *Lumini*, 353-356; Perpessicciu, *Scriitori*, 282; Velea, *Interferențe*, 23. □ Ion Pas, LPT, III, 1924, 745, 1; 746, 1; Iosif Nădejde, ~, ADV, XXXVII, 1924, 12382, 1-2; Theodor Rășcanu, ~, AU, IV, 1924, 795, 1; ***, *Presa franceză despre* ~, ADV, XXXVII, 1924, 12406, 1-2; G. Y., ~ în *presa noastră cotidiană. Impresii asupra iatrato-maniei*, OP, XX, 1924, 5130, 1-2; *Scrisoarea lui* ~, ADV, XXXVII, 1924, 12410, 1; Al. Georgescu-Vâlcea, AV, II, 1924, 32, 1; ***, ALA, V, 1924, 193, 7; Mircea Eliade, *Reflecții asupra lui* ~, UVR, XL, 1924, 40, 6; Ion Darie, ~, G, IV, 1924, 2, 56-57; Alexandru Hodoș, *Clasicismul vagabond. Cazul* ~, ȚN, V, 1924, 1171-1175; Petre Moldovanu, *Succesul lui* ~, ADV, XXXVIII, 1925, 12591, 3; ***, ~ *despre el însuși*, LPT, IV, 1925, 966, 2; Lucrezia Kar, ~ și femeia, DMN, XXI, 1925, 6570, 3; ***, *De vorbă cu* ~, FCL, VII, 1925, 1, 1; V. Rd., ~ *omul și scriitorul*, AU, V, 1925, 1145, 1; T. Teodorescu-Braniște, ~ *între noi*, AU, V, 1925, 1154, 1; Sergiu Milorian, ~ *în țară. De vorbă cu un român pribeaș*, CTP, IV, 1925, 60, 2-3; Pompiliu Constantinescu, ~, MSL, II, 1925, 47, 1; Alexandru Hodoș, ~ *se întoarce*, ȚN, VI, 1925, 1177-1179; V. Russu-Șirianu, ~ *redivivus*, ȚN, VIII, 1927, 3-4, 48-49; Cezar Petrescu, *Noi, Europa și* ~, SRO, I, 1927, 1, 37-47; Constantinescu, *Miscarea*, 53-58; I. Peltz, *Cu ~ în lumea lui*, LPT, VIII, 1929, 2340, 1-2; Mircea Damian, *Scrisoare deschisă tovarășului* ~, VRA, II, 1929, 84, 1; 3; Gabriel Drăgan, ROLT, I, 1930, 1, 26; Paul B. Marian, *Un faliment politico-literar* ~, VRL, XXIII, 1931, 7172, 3; Camil Baltazar, ~, ROLR, II, 1933, 73, 1-2; Gabriel

- Drăgan, *Tragedia lui-*, REL, I, 1933, 1, 1; Teodor Scarlat, *De vorbă cu domnul* -, RVS, VIII, 1934, 6-7, 1-4; Demostene Botez, - în *românește*, DRT, VIII, 1934, 2152, 1; Al. Robot, - *a împlinit cincizeci de ani*, RMP, XVII, 1934, 5071, 1; D. V. Barnoschi, *Viața minunată a lui* -, DRT, VIII, 1934, 2169, 1; M. Sebastian, -, *ideolog politic*, RMP, XVIII, 1935, 5114, 1-2; Coriolan Gheție, -, OBS, VIII, 1935, 3-4, 106-107; Ghiță Popescu, RVVR, I, 1935, 13-14, 25; Erasm, -, 1884-1935, CRD, III, 1935, 416, 4; Trei, - - *scriitorul, 1884-1935*, FCL, XIV, 1935, 1267, 2; Șt. Vornicu, *Vagabond, revoluționar care a aderat numai la moarte. scriitor și mai presus de toate*, om, NTN, II, 1935, 286, 2; Emil Colin, -, ALA, XIV, 1935, 751, 12; ***, -, TML, VI, 1935, 152, 1; Ernest Bernea, -, RDL, I, 1935, 2, 243-245; Petru Manoliu, *Aderarea lui* -, AZI, IV, 1935, 2, 1651-1656; Ghiță Popescu, *Extremismul lui* -, RVVR, I, 1935, 15-16, 5-6; I. Argintescu, RVVR, I, 1935, 15-16, 6-7; B. Danubiu, -, RND, I, 1935, 6, 1; Alexandru I. Drăghici, VRL, XXVII, 1935, 8245, 1-2; Al. Negură, -, LU, I, 1935, 8, 329; Mircea Eliade, *Destinul lui* -, VRA, VIII, 1935, 402, 10; I. Peltz, -, VRA, VIII, 1935, 409, 6; I. D., *Romain Rolland despre* -, RMP, XVIII, 1935, 5443, 1; Ghiță Popescu, -, RVVR, II, 1935, 1-2, 11; Dane H. Jepherrime, - în *luminează încă*, MZR, I, 1936, 1, 1; Const. Răuleț, *Doi scriitori: A. de Herz și* -, NTN, III, 1936, 584, 1; Augustin Z. Pop, -, CL, LXIX, 1936, 4-7, 189-192; Al. Philippide, -, ALA, XVIII, 1937, 854, 1; Demostene Botez, *Destinul unui singurătate*, ALA, XVIII, 1937, 854, 1; Al. Mironescu, -, CRD, IV, 1937, 1031, 2; 1032, 2; 1035, 2; Alexandru Cerbu, *Vagabondul* -, RMP, XX, 1937, 5783, 1; 4; Ștefan Fl. Călea, CNOU, I 1937, 2-3, 3-4; Constantin Stelian, *Spiritualitatea lui* -, F, s. III, IV, 1937, 6-7, 21-29; Vianu, *Studii și portrete*, 49-52; ***, RLTR, I, 1939, 3, 16; 28; Toma Vlădescu, *Un sens al lui* -, CRM, I, 1939, 5, 11-12; Ovidiu Drimba, *Gânduri pentru un mare european* -, TR, II, 1939, 287, 2; Alexandru Talex, MVB, II, 1940, 10, 12-13; C. Pârlea, *Actualitatea lui* -, LC, IV, 1940, 19, 4; Ion Roman, -, CRM, s. II, II, 1940, 64, 9; Virgil Untaru, -, ABT, I, 1941, 5-6, 1; Felix Anadarn, -, *fratele omului*, ABT, I, 1941, 5-6, 3; George Sbârcea, *Destinul ahasveric al lui* -, CRM, s. II, III, 1941, 118, 6; Ion Șugariu, *Singurătatea lui* -, CRM, s. II, III, 1941, 119, 11; C. Cristobald, *Un scriitor român cunoscut în opt limbi*, EVZ, IV, 1942, 1055, 2; Victor Eftimiu, EVZ, IV, 1942, 1071, 2; Dan Petrașincu, *O conștiință* -, VI, II, 1942, 379, 2; Petru Manoliu, TMP, VI, 1942, 1795, 2; Perpessicius, *Jurnal de lector* -, RFR, IX, 1942, 6, 653-660; Perpessicius, *Jurnal*, 182-193; Vladimir Magnea, *Drana lui* -, ADL, V, 1945, 242, 2, 4; ***, -, DRPL, II, 1945, 49-50, 2; Const. Galitza, *Trei scriitori socialiști: -, Ion Păun-Pincio și Ștefan Petică*, FA, V, 1945, 90, 2; Mancaș, *Opinii*, 185-189; Alexandru Talex, *Romain Rolland și - O prietenie dintr-o sinucidere*, AHJ, 1946, 231-235; Simion Bărbulescu, TRR, II, 1947, 137, 2; Camil Baltazar, -, PAD, 1956, 2, 162-164; Al. Piru, -, VR, X, 1957, 2, 141-159; Mircea Zăciu, -, TR, I, 1957, 4, 7, 11; Pericle Martinescu, *O prietenie dramatică: - și Nikos Kazantzakis*, TR, II, 1958, 1, 9; Al. Oprea, *Denaturări în interpretarea vieții și opereii lui* -, VR, XI, 1958, 6, 138-145; 7, 98-112; Al. Oprea, *Locul lui - în literatura română*, VR, XIII, 1960, 9, 86-99; Al. Oprea, *Începuturile literare ale lui* -, IL, XII, 1961, 1, 47-52; ***, *Romain Rolland și Georg Brandes către* -, SXX, III, 1963, 9, 246-250; Al. Oprea, -, LCF, VII, 1964, 24, 4; Al. Oprea, -, *messenger de l'esprit roumain*, REV, XIX, 1965, 4, 114-120; -, *Scrisori inedite către Romain Rolland*, VR, XX, 1967, 2, 3-25; Edouard Raydon, - și prietenia, R, VI, 1969, 7, 16; Constantin, *Scierii*, III, 281-282; 284-292; Gabriela-Maria Pinte, *Raportul narator - acțiune la* -, R, VII, 1970, 6, 19; Ion Th. Ilea, *La Bușteni într-o vară cu* -, *Cincinat Pavelescu și Stan Golestan*, ALL, 1970, 76-79; Gabriela-Maria Pinte, *Viziunea infantilă la* -, R, VIII, 1971, 3, 17; Ovidiu Ghidirmic, *Lumea mirifică a lui* -, R, VIII, 1971, 7, 10; Zalis, *Aspecte*, 149-155; Gabriela-Maria Pinte, - - *cele două registre*, R, IX, 1972, 4, 18; Cioculescu, *Aspecte*, 281-283; Martinescu, *Retroproiecții*, 62-65; Vianu, *Scriitori*, III, 190-192; Vianu, *Opere*, III, 174-176; Cezar Petrescu - *scrisori către* -, ALT, 1976, 175-178; Neagu, *Cartea*, 13-14; Mircea Vaida, -, ALT, 1980, 152-155; Dan, *Confluente*, 80-91; Perpessicius, *12 prozatori*, 139-146; Henri Courbis, *L'exposition itinérante* -, CREL, 1981, 1, 161-162; Vasile Covaci, *Expressions et locutions roumaines dans les écrits de* -, CREL, 1981, 1, 54-63; Roger Dadoun, Al. Oprea, *L'avenir de l'oeuvre istratiene*, CREL, 1981, 1, 15-18; Roger Dadoun, Roger Grenier, -, *écrivain de demain?*, CREL, 1981, 1, 65-69; Roger Dadoun, Gérard Ponthieu, *Tsatsa Minka ou le flux du désir*, CREL, 1981, 1, 70-74; Ioan Grigorescu, - *et la tentation de l'écran*, CREL, 1981, 1, 155-157; Eléni Kazantzakis, „*Epilogue...*”, CREL, 1981, 1, 4-5; Pompiliu Marcea, *Les récits de* -, CREL, 1981, 1, 33-37; Pericle Martinescu, *N. Kazantzakis évoque* -, CREL, 1981, 1, 30-32; Marcel Mermoz, *Retour en Roumanie, retour à Braïla...*, CREL, 1981, 1,

154-155; Alexandru Talex, ~ - son amitié avec Romain Rolland, CREL, 1981, 1, 19-29; Alexandru Talex, 16-18 april 1980. Le deuxième colloque international -, CREL, 1981, 1, 158-161; M. Ungheanu, Al. Oprea, Le destin de -, CREL, 1981, 1, 6-14; ***, -, Scrisori către Jean Guéhenno, MS, XII, 1981, 1, 158-173; Teodor Vărgolici, ~ despre el însuși, R, XIV, 1981, 16, 8; Dan Mutașcu, Viața ca un roman, SPM, 1981, 542, 2; 543, 2; 544, 8; 545, 2; 546, 2; 547, 2; Manea Mănescu, Amintiri despre -, MS, XII, 1981, 3, 25-28; Valeriu F. Mihăescu, LCF, XXIV, 1981, 46, 2; Richard Sârbu, ~ la Ljubljana, RL, XIV, 1981, 46, 19; Marin Bucur, ~ - George Orwell. Un moment în biografia literară a celor doi scriitori, VR, LXXVII, 1982, 2, 71-72; Manea Mănescu, ~... ploiestean, MS, XIII, 1982, 2, 76-85; Dan Zamfirescu, Un studiu esențial despre umorul lui -, R, 1982, 5, 5; Nikos Kazantzakis despre -, R, 1982, 11, 15; 16; D. Corbea, Memorii, 43-45; Vărgolici, Clasicii, 189-198; Nikos Kazantzakis, Întâlnire cu -, TR, XXVII, 1983, 9, 8; 10, 8; Ruxanda Șelaru, ~ și țara, CRC, XVIII, 1983, 9, 5; Teodor Vărgolici, -, scriitor român, RL, XVI, 1983, 26, 8; Felicia Antip, ~ - flacăra vie, RL, XVI, 1983, 50, 22; Pericle Martinescu, Autografe cu pistolul pe masă, ALL, 1983, 2-7; Aderca, Contribuții, I, 583-585; Florescu, Profitabila condiție, 20-23; Fănuș Băileșteanu, -, O operă monumentală, ARG, XIX, 1984, 7, 12; Mircea Iorgulescu, -, Lumea fantastică a unui dicționar, AST, XVIII, 1984, 9, 7; Nicolae Liu, Mărturiu inedite, ST, XXXV, 1984, 9, 8-9; Cornel Munteanu, Dimensiunile umanismului lui -, ST, XXXV, 1984, 9, 4-5; Olimpiu Nușfeleanu, Cunoașterea prin iubire, ST, XXXV, 1984, 9, 13-14; Aurel Rău, Frumosul și adevărul unui glas nu din cuvinte, ST, XXXV, 1984, 9, 3-4; Ion Simuț, Întoarcerea fiului risipitor, ST, XXXV, 1984, 9, 6-8; T. Tihău, Câteva însemnări, ST, XXXV, 1984, 9, 14; Edgar Papu, Natura și destinul la -, VR, LXXIX, 1984, 9, 48-49; Al. Piru, ~ scriitor român sau francez?, VR, LXXIX, 1984, 9, 44-47; Geo Șerban, ~ și Léo Bachelin, VR, LXXIX, 1984, 9, 50-53; Adrian Dinu Rachieru, Revolta istratiană, LCF, XXVIII, 1985, 26, 8; Heinrich Steihler, LCF, XXVIII, 1985, 26, 8 (interviul de Lucian Chișu); Ioan Munteanu, „O viață și alte vieți”, LCF, XXVIII, 1986, 5, 8; N. Georgescu, -, azi, LCF, XXVIII, 1986, 20, 6; Balaci, În fluxul, 174-179; Băncilă, Portrete și semnificații, 244-256; Dimisiaanu, Subiecte, 39-57; Constantin Brezu, -, continuitatea povestirii, MS, XIX, 1988, 1, 113-117; Teodor Vărgolici, Corespondența lui -, RL, XXI, 1988, 19, 20; Zamfir Bălan, ~ în

corespondență cu scriitorii străini, LCF, XXXI, 1988, 46, 8; Constantin Gherghinoiu, „Neranțu și alte povestiri”, LCF, XXXI, 1988, 46, 8; Lucian Micu, Premiul literar -, LCF, XXXI, 1988, 46, 8; Mioc, Anamorfoză, 212-214; Ciprian Moga, Despre pelerinajul inimii, NPC, XVI, 1989, 1-2, 8; Mircea Iorgulescu, Teme istratiene, R, 1989, 3, 8; 4, 7; Mircea Iorgulescu, Anonimul elvețian, R, 1989, 7, 5; 8, 8; Rău, Efigii, 133-140.

A. S.

ISTRATI Panait, Codin, foileton, v. Codin, 1935.

MANTU Lucia, Cucoana Olimpia. Tipuri, moravuri și scene din viața de provincie, București, Adevărul, 1924, 136 p. Apărut mai întâi în f.z. DMN, XXI, 1924, nr. 6421-6435. Reluat fragmentar: ≈, MSL, I, 1924, 5, 2. Roman al vietii de la țară, dedicat familiei unui arendaș moldovean. Cuconu Matei și cucoana Olimpia duc o existență pașnică, redusă la stereotipii, în care obligațiile gospodărești cotidiene sunt acompaniate de tabieturi inofensive: țigara, cafelețu cu caimac și dulceața, lectura unor romane senzaționale și a gazetei, o partidă de tabinet, vizite dumini-cale cu protocol desuet. Observația, atentă la aspectele domestice cele mai mărunte, generează mai curând o atmosferă sentimentală decât un cadru realist. Lirismul potolit, nostalgic degajă poezia specială a micului univers casnic, în maniera Gârleanu-Bassarabescu.

■ *Gente moldava*, tr. de M. Bulciolu, Lancia, 1932.

● Premiul z. „Dimineața” pe anul 1924.

◆ G. Ibrăileanu, ≈, DMN, XXI, 1924, 6347, 1; **, Citind pe -, ADV, XXXVII, 1924, 12489, 4; Alex. Bilciurescu, ≈, CP, II, 1924, 74, 3; Otilia Cazimir, Concursul „Dimineții” și literatura feminină, DMN, XXI, 1924, 6467, 3; George Silviu, ≈, DMN, XXI, 1924, 6511, 3; Scarlat Stăneanu, MSL, I, 1924, 5, 3; Al. Bădăuță, CLA, II, 1925, 3, 3; Const. Georgiade, NR, XX, 1925, 18, 2; **, VIN, XX, 1924-1925, 141-142; Lovinescu, Istoria, 213; Călinescu, Istoria, 695-696; Botez, Figuri, 108-113; G. Munteanu, -, RL, IV, 1971, 48, 4; Leon Baconsky, -, ST, XXIII, 1972, 7, 10; Lovinescu, Scrieri, VI, 201; Corbea - Florescu, Biografii, 239-247; Ibrăileanu, Opere, III, 404-

406; Botez, *Scrieri*, 233–237; Aderca, *Contribuții*, I, 549–554; Perpessicius, *Opere*, XII, 259.

M. V.

MINULESCU Ion, *Roșu, galben și albastru*, București, Cultura Națională, 1924, 224 p. Fragmente: ≈, VR, XVI, 1924, 4, 101–118; 5, 161–179; 6, 331–358; 7, 29–51; 8, 204–226. Reluat fragmentar: *Sol, sol, sol, mi bemol...* *Fa, fa, fa, re...*, MSL, II, 1925, 12, 2. Roman satiric, în care evenimentele primului război mondial, considerate exclusiv din unghiul personal al naratorului, sunt introduse într-un registru eminent burlesc. Marcata intenție de badinaj, urmărit uneori ca scop în sine, conferă prozei un aer superficial. „Epica scriitorului nu poate trece peste «baliverna» zgomotoasă și colorată de cafea» (E. Lovinescu). „Fără construcție obiectivă, colorată de vervă caricaturală, egocentric până la totala risipire a noțiunii de roman, ≈ e o satiră în care realitatea e un simplu decor grotesc” (Pompiliu Constantinescu).

● Premiul pentru literatură al rev. „Ideea europeană”, pe anul 1926.

◆ F. Aderca, *De vorbă cu d-l* ~, MSL, II, 1925, 11, 1–2; T. Ulmu, CP, III, 1925, 85, 2; Scarlat Struțeanu, MSL, II, 1925, 12, 3; Al. Bădăuță, G, IV, 1925, 8, 248–249; Ion Foti, VRL, XVIII, 1925, 5076, 1; Dem. Theodorescu, *Romanul lui* ~, ADV, XXXVIII, 1925, 12625, 1–2; Perpessicius, DMN, XXI, 1925, 6567, 3; Const. Șăineanu, ALA, VI, 1925, 222, 6; G. Bogdan-Duică, SDM, II, 1925, 11–12, 202–203; Pompiliu Constantinescu, RTV, I, 1925, 9–10, 190–192; Moise Nicoară, TN, VI, 1925, 343–344; Lovinescu, *Istoria*, IV, 229–231; Perpessicius, *Reperoriu*, 35–36; M. Bretan, *Poeul* ~, E, XLIII, 1926, 33, 2; Șăineanu, *Recenzi*, 60–64; Constantinescu, *Mișcarea*, 80–85; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 230–233; Paul Zari-fopol, ~, *povestitor*, ALA, IX, 1929, 437, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, 269–270; Munteanu, *Panorama*, 237–241; **, *Scriitorii români și literatura de război* (interviu), RLTR, I, 1939, 30, 12–13; Predescu, *Istoria*, 283–284; Călinescu, *Istoria*, 617–618; Vianu, *Arta*, 357–358; Aderca, *Mărturia*, 143–156; Perpessicius, *Opere*, II, 278–281; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 35–37; Zari-fopol, *Pentru arta*, I, 216–218; Lovinescu, *Scrieri*, V, 165–167; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 252–253; Vianu, *Opere*, V, 300–301; *Scriitorii români*; Vianu, *Arta*,

311–312; Aderca, *Contribuții*, I, 118–119; Perpessicius, *Opere*, XII, 258; 268; 498; Perpessicius, *Scriitori*, 176–177; Dimitriu, *Introducere*, 23–31; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 492; Bălan, *Repere*, 86–88; Vianu, *Arta*, 285–286.

M. V.

MOȘOIU Alfred, *Toader Nebunul*, București, Cartea Românească, 1924, 160 p. Roman psihologic. Conține cazul unui maniac religios, care propagă suferința ca mijloc de salvare spirituală.

◆ G. Bogdan-Duică, SDM, I, 1924, 32, 637–638.

A. S.

O PAPADAT-BENGESCU Hortensia, *Ce-tatea vie*, foileton, v. *Fecioarele despletite*, 1926.

POPESCU Ștefan I., *Răzburarea. Roman social*, București, Tip. Izbânda Muncii, 1924, 180 p. Roman sentimental și naiv moralizator. Petre Mândru, copil de țăran, orfan, moștenește averea băcanului al cărui ucenic fusese și se căsătorește cu Raula Comneanu, fiica unui senator scăpătat. Drept „răzburare” față de infidelitatea soției, sedusă de violonistul Miltiade Peruga, Petre învață să cânte și el la vioară, câștigând astfel definitiv inima Rauliei.

◆ C. Gh., UVR, XL, 1924, 50, 6.

M. V.

RELGIS Eugen, *Petru Arbore*, I. *Întăile nă-zuinți*, București, *Umanitatea*, 1924, 120 p.; II. *Izvoarele interioare*, București, *Umanitatea*, 1924, 178 p.; III. *Prăbușiri creatoare*, București, *Umanitatea*, 1924, 186 p. Roman biografic. Petru Arbore e un reflexiv, inadapabil, rudimentar în simplitatea sa, idealist chinuit de probleme umanitare și de conștiință. Teoriile sociale, pacifiste ale autorului sunt expuse în lungi discursuri despre visul de armonie și de progres spiritual al omului.

▼ București, Vatra, 1946.

◆ Nicolae Bogdan, *Bilanțul literar al anului 1924*, CP, II, 1924, 83, 1–2; Nicolae Bogdan, CP, II, 1924, 54, 2; Al. Bogdan, *Romanul de analiză*,

LPT, III, 1924, 775, 1-2; Ion Mehedințeanu, OP, XX, 1924, 5138, 1-2; Al. Bogdan, *Patriotismul și umanitarismul în romanul actual*, LPT, III, 1924, 783, 1-2; Perp., BLC, II, 1924, 9, 102; Nicolae Bogdan, CP, II, 1924, 71, 3; Al. Bădăuță, CLA, I, 1924, 1, 3; Octav Botez, VR, XVI, 1924, 12, 478-480; V. G., ADV, XXXVIII, 1925, 12662, 2; L. Lohr, DMN, XXI, 1925, 6620, 3; Enric Furtună, LM, IX, 1926, 2496, 2; Lovinescu, *Istoria*, IV, 237-239; Perpessicius, *Repertoriu*, 50-53; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 224-226; Constant, *Încrustări*, 104-106; Lovinescu, *Istoria*, 295; Horia Verzeanu, *Opera lui* ~, ERA, III, 1946, 416, 1-2; ~ în zilele noastre. *Preliminarii la ediția definitivă*, ERA, II, 1946, 627, 1; Luca Florian, DRPN, III, 1947, 563, 2; Perpessicius, *Opere*, II, 270-272; Lovinescu, *Scrieri*, V, 171-172; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 276-277; Perpessicius, *Opere*, XII, 504-505.

A. S.

STAHL Henriette Yvonne, Voica, București, Ancora, 1924, 150 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, XVI, 1924, 9, 281-314; 10, 49-76. Reluat fragmentar: ≈, ALA, VI, 1925, 218, 7; ≈, MSL, II, 1925, 15, 2; ≈, ALA, VI, 1926, 269, 2. Roman țărănesc, remarcabil prin obiectivitate și forța analizei psihologice. Hotărârea lui Dumitru de a aduce în familie un copil făcut cu altă femeie provoacă rezistența nevestei sale și duce, în final, la o luptă în care se amestecă intenții obscure și ambiții economice. Prozatoarea observă cu detașare și consemnează fără patetism momentele acestei dramatice dispute.

▼ București, Tip. Răsăritul, 1925; București, E.S.P.L.A., 1957; București, E.P.L., 1966; București, Minerva, 1972.

● Premiul Societății Scriitorilor Români pe anul 1925.

◆ Otilia Cazimir, *Concursul „Dimineții” și literatura feminină*, DMN, XXI, 1924, 6467, 3; George Baiculescu, ALA, VI, 1925, 218, 7; T. Ulmu, CP, III, 19245, 87, 2-3; Ion Marin Sadoveanu, MSL, II, 1925, 15, 3; Al. Bădăuță, CLA, II 1925, 8, 3; T. Ulmu, FRA, III, 1925, 2, 72; Eugen Constant, NZN, III, 1925, 8, 41; Const. Georgiade, NR, XX, 1925, 63, 2; I. Berg, OP, XXI, 1925, 5369, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, IV, 160-161; Isabela Sadoveanu, ALA, VII, 1926, 269, 2; Oc., *Încep premiile literare*, ALA, VII, 1926, 270, 2; ~, *O întâmpinare*, ALA, VII, 1926,

272, 8; D. Tomescu, R, XX, 1926, 2, 94-96; Pompiliu Constantinescu, SBR, IV, 1926, 1, 7-8; Olimpiu Boitoș, CZ, X, 1926, 26, 256; Constantinescu, *Mișcarea*, 119-123; Ibrăileanu, *Studii*, 147-150; Constant, *Încrustări*, 113-114; Isaiia Răcăciuni, *De vorbă cu d-ra* ~, FCL, X, 1931, 391, 3; Matei Alexandrescu, *60 minute cu d-ra* ~, FCL, XIII, 1934, 888, 2; Lovinescu, *Istoria*, 310-311; N. Carandino, *De vorbă cu* ~, RM, I, 1938, 177, 2; Adrian Rogoz, *De vorbă cu d-ra* ~, DRPN, III, 1947, 521, 2; Al. Săndulescu, GL, IV, 1957, 26, 1; 4; Șt. Râmniceanu, ST, VIII, 1957, 10, 132-134; **, ~, ~, VR, XII, 1959, 12, 13-49; Negoiteș, *Scriitori*, 290-293; Victor Crăciun, O, XVIII, 1967, 4, 84-85; Ov. S. Crohmalniceanu, *Despre literatura mai veche a* ~, CRC, II, 1967, 39, 8; Aurelia Batali, GL, XIV, 1967, 40, 2; Crohmalniceanu, *Literatura*, I, 462-465; Alexandra Indrieș, O, XXI, 1970, 4, 72-75; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 606-607; Alexandrescu, *Confesiuni*, 30-34; Dan Medeanu, CNT, 1972, 34, 3; Victor Atanasiu, RL, V, 1972, 31, 10; Călin, *Portrete*, 196-199; Corbea - Florescu, *Biografia*, 204-210; Lovinescu, *Scrieri*, V, 118-119; Buzilă, *Măturii*, 193-198; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 291; Ibrăileanu, *Opere*, III, 298-300; Tudoran, *Biografia*, 59-74; Ibrăileanu, *Studii*, II, 75-77; Elena Tacciu, RL, XIII, 1980, 2, 8; Ileana Verzea, VR, XXXIII, 1980, 2, 84-86; Perpessicius, *Opere*, XII, 259; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 486-487; 498; 526-528.

A. S.

THEODORIAN-CARADA Marin, Furculeasca, București, Editura Institutului de Arte Grafice Poporul, 1924, 136 p. Roman de moravuri, care plasează în centrul intrigii dezlănate, lipsite complet de coerență, figura Smarandei, fiica negustorului Iancu Dimani, fire voluntară și întreprinzătoare.

M. V.

O THOMESCU-BACIU N., Zapcii. Roman de moravuri vechi, apărut în f.z. ARD, V, 1924, nr. 227-249. Roman social, tendențios și schematic.

M. V.

1925

ADERCA Felix, Omul descompus, București, Ancora S. Benvenisti, [1925], 246 p.

Reluat fragmentar: ≈, DRN, V, 1926, 3, 2. Roman psihologic. Are aspectul unui jurnal în care naratorul se dedublează, căutându-se zadarnic în dezlănțuirea erotică, până la „a se îndoii de propria lui existență” (Const. Șăineanu). Cartea evocă viața unui mic funcționar devenit om de afaceri. Are o compoziție aparent neglijentă, constituită din flashback-uri, sincopată prin tehnica asociațiilor psihice, urmărind mai ales istoria senzațiilor erotice. Reconstituie anarhic povestea a două iubiri – pentru soția Ema și pentru nubila Calypso. ≈ „ne înfățișează același tip cerebral și analitic, același stilist personal, nervos și chinuit, ce disecă în pagini de un realism impresionant un simțământ care, într-adevăr, îi aparține: voluptatea amară, obsedantă, a iubirii fizice” (Pompiliu Constantinescu). „Deși se descompune și se mistuie pe rugul iubirii, eroul tipic al scriitorului este lipsit de pasiune [...]. I-a fost, așadar, hărăzit acestui prozator inteligent, raționalist, capabil de expresie fină și de analiză, să ne creeze o literatură libertină, fără pasiune reală, dominată de o atitudine «superioară», glacială și ironică” (E. Lovinescu).

▼ Reprodus în: *Domnișoara din strada Neptun. Zeul iubirii*. ≈, cu o prezentare critică de T. Vianu, București, Cugetarea Delafraș, 1945.

◆ Const. Șăineanu, ADV, XXXVIII, 1925, 12894, 3; Manuel Menicovici, ALA, VII, 1926, 266, 7; Camil Petrescu, CTTL, I, 1926, 2, 14; Pompiliu Constantinescu, RTV, II, 1926, 1, 13–15; M. Ralea, VR, XVIII, 1, 136–138; Al. Bădăuț, VL, I, 1926, 3, 3; E. Lovinescu, SBR, IV, 1926, 1, 5; Șăineanu, *Recenzii*, 73–77; Constantinescu, *Miscarea*, 94–100; Lovinescu, *Istoria*, IV, 304–306; Ralea, *Perspective*, 103–108; Lovinescu, *Istoria*, 275–277; Călinescu, *Istoria*, 706; Constantinescu, *Scrieri*, I, 1–3; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 458–459; Lovinescu, *Scrieri*, V, 220–222; ***, ~, ST, XXV, 1974, 3, 34–35; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 258–260; Valentin Chifor, *Felix Aderca*. Teză de doctorat, Cluj, 1976, 117–128; Popa, *Dicționar 2*; Protopopescu, *Romanul*, 279; *Dicționar*; Negoiteșcu, *Alte însemnări*, 6; Aderca, *Contribuții*, I, 598; Lăzărescu, *Romanul*, 223–226. □ V. și: *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

D. M.

○ AGĂRBICEANU Ion, *Biruința lui Vasile Grecu*, foileton, v. *Biruința*, 1930.

○ BĂNESCU Petru, *Luna florilor*, fragment de roman, DBL, I, 1925, 6. 1.

○ COCEA N. D., *Vine domnița*, CTP, IV, 1925, 57–58, 89; *Suflet frământat în noapte*, CTP, IV, 1925, 59, 9–10; *Exceleanța sa I. H. H. Pantelimon*, FCL, VIII, 1926, 271, 1–2; 272, 1; 273, 1; *Sora Glafira*, FCL, X, 1931, 401, 3, fragmente din romanul *Exceleanța sa I. H. H. Pantelimon* (anunțat și cu titlul *Exceleanța Sa Ion Pantelimon al Il-lea*). „De un an, romanul zace în dosarele Curții marțiale care l-a confiscat, din ordinul d-lui Brătianu” (FCL, VIII, 1926, 271, 1).

◆ ***, FCL, VII, 1925, 3, 2; ***, FCL, VII, 1925, 37, 2; ***, FCL, VIII, 1926, 271, 1; ***, FCL, X, 1931, 401, 3.

DORU [V. TEODORU-DORU], *Din zbu-ciumul vieții. Vlahula*, București, Cartea Românească, [1925], 224 p. Cu un prolog al autorului. Roman din viața aromânilor. Acțiunea, plasată în satul Samarina, surprinde atmosfera balcanică a locurilor. În prim-plan se află povestea de dragoste a doi tineri, bogatul Nușu și păstorița Marica, fiica naturală a unui aromân. „Întregul roman nu e altceva decât un șir de povestiri istorice, [cu o] încadrare bogată a obiceiurilor lor și o descriere a vieții aromânilor [...]. Ca roman, [...] nu întrunește calitățile cerute, narațiunea nedepășind substanța unei nuvele” (P.).

▼ București, Cartea Românească, 1926; București, Cartea Românească, 1927.

◆ Const. Șăineanu, ADV, XXXVIII, 1925, 12897, 1–2; Const. Șăineanu, ADV, XXXIX, 1926, 12898, 1–2; Șăineanu, *Recenzii*, 65–68; G. Bogdan-Duică, NN, I, 1927, 181, 2; P., F, s. II, II, 1927, 8–9, 19.

D. M.

EFTIMIU Victor, *Principesa Moruzof*, București, Ancora, 1925, 350 p. Fragment: ≈, ALA, V, 1924, 181, 5. Roman sentimental, istorisind aventurile autohtone și pariziene ale bogatei principese Moruzof care, în final,

fără o motivație lăuntrică verosimilă, renunță la avere și se călugărește.

◆ V., LPT, IV, 1925, 1061, 1; George Silviu, DMN, XXI, 1925, 6717, 3; Romulus Dianu, RMP, VIII, 1925, 2331, 1; S. V., -, *romancier*, LPT, IV, 1925, 1105, 1-2; Predescu, *Istoria*, 313.

M. V.

FARAGO Elena, *Ziarul unui motan*, București, Ancora, 1925, 152 p. Roman pentru copii, fără calități literare deosebite.

M. V.

IONESCU-MOREL D., *Aventurile lui Goangă și Tărlică. Roman pentru copii*, București, Cartea Românească, 1925, 156 p. Zburdălniciile a doi copii sunt povestite în versuri.

▼ București, Eminescu, 1926; București, Universul, 1943; București, Universul, 1946.

◆ G. S., DMN, XXII, 1926, 6866, 3; V. I., E, XLIII, 1926, 14, 2; 31, 2; Al. Bădăuț, VL, I, 1926, 11, 3; Perpessicius, UVR, XLIII, 1927, 5, 76.

A. S.

○ **ISTRATI Panait**, *Codin*, foileton, v. *Codin*, 1935.

ISTRATI Panait, *Moș Anghel*, tr. autorului, București, Renașterea, 1925, 210 p. (În lb. franceză: *Les récits d'Adrien Zograffi. Oncle Anghel*, Paris, Les Éditions Rieder, 1924). Apărut mai întâi în „Europe”, 15 febr. 1924; în românește, fragment: ≈, AU, V, 1925, 1035, 3-4. Remarcabile calități de povestitor, într-un amestec de romantism și de atmosferă realistă. „Dincolo de unele aspecte aride sau cu caracter discursiv”, cartea impresionează „printr-o acumulare aproape monografică a multiplelor nenorociri care se pot abate asupra unui om și care capătă proporțiile unui destin implacabil” (Al. Oprea).

▼ Cu un studiu introductiv de Ion Roman, București, E.S.P.L.A., 1957; cu o pref. de Al. Oprea, București, E.P.L., 1962; București, E.P.L., 1966; I, cu o pref. de Aurelia Batali, tr. de Eugen Barbu, București, E.P.L., 1969; antologie și pref. de Al. Hanță, București, Ion

Creangă, 1972; ed. și reperi istorico-literare alcătuire de Chirata Dumitru, tr. de Eugen Barbu, București, Minerva, 1976. Reprodus în: *Opere alese*, II, texte alese, pref. și note de Al. Oprea, tr. de Eugen Barbu, București, E.P.L., 1966; ≈, *Codin*, postf. și bibliografie de Mircea Iorgulescu, București, Minerva, 1984.

■ **Kyra Kyralina**. *Adrien Zograffis beretning*, tr. de Elise Koppel, Copenhaga, Carit Andersens Forlag, 1964; *Domnita of Snagov. Adrien Zograffis beretning. Heidukkerne*, tr. de Elise Koppel, Copenhaga, Carit Andersens Forlag, 1968; **Kyra Kyralina**. *Las narraciones de Adrian Zograffi*, versiön castellana de Delaville, Barcelona, Editorial Lux, f.a.; *Los Aiducs. Las narraciones de Adrian Zograffi*, tr. de Joaquín Verdager, Barcelona, Editorial Lux, f.a.

◆ Dem. Theodorescu, ALA, V, 1924, 187, 3; H. Sanielevici, *Clasicismul proletariatului*, ALA, V, 1924, 195, 1-4; Leontin Iliescu, UVR, XL, 1924, 38, 2; Const. Mille, LPT, III, 1924, 912, 1-2; C. Gane, CL, LVII, 1925, 1, 73-74; C., IDR, VII, 1925, 28, 1; T. Ulmu, CP, III, 1925, 89, 2; Busuioceanu, *Etos*, 209-212; Oprea, *Istrati*, 100-114; Viorica Nișcov, *Aspirația către „real” și presiunea modelelor*, RITL, XXXII, 1984, 3, 9-13; Constandina Brezu, -: *intimitatea povestirii*, MS, XIX, 1988, 1, 113-117. □ V. și *Chira Chiralina*, 1924.

A. S.

○ **KARNABATT Lucrezia**, *Dyonisia*, foileton, v. *Dyonisia*, 1926.

LECCA Irina G., *Slutica*, Botoșani, Tip. B. Saidman, 1925, 130 p. Jurnalul liric al Sultanei Florescu, zisă Slutica, înregistrează tribulații sentimentale lipsite de interes literar.

◆ ***, U, XLIII, 1925, 253, 3.

A. S.

○ **MÂNDRU A.**, *Casa verde*, fragment de roman, RTV, I, 1925, 9-10, 173-177.

○ **MURĂȘANU Teodor**, *Șezătoarea*, CZ, IX, 1925, 6, 77-79; *Înmormântarea*, CZ, IX, 1925, 10, 140-141; *Satul Plopeni*, CZ, IX, 1925, 14, 191; *Peste Plopeni trec vânturile*

vremii, CZ, IX, 1925, 23–24, 327–328; *Anica*, ȚN, VI, 1925, 1, 18–20; *Spovedania*, ȚN, VI, 1925, 209–212; *Cursa*, ȚN, VI, 1925, 539–542; *Oaspeții*, ȚN, VI, 1925, 766–770; *Crăciunul*, SDM, II, 1925, 51–52, 893–895, *Reîntoarcerea*, CZ, X, 1926, 47–52, 481–482, fragmente din romanul *Neghină și grâu*.

○ **NEDELESCU-ZLOTEȘTI C.**, *Prin locurile morții*, fragment de roman, DRN, IV, 1925, 9–10, 1–2; 11–12, 1–2; 14–15, 1–2; 16–17, 1–2.

OLIN Marcel [Mihail ZAVERGIU], *Femeia isterică*, București, Tip. Buciumul, 1925, 244 p. Cartea intră mai curând în sfera literaturii de popularizare a cunoștințelor medicale.

M. V.

PORSENNA N., *Visătorii*, București, I. Negreanu, 1925, 208 p. Roman de moravuri. Pe fundalul unei campanii electorale în Cadrilater, relatează flirturile și petrecerile candidatului Nicolae Zătreanu și ale prietenilor săi. Abundă clișeele subliteraturii.

D. M.

RĂDULESCU-NIGER N., *De la leagăn până la mormânt*, București, I. Negreanu, 1925, 294 p. Roman melodramatic, exploatarea falselor probleme de conștiință și pseudo-conflictele genului. Sunt urmărite, pe parcursul câtorva decenii, destinele unor copii rămași singuri pe lume – Adina, Silviu, Viorica –, îngrijii și educați de oameni generoși din Mizil.

D. M.

RĂȘCANU Theodor, *Aceea care trebuia iubită*, Iași, Viața Românească, 1925, 182 p. Relatare, fără preocupări artistice, a unei întâmplări banale. Radu Cerna o cunoaște întâmplător pe Sonia Radovski, fiica unui conte rus, și o părăsește pentru infidela Antoaneta Canta. Chinuit de remușcări, de iubire și neurastenie, eroul pleacă pe front și se sinucidă în ziua încheierii păcii.

A. S.

REBREANU Liviu, *Adam și Eva*, București, Atelierele Societății Anonime Cartea Românească, 1925, 408 p. Apărut mai întâi în f.z. ADV, XXXVIII, 1925, nr. 12604–12675. Fragmente: *Începutul*, DMN, XXI, 1925, 6539, 5–6; ≈, MSL, II, 1925, 2. Roman de dragoste, întemeiat pe mitul veșnicei reîntoarceri. Împușcat din gelozie de ofițerul rus Ștefan Alexandrovici Poplonski, profesorul Toma Novac din București rememorează, în agonie, existențele sale prenatale, reeditări ale aceleiași povești ideale de iubire sfârșite tragic. Suiță de șapte nuvele, surprinzătoare prin capacitatea de evocare a unor civilizații revoluate, narațiunea evocă succesive existențe – ca păstor indian, nobil egiptean, scrib în Chaldea, patrician roman, călugăr medieval, doctor în timpul Revoluției Franceze – ale sufletului care, prin întruparea în Toma Novac, împlinește ciclul celor șapte încarnări metempsihotice. În narațiune a fost diagnosticat nu un roman, „ci un fel de poem metafizic” (G. Călinescu), alcătuit din „șapte nuvele-tip” (Pompiliu Constantinescu), refăcând aceeași istorie în decor diferit, desfășurată „într-un ritm vertiginos și într-un stil adecvat basmului” (Perpessicius). Deși cărții i-au fost recunoscute „informația harnică, sobrietatea și echilibrul narativ, la care se adaugă meritul invenției”, i s-a reproșat absența fanteziei poetice și a atmosferei hieratice (G. Călinescu), „esoterismul facil” (Perpessicius), predilecția pentru scenele de violență, previzibilitatea epicului. „Ideea «metafizică» a romanului ≈ e mai mult de ordin cinematografic” (E. Lovinescu), autorul ratând „efortul suprem de a-și schimba însăși esența talentului” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Cartea Românească, 1926; București, Cartea Românească, 1927; București, Cartea Românească, 1930; București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1941; București, Cugetarea, 1943; București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1946; București, Eminescu, 1970; București, Minerva, 1974; postf. de I. Sârbu, Iași, Junimea, 1985; postf. și bibliografie de Mariana Ionescu, București, Minerva, 1989. Reprodus fragmentar: *Navamalika, Servilia, Ivonne*, în *Calea sufletului*.

Trei povestiri, București, Alcalay, 1936. Reprodus în: *Opere*, VI, ed. critică de Nicolae Gheran, variantele în colab. cu Valeria Dumitrescu, București, Minerva, 1974; *Romane*, I, ed. și postf. de Nicolae Gheran, București, Cartea Românească, 1986.

■ *Adam und Eva*, tr. de G. Spaltmann, Bad Wörishofen, Kinder & Schiermeyer, 1952; *Adam and Eve*, tr. de Mihai Bogdan, București, Minerva, 1986. Fragment: *Servilia*, tr. de Enzo Loreti, Milano, Edizioni Maia, 1929.

◆ Al. Bădăuță, CLA, II, 1925, 19, 3; Ion Foti, VRL, XVIII, 1925, 5163, 1-2; Perpessicius, MSL, II, 1925, 29, 3; Romulus Dianu, RMP, VIII, 1925, 2279, 1; Gr. Veja, CP, III, 1925, 103, 2; Octav Botez, VR, XVII, 1925, 5-6, 352-353; Const. D. Ionescu, D, III, 1925, 6, 106-113; T. Ulmu, FRA, III, 1925, 6, 181; Ion Sân-Giorgiu, *Erotismul d-lui* ~, UVR, XLI, 1925, 28, 3-5; Pompiliu Constantinescu, RTV, I, 1925, 5-6, 155-157; Fulmen, DMN, XXI, 1925, 6763, 3; Pompiliu Constantinescu, RTV, I, 1925, 7-8, 155-157; Tudor Vianu, *Anul literar*, CVT, III, 1926, 347, 2; Pompiliu Constantinescu, ~, VL, I, 1926, 15, 1; F. Aderca, *Jack London și* ~, SBR, IV, 1927, 7, 92; Al. Lascarov-Moldovanu, TN, VIII, 1927, 6, 119-122; Constantinescu, *Miscarea*, 74-79; Lovinescu, *Istoria*, IV, 368-371; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 233-237; Romulus Dianu, ~ - *omagial*, RMP, XIV, 1929, 3420, 3; Cezar Petrescu, ~ *în italieneste*, CRT, II, 1929, 635, 1-2; Șerban Cioculescu, *În marginea operei d-lui* ~, RFR, III, 1936, 2, 412-425; Lovinescu, *Istoria*, 239-242; Munteanu, *Panorama*, 227-232; Vladimir Streinu, ~, RFR, VII, 1940, 5, 379-390; Ichim, *Rebreanu*, 34-37; Predescu, *Istoria*, 298; Călinescu, *Istoria*, 651-652; ~, *Geneză romanului meu* ~, PL, VII, 1942, 4, 145-148; Rebreanu, *Amalgam*, 52-59; George Todoran, ~, BCL, III, 1943, 75, 1-2; Mihăescu, *Sinueze*, 189-194; Crohmălniceanu, *Rebreanu*, 78-81; I. A. Nicolau, *Ecoul mondial al operei lui* ~, LCF, VII, 1964, 19, 12; Raicu, *Rebreanu*, 149-173; G. Dimisianu, GL, XII, 1965, 49, 7; Eugeniu Speranția, *Alunecări romantice*, TR, IX, 1965, 48, 9; Piru, *Rebreanu*, 63-67; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 317; Perpessicius, *Opere*, II, 282-286; Raicu, *Rebreanu*, 149-172; Ion Vlad, TR, XIV, 1970, 28, 2; Alexandru Ștefănescu, *Un* ~ *imaginativ*, LCF, XIII, 1970, 28, 2; Zaharia Sângerzan, *Vocația construcției în roman*, CRC, V, 1970, 29, 8; N. Beștelu, *Ecouri ale naturalismului în opera lui* ~, R, VII, 1970, 8, 14; Petru Popescu, *Recitind* ~,

ST, XXI, 1970, 11, 9-11; Aurel Sorobetea, ~ și *Yoknapatawpha?*, ST, XXI, 1970, 11, 52-55; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 470-472; Vitner, *Semnele*, 171-190; Caracostea, *Măturisiri*, 282-305; Cioculescu, *Aspecte*, 320-328; Gavrilescu, *Rebreanu*, 6; 16; 21; 87-88; Rotaru, *O istorie*, II, 598-599; Vlad, *Convergențe*, 208-313; Nicolae Gheran, ~, ~ (*trepte și confluente*), R, X, 1973, 5, 14; Lovinescu, *Scrieri*, V, 265-267; Perpessicius, în *Liviu Rebreanu interpretat de...*, 56-62; Perpessicius, *Patru clasici*, 267-271; Aurel-Dragoș Munteanu, *Lumea ca narațiune*, LCF, XVIII, 1975, 47, 3; Dan, *Proza*, 248-251; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 224-227; Săndulescu, *Rebreanu*, 117; Ion Simuț, *Formă și semnificație*, în ~, F, XIV, 1978, 8, 5; Protopopescu, *Romanul*, 78-104; *Scriitori români*; *Dicționar*; Steinhardt, *Incertitudinii*, 89-94; Ion Apetroaei, *Metamorfозele romanului la* ~, AUI, Literatură, t. XXVII, 198, 37-48; Piru, *Istoria*, 305; Aramă, *Colectionarul*, 196-198; Rebreanu, *La lumina*, 67; 70; 73; 77; 79; 237; Simuț, *Diferența*, 75-78; Elena Stan, în *De la N. Filimon*, 91-92; Perpessicius, *Opere*, XII, 258-259; 268; Păpu, *Motive*, 52-54; Ovid S. Crohmălniceanu, *Timpul tăntric la* ~, RITL, XXXII, 1984, 1, 29-34; George Anca, ~ *după 60 de ani*, ARG, XX, 1985, 2, 6; Liviu Malița, ~ - *perspectivă asupra compoziției*, EX, XVII, 1985, 9-10, 8; Violeta Pecican, ~ - *visul*, EX, XVII, 1985, 9-10, 9; Gheorghe Glodeanu, *Fascinația tiparelor originare*, F, XXI, 1985, 10, 8; Liviu Malița, ~, *Perspectivă asupra compoziției*, TR, XXIX, 1985, 47, 4; 6; Aurel Codoban, ~ *în romanul filosofic*, TR, XXIX, 1985, 48, 5; Dan Mănuță, *Timpul dorinței*, ATN, XXII, 1985, 11, 16; Magda Ciopraga, *Singurătate și viziune tragică*, CL, 1985, 11, 13; Dan Mănuță, *Incipit-ul rebrenian*, CL, 1985, 11, 12; Traian Ungureanu, ~, *romancierul*, AFT, XX, 1986, 5, 8; Victor Atanasiu, ~, *Un eseu cronologic despre operă*, ARG, XXI, 1986, 9, 6; Rachieru, *Rebreanu*, 149-152; Virgil Stanciu, ST, XXXVIII, 1987, 2, 55; Liviu Malița, ~ și *mitul erotic*, EX, XIX, 1987, 3-4, 10; Sever Trifu, *Romanul* ~ *în engleză*, TR, XXXI, 1987, 23, 10; F. Aderca, în *Liviu Rebreanu*, *Antologie*, 121-123; G. Călinescu, în *Liviu Rebreanu*, *Antologie*, 224; Șerban Cioculescu, în *Liviu Rebreanu*, *Antologie*, 181-182; Mariana Ionescu, în *Liviu Rebreanu*, *Antologie*, 330-334; E. Lovinescu, în *Liviu Rebreanu*, *Antologie*, 144-146; Perpessicius, în *Liviu Rebreanu*, *Antologie*, 123-126; *Poetica romanului românesc*, 123-126; Aderca, *Contribuții*, II, 5-8; Ghidirmic, *Proza*, 130-134; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 39-40; 56-57; 196-200; Tihan, *Apropierea*, 28-30; Gheran, *Rebreanu*,

286-297; Papu, *Lumini*, 292-293. □ V. și *Calvarul*, 1919.

D. M.

○ **REBREANU Liviu**, *Alina*, UVR, XLI, 1925, 51, 3-4; *Resfrângeri*, CTTL, I, 1926, 2, 11-12, fragmente din romanul *Șarpele*. Început încă din 1917, inspirat din drama Iosif-Anghel, a fost abandonat după apariția cărții Nataliei Negru, *Helianta. Două vieți stinse. Mărturisiri*, 1921.

◆ Nicolae Liu, ~. *Un roman necunoscut: „Șarpele”*, LCF, VI, 1963, 24, 4; Piru, *Rebreanu*, 19.

D. M.

SADOVEANU Mihail, *Venea o moară pe Siret...*, București, Cartea Românească, 1925, 326 p. Fragmente: ≈, VR, XVI, 1924, 5, 200-210; *Moartea Aniței*, CLA, II, 1925, 13, 1-2; *Costi iese la lumina primăverii*, CLA, II, 1925, 16, 1-2; *Cuconășu Costi zărește o umbră în pădure*, ALA, VI, 1925, 238, 7; ≈, MSL, II, 1925, 24, 2. Reluat fragmentar: ≈, „România viitoare”, III, 1946, 88, 2. Roman de investigație socială, pe fondul căreia se derulează o poveste de dragoste romanticoasă. Boierul Alexandru Filoti, fiul acestuia, Costi, și flăcăul Vasile Brebu o iubesc pe Anița, devenită m-lle Anette, „misterioasa sălbăticiune «îndelnicată» care calcă granițele între civilizație și rusticitate” (G. Călinescu), ucisă, în final, de Vasile Brebu. În plan social, opunând exponenții a două clase și a două mentalități diferite (boierul Alexandru Filoti și vechilul Evghenie Ciomei), cartea devine o cronică a uzurpării lumii vechi, văzută cu simpatie de către „oamenii noi”, prezenți caricatural și cu evidentă ostilitate. „≈ e epopeea declinului unei clase, după cum *Neamul Șoimăreștilor* și epopeea ascensiunii. Aceste două romane reprezintă «grandeur et décadence» a nobleței noastre, începutul și sfârșitul ei” (Mihai Ralea). În absența aparatului analitic adecvat surprinderii gravității problemelor de conștiință implicate în conflict erotic, acesta rămâne exterior, cum schematică este, de altfel, întreaga psihologie a romanului: „Dublat de un sociolog, prozatorul lucrează aici cu entități, interesat de

oameni, de dramele lor, în măsura în care raporturile dintre ei traduc relații între fenomene: pesonajele devin, prin urmare, termenii unei demonstrații, relevând în paralel agonia boierimii, veleitățile burgheziei, mentalitatea țărănimii” (Const. Ciopraga).

▼ București, Cartea Românească, 1926; București, Cartea Românească, 1939; București, Cartea Românească, 1943; București, Cartea Românească, 1946; București, E.S.P.L.A., 1956; București, E.S.P.L.A., 1959; pref. de Const. Ciopraga, București, E.P.L., 1961; București, E.P.L., 1966; pref. de Const. Ciopraga, București, E.P.L., 1969; București, Eminescu, 1973; postf. și bibliografie de Constantin Cubleșan, București, Minerva, 1983. Reprodus în: *Opere*, VIII, București, E.S.P.L.A., 1957; *Strada Lăpușeanu*. ≈, București, Minerva, 1970.

■ *Il mulino sul Siret*, tr. de L. Santangelo, Firenze, Novissima Editrice, 1932; *Moldvai szél*, tr. de Szabédi László și Aradi Nóra, Budapesta, Szikra, 1949; *Jött egy malom a Szereten*, tr. de Szabédi László, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1953; *Po Seretu melnica plyha* (tr. de M. Fridman). *Bojarskij greh. Kroty. Velinašev omyt*, Moscova, Goslitizdat, 1954; *Jött egy malom a Szereten*, tr. de Szabédi László, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1956; *Jött egy malom a Szereten*, tr. de Szabédi László, Budapesta, Új Magyar Könyvkiadó, 1956; *Čakan. Po řece připlul mlyn. Mitrea Cocor*, tr. de Otakar Jirouš și Marie Karásková-Kojecká, Praga, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957; *Le moulin à la dérive*, București, Méridiens-Éditions, 1962 (litografiat); *Un molino arrastrado por el Siret*, tr. de Al. Popescu-Telega, București, Editorial Meridiane, 1962; *Jött egy malom a Szereten*, tr. de Szabédi László, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1963; *The Mill that came with the Floods*, tr. de Eugenia Farca, București, Meridiane Publishing House, 1963; *Il mulino sul Siret*, tr. de Corrado Albertini, Roma, Canesi, 1964; *Jött egy malom a Szereten*, tr. de Szabédi László, în *Válogatott művek*, II, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1966; *Eine*

Mühle kam den Sereth herab, tr. de Paul Molin, Leipzig, Insel Verlag, 1970; *Jött egy malom a Szereten*, tr. de Szabédi László, Cluj, Dacia Könyvkiadó, 1974. Alte traduceri: Şanghai, 1959.

◆ Al. Bădăuță, CLA, II, 1925, 15, 3; Cronicar, G, IV, 1925, 12-13; 387-389; Romulus Dianu, RMP, VIII, 1925, 2242, 1; Perpessicius, MSL, II, 1925, 24, 3; George Silviu, DMN, XXI, 1925, 6659, 2; Octav Botez, ≈, ALA, VI, 1925, 238, 4; M. Ralea, VR, XVII, 1925, 5-6, 350-352; Ion Săn-Giorgiu, *D-1 - romancier*, UVR, XLI, 1925, 32, 4-6; Pompiliu Constantinescu, RTV, I, 1925, 7-8, 152-155; Eugen Constant, NZN, IV, 1925, 3, 54-55; Ion Foti, VRL, XVIII, 1925, 5280, 1-2; Radu Dragnea, *Sărăcia actuală de realism*, SDM, IV, 1927, 22, 288-289; Constantinescu, *Mișcarea*, 59-67; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 237-242; Ralea, *Perspective*, 67-73; Constant, *Încrustări*, 108-110; C. N. Negoită, ~ în *italienește*, ALA, XII, 1933, 673, 7; G. B. Angioletti, pref. la *Il mulino sul Siret*, ALA, XII, 1933, 682, 3; Predescu, *Istoria*, 257; Profira Sadoveanu, *Domniile-lor*, 271-351; Călinescu, *Istoria*, 560; Cezar Petrescu, -, ADV, LXIV, 1950, 17951, 1; Ion Roman, -, *Opere*, VIII, GL, IV, 1957, 17, 1; 4; Al. Andriescu, -, *Opere*, VIII, IL, IX, 1957, 5, 115; Paul Georgescu, GL, IX, 1962, 3, 2; Bratu, *Sadoveanu*, 360-361; Ciopraga, *Sadoveanu*, 50-57; Perpessicius, *Opere*, II, 287-291; Baconsky, *Marginalii*, 7-21; Constantinescu, *Scriteri*, IV, 503-506; Luca, *Sadoveanu*, 28; 142-143; Victor Atanasiu, RL, VI, 1973, 28, 9; Constantin Culeban, *O temă de la sfârșitul secolului*, TR, XVII, 1973, 31, 6; Perpessicius, *Patru clasici*, 161-166; Nicolae Manolescu, „*Micile romane*” ale lui -, RL, VIII, 1975, 25, 9; Manolescu, *Sadoveanu*, 138-143; Marcea, *Sadoveanu*, 25; 95-97; 105-106; 265-271; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 166-167; 236-237; Gorcea, *Nesomnul*, 79-82; Mitru, *Sadoveanu*, 219; Ion Vlad, -, *Posibilitatea romanului*, TR, XXIV, 1980, 18, 2; Luiza Petre Pârvan, ≈ - o interpretare, ARG, XV, 1980, 4-7; Ornea, *Tradiționalism*, 503; Ciopraga, *Fascinația*, 79-83; Vlad, *Cărțile*, 45-47; Perpessicius, *Opere*, XII, 258; 268; Nicolae Manolescu, *Educația tinerelor fete*, ATN, XXII, 1985, 8, 14; Manolescu, *Teme* 6, 135-139; Perpessicius, *Scritori*, IV, 82-87. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

○ STRAJE Mihail, *Întuneric*, UVR, XLI, 1925, 41, 10-12; *Vizită*, CZ, X, 1926, 12, 124, fragmente din romanul *Întuneric*.

* RAICU-DELAHUȘI George, *Suflete predestinate*. Roman social, cu mici spicuri de actualitate, București, Curierul Judiciar, 1925, 216 p.

TEODOREANU Ionel, *La Medeleni*, I. *Hotarul nestatornic*, București, Cartea Românească, 1925, 382 p. Fragmente: ≈, VR, XVI, 1924, 10, 5-34; 11, 196-217; 12, 358-382; XVII, 1925, 1, 5-40; 2, 179-200; 3, 333-352; 4, 10-30; 5-6, 175-209; 9, 305-344; 10, 33-67; 11-12, 188-222; XVIII, 1926, 1, 5-26; II. *Drumuri*, București, Cartea Românească, 1926, 562 p. Fragmente: *Femeia roșie*, ALA, VII, 1926, 308, 1; *Rodica*, VR, XVIII, 1926, 10, 5-43; *Printre caisele din vârfuri*, ALA, VII, 1926, 310, 1-2; *Ioana Pallă*, VR, XVIII, 1926, 11, 185-208; *Monica*, ALA, VII, 1926, 313, 1-2; III. *Între vânturi*, București, Cartea Românească, 1927, 422 p. Fragmente: ≈, VR, XIX, 1927, 8-9, 5-59; 10, 79-116; *Procesul*, ALA, VIII, 1927, 360, 1-2; ≈, VR, XIX, 1927, 10-12, 79-116; *Cheful*, ALA, VIII, 1927, 367, 1-2; *Ieni-Validă-Giamî*, DRT, I, 1927, 60, 3. Roman al copilăriei și al adolescenței, al vârstei privity mai puțin ca psihologie și mai mult ca acte și succesiune de gesturi motivate prin impresia spontană în fața miracolului vieții. Reacțiile criticii la apariția trilogiei au fost dintre cele mai contradictorii. Pentru Pompiliu Constantinescu, scrierea reprezintă „o falsă aplicare a poemului în proză de expresie imagistă la roman”, monografie a unei familii „cam prolix detaliată”, lipsindu-i autorului capacitatea „de a susține o construcție complicat epică”. Insuficiența arhitectonică fusese observată și de E. Lovinescu, mult mai sever, de exemplu, cu *Hotarul nestatornic*, pe care-l încadrează „în sămănătorismul pur al bătrânilor Sadoveanu și Gârleanu”. Dialogul din *Drumuri* degenerază, după același critic, în prolixitate și dă „o impresie de trepădăie obositoare”. Mircea Eliade apreciază că succesul de public „se datorește elementelor anestetice, străine de valorile literare, caduce”, în timp ce Călinescu, între „enormele cusururi”, enumeră și bombasticismul. Olgața Dănuț și Monica sunt, în definiția lui Pom-

piliu Constantinescu, „scheme temperamentale”, în care se observă prea ușor inconsistența materiei psihice și inapținutinea pentru compoziția epică. Încheierea e mai mult decât un reproș: „Lectura romanelor d-lui Teodoreanu m-a copleșit cu o progresie a penibilului, mărturisim, rar întâlnită în proza noastră”. Motivul de insatisfacție stătea mai ales în lipsa de transfigurare a realului. La polul opus, hiperbola lui Perpessicius: „trilogia Medelenilor și-a însemnat, fără de trimitere, un județ în care toate darurile pământului și-au dat întâlnire”. Între cele două extreme, arta evocării și atmosfera patriarhală rămân calitățile esențiale ale acestor opere de fermecătoare „exaltare lirică” și de spirituale grațiozități stilistice.

▼ I-III, București, Cartea Românească, 1934-1938; București, Cartea Românească, 1941 (*Hotarul nestatornic*); București, Cartea Românească, 1942 (*Între vânturi*); București, Cartea Românească, 1943 (*Hotarul nestatornic*); București, Cartea Românească, 1943 (*Între vânturi*); București, Cartea Românească, 1945 (*Drumuri*); I-IV, ed. îngr. și pref. de Nicolae Ciobanu, București, E.P.L., 1967; I-III, studiu introductiv și note de Marian Popa, București, Albatros, 1970; I-IV, ed. îngr. și pref. de Nicolae Ciobanu, București, Minerva, 1971; București, Ion Creangă, 1973 (*Hotarul nestatornic*); I-IV, ed. îngr. și pref. de Nicolae Ciobanu, București, Minerva, 1975; I-II, ed. îngr. și repere istorico-literare de Nicolae Ciobanu, București, Minerva, 1978; I-II, București, Eminescu, 1984; I-III, pref. de Nicolae Ciobanu, București, Cartea Românească, 1985; București, Ion Creangă, 1986 (*Hotarul nestatornic*); I-II, ed. îngr. și repere istorico-literare de Nicolae Ciobanu, București, Minerva, 1988. Reprodus în: *Opere alese*, I-III, studiu introductiv, ed. îngr., note și comentarii de Nicolae Ciobanu, București, E.P.L., 1968.

■ *Ködos határ*, tr. de Gáldi László, Budapest, Európa, 1966; *Vidéki rakások*, I-III, tr. de Papp Ferenc, pref. de Lőrinczi László, București, Kriterion, 1983-1985.

◆ ***, *Un roman al copilăriei*, CLA, I, 1924, 6, 4; Ștefan George, *Poetul copilăriei*: -, GNS, IV, 1925, 8-10; 109-111; Lovinescu, *Istoria*, IV, 150-157; Tudor Vianu, *Anal literar*, CVT, III, 1926, 347, 2; D. Tomescu, *D. - romancier*, R, XX, 1926, 1, 39-40; Ilie Mandiuc, JML, XV, 1926, 1-2, 140-141; Romulus Dianu, RMP, IX, 1926, 2556, 1; Const. Șăineanu, ADV, XXXIX, 1926, 13006, 1-2; Perpessicius, UVR, XLII, 1926, 23, 10-11; Octav Botez, *Un roman al copilăriei*, LM, IX, 1926, 2347, 2-3; Pompiliu Constantinescu, -, SBR, IV, 1926, 4, 51; George Dumitrescu, RTV, II, 1926, 6-7, 194; Camil Petrescu, CTTL, I, 1926, 9-10, 66; M. Florian, CL, LVIII, 1926, 7-8; 625-626; Emanoil Bucuța, SDM, III, 1926, 35-36, 588-589; G. Ibrăileanu, -, VR, XVIII, 1926, 9, 354-365; Isabela Sadoveanu, ALA, VII, 1926, 311, 1; I. Valerian, *De vorbă cu d-l* -, VL, I, 1926, 31, 1-2; Mircea Eliade, CVT, III, 1926, 649, 1-2; Al. Lascarov-Moldovanu, TN, VII, 1926, 732-735; Ibrăileanu, *Scritori*, 177-199; Șăineanu, *Recenzii*, 78-82; Mircea Eliade, *Medelenii și „medelenismul”*, CVT, III, 1927, 652, 1-2; Romulus Dianu, RMP, XII, 1927, 2760, 1; Al. Lascarov-Moldovanu, TN, VIII, 1927, 1-2, 23-28; Const. Șăineanu, ADV, XL, 1927, 13225, 1-2; Pompiliu Constantinescu, SBR, IV, 1927, 7, 94; ***, VL, II, 1927, 39, 3; Ștefan George, GNS, VI, 1927, 2, 47-48; D. I. Suchianu, ALA, VII, 1927, 327, 2; Romulus Dianu, *În jurul romanului* ≈, RMP, XII, 1927, 2822, 2; Ion Pas, LPT, VI, 1927, 1624, 1; Al. An., PRL, II, 1927, 4, 28; M. D. Ralea, -, ALA, VIII, 1927, 336, 1-2; ***, CTC, VIII, 1927, 6, 109; Iurie Darie, ~ și *romanul adolescenței*, G, VII, 1927, 6, 229-231; Perpessicius, UVR, XLIII, 1927, 32, 507-508; 33, 522-523; G. Bogdan-Duică, NN, I, 1927, 190, 2; Ins., RVNS, I, 1927, 10-12, 18-19; I. Fr. Botez, Const. Cerbu, *Cu d-l - despre trilogia „Medelenilor”*, RMP, XII, 1927, 2946, 1-2; Dim. Sandu, *Marginalii la al doilea volum al* ≈, D, V, 1927, 9-10, 217-219; Constantinescu, *Mișcarea*, 101-107; Ralea, *Interpretări*, 133-152; N. Davidescu, UVR, XLIV, 1928, 1, 10; Cezar Petrescu, *Trilogia Medelenilor. Cartea a treia: romanul copilăriei*, CRT, I, 1928, 6, 1-2; Perpessicius, CVT, IV, 1928, 998, 1-2; 1005, 1-2; G. Călinescu, -, G, VIII, 1928, 1, 32-35; Pompiliu Constantinescu, VL, III, 1928, 72, 3; I. Luchian, ALA, IX, 1928, 377, 7; P. Nicanor & Co., *D. - și recenziile modernității*, VR, XX, 1928, 2, 307-308; Ion Clopoțel, SDM, V, 1928, 4, 88; Miron Negrea, VRA, I, 1928, 4, 2; Cora Valescu, RTV, IV, 1928, 3, 129; Mihail Sebastian, *Cazul* -, CVT, IV, 1928, 1070, 1-2; Constantin Pelmuș, *Un roman al*

- tinereții, DRT, II, 1928, 264, 2; Constantinescu, *Opere*, 86–99; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 274–278; 311–321; Ion Dumitrescu, CRT, II, 1929, 379, 3; Agatha Grigorescu-Bacovia, RVS, III, 1929, 2, 31–32; Radu Dragnea, *Veșnic și universal (După anul generațiilor, 1928)*, G, IX, 1929, 3, 69–80; Gheorghe Munteanu, „Pe frontul de vest nimic nou”, SDM, VI, 1929, 16–17; 261–262; Șăineanu, *Noi recenzii*, 104–107; Arist. Luca, *Citind pe* –, OP, XXX, 1934, 8180, 1–2; Perpessicius, *Mențiuni*, II, 97–109; Lovinescu, *Istoria*, 209; 212; George D. Râncă, „Creația literară”. *Conferința lui – la Dorohoi*, CHM, IV, 1938, 159, 2; **, *Mărturisirile lui* –, F, s. III, VI, 1939, 8–9, 101–103; –, *Cum am scris „Medelenii”*, PTL, II, 1941, 4, 1–3; 5, 5–7; 6, 1–3; 7–8, 2–3; Predescu, *Istoria*, 264–267; Călinescu, *Istoria*, 667–670; Vianu, *Arta*, 368–372; Th. Răscanu, *Despre romanul foileton*, EVZ, IV, 1942, 1193, 1; Mia Petric, *Scritorii despre procesul de creație al operelor proprii*, BSB, III, 1943, 565, 1; Ralea, *Întelesuri*, 86–105; N. Barbu, *Vârsta „Medelenilor”*, CRC, II, 1967, 23, 8; Ion Dodu Bălan, LCF, X, 1967, 21, 2; Dinu Pillat, *Evenimentul literar al „Medelenilor”*, CNT, 1967, 18, 3; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 361–364; Perpessicius, *Opere*, II, 330–334; 374–395; Valerian, *Cu scriitorii*, 209–214; Nicolae Ciobanu, *Romanul = și recrudescența lui*, ATN, V, 1968, 1, 12; 4, 13; Ion Maxim, ~: *Opere alese*, O, XIX, 1968, 10, 79–83; Anghel, *Arhivă*, 296–303; Bălan, *Condiția*, 111–117; Ciobanu, *Teodoreanu*, 126–172; Constantinescu, *Scrieri*, V, 68–79; Ibrăileanu, *Campanii*, 289–292; Papadima, *Scritorii*, 145–157; Perpessicius, *Opere*, III, 79–87; Rotaru, *O istorie*, II, 686–688; Zalis, *Aspecte*, 156–159; Netea, *Interviuri*, 55–65; Piru, *Varia*, 414–422; Emil Manu, ~, *lectura a doua*, O, XXIV, 1973, 11, 3; Carianopol, *Scritorii*, 181–198; Lovinescu, *Scrieri*, V, 107–116; Massoff, *Despre ei*, 313–320; Petrescu, *Evocări*, 225–237; Bogdan-Duică, *Studii*, 429–431; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 198–200; Vianu, *Opere*, V, 307–312; Ibrăileanu, *Opere*, III, 111–124; 406–410; Constantinescu, *Romanul*, 55–68; G. I. Tohăneanu, *Carmen*, O, XXX, 1979, 42, 6; Ibrăileanu, *Studii*, I, 438–451; Nicolae Manolescu, *Romanul adolescenței*, ST, XXX, 1980, 1, 10; Oprea, *Fața*, 186–203; Perpessicius, *12 prozatori*, 265–285; Tomuș, *Teodoreanu*, 56–86; Piru, *Istoria*, 310–311; Vianu, *Arta*, 320–324; Constantin Ciopraga, *Medelenism...*, CL, 1982, 2, 1; Iancovici, *Incandescența*, 118–120; Mihui, *Meandrele*, 50–51; Perpessicius, *Opere*, XII, 269; 333; Ibrăileanu, *Studii*, 343–360; *Poetica romanului românesc*, 197–199; 201–205; Aureliu Goci, *Romanul adolescenței*, LCF, XXXI, 1988, 15, 6; D. Micu, *Tipuri de roman în perioada interbelică*, LLE, XVII, 1988, 2, 23–27; Mihail Iordache, *Viața și realitatea*, CRC, XXIII, 1988, 22, 5; Constantin Ciopraga, „Herr Direktor” și –, *Almanah „Convorbiri literare”*, 1988, 76; Căndoreanu, *Literatura*, 95–98; Craia, *Fețele*, 124–125; Vianu, *Arta*, 293–297; Constantinescu, *Figuri*, 38–40; 48–50; 58–61. □ Pompiliu Constantinescu, ~, MSL, II, 1925, 46, 1; N. Crevedia, ... *Cu d-l* –, UVR, XLVI, 1930, 27, 431–432; 28, 447–448; Constantin Turcu, ~, AVL, III, 1930, 79, 1; Al. A. Philippide, ~, ALA, X, 1932, 584, 3; Ion I. Cantacuzino, ~, I. *Prolegomene*, ROLR, I, 1932, 2, 1; II. „Lumea” d-lui ~, 3, 3–4; III. *Personagiile*, 4, 3; IV. *Concepția și sentimentul vieții*, 5, 3; V. *Romancierul*, 6, 3; VI. *Psihologul*, 7, 3; VII. *Stilistul*, 8, 3; VIII. *Precizări și concluzii*, 9, 3; Teodor Scarlat, *De vorbă cu domnul* –, RVS, VII, 1933, 9–10, 1–2; Reporter, *De vorbă cu d-nul* –, OIN, I, 1933, 8, 1–2; Const. Leon, *Figuri din baroul ieșean*: ~, OP, XXX, 1934, 8013, 1–2; Petre Pandrea, *Despre sociologia literaturii lui* –, VR, XXVI, 1934, 8, 50–58; Mihail Sebastian, ~, RMP, XIX, 1936, 5417, 1; T. Plop Ulmanu, *De vorbă cu d-l* –, GLB, XX, 1937, 4979, 4; Dan Petrașincu, *Două feluri de literatură: ~ – Rebreanu; Daudet și Balzac*, LUR, I, 1937, 131, 4–5; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–217; George D. Râncă, *De vorbă cu romancierul* –, CHM, IV, 1938, 148, 2; Horia Liman, *Al. Cazaban și* –, LUR, I, 1938, 363, 4; Vasile V. Haneș, *La banchetul lui* –, PL, III, 1938, 10, 433–435; Dan Petrașincu, *În jurul unor probleme deschise de d. ~ și d-na Hortensia Papadat-Bengescu*, RM, I, 1938, 159, 2; R., *Interviu expres cu d. ~*, RM, I, 1938, 187, 2; Munteanu, *Panorama*, 248–252; Ionel Nicolescu, ~, AȚN, X, 1939, 2700, 2; Radu Cosmin, *Nuvela și romanul*, CTC, XX, 1939, 11–12, 215–218; 224–226; Mihail Lupescu, *De vorbă cu „poetul metaforelor”*, ~, *Pe marginea conferinței finite la Ateneu*, AȚN, XI, 1940, 2963, 2; Eugeniu Todoran, *Asupra romanului românesc*, PLI, VII, 1940, 3–5, 105–107; Vasile Damaschin, *O oră cu* –, ACA, I, 1940, 31, 2; Traian Cantemir, ~, BCL, III, 1943, 54, 1; Mihăescu, *Sinteze*, 196–197; Ion Biberi, ~ – *bilanț literar*, CNT, 1947, 20, 5; 21, 4–5; Arcadio, *Literatura d-lui* –, TRR, II, 1947, 75, 2; Marin Bucur, ~, VR, XVI, 1963, 6–7, 390–402; Lucia Olteanu, *Un poet al copilăriei*, LCF, X, 1967, 2, 7; Paul Anghel, *Amurgul toamnei sau* –, GL, XIV, 1967, 50, 3; Nicolae Ciobanu, ~ – *itinerarii epice în sfera romanului sentimental*, O, XIX, 1968, 4, 19–26; Ion Maxim,

Romanul ≈ și recrudescențele lui, O, XIX, 1968, 10, 79–83; Nicolae Ciobanu, ~, O, XX, 1969, 1, 9–19; Demostene Botez, ~, RL, III, 1970, 6, 4–5; ~, *Cum am scris „Medelenii”*, MS, II, 1971, 1, 119–133; George Muntean, ~, RL, V, 1972, 3, 4; **, ~ *despre debutul său*, RL, V, 1972, 3, 4; Const. Ciopraga, ~ *în retrospectivă*, CRC, VII, 1972, 3, 2; 4, 2; 5, 2; Demostene Botez, ~, VR, XXV, 1972, 1, 126–127; Gheorghe Iancovici, *Persistența viziunii bovarice la ~*, O, XXIII, 1972, 18, 2–3; Gheorghe Iancovici, *Persistența viziunii bovarice la ~*, ST, XXIII, 1972, 22, 12–13; Al. Săndulescu, *Exuberanță și nostalgie*, ATN, X, 1973, 12, 8; Aurel Leon, *Peripatetism cu ~*, CRC, IX, 1974, 5, 3; Nicolae Ciobanu, RL, VII, 1974, 6, 16–17; ~, „*Literatura este pentru mine o religie*”, RL, VII, 1974, 6, 16–17; G. G. Ursu, *Amintirea lui ~*, RL, VII, 1974, 6, 17; ~ *evocat de*: Al. Philippi-de, Șerban Cioculescu, Virgil Carianopol, Em. Serghie și Radu Tudoran, MS, VI, 1975, 3, 98–113; Șerban Cioculescu, ~, RL, X, 1977, 1, 7; Const. Ciopraga, ~ *– după un sfert de veac*, CRC, XIV, 1979, 7, 1; 7, 8, 3; Tomuș, *Teodoreanu*, 136–143; Gheorghe Suciuc, LCF, XXV, 1982, 8, 6; Aurel Leon, *Teodorenii*, CRC, XVII, 1982, 22, 6; Florescu, *Profitabila condiție*, 19–20; Iancovici, *Indecanșența*, 115–118; Suchianu, *Alte foste adevăruri viitoare*, 47–57; Urdea, *Holban*, 46; 47; Dumitrescu-Bușulenga, Sava, *Muzica*, II, 235–243; Viorica Nișcov, *Sciitorii români în paginile „Adevărului literar și artistic”*, AAR. Memoriile Secției de Filologie. Literatură și Arte, s. IV, t. X, 1988, 219–221.

A. S.

TODIE Eugen, *Hărdăul lui Satan*, București, I. Brănișteanu, 1925, 304 p. Roman social și de moravuri. Cronica evenimentelor politice urmează îndeaproape biografia luptătorului Dinu Bordea, participant la mișcarea socialistă a începutului de secol. Tonul cărții e, pe alocuri, pamfletar și moralizator.

▼ București, E.S.P.L.A., 1957.

◆ Ion Pas, LPT, IV, 1925, 1192, 2; Victor Rodan, RMP, VIII, 1925, 2428, 1; Lotar Rădăceanu, *Un roman al României moderne*, ≈, ADV, XXXVIII, 1925, 12892, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, IV, 159–160; Octav Botez, VR, XVIII, 1926, 1, 139–141; Tudor Teodorescu-Braniște, AU, VI, 1926, 1315, 1–2; Al. Bădăuță, VL, I, 1926, 7–8, 5; M. F., CL, LVIII, 1926, 5, 393; Simeon Rufu, PRL, I, 1926, 8, 20; Șt., Cazimir, VR, X, 1957, 6, 232–233;

V. Paraschiv, ST, VIII, 1957, 7, 93–94; Lovinescu, *Scrieri*, V, 118.

A. S.

VRIONI Aida, *Fata-Sport. Roman de moravuri bucureștene*, București, Editura Rampa, 1925, 184 p. Apărut mai întâi în f.z. RMP, VIII, 1925, nr. 2288–2338. Tânăra Gaby Raleș, marcată de căsnicia nereușită a părinților și de purtările imorale ale mamei, își redobândește echilibrul datorită influenței binefăcătoare a unei prietene, Viorica. Se căsătorește cu un camarad de sport, Emil Seran, și îl urmează în Japonia, unde tânărul fusese numit diplomat.

◆ Constanța Hodoș, RVS, I, 1926, 2, 27–28.

D. M.

1926

AGÂRBICEANU Ion, *Legea trupului. Povestea unei vieți*, București, Universala Alcalay, 1926, 428 p. Apărut mai întâi în f.rev. L, XI, 1912, nr. 1–33. Fragment: *Povestea unei vieți*, T, XLIV, 1913, 4–5, 375. Roman de formație, care dezvoltă problematica erotică din unghi psihologic și moralizator. Întemeiată pe elemente autobiografice (viața de licean în Blaj, anii de studenție la Budapesta), cu acțiunea plasată în Transilvania dinaintea Unirii, surprinde atmosfera urbană specifică vremii. Un important filon narativ urmărește campania electorală a deputaților români pentru parlamentul maghiar. Sub aspect compozițional și tematic, ≈ are ca modele, după mărturisirile autorului, *Anna Karenina* și *Madame Bovary*. Băiat de țăran ajuns avocat stagiar, Ion Florea nutrește o pasiune senzuală pentru Olimpia Grecu – analizată îndrăzneț, pentru vremea aceea – și o dragoste platonice pentru fiica acesteia, candida Mărioara. Conflictul e rezolvat melodramatic, Ion și Olimpia ajungând la sinucidere. În timp ce Pompiliu Constantinescu apreciază că „imixtiunea atitudinii etice” macină romanul „din temelii”, iar „ca expresiune, autorul e cu două generații literare în urma noastră”, pentru Iorga, ≈ e un „nou

mare și foarte frumos roman". După G. Călinescu, „la ~, discutarea problemelor morale formează ținta nuvelei și a romanului și, dacă ceva merită aprobarea neșovăitoare, este tactul desăvârșit cu care acest prelat știe să facă operă educativă, ocolind anosta predică. Teza morală e absorbită de fapte, obiectivată, și singura atitudine pe care și-o îngăduie autorul e de a face simpatică virtutea". Conform opiniei lui Mircea Zăciu, povestea pasiunii celor doi protagoniști dă „tensiune dramatică” romanului și mult adevăr psihologic.

▼ Reprodus în: *Opere*, VIII. *Romane*, București, Minerva, 1987.

◆ ***, [Povestea unei vieți], RUL, II, 1912, 1, 12; 16, 10; 25, 10; 37, 10; 71, 10; ***, „Lucașăru”, „Deșteptarea”, VIII, 1912, 7, 3; ***, *Ecouri. Scriitori*, UVR, XLII, 1926, 13, 16; ***, ≈, „Biruinta”, I, 1926, 16, 2; N. Iorga, *Un roman de ~*, NR, XXI, 1926, 104, 3; Pompiliu Constantinescu, SBR, IV, 1926, 3, 38-39; Al. Ciura, SDM, III, 1926, 25-26, 466; N. Iorga, *Un roman de ~*, R, XX, 1926, 5-6, 193-194; O. B., VR, XVIII, 1926, 5-6, 316-317; George Baiculescu, ALA, VII, 1926, 291, 7; Ion Breazu, CZ, X, 1926, 27-28, 271-272; Al. Ciura, PTI, VIII, 1926, 149, 1-2; D. Al. Nanu, RTV, II, 1926, 12, 312-314; ***, *De la Institutul de literatură*, FLG, I, 1927, 15, 4; Constantinescu, *Mișcarea*, 108-113; Lovinescu, *Istoria*, IV, 202; Delia Stan, ~ și operele lui, CGC, II, 1929, 13-16, 190-192; Ion Breazu, ~, GR, I, 1933, 2, 75-82; Lovinescu, *Istoria*, 236-239; Al. Piru, ~, *romancier*, JL, I, 1939, 29, 2; Ion Chinezu, *Douăzeci de ani de viață literară românească în Ardeal (1919-1939)*, GR, VII, 1939, 7-9, 273-292; Murărașu, *Istoria*, 383; Predescu, *Istoria*, 294-295; Călinescu, *Istoria*, 564; Cioculescu, *Varietăți*, 367-379; Constantinescu, *Scrieri*, I, 17-19; Ciopraga, *Literatura*, 487; 497; Micu, *Început*, 374-375; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 85-89; 99-102, 105-106; Rotaru, *O istorie*, II, 117; Zăciu, *Agârbiceanu*, 106-111; Breazu, *Studii*, II, 306-309; Lovinescu, *Scrieri*, V, 143-147; Regman, *Agârbiceanu*, 10-11; 31; Vatamaniuc, *Agârbiceanu, Biobibliografie*, 7; 59; 315-316; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 221-224; Popa, *Dicționar; Scriitori români; Dicționar; Dumitru Micu, Document al devenirii românești*, TR, XXVI, 1982, 36, 6; Valentin Tașcu, *Ideal civic și pedagogie morală*, ST, XXXIII, 1982, 9, 10;

Doina Modola, ~ și romanul politic, TR, XXVI, 1982, 44, 1; 3; Popa, *Agârbiceanu*, 105-107. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

○ ARCAȘ N., *Geniul răului. Roman din viața capitalei*, apărut în f.z. DMN, XXII, 1926, nr. 7049-7123. Este anunțat ca o prelucrare, fără să se menționeze autorul și titlul originalului. Roman de senzație, structurat pe schemele genului: crime, escrocherii, substituiri de persoană, denunțuri, sinucideri etc.

D. M.

ARDELEANU C., *Diplomatul, tăbăcarul și actrița*, București, Editura Casei Școalelor, 1926, 286 p. Fragmente: *Căderea oamenilor*, UVR, XLII, 1926, 4, 3-4. Reluat fragmentar: ≈, VL, I, 1927, 17, 3; ≈, VRA, I, 1928, 28, 3. Roman naturalist, urmărind un proces de declasare socială și de decădere morală în mediul mahalalei. Exclus din corpul diplomatic, în urma unui incident monden, diplomatul Sălceanu, obsedat de ideea de a fi vinovat de prăbușirea psihică a soției sale, ajunge alcoolic. Mutat la mahala, devine supraveghetor într-o tăbăcărie. Fiica lui, Agata, elevă la Conservator, este sedusă de fiul patronului. Sălceanu îl ucide pe violator și, apoi, se spânzură. Cartea e interesantă mai ales prin capacitatea de observator a autorului, evidentă în descrierea mahalalei, compusă din „simpli lucrători tăbăcari, din onești cismari, din meseriași modești, în care «civilizația» nu și-a precipitat descompunerea și în mijlocul cărora – și în aceasta constă subiectul și originalitatea romanului – asistăm la declasarea câtorva exemplare omeștești, venite din straturile sociale superioare” (E. Lovinescu). În ≈ G. Călinescu observă „un realism exterior, profesional, geografic, propriu-zis pitoresc, dar fără capacitate artistică trebuitoare iluziei”. Cărții i s-a reproșat frecvent și naturalismul. „Aspectul dezgustător al vieții e copios zugrăvit, cu aglomerare de amănunte ce vădesc un criteriu prestabil; d. ~ își face o plăcere să le adune cu sârguință de benedictin al trivialului” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Cartea Românească, 1928; ed. îngr. și pref. de H. Zalis, București, Minerva, 1972.

■ *Diplomat, koželich a herečka*, tr. de Maria și Josef Kojeckych, Praga, UdKn Antoniu Svecany, 1931.

● Premiul Societății Scriitorilor Români pe anul 1927.

◆ Perpersicius, UVR, XLII, 1926, 21, 11–12; Pompiliu Constantinescu, VL, I, 1926, 17, 3; O. B., VR, XVIII, 1926, 5–6, 317; George Silviu, DMN, XXII, 1926, 7072, 3; Const. Săineanu, ADV, XXXIX, 1926, 13126, 1–2; Emanoil Bucuta, SDM, III, 1926, 43, 675–676; D. I. Cucu, CZ, XI, 1927, 1–2, 18; M. Sevastos, *Societatea Scriitorilor Români. În jurul premiilor literare*, ALA, VIII, 1927, 326, 1–2; Sandu Teleajen, GNS, VI, 1927, 3, 69–70; Gh. Călinescu, *Doi premii* (~ și *Vasile Savel*), SBR, IV, 1927, 9, 119–120; G. Bogdan-Duică, NN, I, 1927, 67, 2; Constantinescu, *Mișcarea*, 114–118; Ion Clopoțel, SDM, V, 1928, 4, 88; Const. Păcle, UVR, XLIV, 1928, 39, 628; Lovinescu, *Istoria*, IV, 248–253; Perpersicius, *Mențiuni*, I, 287–291; George Dumitrescu, ≈ (ed. a II-a), FLG, III, 1929, 49, 3; George Murnu, RTV, V, 1929, 2, 112–114; Săineanu, *Noi recenzii*, 81–84; Lovinescu, *Istoria*, 246–247; G. Călinescu, ~, *romancier „naturalist”*, ≈, RFR, VI, 1939, 11, 393–397; Călinescu, *Istoria*, 689; Aderca, *Mărturia*, 21–26; Constantinescu, *Scrieri*, I, 38–40; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 325–326; Perpersicius, *Opere*, II, 345–349; Valerian, *Cu scriitorii*, 32–36; H. Zalis, ~, ATN, V, 1968, 2, 9; D. Micu, CNT, 1973, 12, 3; Radu Boureanu, ~, VR, XXVI, 1973, 3, 120; Victor Atanasiu, RL, VI, 1973, 18, 8; Mihai Neagu, ST, XXIV, 1973, 10, 31; Sanda Radian, VR, XXVI, 1973, 8, 173; Lovinescu, *Scrieri*, V, 179–183; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 230–231; *Dicționar*; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 138–144; Craia, *Fețele*, 141. □ F. Aderca, *De vorbă cu d. ~*, UVR, XLIII, 1927, 24, 378–379; Cicerone, Theodorescu, *De vorbă cu d-l ~*, VRA, IV, 1931, 176, 4–5; G. Călinescu, *Material documentar* (~), SCIL, VIII, 1959, 1–2, 367–368; H. Zalis, *Însemnări despre proza lui ~*, IL, XV, 1964, 12, 60–63; Dinuța Marin, ~, *romancier*, LL, XXII, 1969, 89–96; Geo Șerban, ~, TR, XV, 1971, 35, 6; Zalis, *Aspecte*, 176–183; H. Zalis, *Uitaiți pe nedrept*, CNT, XXXIV, 1979, 16, 19; Ion Lungu, *Centenarul unui scriitor uitat*, ST, XXXIV, 1983, 3, 16; Aderca, *Contribuții*, I, 289–293; Urdea, *Holban*, 45.

D. M.

○ BACOVIA George, *Cântec târziu*, foileton, v. *Dintr-un text comun*, 1944.

BĂGULESCU Gheorghe, *Antiquitas redi-viva (Vremurile revin)*. Romanul credinței eroice, Craiova, Tip. Apărarea Națională D. Mizileanu, 1926, 252 p. Fragmente: ≈, CP, IV, 1926, 142, 2; ≈, D, IV, 1926, 7–8, 134–137; ≈, UVR, XLII, 1926, 41, 11–12. Roman istoric, cu elemente mitologice, a cărui acțiune se petrece în timpul împăraților romani Vespasian și Titus. Interes literar nul.

◆ I. B., CP, IV, 1926, 145, 3; T., VRL, XIX, 1926, 5631, 1.

M. V.

○ BORNEMISA Sebastian, *Duhul cel rău*, foileton, v. *Duhul cel rău*, 1927.

○ CANTEMIR Ion, *Pussy*. Roman din viața artiștilor, apărut în f.z. RMP, IX, 1926, nr. 2563–2601. Roman de moravuri, schematic și convențional, inspirat din mediul teatral.

M. V.

○ CARAGIALE Mateiu, *Craii de Curtea-Veche*, foileton, v. *Craii de Curtea-Veche*, 1929.

○ CASSVAN-PAS Sarina, *Prăbușiri*, UVR, XLII, 1926, 41, 8–9; *Metamorfoză*, UVR, XLIII, 1927, 7, 101–102, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

CLUCERU Dinu, *Altă iubire*, București, Eminescu, 1926, 270 p. Roman sentimental. Pentru a scăpa de tortura morală de a se ști iubit de fiica femeii pe care a iubit-o în tinerețe, Radu Pralea se înrolează în armată și cade vitejește în timpul unui atac.

M. V.

○ CONDIESCU N. M., *Conu Enake*, foileton, v. *Conu Enake*, 1927.

DEMETRIUS V., *Vieți zdrobite*, București, Editura Societății Anonime Universul, 1926, 148 p. Apărut mai întâi în f.z. U, XLIV, 1926, nr. 9–61. Roman psihologic, oglindind consecințele funeste ale războiului asupra destinului unei familii. În absența soțului,

arhitectul Vasile Boteanu, plecat pe front, Olga devine amanta unui ofițer german. Gelozia bărbatului și remușcările femeii otrăvesc relațiile dintre soți, conducând la un final tragic: Olga se sinucide, iar Vasile înnebunește.

◆ Pompiliu Constantinescu, SBR, IV, 1926, 4, 51-52; Dumitru Micu, -, RL, XI, 1978, 40, 8.

M. V.

DENSUSIANU Ovid O., „Filosoful”, Iași, Tip. Albina, 1926, 144 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. Narațiune (la limita dintre roman și nuvelă) tributară sentimentalismului, descriind vicisitudinile vieții unui copil orfan de mamă – supranumit „Filosoful” – pe care tatăl și rudele îl abandonează în mizeria și umilințele existenței de intern. Finalul melodramatic, previzibil ca și întreaga tramă, accentuează impresia de *déjà vu* degajată de fidelă respectare a rețetei consacrate.

M. V.

DIACONESCU-DĂEȘTI D., Cum ucide dragostea, București, I. Negreanu, 1926, 84 p. Roman (la rigoare, nuvelă) de tip sentimental, cu final melodramatic.

M. V.

O FOTI Ion, Vis și realitate. Roman de moravuri din Turcia imperială, apărut în f.rev. PRL, I, 1926, nr. 15-19; II, 1927, nr. 20-23. Nedepășind pe alocuri caracterul documentar, romanul urmărește destinul Turciei, angrenată în războiul tripolitan, balcanic și european, și regenerarea statului turc, opunând, prin personajul Mehmed Regeb, ideile noi, progresiste, conservatorismului ruginit.

◆ b. c., U, XLV, 1927, 82, 7; Șt. Bezdechi, PRL, II, 1927, 3, 25; **, VRL, XX, 1927, 5752, 3; N. Davidescu, IDR, VIII, 1927, 124, 1-2; I. P., DMN, XXIII, 1927, 7374, 3; P., F, s. II, II, 1927, 8-9, 18; Tudor Teodorescu-Braniște, AU, VII, 1927, 1179, 1-2.

M. V.

O GABRIELESCU Alice, Dimineață de vară, fragment din romanul *Pentru ceilalți*, UVR, XLII, 1926, 24, 6-7.

O GAȘPAR Mihail, Casa cu obloane verzi, BAN, I, 1926, 3, 9-13; 4, 5-9; 5, 32-36; 6-7, 31-35; 10-12, 29-33, fragmente din romanul cu același titlu, inspirat din viața satului bănățean.

◆ Pref. la vol. *Fata vornicului Oană*, ed. îngr. și studiu introductiv de George C. Bogdan și Doina Bogdan-Dascălu, Craiova, Facla, 1974.

GRECULESCU I., Domnișoara Celina, București, Tip. Universul, 1926, 212 p. Fragmente: *La hanul lui Burtică*, UVR, XL, 1924, 52, 10-14 (publicat sub pseudonimul Popic); ≈, VL, I, 1926, 9, 2-3; 10, 2-3. Roman umoristic, parodie inteligentă a romanelor lacrimogene și senzaționale, istorisind, într-un ton de agreabil badinaj, aventurile erotice – autohtone și cosmopolite – ale domnișoarei Celina Singureanu. Fidelul adorator respins al acesteia, Grigore Damian Picturnian, alias Pyk, este un amestec original de sentimentalism, bufonerie, farsă și autoironie.

◆ Ioachim Pușcașul, FRA, IV, 1926, 9-10, 478-480; Al. Lascarov-Moldovanu, UVR, XLII, 1926, 45, 12; Adrian Pascu, GNS, IV, 1927, 2, 47; Valeriu Grecu, JML, supliment la nr. pe mai-iulie 1927, 293-297.

M. V.

KARNABATT Lucrezia, Dyonisia. Roman de voluptate și durere, București, Atelierele Grafice Rampa, 1926, 110 p. Apărut mai întâi în f.z. RMP, VIII, 1925, nr. 2383-2429. Aventurile pariziene ale eroinei, în urma unui tragic accident.

◆ Const. Șăineanu, ADV, XXXIX, 1926, 13160, 1-2; **, RVS, II, 1928, 6, 81-82; Șăineanu, *Recenzii*, 90-93.

A. S.

PAPADAT-BENGESCU Hortensia, Fecioarele despletite, București, Ancora, 1926, 242 p. La reeditare, cartea a suferit ușoare modificări de expresie. Apărut mai întâi, cu titlul *Cetatea vie*, în f.z. U, XLII, 1924, nr. 255-298; XLIII, 1925, nr. 1-18. Fragmente (neincluse în textul final): *Omul care a trecut* (romanul e anunțat cu același titlu), CTTL, I, 1926, 1, 12-13; *Lenora*, CTTL, I,

1926, 4, 27-28; *Doru Hallipa*, SBR, IV, 1926, 4, 50. (Fragmentele neincluse în ediția princeps completează fișa biografică a personajelor: episodul adulterin al Lenorei cu zugravul italian; prima căsătorie și văduvia Lenorei, apoi mariajul cu Doru Hallipa; antecedentele biografice ale lui Doru). Roman psihologic și social, „piatră de temelie a unei construcții epice”, ciclul *Hallipa*, care mai cuprinde: *Concert din muzică de Bach* (1927), *Drumul ascuns* (1932), *Rădăcini* (1938). Materia romanescă a ciclului o constituie monografia stărilor sufletești, a crizelor morale, a sentimentelor – firești sau morbide –, analiza concentrându-se asupra membrilor câtorva familii de burghezi de extracție recentă. Examenul relațiilor dintre personaje conservă o acută semnificație tipologică, evocând „structura socială în toată complexitatea ei” (G. Călinescu). Universul uman îl alcătuiesc oameni avuți, de cele mai diverse origini sociale și etnice, care mimează obiceiurile aristocratice, autocreându-și norme de conduită. „Snobi exagerat stilizant!” (G. Călinescu), lipsiți de tradiție și de simțul apartenenței solide la o clasă, ei par lipsiți de vitalitate autentică, excrescențe întâmplătoare ale organismului social, predestinate dispariției. Scriitoarea creditează un model biologic al lumii, care transcende socialul și determină psihologicul. În mod emblematic, titlul întâiului vol. al ciclului ≈ constituie o metaforă complexă a erotismului dezlănțuit, a acuplărilor întâmplătoare și ilicite, a procreației nelegitime, a descendenței bastarde și deviate. Romanul acesta, care adoptă unghiul narativ al unui personaj feminin – Mini, martoră și comentatoare a evenimentelor –, urmărește destrămarea cuplului moșierilor Doru Hallipa–Lenora (ultima, fiică a unui perceptor din Mizil, femeie senzuală, devenită simbol al luxurii). Acțiunea, plasată în anii imediat următori primului război mondial, debutează cu izbucnirea crizei conjugale, care duce la risipirea tuturor rosturilor familiilor și la vinderea moșiei Prundenilor, agonisită de părinții lui Doru prin arendare intensivă. Cartea se edifică ulterior din sondarea motivelor acestei

drame, printr-o tehnică retrospectivă, care secondează urmărirea evoluției lor în timp. Conflictul e declanșat de Mika-Lé – rodul relației extraconjugale a Lenorei cu un zugrav italian – fire perversă, care asaltează pe logodnicul surorii sale, Elena, prințul Maxențiu, provocând ruperea logodnei celor doi tineri. Reacția Lenorei, adevărată depresie nervoasă, apare ca efect al crizei de culpabilitate, manifestată haotic, vindecarea femeii producându-se numai prin conștientizarea cauzelor ei și mărturisirea adulterului, care duce la divorțul de Doru Hallipa. Organizarea epică e decisă de o concepție literară foarte modernă, exploatând un determinism de factură neonaturalistă: mitul sângelui, al feminității devoratoare, al patologiei psihice (dezechilibre nervoase, provenite din sentimentul difuz al vinovăției). În bună măsură, istoria cuplului e reconstituită din relatări, din conversații mondene la București, capitala constituind nu numai un termen de contrast pentru mediul patriarhal, de inițială tihnă și satisfacție conjugală al Lenorei, ci și un infern fascinant, care sfârșește prin a-i absorbi pe eroi. Aproape neobservat de critică la apariție (excepție face Felix Aderca), ≈ a început să fie prețuit după tipărirea romanului *Concert din muzică de Bach* (Anton Holban, Mihail Sebastian), bucurându-se ulterior de o apreciere aproape unanimă. „Pătrunderea psihologică a d-nei ~ și lirismul său își dau întâlnire în paginile acestea de acută radioscopie sufletească, de molcomă poezie a interioarelor și a portretelor puțin demodate, de feerice plâsmuiri sub bagheta vrăjită a fanteziei” (Perpessicius). I s-au reproșat constant ~, nu numai în acest roman, neglijența stilului, „fantezia și contorsionile expresiei” (Felix Aderca).

▼ Reprodus în: ≈. *Concert din muzică de Bach. Drumul ascuns*, I-II, ed. îngr. de Gheorghe Radu, pref. de Eugenia Tudor, București, E.P.L., 1966; ≈. *Concert din muzică de Bach. Drumul ascuns*, ed. îngr. de Gheorghe Radu, repere istorico-literare, alcătuite în redacție de G. Gheorghită, București, Minerva, 1975; *Opere*, III, ed. și note de

Eugenia Tudor-Anton, București, Minerva, 1979; ≈. *Concert din muzică de Bach. Drumul ascuns*, București, Eminescu, 1982; ≈. *Concert din muzică de Bach. Drumul ascuns*, postf. și tabel cronologic de Doina Modola, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.

■ *Ledér szűzek*, tr. de Csiki László, București, Kriterion, 1978.

◆ Perpessicius, MSL, II, 1924, 31, 3; Const. Șăineanu, ADV, XXXVIII, 1925, 12871, 1-2; F. Aderca, SBR, IV, 1926, 3, 37-38; Șăineanu, *Recenzii*, 69-72; Constantinescu, *Opere*, 126; Lovinescu, *Istoria*, IV, 338-339; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 247-248; Lovinescu, *Istoria*, 301-305; Călinescu, *Istoria*, 655; Ciobanu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 145-208; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 440-441; Perpessicius, *Opere*, II, 298; Petrescu, *Realitate*, 85-123; Cioculescu, *Aspecte*, 372-384; Sebastian, *Eseuri*, 314-319; Ciopraga, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 133-145; Lovinescu, *Scrieri*, V, 244; Massoff, *Despre ei*, 32-35; Baltazar, *Evocări*, 71-85; Holban, *Opere*, III, 40-57; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 282-287; M. Sebastian, ≈. în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 158-167; Felix Aderca, ≈. în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 135-136; Cristescu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 81-103; Negoitescu, *Analiză*, 164-169; Cristea, *Arcadia*, 139-148; Mincu, *Repere*, 253-276; Protopopescu, *Romanul*, 105-143; *Scritorii români; Dicționar*; Oprea, *Fața*, 127-150; Perpessicius, *12 prozatori*, 57-59; Mihăilescu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 68-74; 76-80; 83-86; 87-90; 94-96; 101-106, 130-137; 144-151; 163-176; 186-192; Ornea, *Tradiționalism*, 536-549; Steinhart, *Incertitudinii*, 140-143; Nicolae Manolescu, *Individul și familia*, RL, XIV, 1981, 12, 9; Nicolae Manolescu, *Teme*, ST, XXXII, 1981, 4, 12; Florin Mugar, *Domnișoara Mini și secolul douăzeci*, ST, XXXII, 1981, 11, 17-18; Ciopraga, *The Personality*, 244-245; Constantinescu, *Studii*, 145-147; Manolescu, *Arca*, II, 21-36; 41; 45; 51; 56; Piru, *Istoria*, 329-330; Vianu, *Arta*, 295-301; Mariana Vartic, în vol. *De la N. Filimon*, 218-240; Crețu, *Constructorii*, 91-140; Aderca, *Contribuții*, I, 600-601; Lăzărescu, *Romanul*, 197-198; 204-207; 215; 220-222; 237; Perpessicius, *Opere*, XII, 259; 268; Ioan Holban, *Stampa și manechinul*, ATN, XXII, 1985, 2, 16; Holban, *Bengescu*, 82-113; Șerban Cioculescu, *Le roman de ~*, CREL, 1986, 2, 10-21; Vasile Popovici, *Romanul inconștientului*, O, XXXVII, 1986, 28, 2; Ioan Holban, CRC, XXIII, 1988, 13, 7; Craia, *Fețele*, 39-48; Vianu,

Arta, 269-274; Anton Cosma, *Le „Roman de familie” - traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 65-77; Perpessicius, *Scritorii*, III, 260-261. □ V. și *Balaurul*, 1923.

D. M.

○ PETRESCU Cezar, *Întunecare*, foileton, v. *Întunecare*, 1927.

POPESCU-TELEGA Al., *Rătăcirea lui Ion Vancea*, Craiova, Scrisul Românesc, 1926, 248 p. Fragmente: *Renunțare*, NZN, I, 1923, 9, 4-7; 10, 18-23; II, 1923, 3, 1-7; 4, 1-8; 5, 16-22; 6-7, 22-27; III, 1924, 8, 30-36; ≈. NZN, IV, 1925, 3, 1-6; 4, 1-25. Roman de analiză. Contemplativul Ion Vancea părăsește lumea științei pentru a se realiza în literatură. Trăiește retoric drama inadaptatului și ajunge la concluzia că viața e o simplă comedie sentimentală.

◆ Emanoil Bucuța, SDM, III, 1926, 51-52; 801; D. I. Cucu, CZ, X, 1926, 47-52, 494; T. Păunescu-Ulmu, NZN, VI, 1927, 1, 43-45; P., F. s. II, II, 1927, 1-2, 22; Sandu Teleajen, GNS, VI, 1927, 2, 45; P., BR, VI, 1927, 2-3, 5; Pompiliu Constantinescu, VL, II, 1927, 40, 3.

A. S.

RAICU-DELAHUȘI George, *Bestialitatea. Romanul vieții pătimașe a unui necunoscut*. București, Tip. Curierul Judiciar, 1926, 74 p. Cu o scrisoare introductivă. Roman erotic. Sub deghizamentul unor aparente moralizatoare, autorul sugerează că excesele sexuale și bahice pe care le descrie - și care conduc la moartea protagonistului (un adolescent vicios) - țințesc să servească drept avertisment moral.

M. V.

RĂDULESCU-NIGER N., *Viață de artistă*. București, Cugetarea, [1926?], 400 p. Roman de moravuri boeme, urmărind, într-un stil greoi și pe o tonalitate vetustă, cariera actriței Ametista Sătescu - fiica unui colonel mort în Războiul de Independență -, la București și Paris, în ultimele două decenii ale secolului trecut.

D. M.

ROLANDO Sylvius [Victor PAPILIAN], *Ne leagă pământul*, București, Casa Școalelor, 1926, 396 p. Roman al oscilațiilor conștiinței, cu elemente autobiografice. Narațiunea, care se structurează, succesiv, ca roman de formație, frescă de moravuri din epoca neutralității, cronică a primului război mondial, roman-confesiune, urmărește destinul unui anume Sebastian Popescu, din copilărie până la maturitate. Fiu natural al boierului Cornăteanu, făcut cu soția preotului Popescu, din satul Fântâna-Rece, Mehedinți, protagonistul se dovedește un spirit turbulent și contradictoriu. Student în medicină la începutul secolului, ia parte la mișcările antisemite; în 1907, se numără printre instigatorii la răscoală, ținând discursuri înflăcărâte împotriva boierilor, socialiștilor, evreilor. O vizită la conacul boierului Cornăteanu îi dezvăluie adevărata identitate. La Paris, continuându-și studiile, se îndrăgostește de Noemi David, o evreică pe care o insultase în țară. O părăsește, însă, fiind mobilizat. După război, face o căsătorie de conveniență cu Minodora Păunescu, de care apoi divorțează. Dezgustat de viață și obosit, își caută pacea într-o mănăstire. În ciuda stângăciilor sale, la apariție romanul s-a bucurat de oarecare apreciere.

● Premiul Academiei pe anul 1927.

◆ Const. Șăineanu, *ADV*, XXXIX, 1926, 13129, 1-2; Natalia Negru, *RVS*, I, 1927, 6, 88-89; Șăineanu, *Noi recenzii*, 85-89; Vrabie, *Gândirismul*, 285-289; Zăciu, *Masca*, 365-372; Mircea Popa, -- *romancierul*, *VTR*, II, 1972, 9, 7; 10, 7; D. Micu, -- *romancier*, *RL*, VI, 1973, 5, 8; Popa, *Spații*, 117-135; Micu, *Gândirea*, 783-786; Henri Zalis, *T*, VI, 1977, 7, 34; *Dicționar*. □ Anania, *Rotonda*, 114-165; Titus Bălașa, *Destinul unui scriitor*, „Ramuri” (Almanah), 1985, 82; Al. Olaru, -- *memorialistul*, *MS*, XIX, 1988, 2, 122-123; Nae Antonescu, -- *și revistele literare*, *RL*, XXI, 1988, 25, 7; Nae Antonescu, -- *în conștiința contemporanilor*, *ST*, XXXIX, 1988, 6, 29-30; I. Albu, -- *profesorul*, *ST*, XXXIX, 1988, 6, 26-27; Horia Bădescu, *O pagină de neșters*, *ST*, XXXIX, 1988, 6, 26; Constantin Cubleșan, -- *romancierul*, *ST*, XXXIX, 1988, 6, 27-28; Crișan Mircioiu, -- *umanistul*, *ST*, XXXIX, 1988, 6, 24; Mircea Popa, -- *nuvelistul*, *ST*, XXXIX, 1988, 6, 24-25; Titus

Bălașa, -- *un mentor al vieții culturale clujene interbelice*, *SLAST*, IX, 1989, 7, 9.

D. M.

SAVEL Vasile, Vadul hoților, București, Ate-lierile Grafice ale Tip. Închisorii Văcărești, 1926, 164 p. Cu o pref. a autorului. Roman satiric și social. Viața orășelului de graniță B., monotona, banală, măcinată de intrigi și patimi mărunte, este confruntată cu noul ideal de existență, impus de izbucnirea războiului. Apare lumea de mici intriganți, amoralii, meschini și parveniți ai țârgului de provincie, în tot grotescul ei.

● Premiul Societății Scriitorilor Români, pe anul 1927.

◆ Teofil Bugnariu, *CZ*, X, 1926, 12, 127; Ion Pas, *LPT*, V, 1926, 1290, 2; Al. Bădăuță, *VL*, I, 1926, 6, 3; Perpersicius, *UVR*, XLII, 1926, 13, 11; Victor Cornea, *GT*, LXXXIX, 1926, 34, 2; Al. Cazaban, *Ce nu este permis unui scriitor român?*, *VRL*, XIX, 1926, 5429, 1; Camil Petrescu, *CTTL*, I, 1926, 7-8, 56; George Baiculescu, *PRL*, I, 1926, 7, 15; Const. Mille, *LPT*, V, 1926, 1383, 1; Romulus Dianu, *RMP*, IX, 1926, 2615, 3; M. Sevastos, *ALA*, VIII, 1927, 326, 1-2; G. Călinescu, *SBR*, IV, 1927, 9, 120; Perpersicius, *Mențiuni*, I, 268-271; Perpersicius, *Opere*, II, 323-326.

A. S.

SPERANTIA Eugeniu, Casa cu nalbă (1915-1916), București, Cartea Românească, 1926, 180 p. Pe foaia de titlu scrie ed. a II-a. Roman liric. Idila dintre sculptorul Vincent Straja și capricioasa Lelia e considerată de Perpersicius o „agreabilă parodie paradisiacă”.

◆ M. San-Marino, *F*, s. II, I, 1926, 2, 14; Romulus Dianu, *RMP*, IX, 1926, 2537, 1; Perpersicius, *UVR*, XLII, 1926, 30, 11-12; Const. Șăineanu, *ADV*, XXXIX, 1926, 13070, 1-2; N. Davidescu, *CTC*, VII, 1926, 10, 146-147; Irina C. Ionescu, *RTV*, II, 1926, 12, 309; G. Bogdan-Duică, *NN*, I, 1927, 178, 2; Șăineanu, *Noi recenzii*, 77-80; Paul I. Papadopol, *U*, XLIX, 1931, 184, 4; Perpersicius, *Mențiuni*, I, 294-299; Perpersicius, *Opere*, II, 354-359; Iancovici, *Incandescenta*, 40.

A. S.

**TĂTĂRESCU Ștefan, O țară însângera-
rată...**, Craiova, Scrisul Românesc, [1926],

186 p. Cu o pref. a autorului. Roman de război. Textul, prezentat ca manuscris găsit, relatează – fără har – episoade din viața lui Eugen Gebreanu, tânăr ofițer plin de abnegație, care dorește ieșirea României din expectativă și, după intrarea ei în primul război mondial, luptă cu dăruire, dominându-și descurajarea în timpul retragerii. Moare în ultimele bătălii.

◆ L., LPT, V, 1926, 1312, 2.

D. M.

O TELEAJEN Sandu, *Într-o noapte, pe lună*, UVR, XLII, 1926, 39, 6; *În întuneric*, UVR, XLII, 1926, 48, 7; XLIII, 1927, 3, 44–45, fragmente din romanul *Umbră și vis*.

TEODOREANU Ionel, *La Medeleni*, II, v. *La Medeleni*, I, 1925.

THEODORESCU Dem., *Sub flamura roșie*, București, Adevărul, 1926, 272 p. Cronică a mișcărilor socialiste interbelice. Autorul cultivă tonul pamfletar și atitudinea reflexivă într-un roman de vehementă critică a inegalității și a mizeriei. Lirismul discret, reținut, al idilei dintre militantul Vasile Stancu și Roxane Mischianu e însă acompaniat uneori de un retorism excesiv.

◆ B. C., *Convorbire cu* ~, RMP, VII, 1924, 2124, 1; Gr. T., VRL, XIX, 1926, 5434, 1; Al. Bădăuță, VL, I, 1926, 9, 3; Tudor Teodorescu-Braniște, *Romanul vieții postbelice*, ADV, XXXIX, 1926, 12988, 1; A. de Herz, DMN, XXII, 1926, 6970, 3; Ion Pas, LPT, V, 1926, 1319, 2; Simeon Rufu, PRL, I, 1926, 5, 20; George Baiculescu, *Romanul social*, ALA, VII, 1926, 284, 7; Perpessicius, UVR, XLII, 1926, 20, 11–12; F. Aderca, SBR, IV, 1926, 3, 38; Octav Botez, VR, XVIII, 1926, 5–6, 318–319; ***, DMN, XXII, 1926, 7013, 3; Dr. Ygrec, *Note pe marginea romanului* ≈, ALA, VII, 1926, 294, 2; M. Dem. Veroneanu, FRA, IV, 1926, 7–8, 363; Const. Mille, LPT, V, 1926, 1403, 1–2; Traian Vlad, *Note marginale*, ADV, XXXIX, 1926, 13095, 1–2; ***, *Socialismul român în fața literaturii*, IDE, VIII, 1926, 193, 3; N. Lupu Kostaky, TN, VII, 1926, 560–563; Romulus Dianu, RMP, XII, 1927, 2959, 2; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 282–287; Romulus Dianu, RMP, XIV, 1929, 3383, 3; Tudor Teodorescu-Braniște, ADV, XLII, 1929, 14029, 3; Bogdan Varvara, DMN,

XXVI, 1930, 8487, 3; Șăineanu, *Noi recenzii*, 159–164; Lovinescu, *Istoria*, IV, 264–267; Munteanu, *Panorama*, 237–241; Perpessicius, *Opere*, II, 340–344; Valerian, *Cu scriitorii*, 215–219; Lovinescu, *Scrieri*, V, 191–193; Ion Simuț, *Proza lui* ~, F, XVII, 1981, 5, 5; Aderca, *Contribuții*, I, 602–604.

A. S.

TRUȚIA Sabin G., *Dureri și bucurii. Roman religios moral*, I–II, Huedin, 1926–1929, 70 + 100 p. Acțiunea se petrece pe vremea împăratului Tiberiu și are ca subiect convertirea nobilului Flaviu, exilat în Iudeea, la creștinism. Fără valoare literară.

▼ Iași, Institutul Grafic Presa Bună, 1934.

M. V.

ZELETIN Șt., *Retragerea*, București, Editura Rev. „Pagini agrare și sociale”, 1926, 126 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. Memori de război, descriind retragerea armatei române din Muntenia în prima conflagrație mondială, dezastrul militar, atmosfera de durere și deznădejde, stările sufletești ale combatanților.

◆ M. Florian, CL, LVIII, 1926, 6, 466.

D. M.

1927

ADERCA Felix, *Femeia cu carnea albă. Din carnetul intim al domnului Aurel*, București, Ancora S. Benvenisti, 1927, 238 p. Fragment: *Din carnetul intim al d-lui Aurel* (textul e anunțat ca făcând parte din romanul *Moartea unei republici roșii*), DRN, III, 1924, 11–12–13, 5. Cartea este alcătuită din cinci secvențe cvasi autonome, considerate de unii critici și drept nuvele: *Întâmplări*, *Încăpuiuri*, *Apare Felicia*, *Vânătoare de oameni*, *Grădinarii*. Finalul, *Marș funebru pentru duhul d-lui Aurel*, conceput ca o a șasea secvență, este versificat. Roman de factură expresionistă, alcătuit din relatarea experiențelor erotice ale unui senzual frenetic, domnul Aurel, ofițer demobilizat. Îndeletnicindu-se cu aprovizionarea cu legume pe teritoriul

aflat sub ocupație în primul război mondial, eroul descoperă în reprezentantele sexului opus încarnarea unui principiu vegetal, exprimând expansiunea unei forțe naturale integratoare. Între rodul grădinilor și factura feminității ar exista o subtilă legătură consubstanțială, descoperită prin „proiecția erotică a lacomei senzualității” (E. Lovinescu). ~ ridică „metafora «grădinărilor» la o reprezentare a umanității supuse exclusiv foamei sexuale” (Ov. S. Crohmălniceanu). Scris sub forma unor consemnări la persoana a III-a, cu ironie pentru protagonist, romanul își schimbă stilul (obiectiv și sentențios, apoi parabolic, ironic, caragialesc, liric, baroc, de un umor negru în final), coeziunea narativă bazându-se doar pe succesiunea experiențelor erotice.

◆ **, RMP, XII, 1927, 2767, 3; Constantinescu, *Opere*, 130–132; Lovinescu, *Istoria*, IV, 306–307; Lovinescu, *Istoria*, 275–277; Călinescu, *Istoria*, 705–706; Constantinescu, *Scrieri*, I, 4–6; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 459; Crohmălniceanu, *Expresionismul*, 148–150; Lovinescu, *Scrieri*, V, 222–223; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 258–260; Popa, *Dicționar 2*; Protopopescu, *Romanul*, 279; *Dicționar*; Negoiteșcu, *Alte însemnări*, 68. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

D. M.

AGĂRBICEANU Ion, *Legea minții. Povestea altei vieți*, București, Universala Alcalay, 1927, 608 p. Apărut mai întâi în f.rev. L, XII, 1913, nr. 1–24. Fragment: *Preuteasa cea tânără*, PTI, VII, 1925, 86, 3. Roman de formație. În manieră tezistă, urmărește o transformare interioară prin „hotărâtoarea revelație a concepției creștine” (I. Breazu). Protagonistul, Andrei Pascu, fiul unui țăran, ajunge seminarist și parcurge o puternică criză de conștiință în procesul de asumare a ideologiei și mentalității preotești. Romanul, la vremea aceea „poate cel mai stufos din literatura română, prin lungimea-i amețitoare și prin dezvoltările nesfârșite de care abundă” (Const. Șăineanu), reface evoluția spirituală a autorului, urmărind impasurile și soluțiile sale existențiale. „Roman-pildă” (Al. Ciura), ≈ oferă modelul preotului-cetățean, adânc implicat civic în viața comunității pe care o păstorește. Textul întemeiază un fel de în-

dreptar moral și profesional al tagmei preotești din satul ardelenesc dinaintea Unirii. Reflectă „o aspirație care e a scriitorului înșiși, un dor de puritate și candoare ce-și creează aproape singur personajele sau le «stilizează» în acord cu acea stare”, probând „pedagogia morală” a autorului și formulând „idealul său civic” (Cornel Regman). Conceput, ca și *Legea trupului*, „în spiritul antitezei corp-suflet, ≈ este scris ca o replică «pozitivă» la acesta, ilustrând triumful rațiunii” (Const. Ciopraga).

▼ Reprodus în: *Opere*, V. *Romane*, pref. de Dumitru Micu, București, Minerva, 1976.

◆ **, PTI, VIII, 1926, 281, 6; Const. Șăineanu, *ADV*, XLI, 1928, 13589, 1–2; Septimiu Popa, *Încrucșări de drunuri. Câteva cuvinte asupra unui roman*, ȚN, IX, 1928, 20, 650–654; Nicolae Lupu, ≈, *cel mai important roman al păr.* ~, „Unirea”, XXXVIII, 1928, 33, 2–3; Al. Ciura, *Un roman nou*: ~, ≈, *SDM*, V, 1928, 16–17, 308–309; Senex, T, LIX, 1928, 9, 760–763; Delia Stan, ~ și *operele lui*, CGC, II, 1929, 13–16, 190–192; Șăineanu, *Noi recenzii*, 132–134; Plagis, *ARA*, II, 1932, 21, 2; Ion Breazu, ~, *GR*, I, 1933, 2, 75–82; Al. Piru, ~, *romancier*, JL, I, 1939, 29, 2; Ion Chinezu, *Douăzeci de ani de viață literară românească în Ardeal (1919–1939)*, *GR*, VII, 1939, 7–9, 273–292; Călinescu, *Istoria*, 564; Cioculescu, *Varietăți*, 367–379; Ciopraga, *Literatura*, 497; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 85–86; 89–90; 102; Rotaru, *O istorie*, II, 117; Zăciu, *Agârbiceanu*, 106–110; 120–123; Regman, *Agârbiceanu*, 11; 20–22; 27; 74; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Bibliografie*, 7; 61; 316–317; Popa, *Dicționar 2*; *Scriitori români*; G. I. Tohăneanu, *Șes* (II), O, XXX, 1979, 51, 6; *Dicționar*; *Poetica romanului românesc*, 91. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

O BASARAB Simona [Vladimir COR-BASCA], *Hașigan (La curtea din Sălcioara)*, fragment de roman, SIN, I, 1927, 2, 6–8. Textul publicat surprinde comportamentul bizar al unui oarecare Leon Vidrașcu, proprietar de moșie cu o ereditate încărcată.

BORNEMISA Sebastian, *Duhul cel rău*, Cluj, Editura Foi „Lumea și țara”, 1927, 128 p. Apărut mai întâi în f.rev. CZ, X, 1926.

nr. 36–46. Fragment: *Vestea care doare*, ȚN, VII, 1926, 1106–1110. Mic roman social cu acțiunea plasată într-un sat din Ardeal, pe fundalul războiului. În timp ce bărbatul său luptă pe frontul din Galiția, Ileana Pescaru, mamă a doi copii, suferă persecuțiile unui notar șvab și, condamnată pentru ultraj, moare în închisoarea din Gherla. Revenind mutilat din război, soțul își găsește copiii morți și se răzbuună aruncând o grenadă asupra notarului. Scriere tezistă, fără valoare literară.

◆ Manole Ampoianu, CZ, XI, 1927, 6–7, 97–98.

D. M.

BRĂESCU Gh., *Moș Belea*, București, Ancora S. Benvenisti, [1927], 220 p. Apărut mai întâi în f.z. DMN, XIII, 1927, nr. 7258–7292. Fragment: ≈, UVR, XLII, 1926, 11, 2–6. Roman al vieții militare, istorisind pe un ton lejer evenimente dintr-o „carieră militară, cu toate aderențele și repercuțiile care întregesc nu numai o psihologie individuală, ci și o psihologie profesională” (Felix Aderca). Cartea constituie „biografia unui om comun” (G. Călinescu), simpaticul și bravul locotenent Roiban, care, hărțuit de soartă, de greutatea familiale și închistat progresiv în ideile castei, sfârșește în automatisme și anchilozare, devenind în cele din urmă un jalnic Moș Teacă. General mobilizat după pensionare, participă, cu totală incompetență, la luptele din primul război mondial, ceea ce pare să incrimineze gravele responsabilități ale conducerii armatei române pentru insuccesele militare din 1916. Relatând linear viața eroului între 1877 și sfârșitul primului război mondial (cu o perioadă de prizonierat în Germania), într-un ton neutru și bazându-se, în bună măsură, pe hazul implicit al situațiilor, cartea a fost considerată o „simplă copie a realității” (Octav Șuluțiu), acuzată de precaritatea substanței narative (G. Călinescu).

◆ *D. E. Lovinescu despre* ~, VL, I, 1927, 38, 3; F. Aderca, *Romanul ≈ al lui* ~, SBR, IV, 1927, 9, 114; F. Aderca, *De vorbă cu* ~, UVR, XLIII, 1927, 15, 233–234; Constant C. Cristea, RVNS, I, 1927, 4, 36–38; Pompiliu Constantinescu, VL, II, 1927, 46–50, 3; Octav Botez, VR, XIX, 1927, 5, 280; P., F. s. II, II, 1927, 8–9, 18; Șăineanu, *Noi recenzii*,

155–158; Lovinescu, *Istoria*, IV, 326–327; Călinescu, *Istoria*, 700; Aderca, *Mărturia*, 40–45; Constantinescu, *Scrieri I*, 378–380; Const. Ciopraga, *Rezistența umorului*: ~, CRC, VI, 1971, 5, 8; Cioculescu, ~ – *memorialist și romancier*, RL, IV, 1971, 7, 5; I. Sârbu, ~ – *Antologie*, CRC, VI, 1971, 38, 3; Lovinescu, *Scrieri*, V, 236–237; *Dicționar*; Barbu Alexandru-Emandi, *La „Cercul Artistic”*, ALL, 1983, 228–229; Aderca, *Contribuții*, I, 264–269; 280–284; Aderca, *Oameni*, 236–239; Perpessicius, *Opere*, XII, 334; Ioan Adam, *Un destin capricios*, ST, XXXIX, 1988, 11, 26–27.

D. M.

BUCUȚA Emanoil, *Fuga lui Șefki*, București, Cartea Românească, 1927, 238 p. Fragmente: *Cuibul eretelui*, G, III, 1924, 12, 278–283; 13, 319–325; *Pe un drum de țară*, SAL, I, 1926, 10, 81–84; *Într-un han la drum străin*, R, XX, 1926, 3–4, 131–135; *Mireasa închipuită*, FRA, IV, 1926, 7–8, 299–326. Reluat fragmentar: ≈, VL, III, 1928, 86, 3. Roman al adolescenței, de factură lirică. Acțiunea se petrece în Ostrovul Dunării, într-o atmosferă amintind farmecul celor *O mie și una de nopți*. Narațiunea, fragilă epic, surprinde criza erotică a unui tânăr turc, Șefki. Orfan, crescut de un unchi, acesta descoperă atracția senzuală pentru verișoara lui, împreună cu care crescuse. Îngrozit, fuge de acasă, dar continuă să dea târcoale fetei. În cele din urmă, parcă sălbăticit, își ucide din greșală unchiul, venit să-l readucă în sat. Critica a remarcat precaritatea tramei – insuficiență pentru un roman –, compensată prin pitoresc etnografic și dilatare poematică. A iritat frecvența cuvintelor dialectale (Octav Botez), stilul „torturat, inversat, întretăiat [...], cu fraze ticluite după o sintaxă ciudată, cu expresiuni aspre și anormale” (Const. Șăineanu). După Perpessicius, scrierea e concepută printr-o tehnică ce „stăruie asupra fațadei principale, față de care restul e numai procedeu de relief”. E. Lovinescu a contestat-o în întregime.

▼ Reprodus în: *Scrieri*, I, cu un studiu introductiv de Perpessicius, text stabilit și note de Lucia Borș-Bucuța și Violeta Mihăilă, București, Minerva, 1971.

● Premiul Societății Cartea Românească pe anul 1926; premiul „I. Al. Brătescu-Voinești” al Societății Scriitorilor Români, oferit de Ministerul Artelor, pe anul 1928.

◆ Romulus Dianu, -, ≈. *Premiul de roman al anului 1926*, RMP, XII, 1927, 2785, 1; D. I. Cucu, CZ, XI, 1927, 1-2, 18-19; Pompiliu Constantinescu, SBR, IV, 1927, 8, 107; Octav Botez, VR, XIX, 1927, 2, 291-292; Mircea Eliade, -, CVT, III, 1927, 699, 1-2; G. Bogdan-Duică, NN, I, 1927, 55, 2; Al. Lascarov-Moldovanu, TN, VIII, 1927, 10, 249-253; Al. Bădăuță, G, VII, 1927, 3, 117-118; Const. Șăineanu, ADV, XL, 1927, 13290, 1-2; Perpessicius, UVR, XLIII, 22, 348-350; Constantinescu, *Mișcarea*, 138-141; Romulus Dianu, *Anul literar*, RMP, XIII, 1928, 2984, 1-2; Ion Dongoroz, SRO, I, 1928, 4, 81-82; Lovinescu, *Istoria*, IV, 208-211; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 299-307; Radu Dragnea, *Veșnic și universal*, G, IX, 1929, 3, 69-80; Șăineanu, *Noi recenzii*, 110-111; P. I. Teodorescu, -, NNT, I, 1931, 3-6, 9; Teodorescu, *Cronici*, 85-87; Lovinescu, *Istoria*, 274-275; Munteanu, *Panorama*, 224-227; Vrabie, *Gândirismul*, 282-285; Călinescu, *Istoria*, 765; Vianu, *Arta*, 373-374; Romulus Vulpescu, -, ATN, IV, 1967, 11, 8-9; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 580-581; Perpessicius, *Opere*, II, 360-368; Alex. Ștefănescu, -- *Scrieri. (I)*, LCF, XIV, 1974, 24, 2; Aurel Sasu, -- *Scrieri*, TR, XV, 1971, 34, 3; Zalis, *Aspecte*, 142-143; Sasu, *Progresii*, 94-107; Lovinescu, *Scrieri*, V, 151-153; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 257-258; Ion Vartic, *Însemnări la o pastorală citadină*, T, V, 1976, 1, 37-38; Muthu, *Literatura*, 187-199; Vianu, *Opere*, V, 312-313; George Munteanu, -- *Scrieri*, 1-2, RL, XI, 1978, 6, 9; *Dicționar*; Vianu, *Arta*, 324-325; Perpessicius, *Opere*, XII, 333; Vianu, *Arta*, 297-298. □ G. Călinescu, -, G, VIII, 1928, 8-9, 364-368; Lovinescu, *Istoria*, IV, 205-208; Dan Petrașincu, *Proza d-lui* -, RLTR, I, 1939, 13, 21; Șerban Cioculescu, *În amintirea lui* -, RL, II, 1969, 4, 5; Henri Zalis, - și *pitorescul dobrogean*, TMS, V, 1970, 5-7; Const. Ciopraga, *Un scriitor reactualizat* -, CRC, VI, 1971, 46, 8; I. Negoieșcu, -, ARG, VII, 1972, 8, 4; Cioculescu, *Aspecte*, 482-484; Lovinescu, *Scrieri*, V, 149-151; Micu, *Gândirea*, 761-770; Lucia Borș-Bucuța, - și *Bucura Dumbravă*, EX, VIII, 1976, 11-12, 22; Negoieșcu, *Analize*, 192; Al. Biliureșcu, R, 1982, 7, 11; Perpessicius, *Opere*, XII, 92-100.

D. M.

CONDIESCU N. M., *Conu Enake. Frânturi dintr-o viață închipuită pentru tălmăcirea*

altor vieți adevărate, Craiova, Scrisul Românesc, 1927, [92], 148 p. Volumul cuprinde și o suită de povestiri. Apărut mai întâi în f.rev. G, VI, 1926, nr. 9-11; VII, 1927, nr. 1-2. Re-luat fragmentar: ≈, RLTR, I, 1939, 18, 10-12. Mic roman-portret („schită de roman” - Lovinescu; „roman concentrat” - Camil Petrescu; „nuvelă satirică” - G. Călinescu; „roman cu «cheie»” - Ov. S. Crohmălniceanu), având probabil ca model figura omului politic Ioan Kalinderu. Înalt demitar, ministru și academician în perioada anterioară primului război mondial, Conu Enake pozează în viața publică în rolul de păzitor al virtuților civice, în realitate, dovedindu-se lipsit de scrupule, imoral. Moare grotesc, în uitare. După G. Călinescu, eroul e „caricaturizat prea cu înverșunare și inimicizia nu are la îndemână mijloacele poetice ale sarcasmului”. E. Lovinescu îi reproșează scriitorului lipsa de invenție artistică și etalarea unor detalii jenante despre oamenii publicii.

◆ George Dumitrescu, RTV, IV, 1928, 4, 189; Romulus Dianu, RMP, XIII, 1928, 3100, 3; G. B., ALA, IX, 1928, 403, 7; Lovinescu, *Istoria*, IV, 283-285; Radu Cosmin, -, CTC, XVIII, 1937, 1-2, 44; Lovinescu, *Istoria*, 260-261; Constant, *Încrustări*, 33-35; Roșu, *Critică*, 230-231; Vrabie, *Gândirismul*, 280-282; Călinescu, *Istoria*, 838; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 469-475; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 407; Lovinescu, *Scrieri*, V, 205-206; Perpessicius, *Opere*, VI, 373-377; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 243-244; Pavel Tușui, *Scriitori olteni* -, Drobeta Turnu-Severin, 1979, 16-17; Antonescu, *Scriitori*, 72-83. □ Manu, *Sensuri*, 234-235; Florea Firan, *Profiluri și structuri literare*, 203-209.

D. M.

○ CORSA Filip, *Fantome*, fragment din romanul *Crucișătorul M.O.B.*, CTP, VI, 1927, 75, 10.

○ CRISTEA Constant C., *Prolog*, RVNS, I, 1927, 1, 8-10; *Visul Laurei*, RVNS, I, 1927, 3, 9-14, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

○ CRUDU Tiberiu, *Lunatecii*, foileton, v. *Lunatecii*, 1929.

DAUȘ Ludovic, *Drăceasca schimbare de piele*, București, Ancora S. Benvenisti, 1927, 236 p. Roman psihologic și de moravuri, care descrie metamorfozarea casnicei, așezatei, virtuosei doamne avocat Zoe Pleșa într-o cochetă frivolă, amantă de o noapte a unui pictor donjuan. Cuprinsă de remușcări, eroina sfârșește în ghearele demenței. Invadată de un „erotism epidermic” (Perpessicius), cartea e deficitară prin expedierea motivației psihologice, prin „tonul frivol și cultivarea amănuntului picant sau, și mai ales, a scabrosului” (P. Constantinescu).

◆ Pompiliu Constantinescu, VL, II, 1927, 42, 3; Const. Șăineanu, ADV, XL, 1927, 13290, 1-2; Perpessicius, UVR, XLIII, 1927, 39, 618-619; Perpessicius, *Mențiuni*, I, 271-274; Șăineanu, *Noi recenzii*, 108-109; Lovinescu, *Istoria*, 213; Constantinescu, *Scrieri*, II, 392-394; Perpessicius, *Opere*, II, 327-329; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 202.

M. V.

DELAFRAS [Petre C. GEORGESCU-DELAFRAS], *Micul sacrificiu. Roman social*, București, Tip. Cugetarea, 1927, 282 p. „Icoană a socialismului român de după război” (Const. Șăineanu), romanul redă unele aspecte ale activității sindicatelor din România (revendicări sociale, afilierea la Internaționala a III-a, greva generală din 1920), având ca protagoniști pe liderul sindical Barbu și pe muncitoarea tipografă Eugenia.

◆ Const. Șăineanu, ADV, XLI, 1928, 13513, 1-2; Șăineanu, *Noi recenzii*, 116-119.

M. V.

DESSILA Octav, *Dragomir valahul*, București, Imprimeriile Independența, 1927, 196 p. Roman sentimental și melodramatic, istorisind iubirea sublocotenentului Radu Dragomir pentru contesa Margit Walasy și cabala cu substrat social și național menită să le împiedice căsătoria.

◆ Const. Șăineanu, ADV, XLI, 1928, 13548, 1-2; Șăineanu, *Noi recenzii*, 129-131; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 804. □ St., *De vorbă cu scriitorii*, RVS, IX, 1935, 1-2, 19-23; Opt., *Cinci minute cu romancierul* ~, VI, II, 1942, 469, 2; H. Zalis, *Protestul social în naturalism*, TR, XVII, 1973, 8, 4.

M. V.

GABRIELESCU Alice, *Uimitoarele întâmplări dintr-o vacanță. Roman pentru copii și tineret*. București, Cartea Românească, 1927, 102 p. Un copil trăiește mari aventuri, călătorind pentru întâia oară cu vaporul și cu avionul.

◆ ***, DMN, XXIII, 1927, 7560. 3.

A. S.

○ **GALITZA George**, *Întâlnirea*, ANL, I, 1927, 1, 5-6; *Revelația*, ANL, I, 1928, 4, 34-35; *Sacrificiul*, ANL, I, 1928, 5, 43, fragmente din *Romanul unui singuratic*.

○ **GAVRILOIU Th.**, *Năzuința*, JMM, I, 1927, 1, 9-10, fragment dintr-un roman cu titlul neprecizat.

○ **GHIMPU Otilia**, *Povestea femeii care a născut*, fragment din romanul cu același nume, VL, II, 1927, 56, 2.

○ **HODOȘ Constanța**, *În țară*, fragment dintr-un proiectat roman, care urma să fie continuarea la *Martirii* (1908), RVS, I, 1927, 10-11, 146-148.

ISTRATI Panait, *Neranțula*, tr. de Theodor Buzoianu, București, Eminescu, 1927, 128 p. (În lb. franceză: *Le refrain de la fosse. Nerrantsoula*, Paris, Édition de France, 1927). Fragmente: ≈, „Europe”, 15 febr. 1927. Roman de dragoste. Neranțula e iubită deopotrivă de Marcu și Epaminonda, însă ultimul, alienat mental, o va ucide, îmbrățișând-o în momentul în care se aruncă în mare. Autorul rememorează existența tragică a eroinei și comentează prezența misterioasă a destinului în remarcabile pagini de evocare a copilăriei și a locurilor natale.

▼ Tr. de Alexandru Talex, București, Eminescu, 1970; ed., pref., tr. și bibliografie de Alexandru Talex, București, Minerva, 1984. Reprodus în: *Opere alese*, VI, versiune românească de Eugen Barbu, ed. și note de Al. Oprea, București, Minerva, 1974.

■ *Sokak Kizi*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Kader, 1948; *Sokak Kizi*, Istanbul, Cumhuriyet, 1952; *Nerancula*, tr. de M. Avze-

nak, Ljubliana, Delavska Zaloba, 1953; *Sokak Kizi*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1954; *Sokak Kizi*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1958; *Sokak Kizi*, tr. de Yaşar Nabi (şi) Beşinci Basılış, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1960; *Nerrantsoula*, tr. de Tasos Lazarides, Atena, 1971.

◆ Ion Călugăru, *O carte*, CVT, V, 1929, 1417, 2; **. RTV, s. II, I, 1930, 1, 140; Octav Şuluţiu, VRA, IV, 1931, 209, 5; **, FAP, III, 1945, 156, 2; Oprea, *Istrati*, 215–224; Muthu, *Literatura*, 187–199; Fănuş Băileşteanu, *Aorist*, 99–103. □ V. şi *Chira Chiralina*, 1924.

A. S.

○ LECCA Irina G., *Dudu*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, RVS, I, 1927, 5, 74–75.

LOVINESCU E., *Viaţa dublă*, Bucureşti, Ancora, 1927, 198 p. Fragment: ≈, FLR, I, 1911, 11, 86. „Romanul ≈ se compune din două episoade ale unei naraţiuni epice, apărute la început separat: *Comedia dragostei* [*Aripa morţii*] şi *Lulu*, dar integrate acum în unitatea şi forma lor definitivă. În vederea fuziunii lor, amândouă episoadele au fost scrise din nou” (E. Lovinescu).

▼ Bucureşti, Alcalay, 1936.

◆ Pompiliu Constantinescu, VL, I, 1927, 35, 3; Octavian Botez, ADV, XL, 1927, 13348, 1–2; Valeriu I. Grecu, FF, III, 1928, 4, 126–127; Ilovici, *Negativismul*, 162–171; Lovinescu, *Istoria*, 290–293; Călinescu, *Istoria*, 722–723; Constantinescu, *Scrieri*, III, 329–331; Simion, *Lovinescu*, 572–575; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 272–275; Holban, *Proza*, 47–48. □ V. şi *Aripa morţii*, 1913.

A. S.

LUCA Ana, *Prin fumul calumetului*, Bucureşti, Oltenia, 1927, 280 p. Fragment: ≈, AU, VII, 1927, 1847, 2–3. Roman de război. Spiritul de aventură şi ambiţia de a fi erou a lui Mihai Vlădeş pun capăt unei scurte iubiri pentru delicata Mira Cosmintzchi. Cartea e un exerciţiu de didacticism.

◆ Mihail Negru, U, XLV, 1927, 266, 3; **, LPT, VI, 1927, 1831, 2; N., F, s. II, II, 1927, 12,

31–32; Perpessicius, CVT, IV, 1928, 978, 1–2; Davidescu, UVR, XLIV, 1928, 6, 89; A. Munte, AU, VIII, 1928, 1918, 1; Perpessicius, *Menţiuni*, II, 78–83; Perpessicius, *Opere*, III, 65–68; Mircea Popa, *Cărţile Unirii. Romanele primului război mondial şi ale Marii Uniri*, LCF, XXXI, 1988, 46, 2.

A. S.

NĂDEJDE Sofia, *Irimel. Întâmplările unui tânăr român în Moldova, Rusia şi Japonia*, Iaşi, Viaţa Românească, 1927, 160 p. Apărut mai întâi cu titlul *Irimel sau Întâmplările unui român în Rusia, Manciuria şi Japonia* în f.rev. „Comoara tinerimii”, I, 1905–1906, nr. 1–21. Reluat fragmentar: ≈, VN, XXII, 1905, 6108, 1–2. Roman de aventuri, a cărui acţiune se petrece în vremea războiului ruso-japonez şi urmăreşte peregrinările pline de suferinţă ale unui copil furat.

◆ Constanţa Hodoş, RVS, I, 1927, 5, 80; Victor Vişinescu, pref. la vol. *Scrieri*, Iaşi, Junimea, 1978; Vişinescu, *Nădejde*, 122–123.

M. V.

PALLADE-GALAŢI Maria S., *Din umbra vieţii*, Galaţi, Cultura Poporului, 1927, 264 p. Roman sentimental şi melodramatic, înfăţişând iubirea nefericită dintre boierul Ion Noreanu şi camerista Tinca.

◆ Teofil, *Romanele doamnei* ~, VRL, XX, 1927, 5870, 3; C. C. Petrovici, CL, LXI, 1928, 9–12, 475; **, RVS, III, 1929, 6–7, 102.

M. V.

PALLADE-GALAŢI Maria S., *Numerus clausus*, Galaţi, Cultura Poporului, 1927, 316 p. Zugrăvind consecinţele nefaste ale căsătoriei scriitorului Lucian Moldovanu cu evreica Ida, romanul uzează de poncifurile melodramei.

▼ Bucureşti, Ig. Hertz, 1934.

◆ George Baiculescu, PRL, II, 1927, 5, 28; Teofil, *Romanele doamnei* ~, VRL, XX, 1927, 5870, 3; **, RVS, III, 1929, 6–7, 102; A. Vr., RVS, IX, 1935, 1–2, 31.

M. V.

PAPADAT-BENGESCU Hortensia, *Concert din muzică de Bach*, Bucureşti, Ancora

S. Benvenisti, 1927, 302 p. Fragmente: *Întâlnire*, UVR, XLII, 1926, 10, 2–3; *Prințul Maxențiu*, SBR, IV, 1926, 2, 15–18; *Lică Trubadurul*, SBR, IV, 1926, 3, 31; *Mika-Lé*, UVR, XLII, 1926, 27, 2–4; 28, 3–5; *Repetiție generală*, UVR, XLII, 1926, 36, 9; *Nory feminista*, RVS, I, 1926, 1, 3–4; *Funerară*, SBR, IV, 1926, 5, 64–67; ≈, VL, I, 1926, 31, 3. Face parte din ciclul *Hallipa*, alcătuit din: *Fecioarele despletite* (1926); ≈, (1927); *Drumul ascuns* (1932); *Rădăcini* (1938). Roman de investigație socială și psihologică, surprinzând rapidele transformări ale societății românești după primul război mondial. Narațiunea pune în mișcare „o lume bogată de eroi echivoci sau autentici, prinși din burghezia înaltă, din aristocrație, din mahala, un univers coerent și multiplu, care se organizează cu toți tipii lui savuroși de diverși, întreg, în jurul unui fapt oarecare, concertul d-nei Elena Hallipa-Drăgănescu” (Mihail Sebastian). Zugrăvirea aristocrației de dată recentă îi prilejuește scriitoarei „surprinderea dramelor ascunse sub calmul convențiilor mondene, al murdărilor lustruite” (G. Călinescu). Relațiile familiale dezvăluie grave abateri de la îndatoririle morale, reflex al duplicității filistine și de gradării afective, atât în raporturile părinți-copii, cât și în cele conjugale. Scriitoarea insistă cu subtilitate asupra mecanismelor servituii maritale, motivate de interese complexe și particularități psihofiziologice (cuplurile Lina-Rim; Elena-Drăgănescu; Ada Razu-Maxențiu). În răstimpul de numai șapte luni (necesar pregătirii concertului) au loc prefaceri importante, sesizate nu în plan macro-social, ci în dinamica de detaliu a claselor sociale, așa cum este ea reflectată de psihologia eroilor. Trama e de factură ironică. Întreaga desfășurare de forțe mondene e subordonată parvenirii lui Lică Trubadurul (unchiul Elenei Hallipa-Drăgănescu), nu însă din propria lui voință, ci din aceea a amantei sale, Ada Razu, soția prințului Maxențiu. Strategia de impunere socială a lui Lică îndeplinește rolul fatalității, pe de o parte aruncându-o pe Sia, fiica lui naturală cu Lina, în brațele lui Rim, pe de altă parte prilejuind cunoștința muzicianului Victor Marcian cu

Elena Drăgănescu și dragostea lor ideală. Scriitoarea excellează în redarea psihologiilor rudimentare, cum e aceea a lui Lică sau a Siei, precum și în analiza psihologiei bolii, surprinzând, în cazul lui Maxențiu (bolnav de tuberculoză), concomitent cu degradarea fiziologică, trăirile contradictorii, senzațiile morbide și voluptățile bizare. Examinează magistral marile conversiuni de caracter, răsturnările produse de traumatisme, revolta „bunei Lina”, care se încapățânează să nu intervină în avortul septic al fiicei sale, făcându-se astfel răspunzătoare de moartea ei. Compoziția de tip simfonic e perfect adaptată subiectului. „*Concertul* se construiește strâns, pe dimensiuni cumpănite îndelung, fără pagini de prisos, fără insuficiențe, cu o siguranță în drumul povești și un echilibru în succesiunea episoadelor care ar fi putut primejdiul mersul lor spontan, creșterea lor inspirată și liberă”, ~ realizând „cartea cea mai construită din câte au fost sortite și totuși nu cea mai puțin vie” (M. Sebastian). De altfel, cu excepția mentorilor ieșeni (G. Ibrăileanu, G. Topârceanu) și a lui M. Ralea, romanul a fost primit cu entuziasm de critică. „Romanul acesta creează definitiv un gen [...]. O nouă literatură română începe printr-o afirmație definitivă; sub ochii noștri se înfăptuiește o mare frescă a vieții noastre orășenești[...]. ≈ înseamnă o deschidere de drum, iar prin viața intensă, puterea de analiză și chiar ordonanța compoziției, literatura română n-are ce să-i pună deasupra” (E. Lovinescu). „Prințul Maxențiu, chiar numai din acest volum, e o figură pe care literatura română și-o poate revendica de-acum înainte cu orgoliu.” Tot astfel scena înmormântării Siei se situează „printre scenele mari similare din orice literatură europeană” (F. Aderca). A fost apreciată virilitatea scriiturii, „modalitatea oarecum psihistă a dialogului”, dezvoltarea narațiunii „din neîntrerupte emisiuni de unde psihice, telepatice, care, spre a se comunica, nu aveau nevoie de serviciile cuvântului rostit” (Vl. Streinu). I s-au obiectat însă neglijențe de stil și limbă, dar „lucrul este cu totul secundar, atâta vreme cât romanul merge direct la substanțe” (G. Călinescu).

▼ Pref. și bibliografie de Gabriel Dimisianu, București, Minerva, 1982. Reprodus în: ≈ *Drumul ascuns*, postf. de Silvian Iosifescu, București, E.S.P.L.A., 1957; ≈ *Drumul ascuns*, pref. de Silvian Iosifescu, București, E.P.L., 1963; *Fecioarele despletite*. ≈ *Drumul ascuns*, I-II, ed. îngr. de Gheorghe Radu, pref. de Eugenia Tudor, București, E.P.L., 1966; ≈ *Drumul ascuns*, I-II, text stabilit de Gheorghe Radu, pref. și note de Eugenia Tudor, București, E.T., 1967; ≈ *Drumul ascuns*, I-II, text stabilit și note de Gheorghe Radu, București, Albatros, 1972-1973; *Fecioarele despletite*. ≈ *Drumul ascuns*, ed. îngr. de Gheorghe Radu, repere istorico-literare de G. Gheorghită, București, Minerva, 1975; *Opere*, III, ed. și note de Eugenia Tudor-Anton, București, Minerva, 1979.

■ *Konfert ot tvori na Bach*, tr. de Ghergana Stratieva, Sofia, Narodna cultura, 1978. Reprodus în: *Kamarazene. Rejettett út*, tr. de Eva Lendvay, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1964; *Das Bachkonzert. Der Heimliche Weg*, tr. de Valentin Lupescu, Berlin, Volk und Welt, 1968; *Kamarazene. Rejettett út*, tr. de Eva Lendvay, București, Kriterion, 1973; *Das Bachkonzert. Der Heimliche Weg*, tr. de Valentin Lupescu, București, Kriterion, 1975.

◆ I. Valerian, *De vorbă cu d-na* -, VL, I, 1926, 29, 1; Pompiliu Constantinescu, VL, I, 1926, 31, 3; P., F. s. II, I, 1926, 10, 19; F. Aderca, SBR, IV, 1926, 6, 80; Const. Șăineanu, ADV, XL, 1927, 13205, 1-2; M. Ralea, VR, XIX, 1927, 1, 144-147; Agatha Grigorescu, -, RVS, II, 1928, 7, 96-97; Constantinescu, *Opere*, 126-129; Lovinescu, *Istoria*, IV, 339-344; Ralea, *Perspective*, 74-82; Șăineanu, *Noi recepții*, 94-98; Lovinescu, *Istoria*, 301-305; Călinescu, *Istoria*, 655-657; Scarlat Răutu, -, FAP, IV, 1946, 529, 2; Al. Săndulescu, GL, IV, 1957, 39, 1; 4; Constantinescu, *Scrieri alese*, 56-59; Simion Dima, SB, IX, 1958, 2, 76-78; Ciobanu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 145-208; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 441-442; Valerian, *Cu scriitorii*, 143-147; Petrescu, *Realitate*, 85-123; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 136-138; Sorina Bălănescu, Noemi Bomber, *Ritmuri de construcții în* ≈, CL, II, 1971, 11, 73-78; Cioculescu, *Aspecte*, 372-384; Sebastian, *Eseuri*, 314-329; Norman Manea, *Finalul „Concertului”*, LCF, XVI, 1973, 36, 6; Ciopraga, *Hortensia*

Papadat-Bengescu, 145-157; George, *La sfârșitul*, II, 208-213; Lovinescu, *Scrieri*, V, 250; Massoff, *Despre ei*, 32-35; Baltazar, *Evocări*, 71-85; Constantin Stan, *Tradiție și noutate la* -, LCF, XVIII, 1975, 9, 1; 6; Anton Cosma, ~ - *viata ca spectacol și spectacolul ca utopie*, VTR, V, 1975, 7, 10-11; Holban, *Opere*, III, 34-35; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 282-287; F. Aderca, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de ...*, 136-139; Manolescu, *Sadoveanu*, 131; Negoiteșcu, *Analize*, 164-169; Constantinescu, *Romanul*, 69-72; Cristea, *Arcadia*, 139-148; Cristescu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 81-103; Mihai Ralea, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de ...*, 140-145; Mincu, *Repere*, 253-276; Protopopescu, *Romanul*, 105-143; *Scriitori români; Dicționar*; Ornea, *Tradiționalism*, 536-549; Steinhardt, *Incertitudinii*, 140-143; Nicolae Manolescu, *Individul și familia*, RL, XIV, 1981, 12, 9; G. Dimisianu, -, *realism și necruțare*, RL, XIV, 1981, 32, 12-13; Ciopraga, *The Personality*, 243-244; Constantinescu, *Studii*, 145-147; Manolescu, *Arca*, II, 36-48; 51-53; Piru, *Istoria*, 330-331; Vasile Parfenie, *Observații privind titlul romanului* ≈, LL, 1982, 3, 353-357; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, RL, XV, 1982, 51, 19; Mariana Vartic, în vol. *De la N. Filimon*, 218-240; Aderca, *Contribuții*, I, 615-618; Dimisianu, *Lecturi*, 72-77; Lăzărescu, *Romanul*, 197-198; 205; 211-212; 222; Holban, *Bengescu*, 113-141; Șerban Cioculescu, *Le roman de* -, CREL, 1986, 2, 10-21; Anton Cosma, *Le monde comme spectacle et le spectacle comme utopie*, CREL, 1986, 2, 41-53; Valeriu Deacă, *Madame Vera - l'anatomie de la médisance*, CREL, 1986, 2, 58-63; Vasile Popovici, *La rhétorique du personnage abyssal*, CREL, 1986, 2, 29-40; Mircea Zăciu, CREL, 1986, 2, 22-28; Indrieș, *Polifonia*, 145-164; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 624-625; *Poetica romanului românesc*, 49-51; Henri Zalis, *Un paralelism exemplar*, SLAST, VIII, 1988, 9, 10; Ioan Holban, CRC, XXIII, 1988, 13, 7; Craia, *Fetele*, 39-48; Anton Cosma, *Le „Roman de famille” - traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69-77; Constantinescu, *Figuri*, 41-43. □ V. și Balaurl, 1923.

D. M.

PAS Ion, *Povestea unei fete*, București, I. Brănișteanu, 1927, 96 p. Fragmente (din tomul anunțat inițial cu titlul *Drumurile vieții*): În *prima zi de lucru*, CLP, I, 1926, 2, 1-4; *Drumurile vieții*, FRA, IV, 1926, 11-12, 535-545; *Mahalaia bucureșteană*, CLP, I, 1927, 4-5, 3-7; *Interior modest*, VL, II,

1927, 58, 3-4. Roman social, inspirat din viața mahalalei bucureștene. Tudora, lucrătoare într-un atelier de croitorie, sfârșește prin a fi sedusă de băiatul patroanei. Caracterizată printr-o „notație nudă, de ziar, trecută printr-un suflul omnesc, preocupat mai mult de injustiția cazului decât de sufletul din el”, cartea „are toate elementele unui fragment de reportaj social mai curând decât de roman” (Perpessiciu).

◆ O. G., LPT, VI, 1927, 1810, 2; Sebastian Leonard, DRT, I, 1927, 42, 1; G. Nichita, SIN, I, 1927, 9, 8; M., F, s. II, 1927, 12, 32; S. T., GNS, VI, 1927, 12, 212; L. Leoneanu, *Note pe marginea unui volum*, AU, VIII, 1928, 1870, 1; Const. Săineanu, ADV, XLI, 1928, 13530, 1-2; O. K., VL, III, 1928, 68-70, 3; Perpessiciu, CVT, IV, 1928, 1012, 1-2; George Dumitrescu, RTV, IV, 1928, 2, 94; Lotar Rădăceanu, ALA, IX, 1928, 381, 7; Leoneanu, *Profiluri*, 121-123; Săineanu, *Noi recenzii*, 136-137; Perpessiciu, *Mențiuni*, II, 112-114; Perpessiciu, *Opere*, III, 90-91. □ Valeriu Răpeanu, ~, LCF, VIII, 1965, 2, 3; Viața Românească, *La aniversarea lui ~*, VR, XVIII, 1965, 10, 73-76; Teodor Vărgolici, ~ *la 70 de ani*, LCF, VIII, 1965, 21, 4; H. Zalis, ~, ALBN, LXVIII, 1966, 945, 5; Răpeanu, *Noi*, 233-239; **, *De vorbă cu ~*, LCF, X, 1967, 6, 1; Victor Eftimiu, *Cărțile lui ~*, CNT, 1968, 27, 3; Victor Eftimiu, ~ *la 75 de ani*, LCF, XIII, 1970, 41, 2.

M. V.

PETRESCU Cezar, Întunecare, Partea I: *Acolo șezum și plânsem*, București, Biblioteca z. „Universul”, 1927, 189 p.; Partea a II-a: *Întoarcerea unde-au fost jurămintele*, Craiova, *Scrisul Românesc*, 1928, 272 p. Apărut mai întâi în f.z. U, XLIV, 1926, nr. 296-303; XLV, 1927, nr. 1-85. Fragmente: *Sângele*, HN, I, 1919, 9-10, 29-31; *Mergeau cântând vitejește*, G, IV, 1924, 5, 137-145; 1925, 6, 177-185; *lată, a sunat ceasul!*, G, IV, 1925, 7, 197-205; 8, 240-244; 9, 274-278; 10, 294-297; *Războiul stegulețelor*, G, IV, 1925, 11, 329-335; *Acolo șezum și plânsem*, VR, XVII, 1925, 8, 145-188; *Episodul din str. Olimpia 14*, VR, XVII, 1925, 11-12, 159-283; *Fuga spre Moldova*, FRA, III, 1925, 9, 249-260; *Rănitul fără ochi*, R, XIX, 1925, 10, 304-316; *Vizita înaltelor personaje*, UVR, XLII, 1926, 5, 3-4; *Despărțirea*, R, XX,

1926, 1, 8-18; *Să nu ucizi*, UVR, XLII, 1926, 22, 3-5; *Întoarcerea unde-au fost jurămintele*, VR, XVIII, 1926, 5-6, 252-264; ≈, VR, XVIII, 1926, 7-8, 133-168. Reluat fragmentar: *Fierul, fonta și oțelul*, R, XXII, 1928, 8-9, 324-337; *Pe cer s-a arătat un semn mare*, R, XXIII, 1929, 1, 10-21; *Asta-i cea din urmă seară*, CRT, II, 1929, 393, 3-4; *Pe cer s-a arătat un semn mare*, RLTR, I, 1939, 19, 11-12; 18; 20; *A zburat o pasăre neagră*, RLTR, I, 1939, 20, 7; 26. Roman social. Inclus în ciclul *Război și pace*, constituie, de fapt, prologul întregii *Cronici românești a veacului XX*, inițiată de autor, reprezentând nu doar un roman de război, ci - prin varietatea mediilor descrise: aristocrația și marii financiari, politicieni și profitori de război, țărani și intelectuali - o vastă cronică a societății românești ante- și postbelice. Pe fondul acestui tablou general, drama individuală a lui Radu Comșa se integrează dramei colective a „generației care s-a trădat”. Combatanții însuflețiți de generoase idealuri și convingeri de efectul purificator al războiului constată, la întoarcerea de pe front, că sacrificiile lor n-au condus la asanarea socială și morală așteptată. Deruta, dezechilibrul, prăbușirea înlocuiesc fervearea vechilor jurăminte. Agravată și de ratarea fericirii personale, deziluzia lui Radu Comșa e totală, împingându-l la sinucidere. „Drama lui Comșa ilustrează incapacitatea unei societăți de reintegră în sânul ei pe cei distruși, fiindcă au vrut s-o apere sau, mai grav, pentru că au rămas credincioși idealului pe care l-a sădit în suflurile lor” (Ov. S. Crohmălniceanu). Romanul e superficial, a mai spus critica, atât ca observație socială, cât și ca investigație psihologică. Totuși, „o ușurință agreabilă, o distincție în stil și o indiscutabilă răbdare arhitectonică” (G. Călinescu) constituie tot atâtea calități indiscutabile ale cărții.

▼ I, Craiova, *Scrisul Românesc*, 1928; I-II, București, *Cartea Românească*, 1929; I-II, București, *Cartea Românească*, 1930; I-II, București, *Cartea Românească*, 1937; I-II, București, *Cugetarea Georgescu-Delafraș*, 1943; I-II, București, E.S.P.L.A., 1953; I-II,

București, E.S.P.L.A., 1955; I-II, postf. de Mihai Gafița, București, E.S.P.L.A., 1959; I-II, pref. de Mihai Gafița, București, E.S.P.L.A., 1960; I-II, pref. de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1962; I-II, pref. de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1965; I-II, pref. de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1966; I-II, București, E.P.L., 1967; I-II, studiu introductiv și note de Mihai Gafița, București, E.T., 1969, I-II, București, Eminescu, 1971; I-II, repere istorico-literare alcătuite de Rodica Rotaru, București, Minerva, 1976; I-II, postf. și tabel cronologic de Mihai Gafița, București, Albatros, 1980; ed. și postf. de Corneliu Popescu, București, Cartea Românească, 1984; ed. îngr. de Corneliu Popescu, repere istorico-literare alcătuite de Rodica Rotaru, București, Minerva, 1986.

■ *Ciennôsć*, I-II, tr. de Stanisław Łukasik, Cracovia, Nakładem Wydawnictwa, Literackonaukowego, 1933; *Effondrements*, I-III, tr. de Iosif Igișoranu, București, Éditions en langues étrangères, 1956; *Sötét évek*, tr. de Boros Ferenc, Budapesta, Új Magyar Kiadó, 1956; *Sötét évek*, tr. de Boros Ferenc, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1956; *Sötét évek*, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1964; *Gathering Clouds*, I-III, București, Foreign Languages Publishing House, 1957; *Mrok*, tr. de Raymund Florans, Varșovia, W.M.O.N., 1957; *Umdüsterung*, I-III, tr. de Ernst Osorowitz, București, Verlag für Fremdsprachige Literatur, 1957; *Se acerca la tormenta*, tr. de Estela Canto, Buenos Aires, Editorial Quetzal, 1961; *Krušenje*, tr. de M. Lvova și Z. Potapova, Moscova, Goslitzdat, 1963; *Umdüsterung*, tr. de Ernst Osorowitz, Berlin, Buchverlag der Morgen, 1963; *Krušenje*, tr. de N. Melamed, Sofia, Narodna kultura, 1965.

● Premiul Academiei Române pe anul 1930.

◆ I. Valerian, *De vorbă cu d-l* ~, VL, I, 1926, 12, 1-2; Doctorul Y grec, *Freudismul în literatura română*. Note pe marginea romanului ≈ al d-lui ~, ALA, VII, 1926, 307, 1; Mircea Eliade, CVT, III, 1927, 768, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VL, II, 1927, 54, 3; Const. D. Ionescu, D, V, 1927, 5-6, 124-128; Al. Bădăuță, G, VII, 1927, 10, 265-267;

N., F, s. II, III, 1928, 3-4, 19; Constantinescu, *Opere*, 142-144; Romulus Dianu, *Mișcarea literară*, RMP, XIV, 1929, 3315, 3; Isabela Sadoveanu, ALA, IX, 1929, 430, 7; S. V., LPT, VIII, 1929, 2194, 1; Sergiu Dan, DRT, III, 1929, 437, 1-2; Al. A. Philippide, VR, XXI, 1929, 2-3, 269-271; Al. Bădăuță, *Note cu prilejul apariției romanului* ≈, G, IX, 1929, 3, 105-107; Cr., VL, IV, 1929, 108, 3; I. Valerian, *Un nou roman românesc. De vorbă cu autorul*, VL, IV, 1929, 108, 1-2; Perpessicius, CVT, V, 1929, 1530, 1-2; 1537, 1-2; Al. Lascarov-Moldovanu, *Pe marginea romanului* ≈ de ~, NR, XXV, 1930, 27, 1-2; 33, 1-2; ***, RTV, I, 1930, 1, 140-144; Pamfil Șeicaru, G, X, 1930, 5, 149-153; Romulus Dianu, ~, *laureat al Academiei Române 1930*, CRT, III, 1930, 846, 3; Sextil Pușcariu, DRV, I, 1930, 4-5, 121-122; Aida Vrioni, ≈, RVS, IV, 1930, 8-10, 105-109; O. F. Popa, *Cu d. ~: Ce e rău și ce e bine*, PTI, XIII, 1931, 54, 1; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 32-45; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11-12, 212-217; Mihail Sebastian, *Cărți de război*, MVB, I, 1939, 16 18; Septimiu Bucur, *Viziunea epică*, RM, II, 1939, 550, 4; Predescu, *Istoria*, 304-305; Călinescu, *Istoria*, 682-683; Vianu, *Arta*, 374-378; ***, BLE, IX, 1943, 109, 8; ***, BLE, IX, 1943, 126, 10; Roșu, *Destinul*, 373-381; Pandrea, *Portrete*, I, 195-199; H. Zalis, *Tipul inadaptabilului și învinsului în opera lui ~*, SB, VIII, 1957, 2, 57-63; Gafița, *Cezar Petrescu*, 204-219; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 259-263; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 344-347; Valerian, *Cu scriitorii*, 159-164; Botez, *Memorii*, 247-272; Constantinescu, *Scierii*, IV, 279-282; Perpessicius, *Opere*, IV, 34-43; Bălu, *Cezar Petrescu*, 50-58; Netea, *Interviuri*, 69-79; Al. Cerna-Rădulescu, *Scrisori de la ~ sau avatarele* ≈, VR, XXVI, 1973, 10, 91-94; Al. Oprea, ~ sau apetențele romantice ale unui romancier realist, ST, XXIV, 1973, 19, 5-6; Rotaru, *O istorie*, II, 670-672; Ilea, *Mărturisirile*, 151-161; Steinhardt, *Între viață și cărți*, 21-22; Ion Apetroaie, *Romanul experienței de război*, CL, 1977, 8, 1, 3; Vianu, *Opere*, V, 313-316; Nicolae Manolescu, *Cicatricea*, ST, XXX, 1979, 8, 22; Ornea, *Tradiționalism*, 498-504; Perpessicius, *12 prozatori*, 187-194; Piru, *Istoria*, 308; Vianu, *Arta*, 326-328; Constantin Cubleşan, RL, XV, 1982, 50, 11; Mircea Popa, în *De la N. Filimon*, 120-141; Nae Antonescu, *Idealul uniității naționale în literatura română*, ST, XXXIV, 1983, 12, 7-9; 28; Mihăescu, *Timp și mod*, 118; Perpessicius, *Opere*, XII, 333; 373; Al. Cerna-Rădulescu, *Cum a apărut romanul* ≈, ARG, XIX, 1984, 9, 11; Heinrich, *Peregrinările*, 124-126; Florin Berin-

deanu, „Teme” ale romanului de succes la – și în proza actuală, AFT, XIX, 1985, 11, 9; Al. Piru, *Prefațând pe* –, FC, XXXV, 1986, 2, 11; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 855; 860; Vărgolici, *Scritorii*, 407–408; *Poetica romanului românesc*, 152; 354–355; Mircea Popa, *Cărțile Unirii. Romanele primului război mondial și ale Marii Uniri*, LCF, XXXI, 1988, 46, 2; Craia, *Fețele*, 49–53; Steinhardt, *Prin alții*, 153–154; Vianu, *Arta*, 299–301; Velea, *Interferențe*, 33–36. □ Romulus Dianu, *Cu d. –, despre el și despre alții*, RMP, XIV, 1929, 3328, 1, 3; T. Argehezi, *Medalion*: –, BDP, II, 1929, 339, 1–2; Octav Șuluțiu, –, VRA, II, 1929, 70, 2; Alex. Vasia, –, ECO, I, 1929, 7–8, 1; Gherardo Gherardi, *Critica italiană despre* –, CRT, III, 1930, 731, 1–2; Pamfil Șeicaru, –, CRT, III, 1930, 839, 3; Ion Dimitrescu, *Scritorul noii generații*, CRT, IV, 1931, 1234, 3; Octav Șuluțiu, *Premiul național de literatură*: –, VRA, IV, 1931, 195, 5; N. Pârvu, *D. – ne vorbește despre opera sa în cadrul vieții contemporane*, CRT, V, 1932, 1559, 3–4; I. G., *D. – și romanele sale*, MN, I, 1933, 4–5, 15; Ilovici, *Negativismul*, 99–138; Petre Ciureanu, –, OP, XXXI, 1935, 8382, 1–2; Mihail Șerban, *De vorbă cu d. –, ALA*, XVIII, 1937, 845, 9; 12; E. Lovinescu, –, ADV, LI, 1937, 16350, 1–2; Biberi, *Études*, 103–105; Lovinescu, *Istoria*, 206–209; Munteanu, *Panorama*, 232–237; Profira Sadoveanu, *Domniile lor*, 183–195; Vrabie, *Gândirismul*, 250–265; VI. B., *De vorbă cu romancierul* –, ART, I, 1941, 1, 1; 7; V. B., *Concluzii la interviul cu d. –, ART*, I, 1941, 2, 7; Vasile Netea, *De vorbă cu* –, VRA, XV, 1943, 689, 8; Mihăescu, *Sinteze*, 194–196; Viorica Pintilieșcu, *Opera scriitorului – în limba germană*, BCV, IV, 1944, 802, 2; B. Jordan, –, FP, III, 1947, 743, 2; Paul Georgescu, *D-I – și „imparțialitatea” problemelor scrisului*, FL, I, 1948, 34, 3; Mihai Popescu, *De vorbă cu scriitorul* –, GL, I, 1954, 13, 1; Cezar Petrescu, *Eterna problemă a limbii literare*, CNT, 1954, 20, 3; Cezar Petrescu, *La școala realismului socialist*, VR, VII, 1954, 7, 346–350; G. C. Nicolescu, –, AUB, II, 1955, 2–3, 73–108; St. Druia, *Convorbire cu* –, CNT, 1955, 6, 1; 5; Mihai Gafița, *De vorbă cu* –, GL, III, 1956, 13, 1; 5; Cezar Petrescu, *Cum am devenit scriitor*, GL, IV, 1957, 6, 4; Traian Stoica, *Forța unei mari literaturi. De vorbă cu acad.* –, FC, VI, 1957, 10, 13; Mihai Gafița, *~ la 65 de ani*, CNT, 1957, 48, 3; Miron Dragu, –, *despre proiecte literare*, GL, V, 1958, 1, 1; 6; Al. O. Teodoreanu, *Cu și despre* –, MZ, II, 1958, 13, 1; 5; R. Câmpeanu, *~ despre romanul generației sale și despre altele*, CNT, 1958, 32, 3; Stancu, *Cezar Petrescu*; Mihai Gafița, –, GL, VI, 1959, 21, 2; **, *Culti-*

varea limbii în discuție publică, LR, IX, 1960, 47–57; Marin Bucur, –, LCF, IV, 1961, 8, 9; Perpersicius, –, CNT, 1961, 11, 3; Demostene Botez, –, GL, VIII, 1961, 12, 1; 6; Ion Marin Sadoveanu, –, ST, XII, 1961, 3, 62–63; Mihai Gafița, *Moștenirea lui* –, GL, VII, 1961, 13, 6; Aurel Martin, *Laboratorul scriitorului*, TR, VII, 1963, 10, 9; 11, 9; Mircea Anghelescu, –, LCF, VIII, 1965, 3, 3; Ion Manițiu, *~ – 75 de ani de la naștere*, TR, XI, 1967, 48, 5; Mihai Gafița, *Vocația de romancier a lui* –, TMS, II, 1967, 12, 12; Demostene Botez, *Amintiri despre* –, RL, II, 1969, 47, 6–7; 48, 6–7; Mihai Novicov, *Din corespondența cu* –, R, VII, 1970, 5, 16; Ion Manițiu, *Secretar al lui* –, TR, XIV, 1970, 26, 5; Cezar Petrescu, *Creator, creație și... creaturi*, MS, II, 1971, 4, 108–125; Andrei Roman, *Realismul lui* –, VR, XXV, 1972, 11, 83–87; Const. Ciopraga, –, CRC, VII, 1972, 48, 2; Leon Baconsky, –, *glose la o aniversare*, ST, XXIII, 1972, 23, 4; Piru, *Varia*, II, 292–295; Popa, *Spații*, 65–83; Micu, *Gândirea*, 681–705; *Scriitorii români*; Simion Bărbulescu, *~ și scriitorii săi*, ALL, 1980, 60; Aderca, *Contribuții*, I, 166–175; Florescu, *Profitabila condiție*, 20; Papu, *Motive*, 115–116; Mircea Popa, *~ și strănăteata*, LCF, XXVIII, 1985, 32, 8; Victor Crăciun, *Mărturia marilor conștiințe scriitoricești*, CNT, 1985, 39, 7; Ornea, *Interpretări*, 321–325; Mihai Cernat, *„Uzina mea literară”*, ALB, XCII, 1989, 2, 7; Alecu, *Călinescu*, 98–99.

M. V.

RĂDULESCU-NIGER N., *Drama unei tinereți*, București, Cugetarea, [1927], 280 p. Roman tezist care, printr-o intrigă polițistă, promovează eseistic o ideologie utopică de reforme mic-burgheze. Incriminează revoluția bolșevică din Rusia și Internaționala a III-a. Arestat sub acuza nedreaptă de a-și fi asasinat patronul, Petre Zura, eliberat din lipsă de probe, descoperă pe adevăratul asasin (Lazăr Pliciu) și pe autorul moral al crimei (inspectorul de la Siguranța Statului, care-l arestase, Ion Finichi).

D. M.

RĂDULESCU-NIGER N., *Vântură-lume. Roman de aventuri*, București, I. Negreanu, 1927, 384 p. Roman de senzație alimentat de o intrigă erotică. Gemma Pilat fuge în lume cu intentendul soțului ei, seminaristul Grigore Hrubeanu, ticălos fără margini, arestat, apoi

eliberat, care piere ucis de ultimul om ce mai încearcă să-l aducă pe calea cea bună (Stănișteanu).

D. M.

REBREANU Liviu, *Ciuleandra*, București, Cartea Românească, 1927, 296 p. Fragmente: ≈, PRL, II, 1927, 13, 2-3; *Jocul*, FLS, I, 1927, 10, 294-296. Reluat în foileton în ziarul „America” (Cleveland Ohio), XXVIII, 1933, XXIX, 1934 (începând cu 15 mai); fragmentar: ≈, RMP, XIV, 1929, 3418, 5-6. Roman analitic, examinând, prin intermediul unui caz de nebunie obsesivă, fenomene de psihopatologie socială. Are și o subsidiară țintă polemică, la adresa idealului sămănătorist de împăciuire a claselor. Știindu-și neamul epuizat și dorind să-l primească, bătrânul boier Faranga alege pentru fiul său, Puiu, o fată de țăran atrăgătoare și isteată, Mădălina. Educată la Paris, Madeleine ajunge o perfectă femeie de lume. Când Puiu o ucide din gelozie, afacerea e mușamalizată prin mobilizarea înaltelor relații ale boierului Faranga, fost ministru al Justiției și personalitate influentă. Simulând nebunia, Puiu scapă rigorilor legii și e internat într-un ospiciu. Demența se declanșează apoi într-adevăr, crima însăși apărând retrospectiv ca unul dintre simptome. Acțiunea e reconstituită prin retroproiecție, din alternanța stărilor de conștiință cu cele morbide, viața în ospiciu a protagonistului fiind întretăiată de rememorări. La apariție, scrierea, întâmpinată pozitiv de unii comentatori, a fost primită reticent de marii critici. „Amplu și adânc zugrăvit, psihoza lui [Puiu Faranga] rămâne [...] factice, motivată prin datele ei melodramatice”, deși romanul e o „pildă vie de profunzimea și complexitatea creatoare a unui mare prozator” (Pompiliu Constantinescu). Mai recent, Al. Piru, Paul Georgescu, S. Damian ș.a. au subliniat calitățile de prozator modern ale lui ~. După Lucian Raicu, ≈ ar întruchipa un „mit al existenței însăși, dogoritoare și rece [...]”. Nicolae Manolescu e de părere că romanul „pune problema responsabilității umane față de existență, a «autenticității» ființei umane, analizând doar *aparent* un caz

patologic”, - dovedindu-se „a fi modern, inedit și uimitor, dezvăluind magistral procesul”.

▼ București, Cartea Românească, 1928; București, Cartea Românească, 1934; București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1940; București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1942; București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1944; București, Cugetarea, 1946; ed. îngr. și pref. de Nicolae Gheran, București, E.P.L., 1965; București, E.P.L., 1967; București, Eminescu, 1970; București, Eminescu, 1976; postf. și bibliografie de Dana Dumitriu, București, Minerva, 1976. Reprodus în: *Nuvele*, III, ed. îngr. și pref. de N. Gheran, București, E.P.L., 1965; *Opere*, VII. ≈, *Crăișorul*, ed. critică de Nicolae Gheran, variantele în colaborare cu Valeria Dumitrescu, București, Minerva, 1975; *Romane*, II, ed. și postf. de Nicolae Gheran, București, Cartea Românească, 1986.

■ ≈, *La danse de l'amour et de la mort*, tr. de B. V. Madeleine și Marina Bousquet, Paris, Éditions Baudinière, [1929]; ≈, tr. de Venera Isopescu, Perugia - Venezia, La Nuova Italia, [1930]; *Culjandra*, tr. de V. Maksimovici, Belgrad, f.a.; ≈, tr. de Lőbo Vilela, Lisabona, Editorial Gleba, L. Da, [1940]; ≈ tr. de Camila Reis, Barcelona, Ayma, 1944; *Culjandra*, tr. de Aurel Gavrilov, Belgrad, Izdavacko Preduzece, „Rad”, 1964; ≈, tr. de Gergana Stratieva, Sofia, Narodna Kultura, 1972; *A tánc*, tr. de Anemone Latzina, Cluj-Napoca, Dacia Verlag, 1975; *A tánc*, tr. de Kerekes György, Cluj-Napoca, Dacia, 1987. Fragmente: în lb. franceză, tr. de Sarina Cassvan, Paris, 1931; în lb. franceză, tr. de C. D. Papastate și M. Fontaine, Craiova, 1931; ≈, tr. de Iiinea Petrescu, REVR, XXXIII, 1979, 9, 6-93.

◆ Perpessicius, CVT, III, 1927, 970, 1-2; M. F. s. II, II, 1927, 12, 32; Tudor Teodorescu-Braniște, ADV, XLI, 1928, 13511, 1-2; N. Davidescu, UVR, XLIV, 1928, 2, 24; Gallus, *Ceva despre ≈ d-lui ~*, DMN, XXIV, 1928, 7582, 3; Simeon Rufu, PRL, II, 1928, 21, 23-24; Romulus Dianu, RMP, XIII, 1928, 3003, 2; Const. Șăineanu, ADV, XLI, 1928, 13535, 1-2; Alexandrina Mititelu, ALA, IX, 1928, 374, 7; C. Mincu, UVR, XLIV,

- 1928, 7, 107; G. Bogdan-Duică, FLS, II, 1928, 1-2, 1-2; Sabina Paulian, SRO, I, 1928, 4, 78-81; George Șerban, T, LIX, 1928, 2, 133-138; Mia Frollo, *Note pe marginea romanului* ≈ (*Scrisoare deschisă*), VL, III, 1928, 76, 3; Isabela Sadoveanu, ALA, IX, 1928, 380, 3; ***, OBS, I, 1928, 1, 24-25; Radu Dragnea, R, XXII, 1928, 3, 99-108; G. Nichita, SIN, I, 1928, 12, 10; M. Ralea, VR, XX, 1928, 4, 127-128; ***, VRL, XXI, 1928, 6040, 4; Perpessicius, *Mădălina și alte nume*, CVT, IV, 1928, 1171, 1; Costenet, AVL, I, 1928, 30, 3; 31, 3; Pompiliu Constantinescu, VL, III, 1928, 68-70, 3; Vasile Gherasim, JML, XVII, 1928, 7-12, 276-280; Constantinescu, *Opere*, 112-120; Lovinescu, *Istoria*, IV, 371-373; Romulus Dianu, *Mișcarea literară*, RMP, XIV, 1929, 3410, 3; 3411, 3; Radu Dragnea, *Veșnic și universal (După anul generațiilor 1928)*, G, IX, 1929, 3, 69-80; Sergiu Dan, DRT, III, 1929, 497, 1; Romulus Dianu, ~ - *omagial*, RMP, XIV, 1929, 3420, 3; L. A., *Opera unei traducătoare*, DMN, XXV, 1929, 8085, 3; Cezar Petrescu, *Tot pe marginea* ≈, CRT, II, 1929, 513, 3; George Dumitrescu, RTV, V, 1929, 6-7, 484; Cezar Petrescu, ≈ *în limba franceză*, VL, IV, 1929, 111, 1; ***, *Literatura românească în Europa*, BG, I, 1930, 5, 318-320; C. N. Negoită, *Romanul și nuvela noastră în Italia*, VRA, II, 1930, 134, 5; Ion Dumitrescu, CRT, III, 1930, 1000, 2; Șăineanu, *Noi recenzii*, 120-123; Perpessicius, *Mențiuni*, II, 68-78; III, 279-284; Aurel Popp, ~ *Cu ocazia semicentenarului său*, PRC, III, 1935, 10, 20-24; Șerban Cioculescu, *În marginea operei d-lui* ~, RFR, III, 1936, 2, 412-425; Munteanu, *Panorama*, 227-232; Vladimir Streinu, ~ *în italianește*, TMP, III, 1939, 626, 2; Vladimir Streinu, ~, RFR, VII, 1940, 5, 379-390; Ichim, *Rebreanu*, 37-41; D. P., VI, I, 1941, 28, 3; G. C. Nicolescu, ~ *într-o nouă editare*, CHV, s. II, XIV, 1941, 49, 4; Predescu, *Istoria*, 299; Călinescu, *Istoria*, 651; George Todoran, ~, BCL, III, 1943, 75, 1-2; Mihăescu, *Sinteze*, 189-194; Crohmălniceanu, *Rebreanu*, 82; I. A. Nicolau, *Ecoul mondial al operei lui* ~, LCF, VII, 1964, 19, 12; Paul Georgescu, CNT, 1965, 16, 3; S. Damian, GL, XII, 1965, 49, 8; Nicolae Manolescu, *Ultimele romane*, GL, XII, 1965, 49, 8; Piru, *Rebreanu*, 67-69; Manolescu, *Lecturi*, 46-53; I. Sârbu, IL, 1967, 7, 86-87; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 317-319; Georgescu, *Polivalența*, 252-257; Raicu, *Rebreanu*, 173-192; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 476-478; Ilie Guțan, *Valorile estetice ale peisajului în opera lui* ~, LL, XXIV, 1970, 141-149; Alexandru Ștefănescu, *Fascinantul dans*, CRC, VI, 1971, 8, 8; Perpessicius, *Opere*, III, 57-64; IV, 236-239; H. Zalis, ~ *și naturalismul*, ST, XXIII, 1972, 14, 21-23; Cioculescu, *Aspecte*, 320-328; Gavrilescu, *Rebreanu*, 7, 15; 16; 17; 21; 90-92; Rotanu, *O istorie*, II, 599-600; Adriana Rujan, *Metafora dansului*, ARG, VIII, 1973, 2, 14; Lovinescu, *Scrieri*, V, 267-268; Massoff, *Despre ei*, 337-338; P. Constantinescu, în *Liviu Rebreanu interpretat de...*, 63-67; Perpessicius, *Patru clasici*, 249-256; Aureliu Goci, ≈ - *o posibilă interpretare*, ARG, X, 1975, 4, 11; Bogdan-Duică, *Studii*, 447-451; Davidescu, *Aspecte și direcții*, 428-431; Nicolae Gheran, *Note*, în L. Rebreanu, *Opere*, VII, București, Minerva, 1975, 379-389; Negoiteșcu, *Analize*, 157-163; Constantinescu, *Romanul*, 43-47; Gorcea, *Nesomnul*, 183-197; 206-214; Nicolae Manolescu, *Analiza în roman*, ST, XXIX, 1978, 12, 10; Protopopescu, *Romanul*, 78-104; Sasu, *Sărbătoarea*, 137-138; 141-154; *Scritorii români*; Jean-Louis Courriol, ≈ - *roman psihologic?* CL, X, 1979, 9, 7; *Dicționar*; Ornea, *Tradiționalism*, 521-536; Ion Apetroaie, *Metamorfozele romanului la* ~, AUI, *Literatură*, t. XXVII, 1981, 37-48; Constantinescu, *Studii*, 165-171; Deleanu, *Glasul*, 30; 56; 68-69; 71; Piru, *Istoria*, 305; Rebreanu, *La lumina*, 93; 106; 109; 120; 219; 235; Elena Stan, în *De la N. Filimon*, 97; Lăzărescu, *Romanul*, 156-163; Perpessicius, *Opere*, XII, 358-360; Mircea Braga, ≈ - *jusqu'au limites et au-delà*, CREL, 1985, 1, 62-71; Constantin Ciopraga, *Un romancier des situations tragiques*, CIREL, 1985, 1, 1-22; Ioana Em. Petrescu, *Extazul dansului*, ST, XXVI, 1985, 3, 50-51; Cristina Müller, ≈ - *recăstigare a condiției tragice*, EX, XVII, 1985, 9-10, 12; Adrian Dafir, *Recurs la* ≈, LCF, XXVIII, 1985, 47, 2; Dan Mănuță, *Incipit-ul rebrențian*, CL, 1985, 11, 12; Doru Scărlătescu, *Funcții ale „in-traducătorului” în romanul rebrențian*, CL, 1985, 11, 5; 13; Christian Crăciun, *Căutarea ritmului*, T, XIV, 1985, 12, 21-23; Radu Săplăcan, ≈ *sau mitografia obsesiei*, AST, XXI, 1986, 3, 9; Traian Ungureanu, ~, *romancierul*, AFT, XX, 1986, 5, 8; Rachieru, *Rebreanu*, 152-158; Corin Braga, *Obsesia* ~, T, XVI, 1987, 6, 39-41; Șerban Cioculescu, în *Liviu Rebreanu*, Antologie, 182-184; N. Davidescu, în *Liviu Rebreanu*, Antologie, 137-140; E. Lovinescu, în *Liviu Rebreanu*, Antologie, 147-148; Perpessicius, în *Liviu Rebreanu*, Antologie, 130-137; *Poetica romanului românesc*, 98; 126-127; Aderca, *Contribuții*, II, 49-51; Tihan, *Apropierea*, 26-28; Constantinescu, *Figuri*, 55-58; Gheran, *Rebreanu*, 300-305. □ V. și Calvarul, 1919.

RELGIS Eugen, *Glasure în surdină*, București, Brănișteanu, 1927, 154 p. Fragmente: *Asurzire*, UVR, XLIII, 1927, 11, 167; *Paradisul pierdut*, ALA, VIII, 1927, 337, 5; *Mărul roșu*, UVR, XLIII, 1927, 21, 325–326. Izolat de lumea exterioară din cauza unei infirmități, Miron își realizează idealul de perfecțiune prin cunoașterea de sine și încrederea în oameni („singura mântuire a suferinței sociale”). Boala e simbol al aprofundării eului și al pasiunii creatoare.

▼ Pref. de Stefan Zweig, introd. de Philéas Lebesque, București, Editura Contemporană, 1947.

◆ M. E., CVT, II, 1927, 776, 1; A. P. Samson, *Un nou roman*: ≈, AU, VII, 1927, 1685, 1–2; Const. Șăineanu, ADV, XL, 1927, 13430, 1–2; Eric Furtună, LM, X, 1927, 2683, 2–3; Leoneanu, *Profiluri*, 47; Șăineanu, *Noi recenzii*, 112–115; Lovinescu, *Istoria*, 295; Flomir, RVM, II, 1946, 13–14, 47; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 276–277; Perpersicius, *Opere*, XII, 334.

A. S.

TEODOREANU Ionel, *La Medeleni*, III, v. *La Medeleni*, I, 1925.

Tâharul Fulger. Roman criminal întâmplat în timpul revoluției de la 1848, București, [1927?], 114 p. Roman senzațional, avându-l drept protagonist pe tâharul Fulger.

○ **TRUȚIA Sabin G.**, fragment din romanul *Castelul solitar*, CZ, XI, 1927, 4–5, 62–65; 6–7, 89–92; XII, 1928, 4, 3.

1928

AGÂRBICEANU Ion, *Țară și neam. Însemnările unei logodnice*, București, Editura Casei Școalelor, 1928, 192 p. Apărut mai întâi, cu titlul *Iubirea iubirilor. Carnetul unei logodnice*, în f.rev. ALA, V, 1924, nr. 188–198. Fiind acuzat de editura Cultura Națională că a împrumutat titlul unui roman spaniol, *Iubirea iubirilor*, de Ricardo León, publicat la această editură, în 1922, ~ modifică titlul cărții sale, la apariția în vol. Roman al unui destin. Urmărește transformarea

profundă a psihologiei unei femei datorită hotărâtoarei experiențe a războiului. Scris sub formă de jurnal adresat iubitelui (ceea ce îi conferă, pe alocuri, caracter epistolar), ≈ are ca protagonistă pe Maria Negru, tânără olteancă pe care izbucnirea primei conflagrații mondiale o surprinde cu o săptămână înaintea căsătoriei, despărțind-o de logodnic. Înregistrează în stil subiectiv evoluția interioară a eroinei de la sentimentul iubirii egoiste (îi cere logodnicului să dezerteze) la înțelegerea sensului necesarei jertfe colective. Angajându-se ca infirmieră, Maria Negru se îmbolnăvește de tifos exantematic. Aflând că logodnicul îi murise, nu mai luptă cu boala și moare. Capitolul final conține un fel de apel al eroinei către cititoare, în spiritul pedagogismului civic caracteristic prozei lui ~.

◆ ***, *Iubirea iubirilor*, ALA, V, 1924, 187, 8; I. N., ~, *Iubirea iubirilor (Carnetul unei logodnice)*, ADV, XXXVII, 1924, 12406, 1; A. D. H., *Iubirea iubirilor. romanul lui ~*, DMN, XXI, 1924, 6346, 3; Iosif Nădejde, *Portăreii în literatură. Între „Cultura Națională” și d-nul ~*, ADV, XXXVII, 1924, 12411, 1–2; C. Dan, *Proprietatea titlului în literatură*, AU, IV, 1924, 821, 1; ***, *Titlul romanului „Iubirea iubirilor”*, ALA, V, 1924, 189, 8; Iosif Nădejde, *Iar portăreii în literatură. „Iubirea iubirilor” provoacă discuții*, ADV, XXXVII, 1924, 12416, 1–2; C. Dan, *Poți împrumuta titlul unei cărți? Sau cum este „ocrotit” un spaniol*, AU, IV, 1924, 824, 1–2; M. E., „*Iubirea iubirilor*” de ~, UVR, XL, 1924, 50, 7; O.F.P., PTI, XI, 1929, 63, 4; Predescu, *Istoria*, 294; Zăciu, *Agârbiceanu*, 135; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 7; 60–61; 317. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

ARCAȘ N., *Fecioara vândută. Roman din viața capitalei*, București, Ancora, 1928, 160 p. (Colecția N. Arcaș). Acțiunea se va continua într-un roman ulterior, *Patimă de bătrân* (1928). Roman de senzație, primul dintr-un serial, dezvoltă tema răpirii unei minore. Acțiunea prolixă, petrecută în lumea escrocilor internaționali, exploatează motive tipice: seducții, sechestrări de persoană, plastografii etc.

◆ ***, VRL, XXI, 1928, 6007, 3.

D. M.

ARCAȘ N., *Ispășirea Miradorei. Roman din viața capitalei*, București, Ancora, 1928, 160 p. (Colecția N. Arcaș). Roman politist, al treilea dintr-un serial început cu *Fecioara vândută*. Continuă acțiunea romanului *Patimă de bătrân*, fiind urmat de *Taina fiicei bancherului*. Cartea speculează tematic elemente de epic senzațional: șantaj, crime, tentative de pruncucidere etc.

D. M.

ARCAȘ N., *Patimă de bătrân. Roman din viața capitalei*, București, Ancora, 1928, 160 p. (Colecția N. Arcaș). Acțiunea, care se va continua cu *Ispășirea Miradorei*, urmează aceleia din *Fecioara vândută*, terminată cu un suspans. Roman polițist de factură senzațională.

D. M.

ARCAȘ N., *Taina fiicei bancherului. Roman din viața capitalei*, București, Ancora, 1928, 160 p. (Colecția N. Arcaș). Narațiunea, care continuă serialul început cu *Fecioara vândută*, se leagă tematic de finalul acțiunii din *Ispășirea Miradorei* și anunță o urmare în *Lupta pentru o femeie*, probabil neapărut. Roman polițist și de senzație. Acțiunea se petrece într-o atmosferă cosmopolită, cu hoteluri, cazinouri, cabarete și o faună de escroci internaționali, criminali, șantajști.

D. M.

ARDELEANU I., *Fragment de roman*, R, XXII, 1928, 3, 112–121. Textul tratează episodul morții unui bătrân, la întoarcerea „fiului risipitor”.

BARNOSCHI D. V., *Cărvunarii. Poveste istorică. 1823–1827. Voievodul-cărvunar. Viața sbuciumată și moartea sălnică a Comisului Ionică Tăutu*, București, Editura „Bilete de papagal”, [1928], 124 p. Cu *O lămurire*, a autorului. Cartea a fost refăcută în 1937 ca al II-lea vol. dintr-un ciclu cu titlul *Zorile izbăvirii*, din care face parte și romanul *Conspirația Dărmănescului* (1936). Reluat fragmentar: *Venerabilul mare ales*, ALA, XVIII, 1937, 859, 12. Scriere mai apropiată de genul

dramatic, „roman în scene și tablouri”, cum o subintitulează, în 1937, autorul. Dramatizează viața comisului Ionică Tăutu, autor al proiectului de constituție democratică propus domnitorului cărvunar Ioniță Sandu Sturdza, în Moldova, la începutul secolului al XIX-lea. Romanul vine ca o completare și o ilustrare a studiului istoric *Originile democrației române*, aparținând aceluiași autor. Deși inegală ca valoare, scrierea izbutește câteva figuri de boieri (vel-paharnicul Costea, vel-slugerul Moțoc). Ioniță Vodă – îmbinare de ipocrizie și sinceritate – apare ca o „fuziune între Tartuffe și Vlaicu, pentru care smerenia și deciziunea sălășluiesc în aceeași piele” (Șerban Cioculescu). Același comentator reproșează autorului „inadvertențe de stil”, „o intenție oarecum didactică” și faptul că „nu reconstituie epoca”.

▼ București, Editura Bilete de papagal, [1933?]; *Zorile izbăvirii*, II, ≈, ed. cu adăugiri și schimbări, București, Cartea Românească, 1937. Reprodus în *Conspirația Dărmănescului*, ≈, cuvânt înainte de Ș. Cioculescu, cu o scrisoare de Perpessicius, București, Minerva, 1982.

◆ Tudor Teodorescu-Braniște, CRT, I, 1928, 298, 1; Miron Grindea, DRT, II, 1928, 334, 2; **, RVS, III, 1929, 6–7, 103; George Juvara, AVL, III, 1930, 55, 1–2; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 64–70; Silviu Cernea, E, 1937, 2494, 1; D. Bat., RVS, XI, 1937, 6–7, 29–30; T. S., *O oră cu d-l*, RVS, VII, 1933, 5–6, 1–3; Perpessicius, *Opere*, IV, 1971; Sasu – Vartic, *Romanul I*, 244–245.

D. M.

BATZARIA N., *Copilul crescut în peșteră*, București, Ancora, 1928, 138 p. Adaptare după povestirea *Heinrich von Eichenfels* de Cristoph von Schmidt. Roman pentru tineret, fără calități literare.

M. V.

BĂDĂUȚĂ AL., *Sonata lunii*, fragment din romanul *Prăbușiri*, CRT, I, 1928, 96, 3.

CRAIU Petre și TODRY [Dem. THEODORESCU], *Papagalul alb. Marele roman al capitalei*, apărut în f.z. CRT, I,

1928, nr. 27-59. Roman senzațional, cu subiectul plasat în lumea bună contemporană, având printre personaje pe George Găetan, „pestele ciocoiesc”, al cărui proces tocmai se judeca.

◆ ***, CRT, I, 1928, 27, 3.

D. M.

○ DAN Sergiu, Romulus DIANU, *Viața minunată a lui Anton Pann*, foileton, v. *Viața minunată a lui Anton Pann*, 1929.

DAVIDESCU N., *Vioara mută*, București, Editura Literară a Casei Școalelor, 1928, 222 p. Fragmente: ≈, UVR, XLII, 1926, 6, 2-3; ≈, UVR, XLII, 1926, 16, 3-4; ≈, SIN, I, 1927, 3-4, 6-11; ≈, UVR, XLIII, 1927, 34, 531-532; 36, 563-564; ≈, PRL, III, 1927, nr. 11-18. Roman psihologic, tratând un caz de inadaptare. Căsătorit cu o descendentă a marilor boieri Postelnicu, preotul Luca Stroici trezește în familia soției o irepresibilă reacție de respingere, asemeni unui corp străin pe care organismul social al clanului refuză să-l asimileze. „Lipsit [...] de orice dinamism exterior, de acțiune, de pitoresc, de vioiciune”, romanul „se descompune într-un joc obscur de reacțiuni sufletești, ce nu se traduc în fapte, în vorbe, în dialog, ci în interminabile analize psihologice, abstracte, doctorale” (E. Lovinescu).

● Premiul „I. Al. Brătescu-Voinești” al Societății Scriitorilor Români pe anul 1929.

◆ Șerban Cioculescu, ADV, XLI, 1928, 13694, 1-2; Perpessicius, CVT, IV, 1928, 1241, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, IV, 272-275; Perpessicius, *Mențiuni*, II, 238-246; Lovinescu, *Istoria*, 305-307; Munteanu, *Panorama*, 237-241; Călinescu, *Istoria*, 621-622; Perpessicius, *Opere*, III, 181-186; Lovinescu, *Scrieri*, V, 197-199; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 286-287; Perpessicius, *Opere*, XII, 351.

M. V.

○ FOTI Ion, *Daphnis și Chloe ai vremii noastre*. Roman din viața românilor din Pind, apărut în f.rev. PRL, III, 1928, nr. 1-12. Narațiune sentimentală, amestec de patriarhalitate, idilic și pasional.

◆ George Baiculescu, PRL, III, 1929, 22-24, 40-42; Al. Anestin, ORD, II, 1929, 81, 2; A. A.,

ORD, II, 1929, 85, 2; Ion Foti, UVR, XLV, 1929, 13, 201.

M. V.

○ GALITZA George, *Reîntoarcerea*, fragment din romanul *Trei faze*, ANL, I, 1928, 3, 21-22.

GAVRILESCU Maria, *Departee de mama (Prima durere)*, Iași, Institutul de Arte Grafice Presa Bună, 1928, 126 p. Roman sentimental, cuprinzând amintirile unei fete înstrăinate de acasă. Continuarea în *Dragoste. Destin* (1929), care urmărește evoluția ulterioară a protagonistei.

M. V.

GOGA Eugen, *Cartea facerii*, București, Atelierele Îndreptarea, 1928, 278 p. Fragmente: *O moarte nouă*, ȚN, IV, 1923, 1, 34-41; *Invasia rușilor la Iași*, VRA, IV, 1931, 167, 4; ≈, FCL, I, 1931, 398, 3; *Bucătarul Piperă*, VRA, IV, 1931, 173, 4; ≈, ZOD, 1931, mărtisor, 10-11; ≈, ȚN, XI, 1931, 8, 236-239. Romanul unei drame de conștiință. Covertirea locotenentului Andrei Retezeanu, crescut în mediul cosmopolit parizian, la valorile culturii și ale istoriei naționale este impusă de evenimentele dramatice ale primului război mondial. Pentru epoca ce va urma, sacrificiul său pe câmpul de luptă e o alegorie a renașterii spirituale și o ilustrare a ideii că eroul trebuie să se confunde cu masele.

▼ I, București, Cultura Națională, 1930; II, București, Cultura Națională, 1931; ed. și pref. de Ion Dodu Bălan, București, Minerva, 1984.

◆ Const. Păcle, UVR, XLIV, 1928, 49, 789; Al. Bădăuță, SPL, II, 1929, 3, 5; C. Noica, *De vorbă cu d. ~*, ULO, I, 1929, 22, 2; Nicodim, VRA, II, 1929, 51, 3; Dem. Pleniceanu, ORD, II, 1929, 83, 2; Alex. Hodoș, UVR, XLV, 1929, 15, 235; Const. D. Ionescu, R, XXIII, 1929, 5, 171-172; Romulus Dianu, RMP, XIV, 1929, 3394, 5; I. Plt., E, 1930, 287, 2; I. P., ZOD, 1930, 2-3, 32; Ioan Massoff, *Un roman al războiului adevărat*, RMP, XIV, 1930, 3871, 1; S., FCL, X, 1931, 391, 3; Perpessicius, CVT, VII, 1931, 2083, 1-2; ***, RMP, XIV, 1931, 3933, 2; C. B., VRA, IV, 1931, 174, 6; ***,

ORD, IV, 1931, 702, 2; Lucian Boz, EXC, I, 1931, 19, 12; Eugen Jebeleanu, Al. Sahia, RMP, XIV, 1931, 3968, 6; I. C., ORD, IV, 1931, 711, 2; ***, VRA, IV, 1931, 183, 5; Perpessicius, CVT, VII, 1931, 2153, 1-2; Gr. Mal., VL, VI, 1931, 135, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, IV, 1931, 84, 8; Al. Philippide, ALA, X, 1931, 543, 7; G. Saghin Stupcanu, CL, LXIV, 1931, 5, 464-467; Șerban Cioculescu, ADV, XLIV, 1931, 14570, 1-2; Const. D. Ionescu, G, XI, 1931, 9, 364-366; Lucian Boz, FCL, XI, 1932, 452, 2; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 409-413; Radu Brateș, ~, *scriitorul*, GR, IV, 1936, 1, 42-45; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 65-72; Mihail Spiridonică, *Un scriitor uitat*: ~, BSR, I, 1941, 136, 2; Călinescu, *Istoria*, 833; Constantinescu, *Scrieri*, III, 73-76; Perpessicius, *Opere*, IV, 341-344; Antonescu, *Scriitori*, 46-55; Radu Levardă, *Omagiul editorial*, RL, XVI, 1983, 48, 2; Nae Antonescu, *Idealul unității naționale în literatura română*, ST, XXXIV, 1983, 12, 7-9; 28; Perpessicius, *Opere*, XII, 378-388; Gheorghe Suciuc, *O revelație romanescă*, LCF, XXVII, 1984, 18, 6; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 74-83; Mircea Popa, *Cărțile Unirii. Romanele primului război mondial și ale Marii Uniri*, LCF, XXXI, 1988, 46, 2.

A. S.

IGNOTUS [N. RĂDULESCU-NIGER], *Fire de artist*, Cartea Românească, 1928, 362 p. Roman sentimental, cu intriga proiectată în intervalul dinaintea și din timpul primului război mondial, relatând aventurile pictorului Eugeniu Albineț, tânăr donjuan fără prejudecăți etnice și de clasă, ce zdrobește inimile femeilor de toate categoriile, căsătorindu-se în final cu Emma, sora lui Franz, pe care el îl ucisese pe câmpul de luptă.

▼ București, Cartea Românească, 1930.

D. M.

O IONESCU Stejar, *Game*, VR, XX, 1928, 12, 217-253; XXI, 1929, 1, 35-70, fragmente din romanul cu același titlu.

◆ I. Berg, *Romanul postum ≈ al lui ~*, OP, XXV, 1929, 6556, 1-2; I. Berg, *Romanul postum ≈ al lui ~*, DRT, III, 1929, 542, 1; Mircea Zăciu, *Un uitat*: ~, TR, XV, 1971, 19, 4.

A. S.

MINULESCU Ion, *Corigent la limba română*, București, Cultura Națională, 1928,

276 p. Fragmente: ≈, LMA, I, 1925, 30, 1-4; *Vacanța unui licean*, LMA, I, 1925, 33, 7-11; *Salonul din strada Libertății*, LMA, I, 1925, 35, 2-5; *Cu Moș Ajunul*, LMA, I, 1925, 39, 1-3; *Mihăiță iubește*, LMA, II, 1925, 43, 7-8; ≈, ALA, VIII, 1927, 346, 1-2; *Vacanța unui corigent*, ALA, VIII, 1927, 347, 3-4; *Viața în internat*, ALA, VIII, 1927, 349, 1-2; *Viața de student la Paris*, ALA, VIII, 1927, 352, 1-2; *Cum iubește Lizica*, ALA, VIII, 1927, 355, 1-2; *Cine-i vinovatul?*, ALA, IX, 1928, 370, 1-2; *A murit Lizica*, ALA, IX, 1928, 403, 1-2; *Cu Lizica în Italia*, ALA, IX, 1928, 408, 3-4; *La „Kübler”, printre intelectuali*, ALA, IX, 1928, 420, 7. Reluat fragmentar: ≈, ARG, I, 1942, 4, 3. Roman autobiografic, cuprinzând anii de liceu ai adolescentului ~, perioada șederii la Paris, revenirea în țară și debutul vieții sale mondene în cafeneaua „Kübler”. Verva, savoaarea, jovialitatea unei proze spumoase suplinesc absența construcției epice. „~, artist al metaforei și al portretului, se preumblă prin paginile acestea de amintiri și satiră dulce, același copil teribil care cucerește cu firescul temperamentului său” (Perpessicius).

▼ București, E.P.L., 1969; pref. de Mihail Gafița, București, Minerva, 1971; București, Minerva, 1974.

■ *Román nyelvből elégtelen*, tr. de Bálint Tibor, București, Kriterion, 1970.

◆ Romulus Dianu, *Mișcarea literară*, RMP, XIV, 1929, 3298, 3; N. Milcu, R, XXIII, 1929, 1, 47-48; Șerban Cioculescu, ADV, XLII, 1929, 13341, 1-2; Perpessicius, CVT, V, 1929, 1365, 1-2; ***, PTI, XI, 1929, 31, 2; H. Blazian, DRT, III, 1929, 405, 1; ***, VL, IV, 1929, 103, 5; M. N., K, I, 1929, 3-4, 115-116; P., F, s. II, IV, 1929, 1-2, 23; Paul Zarifopol, ~, *povestitor*, ALA, IX, 1929, 437, 1-2; ***, ~ *ne povestește din amintirile sale*, RMP, XIV, 1930, 3675, 5; Perpessicius, *Mențiuni*, II, 332-337; Predescu, *Istoria*, 284; Călinescu, *Istoria*, 618; Perpessicius, *Opere*, III, 248-251; Zarifopol, *Pentru arta*, I, 209-215; Perpessicius, *Opere*, XII, 373; Dimitriu, *Introducere*, 15-23; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 491; Bălan, *Repere*, 88-92.

M. V.

NEAMTZU Ionel, *Farmecul gotic*, Cluj, Institutul de Arte Grafice Ardealul, 1928, 138 p. Fragment: *Oswald* (din romanul anunțat inițial cu titlul *Oswald*), PTI, X, 1928, 254, 7. Roman de dragoste. Într-un Sibiu medieval, doi buni prieteni, Oswald Telega și Victor Istrate, își dispută dragostea pentru enigmatică Wilhelmina Ebing. Mândră, orgolioasă și excentrică, eroina ascunde în ea ceva din atmosfera de mister a vechiului burg.

◆ E. I., PTI, XI, 1929, 43, 2; Emil Isac, PTI, XI, 1929, 49, 2; Nic. N. Munteanu, *Un nou romancier ardelean*: -, GR, V, 1937, 11-12, 600-601; Fanache, *Întâlniri*, 70-71.

A. S.

PĂUNESCU-ULMU T., *Viața tragică și romanescă a lui Eminescu, I. Copilăria și tinerețea*, Craiova, Tiparul Prietenii Științei, 1928, 118 p. Biografie romanțată.

◆ Șerban Cioculescu, *Un roman al vieții lui Eminescu*, ADV, XLI, 1928, 13755, 1-2.

A. S.

PELTZ I., *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, București, Ancora, 1928, 206 p. Fragmente: *Avatarele lui Stan-Bran* (din romanul anunțat inițial cu titlul *Închipuita viață a lui Stan-Bran*), F, s. II, 1928, 1-2, 9; *Primul capitol din viața lui Stan*, BDP, I, 1928, 209, 3-4; *Al doilea capitol din viața lui Stan*, BDP, I, 1928, 217, 3; *Stan și Șmil*, BDP, I, 1928, 227, 2-3; *Stan idealist*, BDP, I, 1928, 249, 2-3; *Stan, cap de familie*, BDP, I, 1928, 156, 3-4; *Căsnicia lui Stan*, CVN, III, 1928, 32-33, 3. Reluat fragmentar: ≈, CVT, V, 1929, 1409, 2; *La Drôle de vie, pas toujours drôle du nommé Stan*, REVR, XXIV, 1970, 2, 15-27. Romanul evocă o suită de idealuri și iluzii, toate cu un sfârșit moralizator. Voința evadării din gloată și anonim, reflex al unei zăbateri lăuntrice, se realizează doar pe un plan de irealitate dramatică. Eroul, rând pe rând avocat, proprietar, armator, jongleur, profesor, om politic și deputat, descoperă absurdul realității și crede în triumful visului, deși, în final, ca umil slujbaş, e din nou absorbit de mizeria vieții provinciale.

▼ Reprodus în: *Scrieri*, I, cu o *Predoslovie* a autorului, București, E.P.L., 1969.

◆ F. Aderca, -, BDP, I, 1928, 258, 4; Al. R. Nazarie, LPT, VII, 1928, 2123, 1; Romulus Dianu, *Mișcarea literară*, RMP, XIV, 1929, 3285, 3; Ion Foti, UVR, XLV, 1929, 25, 394; Aristide Manu, VRA, II, 1929, 47, 3; Perpessicius, CVT, V, 1929, 1351, 1-2; Ion Totu, VRL, XXII, 1929, 6284, 2; Clement Flug, *Cu d-l ~ despre romanul său* ≈, CVN, IV, 1929, 34, 2; -, *Cum s-a născut „Stan”*, CRT, V, 1929, 1360, 2; Mircea Ștefănescu, E, 1929, 11, 2; Emil Samoilă, PTI, XI, 1929, 36, 2; I. Val, VL, IV, 1929, 103, 5; Șerban Cioculescu, ADV, XLII, 1929, 13871, 1-2; Tudor Șoimaru, DRT, III, 1929, 440, 1; George Dumitrescu, FLG, III, 1929, 52, 3-4; Perpessicius, *Mențiuni*, II, 325-330; S. Podoleanu, *Două decenii pe tărâmul literaturii*: -, RMP, XIX, 1936, 5441, 1; Lovinescu, *Istoria*, 247-249; Ardeleanu, *Însemnări*, 290-309; Perpessicius, *Opere*, III, 242-246; Baltazar, *Evocări*, 217-223; Buzilă, *Mărturii*, 148-151; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 231-233; Perpessicius, *Opere*, XII, 352; 374; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 702-703. □ Vasile Damaschin, *Un romancier al plictisului*, ROLR, II, 1933, 66, 3; Dan Zamfirescu, -, LCF, VIII, 1965, 2, 3; Rep., *De vorbă cu scriitorul* -, LCF, X, 1967, 22, 1; Al. Raicu, RL, IV, 1971, 6, 2; -, (*Dicționar autobiografic*), CL, 1973, 16, 3; Valeriu Răpeanu, ~ *împlinește trei sferturi de veac*, VR, XXVII, 1974, 3, 140-142; **, *Convorbire cu* -, LCF, XVII, 1974, 27, 3; A. George, ~ *la optzeci de ani*, FC, XXVIII, 1979, 6, 17; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXII, 1979, 6, 6; Valeriu Răpeanu, ~ *la optzeci de ani*, VR, XXXII, 1979, 3, 55-56; Eugen Barbu, -, SPM, 1980, 506, 3; Răpeanu, *Noi*, 240-260; Zalis, *Aspecte*, 176-183.

A. S.

PETRESCU Cezar, *Întunecare*, II, v. *Întunecare*, I, 1927.

RĂDULESCU-NIGER N., *Inimi de femei*, București, Cugetarea, [1928], 316 p. Roman sentimental. Proiectează pe fondul primului război mondial o intrigă secesionistă tardivă, devenită stereotipă la -. E vorba de pasiunea unei prea fine domnișoare (Liliana Germănescu, fiica unui comerciant bogat) pentru un romancier de succes (aici, Emil Aveleanu). Iubindu-l fără să-l cunoască, fata rămâne dezamăgită când îl întâlnește, dar, după

câteva aventuri care o dezgustă, revine la sentimente mai bune față de vechiul idol, capabil și gata să-i ofere o viață minunată.

D. M.

SADOVEANU Mihail, *Demonul tinereții*, București, Cartea Românească, 1928, 254 p. Fragmente: ≈, VR, XIX, 1927, 8–9, 110–134; 10–12, 19–71; XX, 1928, 1, 20–53. Roman de analiză a unui caz de conștiință. Studentul în medicină Naum Popovici, devenit călugărul Natanail, caută tămăduirea unei răni din dragoste în meditație și într-o deplină comuniune cu natura. Liniștea și împăcarea dobândite astfel sunt însă iluzorii, spulberându-se în atingere cu „demonul” vechii pasiuni, pentru a lăsa loc frământării și îndoielilor. Cu deosebiri semnificative, tema va fi reluată în *Creanga de aur* (1933). „Liniștea, Natanail o caută de la început în reculegere în mijlocul naturii; Breb, din contra, se pune la încercare ieșind la început în lume [...]. Apoi, Natanail „regresează”, se lasă târât de evenimente și resemnarea vine la el din ignoranță; Breb își impune voința evenimentelor și resemnarea vine la el din cunoaștere. În sfârșit, drumul lor e invers, de la îndoială la certitudine, în cazul lui Breb, de la certitudine la îndoială, în cazul lui Natanail” (Nicolae Manolescu). Intriga erotică, insuficient susținută psihologic, are accente melodramatice; în schimb, paginile dedicate naturii ca refugiu al sensibilității ultragiate respiră o profundă și calmă poezie. „Existența schvinescă a lui Natanail e narată cu o mare suavitate, în același cunoscut ton idilic, parfumat acum cu aur mistic” (G. Călinescu).

▼ București, Cartea Românească, 1934; București, Cartea Românească, 1943. Reprodus în: *Opere*, IX, București, E.S.P.L.A., 1957; *Locul unde nu s-a întâmplat nimic*. ≈. *Oamenii din lună*, București, E.P.L., 1969; ≈. *Uvar*, ed. îngr. de Constantin Mitru, pref. de Gabriel Dimisianu, tabel cronologic de Mihai Drăgan, București, Minerva, 1979.

◆ N. Davidescu, UVR, XLIV, 1928, 19, 309; **, OP, XXIV, 1928, 6303, 1; 4; N. Davidescu, PRL, III, 1928, 6, 22–23; I. S., -, ALA, IX, 1928,

394, 1; Octav Botez, VR, XX, 1928, 10–11, 192–193; Călinescu, *Istoria*, 560–561; Bratu, *Sadoveanu*, 373–374; 547; Paul Georgescu, ≈, GL, XII, 1965, 9, 11; Georgescu, *Polivalența*, 5–62; Luca, *Sadoveanu*, 32; 258–262; Nicolae Manolescu, „*Micile romane*” ale lui ~, RL, VIII, 1975, 25, 9; Zaharia Sângeorzan, ≈, CL, 1975, 10, 10; Davidescu, *Aspecte și direcții*, 452–455; Manolescu, *Sadoveanu*, 137–150; Marcea, *Sadoveanu*, 189–191; 364–372; Sângeorzan, *Sadoveanu*, 71–74; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 97; 183–186; Mitru, *Sadoveanu*, 245; Tomuş, *Sadoveanu*, 122–123; Const. Ciopraga, *Romanul unei crize*, CL, 1979, 12, 11; Grete Tartler, *De daemonicis*: ≈, LCF, XXIII, 1980, 44, 2; Ornea, *Tradiționalism*, 503; Ciopraga, *Fascinația*, 94–99; Piru, *Istoria*, 211; Marcea, *Sadoveanu 100*, 14; Dimisianu, *Lecturi*, 54–63. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

STĂNOIU Damian, *Necazurile părintelui Ghedeon*, București, Cartea Românească, 1928, 252 p. Fragmente: *Slujnicile lui Ghedeon* (romanul e anunțat ca povestire, cu titlul *Un preot la sat*), VR, XX, 1928, 3, 350–362; *Așa a lăsat Dumnezeu* (romanul e anunțat cu titlul *Un alt preot la sat*), VR, XX, 1928, 9, 201–219. Roman de moravuri monahale, având ca protagonist un bonom și inofensiv călugăr. Înruind cu părintele Ghermănuț al lui Hogaș (Scarlat Struțeanu), eroul este privit cu mai multă îngăduință decât confracții lui din alte romane de ~. Cartea, conținând „un material de psihologie remarcabil”, prefigurează lumea călugărilor lui ~, care „cred în Dumnezeu și în diavol, au preocuparea de viață veșnică și groază de infern”, sufletul lor caracterizându-se prin „naivitate”, iar „natura păcatelor lor” fiind „îngerească” (G. Călinescu). În ciuda umorului și naturalei relatării, nemulțumește „lipsa de invenție, satira exterioară subiectului și anecdotismul excesiv dezvoltat într-o compoziție prea afânată” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Cartea Românească, 1929; București, Cugetarea, 1946. Reprodus în: *Ucenicii Sfântului Antonie*. ≈. *În căutarea unei parohii. Dragoste și smerenie. Alegerea de stareț*, pref. de Dumitru Micu, București, E.S.P.L.A., 1958; *I. Nuvele și romane*, ed. îngr., pref. și

tabel cronologic de Ion Nistor, București, Minerva, 1974.

■ Reprodus în: *Zaključeniya otca Gedeona. Vybory igumen'i*, tr. de G. Gulia, Moscova, Izdatel'stvo Hudožstvennaja literatura, 1964; *Izbrannoe: Zaključeniya otca Gedeona. Vybory igumen'i. Učenički svjatogo Antonija*, tr. de Ju. Kužvnikov, Moscova, Hudožstvennaja literatura, 1978.

◆ Const. Șăineanu, ADV, XLI, 1928, 13775, 1-2; Perpessicius, CVT, IV, 1928, 1297, 1-2; Constantin Orăscu, FLG, III, 1928, 45, 3; Const. Păcele, UVR, XLIV, 1928, 52, 838; I. S., ALA, IX, 1928, 421, 7; Scariat Struteanu, SPL, I, 1928, 2, 5; Al. Bădăuță, G, VIII, 1928, 12, 510-511; Călinescu, VL, IV, 1929, 99, 3; E. Marghita, DMN, XXV, 1929, 7928, 2; Simeon Rufu, PRL, III, 1929, 20-21, 39-40; Romulus Dianu, RMP, XIV, 1929, 3301, 3; Pompiliu Constantinescu, GAL, I, 1929, 1, 1; Zaharia Stancu, RTV, V, 1929, 3, 189-191; Șăineanu, *Noi recenzii*, 145-149; Constantinescu, *Critice*, 277-279; Perpessicius, *Mentiuiri*, II, 284-285; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 633-634; Perpessicius, *Opere*, III, 211-212; *Dicționar*. □ Ion Minulescu, *Popa ~. Duhovnicul celor care păcătuiesc cu inchipuirea*, ALA, IX, 1929, 471, 1; Al. A. Philippide, *Literatură și biserică*, ROLR, I, 1932, 3, 1; Al. A. Philippide, -, ALA, X, 1932, 587, 3; G. Racoveanu, *Cazul ~*, CVT, VIII, 1932, 2473, 1-2; C. Dumitru Mihăilescu, *Un scriitor de talent*, GLT, I, 1933, 9-10, 13-14; Lovinescu, *Istoria*, 258-260; Munteanu, *Panorama*, 224-227; Victor Atanasiu, - - *Nuvele și romane*, RL, VII, 1974, 41, 9; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 242-243.

D. M.

○ TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor, *Fundătura cimitirului No. 13*, foileton, v. *Fundătura cimitirului No. 13*, 1932.

VLĂDESCU-ALBEȘTI G., *Simon*, București, Institutul de Arte Grafice Tiparul Românesc, 1928, 182 p. Roman de aventuri, în care senzaționalul se îmbină cu tendențiozitatea. Simon, bătrân ticălos, cărciumar într-un sat din Munții Neamțului, violează o fată săracă, Dorina, care dă naștere unui copil. În timpul primului război mondial, Simon face spionaj, jefuiește, trădează. Până la urmă, moare chiar în chilia în care născuse Dorina.

D. M.

1929

[ADERCA Felix], *Rasputin. Diavolul de la curtea țarilor. Roman senzațional. Operă completă*, București, Atelierele Adevarul, [1929], 122 p. Are ca protagonist pe Rasputin și ca manieră stilul cunoscut al mitografiei de consum. Centrat pe figura faimosului personaj și terminându-se cu moartea acestuia, romanul constituie o scriere independentă față de *A fost odată un imperiu* (1939), deopotrivă prin materia epică (ficțiunea și aventura predominantă), ca și prin finalitățile sale - acelea de a captiva și amuza.

D. M.

AGĂRBICEANU Ion, *Stana*, Cluj, Institutul de Arte Grafice Ardealul, 1929, 156 p. Apărut mai întâi, cu titlul *Piciorul de lemn*, în f.rev. CZ, VI, 1922, nr. 2-16. Mic roman psihologic cu pronunțată tentă etică. Acțiunea se petrece în mediul rural ardelenesc în timpul primului război mondial. Rămasă fără bărbat, Stana, fire pătimașă, apucă pe căi greșite. La sosirea neașteptată a lui Andrei, soțul pe care îl crezuse mort, femeia perseverează în desfrâu. Ros de gelozie și atins de tuberculoză, bărbatul, întors acasă infirm, încearcă, scos din fire la un moment dat, s-o ucidă. Apoi alege calea unei resemnări ostentative, plănuiind o răzbunare diabolică: înfruntarea prin nevolnicie. Muribundul Andrei va deveni astfel pentru Stana un reproș viu, tacit, tenace. Tactica aceasta provoacă în femeie o zguduire ce va mina violența sa instinctuală. Moartea lui Andrei, obsesia piciorului de lemn, care-i apare mereu în față, ca printr-o fatalitate punitivă, vor declanșa în protagonistă setea unei răscumpărări ce va culmina cu spovedania păcătoasei în fața propriului copil. Critica a diagnosticat în narațiune un „realism feroce”, „zguduitor” (Al. Ciura). Perpessicius o înscrie în categoria „demonstrațiilor etice”, care, din pricina tezismului, dau „impresia de siluire a vieții”. Critica actuală, identificând în ≈ „dialectica «legii trupului» și a «mintii»”, „vina și redempțiunea” specifice lui ~, apreciază, pe de o parte, clasicismul viziunii și credința „într-o posi-

bilă redresare a umanului”; pe de altă parte, caracterul de fiziologie a „păcatului, virulența, patosul antic al durerii”, chiar dacă marcat de „o înțelegere țărănească a lumii” (Mircea Zăciu). Cu toată „intruzia tezistă a vocii autorului”, prin „caracterul de excepție” al Stanei, care „păcătuiește cu o vocație de veritabilă posedată, neconcepând parcă drum de întoarcere, ~ ajunge la notarea nemijlocită (chiar dacă puțin îngroșată) a unei deusolării morale” (Cornel Regman).

▼ Reprodus în: *Opere, V. Povestiri și nuvele*, București, E.P.L., 1968.

■ ≈, tr. de Vera Mollajoli, Lanciano, Gino Carriba Editore, 1931.

◆ **, PTI, XI, 1929, 7, 2; O. F. Popa, PTI, XI, 1929, 35, 2; Const. Șăineanu, ADV, XLII, 1929, 13873, 3-4; Senex, T, LX, 1929, 3, 233-234; Al. Ciura, SDM, VI, 1929, 7, 112-113; Șăineanu, *Noi recenzii*, 137-144; Perpessicius, ~ sau *excesul de paternitate*, CVT, VII, 1931, 2235, 1-2; N. Dan, ≈ în *italienește*, PTI, XIII, 1931, 176, 1; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 134-140; Ciopraga, *Literatura*, 487; 496; Vatamaniuc, *Agărbiceanu*, 46-47; 58; 75; 77; Zăciu, *Agărbiceanu*, 121; 131; 142; 148; 149; 150-151; Perpessicius, *Opere*, V, 116-120; Regman, *Agărbiceanu*, 161-173; Vatamaniuc, *Agărbiceanu. Biobibliografie*, 7; 60; 318-319; Popa, *Dicționar 2; Scriitori români*; Perpessicius, *Opere*, XII, 388; *Poetica romanului românesc*, 92; Perpessicius, *Scriitori*, IV, 263-267. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

ARDELEANU C., *Am ucis pe Dumnezeu*, București, Cartea Românească, 1929, 256 p. Fragmente: ≈, UVR, XLIII, 1927, 4, 57; ≈, PRL, III, 1928, 9-10, 28-29; ≈, RTV, V, 1929, 5, 292-299. Roman psihopatologic de incidentă dostoievskiană. Adrian Vornicu, fiu, nepot și strănepot de preoți, se îndepărtează de religie, făcându-și Dumnezeu din artă. Împlinind patruzeci de ani, incapabil să mai lucreze, se dezchilibează treptat și, printr-o stranie dedublare, se simte îndemnat la crimă de „demonul Damian”. După o vizită la închisoare, unde aude niște criminali considerându-se dumnezei pentru că luaseră viața altora, ștrângulează la colț de stradă un

copil. Reîntors la credință, pictorul își mărturisește crima. În închisoare zugrăvește icoane și se simte fericit. La apariție, Perpessicius observă că în roman mitul „temei de proporție sau altitudine intelectuală”, „obsesie a eliminării lui Dumnezeu”, ia „înfățișarea unui caz clinic, prezentat în evoluarea psihozei sale”. Remarcând un progres epic față de *Diplomatul, tăbăcarul și actrița*, 1929 („tehnică povestirii e mai abilă, deși în mod perimat, [...] stilul e mai îngrijit și culoarea mai atrăgătoare”), G. Călinescu incriminează în ≈ conținutul ce „dezorientează prin incoerența și bizaria lui”. Pentru Șerban Cioculescu, „realizarea e mai jos de concepție”, romanul fiind scris „prea precipitat, într-o proză aproape lirică, necristalizată”.

◆ Const. Șăineanu, ADV, XLII, 1929, 14097, 1-2; Perpessicius, CVT, V, 1929, 1683, 1-2; G. Călinescu, VL, IV, 1929, 121, 3; A. P. Samson, RMP, XIV, 1929, 3567, 3; Șerban Cioculescu, ADV, XLII, 1929, 14116, 1-2; Isabela Sadoveanu, ALA, IX, 1929, 473, 9; Ion Cantacuzino, VRL, XXII, 1929, 6552, 1-2; Ion Foti, UVR, XLVI, 1930, 4, 57; V. Papilian, DRV, I, 1930, 1, 23-24; Lustrator, VRA, III, 1930, 105, 2; Constantin N. Nicolescu, RVL, IV, 1930, 2-3, 28; Rom. Demetrescu, ROLT, I, 1930, 2, 60; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 111-116; G. Călinescu, ~, *romancier „naturalist”*, RFR, VI, 1939, 11, 393-397; Călinescu, *Istoria*, 690-691; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 326-327; H. Zalis, ~, ATN, V, 1968, 2, 9; Perpessicius, *Opere*, IV, 95-99; Radu Boureanu, ~, VR, XXVI, 1973, 3, 120; Perpessicius, *Opere*, XII, 373; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 133. □ V. și *Diplomatul, tăbăcarul și actrița*, 1926.

D. M.

BATZARIA N., *Inelul pierdut*, București, Adevărul, 1929, 98 p. Adaptare după Schmidt. Roman pentru copii și tineret.

▼ București, Editura și tip. z. „Universul”, 1942; București, Editura Universul, 1943.

M. V.

CARAGIALE Mateiu, *Craii de Curtea-Veche*, București, Cartea Românească, 1929, 160 p. Apărut mai întâi în f.rev. G, VI, 1926, nr. 2-9; VII, 1927, 9, 189-194; VIII, 1928, 10, 386-396. Fragmente (dintr-un proiectat

vol. secund, intitulat *Sub pecetea tainei*, neterminat): *Sub pecetea tainei*, G, X, 1930, 12, 454–457; *Sub pecetea tainei*, G, XI, 1931, 1, 21–24; *Sub pecetea tainei*, G, XI, 1931, 4, 165–168; *Sub pecetea tainei*, G, XIII, 1933, 4, 121–124. Scriitorul plănuise o trilogie, al cărei ultim vol., *Soborul țațelor* (intitulat inițial *Scoala țațelor*), a rămas în stare de proiect. „Deși au fost concepute ca o trilogie, *Sub pecetea tainei* și *Soborul țațelor* nu au nici o contingentă cu *Craii de Curtea-Veche*, în afară de un singur personaj episodic, Masinca Drânceanu, pe care o întâlnim în fragmentele celor două proiecte de romane”, afirmă Theodor Vârgolici. Același cercetător le consideră totuși o unitate, în virtutea unui „levantinism al practicilor și moravurilor”, a unei înrudiri „de atmosferă și semnificații”, a caracterului enigmatic și misterios. Ovidiu Cotruș apreciază că, gândit tot „sub semnul opoziției dintre tehnica tainei și tehnica indiscreției, la fel ca și ≈”, având caracter memorialistic, dar structurat ca roman polițist, *Sub pecetea tainei* este „o cronică fidelă a unor evenimente din trecut, socotite să rămână pentru todeauna inexplicabile”, relatate de Conu Rache – Teodor Russe –, polițist de origine boierească în „Bucureștiul de odinioară, semioccidental, semibalcanic, așezat la Porțile Orientului”. „Carte de încărcată poezie și operă a unui artist împătimit de mirajele expresiei artistice” (Perpessicius), ≈ este în același timp un roman social, de un particular pitoresc balcanic, și un poem filosofic al relativității, extincției și caducității. Alcătuit din patru părți coincidând cu titlurile fragmentelor publicate, *Întâmpinarea crailor*, *Cele trei hagialăcuri*, *Sposedanii*, *Asfințitul crailor*, romanul cuprinde o seducătoare incursiune în „Bucureștiul sodomic și sybaritic” de la începutul celuiilalt veac, „amestec ciudat, grotesc, de rafinement, nobilitate și erudiție, cu trivialitate, parvenitism și ignoranță” (Theodor Vârgolici). Acțiunea, relatând, pe măsura producerii lor, escapadele nocturne ale eroilor – Pantazi, Pașadia, Pîrgu, naratorul însuși – la birtul din Covaci, în crâșmele bucureștene, în tripouri și lupanare, constituie

suportul intermitent și capricios al unor ample portrete monografice (ale protagoniștilor, ale figurilor întâlnite), alternând cu confesiuni, reverii, comentarii. Sensul cunoașterii la care accede naratorul prin această veritabilă inițiere, care, vreme de un an, îi revelează existența de la porțile Răsăritului, depășește contingentul, în personalitatea Crailor el căutând originea mitică și destinul exemplar al levantinului, superbă înfrucșare de neamuri, pe un nobil substrat bizantin și grec, chintesentă de antinomii și paradoxuri, de versatilitate și identitate cu sine, de predestinare și autoconstruire în ordine umană. „Călătoriile” în spațiu și timp – cu un evident caracter inițiativ –, în care naratorul-discipol e condus de mentorii săi, Pantazi și Pașadia, abolesc dimensiunile profanului, instaurându-le pe cele sacre ale ficțiunii, textul scriindu-se, după cum s-a observat, concomitent cu revelațiile acestui personaj-martor. Prin-o negare a negației, ficțiunea însăși se menține atâta vreme cât se delimitează de „viața care se viețuiește”, vizita la adevărații Armoteni (al treilea hagialăc) și amestecul lui Pîrgu învrăjbindu-i pe Pantazi și Pașadia, care – până atunci abstrași în ființa lor interioară, în ciuda traiului dus, – se angajează în pasiuni terestre. Fantasta tovărășie a Crailor fiind spulberată, se pune capăt experienței inițiatice a naratorului, în dispariția Crailor împlinindu-se destinul lor –, pe calea unor reiterări mitice. Construită muzical și simetric, cu anticiparea, apoi dezvoltarea amplă a unor motive, într-o savantă acordare a contrastelor și armoniilor, cartea are o capricioasă curgere epică, linia acțiunii fiind mereu întreruptă de divagații, concentrări subite, elipse, reluări, ghidate de o nedismulată părtinire, conținută și în stilul „cu fraze împărătești, în perioade largi” (VI. Streinu), alternând cu enunțuri argotice și fchiuitoare și în tonul ce oscilează între patetism și șarjă. Fascinantă printr-o „savoare ciudată, un aer de puternică originalitate, o mișcare moale, voluptuoasă, un farmec indefinit care trăiește deasupra paginilor” (G. Călinescu), încă de la apariție, ≈ s-a bucurat de un răsunător succes, întrunind sufragiile criticii. „Carte excelent

scrisă”, oferind un îndoit pitoresc, „de aproximativă heraldică româno-grecescă și de autentic Obor” (Șerban Cioculescu), ≈ a impus prin singularitatea ei și a tipului de frescă pe care îl oferă. Situată printre capodoperele epicii noastre, „≈ reeditează cu fiecare dintre eroii acestei treimi de epicurei înțelepți imaginea aceluși *dandy* baudelairian, pentru care suprema lege este frumosul și suprema victorie stă în biruința joscnicilor”, povestitorul fiind „mai cu seamă gemenul fiecăruia din acești doi eroi [Pașadia și Pantazi], confident și rapsod, ca să nu spunem că treimea aceasta nu este, mai la urma urmei, decât reeditarea unitară a aceluiași suflet al scriitorului, dornic de legendă și mister” (Perpessicius).

▼ București, Editura Coresi, 1945; cu o pref. de M. Petroveanu, București, E.S.P.L.A., 1957; București, Eminescu, 1970; postf. și bibliografie de Mircea Vaida, București, Minerva, 1972; postf. și bibliografie de Mircea Vaida, București, Minerva, 1975. Reprodus în: *Opere*, ed. definitivă îngr. de Perpessicius, București, F.R.P.L.A., 1936; *Pajere. Remember. ≈ Sub pecetea tainei*, ed. îngr. și pref. de Perpessicius, București, E.P.L., 1965; în vol. ≈, ed. îngr. de Perpessicius, studiu introductiv și note finale de Teodor Vărgolici, București, E.T., 1968. Fragment: *The encounter with Pena Corcodușa*, în: **, *Rumanian prose and verse*, Londra, The Athlone Press, 1956 (textul e în lb. română).

■ *Starodvorske Pegrige*, tr. de Slavko Vesil, București, 1967; *Aranyifjak alkonya*, tr. de Szenczei László, Budapesta, Europa, 1968; *Fanfaroni ze Starego Dworu*, tr. de Aleksander Stefanowski, Varșovia, Panstowowy Instytut Wydawniczy, 1968; *Remember. Der vier alten Hoff*, tr. de Thea Constantiniadis, București, Literaturverlag, 1968; *Les Seigneurs du Vieux-Castel*, tr. de Claude B. Levenson, Lausanne, Éditions de l'Âge de l'Homme, 1969; ≈, *Remember. I Crai della Vecchia Corte. Remember*, ed. bilingvă româno-italiană, tr. și prezentare de Florian Potra, București, Minerva, 1980; *Remember.*

Óvárosi gavallérok, tr. de Lőrinczi László, și Izenczei László, pref. de Lőrinczi László, București, Kriterion, 1984. Fragment: *Die Ritter von alten Hoff Begrüssung*, în **, *Der Tod der Möhe*, tr. de Elga Opreșcu, Berlin, Buchverlag der Morgen, 1963; *Les Libertins du Palais-Vieux*, tr. de Constantin Borănescu, REVR, XX, 1966, 1, 95–102; *Le portrait de Pirgu*, în **, *Poètes et prosateurs roumains d'aujourd'hui*, „Marginales”, Revue bimestrielle des Idées, des Arts et des Lettres, 23e Année, no. 119–120, Mai 1968, Bruxelles; *Les Seigneurs des Vieilles-Cours* tr. de Micaela Slăvescu, REVR, XXXIX, 1985, 2, 34–52.

◆ Radu Dragnea, *Vesnic și universal (După anul generațiilor, 1928)*, G, IX, 1929, 3, 69–80; Petru Comarnescu, *Minunile* ≈, ULO, I, 1929, 87, 2; Nicodim, VRA, II, 1929, 58, 4; Șerban Cioculescu, ADV, XLII, 1929, 13903, 1–2; Em. Bucuța, *Crai de Curtea-Veche și cai cabrați*, ULO, I, 1929, 103, 2; D. I. Pillat, *Despre* ≈, ULO, I, 1929, 103, 2; N. Crevedia, VL, IV, 1929, 109, 3; Al. Bădăuț, G, IX, 1929, 5, 203–204; Marg. Miller-Verghy, ≈, RVS, III, 1929, 5, 66–67; E. Rigler Dinu, *Roman mahmur*, VL, IV, 1929, 110, 1–2; 111, 1–2; Perpessicius, CVT, V, 1929, 1516, 1–2; 1523, 1–2; Al. A. Philippide, *Doi scriitori, două maniere*, DRT, III, 1929, 538, 1–2; Cordun, *Pe marginea unui roman*: ≈, JML, XVIII, 1929, 5–8, 218–219; Mihail Sebastian, VTL, I, 1929, 1, 5; Constantin N. Nicolescu, RVL, IV, 1930, 2–3, 27; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 1–11; Erasm, *A murit* ≈, CRD, IV, 1936, 641, 4; Gheorghe Comeanu, *Moartea lui* ≈, DMN, XXXII, 1936, 10441, 3; Trei, ≈, FCL, XV, 1936, 1492, 2; E. Lovinescu, ≈, FCL, XV, 1936, 1493, 2; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5406, 1; Șerban Cioculescu, ≈, ADV, L, 1936, 15954, 1–2; Ghiță Ionescu, *Curtea-Veche*, ALA, XV, 1936, 790, 1; Lucian Boz, ≈, CLB, III, 1936, 13, 6; E. Lovinescu, *Cei trei Caragiale: Ion, Luca și Matei*, ADV, L, 1936, 15964, 1–2; Ioan Șt. Botez, ≈, RVVR, II, 1936, 7–8, 8; Tudor Vianu, ≈, G, XV, 1936, 3, 113–118; Vladimir Streinu, ≈, RFR, III, 1936, 3, 669–675; Vl. B., ≈, RMP, XIX, 1936, 5641, 1; Șerban Cioculescu, ADV, LI, 1937, 16271, 1–2; Erasm, ≈, *Opere*, CRD, IV, 1937, 981, 2; Scarlat Struțeanu, ≈, *Opere, ediție definitivă*, F.P.L.A., R, XXIX, 1937, 2, 110–112; N. Mihăescu, ≈, VRL, XXIX, 1937, 8742, 1, 3; Pompiliu Constantinescu, ≈, *Opere, ediție definitivă îngrijită de Perpessicius*, VRA, X, 1937, 483, 4; 485, 9; 486, 28; 487, 9; Vintilă V. Ciocălteu, ≈, *Opere.*

- RVL, XI, 1937, 7-8, 35; Șerban Cioculescu, -, *Opere*, RFR, IV, 1937, 5, 407-424; G. Călinescu, -, *Opere*, ALA, XVIII, 1937, 874, 15; Biberi, *Études*, 109-111; Lovinescu, *Istoria*, 273-274; Miron R. Paraschivescu, *Un cavaler al crepusculului*, RP, VI, 1938, 3, 6; Miron R. Paraschivescu, *Un cavaler al crepusculului*, VR, XXX, 1938, 5, 21-32; Petru Manoliu, -, RM, I, 1938, 133, 2; Vladimir Streinu, *Familia spirituală a lui* -, UVR, XLVII, 1938, 43, 1; 8; Constantinescu, *Figuri*, 79-96; Streinu, *Pagini*, 180-195; Vianu, *Studii și portrete*, 20-35; Mihăescu, *Fragmente*, 219-225; Vrabie, *Gândirismul*, 276-279; Călinescu, *Istoria*, 814-815; Vianu, *Arta*, 358-365; Mihail Atanasescu, *Un distins romantic* -, VRA, XIV, 1942, 678, 5; Mihail Chimoagă, -, UVR, LII, 1943, 10, 1; 5; Dumitru Imbrescu, -, UVR, LII, 1943, 21, 1; 6; Perpessiciu, *Jurnal*, 155-166; Vasile Adam, -, ADL, V, 1945, 236, 2; N. Steinhardt, -, TRP, II, 1945, 125, 2; N. Steinhardt, *O carte a Bucureștiului*: ≈, UVR, LIV, 1945, 2, 9-10; Camil Baltazar, -, *Onul și opera*, UVR, LIV, 1945, 2, 8-9; Eugen Schileru, -, VRL, XXXI, 1945, 9426, 2; AL. Rosetti, -, UVR, LIV, 1945, 13, 2; Al. Ciorănescu, UVR, LIV, 1945, 18, 15; Petru Comarnescu, *Ediția* ≈, RFR, XII, 1945, 6, 717-718; N. Steinhardt, *O carte de artă: Ediția biblioflică a* ≈, VIC, II, 1945, 252, 2; Alexandru Baciu, -, ERA, II, 1945, 323, 1; Ion Solu, CAMC, XII, 1946, 3, 303; Adrian Rogoz, -, DRPN, III, 1947, 489, 2; Mihail Petroveanu, -, CNT, 1947, 26, 4; Oscar Lemnaru, *Cronica limbii literare. Un desăvârșit artist al stilului*: -, VR, IX, 1956, 10, 244-248; Paul Lăzărescu, *Aspecte ale limbii și stilului lui* -, LR, VI, 1957, 5, 23-32; Ecaterina Teodorescu, -, *un artist al contrastelor*, AUI, III, 1957, s. III, fasc. 1-2, 143-151; T. Vârgolici, *Opera lui* -, SCIL, VI, 1957, 1-2, 299-317; Ov. S. Crohmălniceanu, -, *și tehnica tainei*, VR, X, 1957, 12, 176-190; Constantinescu, *Scrieri alese*, 265-285; Lucia Jucu, SB, IX, 1958, 2, 78-80; Andrei A. Lilliu, -, *antipodul literar al lui I. L. Caragiale*, SB, XIII, 1962, 11, 62-70; Călin, *Curentele*, 129-130; Perpessiciu, *Alte mențiuni*, II, 179; Paul Georgescu, -, CNT, 1965, 27, 3; Perpessiciu, -, F, I, 1965, 1, 15; Dinu Kivu, CNT, 1965, 49, 3; D. Țepeneag, *Actualitatea estetică a lui* -, R, III, 1966, 1, 10; Gh. Grigurcu, F, II, 1966, 1, 2-3; Șerban Cioculescu, *În jurul lui* -, VR, XIX, 1966, 1, 176-185; Mihail Petroveanu, ≈ *sau motivul eșecului*, VR, XIX, 1966, 1, 98-102; Matei Călinescu, *Gânduri despre* -, GL, XIII, 1966, 7, 7; Dinu Kivu, *Suferințele Crailor*, AFT, I, 1966, 2, 22; M. Ungheanu, *Răzvrătirea Crailor*, AFT, I, 1966, 2, 22; M. Ungheanu, *Răzvrătirea Crailor*, AFT, I, 1966, 2, 22; Paul Georgescu, -, REVR, XX, 1966, 1, 92-94; Nicolae Manolescu, *Necunoscutul* -, CNT, 1966, 16, 3; George Sârcea, *Vizită la* -, TR, X, 1966, 26, 3; Cioculescu, *Varietăți*, 392-397; Ioan D. Gherea, -, GL, XIV, 1967, 20, 7; V. Ivăneanu, *Marginalii la* ≈, LCF, X, 1967, 30, 7; Donca Steriade, *Paralele romantice între* - și G. Călinescu, AFT, II, 1967, 22, 362; Constantinescu, *Scrieri*, II, 169-185; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 564-578; Georgescu, *Polivalența*, 233-240; Perpessiciu, *Alte mențiuni*, III, 287-297; Mihai Hetco, *Gore Pirgu și obsesia culturii*, R, V, 1968, 1, 9; Stan Velea, ≈ *în limba polonă*, GL, XV, 1968, 11, 8; Ovidiu Ghidirmic, ≈ și „*spiritul balcanic*”, R, V, 1968, 3, 8-9; Mihai Vormicu, -, AFT, III, 1968, 34, 557; 566; Șerban Cioculescu, *Despre „Crailor” și altele*, RL, I, 1968, 11, 5; Streinu, *Pagini*, I, 150-161; *Pagini*, II, 412-437; T. Vârgolici, în vol. *Studii de istorie lit.*, 365-400; M. Muthu, *Elemente de structură în* ≈, SUB, XIV, 1969, fasc. 2, 101-110; Alexandru George, *Parvenitul Pașadria*, R, VI, 1969, 10, 15; Petrescu, *Realitate*, 45-63; P. P., *Orașele tentaculare ale craiului Mateiu*, VR, XXIII, 1970, 2, 131-132; Șerban Cioculescu, *Între Mateiu și Ion Luca Caragiale*, RL, III, 1970, 13, 5; Vasile Lovinescu, *O interpretare posibilă a „Crailor”*, RL, III, 1970, 13, 12-13; Vladimir Streinu, -, RL, III, 1970, 13, 1; 14; M. Ungheanu, *G. Călinescu și* -, RL, III, 1970, 13, 8; Ioana Crețulescu, *Remember* -, VR, XXIII, 1970, 3, 118-120; George Bălăiță, *Despre farsă*, TR, XIV, 170, 14, 3; Marian Papahagi, -, TR, XIV, 1970, 14, 3; Șerban Cioculescu, *Între Matei și Ion Luca Caragiale*, RL, III, 1970, 16, 5; Al. Paleologu, *D-ale istoriei literare*, RL, III, 1970, 23, 8; Henri Zalis, *Aventura interioară la* -, LCF, XIII, 1970, 25, 7; Constantin Pricop, *Despre universul scrierilor lui* -, ALMM, 1970, 6, 8; Al. Cristureanu, *Observații asupra numelor de persoană din* ≈, SUB, XV, 1970, fasc. 1, 87-98; Vasile Lovinescu, *O interpretare posibilă a „Crailor”*, RL, III, 1970, 37, 9; Alexandru George, - și *stilul evocării*, RL, III, 1970, 43, 4; 10; M. Nițescu, *Luciditate nostalgică*, ARG, V, 1970, 10, 13; Eleonora Nicola, *Descompunerea nobilimii la Giuseppe Tomasi di Lampedusa și* -, AUI, t. XVI, 1970, secțiunea III, literatură, 129-134; Matei Călinescu, *Esuri*, 45-51; Vianu, *Scriitori*, III, 170-182; Vianu, *Scriitori români XX*, 246-257; Vârgolici, *Mateiu I. Caragiale*, 63-83; 84-92; Henri Zalis, *Romanticul* -, CRC, VI, 1971, 2, 6; Alexandru George, *Între fantastic și taină fără sfârșit*, TMS, VI, 1971, 2, 6; Constantin Pricop, -, ALMM, III, 1971, 6, 9; Al. Oprea, *Celălalt*

- Mateiu, MS, II, 1971, 2, 127-132; Constantin Pricop, -, *o posibilitate de lectură*, CRC, VI, 1971, 27, 6; Const. Ciopraga, *Destinul* ≈, TMS, VI, 1971, 9, 6; 19; I. Negoieșcu, *Etestism balcanic*: -, ARG, VI, 1971, 12, 7; Barbu Cioculescu, *Prototipul lui Pantazi?*, LCF, XIV, 1971, 44, 5; Barbu Cioculescu, - *în căutarea cadrului*, LCF, XIV, 1971, 45, 5; Barbu Cioculescu, *Ochiul critic al „ultimului Basaraba”*, LCF, XIV, 1971, 47, 5; Ion Rotaru, -, AUB, XX, 1971, 1-2, 133-144; George, *Semne*, 17-37; 54-63; 64-82; Perpessicius, *Opere*, IV, 9-16; Zalis, *Aspecte*, 129-135; Barbu Cioculescu, - *în jurul unei dispute critice*, UNVR, V, 1972, 17, 1; 11; Muthu, *Orientări*, 108-121; Nițescu, *Scylla și Charybda*, 56-64; Rotaru, *O istorie*, II, 655-667; Sebastian, *Eseuri*, 357-359; Liviu Călin, - *un bovaric levantin*, TMS, VIII, 1973, 2, 7; Dumitru Micu, - *și curentele literare*, LCF, XVI, 1973, 7, 7; Marin Sorescu, *Aureola Crailor*, ARG, VIII, 1973, 2, 20; Constantin Țoiu, *Re-cunoașterea Crailor*, RL, VI, 1973, 21, 8; Constant Călinescu, ≈, *Realitatea fantastică*, RL, VI, 1973, 30, 8; Mircea Berindei, *Motive literare din* ≈, RITL, XXII, 1973, 3, 437-447; Ovidiu Cotruș, -, F, IX, 1973, 9, 14; 19; 10, 12; 11, 10-11; 12, 12; X, 1974, 1, 11; 2, 10; 4, 6; 5, 10; 6, 6; Al. Oprea, - *sau răscumpărarea artistului*, ST, XXIV, 1973, 21, 12-15; Delavrancea, *Mozaic*, 270-276; George, *La sfârșitul*, I, 206-208; III, 179-189; 201-208; Vianu, *Opere*, III, 182-191; Mircea Iorgulescu, *Înțelegere și adorație*, RL, VII, 1974, 9, 12; Barbu Cioculescu, -, *Arhetipurile* ≈, MS, V, 1974, 1, 117-125; 2, 96-103; 3, 125-131; 4, 115-125; Alexandru George, *Din nou despre Luca și Mateiu*, CL, 1974, 10, 14; Baltazar, *Evocări*, 157-161; Petrescu, *Evocări*, 73-97; Mircea Zăciu, *Din jurnalul unei traducerii*, VR, XXVIII, 1975, 1, 32-35; Radu Albală, *Cu privire la* -, VR, XXVIII, 1975, 2, 54-55; Roxana Sorescu, *Craii - dincolo de pecetea tainei*, RL, VIII, 1975, 13, 12-13; Călin, *Recitind*, 139-143; Dan, *Proza*, 279-283; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 256-257; Micu, *Gândirea*, 744-761; Perpessicius, *Opere*, VII, 209-212; Vianu, *Opere*, V, 301-306; C. Manilici, -, *și poetica antipoteicului*, EX, VIII, 1976, 1-2, 14; Ion Cristofor, *O poetică a crepusculului*, EX, VIII, 1976, 3, 9; Șerban Cioculescu, *Varietăți mateine*, RL, IX, 1976, 50, 7; Muthu, *Literatura*, 236-255; Negoieșcu, *Analize*, 170-172; Steinhardt, *Între viață și cărți*, 88-95; Radu G. Teșosu, *Așfințitul craiului*, TR, XXI, 1977, 9, 7; Șerban Foarță, *Notații mateine*, O, XXVIII, 1977, 10, 2; Ion Vartic, ≈, ST, XXVIII, 1977, 7, 31; 62; Ion Cristofor, *Fascinația lui Herperus*, EX, IX, 1977, 11-12, 21; Constantinescu, *Romanul*, 242-254; Cotruș, *Opera*, 104-355; 355-366; 366-370; Papu, *Clasicii noștri*, 167-182; Radian, *Corelații*, 148-168; Țoiu, *Alte*, 73-76; Alexandru George, *Între realitate și ficțiunea trăită*, VR, XXXI, 1978, 7-8, 33-96; Barbu Brezianu, *Un ipoteic personaj matein*, EX, X, 1978, 8-9, 22; Al. Oprea, - *pledoarie pentru o biografie*, R, XV, 1978, 12, 4; *Scriitori români*; Al. Oprea, ≈ *sau transformarea eșecului din viață în triumf al creației*, TR, XXIII, 1979, 20, 6; Marian Papahagi, ≈ - *Les figures de l'ambiguité*, „Syntesis”, VI, 1979, 243-261; Mariana Vartic, *A patra lume mateină*, F, XV, 1979, 11, 10; Mircea Vaida, - *sau ficțiunea ca biografie și operă*, ST, XXX, 1979, 12, 58; Mutașcu, *Lumea*, 88-89; Muthu, *La marginea*, 138-142; *Dictionar*; Șerban Foarță, *Urmarea precedentului: „Roșu” și „Alb”*, O, XXX, 1980, 3, 3; Șerban Foarță *Urmare la „urmare” (și... adio)*, O, XXXI, 1980, 4, 3; Daniel Dumitriu, *Un personaj în căutarea unui autor*, CL, 1980, 3, 14; Mircea Vaida, -, ALT, 1980, 150-152; Foarță, *Afinități*, 72-74; George, *Mateiu I. Caragiale*, 96-150; Oprea, *Fața*, 26-106; Papahagi, *Eros*, 46-47; Perpessicius, *12 prozatori*, 149-174; Steinhardt, *Incertitudinii*, 95-101; Luminita Beiu-Paladi, CREL, 1981, 1, 106-108; Șerban Cioculescu, *Un alt răspuns mult prea întârziat*, RL, XIV, 1981, 8, 7; Șerban Cioculescu, RL, XIV, 1981, 25, 7; N. Steinhardt, *Visul gales matein*, VR, XXXIV, 1981, 11, 30-35; Dinu Flămând, *Din nou despre* -, AFT, XVI, 1981, 7, 2; Alexandru Bălcărescu, -, R, 1981, 11, 10; *Henri Zalis, Aventura interioară: la* -, ALL, 1981, 33-34; Constantinescu, *Studii*, 46-64; Crohmălniceanu, *Păinea*, 299-304; George, *Mateiu*, 96-136; 173-202, 211-219; Lovinescu, *Al patrulea*, 5-166; Mioc, *Structuri*, 104-105; 108; Paleologu, *Ipoteze*, 309-316; Vianu, *Arta*, 313-318; Zamfir, *Poemul*, 319-312; Dan Ciachir, -, și muzica, SPT, 1982, 603, 2; Dar Ciachir, - *în italiană*, SPT, 1982, 613, 2; Barbu Cioculescu, -, *Omul în totalitate preocupărilor sale*, MS, XIII, 1982, 3, 110-113; 4, 146-150; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, RL, XV, 1982, 52, 19; Mariana Vartic, în vol. *De la N. Filimon*, 263-289; Șerban Stati, *Mihai Matei*, RL, XVI, 1983, 12, 23; Eugen Simion, *Portrete critice*, R, 1983, 5, 7; Alexandru George, *O contribuție la bibliografia* -, RL, XVI, 1983, 32, 8; M. N. Rusu, *Automobilul lui* -, AFT, XXIII, 1983, 10, 10; Dim. Păcurariu, *Literatura română și barocul*, (III), LCF, XXVI, 1983, 46, 6; Manolescu, *Arca*, III, 76-79; 100-109; Perpessicius, *Opere*, XII, 373; Papu, *Motive*, 56-58; 107-111; Steinhardt, *Critică*, 14-26; Teșosu, *Viața*, 55-61; Barbu Cioculescu, *Cronica unui sfârșit de veac*,

- MS, XV, 1984, 1, 151-155; Barbu Cioculescu, ~ - *labyrinthul copilăriei*, RITL, XXXII, 1984, 1, 113-115; Heinrich, *Peregrinările*, 127-129; Nicolae I. Nicolae, LLE, XIV, 1985, 1, 38-40; Barbu Cioculescu, *Centenar* ~, RITL, XXXIII, 1985, 1, 21-23; Dumitru Micu, R, 1985, 2, 14; Valentin F. Mihăescu, *Les Seigneurs sous le sceau du mystère*, REVR, XXXIX, 1985, 2, 53-57; Nicolae I. Nicolae, *Un personnage et son oeuvre*, REVR, XXXIX, 1985, 2, 22-25; Radu Albala, *Centenar* ~. *Glose la* ~, LCF, XXVIII, 1985, 9, 3; Al. Călinescu, *Tema povestitorului*, RL, XVIII, 1985, 13, 5; Al. Paleologu, *De la Matei cetire*, RL, XVIII, 1985, 13, 15; Marian Papahagi, *Timpul „Crailor”*, RL, XVIII, 1985, 13, 14; Platon Părdău, *Nostalgie și speranță*, RL, XVIII, 1985, 13, 15; Mircea Scarlat, *Trei sau patru?*, RL, XVIII, 1985, 13, 4; Mihai Zamfir, *Imprevizibila renaștere*, RL, XVIII, 1985, 13, 4; Cornel Radu Constantinescu, CNT, *Trădând cu iubire*, CNT, 1985, 14, 6; Laurențiu Ulici, *Numărătoarea inversă*, CNT, 1985, 14, 6; Rodica Părvulescu, *Singularitatea* ~, ARG, XX, 1985, 3, 6; 11; Magda Ciopraga, *Teatralitatea „crailor”*, CL, 1985, 3, 6; Gheorghe Grigurcu, ST, XXXVI, 1985, 3, 43-45; Mircea Muthu, „*Prin geamul înșelător al citirii*”, ST, XXXVI, 1985, 3, 43; Liviu Petrescu, *Răscum-părarea crailor*, ST, XXXVI, 1985, 3, 42; Al. Paleologu, *În apărarea lui Pirgu*, VR, LXXX, 1985, 3, 5-10; Mihai Zamfir, *În căutarea nucleului stilistic*, VR, LXXX, 1985, 3, 11-15; Șerban Cioculescu, *Mic dicționar matein*, RL, XVIII, 1985, 13, 7; 14, 7; Mircea Scarlat, *Modernism neoprogramatic*, TR, XXIX, 1985, 15, 8; Ion Vlad, „... *Această carte de înțelepciune*”, TR, XXIX, 1985, 15, 8; Marian Odangiu, *Utopiile romanescului*, O, XXXVI, 1985, 15, 7; Ion Apetroaie, *Povestitorul și textul*, CRC, XX, 1985, 17, 4; Al. Călinescu, *Simbolica privirii*, CRC, XX, 1985, 17, 4; Al. Dobrescu, „*O minunată tâmplă de icoane*”, CRC, XX, 1985, 17, 4; Șerban Cioculescu, *Pufină sociologie literară*, CNT, 1985, 18, 10-11; Victor Durnea, ~ - *contradicțiile unui scriitor*, ATN, XXII, 1985, 4, 16; Ovid S. Crohmalniceanu, *Le style de* ~, CREL, 1985, 4, 64-84; Mihai Zamfir, *À la recherche du noyau stylistique*, CREL, 1985, 4, 85-91; Mircea Braga, ~ *sau fenomenologia unui ceremonial de inițiere*, T, XIV, 1985, 4, 22-24; Luiza Petre-Părvan, ~ *sub lupa naratologiei*, ARG, XX, 1985, 4, 8; 5, 9-10; Alexandru Horia, *Descendența mateină*, LCF, XXVIII, 1985, 22, 6; Edgar Papu, ~ și *esența Bucureștiului*, LCF, XXVIII, 1985, 22, 1; 7; George Virgil Stoescu, *Între „cer și destin” (Alte glose la „Craii”)*, LCF, XVIII, 1985, 22, 6; 23, 7; 38, 6; Sultana Craia, ~ - *Sinteză și originalitate*, TR, XXIX, 1985, 30 (Supliment Alba-Iulia, II, 1985, 5, II); Mircea Tomuș, ~ și *sentimentul trecutului*, T, XIV, 1985, 8, 26-27; Barbu Brezianu, *Regăsite cadre mateine*, CL, 1985, 1, 6; Alexandru George, ~ și *problema romanului liric în perioada interbelică*, T, XIV, 1985, 11, 20-22; Dan C. Mihăilescu, *Medii și intermedii*, T, XIV, 1985, 11, 23-25; Mircea Scarlat, *Orgoliul de a fi intraductibil*, ALL, 1985, 49; Barbu Cioculescu, *Translația personaj-autor în proza lui* ~, VR, LXXXI, 1986, 9, 30-35; Călinescu, *Biblioteci*, 67-74; George, *Petreceri*, 92-96; Valentin Tașcu, *Aritmetica superioare*, ST, XXXVIII, 1987, 2, 38-39; Valentin F. Mihăescu, *Craii sub pecetea tainei*, SLAST, VII, 1987, 25, 5; 26, 10; *Poetica romanului românesc*, 149-150; Mihaela Constantinescu-Podocea, *Între Pantazi și Lafcadio*, RITL, XXXVI, 1988, 1-2, 317-320; Mircea Vaida, *Marchizul de Bradomin, Ghepardul și Craii*, TR, XXXII, 1988, 11, 8; Lector, RL, XXI, 1988, 22, 10; Calinic Argatu, ~și *Italia*, ARG, XXIII, 1988, 7, 14; Eugen Teodoru, *Periplu matein*, SPM, 1988, 38, 5; Dan Ciachir, *Despre limbajul teatral* ~, AFT, XXII, 1988, 12, 8; 11; Angheliescu, *Textul*, 174-177; Mihăes, *De veghe*, 191-202; Ghidirmic, *Proza*, 186-192; Craia, *Fețele*, 105-112; Radu, *Pașini*, 211-216; Steinhart, *Prin alții*, 155-167; 171-173; Vianu, *Arta*, 286-291; Zamfir, *Cealaltă față*, 32-39; G. Nistor, *Timp, construcție, semnificație*, T, XVIII, 1989, 2, 33-34; 41; Constantinescu, *Figuri*, 274-278; Muthu, *Alchimia*, 103-106; Papu, *Lumini*, 295-296; 327-330; Velea, *Interferențe*, 61-62.

D. M.

CRUDU Tiberiu, Lunatecii. Întâmplări petrecute mai demult în satul meu natal, Cernăuți, Institutul de Arte Grafice și Editură Glasul Bucovinei, 1929, 184 p. Apărut mai întâi în f.rev. JML, 1927, nr. 1-12; XVII, 1928, nr. 1-12. Prezența cărții în dicționar se justifică prin apariția sa inițială în această revistă. Roman de dragoste cu elemente romantice și sentimentale. Naratiunea, stângace, se întemeiază pe idolizarea vieții de la țară. Sânduța nu-și urmează glasul inimii, ci se căsătorește cu un boierșag localnic și sfârșește tragic. Intenția de glorificare a traiului rustic, cu descrierea sărbătorilor și obiceiurilor, precum și accentul pus pe menirea culturală a învățătorilor rurali probează reflexul sămănătorist.

◆ C.S.F., R, XXIII, 1929, 4, 131; Almin, GLB, XII, 1929, 2956, 2.

D. M.

DAN Sergiu, Romulus DIANU, *Viața minunată a lui Anton Pann*, București, Cultura Națională, 1929, 228 p. În 1934, romanul a fost publicat cu titlul *Nastratin și timpul său*. Apărut mai întâi în f.z. UVR, XLIV, 1928, nr. 12–36. Fragmente: *Primul divorț al lui Anton Pann*, RMP, XIV, 1929, 3400 5; *Revoluția*, CRT, II, 1929, 562, 3. Biografie romanțată, constituind întâia reușită a speciei în literatura română. Romanul „posedă, magistral, bibliografia antonpanniană”, autorii „se dovedesc stăpâni ai afabulației epice, ai înlăturirii evenimentelor, ei dau viață scenelor și întâmplărilor [...] și dau figurii de prim-plan a lui Anton Pann varietate și adâncime” (Perpessicius).

▼ *Nastratin și timpul său*, București, Naționala Ciomei, 1934.

◆ Romulus Dianu, *Mișcarea literară*, RMP, XIV, 1929, 3393, 3; Cezar Petrescu, ≈, CRT, II, 1929, 485, 3; Pinguin, ≈, *De vorbă cu doi autori: Romulus Dianu și ~*, CVT, V, 1929, 1470, 2; Perpessicius, CVT, V, 1929, 1481, 1–2; Nicodim, VRA, II, 1929, 68, 4; Șerban Cioculescu, ADV, XLII, 1929, 13959, 1–2; Romulus Dianu, *Domnul Cioculescu și Anton Pann*, RMP, XIV, 1929, 3429, 3; C. B., ≈, TPL, I, 1929, 8–10, 156; Șerban Cioculescu, *Anton Pann anti-democrat?*, ADV, XLII, 1929, 13970, 1–2; Mircea Damian, ≈, BDP, II, 1929, 459, 2; Const. D. Ionescu, R, XXXIII, 1929, 8–9, 267–270; Alfons Adania, CTL, I, 1929, 1, 29; Pompiliu Constantinescu, VTL, I, 1929, 1, 5; Erasm, CRD, II, 1934, 272, 4; 283, 4; Perpessicius, *Mențiuni*, II, 217–222; Interim, CRD, III, 1935, 380, 3; Paul Daniel, ≈, E, 1935, 1853, 2; Dragoș Vrânceanu, CRT, VIII, 1935, 2578, 1–2; Perpessicius, *Opere*, III, 164–168; Perpessicius, *Opere*, XII, 374.

M. V.

* **D'ARGENTA M. D.**, *Trotușenii*, București, Cultura Românească, 1929. Roman social și de moravuri. Valentin, fiul aprigului boier Tudor Trotușanu, se îndrăgostește de o țărancă. Pentru a-l despărți de aceasta, tatăl îl trimite în capitală, unde Valentin, fire abulică,

este înghițit de vârtejul plăcerilor. Țărani de pe moșia Trotușenilor se răscolă, iar Tudor moare în flăcăriile care îi mistuie conacul.

◆ Const. Șăineanu, ADV, XLII, 1929, 13995, 1–2.

DEMETRIUS V., *Monahul Damian*, București, Editura Librăriei Universala Alcalay, 1929, 232 p. Roman psihologic, cuprinzând povestea de dragoste – amenințată de interdicții, muștrări de cuget, oprobiu public și ecleziastic, intrigă și suspiciuni – dintre monahul Damian de la mănăstirea Bârlogul și măicuța Magdalena de la mănăstirea Trofina, din legătura cărora se naște, în taină, un copil. Sfârșitul cumplit al călugărului (sfășiat de lupi) indică o intenție moralizatoare.

● Premiul „C. A. Rosetti” al Societății Scriitorilor Români pe anul 1929.

◆ Const. Șăineanu, ADV, XLI, 1928, 13813, 1–2; Al. Bădăuță, SPL, II, 1929, 4, 5; Simeon Rufu, PRL, III, 1929, 20–21, 39; I. Plug, ≈, LPT, VIII, 1929, 2152, 1; George Dumitrescu, RTV, V, 1929, 1, 49–50; Tudor Teodorescu-Braniște, ALA, IX, 1929, 428, 7; Const. Păcle, VTL, I, 1929, 3, 5; Șăineanu, *Noi recenzii*, 150–154; Grigore Ancu, ≈, *creatorul romanului românesc*, E, 1931, 618, 2; C. Argintaru, HYP, I, 1932, 5, 30; Ion Molea, ȚN, XIII, 1934, 530, 2; Petru Comarnescu, ≈, RFR, IX, 1942, 5, 465–466.

M. V.

○ **DRUMEȘ Mihail**, *Sfântul Părerere*, foileton, v. *Sfântul Părerere*, 1930.

○ **DUMBRĂVEANU A.**, *Viața romanțată a lui Alexandru Moisi. După destăinuirile marelui actor*, apărut în f.z. RMP, XIV, 1929, nr. 3581–3583; XV, 1930, nr. 3584–3613. Biografie romanțată.

M. V.

○ **FOTI Ion**, fragment din romanul *La răspântia lui Hercules*, PRL, IV, 1929, 2–3, 3–7.

GAȘPAR Mihail, *Fata vornicului Oană*, București, Naționala S. Ciomei, 1929, 226 p. (Colecția autorilor români). Apărut mai întâi, cu titlul *Fata lui Oană Pănece*, în f.z. DRP, X, 1910, nr. 40–90. Narațiune care, pornind de la un pretext istoric (străduințele unui boier credincios de a-l așeza în scaunul

Moldovei pe fugarul Ștefan, pribeag în Țara Românească, după ce părintele său, Bogdan-vodă, a fost ucis de către fratele acestuia, Aron), configurează trama specifică unui roman de aventuri (cu regăsiri spectaculoase, pericole iminente, misterioase dispariții, întâlniri tainice, urmăriri, travestiuiri, episoade sângeroase, intrigi de serai, otrăviri și pum-nale), ai cărui protagoniști nefericiți sunt boierul Nicolae Brateș și jupâneasa Tudora.

▼ Reprodus în: *Fata vornicului Oană*, ed. îngr. și studiu introductiv de George C. Bogdan și Doina Bogdan-Dascălu, Craiova, Facla, 1974.

◆ Cezar Petrescu, *Trei autori și trei cărți*, CRT, II, 1929, 441, 1-2; N. N. Răutu, FF, IV, 1929, 4, 159-160; A. V. Doloveanu, VS, I, 1930, 39, 1-2; 40, 1-2; Traian Topliceanu, -, „Semenicul”, III, 1930, 1-2, 12-14; Ion Breazu, -, „Dacoromania”, VI, 1929-1930, 650-651; Tr. Topliceanu, *Pe marginea cărții lui ~*, ≈, VS, II, 1931, 346, 1-2; Aurel Cosma-junior, *Bănățeni de altădată*, I, Timișoara, Tip. Unirea Română, 1933, 89; Lucian Costin, *Scritorul bănățean Mihail Gașpar*, Craiova, Tip. Speranța, 1933, 19, 21; Iorga, *Ist. lit. cont.*, II, 184; Gh. Cardaș, *Poezii și prozatorii Ardealului până la Unire. 1800-1918*, București, Editura Librăriei Alcalay, 1936, 527; Ion Breazu, *Povestitori ardeleni și bănățeni până la Unire*, Cluj, Tip. Cartea Românească, 1937, 239; Pre-descu, *Enciclopedia*, 342; Suci, *Literatura*, 242; Traian Liviu Birăescu, -, SB, VIII, 1957, I, 78-82; Popa, *Tectonica*, 213.

M. V.

GAVRILESCU Maria, *Dragoste. Destin (A doua și a treia durere)*, Iași, Tip. Opinia, 1929, 114 p. Partea a doua a amintirilor copilei Mărioara (după *Depart de mama*, 1928), cuprinzând iubirea nefericită pentru Gheorghe și logodna, din datorie, cu Alexandru.

M. V.

HOLBAN Anton, *Romanul lui Mirel*, București, Ancora, 1929, 152 p. Fragmente: ≈, GAL, I, 1929, 1, 2; 2, 2. Roman psihologic, conturând, pe fundalul vieții familiale provinciale, portretul unui adolescent în formare. Labil, impulsiv, Mirel alternează accesele de orgoliu juvenil și atitudinile sfidătoare, mitomania și bravada, specifice vârstei, cu

momente de tandrețe și de gingășie sufletească, repede reprimare. Dorința lui de afirmare se manifestă în special în plan erotic, împărțită între idealizarea delicatei Mary, brutalitatea agresivă față de slujnica Ioana și egoismul donjuanesc al relației cu naiva Lili. Debut literar, dovedind „acutate remarcabilă de observație, îndrăzneală psihologică și abilitate de compoziție” (Șerban Cioculescu), precum și o luciditate împinsă uneori până la cruzime, care va forma una dintre caracteristicile operei acestui autor.

▼ Reprodus în: *Parada dascălilor. ≈. Halucinaiții*, București, E.S.P.L.A., 1958; *Opere*, I, studiu introductiv, ed. îngr., note și bibliografie de Elena Beram, București, Minerva, 1970.

◆ Romulus Dianu, *Mișcarea literară*, RMP, XIV, 1929, 3404, 3; F. Aderca, BDP, II, 1929, 402, 4; **, VRA, II, 1929, 67, 4; Șerban Cioculescu, ADV, XLII, 1929, 13952, 1-2; **, RVS, III, 1929, 6-7, 103; N. Crevedia, VL, IV, 1929, 111, 3; Pompiliu Constantinescu, VTL, I, 1929, 1, 5; Constantinescu, *Critice*, 249-250; Anton Holban, *Testament literar*, AZI, VI, 1937, 27, 2455-2463; Lovinescu, *Istoria*, 298; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 515-516; Constantinescu, *Scrieri*, III, 162-163; Petrescu, *Realitate*, 171-229; Ion Vlad, *Romanul cunoașterii lumilor invizibile*, TR, XIV, 1970, 34, 3; 35, 3; Sanda Radian, -, *Opere*, I, VR, XXIV, 1971, 2, 143-144; Vitner, *Semnele*, 72-82; **, -, ARG, VII, 1972, 1, 7; Rotaru, *O istorie*, II, 309; Vlad, *Convergențe*, 237-255; Const. Ciopraga, *Romanele lui ~*, CL, 1973, 21, 2; Șuluțu, *Scritori*, 229-240; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 280; Negoiescu, *Analize*, 238-242; Florescu, *Profitabila condiție*, 144-147; Urdea, *Holban*, 6; 9; 13; 18; 52; 60-65; 97; 105; 164; 190; 191-192; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 100; 119; 122; *Poetica romanului românesc*, 216-221; Aderca, *Contribuții*, II, 163; Mangulea, *Introducere*, 10-236. □ **, *D-l ~ despre sine însuși*, VRA, V, 1932, 231, 7; Eugen Jebeleanu, *Moartea lui ~*, DMN, XXXIII, 1937, 10802, 15; Lucian Boz, -, ADV, LI, 1937, 16251, 1; Erasm, *Gânduri pentru moartea lui ~*, CRD, IV, 1937, 953, 2; Dragoș Vrâncanu, *Romancierul ~*, CRT, X, 1937, 3221, 2; Șerban Cioculescu, -, ADV, LI, 1937, 16253, 1-2; Ar. Acterian, *Între obsesii și prietenie*, VRA, X, 1937, 472, 4; N. Carandino, *Cuvinte pentru ~*, RP, V, 1937, 4, 4; G. Călinescu, -, ALA, XVI, 1937, 842, 1; Ion Călugaru, *Strigăt în veșnicie*, RP, V, 1937, 4, 4; Pompiliu Constantinescu, -, VRA, X, 1937, 472,

4; Lucia Demetrius, *Cuvinte sărace despre* ~, VRA, X, 1937, 472, 4; Eugen Ionescu, *Cuvinte pentru* ~, RP, V, 1937, 4, 4; E. Lovinescu, *Bietu' Anton!*, VRA, X, 1937, 472, 4; Mircea Mateescu, *Rânduri pentru* ~, VRA, X, 1937, 472, 4; H. Papadat-Bengescu, *Cuvinte pentru* ~, RP, V, 1937, 4, 4; Mihail Sebastian, ~ și literatura, RP, V, 1937, 4, 4; E. Lovinescu, ~, DMN, XXXIII, 1937, 10851, 2; Front literar, *La moartea lui* ~, FRL, I, 1937, 2-3, 15; Alexandru Assan, ~, MRD, 1937, c. 11, 11-12; Luca Burnuz, *Destinul lui* ~, VRA, XI, 1938, 522, 8; Lucia Demetrius, ~, TMP, II, 1938, 272, 2; Dan Petrașincu, *Destinul lui* ~, RM, I, 1938, 147, 2; Aurel George Stino, ~, CRM, III, 1941, 107, 4; V. Spiridonică, *Destinul lui* ~, TR, s. IV, V, 1942, 230, 2; V. Spiridonică, *Gânduri pentru* ~, TR, s. IV, VI, 1943, 525, 2; Ovidiu Constantinescu, ~, BIS, II, 1943, 27, 7; Ion Mihăileanu, ~, ECL, II, 1944, 84, 2; N. Papatanasiu, ~, DRL, II, 1945, 284, 2; Octav Șuluțiu, ~, VR, X, 1957, 1, 133-139; Georgescu, *Încercări*, II, 281-296; Elena Savu, ~, GL, X, 1963, 3, 2; Elena Savu, *Problematică și tipologie în opera lui* ~, LL, VIII, 1964, 339-360; Traian Liviu Birănescu, *Marcel Proust și literatura română de analiză psihologică*, TR, IX, 1965, 39, 2-3; Paul Georgescu, *Pasiunea analizei*, CNT, 1966, 34, 3; Elena Savu, *Échos proustiens*, REVR, XXI, 1967, 1, 76-82; Călinescu, *Ulysse*, 73-74; Aurel Dragoș Munteanu, *Motive existențiale în opera lui* ~, VRA, XXI, 1968, 4, 76-85; Streinu, *Pașinii*, II, 260-262; Constantinescu, *Scrieri*, III, 175-177; Magdalena Popescu, ~, REVR, XXIV, 1970, 1, 78-80; Adriana Iliescu, *Camil Petrescu și - literatura ca experiență*, VR, XXIII, 1970, 6, 75-80; Al. Piru, *Reeditarea lui* ~, RL, III, 1970, 33, 13; Viorel Alecu, ~ și Marcel Proust, R, VIII, 1971, 6, 17; Nicolae Florescu, *Marginalii la prima ediție a „Operelor” lui* ~, CL, II, 1971, 8, 66-69; Al. Călinescu, *Complexul lucidității*, CRC, VI, 1971, 47, 7; Elena Beram, ~, R, IX, 1972, 2, 16-17; Felicia Giurgiu, ~ sau stilul unei lucidități, O, XXIII, 1972, 10, 3; Nicolae Florescu, ~ sau prelungirea existenței în operă, MS, III, 1972, 4, 130-138; Cioculescu, *Aspecte*, 350-353; Dan-Ion Vlad, *Perspectiva personajului holbanian*, R, X, 1973, 8, 13; Negoitescu, *Analize*, 238-240; Vasile Chișor, ~ între obsesie și luciditate, T, VI, 1977, 2, 35-37; Mircea Ivănescu, ~, T, VI, 1977, 12, 23-24; ~, *Evocări de*: Lucia Demetrius, Virgiliu Monda, Horia Lovinescu, Valeriu Anania, Vlaicu Bărna, Ion Frunzetti și Șerban Cioculescu, MS, IX, 1978, 1, 55-67; Ion Vlad, *Portretul scriitorului* ~, TR, XXII, 1978, 22, 2; Irina Petraș, *Luciditate și romanesc*, EX, X, 1978, 6-7, 13; Nicolae

Florescu, *Dureoasa întoarcere spre cele de acasă*, MS, X, 1979, 1, 155-163; Silvia Urdea, *Lectura lui* ~, VTRA, IX, 1979, 9, 3; Silvia Urdea, ~, ALT, 1980, 184-187; Monica Spiridon, *Note asupra „gidismului” în literatura română interbelică*, VR, XXXIV, 1981, 12, 150-158; Piru, *Istoria*, 342-343; **, *Alte*, 220-228; 230-232; 235-237; Mircea Martin, *Poetică și critică*, RL, XVI, 1983, 12, 5; Al. Călinescu, *Holbaniana*, CL, LXXXIX, 1983, 12, 4; Anania, *Rotonda*, 93-113; Florescu, *Profitabila condiție*, 132-144; Lăzărescu, *Romanul*, 101-108; Trandafir, *Dinamica*, 205-218; Urdea, *Holban*, 19-51; 92-96; 171-177; Vartic, *Holban*, 5-6; 21-23; 25-26; 30-31; 35; 64-66; 74-75; 129-136; 155; 163-164; 168-169; 173-177; 179-181; 184; 194-199; 200-205; 208-212; 214-218; 226-227; 228-232; 238-249; Vlad, *Lectura*, 60-64; Heinrich, *Peregrinările*, 133-134; Petrescu, *A treia*, 388-391; Cristian Florin Popescu, ~ sau citadinismul subînșeles, SLAST, VII, 1987, 25, 4; Dumitrescu-Bușulenga, Sava, *Muzica*, II, 215-234.

M. V.

○ IOACHIMESCU I. Șt., *Țărani și târgoveți*, foileton, v. *Țărani și târgoveți*, 1932.

○ M. S., fragment din romanul *Van Paloș*, JML, XVIII, 1929, 5-8, 198-201. Textul publicat relatează scena morții preotului Radu Paloș, tatăl fiului risipitor Van Paloș, reîntors prea târziu.

NOUR Alexis, DOCTORUL YGREC, SĂRMANUL KLOPTOK, Alexandru BILCIURESCU, *Stafiile dragostei*, București, Adevărul, 1929, 184 p. Parodie de roman senzational, polițist și de roman „negru”, care nu are însă nici inventivitatea, nici vivacitatea, nici strălucirea, nici atracțiozitatea specifice acestor genuri.

◆ I. Valerian, *Un roman cu patru autori. De vorbă cu* ~, autorii romanului ≈, VL, IV, 1929, 101, 1-2; Isabela Sadoveanu, ALA, IX, 1929, 448, 7; Lustrator, VRA, II, 1929, 77, 2; Const. Șăineanu, ADV, XLII, 1929, 14054, 3.

M. V.

○ PETRESCU Cezar, *La Paradis general*, foileton, v. *La Paradis general*, 1930.

PETRESCU Cezar, *Simfonia fantastică*, București, Naționala S. Ciornei, 1929, 206 p.

Fragment: *Admiratoarea lui Jaque Catelain*, CRT, II, 1929, 466, 3. Roman din ciclul *Fantasticul interior*, radiografie a unui caz de psihologie obsesivă. Profesorul universitar Grigore Stolnicu, ins cu ereditate încărcată, traversează toate fazele unei gelozii malade, nejustificate, sfârșind prin a înnebuni. Gradarea tensiunii e realizată esențialmente în planul epicului (prin aglomerarea de episoade și detalii semnificative) și abia în subsidiar în acela al investigației psihologice. Amendabilă rămâne îndeosebi neconcordanța – pe alocuri frizând ridicolul – dintre tonul „jovial și ușurat” (G. Călinescu) și gravitatea subiectului.

▼ București, Naționala S. Ciomei, 1931; București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1944; București, Naționala S. Ciomei, f.a.

■ *La simfonia fantastica*, tr. de A. Silvestri-Giorgi, Perugia – Venetia, Nuova Italia Editrice, 1929; *A simfonia fantăstica*, tr. de Rogério Claro, Lisabona, Gleba, 1946; *A simfonia fantăstica*, tr. de Rogério Claro, Lisabona, Editorial Gleba, 1961.

◆ Ion Dumitrescu, CRT, II, 1929, 462, 1–2; Romulus Dianu, *Mișcarea literară*, RMP, XIV, 1929, 3384, 5; Ion Pas, LPT, VIII, 1929, 2243, 1; Doctorul Ygrec, ALA, IX, 1929, 441, 7; Nicodim, VRA, II, 1929, 66, 2; Numa Cartianu, UVR, XLV, 1929, 24, 378; Al. A. Philippide, *Doi scriitori, două maniere*, DRT, III, 1929, 538, 1–2; Gabriel Drăgan, FLS, III, 1929, 1, 35–36; Octav Botez, VR, XXI, 1929, 7–8, 200–201; Const. D. Ionescu, R, XXXIII, 1929, 8–9, 263–265; I. Constantinescu, ORD, II, 1929, 239, 2; Paul I. Papadopol, UVR, XLV, 1929, 43, 681; Isabela Sadoveanu, ALA, IX, 1929, 465, 7; Leonardo Kociemski, CRT, III, 1930, 743, 1–2; Constantin N. Nicolescu RVL, IV, 1930, 2–3, 27; Predescu, *Istoria*, 306–307; Călinescu, *Istoria*, 684; ***, BLE, X, 1944, 131, 4; Bălu, *Cezar Petrescu*, 121–122; Lăzărescu, *Romanul*, 177–178; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 873; ***, *O reeditare selectivă*, LCF, XXXI, 1988, 40, 2; Paul Dugneanu, *Straniul psihologic*, LCF, XXXI, 1988, 45, 6. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

○ PINGUIN [A. DUMBRĂVEANU], *Nopți bucureștene. Roman din viața de dragoste și*

de aventuri a nopților bucureștene, apărut în f.z. RMP, XIV, 1929, nr. 3376–3430. Narațiune senzațională, cu clișeele de rigoare.

M. V.

○ PINGUIN [A. DUMBRĂVEANU], *Strand. Roman din viața de dragoste și aventuri a capitalei*, apărut în f.z. RMP, XIV, 1929, nr. 3466–3503. Narațiune indigestă, în care senzaționalul coexistă cu erotismul.

M. V.

○ PINGUIN [A. DUMBRĂVEANU], *Viața lui Leonard*, apărut în f.z. RMP, XIV, 1929, nr. 3283–3376. Biografie romanțată a marelui cântăreț.

◆ Cr., *Leonard, prințul operetei*, CVT, V, 1929, 1458, 2; Romulus Dianu, ~ și *Leonard*, RMP, XIV, 1929, 3395, 3; Perpessicius, *Romanul vieții lui Leonard*, CVT, V, 1929, 1468, 1–2; Cron., DMN, XXV, 1929, 8063, 3.

M. V.

○ POPESCU-TELEGA AL., *Un tânăr din provincie*, fragment de roman, NZN, VII, 1929, 4, 1–9.

REBREANU Liviu, *Crăișorul*, București, Cartea Românească, 1929, 318 p. La a doua reeditare, în 1940, titlul a fost modificat. Fragment: *Crângul Feregetului*, TPL, I, 1928, 1, 7–8. Reluat fragmentar: *Moartea lui Horia, Cloșca și Crișan*, „Glasul Mureșului”, II, 1935, 14, 2; *Moartea vitejilor Horia și Cloșca*, ABN, XXXVIII, 1935, 8, 127; 137–138; *Moartea vitejilor Horia și Cloșca*, „America”, Cleveland – Ohio, XXX, 1935, 37. Roman istoric conceput în genul biografiilor romanțate. Relatează, bazându-se pe documentele adunate de N. Densușianu, menținându-se permanent în liniile adevărului istoric, dramatica răscoală a românilor ardeleni, sub conducerea lui Horia, în 1784. Ca plan și tehnică a scriiturii are în vedere atât drama socială, cât și frământările sufletești ale protagonistului, alcătuind „o frescă sobră, impresionantă prin liniștea eroilor sacrificându-se cu o deznădejde lucidă, negesticulată” (Pompiliu Constantinescu). Un filon narativ exploatează iubirea lui Horia

pentru o nobilă maghiară, Rafaela din Criștior. Cartea, care a provocat opinii divergente, a fost apreciată pentru puterea de a evoca răscoala țărănească și personalitatea lui Horia, pentru erudiție și documentare (Șerban Cioculescu, N. Iorga, Pompiliu Constantinescu). ≈ „este *cronica țărănească* a revoluției lui Horia, scrisă ca pe vremea lui Horia, simplu și intuitiv, unde alături de notațiuni naive, de înșirări de lucruri fără sens, e trecut, tulburător, un act ca o revelație, și unde, ca pe vechile noastre fresce, maestrul țaran a pictat, alături de chipuri istorice, flori grase și vulgare de câmp” (Dan Botta).

▼ București, Cartea Românească, 1930; *Crăișorul Horia*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1940; *Crăișorul Horia*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1942; *Crăișorul Horia*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1944; *Crăișoriul Horia*, pref., tabel cronologic, note de Nicolae Gheran, București, Minerva, 1983; *Crăișorul Horia*, București, Eminescu, 1985. Reprodus în: *Opere*, VII, *Ciuleandra*. ≈, ed. critică de Nicolae Gheran, variantele, în colaborare cu Valeria Dumitrescu, București, Minerva, 1975; *Romane*, II, ed. și postf. de Nicolae Gheran, București, Cartea Românească, 1986.

■ *Královič Horia*, tr. de Sv. Martin, Svet, 1945. Fragmente: ≈, în **, *Kapedan, Gardani, we shokë Novela edhe pralda*, Luarasi, Kethen shqip M[itrush] K[uteli], 1944, p. 27–36; *Noire Prince Horia*, REVR, XXXVIII, 1984, 11, 40–59.

◆ A. P. Samson, RMP, XIV, 1929, 3581, 10; H. Blazian, DRT, III, 1930, 669, 2; Ion Cantacuzino, VRL, XXIII, 1930, 6568, 5; Isabela Sadoveanu, ALA, IX, 1930, 476, 9; Perpessicius, CVT, VI, 1930, 1709, 1–2; **, DRN, VI, 1930, 2, 2; N. Dan, ADT, I, 1930, 4, 122–123; Const. Șăineanu, ADV, XLIII, 1930, 14160, 3; Ion Breazu, DRV, I, 1930, 1, 19–21; Ion Foșcaneanu, RIT, I, 1930, 6, 16; Lustrator, VRA, III, 1930, 104, 2; Constantin N. Nicolescu, RVL, IV, 1930, 2–3, 28; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 108, 5; St. Stoian, D, VIII, 1930, 1–3, 52–54; **, RTV, s. II, I, 1930, 1, 140; Agatha G. Bacovia, ORN, I, 1930, 11–12, 21–22; Dan Botta, TPL, II, 1930, 4–5, 12–13; Perpessicius, *Mențiuni*, III,

142–147; Ion Tomuța, -, SDM, XII, 1935, 11–12, 154–155; Șerban Cioculescu, *În marginea operei d-lui -*, RFR, III, 1936, 2, 412–425; Munteanu, *Panorama*, 227–232; Vladimir Streinu, -, RFR, VII, 1940, 5, 379–390; Ichim, *Rebreanu*, 41–47; **, VBA, X, 1941, 4, 121; G. C. Nicolescu, - *într-o nouă editare*, CHV, s. II, XIV, 1941, 49, 4; Predescu, *Istoria*, 299; Călinescu, *Istoria*, 651; George Todoran, -, BCL, III, 1943, 75, 1–2; Mihăescu, *Simeze*, 189–194; Crohmăniceanu, *Rebreanu*, 81–82; S. Tomuș, *Observații pe marginea genezei romanului ≈ de -*, SUB, s. filologie, 1963, 1, 71–74; Lucian Raicu, *Cristalizări*, GL, XII, 1965, 49, 4; Al. Săndulescu, GL, XII, 1965, 49, 8; Piru, *Rebreanu*, 69–70; Săndulescu, *Pagini*, 128–133; Raicu, *Rebreanu*, 193–210; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 479–481; Perpessicius, *Opere*, IV, 121–124; Cioculescu, *Aspecte*, 320–328; Gavrilescu, *Rebreanu*, 3; 22; 93–94; Rotaru, *O istorie*, II, 600; Lucian Raicu, în *Liviu Rebreanu interpretat de...*, 68–97; Perpessicius, *Patru clasici*, 261–264; Al. Săndulescu, *Pretextul unui roman*, RL, IX, 1976, 13, 12–13; Săndulescu, *Continuități*, 169–174; Săndulescu, *Rebreanu*, 148–154; *Scriitorii români*; Nicolae Liu, - și *istoria națională*, RL, XII, 1979, 35, 8; *Dicționar*; Deleanu, *Glăsul*, 45–46; 52–53; 58; Dragoș, *Structuri*, 41–123; 127–173; Piru, *Istoria*, 305; Rebreanu, *La lumina*, 178; 181; 183; 220; 237; Apetroaie, *Orfeu*, 180; Elena Stan, în *De la N. Filimon*, 102–119; Perpessicius, *Opere*, XII, 380; Cornel Munteanu, *Unitate de viziune și creație în ≈ și „Răscoala”*, ST, XXXVI, 1985, 9, 39–40; Liviu Malița, *Măreția eroului tragic*, EX, XVII, 1985, 9–10, 13; Valeriu Răpeanu, *Drumul creației lui -*, RL, XIX, 1986, 16, 8; Traian Ungureanu, -, *romancierul*, AFT, XX, 1986, 5, 8; Rachieru, *Rebreanu*, 158–162; Șerban Cioculescu, în *Liviu Rebreanu*. Antologie, 147–150; Gheran, *Rebreanu*, 307–311. □ V. și *Calvarul*, 1919.

D. M.

○ **REBREANU Liviu**, *Roș*, ULO, I, 1929, 140, 2; 141, 2, fragmente dintr-un roman cu același titlu.

○ **REZEDA Stephan**, *Patul lui Procut*, fragment din romanul *Vita brevis*, CRL, I, 1929, 16–17, 2–3.

○ **ROBU Alex.**, *Invitați de duminică*, fragment din romanul *Călătorul de la nr. 15*, ULO, I, 1929, 142, 2.

SADOVEANU Mihail, *Zodia Cancerului sau Vremea Ducăi-Vodă. Roman istoric*, I-II, București, Naționala Ciornei, 1929, 240-242 p. Fragmente: *Domnia Ducăi-Vodă*, ALA, IX, 1928, 420, 5; *Apare beizade Alecu și cetește o scrisoare de la un prietin*, ALA, IX, 1929, 434, 1-2; *Despre cele șase șemne care s-au arătat într-o iarnă în zilele Ducăi-Vodă*, VR, XXI, 1929, 4, 12-20; *Abatele de Marenne iese din târgul lașilor urmând drumul către împărăție*, VR, XXI, 1929, 7-8, 5-19; *Viclenia boierilor*, CRT, II, 1929, 653, 3-4; *Zodia Cancerului*, VL, IV, 1929, 118, 3. Roman istoric, inspirat de epoca sumbră a domniei lui Duca-Vodă. Tabloul, conceput în tonuri contrastante, reprezintă un „paradis devastat”. Belșugul fabulos al pământului Moldovei distonează violent cu mizeria locuitorilor, cu defectuoasa administrare, cu indolenta orientală și cu arbitrarul stăpânirii. Îmbogățind peisajul sufleteș al romanului, o poveste de dragoste creionează un cuplu tipic sadovenian, nefericit în dragoste, în care bărbatul, melancolizat și fatalist, e mai puțin energic decât femeia. Introducerea unui observator străin – abatele francez care consideră cu uimire niște realități cu totul insolite pentru ochiul occidental – are semnificația confruntării dintre două lumi: „când abatele de Marenne intră în Moldova și se întâlnește cu beizadeaua, se așează față în față două civilizații, una modernă și una primitivă. Ruset primitivul [...] face onorurile Moldovei și-i arată papistașului Edenul. În această explorare a fericirilor unei lumi sălbătice și inocente stă tot romanul și pentru gustarea lui e nevoie de simțul voluptății, nu de instinctul infantil al vitejei” (G. Călinescu). „Cronică shakespeariană a unei epoci tulburi și sângeroase, a unei lumi roase de intrigi josnice, în care tot al doilea om este o iscodă sau un asasin plătit”, romanul ilustrează „prima mare temă a literaturii sadoveniene, a instabilității”, a unei „recăderi periodice în barbarie” (N. Manolescu). Înscriindu-se, în cadrul creației sadoveniene, după opinia lui Perpessiciu, drept „întâiul roman desăvârșit, lipsit de incursiuni lirice, în care coarda descriptivă, fără să fie absentă, este proporționată, iar

raportată la extensiunea narațiunii, redusă la minimum”, romanul face parte dintre „capodoperile de stil ale literaturii noastre”. „Nimeni n-a pus în valoare mai cu iscusință [...] resursele verbale ale cronicilor fără să cadă deloc în pedantism arhaic și în manieră” (G. Călinescu).

▼ București, Cartea Românească, 1929; București, Cartea Românească, 1937; București, Cartea Românească, 1942; București, Cartea Românească, 1946; București, E.T., 1955; București, E.T., 1959; pref. de Savin Bratu, București, E.S.P.L.A., 1960; București, E.T., 1968; București, Eminescu, 1973; ed. îngr. de Constantin Mitru, repere istorico-literare, alcătuite în redacție de Ruxandra Niculescu, București, Minerva, 1975; ed., pref., tabel cronologic, note și bibliografie critică de Victoria Moldovan, Cluj-Napoca, Dacia, 1983; pref. de Mircea Iorgulescu, București, E. M., 1986. Reprodus în: *Opere*, X, București, E.S.P.L.A., 1957; *Romane și povestiri istorice*, II, pref. de G. Călinescu, București, E.P.L., 1961; ≈. *Neamul Șoimăreștilor*, București, E.P.L., 1969; *Romane istorice*, I, ed. de Constantin Mitru și Corneliu Simionescu, București, Cartea Românească, 1980.

■ *V znameni Raka*, tr. de Jindra Huškova, Bratislava, Slovensky spisovatel, 1960; *El Zodiaco de Cáncer o En tiempos del príncipe veinante Duca*, tr. de Al. Popescu-Telega, București, Editorial Meridiane, 1963; *Le signe du cancer*, tr. de Aurel Boeșteanu, București, Éditions Meridiane, 1963; *Under the Sign of the Crab*, București, Meridiane Publishing House, 1963; *A Rák jegyében*, tr. de Sombori Sándor, în *Válogatott művek*, III, Irodalmi Könyvkiadó, București, 1966; *Im Zeichen des Krebses*, tr. de Thea Constantinidis, Berlin, Verlag der Nation, 1968; *Im Zeichen des Krebses*, tr. de Thea Constantinidis, București, Kriterion Verlag, 1972; *Le signe du cancer*, tr. de Aurel George Boeșteanu, București, Minerva, 1981.

◆ I, E, 1929, 233, 2; Romulus Dianu, ~, CRT, II, 1929, 651, 1-2; H. A. Mărgineanu, CRL, I, 1929, 16-17, 7; Cezar Petrescu, ~ și ≈, CRT, II, 1929, 653, 3; Dan Botta, RMP, XIV, 1929, 3545, 3;

- I. Constantinescu, ORD, II, 1929, 282, 2; G. Călinescu, VL, IV, 1929, 118, 5; Isabela Sadoveanu, A.L.A., IX, 1929, 467, 1; ***, *Interviu cu d. ~ (Cu prilejul apariției ultimului său roman, ~, în editura „Națională” S. Ciomei)*, VTL, I, 1929, 5, 1; M. Sevastos, ~, DRT, III, 1929, 638, 1; Lustrator, VRA, II, 1929, 91, 2; Ion Cantacuzino, VRL, XXII, 1929, 6552, 1; Șerban Cioculescu, *Un roman istoric*, ADV, XLII, 1929, 14106, 1-2; Perpessicius, CVT, VI, 1930, 1695, 1-2; Niculescu Cantonieru, RIT, I, 1930, 4-5, 25-26; Mih. Popescu, CL, LXIII, 1930, 1, 127; Cornelia Buzdugan, DRV, I, 1930, 1, 23; Constantin N. Nicolescu, RVL, IV, 1930, 1-2, 28; N. N. Crețu, RTV, s. II, I, 1930, 1, 91-97; ***, RTV, s. II, I, 1930, 1, 129-134; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 109, 5; George Juvvara, AVL, III, 1930, 55, 1-2; A. Gr.-B., RVS, IV, 1930, 5, 79-80; Const. D. Ionescu, *Recitind* ~, G. X, 1930, 11, 400-403; Dima, *Aspecte*, 143; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 128-135; Călinescu, *Istoria*, 553-555; Lidia M. Sadoveanu, *Cronicarii moldoveni și romanul* ~, CL, LXXVI, 1943, 9-10, 611-637; G.C.N., ~: *Opere*, IV, FP, I, 1945, 89, 2; Eugen Schileru, *Aspecte ale operei lui ~*, VEA, II, 1946, 18, 6; Cezar Petrescu, ~, ADV, LXIV, 1950, 17951, 1; Ana Petrescu, *Despre lexical arhaic în romanul istoric al lui ~*, LR, III, 1954, 6, 78-85; T. Vianu, *Câteva observații despre limba și arta literară a lui ~*, LR, IV, 1955, 5, 10-16; Mihail Petroveanu, ~: *Opere*, X, GL, IV, 1957, 41, 2; Valeriu Ciobanu, SCIL, IX, 1960, 2, 382-386; Rodica Florea, *Creatorul romanului istoric românesc*, SB, XI, 1960, 11, 50-54; Eugen Stănescu, *Imaginea Evului Mediu românesc în opera lui ~*, VR, XIII, 1960, 11, 199-212; Coralia Călin, *Unele considerații asupra romanului istoric al lui ~*, LL, VI, 1962, 261-280; Bratu, *Sadoveanu*, 375-379; 527-529; 531-534; 547; Gh. Bulgăr, *Originalitatea stilistică a operei lui ~*, LR, IX, 1960, 6, 3-11; Paul Georgescu, *Dialectica sadoveniană*, CNT, 1965, 45, 3; Ștefan Munteanu, *Stilistica sinonimelor în limba lui ~*, O, XVI, 1965, 12, 65-70; Ciopraga, *Sadoveanu*, 146-151; Călinescu, *Ulysse*, 95-97; Georgescu, *Polivalența*, 5-62; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 515-517; Ov. Ghidirmic, *Itinerarii sadoveniene*, R, VIII, 1971, 6, 14; Dan Cristea, *Bucuria de a-l citi pe ~*, ALB, LXXIV, 1971, 41, 6; Papadima, *Scritorii*, 134-140; Perpessicius, *Opere*, IV, 110-114; ***, ~, ARG, VII, 1972, 11, 4; Luca, *Sadoveanu*, 21; 119; 122; 135-138; 165; 249-251; Netea, *Interviuri*, 19-38; Rotaru, *O istorie*, II, 266-268; Mircea Muthu, ~ și *amintirea Bizanțului*, CL, 1973, 24, 4-5; Vasile Nicolescu, ~, *une mythologie spiri-*
- tuelle*, CREL, 1974, 1, 23-27; Const. Ciopraga, *Între istorie și mit: ~*, CL, 1974, 4, 11; Liviu Călin, ~ sau *dupla existență posibilă*, CL, 1974, 6, 12-13; Micu, *Periplu*, 179-183; Perpessicius, *Patru clasici*, 175-179; Petrescu, *Evocări*, 259-263; N. Barbu, ~ în „*prima zi a genezei*”, CRC, X, 1975, 7, 4; Nicolae Manolescu, *Un roman sadovenian*, RL, VIII, 1975, 21, 9; Zaharia Sângerzan, *Personaj și spațiu sadovenian*, CRC, XI, 1976, 8, 2; Manolescu, *Sadoveanu*, 180-185; 190-203; Marcea, *Sadoveanu*, 93; 120-122; 200-201; 284-286; 327-332; Muthu, *Literatura*, 179-183; Negoiteșcu, *Analize*, 142-148; Sângerzan, *Sadoveanu*, 204-232; 319-324; Elvira Sorohan, *Realismul istoric sadovenian*, CL, 1977, 7, 4; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 205-212; 319-320; Botez, *Scrieri*, 222-225; Constantinescu, *Romanul*, 82-85; Gorcea, *Nesomnul*, 65-68; Mitru, *Sadoveanu*, 249-254; G. I. Tohăneanu, *Masca*, O, XXIX, 1978, 42, 4-5; Husar, *Întoarcerea*, 98-102; Tomuș, *Sadoveanu*, 147-156; Rodica Șuiiu, ~ și *toposul dacic*, CRC, XV, 1980, 8, 1; 5; 9, 5; Ion Vlad, ~ *Istorie și legendă*, TR, XXIV, 1980, 13, 3; Ștefan Munteanu, *Peisaj și stil în opera lui ~*, T, IX, 1980, 10, 27-29; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Drumuri sadoveniene*, RL, XIII, 1980, 45, 3; Nicolae Manolescu, „*Modelul lumii*” în *roman*, RL, XIII, 1980, 45, 9; Lucian Raicu, *Firea lucrurilor*, RL, XIII, 1980, 45, 10-11; Al. Săndulescu, *Mirările domnului De Marene*, VR, XXXIII, 1980, 11, 20-23; Ov. S. Crohămlniceanu, *Arhitecturile în romanul istoric sadovenian*, VR, XXXIII, 1980, 12, 117-131; Florin Manolescu, *Oferta de identificare*, VR, XXXIII, 1980, 12, 132-136; Ornea, *Tradiționalism*, 503; Ciopraga, *Fascinația*, 156; 209-218; 348; Vlad, *Cărțile*, 72-76; Mircea Muthu, ~, „*Le figure du Cancer*”, CREL, 1982, 1, 130-131; Marcea, *Sadoveanu 100*, 9-11; Mănucă, *Sadoveanu*, 169-170; 236; Neagoe, *Sadoveanu*, 132-155; Raicu, *Calea*, 47-134; Săndulescu, *Portrete*, 213-218; Spiridon, *Sadoveanu*, 86-88; Constantin Ciopraga, *Meditând în istorie*, RL, XVI, 1983, 44, 15; Marcea, *Concordanțe*, 159-171; Perpessicius, *Opere*, XII, 373; Ciopraga, *Propilee*, 170-171; Lector, RL, XIX, 1986, 44, 10; Constantin Ciopraga, *Perspective sadoveniene*, CL, XCIII, 1987, 11, 6; 7; Frîgioiu, *Romanul istoric*, 149-153; Constantinescu, *Figuri*, 72-75; Perpessicius, *Scritorii*, IV, 98-103. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

STĂNOIU Damian, *Duhovnicul maicilor*, București, Cartea Românească, 1929, 230 p. Fragment: *Sfârșitul lumii*, A.L.A., IX, 1929,

468, 1-2. Roman umoristic de moravuri monahale. Părintele Macarie de la Sfântul Munte este trimis să îndrepte purtările maicilor de la mănăstirea Ibănești. Păcatele lor nu sunt grave, dar, ascet sever și rigid, sftagoretul le pedepsește aspru. În nici două zile, „păcătoasele” izbutesc să-l alunge, după ce-l îmbată, încât are viziuni apocaliptice. Dacă în „inflexibilul acestei firi primitive stă și farmecul acestei noi creații a lui ~”, „sfârșitul așa de burlesc al povestirii rupe nu numai unitatea portretelor, dar accentuează caracterul de nuvelă, de povestire uniplană al ~” (Perpessicius).

▼ București, Cartea Românească, 1930. Reprodus în: *Cartea pusnicilor*, I, ed. definitivă, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1945.

◆ Const. Șăineanu, ADV, XLII, 1929, 14111, 1-2; Ion Dunăreanu, CRT, II, 1929, 693, 1-2; Ion Cantacuzino, VRL, XXII, 1929, 6561, 3; Const. D. Ionescu, R, XXIII, 1929, 12, 345-347; N. P., DMN, XXV, 1930, 8276, 2; t. b., PTI, XII, 1932, 3, 2; Niculescu Cantanieru, RIT, I, 1930, 4-5, 26; Mih. Popescu, CL, LXIII, 1930, 1, 127-128; Paul I. Papadopol, UVR, XLVI, 1930, 6, 90; Șerban Cioculescu, ADV, XLIII, 1930, 14158, 1-2; Pan M. Vizirescu, ORN, I, 1930, 8-9, 15-16; Romulus Demetrescu, ROLT, I, 1930, 1, 23; Perpessicius, CVT, VI, 1930, 1774, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 110, 7; Constantinescu, *Critice*, 279-281; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 193-196; ***, *Cartea pusnicilor*, RCL, I, 1945, 5, 46-49; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 634-635; Perpessicius, *Opere*, IV, 164-167; *Dicționar*; Perpessicius, *Opere*, XII, 380. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

○ ȘULUȚIU Octav, *Lulu*, fragment de roman, CTL, I, 1929, 1, 19-20.

TEODOREANU Ionel, *Bal mascat*, București, Cartea Românească, 1929, 448 p. Fragmente: ≈, VR, XXI, 1929, 9-10, 217-246; ≈, ALA, IX, 1929, 463, 1; 465, 1-2; 469, 3-4; 470, 1-2. Teza romanului subliniază contradicția dintre spiritul conservator (melancolie, sentimentalism, liniște provincială) și dinamica existenței (emancipare, vitalitate, acțiune), reprezentate pe rând de un

oraș al sufletului, Iașiul, și de altul al faptei, Bucureștiul. În primul, se evidențiază atmosfera de evlavie și reculegere, de poezie și de lene aparentă; în al doilea, se condamnă superficialitatea, confuzia de valori și manifestările brutale ale vieții. Antiteza e totuși falsă, întrucât, cu obișnuitul exces de lirism, autorul nu ilustrează decât vechea temă a dezrădăcinării. Alexandru Danielescu (Andi), profesor universitar, se căsătorește cu Ștefana Velisar, din București, însă nu femeia e iubită, ci Iașiul în care o lăsase, locul în care o cunoscuse, orașul amintirilor. Părăsit, se va recăsători cu Magda Boldur, descendentă unui vechi neam boieresc din Moldova și, continuând să rămână „cetățeanul unei ficțiuni”, ca deputat, se consacră ideii de înfrățire a celor dezbinăți de luptele politice.

▼ București, Cartea Românească, 1938; București, Cartea Românească, 1942; ed. și pref. de Ovidiu Papadima, București, Minerva, 1970; Craiova, Scrisul Românesc, 1986. Reprodus în: *Opere alese*, IV, ed. îngr. de Aurelia Rusu și Nicolae Ciobanu, București, Minerva, 1970.

■ *Maskenball*, tr. de Lotte Berg, București, Kriterion Verlag, 1977.

◆ Agatha Grigorescu-Bacovia, RVS, III, 1929, 11-12, 165-167; Romulus Dianu, CRT, II, 1929, 681, 3; I. Mihail, *Cu prilejul ultimului roman al d-lui ~*, ACT, I, 1929, 30, 2; Romulus Dianu, ~ sau *metamorfozele fluturului vârzar*, CRT, II, 1929, 686, 1-2; Romulus Dianu, *Bovarismul ieșean. Metamorfozele fluturului vârzar*, CRT, II, 1929, 688, 3; A. P. Samson, RMP, XIV, 1929, 3578, 3; I. V., VL, IV, 1929, 122, 5; Al. A. Philippide, ALA, IX, 1929, 472, 11; I. Berg, *Iașul de astăzi, un bal mascat*, OP, XXV, 1929, 6791, 1-2; C. Cosco, *Pe marginea romanului ~ de ~*, U, XLVIII, 1930, 12, 3; Gh. Trandafir, D, VIII, 1930, 1-3, 46-48; Octav Șuluțiu, VRA, III, 1930, 100, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLIII, 1930, 14155, 1-2; Cornelia Buzdugan, DRV, I, 1930, 2, 55-56; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIII, 1930, 6642, 1-2; Valeriu Grecu, PLA, I, 1930, 3, 3-4; Perpessicius, CVT, VI, 1930, 1800, 1-2; 1807, 1-2; Al. Bădăuță, *Romanul urban românesc*, G, X, 1930, 140-141; Ilariu Dobridor, *Chenar critic pentru ~ al lui ~*, ORN, I, 1930, 11-12, 23; Dalda,

Declinul d-lui -, CVL, II, 1930, 3, 1-2; Perpersicius, *Mențiuni*, III, 215-224; Predescu, *Istoria*, 267-268; Călinescu, *Istoria*, 671; Perpersicius, *Opere*, IV, 183-189; Piru, *Varia*, I, 414-422; Buzilă, *Mărturii*, 206-209; Perpersicius, *12 prozatori*, 289-294; Tomuș, *Teodoreanu*, 91-94; Iancovici, *Incandescenta*, 120-122. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

TEODOREANU Ionel, *Turnul Milenei*, București, Cartea Românească, 1929, 302 p. Fragmente: ≈, TPL, I, 1929, 4, 96-97; ≈, RMP, XIV, 1929, 3331, 3. Roman fantastic, plin de infirmi, degenerați, fantome, figuri dizgrațioase și obsesii erotice. Vechiul neam al Boureștilor se stinge într-o implacabilă ereditate bolnavă. Gheorghieș, nebun și orb, e îngrijit cu devoțiune de Milena, pe care o ucide într-o pomire demențială de a-i fura ochii. Perpersicius consideră lectura cărții „o pândă de ritmuri nesușținute și de artificii stilistice de a doua mână”.

▼ București, Cartea Românească, 1942; București, Cartea Românească, 1944; text stabilit de Aurelia Rusu, pref. și tabel cronologic de Nicolae Ciobanu, București, Minerva, 1970. Reprodus în: *Opere alese*, IV, ed. îngr. de Aurelia Rusu și Nicolae Ciobanu, cu un studiu introductiv de Nicolae Ciobanu, București, Minerva, 1970.

◆ M. Sevastos, ~ și ≈, ALA, IX, 1928, 420, 3; Ion Jianu, ULO, I, 1929, 22, 2; P., F, s. II, IV, 1929, 1-2, 23-24; Ion Darie, *O legendă simfonică*: ≈, G, IX, 1929, 1-2, 59-60; Simeon Rufu, PRL, III, 1929, 22-24, 34-35; am., DMN, XXV, 1929, 7953, 3; Kostia Sergiu, RTV, 1929, 2, 114-116; I. Valerian, VL, IV, 1929, 104, 3; Al. A. Philippide, *În preajma* ≈, ALA, IX, 1929, 430, 3-4; Perpersicius, CVT, V, 1929, 1400, 1-2; Nicodim, VRA, II, 1929, 56, 2; P.C., K, I, 1929, 5, 157-158; Radu Dragnea, *Veșnic și universal*, G, IX, 1929, 3, 69-80; Georgel Nicolescu, -, RVL, III, 1929, 4-5, 15; Constantin N. Nicolescu, RVL, IV, 1930, 2-3, 28; Perpersicius, *Mențiuni*, II, 364-371; Predescu, *Istoria*, 167; Călinescu, *Istoria*, 670-671; Constantinescu, *Scrieri*, V, 80-81; Perpersicius, *Opere*, III, 272-277; Sebastian, *Eseuri*, 359-363; Perpersicius, *12 prozatori*, 285-289; Tomuș, *Teodoreanu*, 89-91; Perpersicius, *Opere*, XII, 373. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

1930

ACSINTEANU George, *Piatra neagră*, București, Tip. I. Copuzeanu, 1930, 118 p. Fragmente: *Dionis a îndrăznit să-l sărute pe Isus*, F, s. II, II, 1927, 8-9, 12-13; *Statuia* (romanul e anunțat cu titlul *Roata de sânge*), RTV, IV, 1928, 10-11, 430-445; *Noapte*, ORN, I, 1929, 1, 4-5; *Căinele de la Capsa*, RIT, I, 1929, 2, 10-11. Mic roman de formație, urmărind ascensiunea, ca literat, a lui Ion Tudor, devenit scriitor și autor dramatic. Conține inserții naturaliste și onirice, sesizabile în episodul vizitei de documentare la un ospiciu (dansul nocturn al nebulilor). În ciuda carentelor logicii românești, ale motivației psihologice și ale structurii (cartea e concepută episodic, ca o suită de schițe), Perpersicius apreciază „scrisul îngrijit și cu pronunțată înfățișare artistică”, considerând romanul de debut al lui ~ o „lespede a unei certe deveniri literare”.

◆ Lucian Boz, RMP, XIV, 1931, 3897, 1; Pompiliu Constantinescu, VRA, IV, 1931, 164, 5; Perpersicius, *Mențiuni*, III, 413-415; Perpersicius, *Opere*, IV, 344-345.

D. M.

AGÂRBICEANU Ion, *Biruința*, București, Naționala S. Ciomei, [1930], 246 p. Apărut mai întâi, cu titlul *Biruința lui Vasile Grecu*, în f.rev. UVR, XLI, 1925, nr. 33-49. Reluat fragmentar: ≈, VRA, IV, 1931, 169, 4; 170, 4; *Vasile Grecu*, VRA, IV, 1931, 185, 7-8. Roman de pedagogie morală și religioasă, propovăduind victoria rațiunii și credinței asupra instinctului. Eroul, Vasile Grecu, e un notar român din Ardeal. Soția sa, Vilma, unguroaică plină de temperament, se îndrăgostește de un conte rus, adus de război în satul lor. Hotărât să se îndrepte spre preoție, pentru care se pregătise din tinerețe, Vasile Grecu nu se opune acestei iubiri. Tulburată profund de țaria lui morală, femeia își biruie patima și rămâne alături de soț, devenind preoteasă. „În toate aceste și alte scrieri, desfășurarea paginilor se face cu metodă și sobrietate. Creație în înțelesul înalt al cuvântului nu găsim, definiția situațiilor este totuși

[...] satisfăcătoare” (G. Călinescu). Ion Breazu are cuvinte de apreciere pentru roman, considerându-l o inițiere prin suferință. Mai puțin entuziast, Perpessicius descoperă inegalități evidente și acuză forțarea vieții din perspectivă etică. După opinia lui Mircea Zăciu, „triumful principiului religios – aparent total – are o neașteptată răscolire freudiană a patimii și o acceptare a suferinței, umilirii, a voluptății acestora, de esență slavă, venind și din ecouri literare rusești. Ideea conține în sine o temă grandioasă, dar graba execuției și o neglijență stilistică păgubitoare ratează totul”.

▼ București, Naționala S. Ciernei, [1931?]. Reprodus în: *Opere*, IV, ≈, *Sectarii*, ed. îngr. de G. Pienescu, st. introd. de Mircea Zăciu, București, Minerva, 1983.

◆ M. Gr. & H.R., *Un roman din război*, DMN, XXVII, 1931, 8752, 3; Ion Breazu, PTI, XIII, 1931, 101, 1; **, „Duminica Universului”, I, (XXVII), 1931, 19, 303; Vasile Damaschin, EXC, I, 1931, 24, 6; Ilarie Crăiniceanu, „Reformatorul”, I, 1931, 3, 2; Perpessicius, CVT, VII, 1931, 2221, 1-3; Gheorghe I. Birș, *Pe marginea romanului* ≈ *de ~*, „Unirea”, LXI, 1931, 38, 2-3; Octav Șuluțiu, VRA, IV, 1931, 206, 5; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 115-120; Călinescu, *Istoria*, 564; Ciopraga, *Literatura*, 495-496; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 85; 90-92; 107; Perpessicius, *Opere*, V, 102-105; Zăciu, *Agârbiceanu*, 148; Breazu, *Studii*, II, 310-311; Regman, *Agârbiceanu*, 10; 12; 74; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 7; 61; 319-320; Popa, *Dicționar 2; Scriitori români; Dicționar*; Popa, *Agârbiceanu*, 283-286; 340; Perpessicius, *Opere*, XII, 388; Iuliu Pârvu, *Un roman regăsit*: ≈ *lui ~*, ST, XXXV, 1984, 1, 20; □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

AGÂRBICEANU Ion, *Dolor – Zbuciumul lui Ilarie Bogdan. Mic roman*, Craiova, Scrisul Românesc, [1930], 128 p. Scort „roman-eseu” cu „intenționalitate filozofico-etică” (Mircea Zăciu). Se dorește o lămurire metodică a treptelor durerii, până în străfundurile ei. „≈ ar putea să fie [...] un roman mic. Dacă nu reușește este pentru că nesocotește acest principiu elementar [scurtimea dramatică] al romanului concentrat” (Perpessicius). Conform aceluiași autor, tonul

„propriu unei predici”, „noțiunile elementare despre durere”, „mediocritatea” ideologiei scad și ele valoarea scrierii. Lui Mircea Zăciu cartea i se pare însă „modernă [...] și în construcție, și în formulă”, aflată involuntar „pe o incidență camil-petresciană, ilustrând în fond teza estetică: «Câtă luciditate – atâta dramă». Numai alunecarea în tonul de predică, ostensibil, strică și aici desenul psihologic cu intuiții, pe alocuri, surprinzătoare”.

▼ Reprodus în: *Opere*, V. *Povestiri și nuvele*, București, E.P.L., 1968.

◆ **, PTI, XII, 1930, 33, 2; t. b., PTI, XII, 1930, 33, 2; **, TN, X, 1930, 10, 424; Perpessicius, CVT, VI, 1930, 1767, 1; Victor Papiilian, DRV, I, 1930, 2, 55; Valeriu Grecu, PDA, I, 1930, 3, 4; O. H., ROLT, I, 1930, 2, 59-60; N. Tane, „Cultura poporului”, IV, 1933, 5-6; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 187-192; Ion Sântandreianu, „Tribuna Ardealului”, IV, 1943, 709, 2-3; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 77; Perpessicius, *Opere*, IV, 159-163; Zăciu, *Agârbiceanu*, 148-149; Regman, *Agârbiceanu*, 9-10; 21; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 8; 320; Popa, *Dicționar 2; Scriitori români*; Dolores Toșca, ~ și *Bernanos: traseul suferinței*, în vol. **, *Ceasuri*, 253-256; Perpessicius, *Opere*, XII, 380. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

○ **AGÂRBICEANU Ion**, *Păscălierul*, foileton, v. *Păscălierul*, 1961.

ARDELEANU C., *Casa cu fete*, București, Cugetarea, 1930, 244 p. Roman de investigație socială, exploatând senzaționalul și melodrama. Narațiunea, axată pe o „substanță sufletească precară” și având un „caracter neted și uniplan” (Perpessicius), urmărește procesul de disoluție a familiei văduvei Buescu din capitală. În ciuda aspirațiilor de ascensiune socială, fiicele acesteia, Margareta, Jana și Alexandra, sunt obligate să trăiască într-o iremediabilă promiscuitate. Silită de mama ei să se prostitueze, Margareta se căsătorește cu un oarecare Negoită și deschide un bordel, sursă de existență pentru întreaga familie. Intriga romanului, care insistă asupra prezentării vieții prostituatelor, are o turnură moralistă. La moartea bătrânei Buescu,

izbucnește un incendiu în care pier Negoită, Margareta și Jana. După opinia lui Pompiliu Constantinescu, „fără compasiune, d. ~ zugrăvește un mediu abject, în clasică metodă realistă, ca orice fenomen natural, lipsit de repulsie și aureolare”. Șerban Cioculescu găsește însă situațiile epice „neverosimile, imposibile psihologic”, în timp ce Perpessicius remarcă, în ciuda precarității epice, o „artă a siluetei, un instinct sigur al replicii de caracterizare și, din când în când, plastice fragmente descriptive”.

◆ Scarlat Callimachi, E, 1931, 604, 2; Simeon Rufu, *Un roman al lui ~*, ORD, IV, 1931, 652, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, IV, 1931, 166, 5; G. V., DRT, V, 1931, 1013, 1-2; **, ORD, IV, 1931, 666, 2; Romulus Dianu, CRT, IV, 1931, 1117, 1-2; Șerban Cioculescu, ADV, XLIV, 1931, 14475, 1-2; Octav Șuluțiu, VRA, IV, 1931, 174, 7; Perpessicius, CVT, VII, 1931, 2118, 1-2; Vasile Damaschin, EXC, I, 1931, 18, 6; Niculae Albu, BNT, I, 1931, 4, 2; Const. Ionescu, G, XI, 1931, 4, 185-187; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 22-28; Constantinescu, *Scrieri*, I, 41-43; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 327; Perpessicius, *Opere*, V, 26-30; *Dicționar*; Perpessicius, *Opere*, XII, 388; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 132-133. □ V. și *Diplomatul, răbăcarul și acriția*, 1926.

D. M.

○ ARSENIE Ion, *Irma Bogorovschi*, fragment de roman, RTV, s. II, I, 1930, 1, 35-42.

ASANDI P., *Maria Marta*, București, Cuggetarea, 1930, 198 p. Roman sentimental, cu elemente senzaționale, a cărui acțiune se petrece, în mare parte, la Constantinopol. Un medic militar român e prins în mrejele câtorva femei fatale. Sunt respectate canoanele genului: iubiri pătimase, dispariții misterioase, exotism ieftin, totul culminând cu un *qui pro quo* de gust îndoielnic, cele două surori Maria și Marta substituindu-se reciproc în brațele eroului.

◆ **, BLE, I, 1930, 8, 3.

M. V.

BARNOSCHI D. V., *Mărturisirea trupului*, I. *Neamul coțofenesc. Un spital de război. Un pojar de pomină*, București, Cultura Româ-

nească, 1930, 366 p. Fragmente: *Sărcănești. Spital de război - Balul preistoric*, ALA, IX, 1929, 471, 1-2; *Sărcănești. Spital de război. Legenda coțofanei*, ALA, IX, 1929, 473, 5-6; *Marga și Danu*, RVS, IV, 1930, 3, 39-40. Primul roman dintr-un ciclu mixt, literar-eseistic, *Mărturisirea trupului*, care cuprinde eseuri sexologice și romane erotice. În ordinea hotărâtă de autor, din acest ciclu fac parte: *Mărturisirea trupului pentru eliberarea spiritului* (eseu, 1933), ≈ (1930), precum și romanele: *Rumilia* (1934); *Cortegiana onesta* (anunțat ca în lucru, probabil neapărut). Roman erotic și satiric, cu elemente de epic senzațional, având acțiunea proiectată pe fundalul primului război mondial. Sub pretextul satirei de moravuri, ≈ zugrăvește detaliat desfrâul înaltei aristocrații. Orgiile au ca loc de desfășurare un spital de campanie, în care doamnele sunt surori de caritate. Spitalul e instalat la Sărcani, în castelul familiei Craiovescu-Coțofanu, de veche spiță domnească, a cărei prosperitate este asigurată de veniturile marelui burghez, îmbogățit recent, Paul Islăzeanu (căsătorit cu una dintre ultimele descendente). Romanul oscilează între pledoaria pentru liberalizarea moravurilor, satira libertinajului, demascarea abuzurilor politice, exploatând în permanență eroticismul. Și sub raport compozițional este lipsit de unitate. În final, țărani de pe moșie, într-o revoltă spontană, fac dreptate dând foc castelului blestemat. Scandalul public este însă aplanat prin manevrarea cercetării și înlăturarea martorilor.

◆ t. b., PTI, XII, 1930, 73, 2; A. P. Samson, RMP, XIV, 1930, 3666, 2; Al. A. Philipide, DMN, XXVI, 1930, 8375, 3; Petronius, *Un roman tendentios. Autorul: d-nul ~*, VRL, XXIII, 1930, 6661, 1; I. F., ORD, III, 1930, 414, 2; A. G. Bacovia, RVS, IV, 1930, 4, 62-63; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 111, 5; Alexandru Bileiurescu, CL, LXIII, 1930, 5, 623; D. Sandu, *Un roman și o teorie: ≈ și „Mărturisirea trupului”*, D, VIII, 1930, 4-6, 103-105; L. D., VL, V, 1930, 130, 3; B., TB, III, 1931, 1, 90-93; T. S., *O oră cu d-l ~*, RVS, VII, 1933, 5-6, 1-3; Silviu Cernea, E, 1937, 2480, 2; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 226-236; 238-242; 250-251.

D. M.

BATZARIA N., *Jerfa Lilianei*, București, Adevărul, 1930, 72 p. Adaptare după Schmidt. Roman pentru tineret.

M. V.

○ **BOZ Lucian**, *Pamflet contra lui Monsieur Teste*, CTP, IX, 1930, 93–94–95, 11–13, hors-texte din romanul *Ci numai îngerul e fără prihană*.

BUCUȚA Emanoil, *Maica Domnului de la mare*, București, Cartea Românească, 1930, 204 p. (Colecția Gândirea). Fragmente: ≈, G, VIII, 1928, 11, 432–442; 12, 491–501; IX, 1929, 6–7, 215–226; 8–10, 290–308. „Roman poetic”, caracterizat, după opinia lui Pompiliu Constantinescu, printr-o „îmbinare de lirism și ideologie, pline de ciudată savoare artistică”, deficitul de viață fiind supliniț de „o subtilitate de expresie și o atmosferă purificată de vis”. Acțiunea romantic-convențională se petrece la Balcic, în înalta societate. Personajele, deghizate în figuri biblice și mitologice, participă la un carnaval. Plină de orgoliu boieresc, Smaranda Filipescu respinge dragostea pătimașă a tânărului grec Lascaride. Deghizată în Maica Domnului, înlesnește însă o altă căsătorie, între bulgăroaica Zorca și românul Sabin Oprea. Apoi, într-o exaltare mistică, Smaranda se aruncă în mare. Motivarea psihologică a gestului este, după Ov. S. Crohmălniceanu, „nulă”. Stilul încărcat, fraza eteroclită servesc un fir epic subțire. „Intriga sentimentală în jurul Smarandei Filipescu e un simplu pretext de înscenări muzeale și de discuții cu perspective cosmopolite”.

◆ Isabela Sadoveanu, ALA, IX, 1930, 495, 7; Șerban Cioculescu, ADV, XLIII, 1930, 14243, 1–2; I. Valerian, VL, V, 1930, 129, 3; Perpessicius, CVT, VI, 1930, 1855, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 119, 5; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIII, 1930, 6765, 1–2; Const. D. Ionescu, *Poema mării noastre*: ≈ de ~, G, X, 1930, 10, 356–359; C.H.N., RVL, V, 1930–1931, 34, 32–33; P. I. Teodorescu, NNT, I, 1931, 3–6, 9; Ion Roșca, JML, XX, 1931, 9–12, 313–314; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 258–263; Teodorescu, *Cronici*, 87–89; Lovinescu, *Istoria*, 274–275; Munteanu, *Panorama*, 224–227; Vrabie, *Gândirismul*, 282–

285; Călinescu, *Istoria*, 765–766; Romulus Vulpescu, ~, ATN, IV, 1967, 11, 8–9; Constantinescu, *Scrieri*, I, 383–385; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 581–582; Perpessicius, *Opere*, IV, 219–222; Zalis, *Aspecte*, 143; Sasu, *Progresii*, 94–107; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 257–258; Ion Vartic, *Însemnări la o pastorală citadină*, T, V, 1976, 1, 37–38; Negoițescu, *Analize*, 192; *Dicționar*; Perpessicius, *Opere*, XII, 380. □ V. și *Fuga lui Șefki*, 1926.

D. M.

* **CĂPRESCU N.M.**, *Drum prin ceață*, București, 1930, 314 p. Romanul unui băiat sărac, de la țară, care răzbește în viață.

◆ L. Mar., „*Omul din umbră*”. *Un nou roman al d-lui ~*, DMN, XXXII, 1936, 10429, 3.

* **CLUCERUL Dinu**, *Liana*, București, Eminescu, 1930. Înfățișează „pasionata viață a unei Manon” autohtone, „prinsă în calitățile ei și în defectele ei, care îi provoacă tragedia vieții” (Ion Foti).

◆ Ion Foti, UVR, XLVI, 1930, 23, 362.

○ **COLȚAN Eliad**, *Povestea unei Domnițe și a unui boem*, apărut în f.z. E, 1930, nr. 310–320. Narațiune sentimentală, cu final ironic. După un episod de iubire înflăcărată și jurăminte eterne, iubiții se despart, Domnița (protagonista) încheind o căsătorie conformă clasei sale, iar boemul, după ce își termină studiile de filosofie, căpătându-se ca genere al unui burgez bogat.

D. M.

○ **COLȚAN Eliad**, *Să bem, prietene, și să iubim*, apărut în f.z. E, 1930, nr. 434–447. Roman de moravuri, din boema bucu-reșteană, având ca protagoniști doi prieteni, Marin și Florian, neobosiți căutători ai absolutului prin cafelele și alcovuri.

D. M.

DESSILA Octav, *București, orașul prăbușirilor*, București, Cartea Românească, 1930, 292 p. Roman sentimental, cu elemente senzaționale și melodramatice, ilustrând tema capitalei care ucide. Ana Scutaru, fiica arhivarului Dincă din Râmnicu-Sărat, prinsă în mrejele luxului și libertinajului bucu-reștean,

trece printr-o serie de aventuri erotico-politiste, după care, pocăită, se întoarce în târgul natal și se căsătorește cu iubitul din tinerețe.

▼ București, Cartea Românească, 1938; București, Cartea Românească, 1947.

◆ Simeon Rufu, *Povestea unui roman*, ORD, IV, 1931, 736, 2; Gh. Rădulescu, ~ și *ultimul său roman*, FCL, XVII, 1938, 2174, 7. □ V. și *Dragomir valahul*, 1927.

M. V.

DESSILA Octav, *Zveltana*, București, Cartea Românească, 1930, 368 p. Cu o pref. de Octavian Goga. Roman compozit, în care senzaționalul și aventura (aristocrata Zveltana Dunin urmărită de-a lungul Rusiei și până în România de iubirea, iar apoi de răzbușnarea unui fost argat) conviețuiesc cu sentimentalismul și melodrama (fericirea casnică a Zveltanei și a lui Alexandru Șuer, distrusă de nebunie și moarte, în urma unei nefondate acuzații de spionaj).

▼ București, Cartea Românească, 1936; București, Cartea Românească, 1941; București, Cartea Românească, 1944.

◆ A. P. Samson, RMP, XIV, 1930, 3623, 2; t. b., PTI, XII, 1930, 50, 4; Lustrator, VRA, III, 1930, 106, 2; Ion Foti, UVR, XLVI, 1930, 13, 202; Dam., VL, V, 1930, 126, 3; Teofil Arcașu, *De vorbă cu ~*, E, 1931, 585, 2; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 11-12, 41; D. S., DȘN, I, 1936, 8-9, 7; Octav Sargețiu, VBA, XII, 1943, 5, 70-72; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 798. □ V. și *Dragomir valahul*, 1927.

M. V.

DIANU Romulus, *Adorata*, București, Naționala S. Ciornei, 1930, 220 p. Fragmente: *Nunți, pretutindeni numai nunți*, CRT, III, 1930, 774, 3; ≈, FCL, IX, 1930, 357, 3; ≈, VRA, III, 1930, 114, 5. Roman de analiză psihologică, cu evidente concesii făcute senzaționalului. Sondând misterul feminin în persoana Victoriei Gherman, ființă a cărei aspirație de a fi „adorată” într-o iubire ideală este contrazisă de meschinăria unor legături erotice banale, romanul degajă o atmosferă specială „prin amestecul [...] de firesc și de

cochet, de poezie a naturii și de poezie a decrepitudinii și viciilor” (Perpessicius).

▼ Craiova, Scrisul Românesc, 1984.

◆ ***, *Un nou roman: ≈ de ~*, E, 1930, 388, 2; Ion Dimitrescu, CRT, III, 1930, 835, 1-2; L. B., FCL, IX, 1930, 359, 3; Isabela Sadoveanu, ALA, IX, 1930, 495, 7; Mircea Ștefănescu, FCL, IX, 1930, 362, 1; A. P. Samson, RMP, XIV, 1930, 3719, 2; Gh. Preda, *Un nou roman: ≈. De vorbă cu autorul*, VL, V, 1930, 129, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 119, 5; Șerban Cioculescu, ADV, XLIII, 1930, 14277, 1-2; I. Peltz, ZOD, 1930, iun.-iul., 4-7; Perpessicius, CVT, VI, 1930, 1904, 1-2; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIII, 1930, 6769, 1-2; Const. D. Ionescu, *Două romane autobiografice. ≈ de ~ și „Isabel și apele Diavolului” de Mircea Eliade*, G, X, 1930, 8-9, 304-309; I. Valerian, VL, V, 1930, 131, 3; Camil Baltazar, ~, TPL, II, 1930, 6-10, 16; Lucian Boz, TPL, II, 1930, 6-10, 13; I. Chinezu, DRV, I, 1930, 6-7, 150-151; Perpessicius, *Mentuni*, III, 284-289; Ilovici, *Negativismul*, 151-158; Lovinescu, *Istoria*, 285; Călinescu, *Istoria*, 712-713; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 383; Perpessicius, *Opere*, IV, 240-244; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 267-268; Ioana Lipoveanu-Theodorescu, ~, TR, XXIV, 1980, 11, 3; Perpessicius, *Opere*, XII, 380; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 825-828.

M. V.

DORIAN Emil, *Profeți și paiețe*, București, Naționala S. Ciornei, 1930, 374 p. (Colecția autorilor români). Roman social, care aspiră la calitatea de cronică a vieții comunității evreiești din anii imediat următori întâului război mondial. Figura tânărului socialist Avram Gut, în intenție personajul central al romanului, se pierde însă în încercarea de a-l plasa într-un cadru cât mai vast, descris însă exterior, în pagini ce degenerază adesea în simplă expunere de idei.

◆ Med., ADV, XLIII, 1930, 14171, 3; E. Marghita, DMN, XXVI, 1930, 8349, 2; A. P. Samson, *Un proces*, RMP, XIV, 1930, 3688, 2; ***, ADM, II, 1930, 1, 17; Călinescu, *Istoria*, 767.

M. V.

DORU I., *Regină un an. Romanul unei concurs de frumusețe - Miss România - Miss Univers*, București, Tip. Adevărul, [1930], 132 p. Roman senzațional. Relatează destinul neobișnuit al unei fete de cârciumar din

Rucăr, a cărei reușită mondenă se datorează aspectului fizic. Îmbătățită de succes, eroina trăiește vreme de un an o viață de vis. În final, se căsătorește cu descoperitorul ei, ziaristul Ionel Coman.

D. M.

DRUMEȘ Mihail, *Sfântul Părer*e, București, Cartea Românească, 1930, 272 p. Romanul a fost retipărit cu titlul *Cazul Magheru* (1942). Apărut mai întâi în f.z. DMN, XXV, 1929, nr. 8234–8273; XXVI, 1930, nr. 8275–8296. Roman de analiză, reconstituind, pe traseul unei intrigi cu caracter polițist, evoluția unui caz de psihologie obsesivă: sugestionat de aparente probe incriminatorii, doctorul Ilarie Magheru se autodenunță ca autor al unei crime pe care n-a comis-o.

▼ *Cazul Magheru*, București, Bucur Ciobanul, 1942; *Cazul Magheru*, București, Bucur Ciobanul, 1948; *Cazul Magheru*, București, Eminescu, 1971.

◆ A. P. Samson, RMP, XIV, 1930, 3653, 2; M. P., CL, LXIV, 1930, 4, 507; N. St., IND, I, 1930, 4, 8; Al. Bădăuță, *Romanul psihologic românesc*, ≈, roman de -, G. X, 1930, 5, 185–187; Isabela Sadoveanu, ALA, IX, 1930, 495, 7; Ion Foti, UVR, XLVI, 1930, 26, 410; Popa, *Dicționar 2*; Pop, *Perimetru*, 137–143; Firan, *Profiluri*, 282–291; Perpessicius, *Opere*, XII, 380; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 849–851.

M. V.

EFTIMIU Victor, *Dragomirna*, București, Naționala S. Ciornei, 1930, 314 p. Roman senzational. „Ca roman-foileton, e o foarte bună scriere, săracă totuși [...] în marea fan-tezie, în sinistru, în fantomatic” (G. Călinescu).

▼ Reprodus în: *Romane*, II, ed. și postf. de Constantin Mohanu, București, Cartea Românească, 1989.

◆ G. A., DMN, XXVI, 1930, 8564, 3; Em. Paulet, AU, IX, 1930, 27, 11–12; George I. Ghibu, E, 1930, 527, 2; L. P., ADV, XLIII, 1930, 14371, 3–4; i. c., ORD, III, 1930, 583, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 142, 5; Perpessicius, CVT, VII, 1930, 2023, 1–2; S. V., *Romanele lui* -, *Succesul* ≈, LPT, X, 1931, 2751, 2; Grigore Malciu, VL, V, 1931, 133, 2; Henriette Y. Stahl,

FCL, XI, 1932, 570, 1; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 352–355; Predescu, *Istoria*, 314–315; Călinescu, *Istoria*, 639; Perpessicius, *Opere*, IV, 297–300.

M. V.

ELIADE Mircea, *Isabel și apele diavolului*, București, Naționala S. Ciornei, 1930, 236 p. Fragment: ≈, VRA, II, 1929, 94, 5. Roman de analiză, cu pronunțat caracter autobiografic, scris la persoana întâi. Experiențele eroului, obsedat de depășirea condiției comune, tind să se constituie în tot atâtea intervenții în destinul celor din jur (Isabel, Tom, Verna), ca afirmare a unei personalități demonice. Erotismul practicat ca act de cunoaștere, luciditatea extremă, fervoarea introspecției relevă „un satanic al intelectualității” (G. Călinescu). „Sinceritatea violentă a cărții lui ~ împlinește o funcție suflătoare. E un aer puternic și convins în scrisul lui, care îți dă senzația unei trăiri imediate, până la precizie fizică, până la realitate pipăibilă” (M. Sebastian).

▼ București, Naționala-Ciornei, 1932.

◆ Mihail Polihroniade, -, VRA, III, 1930, 109, 5; Victor Stroe, *Un vizionar*: -, FCL, IX, 1930, 348, 2; Lucian Boz, FCL, IX, 1930, 354, 1–2; Ionel Jianu, CRT, III, 1930, 811, 1–2; A. P. Samson, RMP, XIV, 1930, 3680, 2; Mihail Sebastian, *Cartea lui* -, CVT, VI, 1930, 1833, 1–2; Alexandru Bilciurescu, CL, LXIII, 1930, 5, 623; Șerban Cioculescu, ADV, XLIII, 14243, 1–2; Octav Șuluțiu, VL, V, 1930, 129, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 120, 5; F. Aderca, *Un român la Calcutta*, ADV, XLIII, 1930, 14271, 1–2; Perpessicius, CVT, VI, 1930, 1893, 1–2; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIII, 1930, 6743, 1–2; Agatha Grigorescu-Bacovia, RVS, IV, 1930, 6–7, 103; Mircea Vulcănescu, *Carte pentru „Isabel”*, CVT, VI, 1930, 1951, 1–2; 1959, 1–2; 1965, 1–2; Const. D. Ionescu, *Două romane autobiografice. „Adorata” de Romulus Dianu și ≈ de* -, G. X, 1930, 8–9, 304–309; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 25, 3; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 272–278; E. Lovinescu, *Romancierul „generației” sale*, ADV, LI, 1937, 16282, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, 296–297; G. D. Loghin, *Ceva despre* -, JL, I, 1939, 36, 1–2; Călinescu, *Istoria*, 870–871; Constantinescu, *Scrieri*, II, 491–495; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 522–523; Mircea Vaida, -, *romancier*, TR, XII, 1968, 2, 3; 3, 3; Dimitru Micu, pref. la vol. *Maitreyi – Nuntă în cer*, 1969; Vaida, *Ospățul*, 118–132; Perpessicius, *Opere*, IV,

231-235; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 278; Ion Lotreanu, *Probleme ale prozei*, SPM, 1978, 405, 5; 406, 3; Protopopescu, *Romanul*, 209-211; Lotreanu, *Eliade*, 154-156; Papahagi, *Eros*, 110-120; Perpessicius, *12 prozatori*, 363-367; Dimisianu, *Lecturi*, 94; 96; Florescu, *Profitabila condiție*, 220-228; 237; Perpessicius, *Opere*, XII, 379; Liviu Petrescu, *Le „gidisme” en Roumanie*, CREL, 1986, 3, 89-95; Cristian Livescu, ~ - *narațiunea hermeneuică*, ST, XXXVII, 1987, 9, 22; Aderca, *Contribuții*, II, 225-227. □ Adrian Marino, ~. *Fișă de dicționar*, T, X, 1981, 1, IV; Mircea Handoca, ST, XXXII, 1981, 9, 16-18; Titu Popescu, ~ și „mitul creației”, T, X, 1981, 9, 35-36; Dan Petrescu, *Jocurile ambiguității (note introductive la proza fantastică a lui ~)*, DLG, XIII, 1981, 5-6, 5; 14; Mircea Vaida, *Un realism orfic*, TR, XXV, 1981, 48, 3; Nicolae Florescu, ~ - *autenticitate și vitalism*, O, XXXII, 1981, 47, 3; Ileana Mălăncioiu, *O serie de evidențe mutual contradictorii*, VR, XXXIV, 1981, 11, 87-90; Ion Cheșcă, *De vorbă cu ~*, RL, XIV, 1981, 51, 12-13; Mircea Handoca, ~ și *folclorul*, LL, 1981, 4, 609-618; Simion, *Întoarcerea*, 344-362; Ion Bălu, ~ - 75, RL, XV, 1982, 10, 19-21; G. Dimisianu, ~ - 75, RL, XV, 1982, 10, 21; Constantin Noica, ~ - 75, RL, XV, 1982, 10, 19; Emil Manu, *Scritori români în comentariul lui ~*, CNT, 1982, 10, 7; Aurel-Dragoș Munteanu, *În India cu... ~*, LCF, XXV, 1982, 10, 1; 11; Simion Mioc, *Incursiuni în proza lui ~*, O, XXXIII, 1982, 10, 4; Ion Serdeanu, ~ - *creație și istorie*, TR, XXVI, 1982, 11, 3; Nicolae Florescu, ~ sau *călătoria ca „aventură” a cunoașterii*, CRC, XVII, 1982, 12, 5; Gheorghe Soare, *Mitologia personajului. ~ - 75*, ARG, XVII, 1982, 1, 6; Sergiu Al. George, *Expérience symbolique et pensée philosophique*, REVR, XXXVI, 1982, 2-4, 64-73; Constantin Crișan, *Programme d'un destin*, REVR, XXXVI, 1982, 2-4, 87-95; Mircea Handoca, ~ *la 75 de ani*, LLE, XI, 1982, 1, 39-41; Edgar Papu, ~ *et l'universalități*, REVR, XXXVI, 1982, 2-3-4, 60-63; Mihai Ungheanu, *Méthode et construction*, REVR, XXXVI, 1982, 2-4, 81-84; Marin Bucur, *Premise ale universalizării spiritualității românești la ~*, RITL, XXXI, 1982, 4, 367-371; Emil Manu, *Comparatiștii ~*, RITL, XXXI, 1982, 4, 377-380; Mihai Rădulescu, *Balanța cu trei catete*, RITL, XXXI, 1982, 4, 385-387; Nicolae Uncu, ~ *par lui-même*, RITL, XXXI, 1982, 4, 388-397; Dumitrescu-Buşulenga, *Itinerarii*, 195-207; I. Maxim Danciu, *Formația lui ~*, ST, XXXIV, 1983, 4, 48-49; Mircea Handoca, *Dicționar de Ioan Coman*, VTR, XIII, 1983, 6, 6; Mircea Handoca, *Afinități electivă*, VTR, XIII, 1983, 6, 8; 12; N. Steinhardt,

Istoria la rece, VTR, XIII, 1983, 6, 6; Florescu, *Profitabila condiție*, 248-250; Pop, *Lecturi*, 101-107; Steinhardt, *Critică*, 26-41; Angheliescu, *Lectura operii*, 220-224; Constantin Crișan, *Un clasic al fantasticului*, CRC, XXI, 1986, 30, 1; 5; E. Cioran, ~, ALL, 1987, 76-79; Ovidiu Ghidirim, *Correspondențe (-)*, LCF, XXXI, 1988, 5, 6; Alexandru Paleologu, *Încercarea înțelegerii*, „Caiete critice”, 1988, 1-2, 14-24; Marian Papahagi, *Câteva „teme” pentru o recuperare deplină*, „Caiete critice”, 1988, 1-2, 24-28; N. Steinhardt, *Cum îl văd*, „Caiete critice”, 1988, 1-2, 9-13; Geo Vas, *Prezențe românești. ~ e l'Italia*, CRC, XXIII, 1988, 30, 8; Mircea Handoca, *Coroștenia lui ~*, O, XXXIX, 1988, 43, 4; Mircea Handoca, ~ *în scrisori*, O, XXXIX, 1988, nr. 44-52; Steinhardt, *Prin alții*, 195-197.

M. V.

O ELIADE Mircea, iubirea prietenului meu, fragment de roman, FCL, IX, 1930, 364, 3.

GALA Galaction, Roxana, București, Naționala S. Ciomei, 1930, 236 p. (Colecția autorilor români). Fragmente: *În singurătatea chiliei mele*, EXC, I, 1930, 2, 3; *Cruciata lui Christos*, CRT, III, 1930, 1014, 3-4. Roman psihologic, analizând cazul de conștiință al tânărului preot Abel Pavel, victimă a două serii de conflicte. Pe plan exterior, inocența, idealismul și buna sa credință fac din personaj o pradă ușoară a angrenajului social-politic. Acțiunea sa umanitară, pusă cu naivitate sub patronajul unor autorități sau persoane particulare interesate doar de propriul profit, eșuează lamentabil. Mult mai interesant, nuanțat cu mare subtilitate și cu o artă a sugestiei desăvârșită, conflictul interior opune spiritualul camalului, dorința de puritate a preotului înfruntându-se cu ispita întrupată în cele două femei ce îi dispută sentimentele: Roxana, soția bogătașului Atanasie Ceaur, și Debora, fiica bancherului evreu Simon. „Lirismul esențial al autorului a transpus drama obiectivă a preotului Abel Pavel pe un plan de efuziuni vapoaze, în care acțiunea se desemnează fără contur și se cere ghicită, în loc de a fi exprimată” (Ș. Cioculescu).

▼ Reprodus în: *Opere alese*, I, pref. de Teodor Vârgolici, București, E.S.P.L.A.,

1956; *Opere alese*, III, ed. îngr. de Teodor Vârgolici, cu o introd. de D. Micu, București, E.P.L., 1965; ≈ *Papucii lui Mahmud. Doctorul Taifun*, pref. de Teodor Vârgolici, București, E.P.L., 1967, ≈ *Doctorul Taifun*, București, Eminescu, 1976; ≈ *Papucii lui Mahmud. Doctorul Taifun*, postf. de Adrian Anghelescu, București, Minerva, 1983; ≈ *Papucii lui Mahmud. Doctorul Taifun*, ed. îngr., tabel cronologic, selecția referințelor critice de Alexandru Ruja, Timișoara, Facla, 1986; *Romane*, I-II, pref. și tabel cronologic de T. Vârgolici, București, Minerva, 1989.

■ ≈, tr. de Elga Oprescu, Berlin, Union Verlag, 1969

◆ ***, RMP, XIV, 1930, 3845, 1-2; Cicerone Theodorescu, *De vorbă cu părintele* ~, EXC, I, 1930, 2, 3; Ion Dimitrescu, *Romanul ispitelor*, CRT, III, 1930, 1013, 1-2; C. C. Petrovici, AU, IX, 1930, 30, 9-10; Gala Galaction, *În jurul* ≈, DMN, XXVI, 1930, 8593, 3; Petre Boldur, E, 1930, 554, 2; Al. A. Philippide, ~ *romancier*, ALA, IX, 1930, 521, 7; Scarlat Struțeanu, EXC, I, 1930, 6, 5; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 154, 5; Perpessicius, CVT, VII, 1930, 2037, 1-2; Const. D. Ionescu, G, X, 1930, 12, 482-483; Marg. Miller-Verghy, RVS, IV, 1930, 12, 157-158; Șerban Cioculescu, ADV, XLIV, 1931, 14427, 1-2; T. Arghezi, *Jubilee la 50 de ani. Dintr-o cronică radiofonică la apariția volumului* ≈, ALA, X, 1931, 528, 1-2; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1931, 6896, 1-2; S. Tzigara-Samurcaș, CL, LXIV, 1931, 1, 85-86; M. Sevastos, ~, DRT, V, 1931, 1001, 1; Al. A. Philippide, VR, XXIII, 1931, 2, 204-205; G. Preda, *De vorbă cu d-l* ~, VL, VIII, 1933, 147, 1-2; Constantinescu, *Critice*, 269-273; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 371-374; Petru I. Teodorescu, ~, BLA, III, 1934, 17-18, 91-92; Teodorescu, *Cronici*, 111-112; Predescu, *Istoria*, 248; Pantelimon Nițulescu, *Părintele* ~, TR, III, 1940, 153, 3; Horia Stancu, *Trei romane de* ~, GL, III, 1956, 43, 2; G. Gheorghită, ~ *Opere alese*, III-IV, CNT, 1965, 23, 3; Marieta Nicolau, ~ *Opere alese*, III-IV, GL, XIII, 1966, 2, 2; Ion Groze, TR, XI, 1967, 19, 2; Vârgolici, *Galaction*, 257-269; Constantinescu, *Scrieri*, III, 32-35; Al. Philippide, ~, CL, I, 1970, 5, 8-13; Philippide, *Considerații*, 211-221; Niculiu, *Galaction*, 225-232; Perpessicius, *Opere*, IV, 311-313; Călin, *Portrete*, 126-131; Piru, *Varia*, II, 258-261; ***, ~, între *Helicon* și

Golgota, RITL, t. XXIII, 1974, 4, 513; Pillat, *Itinerarii*, 154-166; *Scritorii români*; Cornel Robu, *Anul biruinței mele literare*, EX, XI, 1979, 5, 3; Perpessicius, *12 prozatori*, 86-88; Cunesco, *Galaction*, 139-141; Perpessicius, *Opere*, XII, 379; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 10-17; Perpessicius, *Scritorii*, IV, 14-17. □ V. și Margo, 1918.

M. V.

○ HURMUZ Adrian, *Pădurea nebună*, fragment de roman, PDA, I, 1930, 5, 2-3.

ISTRATI Panait, *Haiducii*, tr. de I. Neagu-Negulescu, București, Cugetarea, 1930, 214 p. (În lb. franceză: *Les récits d'Adrien Zograffi. Présentation des Haidoucs*, Paris, Les Éditions Rieder, 1925). Fragment: *Spilca le moine*, „Europe”, 15 apr. 1924. „Firește, opera lui cuprinde și altfel de întâmplări, ca de pildă povestea unică a Kirei Kiralina, dar anumite fapte și portrete haiducești au căpătat sub pana lui o măreție cu adevărat homerică” (Camil Petrescu). Eroul „are structura morală specifică ființelor romantice. El nu poate fi mulțumit cu ceva ce e mijlociu, vrea totul sau nimic” (Al. Oprea).

▼ Tr. de Alexandru Talex, București, Cartea Românească, 1937; tr. de Alexandru Talex, București, Vremea, 1943; pref. de Aurelia Batali, tr. de Eugen Barbu, București, E.P.L., 1969; București, Editura Militară, 1971. Reprodus în: *Opere alese*, III, texte alese, pref. și note de Al. Oprea, tr. de Eugen Barbu, București, E.P.L., 1967. Fragment: *Prezentarea haiducilor*, AVR, 1985, 61-62.

■ *Kodyn. Prezentacja hajduków*, tr. de Witold Zechenter și Zoda Mares, Varșovia, Książka i Wiedza, 1965; *Domnita of Snagov. Adrien Zograffis beretning. Hejdukkerne*, tr. de Elise Koppel, Copenhaga, Carit Andersens Forlag, 1968; *Hajduci*, tr. de Jan Holický, Praga, Svoboda, 1974; *Los Aiducs. Las narraciones de Adrián Zograffi*, tr. de Joaquín Verdaguer, Barcelona, Editorial Lux, f.a.

◆ ~, *Scrisoare deschisă domnului N. Iorga*, ALA, V, 1924, 119, 3; N. D. Cocea, FCL, VII, 1925, 101, 1; ***, BLE, I, 1930, 9, 2; Adrian Maniu, ≈, DMN, XXVI, 1930, 8490, 3; ***, HYP, II, 1933, 9, 251, 1; v., VRA, XVI, 1944, 735, 9; Oprea, ≈

lui ~. *Între individualism și altruism*, GL, X, 1963, 41, 3; Al. Oprea, ≈ lui ~, LCF, IX, 1966, 40, 1; Teofil Răchiteanu, TR, XI, 1967, 40, 2; Oprea, *Istria*, 147-162; Ibrăileanu, *Opere*, III, 291-295; ***, *Prezențe românești. Franța*, RL, XVI, 1983, 16, 24; Gh. Buluță, *O generație hrănită cu haiduci*, ALCF, 1984, 83-89; Vasile Covaci, *Quelques considérations sur la réception de l'oeuvre de ~*, AUB (LLS), XXXIV, 1985, 32-36. □ V. și Chira Chiralina, 1924.

A. S.

○ IULIAN Raul, *Funingine*, fragment de roman, UNU, III, 1930, nr. 24; nr. 26.

○ MARIUS V., *Vampirul din Düsseldorf. Mare roman de actualitate*, apărut în f.z. AȚN, I, 1930, nr. 1-48. Roman de senzație.

D. M.

○ MASSOFF Ioan, *Viața romanțată a lui Aristide Demetriade. Roman reconstituit după note personale și autentice*, apărut în f.z. RMP, XIV, 1930, nr. 3790-3807 (neterminat). Biografie romanțată.

MIHĂESCU Gib. I., *Brațul Andromedei*, București, Naționala Ciornei, 1930, 262 p. Fragment: *Fragment*, VR, XXI, 1929, 11-12, 5-10. Variantă comentată: [*Perpetuum mobile*], MS, IX, 1978, 1, 126-132. Romanul intelectualului inadaptabil. Andrei Lazăr, profesor și astronom, substituie realității o imagine extravagantă, rod al fanteziei sale, și se sinucide, respins de Zina Cormoiu, frumoasa soție a unui viitor ministru. Obsesiile erotice ale personajului se consumă într-un mediu caricatural, de romanță provincială. „Romanul nu zugrăvește oameni, ci condiția generală a bărbatului. Cu diferite măști, toți eroii din roman sunt niște înșetați de ideal feminin, pe care idealul fiecare îl înțelege în felul său și-l realizează asemenea” (G. Călinescu).

▼ Craiova, Scrisul Românesc, 1974. Reprodus în: *Opere*, II, ed. îngr., studiu introductiv, note și variante de Al. Andriescu, București, Minerva, 1978; Fragment: ≈, *Vârsta de aur*, 140-157; *Romane*, II, ed. îngr. de Al. Andriescu, repere istorico-literare alcătuite în redacție de Suzana Carmen Dumitrescu,

București, Minerva, 1983; ≈, *Zilele și nopțile unui student întârziat*, tabel cronologic și crestomație critică de Alexandru Metea, Timișoara, Facla, 1989.

◆ Serban Cioculescu, ADV, XLIII, 1930, 14197, 1-2; A. P. Samson, RMP, XIV, 1930, 3664, 3; Romulus Dianu, CRT, III, 1930, 797, 1-2; Ion Chinezu, DRV, I, 1930, 3, 84-86; D. Sandu, D, VIII, 1930, 4-6, 103; G. Călinescu, ≈, VRA, III, 1930, 113, 4; Perpessicius, CVT, VI, 1930, 1820, 1-2; Al. Bădăuță, *Romanul psihologic românesc*. ≈ de ~, G. X, 1930, 5, 185-187; Justin Neumann, *Literatura în lumina psihanalizei*, ADV, XLIII, 1930, 14252, 3-4; Ion Foti, UVR, XLVI, 1930, 25, 394-395; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 120, 5; Marg. Miller-Verghy, RVS, IV, 1930, 8-10, 124-125; G. Preda, VL, V, 1931, 133, 5; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 230-236; Șt. Vornicu, *Marginalii la opera lui ~*, NTN, II, 1935, 441, 2; Pericle Martinescu, ~, SDM, XII, 1935, 11-12, 157; Ion Goschin, *Despre opera lui ~*, MN, s. II, 1936, 8110, 22-23; Lovinescu, *Istoria*, 311-313; Călinescu, *Istoria*, 678-679; Ichim, *Gib Mihăescu*, 33-39; Mircea Popa, AST, II, 1967, 8, 8-9; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 552-554; Chinezu, *Pagini*, 130-135; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 23-24; Papadima, *Scritorii*, 88-89; Perpessicius, *Opere*, IV, 195-199; Cioculescu, *Aspecte*, 309-319; Rotaru, *O istorie*, II, 682; Andriescu, *Disocieri*, 213-221; Diaconescu, *Gib Mihăescu*, 180-194; Balotă, *De la Ion*, 225-227; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 299-293; Negoiescu, *Analize*, 225; Al. Andriescu, *Variantele necunoscut ale romanului ~*, MS, IX, 1978, 1, 122-125; Aurel Sasu, *O așteptare învinsă*, CL, 1978, 7, 6; Perpessicius, *12 prozatori*, 254-257; Mircea Popa, în *De la N. Filimon*, 194-196; Hobana, *Science fiction*, 131; Lăzărescu, *Romanul*, 165-166; Perpessicius, *Opere*, XII, 380; Ghiță, *Gib*, 169-186; ***, *Poetica romanului românesc*, 189-190; Alecu, *Călinescu*, 96-97. □ Mircea Eliade, ~, CVT, III, 1927, 720, 1-2; N. M., VRL, XXVII, 1935, 8331, 2; Pamfil Șeicaru, ~, CRT, VIII, 1935, 2771, 1-2; Cezar Petrescu, CRT, VIII, 1935, 2771, 7; Dragoș Vrânceanu, *Romanele lui ~*, CRT, VIII, 1935, 2771, 7; Lucian Boz, DMN, XXXI, 1935, 10353, 5; Barbu Stănculescu, ~, DRT, IX, 1935, 2409, 1; Trei, ~, FCL, XIV, 1935, 1421, 2; Șerban Cioculescu, ~, ADV, XLIX, 1935, 15880, 1-2; N. Mihăescu, ~, VRL, XXVII, 1935, 8334, 1; G. Călinescu, ~, ALA, XIV, 1935, 777, 1; Al. Philippe, *Scritorul și opera*, ALA, XIV, 1935, 777, 1; Pompiliu Constantinescu, ~, VRA, VIII, 1935,

411, 10; Ion Chinezu, ~, GR, III, 1935, 10, 502-503; Isabela Sadoveanu, ALA, XIV, 1935, 778, 3; ***, DRUM, I, 1935, 9, 3; D. L. Stăhiescu, ~, RVVR, II, 1935, 3-4, 16; Ovidiu Papadima, ~, G, XIV, 1935, 10, 530-531; Gh. Atanasiu, ~, LU, I, 1935, 11, 515-516; Șerban Cioculescu, ~, RFR, II, 1935, 12, 628-643; Dan Petrașincu, *Premiul național pe 1936*, RMP, XIX, 1936, 5471, 1; ***, ADV, L, 1936, 16024, 3; Andrei Radu, ~, AFR, I, 1936, 8, 102; Paul Bărbulescu, ~, RAL, VI, 1936, 36, 8-9; E. Lovinescu, *Epica lui ~*, ADV, LI, 1937, 16309, 1-2; D. V., CRT, XI, 1938, 3738, 2; Nicolae Andries, CRD, IV, 1937, 1184, 2; C. P., ~ *la index*, CRD, IV, 1937, 1184, 2; Pan M. Vizirescu, *Poziția lui ~ în literatura noastră*, G, XVI, 1937, 9, 458-461; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11-12, 212-217; Biberi, *Études*, 93-95; Mihăescu, *Oamenii*, 278-283; D. V., *Un studiu italian despre ~*, CRT, XI, 1938, 3738, 2; Vlaicu Bârba, *Scriitorul ~*, RM, I, 1938, 137, 2; Dan Petrașincu, *Opera lui ~ privită în perspectivă*, RM, I, 1938, 137, 2; Horia Liman, LUR, II, 1938, 500, 6; N. Crevedia, UVR, XLVII, 1938, 36, 1; I. Valerian, TMP, II, 1938, 533, 2; G. Călinescu, ~, *romancier*, JL, I, 1939, 14, 2-3; Ovidiu Drimba, TR, II, 1939, 289, 2; G. Șbârcea, CHV, XIV, 1940, 28, 4; Vrabie, *Gândirismul*, 265-276; Dan Petrașincu, ~, UVR, L, 1941, 25, 2; Mihai Anastasiu, ~ *rămâne mereu actual*, SRA, V, 1942, 1531, 2; Al. Philippe, ~, UVR, XV, 1945, nr. de Crăciun, 19; Vladimir Dogaru, ~ și *Dostoievski*, UVR, LIII, 1944, 6, 1; 3; Vladimir Dogaru, ~, RFR, XI, 1944, 4, 169-183; Mihail Cosma, *Un nedreptățit: ~*, TNT, I, 1945, 18, 2; Zaharia Stancu, ~, UO, II, 1945, 259, 2; Simion Bărbulescu, *Un mare scriitor uitat: ~*, TRR, II, 1947, 144, 2; N. Manolescu, ~, VR, XVI, 1963, 6-7, 283-302; N. Crevedia, ~, LCF, VIII, 1965, 24, 7; Mircea Popa, TR, IX, 1965, 46, 7; Nicolae Manolescu, *Existența reală și imaginară a lui ~*, GL, XIII, 1966, 44, 9; Marin Mincu, *Obsesia idealului la eroii lui ~*, AFT, I, 1966, 12, 186; Laurențiu Ulici, ~ *scriitor al obsesiei*, VR, XX, 1967, 2, 62-76; Mircea Popa, *Mitul inaccesibilului în romanul lui ~*, AST, II, 1967, 8, 9; Mihail Straje, ~ *o viață banală*, LCF, X, 1967, 35, 7; Călinescu, *Ulysse*, 59-61; Sanda Ștefănescu, ~, AFT, III, 1968, 34, 557; 563; Ilina Grigorovici, *Formele eșecului la ~*, R, V, 1968, 11, 22; Nicolae Balotă, *Conștiința artistică la ~*, O, XX, 1969, 10, 43-45; Al. Piru, *Viața lui ~*, RL, V, 1969, 17, 4; Chinezu, *Pagini*, 69; Ov. Moceanu, EX, II, 1970, 6-7, 6; VI. P., ALBN, LXXIV, 1970, 41, 5; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 31-34; Manolescu,

Teme, I, 121-136; Popa, *Modele*, 78-83; Al. Oprea, *Mitul femeii ideale și laboratorul artistic al prozatorului*, MS, IV, 1973, 2, 111-119; Dumitru Micu, ~ și *curentele literare*, VR, XXVI, 1973, 4, 79-93; Liviu Petrescu, ~ *în actualitate*, TR, XVII, 1973, 48, 4; ***, ~, VR, XXVII, 1974, 3, 61-67; Nicolae Manolescu, ~ *ieri și azi*, RL, VII, 1974, 17, 12-13; Fl. Firan, ~, R, XI, 1974, 6, 10-11; Micu, *Gândirea*, 705-744; Perpersiciu, *Opere*, VII, 183-184; Irina Petras, *Luciditate și romanesc*, EX, X, 1978, 6-7, 13; M. C. Runcanu, ~, ALT, 1980, 179-181; Protopopescu, *Romanul*, 186-205; Octav Sargețiu, *Amințiri despre ~*, ALL, 1981, 34-35; Leon Baconsky, ~, *Contribuții la o reconsiderare documentară a biografiei*, SUB, s. Philologia, XXVI, 1981, 2, 6-23; Constantinescu, *Studii*, 132-135; Bottea, *Game*, 239-243; 244; Cantemir, *Studii*, 170-177; Ghiță, *Gib*, 256-258; 260-261; Ion Simuț, ~ *sau fascinația himerei*, F, XXIII, 1987, 11, 8; Negriță, *Însemnări*, 121-129.

A. S.

★ MIHNEA Radu, *Șoimul*, București, Editura Ig. Hertz, Institutul de Arte Grafice Eminescu, 1930, 2820 p. Roman istoric, inspirat din viața lui Tudor Vladimirescu.

◆ ***, *Din viața lui Tudor Vladimirescu*, DMN, XXVI, 1930, 3869, 4.

○ MURĂȘANU Teodor, *Revoluția*, fragment de roman, ROLR, I, 1930, 3-4, 73-74.

○ NEDELESCU-ZLOTEȘTI C., *Dincolo de viață*, apărut în f.rev. DRN, VI, 1930, nr. 6-16; VII, 1931, nr. 3 (parțial). Roman de formație. Protagonistul, Mihail Bruno, are o criză cardiacă, în timpul căreia își rememorează viața.

D. M.

NEGRUȚ I., *Carmen*, Oradea, Tip. Diecezană, 1930, 242 p. Roman sentimental și de senzație, istorisind viața aventuroasă a unei femei de moravuri ușoare.

M. V.

○ NUȘI Tulliu, *Calvarul neamului*, foileton, v. *Calvarul neamului*, 1931.

○ PELMUȘ Constantin, *Cererea în căsătorie*, fragment din romanul *Căminul fără muzică*, ALA, IX, 1930, 498, 5-6.

PETRESCU Camil, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, I-II, București, Cultura Națională, 1930, 308-214 p. Fragmente: *Simplă trecere la Bran*, VRA, III, 1930, 110, 7; *Drum cu ochiuri la Odobești*, TPL, II, 1930, 6-10, 4-13; ≈, FCL, IX, 1930, 381, 3; *Fata cu obraz verde, la Vulcan*, EXC, I, 1930, 1, 5. Reluat fragmentar: ≈, RVS, V, 1931, 1-2, 8-10; *Spre Verdea în 1917*, ORD, IV, 1931, 709, 3; *Soldatul care păzește satul*, DRN, X, 1934, 3, 10-11. Romanul e, în opinia lui Călinescu, stendhalian și orășenesc, un jurnal al experienței de viață în care autorul se studiază pe sine, jucând „comedia observației”. Întâia parte e „monografia unui element psihic” (gelozia), cu suferinți grandilocvente, inadapabili și infirmități sufletești; a doua reprezintă un memorial de război, remarcabil prin „viziunea personală torturată de o mare anxietate și de un realism fantastic”. Pe E. Lovinescu îl nemulțumește compoziția, întrucât cele două secțiuni par legate doar prin „unitatea biologică a eroului” (Ștefan Gheorghidiu). Lui Perpessicius, construcția simetrică i se pare, în schimb, a justifica însăși ascendența romanului, căutată în poemele erotice și de război din vol. de versuri. În ambele ipostaze autorul e „mai cu seamă un martor de fiecare clipă al acțiunilor dimprejurul lui și [al] rășfrângerilor lor în propria lui conștiință”. Interesat de autenticitatea faptelor, romancierul e, pe rând, lucid, sceptic și ironic, în extraordinare pagini de psihologie erotică și de analiză socială.

▼ I-II, București, Cultura Națională, 1931; București, F.R.P.L.A., 1946; București, E.P.L.A., 1955; pref. de Ovid S. Crohmălniceanu, București, E.S.P.L., 1970; pref. de Al. Săndulescu, București, E.P.L., 1962; pref. de Paul Georgescu, București, E.P.L., 1965; pref. de Paul Georgescu, tabel cronologic de Bianca Dumitrașcu, București, E.P.L., 1966; studiu introductiv și note finale de Marian Popa, București, E.T., 1968; București, Eminescu, 1971; pref. de Marian Popa, București, Albatros, 1974; ed. îngr. de Al. Rosetti și Liviu Călin, repere istorico-literare realizate în redacție de Mihai Dascal, București,

Minerva, 1984; București, Eminescu, 1985; București, Cartea Românească, 1987; ed. îngr. de Al. Rosetti și Liviu Călin, repere istorico-literare de Liviu Călin, București, Minerva, 1989. Reprodus în: *Opere*, II, ed. îngr. de Al. Rosetti și Liviu Călin, București, Minerva, 1979.

■ *Ostatnia milosci, pierwsza noc wojny*, tr. de Rajmund Florans, Varșovia, *Pánstwowy Instytut Wydawniczy*, 1963; *Poslednia noci liubavi*, tr. de T. Padin și P. Dobrău, Moscova, Iskustvo, 1967; *A szerelem utolsó, a hásoni első éjszakája*, tr. de Szász Béla, București, E. S., 1969; *Letzte Liebesnacht, erste Kriegsnacht*, tr. de Hermine Pieder-Klein, București, Kriterion, 1970; *Posledniata noști na liuboveta, pârвата noști na voinata*, tr. de Spasca Kanurcova, Plovdiv, 1975; în lb. ucraineană, tr. de Yvan Kușniric, Kiev, 1977; *Poslednjaja noc' ljubvi, pervaja noc' vojny*, tr. de Tudora Zebeljanul, București, Eminescu, 1987.

◆ Camil Baltazar, ~, TPL, II, 1930, 6-10, 15-16; ***, RA, II, 1930, 8, 3-4; ***, ACR, I, 1930, 12-13, 4; Camil Baltazar, *Cartea lui ~*, VRA, III, 1930, 144, 5; R. Lt., *De vorbă cu ~*, FCL, IX, 1930, 383, 3; Scarlat Struțeanu, EXC, I, 1930, 2, 5; Lucian Boz, DMN, XXVI, 1930, 8585, 3; I. Constantinescu, ORD, III, 1930, 85, 2; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIII, 1930, 6835, 1-2; Andrei Tudor, FCL, IX, 1930, 384, 3; Șerban Cioculescu, ADV, XLIII, 1930, 14386, 1-2; Andrei Tudor, *De vorbă cu d. ~*, VRA, III, 1930, 147, 5; Perpessicius, CVT, VII, 1930, 2009, 1-2; Zl., DRN, VI, 1930, 15, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 150, 3; Aida Vrioni, RVS, IV, 1930, 11, 129-132; M. Gr., *Romanul lui ~*, ZOD, 1930, nov., 40; D. Mihail, *Glosă pentru d-l ~*, FCL, IX, 1930, 386, 3; Octav Șuluțiu, *Zodie nouă la ~*, VRA, III, 1930, 152, 3; Lucian Boz, RMP, XIV, 1930, 3881, 12; I. Peltz, *Romanul lui ~*, E, 1930, 574, 2; Al. Bădăuț, *Literatură reactualizată*, G, X, 1930, 12, 477-478; G. Călinescu, CPN, I, 1930, 2, 30; E. Colțan, *Războiul în roman*, E, 1931, 580, 2; J. S., *Romane luigi, romane scurte*, FCL, X, 1931, 391, 3; Mihail Sebastian, *-sau despre o dramă a lui Călinescu*, CVT, VII, 1931, 2059, 1-2; ***, RA, III, 1931, 12-13, 7; C. Gerota, CL, LXIV, 1931, 1, 83-85; I. V., VL, V, 1931, 133, 5; Emil Gulian, *Romanul lui ~*, RMP, XIV, 1931, 3916, 5; Gr. T., VRL, XXIV,

1931, 6910, 2; Eugen Ionescu, *BXC*, I, 1931, 12, 6; Perpessicius, *CVT*, VII, 1931, 2097, 1-2; George Mihail Zamfirescu, *Romanul de război al d-lui* -, U, XLIX, 1931, 56, 4; Andrei Tudor, *ZOD*, 1931, mărtisor, 45; ***, *Romanul războiului românesc*, ORD, IV, 1931, 704, 2; ***, *Presă literară despre* -, ORD, IV, 1931, 710, 2; M. Gr. & H. R., *DMN*, XXVII, 1931, 8734, 3; Șerban Cioculescu, *ADV*, XLIV, 1931, 14536, 1-2; B. Caușansky, *OP*, XXVII, 1931, 7215, 1-2; O. Sokolski, *CL*, I, 1931, 1, 9-10; A. L., *JML*, XX, 1931, 9-12, 305-306; Petru Comarnescu, -, *romancier*, *ROLR*, II, 1933, 52, 3-4; Constantinescu, *Critice*, 203-210; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 340-346; Camil Baltazar, *Despre* -, *VRA*, IX, 1936, 440, 11; E. Lovinescu, *Critici și eseuri romancieri...*, *ADV*, LI, 1937, 16287, 1-2; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, *CTC*, XVIII, 1937, 11-12, 212-217; Lovinescu, *Istoria*, 287-289; ***, *Scritorii români și literatura de război (răspunde -)*, *RLTR*, I, 1939, 30, 12-13; Călinescu, *Istoria*, 658-661; Vianu, *Arta*, 384-393; Vasile Damaschin, *SRA*, V, 1942, 1343, 2; D. P., *Retipărirea romanului* ≈ de -, VI, II, 1942, 366, 2; Paul Ionescu-Daniel, *TMP*, VI, 1942, 1807, 2; Gh. Dăianu, *RFR*, IX, 1942, 10, 227-228; D. V. Barnoschi, *TMP*, VI, 1942, 2004, 2; Vasile Netea, - și *literatura sa*, *UVR*, LII, 1943, 13, 4; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 475-478; Paul Georgescu, *Responsabilitatea intelectualului*, *GL*, I, 1954, 6, 1; Liviu Miran, *SB*, VII, 1956, 3, 79-81; Constantinescu, *Scrieri alese*, 168-179; ***, *GL*, VII, 1960, 7, 3, 8, 6; Nicolae Țirioi, *SB*, XI, 1960, 10, 69-71; H. Bratu, *VR*, XV, 1962, 8, 170-173; Elvin, *Camil Petrescu*, 130-134; 180; 188-189; 193-194; 208-210; 243-245; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 248-258; Mihaile Iloviici, *Cum a scris - romanul* ≈, *ARG*, II, 1967, 4, 10; Ciohălniceanu, *Literatura*, I, 491-501; N. Ciobanu, *Romanul de război și evoluția viziunii etice și sociale a genului*, *ST*, XI, 1968, 9, 46-51; Ionescu, *Camil Petrescu*, 142-154; Geo Șerban, *Din dosarul* ≈, *RL*, III, 1970, 35, 13; 29; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 248-253; Petrescu, *Realitate*, 125-169; Paleologu, *Spiritual*, 135-148; Zăciu, *Glose*, 146-164; Perpessicius, *Opere*, IV, 287-292; Alexandrescu, *Confesiuni*, 9-13; George, *Semne*, 93-164; -, *Procesul de creație al operelor proprii*, *MS*, III, 1972, 2, 100-111; Comeliu Crăciun, *F*, VIII, 1972, 11, 15; Netea, *Interviuri*, 83-101; Petrescu, *Opera*, 155-180; 186-203; *Camil Petrescu interpretat de...*, 32-39; 51-62; 83-91; Popa, *Camil Petrescu*, 155-168; Rotaru, *O istorie*, II, 609-638; Sebastian, *Eseuri*, 384-387; Protopopescu, *Volumul*, 31-40; Perpessicius,

Opere, VI, 378-380; Sârbu, *Camil Petrescu*, 200-223; Curianopol, *Scritorii*, 7-21; Ciopraga, *Personalitatea*, 197-205; George, *La sfârșitul*, I, 188-193; Massoff, *Despre ei*, 248-253; Perpessicius, *Patru clasici*, 281-285; Popa, *Spatii*, 84-99; Călin, *Recitind*, 182-190; Ghidimic, *Camil Petrescu*, 95-108; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 287-289; Ursu - Mihăilescu, *Analize*, 150-158; Vianu, *Opere*, V, 321-326; Streinu, *Pagini*, IV, 144-151; Ion Apetroaie, *Romanul experienței de război*, *CL*, 1977, 8, 1; 3; Constantinescu, *Romanul*, 97-104; Vinea, *Publicistică*, 330; Al. Călinescu, *Biblioteca lui Ștefan Gheorghidiu*, *LCF*, XXII, 1979, 11, 1; 6; Petrescu, *Documente*, 40-42; Victor Atanasie, *Câtă luciditate, atât orgoliu*, *LCF*, XXIII, 1980, 33, 6; Nicolae Manolescu, ≈, *RL*, XIII, 1980, 42, 9; Șerban, *Ispita*, 79-86; Mircea Anghelescu, - și *romanul cunoașterii subiective*, T, X, 1981, 2, 36-37; Ciopraga, *The Personality*, 238-239; Manolescu, *Arca*, II, 61-88; 93; 102; 123-124; 165-166; 169-170; 184; Petraș, *Proza*, 41-42; 52; 62-68; 70-94; Piru, *Istoria*, 337-338; Vianu, *Arta*, 333-339; ***, *Sinteze*, 123-126; Apetroaie, *Orfeu*, 159-163; Valentin Tașcu, în *De la N. Filimon*, 172-189; G. Dimisianu, - ~ *dialectica pasiunilor*, *R*, 1983, I, 9, 14; ***, *Prezențe românești*, *URSS*, *RL*, XVI, 1983, 4, 23; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatura română în școală*, - (1894-1957), ≈, *RL*, XVI, 1983, 5, 19; Mircea Iorgulescu, *Viața și teatrul*, *RL*, XVI, 1983, 26, 12-13; Dimisianu, *Lecturi*, 79-86; Graur, *Avaturile*, 157; Lăzărescu, *Romanul*, 70-91; Nițescu, *Aritudinii*, 35-38; Perpessicius, *Opere*, XII, 380; Teșosu, *Viața*, 62; M. Vartic, *Holban*, 71-74; 80; 82; 85; 87; 90-91; 95-98; 103-104; 105-106; 107; 112-113; Nicolae Manolescu, *Literatură și istorie*, *ATN*, XX, 1984, 11, 14; G. Călinescu, [*Romancier onorabil, dar prozator excelent*], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 94-95; Șerban Cioculescu, [*Un eveniment literar deosebit*], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 88-91; Pompiliu Constantinescu, [*Capitolul nou al romanului psihologic*], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 91-94; Emil Gulian, *Romanul lui* -, în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 103-105; Perpessicius, - *romancier*, în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 84-88; Ion Vinea, [*Ca o rachetă de luptă*] în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 101-103; C. Gerota, [*O veridică analiză sufletească*] în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 99-100; Mihaile Sebastian, - *sau despre o dramă a inteligenței*, în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 95-98; Aurel Petrescu, -, *CREL*, 1985, 3, 4-7; Rodica Zafiu, *Le discours continu sur un monde fragmentaire*, *CREL*, 1985, 3, 28-34; Anghelescu,

- Lectura*, 178–182; Călinescu, *Bibliotecă*, 102–107; Munteanu, *La civilisation*, 186–196; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 793–798; 818–819; 840–841; Vărgolici, *Scritorii*, 374–380; Maria Vodă-Căpușan, „Cuvintele nu mai sunt senne”, –, ST, XXXVIII, 1987, 1, 38–39; *Poetica romanului românesc*, 357–359; Nicolae Crețu, ~ și „ideea” de roman, CRC, XXII, 1988, 12, 7; Nicolae Balotă, *Discuția unui personaj*, SLAST, VIII, 1988, 23, 5; Ivan Kușnierec, „O literatură modernă, pe deplin implicată în contemporaneitate”, CNT, 1988, 33, 11; Corin Braga, *Sub semnul lui Neikos*, ST, XXXIX, 1988, 9, 26–27; 35; Ion Dună, *Contribuția „romanului document”*, LCF, XXXI, 1988, 34, 2; Redactor, *Interviu peste timp, pe jumătate imaginare cu Liviu Brebreanu, ~ și Cezar Petrescu*, CL, XCV, 1988, 11, 3; Aderca, *Contribuții*, II, 238–241; Craia, *Fețele*, 82–86; Ivașcu, *Confruntări*, III, 94; Vodă-Căpușan, *Camil Petrescu*, 7–37; Vianu, *Arta*, 306–311; Alecu, *Călinescu*, 90–94; Constantinescu, *Figuri*, 89–93. □ F. Aderca, *De vorbă cu d-l* –, MSL, II, 1925, 10, 1–2; Eugen Ionescu, –, ROLR, I, 1932, 6, 1; Petru Comarnescu, –, *romancier*, ROLR, II, 1933, 52, 3–4; Ieronim Șerbu, ~ – *inovator*, DIS, I, 1933, 7–8, 18; Gh. Antonovici, JML, XXII, 1933, 4–6, 135–136; Matei Alexandrescu, *O rădăcină* –, FCL, XII, 1933, 738, 2; Teodor Scarlat, *De vorbă cu domnul* –, RVS, IX, 1935, 8–9, 1–3; Biberi, *Études*, 75–78; Munteanu, *Panorama*, 246–248; G. Călinescu, –, *teoretician al romanului*, VR, XXXI, 1939, 1, 81–88; G. Călinescu, –, *romancier*, JL, I, 1939, 6, 2–3; Mihail Sebastian, *Cărți de război*, MVB, I, 1939, 16–18; Radu Cosmin, *Nuvela și romanul românesc*, CTC, XX, 1939, 11–12, 215–218; 224–226; Doina Peteanu, *Cu d.* –, VI, II, 1942, 390, 2; Vasile Netea, *De vorbă cu* –, VRA, XV, 1943, 686, 6–7; Dan Petrașincu, *Interviu cu* –, *Unde merge literatura?*, TRP, II, 1945, 108, 2; ***, LUM, II, 1946, 35, 3; Mihail Cosma, *Ne vorbesc scriitorii români* –, VEA, II, 1946, 44, 7; 12; Petru Șfetca, *Interviu cu* –, „*Consider lichidată cariera mea literară*”, VRR, VIII, 1947, 1–2, 1, 4; Yvonne Strat, *De vorbă cu d-l* –, FȘC, V, 1948, 155, 2; ***, *Ancheta: „Scriitorul – critic literar”* (răspunde –), U, LXVIII, 1951, 158, 2; N. Tertulian, –, CNT, 1954, 17, 3; N. T., *Câteva date mai puțin cunoscute din activitatea lui* –, VR, VII, 1954, 4, 235; D. Solomon, *Problema intelectualului în opera lui* –, VR, IX, 1956, 2, 196–214; ***, –, AAR, VII, 1957, 1, 313–314; Tudor Vianu, *Tineretea lui* –, TR, I, 1957, 16, 1; 3; ***, –, TR, I, 1957, 15, 1; G. Călinescu, *A murit* –, CNT, 1957, 20, 1; ~ *inedit*, CNT, 1957, 21, 1–2; Geo Bogza, *O rădăcină* –, CNT, 1957, 21, 3; Leon Baconsky, –, ST, VIII, 1957, 5, 39–41; ***, –, TEA, II, 1957, 6, 3; Al. Căprariu, *Mesașul lui* –, TR, I, 1957, 45, 2; ~ *Jurnal*, VR, X, 1957, 12, 55–69; XI, 1958, 1, 41–67; L. Raicu, *Sensul actualității*, VR, XI, 1958, 5, 20–32; Ov. S. Crohmlăncănu, ~ și *demonul polemicii*, VR, XI, 1958, 5, 11–19; L. Raicu, VR, XI, 1958, 7, 174–175; Despina Teodorescu, *Recitind pe* ~ (câteva mijloace de creație în opera sa), OL, 1958, 92–96; D. Micu, –, *Doi ani de la moartea scriitorului*, GL, VI, 1959, 22, 1–2; Perpessiciu, ~ *printre noi*, TR, III, 1959, 35, 5; B. Elvin, *Cum lucra* –, GL, VIII, 1961, 15, 6; 16; 6; Vianu, *Jurnal*, 39–48; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, XI, 1962, 1, 175–185; Perpessiciu, *Reamintire. Lui* –, GL, IX, 1962, 17, 1; 6; Elvin, *Camil Petrescu*, 178–221; Vladimir Streinu, –, GL, X, 1963, 28, 6; Ion Apetroaie, IL, XIV, 1963, 12, 57–60; Alex. Bojin, ~ *inedit*, CNT, 1964, 7, 3; Marcel Duță, *Problema realizării umane în opera lui* –, RITL, 1964, t. XIII, 1, 121–144; Al. Bojin, ~ *despre limba literară*, CNT, 1964, 15, 3; Constant Ionescu, *Amintiri despre* –, VR, XVII, 1964, 12, 90–102; C. N. Mihalache, –, *profesor și ziarist la Timișoara*, LL, VIII, 1964, 361–368; Perpessiciu, *Alte mențiuni*, II, 255–258; Cornel Regman, –, LCF, VIII, 1965, 4, 3; Traian Liviu Birăescu, *Marcel Proust și literatura română de analiză psihologică*, TR, IX, 1965, 39, 2–3; Vasile Netea, *Note despre romanul românesc dintre cele două războaie mondiale*, R, II, 1965, 12, 19–21; Anişoara Odeanu, ~ *asa cum l-am cunoscut*, TR, X, 1966, 33, 3; 34, 3; Al. Protopopescu, ~ și *proustianismul*, TMS, I, 1966, 2, 9; Negoitescu, *Scriitori*, 250–255; Elena Savu, *Échos proustiens*, REVR, XXI, 1967, 1, 76–82; Liviu Petrescu, *Romanul lui* ~ – *premise estetice*, TR, XI, 1967, 29, 2; Șerban Cioculescu, *Fiction et vérité*, REVR, XXI, 1967, 3, 101–104; Șerban Cioculescu, –, TMS, II, 1967, 4, 1; 13; Mihail Iloviici, *Cum a scris* ~ ≈, AR, II, 1967, 4, 10; Al. Paleologu, *Pe marginea romanelor lui* –, VR, XX, 1967, 4, 93–99; Liviu Petrescu, *Iubirea – la Marcel Proust și la* –, TR, XI, 1967, 18, 3; 19, 2; Mircea Zăciu, ~ și *modalitatea estetică a romanului (ideea de „structură”)*, ST, XVIII, 1967, 5, 10–17; N. Barbu, ~ – *unicul*, IL, 1967, 5, 60–62; N. Crețu, ~ și *sensul meditativ al romanului*, CRC, II, 1967, 19, 11; Mihail Iloviici, *Trăirile copilăriei lui* ~ – *implicații în operă*, LCF, X, 1967, 19, 7; 11; Al. Philippide, –, CNT, 1967, 24, 1; 8–9; Const. Ciopraga, *Romancierul* –, RITL, 1967, t. XVI, 3, 393–414; Aderca, *Mărturia*, 195–205; Călinescu, *Ulysse*, 88; Ciopraga, *Portrete*, 173–202; Al. Bojin, *Cercetând arhiva lui* –, *De la*

- documentare la marile creații, CNT, 1968, 30, 3; Al. Paleologu, *Tema duelului la* ~, VR, XXI, 1968, 10, 34-38; Doru Scărlătescu, ~ în „lumina” unor memorii, RL, II, 1969, 4, 5; **, *Marilena Vulpe. Omagiu lui* ~, ALBN, LXXII, 1969, 16, 4; Liviu Petrescu, *Mitul lui* ~, ST, XX, 1969, 4, 21; Nicolae Manolescu, *Recitind din* ~, EX, I, 1969, 5-6, 5, 30; Adrian Părvulescu, *Conștiință și existență în opera lui* ~, RITL, 1969, t. XVIII, 3, 417-444; Ioan C. Velicu, *Amintiri despre* ~, RL, II, 1969, 46, 6; Mihai Novicov, *Întâlniri cu* ~, R, VII, 1970, 1, 16; A. Rujan, *Despre eroul de roman*, CL, 1970, 3, 54-57; Marcel Petrișor, ~, *fenomenologul*, F, VI, 1970, 4, 11; Adriana Iliescu, ~ și *Anton Holban, literatura ca experiență*, VR, XXIII, 1970, 6, 75-80; Virgil Carianopol, *Cu* ~, RL, III, 1970, 29, 10; Aurel Petrescu, *Conceptul de timp la* ~, AUB, XIX, 1970, 94-103; Horodincă, *Structuri*, 29-40; Vianu, *Scriitori*, III, 314-320; Ion Cristoiu, *Dilema lui* ~, EX, III, 1971, 7, 6; 8, 7; Noemi Bohmer, *Complexul lui Narcis în romanul camilpetrescian*, AVI, 1971, t. XVII, 67-71; Oprea, *5 prozatori*, 157-165; Papadima, *Scriitorii*, 83-87; Dumitru Micu, *În lumea lui* ~, AFT, VII, 1972, 4, 11; Eugen Luca, *Obsesia originii umile*, VR, XXV, 1972, 5, 47-59; Florin Mihăilescu, ~ sau *realismul reflexiv*, VR, XXV, 1972, 5, 73-77; Vasile Netea, *Cu* ~, VR, XXV, 1972, 5, 25-30; M. Nițescu, *Eroul lui* ~, VR, XXV, 1972, 5, 60-68; Cella Serghii, *Nu e ușor să scrii despre* ~, VR, XXV, 1972, 5, 41-46; Ieronim Șerbu, ~, VR, XXV, 1972, 5, 31-40; Ion Cristoiu, ~ - o *lume din cărți*, TR, XVI, 1972, 22, 5; Ion Cristoiu, ~ și *André Gide*, EX, IV, 1972, 10, 6; *Anișoara Odeanu despre* ~, O, XXIII, 1972, 29, 3; Liana Stănculescu, *The Novel as Intellectual Adventure: Henry James and* ~, AUB, 1972, 1, 31-47; Călin, *Portrete*, 142-157; Netea, *Interviuri*, 231-252; Mihail Ilviciu, ~ și *tehnica romanescă*, ARG, VIII, 1973, 2, 17; M. N. Rusu, *Note inedite de arhivă*: ~, ALMM, V, 1973, 2-3, 14-15; Const. Ciopraga, *Recitind pe* ~, CRC, VIII, 1973, 24, 2; Al. Oprea, ~ și *tipologia „faustescului”*, ST, XXIV, 1973, 18, 6-8; Ion Th. Ilea, ~, O, XXIV, 1973, 45, 5; Maria-Luiza Cristescu, *Straturi ale confesiiei*, LCF, XVII, 1974, 16, 3; 7; Mircea Zăciu, *Un clasic între moderni*, ST, XXV, 1974, 4, 11-12; Streinu, *Pagini*, III, 132-137; Steinhart, *Între viață și cărți*, 39-41; Mircea Ivănescu, *Prezența lui* ~, T, VI, 1977, 4, 34-35; Liviu Petrescu, ~, TR, XXI, 1977, 37, 3; Ileana Oancea, „*Imagini intelectuale*” în *proza lui* ~, LLE, IV, 1978, 1, 23-26; Irina Petraș, *Luciditate și romanesc*, EX, X, 1978, 6-7, 13; Irina Petraș, *Cronotopi în opera lui* ~, ST, XXX, 1979, 1, 48; Irina Petraș, *Senzualitatea privirii la* ~, ST, XXX, 1980, 3, 16; Irina Petraș, ~ - *ars amandi*, T, IX, 1980, 9, 23-24; Liviu Petrescu, ~, ALT, 1980, 116-119; Nicolae Manolescu, *Convenție socială și individualism*, RL, XIV, 1981, 4, 9; Dana Dumitriu, *Istoria în roman*, RL, XIV, 1981, 18, 4; L. Kalustian, *Controversatul* ~, FC, XXX, 1981, 33, 21; Irina Mavrodin, *Proust citit de* ~, RL, XIV, 1981, 36, 19; Monica Spiridon, *Note asupra „gidismului” în literatura română interbelică*, VR, XXXIV, 1981, 12 150-158 („Caiete critice”, 9); ~ - *Laurențiu Fulga*, ALL, 1981, 37-43; Constantin, *Studii*, 250-253; I. Sârbu, ~ „*Lunaticul*” ~ și *treaza lui exegeză*, CRC, XVI, 1982, 11, 5; Radu G. Teposu, *Impresionismul școlăresc*, AFT, XVII, 1982, 4, 4; L. U., ~, CNT, 1982, 21, 5; Ion Bogdan Lefter, ~: *preocuparea de metodă*, CL, LXXXVIII, 1982, 5, 6; Paul Dugneanu, ~ (1894-1957), ALB, LXXXIV, 1982, 5, 7; Vlad Mușatescu, ~ *la Fundații. Memorii aproximative*, SLAST, II, 1982, 52, 9; 53, 9; 54, 10; Săndulescu, *Portrete*, 260-267; Dimisianu, *Obiectul romanului*, RL, XVI, 1983, 21, 3; Călin Căliman, *La literatură la film*, ALL, 1983, 266-271; Aderca, *Contribuții*, I, 156-165; 622-624; Aderca, *Oameni*, 276-279; Grigurcu, *Între critici*, 71-79; Lăzărescu, *Romanul*, 29; 31; Nicolau, *Căutând*, 233; Nițescu, *Atitudini*, 25-34; Papu, *Motive*, 111-114; Urdea, *Holban*, 49; Heinrich, *Peregrinările*, 132-133; Al. Călinescu, ~ *azi*, CRC, XXII, 1987, 20, 5; Balaci, *În fluxul*, 180-184; Negrilă, *Iusemnări*, 130-147; Alexandru Paleologu, *Doctrina substanței*, RL, XXI, 1988, 17, 12-13; Liviu Petrescu, ~ *din nou în actualitate*, ST, XXXIX, 1988, 6, 31-32; Argentina Firuță, ~, *Doctrina substanței*, ATN, XXV, 1988, 8, 16; Sanda Diamantescu, ~, LCF, XXXI, 1988, 32, 6; Aurel Ion Brumaru, *Un gând la ortologie*, AST, XXIII, 1988, 9, 6; Theodor Codreanu, *Creator de sistem filosofic*, AST, XXIII, 1988, 9, 6; Vasile Gogea, *Un drum european*, AST, XXIII, 1988, 9, 6; Nicolae Georgescu, ~: „... cuvântul acesta sfânt de libertate”, LCF, XXXI, 1988, 48, 6; Ungheanu, *Fiii risipitori*, 248-249; Alexandru Balaci, *O voce gravă, profundă*, RL, XXII, 1989, 34, 8; Mănguilea, *Introducere*, 23; 232-234.

A. S.

PETRESCU Cezar, *Calea Victoriei*, București, Naționala S. Ciomei, 1930, 390 p. Fragmente: ≈, CRT, II, 1929, 697, 5; *Foaimea*, G, IX, 1929, 12, 376-386; ≈, CRT, III, 1930, 702, 6; *Femeia din ceață*, ALA, IX, 476, 1930, 1-2; *Arizona-Bar*, CRT, III, 1930,

718, 3–4. Roman de moravuri. Face parte din ciclul *Capitala care ucide*, ilustrând tema prin traiectoria câtorva destine, strivite de marele oraș: magistratul Constantin Lipan, silit să abdice de la principiile sale, studentul Costea Lipan, devenit un revoltat anarhic, Sabina, victimă a unor prietenii dubioase, și poetul Ion Ozun, care își reneagă vechile idealuri. Teza sămănătoristă a deznădăcinării nu e suficient susținută de evoluția psihologică a personajelor: spulberarea iluziilor acestora derivă, în esență, din deficiențele caracterologice ale eroilor înșiși, înainte de a decurge din influența nefastă a metropolei infemale. În plus, „plăcerea de a vorbi soarbe din seva epiceii”, după cum remarcă G. Călinescu.

▼ București, Naționala-Ciomei, 1935; București, Naționala Ciomei, [1937?]; București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1943; București, E.S.P.L.A., 1957; ed. și repere istorico-literare alcătuite în redacția de Andrei Rusu, București, Minerva, 1982; ed. de Corneliu Popescu, București, Cartea Românească, 1985; ed. îngr., tabel cronologic și referințe critice de Doina Babeu, Timișoara, Facla, 1989. Reproduș în: ≈, *Duminica orbului*, cuvânt înainte de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1965; ≈, *Duminica orbului*, cuvânt înainte de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1967.

■ *Paříž Východu*, tr. de Maria și Iosef Kojecy, Praga, UNIE, 1930; *La Capitale*, tr. de Cesare Ruberti, Torino, Unione Tipografica Editrice Torinese, 1935; *P'ťjat na pobedata*, tr. de Jordan Stratiev, Sofia, Četivo, 1948; *Föváros*, tr. de Bözody György, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1963; *La Capitale*, tr. de Cesare Ruberti, Torino, Unione tipografico-editrice Torinese, 1965; *Kalja Viktoriei*, tr. de Gergana Stratieva, Sofia, Narodna kultura, 1972; *Ulica Pobedy*, tr. de Z. Potapova, Moscova, Hudožestvennaia literatura, 1972; *Die Siegesstrasse*, tr. de Flora Fröhlich, București, Kriterion, 1982.

◆ Pamfil Șeicaru, ≈, CRT, III, 1930, 711, 3; **, ≈, *Interviu cu ~*, RMP, XIV, 1930, 3596, 1; 3; Romulus Dianu, ≈, CRT, III, 1930, 718, 3; A. P. Samson, RMP, XIV, 1930, 3599, 2; Doctorul Ygrec, ≈, *noul roman al d-lui ~*, ADV, XLIII,

1930, 14136, 3; Al. A. Philippide, ALA, IX, 1930, 478, 6; Z., DRN, VI, 1930, 3, 2; Zic. Ben., VRA III, 1930, 106, 2; D. S., D, VIII, 1930, 1–3, 43; Stanciu Stoian, *Sentimentul destrămării în opera lui ~*, D, VIII, 1930, 1–3, 31–36; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIII, 1930, 6646, 3; Al. Bădăuță, *Romanul urban românesc*, G, X, 1930, 4, 139–140; Pamfil Șeicaru, ~, G, X, 1930, 5, 149–153; Șerban Cioculescu, ADV, XLIII, 1930, 14221, 3; Perpersicius, CVT, VI, 1930, 1814, 1–2; Romulus Demetrescu, ROLT, I, 1930, 3–4, 87; **, *Cezar Petrescu, plagiator?*, CVL, II, 1930, 13–14, 1–2; 15–16, 1–2; Perpersicius, *Mențiuni*, III, 225–229; I. Felea, *Romane cu socialiști*, CLB, II, 1934, 7, 2; Predescu, *Istoria*, 305–306; Călinescu, *Istoria*, 684–685; Pandrea, *Portrete*, I, 195–199; Iordan Datcu, TS, VI, 1957, 6, 105; Ion N. Voiculescu, SB, VIII, 1957, 10, 83–84; L. Voita, GL, IV, 1957, 31, 4; Gafița, *Cezar Petrescu*, 236–239; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 353–354; Botez, *Memorii*, 247–272; Papadima, *Scritorii*, 104–108; Perpersicius, *Opere*, IV, 190–193; Bălu, *Cezar Petrescu*, 88–91; Netea, *Interviuri*, 69–79; Rotaru, *O istorie*, II, 663–675; Perpersicius, *12 prozatori*, 195–197; Zamfir, *Poemul*, 317; Mircea Popa, în vol. *De la N. Filimon*, 157–158; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 864; 866–868; 873; Craia, *Fețele*, 53–60. □ V. și *Întunecare*, 1972.

M. V.

○ PETRESCU Cezar, *Miss România*, foileton, v. *Miss România*, 1932.

PETRESCU Cezar, *La Paradis general*, București, Cartea Românească, 1930, 290 p. Apărut mai întâi în f.rev. ALA, IX, 1929, nr. 432–445 (parțial). Fragment: *Căldură mare*, CRT, III, 1930, 780, 1–2. Face parte din ciclul *Tărgurile unde se moare* și este o cronică satirică a molcomului și dulcelui târg al Iașilor, a cărui atmosferă de kief oriental e doar aparent tulburată de agitația superficială a unor figuri pitorești, de petrecăreți incurabili: Maximilian Ștaic, Costăchel Andrieș, Panait Băzdrăgoviți, Ionel Florinel, Emil Giugolea și proaspătul convertit la viața de „Melchisedec”, Georgel Galea. Personaje a căror energie vitală se manifestă și se consumă exclusiv cu ocazia înfricoșătoarelor festinuri gastronomice și oenologice încinse la „Paradis general”, vestita crâsmă a lui Solomonică. Savuroasele descrieri ale meni-

urilor abundente, pantagruelice, tipicul chefului monstru cu lăutari și cel al băii de abur reparatorii, patetismul ilar al gesturilor dezlănțuite și al amicitțiilor lăcrimoase, legate la beție fac întregul farmec al scrierii. Romanul constituie un „paradox sentimental”: autorul „satirizează ceea ce a iubit și a deplâns, unicul fior al arhivei sale poetice: patriarhalismul moldovenesc” (Pompiliu Constantinescu). În ciuda intențiilor satirice, „sentimentalismul e atât de autentic trăit, încât [...] o adâncă atmosferă elegiacă învăluie scrierea” (Ion Bălu).

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1942. Reprodus în: ≈. *Miss România*, București, Cartea Românească, 1970.

◆ Ion Tomuța, PTI, XII, 1930, 65, 4; Stanciu Stoian, *Sentimentul destrămării în opera lui* -, D, VIII, 1938, 1-3, 31-36; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 107, 5; Al. A. Philippide, DMN, XXVI, 1930, 8367, 3; M. Enescu, CRT, III, 1930, 794, 1-2; Al. Bădăuță, *Romanul urban românesc*, G, X, 1930, 4, 141; George Juvara, AVL, III, 1930, 53, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLIII, 1930, 14221, 3; Perpessicius, CVT, VI, 1930, 1814, 1-2; Radu Gyr, PDA, I, 1930, 4, 4; Izabela Sadoveanu, ALA, IX, 1930, 493, 7; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIII, 1930, 6686, 3; Z., DRN, VI, 1930, 7, 2; Constantinescu, *Critice*, 174-176; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 229-230; **, BLE, IX, 1942, 113, 4; Pandrea, *Portrete*, I, 195-199; Alexandru Ștefănescu, *Harul lui* -, LCF, XIII, 1970, 29, 2; I. Sârbu, ~ și *exultanța povestirii*, CRC, V, 1970, 33, 7; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 283-284; Perpessicius, *Opere*, IV, 193-194; Bălu, *Cezar Petrescu*, 82-95; Perpessicius, *12 prozatori*, 197-198; Mircea Popa, în vol. *De la N. Filimon*, 148-149; Perpessicius, *Opere*, XII, 380; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 873; Craia, *Fețele*, 61-64; N. Steinhardt, ~ (*Vinuri vechi și nouă*), DLG, XIX, 1989, 129-130, 8. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

POPA Victor Ion, *Floare de oșel. Roman de război*, București, Vremea, 1930, 240 p. Cu modificări de text, romanul a mai apărut sub titlul *A fost odată un război* (1936). Reluat în f.z. VRA, V, 1932, nr. 239-254; 256. Cronică documentară a evenimentelor de front, ampli-

ficată de ecoul liric și de meditația confesiv-elegiacă a autorului.

▼ *A fost odată un război*, F.R.P.L.A., 1936; București, E.S.P.L.A., 1958.

◆ Radu Stanca, NN, IX, 1935, 126, 2; V., CRT, IX, 1936, 3162, 2; Aurel Tita, CRT, X, 1937, 3236, 2; Ștefan Cristea, GL, V, 1958, 35, 2; N. I. Popa, *Realitate și transfigurare*, CRC, VII, 1972, 7, 1; 9, 8; 13-14; Stoleru, *Crochiuri*, 61-74; Mândra, V. I. Popa, 73-101; Ciobanu, *Însemne*, 248-253. □ G. Nanu, UO, III, 1946, 461, 2; **, ~ - *bibliografie*, LCF, IV, 1961, 3, 9; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 428-429; Massoff, *Despre ei*, 339.

A. S.

PRIGOR Maura, *Biserica nouă*, Craiova, Ramuri, 1930, 214 p. Roman satiric. Părintele Andronic acceptă și încurajează cu cinism slăbiciunile omenești ale enoriașilor săi.

▼ Craiova, Ramuri, 1932.

◆ N.D., ORD, III, 1930, 451, 2; I. Peltz, ZOD, 1930, iun-iul., 38; Pompiliu Constantinescu, VRA, III, 1930, 122, 5; Marg. Miller-Verghy, RVS, IV, 1930, 8-10, 123-124; A. P., ALA, X, 1931, 572, 7; Ion Samarineanu, F, s. IV, LXXVII, 1942, 1-2, 106-107.

A. S.

O RAȘCU I. M., *Așchii dintr-un roman*, IND, I, 1930, 1, 3-6; 2, 6-9; 3, 4-6, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

RĂDULESCU-NIGER N., *Omul de cristal*, București, Editura Curierul Judiciar, [1930], 232 p. Roman științifico-fantastic cu clișee melodramatice, în care un robot de cristal, Amedeu, creație a doctorului Eudoxiu Zarian, seduce inima femeilor, dar sfârșește spart de un epileptic, nu înainte de a-i procura părintelui și creatorului său o nevastă.

D. M.

SADOVEANU Mihail, *Baltagul*, București, Cartea Românească, 1930, 290 p. Fragment: *Neliniste*, ALA, IX, 1930, 512, 1-2. Roman de inspirație rurală, care, prin profunzimea semnificațiilor și prin perfecțiune formală, se înscrie printre capodoperele literaturii române. Conflictul, de o simplitate rafinată,

conturat pe un plan secund, resemantizat, în cadrul peripețiilor detectiviste, are în centru figura memorabilă a Vitoriei Lipan. Conducându-și acțiunea justițiară cu inteligență și cu exemplară tenacitate, aceasta e „un Hamlet feminin, care bănuiește ca metodă, cercetează cu disimulație, pune la cale reprezentățiuni trădătoare și, când dovada s-a făcut, dă drum răzbunării” (G. Călinescu). O trecere în revistă a bogatei literaturi critice suscitată de carte relevă, în esență, dezvoltarea acesteia în două direcții principale. Prima, inaugurată de Perpessicius, subliniază caracterul mitic-baladesc al cărții, expresie a unei societăți pastorale arhaice, milenare, guvernată de legi nescrișe și imuabile. „Dramă omenească, povestea din ≈ poartă totuși un pronunțat accent de mare baladă romanțată, de mister cosmic [...]. A fi păstrat acestei povestiri, germinată în glastra de cristal a *Mioriței*, toată puritatea de timbru a baladei și tot conturul ei astral – iată în ce stă înălțul dintre merite și cel mai prețios al ≈” (Perpessicius). „Prin reconstituirea istorică a acțiunii legendare a *Mioriței* [...] evocația merge și mai departe în mit: în această suprapunere a realității pe mit este poate punctul cel mai îndepărtat al artei lui ~, în care fuziunea liricului cu epicul se face mai desăvârșit” (E. Lovinescu). „Fundamental și remarcabil este simțul automatismului vieții țărănești de munte [...]. Mișcarea este milenară, neprevăzutul nu intră în ea ca și în migrațiunea păsărilor. Vitoria nu măsoară vremea cu calendarul, ci cu semnele cerului. În stilul său magistral, ~ înfățișează toate acele ritmuri ale vieții primitive, determinate numai de revoluțiunea pământului și nicidecum de vreo inițiativă individuală” (G. Călinescu). „Roman al mentalității preistorice a țăranului de munte [...], cu migrațiunea stabilită de anotimpuri, cu aversiunea omului față de viața civilizată și de toate complicațiile ei procedurale, cu mersul lent, dar sigur, al instinctului care nu înșeală” (Pompiliu Constantinescu). „Descoperim în ≈ nu atât un sat de acum o jumătate de veac, cât mentalități arhetipale, gravitatea, dărzenia și celelalte fiind însemne ale etnopsihologiei

alpine. Contrar satului real, devenit între timp altul, Tarcăul din roman e un sat pentru eternitate” (Const. Ciopraga). Cealaltă direcție vede în roman o scriere demitizată, realistă. „≈ ne apare azi ca epura naturalismului de școală și de vocație [...]. Căci, în ≈, concepția morală și lirică metafizică din *Miorița* e sistematic eludată [...]. Să nu ne înșele cadrul oarecum arhaic în care sunt plasate evenimentele narațiunii (transhumanța, riturile), cu grijă tratate de autor ca fapte sociale comune” (I. Negoiteșcu). „Dacă urmărim a raporta romanul la baladă, se cade să spunem și că ~ sacrifică marele ritm al transhumantei pentru un fapt divers, pentru un accident; demitizează situația originară, privind dintr-un unghi deloc poetic evenimentul ritual. ≈ e un roman realist în sensul cel mai propriu” (Nicolae Manolescu). Situându-se pe o poziție intermediară, Paul Georgescu relevă conviețuirea elementului ciclic-milenar cu contextul social-istoric concret, a arhetipalului cu umanul. Interpretarea lui Al. Paleologu respinge substratul baladesc al cărții, considerând-o un roman de dragoste a cărui simbolistică e descifrată drept o transparentă transpunere a mitului Isis-Osiris.

▼ București, Cartea Românească, 1933; București, Cartea Românească, 1937; București, Cartea Românească, 1939; București, Cartea Românească, 1941; București, Cartea Românească, 1943; București, E.S.P.L.A., 1953; București, E.S.P.L.A., 1957; cuvânt înainte de Paul Georgescu, București, E.S.P.L.A., 1959; București, E.P.L., 1961; pref. de Ovidia Babu-Buznea, tabel cronologic de Geo Șerban, București, E.P.L., 1963; pref. și note de Cornel Regman, București, E.T., 1966; București E.P.L., 1967; postf. de Ion Dodu Bălan, București, Minerva, 1971; antologie, pref., note și bibliografie de George Gană, București, Albatros, 1972; postf. și bibliografie de Ion Dodu Bălan, București, Minerva, 1975; pref. și note finale de Cornel Regman, București, Ion Creangă, 1975; pref. și tabel cronologic de Ion Dodu Bălan, București, Albatros, 1983; pref. și aprecieri critice de Cornel Regman, București, Ion Creangă,

1987. Reprodus în: *Opere*, X, București, E.S.P.L.A., 1957; ≈. *Paștile blajinilor. Ochi de urs*. București, E.P.L., 1969; *Hanu Ancuței*. ≈, ed. îngr. de Constantin Mitru, repere istorico-literare alcătuite de Corneliu Simionescu, București, Minerva, 1979; *Hanul Ancuței*. ≈. *Creanga de aur. Ochi de urs*, București, Cartea Românească, 1982.

■ *Le coup de hache*, în f.z. „Le Temps”, 1936, tr. de B. Nortines (semnalat în ALA, XV, 1936, 817, 10); *Nechifor Lipans Weib*, tr. de Harald Krasser, München, Georg Müller, 1936; *Tři jezdcí*, tr. de Marie Karásková-Kojecká, Praga, Melantich, 1938; *Horalka*, tr. de Zuzka Dovalová, Bratislava, 1943; *Etsin miestäni*, tr. de Hilikka Koski-luoma, Helsinki, Oy Suomen Kirga, 1944; *La scure*, Roma, Casa Editrice Mondadori, 1945; *A balta*, tr. de Aradi Nóra, Budapesta, Budapest Irodalmi Intézet, 1948; *Bradva*, tr. de Janka Miteva, Sofia, Narodna Kultura, 1948; *A balta*, tr. de Jánosházi György și Sütő András, București, Allami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1949 (ed. II 1951); *Nechifor Lipans Weib*, tr. de Harald Krasser, Hamburg, Hoffmann und Campe, 1949; *Le hachereau*, tr. de Al. Duilio Zamfiresco, București, Éditions Le Livre, 1955; *The Hatchet*, tr. de Eugenia Farca, București, „The Book” Publishing House, 1955; *Căcan. Po fece priiplul mlyn. Mitrea Cocor*, tr. de Otakar Jirouš și Marie Karásková-Kojecká, Praga, Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1957; *Die Wolfinsel* (tr. de Renate Molitoris). *Nechifor Lipans Weib*, tr. de Harald Krasser, Berlin, Volk und Welt, 1958; *Nechifor Lipans Weib*, tr. de Harald Krasser, München, Langen-Müller, 1958; *Sakavja*, tr. de Vito Koçi, Tirana, N. Sh. Botimeve Naim Frashëri, 1958; *Yxan*, tr. de Ingegerd Granlund, Stockholm, Rabén & Sjögren, 1959; ≈. *A balta*, ed. bilingvă româno-maghiară, tr. de Lörinczi László, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1960; *A balta*, tr. de Lörinczi László, Budapesta, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1960; *Zaginiony*, tr. de Rajmund Florans, Varșovia, Państwowy Instytut Wydawniczy, 1960; *Nechifor Lipans Weib*, tr. de

Harald Krasser, München, Wilhelm Goldmann Verlag, 1961; *A balta*, tr. de Lörinczi László, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1962; *A machadinha*, tr. de Alexandre Cabral, Lisabona, Edição Livros do Brasil, 1962; *Cáriu. Hoang lám dich*, Hanoi, Nhà Xuất Bản Văn Hoa Viên Văn Hoc, 1962; *The Hatchet*, tr. de Eugenia Farca, București, Meridiana, 1962; *To peleki*, tr. de Dion. Hrisantakopoulos, Atena, 1962; *Le hachereau*, tr. de Al. Duilio Zamfiresco, București, Éditions Meridiane, 1963; *L'osteria di Ancutza. La scure. La gente delle capanne*, tr. de Mariano Baffi, Milano, Edizioni Avanti!, 1963; *Nechifor Lipans Weib*, tr. de Harald Krasser, București, Literatur-Verlag, 1963 (ed. II 1967); *Øksen*, tr. de Per Skar, Copenhaga, Skrifola, 1963; *A balta*, tr. de Lörinczi László, în *Virágöböl*, Budapesta, Európa Könyvkiadó, 1963; *El Macha*, tr. de María Teresa León, Buenos Aires, Seijas y Goyanarte Editores, 1964; *Nechifor Lipans Weib*, tr. de Harald Krasser, Berlin, Verlag der Nation, 1964; *Osveta*, tr. de Aurel Gavrilov, Belgrad, Nolit, 1964; *La scure*, tr. de Mariano Baffi, Francavilla (Chieti), Edizioni Paoline, 1965; *Le hachereau*, tr. de Al. Duilio Zamfiresco, Paris, Del Duca, 1965; *The Hatchet*, tr. de Eugenia Farca, Londra, George Allen & Unwin Ltd., 1965; *A balta*, tr. de Lörinczi László, în *Válogatott művek*, II, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1966; *Nehiforjeva žena*, tr. de J. K. Prešernova družba v Ljubljani, 1966; *A balta*, tr. de Lörinczi László, *Kisvárosi csendélet* (tr. de Domokos János), București, Irodalmi Könyvkiadó, 1967; *Nechifor Lipans Weib*, tr. de Harald Krasser, Berlin, Verlag der Nation, 1969; *A balta*, tr. de Lörinczi László și Szabédi László, Budapesta, Európa, 1972; *Le hachereau*, București, Minerva, 1973; *Nechifor Lipans Weib*, tr. de Harald Krasser, Berlin, Verlag der Nation, 1979; *El Hacha*, ed. bilingvă, tr. de Maria Filinich, București, Minerva, 1981; *The Hatchet*, tr. de Eugenia Farca, pref. de Ion Dodu Bălan, București, Minerva, 1983; *A balta*, tr. de Lörinczi László, Cluj-Napoca, Dacia, 1987; în lb. rusă, tr. de Ivan Kuș-

nierek, 1988. Alte traduceri: Phenian, 1957; Şanghai, 1957; Iran, 1958; Damasc, 1964.

◆ N. St., IDT, I, 1930, 10, 10-11; ***, ARB, I, 1930, 2, 2; Agatha Grigorescu-Bacovia, -, RVS, IV, 1930, 11, 143-144; Gh. Trandafir, D, VIII, 1930, 10-12, 195-199; Perpessicius, CVT, VII, 1930, 2037, 1-2; Const. D. Ionescu, G, X, 1930, 12, 480-482; Nicolae Roşu, *Lecția unei opere literare. Cu prilejul romanului* ≈ de -, CRT, IV, 1931, 1064, 1-2; Izabela Sadoveanu, VR, XXIII, 1931, 1, 82-83; George Mătăsar, BLT, I, 1931, 2, 4; I. Agârbiceanu, *Vitoria*, ALA, X, 1931, 541, 1; Demostene Botez, *Despre* ≈ d-lui -, ALA, X, 1931, 541, 1; Mircea Streinul, JML, XX, 1931, 1-4, 105-107; O. Sokolski, LCL, I, 1931, 1, 9; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 366-371; M. Sevastos, *Traducerea* ≈, ALA, XV, 1936, 836, 1; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 1, 59-60; Iz. S., ALA, XVIII, 1937, 862, 13; G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 873, 15; D. Murăraşu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1936, 11-12, 212-217; Lovinescu, *Istoria*, P. Sadoveanu, *Domniile-lor*, 271-351; Traian Bratu, *Ceva despre* ≈, *Cu prilejul sărbătoririi d-lui - ca „Doctor honoris causa”*, IIS, IV, 1939, 5, 234-238; Călinescu, *Istoria*, 559-560; Aurel George Stino, ≈ în *limba italiană*, ACA, III, 1942, 605, 1-3; Mircea Scripca, *De vorbă cu maestrul* -, DRPN, I, 1945, 100, 1, 3; I. Diaconescu-Tismana, -, *scriitor al poporului*, DRL, II, 1945, 106, 1-2; Dan Simonescu, ≈ și *literatura populară*, OP, LXIII, 1951, 1456, 2; Mihail Petroveanu, -: *Opere*, X, GL, IV, 1957, 41, 2; Georgescu, *Încercări*, II, 87-92; Aurel Rău, *Marele rapsod al poporului nostru*, ST, XI, 1960, 10, 8-19; Bratu, *Sadoveanu*, 379-385; 527-529; 548; Ianoși, *Romanul*, 452-453; Paul Georgescu, *Timpul în romanul nostru*, CNT, 1964, 21, 3; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 200-217; Aurel Martin, ≈, GL, XI, 1965, 44, 6-7; Paul Georgescu, *Semnificații sadoveniene*, VR, XIX, 1966, 3, 104-120; G. C. Ursu, *Sensuri umaniste și valori artistice în opera lui* -, LL, XII, 1966, 299-316; Regman, *Confluente*, 7-24; Ciopraga, *Sadoveanu*, 63-69; Călinescu, *Ulysee*, 350-355; Georgescu, *Polivalența*, 5-62; Baconsky, *Marginalii*, 7-21; Tertulian, *Eseuri*, 59-72; I. Oprean, în vol. *Izvoare folclorice*, 11-43; Eugenia Dragoș, F, VII, 1971, 2, 12; Mihai Pelin, *În căutarea Vitoriei Lipan*, LCF, XIV, 1971, 25, 4-5; 26, 4-5; 7; Mihai Pelin, *În căutarea Vitoriei Lipan*, R, VIII, 1971, 8, 12-13; Mihai Pelin, *În căutarea Vitoriei Lipan*, AR, VI, 1971, 9, 14; Constantin Cubleșan, *Un univers baladesc*, TR, XV, 1971, 42, 3; Const. Ciopraga, ≈ - o viziune a existenței, AST, VI,

1971, 10, 10; Papadima, *Scritorii*, 134-140; Perpessicius, *Opere*, IV, 308-311; Stănescu, *Cronici*, 7-12; ***, -, ARG, VII, 1972, 11, 4; I. Oprean, *Orizontul saului sadovenian*, RITL, t. XXI, 1972, 2, 191-206; Bălan, *Ethos*, 380-386; Luca, *Sadoveanu*, 18; 25; 28; 34; 80-81; 118; 120; 140; 158-159; 207-212; Netea, *Interviuri*, 19-38; Regman, *Selecție*, 54-63; Rotaru, *O istorie*, II, 260-264; Dan Cristea, *Declanșarea expresiei*, LCF, XVI, 1973, 44, 3; Adrian Isac, *Sfârșitul baladei*, LCF, XVI, 1973, 44, 3; Bratu, *Ipooteze*, 255-268; Ciopraga, *Personalitatea*, 168-176; Macovei - Magheru - Vânturache, *Analize*, 194-198; Ungheanu, *Pădurea*, 137-143; Vasile Nicolescu, ≈, *une mythologie spirituelle*, CREL, 1974, 1, 23-27; Zaharia Sângeorzan, *Muntele vrăjit*, TR, XVIII, 1974, 7, 8; Liviu Călin, ≈ *sau dubla existență posibilă*, CL, 1974, 6, 12-13; Nicolae Manolescu, *Realismul* ≈, „Îndrumătorul cultural”, 1974, 7, 47; Mircea Martin, „*Moștenirea de îndemnuri*”, LCF, XVII, 1974, 38, 3; Ciopraga, *Sinteze*, 106-109; Martin, *Metonimii*, 278-285; Micu, *Periplu*, 179-183; Perpessicius, *Patru clasici*, 180-183; Rotaru, *Analize*, 359-366; N. Barbu, ≈ în „prima zi a genezei”, CRC, X, 1975, 7, 4; M. Ungheanu, *Sadoveniana. Preludiul* ≈, LCF, XVIII, 1975, 43, 2; Cezar Ivănescu, ≈ și *frumusețea lumii*, LCF, XVIII, 1975, 45, 2; Aurelia-Maria Rusu, *Le paysan - oeuvre cosmique. Esquisse d'une typologie possible: Thérèse et Vitoria Lipan ou le concept d'„âme forte” chez Giono et Sadoveanu*, „Syntesis”, II, 1975, t. II, 199-211; Zaharia Sângeorzan, *Personaj și spațiu sadovenian*, CRC, XI, 1976, 8, 2; D. N. Zaharia, „*Miorița*” și ≈, CL, 1976, 2, 2; Rodica Jacob-Binder, ≈ - un roman al ordonării semnelor, AUT, 1976, t. XIV, 109-118; Manolescu, *Sadoveanu*, 138-143; 155-167; Marcea, *Sadoveanu*, 62-69; 191-193; Negoieșcu, *Analize*, 142-148; Sângeorzan, *Sadoveanu*, 48-65; 91; Gheorghe Mușu, „*Vitoria*” și „*Nechifor*”, LCF, XX, 1977, 41, 7; Al. Paleologu, *Nechifor Lipan sau zeul ucis*, RL, X, 1977, 45, 12-13; 14; Gheorghe Mușu, „*Vitoria*” și „*Nechifor*”, LCF, XX, 1977, 48, 6; Noemi Bomher, *Tipologia Vitoriei Lipan*, OPS, IV, 1977, 8, 12; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 181-183; 237-238; 261-266; 358-359; Cristea, *Arcadia*, 99-102; Gorcea, *Nesomnul*, 14-20; Mincu, *Repere*, 139-194; Mitru, *Sadoveanu*, 261-263; Alexandru Paleologu, ≈ - un roman de dragoste, CL, 1978, 3, 10-11; Al. Paleologu, *Treptele lumii sau calea către sine a lui* -, R, XV, 1978, 8, 8; G. I. Tohăneanu, *Pământul se închide bine*, O, XXIX, 1978, 24, 3; Paleologu, *Treptele*, 58-186; Tomuș, *Sadoveanu*, 85; 131-143; Nicolae Manolescu,

O femeie în țara bărbajilor, RL, XII, 1979, 13, 11; I. Cheie-Pantea, ~ în *actualitate*, O, XXX, 1979, 21, 3; Marin Mincu, ~ - de la *baladesc la românesc*, LCF, XXII, 1979, 22, 6; Grünberg-Matache, *Ipoteze*, 139-154; Constantin Sorescu, *Toposul mioritic*, SPM, 1980, 517, 1; 3; Mihai Cazacu, „*Povestea*” *Vitoriei*, O, XXXI, 1980, 45, 5; Ov. S. Crohmalniceanu, *Mii și viziune realistă*, RL, XIII, 1980, 45, 8; Silvian Iosifescu, *Descoperiri*, RL, XIII, 1980, 45, 9; Nicolae Manolescu, „*Modelul lumii*” în *roman*, RL, XIII, 1980, 45, 9; Fănuș Băileșteanu, *Vitoria și cei „sapte draci”*, ST, XXXI, 1980, 11, 9-11; Alexandru Popescu, „*Miorita*” și ≈, ALB, LXXIII, 1980, 11, 9; Ion Simuț, ~ - scriitor tragic?, VTR, X, 1980, 11, 5; Al. Hantă, RITL, 1980, t. XXIX, 4, 607-614; Manolescu, *Arca*, I, 197-223; Ornea, *Tradiționalism*, 503; Lector, RL, IX, 1981, 23, 2; Octav Păun, ~ și *miturile autohtone*, AUB, s. LLR, XXX, 1981, nr. unic, 47-54; Ciopraga, *Fascinția*, 132-150; 341; 343-348; Păcurariu, *Scriitori*, 177-178; Vlad, *Cărțile*, 61-62; Zalis, *Romantismul*, 175; Pompiliu Marcea, *Habuit sa fata libelli*, FC, XXXI, 1982, 1, 16; Octav Păun, „*Miorita*” a fost steaua lui polară, FC, XXXI, 1982, 1, 16-17; Mihai Pelin, *Între fatalitate și datorie*, FC, XXXI, 1982, 1, 16-17; Monica Spiridon, *Creație și model la ~*: ≈ - „*Miorita*”, LL, I, 1982, 70-78; Victor Ivanovici, CREL, 1982, 3, 139-141; Mănuță, *Sadoveanu*, 153-163; Spiridon, *Sadoveanu*, 19-22; 57-65; 93-104; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatura română în școală. Personaje ale romanului românesc*, RL, XVI, 1983, 6, 19; Florescu, *Profitabila condiție*, 68-86; Papu, *Motive*, 174-175; Perpessicius, *Opere*, XII, 379; Elena Tacciu, *Simplitatea înșelătoare* - ≈, ST, XXXV, 1984, 1, 18-19; Ion Mănoiu, LLE, XIII, 1984, 4, 27-29; Bălan, *Pietre*, 165-173; Craia, *Orizontul*, 99-110; Marcea, *Atitudini*, 74-77; Neagoe, *Sadoveanu*, 43-58; Ioana Bot, *Recitiri sadoveniene*, TR, XXX, 1986, 48, 1; 3; Munteanu, *La civilisation*, 186-196; I. Filipciuc, ≈ *sadovenian - o posibilă lectură*, CRC, XXII, 1987, 28, 6; I. Rotaru, *Analize*, 301-307; Lector, RL, XXI, 1988, 25, 10; Ioan Kușnierek, *O literatură modernă, pe deplin implicată în contemporaneitate*, CNT, 1988, 33, 11; Radu, *Pagini*, 38-41; 206-208; Popovici, *Eu, personajul*, 92-104; Papu, *Lumini*, 373; Perpessicius, *Scriitori*, IV, 103-106; Velea, *Interferențe*, 40-41. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

○ **SAVEL Vasile**, *Vânturătorii de vorbe*, fragment din romanul cu același titlu, ALA, IX, 1930, 525, 8.

STĂNOIU Damian, *Demonul lui Codin. La poartă muzelor*, București, Cartea Românească, 1930, 314 p. Fragment: *Un omuleț pretențios*, ALA, IX, 1930, 520, 5. Roman de formație, cu elemente autobiografice. Codin, al treilea fecior al gospodarului Stancu Dragomir, din satul Cârlițani, e un autodidact care hoinărește prin țară, la Iași și București, în preajma primului război mondial, ducând o viață plină de privațiuni. După o tentativă de sinucidere, dedicând un poem mării care n-a vrut să-l înghită, ajunge poet de faimă națională. Vrând să fie „romanul unei inițieri literare”, ≈ izbutește „un record de locuri comune și diformități stilistice”, având ca protagonist „un spirit prin excelență mediocre”, „lipsit de viață proprie și mai ales de viață sufletească, fără de care nu se poate concepe o vocație și o inițiere scriitoricească” (Perpessicius).

◆ Perpessicius, CVT, VII, 1931, 2070, 1-2; I. Colan, TB, III, 1931, 2, 200-203; M. P., CL, LXIV, 1931, 2, 189-190; Octav Șuluțiu, *Carierea unui autor*: ~, ZOD, 1931, mărtișor, 46; Const. D. Ionescu, *În marginea unui insucces literar*: ~, ≈, SDM, VIII, 1931, 5, 116-117; Paul I. Papadopol, U, XLIX, 1931, 289, 4; Constantinescu, *Critice*, 281-284; Perpessicius, *Mențiuni*, III, 403-408; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 636-637; Perpessicius, *Opere*, IV, 336-340; Perpessicius, *Opere*, XII, 388. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

○ **STERIAN Paul**, fragmente din romanul *Adonai*, CVT, VI, 1930, 1687, 1-2; 1693, 1-2; 1700, 1-2; 1707, 1-2; 1886, 1-2; 1892, 1-2.

ȘOMA L., *Romanul tinereții mele. Roman senzational*, Iași, Institutul de Arte Grafice Goldner, 1930, 188 p. Însemnările unui amator; autorul era șofer.

A. S.

○ **TALAZ G.**, *Canarul*, fragment din romanul *Sânge și cenușă*, UVR, XLVI, 1930, 25, 391-392.

* **TEODORESCU Eugen**, *Iadul parfumat*, 1930.

VIȚIANU Alexandru, *Ochii boschetelor*, Oradea, Socec, 1930, 92 p. Scurtă narațiune

de moravuri provinciale, axată pe o intrigă amoroasă. Numit inginer în târgul ardelenesc Ilva, tânărul regăţean Silviu se îndrăgosteşte de Tilda Coroiu, soţia profesorului de fizică la care stă în gazdă. Virtutea tinerei femei îi salvează pe amândoi de un deznodământ tragic, căci cleveţurile lumii stâmiseră bănuielile soţului şi dorinţa lui de răzbunare.

D. M.

○ **VRIONI Aida**, *Învăţătoarea*, fragment din romanul cu acelaşi titlu, RVS, IV, 1930, 6-7, 84-90.

1931

ARCAŞ N., *Taina unei mame*, Bucureşti, Librăria Nouă Carol P. Segal, [1931?], 196 p. Este anunţată continuarea acţiunii în *Soţie criminală*, probabil neapărut. Cartea a fost prelucrată din franţuzeşte, fără să se precizeze autorul sau titlul. Roman de senzaţie. Sunt exploatare locurile comune ale genului: aparenţe compromiţătoare, gelozii, răzburări.

D. M.

BOTENI I., *Florica Mantului*, Bucureşti, Tip. Capitalei, [1931?], 150 p. Acţiunea va fi continuată în romanul *Pe Argeşel* (1933). Roman de inspiraţie rurală. Rămasă orfană de tată şi cu o mamă beţivă, Florica Mantului, fiica unui hangiu, e sedusă de studentul Mihail Pascu. Însărcinată, se căsătoreşte cu un ţăran, Moise Zărnescu, fiul nelegitim al fostei lor servitoare. La scurt timp după naşterea unui băiat, Anton, Florica se îndrăgosteşte de medicul curant, dr. Stănculeanu. Aflând că nu e tatăl copilului şi gelos pe noua idilă a nevestei, Moise o împuşcă. Romanul, care pare să exploateze motivul hanului blestemat, nu e lipsit de o anume abilitate în zugrăvirea obiceiurilor, sărbătorilor, eresurilor.

◆ Mih. Popescu, CL, LXIV, 1931, 5, 472; Paul I. Papadopol, U, LI, 1934, 204; George Tomăsescu, RVL, VIII, 1934, 3-4, 19.

D. M.

BULFINSKI Suzana, *Réintoarcerea*, Bucureşti, Atelierele Grafice Socec, 1931, 218 p.

Roman de senzaţie, cu intrigă melodramatică şi motivaţii naturaliste. Căsătorită cu Gabriel, Simona are o fiică, Antonia, pentru care tatăl ei nutreşte înclinaţii incestuoase. Fata se sinucide. Simona se căsătoreşte cu Daniel, tatăl copilului pe care ea îl avusese înainte de primul mariaj.

D. M.

BURLACU Vasile T., *Zorile trandafirii*. *Roman social*, Silistra, Tip. Cheia Dobrogei, [1931], 110 p. Microroman de dragoste din mediul rural, istorisind inabil, simplist, iubirea tinerilor Miron Prahoveanu şi Silvia Cărbunaru, care se izbesc de împotrivirea părinţilor, deşi din legătura lor se naşte un copil. Denunţat de tatăl fetei ca dezertor, tânărul e arestat, evadează şi moare sfâşiat de lupi.

D. M.

○ **BURNAIA G.**, *Noapte de iarnă*, fragment de roman, DRUM, II, 1937, 4-5, 5-6. Textul tipărit descrie o petrecere a unor tineri, ce are loc într-un bar.

D. M.

○ **CALISTRAT Al.**, *Drum înapoi*, fragment din romanul *Vitrina dragostei*, FCL, X, 1931, 411 bis, 3.

○ **CALLIMACHI Scarlat**, *Învierea lui Iuda*, fragment de roman, E, 1931, 662, 3.

CĂLUGĂRU Ion, *Omul de după uşă*, Bucureşti, Naţionala S. Ciomei, 1931, 168 p. (Rosidor). Fragment: *Afacerile mele*, CTP, VIII, 1929, 78, 1-2. Roman de formaţie, mică biografie a „omului interior, înregistrând înfrângerile romantismului tineresc, într-un spirit de sarcasm, înrudit cu acela al lui Aderca” (G. Călinescu). Charlie Blum – tânăr zbuciumat, aflat la un moment dat în pragul sinuciderii –, după o scurtă şedere în America se întoarce la Bucureşti, integrându-se stilului de viaţă mic-burghez autohton. Întemeiază o familie, are copii şi ajunge director al unei întreprinderi. „Jurnal al experienţelor de viaţă şi sufleteşti” ale autorului (Perpesscius), cartea „pune în circulaţie un tip de adolescent, cu atribute caracteristice de

rasă, dar și cu proprii însușiri de tip literar: fantast și trivial, sociabil și soliloc, umoresc și profetic, timid și impertinent, naiv și cinic, grotesc și tragic, obsedat de viață, de iubire și fantome [...]” (Pompiliu Constantinescu). De proporții reduse și în stil „lirico-scânteietor” (Perpessicius), romanul a fost bine primit de critică. Concepută „cu mult nerv, cu spirit, dar fragmentar, această cărticică este totuși una din cele mai bune ce s-au scris în ultima vreme” (G. Călinescu).

◆ G. Călinescu, VR, XXIII, 1931, 11–12, 205–206; Horia Groza, RMP, XIV, 1931, 4178, 1–2; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2420, 1–2; S. D., *Două romane de aventuri*, DRT, VI, 1932, 1285, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 221, 7; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1932, 7210, 1; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 6, 3; M. Gr. & H. R., DMN, XXVIII, 1932, 9077, 3; George Drumur, JML, XXI, 1932, 1–6, 161–162; Șerban Cioculescu, ADV, XLVI, 1932, 14925, 1–2; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 240–246; Călinescu, *Istoria*, 712; Constantinescu, *Scrieri*, II, 234–237; Crohmalniceanu, *Literatura*, I, 374–379; Eugen Luca, ~, RL, V, 1972, 6, 11; Perpessicius, *Opere*, V, 202–206; Sebastian, *Eseuri*, 371–373; Negoiteșcu, *Analize*, 193–196; Popa, *Dicționar 2: Dicționar*; Perpessicius, *Opere*, XII, 389. □ Cicerone Theodorescu, *De vorbă cu d. ~*, VRA, III, 1930, 133, 5; Camil Baltazar, ~, VRA, IX, 1936, 421, 10; Horia Verzeanu, *Scrittorul ~*, ERA, II, 1945, 352, 1; Eugen Luca, *Cu privire la evoluția prozei lui ~*, IL, VIII, 1956, 7, 131–133; D. Micu, *Prezența lui ~*, GL, IV, 1957, 23, 1; 3; Vitner, *Ariadna*, 190–194; D. Micu, ~, LCF, VII, 1964, 5, 3; Savin Bratu, *Prezența lui ~*, VR, XXV, 1972, 2, 32–40; Cornelia Ștefănescu, ~ – *medalion la o aniversare*, RITL, XXI, 1972, 3, 435–438; H. Zalis, *Protestul social în naturalism*, TR, XVII, 1973, 8, 4.

D. M.

COCEA N. D., *Vinul de viață lungă*, București, Cultura Națională, 1931, 148 p. Apărut mai întâi în f.rev. DRN, VII, 1931, nr. 7–10; VIII, 1932, nr. 1–4. Fragmente: ≈, FCL, IX, 1930, 355, 3; 356, 2; *Întâlnirea cu boierul Manole*, VRA, IV, 1931, 177, 4. Reluat fragmentar: ≈, RLTR, I, 1939, 26, 14; 18. Mic roman al vieții patriahale, scris în manieră sadoveniană (după unii critici, nuvelă sau povestire). Narațiunea fructifică elemente auto-

biografice. Numit ajutor de judecător în târgul moldovenesc Cotnari, care îl bucură prin frumusețile lui și îl dezgustă prin surtucarii săi meschini și mărginiți, naratorul are privilegiul de a fi acceptat de un bătrân boier, Manole Arcașu. Stămit de poezia baudelairiană a toamnei, acesta din urmă îi povestește viața. În tinerețe, iubise pe Rada, tânără țigancă, frământând cu trupurile lor strugurii dintr-o zăcătoare. Din mustul îmbibat cu patimă și moarte (țiganca va pieri ucisă de iubitul ei) își trage puterile magice „vinul de viață lungă”, izvor al longevității lui Manole Arcașu. „Așezat, idilic, atent la formă, oarecum clasic, urmărind umanitatea în ce are ea mai adânc ca simțire și poezie”, autorul creează, după Perpessicius, prin figura bătrânului boier, o fizionomie memorabilă a literaturii române. G. Călinescu consideră însă ≈ „o narațiune scrisă jurnalistic”, „ecou modest din Sadoveanu”, iar Pompiliu Constantinescu îi reproșează „discursivitatea voioasă”, care amână cu o sută de pagini relatarea protagonistului.

▼ București, Cultura Națională, [1939?]; București, Întreprinderile de Editură S.A.R., 1946; București, E.S.P.L.A., 1957; București, E.S.P.L.A., 1960; tabel cronologic și cromatic critică de Doina Babeu, Timișoara, Facla, 1989. Reprodus în: *Pamflete și articole*. ≈, pref. de Matei Călinescu, București, E.S.P.L.A., 1960; ≈, *Nuvele și schițe. Note de călătorie. Amintiri*, pref. de Cornelia Ștefănescu, București, E.P.L., 1963; *Scrieri*, I, text ales și stabilit, studiu introductiv, note și bibliografie de Virgiliu Ene, București, E.P.L., 1969.

■ *Der Wein des langen Lebens*, tr. de Hans Dose și Walter Vontin, Bayreuth, Gauerlag, [1943]; *A hosszú élet bora*, tr. de András János, Budapesta, Europa Könyvkiadó, 1962; *A hosszú élet bora*, tr. de András János, București, Kriterion, 1988. Fragmente: *Le Vin de longue vie*, în ***, *Nouvelles roumaines*, Paris, Éditions Seghers, 1962; *Anggur Pelandjut Hidpur*, în ***, *Kisah-Kisah dari Rumania*, Djakarta, P. N. Balai Pustaka, 1964; *El elixir de la juventud*, în ***, *Narradores rumanos*, Montevideo, Editorial Alfa, 1965.

◆ D. Mihail. *De vorbă cu* ~, FCL, X, 1931, 400, 3; M. Gr & H. R., *Viață fără de sfârșit*, DMN, XXVII, 1931, 8728, 3; Eugen Jebeleanu și Alexandru Sahia, RMP, XIV, 1931, 3967, 2; C. Panaitescu, E, 1931, 662, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, IV, 1931, 183, 4; N. Porsena, RMP, XIV, 1931, 3978, 5; Vasile Damaschin, EXC, I, 1931, 23, 6; Crevedia, VL, VI, 1931, 135, 3; Șerban Cioculescu, ADV, XLIV, 1931, 14598, 1-2; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 97-100; Lovinescu, *Istoria*, 252; Călinescu, *Istoria*, 834; Toma Suciuc, ST, X, 1958, 3, 90-91; Constantinescu, *Scrieri*, II, 298-300; Perpessicius, *Opere*, V, 87-89; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 236; *Dicționar*; Perpessicius, *Opere*, XII, 389. □ Ion Vinea, ~, CTP, II, 1923, 44, 1; T. Arghezi, *Medalion*: ~, BDP, II, 1929, 308, 1-2; Cicerone Theodorescu, *De vorbă cu* ~, VRA, IV, 1931, 181, 4; V. Cristian, *De vorbă cu* ~, ROLR, II, 1933, 60, 4; Paul Scorțeanu, ~, TMP, IV, 1940, 1040, 2; Cioculescu, *Varietăți*, 331-336; Ion Vinea, *Publicistică*, 300-311.

D. M.

CORBASCA Vladimir, *Ninoni. Turturica.*

Pui de șoim. În liceu, București, Cartea Românească, 1931, 224 p. Roman pentru tineret dedicat inițierii cercetășești, a cărei realizare are loc în trei etape – semnalate de subtitluri. Ninoni (Antoine Basarab), cel mai bun copil din Rogoaza, fiul doamnei Adelina, este eroul unor întâmplări cu substrat educativ, într-o carte „cu intenții morale”, cu pagini „prea realiste, uneori șarjate” (Perpessicius).

◆ Perpessicius, CVT, VIII, 1931, 2382, 2; Miron Suru, RVL, VI, 1931, 1, 29; b. a., CL, LXV, 1932, 1-2, 156; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 218-219; Perpessicius, *Opere*, V, 182-183.

D. M.

O CRISTIA T., *Deștepti și naivi*, apărut în f.rev. ARA, I, 1931, nr. 13-58; II, 1932, 3-57. Roman rural, cu acțiunea plasată în satul bihorean Gruiu, înaintea primului război mondial. Descrie umilințele și nedreptățile la care erau supuși românii de către groful Kosalsky Oliver.

D. M.

DAN Sergiu, *Dragoste și moarte în provincie*, București, Cugetarea, 1931, 264 p. Fragmente: *Săptămâna patimilor* (romanul e

anunțat inițial cu titlul *D-șoara Cora Ne-grea*), CTP, 1929, 3 nov., 2; ~, FCL, X, 1931, 402, 3. Roman psihologic, care transpune tragedia emmei Bovary într-un târg românesc. Deziluzionată de căsnicia mediocră oferită de moșierul Tomiță, Cora cedează unui jalnic donjuan, iar apoi avocatului Vlad Stroescu, iubitul din tinerețe. Acesta e ucis, la o vânătoare, de un glonț rătăcit, iar Cora se stinge în urma unei pneumonii. Autorul vădește „interesante calități de psiholog și o liniște în narațiune destul de susținută, deși lunecând mai mult peste suprafața faptelor” (P. Constantinescu)

▼ București, Cugetarea, 1933.

◆ Scarlat Callimachi, E, 1931, 653, 2; M. Gr. & H. R., *Povestea tragică a unor ființe fără complicații*, DMN, XXVII, 1931, 8722, 3; Izabela Sadoveanu, ALA, X, 1931, 539, 7; Romulus Dianu, CRT, IV, 1931, 1148, 3; Eugen Jebeleanu și Alexandru Sahia, RMP, XIV, 1931, 3964, 2; Perpessicius, CVT, VII, 1931, 2146, 1-2; C., ORD, IV, 1931, 709, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, IV, 1931, 183, 4; Șerban Cioculescu, ADV, XLIV, 1931, 14512, 1-2; Lucian Boz, FCL, X, 1931, 405, 3; Const. Ionescu, G, XI, 1931, 4, 187-188; Vasile Damaschin, EXC, I, 1931, 22, 6; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1931, 7148, 1-2; E. Lovinescu, *Întoarcerea spre epic*, ADV, LI, 1937, 16291, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 284-285; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 51-55; Constantinescu, *Scrieri*, II, 379-381; Perpessicius, *Opere*, V, 49-52; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 266-267; Mihai Gafița, *Septuagenarul* ~, ST, XXV, 1974, 2, 14; Ioana Lipoveanu-Theodorescu, ~, TR, XXIII, 1979, 40, 6; Perpessicius, *Opere*, XII, 389. □ Emil Manu, ~, LCF, X, 1967, 24, 7; Sergiu Dan, CL, 1973, 17, 3; Șerban Cioculescu, ~ *la 70 de ani*, RL, VII, 1974, 2, 7.

M. V.

O ELIADE Mircea, *Lumina ce se stinge...*, foileton, v. *Lumina ce se stinge...*, 1934.

O GANE C., *Farmece*, foileton, v. *Farmece*, 1934.

HOLBAN Anton, *O moarte care nu dovedește nimic*, București, Cugetarea, 1931, 172 p. Fragmente: *Boierul Pandele*, VRA, IV, 1931, 168, 4; ~, VRA, IV, 1931, 171, 4;

Cuvinte despre moarte, VRA, IV, 1931, 175, 4; *Rica* (neinclus în roman), EXC, I, 1931, 21, 5. Roman de analiză, scris sub formă de jurnal. Sandu își consemnează oscilațiile sentimentale față de Irina și – în strânsă interdependență cu labilitatea afectivă – imposibilitatea de a-și circumscrie propria individualitate, în pofida obstinatelor eforturi introspective. Pendulând nedecis între extreme, minat de o atotcuprinzătoare îndoială, pe care sfârșitul partenerei – sinucidere sau accident? – o prelungește indefinit, eroul e un torturat al incertitudinii, pe care extrema sa luciditate se vedește incapabilă să o risipească. „Esențial subiectiv, scoțându-și materialul dintr-o experiență strictă”, romanul „se rezolvă în clasicul duel dialectic dintre el și ea” (E. Lovinescu), înfruntare în care Sandu „e un orgolios și un timid, un intelectual care își caută un fel de auditor restrâns în sufletul unei femei și un febril neurastenic, trăind cu iluzia dominațiunii în iubire, în care se consideră mai mult spectator decât serios angajat [...], un suflet mai ales livresc, legănat în confuzia că viața e un teren de experiență pentru eul lui și că iubirea se poate discuta și combate asemenea unei cărți” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Alcalay & Co., 1931; ed. îngr. de Elena Beram, București, Minerva, 1972; postf. și bibliografie de Mihai Măngiulea, București, Minerva, 1987. Reprodus în: *Opere*, I, studiu introductiv, ed. îngr., note și bibliografie de Elena Beram, București, Minerva, 1970; ≈. *Ioana*, București, Eminescu, 1974.

◆ ***, BLE, II, 1931, 15, 4; Eugen Ionescu, EXC, I, 1931, 16, 6; Pompiliu Constantinescu, VRA, IV, 1931, 180, 3; M. Gr. & H. R., *Romanul unui om lucid*, DMN, XXVII, 1931, 8715, 3; Eugen Jebeleanu, RMP, XIV, 1931, 3957, 6; Perpessicius, CVT, VII, 1931, 2146, 1-2; C., ≈, ORD, IV, 1931, 709, 4; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1931, 6977, 1-2; L. Sebastian, *Cartea unui scriitor tânăr*, ADV, XLIV, 1931, 14527, 3-4; I.D.G., ALA, X, 1931, 549, 7; Șerban Cioculescu, ADV, XLIV, 1931, 14583, 1-2; M. Gr. & L. S., ≈, DMN, XXVIII, 1932, 9148, 3; Constantinescu, *Critice*, 249-256; E. Lovinescu, *Sensul romanului*

≈, RP, V, 1937, 4, 4; Anton Holban, *Testament literar*, AZI, VI, 1937, 27, 2455-2463; Lovinescu, *Istoria*, 298-299; Munteanu, *Panorama*, 252-257; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 55-58; Călinescu, *Istoria*, 875; Șerban Cioculescu, *La moartea lui* -, ECL, II, 1944, 26, 2; Ovidiu Constantinescu, *În amintirea lui* -, DRPN, III, 1947, 564, 2; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 517-518; Constantinescu, *Scieri*, III, 163-166; Petrescu, *Realitate*, 171-229; G. Gheorghiuță, -, *romancier*, R, VII, 1970, 7, 13; Ion Vlad, *Romanul cunoașterii lumilor invizibile*, TR, XIV, 1970, 34, 3; 35, 3; Sanda Radian, -: *Opere* I, VR, XXIV, 1971, 2, 143-144; Vitner, *Semnele*, 72-82; ***, -, ARG, VII, 1972, 1, 7; Al. Călinescu, *Finalitatea analizei*, CL, III, 1972, 13, 4-5; Al. Călinescu, *Holban*, 108-128; Piru, *Varia*, 397-401; Protopopescu, *Volumul*, 40-48; Perpessicius, *Opere*, V, 52-54; Rotaru, *O istorie*, II, 308-312; Vlad, *Convergențe*, 237-255; Ion Vartic, *Obsesiile unui prozator*, EX, V, 1973, 10, 6; Const. Ciopraga, *Romanele lui* -, CL, IV, 1973, 21, 2; Petrescu, *Scriitori*, 117-120; Șuluțiu, *Scriitori*, 229-240; Lovinescu, *Scieri*, VI, 280-281; Negoieșcu, *Analize*, 241-242; Constantinescu, *Romanul*, 127-132; Protopopescu, *Romanul*, 166-174; *Scriitori români*; Perpessicius, *12 prozatori*, 353-355; Ion Bogdan Lefter, - - *precizia formei și irizarea contururilor*, EX, XIII, 1981, 8-9, 11; 21; Constantinescu, *Studii*, 112-116; Manolescu, *Arca*, II, 171-172; 174-175; George Hanganu, *Întâlnire cu* -, ST, XXXIII, 1982, 5, 12; Aurel Sasu, în vol. *De la N. Filimon*, 241-262; Florescu, *Profitabila condiție*, 147-152; Lăzărescu, *Romanul*, 95; Perpessicius, *Opere*, XII, 389; Vartic, *Holban*, 6; 12-20; 23-24; 27-29; 32-53; 57-63; 67-79; 80-89; 91-95; 98-110; 113-120; 137-138; 153-160; 170-183; 185-192; 206; 232-236; Urdea, *Holban*, 6; 9; 47-48; 65-77; 87-91; 100-101; 103-107; 109-110; 113; 116; 118; 119; 125; 133; 143; 144; 159; 166; 167; 184-185; 188; 190; 194; Cristoiu, *Lumea*, 50-55; Indrieș, *Polifonia*, 165-172; ***, *Poetica romanului românesc*, 215-221; Corin Braga, *Sub semnul lui Neikos*, ST, XXXIX, 1988, 9, 26-27; 35; Craia, *Fetele*, 89-93; Nicolae Baloță, *Interogația fără sfârșit*, SLAST, IX, 1989, 15, 5; Constantinescu, *Figuri*, 98-102; Măngiulea, *Introducere*, 10-236. □ V. și *Romanul lui Mirel*, 1929.

M. V.

ISTRATI Panait, Țața Minca, București, Eminescu, 1931, 236 p. (În lb. franceză: *Tsatsa Minnka*, Paris, Les Éditions Rieder, 1931). Fragment: ≈, RVS, V, 1931, 5-6, 1-5.

Roman social. Sunt reactualizate clișee sămănătoriste în prezentarea conflictelor din lumea rurală. Negustorul Sima, din Brăila, ar reprezenta un caz de purificare morală prin suferință: înainte de a muri, își oferă întreaga avere săracilor, devenind binefăcătorul unui sat din Lunca Siretului. Caracterul didactic al cărții este anulat pe alocuri de „suflul fierbinte al dorințelor, al pasiunilor dezlănțuite” (Al. Oprea).

▼ Reprodus în: *Neranțula*, București, Eminescu, 1970; *Opere alese. Oeuvres Choïsies*, vol. VIII, versiune românească de Eugen Barbu, tr. literară de Andrei Ion Deleanu, ed., postf. și note de Al. Oprea, București, Minerva, 1983.

■ *Minka alba*, tr. de Yașar Nabi, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1959; *Minka alba*, tr. de Yașar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1967.

◆ Octav Șuluțiu, VRA, IV, 1931, 209, 5; B. Caușansky, OP, XXVII, 1931, 7361, 1-2; ***, HYP, I, 1932, 1, 11; Gh. Protopopescu, GLT, I, 1932, 2, 12-13; Oprea, *Istrati*, 298-305; Muthu, *Literatura*, 187-199; Perpessicius, *Opere*, XII, 389. □ V. și *Chira Chiralina*, 1924.

A. S.

○ JALEȘ Const., *Jerfa îngerilor*, fragment de roman, CIL, I, 1931, 3, 10-11.

JIANU Ionel, Al. BILCIURESCU, *Cavalerii verticali*, București, Naționala Ciomei, [1931], 150 p. Roman de senzație. „Cavalerii”, șapte tineri prieteni, hoinăresc prin București, în căutare de aventuri erotice.

◆ V. T., RMP, XIV, 1931, 4131, 7; Ionel Jianu, VRA, IV, 1931, 216, 7; Horia Groza, RMP, XIV, 1931, 4174, 1-2; Rep., *De vorbă cu ~ și Al. Bilciurescu despre* ≈, RMP, XIV, 1931, 41, 7; H. Bl., ALA, X, 1931, 577, 11; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1932, 7188, 1; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 221, 7; V.I.R., LPT, XI, 1932, 3069, 2.

D. M.

○ JIANU Ionel, Alex. BILCIURESCU, *Câinele soldatului*, fragment din romanul cu

aceiași titlu, subintitulat *Mic roman de buzunar*, VRA, IV, 1931, 202, 3.

MINULESCU Ion, *Bărbierul regelui Midas sau Voluptatea adevărului*, București, Naționala S. Ciomei, 1931, 192 p. Fragmente: ≈, ALA, IX, 1930, 493, 1-2; *Calvarul lui Negoiaș Prescureanu*, ALA, IX, 1930, 495, 1-2; *Cine a fost bărbierul regelui Midas?*, ALA, IX, 1930, 505, 1-2; *Țărâna cu fusul în mână*, ALA, IX, 1930, 510, 1-2; *Un ziarist independent*, ALA, IX, 1930, 513, 1-2; *Se însoară Negoiaș*, VRA, III, 1930, 155, 16-19; *Copilul lui Negoiaș*, VRA, IV, 1931, 182, 19-21. Roman de moravuri, satirizând incompetența, incultura, suficiența, corupția ce domnesc în domeniul artei și culturii (acțiunea se petrece la Ministerul Artelor). Denotă înclinarea autorului „pentru situațiile paradoxale și pentru satira politico-socială”, pe care însă nu le adâncește (Perpessicius). Ușor și superficial, romanul se salvează prin verva ironică.

▼ Reprodus în: *Opere*, III, ed. îngr. și note de Emil Manu, pref. de Mihai Gafița, București, Minerva, 1978.

◆ Perpessicius, CVT, VII, 1931, 2333, 1-2; Al. A. Philippide, ALA, X, 1931, 567, 7; C. P., E, 1931, 821, 2; V. T., RMP, XIV, 1931, 4131, 7; Cr., *Noul roman al d-lui ~*, DMN, XXVII, 1931, 8925, 3; Mihai D. Ralea, VR, XXIII, 1931, 9-10, 420-422; Octav Șuluțiu, VRA, IV, 1931, 212, 7; Șerban Cioculescu, ADV, XLIV, 1931, 14681, 1-2; N. Vasiliu, ORD, IV, 1931, 899, 2; A. L., JML, XX, 1931, 9-12, 305; Miron Suru, RVL, VI, 1931, 1, 29; D. Mihăilescu, ≈, GLT, I, 1932, 4, 16; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 180-184; Predescu, *Istoria*, 284-285; Călinescu, *Istoria*, 618; Perpessicius, *Opere*, V, 152-155.

M. V.

○ MUNTEANU R., *Zgârie norii*, fragment din romanul *Vulturii de la Chicago*, PTI, XIII, 1931, 189, 1.

MUȘAT Petre, *Triumful iubirii*, București, Tip. z. „Universul”, 1931, 62 p. (Colecția Clipe senine, 1). În ciuda unor incidente familiale, idila dintre Constanța Mirescu și

Iosif Milciu se termină în chip fericit. Intriga e abia schițată.

A. S.

O NEGRU Natalia, *La universitate*, fragment din romanul *Liușa*, ALA, X, 1931, 548, 4.

NUȘI Tulliu, *Calvarul neamului. Exodul aromânilor*, București, Tip. z. „Universul”, 1931, 116 p. Publicat mai întâi în f.z. APA, I, 1930–1931, nr. 5–23. Mai degrabă operă de popularizare privind cauzele economice, sociale, politice și naționale care au determinat emigrarea aromânilor din Macedonia în România.

◆ Simeon Rufu, ORD, IV, 1931, 729, 2; 730, 2; Simeon Rufu, APA, I, 1931, 29, 2.

M. V.

PAS Ion, Nicușor, *Întâmplări din viața unui copil cuminte*, București, Naționala Ciomei, 1931, 122 p. (Colecția „Ciomei” pentru copii și tineret). Roman pentru copii.

□ V. și *Povestea unei fete*, 1927.

M. V.

PAS Ion, Veșnicul învins, București, Cugetarea, 1931, 216 p. Fragment: *O femeie*, EXC, I, 1931, 18, 4. Roman psihologic, urmărind efectele funeste pe care le are în conștiința eroului, Nicu, destrămarea căsniciei cu Margareta. Finalul melodramatic constituie o explicitare prea evidentă a sensurilor cărții. Perpersicius e de părere că, datorită derulării rapide a secvențelor, ≈ „seamănă mai mult a film”; ca atare, „ce câștigă în contur și claritate a povestirii [...] pierde în substanță, în ecou, în umanitate”.

◆ C., ORD, IV, 1931, 709, 4; Eugen Jebeleanu și Al. Sahia, RMP, XIV, 1931, 3972, 2; M. Gr. & H. R., *Romanul unui om învins*, DMN, XXVII, 1931, 8734, 3; G. St., DRT, V, 1931, 1059, 1; B. Văleanu, E, 1931, 669, 2; Perpersicius, CVT, VII, 1931, 2221, 1–2; Al. A. Ph., ALA, X, 1931, 555, 7; Lotar Rădăceanu, *Un document al crizei erotice. Cu prilejul romanului ≈ de ≈*, ALA, X, 1932, 602, 7; Perpersicius, *Mențiuni*, IV, 120–122; Perpersicius, *Opere*, V, 106. □ V. și *Povestea unei fete*, 1927.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Baletul mecanic*, I–II, București, Cartea Românească, 1931, 234 + 182 p. Fragmente: *Angela cu ochi de azur*, CRT, III, 1930, 1052, 7; *Paița roșie*, CRT, IV, 1931, 1057, 3–4; *Spovedania lui Eliazar*, CRT, IV, 1931, 1154, 3; *Privea în cerul feeric, cu ochii ei de azur...*, VRA, IV, 1931, 194, 4; 196, 4; *Ana Teodorovna s-a întors din Sovietia*, CRT, IV, 1931, 1234, 3–4; *Itinerar mediteranian*, CRT, IV, 1931, 1327, 3–4; ≈, CRT, IV, 1931, 1332, 3–4. Roman făcând parte din ciclul *Fantasticul interior*, încadrare motivată doar de partea a doua a cărții, cea mai interesantă. Păpușile mecanice, construite de bizarul Coppélius, reproduc evenimente trăite de Dan pe Riviera, împrumutând simbolic personalitatea eroilor din partea întâi (*Angela*, *Bibia*, *Eliazar*), sub forma abstractă a unor sentimente general omenești. În final, acționând întocmai ca în viață, manechinul personificând ura pune în mișcare forța brută, care distruge universul mecanic împreună cu creatorul său. „Un roman curat senzațional”, „de *sleeping-car*”, îl definește G. Călinescu. Mihai Gafița consideră că „nu e o carte fantastică, ci o încercare de a dezbate probleme cu implicații largi în epocă”, autorul fiind „preocupat să dea o versiune românească unui motiv din literatura europeană a epocii, întruchipat în manieră personală și cu concluzii proprii”.

▼ București, Cugetarea, 1943; ed. îngr. și pref. de Mihai Gafița, București, Minerva, 1975; ed. îngr., pref și note de Ioan Holban, Iași, Junimea, 1987. Fragment: *Ochiul lui Eliazar*, în *Vârsta de aur*, 179–209.

■ Fragment: *Le ballet mécanique*, tr. de A. G. Boeșteanu, REVR, XXII, 1968, I, 74–79.

◆ Romulus Dianu, CRT, IV, 1931, 1343, 1–2; V. T., RMP, XIV, 1931, 4131, 7; Perpersicius, CVT, VII, 1931, 2347, 1–2; Al. A. Philippide, ALA, X, 1931, 574, 7; Const. M. Ionescu, G, XI, 1931, 12, 505–507; Miron Suru, RVL, VI, 1931, 1, 29; Predescu, *Istoria*, 307–308; Perpersicius, *Mențiuni*, IV, 185–191; Călinescu, *Istoria*, 686; **, BLE, IX, 1943, 120, 7; **, BLE, IX, 1943, 126, 10; Gafița, *Cezar Petrescu*, 252–261; Bălu, *Cezar Petrescu*, 122–125; Netea, *Interviuri*, 69–79;

Perpessicius, *Opere*, V, 156–160; Dan, *Proza*, 199–201; Vlad Mușatescu, ~ și ≈, SLAST, II, 1982, 55, 10; 56, 10; 57, 10; 58, 10; Mircea Popa, în vol. *De la N. Filimon*, 140–141; Perpessicius, *Opere*, XII, 388; Z. Ornea, ~ și *fantasticul*, RL, XXI, 1988, 17, 8; ***, LCF, XXXI, 1988, 43, 2. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Kremlin*, București, Naționala S. Ciomei, 1931, 188 p. (Rosidor). Fragmente: ≈, CRT, IV, 1931, 1374, 3–4; ≈ VRA, IV, 1931, 215, 5; 8. Roman de aventuri. Facil, lipsit de tensiune și neverosimil, subiectul exploatează discrepanța dintre mediocritatea eroului, Puiu Stratulat, și senzaționalul evenimentelor în care este implicat acesta: crime, descoperiri științifice fanteziste, spioane irezistibile, intervenția, de o incredibilă inteligență detectivistă, a cânelui Kremlin.

◆ Romulus Dianu, ≈ de ~ și *destinele cărții*, CRT, IV, 1931, 1402, 3; Al. A. Philippide, ALA, X, 1931, 577, 11; S. D., *Două romane de aventuri*, DRT, VI, 1932, 1285, 1–2; Miron Suru, RVL, VI, 1932, 2, 33; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 224, 7; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2448, 1–2; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1932, 7223, 1–2; B. Caușansky, OP, XXVIII, 1932, 7453, 1; M. Sebastian, ROLR, I, 1932, 3, 3; C. Panaitescu, E, 1932, 935, 2; ***, VL, VII, 1932, 136, 3; Constantinescu, *Critice*, 188–192; Predescu, *Istoria*, 308; Perpessicius, *Opere*, XII, 388. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Pământ și cer*, I. *Comoara regelui Dromichet*, București, Naționala S. Ciomei, 1931, 386 p. Fragmente: ≈, EXC, I, 1930, 7, 5; ≈ VRA, IV, 1931, 160, 4–5; ≈ VRA, IV, 1931, 163, 3; *Comorile sunt ale pământului*, CRT, IV, 1931, 1085, 3–4; II. *Aurul negru*, București, Naționala Ciomei, 1934, 390 p. Fragment: *S-au întâlnit doi oameni dintr-o lume sfârșită*, CRT, VI, 1933, 2120, 9–10. Roman social, relevând, din perspectivă tradiționalistă, consecințele nefaste ale pătrunderii industrializării în mediul rural patriarhal. Ideea e susținută prin antiteză, confruntarea celor două lumi fiind zăgrăvită programatic în alb-negru, fără nuanțe intermediare. Zaharia Duhu, țăran

autodidact și idealist, exponent al tradiției ancestrale, înapoiază pământului comoara regelui Dromichet, gestul său simbolic semnificând convingerea că stările de lucruri trebuie menținute în imuabilitatea lor originală. Dimpotrivă, inginerul Dan Grîntescu, spirit practic și promotor al progresului, va dezgropa comoara „aurului negru”, declanșând seisme perturbatoare ale firii, ale oamenilor și ale moravurilor. În partea a doua, este urmărit procesul de penetrație a capitalului străin, cu implicațiile sale sociale și morale dezastruoase. Antiteza romantică persistă, împărțind personajele în două tabere distincte: de o parte, Zaharia Duhu și Ilenuța Precup, de cealaltă, trustmenii Iordan Haği-Iordan și Reginald Gibbons. Atât la apariție, cât și în intervențiile critice ulterioare, rezervele comentatorilor au vizat cu precădere tezismul și schematismul romanului. Întâlnim, în aceste pagini, „o umanitate atât de fictivă, o reverie în cadre epice atât de vizibilă, încât ne întrebăm dacă d. ~ și-a impus să creeze oameni sau să demonstreze mai curând o anume ideologie sentimentală” (Pompiliu Constantinescu). „Cu toată multiplicitatea de planuri ale acțiunii, cu toată varietatea tipologică a personajelor, e vizibil că romanul tinde să reducă lucrurile, în spiritul concepțiilor tradiționaliste, la o reprezentare pesimistă a cursului istoriei” (Ov. S. Crohmălniceanu).

▼ I, București, Naționala Ciomei, 1931; I, București, Naționala Ciomei, 1935; I, II, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1943; II, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1946; I, II, București, Editura de Stat, 1949; I, II, cu o pref. de Mihai Gafița, București, E.S.P.L.A., 1956; I, II, cu un cuvânt înainte de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1961; I, II, București, Minerva, 1974.

■ *Der Schatz des Königs Dromichet*, tr. de Oskar Paulini, Viena, Wiener Verlag, 1944; *Der Schatz des Königs Dromichet*, tr. de Oskar Paulini, Viena, Wiener-Verlag, 1947; *Crno zlato*, tr. de Radu Flora și Timotej Popović, Novi-Sad, Matica Srpska, 1956; *Cernoe zoloto*, tr. de M. Olsufiev, București, Izdatel'stvo literatury na inostrannyh jazykah,

1958; *Fekete arany*, tr. de Fáskerthy György, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1962; *Das schwarze Gold*, tr. de Thea Constantinidis, București, Kriterion Verlag, 1971. Fragmente: *L'or noir*, tr. de Aurel George Boeșteanu, în **, *Nouvelles roumaines. Anthologie des prosateurs roumains*, Paris, Éditions Seghers, 1962; *Oro negro*, tr. de Juan Carlos Somma, în **, *Narradores rumanos*, Montevideo, Editorial Alfa, 1965; *Het zwarte goud*, tr. de Jef Geeraersts, în **, *Werk uit Roemenië*, Mantau n. v., Brussel Den Haag, 1968.

◆ Cezar Petrescu, ~, *Petrol*, CRT, II 1929, 430, 1-2; Romulus Dianu, CRT, IV, 1931, 1088, 1-2; Sergiu Dan, DRT, V, 1931, 1004, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, IV, 1931, 168, 5; A. Grigorescu-Bacovia, RVS, V, 1931, 1-2, 18-19; Const. D. Ionescu, G, XI, 1931, 3, 136-139; Perpersicius, CVT, VII, 1931, 2132, 1-2; 2140, 1-2; I. Valerian, VL, VI, 1931, 134, 3; Ion Breazu, PTI, XIII, 1931, 101, 1; Ion M. Negreanu, E, 1931, 689, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLIV, 1931, 14591, 1-2; Leca Morariu, FF, VI, 1931, 5, 214-217; Camila Kaul, „*Cadavrul viu*” în ~, PTI, XIII, 1931, 265, 1; Petre Pandrea, *Sociologie cu regele Dromichet*, AZI, I, 1932, 5, 403-424; Anton Golopenția, *Problematica lui ~. Sociologie cu regele Dromichet*, AZI, II, 1933, 1, 524-529; Petre Pandrea, *Problematica lui ~. Replica*, AZI, II, 1933, 1, 529-533; **, CTȘ, I, 1933, 3-4, 15; Constantinescu, *Critice*, 181-188; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 326, 7; Dragoș Vrâncănu, CRT, VII, 1934, 2177, 1-2; Octav Șulțiu, RP, II, 1934, 13, 3; Paul Daniel, E, 1934, 15, 40, 2; Dis., BL, I, 1934, 3, 131-133; **, GLT, III, 1934, 3-5, 39-43; Eugen Ionescu, AZI, III, 1934, 2, 1063-1064; Gh. I. Constantin, NZT, I, 1934, 4-6, 30-31; Ion Tomuța, SDM, XI, 1934, 4-5, 86; Șerban Cioculescu, RFR, I, 1934, 10, 140-159; George Ciorănescu, RVL, IX, 1934, 1-2, 17; Perpersicius, *Mențiuni*, IV, 34-44; Predescu, *Istoria*, 307; Călinescu, *Istoria*, 685; **, BLE, IX, 1943, 121, 2; Pandrea, *Portrete*, I, 201-223; Horia Stancu, GL, III, 1956, 44, 2; Gafița, *Cezar Petrescu*, 261-277; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 347-351; Botez, *Memorii*, 247-272; Constantinescu, *Scierii*, IV, 287-304; Papadima, *Scritorii*, 104-108; Bălu, *Cezar Petrescu*, 37-44; Netea, *Interviuri*, 69-79; Perpersicius, *Opere*, V, 36-43; Rotaru, *O istorie*, I, 669-670; Al. Oprea, ~ sau apetențele romantice ale unui romancier realist, ST, XXIV, 1973, 19, 5-6; Breazu, *Studii*,

II, 347-349; Constantinescu, *Romanul*, 112-126; Perpersicius, *12 prozatori*, 198-204; Piru, *Istoria*, 208; Mircea Popa, în vol. *De la N. Filimon*, 159-162; Perpersicius, *Opere*, XII, 388; Constantinescu, *Figuri*, 94-98. □ V, în *Întunecare*, 1927.

M. V.

POP Vasile, *Eroii lui Mihai Viteazul. Roman istoric*, București, Adevărul, 1931, 224 p. Biografie romanțată, proiectată inițial în trei vol., pentru care autorul a adunat informații și documente timp de paisprezece ani.

A. S.

○ ROZEN Emil, *Plozii lui Kukuruz*, VRA, IV, 1931, 205, 4; *Zeher, obiect de preț*, VRA, V, 1932, 254, 4, fragmente din romanul *Plozii lui Kukuruz*.

SADOVEANU Mihail, *Măria-sa puil pădurii*, București, Naționala S. Ciomei, 1931, 266 p. Fragmente: *Vești și povești*, ALA, IX, 1930, 525, 1-2; ~, ALA, X, 1931, 537, 1; ~, VRA, IV, 1931, 178, 4; *Lăsați orice speranță, voi care intrați*, CRT, IV, 1931, 1166, 3; ~, EXC, I, 1931, 14, 3. Adaptare după *Istoria Genovevei de Brabant*, carte populară, cu largă circulație europeană. Autorul „a pus greutatea în partea umană și în cadrul natural al povestirii. Din cele câteva nume care circulă în Genoveva de demult a făcut oameni vii, plini de un farmec de baladă” (Ion Breazu), realizând totodată „un poem al codrului, admirabil stilizat” (Perpersicius), în care „umanul și natura pot stabili punți între ele și, prin acest act de readaptare, drama inițială este convertită în raport armonios cu cele înconjurătoare. Pădurea reprezintă, aici, garanția sensibilă a unei șanse de împăcare a omului cu natura și cu sine însuși” (Mircea Tomuș).

▼ București, *Cartea Românească*, 1943; București, *Cartea Românească*, 1945; București, *Cartea Românească*, 1947; București, E.T., 1958; București, Ion Creangă, 1970. Reprodus în: *Opere*, XI, București, E.S.P.L.A., 1957; *Creanga de aur. ~ Nunta domniței Ruxanda*, București, E.P.L., 1969.

■ Fragment: *Menekülés*, tr. de Lőrinczi László, Ifjúmunkás, IV sorozat, III (1956): 46.

◆ M. Sevastos, ≈, DRT, V, 1931, 1047, 1-2; Vladimir Tudor, E, 1931, 654, 2; M. Gr. & H. R., *Geneveva românească*, DMN, XXVII, 1931, 8728, 3; ***, ≈, BG, II, 1931, 4, 225; Perpessicius, CVT, VII, 1931, 5172, 1-2; Const. D. Ionescu, SDM, VIII, 1931, 9, 213-214; Marg. Miller-Verghy, RVS, V, 1931, 5-6, 21-22; Ion Foçșeneanu, BLA, I, 1931, 2-3, 48-49; A. L., JML, XX, 1931, 9-12, 307-308; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 79-85; Bratu, *Sadoveanu*, 385-386; Baconsky, *Marginalii*, 7-21; I. Opreșan, în vol. *Izvoare folclorice*, 11-43; Perpessicius, *Opere*, V, 73-77; Breazu, *Studii*, II, 350-353; Perpessicius, *Patru clasici*, 183-187; Marcea, *Sadoveanu*, 403; Mitru, *Sadoveanu*, 264-266; Tomuș, *Sadoveanu*, 24-26; 31-33; 100-101; Mănuță, *Sadoveanu*, 228-231; Spiridon, *Sadoveanu*, 71-72; Perpessicius, *Opere*, XII, 387; Constantin Ciopraga, *Cărți după cărțile altora*, ATN, XXII, 1985, 10, 16; Neagoe, *Sadoveanu*, 30-32; Perpessicius, *Scritori*, IV, 107, 112. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

SMARA, *Domnul Bădină. Roman educativ*, București, Curierul Judiciar, [1931], 156 p. Roman al familiei, cu elemente melodramatice. Profesor particular în casa doctorului Mauriciu Pino, Andrei Bădină, speță de arivist fără scrupule, profită de neînțelegerile cuplului și-i seduce soția, cu scopul de a-i folosi averea pentru terminarea studiilor sale la Paris. După o suită de mârșăvii (își reneagă copilul rezultat din această relație, părăsește femeia ruinată fizic și material, se căsătorește cu o tânără bogată), se reîntoarce spre purificare în satul natal.

◆ ***, LPT, XI, 1932, 3135, 2; Marg. Miller-Verghy, RVS, VI, 1932, 6-7, 22; ***, *A murii maica* -, U, LXI, 1944, 27, 3; Bărlău, *O româncă*, 144.

D. M.

STĂNOIU Damian, *Fete și văduve*, București, Cugetarea, 1931, 270 p. „Roman realist, din lumea satelor de după război” și totodată „un excelent vodevil rural” (Perpessicius), care nu ocolește cruditățile de limbaj, căzând pe alocuri în trivialitate.

◆ Romulus Dianu, CRT, IV, 1931, 1183, 1-2; Mircea Grigorescu, VRA, IV, 1931, 188, 7; Vasile Damaschin, SE, I, 1931, 5, 3; Perpessicius, CVT, VII, 1931, 2214, 1-2; Octav Șuluțiu, VRA, IV,

1931, 196, 5; Eugen Schileru, CMT, I, 1931, 4, 18-19; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIII, 1931, 7128, 1-2; N. Pavel, JML, XX, 1931, 1-4, 180-181; M. Gr. & H. R., *Ultima carte a d-lui* -, DMN, XXVIII, 1932, 9065, 2; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 110-115; Perpessicius, *Opere*, V, 97-101; Perpessicius, *Opere*, XII, 388. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STERE Constantin, *În preajma revoluției*, I. *Prolog: Smaragda Theodorovna*, București, *Adevărul*, 1931, 336 p.; II. *Copilăria și adolescența lui Vania Răutu*, București, *Adevărul*, 1931, 356 p. Reluât fragmentar: *Tănăsică*, CRT, V, 1932, 1439, 3-4; III. *Lutul...*, București, *Adevărul*, 1932, 332 p.; IV. *Hotarul...*, București, *Adevărul*, 1933, 404 p.; V. *Nostalgii*, București, *Adevărul*, 1934, 404 p. Fragmente: *Expediția*, CLB, 1934, 43, 3; ≈, ALA, XIII, 1934, 719, 1; VI. *Ciubărești*, București, *Adevărul*, 1935, 390 p. Fragment: *Credință și „normaliștii”*, ALA, XIV, 1935, 753, 1-2; VII. *În ajun*, București, *Adevărul*, 1935, 398 p.; VIII. *Uraganul*, București, *Adevărul*, 1936, 408 p. Fragment (neinclus în vol.): *Ivanașca Duracioc*, ALA, XV, 1936, 801, 3. Postum: ≈, VR, XXIX, 1937, 1-3, 124-128 (sfârșitul romanului). Vast ciclu românesc, situat la confluența memorialisticii cu epica. Frescă socială masivă, cu o problematică dintre cele mai bogate, extinzându-și zona de investigație de la realitățile social-politice din Basarabia și România interbelică și până la viața deportaților din Siberia, ≈ se relevă, concomitent, ca un *Bildungsroman*, urmărind evoluția personalității lui Vania Răutu începând cu anii copilăriei și adolescenței, trecând prin experiența nihilistă și privațiunile deportării și ajungând la activitatea sa politică de pe teritoriul românesc. Transfigurat artistic, filonul autobiografic devine o ineputabilă sursă de situații inedite, pline de dramatism, și de personaje bine individualizate; în schimb, paginile preponderent memorialistice, cu o tentă vindicativ-polemică extrem de pronunțată, degenerază adesea în caricatură și șarjă. Opera lui ~ „e literatură și e mai mult decât atât: e reacția puternică în fața vieții a unui suflet excepțional de complex și de bogat”

(Al. A. Philippide). Idee reluată și de Octav Suluțiu („Talentul lui ~ are surflu [...] și chiar dacă realizările sunt ierarhizabile, intensitatea creației e uniformă”) și Octav Botez: „Dominând sintetic un imens material uman, ceea ce se desprinde în primul rând din cele opt vol. e prezența unei mari personalități cu odiseea, zbuciumul interior, nevoia de justificare, rancunile ei”. Adevăratul roman-fluviu al literaturii noastre este ≈, consideră Pompiliu Constantinescu, argumentând: „Nicăieri nu vom găsi o narațiune mai susținută, o varietate și un număr de tipuri mai prodigioase și un destin mai senzațional al personajului principal”. „~ spunea că i-a fost dat, ca puțini altor români, să vadă Oceanul Pacific și aurora boreală, să cunoască surghiunul siberian și să vorbească studenților de la înălțimea unei catedre universitare, să exercite importante magistraturi publice și să fie târât în fața instanțelor judiciare sub acuzații infamante. Experiența aceasta ieșită din comun a fixat-o în vastele pânze inegale ale romanului său, care, asemănător cu o astfel de viață, curge clocotitor printre oameni și evenimente, neevitând căderile vuitoare, dar și câștigând maiestrea marilor fluvii” (Ov. S. Crohmalniceanu).

▼ I-II, București, Adevărul, 1932.

- ◆ L. Leoneanu, *Câteva zile în intimitatea d-lui ~*, ALA, IX, 1930, 512, 1-2; L. Leoneanu, *O pagină sentimentală din viața lui ~*, ALA, IX, 1930, 521, 3; Lucian Boz, *Literatul ~*, FCL, X, 1931, 397, 3; L. Leoneanu, *Romanul d-lui ~*, ADV, XLIV, 1931, 14636, 2; Omicron, ≈ – *un roman cu cheie? Un document senzațional?*, CRT, IV, 1931, 1388, 3-4; L. Leoneanu, ALA, X, 1932, 579, 1-2; Ion Clopoțel, SDM, IX, 1932, 2-3, 22; G. Călinescu, *Romanul d-lui ~*, ALA, X, 1932, 585, 1-2; Radu Popescu, ≈, FCL, XI, 1932, 445, 2; Pamfil Șeicaru, *Refugiul literar. Cu prilejul romanului ≈ de ~*, CRT, V, 1932, 1474, 3; V. Godeanu, *Un roman social*, ADV, XLV, 1932, 14781, 2; Const. Graur, *Romanul Basarabiei*, ADV, XLV, 1932, 14786, 1-2; Șerban Cioculescu, *Romanul d-lui ~*, ADV, XLV, 1932, 14788, 1-2; Horia Groza, RMP, XV, 1932, 4260, 1-2; Al. Dima, *Romanul d-lui ~*, D, X, 1932, 1-3, 26-27; C. Alexandrescu, *Romanul unei Basarabii*, VBA, I, 1932, 3, 63; Mihai D. Ralea, ~, *romancier (Cu ocazia ediției a doua a romanului său)*, DMN, XXVIII, 1932, 9076, 3; B. Caușansky, *Romanul d-lui ~*, OP, XXVIII, 1932, 7481, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 235, 12; F. Aderca, *Politică și poezie (Cu prilejul seriei de romane a d-lui ~)*, ADV, XLV, 1932, 14825, 1-2; Scarlat Struțeanu, CL, LXV, 1932, 3-4, 313-319; D. I. Suciianu, *Romanul d-lui ~*, VR, XXIV, 1932, 3-4, 329-335; Dr. Ygrek, *Istoria vie a Basarabiei. Câteva reflexii despre romanul d-lui ~*, ADV, XLV, 1932, 14830, 1-2; Sorin Pavel, *Romanul d-lui ~*, DRT, VI, 1932, 1389, 1-2; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2577, 1-2; 2591, 1-2; S. A. Vițchi, *O vedere asupra romanului ≈*, ALA, X, 1932, 605, 6; Alice Gabrielescu, ALA, X, 1932, 607, 7; Marg. Miller-Verghy, RVS, VI, 1932, 6-7, 21-22; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 27, 3, 29, 3; Scarlat Callimachi, OP, XXVIII, 1932, 7637, 1-2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVI, 1932, 14960, 1-2; Victor Godeanu, „Lutul...”. *Psihologia revoluționarului*, DMN, XXVIII, 1932, 9267, 3; H. Bl., ALA, X, 1932, 619, 7; G. Călinescu, *Romanul d-lui ~*, ALA, X, 1932, 620, 1; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 37, 3; Christian Ciomac, ALA, X, 1932, 621, 2; Al. A. Philippide, *Un roman de energie și voință*, ALA, X, 1932, 621, 7; Tudor Teodorescu-Braniște, *D. ~ despre Vania Răutu. O după-amiază la Bucov*, DMN, XXVIII, 1932, 9285, 3; Horia Groza, RMP, XV, 1932, 4440, 1-2; G. Călinescu, *Patru ore cu d. ~*, ALA, X, 1032, 622, 1; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 262, 7; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2710, 1-2; Pompiliu Ionescu, CLIT, II, 1932, 13, 10; Dumitru C. Mihăilescu, GLT, I, 1932, 7, 14-15; C. Săteanu, OP, XXVIII, 1932, 7671, 1-2; Horia Groza, DIS, I, 1932, 3, 9-10; T. Argezei, ~, ALA, XI, 1932, 629, 3; Scarlat Struțeanu, CL, LXV, 1932, 11-12, 742-746; M. I. Duff, *Cetind romanul d-lui ~*, OP, XXIX, 1933, 7714, 1-2; Dragoș Vrânceanu, CRT, VI, 1933, 1806, 1-2; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 636, 7; L. Sebastian, ADV, XLVII, 1933, 15065, 2; Henriette Yvonne Stahl, FCL, XII, 1933, 620, 1; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15078, 1-2; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 1-2, 59-60; Scarlat Struțeanu, CL, LXVI, 1933, 2, 186-193; Lascăr Sebastian, *De vorbă cu d. ~*, ALA, XII, 1933, 641, 1; Octav Suluțiu, VL, VIII, 1933, 142, 3; Ionel Dumitriu, MIR, I, 1933, 3, 15; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 283, 18; B. Caușansky, *Romanul d-lui ~*, OP, XXIX, 1933, 7805, 1-2; Ovidiu Papadima, G, XIII, 1933, 4, 157-158; N. Sachelarie, *Romanele d-lor ~ și I. Rebreanu*, MN, I, 1933, 1, 1-2; Valeria Branisce-Căliman, BLA, I, 1933, 10-12, 142-144; Dumitru N. Iliescu, ≈, GLT, II, 1933, 5-8, 17-18; Omg., VRR, II, 1933,

- 1, 32; Constantinescu, *Critice*, 218–233; Lucreția Dascalescu, *Femeia în opera d-lui* ~, ALA, XIII, 1934, 692, 7; M. Sevastos, *Autorul „Nostalgiei”*, ALA, XIII, 1934, 712, 1; I. M., MRD, 1934, c. 5, 32; Victor Godeanu, DMN, XXX, 1934, 9990, 3; Erasm. CRD, II, 1934, 271, 4; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 725, 9–10; Lascăr Sebastian, DMN, XXX, 1934, 10011, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15564, 1–2; N. Lungescu, RVVR, I, 1934, 4, 10–11; Al. A. Philippide, CLB, II, 1934, 2, 9; Ion Chinezu, GR, II, 1934, 11, 588–590; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 7, 90–93; Petre Pandrea, *A doua epopee modernă românească*, ADV, XLVIII, 1934, 15614, 5; Dr. Justin Neuman, *Despre romanele d-lui* ~, *Sumară apreciere psihologică a temperamentului revoluționar*, ADV, XLVIII, 1934, 15623, 5–6; Ștefan Ioan, JML, XXIII, 1934, 7–12, 292; Petre Mihail, *O zi petrecută la Bucov*, CRT, VIII, 1935, 1497, 3; Șerban Cioculescu, RFR, II, 1935, 1, 153–168; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 1, 49–50; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 374, 4; V. Branisce-Căliman, BLA, IV, 1935, 21–22, 157–158; M. Grîndea, *Șapte cărți pentru șapte zile*, DMN, XXXI, 1935, 10192, 8; Erasm. CRD, III, 1935, 434, 4; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 754, 9–10; C. Săteanu, *Cronica unui oras: „Ciubărești”*, ADV, XLIX, 1935, 15750, 3; Izabela Sadoveanu, *Romane...*, ALA, XIV, 1935, 755, 1; Șerban Cioculescu, ADV, XLIX, 1935, 15756, 1–2; Leon Feraru, *Un excepțional roman românesc. Însemnările Buletinului Universității Columbia – New York despre* ~, ADV, XLIX, 1935, 15757, 5; Șerban Cioculescu, *În marginea unui răspuns al d-lui* ~, ADV, XLIX, 1935, 15769, 1–2; B. Brănișteanu, *Vania Răutu și socialismul*, ADV, XLIX, 1935, 15777, 1–2; Kyo, *Tragedia română*, ALA, XIV, 1935, 760, 1; B. Brănișteanu, *Vania Răutu și forța morală*, ADV, XLIX, 1935, 15784, 5; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 4, 83–84; Valer Donea, ~ *văzut de aproape*, ALA, XIV, 1935, 784, 3; C. Săteanu, *Urmărind pe d. ~ în volumul „În ajun”*, „Cheia” *eroilor principali din roman*, ADV, XLIX, 1935, 15900, 3; Pamfil Șeicaru, ~ *la 70 de ani*, CRT, VIII, 1935, 2799, 2; Erasm. ~, *Șaptezeci de ani de viață și amintiri*, CRD, III, 1935, 593, 4; Pamfil Șeicaru, ~ *la 70 de ani*, ADV, XLIX, 1935, 15902, 6; A. Căndea, *Basarabia și aniversarea d-lui* ~, ADV, XLIX, 1935, 15903, 6; F. Aderca, *Romancierul* ~, CLB, III, 1935, 3, 5; G. Călinescu, ~, ALA, XIV, 1935, 781, 1–2; Radu M. Paul, ~ *a împlinit 70 de ani*, OP, XXXI, 1935, 8591, 1–2; Izabela Sadoveanu, *Primul roman cu cheie*, ALA, XIV, 1935, 782, 10; Șerban Cioculescu, ADV, XLIX, 1935, 15914, 1–2; Ghiță Popescu, ~, RVVR, II, 1935, 3–4, 5; Mihail Șerban, *Destinul lui Vania Răutu*, CLB, III, 1935, 6, 4; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 784, 1; Izabela Sadoveanu, *Ion Răutu în vâltoare...*, ALA, XIV, 1935, 784, 1; Octav Botez, ~, MST, II, 1935, 11–12, 5; Ion Clopoșel, SDM, XII, 1935, 11–12, 158; Pompiliu Constantinescu, *Între panflet și roman*, VRA, IX, 1936, 421, 10; M. F., OBS, IX, 1936, 1, 58; Iuliu Pascu, ~ *în adevărata-i „lumină”*, RCT, X, 1936, 1, 1–29; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 1, 94–95; Ghiță Popescu, *Pe marginea volumului „În ajun” de* ~, RVVR, II, 1936, 7–8, 12–13; Victor Godeanu, ADV, L, 1936, 16010, 2; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 3, 652–668; Ghiță Popescu, RVVR, II, 1936, 11–12, 7–8; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 10, 35; Gh. Corneanu, DMN, XXXII, 1936, 10525, 30; Gh. Chirișescu, IIS, I, 1936, 8, 378–380; Șerban Cioculescu, ADV, L, 1936, 16022, 1–2; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 802, 9; Radu Popescu, *Adevărata literatură a d-lui* ~, CLB, III, 1936, 25, 5; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 435, 2; **, *Opera lui* ~, ADV, L, 1936, 16081, 7; Victor Eftimiu, *La moartea lui* ~, DMN, XXXII, 1936, 10601, 9; Ghiță Popescu, *La moartea lui* ~, RVVR, II, 1936, 15–16, 4; Șerban Cioculescu, ~, ADV, L, 1936, 16084, 1–2; Ioan Mihail, ~, *Omul – Trădătorul – Scriitorul*, OP, XXXII, 1936, 8769, 1–2; V. Cristian, *Literatura lui* ~, RP, IV, 1936, 10–11, 8; G. Călinescu, ~, ALA, XV, 1936, 813, 3; M. Sevastos, *În memoria lui* ~, ALA, XV, 1936, 813, 1–2; Romulus Demetrescu, *La moartea lui* ~, PLI, III, 1936, 6–8, 355–357; Gh. Atanasiu, LU, II, 1936, 7–8, 319–320; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 11, 397–412; Octav Botez, *Căteva note asupra romancierului*, VR, XXIX, 1937, 1–3, 11–14; R. C. Stere, *Sfârșitul romanului* ~, *În loc de încheiere sau Încheiere*, VR, XXIX, 1937, 1–3, 124–128; M. Ralea, ~, VR, XXIX, 1937, 1–3, 118–122; E. Lovinescu, *Epica lui* ~, ADV, L, 1937, 16338, 2; B. Brănișteanu, *Omagierea unui dispărut*, ADV, LI, 1937, 16347, 1–2; Aurel Ștefaneli, *Epilogul romanului* ~, VR, XXIX, 1937, 4–5, 46–48; Iz. Sadoveanu, *Un an de la moartea lui* ~, ALA, XVIII, 1937, 865, 1; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–217; Biberi, *Études*, 42–45; Lovinescu, *Istoria*, 222–226; Munteanu, *Panorama*, 237; Perpessicus, *Mențiuni*, IV, 390–403; Aureliu Weiss, VR, XXXI, 1939, 1, 64–80; Titu Lucaciu, ~, TR, II, 1939, 157, 2–3; George Mărgărit, *Basarabia în literatură*, CRIS, I, 1941, 7–9, 57–69; Călinescu, *Istoria*, 673–678; Papadima, *Creatorii*, 365–381; Botez, *Figuri*, 82–90;

Eugen Relgis, *Note despre roman*, ERA, II, 1945, 299, 1; Pandrea, *Portrete*, 63–94; Călinescu, *Ulysse*, 44–45; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 408–422; Chinezu, *Pagini*, 97–100; Constantinescu, *Scrieri*, V, 5–31; Cioculescu, *Aspecte*, 304–306; 343–349; Ornea, *Poporanismul*; Rotaru, *O istorie*, II, 705–707; Perpessicius, MS, VI, 1975, 4, 62–68; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 210–213; Nicolae Manolescu, *Romanul lui* –, RL, IX, 1976, 11, 9; Tatiana Malița și Edith Tauberg, *Echos russion progressive literature in C. Stere's novel „On the eve of the revolution”*, RITL, 1976, t. XXV, 229–234; Radu Popescu, –, RL, IX, 1976, 28, 12–13; Cioculescu, *Itinerar*, II, 253–257; Negoitescu, *Analize*, 149–156; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 10, 3; Botez, *Scrieri*, 211–217; Virginia Mușat, *C. Stere, scriitorul*, București, Cartea Românească, 1978, 130–258; *Scriitorii români*; Radu Popescu, RL, XIV, 1981, 10, 4–5; L. Kalustian, ~ – *omul din furtună*, FC, XXX, 1981, 11, 18; 12, 26; 13, 18; 14, 18; 16, 24; 17, 18; 18, 18; 19, 18; Constantinescu, *Studii*, 178–188; Ornea, *Comentarii*, 119–123; Piru, *Istoria*, 232–234; Aurel Leon, *Casa cu turn astronomic*, CRC, XVII, 1982, 13, 6; Manea Mănescu, ~. *Așa cum l-am văzut la Bucov*, MS, XIII, 1982, 3, 92–95; Ion Rotaru, *Câteva romane „cu cheie”*, ALCF, 1982, 146–150; Florescu, *Profitabila condiție*, 27; Papu, *Motive*, 130; Perpessicius, *Opere*, XII, 397–401; 402–407; 411–415; 421–425; 435–437; 443–446; 447–450; Sângeorzan, *Anotimpurile*, 62–63; D. I. Suchianu, *Alte foste adevăruri viitoare*, București, Minerva, 1983, 13–14; 16; 18; 24–28; 40; 44–46; Aderca, *Contribuții*, II, 298–301; 363–366; Ornea, *Interpretări*, 341–346; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 631–666; Zamfir, *Cealaltă față*, 40–63; Z. Ornea, *Viața lui C. Stere*, București, Cartea Românească, 1989; Papu, *Lumini*, 344.

M. V.

○ **STERIAN Paul**, fragment din romanul *Trinidad*, CVT, VII, 1931, 2079, 1–2.

○ **ȘICLOVAN C. I.**, *Vremea – iubirea și liniștea*, VRA, IV, 1931, 199, 4; *Paralel cu Valea Prahovei*, FCL, X, 1931, 424, 3; 425, 3, fragmente din romanul *Vremea, iubirea și liniștea*.

TEODOREANU Ionel, *Fata din Zlataust*, I. *Scandalul*, București, Cartea Românească, 1931, 244 p.; II. *În Beilic*, București, Cartea Românească, 1931, 318 p. Fragmente: ≈, ALA, X, 1931, 559, 1–2; 561, 1–2; 562, 3–4.

Roman al mediului școlar. Delia Enăchescu, de la un liceu de fete, primește scrisori anonime în care e luat în derădere corpul profesoral. Se instituie o anchetă, eleva e cercetată și eliminată. Ralu Sănătescu, premianta clasei, o invită să locuiască împreună, apoi o ucide, într-un moment de izbucnire a unei vechi pasiuni safice. Un caz de iubire patologică, tratat cu mijloacele melodramei.

▼ I–II, București, Cartea Românească, 1944.

◆ Marg. Miller-Verghy, RVS, V, 1931, 9–10, 20–21; A. L., JML, XX, 1931, 9–12, 304–305; Al. A. Philipide, ALA, X, 1931, 568, 7; Șerban Cioculescu, ADV, XLIV, 1931, 14673, 1–2; Romulus Dianu, ≈, CRT, IV, 1931, 1353, 3; M. Fărcășanu, *Scriitorul* –, VRL, XXIV, 1931, 7130, 1; Perpessicius, CVT, VIII, 1931, 2361, 1–2; 2368, 1–2; M. Gr. & H. R., *O sută de mii de volume*: ≈; DMN, XXVII, 1931, 8955, 3; Dan Livadă, ORD, IV, 1931, 897, 2; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1931, 7157, 1–2; 7172, 1–2; 7174, 1–2; Const. D. Ionescu, G, XII, 1932, 1, 43–45; Scarlat Struțeanu, CL, LXV, 1932, 1–2, 62–74; Constantinescu Clitus, CGM, I, 1932, 3, 7–8; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 257, 6; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 197–207; Predescu, *Istoria*, 268; Călinescu, *Istoria*, 671; Constantinescu, *Scrieri*, V, 82–86; Perpessicius, *Opere*, V, 166–173; Piru, *Varia*, I, 414–422; Massoff, *Despre ei*, 313–320; Perpessicius, *12 prozatori*, 295–300; Tomuş, *Teodoreanu*, 94–96; Perpessicius, *Opere*, XII, 388. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

ZAMFIRESCU George Mihail, *Madona cu trandafiri*, București, Cultura Națională, 1931, 254 p. Într-o atmosferă de comedie tragică, se înscenează caricatural și grotesc ceremonialul înmormântării unei eroine provinciale. „Experimentul [...] unit cu un manierism insuportabil face dificilă lectura cărții” (G. Călinescu).

● Premiul Societății Scriitorilor Români pe anul 1932.

◆ Miron Suru, RVL, VI, 1931, 2, 32; S., *Un nou romanțier*, E, 1931, 831, 2; G. Călinescu, VR, XXIII, 1931, 11–12, 204–205; Cicerone Theodorescu, NR, XXVI, 1931, 278, 1; A. B., ADV, XLIV, 1931, 14710, 2; J. Sejeanu, E, 1931, 865, 2; A. I., *Cu* –, FCL, X, 1931, 434, 2; Radu Popescu, FCL, X, 1931, 434, 2; 435, 5; Perpessicius, CVT,

VIII, 1931, 2396, 1-2; Horia Groza, RMP, XIV, 1931, 4179, 7; **, ORD, IV, 1931, 923, 2; Nicolae Roșu, CRT, V, 1932, 1416, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 220, 7; D. Mihail, FCL, XI, 1932, 438, 2; Camil Petrescu, *Mahalaia și grotescul în literatură*, VRA, V, 1932, 222, 6; Maria Stâncă, ≈, *romanul d-lui* -, RVS, VI, 1932, 1-2, 23-24; C. T., NR, XXVII, 1932, 68, 1; Șerban Cioculescu, AZI, I, 1932, 1, 88-91; G. Călinescu, *Premiile S.S.R.*, ALA, X, 1932, 592, 1; Gheorghe Hasnaș, CGM, I, 1932, 5, 6-7; Constantinescu, *Critice*, 242-248; Lovinescu, *Istoria*, 249-250; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 225-230; Călinescu, *Istoria*, 837; Constantinescu, *Scieri*, V, 260-264; Perpessicius, *Opere*, V, 188-192; Lovinescu, *Scieri*, VI, 233-234; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 37-39; Perpessicius, *12 prozatori*, 341-344; Constantinescu, *Studii*, 207-212; Perpessicius, *Opere*, XII, 389; Aderca, *Contribuții*, II, 290-291. □ A. S., *Spovedanie pe străzi lăturalnice. De vorbă cu d.* -, VRA, IV, 1931, 215, 7; Rep., *De vorbă cu* -, ROLR, II, 1933, 79-80, 2; VI., *Interviu expres cu scriitorul* -, RM, I, 1938, 190, 2; M. G. Samarineanu, F, s. III, VI, 1939, 8-9, 55-58; Const. Gh. Popescu, AFR, IV, 1939, 10, 131; George Sbarcea, -, TR, II, 1939, 236, 2; **, *Proza lui* -, RLTR, I, 1939, 29, 8; 12-15; C. Nedelescu-Zlotesti, *Amintiri despre* -, DRN, XIV, 1939, 21-22, 2; Munte, -, MVB, I, 1939, 15, 13; Mihail Sebastian, *La moartea lui* -, RFR, VI, 1939, 11, 461-465; Const. Virgil Gheorghiu, TMP, IV, 1940, 1241, 2; **, DRN, XV, 1940, 22-23, 2; Dan Petrașincu, VL, I, 1941, 195, 2; Florin S. Siliște, EVZ, IV, 1942, 1241, 2; George Dorul Dumitrescu, *Cenușă caldă*, BSL, I, 1942, 35, 3; V. Spiridonică, *Răsfoind pe* -, TR, III, 1943, 796, 2; Alexandru Talex, *Un nedreptățit* -, J, VII, 1945, 87, 2; Alexandru Talex, -, J, VII, 1945, 279, 1-2; Camil Baltazar, -, *Omul și opera*, UVR, LIV, 1945, 9, 4; Camil Baltazar, -, LUM, II, 1946, 35, 1; 5; Les., *Comemorarea scriitorului* -, UO, III, 1946, 504, 2; Teodor Vărgolici, VR, XI, 1958, 9, 210-212; Sandu Teleajen, *Note despre* -, TEA, III, 1958, 4, 32-40; Camil Baltazar, *Amintiri despre* -, FC, IX, 1960, 35, 19; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 328-329; Zalis, *Aspecte*, 176-183; I. Eșanu, *Correspondență: Eugen Relgis* - -, ALIL, XXVIII, 1981-1982, 113; Corin Braga, *Sub semnul lui Neikos*, ST, XXXIX, 1988, 9, 26-27; 35; Virgil Brădățeanu, -, CNT, 1989, 39, 15; Ionel Maftעי, -, CRC, XXIV, 1989, 42, 6; D. Micu, -, LLE, XVIII, 1989, 4, 43-46; -, *Correspondență*, 1988.

A. S.

○ ZAMFIRESCU George Mihail, *Plâns peste milenii*, fragment din romanul cu același titlu, EXC, I, 1931, 15, 3.

1932

ADERCA Felix, *Aventurile d-lui Ionel Lăcustă Termidor*, București, Naționala S. Ciocnei, [1932], 192 p. (Rosidor, 427). Fragment: *Marea nebunie*, ADN, I, 1930, 13-14, 22-25; ≈, VRA, IV, 1931, 197, 4. Roman erotic și fantezist, scris în manieră expresionistă. Textul relatează peripețiile neverosimile ale protagonistului, urmărit fantasmagoric, în ipostaze animaliere, prenatale, metempsihotice, pe meridiane și în epoci dintre cele mai năzdrăvane (în faze „geo-zoo-ginecologice”, pe malul Nilului, la incași, în China, Himalaia, America și București). Spirit fantast, expus mizeriilor vieții, poetul Ionel Lăcustă-Termidor se căsătorește de mai multe ori cu o aventurieră (Lena), care îl părăsește de fiecare dată, până ce moare epuizată de luxură. Se împrietenește cu matematicianul Nuhăm Saxirier, care se îmbogățește în America; colaborează la revista „Ideea Ministerială” cu fals ingenua Rașela; călătorește la Istanbul; scrie proză lirică; ajunge în beciurile poliției bucureștene etc. Sunt tot atâtea episoade burlești, care conferă cărții „structura abstractă a unei parabole”, protagonistul rezumând o „sfântă demență a umanității”, „eternul flirt cu iluzia, cu gratitudinea, cu neprevăzutul, cu poezia [...]” (Ov. S. Crohmălniceanu). Părerile asupra cărții rămân împărțite. Perpessicius consideră ≈ „nu numai cartea desăvârșită, dar și cea mai caracteristică din literatura d-lui ~”, în timp ce Eugen Constant e de părere că „autorul se străduie a face un placaj filosofic în centrul antropologic al nevrozii sexuale, ceea ce provoacă o totală consternare și o confuzie lamentabilă”.

▼ Fragment: *Pastorală*, în *Vârsta de aur*, 212-217.

◆ Horia Groza, RMP, XV, 1932, 4268, 1-2; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 10, 3; Perpessicius, CVT, III, 1932, 1524, 1-2; **, *Ultimul roman al d-lui* -: ≈, DMN, XXVIII, 1932, 9107,

3; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 237, 7; C. Argintaru, HYP, I, 1932, 5, 31; Eugen Constant, PVL, I, 1932, 1, 15-16; Al. Robot, RMP, XV, 1932, 4439, 1; Mihnea F., *Despre* -, FCL, XII, 1933, 682, 1; Perpessicius, Perpessicius, IV, 336-342; Eugen Constant, CND, I, 1939, 5, 5; Călinescu, *Istoria*, 706; Constant, *Încrustări*, 14-19; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 459; Crohmălniceanu, *Expresionismul*, 150-154; Perpessicius, *Opere*, V, 273-277; Valentin Chifor, *Felix Aderca*. Teză de doctorat, Cluj, 1976, 129-131; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*; Tania Radu, FC, XXXVI, 1987, 23, 11; Lector, RL, XXI, 1988, 17, 10; Vasile Popovici, *Spiritul de frondă*, O, XXXIX, 1988, 21, 6; Căndroveanu, *Literatura*, 32. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

D. M.

BASARAB Alice [Elvira BOGDAN], *Talismanul de safir*, București, Tip. Bucovina, 1932, 126 p. Roman pentru copii. Cu ajutorul talismanului de safir, Mioara călătorește în timp și spațiu. Din Egiptul antic în Moldova lui Ștefan cel Mare; de la curtea lui Ludovic al XIV-lea la aceea a lui Costantin Brâncoveanu. „Fabulația acoperă perfect lecția de patriotism și morală” (Zoe Dumitrescu-Bușulenga).

▼ Cu un cuvânt înainte de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, București, Ion Creangă, 1978 (cartea e semnată cu numele Elvira Bogdan).

◆ Perpessicius, *Lecturi*, 299-301; Perpessicius, *Lecturi intermitente* (XXXV), GL, XV, 1968, 33, 1; 7.

M. V.

BILCIURESCU Alex., Menny TONEGHIN, *Doamna Casanova*, București, Cugetarea, 1932, 240 p. Roman erotic, obedient față de rețetele genului și nedepășind nivelul literaturii de consum.

◆ R. L., FCL, XI, 1932, 558, 2; C. Panaitescu, FCL, XI, 1932, 564, 2; Ph., ≈, ALA, XI, 1932, 628, 8; Al. Robot, RMP, XV, 1932, 4481, 1; Petre Dinu, AZI, II, 1933, 1, 571; Teodor Scarlat, RVS, VII, 1933, 1-2, 18; Ion I. Cantacuzino, *Noile lucrări ale d-lor Petru Comarnescu, Octav Dessila*, ~ și ~, VRL, XXV, 1933, 7523, 1-2.

M. V.

BOGHIU Gh. I., *Pisicile preasfântului*, București, Institutul de Arte Grafice P. Merlan, 1932, 112 p. Pe foaia de titlu este indicată ed. a II-a. Roman de moravuri monahale și clericale, scris sub formă epistolară. Doi adolescenți, veri primari, Eremia și Gheorghe, schimbă impresii despre lumea prin care au vagabondat, demascând viciile călugărilor, lăcomia de bani, ambițiile deșarte. Adesea licențioasă, scrierea aduce cu atmosfera prozei lui Damian Stănoiu.

D. M.

CALISTRAT Alexandru, *Bob de grâu*, București, Cugetarea, 1932, 158 p. Fragment: *Moartea florilor de liliac*, DMN, XXVI, 1930, 8383, 20. Roman pentru copii.

◆ ***, DMN, XXVIII, 1932, 9342, 12.

M. V.

CASSVAN Sarina, *Trupul care își caută sufletul. Reportaj sentimental*, București, Cartea Românească, 1932, 228 p. Roman sentimental. Abundă în situații erotice mai mult sau mai puțin echivoce; detaliată „statistică a adoratorilor și adoradoarelor aventuroasei Sarah” (Pompiliu Constantinescu).

◆ Isaiia Răcăciuni, RMP, XV, 1932, 4554, 1-2; Ion Totu, VRL, XXIV, 1932, 7259, 1; Cezar Petrescu, *Două reportajii romanțate*, CRT, V, 10932, 1515, 1-2; P. N., DMN, XXVIII, 1932, 9103, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 237, 7; M. Sevastos, ALA, X, 1932, 598, 7.

M. V.

* CĂPRESCU N. M., *Masca albă*, 1932.

DAUȘ Ludovic, *Asfințit de oameni*, București, Adevărul, 1932, 388 p. Apărut mai întâi în f.z. ADV, XLV, 1932, nr. 14732-14822. Fragmente (cartea a fost intitulată inițial *Dihorul* sau *Dihorii*): *Pe drumul Varaticului*, SBR, II, 1920, 16, 246-253; *Spre boierie*, SBR, II, 1920, 32, 86-90; *Crima*, SBR, II, 1921, 36, 148-154. Roman social, relatând ascensiunea socială a vânzătorului ambulând Vangheli Zionis. Devenit, în urma unei crime, V. Zionea și arendașul moșiei Vorona, acesta sfârșește prin a fi adoptat de cercul boierimii

botoșănene, căsătorindu-se cu fiica unui moșier sărăcit și ajungând deputat, totul pe fundalul disoluției generale a aristocrației autohtone. Tema sămănătoristă este tratată într-un ton detașat, de cronică, „fără caricaturizări forțate și cu o nostalgia ponderată după vremurile apuse” (Pompiliu Constantinescu).

◆ I. Valerian, *De vorbă cu d-l* ~, VL, I, 1927, 37, 1-2; Victor Eftimiu, *Romanul lui* ~, ADV, XLV, 1932, 14867, 5; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 244, 7; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2619, 1-2; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 30, 3; G. Călinescu, ALA, X, 1932, 616, 7; Ludovic Dauș, *Simplă punere la punct. Răspuns d-lui Mihail Sebastian*, ROLR, I, 1932, 33, 1; Al. Robot, RMP, XV, 1932, 4427, 1; ***, VL, VIII, 1933, 145, 3-4; ***, *Cum ați scris romanul* ≈?, MNL, II, 1934, 17, 3; Lovinescu, *Istoria*, 213-214; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 426-431; Călinescu, *Istoria*, 834; Constantinescu, *Scrieri*, II, 395-399; Perpessicius, *Opere*, V, 330-333; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 202; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 741-742.

M. V.

DESSILA Octav, Noroi, București, Cartea Românească, 1932, 378 p. Fragment ≈, VRA, V, 1932, 264, 6; 8. Roman melodramatic, cu răsturnări de situații și dezvăluiri senzaționale. Aflând că țărancă Maranda, pe care o iubește și cu care are un copil, e sora lui vitregă, boierul Radu Craioveanu se sinucide.

▼ București, Cartea Românească, 1939; București, Cartea Românească, 1943; București, Cartea Românească, 1946.

◆ Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4511, 1-2; Ion I. Cantacuzino, *Noile lucrări ale d-lor Petru Conarnescu* ~, Al. Bilciurescu și M. Toneghin, VRL, XXV, 1933, 7523, 1-2; D. Coman, CL, LXVI, 1933, 3, 288-292. □ V. și Dragomir valahul, 1927.

M. V.

○ **DIANU Romulus, Dați-mi voie să vi-l prezint pe Jean**, fragment din romanul *Prințesa migrenelor*, CRT, V, 1932, 1528, 7-8.

DIANU Romulus, Nopti la Ada-Kaleh, București, Naționala S. Ciornei, 1932, 186 p. (Rosidor). Fragmente: *Iubita de la Ada-Kaleh*,

CRT, III, 1930, 808, 6; *Pasărea la cuibul ei*, CRT, IV, 1931, 1274, 1-2; *Păcate săvârșite în gând*, CRT, IV, 1931, 1406, 9. Roman de analiză psihologică, radiografie a mai multor ipostaze erotice. De la candoarea adorației mute a contrabandistului Andrei Melinte pentru Yllen, soția primarului Huzun, la incompatibilitatea temperamentală a cuplului Mihai Cojoccea-Cristina - „sociologie a căsniciei moderne” (G. Călinescu) - sau la generozitatea amoroasă a Yllenei, adevărată întrupare a „principiului sexual” (Șerban Cioculescu). „Roman de notații incisive, de ironii selecționate, de confruntări psihologice și de drame lucid expuse în vârful penitei” (Perpessicius) dar, în același timp, „un roman de intens pitoresc” (Șerban Cioculescu).

▼ București, Naționala S. Ciornei, 1933; București, Eminescu, 1970.

◆ Cezar Petrescu, CRT, V, 1932, 1428, 1-2; L. S., ALA, X, 1932, 583, 7; Paul I. Papadopol, U, XLIX, 1932, 44, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 227, 11; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2462, 1-2; Miron Suru, RVL, VI, 1932, 3, 22; Ana Dragomirescu, ≈, DRN, IX, 1932, 4, 2; S. F., HYP, I, 1932, 3, 20; Sera Furpa, PTI, XIV, 1932, 69, 2; George Panciul, RDR, I, 1932, 2, 10-11; Șerban Cioculescu, ADV, XLVI, 1932, 14929, 1-2; Dragoș Vrâncanu, CRT, VI, 1933, 1943, 1-2; ***, GLT, II, 1933, 5-8, 24-25; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 281-287; V. Netea, PRC, II, 1934, 1, 34-35; Ilovici, *Negativismul*, 154-156; Călinescu, *Istoria*, 712; Perpessicius, *Opere*, V, 230-233; Ioana Lipoveanu-Theodorescu, ~, TR, XXIV, 1980, 11, 3.

M. V.

* **DINESCU Sever, Cad frontierele**, 1932.

DRAGOMIRESCU Mihail, Copilul cu trei degete de aur. Ogrezeni și Dărmănești, București, Cartea Românească, 1932, 262 p. Întâiul tom din „epopeea română” *Copilul cu trei degete de aur*, proiectată în douăzeci și unu de vol., dintre care autorul n-a realizat integral decât patru, următoarele fiind *Focul* (1934), *Sânducu* (1935) și *Război și biruință* (1936). Roman autobiografic. Simultan cu o cronică „de un realism destul de amorf” (E. Lovinescu) a satului muntean văzut dintr-o

perspectivă exterioară, se relatează întemeierea familiei învățătorului Gheorghe Dărmănescu din Ogrezeni și nașterea lui Sănduc, prevestit de un vis drept „copilul cu trei degete de aur” – imagine anticipând un mare destin literar. Autorul „și-a impus o echivalență literară cu *Amintirile* lui Creangă; mai curând a rezolvat o pasiște, în ton narativ, în stil familiar și direct până la vulgaritate” (Pompiliu Constantinescu). Asemănătoare e și evaluarea critică a lui Perpessiciu: deși „regizat după regulile celei mai perfecte cunoașteri epice, romanul suferă de uscăciune”, având „un pronunțat caracter didactic”.

◆ N. Pora, *Viata satelor noastre. ≈ de ~*, VRL, XXIV, 1932, 7358, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 250, 7; Perpessiciu, CVT, VIII, 1932, 2675, 1–2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVI, 1932, 14969, 1–2; Miron Suru, RVL, VII, 1932, 1, 13; P. Alexian, ADV, XLVI, 1932, 14980, 1; Ion Foșeneanu, B.L.A. I, 1932, 4–5, 77; T. M., VL, VII, 1932, 139, 3; Al. Robot, *D. ~ scrie multe*, RMP, XVI, 1933, 4758, 1; 3; Matei Alexandrescu, *60 de minute cu criticul ~*, FCL, XIII, 1934, 897, 2; Petru I. Teodorescu, *~: Profesorul – Criticul – Literatul*, PRM, I, 1934, 5–6, 14–20; Eliad Colțan, E, 1935, 1926, 1; Petru I. Teodorescu, *≈ și „Focul”, romane de ~*, PRM, II, 1935, 1–2, 43–45; Teodorescu, *Cronici*, 142–143; Vlaicu Bârna, *~*, RMP, XX, 1937, 5834, 1; E. Lovinescu, *Întorcerea spre epic*, ADV, LI, 1937, 16291, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, 289–290; Perpessiciu, *Mențiuni*, V, 10–17; Constantinescu, *Scrieri*, II, 475–479; Perpessiciu, *Opere*, VI, 9–13; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 271–272; Alexandrescu, *Confesiuni*, 17–18; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 837–839; 843–844.

M. V.

EFTIMIU Victor, *Kimonoul înstelat. Roman din Parisul american*, București, Adevărul, 1932, 388 p. Apărut întâi în f.z. DMN, XXVIII, 1932, nr. 9016–9098. Parodie de roman polițist, cu acțiunea plasată în mediul cosmopolit al Parisului.

▼ București, Eminescu, 1970.

◆ ***, *Un roman polițist original*, DMN, XXVIII, 1932, 9107, 3; M. Negoiu, ADV, XLV, 1932, 14835, 3; L. S., ALA, X, 1932, 597, 7; Gr. Tăusan, *Romanul nou al d-lui ~*, VRL, XXIV, 1932, 7292, 2; a. l., GLB, XV, 1932, 3840, 2;

Al. Șerban, *Două romane de ~: ≈ și „Arhanghelul cu aripi de ceară”*, RP, III, 1935, 86–88, 16.

M. V.

○ **ELIADE Mircea**, *Confesiunile unui tânăr al secolului*, fragment din romanul cu același titlu, CVT, VIII, 1932, 2759, 3.

FÂNTĂNERU Constantin, *Interior*, București, Cultura Națională, 1932, 150 p. Fragment: ≈, ROLR, I, 1932, 37, 3. De o sinceritate agresivă, romanul este proiecția în fantezie și în imaginariu a dramei singurătății. E înregistrat cu detașare și cinism spectacolul cotidian al unei biografii simplificate până la evanescent. Irealitatea e acceptată ca soluție, opusă stereotipiei senzațiilor și automatismului memoriei.

▼ Ed. îngr. și pref. de Ștefan Borbély, Cluj-Napoca, Dacia, 1981.

◆ C. B., ROLR, I, 1932, 35, 1; Al. Philippide, *Un nou scriitor*, ALA, X, 1932, 622, 8; Nicolae Roșu, CRT, V, 1932, 1718, 1–2; C. B., ROLR, I, 1932, 39, 4; V. Cristian, FCL, XI, 1932, 545, 1; Cronicar, DMN, XXVIII, 1932, 9308, 3; Al. Robot, RMP, XV, 1932, 4459, 1; Perpessiciu, CVT, VIII, 1932, 2731, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 265, 7; D. Petrașincu, DIS, I, 1932, 3, 12–13; V. D., VL, VII, 1932, 139, 3; Henriette Y. Stahl, FCL, XI, 1932, 558, 1; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 43, 3; Șerban Cioculescu, ADV, XLVI, 1932, 15017, 1–2; Mihail Retian, CLIT, II, 1932, 15–16, 19–20; Miron Suru, RVL, VII, 1932, 2, 28; Dumitru C. Mihăilescu, GLT, I, 1933, 9–10, 20; Octav Șuluțiu, AZI, II, 1933, 1, 563–564; G. Călinescu, JL, I, 1939, 53, 2; Călinescu, *Istoria*, 878; Perpessiciu, *Mențiuni*, V, 71–74; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 532–534; Vitner, *Semnele*, 154–158; Perpessiciu, *Opere*, VI, 55–57; Holban, *Opere*, III, 209–210; Dorin Teodorescu, *Un roman al experienței interioare*, AUC, VI, 1978, 105–108; Protopopescu, *Romanul*, 279; Ion V. Voiculescu, *O reeditare semi-centenară*, ARG, XVI, 1981, 4, 4; Sorin Părvu, CL, 1981, 12, 14; Gh. Perian, *Romanul vieții interioare (~, ≈)*, VTR, XII, 1982, 2, 9; Lăzărescu, *Romanul*, 227–229; Zamfir, *Cealaltă față*, 146–147; 151.

A. S.

GABRIEL I., *Întruchiparea macabră. Bruneta cu ochi albaștri*, București, Adevărul,

1932, 108 p. Roman erotic (o mamă care vrea să-și mărite fiica cu propriul amant, depravări amoroase în decoruri elegante, acompaniate de opium și hașiș), a cărui intrigă e complicată incongruent cu viziuni onirice de un macabru derizoriu (imperul nebunilor dănțuind cu scheletele) sau cu elemente ale literaturii de anticipație (călătorii în nave spațiale intercontinentale, urmărite la televizor).

◆ A. Munte, DMN, XXVIII, 1932, 9807, 3.

M. V.

GALACTION Gala, Papucii lui Mahmud, București, Adevărul, 1932, 236 p. Fragmente: *Obștescul alb mormânt*, ALA, X, 1931, 557, 1-2; ≈, VR, XXIII, 1931, 7-8, 5-12; *Vulpile au viziuni și păsările cerului cui-buri...*, CRT, V, 1932, 1432, 3. Roman psihologic, axat pe un caz de conștiință. Într-un moment de beție, Savu Pantofaru omoară pe prizonierul turc Mahmud, crimă pe care, conform canonului dat de sihastrul Silvestru, o ispășește, confecționând o mie de perechi de încălțăminte, destinate săracilor, intrând în legendă sub numele de Hagi-Papuc. Ideea creștină a păcatului și redempțiunii e dezvoltată în cadrele unui umanitarism mai larg, care abolește frontierele religioase și etnice în numele înfrățirii universale, simbolizată de comuniunea sufletească dintre Savu Pantofaru, turcul Ibrahim și evreul Marcu Goldstein. „Într-o fermecătoare limbă, fără excesele, imputate uneori, de neologisme, autorul a cristalizat cea mai curată sinteză a principiilor sale creștine, fără tendințe și tezism”, scriind „o poveste limpede, cristalină, ca o privire de azur peste universul întinat” (Șerban Cioculescu). Romanul degajă „impresia plăcută a unei mari puteri de excursie narativă, o mireasmă de carte veche bisericească, dăătoare de meditații blânde și o atmosferă exotică, de calitatea plastice balcanice a unui Ișer, unde minaretul turcesc se amestecă cu turla bizantină, semiluna cu crucea ortodoxă” (G. Călinescu).

▼ Sighișoara, Miron Neagu, 1939. Reprodus în: *Opere alese*, I, pref. de Teodor Vârgolici, București, E.S.P.L.A., 1956; *Opere alese*, III,

ed. îngr. de Teodor Vârgolici, cu o introd. de D. Micu, București, E.P.L., 1965; *Roxana*. ≈, *Doctorul Taifun*, pref. de Teodor Vârgolici, București, E.P.L., 1967; *Roxana*. ≈, *Doctorul Taifun*, postf. de Adrian Anghelescu, București, Minerva, 1983; *Roxana*. ≈, *Doctorul Taifun*, ed. îngr., tabel cronologic, selecția referințelor critice de Alexandru Ruja, Timișoara, Facla, 1986; *Romane*, I-II, pref. și tabel cronologic de Teodor Vârgolici, București, Minerva, 1989.

● Premiul Societății Scriitorilor Români pe anul 1933.

◆ Radu Popescu, *Discutând cu părintele* ~, FCL, X, 1931, 416, 3; G. Călinescu, ALA, X, 1932, 579, 7; L. S., ≈, ADV, XLV, 1932, 14741, 2; Horia Groza, RMP, XV, 1932, 4204, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 223, 7; Al. T., VBA, I, 1932, 1, 56-57; G. Călinescu, ALA, X, 1932, 584, 4; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 1, 3; Victor Alboteanu, EC, VIII, 1932, 223, 2; Cezar Petrescu, CRT, V, 1932, 1463, 1-2; M. Gr. & H. R., DMN, XXVIII, 1932, 9044, 3; E. F., GLT, I, 1932, 2, 12; B. Caușansky, OP, XXVIII, 1932, 7453, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLV, 1932, 14777, 1-2; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2469, 1-2; C. Gerota, CL, LXV, 1932, 3-4, 319-321; Neculai Pavel, JML, XXI, 1932, 1-6, 158-159; Victor N. Popescu, *Un roman creștin*, ALA, X, 1932, 613, 2; ***, *Fecunditatea lui* ~, ROLR, I, 1932, 39, 3; Ion Tomuța, *O carte premiată*: ≈, ALA, XII, 1933, 650, 4; Constantinescu, *Critice*, 273-276; Petru I. Teodorescu, ~, BLA, III, 1934, 17-18, 91-92; Teodorescu, *Cronici*, 110; Predescu, *Istoria*, 248; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 287-294; N. Ladmiss-Andreescu, LN, VI, 1939, 5-7, 168-171; Pantelimon Nițulescu, *Părintele* ~, TR, III, 1940, 153, 3; Călinescu, *Istoria*, 602; Al. Raicu, ~ și *premiul național de literatură*, VI, II, 1942, 403, 2; Horia Stancu, *Trei romane de* ~, GL, III, 1956, 43, 2; G. Gheorghiuță, ~: *Opere alese, II-IV*, CNT, 1965, 23, 3; Marieta Nicolau, ~: *Opere alese, vol. III-IV*, GL, XIII, 1966, 2, 2; Călinescu, *Ulysse*, 103-107; Vârgolici, *Galaction*, 269-281; Constantinescu, *Scrieri*, III, 35-37; Al. Philippide, ~, CL, I, 1970, 5, 8-13; M. Nișcov, în vol. *Izvoare folclorice*, 96-100; Philippide, *Considerații*, 211-221; Niculiu, *Galaction*, 232-240; Călin, *Portrete*, 126-131; Perpessicius, *Opere*, V, 234-239; Piru, *Varia*, II, 258-261; ***, ~, *între Helicon și Golgota*, RITL, t. XXIII, 4, 513-514; Muthu, *Literatura*, 209-216; Vârgolici, *Ecourile*, 251-

258; Constantinescu, *Romanul*, 139–143; Pillat, *Itinerarii*, 154–166; *Scriptorii români*; Cornel Robu, *Anul biruinței mele literare*, EX, XI, 1979, 5, 3; Perpessicius, *12 prozatori*, 88–92; ***, *Alte*, 240–241; Cunesco, *Galaction*, 153–156; Papu, *Motive*, 147–149; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 18–25; Vârgolici, *Scriptorii*, 258–262; Constantinescu, *Figuri*, 113–116; Papu, *Lumini*, 356–357; Perpessicius, *Scriptorii*, IV, 18–23. □ V. și Margo, 1918.

M. V.

* **GRANCEA Aurel**, *Pe marginea prăpastiei*, București, 1932, 238 p. (Colecția celor 15 lei).

○ **GROZDAN Dorian**, *Așteptare*, fragment din romanul *Internatul cu ferestre verzi*, ARA, II, 1932, 66, 3.

HOLBAN Anton, *Parada dascălilor*, București, Cugetarea, 1932, 108 p. Fragmente: *Prezentarea dascălilor*, VRA, IV, 1931, 213, 6; ≈, VRA, V, 1932, 219, 5. Operă cu caracter mai degrabă memorialistic, conținând o suită de portrete în care sunt recognoscibile figurile colegilor de cancelarie ai autorului, de pe vremea când funcționa ca profesor la Galați. Concentrate în jurul unei *faculté maitresse*, al unui automatism de gândire sau comportament, profilurile dascălilor devin portretizări ale unor trăsături morale: vanitatea, suficiența, ambiția meschină, obtuzitatea agresivă, platitudinea arogantă etc. Insuficienta transfigurare ficțională, pe care i-o reproșează G. Călinescu, este compensată de incisivitatea observației („galerie de portrete incisive – apă tare de mici notații și trăsături caricaturale” – E. Lovinescu), dublată de o implicare comprehensivă: „Tonul îngăduitor, obosit, înclinat prin descurajare spre absolvire, implicând o nemărturisită dramă a autorului, sensibilă în reflecțiile sale amare, conferă textului o notă autentică de tragism omenesc” (Ov. S. Crohmălniceanu).

▼ Reprodus în: ≈, *Romanul lui Mirel. Halucinații*, București, E.S.P.L.A., 1958; *Opere*, I, studiu introductiv, ed. îngr., note și bibliografie de Elena Beram, București, Minerva, 1970.

◆ Gr. Veja, ≈, *Un monument de ironie răutăcioasă*, AȚN, III, 1932, 519, 1; Mihail Sebastian,

ROLR, I, 1932, 5, 3; G. Călinescu, ALA, X, 1932, 589, 7; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 230, 8; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2490, 2; ***, DMN, XXVIII, 1932, 9107, 3; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1932, 7280, 1; M. Sebastian, *Psiholog și portretist nu e totuna*, ROLR, I, 1932, 12, 3; Constantinescu, *Critice*, 256–260; Lovinescu, *Istoria*, 298; Teodor Iordache, *Amintiri despre ~*, AȚN, VIII, 1937, 2003, 1; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 307–311; Călinescu, *Ulysse*, 108–111; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 516–517; Constantinescu, *Scieri*, III, 166–169; Ion Vlad, *Romanul cunoașterii lumilor invizibile*, TR, XIV, 1970, 34, 3; 35, 3; Sanda Radian, ≈, *Opere*, I, VR, XXIV, 1971, 2, 143–144; Vitner, *Semnele*, 72–82; Perpessicius, *Opere*, V, 250–253; Rotaru, *O istorie*, II, 310–311; Vlad, *Convergențe*, 237–255; Hanganu, *Interferențe*, 121–127; Șuluțiu, *Scriptorii*, 229–240; Lovinescu, *Scieri*, VI, 280; Perpessicius, *12 prozatori*, 356–358; ***, *Alte*, 233–235; Corbea, Florescu, *Biografii*, II, 90; Urdea, *Holban*, 10–11; 15; 16; 134–135; 194; Vartic, *Holban*, 18; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 98–121. □ V. și *Romanul lui Mirel*, 1929.

M. V.

IOACHIMESCU I. Șt., *Țărani și târgoveți*, București, Adevărul, 1932, 284 p. Apărut mai întâi în f.z. DMN, XXV, 1929, nr. 8060–8109. Roman social, tezist. Conflictul de clasă, antagonismul dintre lumea satului și cea a orașului sunt ilustrate cu ajutorul unei drame de familie. Domnica Polcovnicu, fiică de țărani, e disprețuită în casa bărbatului ei, inginerul Aristide. Neverosimil e finalul, nejustificat și melodramatic. Femeia conduce o revoltă împotriva soțului, apoi se sinucide.

◆ L. Sebastian, *Romanul d-lui ~*, ADV, XLVI, 1932, 14980, 2; George I. Ghidu, E, 1932, 1136, 2; Al. A. Philippide, ALA, X, 1932, 622, 7; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2731, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 267, 5; A. Munte, DMN, XXVIII, 1932, 9245, 4; L. F., DMN, XXIX, 1933, 9351, 3; I. V., VL, VIII, 1933, 142, 3; ***, ADV, XLVII, 1933, 15086, 2; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 644, 7; Lucian Boz, *Jubileul unei cărți*, ADV, XLVII, 1933, 15204, 3; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9555, 3; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 75–77; Perpessicius, *Opere*, VI, 58–59.

A. S.

○ IONESCU Florica Eug., *Ghiocei... ghiocei*, fragment din romanul *Un menaj ca multe altele*, RVS, VI, 1932, 6-7, 16-17.

KIRIACESCU-JIU N., *Tragedia unei vieți*, Craiova, Viața nouă – Societate cooperativă, 1932, 234 p. Fragment: ≈, BRȚ, 1931, 29-30, 1-2. Romanul unei infirmități. Repudiat de societate pentru diformitatea sa, cocoșatul Titu Dornea trece prin suferințe atroce, frustrări de tot felul, o unică dragoste neputându-se realiza din cauza părinților fetei. Succesul profesional – face carieră, ajunge docent universitar la Facultatea de Medicină din Paris, apoi la București – nu poate compensa durerile de ordin intim.

◆ ***, SPT, I, 1931, 1, 2.

D. M.

LASCAROV-MOLDOVANU AI., *Biserica năruită*, București, Naționala S. Ciomei, 1932, 189 p. (Rosidor). Într-un decor de patriarhalitate și de unitate sentimentală cu pământul Moldovei, se desfășoară idila dintre Marioara Stamatin și Sandu Chebac. Romanul e o poetizare a acestei lirice iubiri, întreruptă brutal de izbucnirea războiului.

▼ București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafraș, 1939.

◆ Doctorul Ygrec, *Creatorii literari ai peisajului moldovenesc. Note critice pentru un roman nou*, ADV, XLV, 1932, 14844, 1-2; ***, *Un roman sentimental*, DMN, XXVIII, 1932, 9132, 3; C. Panaitescu, E, 1932, 1020, 2; I.M.R., OBS, V, 1932, 5-6, 261-263; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2619, 2; A. B., CL, LXV, 1932, 8-10, 635-636; Aida Vrioni, RVS, VI, 1932, 8-10, 21-22; G. C., ALA, X, 1932, 614, 7; M. Gh. Constantinescu, U, XLIX, 1932, 314, 6; Ax. B., TB, IV, 1932, 6, 560-561; Gheorghe Selten, CTT, I, 1933, 3-4, 3; ***, GLT, II, 1933, 5-8, 21; Stelian Cucu, ~, *poet al vieții alese și al tainicei solidarități cu pământul românesc*, GLT, V, 1936, 6-9, 1-27; Petru I. Teodorescu, TB, IX, 1937, 2, 160-166; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11-12, 212-217; Rașcu, *Convingeri*, 87-90; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 431-433; ***, BLE, VIII, 1939, 87, 3; ***, BLE, IX, 1940, 91, 6; Călinescu, *Istoria*, 846; Perpessicius, *Opere*, V, 333-334.

○ LIMAN Horia, *Fragment*, DIS, I, 1932, 1, 5-7; *Ulița cu epave*, DIS, I, 1932, 2, 5-7; *În mahalaua mea mor oameni...*, DIS, I, 1932, 3, 1-2; *Drum în spirală*, DIS, I, 1932, 4, 13-14; *Nuntă*, DIS, I, 1933, 6, 2-3; *La numărul 17*, DIS, I, 1933, 7-8, 15-17, fragmente din romanul *Ulița cu epave*, inspirat din mediul periferiei evreiești.

LOVINESCU E., *Bizu*, București, Naționala S. Ciomei, 1932, 250 p. Face parte din ciclul *Romanul lui Bizu*. Sub forma autobiografiei romanțate, autorul publică vol. trei din *Memorii*. Bizu e „teoreticianul unei atitudini” (renunțare, scepticism și resemnare), iar conștiința reprezintă „jurnalul unei firi predestinate izolării” (Perpessicius). Evocarea lirică și idealizarea trecutului sunt limitate prin considerațiuni de ordin estetic și prin reflexii teoretice cu valoare generală.

▼ Ed. îngr., pref. și note de Marian Papahagi, Cluj, Dacia, 1974.

◆ Al. Sahia, ~ a scris un roman. O vizită la Fălticeni, VRA, V, 1932, 252, 5; ***, ≈, ROLR, I, 1932, 29, 4; Al. Sahia, *Romanul d-lui ~ apare în curând*, VRA, V, 1932, 258, 6; ~, ≈ (Paginile de introducere la roman), VRA, V, 1932, 261, 6; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 38, 3; George I. Ghidu, E, 1932, 1142, 1; Șerban Cioculescu, ADV, XLVI, 1932, 14988, 1-2; Al. Robot, RMP, XV, 1932, 4448, 1; Octav Șuluțiu, *În jurul lui ≈*, ROLR, I, 1932, 39, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 263, 7; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2724, 1-2; Șerbu, DIS, I, 1932, 3, 10; Edmond Constantin, RVS, VI, 1932, 11-12, 22-23; I. Valerian, VL, VII, 1932, 139, 3; ~, ≈, VL, VII, 1932, 139, 1; Dumitru C. Mihăilescu, *Un critic poezie scrie romane bune?*, GLT, I, 1932, 8, 4-5; ***, GLT, I, 1932, 8, 12; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1932, 7479, 1-2; Octav Șuluțiu, AZI, II, 1933, 1, 564-566; I. Peltz, ≈ sau schimbarea la față a d-lui ~, ROLR, II, 1933, 52, 1-2; Dr. Justin Neuman, ADV, XLVII, 1933, 15122, 3; Tiviu Teodoru, VRA, VI, 1933, 285, 4; Dan Petrașincu, ROLR, II, 1933, 64, 2; Pompiliu Ionescu, *Două romane și doi critici*, CLIT, IV, 1933, 1, 7-8; Valeriu Ghibaldan, *Romanele d-lui ~*, FCLC, XII, 1933, 875, 2; Constantinescu, *Critice*, 132-137; Gh. Agavriloaei, *Romanomania domnului ~*, MST, II, 1935, 1, 11-12; N. Georgescu, *Criticul romanelor sale*, NR, XXXII, 1937,

A. S.

57, 1; Lovinescu, *Istoria*, 290–293; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 65–71; Călinescu, *Istoria*, 722–723; Constantinescu, *Scrieri*, III, 347–351; Vrancea, *Lovinescu*, 17–49; 50–60; Negoiteșcu, *Lovinescu*, 125–140; Simion, *Lovinescu*, 575–578; Perpessicius, *Opere*, VI, 50–54; Eugen Uricaru, *ST*, XXV, 1974, 7, 50; Ion Moldovan, *EX*, VI, 1974, 5–7, 11; Nicolae Manolescu, *Un roman de -*, RL, VII, 1974, 13, 9; Ion Marcoș, *TR*, XVIII, 1974, 14, 2; Ramona Boca Bordei, *Despre inadaptabili. Note pe marginea unui roman lovinescian*, O, XXVI, 1975, 12, 3; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 158; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 272–275; Constantinescu, *Romanul*, 144–149; Dana Dumitriu, *Confesiune și ficțiune*, CL, 1981, 10, 2; Ioan Holban, *În cutia sonoră a amintirii*, *TR*, XXV, 1981, 50, 3; Liviu Leonte, ~ – *romancier*, *ATN*, XIX, 1982, 1, 4; Holban, *Proza*, 15–25; 26; 31; 87–96; Lăzărescu, *Romanul*, 118–119; 121–124; 128–129; Manolescu, *Temă* 4, 7–11; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 340–352; Zamfirescu, *Oamenii*, 184. □ V. și *Aripa morții*, 1913.

A. S.

○ **MATEESCU Traian**, *A fost zaiafet mare, cu coconi și necoconi*, fragment din romanul *Păcătoșii lunestii*, *DRPA*, II, 1932, 8, 5.

○ **MILLER-VERGHY Margareta**, *Dragoste*, *RVS*, VI, 1932, 6–7, 1–9; 8–10, 5–9, fragmente de roman.

MINULESCU Ion, *3 și cu Rezeda 4*, București, Adevărul, 1932, 214 p. Fragmente: *Spovedania unui candidat la crimă*, ALA, X, 1931, 575, 3–4; *Spovedania unei candidate la nebunie*, ALA, XI, 1932, 583, 3–4; 584, 5; 585, 4; 586, 3–4, 587, 5; *Spovedania unui candidat la înșurătoare*, ALA, XI, 1932, 594, 1–2; 595, 7–8; 596, 4. Roman conceput sub forma a patru confesiuni paralele, care luminează evenimentele din tot atâtea perspective diferite. „Intenția autorului a fost de a crea patru eroi tipici, Femeia, Amantul, Gelosul, Îndrăgostitul legal, observați în însușirile generale, adică tratați în noțiunea lor” (G. Călinescu). Tehnica modernă e aplicată unui material romanesc precar atât din punct de vedere epic, cât și psihologic. În opinia lui Perpessicius, romanul conține „elementele unei aventuri, desprinsă din arhivele *Decameronului* sau ale damelor galante. Aceeași

lipsă de motivare, aceeași fatalitate a iubirii și aceeași grațioasă impudicție”.

◆ H. R., *Un ceas cu -*. *Despre romanul* ≈, DMN, XXVIII, 1932, 9322, 7; Matei Alexandrescu, *FCL*, XI, 1932, 562, 2; Al. Robot, *RMP*, XV, 1932, 4472, 1; G. Rădulescu-Olt, *ADV*, XLVI, 1932, 15019, 3; G. Călinescu, I. A. Bassarabescu, ~, *Damian Stănoiu*, ALA, XI, 1932, 629, 11; Perpessicius, *CVT*, IX, 1933, 2764, 1–2; Al. A. Philippide, ALA, XII, 1933, 632, 7; Pompiliu Ionescu, *CLIT*, III, 1933, 1–2, 17–18; Ionel Dumitriu, *MIR*, I, 1933, 3, 15–16; Pompiliu Constantinescu, *VRA*, VI, 1933, 271, 7; G. P., *LN*, I, 1933, 1, 4; Predescu, *Istoria*, 285; Călinescu, *Istoria*, 618; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 103–111; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 42–44; Perpessicius, *Opere*, VI, 86–88; *Scritori români*; Dimitriu, *Introducere*, 40–48; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 493–498; Perpessicius, *Scritori*, IV, 189–191.

M. V.

○ **MURĂȘANU Teodor**, *Roza vânturilor*, *SDM*, IX, 1932, 11–12, 175–176; 13–14, 214; 6, 139, fragmente din romanul cu același titlu.

○ **NEGREANU Ion M.**, *Într-o vacanță*, fragment din romanul *Singurătate stranie*, *E*, 1932, 993, 2.

N. R., *Valuri. Roman din viața marinărească*, Constanța, Institutul de Arte Grafice Albania, 1932, 166 p. Cu o pref. a autorului. Carte de aventuri, cu acțiunea plasată în timpul și după primul război mondial. Întâmplările marine, atribuite eroului Mircea Văleanu, se bizuie pe evenimente din biografia autorului. Povești de dragoste și legende încearcă să schițeze o atmosferă.

D. M.

OPRESCU Horia, *Floare neagră*, București, Cugetarea, 1932, 280 p. Fragmente: *O primăvară ca un zâmbet*, ALA, X, 1932, 596, 5; *Face pe Greta Garbo!...*, ALA, XI, 1932, 605, 5–6; *Visul unei nopți de vară...*, ALA, XI, 1932, 614, 5–6. Roman al inadapării. Nerezistând confruntării cu vicisitudinile vieții, onestul și sensibilul Traian Mirea – prototip al învinsului – sfârșește prin a-și pierde mințile. Fapt de natură să îl introducă în „legiunea de predestinați insuccesului, pentru că au

de depășit o tară originară”, consideră Perpessicus.

◆ C. Panaiteșcu, FCL, XI, 1932, 573, 1; Cicerone Theodoreșcu, *Romancierul* ~, ROLR, I, 1932, 45, 1; Matei Alexandrescu, FCL, XI, 1932, 578, 2; Nicolae Rosu, CRT, VI, 1933, 1775, 1-2; B., LPT, XII, 1933, 3362, 2; Perpessicus, CVT, IX, 1933, 2775, 1-2; J. Byck, ALA, XII, 1933, 623, 7; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4512, 2; Zaharia Stancu, AZI, II, 1933, 1, 566-567; H. Blazian, DMN, XXIX, 1933, 9373, 3; I. Sadoveanu, *Autobiografie*, ALA, XII, 1933, 638, 7; Niculae Cantonieru, BLA, I, 1933, 6-7, 97; Sărmanul Klopstock, RMP, XVII, 1934, 4934, 1; Perpessicus, *Meșteri*, V, 124-128; Perpessicus, *Opere*, VI, 99-102; Perpessicus, *Opere*, XII, 419.

M. V.

O PANDREA Petre, *Tractorul*, fragment din romanul cu același titlu, VRA, V, 1932, 258, 5.

PAPADAT-BENGESCU Hortensia, *Drumul ascuns*, București, Naționala S. Ciomei, 1932, 292 p. Fragmente: *Doctorul Walter* (cartea e anunțată cu titlul *Drumuri care nu se văd*), SBR, IV, 1926, 6, 77-79; *Coca Aimée* (titlul românesc este *Drumuri ce nu se văd*), SBR, IV, 1927, 9, 112-114; *Drumuri care nu se văd*, TPL, I, 1929, 5, 107-108; *Drumuri ce nu se văd*, RVS, III, 1929, 2, 29-30; *Doctorul Walter* (romanul e anunțat cu titlul *Drumuri cari nu se văd*), VRA, III, 1930, 145, 6. Al treilea roman din ciclul *Hallipa*, din care mai fac parte: *Fecioarele despletite* (1926), *Concert din muzică de Bach* (1927), *Rădăcini* (1938). Redactată între 1926 și 1929, cartea a avut titlurile de mai sus, scriitoarea mărturisind dificultatea de a găsi sintagma aptă „a exprima un conținut totodată precis și complex”. Roman de investigație psihologică și socială, cu „o putere analitică cu totul rară”, examinând „patologia vieții morale” (Șerban Cioculescu). Calea inaparentă a mai multor destine se intersectează în sanatoriul Walter, perimetrul simbolic (și ironic) în care turpitudinile și maladiile capătă o înfățișare de aseptică elegantă și grotesc decent. Ca în romanele anterioare, „interesul clinic stăruie cu aceeași suverană competență, dezvăluind alterările conștiinței sub lucrarea morburilor”

(Șerban Cioculescu). Contractând o căsătorie de conveniență cu medicul ei curant, Walter, Lenora, contrariată în însăși esența ei feminină, parcurge o dramă de alienării, intrând într-un fel de abulie care n-o părăsește de-a lungul unei grele suferințe. Mutilat senzual și afectiv de o veche tranzacție erotică cu obeza bogătașă Salema Efraim – sursa averii și carierei sale –, doctorul Walter se tămăduiește treptat în prezența Cocăi-Aimée – fiica Lenorei – „grațioasă monstruoșitate” (G. Călinescu), animată de ambiții snoabe, devenită rivala, apoi succesoarea mamei sale. În sanatoriul are loc, prin ricoșeu, și deznodământul relației dominate de prejudecăți a Elenei Drăgănescu cu Victor Marcian, violonistul. Drăgănescu, care rezistase surd demersurilor de divorț ale soției sale, cedează fizic, murind de un atac de cord în urma prea marilor emoții provocate de incertitudinea situației sale conjugale. Revelația compromisiului ca normă a lumii desăvârșește împăcarea lui Walter cu sine, doctorul având față de ceilalți ascendentul unei opere profesionale și științifice care să-i justifice concesiile. „Drumul ascuns” parcurs de el este acela al unei redempțiuni sociale, concomitent cu o cinică, asumată degradare morală. Concentrat asupra unui nivel adânc al psihicului uman și surprinzând cu impersonală obiectivitate realitatea socială și morală, romanul a provocat reacții divergente în critica vremii. Pompiliu Constantinescu considera ≈ „invadat de un analism minuțios (aci stă feminitatea viziunii scriitoarei), – dar cu o luciditate virilă, fără pudoare echivocă, cu un adesea ostenitor pedantism abstract și fără intenții de stil poetic”. G. Călinescu condamna „lumea hădă” a romanului și „faptul fraternizării lirice, în unele mici slăbiciuni, a autoarei cu ficțiunile sale”. Contrar acestei opinii, Mihail Sebastian remarcă în roman „o atitudine scrutătoare, distantă, severă”, scriitoarea exercitând asupra personajelor „un control riguros”, „nelăsându-le nici un moment de libertate proprie [...]. ≈ este o carte de o perfecție abstractă”. Anton Holban îl apreciază drept cel mai realizat roman al ciclului *Hallipa*, autoarea fiind, după opinia sa, „unul din cei mai mari scriitori mondiali, chiar

dacă, având nenorocul să scrie în românește, este necunoscută peste graniță”. Dimpotrivă, Eugen Ionescu îi neagă originalitatea, socotind că tehnica și metoda scriitoarei „aparțin literaturii franceze. Doamna ~ nu face decât să repete o formulă, să prezinte măștile uzate și vag cârpite ale literaturii franceze pe obraze românești”. În general, au fost recunoscute calitățile incontestabile ale romanului: obiectivarea maximă, detașarea, luciditatea, dar au fost formulate mereu obiecții referitoare la neglijența expresiei.

▼ ≈, cu o postf. de Eugenia Tudor Anton, București, Minerva, 1985. Reprodus în: *Concert din muzică de Bach.* ≈, postf. de Silvian Iosifescu, București, E.S.P.L.A., 1957; *Concert din muzică de Bach.* ≈, cu o pref. de Silvian Iosifescu, București, E.P.L., 1963; *Fecioarele despletite. Concert din muzică de Bach.* ≈, I-II, ed. îngr. de Gheorghe Radu, pref. de Eugenia Tudor, București, E.P.L., 1966; *Concert din muzică de Bach.* ≈, I-II, text stabilit de Gheorghe Radu, pref. și note de Eugenia Tudor, București, E.T., 1967; *Concert din muzică de Bach.* ≈, I-II, text stabilit și note de Gheorghe Radu, București, Albatros, 1972-1973; *Fecioarele despletite. Concert din muzică de Bach.* ≈, ed. îngr. de Gheorghe Radu, repere istorico-literare de G. Gheorghiuță, București, Minerva, 1975; *Opere*, III, ed. și note de Eugenia Tudor-Anton, București, Minerva, 1979; ≈. *Fecioarele despletite. Concert din muzică de Bach.* ≈, București, Eminescu, 1982; I. *Fecioarele despletite. Concert din muzică de Bach.* ≈, postf. și tabel cronologic de Doina Modola, Cluj-Napoca, Dacia, 1986.

■ Reprodus în: *Kamarazene. Rejett út*, tr. de Eva Lendvay, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1964; *Das Bachkonzert. Der heimliche Weg*, tr. de Valentin Lupescu, Berlin, Volk und Welt, 1968; *Kamarazene. Rejett út*, tr. de Eva Lendvay, București, Kriterion, 1973; *Das Bachkonzert. Der heimliche Weg*, tr. de Valentin Lupescu, București, Kriterion, 1975. Fragment: *Le chemin couvert*, tr. de Henri Jacquier, RITL, XXXVI, 1988, 1-2, 125-126.

◆ *Horia Groza*, RMP, XV, 1932, 4277, 1-2; *C. Argintaru*, HYP, I, 1932, 5, 30-31; *Pompiliu Constantinescu*, VRA, V, 1932, 236, 7; *Gr. Graur*, *Diverse drumuri ascunse. Pe marginea romanului* ≈ *de d-na* ~, ADV, XLV, 1932, 14838, 1-2; *G. Călinescu*, ALA, X, 1932, 598, 7; *Mihail Sebastian*, ROLR, I, 1932, 16, 3; *Vasile Lovinescu*, *Note pe marginea romanului d-nei* ~, VRA, V, 1932, 240, 7; *Anton Holban*, AZI, I, 1932, 3-4, 342-345; *Perpessicius*, CVT, IX, 1932, 2605, 1-2; 2612, 1-2; *Șerban Cioculescu*, ADV, XLVI, 1932, 14896, 1-2; *Anton Holban*, *Cu ocazia* ≈, ROLR, I, 1932, 24, 2; *Maria Stăncă*, RVS, VI, 1932, 6-7, 19-21; *Al. Robot*, *Abundență literară*, RMP, XVI, 1933, 4548, 1; *Ionescu*, Nu, 165-166; *Perpessicius*, *Mențiuni*, IV, 412-426; *Lovinescu*, *Istoria*, 301-305; *Călinescu*, *Istoria*, 655; 657; *Scarlat Răutu*, ~, FAP, IV, 1946, 529, 2; *Al. Săndulescu*, GL, IV, 1957, 39, 1; 4; *Ciobanu*, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 145-208; *Călinescu*, *Ulysse*, 127-131; *Crohmălniceanu*, *Literatura*, I, 442-443; *Petrescu*, *Realitate*, 85-123; *Constantinescu*, *Scrieri*, IV, 139-142; *Cioculescu*, *Aspecte*, 372-384; *Perpessicius*, *Opere*, V, 319-329; *Sebastian*, *Eseuri*, 329-333; *Ciopruga*, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 157-170; *George*, *La sfârșitul*, II, 208-213; *Massoff*, *Despre ei*, 32-35; *Baltazar*, *Evocări*, 71-85; *Holban*, *Opere*, III, 36-40, 58-59; *Lovinescu*, *Scrieri*, VI, 282-287; *P. Constantinescu*, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 192-199; *M. Sebastian*, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 182-185; *Perpessicius*, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 167-172; *Cristescu*, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 81-103; *Constantinescu*, *Romanul*, 73-78; *Cristea*, *Arcadia*, 139-148; *Mincu*, *Repere*, 253-276; *Negrici*, *Expresivitatea*, 195-200; *Perpessicius*, *12 prozatori*, 59-67; *Protopopescu*, *Romanul*, 105-143; *Scriitorii români; Dicționar*; *Steinhardt*, *Incertitudini*, 140-143; *Nicolae Manolescu*, *Individul și familia*, RL, XIV, 1981, 12, 9; *G. Dimisianu*; ~ - *realism și necruțare*, RL, XIV, 1981, 32, 12-13; *Manolescu*, *Arca*, II, 48-60; 124; 126; *Piru*, *Istoria*, 331-332; *Constantin Popovici* și *Ștefan Năstăsescu*, ~, RL, XV, 1982, 51, 19; *Mariana Vartic*, în vol. *De la N. Filimon*, 218-240; *Dimisianu*, *Lecturi*, 78; *Lăzărescu*, *Romanul*, 200-202; 208-209; 212-213; 215; 221; *Roxana Sorescu*, ~ și *Guy de Maupassant*, RITL, XXXII, 1984, 1, 66-69; *Holban*, *Bengescu*, 141-164; *Sasu* ~ *Vartic*, *Romanul*, II, 655; *Mircea Muthu*, ~ în *tălmăcirea lui Henri Jacquier*, RITL, XXXVI, 1988, 1-2, 123-125; *Craia*, *Fețele*, 39-41; *Con-*

stantinescu. *Figuri*, 116–120; Perpersicius, *Scritori*, III, 261–272. □ V. și *Balaurul*, 1923.

D. M.

○ PELMUȘ Constantin, *Aventura lui Adrian*, fragment din romanul *Adolescență*, ALA, X, 1932, 615, 5–6.

○ PELTZ I., *Amor incuiat*, foileton, v. *Amor incuiat*, 1933.

PELTZ I., *Horoscop*, București, Cugetarea, 1932, 215 p. Fragmente: *Chef*, TPL, I, 1929, 5, 110–114; *Năluci*, TPL, I, 1929, 6–7, 129–132; *Semne*, TPL, I, 1929, 8–10, 150–151; ≈, TPL, II, 1930, 2–3, 22; ≈, ZOD, 1930, ian., 3; febr.–mart., 1–4; apr.–mai, 5–6; iun.–iul., 4–7; nov., 2–5; 1931, brumar, 26–29; mărtisor, 16–19; ≈, FCL, IX, 1930, 363, 3; 364, 3; *Tinerețe*, FCL, IX, 1930, 371, 3; ≈, FCL, IX, 1930, 390, 3; *Turburări*, FCL, X, 1931, 413, 3; *Despărțire*, FCL, X, 1931, 418, 3; 419, 3; ≈, VRA, IV, 1931, 180, 4–5; V, 1932, 223, 6–10. Roman social și de moravuri. Imagine documentară a aventurilor nocturne din mahalaua bucureșteană. Biografiile personajelor sunt abia schițate, fără forță de generalizare.

▼ Reprodus în: *Scrieri*, I, cu o *Predoslovie* a autorului, București, Minerva, 1969.

◆ Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 18, 4; G. Călinescu, ALA, X, 1932, 602, 7; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 243, 7; Perpersicius, CVT, VIII, 1932, 2647, 1–2; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1932, 7423, 1; Maria Banuș, AZI, I, 1932, 5, 455–456; Lovinescu, *Istoria*, 247–249; Perpersicius, *Mențiuni*, IV, 450–455; Călinescu, *Istoria*, 707; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 177–179; Sebastian, *Eseuri*, 284–287; Baltazar, *Evocări*, 217–223; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 231–233; Perpersicius, *Opere*, V, 348–351. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

A. S.

PETREANU Eugenia N., *Novina Donai. O viață*, București, Cultura Românească, 1932, 90 p. Impropriu subintitulată „roman”, cartea are aspectul unui basm incoerent.

M. V.

PETREANU Eugenia N., *Copii din flori*, București, Cultura Românească, 1932, 110 p. Mai degrabă, o nuvelă romanțioasă, a cărei tramă se bazează pe artificioasele mistere ale unui arbore genealogic încurcat până la a fi ininteligibil.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Fram, ursul polar*, București, Editura z. „Curentul”, 1932, 184 p. Fragment: ≈, CRT, V, 1932, 1763, 8. Roman pentru copii, ingenios, plin de fantezie și de sensibilitate, deși pe alocuri liricoid.

▼ București, Cugetarea, 1937; București, Cugetarea, 1941; București Cugetarea Georgescu Delafras, 1943; București, E. S., 1948; București, E.T., 1953; București, E.T., 1955; București, E.T., 1958; București, E.T., 1969; București, Ion Creangă, 1974; cuvânt înainte de Mihai Gafița, București, Ion Creangă, 1976; București, Ion Creangă, 1981; București, Ion Creangă, 1986.

■ *Fram, pol'arny medved'*, tr. de Zuzanna Dovalová, Martin, Matica slovenská, 1946; *Fram, a jegesmedve*, tr. de Kahana Sámuel, București, Az I. M. Sz. K.V. Ifjusági Könyvkiadója, 1953; *Fram der Eisbär*, tr. de Renate Molitoris, București, Jugendverlag, 1957 (alte ed. 1960, 1961, 1962, 1963); *Fram, poljarnijat mečok*, tr. de G. Stratieva, Sofia, Narodna mladež, 1958 (altă ed. 1980); *Fram, a jegesmedve*, tr. de Vigh Károly, București, Ifjusági Könyvkiadó, 1959; *Fram, l'ours polaire*, tr. de Luce Vidal, Paris, Hachette, 1959; *Fram, a jegesmedve*, tr. de Réz Pál, Budapesta, Móra Ferenc Könyvkiadó, 1960 (alte ed. 1969, 1970); *Fram. Povest o belom medvede*, tr. de M. Olsufiev, București, Izdatelstvo molodoji, 1965; *Fram, l'orso polare*, tr. de Agnesina Silvestri-Giorgi și Mario Ruffini, Milano, Edizioni Paoline, 1966; *Fram, bilij vedmid'*, tr. de Ivan Ilenko, Kiev, Veselka, 1968; *Fram, niedźwiedz polarny*, tr. de Danuta Bienkowska, Varșovia, Iskry, 1968; *Fram, poljarnyj medved*, tr. de M. Olsufiev, București, Ion Creangă, 1973 (alte ed. 1977, 1981); *Fram, a jegesmedve*, tr. de Vigh Károly, București, Ion Creangă Könyvkiadó,

1975; *Fram, the polar bear*, tr. de Andreea Gheorghitoiu, Londra, Murrays Childrens Books a division of Murrays Book Sales, 1975; tr. în lb. georgiană de Medeea Zubadalașvili, [1983?]; *A European tale Fram*, tr. de Andreea Gheorghitoiu, București, Ion Creangă, 1984; *Fram, the polar bear*, tr. de Andreea Gheorghitoiu, București, Ion Creangă, 1984; *Fram, a jegesmedve*, tr. de Tóth Vass Maria, București, Ion Creangă, 1989.

◆ Al. A. Philippide, ALA, XII, 1933, 633, 7; Dragoș Vrânceanu, CRT, VI, 1933, 1839, 1-2; **, BLE, V, 1934, 51, 3; Predescu, *Istoria*, 309; Călinescu, *Istoria*, 689; Vrânceanu, *Materia*, 38-41; **, *Prezențe românești în URSS* [-, ≈, tr. în lb. georgiană de Medeea Zubadalașvili], RL, XVI, 1983, 26, 24; Căndroveanu, *Literatura*, 80-83. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Greta Garbo*, București, Colecția z. „Universul”, 1932, 320 p. Cu o pref. de Pamfil Șeicaru. Apărut mai întâi în f.z. CRT, V, 1932, nr. 1411-1564. Fragmente: *Duminicile negre. 42° la umbră*, ALA, IX, 1930, 502, 1-2; *Duminicile negre. Miți, Piți și Ion*, ALA, IX, 1930, 509, 5. Roman de moravuri, inclus în ciclul *Satyricon*. Debutând ca o satiră a mediului provincial corupător de suflete, cartea eșuează în plin senzațional și melodramă. Total neverosimilă și nemotivată psihologic, metamorfizarea mediocrei Alina Gabor într-o a doua Greta Garbo, femeie fatală care își presară victimele de la București până la Paris, este de domeniul – nul ca interes artistic – al romanului-foileton.

◆ N. Pârveu, ≈. *Roman de ~. Interviu cu autorul*, CRT, IV 1931, 1406, 7-8; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2633, 2; G. C., ALA, X, 1932, 615, 7; Al. N. Nanu, ALA, XI, 1933, 639, 7; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 448-450; Predescu, *Istoria*, 308; Călinescu, *Istoria*, 686; Bălu, *Cezar Petrescu*, 130-133; Perpessicius, *Opere*, V, 345-347; Perpessicius, *12 prozatori*, 212-213; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 886-892. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Miss România*, I. *Nepoata hatmanului Toma*, București, Națio-

nala S. Ciomei, 1932, 172 p. (Rosidor); II. *Floarea de agave*, București, Naționala S. Ciomei, 1933, 224 p. (Rosidor). Apărut mai întâi în f.z. CRT, III, 1930, nr. 760-867. Roman făcând parte din ciclul *Satyricon*, satiră a concursurilor de frumusețe. Margareta Căuș, fata unui arhivar bețiv din târgul Scovarză – supranumită, pentru indolența și stupizenia ei, „Văcuța” – e proclamată Miss România. În această proză, „romanul social se dizolvă în cronică, umorul în revistă săptămânală, iar stilul scriitorului evoluează spre verva facilă și locul comun al cupletistului ancorat în cotidian”, consideră Pompiliu Constantinescu. Autorul „nu face literatură umoristică, ci se străduiește, printr-o regretabilă confuzie a planurilor, să stârnească, facil, veselia” (Ion Bălu).

▼ I-II, București, Naționala S. Ciomei, 1933; *Floarea de agave*, București, Socec, 1946. Reprodus în: *La Paradis general*. ≈, București, Cartea Românească, 1970.

◆ Crt., ≈. *mare roman satiric de ~. De vorbă cu autorul*, CRT, III, 1930, 755, 3-4; Romulus Dianu, CRT, V, 1932, 1720, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 264, 7; C. Panaitescu, FCL, XI, 1932, 562, 2; G. Călinescu, ALA, XI, 1932, 628, 7; Maria Stâncă, RVS, VI, 1932, 11-12, 21-22; Miron Suru, RVL, VII, 1932, 2, 27-28; Eugen Constant, PVL, I, 1933, 4-5, 27-29; T. Nedici, FCL, XII, 1933, 744, 1-2; **, VL, VIII, 1933, 146, 3; Constantinescu, *Critice*, 198-202; Gh. V. Dode, NZT, I, 1934, 4-6, 26-28; Ștefan Popescu, OR, II, 1946, 15, 11; Predescu, *Istoria*, 308-309; Stere Popescu, RFR, XIII, 1946, 10, 175-180; Alexandru Ștefănescu, *Harul lui ~*, LCF, XIII, 1970, 29, 2; I. Sârbu, ~ și *exultanța povestirii*, CRC, V, 1970, 33, 7; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 295-298; Bălu, *Cezar Petrescu*, 128-130; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 872-881. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Plecăt fără adresă. 1900*, București, Naționala Ciomei, 1932, 252 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. Fragmente: *Duminicile negre. Prietini*, ALA, IX, 1930, 504, 1-2; *Sposedania lui Adrian Sântion*, CRT, V, 1932, 1528, 3; *Liliana*, CRT, V, 1932, 1551, 3-4. Roman conceput sub formă

de jurnal („hibrid, zgomotos, prăpăstios, aproape caricatural”, după opinia lui G. Călinescu), descriind confesiunea conținută de „caietul cu scoarțe albe” al lui Adrian Sântion și, în paralel, notațiile prietenului acestuia, Ion. În pofida procedului modern al perspectivei duble din care sunt primate evenimentele, romanul rămâne incoerent, diluat, lipsit de dramatism, iar eroul – în intenție, „o variantă moldavă a lui Lafcadio” (Ion Bălu) – nu are relief, rămânând o simplă „expoziție de influențe literare” (Pompiliu Constantinescu). Autorul proiecta să continue narațiunea într-un al doilea vol., *Sosit fără adresă. 1932*, nescris.

▼ Cu un cuvânt înainte al autorului și o pref. de Mihai Gafița, București, Cartea Românească, 1973.

◆ L. S., ≈, ADV, XLV, 1932, 14842, 2; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 20, 4; 21, 4; Al. A. Philippide, ALA, X, 1932, 606, 7; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2633, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 252, 7; Gh. N. Protopopescu, GLT, I, 1932, 7, 12; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 441–448; Constantinescu, *Critice*, 192–197; Predescu, *Istoria*, 308; Călinescu, *Istoria*, 685; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 292–295; Bălu, *Cezar Petrescu*, 62–65; Perpessicius, *Opere*, V, 341–345; Mihai Gafița, *Cărți pentru totdeauna pierdute*, TMS, VIII, 1973, 9, 5; Al. Oprea, ~ sau *apetențele romantice ale unui romancier realist*, ST, XXIV, 1973, 19, 5–6; Perpessicius, *12 prozatori*, 208–212; Mircea Popa, în vol. *De la N. Filimon*, 153–154; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 895–900. □ V. și *Intunecare*, 1927.

M. V.

○ PROCA Leon, *Cetatea câinilor pribegi*, fragment din romanul *Femeia din Lesbos*, „ce nu va apare”, PTI, XIV, 1932, 267, 1.

○ PRODAN Paul I., *Zile de iarnă*, fragment de roman, VRL, XXIV, 1932, 7469, 1.

○ RÂȘCANU Theodor, *A fost o năpastă*, apărut în f.z. DRT, VI, 1932, nr. 1374–1403.

A. S.

REBREANU Liviu, *Răscoala*, I. *Se mișcă țara*; II. *Focurile*, București, Adevărul, 1932, 320 + 318 p. Cartea a avut mai multe variante

manuscrite. Textele publicate în presă aparțin versiunilor din anii 1927, 1931, 1932. Fragmente (ilustrând procesul de elaborare artistică): *Ancheta*, FLS, I, 1927, 11–12, 320–322; *Aventura lui Titu Herdelea*, UVR, XLIII, 1927, 43, 677–678; *Învățătorul*, DRT, I, 1927, 60, 3; *Picnic*, „Gazeta noastră”, I, 1928, 3, 18; *Ancheta*, DRT, II, 1928, 152, 3–4; *Fragment*, RVS, III, 1929, 1, 1–3; *Învățătorul*, „Almanahul Societății Academice Petru Maior”, 1929, 70–74; *Boum dreptății*, BG, I, 1930, 4, 241–243; *Doă lumi*, EXC, I, 1930, 1, 3; *Învățătorul*, „Dacia”, I, 1931, 3, 7; *Bucuriile și amărăciunile lui Titu Herdelea*, VRA, IV, 1931, 218, 9; *Amintiri despre Nadina*, CVT, VIII, 1931, 2401, 3; *Pământurile*, ALA, X, 1931, 577, 3–4; *Petre Petre*, ALA, X, 1932, 578, 1–2; *Du-te, Pavele!*, DMN, XXVIII, 1932, 9249, 3; [*Du-te, Pavele!*] ALA, XI, 1932, 618, 7; *Friguri*, ROLR, I, 1932, 37, 1–3. Reluat fragmentar: *Învățătorul*, „Satul și școala”, II, 1933, 9, 266–269; *Învățătorul Dragoș*, „Școala sătmăreană”, XV, 1938, 5, 21–23; *Friguri*, TMP, IV, 1940, 1105, 2; 1106, 2; ≈, FMI, X, 1957, 1, 6–7; ≈, „Gazeta cooperăției”, VII, 1957, 385, 2; ≈, „Făclia”, XII, 1957, 3242, 2. Face parte dintr-un ciclu proiectat în trei vol., care urmau să aibă în vedere Transilvania, Vechiul Regat și Basarabia. Sciitorul le-a încheiat doar pe primele două: *Ion* (1920), și ≈. Amplă frescă istorică a răscoalelor țărănești de la 1907 din Muntenia, punctul de vârf al creației rebreniene și „una dintre cele mai puternice opere ale literaturii române” (G. Călinescu). Romanul e conceput simfonic, dar nu prin extensie narativă, ci prin concentrarea observației într-un focar conflictual. În perimetrul proprietăților bătrânului Miron Iuga, ale Nadinei, nora lui, și ale moșierilor învecinați se ciocnesc dramatic clase sociale cu interese materiale divergente. Acțiunea urmărește momentele decisive ale răscoalei printr-o riguroasă dozare a evenimentelor, însăși scriitura modificându-și ritmul și amplitudinea în funcție de stadiul acumulărilor sau al izbucnirilor de energie. În vol. întâi, *Se mișcă țara*, ~ realizează „o preparație de cronicar minuțios a unei psihoze

colective”, în al doilea, *Focurile*, „o serie de scurte și substanțiale episoade, rezezi în alternanța lor, filmate cu o patetică dezlănțuire, logice în legătura lor cauzală, fatale în determinismul lor reciproc” (Pompiliu Constantinescu). În prima parte a romanului, „însușirea tehnică de căpetenie este îndemânarea de a acumula și desfășura încet faptele, pentru ca din ele să iasă impresia de haotic” (G. Călinescu). Surda mobilizare a energiilor, evidentă în reacțiile paroxistice, se reflectă în instantanee revelatoare pentru starea de cumplită sărăcie și aspirare în care erau ținute țărani (lipsuri, foame, boală, abuzuri, biruri). Ca într-o vastă panoramă, se perindă temporar în prim-plan exponenți ai revoltei colective: Toader Strâmbu, Marin Stan, Trifon Guju, Petre Petre etc., importantă rămânând masa țărănească surprinsă cu o mare artă a orchestrării sentimentelor și manifestărilor colective. Printr-o reacție în lanț, gesturile și vorbele disparate capătă o nouă învestitură semnificativă, pe măsura acumulărilor comunitare, încercându-se cu o violență latentă, care izbucnește. „Cartea sugerează, cu o teribilă obiectivitate edificatoare, procesul complicat prin care suferințele individuale alcătuiesc o singură durere comună și nenumăratele voințe deznădăjduite se contopesc, se învolbură, fierb și izbucnesc ca o lavă fierbinte la suprafață, într-o adevărată explozie naturală” (Ov. S. Crohmălniceanu). În dezlănțuirea răscălei, relatată printr-o accelerare a ritmului narativ, ~ surprinde nu numai reacțiile agresive, ci și pe acelea de omenie, inconștiență sau absurd, analizând masa țărănească ca un organism unic, reunind drame multiple. Tonul e obiectiv ca și în cazul relatării episoadelor de sângeroasă represivă, când scriitorul se încredințează strictei elocințe a faptelor, demascând coaliția aparatului politico-administrativ și executiv care asigură, prin proceduri judiciare abuzive și sentințe pripite, mobilizând și armata, înăbușirea răscălei. Critica a întâmpinat cu deosebită prețuire această capodoperă încă de la apariție. „reconstituie într-adevăr toată acea epocă electrizantă [...], fără să stăruie în istorism sau să se lase furată de acele reac-

țiuni subiective așa de frecvente în asemenea cazuri”, surprinzând „unul din cele mai dramatice momente ale istoriei sociale” (Perpessicius). Romanul reprezintă „biografia – umană, nu istorică – a unei revolte țărănești în Țara Românească. Este magistrala prezentare a unui act de psihoză colectivă țărănească în toate etapele lui” (Ion Breazu). Scriitorul urmărește „un plan al colectivității individuale”, pe cei din masa țărănească reprezentându-i însă „cu variatele lor aspecte, ancestrale și evolute”; el aduce „în locul unui episod local, unul din cele mai sesizante cataclisme istorice și îl regizează cu superioară obiectivitate, ca pe o mare unitate sufletească” (Perpessicius).

▼ București, Adevărul, 1935; I-II, București, Adevărul, 1938; I-II, București, Adevărul, 1941; București, Adevărul, [1942]; I-II, București, Cugetarea, 1946; cu o pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, București, E.S.P.L.A., 1954; București, E.S.P.L.A., 1959; I-II, pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, București, E.S.P.L.A., 1960; pref. de C. Simionescu, București, E.P.L., 1962; București, E.P.L., 1963; I-II, pref. și note de Al. Piru, București, E.T., 1964; București, E.P.L., 1966; I-II, pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, tabel cronologic de Cornel Regman, București, E.P.L., 1967; Cluj, Dacia, 1971; repere istorico-literare alcătuite de Nicolae Gheran, București, Minerva, 1977; postf., cronologie și bibliografie de George Șovu, București, Albatros, 1979; București, Eminescu, 1981; București, Cartea Românească, 1983; ed. critică și repere istorico-literare realizate de Nicolae Gheran, București, Minerva, 1984; Cluj-Napoca, Dacia, 1985; ed. îngr., tabel cronologic și referințe critice de Ioan Vultur, Timișoara, Facla, 1987. Reprodus în: *Opere alese*, IV, ed. îngr. de Nicolae Liu, studiu introductiv de Ov. S. Crohmălniceanu, București, E.S.P.L.A., 1959; *Opere*, II, București, E.S.P.L.A., 1962; *Opere alese*, II, cu o pref. de Al. Piru, București, E.P.L., 1962; *Opere*, VIII, ed. critică de Nicolae Gheran, variantele în colaborare cu Valeria Dumitrescu, București, Minerva, 1975; *Romane*, ed. și postf. de Nicolae

Gheran, București, Cartea Românească, 1986. Fragmente: ≈, în *Literatura română contemporană*, antologie de Vladimir Streinu, București, Dacia, 1943; ≈, în *Din literatura lui 1907*, culegere de versuri și proză cu un studiu introductiv de Silvestru Sever, București, E.S.P.L.A., 1951.

■ *Der Aufstand*, tr. de M. Oettli-Bossel, Viena, Wiener Verlagsgesellschaft, [1942]; *De opstand*, tr. de Jef de Leau, Haga, J. Philip Kruseman, 1945; *Lázadás*, tr. de Gáldi László, Budapesta, Renaissance Könyvkiadó, 1945; *De opstand*, tr. de Jef de Leau, Haga, J. Philip Kruseman, 1946; *Lázadás*, tr. de Gáldi László, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, [1955]; *V'stanieto*, tr. de Jordan Stratiev și Gergana Stratieva, Sofia, Narodna Kultura, 1957; *La révolte*, tr. de Valentin Lipatti, București, Éditions en langues étrangères, 1957; *La révolte*, tr. de Valentin Lipatti, București, Éditions en langues étrangères, 1958; *Buna*, tr. de Stefan Milovic, Sarajevo, Izdavačko Preduzeće Narodna Prosvjeta, 1958; *Bunt*, tr. de Rajmund Florans, Varșovia, Czytelnik, 1959 (traducere după ediția franceză semnată de Valentin Lipatti); *L'insurrection*, I–II, tr. de Alain Guillemlou, Paris, Club bibliophile de France, 1960; *Der Aufstand*, tr. de Thea Constantinidis, Berlin – București, Verlag Volk und Welt – Meridiane, 1962; *Khô-i-nghia*, I–II, tr. de Nguyễn Văn Nhân, Hanoi, Văn hóa, 1963; *La rivolta*, tr. de A. Colombo, Roma, Carabba, 1964; *Lázadás*, tr. de Gáldi László, București, Állami Irodalmi Könyvkiadó, 1964; *The uprising*, tr. de P. Grandjean și S. Hartauer, Londra, Peter Owen, 1964; *The uprising*, tr. de P. Grandjean și S. Hartauer, Carbondale, Southern Illinois University Press, 1964; *Ikki*, tr. de I. Yoda Michiko, Tokyo, Shinko Shuppan-Sha, 1967; *Al Thawrah*, tr. de Muhammad Ibrahim Zaki, Cairo, 1968; *La révolte*, tr. de Valentin Lipatti, București, Éditions en langues étrangères, 1968; *A revolta*, tr. de Nicolae Philipovici, São Paulo, Editôra Fulgor Limitada, 1969; *Vosstanie*, tr. de A. Sadeskov, Moscova, Hudožestvennaja literatura, 1970; *Lázadás*, tr. de Gáldi László,

Budapesta, Európa Könyvkiadó, 1977; *La sublevación*, tr. de Rosa Barthe, București, Minerva, 1980. Fragmente: *Cap. X* [un episod], tr. în lb. maghiară de Cse[hi] Gy[ula], *Korunk*, XI, 1936, 1, 67–69. *La ribellione. Fiamme, Petre Petre*, în **, *Antologia della narrativa romena*, Modena – Parma, Casa editrice Guanda, 1956; *The clash*, în **, *Rumanian prose and verse*, Londra, University of London, 1956, 165–171; *V'stanieto*, în **, *Rum'nska poezija i proza*, Sbornic, Sofia, Narodna Kultura, 1957; *La révolte*, în **, *Nouvelles roumaines*. Anthologie des prosateurs roumains, Paris, Éditions Ségheers, 1962; *Pembe-rontakan*, în **, *Kisah-Kisah dari Rumania*, Djakarta, P. N. Balai Pustaka, 1964; *La rebelión*, în **, *Narradores rumanos*, Montevideo, Editorial Alfa, 1965.

◆ I. Valerian, *De vorbă cu d-l -*, VL, I, 1926, 1, 1–2; Ronulus Dianu, *O oră cu d-l -*, RMP, IX, 1926, 2575, 1; Miron Suru, RVL, VII, 1932, 3–4, 55–56; Horia Roman, *D. - a terminat romanul ≈*. *O vizită la via marelui nostru romancier*. DMN, XXVIII, 1932, 9249, 3; **, *Interviu cu -*, ALA, XI, 1932, 618, 7; Mircea Grigorescu, DMN, XXIX, 1933, 9353, 7; Cronicar, ADV, XLVII, 1933, 15041, 2; Petre I. Ghiță, DMN, XXIX, 1933, 9355, 3; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4499, 1–2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15044, 1–2; V. Cristian, FCL, XII, 1933, 593, 2; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 634, 1; I. Șerbu, DIS, I, 1933, 5, 14; C. Argintaru, HYP, II, 1933, 1, 25; Ion Clopotel, SDM, X, 1933, 1, 13; Al. A. Philippide, ALA, XII, 1933, 635, 7; Perpersicius, CVT, IX, 1933, 2796, 1–2; 2803, 1–2; G. Călinescu, DMN, XXIX, 1933, 9380, 3; Mihail Sebastian, ROLR, II, 1933, 52, 3; George Dumitrescu, *Viziune obiectivă*, FCL, XII, 1933, 614, 2; Matei Alexandrescu, ≈, FCL, XII, 1933, 614, 2; Ion Pas, *Sămănătorismul și răscaloale*, FCL, XII, 1933, 614, 2; Gheorghe Protopopescu, GLT, I, 1933, 9–10, 18–20; F. Aderca, *Tărâni lui -*. *Cu prilejul romanului ≈*, ADV, XLVII, 1933, 15075, 1–2; Ștefan C. Ionescu, *Pe marginea romanului ≈ de -*, CVS, VIII, 1933, 1, 1–2; I. Valerian, VL, VIII, 1933, 141, 3; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 1–2, 60–62; Octav Șuluțiu, AZI, II, 1933, 2, 675–677; St. A., LRT, I, 1933, 5, 70; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 278, 12; Arșavir Acterian, AXA, I, 1933, 9, 4; O.F.P., GT, XCVI, 1933, 22, 2; Scarlat Struțeanu, CL, LXVI, 1933, 3, 285–288; Ionel Dumitriu, MIR, I, 1933, 3, 16;

- H. Fulger, RBJ, I, 1933, 13, 47; Petru Comarnescu, *Note pe marginea* ≈, DIS, I, 1933, 7-8, 19; N. Sachelarie, *Romanele d-lor Stere și* -, MN, I, 1933, I, 1-2; Dan Petrașincu, ROLR, II, 1933, 64, 2; Mîsca, MD, I, 1933, 3, 6; ***, VRL, XXV, 1933, 7596, 1; Ion Breazu, GR, I, 1933, I, 32-33; Atanasie Fulga, CGM, II, 1933, 5-6, 14-15; George Drumur, JML, XXII, 1933, 4-6, 135-138; Eugen Constant, REL, I, 1933, I, 5; Marin Simionescu-Râmnicăeanu, *În sfârșit, un scriitor mare!*, ADV, XLVII, 1933, 15199, 1-2; Silviu Bardeș, ABE, I, 1933, 13-14, 6-8; Teodor Scarlat, RVS, VII, 1933, 7-8, 18-19; N. N. Matheescu, ≈, *document sociologic*, ALA, XII, 1933, 666, 8; Emil Pușcariu, VR, XXVI, 1934, I, 40-44; Octav Sultuțiu, NȚN, I, 1934, 124, I, 3; Alexandru Oatul, RLST, V, 1934, 9, 14-18; ***, DMN, XXXI, 1935, 10192, 8; Paul Daniel, E, 1935, 1889, 2; Dan Petrașincu, *Cu d. - despre romanul* ≈, ALA, XIV, 1935, 760, 1-2; Ion Tomuța, -, SDM, XII, 1935, 11-12, 154-155; Aurel Popp, -, *Cu ocazia semicentenarului său*, PRC, III, 1935, 10, 20-24; Șerban Cioculescu, *În marginea operei d-lui* -, RFR, III, 1936, 2, 412-425; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11-12, 212-217; Lovinescu, *Istoria*, 239-242; Munteanu, *Panorama*, 227-232; Camil Baltazar, ALA, XIX, 1939, 947, 7; V., RM, II, 1939, 251, 2; Const. Vălcovan, - și muncitorii pământului, MVB, I, 1939, 8, 11; Ion Chinezu, *Douăzeci de ani de viață literară românească în Ardeal (1919-1939)*, GR, VII, 1939, 7-9, 273-292; Ichim, *Rebreanu*, 47-53; Ion Nicola, - în *spiritualitatea românească*, BSR, I, 1941, 139, 2; Predescu, *Istoria*, 299-300; Călinescu, *Istoria*, 650-651; Vianu, *Arta*, 319-333; George Todoran, -, BCL, III, 1943, 75, 1-2; Mihăescu, *Sinteze*, 189-194; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 149-162; Liviu Târna, SB, V, 1954, 3, 193-197; I. D. Bălan, TS, III, 1954, 11, 88-91; Al. Andriescu, *Expresia idiomatice în romanul* ≈ de -, LR, IV, 1955, 4, 46-50; Crohmălniceanu, *Rebreanu*, 89-129; Nicolae Liu, *Geneza unui roman clasic despre 1907*, VR, X, 1957, 3, 27-36; Dan Grigorescu, LCF, II, 1960, 2, 8; Lucian Raicu, *Locul* ≈, GL, VII, 1960, 36, 6; Lucian Raicu, *Tonalitatea și patosul* ≈, GL, VII, 1960, 37, 6; O. L., CNT, 1960, 42, 3; Ion Ianoși, VR, XV, 1962, I, 96-118; Șerban Cioculescu, -, *poetul Bucureștilor*, GL, X, 1963, 15, I, 6; Paul Georgescu, *Timpul în romanul nostru*, CNT, 1964, 21, 3; Dumitru Micu, GL, XII, 1965, 49, 7; Miron Scorobete, *Cele două timpuri ale* ≈, TR, IX, 1965, 48, 8; Piru, *Rebreanu*, 70-84; Vianu, *Studii*, 639-654; Mircea Zăciu, *Structură și mesaj în* ≈, LCF, X, 1967, 8, 3; Valeriu Cristea, GL, XIV, 1967, 11, 3; A. Tănăsescu, ≈ (Film), CNT, 1966, 13, 5; Manolescu, *Lecturi*, 46-53; T. Rebreanu, *Scânteia din care s-a iscat romanul* ≈, ARG, II, 1967, 3, 3; Călinescu, *Ulysse*, 62-66; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 293-309; Georgescu, *Polivalența*, 252-257; Perpessicius, *Alte mențiuni*, III, 116-136; Raicu, *Rebreanu*, 211-258; Valerian, *Cu scriitorii*, 181-188; Oscar Han, CRC, III, 1968, 10, 11; Gheorghe Suci, *Ion. Îfic Ștrul dezertor* ≈, LCF, XI, 1969, 12, 6; Teohar Mihalăș, *Trei praguri: Ion, Petre și Apostol*, TR, XIII, 1969, 37, 4; Vasile Rebreanu, *Gloata*, TR, XIII, 1969, 39, 5; Vasile Rebreanu, *Disocieri*, TR, XIII, 1969, 40, 4; Vasile Rebreanu, *Petre Petre*, TR, XIII, 1969, 41, 4; Vasile Rebreanu, *Sferă*, TR, XIII, 1969, 42, 4; Nicolae Balotă, - și *universul violentei*, TMS, IV, 1969, 10, 13; Petrescu, *Realitate*, 237-261; Balotă, *Labirintul*, 191-196; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 482-486; Philippide, *Considerații*, 89-91; Zăciu, *Glose*, 103-110; Elena Stan, *Romanul politic în trei ipostaze*, RITL, t. XX, 1971, 4, 593-600; -, *Cum am scris* ≈, MS, III, 1972, I, 107-120; Cioculescu, *Aspecte*, 320-328; Gavrilescu, *Rebreanu*, 8-9; 16; 17; 18; 21; 22; 108-112; Rotaru, *O istorie*, II, 583-608; Sebastian, *Eseuri*, 350-355; Stancu Ilin, - - *Primul act al* ≈, T, II, 1973, 2, 14; 15; Const. Ciopraga, *Un romancier arhitect*, CL, 1973, 6, 2; 7; 2; 11; Paul Magheru, F, IX, 1973, 4, 14; Valeria Dumitrescu, - - ≈ - *note din mers*, R, 1973, 10, 16; Gavril Scridon, - și Boguslav Kuczinski, ST, XXIV, 1973, 24, 16-17; Breazu, *Studii*, II, 357-359; Ciopraga, *Personalitatea*, 177-187; Macovei - Magheru - Vânturache, *Analize*, 226-230; Perpessicius, *Opere*, VI, 119-127; G. Călinescu, în *Liviu Rebreanu interpretat de...*, 98-103; Vianu, *Opere*, III, 542-563; Ioana Crețulescu, *Leția lui* - (obiectiv, subiectiv, liric), VR, XXVII, 1974, 9, 18-24; Stancu Ilin, *Realism cu mijloace romantice. Glose la* ≈, T, III, 1974, 9, 42-43; Victor Atanasie, *Estomparea fondului romantic în* ≈, ARG, IX, 1974, 7, 8-9; Nicolae Spinei, *Emisfere epice*, ARG, IX, 1974, 7, 8-9; Ciopraga, *Sinteze*, 110-114; Martin, *Metonimii*, 275-277; Perpessicius, *Patru clasici*, 241-249; Velea, *Paralelisme*, 19-32; Ioan Alexandru, *Pământul*, LCF, XVIII, 1975, 47, I, 9; Nicolae Ciobanu, *Însemne ale modernității epopeice*, LCF, XVIII, 1975, 47, I, 1; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 224-227; Vianu, *Opere*, V, 269-280; Mihai Gafița, *Roman și viziune monumentală*, LCF, XIX, 1976, 14, 6; Negoiteșcu, *Analize*, 158-161; Săndulescu, *Rebreanu*, 50-80; 144-148; Ion Lazăr, *Două secvențe din* ≈, AFT, XII, 1977, 2, 410; Constantin Ciopraga, *Epos și tragic*, CL, 1977, 3, 3; 18; 19; Valentin F. Mihăescu, LCF,

XX, 1977, 10, 2; Pompiliu Marcea, *La littérature roumaine et la révolte paysanne de 1907*, CREL, 1977, 3, 49–62; Ciobanu, *Însemne*, 239–242; Constantinescu, *Romanul*, 48–54; Husar, *Întoarcerea*, 109–118; Micu, *Lecturi*, 104–112; *Scriitorii români*; Nicolae Manolescu, *Modelul lumii*, CL, X, 1979, 1, 10; Nicolae Manolescu, *Realism și semnificație la* ~, RL, XII, 1979, 6, 9; Ana Dumitrescu, LLE, V, 1979, 4, 29–31; *Dicționar*; Manolescu, *Arca*, I, 167–176; Ion Apetroaie, *Meta-morfozele romanului la* ~, AUI, s. III, f. literară, t. XXVII, 1981, nr. unic, 37–48; Ciopraga, *The Personality*, 219–220; 222–225; Deleanu, *Glasul*, 25; 29; 32; 36–38; 55; 68–71; 117; Dragoș, *Structuri*, 41–123; 127–173; Piru, *Istoria*, 305–306; Rebreanu, *La lumina*, 101; 244; 247; 250; 252; 255; Vianu, *Arta*, 289–290; ***, *Sinteze*, 113–117; Elena Stan, în vol. *De la N. Filimon*, 103–119; Aureliu Goci, *Literatura răscdalei din 1907*, SPM, 1982, 585, 1; Apetroaie, *Orfeu*, 180–187; Crețu, *Construcții*, 71–90; Ioan Bogdan Lefter, ~ – *tipicitate și scenariu tragic*, F, XIX, 1983, 3, 5; Călin Căliman, *De la literatură la film*, ALL, 1983, 266–271; Manolescu, *Arca*, III, 181–182; Perpessicou, *Opere*, XII, 390; Șerban, *Critica*, 216; Gheorghe Lăzărescu, *Structuri narrative în romanul realist românesc*, LLE, XIV, 1985, 1, 26–28; Leonida Maniu, *Conștiința tragică*, CRC, XX, 1985, 45, 1, 5; Corneliu Nistor, *Romanul epopeic european*, LL, 1985, 4, 505–515; Gabriel Istrate, *O nouă traducere a romanului „de ~ în limba cheă*, CL, XCIII, 1987, 5, 11; Corneliu Munteanu, *Unitate de viziune și creație în „Crășorul Horea” și* ~, ST, XXXVI, 1985, 9, 39–40; Marian Papahagi, *Aspecte ale măiestriei în construcția romanului* ~, CNT, 1985, 47, 11; Ion Pecie, *Vorbe aruncate*, (I), LCF, XXVIII, 1985, 47, 2; (II), 48, 5, 6; Ion Pecie, *Adevărul cărții și al vieții*, FC, XXXVI, 1985, 48, 11; Dan Mănucă, *Încipit-ul rebrenian*, CL, 1985, 11, 12; Cornel Regman, „*Tehnic literar*” despre ~, VR, LXXX, 1985, 11, 15–24; Ioan Cercel, ~ – *compoziția unor structuri epico-simbolice*, EX, XVII, 1985, 9–10, 12; Constantin Ciopraga, *Un romancier des situations tragiques*, CREL, 1985, 1, 1–22; Sultana Craia, *Orizontul rustic în literatura română*, 139–142; Traian Ungureanu, ~, *romancierul*, AFT, XX, 1986, 5, 8; Theodor Codreanu, ~ – *sensul obiectivității*, CL, XCII, 1986, 9, 6; Antrău, *Elemente*, 29–30; Dumitru Marin, în vol. *Centenar Liviu Rebreanu*, 43–45; Munteanu, *La civilisation*, 186–196; Rachieru, *Liviu Rebreanu*, 213–219; F. Aderca, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 158–160; G. Călinescu, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 154–158; 221–224; Nicolae Ciobanu, în vol. *Liviu*

Rebreanu. Antologie, 290–293; Șerban Cioculescu, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie 150–154; 185; Petru Comarnescu, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 170–171; Pompiliu Constantinescu, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 165–169; Nicolae Crețu, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 318–330; Valeriu Cristea, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 262–264; Ov. S. Crohmăliceanu, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 340–350; Ion Ianoși, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 245–248; Eugen Jebeleanu, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 190–192; Al. Philippide, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 192–193; Mihail Sebastian, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 160–164; Tudor Vianu, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 237–239; Mircea Zăciu, în vol. *Liviu Rebreanu*. Antologie, 259–262; ***, *Poetica romanului românesc*, 98; 101; 106–107; 128–143; 346–348; Constantin Ciopraga, *Profil de romancier*, CRC, XXIII, 1988, 10, 7; Theodor Codreanu, *Exegeza „Răscdalei”*, LCF, XXXI, 1988, 12, 3; Leonida Maniu, ~ sau *conștiința tragică*, AUI, s. nouă, literatură, t. XXXIV, 1988, 57–65; Aderca, *Contribuții*, II, 317–320; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 61, 68; 71–72; 82–89; 104–105; Vianu, *Arta*, 264–265; Bedros Horasangian, *Le sujet, les personnages et les voies du roman*, CREL, 1989, 1, 110; Constantin Voiculescu, *Psihologia personajului colectiv la Duhliu Zamfirescu și* ~, LLE, XVIII, 1989, 2, 28–30; Smaranda Vultur, *Proiecția intertextuală. De la Bănulescu la* ~, (II), RITL, XXXVII, 1989, 1–2, 218–224; Alecu, *Călinescu*, 86–87; Constantinescu, *Figuri*, 129–133; Velea, *Interferențe*, 29–30; 110–113; 243. □ V. și *Calvarul*, 1919.

D. M.

SADOVEANU Mihail, *Nunta domniței Ruxanda*, București, Cartea Românească, 1932, 288 p. Fragmente: *Despre nunta domniței și despre druzele domnului mire*, CRT, V, 1932, 1512, 3–4; *Despre o călătorie și o vânătoare la munte și despre șapte vânători de demult*, NR, XXVII, 1932, 101, 3. Roman istoric, inspirat din vremea domniei lui Vasile Lupu, urmând în mare, linia cronicii lui Miron Costin. Constrâns, din rațiuni politice, să-și căsătorească a doua fiică, Ruxanda, cu semibarbarul Timuș, fiul hatmanului Bogdan Hmelnițki, domnitorul moldovean nu obține, prin acest compromis, avantajele scontate, căci, în pofida înrudirii domnești, țara va fi totuși prădată de cazaci. Nunta în sine e un eveniment episodic, romanul urmărind recon-

stituirea unei întregi epoci de generoasă înflorire culturală, în care fastul și ceremonialul curții ieșene denotă un mare rafinament, în contrast cu sălbăcia invadatorilor. „Niciodată n-a zugrăvit ~ din această perspectivă civilizația moldovenească: și nicio-dată ea n-a apărut în ochii unui străin mai plină de fast și de complicație, mai rafinată și mai sofisticată. În *Hanu Ancuței* sau aiurea era încă vorba de o lume țărănească: aici, lui Timuș i se arată un mic Bizanț” (Nicolae Manolescu). Informația istorică e absorbită organic, autorul dovedind „un dar de evocare a vremilor, de reactualizare în istorie care face să cadă orice zid al timpului între d-sa și epoca povestită” (G. Călinescu). Fapt ce imprimă romanului „un aer de autenticitate arhaică, provenită nu atât din modelarea limbajului după tipare vechi, cât dintr-o identificare temporală, de martor ocular al evenimentelor povestite” (Pompiliu Constantinescu). De aici decurge impresia de „fabuloasă contemporaneitate” a autorului „cu ființa istorică a Moldovei sale” (Șerban Cioculescu).

▼ București, Cartea Românească, 1942; București, f. e., 1944; București, Cartea Românească, 1947. Reprodus în: *Opere*, XI, București, E.S.P.L.A., 1957; *Creanța de aur. Măria-sa puiul pădurii*. ≈, București, E.P.L., 1969; *Vremuri de bejenie*. ≈, ed. îngr. de Constantin Mitru, pref. și tabel cronologic de Mihai Drăgan, București, Minerva, 1977; *Romane istorice*, II, ed. de Constantin Mitru și Comeliu Simionescu, București, Cartea Românească, 1980.

■ *Die Hochzeit der Prinzessin Ruxanda*, tr. de Thea Constantinidis, București, Kriterion Verlag, 1970.

◆ Nicolae Roșu, CRT, V, 1932, 1513, 1-2; G. Călinescu, ALA, X, 1932, 593, 7; I. M. Rădulescu, E, 1932, 971, 2; G. Călinescu, VR, XXIV, 1932, 3-4, 367-368; Petre Dinu, AZI, I, 1932, 2, 218; A. D. Giurcă, NN, VI, 1932, 80, 6; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2529, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 238, 7; J. Sejeanu, FCL, XI, 1932, 456, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLV, 1932, 14846, 1-2; Marg. Miller-Verghy, RVS, VI, 1932, 5, 11; Const. D. Ionescu, G, XII,

1932, 5-6, 249-250; George Drumur, GLB, XV, 1932, 3895, 2-3; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 344-350; Predescu, *Istoria*, 259; Călinescu, *Istoria*, 555-556; Coralia Călin, *Unele considerații asupra romanului istoric al lui ~*, LL, VI, 1962, 261-280; Bratu, *Sadoveanu*, 386-387; 546; Ciopraga, *Sadoveanu*, 151-152; Călinescu, *Ulysse*, 117-121; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 518-520; Ov. Ghidirmic, *Itinerarii sadoveniene*, R, VIII, 1971, 6, 14; **, ~, ARG, VII, 1972, 11, 4; Luca, *Sadoveanu*, 122-123; 137; 165; 201-202; Perpessicius, *Opere*, V, 279-283; Rotaru, *O istorie*, II, 268-269; Perpessicius, *Patru clasici*, 188-192; Dan, *Proza*, 163; Manolescu, *Sadoveanu*, 180-185; 194-196; Marcea, *Sadoveanu*, 286-291; 332-335; Negoitescu, *Analize*, 142-148; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 212-215; 248; Mitru, *Sadoveanu*, 266-267; Papu, *Clasicii noștri*, 146-157; G. I. Tohăneanu, *Libov*, O, XXIX, 1978, 27, 6; Tomuș, *Sadoveanu*, 187-188; Diana Adamek, *Despre simetrie în ~*, TR, XXIV, 1980, 45, 2; Elvira Sorohan, *Refugiul în fantastica peșteră a amintirii*, CRC, XV, 1980, 45, 2; Ion Simuț, ~ - scriitor tragic?, VTR, X, 1980, 11, 5; Ov. S. Crohmălniceanu, *Arhetipurile în romanul istoric sadovenian*, VR, XXXIII, 1980, 12, 117-131; Ciopraga, *Fascinația*, 218-221; 328-332; Vlad, *Cărțile*, 66-67; Spiridon, *Sadoveanu*, 14-18; 31-32; 74-76; Constantin Ciopraga, *Meditând în istorie*. ~, RL, XVI, 1983, 44, 15; Papu, *Motive*, 54-55; 56; Nicolae Manolescu, *Literatură și istorie*, ATN, XX, 1984, 11, 14; Ciopraga, *Propilee*, 171; Neagoie, *Sadoveanu*, 108-131; Drăgan, *Clasici și moderni*, 250-263; Ghidirmic, *Proza*, 135-138; Papu, *Lumini*, 293-295; Perpessicius, *Scritori*, IV, 112-117. □ V. și *Șoimii*, 1904.

M. V.

SADOVEANU Mihail, *Uvar*, București, Cartea Românească, 1932, 246 p. Fragmente: *Balta*, ALA, X, 1932, 620, 1-2; *Ofițerul necunoscut*, ALA, X, 1932, 623, 1-2. Roman al „rădăcinilor din alt veac”. Comuniunea dintre sălbaticul iacut azvârlit de vâltoarea războiului în Moldova și profesorul universitar Iacob Melinte, fiu de răzeș, refractar mondenităților și credincios locurilor de baștină, traduce tainica înțelegere dintre două suflete cu obârșii străvechi. Povestea bătrânului Uvar, inclusă în carte, constituie „un mare poem cinetic sub-boreal”, întregul roman configurând un imn închinat naturii. „Poezia înunderilor lacustre, a zgomotelor

surde ale pământului, a aglomerației ferine, a migrațiunii păsărilor este a unui mare artist” (G. Călinescu).

▼ București, Cartea Românească, 1934; București, Cartea Românească, 1944. Reprodus în: *Opere*, XXI, București, Minerva, 1970; *Demonul inerenței*, ≈, ed. îngr. de Constantin Mitru, pref. de Gabriel Dimisianu, tabel cronologic de Mihai Drăgan, București, Minerva, 1979.

◆ Ovidiu Papadima, G. XII, 1932, 10, 380–382; M. Sevastos, *De vorbă cu d. ~*, ALA, X, 1932, 623, 1; Al. Robot, RMP, XV, 1932, 4470, 1–2; Romulus Dianu, CRT, V, 1932, 1755, 1–2; G. Călinescu, ALA, X, 1932, 628, 7; Matei Alexandrescu, FCL, XI, 1932, 572, 2; M. Gh. Constantinescu, U, XLIX, 1932, 355, 8; Scarlat Struteanu, CL, LXV, 1932, 11–12, 746–748; D. Petrașincu, DIS, I, 1932, 4, 16–17; * *. CVT, IX, 1933, 2769, 1–2; L. F., DMN, XXIX, 1933, 9351, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 272, 7; Henriette Y. Stahl, FCL, XII, 1933, 597, 1; Florea Călin, AZI, II, 1933, 1, 571; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 1–2, 60; Șerban Vornea, RVS, VII, 1933, 1–2, 16; Eugen Constant, PVL, I, 1933, 6, 17–19; Gh. Tomescu, *O carte adânc omenească*, ALA, XII, 1933, 644, 7; Ion Tomuța, SDM, X, 1933, 3–4, 82; Călinescu, *Istoria*, 558–559; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 116–121; Bratu, *Sadoveanu*, 387; Călinescu, *Ulysse*, 141–144; Tertulian, *Eseuri*, 59–72; Mircea Popa, ~; *Opere*, XXI, ATN, VII, 1970, 10, 4–5; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 521–523; Perpessicius, *Opere*, VI, 93–96; Perpessicius, *Patru clasici*, 192–195; Nicolae Manolescu, „*Micile romane*” *ale lui ~*, RL, VIII, 1974, 25, 9; Manolescu, *Sadoveanu*, 138–143; Marcea, *Sadoveanu*, 152–153; Sângeorzan, *Sadoveanu*, 74–76; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 122–124; Ion Maxim, ~, *Între trecut și viitor*, O, XXXI, 1980, 43, 1; 3; Mănuță, *Sadoveanu*, 226–227; Perpessicius, *Scritori*, IV, 117–120. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

SAMARINEANU M. G., *Romanță fără note*, Oradea, 1932, 268 p. Fragmente: *Cântec de muezin – dangăt de clopot*, EC, VIII, 1932, 224, 9–12; ≈, VS, IV, 1933, 934, 1–2. Roman de dragoste. Doi bucureșteni părăsesc capitala pentru a trăi în solitudinea provinciei.

A. S.

SĂRMANUL KLOPȘTOCK, *Feciorul lui nenea Take Vameșul*, I. *Uvertura (Copilăria – Adolescența)*, București, Naționala Ciornei, 1932, 192 p. (Rosidor); II. *Biblia unui trecut. 1879–1925*, București, F.R.P.L.A., 1935, 338 p; III. București, Editura Casa Școalelor, 1943, 138 p. Fragmente: ≈, ALA, II, 1921, 19, 4; *În haită*, 20, 3; *Interior*, 25, 4; *În umbră*, 27, 3; *Dezamăgire*, 28, 2; *Vrajbă*, 33, 4; *Amurg*, 35, 3; *Ingratitudine*, 37, 4; *Moștenirea*, 42, 3; *Pretext*, 48, 4; *Epilog*, 50, 2; *Preferință*, 51, 3; *Parigorie*, 54, 3; *Reminiscență*, ALA, II, 1922, 58, 3; *Nimb*, 59, 4; *Nedumerire*, 64, 4; *Revanșa*, ALA, III, 1922, 71, 2; *Pâinea noastră cea de toate zilele*, 72, 7; *Solidaritate*, 77, 3; *Mântuirea*, 84, 4; *Ofrandă*, 87, 2; *Dilemă*, 89, 4; *Proovocire*, 90, 5; *Altruism*, 91, 5; *Dezamăgire*, 93, 5; *Reabilitare*, 96, 5; *Compensație*, 98, 4; *Dezorientare*, 101, 6; *Alternativă*, 104, 4; *Decepție*, 106, 2; *Ironie*, 108, 2; *Reverie*, 109, 6; *Ultragiul*, ALA, IV, 1923, 111, 8; *Prea târziu*, 112, 5; *Aniversare*, 113, 4; *Prăbușirea*, 114, 2; *Sperjur*, 116, 7; *Consolare*, 118, 3; *Reconstituire*, 121, 5; *Năluca*, 123, 3; *A doua înviere*, 124, 4; *Coșmarul*, 127, 5; *Epitalamul primăverii*, 128, 5; *Stratagemă*, 129, 3; *Spleen*, 130, 6; *Răzbunarea*, 131, 5; *Regretul*, 133, 3; *Viziunea dragostei*, 136, 6; *Optimism*, 137, 2; *Epitaf*, 139, 3; *Praznicul*, 141, 6; *Răsplata*, 143, 2; *Plocounul*, 145, 3; *Răfuiala*, 146, 3; *Concurs în scris*, 153, 5; *Dimineață*, 156, 2; *Boema*, 157, 5; *Pe prispă*, 158, 3; *Expresionism*, 159, 6; *Cartea superbeii amăgiri*, 160, 5; *Emblema*, ALA, V, 1924, 161, 10; *Balada prăbușirii*, 162, 3; *Altarul*, 165, 2; *Legenda dragostei*, 167, 7; *Imnul iubirii*, 170, 6; *Chemarea vieții*, 172, 6; *Spaima*, 173, 7; *Mesajul învierii*, 177, 3; *Alarma*, 178, 5; „*Ecce Homo*”, 179, 2; *Reproșul*, 181, 5; *Trilogia iubirii*, 182, 7; *Pilda*, 183, 7; *Izbăvirea*, 185, 3; *Drumul mântuirii*, 187, 5; *Vendetta*, 188, 5; *Strigoiiul Căsciorenchii*, 189, 2; *Amurgul amăgirii*, 190, 2; *Simbolul*, 191, 2; „*Taina Spovedaniei*”, 192, 6; *Suprema consolare*, 197, 2; *Robia iluziei*, 200, 2; *Cântecul ei*, 207, 6; *Nimbul zorilor*, 209, 3; *Speranța reînvierii*, ALA, VI, 1925, 216, 4; *Albumul*, 218, 5;

Praznicul, 220, 3; *Antologia morții*, 225, 3; *Farsa*, 226, 3; *Crezul*, 228, 3; *Bilanțul*, 230, 3; *Debutul*, 234, 6; *Sarcofagul*, 236, 3; *Cucuveaua*, 240, 3; *Nona*, 242, 5; *Iradeaua*, 244, 6; *Minciuna Sfintei Fecioare*, 246, 3; *Zâmbetul triumfului*, 246, 5; *Elanul deznădejdei*, 248, 6; *Recomandată*, 251, 3; *Poșta redacției*, 254, 1; *Taina verighetelor*, 257, 2; *Viața de apoi*, 259, 2. Roman autobiografic, pitoresc documentar al Bucureștilor de altădată, scris de „un evocator înduioșat al mahalalei bucureștene [...] cu o extraordinară bogăție de amănunte și într-o limbă plină de culoare” (G. Călinescu).

◆ M. Gr. & H. R., *O carte cu amintiri*, DMN, XXVIII, 1932, 9044, 3; Mihail Sebastian, ROLR, I, 1932, 4, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 231, 7; Bil. CL. LXV, 1932, 3–4, 331–332; Miron Suru. RVL, VI, 1932, 4–5, 36; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2497, 1–2; G. Călinescu, *Trei cărți documentare*. ALA, X, 1932, 596, 7; N. D. Popescu, LU, V, 1932, 8, 16; Doctorul Ygrec, *Un roman al periferiei Bucureștilor*, ADV, XLV, 1932, 14871, 1–2; T. Argehezi, *Câte o carte și câte un autor*, DMN, XXVIII, 1932, 9258, 13; Pompiliu Podgoreanu, CLIT, II, 1932, 14, 8–9; Constantinescu, *Critice*, 234–241; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 9–10, 96–99; Doctorul Ygrec, ADV, L, 1936, 15957, 5; Horia Liman, AZI, VI, 1937, 30, 2814–2815; Lovinescu, *Istoria*, 250; Munteanu, *Panorama*, 224–227; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 313–324; Călinescu, *Istoria*, 833; Octav Șuluțiu, *Pe margini de cărți*, RFR, XI, 1944, 1, 170–184; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 329; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 562–566; Perpessicius, *Opere*, V, 255–262; Sebastian, *Eseuri*, 282–284; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 234; Perpessicius, *Opere*, VII, 192–194.

A. S.

SEBASTIAN Mihail, *Fragmente dintr-un carnet găsit*, București, Institutul de Arte Grafice Bucovina, 1932, 60 p. (Colecția Carte cu semne). Scurt roman, conținând o confesiune atribuită unui francez necunoscut, ale cărui însemnări le-ar fi găsit și tradus autorul. Naratorul proclamă, în spirit antiintelectualist, cu dispoziții mistice, triumful experienței directe de viață, prioritatea trăirii biologice purificate de livresc. Drama individualității se rezolvă, în optica sa, pe calea unei dulci cufun-

dări, prin instinct, în universalitate. Considerat stendhalian, ca literatură egotistă, și gidian „prin orientarea lăuntrică” (Perpessicius), romanul vădește influența gândirii trăiriste de sorginte maioresciană (Ov. S. Crohmăniceanu), prin cultivarea disponibilității la emoțiile prezentului. G. Călinescu îl cataloga drept „mică broșură [...] fragmentară, fugitivă, neconcludentă”, căreia îi recunoaște totuși „acuități și atitudini spirituale remarcabile”, „o anume juvenilitate, o dorință de proiectare a eului în univers”, „un criticism care constă în reducția universului la propria măsură”. ≈ anunță „factura confesivă, în spiritul autenticității, a epicii lui –” (Ov. S. Crohmăniceanu).

◆ Mircea M. Vulcănescu, *Triptic de cărți și semne*, AZI, I, 1932, 3–4, 336–337; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2563, 1–2; G. Călinescu, ALA, XIII, 1932, 602, 7; Ștefănescu, *Sebastian*, 70–73; Crohmăniceanu, *Literatura*, III, 102–104. □ Camil Petrescu, ~ sau *despre prietenia literară*, ROLR, II, 1933, 55, 1; George Demetru Pan, ~, BIS, III, 1945, 137, 4; Iuliu Lazăr, ~, DRL, II, 1945, 133, 2; Dan Petrașcu, ~ *medalion*, DRPN, I, 1945, 1, 2; Tudor Teodorescu-Braniște, *Moartea scriitorului* ~, J, VII, 1945, 159, 1–2; **, MO, I, 1945, 79, 2; Țicu Simion, *Gânduri închinat lui* ~, RVM, II, 1946, 9–10, 17; N. Barbu, *Drumul creației lui* ~ (*schită monografică*), IL, VII, 1955, 11, 69–94; Ioan Massoff, ~, MZ, IV, 1960, 137, 2; Elena Savu, *Échos proustiens*, REVR, XXI, 1967, 1, 76–82; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 531–532; Const. Ciopraga, *O rememorare*: ~, CRC, V, 1970, 22, 8; Dana Dumitriu, *Inteligența modernă și sentimentalismul provincial*, CL, 1975, 6, 12; 15; Călin, *Recitind*, 191–194; M. I., ~, T, VI, 1977, 11, 33–34; Suchianu, *Foste adevăruri*, 331–334; Serafim Duicu, ~, ALT, 1980, 193–194; Aderca, *Oameni*, 310–321; Grăsoiu, *Sebastian*, 152–179; Șerban Cioculescu, RL, XX, 1987, 52, 7; Aderca, *Contribuții*, II, 484–493.

D. M.

SERA FURPA [Alexandru RĂDULESCU], *Bătea un vânt de nebulie*, Cluj, Tip. Cartea Românească, 1932, 290 p. Roman inspirat din evenimentele primului război mondial, avându-l ca erou pe doctorul Sandu Ronea, în luptă cu ravagiile tifosului exantematic și cu corupția autorităților militare. Conține numeroase scene de un naturalism violent.

◆ Horia Groza, RMP, XV, 1932, 4196, 1-2; G. Călinescu, ALA, X, 1932, 580, 7; ***, HYP, I, 1932, 1, 12; Romulus Dianu, CRT, V, 1932, 1508, 1-2; Ion Clopotel, SDM, IX, 1932, 7, 118; Perpessicius, *Opere*, XII, 389.

M. V.

STĂNOIU Damian, *Alegere de stareță*, București, Cugetarea, 1932, 260 p. Fragmente: ≈, ALA, X, 1932, 616, 1-2; *Un episcop prea bătrân*, ALA, X, 1932, 624, 3; *După moartea stareței*, VR, XXIV, 1932, 9-12, 115-127. Roman de moravuri mănăstirești. Zugrăvește umoristic lupta pentru stăreția mănăstirii Tămăioasa, care opune într-un conflict ireductibil două candidate, maicile Zenaida și Tomaida. Până la urmă, după rețeta caragialescă, învinge maica Aftusa, prin măslirea voturilor de către părintele Flavian. După opinia lui Pompiliu Constantinescu, ≈ e „cel mai viu, mai variat și scris cu o savuroasă vervă rustică a expresiei, dintre romanele de până acum ale d-lui ~”.

▼ București, Cugetarea, 1934; București, Cugetarea, 1941. Reprodus în: *Cartea pusnicilor*, I, ed. definitivă, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1945; *Ucenicii sfântului Antonie. Necazurile părintelui Ghedeon. În căutarea unei parohii. Dragoste și smerenie*. ≈, cu o pref. de D. Mițu, București, E.S.P.L.A., 1958; ≈, *Ucenicii sfântului Antonie*, București, Eminescu, 1970; *Nuvele și romane*, I, ed. îngr., tabel cronologic și pref. de Ion Nistor, București, Minerva, 1974.

■ Reprodus în: *Zaključenija otca Gedeona. Vyborny igumen'i*, tr. de G. Gulia, Moscova, Izdatel'stvo Hudožestvennaja literatura, 1964; *Apátmóválasztás. Szent Antal tanítványai*, tr. de Szöcs Rachel, București, Kriterion, 1975; *Vyborny igumen'i. Uceniki svjatogo Antonija*, tr. de A. Lubo, Moscova, Hudožestvennaja literatura, 1977; *Izbrannoe: Zaključenija otca Gedeona. Vyborny igumen'i. Uceniki svjatogo Antonija*, tr. de A. Lubo, Moscova, Hudožestvennaja literatura, 1978.

◆ Cronicar, ADV, XLVI, 1932, 15007, 2; Matei Alexandrescu, FCL, XI, 1932, 566, 2; Em. C. Sabău, PTI, XIV, 1932, 263, 1; G. Călinescu, I. A. Bassarabescu, Ion Minulescu, ≈, ALA, XI,

1932, 629, 11; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 268, 21; H. Bl., ALA, XII, 1933, 630, 9; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2764, 2; Mel. Haycek, DRPA, II, 1932, 5, 4; Octav Șuluțiu, AZI, II, 1933, 2, 677-678; Constantinescu, *Critice*, 290-295; Paul I. Papadopol, U, LI, 1934, 128, 4; ***, *Cartea pusnicilor*, RCL, I, 1945, 5, 46-49; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 114-116; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 400-401; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 641-644; Perpessicius, *Opere*, VI, 90-92; *Dicționar*. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STERE Constantin, *În preajma revoluției*, III, v. *În preajma revoluției*, I, 1931.

○ **STERIAN Paul**, *Anadan*, fragment din *Romanul tânărului Anadan*, CVT, VIII, 1932, 2533, 1-2.

○ **STOLNICEANU Cristea**, *Take Ursu*, apărut în f.z. E, 1932, nr. 905-969 (parțial). Roman de moravuri bucureștene postbelice, care, fără o linie narativă precisă, reunește convențional diverse episoade autonome în jurul unui personaj-martor, moș Take Ursu, boier scăpătat.

D. M.

○ **STREINUL Mircea**, *Aventura domnișoarei Zenobia Magheru*, foileton, v. *Aventura domnișoarei Zenobia Magheru*, 1938.

STURDZA Grigori M., *Pygmalion*, București, Institutul Grafic Lucaefărul, 1932, 164 p. Superioritatea modelului imaginat asupra celui real e argumentată liric într-un roman al iubirii desăvârșite.

◆ Grigore Patriciu, CRT, V, 1932, 1546, 1-2; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2563, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 242, 7; Petru Comarnescu, AZI, I, 1932, 5, 458-459; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 380-383; Zarifopol, *Pentru arta*, II, 48-52; Perpessicius, *Opere*, V, 305-306.

A. S.

○ **ȘERBU Ieronim**, *Delir*, DIS, I, 1932, 2, 9-10; *Iazul sfânt*, DIS, I, 1932, 3, 2-3; *Ochii din stufis*, DIS, I, 1933, 5, 9-10; *Cinci și zece*, DIS, I, 1933, 6, 5-6; *Virgin*, DIS, I,

1933, 7-8, 2-4; *Onomastica Liei*, DIS, I, 1933, 9, 9-10, fragmente din romanul *Virgin*.

TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor, *Domnul Negoită sau Individual împotriva statului*, București, Naționala Ciomei, 1932, 188 p. (Rosidor). Mic rentier bucureștean, mândru de anonimatul său, domnul Negoită, implicat într-un proces politic, evadează din convenționala realitate a familiei, se ascunde sub pseudonim la Bușteni și e, în cele din urmă, descoperit. Practic, romanul e un scenariu, cu simplificări de o ingenuitate regizată.

◆ L. Sebastian, ADV, XLVI, 1932, 15009, 3; ***, ADV, XLVI, 1932, 15013, 2 (despre un interviu din *Rampa*); I. M. Comănescu, GLT, I, 1932, 8, 13-14; A. Munte, *Tragedia „Domnului Negoită”*. *Ultimul roman al d-lui* ~, DMN, XXVIII, 1932, 9256, 3; C. Panaitescu, FCL, XI, 1932, 576, 2; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2764, 1-2; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 631, 7; Adrian Vereea, LPT, XII, 1933, 3359, 2; Demostene Botez, ADV, XLVII, 1933, 15040, 1-2; Dumitru Berciu, NR, XXVIII, 1933, 9, 1; Florea Călin, AZI, II, 1933, 1, 570-571; B. Caușansky, OP, XXIX, 1933, 775, 6, 1-2; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 111; 114; Perpessicius, *Opere*, VI, 88-89; Constantin Darie, ~ în *zorii socialismului românesc*, MS, XX, 1989, 2, 32-33; Ornea, *Actualitatea*, 218-222;

A. S.

TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor, *Fundătura cimitirului No. 13*, București, Adevărul, 1932, 192 p. Fragmente: ≈, ALA, VII, 1926, 310, 2. Apărut în continuare în f.z. DMN, XXIV, 1928, nr. 6496-7691. Roman al vieții de periferie. Pitorescul tragic al mahalalei e văzut direct, în scene episodice de reportaj, de un realism uneori caricatural. Autorul a fost considerat de Pompiliu Constantinescu un simplu „copist al mediului”.

◆ Al. A. Philippide, ALA, X, 1932, 596, 7; V. Godeanu, *Romanul mahalalei*, ADV, XLV, 1932, 14825, 2; Adrian Vereea, LPT, XI, 1932, 3150, 2; Cronicar, ADV, XLV, 1932, 14834, 2; F. Aderca, *Specificul urban. Cu prilejul romanului ≈ de* ~, ADV, XLV, 1932, 14837, 1-2; Adrian Maniu, DMN, XXVIII, 1932, 9123, 3; Perpessicius, CVT, VIII, 1932, 2550, 1-2; Mihai D. Ralea, DMN, XXVIII, 1932, 9137, 3; C. Theo, ROLR, I,

1932, 20, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, V, 1932, 246, 7; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXIV, 1932, 7340, 2; M. Gr. & L. Sb., *Romanul d-lui* ~, DMN, XXVIII, 1932, 9809, 3; M. D. Ioanid, DMN, XXVIII, 1932, 9810, 3; George Mihail Zamirescu, ADV, XLVI, 1932, 14907, 3; G. Călinescu, ALA, X, 1932, 616, 7; Perpessicius, *Mențiuni*, IV, 362-365; Constantinescu, *Scrieri*, V, 92-95; Perpessicius, *Opere*, V, 294-296; Aderca, *Contribuții*, II, 302-304.

A. S.

VLĂDESCU G. M., *Menuetul*, București, Bucovina I. E. Torouțiu, 1932, 188 p. Fragmente: ≈, VS, I, 1930, 23, 1-2; 24, 1-2; 25, 1; 26, 1; 27, 1-2; 28, 2; 29, 2-3; 39, 3; 41, 3; 42, 1. Roman de moravuri. Paul, fiul Angelicăi Manolache, pleacă la Paris, „unde cucerește rapid o glorie precoce” (Pompiliu Constantinescu). La întoarcerea în țară, orașul de provincie își venerează eroul, fără să poată evita tragicomedia „vulgarității de mahală”. După moartea tânărului artist, maestrul său, Annibal Ionescu, se sinucide. Sfârșitul melodramatic e compensat de admirabile pagini evocând iubirea maternă.

▼ Ed. și cuvânt înainte de Constantin Cubleşan, București, Minerva, 1972. Reproduș în: ≈, *Moartea fratelui meu*, București, Eminescu, 1988.

● Premiul Societății Scriitorilor Români pe anul 1933.

◆ Miron Suru, RVL, VII, 1932, 3-4, 57; Matei Alexandrescu, FCL, XI, 1932, 559, 2; M. Gușiță, D, X, 1932, 7-12, 157-158; Al. Robot, RMP, XV, 1932, 4487, 1; ***, CVT, IX, 1933, 2769, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 272, 7; M. Suru, VL, VIII, 1933, 140, 3; Teodor Scarlat, RVS, VII, 1933, 1-2, 18; Nicolae Blarambergh, PVL, I, 1933, 6, 24-25; Victor Morariu, FF, VIII, 1933, 2, 53-60; Nicolae Țimiraș, *O satiră socială*, CTT, I, 1933, 2, 1-3; Octav Șuluțiu, AXA, I, 1933, 14, 4; ***, *De ce d. ~ atacă pe d. Călinescu*, VR, XXV, 1933, 6-9, 495; ***, MNL, II, 1934, 12, 6; Paul D. Papadopol, NR, XXIX, 1934, 102, 1; ***, BLE, VI, 1935, 55, 5; G. I. Bacallu, GLT, IV, 1935, 9-12, 47-51; Horia Liman, LUR, I, 1937, 167, 2; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11-12; 212-213; Lovinescu, *Istoria*, 217; G. Călinescu, *Fișe literare*: ~, JL, I, 1939, 46, 2; Călinescu, *Istoria*, 702-

703; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 121–124; Alexandrescu, *Confesiuni*, 60–63; Constantinescu, *Scieri*, V, 212–214; Crohmalniceanu, *Literatura*, I, 350; Perpessicius, *Opere*, VI, 96–98; Lovinescu, *Scieri*, VI, 204–205; Nae Antonescu, ~, ST, XXXVI, 1985, 4, 36; Radu Sorescu, *Un prozator al simetriei existențiale*, CNT, 1989, 17, 10; Alecu, *Călinescu*, 99–100.

A. S.

1933

* Matei, *La fetița dulce*, București, Cartea Românească, [1933?].

◆ **, FCL, XII, 1933, 657, 2.

ARDELEANU C., *Viermii pământului*, București, Adevărul, 1933, 320 p. Roman social, inspirat din viața minerilor. La absolvirea facultății, tânărul inginer Alexe Constantin, angajat la minele de cărbuni de la Anina, intră în contact cu viața aspră a muncitorilor exploatați și jefuiți, roși de silicoză. Aflând de proiectul unei concedieri, minerii atacă vila inspectorului Zoltan, în timpul unei serate la care participa conducerea societății miniere. În ciocnire, este omorât directorul minei, de către burgmaistrul Kudac. Cel dintâi „romancier al proletariatului”, ~ este, după Șerban Cioculescu, autorul unui „roman populist, inspirat din popor și scris pentru popor”. După Perpessicius, deși ~ a coborât în mină, „un roman al vieții acesteia industriale, specifice, n-a izbutit să dea”. Pompiliu Constantinescu consideră că autorul „și-a anulat realismul printr-un romantism popular, de calitate inferioară”. Cartea reușește să evoce ceva din ambianța mediului prin detalii, printr-un caracter reportericesc, dar rămâne la suprafața lucrurilor.

▼ București, E. S., 1948. Reluat fragmentar: ≈, în vol. **, *Clasa muncitoare*, 118–133.

◆ L. B., *Romanul ≈, De vorbă cu autorul: d. ~, ADV*, XLVII, 1933, 15157, 3; Gr. Tăușan, VRL, XXV, 1933, 7615, 1–2; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9511, 3; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15174, 1–2; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 655, 7–8; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2932, 1–2; Teodor Scarlat, RVS, VII, 1933, 5–6, 20–21;

Cronicar, FCL, XII, 1933, 751, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 299, 7; Niculae Cantonieru, BLA, I, 1933, 10–11–12, 148–149; Emil Gicana, BRL, I, 1933, 7–8, 11–12; V. Săbăreanu, MN, I, 1933, 4–5, 13–14; C. Federeanu, VL, VIII, 1933, 146, 3; Ion Clopoțel, SDM, X, 1933, 7–9, 168; G. Călinescu, ~, *romancier „naturalist”*, RFR, VI, 1939, 11, 393–397; I. Felea, *Romane cu socialiști*, CLB, II, 1934, 7, 2; Călinescu, *Istoria*, 691; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 266–271; Al. I. Ștefănescu, CNT, 1948, 93, 5; H. Zalis, *Clasa muncitoare în literatura dintre cele două războaie*, TR, III, 1959, 28, 3; 29, 3; Constantinescu, *Scieri*, I, 44–49; Crohmalniceanu, *Literatura*, I, 327–328; Perpessicius, *Opere*, VI, 210–213; *Dicționar*; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 134–138. □ V. și *Diplomatul, tăbăcarul și actrița*, 1926.

D. M.

BART Jean, *Europolis*, București, Adevărul, 1933, 398 p. Fragmente: *Scrisoarea miraculoasă* (romanul e anunțat cu titlul *Arabela*), VR, XXI, 1929, 5–6, 143–147; *Frizeria Heladei* (romanul e anunțat cu titlul *Dintr-un port odată...*), ALA, IX, 1929, 472, 1–2; *O scrisoare uitată* (romanul poartă titlul *Într-un port odată...*), VR, XXII, 1930, 1–3, 16–24; *Pentru o pâine* (titlul romanesc, tot *Într-un port odată...*), VR, XXII, 1930, 7–8, 5–12; *Sirena neagră*, ALA, IX, 1930, 525, 9; *Orașul plutitor*, „Vatra”, II, 1930, 3, 4; *La gura Dunărei*, „România maritimă și fluvială”, I, 1931, 1, 15–17; 2, 45–47; *Orașul plutitor. Sulina, iarna*, „România maritimă și fluvială”, I, 1932, 7–8, 282–283; *Sirena neagră*, „România maritimă și fluvială”, I, 1932, 9–10, 318–319; *O scrisoare miraculoasă*, ALA, XI, 1932, 629, 5; *Hoții de cereale*, VR, XXV, 1933, 1–2, 16–29; *După câțiva ani*, „România maritimă și fluvială”, II, 1933, 4, 62–63; *Canibalism*, ALA, XII, 1933, 650, 1. Reluat fragmentar: *Evantia*, RLTR, I, 1939, 20, 5. Scriitorul a ezitat între mai multe titluri (*Întoarcerea din America*, *Într-un port la Dunăre*, *Într-un port odată...*, *Între uscat și apă*, *La porțile Orientului*, *În escalele Levantului*, *Levant*, *Romanul unei negrese*, *Coră*, *Arabela*, *Sirena neagră* etc.), adoptând la editare titlul ≈. Primul roman portuar al literaturii române, „monografie romanțată”

(Șerban Cioculescu) a Sulinei începutului de secol XX. Amplu tablou de moravuri al așezării cosmopolite de la gurile Dunării – adevărat turn Babel în miniatură, aflat la capătul unui drum mondial de apă și trăind „numai din viata portului” – ≈ îmbogățește prin farnecul exotic și specificul nautic romanul „regional” românesc (Șerban Cioculescu). Împletire unică de verism, romantism, exotism, cartea convertește mitul „nchiului din America” în simbol al eșecului (C. Mohanu). Întors din „Lumea Nouă” după patruzeci de ani de absență, Nicola Marulis nu e milionarul așteptat, ci un biet ocaș eliberat din Guyana franceză, care n-are altă avere decât o fiică mulatră, Evantia, și o maimuță. Re-întoarcerea sa e tragică. Marulis moare, strivit de disprețul localnicilor dezamăgiți (ajuns contrabandist, e prins și împușcat). Exotica lui fiică, sedusă de un ofițer de marină, decade, ajungând prostituată, și se stinge de tuberculoză. Roman al iluziilor spulberate, ≈ reprezintă „o colecție de fapte care dau iluzia vieții, cu simbolul viu al unui port” (Pompiliu Constantinescu). Remarcabilă prin „finea psihologică a dragostei, mai ales feminine”, prin insolitul personajelor, cartea consemnează „intrigile coloniei, viața contrabandiștilor, a hamalilor, atmosfera navală de cabaret marinăresc, chefurile nautice, nota interlopă, impresia de efemer și zadarnic”, anecdotică abundentă, creatoare prin ea însăși de atmosferă, surprinzând „un lirism naval, o tristețea a dezadaptării, amintind nostalgiae simbolizate în corăbii, porturi și cabarete de mateloți ale lui Pierre Loti, de la care pare a veni și simpatia pentru femeile de culoare, bineînțeles, fără maturitatea poetică și artistică” a scriitorului francez (G. Călinescu).

▼ Cu o pref. de G. Călinescu, București, Adevărul, 1933; cu o pref. de G. Călinescu, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1939; cu o pref. de G. Ivașcu, București, E.S.P.L.A., 1956; cu o pref. de George Ivașcu, ed. îngr. în redacție de C. Mohanu, București, E.P.L., 1962; cu o pref. de Octav Botez, ed. îngr., note și tabel cronologic de C. Mohanu, București, Minerva, 1971; cu

reperre istorico-literare de Constantin Mohanu, București, Minerva, 1980; pref. și note de Virgiliu Ene, București, Ion Creangă, 1982; postf. și bibliografie de Fănuș Băileșteanu, București, Minerva, 1985. Reprodus în: *Scieri*, II. *Schițe marine. Din lumea porturilor*. ≈ *Însemnări și amintiri. Din periodice*, ed. îngr., pref., note, glosar, indici și bibliografie de C. Mohanu, București, Minerva, 1979; ≈ și *Trei nuvele*, pref. de Ioan Bogdan Lefter, București, E. M., 1985. Fragmente: ≈ în *Schițe marine. Scrieri alese*, ed. îngr., pref. și note de Sanda Radian, București, E.T., 1960.

■ *Sirena nera*, tr. de A. Silvestri Giorgi, Milano, Baldini e Castoldi, 1942; *Sirena nera*, tr. de A. Silvestri Giorgi, Milano, Baldini e Castoldi, 1944; *Evropolis*, tr. de P. P. Kazanovič, București, Izdatel'stvo Literaturny na Inostrannyh Iazykah, 1958; ≈, tr. de Constantin Botez, București, Éditions en Langues Étrangères, 1958; *Europolisz*, tr. de Beke György, București, Állami Irodalmi es Művészeti Kiadó, 1960; *Europolisz*, tr. de Beke György, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1962; *Europolisz*, tr. de Beke György, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1967; ≈, tr. de Alfred Kittner, București, Literaturverlag, 1967; ≈, tr. de František Holub, Praga, Odeon, 1967; ≈, tr. de Constantin Botez, București, Éditions en Langues Étrangères, [1968]; ≈, tr. de G. Markușev, București, Izdavacko preduzece za Knijevnost, 1969; *Evropolis*, tr. de Iurij Kojevnikov, Moscova, Hudojestvennaja Literatura, 1973; ≈, tr. de Alfred Kittner, Margot Böttcher și Erica Constantinescu, Berlin – București, Verlag der Nation – Kriterion, 1974; ≈, tr. de Danuta Bienkowska, Gdansk, Wydawnictwo Morskie, 1974; *Cernata Sirena*, tr. de Gergana Stratieva, Varna, Knigoizdatelstvo „Georgi Bakalov”, 1974; *Europolisz*, tr. de Beke György, Cluj-Napoca, Dacia, 1975; *Europolisz*, tr. și postf. de Beke György, Cluj-Napoca, Dacia, 1987. Fragment: ≈, în vol. *A román irodalom kis tükré*, III, București, E.P.L., 1963, 292–320.

◆ C. Săteanu, *Cu scriitorul – despre istoricul socialismului în România*, ADV, XLVII, 1933,

15035, 3; X., GLT, II, 1933, 1-2, 30; V., *De vorbă cu - asupra romanului* ≈, ALA, XII, 1933, 643, 7; Dr. Ygrez, *Istoria pasională a Sulinei*. ≈, *noul roman al lui* ~, ADV, XLVII, 1933, 15116, 1-2; Izabela Sadoveanu, DMN, XXIX, 1933, 9446, 3; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 645, 11; M. Gh. Constantinescu, U, L, 1933, 105, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15125, 1-2; Paul Daniel, E, 1933, 1279, 2; Al. Raicu, FCL, XII, 1933, 676, 1; Bronzar, ADV, XLVII, 1933, 15133, 2; Lucian Boc, DMN, XXIX, 1933, 9467, 3; T. Argezei, Ion Minulescu, Doctorul Ygrez, G. Ibrăileanu, *A murit Jean Bart*, DMN, XXIX, 1933, 9472, 3; C. Panătescu, ~, *scriitorul*, FCL, XII, 1933, 686, 1; ***, DMN, XXIX, 1933, 9474, 1; C. Săteanu, *Un roman românesc european*: ≈ de ~, OP, XXIX, 1933, 7792, 1-2; N. Vlad, ~ (*Eugeniu P. Botez*), GLB, XVI, 1933, 4063, 3-4; ***, VRL, XXV, 1933, 7596, 1-2; G. Călinescu, ~, ALA, XII, 1933, 650, 1; Victor Godeanu, ≈, *humor și dramă*, DMN, XXIX, 1933, 9501, 5; George Drumur, JML, XXII, 1933, 4-6, 136-137; N. Cristinoiu, BRL, I, 1933, 5-6, 7; V. Braniscea-Căliman, BLA, I, 1933, 8-9, 121; Scarlat Struțeanu, CL, LXVI, 1933, 6, 590-591; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2967, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 300, 7; Ion Tomuța, *Romanul Sulinei*: ≈, ALA, XII, 1933, 666, 2; Ion Clopotel, SDM, X, 1933, 7-9, 167; Izabela Sadoveanu, ~, ALA, XIII, 1934, 702, 1; Romulus Demetrescu, *Recitind pe* ~, PLI, I, 1934, 3-4, 169-175; M. Grindea, *Amintirea lui* ~, DMN, XXXII, 1936, 10556, 7; Lovinescu, *Istoria*, 204-205; Izabela Sadoveanu, *Cinci ani de la moartea lui* ~, ALA, XVIII, 1938, 911, 1; Octav Botez, *Șase ani de la moartea lui* ~, RLTR, I, 1939, 7, 19-20; ***, BLE, IX, 1940, 91, 8; Călinescu, *Istoria*, 598-599; Petre Ciureanu, ≈ de ~ în *italienește*, VRA, XV, 1943, 691, 8; Botez, *Figuri*, 100-107; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 298-305; Valentin Silvestru, ≈ - *romanul unui port*, CNT, 1947, 56, 4; Teodor Vărgolici, ~, VR, VII, 1954, 4, 216-227; Mirccea Tomuș, ST, VII, 1956, 9, 101-102; Pavel Ruxăndoiu, GL, III, 1956, 49, 4; Radu Theodoru, SB, VII, 1956, 11, 80-81; Constantinescu, *Scrieri alese*, 72-77; Călinescu, *Ulyse*, 55-56; 160-163; Constantinescu, *Scrieri*, I, 188-192; Teodorescu-Braniște, *Oamenii*, 255-259; D. Vesa, *Cartea portului*, TMS, III, 1968, 5, 7; Valerian, *Chipuri*, 150-155; Rodica Olteanu, ~ și *Garabet Ibrăileanu*, MS, II, 1971, 1, 180; Caracostea, *Mărturisiri*, 101-112; Moșescu, *Viralții*, 111-114; Perpessicius, *Opere*, VI, 236-241; Ion Munteanu, ~ și *casa din Sărărie*, CNT,

1974, 32, 2; C. Mohanu, *Candida navă cu pânzele desfăcute*. *Centenar* ~, RL, VII, 1974, 51, 12-13; Ilie Dan, ~: *Scrieri*, I, CRC, X, 1975, 22, 2; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 193-194; Botez, *Scrieri*, 226-232; Constantinescu, *Romanul*, 194-200; Demetrescu, *Însemnări*, 48-52; *Dicționar*; Lector, RL, XIV, 1981, 1, 2; Piru, *Istoria*, 242-243; Braga, *Istoria*, 54-68; Cantemir, *Studii*, 140-147; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 255-257; Ivașcu, *Confruntări*, II, 182-190; Fănuș Băileșteanu, *Aorist*, 22-41; Craia, *Fețele*, 169-172; Constantinescu, *Figuri*, 166-170.

D. M.

BOTENI I., *Pe Argeșul*, București, Tip. z. Universul, 1933, 192 p. Acțiunea continuă romanul *Florica Mantului*, 1931. Roman de formație, cu elemente de epic senzational. Fiu nelegitim al unui magistrat și al unei țărănci (ucisă de soțul ei din gelozie), Anton Zărnescu ajunge meditator în casa tatălui său natural, magistratul Mihail Pascu. Acțiunea îl urmărește încă din copilărie - e crescut de mama ucigașului -, apoi în timpul studiilor, până la descoperirea vocației literare.

◆ Paul I. Papadopol, U, LI, 1934, 20, 4; George Tomașescu, RVL, VIII, 1934, 3-4, 19.

D. M.

○ **BOTTA Emil**, *Fragment*, ROLR, II, 1933, 71, 2; *Meridian*, ROLR, II, 1933, 73, 3, fragmente din romanul *Meridian*. Textele descriu risipirea unui tânăr în beții cu cloroform, joc la ruletă, iubiri neîmpărtășite.

BURUIANĂ Zaharia G., *Fecioarele orizontale*, București, Cultura Românească, 1933, 248 p. Roman de senzație, cu scriitură stângace și vulgarități inutile. Urmărește destinul unei fete de mahală, Niculina, împinsă, deși se împotrivește, pe drumul prostituției, în calitate de întreținută a unui inginer bogat, Florian Nedelcu.

D. M.

CAÎR Sisi, *Amprenta pe oglinda misterioasă*, București, Ig. Hertz, 1933, [144] 236 p. (Colecția celor 15 lei). Roman polițist.

M. V.

○ **CANTONIERU Nicolae**, *Cum a murit Niță măcelarul*, BLA, I, 1933, 6–7, 86–88; *Bița*, BLA, I, 10–11–12, 133–135, fragmente din romanul *Omul cu inima în palmă*.

CĂLINESCU G., *Cartea nunții*, București, Adevărul, 1933, 368 p. Fragmente: *Ursitoarele*, ROLR, I, 1932, 28, 3; *Casa cu molii* (romanul e anunțat cu titlul *Ursitoarele*), ALA, X, 1932, 613, 1–2; Conflict între generații (se păstrează titlul *Ursitoarele*), ROLR, I, 1932, 31, 3; *Ce are Vera noastră?*, ROLR, I, 1932, 41, 3; *O gală de box* (romanul e anunțat cu titlul *Vino în Liban, mireasă*), ROLR, I, 1932, 44, 3; *În patul meu noaptea am căutat pre cel ce iubește sufletul meu*, ROLR, II, 1933, 47, 1–2. Roman al dragostei maritale, de factură lirică, transpunând, în plină epocă modernă, într-un mediu monden și sportiv, povestea lui Daphnis și Chloe, de Longos. Dezamăgit și iritat în vanitatea lui virilă de insuccesul unor tentative amoroase pe lângă două tinere, Dora și Lola, Jim (Ion Marinescu), fire mediocră, dar voluntară, cu o afectivitate puțin complicată, aflată strict sub controlul rațiunii, face din căsătoria cu Vera, până atunci ignorată, un mod de autoafirmare masculină. Pygmalion tiranic și exclusivist, trasează un program matrimonial rigid, în care femeia n-are altă șansă decât conformarea docilă la rolul impus în cele mai mici detalii. Arhetipul nupțial este codificat în ordine socială. Jim și Vera consumă actual căsătoriei, bărbatului revenindu-i rolul de mentor, de educator al simțurilor. Orgolios și posesiv, el își rezervă cu savantă luciditate, voluptatea trezirii delicate a erotismului femeii și amânarea împlinirilor. Ceremonie sacră, evocată cu armonii amintind *Cântarea Cântărilor*, taina nunții se instituie, la nivel simbolic, în început de lume, investită cu sensul înalt al procreării. Rezultat al unui pariu al autorului cu sine însuși, scris în vederea demonstrării calităților creatoare ale criticului, ≈ se finalizează ca o contrariere a așteptărilor generate de moda literară. În locul unui roman erotic, oferă unul conjugal, în locul unui conflict epic propriu-zis, urmează linia unui consens cu lumea și celebrează

liric o împlinire netedă, reafirmând tipul neproblematic de umanitate și ideea de reglementare canonică a iubirii. Acreditează, într-un moment de relaxare a moravurilor, un puritanism înveșmântat în cea mai ostentativă haină modernă. Privește cu discret misoginism (evident în prezentarea Dorei și, mai ales, a Lolei) emanciparea femeii și furnizează soluții social-morale tradiționale, implicit polemice, în relațiile dintre sexe. Cartea se întemeiază pe contraste și conflicte stilistice, care îi conferă factura aparte: clasicismului subiectului îi este opus un cadru de pregnantă modernitate. Tineri de ambe sexe cultivă relații camaraderesti, nu se pot lipsi de mașină, merg la baruri, la meciuri de box, dansează, flirtează glumeț, înoată în piscine elegante, apreciază aspectul arhitectonic modern al Bucureștiului, discută despre cursuri, vedete de cinematograf, fotbal, ciclism etc. Acestei lumi tinere, în continuă prefacere, îi este opusă o umanitate decrepită și un mediu vetust, „casa cu molii” pe care o părăsește protagonistul, lăcaș steril, populat de rude vârstnice – mama văduvă, mătuși și unchi celibatari sau fără copii – mumificate în automatisme și tabieturi. Contrastul strident între trecut și viitor, între mortificat și viu, între steril și fertil, pergamentos și fraged, evident și în dispunerea capitolelor, asigură relieful cărții, dar îi dă și un anume ton abstract și convențional. Scris pentru „a se recrea”, ca „exercițiu minor în vederea unei plănuite opere epice”, ≈ se definește, după propriile opinii ale autorului, prin „schematism psihologic, descriții de atmosferă, chiar elemente de certă facilitate”. Romanul a fost apreciat de critică, confirmând calitățile de „portretist de mare virtuozitate”, „savuros în amănunte” (Pompiliu Constantinescu), ale scriitorului, „darul de evocare, reconstituire descriptivă a ruinelor, de poezie a preistoricului” (Perpessicuz). În stil s-au identificat „o vervă spumoasă și o elevație febrilă mai ales în paginile pur lirice”, „o invenție verbală prodigioasă, deși de o tensiune cam retorică, probabil de infiltrare d’annunziană” (Pompiliu Constantinescu).

▼ Pref. de S. Damian, tabel cronologic de Bianca Balotă, București, E.P.L., 1969; București, Eminescu, 1972; postf. și bibliografie de Marian Papahagi, București, Minerva, 1978; pref. și bibliografie de Marian Papahagi, București, Minerva, 1982; București, Eminescu, 1983; tabel cronologic și creștomatie critică de Felicia Moșoianu, Timișoara, Facla, 1989. Reprodus în: Opere, I, București, E.P.L., 1965.

■ În lb. italiană, tr. de Cesare Ruberti, 1933; în lb. germană, 1969; Násznepok, tr. de Papp Ferenc, București, Kriterion, 1971; Násznepok, tr. de Papp Ferenc, Cluj-Napoca, Dacia, 1975; Honigmond, tr. de Erika Sharf, Timișoara, Facla, 1981.

◆ Camil Baltazar, *Romanul domnului* ~, ROLR, I, 1932, 43, 1-2; I. Valerian, *De vorbă cu* ~, VL, VII, 1932, 139, 1; ***, ALA, XII, 1933, 639, 8; Lucian Boz, ~, *romancier*, DMN, XXIX, 1933, 9411, 3; ***, GLT, II, 1933, 1-2, 28-29; I. Peltz, ROLR, II, 1933, 57, 1; Al. A. Philippide, ALA, XII, 1933, 641, 7; Cronicar, ~, *romancier*. ≈, ADV, XLVII, 1933, 15099, 2; Liviu Teodoru, ALA, XII, 1933, 642, 7; ***, HYP, II, 1933, 3, 82; L. Sebastian, *Romanul d-lui* ~, ADV, XLVII, 1933, 15112, 2; Izabela Sadoveanu, *Câteva cuvinte despre de de* ~, DMN, XXIX, 1933, 9439, 3; A. C. Apostolescu, ALA, XII, 1933, 644, 4; C. N. Negoită, *Însemnări despre Vera din de* ~, ALA, XII, 1933, 645, 6; *Perpessicius, Izabela Sadoveanu, L. Sebastian, Doctorul Y grec, I. Peltz, Lucian Boz*, DMN, XXIX, 1933, 9449, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 284, 7; M. Gh. Constantinescu, U, L, 1933, 112, 2; V. Damaschin, VL, VIII, 1933, 143, 3; Tiviu Teodoru, DIS, I, 1933, 7-8, 20-21; Teodor Scarlat, RVS, VII, 1933, 3-4, 22; Scarlat Struțeanu, CL, LXVI, 1933, 4, 386-391; H. Fulger, RBJ, II, 1933, 14, 4; G. M. Vlădescu, „*Nunta*” d-lui ~, *Simple păreri despre o carte proastă*, IDL, I, 1933, 3-4, 1; Mihail Sebastian, ROLR, II, 1933, 67, 3; ***, FCL, XII, 1933, 703, 2; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2852, 1-2; Aurel Marin, BLA, I, 1933, 10-11-12, 150; E. Lovinescu, *Epica criticilor*, ADV, LI, 1937, 16279, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 294-295; Al. Raicu, *Libertatea serafică a autorilor de „probleme epice”*, SRA, IV, 1941, 1167, 2; Călinescu, *Istoria*, 839-840; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 189-194; S. Damian, ~, *prozator*, VR, XVII, 1964, 9, 54-77; 10, 82-105; 11, 111-125; Paul Georgescu, *Sensul classicismului*, VR, XVIII, 1965, 6, 166-

184; Nicolae Manolescu, CNT, 1965, 48, 3; Gh. Griguru, F, I, 1965, 4, 2; S. Damian, ~ și *poemul dragostei conjugale*, TR, X, 1966, 1, 1; 3; 2, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XVII, 1966, 1, 101-106; Al. Oprea, LCF, IX, 1966, 7, 3; S. Damian, *Centripet și centrifug*. ≈, O, XVII, 1966, 2, 22-23; I. D. Bălan, GL, XIII, 1966, 11, 4; I. Valerian, *Primul roman și un mic vehicul*, GL, XIII, 1966, 11, 6; Ardeleanu, *Însemnări*, 35-42; Bălan, *Valori*, 243-247; Constantinescu, *Scrieri*, II, 210-213; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 584-588; Gertrud Sauer, ~ în *limba germană*, AUI, 1969, 79-87; Oprea, *Mișcarea*, 113-120; Valerian, *Cu scriitorii*, 75-78; Lucian Raicu, FC, XIX, 1970, 5, 23; Zaharia Sângeorzan, CRC, V, 1970, 10, 8; Bălu, *Călinescu*, 358-367; Damian, *Intrarea*, 149-160; 172-186; 201-230; M. Ionescu, *Note despre de de* ~, R, VIII, 1971, 11, 15; Damian, *Călinescu*, 11-16; 45-47; 57-59; 121-136; 199-206; 215-226; 241-247; 316-329; George, *Semne*, Mariana Ionescu, *Frumusețea echilibrului*, R, IX, 1972, 8, 17; Victor Atanasiu, RL, V, 1972, 35, 8; Dan Medeanu, CNT, XXVII, 1972, 31, 3; Bălan, *Ethos*, 399-404; Călin, *Portrete*, 97-165; Rotaru, *O istorie*, II, 775-814; Perpessicius, *Opere*, VI, 149-153; Alecu, *Opera*, 59-62; Piru, *Analize*, 135-141; Mariana Minciu, *Convorbire cu Alice Vera Călinescu*, RL, VIII, 1975, 25, 12-13; Ciobanu, *Incursiuni*, 25-28; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 276; Marian Papahagi, *Note despre de* ~, EX, IX, 1977, 6-7, 13; Constantinescu, *Romanul*, 150-154; Popa, *Dicționar* 2; Micu, *Călinescu*, 72-88; *Scriitorii români; Dicționar*; Negoiteșcu, *Alte însemnări*, 74-106; Papahagi, *Eros*, 134-152; Bălu, *Viața*, 105-106; 138; 197; Aurel Sasu, în vol. *De la N. Filimon*, 316-324; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Adam, *Planetariu*, 112; Sasu ~ Vartic, *Romanul*, I, 567; Nicolae Manolescu, *Romanul comic*, ATN, XXIV, 1987, 7, 4; Silvia Bogdan, *Arta portretului în romanele lui* ~, LL, 1987, vol. IV, 478-485; Ion Apetroae, CRC, XXIII, 1988, 17, 1; George Muntean, ~ ~ *viața și opera*, RITL, XXXVI, 1988, 1-2, 295-302; Craia, *Fețele*, 128-134; Manolescu, *Teme* 7, 152-156; N. Steinhardt, *Prin alții*, 174-176; Const. Miu, *Ipostaze ale condiției umane în romanele lui* ~, R, 1989, 9, 7; Constantinescu, *Figuri*, 138-141. □ Biberi, *Lumea*, 161-169; ~, *Reflecții mărunte asupra romanului*, VR, X, 1957, 6, 7-12; A. E. Baconsky, *La 60 de ani*, ST, X, 1959, 6, 18-20; V. R., *La aniversarea lui* ~, VR, XII, 1959, 7, 11-13; ***, *Sărbătorirea acad.* ~, AAR, IX, 1959, 105-127; Ilie Purcaru și Ștefan Bănuțescu, *Interviu despre măiestria literară cu* ~, LCF, V, 1962, 22, 6-7; Matei Călinescu, *Arta epică a lui* ~, GL,

- X, 1963, 30, 1; 6; Savin Bratu, ~, LCF, VII, 1964, 4, 3; George Ivașcu, *Un umanist contemporan*, CNT, 1964, 25, 1; 2; Eugen Luca, *Originalitate și problematică. Însemnări pe marginea prozei lui ~*, CNT, 1964, 25, 3; George Muntean, ~, ALB, LXVII, 1964, 868, 5; Horia Bratu, *Social, național și universal în literatura română contemporană*, SXX, IV, 1964, 7-8, 26; Nae Antonescu, *Numele lui veșnic*, TR, IX, 1965, 11, 3; Victor Eftimiu, *O permanentă explozie stelară*, TR, IX, 1965, 11, 2; D. Botez, Perpessicius, Al. Philippide, G. Maco-vescu, Jean Livescu, Al. Piru, M. Novicov, D. Micu, Eugen Simion, Dinu Pillat, *Omagiu lui ~*, GL, XII, 1965, 12, 2-3; Ovidiu Papadima, ~, *romancierul*, LCF, VIII, 1965, 7, 5; Leon Baconsky, ST, XVI, 1965, 3, 30-34; V. R., ~, VR, XVIII, 1965, 3, 147-149; N. Barbu, ~ - *personalitate*, IL, XVI, 1965, 5, 44-54; S. Damian, ~ - *prozator* (IV), VR, XVIII, 1965, 5, 85-100; Ion Apetroaie, ~ - *romancier*, ATN, II, 1965, 6, 6-7; S. Damian, *Arta narativă*, VR, XVIII, 1965, 6, 87-99; S. Damian, *Urâtul și frumosul*, CNT, 1965, 51, 3; ***, AAR, XCIX, 1965, 15, 577-580; Al. Dima, ~, *un scriitor total*, RITL, t. XIV, 1965, 3-4, 483-492; Mihai Novicov, *Romanele lui ~ din punct de vedere estetic*, RITL, t. XIV, 1965, 3-4, 615-630; G. Istrate, ~, CRC, I, 1966, 9, 1; 11; S. Damian, *Farsa și treptele*, TR, X, 1966, 39, 2; S. Damian, *Versantul dramei*, TR, X, 1966, 40, 2; S. Damian, *Le romancier*, REVR, XX, 1966, 2, 69-72; S. Damian, *proza lui ~. Omul invizibil*, GL, XIII, 1966, 45, 7; 46, 2; S. Damian, *Cosmogonie*, CNT, 1966, 49, 3; Manolescu, *Lecturi*, 54-62; Geo Șerban, ~ sau *plăcerea analizei*, VR, XX, 1967, 2, 77-86; Al. Piru, ~ - *romancier*, R, IV, 1967, 7, 10; 8, 10; Al. Piru, ~ - *romancier*, R, IV, 1967, 7, 8-10; C. Jalbă, *Arta construirii personalității lui ~. Portretul moral*, RITL, t. XVI, 1967, 3, 415-428; C. Jalbă, *Arta construcției în epica lui ~*, în vol. *Studii de est. lit.*, 461-496; S. Damian, *Proza lui ~: orașul*, RL, II, 1969, 23, 5; S. Damian, *Romancierul*, RL, II, 1969, 25, 13-14; Viorel Alecu, *Clasic și modern în romanul călănescian*, R, VI, 1969, 9, 15; Petru Popescu, *Un profesionist al romanului*, CRC, V, 1970, 10, 7; S. Damian, *Ipociții sublimi*, RL, III, 1970, 11, 8; 14; Algeria Simota, *Clasicismul romanelor lui ~*, ALMM, II, 1970, 6, 12-13; 7, 15-16; A. Rujin, *Despre eroul de roman: Camil Petrescu și ~*, CL, I, 1970, 30, 54-57; Henri Zalis, ~ - *creatorul romantic*, CNT, 1970, 47, 3; Marian Popa, ~, *romancier*, SPM, 1971, 33, 5; 7; S. Damian, *Fascinația evenimentului*, RL, IV, 1971, 35, 3; Al. Piru, ~, *romancier*, RL, IV, 1971, 51, 11; Nicolae Manolescu, *Creație și sinteză*, TMS, VI, 1971, 12, 1-2; George, *Semne*, 197-260; Papadima, *Scriitorii*, 131-134; Vitner, *Semnele*, 37-39; Al. Piru, *Din nou ~ romancier*, RL, V, 1972, 6, 12; Doru Popovici, ~ sau „*eufonia neagră*”, RL, V, 1972, 3, 4-5; G. Ivașcu, ~ și *simful istoriei*, „Magazin istoric”, 1972, 3, 31; Cornelia Ștefănescu, „*Seriozitatea glumei estetice*” la ~, RITL, t. XXII, 1973, 1, 73-88; Luca, *Demers*, 82-87; Piru, *Analize*, 267-284; Piru, *Varia*, 396-399; Ștefănescu, *Momente*, 270-294; Eugen Barbu, ~, RITL, t. XXIII, 1974, 2, 271-280; C. Jalbă, ~, *pictor al unei lumi în așfințit*, RITL, t. XXIII, 1974, 3, 417-426; Sultana Craia, *Vocația construcției*, LCF, XVIII, 1975, 11, 5; Constantin Stan, *Profilul romancierului*, LCF, XVIII, 1975, 11, 4, 6; Ion Bănuță, *Omul cetății*; ALB, LXXVIII, 1975, 3, 7; Eugen Simion, ~, LCF, XVIII, 1975, 25, 6; Eugen Barbu, ~, SPM, 1975, 239, 2; 240, 2; 241, 2; 242, 2; 243, 2; 244, 2; Barbu Cioculescu, ~ - *de la publicistică la roman*, RITL, t. XXIV, 1975, 3, 331-338; Al. Călinescu, „*Început și „sfârșit” în romanele lui ~*, Cl. VI, 1975, 10, 12; 11, 12; Eugen Simion, ~ și *tema istorică*, LCF, XIX, 1976, 16, 8; Ludu, *Scriitori*, 76-77; 159-161; Radian, *Corelații*, 186-196; Aurel Sasu, *Romanele lui ~*, ST, XXIX, 1978, 9, 17-19; Piru, *Permanențe*, 261-339; Suchianu, *Foste adevăruri*, 98-102; Dim. Păcurariu, *Clasicismul prozei*, LCF, XXII, 1979, 10, 9, 6; Nicolae Manolescu, ~, *romancier*, RL, XII, 1979, 10, 9; Ion Lotreanu, *Romanul între identitate și realitate*, SPM, 1979, 443, 3; Ion Lotreanu, *Eroi călănescieni*, SPM, 1979, 444, 3; 445, 3; 446, 3; 447, 3; Paul Dugneanu, *Teoretician al romanului și romancier*, LCF, XXII, 1979, 24, 4; Ion Bălu, *Sensul „angajării” la ~*, RL, XII, 1979, 26, 4-5; Ion Lotreanu, *Madam Ioanide*, SPM, 1979, 449, 3; Constantin Sorescu, *Știință și roman*, SPM, 1979, 454, 3; I. Negoiteșcu, *Scriitorul ~*, VR, XXXII, 1979, 10, 4-18; Dumitru Micu, *Une modalități romanesque roumaine: entre ~ et Balzac*, CREL, 1979, 4, 36-48; George Munteanu, ~ - *la tension vers l'universalité*, REVR, XXXIII, 1979, 10, 95-109; Nicolae Manolescu, *Însemnări pe marginea romanelor*, RL, XIII, 1980, 11, 9; Adrian Marino, ~, ALT, 1980, 201-204; Jalbă, *Romanul*, 39-53; Mircea Martin, *Însemnări despre ~*, RL, XIV, 1981, 9, 5; Gabriela Ursachi, *Hagienuș și Stamate*, F, XVII, 1981, 5, 10; Alexandru Romașcanu, *Metaforă culinară și spirit carnaval* la ~, ST, XXXII, 1981, 7, 8-10; Martin, *Dicțiunea*, 131-137; Simion, *Întoarcerea*, 295-300; Zoe Dumitrescu-Busulenga, ~ sau o *vocație de umanist european*, RL, XV, 1982, 26, 8; ***, *Zilele culturii călănesciene*, RL, XVI, 1983, 25, 12-13; Călin Căliman, *De la literatură la film*, ALL,

1983, 266–271; Dimisianu, *Lecturi*, 18–40; Lăzărescu, *Romanul*, 17–18; 264; Manolescu, *Teme* 4, 18; 23–27; Sângeorzan, *Anotimpurile*, 90–98; Vlad, *Lectura*, 40–50; Alexandru Rosetti, George Călinescu, *Correspondență* (1932–1964), prezentată de Liviu Călin, București, Eminescu, 1984; Ion Bălu, *Universul opereii călinesciene*, RL, XVIII, 1985, 10, 4–5; George Ivașcu, *Prezența lui ~*, RL, XVIII, 1985, 10, 3; Dumitrescu-Bușulenga, Sava, *Muzica*, 322–344; Ivașcu, *Confruntări*, II, 551–568; 598–601; Mihai Niculescu, *Prezența călinesciană*, LCF, XXXI, 1988, 12, 3; Gheorghe Grigurcu, ~ *polemist și moralist*, F, XXIV, 1988, 12, 6–7; Alexandru Balaci, *Reevocând pe ~*, VR, LXXXIV, 1989, 7, 37–39; G. Dimisianu, *Conștiința critică*, RL, XXII, 1989, 34, 9; Rodica Florea, ~ (1899–1989), LLE, XVIII, 1989, 3, 33–35; George Munteanu, ~ *viața și opera – cronologie comentată*, RITL, XXXVII, 3–4, 1989, 330–336.

D. M.

CĂLUGĂRU Ion, *Don Juan Cocoșatul. Oameni care se pregătesc de moarte din cea dintâi zi a vieții*. București, Naționala-Ciornei, 1933, 314 p. Fragmente: *Băiatul fără chip, un pian, o femeie*, CVT, VII, 1931, 2124, 1–2; *Lumini aprinse*, CVT, VII, 1931, 2261, 1–2; *Pablo Ghilgal*, AZI, I, 1932, 2, 139–150; *Columb mai descoperă o maimuță*, CVT, VIII, 1932, 2524, 3; *Sofia și-a inventat un soț*, CVT, IX, 1933, 2866, 3–4. Roman de moravuri, de factură simbolică, părand a fi „în intenția intimă, o biografie morală” (G. Călinescu). Infirmitatea fizică a boemului Pablo Ghilgal – cocoșa – constituie un stigmat social ținând de originea etnică, ce îl condamnă pe protagonist la un statut de paria. Erotismul morbid în care se dezlănțuie, compensație fiziologică a unei frustrări morale, devine o formă de afirmare umană, căci, deși exercită o atracție maladivă asupra femeilor, care-i cad ca halucinate în brațe, Pablo nu încetează de a fi un exclus social. Mediul boem și extravagant, în care viețuiește eroul, oglindește „ceva din atmosfera cercului intelectual anarhizant pe care l-a patronat Bogdan Pitești, figura legendară a acestuia, amestec de noblețe și depravare, apărând chiar în carte sub trăsăturile boierului Alexandru Lăpușneanu” (Ov. S. Crohmălniceanu). Cartea surprinde „un plan de complexe angrenaje într-o

atmosferă de implacabilă predestinare”, evocând o lume stăpânită de un „delir al destrămării”. ≈ constituie deopotrivă „romanul unui personaj pitoresc, de un satanism dizolvant”, și „romanul vremilor de după război”, al unei epoci de „pronunțată dezaxare” (Perpessicius). Prezentând tragedia celor predestinați morții biologice sau morale, a celor cu „disponibilitate pentru viciu și ardere pe rugul instinctului erotic”, ~ dezvăluie o „zonă morală de o tristețe lamentabilă” (Pompiliu Constantinescu). „E în scrisul său o maliție unită cu tristețe, ceva din sufletul chinuit și aforistic al Cocoșatului, care dă viață la ceea ce în mod obișnuit pare de domeniul viselor urâte” (G. Călinescu).

◆ Emil Gulian, RP, I, 1933, 2, 3; Perpessicius, CVT, X, 1933, 3106, 1–2; Petre Boldur, *Cărțile anului – Cărți românești*, RMP, XVI, 1933, 4788, 7; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 683, 7; **, FCL, XIII, 1934, 887, 2; I. Plugaru, SNT, II, 1934, 2, 8; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 321, 7; Petru Manoliu, *De la Charlie Blum la Don Juan*, CRD, II, 1934, 36, 3; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 7, 3; Andrei Tudor, AZI, III, 1934, 1, 964–965; Vasile Damaschin, VL, VIII, 1934, 153, 3; Mihail Chirnoagă, FRZ, I, 1934, 1, 10; I. Mihăescu, MRD, 1934, caiet 1, 28; Lovinescu, *Istoria*, 278–279; Călinescu, *Istoria*, 712; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 414–420; Constantinescu, *Scrieri*, II, 241–244; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 374–379; Eugen Luca, ~, RL, V, 1972, 6, 11; Perpessicius, *Opere*, VI, 330–334; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 261–262; Negoitescu, *Analize*, 193–194; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*; Perpessicius, *Opere*, XII, 418. □ V. și *Omul de după ușă*, 1931.

D. M.

CELARIANU Mihail, *Polca pe furate*, București, Adevărul, 1933, 238 p. Fragmente: *Tulai, Doamne!*, ROLR, II, 1933, 58, 3; *Tulai, Doamne!*, FCL, XII, 1933, 656, 2; *Dunărea albastră*, ROLR, II, 1933, 62, 3; *Barbara Ubrik*, VR, XXV, 1933, 10, 12–19. Reluat fragmentar: *Turturică Georgescu*, DMN, XXX, 1934, 97–99, 24. Roman satiric. Scris în formă epistolară, „crează câteva siluete interesante de lichele masculine și feminine din funcționăria românească. E în același timp și o reușită incursiune spirituală

în domeniul suburbiei intelectuale românești, hrănită cu romane fascicoale” (Octav Șuluțiu). Autorii scrisorilor, care se agită în nesfârșite tribulații erotice, par a emana, prin nume (Ilie Pantahuzeanu, Emilia Șoșoiu, Elisaveta Frousine Nartirian, Toto Păinescu etc.) și prin stilul semidoct, din „substraturile caragialești ale culturii noastre” (Perpessicius). Romanul produce, din păcate, „penibila impresie de a fi asistat la o defilare de figuri văzute din profil, desfășurare uniformă în plan, din care, cu un efort prea mare de închipuire, trebuie să completezi o prezentare a lor în spațiu” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Enciclopedia, [1946]; ed. îngr. și postf. de Octavian Lohon, Craiova, Scrisul Românesc, 1983.

● Premiul Societății Scriitorilor Români pe anul 1935.

◆ Camil Baltazar, ~, ROLR, II, 1933, 58, 3; Perpessicius, ROLR, II, 1933, 58, 1; **, DMN, XXX, 1934, 9759, 3; Izabela Sadoveanu, ALA, XIII, 1934, 694, 7; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 16, 3; I. Plugaru, SNT, II, 1934, 5, 14; Paul Daniel, E, 1934, 1572, 2; C. P., FCL, XIII, 1934, 967, 2; O. Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 2, 92-93; Ștefan Tita, VDA, I, 1934, 13, 4; Lascăr Sebastian, *Scrisoare de felicitare d-lui premiat. ~ incunumat de Societatea Scriitorilor Români pentru* ≈, ADV, XLIX, 1935, 15737, 2; L. S., DMN, XXXI, 1935, 10192, 8; E. Lovinescu, *Seraful pogorât printre oameni...*, ADV, L, 1936, 16010, 1-2; Ion Goschin, MN, s. II, 1936, 10, 34; S. Podoleanu, *Cu d. ~*, RMP, XIX, 1936, 5571, 1; S. E. Lovinescu, ... *Și d. ~*, ADV, LI, 1937, 16339, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 262-263; Perpessicius, ~, *romancier*, ACA, I, 1940, 21, 1-2; Al. Philippide, SML, X, 1947, 1584, 1-2; Constantinescu, *Scrieri*, II, 259-260; Rotaru, *O istorie*, II, 312-313; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 245-246; Perpessicius, *Opere*, VII, 77-80; Corbea, Florescu, *Biografii*, II, 46-47; Fanache, *Întâlniri*, 60-67; Popa, *Dicționar* 2; Raicu, *Autografe*, 36; 39-40; 41; Sasu ~ Vartic, *Romanul*, I, 579-582; Firan, *Profiluri*, 156-160.

D. M.

CLUCERUL Dinu, *În grea cumpând*, București Institutul de Arte Grafice Eminescu, 1933, 240 p. Inspirat din evenimentele primului război mondial, romanul cuprinde

peripețiile ofițerului Mircea Racotă, evadat dintr-un lagăr de prizonieri german, atașat apoi secției de contrainformații.

M. V.

CLUD [Dinu CLUCERU], *Serviciul secret...*, București, Institutul de Arte Grafice Eminescu, 1933, 416 p. Roman de spionaj, inspirat din activitatea serviciului secret român, în vremea primului război mondial.

M. V.

COCEA N. D., *Fecior de slugă*, București, Cultura Națională, 1933, 426 p. Fragment: ≈, ROLR, II, 1933, 59, 1-2. Reeditat în 1970, de Virgiliu Ene, cu suprimări de text. Roman social, de factură gazetărească, definind pe plan moral arivismul. Urmărește în paralel destinul parvenitului Tânase Bojoc (devenit ziaristul Tase Bojocanu) și biografia lui Nelu Azan, descendent dintr-o familie aristocratică. Textul debutează cu evocarea copilăriei eroilor, petrecută în casa colonelului Hotnog, unchiul lui Nelu Azan, înaintea Răscoalei din 1907. Traversează epoca neutralității, a primului război mondial și sfârșește în perioada interbelică, insistând asupra reprimării mișcării socialiste. Concepută manieist, prin contraste violente la nivel caracterologic, narațiunea abuzează adesea, pe un ton de rechizitoriu, de marile teme jurnalistice ale publicistului ~. Prin figurile de militanți revoluționari (între aceștia apar I. C. Frimu și C. Dobrogeanu-Gherea), prin profilele dure ale anchetatorilor, prin dramatismul scenelor de închisoare și interogatoriu, ≈ anticipează literatura realist socialistă. „Romanul ≈ sporește colecția de violență frescă socială, în care societatea contemporană este biciuită cu o vervă pamfletară, de expresie adesea trivială” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Cultura Națională, [1933]; București, Cultura Națională, [1934]; ed. îngr. de Virgiliu Ene, pref. de Ion Roman, București, Minerva, 1970. Reprodus în: *Scrieri*, II, text ales și stabilit, studiu introductiv, note și bibliografie de Virgiliu Ene, București, Minerva, 1970.

◆ **, FCL, XII, 1933, 604, 2; C. Panaitescu, *Un roman nou al lui* -, FCL, XII, 1933, 610, 2; **, GLT, II, 1933, 1-2, 31; Matei Alexandrescu, *Un nou roman de* -, FCL, XII, 1933, 644, 2; Isaiia Răcăciuni, ADV, XLVII, 1933, 15111, 2; Dragoș Vrăncănu, CRT, VI, 1933, 1869, 1-2; V. Cristian, ~ despre ≈ și esența romanului, FCL, XII, 1933, 666, 5; Cronicar, *Romanul d-lui* -, ADV, XLVII, 1933, 15124, 2; Paul Daniel, E, 1933, 1279, 2; A. B., LRT, I, 1933, 9, 143-144; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2883, 1-2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15143, 1-2; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9481, 3; Matei Alexandrescu, FCL, XII, 1933, 696, 1-2; Octav Șuluțiu, AXA, I, 1933, 13, 4; Traian Mateescu, VL, VIII, 1933, 144, 3; Tiviu Teodoru, DIS, I, 1933, 9, 12; **, ROLR, II, 1933, 70, 4; B. Caușansky, OP, XXIX, 1933, 7849, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 296, 7; Mihail Sebastian, ROLR, II, 1933, 76, 3; Gh. Rapa, -, *romancier*, FCL, XII, 1933, 753, 2; p.d. DRT, VII, 1933, 1779, 1-2; Mihail Ilovici, BRL, I, 1933, 7-8, 9-10; C. Pastia, GR, I, 1933, 6, 289-290; D. Mihail, RP, I, 1933, 1, 2; Eugen Burmaz, CTN, III, 1933, 70-71, 4; Romulus Demetrescu, *Pe marginea câtorva romane*, PLI, I, 1934, 1, 42; Liviu Teodoru, *De la reportaj la literatură și înapoi*, VR, XXV, 1934, 3, 38-40; Lovinescu, *Istoria*, 252; Călinescu, *Istoria*, 834; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 217-223; Ov. S. Crohmălniceanu, CNT, 1948, 80, 4; Elena Stan, *Mișcarea muncitorească în romanul românesc dintre cele două războaie*, TR, V, 1961, 13, 5; Sebastian, *Eseuri*, 302-305; Constantinescu, *Scrieri*, II, 301-306; George Muntean, - - *Scrieri* (II), CNT, XXVI, 1971, 14, 3; Perpessicius, *Opere*, VI, 172-176; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 236; Dicționar; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Sasu-Vartic, *Romanul*, I, 653-656. □ V. și *Vinul de viață lungă*, 1931.

D. M.

DAVIDESCU N., *Fântâna cu chipuri*, București, Naționala Ciomei, 1933, 238 p. Fragmente: ≈, SPL, I, 1928, 1, 3; ≈, ZOD, 1930, nov., 7-16; ≈, VRA, IV, 1931, 158, 4-6; ≈, VRA, IV, 1931, 182, 22-23; ≈, ALA, X, 1932, 609, 1-2; ≈, FCL, XII, 1933, 649-697, 2; *Noaptea clasică din strada „Fântâna cu chipuri” nr. 13*, VR, XXV, 1933, 11 bis, 5-13. Roman al unui roman. Îmbinând comentariul eseistic cu imaginile mitologice, ~ încearcă să surprindă misterul și meandrele procesului artistic, pătrunzând în laboratorul

de creație al romancierului Pan Ionită Drăcea. Eroina acestuia, Una Laris, se identifică cu Lydia Sarpe, fascinantă sa gazdă, într-un „subtil proces de decantare a visului în realitate și de întrepătrundere a realității în vis [...], colaborând să dea naștere operii de artă” (P. Constantinescu).

◆ Al. Robot, ~ a scris un nou roman: ≈, RMP, XVI, 1933, 4741, 1; C. Panaitescu, FCL, XII, 1933, 557, 1; Perpessicius, CVT, X, 1933, 3092, 1-2; Sergiu Dan, RP, I, 1933, 3, 6; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4784, 1; V. Maciu, CLIT, IV, 1934, 6, 6; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15358, 1-2; C. Laz., E, 1934, 1518, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 327, 7-8; V. C., DMN, XXX, 1934, 9773, 2; Valeria Branisce-Căliman, BLA, III, 1934, 15-16, 63-64; Șerban Cioculescu, *Romane cerebrale. E. Lovinescu: „Firu-n patru”*; -: ≈; *Mircea Eliade: „Întoarcerea din rai”*, RFR, I, 1934, 4, 189-195; M. Gh. Constantinescu, U, LI, 1934, 205, 4; Călinescu, *Istoria*, 622; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 426-432; Constantinescu, *Scrieri*, II, 400-404; Perpessicius, *Opere*, VI, 339-343; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Sasu-Vartic, *Romanul*, I, 760-765.

M. V.

DELASOCOLA Clementina, *Viața se reface sau Așa a fost să fie*, București, Tip. Române Unite, 1933, 204 p. Roman sentimental. Lazar Zulatis o iubește pe Maria Mihalea, dar, din considerente financiare și datorită reticențelor naționaliste, e împiedicat să se căsătorească cu ea. La insistențele părinților, Maria contractează un mariaj nefericit, cu consecințe tragice: copilul îi moare, soțul se sinucide. În final, Maria și Lazar găsesc țărâa să-și refacă viața.

M. V.

O DIANU Romulus, *După ce a izbucnit pacea...*, fragment din romanul *Seniora de pe Dealul Porcului*, CRT, VI, 1933, 1870, 9 (unele personaje sunt reluate din fragmentul *Dați-mi voie să vi-l prezint pe Jean*, 1932, anunțat ca făcând parte din romanul *Printesa migrenelor*.)

O DIANU Romulus, *Regele Andrei Iacobi*, AZI, II, 1933, 3, 692-703; *Apar niște oameni mici*, AZI, II, 1933, 4, 807-820; *Războiul*,

pentru copii oricât de mari, AZI, III, 1934, 1, 937-945; *Marele Pan a murit...*, CRT, VIII, 1935, 2599, 5, fragmente din romanul *Regele Andrei Iacobi*.

ELIADE Mircea, *Maitreyi*, București, Cultura Națională, 1933, 231 p. Fragmente: ≈, ROLR, II, 1933, 57, 3; ≈, VRA, VI, 1933, 281, 6; ≈, ROLR, II, 1933, 62, 3. Roman de dragoste care, prin experiența erotică a protagoniștilor – un european și o indiană –, prilejuiește confruntarea a două spații spirituale profund diferite. „Poem de iubire” (E. Lovinescu), „amestec tulburător de inocență preromantică și de senzualitate lawrenciană”, romanul e „înainte de toate iubirea de basm oriental, neverosimilă, dar nu mai puțin pământeană, a Maitreyiei” (Perpessicius), „eroină și realizare poetică de excepțională valoare” (Pompiliu Constantinescu), simbol al „femeii primordiale” (Serban Cioculescu). Plasând întâlnirea eroilor „într-un decor sugerat nu atât plastic, cât prin siguranța amănuntelor sociale”, autorul „a îmbogățit literatura română cu o viziune nouă, scriind întâiul roman exotic în adevăratul înțeles al cuvântului” (G. Călinescu).

▼ București, Naționala S. Ciomei, 1934; București, Cugetarea, 1938; București, Cugetarea, 1942. Reprodus în: ≈, *Nuntă în cer*, cu un studiu introductiv de Dumitru Micu, București, E.P.L., 1969; ≈, *Nuntă în cer*, postf. și bibliografie de Gabriel Dimisianu, București, Minerva, 1986. Fragment: *Pagini regăsite* (II). *Epilog la romanul ≈ (1932)*, RITL, t. XXXIV, 1986, 2-3, 136-137.

■ *La nuit bengali (Maitreyi)*, tr. de Alain Guillermou, Paris, Gallimard, 1950; *Noite bengali (Maitreyi)*, tr. de Maria Leonor Buesco, Lisabona, Editora Ulisseia, 1961.

● Premiul „Tekirghiol-Eforie” pe anul 1933.

◆ Ionel Jianu, RMP, XVI, 1933, 4584, 1; Camil Baltazar, *Cartea inimii mele*, ROLR, II, 1933, 63, 1-2; V. Cristian, ≈ de ~ sau notele unui liric pe marginea unei cărți inspirate, ROLR, II, 1933, 63, 1-2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15130, 1-2; C. Panaitescu, FCL, XII, 1933, 675, 2; Mihail Sebastian, ROLR, II, 1933, 64, 3;

Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9467, 3; Nicolae Roșu, CRT, VI, 1933, 1892, 1-2; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2890, 1-2; Octav Suluțiu, AXA, I, 1933, 12, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 288, 7; Petru Manoliu, *Cu Papini, Unamuno și Maitreyi despre ~*, ROLR, II, 1933, 67, 3; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4608, 1; Mihail Ilovici, VL, VIII, 1933, 144, 2; Cezar Petrescu, CRT, VI, 1933, 1912, 1-2; C. Gerota, CL, LXVI, 1933, 5, 487-490; N. S., MN, I, 1933, 2, 3; Ieronim Șerbu, DIS, I, 1933, 9, 15; Matei Alexandrescu, FCL, XII, 1933, 722, 1; Camil Baltazar, *Lectorii lui ≈*, ROLR, II, 1933, 76, 4; Ștefan C. Ionescu, CVS, VIII, 1933, 6, 1; M. Gh. Constantinescu, U, L, 1933, 223, 2; Petru I. Teodorescu, BLA, I, 1933, 10-12, 149-150; Petru Comarnescu, *Epistemologia dragostii lui ~*, ROLR, II, 1933, 81, 1-2; V. Cristian, FCL, XII, 1933, 820, 1; Petre Boldur, *Cărțile anului – Cărți românești*, RMP, XVI, 1933, 4788, 7; **, *De vorbă cu domnul ~ cu prilejul apariției romanului „Întoarcerea din rai”*, ROLR, III, 1934, 89, 4; Virgil Solomonidi, PRA, I, 1934, 2, 11-12; **, RP, II, 1934, 24, 2; M., *Note pe marginea unei cărți perpetuu actuală: ≈*, AȚN, V, 1934, 1229, 2; Ionescu, Nu, 173-197; Teodorescu, *Cronici*, 99-102; Anton Holban, *În marginea lui ~*, VL, XI, 1936, 9, 3; E. Lovinescu, *Romancierul „generației” sale*, ADV, LI, 1937, 16282, 1-2; I. Valerian, *Romanele lui ~*, VL, XI, 1937, 13, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 296-298; c. f., ~, UVR, XLVII, 1938, 4, 2; Munteanu, *Panorama*, 252-257; **, BLE, VIII, 1939, 77, 7; G. D. Loghin, *Ceva despre ~*, JL, I, 1939, 36, 1-2; Roșu, *Critică*, 273-277; Călinescu, *Istoria*, 871-872; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 223-229; Constantinescu, *Scrieri*, II, 499-503; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 523-524; Mircea Vaida, ~, *romancier*, TR, XII, 1968, 2, 3, 3; Dumitru Micu, *Proza lui ~*, LL, vol. XVIII, 1968, 95-116; Nicolae Manolescu, *Însemnări despre ~*, TR, XIV, 1970, 6, 2; Florin Manolescu, ~: ≈ – „Nuntă în cer”, RL, III, 1970, 10, 4; Zaharia Sângerzan, ~: ≈ – „Nuntă în cer”, CRC, V, 1970, 20, 8; Leon Baconsky, ~: ≈ – „Nuntă în cer”, ST, XXI, 1970, 5, 54-58; Ion Constantinescu, ATN, VII, 1970, 6, 14; Rotaru, *O istorie*, II, 698-699; Vaida, *Ospățul*, LI, 18-132; Sebastian, *Eseuri*, 408-413; Perpessicius, *Opere*, VI, 177-181; Holban, *Opere*, III, 297-298; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 280; Constantinescu, *Romanul*, 171-177; Ion Lotreanu, *Probleme ale prozei*, SPM, 1978, 401-403, 3; Protopopescu, *Romanul*, 213-216; Lotreanu, *Eliade*, 138-154; Micu, *Scriitorii*, 242-291; Perpessicius, *12 prozatori*, 367-370; Monica Spiridon, *Note asupra „gidismului” în literatura română interbelică*, VR,

XXXIV, 1981, 12, 150–158 („Caiete critice”, 9); Manolescu, *Arca*, II, 200–219; Piru, *Istoria*, 460; Zamfir, *Poemul*, 317–318; Gabriel Dimisianu, *Erosul ca experiență morală*, RL, XV, 1982, 10, 20–21; Monica Spiridon, ~ și „adevărul” literaturii, RITL, t. XXXI, 1982, 4, 372–376; Dimisianu, *Lecturi*, 92–93; 95; 97–103; Florescu, *Profitabila condiție*, 243; 248; 251; Perpessiciu, *Opere*, XII, 418; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 886–887; Lector, ~ = „Nuntă în cer”, RL, XIX, 1986, 41, 10; Tania Radu, *Vitrina cărților*, FC, XXXV, 1986, 43, 10; *Poetica romanului românesc*, 238–239; Mioc, *Anamorfoză*, 151–157; Constantinescu, *Figuri*, 147–151. □ V. și *Isabel și apele diavolului*, 1930.

M. V.

GABRIELESCU Alice, *Marșul femeilor*, București, Naționala Ciernei, 1933, 188 p. (Rosidor). Fragmente: ≈, VR, XXV, 1933, 6–9, 287–294; ≈, RVS, VII, 1933, 9–10, 8–9. Roman social. Autoarea explică scopul și programul mișcării feministe, amestecând în discuție, la modul jurnalier, ideile de respect, egalitate, democrație și regenerare morală.

◆ Alef, *D-na ~ anuniță romanul* ≈, RMP, XVI, 1933, 4781, 1; Matei Alexandrescu, FCL, XIII, 1934, 885, 1; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 685, 7; ***, AZI, III, 1934, 1, 967; Ecaterina Săndulescu, PVL, II, 1934, 3, 29–30; Lia Niculcea, ALA, XIII, 1934, 695, 7; Perpessiciu, *Opere*, XII, 419; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 5–7.

A. S.

GALACTIION Gala, *Doctorul Taifun*, București, Cultura Națională, 1933, 192 p. Cu o pref. a autorului. Roman psihologic, ilustrând tema responsabilității sociale și morale față de femeia decăzută. Tribunalul *sui-generis* constituit cu ocazia confesiunii disculpatoare a necredincioasei Floreal o absolvă de vină, nu numai în numele preceptelor creștine, ce proclamă iertarea Magdalenei, dar și al unui umanitarism de factură mai largă. Convins de aceste argumente, doctorul Bobircă (supranumit Taifun) va trece peste infidelitățile femeii, luând-o soție. Critica și-a exprimat unele rezerve privind caracterul prea subliniat tezist al romanului, în care imixtiunea stingheritoare a moralistului îl pune uneori în umbră pe artist. „Ca

orice teză neabsorbită în fapte, predica pentru Magdalene răspândește în juru-i un aer glacial și nu convinge rațiunea...” (G. Călinescu).

▼ Reprodus în: *Opere alese*, I, pref. de Teodor Vârgolici, București, E.S.P.L.A., 1956; *Opere alese*, III, ed. îngr. de Teodor Vârgolici, cu o introd. de D. Micu, București, E.P.L., 1965; *Roxana. Papucii lui Mahmud*. ≈, pref. de Teodor Vârgolici, București, E.P.L., 1967; *Roxana*, ≈, București, Eminescu, 1976; *Roxana. Papucii lui Mahmud*. ≈, postf. de Adrian Angheliescu, București, Minerva, 1983; *Roxana. Papucii lui Mahmud*. ≈, ed. îngr., tabel cronologic, selecția referințelor critice de Alexandru Ruja, Timișoara, Facla, 1986; *Romane*, I–II, pref. și tabel cronologic de T. Vârgolici, București, Minerva, 1989.

◆ Gala Galaction, ≈, ROLR, II, 1933, 82, 1–2; G. Preda, *De vorbă cu d-l* ~, VL, VIII, 1933, 147, 1–2; Camil Baltazar, ≈, ROLR, II, 1933, 85, 1–2; Gala Galaction, *Scrisoare. Cu prilejul apariției* ≈, ROLR, II, 1933, 85, 1–2; Al. Raicu, CL, XII, 1933, 841, 1–2; Gr. Tăușan, *Un roman nou de ~*, VRL, XXV, 1933, 7746, 1; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 676, 7–8; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 314, 7; Paul Daniel, E. 1933, 1453, 2; L. Sebastian, *Despre* ≈, *Noul roman al lui ~*, ADV, XLVII, 1933, 15301, 3; Ion Chinezu, GR, I, 1933, 7, 354–355; Matei Alexandrescu, FCL, XII, 1933, 862, 2; C. Noica, *Prefața părintelui ~*, CRD, I, 1933, 13, 3; Agatha Gr. Bacovia, RVS, VII, 1933, 11–12, 24; ***, HYP, II, 1933, 11–12; 299–301; ***, AZI, II, 1933, 4, 868; R. D., CRT, VI, 1933, 2120, 6; C. Gerota, CL, LXVI, 1933, 12, 995–996; Constantinescu, *Scrieri*, III, 38–42; Romulus Demetrescu, ABE, I, 1934, 36–40, 14–17; Dionis Popa, BL, I, 1934, 1, 33–37; ***, VL, VIII, 1934, 154, 4; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 1, 90–92; Dinu Roco, MNL, II, 1934, 12, 6; Petru I. Teodorescu, ~, BLA, III, 1934, 17–18, 91–92; Teodorescu, *Cronici*, 112–114; Predescu, *Istoria*, 248; Călinescu, *Istoria*, 603; Papadima, *Creatorii*, 272–276; Horia Stancu, *Trei romane de ~*, GL, III, 1956, 43, 2; G. Gheorghiuță, ~: *Opere alese, III–IV*, CNT, 1965, 23, 3; Marieta Nicolau, ~: *Opere alese, vol. III–IV*, GL, XIII, 1966, 2, 2; Vârgolici, *Galaction*, 281–288; Chinezu, *Pagini*, 101–103; Al. Philippide, ~, CL, I, 1970, 5, 8–13; Philippide, *Considerații*, 211–221; Niculiu, *Galaction*, 240–242; Papadima, *Scritorii*, 142–144; Călin, *Portrete*, 126–131; Piru, *Varia*, II, 258–261; ***, ~, *Între Helicon și*

Golgota, RITL, t. XXIII, 1974, 4, 512–513; Pillat, *Itinerarii*, 154–166; *Scriptorii români*; Cornel Robu, *Anul biruinței mele literare*, EX, XI, 1979, 5, 3; Cunesco, *Galaction*, 162–166; Perpessicius, *Opere*, XII, 419; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 5–7. □ V. și Margo, 1918.

M. V.

GANE C., *Farmece. Viața lui Despot-vodă*, București, Editura z. „Universul”, 1933, 184 p. Apărut mai întâi în f.z. CRT, IV, 1931, nr. 1369–1397. Biografie romântă, de interes strict documentar.

◆ Dan Smântănescu, E, 1933, 1250, 1; Octav Șuluțiu, AXA, I, 1933, 15, 4; N. Părvu, „*Farmecele*” lui Despot-vodă, *destăinuie în romanul d-lui* –, CRT, IV, 1931, 1367, 5.

M. V.

GHEORGHIADÉ Luca, *A doua viață a lui Șerban Varu*, București, Editura Librăriei Universale Alcalay, 1933, 242 p. Fragment: *Ilinca*, ROLR, II, 1933, 86, 2. Povestea melodramatică a secretarului de legație Șerban Varu, îndrăgostit de o țigancă. Artificial și schematic, romanul nu se salvează nici prin pitorescul etnografic.

◆ **, AZI, II, 1933, 4, 872–873; Al. Robot, *D. ~ debutează cu un roman după o vastă experiență de viață*, RMP, XVI, 1933, 4767, 1–2; **, CRD, I, 1933, 4, 2; **, ROLR, II, 1933, 87, 2; G. Dumitrescu, NOI, I, 1933, 1, 6–7; C. R., ADV, XLVII, 1933, 15328, 2; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4791, 1; **, CTS, I, 1933, 3–4, 15; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 320, 7; **, DMN, XXX, 1934, 9374, 3; Mihai Beniuc, PLI, I, 1934, 1, 46–47; I. Al. B. L. PRM, I, 1934, 3–4, 42; **, BLA, IV, 1935, 21–22, 160; Teodorescu, *Cronici*, 159–161; Perpessicius, *Opere*, XII, 419.

A. S.

GHERINCEA Iosif, *Măria-sa, doamna*, Galați, Tip. George Jorică, 1933, 418 p. Roman istoric, biografie a principesei Maria din Mangop, devenită doamnă a Moldovei prin căsătoria cu Ștefan cel Mare.

◆ Despina Teodorescu, R, XXXVIII, 1942, 9–10, 330–331.

M. V.

HURMUZ Adrian, *Un strigăt în noapte*, București, Bucovina, I. E. Torouțiu, 1933, 164 p. Roman umoristic, satiră a căsniciei moderne și, pe alocuri, parodie a poncifelor romanului senzațional.

◆ Mircea Livada, RMP, XVI, 1933, 4612, 1–2; R. P., VRL, XXV, 1933, 7636, 2; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9577, 3;

M. V.

IBRĂILEANU G., *Adela. Fragment din jurnalul lui Emil Codrescu (iulie – august 189...)*, București, Adevărul, 1933, 216 p. Fragmente: ≈, VL, VIII, 1933, 146, 3; ≈, Almanahul z. ADV și DMN, 1934, 81–82; ≈, ALA, XV, 1936, 807, 1. Roman de analiză, conceput sub formă de jurnal. Interiorizat și nesigur, detaliind până la pulverizare o inflexiune a glasului sau un cuvânt, problematizând până la abulie, cvadragenarul Emil Codrescu se complăce într-o torturantă incertitudine asupra relației sentimentale cu eroina. Marcă a unei personalități dubitative, dar și a unui deficit de viață funciar, reflecția constituie, în cazul său, o obstinată și chinuitoare eludare a realității. Prezență tulburătoare și enigmatică, Adela e una dintre cele mai pregnante siluete feminine din literatura română. Aproape lipsit de tramă, romanul excelează sub raportul introspecției, majoritatea comentatorilor considerându-l drept cel mai bun roman românesc de analiză. „E romanul unui cazuist, înșelat de certitudinii și înspăimântat de contradicțiile ce răsar la tot pasul, al unui intelectual cu acțiunea erotică paralizată de prea multă disociație”, scrie G. Călinescu, subliniind calitatea deosebită a formulei analitice: „Nu găsești în acest roman nici un cuvânt de prisos, nici o descripțiune pentru ea însăși, nici o alunecare pe neaua purei străluciri. Ca un matematician care se exprimă cu un minimum de semne, în așa fel încât orice detaliu să fie esențial și cu neputință de înlăturat, sub primejdia prăbușirii întregului calcul, d. ~ aduce în fiecare cuvânt o viziune nouă de microscop, fără de care tabloul general ar ieși diminuat”. Vl. Streinu pune romanul sub semnul hamletismului erotic („Conștiința bărbatului intră în fiecare clipă

într-o complicație autoanalitică dintre cele mai dramatice, comentează pentru sine fiecare gest, fiecare cuvânt al Adelei, examinează pozițiile, reține modificările produse, născoceste ipoteze infinite sub maldărul cărora înăbușă o arzătoare realitate, se comportă în sfârșit după modul intelectual și analitic wertherian, mod comun tuturor eroilor sentimentali ai veacului trecut, a căror boală în dragoste s-ar putea numi hamletism erotic”), iar Șerban Cioculescu îl consideră „o carte unică în literatura română”, „de o prospețime neobișnuită, numai în nuanțe, și de o putere emotivă foarte rară”.

▼ București, Adevărul, 1934; București, Adevărul, 1935; cu o introd. de Const. Ciopraga, text stabilit de G. Agavrioloaiei, București, E.S.P.L.A., 1959; text stabilit de G. Agavrioloaiei, pref și tabel cronologic de Const. Ciopraga, București, E.P.L., 1963; postf. și bibliografie de Eugenia Tudor, București, Minerva, 1972; București, Eminescu, 1974; postf. de Eugenia Tudor-Anton, București, Minerva, 1976; pref. de Al. Husar, Iași, Junimea, 1983. Reprodus în: ≈, *Privind viața. Amintiri din copilărie și adolescență*, pref. de Const. Ciopraga, București, E.P.L., 1966; București, E.P.L., 1969; *Opere*, VI, ed. critică de Rodica Rotaru și Al. Piru, pref. de Al. Piru, București, Minerva, 1978; ≈, *Amintiri*, postf. de Eugenia Tudor-Anton, București, Minerva, 1985; *Privind viața*. ≈, *Amintiri*, ed. îngr. de Rodica Rotaru și Al. Piru, București, Minerva, 1987. Fragmente: Gheorghiu, *Ibrăileanu*, 22–24; 25–26; 28–32; 33–34; 36–37; 134–135.

■ *Adela*. (*Frammenti del diario di Emilio Codresco*), tr. de Piero Potestà și Petru Ciureanu, Lanciano, Carabba, 1940; *Adela*. *Tördék Emil Codrescu naplójából (189... július – augusztus)*, tr. de Békési Ágnes, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1968; *Adela*, tr. de N. Stroe, București, Dom Skynteji, 1976; *Adela. Tördék Emil Codrescu naplójából (189... július – augusztus)*, tr. de Békési Ágnes, București, Kriterion Könyvkiadó, 1980; ≈, *Tördék Emil Codrescu naplójából (189... július – augusztus)*, tr. de Békési Ágnes, București, Kriterion, 1987.

◆ Tudor Teodorescu-Braniște, *Cu d. ~ despre* ≈, ADV, XLV, 1932, 14812, 1–2; Em. Serghie, *Un nou romancier: d-l ~*, LM, XV, 1932, 4157, 2; **, *Criticii scriu romane*, FCL, XI, 1932, 489, 2; Em. P., *O zi la Iași... La d. ~*, DMN, XXIX, 1933, 9360, 3; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 5, 201; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 652, 1–2; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9494, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15162, 1–2; Gr. Tăușan, VRL, XXV, 1933, 7615, 1; Octav Șuluțiu, ROLR, II, 1933, 70, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 293, 7; Șerban Voinea, RVS, II, 1933, 5–6, 22; Camil Baltazar, *O carte care trebuie citită*, ROLR, II, 1933, 72, 1–2; L. Sebastian, *Cartea cu dragoste și moarte. ≈ de d. ~*, ADV, XLVII, 1933, 15180, 3; M. Sevastos, ~, ALA, XII, 1933, 656, 1; Demostene Botez, *O carte rară. ≈ de ~*, ALA, XII, 1933, 657, 1–2; Mihail Sebastian, ROLR, II, 1933, 74, 3; Perpessiciu, CVT, IX, 1933, 2960, 1–2; Doctorul Ygrec, ≈ sau voluptatea gândirii. *Reflecțiile unui medic pe marginea romanului d-lui ~*, DMN, XXIX, 1933, 9560, 3; M. Gh. Constantinescu, U, L, 1933, 216, 2; Mircea Mancaș, *D-l ~ romancier*, ALA, XII, 1933, 662, 3; **, ≈, *Romanul iubirii lucide*, ADV, XLVII, 1933, 15219, 2; Gh. Antonovici, GLB, XVI, 1933, 4123, 3; Const. C. Mardare, „Curentul Bacăului”, V, 1933, 211, 2; Aureliu Weiss, DMN, XXIX, 1933, 9570, 8; Traian Mateescu, VL, VIII, 1933, 146, 3; I. G., MN, I, 1933, 4–5, 16; **, HYP, II, 1933, 8, 219–220; Paul Zarifopol, *Delicate lucruri vechi. Notă despre romanul domnului ~*, ALA, XII, 1933, 666, 1–2; Vasile V. Georgescu, *D-l ~, creator și analist*, ALA, XII, 1933, 667, 1–2; Tudor Teodorescu-Braniște, *D. ~ romancier. Note despre* ≈, „Progresul social”, II, 1933, 9, 588–592; Silviu Bardeș, ABE, I, 1933, 19–20, 9–10; Ion Clopoțel, SDM, X, 1933, 7–9, 167; C. Gerota, CL, LXVI, 1933, 9, 818–819; C. Săteanu, *Beletristica d-lui ~*, ADV, XLVII, 1933, 15268, 3–4; Octav Șuluțiu, *Iar tineri și iar bătrâni*, ROLR, II, 1933, 83, 1–2; Pompiliu Ionescu, *Doă romane și doi critici*, CLIT, IV, 1933, 1, 7–8; B. Caușansky, OP, XXIX, 1933, 7950, 1–2; I. Petrovici, *Câteva cuvinte despre o carte excelentă*, ALA, XII, 1933, 673, 1; Max. Croitoru, *D-l ~ romancier*, „Însemnări”, II, 1933, 13, 2–7; O. Papadima, „Calendarul”, II, 1933, 471, 1–2; Șerban Cioculescu, *Anul literar. Romanele anului 1933*, ADV, XLVIII, 1934, 15338, 5; Ion I. Cantacuzino, *Pe marginea unui an de literatură*, VRL, XXVI, 1934, 7796, 2; Rolly, ALA, XIII, 1934, 684, 7; O. Adelă a timpurilor noastre, *O carte rară*, ALA, XIII, 1934, 685, 4; C. Negru, ≈ d-lui ~, *Replică d-lui M. Croitoru*, „Însemnări”,

- III, 1934, 14–15, 1–2; **, ≈, GLT, II, 1933–1934, 9–12, 30–33; Radu Economu, *Thesis*, PVL, II, 1934, 1–2, 37; Șerban Cioculescu, *Romanul românesc. 1933*, RFR, I, 1934, 2, 460; 463–464; D. Trost, „O geană de lumină”, I, 1934, 3, 14–15; Ion Tudose, *Peste bord cu ≈ d-lui* -, VDA, I, 1934, 1, 7; G. Pascu, *Librărie. Mardela, roman de viață ascetică de d. -*, RCT, VIII, 1934, 1, 58; N. T., „Cultura poporului”, V, 1934, 5–6, 34; **, ≈, NTN, I, 1934, 112, 2; A.B.C., *Critici româncieri*, NTN, I, 1934, 113, 2; Justin Neuman, *Studiu psihanalitic al romanului* ≈, 1934; **, CVC, I, 1935, 1, 36; Romulus Demetrescu, *Din problematica romanului nostru de astăzi*, PLL, I, 1935, 11, 342–353; Anton Holban, *Romanul francez și romanul românesc*, RMP, XVIII, 1935, 5167, 19; Izabela Sadoveanu, *Romane...*, ALA, XIV, 1935, 756, 1; N. Mihăescu, -, VRL, XXVIII, 1936, 8450, 1–2; M. Sevastos, -, ADV, L, 1936, 15995, 1–2; Lucian Boz, *Opera lui* -, CLB, III, 1936, 19, 4; Mihail Sebastian, -, RMP, XIX, 1936, 5452, 1; Șerban Cioculescu, -, ADV, L, 1936, 16001, 1–2; G. Călinescu, *Taine al nostru*, ALA, XV, 1936, 798, 1–2; Pompiliu Constantinescu, ≈, VRA, IX, 1936, 430, 11; Valer Doonea, ≈, ALA, XV, 1936, 798, 5; Dan Smântănescu, -, DSN, I, 1936, 2, 2; Octav Botez, -, *romancier*, VR, XXVIII, 1936, 4, 11–19; L. Leoneanu, *A murit Adela*, DMN, XXXII, 1936, 10561, 3; Șerban Cioculescu, -, RFR, III, 1936, 5, 375–390; Lascăr Sebastian, *După moartea lui* -, ≈, *cartea cu dragoste și moarte*, SDM, XIII, 1936, 4, 100–101; E. Lovinescu, *Epica criticilor*, ADV, LI, 1937, 16279, 1–2; E. Lovinescu, *Critici și esești româncieri*, ADV, LI, 1937, 16287, 1; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–217; Lovinescu, *Istoria*, 293–294; Camil Baltazar, *Romanul lui* -, ALA, XIX, 1938, 940, 2; Constantinescu, *Figuri*, 103–107; Al. Raicu, *O carte de analiză a iubirii serafice*, SRA, IV, 1941, 1178, 2; Ionel Teodoreanu, *Lampa mării insomnii*, PL, VI, 1941, 10, 369–370; Călinescu, *Istoria*, 590–591; Vladimir Streinu, *Romanul unui critic*, „Revista tineretului”, I, 1943, 5, 7–10; Pompiliu Constantinescu, *Romanul subiectiv*, VRA, XV, 1943, 729, 22; Papadima, *Creatorii*, 247–254; Alecu Viorel, *Literatura psihologică*, „Prutul”, VI, 1944, 1307, 2; Botez, *Figuri*, 63–75; Manceaș, *Opinii*, 190–196; Al. V. Dobrescu, -, FA, VII, 1946, 132, 2; 134, 2; Perpessicu, *Mențiuni*, V, 290–298; Const. Ciopraga, -, *creator literar*, VR, IX, 1956, 3, 201; G. Călinescu, *Chitanța creatorului*, CNT, 1956, 21, 1; Piru, *Ibrăileanu*, 190–203; D. Cesereanu, TR, IV, 1960, 8, 7; Leon Baconski, *Momente* -, I. ≈, ST, XI, 1960, 2, 47–49; Al. Andriescu, IL, XI, 1960, 3, 78–79; G. Călinescu, *Marginalii*, CNT, 1961, 13, 1–2; Vianu, *Jurnal*, 15–21; Călinescu, *Cronicle*, 136–139; 323; Paul Georgescu, *Un poporanist prostianț*?, CNT, 1966, 1, 3; Maria Platon, - și *personajul feminin în creația literară*, IL, XVII, 1966, 3, 37–43; Ov. S. Crohmălniceanu, *Recitind* ≈, CRC, I, 1966, 46, 7; Șerban Cioculescu, *Comemorarea lui* - (30 de ani de la moarte), AAR, s. IV, C, 1966, vol. XVI, 529–536; Mircea Zăciu, *Între demonstrație și confesiune*, TR, XI, 1967, 1, 3; Ion Apetroaie, - *într-o nouă ediție*, IL, XVIII, 1967, 5, 87–89; Dinu Pillat, *Dezbateri românești asupra romanului (de la ~ la G. Călinescu)*, VR, XX, 1967, 5, 86–102; Călinescu, *Ulyse*, 173–177; Ciopraga, *Portrete*, 103–128; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 452–456; Georgescu, *Polivalența*, 222–227; Teodorescu-Braniște, *Oameni*, 262–266; Gr. Botez și Mihai Bordeianu, *Al. O. Teodoreanu despre ≈ lui* -, IL, IX, 1968, 4, 60–62; Baconsky, *Marginalii*, 138–142; Streinu, *Pagini*, II, 238–244; Constantinescu, *Scrieri*, III, 195–200; Zăciu, *Glose*, 125–132; Mihai Drăgan, *Recitind romanul* ≈, CRC, VI, 1971, 16, 8–9; Ion Apetroaie, *Recitind* ≈, ALMM, III, 1971, 5, 6; Ana Blandiana, *Un rol de compoziție*, CNT, 1971, 21, 3; Laurențiu Ulici, ≈, CNT, 1971, 21, 3; Constantin Pricop, *Despre roman*: ≈, AFT, VI, 1971, 5, 6; Eugenia Tudor, ≈, *un roman modern*, VR, XXIV, 1971, 5, 88–92; Ion Petrovici, *Trei recenzii literare*, RL, V, 1971, 24, 7; P. M., *O încercare de traducere a ≈ în ungurește*, VTR, I, 1971, 3, 11; Henri Zalis, *Scritorii* -, LCF, XIV, 1971, 21, 7; Anca Ovanez, *Spectacol lectură*: ≈, CRC, VI, 1971, 25, 4; Drăgan, *Ibrăileanu*, 188–195; Papadima, *Scritorii*, 126–130; Zalis, *Aspecte*, 156–161; Zarifopol, *Pentru arta*, II, 66–72; Al. Tudor, CL, III, 1972, 13, 11; Mircea Iorgulescu, - - spre roman, LCF, XV, 1972, 46, 2; Sebastian, *Eseuri*, 298–301; Achim Mihu, ≈, *I. Termenii raportului*; II. *Microclimatul și filosofia iubirii*; III. *Geniu înfrânt și erou pământean*, ST, XXIV, 1973, 3, 28; 4, 29; 5, 29; George, *La sfârșitul*, II, 178–183; Perpessicu, *Opere*, VI, 230–235; Nicolae Balotă, ≈ *încercare de analiză*, ST, XXV, 1974, 7, 28–30; Balotă, *De la Ion*, 130–146; Șuluțiu, *Scritorii*, 241–244; N. B., CRC, X, 1975, 3, 2; Al. Călinescu, *Adela și Albertine*, CL, VI, 1975, 5, 10; Călin, *Recitind*, 144–146; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 275–276; Tașcu, *Incidențe*, 146–163; Dan Cristea, ≈ *sau triumful delicatetei*, LCF, XIX, 1976, 11, 1; 6; Adrian Oprina, - *printru noi*, CL, VII, 1976, 3, 2; Al. Călinescu, *Note despre* ≈, CL, VII, 1976, 7, 1; 15; Ștefan Borbely, *De la „Amintiri” la ≈*, EX, VIII, 1976, 7–8, 16; Ion Simuț, ≈, CL, VIII, 1977, 8, 4; N. Steinhardt, *Cinci cazuri de seniorie*, VR,

XXX, 1977, 9, 21–24; Botez, *Scrieri*, 193–204; Cristea, *Arcadia*, 122–126; 153–154; Cioculescu, *Prozatori*, 333–335; Constantinescu, *Romanul*, 178–185; Nicolae Manolescu, *Ioana și Adela*, CL, IX, 1978, 5, 6; Ciopraga, *Ulysse – Don Quijote*, 240–255; Protopopescu, *Romanul*, 243–256; *Scritorii români*; Gh. Cernescu, *Între Galaxia și –*, CRC, XIV, 1979, 15, 2; Cioculescu, *Itinerar critic*, III, 150–154; Muthu, *La marginea*, 123–129; Oprea, *Fața*, 15–27; Papahagi, *Eros*, 28–45; Nicolae Manolescu, *Ce nu știa Emil Codrescu*, F, XVII, 1981, 1, 6; Nicolae Manolescu, „*Romanul în notații sugestive*”, F, XVII, 1981, 2, 8; Șerban Cioculescu, *Jubileu*, RL, XIC, 1981, 10, 7; Constantin Ciopraga, –, RL, XIV, 1981, 10, 3; Nicolae Manolescu, *Jurnalul seducătorului*, F, XVII, 1981, 4, 9; Ovidiu Ghidirmic, ≈ sau „*romanul criticului*”, R, 1981, 9, 5; Werner Söllner, CREL, 1981, 4, 140–141; Al. Husar, ≈; ≈. *Laborator de creație*, MS, XII, 1981, 4, 16–32; Ion Vartic, *Emil Codrescu și complexul lui Nabokov*, TR, XXV, 1981, 53, 3; XXVI, 1982, 1, 3; Constantinescu, *Studii*, 117–122; 250–253; Gheorghiu, *Ibrăileanu*, 7–20; 142–155; Manolescu, *Arca*, II, 135–160; 180; Piru, *Istoria*, 231; Al. Husar, ≈. *Variante la romanul* ≈, MS, XIII, 1982, 1, 119–124; Apetroaie, *Orfeu*, 164–168; Simuț, *Diferența*, 32–35; Vartic, *Modelul*, 96–132; Aderca, *Contribuții*, I, 93–99; Holban, *Proza*, 177–304; Lăzărescu, *Romanul*, 12; 108–117; Manolescu, *Teme*, 4, 19–20; Mișu, *Meandrele*, 109–119; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Sângeorzan, *Anotimpurile*, 27–28; 32–33; Teșosu, *Viața*, 74–89; Al. Husar, *Alte variante la romanul* ≈, MS, XV, 1984, 1, 145–150; Ciopraga, *Propilee*, 380; Liviu Petrescu, „*Jurnalul*” *unei iubiri din alt veac*, ST, XXXVII, 1986, 3, 8; Gheorghe Achim, ≈. *Prisma și fețele*, TR, XXX, 1986, 16 (*Pagini sătmărene*, 2); Alexandru Paleologu, *Un artist*, RL, XIX, 1986, 11, 5; Adrian Oprina, *Note la* ≈, CL, XCII, 1986, 7, 5; Al. Piru, *Controversă*, FC, XXXV, 1986, 35, 11; Al. Dobrescu, ≈: *o încercare a puterilor*, SLAST, VI, 1986, 36, 12; Al. Călinescu, *Biblioteca lui Emil Codrescu*, RL, XIX, 1986, 45, 8; Dragoș Mocanu, *Registre stilistice în* ≈ lui –, AUI, s. nouă, 1986, 44–50; Maria Platon, *Personajul feminin în teoria și practica artistică a lui* –, AUI, s. nouă, 1986, 23–30; Călinescu, *Biblioteca*, 75–82; 107–117; Cristoiu, *Lumea*, 186–191; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 131–135; Corin Braga, *Sub semnul lui Neikos*, ST, XXXIX, 1988, 9, 26–27; 35; Craia, *Fețele*, 113–118; Steinhardt, *Prin alții*, 180–184; Al. Dobrescu, *Omul și individul*, CL, XCVI, 1989, 7, 6; Constantinescu, *Figuri*, 156–161; Dobrescu, *Ibrăileanu*, 36–139; Duñă, *Opera*,

26; 55–75; Holban, *Literatura*, 243–257; Manguilea, *Introducere*, 19; 22–23; 76; 232–234; Perpessicius, *Scritorii*, III, 192–197.

M. V.

IENCIU Dorina V., *Cataclismul anului 2000*, București, Editura Librăriei Suru, 1933, 216 p. Roman științifico-fantastic. Sosirea unui echipaj marțian pe pământ constituie punctul de plecare al unor transformări uluitoare în civilizația terestră. Autoarea imaginează o epocă de înaltă tehnicitate și de pace universală.

◆ Perpessicius, CVT, X, 1933, 3085. 2; Cronicar, E, 1933, 1483, 2; **, CTC, XV, 1934, 1–2, 23; Ilie Rusmir, VS, V, 1934, 1011 1–2; 1012, 1–2; Jrk., VS, V, 1934, 1040, 1–2; 1041, 1–2; 1042, 1–3; V. B., NȚN, I, 1934, 10, 2; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 5, 477; Perpessicius, *Menjunii*, V, 413; Perpessicius, *Opere*, VI, 328–329; Perpessicius, *Opere*, XII, 418.

A. S.

○ **IONESCU Eugen**, *Lateral*, fragment de roman, DIS, I, 1933, 7–8, 5. Textul publicat e prezentat drept „caietul lui Ștefan Popescu, personaj episodic dintr-un roman ce va apărea”.

ISTRATI Panait, *Casa Thüringer. Viața lui Adrian Zograffi*, București, Cartea Românească, 1933, 210 p. Cu o *Introducere* a autorului. Pentru mișcarea muncitorească și ideologia socialistă a începutului de secol, romanul e un interesant „dosar”, bazat pe documente autobiografice și evenimente trăite. Eroul e un însingurat sentimental, mulțumit cu libertatea de a suferi alături de cei învinși. Doctrina lui e rezultatul unei dure-roase experiențe umane.

▼ Reprodus în: *Viața lui Adrian Zograffi*, ed. îngr., prezentare și note de Alexandru Talex, București, Minerva, 1983.

■ *Uşak*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Kader, 1951; *Uşak*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlık Yayınevi, 1954; *Uşak*, tr. de Yaşar Nabi Nayir (și) Uçuncü Basılış, Istanbul, Varlık Yayınevi, 1959; *Uşak*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlık Yayınevi, 1966.

◆ Al. Robot, RMP, XVII, 1934, 4799, 1–2; Paul Daniel, E, 1934, 1494, 3; Octav Șulțiu, RP, II, 1934, 8, 3; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 2, 167–168; Dinu Roco, MNL, II, 1934, 2, 4; Valeria Branice-Căliman, BLA, III, 1934, 15–16, 63; ***, VL, VIII, 1934, 155, 3; I. Mihăescu, MRD, c. 1, mai 1934, 29–30; T. I. AȚN, V, 1934, 1208, 2; Nicolae Roșu, CRT, VII, 1934, 2452, 1–2; Oprea, *Istratii*, 305–317; Vrânceanu, *Materia*, 52–53. Oprea, *Istratii*, 321–326. □ V. și Chira *Chiralina*, 1924.

A. S.

JORDAN B., *Normaliștii*, Bolgrad, Tip. Atelierelor Grafice ale Școlii de Arte și Meserii, 1933, 265 p. Fragmente: *Toaleta de duminică*, CVT, VIII, 1932, 2634, 3; *Cântă normaliștii*, CVT, VIII, 1932, 2641, 3; ≈, ROLR, I, 1932, 44, 2; *Lecția de dans*, VR, XXV, 1933, 3, 47–48. Autorul inventariază, fără alte comentarii, întâmplări specifice vieții de internat, oferind un interesant dosar educativ al învățământului primar interbelic. Scris într-un stil de reportaj sentimental, romanul e, în primul rând, un document de istorie culturală.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1944; ed. de Constantin Mohanu, București, Minerva, 1984.

◆ Eugen Jebelianu, *Un nou romancier*: ~, ROLR, I, 1932, 45, 1; V. H., AȚN, IV, 1933, 779, 2; ***, CVT, IX, 1933, 2778, 1–2; Octav Șulțiu, VL, VIII, 1933, 141, 3; Zaharia Stancu, AZI, II, 1933, 2, 681–682; V. Hondriță, CRT, VI, 1933, 1833, 3; ***, HYP, II, 1933, 3, 83; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 3, 210; Edmond Constantin, RVS, VII, 1933, 3–4, 22–23; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4578, 1; O. Constant, RBJ, II, 1933, 14, 4; Gh. Rapa, FCL, XII, 1933, 733, 2; Gr. M. David, DMN, XXIX, 1933, 9596, 3; ***, GLT, II, 1933, 5–8, 22–23. Dem. Dragomir, CLIT, IV, 1933, 2, 7; Bogdan Amaru, CDN, I, 1934, 1, 7–8; Dinu Roco, MNL, II, 1934, 2, 4; Gh. I. Iacob, *De vorbă cu* ~, NȚN, II, 1935, 385, 2; Mihai Spiridonică, NȚN, III, 1936, 518, 2; N. Besnă, CRR, VII, 1936, 7–8, 4; Erasm, CRD, IV, 1936, 697, 4; ***, BLE, VII, 1936, 62, 1; George Popa, NN, X, 1936, 143, 2; Constantin Coman, ~, *biografia lui „normaliștilor”*, RMP, XX, 1937, 5708, 1; 3; Paul I. Papadopol, *Încă un romancier*: ~, CGC, I, 1937, 42, 663; V. Spiridonică, TR, IV, 1941, 118, 2; Călinescu,

Istoria, 846; Papadima, *Creatorii*, 327–330; ***, CAMC, XI, 1945, 7–8, 603–604; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 129–134; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 384; Papadima, *Scritorii*, 171–179; Perpessicius, *Opere*, VI, 102–106; Gh. S. Ștefănescu, *O viață închinată școlii și literaturii*, CRC, XIII, 1978, 18, 6; Perpessicius, *Opere*, XII, 408–410; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 266–278.

A. S.

LEE Allan, *Prinșesa Dactilo. Roman de aventuri*, București, Naționala Ciornei, 1933, 148 p. Domnișoara Mitzi iubește, călătorește în Europa și America, ucide din dragoste, e urmărită și executată. Întâmplările sunt transpunerea în plan oniric a unor obsesii, dorințe și realități trăite.

◆ C. Panaitescu, FCL, XII, 1933, 699, 2.

A. S.

LOVINESCU E., *Firu-n patru*, București, Naționala Ciornei, 1933, 300 p. Face parte din ciclul *Romanul lui Bizu*. Narațiunea se limitează la un scurt episod de criză erotică, provocată de indiferența studiată și exagerata pasiune autoanalitică a eroului. În primele trei capitole sunt discutate polemic obiecțiile aduse întâiului memorial al ciclului.

◆ ***, *Cu d-l – despre* ≈, VL, VIII, 1933, 150, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 315, 7; C. D. Uță, HYP, II, 1933, 11–12, 298–299; Aida Vrioni, RVS, VII, 1933, 11–12, 19–20; Petre Boldur, RMP, XVI, 1933, 4769, 1; Octav Șulțiu, AXA, II, 1933, 23, 4; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15322, 1–2; V. Marin, CLIT, IV, 1933, 4–5, 10; D. V., CRT, VI, 1933, 2120, 6; Petre Boldur, RMP, XVI, 1933, 4788, 7; ***, CȚȘ, I, 1933, 3–4, 14; I. V., VL, VIII, 1934, 151, 2; Dan Smântănescu, E, 1934, 1486, 2; I. Peltz, *Romanul domnului* ~, ROLR, III, 1934, 89, 1; ***, AZI, III, 1934, 1, 967–968; Dinu Roco, MNL, II, 1934, 1, 4; Matei Alexandrescu, FCL, XIII, 1934, 904, 2; M. Gh. Constantinescu, U, LI, 1934, 41, 4; Justin Neuman, *Considerații psihanalitice*: ≈, *roman de* ~, ADV, XLVIII, 1934, 15372, 5; Petru I. Teodorescu, BLA, III, 1934, 15–16, 65–66; Șerban Cioculescu, *Romane cerebrale*: ~: ≈; N. Davidescu, „*Fântâna cu chipuri*”; Mircea Eliade, „*Întoarcerea din rai*”; RFR, I, 1934, 4, 189–195; Mia Frolo, ≈, *Ultimul roman al d-lui* ~, OBS, VII, 1934, 9–10, 395–396; Gh. Agavriiloaiei, *Romano-mania domnului* ~, MST, II, 1935, 1, 11–12;

Teodorescu, *Cronici*, 120–122; Lovinescu, *Istoria*, 290–293; Călinescu, *Istoria*, 722–723; Constantinescu, *Scrieri*, III, 352–356; Vrancea, *Lovinescu*, 17–49; Simion, *Lovinescu*, 578–581; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 272–275; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 158; Holban, *Proza*, 34–37; 96–113; Lăzărescu, *Romanul*, 119–121; 125–128; Perpessicius, *Opere*, XII, 419; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 352–355; 379; □ V. și *Aripa morții*, 1913.

A. S.

LUDO I., *Mesia poate să aștepte. Cu mașina pe urmele profeților*, București, Adam, 1933, 212 p. Un spiritual jurnal palestinian al evreului Samy din Găiești.

◆ Călinescu, *Istoria*, 712; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 373–374; Aurel Baranga, SPM, 1971, 22, 12.

A. S.

MIHĂESCU Gib. I., *Femeia de ciocolată*, București, Naționala Ciornei, 1933, 176 p. (Rosidor). În amestecul bizar de fantastic și real, se poate observa ușor vechea tematică a nuvelor. Înregistrarea unor momente de instinctualitate elementară se face într-o atmosferă de comedie tragică. Autorul „încearcă a analiza, complicat și artificial, spasmele morale ale unui timid sexual” (G. Călinescu).

▼ Ed. îngr. și postf. de Constantin Popescu, Craiova, Scrisul Românesc, 1984.

◆ G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 678, 7; Octav Șuluțiu, ROLR, II, 1933, 88, 3; Matei Alexandrescu, FCL, XII, 1933, 880, 1–2; Șuluțiu, *Pe margini*, 284–289; Ichim, *Gib Mihăescu*, 46–49; Papadima, *Creatorii*, 204–209; Papadima, *Scritorii*, 88–99; Cioculescu, *Aspecte*, 309–319; Diaconescu, *Gib Mihăescu*, 236–244; Balotă, *De la Ion*, 232–233; Lăzărescu, *Romanul*, 174–176; 241–242; Perpessicius, *Opere*, XII, 419; Ghiță, *Gib*, 163–168; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 472; Ion Simuț, ≈ sau *fascinația himerei*, F, XXIII, 1987, 11, 8. □ V. și *Brațul Andromedei*, 1930.

A. S.

MIHĂESCU Gib. I., *Rusoaica. Bordeii pe Nistru al locotenentului Ragaiaic*, București, Naționala Ciornei, 1933, 310 p. Fragmente: ≈, G, X, 1930, 12, 434–444; *Ispita*, ALA, X, 1932, 600, 5. Variante comentate: „... prin

ochiul de albeață al ferestrucii...”; „... jocul devenise serios...”, MS, IX, 1978, 3, 119–127. Roman de analiză psihologică. Numit într-un detașament de pază a frontierei de pe Nistru, locotenentul Ragaiaic speră să întâlnească femeia ideală, himeră a îndelungatelor sale lecturi din romanele rusești. Ținutul e izolat și patriarhal. Visul se schimbă treptat într-un mit al inaccesibilului și aventura erotică e înlocuită, în final, prin jocul pur al ficțiunii. Ca simbol al unei suprarealități imaginare, tema așteptării închide în ea misterul însuși al creației literare. Pentru Serban Cioculescu, romanul e „o contribuție care depășește hotarele literaturii noastre”. „Scritorul pare bântuit de o singură problemă, aceea de a figura pentru cititor goana după femeia inaccesibilă, și în această obsesie pune obstacole, meticulozitate, gravitate și chiar delir [...]. De unde, o impresie finală de coplesitor, de unic, care depășește analiza parțială” (G. Călinescu).

▼ București, Naționala Ciornei, 1934. Fragment: *În rezervă*, MS, XII, 1981, 2, 67–75.

◆ Al. A. Philippide, VR, XXV, 1933, 5, 202–203; Teodor Scarlat, RVS, VII, 1933, 5–6, 20; Vasile Damaschin, VL, VIII, 1933, 145, 3; Dragoș Vrânceanu, CRT, VI, 1933, 1914, 1–2; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 653, 7; Mihail Baișoiu, FCL, XII, 1933, 708, 1; L. Sebastian, *Un roman straniu*, ADV, XLVII, 1933, 15164, 2; ***, CVT, IX, 1933, 2928, 1–2; Matei Alexandrescu, FCL, XII, 1933, 724, 1; Mihail Sebastian, ROLR, II, 1933, 72, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 294, 7; Ștefan C. Ionescu, AXA, I, 1933, 15, 5; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9529, 2; B. Caușansky, OP, XXIX, 1933, 7867, 1–2; Apriliana Medianu, NR, XXVIII, 1933, 152, 1; Matei Alexandrescu, *O oră cu d-l ~*, FCL, XII, 1933, 744, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15202, 1–2; Mircea M. Munteanu, PTI, XV, 1933, 161, 2; ***, FCL, XII, 1933, 758, 2; V. Cristian, *Pe stradă cu d-l ~*, ROLR, II, 1933, 84, 3; Ion Chinezu, GR, I, 1933, 6, 273–275; Gh. Rapa, FCL, XII, 1933, 831, 2; ***, CTȘ, I, 1933, 2, 11; Octav Șuluțiu, AZI, II, 1933, 4, 865–867; Cronicar, FCL, XII, 1933, 864, 2; Andrei Nicolaiș, *Azi ne vorbește ~*, FCL, XIII, 1934, 989, 2; Zaharia Stancu, ≈ *despre ~, despre alte romane, despre director și despre teatru*, NȚN, I, 1934, 115, 2; Ovidiu Papadima, *Cuvinte despre o carte care*

- rămâne, CL, LXVII, 1934, 11-12, 942-950; Șt. Vornicu, *Marginalii la opera lui ~*, NȚN, II, 1935, 441, 2; Aurel Popp, ~, PRC, III, 1935, 9, 17-22; Pericle Martinescu, ~, SDM, XII, 1935, 11-12, 157; Nichior Crainic, ~, G, XIV, 1935, 10, 489-493; Ion Goschin, *Despre opera lui ~*, MN, s. II, 1936, 8, 22-23; Erasm, CRD, IV, 1936, 740, 4; Lovinescu, *Istoria*, 311-313; Munteano, *Panorama*, 243-246; Șuluțiu, *Pe margini*, 278-283; Călinescu, *Istoria*, 679-680; Vianu, *Arta*, 378-384; Ichim, *Gib Mihăescu*, 40-45; Mihai Anastasiu, ~ *rămâne mereu actual*, SDM, XX, 1943, 6, 118; Vladimir Dogaru, RFR, X, 1943, 10, 143-157; Papadima, *Creatorii*, 196-204; Dinu Pillat, *Romanul românesc și influența rusească*, DM, I, 1944, 2, 5; Laurențiu Ulici, ~, *Scriitor al obsesiei*, VR, X, 1967, 2, 62-76; Mircea Popa, AST, II, 1967, 8, 8-9; Emil Manu, *Biografia unui roman*, LCF, X, 1967, 35, 7; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 554-555; Ilina Grigorovici, *Formele eșecului la ~*, R. V, 1968, 11, 14; Streinu, *Pagini*, II, 412-437; Chinezu, *Pagini*, 136-139; Petrescu, *Realitate*, 231-255; Ovidiu Moezan, *Ironie și vis în romanele lui ~*, EX, II, 1970, 6-7, 6; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 25-30; Alexandrescu, *Confesiuni*, 54-59; Papadima, *Scriitorii*, 88-99; Rotaru, *O istorie*, II, 683; Cioculescu, *Aspecte*, 309-319; Al. Oprea, ~: *Mitul femeii ideale și travaliul artistic*, MS, IV, 1973, 2, 112; Diaconescu, *Gib Mihăescu*, 208-235; Martinescu, *Retroproiecții*, 70-73; Perpessicius, *Opere*, VI, 204-209; Andriescu, *Relief*, 228-272; Balotă, *De la Ion*, 227-231; Martin, *Metonimii*, 291-295; Șuluțiu, *Scriitori*, 265-269; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 292-293; Negoitescu, *Analize*, 226-227; Vrânceanu, *Materia*, 44-46; Vianu, *Opere*, V, 316-321; Nicolae Manolescu, *Cotidianul în roman*, RL, X, 1977, 14, 9; Constantinescu, *Romanul*, 186-193; Aurel Sasu, *O așteptare învinsă*, CL, 1978, 7, 6; Al. Andriescu, *Investigații în laboratorul romanului ~*, MS, IX, 1978, 3, 113-119; Manolescu, *Arca*, I, 224-246; Oprea, *Fața*, 164-185; Papahagi, *Eros*, 121-133; Perpessicius, *12 prozatori*, 253-264; Al. Andriescu, *În căutarea himerei*, TR, XXV, 1981, 12, 2; Al. Andriescu, ~, *De la navelă la roman*, MS, XII, 1981, 2, 66-70; Constantinescu, *Studii*, 132-135; Vianu, *Arta*, 328-333; Ion Simuț, ~ - *Imagini simbolice în roman*, EX, XIV, 1982, 1-2, 9; Mircea Popa, în vol. *De la N. Filimon*, 190-217; Simuț, *Diferența*, 62-75; Lăzărescu, *Romanul*, 169-174; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Al. Andriescu, *Între Dostoievski și ~*, RITL, XXXIII, 1985, 4, 55-58; Ghiță, *Gib*, 202-229; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 469-472; 475-476; 478-486; Ion Simuț, ~ *sau fascinația himerei*, F, XXIII, 1987, 11, 8; *Poetica romanului românesc*, 191-194; 355-357; 369; Eugen Vulpe, *Dialectica privirii în ~*, EX, XIX, 1987, 3-4, 11; Corin Braga, *Sub semnul lui Neikos*, ST, XXXIX, 1988, 9, 26-27; 35; Vianu, *Arta*, 301-306; Alecu, *Călinescu*, 97-98; Constantinescu, *Figuri*, 161-166. □ V. și *Brațul Andromedei*, 1930.
- A. S.
- MIHNEA Radu**, *Cavalerii nopții. Mare roman istoric național din viața lui Penes Curcanul*, București, Omnia, 1933, 2432 p., 152 fasc. Roman de senzație, eteroclit, având ca fundal Războiul de Independență.
- D. M.
- * **MIRAL**, *A fost amețitor*, București, Socec, 1933, 318 p.
- ◆ Horia Furtună, LPT, XII, 1933, 3656, 2.
- MONDA Virgiliu**, *Testamentul domnișoarei Brebu*, București, Naționala Ciomei, 1933, 240 p. Fragmente: *Moartea Rikiei*, ROLR, II, 1933, 87, 2; ~, SNT, I, 1933, 4, 4. Roman de dragoste. Victor Erian o cunoaște, în Bretania, pe Solanta Cahors și se căsătorește cu ea, îndeplinind, fără să știe, o dorință testamentară a verișoarei sale Eulalia Brebu. Cititorul află, în final, că Solanta era fiica acesteia. Cartea e abil construită, cu surprinzătoare schimbări de ritm, în bune pagini de imaginație epică.
- ◆ Cronicar, ADV, XLVIII, 1934, 15338, 2; I. Peltz, E, 1934, 1491, 2; I. Plugaru, SNT, II, 1934, 2, 8; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 321, 7; I. Peltz, RP, II, 1934, 7, 2; M. A., FCL, XIII, 1934, 902, 2; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 688, 7; Cosma Damian, CDN, I, 1934, 2, 8; C.I.Ș., *De vorbă cu ~*, FCL, XV, 1936, 1489, 2; Dan Petrașincu, *Unde merge literatura. Interviu cu ~*, TRP, II, 1945, 127, 2; Lovinescu, *Istoria*, 286-287; Crohmălniceanu, *Literatura*, 383-384; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 269; Perpessicius, *Opere*, XII, 240; Piru, *Istoria*, 347.
- A. S.
- MONTA Olga**, *Nadia*, București, Adevărul, [1933], 168 p. Acțiunea va continua în *Casa de pe culme*, [1938?]. Fragmente: *Voință*, ALA, IX, 1930, 504, 4; ~, ALA, XII, 1933, 648, 3; ~, ALA, XII, 1933, 650, 7; ~, ALA,

XII, 1933, 659, 3–4. Roman al bolii și suferinței. Populat de personaje construite manieist, are ca protagonistă o orfană oproșită de rude, care se îmbolnăvește de piept din cauza mizeriilor și a batjocurii acestora. Ajutată de o prietenă generoasă și de un doctor plin de omenie, este trimisă într-un sanatoriu.

◆ D.V., CRT, VI, 1933, 2120, 6; Izabela Sadoveanu. ALA, XIII, 1934, 683, 7; L. B., DMN, XXX, 1934, 9712, 3.

D. M.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Lir și Tibișir*, București, Adevărul, 1933, 182 p. Roman de aventuri, pentru copii și tineret.

▼ București, Editura z. „Universul”, 1938; București, Editura z. „Universul”, 1942.

◆ C.D.E., *Două cărți de ~*, DMN, XXX, 1934, 9801, 7.

M. V.

NICODIN Dinu, *Lupii*, București, Atelierele Grafice Bucovina, 1933, 324 p. Peripețiile unei expediții de pescuit în Maramureș, relatate cu umor, într-o proză de pitoresc lingvistic și erudite cu valoare ornamentală. Cartea e un amestec de fantezie, caricatural și grotesc, nedepășind condiția de „petrecere de amator, modestă, curând uitată” (G. Călinescu).

◆ C. Balt., ROLR, II, 1933, 60, 2; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 646, 7; Lucilius, E, 1933, 1293, 1; Dinu C. Arion, CL, LXVI, 1933, 6, 596–598; Codin Lăzărescu, FCL, XII, 1933, 717, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 302, 7; e.r., SNT, I, 1933, 6, 6; Perpessicius, CVT, X, 1933, 3118, 2; Vlaicu Bârna, *Un scriitor: ~*, NTN, I, 1934, 55, 7; Mihail Daia, RMP, XVII, 1934, 4953, 1; N. Rădulescu-Niger, MNL, III, 1935, 23, 4; Dan Petrașincu, VI, I, 1941, 72, 2; ***, T, LXXV, 1944, 10–12, 882–886; Al. Piru, TMS, II, 1967, 8, 12; Lovinescu, *Istoria*, 280–281; Călinescu, *Istoria*, 838; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 423–426; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 582–583; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 96–99; Negoitescu, *Engrame*, 195–207; Perpessicius, *Opere*, VI, 337–338; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 263–264; Streinu, *Pagini*, V, 191–194; Ion Simuț, *Proza inedită a lui ~*, F, XVIII, 1982, 7, 9; Perpessicius, *Opere*, XII, 419; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 594.

A. S.

PALLADE Maria S., *Lucia*, București, Ig. Hertz, 1933, 226 p. (Colecția celor 15 lei). Roman sentimental, zugrăvind dezamăgirea în dragoste ale institutoarei Lucia Săvulescu.

◆ A. Vr., RVS, IX, 1935, 1–2, 31.

M. V.

PAPILIAN Victor, *În credința celor șapte sfeșnice*, I–II, Cluj, Tip. Transilvania, 1933, 368 + 260 p. (Colecția Gând românesc). Fragmente: ≈, ROLR, II, 1933, 66, 2; ≈, REL, I, 1933, 1, 3; ≈, GR, I, 1933, 7, 307–315; *Fragment*, ABE, I, 1933, 23–25, 4–6. Roman social, „enciclopedie a problemelor vieții ardelenne” de după primul război mondial (Ion Chinezu). Prin protagonistul ei, valetul Maxim Muscă, predicator milenarist, natură duplicitară, amestec de pioșenie reală și viclenie, vanitate și veleitarism, acțiunea urmărește fenomenul propagării sectelor religioase. Text masiv, căruia i s-a reproșat prolixitatea acțiunii, îngrămădirea unor episoade și analize psihologice parazitare, ≈ constituie „un foarte bogat studiu, care ia forma unei întinse povestiri, asupra situației religioase din Ardeal” (Romulus Demetrescu).

◆ Ion Chinezu, GR, T, 1933, 8, 410–414; N. Comșa, BL, I, 1934, 3, 124–127; Ilie Dăianu, VL, VIII, 1934, 156, 3; N. C., BL, I, 1934, 4, 176–177; Romulus Demetrescu, PL1, I, 1934, 1, 39–40; ***, RMP, XVII, 1934, 4932, 3; Ovidiu Papadima, G, XIII, 1934, 6, 247–251; Olimpiu Boitoș, RFR, I, 1934, 11, 419–424; Munteanu, *Panorama*, 237–241; Călinescu, *Istoria*, 842–843; Papadima, *Creatorii*, 225–246; Breazu, *Literatura*, 360; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 557–559; Chinezu, *Pagini*, 110–116; Papadima, *Scriitorii*, 121–125; D. Micu, ~ – *romancier*, RL, VI, 1973, 5, 8; Popa, *Spații*, 117–135; Micu, *Gândirea*, 781–823; *Dicționar*; Lăzărescu, *Romanul*, 186–191; Perpessicius, *Opere*, XII, 419.

D. M.

PELTZ I., *Amor încuiat*, București, Vremea, 1933, 154 p. Fragmente: ≈, VRA, V, 1932, 246, 6; *Dialog sentimental*, ROLR, I, 1932, 30, 3. Apărut, în continuare, în f.rev. VRA, V, 1932, nr. 268; VI, 1933, nr. 269–282. Roman al ghetoului. Nefericita iubire a lui Fuhn pentru Mily Hart evoluează în limitele

unui caz de patologie sexuală, rezolvat de autor cu mijloacele observației realiste. Perpessicius apreciază în roman „atmosfera de dramă și de crispație comprimată eroică”.

◆ M.L., *Un roman cu temă nouă*: ≈, ROLR, II, 1933, 62, 2; Mihail Baișoiu, FCL, XII, 1933, 670, 1; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 647, 7; ***, VR, XXV, 1933, 4, 79; Alex. R. Nazarie, *O carte nouă*: ≈ de ~, DMN, XXIX, 1933, 9462, 3; ~, *Prefață nescrisă la romanul* ≈, ROLR, II, 1933, 64, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 287, 7; Mihail D. Gruianu, LPT, XII, 1933, 3465, 2; I. M., RMP, XVI, 1933, 4603, 1-2; H. Liman, DIS, I, 1933, 9, 14-15; C. Federeanu, VL, VIII, 1933, 145, 3; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9494, 2; C. Panaitescu, *De la ~ la ≈*, FCL, XII, 1933, 708, 2; Dragoș Vrânceanu, CRT, VI, 1933, 1926, 1-2; C. Federeanu, BRL, I, 1933, 7-8, 10-11; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 3002, 1-2; Călinescu, *Istoria*, 707; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 175-179; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 180-182; Perpessicius, *Opere*, VI, 138-141; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 704-705; □ V. și *Viata cu haz și fărâ a numitului Stan*, 1928.

A. S.

PELTZ I., *Calea Văcărești*, I-II, București, Cultura Națională, 1933, 228-212 p. Fragmente: ≈, VR, XXV, 1933, 6-9, 278-285; *Toamna în ulița evreiască*, ROLR, II, 1933, 86, 3; ≈, SNT, I, 1933, 6, 6. Romanul mahalalei evreimii sărace din București. Autorul e un remarcabil creator de atmosferă, scoțând din amănuntele banale ale existenței o poezie a suferinței și a solidarității umane. Pentru Lovinescu, ~, este cel mai mare producător de tristețe din literatura noastră”.

▼ București, E.S.P.L.A., 1957; ed. și pref. de Valeriu Râpeanu, București, E.P.L., 1962; ed. îngr. și pref. de Virgil Ardeleanu, București, E.P.L., 1966; București, Minerva, 1969; București, Minerva, 1979; București, Cartea Românească, 1989. Reprodus în: *Scrieri*, II, București, Minerva, 1970.

■ ≈, I-II, tr. de Katz László și Farkas László, Cluj, 1934.

◆ C. Panaitescu, *Cu d. ~ despre* ≈, FCL, XII, 1933, 844, 2; Al. Robot, *D. ~ despre romanul său* ≈, RMP, XVI, 1933, 4756, 1; Camil Baltazar, ≈, ROLR, II, 1933, 86, 1-2; Alex. F. Nazarie, *Un*

roman al ghetto-ului. ≈ de ~, DMN, XXIX, 1933, 9675, 3; Isaiia Răcăciun, ADV, XLVII, 1933, 15313, 2; Cronicar, *Un roman al ghetto-ului*. ≈ de ~, LPT, XII, 1933, 3637, 2; L. Sebastian, *Romanul ghetto-ului românesc*: ≈ de ~, ADV, XLVII, 1933, 15317, 3; Camil Baltazar, *De vorbă cu d. ~*, ROLR, II, 1933, 87, 3-4; Paul Daniel, E, 1933, 1475, 2; Cicerone Theodorescu, RP, I, 1933, 3, 5; Matei Alexandrescu, *O oră cu d. ~*, FCL, XII, 1933, 877, 4; B.Z., *De vorbă cu ~*, CVN, VII, 1933, 57, 1-2; Scarlat Struteanu, CL, LXVI, 1933, 12, 992-995; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 12, 35-37; ***, CTS, I, 1933, 3-4, 13; Dragoș Vrânceanu, CRT, VII, 1934, 2125, 5; Octav Șuluțiu, ROLR, III, 1934, 89, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 320, 7; I. Plugaru, SNT, II, 1934, 2, 8; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15347, 1-2; A.B., LRT, II, 1934, 2, 30-31; E. Lovinescu, DMN, XXX, 1934, 9724, 5; Dan Măntănescu, E, 1934, 1506, 2; Bogdan Amaru, CDN, I, 1934, 1, 8; Dinu Roco, MNL, II, 1934, 1, 4; Ion Chinezu, GR, II, 1934, 1-2, 88-89; M. Beniuc, ABE, I, 1934, 41-44, 13-14; V. G. Barca, ≈, VRL, XXVI, 1934, 7811, 2; Izabela Sadoveanu, *Naturalismul d-lui ~*, ALA, XIII, 1934, 687, 7; Mihail Straje, ≈, FCL, XIII, 1934, 906, 2; T.N., NR, XXIX, 1934, 29, 1; B. Brănișteanu, ADV, XLVIII, 1934, 15376, 1-2; Petru Manoliu, CL, LXVII, 1934, 2, 168-169; ***, GLT, III, 1934, 3-5, 47-49; Emil Gulian, VTL, II, 1934, 5, 5; Gh. Rapa, *Gânduri la ≈*, FCL, XIII, 1934, 953, 2; Al. Al. Leontescu, *Romanul vieții umile*, DMN, XXX, 1934, 9836, 3; Anton Holban, *Cărți exceptionale*, RP, II, 1934, 25, 2; Aida Vrioni, RVS, VIII, 1934, 6-7, 19-21; Izabela Sadoveanu, *Romanele d-lui ~*, ALA, XIV, 1935, 737, 9; Bogdan Amaru, ~, *titanul mizeriei*, RP, III, 1935, 62, 3; E. Lovinescu, ~, ADV, L, 1936, 15978, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 247-249; Călinescu, *Istoria*, 708-709; Ieronim Șerbu, *Reflecții asupra operei lui ~*, VR, X, 1957, 7, 178-184; V. Savin, FC, VI, 1957, 12, 10; Valeriu Râpeanu, GL, IV, 1957, 20, 1; Ion Vlad, TR, I, 1957, 24, 2; Constantinescu, *Scrieri alese*, 78-80; Mihaela Păcuraru, IL, IX, 1958, 1, 123-124; Mihai Botez, GL, IX, 1962, 36, 2; Ardeleanu, *Însemnări*, 290-309; Dan Ursuleanu, REVR, XXI, 1967, 2, 122; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 372-373; Chinezu, *Pagini*, 155-156; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 183-185; Corbea-Florescu, *Biografia*, 168-174; Baltazar, *Evocări*, 217-223; Buzilă, *Mărturie*, 148-151; Holban, *Opere*, III, 236-237; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 231-233; Constantinescu, *Romanul*, 208-211; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 706-726; Craia, *Fețele*, 143-

146; Constantinescu, *Figuri*, 207–209. □ V. și *Viața cu haz și fărâ a numitului Stan*, 1928.

A. S.

PERETZ Erastia, *Îmi placii!... Frescă de moravuri contemporane*, București, Librăria Universală Alcalay, 1933, 156 p. Roman documentar, cu tendințe spre „caricaturalul romanțat” (Perpessicius).

◆ Nicolae Roșu, CRT, VI, 1933, 2103, 1–2; Perpessicius, CVT, X, 1933, 3099, 2; A. D., CTS, I, 1933, 3–4, 11; Titus Nicolau, NR, XXIX, 1934, I, 1; Octav Șuluțiu, AZI, III, 1934, 1, 966–967; **, MNL, II, 1934, 12, 6; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 438–441; Perpessicius, *Opere*, VI, 348–350; Perpessicius, *Opere*, XII, 418.

A. S.

O PETRAȘINCU Dan, *Început*, DIS, I, 1933, 9, 2–3; *Văl subțire*, OIN, I, 1933, 8, 3; *O noapte cu nouri*, VL, IX, 1935, 165, 4, fragmente din romanul *Iubire bolnavă*.

◆ Nicolae Florescu, *Cu ~ despre: „Experiențe sufletești semnificative...”*, CRC, XVI, 1981, 13, 5; 7.

PETREANU Eugenia N., *De sine stătător*, București, Cultura Românească, 1933, 94 p. Considerată „roman”, cartea este inteligibilă ca subiect, conținând o suită de notații liricoide, cu sintaxa nefericit violentată, în scopul obținerii de efecte poetice.

M. V.

PETRESCU Camil, *Patul lui Procust*, București, Naționala Ciornei, 1933, 414 p. Fragmente: *În loc de ora ceaiului*, CTTL, I, 1925, 1, 2–5; I, 1926, 3, 21; 4, 28–29; *O seară cu masă bună și iubire*, VRA, IV, 1931, 182, 25, 17; *Din scrisorile Doamnei T.*, FCL, X, 1931, 435, 3; ≈, U, L, 1933, 273, 6; ≈, VRA, VI, 1933, 274, 6. Roman „demonstrativ”, de „superioară emoție polițistă”, ilustrând slab metoda proustiană, dar reprezentând o mare izbândă prin caracterul său dramatic („romancierul a găsit o varietate de proustianism în expoziția scenică a atitudinilor sufletești”). Satisfăcut de invenția tehnică, rezervele lui G. Călinescu au în vedere personajele și „creația de indivizi” („Fred e necoagulat,

Ladima unilateral, femeile caricate”). Pentru E. Lovinescu, mai importantă decât „elementele de cronică și comentariul polemic”, în acest roman al cuplurilor (Ladima–Emilia și Fred Vasilescu–Doamna T.), e „tehnica tratării unei vieți în două planuri diferite, obrazul și masca”, deși compoziția „e în genere arbitrară”. Dincolo de cazurile sentimentale, Perpessicius vede în notele de subsol și în digresiunile documentare un alt roman, al societății contemporane și o „arhivă nemisificată a prezentului”. Iubirea inadaptablei idealist Ladima pentru mediocra artistă Emilia poate avea deci, pe lângă un interes psihologic, și unul documentar, de „dosar al istoriei curente”.

▼ București, F.R.P.L.A., 1946; cu o pref. de Sorin Arghir, București, E.S.P.L.A., 1957; cu o pref. de Ion Oarcăsu, București, E.P.L., 1963; București, Eminescu, 1970; Timișoara, Facla, 1973; București, Minerva, 1976; București, Eminescu, 1978; București, Eminescu, 1980; ed. îngr. de Al. Rosetti și Liviu Călin, reperi istorico-literare întocmite în redacție de Grigore Pătrașcu, București, Minerva, 1983; postf. de Liviu Călin, București, Cartea Românească, 1987; Iași, Junimea, 1988. Reprodus în: *Opere*, III, ed. îngr. de Al. Rosetti și Liviu Călin, București, Minerva, 1981.

■ *Prokustova postelja*, tr. de Aurel Gavrilov, Zagreb, Naprijed, 1961; *Le lit de Procuste*, tr. de C. Baronesco, București, Meridiana, 1962; *Das Prokustssett*, tr. de Gisele Richter, București, E.P.L., 1963; *Prokustész-ágy*, tr. de Békési Ágnes, Budapesta, Europa, 1966; *Le lit de Procuste*, tr. de Ion Herdan, pref. de G. Dimisianu, București, Minerva, 1984; *Prokustész-ágy*, tr. de Békési Ágnes, București, Kriterion, 1985.

◆ Șerban Voinea, RVS, VII, 1933, 1–2, 16; Eugen Jebeleanu, ROLR, II, 1933, 51, 4; **, ROLR, II, 1933, 51, 3; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4519, 1; **, FCL, XII, 1933, 609, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15062, 1–2; **, GLT, II, 1933, 1–2, 32; **, FCL, XII, 1933, 618, 2; M. Gh. Constantinescu, U, L, 1933, 48, 4; C. Panaitescu, FCL, XII, 1933, 620, 2; C. Baltazar, FCL, XII, 1933, 620, 2; V. Cristian, FCL, XII, 1933, 620, 2; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4530, 1–2; V. Cristian, E, 1933, 1226, 2;

- S. Sn., ADV, XLVII, 1933, 15075, 2; I. Peltz, *Autenticitatea* ≈, ROLR, II, 1933, 54, 1; Octav Șuluțiu, ROLR, II, 1933, 54, 1-2; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2817, 1-2; Emil Gulian, AZI, II, 1933, 2, 682-685; S.L., CLIT, III, 1933, 4, 11; Matei Alexandrescu, FCL, XII, 1933, 630, 1; Liviu Rebreanu, ROLR, II, 1933, 55, 1-2; M. Sebastian, ROLR, II, 1933, 55, 3; Camil Baltazar, *Despre ~ și* ≈, RMP, XVI, 1933, 4543, 1-2; V. Damaschin, *Tehnica romanului*, ROLR, II, 1933, 56, 1-2; Mihail Sebastian, ROLR, II, 1933, 56, 3; G. Călinescu, A.L.A., XII, 1933, 640, 7; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9413, 2; Al. Robot, *Abundență literară*, RMP, XVI, 1933, 4548, 1; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 281, 7; Ionel Jianu, *Insemnări târzii pe marginea unui roman*, RMP, XVI, 1933, 4561, 1; F. Aderca, *Femeile în romanul românesc. Cu prilejul romanului ≈ de ~*, ADV, XLVII, 1933, 15104, 1-2; Vasile Damaschin, VL, VIII, 1933, 142, 3; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 3, 208-209; **, HYP, II, 1933, 3, 83; Liviu Teodoru, DIS, I, 1933, 7-8, 19-20; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXV, 1933, 7565, 1; 7566, 1; Ion Constantinescu, U, L, 1933, 109, 4; Gh. Antonovici, JML, XXII, 1933, 4-6, 135-136; I. Goschin, *Un roman de mare valoare*, MN, I, 1933, 2, 1-2; Ion Clopoțel, SDM, X, 1933, 7-9, 167-168; C. I. Șiclovanu, ADV, XLVII, 1933, 15225, 2; Ionescu, *Nu, 95-122*; E. Lovinescu, *Critici și eseuri romancieri*, ADV, LI, 1937, 16287, 1-2; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11-12, 212-217; Lovinescu, *Istoria*, 307-308; Călinescu, *Istoria*, 658-659; 661-663; Vianu, *Arta*, 391-393; Vasile Netea, ~ și *literatura sa*, UVR, LII, 1943, 13, 4; Pompiliu Constantinescu, *Romanul subiectiv*, VRA, XV, 1943, nr. de Crăciun, 22; Papadima, *Creatorii*, 179-185; N. Papatanasu, DRL, III, 1946, 450, 2; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 162-169; **, FAP, V, 1947, 882, 2; Sorin Arghir, *Destinul intelectualului* ≈, GL, IV, 1957, 22, 5; Nicolae Țirioi, *Conflictul tragic al vanității în romanul ≈*, SB, IX, 1958, 1, 61-66; Al. Niculescu, *Interiorizarea narației în stilul lui ~*, CLG, III, 1958, 35-52; M. Novicov, *Conținut și compoziție în roman*, GL, IX, 1962, 31, 1, 6; Elvin, *Camil Petrescu*, 135-142; Paul Georgescu, *Sugestii despre roman*, CNT, 1965, 39, 3; Negoiteșcu, *Alte însemnări*, 250-255; Călinescu, *Ulysse*, 150-154; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 501-505; 507-510; Marcel Duță, *Metafora revelatoare în romanul ≈*, TMS, III, 1968, 5, 7; Ionescu, *Camil Petrescu*, 154-165; Streinu, *Pagini*, II, 357-375; Marian Popa, *Întâlnire și rol*, AFT, V, 1970, 10, 8; Al. Ștefănescu, *Demnitatea ideii*, LCF, XIII, 1970, 31, 2; Zăciu, *Glose*, 147-161; D. Teodorescu, *Două sensuri ale cunoașterii în ~*, R, VIII, 1971, 6, 13; Vitner, *Semnele*, 42-44; Ioan Vultur, *Un roman despre roman*: ≈, LL, 1972, 3, 417-424; Iulia Moldoveanu, ~ ~ *teoriile despre roman și aplicarea lor în ~*, VR, XXV, 1972, 5, 109-113; Eugen Luca, *Tema timidității la ~*, LCF, XV, 1972, 39, 6; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 259-263; Petrescu, *Opera*, 155-172; 180-203; Popa, *Camil Petrescu*, 168-186; Protopopescu, *Volumul*, 31-40; Rotaru, *O istorie*, II, 635-638; Sebastian, *Eseuri*, 387-392; Ciopraga, *Personalitatea*, 197-205; Perpessicius, *Opere*, VI, 128-132; Petrescu, *Scritorii*, 120-124; Raicu, *Structuri*, 36-46; Sârbu, *Camil Petrescu*, 223-241; Maria-Luiza Cristescu, *Straturi ale confesiei*, LCF, XVII, 1974, 16, 3; 7; Micu, *Periplu*, 201-206; Perpessicius, *Patru clasici*, 293-297; Ghidirmic, *Camil Petrescu*, 108-119; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 287-289; Vianu, *Opere*, V, 326-329; Edgar Papu, ~ și *spiritul Bucureștiului*, VR, XXIX, 1976, 12, 19-21; Călin, *Camil Petrescu*, 103-111; Streinu, *Pagini*, IV, 144-151; Țirioi, *Premise*, 154-161; Monica Gaftă, *Structuri și viziuni*, DLG, VIII, 1977, 57, 9; Constantinescu, *Romanul*, 105-111; Papu, *Clasicii noștri*, 189-195; Jean-Louis Courriol, *Traducând ≈*, CL, 1978, 8, 11; Mihail Iloviți, ~, *Note la „Versurile lui Ladima”*, MS, IX, 1978, 4, 44-46; Protopopescu, *Romanul*, 144-165; Camil Petrescu, *Documente*, 30-39; Camil Petrescu *interpretat de...*, 1979; Petrescu, *Romanul*, 164-169; Liviu Călin, *De la prototipuri la personajele romanului ≈*, MS, XI, 1980, 2, 120-126; Nicolae Manolescu, *Teme 4*, ST, XXXII, 1981, 1, 18; Lector, RL, XIV, 1981, 18, 3; Șerban Cioculescu, *Recitind ≈*, RL, XIV, 1981, 23, 2; Nae Antonescu, ST, XXXII, 1981, 7, 53; **, *Sinteze*, 126-129; Ciopraga, *The Personality*, 240-241; Manolescu, *Arca*, II, 89-130; Petraș, *Proze*, 54-62; 94-148; 166; 172-178; Piru, *Istoria*, 338; Vianu, *Arta*, 339-340; Crețu, *Constructorii*, 167-194; Valentin Tașcu, în vol. *De la N. Filimon*, 172-189; Vârgolici, *Clasici*, 205-209; G. Dimisianu, ~ ~ *Dialectica pasiunilor*, R, 1983, 1, 9; 14; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatura română în școală* ≈, RL, XVI, 1983, 5, 19; Nicolae Crețu, ~ și *ideea de roman*, CRC, XXIII, 1988, 12, 7; Mircea Iorgulescu, *Viața și textul*, RL, XVI, 1983, 26, 12-13; Dimisianu, *Lecturi*, 86-91; Graur, *Avatarurile*, 155-156; Lăzărescu, *Romanul*, 74-75; 82-83; 89-91; 92-93; Nițescu, *Atitudini*, 38-43; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Vartic, *Holban*, 44; 59; *Camil Petrescu interpretat de...*, 62-68, 69-71; F. Aderca, *Femeile în romanul românesc*, în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 143-144;

Camil Baltazar, *Despre - și ≈*, în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 131-132; G. Călinescu, [Tensiune analitică], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 139-142; Șerban Cioculescu, ≈, în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 105-109; Pompiliu Constantinescu, [O simetrie lăuntrică], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 132-136; V. Damaschin, *Tehnica romanului*, în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 138-139; Emil Gulian, [Un intelectual de cea mai aleasă speță], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 144-148; Adrian Maniu, [Static și pasionat], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 119-120; Petre Pandrea, [O rară savoare bucureșteană], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 116-118; Perpessicius, [Dosarul istoriei curente], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 126-131; Liviu Rebreanu [O carte nouă și rară], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 137-138; Al. Robot, [Acest polimorf material de „Rouge et noir” românesc], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 114-116; Mihail Sebastian, ≈ și critica, în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 111-113; Octav Șuluțiu, [Un dar balzacian al descripției], în vol. *Camil Petrescu interpretat de...*, 120-126; Ion Cristoiu, *Personajul feminin în opera lui ≈*, SLAST, V, 1985, 31, 10; Călin Andrei, *Shrinking from Reality*, CREL, 1985, 3, 17-21; Ariadna Berbinschi, *Un personnage météorique: Ladima*, CREL, 1985, 3, 23-27; Liviu Papadima, *Deux écrivains plus un*, CREL, 1985, 3, 8-16; Aurel Petrescu, ≈, CREL, 1985, 3, 4-7; Rodica Zafiu, *Le discours continu sur un monde fragmentaire*, CREL, 1985, 3, 28-34; Liviu Petrescu, *Le „gidisme” en Roumanie*, CREL, 1986, 3, 89-95; Roxana Apostolescu, *Cvartlet Alexandria și ≈*, ST, XXXVII, 1986, 10, 14; Cornel Moraru, ≈, LL, II, 1986, 470; Ion Cristoiu, *Lumea*, 77-78; Munteanu, *La civilisation*, 186-196; Sasu - Vartic, *Romanul*, II 806-819; 840-841; Maria Vodă-Căpușan, „Cuvintele nu mai sunt semne” - ≈, ST, XXXVIII, 1987, 1, 38-39; *Poetica romanului românesc*, 357-359; Carmen Matei, ≈, ≈, LL, 1980, 1, 55-62; D. Micu, *Tipuri de roman în perioada interbelică*, LLE, XVII, 1988, 2, 23-27; Valeriu Deac, ≈ - roman bipolar, RITL, XXXVI, 1988, 1-2, 312-316; Mariana Nadler, ≈ sau „noua structură”, ATN, XXV, 1988, 4, 3 (Caiete botoșănene, III); Aderca, *Contribuții*, II, 321-323; Craia, *Fețele*, 86-89; Ivașcu, *Confruntări*, III, 94-95; Vianu, *Arta*, 312-313; Vodă-Căpușan, *Camil Petrescu*, 161-292; Alecu, *Călinescu*, 94-95; Constantinescu, *Figuri*, 134-138. □ V. și *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, 1930.

A. S.

PETRESCU Cezar, *Apostol*, București, Cugetarea, 1933, 404 p. Fragmente: *Pe drum de surghiun*, CRT, IV, 1931, 1296, 1-2; *Descălecarea în satul Ponoarele*, CRT, VI, 1933, 2012, 3; *Dezmeticire*, CRT, VI, 1933, 2019, 3; *O învățătoare care se descucă ușor*, CRT, VI, 1933, 2020, 3; *După înmormântarea lui Haret*, CRT, VI, 1933, 2033, 3; *Întoarcere din război*, CRT, VI, 1933, 2040, 3. Roman inspirat din lumea satului. Face parte din ciclul *Rodul pământului*. Reluând motivul din *Popa Tanda*, nvela lui Slavici, cartea descrie greutățile, umilintele, sacrificiile, renunțările, dar și victoriile obținute de învățătorul - cu nume predestinat - Nicolae Apostol în apostolatul său în satul mizer și înapoiat Ponoarele. Finalul „neverosimil de fericit” (Mihai Gafița) contrazice imaginea sumbră a realităților rurale descrise. Aceeași tendință, caracteristică autorului, de a dilua materia epică prin verbiag nesupravegheat generează un „roman vorbăresc, risipit în discursuri și discuții” (G. Călinescu).

▼ București, Cugetarea, 1934; București, Cugetarea, 1940; București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1944; pref. de Mihai Gafița, București, E.S.P.L.A., 1955; București, E.P.L., 1963; postf. de Ion Vlad, Cluj-Napoca, Dacia, 1984.

■ *Apostol't*, tr. de A. Arnaudov, Sofia, Narodna kultura, 1956; ≈, tr. de Boros Ferenc, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1957; ≈, tr. de M. Fridman, București, Izdatelstvo literatury na inostrannyh jazykah, 1958; *Učtel*, tr. de Vladimír Hofejší, Praga, Nakladatelství Lidová Demokracie, 1961.

◆ ***, BLE, IV, 1933, 39, 1-2; **, CTȘ, I, 1933, 2, 10; Cronicar, FCL, XII, 1933, 855, 2; Nicolae Roșu, CRT, VI, 1933, 2095, 1-2; M. Gh. Constantinescu, U, L, 1933, 332, 4; I. V. Deatcu, CRT, VI, 1933, 2103, 3; Octav Șuluțiu, ROLR, II, 1933, 87, 3; Perpessicius, CVT, X, 1933, 3099, 1-2; M. Gregor, OIN, I, 1933, 8, 4; Maria Stăncă, RVS, VII, 1933, 11-12, 23-24; Dumitru Antohi, CRT, VII, 1934, 2128, 3; I. V., VL, VIII, 1934, 151, 2; Mihai Delasarata, AVL, V, 1934, 119, 1-2; **, BL, I, 1934, 1, 40; Bogdan Amaru, CDN, I, 1934, 1, 7; Nica, PRC, II, 1934, 1, 32-33; Doctorul Ygrec, *Un roman al învățătorului și al*

satului. ≈ de ~, ADV, XLVIII, 1934, 15370, 1-2; T. Vulcan, RVL, VIII, 1934, 3-4, 20; Dionis Popa, BL, I, 1934, 2, 75-79; B. Caușansky, OP, XXX, 1934, 8060, 1-2; Traian Mateescu, VTL, II, 1934, 5, 5; Const. Iordăchescu, *Cartea învățătorului misionar*. ≈ de ~, CRT, VII, 1934, 2212, 3; Gh. I. Constantin, NZT, I, 1934, 4-6, 28-29; Romulus Demetrescu, *Pe marginea câtorva romane*, PLI, I, 1934, 1, 40; M. Gh. Constantinescu, U, LI, 1934, 275, 4; ***, BLE, V, 1934, 49, 2; ***, APL, I, 1934, 1, 14-15; ***, CVC, I, 1935, 1, 36-37; E. B., BSN, XXXI, 1935, 3553, 2; Călinescu, *Istoria*, 687; Perpessiciu, *Mențiuni*, V, 432-438; Horia Bratu, GL, II, 1955, 39, 2; Mircea Mancaș, VR, VIII, 1955, 12, 240-243; Geo Șerban, ST, VII, 1956, 7, 92-93; Gafița, *Cezar Petrescu*, 281-289; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 351; Bălu, *Cezar Petrescu*, 33-36; Perpessiciu, *Opere*, VI, 344-348; Perpessiciu, *12 prozatori*, 220-224; Piru, *Istoria*, 308; Constantin Cubleșan, ~ - 90, RL, XV, 1982, 50, 11; Perpessiciu, *Opere*, XII, 418; *Poetica romanului românesc*, 153. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Miss România*, II. *Floarea de agave*, v. *Miss România*, I, 1932.

PETRESCU Cezar, *Oraș patriarhal*, I-II, București, Cugetarea, 1933, 280-333 p. Fragmente: *Ajun de Crăciun*, CRT, I, 1928, 343, 4; *Era o înmormântare cu dricul alb*, CRT, VI, 1933, 1870, 5. Face parte din ciclul *Tărgurile unde se moare*. Roman social. Tudor Stoenescu-Stoian, avocat și obscur publicist bucureștean, acceptă invitația unui prieten, cu intenția de a-și reface existența sub auspiciile liniștii și intimității patriarhale. Vădind însă o condamabilă slăbiciune de caracter, el pune la baza renașterii sale o mistificare avantajoasă, invocând inexistența amicitie cu celebrul romancier Teofil Steriu. Fapt de natură să-l transforme într-un învingător învins, întregându-l, cu prețul depersonalizării, printre notabilitățile vieții provinciale, guvernate de cultul aparenței și de superficialitate. Evadând din capitala care ucide (parcurend, adică, drumul invers față de eroii din *Calea Victoriei*) pentru a abjura de la idealuri într-un târg unde se moare, personajul demonstrează, de fapt, că pentru tipul său de ratat moral înfrângerea e la fel de inevitabilă,

indiferent de mediu. G. Călinescu apreciază „atmosfera poetică de liniște desăvârșită, de contiguitate morală cu cimitirul”, adăugând că aici „retorica e mai ostenită, fiind înlocuită cu multă amabilă erudiție, cu element cosmopolit și cu parodii. Rezultatul general rămâne o lectură plăcută”.

▼ I-II, București, Cugetarea, 1933; pref. de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1961.

■ *Az igéreték városa*, tr. de Bekény István, Budapesta, Európa Könyvkiadó, 1962; *Patriarhalnyi gorod*, Hudojestvennaia literatura, [1983]; *Patriarhalnyi gorod*, tr. de K. Babickov și J. Marten Janov, București, Eminescu, 1988.

◆ ***, BLE, IV, 1933, 34, 1-2; Dragoș Vrâncianu, CRT, VI, 1933, 1879, 1-2; 1886, 1-2; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 4, 77-78; Gr. Tăușan, VRL, XXV, 1933, 7582, 1; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 648, 7; Titus Nicolau, NR, XXVIII, 1933, 105, 1; Perpessiciu, CVT, IX, 1933, 2897, 1-2; Ion Pas, FCL, XII, 1933, 707, 1; Matei Alexandrescu, FCL, XII, 1933, 728, 1; ***, *Gânduri la = al d-lui ~*, FCL, XII, 1933, 749, 1; Maria Stăncă, RVS, VII, 1933, 7-8, 20-22; Romulus Dianu, AZI, II, 1933, 3, 779-780; Ovidiu Papadima, *Structura epiceii d-lui ~*, GR, I, 1933, 7, 316-320; Predescu, *Istoria*, 309; Călinescu, *Istoria*, 686-687; Papadima, *Creatorii*, 218-224; Perpessiciu, *Mențiuni*, V, 229-241; O. Z., VR, XIV, 1961, 8, 164-165; Gafița, *Cezar Petrescu*, 239-244; Călinescu, *Ulysse*, 164-168; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 356-357; Papadima, *Scritorii*, 104-108; Bălu, *Cezar Petrescu*, 76-82; Perpessiciu, *Opere*, VI, 182-190; Perpessiciu, *12 prozatori*; 213-220; Mircea Popa, în vol. *De la N. Filimon*, 136-138; ***, *Prezențe românești*, URSS, RL, XVI, 1983, 4, 23; Perpessiciu, *Opere*, XII, 418; Craia, *Fețele*, 64-66; Alecu, *Călinescu*, 176. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

PETRESCU Const. C., *A treia crimă. Roman de aventuri*, Brăila, Tip. Românească, 1933, 288 p. Detectivul Max întreure seria crimelelor, săvârșite de o alienată mintal.

◆ M. G. & H.R., DMN, XXIX, 1933, 9633, 1.

A. S.

PETRESCU Const. C., *Mâna cu patru degete. Roman detectiv*, 23 fascicule, 1933,

324 p. Comisarul Emil Berteza dezleagă misterul crimei din pensiunea doamnei Ema Rommier.

A. S.

○ **PETRESCU-VRANCEA** Vintilă, *Fragment*, din romanul *Miron Șendrea*, CTȘ, I, 1933, 2, 8–9.

○ **PIU G.**, *Poveste*, ALA, XII, 1933, 657, 4; *Ciorapul*, ALA, XII, 1933, 665, 4, fragmente din romanul *Figurine în spasm*.

POPA Victor Ion, *Velerim și Veler Doamne*, București, Cultura Națională, 1933, 352 p. Fragment: ≈, ROLR, II, 1933, 61, 1–2. Roman țărănesc. Manolache Pleșa, după zece ani de ocnă, intră pândar la arendașul Leon. Omul se dovedește muncitor și cinstit, însă e din nou acuzat de crimă. Se ascunde, trăiește alte aventuri, oarecum exterioare subiectului, și, în final, e împușcat de un ofițer rus. Deși cu o intrigă artificial complicată, prin observația realistă și tragedia insului damnat, narațiunea depășește caracterul de simplă diversiune polițistă.

▼ București, Cultura Națională, 1934; București, Cugetarea, 1938; București, Cugetarea, 1945; București, E.S.P.L.A., 1958; București, E.P.L., 1961; cu o pref. de V. Moglescu, București, E.P.L., 1963; București, Minerva, 1970. Reprodus în: ≈, *Floare de oțel*, pref. de Ion Neață, Timișoara, Facla, 1985.

◆ C. Balt., *De vorbă cu d. ~*, În *preajma apariției romanului* ≈, ROLR, II, 1933, 85, 4; ***, CTȘ, I, 1933, 2, 11; Cronicar, FCL, XII, 1933, 853, 1; Ion Constantinescu, U, L, 1933, 325, 4; Paul Daniel, E, 1933, 1463, 2; Tudor Mihail Bogdan, RMP, XVI, 1933, 4768, 1; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 316, 7; ~, „Hm!”*”*. Sau *însemnările autorului după apariția romanului său* ≈, ROLR, II, 1933, 87, 1–2; Dan Smântănescu, E, 1933, 1473, 2; Nicolae Roșu, CRT, VI, 1933, 2112, 1–2; Octav Suluțiu, ROLR, II, 1933, 88, 3; Perpessicius, CVT, X, 1933, 3113, 1–2; Dinu Roco, MNL, I, 1933, 6, 4; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 12, 34–35; G.P., VL, VIII, 1934, 151, 2; ***, FCL, XIII, 1934, 887, 2; ***, AZI, III, 1934, 1, 969–970; Bogdan Amaru, CDN, I, 1934, 1, 6–7; Ion Chinezu, GR, II, 1934, 1–2, 86–88;

V.M., BLL, I, 1934, 2, 80–82; Otilia Ghibu-Silviu, *O carte cu oameni buni*, LPT, XIII, 1934, 3760, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15402, 1–2; Romulus Demetrescu, ABE, I, 1934, 49–52, 11–13; Ecaterina Săndulescu, PVL, II, 1934, 3, 28–29; Ion I. Cantacuzino, CL, LXVII, 1934, 4, 370–371; Ion Clopoțel, SDM, XI, 1934, 4–5, 98; Paul I. Papadopol, U, LI, 1934, 268, 4; Dinu Buzdugan, *Romanul specificului național*, RDL, I, 1935, 1, 105; Ion Goschin, MN, s. II, 1936, 9, 28; Păunel Artur, RLST, VI, 1936, 13, 26–28; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–217; Lovinescu, *Istoria*, 217–218; Munteanu, *Panorama*, 252–257; ***, BLE, VIII, 1939, 83, 6; Călinescu, *Istoria*, 701; ***, BLE, IX, 1942, 112, 3; Walter Först, BLE, X, 1944, 129, 3; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 441–448; Ștefan Cristea, GL, V, 1958, 35, 2; Elena Savu, LCF, IV, 1961, 17, 2; Chinezu, *Pagini*, 147–149; Alexandru Ștefănescu, *Roman și confluente*, LCF, XIII, 1970, 50, 2; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 423–426; N. I. Popa, *Realitate și transfigurare*, CRC, VII, 1972, 7, 1; 9; 8, 13–14; Cioculescu, *Aspecte*, 269–272; Perpessicius, *Opere*, VI, 351–356; George Sterpu, LLE, 1974, 4, 44–47; Baltazar, *Evocări*, 250–258; Ciobanu, *Însemne*, 248–253; Stoleru, *Crochiuri*, 61–74; Ion Zamfirescu, RL, VIII, 1975, 32, 12–13; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 205; Mândra, *V. I. Popa*, 73–101; Constantinescu, *Romanul*, 201–207; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 19–21; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 1004–1010; Constantinescu, *Figuri*, 203–207. □ V. și *Floare de oțel*, 1930.

A. S.

POPA-BOTOȘANI Vasile, *Ipcocrit! Schema unui roman*, Botoșani, Tip. Munca, 1933, 138 p. Roman cu pretenții analitice, al cărui final melodramatic apare nesusținut de dezvoltare epică și psihologică precedentă. Motivul autoînfierării eroului Sandu Dima cu calificativul de „ipocrit”, precum și cel al prăbușirii sale finale rămân pe de-a-ntregul obscure.

M. V.

* **POPOVICI Aurel**, *Azi*, Bacău, [1933?], 226 p. (Colecția „Gib” Bacău).

PORA N., *Măscărici*, București, Cartea Românească, 1933, 292 p. Roman al mediului actoricesc. Sanda Vornicu, plecată dintr-un sat, ajunge stea de primă mărime a teatrelor

din București, dar, căsătorindu-se cu un tânăr proprietar de pământ, cade victimă, împreună cu întreaga familie, Răscoalei din 1907. Defectuos în compoziție, romanul e extrem de sumar și ca observație socială.

◆ Teodor Scarlat, RVS, VII, 1933, 1–2, 16–17; M. Gh. Constantinescu, U. L., 1933, 62, 4; Gr. T., VRL, XXV, 1933, 7535, 2; Cronicar, ADV, XLVII, 1933, 15985, 2; **, FCL, XII, 1933, 641, 2; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4558, 1; N. Fulger, RBJ, II, 1933, 13, 47; Dan Petrașincu, DIS, I, 1933, 7–8, 21–22; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2859, 1–2; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9490, 3; Dan Smântănescu, E, 1934, 1528, 3; Titus Nicolau, NR, XXIX, 1934, 67, 1; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 199–201; Perpessicius, *Opere*, VI, 157–159; Perpessicius, *Opere*, XII, 418.

A. S.

PROTOPODESCU Dragoș, *Condamnații la castitate*, București, Naționala Ciomei, 1933, 184 p. Idei comune de sublimare și puritanism sunt parodiate prin absurdele aventuri thailandeze ale unor olteni canonizați în Țara Siamului. Perpessicius vede în neverosimile peregrinări ale eroilor „prilejuri de erudiție și lirism”. Pentru G. Călinescu, onomastica romanului e semn de „integrală lipsă de spirit”.

◆ Teodor Scarlat, RVS, VII, 1933, 9–10, 23; V. Cristian, *De vorbă cu d. ~*, ROLR, II, 1933, 84, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 312, 7; Perpessicius, CVT, X, 1933, 3078, 1–2; **, CTS, I, 1933, 2, 12; Octav Șuluțiu, ROLR, II, 1933, 86, 3; M. Gh. Constantinescu, U. L., 1933, 332, 4; Matei Alexandrescu, FCL, XII, 1934, 885, 1; N. Crevedia, NȚA, I, 1934, 12, 2; Teodorescu, *Cronici*, 107–108; Călinescu, *Istoria*, 714; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 400–404; Perpessicius, *Opere*, VI, 318–321; Lăzărescu, *Romanul*, 21; Perpessicius, *Opere*, XII, 419.

A. S.

RĂDULESCU Marta, *Sunt studentă! Reportajii fanteziste*, București, Adevărul, 1933, 210 p. Fragment: *Pregătire de examen*, SDM, X, 1933, 1, 6. Aparent distractive, amintirile, însemnările, notele zilnice, impresiile despre oameni, locuri și evenimente formează substanța unui „foarte amuzant documentar” (Perpessicius) al vieții noastre universitare și literare interbelice.

▼ București, Tip. Lupta, 1934.

◆ C. Panaitescu, FCL, XII, 1933, 695, 2; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4607, 1; I. Teodorescu, MN, I, 1933, 3, 11; Dragoș Vrânceanu, CRT, VI, 1933, 1964, 2; Gh. Antonovici, GLB, XVI, 1933, 4123, 3; Sergiu Dan, ABE, I, 1934, 49–52, 15–16; Perpessicius, *Opere*, VI, 201–203; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 22–24.

A. S.

O RĂDULESCU Neagu, *Jurnal de beție*, fragment din romanul cu același titlu, FCL, XII, 1933, 733, 1.

RĂULEȚ Const., *Cazul Soniei Dimitrievna*, București, Ig. Hertz, 1933, 170 p. (Colecția celor 15 lei). Roman polițist, a cărui acțiune se petrece la Londra.

M. V.

RODA Ionel, *Nevroza instinctelor*, București, Cugetarea, 1933, 174 p. Roman de senzație și erotic, lipsit de valoare literară, a cărui acțiune se petrece într-un mediu cosmopolit.

M. V.

O ROTARIU Const., *Panoptic estompat*, fragment din romanul *Idiotule, știi tu cine sunt eu?*, OIN, I, 1933, 1, 3.

SADOVEANU Mihail, *Creanga de aur*, București, Cartea Românească, 1933, 244 p. Roman istoric cu implicații filozofice, a cărui acțiune, plasată spre sfârșitul veacului al VIII-lea, reconstituie acel moment al civilizației daco-getice în care creștinismul coexistă cu străvechea religie păgână, în paralel cu o documentată și plastică incursiune în istoria Bizanțului creștin al aceleiași epoci. La porunca bătrânului mag căruia urmează să-ia locul, Kesarion Breb, desemnat să fie al treizeci și treilea și ultimul Decheneu (preot suprem al lui Zamolxis), efectuează o lungă călătorie de inițiere. Mai întâi în Egipt – prilej de desăvârșire a învățături sale filozofice, iar apoi în împărăția Bizanțului – prilej de confruntare cu viața. „Sunt, de fapt, trei inițieri oarecum deosebite: în filosofia Egiptului, în politica Bizanțului și în iubire. Cei șapte ani petrecuți la Memfis nu sunt relațiați în carte.

Ei reprezintă latura teoretică a inițierii: învățarea esențelor, a legii ascunse în lucruri, a Cărții. Magul îi ceruse însă ucenicului său să petreacă următorii ani în Bizanț, ca să aplice la realitate ceea ce a învățat, verificându-și în practică înțelepciunea [...]. Dar pentru ca inițierea lui Breb să fie deplină, el nu poate rămâne un simplu spectator al spectacolului lumii: trebuie să participe la el [...]. Iubirea e, pentru Kesarion Breb, cea mai dureroasă treaptă a inițierii” (Nicolae Manolescu). Al. Paleologu consideră romanul „*un descensus ad inferos*”, descifrând astfel simbolistica titlului: „Creanga de aur [...], adică înțelepciunea și cunoașterea, l-a ajutat pe Kesarion Breb să poată ieși din infern, împreună cu împărătița Maria, pe care tot el o dusesse acolo. Despărțirea lor în spațiul terestru și unirea lor prin creanga de aur ce va luci în sine, în afară de timp, este ieșirea lor din infernul în care au trebuit să coboare [...] și intrarea lor, prin durere, în ordinea definitivă înțelegerii, care e cea mai mare iubire”.

▼ București, Cartea Românească, 1943; postf. și bibliografie de Elena Zaharia-Filipaș, București, Minerva, 1976; Iași, Junimea, 1986. Reprodus în: *Opere*, XII, București, E.S.P.L.A., 1958; *Romane și povestiri istorice*, I, pref. de G. Călinescu, București, E.P.L., 1961; ≈ *Măria-sa puilul pădurii. Nunta domniței Ruxanda*, București, E.P.L., 1969; ≈ *Viața lui Ștefan cel Mare*, ed. îngr. și tabel cronologic de Constantin Mitru, pref. de Marin Mincu, București, Minerva, 1973; *Hanu Ancuței. Baltașul*. ≈ *Ochi de urs*, București, Cartea Românească, 1982; ≈ *Noptile de Sânziene*, ed. îngr. de Constantin Mitru, repere istorico-literare alcătuite în redacție de Andrei Rusu, București, Minerva, 1986.

■ *Zlatna grana*, tr. de Vukosava Karanović, Belgrad, Nolit, 1966; *Der Letzte Magier*, tr. de Erika Scharf, Timișoara, Facla Verlag, 1973; ≈ *The golden bough*, ed. bilingvă, tr. de Eugenia Farca, pref. de Pompiliu Marcea, București, Minerva, 1981; ≈ *Zolotaja vetv'*, ed. bilingvă româno-rusă, tr. de Alexandru Calais, pref. de Pompiliu Marcea, București,

Minerva, 1981; *Der golden Zweig*, tr. de Erika Scharf, București, Kriterion, 1986.

◆ Eugen Ionescu, CRD, II, 1934, 68, 3; Dan Smântănescu, E, 1934, 1543, 2; Octav Șulutu, RP, II, 1934, 14, 3; Bogdan Amaru, CDN, I, 1934, 3, 8; Petre Pandrea, ALA, XIII, 1934, 697, 7; V. Mirea, BL, I, 1934, 4, 167–171; Julian M. Peter, *Sub semnul predestinației*. ≈ *de ~*, ALA, XIII, 1934, 704, 6; Pan M. Vizirescu, ~, U. LIV, 1937, 137, 10; 138, 8; 139, 10; 140, 10; 141, 8; P. Sadoveanu, *Domniile-lor*, 271–351; M. Bucur. ~: *Opere*, XII, LCF, I, 1958, 1, 2; Valeriu Răpeanu, ~: *Opere*, XII, GL, V, 1958, 28, 1–2; Coralia Călin. *Unele considerații asupra romanului istoric al lui ~*, LL, VI, 1962, 261–280; Lucian Raicu, *Meditații și acțiune*, GL, X, 1963, 44, 3; Bratu, *Sadoveanu*, 400–408; 551–556; Paul Georgescu, *Semnificații sadoveniene*, VR, XIX, 1966, 3, 104–120; Ciopraga, *Sadoveanu*, 182–187; Valeriu Cristea, *Epopeea timpului pierdut*, GL, XIV, 1967, 18, 7; Georgescu, *Polivalența*, 5–62; Cornel Ungureanu, *Sensuri moderne ale romanului românesc*, O. XIX, 1968, 8, 11–15; Tertulian, *Eseuri*, 59–72; G. Istrate, *Vocabularul operei lui ~* – ≈, IL, 1969, 2, 43–52; Savin Bratu, *Introducere în limbajul emblematic al ~*, VR, XXIII, 1970, 9, 114–124; Laurențiu Ulici, ≈, CNT, 1970, 45, 3; I. Oprîșan, în vol. *Izvoare folclorice*, 11–43; Const. Ciopraga, ~ – o viziune a existenței, AST, VI, 1971, 10, 10; Marin Mincu, *Călătoria în eposul sadovenian*, TMS, VI, 1971, 10, 6; Mincu, *Critice*, II, 99–113; Stănescu, *Cronici*, 7–12; Mihai Cazacu, *Dramatismul sadovenian*, AUT, 1972, t. X, 29–38; *~*, ~, ARG, VII, 1972, 11, 4; Luca, *Sadoveanu*, 26; 60–64; 114–115; 119–120; 165; 180–181; Rotaru, *O istorie*, II, 276–277; Mircea Muthu, ~ și amintirea Bizanțului, CL, 1973, 24, 4–5; Bratu, *Ipoteze*, 349–372; Liviu Călin, ~ sau dubla existență posibilă, CL, 1974, 6, 12–13; Mircea Martin, „Moștenirea de îndemnuri”, LCF, XVII, 1974, 38, 3; Paul Dugneanu, *Nostalgia originarului*, LCF, XVIII, 1975, 45, 1; 6; Ion Vlad, ~: *Treptele eposului istoric*, TR, XX, 1976, 2, 2; Manolescu, *Sadoveanu*, 212–221; Marcea, *Sadoveanu*, 157–158; 354–364; Muthu, *Literatura*, 179–183; Negoitescu, *Analiză*, 142–148; Sângeorzan, *Sadoveanu*, 110–123; 319–324; Savin Bratu, *Paradoxul activismului sadovenian*, EX, IX, 1977, 2, 9; 22; Al. Paleologu, *Magul din ~*, EX, IX, 1977, 2, 9; 22; Al. Paleologu, *The Golden Bough in Sadoveanu's „Golden Bough”*, CREL, 1977, 4, 68–79; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 54–57; 124–125; 176–181; 201–202; 243–244; 275–282; 368–371; Gorcea, *Nesomnul*, 88–105;

Mincu, *Repere*, 139–194; Mitru, *Sadoveanu*, 281–284; Papu, *Clasicii noștri*, 146–157; Vlad, *Lectura – un eveniment*, 159–163; Al. Paleologu, *Treptele lumii sau calea către sine a lui –*, R., XV, 1978, 8, 8; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Amintiri dacice și semnificația lor în opera lui –*, RL, XI, 1978, 43, 12–13; Paleologu, *Treptele*, 33–57; 123–124; Tomuș, *Sadoveanu*, 125–126; 156–158; Constantin Sorescu, *Creanga bizantină*, SPM, 1979, 427, 7; Ion Maxim, *Les perspectives du roman historique*, CREL, 1979, 4, 71–77; Mircea Popa, *Iarăși* ≈, T., VIII, 1979, 6, 25–27; Mutășcu, *Lunea*, 26–28; Rodica Șuiu, ~ și *toposul dacic*, CRC, XV, 1980, 8, 1; 5; 9; 5; Rodica Șuiu, ~ și *mitul „Daciei hiperboree”*, CL, 1980, 3, 13; 15; 4, 12; 5, 16; 6, 15; Ion Vlad, ~, *Legendă, mit și adevăr*, TR, XXIV, 1980, 28, 3; Valentin F. Mihăescu, *Toposul magic*, LCF, XXIII, 1980, 36, 1; 6; Ion Apetroaie, ~, *poet al timpului românesc*, CRC, XV, 1980, 41, 1; 7; 43, 1; 7; 44, 1; 5; Ion Maxim, ~ *între trecut și viitor*, O., XXXI, 1980, 43, 1; 3; Ion Simuț, *Modulații ironice sadoveniene*, F., XVI, 1980, 10, 8; Constantin Ciopraga, *O mitologie a muntelui*, TR, XXIV, 1980, 45, 1; Magda Ciopraga, *Limbaje și chei în* ≈, TR, XXIV, 1980, 45, 5; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Drumuri sadoveniene*, RL, XIII, 1980, 45, 3; Alex. Ștefănescu, *Scrieri târzii*, RL, XIII, 1980, 45, 11; Dumitru Micu, *Un tip de existență: Eudoxiu Bărbat*, CRC, XV, 1980, 45, 4; Paul Grigore, ≈ *sau filosofia iubirii*, AFT, XV, 1980, 11, 6–7; Mircea Muthu, *Doamnă a luminii, Bizanțul...*, ST, XXXI, 1980, 11, 11–12; G. Nistor, „*A ceti în eternitate și în clipa trecătoare*”, ST, XXXI, 1980, 11, 13–14; Ion Simuț, ~ *scriitor tragic?*, VTR, X, 1980, 11, 5; Radu G. Țeposu, *Demoul bătrâneții*, AFT, XV, 1980, 11, 7; Silvia Urdea, *Imaginarul sadovenian: dimensiunea orfică*, VTR, X, 1980, 11, 3; Magda Ciopraga, *Ochiul de aur și umbre*, VR, XXXIII, 1980, 12, 149–153; Ov. S. Crohmalniceanu, *Arhetipurile în romanul istoric sadovenian*, VR, XXXIII, 1980, 12, 117–131; Lector, RL, XIV, 1981, 15, 2; Ion Simuț, *Pe marginea romanului* ≈, TR, XXV, 1981, 43, 3; Fănuș Băileșteanu, *O mitologie... estetică*, ST, XXXII, 1981, 12, 3–5; Ciopraga, *Fascinația*, 199; 257–274; 294–308; 327; 339; 352; Ciopraga, *The Personality*, 207–208; Piru, *Istoria*, 213; Vlad, *Cărțile*, 84–93; Nicolae Florescu, *Drumurile lui Kesarion Breb și înțelesurile lor*, O., XXXIII, 1982, 46, 3; Gheorghe Simion, ≈ și *funcția mitopoetică a cuvântului*, LCF, XXV, 1982, 16, 6; Nicolae Florescu, *În căutarea* ≈, CRC, XVII, 1982, 45, 4; Dan Mănuță, *Nel mezzo del camin...*, CRC, XVII, 1982, 45, 4; Apetroaie, *Orfeu*, 142–154; Cazacu, *Sinteza*, 13–19; 38–64;

Cheie-Pantea, *Palingeneza*, 85–105; Marcea, *Sadoveanu 100*; 7–9; Mănuță, *Sadoveanu*, 141–150; 225; 235; Spiridon, *Sadoveanu*, 11–14; 36–54; Victor Atanasiu, *Naratorul și Maria*, CL, LXXXIX, 1983, 10, 7; Constantin Ciopraga, *Meditând în istorie*, RL, XVI, 1983, 44, 15; Manolescu, *Arca*, III, 110–125; Marcea, *Concordanțe*, 171–180; Mihăescu, *Timp și mod*, 50–64; Papu, *Motive*, 171–172; Țeposu, *Viața*, 90–97; Neagoie, *Sadoveanu*, 40–42; 57; 59–80; Tacciu, *Romantismul*, II, 147–148; 268–269; Nicolae Florescu, ~ – *proiecții ale imaginărilor*, (III), RITL, t. XXXV, 1987, 1–2, 26–32; C. Căpușan, *Imagini*, 145–158; Tacciu, *Romantismul*, III, 37–38; 192–194; Valeriu Gherghel, *Iubirea care ucide*, AFT, XXII, 1988, 3, 5; 11; Sergiu Pavel Dan, *Natura ironiei la Walter Scott și –*, ST, XL, 1989, 3, 44–45; Papu, *Lumini*, 371. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

SADOVEANU Mihail, *Locul unde nu s-a întâmplat nimic sau Târg moldovenesc din 1890*, București, Adevărul, 1933, 240 p. Roman social și psihologic, reluând într-o formă artistică superioară tema din *Apa morților* (1911), cronică a orașului provincial sufocant și meschin. Ambianța socială, destul de sumară și schematică, e decorul unui conflict psihologic. Ca urmare a experienței inițiate – subtil divertisment, – de prințul Lai Cantacuzin, secondat de Aglae Argintar, fiica unui mahalagiu e dezrădăcinată din mediul ei familiar și transplantată într-o lume superioară. Aspirațiile bovarice ale Daciei Mazu sunt însă contrariate egoist de însuși „creatorul” ei. Lai Cantacuzin se sustrage obligațiilor morale derivate din rolul său de Pygmalion, distrușându-și propria operă. Titlul, ironic, pecetluiește definitiv destinul nefericit al eroinei, marcând în același timp condamnarea fără drept de apel a abuliei, lipsei de vitalitate, rafinamentului steril al prințului dezabuzat. „Nicăieri, poate, scriitorul n-a înțepat mai direct într-un personaj acea filosofie a existenței pe care i-o știm de la întâile opere, acea aristocratică rezervă față de lumea nouă; și, în același timp, nicăieri n-a lăsat cu mai multă inteligență impresia că se desparte de personajul său” (Nicolae Manolescu).

▼ Postf. de Marin Mincu, București, Minerva, 1972. Reprodus în: *Focuri în ceață*, București, Cartea Românească, 1942 și 1948; *Opere*, XI, București, E.S.P.L.A., 1957; *Însemnările lui Neculai Manea*, ≈, pref. de Const. Ciopraga, București, E.P.L., 1961; ≈, *Demonul tinereții. Oameni din lună*, București, E.P.L., 1969; *Romane*, II, ≈, *Noaptele de Sânziene. Ostrovul lupilor*, București, Cartea Românească, 1984.

■ *Kisvárosi csendélet*, tr. de Domokos János, Budapesta, Európa Könyvkiadó, 1962; *Mesto gde nicego ne proizošlo*, tr. de R. Rubina și Ja. Šternberg, Moscova, Goslitizdat, 1963; *Kisvárosi csend*, tr. de Domokos János, în *Válogatott művek*, II, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1966.

◆ Gr. Tăușan, VRL, XXV, 1933, 7582. 1; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 650, 9; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15150, 1-2; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2911, 1-2; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9494, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 292, 7; Ilie Gălănescu, MN, I, 1933, 3, 10; Scarlat Struțeanu, CL, LXVI, 1933, 6, 586-589; I. D. Răducanu, RVS, VII, 1933, 7-8, 22; M. Str., GLB, XVI, 1933, 4139, 2; Ion Clopotel, SDM, X, 1933, 7-9, 168; P. Sadoveanu, *Domniile-lor*, 271-351; Călinescu, *Istoria*, 560; T. Păunescu-Ulmu, R, XXXVIII, 1942, 6-7, 217-219; A. B., TMP, VI, 1942, 1936, 2; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 242-246; Ovidiu Papadima, *Romanul orașului românesc*, RFR, XI, 1944, 3, 485-487; Ov. S. Crohmăniceanu, *Târgul vechi moldovenesc în literatura lui ~*, VR, VIII, 1955, 10, 67-77; Damian, *Încercări*, 5-31; G. Dimisianu, *Aspecte ale vieții de provincie și determinarea lor socială*, ST, XI, 1960, 10, 127-129; Paul Georgescu, GL, VIII, 1961, 12, 2; Bratu, *Sadoveanu*, 387-391; Ciopraga, *Sadoveanu*, 91-98; Călinescu, *Ulysse*, 169-172; Const. Ciopraga, *Solitari sadovenieni*, ATN, VII, 1970, 10, 2; Mircea Zăciu, *Geografia plictisului*, TR, XIV, 1970, 45, 1, 14; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 524-528; Nicolae Manolescu, *Lecturi din ~*, LCF, XIV, 1971, 9, 1; Luca, *Sadoveanu*, 257-258; Rotaru, *O istorie*, II, 285-286; Zăciu, *Colaje*, 17-21; Perpessicius, *Opere*, VI, 191-194; Perpessicius, *Patru clasici*, 195-198; Nicolae Manolescu, „*Micile romane*” ale lui ~, RL, VIII, 1975, 25, 9; Zaharia Săngeorzan, *Romanul iluziilor înfrânte*, LCF, XVIII, 1975, 45, 3; Mano-

lescu, *Sadoveanu*, 138-143; 150-155; Marcea, *Sadoveanu*, 91-92; 110-113; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 161-166; Constantinescu, *Romanul*, 86-92; Gorcea, *Nesomnul*, 78-79; 82-83; Mitru, *Sadoveanu*, 254-256; Ion Vlad, ~, *În geografia urâtului*, TR, XXIV, 1980, 7, 4; Ciopraga, *Fascinația*, 59; 65; 73; 75-78; Vlad, *Cărțile*, 34-41; Ion Istrate, în vol. *De la N. Filimon*, 62-87; Manolescu, *Teme*, 4, 35; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Băileșteanu, *Aorist*, 17-21; Craia, *Fefețe*, 118-123; Constantinescu, *Figuri*, 152-156; Perpessicius, *Scritori*, IV, 121-124. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

SADOVEANU Mihail, *Trenul fantomă*, București, Naționala Ciornei, 1933, 160 p. Versiune concentrată a romanului *Strada Lăpușeanu* (1921).

◆ N. O. Zaharia, NR, XXVIII, 1933, 12, 1; Mitru, *Sadoveanu*, 194-195. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

SADOVEANU Profira, *Mormolocul*, București, Cartea Românească, 1933, 238 p. Re-luau fragmentar: ≈, ALA, XIII, 1934, 697, 5. Amintiri din copilărie, care, într-o caligrafie plină de prospețime, evocă o atmosferă familială idilică. Autoarea „a medelenizat în chip mai realist și în stil foarte sprinten propria sa copilărie, bogată în inimitabile ștângării” (G. Călinescu).

▼ Pref. de Const. Ciopraga, București, Minerva, 1972.

◆ N. Pora, ADV, XLVIII, 1934, 15383, 5; Dinu Roco, MNL, II, 1934, 2, 4; Dan Smântănescu, E, 1934, 1543, 2; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 14, 3; Titus Nicolau, NR, XXIX, 1934, 67, 1; C. Săteanu, *Propos de ~*, ADV, XLVIII, 1934, 15414, 2; *Un cititor*, ALA, XIII, 1934, 695, 7; Bogdan Amaru, CDN, I, 1934, 4, 8; N. Caranica, GR, II, 1934, 4, 226-227; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 4, 382-383; Ion Tomuța, SDM, XI, 1934, 12, 212; Călinescu, *Istoria*, 851; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXV, 1972, 8, 89-91.

M. V.

SĂRMANAI KLOPȘTOCK, *Trilogia dragostei. Cele trei etape fatale ale iubirii*, București, Vreamea, 1933, 80 p. Intenții moralizatoare într-un roman al mahalalei bucureștene.

◆ Dan Smântânescu, E, 1933, 1274, 2; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 3009, 1-2; Perpessicius, *Mențiunii*, V, 335-339; Perpessicius, *Opere*, VI, 266-269.

A. S.

SEBASTIAN Mihail, *Femei*, București, Naționala Ciornei, 1933, 208 p. Fragment: *Cinematograf cu Renée Rey*, CVT, VIII, 1932, 2759, 3; 6. Considerată de autor roman, scrierea constituie de fapt o suită de patru nuvele, fiecare cu o „concepție autonomă”, „legătura convențională” (Pompiliu Constantinescu) între episoade fiind asigurată de existența aceluiași protagonist, Ștefan Valeriu. Tânăr medicinist la Paris, acesta parcurge o serie de experiențe erotice, echivalând cu tot atâtea revelații ale feminității. Cu Marthe, femeia între două vârste, cu Renée, senzuala derlăntuită, cu Odette, tânăra care trăiește aventura fără complicații sentimentale, cu Emilia, ființa neîmplinită care moare la naștere, cu Maria, intelectuala rafinată, cu Arabella, ingenua femeie. În spiritul literaturii autenticității, narațiunea fructifică elemente autobiografice. Mircea Eliade și Camil Petrescu au fost profund impresionați de carte. „Rareori am întâlnit o mai perfectă evocare a feminității nude, fără canoane și fără extaze” (Mircea Eliade). „E o carte de la început și până la sfârșit plină de iubire [...], de o viață în care iubirea apare ca un principiu de cunoaștere” (Camil Petrescu). G. Călinescu, în schimb, îi reproșează „lipsa imaginației” și „reaua localizare geografică”.

▼ București, Naționala Ciornei, 1934.

■ *Noșim*, tr. de A. B. Joffe, Tel Aviv, Edidit, 1947.

◆ ***, FCL, XII, 1933, 625, 2; Rep., -: *De vorbă cu autorul cărții ce apare în editura „Naționala”-Ciornei la 25 februarie*, ROLR, II, 1933, 54, 3-4; Matei Alexandrescu, *Romanul lui ~*, FCL, XII, 1933, 628, 2; Mircea Eliade, *O carte cu femei*, CVT, IX, 1933, 2823, 1-2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 15087, 1-2; Petru Comarnescu, ROLR, II, 1933, 56, 1-2; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2831, 1; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4548, 1; Matei Alexandrescu, FCL, XII, 1933, 640, 1; Camil Petrescu, ROLR, II,

1933, 57, 3; Pompiliu Constantinescu, VL, VIII, 1933, 143, 3; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9467, 3; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4594, 1; Horia Groza, DIS, I, 1933, 9, 11; I. Igiroșianu, ROLR, II, 1933, 69, 4; Emil Gicana, BRL, I, 1933, 5-6, 4-6; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 658, 7; Matei Alexandrescu, *O oră cu d. ~*, FCL, XII, 1933, 756, 2; Emil Gulian, AZI, II, 1933, 3, 778-779; ***, CTS, I, 1933, 2, 11; Cicerone Theodorescu, *Literatura vrăjmașe poncifelor. Cu prilejul ed. a II-a a romanului ~*, RP, I, 1933, 2, 3; Petre Boldur, *Cărțile anului - Cărți românești*, RMP, XVI, 1933, 4788, 7; E. Lovinescu, *Epica criticilor*, ADV, LI, 1937, 16279, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 385-386; Călinescu, *Istoria*, 876-877; Ștefănescu, *Sebastian*, 73-78; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 95-101; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 572-575; Alexandrescu, *Confesiuni*, 19-22; Sebastian, *Eseuri*, 520-528; Perpessicius, *Opere*, VI, 76-80; Cirohmalniceanu, *Literatura*, III, 105-106; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 268-269; Protopopescu, *Romanul*, 279; *Dicționar*: ***, *Mihail Sebastian*, 84-99; Piru, *Istoria*, 464; Perpessicius, *Opere*, XII, 418; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 378-381; 384-385. □ V. și *Fragmente dintr-un carnet găsit*, 1932.

D. M.

SORBUL Mihail, *O iubești?*, București, Cartea Românească, 1933, 356 p. Fragment: *O noapte de insomnie*, ALA, XII, 1933, 665, 1-2. Roman psihologic, tratând cazul unui transfer de personalitate. Aurel Berescu, „om fără însușiri”, de o mediocritate perfectă, se identifică, până la anularea propriei individualități, cu defunctul scriitor Vasile Opreșan. Diluat de trenări oboseitoare, romanul își ratează premisele, eșuând într-o banală poveste de dragoste, cu „un aspect factice, agravat de tonul glumet, foarte asemănător cu acela al lui Damian Stănoiu” (G. Călinescu).

◆ Lucia Demetrius, *Cu d. ~ despre ~ și alte planuri viitoare*, RMP, XVI, 1933, 4755, 1; ***, CRD, I, 1933, 6, 2-3; Radu Șoimu, *Romanul d-lui ~*, ADV, XLVII, 1933, 15325, 2; ***, AZI, II, 1933, 4, 869; Ion Focșeneanu, BLA, II, 1933, 14, 42-43; Dan Smântânescu, E, 1934, 1486, 2; Al. Robot, RMP, XVII, 1934, 4797, 1-2; Matei Alexandrescu, FCL, XIII, 1934, 896, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 323, 7; ***, CTS, I, 1933-1934, 3-4, 11; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 1, 83-85; Dinu Roco, MNL, II, 1934, 1, 4; Silviu Cemea, NȚN, II, 1935, 230, 2; G. Călinescu, ~

(*Fișe literare*), JL, I, 1939, 26, 2; Călinescu, *Istoria*, 643–644; Aderca, *Contribuții*, I, 212–218; Perpersicius, *Opere*, XII, 419; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 482–484.

M. V.

STĂNCULESCU Dimitrie, *Ispășire*, București, (în ed. autorului), 1933, 120 p. Roman pseudosocial, cu elemente senzaționale. Se petrece înaintea și în timpul primului război mondial, în Moldova, având în centru figura cămătarului Dimitrie Corici, care poartă responsabilitatea nenorocirilor familiei sale (răpirea copilului, nebunia soției etc.).

D. M.

STĂNOIU Damian, *Camere mobilate*, București, Adevărul, 1933, 272 p. Roman de moravuri bucureștene, cu „tablouri amuzante și ironice din viața chiriașilor de camere mobilate” (G. Călinescu). „Film de exactitate cam fotografică” (Pompiliu Constantinescu), conține relatarea peregrinărilor unui funcționar, Liță Soare, care se mută din casă în casă, căutând să se acomodeze, ca la urmă să revină de unde a plecat. „*Balada chiriașului a d-lui G. Topârceanu*, transpusă în plan epic și vodevilesc”, „tangențială satiră pe care, în descinderile-i rapide, [o] înregistrează acest Asmodeu al zilelor noastre care este chiriașul” (Perpersicius).

▼ București Cugetarea, 1936; București, Cugetarea, 1941; ed. definitivă, București, Cugetarea, 1947; București, Adevărul, f.a.

◆ H. B., ALA, XII, 1933, 641, 2; Cronicar, *Noul roman al domnului* ~, ADV, XLVII, 1933, 15103, 2; Gh. Răpă, FCL, XII, 1933, 653, 2; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 3, 209–210; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 643, 9; M. Gh. Constantinescu, U, L, 1933, 100, 2; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4576, 1; Octav Șuluțiu, AXA, I, 1933, 11, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 285, 7; C. Gerota, CL, LXVI, 1933, 4, 395–396; B. V. Nistor, RBJ, II, 1933, 14, 4; George M. Vrânceanu, IDL, I, 1933, 3–4, 3; ***, NTN, III, 1936, 617, 2; Perpersicius, CVT, IX, 1933, 2918, 1–2; ***, FCL, XII, 1933, 715, 2; N. Cristinoiu, BRL, I, 1933, 5–6, 7; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9577, 3; Perpersicius, *Mențiuni*, V, 254–256; Constantinescu, *Scieri*, IV, 645–646; Perpersicius,

Opere, VI, 200–201; Perpersicius, *Opere*, XII, 419. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STĂNOIU Damian, *Ucenicii sfântului Antonie*, București, Cartea Românească, 1933, 266 p. Roman al vieții monahale. Frații Ghelasie și Ghervasie, în străduința lor cu-cemică, vor să-și impună un trai ascetic deosebit de sever (aplicat și animalelor pe care le au în îngrijire: cotoi, cocoși etc.). Lipsa de măsură a acestei hotărâri îi face ca, flămânzi, să cadă în ispită în postul mare, dedulcindu-se cu pește, mămăligă și alte bunătăți. Sunt pedepsiți, apoi recidivează, cu păcate de aceeași gravitate. Povestire cu „întindere de roman” (Ion Tomuța), ≈ aduce, după Perpersicius, o „senzație de uniformizare” în proza lui ~. Totuși cartea e fermecătoare prin „humorul inocenței”, afirmă G. Călinescu. „Ceea ce caracterizează sufletul acestor ființe simple este naivitatea, iar natura păcatelor lor e îngerească. Ei combat cu necuratul pentru ispite puerile ce zugrăvesc mărginirea ideii lor de lume, ispite ușoare și ridicule, frecvente la copii, printre care cea mai de seamă e lăcomia”; peste scriere plutește „râsul blând din *Floricelele Sfântului Francisc*, în care călugării fac, din inocență, isprăvi grotești” (G. Călinescu).

▼ București, Cartea Românească, 1934. Reprodus în: *Cartea pusnicilor*, I, ed. definitivă, București, Cugetarea, Georgescu-Delafraș, 1945; ≈. *Necazurile părintelui Ghedeon. În căutarea unei parohii, Dragoste și smerenie. Alegere de stareță*, cu o pref. de Dumitru Micu, București, E.S.P.L.A., 1958.

■ Reprodus în: *Apátnövényásztás. Szent Antal tanítványai*, tr. de Szöcs Rachel, București, Criterion, 1975; *Vybory igumen'i. Uceniki svjatogo Antonija*, tr. de Ju. Kuževnikov, Moscova, Hudožestvennaja Literatura, 1977; *Izobranoe: Zaključenija otca Ghedeona. Vybory igumen'i. Uceniki svjatogo Antonija*, tr. de Ju. Kuževnikov, Moscova, Hudožestvennaja Literatura, 1978; *Szent Antal tanítványai*, tr. de Szöcs Rachel, București, Criterion, 1988.

◆ ***, CTS, I, 1933, 2, 11; L.S., ADV, XLVII, 1933, 15307, 2; Dan Smântănescu, E, 1933, 1460, 2; G. Călinescu, VR, XXV, 1933, 11 bis, 37-40; M. Gh. Constantinescu, U, L, 1933, 332, 4; Rom. Demetrescu, *Un scriitor fecund*: -, ABE, I, 1933, 31-32, 11-14; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4775, 1; Octav Șuluțiu, ROLR, II, 1933, 88, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 318, 22; Perpessicius, CVT, X, 1933, 3118 1-2; ***, AZI, II, 1933, 4, 868; ***, FCL, XIII, 1934, 895, 2; Paul Daniel, E, 1934, 1540, 2; Paul I. Papadopol, U, LII, 1935, 83, 4; Petru I. Teodorescu, BLA, III, 1934, 15-16, 66-67; Ion Tomuța, SDM, XI, 1934, 3, 60; N.R., CRT, VII, 1934, 2220, 15; Teodorescu, *Cronici*, 123-126; ***, RCL, I, 1945, 5, 46-49; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 420-423; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 647; Perpessicius, *Opere*, VI, 335-337; Victor Atanasiu, *Nuvele și romane*, RL, VII, 1974, 41, 9; *Dicționar*; Perpessicius, *Opere*, XII, 419; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 614-616.
□ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STERE Constantin, *În preajma revoluției*, IV, v. *În preajma revoluției*, 1, 1931.

○ **STERIAN Paul**, *O ceartă cu Arhimede și o revizuire de conștiință*, fragment din romanul *Fata morgana*. CVT, IX, 1933, 2870, 3.

○ **STREINUL Mircea**, *Itinerar incert*, GLB, XVI, 1933, 3997, 2-3; *Tangențial*, GLB, XVI, 1933, 4009, 2-3; *Zăpadă*, GLB, XVI, 1933, 4035, 2; *Elemente*, GLB, XVI, 1933, 4096, 2; *Fragment*, GLB, XVI, 1933, 4194, 3-4; *Furtul lunei*, GLB, XVII, 1934, 4346, 2-3, fragmente din romanul *Sanatoriul viselor*.

○ **ȘERBĂNESCU N. N.**, *Sinucidere*, MNL, I, 1933, 2, 2; *Prefață*, MNL, I, 1933, 6, 3, fragmente din romanul *Sinucidere*.

○ **ȘTEFĂNESCU-EST Eugeniu**, *Parfumul stelilor*, CLIT, IV, 1933, 2, 1-2; *Parfumul stelilor*, CLIT, IV, 1933, 3, 4-5, fragmente din romanul cu același titlu.

○ **TARNEA Gh.**, *Conjunctivită de primăvară*, fragment „dintr-un eventual roman”, ALA, XII, 1933, 651, 4.

TELEAJEN Sandu, *Porunca inimii*, Iași, Tip. H. Goldner, 1933, 142 p. (Colecția rev.

„Pagini moldovene”). Fragment: *Iorgu Mușat are presimțiri negre și Răducu muștrări de cuget*, REL, I, 1933, 1, 3. Amestecul de sânge între două familii cu trecut și principii diferite, realizat prin dragostea copiilor, putea fi o temă interesantă pentru un roman social. Însă autorul sacrifică ideea de dragul unor scene idilice și al unui senzațional ieftin. Romanul nu e, în opinia lui Perpessicius, decât „un bun scenariu”. Războiul pune capăt iubirii dintre Radu Mărgeșan, fiu de preot, și Zamfirică Bănicel, nepoata unui hoț de cai. El rămâne invalid, ea se sinucide, așezându-și pe inimă brațul ce mai rămăsese din copilul lor, ucis în bombardament.

◆ ***, ROLR, II, 1933, 73, 4; Dragoș Vrânceanu, CRT, VI, 1933, 1964, 2; George Mihail Zamfirescu, ROLR, II, 1933, 75, 1; Adrian Pascu, OP, XXIX, 1933, 7882, 1-2; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 3002, 1-2; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 179-182; Perpessicius, *Opere*, VI, 141-143; Mihai Apostol, -, CNT, 1988, 29, 15.

A. S.

TEODOREANU Ionel, *Golia*, I-II, București, Cartea Românească, 1933, 274-204 p. Fragment: ≈, VR, XXV, 1933, 1-2, 30-40. În linia „fantaziei monstruoase”, romanul prezintă cazul unor personaje înrudite prin același destin al existenței în imaginație. Copilul Adrian Arabu încearcă să dezlege misterul sumbrului sediu al unui azil de bătrâni. Acolo însă locuiește Veronica Hartular, o romancieră oarbă care, aproape verosimil, tocmai scrie romanul vieții excentricului tânăr. Mai târziu, cei doi se vor întâlni și se vor solidariza în fața trivialului cotidian. Simțul nuanțelor psihologice e remarcabil, deși simetria perfectă a faptelor face puțin credibil acest transfer poetic dinspre o realitate agresivă spre o literatură care idealizează. Pentru Călinescu, „romanul ca roman este absurd și nu iese din vechile tipare” de agreabilă construcție metaforică.

▼ București, Cartea Românească, 1942.

◆ **Scarlat Struțeanu**, CL, LXVI, 1933, 10-11, 907-911; Romulus Dianu, CRT, VI, 1933, 2077, 1-2; Un om, *Cu ~ în librărie*, VL, VIII, 1933, 149, 1-2; L. Sebastian, *Ultimul roman al d-lui ~*, ADV,

XLVII, 1933, 15302, 3; Dan Smântânescu, E, 1933, 1454, 2; Perpessicius, CVT, X, 1933, 3085, 1-2; Gh. Andreescu, RMP, XVI, 1933, 4765, 1; 3; Valeria Branice-Căliman, BLA, II, 1933, 13, 13-14; Dragoș Vrânceanu, AZI, II, 1933, 4, 867; George Ciorănescu, RVL, VIII, 1933, 1-2, 19-20; Aida Vrion, RVS, VII, 1933, 11-12, 20-21; Croniciar, FCL, XII, 1933, 860, 2; Rom. Demetrescu, ABE, I, 1933, 31-32, 9-11; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 318, 21-22; B. Caușansky, OP, XXIX, 1933, 8003, 1-2; Petre Boldur, *Cărțile anului - Cărți românești*, RMP, XVI, 1933, 4788, 7; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 682, 7; N.L.A., LN, 1933, 4-5, 7; G. Călinescu, VR, XXVI, 1934, 1, 36-39; Matei Alexandrescu, FCL, XIII, 1934, 893, 1-2; Ion Tomuța, SDM, XI, 1934, 1-2, 33; Dim. Todoranu, ABE, I, 1934, 41-44, 11-13; Emil Gulian, VTL, II, 1934, 6, 5; Gh. Râpă, *Despre = la ed. II*, VDA, I, 1934, 9, 5; M. G. Constantinescu, U, LI 1934, 303, 4; Predescu, *Istoria*, 268-269; Călinescu, *Istoria*, 671-672; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 407-412; Constantinescu, *Scrieri*, V, 87-91; Perpessicius, *Opere*, VI, 324-327; Perpessicius, *12 prozatori*, 301-304; Tomuș, *Teodoreanu*, 94-98; Perpessicius, *Opere*, XII, 418. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor, *Băia-tul popii*, București, Adevărul, 1933, 390 p. Fragmente: ≈, SNT, I, 1933, 3, 4; ≈, VR, XXV, 1933, 11 bis, 14. Roman social. Critica metodelor electorale și a politicianismului perioadei interbelice are mai mult o valoare documentară, de studiu informativ, realizat într-o cheie ostentativ ironică. E abia schițat conflictul ideologic dintre ministrul de Interne Iancu Văleanu-Murgeni și tânărul Alexandru Murgu, adeptul noilor idei revoluționare.

▼ București, Adevărul, 1934.

◆ Lucian Boz, ADV, XLVII, 1933, 15311, 3; ***, *Cu ~ despre romanul ≈*, DMN, XXIX, 1933, 9677, 3 (extrase dintr-un interviu publicat în *Fa-cta*); L. Sebastian, ADV, XLVII, 1933, 15315, 3-4; Victor Godeanu, *Romanul social*, ≈, DMN, XXIX 1933, 9679, 3; Paul Daniel, E, 1933, 1471, 2; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9687, 3; Alexandru Baiculescu, OIN, I, 1933, 8, 4; Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4786, 1-2; G. Călinescu, ALA, XII, 1933, 681, 11; C. N. Negoită, *Un roman social*, ≈, DMN, XXIX, 1933, 9699, 3; Traian T. Lalescu, MD, I, 1933, 7, 11-12; ***, CTȘ, I,

1933, 3-4, 14; C. Panaitescu, FCL, XIII, 1934, 884, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 320, 7; Demostene Botez, ADV, XLVIII, 1934, 15342, 1-2; I. Plugaru, SNT, II, 1934, 2, 8; C.I., RVL, VIII, 1934, 3-4, 21; M. Gh. Constantinescu, U, LI, 1934, 41, 4; Liviu Teodoru, VR, XXV, 1934, 3, 38-40; Adrian Vereea, LPT, XIII, 1934, 3693, 1-2; Ion Tomuța, SDM, XI, 1934, 3, 60; G.P., LN, I, 1934, 7-8, 10; Mihail Chirnoagă, FRZ, I, 1934, 2, 9-10; M. D. Ionid, MRD, c. 1, 1934, 27; V.H., LPT, XIII, 1934, 3841, 2; Ilvici, *Negativismul*, 189-193; ***, CVC, I, 1935, 1, 36; Constantinescu, *Scrieri*, V, 96-98; Perpessicius, *Opere*, XII, 419; Ornea, *Actualitatea*, 218-222.

A. S.

TONEGHIN M., Al. BILCIURESCU, *Fecioare la licitație*, București, Naționala Ciornei, 1933, 234 p. Roman erotic. De un gust îndoielnic, nu depășește nivelul literaturii de consum.

◆ Al. Robot, RMP, XVI, 1933, 4785, 1; ***, CTȘ, I, 1933, 3-4, 12; Paul Daniel, E, 1934, 1489, 2; ***, MNL, II, 1934, 2, 4; P.N., DMN, XXX, 1934, 9773, 2.

M. V.

VLADIMIR Sonia, *Jurnalul unei femei gravide*, București, Ancora, [1933?], 144 p. Roman scris sub formă de confesiune, conținând descrierea detaliată a stărilor biologice și sufletești ale unei femei în timpul sarcinii. Finalul este tragic, eroina murind în urma unei infecții, după naștere.

◆ Perpessicius, *Repertoriu*, 59-60; Perpessicius, *Opere*, XII, 507-508.

D. M.

ZAMFIRESCU George Mihail, *Maidanul cu dragoste*, I-II, București, Naționala Ciornei, 1933, 274-372 p. Fragmente: *Fragment*, ORD, III, 1930, 620, 3; ≈, ROLR, I, 1932, 27, 3; ≈, ROLR, II, 1933, 51, 3; *O noapte de pomina*, ROLR, II, 1933, 59, 3. Face parte din ciclul *Bariera*. Roman al periferiei bucureștene, al „educațiunii sentimentale și sociale” a copilului Iacov, fiu de muncitori, „frescă de proporții grandioase a victoriei de mahala industrială” și „impresionantă țiganiadă tragică”, de un „documentar pitoresc” (Perpessicius). Pompiliu Constantinescu apre-

cia evocarea „în aspectul ei de cerc închis, cu moravuri și o etică proprie, cu pitoresc specific și tragică umanitate, în aerul otrăvit de miamele instinctelor primare”.

▼ I-II, București, Cartea Românească 1936; ed. îngr. de Florence G. Zamfirescu, pref. de Valeriu Râpeanu, București, E.S.P.L.A., 1957; I-II, ed. îngr. și pref. de Valeriu Râpeanu, București, E.P.L., 1967; ed. îngr. și postf. de Valeriu Râpeanu, Iași, Junimea, 1986.

◆ Mihail Straje, *Cu ~ despre romanul* ≈, ROLR, II, 1933, 59, 4; Mihail Baișoiu, FCL, XII, 1933, 658, 2; Camil Baltazar, ROLR, II, 1933, 60, 1; 3; C. Panaitescu, FCL, XII, 1933, 661, 2; Ludovic Dauș, *Romancierul*, FCL, XII, 1933, 661 bis, 2; Al. Robot, *Un roman al periferiei*, RMP, XVI, 1933, 4572, 1; C. Pan., ~ *despre* ≈, E, 1933, 1267, 2; C. Panaitescu, ~: *Ceva despre* ≈ și *despre altele, mai mult*, FCL, XII, 1933, 671, 2; George Acsinteanu, DMN, XXIX, 1933, 9456, 3; Mihail Sebastian, ROLR, II, 1933, 63, 3; Perpessicius, CVT, IX, 1933, 2877, 1-2; Nicolae Roșu, VL, VIII 1933, 144, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, VI, 1933, 286, 7; Liviu Teodoru, DIS, I, 1933, 9, 11-12; Șerban Cioculescu, ADV, XLVII, 1933, 1538, 1-2; M. Gh. Constantinescu, U, L, 1933, 132, 2; Matei Alexandrescu, FCL, XII, 1933, 690, 1-2; Lucian Boz, DMN, XXIX, 1933, 9481, 3; Teodor Scarlat, RVS, VII, 1933, 5-6, 20; Paul Daniel, *De vorbă cu* ~, E, 1934, 1615, 2; Lucian Boz, ROLR, II, 1933, 71, 1-2; Nicolae Cantonieru, BLA, I, 1933, 8-9, 122-123; C. Gerota, CL, LXVI, 1933, 6, 591-593; ***, HYP, II, 1933, 6, 167-168; Ion M. Negreanu, E, 1933, 1346, 1-2; B. Caușansky, OP, XXIX, 1933, 7894, 1-2; Octav Șuluțiu, AZI, II, 1933, 3, 775-778; George Drumur, GLB, XVI, 1933, 4186, 2-3; Paul I. Daniel, *Despre roman și nuvelă. Romanul periferiei. Ceva despre* ≈ și *eroii din volumul „Miss”*. *De vorbă cu* ~, ADV, LI, 1937, 16343, 7; Lovinescu, *Istoria*, 249-250; Munteano, *Panorama*, 237-241; Călinescu, *Istoria*, 837; Papadima, *Creatorii*, 344-350; N. Barbu, *Un evocator al periferiei și un apostol al ei*: ~, OP, XXXVIII, 1946, 22, 1-2; Perpessicius, *Mențiuni*, V, 209-217; Valeriu Râpeanu, *Însemnări despre opera lui* ~, SB, VIII, 1957, 3, 71-77; Constantinescu, *Scrieri alese*, 214-221; H. Zalis, *Clasa muncitoare în literatura dintre cele două războaie*, TR, III, 1959, 28, 3; 29, 3; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 173; Bb, CRC, III, 1968, 18, 7; *Studii de limbă*, I, 1969, 11-24; Constantinescu, *Scrieri*, V, 265-271; Pa-

padima, *Scriitorii*, 183-189; Boureanu, *Funia*, 311-317; Sebastian, *Eseuri*, 294-298; Perpessicius, *Opere*, VI, 166-171; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 39-41; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 233-234; Constantinescu, *Romanul*, 162-170; Perpessicius, *Opere*, VIII, 273; Perpessicius, *12 prozatori*, 341-352; *Poetica romanului românesc*, 209-212; Craia, *Fetele*, 141-143; Constantinescu, *Figuri*, 141-147. □ V. și *Madona cu trandafiri*, 1931.

A. S.

1934

AGĂRBICEANU Ion, *Răbojul lui Sf. Petre*, București, Eminescu, [1934], 168 p. Apărut în f.rev. SDM, VIII, 1931 nr. 5-20; IX, 1932, nr. 2-10. Fragmente: *La iad*, CTC, X, 1929, 3-4, 43-44; ≈, „Foaia interesantă”, XXIV, 1929, 28, 114-116; ≈, „Calendarul național al z. America pe anul 1931”, Cleveland, Ohio, 1931, 122-128; *În sat*, „Almanahul Societății Academice Petru Maior, Cluj, 1929, 17-21; ≈, „Graiul moșilor”, II, 1933, 2, 2. Re-luat fragmentar: ≈, NR, XXIV, 1936, 12-13, 188-189; *Un reportaj al lui Sf. Petre în România*, „Ofensiva română”, III, 1938, 79, 8-10. Mic roman satiric. Vizează moravurile sociale și politice din societatea românească de după primul război mondial. Cartea adoptă formula unei cronici naive, consemnând anomalii în agricultură, administrație, justiție, cultură. Trimiș în misiune pe pământ, Sf. Petre și diavolul șchiop Blebu se angajează într-un război comic, oglindă umoristică a unor grave contradicții sociale. Printre nucle-ele epice, este de remarcat lupta pentru pământ din Curmătura, cu zadarnica alergătură după dreptate a țăranilor pe la ministere, unde, mizând pe grațiile sale, învinge Coana Caliopei, adversara lor. Sf. Petre încearcă în van să îndrepte rânduielele străambe. Pretin-denii triumfă ireductibilul său inamic, Blebu. „Print meată simplificationer și facil chiar, neori, romanul ilustrează un gen - satira - mai puțin cultivat de autor. Autohtonizarea personajelor biblice face cartea agreabilă și intenția didac-tică mai puțin supărătoare” (Ion Chinezu). Scriitorul aruncă, „nă fără o secretă satisfac-ție, o ocheadă de simpatie zeflemei [...].

Sfântul Petre însuși e conceput folcloric ca un țaran născut de civilizație, asurzit de lărmuirea marii aglomerații urbane, naiv și încrezător în oameni, având acel amestec de candoare și șiretenie, propriu psihicului rural” (Mircea Zăciu).

▼ Reprodus în: *Opere, V. Povestiri și nuvele*, București, E.P.L., 1968.

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 307, 4; S. Floarea, „România nouă”, II, 1934, 268, 2; ***, ≈ *O nouă carte a d-lui* ~, PTI, XVI, 1934, 296, 11; Al. Vaida, *Pentru „scoaterea dracilor”*, PTI, XVII, 1935, 2, 4; Adelina Istrate, *Un eveniment literar*, PTI, XVII, 1935, 3, 3; ***, NŢN, II, 1935, 196, 2; Septimiu Popa, *Călătoria vârhovnicului apostolilor prin România. Noul volum al păr.* ~, PTI, XVII, 1935, 6, 1; Ion Chinezu, GR, III, 1935, 1, 45-46; Ion Tomuța, SDM, XII, 1935, 2, 50; Grigore Popa, PLI, I, 1935, 7-8, 539; Romulus Demetrescu, PLI, V, 1938, 4-5, 206-209; Ion Chinezu, *Douăzeci de ani de viață literară românească în Ardeal (1919-1939)*, GR, VII, 1939, 7-9, 273-292; ***, „Ofensiva română”, III, 1938, 79, 8; Alexandru Cristureanu, *Aspecte satirice în opera lui* ~, TR, VI, 1962, 38, 10; Chinezu, *Pagini*, 92-95; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 56-57; 82; 97; Zăciu, *Agârbiceanu*, 167-170; Regman, *Agârbiceanu*, 33; Demetrescu, *Însemnări*, 225-232; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*. Biobibliografie, 8; 61-62; 321-322; *Dicționar*; Ion Vlad, „Zăpada iernilor amintirii...” *La aniversarea lui* ~, TR, XXVI, 1982, 36, 1; Popa, *Agârbiceanu*, 128-134; Zăciu, *Agârbiceanu 100*, 17-18. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

○ ALEXIU Ștefan, *Anarhistul*, fragment din romanul *Copiii pământului*, VEN, I, 1934, 2, 5-7.

○ ALEXIU Ștefan, *Spre țară*, fragment din romanul *Cânta tinerețea*, GAC, IV, 1934, 7-8, 2.

○ AMARU Bogdan, *Fapt divers*, fragment din romanul *Amor vagabond*, CND, I, 1934, 3, 4-7. Manuscrisul cărții s-a pierdut în timpul războiului. Textul publicat relatează cazul unei țărănci, Lina, care pleacă din satul natal în speranța că va ajunge amanta unui om bogat sau nevasta unui șofer de tramvai. Siluită

de stăpânul ei, domnul Tudor, Lina decade. Brutalizată de acesta, se sinucide.

◆ Mircea Eliade, *Soarta scriitorului tânăr*, VRA, IX, 1936, 459, 3; Eugen Jebeleanu, *Pe drumurile infernale din Vâlcea*, ADV, L, 1936, 16192, 3; George Gibescu, *Cuvânt înainte*, în Bogdan Amaru, *Goana după fluturi*, ed. îngr. și bibliografie de Mircea Handoca, București, Minerva, 1973, 6, 10; Zamfirescu, *Mărturii*, 135; Elena Omet, *Viața și scrierile lui* ~. Teză de licență, Craiova, 1977, 83-87; 120-121.

D. M.

* ANESTIN Ion, *De necrezuta viață a dumnealui Ioniță, căpitan de oaste în zilele mării-sale Matei-vodă Basarab, scrisă de dumnealui lăncu Zogravul*, București, 1934. Romanul „învie o pagină din cronică, în cel mai credincios spirit de decameron românesc” (Perpessicius).

◆ Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 18, 2; B., DMN, XXX, 1934, 9824, 3; Ionel Jianu, ~, *pictor și caricaturist de duh, a scris un roman în stil ironic*, RMP, XVII, 1934, 4895, 1; Perpessicius, *Opere*, VII, 40.

D. M.

ARDELEANU C., *Domnul Tudor*, București, E.S.P.L.A., 1934, 154 p. Cu o pref. a autorului. Narațiune istorică pentru tineret, evocând revoluția lui Tudor Vladimirescu. Scurta biografie a eroului de la 1821, întemeiată pe informații culese din C. D. Aricescu, N. Iorga, Xenopol etc., are un apăsător caracter educativ. Neglijențele de limbă și stil îi scad valoarea artistică.

▼ Cu o pref. a autorului, București, F.R.P.L.A., 1937.

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 303, 4; 319, 4; ***, ABC, I, 1934, 45, 6; Erasm, CRD, II, 1934, 323, 4; Al. Coresi, NŢN, I, 1934, 191, 2; ***, NR, XXX, 1935, 1, 3; Paul Daniel, E, 1935, 1788, 2; V.H., LPT, XIV, 1935, 3967, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 376, 7; ***, NŢN, II, 1935, 236, 2; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 743, 9-10; Șt. Alexiu, GAC, IV, 1935, 15-16, 2; Ion Tomuța, SDM, XII, 1935, 5, 101; Teodorescu, *Cronici*, 171-174; R., *Romanul istoric*, RVR, I, 1941, 7-8, 532-533; Călinescu, *Ulyse*, 228-232;

Constantinescu, *Scrieri*, I, 53–55. □ V. și *Diplomatul, tăbăcarul și actrița*, 1926.

D. M.

ARDELEANU C., *Pescarii*, București, Ade-vărul, [1934], 264 p. Fragmente: ≈, ALA, XII, 1933, 671, 3–4; ≈, CLB, 1933, 6, 6; 1934, 21, 5; ≈, VRA, VII, 1934, 331, 6. Roman social, inspirat din viața lipovenilor din Delta Dunării. Predomină documentarul (ocu-pații, obiceiuri, credințe), ceea ce conferă textului un caracter reporteresc (a și fost considerat de H. Zalis „reportaj romanțat”). Urmărind conflictul între îmbogățitul Casior Canareia și pescarii din satul Vâlcov, care duc o viață trudnică, narațiunea oferă „tablouri exacte din viața pescarilor”, dar „se subți-ază până la negația epicului” (Șerban Ciocu-lescu). „În nota veristă trebuie să căutăm [...] meritele romanului ≈, tablou exact, uman, static și neîndoios documentar al vieții trudnice a unor năpăstuiți profesioniști [...]. Într-o expresie cenușie, cu onestitate și apli-cație, d. ~ și continuă opera sa de romancier social fără stridente melodramatice, dar și fără însușiri revelatoare” (Pompiliu Constan-tinescu).

◆ B.Z.P., VDA, I, 1934, 8, 8; Petre Pandrea, ALA, XIII, 1934, 698, 7; Septimiu Bucur, VTL, II, 1934, 10, 4; Radu Boureanu, *Epica lui ~*, CRD, II, 1934, 121, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 335, 7; C. Panaitescu, FCL, XIII, 1934, 982, 2; George Ștefănescu, RVL, VIII, 1934, 6–7, 18; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 7–9, 788; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15613, 5; Căli-nescu, *Istoria*, 691; Constantinescu, *Scrieri*, I, 50–52; H. Zalis, ~, ATN, V, 1968, 2, 9; Boureanu, *Fumia*, 245–247; Radu Boureanu, ~, VR, XXVI, 1973, 3, 120; *Dicționar*. □ V. și *Diplomatul, tă-băcarul și actrița*, 1926.

D. M.

ARGHEZI Tudor, *Ochii Maicii Domnului*, București, Universala Alcalay, 1934, 308 p. A fost subintitulat „poem” la reeditare. „Roman pedagogic, rousseauist, construit din problemele fundamentale ale vieții: nunta, concepția, circulația vitală, ilegalitatea și ză-dărnicia averii” (G. Călinescu). Raportarea la mitul biblic al maternității și la arhetipul

oedipian al sentimentului filial, din perspectivă psihanalitică, servește la structurarea materiei romanesti. Anamneza existenței matematici-anului Vintilă Voinea, protagonistul romanului, depășește „istoria” vicții sale prin avaturile eredității. ≈ debutează ca roman al familiei, la care e juxtapusă relatarea tinereții mamei, cu lungi secvențe de analiză. După o perioadă de *spleen*, tratat într-un cosmopolit sanatoriu elvețian, Sabina cunoaște pasiunea fulgerătoare pentru William Horst, ofițer de marină britanic. Acesta moare însă înainte de a li se naște băiatul (Vintilă Voinea). În ochii acestuia, ființa mamei, care îl crește deliberat singură, în privațiuni, dispensându-se de ave-rea părintească, se suprapune ideii mistice de maternitate. Împrejurările ulterioare (afecțiu-nea târzie a bunicii, recunoașterea de către familie, bogăția, dragostea unei tinere femei) nu mai contează în destinul său. Importantă rămâne devoțiunea filială, care-i acaparează întreaga ființă. Gestul de a alege calea mănă-sirii apare motivat de conștiința acestui sen-timent-fatalitate, într-un moment de ilumina-re: descoperirea identității ochilor mamei cu aceia ai Preacuratei. „Anecdotică [...] este numai o schemă la care ~ și-a limitat începu-tul și sfârșitul unui vagabondaj în absolut [...], o urzeală pe care-și brodează fantezia grotescă și concepția sa tragică, autorul, vi-zi-unea profundă a unui poet pentru care viața este un decor ascunzând un mister” (Pompi-liu Constantinescu). Structura inedită a cărții, care poate fi segmentată, după cum s-a ob-servat, în poeme în proză, a stârnit dispute printre contemporani. S-a sesizat caracterul de „roman modern”, „roman contemporan”, alcătuit dintr-o „serie de fragmente, așa cum se procedează și în Occident, unde lipsește, și acolo, ființa socială, continuumul realului obiectiv” (Petru Manoliu). „Descrierea curio-zităților și demențelor dintr-un sanatoriu este prilej pentru câteva poeme substanțiale”, afir-mă G. Călinescu, relevând deopotrivă faptul că „lumea alienaților e admisă ca o mitologie”.

▼ București, Alcalay, 1936; București, Emi-nescu, 1970. Reprodus în: *Scrieri*, IX. *Proze*, București, E.P.L., 1966; ≈, *Cimitirul Buna-Vestire*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987.

- În lb. cehă, Praga, 1937; *A Boldogasszony mosolya*, tr. de Lőrinczi László, Budapesta, Europă Könyvkiadó, 1972; tr. și pref. de Eőrinczi László, București, Kriterion, 1986. Fragmente: *Gli occhi della Madonna*, în **, *Antologia della narrativa romena*, Modena – Parma, Casa Editrice Guanda, 1956; *Les yeux de la Vierge*, REVR, XXII, 1968, 64–65.
- ◆ ~ despre ≈, CRD, II, 1934, 165, 4; 322, 35; Petru Manoliu, CRD, II, 1934, 166, 3; I. M., ALA, XIII, 1934, 732, 9; Petru Manoliu, CRD, II, 1934, 315, 3; Erasm, CRD, III, 1935, 357, 4; Erasm, CRD, III, 1935, 395, 4; Silviu Cernea, NŢN, II, 1935, 264, 2; Mihail Vălsan, BS, 1935, 3, 4; B., E, 1935, 1858, 2; V.H., LPT, XIV, 1935, 3023, 4; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 64, 2; A., NN, IX, 1935, 4, 2; Octavian Gădei, OP, XXXI, 1935, 8396, 1; Șerban Cioculescu, *Romanul d-lui ~*, ADV, XLIX, 1935, 15721, 1–2; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 749, 9–10; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 384, 7; **, MST, II, 1935, 4, 18; Doctorul Ygrec, CLB, II, 1935, 24, 10; Ieronim Șerbu, VL, IX, 1935, 169, 3; L. Sb., *Romanul d-lui ~*, DMN, XXXI, 1935, 10179, 22; Alexandru I. Drăghici, VRL, XXVII, 1935, 8186, 1–2; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2603, 1–2; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 91–93; T. Păunescu-Ulmu, *Un regal al graiului românesc: ≈ de ~*, R, XXVI, 1935, 4–6, 421–426; Ernest Bernea, RDL, I, 1935, 2, 227–228; Sandu Vornea, RVS, IX, 1935, 6–7, 27; I. Gruia, SNT, III, 1935, 7, 15–16; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 2–3, 90–92; N. Mihăescu, VRL, XXVII, 1935, 8266, 1–2; Ion Tomașu, SDM, XII, 1935, 6–9, 121–122; Valer Donea, *O vizită la ~*, ALA, XIV, 1935, 776, 4; Nora, RND, II, 1935, 2, 8; Coriolan Stoica, PRC, IV, 1936, 2, 33–35; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 508, 9; D. Murărașu, *Romanul românesc contimporan*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–217; Lovinescu, *Istoria*, 270–272; Eugen Constant, CND, I, 1938, 2, 7–8; Constant, *Încrustări*, 1–13; Șuluțiu, *Pe margini*, 147–153; Constantinescu, *Arghezi*, 38–57; 138–142; 159–164; 200–210; Predescu, *Istoria*, 273–274; Călinescu, *Istoria*, 735; Cioculescu, *Arghezi*, 74; Șerban Cioculescu, *Caracterul inovator al prozei argheziene*, VR, XIII, 1960, 5, 85–94; Dumitru C. Micu, ~, *prozator în perioada dintre războaie*, ST, XIV, 1963, 5, 34–49; Mircea Popa, ~ *romancierul*, TR, IX, 1965, 20, 8; Al. Săndulescu, *Poezia prozei lui ~*, LCF, VIII, 1965, 11, 2; Ov. S. Crohmalniceanu, *Notă la romanele argheziene*, GL, XII, 1965, 21, 4; Ion Caraión, ~, *Scrieri*, IX, VR, XIX, 1966, 4, 179–181; Călinescu, *Ulysse*, 233–237; Constantinescu, *Scrieri*, I, 90–93; Cioculescu, *Aspecte*, 297–301; G. Călinescu, *Fenomenul arghezián*, în vol. *Arghezi interpretat de...*, 80–81; 95–97; N. Goga, *Elemente expresive de topică și structură în proza argheziánă*, SUB, XVIII, 1973, 1, 23–30; Perpessicius, MS, V, 1974, 4, 140–141; Crohmalniceanu, *Literatura*, II, 80; Șuluțiu, *Scriitori*, 180–186; Dan, *Proza*, 255–257; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 253–255; Perpessicius, *Opere*, VII, 111–114; Const. Ciopraga, *Romanele unor medii*, (I, II), CL, 1976, 10, 1; 13; 11, 2; 14; Bojin, *Fenomenul arghezián*, 118–121; Streinu, *Arghezi*, 180; 187–188; Popa, *Dicționar 2*; Caraión, *Pălărierul*, 91–94; Balotă, *Arghezi*, 270–319; *Dicționar*; Ion Lotreanu, *Scrisul arghezián*, SPM, 1980, 479, 10; G. Dimisianu, ~ *modernitatea romanelor*, RL, XIII, 1980, 15, 4–5; Sultana Craia, *Între imund și diafan*, LCF, XXIII, 1980, 19, 3; Mariana Ionescu, *Optiunea destinului*, CRC, XV, 1980, 21, 3; Maria-Luiza Cristescu, *Sub raportul epicului* AFT, XV, 1980, 5, 4–5; V. Fanache, *Proza de „atitudine tămăioasă”*, ST, XXXI, 1980, 5, 16–17; Micu, *Scriitori*, 292–305; Guțan, *Arghezi*, 97–101; 102–109; 126; 128; 129–131; 134; 191; 202; 203; 205; 239; 262; 286; 292; Perpessicius, *12 prozatori*, 115–117; **, *L-am cunoscut*, 190–191; **, *Tudor Arghezi*, 95–97; Firan, *Pe urnele*, 166; Ionescu, *Ochiul*, 169–219; 285–289; Piru, *Istoria*, 292; Dimisianu, *Lecturi*, 44–47; Ciopraga, *Propilee*, 175–179; 187; Cioculescu, *Argheziána*, 270–272; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 145; Anghelescu, *Barocul*, 114–117; 119–120; Craia, *Fefețe*, 149–150; Constantinescu, *Fliguri*, 227–231; Perpessicius, *Scriitori*, 51–54. □ N. N. Crețu, *Între Sadoveanu și ~*, PDA, I, 1930, 5, 3; Predescu, *Istoria*, 273; Arghezi, *Mărturisiri*, 133–157; Ernest Bernea, ~ *romancier*, BSL, I, 1942, 33, 1; Ion Munteanu, *Ne vorbește ~*, BCL, III, 1943, 53, 1–2; Umberto Cianciolo, *Il simbolismo grottesco di Tudor Arghezi*, „Studii literare”, III, 1944, 52; Teodor Scarlat, *Maestrul ~ povestește „Rampel” viața și cariera sa*, RMP, s. IV, XXXVI, 1947, 60, 1; 4; **, *Sărbătorirea acad.*, ~, AAR, X, 1960, 221–242; V. Măndra, *De vorbă cu ~*, GL, VIII, 1961, 21, 1; 3; Cioculescu, *Varietăți*, 415–430; Vinea, *Publicistică*, 312–323; Feodosije Vidrasku, *Tudor Arghezi*, Moskva, Molodaja Gvardija, 1980, **, *Tudor Arghezi. Centenary, 1880–1980*, București, Cartea Românească, 1980; **, *Tudor Arghezi. Sto let co dnja roždenija, 1880–1980*, București, Cartea Românească, 1980; Dumitru Micu, *Umanismul arghezián*, RL, XVI, 1983, 40, 4–5; Anania, *Rotonda*, 7–83; Florescu, *Profitabila condiție*, 18–19; Radian,

Măstile, 207–209; Raicu, *Autografe*, 48–49; Dumitrescu-Buşulenga, Sava, *Muzica*, II, 275–293.

D. M.

ATANASIU Mioara, *Sensualism ascuns*, Iaşi, Tip. Goldner, 1934, 208 p. Roman erotic, fără interes literar.

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 310, 4.

M. V.

BARNOSCHI D. V., *Mărturisirea trupului*, II. *Rumilia. Morala cea bolnavă de tabu. O biată fată se răzvrăteşte. Răzbuirea sfântului tabu*, Bucureşti, Naţionala Ciomei, 1934, 390 p. (Demogorgon, 4). Al doilea roman dintr-un ciclu mixt, literar-eseistic, *Mărturisirea trupului*, care cuprinde eseuri sexologice şi romane erotice. În ordinea hotărâtă de autor, din el fac parte: *Mărturisirea trupului pentru libertatea spiritului* (eseu, 1933), precum şi romanele *Neamul coşofenesc* (1930), II ≈ (1934), *Cortegiana onesta* (anunţat ca fiind în lucru). Roman de educaţie sexuală. Faţă de *Neamul coşofenesc*, care are caracter erotic şi de senzaţie, ≈ este un roman tezist, demonstrând pericolul ipocriziei, consecinţele nefaste ale interdicţiilor sexuale, ale ignoranţei, ale devierii senzaţiilor. „Sub forma unor nuvele şi romane ce nu se diferenţiază încă de articol şi cronică”, „~ tratează fel de fel de teme scabroase, destăinuind practice sexuale inavuabile sub pretextul de a vesteji morala cea bolnavă de tabu” (G. Călinescu).

▼ Bucureşti, Naţionala Ciomei, f.a.

◆ Cronicar, *Despre ≈. Note pe marginea viitorului roman al d-lui ≈*, ADV, XLVII, 1933, 15272, 2; Al. R., *Cu d. ~ despre nudism şi despre viitorul său roman ≈*, RMP, XVI, 1933, 4780, 1; Gh. Hapa, FCL, XII, 1933, 874, 2; I. M., MRD, 1934, c. 5, 31–32; A.B.C., NŢN, I, 1934, 132, 2; V.H., LPT, XIII, 1934, 3909, 2; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 727, 9; Pan, FCL, XIII, 1934, 1144, 2; **, ~ *despre romanul d-sale ≈*, ABC, I, 1934, 20, 8; E. M., FRZ, I, 1934, 10, 11–12; R.P., AŢN, VI, 1935, 1403, 2; Flox, RVS, X, 1936, 6, 23–24; Călinescu, *Istoria*, 835; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 369–370; Perpessicius, *Opere*, VII, 74–76; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 253–254.

D. M.

BATZARIA N., *Unchiul meu Adam*, Bucureşti, Cartea Românească, 1934, 154 p. Roman de aventuri, pentru tineret.

M. V.

BĂLĂNESCU Gabriel, *Acteon*, Râmnicu-Vâlcea, Tip. Gutenberg, 1934, 64 p. Cu o pref. de Ştefan Ion George. Impropiu considerată roman, scrierea conţine confesiunea tribulaţiilor erotice ale unui tânăr student, ce oscilează între carnal (Lucia, Lalia) şi ideal (Hypatia). Stil fastidios, cu veleităţi poetice.

◆ Eugen Ionescu, ~, RP, II, 1934, 50, 2.

D. M.

BĂLTĂŢEANU Nona G., *Dureri ce nu se spun*, Bucureşti, Cartea Românească, 1934, 184 p. Cu o pref. de Victor Eftimiu. Roman sentimental, cu accente melodramatice, urmărind istoria amoroasă a Crinei Mihalcea, fiică de proprietar, mai întâi, în cadrul bucolic al vieţii de la ţară, unde revine după bacalaurat, apoi, în atmosfera pariziană a Cartierului Latin şi în pitorescul specific al Venetiei.

◆ P. Tipărescu, NŢA, I, 1934, 16, 7.

D. M.

BELLU Petre, *Apărarea are cuvântul*, Bucureşti, Ig. Hertz, 1934, 236 p. (Colecţia celor 15 lei). Pref. de Panait Istrati. Roman de moravuri. Scris la persoana întâi, istoriseşte biografia picarescă, plină de evenimente incredibile şi de răsturnări senzaţionale, a fiului unei prostituate. Marcat de originea sa ignobilă, acesta încearcă fără succes să se integreze societăţii şi unei existenţe normale. După G. Călinescu, „romanul nu intră în limitele literaturii artistice”, cuprinzând „situaţii neverosimile din categoria romantismului de roman de colportaj”.

▼ Bucureşti, Ig. Hertz, 1935; Bucureşti, Ig. Hertz, 1943.

■ *A vedeleme a szo*, tr. de Molnár Tibor, Arad, f.a.

◆ Vlaicu Bârma, *Un scriitor umanitarist*: ~, UMT, I, 1934, 1, 2; Vasile Damaschin, CRD, II, 1934, 228, 3; G. Prim, RVVR, I, 1934, 1, 15; Is. Sadoveanu, *Povestitorii*, ALA, XIII, 1934, 721, 7; Eugen

Constant, MRD, 1934, c. 6, 29–30; C. S., VL, VIII, 1934, 162, 2; E. R., FRZ, I, 1934, 8, 8–9; Ion Totu, VRL, XXVII, 1935, 7985, 1; Constant, *Încrustări*, II, 26–30; Petre Bellu, *Gânduri omenesti*, ACU, III, 1938, 42–43, 3; Călinescu, *Istoria*, 847; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 329; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 314–315.

M. V.

BENADOR Ury, *Ghetto veac XX*, I. *Germindari*, București, Universala Alcalay, 1934, 284 p. Prim vol. al unei trilogii. Celelalte, *Mâl și beznă* și *Urcuș în gol*, nu au mai fost publicate. În 1945, ~ anunță și un al patrulea vol., intitulat *Marea Roșie*. În presă au fost tipărite fragmente dintr-o primă versiune a celui dintâi vol. și din vol. al doilea, secvențe pe care autorul plănuia să le înglobeze într-o formă refăcută a textului din 1934. Părțile scrise din *Marea Roșie*, împreună cu ceea ce ar fi urmat să fie vol. secund din *Gablonz...*, și cu o importantă parte din vol. întâi al aceleiași roman, scriitorul intenționa, în 1968, să le integreze în romanul *Oglinzi și întrebări*. Fragmente (din ≈, ilustrând procesul de elaborare artistică): *Balast*, ADM, I, 1929, 8–9, 17–22; *La Mira-Lie*, ADM, I, 1930, 13–14, 17–20; ≈, ROLR, I, 1932, 32, 2; *Radio-Tiraspol*, RP, II, 1934, 5, 7. Fragmente (din *Mâl și beznă*): *Incursiunea*, LUM, II, 1946, 35, 5; *Neamuri*, ALB, LII, 1949, 68–69, 21–22. Roman al comunității și mediului evreiesc, „cartea cea mai tipic ebraică care a apărut în literatura română de la *Manasse* a lui Ronetti Roman” (Pompiliu Constantinescu). Protagonistul, tânărul Baruch Lindau, fiul unui croitor sărac din Dorohoi, se mută cu familia în Brăila, unde are prilejul de a cunoaște cu adevărat problemele evreiești. Cartea prezintă izolarea și conservatorismul iudaic, cu tradițiile sale religioase și culturale. Totodată, face o radiografie a mediului muncitoresc și a mișcării socialiste brăilene (apar Ștefan Gheorghiu, Panait Istrati, în portrete memorabile). „Nu rareori, scenele, viața acestui ≈ amintesc de povestirile hasidice ale lui Peretz sau de nuvelele așa de pitorești și vibrante de umanitate din Zangwil” (Perpessicus). „Spre deosebire de Peltz, ~ pune chiar accentul pe forțele coercitive interioare din sânul minori-

tății evreiești [...], dând romanului o factură etnografică” (Ov. S. Crohmălniceanu). Pentru autor, ghetoul nu este o realitate spațial-istorică și decorativă, ci una sufletească, implicând refugiu în spiritualitate, singura în stare să asigure libertatea de gândire și conștiința de sine a unui fond etnic.

▼ București, Editura Librăriei Universala Alcalay, 1934; București, Socec, 1947.

◆ Al. Robot, ~ *despre* ≈ și *adevărul cuprinsului*, RMP, XVII, 1934, 4866, 1; C. Balt., *De vorbă cu d-l ~*, autorul romanului ≈, RP, II, 1934, 17, 5; Mihail Dan, FCL, XIII, 1934, 979, 2; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 23, 2; Matei Alexandrescu, *Evreul din literatura scriitorilor I. Peltz și ~*, RP, II, 1934, 23, 2; al. ce. co., SNT, II, 1934, 7, 15–16; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 348, 4; Aida Vrioni, RVS, VIII, 1934, 6–7, 19–21; Horia Liman, ~ *sau literatura la 40'*, RMP, XIX, 1936, 5472, 1; Călinescu, *Istoria*, 710; D., *De vorbă cu d. ~ în preajma apariției vol. II* ≈, DRPN, III, 1947, 507, 2; b., *De vorbă cu d. ~ despre vol. II din* ≈, RMP, XXXVI, s. IV, 1947, 2; Constantinescu, *Scrieri*, I, 202–207; Perpessicus, *Opere*, VII, 50–53; Popa, *Dicționar* 2; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 317–325; 339–340. □ Camil Baltazar, ~, RP, II, 1934, 18, 2; Dan Petrașincu, *Unde merge literatura?*, TRP, II, 1945, 110, 2; Dan Petrașincu, ~ *romancier*, DRPN, II, 1946, 175, 2; E. Oprescu, ~, LCF, VI, 1963, 24, 3; Răpeanu, *Noi*, 209–214; G. Muntean, ~, RL, IV, 1971, 48, 4; Iulia Moldovan, ~, VR, XXIV, 1971, 12, 111–112; Mihai Gafița, *Fantezia lui ~*, TMS, VIII, 1973, 21, 6.

D. M.

BILCIURESCU Alexandru, *Fata cu păr de lup*, București, Țicu I. Eșanu, 1934, 252 p. Roman de moravuri, convențional și schematic, inspirat din mediul tribunalelor.

◆ V.H., LPT, XIII, 1934, 3898, 2; V.C., RVS, VIII, 1934, 10–11, 22; Teodor Scarlat, NTN, I, 1934, 150, 2; Is. Sd., ALA, XIII, 1934, 727, 9.

M. V.

BONCIU H., *Bagaj... Strania dublă existență a unui om în patru labe*, București, Universala Alcalay, 1934, 202 p. Același protagonist și aceeași temă în *Pensiunea doamnei Pipersberg* (1936). Roman expresionist. Scris sub formă de jurnal, textul este prezentat ca manuscris găsit. Conține spovedina auto-

grafă a lui Ramses Ferdinand Sinidis – bizară figură de dublat – pe care ucigașul acestuia, Omul cu ciocul de aramă, o predă scriitorului. Jurnalul evocă, pe un ton patetic și cinic, din perspectiva unui mizantrop, un univers uman halucinant. Fie că e vorba de o mahala evreiască, dominată de drame meschine și pasiuni morbide, fie de un mediu de dezaxată boemă vieneză, lumea aceasta se definește printr-un erotism dezlântuit și o existență grotescă. În text apar, cu numele lor reale, în posturi stranii, figuri reprezentative ale expresionismului german: pictorul Egon Schiele, scriitorii Peter Hille, Alfons Petzold, Anton Wildgans. Exhițiționismul naratorului, ce urmărește să scandalizeze, ascunde disperarea unui eșec. Ramses nu poate învinge iubirea degradantă pentru soția sa, Zitta Gloria, amestec de afecțiune și abjecție. Romanul, apreciat de scriitori (Tudor Arghezi, Anton Holban), a fost primit cu rezervă de critici. Prin senzualismul său dezlântuit, a provocat o campanie de presă și un proces celebru în epocă. După Miha-il Sebastian, ≈ „nu este un roman, ci un album de aspecte destrămate”, remarcabil prin „viguroasa percepție senzorială”, prin „linia burlescă, șarjată a portretelor”, prin „gustul de neliniște și așteptări”. G. Călinescu subliniază caracterul expresionist al cărții, „ridicarea la idee a fiecărui moment, aruncarea asupra lucrurilor a unui fum simbolic, orientarea metafizică a tragicului cotidian”.

▼ București, Universala Alcalay, f.a. Reprodus în: *Pensiunea doamnei Pipersberg*. ≈, ed. îngr., pref. și note de Mioara Apolzan, Cluj-Napoca, Dacia, 1984.

◆ Ion Mihăescu, MRD, 1934, c. 6, 28; Erasm, CRD, II, 1934, 287, 4; 317, 4; 322, 5; V.H., LPT, XIV, 1935, 3967, 4; Cronicar, RP, III, 1935, 55, 2; Al. Philippide, CLB, II, 1935, 12, 4; F. Aderca, ADV, XLIX, 1935, 15670, 5; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 376, 7; C. Gerota, CL, LXVIII, 1935, 1–2, 106–108; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5140, 1; 3; I. Argintescu, RVVR, II, 1935, 1–2, 33; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 792, 9–10; Lovinescu, *Istoria*, 279; Călinescu, *Istoria*, 815–816; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 537–543; Crohmălniceanu, *Expresionismul*, 184–185; 187; 188; 191; 194; Ion Negoitescu, ~, ARG,

VII, 1972, 7, 4; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 262; *Dicționar*; Negoitescu, *Alte însemnări*, 72; Aderca, *Contribuții*, II, 349; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 372–382; Zamfir, *Cealaltă față*, 147; 154–155.

D. M.

BUTNARIU Gh. V., *Femeia lui Ben Zohar. Roman religios*, partea I-a, București, Editura Asociației Misionare Creștine Ortodoxe Patriarhul Miron, 1934, 96 p. Povestire religioasă pe tema convertirii femeii păcătoase, plasată într-un decor exotic, oriental.

D. M.

○ **CALISTRAT Alexandru,** *Noaptea pubertății*, fragment din romanul *Rugul cârnii*, MRD, 1934, 6, 10–16.

○ **CANTONIERU Nicolae,** *Răscruci*, FRZ, I, 1934, 9, 5; 8–9; *Noapte mare*, FRZ, I, 1934, 10, 3–5, fragmente din romanul *Regimentul 3*. Episoadele publicate relatează, la persoana I, întâmplări din viața de noapte a Chișinăului, având ca protagonist un ofițer.

* **CASSVAN Sarina,** *Titan-Palace*, 1934. „O scriitoare veche și un roman în consecință” (Erasm).

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 193, 4.

* **CAZACU Mircea,** *Conacul d-rei Nike*, 1934.

◆ Ner., ≈ roman de ~, ATN, V, 1934, 1120, 2.

CĂLĂTORESCU-RADOMIR C., *Prăpădul*, București, Bucovina, 1934, 218 p. Roman inspirat din evenimentele primului război mondial. Fără valoare literară.

M. V.

CĂLUGĂRU Ion, *Erdora*, București, Naționala Ciomei, 1934, 158 p. (Rosidor). Mic roman sentimental, cu accente romantice, dar și ironice. A fost scris, sub formă de jurnal, prin colaj de scrisori, confesiuni directe, comentarii. Monis și Erdora tânjesc o viață întregă după dragostea lor din tinerete. Re-întors după douăzeci de ani din America, Monis o reîntâlnește pe Erdora și trăiește câteva zile de fericire împreună. Se despart apoi

pentru totdeauna. Copiii lor le reeditează iubirea și se căsătoresc. Definit printr-un „romantism popular, care surprinde la un scriitor plin de dificultăți prețioase”, romanul are „ceva desperecheat, care lasă o impresie de nedezmințită grabă” (Pompiliu Constantinescu). „Sarcasmul acoperă abia urâtul cotidian, setea de marele pathos. Însă pentru o astfel de temă e nevoie de mai multă suavitate lirică” (G. Călinescu).

◆ Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 333, 13; ***, DMN, XXX, 1934, 9812, 6; M. C., FRZ, I, 1934, 3, 9; G. F., PRC, II, 1934, 5, 33; Călinescu, *Istoria*, 712; Constantinescu, *Scrieri*, II, 245–246; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 375; Eugen Luca, ~, RL, V, 1972, 6, 11; I. Negoiteșcu, ~, ARG, VII, 1972, 8, 4; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*. □ V. și *Omul de după ușă*, 1931.

D. M.

CEHAN B., *Viața lui Bernard Shaw. Schiță biografică*, București, Editura z. „Rampa”, [1934], 88 p. (Excelsior). Apărut mai întâi în f.z. „Rampa”, XVII, 1934, nr. 4796–4814. Scurtă biografie romanțată.

D. M.

O **CERNEA Silviu**, *Tragica existență a soției lui Stalin*, în f.rev. NȚN, I, 1934, nr. 147–175. Viața romanțată a Nadeiei Alilueva.

COCEA N. D., *Nea Nae*, București, Universala Alcalay, [1934], 282 p. Fragment: *Familia Popescu* (romanul e anunțat cu acest titlu), EXC, I, 1931, 21, 3. Reluat fragmentar: ≈, RP, III, 1935, 59, 5. Roman-portret al parvenitului român, în care se evidențiază, o dată în plus, aptitudinile de pamfletar ale lui ~ și excelese sale de limbaj. Incult, libidinos, monstruos ca înfățișare și ca alcătuire interioară, Nea Nae e îmbogățitul de război, descendent interbelic al lui Dinu Păturică și al lui Tănase Scatiu, din aceeași spiță cu Conu Enake al lui N. M. Condiescu. Prezentarea „grotescă și caricaturală a societății” (Perpessicius) vădește „reale aptitudini de a descoperi oameni, dar și mari necumpătări temperamentale” (G. Călinescu).

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 241, 4; 257, 4; ***, CRD, II, 1934, 322, 35; P. C., SLT, I, 1934, 7–12,

95–97; Erasm, CRD, III, 1935, 349, 4; Rep., *De vorbă cu ~*, RP, III, 1935, 62, 5; Erasm, CRD, III, 1935, 397, 4; C. Panaiteșcu, FCL, XIV, 1935, 1257, 2; Silviu Cernea, NȚN, II, 1935, 274, 2; Al. Philippide, CLB, II, 1935, 23, 2; V. H., LPT, XIV, 1935, 4044, 4; ***, MST, II, 1935, 4, 18; N. Pătrașcu, ~ și *societatea românească* (*Note pe marginea lui ≈*), RP, III, 1935, 66–68, 7; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 750, 9–10; Ieromim Serbu, VL, IX, 1935, 169, 3; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 1, 51; George I. Ghidu, E, 1935, 1888, 2; Petru Manoliu, AZI, IV, 1935, 2, 1681–1682; C. Gerota, CL, LXVIII, 1935, 3–5, 254–256; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 2, 95–98; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 390, 7; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 6, 329–330; Lovinescu, *Istoria*, 252; Călinescu, *Istoria*, 834; Constantinescu, *Scrieri*, II, 307–308; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 236; Perpessicius, *Opere*, VII, 125–127; *Dicționar*; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 657–660. □ V. și *Vinul de viață lungă*, 1931.

D. M.

COCEA N. D., *Pentr-un petec de negreață*, București, Universala Alcalay, [1934], 436 p. Reeditat în 1936 cu titlul *Andrei Vaia*. Fragmente: *Un director și o dactilografă*, VDA, I, 1934, 1, 6; *Coțofana*, VDA, I, 1934, 4, 7; ≈, CLB, 1934, 20, 3; *Primăvara*, RP, II, 1934, 17, 6. Roman satiric, evocând moravurile politice românești între 1917–1930. Nehotărât și influențabil, după o scurtă trecere pe la socialiști, protagonistul, Andrei Vaia, ajunge, prin hazard, agent electoral țărănist. Apoi, devine politician profesionist și proprietar. Carte instabilă ca factură – în prima treime, roman politic, mai apoi roman de senzație, cu mare aplecare spre erotism și pornografie –, ≈ realizează un curios amestec de pamflet gazetăresc, cronică a evenimentelor contingente și satiră de moravuri. „O cronică polemică de gust dubios”, „roman fabricat pentru un public de joasă calitate, lipsit de intelectualitate” (Octav Șuluțiu).

▼ București, Alcalay, [1934]; *Andrei Vaia*, București, Editura Librăriei Universala Alcalay, [1936]. Reprodus fragmentar (Cartea I) în: *Scrieri*, I, text ales și stabilit, note și bibliografie de Virgiliu Ene, București, E.P.L., 1969.

◆ Rep., în *preajma apariției romanului lui ~*: ≈, RP, II, 1934, 7, 3; ***, PTI, XVI, 1934, 27, 2;

C. Panaitescu, FCL, XIII, 1934, 974, 3; E. Marghita, CLB, 1934, 26, 11; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 336, 7; Romulus Demetrescu, *Pe marginea câtorva romane*, PLI, I, 1934, 1, 42; B. Caușansky, OP, XXX, 1934, 8131, 1-2; I. Mihăescu, MRD, 1934, 1, 28-29; Dan Smântănescu, MNL, II, 1934, 13, 4; Ion Clopoșel, SDM, XI, 1934, 4-5, 98; G. Preda, VL, VIII, 1934, 158, 3; Septimiu Bucur, NȚN, I, 1934, 22, 2; Ștefan Tita, VDA, I, 1934, 12, 7; M. Sevastos, ALA, XIII, 1934, 715, 9; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 3, 99-102; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 6, 573-574; P.T.U., R, XXVI, 1934, 7, 251-252; Călinescu, *Istoria*, 834; Lovinescu, *Istoria*, 252; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 236. □ V. și *Vinul de viață lungă*, 1931.

D. M.

* **COMAN Constantin**, *Pilotul domnișoarei Eveline*, București, [1934]. Cu o pref. de V. Maximilian.

◆ Paul Daniel, *Un scriitor nou*, E, 1934, 1723, 2; Scriban, *Romancierii*, E, 1934, 1727, 2.

CREVEDIA N., *Dragoste cu termen redus*, București, Cugetarea, [1934], 270 p. Fragmente: ≈, AZI, I, 1932, 1, 41-64; 2, 180-195; *Ventuze*, RVS, VII, 1932, 9-10, 5-7. Roman umoristic. Fiu de țăran, Vasile N. Tăgârțan e silit de mama lui să intre la școala militară, unde se dovedește cel mai incapabil elev telerist. Ca să scape de studiu, simulează îmbolnăvirea și e internat în spital. Aici se îndrăgostește de sora Aurora, femeie frivolă. Deziluzionat și ambiționar, eroul se întoarce la școală, devine elev strălucit, apoi, ajuns ofiter, pleacă la studii în străinătate. „Dialogul, situațiile, descrierile, observația satirică, o anume bufonerie lirică în paginile de autoironie și o cursivitate mereu alimentată de interes fac din acest roman o operă de savuros umor” (Pompiliu Constantinescu).

◆ Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 330, 7; Paul Daniel, E, 1934, 1562, 2; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 17, 3; **, VL, VIII, 1934, 155, 3; A. B., VDA, I, 1934, 9, 7; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 2, 93-94; Septimiu Bucur, GR, II, 1934, 4, 227-228; Th. M., AȚN, V, 1934, 1230, 2; Lovinescu, *Istoria*, 265; Constantinescu, *Scrieri*, II, 357-359; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 248; *Dicționar*.

D. M.

CRISTESCU Florian, *Moțodel*, București, Cartea Românească, 1934, 238 p. Roman din viața mahalalei, cu apăsată tentă sentimentală. De origine nevoiașă, moș Vasile Pomneacă, ajuns proprietar și negustor, îi ajută pe cei sărmani. Își lasă întreaga avere unui tânăr chiriaș, Petrică Năvodaru, copilul unei spălătorese, pe care-l îndrăgise. În testament îi transmite legatarului universal și datoria de a fi prieten al săracilor. Narațiunea, convențională, e mai degrabă pildă naivă decât roman.

◆ **, CTS, I, 1933, 3-4, 13; Petre Vlădescu, CRT, VII, 1934, 2190, 3; Dan Smântănescu, E, 1934, 1543, 2; Neseu, PRC, II, 1934, 4, 13; Dinu Roco, MNL, II, 1934, 13, 4.

D. M.

DAN Sergiu, *Arsenic*, București, Cultura Națională, 1934, 246 p. Fragmente: *Primăvara pe bulevardul Elisabeta*, RP, II, 1934, 14, 7; ≈, CL, LXVII, 1934, 3, 220-225. Roman psihologic, remarcabil prin figura, subtil nuanțată, a doctorului Filimon. În viața banală a acestuia - cu mici evenimente sentimentale, prilejuite de iubirea mai degrabă imaginară pentru Alina - aventura și neprevăzutul (prietenia cu Bibi, traficantul de carne vie, legătura cu Ana, patroana unui local de noapte) se consumă fără efecte radicale, aplatizate de un fond abulic, pasiv și amorf. Eroul, un „spectator al vieții; neconținut disponibil pentru fapte, nu va avea niciodată inițiativa lor; oricând gata să se înroleze în comedia vieții, nu-i va aparține însă niciodată” (Pompiliu Constantinescu).

▼ Reprodus în: ≈, *Roza și ceilalți*, București, Minerva, 1970; ≈, *Surorile Veniamin*, București, Cartea Românească, 1979.

● Premiul „Techirghiol-Eforie” pe anul 1934.

◆ Camil Baltazar, *Premiul de roman „Techirghiol - Eforie” 1934*, RP, II, 1934, 13, 3; Rep., *De vorbă cu d. ~*, RP, II, 1934, 13, 3; Rep., *La masă cu juriul premiului*, RP, II, 1934, 93, 3; C. Panaitescu, *Azi ne vorbește d. ~*, FCL, XIII, 1934, 937, 2; Mihail Dan, VTL, II, 1934, 8, 4; Paul Daniel, E, 1934, 1562, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 15420, 1-2; Dragoș Vrâncănu, CRT, VII, 1934, 2224, 1-2; Izabela Sadoveanu, ≈, ALA, XIII,

1934, 697, 7; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 333, 13; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 18, 2; Radu Boureanu, CRD, II, 1934, 113, 3; D. Mihail, ~, RP, II, 1934, 22, 4; Erastia Peretz, DMN, XXX, 1934, 9843, 3; Petre Pandrea, ALA, XIII, 1934, 703, 7; I. I. C., *Un premiu: ≈ de* -, CL, LXVII, 1934, 5, 481; N. K., FRZ, I, 1934, 3, 9; **, HYP, III, 1934, 5, 110-111; Dinu Roco, MNL, II, 1934, 13, 4; Bogdan Amaru, CDN, I, 1934, 5-6, 7-8; Anton Holban, *Cărți excepționale*, RP, II, 1934, 25, 2; M. Gh. Constantinescu, U, LI, 1934, 205, 4; Mihail Sebastian, *Un autor lucid: ~*, RFR, I, 1934, 9, 675-678; Șerban Cioculescu, RFR, I, 1934, 10, 140-159; Ion Goschin, *Două romane remarcabile: ≈ de - și „Polca pe furate” de M. Celarianu*, MN, s. II, 1936, 10, 34; E. Lovinescu, *Întoarcerea spre epic*, ADV, LI, 1937, 16291, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 285; Călinescu, *Istoria*, 713; Constantinescu, *Scrieri*, II, 382-385; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 382; Al. Dobrescu, ≈, „*Roza și ceilalți*,” CRC, V, 1970, 33, 7; Lucia Feneșan, ≈, „*Roza și ceilalți*,” VR, XXIV, 1971, 1, 143-144; Mihai Gafița, *Septuagenarul ~*, ST, XXV, 1974, 2, 14; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 267; Ioana Lipoveanu-Theodorescu, ~, TR, XXIII, 1979, 40, 6; Urdea, *Holban*, 49. □ V. și *Dragoste și moarte în provincie*, 1931.

M. V.

* **DAVA Jean G.,** *Măine. Roman din timpul revoluției ruse*, 1934. Fundalul, stângaci creionat, al evenimentelor revoluționare și al războiului civil din Rusia, e un pretext pentru a descrie legătura dintre ofițerul Nicolae Marcovici Lavin și aventuriera Alissa Georgievna.

▼ București, Editura SPA, 1935.

◆ F. Dima, *Un roman din timpul revoluției ruse*, DMN, XXX, 1934, 9722, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 325, 7.

M. V.

DAVA Jean G., *Olga. Roman din timpul revoluției ruse*, București, Editura SPA, 1934, 192 p. Roman a cărui intrigă pasională e combinată cu elemente de dezbatere politică. Deși se iubesc, Olga Vasilievna și Boris Solomonovici Tiomkin sunt despărțiți iremediabil de divergența convingerilor lor politice. Bolșevică, Olga ajunge comisar al instrucției poporului, în timp ce revoluționarul Boris e arestat și împușcat.

◆ Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 325, 7.

M. V.

DESSILA Octav, *Neastâmpăr*, București, Cartea Românească, 1934, 372 p. Roman cu veleități de analiză psihologică (în descrierea nepotrivirii dintre soții Ion și Irina Stolnicu, a remușcărilor femeii devenite amanta sculptorului Sorin Batiște), ancorat de fapt în erotism și melodramă. După Șerban Cioculescu, romanul cuprinde „patru cincimi libertinaj, și ultima, morală publică”.

▼ București, Cartea Românească, 1935; București, Cartea Românească, 1943.

● Premiul „I. Al. Brătescu-Voinești” al Societății Scriitorilor Români pe anul 1935.

◆ Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 15572, 5-6; Paul Daniel, E, 1934, 1749, 2; V.H., LPT, XIII, 1934, 3925, 2; B. Danubiu, RND, I, 1934, 1, 3-4; M. Gh. Constantinescu, U, LI, 1934, 338, 4; C. G., CL, LXVII, 1934, 11-12, 1008-1010; Șerban Cioculescu, RFR, II, 1935, 1, 153-168; Gh. Atanasiu, LU, I, 1935, 2, 106; B. Am., VL, X, 1935, 1, 3; Ion Mihăescu, MRD, 1935, c. 7, 30; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 800-802. □ V. și *Dragomir valahul*, 1927.

M. V.

DRAGOMIRESCU Mihail, *Focul*, București, Cugetarea, 1934, 264 p. Al doilea vol. din „epopeea română” *Copilul cu trei degete de aur*. Roman cu caracter autobiografic, inspirat din viața satului muntean, care continuă istoria Dărmăneștilor și a Ogrezenilor, precum și evoluția precocelui Sânduciu, „copilul cu trei degete de aur”, pasionat cititor, la cinci ani și jumătate, al ceaslovului. Deși autorul „cunoaște și respectă regulile genului” (E. Lovinescu), romanul este minat de aceeași viziune exterioară și idilică asupra comunității rurale și de aceeași platiitudine stilistică, amendată de critică la apariția primului vol., *Ogrezeni și Dărmănești* (1932).

◆ **, CTS, I, 1933, 3-4, 11; Gh. Rășcanu, RVL, VIII, 1934, 3-4, 21-22; V. B., VL, VIII, 1934, 153, 3; Dem. Iliescu, CRRL, III, 1934, 16, 1-2; Cora Valeescu-Hurmuș, CVC, I, 1935, 3-4, 22-25; Eliad Colțan, E, 1935, 1929, 1; Petru I. Teodorescu, „*Copilul cu trei degete de aur*” și ≈, *romane*

de ~, PRM, II, 1935, 1-2, 43-45; Teodorescu, *Cronici*, 143-145; E. Lovinescu, *Întoarcerea spre epic*. ADV, LI, 1937, 16291, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 289-290; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 271-272.

M. V.

DRĂGAN Gabriel, *Pe frontul Mărășești în-vie morții...*, București, Editura Tip. Române Unite, 1934, 348 p. Fragment: ≈, ROLR, I, 1932, 34, 2. Roman de război, cronică documentată a evenimentelor sângeroase de la Mărășești, din timpul primei conflagrații mondiale. Realitatea istorică este insuficient transfigurată literar.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1946; București, E.T., 1967; București, Albatros, 1974.

◆ Ion Mihăescu, MRD, 1934, c. 6, 27-28; Calota I. Constantin, NTN, I, 1934, 187, 1; 5; Licu Pop, PVL, II, 1934, 11-12, 24; Petru Natea, PRC, III, 1935, 1, 39-40; G.D.P., VL, IX, 1935, 165, 5; M. Gh. Constantinescu, U, LII, 1935, 34, 4; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 2, 108-109; Benoni Sultana-Drăgan, *Penru recenzentul revistei „Gândirea”*, REL, II, 1935, 1-2, 2; ***, CVC, I, 1935, 3-4, 43-44; Romulus Demetrescu, PL, I, 1935, 12, 661; C. T., *Scriitorii nemțeni actuali*, AVL, VI, 1935, 155, 3; Teodorescu, *Cronici*, 167-170.

M. V.

○ **DRĂGOIESCU Petre**, *Frământări...*, fragment de roman, R, XXVI, 1934, 1, 147-153.

* **DRĂGUȘANU Sidonia**, *Înt-o gară mică*, București, Cugetarea, 1934. Roman psihologic, descriind prietenia dintre două adolescente, Luiza și Dudu, una săracă, alta bogată. „Se urmărește îndreptarea către o dragoste legitimă a unei bacalaureate” (G. Călinescu).

◆ ***, GAC, IV, 1934, 3-4, 4; Erasm, CRD, II, 1934, 172, 4; 180, 4; ***, BLE, V, 1934, 47, 1; Camil Baltazar, RP, II, 1934, 30, 2; Horia Roman, ≈, ADV, XLVIII, 1934, 15492, 2; Izbabela Sadoveanu, *Prietenie și dragoste la fete foarte tinere*, ALA, XIII, 1934, 711, 9; Justin Neuman, ≈, *Câteva observații psihanalitice în jurul romanului d-șoarei* ~, ADV, XLVIII, 1934, 15506, 3; Paul Daniel, E, 1934, 1654, 2; Maria Stăncă, RVS, VIII, 1934, 8-9, 20; Octavian Ruleanu, PLI, I, 1934, 5, 266; Șt. Alexiu, GAC, IV, 1934, 5, 4;

***, CVC, I, 1935, 3-4, 44; Ciprian Doicescu, ≈, VRL, XXVII, 1935, 7970, 1; Călinescu, *Istoria*, 851.

M. V.

DUBOQUE Hélène, *Aventura din Cairo*, București, Bucovina, I. E. Torouțiu, 1934, 252 p. Roman erotic și de aventuri, în care abundă situațiile neverosimile atât pe plan epic, cât și psihologic.

M. V.

* **DUMITRESCU Ch. Ch.**, *Răspântia lui Mefistofele*, București, Cartea Românească, 1934, 190 p. „... mai degrabă o înșuirire de gândiri filosofice, expuse pe-nțelesul tuturor, decât un roman” (G. Pamfil).

◆ Gabriel Pamfil, PLI, I, 1934, 5, 266-267.

ELIADE Mircea, *Întoarcerea din rai*, București, Naționala Ciomei, 1934, 420 p. Fragmente: *Porumbițe din Apocalips* (romanul e anunțat cu titlul *Victorii*), CVT, VIII, 1932, 2504, 3; *Victorii* (din romanul anunțat cu același titlu), AZI, I, 1932, 5, 375-385; ≈, VRA, VII, 1934, 321, 6. Carte de analiză, document spiritual privind coordonatele psihologice, aspirațiile, renunțările și înfrângerile existențiale ale „noi generații”, precum și conflictul ireconciliabil dintre „tineri” și „bătrâni”. Sexualitatea sau asceza, acțiunea violentă, actul gratuit, revolta socială nediferențiată, nihilismul, sinuciderea ca supremă treaptă a cunoașterii reprezintă principalele experiențe, prin care eroi ca Pavel Anicet, David Dragu, Emilian își caută realizarea individuală absolută, cel mai adesea înregistrând doar eșecul propriilor teorii. „S-ar spune că, printr-o succesivă sciziparitate, romancierul se divide și subdivide într-o serie de inși, cărora în loc să le comunice fiecăruia o fizionomie morală distinctă și o stare civilă epică, le transmite numai fervoarea sa” (Șerban Cioculescu). Nicolae Manolescu consideră cartea revelatoare pentru „adevărata contrazicere a literaturii de tinerețe a scriitorului: aceea dintre viziune și metodă. Viziunea îi îndreaptă romanele spre metafizic și ontologic, spre condiție umană și mit; metoda e psihologistă și realistă”.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1943.

◆ St. Evenin. *De vorbă cu d. ~*, FCL, XII, 1933, 785. 2; M. Streinul, JML, XXII, 1933, 10-12; XXIII, 1934, 1-6, 152-153; ***, *De vorbă cu domnul ~ cu prilejul apariției romanului ~*, ROLR, III, 1934, 89. 4; Rep. *De vorbă cu domnul ~*, La apariția romanului ~, RP, II, 1934, 10. 5; Dan Petrașincu, ~, RP, II, 1934, 12, 3; Octav Șulțiu, RP, II, 1934, 12. 3; C. Noica, CL, LXVII, 1934, 2, 170-171; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 328, 7; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15394, 1-2; Dan Petrașincu, *Unde ne sunt creatorii?* VTL, II, 1934, 5, 5; I. M. Negreanu, E, 1934, 1455, 2; Nicolae Roșu, CRT, VII, 1934, 2211, 1-2; Ion Chinezu, GR, II, 1934, 3, 155-158; Ion I. Cantacuzino, VRL, XXVI, 1934, 7863, 1; 7871. 1; Petru Comarnescu, ~, *romancier al exasperării*, VRA, VII, 1934, 334, 4; Mihail Chirnoagă, FRZ, I, 1934, 2, 9; Octav Șulțiu, F, s. III, I, 1934, 1, 85-89; Ion I. Cantacuzino, *Romanul unei generații*, CL, LXVII, 1934, 4, 369-370; Șerban Cioculescu, *Romane cerebrale*. E. Lovinescu: „Firu-n patru”; N. Davidescu: „Fântâna cu chipuri”; ~; RFR, I, 1934, 4, 189-195; Emil Gulian, AZI, III, 1934, 2, 1060-1063; Nicolae S. Ursu, PRC, II, 1934, 4, 37-38; Petru Manoliu, *Buletin trist: ~ și „Lumina ce se stinge”*, CRD, II, 1934, 132, 3; Const. D. Ionescu, R, XXVI, 1934, 2, 90-94; Al. Bărbat, ALA, XIII, 1934, 715, 9; I. Felea, *Romane cu socialiști*, CLB, II, 1934, 7, 2; ***, CVC, I, 1935, 1, 37; E. Lovinescu, *Romancierul „generației” sale*, ADV, LI, 1937, 16282, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 297; Munteanu, *Panorama*, 252-257; G. D. Loghin, *Ceva despre ~*, JL, I, 1939, 36, 1-2; Roșu, *Critică*, 277-283; Călinescu, *Istoria*, 872; Constantinescu, *Scrieri*, II, 504-508; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 525-528; Mircea Vaida, ~ *romancier*, TR, XII, 1968, 2, 3; 3; 3; Dumitru Micu, *Proza lui ~*, LL, vol. XVIII, 1968, 95-116; Chinezu, *Pașini*, 157-161; Dumitru Micu, pref. la vol. *Maitreyi - Nuntă în cer*, 1969; Vaida, *Ospățul*, 118-132; Cioculescu, *Aspecte*, 273-277; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 279; Perpessicius, *Opere*, VII, 37-39; Micu, *Scritori*, 242-291; Perpessicius, *12 prozatori*, 371-372; Manolescu, *Arca*, II, 190-191; Piru, *Istoria*, 460-461; Nicolae Florescu, ~, *între literatură și știință*, TR, XXVII, 1982, 8, 8; Florescu, *Profiabilă condiție*, 249; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 887-895; Liviu Petrescu, *Le „gidisme” en Roumanie*, CREL, 3, 89-95; Cristian Livescu, ~ - *narațiunea hermeneutică*, ST, XXXVII, 1987 9, 22; *Poetica romanului românesc*, 238-243; Cristian Moraru, *Paradoxul unei poetici*, „Caiete critice”, 1988, 1-2, 171-176. □ V. și *Isabel și apele diavolului*, 1930.

ELIADE Mircea, Lumina ce se stinge..., București, Cartea Românească, 1934, 414 p. Apărut mai întâi în f.z. CVT, VII, 1931, nr. 2057-2123 (partea I). Roman de analiză, cu unele elemente fantastice. Ilustrare - uneori prea „ideologică” (E. Lovinescu) - a unor teorii personale sau de extracție gidiană privind depășirea condiției comune prin disponibilitatea spre oricare experiență existențială, eliberarea individului prin anularea voluptății, actul gratuit și demonismul ca intervenție arbitrară în destinul altora etc. Autorul „transfigurează fantastic ideile-forțe [...], trăiește concepte, însuflețește abstracțiuni, se extenează într-o febrilă dialectică” (Pompiliu Constantinescu).

◆ Mircea M. Vulcănescu, ~: *însemnări pe marginea romanului lui ~*, CVT, VII, 1931, 2054, 1-2; Petru Manoliu, *Buletin trist: „Întoarcerea din rai” și ~*, CRD, II, 1934, 132, 3; Titus Nicolau, NR, XXIX, 1934, 120, 1; Paul Daniel, E, 1934, 1619, 2; Edmond Grozia, VL, VIII, 1934, 159, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 346, 2; Nicolae Roșu, CRT, VII, 1934, 2318, 1-2; Ion Chinezu, GR, II, 1934, 7-8, 446-448; Mihail Sebastian, ~, RFR, I, 1934, 8, 437-443; Octav Șulțiu, RP, II, 1934, 34-36, 3; C. Gerota, *Ultimul roman al d-lui ~*, CL, LXVII, 1934, 10, 880-883; Șerban Cioculescu, RFR, II, 1935, 1, 153-168; E. Lovinescu, *Romancierul „generației” sale*, ADV, LI, 1937, 16282, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 297; G. D. Loghin, *Ceva despre ~*, JL, I, 1939, 36, 1-2; Roșu, *Critică*, 284-289; Constantinescu, *Scrieri*, II, 509-514; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 528-530; Chinezu, *Pașini*, 162-165; Dumitru Micu, pref. la *Maitreyi - Nuntă în cer*, 1969; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 279; Piru, *Istoria*, 460-461; Dimisianu, *Lecturi*, 96. □ V. și *Isabel și apele diavolului*, 1930.

M. V.

FURTUNĂ Horia, Iubita din Paris, București, Naționala Ciornei, 1934, 374 p. Fragmente: *Henri Loria*, FLR, V, 1916, 16, 178-179; ~, EXC, I, 1931, 20, 3; *O masă la Prunier*, CLIT, I, 1931, 4, 3-4; ~, CLIT, I, 1932, 5, 1-4; 6, 3-5; 7, 3-4; ~, F, s. III, I, 1934, 1, 11-15. Roman de dragoste, conceput sub forma unui jurnal care consemnează, reiterativ, oscilațiile sentimentale ale eroului Henri Loria, doctorand la Paris, față de su-

perficiale Blanche: de la fericire la deziluzie, de la încredere la gelozie. Static, cu afabulație minimă, lipsit de tensiune, pe alocuri lacrimogen, romanul păcătuiește îndeosebi prin „caracterul exterior și pur verbal al disperării lui Loria, care se manifestă într-o indisconținută lamentație” (Ș. Cioculescu).

◆ Pompiliu Podgoreanu, D. -, *romancier. Pe marginea romanului* ≈, CLIT, II, 1932, 8-9, 15-19; B., DMN, XXX, 1934, 9844, 3; Jack Berariu, D. - *despre* ≈ și *unele proiecte de viitor*, RMP, XVII, 1934, 4860, 1; Jack Berariu, *La „Buturugă” cu d-l* -, RMP, XVII, 1934, 4903, 1; Ioan Massoff, *lubita domnului Furtună*, RMP, XVII, 1934, 4910, 1; I.F., VL, VIII, 1934, 156, 3; George Acsințeanu, U, LI, 1934, 310, 4; Oswald Brăneanu, LPT, XIII, 1934, 3934, 3; Paul I. Papadopol, *O carte curată*, MNL, II, 1934, 18, 4; Șerban Cioculescu, RFR, II, 1935, 1, 153-168; **, CVC, I, 1935, 3-4, 42; Erasm. CRD, III, 1935, 435, 4; Perpessicius, *Opere*, VII, 26-27; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 922-925.

M. V.

○ GALACTION Gala, *La răspântie de veacuri*, foileton, v. *La răspântie de veacuri*, 1935.

ĞĂRCINEANU Puiu, *Lângă schitul lui Tărășă*, București, Cugetarea, 1934, 218 p. Roman de atmosferă, cu ușoară tentă sămănătoristă, înscriindu-se în seria narativă a „locurilor unde nu se întâmplă nimic”. Evocare de incontestabil farmec a unui Iași patriarhal, tihnit și molcom, în al cărui spațiu vătuit flacăra pasiunilor, lipsită de oxigen, se stinge de la sine, micile drame estompându-se în domoale melancoliei. Substanța epică diluată lasă loc unor îndelungi taifasuri amicale în fața paharelor cu vin și unor reușite creionări de peisaj citadin desuet, plin de o frumusețe blajină și învăluit în lumina moale, încetoșată, a amintirilor.

◆ **, BLE, V, 1934, 44, 2; Cezar Petrescu, *Un debut prin surpriză*, CRT, VII, 1934, 2219, 1-2; Paul Daniel, E, 1934, 1572, 2; Petre Pandrea, ALA, XIII, 1934, 701, 7; Mircea Pavelescu, VL, VIII, 1934, 157, 3; A.B., VDA, I, 1934, 10, 8; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 338, 7; I.C., L, LXVII, 1934, 5, 481; M. Beniuc, PLI, I, 1934, 3-4, 193; Maria Stăncă, RVS, VIII, 1934,

8-9, 20-21; Florea Florescu, ≈, ALA, XIII, 1934, 722, 9.

M. V.

HOLBAN Anton, *Ioana*, Brad, Editura Pantheon, 1934, 272 p. (Biblioteca „Ritmul Vremii”). Fragmente (include în roman): *Viky*, AZI, III, 1934, 5, 1290-1294; ≈, F, s. III, I, 1934, 7, 23-26; (neincluse în roman): *Lidia Miras*, ROLR, II, 1933, 88, 2; ≈, RP, II, 1934, 24, 6; ≈, „Literă”, II, 1934, 15, 3; ≈, „Pământul”, IV, 1935, 98-100, 3; 117-120, 5; *Puiu*, RBJ, s. II, I, 1936, 3-4, 2. Roman de analiză, compus sub formă de jurnal, radiografie a geloziei retrospective. Fără menajamente față de sine sau față de parteneră, Sandu revine obsesiv asupra aventurii nefericite a Ioanei, romanul constituindu-se dintr-o torturantă serie de întrebări și de răspunsuri privind intimitățile femeii cu celălalt. Alternând continuu postura de victimă cu cea de călău, cei doi parteneri acuză o prodigioasă capacitate de suferință, iubirea lor alimentându-se în exclusivitate din hrana chinului reciproc. Cartea este „înregistrarea febrilă, deși conștientă, a creșterilor și diminuărilor morale, ce suferă o psihologie omenească sub imperiul iubirii pasionale, stenogramă a unei conștiințe în fierbere” (VI. Streinu), „sfredelind cu încăpățănare o stare sufletească morbidă, insolubilă” (E. Lovinescu). Dacă analiza „nu crește, nu are o culme, nu are un mers, ci e o întoarcere asupra ei însăși, o zvârcolire pe loc a unei aceleiași teme” (Octav Șuluțiu), febrilitatea și sinceritatea confesiunii conferă acestor pagini incontestabile virtuți dramatice și tensionale. „Lipsită de orice literatură de prisos”, cartea „e remarcabilă prin profunditatea unei preocupări limitate, în care nu intră nici un grăunte de mistificație” (G. Călinescu). „Fenomenul geloziei [...] și-a găsit în ~ un remarcabil analist, static, în aparență monoton, nedramatic prin aparatură, dar implicit dramatic în esență, de un patetism sobru, nespeculativ” (Șerban Cioculescu). „Prețuim în ≈ [...] un efort excepțional de analiză psihologică, o conștiință autentic chinuită de tragismul vieții și o înclinație organică spre experiențele mari morale” (Pompiliu Constantinescu).

▼ Postf. și bibliografie de Alexandru George, București, Minerva, 1984. Reprodus în: *Opere*, I, studiu introductiv, ed. îngr., note și bibliografie de Elena Beram, București, Minerva, 1970; *O moarte care nu dovedește nimic*, ed. îngr. de Elena Beram, București, Minerva, 1972; *O moarte care nu dovedește nimic* ≈, București, Eminescu, 1974.

■ Fragment: *Ioana*, tr. de A. Ferno, REVR, XXIV, 1970, I, 81–84.

◆ Petre Alimăneșteanu, *Interviu expres cu* ~, RP, II, 1934, 26, 2; Tiberiu Iliescu, MRD, c. 6, 1934, 32; Zaharia Stancu, *De vorbă cu* ~, NTN, I, 1934, 127, 2; ***, ~ despre romanul *d-sale* ≈, ABC, I, 1934, 49, 6; Vladimir Streinu, ABC, II, 1935, 57, 6; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5099, 1; ***, *Cu d. ~ despre* ≈, despre Proust, despre critici, RMP, XVIII, 1935, 5105, 1–2; Erasm, CRD, III, 1935, 341, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 372, 9; Nicolae Albu, PRC, III, 1935, I, 29–30; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1935, 9, 103–106; Ieronim Șerbu, VL, IX, 1935, 166, 3; Emanoil Radian, *Pe marginea romanului confesional* ≈, FRZ, II, 1935, I, 1; 2, 4; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1206, 2; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 739, 9; F. Aderca, 3 H.: *H. Bonciu – Henriette Yvonne Stahl* ~ ~, ADV, XLIX, 1935, 15670, 5; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 58, 2; G. Ivașcu, MST, II, 1935, 2, 15; N. Car., *De vorbă cu ~ despre* ≈ și *despre critica ei*, FCL, XIV, 1935, 1216, 2; Ioan Argintescu, RVVR, I, 1935, 10–11, 5–7; George Popa, LN, II, 1935, 18–19, 14; Petru Manoliu, AZI, IV, 1935, I, 1579–1580; Șerban Cioculescu, RFR, II, 1935, 7, 169–173; Lovinescu, *Istoria*, 299–300; Anton Holban, *Testament literar*, AZI, VI, 1937, 27, 2455–2463; Munteano, *Panorama*, 252–257; Călinescu, *Istoria*, 875–876; Șerban Cioculescu, *La moartea lui ~*, ECL, II, 1944, 26, 2; Manolescu, *Lecturi*, 147–168; Călinescu, *Ulysse*, 219–222; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 518–519; Georgescu, *Polivalența*, 228–232; Streinu, *Pagini*, II, 257–260; Constantinescu, *Scrieri*, III, 170–174; Petrescu, *Realitate*, 171–229; G. Gheorghită, ~ *romancier*, R, VII, 1970, 7, 13; Ion Vlad, *Romanul cunoașterii lumilor invizibile*, TR, XIV, 1970, 34, 3; 35, 3; Sanda Radian, ~: *Opere*, I, VR, XXIV, 1971, 2, 143–144; Vitner, *Semnele*, 72–82; 316–325; ***, ~, ARG, VII, 1972, I, 7; Alexandru George, *Epilog la ~*, VR, XXV, 1972, 3, 92–95; Al. Călinescu, *Holban*, 138–151; Cioculescu, *Aspecte*, 284–286; Piru, *Varia*, I, 397–401; Protopopescu, *Volumul*, 40–48; Rotaru, *O istorie*, II, 310; Sebastian, *Ese-*

uri, 306–310; Vlad, *Convergențe*, 237–255; Ion Vartic, *Obsesiile unui prozator*, EX, V, 1973, 10, 6; Const. Ciopraga, *Romanele lui ~*, CL, IV, 1973, 21, 2; George, *La sfârșitul*, I, 131–133; Martinescu, *Retroproiecții*, 54–58; Petrescu, *Scritori*, 117–120; Perpessicius, MS, V, 1974, 4, 138–139; Șuluțiu, *Scritori*, 225–229; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 281; Perpessicius, *Opere*, VII, 94–97; Negoițescu, *Analize*, 238–242; Nicolae Florescu, ~: *Procesul interior al* ≈, MS, VIII, 1977, I, 116–122; Constantinescu, *Romanul*, 133–138; Nicolae Manolescu, *Ioana și Adela*, CL, IX, 1978, 5, 6; Protopopescu, *Romanul*, 175–178; *Scritori români*; Perpessicius, *12 prozatori*, 358–360; ***, *Alte*, 229; 231; 236; Manolescu, *Arca*, II, 161–187; Aurel Sasu, în *De la N. Filimon*, 241–262; Florescu, *Profitabila condiție*, 153–160; Manolescu, *Arca*, III, 219; 222; Manolescu, *Teme* 4, 19; Urdea, *Holban*, 8; 10–11; 14–15; 47–48; 77–87; 97–98; 104; 110; 113–114; 126; 165; 168–169; 173; 182–183; Vartic, *Holban*, 6–7, 14–15; 29–30; 53–57; 139–154; 157; 161; 165–167; 169–172; 193–194; 218–225; 227–228; Indrieș, *Polifonia*, 165–172; *Poetica romanului românesc*, 215–221; Corin Braga, *Sub semnul lui Neikos*, ST, XXXIX, 1988, 9, 26–27; 35; Aderca, *Contribuții*, II, 350–351; Craia, *Fetele*, 93–94; Ivașcu, *Confruntări*, III, 9–10; Nicolae Baltă, *Interogația fără sfârșit*, SLAST, IX, 1989, 15, 5; Constantinescu, *Figuri*, 219–223; Măngiuța, *Introducere*, 10–236. □ V. și *Romanul lui Mirel*, 1929.

M. V.

O IACOBESCU AI., *Presimțiri*, DRN, X, 1934, 2, 5; *Spre Orșova*, LU, I, 1935, 10, 442–446; *Spre Orșova*, R, XXVI, 1943, 4–6, 186–195, fragmente din romanul *Cerna*.

IOACHIMESCU I. Șt., Prisca Vraciului, București, Adevărul, 1934, 216 p. Fragment: ≈, SNT, I, 1933, 5, 4. Roman de dragoste, în veche tradiție sămănătoristă. Mănuță Mușetescu o părește pe Vatița Rudăreanu, spre a-și continua, câțiva ani, studiile în București. La întoarcere, o află căsătorită, într-un sat de munte, cu părintele Eftimie. Neputând suporta sentimentul vinovăției și mustările de conștiință, fostul student ia drumul pustniciei.

◆ C. St., VL, VIII, 1934, 153, 3; Lucian Boz, ADV, XLVIII, 1934, 15375, 3; Lucian Boz, DMN, XXX, 1934, 9752, 2; al. ce. co., SNT, II, 1934, 5, 14; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 329, 7; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 15, 3;

Paul Daniel, E, 1934, 1559, 3; Nicolae Ursu, PRC, II, 1934, 3, 35; Septimiu Bucur, VTL, II, 1934, 9, 4; Fulmen, DMN, XXX, 1934, 9803, 3; G.P.A., LN, I, 1934, 9, 7; M. G. Constantinescu, U, LI, 1935, 122, 4; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 7-9, 787; Izabela Sadoveanu, ALA, XIII, 1934, 705, 7.

A. S.

○ **IOANID M. D.**, *Când sufletul se turbură*, MRD, c. 1, 1934, 4-9; *Noapte cu Sanda*, MRD, c. 6, 1934, 3-7; *Când sufletul se turbură*, ALA, XV, 1938, 912, 9, fragmente din romanul *Când sufletul se turbură*.

IOTTA LEONIN Antoaneta, Catrina, Craiova, Ramuri, 1935, 194 p. Roman de dragoste, cu intrigă melodramatică. Surprinzând-o pe Catrina făcându-i o declarație de dragoste studentului în medicină Max (vechiul iubit), soțul ei se sinucide.

◆ Paul I. Papadopol, U, LIII, 1936, 47, 4; Despina Hanganu, R, XXXI, 1935, 1-3, 372-374.

D. M.

ISTRATI Panait, *Biroul de plasare. Viața lui Adrian Zograffi*, București, Cartea Românească, 1934, 226 p. Drama umană din *Casa Thüringer* (1933) e completată prin noi incursiuni în existența mizeră a servitorilor și micilor meseriași din Bucureștii începutului de secol. Document al unei umanități suferinde, în care „mizeria are un caracter integral” (Al. Oprea), romanul se adaugă celorlalte cărți de autentică literatură a faptului trăit.

▼ Reprodus în: *Viața lui Adrian Zograffi*, ed. îngr., prezentare și note de Alexandru Talex, București, Minerva, 1983.

■ *Tulák ide mestom*, tr. de Zuzanna Dovalová, Košice, Svojet, 1947; *Iş bulma idarehanesi*, tr. de Yaşar Nabi (și) İkinei Basiliş, Istanbul, Varlık Yayınevi, 1967.

◆ Eugen Ionescu, RP, II, 1934, 45-46, 4; C. Gerota, CL, XLVII, 1934, 11-12, 1010-1012; Octav Şuluțiu, F, s. III, I, 1934, 8, 108-110; Ștefan Alexiu, GAC, IV, 1934, 9-10, 4; Pericle Martinescu, MNL, II, 1934, 18, 4; ***, CRD, II, 1934, 322, 30; Gh. Atanasiu, LU, I, 1935, 3, 145; P.D., E, 1935, 1809, 2; Ion Mihăescu, MRD, c. 7, nov.

1935, 29; Oprea, *Istrati*, 317-322; Oprea, *Istrati*, 2, 327-331. □ V. și *Chira Chiralina*, 1924.

A. S.

JORDAN B., *Vitrina cu păpuși de porțelan*, Bolgrad, Tipo-Litografia Școalei de Arte și Meserii, 1934, 228 p. Pentru Mircea Severin, incorigibilul vizitor dintr-un orașel de provincie, iubirea e o idealitate pură, o realitate eternă. Imprevizibilă și mereu ispititoare, ca și viața, ea își impune personalitatea asemeni păpușilor controlate de o mână necunoscută. Totul ar fi, prin urmare, o iluzie. Autorul vrea să spună că tensiunea căutării și speranța sunt mai importante decât cunoașterea propriu-zisă.

◆ ***, HYP, III, 1934, 3, 83-84; Bogdan Amaru, CDN, I, 1934, 4, 8; A.M., FRZ, I, 1934, 3, 11; G. F., PRC, II, 1934, 5, 33-34; D. Antohi, CRT, VII, 1934, 2278, 3; Gh. I. Iacob, *De vorbă cu* -, NȚN, II, 1935, 385, 2; Perpersiciu, *Opere*, VII, 39.

A. S.

○ *La „Galeries Lafayette”*. Roman din *viața de azi a capitalei*, apărut în f.z. NȚN, I, 1934, nr. 188-192; II, 1935, nr. 195-219. Roman de colportaj, istorisind cu precădere anecdote pe teme erotice, merite a denigra personalități ale vieții culturale: scriitorii, artiștii, oameni de știință etc. Pretextul îl oferă pasiunea funestă a tânărului poet Iorgu Drăgan, inocent și calic, pentru fatala Agina, care îl împinge la sinucidere. Cadrul îl constituie restaurantele bucu-reștene celebre.

D. M.

KAR Lucrezzia [Lucrezzia KARNABATT], *Sexul de peste drum*, București, Bucovina, 1934, 200 p. Sub forma jurnalului intim sunt înregistrate obsesiile erotice ale unei bolnave de cancer.

◆ Radu Șoimu, DMN, XXX, 1934, 9378, 3; M. M., ADV, XLVIII, 1934, 15381, 3; ***, VRL, XXVI, 1934, 7841, 2; Seraphine Brukner, VDA, I, 1934, 5, 8.

A. S.

LASCAROV-MOLDOVANU AI., *Mamina*, București, Cugetarea, 1934, 220 p. Roman de morală creștină. Mamina este un model de

credință, de nădejde și de dragoste maternă. Scopul autorului e de a demonstra că iubirea adevărată nu poate fi cunoscută decât prin suferință.

◆ ***, BLE, V, 1934, 42, 1; E. Valuca, FF, IX, 1934, 1, 27-28; Victor N. Popescu, CRD, II, 1934, 60, 3; M. Ghimbășanu, CLIT, IV, 1934, 7, 6; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 11, 3; G. M. Vlădescu, AZI, III, 1934, 2, 1064-1065; ***, GLT, III, 1934, 3-5, 44-47; Paul Daniel, E, 1934, 1540, 2; Codin Lazarescu, FCL, XIII, 1934, 936, 2; I. Plugaru, SNT, II, 1934, 5, 14; V. N. P., NR, XXIX, 1934, 66, 1; V. S., BL, I, 1934, 3, 133-134; Bogdan Amaru, CDN, I, 1934, 3, 8; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 3, 284-285; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 1, 92; Aida Vrioni, RVS, VIII, 1934, 3-4, 21-22; Doctorul Ygrec, ADV, XLVIII, 1934, 15420, 2; Ivgar, MNL, II, 1934, 12, 6; Paul D. Papadopol, NR, XXIX, 1934, 102, 1; Al. I. Drăghici, VRL, XXVI, 1934, 7897, 1; Șt. I., TB, VI, 1934, 3, 271-272; M. Gh. Constantinescu, U. LI, 1934, 261, 4; Licu Pop, PVL, II, 1934, 9-10, 25-26; ***, BLE, V, 1934, 50, 1; Mihail Axente, LN, II, 1934, 15-16, 9; Cronicar, E, 1934, 1777, 7; Ion Tomuța, SDM, XI, 1934, 12, 212; C. Pan, *De vorbă cu scriitorul* -, IDT, I, 1936, 2, 2; Păunel Artur, RLST, VII, 1937, 14, 14-16; D. Barbu, AVC, I, 1937, 3, 101-102; Petru I. Teodorescu, -, TB, IX, 1937, 2, 160-166; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11-12, 212-217; ***, BLE, VII, 1938, 74, 2; ***, BLE, VIII, 1939, 77, 7.

A. S.

LOVINESCU E., *Mite*, București, Adevărul, 1934, 302 p. Reluat fragmentar: [*Scene eminesciene*], MS, XII, 1981, 4, 47-53. Face parte din ciclul *Romanul lui Eminescu*. Autorul dezvoltă episodul scurtei pasiuni a lui Eminescu pentru Mite Kremnitz, plecând de la ideea că realizarea poetului nu era posibilă decât într-un plan de spiritualitate absolută. Materia epică e tratată cu o exigență de istoric literar.

▼ Reprodus în: ≈ *Bălăuca*, București, Eminescu, 1971; ≈ *Bălăuca*, ed. critică, pref., note, variante, glosar și bibliografie de Ion Nuță, Iași, Junimea, 1980; ≈ *Bălăuca*, București, Eminescu, 1989.

◆ Ion Mihăescu, MRD, c. 6, 1934, sept., 28-29; Al. Tzigara-Samurcaș, *Eminescu d-lui* -, CL, LXVII, 1934, 11-12, 956-960; Mihail Șerban,

D. - a terminat romanul ≈, *O vizită la Fălțiceni în casa părintească a distinsului scriitor*, DMN, XXX, 1934, 10042, 7; Erasm, CRD, II, 1934, 317, 4; Bogdan Amaru, ADV, XLVIII, 1934, 15629, 3; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15630, 5; C. I. Siclovanu, *De vorbă cu d. - despre* ≈, FCL, XIII, 1934, 1172, 2; Erasm, CRD, II, 1934, 323, 4; Gh. Corneanu, *Spre lămurirea figurii spirituale a lui Eminescu*, DMN, XXXI, 1935, 10062, 6; ***, *D-l ~ ne vorbește cu prilejul romanului* ≈, RP, III, 1935, 52, 5; Dan Petrașincu, DMN, XXXI, 1935, 10065, 3; V.H., LPT, XIV, 1935, 3963, 4; Vlaicu Bârma, NȚN, II, 1935, 195, 2; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 57, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 371, 9; N. Car., FCL, XIV, 1935, 1188, 2; ***, *D. - despre* ≈, *despre critică și despre altele*, RMP, XVIII, 1935, 5103, 1, 3; E. Lovinescu, ≈ *pasămite...*, ADV, XLIX, 1935, 15651, 1-2; Al. Dima, *Istoria literară și creația artistică în romanul* ≈, F, s. III, I, 1935, 9, 47-51; O. Șuluțiu, F, s. III, I, 1935, 9, 95-99; Doctorul Ygrec, CLB, II, 1935, 12, 4; a. n., LCF, I, 1935, 1, 58; Al. Tzigara-Samurcaș, *Eminescu sârmanului d. -*, CL, LXVIII, 1935, 1-2, 84-87; Agatha Grigorescu-Bacovia, RVS, IX, 1935, 1-2, 30-31; Vasile Damaschin, AZI, IV, 1935, 1, 1581-1582; Doctorul Ygrec, *Eminescu și Mite Kremnitz*, ADV, XLIX, 1935, 15639, 5; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 740, 7; M. D. Ioanid, ADV, XLIX, 1935, 15672, 5; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5128, 1, 3; Doctorul Ygrec, *Un episod romanțat din viața lui Eminescu*, ADV, XLIX, 1935, 15673, 5; E. Lovinescu, *Alt Eminescu*, ADV, XLIX, 1935, 15676, 1-2; M. G. Constantinescu, U. LII, 1935, 62, 4; Sergiu Ludescu, RND, I, 1935, 4, 7-8; Romulus Demetrescu, PLI, I, 1935, 12, 665; ***, *Eminescu, erou de roman*, DMN, XXXI, 1935, 10192, 8; Dr. Iustin Neuman, ≈, *roman de - Sunare aprecieri psihanalitice*, ADV, XLIX, 1935, 15779, 5-6; Liliana Grigorescu, *Eminescu în adevăr și închipuire*, RDL, I, 1935, 3, 341-344; Rep., *Un sfert de ceas cu d. -*, RP, III, 1935, 78, 8; Dinu Roco, MNL, III, 1935, 23, 4; Ieronim Șerbu, VL, IX, 1935, 165, 5; Al. Tzigara-Samurcaș, *Profanarea și proslăvirea lui Eminescu*, CL, LXIX, 1936, 1-3, 3-10; Șerban Cioculescu, *Eminescu văzut de romancier*, RFR, III, 1936, 7, 172-192; E. Lovinescu, *Ploșnița eminesciană*, ADV, LI, 1937, 16482, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 290-293; Yvonne Urziceanu, *Vieți romanțate și romane trăite*, CRIS, I, 1941, 4, 40-43; Călinescu, *Istoria*, 723; Călinescu, *Ulysse*, 223-227; Streinu, *Pagini*, I, 162-168; Constantinescu, *Scrieri*, III, 357-360; Vrancea, *Lovinescu*, 17-49; Negoiteșcu, *Lovinescu*,

140-142; Ion Maxim, *Eminescu în românele ≈ și „Bălăuca”*, O, XXII, 1971, 10, 38-43; Simion, Lovinescu, 586-597; Cioculescu, *Aspecte*, 329-334; Șuluțiu, *Scritori*, 245-250; Crohmlăniceanu, *Literatură*, III, 155-158; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 272-275; Ioan Holban, *Vase noi din cioburi vechi*, VR, XXXIV, 1981, 9, 166-172 („Caiete critice”, 8); Grigore Scarlat, *Romanul lui Eminescu*, ST, XXXII, 1981, 10, 15; Nicolae Florescu, *Glose în marginea romanului ≈*, MS, XII, 1981, 4, 41-47; Maria Platon, *Psihologia feminină în scrisul lovinescian*, ATN, XVIII, 1981, 4, 4; **, 23; 166; Liviu Leonte, ~ - romancier, ATN, XIX, 1982, 1, 4; Alexandru George, *În căutarea unei necunoscuti*, RL, XV, 1982, 43, 7; Holban, *Proza*, 37-39; 76-84; Paleologu, *Alchimia*, 22-23; Streinu, *Eminescu*, 53-58. □ V. și *Aripa morții*, 1913.

A. S.

MARIN Nicolae D., „*El*” și „*Ea*”. *Doi învățători*, Cluj, Tip. Anca, 1934, 160 p. Cu o pref. de V. Ţoni. Roman sămănătorist încercând, prin intermediul protagoniștilor - exemplarii Traian și Maria Dascălu -, să se constituie într-un îndreptar pentru învățătorii rurali. „Serbări școlare”, „cor bisericesc”, „biblioteca poporului”, „muzeu școlă”, „cercuri culturale”, reviste etc., iată câteva puncte ale programului luminării, într-o scriere tezistă, abundând în agramatisme.

◆ Nicolae Albu, PRC, II, 1934, 8, 54-55.

D. M.

O MARTIN C. [Martin CONITZ], *Omul din umbră...*, CLB, 1934, 52, 13; *Cafeneaua din port*, ALA, XIII, 1934, 727, 5, fragmente din romanul *Afaceri*.

O MĂRCULESCU Traian, Iubire, fragment de roman, CLIT, IV, 1934, 6, 4-5.

MIHĂESCU Gib. I., *Zilele și nopțile unui student întârziat*, București, Cugetarea, 1934, 424 p. Fragmente: *O veche răfuială*, CRT, IV, 1931, 1154, 5-6; *Cameră mobilată de închiriat*, VRA, IV, 1931, 188, 6; 190, 4; „*Chemarea*” lui Băiatu, CRT, IV, 1931, 1220, 3-4; *Urmările unei drame din lumea mare*, ALA, X, 1931, 558, 1-2; *Prăbușire*, CRT, IV, 1931, 1290, 3-4; *Sindrofia*, NȚA, I, 1934, 1, 6; *Primul pas spre carieră*, AZI,

III, 1934, 2, 1006-1018. Roman al boemei studentești bucureștene, care „studiază, într-o totală insignifianță și banalitate, aventurile unui seducător de gazde facile” (G. Călinescu). Eroul cărtii e Mihnea Băiatu, amator de petreceri ieftine și de aventuri amoroase, renașcut intelectualicește după moartea femeii iubite. Cu acest subiect, scrie Șerban Cioculescu, „- nu a decăzut, dar a fost cât pe-acți să se prăbușească”.

▼ Ed. și postf. de Al. Piru, Craiova, *Scrisul Românesc*, 1973. Reprodus în: *Opere*, IV, ed. îngr., studiu introductiv, note și comentarii de Al. Andriescu, București, Minerva, 1980.

◆ **, BLE, V, 1934, 45, 2; **, LPT, XIII, 1934, 3780, 2; Izabela Sadoveanu, ≈, ALA, XIII, 1934, 705, 7; Șt. C.L., NȚN, I, 1934, 37, 2; Gh. Rapa, FCL, XIII, 1934, 1021, 2; al. ce. co., SNT, II, 1934, 8, 12; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 31, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15503, 1-2; V.H., LPT, XIII, 1934, 3837, 2; Sergiu Dan, *Heidelbergul românesc de altădată și de acum*, RFR, I, 1934, 8, 443-446; Nicolae Ursu, PRC, II, 1934, 7, 67-68; George Adrian, CLB, II, 1925, 51, 6; Șerban Cioculescu, RFR, I, 1934, 10, 140-159; Pan M. Vizirescu, G, XIV, 1935, 6, 331-333; Șt. Vornicu, *Marginalii la opera lui ≈*, NȚN, II, 1935, 441, 2; Pericle Martinescu, ~, SDM, XII, 1935, 11-12, 157; Ion Goschin, *Despre opera lui ≈*, MN, s. II, 1936, 8, 22-23; Lovinescu, *Istoria*, 311-313; Șuluțiu, *Pe margini*, 290-295; Ichim, *Gib Mihăescu*, 50-56; Crohmlăniceanu, *Literatură*, II, 555-556; Cioculescu, *Aspecte*, 278-280; Rotaru, *O istorie*, II, 681-682; Dan-Ion Vlad, R, X, 1973, 10, 12; George Pruteanu, *O carte slabă*, CL, 1973, 23, 9; Al. Andriescu, *O reeditare: ≈ de ≈*, CRC, VIII, 1973, 51, 2; Diaconescu, *Gib Mihăescu*, 245-258; Martinescu, *Retroprotecții*, 70-73; Victor Atanasiiu, RL, VII, 1974, 26, 9; Balotă, *De la Ion*, 233-234; Șuluțiu, *Scritori*, 256-259; Zăciu, *Bivuuac*, 69-73; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 292-293; Perpessicius, *Opere*, VII, 25-26; Negoiteșcu, *Analize*, 224-232; Aurel Sasu, *O așteptare învinsă*, CL, 1978, 7, 6; Al. Andriescu, *O sursă necunoscută a romanului ≈*, CL, 1980, 10, 16; Perpessicius, *12 prozatori*, 258; Mircea Popa, în vol. *De la N. Filimon*, 190-217; Lăzărescu, *Romanul*, 167; Ghiță, *Gib Mihăescu*, 186-202. □ V. și *Brațul Andromedei*, 1930.

A. S.

MOLDOVAN Margareta, *Nuny, floare de cucută*, București, Adevărul, 1934, 168 p.

Drama ratării este proiectată în mediul social al periferiei.

◆ Is. Sd., ALA, XIII, 1934, 727, 9; V.H., LPT, XIII, 1934, 3917, 2; Erasm, CRD, II, 1934, 287, 4; B., DMN, XXX, 1934, 10017, 3; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 729, 9.

A. S.

MONDA Virgiliu, Urechea lui Dionys, București, Cugetarea, 1934, 224 p. Fragment: *Taverna „La marele Caruso”*, RP, II, 1934, 21, 8. Roman de dragoste. Inginerul Ilarie Lavnic își părăsește mama bolnavă, fugе în Italia (cu Mura), temându-se să nu fie bănuț de crimă, și moare într-un accident, la întoarcerea în țară. Interesul autorului se îndreaptă cu precădere spre decorativ și exotic.

◆ Bogdan Amaru, ADV, XLVIII, 1934, 15627, 5; **, BLE, V, 1934, 51, 3; **, ~ despre romanul *d-sale* ≈, ABC, I, 1934, 43, 6; Cronicar, RP, III, 1935, 56, 2; M. Gh. Constantinescu, U, LII, 1935, 34, 4; Ieronim Șerbu, VL, IX, 1935, 167, 3; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1215, 2; Romulus Demetrescu, PLI, I, 1935, 11, 596–597.

A. S.

MOORE Clifford [Felix ADERCA], Al doilea amant al doamnei Chatterley, [1934]. Fragment: ≈, RP, II, 1934, 16, 2. Roman de scandal. Continuă, în decor balcanic, epopeea erotică a eroinei lui D. H. Lawrence din romanul *Amantul doamnei Chatterley*, care făcuse vâlvă la apariție.

◆ **, O carte confiscată, RP, II, 1934, 16, 3; Valentin Chifor, ~, Teză de doctorat, Cluj, 1976, 123–126; Popa, Dicționar 2.

D. M.

O MOVILĂ Sanda, Desfigurării, foileton, v. 1935.

ODEANU Anișoara, Într-un cămin de domnișoare, București, Adevărul, 1934, 244 p. Fragmente: ≈, *Jana, Marga și eu*, ALA, XII, 1933, 642, 5–6; *Jana, Marga și eu*, VS, IV, 1933, 805, 1–3; *Sesiune de examene*, ALA, XII, 1933, 650, 8; *A plecat Dinu*, ALA, XII, 1933, 677, 3–4. Transcriere directă a unui material neprelucrat, aglomerare de informații culturale, fapte și întâmplări, în stilul jur-

nalelor universitare ale Martei Rădulescu. Sentimentală și autoironică, autoarea se amuză, copiind o realitate în esența ei banală.

▼ Reprodus în: ≈. *Călător în noaptea de ajun*, ed. îngr., studiu introductiv și note de Cornel Ungureanu, Timișoara, Facla, 1983.

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 299, 4; N. Bataria, DMN, XXX, 1934, 10030, 7; P.D., E, 1934, 1757, 2; Lascăr Sebastian, ADV, XLVIII, 1934, 15616, 3; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 731, 9; Eugen Ionescu, RP, II, 1934, 51, 3; Pericle Martinescu, MNL, II, 1934, 18, 4; T.S., RVS, VIII, 1934, 12, 13; a. n., LCF, I, 1935, 1, 58; Leontin Iliescu, LU, I, 1935, 2, 105; Liviu Jurchescu, *Romanul d-rei ~ și menirea romanului românesc în Banat*, SDM, XII, 1935, 3–4, 76–77; Al. Robot, CLB, II, 1935, 24, 3; Ion-Aurel Manolescu, VS, VI, 1935, 1384, 1; Octav Suluțiu, F, s. III, II, 1935, 3, 90; Horia Stamatu, RFR, II, 1935, 10, 200–202; N. N. Oprisan, MZR, I, 1936, 4–5, 2–3; Călinescu, *Istoria*, 879; Oarcăsu, *Destine*, 100–107; Țirioi, *Premise*, 114–119; Ungureanu, *Imediata*, 109–140.

A. S.

PELTZ I., Foc în Hanul cu tei, I–II, București, Adevărul, 1934, 232 p. Fragmente: *În adânc*, RP, II, 1934, 19, 3; *Oameni*, CLB, 1934, 28, 5; ≈, RP, II, 1934, 31, 3; ≈, AZI, III, 1934, 4, 1194–1201; ≈, ALA, XIII, 1934, 729, 3–4. Roman social, inspirat din același mediu al mahalalei bucureștene. Dramele din sânul comunității evreiești sunt explicate acum prin cauze sociale, autorul temperându-și lirismul în favoarea analizei psihologice și a descripției realiste. La apariția cărții, i s-a recunoscut prozatorului „infașibilul instinct al vieții de grup” (Pompiliu Constantinescu) și „remarcabilele momente de observație patetică” (G. Călinescu).

▼ Ed. și pref. de Valeriu Râpeanu, București, E.T., 1961; ed. și pref. de Valeriu Râpeanu, București, E.P.L., 1962; București, E.P.L., 1968; București, Eminescu, 1974; București, Minerva, 1985. Reprodus în: *Scrieri*, III, București, Minerva, 1970.

◆ Cicerone Theodorescu, *Cu ~ pe Calea Văcărești*, RP, I, 1933, 3, 5; C.P., *De vorbă cu ~*, FCL, XIII, 1934, 1119, 2; Al. C., DMN, XXX, 1934, 10029, 5; **, ~ despre romanul *d-sale* ≈, ABC, I, 1934, 21, 8; Ieronim Șerbu, VL, IX, 1934, 164, 3;

Bogdan Amaru, ADV, XLVIII, 1934, 15616, 5; Erasm, CRD, II, 1934, 310, 4; Al. A. Philippide, CLB, II, 1934, 6, 4; Paul Daniel, E, 1934, 1772, 2; ***, NR, XXIX, 1934, 272, 3; Eugen Ionescu, RP, II, 1934, 51, 3; V.H., LPT, XIII, 1934, 3953, 8; Dan Petrașincu, DMN, XXX, 1934, 10056, 4; Septimiu Bucur, AZI, III, 1934, 6, 1493-1494; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 8, 105-108; Pericle Martinescu, MNL, II, 1934, 18, 4; M. D. Ioanid, R, XXVI, 1934, 8, 291-292; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 370, 8; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2500, 1-2; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5122, 1; I. Peltz, *Precizări*, RP, III, 1935, 59, 5; Dinu Răutu, OP, XXXI, 1935, 8358, 1-2; Romulus Demetrescu, PLI, I, 1935, 11, 592-594; Vasile Lovinescu, ~, VL, X, 1935, 1, 3; ***, *O carte excepțională*, DMN, XXXI, 1935, 10192, 8; E. Lovinescu, ~, ADV, L, 1936, 15978, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 247-249, Munteano, *Panorama*, 237-241; Călinescu, *Istoria*, 709-710; Z. Ornea, LCF, IV, 1961, 12, 2; Călina Daniełopol, ST, XII, 1961, 4, 128-129; N. Părvulescu, MZ, V, 1961, 188, 2; Virgil Ardeleanu, TR, V, 1961, 29, 3; Ardeleanu, *Însemnări*, 290-309; Elena Stan, TRA, V, 1961, 13, 5; Călinescu, *Ulysse*, 209-213; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 186-189; Corbea - Florescu, *Biografia*, 168-174; Buzilă, *Măturii*, 148-151; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 231-233; Craia, *Fețele*, 146-148. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

A. S.

PETRESCU Cezar, *Duminica orbului*, București, Universala Alcalay, 1934, 384 p. Fragment: *Întâlnire după miez de noapte*, RP, II, 1934, 40-42, 3. Roman psihologic și de moravuri, aparținând ciclului *Capitala care ucide*. Gina Alimănescu și Sergiu Miclăuș, întorși pentru o zi în București, de unde evadaseră în scop de terapie spirituală, sunt pe cale de a cunoaște fericirea într-o mare dragoste. O serie de circumstanțe nefericite îi îndepărtează însă pentru totdeauna unul de altul, în optica fatalistă a autorului ființele omenești apărând ca simple marionete în mâna crudă a hazardului (sugestie simbolică, conținută și de capitolele unde apare cerșetorul orb din grădina Tâncăbesei). Idee de două ori deficitară pe plan românesc. Întâi, pentru că se forțează registrul coincidențelor nefaste, atingându-se neverosimilul; apoi, deoarece vinovați de ratarea propriei fericiri sunt eroii

înșiși, a căror redresare morală se vedește iluzorie. Cel dintâi obstacol intervenit îi abate, instantaneu, din drumul abia găsit. Gina se abandonează în brațele pictorului de care fugise; Sergiu își reia existența de client al localurilor de noapte și al tripourilor.

▼ București, Socec, 1943; București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1946; București, Eminescu, 1975. Reprodus în: *Calea Victoriei*, ~, cuvânt înainte de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1965; *Calea Victoriei*, ~, cuvânt înainte de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1967.

■ *Sonntag in Bukarest*, tr. de Günther Spaltmann, Braunschweig, Westermann, 1953.

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 241, 4; 300, 4; 322, 35; Syr., ALA, XIII, 1934, 723, 9; Zaharia Stancu, NȚN, I, 1934, 166, 2; Eugen Ionescu, RP, II, 1934, 48, 2; Al. A. Philippide, CLB, II, 1934, 5, 4; I. M., ALA, XIII, 1934, 732, 9; V.H., LPT, XIII, 1934, 3948, 4; Cronicar, E, 1934, 1777, 7; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 11-12, 1004-1006; Licu Pop, PVL, II, 1934, 11-12, 21-22; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2487, 1-2; I. Valerian, VL, IX, 1935, 165, 1-2; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 1, 47-48; Ion Tomuța, SDM, XII, 1935, 2, 50; George Ștefănescu, RVL, IX, 1935, 3-4, 22; Septimiu Bucur, GR, III, 1935, 2, 109-111; Romulus Demetrescu, PLI, I, 1935, 11, 588-592; Dionis Popa, BL, II, 1935, 3, 155-159; E. Valuca, FF, X, 1935, 1-2, 41-42; Victor Iliescu, NTN, II, 1935, 302, 2; Predescu, *Istoria*, 309-310; Călinescu, *Istoria*, 689; Papadima, *Creatorii*, 212-217; Gafița, *Cezar Petrescu*, 244-245; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 354-355; Papadima, *Scritorii*, 100-103; Bălu, *Cezar Petrescu*, 92-96; Perpersiciu, *Opere*, VII, 81-84; Perpersiciu, *12 prozatori*, 224-226. □ V. și *Înutunecare*, 1927.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Aurul negru*, II, v. *Pământ și cer*, I. *Comoara regelui Dromichet*, 1931.

* **POPP Geta**, *Iubiri*, București, Socec, [1934].

◆ Cronicar, LPT, XIII, 1934, 3773, 2.

A. S.

PORA N., *Cântec de sirenă*, București, Cartea Românească, 1934, 228 p. Romanul reedi-

tează, într-un cadru de sentimentalism ieftin, vechi clișee sămănătoriste. Titel, fiu de boier, se îndrăgostește, apoi se căsătorește cu Irina, fiica unei țărănci oarbe, oferind, prin gestul său, o pildă de înfrățire universală.

◆ Al. Robot, *D. ~ la al doilea roman*: ≈, RMP, XVI, 1933, 4760, 1; Ion Mihăescu, MRD, c. 6, 1934, sept., 26-27; V.H., LPT, XIII, 1934, 3956, 4; T.S., RVS, VIII, 1934, 12, 13; Titus Nicolau, NR, XXX, 1935, 6, 1; Paul Daniel, E, 1935, 1787, 2; M. Gh., MNL, III, 1935, 19, 4; Cronicar, RP, III, 1935, 55, 2; D., VRL, XXVII, 1935, 8108, 2; Petre I. Teodorescu, ȚB, VII, 1935, 2, 190-191; Sept. București, VL, IX, 1935, 165, 5; Paul I. Papadopol, U, LIII, 1936, 233, 4; Teodorescu, *Cronici*, 163-165.

A. S.

PRIGOR Maura, *Statuia care arde*, București, Editura Bucovina I. E. Torouțiu, 1934, 150 p. Roman-confesiune. Manifestările de vitalitate morbidă și de senzualitate violentă sunt localizate în decorul exotic al sudului Dunării.

◆ Dinu Roco, E, 1934, 1569, 2; ***, DMN, XXX, 1934, 9825, 3.

A. S.

* **RAȘCU I. M.**, *La Lisieux cu Sfânta*, 1934. Roman religios, de factură lirică. Viața Sfintei Tereza din Lisieux este evocată în cuprinsul unui jurnal de pelerinaj la locul de obârșie al carmelitei.

▼ București, Editura O. Bianchi, 1943.

◆ M. Gh. Constantinescu, U, LI, 1934, 247, 4; Perpersicius, *Opere*, X, 178; 182.

D. M.

RĂCĂCIUNI Isaiia, *Mâl*, București, Naționala Ciomei, 1934, 282 p. Fragment: ≈, ALA, XIII, 1934, 728, 7. Roman inspirat din mediul teatrelor periferice. Mâlul simbolizează egocentrismul și lipsa de ideal a acestei lumi dominate de patimi și instincte. Toni Bogdan, autor dramatic, vinovat de moartea balerinei Lulu, își distruge opera, refuzând, la modul simbolic, evadarea în ficțiune (obsesia modelelor) și literaturizarea vieții.

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 228, 4; 253, 4; 268, 4; 278, 4; 290, 4; 322, 30; C. Balt., *De vorbă cu*

domnul ~, RP, II, 1934, 40-42, 2; C. Panaitescu, *Cu d. ~ despre romanul* ≈, FCL, XIII, 1934, 1137, 2; Petru Manoliu, CRD, II, 1934, 296, 3; ***, ~ *despre romanul d-sale* ≈, ABC, I, 1934, 17, 8; Petre Pandrea, DRT, VIII, 1934, 2156, 1; I. Peltz, ADV, XLVIII, 1934, 15573, 5; Lucian Boz, DMN, XXX, 1934, 10025, 3; V.H., LPT, XIII, 1934, 3229, 2; Al. Iordan, CL, LXVII, 1934, 11-12, 1016; Camil Baltazar, VL, VII, 1934, 164, 3; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 730, 9; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15613, 5; Titus Nicolau, NR, XXIX, 1934, 268, 1; Erasm, CRD, II, 1934, 323, 4; Dinu Răutu, OP, XXXI, 1935, 8322, 1-2; D. Sm., MNL, III, 1935, 19, 4; Gh. Constantinescu, U, LII, 1935, 20, 4; I. Gruia, SNT, III, 1935, 2, 13; D. Trost, RMP, XVIII, 1935, 5145, 1; Al. Philipide, CLB, II, 1935, 18, 2; Ion-Aurel Manolescu, VS, VI, 1935, 1343, 1; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 1, 52; Ion Mihăescu, MRD, c. 8, 1935, nov., 30-31; b. v., *D. ~ lucrează la două romane*, FCL, XV, 1936, 1532, 2; Paul B. Marian, *Cu d. ~ despre* ≈, RMP, XIX, 1936, 5624, 1; Lovinescu, *Istoria*, 287; Lovinescu, *Scriseri*, VI, 269-270; Perpersicius, *Opere*, VII, 73-74; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 1-7.

A. S.

RĂDULESCU Marta, *Să ne logodim*, București, Cartea Românească, 1934, 236 p. Roman de dragoste. Tânăra Dorina Cristea suportă cu dificultate rigorile disciplinei școlare. Studiază pictura la Paris, revine în țară și, în plină glorie, se logodește cu arhitectul Gelu Rolea, practicianul tatălui ei. Cartea reprezintă o colecție de anecdote biografice, amuzante scene pedagogice și de vanități sentimentale, prezentate cu mijloacele comediei de moravuri.

◆ Cronicar, *De vorbă cu ~*, ARENA, I, 1934, 3, 2; Paul Daniel, E, 1934, 1603, 2; T. N., NR, XXIX, 1934, 119, 1; Dinu Roco, MNL, II, 1934, 14, 4; Perpersicius, *Opere*, VII, 57-58; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 18-19.

A. S.

RĂȘCANU Theodor, *Ileana Lupului*, București, Universala Alcalay, 1934, 416 p. Tipice conflicte rurale (lupta pentru pământ, pentru moștenire etc.) într-un roman al realităților românești interbelice. Safta își ucide mama, dar, printr-o înscenare judiciară, este condamnat pentru omor, la douăzeci de ani de

muncă silnică, soțul ei, Tănase Maftei. Bun observator al vieții de la țară, autorul creează mai puțin psihologii și mai mult temperamente instinctuale.

◆ Theodor Râșcanu, *Un romancier de vorbă cu... despre literatură*, RMP, XVII, 1934, 4877, 3-4; Paul Daniel, *De vorbă cu -, autorul romanului* ≈, ALA, XIII, 1934, 698, 2; Al. C. Constantinescu, *Viata satelor. Pe marginea romanului* ≈, CRD, II, 1934, 127, 3; ***, DMN, XXX, 1934, 9847, 4; ***, *De vorbă cu d-l -, autorul romanului* ≈, RP, II, 1934, 19, 2; al. ce. co., SNT, II, 1934, 7, 16; A. Bil., VDA, I, 1934, 11, 6; C. Panaitescu, FCL, XIII, 1934, 998, 2; Ilieodor, E, 1934, 1650, 2; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 10, 877-879; Șerban Cioculescu, RFR, I, 1934, 10, 140-159; Perpessicius, *Opere*, VII, 39-40; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 31-33.

A. S.

REBREANU Liviu, *Jar*, București, Adevărul, 1934, 318 p. Fragment: *Ianuarie*, CL, LXVII, 1934, 4, 295-301. Roman de dragoste și cronică de familie, în care prețios este nu atât „studiul, cât atmosfera psihologică [...] și decorul” societății contemporane autorului (Perpessicius). Intriga erotică vizează surprinderea unui caz de inerție sufletească autodestructivă. Fiică a unui funcționar din minister, crescută într-o atmosferă burgheză tradițională, Liana Romanu se îndrăgostește de un ofițer, locotenentul Dandu, care, după ce o seduce, o părăsește. Lipsită de capacitatea de a înfrunța suferința, ea se sinucide, soluție nerelevantă artistic, nedepășind cazuistica faptului divers. Domeniul scriitorului nefiind, după opinia lui Șerban Cioculescu, „aceia al complicațiilor morale sau al complexității resorturilor sufletești”, în ciuda evidentei încercări de a înnoi formula epică, ≈ se situează în lotul „de a doua importanță” al romanelor lui -, alături de *Adam și Eva* (1925), *Gorila* (1938), *Amândoi* (1940).

▼ București, Socec, 1939; București, Socec, 1941; București, Socec, 1942; București, Socec, 1944; București, Cugetarea, [1946]. Reprodus în: *Opere*, IX, ≈ *Amândoi*, ed. critică de Nicolae Gheran, addenda în colaborare cu Nicolae Coban, București, Minerva,

1978; ≈, *Amândoi*, București, Eminescu, 1985; *Romane*, III, ed. și postf. de Nicolae Gheran, București, Cartea Românească, 1986.

◆ Camil Baltazar, *De vorbă cu -. Cu prilejul apariției romanului* ≈, RP, II, 1934, 22, 5; Ioan Massoff, RMP, XVII, 1934, 4907, 1; Ion Clopotel, SDM, XI, 1934, 4-5, 98; I.I.C., CL, LXVII, 1934, 5, 480; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 25, 2; Petre Pandrea, ALA, XIII, 1934, 705, 7; George Ghidu, FCL, XIII, 1934, 1012, 2; Edmond Grozia, VL, VIII, 1934, 159, 2; Dionis Popa, BL, I, 1934, 6, 294-298; M. D. Ioanid, *Un romancier și o generație*, R, XXVI, 1934, 3, 115-120; E. Valcu, FF, IX, 1934, 4, 104-107; M. Gh. Constantinescu, U, LI, 1934, 261, 4; C. Gerota, CL, LXVII, 1934, 7-9, 785; Pericle Martinescu, MNL, II, 1934, 16, 4; Ion I. Cantacuzino, *Note despre ≈ și romanele lui -*, RFR, I, 1934, 10, 178-183; Șerban Cioculescu, *Aspecte epice contemporane. -*, ≈, ed. a II-a, RFR, I, 1934, 10, 140-159; ***, -, DMN, XXXI, 1935, 10192, 8; Aurel Popp, -, *Cu ocazia semicentenarului său*, PRC, III, 1935, 10, 20-24; Șerban Cioculescu, *În marginea operei d-lui -*, RFR, III, 1936, 2, 412-425; Leca Morariu, -, RFR, IV, 1936, 1-3, 3-7; Leca Morariu, -, FF, XI, 1936, 1-2, 10-13; Munteanu, *Panorama*, 227-232; Ichim, *Rebreanu*, 53-57; Vladimir Streinu, -, RFR, VII, 1940, 5, 379-390; Călinescu, *Istoria*, 651; George Todoran, -, BCL, III, 1943, 75, 1-2; Mihăescu, *Sinteze*, 189-194; Crohmălniceanu, *Rebreanu*, 135-136; Piru, *Rebreanu*, 84-86; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 319; Raicu, *Rebreanu*, 259-272; Gavrilescu, *Rebreanu*, 9; 22; 100-101; Rotaru, *O istorie*, II, 606-607; Baltazar, *Evocări*, 210-216; Perpessicius, *Patru clasici*, 271-273; Perpessicius, *Opere*, VII, 48-50; Nicolae Gheran, *De la „Răscoala” la ≈*, MS, VIII, 1977, 3, 120-127; -, ≈ - *Mojarul iluziilor*, MS, VIII, 1977, 3, 127-138; Șerban Cioculescu, -, *Opere*, IX, RL, XI, 1978, 23, 7; Protopopescu, *Romanul*, 78-104; *Scriitori români*; Al. Piru, ≈ și *romanul social*, LCF, XXII, 1979, 4, 3; *Dicționar*; Piru, *Istoria*, 306; Elena Stan, în vol. *De la N. Filimon*, 93-94; Geo Constantinescu, ≈ - *ethosul românesc*, EX, XVII, 1985, 9-10, 14; Traian Ungureanu, -, *romancierul*, AFT, XX, 1986, 5, 6; Petre Pandrea, în *Liviu Rebreanu interpretat de...*, 171-174; *Poetica romanului românesc*, 143-146; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 72-79; Tihan, *Apropierea*, 30-31. □ V. și *Calvarul*, 1919.

D. M.

RELGIS Eugen, *Prietenii lui Miron*, București, Cugetarea, 1934, 148 p. Monolog

interior pe tema importanței muncii creatoare și a superiorității vieții spirituale. Se regăsesc, în jurnalul eroului, cunoscutele idei de fraternitate universală ale autorului.

▼ Pref. de Stefan Zweig, introd. de Philéas Lebesque, București, Editura Contemporană, 1947.

◆ Leoneanu, *Profiluri*, 47; I. Bunescu, SNT, II, 1934, 8, 12–13.

A. S.

* **RÎULEȚ Const.**, *Pielea îngerului negru*, București, 1934.

SADOVEANU Mihail, *Noaptea de Sânziene*, București, Cartea Românească, 1934, 256 p. Roman mitic. Interferând planul real cu fabulosul, oglindește confruntarea dintre două lumi: de o parte, inginerul francez Antoine Bernard, om de afaceri întrepred, energic și decis, reprezentant al civilizației mașinismului; de cealaltă parte, rezistența pasivă, dar tenace, pe care pădurea seculară a Borzei – simbol al perenității și imuabilității – o opune invadatorului violator al străvechilor statomicii. Propunând o interpretare fundamentată pe descifrarea unei „întregi mitologice”, G. Călinescu consideră că autorul analizează „conceptul unei Scii absolute, a unei Scii mai degrabă decât a unei Geții, fiindcă goul înfățișat de Moldova e o porțiune din enormul gol asiatic și fondul etnic plutește în îndeterminație”, conflictul romanului rezolvându-se în observația că această „Scie scoasă din timp” a învins Occidentul. Considerațiile critice ulterioare preiau și nuanțează ideea. Mircea Tomuș subliniază că inginerul Bernard „își propune un fapt de o gravitate extremă: nu comparația contemplativă a celor două lumi, ci violenta lor confruntare, mai precis, extinderea procedurilor și modului de viață al civilizației Apusului mașinist asupra unui teritoriu atât de înalt reprezentativ pentru orânduirea patriarhală națională precum pădurea Borzei”. Const. Ciopraga definește astfel „motivul mitic” al romanului: „acela care, tulburând rânduiala milenară, se apropie de pădure, altfel decât ca de un loc *sacru*, nu poate fi

decât un *dușman* și tratat ca atare”. Se face frecvente referiri la dimensiunea mitică a codrului sadovenian. În opinia lui Al. Paleologu, codrul Borzei „este tipul pădurii ca epifanie a vieții cosmice latente”, „ca manifestare a unei conștiințe imanente” care „își revendică, își proclamă, își apără și își impune inviolabilitatea – inviolabilitate afirmată ca *principiu*, ca statut imprescriptibil”.

▼ București, Cartea Românească, 1943; București, Cartea Românească, 1947; postf. și bibliografie de C. Stănescu, București, Minerva, 1979. Reprodus în: *Opere*, XII, București, E.S.P.L.A., 1958; *Hanu Ancuței*. ≈ *Ostrovul Lupilor*, București, E.P.L., 1969; ≈ *Pastile blajinilor*, pref. și tabel cronologic de Mircea Braga, București, Minerva, 1980.

■ *Die Nächte um Johanni*, tr. de Ernst Wallner, Viena, Wiener Verlag, 1944; *Johannisnächte*, tr. de Hermine Pilder-Klein, București, Literaturverlag, 1968.

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 241, 4; 292, 3; 322, 30; Al. Lascarov-Moldovanu, GAC, IV, 1934, 7–8, 1; V.H. LPT, XIII, 1934, 3948, 4; Eugen Ionescu, RP, II, 1934, 51, 3; Pan, VR, XXVI, 1934, 21–24, 120; Demostene Botez, DRT, IX, 1935, 2182, 1–2; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 735, 1–2; Marin Leahu, GR, III, 1935, 1, 57; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 1, 48–49; Emil Colin, *Borza, țară a tainei... O nouă creație a domnului* ~, ALA, XIV, 1935, 743, 2; Romulus Demetrescu, PLI, I, 1935, 12, 657–659; Ion Mihăescu, MRD, c. 7, nov. 1935, 28; P. Sadoveanu, *Domniile-lor*, 271–351; Călinescu, *Istoria*, 559; Papadima, *Creatorii*, 260–264; M. Bucur, ≈ *Opere*, XII, LCF, I, 1958, 1, 2; Bratu, *Sadoveanu*, 411–413; 548; Ianoși, *Romanul*, 453–454; Eugen Simion, ≈, GL, XII, 1965, 46, 7; Călinescu, *Ulysse*, 204–208; Tertulian, *Eseruri*, 59–72; Papadima, *Scritorii*, 134–140; I. Opreșan, *Orizontul satului sadovenian*, RITL, 1972, t. XXI, 2, 191–206; M. Ungheanu, ≈, CL, 1972, 12, 4–5; 11; I. I. Popa, *Recitind* ≈, O, XXIII, 1972, 27, 3; Constantin Cubleşan, *Sentimentul coplesitor al perenității*, ≈ de ~, TR, XVI, 1972, 47, 7; Luca, *Sadoveanu*, 32–33; 159–160; Ungheanu, *Pădurea*, 115–124; Mircea Martin, „*Moștenirea de îndemnuri*”, LCF, XVII, 1974, 38, 3; Nicolae Manolescu, „*Micile romane*” ale lui ~, RL, VIII, 1975, 25, 9; Nicolae Oprea, *Un roman sadovenian*, EX, VII, 1975, 11–12, 10; Zaharia Sângerzan, *Personaj și*

spațiu sadovenian, CRC, XI, 1976, 8, 2; C. Stănescu, *Nopțile de altădată*, LCF, XIX, 1976, 49, 1–2; 50, 1; 6; 51, 1; 7; 52, 1; 6; Marcea, *Sadoveanu*, 108–109; 201–204; 244–245; Manolescu, *Sadoveanu*, 141; Sângerzan, *Sadoveanu*, 92–101; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 90–94; 115–118; Gorcea, *Nesomnul*, 69–70; Mitru, *Sadoveanu*, 284–285; G. I. Tohăneanu, *Rapsodia Pădurii*, O, XXIX, 1978, 29, 6; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Amintiri dacice și semnificația lor în opera lui ~*, RL, XI, 1978, 43, 12–13; Paleologu, *Treptele*, 192–194; Tomuş, *Sadoveanu*, 26–27; 82–84; 119–120; Mircea Braga, *Două romane*, T, IX, 1980, 4, 34; Ion Vlad, ~, *În spațiul romanului*, TR, XXIV, 1980, 23, 1; 3; Ion Simuț, ~ *scriitor tragic?*, VTR, X, 1980, 11, 5; Ciopraga, *Fascinația*, 119–125; Vlad, *Cărțile*, 57–61; Braga, *Istoria*, 97–112; Cazacu, *Sinteza*, 72–79; Marcea, *Sadoveanu 100*, 11–13; 17–18; Spiridon, *Sadoveanu*, 53–54; G. Nistor, ~, TR, XXX, 1986, 42, 3; Constantin Ciopraga, *Perspectivă sadoveniense*, CL, XCIII, 1987, 11, 6–7; Radu, *Pagini*, 120–122. □ V. și *Șoimii*, 1904.

M. V.

SADOVEANU Mihail, *Viața lui Ștefan cel Mare*, București, F.R.P.L.A., 1934, 246 p. (Biblioteca Energia). Fragmente: *Moartea lui Ștefan-vodă*, S, III, 1904, 27, 428–432; ~, RP, II, 1934, 26, 6. Reluat fragmentar: *Învierea la Suceava în anul 1457*, RLTR, II, 1940, 54, 15–16. Biografie romanțată a marelui domnitor moldovean, în care primează faptul istoric concret, bazat pe o amplă documentare – nucleu al dezvoltărilor românești ulterioare (*Frații Jderi*, 1935–1942). „O carte mai mult înțind de opera doctriinară decât de cea artistică. Ficțiunea e doar aceea a cimentării suitei strict cronologice. Creația s-a ferit oarecum să intervină. Personajele sunt numai cele confirmate de documente. Chipul lor, însă, începe să capete viață” (Savin Bratu).

▼ București, F.R.P.L.A., 1937; București, F.R.P.L.A., 1944; București, E.S.P.L.A., 1954; București, E.T., 1956; București, E.P.L., 1965; București, E.T., 1966; cu o introducere de Dumitru Almaș, București, Meridiane, 1970; București, Eminescu, 1982. Reprodus în: *Opere*, XII, București, E.S.P.L.A., 1958; ~, *Nicoară Potcoavă*, București, Minerva, 1970; *Creanga de aur*, ~, ed. îngr. și tabel cronolo-

gic de Constantin Mitru, pref. de Marin Mincu, București, Minerva, 1973.

■ *Vie d'Etienne le Grand*, tr. de Al. Duilio-Zamfiresco, București, Éditions en langues étrangères, 1957; *Žizn Stefana Velikogo*, tr. de M. Fridman, București, Izdatelstvo literatury na inostrannyh jazykah, 1957; *Das Leben Stefans der Grossen*, tr. de Renate Molitoris, București, Verlag für fremdsprachige Literatur, 1958.

◆ **, RP, II, 1934, 25, 5; **, RP, II, 1934, 26, 4; Paul Daniel, E, 1934, 1614, 2; Camil Baltazar, *Biruința lui ~*, RP, II, 1934, 27, 6; L. Sebastian, *Noul erou al d-lui ~*, DMN, XXX, 1934, 9881, 4; V. G., *O carte românească*, CLB, I, 1934, 40, 11; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 351, 10; Șt. Alexiu, GAC, IV, 1934, 5, 4; Teodorescu, *Cronici*, 147–151; Călinescu, *Istoria*, 558; Bratu, *Sadoveanu*, 408–411; Ianoși, *Romanul*, 459–460; Vianu, *Studii*, 610–626; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 529–532; Vianu, *Opere*, III, 622–623; Perpessicius, *Patru clasici*, 198–201; Perpessicius, *Opere*, VII, 34–37; Marcea, *Sadoveanu*, 335–336; Muthu, *Literatura*, 179–183; Sângerzan, *Sadoveanu*, 124–126; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 200; 266–267; Mitru, *Sadoveanu*, 292–294; Vlad, *Cărțile*, 76–78; Spiridon, *Sadoveanu*, 68; 71; 134–136; Florescu, *Profitabila condiție*, 86–88; Tacciu, *Romantismul*, II, 196; Radu, *Pagini*, 20. □ V. și *Șoimii*, 1904.

M. V.

○ **SAMARINEANU M. G.**, *Kyazim*, apărut în f.rev. F, s. III, I, 1934, nr. 1–8; I, 1934–1935, nr. 9–10. Roman inspirat de revoluția Junilor turci.

○ **SEBASTIAN Lascar**, *Un capitol de roman: Derbedeu* (semnat Mihail Sebastian), CLB, I, 1934, 10, 6–8; *Derbedeu*, VR, XXVIII, 1936, 1, 46–60, fragmente din romanul *Derbedeu*. Textele publicate relatează excursia unui grup de tineri în munții Bucegi, între Schitul Ialomicioarei și Scropoasa.

SEBASTIAN Mihail, *De două mii de ani*, București, Naționala Cîrnei, 1934, 352 p. Cu o pref. de Nae Ionescu. Fragment: ~, RP, II, 1934, 28, 5. Roman-confesiune, de factură ideologică, axat pe problema iudaismului,

generat de estetica autenticității. Examinând condiția intelectualului evreu în sensul contradicțiilor etniei cu contextul socio-cultural, romanul surprinde fazele de acutizare a discriminărilor rasiale în deceniul al treilea, apoi în epoca venirii lui Hitler la putere. *Alter ego* al autorului, protagonistul, student la drept, asistă în anii '22 la mișcările antisemite, fiind molestată de colegii săi. Transferându-se la arhitectură, își ia licența și lucrează, într-o perioadă de acalmie, pentru compania petrolieră Rice, pe șantierele din apropierea Uioarei. După o ședere în Franța, se întoarce acasă în timpul crizei economice, epocă a unei noi ascuțiri a mișcărilor antisemite. În plan narativ, atmosfera socială se reflectă în stilul cărții, subiectivismul cedând locul observației obiective în secvențele de estompere a conflictelor rasiale. Naratorul, care se simte integrat poporului în mijlocul căruia s-a născut, trăiește o dublă dramă: a imposibilității de identificare absolută cu mediul etnic de adopție și a respingerii, mai atenuată sau mai sensibilă, de către acesta. Cartea, prefațată de Nae Ionescu, a provocat nemulțumiri deopotrivă naționaliștilor români, ca și printre membrii comunității evreiești, autorul fiind obligat să-și explice poziția într-un „spumos dosar polemic” (Pompiliu Constantinescu), intitulat *Cum am devenit huligan. Texte, fapte, oameni* (1935). Remarcabilă prin „confesiunea alcătuită din tristețe și orgoliu, din demnitate rănită și analiză calmă, din nenumărate observații subtile de moralist și dintr-o atitudine unitar individualistă [...] ≈ este o carte tipic gidiană” (Șerban Cioculescu).

▼ București, F.R.P.L.A., 1946.

◆ Camil Baltazar, *De vorbă cu* ~, RP, II, 1934, 28, 3; Nae Ionescu, *Prefață*, RP, II, 1934, 28, 3; Erasm, CRD, II, 1934, 166, 4; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15487 [în realitate, 15489], 1–2; Dinu Răutu, OP, XXX, 1934, 8168, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VII, 1934, 347, 7; Const. Noica, MRD, 1934, 3, 11–22; Petru Pandrea, ALA, XIII, 1934, 713, 9; Eugen Ionescu, CRD, II, 1934, 201, 3; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 33, 3; N. Carandino, FCL, XIII, 1934, 1056, 2; Petre Chircuță, ADV, XLVIII, 1934, 15527, 1–2; 15528, 1–2; 15529, 1–2; Petre Pandrea, ~ *între*

umilință și impertinență, ALA, XIII, 1934, 718, 9; Ion I. Cantacuzino, CRIT, I, 1934, 1, 2; Ieronim Șerbu, *Cazul* ~, VRA, VII, 1934, 360, 9; Șerban Cioculescu, *Aspecte epice contemporane*, RFR, I, 1934, 10, 140–159; Sergiu Dan, RFR, I, 1934, 10, 173–177; Nicolae Roșu, *Iosif Hechter în cultura românească*, AZI, III, 1934, 5, 1302–1316; Erasm, ~, „Cum am devenit huligan”, CRD, III, 1935, 331, 4; N. Tatu, *Un „caz” de conștiință*, „Cum am devenit huligan” de ~, ALA, XIV, 1935, 739, 1–2; Octav Șuluțiu, „Cum am devenit huligan”, F, s. III, I, 1935, 10, 88–92; Nicolae Roșu, *Pentru d. ~*, AZI, IV, 1935, 1, 1576–1577; E. Lovinescu, *Epica criticilor*, ADV, LI, 1937, 16279, 1–2; Munteanu, *Panorama*, 252–257; Călinescu, *Istoria*, 877; Savel Davicu, *Scritorul* ~, OP, XXXVIII, 1946, 76, 1, 3; Ovidiu Constantinescu, DRPN, III, 1947, 529, 1; Ștefănescu, *Sebastian*, 78–83; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 576–582; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 583–586; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 106–108; Perpessiciu, *Opere*, VII, 50–53; *Dicționar*: **, *Mihail Sebastian*, 108–111; Piru, *Istoria*, 464; Lăzărescu, *Romanul*, 136–141; 242; Vartic, *Holban*, 210–212; Liviu Petrescu, *Le „gidisme” en Roumanie*, CRELE, 1986, 3, 89–95; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 388–394. □ V. și *Fragmente dintr-un carnet găsit*, 1932.

D. M.

SEVASTOS M., *Aventurile din str. Grădiniilor*, București, Adevărul, 1934, 230 p. Fragmente: *Caliochia Costandache*, VR, XXV, 1933, 10, 8–11; *Vrânceanu*, VR, XXV, 1933, 12 bis, 3–8; *Stanislaw și Florica*, ALA, XII, 1933, 681, 5. Suită de schițe cuprinzând „documente omenești” privind viața și moravurile periferiei ieșene, „descripții caleidoscopice ale mahalalei românești”, caracterizate printr-o notă „de amărăciune, de deprimare sufletească, de nihilism spiritual” (Petre Pandrea).

◆ L. Leoneanu, ~, *În preajma apariției romanului d-lui* ~, DMN, XXX, 1934, 9726, 3; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 686, 1–2; Paul Daniel, E, 1934, 1507, 2; G. Călinescu, VR, XXV, 1934, 2, 55–56; Petre Pandrea, *Disoluții interioare*, ADV, XLVIII, 1934, 15363, 1–2; L. Leoneanu, *Personajile romanului d-lui* ~, *De vorbă cu autorul* ~, DMN, XXX, 1934, 9740, 11; L. Leoneanu, *Personajile romanului* ~, ALA, XIII, 1934, 688, 7; Octav Șuluțiu, RP, II, 1934, 11, 3; C. Săteanu, ~, ADV, XLVIII, 1934, 15391, 2; Dragoș Vrânceanu, CRT,

VII, 1934, 2190, 1–2; Alexis Nour, *Oameni – madrepore*, ALA, XIII, 1934, 693, 7–8; Sera Furpa, PTI, XVI, 1934, 67, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 1, 92–93; Demostene Botez, „*Omu-i porc!*”, ALA, XIII, 1934, 695, 5; Aureliu Weiss, *Note pe marginea cărților*, ALA, XIII, 1934, 696, 9; Al. I. Drăghici, VRL, XXVI, 1934, 7873, 1–2; Al. N. Nanu, *Mica burghezie în literatură*, VR, XXVI, 1934, 21–24, 85–87; Ilovici, *Negativismul*, 187–189; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 439–442.

M. V.

SORBUL Mihail, Mângâierile panterei, București, Adevărul, 1934, 340 p. Fragmente: *După cincisprezece ani*, ALA, XIII, 1934, 705, 1–2; *Vernisajul*, ALA, XIII, 1934, 725, 7; *În ajunul expoziției*, CLB, II, 1934, 2, 7; *Din pricina unei chei*, ALA, XIII, 1934, 732, 1–2. Roman senzational. În absența implicărilor psihologice, relația dintre aristocrata Xenia Dofineanu și lacheul Trifu, urmărîtă la nivel strict anecdotic, e lipsită de interes literar. Caracterul factice al epicului derivă nu doar din insolitul căutat al evenimentelor, cât mai ales din alteranța tonului „vulgar” cu acela de „mare gală” (G. Călinescu).

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 317, 4; V.H., LPT, XIV, 1935, 3973, 4; M. Gh., MNL, III, 1935, 19, 4; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 746, 9–10; Predescu, *Istoria*, 312; G. Călinescu, ~ (*Fișe literare*), JL, I, 1939, 26, 2; Călinescu, *Istoria*, 644; Perpessiciu, *Opere*, VII, 88–90.

M. V.

STAHL Henriette Yvonne, Steaua Robilor, București, Adevărul, 1934, 244 p. Roman al stărilor de conștiință și al atitudinii erotice, puse sub semnul fatalității și al absurdului. Maria Măneanu îl iubește pe Alexandru Velescu, cu care se căsătorește fără să se poată elibera de un obscur sentiment al deziluziei și disperării. Analiza psihologiei feminine e obiectivă, exactă, lipsită de orice accent patetic sau idilic. „Un veritabil studiu psihiatric” (Perpessiciu) al căsătoriei ratate.

▼ București, Minerva, 1979.

◆ Mihail Polihroniade, *Cu domnișoara ~ despre* ≈, VRA, IV, 1931, 160, 4–5; Petre Boldur, *D-șoara ~ ne vorbește despre două romane: ≈ și „Labirint”*,

RMP, XVI, 1933, 4773, 1–2; C. Panătescu, *Azi ne vorbește d-ra ~*, FCL, XIII, 1934, 1131, 2; Al. Robot, *Cu d-ra ~ despre romanul ei ≈ sau o analiză a despărțirilor*, RMP, XVII, 1934, 5056, 1; Dr. C., FCL, XIII, 1934, 1150, 2; h. r., DMN, XXX, 1934, 10031, 5; **, *De vorbă cu d-ra ~*, RMP, XIII, 1934, 1153, 2; Bogdan Amaru, *Cartea zilei. ≈, roman de ~*, ADV, XLVIII, 1934, 15612, 5; Matei Alexandrescu, *Interviu cu romanciera ~*, RP, II, 1934, 50, 4; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 733, 11–12; Izabela Sadoveanu, ALA, XIII, 1934, 731, 9; Septimiu Bucur, AZI, III, 1934, 6, 1491–1492; I. Igiroșianu, *De vorbă cu autoarea ~*, ALA, XIV, 1935, 734, 9; Dragoș Vrânceanu, CRT, VIII, 1935, 2498, 1–2; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5105, 1; **, *Cu d-na ~ despre ≈, despre „romanele cu cheie” și literatura feminină*, RMP, XVIII, 1935, 5108, 1–2; M. Gh. Constantinescu, U. LII, 1935, 20, 4; Erasm, CRD, III, 1935, 345, 4; Șerban Cioculescu, ADV, XLIX, 1935, 15661, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 375, 7; **, ADV, XLIX, 1935, 15670, 5; Virgil Bogdan, GR, III, 1935, 2, 106–108; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 2, 108–109; George Ștefănescu, RVL, IX, 1935, 3–4, 22; D’Artagnan, *O carte a patimei*, BS, 1935, 2, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 1, 83–86; Agatha Grigorescu-Bacovia, RVS, IX, 1935, 3–4, 30–31; **, DMN, XXXI, 1935, 10192, 8; Lovinescu, *Istoria*, 310–311; Dan Petrașincu, *Femeile în literatura românească*, RLTR, I, 1939, 8, 10; Călinescu, *Istoria*, 658; Papadima, *Creatorii*, 359–361; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 462–465; Nicolae Florescu, *Cu ~ despre ≈ și celelalte*, AST, IV, 1969, 12, 6; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 612–615; Papadima, *Scritorii*, 189–195; **, *Dialog cu ~ după un an de absență*, CNT, 1972, 49, 10; Cioculescu, *Aspecte*, 303–304; Sebastian, *Esuri*, 290–294; Delavrancea, *Mozaic*, 169–171; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 291; Perpessiciu, *Opere*, VII, 84–85; **, *Cu ~*, LCF, XIX, 1976, 22, 7; Constantinescu, *Romanul*, 212–218; Aderca, *Contribuții*, 350; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 492–494; 500; 503–504; 506–510; Cristian Moraru, „*Adâncul*” și „*culmea*”, RL, XXII, 1989, 11, 5.

A. S.

STAN T. C., Cei șapte frați siamezi, București, Cugetarea, 1934, 388 p. Fragmente: ≈, VL, VIII, 1933, 143, 2; ≈, ROLR, II, 1933, 61, 4; ≈, ROLR, II, 1933, 67, 3; *Cuibul fraților siamezi*, VR, XXV, 1933, 5, 168–180. Scriitorul e interesat de efectele imediate ale șomajului, recesiunii și falimentului economic

asupra tinerei generații interbelice. Acceptarea noilor ritmuri ale existenței și refuzul mediocrității iau forma unor nesfârșite discursuri despre valorile sociale, despre evoluție, dezrădăcinare, standardizare, generație, solidaritate și nesiguranță. Importantă se dovedește mai ales latura documentară a romanului.

▼ București, Cultura Românească, 1942.

◆ Ștefan Ioan, JML, XXIII, 1934, 7–12, 292–293; ***, BLE, V, 1934, 48, 2; 50, 1; Nicolae Roșu, CRT, VII, 1934, 2446, 1–2; Constantin Turcu, AVL, V, 1934, 151, 1; George Demetru Pan, *Cu ~ despre* ≈, NTN, I, 1934, 164, 2; ***, ~ *despre romanul d-sale* ≈, ABC, I, 1934, 23, 8; George Demetru Pan, RVS, VIII, 1934, 12, 13–14; V.H., LPT, XIII, 1934, 3950, 4; Nicolae Roșu, AZI, IV, 1935, 1, 1578–1579; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 2, 107–108; C.I.S., *De vorbă cu ~*, FCL, XIV, 1935, 1233, 1; ***, CVC, I, 1935, 3–4, 42–43; Alexandru I. Drăghici, VRL, XXII, 1935, 8149, 1–2; Nicolae Roșu, *Doi romancieri: ~ și George Acsinteanu*, CL, LXVIII, 1935, 3–5, 215–220; Nicolae Albu, PRC, III, 1935, 3, 38–40; C.T., AVL, XI, 1935, 155, 3; Nicolae Albu, LU, I, 1935, 4, 192–193; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 1, 46–48; Călinescu, *Istoria*, 880; Papadima, *Creatorii*, 361–364; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 384; Papadima, *Scritorii*, 189–195; Antonescu, *Scritorii*, 84–92; Ion Simuț, F, XIX, 1983, 6, 7; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 535–539.

A. S.

STĂNOIU Damian, *O zi din viața unui mitropolit. Însemnările unui trădător*, București, Cartea Românească, 1934, 302 p. Roman de moravuri clericale. Activitatea cotidiană a mitropolitului Filaret constituie prilej de satirizare a vieții monahale și bisericești, demascată în latura economică și administrativă, ca mod de soluționare a litigiilor (denunțuri, anchete), în mentalitatea și comportamentul clericilor de diverse ranguri. Portretul mitropolitului și cele ale slujbașilor săi surprind defecte general-umane, agravate de încălcarea poruncilor sfinte de către propovăduitorii cucemiciei: lăcomia, avariția, furtul, intriga, clevetirea, precarvia etc. Scurt film al unui furnicar uman, având, în ciuda tonului „prea gras de delațune” (G. Călinescu), o anume îngăduință pentru lumea înfățișată, cartea a fost întâmpinată cu rezerve la apariție.

◆ Ion Mihăescu, MRD, 1934, 6, 27; Erasm, CRD, II, 1934, 286, 4; Eugen Ionescu, RP, II, 1934, 47, 2; N.P., *Romanul zilei unui cucemic*, DMN, XXX, 1934, 10027, 4; Erasm, CRD, II, 1934, 322, 30; Al. Iordan, CL, LXVII, 1934, 11–12, 1012–1014; P.D., E, 1934, 1760, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 8, 113–114; Silviu Cernea, NTN, II, 1935, 224, 2; *Dicționar*. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STĂNOIU Damian, *Parada norocului*, București, Universala Alcalay, 1934, 328 p. Roman de moravuri, având ca temă patima jocului de cărți. Liță Soare, eroul central, este urmărit în progresiva sa afundare în acest viciu. În locul de pierzanie care este cazinoul din Sinaia, forfotește o întreagă faună de maniaci ai șansei. „Pretinsele romane cu bucești care dau camere mobilate, pensionari, jucători de cărți sunt reportaje de o veselie ieftină, silită și mai ales vulgară. Dovedind incapacitatea de a descoperi viața sub superficialitatea fenomenului diurn. Ieșind de sub manta de velur a culturii bisericești, scriitorul devine cronicar vesel” (G. Călinescu).

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1941.

◆ ***, *De vorbă cu domnul ~. Cu prilejul apariției cărții* ≈, RP, II, 1934, 13, 4; ***, RP, II, 1934, 16, 3; Septimiu Bucur, VTL, II, 1934, 9, 4; Dan Smântănescu, E, 1934, 1570, 2; Petre Pandrea, ALA, XIII, 1934, 700, 7; Romulus Demetrescu, *Pe marginea câtorva romane*, PLI, I, 1934, 1, 39; Paul I. Papadopol, LII, 1935, 33, 4; G. Călinescu, *I. A. Bassarabescu*, D. D. Pătrășcanu, -, RFR, VII, 1940, 4, 114–124; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 616–619. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

* **STĂVILARU Luca**, *Insula misterioasă*, București, [1934], 268 p. (Colecția celor 15 lei, 65).

STERE C., *În preajma revoluției*, V, v. *În preajma revoluției*, I, 1931.

○ **STREINUL Mircea**, *Plecat pentru todeauna*, GLB, XVII, 1934, 4337, 2–3; *Suflete fără cer*, GLB, XVII, 1934, 4373, 2–3; 4376, 2–3; *Lucruri în afară de vis*, FRZ, I, 1934, 9,

2-3; *Stan a-nceput să lupte cu stelele*, JML, XXIII, 1934, 7-12, 211-216, fragmente din romanul *Numai o noapte*.

ȘEPTILICI Mircea, *O fată*, București, Editura Librăriei Pavel Suru, 1934, 116 p. Jurnalul unor „experiențe de laborator cerebral”. Dinu Moraru face din sentimente un obiect de studiu fiziologic și refuză iubirea dezinteresată a Mirelei Trancu.

◆ Cronicar, RP, III, 1935, 54, 2.

A. S.

TELEAJEN Sandu, *Drumul dragostei*, București, Cultura Națională, 1934, 400 p. Fragmente: *Într-o dimineață de iunie*, RP, II, 1934, 40-42, 2; *Tanti Lena*, ALA, XIII, 1934, 726, 1-2. Evocă un caz de dragoste patologică, a medicului Corneliu Vlăduț pentru verișoara sa, Nuți. Nu prin subiect e interesant însă romanul, ci prin imaginea vieții de familie într-un Ploiești cosmopolit, tulburat de evenimentele războiului.

◆ Șerban Cioculescu, RFR, II, 1934, I, 153-168; Erasm, CRD, II, 1934, 279, 4; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 727, 9; V.H., LPT, XIII, 1934, 3917, 2; Gaby Michailescu, *Un roman orchestră*: ≈, *Câteva clipe cu autorul*, NȚN, I, 1934, 153, 2; **, - despre ≈, ABC, I, 1934, 13, 8; I. G., *De vorbă cu d. -*, FCL, XIII, 1934, 1145, 2; Adrian Pascu, OP, XXX, 1934, 8287, 1-2; D. Almaș, ABC, I, 1934, 20 dec., 6; Lucian Boz, DMN, XXX, 1934, 10059, 3; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 8, 110-112; **, MNL, II, 1934, 18, 4; Antonie Străuț, NȚN, II, 1935, 223, 2; Romulus Demetrescu, PLI, I, 1935, 12, 661-663; Constantin Stelian, CL, LXVIII, 1935, 9-12, 531-532; Perpessiciu, *Opere*, VII, 86.

A. S.

TEODOREANU Ionel, *Crăciunul de la Silvestri*, București, Cartea Românească, 1934, 362 p. Fragment: *Anișoara Nemțanu*, ALA, XIII, 1934, 722, 3. Considerat de către Perpessiciu o completare a *Medelenilor*, romanul schitează aceeași feerică lume de basm a copilăriei și adolescenței. După un început de aventură amoroasă cu Manuela Călugăru, avocatul Nelu Antohi revine în sânul familiei, descoperind, sub răceala aparentă a soției, o

delicată și sensibilă *făptură sufletească*. Descripției romantice i se adaugă, mai pronunțat decât în alte scrieri, observația socială scoasă din imediata realitate istorică.

▼ București, Cartea Românească, 1941; București, Cartea Românească, 1943; București, Cartea Românească, 1945.

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 256, 4; 280, 4; 284, 4; 322, 30; Izabela Sadoveanu, *O carte frumoasă*, ALA, XIII, 1934, 725, 3; P.D., E, 1934, 1738, 2; D. Trost, FCL, XIII, 1934, 1139, 2; G. Călinescu, ALA, XIII, 1934, 728, 9; V.H., LPT, XIII, 1934, 3925, 2; Septimiu Bucur, AZI, 1934, 5, 1352-1354; Octav Șuluțiu, F, s. III, I, 1934, 7, 86-90; C., CL, LXVII, 1934, 11-12, 1014-1016; Ilariu Dobridor, VR, XXVI, 1934, 21-24, 82-83; Al. A. Philippide, CLB, II, 1934, 4, 2; Șerban Cioculescu, ADV, XLVIII, 1934, 15613, 5; Eugen Ionescu, RP, II, 1934, 49, 2; Ovidiu Papadima, GR, II, 1934, 12, 650-652; Șt. Alexiu, GAC, IV, 1935, 11-12, 4; D. R., MNL, III, 1935, 19, 4; Const. D. Ionescu, G, XIV, 1935, I, 50-51; Șerban Cioculescu, RFR, II, 1935, I, 153-168; Ion Tomuța, SDM, XII, 1935, I, 25; Dis, BL, II, 1935, 3, 170-172; Romulus Demetrescu, PLI, I, 1935, 12, 659-661; Predescu, *Istoria*, 269; Călinescu, *Istoria*, 672; Perpessiciu, *Opere*, VII, 71-73; Perpessiciu, *12 prozatori*, 1980; Tomșu, *Teodoreanu*, 98-99. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

TIMUȘ Ioan, *Transiberiana*, București, Cugătarea, 1934, 212 p. Roman de călătorie. Constant și prietenul său se hotărăsc să plece în Japonia, protagoniștii traversând U.R.S.S. Pus în practică, itinerarul, proiectat pentru douăsprezece zile, le oferă numeroase surprize. Scriere pitorească, interesată de specificul rusesc, care relatează cu vioiciune peripeții încântătoare.

◆ **, NȚN, I, 1934, 12, 2; Negoitescu, *Analize*, 256-259.

D. M.

TONEGHIN M., Al. BILCIURESCU, *Rumba dragostei*, București, Adevărul, 1934, 200 p. Roman erotic, de un gust îndoielnic, nedepășind nivelul literaturii de consum.

◆ **, E, 1935, 1789, 2; V.H., LPT, XIV, 1935, 3973, 4; Syr., ≈, ALA, XIV, 1935, 738, 9; **,

VL, IX, 1935, 167, 4; Antonie Străuț, NTN, II, 1935, 233, 2; ***, NTN, II, 1935, 220, 2; Ion Mihăescu, MRD, 1935, c. 7, 29–30.

M. V.

TUDOSIE Ionel, *Diavolița și omul ursitei*, Ploiești, Tip. Aurora, 1934, 134 p. Roman cu intrigă polițistă, având drept eroină principală o aventurieră, Ana Damaica.

M. V.

TURTUREANU Constantin, *Șomerii*, Iași, Institutul de Arte Grafice Brawo, 1934, 152 p. Roman social, inspirat din realitățile românești de după primul război mondial.

◆ Vasile I. Postecă, *Romanul bucovinean*, CL, LXXIII, 1940, 2, 143–156; I. Berg, OP, XXX, 1934, 8093, 1–2; R. Bilici, *În jurul romanului* ≈, OP, XXX, 1934, 8143, 1–2.

M. V.

VLĂDESCU G. M., *Moartea fratelui meu*, București, Cugetarea, 1934, 288 p. Fragment: ≈, GAC, IV, 1934, 2, 2. Roman al unei spovedanii. Suferința, realitatea brutală, nefericirea, întrebările și amărăciunea marchează drumul eroului către înțelegerea deplină a binelui, înfăptuit cu orice preț. Lucu își întâlnește pe front, după treizeci de ani, prietenul din copilărie, condamnat la moarte. În imposibilitate de a-l salva, îl împușcă, spre a-i ușura chinul așteptării. El e convins că răspunde, în felul acesta, unui comandament moral: „să îndeplinești binele, chiar omorându-ți fratele”. Cartea „e una din marile biruințe ale romanului nostru” (Perpessicius).

▼ Iași, Editura Cartea Moldovei, 1934; București, E.T., 1965; Cluj, Dacia, 1971.

● Premiul Femina pe anul 1935.

◆ ***, BLE, V, 1934, 50, 2; ***, – *despre romanul d-sale* ≈, ABC, I, 1934, 38, 6; V.H., LPT, XIII, 1934, 3952, 4; C.N.N., VR, XXVII, 1935, 1, 103; Al. Lascarov-Moldovanu, NR, XXX, 1935, 11, 1; M. Gh. Constantinescu, U, LII, 1935, 20, 4; Șt. Alexiu, GAC, IV, 1935, 11–12, 4; Eug. C., NTN, II, 1935, 206, 2; C.G., CL, LXVIII, 1935, 1–2, 105–106; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 1, 86–88; Alexandru I. Drăghici, VR, XXVII, 1935, 8141, 1–2; ***, *Cum ai scris ultima carte? Răs-*

punde ~, RMP, XVIII, 1935, 5147, 1; 3; Ion M. Negreanu, E, 1935, 1837, 2; Benoni Sultana-Drăgan, REL, II, 1935, 1–2, 4; Izabela Sadoveanu, *Premiul Femina în România*, ALA, XIV, 1935, 746, 1; ***, BLE, VI, 1935, 54, 2; ***, BLE, VII, 1937, 67, 2; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2576, 1–2; Romulus Demetrescu, PLI, I, 1935, 12, 663–664; ***, BLE, VII, 1937, 68, 8; N. Chiriac Dimancea, GAC, V, 1935, 1–2, 1; Teodor Scarlat, *Un mare artist*: ~, NTN, II, 1935, 365, 2; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5330, 1; ***, BLE, VI, 1935, 58, 3; B. Danubiu, RND, II, 1935, 3–4, 19; George Popa, LN, III, 1936, 1, 50–52; Paul I. Papadopol, U, LIII, 1936, 75, 4; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–213; Lovinescu, *Istoria*, 217; Munteano, *Panorama*, 252–257; G. Călinescu, *Fișe literare*: ~, JL, I, 1939, 46, 2; Călinescu, *Istoria*, 703–704; ***, CNT, 1966, 13, 3; H. Zalis, REVR, XXI, 1967, 1, 113; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 379–380; Leon Baconsky, ~, ST, XXII, 1971, 9, 13; Sorin Titel, RL, IV, 1971, 52, 10; Sebastian, *Eseuri*, 340–344; Perpessicius, *Opere*, VII, 90–92; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 204–205; Nae Antonescu, ~, ST, XXXVI, 1985, 4, 36; Radu Sorescu, *Un prozator al simetriei existențiale*, CNT, 1989, 17, 10.

A. S.

VOROBCHIEVICI Octav, *Hotar de țară*, București, Cartea Românească, 1934, 228 p. Roman al vieții de frontieră, cu elemente de epic senzațional. Acțiunea se petrece la Tighina, după primul război mondial. E urmărită, pe parcursul unui an, statornicirea administrației românești.

◆ Nicolae S. Ursu, PRC, II, 1934, 6, 45–46; ***, DMN, XXX, 1934, 9881, 7.

D. M.

1935

ACSINTEANU George, *Convoiul flămânzilor*, București, Cultura Națională, 1935, 256 p. Fragmente: *Simbol* (romanul e anunțat cu titlul *M-am vândut*), RVS, VIII, 1934, 3–4, 7–9; *Interiorul cu vedenii* (se menține același titlu, *M-am vândut*), CLB, 1934, 33, 2; *Mărturisirea lui Ghinea*, CL, LXVII, 1934, 11–12, 915–928. Roman de critică socială cu ecouri sămănătoriste, ilustrând tema înstrăinării și a

revenirii binefăcătoare în lumea satului. Tânăra Traian Bacria, foarte sărac, aproape muritor de foame, ajunge asistent universitar cu ajutorul unei prostituate (Laura), care-l prezintă drept frate protectorului ei, decanul sexagenar Damian Storin. Aflând adevărul, bătrânul profesor se sinucide. Traian Bacria, reîntors, spre purificare, în satul natal, se dedică ridicării acestuia. G. Călinescu consideră romanul „simplu document [...] care își propune să înfățișeze drama noii generații de intelectuali români (fii ai eroilor morți în război), rămași fără întrebuintare, muritori de foame. Este tema din *Huliganii* lui Mircea Eliade redusă numai la aspectul economic”.

◆ b., *Cu d. ~ despre* ≈, FCL, XIV, 1935, 1214, 2; ***, DMN, XXXI, 1935, 10129, 6; M. G. Constantinescu, U, LII, 1935, 76, 4; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2564, 1-2; T.S., RVS, IX, 1935, 3-4, 32; V.H., LPT, XIV, 1935, 4032, 4; Romulus Demetrescu, PLI, I, 1935, 12, 665; Gh. Aniței, PRC, III, 1935, 4, 35; Emanoil Radian, FRZ, II, 1935, 4, 1-2; Nicolae Roșu, *Doi romancieri: T. C. Stan și ~*, CL, LXVIII, 1935, 3-5, 215-220; Călinescu, *Istoria*, 881; Perpessicius, *Opere*, XII, 431-432; Nicolae Scurtu, *Un prozator*, RL, XXI, 1988, 1, 10; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 1-3.

D. M.

AMZA G. M., Căsătorii - 5 lei cuvântul, București, Editura Librăriei Principele Mircea, [1935], 222 p. Roman de moravuri, cu elemente de epic senzațional, în care eroul, Barbu Ambrozie, doctor în filosofie, biologie și medicină, deși își duce cu greu traiul, inițiază o experiență insolită, dând un anunț matrimonial la o revistă. Cunoaște astfel o serie de amatoare de măritiș - prilej de paradă a unor tipuri feminine diverse, portretizate sumar și apăsat - și se căsătorește cu una dintre ele.

◆ Dinu Roco, MNL, III, 1935, 23, 4.

D. M.

ATANASIU Gh., Adelina, Timișoara, Editura Librăriei Cartea Românească, 1935, 208 p. Cu o pref. semnată „Viața literară”. Replică declarată a *Adelei* lui G. Ibrăileanu, dar fără virtuțile analitice ale modelului, romanul lui ~ nu se ridică mai sus de nivelul clișeului sentimental. Transferat de pe plan psihologic

pe plan social (eroul e fiul unor țărani de pe moșia părinților Adelinei), conflictul e schematic și declarativ, în pofida intențiilor autorului de a-l complica prin gelozia retrospectivă a personajului masculin. Ca atare, protagoniștii nu sunt decât fade și, uneori, ridicole paștișe ale prototipurilor lor literare. Un *happy-end* convențional vine să trădeze definitiv spiritul ilustrului model.

◆ Gr. Popiți, VS, V, 1934, 1253, 1; Nicolae Albu, PRC, II, 1934, 10, 30-32; I. Val., VL, IX, 1935, 165, 5; D. Gr., LU, I, 1935, 1, 59; S. D., VRR, IV 1935, 1-2, 31-32; Constantin Stelian, CRT, VIII, 1935, 2643, 2; Ion Lotreanu, LU, I, 1935, 8, 369-370; Paul I. Papadopol, *Un nou romancier*: ~, CGC, I, 1937, 597-598; G. M. Ivanov, *Simfonie literară în Banat. Prozatorii bănățeni*, RLTR, I, 1940, 39, 4, 18.

M. V.

ATANASIU Gh., Dezmoșeniții, Timișoara, Editura Librăriei Cartea Românească, 1935, 220 p. Fragment: ~, LU, I, 1935, 4, 179-180. Roman psihologic, care narează viața unui surdo-mut.

◆ Ștefan Gomboșiu, ≈, LCF, I, 1935, 12, 606; N.A., BL, III, 1936, 1, 54-56; ***, VR, XXVIII, 1936, 1, 99; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 3-4, 204-205; V. Copilu-Cheatră, LN, III, 1936, 4, 230-233; Dorian Grozdan, LU, II, 1936, 10, 459; Paul I. Papadopol, *Un nou romancier*: ~, CGC, I, 1937, 597-598; G. M. Ivanov, *Simfonie literară în Banat. Prozatorii bănățeni*, RLTR, I, 1940, 39, 4, 18.

M. V.

* **AXENTE Mihail, Raluca, Mediaș, Lanuri**, 1935. Cu o pref. a Editurii „Lanuri”. „Romanul domnului ~ este o monstrozitate” (Erasm).

◆ Erasm, CRD, III, 1935, 526, 4; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 3, 44; Nicolae Albu, CPA, I, 1936, 2, 3.

BARCAROIU Constantin, Periferie, București, Ig. Hertz, 1935, 272 p. (Colecția celor 15 lei). Roman inspirat din viața mahalalei, convențional și schematic prin exterioritatea viziunii, inconsistența personajelor, pitorescul strict decorativ.

▼ București, Editura Librăria Culturală Constantin Constantinide, 1941.

◆ Erasm. CRD, III, 1935, 504, 4; Silviu Cemea, *Romanul mahalalei noastre*: ≈, NTN, II, 1935, 370, 2; N. Decebal, BSR, II, 1942, 209, 2.

M. V.

BELLU Petre, *Cazul doamnei Predescu*, București, Ig. Hertz, 1935, 240 p. (Colecția celor 15 lei). Roman social, dezbătând problema emancipării femeii. Tezismul declarat izbucnește în lungi pasaje discursive, de o naivitate dezarmantă. Stil deficitar, pueril.

◆ B. Danubiu, RND, I, 1935, 6, 7; V. Zi., GAI, IV, 1935, 5–6, 84; Ghiță Popescu, RVVR, I, 1935, 18–20, 8.

M. V.

BENADOR Ury, *Subiect banal*, București, Editura Librăriei Universale Alcalay, 1935, 198 p. Vol. ed. princeps cuprinde și nuvela *Appassionata*. A fost reeditat în 1968 cu modificări sensibile de text. Fragment: ≈, RP, III, 1935, 66–68, 3. Roman psihologic, conținând confesiunea febrilă a unui caz de gelozie obsesivă. Protagonistul, Ludwig Holdengraeber, suspectându-și soția și supunându-o unor experiențe nedemne și unor explicații umilitoare, sfârșește prin a o împinge în brațele unui prieten sărac, căruia îi ofense cu generozitate adăpost și ajutor. Monografie a geloziei, ≈ exploatează ideea că suspiciunea și torturarea partenerului provoacă adulterul. I s-a reproșat turnura patologică a intrigii (Octav Șuluțiu). Probând calități de analist, pe linia lui Camil Petrescu și Anton Holban, autorul împinge investigația pe terenul unei cerebralități torturate, unde construcțiile mentale par a instiga realitatea. Protagonistul „crede mereu că are dreptate și pune mereu înșelarea sa ca o premisă a cărei concluzie trebuie să fie dovedirea ei [...]”. Parcă eroul ar vrea să fie înșelat numai din dorința de a avea el dreptate” (Octav Șuluțiu). După Pompiliu Constantinescu, ≈ are „pagini de analiză psihologică de o frumusețe excepțională. Nu observațiile abstracte, cugetările propriu-zise alcătuiesc adâncimea acestui roman, ci unele observații psihologice concrete, de o sugestivă putere”.

▼ Reprodus în: *Opere*, I, cu o precizare finală a autorului, București, E.P.L., 1968.

◆ Rep., *Interviu expres cu d. ~*, RP, III, 1935, 66–68, 8; Erasm. CRD, III, 1935, 428, 4; 447, 4; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1293, 2; Dan Petrașincu, *Prilej de critică neliterară. Despre ≈ de ~*, RP, III, 1935, 72, 5; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5213, 1; 3; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 73–74, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 393, 8; Petru Manoliu, AZI, IV, 1935, 3, 1758; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 3, 99–101; Alceco, SNT, III, 1935, 7, 15; C. N. Ne-goită, VR, XXVII, 1935, 6–7, 126–127; ***, MST, II, 1935, 6, 5; ***, LPT, XIV, 1935, 4143, 4; Lucian Boz, VR, XXVII, 1935, 7–8, 76–77; Dinu Răutu, OP, XXXI, 1935, 8583, 1–2; Justin Neuman, *Psihanaliza literară. Pe marginea romanului ≈ de ~*, ADV, I, 1936, 16134, 5–6; Lovinescu, *Istoria*, 309–310; Călinescu, *Istoria*, 710; Constantinescu, *Scrieri*, I, 208–212; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 374; G. Dimisianu, FC, XVII, 1968, 46, 16; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 290–291; Popa, *Dictionar* 2; Lăzărescu, *Romanul*, 182–186; G. Dimisianu, *Timpul reparator*, RL, XVIII, 1985, 21, 8; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 326; 329; Dimisianu, *Subiecte*, 81–83. □ V. și *Ghetto veac XX*, 1934.

D. M.

BIBERI Ion, *Proces*, București, Cultura Națională, 1935, 210 p. Reeditat în 1969, cu explicitări de subzol și concentrări de expresie. Roman psihologic, în maniera lui James Joyce (despre care ~ a scris prima dată la noi), conceput ca scenariu al frământărilor unui acuzat în timpul judecării sale. Compoziția este decisă de meandrele memoriei afective, de tensiunea sufletească a eroului în timpul depozității martorilor, al rechizitoriului și pledoariilor, toate transcrise direct, ca frânturi, ca enunțuri nefinisate, într-o juxtapunere surprinzătoare. Moșierul Alexandru Radeș, acuzat pe nedrept de asasinarea intententului său – care, în realitate, se sinucisese –, asistă neputincios la desfășurarea procedurii judiciare, crispat de iminența unei condamnări întemeiate pe prezumții și indicii defavorabile. Până la urmă – ironie! – nu restabilirea adevărului îl salvează, ci talentul oratoric al apărătorului său. Critica a apreciat cu precădere meritul lui ~ de a fi verbalizat fluxul vieții

interioare. Romanul se constituie ca „cine-matografiere a unei gândiri”, în care subiectivitatea viziunii constă „în discontinuitatea, în mișcarea seismică a înregistrării realității într-un aparat cugetător” (Octav Șuluțiu). Pompiliu Constantinescu se declară nemulțumit de roman: „D. ~ a făcut un Joyce de voiaj, suficient să intre într-un buzunar și să simuleze impresia profunzimii. Un ton abstract, teoretic, lovește romanul ≈ de o monotonie săcâitoare; un ritm nediferențiat în trepidația lui voită contribuie la aceeași impresie”.

▼ Reprodus în: *Oameni în ceață*. ≈, cu o pref. de Ovid Crohmălniceanu, București, E.P.L., 1969.

● Premiul „Techirghiol-Eforie” pe anul 1935.

◆ Andrei Tudor, ~ - *Premiul Techirghiol-Eforie*, 1935, RMP, XVIII, 1935, 5151, 1; N. And., FCL, XIV, 1935, 1273, 2; I. Igiroșianu, *De vorbă cu d. ~, autorul romanului ≈*, ALA, XIV, 1935, 751, 11; Erasm, CRD, III, 1935, 435, 4; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 70, 2; N.A., *De vorbă cu ~*, NTN, II, 1935, 306, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 2, 98-99; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 390, 7; I. Valerian, VL, X, 1935, 2, 2; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2644, 1-2; I. Gruia, SNT, III, 1935, 7, 16; Șerban Cioculescu, *Un nou roman analitic*: ≈ de ~, ADV, XLIX, 1935, 15782, 1-2; Șerban Cioculescu, *Aspecte epice contemporane*, RFR, II, 1935, 7, 169-186; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 2-3, 97; George I. Ghidu, E, 1935, 1953, 2; Valentin Al. Gergescu, JML, XXIV, 1935, 10-12, 398-400; M. G., MNL, III, 1935, 23, 4; Călinescu, *Istoria*, 880-881; Constantinescu, *Scrieri*, I, 229; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 535-536; Damian, *Intrarea*, 96-97; Vitner, *Semnele*, 326-336; Cioculescu, *Aspecte*, 291-293; Corbea, Florescu, *Biografii*, 21-28; Streinu, *Pagini*, V, 250-252; Popa, *Dicționar* 2; Protopopescu, *Romanul*, 279; *Dicționar*; Lăzărescu, *Romanul*, 243-246; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 355-356; Nicolae Țone, SLAST, VIII, 1988, 17, 3; Ivașcu, *Confruntări*, III, 11-13.

D. M.

BILCIURESCU Alexandru, *Tichia de măr-găritar*, București, Cugetarea, 1935, 244 p. Roman de senzație, cu elemente fantastice, nedepășind nivelul literaturii de consum.

◆ **, BLE, VI, 1935, 56, 2; M. G. Constantinescu, U, LII, 1935, 213, 4; V.H., LPT, XIV, 1935, 4165, 4; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 8-9, 293-294; N. Chiriac Dimance, GAC, V, 1935, 7-8, 4.

M. V.

○ **BOLDUR Dan O.**, *De vorbă cu Bufnița*, ALA, XIV, 1935, 755, 5, fragment din romanul *Fata din tren*.

BOTEZ Demostene, *Ghiocul*, București, Naționala Ciomei, 1935, 302 p. Fragment: *O înmormântare la țară*, DRT, IX, 1935, 2251, 1-2. Acțiunea romanului va fi continuată în *Înălțarea la cer* (1937). Roman de analiză psihologică, având în centru figura unui preot de țară, Valeriu Darie, natură pasională încercând zadarnic să se domine. Sfășiat ca un erou dostoevskian între chinuitoarele ispite ale firii și asceza severă pe care și-o impune, el ajunge la o stranie capacitate de a fascina oamenii, dobândind puteri taumaturgice. Până la urmă, învinge tentația cărnii și, după ani de rezistență obstinată, își posedă cumnata, pe Aristița. Apoi, îngrozit de păcat, într-o criză mistică, o strangulează. Romanul este structurat anticipativ, printr-o prevestire. O țigancă îi ghicește Ilenei, viitoarea soție a lui Darie, cumpletele întâmplări (de unde și titlul ≈). „Un subiect din viața de familie în care apar ca personajii numai câțiva oameni [...], acumulări de analiză în dauna dramatismului exterior” (Al. Philippide). „D. ~ a dat peste un subiect patetic, dar temperamentul său elegiac, imagismul său de poet grațios și proaspăt cu greu ar putea să înfrunte două suflete ale sale, așa cum ar dori să fie Valeriu și Aristița” (Pompiliu Constantinescu).

▼ Reprodus în: *Scrieri*, III, București, Minerva, 1973.

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 283, 4; 294, 4; III, 1935, 336, 4; Dragoș Vrânceanu, CRT, VIII, 1935, 2505, 1-2; N. Tatu, ADV, XLIX, 1935, 15658, 5; M. D. Ioanid, R, XXVI, 1935, 1-2, 372-374; Al. Philippide, CLB, II, 1935, 14, 11; V.H., LPT, XIV, 1935, 3992, 4; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 741, 9; Izabela Sadoveanu, ALA, XIV, 1935, 742, 9; Tudor Șoimaru, VR, XXVII, 1935, 2, 45-47; **, RVL, IX, 1935, 3-4, 22-23; Interim, CRD,

III, 1935, 375, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 378, 7; M. G. Constantinescu, U, LII, 1935, 76, 4; Petre Pandrea, DRT, IX, 1935, 2244, 1; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1270, 2; Constantin I. Calotă, NŢN, II, 1935, 285, 2; Octav Şuluţiu, F. s. III, II, 1935, 2, 99-100; Mihai D. Ralea, VR, XXVII, 1935, 7-8, 73-75; Mihai D. Ralea, DRT, IX, 1935, 2378, 1-2; Aureliu Weiss, VR, XXVII, 1935, 11-12, 64-66; Petru Manoliu, CRD, II, 1934, 315, 3; Aureliu Weiss, DRT, IX, 1935, 2458, 1-2; C. N. Negoită, *Romanul adolescenţei*, AU, XV, 1936, 103, 1; S. Podoleanu, *Cu ~*, RMP, XIX, 1936, 5565, 1; Călinescu, *Istoria*, 739; Constantinescu, *Scrieri*, I, 340-344; Crohmălniceanu, *Literatura*, II, 339; Popa, *Dicţionar 2*; Bărbulescu, *Demostene Botez*, 59-64; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 389-394.

D. M.

BOTEZ Ioachim, *Însemnările unui belfer*, I, Bucureşti, F.R.P.L.A., 1935, 238 p. (Scriitori români contemporani). Fragmente: *Doi ani acolo*, CLB, I, 1934, 16, 11; ≈, CLB, I, 1934, 25, 5; II, Bucureşti, F.R.P.L.A., 1939, 198 p. (Scriitori români contemporani). Fragment: *La Soroca*, CRM, I, 1939, 11, 13. Reeditat selectiv în 1974. Roman de moravuri, de factură memorialistică, „adevărată teratologie şcolară” (VI. Streinu). Dezvăluie în ~ „un povestitor de rasă”, un moralist sever şi un intelectual rafinat, „primenindu-şi sufletul livresc al profesionistului la marea înţelepciune a experienţei bunului simţ” (Pompiliu Constantinescu). „Tratat de critică pedagogică şi didactică, prin excelenţă documentară şi satirică, aşadar de atitudine” (Perpessiciu), cartea reţine amintirile copilăriei autorului, anii de şcoală, figuri de dascăli, primii ani de profesie (învăţător într-un cătun aproape de Bucureşti), activitatea de copist şi de belfer la şcoala puşcăriaşilor analfabeţi de la Văcăreşti, apoi profesoratul la Piteşti şi Bucureşti. Stilul, amestec izbutit de erudiţie şi lirism, vădeşte o marcată înclinaţie spre pitoresc, „ironie, amărăciune, sarcasm, violenţă” (Şerban Cioculescu). Foarte apreciat la apariţie (E. Lovinescu, Pompiliu Constantinescu, Mihail Sebastian, VI. Streinu etc.; excepţie: G. Călinescu), ignorat, după aceea, până la reeditare, ≈ „alcătuieste cel mai teribil bestiar

profesoral, o utopie inversă, depăşind de multe ori cadrele pamfletului” (P. Poantă).

▼ Ed. îngr., pref., note şi glosar de Petru Poantă, Cluj, Dacia, 1974 (text selectiv).

◆ ***, FCL, XIV, 1935, 1200, 2; Nicolae Roşu, CRT, VIII, 1935, 2521, 1-2; ***, *Cu d-l - despre* ≈, RMP, XVIII, 1935, 5126, 1; Gh. Agavriloaei, *O carte a realităţii*, MST, II, 1935, 2, 16; Tudor Vianu, LRT, III, 1935, 4, 63-64; N. Teaciu Albu, JML, XXIV, 1935, 2, 41-47; Antonie Străuţ, NŢN, II, 1935, 241, 2; I. Gruia, SNT, III, 1935, 3, 13; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 60, 2; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 746, 9-10; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5164, 1; 3; Al. Rosetti, *A fi... moldovean*, RFR, II, 1935, 3, 662-663; M. Ghimbaşanu, MNL, III, 1935, 20, 4; D. L. Stăhiescu, *De vorbă cu doi scriitori: ~ şi T. C. Stan*, RVVR, I, 1935, 13-14, 10-11; Ieronim Şerbu, VL, IX, 1935, 169, 3; C.T., *Scriitori nemteni actuali*, AVL, VI, 1935, 155, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 386, 7; Mihail Sebastian, *Un belfer*, RFR, II, 1935, 5, 431-434; Grig. Mich. Cotlaru, RVVR, I, 1935, 15-16, 18-20; Mircea Mancaş, IIS, II, 1937, 19-20, 430-431; Lovinescu, *Istoria*, 280; Streinu, *Pagini*, 201-205; Vladimir Streinu, TMP, IV, 1940, 982, 2; Octav Şuluţiu, F. s. III, VII, 1940, 1-2, 81-84; Şerban Cioculescu, *Un pamflet liric*, RFR, VII, 1940, 2, 405-419; Perpessiciu, RM, III, 1940, 605, 4; Călinescu, *Istoria*, 838; Constantinescu, *Scrieri*, I, 345-349; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 406-407; Streinu, *Pagini*, I, 166-169; Cioculescu, *Aspecte*, 385-397; Sebastian, *Eseuri*, 310-314; Vianu, *Opere*, III, 177-181; Streinu, *Pagini*, IV, 126-135; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 263; Perpessiciu, *Opere*, VII, 103-104; VIII, 339-343; Poantă, *Radiografii*, I, 18-26; Popa, *Dicţionar 2*; *Dicţionar*.

D. M.

BOUREANU Radu, *Fata din umbră*, Bucureşti, Naţionala Ciornei, [1935], 174 p. Vol. cuprinde şi nuvela *Ūstine sau colina goală*. Fragmente: *Luiza Timurian*, AZI, III, 1934, 2, 986-994; *Fata din pântecul chitului*, F, s. III, I, 1934, 3, 39-45; *Lăstunii de pământ şi bobocii verzi*, AZI, III, 1934, 5, 1332-1337. Mic roman de dragoste, cu acţiunea plasată într-un port dunărean. Fermecat de o tânără țigancă, pe nume Catia, cunoscută în împrejurări romantice, eroul descoperă lumea pură a sentimentelor puternice. Prin contrast, „lumea bună” îi apare în toată artificialitatea

și frivolitatea ei. Dragostea nu rezistă înă confruntării sociale, eroul prefăcându-se în public a nu-și recunoaște iubita. Zdrobită, Căția se sinucide, aruncându-se într-un cuptor cu var. Evocarea orașului danărean, transcrierea senzațiilor erotice dau specificul narațiunii, altfel destul de firavă.

▼ Reprodus în: *Ūstune sau colina goală*, București, E.T., 1965; *Scrieri*, III, București, Minerva, 1976.

◆ J. RBJ, s. III, I, 1935, I, 4; Erasm, CRD, III, 1935, 594, 4; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1449, 2.

D. M.

BRĂDIȘTEANU Grigorie, *Zidul plângerilor*, Timișoara, Institutul de Arte Grafice Atheneu, [1935], 180 p. Roman al derutei intelectualității după primul război mondial. Specie de inadapabil, magistratul Tămaș, regățean venit în Timișoara după Unire, victimă a războiului și natură foarte sensibilă, se îmbolnăvește de parkinson și se sinucide. Un fir narativ secundar are în vedere mișcarea comunistă ardeleană, femeia de care se îndrăgostește eroul fiind acuzată – abuziv – de activitate antistatală.

◆ Gh. Atanasiu, LU, I, 1935, 8, 359.

D. M.

BRĂESCU Gh., *Conașii*, București, Naționala Cioemei, [1935], 252 p. Fragment: ≈, ALA, IX, 1929, 443, 56. Roman de moravuri provinciale, zugrăvind, dintr-o perspectivă umoristică, Iașul primului război mondial. Păcatele „conașilor” – ariviști în a căror portretizare autorul investește mai degrabă maliție decât sarcasm –, ca și ispășirea lor se învârtesc în jurul alcoolului, dorința de parvenire a soților fiind, în general, sancționată de consoarte prin infidelitate („pactizare” cu armatele aliate încartiruite). Textul are umor, spirit satiric, dialog alert; dar și o anume bonomie atonă, previzibilitate narativă, monotonie. După G. Călinescu, comparativ cu proza scurtă a lui ~, „în roman, interesul scade considerabil, fiindcă autorul se străduiește să construiască din simple dialoguri pitorești”, or „lumea de clubiști cartofari și indivizi fără

morality din ≈ cere pătrundere psihologică și compoziție”.

◆ Erasm, CRD, III, 1935, 594, 4; N. Cristinoiu, VR, XXVII, 1935, 11–12, 104–105; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 782, 9–10; Gh. Anitei, PRC, III, 1935, 10, 30–31; Paul Daniel, E, 1935, 2074, 2; I. Valerian, VL, X, 1936, 4, 2; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 1, 60; V.H., LPT, XV, 1936, 4283, 2; Silviu Damian, RVVR, II, 1936, 7–8, 19; S. Podoleanu, RMP, XIX, 1936, 5583, 1; 5; Călinescu, *Istoria*, 700; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 396; Șerban Cioculescu, ~ *memorialist și romancier*, RL, 1971, 7, 5; *Dicționar*; Aderca, *Contribuții*, II, 372–373.

D. M.

* **BREZU I.**, *Fiara din om*, 1935. Roman melodramatic, edificat pe motivul romantic al conflictului dintre frați.

◆ **, RMP, XVIII, 1935, 5358, 3.

D. M.

CÂMPEANU M., *Casa de întâlniri*, București, Editura Librăriei Principele Mircea, [1935?], 228 p. Roman de dragoste și de moravuri. Eroul, tânăr medic în primul război mondial, descoperă infidelitatea soției și înnebunește.

A. S.

* **CEAUȘIANU Alexandru**, *Vremuri de osândă*, [1935]. Roman al revoluției de la 1848, din Ardeal. Evenimentele se petrec în perimetrul Mureș – Reghin – Bistrița.

◆ Nicolae Albu, PRC, III, 1935, 2, 23–27.

D. M.

○ **CERNEA Silviu**, *Restriște*, MNL, III, 1935, 20, 2; *Fragment dintr-un roman în manuscris*, RVS, IX, 1935, 5, 9–12; *Fragmente*, E, 1937, 2539, 2, secvențe dintr-un roman cu titlul neprecizat.

○ **CIULPAN I.**, *Nadia debutează*, fragment de roman, FCL, XIV, 1935, 1223, 2.

CONSTANT Eugen, *Condicar de lume nouă*, Craiova, (în editura autorului), Tip. Apărarea Națională, 1935, 184 p. Fragmente: *Inevitabilul dezacord*, PVL, I, 1933, 4–5, 16–18;

Cadrilul fantomelor, BRT, 1933, 97–98, 1–2; ≈, MRD, 1934, 1, 17–24. Roman al mediului funcționaresc. Scris la persoana întâi, textul e prezentat – conform cunoscutului procedeu romantic – drept memorii ale unui răposat condicar, Pamfil Enăceanu. După opinia lui Paul I. Papadopol, ≈ „nu poate fi considerat o lucrare formată”, fiind numai „o frescă din viața amărâtă a birocraților”, cu adultere, intrigi mărunte, anodine.

◆ Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 75–77, 2; Paul I. Papadopol, U, LIII, 1936, 47, 4; Mihai Botez, LCF, X, 1967, 8, 7; Popa, *Dicționar* 2.

D. M.

O CONSTANT George, *Amurg în Heidelberg*, DRUM, I, 1935, 10–11, 4; *Viața se mărturisește...*, DRUM, II, 1937, 8–10, 2, fragmente din romanul *Amurg în Heidelberg*.

CORBASCA Vladimir, *Tanonica*, București, Adevărul, [1935], 244 p. Roman rural, cu intrigă senzațională și elemente de critică socială. Înghăit cu niște hoți de vite, Cătu Bârlăc, șeful postului de jandarmi din satul moldovean Scărișoara, terorizează întreaga regiune, reușind să scape mereu de rigorile legii. Până la urmă, piere ucis de Tanonica, nebunul satului, omor pus la cale de o femeie ușuratică, dar dărză, Zoița lui Sandu Bighiu. „Stângăcia evidentă a narațiunii, sărăcia pătrunderii sufletului individual sunt răscumpărate prin mișcarea ei generală și multitudinea faptelor romantice” (G. Călinescu).

◆ M. Grindea, *Șapte cărți pentru șapte zile*, DMN, XXXI, 1935, 10192, 8; I. Gruia, SNT, III, 1935, 6, 13; ***, DRT, IX, 1935, 2292, 1–2; V.H., LPT, XIV, 1935, 4077, 2; Liviu Floda, *Un roman din viața satului*, ADV, XLIX, 1935, 15756, 3; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 15756, 3; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 45, 168–169; M.G., MNL, III, 1935, 23, 4; Dumitra Codrescu, SDM, XIV, 1937, 3, 99.

D. M.

O COTOVU Sandra, *Conferențiarul. Din jurnalul Magdei Sterian*, ALA, XIV, 1935, 774, 7; *M-am surprins într-o dimineață...* *Din jurnalul Magdei Sterian*, ALA, XV, 1936, 788, 7; *Visul unei nopți de vară. Din*

jurnalul Magdei Sterian, IIS, I, 1936, 9, 408–411, fragmente dintr-un posibil roman de confesiune.

DAMIAN Mircea, *De-a curmezișul*, București, Universala Alcalay, 1935, 280 p. Roman autobiografic, în care eroului îi sunt împrumutate evenimente, netransfigurate artistic, ale vieții de vagabondaj și privațiuni a autorului. Agresiv, violent, protagonistul său, Marin Dogaru, este un vanitos aflat în permanent „dezacord cu sine însuși, cu oamenii, cu împrejurările și cu toată ordinea socială” (Pompiliu Constantinescu), un „răzvrătit împotriva normei și a legalității” (E. Lovinescu), dar nu în numele unui ideal umanitar, ci din cauza unei încrâncenate ambiții. Romancierul nu prelucrează materialul epic, „crezând că sinceritatea brutală este în mod necesar și artistică” (Pompiliu Constantinescu).

◆ C. Panaitescu, *Cu ~*, FCL, XIV, 1935, 1354, 2; Silviu Cernea, NTN, II, 1935, 420, 2; Erasm, CRD, III, 1935, 588, 4; Pan, ≈, *Lectură la d. ~*, FCL, XIV, 1935, 1468, 2; R.M., ADV, XLIV, 1935, 15927, 2; Ion Th. Ilea, ~, LCF, I, 1935, 12, 605–606; C. Panaitescu, FCL, XV, 1936, 1478, 2; Mionex, NTN, III, 1936, 500, 2; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 788, 9–10; S.C., NTN, III, 1936, 501, 2; **, ZOR, II, 1936, 255, 4; Șerban Cioculescu, ADV, L, 1936, 15950, 1–2; **, DRUM, I, 1936, 12, 3; Paul Daniel, E, 1936, 2089, 2; Erasm, CRD, IV, 1936, 645, 4; Constantin Bradu, MNL, IV, 1936, 27, 4; Pericle Martinescu, ≈, SDM, XII, 1936, 1, 19; George Adrian, CLB, III, 1936, 15, 6; Mihail Straje, VL, X, 1936, 5, 2; G. A. Mitache, LPT, XV, 1936, 4299, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 426, 11; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 2, 86–88; Silviu Cernea, *Romanul unei ambiții*: ≈, RFR, III, 1936, 2, 440–444; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 1, 13; Mache A. Velicu, ≈, MN, s. II, 1936, 10, 35; Dragoș Vrâncănu, CRT, IX, 1936, 2943, 2; V.H., LPT, XV, 1936, 4352, 2; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 4, 165–178; Gh. Atanasiu, LCF, s. II, II, 1936, 5, 276–277; Lovinescu, *Istoria*, 263–264; Călinescu, *Istoria*, 843–844; Constantinescu, *Scrieri*, II, 373–376; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 247; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 330; Dumitru Micu, *Un prozator ignorat*: ≈, CRC, V, 1970, 33, 8; Perpessiciu, *Opere*, VII, 222–223; Streinu, *Pagini*, V, 226–231; Antonescu, *Scritori*, 157–158; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 709–718.

M. V.

DAN Sergiu, *Surorile Veniamin*, București, Cultura Națională, 1935, 280 p. Fragment: ≈, FCL, 1932, 438, 1. Roman psihologic, urmărind evoluția a două temperamente diferite. Fire în fond sentimentală, după cum o trădează jurnalul intim, Felicia își modifică mentalitatea mic-burgheză îmbrățișând cu fervoare ideile iubitului ei, militantul comunist Mihai Vasiliu. Superficială și frivolă, Maria acceptă însă să devină întreținută bogatului petrolist Körner, dar are revelația iubirii în brațele aceluiși Mihai Vasiliu. „Cu toată simetria de situație a surorilor Veniamin, victime ale aceluiași bovarism sentimental, temperamental deziluzia lor provine din două structuri deosebite. Felicia este adevărata romantică, iar Maria numai o victimă a imaginației erotice” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Vatra, 1946; București, Eminescu, 1973. Reprodus în: *Arsenic*. ≈, București, Cartea Românească, 1979.

◆ b., ~ *despre* ≈, FCL, XIV, 1935, 1251, 2; P. P., VR, XXVII, 1935, 3-4, 108; Erasm, CRD, III, 1935, 409, 4; Silviu Cernea, NTJN, II, 1935, 284, 2; V.H., LPT, XIV, 1935, 4050, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 385, 12; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 69, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 2, 93-95; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 753, 9-10; Roniulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 1, 48; Lascăr Sebastian, ADV, XLIX, 1935, 15747, 5; I. Gruia, SNT, III, 1935, 6, 12-13; Tudor Șoimaru, DRT, IX, 1935, 2315, 1-2; ***, FCL, XIV, 1935, 1320, 2; Șerban Cioculescu, RFR, II, 1935, 7, 169-186; G. Ivașcu, MST, II, 1935, 5, 5; M. Ghimbășanu, MNL, III, 1935, 22, 4; E. Lovinescu, *Întoarcerea spre epic*, ADV, LI, 1937, 16291, 1-2; Lovinescu, *Istoria*, 285; Călinescu, *Istoria*, 713-714; Constantinescu, *Scrieri*, II, 386-391; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 382-389; Cioculescu, *Aspecte*, 289-291; Mihai Minculescu, RL, VI, 1973, 17, 11; Mihai Gafița, *Septuagenarul* -, ST, XXV, 1974, 2, 14; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 267; Perpessiciu, *Opere*, VII, 128-130; Streinu, *Pagini*, V, 242-245; Ioana Lipoveanu-Theodorescu, -, TR, XXIII, 1979, 40, 6; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 725-730; Ivașcu, *Confruntări*, III, 19-21. □ V. și *Dragoste și moarte în provincie*, 1921.

M. V.

○ **DANUBIU B.**, *Siestă, club și concursuri*, fragment din romanul *Alegători*, RND, II, 1935, 1, 7-8.

DELESCU Barbu, *Poartă-ți crucea*, București, Editura Universul, 1935, 240 p. Roman sentimental, cu elemente senzaționale, conținând confesiunea lui Radu Ploeanu, al cărui erotism dezlănțuit îl pune în situația de a-și disputa amantele cu propriul tată, cu care intră în conflict din cauza pasiunii comune pentru Viola, sora mai mică a mamei sale vitrege. Intrigă stufoasă și personaje inconsistente.

M. V.

DORIAN Emil, *Vagabonzii. Roman pentru tineret*, București, Editura Librăriei Principale Mircea, 1935, 294 p. Roman de aventuri. Istorisește peripețiile prin care trec copiii Fritz și Lăcustă în anii primului război mondial.

◆ ***, ~ *despre romanul d-sale* ≈, ABC, I, 1934, 35, 6; R., VL, IX, 1935, 166, 3; M. Gh. Constantinescu, U, LII, 1935, 34, 4; Cronicar, E, 1935, 1816, 2; Călinescu, *Istoria*, 766-767; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 833-835.

M. V.

○ **DRAGOMIRESCU Mihail**, *Pământ și floare*, CVC, I, 1935, 1, 23-31; 2, 28-44; 3-4, 26-36, fragmente din romanul cu același titlu, al zecelea vol. din „epopeea română” *Copilul cu trei degete de aur*.

M. V.

DRAGOMIRESCU Mihail, *Sănducu. Roman în tablouri din viața copilărească*, București, Editura Oficiului de Librărie, 1935, 150 p. Al treilea vol. din „epopeea română” *Copilul cu trei degete de aur*. Roman autobiografic, consemnând principalele date ale copilăriei ferite de griji a lui Sănducu, în cadrul idilic al satului: evenimentele specifice vârstei, năzdrăvăniile și jocurile, primii ani de școală, tovarășii de învățătură. Pasișă plată și lipsită de fior liric a *Amintirilor* lui Ion Creangă.

◆ Victor Odobeșteanu, MNL, III, 1935, 22, 4; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 75-77, 2; ***, MST, II, 1935, 6, 5; G. Călinescu, ALA, XIV,

1935, 766, 9–10; N. Mihăescu, VRL, XXVII, 1935, 8347, 1; Elena Const. Găinaru, E, 1936, 2084, 2; Marin Negrea, ȚB, VIII, 1936, 2, 193–194; P. I. Teodorescu, PRM, II, 1936, 7–8, 32–33; E. Lovinescu, *Întoarcearea spre epic*, ADV, LI, 1937, 16291, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, 289–290; Mihăescu, *Oameni*, 132–136; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 271–272.

M. V.

DUMITRAȘCU Remus, *Gheare*, București, Cartea Românească, 1935, 304 p. Roman de război. Acțiunea se petrece în anii primului război mondial. În pofida numeroaselor victime care îi populează paginile, evenimentele sunt privite exterior, mai degrabă sub aspectul spectacularului, aventurii și impredictibilității. Improprietățile de limbaj produc adesea un efect ilariant.

◆ Paul Daniel, E, 1935, 1857, 2; V.H., LPT, XIV, 1935, 4046, 4; Erasm, CRD, III, 1935, 418, 4; Maria-Magdalena Angelescu, LRT, III, 1935, 10, 160; M. Ghimbășanu, MNL, III, 1935, 21, 4; N. Mihăescu, *Erorile unui „roman”*, VRL, XXVII, 1935, 8319, 1–2.

M. V.

DUMITRESCU Gheorghe, *Ulise*, București, Cartea Românească, 1935, 112 p. Roman-parabolă, cu o simbolistică naivă (personajele sunt Suflet Străveziu, Vestea Bună, Invidia etc.) și semnificație obscură.

◆ Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 66–68, 2.

M. V.

EFTIMIU Victor, *Arhanghelul cu aripi de ceară*, București, Cartea Românească, 1935, 316 p. Reeditat sub titlul *O dragoste la Viena* (1942). Roman de dragoste, romanțare a unui episod din viața lui Leonard. Desfășurată în decorul mirific al Vienei, iubirea dintre tenorul Silvio Theodorescu-Narcis și bogata canadiană Winifred constituie subiectul unui roman „ușor, simplu, fără nuanțe, fără noutate, dar făcut cu forță evocatoare și cu degajare” (Octav Șuluțiu).

▼ *O dragoste la Viena*, București, Forum, 1942; București, Forum, 1947. Reprodus în: *Romane*, II, ed. și postf. de Constantin Mohanu, București, Cartea Românească, 1989.

■ *Bécsi szerelem*, tr. de Jékely Zoltán, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1968.

◆ B.H., LPT, XIV, 1935, 3992, 4; Paul Daniel, E, 1935, 1822, 2; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 59, 2; Antonie Străuț, NȚN, II, 1935, 242, 2; Erasm, CRD, III, 1935, 418, 4; ***, MNL, III, 1935, 20, 4; Virgiliu Monda, *Romanul d-lui ~*, FCL, XIV, 1935, 1289, 2; Adrian Vereea, LPT, XIV, 1935, 4083, 1–2; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 7–8, 97–99; Al. Șerban, *Două romane de ~: „Kimonoul înstelat” și ~* RP, III, 1935, 86–88, 16; Izabela Sadoveanu, ALA, XV, 1936, 835, 9; ***, VRA, XIV, 1942, 647, 4; Al. Șerban, TMP, VI, 1942, 1804, 2; ***, TMP, VI, 1942, 1807, 2; ***, *Un nou roman de ~*, VS, XII, 1942, 2763, 2; Th. Râșcanu, EVZ, IV, 1942, 1164, 2; Al. Philippide, SML, X, 1947, 1495, 1–2; Perpessicius, J, IX, 1947, 717, 1–2; Octav Șuluțiu, APR, II, 1947, 39, 2; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 880–881.

M. V.

ELIADE Mircea, *Huliganii*, I–II, București, Naționala Ciornei, 278 + 272 p. Roman de analiză, care – prin intermediul câtorva tipuri umane și destine reprezentative – face (în continuarea *Întoarcerii din rai*) radiografia psihologiei și a problematicii intelectuale a „noii generații”. În viziunea autorului, aceasta este o generație „a voinței, a energiei aspirând spre creație” (Octav Șuluțiu), a trăirii totale și a experiențelor violente, a individualismului exacerbat și a respingerii ordinii constituite. „În înțelesul metafizic” al cuvântului, „huligan” este „cine nu respectă convenții, valori, ierarhii, canoane și nu crede decât în sine, biologic și etic” (Șerban Cioculescu). Ca și în celelalte romane ale lui ~, nici aici nu se depășește pragul abstracțiilor ideologice, consideră Nicolae Manolescu. Defectul decurge din încercarea nereușită de a configura un erou „complet real și totodată ancorat în metafizic” și „de a-l situa plenar în orizontul mitului”.

▼ București, Naționala Ciornei, 1936; București, Cugetarea, 1943.

◆ Erasm, CRD, III, 1935, 505, 4; 595, 4; 603, 4; 605, 4; ***, *D. ~ ne vorbește despre ~*, RMP, XVIII, 1935, 5372, 1; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 784, 9–10; Erasm, CRD, III, 1935, 616, 4; I. Vasiliu, RBJ, s. II, I, 1935, 2, 4; ***, CRD, III,

1935, 623, 36; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 86–88, 2; Cronicar, E, 1935, 2075, 2; N. Comșa, BL, II, 1935, 11–12, 558; Silviu Cernea, NTN, III, 1936, 497, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 420, 9; Pericle Martinescu, ≈, VRA, IX, 1936, 420, 3; Pericle Martinescu ≈, SDM, XIII, 1936, 1, 18–19; C. Panaitescu, FCL, XV, 1936, 1519, 2; A. V. Fr., OBS, IX, 1936, 2, 99; M. R. Paraschivescu, ERN, I, 1936, 138, 142; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 2, 75–78; M. G. Constantinescu, U, LIII, 1936, 65, 8; Tolly Petrovici, RVVR, II, 1936, 9–10, 19–20; Ghiță Ionescu, *Huliganii de drept civil*, CLB, III, 1936, 21, 5; Eugen Ionescu, FCL, XV, 1936, 1552, 2; N. Cristinoiu, VR, XXVIII, 1936, 23 138–140; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 3, 652–668; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 1, 13; Dan. Sil. Varu., FRL, I, 1936, 1, 6–7; V.H., LPT, XV, 1936, 4334, 2; Dan Petrașincu, *Cu d. ~ între literatură și filosofie, despre ≈, despre yoga și esul românesc*, RMP, XIX, 1936, 5519, 1; 3; **, MN, s. II, 1936, 11–12, 40; Al. Philippide, VR, XXVIII, 1936, 6–8, 58–60; Constantin Stelian, GR, IV, 1936, 490–491; E. Lovinescu, *Romancierul „generației” sale*, ADV, LI, 1937, 16282, 1–2; I. Valerian, *Romanele lui ~*, VL, XI, 1937, 13, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, 298; Munteanu, *Panorama*, 252–257; G. D. Loghin, *Ceva despre ~*, JL, I, 1939, 36, 1–2; Călinescu, *Istoria*, 872–873; **, BLE, IX, 1943, 122, 3; Constantinescu, *Scrieri*, II, 524–527; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 525–528; Mircea Vaida, ~ *romancier*, TR, XII, 1968, 2, 3; 3, 3; Dumitru Micu, *Proza lui ~*, LL, vol. XVIII, 1968, 95–116; Dumitru Micu, pref. la *Maitreyi – Nuntă în cer*, 1969; Vaida, *Ospățul*, 118–132; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 279–280; Perpessicius, *Opere*, VII, 212–214; Micu, *Scriitori*, 242–291; Perpessicius, *12 prozatori*, 373–375; Constantinescu, *Studii*, 86–90; Manolescu, *Arca*, II, 198, 8; Piru, *Istoria*, 460–461; Nicolae Florescu, ~ ~ *între literatură și știință*, TR, XXVI, 1982, 8, 8; G. Dimisianu, *Erosul ca experiență morală*, RL, XV, 1982, 10, 20–21; Dimisianu, *Lecturi*, 93–95; Florescu, *Profitabila condiție*, 233–234; 248; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 895–898; Liviu Petrescu, *Le „gidisme” en Roumanie*, CREL, 1986, 3, 89–95; *Poetica romanului românesc*, 243–246. □ V. și *Isabel și apele diavolului*, 1930.

M. V.

ELIADE Mircea, *Șantier. Roman indirect*, București, Cugetarea, 1935, 276 p. Fragmente: ≈, AZI, I, 1932, 3–4, 242–257; *Întâmplări de vară*, AZI, II, 1933, 1, 486–503;

Fragmente de jurnal 1931, VRA, VII, 1934, 368, 22. Jurnal de factură gidiană, consemnând experiența indiană a autorului (1928–1931). Amestec mozaical de întâmplări, figuri omenеști, speculații filosofice, aventuri, notații cu caracter eseistic, diseminate într-o dezordine căutată, urmărind să creeze impresia de document brut, autentic, neprelucrat de ficțiune, jurnalul „e un fragment de viață, plin de animație, cu eroi vii care circulă în voie, cu evenimente [...] pline de interes dramatic” (Octav Șuluțiu).

◆ **, BLE, VI, 1935, 55, 5; Petru Manoliu, ≈, AZI, IV, 1935, 2, 1680–1681; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 392, 7; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 73–74, 2; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2650, 1–2; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 3, 87–89; Șerban Cioculescu, RFR, II, 1935, 7, 169–186; Sandu Vornea, RVS, IX, 1935, 6–7, 2; Eugen Ionescu, ~ și „Șantierul”, IDRM, I, 1935, 2–4, 148–154; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 767, 9–10; E. Lovinescu, *Romancierul „generației” sale*, ADV, LI, 1937, 16282, 1–2; Roșu, *Critică*, 294–297; Călinescu, *Istoria*, 872; Constantinescu, *Scrieri*, II, 519–523; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 524–525; Mircea Vaida, ~ *romancier*, TR, XII, 1968, 2, 3; 3, 3; Dumitru Micu, pref. la vol. *Maitreyi – Nuntă în cer*, 1969; Vaida, *Ospățul*, 118–132; Cioculescu, *Aspecte*, 287–289; Perpessicius, *Opere*, VII, 145–146; Augustin Pop, *Un roman indirect*, EX, VIII, 1976, 7–8, 13; Ștefan Borbély, *Tentația Orientului*, VTR, VIII, 1978, 10, 8; Perpessicius, *12 prozatori*, 372–373; Manolescu, *Arca*, II, 189; 191; Simion, *Întoarcerea*, 347; 356; Vianu, *Arta*, 341; Nicolae Florescu, *Alt ≈ sau romanul experiențelor trăite*, MS, XIII, 1982, 3, 130–137; Florescu, *Profitabila condiție*, 230; 235; 237; 242–244; Lăzărescu, *Romanul*, 129–136; 237. □ V. și *Isabel și apele diavolului*, 1930.

M. V.

O FURTUNĂ Horia, *Prietenii din București*, fragment din romanul cu același titlu, RFR, II, 1935, 5, 246–260.

O GABRIELESCU Alice, *O săptămână agitată*, fragment din romanul cu același titlu, RVS, IX, 1935, 6–7, 14–17.

GALACTION Gala, *La răspântie de veacuri*, I–II, București, Cultura Națională, 1935,

182 + 364 p. Cu o pref. a autorului. Publicat mai întâi în RFR, I, 1934, nr. 1–12; II, 1935, nr. 1–6. Roman autobiografic. Cronică a societății bucureștene din jurul anului 1900, îmbrățișează aspectele cele mai variate (politică, ideologie, morală, artă, literatură, mediul universitar) și având ca punct central de dezbateră – prin cuplul Doru Filipache-Antonina Tațu – problema familiei moderne. Deficiențele de ordin formal pun și mai mult în evidență didacticismul cărții. După opinia lui Pompiliu Constantinescu, este un roman cu caracter „strict pedagogic”, o „demonstrație de geometrie etică”, o „predică romanțată”. „Vina capitală a cărții este dilatația verbală în slujba tezei”, consideră și G. Călinescu.

▼ Ed. și repere istorico-literare alcătuite de Teodor Vârgolici, București, Minerva, 1974. Reprodus în: *Opere alese*, IV, ed. îngr. de Teodor Vârgolici, cu o introducere de D. Micu, București, E.P.L., 1965.

◆ Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 84–85, 2; Trei, *Cu părintele ~ despre romanul* ≈, FCL, XIV 1935, 1422, 2; Erasm, CRD, III, 1935, 574, 4; G. Călinescu, A.L.A., XIV, 1935, 779, 9–10; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 414, 9; V.H., LPT, XIV, 1935, 4223, 1–2; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5360, 1; Ernest Bernea, RDL, I, 1935, 4, 469–470; Gh. Stănculescu, RVL, X, 1935, 1–2, 17; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 9–10, 109–111; Titus Nicolau, NR, XXXI, 1936, 1, 3; Niculae Albu, BL, III, 1936, 1, 43–46; Mihail Sebastian, *Între cronici și roman*, RFR, III, 1936, 1, 186–192; Victor Odobeștianu, CL, LXIX, 1936, 1–3, 94–98; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 4, 205–206; L.B., ADV, L, 1936, 16120, 2; Al. Philippide, VR, XXXVIII, 1936, 6–8, 55–58; Pantelimon Nițulescu, *Părintele ~*, TR, III, 1940, 153, 3; Predescu, *Istoria*, 248; Călinescu, *Istoria*, 603; Papadima, *Creatorii*, 272–276; G. Gheorghită, ~: *Opere alese*, III–IV, CNT, 1965, 23, 3; Marieta Nicolau, ~: *Opere alese*, vol. III–IV, GL, XIII, 1966, 2, 2; Vârgolici, *Galaction*, 288–296; Constantinescu, *Scrieri*, III, 43–47; Al. Philippide, ~, CL, I, 1970, 5, 8–13; Niculiu, *Galaction*, 243–253; Călin, *Portrete*, 126–131; Sebastian, *Eseuri*, 347–350; Perpessiciu, *Opere*, VII, 196–199; Pillat, *Itinerarii*, 154–166; *Scriitori români*; Ion Simuț, ≈, LCF, XXII, 1975, 15, 1, 3; Cornel Robu, *Anul birușiniei mele literare*, EX, XI, 1979, 5, 3; Perpessiciu, *12 prozatori*, 92–95; **, *Alte*, 243;

Cunescu, *Galaction*, 172–177; Simuț, *Diferența*, 36–39; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 47–49; Perpessiciu, *Scriitori*, IV, 23–27. □ V. și Margo, 1918.

M. V.

○ GROZDAN Dorian, *Omul cu suflet negru*, fragment din romanul *Diavolul blond*, LU, I, 1935, 8, 341–343.

○ HENȚIU Elisabeta, *Valah*, apărut în f.z. GT, XCVIII, 1935, nr. 73–97. Reluat fragmentar: ≈, FRL, I, 1936, 2–3, 2–3. Roman sentimental, care, pe fundalul satului ardelean, privit exterior și idilic, narează, confuz și fără nerv, peripeziile eroilor Iancu și Tudor, legați printr-o prietenie ieșită din comun.

◆ Vernel Rădulescu, GT, C, 1937, 35, 2.

M. V.

○ IORDACHE Teodor, *Mă numesc Ilie Busuioc*, fragment din romanul *Strada domnească*, RVVR, I, 1935, 17, 10.

○ IOV D., *Sfat la oala cu vin*, LUF, I, 1935, 1, 38–39; *Crășmărița*, CGM, IV, 1935, 10–12, 9–11, fragmente din romanul *Vulpea din baltă*.

ISTRATI Panait, *Codin*, București, Tip. Luceafărul, 1935, 262 p. (În lb. franceză: *Codine. Enfance d'Adrien Zografii*, Paris, Les Éditions Rieder, 1926). Apărut mai întâi în lb. franceză în „Revue Européene”, 1924, nr. 13, 14, 15; în românește în f.rev. „Facla”, 1925, în tr. lui N. D. Cocea. Scriere autobiografică („fratele mamii, Codin, bașbuzuc cu inima de aur, ce s-a chemat Călin și a murit opărit cu untdelemn”), considerată cea mai bună carte a lui Panait Istrati, după *Chira Chiralina*. Văzută prin ochii unui copil, lumea apare „ca un spectacol colorat, cu surprize neașteptate, cu taine care se dezvăluie treptat. Faptele sunt potențate prin ecourile pe care le au în conștiința băiețandului, dilatăndu-și uneori contururile până aproape de fantastic” (Al. Oprea).

▼ București, Minerva, 1974. Reprodus în: *Opere alese*, V, texte alese, pref. și note de Al. Oprea, tr. de Eugen Barbu, București,

E.P.L., 1970; *Moș Anghel*. ≈, postf. și bibliografie de Mircea Iorgulescu, București, Minerva, 1984; *Moș Anghel*. ≈ *Ciulinii Bă-răganului*, ed. îngr., tr. și repere istorico-literare de Alexandru Talex, București, Minerva, 1987.

■ ≈, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Kader, 1951; *Kodin*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yainevi, 1956; *Kodin*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yainevi, 1959; *Kodin. Kira Kiralina*, tr. de Živojin Živojinovic, Belgrad, Kultura, 1962; ≈, tr. de Dömokos János și Horváth Henrik, Budapesta, Európa, 1965; *Kodin. Prezentacja hajduków*, tr. de Witold Zechenter și Zoda Mares, Varşovia, Ksiażda i Wiedza, 1965; *Kyra Kyralina. Onkel Anghel. Kodin*, tr. de Elisabeth și Karin Rhode, Berlin, Rütten und Loening, 1966; *Kodin*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Ekin, Basimevi, 1967; *Kodin*, tr. de Yaşar Nabi, Ankara, 1973; ≈, tr. de Dömokos János și Horváth Henrik, Budapesta, Európa, 1975; *Kodin*, tr. de Dana Reutu, pref. de Valentin F. Mihăescu, București, Biblioteca Rumynia, 1984; *Pusztai bogancsok. Három Kisregény*, tr. de Dömokos János, București, Kriterion, 1986.

◆ C. Gane, CL, LVIII, 1926, 12, 967; Camil Baltazar, *Revirimentul Panăii Istratii*, CRD, III, 1935, 477, 3; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 75-77, 2; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2684, 1-2; Erasm, CRD, III, 1935, 511, 4; Ghiță Popescu, RVVR, I, 1935, 18-20, 7-8; Al. Oprea, ≈ în *creația lui* -, LCF, VI, 1963, 14, 4; Oprea, *Istratii*, 206-215; □ V. și Chira Chiralina, 1924.

A. S.

JORDAN B., *Învățătorii*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1935, 254 p. Roman autobiografic. Viața de privațiuni a învățătorilor dintr-un sat basarabean reprezintă o demonstrație de pasiune și idealism, puse în slujba generoasei idei de înfrățire spirituală.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1937.

◆ ***, *Un nou roman de* -, AȚN, VI, 1935, 166, 2; Gh. I. Iacob, *De vorbă cu* -, NȚN, II, 1935,

385, 2; ***, BLE, VII, 1936, 60, 2; I. N. Soare, NTN, III, 1936, 498, 2; V.H., LPT, XV, 1936, 4276, 2; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5419, 1; C.P., FCL, XV, 1936, 1509, 2; Mihail Straje, VL, X, 1936, 5, 2; Mihai Spiridoncă, NȚN, III, 1936, 530, 2; N. Besnă, CRR, VII, 1936, 7-8, 4; Nic. Albu, BL, III, 1936, 3-4, 203-208; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 3-4, 201-203; A. Șara, PRC, IV, 1936, 3-4, 45-47; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 4, 207; Sandu Teleajen, IIS, I, 1936, 10, 611-612; ***, BLE, VII, 1937, 67, 3; Paul I. Papadopol, *Încă un romancier*: -, CGC, I, 1937, 42, 663; Călinescu, *Istoria*, 846; Papadima, *Creatorii*, 330-333; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 384; Gh. Ștefănescu, *Un romancier al învățătorimii*: -, LL, 1970, 26, 171-173; Papadima, *Scritorii*, 171-179; Perpessicius, *Opere*, VII, 233-234.

A. S.

JORDAN B., *Pământul ispitelor (Delta)*, București, Adevărul, 1935, 356 p. Roman țărănesc. Manole David, din Jorăni, demobilizat, este împroprietărit, se stabilește în alt sat și ajunge în scurt timp unul dintre frunzașii acestuia. Moravurile sociale și politice colorează destinul acestei familii, preocupată în primul rând de consolidarea unei tradiții de cinste și muncă.

◆ V.H., LPT, XIV, 1935, 3998, 4; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 62, 2; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1276, 2; Mihail Șerban, DMN, XXXI, 1935, 10114, 3; ***, DMN, XXXI, 1935, 10192, 8; Octav Sargețiu, NTN, II, 1935, 344, 2; Gh. I. Iacob, *De vorbă cu* -, NTN, II, 1935, 385, 2; Petru Natea, PRC, IV, 1936, 1, 37; Călinescu, *Istoria*, 846; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 384; Perpessicius, *Opere*, VII, 109-110; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 266-269.

A. S.

LĂPUȘNEANU Gh. T., *Femeia în viața conjugală*, București, Tiparul Românesc, [1937], 164 p. Roman erotic, trivial. Nume-roasele aventuri ale eroului, Rică Ghighileanu, urmează unei dezamăgiri în dragoste (refuzul Sofției Cladova) și se încheie cu o căsătorie avantajoasă.

D. M.

○ LĂZĂRESCU Sava, *Victoria*, fragment de roman, RVVR, I, 1935, 17, 6-8.

○ **LEMNARU Oscar**, *Adonis hădul*, fragment din romanul cu același titlu, AZI, IV, 1935, 4, 1797–1806.

○ **LEONA-TOLAN George**, *La despărțire*, fragment din romanul *Papucul din parc*, RND, II, 1935, 1, 1–2.

LOVINESCU E., *Bălăuța*, București, Ade-vărul, 1935, 318 p. Face parte din ciclul *Romanul lui Eminescu*. Povestea romanată a dragostei nefericite dintre Eminescu și Veronica Micle. Imaginea poetului rămâne cea a unui timid vizitor, solitar, abstras din realitate, preocupat de iubire doar în latura ei ideală. Eliberată de lirism și de tentația analizei critice, narațiunea, în opinia autorului, e mai degrabă o reconstituire psihologică decât una biografică.

▼ Reprodus în: *Mite*. ≈, București, Eminescu, 1971; *Mite*. ≈, ed. critică, pref., note, variante, glosar și bibliografie de Ion Nuță, Iași, Junimea, 1980; *Mite*. ≈, București, Eminescu, 1989.

◆ C. Săteanu, *Un nou roman eminescian*, ADV, XLIX, 1935, 15812, 7; V. Cristian, SDM, XII, 1935, 11–12, 171; Mihail Șerban, *Contribuții la cunoașterea lui Eminescu*, ADV, XLIX, 1935, 15917, 5–6; N. Mihăescu, VRL, XXVII, 1935, 8373, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 417, 4; 10; Erasm, CRD, III, 1935, 611, 4; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5377, 1; George Macovescu DMN, XXXI, 1935, 19409, 2; C. Săteanu, *Eminescu și Veronică Micle. Cetind romanul de de ~*, VRL, XXVII, 1935, 8382, 1–2; Virgiliu Monda, FCL, XIV, 1935, 1472, 2; F. Aderca, ADV, XLIX, 1935, 15933, 1; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 1, 60–62; Ms., IIS, I, 1936, 2, 69; I. N. Soare, NTN, III, 1936, 505, 2; C. Panaitescu, FCL, XV, 1936, 1495, 2; V.H., LPT, XV, 1936, 4276, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 1, 82–85; M.F., OBS, IX, 1936, 1, 58–59; Al. Tzigara-Samurçaș, *Profanarea și proslăvirea lui Eminescu*, CL, LXIX, 1936, 1–2, 3–10; C. Săteanu, *Cheia sufletească a lui Eminescu*, ADV, L, 1936, 15962, 3; Mache A. Velicu, *Romane eminoscologice*, MN, s. II, 1936, 8, 24; Vladimir Streinu, ≈, RFR, III, 1936, 2, 426–433; Ieronim Șerbu, ≈, VL, XI, 1936, 6, 1; Dinu Roco, MNL, IV, 1936, 28–29, 6; *O scrisoare a d-lui ~*, FCL, XV, 1936, 1612, 2; Șerban Cioculescu, *Eminescu văzut de romancierii. ~: „Mite” și „≈”*, RFR, III, 1936, 7, 172–192; Rep., *Cu ~ despre* ≈, VL, X, 1936, 4, 2; Margareta Miller Verghy, RVS, X,

1936, 3–4, 22–25; Paul I. Papadopol, *Tot despre* ≈, CGC, I, 1936, 16, 251; Lovinescu, *Istoria*, 290–293; Yvonne Urziceanu, *Vieți romanate și romane trăite*, CRIS, I, 1941, 4, 40–43; Călinescu, *Istoria*, 723; Streinu, *Pagini*, I, 162–179; Constantinescu, *Scrieri*, III, 361–366; Vrancea, *Lovinescu*, 17–49; Negoșescu, *Lovinescu*, 140–142; Ion Maxim, *Eminescu în romanele „Mite” și „≈”*, O, XXII, 1971, 10, 38–43; Simion, *Lovinescu*, 597–601; Cioculescu, *Aspecte*, 334–339; Gafița, *Fața ascunsă*, 183–185; Șuluțiu, *Scritori*, 250–255; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 155–158; Corbea, Florescu, *Biografii*, 38; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 272–275; Perpessiciu, *Opere*, VII, 232–233; Ioan Holban, *Vase noi din cioburi vechi*, VR, XXXIV, 1981, 9, 166–172 („Caiete critice”, 8); Grigore Scarlat, *Romanul lui Eminescu*, ST, XXXII, 1981, 10, 15; Maria Platon, *Psihologia feminină în scri-sul lovinescian*, ATN, XVIII, 1981, 4, 4; Liviu Leonte, ~ – *romancier*, ATN, XIX, 1982, 1, 4; Holban, *Proza*, 26; 39–40; 76–84; Perpessiciu, *Eminesciana*, 515–516; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 375–394; N. Carandino, *O supărare a lui ~*, O, XXXIX, 1988, 34, 7; Aderca, *Contribuții*, II, 371–372; Streinu, *Eminescu*, 58–68; Zamfirescu, *Oameni*, 184. □ V. și *Aripa morții*, 1913.

A. S.

LUDO I., *Domnișoara Africa*, București, Adam, 1935, 280 p. Cu umor și vervă jurnalistică sunt prezentate întâmplări trăite de evreii David și Pritzker, emigrați în America.

◆ Alexandra Mezincescu, CLB, II, 1935, 33, 9; Crohmălniceanu, *Literatura* I, 373–374.

A. S.

MAKATA Eugenia, *Jupânița Ruxandra*, București, Cugetarea, 1935, 192 p. Fragment: ≈, RVS, I, 1927, 8–9, 115. Roman istoric. Ruxandra, furată de ienicerii turci, e dusă la Stambul și, după ani mulți de înstrăinare, obține favoarea de a-și vedea părinții. Scriere lipsită de interes literar.

◆ **, BLE, VI, 1935, 54 1; Ad. B., VR, XXVII, 1935, 6–7, 123–124.

A. S.

MANOLACHE C., *Sfânta dreptate*, București, Ade-vărul, 1935, 238 p. Roman social. Tudose Leahu, idealist luptător pentru dreptate, e condamnat, dintr-o eroare judiciară, la zece ani muncă silnică. Pentru autor, eroul

reprezintă „o sinteză a multor victime pe care societatea le lasă să se zbată și să urle singure, în pustiu”.

▼ București, Cartea Românească, 1942.

◆ Liviu Floda, ADV, L, 1936, 15942, 5-6; Ms., IIS, I, 1936, 2, 68; M. D., DMN, XXXII, 1936, 10441, 14; Părăianu, R, XXVII, 1936, 1, 30-31; Lucian Boz, VR, XXVIII, 1936, 1, 73-75; Colbar, JML, XXV, 1936, 1-3, 103-104; Stelian Cucu, GLT, V, 1936, 1-5, 50-55; A. B., OP, XXXII, 1936, 8650, 1-2; G. A. Mitache, LPT, XV, 1936, 4299, 2; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 2, 103; Paul Daniel, E, 1936, 2128, 2; Neagu Rădulescu, NTN, III, 1936, 551, 2; ***, VL, XI, 1936, 6, 4; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 3-4, 205-206; Neagu Rădulescu, MNL, IV, 1936, 28-29, 6; Constantin Stelian, CL, LXIX, 1936, 4-7, 265-266; Const. Răuleț, NTN, III, 1936, 609, 1; Gh. Atanasiu, LCF, II, 1936, 5, 277-278; Aida Vrioni, RVS, X, 1936, 6, 18-21; M. Sadoveanu, AAR, LVII, 1936-1937, 145; [*Fragmente de cronici despre* =]. DMN, XXXIII, 1937, 10941, 8; ***, SRA, II, 1938, 206, 2; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 433-442.

A. S.

○ **MANOLIU Petru**, *Steaua polară*, CRD, III, 1935, 622, 3; 625, 4; IV, 1936, 629, 4; 664, 3; *Cântă-mi să aflu numele bucuriei*, DUM, I, 1942, 2, 12, fragmente din romanul *Steaua polară*.

MASSOFF Ioan, Fard..., București, Naționala Ciomei, 1935, 190 p. (Rosidor). Impropru considerat roman, vol. are mai degrabă caracter memorialistic, multe din personaje, menționate cu numele adevărat sau ușor modificat (Eftimiu Pompilian = Pompiliu Eliade), fiind reale. Viața actorilor e văzută strict anecdotic și superficial; intriga, puerilă, nu reușește să unifice secvențele epice (în mare parte simple anecdote „de culise”); tonul excesiv de familiar, neglijent, uneori vulgar, deranjează.

◆ C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1217, 2; Interim, CRD, III, 1935, 375, 3; Petronius, *Un roman actoricesc. Evocarea figurei lui Pompiliu Eliade*, VRL, XXVII, 1935, 8152, 1; ***, VL, IX, 1935, 168, 3; Tăușan, *Criterii*, 69-70.

MATEI Sanda, *Taina arborelui de Myonga*, București, Cartea Românească, 1935, 220 p. Roman de aventuri pentru tineret. Tânărul Gelu Cornescu, român după tată, englez după mamă, participă la o expediție în Africa, în căutarea unei comori, găsită, după multe peripeții, în misteriosul trunchi al arborelui de Myonga.

◆ ***, E, 1936, 2100, 2; Horia Stanca, NN, X, 1936, 37, 2; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 5, 286; Cornelia Hașeganu Buzdugan, T, LXVIII, 1937, 6, 428.

D. M.

MIHĂESCU Gib I., *Donna Alba*, București, Cultura Românească, 1935, 416 p. Fragmente: *Razna*, AZI, III, 1934, 6, 1406-1410; *Căutând dreptatea*, F, s. III, I, 1934, 8, 53-56; *Galoanele de răni*, F, s. III, I, 1935, 10, 39-47; *Voicuța*, VL, IX, 1935, 166, 1-2. Roman de dragoste. Mihail Aspru intră în familia avocatului George Radu Șerban cu intenția de a-i cuceri acestuia soția. Însă conflictul dintre protagoniști e de ordin social, întrucât conștiința de castă rămâne un fapt ce anulează, în parte, abilitatea și pasiunea detectivistă a eroului. Inaccesibilității femeii din celelalte romane i se adaugă aici „inaccesibilitatea clasei”, cum o numește Călinescu, triumful final datorându-se nu generozității și talentului, ci deciziei și ambiției pasionatului aventurier. În isprăvile de „Hercul împătimit” ale tânărului, Perpessicius vedea „una din cele mai frumoase povești de dragoste din câte s-au scris”.

▼ București, E.P.L., 1968; București, E.P.L., 1969; București, Eminescu, 1970; București, Minerva, 1975; pref. de Laurențiu Ulici, tabel cronologic de Ion Nistor, București, Minerva, 1982; București, Eminescu, 1984; București, Eminescu, 1985; I-II, pref. de Laurențiu Ulici, tabel cronologic de Ion Nistor, București, Minerva, 1988. Reprodus în: *Opere*, IV, București, Minerva, 1980; *Romane*, I, ed. îngr. de Al. Andriescu, repere istorico-literare alcătuite în redacție de Suzana Carmen Dumitrescu, București, Minerva, 1983.

■ *Alba hercegnö*, tr. de Szász Béla, București, Kriterion, 1985.

M. V.

◆ Erasm, CRD, III, 1935, 413, 4; Șt. V., *Roman-cierul ~ despre* ≈, NȚN, II, 1935, 298, 2; Otilia Ghibu-Silviu, LPT, XIV, 1935, 4080, 4; Dragoș Vrâncanu, CRT, VIII, 1935, 2643, 1-2; Al. Philippide, CLB, II, 1935, 32, 7; **, *Cum ați scris ultima dv. carte?*, RMP, XVIII, 1935, 5225, 1; 3; Silviu Cernea, NȚN, II, 1935, 329, 2; M. Ghimbășanu, MNL, III, 1935, 22, 4; Izabela Sadoveanu, ALA, XIV, 1935, 760, 3-4; A. Medianu, ≈, *Ultima lucrare a d-lui* ~, NR, XXX, 1935, 145, 1-2; Șerban Cioculescu, ADV, XLIX, 1935, 15791, 1-2; n. m., VRL, XXVII, 1935, 8247, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 4, 75-78; Ion Chinezu, GR, III, 1935, 7-8, 373-376; B. Danubiu, RND, I, 1935, 7, 7-8; Lucian Boz, VR, XXVII, 1935, 7, 83-85; Tului Racoșă, BL, II, 1935, 8-9, 423-425; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 4-5, 164-167; Dan Smântănescu, VL, X, 1935, 3, 2; Constantin Stelian, CL, LXVIII, 1935, 9-12, 529; Șt. Vornicu, *Marginalii la opera lui* ~, NȚN, II, 1935, 441, 2; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 8, 433-434; Pericle Martinescu, ~, SDM, XII, 1935, 11-12, 157; Mircea Munteanu, CRR, VI, 1935, 47-48, 4; Ion Goschin, *Despre opera lui* ~, MN, s. II, 1936, 8, 22-23; Ion Ștefan, ~ și critica literară, JML, XXV, 1936, 4-12, 124-142; Dan Petrașincu, *Note la* ≈, LUR, I, 1937, 64, 4; Horia Liman, LUR, I, 1937, 174, 2; Lovinescu, *Istoria*, 311-313; Șuluțiu, *Pe margini*, 296-306; Eugeniu V. Haralambie, ~, UVR, L, 1941, 43, 1; Vladimир Dogaru, *În jurul* ≈, UVR, L, 1941, 51, 1; 6; Călinescu, *Istoria*, 680-681; Octav Șuluțiu, *Tipurile literare ca expresie specific etnică*, UVR, LI, 1942, 9, 1-2; Ichim, *Gib Mihădescu*, 57-67; Vladimir Dogaru, RFR, X, 1943, 10, 143-157; Munteanu, *Panorama*, 243-246; Papadima, *Creatorii*, 209-211; Ion Cartianu, FME, I, 1946, 21 3; Laurențiu Ulici, ~ scriitor al obsesiei, VR, XX, 1967, 2, 67-76; Mircea Popa, AST, II, 1967, 8, 8-9; Dan Smântănescu, *Amintiri despre* ~, TR, XI, 1967, 47, 2; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 556-557; Al. Andriescu, CRC, III, 1968, 14, 8; Cornel Radu Constantinescu, ≈, R, V, 1968, 6, 10; Streinu, *Pagini*, I, 125-129; *Pagini*, II, 412-437; Chinezu, *Pagini*, 140-143; Petrescu, *Realitate*, 231-255; Ovidiu Moceanu, *Ironie și vis în romanele lui* ~, EX, II, 1970, 6-7, 6; Papadima, *Scriitorii*, 88-99; Cioculescu, *Aspecte*, 306-308; Rotaru, *O istorie*, II, 682; Diaconescu, *Gib Mihădescu*, 259-276; Martinescu, *Retrospecții*, 70-73; Balotă, *De la Ion*, 182; 234-236; Martin, *Metonimii*, 291-295; Șuluțiu, *Scriitori*, 259-265; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 292-293; Perpessicius, *Opere*, 162-165; Negoitescu, *Analize*, 228-230; Nicolae Manolescu, *Cotidianul în roman*, RL, X, 1977, 14, 9; Aurel

Sasu, *O așteptare învinsă*, CL, 1978, 7, 6; Demetrescu, *Însenmări*, 252-257; Oprea, *Fața*, 164-185; Perpessicius, *12 prozatori*, 259-261; Ion Bogdan Lefter, ST, XXXII, 1981, 12, 29; Constantinescu, *Studii*, 132-135; Mircea Popa, în vol. *De la N. Filimon*, 190-217; Lăzărescu, *Romanul*, 167-169; Ghiță, *Gib Mihădescu*, 229-255; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 482-490; Ion Simuț, ~ sau fascinația hinerii, F, XXIII, 1987, 11, 8; *Poetica romanului românesc*, 194-196; Corin Braga, *Sub semnul lui Neikos*, ST, XXXIX, 1988, 9, 26-27; 35; Craia, *Fețele*, 96-104. □ V. și *Brațul Andromedei*, 1930.

A. S.

MIRONESCU Alexandru, *Oamenii nimănui*, București, Eminescu, Institutul de Arte Grafice, [1935], 216 p. Cu o pref. de Panait Istrati. Roman al adolescenței și al tinereții, încercând să surprindă debusolarea tinerei generații după primul război mondial. Narează tribulațiile erotice ale lui Mircea - tânăr provincial venit la București, în ultima clasă de liceu - cu diverse gazde, apoi cu colege studente. Pompiliu Constantinescu constată la autor o „inaptitudine esențială pentru analiză”, dar „reale calități de observator”.

◆ Erasm, CRD, III, 1935, 386, 4; Erasm, CRD, IV, 1936, 646, 4; Erasm, CRD, IV, 1937, 1028, 2; Al. Mironescu, F, s. III, IV, 1937, 5; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 489, 10; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 49-51.

D. M.

MONDA Virgiliu, *Hora paiațelor*, București, Vremea, 1935, 214 p. Fragment: ≈, ROLR, II, 1933, 75, 4. Apărut în continuare în f.rev. VRA, VII, 1934, nr. 348-363. Roman de moravuri. Acumularile de situații în care senzualitatea vulgară și obsesiile pur fiziologice întunecă orice urmă de idealitate a iubirii. Mediocritatea erotică a personajelor sfârșește în blazare și dezgust.

◆ V.M., LPT, XIV, 1935, 4052, 4; Com., *De vorbă cu* ~ cu *prilejul apariției romanului* ≈, RP, III, 1935, 65, 2; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 69, 2; Lucian Boz, ADV, XLIX, 1935, 15751, 5; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 2-3, 97-98; Mihail Straje, VL, X, 1935, 3, 2; Vlaicu Bârna, AZI, IV, 1935, 20, 1928-1929; Simion Doru, LCF, I, 1935, 12, 602-603; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 511-519.

A. S.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Răpirea celor două fete*, București, Adevărul, 1935, 164 p. Roman pentru copii și tineret.

▼ București, Universul, 1943.

M. V.

MOVILĂ Sanda, *Desfigurării*, București, Vreamea, [1935], 268 p. Apărut mai întâi în f.rev. VRA, VII, 1934, nr. 368; VIII, 1935, nr. 369–387. Roman „de epocă și generație”, surprinzând „halucinanta descumpănire” (Perpessicius) pe care prima conflagrație mondială o aduce în existența unor tinere femei. Descendente din familii boierești moldovene, domnișoare în buna tradiție a începutului de secol, ele sunt obligate să-și modifice profund modul de viață. În prim plan, se află destinele studentelor Ada Udrescu și Milly Brâncuși, a căror dorință de a avea o profesie, datorată deopotrivă setei de independență și nevoii de cultură, produce bulversări de mentalitate și modificări ale statutului lor social. Prim roman al autoarei, „împletit din analiză și pitoresc feminin” (I. Valerian), „caligrafie poetică” peste care stăruie un vag parfum de simbolism decadent (Lucian Boz), ≈ construiește o stare intens lirică, „senzația dezagregării sufletești, a dezastrului interior” (Pompiliu Constantinescu). În general bine primit, romanul a fost întâmpinat cu rezerve de G. Călinescu și Vl. Streinu.

◆ M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5341, 1; Erasm, CRD, III, 1935, 584, 4; N. Mihăescu, VRL, XXVII, 1935, 8349, 1–2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 413, 8; G. Călinescu, *Gh. Brăescu, Sandu Teleajen, Radu Bouréanu*, ~, ALA, XIV, 1935, 782, 9–10; Otilia Ghibu-Silviu, LPT, XIV, 1935, 4251, 2; ***, CRT, VIII, 1935, 2836, 2; Izabela Sadoveanu, ALA, XIV, 1935, 786, 9; Lucian Boz, VR, XXVII, 1935, 11–12, 69–70; Simion Doru, LUF, I, 1935, 12, 603; I. Valerian, VL, X, 1936, 4, 2; Pericle Martinescu, RP, IV, 1936, 1–2, 2; A-ta Petrovici, CGM, V, 1936, 1–3, 22–23; Agatha Grigorescu-Bacovia, RVS, X, 1936, 5, 23; Mihăescu, *Oameni*, 125–131; Călinescu, *Istoria*, 851; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 466; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 77–80; Perpessicius, *Opere*, VII, 199–201; Streinu, *Pașini*, V, 235–237; Popa, *Dicționar 2; Dicționar; Sasu – Vartic, Romanul*, II, 528–537.

D. M.

MUȘĂTESCU Tudor, *Mica publicitate*, București, Cugetarea, [1935], 336 p. Roman al incapacității de adaptare. Fructifică elemente de epic senzational și de satiră de moravuri, nedepășind obiectivele literaturii de colportaj. În efortul de a studia și a se întreține, protagonistul, Sergiu Zaharescu, traversează diverse medii sociale, prilej de creionare a unei galerii de tipuri pitorești din aria mahalalei, dar și din protipendadă. G. Călinescu considera cartea „un roman comic, scris cu scopul distragerii spiritului, dar cu multă înlesnire”. După opinia lui Marian Popa, ≈ „și bazează intriga pe un exces de fatalități ereditare și coincidențe neverosimile anexate faptului divers”, dar interesează „prin pictura provinciei, a moravurilor capitalei și prin existența tineretului studios și migrator, asediat de femei răscapte”.

▼ București, Universul, 1944; București, Minerva, 1975. Reprodus în: *Scrieri*, III, cu o postf. de Dumitru Solomon, București, Minerva, 1972.

◆ ***, BLE, V, 1934, 48, 2; VI, 1935, 53, 2; H.V., LPT, XIV, 1935, 4010, 4; I. Val., VL, IX, 1935, 168, 3; C. Gerota, CL, LXVIII, 1935, 3–5, 251–254; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1279, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 412, 10; Călinescu, *Istoria*, 836–837; ***, TN, 1945–1946, 3, 16; ***, CAMC, XI, 1945, 7–8, 604; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 89–92; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 75–76; Popa, *Dicționar 2*.

D. M.

NATBA Savile [Vasile TABAN], *Sub epitrafir*, București, 1935, 184 p. Roman sentimental, cu final melodramatic. Orfanul Mircea, crescut în casa boierului Vlad Andronescu, se îndrăgostește de nepoata acestuia, Mina, spre a afla în cele din urmă că sunt frați din același tată. Convenționalismul intrigii și al personajelor e agravat de stilul agramat, cu pretenții lirice, de o dulceață lacrimogenă de perfect prost gust.

M. V.

NEGRU Mihail, *Cămașa fericitului sau Minunata poveste a sultanului Saladin-cel-Trist, care de lumea toată se cuvine a fi cunoscută*,

spusă de preînțeleptul și de Allah-Temătorul Abgely Ben Omar Nurredin, iar în limba românească scrisă de mine, ~, București, Cugetarea, 1935, 174 p. (Noua Colecție Delafras, 1). Narațiune-pildă, scrisă în maniera basmelor orientale. Avertizat, de un vis, cât de nefericit ar putea fi murindu-i cei apropiați, bogatul sultan Saladin-cel-Trist, din fabulosul Bagdad, se vindecă de melancolie.

● Lucrare premiată cu Premiul Delafras pe anul 1935.

◆ ***, BLE, VI, 1935, 52, 2; 53, 3; Interim, CRD, III, 1935, 380, 3; C. Fântăneru, U, LIV, 1937, 273, 4.

D. M.

OLINESCU Alex., *Parfumul de zambile*, București, Ig. Hertz, 1935, 224 p. (Colecția celor 15 lei). Roman polițist. O comoară (aur, pietre prețioase, bani) ascunsă într-o peșteră dezlănțuie patimi și crime, într-un decor pitoresc, la Balciuc.

D. M.

PALLADE Maria S., *Pentru tine*, București, Cartea Românească, 1935, 296 p. Roman sentimental, cu tentă moralizatoare, zugrăvind dramele declanșate de o femeie de moravuri ușoare în viața a trei familii.

◆ ***, LPT, XIV, 1935, 4143, 4; Aida Vrioni, RVS, IX, 1935, 12, 26; S., CL, LXX, 1937, 1-5, 412.

M. V.

PAPADAT-BENGESCU Hortensia, *Logodnicul*, București, Adevărul, 1935, 330 p. Fragment: ≈, RVS, IX, 1935, 1-2, 1-8. Roman analitic, de factură obiectivă, investigând o tentativă de parvenire eșuată în declasare și promiscuitate, datorită incapacității eroului și impropriității căilor și mijloacelor folosite. Fiu al unui negustor brăilean cu stare, chipeșul Costel Petrescu, student la drept în București și anonim funcționar la o bancă, închipuindu-se un Bel-Ami, vrea să răzbească prin femei. Destinul acestei naturi mediocre și inabile se joacă însă în afara sa, căci, printr-o ironie implicită și necesară a sortii, cade pradă manevrelor unei vagi studente la conservator, Nina, și ale amantului ei, Lupescu.

Căsătorindu-se cu Nina, care părea o partidă, eroul se împotmolește într-un mediu suburban depravat. Părăsit în scurt timp de consoartă, care se dedă prostituției, Costel se consolează cu sora ei mai mare, Ana, făptură nereușită, dar cu instincte casnice și menajere. O asistă devotat într-o lungă suferință datorată unei tentative de sinucidere (cauzată de reîntoarcerea pasageră a Ninei) și e smuls acestei vieți numai prin moartea Anei și prin intervenția părinților, care îl reintegrează în mediul de proveniență, asigurându-i o căsătorie onorabilă și lansarea în politică. Cartea, care a contrariat așteptările prin nouitatea mediului și a facturii eroului, a provocat reacții opuse, perpetuate și în critica actuală. Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Anton Holban, Mihail Sebastian s-au pronunțat împotriva romanului, considerându-l a nu fi pe măsura talentului scriitoarei, prin banalitatea subiectului și a eroilor. „Mediocritatea eroilor a zvârlit – după opinia lui Pompiliu Constantinescu – o umbră covârșitoare peste întregul roman”. La rândul său, Șerban Cioculescu (care după un an, în 1936, îl va propune pentru premiere) îl consideră „o capodoperă de plic-tiseală”, „un bărăgan al realismului, expresie ultimă a sărăciei sufletești umane”. Dimpotrivă, G. Călinescu, VI. Streinu, Octav Șuluțiu, Dan Petrașincu, Mihai Ralea salută înnoirea universului românesc bengescian, lărgirea câmpului social, sesizând și o bliind ineditul și ponderea acestui nou tip de erou. Perpessicius constată în ≈ „aceiași ironie luminând pe dinăuntru mizeriile, aceeași virtute clinică și același umor” ca în celelalte romane ale ~, punând însă aici în valoare, într-un „ritm mai accelerat”, „o atmosferă de irespirabilă comedie”. Sesizând cu promptitudine nouitatea scrierii, G. Călinescu apreciază romanul ca „magistral”, „una din cele mai de seamă manifestări de viață literară din ultima vreme”.

▼ București, Eminescu, 1970; postf. de Ioan Holban, Iași, Junimea, 1986. Reprodus în: *Opere*, IV, antologie și note de Eugenia Tudor-Anton, text stabilit de Viviana Șerbănescu, București, Minerva, 1980.

■ În lb. slovacă, tr. de Jindra Huškova, Bra-tislava, 1942.

● Premiul Societății Scriitorilor Români pe anul 1936.

◆ M. Grindea, *Sapte cărți pentru șapte zile*, DMN, XXXI, 1935, 10192, 8; Erasm, CRD, III, 1935, 434, 4; Dan Petrașincu, *Romanul unui om banal*. —, ADV, XLIX, 1935, 15748, 5; Dan Petrașincu, *Cu scriitoarea ~ despre romanul ~ și despre creație*, VRA, VIII, 1935, 389, 9; Ieronim Șerbu, VL, X, 1935, 2, 3; M. Sebastian, —, RMP, XVIII, 1935, 5219, 1; 3; Mihail Șerban, DMN, XXXI, 1935, 10219, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 391, 7; Anton Holban, AZI, IV, 1935, 3, 1747-1748; O. Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 3, 78-80; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 761, 9-10; I. S., *Eroii din unele romane*, ALA, XIV, 1935, 763, 9; Aida Vrioni, RVS, IX, 1935, 6-7, 25-27; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 2-3, 94-95; George Budișteanu, *Scrisoarea deschisă doamnei ~*, E, 1935, 1968, 1; S.P., ATN, VI, 1935, 1567, 2; V.H., LPT, XIV, 1935, 4165, 4; B. Danu-biu, RND, I, 1935, 8-9, 8; Lucian Boz, VR, XXVII, 1935, 11-12, 68-69; ***, *Premiile S.S.R.-ului*, FCL, XV, 1936, 1622, 2; L. Fl., —, ADV, L, 1936, 16083, 2; Claudia Millian, —, CLB, III, 1936, 35, 6; Streinu, *Pagini*, 143-147; Căli-nescu, *Istoria*, 657-658; Constantinescu, *Scrieri alese*, 195-201; Ciobanu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 208-218; Călinescu, *Ulysse*, 257-260; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 443-444; Streinu, *Pagini*, I, 121-124; Petrescu, *Realitate*, 237-261; Const. Ciopraga, ≈ într-o nouă ediție, CRC, V, 1970, 49, 8; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 143-148; Cioculescu, *Aspecte*, 301-302; Sebastian, *Eseuri*, 333-337; Ciopraga, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 195-202; Massoff, *Despre ei*, 32-35; Holban, *Opere*, III, 59-61; Perpessicius, *Opere*, VII, 165-167; G. Călinescu, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 218-221; P. Constantinescu, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 186-190; Negoiteșcu, *Analyze*, 158-160; VI. Streinu, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 172-174; Ciobanu, *Însemne*, 243-247; *Scriitori români*; Dicționar; Perpessicius, *12 prozatori*, 68-69; Steinhardt, *Incertitudinii*, 140-143; Holban, *Bengescu*, 165-236; Dimisianu, *Lecturi*, 71; 77; Șerban Cioculescu, *Le roman de ~*, CREL, 1986, 2, 10-21; Vasile Popovici, *La rhétorique du personnage abyssal (~)*, CREL, 1986, 2, 29-40; Emil Manu, RL, XIX, 1986, 50, 12; Sasu — Vartic, *Romanul*, II, 628-635; 637-640; 642; *Poetica romanului românesc*,

51-56; Perpessicius, *Scriitori*, III, 272-274. □ V. și *Balaurul*, 1923.

D. M.

PELTZ I, *Actele vorbește*, București, Uni-versala Alcalay, 1935, 340 p. Fragment: ≈, CLB, I, 1934, 14, 9; *Audiență la finanțe*, CLB, I, 1934, 17, 4; *Ancheta*, CLB, I, 1934, 19, 9; *Amărăciuni*, CLB, I, 1934, 22, 11; ≈, RP, III, 1935, 66-68, 8. Roman satiric. Auto-rul prezintă, cu umor caragialesc, tipuri grotesți din administrația unui orașel de provincie. Întreaga înscenare epică e concepută în bune pagini de reportaj caricatural.

▼ Reprodus în: *Scrieri*, IV, București, Minerva, 1971.

◆ I. Peltz, *Precizări*, RP, III, 1935, 59, 5; Lucian Boz, *Un nou roman realist*, ADV, XLIX, 1935, 15750, 5; Bogdan Amaru, DMN, XXXI, 1935, 10213, 4; H. St. Streitman, ≈... *sau luxul pluralu-lui*, RP, III, 1935, 73-74, 5; V.H., LPT, XIV, 1935, 4101, 4; Erasm, CRD, III, 1935, 471, 4; Vlaicu Bârna, AZI, IV, 1935, 3, 1762-1763; Paul Daniel, E, 1935, 1927, 2; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 761, 9-10; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1332, 2; ***, MST, II, 1935, 6, 5; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 84-85; Romulus Deme-trescu, PLI, II, 1935, 4-5, 163-164; Ieronim Șerbu, VL, X, 1935, 3, 3; Lovinescu, *Istoria*, 247-249; Călinescu, *Istoria*, 710; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 233; Perpessicius, *Opere*, VII, 158-160. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

A. S.

PELTZ I, *Moartea tinerețelor*, București, Adevărul, 1935, 264 p. Roman al mahalalei, al cartierului obscur, populat de ființe ireme-diabil triste, resemnate, bolnave, imobilizate într-o absurdă spaimă de singurătate și de ridicol. Erosul cărții, Ioachim, își rememorează viața cu un sentiment târziu al neputinței și al revoltei sterile. Naturalismul autorului se convertește, prin simpla inventariere și aglo-merare a detaliilor anonime sale existente, într-o credibilă imagine a cotidianului tragic.

▼ Reprodus în: *Scrieri*, V, București, Mi-nerva, 1973.

◆ Traian Șelmaru, TMP, II, 1938, 416, 2; ***, ALA, XIX, 1938, 935, 11; Mihai Minculescu, RL,

VI, 1973, 42, 9; Adrian Isac, CRC, IX, 1974, 9, 4; Buzilă, *Mărturii*, 148–151. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

A. S.

PELTZ I., *Noptile domnișoarei Mili*, București, Universala Alcalay, 1935, 324 p. Fragment: ≈, RP, III, 1935, 86–88, 7. Roman liric. Autorul radiografiază lumea periferiei bucureștene, preocupat de aspectul tragic al existenței și de valorile morale ale vieții. Trivialitatea mediului e depășită prin viziunea poetică și prin semnificația general umană a dramei învinsului.

▼ București, Eminescu, 1976. Reprodus în: *Scieri*, I, cu o *Predoslovie* a autorului, București, E.P.L., 1969.

◆ Erasm, CRD, III, 1935, 588, 4; Erasm, CRD, IV, 1936, 657, 4; 661, 4; Pan, *Cu* ~, FCL, XV, 1936, 1510, 2; Virgiliu Monda, FCL, XV, 1936, 1517, 2; Antonie Străuț, NȚN, III, 1936, 532, 2; E. Lovinescu, ADV, L, 1936, 15978, 1–2; Pericle Martinescu, SDM, XIII, 1936, XLIII; C. Cl., CRD, IV, 1936, 691, 3; ***, VL, XI, 1936, 6, 2; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5461, 1; George Adrian, CLB, III, 1936, 24, 6; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 4, 165–178; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 804, 9; M. G. Constantinescu, U, LIII, 1936, 126, 10; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 6–8, 375–380; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 454, 11; Lovinescu, *Istoria*, 247–249; Călinescu, *Istoria*, 708; H. Zalis, VR, XXIII, 1970, 1, 148; Constantinescu, *Scieri*, IV, 190–191; Corbea-Florescu, *Biografii*, 168–174; Buzilă, *Mărturii*, 148–151; Lovinescu, *Scieri*, VI, 231–233; Streinu, *Pagini*, V, 232–235; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 736–737. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

A. S.

PETRAȘINCU Dan, *Sângele*, București, Adevărul, 1935, 290 p. Fragmente: *Joc subteran*, DIS, I, 1932, 3, 4–6; ≈, DIS, I, 1933, 6, 6–8; *Regăsire*, DIS, I, 1933, 7–8, 8–9; *Soborul babelor*, ROLR, II, 1933, 74, 2; ≈, RP, III, 1935, 57, 5; *Peșitul*, VL, IX, 1935, 168, 3. Roman psihologic și de observație socială. Autorul tratează problema eredității (sângele bolnav) și psihologia criminalului (pierderea progresivă a echilibrului rațiunii). Martin

Stroici își ucide bunica și moare nebun; tatăl e alcoolic, bunicul se sinucide tot din cauza beției. Mediul de mahala e înregistrat cu un deosebit simț al pitorescului.

◆ ***, SDM, XII, 1935, 3–4, 77; Constantin Micu, AZI, IV, 1935, 1, 1598–1600; Mihail Vălsan, BIS, ≈, 1935, 4, 2; ***, ≈: *de vorbă cu autorul*: ~, VL, IX, 1935, 169, 1–2; Al. Robot, „*Sângele*” și ~, RP, III, 1935, 64, 5; V.H., LPT, XIV, 1935, 4040, 4; Izabela Sadoveanu, ALA, XIV, 1935, 749, 9; Silviu Cernea, NȚN, II, 1935, 279, 2; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 66–68, 2; George Demetru Pan, DMN, XXXI, 1935, 10169, 3; P. Ancu, CLB, II, 1935, 24, 8; Octav Suluțiu, F, s. III, II, 1935, 2, 101–102; Ieronim Șerbu, VL, X, 1935, 1, 3; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 752, 9–10; M. Ghimbășanu, MNL, III, 1935, 21, 4; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 6, 330; Ad. B., VR, XXVII, 1935, 6–7, 125; Constantin Stelian, CL, LXVIII, 1935, 6–8, 376; Șerban Cioculescu, RFR, II, 1935, 7, 169–186; Al. Negură, LU, I, 1935, 8, 367; Horia Groza, *Un roman. Pe marginea romanului ≈ de* ~, VL, X, 1935, 3, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, 314–315; Călinescu, *Istoria*, 879; Papadima, *Creatorii*, 340–341; Papadima, *Scritorii*, 179–183; Cioculescu, *Aspecte*, 295; Lovinescu, *Scieri*, VI, 294–295; Ion Simuț, *Romanul psihanalitic*: ~, F, XVII, 1981, 11, 10–11; Nicolae Florescu, *Cu ~ despre*: „*Experiențe sufletești semnificative...*”, CRC, XVI, 1981, 13, 5; 7; Sasu-Vartic, *Romanul*, II, 761–763.

A. S.

PETRESCU Cezar, *Cheia visurilor*, București, Cugetarea, 1935, 278 p. Roman social și de moravuri, urmărind fenomenul „fordismului”, acea concentrare masivă de putere industrială și financiară care face din Paul I. Năgară prototipul potențialului capitalist. Interferența hazardată a planurilor epice și intervenția sporadică și arbitrară în evocarea prea multor personaje dezvoltă impresia de intrigă prolixă și confuză. În plus, necorespondența dintre premisă și concluzii, ca și incongruența psihologică a protagonistului se răsfrâng și asupra mesajului cărții.

▼ București, Naționala Mecu, 1945.

◆ ***, BLE, VI, 1935, 55, 3; Erasm, CRD, III, 1935, 434, 4; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2624, 1–2; C. Panaiteacu, FCL, XIV, 1935, 1298,

2; ***, *Cum ați scris ultima dv. carte? Răspunde d. ~*, RMP, XVIII, 1935, 5213, 1; 3; Petru Manoliu, AZI, IV, 1935, 3, 1759; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 2-3, 92-94; Ilariu Dobridor, VR, XXVII, 1935, 6-7, 83-84; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 768, 9-10; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 8, 433; Aida Vrioni, RVS, IX, 1935, 12, 23-26; Predescu, *Istoria*, 310; Călinescu, *Istoria*, 687; ***, FAP, III, 1945, 316, 2; Gafița, *Cezar Petrescu*, 245-247; Bălu, *Cezar Petrescu*, 96-99; Perpessicius, *Opere*, VII, 155-157; Perpessicius, *12 prozatori*, 227-229; Sasu - Vartic, *Romanul*, II 910; 914-916. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Lucaefărul sau Romanul lui Eminescu*, I. *Lucaefărul*, București, Naționala Ciomei, 1935, 426 p. Fragmente: ≈, CRT, VII, 1934, 2125, 3; *Se află cruci pentru tot felul de răstigniri*, CRT, VII, 1934, 2220, 5; *Calea Cernăușilor e lungă*, DMN, XXX, 1934, 9799, 12; *O cină cu tainele sale*, VTL, II, 1934, 10, 3; *Zile de școală, toamna, în târg străin...*, F, s. III, I, 1934, 2, 11-20; *Astfel grăi ceitoarea în palmă și zodii*, CL, LXVII, 1934, 5, 393-405; *Lacul din codru*, RP, II, 1934, 49, 4; *Fuگارul*, LCF, I, 1935, 1, 1-9; *Astfel vorbi comediantul*, RP, III, 1935, 66-68, 5; 69, 5; *Cele dintâi dureri, cele dinăi stihuri*, CRT, VIII, 1935, 2599, 3; II. *Nirvana*, București, Naționala Ciomei, 1936, 288 p. Fragmente: *Apari să dai lumină...*, VR, XXVII, 1935, 9-10, 3-20; *O întâlnire fără presimțiri*, CRT, VIII, 1935, 2836, 3; 6; ≈, F, s. III, II, 1935, 9-10, 11-21; *Doi frați*, CRT, IX, 1936, 2842, 3-4; III. *Carmen Saeculare*, București, Naționala Ciomei, 1936, 482 p. Viața romanțată a lui Mihai Eminescu, reconstituind în detaliu evenimentele biografiei sale, dar nereușind să contureze statura spirituală a artistului de geniu. Deficientă datorită căreia romanul a fost întâmpinat cu serioase rezerve de critica vremii. Autorul „tinde să dea o aparență de autenticitate tuturor episoadelor vieții lui Eminescu [...] E în această concepție o reducere a genialului poet la scara comună a omului mediu [...] Dacă n-ar apărea pretutindeni numele poetului, dacă n-am cunoaște faptele din biografia lui, romanul ar putea fi al oricui, căci Eminescu

este cu totul exterior prezentat, nu în excepționala lui psihologie”; ca atare, cartea nu depășește „cadrele unui roman cultural și anecdotic în legătură cu Lucaefărul”, scrie Pompiliu Constantinescu. „Nu biografia lui Eminescu, atât de conștiincios folosită de romancier, se cuvenea mereu pusă la contribuție, ci viața patetică a gândirii sale”, remarcă Șerban Cioculescu iar Octav Șuluțiu consideră că „în aceste trei romane se găsește evocată viața lui Eminescu și persoana sa schematică, dar [...] gândirea sa, individualitatea sa psihologică, procesul nuanțat al vieții sale particulare nu le vedem”. Aceste reproșuri vor fi dezvoltate în *Istoria* lui G. Călinescu într-un adevărat rechizitoriu, contracarat parțial de critica actuală. „O carte cu valoroase reconstituiri ale momentelor vieții lui Eminescu, cu un cadru amplu de epocă, în care se mișcă numeroase personaje reale, prinse în coordonate sintetice, exacte”, opinează, de pildă, Mihai Gafița.

▼ I-III, București, Naționala Ciomei, 1937; I-II, București, Naționala Ciomei, 1938; I-III, București, Naționala Ciomei, 1939; I, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1943; II, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1943; I, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1945; III, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1945; I-III, ed. îngr. și postf. de Mihai Gafița, București, E.P.L., 1968; I-III, ed. îngr., note și postf. de Virgil Cuțitaru, Iași, Junimea, 1984.

◆ N. Părvu, ≈ *Între viață, roman și viață romanțată. Convorbire cu d. ~*, CRT, VII, 1934, 2479, 8; Erasm, CRD, III, 1935, 337, 4; 429, 4; 438, 4; N. Comșa, BL, II, 1935, 5, 268-270; ***, PRC, III, 1935, 5, 35; ***, *Cum ați scris ultima dv. carte? Răspunde d. ~*, RMP, XVIII, 1935, 5213, 1; 3; C. Panaitescu, ~, FCL, XIV, 1935, 1319, 2; Petru Manoliu, AZI, IV, 1935, 3, 1758-1759; Ghiță Popescu, RVVR, I, 1935, 17, 11; O. Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 3, 84-87; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2664, 1-2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 395, 7; Ion Bacallu, ≈, GLT, IV, 1935, 5-8, 37-40; Constantin Stelian, CL, LXVIII, 1935, 6-7, 372-373; Ion Colan, TB, VII, 1935, 4, 409; Gh. Atanasiu, ≈, LU, I, 1935, 8, 356-358; V.H., LPT, XIV, 1935, 4175; 4; Liliana Grigorescu, *Eminescu în adevăr și închipuire*, RDL, I, 1935, 3, 341-344; G. Călinescu, ALA,

XIV, 1935, 776, 9–10; Nora, RND, I, 1935, 10, 7–8; Ion Tomuța, SDM, XII, 1935, 10, 145; Erasm, CRD, III, 1935, 592, 4; E. Valuca, FF, X, 1935, 5–6, 197–200; Victor Cordoș, *Bihorul în simțirea eminesciană și o scrisoare deschisă lui ~*, RND, II, 1935, 3–4, 5–7; Erasm, CRD, IV, 1936, 634, 4; 644, 4; ***, FCL, XV, 1936, 1487, 2; M.F., OBS, IX, 1936, 1, 59; C. Pan., MNL, IV, 1936, 27, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 424, 2; Mache A. Velicu, *Romane eminescologice*, MN, s. II, 1936, 8, 24; V.H., LPT, XV, 1936, 4298, 2; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 2, 138–140; Pericle Martinescu, SDM, XIII, 1936, 2, 44; Constantin Turtureanu, GLB, XIX, 1936, 4777, 2–3; Vlaicu Bârna, VL, XI, 1936, 6, 2; ***, DRT, X, 1936, 2529, 1; Al. Tzigara-Samurcaș, *Profanarea și proslăvirea lui Eminescu*, CL, LXIX, 1936, 1–3, 3–10; N. Cristinoiu, VR, XXVIII, 1936, 2–3, 134–135; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 1, 13; N. Comșa, BL, III, 1936, 3–4, 209–210; Petru Natea, PRC, IV, 1936, 3–4, 47–49; Gh. Atanasiu, LCF, s. II, II, 1936, 4, 211–213; V. Odobeșteanu, MNL, IV, 1936, 28–29, 6; Erasm, CRD, IV, 1936, 740, 4; 747, 4; C. Panaitescu, *De vorbă cu d. ~ despre ~*, FCL, XV, 1936, 1600, 2; N. Comșa, BL, III, 1936, 5, 275–276; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 5, 276–279; Gheorghe Corneanu, DMN, XXXII, 1936, 10582, 6; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 446, 10; Constantin Stelian, CL, LXIX, 1936, 4–7, 230–233; Octavian Ruleanu, AFR, I, 1936, 4–5, 64; Șerban Cioculescu, *Eminescu văzut de romancierii*, RFR, III, 1936, 7, 172–192; Al. Philippide, VR, XXVIII, 1936, 6–8, 60–62; E. Valuca, FF, XI, 1936, 4, 145–149; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 9–10, 82–86; ***, SRA, II, 1938, 193, 2; G. Călinescu, *Eminescu romanțat*, JL, I, 1939, 24, 2; ***, AȚN, XI, 1940, 2927, 2; Yvonne Urziceanu, *Vieși romanțate și romane trăite*, CRIS, I, 1941, 4, 40–43; Călinescu, *Istoria*, 687–689; ***, BLE, IX, 1943, 120, 4; Alexandru Carussy, BLE, X, 1944, 129, 5; Gafița, *Cezar Petrescu*, 296–312; Călinescu, *Ulysse*, 271–278; Streinu, *Pagini*, II, 267–277; Botez, *Memorii*, 247–272; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 305–319; Bălu, *Cezar Petrescu*, 137–141; Cioculescu, *Aspecte*, 339–342; Gafița, *Fața ascunsă*, 183–186; Nicolae Scurtu, *Eminescu – personaj de roman*, AFT, X, 1975, 1, 103; Perpessiciu, *Opere*, VII, 158; Perpessiciu, *12 prozatori*, 229; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 902–916; 920–922; 933–935; 941; Mihai Cernat, *Riposta lui ~*, ALB, XCII, 1989, 7. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

POIANĂ-NĂSTURĂȘ Volbură, *Din stejar, stejar răsare*, București, Editura Librăriei Pavel Suru, 1935, 152 p. Roman educativ moralizator, având ca temă formarea unui om exemplar, încarnat în ireproșabilul Soare Bălună.

◆ Gh. Atanasiu, LU, I, 1935, 8, 360; Paul I. Papadopol, NR, XXXI, 1936, 217, 1; G. M. Ivanov, *Sinfonie literară în Banat. Prozatorii bănățeni*, RLTR, I, 1940, 39, 4; 18.

M. V.

O RADOVICI Eugen P., *Hotărârea cea mare*, fragment de roman, ALA, XIV, 1935, 735, 3–4.

O RÂȘCANU Theodor, *Promoția 1907*, apărut în f.rev. E, 1935, nr. 1977–2007, 2009–2037. Romanul unei promoții de liceeni.

◆ C. Panaitescu, *De vorbă cu romancierul ~*, FCL, XIII, 1943, 1152, 2; Erasm, CRD, III, 1935, 348, 4.

A. S.

RÎULEȚ Const., *Zidul socotelilor*, București, Adevărul, 1935, 244 p. Roman polițist, probabil prelucrare, a cărui acțiune se petrece într-un castel din Anglia.

M. V.

SADOVEANU Mihail, *Frații Jderi. Roman istoric, I. Ucenicia lui Ionuț*, București, Naționala Ciornei, 1935, 396 p. Fragment: *Istoriisirea starostelui Căliman*, ALA, XIV, 1935, 747, 1–2; *I. Izvorul Alb*, București, Naționala Ciornei, 1936, 357 p. Fragment: *Vânătoare domnească*, IIS, I, 1936, 9, 397–403; III. *Oamenii măriei-sale*, București, Cartea Românească, 1942, 488 p. Fragmente: ~, VRA, XIV, 1942, 677, 6–7; *Capcana*, PL, VII, 1942, 12, 589–594. Reluat fragmentar: *Pe bătrânul Manole Pâr-Negru îl dor șalele*, RFR, X, 1943, 1, 42–58; *Bătălia de la Vaslui*, BCL, III, 1943, 79, 5–6; *Întâmplări de mirare ale comisului Jder pe drumurile Împărăției*, VR, VI, 1953, 7, 5–8. Roman istoric, a cărui acțiune se petrece între anii 1469 și 1475, epocă de maximă strălucire a domniei lui Ștefan cel Mare, corespunzând deplinei con-

solidări pe plan intern a autorității acestuia și culminând cu vestita bătălie de la Vaslui. „Suntem într-o eră idilică, de o fericire mitică, în care un voievod, ca un semizeu, călăuzește noroadele cu puteri în cer și pe pământ”, scrie G. Călinescu, remarcând apartenența romanului la „formula epicului eroic”. Dar, procedând la reînvierea evenimentelor, autorul nu se limitează la individualizarea figurii domnitorului ca erou legendar, ci, în spirit autentic de epopee, conturează profilul unei întregi comunități, alcătuită din nenumăratele chipuri – episodice sau de prim-plan – ale acelor „oameni ai măriei-sale”, pe a căror credință, vitejie, putere de sacrificiu, iubire de țară, demnitate și înălțime morală s-a întemeiat întreaga măreție a celui timp eroic. „În epoca ei de glorie, societatea sadoveniană seamănă cu un sistem de cuburi ce intră unul în altul. La fiecare nivel, relațiile sunt aproximativ aceleași: în esența dar și în forma pe care o îmbracă. Familia constituie modelul de organizare absolut. Capul familiei, boierul, vornicul sau domnitorul stabilesc în raport cu membrii grupului respectiv legături similare și care sunt duble: de dependență și de colaborare [...] ≈ este romanul familiei cu acest nume, înțeleasă ca nucleu al unei familii mai mari, care este însăși Moldova lui Ștefan” (Nicolae Manolescu). „Titlul ne indică acea pluralitate familială cu reminiscente gentilice, proprie epopeii începuturilor [...]. Iar solidaritatea familială implică existența aceluiași organism colectiv ale cărui membre, aflându-se învestite cu funcțiuni diferențiate, rămân totuși indisolubil legate laolaltă” (Edgar Papu).

▼ București, Cartea Românească, 1942–1943; București, Cartea Românească, 1943–1945; București, Cartea Românească, 1947; București, E.S.P.L.A., 1953; București, E.T., 1957; București, E.T., 1960; pref. și tabel cronologic de Pompiliu Marcea, București, E.P.L., 1963; București, E.T., 1966; București, E.T., 1969; București, Minerva, 1971; pref. de Edgar Papu, tabel cronologic de Constantin Mitru, București, Minerva, 1975; București, Cartea Românească, 1978; I–II,

ed. îngr. de Constantin Mitru, repere istorico-literare de Cornel Simionescu, București, Minerva, 1981; București, Cartea Românească, 1982; cu un cuvânt înainte de Marin Preda, București, Cartea Românească, 1986; I–III, cu un studiu introductiv de Petre Răileanu, București, E.M., 1988. Reprodus în: *Opere*, XIII, București, E.S.P.L.A., 1958; *Romane și povestiri istorice*, I, pref. de G. Călinescu, București, E.P.L., 1961.

■ *A Nyestfiak*, tr. de Lőrinczi László, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1957; *Brat'ja Žder*, tr. de M. Fridman și P. Bystrov, Moscova, Hudožestvennaia literatura, 1971; *A Nyestfiak*, tr. de Lőrinczi László, București, Kriterion Könyvkiadó, 1974; *A Nyestfiak*, tr. de Lőrinczi László, Budapest, Európa Könyvkiadó, 1978; *Die Brüder Jderi*, tr. de Thea Constantinidis, București, Kriterion Verlag, 1975–1979.

◆ G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 755, 9–10; V.H., LPT, XIV, 1935, 4077, 2; Gh. Anitei, PRC, III, 1935, 4, 34–35; Ad. B., VR, XXVII, 1935, 6–7, 125–126; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 4–5, 158–161; Mihai Straje, VL, X, 1935, 3, 2; L. Straton, *Un romantic* – -, SNT, III, 1935, 10, 12–13; Ion Tomuta, SDM, XII, 1935, 10, 145; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 7–8, 96–97; I.A.M., RVL, 1936, nr. festiv, 65; Valer Donea, *Cu ~ despre „Izvorul Alb”*, ALA, XV, 1936, 804, 5; Erasm, CRD, IV, 1936, 740, 4; Dragoș Vrânceanu, CRT, IX, 1936, 2986, 1–2; ***, DRT, X, 1936, 2589, 1; Ion Tomuta, SDM, XIII, 1936, 6, 157; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 811, 9–10; Octavian Ruleanu, AFR, I, 1936, 4–5, 65; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 6–8, 370–374; Șerban Cioculescu, *Un nou roman istoric de d. ~*, ADV, L, 1936, 16185, 1–2; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 11, 397–412; Călinescu, *Istoria*, 556–558; D. Murărașu, GAC, XII, 1943, 9–12, 3; Titu Popa, *Romanul ≈ de ~*, SDM, XX, 1943, 2, 38; V. Penescu, RVL, XVII, 1943, 2–4, 41; Perpessicius, ACA, IV, 1943, 764, 2–3; 770, 2–3; 776, 2–3; Despina Teodorescu, R, XXXIX, 1943, 3, 96–99; A.B., TMP, VII, 1943, 2122, 2; G. Dtr., K, II, 1943, 6–7, 59; Mihail Chimoagă, VI, III, 1943, 950, 2; 951, 2; 952, 2; Octav Șuluțiu, RFR, XI, 1944, 4, 198–207; Eugen Crăciun, *Carte pentru veac*, TMP, VIII, 1944, 2524, 2; Petru Comarnescu, *Stilul epopeic al d-lui ~ față de romanul istoric al lui Walter Scott*, RFR, XII, 1945, 8, 358–

- 371; Eugen Schileru, *Aspecte ale operei lui* -, VEA, II, 1946, 18, 6; Dan Petrașincu, -, LIR, V, 1948, 1075, 2; D. Micu, *Note despre marea artă a cuvântului sadovenian*, TS, II, 1953, 11, 68-74; Radu Coșasu, *Unele sfaturi ale domniei-sale Ionuț Pâr-Negru*, C, 1953, 48, 4; Eugen Stănescu, *Însemnări pe marginea unor teme literare din istoria Evului Mediu*, VR, VII, 1954, 1, 198-212; Ana Petrescu, *Despre lexicul arhaic în romanul istoric al lui* -, LR, III, 1954, 6, 78-85; G. Istrate, -, *maestru al limbii literare*, SCL, VI, 1955, 3-4, 313-330; D. Micu, *Necesitatea eroului romantic revoluționar*, VR, VIII, 1955, 4, 280-293; Al. Rosetti, -, *artist al cuvântului*, LR, IV, 1955, 5, 7-9; T. Vianu, *Câteva observații despre limba și arta literară a lui* -, LR, IV, 1955, 5, 10-16; Mihail Petroveanu, GL, V, 1958, 37, 2; M. Bucur, -, *Opere, XIII*, VR, XI, 1958, 9, 203-205; Rodica Florea, *Creatorul romanului istoric românesc*, SB, XI, 1960, 11, 50-54; Eugen Stănescu, *Imaginea Evului Mediu românesc în opera lui* -, VR, XIII, 1960, 11, 199-212; Marin Bucur, *Istorie și creație la* -, SCIL, X, 1961, 4, 601-606; Al. Dima, *O operă sau o literatură?*, GL, VIII, 1961, 44, 3; Perpessicius, *La drum cu* -, GL, VIII, 1961, 44, 2; Coralia Călin, *Unele considerații asupra romanului istoric al lui* -, LL, VI, 1962, 261-280; Bratu, *Sadoveanu*, 415-427; 547-548; Ianoși, *Romanul*, 460-473; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 212-217; Edgar Papu, -, GL, XII, 1965, 44, 6; Vianu, *Studii*, 610-626; G. G. Ursu, *Sensuri umaniste și valori artistice în opera lui* -, LL, XII, 1966, 299-316; Ciopraga, *Sadoveanu*, 152-176; Călinescu, *Ulysse*, 243-247; 301-304; Ciopraga, *Portrete*, 77-89; Papu, *Din luminile*, 21-26; Dumitru Micu, *Experiența înaintașilor*, C, 1968, 8, 3; Baconsky, *Marginalii*, 7-21; Piru, *Panorama*, 207; Vi. Krasnaschi, *Cripticul istoric și devenirea socială în creația sadoveniană*, VR, XXIII, 1970, 9, 92-101; Botez, *Memorii*, 408-445; Noemi Bomber, *Persoanaul feminin în romanul* -, AUI, t. XVII, 1971, 71-76; Luca, *Sadoveanu*, 27; 37; 64-69; 117-118; 122-123; 136; 162-163; 168; 181-185; 204-206; 252-254; Netea, *Interviuri*, 19-38; Rotaru, *O istorie*, II, 269-276; Mircea Muthu, ~ și *amintirea Bizanțului*, CL, 1973, 24, 4-5; Bratu, *Ipoteze*, 255-268; Ciopraga, *Personalitatea*, 168-176; Dumitrescu-Bușulenga, *Valori*, 116-125; Vianu, *Opere*, III, 602-623; Mădălina Dumitrescu, -, *Lupta de la Vaslui*, LLE, 1974, 3, 21-25; Const. Ciopraga, *Între istorie și mit* -, CL, 1974, 4, 11; Micu, *Periplu*, 179-183; Perpessicius, *Patru clasici*, 202-208; Rotaru, *Analize*, 367-372; ***, *Lumea Jderilor și vraja povestirii*, RL, VIII, 1975, 31, 12-13; Fănuș Băileșteanu, *Jderiada*, ST, XXVI, 1975, 10, 14-18; Dan Cristea, -, LCF, XVIII, 1975, 45, 1; 3; Perpessicius, *Opere*, VII, 280-285; Ursu - Mihăilescu, *Analize*, 132-141; Pompiliu Marcea, *Victoria împotriva timpului*, LCF, XIX, 1976, 4, 3; Nicolae Manolescu, - = *mitul vârstei de aur*, T, V, 1976, 1, 11-13; Ion Vlad, *Înscrisții la o temă istorică*, TR, XX, 1976, 22, 5; Manolescu, *Sadoveanu*, 180-185; 189-190; 203-211; Marcea, *Sadoveanu*, 12-15; 69-75; 94-95; 257-259; 291-298; 337-341; 353-354; 378-379; 381-393; Muthu, *Literatura*, 179-183; Săngeorzan, *Sadoveanu*, 65-70; 124-201; 319; Savin Bratu, *Paradoxul activismului sadovenian*, EX, IX, 1977, 2, 9; 22; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 202-205; 245-248; 325-350; Cristea, *Arcadia*, 93-98; Gorcea, *Nesomnul*, 61-65; Mincu, *Repere*, 139-194; Mitră, *Sadoveanu*, 286-291; Constantin Hârșlav, *Pretexe la romanul istoric*, EX, X, 1978, 6-7, 12; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Amintiri dacice și semnificații lor în opera lui* -, RL, XI, 1978, 43, 12-13; Husar, *Întoarcerea*, 98-102; Tomuş, *Sadoveanu*, 75-77; 101-102; 126-130; 144-146; 186-187; 190-196; G. G. Ursu, LLE, V, 1979, 1, 60-61; I. Cheie-Pantea, ~ în *actualitate*, O, XXX, 1979, 21, 3; Perpessicius, *Opere*, X, 63-77; Rodica Şuiu, ~ și *toposul dacic*, CRC, XV, 1980, 8, 1; 5; 9, 5; Ion Vlad, -, *Dimensiuni epopeice*, TR, XXIV, 1980, 15, 2; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, *Dramuri sadoveniene*, RL, XIII, 1980, 45, 3; Ov. S. Crohmalniceanu, *Mit și viziune realităţii*, RL, XIII, 1980, 45, 8; Ov. S. Crohmalniceanu, *Arhetipurile în romanul istoric sadovenian*, VR, XXXIII, 1980, 12, 117-131; Mioara Gaţencu, *Formule de politeţe în* -, LLE, VII, 1981, 1, 14-16; ***, *Sinteze*, 100; 103; Ciopraga, *Fascinația*, 200-204; 221-252; 301-306; 334; Ciopraga, *The Personality*, 207-208; Păcurari, *Scritori*, 179-180; Piru, *Istoria*, 213-214; Vlad, *Cărțile*, 67-69; 76-84; Luca Pițu, *Dacă Levi-Strauss ar citi* -, DLG, XIV, 1982, 11-12, 11; Apetroaie, *Orfeu*, 154-158; Cazacu, *Sinteza*, 86-108; 130-138; Mănuță, *Sadoveanu*, 113; 146-148; 224-225; 256; Spiridon, *Sadoveanu*, 22-25; 66-71; 122-127; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Personaje ale romanului românesc*, RL, XVI, 1983, 6, 19; Constantin Ciopraga, *Meditând în istorie*, RL, XVI, 1983, 44, 15; Papu, *Motive*, 150-152; 172-173; Perpessicius, *Opere*, XII, 35; Neagoie, *Sadoveanu*, 81-106; Tacciu, *Romantismul*, II, 147-148; 269-270; Frigioiu, *Romanul istoric*, 154-174; Popa, *Clasici*, 31-34; Rotaru, *Analize*, 307-311; Tacciu, *Romantismul*, III, 79-80; 273-274; Ion Apetroaie, -, *roman epopeic*, CRC, XXIII, 1988, 8, 7; Petre Răileanu, ~ *între roman și epopee*, TR, XXXII, 1988, 9, 2; Sasu-Vartic, Ro-

manul, III, 271–283; Sergiu Pavel Dan, *Natura ironiei la Walter Scott și -*, ST, XL, 1989, 3, 44–45; Papu, *Lumini*, 199–203; 357–359; 372–373; Perpessicius, *Scrittori*, IV, 129–135. □ V. și *Șoimii*, 1904.

M. V.

SADOVEANU Mihail, *Paștile blajinilor*, București, Cartea Românească, 1935, 208 p. Fragment: *Pustia*, ALA, XIV, 1935, 771, 1–2. Roman social și de moravuri, susținându-și – întrucâtva simplificator – teza cu tentă sămănătoristă prin intermediul a două opoziții. Prima, și cea mai puternic susținută epic, o reprezintă aceea dintre clasa veche boierească (Gheorghită Vrânceanu, Constanța Corban) și noii îmbogățiți uzurpatori (vechilul Gherasim Tulbure). A doua este opoziția dintre benefica energie organizatorică a moșierului legat de pământ, priceput administrator al averii sale (Gheorghită Vrânceanu) și absenteismul nociv al celor care își iroiesc zilele în străinătate, dezabuzati, abulici și trândavi, lăsându-și în paragină moșia părintească (Dionis Corban). Dintre personaje se reține figura misitului Levi Tof, incarnare plină de pitoresc a umorului și înțelepciunii răsaritene.

▼ București, Cartea Românească, 1947. Reprodus în: *Opere*, XIV, București, E.S.P.L.A., 1958; *Baltagul*. ≈ *Ochi de urs*, București, E.P.L., 1969; *Noaptea de Sânziene*. ≈, pref. și tabel cronologic de Mircea Braga, București, Minerva, 1980.

◆ M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5365, 1; V.H., LPT, XIV, 1935, 4234, 2; N. Mihăescu, VRL, XXVII, 1935, 8379, 1–2; Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2833, 1–2; ***, CRD, III, 1935, 623, 36; T.N., NR, XXX, 1935, 280, 3; Dan Smântănescu, IDT, I, 1936, 1, 6; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 790, 9–10; Lucian Boz, VR, XXXVIII, 1936, 1, 90–91; O.C., IIS, I, 1936, 3, 114–115; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 2, 124–133; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 3, 652–668; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 4, 204–205; Ion Tomuța, SDM, XIII, 1936, 4, 106; Mihăescu, *Oameni*, 118–124; P. Sadoveanu, *Domniile-lor*, 271–351; Călinescu, *Istoria*, 560; Papadima, *Creatorii*, 264–268; Paul Georgescu, -: *Opere*, XIV, GL, V, 1958, 46, 2; 47, 2; Bratu, *Sadoveanu*, 431–433; Papadima, *Scritorii*, 134–140; I. Oprișan, *Orizontul satului sadovenian*, RITL,

1972, t. XXI, 2, 191–206; Luca, *Sadoveanu*, 96–102; 115–116; 124; Perpessicius, *Patru clasici*, 201–202; Nicolae Manolescu, „*Micile romane*” ale lui -, RL, VIII, 1975, 25, 9; Perpessicius, *Opere*, VII, 214–215; Manolescu, *Sadoveanu*, 138–143; Marcea, *Sadoveanu*, 107–108; 245–247; 264–265; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 154; Tomuș, *Sadoveanu*, 180–182; Mircea Braga, *Două romane*, T, IX, 1980, 4, 34–36; Ion Vlad, -, *Posibilitatea romanului*, TR, XXIV, 1980, 18, 2; Ciopraga, *Fascinația*, 83–87; Vlad, *Cărțile*, 48–49; Braga, *Istoria*, 97–112; Rusu, *Leccióni*, 177–180; Perpessicius, *Scrittori*, IV, 128–129. □ V. și *Șoimii*, 1904.

M. V.

SAVU Mayca, *Maidanul*, București, Cartea Românească, 1935, 152 p. Roman al familiei, cu tramă senzațională. Nefericită într-o căsătorie prea timpurie, Marina Mălinescu divorțează și trece prin diverse experiențe erotice, încercând zadarnic să-și facă un cămin, pentru ca fetița ei să nu sufere. Finalul acțiunii este neașteptat, atroce și ilogic: Marina își ucide fiica pentru a o feri de durerile vieții.

◆ I.G., NTN, II, 1935, 304, 2; A. Vr., RVS, IX, 1935, 5, 26–27; V.H., LPT, XIV, 1935, 4084, 4; Izabela Sadoveanu, ALA, XIV, 1935, 766, 9; ***, CTC, XVII, 1936, 11–12, 196; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 316–318.

D. M.

SĂRMANUL KLOPȘTOCK, *Feciorul lui - nenea Take Vameșul*, II, v. *Feciorul lui nenea Take Vameșul*, I, 1932.

SEBASTIAN Mihail, *Orașul cu salcâmi*, București, Universala Alcalay, [1935], 268 p. Fragmente: *Întâiul sânge*, TPL, I, 1929, 5, 120–122; *Bută*, CVT, VIII, 1931, 2369, 3; *Jocuri de noapte*, CVT, VIII, 1932, 2463, 3; *Strada Cerbului*, ROLR, I, 1932, 11, 7; ≈, ROLR, I, 1932, 23, 2; *Agnes Graz*, CVT, VIII, 1932, 2703, 3. Roman al adolescenței. Proiectează, pe fundalul cenușiu și estompat al unui oraș de provincie, surprins în câteva instantanee caracteristice – promenada, recepția la prefectură, excursiile –, filmul modificărilor sufletești ce semnalează ieșirea din copilărie și intrarea într-o nouă vârstă. Eroii sunt adolescenți de ambe sexe, urmăriți în reacția față de propriile transformări fiziolo-

gice. Sunt examinate crize de comportament și de personalitate (însingurarea lui Gelu, fuga de acasă a lui Victor), conflicte generate de dorința de independență, forme de inițiere în tainele iubirii, experiențe erotice nefirești. Eroina centrală este Adriana, scurt timp iubită frenetică a unui coetaneu, Gelu, apoi soția lui Paul Mlădoianu, văr mai vârstnic, trecut printr-o experiență conjugală nefericită. Romanul a fost primit favorabil de critică. S-a remarcat gidismul scrierii și influența lui Cocteau, în conturarea figurilor de adolescenți. După Vl. Streinu, ≈ realizează „o urmărire delicată a procesivității sufletești legată de înaintarea și împlinirea vieții fiziologice, o cunoaștere a stărilor tranzitorii de vârstă, o analiză care nu e disecție asasină, un stil unduios, insinuant și pierdut până la lichiditate în corpul narațiunii [...]”. G. Călinescu consideră însă cartea „aridă”, „construcția scenei de desfășurare și portretizarea oamenilor” nefiind, după opinia sa, „deocamdată la îndemâna autorului”.

▼ I, pref. de Simion Mioc, București, E.P.L., 1968; I, București, E.P.L., 1969. Reprodus în ≈, *Accidentul*, București, Eminescu, 1974; ≈, *Accidentul*, București, Eminescu, 1976; ≈, *Accidentul*, ed. îngr. de Mihai Dascal și V. Mândra, antologie și repere istoric-literare realizate în redacție de Mihai Dascal, București, Minerva, 1983; ≈, *Accidentul*, București, Eminescu, 1985.

■ *Ausgewählte Werke*, tr. de D. Hermann, Edith Horowitz și Paul Manu, București, E.S.P.L.A., 1960; *Akácok városa*, tr. de Papp Ferenc, București, Kriterion, 1971.

◆ Mihail Sebastian, *Jurnal de roman*, AZI, I, 1932, 5, 425–442; Erasmus, CRD, II, 1934, 221, 4; Pan, *Cu d. ~ despre* ≈, FCL, XIV, 1935, 1414, 2; Silviu Cernea, NTN, II, 1935, 475, 2; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1470, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 418, 29–30; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 786, 9–10; V.H., LPT, XV, 1936, 4276, 2; Octav Sultuțiu, F, s. III, III, 1936, I, 78–82; Pericle Martinescu, SDM, XIII, 1936, I, 18; Mihail Straje, VL, X, 1936, 5, 2; Simion Doru, LUF, s. II, II, 1936, 2, 97–98; A.V. Fr., OBS, IX, 1936, 2, 99; M. G. Constantinescu, U, LIII, 1936, 65, 9; D. Nic. Dănculescu, MUN, I,

1936, 3, 5; Lucian Boz, VR, XXVIII, 1936, 2–3, 70–73; Șerban Cioculescu, *Aspecte epice contemporane*, RFR, III, 1936, 4, 165–178; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 6–7–8, 374–375; Victor Iliescu, GRD, I, 1936, 4–5, 27–28; E. Lovinescu, *Epica criticilor*, ADV, LI, 1937, 16279, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, 285–286; Călinescu, *Istoria*, 877; Al. Raicu, *Un creator* ~, FAP, III, 1945, 263, 2; Savel Davicu, *Scriitorul* ~, OP, XXXVIII, 1946, 76, 1; 3; Călinescu, *Ulysse*, 290–294; Crohmăniceanu, *Literatura*, III, 104–105; Nicolae Manolescu, ~, ≈, *Accidentul*, CNT, 1968, 10, 3; Ștefănescu, *Sebastian*, 58–89; Mircea Iorgulescu, ~, *prozatorul*, RL, II, 1970, 22, 13; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 587–590; Sebastian, *Eseuri*, 495–520; 528–531; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 268–269; Perpersicius, *Opere*, VII, 202–204; Constantinescu, *Romanul*, 219–224; Streinu, *Pașini*, V, 258–260; Protopopescu, *Romanul*, 279; ***, *Mihail Sebastian*, 115–128; Grăsoiu, *Sebastian*, VI, 152–179; Alexandrina Paulopol, *Între viață și imaginație*, LCF, XXX, 1987, 3, I, 8; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 372–378; 395–397; Constantinescu, *Figuri*, 244–248. □ V. și *Fragmente dintr-un caiet găsit*, 1932.

D. M.

SEVASTOS M., *Camioneta verde*, București, Naționala Ciomei, 1935, 168 p. (Rosidor). Roman de moravuri, satirizând raclele politicianismului interbelic. Liniile îngroșate, caricatura, șarja înlocuiesc observația psihologică.

◆ Silviu Cernea, NTN, II, 1935, 205, 2; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 737, 1–2; Al. A. Philippide, CLB, II, 1935, 12, 4; V.H., LPT, XIV, 1935, 3978, 4; L. Leoneanu, OP, XXXI, 1935, 8338, 1–2; Marioara Pălineanu, FCL, XIV, 1935, 1202, 2; Grig. C., ≈, RVVR, I, 1935, 10–11, 24; Interim, CRD, III, 1935, 375, 3; Al. I. Drăghici, VRL, XXVII, 1935, 8159, 1–2; Romulus Demetrescu, PLI, I, 1935, 11, 594–596.

M. V.

SILVESTRU V. V., *Moara nouă*, București, Editura Cronicarul, 1935, 166 p. Roman rural. Evocă viața socială și frământările politice dintr-un sat basarabean, la început de secol.

◆ Paul I. Papadopol, U, LIV, 1937, 245, 4.

A. S.

STAN T. C., *Eu, Tina și Adam*, București, Cugetarea, 1935, 294 p. Fragmente: ≈, CRD,

II, 1934, 322, 22; *A plecat o femeie*, CRD, III, 1935, 423, 19. Roman al iluziilor ucise și al imposibilității de a evada din viața târgului de provincie. Existența în imaginație amplifică iremediabila singurăta a eroului și dă un aer de fatalitate renunțării sale.

◆ Nicolae Roșu, CRT, VIII, 1935, 2555, 1-2; A.B., ALA, XIV, 1935, 746, 9; Nicolae Roșu, *Doi romancieri: ~ și George Acsinteanu*, CL, LXVIII, 1935, 3-5, 215-220; D. L. Stăhiescu, *De vorbă cu doi scriitori: Ioachim Botez și ~*, RVVR, I, 1935, 13-14, 11-12; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1271, 2; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 70, 2; N. Pătrașcu, *Un scriitor al micii burghezii*, RP, III, 1935, 71, 4; Ad. B., VR, XXVII, 1935, 6-7, 124-125; Viorescu, *Istoria*, 218; Const.-Virgil Gheorghiu, BSL, I, 1942, 13, 2; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 355; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 206; Antonescu, *Scriitori*, 84-92; Ion Simuț, F, XIX, 1983, 6, 7; Vartic - Sasu, *Romanul*, III, 539-542.

A. S.

STĂNOIU Damian, *Eros în mănăstire*, București, Universala Alcalay, 1935, 336 p. Roman de moravuri monahale. Vădind deja un anume automatism epic, a fost primit cu rezervă de critică. „Exhibiție veche”, „cu un haz ce s-a răsuflat cam demuț”, după Romulus Demetrescu, cartea constituie, în opinia lui VI. Streinu, o „greșeală grosolană în contra gustului, de la titlu și până la ultima linie”.

◆ Erasm, CRD, II, 1934, 195, 4; 322, 35; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 69, 2; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1294, 2; V.H., LPT, XIV, 1935, 4084, 4; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 758, 9-10; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 2-3, 95-96; **, ATN, VI, 1935, 1549, 2; Streinu, *Pagini*, V, 205-208; *Dicționar*. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STĂNOIU Damian, *Pensionarii*, București, Naționala Ciormei, [1935], 228 p. Roman de moravuri. Simplă copie a realității, scrierea reproduce tabieturile unui pensionar, fostul funcționar Istrate Călinescu, traiul său tihnit, micile sale necazuri, preocupările politice, înregistrând treptata renunțare la viața a bătrânului. Subțire ca substanță epică, „povestirea e dezlănțată și lipsită de o adevărată acțiune” (Romulus Demetrescu).

◆ M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5335, 1; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1424, 2; Nicolae Albu, BL, II, 1935, 10, 469-471; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 10, 361-365; Eugen Constant, MRD, 1935, 8, 27-28; N. Cristinoiu, VR, XXVII, 1935, 11-12, 105-106; V. Copilul-Cheatră, LN, III, 1936, 1, 48-49; Sebastian, *Eseuri*, 344-346. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STĂNOIU Damian, *Pe străzile capitalei*, București, Universala Alcalay, [1935], 304 p. Roman erotic. Înfățișează aventurile amoroase ale lui Radu Pelin, funcționar în minister și absolvent al seminarului teologic. „Lipsită de orice artă, frizând chiar lipsa de gust” (Romulus Demetrescu), cartea „nu are nimic comun cu literatura”, mizând pe „momeala înșelătoare a erotismului” (Șerban Cioculescu).

◆ **, CRD, III, 1935, 623, 36; S.C., NTN, III, 1936, 499, 2; V.H., LPT, XV, 1936, 4291, 2; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 3-4, 201; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 4, 165-178. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STERE Constantin, *În preajma revoluției*, VI-VII, v. *În preajma revoluției*, I, 1931.

STOICA-CLOCOEANU Aurel, *Duhovnicul Satanei. Martirii neamului: Horia, Cloșca și Crișan. Mare roman istoric național*, București, Institutul de Arte Grafice Eminescu, 1935, 2276 p. (Fasc. 1-162). Roman istoric, de factură senzațională. Tragedia moșilor, după răscoala de la 1784, este prezentată romantic, în culori tari, cu eroi supradimensionați. În centrul cărții stau figurile tinerei Ilinca și a lui Coriolan Cristior, urmași ai unor nobili de origine română. După supliciu lui Horia, Coriolan, francmason, răz bunător al moșilor, conduce campania împotriva nobilimii maghiare și a lui Pater Betram, călugărul diabolic (Duhovnicul Satanei) care a inspirat și a susținut fațelile nemienoase ale contelui Szomoroky.

D. M.

* STRAJE Mihail, *Sora Emilia*, 1935.

◆ **, F. s. III, II, 1935, 4, 110.

ȘERBAN Mihail, *Idolii de lut*, București, Cartea Românească, 1935, 294 p. Încercarea eroului de a înființa un muzeu de arheologie tulbură lumea patriarhală a unui orașel de provincie. Imaginea nostalgică a adolescenței luminează întâmplări neînsemnate, banale, petrecute în preajma izbucnirii primului război mondial.

◆ V.H., LPT, XIV, 1935, 4032, 4; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 66–68, 2; Paul Daniel, E, 1935, 1871, 2; Erasm, CRD, III, 1935, 418, 4; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 2, 103–104; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 1, 48–50; I. Sd., *Un tânăr scriitor din Fălticeni*, A.L.A., XIV, 1935, 755, 9; N. C., BL, II, 1935, 5, 292; M. Ghimbășanu, MNL, III, 1935, 21, 4; S. Podoleanu, *De vorbă cu d. ~*, RMP, XIX, 1936, 5542, 1; Călinescu, *Istoria*, 880.

A. S.

ȘULUȚIU Octav, *Ambigen*, București, Vremea, 1935, 276 p. Fragmente: ≈, VRA, VII, 1934, 332, 18–19; 333, 6–8; 334, 6–7. Punctul de plecare al romanului îl constituie filosofia lui Weininger: „fiecare ființă e o sinteză de masculinitate și feminitate și poate, de fiecare dată, după împrejurări, să se manifeste ca om și ca femeie”. Remarcabilă rămâne analiza incertitudinii în cadrul acestei polarități. Autorul prezintă un caz de eroticism cerebral și de maladie temperamentală. Senzațiile sunt sublimite și instinctele temperate de un ideal abstract de voluptate sterilă, neputința fizică și lipsa de voință regăsindu-se în ideea pasiunii contemplative și a comuniunii sufletești. În Di, personajul romanului, învinge principiul feminin: teama de brutalitate, susceptibilitatea, prudența, spectacolul imaginației și nevoia de confesiune. Destinul biologic este învins prin proiectarea în spirit a dramei.

● Premiul pentru roman al rev. „Vremea” pe anul 1935.

◆ **, *Cu ~ despre romanul lui*, NȚN, II, 1935, 338; Erasm, CDR, III, 1935, 421, 4; Lucian Boz, SDM, XII, 1935, 5, 101; Pompiliu Constantinescu, VRA, VIII, 1935, 388, 7; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 71, 2; Dragoș Vrânceanu, CRT, VIII, 1935, 2628, 1–2; **, *Cum ați scris ultima dv. carte?*, RMP, XVIII, 1935, 5215, 1; 3; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 6, 329; M. Sebastian,

RMP, XVIII, 1935, 5223, 1; 3; D. Almaș, ZOR, I, 1935, 41, 4; I. Bunescu, CLB, II, 1935, 33, 9; M.S., FRZ, II, 1935, 5–6, 1; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 2–3, 98–102; Constantin Stelian, CL, LXVIII, 1935, 6–8, 374–375; C.P., FCL, XIV, 1935, 1333, 2; Șerban Cioculescu, RFR, II, 1935, 7, 169–186; Lucian Boz, VR, XXVII, 1935, 7–8, 75–76; Eugen Ionescu, FCL, XIV, 1935, 1374, 2; Ieronim Șerbu, VL, X, 1935, 3, 3; Vladimir Streinu, *Romanul unui intelectual*, RFR, II, 1935, 9, 666–672; V.H., LPT, XIV, 1935, 4175, 4; I. Argintescu, RVVR, I, 1935, 18–20, 39–40; Ilie Ienea, LCF, s. II, II, 1936, 1, 45–46; Mihail Straje, F, s. III, III, 1936, 2, 100; E. Lovinescu, *Critici și esești romancieri*, ADV, LI, 1937, 16287, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, 300; Al. Raicu, *Un „caz” literar al obsesiei îndoielii*, SRA, IV, 1941, 1182, 2; Geo Dumitrescu, *Între ≈ și „Mântuire”*, TMP, VII, 1943, 2143, 2; Constantinescu, *Scrieri*, V, 46–51; Cioculescu, *Aspecte*, 293–295; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 223–224; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 281–282; Perpessicius, *Opere*, VII, 167–168; Streinu, *Pagini*, V, 261–268; Protopopescu, *Romanul*, 271; Demetrescu, *Însemnări*, 242–251; Antonescu, *Scriitori*, 232–326; Florescu, *Profitabila condiție*, 301–302; 318–320; Lăzărescu, *Romanul*, 178–182.

A. S.

TAKE, *Nunta Lizettii*, București, Cartea Românească, 1935, 142 p. Improvizatie pe tema infidelității conjugale. O croitoreasă își părăsește soțul, secretar vamal, și se căsătorește cu un coleg de-al său.

A. S.

TELEAJEN Sandu, *Turnuri în apă*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1935, 406 p. Evocare nostalgică, sentimentală, a lașului interbelic și a boemei vechii capitale. Drama pictorului Gabriel Donici, indecis între dragostea pentru Amelia Banu și Violette, se consumă într-un oraș deprimat, distrus de ororile războiului.

◆ Erasm, CRD, III, 1935, 574, 4; 592, 4; 603, 4; C. S., *Lașul în opere literare. Convorbire cu romanierul ~*, VRL, XXVII, 1935, 8353, 1–2; **, NȚN, II, 1935, 460, 2; **, CTC, XVI, 1935, 11–12; T. Tudor, VR, XXXVI, 1935, 11–12, 102–103; **, BLE, VI, 1935, 59, 1–2; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1462, 2; Silviu Cernea, NȚN, II, 1935, 478, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935,

9–10, 102–104; Titus Nicolau, NR, XXXI, 1936, 1, 3; V.H., LPT, XV, 1936, 4266, 4; Ms., IIS, I, 1936, 2, 68; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 1, 62–65; C. Săteanu, *Romanul bohemei ieșene*, ADV, L, 1936, 15947, 3; Dragoș Vrânceanu, CRT, IX, 1936, 2856, 1–2; Dinu Răutu, OP, XXXII, 1936, 8644, 1–2; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 2, 104; Petre Grancea, *Cu d. ~*, OP, XXXII, 1936, 8724, 1–2; S. Podoleanu, *Cu auturul romanului* ≈, RMP, XIX, 1936, 5540, 1; Lovinescu, *Istoria*, 215–216; Călinescu, *Istoria*, 835; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 203–204; Perpessicius, *Opere*, VII, 253–255.

A. S.

O TEODOREANU Ionel, *Liceenii*, fragment de roman, MST, II, 1935, 2, 4–5.

TEODOREANU Ionel, *Lorelei*, București, Cartea Românească, 1935, 446 p. Roman de dragoste. Catul Bogdan, profesor universitar și scriitor, e numit președintele unei comisii de bacalaureat la Galați. În tren o cunoaște pe Novleanu Lucia (Luli) și, în ciuda diferenței de vârstă, în scurt timp o ia în căsătorie. Știindu-l vanitos, soția îi trimite scrisori admirative, semnate „Lorelei”, din care romancierul se inspiră. După moartea ei neașteptată, Catul Bogdan dezleagă misterul corespondenței, iar după o vizită în orașul de pe Dunăre, spre a împlini legenda, se sinucide. Perpessicius vede patetism și „poezie de înaltă calitate” într-o poveste care lui G. Călinescu i se părea naivă.

▼ București, Cartea Românească, 1939; București, Cartea Românească, 1942; București, Eminescu, 1970; cu o pref. de Tudor Olteanu, București, Minerva, 1971. Reprodus în: *Opere alese*, V, ed. îngr. de Aurelia Rusu și Nicolae Ciobanu, cu un studiu introductiv de Nicolae Ciobanu, București, Minerva, 1971; București, Eminescu, 1986.

◆ G.I., *Cu ~ despre* ≈, *ultimul său roman*, MST, II, 1935, 9, 5; Erasm, CRD, III, 1935, 603, 4; A., *Romancierul și cititorii*, OP, XXXI, 1935, 8616, 1–2; D.R., MNL, III, 1935, 26, 4; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5402, 1; Dan Smântănescu, IDT, I, 1936, 1, 6; Paul Daniel, E, 1936, 2092, 2; Octav Suluțiu, F, s. III, III, 1936, 1, 85–88; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 1, 51–52; Gh. Atanasiu, LCF, s. II, II, 1936, 1, 44–45; Margareta Mărculescu, PRM, II, 1936, 3–4, 66–69; N. Mihăescu,

VRL, XXVIII, 1936, 8416, 1; V.H., LPT, XV, 1936, 4298, 2; Radu Brateș, BL, III, 1936, 2, 118–120; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 2, 133–138; G. Hagi, RVVR, II, 1936, 9–10, 18–19; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 3, 652–668; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 10, 35; D. Mercaș, IIS, I, 1936, 8, 376–377; Ion Tomuța, SDM, XIII, 1936, 4, 106; Călinescu, *Istoria*, 672; Octav Sargețiu, ~, VBA, XIII, 1944, 5–7, 331–332; Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 37, 14; Papadima, *Scriitorii*, 145–157; Sebastian, *Eseuri*, 364–369; P. Sadoveanu, *Domniile-tor*, 213–224; Perpessicius, *Opere*, VII, 219–221; Perpessicius, *J2 prozatori*, 306–308; Tomuș, *Teodoreanu*, 99. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

TEODORESCU D. N., *Călărețul colorat*, București Cugetarea, 1935, 184 p. Fragment: ≈, ALA, XIII, 1934, 701, 3–4. Roman inspirat din viața jocheilor și din atmosfera curseilor hipice.

◆ **, BLE, VI, 1935, 54, 3; V.H., LPT, XIV, 1935, 4052, 4; I. Val., VL, X, 1935, 1, 3.

M. V.

UN ANONIM [Sarina CASSVAN], *S.O.S.*, București, Universala Alcalay, 1935, 150 p. Roman inspirat din viața locuitorilor unui bloc modern, după modelul romanierei Vicki Baum, din *Menschen im Hotel*; pe teren românesc, anticipează *Carlton*-ul lui Cezar Petrescu. Se compune dintr-o suită de portrete, pe care firul epic nu le integrează unei acțiuni suficient de fluente.

◆ Erasm, CRD, III, 1935, 434, 4; T.B., ≈, *romanul unui anonim*, CRT, VIII, 1935, 2617, 2; V.H., LPT, XIV, 1935, 4075, 4; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1297, 2; Petru Manoliu, AZI, IV, 1935, 3, 1579; Cecom, *De vorbă cu d-na ~*, *autoarea romanului* ≈, RP, III, 1935, 75–77, 2; M. Gh. Constantinescu, U, LII, 1935, 213, 4; Al. Raicu, ~, RL, XI, 1979, 2, 8; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 556–559.

M. V.

VALERIAN I., *Cara-Su*, București, Cultura Națională, 1935, 232 p. Fragmente: *Alah, Illah, Alah*, VL, VII, 1932, 136, 1–2; *Lumini piezișe*, VL, VII, 1932, 137, 2–3; ≈, IDL, I, 1933, 1, 1; ≈, BLA, I, 1933, 6–7, 85; *Stațiile de la geamia veche*, BLA, III, 1934, 15–16,

57–58. Reluat fragmentar: *Apare primul tătar!*..., RVS, IX, 1935, 12, 8–10. Roman de dragoste. Inginerul Tudor Mantu, individ mediocru, în care elanurile generoase cedează în fața tentațiilor imediate, dezamăgește brutal iubirea profundă și sacrificiul de sine al tătaroaicei Menaru. Observația asupra mediului tătresc e superficială, înclinând în favoarea exotismului și pitorescului. „Povestirea e simplă, fără spectacole de conștiință tulburată, ba chiar fără spectacole numai de conștiință” (Vi. Streinu). „Exotismul, fără să aibă perspective de mari pânze, e de un pitoresc grațios. Deși simplu album, fără vreun conținut durabil, ≈ e primul roman al islamismului nostru pontic” (G. Călinescu).

▼ București, E.P.L., 1969.

◆ ***, CLB, III, 1935, 5, 8; Mihail Baișoiu, NTN, II, 1935, 488, 2; ***, CRT, VIII, 1935, 2836, 2; Erasm, CRD, III, 1935, 626, 4; C. Panaitescu, FCL, XV, 1936, 1484, 2; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 788, 9–10; Dan Smântănescu, IDT, I, 1936, 1, 6; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5408, 1; Lucian Boz, VR, XXXVIII, 1936, 1, 91–92; Constantin Bradu, MNL, IV, 1936, 27, 4; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 1, 88–90; Pericle Martinescu, ≈, SDM, XIII, 1936, 1, 18; I. Vasiliu, RBJ, s. II, I, 1936, 5, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 423, 10; Horia Stanca, NN, X, 1936, 25, 2; Gh. Hagi, RVVR, II, 1936, 7–8, 19–20; V.H., LPT, XV, 1936, 4291, 2; Gh. Atanasiu, LCF, s. II, II, 1936, 2, 100; Gr. P., VS, VII, 1936, 1600, 1; George Popa, LN, III, 1936, 2, 119–121; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 4, 165–178; M. G. Constantinescu, U, LIII, 1936, 148, 12; P. I. Teodorescu, PRM, II, 1936, 7–8, 31–32; Marin Vătafu, *Marginalii la* ≈, GR, IV, 1936, 8–9, 486–489; Paul B. Marian, *D. ~ ne vorbește despre romanul* ≈, RMP, XIX, 1936, 5617, 1, 4; Silviu Cecea, E, 1937, 2392, 2; Călinescu, *Istoria*, 759; Vlaicu Bârna, VR, XXII, 1969, 7, 145; Constantinescu, *Scrieri*, V, 154–155; Perpessiciu, *Opere*, VII, 221–222; Streinu, *Pagini*, V, 213–215.

M. V.

VLĂDESCU G. M., *Republica disperaiților*, București, Editura Librăriei principele Mircea, 1935, 246 p. Fragmente: ≈, RP, III, 1935, 66–68, 6; *Cel din urmă bal la legația*

rusească, ALA, XIV, 1935, 769, 5. Romanul unui caz de conștiință. Judecătorul de instrucție Ion Tataru, în urma unei experiențe proprii și cu ajutorul ziaristului Gheorghe Căuș, descoperă marea tragică a unui univers pe care nu-l cunoscuse. O lume a disperării, a vicului, a nedreptății, a sărăciei, a umilinței, a deznădejdii, a lașității, a amărăciunii și a durerii. Obsedat de himera perfecțiunii, părăsește magistratura și se dedică propovăduirii milei și iubirii între oameni.

▼ București, Boema, 1946.

◆ Paul B. Marian, *Cum ai scris ultima carte?* ~ despre ≈, RMP, XVIII, 1935, 5221, 1; Cronicar, RP, III, 1935, 54, 2; Radu Gyr, CL, LXVIII, 1935, 6–8, 344–348; I. Gruia, SNT, III, 1935, 7, 16; Pericle Martinescu, RP, III, 1935, 75–77, 2; Romulus Demetrescu, PLI, II, 1935, 4–5, 161–163; Octav Șuluțiu, F, s. III, II, 1935, 5–6, 98–100; Ovidiu Papadima, G, XIV, 1935, 8, 432–433; Paul I. Papadopol, U, LIII, 1936, 75, 4; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–213; Lovinescu, *Istoria*, 217; Munteanu, *Panorama*, 252–257; Papadima, *Creațiilor*, 323–326; Leon Baconsky, ST, XXII, 1971, 9, 13; Papadima, *Scritorii*, 169–171; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 204–205.

A. S.

O VLĂDESCU G. M., *Spade-ncrucisate*, ALA, XIV, 1935, 768, 5; *Doi doctori și Iliuță*, ALA, XIV, 1935, 781, 4, fragmente din *Romanul unui visător*.

ZAMFIRESCU George Mihail, *Sfânta mare nerușinare*, I–II, București, Cartea Românească, 1935, 314 + 362 p. Fragmente: *Tăndăsică s-a întors dintre morți*, CLB, III, 1936, 12, 4–6; ≈, MST, III, 1936, 1–4. Face parte din ciclul *Bariera*. Mai patetic și mai sentimental decât în *Maidanal cu dragoste* (1933), autorul își continuă exaltata confesiune provocată de trăirile violente și de frământările sociale din lumea periferiei. „Diluând nemăsurat narațiunea, scriitorul pierde contactul cu pământul și ne dă o mahala idealizată, prea cultivatoare, în prostituție, de idei morale” (G. Călinescu).

◆ Silviu Cecea, *Cu ~ despre cărțile lui, despre el și despre alții*, NTN, II, 1935, 345, 2; Erasm,

CRD, III, 1935, 621, 4; G.I., MST, III, 1936, 1, 4; C.P., *De vorbă cu ~ despre romanul* ≈, MNL, IV, 1936, 27, 2; I. Constantinescu, U, LIII, 1936, 40, 4; Petre Grancea, *Cu d. ~, discuții despre noul d-sale roman*, ≈, OP, XXXII, 1936, 8652, 1-2; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 794, 9-10; D. Paul, *Romanul social al mahalalei*: ≈, ADV, L, 1936, 15980, 2; Paul Daniel, E, 1936, 2128, 2; D. M., IIS, I, 1936, 6, 254-255; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5455, 1; Dinu Răutu, OP, XXXII, 1936, 8690, 1-2; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 1, 13; Adrian Schileru, ERN, I, 1936, 2, 126-131; Șerban Cioculescu, RFR, III, 1936, 3, 652-668; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 4, 258; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 5, 279-284; V.H., LPT, XV, 1936, 4433, 2; Lovinescu, *Istoria*, 249-250; Munteanu, *Panorama*, 237-241; Călinescu, *Istoria*, 837; Papadima, *Creatorii*, 344-351; Călinescu, *Ulysse*, 295-300; Papadima, *Scritorii*, 183-189; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 39-41; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 233-234. □ V. și *Madona cu trandafiri*, 1931.

A. S.

ZISSU A. L., *Calea Calvarului*, București, Editura Adam, 1935, 248 p. Fragment: *Transjordania*, ADM, VII, 1935, 82, 12-13. Reluat fragmentar: ≈, CVN, XII, 1939, 4, 2; 5, 2. Roman al surferinței iudaice. Protagonistul, „conducătorul de industrii” Iaffe, om de acțiune, fin dialectician, trăiește drama neamului său, obsedat de neșansa lui istorică.

◆ Th. Loewenstein, ADM, VII, 1935, 84, 12-15; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5347, 1.

D. M.

1936

ACSINTEANU George, *Copilul norilor. Cartea cu minuni*. București, Cartea Românească, 1936, 122 p. Fragment: ≈, CL, LXIX, 1936, 8-10, 349-352. Roman pentru copii, de factură alegorică, cu elemente mistice, istorisind peripețiile lui Norișor (copilul norilor) și Bunișor (copilul unui haiduc care a murit). Narațiunea se bazează pe vol. *Povestiri pentru îngerii pământului*, de același autor.

D. M.

ADERCA Felix, 1916, București, Socec, [1936], 364 p. Fragment: ≈, CLB, III, 1936,

28, 4. „Roman obiectiv” (VI. Streinu), ce reconstituie primul război mondial și evenimentele care au urmat, conținând multe „elemente de cronică contemporană” (Perpessicius). Alcătuit din patru părți (*Dezastrul, Foc! Foc!, Năluca, Deșteaptă-te române*), debutează printr-o amplă reconstituire a retragerii în fața ofensivei germane, după înfrângerea de la Turtucaia. Om simplu, căpitanul Costache Ursu luptă din rutină și este decorat cu ordinul „Mihai Viteazul”. Fiul său, considerând intrarea României în război, alături de aliați, o eroare, refuză să lupte și e executat. Romanul prezintă „ravagiile psihologiei de campanie” (Perpessicius), ca și drama tatălui, care-și face datoria, incapabil să înțeleagă decizia fiului. Evenimentele de după război produc o răsturnare în conștiința protagonistului. Ajuns naționalist și filogerman, Costache Ursu intră într-o derută progresivă și sfârșește prin a se sinucide. Eugen Ionescu consideră o greșală a autorului „amestecul epicului cu psihologicul”, în timp ce Anton Holban apreciază opera drept „cel mai bun, chiar dacă incomplet roman de război”. Alături de caracterul documentar al cărții, a fost apreciat modul în care ~ a urmărit „progresele demenței obsesive, privită dinlăuntrul ei, adică în dezvoltarea firească, logică – dacă se poate zice – și nu sugerată prin incoerențele din afară” (VI. Streinu).

◆ S. Podoleanu, *Lă apariția lui* ≈, 35 de minute cu romancierul ~, RMP, XIX, 1936, 5501, 1; 4; Eugen Ionescu, FCL, XV, 1936, 1596, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 441, 10; George Comeanu, DMN, XXXII, 1936, 10603, 8; Ilie Dorângă, E, 1936, 2223, 2; Eugen Jbebeleanu, „Cuvânt românesc”, III, 1936, 36, 3; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 816, 9-10; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 6-7, 85; Anton Holban, VL, XI, 1936, 8, 3; V. I. Cataramă, IIS, II, 1937, 9, 802-803; Lovinescu, *Istoria*, 275-277; Călinescu, *Istoria*, 706; Constantinescu, *Scrieri*, I, 13-16; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 459-460; Holban, *Opere*, III, 296-297; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 258-260; Perpessicius, *Opere*, VII, 245-248; Valentin Chifor, *F. Aderca*. Teză de doctorat, Cluj, 1976, 138-143; Streinu, *Pagini*, V, 196-199; Popa, *Dicționar* 2; Protopopescu, *Romanul*, 279; *Dicționar*; Negoiteșcu, *Alte însemnări*, 66; Sasu-Vartic, *Ro-*

manul, I, 11–15; 18–24. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

D. M.

ADERCA Felix, *Orașele înecate*, București, Vremea, [1936], 240 p. Apărut mai întâi, cu titlul *X – O romanul viitorului*, în f.rev. „Realitatea ilustrată”, semnat cu pseudonimul Leone Palmantini. Fragment: ≈, RP, I, 1933, 3, 3. A fost reeditat, în 1966, cu titlul *Orașele scufundate*. Roman de anticipație. Ridică problema evoluției omenirii în condițiile răcirii planetei, ale supertehnicizării și degenerescenței biologice a speciei umane (oamenii-moluște trăiesc refugiați într-o civilizație submarină, pe Pământul supus epuizării energetice). Președintele Pi moare înainte de a se descoperi formula dezagregării atomului și a gazului 8, care i-ar fi putut aduce salvarea. Lumea viitorului, care nu mai cunoaște iubirea și și-a pierdut instinctele firești, duce la paroxism păcatele omenirii moderne, perpetuând contradicții sociale și biologice, între proletari și suprarafinații exploataori (abundă toxicomania, delirul olfactiv, halucinațiile, moralul e susținut artificial cu muzică simfonică). Utopie fantastică, ≈ este, după G. Călinescu, „o carte de poet și gânditor vizionar”, dotat cu un „talent minor, grațios”.

▼ *Orașele scufundate*, cu o pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, București, E.T., 1966.

■ *Az elsüllyedt városok*, tr. de Bihari László, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1970; *Die Unterwasserstädte*. Wissenschaftlich-phantastischer Roman, tr. de Erich Masch, București, Kriterion, 1970.

◆ Doctorul Ygrec, *O „utopie” fantastică. Noul roman al d-lui ~*; ≈, ADV, L, 1936, 16187, 3; Gheorghe Corneanu, DMN, XXXII, 1936, 10735, 4; Mihail Sebastian, RP, V, 1937, 9, 2; G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 849, 16; Călinescu, *Istoria*, 706–707; Călinescu, *Ulysse*, 329–333; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 460–461; Emil Manu, *O utopie de ~*, VR, XXIII, 1970, 2, 132–133; Valentin Chifor, *F. Aderca*. Teză de doctorat, Cluj, 1976, 132–134; Popa, *Dicționar 2; Dicționar; Negoieșcu, Alte însemnări*, 69; Aramă, *Colecționarul*, 358–361; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 667–670; Florin Manolescu. *Breve histoire de la*

SF roumaine, RR, XLII, 1988, 112–127; Mircea Oprea, *Anticipație și umanism*, TR, XXXIII, 1988, 32, 3. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

D. M.

ADERCA Felix, *Vreți să descoperim America? Fantasticele călătorii ale lui Cristofor Columb*, București, Socec, [1936], 154 p. (Biblioteca noastră, 2). Constituie nucleul viitorului roman *Amiralul oceanului Cristofor Columb* (1957). Naratiune pentru copii și tineret. Relatează descoperirea noului continent de către celebrul navigator genevez.

▼ București, Forum, [1947?].

◆ Valentin Chifor, *F. Aderca*. Teză de doctorat, Cluj, 1976. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

D. M.

AMZA G. M., *Avocata*, București, Editura Librăriei Principele Mircea, 1936, 210 p. Roman de dragoste, cu elemente senzaționale, având în centru figura unei femei emancipate, Nadia Natowski. Bună profesionistă, virilă în comportament, dar feminină în constituție și simțuri, aceasta trezește o pasiune nestăpânită ziaristului Alexandru Ponor.

▼ București, Tipografia Finanțe și industrie, 1937.

D. M.

AMZA G. M., *Misterul casei din strada Mavrogheni*, București, Editura Librăriei Principele Mircea, 1936, 196 p. Roman polițist, cu elemente onirice și fantastice. Acțiunea e condusă abil, dialogul vioi. Personajele au biografii aparte, aparținând unui mediu cosmopolit. Locul evenimentelor e Londra, București, Italia, un vas pe Mediterană.

D. M.

ARGHEZI Tudor, *Cimitirul Buna-Vestire*, București, Universala Alcalay, 1936, 336 p. Fragment: *Mărgărita* (romanul e anunțat cu titlul *Învieria din morți*), ALA, XIII, 1934, 698, 1–2. A fost subintitulat la reeditare „poem”. Roman satiric și parabolic. Structurat în trei părți, vizează, succesiv, cultura,

aparatură politico-administrativă și alcătuirea socială a vremii. ≈ îl descoperă în toate ipostazele și registrele pe corozivul ~, evoluând „de la pamflet până la viziunea apocaliptică”, „de la tabloul lumii imediate” până la „măreția halucinației” reînvierii într-un cimitir, când scrisul capătă „ceva din sarcasmul sentimentului de zădărnice, fiindcă nu se mai aplică asupra viilor, ci asupra morților” (G. Călinescu). Tipologic, după opinia aceleiași critic, „cartea e, ca și celelalte opere în proză [ale lui ~], un basm, în parte satiric, în parte serios vizionar”. Trama este simplă. Gulică Unanian își dă doctoratul (prilej al unei parade funambulești de dascăli imorali), în nădejdea obținerii unui post universitar, cu sprijinul nașului său, Ministrul. După interminabile solicitări, în care e mereu amăgit (ocazie pentru autor de a înfiera procedeele clasice de parvenire – căsătorii de conveniență, adulter –, ca și personalități politice ușor de recunoscut), eroul, tată a cinci copii, ajunge intentent al cimitirului Buna-Vestire. În ultima parte a textului, după o secvență memorabilă de îmbinare a umorului cu ironia macabră, viziunea explodează într-un fantastic enorm, de o miraculoasă fabulație. Umbre prestigioase (Alexandru cel Bun, Kogălniceanu, Eminescu, C. A. Rosetti etc.) slujesc unei gigantice panorame politico-sociale generate de un viguros instinct de farsă. Cartea s-a bucurat de apreciere și de analize minuțioase. „Ceea ce e mare în ≈ este atmosfera de pestilențial și de tragic [...]. E în felul cum tratează ~ moartea multă delicatețată, tot atât de mare, pe cât de mare brutalitatea cu care tratează viața [...]. Viziunea canceroasă și suavă, grotescă și sublimă, oscilând între caricatură și apocaliptic, ≈ e o carte de sondare în adâncul omenescului și de înălțare până la vibrația pură a sufletului în fața morții” (Octav Șuluțiu). „E cel mai frumos roman fantastic din literatura română, făcând din sarcasm o viziune de înalt plan contemplativ al existenței umane” (Pompiliu Constantinescu).

▼ Pref. de Dumitru Micu, tabel cronologic de G. Pienescu, București, E.P.L., 1968; postf. și bibliografie de Mariana Ionescu, București, Minerva, 1983. Reprodus în: *Scrieri*, X. *Proze*,

București, E.P.L., 1965; *Ochii Maicii Domnului*. ≈, Lina, Cluj-Napoca, Dacia, 1987.

■ *Boldogasszony temető*, tr. de Papp Ferenc, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1969.

◆ Erasm, CRD, IV, 1936, 676, 4; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5499, 1; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 808, 9–19; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 442, 8; 10; Eugen Ionescu, FCL, XV, 1936, 1624, 1; Erasm, CRD, IV, 1936, 788, 4; 789, 4; Vladimir Streinu, RFR, III, 1936, 8, 434–438; Pericle Martinescu, DMC, XIII, 1936, 5, 144; Gh. Atanasiu, LUF, II, 1936, 9, 384–386; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 7–8, 89–93; Ion Sabaru, RAL, VI, 1936, 39, 2; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–217; Victor P. Gărcineanu, D. ~ și *spiritul iudaic în literatură*, RDL, II, 1937, vol. II, c. 5, 222–228; Streinu, *Pagini*, 154–161; Șuluțiu, *Pe margini*, 180–186; Constantinescu, *Arghezi*, 172–196; 197–215; 225–239; Călinescu, *Istoria*, 734–735; Mihăescu, *Sinteze*, 198–199; Cioculescu, *Arhezi*, 74; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, X, 1957, 2, 164–175; Dumitru C. Micu, ~ *prozator în perioada dintre războaie*, ST, XIV, 1963, 5, 34–49; Al. Săndulescu, *Poezia prozei lui ~*, LCF, VIII, 1965, 11, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, *Notă la romanele argheziene*, GL, XII, 1965, 21, 7; Mircea Popa, ~ *romancierul*, TR, IX, 1965, 20, 8; Micu, *Arghezi*, 247–280; P. Constantinescu, *Scrieri*, I, 105–109; Andrei Antonescu, CNT, 1968, 17, 3; Ilina Grigorovici, R, V, 1968, 5, 10; Streinu, *Pagini*, I, 130–135; Eugen Negrici, R, VI, 1969, 8, 18; G. Călinescu, *Fenomenul arghezian*, în vol. *Arghezi interpretat de...*, 86–87; 92–95; Sebastian, *Eseuri*, 377–380; N. Goga, *Elemente expresive de topică și structură în proza arheziană*, SUB, XVIII, 1973, 1, 23–30; Crohmălniceanu, *Literatura*, II, 73; 74; 77; Șuluțiu, *Scritorii*, 180–186; Paul Dugneanu, *Romanul carnavalesc* (~, ≈), LCF, XVIII, 1975, 20, 3; Dan, *Proza*, 253–255; Perpessicius, *Opere*, VII, 239–242; Const. Ciopraga, *Romanele unor medii* (I, II), CL, 1976, 10, 1; 13; 11, 2; 14; Streinu, *Arghezi*, 182–187; Constantinescu, *Romanul*, 231–237; Popa, *Dicționar*; Balotă, *Arghezi*, 270–319; *Dicționar*; Ion Lotreanu, *Scrisul arghezian*, SPM, 1980, 479, 10; G. Dimisianu, ~ ~ *modernitatea romanelor*, RL, XIII, 1980, 15, 4–5; Maria-Luiza Cristescu, *Sub raportul epicului*, AFT, XV, 1980, 5, 4–5; V. Fanache, *Proza de „atitudine tămăioasă”*, ST, XXXI, 1980, 5, 16–17; Guțan, *Arghezi*, 132; Micu, *Scritorii*, 292–305; Perpessicius, *12 prozatori*, 117–120; ***, *L-am cunoscut*, 190–191; ***, *Tudor Arghezi*, 92–95;

Ionescu, *Ochiul*, 140–168; 285–289; Piru, *Istoria*, 292; Manolescu, *Arca*, III, 35–54; 179; Ciopraga, *Propilee*, 179–183; 186–188; Florin Berindeanu, *Ficțiunea argezeană*, AFT, XIX, 1985, 9, 4–5; Elvira Sorohan, *Grotescul argezean*, RITL, XXXVI, 1988, 1–2, 146–153; Angheliescu, *Barocul*, 49–54; 122–123; Constantinescu, *Figuri*, 252–256; Perpessicius, *Scritorii*, IV, 54–58.
□ V. și *Ochii Maicii Domnului*, 1934.

D. M.

BARNOSCHI D. V., *Zorile izbăvirii*, I. *Conspirația Dărmănescului*, București, Cartea Românească, 1936, 300 p. Fragmente: ≈, *Ambra de albine*, ALA, XVI, 1937, 839, 7; *Cei patru Cuza*, ALA, XVI, 1937, 844, 7. Primul vol. din ciclul *Zorile izbăvirii*, în care va fi integrat și *Cărvunarii* (1928), la reeditarea din 1937. Roman istoric. Zugrăvește conspirația boierimii românești conduse de biv vel paharnicul Iordache Darie Dărmănescu, boier „farmazon”, împotriva domnului fanariot Moruzi. Evenimentul, petrecut la începutul secolului al XIX-lea, e considerat una dintre primele manifestări moderne ale luptei pentru independență. Episoade romantice fac farmecul unui roman scris în grai moldovenesc, cu multe arhaisme, care urmărește, în plină epocă de fascizare a țării, reabilitarea boierimii de viță și a masoneriei.

▼ Reprodus în: *Conspirația Dărmănescului. Cărvunarii. Voevodul cărvunar. Viața zbuciu-mată și moartea silnică a comisului Tăutu. Poveste etnică (1823–1827)*. Cuvânt înainte de Ș. Cioculescu, cu o scrisoare de Perpessicius, București, Minerva, 1982.

◆ Tăușan, *Un roman istoric*: ≈ de ~, VRL, XXIX, 1937, 8713, 2; Silviu Cernea, E, 1937, 2401, 2; Virgiliu Monda, RP, V, 1937, 8, 2; Ion Clopotel, SDM, XIV, 1937, 1, 37; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 1, 14; Mihail Șerban DMN, XXXIII, 1937, 10880, 8; Agatha Grigorescu-Bacovia, RVS, XI, 1937, 3–4, 35; ***, CRD, IV, 1937, 1040, 2; Vasile Damaschin, VL, XI, 1937, 11, 3.

D. M.

O BATOVA Dim., fragment din romanul *Rapsodia fatalismului*, RVS, X, 1936, 8–9, 23–26.

BĂNCIULESCU Renée Gh., *Marina*, București, Atelierele Adevărul, 1936, 242 p. Roman de dragoste, tributar sentimentalismului, pueril și naiv.

◆ A.T., CRT, IX, 1936, 3198, 2.

M. V.

BELLU Petre, *Câine vagabond*, București, Ig. Hertz, 1936, 330 p. (Colecția celor 15 lei). Roman social și de moravuri, cu unele elemente picarești. Personaje convenționale și schematice; stil rudimentar.

▼ București, Eminescu, 1940.

◆ Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 11–12, 42.

M. V.

BELLU Petre, *Luminile mahalalei*, București, Ig. Hertz, 1936, 222 p. (Colecția celor 15 lei). Roman social, inspirat din viața periferiei, având în centru figura muncitorului metalurgist Niță Radu, unul dintre promotorii grevei generale din 1920, și pe Lizica, fiica unui negustor scăpătat. Împinsă de lipsuri materiale, dar și de circumstanțe evident „regizate” de autor, aceasta se prostituează. Viziunea asupra mișcării muncitorești și a conducătorilor ei (în rândul cărora apar, episodice, personaje reale, printre care poeziile Beldiman, Tradem, Stan Palanka) e puerilă și superficială, iar cauzelor sociale ale mizeriei și prostituției sunt explicate prin apelul la șablon.

▼ București, Eminescu, 1940.

M. V.

BENADOR Ury, *Hilda*, București, Cugetarea, 1936, 238 p. Fragment: ≈, RP, III, 1935, 78, 3; 7. Roman psihologic. Reia cazul cuplului Hilda și Ludwig Holdengraeber, din romanul *Subiect banal* (1935), expus din punctul de vedere al femeii. Amplă confesiune dezvăluind resorturile psihologice ale adulterului Hildei, dar și istoria puternicului ei sentiment de dragoste conjugală, subminat de permanenta suspiciune a soțului. ≈ are astfel valoarea unei anamneze într-un „policier” psihologic. Dacă, pentru Eugen Ionescu, ≈ e o „carte excepțională”, eroul și eroina fiind

figuri reprezentative, pentru Anton Holban, care prețuiește „lucrul, și nu anecdota”, „nu e o carte bună”. Un „tratat” asupra geloziei, care păcătuiește prin „abuzul de literatură”, după opinia lui Pericle Martinescu. „D. ~ a preferat să devie un *debater* social cu ajutorul romanului, nu să rămâie un analist pătrunzător, detașat” (Pompiliu Constantinescu).

◆ S. Cu ~ *despre* ≈, FCL, XIV, 1935, 1454, 2; Eugen Ionescu, FCL, XV, 1936, 1568, 2; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5483, 1; N. Mihăescu, VRL, XXVIII, 1936, 8484, 1; Dinu Răutu, OP, XXXII, 1936, 8714, 1-2; ***, VR, XXVIII, 1936, 4, 175; ***, ~ *ne vorbește despre* ≈ și *literatura d-sale*, RMP, XIX, 1936, 5499, 1; 4; Anton Holban, VL, XI, 1936, 7, 3; Pericle Martinescu, SDM, XIII, 1936, 4, 107; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 440, 10; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 11-12, 41; Adrian Schileru, CLB, III, 1936, 32, 4; M.Ș., RVS, X, 1936, 10-11, 28-30; Călinescu, *Istoria*, 710-711; Constantinescu, *Scrieri*, I, 213-217; Holban, *Opere*, III, 292-294; Popa, *Dicționar* 2; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 327-342. □ V. și *Ghetto veac XX*, 1934.

D. M.

BILCIURESCU AI., G. M. AMZA, *Cine a ucis?*, București, Naționala Ciomei, [1936], 318 p. Roman polițist. Relatează răzbunarea unui fost întemnițat asupra juraților care dăduseră o sentință eronată. Un ziarist, devenit detectiv amator, descoperă criminalul.

◆ Alexandru Cerbu, *Romanul polițist*, RMP, XX, 1937, 5742, 1; V.H., LPT, XVI, 1937, 4629, 2; ***, PLI, IV, 1937, 4, 211-212.

D. M.

BLECHER M., *Întâmplări în irealitatea imediată*, București, Vreimea, 1936, 188 p. Roman al adolescenței, cu pronunțat caracter oniric și psihanalitic. Scrierea se centrează pe revelarea tainelor contingentului, sugerând labilitatea neliniștitoare a trăirilor și senzațiilor. Insolitul lor derivă din contaminarea materială cu obiectele intrate în atenție, în sensul de receptivitate senzuală morbidă. Cartea, care surprinde *dinlăuntru* o vârstă definită prin expansiunea haotică a eului, s-a bucurat de o presă entuziastă. A fost definită drept „confesiune a unei existențe zbuciumate”, în care

„realitatea e despuiată de haina ei obicinuită aproape până la fantastic și grotesc” (P. Martinescu). Alcătuit „din intense trăiri interioare”, romanul este, după Pompiliu Constantinescu, „filmul unei conștiințe zidite într-un univers de halucinantă putere retrospectivă”, „inițiere în vis, în spațiu și în timp, în erotism și moarte. Cu alte cuvinte, o inițiere în însăși esența personalității”. Aceeași prețuire și la Octav Șuluțiu: „scrisă minunat, cu mari calități plastice, ≈ e o carte unică [...]. Punând cu forță o problemă metafizică și ajungând la o teorie a cunoașterii, autorul își prezintă însă întrebările sub forma pipăibilă a unor fapte, dând astfel o valoare de circulație estetică unor idei și neliniști de altă ordine”. „O carte de crispată umanitate”, „unul din cele mai emoționante documente de psihopatologie adolescentă, nefcctând totodată să fie confesiunea de înaltă ținută literară a unui tânăr scriitor cu surprinzătoare înșușiri”, după opinia lui Perpsciscus, ≈ impune un erou „crescut în atmosfera halucinantă a panopticelor, a bălciurilor provinciale, maculate de lumina tulbură a acetilenului, în interioare vetuste și cu o figurație oarecum preistorică, dar mai ales în reclusiunea exasperantă a singurătății, în care se nasc și foiesc toate viciile adolescenței”. Se pot stabili relații cu impresionismul Virginiei Woolf, după cum există interesante anticipări ale altor scriitori ai adolescenței, de talie universală - Salinger, Truman Capote.

▼ Reprodus în: ≈ *Inimi cicatrizate*, antologie și pref. de Dinu Pillat, București, Minerva, 1970.

■ *Aventures dans l'irréalité immédiate*, tr. de Mariana Șora, Paris, Denoël, 1973.

◆ g. b., *Cartea lui ~*, VRA, IX, 1936, 424, 2; Erasm, CRD, IV, 1936, 666, 4; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5432, 1; Pericle Martinescu, SDM, XIII, 1936, 2, 44; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 429, 11; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 3, 81-85; Ieronim Serbu, VRA, IX, 1936, 432, 17; G. A., CLB, III, 1936, 22, 6; Eugen Ionescu, FCL, XV, 1936, 1585, 2; Lucian Boz, *Rânduri despre o carte ciudată*, ADV, L, 1936, 16135, 1-2; Tiberiu Iliescu, MRD, 1936, c. 9,

27–28; Lovinescu, *Istoria*, 308–309; Ovidiu Constantinescu, ~, DRPN, III, 1947, 510, 1; Constantinescu, *Scrieri*, I, 314–317; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 543–547; Pillat, *Mozaic*, 105–124; Horodincă, *Structuri*, 41–80; Vitner, *Semnele*, 159–165; Protopopescu, *Volumul*, 58–80; Rotaru, *O istorie*, II, 701; Sebastian, *Eseuri*, 426–432; Nicolae Balotă, ~ și realitatea imediată a creației, ST, XXV, 1974, 9, 46–47; Adrian Marino, ~ – *Aventures dans l'irréalité immédiate*, CREL, 1974, I, 96–97; Balotă, *De la Ion*, 153–179; Baltazar, *Evocări*, 175–178; Șuluțiu, *Scriitori*, 198–204; Dan, *Proza*, 307–311; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 289–290; Negoieșcu, *Engrame*, 119–138; Perpessiciu, *Opere*, VII, 295–297; Iosifescu, *Reverberații*, 120–144; Nicolae Manolescu, *Prin triste locuri rele*, F, XXVIII, 1982, 2, 6; Nicolae Manolescu, *Carapacea*, F, XXVIII, 1982, 3, 7; Florescu, *Profitabila condiție*, 167–168; 174; Lăzărescu, *Romanul*, 229–232; 238; Manolescu, *Arca*, III, 60–75; Papu, *Motive*, 79–82; Teposu, *Viața*, 98–107; Heinrich, *Pezebrăniile*, 134–135; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 373–374; Norman Manea, *Note despre* ~, VR, LXXXI, 1986, 11, 30–36; Indrieș, *Polițona*, 200–221; Constantin Trandafir, ~ și „orizontul de așteptare”, ATN, XXIV, 1987, 2, 10; Daniel Vighi, *Panopticum*, O, XXXIX, 1988, 25, 6; Daniel Vighi, *Prototipurile realității*, O, XXXIX, 1988, 36, 5; Craia, *Fetele*, 162–165; Zamfir, *Cealaltă față*, 139–175; Constantin Trandafir, ~, *originalitate și convergențe*, ST, XL, 1989, 7, 14–15; Papu, *Lumini*, 310–311. □ Biberi, *Études*, 177–181; Geo Bogza, *După moartea lui* ~, AZI, VII, 1938, 31, 2874–2877; B. Elvin, ~, *un scriitor ciudat*, VIC, II, 1945, 142, 2; C. Isac, ~, ATN, III, 1966, 6, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, ~, CNT, 1966, 30, 3; I. Negoieșcu, ~ sau „bizara aventură de a fi om”, VR, XXIII, 1970, 6, 63–74; Șașa Pană, ~, ALB, LXXXII, 1970, 36, 5; Matei Călinescu, *Despre* ~, RL, III, 1970, 37, 5; Al. Protopopescu, *Între criză și miș (I)*, TMS, V, 1970, 9, 4; Constantin Hârlav, *Sensibilitatea revendicată a lui* ~, EX, III, 1971, 7, 8; Aurel Dragoș Munteanu, ~, SPM, 1972, 67, 4; M.Z., ~, TR, XVII, 1973, 19, 16; Const. Ciopraga, *Recitind proza lui* ~ (I–III), CRC, IX, 1974, 2, 2; 3, 2; 4, 2; Eduard Roditi; ~, *solitudine și experiență creatoare*, SXX, XXVIII, 1977, 10, 34; Radu G. Teposu, *Portret din fărâme*, EX, IX, 1977, 11–12, 20–21; Petre Teodoru, *În legătură cu* ~, ATN, XV, 1978, 2, 4; Irina Petraș, *Luciditate și romanesc*, EX, X, 1978, 6–7, 13; Radu G. Teposu, *Experiment și analiză la* ~, AFT, XIII, 1978, 7, 4–5; Protopopescu, *Romanul*, 227–242; *Scriitori români; Dicționar*; Constantin Zărescu, ~, ALT, 1980,

196–198; Ștefan Borbély, *Despre proza lui* ~, TR, XXV, 1981, 8, 2; Constantin Trandafir, *Destin tragic și conștiință modernă*, RL, XVII, 1984, 52, 8; Geo Bogza, ~, RL, XXI, 1988, 22, 7; Daniel Vighi, *Întregul și partea*, O, XXXIX, 1988, 32, 4–5; Daniel Vighi, *Oglinzi paralele*, O, XXXIX, 1988, 39, 5; Ramona Foiade, ~ și *proza lucidității*, RL, XXII, 1989, 38, 7.

D. M.

BONCIU H., *Pensiunea doamnei Pipersberg*, București, Eminescu, [1936], 218 p. Același protagonist și aceeași temă ca în *Bagaj...* (1934). Roman expresionist. Scris sub formă de confesiune, textul relatează secvențe din existența alienată a unui dedublat. Locatar al unei pensiuni vieneze cu aparențe mic-burgheze, populată însă de o faună de erotomani și excentrici, Ramses Ferdinand Sinidis încearcă să-și reprime obsesia pentru Gloria Zitta, soția sa – erotomană nesățioasă –, prin experiențe maculante și autoflagelare. Compoziția capricioasă, discontinuează a cărții e legitimată nu numai de meandrele confesiunii, ci și de înregistrarea pulsațiilor banalului cotidian. Critica a avut o atitudine destul de rezervată față de acest roman. „D. ~ vine cu libidini de rând și cu humor grotesc, izbitut adesea, dar cu fulgerări de observație lirică superioare, cu o desăvârșită lipsă de gust și o dorință nebună de a-și tolăni sufletul peste carte, în văzul tuturor. Însă cartea e de multe ori ridicolă, dar nu e mediocră” (G. Călinescu). După Octav Șuluțiu, „romanul nu e [...] o șarjă grotescă împotriva căsniciei, ci împotriva vieții însăși [...]. Un suflu de tragedie, de sfârșiere plutește peste această carte ciudată, dezorganizată, ca zguduită de un cataclism care i-a dislocat straturile, într-un amestec bizar, de absurd și de umor”.

▼ Reprodus în: ≈. *Bagaj*, ed. îngr., pref. și note de Mioara Apolzan, Cluj-Napoca, Dacia, 1984.

◆ Erasm, CRD, III, 1935, 622, 4; IV, 1936, 638, 4; 693, 4; Anton Holban, DMN, XXXII, 1936, 10439, 3; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5413, 1; Aderca, *Contribuții critice*. ≈, ADV, L, 1936, 15965, 5; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 792, 9–10; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 2, 89–90; Șerban

Cioculescu, RFR, III, 1936, 4, 165–178; Lovinescu, *Istoria*, 279; Călinescu, *Istoria*, 816; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 538–541; Crohmălniceanu, *Expresionismul*, 188; 191–194; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 262; *Dicționar*; Negoiteșcu, *Alte însemnări*, 72–73; Aderca, *Contribuții*, II, 390–392; Zamfir, *Cealaltă față*, 147; 155.

D. M.

BORȘ Lucia, *Doamna Elena Cuza*, București, Naționala Ciomei, 1936, 336 p. Cu o postf. a autoarei. Biografie romanțată.

▼ București, Naționala Ciomei, 1939; București, Naționala Ciomei, 1940; București, Casa Școalelor, 1944.

◆ Ioan N. Ionescu, RVL, XI, 1936, 1–2, 20; Horia A. Hulubei, IIS, II, 1937, 4, 285–286; M. G. Constantinescu, U, LIV, 1937, 89, 12; Paul I. Papadopol, U, LIV, 1937, 287, 4; C. G. Popescu, AFR, III, 1938, 10–11, 126; ***, ATN, XI, 1940, 2909, 2; George Sbârcea, TR, III, 1940, 178, 2.

M. V.

BOUREANU Radu, *Viața Spătarului Milescu*, București, Naționala Ciomei, [1936], 222 p. Textul a fost revăzut la reeditare, în 1942. Biografie romanțată. „O patină de poezie și de culoare a timpului” străbate cartea „de la un capăt la altul” (Pompiliu Constantinescu). Scriitura combină „podoabe moderne cu ecouri și arome ale stilului arhaic” (Perpessicius).

▼ București, Naționala Ciomei, 1938; ed. revăzută și adăugită, București, Editura Contemporană, 1942; ed. revăzută și adăugită, București, E.S., 1948; Cluj, Dacia, 1973. Reprodus în: *Scrieri*, III, București, Minerva, 1976.

◆ Pan, *Cu d. ~ despre* ≈, FCL, XV, 1936, 1576, 2; Dragoș Vrânceanu, CRT, IX, 1936, 2975, 1–2; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 811, 9–10; Ion Tomașu, SDM, XIII, 1936, 6, 157; C. Panaitescu, FCL, XV, 1936, 1599, 2; ***, DRT, X, 1936, 2589, 1; Gheorghe Corneanu, DMN, XXXII, 1936, 10615, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 455, 11; Șerban Cioculescu, *Aspecte epice contemporane*, RFR, III, 1936, 11, 397–412; T. Cantemir, JML, XXV, 1936, 4–12, 124–142; D.V., CRT, XI, 1938, 3651, 2; Perpessicius, RM,

I, 1938, 15, 2; Th. Rășcanu, *Adevărul asupra Spătarului Milescu*, ACA, I, 1940, 4, 2; R., *Romanul istoric*, RVR, I, 1941, 7–8, 532–533; Călinescu, *Istoria*, 821; ***, EVZ, IV, 1942, 1171, 2; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 75–76; Perpessicius, *Opere*, VII, 293–295; Popa, *Dicționar 2*; Perpessicius, *Opere*, VIII, 28–29; *Dicționar*; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 400–401.

D. M.

O BUCUR Doina [Florica EUGEN IONESCU], *Macii*, fragment din romanul *Prăpastia*, ALA, XV, 1936, 805, 3.

CĂLUGĂRU Ion, *Copilăria unui netrebnic*, București, Naționala Ciomei, [1936], 272 p. Fragmente: *Odată*, SBL, I, 1922, 26, 615–618; *Din* ≈ (republicat, ca schiță, în vol. *Casa șoarecilor*, 1958), ALA, IV, 1923, 137, 5; *Tifosul roșu. Acasă. În spital*, ALA, IV, 1923, 142, 4; ≈, CVT, IX, 1933, 2775, 1–2; *Caceabule*, AZI, II, 1933, 2, 610–632. Face parte dintr-un ciclu care mai cuprinde *Trustul* (1937), și *Lumina primăverii* (1948). Roman autobiografic, zugrăvind mediul mahalalei evreiești din Moldova în perioada dinainte și din timpul primului război mondial, o „cudadă lume aproape țărănească”, în care „hahamii, ceaușii de sinagogă, băiașii de la feredeie și croitorii nu izbutesc să strice imaginea de sat autohton” (G. Călinescu). În centrul tablourilor de viață, înfățișând momentele cruciale ale existenței umane (naștere, logodnă, nuntă, moarte), stă familia nevoiașă a croitorului Țalic – Țipra și copiii lor – cu dramele ei mărunte și mari. Viața târgului de provincie e văzută din perspectiva unuia dintre copii, Buiumaș, cu „atăta poezie a copilăriei, când tulbure, când paradisiacă, atâta evocare a ghetto-ului specific moldovenesc, atâta portretistică și atâta umanitate îndurerată, încât romanul satisface prin toată acea adiere de autenticitate, cărei d. ~ i-a rezervat un ton din cele mai calme” (Perpessicius). După opinia lui Dumitru Micu, „denumirea de roman dată ≈ e convențională. În fapt, avem în față o scriere originală greu de categorisit”.

▼ București, E.S.P.L.A., 1954; cu o pref. de Domițian Cesereanu, București, E.P.L., 1962.

■ *Egy mihaszna gyermeckora*, tr. de Kacsó Sándor și Kakassy Endre, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1957; ed. a II-a, București, Állami, Irodalmi Könyvkiadó, 1964.

◆ Oscar Lemnar, *De vorbă cu ~*, FCL, XV, 1936, 1539, 2; Erasm, CRD, IV, 1936, 697, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 432, 27; Eugen Ionescu, FCL, XV, 1936, 1558, 2; Tudor Șoimaru, DRT, X, 1936, 2543, 3; George Adrian, CLB, III, 1936, 24, 6; D. Trost, ERN, I, 1936, 3, 77–80; Zaharia Stancu, *O carte amară*, CRD, IV, 1936, 738, 3; Ghiță Ionescu, CLB, III, 1936, 27, 6; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5494, 1; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 3, 45; Mihail Straje, VL, XI, 1936, 7, 2; Pericle Martinescu, SDM, XIII, 1936, 4, 107; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 5, 80–83; **, *A doua ediție a ≈*, DMN, XXXIII, 1937, 10804, 6; Călinescu, *Istoria*, 711–712; Dumitru Micu, *Cu privire la proza lui ~*, VR, VII, 1954, 3, 259–278; Eugen Luca, CNT, 1954, 18, 4; S. Damian, GL, I, 1954, 6, 12; Damian, *Încercări*, 32–42; Sașa Pană, *~ din amintiri și din texte*, VR, XIX, 1966, 5, 116–123; Constantinescu, *Scrieri*, II, 251–254; Crohmălniceanu, *Literatura*, 376–378; Eugen Luca, ~, RL, V, 1972, 6, 11; Sebastian, *Eseuri*, 373–377; Anca Midia, *Romanele unei copilării netrebnice*, ALL, 1975, 116–157; Perpessicius, *Opere*, VII, 237–238; Negoiteșcu, *Analize*, 193–194; Constantinescu, *Romanul*, 225–230; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 575; Căndroveanu, *Literatura*, 58–62; Constantinescu, *Figuri*, 248–251. □ V. și *Omul de după ușă*, 1931.

D. M.

* CĂPRESCU N. M., *Omul din umbră*, București, Cultura Poporului, 1935. Fragment: *În altă lume*, CLB, III, 1936, 25, 5. Roman sentimental, cu final melodramatic, dezvoltat în jurul unei iubiri nefericite. Victor Aldea, îndrăgostit de Mona, descoperă că aceasta îl trădează cu cel mai bun prieten, pe care Victor îl ucide.

◆ L. Mar. ≈. *Un nou roman al d-lui ~*, DMN, XXXII, 1936, 10429, 3.

M. V.

CĂRUNTU Florea, *Crucile albe*, București, Librăria Pavel Suru, 1936, 286 p. Roman

social, inspirat din evenimentele anului 1907. Stângăcie și simplism în abordare.

◆ St. Cilianu, E, 1936, 2159, 2; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 11–12, 41; P. I. Teodorescu, ȚB, VIII, 1936, 6, 560–561.

M. V.

CĂMPEANU M., *Căpitanul Cordea*, Focșani, Editura Tip. Vasile Nanu, 1936, 292 p. Roman de moravuri, inspirat din viața militară. Schemă epică previzibilă, personaje lipsite de relief.

M. V.

CELARIANU Mihail, *Femeia sângelui meu*, București, Socec, [1936], 300 p. Fragmente: *Frumuseții ascunse*, AZI, II, 1933, 3, 748–755; ≈, VS, IV, 1933, 957, 1–2; 958, 1–3; *Nou picat în Luteția*, ROLR, II, 1933, 86, 3; *După primul păcat*, ROLR, II, 1933, 88, 2; *Vizită neașteptată*, RP, II, 1934, 5, 2. Roman erotic, scris sub formă de jurnal, remarcabil prin „puterea de a evoca amănuntul senzual, de a ghici plastica ascunsă a nudurilor, de a sugera spiritul trupului” (Vi. Streinu). Descriindu-și amorurile cu o întreagă familie de pariziene (jubirea platonice pentru Hermina, dezlănțuirea erotică față de sora ei, Virginia, față de mama lor, Paulina, precum și față de mătușa lor, Eugenia), eroul, Emanoil Glineanu, dezvăluie în caietul său psihologii feminine de o marcată senzualitate, disimulată de maniere protocolare. Fundalul aparține Parisului de dinaintea primului război mondial. După Pompiliu Constantinescu, ~ se dovedește „un poet al sexualității de o tulburătoare forță”, la care „analiza rece se îmbină cu ardența lirică, într-o bogăție de o senzualitate catifelată”. Alți recenzenti au fost nemulțumiți de formula epică a jurnalului (Eugen Ionescu) și de amoralismul scrierii (Ovidiu Papadima).

◆ Erasm, CRD, IV, 1936, 693, 4; Lovinescu, *Seraful pogorât printre oameni...*, ADV, L, 1936, 16010, 1–2; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 10, 36; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5473, 1; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 433, 11; Eugen Ionescu, FCL, XV, 1936, 1568, 2; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 803, 9–10; Mihail Straje, VL, XI, 1936, 7, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 5, 89–92; Const. Gh. Popescu, AFR, I,

1936, 4–5, 66–67; F. Aderca, *ADV*, L, 1936, 16100, 5; S. Podoleanu, *Cu d. –*, RMP, XIX, 1936, 5571, 1; 5; Constantin Stelian, *CL*, LXIX, 1936, 8–10, 405–406; Ovidiu Papadima, *G*, XV, 1936, 8, 421–422; E. Lovinescu, ... *Și d. –*, *ADV*, LI, 1937, 16339, 1–2; Lovinescu, *Istoria*, 262–263; Streinu, *Pagini*, 206–209; Perpersicius, ~ *romancier*, *ACA*, I, 1940, 21, 1–2; Călinescu, *Istoria*, 874; Constantinescu, *Scrieri*, II, 261–265; Streinu, *Pagini*, I, 170–172; Rotaru, *O istorie*, II, 312–313; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 245–246; Florescu, *Biografii*, 45; 48; Fanache, *Întâlniri*, 60–67; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*; Raicu, *Autografe*, 33; 39–40; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 579–580; 583; Aderca, *Contribuții*, II, 416–418.

D. M.

CIOCÂRLAN Ioan, *Du-te, dor...*, București, Bucovina, 1936, 386 p. Fragment: *Primăvara în grădină* (din romanul anunțat inițial cu titlul: *Dragoste învrăbită*), *VR*, XXVI, 1934, 3, 3–8. Roman idilic, de inspirație rurală.

◆ Petru I. Teodorescu, *ȚB*, VIII, 1936, 5, 475–476.

M. V.

CIPRIAN G., *Soț ori făr'dă sau Odiseea lui Haralambie Cutzaftachis*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1936, 268 p. Fragment: *Haralambie Cutzaftachis*, *CRT*, II, 1929, 372, 3; 379, 3. Roman umoristic, cu elemente autobiografice, urmărind aventurile în Franța ale unui obscur negustor, Haralambie Cutzaftachis. Trimis acolo pentru afaceri, eroul, cartofor, bețiv, afemeiat, se îndeletnicește numai cu petreceri și jocuri de noroc, pierzând o sumă importantă la ruletă. Întors după multe peripeții acasă, plin de pocăință, descoperă că deplasarea sa fusese regizată de vremelnicul patron Puiu Neuman, pentru a se putea bucura mai în voie de favorurile doamnei Aretia Cutzaftachis. Romanul, în care umorul burlesc și buf, de factură balcanică, atinge uneori trivialitatea, „e o comedie, propriu-zis, inteligentă și distractivă, dovedind o vocație literară nedusă la conștiința estetică” (G. Călinescu).

◆ I. M., *Un actor romancier*, *ADV*, L, 1936, 15972, 2; Erasm, *CRD*, IV, 1936, 666, 4; ***, *ADV*, L, 1936, 15977, 2; R.P., ~ ~ *romancier*. *De*

vorbă cu autorul romanului ≈, RMP, XIX, 1936, 5434, 1; Horia Roman, *ADV*, L, 1936, 15982, 1; V., *CRT*, IX, 1936, 2898, 2; C.P., *FCL*, XV, 1936, 1533, 2; G. Călinescu, *ALA*, XV, 1936, 796, 9–10; Vladimir Tudor, E. 1936, 2132, 2; N. Mihăescu, *VR*, XXVIII, 1936, 8456, 1; George Adrian, *CLB*, III, 1936, 20, 6; Matei Alexandrescu, *IDT*, I, 1936, 3, 5; Titus Nicolau, *NR*, XXXI, 1936, 66, 3; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5407, 1; Mache A. Velicu, *MN*, s. II, 1936, 10, 35; Sandu Teleajen, *IIS*, I, 1936, 8, 380–381; Ion Tunaru, *CLB*, III, 1936, 28, 6; Romulus Demetrescu, *PLI*, III, 1936, 5, 284–286; Ovidiu Papadima, *G*, XV, 1936, 9, 469; Călinescu, *Istoria*, 836; Papadima, *Creatorii*, 300–303; Petre Pintilie, *Prefață*, la ~, *Scrieri*, I, E.P.L., 1965, IX-X; Ov. S. Crohmălniceanu, ~, *LCF*, XIV, 1971, 8, 8; Papadima, *Scriitori*, 158–161; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 88–89; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 647–652.

D. M.

COCOȘ Valeriu, *Hoinar*, București, Cartea Românească, 1936, 202 p. Roman erotic, cu elemente sociale. Se petrece în mediu țărănesc, după primul război mondial. Eroul, Gheorghe Lepădatu, zis Țăpinaru, are o aventură cu boieroica Olga, pe care o dorise de când fusese ordonanță în casa tatălui ei. Obsesia sexuală continuă să-l stăpânească după reîntoarcerea la soție (Ana). Romanul ambiționează să surprindă tipuri din mediul rural și citadin postbelic și fenomene ale destrucției sociale.

◆ M. Niculescu, *U*, LIII, 1936, 128, 4; Gheorghe Corneanu, *DMN*, XXXII, 1936, 10582, 6.

D. M.

* **COLȚEȘTI Al. Dem.**, *Pământul în flăcări*, București, I. M. Hertz, 1936.

▼ Fragment: ≈, *Vârsta de aur*, 236–247.

◆ ***, *GAC*, VI, 1936, 1–4, 2; Aramă, *Colecționarul*, 356.

COMAN Constantin, *Personalul de Giurgiu*, București, Editura Librăria Academică, [1936], 246 p. Roman de senzație, din mediul mahalalei, încercând zadarnic să-și atenuze trivialitatea și echivocul moral prin melodramă și prețiozitate. Conceput epistolar, ca o confruntare de confesiuni ale protagoniștilor,

reconstituie un caz de seducție a unei minore de către un vag publicist. Fata sfârșește prin a se sinucide, pentru a nu-l răpi familiei (!).

◆ Silviu Cernea, NTN, III, 1936, 498, 2; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 11–12, 41; S.P., *De vorbă cu* ~, *autorul romanului* ≈, RMP, XIX, 1936, 5571, 1; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 667–670.

D. M.

CONDIESCU N. M., *Însemnările lui Safrim*, I, București, F.R.P.L.A., 1936, 230 p. (Scriitorii români contemporani). Romanul era proiectat în șase vol., dintre care numai primul a fost definitivat și editat. Fragmente: *Fiul omului*, G, IV, 1924, 3, 315–317; ≈, SRO, I, 1928, 4, 32–39; ≈, G, IX, 1929, 4, 141–149; *Din* ≈, G, IX, 1929, 6–7, 228–231; 8–10, 282–285; X, 1930, 1–2, 24–32; 4, 120–125; ≈, CRD, III, 1935, 326, 6; *Din* ≈, R, XXVII, 1935, 1–3, 317–325; *Din* ≈, G, XV, 1935, 4, 178–183; *Din* ≈, RFR, II, 1935, 4, 34–53; ≈, VR, XXVIII, 1935, 6–7, 17–25. Fragmente dintr-un nerealizat vol. secund: *Din* ≈, G, XVIII, 1939, 1, 18–21; ≈, SRA, II, 1939, 403, 2; ≈, RFR, VI, 1939, 4, 8–15. Roman autobiografic. Conceput pe schema manuscrisului găsit, reconstituie istoria unor familii boierești din Oltenia secolului al XIX-lea. Spovedania călugărului Safrim (speță de ascet, cu înclinații panice), descoperită într-o mănăstire din munții Gorjului, stabilește genealogia fantastă a propriului neam, în ființa morală a protagonistului putându-se identifica ecouri ale destinelor trecute. Camil Petrescu a prețuit în acest roman „un sentiment heraldic al vorbelor”, iar Mihail Sebastian, paginile de observație, mai valoroase, după el, decât cele de confesiune.

▼ Cu un cuvânt înainte de Al. Piru, ed. îngr., postf., note și bibliografie de Octavian Lohon, Craiova, Scrisul Românesc, 1983.

◆ Romulus Dianu, *Mișcarea literară*, RMP, XIV, 1929, 3405, 3; **, *Un nou roman*, VL, VIII, 1924, 155, 4; Erasm, CRD, III, 1935, 520, 4; IV, 1936, 709, 4; Șerban Cioculescu, ADV, L, 1936, 16055, 1–2; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 808, 9–10; Zaharia Stancu, CRD, IV, 1936, 763, 3; Erasm, CRD, IV, 1936, 770, 4; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 6, 308–310; Octav Șuluțiu, F, s. III,

III, 1936, 5, 75–77; Constantin Stelian, CL, LXIX, 1936, 4–7, 261; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 448, 11; M. G. Constantinescu, U, LIII, 1936, 212, 4; **, NR, XXXI, 1936, 179, 1; V. Copilu-Cheatră, NN, X, 1936, 182, 2; D. I. Suchianu, ALA, XV, 1936, 821, 5; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 6–7–8, 380–382; Camil Baltazar, *Oltenia în romanul românesc*, RFR, III, 1936, 8, 449–453; Șerban Cioculescu, *Aspecte epice contemporane*, RFR, III, 1936, 11, 397–412; Mihail Sebastian, *Note despre Safrim*, RFR, III, 1936, 12, 663–668; Camil Petrescu, *Cain și Abel sau despre opoziția calofilă*, RFR, IV, 1937, 1, 180–187; Radu Cosmin, ~, CTC, XVIII, 1937, 1–2, 44; Silviu Cernea, ~, E, 1937, 2443, 2; Biberi, *Études*, 112–114; Lovinescu, *Istoria*, 260–261; Nicolae Roșu, ~, (*Portret critic*), F, s. III, V, 1938, 8, 3–9; Munteano, *Panorama*, 224–227; Vlaicu Bârna, RM, II, 1939, 246, 2; Vasile Damaschin, *Proza lui* ~, SRA, II, 1939, 584, 2; Vasile Damaschin, *D-I Al. Rosetti despre* ~, SRA, II, 1939, 604, 2; Roșu, *Critică*, 232–235; Vrabie, *Gândirismul*, 280–282; Călinescu, *Istoria*, 838; Papadima, *Creatorii*, 167–172; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 407; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 243–244; Micu, *Gândirea*, 777–781; Perpessiciu, *Opere*, VII, 242–244; Suchianu, *Foste adevăruri*, 129–142; Demetrescu, *Însemnări*, 258–262; Pavel Tuțui, *Scriitorii olteni: N. M. Condiescu*, Drobeta Turnu-Severin, 1979, 16–17; Antonescu, *Scriitorii*, 72–83; Pavel Tuțui, AUC, s. științe filologice, IX, 1981, nr. unic, 21–23.

D. M.

CONSTANTIN PAUL, *Râia*, Craiova, Ramuri, 1936, 208 p. Roman de moravuri, satirizând ascensiunea unor indivizi dubioși, cu carieră fulgerătoare („râia”). Escroc și mitoman, hoț mărunt și cântăreț în corul bisericii, mic funcționar la percepție și gazetar etc., Sofronie Lăzărescu, fiul unui țigan lăutar și al unei cărturărese, parvine prin femei. Sofica Ciocărlan, soția prefectului și amanta sa, îl sprijină să ajungă deputat și apoi șef al unei importante instituții din capitală. Satira cu note caragialești, nu lipsită de o anumite acuitate a observației moravurilor vieții de provincie și a mediului funcționaresc, are malignități incredibile, de comedie burlescă. Intriga amoroasă rămâne „artificială”, întorsăturile de stil „monstruoase, subiectul hidos” (Paul I. Papadopol).

▼ București, Editura Gorjan, 1942; Sibiu, Dacia Traiană, 1945.

● Premiul Academiei Române pe anul 1937.

◆ Elisabeta Hențiu, GT, XCIX, 1936, 90, 2; D.S., DȘN, I, 1936, 8–9, 7; Aurel Marin, TB, IX, 1937, 1, 81–83; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 4, 207–208; **, CRT, X, 1937, 3558, 2; Paul I. Papadopol, *Un roman premiat*: ≈, CGC, III, 1938, 11; Vlaicu Bârna, *O carte de satiră*: ≈ de ~, RM, II, 1939, 229, 2; **, ALA, XIX, 1939, 952, 11; Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 36, 5; Mircea Avram, ~, T, IV, 1975, 1, 35; *Dicționar*; G. Nistor, ~ la 85 de ani, T, IX, 1980, 2, 31; Titu Popescu, ~ la 85 de ani, T, IX, 1980, 2, 30; Firan, *Profluri*, 215–217.

D. M.

* CONSTANTINESCU Iancu, *Cu aripi noi spre creste*, Craiova, (în editura autorului), 1936.

◆ Iancu Constantinescu, *Octavian Goga*, Craiova, Ramuri, 1939 (≈ e anunțat pe copertă); Firan, *Profluri*, 220–222.

○ COSMA Aurel, *Fragmente dintr-un roman inedit*, LUF, II, 1936, 9, 325–332. Textul publicat relatează vizita unui oarecare Eugen Demian la Armand Marinescu, licențiat în litere, care locuiește la Paris.

○ CRĂIȘOR Ioniță, *Mignon*, fragment din romanul *Eternul zbcium... dragostea*, CRR, VII, 1936, 28, 4.

CREVEDIA N., *Buruieni de dragoste*, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafraș, [1936], 402 p. Fragmente: *Cu Cornelia, spre mânăstire*, RVS, IX, 1935, 1–2, 15–18; *Liniște și poezie*, CL, LXIX, 1936, 1–3, 32–40. Roman de moravuri, cu elemente de narațiune polițistă. Criticul Mihai Trestieru, asistent universitar, îndrăgostit de „scriitoarea” Sanda B. Marinescu, descoperă, sub aparența ei capricioasă, o ființă incultă, agramată și proastă. Scrierile acesteia aparțin de fapt tatălui său, profesorul Barbu Marinescu, care-și satirizează confrății ascunzându-se sub numele fiicei. Mediul evocat îl alcătuiește cafeneaua literară, în care se recunosc personalități contemporane. Cartea, în care se perindă universitari, poeți, ziarști, politicieni, este un

„strălucit exemplu al literaturii de scandal” (Romulus Demetrescu).

▼ București, Cugetarea, 1937.

◆ D.S., DȘN, I, 1936, 8–9, 7; A.I., CL, LXIX, 1936, 11–12, 514–515; Grigore Bugariu, BAL, III, 1937, 1, 17; Vasile Damaschin, AZI, VI, 1937, 26, 2440–2443; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 1, 60–61; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1937, 11–12, 149; Iosif Bătiu, PRC, V, 1937, 2–3, 63; G. M. Dragoș, IIS, II, 1937, 7, 576–578; Gh. Bumbesti, RVL, XII, 1937, 1–2, 29; George Drumur, ≈, *edificia a II-a*, IC, II, 1937, 12, 6; Lovinescu, *Istoria*, 265; George Doru-Dumitrescu, VRA, XIV, 1942, 641, 8; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 248; *Dicționar*.

D. M.

DAMIAN Mircea, *Om*, București, Cartea Românească, 1936, 250 p. Roman de dragoste, al cărui subiect îl constituie iubirea neîmpărtășită a arhitectului Tudor Zamfir pentru Ioana-Catrina Bogdan, „o frigidă morală” (Pompiliu Constantinescu), care îl refuză, dăruindu-i-se, apoi, într-un joc erotic complicat artificial și datorită exacerbatei sale dorințe de independență. După E. Lovinescu, „lipsa de orice mijloace de investigație în psihologie îi refuză scriitorului tratarea; cazul e prezentat schematic și povestirea e liniară și exterioară”.

◆ Erasm, CRD, IV, 1936, 935, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 472, 9; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1937, 11–12, 150; V. Ghețea, DRT, XI, 1937, 2769, 1–2; **, SDM, XIV, 1937, 1, 37; Vasile Damaschin, AZI, VI, 1937, 27, 2517–2518; Silviu Cemea, ~, *Încă o carte a ambiției*, RFR, IV, 1937, 3, 694–699; Alexandru Piru, IIS, II, 1937, 9, 804–805; Lovinescu, *Istoria*, 263–265; Constantinescu, *Scrieri*, II, 377–378; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 330; Dumitru Micu, *Un prozator ignorat*: ~, CRC, V, 1970, 33, 8; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 247–248; Antonescu, *Scriitori*, 158.

M. V.

○ DELEANU Liviu, *Pâine neagră*, fragment din romanul cu același titlu, CLB, III, 1936, 23, 4.

* DEL-VET Adriana, *Două lumi*, București, Editura Librăria Academică, 1936. Roman social, relatând istoria familiei lui Vladimir Stroganoff, aristocrat cu întinse moșii în

Ucraina și Basarabia, prinsă în vâltoarea războiului și revoluției comuniste.

◆ E. Valuca, FF, XI, 1936, 3, 61–68.

M. V.

DEMETRIUS Lucia, *Tinerete*, București, F.R.P.L.A., 1936, 174 p. Roman psihologic. Surprinde, în ton confesiv, adeseori impregnate de lirism, elanurile, îndoielile, neliniștile juvenile ale eroinei Natalia, îndrăgostită de pictorul Lascăr Vladimir. „Nu e vorba de un roman organizat și de o creație obiectivă, ci de țipetul unei sensibilități zdobrite și morbide, al unei aspirații spre iubire” (E. Lovinescu). După Pompiliu Constantinescu, deficiențele cărții constau într-un „sentimentalism prea direct, o oarecare prolixitate lirică”, precum și într-un „fel de frenezie a banalului, a cotidianului sau a faptului minor”.

▼ Reprodus în: *Tinerete. Culegere de proză*, București, Eminescu, 1971.

◆ Eugen Ionescu, *Genul „jurnalului”*, FCL, XV, 1936, 1578, 2; Dragoș Vrânceanu, CRT, IX, 1936, 2967, 1–2; D. Trost, CLB, III, 1936, 28, 6; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 437, 4; N. Mihăescu, VRL, XXVIII, 1936, 8511, 1; Mihail Sebastian, *Notă la un roman feminin*, RFR, III, 1936, 5, 402–405; Nicolae Albu, LN, III, 1936, 5–6, 277–278; Izabela Sadoveanu, ALA, XV, 1936, 809, 9; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 11–12, 41; George Dumitrescu, U, LIII, 1936, 163, 4; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 5, 77–80; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 6, 311–312; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 813, 9; S.P., *De vorbă cu d-ra -*, *autoarea romanului* ≈, RMP, XIX, 1936, 5577, 1–2; Petre Popa, RVVR, II, 1936, 19–20, 27–28; V. Spiridoncă, FRL, I, 1936, 5–6, 6; Tiberiu Iliescu, MRD, 1936, c. 9, 29; Anton Holban, VL, XI, 1936, 8, 3; E. Lovinescu, *Notă asupra literaturii noastre feminine*, RFR, VI, 1939, 7, 179–184; Biberi, *Études*, 190–192; Lovinescu, *Istoria*, 313–314; Mihăescu, *Oameni*, 93–96; Călinescu, *Istoria*, 850; Papadima, *Creatorii*, 352–354; Constantinescu, *Scrieri*, II, 422–425; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 466; Papadima, *Scritorii*, 189–195; Sebastian, *Eseuri*, 380–384; Holban, *Opere*, III, 297; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 294; Perpessicius, *Opere*, VII, 300–302; Protopopescu, *Romanul*, 261–263; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 775–777; 791. □ * * *, *Tipic și partinitate*, SB, VII, 1956, 6, 6–26; Al. Nichita, *De vorbă cu -*,

FC, IX, 1960, 8, 16; Petru Vintilă, *Interviu cu - despre măiestria literară*, LCF, V, 1961, 13, 3; Miron Dragu, -, LCF, VIII, 1964, 8, 3; Raicu, *Autografe*, 74–83.

M. V.

DESSILA Octav, *Turbă*, București, Cartea Românească, 1936, 466 p. Fragmente: *Fata lui Ion a Petrii*, MNL, IV, 1936, 27, 2; *Duminița în târg*, IDT, I, 1936, 2, 2. Roman erotic, cu elemente naturaliste și cu final melodramatic, urmărind – pe planuri fără tangență între ele – evoluția mai multor cupluri.

▼ București, Cartea Românească, 1943.

◆ Constantin Coman, *Cu romancierul - despre* ≈, RMP, XIX, 1936, 5654, 1; Sanda Cavafu, RAL, VI, 1936, 40, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 9–10, 130; D.S., DSN, I, 1936, 8–9, 7; Alexandru Cerbu, RMP, XX, 1937, 5703, 1; V.H., LPT, XVI, 1937, 4581, 3; Alexandru Piru, IIS, II, 1937, 11, 999–1000; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 805–807. □ V. și *Dragomir valahul*, 1927.

M. V.

DIMIU Dan D., *Eva, mătușa lui Adam*, București, Editura Librăriei Principele Carol, 1936, 266 p. Roman erotic, care alunecă spre final în melodramatic și sentimental. Teribilisme de stil neologistico-vulgar.

◆ Pericle Marinescu, RP, III, 1935, 66–68, 2.

M. V.

DRAGOMIRESCU Mihail, *Război și biruință*, București, Editura z. „Universul”, 1936, 212 p. Al patrulea vol. din „epopea română” *Copilul cu trei degete de aur*, ≈ aduce evenimentele până în 1877. Atât preliminarile, cât și desfășurarea efectivă a Războiului de Independență sunt descrise dintr-o perspectivă simplistă și cam de operetă, datorită căreia vicisitudinile și atrocitățile dispar sub invazia pasajelor discursive. Aceeași naivitate bombastică face ca personajele – de la conducătorii țării și ai armatei la simplii ostași – să apară nediferențiate și lipsite de relief. În plan secund, continuă seria performanțelor școlare ale eroului Sănducu, „copilul cu trei degete de aur”; într-o atmosferă rurală evocată decorativ. Lipsită de dramatism, întreaga narațiune are ca-

racterul unui anecdotic exterior, epidermic, fără implicații sociale, morale sau psihologice mai profunde.

◆ Pan M. Vizirescu, U, LIII, 1936, 338, 4; N. Mihăescu, VRL, XXIX, 1937, 8696, 1-2; Cora Valescu-Hurmuș, U, LIV, 1937, 140, 4.

M. V.

DUMITRESCU Sergiu, *Parada surdo-mulilor*, București, Editura Librăria Academică, 1936, 232 p. Roman „de caracter utopic” (Perpessicius), aflat sub zodia fantasticului grotesc, ilustrând tema pirandelliană a vieții ca teatru și a teatrului ca viață.

◆ S. Podoleanu, *Cu autorul romanului* ≈, d. -, RMP, XIX, 1936, 5530, 1; 3; Gheorghe Comeanu, DMN, XXXII, 1936, 10603, 8; Aida Vermont, E, 1936, 2222, 2; Mihail Șerban, ADV, L, 1936, 16089, 5; Perpessicius, *Opere*, VII, 248-251.

M. V.

ELIADE Mircea, *Domnișoara Christina*, București, Cultura Națională, 1936, 236 p. Roman fantastic, dezvoltând motivul folcloric al sufletelor damnate, preschimbate în strigoii și al ritualului tradițional practicat în vederea alungării acestora. „Filonul tradiției populare este destinat a servi doar ca suport epic brut”, opinează Sergiu Pavel Dan; cartea urmărește să evoce „o dragoste metafizică, o atracție interzisă de legile firii”. Conflictul dintre Egor și domnișoara Christina, eroii care polarizează în jurul lor cele două tabere ale personajelor, simbolizează confruntarea dintre principiul vieții și al morții. Planul fantastic și cel real fuzionează inextricabil, constituind „două lumi care comunică așa de strâns, încât hotarele lor se destramă de la un anumit moment și pier” (Mihail Sebastian).

▼ Reprodus în: *La țigănci și alte povestiri*, cu un studiu introductiv de Sorin Alexandrescu, București, E.P.L., 1969.

◆ Paul B. Marian, *Cu d. ~ despre noul său roman*, ≈, RMP, XIX, 1936, 5660, 1-2; Tiviu Teodoru, NȚN, III, 1936, 764, 2; Erasm, CRD, IV, 1936, 917, 2; **, RMP, XIX, 1936, 5668, 1; Horia Groza, RMP, XIX, 1936, 5671, 1; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 467, 9; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 837, 9-10; D.S., DȘN, I, 1936,

8-9, 7; Ieronim Serbu, RVS, X, 1936, 12, 34-36; D. Trost, AZI, VI, 1937, 26, 2432-2433; Octav Șuluțiu, F, s. III, IV, 1937, 1-2, 95-97; V. I. Caramă, IIS, II, 1937, 4, 287-288; E. Lovinescu, *Romancierul „generației” sale*, ADV, LI, 1937, 16282, 1-2; V.H., LPT, XVI, 1937, 4607, 2; Ovidiu Papadima, G, XVI, 1937, 89-90; Mihail Sebastian, *Notă la un roman fantastic*, RFR, IV, 1937, 2, 402-407; **, SDM, XIV, 1937, 1, 37; Ernest Bernea, *Un roman fantastic*, RDL, II, 1937, vol. II, c. 1, 43; I. Valerian, *Romanele lui ~*, VL, XI, 1937, 13, 1-2; G. D. Loghin, *Ceva despre ~*, JL, I, 1939, 36, 1-2; Călinescu, *Istoria*, 873; Constantinescu, *Scrieri*, II, 528-529; Crohmalniceanu, *Literatura*, I, 530; Mircea Vaida, ~ *romancier*, TR, XII, 1968, 2, 3, 3; Sorin Alexandrescu, ~, *scriitor*, LCF, XI, 1968, 10, 7; 11, 7; Dumitru Micu, pref. la vol. *Maitreyi - Nunță în cer*, 1969; **, ~ *sau de la fantastic la oniric*, VR, XXIII, 1970, 2, 71-77; Vaida, *Ospățul*, 118-132; Sebastian, *Eseuri*, 403-408; Șuluțiu, *Scriitori*, 219-222; Dan, *Proza*, 235-238; Negoiteșcu, *Analize*, 202; N. Steinhardt, *Fantasticul lui ~*, ST, XXVIII, 1977, 4, 18-19; Protopopescu, *Romanul*, 219-224; Lotreanu, *Eliade*, 172-181; Ioan Vultur, *Intertextualitate și interpretare. Note despre ≈ de ~*, O, XXXII, 1981, 39, 3; Andrei A. Lillin, *Caleașoara domnișoarei Christina*, O, XXXIII, 1982, 10, 3; Paul Dugneanu, *Champs thématiques et stylistiques*, REVR, XXXVI, 1982, 2-4, 73-81; Papu, *Motive*, 83-85; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 898-900; *Poetica romanului românesc*, 246-249; Vultur, *Narațiune*, 145-148; Ghidirmic, *Proza*, 142-145; Papu, *Lumini*, 312-313. □ V. și *Isabel și apele diavolului*, 1930.

M. V.

○ **ERASM**, *Domnul Satan*, fragment de roman, CRD, IV, 1936, 758, 2.

FARAGO Coca, *Sunt fata lui Ion Gheorghe Antim*, București, Naționala Ciomei, 1936, 150 p. Fragmente: ≈, MRD, c. 4, aug. 1934, 24-26; ≈, AZI, III, 1934, 5, 1338-1346; *Pentru că am fost fată și nu băiat*, RP, III, 1935, 58, 2; ≈, JML, XXIV, 1935, 3-4, 88-89; ≈, FRZ, II, 1935, 3, 1-2; 4, 1-2; 5-6, 4. Roman de factură lirică, lungă confesiune a Geliei, fiica învătătorului Ion Gheorghe Antim, a cărei copilărie și adolescență s-au derulat sub semnul lipsei de tandrețe paternă. „Alcătuire hibridă”, în care autoarea „face un compromis penibil între liric și epic și vrea să

comunică în mod liric idei și fapte care cer maniera epică” (Octav Șuluțiu). Perpersicius, dimpotrivă, găsește „pagini de acute intuiții psihologice”, exprimând „feminitatea gravă și tragică”.

◆ Horia Groza, RMP, XIX, 1936, 5641, 1; V.H., LPT, XV, 1936, 4516, 2; Al. Mironescu, CRD, IV, 1936, 896, 3; Gheorghe Corneanu, DMN, XXXII, 1936, 10735, 4; Tiviu Teodoru, NTN, III, 1936, 762, 2; N. Dimancea, GAC, VI, 1936, 7-10, 2; Ștefan Tita, VR, XXVIII, 1936, 9-11, 92; Aurel Tita, CRT, IX, 1936, 3175, 2; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 10, 516-517; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 9-10, 127; i.a.m., ≈, RVS, XI, 1937, 1-2, 27; Octav Șuluțiu, F, s. III, IV, 1937, 5, 85-86; Perpersicius, *Opere*, VII, 302-303; Firan, *Profiluri*, 315-318.

M. V.

FARESSOVA Galia, T. C. STAN, *Femeia de la miezul nopții*, București, Editura Librăria Academică, 1936, 262 p. Pref. de T. C. Stan. Fragmente: ≈, RP, III, 1935, 70, 7; *Royal Palace*, RP, III, 1935, 73-74, 6. Roman erotic și sentimental, reprezentând - după cum se susține în prefață - biografia romanțată a Galiei Faressova, cântăreață într-un local de noapte bucureștean, adevărata autoare a cărții, pe care T. C. Stan a revizuit-o doar stilistic.

◆ Victor Valeriu Martinescu, *Galia Faressova*, RP, III, 1935, 73-74, 6; C. I. Șiclovanu, *Doi autori și o carte: ≈ de ~*, FCL, XIV, 1935, 1473, 2; Silviu Cemea, NȚN, III, 1936, 498, 2; Teodor Scarlat, NTN, III, 1936, 505, 2; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 384; Antonescu, *Scritori*, 84-92; Ion Simuț, F, XIX, 1983, 6, 7; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 542-545.

M. V.

FULGA Apostol [Constantin APOSTOL], *Aliceva*, București, Adevărul, 1936, 390 p. Roman erotic, cu pretenții analitice, narând, într-un stil rudimentar, relația capricioasă dintre Elvira și Radu, a căror aspirație spre „altceva” se concretizează îndeobște în aventuri amoroase colaterale.

● Premiul literar al z. „Dimineața” pe anul 1935 (pentru manuscris).

◆ ***, DMN, XXXII, 1936, 10554, 7; Mihail Șerban, ADV, L, 1936, 16056, 5; Ovidiu Papadima,

G, XV, 1936, 6, 311; Gheorghe Corneanu, DMN, XXXII, 1936, 10615, 2.

M. V.

GABRIEL I., *Revolta sexelor*, București, Editura Librăriei Principele Mircea, 1936, 150 p. Roman de consum, împletind erotismul cu senzationalul. Căutându-și iubitul, Ioniță Tumuleac (autorul unui incest), Mari-lena Tifon cade în ghearele unor proxeneți și, după o serie de peripeții tenebroase, e răpătit din bordel de un grup de studenți. Neverosimilul intrigii e agravat de vulgaritatea unui limbaj agramat.

M. V.

HÂRSU Lia, *Nae Chițibuș detectiv. Localizare*, București, Ig. Hertz, 1936, 224 p. Pe copertă apare informația: „ed. a II-a adăugită”. Roman pentru copii și tineret.

M. V.

○ **HULUBEI Horia, *Greierul***, IIS, I, 1936, 11, 651-653, fragment din romanul *Un fapt divers*.

○ **HURMUZ Adrian**, fragment din romanul Pricoliciul, RVL, 1936, nr. festiv, p. 43.

IGIROȘIANU I., Neliniști, Sibiu, Tip. Kraft & Drotleff, 1936, 268 p. Fragmente: *Umbre-n inserare* (din romanul anunțat ca titlul ... *et pourtant tu étais mienne*), UVR, XLII, 1926, 29, 5-6; *Nedumeriri* (romanul e anunțat cu titlul *Ce n'etait donc cela...*), UVR, XLIII, 1927, 7, 103; 106-108; *Și pe urmă...?* (romanul e anunțat și premiat, în 1931, sub acest titlu), VR, XXIV, 1932, 3-4, 234-243; 5-6, 37-46; 7-8, 250-251; 9-12, 70-89. Roman de dragoste. Jurnalul experiențelor sentimentale ale eroului constituie un interesant document de epocă și o meditație gravă asupra problemelor spirituale ale generației postbelice.

● Premiul z. „Curentul” pe anul 1931, pentru romanul ms. intitulat: *Și pe urmă...?*

◆ Erasm, CRD, IV, 1936, 737, 4; Paul Daniel, *De vorbă cu ~*, ALA, XV, 1936, 805, 7; Izabela Sadoveanu, ALA, XV, 1936, 807, 9; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5510, 1; ***, CRT, IX, 1936,

3016, 2; Paul B. Marian, ~ *ne vorbește despre romanul său* ≈ și *despre începuturile carierei sale*, RMP, XIX, 1936, 5548, 1; 5; Pericle Martinescu, SDM, XIII, 1936, 5, 145; Lucian Boz, RAL, VI, 1936, 36, 2; Lucian Boz, DMN, XXXII, 1936, 10748, 4; Perpessiciu, *Opere*, VII, 255–257; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 136–152.

A. S.

O IONESCU Eugen, *Fragment dintr-un roman*, FCL, XV, 1936, 9–10, 17–22; *Fantomele*, F, s. III, III, 1936, 9–10, 17–22, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

IOVESCU Ion, *Nuntă cu bucluc*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1936, 266 p. Fragment: ≈, IDT, I, 1936, 3, 4. Autorul tratează, cu o rară imaginație lexicală și evident talent al plasticizării simple, subiecte țărănești. Satul, în care s-au infiltrat elemente ale mahalalei, este privit caricatural și umoristic. Peripețiile nunții sunt redată cu ajutorul unui bogat material etnografic și folcloric.

▼ Ed. îngr. și pref. de Marin Mincu, București, Minerva, 1971. Reprodus în: *Nuntă cu bucluc*, cu o postf. de E. Lovinescu, București, E.P.L., 1969.

◆ E. Lovinescu, *Un nou Ion Creangă*, ADV, L, 1936, 15972, 1–2; E. Lovinescu, *O prefață cu bucluc la o* ≈, ADV, L, 1936, 15981, 1–2; **, BLE, VII, 1936, 63, 8; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 806, 9–10; Pan, *De vorbă cu* –, FCL, XV, 1936, 1594, 2; M. Sebastian, RMP, XIX, 1936, 5510, 1; George Popa, LN, III, 1936, 3, 178–180; Dan Petrașincu, *De vorbă cu „noul Creangă”*, –, *autorul cărții* ≈, RMP, XIX, 1936, 5516, 1–2; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 6, 310–311; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 447, 10; P. Mart., SDM, XIII, 1936, 5, 136; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 7–8, 104–107; Vladimir Streinu, *Un „Creangă” al Munteniei*, RFR, III, 1936, 10, 186–190; M. Ș., RVS, X, 1936, 10–11, 27–28; Călinescu, *Istoria*, 845; Papadima, *Creatorii*, 312–315; Streinu, *Pagini*, I, 210–216; Mihail Diaconescu, *Romanele lui* –, ARG, IV, 1969, 6, 15; Marin Mincu, ~ – *prozator rural*, ARG, VI, 1971, 9, 8; Mincu, *Critice*, II, 237–247; Papadima, *Scriptorii*, 161–163; Sorin Titel, RL, V, 1972, 3, 10; Ion Popa Argeșanu, ≈ *în 80.000 de exemplare*, ARG, VIII, 1937, 9, 16; Titel, *Pasiunea*, 29–34; Petru Poantă, *Subminarea idilismului*

în proza interbelică, TR, XXII, 1978, 21, 2; Firan, *Profiluri*, 421–423; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 164–170; Moșandrei, *Evocări*, 216.

A. S.

ISTRATI Panait, *În lumea Mediteranei*. I. *Răsărit de soare*, tr. de Alexandru Talex; II. *Apus de soare*, redactarea românească făcută de autor, București, Cartea Românească, 1936, 170 + 138 p. Îmbarcat la vârsta de douăzeci și doi de ani, pentru Alexandria Egiptului, Adrian Zograffi își „povestește părțile mai importante ale visului său mediteranean” (~). „Ajuns la treapta ultimă a experienței, scriitorul se vede silit parcă să înțeleagă deșertăciunea unor năluci care-l fermecaseră toată viața”(Al. Oprea).

▼ Reprodus în: *Viața lui Adrian Zograffi*, ed. îngr. de Alexandru Talex, București, Minerva, 1983; *Opere alese*, IX, ed. și pref. de Al. Oprea, București, Minerva, 1984.

■ *Akdeniz gün dogusu*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Kader, 1951; *Akdeniz gün batısı*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Kader, 1952; *Akdeniz*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yayınevi, 1957.

◆ Gh. Tomescu, AVC, I, 1937, 2, 62; Oprea, *Istrati*, 323–331; Gabriela-Maria Pinteș, *Mediterana lui* –, R, IX, 1972, 1, 15; Oprea, *Istrati*, 307–317; Oprea, *Istrati 2*, 331–342; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 175–187. □ V. și Chira Chiralina, 1924.

A. S.

O JEPHERIME Dane H. [Nicolae OPRIȘANU], *Prin viață a trecut Craiova*, MZR, I, 1936, 1, 4; II, 1937, 6, 4, fragmente din romanul cu același titlu.

JORDAN B., V. MUNTEANU, *Revizori și inspectori*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, [1936?], 236 p. Roman de critică a moravurilor dascălăimii. Denunță condițiile mizerabile de școlarizare, incompetența cadrelor didactice, corupția organelor de control. Monoton și tezist, cu caracter reportericesc, textul are, pe alocuri, după opinia lui Romulus Demetrescu, pagini „pline de duh”.

◆ Vlaicu Bârna, RMP, XX, 1937, 5711, 1; C. Ștefăniu, PRC, V, 1937, 1, 34–36; Const. Gh.

Popescu, AFR, I, 1937, 11–12, 149; Vasile Damaschin, VL, XI, 1937, 15–28, 2; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 4, 208–210; Const. I. Manea, R, XXIX, 1937, 4, 246–247; Nicolae Albu, LN, IV, 1937, 2, 97–99; Popa, *Dicționar* 2.

D. M.

KAR Lucrezia [Lucrezia KARNABATT], *Venera și porcul*, București, Tip. Bucovina, 1936, 200 p. Romanul a mai fost tipărit și cu titlul *Femei de teatru*. Roman din lumea teatrelor. Mediocritate frumoasă, Aphrodita Meteor, protejată unui boier craiovean, debutează pe prima scenă a țării.

▼ *Femei de teatru*, București, Tip. Bucovina, I. E. Torouțiu, 1939.

◆ ***, DMN, XXXII, 1936, 10526, 9; F.A., ADV, L, 1936, 16067, 3.

A. S.

KIRIȚESCU-BORMAS Elena, Măsluire, București, Tiparul Universitar, [1936?], 230 p. Roman psihologic, analizând ambivalența sentimentelor unui cuplu, relațiile sado-masochiste dintre parteneri. Specie de afemeiat bine disimulat, savurându-și rolul de moralist rigid și tiranic, Ștefan Lucescu își torturează, cu gelozia și răceala sa, concubina Rodica Badiu. Dar, neputând să renunțe la ea, o împușcă atunci când aceasta vrea să-l părăsească. În subsidiar, ≈ pledează pentru emanciparea femeii și pentru dreptul ei de a-și câștiga existența.

D. M.

KLEIN Radu, Corabia fără suflete, București, Tip. z. „Universul”, 1936, 224 p. Cu o pref. de Horia Oprescu. Roman de factură bizară, între *science-fiction*, *policier* și narațiune fantastică, axat pe motivul reîntropării sufletelor. Cuprinde straniul jurnal de bord al navei petroliere „Isabella”, care transporta mumia unei femei. Reînsuflețită prin experiențele doctorului Octav Vaneru, aceasta stârnete pasiuni fatale.

D. M.

* **LAE CHIORU, Golgota se răzbună. Tragedia contelui de Sadagura,** București,

Editura Creștină, 1936, 64 p. Narațiunea, impropriu considerată roman, relatează tendențios și inabil escrocarea și ruinarea protagonistului (erou de la Mărășești) de către bancherul Andelstein și de fiica sa Roda.

▼ Petroșani, Tip. Jiul Cultural, [1941].

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 189.

LASCAROV-MOLDOVANU AI., Întoarcerea lui Andrei Pătrașcu, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras, 1936, 348 p. Preotul Andrei Pătrașcu, după pierderea soției și a unicului copil, redescoperă dragostea de oameni, iubirea aproapelei și bucuria vieții de reculeasă așteptare. Răscumpărarea prin suferință reprezintă o temă întâlnită în toate romanele autorului.

◆ Dionis Popa, BL, III, 1936, 11–12, 2; Ovidiu Papadima, G, XVI, 1937, 1, 43–45; Nicolae Albu, LN, IV, 1937, 1, 58–60; St. Cucu, GLT, VI, 1937, 1–4, 20–27; N. Dimancea, GAC, VI, 1937, 15–16, 2; Vasile Damaschin, VL, XI, 1937, 15, 3; Agatha Grigorescu-Bacovia, RVS, XI, 1937, 3–4, 36–37; Petru I. Teodorescu, -, TB, IX, 1937, 2, 160–166; Florica Dorohonceanu, APL, III, 1937, 29, 29–35; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 4, 208; Mihail Moldoveanu, PRC, V, 1937, 4, 50–52; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 2–4, 34; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan.*, CTC, XVIII, 1937, 11–12, 212–217; Papadima, *Creatorii*, 316–322.

A. S.

LASCAROV-MOLDOVANU AI., Romanul Furnicei, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1936, 306 p. Într-un decor romantic, amestec de teatral, fantastic și feerie dramatică, Furnica și Greierele, din cunoscuta fabulă, se împacă, demonstrând posibilitatea reconcilierii dintre Avere (lumea materială) și Cântare (lumea ideală, a spiritului). Concluzia creștină a romanului e aceea că bunătatea și iubirea sunt adevăratele bogății ale omului.

◆ C. Pan., MNL, IV, 1936, 27, 4; Stelian Cucu, GLT, V, 1936, 1–5, 55–59; ***, BLE, VII, 1936, 61, 1; D.M., IIS, I, 1936, 4, 165–166; V.H., LPT, XV, 1936, 4298, 2; Dionis Popa, BL, III, 1936, 2, 107–113; Titus Nicolau, NR, XXXI, 1936, 66, 3; I.G.O., VL, XI, 1936, 6, 4; At. C.B., TB, VIII, 1936, 2, 192–193; A.T., CRT, IX, 1936, 2943, 2;

Al. I. Drăghici, VRL, XXVIII, 1936, 8499, 3; Ion Tomaș, SDM, XIII, 1936, 5, 126; Petru I. Teodorescu, ~, TB, IX, 1937, 2, 160-166; D. Murărașu, *Romanul românesc contemporan*, CTC, XVIII, 1937, 11-12, 212-217; Călinescu, *Istoria*, 846; ***, BLE, IX, 1942, 115, 4; Ion Șugariu, BSL, I, 1942, 41, 4; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 288-291.

A. S.

O LOGOFĂTU D., *Măcelul*, CLB, III, 1936, 20, 4; *Un colț fericit*, CLB, III, 1936, 32, 4; *Frații de front*, CLB, III, 1936, 38, 4, fragmente din romanul *Războiul păcii*.

LOVINESCU E., *Diana*, București, Editura Librăriei Socec, 1936, 294 p. Fragmente: ~. *Primele pagini ale romanului*, RVS, X, 1936, 10-11, 1-4; *Pagini inedite dintr-un manuscris lovinescian (neincluse în volum)*, Almanah „Convorbiri literare”, 1988, 60-67. Face parte din ciclul *Romanul lui Bizu*. Eroul rămâne în continuare un inadapabil lipsit de voință, visând irealizabilul, dezarmat în fața oamenilor și a vieții. Adus la Ministerul Agriculturii de vărul său, ministrul Lică Scumpu, Bizu cunoaște lumea afacerilor politice tenebroase, prezentată cu mijloacele comediei de moravuri și ale satirei sociale.

◆ Erasm, CRD, IV, 1936, 895, 2; Vlaicu Bârna, RMP, XIX, 1936, 5682, 1; Dan Petrașincu, DMN, XXXII, 1936, 10776, 4; Vlaicu Bârna. D. ~, *auto-nul noului roman* ~, *ne vorbește*, RMP, XIX, 1936, 5687, 1; Mihail Șerban, *O carte de fină psihologie*, ADV, LI, 1937, 16340, 5-6; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 470, 4; G. Călinescu, ALA, XVI, 1937, 841, 9-10; Virgiliu Monda, *Noul roman al d-lui* ~, RP, V, 1937, 3, 2; Vlaicu Bârna, RMP, XX, 1937, 57, 11; 1; Eugen Ionescu, FCL, XVI, 1937, 1804, 2; V.H.. LPT, XVI, 1937, 4599, 2; Mihail Sebastian, RP, V, 1937, 8, 2; Aida Vrioni, RVS, XI, 1937, 1-2, 23-24; Ion Clopotel, SDM, XIV, 1937, 1, 37; Vasile Damaschin, AZI, VI, 1937, 27, 2511-2514; Dinu Răutu, OP, XXXIII, 1937, 8972, 1-2; George Mihail Dragoș, IIS, II, 1937, 8, 667-668; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 4, 205-206; Octav Șuluțiu, F. s. III, IV, 1937, 5, 86-88; Șerban Cioculescu, RFR, IV, 1937, 5, 407-424; M. D. Ioanid, MRD, c. 11, 1937, 1-4; Lovinescu, *Istoria*, 290-293; Călinescu, *Istoria*, 722-723; Constantinescu, *Scrieri*, III, 367-368; Vrancea, *Lovinescu*, 17-49; Simion, *Lovinescu*, 581-583; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 272-

275; Perpessiciu, *Opere*, VII, 329-330; Streinu, *Pagini*, IV, 111-114; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 158-159; ***, *Amintiri*, 89; Liviu Leonte, ~ - *romancier*, ATN, XIX, 1982, 1, 4; Holban, *Proza*, 116-139; Lăzărescu, *Romanul*, 120; 122; 125; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 389-394. □ V. și *Aripa morții*, 1913.

A. S.

LOVINESCU E., *Mili*, București, Adevărul, 1936, 248 p. Face parte din ciclul *Romanul lui Bizu*. Continuare a *Diane*. Intriga se complică prin introducerea unor episoade de memorialistică romantată, apte a pune în lumină o structură sufletească iremediabil marcată de indiferență și resemnare. Mili își părăsește soțul în ideea apropierei de Bizu, dar, dezamăgită, se sinucide. Investigația psihologică e înlocuită treptat cu mărunțul detaliu detektivistic.

◆ Horia Liman, LUR, I, 1937, 181, 2; N. G., ~, *noul tratat de pornografie al profesorului* ~, NR, XXXII, 1937, 264, 1; Camil Baltazar, LUR, I, 1937, 210, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 517, 5; ***, MN, s. III, 1938, 4, 2; Mihail Șerban, DMN, XXXIII, 1937, 11132, 13; Ionel Jianu, RMP, XX, 1937, 5978, 1; 3; G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 889, 15; Mihail Sebastian, RP, V, 1937, 41, 2; Eugen Jebeleanu, ADV, LI, 1937, 16535, 1-2; Okeanos, AȚN, IX, 1938, 2293, 2; Octav Șuluțiu, F. s. III, V, 1938, 3-4, 81-83; Călinescu, *Istoria*, 722-723; Constantinescu, *Scrieri*, III, 375-378; Vrancea, *Lovinescu*, 17-49; Simion, *Lovinescu*, 583; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 159; Lăzărescu, *Romanul*, 120; 122. □ V. și *Aripa morții*, 1913.

A. S.

O MANOLESCU Ion Aurel, *Întâmplare cu îngeri și porci*, fragment din romanul *Sete*, VS, VII, 1936, 1702, 1.

MANOLIU Petru, *Raabi Haies Reful. Frescă*, București, Naționala Ciornei, 1936, 290 p. Fragmente: *Fragment*, CVT, IX, 1933, 3027, 1-2; *Din romanul* ~, CRD, III, 1935, 540, 3; 550, 3; 604, 3; IV, 1936, 630, 3. Roman al târgului moldovenesc de la început de secol. În subtext, un discurs liric despre asceză, extaz și idealitatea creatoare.

◆ D. T. Fântâneru, CRD, IV, 1936, 643, 3; Silviu Cernea, NTN, III, 1936, 510, 2; C. Pan., MNL, IV, 1936, 27, 4; Pericle Martinescu, SDM, XIII, 1936, I, 19; C. Clonaru, AZI, V, 1936, 21, 2029-2030; I. Vasiliu, RBJ, s. II, 1936, 5, 2; ***. FCL, XV, 1936, 1505, 2; Gh. Hagi, RVVR, II, 1936, 7-8, 20; Pericle Martinescu, RP, IV, 1936, 3-4, 2; George Adrian, CLB, III, 1936, 16, 6; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 2, 78-80; V. Beneș, NN, X, 1936, 55, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, I, 14; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 3-4, 206; V. Spiridoncă, FRL, I, 1936, 2-3, 5-6; V.H., LPT, XV, 1936, 4433, 2; Ionel Rujeanu, LU, II, 1936, 10, 458-459; Tiberiu Iliescu, MRD, c. 9, 1936, 30; P. I. Teodorescu, TB, IX, 1937, I, 73-75; Biberi, *Études*, 187-189; Lovinescu, *Istoria*, 279; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 534-535; Lovinescu, *Scriteri*, VI, 262-263.

A. S.

MANOLIU Petru, *Tezaur bolnav*, București, Cartea Românească, 1936, 200 p. Fragmente: ≈, CRD, IV, 1936, 717, 9; 751, 4; 754, 3; *Închipuire*, 760, 4. Studiu analitic al timidității într-un caz de substituție. Emanuel cunoaște viața adevărată, moștenind de la unchiul său ceea ce, murind, acesta n-a mai avut timp să trăiască.

◆ C. Panaitescu, FCL, XV, 1936, 1597, 2; Al. Mironescu, AZI, V, 1936, 23, 2183-2186; Pericle Martinescu, SDM, XIII, 1936, 5, 145; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 6-7, 83-84; Traian Mateescu, R, XXII, 1936, 8-10, 194-196; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 9-10, 86-89; I.A.M., RVL, 1936, nr. festiv, 65; Lovinescu, *Istoria*, 279; Lovinescu, *Scriteri*, VI, 262-263; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 443-448.

A. S.

MARTINESCU Pericle, *Adolescenții de la Brașov*, București, Adevărul, 1936, 400 p. Cu o postf. a autorului. Fragmente: ≈, VRA, VII, 1934, 355, 6-7; *Magia unui crepuscul*, F, s. III, II, 1935, 7-8, 56. Bun cunoscător al psihologiei vârstei ingrate, autorul a scris, după propria-i mărturisire, „un roman de dragoste și revoltă”. Eroii sunt elevi de liceu, care persiflează ideea de eternitate și cultivă paradoxul dintr-un instinct al libertății.

◆ D.P., *Cu d. - despre* ≈, RMP, XIX, 1936, 5457, I, 3; Eugen Ionescu, FCL, XV, 1936, 1546, 2;

George Popa, LN, III, 1936, 2, 114-116; Mihail Șerban, ADV, L, 1936, 16012, 3; Adrian Schileru, CLB, III, 1936, 22, 6; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 800, 9-10; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 4, 258-259; Mihail Șerban, *Un scriitor nou*: ≈, RP, IV, 1936, 7-9, 11; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 3, 45-46; Octav Șuluțiu, F, s. III, III, 1936, 5, 94-99; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 11-12, 41; Lucian Boz, RAL, VI, 1936, 37, 3; Călinescu, *Istoria*, 780; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 384; Nicolae Jianu, *Farmece lucidității*, RL, XIV, 1981, 9, 5; Raicu, *Autografe*, 98-119; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 451-456.

A. S.

O NEDELESCU-ZLOTEȘTI C., *Insula blestemată unde nu înfloresc nici o floare*, fragment de roman, ACU, I, 1936, 6-7, 4.

O NEGRU George, *Satul cu căsuțe arse*, fragment de roman, GRD, I, 1936, 2, 10-11.

O NEGULESCU Paul P., *Omul fără zâmbet (Podul lui Ventrim)*, apărut în f.rev. VRA, IX, 1936, nr. 444-455 (neterminat). Ventrim, intelectual distins, se îndrăgostește de actrița Tanți Medrea, cu care se căsătorește, sperând zadarnic s-o ridice prin iubire la condiția sa.

● Premiul pentru roman-manuscris al rev. „Vremea” pe anul 1934.

◆ Ion Goschin, MN, s. III, 1938, 3, 36.

O NICOLAU Titus, *Primăvară dulce*, fragment din romanul *Fata morgana*, NR, XXXI, 1936, 82, 3.

* **NORA Alex.**, *Femeia ne e stăpână*, 1936.

M. V.

OCHIN M., *Intelectuaal!*, Iași, Lumina, 1936, 380 p. Amuzantă cronică a vieții de provincie.

◆ N.I.P., IIS, I, 1936, 13-14, 64-66.

A. S.

ODEANU Anișoara, *Călător din noaptea de Ajun*, București, Cultura Națională, 1936, 370 p. Cartea a fost republicată cu titlul *Anotimpul pierdut*. Fragment: ≈, NTN, III, 1936, 784, 9. Roman de dragoste. Autoarea e preocupată de autenticitatea evenimentului trăit și

înregistrează, fără alte comentarii, etapele a două mari iubiri, într-un stil direct și descriptiv, păstrând nealterată senzația de imediat și concret.

▼ *Anotimpul pierdut*, București, Eminescu, 1971. Reprodus în: *Într-un cămin de domnișoare*, ed. îngr., studiu introductiv, note de Cornel Ungureanu, Timișoara, Facla, 1983.

◆ Paul B. Marian, *Cu ~ despre romanul* ≈, RMP, XIX, 1936, 5648, 1; 3; Tiviu Teodoru, NȚN, III, 1936, 781, 2; Erasm. CRD, IV, 1936, 931, 2; Paul B. Marian, RMP, XIX, 1936, 5683, 1; 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 471, 4; Mihail Sebastian, RP, V, 1937, 4, 2; Vasile Damaschin, AZI, VI, 1937, 26, 2436-2438; Eugen Ionescu, FCL, XV, 1937, 1822, 1; Ovidiu Papadima, G, XVI, 1937, 2, 90-91; Camil Petrescu, RFR, IV, 1937, 2, 400-402; Ion Clopoțel, SDM, XIV, 1937, 1, 37; V. Ghețea, DRT, XI, 1937, 2798, 1-2; I.S., ALA, XVIII, 1937, 849, 16; Scarlat Struțeanu, R, XXIX, 1937, 4, 241-245; Octavian Ruleanu, AFR, I, 1937, 11-12, 152; Călinescu, *Istoria*, 879; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 106-107; ***, *Cu ~*, O, XXII, 1971, 6, 3-4; Nae Antonescu, ST, XXII, 1971, 11, 30; ~ *Sentimentul veșnicului debutant*, TR, XV, 1971, 45, 6; ~, (Confesiune), O, XXIII, 1972, 21, 6; G.M., ~, RL, V, 1972, 37, 12; Ion Th. Ilea, ~, O, XXIV, 1973, 28, 6; Oarcăsu, *Destine*, 100-107; Țirioi, *Premise*, 114-119; Ion Oarcăsu, TR, XXII, 1978, 47, 6; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 605-610.

A. S.

OLINESCU AI., *Milionul lui Prichindel*, București, P. C. Georgescu-Delafras, 1936, 236 p. Roman de dragoste, cu substrat pedagogic. Ambitionat de o față inimoasă și energetică, Sanda Dancu, tânărul Petre Ionescu (zis și Pric sau Prichindel, ca răsfăț pentru statura lui impunătoare) ajunge, din vânzător ambulant, inventator. Până la urmă, respins de lumea mare (în care fusese cât pe ce să intre prin căsătoria cu o tânără bogată), eroul se însoară cu devotata sa iubită, „milionul” lui.

● Premiul Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras pe anul 1936.

◆ V.H., LPT, XV, 1936, 4516, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 9-10, 126; Atanasie Fulga, CGM, V, 1936, 11-12, 18.

D. M.

PALLADE Maria S., *Vraja patimei*, București, Cartea Românească, 1936, 298 p. Roman de moravuri, descriind viața unei familii de militar.

◆ Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 11-12, 41; Aida Vrioni, RVS, XI, 1937, 1-2, 24-25; S., CL, LXX, 1937, 1-5, 412.

M. V.

PELTZ I., *De-a bușilea*, București, Cartea Românească, 1936, 200 p. Roman social. Conturează o sumbră viziune a umanității învinse și a resemnării unor idealisti dezrădăcinați. Metafora titlului închide în sine ideea că, în fața vieții, înfrângerea trebuie acceptată ca o fatalitate. După o scurtă aventură bucu-reșteană, tânărul Mielu Coman e nevoit să se întoarcă, dezarmat, în vechiul peisaj de mizerie și ignoranță provincială.

◆ Virgil Carianopol, DRT, X, 1936, 2718, 1; V.B., *De vorbă cu d-l ~, autorul noului roman* ≈, RMP, XIX, 1936, 5666, 1; Traian Mateescu, R, XXVII, 1936, 11-12, 250-252; Vlaicu Bârna, RMP, XIX, 1936, 5670, 1; Tiviu Teodor, NȚN, III, 1936, 773, 2; Horia Groza, RMP, XIX, 1936, 5684, 1; Alexandru Cerbu, RMP, XX, 1937, 5709, 1; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 473, 9; Vasile Damaschin, VI, 1937, 26, 2443-2444; V.H., LPT, XVI, 1937, 4607, 2; V. Ghețea, DRT, XI, 1937, 2798, 2; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 194-195; Perpersicius, *Opere*, VII, 328-329; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 746-749; 753. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

A. S.

PELTZ I., *Țară bună*, București, Naționala Ciornei, 1936, 408 p. Romanul e o „demonstrație de umanitate” (G. Călinescu). Pe Ulița Veche, cu toate problemele lor, trăiesc în bună înțelegere evrei, germani, italieni, unguri, japonezi, turci și bulgari. Lucrul e posibil fiindcă România e „o țară fericită, cu multe bucate, cu turme nenumărate, cu pământ gras și cu oameni buni, cinștiți și primitivi”. Didactic, înțeleptul, generosul, blajinul Alexandru Drăgănescu, fiu de țăran, e opus impulsivului comisar Lumânare, întruchipând abuzurile stăpânirii.

◆ Erasm, CRD, IV, 1936, 730, 4; Pan, *De vorbă cu ~ despre romanul* ≈, FCL, XV, 1936, 1578, 2;

S. Podoleanu, *Prolog la* ≈ - *Patruzeci și cinci de minute cu romancierul* -, RMP, XIX, 1936, 5491, 1, 4; Al. N., DMN, XXXII, 1936, 10572, 12; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 6-8, 375-380; Octavian Ruleanu, AFR, I, 1936, 4-5, 64-65; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 817, 9-10; Pompiliu Constantinescu, VRA, IX, 1936, 454, 11; Lovinescu, *Istoria*, 247-249; Călinescu, *Istoria*, 710; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 192-193; Buzilă, *Mării*, 148-151; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 231-233; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 738-740. □ V. și *Viața cu haz și fără a numelui Stan*, 1928.

A. S.

PETRESCU Cezar, *Luceafărul sau Romanul lui Eminescu*, II-III, v. *Luceafărul sau Romanul lui Eminescu*, I, 1935.

POPA Victor Ion, *Sfârlează cu sofează*, București, Adevărul, 1936, 428 p. Roman de aventuri. Fiul de țăran Toader Mândruță construiește un aparat de zbor din lemn, se prăbușește cu el și, vindecat, își continuă senzaționalele isprăvi aviatice. Domină elementele de spectacol, într-o proză de psihologie elementară.

▼ București, Adevărul, 1937; București, E.S.P.L.A., 1949; București, E.T., 1956; București, E.T., 1960; București, E.T., 1961; București, E.T., 1967; cu un cuvânt înainte de Ion Rotaru, București, Ion Creangă, 1974; cu un cuvânt înainte de Ion Rotaru, București, Ion Creangă, 1978; cu un cuvânt înainte de Ion Roman, București, Ion Creangă, 1989.

◆ Aurel Tita, CRT, IX, 1936, 2994, 1-2; Gheorghe Comeanu, DMN, XXXII, 1936, 10582, 6; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 11-12, 41; D.P., *Zece minute cu d. - despre* ≈ și *alele*, RMP, XIX, 1936, 5524, 1; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 8, 419-420; Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 10-11, 522-528; G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 815, 9-10; Mihail Șerban, *Despre noul roman al d-lui* -. *Însemnări în jurul cărții* ≈, ADV, L, 1936, 16105, 3; Călinescu, *Istoria*, 701-702; Mihail Chirnoagă, VI, III, 1943, 739, 2; Papadima, *Creatorii*, 269-271; Ștefania Tornea, VR, II, 1949, 10, 328-329; Leon Baconsky, ST, VII, 1956, 4, 102-103; Papadima, *Scritorii*, 140-142; N. I. Popa, *Realitate și transfigurare*, CRC, VII, 1972, 7, 1; 9; 8; 13-14; Stoleru, *Crochiri*, 61-74; Mândra, V. I. Popa, 73-101; Ciobanu, *Însemne*, 248-253; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 21-22;

Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 1012. □ V. și *Floare de oțel*, 1930.

A. S.

POPESCU D. S., *Din umbra satelor*, București, Tip. Atheneu, 1936, 188 p. Roman melodramatic. Boierul Sandu Udrescu, vinovat de sinuciderea țăranicii Irina, sedusă și abandonată, este ucis cu pietre de săteni.

M. V.

○ **POPESCU Marieta**, *Hoinari*, fragment din romanul *Flori de cala*, F, s. III, III, 1936, 5, 44-56.

PROTOPOPESCU Dragoș, *Fortul 13*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1936, 290 p. Fragment: ≈, LDR, I, 1936, 9, 2. Roman satiric. Eulampe Sibică afișează un epicureism de paradă într-un București al dezonorei și al imoralității. Ajuns din întâmplare la închisoare, descoperă o altă ipostază a decadenței sociale.

◆ * *, FCL, XV, 1936, 1505, 3; I. Constantinescu, U, LIII, 1936, 40, 4; * *, BLE, VII, 1936, 61, 3; N. Mihăescu, VRL, XXVIII, 1936, 8452, 2; M. R. Paraschivescu, ERN, I, 1936, 2, 121-124; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 10, 36; Constantin Stelian, CL, LXIX, 1936, 4-7, 264-265; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 5, 257-258; Pan M. Vizirescu, RFR, III, 1936, 10, 199-206; Grigore Bugarin, BAL, III, 1937, 1, 16.

A. S.

RAICOVICEANU-FULMEN E., *Copilul minune. Roman pentru copii și tineret, prelucrare din italiană de* -, București, Socec, [1936?], 182 p. (Biblioteca noastră). Cu o pref. a autoarei. Roman științifico-fantastic. Eroul, un robot - „copilul minune” Aur Licurici, creație a unui savant american, Peter Falb, în 1980 - traversează diverse peripeții în Africa, căutând un explorator dispărut, Rușkin.

▼ București, Socec, 1939.

D. M.

RĂDULESCU Fluor D., *Descătușare (Eul actor și eul spectator)*, cartea I. *Sete*, Craiova, Scrisul Românesc, 1936, 306 p. Roman psi-

hologic, scris la persoana întâi. Ambiționând să urmărească, de la primele amintiri din copilărie și până în adolescență, evoluția unui eu divizat într-o componentă lucidă, malițioasă, și alta sentimentală, generoasă, romanul eșuează în nesfârșite tribulații erotice, lipsite de diversitate și relief.

◆ Romulus Demetrescu, PLI, III, 1936, 3-4, 203-204; Somnos, IDRM, 1935-1936, 5-10, 344-345.

M. V.

RĂDULESCU Mona, *Greșeala moșneagului*, București, Naționala Ciornei, 1936, 110 p. Roman pentru copii.

M. V.

* **ROCIU I.**, *Condannare*, București, Editura Noastră, 1936. „Acțiunea se trasează printre cotituri psihologice de o reală presiune, dezvoltând și rezolvând procese sociale” (El. Graur).

◆ El. Graur, GRD, I, 1936, 4-5, 27.

RODEANU Ștefan, *Neghina*, București, Cugetarea, 1936, 228 p. Cu o pref. de Tudor Teodorescu-Braniște. Fragment: ≈, CLB, III, 1936, 17, 3. Roman social și de moravuri, urmărind, în paralel, viața unui sat din Moldova, crâncen exploatare de stăpâniei moșiei, și unele racle ale demagogiei politicianiste. Vasiliță Postelnicu, arivist fără scrupule, repetă destiul lui Tănase Scatiu și sfârșește identic.

◆ P.P., CLB, III, 1936, 20, 6; ***, BLE, VII, 1936, 62, 3; Izabela Sadoveanu, ≈, ALA, XV, 1936, 801, 11; George Adrian, CLB, III, 1936, 24, 6; V.H., LPT, XV, 1936, 4352, 2; V. Spiridonică, ≈, FRL, I, 1936, 2-3, 6; ***, DMN, XXXII, 1936, 10616, 2.

M. V.

ROMANESCU Vasile, *Feciorul lui bădița Niculae*, București, Tiparul Cartea Românească, 1936, 136 p. Carte moralizatoare, istorie naivă și idilică a vieții unui anume Vasile, băiat de țaran devenit preot și dascăl în satul natal.

M. V.

SADOVEANU Mihail, *Cazul Eugeniței Costea*, București, Naționala Ciornei, 1936,

262 p. Roman psihologic, analizând criza, împinsă până la sinucidere, pe care o declanșează, pe fondul unei sensibilități exacerbate, circumstanțe familiale nefavorabile: tragedia și moartea unui tată bonom și inconștient, victimă a unei mame monstruos deformată de porniri posesive. Fără a se număra printre marile creații sadoveniene, romanul se reține îndeosebi prin felul cum evită excesul de senzațional și melodramatic printr-o rafinată schimbare a registrelui afectiv. Dacă destiul tragic și actul funest al lui Costea Lipan sunt acompaniate de zâmbetul comprehensiv al ironistului, în descrierea „cazului” Eugeniței primează accentul sobru și patosul reținut. „Meritul rar al d-lui ~ este de a fi re-găsit calea suverană a pateticului antic, limpezit de orice retorică și verbalism, și de a fi înșeninat cu creionări vioaie de ființe aievea, spre a da unei creații autentice și severe chipul surăzător și sceptic al prevederii fără moralitate” (Șerban Cioculescu). „Două gesturi patetice într-o singură carte e prea mult, dar fiecare din ele luate în parte arată un mare artist, lipsit doar de puțința de a inventa și desfășura” (G. Călinescu).

▼ București, Eminescu, 1970. Reprodus în: *Focuri în ceață*, București, Cartea Românească, 1942; *Focuri în ceață*, București, Cartea Românească, 1948; *Opere*, XIV, București, E.S.P.L.A., 1958.

◆ Virgil Carianopol, DRT, X, 1936, 2718, 1; Dan Petrașincu, RMP, XIX, 1936, 5663, 1; Gheorghe Comeanu, DMN, XXXII, 1936, 10769, 2; V. I. Cataramă, IIS, I, 1936, 24, 576-577; Al. Philippide, ADV, L, 1936, 16226, 1-2; V.H., LPT, XV, 1936, 4554, 3; Lascăr Sebastian, ≈, ADV, L, 16234, 13; Vasile Damaschin, VL, XI, 1936, 9, 3; Mihail Șerban, *Noul roman al d-lui ~*, RVS, X, 1936, 12, 16-19; G. Călinescu, ALA, XVI, 1937, 843, 9; Mihail Sebastian, RP, V, 1937, 5, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 473, 9; Șerban Cioculescu, ADV, LI, 1937, 16284, 1-2; Const. D. Ionescu, R, XXIX, 1937, 2, 108-110; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 2-3, 146-148; Șerban Cioculescu, RFR, IV, 1937, 5, 407-424; Octav Șuluțiu, F, s. III, IV, 1937, 5, 91-93; Streinu, *Pagini*, 139-142; Călinescu, *Istoria*, 561; T. Păunescu-Ulmu, ≈: „Focuri în ceață”, R, XXXVIII, 1942, 6-7, 217-219; A.B., ≈: „Focuri

în ceață," TMP, VI, 1942, 1936, 2; Paul Georgescu, -: *Opere*, XIV, GL, V, 1958, 46, 2; 47, 2; Bratu, *Sadoveanu*, 433-434; Ciopraga, *Sadoveanu*, 109-110; Streinu, *Pagini*, I, 118-120; Alexandru Ștefănescu, *Înțelepciunea sadoveniană*, LCF, XIII, 1970, 31, 2; Constantin Cubleşan, *Temația analizei psihologice*, TR, XIV, 1970, 45, 5; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 533-535; Sebastian, *Eseuri*, 399-402; Manolescu, *Sadoveanu*, 138-143; Marcea, *Sadoveanu*, 408; Constantinescu, *Romanul*, 93-96; Mitru, *Sadoveanu*, 333-335; Ion Vlad, -: *În spațiul romanului*, TR, XXIV, 1980, 23, 1; 3; Ciopraga, *Fascinația*, 88-91; Piru, *Istoria*, 210; Vlad, *Cărțile*, 55-57; Mănuță, *Sadoveanu*, 178-181; Florescu, *Profiabila condiție*, 55-58; Lăzărescu, *Romanul*, 67-69; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 287-290; Constantinescu, *Figuri*, 260-262. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

SADOVEANU Mihail, *Frații Jderi*, II, v. *Frații Jderi*, I, 1935.

SAVU Mayca, *Răzvrătire. Roman pentru tineret*, București, Cartea Românească, 1936, 126 p. Cu o pref. a autoarei. Roman tezist, pe teme educaționale. Eroi, Victor și Mitică, făcând parte dintr-o familie descompusă, se ratează. Mitică, bolnav și înrăit, ajunge falsificator de bani, iar Victor, plin de remușcări pentru că l-a împins pe un drum greșit, se înscrie în legiunea străină. În substrat, scrierea recomandă părinților răbdare, nepărtinire, colaborare cu școala și cu biserica în creșterea copiilor.

◆ Gr. T., VRL, XXVIII, 1936, 8685, 2; Silviu Cernea, E, 1936, 2370, 2; Constantin Coman, RMP, XX, 1937, 5701, 1; ***, VRL, XXIX, 1937, 8730, 2; Iosif Bătiu, PRC, V, 1937, 4, 47-50; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 316-318.

D. M.

SORBUL Mihail, *Adevărul și numai adevărul*, București, Universul, 1936, 334 p. Fragment: *Strejerul capitalei*, ALA, XIV, 1935, 759, 3-4. Roman polițist.

◆ Paul I. Papadopol, U, LIII, 1936, 107, 4.

M. V.

○ **SPIRIDONICĂ V.**, *Maximilian*, FRL, I, 1936, 1, 4-6; *Vine Panait Istrati*, 2-3, 9-11;

Detășare, 8-10, 3-4; *Adunare în hale*, FRL, II, 1937, 7-9, 5-6; *Oamenii lui Dumnezeu*, FRL, III, 1938, 1, 9-10; *Rânjilă*, AFR, IV, 1939, 1, 7-8, fragmente din romanul *Feroviarii*.

STĂNOIU Damian, *Cinci prieteni. Roman pentru tineret*, București Socec, [1936], 140 p. (Biblioteca noastră, 3). Carte despre mediul monahal, precară epic, scrisă pe un ton naiv. Eroul, părintele Nil, ia de suflet niște animale și se retrage la un schit.

◆ Paul I. Papadopol, NR, XXXI, 1936, 284, 1. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STĂNOIU Damian, *Luminile satului*, București, Socec, 1936, 336 p. A fost reeditat cu titlul schimbat. Roman de moravuri rurale, satirizând molima politicianismului. Acțiunea se petrece în satul Lacu-Mâții și are aspectul unui război vesel. Cei ce conduc ostilitățile sunt părintele Ilie, liberal și mueratic, care îl susține pe Stan Boroghină, soțul unei ibovnice, și învățătorul din sat, care îl sprijină pe Lache Cârmu, hoț de cai și dezertor de cinci ori în timpul stagiului militar. Până la urmă, un oarecare moș Cârlan le încurcă socoteliile, obținând voturile pentru proprietăreașă moșiei locale. Primar va fi doamna Adela Trandafir. Cu aspect vodevilesc, scrierea, după unele păreri, este „un roman de cea mai bună calitate” (Erasm).

▼ *Apostoli minciñoși*, București, Cartea Românească, 1941.

◆ Erasm, CRD, IV, 1936, 759, 4; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 4-5, 65-66; Șerban Cioculescu, *Aspecte epice contemporane*, RFR, III, 1936, 11, 397-412; ***, SRA, IV, 1941, 1126, 2; Octav Sargețiu, VBA, X, 1941, 11-12, 95-96. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STERE C., *În preajma revoluției*, VIII, v. *În preajma revoluției*, I, 1931.

SUKUP Adalbert, *Ratații*, București, Tiparul Cartea Românească, 1936, 168 p. Roman de senzație, cu elemente melodramatice. Su-

perficial și cinic, Rădulescu Ioan, licențiat în litere, dă foc apartamentului în care locuiește.

A. S.

SULACOV Ioan, *Însemnările unui flământ*, București, Șantier, 1936, 128 p. Cuvânt introductiv de D. V. Barmoschi. Jurnal al unui năpăstuit al vieții, muritor de foame pe străzile Bucureștiului și ale orașului natal, pe care mizeria îl împinge la jaf.

◆ **, VR, XXVIII, 1936, 12, 102; Constantin Coman, *Un alt Creangă în căutarea unui editor*, RMP, XX, 1937, 5695, 1; Rafail Radiana, VBA, VI, 1937, 1-2, 121-124; Horia A. Hulubei, IIS, II, 1937, 5, 397.

M. V.

ȘENDREA Alex., *Dragoste minoră și majoră*. Jurnal intim, Bacău, Tip. Gutenberg, 1936, 144 p. Sunt consemnate momentele de singurătate și de vid sufletească ale unui vanitos, într-o confesiune lipsită de coerență și dramatism.

◆ Horia Hulubei, IIS, II, 1937, 1, 64; Raul Bogdan, ≈ și alte prostii mai majore sau mai minore, RM, II, 1939, 244, 2; Diana Rareș, JL, I, 1939, 30, 3.

A. S.

ȘERBAN Mihail, *Infirmități*, București, Adevărul, 1936, 344 p. Autorul e interesat de umanitatea suferindă și de evoluția unor destine, prinse într-un fel de conjurație a imprevizibilului tragic. Dincolo de infirmitatea fizică se reține, fără patetism, admirabila substanță sufletească a personajelor și irepresibila lor, uneori, bucurie de a trăi.

◆ G. Călinescu, ALA, XV, 1936, 807, 9-10; Virgiliu Monda, -, FCL, XV, 1936, 1609, 2; Gheorghe Corneanu, DMN, XXXII, 1936, 10603, 8; V. Spiridoncă, FRL, I, 1936, 5-6, 6-7; P. Mart., SDM, XIII, 1936, 5, 138; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 8, 420-421; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 1, 54-59; Sergiu Ludescu, CL, LXX, 1937, 1-5, 406-407; Călinescu, *Istoria*, 880; Papadima, *Creatorii*, 356-359.

A. S.

ȘTEFĂNESCU-VĂLEANU D. D., *Matia*, București, Editura Librăriei Principele Mircea, 1936, 138 p. Cu o pref. de Gala Galaction. Roman teologic. Părintele Matia constituie o

pildă de curățenie sufletească și de jertfă creștină.

◆ M., GAC, VI, 1937, 13-14, 2.

A. S.

TEODOREANU Ionel, *Arca lui Noe*, I-II, București, Cartea Românească, 1936, 268 + + 270 p. Cu o pref. a autorului. Fragmente: *Mircea Ionescu*, ALA, XV, 1936, 824, 1-2; *Castelul tradiției hușene*, IIS, I, 1936, 19, 232-236; *România - Ungaria*, ALA, XV, 1936, 829, 5. Sensibil la criticile celor care-i reproșau abuzul de imagini, autorul scrie programatic acest roman antiliric, informativ, cu oameni și fapte, așa cum îi sugerase și Ibrăileanu, de altfel. Subiectul este banal. Un grup de turiști, alungați de canicula orașelor, este obligat să accepte o scurtă conviețuire estivală la Borsec. Deși figurația este numeroasă, cărții îi lipsește totuși substanța epică și dimensiunea interioară. Scriitorul rămâne în continuare „prizonierul lumii sale interioare” (Ov. Papadima), iar romanul „cel mult un pas pe loc, în raport cu opera sa epică” (Perpessicius).

▼ București, Cartea Românească, 1944.

◆ Erasm, CRD, IV, 1936, 889, 4; Paul B. Marian, *Cu d. ~ despre originile romanului* ≈, RMP, XIX, 1936, 5640, 1, 3; Al. Philippide, ADV, L, 1936, 16188, 1-2; Nicolae Roșu, CRT, IX, 1936, 3148, 1-2; Virgil Carianopol, NTN, III, 1936, 758, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1936, 9-10, 130-131; Ovidiu Constant, CL, LXIX, 1936, 11-12, 513-514; V.H., LPT, XV, 1936, 4542, 3; Bob-Yolanda, CRD, IV, 1936, 931, 3; Dinu Răutu, OP, XXXII, 1936, 8913, 12; D.S., DȘN, I, 1936, 8-9, 7; G. Călinescu, ALA, IV, 1936, 838, 11-12; N.I.P., „Conversiunea” d-lui ~ la romanul realist, IIS, II, 1937, 1, 42-47; Ovidiu Papadima, G, XVI, 1937, 41-43; Scarlat Struțeanu, R, XXIX, 1937, 1, 53-55; Octav Șuluțiu, F, s. III, IV, 1937, 1-2, 97-100; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 4, 203-205; Gh. Tomescu, AVC, I, 1937, 6, 200; Serban Cioculescu, RFR, V, 1938, 1, 142-158; Călinescu, *Istoria*, 672-673; Papadima, *Scriitorii*, 145-157; Cioculescu, *Aspecte*, 361-367; Piru, *Varia*, I, 414-422; Perpessicius, *Opere*, VII, 307-309; Oprea, *Fața*, 186-203; Perpessicius, *17 prozatori*, 308-310; Tomuș, *Teodoreanu*, 99; Iancovici, *Incan-descența*, 122-123. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

TEODORU-DORU V., *Moara gigantică. Bacalaureat*, București, Dacia, [1936], 96 p. (Colecția Cartea Zilei). Scurtă narațiune autobiografică, scrisă la persoana I, continuând acțiunea din *Război cu bunica* (1936). Surprinde sărăcirea familiei lui Doru, după moartea părinților, zugrăvind eforturile fraților de a studia și a se întreține, în condiții materiale precare (studiile liceale și bacalaureatul naratorului la Foșșani).

D. M.

TEODORU-DORU V., *Război cu bunica. Roman pentru elevii secundari, cât și pentru oameni mari*, Iași, Tip. Brawo, 1936, 168 p. Cu o pref. a autorului. Roman pentru copii, cu caracter autobiografic. Autorul își povestește copilăria petrecută în orașelul Roman, în mijlocul unei familii numeroase, în care toți sunt ținuți din scurt de o bunică autoritară. Duiosia și sentimentalismul se împletesc cu umorul și tristețea.

D. M.

○ *Tita (Gica). Roman din viața ascunsă a capitalei*, apărut în f.z. CPT, I, 1936, nr. 5–38. Roman de senzație. În aceeași perioadă, reportajele de scandal aveau drept obiect procesul ucișăsei Tita Constantinescu.

M. V.

TUDOR Stoian Gh., *Hotel Maidan*, București, Editura Națională, 1936, 128 p. Fragmente: *Hotel*, CLB, II, 1935, 49, 7; *Principiul meu*, CLB, III, 1935, 6, 4. Autorul își alege personajele din categorii sociale periferice, hoți, vagabonzi, cerșetori, și le prezintă cu simpatie, într-un stil voit ostentativ, de o extraordinară plasticitate.

◆ b.i.b., FCL, XIV, 1935, 1450, 2; Erasm, CRD, III, 1935, 599, 4; Dragoș Vrânceanu, CRT, VIII, 1935, 2812, 1–2; St. Roll, DMN, XXXI, 1935, 10394, 3; Silviu Cernea, NŢN, II, 1935, 470, 2; C. Panaitescu, FCL, XIV, 1935, 1458, 2; M. Sebastian, RMP, XVIII, 1935, 5371, 1; Miron Radu Paraschivescu, CLB, III, 1935, 5, 8; Stoian Gh. Tudor, *Cum a fost scris* ≈, FCL, XIV, 1935, 1467, 2; G. Călinescu, ALA, XIV, 1935, 785, 9; Eugen Jebeleanu, *Grădinarul – scriitor*, ADV, XLIX, 1935, 15935, 5; Octav Şuluţiu, F, s. III, II, 1935, 9–10, 112–113; T.S., RVS, IX, 1935, 12,

26–27; Ion al Popii, IDT, I, 1936, 1, 5; P.P., ERN, I, 1936, 1, 142–144; Ovidiu Papadima, G, XV, 1936, 2, 103–104; Mihail Sebastian, *Notă la un roman proletar*, RFR, III, 1936, 3, 679–683; Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 10, 35; Călinescu, *Istoria*, 844; Eugen Jebeleanu, *Amintiri despre* ~, BSL, I, 1942, 16, 1; ***, ECL, II, 1944, 53, 2; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 329; Tudor Ştefănescu, *Un scriitor uitat*: ~, LCF, XV, 1972, 41, 6.

A. S.

VLADIMIR Sergiu, *Jurnalul unui om inutil*, București, Cartea Românească, 1936, 402 p. Roman-confesiune, relatând eteroclit, fără har, copilăria și adolescența constănțeană a naratorului, primul război mondial, aventurile sale africane, pe când era înrolat în legiunea străină, amalgamate cu tablouri de moravuri bucureștene și pariziene din lumea artiștilor și a oamenilor politici.

◆ Mache A. Velicu, MN, s. II, 1936, 11–12, 42; Gheorghe Corneanu, DMN, XXXII, 1936, 10603, 8.

D. M.

○ **VRIONI Aida,** *Chip peste chip*, fragment de roman, RVS, X, 1936, 5, 1–5. Textul relatează întâlnirea a doi soți după o despărțire de doi ani.

ZAVERGIU Mihail, *Eroare medicală sau sinucidere?*, București, Atelierele Adevărul, 1936, 332 p. Un medic își ucide pacientul și e terorizat de amintirea crimei. Se caută explicații pentru manifestările sale ciudate și se discută, în termeni de specialitate, despre boli, tratamente și conștiință profesională. Romanul rămâne anecdotic, fără vreun interes artistic oarecare.

◆ C.C., NŢN, III, 1936, 766, 2; C.C., *Cu dr.* ~, *autorul romanului* ≈, RMP, XIX, 1936, 5668, 1; Gheorghe Corneanu, DMN, XXXII, 1936, 10776, 2; A.T., CRT, IX, 1936, 3198, 2; Vasile Damaschin, VL, XI, 1937, 15, 3; V. I. Cataramă, IIS, II, 1937, 7, 575.

A. S.

1937

ARDELEANU C., *Viață de câine*, București, Adevărul, [1937], 188 p. Fragmente: ≈

CLB, II, 1935, 45, 4; *Febra*, F, s. III, II, 1935, 7-8, 21. Mic roman social, scris la persoana întâi, conținând istoria unei răzări. Prietenia și solidaritatea dintre om și câine – care hoinăresc în medii mizere și sordide – cresc pe măsura excluderii sociale a individului. Mizeria exemplară și mizantropia dau nota specifică scrierii, ce pare să fi avut drept model *Mihail câine de circ* de Jack London.

◆ Dan Petrașincu, DMN, XXIII, 1937, 10858, 2; Alex. Anin, ALA, XVIII, 1937, 856, 15; Ștefan Tita, DRT, XI, 1937, 2855, 1-2; Dumitra Codrescu, SDM, XIV, 1937, 3, 99; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 328, *Dicționar*. □ V. și *Diplomatul, tăbăcarul și actrița*, 1926.

D. M.

ATANASIU D. I., *Nyusu*, București, Cugetarea, 1937, 400 p. Roman de dragoste, tributar sentimentalismului melodramatic.

▼ București, Cugetarea, 1944; București, Cugetarea Delafraș, 1947.

◆ **, BLE, IX, 1940, 91, 10; Const. Gh. Popescu, -, AFR, II, 1937, 6-8, 78; Tiviu Teodoru, NȚN, IV, 1937, 988, 2.

M. V.

BARCIANU Margareta, *Minuk, pisoiul*, București, Editura Oficiului de Librărie, [1937], 198 p. Cu o pref. de D. I. Suchianu. Reluat fragmentar: *Fragment de roman*, VR, XXX, 1938, 10, 58-62. Roman animalier, de factură lirică. Scrierea, nelipsită de o anume finețe, alcătuiește astfel o „biografie”, proiectând o optică inedită asupra ființelor și lucrurilor.

D. M.

○ **BENIUC Mihai**, *Documente*, fragment de roman, PLI, IV, 1937, 1, 17-20

BLECHER M., *Inimi cicatrizate*, București, Editura Librăriei Universale Alcalay, 1937, 232 p. Pe pagina de titlu a vol. consultat e trecută ed. a II-a. A mai purtat titlurile *Berck și Țesutul cicatrizat*. Fragment: *Berck, orașul damnaților*, VRA, VII, 1934, 358, 9-10. Reluat fragmentar: ≈, LUR, II, 1938, 367, 4; *Berck – scene și fragmente* (dintr-o primă variantă a cărții), MS, IV, 1973, 3, 40-61.

Roman al unei boli, „jurnal clinic relatat la persoana a treia”, stârnind interes prin „fioroasa sinceritate” (Ov. S. Crohmălniceanu) cu care transcrie această tragică experiență omenească. *Alter ego* al scriitorului, Emanuel, personajul central, suferă de boala lui Pot, aproape întreaga carte petrecându-se într-un sanatoriu (în localitatea elvețiană Berck). Bizare experiențe erotice, fără prea mari participări afective (Solange, Katty), ameliorări pasagere ale bolii, decese presimțite sau neașteptate (Quintonce, Isa) constituie evenimentele cărții. Critica a apreciat autenticitatea cutremurătoare a scrierii. „Roman împotriva literaturizării”, ≈ conține „un material excelent. E prea bun probabil pentru ca literatura să-l poată depăși” (E. Lovinescu). După alte opinii, ≈ „e o carte de prezentare directă a vieții, de notare prinsă pe viu, de document redat imediat”, definindu-se „mai mult ca un reportaj admirabil romanțat al unui mediu bizar” (Octav Șuluțiu). A fost prețuit patetismul transcrierii directe, ca purtător de valențe literare. „Umană, autentică, neliniștită și lucidă în același timp, de o demnitate de tragedie antică, experiența cuprinsă în romanul d-lui ~ afirmă definitiv marile sale însușiri de scriitor” (Pompiliu Constantinescu).

▼ Reprodus în: *Întâmplări în irealitatea imediată*, ≈, antologie și pref. de Dinu Pillat, București, Minerva, 1970.

◆ Vlaicu Bârna, RMP, XIX, 1936, 5684, 1; Erasm, CRD, IV, 1936, 938, 2; Eugen Ionescu, FCL, XVI, 1937, 1786, 1; Mihail Sebastian, RP, V, 1937, 3, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 471, 4; Dan Petrașincu, *Un roman al durerii*, RMP, XX, 1937, 5705, 1; G.B., AZI, VI, 1937, 26, 2445; Al. Mironescu, *Însemnări*, CRD, IV, 1937, 967, 3; Octav Șuluțiu, F, s. III, IV, 1937, 1-2, 100-102; D. Trost, AZI VI, 1937, 27, 2508-2509; Ieronim Șerbu, RVS, XI, 1937, 3-4, 31-32; Tiberiu Iliescu, *Jurnalul de sanatoriu*, MRD, 1937, c. 11, 29; Mihail Sebastian, *Despre ≈. Cu prilejul unei traduceri*, ADM, X, 1938, 121-122, 1-2; M. Gr., *A murit scriitorul* ~, LUR, II, 1938, 367, 4; Călinescu, *Istoria*, 880; Constantinescu, *Scrieri*, I, 318-320; Dinu Pillat, -, VR, XXI, 1968, 9, 40-47; Pillat, *Mozaic*, 105-124; Horodincă, *Structuri*, 41-80; Protopopescu, *Volumul*, 58-80; Rotaru, *O istorie*, II, 701-702; Sebastian, *Eseuri*,

432-437; Nicolae Florescu, ~ - de la *confesiune la roman*, MS, IV, 1973, 3, 35-39; Nicolae Balotă, ~ și *realitatea imediată a creației*, ST, XXV, 1974, 9, 46-47; Balotă, *De la Ion*, 153-179; Baltazar, *Evocări*, 175-178; Șulțiu. *Scritori*, 204-207; Constantinescu, *Romanul*, 238-241; *Scritori români*; *Dicționar*; Iosifescu, *Reverberații*, 120-144; Florescu, *Profitabila condiție*, 166; 168-179; Lăzărescu, *Romanul*, 232; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 374-375; Norman Manea, *Note despre* -, VR, LXXXI, 1986, 11, 30-36; Constantin Trandafir, -, *originalitate și convergențe*, ST, XL, 1989, 7, 14-15. □ V. și *Întâmplări în realitatea imediată*, 1936.

D. M.

BOTEZ Demostene, *Înălțarea la cer*, București, Adevărul, [1937], 294 p. Fragment: ≈, ALA, XVIII, 1937, 889, 7. Cartea continuă acțiunea din *Ghiocul* (1935). Roman polițist și mistic, de certă influență dostoevskiană, având în centru figura preotului Valeriu Dărie. Tip de fanatic dotat cu un temperament senzual - în genul lui Rasputin -, acesta exercită asupra oamenilor un fel de magnetism diabolic. Vinovat de a-și fi posedat și ucis cumnata, preotul e judecat, dar absolvit de justiție. Conștiința sa e trezește însă. Își dă seama că nu ucisese diavolul din el, prin omor, tendința camală continuând să persiste. Călugărindu-se, după achitare, o nouă ispită erotică îl face să fugă în munți, unde moare acoperit de zăpezi. „Analiza psihologică e o aparență sub care se ascunde lirismul [...]. Încheierea este un fel de apoteoză mistică, amintind de *Brand* al lui Ibsen”. Există însă „o disproporție între centru și părți. Sâmburele stă singur, fără carne. Însă sâmburele este foarte bun” (G. Călinescu).

▼ Reprodus în: *Scrieri*, III, București, Minerva, 1973.

◆ Doctorul Y grec, *Cazul părintelui Valeriu*, ADV, LI, 1937, 16539, 1-2; Horia Liman, AZI, VI, 1937, 30, 2813-2814; Ion Goschin, MN, s. III, 1938, 3, 34-36; Izabela Sadoveanu, ALA, XIX, 1938, 894, 15; ***, DRT, XI, 1938, 3054, 2; C. N. Negoită, *Prozatorul* -, DRT, XII, 1938, 3059, 2; Izabela Sadoveanu, ALA, XIX, 1938, 896, 5; Izabela Sadoveanu, *Groaza în romanul* ≈, ALA, XIX, 1938, 898, 1; L. N., DRT, XII, 1938,

3076, 1-2; A., VR, XXX, 1938, 2, 142-143; Raul S. Urlea, IIS, III, 1938, 3, 593-594; F. N. Gheorghie-Grădiștea, DRT, XII, 1938, 3075, 1-2; G. Călinescu, ALA, XVIII, 1938, 906, 17; Călinescu, *Istoria*, 739; Călinescu, *Ulysse*, 394-398; Crohmălniceanu, *Literatura*, II, 339; Popa, *Dicționar 2*; Bărbulescu, *Demostene Botez*, 64-67.

D. M.

CĂLUGĂRU Ion, *Trustul*, București, Naționala Ciornei, 1937, 290 p. La reeditare, în 1956, apar sensibile diferențe față de prima ed. Face parte din ciclul început cu romanul *Copilăria unui netrebnic* (1936), și continuat cu *Lumina primăverii* (1948). Roman de formație, cu elemente autobiografice, în care eroul principal, același Buiumaș al Țiprei (devenit acum Buium Ziprea), este urmărit în anii adolescenței și tinereții. Părăsind târgul natal, el se stabilește la București, unde luptă din greu să-și câștige existența și unde descoperă mișcarea socialistă. Un filon narativ secundar, urmărind ascensiunea lui D. B. Isac, se constituie - ca în *Lina* de Arghezi - într-un documentar al naționalizării industriei zahărului. După opinia lui Pompiliu Constantinescu, ≈ e „mai curând o satiră politică decât un roman ciclic”, interesant prin „pitoresca morală” și fantastă.

▼ București, E.T., 1956 (după manuscrisul din anul 1936).

◆ I.M., ~ *ne vorbește despre noul său roman*, RP, V, 1937, 9, 2; Dan Petrașincu, DMN, XXXIII, 1937, 10851, 2; Mihail Sebastian, RP, V, 1937, 13, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 482, 4; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 2-4, 35; Alexandru Piru, IIS, II, 1937, 12, 1114-1115; Constantinescu, *Scrieri*, II, 255-258; Eugen Luca, -, RL, V, 1972, 6, 11; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 576-578. □ V. și *Omul de după ușă*, 1931.

D. M.

CIOFLEC Romulus, *Vârtejul*, București, Adevărul, 1937, 284 p. Fragment: *Mitrea Căuș*, ALA, XVI, 1937, 840, 5-6. Roman inspirat din viața satului ardelean. Pentru a scăpa de sărăcie, Mitrea Căuș și Ghiță Haidamai se îndeletnicesc cu trecerea frauduloasă a cailor de furat peste frontieră, în-

treprindere care pe Mitrea Căuș îl costă viața. Personaje insuficient reliefate, epic precar.

▼ Ed. de Mircea Braga, Cluj-Napoca, Dacia, 1979.

■ *Orvényben*, tr. și pref. de Dávid Gyula, București, Kriterion, 1983.

● Premiul „Eliade Rădulescu” al Academiei Române pe anul 1938.

◆ Valer Donea, *De vorbă cu* ~, ALA, XVIII, 1937, 859, 15; * * *, ALA, XVIII, 1937, 861, 15; Iz. Sd., ALA, XVIII, 1937, 864, 10; Ștefan Tita, DRT, XI, 1937, 2888, 1; Iz. S., VR, XXIX, 1937, 7, 135-136; Alex. Anin, ALA, XVIII, 1937, 882, 13; Al. Anin, RP, V, 1937, 38, 2; Mihail Șerban, DMN, XXXIII, 1937, 11139, 5; Mihail Sadoveanu, AAR, t. LVIII, 1937-1938, 212-213; Tudor Mihail Bogdan, TMP, II, 1938, 411, 2; Izabela Sadoveanu, ≈ *premiat de Academie*, ALA, XIX, 1938, 920, 7; V.C., PL, V, 1940, 4, 252-253; Baltazar, *Evocări*, 95-100; Mircea Braga, *Scriptorul uitat*, T, VIII, 1979, 1, 40; Nae Antonescu, ST, XXX, 1979, 7, 54-55; Vasile Avram, T, IX, 1980, 3, 38-39; Sorin Teodorescu, ~, RL, XV, 1982, 13, 8; Braga, *Istoria*, 80-84; Lucia Demetrius, *Centenar* ~, RL, XVI, 1983, 41, 10; Sorin Teodorescu, ~, CNT, 1984, 12, 5; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 641-644; Ioana Dănilă, *Bulevarde paralele*, T, XVII, 1988, 9, 33.

M. V.

CLUCERU Dinu, *Zburătorul*, București, Eminescu, 1937, 336 p. Roman sentimental, cu tentă moralizatoare. Rămas orb în urma unui accident de aviație, părăsit de frivola sa soție, Mioara, aviatorul Traian Brateș își recapătă vederea datorită îngrijirilor Anei, cu care se căsătorește, în vreme ce, victimă a unui accident de automobil, necredincioasa Mioara suportă consecințele.

M. V.

COCHECI Valeriu Gh., *Ulița uitării*, Brad, Tiparul Tip. Motilor, 1937, 144 p. Roman sentimental, cu eroi ultrasensibili - Valerică Costescu și Mira Torneanu -, uniți printr-o iubire adolescentină, plină de abnegație, care-l face poet pe îndrăgostit. Dezamăgit de trădarea fetei, care se promisese altuia, junele se

sinucide după prealabile scrisori de adio (trimise prietenului-rival și ingratei).

D. M.

CONSTANTE C., *Haiducii Pindului*, București, Institutul de Arte Grafice Olimpul, 1937, 334 p. Cu o postf. a autorului. Roman de interes etnografic, inspirat din viața păstorilor macedoneni din perioada premergătoare revoluției grecești (1800-1829), oglindind participarea aromânilor din munții Pindului la dezrobirea Greciei. „Astfel de cărți sunt un adevărat muzeu etnografic viu, pe lângă valoarea propriu-zis literară”, afirma neașteptat de elogios G. Călinescu.

◆ G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 869, 15; C., VR, XXIX, 1937, 10, 129.

D. M.

DAMIAN Mircea, *Gheorghe I. Marin*, București, Naționala Ciornei, 1937, 254 p. Retipărit sub titlul *Viața unui băiat de țară*. Roman al formării unei personalități. Partea întâi cuprinde (pe fundalul oarecum idilic al satului Izvor - Romanăți) copilăria lui Marin, fiul lui Ion Gheorghe, un Moromete în germene, capabil de o ironie usturătoare. În partea a doua este descrisă viața sa de gimnazist la Slatina și întâia iubire adolescentină, pentru o fată dispărută prematur.

▼ *Viața unui băiat de țară*, București, F.R.P.L.A., 1946.

◆ * * *, CRD, IV, 1937, 1040, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 5, 53-54; Ștefan Tita, DRT, XI, 1937, 2883, 1; Mihail Straje, VL, XI, 1937, 12, 3; Iordache Răduca, CAMC, XII, 1946, 5-6, 652-653; G.D., RFR, XIV, 1947, 1, 199-203; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 330; Dumitru Micu, *Un prozator ignorat*: ~, CRC, V, 1970, 33, 8; Antonescu, *Scriptori*, 160.

M. V.

DAUȘ Ludovic, *O jumătate de om*, București, Adevărul, 1937, 406 p. Fragment: ≈, RP, II, 1934, 32, 5; ≈, F, s. III, II, 1935, 4, 35-45. Roman psihologic, urmărind evoluția lui Traian Belciu, tânăr sărac descins în capitală cu gândul de a face carieră. Ajudat atât de împrejurări, cât și de propriile-i calități, în

loc să sfârșească în fața plutonului de execuție – așa cum se întâmplă – acesta ar fi reușit indiscutabil în viață, dacă natura sa nehotărâtă, versatilă nu l-ar fi determinat să oscileze între avocatură, conservator, publicistică și militarie, între pura Simona și depravata Ortansa, între onestitate și corupție, între patriotism și trădare. Eroul „e un veleitar, adică o jumătate de om, și tot ce face se înjumătățește de la sine” (E. Lovinescu).

◆ Petre Boldur, *Cu – despre* ≈, RMP, XVI, 1933, 4753, 1; G. Preda, *De vorbă cu d-l* –, VL, VII, 1934, 161, 1–2; C. I. Șiclovanu, *De vorbă cu d. –*, FCL, XV, 1936, 1549, 2; S. Podoleanu, *Cu d. –*, RMP, XIX, 1936, 5567, 1; Horia Groza, RMP, XX, 1937, 5768, 1; V.H., *Aspecte sociale și poezie tragică: ≈, roman de –*, LPT, XVI, 1937, 4639, 2; N.G., *Din borhotul literar*, NR, XXXII, 1937, 82, 1; Dan Petrașincu, *Cu d. – despre romanul* ≈, DMN, XXXIII, 1937, 10890, 7; Virgiliu Monda, *Noul roman al d-lui –*, RP, V, 1937, 16, 2; Mihail Șerban, DMN, XXXIII, 1937, 10896, 8; **, ALA, XVIII, 1937, 857, 5; Octav Șoluțiu, F. s. III, IV, 1937, 6–7, 90–92; Mihail Straje, VL, XI, 1937, 12, 3; Lovinescu, *Istoria*, 214–215; Lovinescu, *Scrieri*, VI, 202–203; H. Zalis, *Uitați pe nedrept*, CNT, 1979, 16, 9; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 736–738; 742–753; 758.

M. V.

DENSUSIANU-fiul Ovid, *Furtuna*, București, Cugetarea, 1937, 338 p. Fragment (din romanul anunțat inițial cu titlul *Un om*): *Un om*, RVS, VII, 1933, 1–2, 11–12; *Serbarea*, RVS, VII, 1933, 7–8, 2–4; *Nido di pace*, CL, LXX, 1937, 8–10, 531–533. Al doilea vol. din seria *De-a lungul unei generații*. Continuă biografia eroului din *Stăpânul*, publicat în același an. Mircea Donici, acaparator de misiunea sa de mesager al unui naționalism cetos, confuz și patetic, renunță la iubirea frumoasei Simone d'Aubry. Static, discursul e lipsit de calități epice sau analitice.

◆ **, BLE, VI, 1937, 73, 1; Silviu Cemea, E, 1938, 2671, 2; C. Gerota, CL, LXXI, 1938, 1–5, 161–162; B.M., TMP, II, 1938, 263, 2; George D. Râncă, CHM, IV, 1938, 162, 2; I. Peta, LUF, V, 1938, 3–4, 23; **, BLE, VIII, 1939, 77, 10; **, BLE, IX, 1943, 123, 2.

M. V.

DENSUSIANU-fiul Ovid, *Stăpânul*, București, Cugetarea, 1937, 382 p. Întâiul vol. din seria *De-a lungul unei generații*, al doilea fiind *Furtuna*, publicat în același an. Roman de analiză. Oglindește transformarea – insuficient motivată psihologic – a eroului Mircea Donici, caracter puternic și integru, într-un cinic aventurier de talie europeană, iar apoi, în același mod abrupt și nemotivat, revenirea lui la vechile idealuri.

◆ C. Fântâneru, U, LIV, 1937, 59, 4; **, BLE, VI, 1937, 67, 3; Alexandrina Mititelu, GR, V, 1937, 4, 256–257; I. Săndulescu, GLT, VI, 1937, 1–4, 27–33; Al. Bardier, *O carte sănătoasă*, CHM, III, 1937, 19–21, 2; C. Gerota, CL, LXX, 1937, 1–5, 407–408; Red., RVL, XII, 1937, 1–2, 30; Ilarie Poștariu, BCV, II, 1942, 309, 7.

M. V.

O DIANU Romulus, *Viața în familie*, fragment din romanul *Sonata la Abelone*, CRT, X, 1937, 3558, 6.

DORIAN Emil, *Memoriile greierului*, București, Socec, 1937, 208 p. (Biblioteca noastră). Roman pentru copii și tineret.

M. V.

DRUMEȘ Mihail, *Invitația la vals*, București, Vreimea, 1937, 276 p. Roman sentimental, istorisind iubirea romanțioasă și sfârșitul tragic al cuplului Tudor – Micaela. Scrisul cursiv, darul povestirii, intriga bine mănuită nu îl salvează de superficialitate. Rezultă „un roman pentru vulg, confecționat cu destulă inteligență, în limitele acestui gen: suficient de patetic ca să dea cititorului iluzia emoției artistice, pasabil ieftin ca să fie gustat” (G. Călinescu).

▼ București, Bucur Ciobanul, 1941; București, E.P.L., 1968; pref. și tabel cronologic de Florea Firan, Craiova, Scrisul românesc, 1986; cuvânt înainte de George Sbârcea, îngrijirea lucrării de Laurențiu Paveliu, Craiova, Scrisul românesc, 1989.

■ *Orgueil insensé*, Geneva – Paris, Éditions Jeheber, 1948.

◆ George-Mihail Dragoș, IIS, 1937, 7, 570–572; Mihail Șerban, DMN, XXXIII, 1937, 10880, 8;

I.S., ALA, XVIII, 1937, 854, 16; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 5, 53; Mihai Niculescu, U, LVIII, 1941, 48, 2; ***, U, LVIII, 1941, 72, 15; Constantin Fântăneru, UVR, L, 1941, 17, 2; Sergiu Matei Nica, VBA, X, 1941, 9-10, 121-123; Călinescu, *Istoria*, 847; Mihai Ilviciu, CL, LXXV, 1942, 1-2, 115-116; Ștefan Darie, *Afirmări în proza românească*, SRA, V, 1942, 1337, 2; Pop, *Perimetrul*, 137-143; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 846-847; 854-855.

M. V.

◊ **DUMITRU Barbu Ion**, *Anotimpuri*, fragment din romanul *Sinești*, RVL, XI, 1937, 5-6, 3-5.

ELIADE Mircea, *Șarpele*, București, Naționala Cioemei, 1937, 252 p. Roman fantastic. Exploatează filonul magicului folcloric. Straniul personaj Andronic (simbol al bărbăției) introduce în universul banal al unui grup de excursioniști burghezi fiorul misterului, descătușând latentele subconștientului și declanșând experiența inedită a transgresării planului real. Identificat, prin practicile sale oculte de exorcizare, cu șarpele, el îndeplinește o funcție inițiativă, transplantând erosul din plan profan într-unul sacru. Printr-o perfectă tehnică a sugestiei, autorul realizează o narațiune „a cărei credibilitate-n ficțiune există” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Cugetarea, 1944. Reprodus în: *La țigănci și alte povestiri*, cu un studiu introductiv de Sorin Alexandrescu, București, E.P.L., 1969.

◆ Dinu Buzdugan, RDL, II, 1937, c. 4, 191; c. 5, 234-235; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 490, 8; V. I. Cataramă, IIS, II, 1937, 12, 1116-1117; M. Gh. Constantinescu, U, LIV, 1937, 169, 10; Al. Iordan, CL, LXX, 1937, 6-7, 508-510; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 6-8, 75-76; Ovidiu Papadima, G, XVI, 1937, 7, 362-363; George Drumur, IC, II, 1937, 11, 6; I. Valerian, *Romanele lui ~*, VL, XI, 1937, 13, 1-2; Ion Dumitrache Godeni, GAC, VII, 1938, 15-16, 2; Călinescu, *Istoria*, 873; Constantinescu, *Scieri*, II, 530-533; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 530-531; Mircea Vaida, ~ *romancier*, TR, XII, 1968, 2, 3; 3; Dumitru Micu, pref. la vol. *Maitreyi - Nuntă în cer*, 1969; ***, ~ *sau de la fantastic la oniric*, VR, XXIII, 1970, 2, 71-77; Vaida, *Ospățul*, 118-132;

Dan, *Proza*, 238-241; Negoiteșcu, *Analize*, 203; N. Steinhardt, *Fantasticul lui ~*, ST, XXVIII, 1977, 4, 18-19; Ioan Vultur, *Semnificația fantasticului la ~*, O, XXXIII, 1982, 10, 3; Smaranda Vultur, *Secretul oglinzii*, O, XXXIII, 1982, 10, 5; Ioan Vultur, *Scena literaturii. Studii de literatură română și comparată*, IV, 1982, 11-14; Florescu, *Profitabila condiție*, 250; Vasilka Alexova, CNT, 1988, 33, 11; Ghidirmic, *Proza*, 145-151. □ V. și *Isabel și apele diavolului*, 1930.

M. V.

FERARU Leon, *Cadavrul la volan*, București, f. ed., 1937, 64 p. (Romanele mondiale). Roman polițist.

M. V.

GABRIELESCU Alice, *Lumina care nu se stinge*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1937, 166 p. Doi foști colegi, Vlad Iliescu și Horia Bălțeanu, funcționari la aceeași bancă, salvează o mare prietenie, depășind un moment difiil al biografiei lor. Cele trei virtuți care asigură biruința asupra egoismului sunt iertarea, iubirea și recunoștința.

◆ I.N., DMN, XXXIII, 1937, 11126, 4; Iz. Sd., ALA, XVIII, 1937, 888, 12; N., DRN, XII, 1937, 1, 2; Horia Liman, LUR, I, 1937, 195, 2; ***, BLE, VII, 1937, 73, 2; George D. Râncă, CHM, IV, 1938, 143, 2.

A. S.

GESTICONE Mircea, *Războiul micului Tristan*, București, Cultura Națională, 1937, 456 p. Fragmente: ≈, RFR, IV, 1937, 8, 251-282; 9, 484-519; 10, 8-37; 11, 271-298. Romanul prezintă, după o schemă aparent polițistă, destinele câtorva personaje confruntate cu evenimentele și viața socială a capitalei sub ocupație, în timpul primului război mondial. În evocarea aventurii eroului principal, Relu (Vlad Robescu), prinde contur un superb poem al adolescenței, sustras printr-un abil joc al imaginației dramaticelor întâmplări. Stau alături imaginea fabuloasă a vârstei și o atmosferă de suavă tensiune erotică, în pagini de tulburătoare literatură autobiografică.

▼ Ed. și pref. de Aurel Sasu și Sabin Vlad, București, Minerva, 1983.

◆ P.M., NŢN, IV, 1937, 1068, 2; Lucian Boz, *Ocupația văzută de un adolescent*, ADV, LI, 1937, 16531, 5-6; G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 889, 15; Horia Liman, LUR, I, 1937, 202, 2; Ștefan Tita, DRT, XI, 1937, 3030, 1; Pompiliu Constantinescu, VRA, XI, 1938, 521, 5; Iosif Careba, TMP, II, 1938, 265, 2; Șerban Cioculescu, RFR, V, 1938, 8, 408-422; Călinescu, *Istoria*, 878-879; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 384; Leon Baconsky, -, ST, XXII, 1971, 8, 15; Ada și Cezar Tabarcea, *Toponimii*, ALL, 1989, 88-91.

A. S.

GRIGORESCU Octavian, *Mirajul ringului. Roman sportiv*, Brăila, Editura Gloria, 1937, 176 p. Descriind, cu exces de terminologie tehnică, ascensiunea și declinul campionului Tom Gordon, alias Toma Gordun, romanul e mai degrabă un ghid de inițiere în tainele boxului.

▼ Brăila, Editura Gloria, 1938.

M. V.

IENEA Ilie, *Ard luminile-n Vitol*, Timișoara, Atelierele Institutului de Arte Grafice Huniara, 1937, 306 p. Roman de fantezii spirituale și de poezie a fabulosului imaginar.

▼ Fragment: ≈, *Vârsta de aur*, 248-268.

◆ V. Ardelean, LU, III, 1937, 5-6, 45-47; Iosif Careba, TMP, II, 1938, 300, 2; Gh. Atanasiu, LU, IV, 1938, 11-12, 45-48; S. Tomozei, JL, I, 1939, 11, 3; Petre Comarnescu, TMP, VII, 1943, 2041, 2; Silviu Iosifescu, *Posibilitate, utopie, mit*, VR, LXII, 1966, 7, 100; Nicolae Țirioi, O, XVI, 1975, 22, 2.

A. S.

IORDA Marin, *Meșterul-Strică. Roman pentru tineret, cu numeroase ilustrațiuni*, București, Adevărul, 1937, 118 p. Elevul Dănulescu Aurel născoceste, pe rând, umbrele zburătoare, biciclete cu motor, dirijabile, scripeți, instalații eoliene și aparate de zbor cu dublă comandă.

◆ ***, DMN, XXXIII, 1937, 10964, 2; Buzilă, *Mărturii*, 114-115.

A. S.

IORDACHE Gheorghe, *Robii*, București, Tiparul Editurii Noastre, [1937], 296 p. Cu

un cuvânt înainte al autorului. Roman pseudo-social, cu elemente senzaționale. Plasată în lumea tăietorilor de sare moldoveni, acțiunea urmărește aventurile unor țărani, Nicolae Stoican, Catinca și Gherasim Țântăreanu, care fug de robia în ocnă și vagabondează prin țară.

▼ București, Tiparul Editurii Noastre, [f.a.].

D. M.

ISPIR Eugen, *Străjerul din cuibul doi*, București, Institutul de Arte Grafice, A.B.C., 1937, 196 p. Cu o pref. de Șt. Șoimescu. Roman pentru tineret. Cuprinde povestea exemplarului Ion Dumbravă, copil de țăran, pornit în căutarea tatălui său (victimă tăinuită a unui accident de fabrică). Periplul personajului prilejuiește o prezentare școlărească a monumentelor capitalei, a unor evenimente și personalități istorice.

▼ București, Editura Podeanu, Tip. Vreimea, 1938.

◆ M.J., DRT, XI, 1937, 2886, 1-2; ***, E, 1938, 2734, 2; D.U., E, 1938, 2736, 1.

D. M.

ISTRATI Panait, *Domnița din Snagov*, tr. de Alexandru Talex, București, Cartea Românească, 1937, 218 p. (În lb. franceză *Les récits d'Adrien Zografli. Domnita de Snagov*, Les Éditions Rieder, 1926). „*Domnița din Snagov* epuizează temele haideuști și lasă o impresie de oboseală” (Șerban Cioculescu). Și Pompiliu Constantinescu exprimă rezerve, considerând cartea neizbutită și melodramatică. Al. Oprea reliefează caracterul hibrid al epicului evocat, în care „faptele istorice sunt introduse în forma lor brută ori cu neînsemnate retușuri”, iar eroii sunt idealizați „potrivit tezei utopice pe care vrea s-o demonstreze” autorul.

▼ Tr. de Eugen Barbu, pref. de Aurelia Batali, București, E.P.L., 1969; București, E.M., 1971. Reprodus în: *Opere alese*, IV, tr. de Eugen Barbu, texte alese, pref. și note de Al. Oprea, București, E.P.L., 1967.

■ Reprodus în: *Domnita of Snagov. Adrien Zograffis beretning. Hejdukkerne*, tr. de Elise Kopel, Copenhaga, Carit Andersens Forlag, 1968.

◆ *Lupta lui ~ contra regimului din România. Prefața noului volum* ≈, OP, XXII, 1926, 5740, 1; 4; Const. Mille, LPT, V, 1926, 1410, 1; Șerban Cioculescu, VL, I, 1926, 21, 2; Horia Liman, LUR, I, 1937, 202, 2; T.M.B., TMP, II, 1938, 322, 2; Teofil Răchiteanu, TR, XI, 1967, 40, 2; Oprea, *Istrati*, 192–200; Oprea, *Istrati* 2, 151–157. □ V. și *Chira Chiralina*, 1924.

A. S.

○ IVANOV Lew A., Iosif Ion BĂLU, *Tezele*, fragment din romanul *Gangrene școlare*, PLD, I, 1937, 1, 11–16.

○ JEBELEANU J. T., *Zvârcoliri*, fragment de roman, LU, III, 1937, 5–6, 158–160.

JORDAN B., *Trenul albastru*, București, Editura Ideea, 1937, 260 p. Fragment: ≈, JML, XXIV, 1935, 2, 41–47. Roman al târgului de provincie. Într-un mediu periferic, al vieților rate și al dramelor care ascund deznadejde, legenda trenului albastru simbolizează adevărul etern omenesc, farmecul iluziilor și tentația necunoscutului. Autorul oscilează între idealizare și observația realistă, însă plonjarea în ficțiune este de fiecare dată doar reflexul amarei experiențe și a cunoașterii limitelor acestei lumi.

◆ N. Ladmiss-Andreescu, LN, IV, 1937, 5–6, 262–264; Ieronim Șerbu, LUR, I, 1937, 29, 4; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 5, 54; V. Ghețea, DRT, XI, 1937, 2892, 3; Ovidiu Papadima, G, XVI, 1937, 7, 361–362; Papadima, *Creatorii*, 333–337; Papadima, *Scritorii*, 171–179.

A. S.

* LAMBRINO D. C., *Elevul Dumitrescu Petru (Petrache Chițibuș)*, Iași, Editura Alexandru Țerek, [1937?]. Roman pentru tineret.

◆ Horia A. Hulubei, IIS, II, 1937, 4, 286–287; Gh. Tomescu, AVC, I, 1937, 7, 230–233.

D. M.

LASCAROV-MOLDOVANU AI., *Tătunu*, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras,

1937, 286 p. Roman pedagogic. Schițează modelul tatălui iubitor, al soțului înțelegător și al familiei întemeiate pe ideea creștină de cinste, bunătațe și fericită resemnare.

▼ București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras, 1937.

◆ St. C., GLT, VI, 1937, 9–12, 77–78; ***, BLE, VII, 1937, 72, 1; Horia Liman, LUR, I, 1937, 174, 2; Sorin B. Rareș, CL, LXX, 1937, 11–12, 813–815; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 12, 133; George D. Râncă, CHM, IV, 1938, 128, 2; N. Chiriac Dimancea, GAC, VII, 1938, 17–18, 2; P. I. Teodorescu, TB, X, 1938, 2, 179–181; Mihail Moldoveanu, PRC, VI, 1938, 5, 36–37; ***, BLE, VIII, 1939, 77, 8.

A. S.

LEONEANU L., *Femeia de gheață*, București, Adevărul, 1937, 106 p. Fragment: ≈, ALA, XIII, 1934, 683, 5–6. Căsătoria lui Alexandru Radan cu Adina Văleanu se dovedește imposibilă din cauza frivolității și a capriciilor femeii. Cartea constituie o probă a lipsei de vocație epică.

◆ Iz. Sd., ALA, XVIII, 1937, 890, 12; G. Spina, ALA, XIX, 1938, 922, 7.

A. S.

LOZINCĂ-MILEȘTI Constantin, *Învățătorul Tudor*, Bacău, Tip. Ionescu, 1937, 304 p. Un roman de apologie a muncii, restituind povestea vieții de admirabilă armonie și înțelegere dintre soții Tudor Marinescu și Ana Tănăsescu, învățători în satul Plopeni. Ideea misionarismului cultural și economic e subminată de un sentimentalism desuet.

A. S.

LUCA Gherasim, *Fata morgana*, Craiova, Ramuri, 1937, 148 p. Evocă aspecte ale vieții sociale și politice basarabene, prezentate într-un stil de ironie colocvială.

◆ Ilie Constantinovschi, RP, V, 1937, 13, 2.

A. S.

MANOLACHE C., *Catrinel*, București, Cartea Românească, 1937, 492 p. Fragment: ≈, VR, XXVIII, 1936, 9–11, 46–56. Roman

de observație socială, dedicat mediului provincial, ca intenții moralizatoare și ambiții analitice. Povestea unei fete orfane e folosită ca pretext pentru ilustrarea ideii de eroism și de sacrificiu al femeii române, la începutul primului război mondial.

▼ București, Cartea Românească, 1945.

◆ Silviu Cernea, *Despre argeheianism, talente tinere, „naționalismul în artă” și mai ales despre ≈, cu ≈, E. 1937, 9257, 1-2; Erasm, LUR, I, 1937, 187, 2; Horia Liman, LUR, I, 1937, 188, 2; C. Mandru, DMN, XXXIII, 1937, 11125, 3; Izabela Sadoveanu, ALA, XVIII, 1937, 888, 10; Ștefan Dragu, BRN, V, 1937, 124-125, 2; Ion Necula, CRT, X, 1937, 3548, 2; Liviu Floda, ADV, LI, 1937, 16528, 2; P., VR, XXX, 1938, 1, 128-129; I. Gruia, AZI, VII, 1938, 31, 2904; Eusebiu Camilar, IIS, III, 1938, 2, 371; Agatha Grigorescu-Bacovia, RVS, XII, 1938, 1-2, 22-23; A. Zed, LIT, I, 1938, 7, 15; L. Fd., TMP, II, 1938, 521, 2; Vlaicu Bârna, *De vorbă cu scriitorul ≈, RM, I, 1938, 169, 2; N. Lupu-Kostaky, Pe marginea unui roman moldovenesc, TMP, IV, 1940, 958, 2; N. Lupu-Kostaky, Pentru o pioasă reconstruire, TMP, IV, 1940, 961, 2.**

A. S.

MANOLACHE C., *Scânteietoarea viață a Iuliei Hașdeu*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1937, 402 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. Reluat fragmentar: ≈, RLTR, I, 1939, 5, 7-8; 12. Biografie romanțată, bazată pe memorii, documente de familie, corespondență și studii despre viața poetei.

▼ București, Cartea Românească, 1938; București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1939; București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1944.

◆ ***, BLE, VIII, 1939, 83, 4.

A. S.

○ MARIAN Mia, *Fulgi de zăpadă*, fragment din romanul *Bastardul*, LUF, III, 1937, 2, 61-62.

○ MARINO-MOSCU Constanța, *Din zilele și gândurile mele*, apărut în f.rev. ALA, XVIII, 1937, nr. 887-888; XIX, 1938, nr. 897-909. Roman al adolescenței, cu elemente romantice, prezentat ca jurnalul găsit

al unei tinere fete, Catincuța Baltă, ieșită din pension la 1855. Scrierea reușește să surprindă o anume atmosferă patriarhală moldovenească. G. Călinescu însuși menționează faptul că „prin reviste, ~ [...] a risipit fermecătoare pagini de tip memorialistic”.

◆ Călinescu, *Istoria*, 599.

D. M.

MICLESCU Horia, *Hanul „La Urieși”*, București, Adevărul, 1937, 166 p. Fragmente: ≈, ALA, XII, 1933, 660, 3; 663, 5; 681, 8; *Fata lui Tigăiță*, CLB, 1934, 11, 5. Roman rural. Doi tineri îndrăgostiți, Miluță și Viorică, cad victime perpetuării vechilor diferențe sociale și de clasă în mediul sătesc. Romanțioasă și teatrală, scrierea e lipsită de interes literar.

◆ G., ALA, XVI, 1937, 843, 9; C. Neagu, IIS, II, 1937, 24, 887.

A. S.

MICLESCU Horia, *Trosnesc stejarii*, București, Cartea Românească, 1941, 306 p. Fragment: ≈, ALA, XIII, 1934, 700, 3-4. Roman rural. Autorul idealizează imaginea satului moldovenesc, evocând sentimental dispariția mării boierimi.

◆ ***, CRD, IV, 1937, 1040, 2; M.P., DMN, XXXIII, 1937, 10947, 4.

A. S.

* MIHALESCU Erast, *Aventurile unui iredentist. Roman comic*, București, Editura Bucovina, I. E. Torouțiu, 1937.

◆ N. Teaciu-Albu, GLB, XX, 1937, 5031, 2-3; Vasile I. Posteuca, CL, LXXIII, 1940, 2, 143-156.

MINAR Octav, *Simfonia venețiană. Iubirea între Eminescu și Veronica Micle. Preludiul bucureștean. Adagiul vienez, Intermezzo venețian*, București, Sococ, [1937], 184 p. Biografie romanțată, întemeiată pe scrisori, manuscrise, memorii (autorul a scris numeroase studii eminesciene).

◆ Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1937, 11-12, 150; Atanasie Fulga, CGM, VI, 1937, 3-4, 22; Al. Piru, IIS, II, 1937, 12, 1115-1116.

D. M.

MISSIR Ioan, *Fata Moartă*, București Cartea Românească, 1937, 354 p. Cu o pref. de Nicolae Iorga. Jurnalul de front al unui ofițer activ, implicat în cele mai importante înclștări ale războiului. Invenția epică e aproape inexistentă, însă scenele de eroism cotidian și desfășurarea filmică a întâmplărilor neobișnuite dau romanului un aer de măreție tragică.

▼ București, Cartea Românească, 1939; București, Cartea Românească, 1942; București, Cartea Românească, 1945; ed. cu pref. de Teodor Vărgolici, București, E.P.L., 1967; București, Minerva, 1977.

● Premiul Societății Scriitorilor Români pe anul 1937; Premiul Academiei Române pe anul 1938.

◆ Erasm, CRD, IV, 1937, 984, 2; ***, CRD, IV, 1937, 1040, 2; Nicolae Roșu, CRT, X, 1937, 3355, 1-2; Silviu Cernea, E, 1937, 2496, 1; N. Mihăescu, VRL, XXIX, 1937, 8828, 1-2; V.H., LPT, XVI, 1937, 4709, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 9, 92; Horia Liman, LUR, I, 1937, 174, 2; I. A. Bassarabescu, AAR, t. LVIII, 1937-1938, 211; Zefira St. Cucu, GLT, VII, 1938, 1-5, 49-52; Titus Nicolau, NR, XXXIII, 1938, 60, 1; P. Gr., IIS, II, 1938, 4, 168-169; V. Iliescu, RVL, XII, 1938, 5-6, 3; Nicolae Roșu, *Războiul în literatură*, UVR, XLVIII, 1939, 44, 1; 8; Mihail Sebastian, *Cărți de război*, MVB, I, 1939, 16, 18; Roșu, *Destinul*, 378-380; Pinguin, TMP, IV, 1940, 1084, 2; Cosma Damian, *De vorbă cu scriitorul* -, VI, I, 1941, 267, 2; Mircea V. Georgescu, *Scriitorul -, autorul cărții de război* ≈, *ne vorbește despre război, literatura de război și geneza cărții care l-a consacrat*, EVZ, III, 1942, 1020, 2; Mihăescu, *Fragmente*, 287-291; Nae Antonescu, *Idealul unității naționale în literatura română*, ST, XXXIV, 1983, 12, 7-9; 28; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 502-506.

A. S.

NEAMTZU Ionel, *Pentru o femeie*, Craiova, Ramuri, 1937, 192 p. Fragmente (din cartea anunțată inițial cu titlul *Henrietta*): *Vacanță*, PLI, I, 1935, 10, 498-504; 11, 556-572; *La Paris*, PLI, II, 1935, 4-5, 140-146; 6-7, 200-208; 8-9, 281-288; 10, 329-338. Roman de dragoste. Studentul Mircea Corbu o iubește pe Henrietta, verișoara unui prieten, pe care o reîntâlnește la Paris, unde aceasta se căsătorește între timp, apoi o urmărește la Londra,

unde va fi ucis; în seria literaturii cu adolescenți, cartea e un reușit exercițiu de improvizată lirice.

◆ Nicolae Albu, LN, IV, 1937, 5-6, 261-262; Nic. N. Munteanu, *Un romancier ardelean*: -, CRT, X, 1937, 3452, 2; Nic. N. Munteanu, *Un nou romancier ardelean*: -, GR, V, 1937, 11-12, 600-601; Petru I. Teodorescu, TB, X, 1938, 1, 78-79; Traian Stoica, RM, I, 1938, 198, 2; Fanache, *Întâlniri*, 71-72.

A. S.

NEGOIU Ion, *Simfonia vieții mele*, București, Institutul de Arte Grafice Cartea de Aur, 1937, 318 p. Roman avangardist, în care teribilismele comportamentale și stilistice se îmbină cu dezlănțuirea nereprimată a imaginației și oniricului, pe un ton persiflant, dar, pe alocuri, cu rezonanțe tragice.

◆ ***, LPT, XVI, 1937, 4801, 2; Stefan Tita, DRT, XI, 1937, 2985, 1; V. Cr., *O carte de debut*, ADV, LI, 1937, 16498, 2; G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 884, 15.

M. V.

NIȚESCU-ZLATIAN Const., *La picioarele altarului. Spovedania unui erou*, București, Cartea Românească, 1937, 138 p. Roman psihologic, conținând, într-o textură epică sumară, dominată de sentințe religioase și comentarii biblice, un caz de tămăduire morală. Fost combatant în primul război mondial, obsedat de omorurile făptuite, protagonistul se confesează unui preot, care, asistându-l cu tact, izbutește să-l redreseze și să-i restituie dorința de a trăi.

◆ Dumitru Codrescu, SDM, XIV, 1937, 3, 99.

D. M.

PALLADE Maria S., *Pe malul mării*, București, Cartea Românească, 1937, 258 p. Roman sentimental, zugrăvind iubirea nefericită a pictorului Andrei pentru o fată din lumea bună, Marinette Râmniceanu.

◆ I. G. Dimitriu, CL, LXX, 1937, 6-7, 517-518; Dumitru Codrescu, SDM, XIV, 1937, 3, 99; A. Vr., RVS, XI, 1937, 11-12, 35-36; Cr., VL, XIII, 1938, 14, 3.

M. V.

○ **PAPADOPOL N.**, *Oră de apologetică*, fragment din romanul *Clasa a VII-a B*, ALA, XVIII, 1937, 857, 6.

PAPADOPOL N., *Regele Myr*, București, Editura Ideea, 1937, 158 p. State Dabija, profesor de psihoterapie într-un sanatoriu de alienați mintali, dezvoltă, pe baza observațiilor asupra pacienților, teoria armoniei interioare a eurilor multiple.

◆ G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 890, 23; Călinescu, *Ulysse*, 372.

A. S.

PAPILIAN Victor, *Fără limită*, București Cugetarea Georgescu-Delafras, [1937], 482 p. Fragmente: *În plină desperare*, GR, III, 1935, 1, 19–24; *Fragment*, GR, III, 1935, 11–12, 551–557; ≈, LN, III, 1936, 5–6, 239–243. Roman al unei regresii morale și, totodată, roman al familiei. Tânăr judecător de provincie, Ermil Gărdăreanu, marcat de umilița unei condamnări pentru luarea în posesie prin abuz a unei mici proprietăți, cu ocazia reformei agrare, trăiește o adevărată dramă a înstrăinării. Își neglijează profesia, devine absent și tolerant cu delincvența, se dezlănțuie în aventuri erotice pasagere, care duc la destrămarea căsătoriei sale și la decăderea soției.

◆ Vlaicu Bârna, RMP, XX, 1937, 5736, 1; ***, BLE, VII, 1937, 67, 2; Ovidiu Papadima, G, XVI, 1937, 3, 140–141; Nicolae Albu, LN, IV, 1937, 3, 138–141; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 4, 206–208; ***, BLE, VII, 1937, 68, 8; ***, VL, XI, 1937, 11, 4; Călinescu, *Istoria*, 843; Vania Gherghinescu, *Scriptorul* ~, TR, III, 1943, 712, 2; Papadima, *Creatorii*, 225–243; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 559; Papadima, *Scriptorii*, 112–125; D. Micu, ~ – *romancier*, RL, VI, 1973, 5, 8; Popa, *Spații*, 130–134; Micu, *Gândirea*, 818–822; Demetrescu, *Însemnări*, 263–266; *Dicționar*; Lăzărescu, *Romanul*, 191–195.

D. M.

PELTZ I., *Pui de lele*, București, Naționala Ciomei, 1937, 406 p. Roman al mahalalei evreiești. Bun cunoscător al mediului, autorul evocă destine banale, marcate de vagi neliști umanitariste. Micile drame ale comuni-

tății se consumă lent, într-o atmosferă de iremediabilă suferință fizică și morală.

◆ I. S. Sierbeanu, *Mahalaua în roman*, DMN, XXXIII, 1937, 11115, 6; Horia Liman, LUR, I, 1937, 181, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 12, 132; A., VR, XXX, 1938, 1, 131–132. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

A. S.

PETRAȘINCU Dan, *Monstrul*, București, Naționala Ciomei, 1937, 442 p. Fragment: ≈, RVS, XI, 1937, 6–7, 1–3. Romanul a fost retipărit, într-o versiune stilistică nouă, sub titlul: *Copilăria cu umbre* (1944). Tratează, în spirit științific, manifestări de psihologie morbidă. Emil Dinescu, fiul unui alcoolic, e obsedat de imaginea tatălui mort și acceptă, simbolic, să se căsătorească cu mama sa.

▼ București, Naționala Ciomei, 1938; *Copilăria cu umbre*, București, Cultura Românească, 1944.

◆ G.D.P., ≈ *e un roman realist, ne spune* ~, LUR, I, 1937, 141, 2; Horia Liman, LUR, I, 1937, 167, 2; G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 885, 15; E. Lovinescu, ~, ADV, LI, 1937, 16518, 1–2; Mihail Sebastian, RP, V, 1937, 39, 2; Mihail Straje, VL, XI, 1937, 13, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 518, 33; Ovidiu Papadima, G, XVII, 1938, 1, 52–53; M. G. Constantinescu, U, LV, 1938, 31, 2; V.I.C., IIS, III, 1938, 4, 167–168; Călinescu, *Istoria*, 879–880; Papadima, *Creatorii*, 338–340; Vasile Damaschin, ACA, V, 1944, 1062 B, 2; ***, *Cu d. ~ despre noua sa carte: „Copilăria cu umbre”*, ACA, V, 1944, 1074, 2; Vasile Damaschin, ACA, V, 1944, 1062, 2; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 468; Papadima, *Scriptorii*, 179–183; Perpessiciu, *Opere*, VII, 331–335; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 764–766; 771–772.

A. S.

PETRESCU Cezar, 1907, I. *Mane, Techel... Fares*, București, Cugetarea, 1937, 436 p. Fragmente: *România, țară eminamente agricolă*, CL, LXIX, 1936, 11–12, 421–434; *Țăran și boieri la Expoziția jubiliară*, ALA, XVIII, 1937, 846, 5; *Feciorul palmașului*, RVS, XI, 1937, 1–2, 1–8; *Vacanță la Zapodia*, ALA, XVIII, 1937, 852, 5–6; *Doi*

fraji, ALA, XVIII, 1937, 856, 5-6; *Furtună la Zapodia*, VR, XXIX, 1937, 6, 15-25; II. *Noi vrem pământ!*, București, Cugetarea, 1938, 476 p. Fragmente: *Troglodiții*, VR, XXIX, 1937, 12, 3-12; *Sus, boieri, nu mai dormiți!...*, TMP, I, 1937, 233, 11-12. Reluat fragmentar: *Drum de iarnă în 1907*, SML, X, 1947, 1695, 7; III. *Pământ, mormânt...*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1943, 448 p. Fragment: *Catastifele Satanei*, UVR, LII, 1943, 21, 6. Reluat fragmentar: *Ordinul se execută*, FP, III, 1947, 73, 2. Roman social, făcând parte din ciclul *Rodul pământului*. Conceput ca o cronică de ample dimensiuni a răscoalei din 1907, de la reconstituirea atmosferei premergătoare și a cauzelor revoltei țărănești până la crâncenul episod al presiunilor, romanul e viciat de reminiscențe sămănătoriste în viziunea asupra realităților rurale, iar, pe plan artistic, de o dilatare verbală parazită, care diluează regretabil epulul. Autorul „copiază planul lui Reboreanu (studierea atmosferei boierești, determinarea nemulțumirilor imponderabile ale țărănimii), însă pe proporții enorme și într-o confuzie ne bună de personajii nominale” (G. Călinescu). „Acțiunea se pierde în digresiuni paralele absolut inutile, narațiunea e dezlănțată, mișcarea n-are nerv, clasele nu par prinse activ în încheștarea lor, am ploarea și nepuțința răscoalei nu se ghicesc; dimpotrivă, înecate sub un adevărat potop verbal, evenimentele iau aspectul câtorva drame mărunte printre care tragedia țărănimii aproape că se pierde” (Ov. S. Crohmălniceanu).

▼ I-III, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1943; I-III, pref. de Mihai Gafița, București, E.S.P.L.A., 1957.

◆ **, CRD, IV, 1937, 1040, 2; **, BLE, VI, 1937, 68, 4; **, IDP, I, 1937, 4, 1; Vlaicu Bârna, *Cu d. - despre* ≈, RMP, XX, 1937, 5802, 1; Horia Roman, *În jurul apariției lui* ≈, *Cu -*, într-o noapte, pe Mediterana, ADV, LI, 1937, 16352, 1-2; Profira Sadoveanu, *Fantoma prăpădului. Cetind ≈, noul roman al lui -*, ALA, XVIII, 1937, 860, 1; Const. D. Ionescu, *O carte adevărată și tristă: ≈ de -*, R, XXIX, 1937, 5, 257-263; Octavian Gădeii, OP, XXXIII, 1937, 9052, 1-2; Ieronim Șerbu, LUR, I, 1937, 15, 5; Const. Gh. Popescu,

AFR, II, 1937, 5, 53; Nicolae Albu, LN, IV, 1937, 5-6, 259-261; A. Anin, RP, V, 1937, 21, 5; Ar. B., TMP, I, 1937, 72, 2; Ion Chinezu, GR, V, 1937, 5-7, 248-251; S., VR, XXIX, 1937, 7, 125-128; Matei Socor, *În jurul romanului* ≈, RP, V, 1937, 24, 3; 6; Stelian Cucu, GLT, VI, 1937, 5-8, 34-38; George Drumur, IC, II, 1937, 9, 7; Ovidiu Papadima, G, XVI, 1937, 7, 360-361; Nicolae Roșu, ≈ - *romanul unei revoluții sociale*, VL, XI, 1937, 12, 1-2; S.R., CL, LXXI, 1937, 6-10, 295; George-Mihail Dragoș, IIS, II, 1937, 19-20, 434-435; Sandu Lăzărescu, RVL, XII, 1937, 1-2, 29-30; Prof. Munteanu, *Recenzie asupra romanului* ≈ de -, PRC, V, 1937, 10, 33-37; **, SRA, II, 1938, 85, 2; **, *O frescă socială de mari proporții: ≈ de -*, IDP, II, 1938, 8, 2; C. Fântâneru, UVR, XLVII, 1938, 2, 2; A., VR, XXX, 1938, 3, 133-135; Ovidiu Papadima, G, XVII, 1938, 3, 156-158; George D. Râncă, CHM, IV, 1938, 167, 2; **, BLE, VII, 1938, 75, 10; Chircu, IIS, III, 1938, 5, 358-360; Călinescu, *Istoria*, 687; Al. Car., BLE, IX, 1943, 123, 3; 124, 3-4; 125, 3; **, BLE, IX, 1943, 126, 10; Pann. M. Vizirescu, -, ≈ - *romanul răscoalelor țărănești*, G, XXIII, 1944, 6, 299-302; Gafița, *Cezar Petrescu*, 289-293; Vianu, *Studii*, 639-654; Ion Rotaru, GL, XIV, 1967, 11, 3, 7; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 351-352; Chinezu, *Pagini*, 104-109; Zăciu, *Glose*, 111-116; Bălu, *Cezar Petrescu*, 44-49; Rotaru, *O istorie*, II, 670; Vianu, *Opere*, III, 543-563; Perpessicius, *Opere*, VII, 354-359; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 10, 3; Perpessicius, *12 prozatori*, 230-234; Mircea Popa, în *De la N. Filimon*, 162-167; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 941-951.

M. V.

PETRESCU Ioana, *Fapt divers*, București, Vremea, 1937, 244 p. Roman de dragoste. Mă ascunde o veche pasiune pentru Dinu și-i crește copilul, când mama acestuia moare în urma unei operații nereușite. În final, se sinucide, refuzând să vadă în imaginea tânărului prezența celuiălalt. Drama e fără profunzime, redusă la semnificația simplului enunț lingvistic.

◆ Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 493, 9; Ieronim Șerbu, LUR, I, 1937, 29, 4; **, U, LIV, 1937, 222, 6; Dan Petrașincu, *Femeile în literatura românească*, RLTR, I, 1939, 8, 10; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 320-322.

A. S.

PETRESCU Lucreția, *Mărăcini*, București, Cartea Românească, 1937, 248 p. Roman al boemei studențești, urmărind iluziile și dezamăgirile erotice ale studentei la litere Linica Pârvu. Venită din provincie, nesupravegheată, eroina parcurge în capitală experiențe din care lipsește sentimentul, sfârșind prin a se întoarce acasă. Narațiunea, puțin preocupată de coeziunea suflătoare a personajului, de motivațiile faptelor sau de reflexul lor spiritual, insistă asupra detaliilor fiziologice, irelevante estetic. Cartea conține „un ce care te dezgustă de dragoste și te disperă de ideal” (G. Călinescu).

◆ Marin Radu Voinea, U, LIV, 1937, 168, 4; I. G. Dimitriu, CL, LXX, 1937, 6-7, 517; Ar. B., TMP, I, 1937, 60, 2; G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 877, 15; C., VR, XXIX, 1937, 10, 128-129; Călinescu, *Istoria*, 849; Călinescu, *Ulysse*, 356-359.

D. M.

O PÂRVULESCU Maria, *Hunedoara*, fragment din romanul *Generația sănătoasă*, LUF, III, 1937, 1, 22-23.

PIEPTEANU Al. Gr., *Răscruce*, București, Tip. I. Copuzeanu, 1937, 244 p. Roman de inspirație rurală, unde viața satului se reduce la un cadru exterior, inautentic, în care se mișcă personaje lipsite de viabilitate, într-o acțiune, pe alocuri melodramatică.

M. V.

O POPESCU Lorin, *Noapte apocaliptică*, fragment de roman, CRT, X, 1937, 3558, 9. Textul publicat relatează întoarcerea acasă, în Chițula, a unei familii: tata, nenea Niță, copiii Radu și Ioniță.

PROTOPOPESCU Dragoș, *Tigrii*, I-II, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1937, 282 + 266 p. Cu pref. semnată de autor și de Paul Zarifopol. Romanul continuă *Fortul 13* (1936). Autorul teoretizează pe marginea ideilor de transfigurare istorică și de prezență a morții, sfârșind prin a face apologia mișcărilor de dreapta.

▼ I-II, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1938.

◆ George D. Râncă, CHM, IV, 1936, 105, 2; Vasile I. Postecă, IC, III, 1937, 4, 6; ***, BLE, VII, 1937, 73, 3; Int., CRD, V, 1938, 1248, 2; ***, II, 1938, 87, 2; B.M., TMP, II, 1938, 290, 2; C. Fântăneru, UVR, XLVI, 1938, 4, 2.

A. S.

RĂCĂCIUNI Isaiia, *Paradis uitat*, București, Naționala Ciomei, 1937, 356 p. Fragment: ≈, NȚN, III, 1936, 789, 2; ≈, ALA, XVI, 1937, 847, 5. Pentru Eliazar, fiul moșierului evreu Buium, din ținutul Moldovei, singurul paradis rămâne pământul în care se află osemintele bunicilor și străbunicilor săi.

◆ Vlaicu Bârna, RMP, XIX, 1936, 5676, 1; Dan Petrașincu, DMN, XXXIII, 1937, 10065, 12; Horia Groza, RMP, XX, 1937, 5762, 1; Tiviu Teodoru, NȚN, IV, 1937, 868, 2; V.H., LPT, XVI, 4668, 3; ***, CRD, IV, 1937, 1040, 2; Gala Galaction, *Romanul din care înveți*, ADV, LI, 1937, 16380, 1-2; C.D.C., R, XXIX, 1937, 6, 373-374; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 10-11; 12-14.

A. S.

RĂDULESCU Neagu, *Sunt soldat și călăreț*, București, Naționala Ciomei, 1937, 286 p. Roman umoristic. Într-un colorat stil argotic, sunt prezentate scene și întâmplări din viața de cazarmă.

▼ București, Cultura Românească, 1941; București, Vatra, 1946.

◆ Al. Iacobescu, CTC, XVIII, 1937, 1-2, 48; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 1, 14-15; Horia Groza, RMP, XX, 1937, 5744, 1; 3; Dan Petrașincu, DMN, XXXIII, 1937, 10858, 2; G.C., ALA, XVIII, 1937, 854, 16; V. I. Cataramă, IIS, II, 1937, 9, 800-801; ***, VI, I, 1941, 161, 2; Ernest Verzea, VI, I, 1941, 229, 2; Mihai Niculescu, V, LVIII, 1941, 337, 2; G. Călinescu, *Istoria*, 844; Dan Băleanu, BSR, II, 1942, 163, 2; Marin Sărbulescu, *De la Ionel Teodoreanu la -*, TMP, VI, 1942, 1907, 2.

A. S.

ROMANESCU Vasile, *Clopotele de la Tălpalari*, București, Tiparul Cartea Românească, 1937, 136 p. Carte moralizatoare, evocând, pe un ton arid și plat, împlinirea unei vocații. Simțind o chemare puternică pentru viața

monahală, tânărul Gheorghe intră în cinul călugăresc.

M. V.

* **RUGA Lucian**, *Marea călătorie*, București, Cultura Poporului, 1937, 226 p. Roman scris sub formă de jurnal intim, care cuprinde „povestea tragică a unei iubiri la care eroul cărții participă cu sacrificiul vieții însăși” (I. Goschin).

◆ Ionel Jianu, RMP, XXI, 1938, 5990, 1; A., VR, XXX, 1938, 2, 145–146; Ion Goschin, MN, 1938, sept., 106.

SADOVEANU Profira, *Naufrația de la Auckland*, București, Naționala Ciornei, 1937, 206 p. Roman de aventuri, imitație ștearsă a celebrului *Robinson Crusoe*.

◆ **, ALA, XVI, 1937, 845, 16; V. I. Cataramă, IIS, II, 1937, 7, 568–569; Mihaïl Șerban, DMN, XXXIII, 1937, 10880, 8.

M. V.

STAMATE Mihail D., *Moartea locotenentului Fulga*, [I–II], Piatra-Neamț, Institutul de Arte Grafice Record, [1937], 614 p. Cele două vol. paginate continuativ și legate împreună conțin două părți: *Frământări în Cetatea idealului și Jertfa eroilor*. Roman al primului război mondial, amplă frescă începând cu mobilizarea (prilej de a surprinde reacțiile mai multor medii și tipuri bucureștene în fața catastrofei) și sfârșind cu luptele de la Mărășești, unde își dă viața eroc locotenentul Anton Fulga. Acțiunea urmărește viața frontului, dar și bulversările, tragediile sociale și familiale declanșate de război.

▼ București, 1946.

◆ **, CRT, X, 1937, 3544, 2; **, ALA, XVIII, 1937, 890, 20; George D. Răncă, CHM, IV, 1938, 189, 2–3; M. David-Ghindăoani, APL, IV, 1938, 6–7, 38.

D. M.

STANCU Zaharia, *Taifunul*, București, Naționala Ciornei, [1937], 240 p. Roman erotic și de analiză psihologică, a cărui substanță rămâne totuși lirică. Cuprinde jurnalul unui pictor epileptic, care își descrie crizele și ha-

lucinațiile, prietenii și mai ales aventurile amoroase. Primul roman al lui ~ prezintă astfel un caz clinic. După opinia lui Octav Șuluțiu, confesiunea nu reușește să trezească interesul artistic, întrucât „nu deschide nici o perspectivă asupra destinului metafizic al omului”.

◆ V. I. Cataramă, IIS, II, 1937, 12, 1120–1121; N. Mihăescu, VRL, XXX, 1937, 8833, 1–2; Dimitrie Batova, NTN, IV, 1937, 956, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 9, 92; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 10–11, 470–473; Octav Șuluțiu, F. s. III, IV, 1937, 10, 88–90; Cioculescu, *Aspecte*, 358–360; Popa, *Dicționar 2; Scriitorii români; Dicționar; Marcea, Varietăți*, 141–142; Craia, *Aventura*, 39. □ Oscar Lemnaru, *De vorbă cu ~*, FL, I, 1948, 2, 1; 3; ~, *Comori îngropate*, VR, VI, 1953, 8, 240–242; Titus Priboi, *Faptul de viață și imaginea artistică*, VR, VII, 1954, 5, 281–289; Sorin Arghir, CCR, I, 1957, 1, 11–21; Al. Săndulescu, *Despre notația lirică la ~*, VR, X, 1957, 6, 217–220; Sorin Arghir, ~ ~ *portret*, TR, I, 1957, 22, 1; 5; Victor Felea, ~, ST, IX, 1958, 4, 67–73; G. I. Tohăneanu, *Probleme de limbă și stil în proza lui ~*, SB, X, 1959, 11, 78–83; **, *Cinci minute cu ~*, ALMG, 1961, 41; C., ~ *la 60 de ani*, CNT, 1962, 40, 3; Perpersicchio, *Lui ~ la 60 de ani*, GL, IX, 1962, 40, 1; 6; Horia Bratu, *Social, național și universal în literatura română contemporană*, SXX, IV, 1964, 7–8, 26; S. Damian, *Coordonate ale prozei*, GL, XI, 1964, 34, 4; George Ivașcu, ~, ALB, LXVII, 1965, 925, 5; Liviu Călin, ~, LCF, VIII, 1965, 20, 3; Matei Călinescu, *O viziune polemică asupra trecutului (În jurul operei lui ~)*, VR, XIX, 1966, 4, 83–95; Elena Zaharia, *Sentimentul naturii în proza lui ~*, CNT, 1966, 25, 3; Rep., *De vorbă cu academicianul ~*, LCF, X, 1967, 2, 1; Antoaneta Tănăsescu, *Interviul nostru cu ~*, CNT, 1967, 41, 3; Mihaï Tatulici, *Cu academicianul ~ despre...*, ALMM, II, 1969, 3, 11; Mircea Tomuș, ~, *povestitorul*, RL, IV, 1971, 10, 3; Ov. Ghidirmic, *Comentarii la proza lui ~*, R, IX, 1972, 1, 8–9; Mircea Muthu, *Un picaro balcanic*, CRC, VII, 1972, 39, 9; 13; Const. Ciopraga, *Un realism patetic*, CL, 1972, 18, 7; Dan Dragomir, *Poezie și roman*, CL, 1972, 18, 4; Savin Bratu, *Palimpsestul românesc*, LCF, XV, 1972, 40, 5; 7; Adriana Simlovici, *Poeticitatea prozei lui ~*, O, XXIII, 1972, 23, 2; ~, *despre sine și despre aceste finuturi*, O, XXIII, 1972, 23, 2; Paul Georgescu, *Despre durabil*, RL, V, 1972, 41, 5; D. Micu, *Dimensiunea tragicului*, RL, V, 1972, 41, 8; Al. Piru, *Romancierul*, RL, V, 1972, 41, 4; Radu Popescu, *Universul la persoana întâi*,

RL, V, 1972, 41, 7; **, *Critica lumii despre* -, TR, XVI, 1972, 40, 4; Ion Vlad, *Metamorfoze epice*, TR, XVI, 1972, 40, 2; 14; Petru Poantă, *Însemnări despre* -, ST, XXIII, 1972, 19, 6; Ion Bălu, ~ - *schiață tipologică*, VR, XXV, 1972, 10, 67-73; Florin Mihăilescu, *Poezia prozei la* -, VR, XXV, 1972, 10, 62-67; Dan Rebreanu, *Zbucium milenar*, TR, XVI, 1972, 51, 5; Adriana Moțescu, -, RITL, XXII, 1973, 1, 13-18; Traian Stoica, -, FC, XXII, 1973, 29, 15; Fănuș Băileșteanu, -, *prozatorul* (I), VTR, III, 1973, 8, 8; (II), 9, 7; Ion Marcoș, *În ciclul devenirii*, TR, XVII, 1973, 42, 4; Mircea Zăciu, ~ sau *treptele inițierii*, RL, VII, 1974, 11, 7; Al. Th. Ionescu, *Ipostazele aventurii și ale tragicului*, EX, VI, 1974, 1-2-3, 10; Voicu Bugariu, *Timpul și memoria*, RL, VII, 1974, 16, 5; Mioara Apolzan, ~ și *vocația povestirii. Particularități narative*, RITL, XXIII, 1974, 3, 359-364; Bugariu, *Stancu*, 83-149; Nicolae Manolescu, -, *prozator modern*, CL, 1975, 8, 2; Nicolae Manolescu, *Fruitele mâniei: proza lui* -, RL, VIII, 1975, 49, 9; **, *În colocviu cu studenții facultății de literă*: -, RL, IX, 1976, 50, 12-14; Prelipceanu, *Dialoguri*, 5-12; Voicu Bugariu, -, TR, XXI, 1977, 40, 3; Constantin Caranfil, *Cu* -, R, XVI, 1979, 7, 4; Ion Bălu, *Umanismul lui* -, RL, XII, 1979, 49, 5; Ion Oarcăsu, ~ și „fejele” *creației sale*, ST, XXX, 1979, 12, 51; Micu, *Întâmplări*, I, 103-109; 117-125; Voicu Bugariu, -, ALT, 1980, 221-223; Mircea Micu, *Se iscălea Z.S.*, LCF, XXIV, 1981, 41, 1; 7; 42, 7; 43, 7; 44, 7; 45, 6; 46, 2; XXIV, 1982, 12, 1; 7; Bugariu, *Analogon*, 117-125; Zamfir, *Poenul*, 416-417; N. Carandino, *Omul*, CNT, 1982, 40, 9-10; George Macoșescu, -, RL, XV, 1982, 41, 3; Petru Poantă, *În memoriam* - -, TR, XXVI, 1982, 41, 1; 3; Micu, *Întâmplări*, II, 9-98; Pavel Țugui, -: *începuturile literare*, ST, XXXIV, 1983, 2, 13-16; A.S., *Breviar. Moment* -, LCF, XXVI, 1983, 49, 2; Nușa Z. Stancu, *Cum l-am cunoscut pe Zaharia*, ALL, 1983, 168; Micu, *Întâmplări cu scriitorii*, 234-333; Victor Crăciun, *Mărturia marilor conștiințe scriitoricești*, CNT, 1985, 13, 5; Mircea Iorgulescu, *Memorialistică și ficțiune*, RL, XX, 1987, 41, 5; Diana Cristev, -, *confesiune și literatură*, MS, XIX, 1988, 1, 101-102; Alexandru Mardare, *În perimetrul de viață al operei lui* -, ARG, XXIII, 1988, 11, 2; Valeriu Răpeanu, *Răspunderea scriitorului*, RL, XXII, 1989, 34, 10.

D. M.

STĂNOIU Damian, *Cazul maicii Varvara*, București, Editura Librăria Academică, 1937, 216 p. Roman al moravurilor mănăstirești,

parodie naivă de roman polițist, în care victima e un motan al maicii Varvara, Tănase Păcătosul, iar asasinul, părintele duhovnic cu apucături criminale.

▼ București, Universul, 1944.

◆ G. Călinescu, ALA, XIX, 1938, 895, 17; Romulus Demetrescu, PLI, V, 1938, 4-5, 288.
□ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STĂNOIU Damian, *Căsătorie de probă*, București, Cugetarea, 1937, 322 p. „Cuprinsul cărții d-lui ~ e mai puțin scandalos decât ne-am aștepta, citindu-i titlul și amintindu-ne de antecedentele sale scriitoricești mai recente! [...] Din romanul d-lui ~ rămân destul de vii în amintire chipurile lui Mișu și al Viorichii, precum și unele situații comice, deși autenticul lor e uneori un pastiş și exagerare după scriitorii ce nu pot fi imitați” (Romulus Demetrescu).

▼ București, Cugetarea, 1940; București, Cugetarea, 1943.

◆ Horia Groza, RMP, XX, 1937, 5750, 1; Dan Petrașincu, DMN, XXXIII, 1937, 10858, 2; George Dragoș, IIS, II, 1937, 6, 490-491; **, BLE, VII, 1937, 67, 3; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 1, 14; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 4, 209; **, BLE, VII, 1937, 68, 9; **, LC, IV, 1940, 17, 2; **, BLE, IX, 1943, 123, 2; **, BLE, IX, 1943, 126, 9.

D. M.

SULACOV Ioan, *Studentul din Bugeac*, București, Cultura Poporului, 1937, 178 p. Roman social, inspirat din viața plină de privațiuni a studențimii lipsite de posibilități materiale.

◆ Horia Liman, LUR, I, 1938, 227, 2.

M. V.

TALPĂ Ion, *Prin rotogoalele de fum*, București, Cartea Românească, 1937, 210 p. Roman fantastic. Într-o supercivilizație umană, dominată de femei, bărbații sunt expulzați sau închiși, apoi reabilitați, dimpreună cu ideea de familie și de instituție a căsătoriei. Autorul ia în derădere exagerările mișcării feministe.

◆ Erasm, CRD, IV, 1937, 1007, 2; Const. Fântâneru, U, LIV, 1937, 35, 9; Erasm, CRD, IV, 1937, 1056, 2; C.D.C., R, XXIX, 1937, 6, 372-373; Petru I. Teodorescu, ȚB, X, 1938, 1, 76-78; Papadima, *Creatorii*, 304-307; Papadima, *Scritorii*, 161-163.

A. S.

TELEAJEN Sandu, *O fată singură*, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras, 1937, 242 p. Fragmente: *Când Negoită Vornic moare* (din romanul anunțat inițial cu titlul *Singură*), IIS, I, 1936, 24, 495-498; *Viața doboară numai pe cei slabi*, IIS, II, 1937, 22, 541-547. Printr-un exemplar spirit de sacrificiu, Dandinuța își salvează tatăl, inginerul Negoită Vornic, care a dat în patima beției. În intenția autorului, extraordinara voință și etica personajului reprezintă lecții de redresare morală pentru cei căzuți în păcat.

◆ Vlaicu Bârna, RMP, XIX, 1936, 5656, 1; Const. D. Lazăr, *Cu ~ despre noul său roman* ≈, RMP, XIX, 1936, 5672, 1; C. Gerota, CL, LXXI, 1937, 1-5, 167-168; ***, BLE, VI, 1937, 72, 2; Horia Liman, LUR, I, 1937, 195, 2; ***, BLE, VI, 1937, 73, 3; G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 890, 23; George D. Râncă, CHM, IV, 1938, 101, 2-3; Ovidiu Papadima, G, XVII, 1938, 1, 52; Gh. Chirișescu, IIS, III, 1938, 2, 373-375; A., VR, XXX, 1938, 2, 147-148; Arald, OP, XXXIV, 1938, 9286, 1-2; Marin Vătafu, GR, VI, 1938, 34, 226-227; Romulus Demetrescu, PLI, V, 1938, 4-5, 210-212; ***, BLE, VIII, 1939, 77, 9; Paul I. Papadopol, U, LVI, 1939, 228, 4; Călinescu, *Ulysse*, 369-371.

A. S.

TEODOREANU Ionel, *Secretul Anei Florentin*, București, Cartea Românească, 1937, 364 p. Fragment: ≈, IIS, II, 1937, 21, 455-466. Roman al nefericirii conjugale. Căsătorită din dragoste cu avocatul Horia Orghidan, Ana Florentin descoperă după șaptesprezece ani mediocritatea vieții de familie și lipsa de afecțiune a soțului. Îl părăsește și apoi se sinucide, lăsând în urmă amintirea unei sensibilități tragice. E de reținut efortul de obiectivare și de temperare a imaginației stilistice a autorului.

▼ București, Cartea Românească, 1941; București, Cartea Românească, 1945; București, Cartea Românească, 1947.

◆ Dan Petrașincu, AZI, VI, 1937, 29, 2689-2691; Ion Clopoțel, SDM, XIV, 1937, 4, 157; C. Fântâneru, U, LIV, 1937, 301, 4; Nicolae Roșu, CRT, X, 1937, 3507, 1-2; Cicerone Teodorescu, CRD, IV, 1937, 1196, 2; Horia Liman, LUR, I, 1937, 167, 2; N.A., *Ultimul roman al d-lui ~*, CRD, IV, 1937, 1208, 2; Alexandru Piru, IIS, II, 1937, 23, 795-796; G. Călinescu, ALA, XVIII, 1937, 887, 13-14; Erasm, LUR, I, 1937, 187, 2; Ștefan Dragu, BRN, V, 1937, 122-123, 2; Șerban Cioculescu, ADV, LI, 1937, 16529, 1-2; Mihail Straje, VL, XI, 1937, 13, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, II, 1937, 12, 132-133; Ovidiu Papadima, G, XVI, 1937, 10, 519-521; Alex. Popovici, AȚN, IX, 1938, 2297, 2; Șerban Cioculescu, RFR, V, 1938, 1, 142-158; Scarlat Criuțeanu, R, XXX, 1938, 1, 34-36; B.M., TMP, II, 1938, 258, 2; Călinescu, *Istoria*, 673; Cioculescu, *Aspecte*, 367-371; Tomuș, *Teodoreanu*, 99. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

* **TEODORU Tiviu**, *Înapoi la casa verde*, 1937.

◆ ***, ADV, 1937, 14 oct.

THEODORESCU Dem., *Robul*, București, Alcalay, 1937, 328 p. Roman social. O virulentă satiră la adresa politicianismului. Nicolin, distins publicist, invalid de război, intrat în slujba lui Oboega, fost camarad de școală, ministru al Instrucției Publice, reprezintă învinsul generației interbelice. Lipsa de comunicare și spectrul ratării sunt cele cunoscute din operele lui Anton Holban și Camil Petrescu.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1942.

◆ Vlaicu Bârna, RMP, XIX, 1936, 5651, 1; Dan Petrașincu, *O frescă psihologică a societății românești contemporane*, ADV, LI, 1937, 16340, 3; Pompiliu Constantinescu, VRA, X, 1937, 470, 4; Erasm, CRD, IV, 1937, 947, 2; Camil Baltazar, *O carte a vremii noastre*, DMN, XXXIII, 1937, 10804, 9; Al. Philippide, *Romanul unei unile existențe tragice*, ADV, LI, 1937, 16255, 1-2; Horia Groza, RMP, XX, 1937, 5714, 1; Is., ALA, XVI, 1937, 844, 17; Mihail Sebastian, RP, V, 1937, 7, 2; Silviu Cernea, E, 1937, 2404, 2; Tudor Teodorescu-Braniște, *O carte bună*, ADV, LI, 1937, 16272, 1-2; Alexandru Bilciurescu, *Satira*

vieții politice, LPT, XVI, 1937, 4595, 2; Perpersicius, ALA, XVI, 1937, 845, 1; Vlaicu Bârna, RMP, XX, 1937, 5728, 1; Ion Clopoțel, SDM, XIV, 1937, 1, 37; Vasile Damaschin, AZI, VI, 1937, 27, 2514–2517; George Constant, DRT, XI, 1937, 2797, 1–2; Șerban Cioculescu, *Un roman politic*, ADV, LI, 1937, 16313, 1–2; A. Munte, DMN, XXXIII, 1937, 10894, 3; Traian Mateescu, R, XXIX, 1937, 4, 245–246; Șerban Cioculescu, RFR, IV, 1937, 5, 407–424; Mihail Straje, VL, XI, 1937, 12, 3; Const. Gh. Popescu, AFR, I, 1937, 11–12, 150–151; ***, BLE, IX, 1942, 107, 3; ***, EVZ, III, 1942, 1046, 2; Al. Raicu, SRA, V, 1942, 1348, 2; Streinu, *Pagini*, 196–200; Streinu, *Pagini*, I, 162–165; Constantinescu, *Scrieri*, V, 107–109; Cioculescu, *Aspecte*, 354–357; Perpersicius, *Opere*, VII, 326–328; *Proza lui ~*, F, XVII, 1981, 5, 5; Sasu – Vartic, *Romanul*, IV, 219–223.

A. S.

* **TIMONU Dominte**, *Al nimănu*, Chișinău, 1937. Victor Crăișor, crescut la orfelinat, ajunge ajutor de administrator la o moșie și se îndrăgostește de fata moșierului, pe care o răpește. „Episoadele prezintă o exasperantă banalitate nu pentru că ar fi banale prin ele însele, ci pentru că autorul așa ni le-a dat. Nu există nici un tip care să stea în picioare, care să trăiască” (A.).

◆ A., VR, XXIX, 1937, 12, 138–139; Onisifor Ghibu, *Pe marginea unui roman*, CGM, VI, 1937, 11–12, 29.

VLĂDESCU G. M., *Gol*, I. *Început de viață*, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafraș, 1937, 336 p. Cu o pref. a autorului. Fragmente: *Doi prieteni și cu Regele trei*, ALA, XV, 1936, 797, 1–2; *Să nu mai fiu „ca tata”*, GR, II, 1937, 4, 239–243. Voit inestetic, scriitorul înregistrează viața pur și simplu, refuzând invenția și literaturizarea. Autenticitatea e a sfâșierilor lăuntrice și a absurdului atâtor manifestări contradictorii ale ființei umane. Romanul se dovedește astfel un jurnal deghizat, în care întâmplările reale, evenimentele relatate ascund golul, deruta și inexplicabilul tragediei existenței înseși.

◆ Silviu Cernea, *La ~ acasă*, NŢN, II, 1935, 390, 2; Erasm, CRD, IV, 1936, 861, 4; ***, CTC, XVII, 1937, 3–4; Gh. Aniței, PRC, V, 1937, 4, 46; ***, BLE, VII, 1937, 68, 5; Erasm, CRD, IV,

1937, 1054, 2; M. Gh. Constantinescu, U, LIV, 1937, 169, 10; C. Gerota, CL, LXX, 1937, 6–7, 501–503; Camil Baltazar, *Un scriitor social*: ~, LUR, I, 1937, 40, 4; Silviu Cernea, E, 1937, 2527, 2; C. Săteanu, *O carte tristă*: ~, OP, XXXIII, 1937, 9108, 1–2; 9149, 1; Gh. Tomescu, AVC, I, 1937, 8, 263–264; Camil Baltazar, *Despre romanul: ~ de ~*, LUR, I, 1937, 185, 2; Romulus Demetrescu, PLI, IV, 1937, 12, 532–534; Nae Antonescu, ~, ST, XXXVI, 1985, 4, 36.

A. S.

○ **VOICU C.**, *Femeia care va veni*, apărut în f.z. BSR, XXXII, 1937, nr. 3745–3749; XXXIII, 1938, nr. 3755–3769 (parțial). Roman din viața slujbașilor mărunți, cu acțiunea plasată înaintea și în timpul primului război mondial. Eroii aparțin familiei Voinescu, venită zadarnic din Roman la Fălticeni pentru a scăpa de sărăcie.

D. M.

ZDRENGHEA V., *Valea cu plopi*, I. *Diamantul negru*, București, Tip. Moderna, [1937], 240 p. Cartea e anunțată ca făcând parte dintr-un diptic, al cărui vol. secund n-a mai apărut. Roman de dragoste, plasat în mediu studentesc, cu elemente de epic senzațional. Urmărit de o sumedenie de nenorociri, ignorat de fata iubită, studentul Val Zoreanu sfârșește prin a se sinucide.

◆ N. N. Dobârceanu, LUF, IV, 1937, 2, 27.

D. M.

1938

AGÂRBICEANU Ion, *Pustnicul și ucenicul său*, București, F.R.P.L.A., 1938, 194 p. (Cartea satului, 24). Reluat fragmentar: *Pustnicul Pafnutie*, „Neamul românesc pentru popor”, XXXVII, 1939, 40–41. Roman educativ, de factură religioasă. Acțiunea se petrece într-o sihăstrie montană din Țara Românească, în secolul trecut. Pustnicul Pafnutie, om fără carte, dar de mare forță sufletească, face operă de inițiere cu ucenicul său, tânărul boier Nichifor Preda (devenit novicele Ilarion). Refintors după doi ani printre oameni, Nichifor, purtând nostalgia traiului monahal,

se retrage într-o mânăstire. Atmosfera romanului amintește de *Thaïs*, de Anatole France (Ion Schinteie).

◆ Zina Imbrescu, „Căminul cultural”, IV, 1938, 9, 470; Ion Schinteie, *Cartea satului*, „Vatra”, V, 1939, 6, 6; **, „Căminul cultural”, VI, 1940, 1, 1; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 8; 62; 322. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

AGÂRBICEANU Ion, *Sectarii*, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras, 1938, 368 p. Fragment: *Frământări în partidul de la Zăvorâți*, „Ofensiva română”, III, 1938, 72, 9–10. Reluat fragmentar: ≈, GR, VI, 1939, 1–2, 18–33. Roman politic. Vizează societatea ardeleană interbelică, cu tribulațiile sale partinice, cu goana după profituri imediate și cu versatilitatea ei. În târgul fictiv Zăvorâți, spiritele se agită, polarizate de două partide: al lui Ilie Berbecaru, în opoziție, și al lui Petrache Pogonescu, la putere. Doctorul Nașcu, medic secundar, dorind să obțină un post în capitala de județ, îl părăsește pe Berbecaru și trece la adversar, creând un precedent pe cât de hulit, pe atât de repede urmat. „Tabloul nu-i adânc, este însă spiritual [...]”. Figura centrală de tot interesul este jurnalistul Ilie Zopârțan, tip de mistificator agitat și fără nici o pretenție de ordin moral. Modelul eroului este desigur acela care a slujit și lui Liviu Rebreanu în *Gorila*. Dar romanul lui ~ e superior. Nu-i vorbă, el nu-i decât un reportaj umoristic al moravurilor politice în tradiția Delavrancea – Caragiale. Nota nu e caricată și noul Cațavencu vorbește cu mijloace stilistice potrivite acestor vremuri de cultură fină” (G. Călinescu).

▼ Reprodus în: *Opere, X. Romane*, București, Minerva, 1983.

◆ **, *Un nou roman de ~*, CRT, XI, 1938, 3598, 2; **, SRA, II, 1938, 88, 2; **, „Transilvania”, LXIX, 1938, 1, 64; **, „Ofensiva română”, III, 1938, 72, 9; F., U, LV, 1938, 52, 8; Fulcica, ≈. *Note pe marginea noului roman al părintelui ~*, „Ofensiva română”, III, 1938, 74, 10; B.M., TMP, II, 1938, 298, 2; Viorica Fărcașiu, „Graiul neamului”, XII, 1938, 10, 2; 4; **, IDP, II, 1938, 9, 2; **, MN, s. III, 1938, 5, 68; **, *Părintele ~*,

PTI, XX, 1938, 63, 2; Traian Mateescu, R, XXX, 1938, 2–3, 90–93; Const. Gh. Popescu, AFR, III, 1938, 3, 33; **, BLE, II, 1938, 75, 12; Ovidiu Papadima, G, XVII, 1938, 4, 212–213; V.N., PRC, VIII, 1938, 4, 33–34; Romulus Demetrescu, PLI, V, 1938, 4–5, 209–210; Fl. Stănescu Ghighera, *Pe marginea romanului părintelui ~*; ≈. *O cronică și un epilog al partidelor politice*, NR, XXXIII, 1938, 226, 1; Ion Chinezu, *Douăzeci de ani de viață literară românească în Ardeal (1919–1939)*, GR, VII, 1939, 7–9, 273–292; Călinescu, *Istoria*, 565; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 82; 94–97; 109–112; Zaciuc, *Agârbiceanu*, 170–175; Demetrescu, *Însemnări*, 225–232; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 8; 62; 322–323; Popa, *Dicționar 2; Scriitorii români; Dicționar*; Zaciuc, *Agârbiceanu 100*, 18–19. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

AMZA G. M., *Cum se mărită azi o fată*, București, Editura Librăriei Cultura Poporului, [1938], 238 p. Roman de moravuri, inspirat din mediul mahalalei, în care intențiile de critică socială se pierd în absența unei orientări clare a mesajului. Eroul, un intelectual sărac prins în mrejele lumii suburbane care îl domină prin gregaritatea ei, cade victimă unei mentalități matrimoniale acaparatoare.

D. M.

AMZA G. M., *Peșitoare*, București, (în editura autorului), Tip. Finanțe și Industrie, [1938], 176 p. Roman social, dedicat mahalalei. Doctor în chimie, farmacist și inginer, Axente Chiriac este obligat, din cauza șomajului, să se salveze, prin căsătorie, dintr-o stare materială fără ieșire. Situațiile neverosimile abundă. Romanul ezită între demonstrația critică, utopia falansteriană și incriminarea emancipării femeii.

D. M.

AMZA G. M., **Al. BILCIURESCU**, *Vampirul*, București, Editura Librăriei Principele Mircea, 1938, 196 p. Roman de groază, exploatând elemente caracteristice romanului gotic: castele singuratiche bânuite de stafia „vampirului”, apariții suprafirești, morți violente și misterioase, voci sepulcrale, cimitire sub razele lunii, cucuvele cobitoare etc. Su-

perficialitatea tratării îl privează însă de calitățile specifice genului, tenebrosul și misterul dizolvându-se în banal.

M. V.

ANESTIN Ion, *Cetățeanu Tallien*, București, Vremea, 1938, 98 p. (Femei frumoase cu trecut urât). Biografie romanțată, convențională și prozaică.

◆ B., SRA, II, 1938, 251, 2.

M. V.

BANEA Gh., *Zile de lazar*. Jurnal de captivitate și spital, București, F.R.P.L.A., 1938, 312 p. Fragmente: *O spovedanie la Alfatar*, CGC, I, 1933, 41, 648–649; *Fragment*, RFR, IV, 1937, 7, 18–43; *În spitale, la Razgrad*, RFR, V, 1938, 3, 549–593. Reluat fragmentar: ≈, RLTR, I, 1939, 19, 13–14. Roman despre prizonierat, cu caracter autobiografic, scris sub formă de confesiune. Acțiunea se petrece în timpul primului război mondial. Grav rănit la cap, apoi împușcat în umăr, protagonistul este descoperit de un regiment sărb. Jurnalul reconstituie peregrinările sale prin spitalele din Bulgaria, suferința atroce, însingurată, dominată prin luciditate (salvarea prin „contemplație narativă” – Pompiliu Constantinescu, print-o „superioară indiferență a spiritului” – G. Călinescu). Cartea a fost bine primită în epocă. „Nimeni n-a reconstituit până acum mai bine atmosfera unui lagăr de prizonieri și purtările oamenilor terni, puși în situații noi. Cartea d-lui ~ este remarcabilă” (G. Călinescu). „E o privire asupra lumii de jos în sus (rănitul stă luni întregi nemișcat pe spate) care strămbă proporțiile și perspectivele”, „un reportaj obiectiv și, deși atât de personal, cu un aer depersonalizat” (Eugen Ionescu).

● Premiul Academiei Române „I. Heliade Rădulescu” pe anul 1938; Premiul Comitetului dobrogean „I. N. Roman”.

◆ ***, CL, LXXI, 1937, 11–12, 454–455; **, E, 1938, 2734, 2; ***, FCL, XVII, 1938, 2164, 2; G. Călinescu, VR, XXX, 1938, 4, 80–81; C.N.N., VR, XXX, 1938, 4, 128–129; George Potra, LUR, I, 1938, 332, 4; Horia Liman, LUR, I, 1938, 353, 4; Traian Mateescu, R, XXX, 1938, 4, 152–155; Ovidiu Papadima, G, XVII, 1938, 5, 275–277;

Mihail Sebastian, MVB, I, 1939, 16, 18; Constantinescu, *Scrieri*, I, 173–176; Aurel Sasu, ~, *un destin tragic*, MS, XX, 1989, 3, 161–167.

D. M.

○ **BARCIANU Margareta**, *Fragment de roman*, VR, XXX, 1938, 10, 58–62. Textul surprinde gândurile unui pensionar, conu Nae Râmniceanu, fost medic, în timp ce se plimbă prin Cișmigiu.

BĂDESCU Lazăr, *Magistrat*, București, Cartea Românească, 1938, 248 p. Cu un cuvânt al autorului și un cuvânt de început de Eugen Petit. Roman al unei profesii, cu caracter autobiografic. Magistratul Andrei Boldur, om de o conștiință înaltă, inflexibil în fața presiunilor politicianiste, își face datoria în spiritul dreptății. Scrierea – care s-ar putea subintitula, după opinia prefectorului, *Amin-tiri din epoca romantică a magistraturii* – îmbină critica moravurilor cu secvențe sentimentaliste și reflecții asupra vieții, dorindu-se un fel de îndreptar moral și profesional al tagmei.

D. M.

BĂGULESCU Gheorghe, *Suflet japonez*, I. *Shoguni, daimyo, samurai*, București, Editura z. „Universul”, 1938, 282 p.; II. *Nedreptate, credință, război*, București, Editura z. „Universul”, 1939, partea I, 326 p.; partea a II-a, 318 p. Fragmente: ≈, UVR, XLVIII, 1939, 30, 5; ≈, *Oishi pleacă la Yedo să vadă pe domnița Asano*, UVR, XLVIII, 1939, 37, 5; 8. Roman inspirat din istoria Japoniei, urmărind viața mai multor generații, începând din 1645 și până în 1868. Fără interes literar.

■ *Yamato Damashii*, I. *Shoguns, daimyo and samurais*, Tokyo, 1938; *Yamato Damashii*, I. *Shoguns, daimyo et samurais*, Tokyo, 1938.

◆ C. Fântâneru, UVR, XLVIII, 1938, 3, 2.

M. V.

○ **BENIUC Mihai**, *Prolog*, fragment din romanul în versuri *Marea*, PLI, V, 1938, 4–5, 169–174.

BEZA Marcu, *Calea destinului*, București, M.O. Imprimeria Națională, 1938, 160 p. Cu o notă a autorului. Acțiunea continuă firul epic din *Între două lumi* (1934). Roman de dragoste. Protagonistul, Duma Cegani, conferențiar la o universitate londoneză, cutreieră Ierusalimul, Egiptul, Grecia și comentează erudit locurile. O iubire, multă vreme neîmplinită, cu o statornică admiratoare, Anita Dandrea, se sfârșește prin căsătorie. „Spirituală comedie a dragostei”, nu lipsită de ironie, ≈ probează o „artă discretă, propice autorului și-n care atmosfera de enigmă atenuază romantismul funciar al aventurilor” (Perpessicius).

◆ A. Vr., RVS, XII, 1938, 5–6, 25–26; Perpessicius, RM, I, 1938, 36, 2; Perpessicius, *Opere*, VIII, 43–46.

D. M.

BOUREANU Radu, *Enigmaticul Baikal*, București, Cartea Românească, 1938, 238 p. Roman al mediului funcționăresc. Eroul, Ștefan Horneț, mic slujbaş, nutrește dorința de a călători pe tărâmurî îndepărtate (de unde porecla de Baikal). Își impune privațiunii de tot felul, dar, în momentul în care se apropie de suma necesară voiajului, banca la care o depusese dă faliment. Exasperat, sustrage aceeași sumă de la percepție, locul unde lucra, dar în port este arestat. Narațiunea, firavă artistică, urmărește și alte destine asemănătoare.

◆ Vlaicu Bârna, RMP, XX, 1937, 5722, 1; C. Panaitescu, *Azi ne vorbește d. ~*, FCL, XII, 1938, 808, 2; C. Dan Pantazescu, SRA, II, 1938, 151, 2; ***, U, LV, 1938, 115, 8; Perpessicius, RM, I, 1938, 15, 2; M.B., LU, IV, 1938, 7–8, 46–47; Ion Goschin, MN, 1938, sept., 106; Perpessicius, *Opere*, VIII, 25–28; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 400–401.

D. M.

BRĂESCU Gh., *Primii și ultimii pași*, București Vreamea, 1938, 182 p. Roman al vieții militare, reluând, cu o evidentă diminuare a vervei umoristice, schema narativă și atmosfera din *Moș Belea* (1927). Elev mediocru, Ionel Smărăndescu, după o trecătoare slujbă administrativă, alege cariera armelor, avansând până la gradul de general. Biografia

eroului, urmărită linear, între Războiul de Independență și perioada interbelică, reconstituie istoria vieții unui bărbat falnic, dar mediocru de la naștere până la moarte.

D. M.

O BRÂNDUȘOIU-COSTEȘTI C., *Neamul Mărculeștilor*, fragment de roman, MZR, II, 1938, 12, 1. În textul publicat apare figura lui Tudor Vladimirescu.

BUCUȚA Emanoil, *Capra neagră*, București, Casa Școalelor, 1938, 315 p. Fragment: ≈, G, VIII, 1928, 5, 200–209; *Coborârea din munte*, ROLR, II, 1933, 88, 1–2; ≈, RVS, X, 1936, 3–4, 1–7. Roman de formație și de atmosferă. Axat pe o intrigă de dragoste – iubirea neîmpărtășită a doctoriței săsoaice Magda Olbert („capra neagră”) pentru tânărul regățean Vlad Armășescu –, romanul evocă intelectualitatea ardeleană de dinaintea primului război mondial. Zborul lui Aurel Vlaicu pe Câmpia Libertății de la Blaj, cu care debutează cartea, reunește români din toate provinciile. Printre participanți apare Ion Luca Caragiale, surprins apoi și în viața sa berlineză. ~ este un „prozator dificil, din neamul lui Odobescu”, la care „preocuparea de efect poetic și de stil artistic întrece pe aceea de simplu povestitor al unei drame omenești” (VI. Streinu).

▼ Ed. îngr., pref. și note de Ion Vartic, Cluj-Napoca, Dacia, 1977. Reprodus în: *Scrieri*, I, cu un studiu introductiv de Perpessicius, text stabilit și note de Lucia Borș-Bucuța și Violeta Mihăilă, București, Minerva, 1971.

◆ Emil Gulian, FCL, XVIII, 1939, 2192, 2; Vladimир Streinu, TMP, III, 1939, 698, 2; Perpessicius, RM, II, 1939, 322, 2; Ion Chinezu, GR, VIII, 1940, 1–4, 90–92; Septimiu Bucur, G, XVIII, 1939, 5, 282–283; M.B., VR, XXXI, 1939, 6, 132–134; Mihail Sebastian, *Notă la ≈*, RFR, VI, 1939, 8, 442–445; Vrabie, *Gândirismul*, 282–285; Călinescu, *Istoria*, 766; Romulus Vulpescu, ~, ATN, IV, 1967, 11, 8–9; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 582; Chinezu, *Pagini*, 125–129; Alex. Ștefănescu, ~, *Scrieri*, I, LCF, XIV, 1971, 24, 2; Șerban Cioculescu, *Caragiale – personaje de roman*, RL, IV, 1971, 26, 5; Aurel Sasu, ~ – *Scrieri*, TR, XV, 1971, 34, 3; Zalis, *Aspecte*, 143–144; Sasu, *Progresii*, 94–107; Streinu, *Pagini*, IV,

141-143; Ion Vartic, *Însemnări la o pastorală citadină*, T. V, 1976, 1, 37-38; George Muntean, -, *Scierii, I-II*, RL, XI, 1978, 6, 9; Constantin Hărlav, -, *Restituiri*, O, XXIX, 1978, 50, 3; Perpessicius, *Opere*, VIII, 201-206; *Dicționar*. □ V. și *Fuga lui Șefki*, 1927.

D. M.

○ **BURGHELEA N.**, *Aventura unui profesor. Roman polițist*, apărut în f.rev. BSR, XXXIII, 1938, nr. 3825-3857 (parțial).

○ **CAMILAR Eusebiu**, *Cordun*, foileton, v. *Cordun*, 1942.

CANCICOV Georgeta Mircea, *Moldovenii. Din viața satului meu*, București, Naționala Ciornei, [1938], 298 p. Continuă romanul *Poeni*, din același an. Fragmente: *Purhedia*, ALA, XIX, 1938, 915, 7; *Pomana*, UVR, XLVII, 1938, 37, 3; *Remușcare*, ALA, XIX, 1938, 938, 3. Scriere cu tematică rurală, în prelungirea cronicii vesele, pitorești a satului Poeni, din cartea cu același titlu. Axându-se și aici pe situații hilare, narațiunea probează o mai insistentă preocupare pentru organizarea materialului epic, ca și o mai accentuată tendință de caricaturizare, dusă adesea până la grotesc. În unele episoade răzbate patetismul, predominând cu toate acestea „un realism fantastic, demonic, de un sălbatic umor” (G. Călinescu). Sub raport compozițional, cartea își păstrează formula eteroclită, părand să-și poată atașa, la infinit, instantanee de același tip.

▼ Reprodus în: *Poeni*. ≈, cu o postf. de George Gană, București, Minerva, 1972.

◆ Izabela Sadoveanu, ALA, XIX, 1938, 934, 10; Vasile Damaschin, SRA, II, 1938, 330, 2; Iz. Sadoveanu, ≈. *Ultimul roman al d-nei* -, ALA, XIX, 1938, 938, 1-2; Mihai Niculescu, U, LV, 1938, 334, 8; Vasile Damaschin, SRA, II, 1938, 343, 2; N. Mihăescu, VRL, XXX, 1938, 9285, 1-2; ***, VTR, I, 1938, 1, 2; Marilina Bocu, VS, IX, 1938, 2278, 2-3; Constantin Gh. Popescu, AFR, III, 1938, 12, 150; Titu Popa, SDM, XV, 1938, 4, 122; Magda Isanos, JL, I, 1939, 1, 3; Vlaicu Bârna, RM, II, 1939, 222, 2; Camil Baltazar, *Invația femeilor în literatură*, ALA, XIX, 1939, 954, 4; Dan Petrașincu, *Femeile în literatura românească*, RLTR, I, 1939, 8, 10; ***, AȚN, XI, 1940, 2925,

2; Călinescu, *Istoria*, 849-850; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 380-382; L. Chiscop, -, ATN, X, 1973, 4, 6; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*; Constantin Ciopraga, *Magda Isanos despre cărțile altora*, CL, XCV, 1988, 8, 7. □ G. Călinescu, *Fișe literare* -, JL, I, 1939, 53, 2; Nichifor Crainic, -, G, XIX, 1940, 2, 125-126; E. Lovinescu, -, VRA, XIV, 1942, 655, 7; Matei Alexandrescu, *Un dialog cu* -, R, VII, 1970, 9, 15; Cornelia Djigola, *Interviu cu* -, LCF, XVIII, 1975, 38, 3; Traian Cantemir, *Expresionismul la* -, ATN, XIII, 1976, 3, 5; Petru Poantă, *Subminarea idilismului în proza interbelică*, TR, XXII, 1978, 21, 2; Mariana Filimon, *Interviu cu* -, ATN, XVI, 1979, 1, 2; Mircea Popa, -, ST, XXX, 1979, 5, 31; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 547-552; Dimisianu, *Subiecte*, 84-86.

D. M.

CANCICOV Georgeta Mircea, *Poeni. Din viața satului meu*, București, Naționala Ciornei, 1938, 372 p. Va fi continuat în *Moldovenii* (1938). Fragmente: *Crăciunul și Banda lui Jianu*, CRT, X, 1937, 3558, 5; *Botezul*, F, s. III, V, 1938, 1-2, 61-65. Proză de factură incertă („nici roman, nici salbă de schițe sau nuvele [...], este un jurnal sau, dacă vreți, o colecție de memorii ale unei tinere proprietărese” - Perpessicius), alcătuită dintr-o suită de instantanee și portrete din viața satului moldovean de după primul război mondial. Caracterizată prin sülizare și printr-o „constantă dezidilizare a mediului rustic” (Perpessicius), scrierea încearcă să schițeze un tablou socio-logic și etnografic. Sunt surprinse momente și situații tipice (naștere, nuntă, înmormântare), aparținând unui timp de tranziție, când civilizația intră în contact cu rânduielele patriarhale, fără a le altera însă. Compozițional, cartea juxtapune scurte și acide portrete, întâmplări năstrușnice din viața de zi cu zi, scene de ceremonial. Tonalitatea e veselă și poznașă, malițioasă, „toată lumea se dă într-un fel sau altul în spectacol” (George Gană).

▼ Reprodus în: ≈. *Moldovenii*, cu o postf. de George Gană, București, Minerva, 1972.

◆ Dragoș Vrânceanu, CRT, XI, 1938, 3624, 1-2; Th. Râșcanu, „*Ghiocii și viorele*” sau ≈ de d-na -, TMP, III, 1938, 301, 2; Stelian Popescu, U, LV, 1938, 65, 1; Izabela Sadoveanu, *Viața de la țară*,

ALA, XVIII, 1938, 901, 1; M. Sevastos, ALA, XVIII, 1938, 902, 1; ***, LU, II, 1938, 6, 5; George D. Râncă, CHM, IV, 1938, 173, 2; Agatha Grigorescu-Bacovia, RVS, XII, 1938, 3-4, 25-26; M. Fărcășanu, *Romanul ≈ al d-nei* -, VRL, XXX, 1938, 9108, 1; Sandu Tzigara-Samurcaș, CL, LXXI, 1938, 1-5, 153-154; N. Lupu Kostaky, *Pe marginea cărții doamnei* -, TMP, II, 1938, 388, 2; Camil Baltazar, *Invasia femeilor în literatură*, ALA, XIX, 1939, 954, 4; Dan Petrașincu, *Femeile în literatura românească*, RLTR, I, 1939, 8, 10; Profira Sadoveanu, RM, I, 1938, 93, 2; Călinescu, *Istoria*, 849-850; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 380-382; L. Chiscop, -, ≈. *Moldovenii*, ATN, X, 1973, 4, 6; Perpessicius, *Opere*, VII, 365-369; Popa, *Dicționar 2: Dicționar*; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 552-553. □ V. și *Moldovenii*, 1938.

D. M.

CARANDINO N., *Viața de glorie și de pasiune a mării cântărețe Darclée*, București, Cugetarea Georgescu-Delaforas, 1938, 284 p. Biografie romanțată, de coloratură lirică.

◆ ***, BLE, VIII, 1939, 83, 11.

D. M.

CĂLINESCU G., *Enigma Otiliei*, I-II, București, Naționala Ciornei, 1938, 328 + 312 p. Fragmente: ≈. ALA, XVIII, 1938, 900, 5; ≈. LUR, II, 1938, 438, 4. În ms. a purtat titlul *Părinții Otiliei*. Roman social și psihologic, confruntând, prin subtilă extrapolare, ansamblul relațiilor de rudenie, în care domină interesul material, cu un sistem de raporturi de o neașteptată forță, gingașie și grațuitate, fondat pe dragostea ce îmbracă forme diverse. Factura specială a conflictului determină și modalitățile artistice, osatura balzaciană a edificiului epic complinindu-se dintr-o perspectivă psihologică modernă, printr-o rafinată analiză a raporturilor dintre personaje. Romanul, în care comicul și poeticul decid tonalitatea relatării, se organizează în jurul istoriei vodeviliste a unei moșteniri la disputarea căreia asistă, prin forța împrejurărilor, tânărul student la medicină Felix Sima. Portretist de excepție, ~ realizează în linii puternice personaje memorabile, caractere exponențiale, pregnante - clanul Tulea, în frunte cu Aglae, „baba absolută”, păndind averea lui Costache

Giurgiuveanu și a Otiliei. În centrul cărții, sub lumina inconfundabilă și catalizatoare a discordiilor, orfana Otilia are frumusețea fragedă, ispititoare, neastâmpărată a adolescenței. Personaj enigmatic, paradoxal, ea este imprevizibilă și capricioasă, ceea ce conferă scrierii un halou de poetică autenticitate. Enigma sa stă în inegalabilul farmec feminin, atribuit efemer al vârstei (după ani, femeie în toată firea, e de nerecunoscut), răspândind în jur o irezistibilă fascinație. Moșierul Pascalo-pol, luând-o în căsătorie fără zestre, îi va asigura viitorul (dar, la dorința ei, îi va reda libertatea). Romanul a fost primit cu apreciere cvasiunimă de critică. „De respirație lungă, de bogată circulație vitală, de variate mijloace epice și artistice”, „construit pe fundamentul balzacian al interesului bănesc” (Șerban Cioculescu), ≈ oferă un larg studiu de caractere, axându-se pe ideea de paternitate din unghi economico-social (Ov. S. Crohmălniceanu). Se constituie, în același timp, în „monografia unui sentiment”, examinând „psihologia erosului, în distribuțiile sale fundamentale” (Marian Popa). „De o construcție sigură, cu o intuiție socială și psihologică de solid realism, de un adevăr sufletesc adânc și de nuanțe sufletești revelatoare - ≈ se clasează printre operele de întâia mărime ale epicei noastre urbane” (Pompiliu Constantinescu).

▼ I-II, București, F.R.P.L.A., 1946; București, E.P.L.A., 1956; cu un cuvânt înainte de Paul Georgescu, București, E.S.P.L.A., 1959; I-II, pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, București, E.S.P.L.A., 1960; ed. definitivă, cuvânt înainte de Paul Georgescu, București, E.P.L., 1961; I-II, pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, București, E.T., 1965; I-II, pref. de Paul Georgescu, București, E.P.L., 1967; I-II, pref. de Paul Georgescu, București, E.P.L., 1969; București, Eminescu, 1971; cu repere istorico-literare alcătuite de Mihai Dascal, București, Minerva, 1974; I-II, pref. de Ov. S. Crohmălniceanu, tabel cronologic de Cornelia Ștefănescu, București, Albatros, 1976; cu repere de Mihai Dascal, București, Minerva, 1979; tabel cronologic, pref., note și bibliografie de Ion Bălu, București, Albatros, 1983;

postf. și bibliografie de Ioan Adam, București, Minerva, 1984; București, Cartea Românească, 1988. Reprodus în: *Opere*, III-IV, București, E.P.L., 1966.

■ *L'énigme d'Otilia*, tr. de Aurel Georges Boeșteanu, Paris, Le Nef de Paris Éditions; București, Éditions en langues étrangères, 1959; *Zagadka Otilii*, tr. de D. Spoljanska și Ju. Kozevnikov, Moscova, Izdatel'stvo inostrannoj literatury, 1959; *Oryllina záhada*, tr. de Marie Kavková, Praga, SNKLHU, 1961; *L'énigme d'Otilia*, tr. de Aurel Georges Boeșteanu, Paris, Le Nef de Paris Éditions; București, Éditions en langues étrangères, 1961; *Rätsel um Otilie*, tr. de Ingeborg Seidel, Berlin, Buchverlag der Morgen, 1961; *Otilijos paslaptis*, tr. de T. Rostovaitė, Vilnius, Valstybinė Grožinės Literatūros Leidykla, 1962; *Rätsel um Otilie*, tr. de Ingeborg Seidel, Berlin, Buchverlag der Morgen, 1962; *Rätsel um Oüllie*, tr. de Ingeborg Seidel, Berlin, Buchverlag der Morgen, 1963; *Otilia titka*, tr. de Lőrinczi László, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1964; *A titokzatos lány*, tr. de Lőrinczi László, Budapesta, Magvető Kiadó, 1965; *To enigma tis Otilia*, tr. de Aris DICTEOS, Atena, Ecdoticos Icos G. Fexi, 1965; *Rätsel um Otilia*, tr. de Ingeborg Seidel, Berlin, Buchverlag der Morgen, 1966; *El enigma de Otilia*, tr. de Luis Echavari, Buenos Aires, Editorial Losada, 1967; *Zagadnata Otilija*, tr. de Ghergana Stratieva, Sofia, Narodna Cultura, 1968; *A titokzatos lány*, tr. de Lőrinczi László, București, Kriterion, 1975. Fragmente: *L'énigme d'Otilia*, în **, *Nouvelles roumaines. Anthologie des prosateurs roumains*, tr. de Aurel Georges Boeșteanu, Paris, Éditions Seghers, 1962; *To enigma tis Otilia*, în **, *Anthologia rumanon pezografon*, tr. de Aris DICTEOS, Atena, Ecdoticos Icos G. Fexi, 1963; *Teka-teki Otilia*, în **, *Kisah-Kisah dari Rumania*, Djakarta, P. N. Balai Pustaka, 1964; *El enigma de Otilia*, în **, *Narradores rumanos*, tr. de Alberto Paganini, Montevideo, Editorial Alfa, 1965.

◆ **, SRA, II, 1938, 134, 2; 161, 2; 224, 2; Alexei Antohi, ALA, XVIII, 1938, 905, 13; Const.

Gh. Popescu, AFR, III, 1938, 4, 51; Pompiliu Constantinescu, VRA, XI, 1938, 534, 25; Ștefan Tita, ALA, XVIII, 1938, 911, 16; N. Papatanasiu, ARTA, I, 1938, 1, 24; Ph., VR, XXX, 1938, 5, 132-133; Octav Șuluțiu, F, s. III, V, 1938, 5-6, 93-95; Perpersicius, RM, I, 1938, 8, 2; M. Sevastos, *Un roman*, ALA, XVIII, 1938, 914, 1; Erasm, N. Papatanasiu, C. Gh. Popescu, Alex. Anestin, D. I. Suchianu, ALA, XVIII, 1938, 914, 1; M. D. Ioanid, *Despre*, R, XXX, 1938, 6-7, 212-214; ~, VR, XXX, 1938, 7, 79-83; Horia Liman, LUR, II, 1938, 438, 4; I. Valerian, TMP, II, 1938, 458, 2; Șerban Cioculescu, *Aspecte epice contemporane*, RFR, V, 1938, 8, 408-422; George D. Răncă, CHM, IV, 1938, 305, 2-3; Ovidiu Papadima, G, XVII, 1938, 7, 389-390; Ion Goschin, MN, 1938, 105-106; Al. Piru, IIS, III, 1938, 10, 160-162; Constantin Fântăneru, UVR, XLVII, 1938, 116, 2; Constantin Fântăneru, *Anul literar*, UVR, XLVII, 1938, 46, 2; Călinescu, *Istoria*, 840-842; Papadima, *Creatorii*, 255-259; Vladimir Streinu, *Mișcarea prozei*, SML, IX, 1946, 1316, 1; 2; Al. I. Ștefănescu, CNT, 1947, 23, 4; Ovidiu Constanținescu, DRPN, III, 1947, 557, 2; I. Negoitescu, IFAP, V, 1947, 874, 2; Camil Baltazar, VEA, III, 1947, 7, 11; Dinu Pillat, *Romanul balzacian în literatura română*, JL, 1947, 2, 55-56; Radu Popescu, CNT, 1956, 37, 3; 38, 3; Ov. S. C Românianeanu, VR, IX, 1956, 11, 197-207; Paul Georgescu, *Determinare și tragicism. Note la*, GL, I, V, 1957, 4, 1; 4; S. Levin, SB, VIII, 1957, 2, 50-51; Leon Baconsky, ST, VIII, 1957, 2, 84-86; Constanținescu, *Scriseri alese*, 286-291; Georgescu, *Încercări*, I, 176-190; S. Damian, ~, *prozator*, VR, XVII, 1964, 9, 54-57; 10, 82-105; 11, 111-125; Călinescu, *Cronicile*, 302-305; D. Micu, GL, XIII, 1966, 11, 4; Cioculescu, *Varietăți*, 398-403; Negoitescu, *Scrisorii*, 261-265; Constantinescu, *Scriseri*, II, 214-218; C Românianeanu, *Literatura*, I, 588-503; Baconsky, *Marginalii*, 150-167; Streinu, *Pa gini*, II, 412-437; Ovidiu Constanținescu, VR, X, XII, 1969, 3, 121; Milan Martinov, F, VI, 1970, 4, 15; Bălu, *Călinescu*, 368-379; Damian, *Intrarea*, 149-160; 172-186; 201-230; Vitner, *Semnele*, 303-315; Nicolae Ciobanu, *Determinările eticului în roman*, RL, IV, 1971, 37, 8; Damian, *Călinescu*, 16-18; 47-56; 59-66; 136-148; 199-201; 215-226; 241-247; 248-250; 255-261; 294-297; 316-323; 324-329; George, *Semne*, 197-261; Papadima, *Scrisorii*, 131-134; Zoe Dumitrescu-Busulenga, *După o mare operă epică*, RL, V, 1972, 15, 21; D. Costin, *Felix și Otilia*, „Scântei”, 1972, 9115, 4; Doina Berchena, *Felix și Otilia*, TMS, VII, 1972, 8, 10; Const. Ciopraga, *Despre n ebuțiile Otiliei*, CL, III, 1972, 23, 4; IV,

1973, 1, 2; Bălan, *Ethos*, 399-404; Rotaru, *O istorie*, II, 789-792; Aureliu Goci, *Despre „deschiderea” în roman*, CL, IV, 1973, 4, 4-5; Ciopraga, *Personalitatea*, 188-196; Macovei, Magheru, Vânturache, *Analiză*, 274-282; Alecu, *Opera*, 62-75; Baloță, *De la Ion*, 405-462; Ciobanu, *Incursiuni*, 25-28; Micu, *Periplu*, 207-211; Piru, *Sinteze*, 135-141; Șulțiu, *Scritori*, 208-212; Velea, *Paralelisme*, 325-346; ***, *Profesorul* -, RL, VIII, 1975, 50, 12-13; 14; 20; Constantinescu, *Romanul*, 155-161; Popa, *Dicționar 2; Călinescu, Perspective*, 99-107; Perpessicus, *Opere*, VIII, 17-21; Suchianu, *Foste adevăruri*, 98-102; *Scritori români*; Nicolae Manolescu, *Balzacianism*, CL, X, 1979, 3, 7; Nicolae Manolescu, ~ *intim*, CL, X, 1979, 6, 16; Micu, *Călinescu*, 524-550; *Dicționar*; Jalbă, *Romanul*, 54-81; Manolescu, *Arca*, I, 247-269; Negoiteșcu, *Alte însemnări*, 74-106; Angela Ioan, *Catēgories et fonctions narratives chez Balzac et* -, CREL, 1981, 2, 25-33; Bălu, *Viața*, 35; 121; 200-201; 235; 387; Ciopraga, *The Personality*, 229-237; Aurel Sasu, în *De la N. Filimon*, 290-331; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Personaje ale romanului românesc*, RL, XVI, 1983, 7, 19; Theodor Codreanu, *Umilita erudiției*, CL, LXXXIX, 1983, 5, 7; Cornel Muntean, LLE, XIII, 1984, 1, 58-59; Adam, *Planetariu*, 112-129; Păcurariu, *Scritori*, II, 162-164; Gheorghe Lăzărescu, *Structuri narrative în romanul realist românesc*, LLE, XIV, 1985, 1, 26-28; Viorica Diaconescu, *Semantica nonanimatului în proza călinesciană*, LL, 1985, 3, 364-375; Ivașcu, *Confruntări*, II, 568-590; Munteanu, *La civilisation*, 186-196; Silvia Bogdan, *Arta portretului în romanele lui* -, LL, 1987, 4, 478-485; *Poetica romanului românesc*, 387-389; Ion Bălu, ≈, RL, XXI, 1988, 12, 12; Ramona Fotiade, *Modernitatea spiritului clasic*, RL, XXI, 1988, 12, 13; Ion Apetroaie, -, CRC, XXIII, 1988, 17, 7; Constantin Ciopraga, *Magda Isanos despre cărțile altora*, CL, CCX, 1988, 8, 7; Craia, *Fetele*, 134-138; Anton Cosma, *Le „roman de famille” - traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69-77; Const. Miu, *Postaze ale condiției umane în romanele lui* -, R, 1989, 9, 7; Ada și Cezar Tabarcea, *Toponimii*, ALL, 1989, 88-91; Constantinescu, *Figuri*, 300-304. □ V. și *Cartea nunții*, 1933.

D. M.

* CHIPER Gheorghe, *Putregaiul*, 1938.

◆ ALA, s. III, XIX, 1938, 841, 14.

CLUCERU(L) Dinu, *Suflete noi!*, I-II, București, Universala Alcalay, 1938, 236 +

290 p. Roman de moravuri, zugrăvind, în alb-negru, societatea interbelică. Pe de o parte, sărăcia onestă și demnă, reprezentată de familiile Cristod și Farcaș; de altă parte, parvenitismul, lipsa de scrupule, cinismul, luxura încarnate în membrii familiei lui Mihai Velniceru.

◆ ***, SRA, II, 1938, 164, 2; ***, SRA, II, 1938, 203, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, III, 1938, 9, 111.

M. V.

O COSMESCU Marin, *Păcatul din noaptea Învierii*, fragment de roman, BRN, VI, 1938, 135-136, 2.

COSTEA Ion, *Zeia*, București, Cugetarea, [1938?], 240 p. Roman de dragoste, cu intrigă melodramatică, fructificând motivul scriitorului sensibil și generos, care moare în plină glorie literară, distrus de o femeie nesățioasă și fără scrupule.

D. M.

COTOVU Sandra, *Jocuri de apă*, București, Cartea Românească, [1938], 296 p. Cu o pref. de George Topîrceanu. Fragment: ≈, ALA, XV, 1936, 804, 1-2. Reluat fragmentar: ≈, ALA, XIX, 1939, 946, 3. Roman de moravuri, senzațional și romantios, privind raporturile dintre membrii unui grup de prieteni trăind în mediul intelectual al unui oraș de provincie - probabil, Constanța. Prin atmosferă și prin surprinderea psihologiei feminine (Magda Stamatescu, eroina principală, sora ei, Catiușa Rășcanu), romanul aduce „o viziune delicată a realității, împleriri de gânduri, de viață interioară, cu gesturile obișnuite și simple ale vieții externe” (George Topîrceanu).

◆ Profira Sadoveanu, RM, II, 1939, 230, 2; M. Sevastos, *Literatură feminină*, ALA, XIX, 1939, 946, 1; 11; N.I.P., IIS, IV, 1939, 5, 388-389.

D. M.

O DĂSCĂLESCU Lucreția, *Prin ceață*, fragment de roman, ALA, XVIII, 1938, 900, 9.

DEMETRIUS Lucia, *Marea fugă*, București, Naționala Ciomei, 1938, 294 p. Roman psihologic, a cărui acțiune, plasată în mediul

cosmopolit al hotelului parizian Saint-Guy, urmărește marile și micile drame ale locatarilor acestuia și, în special, destinul cuplului Tony – Julianne. Ratând încercarea de a pleca la Hollywood, tânărul actor își regăsește apetitul pentru viață, datorită iubirii calde, atente cu care îl înconjoară Julianne, figură „alcătuită cu ascuțită intuiție, cu un fel de naturală poezie a feminității, cu luciditate și cu un discret sentiment tragic al condiției ei sexuale” (Pompiliu Constantinescu).

◆ ***, AȚN, IX, 1938, 2297 2; Dragoș Vrânceanu, CRT, XI, 1938, 3590, 1–2; M. G. Constantinescu, U, LV, 1938, 31, 2; Miron Radu Paraschivescu, FCL, XVII, 1938, 2125, 2; L.B., SRA, II, 1938, 103, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XI, 1938, 529, 9; ***, IDP, II, 1938, 9, 2; T.M.B., TMP, II, 1938, 323, 2; Ovidiu Papadima, G, XVII, 1938, 3, 158; Mărgărita Miller-Verghy, RVS, XII, 1938, 3–4, 23–24; Laurențiu Fulga, VL, XIII, 1938, 14, 2; N. Papatanasiu, ARTA, I, 1938, 1, 24; G. Călinescu, ALA, XV, 1938, 914, 15; A., VR, XXX, 1938, 6, 163–165; G. Călinescu, VR, XXX, 1938, 7, 78–79; Octav Șuluțiu, F, s. III, V, 1938, 7, 78–80; Perpersicius, RM, I, 1938, 102, 2; E. Lovinescu, *Noiă asupra literaturii noastre feminine*, RFR, VI, 1939, 7, 179–184; Călinescu, *Istoria*, 850; Papadima, *Creatorii*, 354–356; Constantinescu, *Scrieri*, II, 426–429; Popa, *Dicționar 1*; Perpersicius, *Opere*, VIII, 85–88. □ V. și *Tinerețe*, 1936.

M. V.

DESSILA Octav, *Două chemări*, I–II, București, Cartea Românească, 1938, 368 + 242 p. Fragment: *Un revelion*, UVR, XLVII, 1938, 35, 3. Roman sentimental, tributar până la pasișă literaturii lui Ionel Teodoreanu. Axată pe oscilațiile scriitorului Alexandru Darie între Magda și Corina, trama e sufocată de dulcegării situaționale, mistere factice și verbozitate.

▼ București, Cartea Românească, 1939; București, Cartea Românească, 1943.

◆ ***, LIT, II, 1939, 11, 11; Vladimir Bunea, *De vorbă cu d. -, autorul romanului* ≈, RM, II, 1939, 257, 2; Al. Piru, JL, I, 1939, 24, 3; Gh. D. Loghin, IIS, IV, 1939, 9, 508–509. □ V. și *Dragomir valahul*, 1927.

M. V.

DORU [V. TEODORU-DORU], *Guguță și Dănuț. Roman pentru copii 6–10–12 ani*, București, Editura Librăriei Principele Mircea, [1938], 158 p. Cu o pref. și o postf. ale autorului. Narațiunea are ca eroi pe Griguță Țuguș și Dănuț-Făt Frumos, din satul Gârlești (primul plângăcios și rău, al doilea exemplu de bună purtare), personaje concepute în virtutea maneișmului specific literaturii pentru copii.

D. M.

○ **DRAGU Ștefan**, *Poveste cu început și sfârșit*, BRN, VI, 1938, 128–130, 2–3; *Scrisoarea de adio*, BRN, VI, 1938, 137–138, 2, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

DRUMEȘ Mihail, *Scrisoarea de dragoste*, București, Universul, 1938, 213 p. (Universul literar). Fragment: ≈, UVR, XLVII, 1938, 44, 3. Reluat fragmentar: *Căsătoria iubitei*, PRM, IV, 1939, 11–12, 15–19. Roman sentimental și melodramatic, tentând să abordeze, prin tribulațiile erotice ale cuplului Dinu Gherghel – Vanda Brădeanu, tema predestinării în iubire. Precaritatea motivației psihologice, limbajul excesiv familiar, abundența de situații neverosimile și de coincidențe forțate marchează un eșec.

▼ București, Bucur Ciobanul, 1942; București, Bucur Ciobanul, 1943; București, Bucur Ciobanul, 1948.

◆ Constantin Fântăneru, UVR, XLVII, 1938, 45, 2; Al. Piru, JL, I, 1939, 3, 3; Victor Popescu, U, LVI, 1939, 14, 4; Marieta Popescu, F, s. IV, LXXVII, 1942, 1–2, 90–92; Popa, *Dicționar 2*; Pop, *Perimetru*, 137–143.

M. V.

○ **FLORENTIN Mircea**, *Început de furtună*, fragment din romanul *Drumuri în beznă*, NȚN, V, 1938, 1128, 2.

◆ Tiviu Teodoru, NȚN, IV, 1937, 1038, 2 (despre romanul în manuscris).

○ **FURTUNĂ Enric**, *Omul cu două patrii*, fragment din romanul cu același titlu, CLT, s. II, I, 1938, 12, 5–7.

GABRIELESCU Aristița, *Freamăt*, București, Bucovina I. E. Torouțiu, 1938, 230 p. Roman sentimental, conceput sub formă de jurnal și de scrisori, conținând neliniștile, exaltările și disperările lipsite de obiect ale unor adolescenți. Lirism împotmolit în năivități și dulcегărie.

M. V.

O GESTICONE Mircea, *Vest*, VR, XXX, 1938, 7, 20–34; 8, 29–49; 9, 63–73; XXXI, 1939, 2, 49–61; 4, 58–67; 8, 25–35, fragmente din romanul *Vest*. Un insolit peisaj de legendă, scene din istoria Transilvaniei și o neașteptată poveste de dragoste, în continuarea *Războiului micului Tristan* (1937).

A. S.

IOSIF B., *Gândacul*, fragment de roman, ADM, X, 1938, 119–120, 6–7.

IRA Ion, *Cerc vicios*, București, Cultura Poporului, 1938, 228 p. Roman de formație. Acțiunea se petrece în preajma și după primul război mondial, în mediul unor tineri avuți, plecați la studii în Germania. Student la politehnică și la artă dramatică, tânărul Ivar încheie un mariaj cu fiica gazdei sale, Inge Weigar. Divorțând din cauza infidelității ei, dar și cu scopul de a se dedica creației, protagonistul eșuează într-un alt menaj nefericit, de astă dată cu o femeie vulgară și mediocră, Nyura.

◆ I. Gruia, AZI, VII, 1938, 31, 2904–2905; * * *, *Romancierii noi*, SE, II, 1938, 209, 2.

D. M.

JORDAN B., *Satele*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1938, 556 p. Într-un cadru de frescă rurală, împroprietărirea și întâile reforme sociale de la sate sunt prezentate ca simbol al nașterii unei umanități noi, responsabile și constructive. Ilustrând mitul sămănătorist al împăcării între clase, Sandu Caruz, copil de țaran sărac, se căsătorește cu fiica boierului Jora, Elena, în numele aceluiași ideal de armonie. Prăpastia dintre două moduri de a înțelege istoria rămâne, cu toate acestea, și eroul, în cele din urmă, re-

nunță la datoria față de familie, spre a se vota programului social.

◆ Gh. I. Iacob, *De vorbă cu* -, NȚN, II, 1935, 385, 2; Sorin B. Rareș, CL, LXXI, 1937, 11–12, 471; G. Călinescu, ALA, XIX, 1938, 912, 17; V. S., FRL, III, 1938, 1, 11; George D. Răncă, CHM, IV, 1938, 236, 2; Șerban Cioculescu, RFR, V, 1938, 8, 408–422; M. B., VR, XXX, 1938, 8, 148–149; A. Zed., LIT, I, 1938, 7, 15; Perpessicius, RM, I, 1938, 109, 2; * * *, BLE, VIII, 1939, 83, 7; Călinescu, *Istoria*, 846; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 384; Perpessicius, *Opere*, VIII, 90–93; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 270–271.

A. S.

O LAZAR Samson [Lascar ȘARAGA], *Zburătorul olandez*, fragment dintr-o biografie romanțată a lui Spinoza, CLT, s. II, I, 1938, 11, 4–6.

O LAZĂR Nicolae I., *Bercu Pinto, conferențiar*, fragment de roman, NR, XXXIII, 1938, 284, 5.

LEORDA V. D., *Înrângerea destinului. Romanul unui surdo-mut*, București, Tip. Diana, 1938, 150 p. Roman de pedagogie civică. Eroul își învinge prin voință infirmitatea, întemeindu-și o familie. În cele din urmă, își recapătă auzul și vocea.

◆ Alex. P. Mihail, *Romanul unui surdo-mut*, ALA, XIX, 1938, 936, 6.

A. S.

O MARCU Alexandru, *Spre Saraievo*, fragment din romanul *În Dalmația*, UVR, XLVII, 1938, 46, 3.

* **MONTA** Olga, *Casa de pe culme*, București, Adevărul, [1938?]. Continuă acțiunea din *Nadia* (1933). Fragmente: ≈, ALA, XIV, 1935, 752, 7; ≈, ALA, XVIII, 1937, 862, 9; ≈, ALA, XVIII, 1937, 864, 9–10. Roman al vieții de sanatoriu, sub influența cărții lui Thomas Mann, *Muntele vrăjit*. Personajele „roiesc în jurul aceluiași preocupări, [...] sub obsesia suferinței, aflând în iubire un element optimist” (I. Gruia).

◆ I. Gruia, LUR, I, 1938, 351, 4; Izabela Sadoveanu, ALA, XVIII, 1938, 910, 9.

D. M.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Păpușica. Roman din viața școlărească*, București, Universul, [1938?], 160 p. Roman pentru copii și tineret.

M. V.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Ștregărele*, București, Editura z. „Universul”, 1938, 144 p. Roman pentru copii și tineret.

M. V.

O MUȘATESCU Tudor, *Suferințele bătrânului Werther*, RFR, V, 1938, 4, 65–70; *Suferințele bătrânului Werther*, ALA, XIX, 1939, 957, 9, fragmente din romanul cu același titlu. Textele publicate sunt prezentate ca amintiri ale unui arhitect, Cristian Georgescu.

M. V.

NEGRU Mihail, *Părinți și copii din zilele noastre*, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras, [1938], 240 p. Roman de senzație, cu veleități educative. Romanțioasă, snoabă și vulgară, Teodora Tătarcea, soție despotică a unui șef de birou în minister, risipește averea dobândită pe neașteptate de familie, făcând speculații în care e escrocată. Copiii, Mery, Vassy, Lilly, amețiți de mirajul banilor, se ratează.

◆ George D. Râncă, CHM, IV, 1938, 209, 2–3; Ion Samarineanu, F, s. III, V, 1938, 7, 82–84; Constantin Fântâneru, UVR, XLVII, 1938, 12, 2.

D. M.

O NICOLAU Titus, *Revedere*, UVR, XLVII, 1938, 41, 5; 7; *Pulvis et umbra*, UVR, XLIX, 1940, 44, 6, fragmente din romanul *Turn de fildeș*.

O ORLEANU Ion Petru, *Aventura vieneză*, apărut în f.rev. RMP, XXI, 1938, nr. 6016–6023 (neterminat). Dan, un tânăr pictor, aflat la Viena, are o aventură sentimentală cu o actriță și asistă la discuții politice privind propaganda nazistă.

M. V.

PAPADAT-BENGESCU Hortensia, *Rădăcini*, I–II, București, Naționala-S. Ciornei, 1938, 434 + 486 p. Fragmente: *Din flori*,

CLB, III, 1936, 33, 41; ≈, RVS, X, 1936, 12, 1–4; *Decepție*, AZI, VI, 1937, 27, 2465–2475; *Adolescență*, RVS, XII, 1938, 1–2, 5–9; ≈, AZI, VII, 1938, 31, 2836–2848; *Nory*, VR, XXX, 1938, 4, 22–29; ≈, UVR, XLVII, 1938, 34, 3. Al patrulea vol. din ciclul Hallipa, după *Fecioarele despletite* (1926), *Concert din muzică de Bach* (1927), *Drumul ascuns* (1932). Roman analitic, urmărind redescoperirea principiului familial ca tip de relație și apartenență socială, ca regăsire și clarificare de sine, în ordine afectivă și umană. Sub aspect tematic, romanul dezvăluie orientarea „interesului scriitoarei în direcția patrimoniilor scăpătate, pe care noua generație încearcă să le asaneze” (Șerban Cioculescu), întreprinzând astfel „judecarea unui proces social” (Perpessicius). Concepută ca „retrospectivă” a protagonistei (~), energica și non-conformista Nory Baldovin – „caz unic de androginism moral” (VI. Streinu), datorat unor traume infantile, condiției de copil nelegitim –, cartea are o scriitură și o tonalitate aparte. Epicul „operează în domeniul strict interior, narațiunea topindu-se, pierzându-se și revenind, doar din loc în loc, în fluviul amplu al introspecțiunii [...] Mișcarea romanului e un du-te-vino dinspre prezent spre trecut, o mișcare neconținut retroactivă, asemenea creșterii rădăcinilor în jos, a înaintării lor lente înapoi, într-un sol în care își găsesc rezistența și sprijinul” (Octav Șuluțiu). Axul principal al narațiunii îl constituie istoria tămăduirii sufletești a lui Nory Baldovin prin integrarea în familie, la maturitate, și prin recuperarea istoriei personale și a antecesorilor. Autentică, voluntară, întreprinzătoare, protagonista depășește conflicte dure, dobândind un nou rost ca individ (se devotează răscumpărării moșiei părintești pentru sora ei) și o altă conștiință de sine. Opusă ei, Elena Drăgănescu, animată exclusiv de simțul datoriei convențional asumate, în memoria unui soț defunct (pe care îl părăsise) și în beneficiul unui fiu care îi e străin, eșuează tragic ca mamă, soție și iubită. Compoziția laxă a romanului include ample episoade colaterale, urmărind ipostazieri ale ideii de familie: eșecul unor cupluri maritale (Madona – Caro; Dia –

Radu Vrana), statornicia unor cupluri libere (concubinajul Corneliiei cu Dinu Baldovin, relația moșicăi Mari cu Lică), înstrăinările generate de sentimentul culpabilității (Elena Drăgănescu – Marcian). Narațiunea urmărește deopotrivă, într-un plan cvasiautonom, destinul Anetei Pascu, caz bizar de veleitarism patologic ce evoluează spre agitație și dezordine mentală. Romanul a fost primit cu opinii opuse, între prețuire (Șerban Cioculescu, Octav Șuluțiu, Perpessicius) și negare (în bună parte fiindu-i imputate neglijențele stilistice, compoziționale, de redactare). G. Călinescu afirma că, „luat sub absolutul artistic, romanul e lipsit de valoare”, iar înaintarea lui „e atât de nămolosă încât nimic nu iese din zona bunelor intenții”. Perpessicius însă îl considera „judecarea unui proces social”, „ca proporții și ca semnificații, echivalentul întâilor trei volume”. Șerban Cioculescu îl aprecia ca îmbogățire a materiei narrative: „Cu această masivă lucrare d-na ~ și-a sfârșit limitele reale sau numai aparente ale viziunii sale epice, mărginite la suprastructura noastră socială [...] Arta d-sale a pogorât pe pământ, în mijlocul unor realități mai generoase, mai vitale decât universul teratologic din primele trei romane”.

▼ I-II, ed. îngr., tabel cronologic și note de Gheorghe Radu, pref. de Dana Dumitriu, București, Minerva, 1974; I-II, postf. de Valeriu Cristea, București, Minerva, 1983; postf. și tabel cronologic de Doina Modola, Cluj-Napoca, Dacia, 1986. Reprodus în: *Opere*, IV, antologie și note de Eugenia Tudor-Anton, text stabilit de Viviana Șerbănescu, București, Minerva, 1980.

◆ Ieronim Șerbu, AZI, VII, 1938, 32, 3004–3013; Horia Liman, *O convorbire cu doamna ~*, LUR, II, 1938, 492, 6; **, *O carte și o problemă*, UVR, XLVII 1938, 35, 1; Constantin Fântăneru, UVR, XLVII, 1938, 41, 2; Șerban Cioculescu, *Romanul d-nei ~*, RFR, V, 1938, 11, 409–427; C. G. Popescu, AFR, III, 1938, 10–11, 126; Perpessicius, RM, I, 1938, 183, 2; 190, 2; Emil Gulian, FCL, XVII, 1938, 2180, 2; A. Zed, LIT, I, 1938, 901, 46; Constantin Fântăneru, *Anul literar*, UVR, XLVII, 1938, 46, 2; A. Piru, JL, I, 1939, 1, 3; Vladimir Streinu, *Aneta Pascu*, UVR, XLVIII,

1939, 6, 1–2; Vladimir Streinu, TMP, III, 1939, 644, 2; 651, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, VI, 1939, 2–3, 75–80; Mihail Chirnoagă, FRL, III, 1939, 901, 8–9; Mircea Brătucu, VR, XXXI, 1939, 5, 123–125; Gh. D. Loghin, IIS, IV, 1939, 7, 176–178; E. Lovinescu, *Notă asupra literaturii noastre feminine*, RFR, VI, 1939, 7, 179–184; Călinescu, *Istoria*, 655; Ciobanu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 218–234; Streinu, *Pagini*, II, 189–200; Petrescu, *Realitate*, 85–123; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 149–151; Cioculescu, *Aspecte*, 372–384; **, ≈ – *un roman uitat*, LCF, XVI, 1973, 36, 2; Ciopraga, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 171–189; George, *La sfârșitul*, II, 208–213; Baltazar, *Evo-cări*, 71–85; Eugenia Tudor Anton, *Altfel de „rădăcini”*, VR, XXVIII, 1975, 10, 54–56; Victor Atanasiu, RL, VIII, 1975, 28, 9; Maria-Luiza Cristescu, *O lume suficientă sieși*, LCF, XVIII, 1975, 9, 3; M. Ungheanu, LCF, XVIII, 1975, 9, 2; Cristescu, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 130–145; Al. Piru, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 216–218; Vi. Streinu, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 175–182; M. Ungheanu, ≈, în *Hortensia Papadat-Bengescu interpretată de...*, 324–329; Constantinescu, *Romanul*, 79–81; Mincu, *Repere*, 253–276; Negrici, *Respexitivitate*, 195–200; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 210–215; Perpessicius, *Opere*, VIII, 131–140; Protopopescu, *Romanul*, 105–143; Ungheanu, *Lecturi*, 117–128; *Scriitori români: Dicționar*; Perpessicius, *12 prozatori*, 69–76; G. Dimisianu, ~ – *realism și necruțare*, RL, XIV, 1981, 32, 12–13; Dimisianu, *Lecturi*, 71; 74–75; 77; Holban, *Bengescu*, 165–236; Lăzărescu, *Romanul*, 198–199; 202–203; 208; 210–211; 213–214; 216–219; Șerban Cioculescu, *Le roman de ~*, CREL, 1986, 2, 10–21; Vasile Popovici, *La rhétorique du personnage abyssal (-)*, CREL, 1986, 2, 29–40; Mircea Zăciu, ~, CREL, 1986, 2, 22–28; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 654–657; *Poetica romanului românesc*, 47; Cristea, *Fereastra*, 47–59; Craia, *Fețele*, 41–48; Perpessicius, *Scriitori*, III, 275–285. □ V. și *Balaurul*, 1923.

D. M.

○ PĂSTORESCU S., *Întrunirea de la Fratemitatea*, fragment de roman, ADM, X, 1938, 130–131, 2–6.

○ PETALA Mircea, *La concursul hipic*, fragment din romanul *Trece-trece regimentul 10*, ALA, XIX, 1938, 896, 9–10.

PETRESCU Cezar, 1907, II, v. 1907, I, 1937.

PLEȘEA Tim., *Măria sa cetățeanul*, București, Cartea Românească, 1938, 216 p. Roman de moravuri, satirizând politicianismul demagogic. Oferă soluția naivă a asanării vieții publice prin intervenția salutară a unui personaj-simbol, cetățeanul Ilarie Scăfărlie, devenit ministru de Finanțe.

◆ Horia Liman, LUR, I, 1938, 3, 2; Ovidiu Papadima, G, XVII, 1938, 6, 334.

M. V.

POLICALĂ Gheorghe, *Cu si bemol la cheie*, București, Tip. Văcărești, 1938, 250 p. Roman de moravuri. În cadrele unei intrigi prolixă, lipsite de finalitate, este adunată artificial o imensă cantitate de mizerie și declasare umană: orfani, flămânzi, părinți denaturați, prostituate, beție și viciu – material insuficient prelucrat artistic.

◆ Pass, SRA, II, 1938, 190, 2.

M. V.

O POPESCU Margareta [D. I. SUCHIANU], *Un surâs de 5 milioane*, apărut în f.rev. VR, XXX, 1938, nr. 1–4. Roman polițist.

O RÂȘCANU Theodor, *Enigma*, fragment din romanul *Vârtejul*, UVR, XLVII, 1938, 45, 14.

REBREANU Liviu, *Gorila*, I–II, București, Universala Alcalay, 1938, 620 p. (textul e paginat continuativ). Fragmente: *Întorsătura*, RFR, IV, 1937, 11, 243–264; *Când cade guvernul*, TMP, I, 1937, 233, 5; *Tatiana*, „Cronica”, I, 1937, 7, 5; *Pahonțu*, RFR, IV, 1937, 12, 486–501; ≈ „Decembrie”, I, 1938, 5–6, 3; ≈, CVT, XV, 1938, 3130, 4; *Întoarcerea*, VR, XXX, 1938, 6, 3–12. Roman al realităților politice românești, dezbateri de idei în jurul problemei „totalitarismului” și „democrației”, cu un substrat antitotalitarist evident (Nicolae Gheran). Sintetizează în metafora titlului „o entitate morală (sau, dacă vreți, imorală), am zice, colectivă, acel suflet primar în care se topesc și se reduc, ca într-o unitate, toate personalitățile, indiferent cărei fracțiuni din această diversă organizare politică ar fi aparținut” (Perpessicius). Scris la

numai patru luni după instaurarea dictaturii regale, romanul are la obârșie un proiect mai vechi al scriitorului, datând din 1912–1916, stimulat mai apoi de conflictele de presă (cu Nichifor Crainic și cu ortodoxiștii, cu Pamfil Șeicaru etc.), declanșate de intrarea scriitorului în administrația de stat. Eroul central al cărții, Toma Pahonțu, avându-l ca model în viața reală pe Pamfil Șeicaru, este tipul aristocratului politic, figura sa fiind prezentată complex, umanizată de pasiunea pentru Cristina Belcineanu. Romanul a fost primit de critică cu opinii divergente. Apreciind faptul că ≈ „nu satirizează” și nu „moralizează”, ceea ce îl deosebește de restul romanelor vieții politice și de acelea zugrăvind presa bucureșteană, Pompiliu Constantinescu îi reproșează o anume rafiere a conținutului epic, o diminuare a senzației de concret, față de celelalte cărți ale lui ~, considerându-l „o schiță pe dimensiuni de frescă”. În schimb, Perpessicius prețuiește ≈ ca o operă „de înaltă valoare”, cu accent „de acută actualitate”: „Toma Pahonțu [...] e un erou de clasă mare, de prima linie a eroilor d-lui ~, romanul probând aceeași „artă a dispoziției personajelor în amfiteatru”. Pentru Șerban Cioculescu, eroul e „o foarte reușită încarnare a parvenitismului jurnalistic-politic”, „sublimare a modelului său prezumat”, iar ≈ „o vigoasă creație de ordin obiectiv, lărgind vechile cadre ale operei d-lui ~, cu perspectiva fenomenului social de la oraș”. Previțiunea criticului că „o operă de asemenea amploare și probitate poate înfrunta norocos timpul” și „cu oarecare recul, va oferi cititorilor elemente morale dezbărate de efemeridele politice instante cu semnificația lor permanentă, de ordin individual sau colectiv” s-a confirmat, critica actuală întreprinzând tentative de reconsiderare a acestui roman în rândul operelor de întâia mărime ale autorului.

▼ București, Universala Alcalay, 1938; I–II, București, Sococ, 1942; București, Minerva, 1985. Reprodus în: *Opere*, X, București, Minerva, 1981; *Romane*, III, ed. și postf. de Nicolae Gheran, București, Cartea Românească, 1986.

◆ Dan Petrașincu, *Lângă ~ în ziua celor 50 de ani*, VL, X, 1936, 4, 3; Camil Baltazar, *Noul roman al d-lui ~. De la „Jon” la ~*, ADV, LI, 1937, 16460, 5; I. Gruia, AZI, VII, 1938, 31, 2881-2884; ***, TMP, II, 1938, 408, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XI, 1938, 543, 8; Perpessicius, RM, I, 1938, 29, 2; 31, 2; Constantin Fântăneru, UVR, XLVII, 1938, 20, 2; ***, ALA, XIX, 1938, 921, 7; M.B., LUF, IV, 1938, 7-8, 43-46; Theodor Scarlat, RVS, XII, 1938, 7-8, 28-30; Const. Gh. Popescu, AFR, III, 1938, 9, 110; Octav Șuluțiu, F, s. III, V, 1938, 8, 70-75; Gheorghe Agavriolaei, IIS, III, 1938, 10, 120-125; Florea Călin, ≈ sau declinul romanului rebrenian, DRUM, IV, 1938, 2-3, 1, 3; Constantin Fântăneru, *Anul literar*, UVR, XLVII, 1938, 46, 2; Munteano, *Panorama*, 227-232; Șerban Cioculescu, *Aspecte epice contemporane*, RFR, V, 1939, 8, 408-422; Vladimir Streinu, ~, RFR, VII, 1940, 5, 379-390; Ichim, *Rebreanu*, 57-61; Călinescu, *Istoria*, 652-653; George Todoran, ~, BCL, III, 1943, 75, 1-2; Mihăescu, *Sinteze*, 189-194; Vladimir Streinu, *Crohăz 1938*, SML, IX, 1946, 1377, 1-2; Crouhălniceanu, *Rebreanu*, 136-139; Nicolae Manolescu, *Ultimile romane*, GL, XII, 1965, 49, 8; Piru, *Rebreanu*, 86-88; Raicu, *Rebreanu*, 273-282; Crouhălniceanu, *Literatura*, I, 319; Constantinescu, *Scieri*, IV, 487-492; H. Zalis, ~ și *naturalismul*, ST, XXIII, 1972, 14, 21-23; Gavrilesco, *Rebreanu*, 10, 95; Rotaru, *O istorie*, II, 607; Negoiteșcu, *Analize*, 158-160; Perpessicius, *Opere*, VIII, 35-42; Sasu, *Sărbătoarea*, 161-165; *Scritorii români*; Al. Piru, ~ și *romanul social*, LCF, XXII, 1979, 4, 3; Ion Simuț, ≈ - *recurs*, F, XV, 1979, 6, 6; *Dicționar*; Marian Popa, *Un mare roman încă greșit considerat*, LCF, XXIII, 1980, 31, 6; 33, 3; Lector, RL, XIV, 1981, 27, 2; Nicolae Manolescu, *Editori și ediții*, RL, XIV, 1981, 40, 9; Paul Dugneanu, *Restituiri editoriale*, LCF, XXIV, 1981, 40, 1; 7; Ion Vlad, „*Dosarul*” *creației și romanul lui ~*, TR, XXV, 1981, 43, 1-2; 44, 2; Piru, *Istoria*, 306; Rebreanu, *La lumina*, 269; 277; 279; Mircea Zaciu, ST, XXXIII, 1982, 3, 33-34; Elena Stan, în *De la N. Filimon*, 94-96; Popa, *Competență*, 142-151; Simuț, *Diferența*, 78-86; G. Dimisianu, *Obiectul romanului*, RL, XVI, 1983, 21, 3; Jean-Louis Courriol, ≈ - *un roman controversat?*, R, 1983, 12, 5; Vlad, *Lectura*, 16-27; Achim Mișu, ~ și *istoria*, TR, XXIX, 1985, 42, 5; 43, 3; Puiu Hitișca, *Intuiție și timp*, EX, XVII, 1985, 9-10, 14; Ilie Bădescu, *Un roman recuperat*, LCF, XXVIII, 1985, 48, 3; Nicolae Rotund, *Un roman nedreptățit*, TMS, XX, 1985, 11, 6; Octavian Ruleanu, în *Centenar Liviu*

Rebreanu, 120-123; Traian Ungureanu, ~, *roman-cierul*, AFT, XX, 1986, 5, 8; Rachieru, *Rebreanu*, 227-233; Constantin Trandafir, *Literatura și istoria mediată*, ST, XXXVIII, 1987, 5, 18; 45; *Poetica romanului românesc*, 98; 147-148; Pompiliu Constantinescu, în *Liviu Rebreanu interpretat de...*, 195-200; 224-227; 305-318; Cristea, *Febrastra*, 32-46; Craia, *Fejele*, 68-78; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 107-108; 146-151; 154-156; Tihan, *Apropierea*, 31-34. □ V. și *Calvarul*, 1919.

D. M.

SADOVEANU Mihail, *Ochi de urs*, București, Cartea Românească, 1938, 160 p. Roman în care elementul fabulatoriu, utilizat fără ostentație și mai mult aluziv, poate fi integrat mai degrabă „fantasticului interior”. Teroarea exercitată de natură asupra protagonistului, straniețata, vrăjmășia, tenebrele, labirintica forță malignă a pădurii reprezintă, în primul rând, o ipostaziere a propriilor stări sufletești. „Semnele” recepționate de pădurarul Culi Ursake traduc ancestrala neliniște a individului aflat în proximitatea morții. Drama eroului transgresează astfel planul individual, sensul ei reclamându-se descifrat la nivelul speței umane. Cartea „țintește nu la încheierea soartei unui anume om, ci la destinul vieții, care dănuiește peste întreruperi aparente, la nesfârșit” (VI. Streinu). Al. Paleologu subliniază alteritatea romanului („Simbolul pădurii și fiarei este epifania unor forțe latente de esență sacro-cosmică, cu caracter efectiv, operant, implacabil, de o realitate și de o densitate opresivă irezistibile”), văzut ca o carte inițiativă. Totul nu e decât călătorie „dincolo”, în imperiul morții, urmată de reîntregirea în circuitul vieții.

▼ București, Cartea Românească, 1940; București, Cartea Românească, 1944. Reprodus în: *Opere*, XV, București, E.S.P.L.A., 1959; *Baltagul. Paștile blajinilor*, ≈, București, E.P.L., 1969; *Istorisiri din Ardeal. Valea Frumoasei*, ≈. *Poveștile de la Bradu Strâmb*, ed. îngr. și tabel cronologic de C. Mitru, cuvânt înainte de Lucian Blaga, addenda de Ionel Pop, București, Minerva, 1972; *Hanu Ancuței. Baltagul. Creanga de aur*, ≈, București, Cartea Românească, 1982.

■ *Medveszem*, tr. de Domokos János, Buda-
pesta, Magyar Helikon, 1960; *Medveszem*, tr.
de Domokos János, în *Válogatott művek*, I,
București, Irodalmi Könyvkiadó, 1966.

◆ M. Sevastos, *O carte bună*, ALA, XIX, 1938,
935, 1-2; Izabela Sadoveanu, *O carte nouă*: ≈ de
~, ALA, XIX, 1938, 936, 9; A. Călin, VRA, XI,
1938, 565, 8; Vasile Damaschin, SRA, II, 1938,
340, 2; Horia Liman, LUR, II, 1938, 556, 2; Eugen
Constant, CND, I, 1939 4, 6; Octav Șuluțiu,
RLTR, I, 1939, 5, 14; Gh. Agavrițoi, IIS, IV,
1939, 5, 352-354; Vladimir Streinu, TMP, III,
1939, 735, 2; G. D. Loghin, JL, I, 1939, 28, 3;
Petru Iroaie, FF, XIV, 1939, 4, 106-108; Șerban
Cioculescu, RFR, VI, 1939, 11, 418-425; M.
Triteanu și V. Fanache, ~ și *Transilvania*, ST,
XI, 1960, 10, 122; Ionel Pop, *Oameni de la Valea
Frumoasei în scrierile lui ~*, VR, XVI, 1963, 6-7,
109-125; Bratu, *Sadoveanu*, 492-496; Paul Geor-
gescu, *Dialectica sadoveniană*, C, XLV, 1965, 45,
3; Ciopraga, *Sadoveanu*, 69-71; Georgescu, *Poli-
valența*, 5-62; Ungheanu, *Pădurea*, 125-160;
Dan, *Proza*, 162-163; Zaharia Sângeorzan, *Perso-
naj și spațiu sadovenian*, CRC, XI, 1976, 8, 2;
Marcea, *Sadoveanu*, 211-215; 404-405; Sân-
georzan, *Sadoveanu*, 78-86; Streinu, *Pașini*, IV,
102-110; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 89-90; 95-96;
Gorcea, *Nesomnul* 21-26; Al. Paleologu, *Drum
„inițiativ”* în ≈, ATN, XV, 1978, 3, 5; Paleologu,
Treptele, 187-192; 197-211; Tomuș, *Sadoveanu*,
22-23; Andrei Brezianu, „*Poarta neștiută*”. *Între
ochiul ursului sadovenian și „Ursul” lui William
Faulkner*, LCF, XXII, 1979, 43, 1; 6; 44, 1; 7;
Ciopraga, *Sadoveanu*, 125-128; Vlad, *Cărțile*,
107-108; Mănuță, *Sadoveanu*, 260-261; Ioana
Creangă, ≈, RL, XVI, 1983, 7, 17; Romulus Rusan,
Înțelepciunea trecerii, RL, XVI, 1983, 28, 17; Pale-
ologu, *Alchimia*, 218-223. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

SĂRMANUL KLOPȘTOCK, *Meduza*.
Sugestii din Guy de Maupassant, București,
Naționala Ciomei, 1938, 194 p. Materialul,
preluat din nuvelele lui Maupassant, e orga-
nizat în jurul unui personaj mânat de instincte
criminale.

◆ G. Călinescu ALA, XV, 1938, 914, 15; I. Gruia,
LUR, I, 1938, 375, 4; ***, SRA, II, 1938, 191, 2;
Pompiliu Constantinescu, VRA, XI, 1938, 550,
11; ***, ALA, XIX, 1938, 925, 4; I. Zahacinschi,
IIS, III, 1938, 9, 559; Constantinescu, *Scrieri*, IV,
567-571.

A. S.

SCARLAT Teodor, *Viața la-nțâmplare*,
București, Cartea Românească, 1938, 156 p.
Fragmente: *Răspântii*, LN, III, 1936, 4, 219-
221; ≈, MRD, 9, 1936, 7-8; *Răspântii*, UVR,
XLVII, 1938, 4, 6; ≈, RFR, V, 1938, 6, 519-
528; *Capitol din ≈*, UVR, XLVII, 1938, 26,
5; *Prima răspântie*, RFR, V, 1938, 10, 92-99.
Roman social, cu elemente autobiografice.
Florin Codreanu, tânăr atras de mirajul Bucu-
reștilor, se ratează din cauza unei iubiri.
„Amestec de realism și romantism, de boemă
inactuală și de tezism (șomajul intelectualilor-
bacalaureați) prea vag schițat, ≈ rămâne în
cariera d-lui ~ o „experiență utilă”, după opi-
nia lui Perpessicius.

◆ ***, NTN, III, 1936, 625, 2; Tiviu Teodoru,
NTN, IV, 1937, 1005, 2; A. Zed, LIT, I, 1938, 9-10,
45; N. Mihăescu, VRL, XXX, 1938, 9290, 2;
A. Călin, VRA, XI, 1938, 78; George D. Râncă,
CHM, V, 1939, 398, 2; Constantin Fântăneru,
UVR, XLVIII, 1939, 2, 2; Cuza Marinescu, LIT,
II, 1939, 11, 10; Vintilă Horia, G. XVIII, 1939, 1,
46-47; Perpessicius, RM, II, 1939, 259, 2; ***,
VR, XXXI, 1939, 3, 154-155; Perpessicius, *Opere*,
VIII, 185-186.

D. M.

SEIȘANU Romulus, *Aventuroasa viață a lui
Despot-Vodă*. *Roman istoric*, București, Na-
ționala Ciomei, 1938, 288 p. Evocă viața,
reformele sociale și încercarea lui Iacob
Heraclide, numit Despotul, de a crea în Țările
Române un centru al civilizației latine.

◆ Emil Giroiu, *De vorbă cu ~*, RMP, XXI, 1938,
6016, 5; ***, ATN, IX, 1938, 372, 2; Ban Măricine,
SRA, II, 1938, 156, 3; M. G. Constantinescu, U,
LV, 1938, 147, 4; Misa, F, s. III, V, 1938, 7, 105.

A. S.

SERGIH Cella, *Pânza de păianjen*, Bucu-
rești, Editura Librăriei Universale Alcalay,
1938, 362 p. Fragment: *Cele dintâi nedume-
ririi*, RFR, IV, 1937, 4, 9. Roman de dragoste.
Nefericitele aventuri erotice ale Dianei Slavu
au loc în climatul social confuz al anilor imed-
iați următori primului război mondial. Con-
fesiunea eroinei reprezintă o patetică mărturie
a visului de fericire specific sensibilității femi-
nine, și un remarcabil document de psihologie.

▼ București, F.R.P.L.A., 1946; cu o pref. de Georgeta Horodincă, București, E.P.L., 1962; București, E.P.L., 1968; cu o postf. a autoarei, București, Minerva, 1973; București, Cartea Românească, 1978.

◆ Ieronim Șerbu, AZI, VI, 1937, 30, 2792-2794; Badea Marinescu, TMP, II, 1938, 339, 2; Ban. Mărăcine, SRA, II, 1938, 143, 2; Constantin Fântăneru, UVR, XLVII, 1938, 13, 2; Perpessiciu, RM, I, 1938, 102, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XI, 1938, 538, 9; Flox., RVS, XII, 1938, 5-6, 27-28; D.T., VR, XXX, 1938, 12, 162-164; Dan Petrașincu, *Femeile în literatura românească*, RLTR, I, 1939, 8, 10; E. Lovinescu, *Notă asupra literaturii noastre feminine*, RFR, VI, 1939, 7, 179-184; Dan Petrașincu, *Cu ~*, TRP, II, 1945, 127, 2; Al. Piru, NA, I, 1946, 189, 2; Al. I. Ștefănescu, CNT, 1947, 17, 4; Flomir, RVM, II, 1947, 16-17, 33; Sanda Radian, VR, XVI, 1963, 8, 165-168; Rodica Florea, LCF, VIII, 1965, 14, 3; Michaela Bulgărea, *Cu ~*, TMS, XI, 1967, 6, 11; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 467-468; Piru, *Panorama*, 356-359; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 591-594; Radu Șt. Mihail, *Interviu cu ~ la reeditarea romanului ~*, CRC, VIII, 1973, 30, 5; Sânziana Pop, *Convorbire cu ~*, LCF, XVII, 1974, 45, 7; Buzilă, *Mărturii*, 185-192; Emil Manu, *~ și refuzul autobiografiei*, O, XXVI, 1975, 25, 2; Marius Pop, *Cu ~*, O, XXVII, 1976, 41, 1; Constantinescu, *Romanul*, 255-259; Perpessiciu, *Opere*, VIII, 88-89; Protopopescu, *Romanul*, 263-264; Cleopatra Lorințiu, SLAST, IV, 1984, 24, 3; Constanța Călinescu, *Cu ~*, TMS, XXII, 1987, 6, 4; Nicolae Țone, SLAST, VIII, 1988, 13, 3; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 404-416; Constantinescu, *Figuri*, 304-307.

A. S.

STĂNOIU Damian, *București-Sinaia*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, [1938], 254 p. Roman teizist, pe tema patimii pentru jocurile de noroc. Eroul, Radu Șoiman, licențiat în drept, decade din pricina acestui viciu. Exclus din barou, părăsit de nevastă, sărăcit, sfârșește prin a se sinucide, lăsând o scrisoare-avertisment celor tentați de această nefastă pasiune.

□ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STĂNOIU Damian, *O partidă de poker*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș,

1938, 284 p. Fragment: ≈, ALA, XVIII, 1938, 902, 5. Roman de moravuri. Satirizează patima pentru jocul de cărți a unor cucoane avute, în frunte cu Marta Aldea, soția arhitectului Mavru Aldea. Exasperat, arhitectul alungă în final cucoanele de la o interminabilă partidă de pocher, introducând în odaie un șoarece. „Un soi de nuvelă veselă, de o veselie falsă, silită și, încă o dată, foarte adesea trivială” (G. Călinescu).

▼ București, Cugetarea, 1943.

◆ ***, SRA, II, 1938, 149, 2; George D. Râncă, CHM, IV, 1938, 195, 2; I. Gruia, LUR, I, 1938, 356, 4; G. Călinescu, ALA, XV, 1938, 914, 15. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1938.

D. M.

STREINUL Mircea, *Aventura domnișoarei Zenobia Magheru*, București, Vremea, [1938], 128 p. (Colecția Nuvelisticii „Vremii”). Apărut mai întâi în f.z. GLB, XV, 1932, nr. 3746-3997. Fragment: *Cazul domnișoarei Zenobia Magheru*, VRA, XI, 1938, 545, 9. Narațiune erotică, în foileton subintitulată roman. În text sunt amintiți, „cu totul inoportun” (Pompiliu Constantinescu), autorul și câțiva confrăți întru poezie. Cartea relatează cazul unei femei între două vârste, Zenobia, care se îndrăgostește de nepotul ei, tânărul baccalaureat Ion Dracu, fiindcă acesta seamănă surprinzător cu defunctul ei logodnic. Narațiunea se slujește, fără abilitate, de sugestii psihanalitice și metempsihotice (Alfred Steiner, logodnicul mort, îi pare Zenobieii a se fi întors sub înfățișarea tânărului). După Pompiliu Constantinescu, debutul în proză al poetului ~ „este mai mult un pretext și un exercițiu, căci drama Zenobieii este abia enunțată în datele ei înfricoșătoare, fără ca să asistăm la o rezolvare interioară, așa cum ne îmbia cazul propus spre analiză”.

▼ Reprodus în: *Oameni de noapte*, București, Institutul de Arte Grafice T.R. Independența, 1943.

◆ Pompiliu Constantinescu, VRA, XIII, 1941, 609, 4; 610, 5.

D. M.

STREINUL Mircea, *Ion Aluion*, Cernăuți, Editura Mitropolitului Silvestru, [1938], [198] 278 p. Cu o notă finală a autorului. Vol. mai cuprinde și nuvela *Cazul profesorului Ipatie Hrisant*. A fost reeditat cu titlul schimbat. Roman al vieții din spatele frontului, în timpul primului război mondial. Pornind de la un fapt real (după cum precizează autorul în nota finală), ≈ are în vedere abuzurile austriece în Bucovina. Acuzat pe nedrept și fără probe de spionaj și trădare, flăcăiandru Ion Aluion (al cărui tată se află pe front) e terorizat de bestialul șef de post Dreher, apoi torturat și condamnat la moarte de un consiliu de război prezidat de primarul satului. E executat prin spânzurare. Perpessicius consideră autorul „un abil povestitor, ce știe să construiască o narațiune, să o gradeze, să-i intensifice efectele, în aceeași măsură în care se pricepe să schițeze un portret sau să deseneze un peisagiu”. După Pompiliu Contantinescu, romanul este „patetic”, „de un realism dramatic, impresionant”.

▼ *Semnul negru*, cu o postf. a autorului, București, Podeanu, 1941.

● Premiul „Ioan Al. Brătescu-Voinești” al Ministerului Educației Naționale pe anul 1939.

◆ Leca Morariu, *Romanul bucovinean*, FF, XIII, 1938, 4, 141–142; N. Ladmiss-Andreescu, LN, V, 1938, 4–5, 136–138; Constantin Fântăneru, UVR, XLVII, 1938, 31, 2; Mircea T. Bandu, LUF, IV, 1938, 9–10, 52–55; A. Călin, VRA, XI, 1938, 566, 8; Tudose Dracea, *Anul literar bucovinean*, GLB, XXI, 1938, 5512, 7; Perpessicius, RM, I, 1938, 210, 2; Vasile I. Postecă, *Romanul bucovinean*, CL, LXXIII, 1940, 2, 143–156; Teodor Iordache, *Semnul negru*, CL, LXXIV, 1941, 8–10, 1187–1188; Marieta Popescu, F, s. IV, 1941, 76, 9–10; Perpessicius, *Opere*, VIII, 155–157.

D. M.

○ **ȘERBAN Mihail, *Împăcare***, fragment din romanul *Strada Rădășeni*, RVS, XII, 1938, 3–4, 5–10.

○ **ȘERBAN Mihail, *Început de viață***, fragment din romanul cu același titlu, GR, VI, 1938, 5–12, 306–312.

ȘERBĂNESCU Petru, *Viață frântă*, București, Cultura Poporului, 1938, 218 p. Bucu-

riile reprimare și marile drame, obsesiile, spaimele universului închis ale unui sanatoriu sunt prezentate cu un foarte exact simț al tragicului cotidian.

◆ Iz. Sd., ALA, XIX, 1938, 920, 7; **, ALA, XIX, 1938, 935, 11; G. Ivașcu, JL, I, 1939, 9, 3; M.Ș., VR, XXXI, 1939, 4, 154–156; Călinescu, *Istoria*, 880; Perpessicius, *Opere*, VIII, 93–94.

A. S.

TEODOREANU Ionel, *Fundacul Varlamului*, București, Cartea Românească, 1938, 420 p. Fragmente: ≈, UVR, XLVII, 1938, 32, 3; ≈, ALA, XIX, 1938, 929, 6–7; ≈, IIS, III, 1938, 10, 69–78; ≈, VR, XXX, 1938, 10, 3–21. Prezentând categorii sociale în conflict, intelectualul de veche spiță boierească și noul aristocrat al perioadei interbelice, romanul reprezintă o pledoarie pentru evadarea din mediul mortificat al tradiționalismului confortabil. Avocatul Nini Varlam e încă prizonierul mentalității vechii boeme și al pitorescului de inspirație romantică, deși transmite fiului său gustul pentru acțiune și „aventura faptei”, ca mijloc de adaptare la tumultul vieții moderne.

▼ București, Cartea Românească, 1939; București, Cartea Românească, 1945.

◆ Ovidiu Drimba, TR, I, 1938, 11, 6; Constantin Fântăneru, UVR, XLVII, 1938, 40, 2; A. Călin, ≈, VRA, XI, 1938, 564, 8; S. Varzaru, CGM, VII, 1938, 11–12, 23–24; Radu Georgescu, RVL, XIII, 1938, 1–2, 34; Vladimir Streinu, TMP, II, 1938, 591, 2; **, IDP, II, 1938, 22, 1; **, LIT, I, 1938, 9–10, 41–44; **, VTR, I, 1938, 1, 2; Vladimir Streinu, TMP, II, 1938, 596, 2; Horia Stanca, SMP, I, 1938, 2, 199–202; Perpessicius, RM, I, 1938, 198, 2; Al. Piru, IIS, IV, 1939, 1, 172–174; Petru Iroaie, F, XIV, 1939, 1–2, 42–44; Șt. Alexiu, GAC, VIII, 1939, 13–14, 2; Dan Smântănescu, X, LVI, 1939, 158, 4; **, *Scritorul* –, SDM, XIV, 1939, 3, 120; Streinu, *Pagini*, II, 207–213; Piru, *Varia*, I, 414–422; Perpessicius, *Opere*, III, 141–146; Perpessicius, *12 prozatori*, 310–314; Tomuș, *Teodoreanu*, 99–100. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

THEODORIAN-CARADA M., *În voia soartei*, București, Tip. Serafica, 1938, 244 p. Roman de dragoste, relatând – schematic și convențional – povestea iubirii nefericite a lui

Lajos Fodor de Alsóvarady pentru frumoasa sa verișoară Ilona.

M. V.

TIMUȘ Ioan, *Ogio-San. Domnișoare*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, [1938], 342 p. Roman al vieții nipone, cu elemente autobiografice. Eroul, un tânăr român care trăiește cinci ani în Japonia, se întreține ca profesor de pian, apropiindu-se de oamenii pământului, prin intermediul elevelor și iubitelor sale. Romanul, care pune un accent deosebit pe exotismul locurilor și al obiceiurilor, are elemente documentare, după opinia lui Perpessicius „cam multe și uneori prea stăruitoare”, prezentate însă alert și cu umor.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafras, [1939]; ed. și pref. de Doina Curticăpeanu, Cluj-Napoca, Dacia, 1984.

◆ Camil Baltazar, LUR, I, 1938, 349, 4; Const. Gh. Popescu, AFR, III, 1938, 5-6, 70-71; T.M.B., TMP, II, 1938, 397, 2; Dragoș Vrânceanu, CRT, XI, 1938, 3733, 1-2; ***, BLE, VIII, 1939, 77, 8; Perpessicius, RM, I, 1938, 36, 2; Negoșescu, *Analize*, 259-261; ***, *Un scriitor uitat*, VR, XXIX, 1976, 2, 31-34; Perpessicius, *Opere*, VIII, 46-47.

D. M.

○ **TOMICIU Pompiliu**, *Toamna și noaptea în cetate*, fragment din romanul *Doamna deputat*, LCF, IV, 1938, 1-2, 20-23.

TONEGHIN M., Al. BILCIURESCU, *Paraziții tacâmului*, București, Naționala Ciomei, 1938, 208 p. Roman de moravuri, în care „autorii au aerul de a descrie serios boema autohtonă, după Murger, confundând boema cu un fel de haimanalăc vulgar” (G. Călinescu).

◆ Horia Liman, AZI, VI, 1937, 30, 2813; ***, SRA, II, 1938, 186, 2; G. Călinescu, ALA, XV, 1938, 914, 15.

M. V.

TOPÎRCEANU George, *Minunile Sfântului Sisoie*, în vol. *Postume*, ed. îngr. de Otilia Cazimir, București, Cartea Românească, 1938. Vol. reproduce fragmentele: ≈, *Prolog*, RFR, I, 1934, 3, 483-498; *Sisoie se pogoră pe pă-*

mânt, IIS, I, 1936, 10, 457-468; *Sisoie începe să facă minuni*, IIS, III, 1938, 2, 197-204. Reluat fragmentar: *Mărul lui Adam*; *Binecredincioșii lui Pafnutie*, VRA, XIV, 1942, 665, 11. Capitolele publicate, precum și însemnările-proiect ale autorului configurează un roman satiric, în care ironia se exersează în două planuri diferite, pe de o parte, demitizând transcendențialul, pe de altă parte, biciuind carențele omenescului. Descrierea unui rai naiv și idilic până la plictiseală, populat cu ființe animate de vanități și de slăbiciuni omenești, ridiculizează viziunea simplistă asupra paradisului ca loc al eternei fericiri și armonii. În paralel, satira vizează variate aspecte reprobabile ale rânduinelor societății timpului. De remarcat, „finețea observației, plasticitatea expresiei, verva umorului, limbajul cu colorit popular și familiar” (George Sanda).

▼ Ed. îngr. și pref. de George Sanda, Iași, Junimea, 1972. Reprodus în: *Postume*, București, Cartea Românească, 1943; *Postume*, București, Cartea Românească, 1948; *Opere*, II, ed. îngr. și pref. de Al. Săndulescu, București, E.S.P.L.A., 1955; *Opere alese*, II, ed. îngr., bibliografie și studiu introductiv de Al. Săndulescu, București, E.S.P.L.A., 1959; *Scrieri, alese*, ed. îngr., note, glosar și tablou biobibliografic de Al. Săndulescu, pref. de Const. Ciopraga, București, E.T., 1959; *Versuri și proză*, ed. îngr. și pref. de Al. Săndulescu, București, E.S.P.L.A., 1959; *Balade vesele și triste*, ed. îngr. de Al. Săndulescu, pref. de Const. Ciopraga, București, E.T., 1963; *Versuri și proză*, studiu introductiv, note și bibliografie de Virgiliu Ene, București, E.T., 1968; *Scrieri alese*, II, ed. îngr. cu note și comentarii, tabel cronologic și bibliografie de Al. Săndulescu, București, Minerva, 1971; *Scrieri*, I, ed. îngr., pref., note, comentarii, tabel cronologic și bibliografie de Al. Săndulescu, București, Minerva, 1983; *Pagini de proză*, antologie și postf. de Mihail Iordache, București, Minerva, 1983; *Pagini de proză*, antologie și postf. de Mihail Iordache, Iași, Junimea, 1985; *Balade vesele și triste*, antologie, pref., cronologie și bibliografie de Ilie Dan, București, Albatros, 1986.

◆ Ov. Crohmălniceanu, *Humorul lui* -, VR, VI, 1953, 4, 213-237; Crohmălniceanu, *Cronici*, 108-109; Al. Săndulescu, *Documente inedite în legătură cu romanul* ≈ de -, GL, II, 1955, 14, 1; 3; Al. Săndulescu, *G. Topârceanu. Viața și opera*, București, E.S.P.L.A., 1958, 136-143; Al. Oprea, *Spectacol* -, CRC, V, 1970, 41, 2; Al. Piru, *Romanul lui* -, RL, V, 1972, 38, 11; Lucia Enescu, „Revista bibliotecilor”, XXV, 1972, 10, 636-637; D. Florea-Rariște, CRC, VII, 1972, 47, 4; Piru, *Varia*, II, 296-299.

M. V.

ȚUCULESCU I. P., *Setea de viață*, Craiova, Tip. Speranța, 1938, 356 p. Impropriu considerată roman, cartea este de fapt un memorial de călătorie, descriind detaliat pitorescul peisajului, monumente istorice, dar mai cu seamă efectele curative ale Karlsbadului.

◆ **, CTC, XVII, 1936, 5-6, 1; Al. Iacobescu, LCF, s. II, II, 1936, 7-8, 318-319; Traian Mateescu, R, XXX, 1938, 2-3, 94-95.

M. V.

ȚURCAN Radu, *Suflet de străjer. Roman de aventuri eroice în Bucegi*, București, Impr. Adevărul, 1938, 80 p. Sărac pe planul invenției epice, insipid ca scriitura.

M. V.

O VASILIU I. G., *Aloe*, fragment din *Romanul provinciei*, UVR, XLVII, 1938, 29, 6.

VASILIU-BEREASA D., *În fașa destinului*, București, Editura Noastră, 1938, 154 p. Roman moralizator și sentimental, istorisind povestea unui orfan care răzbate în viață prin propriile merite. Încurcăturile testamentare și familiale din final, precum și implicațiile naționaliste sunt cu totul gratuite.

M. V.

VELICAN Sabin, *Pământ viu*, București, Editura Librăriei Socec, 1938, 270 p. Fragmente: ≈, XII, 1938, 7-8, 1-4. Roman rural „de atmosferă basarabeană” (G. Călinescu). Satul Ciobanca de pe Nistru, așa cum arăta după 1918, e prezentat ca un univers primar, violent, în care face ravagii secta inochențiștilor (propovăduitorii ai orgiilor sexuale). Puternice diferențieri sociale se opun dragostei

tinerilor Nina Sparienoapte și Sașa Capmare - băiat sărac, argat în casa tatălui fetei iubite. Scrierea, nelipsită de o anume forță epică, a fost considerată de G. Călinescu „un document scris cu vigoare”.

▼ București, Socec, 1940.

● Premiul Uniunii Intelectuale Române pe anul 1938.

◆ Dragoș Vrânceanu, CRT, XII, 1939, 4023, 1-2; Dan Petrașincu, *Printre autori și volume*, RLTR, I, 1939, 6, 24; T. Ulmanu, JL, I, 1939, 21, 3; Aida Vrioni, -, ≈, *Premiat la concursul literar din 1938 al Uniunii Intelectuale Române*, U, LVI, 1939, 179, 4; C. Săteanu, *Romancierul* -, SRA, II, 1939, 533, 2; Gh. Tomescu, IIS, V, 1940, 5, 339-343; Ion Nicola, *Însemnări literare*, BSR, I, 1941, 90, 2; Teodor Iordache, CL, LXXIV, 1941, 11-12, 1499-1501; Călinescu, *Istoria*, 843.

D. M.

VESPER Iulian, *Primăvara în țara fașilor*, București, F.R.P.L.A., 1938, 158 p. Fragmente: ≈, JML, XXV, 1936, 4-12, 124-142; XXVI, 1937, 1-9, 128-133; ≈, GLB, XX, 1937, 5001, 23; 5002, 2-3; *Oamenii din Vorojeni*, RFR, V, 1938, 9, 546-573; ≈, UVR, XLVII, 1938, 33, 4; ≈, VRA, XI, 1938, 557, 8-9. Cronica vieții sociale interbelice a unei comunități sătești bucovinene. În centrul acțiunii se află familia lui Artemi Andronache, din satul Vorojeni. Întâia calitate a romanului stă în simplitatea temei. În ciuda oricăror dificultăți istorice, rămân nealterate înțelepciunea și iubirea de pământ a oamenilor.

◆ Ion Goschin, MN, 1938, sept., 106; A. Călin, VRA, XI, 1938, 564, 8; Paul I. Papadopol, U, LV, 1938, 332, 4; Dragoș Vrânceanu, CRT, XI, 1938, 3909, 1-2; Ș., TMP, II, 1938, 590, 2; Tudose Dracea, GLB, XXI, 1938, 5512, 7; Constantin Fântăneru, UVR, XLVIII, 1939, 1, 2; Perpersicius, RM, II, 1939, 223, 2; Vintilă Horia, G, XVIII, 1939, 1, 45-46; Vasile I. Posteuță, *Romanul bucovinean*, CL, LXXIII, 1940, 2, 143-156; Buziă, *Mărturie*, 210-212; Perpersicius, *Opere*, VIII, 164-168; George Muntean, ~ - 75, RL, XVI, 1983, 49, 15.

A. S.

VLASIU Ion, *Am plecat din sat*, Sighișoara, Miron Neagu, 1938, 250 p. Fragment (din

partea II-a în pregătire): *Ajun de Crăciun*, GR, VII, 1939, 213–223. Deschide un amplu ciclu memorialistic, constituit pe parcursul editării vol., din care mai fac parte: *Drum spre oameni* (1961), *O singură iubire* (1965), *Cartea de toate zilele unui an* (1984), *Succes coral* (1985) și *Monolog asimetric* (1988). Romanul formării unei personalități. Textul e însușit de memoria locurilor natale, remarcabil prin lirismul evocării și prin fixarea cu simplitate, în pagini de un realism dramatic, a psihologiei țărănești.

▼ București, E.S.P.L.A., 1957; București, Eminescu, 1979; pref. de Dan Grigorescu, București, Minerva, 1988.

◆ Vasile Damaschin, SRA, II, 1938, 358, 3; Sextil Pușcariu, AAR, t. LIX, 1938–1939, 243; Horia Stanca, SMP, II, 1939, 1, 81–82; Perpessicius, RM, II, 1939, 269, 2; 270, 2; George Sbârcea, TR, II, 1939, 28, 6; Emil Gulian, FCL, XVIII, 1939, 2187, 2; Dragoș Vrânceanu, CRT, XII, 1939, 3994, 1–2; Anatole Chircev, LU, V, 1939, 3–5, 73–75; Romulus Demetrescu, PLI, VI, 1939, 3–5, 118–120; I. Simionescu, TMP, III, 1939, 687, 1; 3; Miron R. Paraschivescu, TMP, III, 1939, 695, 2; N. Ladmiss-Andrescu, LN, VI, 1939, 4, 121; Octav Șuluțiu, RLTR, I, 1939, 6, 8; Ionel Nicoleanu, AȚN, X, 1939, 2691, 2; D. Trost, VR, XXXI, 1939, 6, 147–148; Chinezu, *Pagini*, 166–170; Perpessicius, *Opere*, VIII, 187–191; Anton Cosma, –, *romancierul*, VTR, XIII, 1983, 5, 7; 13; Mircea Zăciu, *Fișă bibliografică*, RL, XXI, 1988, 19, 14–15; Băileșteanu, *Aorist*, 173–176.

A. S.

1939

ADERCA Felix, *A fost odată un imperiu...*, București, Editura Librăriei Socec, 1939, 326 p. Fragmente: *Crima lui Ștefan Ilici* (romanul e anunțat cu titlul *Lucifer*), ADM, I, 1930, 16, 9–11; *Defilarea mușicilor*, EXC, I, 1930, 2, 5; *Nebunii lucide* (romanul e anunțat cu titlul *Iubire la Petersburg*), RVS, V, 1931, 3–4, 1–5; *Iubire la Petersburg*, VRA, IV, 1931, 192, 4; *Paița* (romanul e anunțat cu titlul *Lucifer*), VRA, IV, 1931, 200, 4; *Matri-ona călărească* (se păstrează titlul *Lucifer*), VRA, IV, 1931, 204, 4; *Moscva* (romanul e

anunțat cu același titlu *Lucifer*), ALA X, 1931, 567, 5. Într-o primă formă, subiectul a fost tratat în *Rasputin. Diavolul de la curtea țarilor* (1929). Parodie a romanului senzațional și de aventuri, cu eroi nihilști și revoluționari. Autorul a ezitat asupra titlului. Scrierea prezintă o mobilitate derutantă, jonglând cu intertextualitatea. Astfel, ea oscilează între roman senzațional, biografie romanțată, reportaj, textul consemnând secvențe de „film sonor” (cap. *Frontul Țarului*), „reportaj politic”, scenariu, reportaj fantast, proces fictiv. Impresia globală este a unui „vast și delirant montaj de secvențe rapide; de actor Kinstil preconizat de Döbblin” (Ov. S. Crohmăniceanu). Acțiunea este plasată în Rusia premergătoare revoluției din 1917 și are în centru figura unui Rasputin livresc, deformat de prezentarea sa într-o întreagă producție literară și subliterară.

◆ Lucia Preminger-Hecht, ADM, XI, 1939, 139–140, 19–20; Sergiu Ludescu, VR, XXXI, 1939, 6, 140–142; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 461; Ion Negoitescu, –, ST, XXV, 1974, 3, 34–35; Valentin Chifor, *Felix Aderca*. Teză de doctorat, mss, Cluj-Napoca, 1976, 143–145; *Dicționar*; Negoitescu, *Alte însemnări*, 66–71; Ivașcu, *Confruntări*, III, 40–41. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

D. M.

ADERCA Felix, *Întâia călătorie în jurul lumii. Basm adevărat*, București Socec, [1939], 176 p. (Biblioteca noastră, 24). Roman de aventuri, pentru copii și tineret. Aviatorul Ion Bărzăune, foarte apreciat în lumea aviatică mondială, se pregătește să facă înconjurul lumii cu avionul „România”. În așteptarea aprobării acestei călătorii, istorisește celor trei copii ai surorii sale povestea expediției lui Magellan.

▼ *Magellan. Întâia călătorie în jurul lumii*, București, Forum, [1945].

D. M.

AGÂRBICEANU Ion, *Licean... odinioară*, București, F.R.P.L.A., 1939, 232 p. (Scriitori români contemporani). Reluat fragmentar: ≈, RFR, IX, 1942, 2, 300–345. Roman de for-

mație, cu elemente autobiografice. Ilustrează „un crâmpel din istoria școlilor din Blaj către sfârșitul veacului trecut” (Perpessicius). *Alter-ego* al scriitorului, Ionică Albu, băiat de țăran, se ridică prin învățătură, într-un mediu cultural ce constituie un centru de rezistență împotriva politicii de deznaționalizare promovate de guvernul Imperiului Austro-Ungar, Blajul. Menținându-se pe linia unui „cuminte tradiționalism ardelenesc” (P. Drăghici), romanul reface un destin tipic pentru intelectualitatea transilvăneană. Firul epic se dovedește linear, fără invenție, fiind expus într-un limbaj adesea simplist, autorul adaptându-se și literar nivelului lumii descrise. Cartea interesează prin valoarea documentară și prin amănunte de atelier. După Perpessicius, ≈ e un roman „de mici proporții, de densă substanță și de mari aspirații”.

▼ Pref. și glosar de Aurel Sasu, Cluj, Dacia 1972.

◆ I. V. Stanciu, „Cultura creștină”, XII, 1942, 10-12, 695-696; Perpessicius, ACA, IV, 1943, 716 b, 2; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 6, 5; Nicolae Roșu, G, XXII, 1943, 3, 166-168; Emil Giurgiuca, „Ziarul noii vieți românești. Supliment literar”, III, 1943, 52, 4; I. Gh. Severeanu, „Țara”, III, 1943, 572, 2; Tudor Răchițeanu, CRIS, III, 1943, 19, 3; Teodor Murășanu, PLI, IX, 1943, 5, 118-120; P. Drăghici, *Două romane de -: ≈ și „În pragul învierii”*, „Lucafeărul”, III, 1943, 7, 268-270; T. Aștilean, „Unirea”, LIII, 1943, 48, 2-3; Ștefan Dascălu, „Beiușul”, XIII, 1944, 6, 2; Cio-praga, *Literatura*, 486; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 137-138; Ion Marcoș, TR, XVI, 1972, 21, 4-5; Ioan Adam, SPM, 1972, 80, 5; Victor Atanasiu, RL, V, 1972, 26, 10; Ion Buzași, AST, VII, 1972, 6, 5; Horia Bădescu, ST, XXIII, 1972, 13, 31; D. Micu, *O carte cu liceeni*, AFT, VII, 1972, 6, 7; Sasu, *Progresii*, 85-93; Zăciu, *Agârbiceanu*, 30; Regman, *Agârbiceanu*, 74; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 8; 62; 323-324; Micu, *Lecturi*, 100-103; Popa, *Dicționar 2; Scriitori români*; Perpessicius, *Opere*, X, 40-43; Ion Buzași, *Un roman despre școlile Blajului*, TR, XXVI, 1982, 33, 3; Zăciu, *Agârbiceanu 100*, 20-21. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

ALMAȘ Dumitru, *Miron Costin*, I-II, București; Naționala Ciomei, 1939, 360 +

+ 300 p. Biografie romanțată, în care relatarea se păstrează în marginea adevărului istoric, cu unele ajustări ținând de idealizarea eroului central. „Dacă figura cronicarului e încărcată arbitrar numai cu virtuți, care îi subminează complexitatea, în schimb, autorul reușește să evoce culoarea locală minuțios și viu” (Șerban Cioculescu).

▼ București, Meridiane, 1973.

◆ Vasile Damaschin, SRA, II, 1939, 629, 2; Criticus, ACL, I, 1939, 4, 2; Mircea Florentin, MVB, I, 1939, 18, 28; Octav Suluțiu, F, s. III, VII, 1940, 1-2, 88-91; Șerban Cioculescu, *O viață romanțată*, RFR, VII, 1940, 4, 150-165; Const. Gh. Popescu, AFR, V, 1940, 1-2, 14-15; R., *Romanul istoric*, RVR, I, 1941, 7-8, 532-533; H. Grămescu, -, LCF, IX, 1966, 21, 7; Cioculescu, *Aspecte*, 398-410; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 55-56.

D. M.

AMZA G. M., *Diamantele negre*, București, Tip. Atheneu, 1939, 172 p. (Cartea noastră). Roman de senzație, cu ambiții de critică socială. Soția lui Dionisie Filimon răzbuună concedierea acestuia de la un mare concern și lipsa lui de acces la publicații, pentru a denunța escrocheriile și abuzurile conducerii. Ea infestează cu lepră întreg consiliul de administrație al uriașei întreprinderi. Heteroclită, nesigură, narațiunea are aspectul unui basm tenebros și nereușit.

D. M.

ARAD Aralda, *Stăpâna lumii*, București, Editura Librăriei Principele Mircea, 1939, 192 p. Pref. de Alexandru Bilciurescu. Roman, în intenție, fantastic, dar care, prin facilitatea tratării și prin deficitul de imaginație, decade în aventuros și senzational.

◆ ***, ALA, XIX, 1939, 952, 11.

M. V.

* **ATANASIU Gh.**, *Moara roșie*, București, Cugetarea, 1939, 308 p. Fragmente: *Glonțul*, LUF, III, 1937, 3-4, 24-26; *Vine revoluția*, LUF, V, 1939, 3-5, 51-70; *Moș Simion Mănea*, BRB, II, 1939, 5-6, 27-28.

◆ ***, LUF, V, 1939, 10-12, 74; Nicolae Țirnoiu, ≈, VS, XI, 1940, 2396, 3.

Aventurile lui Stroe și Vasilache, București, Editura Librăriei Principele Mircea, [1939?], 166 p. Roman pentru tineret. Eroii, doi adolescenți de șaisprezece și șaptesprezece ani, fug de acasă cu dorința de a cutreiera lumea. Trec printr-o sumedenie de peripeții, călătorind cu trenul, cu vaporul. Hoinăresc prin capitală, poposesc într-un azil, ajung pe o insulă pustie etc., până în momentul când devin actori și interpreți la radio.

D. M.

AXENTE Corneliu, *Legea munților*, Sighișoara, Miron Neagu, 1939, 290 p. Roman de aventuri. Refuzând să jertfească zeilor, după tradiția strămoșească, pe propria sa fiică, Leti, eroul dac Drabal fuge cu ea în munți, unde se pierd unul de altul, spre a se regăsi în final, după multe peripeții.

◆ Radu Stanca, *Literatura de aventură și ≈ de ≈*, T, LXXII, 1941, 3, 227–229.

M. V.

BĂGULESCU Gheorghe, *Suflet japonez*, II, v. *Suflet japonez*, I, 1938.

○ **BĂLTEANU Dan**, *Itinerar cazon*, UVR, XLVIII, 1939, 28, 6; *Moare un vis...*, BSR, I, 1941, 140, 2, fragmente din romanul *T.T.R.* 1934.

BEZA Marcu, *Necunoscuta*, București, M. O. Imprimeria Națională, 1939, 106 p. Roman de dragoste și de călătorie. Protagonistul, thesaliotul de origine geneveză Simu Giufa, îndrăgostit de Vanghea Tulli, o reîntâlnește după mulți ani la Ierusalim – unde femeia venise să se călugărească – și o ia de soție. Impresii despre artă și despre istoria obiectelor prețioase (scoateri frauduloase din țară, furjuri etc.), considerații erudite despre locuri și mituri biblice constituie substanța dialogurilor acestei cărți populate „de boemi, de iluminați, de aventurieri și de cărturari [...] Identitatea de situație, de intrigă și simetria personajilor” fac ca romanul ≈ „să poată fi privit ca o nouă ediție a *Căii destinului*” (1938) (Perpessicius).

◆ I.Z.F., RM, II, 1939, 567, 28; Perpessicius, RM, II, 1940, 663, 4; G.D.P., *Scritorul ~ ne vorbește despre legăturile noastre cu Anglia și despre lucrările sale nou-apărute: romanul ≈ și „Byzantine art in Romania”*, RM, III, 1940, 663, 4; Perpessicius, *Opere*, VIII, 398–400.

D. M.

BIBERI Ion, *Cercuri în apă*, București, Tip. Universul, 1939, 202 p. (Colecția Universul literar). Fragmente: ≈, VR, XXXI, 1939, 2, 5–17; ≈, UVR, XLVIII, 1939, 13, 3. Roman de moravuri politice, de factură obiectivă, având sensibile asemănări cu *Gorila*, de Liviu Rebreanu. Acțiunea urmărește ascensiunea și eșecul unui politician, avocatul Neron, care, propulsat de o nesperată șansă la conducerea județeană a unui partid, prinde gustul puterii, devenind abuziv, răzbuțor, necinstit, manevrând cu abilitate scena politică și culisele în favoarea și în profitul său. Eroul e însă umanizat de pasiunea neîmpărtășită pentru profesoara Vera Spineanu. Cu toate acestea, cariera sa este frântă brusc de un incident inexplicabil (este palmuit în public, fără un motiv limpede, de o moșierasă, Adriana Măcărescu). Compromis și derutat, avocatul moare într-un accident de automobil. Indecisă compozițional, cartea oscilează între observația realistă și pictura stărilor tulburi de conștiință (personajele feminine sunt surprinse în trăiri echivoce, dominate de spaime inexplicabile). Încercând să contureze viața de provincie „cu toate adversitățile și nimicurile ei, dar și cu partea ei de pasiune”, izbuteste în evocarea lumii intelectualilor ratați și în creionarea psihologiilor crepusculare (Ov. S. Crohmălniceanu) ale acelor care trăiesc acut sentimentul inutilității vieții.

◆ Octav Suluțiu, RLTR, I, 1939, 13, 6; Constantin Fântăneru, UVR, XLVIII, 1939, 17, 2; Dan Petrașincu, *Printre autori și volume de „Luna cărții”*, RLTR, I, 1939, 6, 24; Victor Popescu, U, LVI, 1939, 144, 2; Al. Piru, JL, I, 1939, 25, 3; G. D. Loghin, PIS, IV, 1939, 8, 293–294; M.B., VR, XXXI, 1939, 8, 145–146; Vladimir Dumitrescu, CL, LXXIII, 1940, 6, 593–594; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 537; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*.

D. M.

BILCIURESCU Alexandru, *Femeia din noroi*, București, Editura Librăriei Principele Mircea, 1939, 210 p. Roman sentimental. Prins în mrejele demimondenei Leontina, tânărul Ionel Corbeanu, fiul unui avocat prosper, o ia în căsătorie. Atingându-și ținta, Leontina își arată adevărata fire, transformând viața sotului într-un adevărat infern. Prin compensație, Ionel o întâlnește pe farmacistă Diana, ființă superioară, alături de care își va reface viața. Abilitatea cu care e condusă intriga nu salvează cartea de superficialitate și convenționalism.

◆ Șt. Tt., ~: „*Vitriol*” și ≈, IIS, IV, 1939, 6, 610.

M. V.

BILCIURESCU Alexandru, *Vitriol*, București, Cartea Românească, 1939, 290 p. Roman erotic, cu elemente senzaționale, nedepășind nivelul literaturii de consum.

◆ ***, ALA, XIX, 1939, 950, 11; Șt. Tt., ~: ≈ și „*Femeia din noroi*”, IIS, IV, 1939, 6, 610; Horia Stanca, SMP, II, 1939, 4-5, 287-288.

M. V.

BORȘ Lucia, *Maria Cantemir*, București, Naționala Ciomei, 1939, 396 p. Biografie romanțată.

◆ Mircea F., *Cărți noi*, MVB, II, 1940, 4, 20; Yvonne Urziceanu, CRIS, I, 1941, 1-3, 84-86.

M. V.

O BRĂESCU Gh., *Margot*, foileton, v. *Margot*, 1942.

CAZIMIR Otilia, *În târșorul dintre vii...*, București, Universala Alcalay, [1939], 116 p. La reeditare, vol. e subintitulat „fragmente de roman”. Fragment: ≈, IIS, IV, vol. XII, 1939, 11, 155-174. În realitate, cartea e alcătuită dintr-o suită de schițe psihologice pe tema năzuinței spre fericire. „În ≈ se încrucșează fizionomii morale de acum o jumătate de veac”, în care anecdota, încălzită de temperamentul scriitoarei, „dobândește un timbru afectiv modelându-se în spiritul unei compasiuni tandre” (C. Ciopraga).

▼ Reprodus în: *Scrieri în proză*, I, studiu introductiv de Const. Ciopraga, Iași, Junimea, 1971.

◆ Zaharia Sângeorzan, „Flacăra Iașului”, 1971, 7620, 3; Lucia Enescu, „Revista bibliotecilor”, 1971, 5, 313-314; Geo Șerban, *Proza ~*, ST, XXIII, 1972, 8, 22; *Otilia Cazimir. Biobibliografie*, Iași, Biblioteca Centrală Universitară, 1972, 10; 33; 75.

D. M.

CEHAN-RACOVITĂ Const., *Săraca țară a Moldovei...*, București, Cartea Românească, 1939, 188 p. Cu un cuvânt al maestrului Ion Al. Brătescu-Voinești și cu o predoslovie a autorului. Fragment: *Mârzacii pradă*, UVR, XLV, 1929, 49, 775-776. Roman istoric, simplist și desuet, inspirat din vremea domniei a doua a lui Grigore Ghica.

M. V.

CLUCERU Dinu, *O cruce albă*, București, Socec, 1939, 246 p. Roman sentimental. Maria Semenoff, logodnica tânărului Alexandru Păcles, căzut în timpul primului război mondial, se sinucide pe mormântul iubitului.

◆ Viorel Alecu, JL, I, 1939, 27, 3; G. D. Loghin, IIS, IV, 1939, 8, 294-295.

M. V.

O CONSTANTINESCU M. Gr., *Srada Sf. Pantelimon Nr. 17*, CHM, V, 1939, 473, 3-4; *Circ*, CHM, V, 1939, 490, 3; 5; *Ru*, CGM, VIII, 1939, 5-7, 52-53, fragmente din romanul *Feciorul Nebunei*. Secvențele relatează episoade din copilăria unui „mormoloc de om”, Ru, a cărui mamă, părăsită de soț, înnebunind din dragoste, s-a sinucis.

O COPILU-CHEATRĂ V., *Răzbunarea gornicului*, fragment din romanul *Neamu' nevoii*, UVR, XLVIII, 1939, 2, 5.

CORNEANU Gheorghe, *Viața lui Ion Elia-de Rădulescu*, București, Naționala Ciomei, [1939?], 300 p. Biografie romanțată.

◆ ***, MVB, I, 1939, 5, 24.

D. M.

O CRETEANU Florea, *Bătea un clopot rar*, fragment din romanul *Foburg*, GF, I, 1939, 1, 4-5.

DAIA Mihail, *Șurinka*, București, Podeanu, 1939, 206 p. Roman de dragoste. Narează, într-un stil lipsit de unitate – amestec bizar de vulgaritate și lirism –, iubirea zbuciumată a vagabondului-poet Mișka pentru pâmișă și neostomata Alexandra Borisowna (Șurinka), soția bogatului om de afaceri Atanasiu.

◆ I. Goschin, MN, 1938, 9, 107; Vlaicu Bârna, *O carte de adolescență*: ≈, RM, II, 1939, 243, 2; ***, ALA, XIX, 1939, 950, 11.

M. V.

DELASOCOLA Clementina, *Greșeala cucunului Simion Iacobachi*, București, Cartea Românească, 1939, 244 p. Fragment: *Torcând firul gândului*, IDT, I, 1936, 4, 4. Roman sentimental. Tânăra Firinel, al nouălea din cei zece copii ai unei familii sărace, este răsplătită de soartă pentru cuminenția și inima ei bună prin căsătoria fericită cu un avocat.

M. V.

DOBRESCU Dan D., *Pomul cu zdrențe*, București, Cartea Românească, 1939, 302 p. Roman sentimental, în centrul căruia se află sculptorul Alix, caz de perversiune sexuală, instrument al ruinării și dezonorei tatălui său.

M. V.

O DOCTORUL CALIGARI [Ion VINEA], *Cariera lui Vidran*, fragment de roman, FCL, XVIII, 1939, 2183, 2.

O DOGARU Vladimir, *Zăpada*, fragment de roman, UVR, XLVIII, 1939, 50, 3.

O DUMITRESCU Luca, *Deșucheatul*, fragment din romanul cu același titlu, UVR, XLVIII, 1939, 32, 5; 7.

ELIADE Mircea, *Nuntă în cer*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1939, 270 p. Fragmente: ≈, VRA, XI, 1938, 568, 53–56; *Întâlnire în ianuarie*, UVR, XLVIII, 1939, 11, 3; 5; ≈, TMP, III, 1939, 719, 2. Roman psihologic, constând din două lungi spovedanii, care cuprind povestea iubirii a doi bărbați pentru aceeași femeie: Ileana – Lena. Confesiunile paralele ale lui Mavrodin și Hasnaș configurează o eroină enigmatică prin atitu-

dinile sale contradictorii și imprevizibile. Alternarea celor două perspective epice „constituie în același timp și meritul, dar și elementul de artificiu și de inaderență a romanului” (Perpessicius) la realitate.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1941. Reprodus în: *Maitreyi* – ≈, cu un studiu introductiv de Dumitru Micu, București, E.P.L., 1969.

◆ ***, BLE, VIII, 1939, 82, 2; ***, RLTR, I, 1939, 2, 30; Constantin Fântăneru, UVR, XLVIII, 1939, 15, 2; Ionel Nicoleanu, ATN, X, 1939, 2664, 2; Vasile Damaschin, SRA, II, 1939, 450, 2; Miron Suru, MSM, I, 1939, 4, 35; ***, BLE, VIII, 1939, 83, 5; Vladimir Streinu, TMP, III, 1939, 719, 2; Dan Petrașincu, *Printre autori și volume, de „Luna cărții”*, RLTR, I, 1939, 6, 24; Izabela Sadoveanu, ALA, XIX, 1939, 961, 10; Const. Gh. Popescu, AFR, IV, 1939, 5, 68–69; Octav Șuluțiu, RLTR, I, 1939, 11, 6; G. Lungu, JL, I, 1939, 25, 3; Perpessicius, RM, II, 1939, 472, 2; Septimiu Bucur, G, XVIII, 1939, 7, 402–403; Călinescu, *Istoria*, 873–874; Mircea Vaida, –, *ronancier*, TR, XII, 1968, 2, 3; 3, 3; Nicolae Manolescu, *Însemnări despre* –, TR, XIV, 1970, 6, 2; Florin Manolescu, –, *„Maitreyi”* – ≈, RL, III, 1970, 10, 4; Zaharia Sângeorzan, –, *„Maitreyi”* – ≈, CRC, V, 1970, 20, 8; Leon Baconsky, –, *„Maitreyi”* – ≈, ST, XXI, 1970, 5, 54–58; Ion Constantinescu, –, *„Maitreyi”* – ≈, ATN, VII, 1970, 6, 12; Vaida, *Ospățul*, 118–132; Rotaru, *O istorie*, II, 698–701; Streinu, *Pagini*, V, 253–257; Perpessicius, *Opere*, VIII, 261–266; Protopopescu, *Romanul*, 216–219; Micu, *Scriitori*, 242–291; Perpessicius, *12 prozatori*, 375–379; G. Dimisianu, *Erosul ca experiență morală*, RL, XV, 1982, 10, 20–21; Monica Spiridon, ~ și „adevărul” literaturii, RITL, XXXI, 1982, 4, 372–376; Dimisianu, *Lecturi*, 97; Florescu, *Proftabili condiție*, 248–249; Lector, –, *„Maitreyi”* – ≈, RL, XIX, 1986, 41, 10; Cristian Livescu, ~ – *narațiunea hermeneutică*, ST, XXXVII, 1987, 9, 22. □ V. și *Isabel și apele diavolului*, 1930.

M. V.

O ELIADE Mircea, *Ștefania*, fragment din romanul cu același titlu, continuare la *Huli-ganii* (1935), UVR, XLIX, 1939, 1, 3; 10.

EST Eugeniu [Eugeniu ȘTEFĂNESCU-EST], *Zaza*, București, Editura Țicu I. Eșanu, 1939, 272 p. Roman de dragoste. Încântătoa-

rea Zaza Serafim, pentru care inginerul Florian Urseanu, tată a trei copii, își părăsise familia, dispăre împreună cu olandezul Van der Wall. În credința eroinei, iubirea înseamnă armonie abstractă și stimulent al vieții.

A. S.

* **GOROVEI Artur**, *Zbuciumul unui suflet nou. Jurnalul unei femei*, București, Cartea Românească, 1939. „Romanul se desfășoară sub forma unui memorial, începând cu sosirea în țară a Margaretei Nicoră... și sfârșind cu sinuciderea eroinei în urma distrugătoarei experiențe, făcută în numele ideii la modă” (Aurel George Stino).

◆ Ileana Bucur, *Un roman al d-lui ~ care prezintă un interesant tip de femeie*, OP, XXXVI, 1939, 9544, 1-2; Aurel George Stino, NR, XXXIV, 1939, 23, 1; 24, 1; 25, 1; Const. Delabaia, NR, XXXIV, 1939, 40, 1; 41, 1-2; ***, SRA, III, 1939, 383, 2.

* **GRIGORIU Iacob Mihail**, *Prizonierii*, București, Tip. Tirajul, 1939. Roman sentimental.

◆ N. Romanescu, VR, XXXI, 1939, 8, 149.

* **IAMANDY Dimitri**, *Mioara*, Iași, 1939.

◆ ***, RMP, XIV, 1939, 3645, 2.

IOAN Andrei, *Pasiune ciudată*, București, Editura Oficiul de Librărie, 1939, 200 p. Roman sentimental. Istorisește iubirea furtunoasă – dusă până în pragul sinuciderii, dar cu final fericit – a lui Mihai Pacioianu pentru orgolioasa și independenta Vera Cosma.

▼ București, Naționala Gh. Mecu, 1943.

◆ Radu Răsmeniță, CL, LXXIV, 1941, 11-12, 1501-1502.

M. V.

INSPIR Eugen, *Zdroboleanca. Roman străjeresc*, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafraș, [1939], 268 p. Scriere hibridă, oscilând între roman sămănătorist și roman pentru tineret. Învățătorul Nicu Văraru, om inimos, care se dedică celor mulți, mediază relațiile boierului moldovean Cristache Hânțescu cu sătenii de pe moșia Șipote (până la

urmă împărțită de generosul stăpân țărănilor fără pământ).

◆ ***, BLE, VIII, 1939, 81, 3; ***, VIII, 1939, 83, 7.

D. M.

ISTRATI Panait, *Mihail*, tr. de Alexandru Talex, București, Cartea Românească, 1939, 224 p. (în lb. franceză: *Michail. Adolescence d'Adrien Zografli*, Paris, Les Éditions Rieder, 1927). E romanat episodul prieteniei cu vagabondul rus Mihail Kazanschi, în secvențe din care nu lipsesc peisajul dunărean și „exotismul autohton” (Perpessicius). Ispitit de „păcatul idealizării”, autorul își izolează personajele de problemele acute ale realității, „înscrindu-le într-un fel de lume abstractă, a prieteniei” (Al. Oprea).

▼ București, Minerva, 1974. Reprodus în: *Opere alese*, V, texte alese, pref. și note de Al. Oprea, tr. de Eugen Barbu, București, E.P.L., 1970.

■ *Arkadaș Mihail*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Kader, 1949; *Arkadaș*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlık Yayinevi, 1957; *Arkadaș*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlık Yayinevi, 1968; *Arkadaș*, tr. de Yaşar Nabi și Altineci Basilis, Ankara, Varlık Yayinevi, 1972.

◆ Ete, CL, LXXII, 1939, 10-12, 1967; Oprea, *Istrati*, 200-205; Oprea, *Istrati* 2, 205-207. □ V. și Chira *Chiralina*, 1924.

A. S.

○ **IVANOVICI Nicolae**, *Elev T.R.*, fragment din romanul cu același titlu, CDR, I, 1939, 3, 2; 4.

○ **JALEȘ Const.**, *Cum începe o viață*, fragment de roman, LU, V, 1939, 10-12, 37-42.

JOAN André [Andrei IOAN], *Fedora*, București, Oficiul de Librărie, 1939, 240 p. Istorie sentimentală a iubirii dintre aristocrata engleză Fedora și prințul rus Milaslavski, fericită aventuros la Cairo și încununată fericit la Moscova.

M. V.

JORDAN B., *Greta Garbo. Viața romanțată a celei mai mari vedete a ecranului*, București, Cugetarea, 1939, 248 p.

◆ ***, BLE, VIII, 1939, 81, 3.

A. S.

JORDAN B., *Seria Marga Munteanu*, București, Cartea Românească, 1939, 280 p. Fragment: ≈, UVR, XLVII, 1938, 41, 3. În completarea romanului *Normaliștii* (1933), autorul publică acum jurnalul de internat al vieții dintr-un institut de educatoare. Scenele de exuberantă bucurie alternează inteligent cu altele, de fragile avânturi sufletești și resemnată viață sentimentală, într-o atmosferă de prematură amenințare a necunoscutului.

◆ George Popa, TR, II, 1939, 66, 6; V. Copilu-Cheatră, TR, II, 1939, 67, 6; J. Bar, AȚN, X, 1939, 2690, 2.

A. S.

JORDAN B., **Lucian PREDESCU**, *Caragiale. Tragicul destin al unui mare scriitor*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1939, 406 p. Biografie romanțată. Îmbină anecdoticul cu factura monografică (bibliografie, citate din documente, comentarii științifice).

◆ Șerban Cioculescu, LUR, III, 1939, 585, 2; V. Copilu-Cheatră, TR, II, 1939, 22, 6; ***, CRM, I, 1939, 2, 23; Popa, *Dicționar* 2.

D. M.

* LAE CHIORU, *Ucigașa*, 1939.

◆ Predescu, *Enciclopedia*, 189.

MANOLIU Petru, *Domnița Ralu Caragea*, București, Naționala Ciornei, 1939, 310 p. Fragment: ≈, RLRT, I, 1939, 5, 19; 22. Biografie romanțată.

◆ C.C.N., MVB, I, 1939, 5, 24; Horia Stanca, TR, II, 1939, 175, 2; Maria Marinescu, DRN, XIV, 1939, 23–24, 4.

A. S.

MANOLIU Petru, *Moartea nimănui*, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras, 1939, 272 p. Roman liric. Dramei și Anton Barbu trăiesc împreună o dramatică expe-

riență a purificării prin suferință. Moartea e acceptată ca remediu al mizeriei și al imperfecțiunii vieții.

◆ ***, IDP, II, 1938, 30, 2; ***, BLE, VII, 1939, 83, 3; Dan Petrașincu, *Printre autori și volume de „Luna cărții”*, RLTR, I, 1939, 6, 24; G. Ivașcu, JL, I, 1939, 24, 3; Const. Gh. Popescu, AFR, IV, 1939, 6–7, 92; Vladimir Streinu, TMP, III, 1939, 831, 2; Ionel Nicolau, *Însemnări literare*, ATN, 1939, 2770, 2; Călinescu, *Istoria*, 880; Streinu, *Pagini*, V, 246–249; Ivașcu, *Confruntări*, II, 463–465.

A. S.

MARINESCU P., *Magda*, Constanța, Editura Grai și Suflet Dobrogean, 1939, 170 p. Pref. de George Acșinteanu. Evocă melodramatica existență a unui copil furat de țigani și sătrari.

◆ Constantin Fântăneru, UVR, XLVIII, 1939, 28, 2; Titus Nicolau, NR, XXXIV, 1939, 177, 2.

A. S.

MATAȘĂ C., *Movila haiducului*, București, Cartea Românească, 1939, 236 p. Roman istoric, cu acțiunea plasată în Moldova secolului al XVIII-lea, în timpul lui Mihai Racoviță, zugrăvind năpăstuirea norodului, incursiunile de jaf ale tătarilor, haiducia ca formă de protest social. Eroul principal este haiducul Balint.

◆ ***, APL, V, 1939, 1–3, 85; A. A. Rotundu, *O carte bună*, AVL, XI, 1939, 164, 2; Viorel Alecu, JL, I, 1939, 23, 3.

D. M.

○ **MATEESCU Ilarion**, *A doua înviere*, RLTR, I, 1939, 17, 18; *Înfrângeri*, RLTR, I, 1939, 19, 22; 26, fragmente din romanul *A doua înviere*.

○ **METEA Octavian**, *Contingent 33*, apărut în f.z. VS, X, 1939, nr. 2288–2298 (parțial).

MIRONESCU Alexandru, *Destrămare*, București, F.P.L.A., 1939, 402 p. (Scriitori români contemporani). Roman social, oglindind decăderea unei familii moldovene de boierăși, plecați din târgul natal spre București. „Mai degrabă [...] un vol. de agreabile

amintiri din copilărie, scrise cu ușurință și spirit" (G. Călinescu), ≈ istorisește primii ani și tinerețea lui Șerban Teodorescu, până în momentul plecării sale la studii în capitala Franței, schițând totodată o bogată galerie de tipuri caricaturizate de franțuzomani. Cartea urmărește „procesul de destrămarea societății românești”, cu o „iscusită artă a desenului și comediei” (Perpessicius).

◆ **, SRA, II, 1939, 623, 2; Perpessicius, RM, II, 1939, 538, 4; G. Ivașcu, JL, I, 1939, 52, 3; Ștefan Popescu, VR, XXXII, 1940, 2, 136-138; G. Bota, F, s. III, VII, 1940, 3-4, 102-103; Vladimir Dumitrescu, CL, LXXIII, 1940, 7-12, 1089-1090; Călinescu, *Istoria*, 843; Constantinescu, *Scriseri*, IV, 52-57; Perpessicius, *Opere*, VIII, 300-304; Ivașcu, *Confruntări*, II, 474-477.

D. M.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Mica Robinson. Roman de aventuri extraordinare*, București, Editura z. „Universul”, 1939, 144 p. Roman de aventuri, pentru copii și tineret.

▼ București, Editura z. „Universul”, 1942.

M. V.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Sandu și Sanda*, București, Editura z. „Universul”, 1939, 126 p. Roman pentru copii și tineret.

M. V.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Suflete de viteji*, București, Editura z. „Universul”, 1939, 124 p. Roman pentru tineret.

M. V.

O NEDELESCU-ZLOTEȘTI C., *Justițibiliu*, DRN, XIV, 1939, 6-7, 1; *Oraș provincial*, DRN, XIV, 1940, 32-33, 4, fragmente din romanul *Oraș provincial*.

PALLADE Maria S., Suzana, București, Cartea Românească, 1939, 232 p. Roman sentimental. Sedusă de secretarul (care se dă drept director) al unui teatru unde tatăl ei, dezechilibrat, o trimisese să ducă piesa în care își descriesese viața, Suzana fuge de acasă și moare surprinsă de viscol.

◆ Al. Piru, JL, I, 1939, 18, 3; Const. Ghenadie, IIS, IV, 1939, 8, 335.

M. V.

PAS Ion, *Păsărică, draga mea*, București, Cugetarea, 1939, 94 p. (Cartea copilului). Roman pentru copii.

□ V. și *Povestea unei fete*, 1927.

M. V.

PASCU Adrian, *Barbu Lăutarul. Imaginea vieții celui mai zbuțuitat veac*, Iași, Editura Librăriei Ath. Gheorghiu, 1939, 222 p. Biografie romanțată.

◆ Arald, SRA, II, 1939, 496, 2.

A. S.

PASCU Adrian, *Petru-Vodă Rareș. Viața romanțată*, Iași, Editura Librăriei Ath. Gheorghiu, 1939, 360 p. În pagini documentare sunt consemnate acțiunile militare ale domnitorului.

◆ Aurel Leon, OP, XXXVI, 1939, 9600, 1-2; Arald, SRA, II, 1939, 496, 2; Yvonne Urziceanu, *Vieți romanțate și romane trăite*, CRIS, I, 1941, 4, 40-43.

A. S.

PAVELIN Marta, *Cealaltă Marie*, Craiova, Ramuri, 1939, 208 p. Roman fantastic. Elena Scutașu descoperă în tren o brățară miraculoasă, cu ajutorul căreia întinerește.

A. S.

O PETRAȘINCU Dan, *Fata morgana*, fragment din romanul cu același titlu, UVR, XLVIII, 1939, 11, 5.

PETRAȘINCU Dan, *Miracolul*, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras, 1939, 296 p. Roman jurnalistic. Tratează „blestemul separațiunii” între artistul de geniu și femeia mediocră. După un moment de criză sentimentală, sculptorul Costin Gradea descoperă fondul de puritate al soției sale și se lasă cucerit de romantismul ei naiv.

▼ București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras, 1943.

◆ ***, BLE, VIII, 1939, 83, 5; C. T. Bobeș, SRA, II, 1939, 469, 2; G.C., ALA, XIX, 1939, 962, 11; Vladimir Streinu, TMP, III, 1939, 762, 2; C. D. Loghin, JL, I, 1939, 32, 3; Octav Șuluțiu, RLTR, I, 1939, 10, 12; Călinescu, *Istoria*, 880; F. N. Gheorghe-Grădiștea, ACA, III, 1942, 600, 1-3; ***, BLE, IX, 1943, 120, 4; Streinu, *Pagini*, V, 277-280.

A. S.

POPA Vasile, *Femeia care a ucis*, Botoșani, Tip. Concurența, 1939, 172 p. Roman inspirat din viața învățătorilor. Preluându-și postul într-un sat basarabean rupt de civilizație, tânărul Dan Dumbravă decade moral, datorită pasiunii pentru o femeie matură.

M. V.

O POPA Victor Ion, *Doi bolnavi se îngrijesc unul pe altul*, CRT, XII, 1939, 4266, 3-4, fragment din romanul *Casa cu opt femei*.

POPA Victor Ion, *Maistorașul Aurel, ucenicul lui Dumnezeu. Cronica vremii și a vieții lui Vlaicu*, I-III, București, F.P.L.A., 1939, 450 + 286 + 424 p. Cu un cuvânt înainte de M.S. Regele Carol II. Fragmente: *Mocanu*, VL, X, 1935, 1, 3; ≈, RLTR, I, 1939, 6, 11-12. Biografia romanțată a lui Aurel Vlaicu. Publicarea romanului a fost considerată o eroare. Pentru G. Călinescu, „a denatura desfășurarea lină a unui destin prin dezvoltări fictive este de neiertat”, ardelezizarea exagerată a limbajului ducând, la rândul său, la efecte deplorabile. Autorul „îngroșăzî incredibil presupusa primitivitate a eroului” (Ov. S. Crohmălniceanu) și ajunge la o „prolixitate iritantă” în reconstituirea mediului social și politic.

◆ Dan Petrașincu, *Printre autori și volume de „Luna cărții”*, RLTR, I, 1939, 6, 24; Dragoș Vrâncanu, CRT, XII, 1939, 4061, 1-2; ***, CRM, I, 1939, 9, 24; Viorel Alecu, JL, I, 1939, 26, 3; Ilie Dăianu, TR, II, 1939, 188, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, VI, 1939, 8-9, 83-90; Titus Nicolau, NR, XXXIV, 1939, 226, 1; Const. Gh. Popescu, AFR, IV, 1939, 11-12, 163-164; Vladimir Dumitrescu, CL, LXXIII, 1940, 2, 170-172; Călinescu, *Istoria*, 702; Streinu, *Pagini*, II, 267-277; Chinezu, *Pagini*, 150-154; Ludu, *Scritori*, 105-111; Croh-

mălniceanu, *Literatura*, III, 22-23; Stoleru, *Crochiuri*, 61-74. □ V. și *Floare de oțel*, 1930.

A. S.

POSTELNICU Ioana, *Bogdana*, București, Editura Librăriei Socec, [1939], 242 p. Fragmente: *Dans de sfârșit*, AZI, VII, 1938, 32, 2937-2949; *Ioana*, VRA, XI, 1938, 553, 4; 554, 9-10. Roman de factură lirică și psihanalitică. Reconstituie biografia interioară a unei femei cu o sensibilitate haotică și o senzualitate minuțios și opresiv trăită. Caz special de frustrare (copil neglijat, inhibat de preferința tuturor pentru sora mai mare), Bogdana trece prin puternice traumatisme juvenile, care determină o tentativă de sinucidere. Abulică, atonă în fața inițiativelor altora, are, în copilărie, adolescență și tinerețe, reacții automate, fără participare afectivă. Maturizându-se treptat, după căsătoria cu avocatul Adam Drăguș, ființa ei interioară trece prin prefaceri pe care le trăiește intens, ajungând la o expansiune a eului de natură senzorială. Supralicitează fie experiențele erotice rafinate, fie pe cele sublimite – dansul, difuzorile telefonice cu un necunoscut, stările divorze care permit imaginației să-și făurească fetișuri. Confruntarea cu realitatea îi produce o dureasă dedublare, contrariindu-i trăirile egolare și construcțiile senzoriale de sorginte mentală. Caracterizat prin notația plastică a complexității senzațiilor, impulsurilor, inhibițiilor, cenzurilor, romanul surprinde tensiunea paroxistică a „unei sensibilități ce crește din propriile-i abstenențe” (E. Lovinescu), înscriindu-se în literatura feminină „fără sece de grade, numai cu vapoase stări interioare” (G. Călinescu).

▼ Cu o postf. de E. Lovinescu, București, Minerva, 1979.

◆ Camil Baltazar, *Inviaza femeilor în literatură*, ALA, XIX, 1939, 954, 4; Dan Petrașincu, *Printre autori și volume de „Luna cărții”*, RLTR, I, 1939, 6, 24; Dan Petrașincu, *Femeile în literatura românească*, RLTR, I, 1939, 8, 10; Viorel Alecu, JL, I, 1939, 25, 3; E. Lovinescu, *Noți asupra literaturii noastre feminine*, RFR, VI, 1939, 7, 179-184; G. D. Loghin, IIS, IV, 1939, 8, 292-293; Vladimir Streinu, VR, XXXI, 1939, 8, 84-89; ***, CRM, I,

1939, 7, 25; Călinescu, *Istoria*, 851; I. Negoitescu, *Un romancier nou*: ~, VI, III, 1943, 895, 2; I. Negoitescu, *De la ≈ la „Beznă”*, VI, III, 1943, 896, 2; Negoitescu, *Scriitori*, 477–478; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 466; Corbea – Florescu, *Biografii*, 175–184; Streinu, *Pagini*, V, 269–276; Popa, *Dicționar* 2; Irina Petras, ST, XXX, 1979, 10, 54; *Dicționar*; Emil Manu, *La aniversară*, RL, XVIII, 1985, 12, 19; Ioana Postelnicu, „*Adevărata tinerețe a unui scriitor este cea a spiritului său*”, SLAST, VI, 1986, 50, 3.

D. M.

RÂȘCANU Theodor, *Ruginoasa*, București, Vremea, 1939, 168 p. Fragment: ≈, VRA, XI, 1938, 568, 46–47. Evocă evenimente petrecute în timpul lui Săndulache Sturza și Alexandru Ioan Cuza, într-o istorie a proprietății și a curții domnești de la Ruginoasa.

A. S.

SCORȚESCU Teodor, *Concina prădată*, București, F.R.P.L.A., 1939, 282 p. (Scriitori români contemporani). Fragmente: ≈ RFR, V, 1938, 3, 492–519; ≈, RFR, VI, 1939, 4, 66–81. Roman psihologic, înregistrând, într-o atmosferă de dezzechilibru sufletesc și de de-gringoladă morală, experiența erotică a tânărului Vlad, îndrăgostit de o femeie matură. Se reține îndeosebi figura enigmatică a eroinei Sylvia Vodiș, „ființa imprevizibilă în ale cărei acte se conjugă ingenuitatea cu inconștiența, lipsa de prejudecăți cu frivolitatea și o anumită atracție spre perversiune, siguranța și dezarmarea” (Ov. S. Crohmălniceanu). Eleganța stilului suplinește unele carențe de ordin epic și analitic. „D. ~ ne dă o carte spumoasă, ironică, scrisă nuanțat, spiritual, cu notații juste, cu un humor natural în succesiunea rapidă a faptelor, cu o siguranță perfectă de stil și de ton” (Mihail Sebastian).

▼ Ed. îngr. și pref. de Ion Simuț, Cluj-Napoca, Dacia, 1982.

◆ Vladimír Strěinu, TMP, IV, 1940, 967, 2; Constantin Fântăneru, UVR, XLIX, 1940, 6, 2; George Bota, F, s. III, VII, 1940, 1–2, 102; Mircea Eljade, *Un roman „1900”*, RFR, VII, 1940, 2, 427–431; Mihail Sebastian, VR, XXXII, 1940, 2, 132–134; N. Papatanasu, FCR, III, 1940, 30, 2;

Miron Suru, MSM, II, 1940, 1–3, 62; Octav Șuluțiu, F, s. III, VII, 1940, 3–4, 95–97; Călinescu, *Istoria*, 705; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 371–372; Streinu, *Pagini*, V, 200–204; Ion Simuț, *Proza galantă a lui ~*, F, XVIII, 1982, 4, 6; Nicolae Manolescu, RL, XV, 1982, 31, 9; Mihai Sorin Rădulescu, *Note. Precizări biografice*, CRC, XXIII, 1988, 31, 5.

M. V.

STREINUL Mircea, *Viața în pădure*, București, F.R.P.L.A., 1939, 226 p. (Scriitori români contemporani). Textul va fi înglobat în romanul *Prăvălia diavolului*, 1942. Roman al copilăriei. Petrecut pe fundalul primului război mondial, în satul Cuciuru Mare, păstrează numele și identitatea unor personaje din *Ion Aluion* (1938). Părăsind realismul dur din primul roman, cartea devine „un basm al codrilor bucovineni”, care transpune cititorul într-o „lume de vis și legendă, într-un plan de primitivism poetic”. Prezintă copilăria ca „un univers închis”, în care conștiințele mature nu pot pătrunde (Pompiliu Constantinescu). Clanul de copii este condus de Luca Urătu, orfan asuprit și bătut, prieten cu fiarele și cu codrii. Sinuciderea lui Luca marchează trecerea în altă vârstă, despărțirea de copilărie și maturizarea, manifestată „prin automatismul instinctelor, prin egoism și prin lipsa de gratuitate a actelor, adică ceea ce se cheamă, cu expresia consacrată, viața socială a omului” (Pompiliu Constantinescu).

◆ Mircea Pavlescu, JL, I, 1939, 27, 3; Vladimir Dumitrescu, CL, LXXII, 1939, 10–12, 1954–1956; Vasile I. Postecă, *Romanul bucovinean*, CL, LXXIII, 1940, 2, 143–156; Pompiliu Constantinescu, VRA, XIII, 1941, 609, 4; 610, 5; Călinescu, *Istoria*, 823.

D. M.

SULACOV Ioan, *Fiul poporului*, București, Cultura Poporului, 1939, 188 p. Roman de inspirație rurală, reluând, cu evident tendenționism și cu precare resurse artistice, tematica poporanistă. După absolvirea universității, Vladimir Agura, fiu de țaran din Cișmea, se întoarce în satul natal și, învingând rezistența familiei și a consătenilor, îi îndrumă pe calea progresului.

◆ Horia Liman, LUR, III, 1939, 580, 2; ***, ALA, XIX, 1939, 950, 11; D.T., VR, XXXI, 1939, 2, 145-147.

M. V.

ȘERBAN Mihail, *Grădina lui Dumnezeu*, București, Socec, 1939, 376 p. Întreaga mizerie a vieții de provincie, cu micile drame politice și amoroase, cu lumea sa de compromisuri și iluzii constituie substanța acestui roman de corectă observație socială.

▼ București, Cultura Românească, 1942.

◆ ***, CRM, I, 1939, 7, 25; G. D. Loghin, JL, I, 1939, 26, 3; G. D. Loghin, IIS, IV, 1939, 8, 294; Piru, *Panorama*, 334.

A. S.

TABAN Vasile, *În cântecul elicei*, Iași, 1939, 244 p. (Colecția Luptătorul). Roman sentimental și melodramatic, având drept protagoniști câțiva aviatori.

M. V.

TEODOREANU Ionel, *Prăvale-Baba*, București, Cartea Românească, 1939, 304 p. Fragmente: ≈, UVR, XLVIII, 1939, 36, 3; *Oastea lui Papuc*, UVR, XLVIII, 1939, 38, 5-6; ≈, RFR, VI, 1939, 10, 64-69. Romanul unei vocații. Autorul povestește cu amănunte adolescența, anii de studii în țară și cariera pariziană a pictorului Ștefan Damaschin (Fănuță), apoi întoarcerea lui din străinătate, pierderea vederii și dramaticul sfârșit în Râpa Babei. Cartea e un emoționant poem al copilăriei și al predestinării tragice.

▼ București, Cartea Românească, 1940; București, Cartea Românească, 1942; București, Cartea Românească, 1945.

◆ ***, *Scriitorul* ~, SDM, XVI, 1939, 3, 120; Vasile Damaschin, SRA, II, 1939, 586, 2; ***, RLTR, I, 1939, 29, 8; Vasile Damaschin, *De vorbă cu* ~, SRA, III, 1939, 598, 2; ***, UVR, XLVIII, 1939, 43, 8; Ete, CL, LXXII, 1939, 10-12, 1965; N.N., ACL, I, 1939, 2, 8; Ovidiu Drimba, TR, II, 1939, 265, 2, 3; George-Mihail Dragoș, JL, I, 1939, 48, 3; Vladimir Streinu, RFR, VI, 1939, 11, 431-436; Ștefan Baciu, G, XVIII, 1939, 10, 577-578; Perpessicius, RM, II, 1939, 571, 4; III, 1940, 581, 4; Octav Șuluțiu, F, s. III, VII, 1940,

1-2, 84-88; Miron Suru, MSM, II, 1940, 1-3, 63; Streinu, *Pagini*, II, 213-220; Perpessicius, *Opere*, VIII, 317-324; Perpessicius, *12 prozatori*, 314-320; Tomuș, *Teodoreanu*, 100. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

TEODORESCU Traian, *Copiii pădurii*, I. *Cercul pădurii*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1939, 112 p. (Cartea copilului); II, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1939, 102 p. (Cartea copilului). Roman pentru copii. Acțiunea, plasată în primul vol. în mediul rural, îi prezintă pe Ionică și Măriuța, mici gospodari harnici, introducându-l pe Grigoriță, vărul lor de la oraș, în lumea de vrajă a codrului. În vol. al doilea, murindu-le tatăl, protagoniștii sunt nevoiți să părăsească pădurea și să pornească în lume. Trăiesc multe peripeții, ajung artiști de circ, luptă în primul război mondial și se căsătoresc etc.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1943; București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1945.

D. M.

TEODORESCU Traian, *Insula Neagră*, București, Cugetarea, 1939, 152 p. (Cartea copilului). Roman pentru copii și tineret, robinsonadă cu aspect istoric. Fodoris și copilul Boris, refugiați din fața avarilor, își întocmesc o gospodărie în Insula Neagră. Găzduind pe Iany Epaminonda și pe fiica lui, Elena, naufragiații sunt răsplățiți cu... noi aventuri, bogății fabuloase și căsătorii ca în basme, la fictiva curte bizantină a anului 536...

▼ București, Cugetarea, 1943.

D. M.

TEODORESCU Traian, *Shirley, împărăteasa copiilor*, București, Cugetarea, 1939, 158 p. (Cartea copilului). Roman pentru copii. Moștenitoare a unui tron împărătesc, Shirley se îmbracă în zdrențe pentru a se juca cu copiii de pe maidan și a face fapte bune. Narațiunea vedește influența lui Mark Twain din *Prinț și cerșetor*.

TEODORU-OLTEO Olimpia, *Suprema jertfă. Roman cu pagini din război*, București, Tip. Universul, 1939, 60 p. Fragment: *O pagină de luptă din războiul pentru întregirea neamului. Închinare eroilor căzuți pe câmpul de onoare*, RSC, II, 1926, 5, 2-3. Scurtă narațiune de război, continuând destiul unor personaje din *Un proces pierdut* (1922) și *Iubire fatală* (1922). Mihaela Constantinescu, nepoata Olgăi Grigoriu (eroina din romanele pomenite mai sus), devine soră de caritate și se căsătorește cu unul dintre ofițerii răniți, salvați prin devotamentul ei.

D. M.

○ **URCAN Ioan**, *Raportul batalionului*, fragment din romanul *Costin*, UVR, XLVIII, 1939, 16, 6.

○ **VELICAN Sabin**, *Glod*, fragment de roman, RLTR, I, 1939, 15, 12.

VELISAR Ștefana, *Calendar vechi*, București, Cartea Românească, 1939, 254 p. Fragment: ≈, UVR, XLVIII, 1939, 11, 3. Roman al adolescenței. Urmărește idila dintre drăgălașa Miki și practicul Ducu, care o părăsește pentru o căsătorie avantajoasă. Remarcabil prin capacitatea de analiză și de înregistrare a reacțiilor sufletești, surprinde tipuri specifice aparținând unei boierimi moldovene ferite de griji. Cartea a fost salutată cu entuziasm la apariție (Silviu Cernea, Mihail Șerban, Traian Marcu). I s-au reproșat însă „lipsa de ficțiune epică”, soluția de „jurnal în care se înregistrează evenimentele”, „naivitatea cam artificială a faptelor consemnate” (Vl. Streinu). Mai recent, s-a remarcat modernitatea scriiturii, alcătuită din „succesiuni cinematografice de netăgăduită prosepetime pentru proza românească a anului 1939” (Aurel Martin).

● Premiul Societății Intelectualilor Români pe anul 1939.

◆ Silviu Cernea, NR, XXXIV, 1939, 74, 2; Constantin Fântăneru, UVR, XLVIII, 1939, 14, 2; **, RLTR, I, 1939, 2, 30; Dan Petrașincu, *Printre autori și volume de „Luna cărții”*, RLTR, I, 1939, 6, 24; Dan Petrașincu, *Femeile în literatura românească*, RLTR, I, 1939, 8, 10; Vladimir Streinu, TMP, III, 1939, 740, 2; G. D. Loghin, JL, I, 1939,

24, 3; Mihail Șerban, VR, XXXI, 1939, 6, 139-140; Traian Marcu, GR, VII, 1939, 7-9, 376-380; Th. Scorșescu, RLTR, I, 1939, 12, 24; Vasile Damaschin, *De vorbă cu ~*, ACA, I, 1940, 30, 2; Aurelia Rusu, GL, XIV, 1967, 43, 2; Buzilă, *Mărturii*, 206-209; Streinu, *Pagini*, V, 218-220; Popa, *Dicționar* 2.

D. M.

VESPER Iulian, *Viața lui Mihai Viteazul*, București, Vremea, 1939, 124 p. (Colecția România eroică). Biografie romântată.

A. S.

VISSARION I. C., *Agerul pământului. Roman fantastic*, București, Tip. și Editura Muscelul P. Măntoiu, 1939, 152 p. Cu *Explicații pentru cititori*, ale autorului. Floarea, fiul cel mai mic al unui împărat, cucerește insula zmeilor și o transformă într-un paradis terestru prin mijloace mecanice. Prozatorul e un moralist; consideră că pacea și înfrățirea între oameni sunt posibile prin știință și cinste absolută.

▼ Fragment: ≈, *Vârsta de aur*, 286-318.

A. S.

ZAMFIRESCU George Mihail, *Cântecul destinelor*, București, Naționala Ciomei, 1939, 374 p. Fragment: ≈, UVR, XLVII, 1938, 38, 3. Face parte din ciclul *Bariera*. „Istoria fatalităților care au făcut din Fane, fiu de oameni foarte avuți, un apaș, ocupă aproape tot vol. ≈ cu materia micului romantism al romanului foileton” (Ov. S. Crohmălniceanu).

◆ Emil Gulian, FCL, XV, 1936, 2193, 2; G. Ivașcu, JL, I, 1939, 12, 3; Vladimir Bunea, *De vorbă cu d. ~*, autorul romanului ≈, RM, II, 1939, 303, 2; Ștefan Popescu, VR, XXXI, 1939, 4, 146-147; Dan Petrașincu, *Printre autori și volume de „Luna cărții”*, RLTR, I, 1939, 6, 24; Const. Gh. Popescu, ARF, IV, 1939, 5, 68; Ion Băcanu, RVL, XIII, 1939, 5-6, 39-40; Gh. D. Loghin, IIS, IV, 1939, 6, 604-606; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 39-41; Ivașcu, *Confruntări*, III, 42-43. □ V. și *Madona cu trandafiri*, 1931.

A. S.

ZISSU A. L., *Samson și noul Dagon*, București, Tip. Orizontul, 1939, 240 p. Cu o pref. de Gala Galaction. Roman al lumii iudaice,

abordând tema conservării rasei. Intelectualul evreu David Sondekeste, crescut într-un ghetou din Moldova, în spiritul studiilor rabinice și al reveriilor teologiei hasidice, pătruns de drama poporului lui Israel, își pune capăt zilelor când Eva, femeia iubită, trece la creștinism. Considerând romanul „un document de mare preț”, prefațatorul îl așază în tradiția literaturii lui Ronetti Roman, observând la autor „abundența retorică” și „frenesia uneori disprețuitoare de pravile literare”.

D. M.

1940

BĂLĂNESCU Gabriel, *Avram Iancu*, București, Cugetarea, P. C. Georgescu-Delafras, [1940], 235 p. Cu o pref. de Liviu Rebreanu. Biografie romântată.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1943.

◆ ***, BLE, IX, 1940, 93, 3; 94, 3.

D. M.

BENADOR Ury, *Final grotesc*, în *Preludiu la „Beethoven”*, București, Naționala Ciornei, 1940, 316 p. Reeditat, cu modificări de text. Roman de critică socială, de factură ironică. Demască indirect condițiile de viață precare ale tinerilor artiști, de a căror sprijiniere nu se ocupă nici statul, nici cei avuți. Eroul, Menachem Mendl, a cărui copilărie și tinerețe pline de privațiuni l-au marcat adânc, își descoperă o târzie pasiune pentru muzică. De aceea, susține debuturile muzicienilor și ale poezilor. Neavând destui bani, delapidază și suferă rigorele legii. „Grotescul” situației, paradoxul ei constă în manifestarea acestui idealism în plină epocă de conflicte etnice, de persecuție a evreilor. Plină de un umor amar, critica societății (care vizează servilitatea politică a poliției, continuarea afacerilor între parteneri ce-și declară public ura de rasă etc.) se îmbină cu o marcată înclinație spre psihanaliză.

▼ Reprodus în: *Opere*, I, cu o precizare finală a autorului, București, E.P.L., 1968.

◆ Octav Petronius, GF, II, 1940, 6–7, 10; Justin Neuman, CLT, s. nouă, III, 1940, 8, 9–11; Const. Gh. Popescu, AFR, V, 1940, 6–8, 80–81; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Ghetto veac XX*, 1934.

D. M.

* **BERNEA Ernest**, *Cartea căpitanilor*, 1940. Fragment: *Tudor Vladimirescu*, ACA, I, 1940, 45, 2. Probabil un roman istoric.

◆ ***, ACA, I, 1940, 45, 2.

○ **BOLDUR Petre**, *Viața din inimă*, fragment de roman, F, s. III, VII, 1940, 3–4, 65–73.

CELARIANU Mihail, *Diamant verde*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1940, 394 p. În 1972 a fost reeditat într-o formă îmbunătățită. Roman psihologic, ambiționând să surprindă meandrele unei obsesii erotice. Medicul Octavian Peleş, profesionist serios, cu preocupări științifice și didactice, oscilează între legătura cvasimatrimonială cu Magdalena Răzvan și atracția frenetică pentru Viorica Stanian („diamantul verde”). Relația cu aceasta din urmă evoluează de la patimă la fixație, transformându-se într-o luptă a orgoliilor. O dată aventura consumată, interesul bărbatului pentru noua cucerire se risipește, acesta întorcându-se la vechea dragoste calmă. Perversicidius pretuiește romanul ca o „laborioasă construcție” a unui „caz de exasperare și intoxicație sentimentală”; pentru Șerban Cioculescu, el este „o carte strănsă”, cu o „puternică atmosferă poetică”. În schimb, Octav Șuluțiu apreciază că romanul e „stângaci compus”, plin de „dialoguri lipsite de semnificație”. G. Călinescu consideră că ≈ se încadrează „cu știință sau fără în experimentalismul gidian”, ca „fină comedie pe o sugestie poetică”.

▼ Cu un cuvânt înainte de V. Fanache, București, Minerva, 1973.

◆ Miron Suru, MSM, II, 1940, 4–7, 56; Șerban Cioculescu, RFR, VII, 1940, 8, 418–429; Perversicidius, ACA, I, 1940, 21, 1–2; Octav Șuluțiu, G, XIX, 1940, 8, 574–575; Const. Stelian, PAN, I, 1941, 2, 10; Călinescu, *Istoria*, 875; Cioculescu, *Aspecte*, 417–422; Rotaru, *O istorie*, II, 312–313; Ion Marcos, TR, XVIII, 1974, 10, 3; Crohmălni-

ceanu, *Literatura*, II, 357; Fanache, *Întâlniri*, 60–67; Popa, *Dicționar 2*; Perpessicius, *Opere*, IX, 28–35; *Dicționar*; Raicu, *Autografe*, 39–40; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 584–587.

D. M.

CERNESCU Paul, *Muntele răcerii*, București, Tip. z. Universul, 1940, 348 p. Roman de dragoste. Radu Milea se vindecă de amorul zbuciumat pentru Ira prin iubirea dezinteresată și generoasă a Anei. Sentimentalism și romanțiozitate.

◆ Sergiu Matei Nica, VBA X, 1941, 9–10, 123–124.

M. V.

CEUȘIANU Alexandru, *Cremene*, Sighișoara, Miron Neagu, 1940, 224 p. Roman social, inspirat din evenimentele primului război mondial, convențional și schematic.

◆ George Sbârcea, TR, III, 1940, 172, 2; Perpessicius, *Opere*, VIII, 400–401.

M. V.

CHIRNOAGĂ Mihai, *Logodna*, București, Tip. Editura z. „Universul”, 1940, 174 p. (Universul literar). Fragmente: *Seara concertului*, LN, IV, 1937, 5–6, 214–218; ≈, FRL, III, 1938–1939, 7–8, 2–4; *Ștefan Moruzan*, IIS, III, 1938, 11, 211–221. Roman sentimental, urmărind destinul a trei surori, Adriana (pianistă), Olga și Miriam Alistar, femei pătimeșe care nu-și găsesc parteneri pe măsură din pricina nestatorniciei bărbaților. Un filon narativ secundar prezintă, într-o manieră senzațională, acțiunile subversive ale unui grup de comuniști.

◆ Vintilă Horia, MSM, II, 1940, 1–3, 50–51; Constantin Fântăneru, UVR, XLIX, 1940, 12, 2; Octav Șuluțiu, F, s. III, VII, 1940, 3–4, 87–90; Gh. Perian, pref. la ~, *Basoreliefuri*, ed. îng. și pref. de Gh. Perian, Cluj, Dacia, 1977, 6; 8.

D. M.

CIOCĂRLAN Ioan, *Tainele munților*, București, Editura Casei Școalelor, 1940, 414 p. Fragmente: *Un flăcău și o fată la vânat în codri*, CGC, II, 1937, 24, 371–373; *Oameni mai răi ca fiarele* (din romanul anunțat cu

titlul: *Meleaguri vrâncene*), CGC, III, 1938, 5, 74–78; 9, 138–142. Roman idilic, de inspirație rurală. Mijloace artistice precare.

M. V.

CONSTANT Paul, *Iancu Jianu*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1940, 276 p. Fragmente: *Neamul*, F, s. III, V, 1938, 8, 57–59; *Dragostea Jianului*, UVR, XLVIII, 1939, 21, 6. Roman istoric, cu acțiunea plasată în Muntenia, la începutul veacului trecut, în timpul lui Vodă Caragea. Evocarea vieții faimosului haiduc Iancu Jianu se bazează pe documente (unele inserate în text), dar în tratare predomină elementele romantice.

▼ București, E.T., 1969.

◆ ***, AȚN, XI, 1940, 3007, 2; Constantin Fântăneru, UVR, XLIX, 1940, 25, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, V, 1940, 6–8, 81; Titu Popescu, *Două cărți de proză*, TR, XIV, 1970, 6, 4; *Dicționar*; G. Nistor, ~ la 85 de ani, T, IX, 1980, 2, 31; Titu Popescu, ~ la 85 de ani, T, IX, 1980, 2, 30.

D. M.

DOBROTĂ Eugeniu, *Soarele din Piatra-Albă. Roman din Carpați*, Sibiu, Tip. Arhidiecezană, 1940, 352 p. Carte cu caracter memorialistic, insuficient transfigurată artistic, în care firul epic – ilustrare a tezei privind sănătatea fizică și morală a munteanului în opoziție cu degradarea vieții orășenești – se pierde printre cuminți însemnări de drumetrie, adevărat „ghid turistic” al munților Cibinului.

◆ Ilie Dăianu, TR, IV, 1941, 142, 2; Marieta Popescu, F, s. IV, LXXVII, 1942, 1–2, 92–94.

M. V.

O DRAGUESCU Dorel, *Primul vis de fericire*, VS, XI, 1940, 2364, 1–3; *Fericire pierdută*, VS, XI, 1940, 2375, 1–3; *Ion al Ghișuleștilor*, VS, XI, 1940, 2381, 1–3, fragmente din romanul *Ion al Ghișuleștilor*.

EFTIMIU Victor, *Omul fără nume*, București, Cultura Românească, 1940, 564 p. Sintetizează romanele *Tragedia unui comedian* (1924) și *Principesa Moruzof* (1925) – singura modificare vizând numele eroinei, care se numește acum principesa Simonof –,

precum și unele episoade ce vor fi reluate ulterior în romanul *Lora Mirandy* (1941).

◆ Alexandru Biliurescu, TMP, V, 1941, 1359, 2.

M. V.

* **EMANDI Theodor G.**, *Prin văile Moldovei*, București, Tip. Cartea Românească, 1940. Roman-dezbateră, care „pune față în față două ideologii, două concepții de viață”: a vechii boierimi și a proaspeților proprietari rurali (Lector).

◆ Lector, TMP, V, 1941, 1333, 2.

○ **GRASSU N.**, *Dragoste și afaceri*, fragment de roman, LC, IV, 1940, 17, 2.

○ **IONESCU-BROȘTENI I.**, *Mormintele iubirii*, fragment din romanul cu același titlu, ACA, V, 1940, 60–61, 2.

IONESCU-MOREL D., *Mai sunt oameni buni*, I–II, București, Editura Librăriei Principele Mircea, 1940, 220 + 246 p. Roman pentru tineret. Locuitorii unei mahalale bucureștene oferă cu generozitate ajutor pentru creșterea unui copil orfan.

▼ București, Tip. Finanțe și industrie, 1940; București, Universul, 1942; București, Universal, 1945.

◆ I.A., TMP, IV, 1940, 979, 2; D.P., ≈, RM, III, 1940, 629, 4; Scarlat Preajbă, PL, V, 1940, 5, 315; Constantin Fântăneru, UVR, L, 1941, 30, 5; Marieta Popescu, F, s. IV, LXXVII, 1942, 1–2, 85–86; E. Bucuța, AAR, t. LXIII, 1942–1943, 232.

A. S.

IOVESCU Ion, *O daravellă de proces*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1940, 256 p. Fragment: *Vătășelul Drăgoi*, RFR, V, 1938, 10, 54–79. Roman rural, cu interesante tipuri țărănești, dar fără compoziție, lipsit de obișnuita virtuozitate lexicală a autorului. Într-un stil sentimental-ironic sunt relatate necazurile Ioanei Cotoibălan, obsedată de o crimă pe care n-a săvârșit-o.

▼ Reprodus în: *Nuntă cu bucluc*, cu o postf. de E. Lovinescu, București, E.P.L., 1969.

◆ Pan., *De vorbă cu d. ~*, FCL, XV, 1936, 1594, 2; ***, BLE, IX, 1940, 95, 7; Gion, VRA, XIII, 1941, 588, 6; Const. Virgil Gheorghiu, TMP, V, 1941, 1353, 2; Aurel D. Bugarin, PAN, I, 1941, 2, 10; Octav Șuluțiu, G, XX, 1941, 3–4, 201–202; Călinescu, *Istoria*, 845; Mihail Diaconescu, *Romanele lui ~*, ARG, IV, 1969, 6, 15; Ion Popa Argeșeanu, ≈ în *80.000 de exemplare*, ARG, VIII, 1973, 9, 16; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 171–172.

A. S.

ISTRATI Panait, *La stăpân. Pagini autobiografice*, București, Cartea Românească, 1940, 136 p. Scriere memorialistică.

■ *Hayat yollarında*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Kader, 1950; *Hayat yollarında*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1954; *Hayat yollarında*, tr. de Yaşar Nabi (și) Uçuncü Basilis, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1959.

◆ **, TMP, IV, 1940, 1085, 2; Const. Gh. Popescu, AFR, V, 1940, 6–8, 79; N. Rahova, IIS, V, 1940, 7, 187–188. □ V. și *Chira Chiralina*, 1924.

A. S.

* **ISTRATI Panait**, *Pescuitorul de bureși*, București, Cartea Românească, [1940], 128 p. (Colecția pentru toți). Fragmente: ≈, ALA, V, 1924, 184, 1–2; ≈, RLTR, I, 1939, 20, 11.

▼ Reprodus în: *Opere alese*, VII, ed. românească de Eugen Barbu, tr. literală de Vasile Covaci, București, Minerva, 1983.

■ *Sünger avcisi*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1953; *Sünger avcisi*, tr. de Yaşar Nabi (și) Uçuncü Basilis, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1961.

◆ **, TMP, V, 1941, 1336, 2; Angheliescu, *Textul*, 184–188. □ V. și *Chira Chiralina*, 1924

A. S.

LĂPUȘNEANU Gh. Th., *Vraja destinului*, București, Editura și Tip. Rotativa, 1940, 176 p. Roman de senzație, cu elemente melodramatice. Eroul, Ciobănaș Văjăială, copil găsit, crescut într-un orfelinat bulgăresc, ajunge student. Dezamăgit de frivolitatea femeilor, nu poate să uite prima iubire, pe Gina Pitularu. Revenind în țară, devine avocat, apoi o salvează pe Gina din închisoare și își descoperă frații.

◆ Oct. Or., FCR, III, 1940, 13, 31; ***, CND, II, 1940, 1-2, 8.

D. M.

LEVENTE Ruxandra, *Cenușă*, București, Bucur Ciobanul, 1940, 278 p. Romanul adolescentului inadapabil. Eleva Olga Săreanu, eliminată din școală pentru gesturile sale de frondă, refuză să accepte înguste precepte didactice și se sinucide. Psihologie sumară, într-un registru de idealitate tragică.

◆ Mircea Brătucu, VR, XXXII, 1940, 7, 137-138; Virgiliu Simionescu, TMP, V, 1941, 1472, 2.

A. S.

MANOLACHE C., *Târgul Mausului*, București, Cugetarea P. C. Georgescu-Delafras, 1940, 304 p. Romanul a mai fost tipărit și cu titlul *Maioreasa*. Înființarea unei garnizoane într-un oraș de provincie declanșează energii, conflicte și invidii necunoscute până atunci. Confesiunea lui Firiică Huiu, fost servitor, țarcovnic, băiat de librărie, obscur reporter, călătorit prin Stambul și Paris, acum ordonanță, constituie o cronică sentimental-ironică a vieții târgului moldovenesc de la început de secol.

▼ *Maioreasa*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1945.

◆ Silviu Cernea, NR, XXXV, 1940, 58, 2; L. D., RM, III, 1940, 636, 4; 6; Const. Gh. Popescu, AFR, V, 1940, 4-5, 56; ***, BLE, IX, 1940, 91, 6.

A. S.

MANOLACHE C., *Tragedia lui Petru Cercel*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1940, 290 p. Cu un *Cuvânt înainte* al autorului. Biografie romanțată, în care se acordă mai mare atenție documentului istoric decât ficțiunii literare.

◆ ***, BLE, IX, 1940, 95, 5; Alisa Botez, VRA, XIII, 1941, 587, 8; Șerban Cioculescu, RFR, VIII, 1941, 5, 396-405; Cioculescu, *Aspecte*, 426-432.

A. S.

MANOLIU Ion I., *Camarazi*, București, Atelierele Grafice Socec, 1940, 216 p. (Colecția Străjerului). Roman despre cultivarea

spiritului de camaraderie, solidaritate și vitejie în cadrul mișcării străjeresti a tineretului.

A. S.

MIHĂESCU-NIGRIM N., *În apele oglinzilor. Roman din viața studenților români de la Paris*, București, Tip. Litera, 1940, 286 p. Axat pe o intrigă melodramatică (cincul seducător George Ramură - plin de remușcări că a violat-o pe Lucienne, „împrumutând-o” apoi și unui prieten - ajunge la sinucidere), oglindește scene din traiul fără griji și fără preocupări studioase al unor tineri de bani gata.

D. M.

O MOGÂLDEA Ad., *Mlaștina deznădejdiei*, fragment din romanul *Vin vuint, crescând ca o furtună*, UVR, XLIX, 1940, 47, 4.

NEAMTZU Ionel, *Orașul nordic*, Sibiu, Thesis, 1940, 164 p. Fragmente: ≈, PLI, III, 1936, 2, 105-110; 3-4, 178-182; 5, 262-267; 6-8, 342-350; 10-11, 422; 12, 510-515; *Condica de prezență*, PLI, IV, 1937, 10-11, 419-422; *Cenaclu literar*, UVR, XLVII, 1938, 38, 4; *Bârfing-Club*, PLI, VII, 1940, 1-2, 26-30. Pentru a cultiva aspirațiile creatoare ale tinerelor talente și pentru a evada din monotonia orașului de provincie, un grup de scriitori hotărăște să înființeze un cenaclu literar. Evenimentele sunt biografice, însă substratul anecdotic al întâmplărilor mărturisește refugiul în imaginație al personajelor.

◆ Nic. Munteanu, *Un romancier ardelean*: -, GR, V, 1937, 11-12, 600-601; Costin I. Murgescu, GAC, IX, 1940, 19-20, 2; Fanache, *Întâlniri*, 72-73; Nae Antonescu, *Prozele lui* -, T, VII, 1978, 4, 4.

A. S.

NICULIȚĂ Constanța, *Pe fâgașul vieții. I. Copilăria și adolescența Steluței Deliu. Hanul din Sărărie*, București, Socec, 1940, 258 p.; II. *Pe meleaguri*, București, Naționala Gh. Mecu, 1941, 222 p. Roman conceput ca poveste a unei vieți, în care situațiile romanțose, tratate stângaci, și finalul reparator stimulează încrederea în izbânda virtuții.

Întâiul vol. urmărește copilăria și adolescența ieșencei Steluța Deliu, înaintea primului război mondial. Al doilea vol., un roman al familiei, evocă, pe fundal parizian, nefericirea conjugală a protagonistei (după moartea soțului, ea își reface viața cu un vechi admirator, Mircea).

D. M.

O **NOLLA Dem. Gh.**, *Bine, căpitan Ververa*, fragment din romanul *Apostoli fără nume*, GT, CIII, 1940, 106, 4.

O **POPESCU Lorin**, *Ispășiri*, fragment de roman, CRT, XIII, 1940, 4625, 7.

PORA N., *Stigmat*, București, Editura Bibliotecii Principele Mircea, 1940, 196 p. Evocă drama unei familii stăpânite de porniri atavice.

◆ Eufraște, SDM, XVII, 1940, 2, 72; Alexandru Bilciurescu, TMP, IV, 1940, 1120, 2.

A. S.

RAIU Magda, *Groapa cu draci*, București, Tip. z. „Universul”, 1940, 156 p. (Colecția Universul literar). Roman sentimental, cu pretenții de analiză psihologică, urmărind tribulațiile tinerei ziariste Gela Benea, excedată de avansurile bărbaților din anturaj și nefericită în dragoste.

◆ Ion Roman, ≈, PLI, V, 1940, 9, 571–572.

M. V.

RĂDULESCU-MOGA Marta D., *Streina*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1940, 288 p. Face parte din ciclul *Ferentarii*. Evocă rusticitatea patriarhală a vechii boierimi la început de secol.

◆ **, BLE, IX, 1940, 90, 3; D., ACA, I, 1940, 62, 2.

A. S.

REBREANU Liviu, *Amândoi*, București, Socec, 1940, 290 p. În ms. a mai purtat titlul *Alibiul*. Fragment: *Solomia vrea să plece*, VR, XXXII, 1940, 2, 3–11. Roman polițist, având ca subiect o crimă săvârșită într-un orașel de provincie. Modul de a construi intriga, precum și acela de a urmări manifes-

tările personajelor în timpul anchetei (cu preeminența detaliului fiziologic) au provocat ezitări de încadrare tipologică. A fost considerat roman psihologic (Gh. Tomescu) sau parodie a genului *polițier*, pentru această din urmă diagnoză pledând, după opinia lui Vl. Streinu, „verismul cel mai scrupulos atât în înfățișarea cadrului anecdotic, cât și în înfățișarea personajilor” și, deopotrivă, stilul „de ironie implicată, de satiră a formulei polițiste, satiră sobră, conținută, abia perceptibilă, dar tocmai de aceea cu atât mai eficace și mai artistică”. În opoziție cu cei care îl consideră un eșec, criticul apreciază ≈ drept „unul din cele mai subtile romane ale ultimului timp”. După Perpessicius, cartea „face parte din categoria romanelor [...] de a doua linie” ale lui ~, „adică romane de proporții mai reduse și de o rază de acțiune psihologică mai limitată”.

▼ București, Socec, 1941; București, Socec, 1942; București, Socec, 1944; București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1946; București, Eminescu, 1971. Reprodus în: *Opere*, IX. *Jar*, ≈, ed. critică de Nicolae Gheran, addenda în colaborare cu Nicolae Coban, București, Minerva, 1978; *Jar*, ≈, București, Eminescu, 1985; *Romane*, III, ed. și postf. de Nicolae Gheran, București, Cartea Românească, 1986.

■ *Alle Beide*, tr. de Hermine Pilder-Klein, [Viena], Wiener Verlag, [1944]. Fragment: *Sacristao*, tr. de Maria Luiza Croner, în **, *Novos contos Romanos*, Lisabona, [1946].

◆ Dan Petrașincu, *Un roman „polițist” de ~*, RLTR, I, 1940, 51, 22; Miron Suru, MSM, II, 1940, 1–3, 63–64; Mihail Sebastian, MVB, II, 1940, 7, 9; N. Papatanasu, FCR, III, 1940, 15, 28; Vladimir Streinu, TMP, IV, 1940, 1051, 2; Pericle Martinescu, *Romanul polițist*, RLTR, II, 1940, 53, 6; Perpessicius, RM, III, 1940, 682, 4; Ovidiu Drimba, TR, III, 1940, 113, 2–3; Teodor Negreanu, LC, IV, 1940, 18, 2; Const. Almăjanu, FCR, III, 1940, 35, 2; Vladimir Streinu, RFR, VII, 1940, 5, 379–390; Romulus Demetrescu, PLI, VII, 1940, 3–5, 122–126; Eugeniu Todoran, *Asupra romanului*, PLI, VII, 1940, 3–5, 105–107; Const. Gh. Popescu, AFR, V, 1940, 4–5, 54; M. D. Ioanid, R, XXXII, 1940, 4–5, 159–161; Constantin

Fântâneru, UVR, XLIX, 1940, 24, 2; Eufraște, SDM, XVII, 1940, 2, 71; G. D. Loghin, IIS, V, 1940, 8, 332-334; Ichim, *Rebreanu*, 61-67; Gh. Tomescu, ≈, CL, LXXIV, 1941, 5-6, 689-691; Călinescu, *Istoria*, 653; * *. *Romanul polițist al d-lui ~ în lumina scenei*, RMP, II, 1942, 55, 6; George Todoran, -, BCL, III, 1943, 75, 1-2; Mihăescu, *Sinteze*, 189-194; Crohmălniceanu, *Rebreanu*, 139-140; Piru, *Rebreanu*, 88-90; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 319-320; Raicu, *Rebreanu*, 283-290; Streinu, *Pagini*, II, 175-188; Gavrilescu, *Rebreanu*, 10; 88-89; Rotaru, *O istorie*, II, 607; Vladimir Streinu, în *Liviu Rebreanu interpretat de...*, 104-127; Perpessicius, *Patru clasici*, 256-261; Negoțescu, *Analize*, 157-163; Nicolae Gheran, - - *Pe urmele unui roman polițist*: ≈, MS, VIII, 1977, 2, 107-111; Șerban Cioculescu, -, *Opere - IX*, RL, XI, 1978, 23, 7; Perpessicius, *Opere*, VIII, 383-387; *Scritorii români*; Al. Piru, - și *romanul social*, LCF, XXII, 1979, 4, 3; Demetrescu, *Însemnări*, 233-241; *Dicționar*; Petre Pintilie, *Contribuții românești*, O, XXXII, 1981, 38, 5; Haralamb Zincă, - - *Înaintașul*, TR, XXIX, 1985, 43, 5; Traian Ungureanu, -, *romancierul*, AFT, XX, 1986, 5, 8; Vladimir Streinu, în *Liviu Rebreanu. Antologie*, 200-214; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 166-168. □ V. și *Calvarul*, 1919.

D. M.

SEBASTIAN Mihail, *Accidentalul*, București, F.R.P.L.A., 1940, 332 p. (Scritorii români contemporani). Fragmente: ≈, RFR, IV, 1935, 5, 244-260; *O seară de iarnă*, VR, XXXI, 1939, 12, 9-19. Roman psihologic, relatând un caz de terapie prin sport. Conceput în două părți, distincte atât prin viziune, cât și prin stil, are în centrul figura tânărului Paul, care, hefericit în dragoste, își recapătă progresiv echilibrul, făcând schi, într-un feeric peisaj montan. Fenomenul desprinderii din cotidian, bucuria mișcării fizice, redobândirea tonusului vital datorită unei noi prezențe feminine (Nora) capătă accente insolite, prin contrastul de tonalitate cu dezvoltările sumbre ale istoriei tragice făcute de gazda protagonistului (Günther) și de familia acestuia. În plan narativ, obsesia introspectivă, cu largi desfășurări în planul analizei senzațiilor și sentimentelor, din prima parte, face treptat loc fugii de suferință, defulării prin mișcare, în partea secundă. Au fost remarcate „proustianismul intuiției psihologice”, contribuția

eseistului la compunerea romanului (V. Streinu), „atmosfera de mit germanic” a secvenței alpine (Șerban Cioculescu). Surprinzător de drastic, G. Călinescu e de părere că „fără situare geografică (autorul n-are nici acum însușiri de scriitor)”, iar ≈ pare a infirma vocația de romancier a lui ~.

▼ Ed. îngr. și pref. de V. Mândra, București, E.P.L., 1962; București, E.P.L., 1968; București, E.P.L., 1969. Reprodus în: *Opere alese*, II. *Proză și publicistică*, ed. îngr. și pref. de V. Mândra, București, E.P.L., 1962; *Orașul cu salcâmi*. ≈, București, Eminescu, 1974; *Orașul cu salcâmi*. ≈, București, Eminescu, 1976; *Orașul cu salcâmi*. ≈, ed. îngr. de Mihai Dascal și V. Mândra, antologie și repere istorico-literare realizate în redacție de Mihai Dascal, București, Minerva, 1983.

■ *Der Unfall*, tr. de Marianne Șora, în *Ausgewählte Werke*, București, E.S.P.L.A., 1960; *Menedék*, tr. de Domokos János, Budapesta, Európa Könyvkiadó, 1965; *Menedék*, tr. de Domokos János, București, Kriterion, 1970; *Menedék*, tr. de Domokos János, București, Kriterion, 1988.

◆ Ștefan Roll, TMP, IV, 1940, 1054, 2; Emil Gulian, *Un poet al eliberării*, RFR, VII, 1940, 5, 430-433; Vladimir Streinu, TMP, IV, 1940, 1119, 2; Călinescu, *Istoria*, 878; Al. Raicu, *Un creator*: -, FAP, III, 1945, 263, 2; Savel Danciu, *Scritorul ~*, OP, XXXVIII, 1946, 76, 1; 3; Negoțescu, *Scritorii*, 317-320; Nicolae Manolescu, *Orașul cu salcâmi*. ≈, CNT, 1968, 10, 3; Streinu, *Pagini*, II, 225-229; Ștefănescu, *Sebastian*, 83-89; Mircea Iorgulescu, -, *prozatorul*, RL, III, 1970, 22, 13; Cioculescu, *Aspecte*, 411-413; Ludu, *Scritorii*, 137-141; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 109; Perpessicius, *Opere*, VIII, 393-397; Protopopescu, *Romanul*, 279; *Dicționar*; * *. *Mihail Sebastian*, 128-142; Șerban Cioculescu, *Între sport și cultură*, RL, XVI, 1983, 42, 7; Craia, *Fetele*, 125-128. □ V. și *Fragmente dintr-un carnet găsit*, 1932.

D. M.

STĂNOIU Damian, *Voiaj de plăcere. Douăzeci de zile în tren*, București, Bucur Ciobanul, 1940, 288 p. Fragment: ≈, UVR, XLIX, 1940, 17, 3. Roman-reportaj. Rămași fără ocupație prin suspendarea ziarului „Vijelia”,

jurnaliștii Dinu și Sandu vând totul și fac o călătorie prin țară, spre a-i cunoaște îndeaproape realitățile. Scrierea are aspectul unui amplu reportaj, cu finalități satirice, destul de superficial.

◆ Constantin Fântăneru, UVR, XLIX, 1940, 33, 2. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

O STREINUL Mircea, *Domnul Chijibus și-un drum prin cenușe*, UVR, XLIX, 1940, 38, 3-4, *Turbinca nu se mai deschide*, UVR, L, 1941, 37, 5-6, fragmente din romanul *Eu, Vodă-Lupșă, clasa IV-a B*.

STREINUL Mircea, *Guzli sau Tsu-Tsui*. Romanul unui băiat de stradă, București, Vremea, 1940, [91] 112 p. Vol. mai cuprinde nuvela *Era și primăvara de vină*. A fost reeditat cu titlul schimbat. Narațiunea, de proporțiile unei nuvele, are în vedere soarta unui vânzător de ziare, ucis de răufăcători. Scrierea surprinde mediul năpăstuiților cernăuțeni, obligați să-și câștige trudnic traiul zilnic.

▼ Reprodus, cu titlul *Guzli sau Hai-Hui*, în: *Oameni de noapte*, București, Institutul de Arte Grafice T.R. Independența, 1942.

D. M.

O STREINUL Mircea, *Legionari urcau spre cer*, UVR, XLIX, 1940, 41, 3; *Oameni în verde*, UVR, XLIX, 1940, 49, 4-5, fragmente din romanul *Legionari urcau cântând spre cer*.

STRICATU Ilie, *Pe cărările destinului. Romanul unei vieți trăite*, Sibiu, Tip. Cavaleriei, 1940, 128 p. Jurnal de front, despre patriotismul și spiritul de sacrificiu al soldatului român în primul război mondial.

A. S.

O ȘERBĂNESCU Mircea, *Renunțări*, fragment din romanul *Bărzava descântată de dragoste*, VS, XI, 1940, 2361, 2.

TELEAJEN Sandu, *Legiunea de onoare*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1940, 302 p. Fragment: *La Dragoslavele, în toamna lui 1916*, IIS, V, 1940, 4, 35-43.

Roman de război, cu o disimulată notă satirică. Nițu Ion, decorat cu Legiunea de Onoare de către generalul Berthelot, pentru fapte excepționale pe câmpul de luptă, moare înțepat de un tăun.

◆ **, BLE, IX, 1940, 90, 3; Cosma Damian, *Un roman de război*: -, OP, XXXVII, 1940, 9940, 1; C. Zlot, *Un roman al războiului 1916-1918*, DRN, XV, 1940, 10-11, 2; G. D. Loghin, IIS, V, 1940, 8, 338-339.

A. S.

TEODOREANU Ionel, *Ce-a văzut Ilie Pânișoară*, București, Cartea Românească, 1940, 192 p. Cu o pref. și o postf. a autorului. Fragment: *Întâmpinarea cu lampă (Înainte cuvântare la vol. ≈)*, PL, VI, 1941, 1, 705-708. Întrucât Ilie Pânișoară fusese confidentul și prietenul lui Fănuță Damaschin din *Prăvăle-Baba* (1939), romanul poate fi considerat o completare, continuare și dezvoltare a celui dintâi pe linia beatificării acestei figuri exotice de bețiv înțelept. Pentru eroul fanaragiu, decizia autorităților de a renunța la iluminarea orașului cu ajutorul felinarelor ia proporțiile unui martiraj biblic. Opuându-se hotărârii, va fi arestat, judecat și osândit.

◆ Eugeniu V. Haralambie, ≈, RFR, VIII, 1941, 1, 230-232; **, VBA, X, 1941, 1, 86; G. C. Nicolescu, CHV, s. II, XIV, 1941, 35, 4; Dinu Pillat, PL, VI, 1941, 2, 33-34; L. Voita, CRM, s. II, III, 1941, 104, 8; Perpersicius, ACA, II, 1941, 192, 1-2; Mihai Nicolescu, CL, LXXIV, 1941, 3, 391; Petru Manoliu, *Ilie Pânișoară al tuturor copiilor*, TMP, V, 1941, 1408, 2; Perpersicius, *Opere*, IX, 145-150; Perpersicius, *12 prozatori*, 320-324. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

TEODOREANU Ionel, *Tudor Cœur Alcaz*, I. *Coca Duduș*, București, Cartea Românească, 1940, 392 p.; II. *Drumul magic*, București Cartea Românească, 1941, 386 p.; III. *Inima*, București, Cartea Românească, 1942, 442 p.; IV. *Frunză*, București, Cartea Românească, 1943, 460 p. Roman politic. Tudor Cœur Alcaz reprezintă prototipul eroului național, apărător al granițelor țării și al purității neamului românesc. Fiul diplomatului Andronic Cœur Alcaz, din Vorniceni, și al Ralucăi,

actriță, Tudor e o fire independentă, cinic și batjocoritor, amestec de tristețe și dezgust, înclinat spre ironie și bagatelizare. În timpul războiului e concentrat în Maramureș, ca sublocotenent de rezervă, se căsătorește cu Oana, sora colegului său Petruș Dănescu, și se manifestă ca susținător al reabilitării violenței. E rănit grav, în timpul rebelunii legionare din 1941, și moare într-un sanatoriu, după ce, în copilărie, mai trecuse o dată printr-o boală purificatoare. Inspirat din realitatea istorică imediată, romanul interesează mai ales ca „document al unei mentalități” (Al. Piru).

▼ I–III, București, Cartea Românească, 1943; IV, București, Cartea Românească, 1945.

◆ ***, ACA, I, 1940, 5, 2; Traian Mateescu, R, XXXII, 1940, 9–11, 281–282; Vasile Damaschin, *O oră cu ~*, ACA, I, 1940, 31, 2; Alexandru Lungu, ACL, II, 1940, 7, 2; Alisa Botez, VRA, XII, 1940, 576, 7; Const. Virgil Gheorghiu, TMP, IV, 1940, 1262, 2; P. Com., *Problematica și atmosfera din ultimul roman al d-lui ~*, RFR, VII, 1940, 11, 477–478; L. Voita, CRM, s. II, 1940, 87, 10; Miron Suru, MSM, II, 1940, 10, 70–71; Gh. Rugescu, VBA, X, 1941, 1, 95–97; Mihai Niculescu, CL, LXXIV, 1941, 3, 389–391; D. Petraș[incu], VI, I, 1941, 239, 2; Ete, CL, LXXIV, 1941, 11–12, 1488–1489; Mihai Niculescu, UVR, L, 1941, 50, 5; Grigore Rugescu, VBA, XI, 1942, 1, 65; Petru P. Ionescu, G, XXI, 1942, 6, 354–356; Cosma Damian, *D. ~ răspunde câtorva întrebări rupte din actualitate*, VI, II, 1942, 483, 2; Piru, *Panorama*, 224–247. □ V. și *La Medeleni*, 1925.

A. S.

TOPORAȘ Marg. (Cezara), *Suflet de femeie*, Bârlad, Atelierele N. Chiriac, 1940, 200 p. Roman sentimental. Are ca protagonistă o romanțioasă și bovarică Biatrice Voinea.

M. V.

VELISAR-TEODOREANU Ștefana, *Viața cea de toate zilele*, București, Cartea Românească, 1940, 364 p. Fragment: *Cred*, ACA, I, 1940, 41, 2. Roman de familie, plasat în mediu provincial. Despărțindu-se de soțul ei, Elena Scutaru, alintată Baba, se retrage la țară, încercând să depășească impasul sufle-

tesc prin autoanaliză. Cuplul s-a destrămat din cauza deosebirilor de caracter și de temperament ale protagoniștilor, care au alimentat înstrăinarea și incomunicarea. „Finețea cu care sunt pătrunse aceste subtile și aproape impalpabile stări și crize sufletești constituie calitatea principală a scriitoarei” (Petru Comarnescu). Terapia interioară se realizează prin meditație și întoarcere la natură. Comparativ cu alte victime ale mediului provincial, din proza lui Mihail Sadoveanu sau Ionel Teodoreanu, eroina, surprinsă într-o etapă dificilă a vieții, „la vârsta critică, dar și la cea autocratică”, reprezintă un personaj de incontestabilă complexitate, „lucidă și sentimentală”, „reflexivă și energică, tenace și capabilă de sacrificii” (Aurel Martin).

▼ București, Cartea Românească, 1941; pref. de Aurel Martin, București, E.P.L., 1969.

● Premiul Academiei Române pe anul 1940.

◆ Alice Botez, VRA, XII, 1940, 578, 6; Cronicar, *Un roman de incercare*, VRA, XIII, 1941, 586, 8; Petru Comarnescu, RFR, III, 1941, 1, 220–221; Buzilă, *Mărturii*, 206–209.

D. M.

ZNAGOVEANU G., *Parohie de zestre*, București, Mihail Eminescu, 1940, 216 p. Cu o *Lănurie* a autorului. Roman de critică a politicianismului. Cartea urmărește existența unui seminarist, Neagu, care se căsătorește cu fiica unui preot înstărit, Mușat, și intră în politică.

◆ Titus Tențiu, FGA, IV, 1940, 27, 2.

D. M.

1941

AGÂRBICEANU Ion, *Jandarmul. O mare dramă în Maramureș*, București, Dacia, 1941, 116 p. (Colecția pentru toată lumea). Cartea a fost rescrisă în 1961. Microroman pasional, dezvoltând motivul „zburătorului” aducător de nenorocire. Situată la limita între real și fantastic, cartea urmărește destinul lui Dumitru Bogdan, fost jandarm unguresc, sosit

pe neașteptate în satul Vârtopi, pentru a intra în posesia unei moșteniri. Făptură de un farmec irezistibil, Dumitru Bogdan o seduce pe Veronica Roșu, nevasta unui țăran, apoi, bănuind-o că și-a otrăvit soțul cu mâncare de ciuperci, se căsătorește în pripă cu altă femeie, fără a putea totuși să renunțe la ea. Izbucnind războiul, e rănit și, pierzându-și mințile, se spânzură, eliberându-le pe cele două femei de patima lui distrugătoare. „Fin analist al sufletului feminin” (Cornel Regman), ~ reușește mai ales în scenele de psihoză ale celor două eroine, dar și în analiza dezechilibrului nervos al jandarmului. „Compoziția epică e sigură, strânsă, bine echilibrată, condusă cu nerv, introducând chiar suspense-ul narațiunii moderne” (Mircea Zăciu).

▼ Reprodus în: *Faraonii*, cu o pref. de Georgeta Horodincă, București, E.P.L., 1961; *Opere*, VI. *Povestiri și nuvele*, București, Minerva, 1971.

■ *Zăndarm*, tr. de N. Stroe, București, Biblioteca Narodnaja Rumynija, 12, 1961.

◆ Ion Breazu, *Două romane de ~*, T, LXXIII, 1942, 4, 313-318; D. Micu, ~, *analist*, GL, IX, 1962, 38, 6; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 47-48; 58; 62; Cornel Regman, *Demonul seducției*, TMS, VI, 1971, 12, 7; Zăciu, *Agârbiceanu*, 187-188; Breazu, *Studii*, II, 321-326; Regman, *Agârbiceanu*, 174-186; Vatamaniuc, *Agârbiceanu, Biobibliografie*, 9; 325; Dan, *Proza*, 152-153; Popa, *Dicționar 2; Scriitori; Dicționar*; **, *Ceasuri*, 283-290; Popa, *Agârbiceanu*, 203-212; Papahagi, *Critica*, 153-164; Zăciu, *Agârbiceanu 100*, 22. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

O AGÂRBICEANU Ion, *Vâltoarea*, foileton, v. *Vâltoarea*, 1944.

ALBOTĂ Ion, *S-a născut un copil. Roman pentru copii și tineret*, București, Cartea Românească, 1941, 106 p. Narațiune didactică, care abordează, cu delicatețe și lirism, misterul nașterii în natură. Eroi sunt Mioara și Viorel, doi gemeni, cărora li se născuse un frățior.

◆ Cronicar, ART, I, 1941, 5, 6; A.B., TMP, V, 1941, 1515, 2.

D. M.

ANDREESCU Gh. Dem., *Roman fără titlu*, București, Tip. Cooperativă Litera Creștină, 1941, 104 p. Roman melodramatic. Aflând că s-a căsătorit cu propria-i fiică, arhivarul Costin înnebunește și se sinucide.

M. V.

ANESIEA Ilie, *Zmeu de mare*, I, București, Tip. Vreamea, 1941, 94 p. (Biblioteca pentru copii Licurici, 1). Reeditat în 1944, textului i s-a adăugat secțiunea *Horia Talaz în luptă cu valurile oceanului*. Roman pentru copii și tineret, istorisind aventurile lui Horia Talaz (orfan crescut pe lângă casa unor moșieri) care, învingând numeroase piedici, ajunge marinar și cutreieră lumea.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1944.

◆ **, CAMC, XI, 1945, 7-8, 602.

D. M.

BĂDESCU Mihail, *Orbul din Prater*, București, Gutenberg, 1941, 192 p. (Colecția Lauri, 2). Continuă acțiunea din *Pedeapsa destinului* (1941). Roman de senzație. Fostul inginer Gelu Roman, pe care toți îl considerau mort, cerșește la colț de stradă, umilit și batjocorit. Tonul patetic al evocării servește unei narațiuni plasate în decor vienez și în lumea circului.

D. M.

BĂDESCU Mihail, *Pedeapsa destinului*, București, Gutenberg, 1941, 192 p. (Colecția Lauri, 1). Destinul protagonistului va fi urmărit și în *Orbul din Prater* (1941). Roman de dragoste, cu elemente senzaționale, narând pasiunea nefastă a inginerului Gelu Roman pentru o femeie căsătorită. Adulterul atrage numai nenorociri: sinuciderea femeii, un accident de muncă, incendierea, din neglijența inginerului, a fabricii unde lucrează. Eroul dispare, arzându-și actele și schimbându-și identitatea, în timp ce lumea îl crede mort.

D. M.

BĂLAN Eugen, *Într-o duminică de august*, București, Socec, 1941, 242 p. Roman psihologic. Consemnează, la persoana întâi, tribu-

lațiile sentimentale ale protagonistului – un lucid ce împinge cruzimea observației până la cinism. Respins de indiferența Corinei, acesta își caută refugiul în iubirea lipsită de mari complicații a lui Lily. Interesul epic aproape nul al cărții, compusă „din puțină anecdotică și multă înregistrare de subtilități interioare” (Vl. Streinu), nu face decât să sublinieze valoarea sa ca document sufletesc. „Proprietatea expresiei, justetea amănuntului și a considerentului psihologic general, siguranța introspecției și uneori strecurarea strict calculată a lirismului constituie elementele de preț ale romanului” (Șerban Cioculescu).

◆ Gheorghe Dinu, *TMP*, V, 1941, 1438, 2; Pompiliu Constantinescu, *VRA*, XIII, 1941, 601, 9; N. Dumitrescu-Dumbravu, *CRT*, XIV, 1941, 4783, 2; L. Voita, *CRM*, s. II, III, 1941, 115, 10; Șerban Cioculescu, VI, I, 1941, 83, 2; V., *RVR*, I, 1941, 2, 259–260; Constantin Fântăneru, *UVR*, L, 1941, 28, 5; Perpessicius, *Romanele d-lor ~ și Olimp Grigore Ioan*, *ACA*, II, 1941, 261, 1–2; Octav Șuluțiu, *G*, XX, 1941, 7, 392–393; I. E. Torouțiu, *CL*, LXXIV, 1941, 8–10, 1179–1181; Mihail Chirnoagă, *TRL*, I, 1941, 3–7, 45–46; N. Mihaescu, *ACA*, III, 1942, 432, 1–2; Apollonius, *Prozatori contemporani: Georgeta Mircea Cancicov, ~ și Radu Tudoran*, *PL*, VII, 1942, 8–9, 485–486; Piru, *Panorama* 371; Cioculescu, *Aspecte*, 434–435; Streinu, *Pagini*, V, 283–284; Perpessicius, *Opere*, IX, 189–193; Ov. S. Crohmălniceanu, *Un scriitor de redescoperit*, R, 1987, 5, 1; 4; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 92–97.

M. V.

* **BELLU Petre**, *Fratele infirm*, București, [1941?], 128 p.

BELLU Petre, *Răstigniții!...*, București, Dacia, 1941, 160 p. (Colecția pentru toți). Roman de moravuri. Intenționând să realizeze un tablou cât mai complet al societății românești din jurul anilor 1920–1930 și să îmbrățișeze medii sociale cât mai diverse (gazetari, oameni politici, militanți socialiști, liceeni, artiști, poeți etc.), cartea se bazează pe o intrigă dezlănțată, lipsindu-i coagulantul unei perspective epice viabile. Deficiență la care se adaugă concesiile făcute melodramaticului, precum și stilul rudimentar.

M. V.

BELLU Petre, *Uzina B.*, București, G. M. Amza, 1941, 160 p. Roman sentimental, cu acțiunea plasată, pentru decor, în birourile unei uzine. Aflată în pragul falimentului, întreprinderea lui Matei Gherasim este salvată prin concursul providențial al ministrului Verbănescu, aceiași care va interveni și în favoarea căsătoriei directorului Gherasim cu secretara Aurelia, fiica ușierului Vasile. Tonul facil, dezvăluirile senzaționale, optimismul de circumstanță culminează într-un final ce debordează de o fericire unanimă, creând impresia de naiv vovedil.

◆ ***, VI, I, 1941, 36, 2.

M. V.

BILCIURESCU Al., *Pentru o femeie...*, București, Cultura Românească, 1941, 302 p. Roman de senzație, cu elemente fantastice. Respins de părinții fetei iubite pe motivul că e ridicol de slab, arhitectul Radu Elian, supranumit „Cavalerul Tristei Figuri”, se lasă injectat cu serul miraculos preparat de prietenul său, medicul Marcel Prie. Rezultatul este că devine obez și, părăsit de nevastă, se angajează la un circ, pe postul de „cel mai gras om din lume”, redobândindu-și, în final, silueta normală ca urmare a iubirii nefericite pentru dansatoarea Roro. Schematismul intrigii e pe măsura tratării.

◆ Const. Virgil Gheorghiu, *TMP*, V, 1941, 1464, 2.

M. V.

* **BUGARIU Aurel D.**, *Dragoste albă*, 1941.

◆ Marin Sârbulescu, *ABT*, I, 1941, 3–4, 6.

CARTOJAN Al., *Petru Cercel. Viața, domnia și aventurile sale*, Craiova, Scrisul Românesc, 1941, 228 p. Biografie romanțată, cu pronunțat caracter documentar.

◆ Șerban Cioculescu, *Viața romanțată a lui Petru Cercel*, *RFR*, VIII, 1941, 5, 396–405; Cioculescu, *Aspecte*, 432–433.

D. M.

CROITORU Gh. C., *Zădărnicii*, București, Lumina Românească, [1941], 300 p. Roman

de senzație, vizând, prin mijlocirea unei intrigi melodramatice și stângace, demascarea imoralității protipendadei. De origine modestă, Radu Ocnaru este împiedicat să se căsătorească cu bogata domnișoară Maria Delian, ceea ce duce la nenorocirea amândurora, la crimă și sinucidere.

◆ Ernest Verzea, VI, I, 1941, 254, 2; Aurel D. Bugariu, *Toamna și sezonul literar*, SDM, XX, 1943, 8–10, 145–146; Mihăiță, AȚN, XV, 1944, 4091, 2.

D. M.

DESSILA Octav, *Iubim*, I. *Început de viață*, București, Cartea Românească, 1941, 504 p.; II. *Sfârșit de viață*, București, Cartea Românească, 1942, 404 p.; III. *Uităm prea repede*, București, Cartea Românească, 1943, 428 p. Roman sentimental, cu accente melodramatice. Mixtură de medelanism și de verbozitate cezarpetresciană, cartea are în centru iubirea romanțioasă a adolescențelor Dana și Aniuta pentru scriitorul boem Neculai Brateș. Periferic atacă o serie de motive tradiționaliste (opoziția dintre atmosfera patriarhal-idilică a lașilor și viața trepidantă din capitală, declinul clasei boierești autohtone sub asaltul parvenitismului alogen), totul sub forma unor interminabile discursuri rostite de personaje.

▼ I, București, Cartea Românească, 1943; II, București, Cartea Românească, 1943; I, București, Cartea Românească, 1945; I–III, București, Eminescu, 1970.

◆ D.P., VI, I, 1941, 248, 2; ***, VRA, XIV, 1942, 634, 7; Aurel Marin, GT, CV, 1942, 19, 1–3; Octav Sargețiu, VBA, XI, 1942, 4, 93–94; Octav Sargețiu, VBA, XII, 1943, 3–4, 144–145. □ V. și *Dragomir Valahul*, 1927.

M. V.

DRAGOMIR Ion, *Disperații*, București, Tip. Universul, 1941, 314 p. Fragmente: ≈ (*Los desesperados*), UVR, XLIX, 1940, 24, 5; *O aventură în legiune*, UVR, XLIX, 1940, 27, 5; 28, 4. Roman de aventuri, narând, sub forma unui reportaj fără adâncime psihologică, experiența – plină de episoade sângeroase, de dezertării senzaționale, de dueli – a unui român înrolat în rândurile Legiunii străine

spaniole. „O lucrare de bună dispoziție și de destindere”, în care se remarcă „o galerie întregă de tipuri” (Perpessicius).

▼ București, Tip. Universul, 1942.

◆ Mihai Niculescu, U, LVIII, 1941, 319, 2; Al. Raicu, SRA, IV, 1941, 1234, 2; Dan Bălțeanu, BSR, I, 1941, 133, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XIV, 1942, 633, 7; Perpessicius, ACA, III, 1942, 441, 1–2; Matei Alexandrescu, SRA, V, 1942, 1377, 2; Nicolae Roșu, G, XXI, 1942, 5, 275–276; E. Ar. Zaharia, BCV, II, 1942, 309, 7; Geo Dumitrescu, PL, VII, 1942, 6–7, 415–416; Laurențiu Fulga, RFR, IX, 1942, 9, 732–733; Perpessicius, *Opere*, IX, 308–311.

M. V.

DRAGUESCU Dorel, *Ursită (Voicu Milian)*, Timișoara, Lumea, 1941, 224 p. Fragment: *A murit ledera*, BNT, IV, 1938, 7, 2–3. Roman sentimental, cu final melodramatic. Tramă convențională, personaje schematice, stil rudimentar.

◆ Aurel Martin, GT, CIV, 1941, 88, 4.

M. V.

EFTIMIU Victor, *Lora Mirandy. Romanul unei actrițe*, București, Cultura Românească, 1941, 352 p. Al treilea din seria de romane inspirate din mediul teatral (primele două fiind *Tragedia unui comedian*, 1924 și *Le nain du théâtre français*, 1931). Cuprinde povestirea aventurilor actriței Lora Mirandy, care renunță la artă în favoarea unei legături avantajoase.

◆ ***, TMP, V, 1941, 1369, 2; Alexandru Bilciurescu, TMP, V, 1941, 1381, 2.

M. V.

IOAN Olimp Grigore, *Am fost un imbecil*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1941, 176 p. Interesante pagini documentare despre presa românească, într-un roman realist și liric în același timp. După un scurt moment de criză, eroul, spirit antireflexiv, descoperă adevărata fericire în acțiunea practică cu un scop imediat. Conduce un oficiu de turism și întemeiază un mare ziar.

◆ Const. Virgil, TMP, V, 1941, 1456, 2; ***, VL, I, 1941, 64, 2; 65, 2; Perpessicius, *Romanele d-lor*

Eugen Bălan și -, ACA, II, 1941, 261, 1-2; Vasile Postecă, CL, LXXIV, 1941, 7, 923-924; Perpesicius, *Opere*, IX, 193-194.

A. S.

JORDAN B., *Decebal*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1941, 344 p. Roman istoric. Viața și epoca regelui dac sunt reconstituite din date ale tradiției și din documente istorice.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1942.

◆ **, BLE, IX, 1941, 102, 3; R., RVR, I, 1941, 7-8, 532-533; Octav Sargețiu, VBA, X, 1941, 11-12, 97-98; V. Spiridoncă, TR, s. IV, V, 1942, 219, 2-3; Ion Berinde, ADL, II, 1942, 18, 2.

A. S.

* **LADMISS-ANDREESCU N.**, *Între două femei. Roman de dragoste*, București, 1941, 142 p. (Colecția romanelor de dragoste, 3).

O LOVINESCU E., *Triptic*, VRA, XIII, 1941, 603, 9; 604, 9; 605, 10; *Lectură în comitet*, VRA, XIII, 1941, 608, 6; *Ilarie*, VRA, XIII, 1941; *Logodnă*, VRA, XIII, 1941; *Sidonia*, VRA, XIII, 1941; *Steaua polară*, VRA, XIV, 1942, 679, 14-15; *Pană Mălureanu Cebleiul*, CRT, XVI, 1943, 5456, 5-6; *Găzuca*, RCL, I, 1945, 2, 3-13, fragmente din romanul *Mălureni*. „Prin ramificațiile și avaturile Mălurenilor, se încheagă o vastă frescă a societății moderne românești, văzută în mediile și tipologiile cele mai diferite” (Ileana Vrancea).

◆ Ileana Vrancea, ≈ „sub pecetea tainei”, CNT, 1969, 23, 3; Vrancea, *Lovinescu*, 65-106; Simion, *Lovinescu*, 601-603.

A. S.

MANOLIU Ioan I., *Cătălina Teodoroiu viteaza de la Jiu*, Craiova, Scrisul Românesc, 1941, 254 p. Viața romanțată a Ecaterinei Teodoroiu. Informațiile documentare sunt scoase din articole de presă, lucrări de specialitate și memorii de război.

A. S.

MICLESCU Horia, *Învinșii*, București, Cartea Românească, 1941, 236 p. Roman de

senzație, lipsit de relief. Ionel Vede, student eminent, apoi profesor și inspector general într-un minister, se călugărește după moartea soției sale.

◆ D.P., VI, I, 1941, 78, 2.

A. S.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Copilul nimănu*, București, Editura z. „Universul”, 1941, 150 p. Roman pentru copii și tineret.

◆ George Todoran, F, s. IV, LXXVII, 1942, 1-2, 108-109.

M. V.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Sărmanul Adrian*, București, Editura z. „Universul”, 1941, 164 p. Roman pentru copii și tineret.

M. V.

MUNTEANU Ion, *Băiatul popii Nicolae*, București, Editura Română Ardeleană, 1941, 246 p. Roman social-politic al vieții ardeleనేști interbelice. Acțiunea se petrece la Cluj, între Unirea din 1918 și Dictatul de la Viena. Protagonistul, șovăitorul avocat Ion Ardeleanu - băiatul popii Nicolae -, se face vinovat de eșecul căsniciei sale cu Margareta (aceasta îl părăsește, plecând la Budapesta cu un conațional), ca și de rătăcirea legionară a fiului lor, care moare împușcat. Destinul sumbru al eroului este evocat într-o încercare de frescă istorică.

◆ Iustin Hieșu, VI, I, 1941, 52, 2; Ion Vifor, ADL, I, 1941, 15, 2; 11; Corneliu Albu, TMP, V, 1941, 1462, 2; N. Vasii, ADL, I, 1941, 18, 2-3.

D. M.

NICULIȚĂ Constanța, *Pe fâgașul vieții*, II, v. *Pe fâgașul vieții*, I, 1940.

ODESKI-DELADERSKA Eugen, *Invulneabilul. Memoriu-roman*, București, Cartea Românească, 1941, 256 p. Roman de senzație. Autorul, figurând ca erou cu numele de pe copertă, relatează istoria unei căsnicii nenorocite, în care a fost atras de o familie de escroci și criminali. În final, scapă cu greu de otrăvire.

D. M.

OTTESCU Nicolae I., *Nunta de aur*, București, Bucur Ciobanul, 1941, 274 p. Localizare parodică a dramei din *Romeo și Julieta*.

◆ ***, TMP, V, 1941, 1470, 2; N. Chiriac Dimancea, GAC, XI, 1941, 3-4, 3.

A. S.

* **PALLADE Maria S.**, *Numai o primăvară*, București, 1941. Roman de analiză, scris la persoana întâi, urmărind sondarea zonelor subconștientului. Eroina, Nușa Nedeianu, se supune unui tratament prin hipnoză și pase magnetice. Situații neverosimile, decurgând din exploatarea exagerată a factorului obsesional.

◆ ***, GAC, X, 1941, 19-22, 2; ***, TMP, V, 1941, 1490, 2; G. C. Nicolescu, CHV, s. II, XV, 1941, 60, 4; Florin Siliște, EVZ, IV, 1942, 1136, 2.

M. V.

PAPATANASIU N., *Catarge*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1941, 410 p. Fragmente: *Costa*, UVR, L, 1941, 21, 6; *Dansul Anitrei* (din romanul anunțat inițial cu titlul: *Deliorman*), UVR, L, 1941, 23, 6. Mistuitoarea iubire dintre Costa Dimitriu și Lully Văleanu se consumă într-un registru de familiaritate tulbură. Aproximarea peisajului marin dă melodramei aerul unei aventuri cu iz romantic.

◆ ***, BLE, IX, 1942, 105, 4; Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 18, 5; Octav Șuluțiu, RFR, IX, 1942, 12, 659-662; Ovidiu Constantinescu, BIS, II, 1943, 17, 9; ***, EVZ, IV, 1943, 1332, 2.

A. S.

○ **PILLAT Dinu**, *Jurnalul unui adolescent*, foileton, v. *Tinerete ciudată*, 1943.

POLICALĂ Gheorghe, *Fruct oprit*, București, Editura z. „Luceafărul”, 1941, 144 p. Roman sentimental. Bastard împins la marginea societății, Radu Rugină o cunoaște pe Irina, fiica unui avocat, care îl recomandă familiei pentru a ocupa postul de preceptor al surorii sale mai mici. Îndrăgostit, fulgerător și simultan, de cele două fete, dar și de mama acestora, o cochetă periculoasă, eroul se sinucide. Neverosimilul faptelor este agravat

de o exprimare sforăitoare, semidoctă și puerilă.

M. V.

POPESCU-MALDĂR I., *Didina*, București, Tip. Școlii Ofițeri Infanterie, 1941, 90 p. Cu o pref. de I. Vlădăianu. Viața unui sat din Muntenia este prezentată prin prisma peipețiilor amoroase ale Didinei, care, pentru a scăpa de căsătoria cu Ion, fuge cu Ștefan, deși îl iubește pe Dorin. Lipsa de consistență a personajelor și viziunea de un primitivism naiv asupra iubirii conferă intrigii un haz involuntar.

M. V.

○ **POPOVICI Aurel**, *O nuntă în lumea bolșevicilor*, fragment din romanul *Încleștare*, CRT, XIV, 1941, 4980, 13.

POPP Corneliu, *Eu și statuia mea*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1941, 240 p. Utilizând formula parodierii cârtilor de aventuri, constituie o îmbinare a șarjei (auto)ironice cu meditația filozofică și cu „fantasticul interior”.

◆ ***, BLE, X, 1941, 97, 1-2; ***, TMP, V, 1941, 1425, 2; ***, *O carte cu adevărat nou!*, TMP, V, 1941, 1441, 2; Const. Virgil Gheorghiu, TMP, V, 1941, 1444, 2; G. C. Nicolescu, CHV, s. II, XIV, 1941, 51, 4; Mihai Niculescu, U, LVIII, 1941, 296, 2.

M. V.

○ **POTOPIN Ion**, *Noaptea florilor dalbe*, fragment din romanul *Moartea primăverii*, PTL, II, 1941, 5, 9-10; 6, 4.

RĂȘCANU Theodor, *Banul... ochiul dracului*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1941, 274 p. Roman al dispariției vechii boierimi și al ridicării noii pături chiaburești. Petrache Drăgan îl ruinează și îl ucide, în cele din urmă, pe conu Grigore, însă patima înavuțirii îl împinge la sinucidere. Mai vechea teză, după care banul nu aduce fericire, este reluată în pagini de bună observație socială.

◆ ***, BLE, IX, 1942, 105, 2; ***, BLE, IX, 1942, 106, 4; ***, EVZ, IV, 1942, 1094, 2; Ion

Vinea, *O duminică la Buhăești cu ~*, EVZ, IV, 1942, 1098, 2; Artur Gorovei, *Ultimul roman al lui ~*, ACA, III, 1942, 644, 1-3.

A. S.

SABINI Mihail, *După șira cu paie*, București, Editura Noastră, 1941, 168 p. Cu o pref. a autorului. Carte ilizibilă; tonul filozofard, improprietatea termenilor și stîlul agramat o fac pe alocuri de-a dreptul ridicolă.

M. V.

SADOVEANU Mihail, *Ostrovl Lupilor*, București, Cartea Românească, 1941, 286 p. Fragment: *Se arată ce fel de ființe sunt căruțașii, ciobanii și dropiile*, „Carpații”, IX, 1941, 2, 52-53. Roman-parabolă, proclamând biruința spiritului asupra agresiunilor realității. Victimă a unei erori judiciare, Mehmet Caimacam – poreclit Nastratin Hogeia pentru pildele și sentințele sale –, exemplu de demnitate și de rectitudine morală, opune nedreptății înțelepciunea sa de factură paremiologică. „Cuvântul contra sabiei: aceasta e morală pe care noul Nastratin o scoate din fapta celuiilalt Nastratin, cu care se identifică în mahnire înțeleaptă. Totodată, cuvântul nu doar rezistă sabiei, dar învață pe om să trăiască. ≈ e cartea educației prin cuvânt” (Nicolae Manolescu).

▼ București, Cartea Românească, 1948. Reprodus în: *Opere*, XVI, București, E.S.P.L.A., 1959; *Hanu Ancuței. Noptile de Sânziene*. ≈, București, E.P.L., 1969; *Priveliști dobrogene. ≈ și alte „Pagini dobrogene”*, ed. îngr. și tabel cronologic de Constantin Miiru, pref. de Al. Protopopescu, cuvânt înainte de Fănuș Neagu, București, Minerva, 1974.

■ *Die Wolfinsel*, tr. de Renate Molitoris, Berlin, Verlag Volk und Welt, 1958 (altă ed. 1962).

◆ Bratu, *Sadoveanu*, 506-513; Tertulian, *Eseuri*, 59-72; Luca, *Sadoveanu*, 12; 27-28; 35; 41; 45-46; 51-52; 80-96; 115-116; 135; 165; 169; 200-202; 281-282; Manolescu, *Sadoveanu*, 138-143; 221-227; Marcea, *Sadoveanu*, 188-189; 247-250; 437-439; Muthu, *Literatura*, 179-183; Sângeorzan, *Sadoveanu*, 101-108; Băileșteanu, *Sadoveanu*, 192-194; 282-285; Gorcea, *Nesomnul*, 71-78; Mitru, *Sadoveanu*, 353-355; Ciopraga, *Fascinația*,

282-289; Vlad, *Cărțile*, 119-126; Mănuță, *Sadoveanu*, 274-276; Spiridon, *Sadoveanu*, 33-34; 78-81; 105; 120-121; Papu, *Motive*, 152-153; Papu, *Lumini*, 359. □ V. și Șoimii, 1904.

M. V.

STAHL Henriette Yvonne, *Între zi și noapte*, București, Editura Contemporană, 1941, 496 p. Fragment: ≈, UVR, L, 1941, 45, 6. Roman psihologic. Însoțirea stranie dintre spiritul de sacrificiu, dragostea de viață, devotamentul absolut al Anei Stavri și frumusețea misterioasă, ireală, a Martei Vrânceni ascunde aspirația spre un tip de desăvârșire aproape inumană. E admirabil sugerat omenscul acestei situații ieșite din comun. În atmosfera bolnavă, demențială, din casa Vrâncenilor, iubirea și noblețea sentimentelor Anei pentru Marta au semnificații umane largi, sugerate de prozatoare prin obsedant vis al așteptării și al goanei după fericire.

▼ București, E.P.L., 1968; ed. ne varietur, București, Minerva, 1971; pref. de Mihaela Cristea, Cluj-Napoca, Dacia, 1988.

■ *Entre le jour et la nuit*, tr. autoarei, Paris, Éditions du Seuil, 1969; *A fény határán innen*, tr. de Szöcs Ráchel, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1969.

◆ ***, EVZ, III, 1941, 946, 2; Mircea Georgescu, *De vorbă cu ~ despre literatură, despre război...* despre ≈, EVZ, III, 1942, 951, 2; Dan Petrașincu, VI, II, 1942, 292, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XIV, 1942, 635, 9; D.P., VI, II, 1942, 299, 2; Ana Const. Onu, *Un roman psihologic*, RMP, VI, 1942, 1700, 2; Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 5, 5; Șerban Cioculescu, VL, II, 1942, 304, 2; Mihai Anastasiu, SRA, V, 1942, 1282, 2; Șerban Cioculescu, EVZ, III, 1942, 984, 2; Al. Mironescu, EVZ, III, 1942, 993, 2; Perpessicius, ACA, III, 1942, 433, 1-2; Pompiliu Constantinescu, PL, VII, 1942, 3, 133-134; Cella Delavrancea, TMP, I, 1937, 56, 2; ***, EVZ, IV, 1943, 1342, 2; ***, *Simboluri romantice într-un roman realist*, ST, XVIII, 1967, 6, 49-54; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 462-465; ***, *Cu ~*, RL, II, 1969, 43, 6; ***, ~ și publicul francez, CRC, V, 1970, 14, 9; Alexandra Indrieș, ~, O, XXI, 1970, 4, 72-75; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 616-620; Negoiteșcu, *Însemnări*, 113-123; Nicolae Balotă, RL, III, 1971, 14, 14; Călin, *Portrete*, 196-199;

Corbea – Florescu, *Biografia*, 204–210; Buzilă, *Mărturie*, 193–198; Perpersicius, *Opere*, IX, 304–307; Ileana Verzea, VR, XXXIII, 1980, 2, 84–86; Craia, *Fejele*, 165–167; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 517–521; 528; Cristian Moraru, „*Adâncul*” și „*culmea*”, RL, XXII, 1989, 11, 5.

A. S.

STANCU Zaharia, *Oameni cu joben*, București, Cultura Românească, 1941, 346 p. Roman de senzație, cu pretenții de satiră a moravurilor. Trama o constituie istoria clanului Manolescu (frații Jean, Marcel, Malena și aparținătorii lor), a cărui avere se întemeiază pe o crimă nedovedită: suprimarea de către Marcel Manolescu, în cădășie cu fosta sa metresă, Heda Landrea-Gold, a bătrânului soț al acesteia, bogătașul Israel Gold. Deși apreciat drept „una din puținele scrieri de observație obiectivă a lui ~” (Al. Piru), ≈ nu excelează nici prin zugrăvirea mediului, nici prin tipuri, complăcându-se în descrierea viciilor de tot felul. Ca și *Taifunul* (1937), ≈ se află de fapt „sub semnul literaturii comerciale, al problematicei pseudofreudiste și erotomaniei, cu unele asimilări din D. H. Lawrence, din care a tradus” ~ (Marian Popa).

◆ VI. B., ART, I, 1941, 11, 3; G. C. Nicolescu, CHV, s. II, XV, 1941, 62, 4; Piru, *Panorama*, 293; Cioculescu, *Aspecte*, 451–452; Popa, *Dicționar 2; Scriitori români; Dicționar*; Craia, *Aventura*, 39; Florescu, *Profitabila condiție*, 302. □ V. și *Taifun*, 1937.

D. M.

STĂNOIU Damian, *Dâmboviță, apă dulce*, București, Editura z. „Universul”, 1941, 302 p. Roman de moravuri, facil, „o poveste cu provinciali și cu milioane câștigate la loterie” (Perpersicius). Ioan Pană, institutor și om de treabă, Ifrim Iftodor, burlac și șef de birou, Irimia Bostan, fost Ițic Goldberg, acum botezat, de profesie negustor, Ermolae, călugăr sănătos și cuvios, toți din Fălțiceni, câștigând bani, fac o excursie la București. Seduși de capitală, se mută acolo, plănuiind apoi să se întoarcă în târgul liniștit. „Fără să fie scris prea neglijent, stilul acestui roman suferă de o pronunțată lipsă de culoare, e mult prea nted, prea impersonal”, cartea având caracter

„oarecum didactic, de ghid elementar” (Perpersicius).

▼ București Editura z. „Universul”, 1942; București, Editura z. „Universul”, 1943; București, Editura z. „Universul”, 1944.

◆ D.P., VI, II, 1942, 207, 2; Mihai Nicolescu, UVR, LI, 1942, 2, 5; Perpersicius, ACA, III, 1942, 441, 2; Perpersicius, *Opere*, IX, 311–312. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STREINUL Mircea, *Drama casei Timoteu*, București, Cultura Românească, 1941, 368 p. Cu o pref. a autorului. Vol. mai cuprinde o suită de nuvele și *Bibliografia lucrărilor lui Filip Timoteu*. Fragmente: *Maftei Timotei*, UVR, XVIII, 1939, 44, 3; 6; *Sub spânzurătoare*, UVR, XLVIII, 1939, 48, 3; 6; *O noapte pe malul Prutului*, UVR, XLIX, 1940, 2, 5; *Filip se duce pe la morții săi*, UVR, XLIX, 1940, 22, 3; *După-amiază lângă Cernăuți*, MSM, II, 1940, 4–7, 18–23; *Filip se luptă cu morile de vânt*, CRM, s. II, II, 1941, 92, 6–8; *Lalea stă la-nceputul drumului*, UVR, L, 1941, 17, 5–6; *Lupta cu focul*, UVR, L, 1941, 22, 3. Reluat fragmentar: *Veronia*, BCV, I, 1941, 31, 3. Roman al familiei, în care viziunea socială se îmbină cu o perspectivă fatalistă asupra soartei umane. Acțiunea are în vedere destinul neamului Timoteu, în linie masculină, pe întinderea a patru generații: Inochentie, Maftei, Filip, Anton. Uluitoarea ascensiune a familiei poartă stigmatul unui blestem strămoșesc. Primul Timotei, Inochentie, și-a ucis tatăl și a murit spânzurat. Cartea, care debutează cu acest episod, este dominată de figura fiului său, Maftei, devenit Timoteu, „un posedat al voinței de ascensiune” (Perpersicius), care, din simplu argat într-un sat, ajunge om de afaceri în Cernăuți, punând mâna pe pământurile stăpânei sale, pe care o seduce. Loviturile soartei vin însă prin urmași, spița stingându-i-se, căci Filip, nepotul în care își pusese toate nădejdiile, se sinucide din dragoste. Critica a remarcat atmosfera de „viață tragică” și „hipnoza morală, care imprimă întâmplărilor cele mai crude un aer de iredponsabilitate, ba chiar un particular aer de

nevinovăție" (Perpessicius). „Roman de observație”, ≈ este întemeiat – în ciuda „sublimării și concretizării în oameni vii a unor idei abstracte” de sorginte dostoievskiană – pe un realism „puternic, halucinant aproape”, care „se fugărește parcă, fără să fuzioneze, cu analismul cel mai îndrăzneț și totuși cel mai puțin convingător” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Remus Cioflec, 1944.

◆ ~, *Cuvinte la* ≈, ABT, I, 1941, 5–6, 4; **, VI, I, 1941, 57, 2; D., ABT, I, 1941, 7, 7; Miron R. Parascchivescu, *O carte excepțională: ≈ roman de* ~, TMP, V, 1941, 1476, 2; s**, TMP, V, 1941, 1491, 2; G. C. Nicolescu, CHV, XIV, 1941, 58, 4; Pompiliu Constantinescu, VRA, XIII, 1941, 610, 5; Constantin Fântăneru, UVR, L, 1941, 31, 5; Perpessicius, ACA, II, 1941, 275, 1–2; Aurel Tudor, BCV, I, 1941, 31, 3; Aurel Marin, PLI, VIII, 1941, 7–8, 120–122; Neculai V. Coban, VBA, X, 1941, 8, 104–106; Teodor Iordache, CL, LXXIV, 1941, 8–10, 1188–1189; Ion Nicola, *Însemnări literare*, BSR, I, 1941, 90, 2; ***, CTR, I, 1941, 5–9, 18–19; Ion Șugariu, MSM, IV, 1942, 1–4, 38–39; Perpessicius, *Opere*, IX, 195–204.

D. M.

○ **STREINUL Mircea**, *Ichimie dă de dracu'*, UVR, L, 1941, 48, 6, fragment din romanul *Cuciurul-Mare*.

○ **STREINUL Mircea**, *Întâlnirea cu domnu' Umbră*, BCV, I, 1941, 123, 2, fragment din romanul *Clubul bufnițelor*.

◆ Tr. Cantemir, ~, ≈, BCV, I, 1941, 123, 2.

STREINUL Mircea, *Lupul din Țara Huțului*, București, Editura Imprimeria București – D. D. Rădulescu, [1941], 94 p. (Colecția albăstră, 2; S. Scriitori români contemporani). Fragment: *Deznădejde*, MSM, II, 1940, 4–7, 21. Socotită roman, scrierea poate fi considerată și o navelă amplă, inspirată din viața muntelui din Bucovina. Descrie obiceiurile lor aspre, legile bizare și primitive care – părând mai degrabă rodul fanteziei autorului – înfrăuesc nefast destinul lui Voncic, orfanul ce trăiește în inima munților.

◆ Aurel Fediciu, TMP, V, 1941, 1524, 2.

D. M.

ȘERBAN Mihail, *Sanda*, București, Cultura Românească, 1941, 290 p. Fragment: *Vis de iubire*, UVR, XLIX, 1940, 50, 5. Roman de dragoste. Drama pasională a adolescentului Kiki (o iubește pe Sanda Viforeanu, dar se căsătorește, în final, cu Fifi Smărăndescu) se consumă într-un cadru de viață provincială. Poezia visului se exprimă însă într-un limbaj artificial, iar jocul imaginativ al obsesiilor afective suferă de convenționalism.

▼ București, Cultura Românească, 1942; București, Eminescu, 1971.

◆ Const. Virgil Gheorghiu, TMP, V, 1941, 1427, 2; Dan Petrașincu, VI, I, 1941, 38 bis, 2; Mihail Chirnoagă, TRL, I, 1941, 2, 24; Sergiu Matei Nica, VBA, X, 1941, 9–10, 119; Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 7, 5; Alex. Ștefănescu, LCF, XV, 1972, 1, 2; Perpessicius, *Opere*, IX, 161–165.

A. S.

○ **ȘERBĂNESCU Mircea**, *Un copil de ceară*, fragment din romanul *Cine sunt eu?*, VS, XII, 1941, 2839, 2.

TEODOREANU Ionel, *Tudor Ceaur Alcaz*, II, v. *Tudor Ceaur Alcaz*, I, 1940.

* **TUDOR Iorgu**, *Bejenarii*. Cartea întâi: *Zile sub bolșevici*, 1941 (Colecția scriitorilor refugiați din Basarabia).

◆ Sergiu Matei Nica, BSR, I, 1941, 129, 2.

TUDORAN Radu, *Un port la răsărit...*, București, Socec, 1941, 512 p. Fragmente: *După-amiază pe insula Carolina* (din romanul anunțat inițial cu titlul *Naufragiul*), UVR, L, 1941, 3, 5; *Lecția de matelotaj*, CRM, s. II, II, 1941, 93, 7–8; *Halucinantă crucieră*, CRM, s. II, III, 1941, 119, 3; *Zile și nopți în alt oraș*, CRM, s. II, III, 1941, 121, 3. Prima parte configurează un reușit roman de atmosferă, în care, pe fundalul pitoresc și insolit al amestecului de neamuri, caracteristic zonelor de frontieră, portul de pe Liman respiră o viață foarte personală, a cărei dominantă o constituie dezlănțuirea unui erotism primar, obsesiv. În partea a doua, elementul aventuros servește drept cadru pentru o poveste de dragoste de o rară puritate, întâlnirea cu

marea și aspra ei poezie sugerând, simbolic, purificarea de imundul instinctual al orașului părăsit. VI. Streinu consideră cartea „mai mult un poem al mării, dar al unei mări văzute colorist de un excepțional descompunător al luminii”. Ov. S. Crohmălniceanu subliniază poezia „aventurii nautice de o intensă vibrație elementară”, iar Al. Piru remarcă „filmul unor priveshti de neuitat, prezentate cu nu știu ce parfum de stepă”.

▼ București, Socec, 1943.

◆ Al. Raicu, SRA, V, 1942, 1260, 2; Doina Peteanu, *Note pe marginea unei cărți*, VI, II, 1942, 286, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XIV, 1942, 634, 7; D. Ursulescu, EVZ, III, 1942, 873, 2; Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 6, 5; Perpessicius, ACA, III, 1942, 427, 1-2; Al. Mironescu, EVZ, III, 1942, 993, 2; Anastase Iftimie, *Un romancier mare*: -, SRA, V, 1942, 1313, 2; O.S., BSR, II, 1942, 217, 2; Octav Sargețiu, VBA, XI, 1942, 2-3, 94-95; R., RVR, II, 1942, 1-3, 136; Nicolae Dufte, CRT, II, 1942, 1-3, 16-17; T. Păunescu-Ulmu, R, XXXVIII, 1942, 5, 164-165; Apollonius, *Prozatori contemporani: Georgeta Mircea Cancicov, Eugen Bălan*, -, PL, VII, 1942, 8-9, 485-486; Laurențiu Fulga, -, RFR, IX, 1942, 9, 731; Octav Șuluțiu, RFR, IX, 1942, 10, 168-173; Ovidiu Constantinescu, BIS, I, 1942, 13, 8; Petru Comarnescu, *Via amănunțire în epica d-lui* -, TMP, VII, 1943, 2298, 2; Gr. Tăușan, *Un roman de atmosferă*, PL, IX, 1944, 1-2, 10-12; Vladimir Streinu, *Mișcarea prozei*, SML, IX, 1946, 1316, 1-2; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 562; Piru, *Panorama*, 321-324; Radu Tudoran, *Fiindcă nu se putea altfel*, VR, XXIII, 1970, 12, 57-64; Corbea - Florescu, *Biografii*, 246-252; Streinu, *Pagini*, V, 283-285; Pompiliu Marcea, *Correspondențe și inițiative noi*, RL, XI, 1978, 45, 4; Radu Tudoran, *Amintire îndepărtată*, ST, XXXIV, 1983, 4, 11; **, *Cu* -, *De la „Anotimpuri” la „Sfârșit de mileniu”*, RL, XIX, 1986, 5, 4; Rotaru, *O istorie*, III, 574. □ Marian Popa, -, LCF, VIII, 1965, 32, 7; Petre Sfetca, *Creație și actualitate (Cu -)*, TR, X, 1966, 30, 5; Al. Raicu, *Cu* -, RL, III, 1970, 47, 2; Mircea Zăciu, -, ST, XXX, 1980, 3, 7; 59; Nicolae Prelipceanu, *Radu Tudoran: „Toleranța este o formă a resemnării”*, TR, XXVII, 1983, 25, 5; Leonida Neamțu, -- 75, ST, XXXVI, 1985, 3, 25; Cristina Tamas, *Radu Tudoran: „I-am înapoiat mării, cu pasiune, tot ce ea mi-a inspirat într-o viață lungă”*, TMS, XXII, 1987, 10, 5; Virgil

Sorin, *Radu Tudoran: „Fiecare roman este o trăire”*, FC, XXXVIII, 1989, 20, 9.

M. V.

TULBURE Gheorghe, *Cartea minciunilor*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1941, 108 p. (Cartea copilului). Roman pentru copii.

M. V.

VLASIU Ion, *Poveste cu năluci*, București, (în editura autorului), Imprimeriile Frăția Românească, 1941, 248 p. Roman de dragoste. Doi tineri se întâlnesc în Franța și trăiesc o mare iubire, purificată de senzualitate și frivolități. Autorul literaturizează, căzând în idilism.

◆ Miron Radu Paraschivescu, TMP, V, 1941, 1398, 2; Traian Stoica, ART, I, 1941, 3, 6; N. Bârleanu, CRIS, I, 1941, 10-12, 74-75; Perpessicius, *Opere*, IX, 151-155.

A. S.

* ZISSU A. L., *Marcu sin Marcu*, 1941.

1942

AGĂRBICEANU Ion, *Domnișoara Ana*, București, Naționala Gh. Mecu, 1942, 416 p. Roman social, axat pe problema trecerii dintr-o clasă socială în alta și din mediul rural în mediul urban. Fiică de țăran, Ana Muja urmează liceul datorită unor împrejurări politice favorabile - prilej de critică a politicianismului și a moravurilor electorale. Eroina se rupe din mediul natal și se integrează într-o nouă ambianță socială, prin căsătoria cu Dinu Marinescu, inginer din vechiul regat. Prin protagonistă, romanul aspiră să configureze, într-o succesiune de analize psihologice, nu numai traiectul exterior, ci și acela interior al modificării statutului social. Cartea păcătuiește însă prin dezlegarea nefirească, optimistă, „de film american” a conflictului (I. Breazu).

▼ București, Naționala Gh. Mecu, 1943. Reprodus în: *Opere*, XI, București, Minerva, 1985.

◆ I. Gh. Severeanu, „Țara”, II, 1942, 19, 2; ***, „Tribuna Ardealului”, III, 1942, 405, 3; Emilia St. Milicescu, „Ziarul noii vieți românești”, II, 1942, 212, 2; Marieta Popescu, F. s. IV, LXXVII, 1942, 3-4, 85-88; Ion Breazu, *Două romane de ~*, T, LXXIII, 1942, 4, 313-318; P. Drăghici, „Luceafărul”, II, 1942, 4, 151-152; Remus Luca, „Mlădițe”, V, 1942, 3, 16-17; ***, RVS, XVI, 1942, 7-8, 19; Gh. T. Oagă, „Viața ilustrată”, IX, 1942, 5, 29-30; Gino Lupi, „Leonardo”, Firenze, 1942 (apud: Gino Lupi, *Storia della letteratura romana*, Firenze, 1955, 387); D.P., VI, II, 1943, 294, 2; Mihail Spiridonici, CL, LXXVI, 1943, 3, 234-235; Teodor Murășanu, PLI, IX, 1943, 4, 85-87; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 19; 85; 94; 107-108; Breazu, *Studii*, 326-327; Zaciu, *Agârbiceanu*, 185; Regman, *Agârbiceanu*, 33; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 9; 326-327; Popa, *Dicționar 2; Scriitori români*; Popa, *Agârbiceanu*, 296-304; 333-338. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

AGÂRBICEANU Ion, *În pragul vieții*, București, Naționala Gh. Mecu, 1942, 374 p. Roman al mediului provincial ardelenesc, cu vădite intenții pedagogice. Surprinde perioada 1918-1938, preocupându-se de destinul și de poziția socială a unei tinere fete. Debutază prin bacalaureatul eroinei, Sora Preda, pe care o urmărește ca funcționară (contabilă la o bancă), în relațiile sociale și în dragostea cuminte, ocrotită de părinți, pentru Valentin Grecu. Evenimente colaterale (amorul lui Valentin Grecu cu gazda sa, în timpul studenției, apoi perspectiva unei căsătorii răsplătite cu o carieră universitară) tulbură pentru puțin timp legătura, altfel temeinică, a celor doi tineri. Cartea realizează o pictură de bune moravuri tradiționale, ușor desuetă, ușor artificială. Apologie a muncii și rechizitoriul al politicianismului, gloriificare a căii de mijloc și a victoriei „legii minții”, ≈ relevă modul propriu lui ~ de a vedea și a supraaveghea lumea pe care o descrie.

▼ Reprodus în: *Opere*, XI, București, Minerva, 1985.

◆ ***, RVS, XVI, 1942, 9-10, 17; I. Cârja-Făgădaru, „Țara”, III, 1943, 525, 2; Vasile I. Chicu, BSL, II, 1943, 48, 4; Ovidiu Drimba, *Încă ceva despre romanul lui ~*, TR, III, 1943,

571, 2; Marieta Popescu Florea, F. s. IV, LXXVIII, 1943, 3-4, 129-131; Emil Nicolescu, „Viața ilustrată”, X, 1943, 4, 23-30; O.D., *Un roman de ~*, RFR, X, 1943, 5, 460-461; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 19; 85; 94; Zaciu, *Agârbiceanu*, 184-185; Regman, *Agârbiceanu*, 13; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 9; 327; Popa, *Dicționar 2; Scriitori români*; Valentin Tașcu, *Ideal civic și pedagogie morală*, ST, XXXIII, 1982, 9, 10; Popa, *Agârbiceanu*, 338-339. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

* **ALMAȘ Dumitru**, *Meșterul Manole*, București, Naționala Gh. Mecu, 1942, 308 p. Roman al creației, a cărui acțiune se petrece în mediul citadin și în atmosfera plină de miraje a Carpaților.

▼ București, Naționala Gh. Mecu, 1943.

◆ D.P., VI, I, 1941, 248, 2; L.V., *Un roman al creației*, VRA, XIV, 1942, 633, 7; Marieta Popescu Florea, F. s. IV, LXXVII, 1942, 5-6, 77-80; Ludu, *Scriitori*, 87; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*.

D. M.

APELEVIANU Barbu [Mihail DRUMEȘ], *Vrăjitorul. Viața marelui inventator Thomas Alva Edison*, București, Bucur Ciobanul, 1942, 150 p. (Eroica, 3). A fost retipărită cu titlul schimbat. Biografie romanțată.

▼ *Edison*, București, Ion Creangă, 1972.

D. M.

APOSTOL Constantin, *Fericirea nu are istorie*, București, Cultura Românească, 1942, 406 p. Fragmente: *Dragoste de artistă*, TMP, VI, 1942, 1954, 2; 1955, 2; 1956, 2; 1957, 2. Roman tezist, despre viața de familie. După o serie de aventuri amoroase, Tudor Opran se întoarce la tânăra-i soție, care are înțelepciunea și tactul de a-l recuceri. Copiii consolidează legătura. Substratul demonstrativ al scrierii se reflectă și în contrastul cu destinele altor eroi, care eșuează în căsătorie.

◆ Radu Preajbă, *D. ~ ne vorbește despre literatura tânără de azi și despre noul său roman*, ≈, SRA, V, 1942, 1549, 2; ***, RFR, X, 1943, 8, 447; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 106-109.

D. M.

ARGHEZI Tudor, *Lina*, București, Cartea Românească, 1942, 400 p. Fragment: *Acasă la ministru*, PL, VII, 1942, 3, 99–103. Roman tezist, finalizat ca roman al unei industrii. Trama, care slujește unei demonstrații etice, dezvoltată în plan social, profesional, familial, debutează ca o satiră vizând corupția claselor dominante în Bucureștiul sfârșitului de secol (1898). Lina, florăreasa, fată onestă, care se apără cu curaj de „admiratorii” îndrăzneți, îl palmuiește pe bancherul Solo. E acuzată de furt și arestată. I se pregătește, prin presă și martori falși, o pedeapsă aspră, dar e salvată de fiica unui ministru. În partea următoare a romanului, centrul acțiunii îl constituie fabrica de zahăr din Topliceni, accentul căzând pe descrierea instalațiilor, secțiilor, procesului de fabricație. În plan narativ, prima parte este menită să definească eroina și să prefăteze povestea sa de dragoste cu lucrătorul Ion Trestie. Idealizați, ca într-un basm modern, cei doi eroi se aseamănă prin structura suflătoare aparte, ideală și pură. Dacă Ion Trestie dovedește talent tehnic și organizatoric, în aceeași măsură, Lina își depășește condiția printr-o mentalitate superioară și prin intransigență morală. Cadrul e al unei industrii incipente, pentru care problemele cele mai stringente sunt împănmântarea tehnicilor prelucrătoare, dobândirea unor abilități organizatorice, românizarea conducerii. Sub acest aspect, textul dezvăluie un poet al muncii și un apologet al virtuților ei formative.

▼ București, Cartea Românească, 1943; cu un cuvânt înainte al autorului, București, E.P.L., 1965; pref. și tabel cronologic de Gabriel Dimisianu, București, Minerva, 1980. Reprodus în: *Scrieri*, XI. *Proze*, București, E.P.L., 1965; *Ochii Maicii Domnului*. *Cimitirul Buna-Vestire*. ≈ Cluj-Napoca, Dacia, 1987.

■ *A virágáruslany*, tr. de Papp Ferenc, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1968. Fragmente: ≈, în **, *Antologia della narrativa romana*, Modena-Parma, Casa Editrice Guanda, 1956; în *der Klosssterruine*, tr. de Edith Horowitz-Siebelmann, în **, „Die

schwarze Truche” und andere rumänische Erzählungen, Tübingen-Basel, Horst Erdmann Verlag, 1970.

◆ **, EVZ, III, 1942, 1012, 2; Matei Alexandrescu, SRA, V, 1942, 1365, 2; 1366, 2; 1367, 2; Mircea Petala, TR, V, 1942, 335, 2; Dan Petrașincu, *Înălnire cu* ~, VI, II, 1942, 401, 2; Aurel Marin, GT, CV, 1942, 48, 1–2; Mihail Chirnoagă, *Comentarii la* ≈ de ~, TR, II, 1942, 357, 2; 358, 2; Horia Trandafir, *Noul roman al d-lui* ~, SDM, XIX, 1942, 6, 91; **, BCV, II, 1942, 315, 2; Petru P. Ionescu, G, XXI, 1942, 6, 356–357; Șerban Cioculescu, PL, VII, 1942, 6–7, 412–414; Scarlat Struțeanu, R. XXXVIII, 1942, 6–7, 223–224; Tib. Tretinescu, TMP, VI, 1942, 1884, 2; Ion Caraion, ~, *poetul romancier sau despre basmul modern*, TMP, VI, 1942, 1886, 2; Octav Șuluțiu, F. s. IV, LXXVII, 1942, 9, 52–56; Nicolae Roșu, *Marginalii la romanul d-lui* ~, RFR, IX, 1942, 10, 163–167; Dinu Stegărescu, VI, II, 1942, 558, 2; Ionel Olteanu, CRT, III, 1943, 1–4, 4; George Drumur, BCL, III, 1943, 54, 8; I. Negoieșcu, RCL, I, 1945, 4, 49–51; Cioculescu, *Arhezi*, 74; Șerban Cioculescu, *Caracterul inovator al prozei argheziene*, VR, XIII, 1960, 5, 85–94; Al. Piru, ≈ de ~ *într-o nouă ediție*, GL, XII, 1965, 8, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, *Notă la romanele argheziene*, GL, XII, 1965, 21, 7; Mircea Popa, ~ *romancierul*, TR, IX, 1965, 20, 8; Al. Săndulescu, *Poezia prozei lui* ~, LCF, VIII, 1965, 11, 2; Traian Liviu Birăescu, *Romanul ≈ într-o nouă ediție*, O, XVI, 1965, 5, 93–96; N. Goga, *Elemente expresive de topică și structură în proza argheziană*, SUB, XVIII, 1973, 1, 23–30; Șuluțiu, *Scriitori*, 192–197; Const. Ciopraga, *Romanele unor medii* (I, II), CL, 1976, 10, 1; 13; 11, 2; 14; Bojin, *Fenomenul arghezian*, 82; 85–89; 90–91; Popa, *Dicționar 2*; Balotă, *Arghezi*, 270–319; *Dicționar*; Ion Lotreanu, *Scrisul arghezian*, SPM, 1980, 479, 10; G. Dimisianu, ~ ~ *modernitatea romanelor*, RL, XIII, 1980, 15, 4–5; Sultana Craia, *Între imund și diafan*, LCF, XXIII, 1980, 19, 3; Mariana Ionescu, *Opțiunea destinului*, CRC, XV, 1980, 21, 3; Maria-Luiza Cristescu, *Sub raportul epicului*, AFT, XV, 1980, 5, 4–5; V. Fanache, *Proza de „atitudine tămâioasă”*, ST, XXXI, 1980, 5, 16–17; Guțan, *Arghezi*, 101–102; 128; 191; 232; 234–235; 239; Firan, *Pe urmele*, 176; Ionescu, *Ochiul*, 219–228; 285–290; Piru, *Istoria*, 292; Șerban Cioculescu, *Între sport și cultură*, RL, XVI, 1983, 42, 7; Dimisianu, *Lecturi*, 47–50; Ciopraga, *Probleme*, 183–186; 189–191; Cioculescu, *Argheziana*, 275–276; Sasu – Vartic,

Romanul, I, 147–149; Craia, *Fețele*, 150–155.
□ V. și *Ochii Maicii Domnului*, 1934.

D. M.

O ATANASIU Gh., *Arendașul Izidor*, fragment din „noul roman în ms.” *Înainte și după* (2 vol.), VS, XII, 1942, 2739, 3.

BARNOSCHI Dumitru V., *Stăvilare. Se alege apele*, București, Editura Națională Gh. Mecu, 1942, 378 p. Fragment: ≈, SDM, XIX, 1942, 6, 94–96. Roman de senzație, cu acțiunea plasată în Basarabia, în timpul celui de al doilea război mondial. Boierul Mihail Talmaz e îndrăgostit de o rusoaică bolșevică, Natașa Volghina, venită în România cu un grup de parașutiști. Tonul relatării e fals și melodramatic.

◆ ***, SRA, V, 1942, 1383, 2; V. Trot, *Scritorul ~ ne vorbește*, VI, II, 1942, 443, 2; Perpersicius, ACA, III, 1942, 608, 1–3; ***, RFR, X, 1943, 10, 201.

D. M.

BĂDESCU Mihail, *Plânge o țigancă*, București, Imprimeriile Remus Cioflec, 1942, 80 p. Microroman, dominat de trăsăturile epicului senzational: exotism superficial, romanțiozitate, răsturnări de situație, revelații neașteptate. Tânăra Miranda, pentru care toți țiganii șatrei nutresc o pasiune mistuitoare, face o carieră strălucită, ajungând vedetă de varieteu, după ce, firește, traversează sumedenie de peripeții.

◆ Cronicar, ATN, XIII, 1942, 3772, 2.

D. M.

BĂJENARU Grigore, *Cîșmigiu & Comp. Amintiri din liceu*, București, Socec, 1942, 286 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Suită de evocări ale unor șotii de școlari, cu creionări ale unor profiluri de profesori de la Liceul „Gheorghe Lazăr” din capitală, în perioada 1918–1926. Spre final, narațiunea pare mai încheată.

▼ București, Socec, f.a.; ed. revăzută, București, E.T., 1968; București, Ion Creangă, 1978.

■ *Cîșmigiu-diakliget*, tr. de Szilveszter László, București, Ion Creangă, 1985.

◆ Căndroveanu, *Literatura*, 113–115.

D. M.

BELLU Petre, *Adăpostul calicilor*, București, Ioan Lazarescu, 1942, 192 p. În intenție roman social, cartea se degradează pe parcurs într-una tipic sentimentală, părăsindu-i pe pensionarii „Adăpostului calicilor” – ferma-model întemeiată de originalul Ieronim Arcadie în scopul ajutorării sărăcimii, vagonzilor și declassaților – pentru a se ocupa de viața aventuroasă a fiicei acestuia, Paula, devenită prostituată. Obediența față de clișee, precum și naivitatea viziunii agravează carențele evocării, derivate din incongruența narativă a scriiturii și din mijloacele artistice rudimentare.

M. V.

BERINDEY-MAVROCORDAT Roxanda, *Tania*, București, Cultura Românească, 1942, 234 p. (Vieți de femei). Cu o pref. a autoarei. Apărut mai întâi în f.z. SRA, V, 1942, nr. 1270–1296. Roman erotic și de aventuri, istorisind senzaționalele peripeții prin care trece o tânără, frumoasă și nobilă rusoaică, expatriată după revoluția din 1917.

◆ V. Dam., *De vorbă cu d-na ~, autoarea inegalabilului roman de aventuri* ≈, SRA, IV, 1941, 1221, 2; Marin Sărbulescu, TMP, VI, 1942, 1806, 2; ***, ACA, III, 1942, 545, 2; Sasu – Varic, *Romanul*, I, 351–354.

M. V.

BRĂESCU Gh., *Margot*, București, Editura z. „Universul”, 1942, 272 p. Apărut mai întâi în f.rev. RFR, VI, 1939, nr. 10–12; VII, 1940, nr. 1–9. Roman de senzație, cu acțiunea plasată printre boierii de țară moldoveni, în preajma primului război mondial. Margot (Cocuta) Dumbravă, moștenitoarea conului Iorgu Dumbravă (în fapt, fiica naturală a unui țigan la serviciile căruia apelase soția boierului, după ce rugăciunile și farmecele se dovediseră ineficiente, pentru a-i da urmași), are în sânge gustul aventurii. Își părăsește soțul și copilul și, după mai multe relații amoroase, decade treptat. Îmbătrânind, sărăcită și singură, se sinucide. Narațiunea, simplă, cursivă, cu psihologii de suprafață, degajă, pe

alocuri, printr-o fericită îmbinare de umor bonom și comic acid, o atmosferă provincială pitorească.

◆ Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 44, 5; Romil Serdaru, CRIS, II, 1942, 13, 2; Petru Comarnescu, *Romanul unui humorist*, TMP, VII, 1943, 2069, 2; Despina Teodorescu, R, XXXIX, 1943, 1-2, 50.

D. M.

CAMILAR Eusebiu, *Cordon*, București, F.R.P.L.A., 1942, 104 p. Apărut mai întâi în frev. ALA, XIX, 1938, nr. 935-939. Fragment: *Calistru*, UVR, L, 1941, 7, 3; 5. Reluat fragmentar: *Mandache*, FP, I, 1945, 54, 2; ≈, ALB, LIX, 1956, 448, 4. Microroman social - „o nuvelă ceva mai mare” (Perpessicius) -, cu o temă rurală. Narat la persoana întâi, subiectul conturează „o iconă realistă și exactă” a lumii țărănești, viziunea auctorială având „aceeași aspră întunecime ca și aceea din satele lui Pavel Dan” (Octav Șuluțiu). Acțiunea este plasată în așezarea bucovineană Cordon, toponim explicat prin „cordonul” de legătură conceput între Bucovina și Moldova de către habsburgii. În prim plan stă o dramă familială - boala și moartea tatălui protagonistului - proiectată pe un fundal social. Dacă abordarea problemei pământului îl apropie pe scriitor de Liviu Rebreanu, ca realizare de ansamblu romanul e numai o „introducere în temă” (Eugen Todoran). „Poem epic în care faptele sunt necesare numai întrucât indică mișcările elementare, primitive ale societății umane” (G. Călinescu), cartea se definește prin expresia „sigură, sobră, deseori redusă la notație” (Pompiliu Constantinescu). Bine primit de critică, romanul a fost considerat, de același Pompiliu Constantinescu, „un debut cu totul remarcabil”.

▼ București, F.R.P.L.A., 1943; București, Ion Creangă, 1970. Reprodus în: ≈. *Turmele*, ed. revăzută, București, E.S.P.L.A., 1956; *Turmele*. ≈. *Valea hoșilor*, București, E.S.P.L.A., 1960; *Avizuhă. Turmele*. ≈. *Valea hoșilor*, București, Eminescu, 1971.

■ *Kordun*, tr. de S. Jarem'skij, București, Deržavne vidavnictvo Literaturi i Mistectva,

1957; *Kordun*, tr. de S. Jarem'skij, București, Deržavne vidavnictvo Literaturi i Mistectva, 1958; ≈, tr. de Gisela Richter, București, Literatur Verlag, 1962; *Kordun*, tr. de Doka Markušev, București, Izdavacko Preduzece za Književnost, 1963.

◆ G. Călinescu, VR, XXX, 1938, 7, 74-76; G. Călinescu, „Iașul”, VI, 1938, 85, 3; ***, *Un roman ieșean*, „Prutul”, IV, 1942, 764, 2; ***, *Note românești*, ≈, UVR, LI, 1942, 23, 5; Olga I. Comănescu, CGM, XI, 1942, 10-12, 146-147; Ion Șugariu, BSL, I, 1942, 39, 4; Octav Șuluțiu, RFR, X, 1943, 1, 181-195; Romil Serdaru, CRIS, III, 1943, 17, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XV, 1943, 694, 9; Ion Caraion, TMP, VII, 1943, 2137, 2; D.P., VI, III, 1943, 727, 2; Eugeniu Todoran, PLI, IX, 1943, 5, 120-121; Perpessicius, ACA, IV, 1943, 809, 1-2; Petru Comarnescu, *Realitatea răului la* -, TMP, III, 1943, 22, 82, 2; Mihail Cosma, *Proza lui* -, TNT, I, 1945, 17, 2; Leonard Gavriliiu, SB, VII, 1956, 12, 69-78; Constantin Călin, ≈, ATN, IV, 1967, 7, 9; Constantinescu, *Scrieri*, II, 5-7; Oprea, *Miscarea*, 13-27; Piru, *Panorama*, 338-352; Vitner, *Semnele*, 127-135; Anca Midia, *Romanele unei copilării netrebnice*, ALL, 1975, 116-117; Ion Negoitescu, *Un debut de altădată*, VR, XXVIII, 1975, 11, 53; Dorina Mercheș, *Eusebiu Camilar. Biobibliografie*, Iași, 1976, 1, 20; 97-98; Negoitescu, *Analize*, 277-279; Constantinescu, *Romanul*, 260-263; Popa, *Dicționar 2*; Constantin Călin, O, XXIX, 1978, 21, 3; Perpessicius, *Opere*, X, 111-113; *Dicționar*; Haralambie Țugu, *Amintirea lui* -, CL, 1985, 8, 6; Rotaru, *O istorie*, III, 571-572; Căndroveanu, *Literatura*, 49-51; Constantinescu, *Figuri*, 349-351. □ Dumitru Popescu, *Un scriitor al poporului*, CLPT, III, 1947, 183, 2; Mihai Gafița, *Drumul creației lui* -, VR, VI, 1953, 10, 253-277; G. Vălimărescu, *Schiță de studiu asupra operei lui* -, OL, 1956, 2, 172-183; Lucia Demetrius, Mircea Șerbănescu, Radu Theodoru, *Tipic și partinitate* (anchetă literară), SB, VII, 1956, 6, 6-26; Paul Georgescu, *De vorbă cu* -, GL, III, 1956, 16, 1, 6; -, *Lumină și demnitate*, CNT, 1956, 18, 2; ***, *Literatura nouă și actualitatea*, VR, X, 1957, 12, 95-122; Boris Buzilă, *De vorbă cu* -, MZ, II, 1958, 16, 1-2; O.B., ~ *despre actualitate*, CNT, 1958, 23, 3; Adriana Iliescu, *De vorbă cu ~ despre proza tinerilor*, GL, VII, 1960, 33, 1; T. Milcoveanu, *De vorbă cu* -, FC, IX, 1960, 39, 19; ***, *Interviu cu* -, LCF, V, 1962, 18, 3; Al. Oprea, -, LCV, VII, 1964, 5, 3; Valeriu Răpeanu, -, ALB, LXVII, 1964, 873, 4-5; Traian Filip, -,

CNT, 1965, 36, 3; Ilarie Hinoveanu, ~, R, II, 1965, 9, 14; V.R., ~, VR, XVIII, 1965, 9, 156-157; Constantin Călin, *Note despre* ~, R, VII, 1970, 9, 16; **, ~, ARG, VII, 1972, 5, 18; Mihai Gafița, *O inimă fierbinte* - ~, TMS, VIII, 1973, 10, 5; 11, 6; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 537-546; Piru, *Istoria*, 441-442; O.N., *Dictionar*. ~, CL, 1983, 10, 3 (supl.).

D. M.

CAZIMIR Otilia, *A murit Luchi...*, București, F.R.P.L.A., 1942, 230 p. (Scriitori români contemporani). Fragmente: *Badană*, VR, XIV, 1922, 1, 67-69; *Moaca*, ALA, X, 1931, 526, 1-2; *Casa de la poartă*, ALA, XIII, 1934, 691, 5; *Casa de la poartă*, ALA, XIII, 1934, 692, 1-2; *Moaca*, „Farul căminului”, IV, 1937, 6, 133; ~, RFR, VII, 1940, 10, 52-64; 11, 274-281; 12, 495-504; VIII, 11, 363-371. Reluat fragmentar: *Descântecul*, IL, XV, 1964, 2, 9-12; ~, IL, XV, 1964, 3, 12-16; *S-a jucat pădurea cu mine*, „Luminița”, 1965, 1, 7. Roman al vârstei ingenuue, cu caracter autobiografic, conținând relatarea la persoana întâi și la timpul prezent a unei suite de întâmplări văzute dintr-o perspectivă infantilă plină de delicatețe. Protagonista, fetița Luchi, viețuiește într-o devălmășie ingenuă cu frații ei, Icuță și Margareta, cu câinii, pisicile, vedeniile, porumbeii, bunica, preotul etc., până în prima zi de școală. Atunci e obligată să-și schimbe viața, părăsind numele de alint (de unde și titlul) pentru acela oficial (și impunător) de Alexandra Casian. Cele trei părți ale narațiunii (*Casa de la poartă*, *Casa de la țară*, *Casa din cerdac*), marcând „etape ale tranziției de la trăirea inconștientă, difuză, la existența lucidă”, constituie „un film în care realul se confundă cu fabulosul, într-o atmosferă mirifică”, alcătuint totodată „cel mai reprezentativ vol. în proză al ~” (Const. Ciopraga).

▼ ~. *Cum am cunoscut lumea*, București, E.T., 1966. Reprodus în: *Scrieri în proză*, I, cu un studiu introductiv de C. Ciopraga, Iași, Junimea, 1971.

■ *Lucki nincs többé. Hogyan ismertem meg a világot*, tr. de Marton Lili, București, Ifjúsági

Könyvkiadó, 1966; *Lucki ist gestorben. Der Roman meiner Kindheit oder: Wie ich die Welt kennenlernte*, tr. de Gisela Richter, București, Jugendverlag, 1966.

◆ A. Budescu, CRIS, III, 1943, 19, 2; Ștefania Stâncă, VBA, XII, 1943, 3-4, 147-148; Grigore Arbore, „Scânteia”, XXXV, 1966, 6931, 2; G. Viniciu, „Călăuza bibliotecarului”, XIX, 1966, 3, 188; I. Bică, CRC, I, 1966, 9, 6; Antoaneta Macovei, IL, XVII, 1966, 5, 52-54; Zaharia Sângeorzan, „Flacăra Iașului”, 1971, 7620, 3; Lucia Enescu, „Revista bibliotecilor”, 1971, 5, 313-314; Geo Șerban, *Proza* ~, ST, XXIII, 1972, 8, 22; *Otilia Cazimir. Bibliografie*, Iași, 1972, 10; 13; 28; 32; 33; 34; 75; *Dictionar*.

D. M.

CIOMAC Christian G., *Borgia. Povestire istorică*, București, Cartea Românească, 1942, 372 p. Biografie romanțată.

M. V.

CONSTANTINESCU Clitus, *Lacul blestemat*, București, Cartea Românească, 1942, 290 p. Roman cu veleități de analiză psihologică, prezentând un bizar caz de blazare. La numai treizeci de ani, Anton Dumbravă, tânăr asistent universitar, dezamăgit de viață în mod inexplicabil, este salvat de la sinucidere de un prieten. Se străduiește să-și redobândească pofta de a trăi, este înșelat în dragoste, rămâne fără slujbă și ajunge, involuntar, criminal. Absența motivării psihologice și sociale a conflictului, natura incertă a personajului, confuzia valorilor fac scrierea neinteresantă.

◆ Radu Costrichescu, *Note pe marginea romanului* ~, TMP, VII, 1943, 2056, 2; Olga I. Comănescu, CGM, XII, 1943, 3-4, 137-138.

D. M.

CONSTANTINESCU Ovidiu, *Sfârșit de spectacol*, București, Socec, [1942], 278 p. Reeditat în 1969, cu modificări de text. Roman al familiei, preocupat de analiza psihologică a relațiilor conjugale. Reflectă conflictul dintre un bărbat mediocru, Alexandru, și soția sa, Tănțica, femeie superioară. Încercând să-și găsească alinarea în alcool, eroul sfârșește călcat de tren, după o noapte de

chef. Tehnica de compunere a narațiunii e contrastivă: pictura mediului intelectual și artist (Tănțica e o mare pianistă) se realizează prin raportare la aceea a mahalalei, autorul vădind gust pentru umanitatea pitorească (instinctuala Lisa, dezgustătoare, proastă, bizarul ei soț, Nică, funcționar de clasa a III-a etc.). ≈ „nu e o carte confesională de mărturie subiectivă” (Șerban Cioculescu), ci o scriere obiectivată, în care autorul probează „uimitoare calități de observator al vieții sau de analist precis al reacțiilor psihologice, dar și [...] stângăcii în meșteșug, în scris, în compoziție” (Octav Șuluțiu).

▼ București, E.P.L., 1969.

◆ Șerban Cioculescu, VI, II, 1942, 297, 2; Mihai Anastasiu, SRA, V, 1942, 1278, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XIV, 1942, 636, 8; Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 9, 5; P. Constantinescu, PL, VII, 1942, 3, 134; Octav Șuluțiu, RFR, IX, 1942, 10, 173–177; Piru, *Panorama*, 378–383; S. Damian, RL, II, 1969, 24, 9; N. Balotă, VR, XXII, 1969, 8, 73–74; Damian, *Intrarea*, 87–91; Balotă, *Universul*, 115–124; Popa, *Dicționar* 2.

D. M.

* **CORAVU C.**, *Crucea de fier. Roman de război*, București, Bucur Ciobanul, 1942.

◆ Ion Șugariu, BSL, II, 1943, 44, 4.

CORBUL Vintilă, *Babel Palace. Lumea de ieri*, București, Editura Contemporană, [1942], 448 p. Fragment: ≈, ALA, XVIII, 1938, 905, 7. Roman de senzație, a cărui acțiune se petrece în hotelul Babel Palace din Eforie, într-un mediu cosmopolit depravat, o lume îndeletnicindu-se cu chefuri deșănțate, orgii, droguri, vicii de tot felul – insistent descrise. Finalul justițiar (hotelul și locatarii cad pradă unui incendiu pus la cale de anarhiști) nu izbuteste să disimuleze impresia de plăcere pentru scenele de erotism, violență, exotism.

◆ Ovidiu Constantinescu, BIS, II, 1943, 16, 7–8; Ion Șugariu, BSL, II, 1943, 43, 4; ***, TMP, VII, 1943, 2039, 2; Piru, *Panorama*, 386–388; Popa, *Dicționar* 2.

D. M.

COSCO C., *Când bunica era fată*, București, Editura z. „Universul”, 1942, 320 p. Pe foaia de titlu e indicată ed. a II-a, iar pe coperte apar referințe despre ed. I, din I. A. Bassarabescu, Alex. Anestin etc. Evocare a mahalalei bucureștene de la sfârșitul veacului al XIX-lea, zugrăvind oameni și datini (Lăsa Secului, Paștile, Anul Nou), petreceri și încăierări în cărciumi și mustării, amintiri din școală, episoade din lumea gazetarilor, scriitorilor, poezilor, într-un text autobiografic.

▼ București, Editura z. Universul, 1944.

◆ Dan Bălțeanu, U, LIX, 1942, 192, 2.

D. M.

DESSILA Octav, *Iubim*, II, v. *Iubim*, I, 1941.

* **FILIP Horia**, *Episod*, București, Editura Tiparul Românesc, 1942. Roman de analiză, scris la persoana întâi, în care eroul, abulic și lipsit de vitalitate, „suferă de o ciudată infirmitate morală: aceea de a nu putea lega – din punctul de vedere al conștiinței – momentele lui interioare într-o continuitate biografică” (Mihai Niculescu).

◆ Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 35, 5; Mircea Panăit, BCV, II, 1942, 390, 7.

FLORESCU Petre, *Leul de la Smârdan*, București, Editura Națională Gh. Mecu, 1942, 248 p. Roman sentimental și melodramatic. Cu ocazia războaielor din 1907, Nicolae, fiul din flori al țărăncioa Ioana, se războiește pe tatăl său, boierul craiovean Ionel Vinescu (supranumit „leul de la Smârdan”, pentru eroismul lui din Războiul de independență), arzându-i conacul și omorându-l, după care se sinucide.

M. V.

FLORESCU Virgil, *O crimă epocală*. După nuvela *The great murder* de Patricia Wentworth, București, Editura Colecții Literare, 1942, 112 p. Roman polițist.

M. V.

○ **FULGA Laurențiu**, *Nefericitul Mihail*, UVR, LI, 1942, 34, 4; *Izabela acceptă moartea*, UVR, LI, 1942, 41, 4; 6; *Mihail se*

întâlnește cu *Izabela Wagner*, UVR, LII, 1943, 9, 6; 10, 4; *Mihail tulbură zilele casei Wagner*, UVR, LII, 1943, 28, 6; *Retragerea*, RFR, XIII, 1946, 2, 259–297; *Oamenii de la fund*, CNT, 1947, 21, 7; *Te dușmănește pământul*, RLT, III, 1947, 16, 4; *Cununa de spini*, RLT, III, 1947, 30, 4–5, fragmente din romanul *Focul negru*. În 1956, la apariția primului volum din *Eroica*, autorul mărturișea că ≈, aflat în ms., constituie prologul trilogiei.

□ V. și *Eroica*, 1956.

GABRIELESCU Alice, *Copiii curajoși. Roman pentru copii și tineret*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1942, 110 p. Victor și Mioara Predeanu, rămași fără părinți în urma unui accident de automobil, învață că numai prin muncă și dragoste pot fi fericiți în viață.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1943.

◆ ***, BLE, X, 1944, 128, 3.

A. S.

GEORGESCU-DELAFRAS (Petre C.), *Omul de mâine*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1942, 466 p. Fragmente: ≈, BLE, IX, 1942, 108, 1–4; 109, 1–4; 110, 1–5; *Femeia modernă*, BLE, IX, 1942, 113, 1–3; *Viața cere luptă*, BLE, IX, 1943, 121, 1–2. Roman sentimental-moralizator, construit pe o opoziție maniheistă. De o parte îi avem pe Florin Micescu și pe Constanța Grigorescu, ființe nobile, chintesențe de înalte calități morale și sufletești, predestinați să alcătuiască, în cele din urmă, un cuplu ideal. De cealaltă parte îi avem pe Dobrescu-Vespasian și pe Silvia Petreanu, egoiști și superficiali, dar care se vor converti la o viață nouă prin pilda celor dintâi. Flagrantele intenții moralizatoare conduc la anihilarea nuanțelor psihologice și la schematism.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1945; București Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1946.

◆ C. Nani, SRA, V, 1942, 1501, 2; ***, UVR, LI, 1942, 44, 5; Radu Tudoran, EVZ, IV, 1942, 1252,

2; Gino Lupi, BLE, IX, 1943, 118, 1 (recenzie publicată în *L'Europa Orientale*); Nicolae Roșu, G, XXII, 1943, 3, 163–165; Octav Sargețiu, VBA, XII, 1943, 3–4, 305.

M. V.

○ **GODINOVA Mihai**, fragment din romanul *Avlia domnească*, VS, XII, 1942, 2827, 2.

GRIGORIU Mihail I., *Infidelitate*, București, Cosânzeana, 1942, 188 p. Roman sentimental. Căsătorită silit cu Andrei, Ana păcătuiește cu Radu, iubitul din tinerețe, cu care are un copil. În cele din urmă, Andrei se sinucide, iar Ana moare în urma remuşcărilor. Acțiuni paralele incoerente, abundență de poncife, stil rudimentar.

◆ Constantin Salcia, BSR, III, 1943, 469, 2.

M. V.

HORIA Vintilă, *Acolo și stelele ard...*, București, Gorjan, 1942, 180 p. Roman de dragoste, cu tentă simbolică și fantastică, dezvoltând motivul predestinării în iubire. După zece ani de la prima lor întâlnire, fascinanta Ana-Maria Gane și romancierul Valentin se regăsesc, în peisajul strălucitor al Italiei, într-o mare pasiune, umbrită însă tragic de adorația obsesivă cu care straniu îndrăgostit Andrei Rusescu o urmărește, în timp și spațiu, pe eroină.

◆ Ion Şiugariu, BSL, I, 1942, 29, 4; Mariella Coandă, G, XXI, 1942, 8, 475–476; Octav Şuluțiu, RFR, X, 1943, 1, 185–188; Constantin Stelian, F, s. IV, LXXVIII, 1943, 5–7, 181–182.

M. V.

○ **IACINT C.**, *Sunt morți și-n primăvară*, BCV, II, 1942, 223, 12; *Răsărit din canavaua plânsului*, BCV, II, 1942, 228, 6, fragmente din romanul *Prăbușiri*.

* **IAD Vasile**, *Greierile și furnica*, 1942.

◆ ***, *Un roman humoristic*, EVZ, IV, 1942, 1364, 2.

IONAȘCU George, *Pustiul roșu*, București, Tip. Finanțe și Industrie, 1942, 358 p. Fragment: *Refugiații*, UVR, L, 1941, 39, 6. Ion Râmnic luptă pentru drepturile naționale ale românilor.

◆ Dan Bălteanu, BSL, I, 1942, 15, 4; ***, BCV, II, 1942, 316, 8; Petru P. Ionescu, G, XXI, 1942, 7, 412-414; N. Gheorghe-Grădiștea, ADL, II, 1942, 31, 2; Octav Sargețiu, VBA, XI, 1942, 10-11, 87-88; I. Al. Brătescu-Voinești, AAR, t. LXIII, 1942-1943, 231-232; Octav Șuluțiu, RFR, X, 1943, 1, 181-195.

A. S.

ISAC Nicolae M., *Iubire scâldată în lacrimi*, București, Editura Noastră, [1942?], 126 p. Roman de dragoste, istorisind tentativele unei intrigante de a opri căsătoria unor tineri - Niculiță și Salomia - ce se iubesc de mici. Mediul rural e prezentat convențional, idilic, epicul cu totul sărăcăcios.

D. M.

ISTRATI Panait, *Ciulinii Bărăganului*, tr. de Alexandru Talex, București, Moderna, 1942, 168 p. (În lb. franceză: *Les chardons du Baragan*, Paris, Grasset, 1928). Fragmente: ≈, „Revue de Paris”, 1 mai - 1 iunie 1928. Reluat fragmentar: ≈, ALB, LXXXIV, 1928, 2, 7. Perpersicius vede în roman prezența simbolică a eroului autor: „Călătorul acesta neobosit, însetat de zări necuprinse, de libertate și de prietenie, închide în povestea *Ciulinilor* alungați din urmă de puterea crivățului însăși povestea sufletelor mânate în lume de puteri supranaturale, însăși povestea vieții lui. Așa cum pentru Odobescu călătoria prin Bărăgan era un prilej de virtuozitate descriptivă, mai mult decât cinegetică, pentru - este un pretext de poezie simbolică, de confesiune indirectă”. Se adaugă acestui simbolism sumara cronică socială a mișcărilor țărănești din 1907.

▼ Tr. de Alexandru Talex, București, Moderna, 1943; cu o pref. de Mircea Zăciu, tr. de Alexandru Talex, București, E.T., 1957; cu o pref. de Al. Oprea, București, E.P.L., 1962; antologie și pref. de Al. Hanță, București, Ion Creangă, 1972; București, Minerva, 1974; ed., postf. și bibliografie de Mihai Dascal, București, Minerva, 1977. Reprodus în: *Opere alese*, VI, versiune românească de Eugen Barbu, ed. și note de Al. Oprea, București, Minerva, 1974; *Căpitan Mavromati*. ≈,

cuvânt înainte de Boris Buzilă, București, Ion Creangă, 1984; *Moș Anghel. Codin*. ≈, ed. îngr., trad. și repere istorico-literare de Alexandru Talex, București, Minerva, 1987.

■ *Os Cardos do Baragan*, tr. de António de Carvalho, Lisabona, Editorial Gleba, 1946; *Baraga'nin dikenleri*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1953 (ed. II, 1956); *Barag'nin dikenleri*, tr. de Yaşar Nabi (și) Uçuncü Basiliş, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1960; *Pusztai bogáncsök*, tr. de Domokos János, Budapesta, Európa, 1961; *Os Cardos do Baragan*, tr. de Virginia Mota, Lisabona, 1963; *Die Disteln des Bărăgan*, tr. de Oscar Pastior, București, E.P.L., 1963; *De distels van Baragan*, tr. de E. și M. Van Rompay de Lannoy, Amsterdam, Veen, 1965; *Pusztai bogáncsök*, tr. de Domokos János și Horváth Henrik, Budapesta, Európa, 1965; *Baraga'nin dikenleri*, tr. de Yaşar Nabi Nayir, Istanbul, Varlik Yayinevi, 1966; *Die Disteln des Baragan*, tr. de Erma Redtenbacher, Leipzig, Verlag Philipp Reclam Jun., 1968; *Kyra Kyralina. Pusztai bogáncsök*, tr. de Domokos János și Horváth Henrik, Budapesta, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1970; *Pusztai bogáncsök*, tr. de Domokos János și Horváth Henrik, Budapesta, Európa, 1975; *Pusztai bogáncsök*, tr. de Domokos János, postf. de Biró Béla, București, Kriterion, 1983; București, Kriterion, 1986.

◆ C. Cristobald, VRA, I, 1928, 36, 2; ***, TMP, VI, 1942, 2023, 2; ***, TMP, VII, 1943, 2035, 2; ***, TMP, VII, 1943, 2046, 2; ***, EVZ, IV, 1943, 1346, 2; 1368, 2; V. Spiridonici, TR, III, 1943, 606, 2; Perpersicius, ACA, IV, 1943, 794, 1-2; Sergiu Cristian, *Postfață la* ≈, PL, VIII, 1943, 7-8, 28-29; Rodica Nicolescu, MZ, II, 1958, 15, 5; Oprea, *Istrati*, 232-244; Vianu, *Studii*, 639-654; Vianu, *Opere*, III, 542-563; Paul Dugneanu, LCF, XX, 1977, 10, 2; Pompiliu Marcea, *La littérature roumaine et la révolte paysanne de 1907*, CREL, 1977, 3, 49-62; Perpersicius, *Opere*, X, 91-96; Perpersicius, *12 prozatori*, 135-138; Oprea, *Istrati 2*, 224-232; Petre Vaduri, *O metaforă a libertății*, LCF, XXXI, 1988, 46, 8; Perpersicius, *Scritori*, IV, 269-274. □ V. și Chira *Chiralina*, 1924.

A. S.

* LADMISS-ANDREESCU N., *Zburăm spre răsărit*, [1942?].

◆ Teodor Scarlat, SRA, V, 1942, 1343, 2.

* LĂZĂRESCU, Ion, *Patrula morții*, [1942].

◆ M.P., SRA, V, 1942, 1333, 4.

MANOLIU Marius, *Tu și eu*, București, Bucur Ciobanul, 1942, 176 p. Roman de dragoste. Cu orgoliul și mândria fostului student sărac, inginerul Florin Rădvan își părăsește soția, fiica ministrului Ion Ralescu, și se lasă cucerit de Leria Ștefanovici, implicată într-o acțiune de spionaj. Diferența de clasă dintre cei doi împiedică realizarea visului de fericire al eroului. Scrierea e tezigă, idealul fiind descoperit, în final, în lumea patriarhală a satului natal.

A. S.

* MARINESCU-RUNCU I., *Halucinații*, [1942]. Semnalarea se referă la o ed. secundă.

◆ Zaharia Bogdan, SRA, V, 1942, 1532, 2.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Lacrimile mamei*, București, f. ed., 1942, 48 p. Roman pentru copii și tineret.

▼ București, f. ed., 1943.

M. V.

MUȘATESCU Vlad, *Bobby Felix, Făt-Frumos și Motocicleta B.M.W. Roman pentru copii*, Craiova, Editura A.B.C., 1942, 64 p. Carte de aventuri.

A. S.

NAUM Jean, *Cântec în amurg*, București, Tip. Bucovina I. E. Torouțiu, 1942, 350 p. Roman de dragoste. Replică, în ton ironic și spiritual, a Adelei lui G. Ibrăileanu, cartea are drept protagonist pe cincntenarul Andrei Codru, îndrăgostit de studenta Irina Seve-reanu. Un facil *happy-end* estompează gravitatea problematicii psihologice implicate.

◆ Perpessicius, ACA, IV, 1943, 809, 1-2; ***, CGM, XII, 1943, 5-7, 152-153; Perpessicius, *Opere*, X, 108-110.

M. V.

NEDELEANU Ilie, *Învingătorul (Descătușări)*, Ploiești, Tip. Presa Noastră, 1942, 250 p. Roman erotic. Sub pretextul căutării unei iubiri ideale, Lucian Brătescu, donjuan de duzină, este protagonistul unor vulgare istorii amoroase.

M. V.

* NEGEL Elefterie, *Poștiți... la moarte. Roman trăit*, București, 1942, 196 p.

* NEGOESCU Victor, *Vânătorii de epave*, București, Bucur Ciobanul, 1942. Roman de aventuri, descriind viața vânătorilor de epave, supranumiți „hienle mărilor”, a căror riscantă îndeletnicire constă în recuperarea vaselor naufragiate și părăsite de echipaj. Scris antrenant, romanul abundă în peripeții mai mult sau mai puțin verosimile, reușind să sugereze ceva din aspra poezie a mării și a oamenilor ei.

▼ București, Bucur Ciobanul, 1948.

◆ C. Nani, *Un tânăr romancier român, vagabond și rob al valurilor*, SRA, V, 1942, 1520, 2; Radu Tudoran, EVZ, IV, 1942, 1252, 2; ***, EVZ, V, 1943, 1348, 2.

M. V.

OPRESCU Maria, *Puterea voinței*, București, Atelierele Imprimeria, 1942, 120 p. Cu o *Dedicatie* a autoarei. Narațiune pledând, într-un stil școlăresc, „garnisit” cu versuri ridicole, pentru emanciparea femeii și dreptul ei de-a avea o profesie.

D. M.

○ PAPADAT-BENGESCU Hortensia, *Pragul*, VRA, XIV, 1942, 674, 6-7; *Străina*, K, XVI, 1943, 4-5, 10-16; *Logodna*, RFR, XI, 1944, 11, 314-322; *Mama*, RFR, XIII, 1946, 4, 728-756; *Străina*, LUM, II, 1946, 35, 3; *Acord muzical*, CNT, 1947, 20, 7; *Părea că printre nouri*, FME, II, 1947, 35, 8; *Discursul lui Costel Petrescu*, CNT, 1947, 52, 11; *Străina*, VR, XIV, 1961, 6, 6-24; *În drum spre Elveția*, R, II, 1965, 4, 20; *Străina*, VR, XIX, 1966, 3, 62-68; *Moartea lui Nory*, VR, XXIX, 1976, 12, 41-44; *Nemulțumirea lui Nory*, TR, XX, 1976, 52, 4-5, fragmente din

romanul *Străina*. Ms., predat spre publicare la F.R.P.L.A., a fost pierdut de editor. Intitulat mai întâi *Femeia și leopardul*, era proiectat ca ultim volum din ciclul *Hallipa*. După cum reiese din textele păstrate, ≈ reia personaje din romanele anterioare, urmându-le destinul în mediul bucureștean, la Viena și în Elveția. Personajul central al cărții este Ina (prescurtare de la Străina), natură contradictorie și plină de mister, care întrunește trăsături specifice altor eroine bengesiene, precum Coca-Aimée, Nory, Dia, Madona. Cuplul Ina-Lucian (ultimul, avocat și de câteva ori ministru, perpetuând ca personaj trăsăturile lui Jean Deleanu și ale doctorului Walter) ilustrează tematica nefericirii conjugale, a imposibilității comunicării între parteneri, proprie literaturii ~. Eroina este fascinată de imaginea Leopardului, bărbat necunoscut, fapt care stârnește gelozia soțului îndrăgostit. Cartea oferă informații despre destinul unor personaje din romanele anterioare: Elena Drăgănescu-Hallipa, căutând imaginea lui Marcian în atmosfera helvetă; doctorul Walter, mort prin otrăvire, în urma unei experiențe medicale; Nory, decedată într-un accident de automobil etc. Ceea ce s-a păstrat din roman îl configurează ca „o meditație rezumativă, ecou sintetic al reflecțiilor anterioare”, lăsând să se întrevadă „o curbă ascendentă în creația romancierii”, în examenul mai profund al impponderabilelor conflictului etern dintre „intelectualitatea feminină” și „stilul cerebral, metodic”, rațional al bărbatului (C. Ciopraga).

◆ Viorica Răileanu, *Cu laureata premiului național de literatură*, ~, BIS, IV, 1946, 170, 6; Ciopraga, *Hortensia Papadat-Bengescu*, 189-194; Baltazar, *Evocări*, 71-85; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXIX, 1976, 12, 41-44; Eugenia Tudor-Anton, TR, XX, 1976, 52, 4-5; *Scritori români; Dicționar*; Holban, *Bengescu*, 165-236; *Poetica romanului românesc*, 58-59. □ V. și *Balaurul*, 1923.

D. M.

PAPATANASIU N., *Sonată dobrogeană*, București, Editura Contemporană, 1942, 302 p. Roman de pitoresc etnografic și descripții poetice. Perpessicius considera cartea „o experiență epică, neizbutită, a unui artist prin excelență liric”.

◆ ***, EVZ, IV, 1942, 1032, 2; Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 18, 5; Perpessicius, ACA, III, 1942, 571, 3; Aurel Marin, GT, CV, 1942, 97, 1-2; Ovidiu Constantinescu, BIS, II, 1943, 19, 9; Perpessicius, *Opere*, IX, 403-404.

A. S.

PARAȘCANU Ion, *Glia însângerată*, București, Editura Gorjan, 1942, 232 p. Roman de război. Actele de eroism ale lui Neculai Armeanu sunt puse în slujba realizării idealului național.

◆ Marin Sărbulescu, TMP, VII, 1943, 2034, 2.

A. S.

PAS Ion, *Găina cea moțată*, București, Vremea, 1942, 80 p. Scurt roman pentru copii, cu personaje din lumea animalelor.

□ V. și *Povestea unei fete*, 1927.

M. V.

O PASCU Dumitru T., *Zefirin*, fragment din romanul cu același nume, AȚN, XII, 1942, 3183, 2; 3184, 2; 3186, 2.

PELTZ I., *De-a viața și de-a moartea*, București, Tip. Cartea de aur. [1942?], 314 p. (Biblioteca evreiască). Roman din viața mărghiașă a comunității evreiești. O lume colorată, de mici negustori ambulanti, bolnavi, cerșetori, bătrâni slujbași, într-un spectacol al mizeriei și al elanurilor frânte.

◆ ***, RCL, I, 1945, 1, 51-53; Ștefan Tatarescu, *Răsfoind cartea lui ~*, DRL, II, 1945, 196, 2. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

A. S.

PETRE F. M., *Chiriașii doamnei Bârsan*, București, Tiparul Cartea Românească, 1942, 222 p. Roman de moravuri. Încercarea unei mame de a interveni brutal în deciziile fiicei sale ia forma conflictului între generații. Schimbându-și opiniile, ea va dobândi totuși, în final, dragostea copiilor.

A. S.

PETRESCU Cezar, *Ochii strigoiului*, I-III, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1942, 372 + 366 + 444 p. Roman social și de

moravuri, făcând parte din ciclul *Război și pace*. Sublocotenentul Bogdan Cernegură, amnezicul întors la viață după aproape douăzeci de ani, se ridică cu violență împotriva societății românești din preajma celui de al doilea război mondial, în numele idealurilor pentru care a luptat, alături de camarazii săi din tranșee, în 1918. Reîntâlnirea sa cu foștii combatanți – acum niște înfrânți, supuși degradării generale – prilejuiește un patetic și nou rechizitoriu al capitulării „generației care s-a trădat”. Romanul e defectuos prin precaritatea observației psihologice, prin balastul verbal și prin imixtiunea masivă a jurnalisticii.

▼ I–III, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1943.

◆ I. V., *O convorbire cu ~*, EVZ, IV, 1942, 1076, 2; **, *De vorbă cu ~*, BLE, IX, 1943, 116, 3–5; **, BLE, IX, 1943, 117, 3; Dinu Stegărescu, ≈, *noul roman al d-lui ~*, VI, III, 1943, 690, 2; Petru Manoliu, DUM, II, 1943, 6, 2; Ion Preda Misleanu, *O carte amară*, TR, III, 1943, 601, 2; Perpersicius, ACA, IV, 1943, 798 b, 2–3; 804 b, 2–3; Petru P. Ionescu, BSL, II, 1943, 59, 2; Nicolae Roșu, G, XXII, 1943, 5, 287–292; **, BLE, IX, 1943, 122, 3; Petru Comarnescu, TMP, VII, 1943, 2207, 2; Aurel Vasiliu, –, BCL, III, 1943, 65, 1; F. N. Gheorghe-Grădiștea, ~ și *personajele sale. Note pe marginea romanului* ≈, ACA, IV, 1943, 920, 1–2; Mihail Ulmeanu, PL, VIII, 1943, 7–8, 27–28; T. Păunescu-Ulmu, R, XL, 1944, 1–2, 51–53; Gafița, *Cezar Petrescu*, 219–224; Piru, *Panorama*, 248–255; Bălu, *Cezar Petrescu*, 58–62; Netea, *Interviuri*, 69–79; Perpersicius, *Opere*, X, 97–107; Perpersicius, *12 prozatori*, 234–242; Popa, în *De la N. Filimon*, 168–169; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 952–956. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

PORSENNNA N., *Rug*, I–II, București, Gorjan, 1942, 406 + 352 p. Roman de colportaj. Textul, prezentat ca jurnalul avocatului Ion Cantemir, încearcă evocarea lumii literare și universitare de la începutul secolului al XX-lea, într-un tablou de moravuri ce nu depășește nivelul literaturii de consum. Demască, stângaci și echivoc, impostura și ipocrizia, ridicate la rangul de norme sociale.

◆ **, EVZ, IV, 1942, 1354, 2; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 16, 5; **, TMP, VII, 1943, 2186, 2.

D. M.

* **RAICU AL.**, *Hai cu mine*, București, Cultura Românească, 1942.

◆ Radu Tudoran, EVZ, IV, 1942, 1252, 2.

SADOVEANU Mihail, *Frații Jderi*, III, v. *Frații Jderi*, I, 1935.

SEULESCU Mariella, *Pănușeni. Leat 1930*, Craiova, Ramuri, 1942, 270 p. Roman de moravuri, din lumea marilor moșieri și oameni politici. Intențiile de critică socială precum și cele de analiză psihologică (exersate asupra familiei Pănușanu) se pierd în nebulozitatea stilistică a scriiturii.

D. M.

○ **STANCIU Ene**, *Anul roșu*, apărut în f.z. AȚN, XIII, 1942, nr. 3474–3536 (parțial). Roman de război, relatat la persoana întâi.

D. M.

STĂNOIU Damian, *O noapte cu ghinion*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, [1942], 284 p. Roman de aventuri comice, specie de vodevil polițist.

▼ București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1943; București, Cugetarea, 1946.

◆ **, BLE, IX, 1942, 115, 4; **, BLE, X, 1943, 116, 5; Sergiu Ionescu, BSR, III, 1943, 463, 2. □ V. și *Necazurile părimelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STREINUL Mircea, *Prăvălia diavolului*, I–II, București, Cultura Românească, 1942, 904 p. Cu o pref. a autorului și o notă finală. Volumele, paginate continuativ, urmau să facă parte dintr-o trilogie al cărei ultim tom este anunțat, în nota finală, cu titlul *Eroul soarelui*. A fost probabil finalizat în *Soarele răsare noaptea* (1943). În structura primului vol. din ≈ e înglobat textul romanului *Viața în pădure* (1938). Fragmente: *Dii, hai la galop iaponezii*, UVR, L, 1941, 34, 6; *Nucul Frazinei*, VRA, XIV, 1942, 658, 8. Roman al vieții bucovinene, inspirat din mediul rural și

citadin. Carte a copilăriei fabuloase în prima parte, narațiunea evocă patetic și dureros trecerea într-o nouă vârstă; apoi, viața citadină și boemă a Cernăuților (în centru aflându-se temporar cheful matematician Largo Luria). Întreaga narațiune e alcătuită din secvențe autonome, cu protagoniști feluriti, care ocupă pe rând primul plan. Lipsită de unitate narativă și stilistică, scrierea încearcă să contureze un spațiu bucovinean specific, cu drame, iubiri, întâmplări năprasnice, ciudățenii.

▼ București, Cultura Românească, 1942; București, Cultura Românească, 1944.

◆ * *. ACA, III, 1942, 555, 3; * *. BCV, II, 1942, 309, 8; * *. TMP, VI, 1942, 1861, 2; Const. Virgil Gheorghiu, ~, TMP, VI, 1942, 1905, 2; Aurel D. Bugariu, VS, XII, 1942, 2822, 3; Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 41, 5; Ion Șugariu, BSL, I, 1942, 34, 4; Aurel Marin, GT, CVI, 1943, 2, 2; 4, 2; 5, 1-2.

D. M.

ȘERBAN Mihail, *Casa amintirilor*, I-II, București, Cultura Românească, 1942, 336 + 462 p. Fragmente: *Budulică*, UVR, L, 1941, 19, 3-4; *Puii au făcut aripi*, UVR, L, 1941, 40, 5-6; *Anii care trec în vis*, UVR, LI, 1942, 1, 5-6. Roman de miniaturi sentimentale, evocând, pe un ton liric, patriarhalismul familial. Imaginea luminoasă a casei părințești e o metaforă a solidarității cu pământul și a ideilor de uniune morală și de continuitate. Părăsind Iașul studenției, Radu Nedelcu se întoarce în orașul natal spre a pune în practică sfatul și învățătura părinților.

◆ Const. Nani, SRA, V, 1942, 1336, 2; Mihai Niculescu, UVR, LI, 1942, 39, 5; Piru, *Panorama*, 336.

A. S.

○ ȘULUȚIU Octav, *Într-un birt de provincie*, fragment de roman, UVR, LI, 1942, 40, 4-6.

TEODOREANU Ionel, *Tudor Ceaur Alcaz*, III, v. *Tudor Ceaur Alcaz*, I, 1940.

○ VELICAN Sabin, *Chemările adâncului*, BSL, I, 1942, 8, 2; *Fata din vis*, BSL, II,

1943, 47, 2, fragmente din romanul *Cartea cu neguri*.

○ VELICAN Sabin, *Împărțirea copilului*, fragment din romanul *Incântare*, BSL, I, 1942, 25, 3-4.

1943

AGĂRBICEANU Ion, *Vremuri și oameni. Lume nouă*, București, Naționala Gh. Mecu, 1943, 504 p. Cartea reprezintă partea a III-a a unui roman mai vast. Primele două părți, aflate în ms. în posesia familiei, intitulate *Acașă (1914-1916)* și *Pe drumuri (1916-1918)*, au fost oprite, în 1943, de cenzură. Fragmente: (din partea I și a II-a): *Pe drumuri*, TR, VI, 1962, 38, 4-5; *Pe drumuri*, VR, XV, 1962, 9, 94-104; *Scrisoarea*, TR, VII, 1963, 23, 4; ≈, MS, XVII, 1987, 3, 32-38. Roman politic și social. Investighează impactul mentalității parlamentare din vechiul regat asupra tradițiilor de unitate și de solidaritate specifice luptei politice din Ardeal. Inegal ca scriitura și transfigurare artistică, romanul urmărește frământările sociale din satul Curmătura, după marea Unire: revendicările țăranilor, reforma agrară. Radiografia sistemului electoral, întreprinsă în secțiunea secundă a cărții, reflectă contrarierea țăranilor ardeleni în fața moravurilor politice și a jocului electoral specific epocii, alături de neliniștea lor din cauza venirii la putere a guvernului Averescu (erou la Mărășești, generalul e călău al răscauților din 1907). Secțiunea a treia a romanului face o sinteză-eseu a ideilor publicistului și omului ~, după 1927. Soluția ieșirii din impas, sugerată preotului Cornel Dragomir de către tatăl său, este reprezentată, în spirit tradiționalist-utopic, de „ridicarea poporului, trezirea puterilor și virtuților naționale”, pe calea unui activism civic și cultural. Aceasta presupune limitarea acțiunii sociale la luminarea maselor, expresie a dezamăgirilor autorului și corolar artistic al absenteismului său politic deliberat.

▼ Reprodus în: *Opere*, XIII-XIV, text stabilit de Victor Iova, pref. de Dumitru Micu, București, Minerva, 1988-1989.

◆ ***, *Cărți noi. Oameni și vremuri*, „Țara,” IV, 1944, 816, 2; ***, CAMC, XI, 1945, 7-8, 602; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 145-146; Zaciuc, *Agârbiceanu*, 184-185; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, 9; 63; 327; 483; *Scriitori români*; Valentin Tașcu, *Ideal civic și pedagogie morală*, ST, XXXIII, 1982, 9, 10; Doina Modola, ~ și *romanul politic*, TR, XXVI, 1982, 44, 1; 3; Iuliu Pârnu, *Între vizionarism și luciditate*, ST, XXXIX, 1988, 12, 10. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

ALMAŞ Dumitru, *Acolo în Filioara*, București, Naționala Gh. Mecu, 1943, 572 p. Fragment: *Țăpınarii lui Panait Călcăi* (romanul e anunțat cu titlul *Oameni din Valea Glodului*), DRUM, IV, 1938, 1, 3. Roman rural, veritabilă „monografie a satului” (Șerban Cioculescu) din preajma primului război mondial. Evocă viața la țară și copilăria autorului, „fără împodobire exagerată, dar și fără părtinire, cu toată cruzimea feroce a adevărului” (Octav Șuluțiu). Sunt urmărite evenimentele din sat, oamenii și notabilitățile, datinile, ecourile războiului, reforma agrară etc. În prim plan stă familia Barbu și, mai ales, copilul Valeriei Barbu (Vali) până în momentul plecării la școală.

◆ Mihail Chirnoagă, VI, IV, 1944, 983, 2; Octav Șuluțiu, *Pe margini de cărți*, RFR, XI, 1944, 1, 170-184; Șerban Cioculescu, ECL, II, 1944, 140, 2; ***, CAMC, XI, 1945, 7-8, 602; Popa, *Dicționar 2: Dicționar*; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 58.

D. M.

ARCAN Sofia, *Iana hoinara*, București, Editura Contemporană, 1943, 268 p. Fragment: *Prima concentrare*, UVR, LII, 1943, 22, 4. Roman sentimental, istorisind tribulațiile amoroase ale unei tinere fete, Iana Dara Volbură, căsătorită, în cele din urmă, cu pictorul Călin Dorca. Acesta e ucis la retragerea trupelor românești din Basarabia.

◆ Aurel D. Bugariu, *Toamna și sezonul literar*, SDM, XX, 1943, 8-10, 145-146; Mihail Chirnoagă, VI, III, 1943, 944, 2; Pompiliu Constantinescu, ≈, VRA, XV, 1943, 727, 9; Nicolae Țirioi, ~, O, XXIX, 1978, 21, 2; Marian Odangiu, *Vocația confesiunii*, TR, XXV, 1981, 27, 3. □ Marian Odangiu, *Testul tradiției și al moder-*

nității, O, XXXVI, 1985, 46, 2; Titus Crișciu, *Cu ~*, O, XXXVIII, 1987, 5, 3; 14; Olimpia Berca, ~, O, XL, 1989, 17, 9.

M. V.

ARDELEANU C., *O crimă... Toți la fel și nici unul ca altul*, București, Editura Contemporană, 1943, 280 p. Fragmente: *Dumitrașcu*, UVR, XLVIII, 1939, 20, 3. Roman polițist, cu ambiții psihologice și de critică socială. Prezentând cazul unei crime pasionale (inginerul Ilie Ștubei își ucide metresa), soluționată eronat, prin condamnarea unor nevinovați (bătrânul Dumitrașcu și pictorul Constantin Armașu, nepotul său, oameni fără căpătâi), romanul vizează satirizarea justiției care își orientează investigațiile numai spre lumea năpăstuiților.

◆ Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 29, 5; Mihail Chirnoagă, VI, III, 1943, 944, 2.

D. M.

O ARGHEZI BARUȚU T., *Misteriosul IX*, apărut în f.rev. DUM, II, 1943, nr. 1-8 (parțial). Roman polițist. Acțiunea se petrece într-un vechi castel din Tara Galilor, având ca eroi pe ultimii descendenți ai unei familii nobiliare, bătrânul medic Chestelton și nepoții săi, Fred și Iren.

D. M.

* **BĂILEANU Gh.**, *Răzmerița bairamului domnesc*, București, Cartea Românească, 1943.

◆ ***, GAC, XII, 1943, 13-16, 4.

* **BELLU Petre**, *După moartea Mihaelei*, București, Fortuna, 1943, 250 p.

BOTENI I., *Moara din Vârtoș*, București, Tip. Universul, 1943, 288 p. Fragment: *Scrisoare din sat*, UVR, L, 1941, 50, 4. Continuă acțiunea din *Pe Argeșel*, 1933. Roman de moravuri provinciale, satirizând sumar politicianismul. Profesor de liceu în Târgoviște, Anton Zărnescu este îndepărtat din oraș prin mașinațiunile unui fost elev, dar ajunge profesor la Liceul „Gh. Lazăr” din București.

◆ ***, UVR, LII, 1943, 7, 5.

D. M.

BOUREANUL Eugeniu, *Cel din urmă erou*, București, Cartea Românească, [1943], 482 p. Roman de factură sămănătoristă, slujind teza menirii sociale a preotului. Protagonistul, Visarion Pandrea, nesigur de chemarea sa ecleziastică, acceptă o parohie într-o mahala a lașilor (Copou). Treptat e absorbit de misiunea sa civică și religioasă. Dăruirea de sine, descoperirea vocației mistice, apostolatul etc. par preluate din romanele lui Agărbeceanu.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

D. M.

CAMILAR Eusebiu, *Prăpădul Solobodei*, Iași, Cartea Moldovei, 1943, 284 p. Fragmente: *Vine Anticrist*, „Cetatea Moldovei”, IV, vol. 8, 1943, 3, 317–323; *Revărsarea*, „Cetatea Moldovei”, IV, vol. 9, 1943, 4, 76–80; *Semnele anticristului*, UVR, LII, 1943, 18, 6; *Trimișii necuratului*, CGM, XII, 1943, 5–7, 55–65; *Capul îngerului*, UVR, LII, 1943, 23, 6; *Gorunii*, CGM, XII, 1943, 8–10, 69–74; *Fuga Rozolinei*, „Cetatea Moldovei”, IV, vol. 10, 1943, 8–9, 266–270; *Sfârșitul Solobodei*, RFR, X, 1943, 9, 501–523; *Viscol*, „Cetatea Moldovei”, IV, vol. 11, 1943, 11, 135–143. Reluat fragmentar: *Ca pulberea s-au trecut* (anunțat ca făcând parte dintr-un nou roman, intitulat *Ca pulberea s-au trecut*), TNT, I, 1945, 18, 2; *Străini* (din același roman), TNT, I, 1945, 22, 2. Roman de factură epopeică (în ciuda dimensiunii medii), înfățișând impactul unor comunități rurale, primitive, cu civilizația. Construcția căii ferate în părțile satului bucovinean Soloboda are efecte apocaliptice, oamenii opunându-se violent penetrației tehnicii. Cu praf de pușcă furat de la constructori este provocată o explozie care duce la inundarea șantierului și a localității. Într-un exod de început de lume, sătenii își mută așezarea mai la munte. Reconstruindu-și casele alături de șvabi, solobodenii își însușesc sistemul edilitar al acestora. Narațiunea are ca protagonist comunitatea rurală, tratată în bloc, din care se evidențiază figuri mesianice, predicând împotriva mașinariilor de fier. Alungați din noua așezare, solobodenii iau încă o dată drumul pribegiei, îndreptându-se spre America. Stilul

este sincopat, filmic, elipsele având funcția de a întreține misterul. „Stranie poezie se desprinde din romanul d-lui ~! Oamenii plutesc în superstiții ca într-o atmosferă supranaturală, locurile sunt de-o sălbăticie primordială, viața satului este o așezare preistorică” (Pompiliu Constantinescu).

● Premiul Societății Scriitorilor Români pe anul 1943.

◆ Petru Comarnescu, *Realitatea răului la ~*, TMP, VII, 1943, 2282, 2; Mihail Chirnoagă, VI, III, 1943, 964, 2; Ion Caraion, ~, ECL, I, 1943, 9, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XVI, 1944, 731, 9; Traian Chelariu, UVR, LIII, 1944, 3, 5; Dan Petrașnicu, ~, DRPN, I, 1945, 111, 2; Mihail Cosma, *Proza lui ~*, TNT, I, 1945, 17, 2; ***, CAMC, XI, 1945, 7–8, 602; Constantin Călin, „Cordon”, ATN, IV, 1967, 7, 9; Constantinescu, *Scieri*, II, 8–10; Piru, *Panorama*, 338–352; Dorina Mercheș, *Eusebiu Camilar. Biobibliografie*, Iași, Serviciul Bibliografic, 1976, 1; 21–22; 98–100; Popa, *Dicționar 2: Dicționar; Rotaru, O istorie*, III, 573. □ V. și *Cordon*, 1942.

D. M.

O CÂRȚU Gh. N., *Floare-n pălărie*, CGM, XII, 1943, 3–4, 41–65; *Între două focuri*, CGM, XII, 1943, 5–7, 85–102; *Cartea vieții*, CGM, XII, 1943, 11–12, 53–76, fragmente din romanul *Floare-n pălărie*.

◆ Victor Morariu, *Un nou roman bucovinean: ≈ de ~*, FF, XVIII, 1943, 3, 149.

CHINDRIȘ-CODRESCU Emil, *Camara-dul*, Cernăuți, Editura Cercului Bucovina Literară, 1943, 110 p. Scurt roman din viața militară, relatănd peripețiile din timpul serviciului militar ale elevului Doru Răușor (cu predilecție, întâmplări de cazarmă și dezamăgiri în dragoste).

D. M.

CIOFLEC Romulus, *Pe urmele destinului. O goană în jur de sine însuși*, I–II, București, Remus Cioflec, 1943, 388 + 374 p. Istorisește peripețiile prin care trec dascălul Costache Cimbrîșor și familia sa, în timpul primului război mondial. Părăsindu-și gospodăria din satul ardelean Ariniș, ei se refugiază la Iași; împrejurările tulburi îi poartă apoi, într-un

eșalon de refugiați, până la Vladivostok. De aici, după încheierea păcii, sunt transportați cu vaporul până la Raguza, de unde ajung, iar acasă, după un periplu de doi ani și jumătate.

▼ Ed. îngr. și cuvânt înainte de Mircea Braga, Cluj-Napoca, Dacia, 1985.

◆ Ștefan Chiru, VI, III, 1943, 789, 2; Stelian Segarcea, VBA, XII, 1943, 11–12, 100–101; F. N. Gheorghe-Grădiștea, ACA, IV, 1943, 989 b, 2; Perpessicius, ACA, V, 1944, 1001, 3; Perpessicius, ACA, V, 1943, 1006 b, 2–3; ***, CAMC, XI, 1945, 7–8, 602–603; Perpessicius, *Opere*, X, 282–291; Braga, *Istoria*, 85–87; Lucia Demetrius, *Centenar. ~*, RL, XVI, 1983, 41, 10; Emil Chiriac, *Pe urmele destinului... unui roman*, AST, XXI, 1986, 4, 10.

M. V.

○ CONSTANT Paul, *Întâmplări*, UVR, LII, 1943, 22, 4; *Neamul Potografilor*, R, XL, 1944, 3–6, 91–102, fragmente din romanul *Războiul celor două roze*.

CONSTANTINESCU Clitus, *Poiana sângelui*, București, Cartea Românească, 1943, 374 p. Roman de dragoste, descriind iubirea Lianeii Bran pentru sculptorul Ștefan Cerna, tulburată o vreme de intrigile unui inginer ticălos, Dorin Albu. „Romanul [...] n-are absolut nici un raport cu literatura și trebuie refuzat” (Al. Piru).

◆ P.D., ~ despre ≈, VRA, XVI, 1944, 731, 9; Al. Piru, RFR, XI, 1944, 4, 218–220.

D. M.

COTOVU Sandra, *Fascinație*, București, Bucur Ciobanul, [1943], 202 p. Roman de dragoste, în care căutările formale (jurnal în prima parte, stil obiectiv, în a doua) nu izbutesc să însuflească interes. Tânăra doamnă Nanda, nutrină o anume înclinație pentru prietenul soțului ei, încearcă să se domine analizându-și sentimentul. După ani, soțul murind, cei doi se regăsesc fără opreliști.

◆ T. Păunescu-Ulmu, R, XXXIX, 1943, 11–12, 383–384; George Putneanu, RFR, XI, 1944, 1, 226–227; I.B., K, III, 1944, 1–2, 47.

D. M.

DESSILA Octav, *Iubim*, III, v. *Iubim*, I, 1941.

DUMITRESCU Mircea A., *Ninge*, București, Fortuna, 1943, 262 p. Roman sentimental, abordând, dintr-o perspectivă idilică și cu evident scop moralizator, erosul, sentimentul patriotic și sănătatea vieții de la țară.

M. V.

* DUMITRIU Mihail, *Pe dealul Hânceștilor. Roman de război*, Arad, Tip. Diecezană, 1943, 446 p.

◆ N. Andr., TMP, VII, 1943, 2234, 2.

DUȘAN Costin, *În amurgul vieții*, București, Tiparul Vremea, 1943, 230 p. Roman cu pretenții analitice, sufocate de interminabile reflecții cu caracter moralizator.

M. V.

GABRIELESCU Alice, *Secretul profesional*, București, Socec, 1943, 238 p. Doctorul Pădeanu trăiește o falsă dilemă. Hotărât să împiedice căsătoria fiului său, Victor, cu Marga Rainu, amenințată cu pierderea progresivă a vederii, se chinuiește neputând oferi explicații relative la conduită, fiind obligat să păstreze secretul profesional. Subiectul este banal, ca și considerațiile despre vinovăție, fericire, iluzii și renunțare.

◆ Ștefania Stâncă, VBA, XII, 1943, 3–4, 147.

A. S.

* GHEORGHIU Const. Virgil, *Ultima oră*, București, Editura Națională Gh. Mecu, 1943. „Tema ar fi reacțiunea instinctivă a satului românesc împotriva unui fiu al lui ajuns în inima capitalei” și pe care „nimic nu-l mai poate reabilita în ochii consătenilor, rămânând definitiv stigmatizat ca un rățâc de la tradiția rurală” (O. Sargețiu).

◆ ***, ≈, *un roman de dragoste*, TMP, VII, 1943, 2089, 2; Lucian Dumitrescu, ≈, TMP, VII, 1943, 2155, 2; Octav Sargețiu, VBA, XII, 1943, 6, 70.

HERTZUG Alexandru, *Dincolo de stele*, București, Editura Ofar, 1943, 174 p. Roman științifico-fantastic. O expediție ajunge în cosmos din cauza distrugerii pământului,

explorând rând pe rând planetele Venus, Mercur, Jupiter și Saturn și ajungând până în stelele Alfa Centauri și Sirius.

◆ Manolescu, *Literatura S.F.*, 245–246.

D. M.

ILIESCU Dorin, *Beladona*, București, Cultura Românească, 1943, 156 p. Roman polițist. Asistentul Mircea Gheorghiu își ucide profesorul, de a cărui soție era îndrăgostit.

A. S.

IONESCU-MOREL D., *Tuș-Tuș, romanul unui măgăruș*, București, Universul, 1943, 240 p. Prelucrat după P. J. Stahl. Roman pentru copii.

▼ București, Universul, 1945.

A. S.

IORDANA Demetru, *Fata doctorului Ambrozie*, București, Naționala Gh. Mecu, 1943, 448 p. Roman psihologic, încercând să investigheze eternul feminin, întemeiat pe „contrastul dintre feminitatea frigidă de stătuă helenică a Faniei și neastâmpărul de bacantă al Simonei [...]. Debitul narativ și scrisul de un constant nivel literar salvează multe din situațiile dificile, riscante sau chiar artificioase” (Perpessicius).

◆ Perpessicius, *ACA*, IV, 1943, 873, 1–2; Piru, *Panorama*, 369–370; Perpessicius, *Opere*, X, 168.

D. M.

O LALESCU Traian, *Copiii lui Mihail Văreanu*, „schită de roman”, *DUM*, II, 1943, 9, 4.

* **LĂZĂRESCU Ion**, *Femei în păcat*, București, Editura Noastră, [1943], 176 p.

O LUCA Leonid, fragment din romanul *Blestemul tatii*, *TR*, III, 1943, 576, 2.

MARINESCU-RUNCU I., *Domnule procuror. Roman reportaj*, Brașov, Institutul de Arte Grafice Astra, [1943?], 250 p. Cu o pref. a autorului. Ziaristul Victor Demetru se sinucide în urma unei depresiuni sufletești.

Cazul este reconstituit după informații autentice și articole de presă.

A. S.

MÂNDRU A., *Cumpăna vremii*, București, Casa Școalelor, 1943, 680 p. Roman al târgului patriarhal moldovenesc.

A. S.

MORARU-SLIVNA D. S., *Vieți în declin*, Galați, Tip. Eminescu, 1943, 170 p. Fragment: ≈, *BSR*, III, 1943, 455, 6. Romanță sentimentală. Avocatul George Onea e îndrăgostit de o elevă, acuzată de uciderea tatălui său.

◆ ***, *AȚN*, VIII, 1937, 2089, 2.

A. S.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *În căutarea norocului. Adaptare după Schmidt*, București, Universul, 1943, 96 p. Roman pentru copii și tineret.

M. V.

MUNTEANU Ion, *La marginea orașului*, Cernăuți, Cultura Bucovinei, 1943, 182 p. Fragmente: ≈, *BCL*, III, 1943, 38, 5; *Înger galben*, *BCL*, III, 1943, 40, 5. Roman erotic, cu elemente romantice. Relatează viața sentimentală a ziaristului Mircea Radu, mai întâi la mahala, apoi în lumea mare.

◆ G.D., *BCL*, III, 1943, 47, 5; ***, *BCV*, III, 1943, 596, 2.

D. M.

MUȘATESCU Vlad, *Magdalena și Târțoi. Roman pentru copii*, Craiova, Editura A.B.C., 1943, 64 p. Mici aventurieri fug de-acasă și se angajează la un circ.

A. S.

NICODIN Dinu, *Revoluția*, I–II, București, Socec, 1943, 1183 p. Fragmente: ≈, *CVT*, XV, 1938, 3137, 5; 3144, 5; *Viața așa cum a fost trăită*, *CVT*, XV, 1938, 3151, 5; 3158, 5; 3165, 5; 3172, 7; 3179, 5; 3186, 5; 3193, 5; 3200, 5; *Domnul primar*, *RVR*, I, 1941, 1, 53–61; *Loștrița*, *RVR*, I, 1941, 3–6, 286–298. „Imensă pânză epică, inspirată de marile

răsturnări sociale din 1789" (Ov. S. Crohmălniceanu).

◆ E. Lovinescu, EVZ, IV, 1943, 1318, 2; Dan Petrașincu, VI, III, 1943, 627, 2; D.P., ~ ne spune cum a scris ≈, VI, III, 1943, 641, 2; E. Lovinescu, ACA, IV, 1943, 739 b, 2-3; N. Ursu, ACA, IV, 1943, 762 b, 2-3; Alexandru Mihu, VI, III, 1943, 740, 2; 741, 2; Vlaicu Bârna, ACA, IV, 1943, 860 b, 2; N. N. Lunguceanu, ACA, IV, 1943, 942, 1-2; Perpersicius, ACA, IV, 1943, 951 b, 2-3; 957 b, 2-3; 962 b, 2-3; **, RCL, I, 1945, 6-8, 76-83; Piru, *Panorama*, 267-269; Negoiteșcu, *Engrame*, 195; Negoiteșcu, *Analize*, 173-179; Perpersicius, *Opere*, X, 224-241; Ion Simuț, *Proza insolită a lui ~*, F, XVIII, 1982, 7, 9; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 592-599; Vlaicu Bârna, ≈ de ~, ST, XL, 1989, 11-12, 86.

A. S.

OTTESCU Nicolae I., *Homer*, București, Publicom, 1943, 430 p. Plecând de la ideea, neconfirmată, că poetul a fost contemporan cu războiul troian, autorul reconstituie viața lui Homer, ca un model cultural, după textele din *Iliada* și *Odissea*.

◆ Radu Brateș, VI, III, 1943, 794, 2; Vasile Ion, *Cu d. ~ despre noul roman* ≈, VI, III, 1943, 798, 2; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 19, 5; Nicolae Predescu, BSL, II, 1943, 77, 2; T. Păunescu-Ulmu, R, XXXIX, 1943, 11-12, 384-385; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 618-620.

A. S.

PAPATANASIU N., *S.O.S. Expediția pe Everest în primejdie. Roman pentru tineret*, București, Romulus Cioflec, 1943, 82 p. Suedezul Nils Andersen, plecat într-o expediție pe Everest, e salvat de Niculiță și Mircișor, radiotelegrafiști amatori.

A. S.

PETRAȘINCU Dan, *Cora și dragostea*, București, Editura Contemporană, 1943, 356 p. Fragment: ≈, VI, II, 1942, 609, 7. Comentariu analitic, sub forma jurnalului intim, al visului de identitate și al instinctului destructiv al marilor iubiri. Romanul e un interesant studiu psihologic al fenomenului de autoiluzionare.

◆ Matei Alexandrescu, ~ ne vorbește despre scrisul tânăr și despre noul său roman, ≈, SRA, V,

1942, 1494, 2; **, UVR, LII, 1943, 7, 4; Paul I. Daniel, TMP, VII, 1943, 2117, 2; Petru Comarnescu, *Un romancier al dragostei*: ~, TMP, VII, 1943, 2120, 2; Mihail Chirnoagă, VI, III, 1943, 706, 2; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 12, 5; Vasile Netea, *Întâlnire cu d. ~*, VRA, XV, 1943, 699, 8; Constant Tonegaru, *Ultimul roman al d-lui ~*, K, II, 1943, 6-7, 62-63; F. N. Gheorghe-Grădiștea, ACA, V, 1944, 1010 b, 2-3; Piru, *Panorama*, 330-333; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 769-770.

A. S.

PETRESCU Cezar, 1907, III, v. 1907, I, 1937.

PETRESCU Ioana, *Joc de oglinzi*, București, Universul, 1943, 352 p. Chimista Alma Voinea urmărește „hимерa unei descoperiri care s-o facă celebră”, acceptă apoi obscure aventuri amoroase, regăsindu-se în cele din urmă în dragostea pentru copil. Viața ca ipoteză de laborator devine acum o forță interioară, motivând voința de a trăi.

◆ Pompiliu Constantinescu, VRA, XV, 1943, 724, 8; Mihail Chirnoagă, VI, III, 1943, 937, 2; Ovidiu Răureanu, TMP, VIII, 1944, 2485, 2; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 323-325.

A. S.

PILLAT Dinu, *Tinerete ciudată*, București, Editura Modernă, [1943], 220 p. Cu o prof. de Ionel Teodoreanu. Apărut mai întâi, cu titlul *Jurnalul unui adolescent*, în f.rev. ABT, I, 1941, nr. 1-7. Roman al adolescenței, precar ca substanță narativă, conturând câteva tipuri de adolescenți, liceeni și studenți, cu pasiunile lor culturale și erotice. Personajele, având ceva schematic în structura lor, par „un fel de crochiuri sufletești surprinse în linii sigure, însă rezumative” (Pompiliu Constantinescu). Un ton eseistic de sorginte gidiană, invocarea celor mai noi romancieri ai epocii probează un orizont cultural viu, dar fără acoperire artistică în narațiune. Sergiu, „cronicarul” evenimentelor, cinic și lucid, își pune problema creației și a solicitărilor ei, într-un „limbaj intelectualist mai degrabă decât beletristic” (Octav Șuluțiu).

▼ Reprodus în: ≈ *Moartea cotidiană. Jurnalul unui adolescent*, ed. îngr., pref. și bibliografie de Monica Pillat, București, Minerva, 1984.

◆ Mihail Chimoagă, VI, III, 1943, 921, 2; Ion Caraion, TMP, VII, 1943, 2343, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XV, 1943, 725, 8; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 34, 5; Petru Comanescu, TMP, VIII, 1944, 2413, 2; Perpessicius, ACA, V, 1944, 1012, 1-2; Constantin Stelian, F, s. IV, LXXIX, 1944, 1, 64-65; Octav Șuluțiu, RFR, XI, 1944, 1, 170-184; Nicolae Roșu, G, XXXIII, 1944, 2, 112-113; Marcea, *Eseu*; Popa, *Dicționar 2*; Paleologu, *Ipoteze*, 73; Perpessicius, *Opere*, XII, 469-473; Eugen Simion, *Romanele lui ~*, RL, XVII, 1984, 38, 4; Ion Vlad, *Proza lui ~*, TR, XXVIII, 1984, 49, 3; Mircea Angheliescu, T, XIII, 1984, 12, 28-29; Mariana Lazăr, ST, XXXVI, 1985, 4, 51; Ovid S. Crohmălniceanu, *Romanele lui ~*, R, 1986, 8, 7; Angheliescu, *Lectura*, 215-219; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 90-91; Simion, *Scritorii*, IV, 37-39.

D. M.

O PLĂEȘU Ion, *Logodna de lângă paracelis*, fragment din romanul *Copilul din oglindă*, CRIS, III, 1943, 15-16, 4-5.

POP Mihail, *Undeva... pe un fârm*, București, Editura Contemporana, 1943, 218 p. Roman de senzație, comercial, a cărui acțiune - utilizând toate șabloanele genului - este plasată într-o insulă din mările sudului.

◆ Marin Sârbulescu, *Literatura lui „undeva”...*, TMP, VII, 1943, 2268, 2; Mihail Chimoagă, VI, III, 1943, 865, 2; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 34, 5.

M. V.

POPOVICI Omer, *Mascarada minciunii*, București, Editura Contemporana, 1943, 262 p. Roman sentimental. Prezentând oscilația Liei Varencu între genialul sculptor Volbură Oană și banalul cuceritor Răzvan Noaptes, reeditează, cu pretenții filosofice nesustținute artistic și în ton liricoid-emfatic, tema *Luceafărului* eminescian.

M. V.

POPOVICI Sebastian, *Vătaful Neculai*, București, Atelierele de Arte Grafice Inde-

pendența, 1943, 168 p. Roman de inspirație rurală, reluând - schematic și fără dramatism - tema „păcatului boieresc”. George, fiul boierului Iordache Cumpănă, o seduce pe fata în casă Anica, drept răzbunare fiind ucis de Ion vizitiul.

◆ Mihail Chimoagă, VI, III, 1943, 944, 2; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 34, 5; Octav Șuluțiu, RFR, XI, 1944, 1, 182-184.

M. V.

POSTELNICU Ioana, *Beznă*, București, Socec, 1943, 254, p. Fragment: *Engelberg*, VRA, XV, 1943, 688, 6-7. Roman psihologic și psihopatologic. În centru se găsește familia tânărului Cosma Străjeru, devenită pe neașteptate moștenitoarea unei averi considerabile. Tare ereditare și un erotism morbid pervertesc viața și relațiile personajelor. Cosma are o legătură cu Clody, o debilă mintal de o sexualitate pustiitoare, dar se află într-o ciudată dependență față de guvernanta Ema, ale cărei refuzări tardiv conștientizate se convertesc în înclinații materne impure. Marta Străjeru, soția lui Cosma, stărmise în copilărie echivoce manifestări erotice unei pătușe mătuse vitrege. Adoptată mai târziu de mătușă, Marta se simte irezistibil atrasă de Andrei, soțul acesteia. Printr-un naturalism fără finalitate, spre deosebire de acela al Hortensiei Papadat-Bengescu, cu care a fost comparată ~, romanul analizează „bezna simțurilor, a sorții, a vieții de fiecare zi” (Constantin Crișan). Critica a remarcat „o anume ariditate a substanței, care se traduce și în expresie. Contururile celor mai multe personaje sunt ceptoase poate fiindcă sunt reduse la schema lor fiziologică” (Pompiliu Constantinescu). În anul apariției, cartea era situată alături de romanele *Mântuire* de Octav Șuluțiu și *Anotimpuri* de Radu Tudoran, în „trilogia literară” premiată.

▼ Cu o pref. de Constantin Crișan, București, Eminescu, 1970.

● Premiul „I. Al. Brătescu-Voinești” al Societății Scriitorilor Români pe anul 1943.

◆ Virgil Ierunca, TMP, VI, 1942, 1848, 2; ***, EVZ, IV, 1943, 1347, 2; Yan., *Romanciera ~ ne*

vorbește despre ≈, BIS, II, 1943, 22, 4; 11; N. Papatanasiu, *Cu d-na* ≈, VI, III, 1943, 709, 2; Mihail Chirnoagă, VI, III, 1943, 767, 2; Geo Dumitrescu, TMP, VII, 1943, 2188, 2; Dinu Nicodin, ACA, IV, 1943, 851, 1-2; Petru Comanescu, TMP, VII, 1943, 2219, 2; Dan Petrașincu, VI, III, 1943, 822, 2; Ion Caraion, K, II, 1943, 8-9, 54-55; I. Negoieșcu, *De la „Bogdana” la* ≈, VI, III, 1943, 896, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XV, 1943, 723, 8; Octav Șuluțiu, RFR, X, 1943, 11, 433-441; Marieta Popescu, F, s. IV, LXXIX, 1944, 2, 63-65; Negoieșcu, *Scrittori*, 478-479; Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 37, 14-15; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 435-437; Valentin Tașcu, VR, XXIV, 1971, 5, 130-131; Corbea - Florescu, *Biografii*, 175-184; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*; Ioana Postelnicu, „*Adevărata tinerete a unui scriitor este cea a spiritului său*”, SLAST, VI, 1986, 50, 3; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 1098-1099.

D. M.

PRICOPIE Mihail, *Puterile credinței*, București, Casa Școalelor, [1943], 156 p. Roman al familiei, cu elemente de propagandă religioasă. Criza cuplului Dionisie și Antonia Deliu se rezolvă prin intermediul preotului Valerian, om cu vocație ecleziastică, pe care cercuri politice ostile dintr-un orășel dobrogean vor să-l înlăture din viața publică (atentând chiar la viața lui).

D. M.

RĂȘCANU Theodor, *Fermecătorul Hrisoverghi*, București, Editura Contemporană, 1943, 426 p. Reluat fragmentar: ≈, ACA, V, 1944, 1028, 1-2. Viață romanțată. Activitatea politică, aventurile amoroase și destinul operei fermecătorului poet sunt prezentate într-un amestec de fantezie, evenimente istorice reale și informații de istorie literară.

◆ Pompiliu Constantinescu, VRA, XVI, 1944, 739, 9.

A. S.

SĂRMANUL KLOPȘTOCK, *Feciorul lui nenea Take Vameșul*, III, v. *Feciorul lui nenea Take Vameșul*, I, 1932.

STĂNOIU Damian, *Preot fără voie. Putea cāvântului*, București, Cugetarea Geor-

gescu-Delafraș, 1943, 406 p. Roman rural, educativ, variantă personală a nuvelei lui I. Slavici, *Popa Tanda* - după opinia lui Octav Șuluțiu. Intrat în cler fără să aibă vocație și împotriva conștiinței sale, preotul Ilie Drumețul din satul Moara Banului capătă ascendent asupra enoriașilor, prin hârnicie și tact (romanul înrundindu-se prin această evoluție a protagonistului cu *Legea minții*, a lui I. Agârbiceanu).

◆ Teodor Iordache, CL, LXXVII, 1943, 4, 510-512; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 21, 5; Alexandru Carussy, BLE, IX, 1943, 123, 1; Constantin Stelian, F, s. IV, LXXVIII, 1943, 5-7, 182-183; Octav Șuluțiu, RFR, X, 1943, 11, 433-441. □ V. și *Necazurile părintelui Ghedeon*, 1928.

D. M.

STREINUL Mircea, *Soarele răsare noaptea*, București, Publicom, 1943, 254 p. Fragment: *Straniul judecător*, BCL, III, 1943, 36, 6. Roman din viața Bucovinei. Urmărește, într-o „viziune sumbră și demonică” (Perpessicius), destinul dramatic al lui Stan Nimeni din Cuciurul Mare, personaj care a mai apărut și în *Viața în pădure* (1939). Întors din război, urmărit de ghinion, eroul devine alcoolic și moare împușcat, cum i se prezisese. „Succesiunea de catastrofe are darul să destrame mirajul epic”, romanul nefiind justificat psihologiceste, nici verosimil, nici relevant artistic, din cauza aglomerării de nenorociri (Perpessicius).

◆ Mihail Chirnoagă, VI, III, 1943, 767, 2; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 21, 5; Perpessicius, ACA, IV, 1943, 873, 1-2; Nicolae Roșu, G, XXII, 1943, 9, 540-541; I. E. Toroutiu, PLI, IX, 1943, 9-12, 243-244; Stelian Segarcea, VBA, XII, 1943, 11-12, 100-101; Perpessicius, *Opere*, X, 164-167.

D. M.

ȘULUȚIU Octav, *Mântuire*, București, Socec, 1943, 288 p. Fragmente: *Un om caută mântuire* (din romanul anunțat inițial cu titlul: *Un om caută mântuire*), UVR, XLVIII, 1939, 44, 5. Reluat fragmentar: *Goană prin lumea inferioară*, UVR, XLIX, 1940, 8, 5-6. Fervoarea mistică, aventura inconștientului și ideea că salvarea nu e posibilă decât printr-un

extaz al sufletelor sunt, în esență, dostoevskiene. Eroul e un anonim subprefect, dintr-un oraș de provincie, pus în fața unor întâmplări stranii. Același criminal ucide cu un rar sadism mai multe femei, lăsând de fiecare dată la locul crimei un pumnal pe care e imprimată litera „L”. Autorul tratează un caz de dublă personalitate. Imaginându-și că, în stare de transă hipnotică, ar fi putut ucide el însuși, Leontin Martinescu se autodenunță, convins că, prin infuzia de bunătate și prin preluarea vinei altuia asupra sa, adevăratul ucigaș se va putea elibera de instinctele răului.

● Premiul S.S.R. pe anul 1944.

◆ V. Spiridonică, TR, III, 1943, 582, 2; Mihail Chirnoagă, VI, III, 1943, 732, 2; V. Spiridonică, TR, III, 1943, 616, 2; N. Mihăescu, ACA, IV, 1943, 806, 1; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 13, 5; Constantin Stelian, F, s. IV, LXXVIII, 1943, 5-7, 178-179; Matei Alexandrescu, BSL, II, 1943, 64, 2; Gherghinescu Vania, TR, III, 1943, 649, 2; Petru Comarnescu, TMP, VII, 1943, 2211, 2; Ionel Olteanu, CTR, III, 1943, 5-9, 4; Perpessicius, ACA, IV, 1943, 933, 1-2; Alexandru Lungu, VBA, XII, 1943, 9-10, 99-100; I. A. Terebești, PLI, IX, 1943, 9-12, 241-243; Crohmălniceanu, *Literatura*, III, 224-225; Perpessicius, *Opere*, X, 201-208; Antonescu, *Scritori*, 232-236; Florescu, *Profitabila condiție*, 303-304; 321.

A. S.

TASSU I. V., *Crășorul Odorel. Povestire pentru copii dedicată învățătoarelor de grădinițe, învățătoarelor și învățătorilor de la clasele I-a și [a] II-a primară*. Prelucrare din limba franceză după *Merveilleuses Aventures du Prince Cocolot de Haute Source*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1943, 112 p. Roman pentru copii.

D. M.

TEODOREANU Ionel, *Tudor Ceaur Alcaz*, IV, v. *Tudor Ceaur Alcaz*, I, 1940.

TOROCEANU Viorica, *Povestea florilor de primăvară*, București, Cugetarea Georgescu-Delafraș, 1943, 124 p. (Cartea copilului). Roman pentru copii.

M. V.

TUDORAN Radu, *Anotimpuri*, București, Socec, 1943, 486 p. Fragment: *Plecarea*

tatălui, PL, VII, 1942, 10, 500-505. Roman de aventuri aeronautice, în care informația tehnică cea mai specializată se îmbină cu evocarea zborului la înălțimi mari. Multiple episoade colaterale fragmentează uneori tema centrală, iar psihologia cuplului Vladimir-Manuela, plină de interes în evoluția ei, e, din păcate, abandonată în favoarea relației eroinei cu pilotul Ades. Noutatea romanului vine din voința de „a exploata medii neexploitate în epica noastră, [...] ceea ce echivalează cu un subtil parfum de exotism, în care aventura tare se dezlănțuie cu o forță remarcabilă” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Socec, 1944; București, Socec, 1946; București, Socec, 1947; București, Albatros, 1971; București, Minerva, 1972.

■ *Évszakok*, tr. de K. Bodor András, București, Albatros, 1974.

◆ N. Mihăescu, *Un romancier*: -, ACA, IV, 1943, 812, 2; Mihail Chirnoagă, VI, III, 1943, 753, 2; Vasile Netea, *Sfat cu d. -*, VRA, XVI, 1943, 699, 8; Ștefania Stăncă, VBA, XII, 1943, 5, 73-75; Perpessicius, ACA, IV, 1943, 850, 1-2; Traian Chelariu, UVR, LII, 1943, 19, 5; Apollonius, *Romanul aeronautic al d-lui -*, K, II, 1943, 6-7, 58-59; Despina Teodorescu, R, XXXIX, 1943, 6-7, 225-228; Pompiliu Constantinescu, VRA, XV, 1943, 712, 9; Constantin Stelian, F, s. IV, LXXVIII, 1943, 5-7, 179-181; Petru Comarnescu, *Viața amănunțită în epica d-lui -*, TMP, VII, 1943, 2299, 2; Octav Șuluțiu, RFR, X, 1943, 10, 158-162; Apollonius, *Retragerea lirismului*, K, III, 1944, 3, 45-46; CAMC, XI, 1945, 7-8, 607; Vladimir Streinu, *Mișcarea prozei*, SML, IX, 1946, 1316, 1-2; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 562; Piru, *Panorama*, 324-326; Anca Midia, *Proza lui -*, VR, XXIV, 1971, 11, 39; Constantinescu, *Scrieri*, V, 138-141; Gabriela Melinescu, *Bateți-vă pe o carte*, FMI, XXV, 1972, 3, 22; Victor Atanasiu, RL, V, 1972, 45, 10; M.D., CNT, 1972, 48, 3; Eugenia Tudor, *Personajul preferat: marea*, LCF, XVI, 1973, 38, 7; Corbea - Florescu, *Biografii*, 246-252; Ludu, *Scritori*, 112-117; Ardeleanu, *Opinii*, 23-27; Streinu, *Pagini*, V, 285-286; **, Cu -, *De la = la „Sfârșit de mileniu”*, RL, XIX, 1986, 5, 4. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

M. V.

1944

○ **AGÂRBICEANU Ion**, *Prăpastia*, I, RFR, XI, 1944, 5, 253–289; *Prăpastia*, II, RFR, XI, 1944, 6, 512–547; *Prăpastia*, III, RFR, XI, 1944, 7, 41–63, primele trei părți ale unui roman cu același titlu. Manuscrisul, aflat în posesia familiei, mai conține partea a IV-a. După mărturisirea autorului, este înrudit tematic cu *Vâltoarea* (1944), relatând consecințele luptelor de partid asupra destinului unor funcționari administrativi.

◆ Zaciuc, *Agârbiceanu*, 186; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*. Biobibliografie, 63; 483. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

AGÂRBICEANU Ion, *Vâltoarea*, Sibiu, Dacia Traiană, [1944], 354 p. Apărut mai întâi în f.rev. CL, LXXIV, 1941, nr. 7–12; LXXV, 1942, nr. 1–12; LXXVI, 1943, nr. 1–3. Roman social-politic. Examinează procesul de unificare guvernamentală, administrativă și socială a Transilvaniei cu țara, după 1918. Destinul notarului rural Ion Mărginean, împins de ideea misiunii civice spre acțiune în folosul neamului, e simptomatic deopotrivă pentru trezirea conștiinței politice a unor noi categorii sociale, ca și pentru utopia tradițional-etică și patriarhală a autorului. Eroul își termină studiile de drept, devine avocat și om politic, dar noua condiție contravine aspirațiilor sale de bunăstare tihnită. Viața în centrul de județ și în capitală, lupta politică și corupția îl dezgustă. Ca un Cato modern, se retrage după zece ani la țară, luând cu sine pe fiica sa, care eșuase în căsătorie. Cartea păcătuiește prin subiectivism

◆ Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 19; 85; 92–94; 104; Zaciuc, *Agârbiceanu*, 185–186; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*. Biobibliografie, 9; 62; Popa, *Dictionar 2; Dictionar; ***, *Ceasuri*, 167–171; Popa, *Agârbiceanu*, 125–127. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

D. M.

ALEXANDRESCU-DELABRAN Raul, *Masca neagră*, I, București, (în editura autorului), Tip. Carpați, [1944], 194 p. Roman de

aventuri. Acțiunea, plasată în Italia secolului al XV-lea, abundă în întâmplări tenebroase, sub certa influență a lui Al. Dumas.

D. M.

BACOVIA George, *Dintr-un text comun*, în *Opere*, București, F.R.P.L.A., 1944, p. 219–249. Vol. mai cuprinde poezii și alte bucăți în proză. Apărut mai întâi (cu titlul alternativ *Cântec târziu*) în ATC, I, 1925, nr. 5–10; II, 1926, nr. 13 (parțial). A fost republicat cu titlul *Cântec târziu* în CRT, II, 1929, nr. 485–506; VL, IV, 1929, nr. 108–122; V, 1930, nr. 126; VI, 1931, nr. 133–134; VII, 1932, nr. 136; VIII, 1933, nr. 142 (parțial); „Croni-carul”, II, 1933, nr. 1; III, 1934, nr. 2 (parțial). Cea mai amplă versiune a textului a apărut în CRT. Mult redusă, scrierea editată în 1944 adaugă prozele *Divagări utile și Amăgire*. La ultima remaniere efectuată de autor (forma publicată în ed. din 1980), materialul epic a fost împărțit în: ≈ și *Cântec târziu* (două proze autonome, textul suferind masive modificări). Scurtă narațiune lirică, subintitulată de autor „roman”, evocând Poetul, în proiecție simbolistă. Boem superior, contemplativ, Sensi (diminutiv de la Sensitiv) urmărește lumea prin aburul vinului și al fumului de țigară și se dedă unor ceremonialuri erotice rafinate. Reflecțiile despre destinul poeziei și al poetului, despre realitate și dragoste dau relieful scrierii, schițând o existență devitalizată și egocentrică.

▼ Reprodus în: *Plumb. Versuri și proză*, pref. de Nicolae Manolescu, București, E.P.L., 1965; *Versuri și proză*, ed. îngr., note și bibliografie de Ion Nistor, pref. de Mircea Anghelescu, București, Albatros, 1972; *Proză*, București, Minerva, 1980; *Opere*, pref., antologie, note, bibliografie de Mihail Petroveanu, text stabilit, variante de Corneliu Botez, București, Minerva, 1980.

◆ I. Valerian, „*Cântec târziu*”. *Romanul unui poet. De vorbă cu* ~, VL, IV, 1929, 107, 1–2; Mihail Petroveanu, *George Bacovia*, București, Cartea Românească, 1972, 260; 265–268; Gheorghe Grigurcu, *Bacovia – un antisentimental*, București, Albatros, 1974, 164–165; 168–170; Dinu Flă-

mând, *Introducere în opera lui G. Bacovia*, București, Minerva, 1979, 136-146.

D. M.

BALABAN Mircea E., *Al treilea*, București, Socec, 1944, 250 p. Roman de senzație. Tratează cazul patologic al unui dezzechilibrat mintal.

◆ Petru Comarnescu, TMP, VIII, 1944, 2413, 2; l. v., *Ce spune autorul romanului* ≈, VRA, XVI, 1944, 734, 9; Pompiliu Constantinescu, VRA, XVI, 1944, 734, 9; Ion Biberi, DM, II, 1945, 31, 2; ***, ERA, I, 1945, 266, 2; Piru, *Panorama*, 370; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 150-151.

M. V.

BASCOVICI Șerban, *Nae S.T.B. Roman umoristic*, București, Bucur Ciobanul, 1944, 214 p. (Romanele pentru toți). Vol. cuprinde și narațiunea *Norocul lui Tănase*. Prelucrare după o comedie de Mihail Drumeș, ≈ e o scriere umoristică și satirică. Eroul, Nae Brebu, zis și Nae S.T.B., sperietoare pentru toți subalternii din cauza corectitudinii sale rigide, se dovedește, până la urmă, un profesionist al escrocheriilor de anvergură.

D. M.

BASCOVICI Șerban, *Norocul lui Tănase. Mic roman umoristic*, în vol. *Nae S.T.B.*, București, Bucur Ciobanul, 1944, 214 p. (Romanele pentru toți). Vol. cuprinde și narațiunea *Nae S.T.B.*, care îi dă titlul. ≈, prelucrat după o radio-comedie a lui Mihail Drumeș, satirizează viața conjugală.

D. M.

BOTEZ Demostene, *Lumea cea mică*, București, Cartea Românească, 1944, 296 p. Roman autobiografic. Prezentat drept manuscrisul unei rude decedate, reconstituie universul copilăriei într-o tonalitate sumbră. Sensibil la amărăciunile celor din jur, eroul, un copil precoce, înregistrează cu maximă acuitate suferința oamenilor din satul natal, pățaniile părinților, fraților, rudelor. „Structural poet, ~ construiește atmosfera din mici poeme” (G. Călinescu).

◆ Călinescu, *Istoria*, 739; Bărbulescu, *Demostene Botez*, 10-16.

D. M.

BRĂDESCU Ion, *Ann și Ana*, București, Cultura Poporului, [1944?], 158 p. Roman erotic, de factură lirică. Urmărește trudnic nebuloasa oscilație a eroului, Robert, fire de artist, între o iubire ideală, greu de atins (Ann), și alta pentru o femeie de moravuri ușoare (Ana).

D. M.

GRECEANU Olga, *Vreau*, București, Editura Ziarul, 1944, 316 p. Roman sentimental. Maria Bogdan își sacrifică tinerețea pentru ca nerecunosătorul Mihai Preda, sotul, ajuns în final celebru, să-și poată desfășura, în condiții optime, activitatea de scriitor. Situații neverosimile, absurde, de un comic involuntar, exaltări verbale, nesfârșite tradice sunt menite să mascheze vidul psihologic.

◆ Perpessicius, UVR, LIV, 1945, 9, 8-9; ***, HL, I, 1945, 3, 8.

M. V.

GREGOR S., *Dincolo...*, București, Vatra, 1944, 362 p. Roman eteroclit, în care fantasticul este acompaniat de hipnoză, spiritism, telepatie, reîncarnări, formule magice etc.

M. V.

GRIGORIU Mihail, *Smaranda nebuna*, București, Cosânzeana, 1944, 342 p. Roman sentimental, al cărui sfârșit melodramatic trădează vădite intenții moralizatoare. Luxura, capriciul, inconștiența Smarandei, fiica moșierului Teodor Arnăutu, cântăreață de operă, aduc cele mai cumplite nenorociri familiei sale.

M. V.

HENEGARIU Galia, *Alexă a' boldașului*, București, Editura Gorjan, 1944, 534 p. Fragment: *Fugarul*, RVS, XVII, 1943, 3-4, 8-9. Roman de inspirație rurală. Descrie, cam idilic și superficial, viața unei familii din Lancrăm. Nicolae Holbură, țăran cu curajoase inițiative, deschide în sat prăvălie, apoi crâșmă, și își trimite fiul cel mare, Alexa, la oraș, să învețe meserie.

◆ 1. v., - *despre* ≈, VRA, XVI, 1944, 741, 13; Mihail Chirnoagă, UVR, LIII, 1944, 23, 3; Iuliu Cristea, GDT, I, 1944-1945, 11-12, 19-20; Ș. Cionoff, -, LCF, XI, 1968, 1, 7.

M. V.

IACOBESCU Al., *Moartea zimbrului*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1944, 248 p. Roman istoric, inspirat din epoca domniei voievodului Dragoș, întemeietorul Țării Moldovei.

◆ ***, BLE, X, 1944, 132, 4-6; ***, CAMC, XI, 1945, 7-8, 603.

M. V.

IONESCU-MOREL D., *Corabia lui Tata Noe. Roman pentru copii și tineret*, București, Universul, 1944, 86 p. Prelucrare după P. Perrault.

▼ București, Universul, 1945.

A. S.

IOVESCU Ion, *Oameni degeaba*, București, Tip. Muncă și Lumină, 1944, 350 p. Roman rural. După zece ani petrecuți la ocnă, lui Tudor Beucă satul i-a rămas ostil. Previzibil în acțiunile sale, eroul rămâne un rudimentar, însă nu lipsit de o anume sensibilitate etică. Autorul e preocupat însă de pitoresc și mai puțin de psihologie.

▼ Reprodus în: *Nuntă cu bucluc*, cu o postf. de E. Lovinescu, București, E.P.L., 1969.

◆ Mihail Diaconescu, *Romanele lui* -, ARG, IV, 1969, 6, 15; ***, LCF, XII, 1969, 15, 2.

A. S.

MANOLACHE C., *Povara recunoștinței*, București, Cartea Românească, 1944, 580 p. Cu un *Cuvânt înainte* al autorului. Din evoluția contradictorie a unor destine umane, se scot exemple pentru ceea ce s-ar numi ingratitudea față de binefăcătorii. Sumarele psihologii sunt aservite principiului unic al recunoștinței, într-un roman care ilustrează pedagogic tema jocului dintre lașitate și spiritul de jertfă.

▼ București, Cartea Românească, 1947.

A. S.

MANOLIU Ion I., *Micul lustragiu. Romanul unui copil*, București, Editura Presa, 1944, 104 p. Mihail Mihail, acuzat de furt, îl descoperă pe adevăratul vinovat. Onest și inteligent, ajunge, în cele din urmă, procuror.

A. S.

MILLER-VERGHY Margareta, *Cealaltă lumină*, București, O. Bianchi, 1944, 268 p. Fragment: *Pe malul mării*, RVS, XVII, 1943, 9-12, 3-4. Ariana, condamnată la imobilitate, în urma unei operații la ochi, află în dragoste un nou echilibru spiritual.

◆ Mihail Chirnoagă, UVR, LIII, 1944, 16, 3.

A. S.

MOȘ NAE [N. BATZARIA], *Fetița schimbată*, București, f. ed., 1944, 162 p. Roman pentru copii și tineret.

M. V.

MUNTEANU Ion, *Ne caută pământul*, București, Cugetarea Georgescu-Delafras, 1944, 254 p. Fragmente: *Anca și Ilinca*, BCL, III, 1943, 58, 3; *Slujba cea mare*, BCL, III, 1943, 66, 5; *Din pierdutele abisuri*, BCL, III, 1943, 75, 5. Roman de dragoste, urmărind, fără har artistic, transformarea pe care e capabil s-o producă un sentiment puternic. Îndrăgostindu-se de George Bucuroiu, bucureștean în trecere prin Drăgănești, Ancuța, nepoata orfană a lui moș Toader Pieptaru, îl urmează în capitală. Cultivându-se cu ambiție, devine o adevărată doamnă și reușește să înfrângă ușurătatea și dorința de parvenire a iubitului, reținându-l lângă ea.

D. M.

NICOARĂ M. P., *Libertate!*, București, Tip. Dâmbovița, 1944, 190 p. Roman social și de moravuri, a cărui tramă e complicată artificial, printr-o eroare judiciară, datorită căreia eroul e condamnat la moarte.

M. V.

NICOLAU Maria, *Mi-e bărbatul pe front*, București, Cartea Românească, 1944, 304 p. Roman al vieții din spatele frontului, în timpul celui de-al doilea război mondial. Protagonista, Ioana, soția colonelului Mihail Cos-

tescu, se angajează ca infirmieră într-un spital. Sunt urmărite, în paralel, alte câteva destine de femei, după o schemă epică sumară.

D. M.

OLIN Marcel [**Mihail ZAVERGIU**], *Femeia pătimașă*, București, Ancora S. Benvenisti, 1944, 160 p. Roman cu tentă moralizatoare, aparținând mai degrabă literaturii de popularizare și având în centru tema prostituției.

M. V.

PETRESCU Cezar, *Carlton*, București, Socec, 1944, 508 p. Roman psihologic și de moravuri, inclus în ciclul *Capitala care ucide*. Pornind de la faptul real al prăbușirii cunoscutului imobil bucureștean, în urma cutremurului din noiembrie 1943, autorul imaginează – pe parcursul a trei zile și nopți premergătoare catastrofei – destinele locatarilor din zece apartamente ale unui bloc modern, aglomerare umană care nu face decât să sublinieze izolarea iremediabilă a ființelor omenești. Reportaj alert și abil construit, în manieră cinematografică, romanul este totuși lipsit de tensiune, pe de o parte, datorită anticipării prea apăsate a deznodământului, sugerat de funestele previziuni mistico-delirante ale călugărului nebun Filaret, iar, pe de alta, din cauza inconsistenței psihologice a personajelor.

▼ I-II, București, Naționala Mecu, 1946.

◆ *Ulysse*, ECL, I, 1943, 6, 2; *Mihail Chirnoagă*, VI, IV, 1944, 1028, 2; Șerban Cioculescu, ECL, II, 1944, 126, 2; *Gafița*, *Cezar Petrescu*, 247-250; *Pîru*, *Panorama*, 255-259; *Bălu*, *Cezar Petrescu*, 99-101; *Cioculescu*, *Aspecte*, 446-447; *Mircea Popa*, în *De la N. Filimon*, 150-162. □ V. și *Întunecare*, 1927.

M. V.

SADOVEANU Ion Marin, *Sfârșit de veac în București*, București, Socec, 1944, 478 p. Fragmente (ilustrând procesul de elaborare artistică, unele neincluse în textul final): *Din „Cartea lui Ion Sântu”*, VRA, IV, 1931, 183, 6; *Din „Cartea lui Ion Sântu”*, ROLR, I, 1932, 1, 1; 3, 1; *Cap mare*, ROLR, I, 1932,

11, 7; *Despre o anumită oră de-a lungul veacurilor*, ROLR, I, 1932, 24, 1; *Despre zâne, pitici, temnițe și ospicii...*, ROLR, I, 1932, 45, 1-2; *Început de călătorie*, ROLR, II, 1933, 49, 1; *Din „Cartea lui Ion Sântu”*, ROLR, II, 1933, 52, 1; *Din „Carnetul lui Ion Sântu”*, ROLR, II, 1933, 84, 1-2; *Din „Cartea lui Ion Sântu”*, ROLR, III, 1934, 89, 3; *Din „Cartea lui Ion Sântu”*, RFR, VI, 1939, 12, 490-500; ≈, VI, III, 1943, 969, 10; ≈, F, s. IV, LXXIX, 1944, 1, 35-41; *Din „Încercările lui Matei Sântu”*, RFR, XI, 1944, 8, 243-256. Face parte dintr-un ciclu de trei romane, cu titlul generic *Cartea lui Ion Sântu*, din care a mai fost scris doar *Ion Sântu* (1957). Roman social. Demontează mecanismul arivismului până „în cele mai intime detalii ale angrenajelor sale omenești” (Ov. S. Crohmăniceanu), examinându-l ca o ascensiune „în ordinea socială, dar și în suflet” (Pompiliu Constantinescu). Cartea urmărește ridicarea clasei burghize pe ruinele boierimii, înscriindu-se într-o tradiție literară autohtonă, ilustrată de N. Filimon, Duiliu Zamfirescu, Mateiu Caragiale etc., și înrudindu-se, prin examenul sistemului economic și financiar, cu Balzac și Thomas Mann. Prin compoziție și prin modul de a-și concepe eroii, edifică un univers uman în care socialul nu există doar în mecanica lui obiectivă, ci – cu neașteptate deschideri ontice – are rădăcini în străfundurile nebuloase ale ființei. Pentru prima oară în literatura noastră, elogiul clasei în declin – reprezentată de abulicul baron cu titluri austriece, Barbu, și de fiul său – este substituit de o perspectivă comprehensivă, favorabilă clasei care se ridică. Arhivarul și omul de afaceri al baronului, Iancu Urmatecu, „un instinctiv ajutat de o inteligență practică excepțională” (Pompiliu Constantinescu), nu apare ca simplu parvenit, ci ca o personalitate dotată cu un simț al vieții ieșit din comun. În lumea romanescă, el este exponentul plener, merituos al unei evoluții inevitabile, legitime, care oricum și-ar fi găsit agenții propagatori. O subtilă dialectică scoate romanul din zona eticismului și a simplei satire, conferindu-i o obiectivitate specială, în care adevărurile sunt mereu corectate de dezvăluirea unor mobiluri

contradictorii. Întregul roman capătă astfel o infrastructură care îmbină ideea de legitate, de determinare obiectivă, materială, cu aceea de vitalitate biologică, instinctuală, până la surprinderea psihologiei abisale. Din interferarea acestor planuri emană obscur ideea de destin, accesibil paralogic, intuitiv, unor personaje precum Coana Mița, nevasta lui Urmatecu. Construită după „modelul tehnicii teatrale” (Șerban Cioculescu), prin conturarea gestuală a personajelor, cartea nu ocolește analiza psihologică modernă, „înseși subtilitățile gândirii” fiind „exprimate în limbajul comun” (Șerban Cioculescu). Frescă vie, în care individualitățile au „o precisă stare civilă și psihologii bine determinate”, ≈ surprinde Bucureștiul sfârșitului de veac (1890) nu descriptiv și topic, deși există o manifestă voluptate picturală a descrierilor, ci în „constituția lui morală și într-o aură de subtilă psihologie” (Pompiliu Constantinescu).

▼ București, Cultura Națională, 1947; București, E.S.P.L.A., 1955; cu o pref. de S. Damian, București, E.P.L., 1962; cu o pref. de S. Damian, București, E.P.L., 1963; cu o pref. de Cornel Regman, București, E.P.L., 1966; ed. îngr. de I. Opreșan, repere istorico-literare alcătuite de Ana Maria Sireteanu, București, Minerva, 1975; București, Minerva, 1985; București, Eminescu, 1987. Reprodus în: *Scrieri*, II, text ales, stabilit, note, variante și studiu introductiv de I. Opreșan, București, Minerva, 1970.

■ *Fin de siècle à Bucarest*, tr. de I. Dobrogeanu-Gherea, București, Le Nef de Paris Éditions – București, Éditions en langues étrangères, 1958; *Fin de siècle à Bucarest*, tr. de I. Dobrogeanu-Gherea, Paris, Nef de Paris, 1961; *Jahrhunderende in Bukarest*, tr. de Elga Opreșcu, Berlin, Buchverlag der Morgen, 1964; *Századvég Bukaresiben*, tr. de Faskerthy György, București, Kriterion, 1976. Fragmente: *Fin de siècle à Bucarest*, tr. de I. Dobrogeanu-Gherea, în **, *Nouvelles roumaines*, Paris, Éditions Seghers, 1962; *Teli tu eona sto Vucuresti*, tr. de Strati Mirivili, în **, *Antologhia rumanon pezagrafon*, Atena, Ectodicos Icos G. Fexi, 1963; *Achir*

abad di Bukarest, în **, *Kisah-Kisah dari Rumania*, Djakarta, P. N. Balai Pustaka, 1964; *Fin de siglo en Bucharest*, tr. de Ida Vitale, în **, *Narradores rumanos*, Montevideo, Editorial Alfa, 1965; *End of the Century in Bucharest*, în **, *Introduction to Rumanian Literature*, New York, Twayne Publishers Inc., 1966; *Századvég Bukaresiben*, tr. de Faskerthy György, București, Kriterion, 1988.

◆ **, VI, III, 1943, 927, 2; Mihail Chirnoagă, VI, IV, 1944, 1022, 2; Șerban Cioculescu, ECL, II, 1944, 63, 2; Pompiliu Constantinescu, VRA, XVI, 1944, 742, 9; Vladimir Streinu, *Roman și cronică*, K, III, 1944, 3, 44–45; Apollonius, *Retragerea Irlisului*, K, III, 1944, 3, 45–46; Octav Șuluțiu, RFR, XI, 1944, 7, 170–183; Vladimir Streinu, *Miscarea prozei*, SML, IX, 1946, 1316, 1–2; Al. Philippide, SML, X, 1947, 1561, 1–2; Șerban Cioculescu, ADV, LXI, 1947, 16891, 2; Const. D. Ionescu, ≈, ed. a II-a, R, XLII, 1947, 5, 492–495; Ion Negoiteșcu, FAP, V, 1947, 819, 2; 820, 2; Radu Lupan, *Oamenii dintr-un sfârșit de veac*, VR, VIII, 1955, 7, 237; S. Damian, GL, II, 1955, 20, 2; I. Sârbu, AUI, II, 1956, s. III, fasc. 1–2, 468–471; Damian, *Încercări*, 43–52; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 173; Cornel Regman, -, LCF, VIII, 1965, 13, 3; Micu – Manolescu, *Literatura*, 232–234; **, CNT, 1966, 17, 3; Bălan, *Valori*, 220–226; Cioculescu, *Varietăți*, 380–383; Negoiteșcu, *Scritori*, 277–280; Ov. S. Crohmăniceanu, *Rectitud* ≈, TR, XI, 1967, 23, 3; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 604–610; Regman, *Cărți*, 123–136; Baconsky, *Marginalii*, 54–65; Piru, *Panorama*, 269–272; Streinu, *Pagini*, II, 412–437; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 500–502; Cioculescu, *Aspecte*, 442–445; Regman, *Selecție*, 73–88; I. Opreșan, *Trilogia lui -*, VR, XXVI, 1973, 6, 89–94; Valeriu Răpeanu, -, RL, VI, 1973, 29, 16–17; George, *La sfârșitul*, I, 204–205; Martinescu, *Retroproiecții*, 59–61; Massoff, *Despre ei*, 276–282; 341; Nicolae Balotă, -, ST, XXVI, 1975, 11, 25–26; Răpeanu, *Interpretări*, 182–185; Balotă, *Unversul*, 7–25; Constantinescu, *Romanul*, 264–267; Popa, *Dicționar 2; Scriitori români; Dicționar*; Ioana Mălin, *Transpuneri literare*, RL, XVI, 1983, 44, 16; Perpessicius, *Opere*, XII, 203–210; Valentin Lipatti, *Pappi*, RL, XVII, 1984, 5, 5; Leonte, *Prozatori*, 50–54; Rotaru, *O istorie*, III, 568; Craia, *Fețele*, 176–186; Nicolau, *Ion Marin Sadoveanu*, 139–157; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 216–219; 225–226; 230–233; Codrin Liviu Cuțitaru, „Statutul” lui Iancu Urmatecu, DLG, XIX, 1989, 129–130, 10; Petre Răileanu, *Calmul*

narațiunii, RL, XXII, 1989, 15, 4; Constantinescu, *Figuri*, 360–362; Leonte, *Prozatori*, 50–54; Velea, *Interferențe*, 58–59. □ Al. Robot, *D. ~, oficial, prepară publicarea a trei volume*, RMP, XVI, 1933, 4760, 1–2; Ernest Verzea, *O după-amiază cu d. ~*, VI, III, 1943, 968, 2; Radu Lupan, *De vorbă cu ~*, GL, III, 1956, 21, 3; V. Răpeanu, *Momentul literar. De vorbă cu ~*, GL, IV, 1957, 50, 1; 6; Leon Baconsky, ~, ST, IX, 1958, 5, 59–68; Rep., *Interviu cu ~*, GL, VI, 1959, 25, 1; 6; Petru Vintilă, *De vorbă cu ~*, LCF, VI, 1963, 13, 3; G. Cuibuș, *Cu ~ la 70 de ani*, TR, VII, 1963, 28, 6; E.L., *Interviu cu ~*, CNT, 1963, 25, 3; Mihai Ralea, ~, VR, XVII, 1964, 1, 199–200; ***, CNT, 1964, 6, 3; Leon Baconsky, ~, ST, XV, 1964, 2, 57–59; I. Opreșan, ~ – *schită biografică*, RITL, XVI, 1967, 2, 235–260; Al. Piru, ~, TMS, II, 1967, 8, 12; I. Opreșan, în vol. *Studii de istorie lit.*, 445–460; Horia Opreșcu, ~ *cel necunoscut*, VR, XXII, 1969, 11, 74–81; Șerban Cioculescu, RL, III, 1970, 4, 4; Eugen Simion, ~, LCF, XVIII, 1975, 15, 6; 16, 6; 17, 6.

D. M.

SADOVEANU Paul-Mihu, *Ca floarea câmpului*, București, F.R.P.L.A., 1944, 144 p. Reluat fragmentar: ≈, RL, VII, 1974, 19, 14–15. Patetic elogiu adus prieteniei, într-un abia schițat roman al adolescenței.

◆ Șerban Cioculescu, TRP, II, 1945, 111, 2; Leon Baconsky, ST, XXII, 1971, 12, 25; Profira Sadoveanu, *Ionuț*, RL, VII, 1974, 19, 14.

A. S.

STREINUL Mircea, *Băieți de fată. Din ciclul Don Juan de Hutten*, Craiova, Editura ABC, [1944], 238 p. Cu o postf. a autorului. Fragmente: *Ilisafita lui Șarpe*, BCL, III, 1943, 67, 4–6; 68, 5–6; *Fuga*, BCV, III, 1943, 689, 2. Prim tom din ciclul *Don Juan de Hutten*, rămas, se pare, în stare de proiect. Roman de senzație. Acțiunea se petrece în Bucovina, prin 1823. Fetele meșterului croitor Iancu Șarpe, seduse de doi ofițeri din armata țaristă, Igor de Hutten și Iliuță Petrașcu, dau naștere unor copii, Anatoli și Onufrie. Mame-fete, ele suportă oprobriul public și persecuțiile tatălui. Ajuns major, Onufrie se stabilește în Rusia și se căsătorește cu o contesă. Nepotul său, Juan de Hutten, se va întoarce în România, trăind așa cum o făcuse celebrul erou spaniol.

D. M.

TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor, *Prințul*, București, Socec, 1944, 294 p. Fragment: ≈, RVS, VII, 1933, 1–2, 7–8. Roman psihologic. Jean-Andrei Munteanu, descendent al unui vechi neam de boieri, își cheltuiește averea în Franța, revine în țară și, în mijlocul unor oameni simpli, își continuă cu distincție traiul, dominat de voluptăți pariziene. Se sinucide, în final, ca un act de revoltă împotriva iremediabilei rătări. Întreaga aventură a eroului este evocată într-o notă de comedie tragică.

▼ Cu o pref. de Radu Popescu, București, E.P.L., 1961; studiu introductiv de Valeriu Răpeanu, București, Eminescu, 1984; cu o pref. de Valeriu Răpeanu, București, Eminescu, 1985.

◆ Paul Scorțescu, ECL, II, 1944, 30, 2; ***, *Ce spune autorul* ≈, VRA, XVI, 1944, 733, 9; Pompiliu Constantinescu, VRA, XVI, 1944, 733, 9; Șerban Cioculescu, ECL, II, 1944, 35, 2; F. N. Gheorghe-Grădiștea, ACA, V, 1944, 1038 b, 2–3; Perpessicus, ACA, V, 1944, 1041, 1–2; Petru Comarnescu, TMP, VIII, 1944, 2435, 2; Alexandru Talex, *Note pe marginea* ≈, ACA, V, 1944, 1058, 1–2; Apollonius, *Retragerea lirismului*, K, III, 1944, 3, 45–46; Mihail Chirnoagă, UVR, LIII, 1944, 15, 3; ***, *Prozatorul ~. Pe marginea romanelor* ≈ și „Scandal”, ADL, V, 1945, 265, 2; ***, *Arta și libertatea. Un interviu al d-lui ~*, J, IX, 1947, 712, 4; Maria Nicoră, GL, VIII, 1961, 11, 2; Modest Morariu, ST, XII, 1961, 4, 125–126; C. Cubleșan, TR, V, 1961, 20, 3; V. Fanache, ST, XVI, 1965, 3, 105; Ion Bălu, LCF, VIII, 1965, 30, 7; Gh. Anca, *De vorbă cu scriitorul ~*, LCF, X, 1967, 26, 1–2; Constantinescu, *Scrieri*, V, 99–103; Ion Cruceană, ARG, VII, 1972, 1, 19; Cioculescu, *Aspecte*, 439–441; Massoff, *Despre ei*, 36–46; M. N. Rusu, *Un scriitor militant*, SPM, 1974, 176, 5; Teodorescu-Braniște, *Scara*, 127–128; Perpessicus, *Opere*, X, 304–309; George Macoveșcu, *Romanul unei lumi care a fost*, RL, XVII, 1984, 45, 11; Z. Ornea, ~, *romancier*, RL, XVIII, 1985, 9, 4; Alexandru George, *Cartea sfârșitului unei lumi*, VR, LXXX, 1985, 3, 65–68; Ornea, *Actualitatea*, 218–222; Dorin Sălăjan, FC, XXXVII, 1988, 47, 10; Craia, *Fetele*, 186–190.

A. S.

TUDOR Gallia, *Baroneasa din Lona*, București, Tip. Curierul Judiciar, 1944, 240 p. Un

episod transilvănean din viața baronilor de Esterházy. Árpád se căsătorește cu o româncă, însă fiul lor, stăpânit de sentimente ireden-tiste, își părăsește familia și se stabilește la Budapesta.

A. S.

1945

ADERCA Felix, *Revolte*, București, F.R.P.L.A., Scrisul Românesc, 1945, 272 p. (Scritorii români contemporani). Roman existențial, cu problematică socială și implicații erotice. Narează secvențe din viața unui funcționar, Ștefan Istrăteanu, acuzat de delapidare și de abuz de încredere. Scenele erotice abundă, autorul dovedind însă aptitudine pentru construcția lor epică. Cel mai bun roman scris de ~, ≈ rămâne dominat de lirism și de senzațional în realizarea de ansamblu, fără să displice, totuși, datorită ineditului asociațiilor de idei și abilității cu care acestea susțin intriga, conferindu-i deschidere simbolică. Octav Șuluțiu observa, la apariție, că romanul „pendulează între o ironie intelectuală și o senzualitate discretă, între cinism și sentimentalitate”.

▼ Reprodus în: *Domnișoara din strada Neptun*. ≈, București, E.P.L., 1967; *Aventurele d-lui Ionel Lăcustă Termidor*, ed. și pref. de Henri Zalis, București, Minerva, 1987. Fragment: ≈, în *Romanul rom. cont.*, 1–18.

◆ I. Gruia, LIR, II, 1945, 415, 5; G.A., VRR, VI, 1945, 17–24, 7; I.S., *Note la o carte*. ≈ de ~, DRPN, II, 1946, 179, 2, 3; Perpessicius, LUM, II, 1946, 17, 4; N. D. Mirea, VIC, II, 1946, 395, 2; Ș. Cioculescu, FRF, XIII, 1946, 2, 356–358; Al. Piru, NA, I, 1946, 10, 2; Octav Șuluțiu, APR, I, 1946, 14, 2; ~, *Destinul eroinelor mele*, FME, I, 1946, 24, 1; 7; Piru, *Panorama*, 272–274; Popa, *Dicționar I*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Tania Radu, FC, XXXVI, 1987, 23, 11. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

* **ALBANI T.**, *Atlantida. Roman social*, Arad, Tip. Diecezană, 1945, 269 p. Narațiune fantezistă. Acțiunea se petrece la Cluj, București și într-o insulă miraculoasă.

◆ ***, ORZ, I, 1945, 6, 14; Const. Achimescu, AUO, s. a II-a, I, 1946, 93, 2.

ATANASIU D. I., *Femeia, eterna poveste...*, București, Cugetarea – Georgescu Delafraș, 1945, 356 p. Roman sentimental. Are ca temă iubirea poetului Dudu Costeanu pentru Puica, o demimondenă. Construită cu mijloace modeste, cartea se încadrează și în tiparele romanului de senzație.

AUGUST Luli, *Sonata*, București, Tiparul Cărții Românești, 1945, 88 p. Scurt roman sentimental. Relatează fapte din viața unui grup de adolescenți. Este urmărită cu precădere relația dintre Dana, o absolventă de liceu, și scriitorul Șerban Dan. Acțiunea se petrece la începutul celui de al doilea război mondial. Literatură de consum.

◆ G. D., RFR, XIII, 1946, 3, 666–671; N. Papatanasiu, DRL, IV, 1947, 653, 2.

* **BĂILEANU G.**, *Flamura cernită*, București, Cartea Românească, [1945?]. „Acțiunea romanului se petrece pe timpul lui Ion Vodă cel Cumplit, ocrotitorul țăranilor și al breslașilor, și printre primii domnitori care au făcut alianță cu cazacii de la Don” (VIC, 1945).

◆ ***, VIC, II, 1945, 133, 2.

* **BELLU Petre**, *O crimă la Brașov*, București, Forum, 1945.

◆ ***, BCR, 1945, 7–9.

* **BOGDAN-POPEA L.**, *Sub jugul german, I. Invația*, București, Tip. Eminescu, 1945.

◆ ***, BCR, 1945, 1–3.

○ **CAMILAR Eusebiu**, *Ca pulberea s-au trecut*, TNT, I, 1945, 18, 2; *Străinii*, TNT, I, 1945, 22, 2, fragmente din romanul *Ca pulberea s-au trecut*. Proiect neclar. Textele prezintă asemănări cu părți din *Prăpădul Solobodei* (1943).

◆ Dorina Mercheș, *Eusebiu Camilar. Biobibliografie*, Iași, 1976, 23. □ V. și *Cordun*, 1942.

DAMIAN Mircea, *Rogojina*, București, Forum, 1945, 344 p. Fragment: *O crimă*, ECL, I, 1943, 7, 11. Roman social, autobiografic. Istorisește, la persoana întâi, eveni-

mente din viața plină de privațiuni a unui deținut politic. Datorită unei telegrame de protest, expediate în 1941 lui Nichior Crainic, ministrul de atunci al propagandei naționale, autorul – ca și personajul său – a fost închis timp de un an în închisoarea Malmaison. Detenția dă ocazia cunoașterii modificărilor pe care le suferă conștiința în mediul sordid al închisorii și îngăduie prozatorului a releva, cu pana fină și exactă a unui jurnalist, o mare varietate de experiențe specifice. Este urmărită atât lumea deținuților politici, cât și cea a borfașilor de rând ori a criminalilor. „Având față de mediu o atitudine esențial satirică, d. ~ e stăpănit totodată de un demon umanitar care nu-și trădează reflexele, poate din refuzul temperamental față de patetic, însă îi nutrește, cu o văpaie ascunsă, proza sa dură, împietrită” (I. Negoitescu).

◆ Valeriu Popovici, FAP, III, 1945, 145, 2; C. B., UVR, LIV, 1945, 2, 7; Traian Stoica, ADL, V, 1945, 245, 2; B. Poligriv, ACD, II, 1945, 15, 7; Virgil Ierunca, VIC, II, 1945, 80, 2; Al. Mironescu, DM, II, 1945, 17, 6; Perpessicius, UVR, LIV, 1945, 5, 9-10; I. Negoitescu, RCL, I, 1945, 2, 49-51; ***, UO, II, 1945, 137, 2; Camil Baltazar, *Noul roman al d-lui ~*, RFR, XII, 1945, 3, 708-709; C. Jacint, ACD, II, 1945, 18, 2; T. B., J, VII, 1945, 123, 2; Alex. Munteanu, MUR, I, 1946, 3, 2; I. B., JL, I, 1948, 4, 3; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 330; Perpessicius, *Opere*, XII, 52-55.

DAN Sergiu, *Unde începe noaptea*, București, Naționala Mecu, 1945, 476 p. Roman social. Este inspirat de viața plină de privațiuni a deportaților evrei din Transilvania. Eroul principal, David Bainer, căruia i se confiscă averea și i se ucide un frate, este deportat în Transnistria împreună cu fiica sa, Mad Bainer, în baza unei acuzații false de agitație comunistă. Mad va fi salvată din lagăr cu prețul vieții tatălui său de Grig Grigoriu, pictor fără prejudecăți rasiale. Altfel, ea urma să ajungă într-un bordel. „Autorul izbuteste să privească lucrurile mai degrabă cu maliție decât cu un tragism ieftin. Sunt unele pagini de o fină ironie” (Al. Piru). „Vibrația unei mulțimi, legată de o soartă comună, anihilată în particularitățile ei indi-

viduale, acesta e timbrul personal al romanului” (Octav Șuluțiu).

◆ S. M., VIC, II, 1946, 370, 2; N. P., DRL, III, 1946, 326, 2; Dan Petrașincu, DRPN, II, 1946, 189, 2; Perpessicius, LUM, II, 1946, 20, 4; Dinu Moiescu, BIS, IV, 1946, 145, 2; Șerban Cioculescu, RFR, XIII, 1946, 3, 586-588; Octav Șuluțiu, APR, I, 1946, 2, 2; R. R., FMM, VII, 1946, 2-3, 30; Piru, *Panorama*, 302-305; Popa, *Dicționar 1*; Cioculescu, *Aspecte*, 476-478; Mihai Gafița, *Septuagenarul ~*, ST, XXV, 1974, 2, 14; Popa, *Dicționar 2*; Ioana Lipoveanu-Theodorescu, ~, TR, XXIII, 1979, 40, 6; *Dicționar*. □ V. și *Dragoste și moarte în provincie*, 1931.

○ **DANU Michaela**, *Preludiu*, fragment din romanul *Destrămare*, DRL, II, 1945, 230, 2. Probabil o narațiune de tip sentimental.

◆ ***, DRL, II, 1945, 230, 2.

DESSILA Octav, *Porți fără număr*, I, București, Cartea Românească, [1945?], 278 p.; II, București, Cartea Românească, 1946, 400 p. Roman al mahalalei. Fauna umană specifică unei cărciumi de periferie, a lui Cufuris, este evocată prin relevarea detaliului pitoresc; cu destulă stângăcie, însă, și abuzând de mijloace literare, specifice lui George Mihail Zamfirescu.

▼ I, București, Cartea Românească, 1946.

◆ Simion Bărbulescu, TRR, II, 1947, 92, 2. □ V. și *Dragomir valahul*, 1927.

DRUMEȘ Mihail, *Elevul Dima dintr-a șaptea*, I-II, București, Bucur Ciobanul, [1945?], 336 + 338 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragment: *Elevul Moroianu Adrian dintr-a șaptea*, UVR, XLIX, 1939, 1, 9. Roman al formării personalității unor adolescenți. Tinerii Dima și Lotte, alături de colegii lor, nutresc visul unei călătorii în Pacific, *locus amoenus* unde imaginația plasează insula vrăjită a idealurilor specifice vârstei. Conducându-și cititorul până acolo, cartea se edifică prin specularea conflictului dintre vis și realitate, concretul reușind, în cele din urmă, să deziluzioneze. Romanul place prin spontaneitatea relatării, prin stilul direct, confesiv.

▼ Ed. revăzută, cu o pref. de Ion Dodu Bălan, București, E.T., 1968.

■ *Sedmoklasnikăt Dima*, tr. de Zlatca Jufu, București – Sofia, Ion Creangă – Agencija Pres, 1970.

◆ Vlad Zănescu, BIS, IV, 1946, 145, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Pop, *Perimetru*, 137–143; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 855.

O DUMITRESCU Paula, *Iubire ciudată*, fragment din romanul *Adâncuri*, DRL, II, 1945, 248, 2. Probabil un roman erotic.

◆ Verona Drumaș, *Un nou debut*: ≈, *roman de d-na* ~, DRL, II, 1945, 248, 2.

FLORESCU Mihail, *Voluntarii*, I. *Spre Spania*, București, Scânteia, 1945, 150 p.; II. *Pe Ebrul însângerat*, București, Scânteia, 1946, 204 p. Roman politic, inspirat din lupta voluntarilor români participanți la războiul din Spania, alături de republicani.

◆ A. B., DFM, I, 1945, 3, 31; Al. Philippide, VIC, II, 1945, 353, 1–2.

GURIAN Sorana, *Zilele nu se întorc niciodată*, București, Forum, [1945?], 394 p. Roman de analiză psihologică, edificat prin investigarea impactului experienței erotice proaspăt descoperite asupra unei conștiințe în formare. Distanța narativă este asigurată prin prezentarea faptelor într-o perspectivă mediată. Ann, adolescentă, urmărește plină de curiozitate aventurile erotice ale tatălui său, medic de țară. Supranumit „șeful”, deoarece conduce un mare spital, el se dedică pe rând Vivianei, Olgăi și demimondenei Jeanette, cu reveniri explicabile la legăturile dinainte. La apariție, Perpessicius considera cartea „un succes din cele mai răsunătoare”. După Vladimir Streinu romanul „mișună de amănuntul observației obiective și al celei autoscopice totodată”, compunerea generală ieșind din „concursul formulei clasice și al celei moderne”.

▼ București, Forum, 1946; București Forum, 1947 [?].

◆ P., DRL, II, 1945, 284, 2; N. Papatanasu, DRL, III, 1946, 318, 2; Cronicar, FȘC, III, 1946, 57, 2; Al. Piru, TNT, II, 1946, 32, 2; O. C., RFR,

XIII, 1946, 2, 433–434; Perpessicius, LUM, II, 1946, 26, 4; 27, 4; 28, 4; Vladimir Streinu, RFR, XIII, 1946, 12, 96–99; Vitner, *Pasiunea*, 53; Piru, *Panorama*, 396–399; Streinu, *Pagini*, II, 230–234; Aderca, *Contribuții*, II, 536–539.

IORDA Marin, *Oameni în cătușe de aur*, București, Vatra, [1945?], 564 p. Fragment: *Cercetarea*, LIR, II, 1945, 334, 4. Reluat fragmentar: ≈, CLPT, III, 1946, 144, 2–3. Roman social realist-socialist, evocând lupta țăranimii hunedorene pentru constituirea Frontului Plugarilor. Acțiunea se petrece pe vremea războiului din Spania. Personajele cu evidentă aluzie antroponimică sunt Petre Droza și Romulus Zărancea.

◆ Cronicar, FȘC, III, 1946, 57, 2; M. F., RVM, II, 1946, 5, 27.

O MASSOFF Ioan, *Viața aventuroasă a Frosei Popescu, contesă de Marcolini*, fragment de roman, FȘC, II, 1945, 5, 3.

PAPU Letiția, *Cercul alb*, București, F.R.P.L.A., 1945, 154 p. Roman al unei pasiuni. Pe schema romantică a manuscrisului găsit, este relatat cazul lui Mihai Palade, funcționar într-un magazin de artă, care suferă o puternică dezamăgire din dragoste. Acceptând o mezialianță, Mihai se îndrăgostește până la urmă de Alina – soția sa *pro forma* –, dar este refuzat de aceasta. Acțiunea se petrece într-un castel straniu, în satul Comești. După Pompiliu Constantinescu, romanul se remarcă „prin poezia suavă pe care o îmbină cu analismul lucid, ca și prin planul de irealitate care se grefează realismului său psihologic”.

◆ Al. Piru, TNT, II, 1946, 26, 2; Ieronim Serbu, VEA, II, 1946, 8, 12; Dan Petrașincu, DRPN, II, 1946, 210, 2; G. Călinescu, NA, III, 1948, 532, 2; Piru, *Panorama*, 394–396; Constantinescu, *Scrieri*, IV, 152–155; Călinescu, *Literatura*, 60–63; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

O PĂUNESCU Ilie, *Viața lui Vasilache*, apărut în f.rev. FȘC, II, 1945, nr. 18–29. Reportaj romanțat.

PETRESCU Cezar, *Adăpostul Sobolia*, București, Naționala Mecu, 1945, 466 p. Carte din

Cronica românească a veacului XX. A fost inclusă mai întâi în ciclul *Capitala care ucide*, apoi în *Război și pace*. Roman despre modificările de conștiință, apărute în psihologia indivizilor în situații-limită. Totodată, este o evocare a epocii bombardamentelor americane asupra Bucureștiului, din 1944. Eroul, Lalu Măldărescu, întors din război, descoperă că a fost părăsit de soție, care fugise cu un prieten. După o lungă convalescență afectivă, se îndrăgostește de Lavinia Madu, o luptătoare socialistă aflată în serviciu comandat, pe care o cunoaște în adăpostul antiaerian „Sobolia”. În pragul consolidării sentimentelor, îndrăgostiții sunt uciși de o bombă, a ieșirea din adăpost. „Romanul a fost compus cu o vervă artificial cravașată. Procedeele sar în ochi, în chipul cel mai neplăcut. Ca să fixeze o fizionomie morală, autorul abuzează de repetiții și enumerări” (Șerban Cioculescu).

◆ C. B., UVR, LIV, 1945, 2, 7; Mihai Moldovan, ACD, II, 1945, 15, 7; Eugen Schileru, VRL, XXXI, 1945, 9405, 2; Șerban Cioculescu, TRP, II, 1945, 122, 2; ***, RVF, I, 1945, 17, 5; Perpessicius, UVR, LIV, 1945, 4, 10–11; Iancu Bârbeanu, CARL, I, 1945, 3, 1; Fănică Gh. Grădișteana, ~ și *actul de creație*, DRL, III, 1946, 545, 2; Piru, *Panorama*, 259–260; Popa, *Dicționar 1*; Bălu, *Cezar Petrescu*, 101–104; Cioculescu, *Aspecte*, 456–458; Mihai Gafița, *Cărți pentru todeauna pierdute*, TMS, VIII, 1973, 9, 5; Popa, *Dicționar 2*; *Scriitori români*; Perpessicius, *12 prozatori*, 242–247. □ V. și *Întunecare*, 1927.

PETRESCU Cezar, *Omul de zăpadă*, București, Naționala Mecu, 1945, 238 p. Roman pentru copii. În decorul feeric al iernii, omul de zăpadă ridicat de un copil necunoscut în parcul unui oraș prilejuiește o pasageră îndulcire a relațiilor sociale și împlinirea visurilor unei fetițe sărmâne. Tatăl acesteia se întoarce teafăr din război. Tonul relatării este alert, iar construcția cărții nu lipsită de farmec.

◆ Gafița, *Cezar Petrescu*, 315–316; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Întunecare*, 1927.

○ **PETRESCU Cezar**, *O simplă sonerie de telefon...*, fragment din romanul *Căpitanul*

Hartular, LIR, II, 1945, 340, 3. □ V. și *Întunecare*, 1927.

PETRESCU Cezar, *Războiul lui Ion Săracu*, București, Naționala Mecu, 1945, 456 p. Textul va fi retopit în structura cărții *Oameni de ieri, oameni de azi, oameni de mâine* (1955). Face parte din *Cronica românească a veacului XX*, ciclul *Război și pace*. Roman de război. Are ca protagonist pe Ion Săracu, simplu soldat, a cărui existență este urmărită în pericolul din stăpânirea calmucă până sub zidurile Budapestei. Nemții sunt înfățișați cu totală lipsă de simpatie, dintr-o perspectivă implicat umoristică. Limbajul e frust, plin de neoașisme. Un personaj ce va constitui centrul de gravitație al acțiunii din romanul următor (1955) este Grigore Zevedei, aici comandant de companie, care-și pierde familia din cauza războiului. În *Oameni de ieri...*, el va apărea în postură de magistrat. „Scriș în câteva luni după armistițiu, ~ încearcă să reabiliteze oșapul nostru, prezentându-ni-l ca pe un umil executor al unor porunci cărora n-avea cum se împotrivi, dar împotriva cărora era din toată inima” (Al. Piru).

◆ Al. Dumitriu-Păușești, VIC, II, 1945, 251, 2; Ion Frunzetti, TNȚ, I, 1945, 11, 2; Perpessicius, LUM, I, 1945, 4, 4; 5, 4; Iancu Bârbeanu, CARL, I, 1945, 8, 4; I. Gruia, LIR, II, 1945, 358, 3; Piru, *Panorama*, 260–264; Popa, *Dicționar 1*; Bălu, *Cezar Petrescu*, 65–67; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Întunecare*, 1927.

PETRESCU Mircea Alexandru, *Ne așteaptă morile de vânt*, I. Vară, București, Pro-Pace, 1945, 560 p. Prim vol. dintr-o trilogie ce n-a fost încheiată. Roman al unei vârste, adolescența. Relatează peripețiile prin care trec Dany, Rățoi, Fănică și Pyk, tineri care fac o excursie în munți. Acțiunea se petrece înainte de cel de al doilea război mondial. Din păcate, medelenizând cu exuberanță, autorul nu reușește să asigure narațiunii o perspectivă gravă, necesară dacă privim lucrurile din unghiul evenimentelor care vor urma. „Dialogul, abundent, e cu desăvârșire pueril” (Al. Piru).

▼ București, Pro-Pace, 1945.

◆ N. Papatasiu, DRL, II, 1945, 290, 2; Cronicar, ERA, II, 1945, 352, 2; Al. Piru, TNT, I, 1945, 25, 2; George Păun, FAP, IV, 1946, 410, 2; Al. Mironescu, FAP, IV, 1946, 440, 2; O. C., RFR, XIII, 1946, 2, 431-435; Mihai Gafița, VIC, II, 1946, 410, 2; Ieronim Șerbu, VEA, II, 1946, 9, 12; P. L., POL, II, 1946, 21-22, 2; Piru, *Panorama*, 403.

* RĂDULESCU Neagu, *Fetele au crescut*, București, Contemporana, 1945, 314 p. Probabil un roman erotic.

▼ București, Contemporana, 1946 [?].

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

ROHAN Peioan, *Scaiete. Roman de aventuri fantastice*, Craiova, Tip. Speranța D. St. Dincă, 1945, 352 p. Trică, poreclit Scaiete, copil de mahala, împreună cu măgarul Boacă și câinele Pașaport, vizitează tărâmul de dincolo.

RUJA Gheorghe I., *Fericirea... din lacrimi*, București, (în editura autorului), Tip. Modernă, [1945?], 200 p. Narațiune puerilă, în tiparele romanului sentimental, evocând destrămarea unui cuplu din cauza violenței războiului. Acțiunea se petrece în Transilvania de vest, în zona luptelor de la Păuliș.

◆ Iuliu Cristea, GDT, I, 1944-1945, 11-12, 18-19.

○ STANCU Horia, *Spartacus, revolta sclavilor*, fragment de roman, RVF, I, 1945, 18, 5.

TEODOREANU Ionel, *Hai, diridam*, București, Cartea Românească, 1945, 310 p. Roman de dragoste. Relatează pasiunea eroului Alexandru Gabriel Donani, *alter-ego* al scriitorului, pentru tânăra Maia, soția unui medic. Relația e favorizată de faptul că doctorul lipsește de acasă, din cauza războiului. În structura cărții sunt introduse și versuri. Diluția epică și tonul sentimental-idilic fac din ≈ o carte greu de citit, deși la apariție opinia criticii a fost mai degrabă favorabilă. „Un excelent roman al dragostei și al tristelor ei zădărnicii” (Perpessiciu). „Romancierul [...] a trecut pe lângă un subiect deosebit de

interesant, anume vârsta critică virilă” (Șerban Cioculescu).

▼ București, Cartea Românească, 1946.

◆ Ștefan Popescu, OR, II, 1945, 2, 9-10; Ștefania Varlam, BIS, IV, 1946, 141, 2; 11; Mihai Gafița, VIC, II, 1946, 410, 2; Al. Piru, NA, I, 1946, 12, 2; Perpessiciu, LUM, II, 1946, 16, 7; Piru, *Panorama*, 237-241; Cioculescu, *Aspecte*, 465-471. □ V. și La Medeleni, I. *Hotarul nestatornic*, 1925.

TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor, *Scandal*, București, Forum, 1945, 290 p. Fragment: *Scandal în lumea bună* (romanul e anunțat cu acest titlu), ALA, XIX, 1939, 951, 5; 10. Roman social, cu tentă politică. Descoperirea, în perioada interbelică, a unei afaceri oneroase la Ministerul Comunicațiilor determină căderea guvernului și sinuciderea unui înalt funcționar de stat. Iancu Preda. Luat ca pretext, conflictul e exploatat pentru psihologia mediilor, cu câteva punctări excelente ale mentalităților deformate de goana după bani, după poziție socială ori după succese în viața mondenă. Interesul cărții stă în sobrietatea observației, care favorizează conturarea unor tipuri memorabile: bărfitoarea soție a lui Iancu, Ecaterina Preda, Irina, fata ei, o egoistă ușuratică, figura de ministeriabil abil a lui Alexandru Dima, asasinat pentru malignitatea jocului său politic.

▼ București, Eminescu, 1988.

◆ ***, FAP, III, 1945, 150, 2; C. B., UVR, LIV, 1945, 2, 7; Virgil Ierunca, VIC, II, 1945, 91, 2; I. Negoiteșcu, RCL, I, 1945, 2, 51-54; Ion Biberi, DM, II, 1945, 21, 6; ***, *Prozatorul ~. Pe marginea romanelor Prințul și ~*, ADL, V, 1945, 265, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Dorin Sălăjan, ~. *Prințul. Pavilionul de vânatoare*, FC, XXXVII, 1988, 47, 10; Vasile Chifor, *Un roman politic*, T, XVIII, 1989, 4, 36-38.

○ TUDOR Eugen, *Patinaj*, fragment din romanul S.A.R.D., FA, V, 1945, 75, 2.

TUDORAN Radu, *Flăcări*, București, Forum, 1945, 526 p. Va fi retipărit și cu titlul *Flăcările* (1971). Roman social. Are ca temă viața dintr-o regiune petroliferă subcarpatică în vremea goanei după țitei. Fără a adânci caractere, cartea încearcă să se impună prin

multitudinea prezențelor umane și printr-o adevărată serie de destine urmărite paralel. Detaliul realist e palid, adesea suplinit prin anecdotă ori prin pasaje naturaliste. Așa cum apare în *≈*, Valea Prahovei e un fel de Vale a Plângerii, unde purificatoare sunt numai flăcările. Critica a fost deosebit de concesivă în receptarea acestei cărți. „~ alcătuieste, prin amănunțimea viziunii și robustețea realizării, o operă de maturitate artistică și unul din cele mai puternice romane ale literaturii românești” (Ion Biberi).

▼ București, Forum, 1947; București, Sococ, 1948; București, E.T., 1958; *Flăcările*, ed. ne varietur, București, Minerva, 1971; *Flăcările*, București, Eminescu, 1983; *Flăcările*, cu o postf. a autorului, București, Eminescu, 1987. Fragment: *Flăcările*, în *Romanul rom. cont.*, 19-34.

■ *Tal der Flammen*, tr. de Günther Spaltmann, Stuttgart, Hans E. Günther, 1957.

◆ Mihnea Marmeliuc, ACD, II, 1945, 19, 2; Ion Biberi, DM, II, 1945, 28, 6; I. Negoitescu, RCL, I, 1945, 5, 44-46; Eugen Tudor, FA, V, 1945, 95, 2; Mihail Cosma, TNT, I, 1945, 2, 2; Perpessicius, RFR, XII, 1945, 1, s. nouă, 71-81; Vladimir Streinu, *Mișcarea prozei*, SML, IX, 1946, 1316, 1; 2; Z. Ornea, *Reeditare și reconsiderare. ≈ de ~*, GL, V, 1958, 33, 7; V. Tătaru, ST, IX, 1958, 8, 80-81; Micu, *Romanul*, 48-53; Micu - Manolescu, *Literatura*, 207-208; Negoitescu, *Scrittori*, 325; Piru, *Panorama*, 326-328; Alex. Ștefănescu, *≈*, XIV, 1971, 33, 2; Anca Midia, *Proza lui ~*, VR, XXIV, 1971, 11, 39; Popa, *Dicționar 1*; Alexandru George, *Cu ocazia unei reeditări*, LCF, XV, 1972, 24, 6; George, *La sfârșitul*, 260-267; Ardeleanu, *Opinii*, 23-27; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Perpessicius, *Opere*, XII, 35-47; ***, *Cu ~. De la „Anotimpuri” la „Sfârșit de mileniu”*, RL, XIX, 1986, 5, 4; Rotaru, *O istorie*, III, 574. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

TUDORAN Radu, *Purcelul care-a ajuns boier. Roman pentru copii și tineret*, București, Pro-Pace, 1945, 192 p. Roman-fabulă, cu caracter fantastic, în care umorul servește unor tendințe satirice.

◆ Octav Șuluțiu, APR, I, 1946, 10, 2. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

1946

ALMAȘ Dumitru, *Ne cheamă primăvara*, București, Naționala Mecu S.A., 1946, 580 p. Roman de formație. Este inspirat din viața unor adolescenți, elevi de liceu într-un târg moldovenesc de munte în perioada interbelică. Personajul principal, Valeriu Barbu, fiu de țărani săraci de lângă Piatra-Neamț, iubește cu toată puterea tinereții pe Ioana, o colegă, de care îl despart atât vitregiile vieții, cât și inconsecvența sentimentală a tinerei femei. Autorul se oprește, pe rând, asupra mai multor figuri de adolescenți, băieți și fete, încercând să contureze tipuri. La apariție, romanul a fost primit fără entuziasm. Al. I. Ștefănescu considera cartea „sufocată de abundența materialului și chiar de o pluralitate de stiluri”, deși Octav Șuluțiu sublinia că textul „închide în el aspecte admirabil prinse din viața școlărească și provincială”.

◆ Nichita Arman, DRL, V, 1948, 913, 2; Al. I. Ștefănescu, CNT, 1948, 70, 4; Octav Șuluțiu, NA, III, 1948, 633, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 58.

ARCHIP Ticu, *Soarele negru*, I, Oameni, București, F.R.P.L.A., 1946, 614 p. Fragmente: *Fragment de roman*, TPL, I, 1929, 4, 86-87; *Fragment de roman*, RVS, V, 1931, 7-8, 2-4; VI, 1932, 3-4, 5-7; *≈*, VRA, V, 1932, 267, 4; VI, 1933, 276, 6; *≈*, DLR, II, 1945, 224, 2; *Di granda*, DFM, II, 1946, 13-14, 6-7; II. *Zeul. Roman din ciclul Soarele negru*, București, E.S.P.L.A., 1949, 602 p. (Romanul românesc). Cu un cuvânt înainte al autoarei. Primele două vol. ale unei trilogii din care mai face parte și *Viața*, care, după cum ne informează autoarea în cuvântul înainte la *Zeul*, a rămas în manuscris. Roman psihologic și de atmosferă, istorisind destinele unor femei trăind în mediu intelectual, în perioada 1914-1939. Sub raport artistic, cel dintâi vol. este și cel mai bine realizat. Aici, plasând acțiunea într-o provincie a cărei atmosferă este sugerată cu aplomb și finețe, ~ dovedește certe calități analitice, mai ales în urmărirea stărilor sufletești prin care trec

personajele feminine. Relațiile dintre sexe par la prima vedere frivole. Astfel, frumoasa și bogata Coca urmează Puicăi, în calitate de soție a avocatului Mihail Drăgoescu. În același timp, Olga, fosta lui concubină, trăiește cu inginerul Ion Dragomir, soția celui din urmă devenind și amanta celui dintâi. Dar nu senzaționalul tramei caracterizează proza aceasta, ci puterea de a depăși frivolitatea prin adâncii incizii în psihologia sufletului feminin. Vol. al doilea, mai slab realizat, urmărește cu precădere destinul Olgăi, care ajunge la Paris, împreună cu profesorul universitar Dinu Haralamb, cu care întreține o legătură. Considerat la apariție de Șerban Cioculescu drept „una din capodoperele romanului nostru”, primul vol. al trilogiei a fost remarcat și de Octav Șuluțiu, Vladimir Streinu, Al. Piru. „Roman de tipologie feminină, cu câteva începuturi de creație vie”, mai ales în „scenele de gelozie, de invidie, de ură”, după Al. Piru. ≈ este în opinia lui Octav Șuluțiu „o operă cu admirabile calități psihologice și de atmosferă și cu valori artistice cu totul remarcabile”; Vladimir Streinu observă și „știința subsecventă de a conduce mișcarea grupurilor”.

▼ I-II, ed. de Constantin Mohanu, București, Minerva, 1983.

◆ E. J., ≈, ADV, L, 1936, 16.056, 2; D. P., *Cu scriitoarea ~ despre noul d-sale roman*, ≈, VI, III, 1943, 650, 2; Aida Vermont, *Femeia scriitor*, ERA, I, 1945, 165, 2; ***, DRL, II, 1945, 224, 2; Al. Piru, NA, I, 1946, 207, 2; Șerban Cioculescu, ADV, LX, 1946, 16.701, 2; Șerban Cioculescu, RFR, XIII, 1946, 12, 96-99; Perpessicius, J, VIII, 1946, 625, 1; 2; 628, 1; 3; C. H., FME, II, 1947, 33, 6; Octav Șuluțiu, APR, II, 1947, 32, 2; Ovidiu Constantinescu, DRPN, III, 1947, 507, 2; Paul Georgescu, VR, II, 1949, 10, 284-292; Micu, *Romanul*, 46-48; Crohmălniceanu, *Literatura*, I, 465-466; Piru, *Panorama*, 279-281; Streinu, *Pagini*, II, 249-252; Popa, *Dicționar 1*; Cioculescu, *Aspecte*, I, 485-490; Protopopescu, *Volumul*, 87-100; Geo Șerban, -, LCF, XVI, 1973, 9, 6; Popa, *Dicționar 2*; Protopopescu, *Romanul*, 266-269; *Dicționar*; Piru, *Istoria*, 339-340; Aderca, *Contribuții*, 10-18; Tia Șerbănescu, *O prozațoare importantă*, RL, XVIII, 1985, 50, 5; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 113-117; Cosma, *Romanul*, I, 223-224.

BIBERI Ion, *Un om își trăiește viața*, București, Editura Universul, 1946, 272 p. Roman psihologic. Autorul analizează etapele prin care Luca, absolvent de liceu și student la medicină, se declasează, neputând găsi un scop vieții. Acțiunea se petrece în perioada interbelică, la București, de unde eroul „evadează”, vagabondând pe străzile Parisului, pentru a sfârși ca administrator al unui mare hotel din Cairo. Oarecum obositoare prin repetarea de scene, punctând progresiva deformare a vieții sufletești a eroului, cartea e interesantă prin calitatea descrierilor psihologice, prin eleganța stilului.

◆ Octav Șuluțiu, APR, II, 1947, 40, 2; M. Angelescu, LCF, IX, 1966, 37, 7; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

BOTEZ Al. Adrian, *Când freamătă cedrii*, București, Publicom, 1946, 278 p. Roman de dragoste, cu implicații sociale. Textul își poartă cititorii din Moldova la București și de aici la Cairo și Ierusalim, pe urmele mai multor personaje feminine. Ana, Flory și Eliana iubesc alternativ sau simultan pe Mitea, Dinu ori David, după capriciile momentului. Acțiunea se petrece prin anii '30. Defectele cărții țin atât de stil, cât și de lipsa de gradare a efectelor, de sărăcia paletelor sentimentale.

◆ Em. Radian, TRT, I, 1946, 10, 2; N. Papalanasu, DRL, III, 1946, 474, 2; Al. Piru, NA, I, 1946, 135, 2; Piru, *Panorama*, 372-374.

BOTEZ Demostene, *Obsesia*, București, Pro-Pace, 1946, 290 p. Roman de analiză psihologică. Textul încearcă să justifice crima studentului medicinist Simion Constantin, care curmă viața unei actrițe de la barul „Lebăda”, din capitală. La apariție, Ov. S. Crohmălniceanu scria: „ponciful și rețeta vor permite oarecare circulație romanului”.

▼ Reprodus în: *Scrieri*, IV, București, Minerva, 1973.

◆ G. C., TMP, X, 1946, 3163, 2; Al. Piru, NA, I, 1946, 82, 2; Emanoil Radian, TRT, I, 1946, 11, 2; P. L., POL, II, 1946, 21-22, 2; O.S.C., CNT, 1947, 48, 8; Micu, *Romanul*, 36-37; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Bărbulescu, *Demostene Botez*, 68-71.

BRATOLOVEANU Liviu, *Oameni la pândă*, București, Editura Tip. Eminescu, 1946, 514 p. În 1971 a fost republicat în formă revăzută cu titlul *Morarul*. Fragment: ≈, DRL, II, 1945, 224, 2. Reluat fragmentar: ≈, FP, III, 1947, 685, 2. Roman țărănesc, a cărui acțiune se petrece într-un sat de la Dunăre. Protagonistii, Onufrie și Simeon, rude apropiate, sunt prinși într-un conflict generat de setea de înavuțire, care îi face dușmani de moarte. Construită cu mijloace ale realismului obiectiv, cartea a fost primită bine în epocă, dovadă și numărul mare de cronici (Octav Șuluțiu observa „vigoarea deosebită” a autorului „în crearea scenelor epice dinamice”). Totuși, sub aspect literar, narațiunea stă aproape total sub semnul prozei ardelenești interbelice, din care autorul preia tipuri, scene și chiar atmosfera: „totul [...] vine din *Ion* al lui Rebreanu, față de care ≈ nu-i decât o pastiașă” (Al. Piru).

▼ București, Europolis, 1948; ≈, I. *Morarul*, ed. revăzută, București, Cartea Românească, 1971.

◆ C. A., DRL, II, 1945, 224, 2; Alexandru Lungu, CLPT, III, 1947, 184, 2; ~, *Cum am scris* ≈, RLT, III, 1947, 6, 4; Valeriu Popovici, FAP, V, 1947, 789, 2; ***, DRL, IV, 1947, 691, 3; ~, *Cum am scris* ≈, TRR, II, 1947, 140, 2; V. Spiridonică, TRR, II, 1947, 161, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, CNT, 1947, 36, 5; Al. P., *Cu d. ~ despre romanul său* ≈, RMP, XXXVI, 1947, 87, 2; Ben Corlaci, *Cu d. ~ despre viață, cărți și șărani*, FP, III, 1947, 678, 2; Ben Corlaci, *Un mare scriitor al sărânișii*, FP, III, 1947, 685, 2; Radu Lupan, RLT, III, 1947, 20, 6; Octav Șuluțiu, APR, II, 1947, 51, 2; Flomir, RVM, II, 1947, 20–21, 23; Micu, *Romanul*, 39–40; Silvia Sin, ~, LCF, IX, 1966, 45, 7; Piru, *Panorama*, 388–390; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Perpersicius, *Opere*, XII, 210–214; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 408–415.

CAMILAR Eusebiu, *Turmele*, București, Editura de Stat, 1946, 230 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragmente: *Cumpăna*, „Calendarul Universul”, 1946, 51–54; *Prin Țara de Sus*, VR, XXXVIII, 1946, 2, 53–57; *Stolurile*, LUM, II, 1946, 25, 7; ≈, FP, II, 1946, 345, 2; ≈, FP, II, 1946, 373, 2; 374, 2.

Reluat fragmentar: ≈, FP, III, 1947, 656, 2; 659, 2; ≈, ALB, LIX, 1956, 453, 4. Roman al fabulosului rural și istoric, inspirat dintr-un fapt real. E vorba de bejenia maramureșenilor oieri din zona Toroiaga în Soloboda suceveană pe timpul lui Grigore al II-lea Ghica (1726–1733). Lirismul servește autorului pentru evocarea unor arhaități grandioase, în care mișcarea maselor de țărani e determinată de semne cerești ori de un fel de stare sufletească colectivă, înțeleasă ca manifestare a eului etnic originar. „Scrierea suferă de o anume monotonie, totuși atmosfera halucinantă o salvează” (Al. Piru).

▼ București, Editura de Stat, 1946; București, E.S.P.L.A., 1956. Reprodus în: *Cordun*, ≈, *Valea hoșilor*, București, E.S.P.L.A., 1960; ≈, *Cordun*, *Avizuha*, *Valea hoșilor*, București, Eminescu, 1971. Fragmente: ≈, în ***, *Cântare patriei*, ed. îngr. și adnotată de Ion Oană, București, 1959, 379–385; ≈, în ***, *Nuvela românească contemporană, 1944–1974*, antologie, studiu introd. și bibliografie de Cornel Regman, București, Eminescu, 1974, 74–96.

■ *Navasok népe*, tr. de Sz. Nagy Géza, București Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1957. Fragment: *Les Troupeaux*, „Revue roumaine”, III, 1948, 5–6, 113–117 (și în ed. în lb. engleză și germană ale aceleiași publicații).

◆ Octav Șuluțiu, APR, I, 1946, 5, 2; Al. Piru, TNT, II, 1946, 46, 2; O. C., RFR, XIII, 1946, 6, 422–429; Emanoil Radian, TRT, I, 1946, 12, 2; Ieronim Șerbu, VEA, II, 1946, 31, 14; Ion Caraiion, RFR, XIII, 1946, 10, 119–122; Al. Philippide, SML, X, 1947, 1521, 1; Radu Lupan, RLT, III, 1947, 36, 6; M. Aldea, GL, III, 1956, 46, 2; Leonard Gavrilu, *SB*, VII, 1956, 12, 69–72; Aurel Petrescu, TS, VI, 1957, 1, 99–100; D. Micu, *Începuturile prozei lui ~*, VR, X, 1957, 1, 215–218; Geo Șerban, ST, VIII, 1957, 2, 97; Micu, *Romanul*, 53–56; Oprea, *Mișcarea*, 13–27; Piru, *Panorama*, 346–349; Popa, *Dicționar 1*; Caraiion, *Duelul*, 194–200; Dorina Mercheș, *Eusebiu Camilar. Bibliografie*, Iași, 1974, 23–27; Constantin Sorescu, *Legendă și realitate*, LCF, XIX, 1976, 17, 1; 6; Negoiteșcu, *Analize*, 278; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Ivașcu, *Confruntări*, III, 60–63. □ V. și *Cordun*, 1942.

CASSVAN Sarina, *Femeia și cătușele ei*, București, Publicom, 1946, 258 p. Roman de senzație. Protagonista, Dina, artistă celebră, se îndrăgostește de poetul Lulu, sărac și timid. Dina îl va părăsi însă pe Lulu în clipa în care descoperă că e hoț și pervers sexual, pentru a se abandona în brațele lui Jan, om cinstit și dintr-o bucată. Ton melodramatic, calitate artistică subsecventă.

◆ I. Petz, ERA, III, 1946, 659, 1; Perpessicius, J., IX, 1947, 648, 1; 3; Al. Bilciurescu, ERA, IV, 1947, 720, 2; Micu, *Romanul*, 42–43; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

CATRINEL [Sidonia DRĂGUȘANU], *Una din noi e de prisos*, București, Vatra, 1946, 338 p. Fragment: *Fragment de roman*, OLB, II, 1946, 14, 12. Roman erotic. Concepută sub formă epistolară, cartea conține corespondența Aurorei Crăciun, spectroatoare și participantă la numeroase povești amoroase, către Catrinel, o prietenă purtând același nume cu autoarea romanului.

◆ Micu, *Romanul*, 42.

CONSTANTIN Theodor, *Casa cu neguri*, București, Cugetarea – Georgescu Delafras, [1946], 468 p. Roman de senzație și erotic. Mihai Domnaru, un tânăr împușcat pe stradă de o necunoscută și adus astfel într-o casă străină, este determinat să substituie acolo, în toate posturile (conjugale, în primul rând) pe Dan Chirovan, cu care semăna și care își părăsise soția, care-l iubea foarte mult. Ațfel, Mihai trăiește cu Lidi, pseudosoția sa, cu Dromy, sora acesteia, dar și cu Irina și Tucuța, amante din vechea identitate. La Paris, falsul soț descoperă pe adevăratul Dan și-l determină să revină acasă (fără a-i spune că-l substituie), după care renunță la joc și se căsătorește cu Tucuța. Literatură de consum.

◆ Al. Piru, TNT, II, 1946, 43, 2; F. Gheorghe-Gradiștea, DRL, III, 1946, 433, 2; Piru, *Panorama*, 365–367; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

CONSTANTINESCU Ovidiu, *Oamenii știu să zâmbească*, București, F.R.P.L.A., 1946, 284 p. (Romanul românesc). Roman de investigație psihologică, stilistic tributar proustianismului. Autorul preia tipologia personajelor din romanul său de debut, *Sfârșit de specta-*

col (1941), plasând acțiunea la Sulina, în atmosfera anilor '30. Figurile centrale, în același timp și cel mai bine realizate, ale cărții sunt Nunu și Mieta, adolescenți care urmăresc – cu sensibilitatea specifică pubertății – relațiile amoroase ale celor mai mari. Caracteristică romanului e și o anumită perspectivă epică insidios-inocentă, care apare în sugerarea vagului emoțional, a elanurilor inefabile, pe care scriitorul pare s-o împrumute de la personajele sale. „Un roman substanțial, dens, fermecător” (Ș. Cioculescu).

◆ Dan Petrașincu, DRPN, II, 1946, 268, 2; Perpessicius, LUM, II, 1946, 34, 4; Constantin Trifu, UO, III, 1946, 550, 2; Ieronim Șerbu, VEA, II, 1946, 25, 6; G. C., TMP, X, 1946, 3163, 2; Șerban Cioculescu, RFR, XIII, 1946, 6, 318–322; Piru, *Panorama*, 380–383; Popa, *Dicționar 1*; Cioculescu, *Aspecte*, 472–475; Popa, *Dicționar 2*.

CORAVU C., *Conacul blestemelor*, I–II, București, Ulisse, 1946, 376 + 324 p. Cronică, realizată într-o manieră convențional-cinematografică, a vieții unei familii de proprietari agrari din preajma Severinului în perioada 1918–1944. Ca rețetă literară, autorul e tributari lui Rebreanu, Rădulescu-Niger, Filimon și Alecsandri: „≈ e un roman nou, făcut din defecte vechi” (Vladimir Streinu).

◆ Vladimir Streinu, *Un romancier cu mulți maeștri vechi*, SML, IX, 1946, 1333, 1, 2; Piru, *Panorama*, 388; Streinu, *Pagini*, II, 253–256.

CORBEA Dumitru, *Singura cale*, București, Editura de Stat, 1946, 186 p. Roman-document. Relatează, cu mijloace epice rudimentare, viața unui fiu de țărani din preajma și din timpul celui de al doilea război mondial. Pretextul epic e acela al manuscrisului găsit. Natalie Căpleanu, soldat de pe front, încredințată unui prieten, în ianuarie 1945, caietul ce-i relatează copilăria, adolescența, anii de formație și experiența războiului antisovietic. Tonul e confesiv. După Octav Șuluțiu, „≈ dovedește o inaptitudine funciară pentru expresia literară”.

◆ Octav Șuluțiu, APR, II, 1947, 40, 2; Flomir, RVM, II, 1947, 20–21, 23; Corbea, Florescu, *Biografii*, 71.

CORBUL Vintilă, *Sclavii pământului. Lumea de ieri*, București, Editura Contemporană, [1946?], 466 p. Roman cu ambiții de frescă socială, dar construit cu mijloacele modeste ale celui de foileton. Plecând de la pretextul colonizării Cadrilaterului, se încearcă o radiografiere a societății românești din vremea rebeliunii lui Franco. Accentul e pus pe clasa boierimii de viță. „Atmosfera generală a cărții e falsă” (Al. Piru).

◆ Alexis Bihoreanu, ERA, III, 1946, 515, 2; Al. Piru, NA, I, 1946, 171, 2; Piru, *Panorama*, 386–388.

CORLACIU Ben., *Moartea lângă cer*, București, Întreprinderile de Editură S.A.R., [1946], 122 p. Reluat fragmentar: *Domnișoara Selene*, LCF, X, 1967, 21, 4. Roman-parabolă, inspirat din viața boemei internaționale. Naratorul, un *alter-ego* al scriitorului, întâlnește prin anii '20, la Galați, pe Arthur, alias L'Étranger și Peter Urtsjon, care vagabondase prin Europa, America și Asia. Ilustrând diverse forme de revoltă față de universul fără orizont al lumii contemporane, cuplul celor doi se destramă în Himalaia, unde Peter Urtsjon moare și este incinerat. Parabola s-ar constitui, așadar, pe dimensiunea exemplarității acestui destin, în permanent conflict cu conformismul, siluitor de idealuri, al lumii obișnuite.

▼ Ed. revăzută, București, E.P.L., 1967.

◆ G. C., TMP, X, 1946, 3.169, 2; Al. Piru, NA, I, 1946, 94, 2; Marin Sârbulescu, FAP, IV, 1946, 567, 2; B., LUMI, III, 1947, 25–26, 6; Ov. S. Crohmlăniceanu, CNT, 1947, 62, 4; Magdalena Popescu, GL, XIV, 1967, 34, 7; Marian Popa, *À propos de...*, LCF, X, 1967, 35, 3; Zaharia Sângerzan, CRC, II, 1967, 40, 4; Al. Piru, *Romanul liric*, GL, XIV, 1967, 41, 1; 7; Titus Văjue, AST, II, 1967, 11, 15; Gheorghe Grigurcu, F, III, 1967, 12, 2; Constantin Cubleșan, TR, XII, 1968, 16, 3; M. Barbu, O, XIX, 1968, 8, 70–71; Mihai Goleșcu, ARG, IV, 1969, 1, 3; Popa, *Modele*, 64–65.

* **COSCO C.**, *Nișă Pitpalac cu familia în Evropa*, 1946. Probabil un roman umoristic. „Nesecat izvor de veselie, humor sănătos și scăpărător” (U, 1946).

◆ ***, U, LXIII, 1946, 277, 2.

CRETZIANU Miza, *De pe valea Motrului*, București, F.R.P.L.A., 1946, 96 p. Prim roman din ciclul cu același titlu, urmat, în 1984, de *Cronica Stăicului*. Evocare romanțată – deși capitolele par a avea autonomia unor schițe – a vieții boierimii patriarhale de pe valea Motrului, din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

◆ G. Călinescu, NA, IV, 1948, 530, 1; Piru, *Panorama*, 354–356; Călinescu, *Literatura*, 56–60.

DAN Sergiu, *Roza și ceilalți*, București, Naționala Mecu, 1946, 304 p. Roman social. Este inspirat de persecuțiile suferite de evrei în timpul dictaturii antonesciene. Tema îl apropie de *Bulgăre de seu*, de Maupassant. Roza Meir, fata unui croitor evreu, cedează unui oberleutenant german pentru a ușura astfel viața comunității. După plecarea nemților, Roza e tratată ca o femeie de moravuri ușoare tocmai de coreligionari.

▼ Reprodus în: *Arsenic*, ≈, București, Minerva, 1970.

◆ Ov. S. Crohmlăniceanu, CNT, 1948, 66, 4; Nichita Armanu, DRL, V, 1948, 912, 2; Octav Șuluțiu, NA, III, 1948, 620, 2; Piru, *Panorama*, 305; Al. Dobrescu, CRC, V, 1970, 33, 7; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 1*; Ioana Lipoveanu-Theodorescu, TR, XXIII, 1979, 40, 6. □ V. și *Dragoste și moarte în provincie*, 1931.

DESSILA Octav, *Porți fără număr*, II, v. *Porți fără număr*, I, [1945?].

FLORESCU Mihail, *Voluntarii II*, v. *Voluntarii I*, 1945.

GANE C., *Rădăcini. Romanul Măcișanilor*, București, Vatra, [1946?], 374 p. Amplă evocare a istoriei moșiei Măcișani, de lângă Tecuci, cu destinele celor care au trăit acolo. Farmecul cărții se explică printr-o certă abilitate în redarea culorii locale.

◆ Perpessicius, RFR, X-XI, 1947, s. nouă, octombrie–noiembrie, 82–96.

MILLER-VERGHI Margareta, *Prințesa în crinolină*, București, Pro-Pace, 1946, 244 p. (Romane senzaționale, 2). Fragment ≈, RVS, IV, 1930, 5, 66–68. Plasat la Iași, în mediu

aristocratic, ≈ are desfășurarea alertă a epicii polițist. Sunt relatate o crimă involuntară și o substituție de persoană.

◆ Al. Piru, NA, I, 1946, 153, 2; Piru, *Panorama*, 281–283.

○ **MOISESCU Dinu**, *Întineric deasupra Germaniei. SS-man Fritz Schweinskopf*, apărut în f.rev. AUO, I, 1946, nr. 169–274. Roman senzațional. Relatează, cu mijloace specifice genului, fapte din viața unor criminali de război. Tehnica suspansului polițist este folosită pentru a prezenta ororile săvârșite de fasciști în Europa.

MONDA Virgiliu, *Trubendal*, București, Publicom, [1946?], 332 p. Roman psihologic și de atmosferă. A fost citit în cenaclul „Sburătorul”. Acțiunea se petrece în Transilvania, în preajma celui de al doilea război mondial. Anton, personajul principal, este obsedat de asemănarea lui cu strămoșul său Ioachim van Trubendal, de origine olandeză, și de ideea că, asemenea acestuia, își va ucide logodnica. De fapt, Anton este victima mătușii sale, Ulrica, personaj malefic, care-i sugerează gândul criminal, pătrunsă de un straniu sentiment de ură împotriva neamului în care intrase prin căsătorie. În cele din urmă, ea va încerca să-și asasineze nepotul, dând foc casei. Anton, părăsindu-și logodnica, dar și pe Cleopatra, fata indententului casei, care-l iubea, va pleca în Italia. Ulrica moare în flăcări. Cartea este dominată de un aer sumbru, ce dăinuie și în structura sufletească a personajelor. Sub aspect stilistic, textul e cursiv, cu ușoare accente pe factologic. Încă de la apariție, ≈ a fost apreciat ca un roman de succes. „O carte fermecătoare și substanțială, în care imaginația și observația se îmbină în mod fericit” (Octav Șuluțiu).

▼ București, E.P.L., 1968; ed. ne varietur, cu o postf. a autorului, București, Minerva, 1972.

◆ V. P., FAP, IV, 1946, 335, 2; N. Papatanasiu, DRL, III, 1946, 485, 2; Al. Piru, NA, I, 1946, 118, 2; Octav Șuluțiu, APR, V, 1947, 34, 2; Adrian Rogoz, *Interview nepremeditat cu* ~, DRPN, III, 1947, 570, 2; I. Negoiteșcu, FAP, V, 1947, 868, 2; Ov. S. Crohmalniceanu, CNT, 1947, 50, 4; Micu,

Romanul, 37; Traian Stoica, VR, XXI, 1968, 9, 132–133; Piru, *Panorama*, 308–310; Popa, *Dicționar 1*; Victor Atanasiu, ≈, RL, VI, 1973, 14, 10; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

* **NEAMTZU Ionel**, *Atenție mărită*, 1946. „Subiectul este luat din timpul bombardamentelor aeriene, când capitala a trecut prin momentele cele mai grozave” (DRL, 1946).

◆ **, DRL, III, 1946, 511, 2.

* **NICOLAU Maria**, *Suflete însorite*, [1946?]. „Așteaptă botezul tiparului [...] cartea doamnei ~ scrisă cu pana oțelită în para dragostei de neam” (TMP, 1946).

◆ **, TMP, 1946, 3117, 2.

PELTZ I., *Israel însângerat*, București, Veritas, 1946, 328 p. Evocare a atrocităților săvârșite de legionari în cartierele bucureștene locuite de evrei. Sub tutea și cu ajutorul nemijlocit al nemților, ei pradă, devastează,ucid. Eroul cărții, scriitorul Israel Schwadron, este supus aceluiași gen de violențe, inclusiv deportării cu un tren al morții în Transnistria.

◆ **, *Un roman emoționant*, MO, II, 1946, 349, 3; Enric Furtună, FAP, V, 1947, 706, 2; Piru, *Panorama*, 305–306; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

PERELIGHIN George, *Soție de campanie*, București, Tip. Cărților Bisericești, 1946, 336 p. Roman de război. Are ca eroi ofițeri, subofițeri și soldați ai armatei române aflate în luptă cu hitleriștii, începând cu Oarba de Mureș și terminând cu munții Tatra. Sunt reflectate asprimea încelestărilor, mortificarea sufletească a personajelor, teama de necunoscut și speranța într-o viață mai bună. Epic, cartea este riguroasă, dovedind mâna sigură a unui prozator obiectiv.

PERETZ Erastia, *Stele căzătoare*, București Cugetarea – Georgescu Delafraș, [1946?], 406 p. Roman al unor existențe ratate. Acțiunea se petrece la București, în mediu teatral. Autoarea zugrăvește „lumea demimondenelor bucureștene, a fetelor venind din mica bur-

ghezie românească, trecând prin conservator și prin culisele teatrului, cu aspirații confuze de glorie și bunăstare, care sfârșesc în vulgaritate; ca întreținute ale aleșilor societății, cavaleri de industrie sau feciori de bani gata” (Dan Petrașincu).

◆ Fănică Gheorghe-Grădiștea, DRL, III, 1946, 396, 2; Dan Petrașincu, DRPN, II, 1946, 239, 2; Micu, *Romanul*, 42.

PETRESCU Cezar, *Tapirul*, I, București, Cugetarea – Georgescu Delafraș, 1946, 260 p.; II, București, Cugetarea – Georgescu Delafraș, 1947, 290 p. Roman al unei neîmpliniri în iubire. Protagonistul, profesorul de geografie Neagu Tomaziu, revine la Sihla, lângă Bacău, după douăzeci și cinci de ani de la consumarea primei iubiri. Roxana, alintată cândva Nagâț și Spumegușa, devenise, între timp, o planturoasă doamnă Lizimachi. În pericol de a se îndrăgosti de Michaela, fiica doamnei Lizimachi, copia leită a originalului de demult, Tomaziu dezertează, întorcându-se precipitat la București. Farmecul cărții stă în poezia ireversibilului. „Trebuie să recunoaștem că, oricât ar părea de banală, confesiunea lui Neagu Tomaziu, poveste a unei înfrângerii sentimentale, e impresionantă. Autorul o desfășoară abil pe două planuri și scoate din memoria trecutului accente de neașteptat lirism” (Al. Piru).

◆ Al. Filippide, SML, X, 1947, 1537, 1; 2; Fănică Gheorghe-Grădiștea, DRL, IV, 1947, 728, 2; Nichita Armanu, DRL, IV, 1947, 761, 2; Perpessiciu, RFR, X-XI, 1947, octombrie-noiembrie, 82-96; Gaftița, *Cezar Petrescu*, 316-317; Piru, *Panorama*, 264-266; Popa, *Dicționar 1*; Bălu, *Cezar Petrescu*, 67-71; Popa, *Dicționar 2*; Mihai Cernat, „*Uzina mea literară*”, ALB, XCII, 1989, 2, 7. □ V. și *Întunecare*, 1927.

PILLAT Dinu, *Moartea cotidiană*, București, Vatra, 1946, 218 p. Roman de observație realistă. Cu mijloace moderne sub raport compozițional, este evocată o „felie” din viața banală a familiei unui profesor de liceu, Iustin Ionescu. Analiza înaintea până la surprinderea caracterului sordid al vieții domestice. „Că se poate face un roman din descrierea unei zile a demonstrat-o Joyce, în

romanul căruia trăim data de 16 iunie 1904. ≈ reprezintă și ea un efort în această direcție, dar de mică tensiune” (Al. Piru).

▼ Ed. îngr. și pref. de Ana-Maria Boariu, postf. de Monica Pillat, Cluj-Napoca, Dacia, 1979. Reprodus în: *Tinerețe ciudată*. ≈ *Jurnalul unui adolescent*, ed. și pref. de Monica Pillat, București, Minerva, 1989.

◆ Al. Piru, *Romanele d-lui ~*, NA, I, 1946, 232, 2; N. Papatanașiu, DRL, IV, 1947, 623, 2; Nic., RMP, XXXVI, 1947, 64, 2; Ovidiu Constantinescu, DRPN, III, 1947, 512, 2; Paul Cornea, RLT, III, 1947, 10, 6; Piru, *Panorama*, 402-403; Popa, *Dicționar 2*; Manu, *Eseu*, 244-247; Ramona Boca Bordei, *Romanul magmatic*, O, XXX, 1979, 37, 3; *Dicționar*; Steinhardt, *Încertiitudini*, 159-163; Paleologu, *Ipoteze*, 72-73; Eugen Simion, *Romanele lui ~*, RL, XVII, 1984, 38, 4; Ion Vlad, *Proza lui ~*, TR, XXVIII, 1984, 49, 3; Mariana Lazăr, ST, XXXVI, 1985, 4, 51; Ovid S. Crohmălniceanu, *Romanele lui ~*, R, 1986, 8, 7; Angheliescu, *Lectura*, 215-217; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 86; Simion, *Scritori*, IV, 39-41.

PUȚURI I. [Ion POPESCU-PUȚURI], *După furtună*, București, Scânteia, 1946, 128 p. Fragment dintr-o secvență neinclusă în textul final: *Ca la iarmaroc* (romanul e anunțat cu titlul *6 martie*), VEA, II, 1946, 8, 6. Roman politic, cu temă rurală. Are ca obiect lupta pentru instaurarea reformei agrare în primăvara anului 1945.

RADOVICI Eugen, *Alb și roșu*, București, Presa, [1946?], 502 p. Roman erotic. Relatează fapte din viața amoroasă a unui tânăr, Mircea Savinescu, secretar în cabinetul unui mare avocat, Basil Petreanu. Mircea cedează Zoei, tânăra soție a lui Basil. Între timp întreține relații și cu Clara Simian, pe care o iubește, și cu Mady, cu care intenționează la un moment dat să se căsătorească. Intrigile amoroase sunt însă descoperite de Basil, sotul înșelat, iar Mircea Savinescu este silit să părăsească Bucureștiul. Romanul rămâne la marginea literaturii, datorită lipsei totale de adâncime sufletească a personajelor sale.

◆ Al. Piru, NA, I, 1947, 243, 2; Micu, *Romanul*, 41; Piru, *Panorama*, 374-377.

RĂDULESCU Al. D., *Trebuie să înving*, București, Pro-Pace, 1946, 386 p. Autobiografie romanțată. Romanul reia, cu unele modificări, problematica din *Bătea un vânt de nebulie*, semnat Sera Furpa [-], apărut în 1932. Protagonistul cărții, Sandu Ronea, este urmărit aici în ipostaza de candidat la medicină, ca student și în existența de spital. Acțiunea se petrece înainte de primul război mondial, descris în cealaltă carte.

◆ D.: St., RLT, III, 1947, 16, 6; Micu, *Romanul*, 41; Piru, *Panorama*, 405.

* **RĂDULESCU Neagu**, *Napoleon fugea repede*, București, Naționala Mecu, [1946?], 246 p. Roman de moravuri. Acțiunea se petrece între cele două războaie mondiale, la București. Cu mijloacele unui umorist și într-un tempo alert, sunt evocate evenimente din viața hipodromului. Jovialitatea și aerul de farsă slujesc pentru a relata un șir aparent interminabil de intrigi amoroase.

▼ București, Stadion, 1970.

◆ Aurel Sasu, TR, XIV, 1970, 53, 2-3; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

○ **SĂVENEANU Maur**, *Romanul orașului Helam*, foileton, v. *Helâm, târgul proștilor*, 1949.

STREIA Constantin, *Zbucium*, București, Europolis, 1946, 412 p. Roman social. Relatează cazul unei tinere femei, Ioana, care, datorită abilității sale manageriale, din țărancă devine om de finanțe și director de fabrică. O încercare de socializare a capitalului, prin chemarea muncitorilor la conducere, este sortită eșecului datorită acțiunilor dușmănoase ale concurenților, care se coalează. Tematic, cartea cuprinde, în final, o meditație asupra soartei ideilor socialiste în societatea burgheză.

▼ București, Europolis, 1947 [?].

◆ Paul Cornea, RLT, III, 1947, 8, 6; Ov. S. Crohmăniceanu, *Pericolul romanului foileton (însemnări la ediția a II-a din ≈ de ≈)*, CNT, 1948, 71, 5; Micu, *Romanul*, 41-42; Piru, *Panorama*, 388.

ȘERBAN Mihail, *Fete bătrâne*, București, Vatra, [1946?], 502 p. Textul a fost revăzut la ed. din 1968. Roman erotic. Acțiunea angajează personalul feminin al unui minister bucureștean. În mare parte nemăritate, femeile se îndrăgostesc de Victor Culbecea, un coleg, ori cedează directorului Octav Petreanu. În toate cazurile, inocența este privită ca o povară. În text, pe linia militanțismului și a emancipării femeii, autorul dezvoltă o teorie a relațiilor dintre sexe, bazată pe independență și libertinaj.

▼ ed. revăzută, București, E.P.L., 1968; pref. de Mircea Iorgulescu, București, Minerva, 1976.

◆ Mihail Gafița, *Literatura d-lui ~. Pe marginea romanului ≈*, VIC, II, 1946, 419, 2; Vlad Zănescu, BIS, IV, 1946, 157, 4; 5; Piru, *Panorama*, 334-336; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

TEODOREANU Ionel, *La porțile nopții*, București, Cartea Românească, 1946, 298 p. Fragment ≈, FAP, IV, 1946, 692, 2. Unul dintre ultimele romane scrise de ~, e o carte a crepusculului biologic. Prin intermediul unei suite de personaje, boierul Alexandru Al. Milicescu, colonelul Borgescu, proprietara Victorița Mișliu și fiul său Ilarion, sunt urmărite reacțiile mai multor tipuri umane în fața decrepitudinii. Fiecare personaj sfârșește mai mult sau mai puțin tragic. „Dar ~ nu are intuiția bătrâneții ca fenomen organic firesc și procesul ruinei fizice îl preocupă mai mult sub aspectul lui morbid, senzațional. Rezultatul e o scriere medicală, involuntar umoristică” (Al. Piru).

▼ București, Cartea Românească, 1947.

◆ Simion Bărbulescu, TRR, I, 1946, 35, 2; V. Papatanasiu, DRL, IV, 1947, 617, 2; Al. Philippide, SML, X, 1947, 1463, 1; Perpersicius, J, IX, 1947, 766, 1; 3; Al. Piru, NA, 1947, 277, 2; Piru, *Panorama*, 244-247; Popa, *Dicționar 2*; Oprea, *Fața*, 186-203; Perpersicius, *12 prozatori*, 335-338. □ V. și *La Medeleni*, I. *Hotarul nestatornic*, 1925.

TUDORAN Radu, *Ferma „Coțofana veselă”*. Roman pentru copii și tineret, București,

Întreprinderile de Editură S.A.R., [1946?], 224 p. Narațiune cu caracter fantastic, cu personaje din lumea animală. Umorul și fantezia servesc unor scopuri satirice.

◆ Octav Șuluțiu, APR, I, 1946, 10, 2. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

VASILIU Grigore, *Lady Mac Duckling. Viață de student*, București, (în editura autorului), [1946?], 170 p. Roman sentimental. Relatează tribulațiile amoroase ale unui tânăr, Dan Duțescu, student la litere, care întreține relații de dragoste cu Vicki, Ionica și Alice, colege de studii. Acțiunea se petrece înainte de al doilea război mondial, într-un mediu romantic și cosmopolit.

◆ Al. Piru, TNT, II, 1946, 36, 2; G. Dăianu, RFR, XIII, 1946, s. nouă, 3, 666; Ștefan Popescu, OR, II, 1946, 5-6, 14-15; Piru, *Panorama*, 404-405.

VILLARA Mihail, *Frunzele nu mai sunt aceleași*, București, Cultura Națională, 1946, 330 p. Roman erotic. Acțiunea se petrece la Londra și în Berlinul nazist. Sunt relatate complicațiile sentimentale și sexuale ale unui erou de naționalitate incertă, John, care se îndrăgostește, după mai multe experiențe reușite, de Soledad, o tânără evreică germană cu nume spaniol. Însă Soledad moare, ca urmare a unui avort. „Stilul nu lipsește și impresia ultimă e de maturitate. Dar romanul propriu-zis e inexistent” (Al. Piru).

● Premiul pentru proză al editurii Cultura Națională pe anul 1946.

◆ Dan Petrașincu, DRPN, II, 1946, 257, 2; Al. Piru, NA, I, 1946, 54, 2; N. Papatanasu, DRL, III, 1946, 444, 2; **, *Un mare scriitor*; ~, LUM, II, 1946, 35, 5; O. C., RFR, XIII, 1946, 6, 426-427; Ieronim Șerbu, VEA, II, 1946, 30, 15; Vitner, *Pasiunea*, 53; Micu, *Romanul*, 45-46; Piru, *Panorama*, 283-286; Constantinescu, *Scrieri*, V, 204-207.

○ VINTILĂ Petru, *Convoiul*, fragment de roman, FP, II, 1946, 478, 2.

ZAMFIRESCU George Mihail, *Bariera*, București, Forum, 1946, 180 p. Cu o pref. de Florence G. M. Zamfirescu. Fragmente: *Iuda*, GNS, V, 1926, 4-5, 53-57; *Nuielușă e un*

copil necăjit, LUM, II, 1946, 19, 7. Ultimul roman din ciclul cu același titlu, din care mai fac parte *Maidanul cu dragoste* (1933), *Sfânta mare nerușinare* (1935) și *Cântecul destinelor* (1939). A apărut postum. Carte a periferiei și a războiului. Personajele, în mare parte preluate din volumele anterioare, dar cu alte nume, aduc în prim-plan o umanitate în suferință, pentru evocarea căreia autorul dovedise și până atunci o înclinare motivată autobiografic. Eroul din ~, Grigore Voicu, trece prin grozăvia războiului, dar revine în mediul pitoresc al mahalalei, unde trăiesc și Tino Stavros, împreună cu soția sa Maro, ori Aristide, copilul găsit. Sinceritatea și tonul patetic se combină pentru a relata evenimente de un dramatism indiscutabil.

◆ Ion Șugariu, ~, *inginerul periferiilor sociale*, BSL, II, 1943, 83, 4; Petru Iordănescu, *Un mare nedreptățit*: ~, FAP, III, 1945, 197, 2; Marin Sârbulescu, ~, *tristul rapsod al mahalalei*, TMP, IX, 1945, 2963, 2; Mihai Vieru, DRPN, I, 1945, 151, 2; Ion Pas, *Un scriitor al periferiei*, RVM, II, 1946, 9-10, 4; George Dan, *Periferia în romanul burghez*, FL, I, 1948, 12, 8; Romul Munteanu, *Realism și naturalism în proza lui ~*, TS, V, 1956, 7, 94-99; 8, 88-93; Elena Stan, *Mișcarea muncitorească în romanul românesc dintre cele două războaie*, TR, V, 1961, 13, 5; Constantinescu, *Scrieri*, V, 272-273; Boureanu, *Funia*, 311-317; Piru, *Varia*, 288-289; *Dicționar*. □ V. și *Madona cutrandafiri*, 1931.

1947

○ APOLZANI Gheorghe, *Revederi*, fragment de roman, RLT, III, 1947, 7, 4-5. „Face parte dintr-un volum în manuscris, al cărui titlu n-a fost fixat și în care notația personală, în genul jurnalului intim, se împerechează cu descrierea obiectivă” (RLT, 1947).

◆ **, RLT, III, 1947, 7, 4.

○ BARANGA Aurel, *Portretul*, fragment din romanul *Cetatea de baltă*, RLT, III, 1947, 8, 4-5.

BOTEZ Demostene, *Oameni de lut*, București, Forum, 1947, 254 p. Roman al unei existențe ratate. E, totodată, cel mai bun

roman scris de ~. Relatează, cu mijloace ale realismului obiectiv, drama unui inadaptabil, Petre Voicu. Nevoit să-și părăsească familia la 14 ani, el ajunge la București, unde vinde ziare și își termină studiile medicale cu dificultate, la 30 de ani. Eșuând profesional și sentimental (datorită legăturilor cu o morfomană, Marita), Petre Voicu se întoarce în satul natal, Românești, unde asistă neputincios la stingerea propriei mame, bolnavă de cancer. Revenirea la Marita, pe care încearcă să o salveze prin dragostea sa, se încheie cu un nou insucces. De remarcat „atmosfera depresivă” pe care o degajă romanul, „întărită și de ideea fatalistă din final, care pare a afirma că orice viață este la fel de bună, de tristă și de precară ca oricare alta” (Marian Popa).

▼ București, E.P.L., 1968. Reluat în: *Scrieri*, IV, București, Minerva, 1973.

◆ G. Călinescu, NA, II, 1947, 519, 2; I. Gruia, LIR, IV, 1947, 1008, 3; G.D.P., FAP, V, 1947, 987, 2; Vintilă Corbul, FȘC, IV, 1947, 154, 2; Gr., ADV, LXII, 1948, 17.072, 2; Nichita Armanu, DRL, V, 1948, 937, 2; Vlaicu Bârna, VR, I, 1948, 3-5, 387-389; Micu, *Romanul*, 37; Popa, *Dicționar 1*; Călinescu, *Literatura*, 47-51; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Bărbulescu, *Demostene Botez*, 71-74, 148-149.

○ CAMILAR Eusebiu, *Oameni de demult*, fragment din romanul *Păduri prăbușite*, CNT, 1947, 30, 7. Urma să facă parte dintr-un ciclu, intitulat *Turnele*, după romanul omonim din 1946. Nucleul epic și atmosfera sunt preluate din același roman. Acțiunea se petrece în 1727.

◆ Dorina Mercheș, *Eusebiu Camilar. Biobibliografie*, Iași, 1976, 24. □ V. și Cordun, 1942.

CASSVAN-PAS Sarina, *Evadare*, București, Lumina Românească, 1947, 188 p. Scurt roman de senzație și erotic. Tema o procură tendința unei femei de a se elibera din vraja pe care o exercită asupra sa bărbatul, din punct de vedere sexual, social și moral.

CHIIAIA Pavel, *Blocada*, București, Cultura Națională, 1947, 464 p. Roman social și de atmosferă, cu acțiunea plasată în mediul porturilor (Constanța). Conflictul este generat

de evenimentul închiderii Bosforului, în urma declanșării celui de al doilea război mondial.

◆ Marin Sărbulescu, TMP, XII, 1948, 3648, 2; Nichita Armanu, DRL, V, 1948, 943, 2; Al. I. Ștefănescu, CNT, 1948, 75, 4; N. Ciobanu, *Romanul de război și evoluția viziunii etice și sociale a genului*, ST, XI, 1960, 9, 46-51.

* CONSTANTINESCU G. Armand, *Magul de la Snagov*, București, Socec, [1947?].

◆ ***, BCR, 1947, 1-6.

COTOVU Sandra, *Vijelie*, București, Casa Școalelor, 1947, 454 p. Roman erotic. Narează succesiva constituire și desfacere a unor cupluri în mediu burghez și monden, profund dominat de dorința de satisfacție erotică. Fundalul pe care se petrec evenimentele e seceta din 1946.

▼ Cu o pref. de Mariana Vartic, București, Minerva, 1985.

◆ N. Papatanasu, DRL, IV, 1947, 693, 2; Enache Puiu, *O scriitoare puțin cunoscută*, TMS, XVII, 1982, 4, 6.

CRUDU Tiberiu, *Momâia*, București, Presa, 1947, 384 p. Fragmente: *Moș Catrinaru* (romanul este anunțat cu titlul *Învățătorul meu*), FF, XVII, 1942, 5-6, 131; ...*Di la Bot'seni* (romanul poartă titlul modificat *Învățătorul Neculai Catrinaru*), FF, XVIII, 1943, 3, 120-133. Amplă tentativă de roman rural. Istorișește povestea unui învățător de țară, Catrinaru, căruia, pentru solidaritatea sa cu viața satului, i se ridică la bătrânețe o statuie. Statuie care, răsturnându-se, îl va ucide. Acțiunea se petrece la începutul secolului XX, în Moldova, începând cu răscoalele de la 1907. Valoarea literară a cărții e pe măsura subiectului.

◆ Dumitru Popescu, CLPT, III, 1947, 197, 1, 2.

CULEA Ap. D., *Aventurile lui Ion Runcan. Ultimul naufragiat în insula lui Robinson*, București, Socec, [1947?], 154 p. Roman pentru copii. Prin multe peripeții, preponderent pe mare, personajul principal ajunge pe insula locuită cândva de Robinson Crusoe, împlinindu-și astfel un vis.

◆ Ilie Popescu Teiușanu, R, XLII, 1947, 3, 288-289.

DORIAN Emil, *Otrava*, București, Forum, [1947?], 374 p. Roman de dragoste. Are ca protagoniști pe Frida Bălan, o evreică moldoveancă, studentă la medicină, și pe Radu Socoliu, doctorand în drept. Acțiunea se petrece în perioada interbelică. Cartea urmărește destrămarea iubirii dintre cei doi din motive rasiale, religioase și moral-politice.

◆ Ov. S. Crohmalniceanu, CNT, 1947, 64, 2; I. Gruia, LIR, IV, 1947, 1007, 2; Gr., ADV, LXII, 1948, 17.072, 2; Nichita Armanu, DRL, V, 1948, 937, 2; Piru, *Panorama*, 307-308.

* **EST Eugeniu** [Eugeniu ȘTEFĂNESCU-EST], *Femei moderne*, București Enciclopedia, [1947?].

◆ **, BCR, 1947, 1-6.

EST Eugeniu [Eugeniu ȘTEFĂNESCU-EST], *Școala dragostei*, București, Enciclopedia Fotografică, [1947?], 300 p. Roman erotic și de senzație. Urmărește tribulațiile sentimentale ale unui anume Nucu Măniilă, tânăr absolvent al Politehnicii, atras de viața mondenă a Bucureștiului.

FILITTI-BORĂNESCU Olimpia, *Un episod ciudat*, București, F.R.P.L.A., 1947, 352 p. Roman analitic și de confesiune, relatând zbuciumul sufletesc al unei femei, Lelia R., atrasă în chip ciudat de Lory Paul, de meserie pictor-arhitect, pentru care nu reprezintă însă decât un capriciu. „Un roman de remarcabilă explorare a meandrelor feminității, adesea rămase necunoscute celuiilalt sex” (Al. Piru).

◆ N. Papatanasu, DRL, IV, 1947, 726, 2; Radu Lupan, RLT, III, 1947, 17, 6; Al. Piru, NA, II, 1947, 383, 2; Micu, *Romanul*, 43-44; Piru, *Panorama*, 359-360.

O GURIAN Sorana, *Insomnie*, fragment din romanul *Orașe sub nori*, FȘC, IV, 1947, 153, 1; 7.

O IANCU Horia, *Pahima sau cântecul biruinței*, „schiță” de roman, LIR, IV, 1947, 1000, 11. Urma, se pare, să dezvolte un subiect marinăresc: revolta de pe vasul turcesc „Biruinta”, lângă Djibuti, la care participă

și Pahima, o tânără insurgentă. Modalitățile narative țin de romanul senzational.

IENCEC Emil, *În umbra lui*, București, Tip. Grafia Românească, [1947?], 304 p. Roman în care autorul relatează alternativ succesele de pe stadion ale ciclistului Eugen Ionescu și iubirea sa pentru Mariana, viitoare soție. Acțiunea se petrece în perioada interbelică.

O IOSIF Petre, *Pe colinele de lângă Gândesa*, fragment de roman, RLT, III, 1947, 22, 3.

* **LUZIAN Zetta**, *Fete la răspântie*, București, Enciclopedia, 1947. „D-na - cu romanul ≈ atacă de la început o problemă gravă, pe primul plan al actualității, care frământă societatea noastră în prezent” (R. Marent).

◆ R. Marent, ERA, IV, 1947, 752, 2.

* **MANOLACHE C.**, *Poezia timpului*, București, Cartea Românească, 1947. „Va apare în curând” (TMP, 1947).

◆ **, TMP, XI, 1947, 3405, 2; Perpersicius, *Opere*, XII, 214-217.

MANOLIU Marius, *Fetelor, să ne mări-tăm!*, București, Dacicultura, 1947, 112 p. Scurtă însăilare epistolară, concepută pentru a face educația tinerelor fete care vor să-și întemeieze un cămin.

◆ D. St., RLT, III, 1947, 17, 7.

* **MĂTASĂ Elena**, *Semnele dușmanului*, 1947. „Un roman fără interes” (Marian Popa).

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

MĂRZESCU Eliza, *Roman în iad*, București, Imprimeriile Urania, 1947, 322 p. (Colecția literară Ramuri). Roman erotic. Prezintă legătura dintre Maria, fiica vitregă a unui avocat bucureștean, Ionel Corlăteanu, și acesta din urmă. Relația se înfiripă, deși tânără este măritată. Aflând că Maria a rămas însărcinată cu Ion, Sabina, mama acesteia, se sinucide. Maria, obsedată de incest, refuză să intre în adăpost și este ucisă în timpul unui bombardament aerian asupra capitalei. Acțiunea se petrece în timpul celui de al doilea război mondial. Stil prețios și bombastic.

◆ Nichita Armanu, DRL, IV, 1947, 784, 2; Camil Baltazar, FȘC, IV, 1947, 143, 2; Micu, *Romanul*, 42.

MONDA Virgiliu, *Serile orașului*, București, Cartea Românească, 1947, 270 p. Roman social și erotic. Acțiunea angajează pacienții și, mai ales, personalul curant al unui dispensar. Este urmărită cu minuțiozitate rivalitatea dintre Voica Bercan și Olga Ispas, născută pe fondul imoralității lui Costică, soțul celei dintâi. El se introduce în viața Olgăi prin descoperirea unei anomalii fiziologice: zona putemic erogenă a acesteia, situată între omoplați. Scenele erotice abundă, fiind adesea de un descriptivism lubric. Deznodământul este moralizator: Costică moare ucis de Luca, unul din amanții Olgăi. Literatură de consum.

◆ Nichita Armanu, DRL, V, 1948, 917, 2; Al. I. Ștefănescu, CNT, 1948, 71, 4; Micu, *Romanul*, 37; Piru, *Panorama*, 310; Popa, *Dicționar 2*.

* **MORARU-SLIVNA Dumitru**, *Blestemul*, 1947. „Subiectul e luat din mediul mărunt al unui sat moldovenesc [...]. Etichetarea de poem rural dată de părintele Gala Galaction ≈ mi se pare deci mai justă, el fiind scris într-un stil eminentemente liric” (Dem. Bassarabeanu).

◆ Dem. Bassarabeanu, TRR, II, 1947, 161, 2.

* **MORARU-SLIVNA Dumitru**, *Prizonieră la Cantemir Bey*, 1947. „Acțiunea se desfășoară într-un cadru oarecum istoric și anume în veacul al XVII-lea, pe când în Moldova stăpânea Vasile Lupu Vodă, iar în Bugeac hălăduiau doar hoardele tătarăști ale lui Cantemir Bei” (TRR, 1947).

◆ * * *, TRR, II, 1947, 179, 2.

MOROIANU Dinu, *Romanul lui Jules Verne și al călătoriilor sale extraordinare*, București, F.R.P.L.A., 1947, 250 p. În 1962 a fost retipărit într-o formă mult modificată și cu titlu schimbat. Biografie romanțată.

▼ *Jules Verne și călătoriile sale extraordinare*, București, E.T., 1962.

MOVIĂ Sanda, *Marele ospăț*, București, Forum, [1947?], 288 p. Roman erotic. Cu o

fină percepție a faptului de viață, pus în pagină cu o obiectivitate de scriitor realist, autoarea realizează un text ce exploatează resursele memoriei afective. În sine, subiectul este banal. Grigore Olmazu, boier și ministru de finanțe, retrăiește în amintire fazele unei drame desfășurate cu 18 ani în urmă. Dezamăgit în căsnicia cu Lucia, fire acaparatoare și tiranică, acesta descoperise în Ludmila, o tânără rusoaică pe care nu reușise să o determine să renunțe la întoarcerea în Uniunea Sovietică, pe ființa ce ar fi putut să-i umple viața. Proporțiile sentimentului se dezvăluie ceva mai departe, atunci când Grigore Olmazu comite un adulter. E vorba de relația cu Gia, soția fratelui său Ion, pe care o identifică cu idealul, proiectat în sensibilitate, al celeilalte iubiri. Urmează un final imprevizibil, la rândul său tragic. Gia și Ion se sinucid, Clara Bruss, soacra lui Grigore, dă foc casei pentru a ascunde realitatea, iar personajul principal rămâne să trăiască o viață obișnuită. Valoarea literară a cărții stă în fluența sensibilă a expunerii, aptă să dea dimensiune artistică fluctuației emoționale.

◆ Al. I. Ștefănescu, CNT, 1947, 30, 4; Octav Șuluțiu, APR, II, 1947, 38, 2; Ovidiu Constantinescu, DRPN, III, 1947, 549, 2; Al. Piru, NA, II, 1947, 413, 2; * * *, FAP, V, 1947, 914, 2; Flomir, RVM, II, 1947, 18–19, 33; Popa, *Dicționar 1*; Buzilă, *Mărturii*, 122–127; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 536.

○ **PANAITESCU C., Valeriu POPOVICI**, *Pașaport pentru Brazilia*, apărut în f.z. FAP, V, 1947, nr. 838–863 (parțial). Roman de senzație. Relatează peripecțiile prin care trece un grup de emigranți români, plecat spre America de Sud la bordul vasului „Titania”.

PETRAȘINCU Dan, *Timpuri împlinite*, București, Socec, 1947, 482 p. Roman social, evocând destinele unor emigranți. Construită pe un fond autobiografic, cartea istorisește evenimente din viața familiei unui italian, meșterul Giacomo Rossi, aflată la Odessa în timpul Revoluției din Octombrie. Printre membrii clanului se numără și Mario, *alter-ego* al scriitorului. Paralel este urmărită și existența lui Pavel Nedelcu, emigrant român,

care se sinucide. Încă de la apariție a fost remarcată cronică palidă a evenimentelor istorice și evoluția schematică a destinului individuale. „O lume în lichidare, acesta este înțelesul ultim al cărții” (Octav Șuluțiu). „Din păcate, întâmplările sunt banale iar eroii neînsemnați” (Al. Piru).

◆ Mihai Vasiliu, *Cum se scrie un roman*, TRR, II, 1947, 110, 2; Adrian Rogoz, *De vorbă cu ~*, DRPN, III, 1947, 534, 2; Radu Lupan, RLT, III, 1947, 18, 6; **, *O convorbire cu... d. ~*, DRL, IV, 1947, 708, 2; Ovidiu Constantinescu, DRPN, III, 1947, 168, 2; Ieronim Șerbu, FAP, V, 1947, 817, 2; Octav Șuluțiu, APR, II, 1947, 42, 2; AL. Philippide, SML, X, 1947, 1594, 1; **, DRL, IV, 1947, 734, 2; Mihail Petroveanu, CNT, 1947, 38, 4; I. Negoieșcu, FAP, V, 1947, 844, 2; AL. Piru, NA, II, 1947, 389, 2; Fănică Gheorghe-Grădiștea, DRL, IV, 1947, 819, 2; Flomir, RVM, II, 1947, 20–21, 23; Perpessicius, RFR, X-XI, 1947, octombrie-noiembrie, 82–96; I. R., UO, III, 1947, 849, 2; **, *Critica despre romanul ≈ al d-lui ~*, NA, II, 1947, 527, 6; Piru, *Panorama*, 331–333; Ion Simuț, *Romanul psihanalitic*: ~, F, XVII, 1981, 11, 10–11.

PETRESCU Cezar, *Tapirul*, II, v. *Tapirul*, I, 1946.

O PETRESCU Mircea Alex., *Zile de cantonament*, fragment din romanul *Jurnal de campanie nefăcută*, RLT, III, 1947, 14, 3.

PORUMBACU Veronica, *La capătul lui 38*, București, Editura de Stat, 1947, 114 p. Scurt roman al unei copilării necăjite. Relatează evenimente din viața mahalalei bucureștene. Acțiunea se petrece în timpul ultimului război mondial.

RĂDULESCU Neagu, *Paiațe*, București, Vatra, [1947?], 510 p. Roman umoristic și de moravuri. Cu mijloacele unui moralist îngăduitor, plin de jovialitate, este evocată lumea teatrului de varietate. Acțiunea se petrece la București, în timpul celui de al doilea război mondial. Savoarea cărții stă în lipsa aparentă de prejudecăți cu care este descrisă o lume obsedată de trăirea vieții imediate.

◆ **, *Cu ~ despre ~, despre eroii și cititorii săi*, TRR, II, 1947, 164, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

O ROSETTI Radu, *Purtarea norvegienilor*, fragment din romanul *La capătul pământului*, MA, 1947, 55–56.

* SĂVENEANU Maur, *Evreul Ion Ionescu*, București, Editura Institutului Român de Documentare, 1947. Roman umoristic.

◆ **, LUMI, III, 1947, 29–30, 3; **, BCR, 1947, 1–6.

O SÂRBULESCU Marin, *Pâine pentru ceferiști*, RLT, III, 1947, 36, 3; *Sirena*, RLT, III, 1947, 44, 4; *Sirena*, AHA, 1948, 40–42, fragmente de roman.

SIMION M. T., *Dragoste și destin*, Constanța, Editura Albanian, 1947, 142 p. Roman sentimental. Este evocată soarta tristă a cuplului format din Maria, fata unui negustor evreu din orașul Akerman, și soțul ei, rusul Victor Mazurov, care o răpește din ghetou.

STAHL Henriette Yvonne, *Marea bucurie*, București, Forum, 1947, 272 p. Roman erotic și de aventuri sentimentale. Acțiunea se petrece imediat după primul război mondial, la Berlin, unde se înfiripă legătura dintre emigrantul polon Petre Ossendowski și Lilo, o tânără nemțoaică de 23 de ani. Apartenența socială a personajelor apare adesea insuficient motivată. Domină tonul superficial patetic. Narațiunea aduce în prim-plan mediul citadin și cosmopolit al boemei internaționale.

▼ București, Eminescu, 1970; ed. ne varietur, București, Minerva, 1974.

◆ Isaiia Răcăciuni, LIR, IV, 1947, 765, 2; Adrian Rogoz, *De vorbă cu d-na ~*, DRPN, III, 1947, 521, 2; AL. Philippide, SML, X, 1947, 1531, 1; 2; AL. Piru, NA, II, 1947, 313, 2; Ovidiu Constantinescu, DRPN, III, 1947, 533, 2; Nicolae Manolescu, *Profilul unei prozatoare*: ~, CNT, 1966, 15, 3; Piru, *Panorama*, 311–313; Nicolae Balotă, RL, 1971, 14, 15; Popa, *Dicționar 1*; Balotă, *Universul*, 93–98; Popa, *Dicționar 2*; Ion Coteanu, *O prezență*, SPM, 1979, 450, 3; Cosma, *Romanul*, I, 285.

O STANCIU Ene, *Răspântia*, fragment de roman, VNP, III, 1947, 48–50, 5–6.

STĂNOIU Damian, *Doi colegi. Roman pentru copii și tineret*, București, Forum,

[1947?], 108 p. (Cheia de aur). Narațiune didactică. Protagonii sunt Rică și Piki, doi copii cu origini sociale opuse, care, despărțindu-se din ceartă în adolescență, dau ulterior o duioasă pildă de fraternitate, ajutându-se la ananghie. Acțiunea se petrece la București.

STĂNOIU Damian, *Haine vechi...*, București, Forum, 1947, 300 p. Roman satiric. Scriitorul Sandu Milea se travestește în cocoșat pentru a cunoaște viața dintr-un spital de la marginea Bucureștilor. Tonalitatea evocării e în întregime forțată, iar comicul superficial. Acțiunea se petrece în perioada interbelică.

STĂNOIU Damian, *Jocul satanei*, București, Cugetarea-Georgescu Delafraș, 1947, 496 p. Roman umoristic și de moravuri. Acțiunea se petrece în secolul al XXI-lea, după un al patrulea război mondial, la muntele Atos. Pretextul epic e furnizat de spaima, răspândită de diavoli, că se apropie sfârșitul lumii. În mod paradoxal – și de aici sursa principală a comicului –, călugării nu sporesc postul și rugăciunile, ci se dedau la petreceri. Păcatul cărții stă în aglomerare, în prolixitatea detaliului.

◆ Al. Pilippide, SML, X, 1947, 1473, 1; 2; Piru, *Panorama*, 275–278.

○ **ȘERBAN Tudor**, *Unde a dispărut George Jianu? Mare roman de aventuri*, apărut în f.rev. TNT, III, 1947, nr. 84–88. Relatează încercarea de scoatere frauduloasă din țară – prin Constanța – a unui tânăr tipograf.

○ **TUDOR Gallia**, *Mărgele deșirate*, apărut în f.rev. OF, VI, 1947, nr. 3–12; VII, 1948, nr. 1–3. Roman sentimental.

TUDORAN Radu, *Întoarcerea fiului risipitor*, București, Socec, 1947, 626 p. Într-o formă refăcută, cartea va purta titlul *Fiul risipitor* (1970). Roman al unei pasiuni carnale. Eva, fată de condiție bună, cedează din tinerețe soțului pregătit pentru Getta, sora sa. Legătura se transformă cu vremea într-o pasiune de-a dreptul maladivă. Ori de câte ori iubitul din tinerețe apare, viața sentimentală a Evei, în curs de consolidare, se năruie. Cartea abundă

în licențiozități, între care și un incest. „Această latură a literaturii lui ~, fie ea și de succes, e regretabilă” (Al. Piru).

▼ *Fiul risipitor*, ed. ne varietur, București, Minerva, 1970; ed. ne varietur, București, Minerva, 1971; ed. ne varietur, București, Minerva, 1974.

■ *Schicksal aus deiner Hand*, tr. de Günther Spaltmann, Stuttgart, Hans E. Günther, 1953; *Kadunund preg.*, tr. de Natalie Alver și Thelma Tali, Tallin, Easti Raamat, 1974.

◆ AL. Piru, NA, II, 1947, 359, 2; Ovidiu Constantinescu, DRPN, III, 1947, 588, 2; I. Negoiescu, FAP, V, 1947, 850, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, CNT, 1947, 47, 4; Vintilă Corbul, FȘC, IV, 1947, 139, 2; Negoiescu, *Scriitori*, 329–332; Piru, *Panorama*, 328–330; Lector, LCF, XIII, 1970, 34, 2; Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 37, 15; Anca Midia, *Proza lui ~*, VR, XXIV, 1971, 11, 39; Popa, *Dictionar 1*; Corbea, Florescu, *Biografii*, 246–252; Popa, *Dictionar 2*; *Dictionar*; Ion Rotaru, ~, ATN, XXII, 1985, 12, 6; Rotaru, *O istorie*, III, 576. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

VAIDA A. G., *Aviva, fiica ghetoului*, București, (în editura autorului), Întreprinderile de Editură S.A.R., 1947, 350 p. Roman social, despre atrocitățile comise de naziști. Urmărește soarta tragică a unei fetițe, Aviva, care se refugiază în capitală pentru a scăpa de persecuții, dar ajunge în ghetou, alături de mama sa, Sara. Aici, evreii organizează o rezistență armată în genul celei de la Varșovia și sunt scăpați de la exterminare de armata sovietică. Valoarea de document uman a cărții precumpănește în raport cu aceea literară.

VELISAR-TEODOREANU Ștefana, *Acasă*, București, Cartea Românească, 1947, 416 p. Roman al copilăriei. Prin intermediul Piei, al lui Nonel și al lui Andi, protagoniștii narațiunii, sunt evocate aspirațiile unei vârste, cu toată atenția față de valorile pe care aceasta le impune și le consolidează. Acțiunea se petrece la București și în satul medelenizat Câmpurile, unde copiii sunt duși în vacanță. „~ este începutul unui *Bildungsroman*” (George Gibescu).

▼ Cu un cuvânt înainte de George Gibescu, București, Minerva, 1972.

◆ Al. Philippide, SML, X, 1947, 1555, 1; 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

1948

AXENTE Mihai [**Maria ARSENE**], *Pinocchio detectiv. Roman pentru copii*, București, Europolis, [1948?], 120 p. Fantezie umoristică. Protagonistii, Pinocchio și Figaro, servesc autorului pentru a înscena o spumoasă parodie a genului polițist. Puși să caute pe djimuitorul nocturn al unei oale cu magiun, cei doi acționează ca niște veritabili detectivi americani. Comicul rezultă din grefarea „stilului înalt” pe un subiect derizoriu.

○ **BENADOR Ury**, *Domnul Emil și polițaiul*, CNT, 1948, 66, 9; *Moartea lui Tătălici*, CNT, 1949, 119, 6, fragmente din romanul *Mister Harry, domnul Emil și ceilalți domni și misters*.

□ V. și *Ghetto veac XX*, 1934.

BRATEȘ Verona, *Noemi*, Brașov, Tip. Unirea, 1948, 74 p. Mic roman sentimental. Istorisește iubirea nefericită a unei evreice, Noemi Aschin, pentru Floridor, un îmbogățit prin căsătorie, incapabil să se lipsească de avantajele dobândite astfel. Însărcinată, Noemi emigrează în Palestina, unde i se va naște copilul.

CAMILAR Eusebiu, *Valea hoților*, București, Editura de Stat, 1948, 432 p. Fragmente: *Încetul*, VIC, II, 1945, 95, 2; ≈, TNT, I, 1945, 1, 3; ≈, RFR, XII, 1945, 7, 69-75; ≈, „Scânteia”, XVI, 1946, 413, 2; *Năvala*, CNT, 1946, 7, 4; *Într-o noapte la cuhnie*, RLT, III, 1947, 15, 4; *La hanul lui Bozbei*, CNT, 1947, 49, 7. Roman haiducesc. Acțiunea se petrece în a doua jumătate a secolului trecut, în Moldova. Protagonistii, Gheorghită Ursaru și Atanasie Tronciu, iubesc aceeași femeie, pe Vârvara. Din acest motiv, Tronciu îl denunță pe Gheorghită poterei iar apoi înnebunește. Atmosfera în care se petrec cele de mai sus este fabulos melancolică, învăluind eveni-

mentele într-un aer de misterioasă arhitate. „Deși parazitar pentru stilul cărții, lirismul lui ~ realizează descrieri parțiale ale naturii de o putere sugestivă ce nu poate fi apropiată decât de aceea a lui M. Sadoveanu” (Octav Șuluțiu).

▼ Reprodus în: *Cordun, Turmele*, ≈, București, E.S.P.L.A., 1960; *Turmele, Cordun, Avizuha*, ≈, București, Eminescu, 1971.

■ *A betyárok völgye*, tr. de Ignác Rózsa, Budapesta, Új Magyar Kiadó, 1956; *A betyárok völgye*, tr. de Ignác Rózsa, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1962.

◆ Ov. S. Crohălniceanu, CNT, 1948, 84, 5; Octav Șuluțiu, NA, III, 1948, 645, 2; I. Popper, FL, I, 1948, 20, 9; Micu, *Romanul*, 56-57; Oprea, *Mișcarea*, 13-27; Piru, *Panorama*, 349-350; Popa, *Dicționar 1*; Dorina Mercheș, *Eusebiu Camilar. Biobibliografie*, Iași, 1974, 22-24; Negoitescu, *Analize*, 278; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Rotaru, *O istorie*, III, 572. □ V. și *Cordun*, 1942.

CĂLUGĂRU Ion, *Lumina primăverii*, București, Socec, [1948], 270 p. La reeditare, textul a fost revăzut. Roman realist-socialist, autobiografic. Face parte, împreună cu *Copilaria unui netrebnic* (1936) și *Trustul* (1937), dintr-un ciclu neîncheiat, narând copilăria și adolescența unui evreu sărac, Buiumaș al Țiprei. Acțiunea se petrece într-un târg din nordul Moldovei, probabil Herța, în perioada 1918-1919. Eliberat din armată, unde fusese cercetaș, Buiumaș trăiește fiorii adolescenței și își dă seama de necesitatea unor prefaceri sociale majore, de tip comunist, fără a uita, totodată, să se bucure de plăcerile specifice vârstei. E vorba de aventuri nocturne prin pivnițe și poduri, inspirate din romanele polițiste ale vremii, ori de idile cu adolescente de seama sa (cum e aceea cu Hasea, fata birjarului). „Pagini memorialistice valabile sunt cele în care autorul descrie cu o mare sensibilitate livezile încărcate de pomi cu fructe, grădinile de la mahala, malul râului în care credincioșii vin să se roage de anul nou” (Al. Piru).

▼ Ed. revăzută și adăugită, București, E.S.P.L.A., 1955.

◆ I. Gruia, LIR, V, 1948, 1037, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, CNT, 1948, 73, 4; Radu Lupan, *Proletariatul în romanul românesc*, CNT, 1948, 83, 6; Octav Șuluțiu, NA, III, 1948, 713, 2; Savin Bratu, GL, II, 1955, 50, 2; Mircea Mancaș, VR, IX, 1956, 9, 228-230; Bratu, *Cronici*, I, 125-132; Micu, *Romanul*, 30-34; Clement Mârza, ~, *Biobibliografie*, LCF, IV, 1961, 1, 9; Micu - Manolescu, *Literatura*, 224; Piru, *Panorama*, 299-301; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Omul de după ușă*, 1931.

CORODAR Alexandru, *Cei trei voinici*, București, Editura de Stat, 1948, 196 p. Roman realist-socialist pentru copii și tineret. Autorul înfățișează prin Preda, personajul principal, imaginea „tipică” a țăranului luptător pentru dreptate socială. Sub aspect artistic, e vizibilă influența basmului.

◆ Petru Comarnescu, NA, III, 1949, 861, 2.

FLORESCU Mihail, *Veneau de pretutindenii*, București, Socec, 1948, 180 p. Roman politic. Este evocată lupta de rezistență a locuitorilor din Marsilia împotriva nemților și a colaborașiștilor, în cea de a doua parte a războiului antifascist. De semnalat pitorescul mediilor prezentate.

* **GALAN Valeriu Em.**, *Potopul*, 1948. Roman umoristic. „Urmărește existența Curții papale din vremea Renașterii și disputele pe teme de interpretare biblică” (Marian Popa).

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*. □ Geo Șerban, *Un contemporan*, GL, II, 1955, 49, 5; Miron Dragu, *Convorbire cu ~ despre I. Perspectiva scriitorului*. II. *Despre destiniul eroilor contemporani*, GL, IV, 1957, 37, 1; 4; 38, 1; 5; L. Raicu, ~, *Anul XV*, GL, VI, 1959, 39, 3; Georgeta Horodincă, *Ceva despre arta lui ~*, GL, VI, 1959, 47, 2; Marin Preda, *Despre generalități și utilizarea lor*, CNT, 1962, 50, 3; **, *Interviu cu ~*, VR, XVII, 1964, 3, 3-4; D. Micu, ~, LCF, VII, 1964, 13, 3; Mihai Gafița, ~, ALB, LXVIII, 1966, 955, 5; D. Ursuleanu, ~, LCF, IX, 1966, 17, 7; Alex. Ștefănescu, *Scriitori contemporani*. ~. *Istoria exactă a literaturii române*, TMS, XVIII, 1983, 10, 5.

RAICU Al., *Puntea din vale*, București, Forum, 1948, 238 p. Roman social, realist-socialist. Relatează evenimente din existența unui băiat, Ion Bălan, pripășit în vremea

secetei pe lângă casa unui hangiu din București. Recuperat de comuniști, el devine brigadier și se întoarce în satul natal. Acțiunea se petrece în Moldova. „Convenționalismul și facilitatea domnesc în toate planurile realizării” (Marian Popa).

◆ Traian Stoica, VR, II, 1949, 3-4, 293-294; F. I. Bociort, CNT, 1949, 151, 9; 10; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

SADOVEANU Mihail, *Păuna Mică*, București, Cartea Românească, 1948, 314 p. Fragment: *Judecata*, CNT, 1948, 66, 7. Scurt roman social realist-socialist. La fel ca *Mitrea Cocor* (1949), *Nada Florilor* (1950), *Aventura în Lunca Dunării* (1954), poate fi asimilat și povestirii, ca specie epică. Prin subiect, cartea vădește o întoarcere a autorului spre problemele actualității. Eroii, un grup de refugiați opoșiți în satul Păuna, de lângă Dunăre, experimentează, în primăvara anului 1945, tipul socialist de societate. Pe lotul de pământ oferit de comisia de împroprietărire, ei practică agronomia intensivă, amenajează un iaz. Succesul, garantat - în vizuina autorului - de mecanizare și colectivizare, de o repartitie egală a veniturilor, după principiul participării egale la muncă, vine de la sine. Cartea nu este însă viabilă artistic în principal datorită personajelor implicate. Căci, în ciuda „modernității” ideatei, psihologia eroilor Neonil Roșca, Iosif Rafailă, Costică Leventu, este decis tradițională, ilustrând o mentalitate impermeabilă la comunism. „Deficiențele temei se răsfrâng [...] în construcția eroilor” (Ion Vitner). „Un proiect, desigur utopic, fansterian, de organizare a muncii agricole” (Al. Piru).

▼ Reprodus în: *Opere*, XXI, București, Minerva, 1970.

◆ Ion Vitner, CNT, 1948, 93, 10; 94, 5; 10; Bratu, *Sadoveanu*, 599-602; Ciopraga, *Sadoveanu*, 192-193; Piru, *Panorama*, 220-221; Mircea Popa, ATN, VII, 1970, 10, 4-5; Popa, *Dicționar 1*; Manolescu, *Sadoveanu*, 188; Marcea, *Sadoveanu*, 159; Băileșteanu, *Introducere*, 225; Mitru, *Sadoveanu*, 386; Popa, *Dicționar 2*; Ungureanu, *Proza*, 12-57; Leonte, *Prozatori*, 12-13. □ V. și *Șoimii*, 1904.

STANCU A., *Inimă de tânăr*, București, Editura Uniunii Tineretului Muncitoresc, 1948, 96 p. Roman realist-socialist cu temă politică. Relatează fapte din confruntarea comuniștilor cu Siguranța. Acțiunea culminează cu plecarea unora dintre militanți în Franța și cu participarea lor, de partea republicanilor, la războiul civil spaniol.

▼ București, Editura Uniunii Tineretului Muncitoresc, 1948.

◆ g.d.p., FP, IV, 1948, 887, 2.

STANCU Zaharia, *Descult*, București, Editura de Stat, 1948, 414 p. Fragmente: *Ulcelele*, CNT, 1947, 36, 7; *Aleluia*, CNT, 1947, 38, 7; *Moș*, CNT, 1947, 40, 3; 7; *Pisica*, CNT, 1947, 41, 3; 7; *Zile negre*, FP, III, 1947, 779, 2; *O fârmă de pâine*, CNT, 1948, 85, 9; *Bărcile de salvare*, FL, I, 1948, 48, 6-7; ≈; LIR, V, 1948, 1313, 2; *Să nu uiți*, *Darie*, FP, IV, 1948, 1154, 2. Reluat fragmentar: ≈; MAZ, II, 1949, 44, 2; *Clopote și struguri*, MZ, IV, 1961, 169, 2; *O fârmă de pâine*, ALB, LXXXIV, 1982, 10, 8. În 1960, romanul a fost reorganizat în tripticul *Carul de foc*, *Clopote și struguri*, *Printre stele*. Amplă evocare, realizată cu mijloacele lirismului obiectiv, a războalelor țărănești de la 1907. Personajul principal al cărții, *Darie*, constituie un prototip, un model de sensibilitate care îmbină, în dezvoltarea faptelor de viață, perspectiva infantilă cu aceea a maturității lucide. Roman îndelung cizelat de autor, fapt decelabil și din fluctuația materiei epice (unele episoade, cum e *Constandina*, publicat ca năvelă, în 1962, vor fi integrate cărții mult ulterior, în vreme ce altele vor migra în romanul *Dulăii*, din 1952, și de aici din nou în ≈), vol. reprezintă o realizare de certă valoare a literaturii noastre cu temă rurală. În același timp, pentru ≈, cristalizarea unui unghi propriu de abordare a realului se va dovedi fertilă pentru întreaga viziune românească. Acțiunea se petrece în satul Omida, din Câmpia Română, într-o perioadă de cruntă asuprire. Personaje, în mare majoritate țărani, evoluează în grupuri compacte, cu rare desprinderi de prim-plan. Umanitatea

examinată nu trăiește însă, sub aspect literar, prin psihologia de masă, ca în *Rășcoala* lui Rebreanu, ci prin exemplaritatea formelor de reacție în fața destinului. Masele de țărani, între care există legături de rudenie, variate relații sociale, ilustrând o civilizație străveche, înfruntă situația-limită (a revoltei, a represiunii) prin solidarizarea conștientă a indivizilor, cu o demnitate de ritual. De aici, și tonalitatea sumbră a evocării, soarele agonice luminează psihologiile abia conturate, aspirațiile fiecărei individualități silite să se apere prin gesturi disperate, aproape nefrești, de o soartă neiertătoare. Mai degrabă poeme în proză, paginile construite prin acumulare, pe un ton de litanie, pot astfel evoca, în lapidarietatea lor cutremurătoare, nu numai crepusculul unei lumi, ci și hidoșenia crimei săvârșite față de aceasta. Iar textul, de un patetism implicit, tinde a-și căpăta forța expresivă cumulativ, inclusiv prin rezonanța formală a expresiei în planul afectivității, de unde și o capacitate specifică de sugestie. În fine, frazarea lapidară, stilul sentențios, inflexibilitatea unghiului nemilos-obiectiv din care e privită lumea (caracteristic ambivalenței ingenuu-lucid din psihologia lui *Darie*) se păstrează vie și în alte romane scrise de ≈. Mai mult, de la *Dulăii* (1952), *Jocul cu moartea* (1962), la *Pădurea nebună* (1963), ele servesc tot unui „decupaj” autobiografic, cel petrecut prin înțelegerea fulgurantă a datului trăit ca o revelație, de unde și tensiunea fără egal a expresiei, mereu „în așteptare”. Înțeles mai mult sau mai puțin, ≈ a fost cotelat de la apariție ca o realizare de prim rang a literaturii noastre realiste, fiind una dintre puținele cărți primite cu unanimitate de voturi: „≈ este una din cele mai autentice mărturii asupra vieții satului românesc pe care le cunoaște literatura noastră” (Ov. S. Crohmălniceanu); „romancierul a reușit în mare măsură să scrie o carte cu un conținut ideologic progresist și actual, într-o formă artistică superioară” (Octav Șuluțiu); „≈ e un document antropometric al vieții rurale” (F. Brunea-Fox); „o carte [...] surprinzătoare de vie, deși ea nu urmează regulile obișnuite ale genului” (G. Călinescu).

▼ I-II, București, Editura de Stat, 1949; București, Editura de Stat, 1950; București, E.S.P.L.A., 1952; I-II, București, E.S.P.L.A., 1955; București, E.S.P.L.A., 1958; I-II, cu o pref. de Radu Popescu, București, E.S.P.L.A., 1960; I-III, București, E.S.P.L.A., 1960; București, E.P.L., 1962; București, E.P.L., 1964; I-II, pref. și note de Matei Călinescu, București, E.T., 1966; București, Cartea Românească, 1971; cu un cuvânt înainte de D. Păcurariu, București, Eminescu, 1973; București, Cartea Românească, 1979; cu o postf. de Mariana Ionescu, București, Cartea Românească, 1987. Reprodus în: *Opere*, I, București, E.P.L., 1968; *Opere*, VII, București, Minerva, 1976. Fragmente: *Brazdă'ngustă și adâncă*, București, E.P.L., 1949; *Să nu uiți, Darie...*, antologie și pref. de Adriana Miteșcu, București, Ion Creangă, 1973; *Romanul rom. cont.*, 36-61; *Să nu uiți, Darie...*, București, Ion Creangă, 1985.

■ *Mezítláb*, tr. de Szemlér Ferenc, București, Állami Könyvkiadó, 1949; *Mezítláb*, tr. de Semlér Ferenc, Budapesta, Athenaeum Nemzeti Vállalat, 1949; *Bosý*, tr. de Marie Karásková-Kojecká, Praga - Brno, Mir, 1949; *Som bosý*, tr. de Jindra Husková, Bratislava, Tatran, 1949; *De Berrevoeters*, I-II, tr. de Theum de Vries și G. Constantinescu, Amsterdam, Uitgeverij Pegasus, 1950; *Barefoot*, tr. de P. M., Londra, Fore Publication Ltd., 1951; *Les nu-pieds*, tr. de Claude Sernet, Paris, Les Éditeurs Français Réunis, 1951; *Barfuss*, tr. de Walter Fabius și Georg Maurer, Berlin, Aufbau-Verlag, 1951; *Bosý*, tr. de Dusza Czara-Stec și Magdalena Samozwaniek, Varșovia, Czytelnik, 1951; *Barfuss*, tr. de Valter Fabius și Georg Maurer, Berlin, Aufbau-Verlag, 1952; *Lo scalzo*, tr. de Giuseppe Petronio, Roma, Editori Riuniti-Edizioni di Cultura Sociale, 1954; *Bosý*, tr. de Dusza Czara-Stec și Magdalena Samozwaniek, Varșovia, Czytelnik, 1954; *Bosjakät*, tr. de Spaska Kanurkova, Sofia, Narodna Kultura, 1955; *Mezítláb*, tr. de Szemlér Ferenc, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1955; *Djaevelens Plovfure*, tr. de Hugo Nielsen, Copenhaga,

Borgens Forlag, 1955; *Bosij*, tr. de I. Fel'dštejn și Is. Narubin, Kiev, Radjanskij pis'mennik, 1956; în lb. hindi, Allahabad, 1956; *Ală unohda, Darie*, tr. de Elvi Sinervo, Helsinki, Kansankultuuri, oy, 1957; *Bosoj*, tr. de A. Lubo, Moscova, Izdetel'stvo inostranoj literatury, 1957; în lb. spaniolă, Santiago de Chile, 1957; *Djävelens plogfåra*, tr. de Jugegerd Granlung, Stockholm, Folket i Bilds Förlag, 1957; în lb. urdu, tr. de Makhmur Jullundhar, New Delhi, 1957; *Pa barahneha*, tr. de Ahmat Shamlon și Ata Bagay, Teheran, Gutenberg, 1958; *Berfaetingar*, tr. de Halldór Stefánsson, Reykjavik, Mál og Menning, 1958; *Pa barahneha*, tr. de Ahmat Shamlon și Ata Bagay, Teheran, Gutenberg, 1959; *Berfaetingar*, tr. de Lidara Bindi și Halldór Stefánsson, Reykjavik, Mál og Menning, 1959; *Bosonago ljudstvo*, tr. din lb. franceză de Viktor Jesenik și Franca Bratkovica, Liublana, Cankarjeva založba, 1960; *Los descalzos*, tr. de Manuel Lamana, Buenos Aires, Compañía Fabril Editora, 1961; *Nhũ'ng ngu'õ'i chãn dãi'*, Hanoi, Nhã, Huà't bán Văn Học, 1962; *Al-Kaukab*, tr. de Abdurrazak Ahmed, [?], Matba'et - Takaddum, 1962; *Bosý*, tr. de František Holub, Praga, Statní Nakladateství Krasné Literatury a Umění, 1964; *Bosý*, tr. de Svetova Knihovna, Praga, 1964; *Hadashi no Darie*, tr. de Nanno Atushi, Tokyo, Kobunsha, 1967; *Mezítláb*, tr. de Szemlér Ferenc, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1968; *Barfuss*, tr. de Valter Fabius și Georg Maurer, Berlin, Volk und Welt, 1969; *Barefoot*, New York, Twayne Publishers, 1971; *Çiplak ayaklar*, tr. de Z. Erman, Istanbul, Çağaloğlu, 1971; *Pa barahneha*, tr. de Ahmed Shamlou, Teheran, Ketabe Zaman, 1971; *Djävelens plogfåra*, tr. de Jugegerd Granlung, Göteborg, Bokförlag, 1972; *Bosjakät*, tr. de Spaska Kanurkova, Sofia, Narodna Kultura, 1972; *Pa barahneha*, tr. de Ahmet Shambou, Teheran, Katabe Zaman, 1972; *Mezítláb*, tr. de Szemlér Ferenc, Cluj-Napoca, Dacia, 1976. Fragmente: *Aus Kriegszeiten*, tr. de Georg Maurer, în **, *Rumänien Erzählt*, Berlin, Volk und Wiessen, Volkseigener Verlag, 1955; *La vendemia. Il popa al*

postribolo, în **, *Antologia della narrativa romena*, Modena - Parma, Casa Editrice Guanda, 1956; *Tjasna i dălboka brazda*, în **, *Rumânska poezija i proza*, Sofia, Narodna Kultura, 1957; *Spasatel'nye lodki*, tr. de K. Vygodski, în **, *Novella sovremennoj Rumynii*, Moscova, Izdatel'stvo inostrannoj literatury, 1962; *Encantos*, tr. de Manuel Lamana, în **, *Narradores rumanos*, Montevideo, Editorial Alfa, 1965; *Las confesiones de Darie*, tr. de Gustavo Eguren, în **, *Literatura rumana contemporănea*, Havana, Instituto del Libro, 1968.

● Premiul de Stat pe anul 1952.

◆ Nicolae Mărgeanu, *De vorbă cu personajele romanului* ≈, FL, II, 1948, 15, 14; Ov. S. Crohmălniceanu, *O discuție cu d-l - pe marginea ultimei sale cărți* ≈, CNT, 1948, 115, 1, 10; Ov. S. Crohmălniceanu, CNT, 1948, 116, 5, 6; 117, 5; Mihai Novicov, *Să nu uși Darie. Însemnări pe marginea romanului ≈ de -*, FL, I, 1948, 50, 1; 8; Octav Șuluțiu, NA, III, 1949, 831, 2; Nicolae Mărgeanu, *Un scriitor învățând de la cititori. Consfătuirea tov. - cu cititorii romanului ≈*, FL, II, 1949, 2, 7; F. Brunea-Fox, ADV, LXIII, 1949, 17.373, 2; Petru Comarnescu, *Sociologia Desculților. Însemnări în jurul romanului ≈ de -*, NA, III, 1949, 853, 2; 855, 2; 858, 2; 860, 2; Maria Zamfir, ALB, LII, 1949, 62, 7; I. Popper, *Trei manifeste literare pentru pace*, FL, II, 1949, 12, 8; Petru Comarnescu, U, LXVI, 1949, 84, 2; Mihail Petroveanu, FL, II, 1949, 15, 12; 16, 10; Ion Vitner, VR, II, 1949, 5-6, 326-343; Novicov, *Pentru literatura*, 35-48; Boris Cazacu, *Câteva aspecte ale stilului în romanul ≈*, LR, III, 1954, 3, 114-126; Ov. S. Crohmălniceanu, *În legătură cu problema originalității literare*, VR, VIII, 1955, 7, 191-210; S. Damian, GL, II, 1955, 51, 2; 52, 2; L. Raicu, *Dezvoltarea romanului social - un fenomen caracteristic al noii noastre literaturi*, VR, VIII, 1955, 12, 182-195; Petru Dumitriu, CNT, 1956, 8, 3; G. Călinescu, *O carte vie*, CNT, 1956, 15, 1; D. Micu, *În legătură cu proza lui -*, VR, IX, 1956, 9, 168-178; Damian, *Încercări*, 53-68; Ion Vitner, *Monologul lui Darie*, GL, IV, 1957, 14, 5; **, *Vă prezentăm o carte pe săptămână*, ALB, LX, 1957, 493, 2; L. Raicu, *Romanul actual și simțul realului*, VR, X, 1957, 6, 192-200; Ion Vlad, *Succesele prozei noastre actuale*, TR, I, 1957, 31, 3; Al. Săndulescu, *Gravitate și delicatețe. ≈ - roman epopeic*, GL, IV, 1957, 51, 7; Vitner, *Ariadna*, 119-127; V. Vântu, CNT, 1958,

4, 3; Pompiliu Marcea, *Observații asupra originalității stilului în ≈*, SB, IX, 1958, 2, 60-64; Henri Zalis, *Tipologie semnificativă în romanul contemporan*, SB, IX, 1958, 9, 74-78; Mihai Gafița, *Însemnări despre literatura închinată satului contemporan*, ST, X, 1959, 3, 9-17; V. Ardeleanu, *Tradiția realismului socialist la noi*, ST, X, 1959, 4, 18-29; N. Ciobanu, -, SB, X, 1959, 7, 52-59; Micu, *Romanul*, 88-108; Matei Călinescu, -, ≈, GL, VII, 1960, 29, 6; Eugen Simion, *Memoria lui Darie. O viziune a satului. Realismul liric în ≈*, GL, VIII, 1961, 12, 3; 13, 2; 14, 2; Al. Piru, CNT, 1961, 14, 3; Radu Popescu, *Noul ≈*, VR, XIV, 1961, 4, 128-141; N. Ciobanu, *Compoziție și lirism în noul ≈*, TR, V, 1961, 41, 5; Al. Săndulescu, IL, XII, 1961, 10, 75-78; Iosifescu, *În jurul*, 218-235; Virgil Ardeleanu, *Viața satului în proza contemporană*, ST, XIII, 1962, 3, 20-24; Mihai Drăgan, *Satul socialist în proza actuală*, IL, XIII, 1962, 5, 57-63; Sanda Apostolescu, *Proza română contemporană*, S XX, II, 1962, 10, 216; Mihai Gafița, *Modalități ale romanului: puncte de vedere*, GL, X, 1963, 46, 1; 7; Damian, *Direcții*, 223-298; Lucian Raicu, *Direcții în romanul contemporan. Douzeci de ani de literatură nouă*, GL, XI, 1964, 9, 1; Paul Georgescu, *Imaginație și experiență*, CNT, 1964, 14, 3; Lucian Raicu, *Momente ale literaturii noi. ≈*, GL, XI, 1964, 17, 1; 7; V. Ardeleanu, „*Iluzia vieții*”, ST, XV, 1964, 4, 49-57; D. Micu, N. Manolescu, *Tipuri de roman în literatura noastră nouă*, GL, XI, 1964, 26, 1; 7; Paul Georgescu, *Dimensiunea istoriei în literatura noastră nouă*, S XX, IV, 1964, 7-8, 20-25; Lucian Dumbraș, *Domenii de afirmare în proza contemporană*, IL, XV, 1964, 8, 81-87; V. Ardeleanu, *Originalitate - continuitate - noutate*, ST, XV, 1964, 8, 55; Ov. S. Crohmălniceanu, *Proza noastră în ultimii douăzeci de ani*, VR, XVII, 1964, 8, 122-133; Al. Oprea, *Eroul contemporan în proza actuală*, LCF, XLIV, 1964, 8, 86-97; N. Manolescu, *Literatura română azi*, CNT, 1964, 34, 6; S. Damian, -, ≈, LCF, VII, 1964, 17, 5; M. Duță, I. Oprișan, *Probleme de tipologie a romanului românesc actual*, RITL, XIII, 1964, 3-4, 681-702; Perpersicchio, *Alte mențiuni*, II, 275; Paul Georgescu, *Modificarea personajelor în proza noastră contemporană*, CNT, 1965, 32, 3; Micu-Manolescu, *Literatura*, 171-181; G. Dimisianu, GL, XIV, 1967, 11, 3; Marian Popa, *Darie sau homo viator*, LCF, X, 1967, 20, 2; Oprea, *Mișcarea*, 51-68; Const. Ciopraga, *≈ după douăzeci de ani*, IL, XIX, 1968, 24-26; Dan Zamfirescu, *După 20 de ani*, CNT, 1968, 40, 3; Piru, *Panorama*, 295-299; -, *Confesiunile lui Darie...*, ALL, 1969, 41-44;

Voicu Bugariu, *Despre proza lui* -, AST, V, 1970, 10, 6; G. Dimisiuanu, *Prozatori*, 47-49; Zaharia Macovei, -, ≈, F, VII, 1971, 3, 16; Bugariu, *Incursiuni*, 193-204; Păunescu, *Sub semnul*, 447-456; Popa, *Dicționar 1*; ***, *Modele de analize*, 338-385; *Viorel Bageacu*, ≈ - o nouă ed. în Iran, RL, 1972, 38, 31; Adriana Miteșcu, *Legile iubirii*, LCF, XV, 1972, 40, 4; Ion Lungu, *Darie și timpul*, TR, XVI, 1972, 40, 8; Mircea Iorgulescu, *Sentimentul istoriei*, RL, V, 1972, 41, 11; Mirela Roznoveanu, *Naivitatea lui Darie*, TMS, VII, 1972, 15, 5; Zoltan Franyo, *Momente ale universalității*, O, XXIII, 1972, 34, 3; Dumitru Micu, *N'oubliez pas Darie*, REVR, XXVI, 1972, 4, 15-22; Călin, *Portrete*, 184-195; Călinescu, *Literatura*, 84-88; Crișan, *Ieșirea*, 106-116; Rotaru, *Analize*, 388-398; D. Păcurariu, *Tinerțea unui roman*, LCF, XVI, 1973, 15, 1; Ov. Ghidirmic, *Viața unei cărți*, RL, VI, 1973, 28, 7; Constantin Cubleşan, ≈ - romanul unei deveniri, TR, XVII, 1973, 32, 3; Ion Marcoș, *Contradicția lui Darie*, TR, XVII, 1973, 45, 4; Corea, Florescu, *Biografii*, 211-216; Drăgan, *Reacții*, 127-138; Georgescu, *Printre cărți*, 121-127; Macavei, Magheru, Vânturache, *Analize*, 304-315; Raicu, *Structuri*, 135-149; Valeriu Răpeanu, *Cu* -, RL, VII, 1974, 1, 16-19; Ion Vlad, *O singură carte...*, TR, XVIII, 1974, 3, 2-3; N. Nicoară, *În sandale de aur...*, CRC, 1974, 3, 16; Voicu Bugariu, - și povestirea în serii, ARG, IX, 1974, 1, 10; Laurențiu Ulici, *Un roman despre puritatea țaranului*, CNT, 1974, 7, 3; Leonida Neamtu, *O carte fundamentală*, ST, XXV, 1974, 2, 9; Mihail Petroveanu, ≈ la 25 de ani, ST, XXV, 1974, 2, 8-9; Al. Ivăsiuc, *Conținutul ideologic al artei este o chestiune de justă perspectivă și de intensitate a trăirii perspectivei înseși*, CNT, 1974, 22, 6; Alex. Ștefănescu, *Darie nu e un simplu personaj*, TMS, IX, 1974, 4, 4; Liviu Leonte, *Universalitatea prin redescoperirea tradiției*, ARG, IX, 1974, 6, 4; Fănuș Băileșteanu, *Fantasiul Darie*, RL, VII, 1974, 39, 5; Gabriela Melinescu, *Autorul lui ≈ la 72 de ani*, LCF, XVII, 1974, 40, 1; Victor Atanasiu, „Copilăria” lucidă la eroii lui -, CL, 1974, 11, 4; Adriana Miteșcu, *Ocolul lumii în „sandale de aur”*, LCF, XVII, 1974, 49, 3; N. Barbu, *Darie nu a murit!*, CRC, IX, 1974, 50, 4; Ilarie Hinoveanu, *Nemuritorul Darie*, R, XI, 1974, 12, 4, 13; Hinoveanu, *Convorbiri cu...*, 105-108; Zăciu, *Bivacu*, 179-184; Anca Mădă, *Romanele unei copilării „netrebnice”*, ALL, 1975, 116-157; Mariana Ionescu, *Pământ și oameni*, O, XXVI, 1975, 30, 3; Vlad, *Lecturi*, 201-219; Ursu-Mihăilescu, *Analize*, 159-165; Balotă, *Universal*, 64-92; Sultana Craia, ≈, LCF, XX, 1977, 10, 3; Valeriu Răpeanu, *De la ≈*

la „Niște țărani”, RL, X, 1977, 15, 11; Ghidirmic, *Stancu*, 96-151; Ionescu, *Artă*, 86-155; Popa, *Dicționar 2*; Ștefănescu, *Preludiu*, 116-124; Cornel Ungureanu, *Ucenicia lui Darie*, TR, XXII, 1978, 11, 6; Cornel Ungureanu, *Valorile tărăruului Darie*, CNT, 1978, 15, 10; Baltag, *Polemios*, 115-118; Horodincă, *Studii*, 7-15; Micu, *Lecturi*, 142-147; Roznoveanu, *Lecturi*, 60-69; *Scritorii români*; Zăciu, *Alte lecturi*, 94-99; *Dicționar*; Rebreanu, *Scorobete*, *Cu microfonul*, 294-333; Băileșteanu, *Refracții*, 52-73; Deleanu, *Glasil*, 31, 47-48, 59, 61, 101-105, 111, 122, 135, 138, 151-152, 157-158, 175; Păcurariu, *Scritorii*, 187-196; Ion Bălu, *Lumea imaginată a lui* -, RL, XV, 1982, 41, 12-13; Emil Manu, *Meditația autobiografică*, RL, XV, 1982, 41, 14; Leon Baconsky, *Scena turnantă și comentatorul*, ST, XXXIII, 1982, 10, 8; 31; Al. Piru, ≈, *80 de ani de la naștere*, TRR, XI, 1982, 232, 8; Marcea, *Varietăți*, 218-225; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatura română în școală*. -, ≈, RL, XVI, 1983, 9, 19; Ion Cristoiu, *Triumful talentului*, III, LCF, XXVI, 1983, 46, 1; 7; Craia, *Aventura*, 39, 77-81, 110-111, 115-125, 152-154, 159, 164-168, 174-175, 177; Stela Mirel, ≈ și luciditatea creatorului, O, XXXV, 1984, 12, 1, 6; Constant Călinescu, *Țărani*, AST, XVIII, 1984, 4, 5; Ion Rotaru, *Proza românească de după eliberare*, LLE, XIII, 1984, 2, 19-22; Mariana Ionescu, *Repere în proza lui* -, RL, XVII, 1984, 40, 4-5; Ioan Adam, *Spațiul mărturisirii*, RL, XVII, 1984, 49, 8; Ovidiu Ghidirmic, „Secțiunea de aur” a prozei românești contemporane, AR, 1984, 32-35; Ciopraga, *Propilee*, 95-97, 99; Leonte, *Prozatori*, 79-85; Craia, *Orizontul*, 203-207; Ionescu, *Introducere Stancu*, 263-306; Marcea, *Atitudini*, 78-81; Ungureanu, *Proza*, 118-152; Monica Spiridon, *Căile realismului*, RL, XIX, 1986, 26, 4; Victor Atanasiu, *Darie sau înțelegerea matură a existenței*, SLAST, VII, 1987, 8, 5; Virgil Cuțuțaru, *Alfel despre țărani*, CRC, XXII, 1987, 17, 4; Val Condurache, *Fragmente despre* ≈, CL, XCIII, 1987, 12, 12; ***, *Poetica romanului românesc*, 224-225; Rotaru, *Analize*, 323-330; Rotaru, *O istorie*, III, 528-533; Cornel Ungureanu, *Triumfurile literaturii*, O, XXXIX, 1988, 28, 2; Căndroveanu, *Literatura*, 91-95; Ivașcu, *Confruntări*, III, 117-120; 203-204; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 559-561, 566-567, 580-588; 591-593; Adriana Iliescu, *Lirismul epopeic modern*, RL, XXII, 1989, 6, 4; Cazacu, *Modele*, 398-414; Velea, *Interferențe*, 41-45. □ V. și Taișunul, 1937.

STĂNOIU Damian, *Chimiță R. Ilie, școlar și hoinar*, București, Forum, [1948?], 204 p.

(Cheia de aur). Roman pentru copii și tineret. Relatează evenimente din viața unui copil de țăran, Chirimăță. Atras de mirajul școlii, acesta renunță la plăcerile vârstei în speranța iluzorie de a urma liceul. Acțiunea se petrece într-un sat patriarhal, înainte de reforma agrară din 1945.

○ ȘERBU Ieronim, 1941, fragment de roman, AHA, 1948, 93–95.

TEODOREANU Ionel, *Zdrulă și Puhă*, București, Socec, 1948, 172 p. Fragmente: *Zdrulă se întâlnește cu Amlet*, SML, X, 1947, 1695, 6; *Puhă și doamna*, FȘC, IV, 1947, 154, supliment, 1, 12. Una din ultimele cărți scrise de ~. Roman grotesc. Prin cele două personaje din titlu, Zdrulă și Puhă, sunt imaginat două forme complementare de umanitate, apte să radiografieze lumea în momentele ei de declin. Atmosfera e cea a capitalei din vremea bombardamentelor americane (1944). Zdrulă, gropar, coșar și flașnetar, cunoaște pe Puhă, suflour, apoi „negustor de vorbe”, la – fapt simptomatic pentru deschiderea simbolică acordată împrejurării – o reprezentare cu *Hamlet*. Ridicolul personajelor se transmite însă ideatei în ansamblu, farmecul unei asemenea proze putând fi gustat doar de un îndrăgostit de literatura lui Ionel Teodoreanu.

◆ Al. I. Ștefănescu, CNT, 1948, 76, 4; Piru, *Panorama*, 247; *Dicționar*. □ V. și *La Medeleni*, I. *Hotarul nestatornic*, 1925.

1949

ARCHIP Ticu, *Soarele negru*, II, v. *Soarele negru*, I, 1946.

CAMILAR Eusebiu, *Negura*, I, București, Editura de Stat, 1949, 452 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Apărut mai întâi în f.rev. VR, I, 1948, nr. 3–7. Fragmente: *Într-o noapte*, CNT, 1948, 111, 6; *Execuția*, FL, I, 1948, 46, 12; ≈ MAZ, I, 1948, 45, 2; ≈ „Scânteia”, XVIII, 1948, 1310, 3; 4; ≈ „Buletinul Ateneelor Populare din București”, 1949, 3, 8–10; II, București, E. S., 1950, 570 p. Textul a fost

revăzut la reeditare. Fragmente: *Ordinele de chemare*, „Scânteia”, XVIII, 1948, 1380, 3; *Cântecul corbilor*, „Știință și cultură”, 1949, 1, 19–22; *La coasă* (romanul e anunțat cu titlul *Grădina lui Cimpoieșu*), ALB, LII, 1949, 66, 11; *Vagonul de-a III-a*, „Scânteia”, XVIII, 1949, 1458, 5; *Aleșii satului* (din nou titlul romanului e *Grădina lui Cimpoieșu*), FL, II, 1949, 14, 8; *Întâlnirea cu Vieru* (titlul e *Grădina lui Cimpoieșu*), FL, II, 1949, 28, 6–7; *Începutul sfârșitului* (romanul se cheamă tot *Grădina lui Cimpoieșu*), ALB, LII, 1949, 85, 11; *Execuția*, CNT, 1949, 162, 6; ≈ „România liberă”, VII, 1949, 1570, 2; *Niculai Dadaci își caută neamul...*, FP, V, 1949, 1458, 2; ≈ ALB, LIII, 1950, 121, 4. Cele două vol. au fost concepute ca făcând parte dintr-o trilogie, al cărei ultim tom n-a mai apărut. Roman social, realist-socialist, una dintre primele astfel de creații epice ample având ca subiect ultimul război mondial. Modelul direct e *Înuincare*, de Cezar Petrescu, dar construcția cărții e mozaicată, lăsând impresia unei suite de episoade, redactate cu mijloacele unui nuvelist. Slujindu-se de resursele caricaturii și de cele ale deformării prin notație, adesea cu un timbru expresionist, romanul încearcă să ofere imaginea unui univers al ororilor, în care figurile umane devin monstroase. Așa apar ofițerii ucigași Vartic și Vieru, chiaburul Darie, țăranul Brici. Impresionat de cruzimea încheșărilor din război, cititorul se descoperă participant la un holocaust, în care, ca într-o bolgie dantescă, umanitatea eroilor s-a pierdut. Stilul relatării este uneori neglijent, gazetăresc.

▼ I–II, București, Editura de Stat, 1950; I–II, ed. revăzută, București, Editura de Stat, 1950; ed. revăzută, București, E.S.P.L.A., 1959; ed. revăzută, pref. de Mihai Gaftă, E.S.P.L.A., 1961. Fragmente: ≈, în **, *Scritorii din R.P.R. în slujba poporului*, București, E.P.L.A., 1949, 106–118; ≈, în **, *Cântare patriei*, ed. îngr. și ad. de Ion Oană, București, E.M., 1959, 385–388.

■ *Mgla*, I, tr. de A. Lubo și M. Pavlov, Moscova, Izdatel'stvo Inostrannoj Literatry, 1949; *Fergeteg*, I–II, tr. de Nagy Elek,

- București, Állami Könyvkiadó, Cluj, 1949–1950; *Fergeteg*, I–II, tr. de Nagy Elek, Budapest, Szirka Kiadás, 1949–1950; *Mägla*, I–II, tr. de I. G. Rajčeva, Sofia, 1950–1951; *Mrákava*, tr. de Alica Szabova, Bratislava, Nakladateľ'stvo Dukla, 1950; *Mlha*, I, tr. de Navková – Vendruškova, Praga, Svoboda, 1950; *Mgla*, tr. de Roman Horodyski, Varșovia, Czytelnik, 1951; *Dans le brouillard*, tr. de Claude Sernet, Paris, Éditions du Pavillon, 1952; în lb. chineză, după tr. în lb. rusă apărută la Moscova în 1949, Beijing, Scriitorul, 1954; *Nebbia*, tr. de Giuseppe Petrario, Roma, Editori Riuniti, 1956. Fragmente: *Brumes*, „Revue roumaine”, IV, 1949, I, 41–84 (și în ed. engleză și germană ale aceleiași publicații); *Fergeteg*, tr. de Nagy Elek, „Utunk”, IV, 1949, 8, 18; *Fergeteg*, tr. de Nagy Elek, „Művelődési Utmutató”, 1950, I, 53; *Fergeteg*, tr. de Balla Ernő, „Utunk”, V, 1950, 9, 3; *Un villaggio distrutto*, în ***, *Antologia della narrativa romana*, Modena – Parma, Casa Editrice Guanda, 1956.
- ◆ Tiberiu Ion, FL, I, 52, 11; ***, FP, V, 1949, 1194, 2; ***, *Însuflețita discuție care a avut loc între cetitorii romanului ≈ și autorul lui*, ~, LIR, IV, 1949, 1339, 2; Ov. S. Crohmalniceanu, CNT, 1949, 123, 5; 11; 124, 5; 12; Adrian Rogoz, LIR, VI, 1949, 1361, 3; Petre Iosif, ≈ și *negura*, FL, II, 1949, 9, 12; Alex. Șahighian, ALB, LII, 1949, 61, 3; I. Popper, *Trei manifeste literare pentru pace*, FL, II, 1949, 12, 8; Traian Șelmaru, LPC, XIX, 1949, 3, 141–149; George Dan, ~ *s-a întâlnit cu cititorii* ≈, FL, II, 1949, 15, 14; Petru Dumitriu, FL, II, 1949, 15, 12; Al. Dumitriu-Puășești, U, LXVI, 1949, 90, 2; Mihai Novicov, *Pentru o largă dezbateră în jurul romanului* ≈, VR, II, 1949, 3–4, 234–245; I. D. Loghin, OP, XLII, 1950, 1071, 2; Al. Dumitriu-Pășești, U, LXVII, 1950, 74, 2; Dumitru Popescu, CLPT, VI, 1950, 342, 2; D. Mircea, AI, I, 1950, 5, 135–138; I. Aronescu, IN, II, 1950, 3–4, 189–200; Sergiu Fărcășan, *Despre ≈ volumul II și câteva probleme de critică literară*, FL, III, 1950, 24, 2; 25, 3; 4; N. Moraru, *Un act de acuzare împotriva războiului imperialist*, VR, III, 1950, 5, 243–256; Micu, *Romanul*, 138–147; N. Ciobanu, *Romanul de război și evoluția viziunii etice și sociale a genului*, ST, XI, 1960, 9, 46–51; ~, *Cum am scris...* ≈, LCF, IV, 1961, 8, 9; Liviu Călin, *O nouă ediție*, GL, VIII, 1961, 17, 2; Micu – Manolescu, *Literatura*, 220–221; Oprea, *Mișcarea*, 13–27; Piru, *Panorama*, 350–352; Popa, *Dicționar 1*; Dorina Merches, *Eusebiu Camilar. Biobibliografie*, Iași, 1974, 24–25; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Nicolae Georgescu, *Oglinzile epicului*, LCF, XXXI, 1988, 34, 3. □ V. și *Cordun*, 1942.
- CĂLUGĂRU Ion, *Oțel și pâine*, foileton, v. 1951.
- CORLACIU Ben., *Nelegiuirea*, fragment din romanul *Rădăcinile focului*, VR, II, 1949, 5–6, 208–238.
- DUMITRIU Petru, *Bijuterii de familie*, București, E.P.L.A., 1949, 162 p. În 1955, va fi retopit în structura cărții *Cronică de familie*. Scurt roman social, având ca temă mișcările țărănești din anul 1907. Ca și în *Răscoala* lui Liviu Rebreanu, masele de țărani sunt înfățișate în scene panoramice, bine ritmate sub aspectul urmăririi apariției sentimentului colectiv de revoltă. Vocea dramatică, puterea de a relata cu obiectivitate evenimente caracteristice pentru un anume mediu social, sunt cu atât mai evidente în pictura clasei superpuse. Povestea Elenei Vorvo-reanu care, tentată de bijuteriile surorii sale, Eleonora, se decide s-o ucidă, în contextul favorizant al confuziei create de reprimarea mișcărilor țărănești, este relatată cu pana unui bun cunoscător al mijloacelor epicului obiectiv. În ansamblu, romanul nu este doar plauzibil – record greu de egalat, în condițiile afirmării așa-zisului realism-socialist –, ci și bine construit, realmente plin de tensiune, dovadă a apariției, în literatura română, a unei voci epice inconfundabile.
- ▼ București, E.P.L.A., 1950; București, E.S.P.L.A., 1953.
- *Csaladi ékszerék*, tr. de Rez Ádám, Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1950; *Der Familienschmuck*, tr. de Bela Zaharopol, București, Staatverlag für Kunst und Literatur, 1951; în lb. sârbă, București, E.S.P.L.A., 1955; în lb. maghiară, București, E.S.P.L.A., 1957.
- ◆ Petre Hossu, AL, I, 1949, I, 128–133; I. Popper, FL, II, 1949, 40, 9; 41, 9; S. Damian,

Generalitatea și individualitatea ideii opereii literare, VR, VIII, 1955, 4, 294-309; Geo Șerban, *Mărturie epică*, GL, II, 1955, 26, 2; Damian, *Încercări*, 112-136; Savin Bratu, *Clarificări necesare*, CNT, 1958, 21, 3. □ -, *Pentru literatura lui 1954*, VR, VI, 1953, 9, 250-252; Ov. S. Crohmălniceanu, *În legătură cu problema originalității literare*, VR, VIII, 1955, 7, 191-210; M. Petroveanu, *De vorbă cu ~*, GL, III, 1956, 20, 1; 6; ~, *Lupta pentru realism în proza noastră*, CNT, 1956, 24, 1; 6; Lucian Raicu, *Aspecte ale romanului contemporan*, IL, 1956, 5, 97-106; Geo Șerban, *Ipoteze despre condiția romanului*, VR, X, 1957, 6, 186-191; ~, *Noua școală a romanului românesc. Există o școală românească în proza epică recentă? Cine va scrie despre ea?*, GL, IV, 1957, 34, 1; 4; 35; 1; 4; 36. I; 4; ~, *Răscruce și drum*, CNT, 1958, 4, 1; 3; 5, 3; S. Damian, *Este ~ un scriitor modern?: Cum învinge clasicismul*, TR, II, 1958, 10, 7; 11, 6; Al. Claudian, *Semnificația socială a romanelor lui ~*, SCȘ, IX, 1958, 1-2, 115-126; Mihai Gafița, ~, *Anul XV*, GL, VI, 1959, 28, 3; Stancu Ilin, *Primele semne ale realismului socialist în literatura română*, SCIL, IX, 1960, 1, 83-96.

○ **FĂRCĂȘAN Sergiu**, *Brigada cântă pe mai multe voci*, fragment din romanul omonim, București, Scânteia, 1949, 22 p.

◆ **, OP, XLI, 1949, 739, 2.

○ **IUSTER Solo**, fragment din romanul *Sub biciul vătafilor*, PD, I, 1949, nr. unic, 19.

JAR Alexandru, *Evadare*, București, Editura de Stat, 1949, 264 p. Fragment: *Epidemie*, FL, I, 1948, 39, 8-9. Roman realist-socialist, de tip politic. Are ca temă lupta, în ilegalitate, a comuniștilor internaționaliști împotriva ocupației germane. Protagonistul, Toma, reușește să evadeze dintr-un lagăr din apropierea Parisului pentru a continua lupta ilegală alături de Olga, tovarășă de arme. „Un roman superficial” (Al. Piru).

◆ Petru Dumitriu, FL, I, 1948, 52, 11; Mihail Petroveanu, FL, II, 1949, 4, 11; Ov. S. Crohmălniceanu, CNT, 1949, 125, 5; 126, 5; I. Popper, *Trei manifeste literare pentru pace*, FL, II, 1949, 12, 8; Ana Veveția, FȘC, VI, 1949, 217, 2; Emil Manu, LCF, XI, 1968, 6, 7; Piru, *Panorama*, 390; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

○ **MĂGUREANU Octav**, *Noaptea*, fragment din romanul *Calea Griviței*, FL, II, 1949, 4, 8-9.

MĂGUREANU Octav, *O călătorie ciudată*, București, Editura de Stat, 1949, 108 p. (Biblioteca de buzunar). Mic roman fantastic, de tip realist-socialist. Acțiunea se petrece în S.U.A. și în Spania franchistă. Călătorind cu ușurința lui Peter Schlemihl, eroul cunoscutului basm german, naratorul are ocazia să pună în lumină aspecte ale „luptei pentru libertate în Occidentul contemporan.”

MĂTASE Elena, *Nodul pământului. Roman pentru tineret*, București, Editura de Stat, 1949, 88 p. Legată palid de evenimentele din timpul războiului și de după aceea, cartea tratează, din perspectivă realist-socialistă, subiecte din viața pitorească a copiilor de la munte. Acțiunea se petrece în împrejurimile târgului Bozieni, în nordul Moldovei.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

○ **MIRCEA Dumitru**, *Răfuielei*, AL, I, 1949, 1, 37-66; *Candin*, VR, II, 1949, 3-4, 171-186, fragmente dintr-un proiectat roman rural. Acțiunea este plasată în satul fictiv Sângeorz, din Ardeal.

PAS Ion, *Zilele vieții tale*, I-II, București, Editura de Stat, 1949, 319 + 249 p.; III-IV, București, Editura de Stat, 1950, 291 + 266 p. Încercare de frescă realist-socialistă a vieții sociale și politice din România, în primele două decenii ale secolului nostru. Debutând pe un ton de confesiune, cartea e scrisă stângaci, cu mijloacele realismului obiectiv. Apar, ca personaje, figuri ce au dominat scena politică a acelor timpuri. Întreaga radiografie a vieții sociale este efectuată din perspectiva ideologică a „celor ce muncesc”. În epocă, romanul a fost foarte bine primit. „Un dosar de acuzare împotriva regimului de opresiune al burgheziei și moșierimii” (Titus Ștefănescu-Priboi). „O frescă a societății noastre din jurul anului 1900 și până în anul 1920” (Petre Granea).

▼ I-II, București, Editura de Stat, 1949-1950; I-II, București, E.S.P.L.A., 1955; I-II,

E.S.P.L.A., 1957; I-II, București, E.P.L., 1967.

◆ Ana Ververia, FȘC, VI, 1949, 211, 2; Mihail Petroveanu, FL, II, 1949, 7, 8; Al. Simion, LIR, VI, 1949, 1364, 3; Gheorghe Tudor, U, LXVI, 1949, 81, 2; Titus Ștefănescu-Priboi, CNT, 1949, 148, 8; 10; Geo Șerban, VR, II, 1949, 11, 228-231; Petre Hossu, AL, I, 1950, 4, 106-112; D. Mircea, AL, I, 1950, 7, 96-97; Petre Granda, VR, III, 1950, 7, 224-236; Valeriu Râpeanu, REVR, XIX, 1965, 4, 125-127; V. Voia, TR, IX, 1965, 43, 9; Mircea Șerbănescu, -, O, XVI, 1965, 11, 63-64; Aurel Martin, LCF, XI, 1968, 3, 7; C. Crișan, ATN, X, 1968, 2, 9; Popa, *Dicționar 1*; V. R., -, VR, XXVII, 1974, 6, 50; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Povestea unei fete*, 1927.

PELTZ I., Vadul fetelor, București, Forum, [1949?], 272 p. Roman social, realist-socialist. Este evocată lumea ghetoului evreiesc. Acțiunea se petrece între anii 1916-1930, în fundătura Crinului din București. Protagonistul cărții, Leon Gutman, răspândește idei socialiste subversive. În casa unei văduve, Ana Glatt, mamă a patru fete, se apropie de Olga, mezină, care devine la rândul ei agitatoarea comunistă.

◆ I. Popper, FL, II, 1949, 11, 10; Piru, *Panorama*, 306; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

PETRESCU Cezar, Neghiniță, București, Editura de Stat, 1949, 162 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Roman pentru copii. Scris cu haz, relatează peripeciile prin care trece un băiețel orfan din București, al cărui tată fusese ucis în timpul bombardamentelor din vremea războiului.

▼ Ed. revăzută, București, E.T., 1958.

■ *Egđeruski*, tr. de Jorggi Papailia, Tirana, Naim Frashëri, 1974.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Întunecare*, 1927.

SADOVEANU Mihail, Mitrea Cocor, București, E.P.L.A., 1949, 192 p. Fragment: ≈, CNT, 1949, 156, 9. Reluat fragmentar: ALB, LIII, 1950, 116, 3; ≈, ALB, LIII, 1950, 150, 3; ≈, OP, XLII, 1950, 1292, 2; ≈, FMI, IV, 1951, 11, 26-27. Scurt roman social, cu

evidentă coloratură politică. Ca specie epică, la fel ca *Păuna Mică* (1948), *Nada Florilor* (1950), *Aventura în Lunca Dunării* (1954), poate fi asimilat și povestirii. Înscriind figura centrală a cărții într-o tipologie ce va deveni schematică sub auspiciile a ceea ce s-a numit realism socialist, autorul realizează printre primii, în ≈, un tablou social dominat de ideologia comunistă. Mitrea Cocor, țăran sărac din satul Malu-Surpat, aflat într-un incert Bărăgan al perfectului simplu, cutreierat de dropii, intră, încă din perioada serviciului militar, efectuat în preajma celui de al doilea război mondial, în contact cu mișcarea comunistă ilegală. Clarificarea de conștiință, incipientă la acea epocă, este desăvârșită pe frontul antisovietic și în cadrul colhozului „Illicita Pamiati”, unde Mitrea lucrează ca prizonier. Astfel că, întorcându-se în țară ca luptător în divizia „Tudor Vladimirescu”, el va face, la Malu-Surpat, un propriu „județ al sârmanilor”. În primăvara lui 1945, el va intra cu forța pe moșia boierească, înfăptuind reforma agrară cu mijloace proprii anului 1907. Ca personaj literar, Mitrea e lipsit însă, cum spunea chiar Savin Bratu, în 1963, „de privirea păstorului din veac”. Pe de altă parte, evocarea mediului social, ca și aceea a evenimentelor legate de evoluția psihologică a personajului central, nu posedă pregnanța literară a faptului de viață trăit, nici forța de sugestie lirică, specifică marii proze sadoveniene, confirmând impresia de roman cu teză. Asupra întregii mișcări literare din deceniul '50, ≈ a exercitat însă o influență hotărâtoare, instituind chiar modelul unei umanități care descoperă, în mediul rural, mesianismul politic. Cum era de așteptat, cartea a fost primită deosebit de favorabil la apariție. „≈ ne-a dăruit aceste pagini care l-au făcut să trăiască între eroii literaturii noastre pe Mitrea, țăranul fără pământ” (Anton Petrescu). „Povestea simplă a lui Mitrea Cocor este povestea miilor de Cocori din țara noastră” (Cornel Regman). „Romanul lui ~ atacă [...] tema de bază a noii noastre literaturi: lupta între nou și vechi” (Vera Călin).

▼ București, E.P.L.A., 1950; București, E.S.P.L.A., 1952; București, E.S.P.L.A.,

1954; București, E.S.P.L.A., 1955; București, E.S.P.L.A., 1955; București, E.S.P.L.A., 1959; București, E.S.P.L.A., 1959; București, E.S.P.L.A., 1960; București, E.P.L., 1961; cu o pref. de Mihai Gafița, București, E.T. 1964. Reprodus în: *Opere*, XVII, București, E.S.P.L.A., 1959; ≈ *Aventură în Lunca Dunării*, pref. de Pompiliu Marcea, București, E.P.L., 1961.

■ ≈ *útja*, tr. de Réz Ádám, București, A.K.N.K. Irószövetségék Irodalmi és Irodalmi és Művészeti Kiadoja, 1950; *Mitrea Kokor*, tr. de Marie Kojecká-Karásková, Praga, Mir, 1950; ≈ *útja*, tr. de Réz Ádám, Budapesta, Révai Könyvkiadó Nemzet Vállalat, 1950; ≈, tr. de Zuzanna Kulková și Karol Tausinger, Martin, Matica Slovenská, 1951; ≈ *útja*, tr. de Réz Ádám, București, Állami irodalmi és Művészeti Kiadó, 1951; ≈, tr. de Claude Sernet, Paris, Les Éditeurs Français Réunis, 1951; *Mitrea Kokor*, tr. de Marie Kojecká-Karásková, Praga, Mir, 1951; *Mitria Kokor*, Sofia, Narodna Kultura, 1951; *Mitria Kokor*, tr. de Rajmund Florans, Varșovia, Czytelnik, 1951; ≈ *útja*, tr. de Réz Ádám, Budapesta, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1951; *Mitria Kokor*, I-II, tr. de I. Konstantinovski, Moscova, Pravda, 1951; *Mitria Kokor*, tr. de A. Lubo, Moscova, Goslitizdat, 1951; *Mitria Kokor*, tr. de A. Lubo, Moscova, Izdatel'stvo Inostrannoj Literatury, 1951; ≈, tr. de Werner Langenthaler, București, Staatsverlag für Kunst und Literatur, 1952; *Mitri Kokor*, Tirana, Shtëpia Botonjëse Naim Frashëri, 1952; *Mitria Kokor*, tr. de Sh. Levin, Haifa, Lepac, 1952; ≈, tr. de Giuseppe Petronio, Roma, Edizioni di Cultura Sociale, 1952; *Mitria Kokor*, tr. de Raymund Florans, Varșovia, Czytelnic, 1952; *Mitria Kokoras*, tr. de B. Polevoi, Vilnius, Vlastybinė Grozinės Literatūras Leidykla, 1952; *Mitria Kokor*, tr. de N. Ešenmuradov și R. Kurbanov, Așhabad, Turkmengiz, 1952; *Mitria Kokor*, tr. de Ž. Žumakanov, Alma Ata, Kazgoslitizdat, 1952; *Mitria Kokor*, A. Koležnikov, Iževsk, Udmurgosizdat, 1952; *Mitria Kokor*, tr. de M. Stel'man și I. Sinici, Kiev, Deržlitvidav Ukrainy, 1952; *Mitria Kokors*, tr. de A. Tîrzmál, Riga, Letvijas Valsts

Izdevnieciba, 1952; *Mitria Kokor*, tr. de N. A. Kolegova, Syctyvar, Komgiz, 1952; *Mitria Kokor*, Tallin, Gosizdat Es. S.S.R., 1952; ≈, tr. din lb. franceză de Hector P. Agosti, Buenos Aires, Lautaro, 1953; ≈, Helsinki, Kansankultturi Oy, 1953; ≈, tr. de P.M. With, Londra, Fore Publications Ltd., 1953; în lb. norvegiană, tr. de Henri Petter Matthis, Oslo, Falker Forlag, 1953; ≈, tr. de Olla Moberg, Stockholm, Arbetarkultur, 1953; *Mitria Kokor*, tr. de F. Nijazi, Dušanbe, Tadžikgosizdat, 1953; *Mitria Kokor*, tr. de A. Lubo, Moscova, Goslitizdat, 1953; *Mitria Kokor*, tr. de A. Ahmar, Taškent, Gosizdat Uz. S.S.R., 1953; în lb. arabă, Beirut, 1954; ≈, tr. de J. Van Hagen, Amsterdam, Uitgeverij Pegasus, 1954; *Mitria Kokor*, Tallin, Gosizdat Es. S.S.R., 1954; *Mitria Kokor*, tr. de S. Bagdasarjan, Erevan, Ajpetrat, 1954; în lb. coreană, Phenian, 1955; în lb. idiș, tr. de Kadnealin Baba, București, E.S.P.L.A., 1955; ≈ *útja*, tr. de Réz Ádám, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1955; în lb. persană, Teheran, 1955; *Mitria Kokor*, tr. de B. Džafarov, Baku, Azemešr, 1955; în lb. chineză, [?], 1956; *Mitria Kokor*, tr. de I. Kököev, Frunze, Kirgizkosizdat, 1956; ≈, tr. de Oskar Walter Cisek, București, Staatsverlag für Kunst und Literatur, 1956; *Mitria Kokor*, tr. de A. I. Kuantov, Nalčik, Kabardijskoe Knižnoe Izdatel'stvo, 1956; în lb. punjabi, Prit Nagar, Prit Nagara Sap, 1959; *Mitria Kokor*, Gomo Altajsk, Knižnoe Izdatel'stvo, 1959; *Mitria Kokors*, tr. de A. Tîrzmála, Riga, Latvijas Valsts Izdevnieciba, 1959; ≈, tr. de Oskar Walter Cisek, București, Staats-Verlag, 1960; ≈ *útja*, tr. de Réz Ádám, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1961; *Mitria Kokor*, tr. de Ju. Koževnikov, Moscova, Hudožestvennaja Literatura, 1964. Reprodus în: *Čakan. Poŕece pŕiplul mlýn*. ≈, tr. de Otokar Jirouš și Maria Karásková-Kojecká, Praga, Statní Nakladatelství Krásné Literatúry, Hudby a Umeni, 1957. Fragmente: *Mitria Kokor*, tr. de A. Lubo, în ~, *Raskazy i povesti*, Moscova, Goslitizdat, 1952; *Die Erde gehört denen, die sie bearbeiten*, tr. de Georg Maurer, în ***,

Rumänien Erzählt, Berlin, Volk und Wissen, Volkseigener Verlag, 1955; ≈, în **, *Antologia della narrativa romana*, Modena - Parma, Casa Editrice Guanda, 1956; *Mitlja Kokor*, tr. de Ju. Koževnikov, în -, *Izbrannye proizvedenija*, Moscova, Goslitizdat, 1957; ≈, tr. de Claude Sernet, în **, *Nouvelles roumaines*, Paris, Éditions Seghers, 1962; ≈, în **, *Kisah - Kisah dari Rumania*, Djakarta, P. N. Balai Pustaka, 1964; ≈, tr. de Héctor P. Agosti, în **, *Narradores rumanos*, Montevideo, Editorial Alfa, 1965; ≈, tr. de Réz Ádám, în -, *Valogatott művek*, II, Budapesta, Europa Könyvkiadó, 1966.

● Premiul de Stat pe anul 1949; Medalia de aur a păcii de la Varșovia, în anul 1950.

◆ Moise Păcurariu, *Ce a văzut Mitrea Cocor am văzut și eu*, FL, III, 1950, 6, 2; Anton Petrescu, *Noul roman al lui ~*, CNT, 1950, 179, 3, 180, 5; G. Horodincă, IN, II, 1950, 3-4, 205-207; Cornel Regman, *~ și eroul combativ*, AL, I, 1950, 6, 64-76; Vera Călin, VR, III, 1950, 3, 309-316; Maria Novac, SB, II, 1950, 2, 88-90; Paul Georgescu, *Județul sărmanilor*, VR, III, 1950, 10, 190-204; Al. Raicu, FP, VI, 1950, 1543, 2; **, *Opera lui ~*, U, LXVII, 1950, 289, 2; **, *Presa progresistă din străinătate despre romanul maestrului ~*, ≈, U, LXVII, 1950, 288, 2; I. Kojevnikov, ≈ nu vrea război, VEA, VI, 1950, 51, 2; Geo Șerban, *Rotul literaturii clasice ruse în dezvoltarea operei lui ~*, VEA, VI, 1950, 51, 2; Dumitru Corbea, *Marele scriitor cetățean: ~*, ALB, LIII, 1950, 155, 4; Traian Șelmaru, LPC, XXXI, 1951, 1, 111-121; Boris Polevoi, *Cartea unui mare adevăr. Romanul ~ de ~*, VEA, II, 1951, 21, 2; Boris Polevoi, *Cartea unui mare adevăr. Romanul ~ de ~*, OP, XLIII, 1951, 1418, 2; S. Tudor, ~, *apărător al jărănimii municitoare*, OP, XLIII, 1951, 1456, 2; Sică Alexandrescu, *O nouă realizare a cinematografeiei românești: filmul ~*, CNT, 1952, 43, 3; Mihai Novicov, *O sărbătoare a literaturii noastre*, VR, VI, 1953, 2, 185-219; Traian Șelmaru, *Unele probleme ale dezvoltării literaturii în R.P.R.*, LPC, XXXIII, 1953, 7, 83-106; Novicov, *Pentru literatura*, 49-63; George Macovescu, „Că lumina vine de la răsărit, aceasta s-a dovedit pe deplin”, *de vorbă cu academicianul ~*, GL, I, 1954, 23, 1-6; A. Zacordonet, *Clasici români în limba rusă*, IL, 1955, 1, 95; Al. Oprea, *Imagini realiste și imagini deformate ale vieții satului în literatura noastră*, VR, VIII, 1955, 1, 263-270; Leonard Gavrilău, *Note despre critica socială în opera lui ~*, SB, VI,

1955, 4, 33-37; Savin Bratu, *Imaginea glorioșilor noștri contemporani*, VR, VIII, 1955, 7, 211-236; Micu, *Sadoveanu*, 40; Marin Bucur, *Opere de seamă în creația lui ~*, SCIL, V, 1956, 1-2, 137-174; Perpessicius, *Mențiuni*, 86-100; Nicolae Lăbușcă, *Ce-a văzut ~*, LCF, I, 1958, 7, 2; M. Novicov, *Pe drumul realismului socialist*, LCF, II, 1959, 16, 6; Virgil Ardeleanu, *Tradiția realismului socialist la noi*, ST, X, 1959, 4, 18-29; I. D. Bălan, LCF, II, 1959, 21, 7; George Munteanu, *Literatura nouă din patria noastră*, ST, X, 1959, 8, 40-48; D. Micu, *Evoluția romanului românesc pe făgașul realismului socialist*, LPC, XLIX, 1959, 8, 99-115; Tiberiu Avramescu, GL, VI, 1959, 34, 5; Micu, *Romanul*, 80-88; Mircea Tomuș, *Literatura vârstei de aur*, ST, XI, 1960, 10, 112-116; G. Călinescu, ~, CNT, 1960, 46, 1; 2-3; M. Tomuș, *Aspecte ale dezvoltării literaturii noastre noi*, ST, XII, 1961, 4, 43-53; **, ~, *laureat al premiului Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare”*, CNT, 1961, 18, 3; **, ~, *laureat al premiului internațional Lenin*, ALB, LXIV, 1961, 699, 6; Al. Piru, *Creația lui ~ în anii puterii populare*, IL, XII, 1961, 11, 44-48; Sanda Apostolescu, *Proza românească contemporană*, SXX, II, 1962, 10, 216; Bratu, *Sadoveanu*, 602-608; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 200-211; Ion Trăistaru, *Profiluri de comuniști în literatura noastră*, R, III, 1966, 4, 16; G. G. Ursu, *Sensuri umaniste și valori artistice în opera lui ~*, LL, XII, 1966, 299-316; Ciopraga, *Sadoveanu*, 193-197; Baconsky, *Marginalii*, 7-21; Piru, *Panorama*, 221; Popa, *Dicționar I*; Călinescu, *Literatura*, 186-204; Rotaru, *O istorie*, II, 264-265; Voicu Bugariu, *De la ~ la Nicoară Potcoavă*, ATN, XII, 1975, 4, 7; Bratu, *Ipoteze*, 255-268; Marcea, *Sadoveanu*, 99-100, 135-136, 259-260; Mitru, *Sadoveanu*, 386-387; Băileșteanu, *Introducere*, 225; Popa, *Dicționar 2*; G. I. Tohăneanu, *Obraz O*, XXIX, 1978, 19, 4-5; G. I. Tohăneanu, „Pământul se ochise bine”, O, XXIX, 1978, 24, 3; *Scriitorii români: Dicționar*; Ion Cristoiu, *Radio-grafia unui succes: ~*, ≈, AFT, XIV, 1979, 9, 8; 10, 8; 11, 10; 12, 8; XV, 1980, 1, 8; Șt. Cazimir, *Concluzia de la Oxford*, RL, XV, 1982, 44, 8; Cazimir, *Nu numai*, 336-340; Leonte, *Prozatori*, 13-16; Ungureanu, *Proza*, 12-57; Nicolae Florescu, ~ - *proiecții ale imaginarului*, RITL, XXXVI, 1988, 1-2, 54-60; Cosma, *Romanul*, 27-28; Velea, *Interferențe*, 37-38. □ V. și Șoimii, 1904.

SĂVENEANU Maur, *Helâm, târgul proștilor. Roman humoristic*, București, Editura de Stat, 1949, 130 p. Apărut mai întâi cu

titul *Romanul oraşului Helam*, în f.rev. PCE, I, 1946, nr. 1-3; II, 1947, nr. 13-15. Expunere romanțată a anecdotelor născute pe seama oraşului imaginar Helâm – replică pentru Holm, în Polonia – iscate de lupta dintre hasidism și talmudism.

SERBAN Mihail, *Pâinea inimii*, I-II, Bucureşti, Editura de Stat, 1949, 390 + 406 p. Încercare de frescă realist-socialistă a societăţii româneşti din perioada 1939 – 23 august 1944. Unii eroi sunt preluați din romanul *Casa amintirilor* (1942). Acțiunea se petrece la Iași și la Fălcițeni. Multe dintre personajele și situațiile descrise sunt reale. Relativ bine conturată apare imaginea personajului Radu Nedelcu, intelectual ezitant ca atitudine politică, deși în genere cartea nu pune în lumină tipuri literare adânci. Expresia este adesea sentimental-melodramatică. „Confuzia ideologică se împletește cu prolixitatea verbală a personagiilor, cu lipsa de concizie a scriitorului” (Paul Georgescu).

◆ Paul Georgescu, CNT, 1949, 145, 8; 10; **, ARDN, IV, 1949, 193, 2; Piru, *Panorama*, 336-338; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

SERBU Ieronim, *Vițelul de aur*, Bucureşti, Scrisul Liber, [1949?], 134 p. Vol. mai cuprinde nuvela *Dați drumul la câini!*... Scurt roman realist-socialist despre stabilizarea monetară. Prin intermediul inginerului capitalist Tohăneanu și a anturajului său suntem introduși în lumea „afaceriștilor și a îmbogățitorilor de război”, căreia i s-a dat lovitura de grație în 1947, prin „înghetarea conturilor bancare și oprirea speculațiilor cu valută”.

□ ~, *Preambul la noul roman românesc*, GL, IV, 1957, 38, 1; 39; ~, *Despre tipurile prozei contemporane*, GL, IV, 1957, 39, 1; 4; ~, *Trăsăturile epicii noi*, GL, IV, 1957, 41, 1; 4; **, *Literatura nouă și actualitatea*, VR, X, 1957, 12, 95-122; ~, *Despre construcția romanului*, GL, VII, 1960, 5, 6; Mircea Anghelescu, ~, LCF, VIII, 1965, 27, 7.

O **VINTILĂ Petru**, *Cătanele negre*, fragment din romanul *Coasele*, MAZ, II, 1949, 49, 2.

1950

CAMILAR Eusebiu, *Negura*, II, v. *Negura*, I, 1949.

O **CAMILAR Eusebiu**, *Temelia*, foileton, v. 1951.

GALAN V. Em., *Zorii robilor*, Bucureşti, E.P.L.A., 1950, 366 p. Textul a fost revăzut la ed. din 1961. Roman social, realist-socialist inspirat din Răscoala din 1907. Acțiunea se petrece la Pașcani și are ca eroi, pe de o parte, masa țărănimii asuprite, condusă de muncitorii cu idei socialiste Petrescu, Roman Lupu și Sami Coter, iar, pe de alta, clasa moșierimii, aliată cu burghezia evreiască. Se organizează, în înțelegere cu bogătașii evrei, o diversiune antisemită. Finalul prezintă înecarea în sânge a răscoalelor țărănești. Sub aspect compozițional, epicul e dominat de factologie. În dezvoltarea sa, acțiunea suferă de schematism ideologic.

▼ Bucureşti, E.S.P.L.A., 1951; Bucureşti, E.S.P.L.A., 1957; I-II, ed. revăzută, cu o pref. de Mihai Gafița, Bucureşti, E.P.L., 1961.

■ *Rabszolgák hajnala*, tr. de Faragó Borbála, Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1951; *Rabszólnák hajnala*, tr. de Faragó Borbála, Bucureşti, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1953; *Červánky otroků*, tr. de Otokar Jirouš, Praga, Statní Naklodesství Krásné Literatury, Hudby a Umeni, 1957. Fragment: *Zora na robite*, în **, *Rumänska poezija i proza*, Sofia, Narodna Kultura, 1957.

● Premiul de Stat pe anul 1950.

◆ **, U, LXVIII, 1951, 4, 2; N. Tertulian, CNT, 1951, 224, 2; Silvian Iosifescu, FL, IV, 1951, 4, 2; I. Popper, VR, IV, 1951, 2, 285-297; Aurel Martin, AL, II, 1951, 100-110; I. Sârbu, IN, III, 1951, 1-2, 180-185; Eugen Luca, *Însemnări despre construcția romanelor*, CNT, 1953, 41, 2-3; Iosifescu, *Probleme*, 104-181; B. Elvin, *Confruntând două ediții*, GL, VIII, 1961, 37, 6; Vitner, *Prozatori*, I, 74-82; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Rotaru, *O istorie*, III, 589. □ V. și Potopul, 1948.

ISTRATI Ion, *Grâu înfrățit*, Bucureşti, E.P.L.A., 1950, 254 p. Fragmente: *Lupii*, OP,

XLI, 1949, 906, 3; *Mijlocașul*, OP, XLII, 1950, 1070, 2. Nararea evenimentelor este continuată în *Trandafir de la Moldova* (1952). Una dintre primele ratări de anvergură a temei colectivizării agriculturii. Acțiunea se petrece în satul moldovean Malba și se bazează pe un conflict de mentalitate.

◆ ***, OP, XLII, 1950, 1238, 2; ~, *Învățând de la maestrul Mihail Sadoveanu*, OP, XLII, 1950, 1281, 2; Leonard Gavrilu, SB, II, 1950, 3, 110-112; Ion Manole, FL, IV, 1951, 1, 2-3; I. Aronescu, IN, III, 1951, 1-2, 145-158; Popa, *Dicționar 1*; Popa *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ -, *Raport asupra problemelor prozei*, IN, II, 1950, 8, 47; Sorin Arghir, *De vorbă cu ~ despre realizările și proiectele sale literare, despre moldovenism și despre Iași*, GL, V, 1958, 11, 1, 7; Lucian Dumbravă, *Însemnări despre proza lui ~*, IL, XI, 1960, 9, 70-81; Horia Ziliu, *De vorbă cu ~*, IL, XIII, 1962, 5, 50-53; Sorin Alexandrescu, ~, LCF, VII, 1964, 15, 3; H. Z., ~, RL, X, 1977, 5, 7; Al. Arbore, *Memento* --, CL, XCIII, 1987, 3, 14.

JAR Alexandru, *Sfârșitul jalbelor*, București, E.P.L.A., [1950], 490 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, III, 1950, nr. 2-4 (incomplet). Fragmente (anunțate de regulă ca fiind extrase dintr-o trilogie, *Grivița*): *Întrunirea zburătoare*, FL, II, 1949, 17, 4-5; *Grivița*, VR, II, 1949, 3-4, 96-115; *Grivița*, CNT, 1949, 137, 6; *Atelierul de ucenicie*, FL, II, 1949, 25, 6-7; *Pensia*, CNT, 1949, 150, 8, 7; *Grivița*, ALB, LII, 1949, 87, 5; *Curba de sacrificiu*, ALB, LII, 1949, 89, 3; *Ședința de celulă*, FL, II, 1949, 51-52, 4-5. Reluat fragmentar: ≈, ALB, LIV, 1951, 162, 3. Primul roman dintr-un ciclu neîncheiat, cu titlul generic *Grivița*, din care ~ a mai scris doar *Marea pregătire* (1952). Constituie o tentativă de reconstituire, din perspectivă realist-socialistă, a evenimentelor de la Grivița, din februarie 1933. Epicul e însă facil, iar clișeele tipologice frecvente. „Relatarea faptelor e lipsită de autenticitate, iar din punct de vedere stilistic dilatația verbală ajunge în roman apogeul” (Al. Piru).

▼ București, E.S.P.L.A., 1951.

■ *Betelt a pohár*, tr. de Kászoni Kata și Miklósi Ferenc, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1954.

◆ Constantin Varta, *Un roman al muncitorimii noastre și un roman de dragoste. ~ ne vorbește despre viitorul său roman: probleme, personaje autentice și fictive, amintiri*, FL, II, 1949, 10, 9; ***, OP, XLII, 1950, 1238, 2; Zorina Mocanu, AL, II, 1951, 4, 125-127; Vera Călin, *Literatura despre Grivița luptătoare*, VR, VI, 1953, 2, 168-184; Eugen Campus, VR, VI, 1953, 4, 255-269; Crohmăniceanu, *Cronici și articole*, 207-225; Emil Manu, ~, LCF, XI, 1968, 6, 7; Piru, *Panorama*, 390-391; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

JIANU Nicolae, *Viforul*, București, E.T., 1950, 352 p. Fragment: *Spre libertate*, AL, I, 1950, 9, 23-51. Roman de război, realist-socialist. Relatează faptele unor grupe de diversioniști români, lansate cu parașuta în spatele frontului din Moldova, în preajma ofensivei sovietice din 19 august 1944. Finalul prezintă întoarcerea armelor împotriva nemților și schimbarea radicală a politicii de stat.

▼ București, E.T., 1951.

■ *Nagy idő*, tr. de Fischer Ernő și Szilágyi András, București, Az I.M.Sz.Ir.V. ifjúsági Könyvkiadója, 1952.

◆ Doina Popovici, AL, II, 1951, 4, 130; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

MOVILĂ Sanda, *Pe văile Argeșului*, București, E.P.L.A., 1950, 372 p. Fragment: *În magazinul „Au bon goût”*, FL, II, 1949, 24, 6-7. Roman social, realist-socialist. Acțiunea se petrece în Pitești și pe moșia Arnata, în perioada de dinainte și din timpul primului război mondial. Accentul este pus pe exploatarea „maselor muncitoare”, în mare majoritate țărani. O figură relativ bine conturată este aceea a tânărului Mihut, construită după modelul lui Darie. În genere, cartea suferă însă de șablonizare ideologică și de linearitate în construcția caracterelor.

▼ Ed. revăzută, București, E.P.L., 1968.

◆ Geo Șerban, FL, III, 1950, 16, 2; M. Petroveanu, VR, III, 1950, 4, 285-290; George Munteanu, AL, I, 1950, 6, 90-92; Traian Stoica, VR, XXII, 1969, 4, 147-148; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

O NOVICOV Mihai, *Încredere*, apărut în f.rev. VR, III, 1950, nr. 8-9. Roman politic,

realist-socialist. Relatează evenimente din viața comuniștilor internați în lagărul de la Târgu-Jiu.

◆ Traian Țanea, IN, II, 1950, 7, 114–116; Dan Costa, AL, II, 1951, 1–2, 196–208.

PAS Ion, *Lațuri*, I, București, E.P.L.A., 1950, 330 p.; II, București, E.S.P.L.A., 1951, 286 p.; III, București, E.S.P.L.A., 1952, 366 p. Fragment: *Să se tragă în carne!*, CNT, 1952, 11, 4; IV, București, E.S.P.L.A., 1954, 268 p. Fragment: *Aducere aminte*, GL, I, 1954, 8, 3. Încercare de frescă a vieții sociale din România în răstimpul dintre sfârșitul secolului trecut și perioada interbelică. Mijloacele sunt cele ale realismului socialist. Printre personaje se numără figuri istorice cunoscute. În epocă, valoarea cărții a fost supralicitată. „Valoroasă reconstrucție istorică, întreprinsă cu seriozitate, rigoare științifică și talent literar” (D. Micu). „– e un reflexiv, atent la spectacolul vieții” (Perpessicius).

▼ I–II, București, E.S.P.L.A., 1956; I–II, București, E.P.L., 1960; I–II, București, E.P.L., 1965. Reprodus în: *Scrieri*, III–IV, București, Minerva, 1971.

■ *Láncok*, I, tr. de Faragó Borbála și Kormos István, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1952; *Láncok*, tr. de Faragó Borbála și Kormos István, Budapesta, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1952.

◆ ***, CNT, 1951, 223, 2; Ov. S. Crohmalnicănu, CNT, 1951, 226, 2; P. Andronescu-Caraioan, FL, IV, 1951, 9, 2; Silvian Iosifescu, GL, I, 1954, 42, 2; C. Constantinescu, LCZ, I, 1956, 3, 159; D. Micu, VR, IX, 1956, 8, 213–219; Perpessicius, *Un roman antimonarhic*: ≈, LCF, III, 1960, 1, 8; Valeriu Râpeanu, GL, VIII, 1961, 15, 2; Perpessicius, *Alte mențiuni*, I, 402–408; V. Fanache, –, ST, XVI, 1965, 10, 19–20; V. Voia, –, TR, IX, 1965, 43, 9; Mircea Șerbănescu, –, O, XVI, 1965, 11, 63–64; Emil Manu, SPM, 1971, 33, 5; Popa, *Dicționar 1*; Teodor Vârgolici, –, RL, VII, 1974, 21, 5; V. R., –, VR, XXVII, 1974, 6, 50; Teodor Vârgolici, *Ecouri literare contemporane ale cuceririi independenței naționale*, ES, LVI, 1976, 18, 38–40; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Povestea unei fete*, 1927.

PAS Ion, *Zilele vieții tale*, III–IV, v. *Zilele vieții tale*, I–II, 1949.

PUȚURI I. [Ion POPESCU-PUȚURI], *Orbecanii*, I, București, E.P.L.A., 1950, 342 p. Fragment dintr-un proiectat vol. secund: *Procesul*, FL, II, 1949, 20, 6–7. Roman realist-socialist, cu temă rurală. Romanțare a dramei *Căpcăunul*, din 1946, scrisă de același autor, cartea încearcă o evocare profund ideologizantă a vieții satului românesc interbelic. Accentul cade pe lupta comuniștilor, în ilegalitate, pentru scuturarea exploatării moșierești, organizată în conformitate cu directivele Congresului al V-lea. „Lucrarea suferă din punct de vedere artistic și din cauza utilizării unor fragmente din articole de gazetă sau discursuri” (Eugen Campus).

◆ ***, OP, XLII, 1950, 1148, 2; Titus Ștefănescu-Priboi, FL, III, 1950, 27, 2; Eugen Campus, VR, III, 1950, 6, 267–273; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

SADOVEANU Mihail, *Nada Florilor. Amintirile unui pescar cu undița*, București, E.T., 1950, 174 p. Fragmente (ilustrând trecerea de la *Împărăția apelor*, 1928, la un text cu structură romanescă): *Intrare în ostrov*, ALA, VI, 1925, 256, 1; *Ploaie la* ≈, ALA, IX, 1928, 400, 1; *Îndeletnicirile insularilor mei*, ALA, IX, 1928, 402, 1–2; *Pescuitul racilor și alte*, ALA, IX, 1928, 409, 5; *Știuca*, ALA, IX, 1928, 412, 1–2. Reluat fragmentar: ≈, ALB, LIV, 1951, 163, 2. Scurt roman realist-socialist de formație. Ca specie epică, ca și *Păuna Mică* (1948), *Mitrea Cocor* (1949), *Aventură în Lunca Dunării* (1954), poate fi asimilat și povestirii. Acțiunea se petrece în 1888. Personajul principal, Ilieș Dumitraș, fiul unui inginer, își petrece adolescența atras de mirajul apei și al pescuitului. Astfel el intră în contact cu o civilizație arhaică, aceea evocată în *Împărăția apelor* (1928). Textul din 1950 are însă o structură mai „epică”. Reieșind din prelucrarea secvențelor al căror interes stătea în pitorescul observației, în justa surprindere a grandiosului natural, noua structură narativă înseamnă pentru autor și

acceptarea unei ordini tematice impuse de ideologia comunistă. Tănărul Iliș are, în mediul de la *Nada Florilor*, o revelație: cea a confruntărilor sociale, a răscoarelor țărănești și a ideilor socialiste la care odinioară aderase și a părintele său. Personajele secundare (moș Han, lelea Ileana, Culai) sunt în mare parte preluate din textul anterior, din care ≈ păstrează și atmosfera, fastuoșitatea evocării cadrului natural. În ce privește valoarea literară a cărții, părerea io fost împărțite. Dacă pentru Al. Piru „≈ este un capitol remarcabil de autobiografie spirituală”, pentru Fănuș Băileșteanu ≈ e un roman cu teză, din cele cărora „buna intenție nu le-a putut asigura o înaltă valoare artistică”.

▼ București, E.T., 1951; București, E.T., 1956; București, E.T., 1959; București, E.T., 1968; cu un cuvânt înainte de Profira Sadoveanu, București, Ion Creangă, 1973. Reprodus în: *Opere*, XVII, București, E.S.P.L.A., 1959. Fragment: ≈, în **, *Clasa muncitoare*, 149–163.

■ *Virágöböl*, tr. de Réz Ádám, Budapesta, Ifjúsági Könyvkiadó, 1952; *Ostrov Cvetov*, tr. de Alicia Szabova și Milan Ferko, Bratislava, SNDK, 1953; *Ostrov Cvetov*, tr. de I. Konstantinovski, Moscova – Leningrad, Detgiz, 1953; *Ostrovăt na cvejtata. Spomeni na edin vadičar*, tr. de Jordan Stratiev, Sofia, Narodna Mladež, 1955; *Wyspa Kwiatów. Ze wspomnień rybaka*, tr. de Rajmund Florans, Wașovia, Nasza Księgarnia, 1955; *Ostrov Cvetov*, tr. de I. Konstantinovski, Moscova, Detgiz, 1955; *Güldüd aral*, tr. de T. Kydyrov, Frunze, Kirgizučpedgiz, 1956; *Ostrov Cvetov*, tr. de A. Kovan, Erevan, Ajpetrat, 1956; *Sala*, tr. de P. Česmulevičute, Vilnius, Goslitizdat, 1956; *Ostrov Květů*, tr. de Vlasta Babinková, Praga, Mladá Fronta, 1957; *Ostrov Cvetov*, tr. de M. Ahaladze și N. Ahaladze, Tbilisi, Detjunizdat, 1958; *Güldi Aral*, tr. de Säfimбек Tölesev, Alma – Ata, Kaggeslitizdat, 1959; *Kukkasoari*, tr. de Elina Timonen, Petrozavodsk, Gosizdat Karel A.S.S.R., 1959; *Virágöböl*, tr. de Domokos János și Lörinczi László, Réz Ádám, Budapesta, Europa Könyvkiadó, 1963. Fragment: *Trampoty cechu*, tr.

de Otokar Jirouš, în ~, *Zěmě za mlhou*, Praga, Státní nakladatelství detské knihy, 1960.

◆ Silvian Iosifescu, VR, III, 1950, 11, 9–10; Ion Hobana, *Un dar prețios pentru tineretul nostru muncitor*, „Scânteia tineretului”, 1950, 518, 3; L. Sărățeanu, „România liberă”, IX, 1951, 1954, 2; Const. Ciopraga, IN, III, 1951, 1–2, 172–177; Iosifescu, *Probleme*, 104, 201–220; M. Sala, *Contribuții la cercetarea stilului lui ~*, LR, IV, 1955, 5, 37–47; Georgeta Muntean, Cornelia Mosora, *Literatura pentru copii*, București, E.S.P.L.A., 1956, 191–193; **, CNT, 1959, 33, 6; I. D. Bălan, LCF, II, 1959, 21, 7; Bratu, *Sadoveanu*, 608–613; Ciopraga, *Sadoveanu*, 197–201; Popa, *Dicționar 1*; Luca, *Sadoveanu*, 50–51; Marcea, *Sadoveanu*, 157, 193, 232–234, 409–410, 440; Sângeorzan *Sadoveanu*, 266–272; Băileșteanu, *Introducere*, 225; Mitru, *Sadoveanu*, 387; Popa, *Dicționar 2*; Tohăneanu, *Sadoveanu*, 38; Ștefănescu, *Între da și nu*, 29–33; Leonte, *Prozatori*, 17–21; Velea, *Interferențe*, 39–40. □ V. și Șoimii, 1904.

SERGI Cella, *Cad zidurile*, București, E.P.L.A., 1950, 596 p. Fragmente: *Când Mirona nu poate să doarmă*, VR, XXX, 1938, 11, 23–39; *Madeleine*, RFR, XII, 1945, 8, 251–265. Cu modificări substanțiale de text, cartea a fost repărită sub titlurile: *Cartea Mironiei* (1965) și *Mirona* (1972). Roman social, realist-socialist, cu implicații psihologice. Eroina cărții, Mirona Runcu, trăiește din plin mizeriile celui de al doilea război mondial și reușește, în ciuda originii sale burgheze, să se apropie de cercurile revoluționare românești și străine, care vor pregăti eliberarea Europei de sub jugul german. Pe același fundal, se consumă și dragostea sa pentru Ștefan, prilej de purificare interioară. Ca tip literar, Mirona stă la antipodul Dianei Savu, eroina din *Pânză de paianjen* (1938), romanul de debut al autoarei, dar numai în sensul biografiei și al educației. Pe amândouă le animă dragostea pentru adevăr și dorința de libertate, modul aparte de a simți nedreptatea, o delicatețe profund feminină. Cartea excelează în surprinderea specificului boemei universitare pariziene, cu aerul său cosmopolit, dar încărcat de tensiunile momentului istoric. „La limita dintre poezie și roman, *Cartea Mironiei* se referă la aproape un

deceniu de viață. Pentru acest deceniu de schimbări și efervescențe politice mondiale, de la începutul războiului din Spania și până la reforma agrară din România, ar fi fost nevoie de mai multe volume. ~ surprinde întreaga perioadă într-o sinteză aproape simbolică, realizată prin punctaje biografice, care cuprinde un teritoriu egal cu al bătrânului nostru continent” (Emil Manu).

▼ *Cartea Mironei*, București, E.P.L., 1965; *Cartea Mironei*, București, E.P.L., 1967; *Mirona*, ed. ne varietur, cu o postf. a autoarei, București, Minerva, 1972; *Mirona*, București, Minerva, 1975; *Mirona*, cu o postf. a autoarei, București, Minerva, 1977.

◆ **, FP, VI, 1950, 1531, 2; Mihail Petroveanu, FL, III, 1950, 18, 3; Miron Radu Paraschivescu, AL, I, 1950, 6, 85–86; Emil Manu, GL, XII, 1965, 27, 2; V. Arachelian, CNT, 1965, 39, 3; S. Radian, VR, XIX, 1966, 6, 181–182; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XX, 1967, 8, 149–152; Piru, *Panorama*, 358–359; Popa, *Dicționar 1*; Valentin Tașcu, F, VIII, 1972, 11, 2; R. Șt. M., CRC, VII, 1972, 48, 4; Ion Peianov, O, XXVII, 1976, 9, 2; Emil Manu, SPM, 1972, 101, 4; Mirela Roznoveanu, RL, IX, 1976, 16, 9; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Cosma, *Romanul*, I, 286–287; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 406, 416.

SERGI Cella, *Cântecul uzinei*, București, E.T., 1950, 184 p. Roman realist-socialist, cu temă industrială. Relatează evenimente din munca unui tânăr colectiv de muncitori, care organizează procesul tehnologic al unei fabrici de ferodouri și face inovații. Acțiunea se petrece imediat după naționalizare. Personajele principale sunt tinerii Marin și Mitana, pe care îi apropie „abnegația în muncă”.

■ Fragment: *Die Jugendbrigade*, în **, *Rumänien Erzählt*, tr. de Georg Maurer, Berlin, Volkseigener Verlag, 1955.

◆ Florin Tornea, FL, IV, 1951, 6, 2; Mihnea Gheorghiu, VR, IV, 1951, 2, 321–326.

VAIDA A. G., *Scânteii în beznă*, București, E.P.L.A., 1950, 254 p. Fragmente: *Sosirea la Doftana*, FL, II, 1949, 45, 4–5; ≈, ALB, LIII, 1950, 137, 7. Reluat fragmentar: ≈, ALB, LIV, 1951, 164, 3; ≈, OP, XLIII, 1951,

1410, 2. Roman realist-socialist, despre lupta comuniștilor în ilegalitate. Prin figura tânărului Tudose, arestat și închis pentru agitație comunistă, este evocat tipul activistului devotat, în stare să îndeplinească fără șovăire ordinele primite. Mediul prezentat aparține închisorilor Văcărești și Doftana, văzute ca școli de oțelire a voinței și caracterelor. Nimic de recuperat sub raport artistic, datorită șablonizării ideologice.

▼ București, E.S.P.L.A., 1954.

■ *Iskry v temne*, tr. de Z. Doválová Kubišová, Bratislava, Slovenské spisovateľ, 1951; *Székrah a sötétben*, tr. de Réz Ádám, [Budapesta], Szépirodalmi Könyvkiadó, 1951; *Jeltűzek*, tr. de Balla Károly János, București Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1951; *Iskry w mroku*, tr. de Zdzisław Skarzyński, Varșovia, Źtelnik, 1952; *Iskre u tami*, tr. de Zdravko Bajič, București, Državno Izdavaško Preduzeće za Književnost i Umetnost, 1954.

◆ **, OP, XLII, 1950, 1171, 2; V. Felea, AL, I, 1950, 9, 137–138; Eugen Luca, CNT, 1950, 207, 2; Mihai Novicov, FL, III, 1950, 34, 2–3; 35, 2–3; Elena Stan, *Lupta partidului în ilegalitate, reflectată în romanul actual*, TR, V, 1961, 19, 3; Popa, *Dicționar 2*.

VORNIC Tiberiu, *Oameni sub patrafir*, București, E.S.P.L.A., 1950, 344 p. Fragment: ≈, FL, II, 1949, 29, 6–7. Roman social, realist-socialist. Zugrăvește scene din viața țărănimii și muncitorimii transilvănene din timpul guvernării austro-ungare. Acțiunea se petrece în satul Bărseni, din apropierea Brașovului, în primii ani ai secolului nostru. Remarcabilă este figura lui Visalom Luca, ucis mișelește de jandarmul Farkas Árpád.

◆ Mihai Petroveanu, VR, III, 1950, 10, 287–292; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

1951

CAMILAR Eusebiu, *Temelia*, I, București, E.P.L.A., 1951, 406 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, III, 1950, nr. 5–7. Unul dintre primele romane masive ce au ca temă colec-

tivizarea agriculturii. Dacă autorul manifesta, în creațiile anterioare, înclinație spre arhaic, concepându-și romanele ca ilustrări baladești ale fabulosului etnic, în \approx , el trece pe pozițiile așa-zisului realism socialist: o lume în sărbătoare serveste pentru a ilustra marea „binefacere” a unirii pământurilor într-un singur ogor. Tonul e sentimental, intriga didactică. Putem spune că \approx a constituit un model, pe care s-au exercsat și alți prozatori din anii '60, impunând un tip de literatură prin excelență falsificat, fără contact cu realitatea.

▼ Fragment: \approx , în \approx , *Pe drumul unei vieți fericite*, București, E.S.P.L.A., 1953, 280–289.

■ *A mag Kiesirázik*, tr. de Orbán Lajos, București, E.S.P.L.A., 1951. Fragment: *Bágyé Cárliig belép a közösbé...*, tr. de Orbán Lajos, „Utunk”, VI, 1951, 39, 2.

◆ Ion Vitner CNT, 1950, 203, 2; 204, 2; 205, 2; Vera Călin, *Primul roman al colectivizării*, VR, III, 1950, 10, 268; \approx , ALB, LIV, 1951, 175, 2; Dan Costa, \approx și problemele ei, AL, II, 1951, 8, 92–119; Mihai Novicov, *O sărbătoare a literaturii române*, VR, VI, 1953, 2, 185–219; Micu, *Romanul*, 196–198; Oprea, *Mișcarea*, 13–27; Popa, *Dicționar 1*; Buzilă, *Mărturie*, 24–28; Dorina Mercheș, *Eusebiu Camilar. Biobibliografie*, Iași, 1974, 25; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Rotaru, *O istorie*, III, 573–574. □ V. și *Cordun*, 1942.

CĂLUGĂRU Ion, *Oțel și pâine*, București, E.S.P.L.A., 1951, 482 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, II, 1949, nr. 12; III, 1950, nr. 1–3. Reluat fragmentar: \approx , CNT, 1955, 17, 4. La reeditare, textul a fost revăzut. Roman social, ilustrând tema edificării socialismului în industrie. Ca și în cazul altor cărți din același deceniu, legătura cu realitatea adevărată este înlocuită cu șabloanele tematico-ideologice ale mult trâmbițatului realism socialism. Pavel Ilie, meseriaș din București, este numit director al Combinatului Siderurgic din Hunedoara în perioada în care la conducerea Ministerului Industriei ajunge Gheorghe Gheorghiu-Dej. Urmează seceta, alegerile sindicale din 1947 și stabilizarea monetară. Lupta de clasă e deosebit de violentă. În descrierea sa, autorul apelează des la mijloacele epicului senzațional. „Romanul are astăzi un interes pur documentar” (Marian Popa).

▼ București, E.S.P.L.A., 1955; București, E.S.P.L.A., 1960.

■ *Stomana i hljab*, tr. de Nissim Melamed, Sofia, Narodna Kultura, 1953; *Acél és kenyér*, tr. de Sziky Géza, București, Állami Irodalom, 1954.

◆ Cornel Regman, AL, I, 1950, 7, 70–82; \approx , FL, III, 1950, 29, 3; 30, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, CNT, 1950, 201, 3; 202, 3; Petre Granea, VR, III, 1950, 8, 237–252; Mihai Novicov, *O sărbătoare a literaturii române*, VR, VI, 1953, 2, 185–219; Crohmălniceanu, *Cronici și articole*, 262–276; Iosifescu, *Oameni*, 11; Miron Dragu, GL, II, 1955, 31, 2; Radu Enescu, *Romanul muncitoresc*, TR, III, 1959, 33, 1; 2; 34, 2; Micu, *Romanul*, 283–288; Clement Mărza, \approx . *Biobibliografie*, LCF, IV, 1961, 1, 9; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Cosma, *Romanul*, 28–32. □ V. și *Omul de după ușă*, 1931.

COLIN Vladimir, *Soarele răsare în Delta*, București, E.S.P.L.A., 1951, 418 p. Roman realist-socialist al luptei de clasă. Prin subiect și idee, cartea servește unor scopuri vădit agitatorice. Pescarii săraci din satul Alba, conduși de Artamon, secretarul organizației de bază, se împotrivesc cu tenacitate bogătașilor Kerciuiescu, Grozuță și Macarie, care subminează „ordinea de stat”, încercând să ia legătura cu ambasada americană. Încă de la apariție, lui ~ i s-a contestat cunoașterea vieții pescarilor și a realităților Deltei. „Autorul a încercat, pe baza unei documentări de suprafață, turistică, să surprindă viața nouă din Delta” (S. Damian).

◆ S. Damian, *Unde duce necunoașterea vieții*, CNT, 1952, 7, 4; Eugen Campus, *Ceva despre fluviu, meandre și bălți*, VR, V, 1952, 2, 256–265; I. Sârbu, IN, IV, 1952, 1, 191–197; Sergiu Fărcășan, *Două cronici literare lipsite de principialitate*, VR, V, 1952, 6, 230–233.

O DRĂGUȘANU Sidonia, *Doi copii se joacă...*, fragment din romanul *Sândel Dănescu și tovarășii lui, pionierii*, FMI, IV, 1951, 5 bis, 26–27.

DUMITRIU Petru, *Drum fără pulbere*, București, E.S.P.L.A., [1951], 666 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, IV, 1951, nr. 1–3 (incomplet). Fragment: \approx , FMI, IV, 1951, 12,

26-27. Reluat fragmentar: *Un oaspete de seamă*, CNT, 1952, 25, 3. Amplu roman social, conceput după așa-zisa metodă realist-socialistă, având ca temă construirea canalului Dunăre-Marea Neagră. Edificat pe schema luptei de clasă, conflictul opune muncitorimii idealizate imaginea unei reacțiuni lipsite de eroism, prezentată caricatural. Tragedia dispariției democrației, ucisă de dictatură, apare astfel într-o prezentare hilară. Vigilența revoluționară, factice și obositoare ca orizont moral, nu oferă nici o șansă celor ce i se opun, fapt ce explică, într-un fel, și grotescul tragic al psihologiilor, ridicolul sinistru al principalelor situații epice. Nu există, în ≈, personaje ce merită a fi reținute, nici fapte demne de relatat, după cum nimic din cumplita realitate a Gulagului românesc nu își găsește locul în carte. Poate doar figura lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, care se interesează „personal” de mersul lucrărilor și deslușește „cu limpezime problemele muncii în comun” (Ov. S. Crohmăniceanu).

▼ București, E.S.P.L.A., 1952.

◆ ***, *Povestea unei cărți*, TS, I, 1951, 1, 40; **, U, LXVIII, 1951, 139, 2; Ov. S. Crohmăniceanu, CNT, 1951, 243, 2; 244, 2; J. Popper, FL, IV, 1951, 21, 2; 22, 2; **, OP, XLIII, 1951, 1439, 2; **, ALB, LIV, 1951, 178, 2; Mihai Novicov, *Romanul ≈ și unele probleme ale prozei*, VR, IV, 1951, 9, 217-241; **, U, LXIX, 1952, 191, 2; G. Călinescu, *Romanul construcției socialiste*, CNT, 1953, 22, 3; Iosifescu, *Oameni deosebiți*, 39, 52-54; Radu Popescu, CNT, 1956, 14, 3; 15, 3. □ V. și *Bijuterii de familie*, 1949.

IGNĂTESCU C., *Moșia oamenilor slobozi*, București, E.P.L.A., 1951, 336 p. Roman istoric, realist-socialist. Acțiunea este inspirată din viața socială a Munteniei în timpul domniei lui Caragea. Pretextul epic este furnizat de faimoasa ciumă ce a bântuit în acel timp; pe teritoriile pustiite sătenii înjghebează obști libere, supuse ulterior dominației feudale. „Multe din paginile ≈ reflectă ceva din culoarea și preciziunea detaliului și atmosferei prozei de evocare istorică a lui C. Negruzzi” (Silvian Iosifescu).

◆ Silvian Iosifescu, CNT, 1951, 236, 2; Dumitru Drumar, AL, II, 1951, 6-7, 135-141.

* **JAR Alexandru**, *La borna 203*, București, [1951?]. Roman politic. „Cartea ≈ are [...] meritul de a fi îmbrățișat o serie întreagă de aspecte ale luptei ce se desfășoară la granița noastră cu statul fascist al provocatorului Tito” (Eugen Luca).

■ *Na graničnom Kamenu 203*, tr. de Zdravko Bajič, București, Državno Izdavačko Preduzeće za Književnost i Umetnost, 1951; *Am grengstein 203*, tr. de Leonard Doroftei și Max Richter, București, Staatsverlag für Kunst und Literatur, 1951; *A 203-as határkőnél*, tr. de Kollár István Jozsef, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1952.

◆ I. Popper, CA, I, 1951, 2, 69; Eugen Luca, CNT, 30, 4; Elena Ștefanu, FMI, IV, 1951, 7, 29.

○ **JIANU Nicolae**, *Cumpăna apelor*, foileton, v. *Cumpăna luminilor*, 1952.

LUDO I., *Soldatul cățelului Toby*, București, E.P.L.A., 1951, 142 p. Roman cu temă satirică, realist-socialist. Este demascată acțiunea șovinismului sionist în păturile muncitorești și mic-burgheze evreiești din România. Literatură de propagandă.

○ **MARIAN Ion**, fragment din romanul *Tinerețea lui Radu Felecan*, AL, II, 1951, 4, 59-79.

● Fragment premiat de redacție la concursul „Azi țara ta e casa ta”.

○ **MIHALE Aurel**, *Ogoare noi*, foileton, v. 1953.

MINEI Nicolae, *Prietenul nostru Allan*, București, E.T., 1951, 98 p. Scurt roman politic, realist-socialist, pentru tineret. Are ca subiect oprimarea socială și rasială a muncitorimii din S.U.A. Nu sunt de semnalat pretenții literare. Stil incendiar.

■ *Allan a mi barátunk*, tr. de Mohorai Ödön, București Ifjúsági Könyvkiadó, 1952; *Unser freund Allan*, tr. de Crivăț, București, Jugendverlag, 1952.

MUȘAT I. D., *Răscoala iobagilor*, București, E.T., 1951, 452 p. În 1956, a fost

retipărit, cu titlu schimbat și cu modificări de text. Tentativă de roman istoric, realist-socialist. Evocă mișcările țărănești, conduse de Gheorghe Doja. „Doja apare în roman ca un personaj lipsit de personalitate, minimalizat, iar sfârșitul său lipsit de glorie” (I. M. Aldan). „Cartea [...] constituie un exemplu de felul cum nu trebuie să se scrie romanele istorice” (Eugen Luca).

▼ *Războiul iobagilor*, I-III, București, E.T., 1956.

◆ I. M. Aldan, CNT, 1952, 10, 4; Dumitru Drumaru, AL, III, 1952, 4, 90-95; Eugen Luca, *O imagine deformată a răscoalei iobagilor*, VR, V, 1952, 4, 221-227; Iosifescu, *Probleme*, 104-181; Monica Lazăr, TR, I, 1957, 15, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

PAS Ion, *Lanțuri*, II, v. *Lanțuri*, I, 1950.

ȘERBU Ieronim, *Poveste de dragoste*, București, E.T., 1951, 112 p. Scurtă narațiune realist-socialistă, relatând înfiriparea unei legături sentimentale între doi muncitori, Pantelimon și Florica, în condițiile apoteozei social-politice a dictaturii comuniste.

□ V. și *Vișelul de aur*, 1949.

VINTILĂ Petru, *Nepoții lui Horia*, București, E.T., 1951, 252 p. Roman social, realist-socialist. Înfățișează, prin câteva tipuri creionate în pastă groasă, viața plină de privațiuni a minerilor din Munții Apuseni și prefacerile petrecute acolo, după al doilea război mondial. Acțiunea se petrece în satul fictiv Văltori și cuprinde perioada dintre mișcările muncitorești de la Lupeni și naționalizare. Marian Popa vede în ≈ un „roman cu implicații istorice” ce „exaltă o umanitate voluntară”.

■ *Potomcite na Horijsa*, tr. de Marija Orlianova, Sofia, Narodna Mladež, 1953.

◆ Ion Manole, VR, V, 1952, 2, 281-286; George Damian, SB, III, 1952, 6-7, 186-190; Eugen Luca, *Însemnări despre construcția romanelor*, CNT, 1953, 41, 2-3; Ion Vitner, -, VR, XII, 1959, 4, 159-172; Vitner, *Prozatori*, I, 300-301; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ Micu, *Întâmplări*, I, 85-90; George Muntean,

- - 60, RL, XV, 1982, 24, 9; V. Ganea, -, O, XXXIII, 1982, 25, 3; Neagu, *A doua*, 245-249.

O VORNIC Tiberiu, *Legenda lui Dionisie*, fragment din vol. al doilea al romanului *Drang nach Osten*, U, LXVIII, 1951, 217, 2; 218, 2.

1952

ANDREI Ștefan, *Noul oraș*, București, E.S.P.L.A., 1952, 498 p. Roman social. Încă o tentativă de creare a noii literaturi realist-socialiste. Într-un text, ce apelează masiv la clișeu, ne sunt istorisite evenimente din munca unui colectiv de muncitori și tehnicieni care, la Brașov, construiesc un cartier de locuințe pentru Uzina „Steagul Roșu”. „Cartea e lipsită de un conflict central puternic, în jurul căruia să se cristalizeze un subiect încheștat” (D. Micu).

◆ D. Micu, CNT, 1952, 49, 3; Carolina Olaru, FC, I, 1952, 8, 22; I. Sârbu, IN, IV, 1952, 4, 181; Mihai Gafița, VR, VI, 1953, 1, 279-291; **, AL, IV, 1953, 4, 93-106.

O CAMILAR Eusebiu, fragment din romanul *Măriuța*, FC, I, 1952, 1, 23-24. Un roman despre transformarea socialistă a agriculturii, rămas în manuscris.

◆ Mihai Gafița, *Notă de fisier*, în *Eusebiu Camilar, Satul uitat*, București. Cartea Românească, 1974, 12; Dorina Mercheș, *Eusebiu Camilar. Bibliografie*, Iași, 1976, 26. □ V. și *Cordun*, 1942.

DORIN Ioan, *O alegere de pomină*, București, E.S.P.L.A., 1952, 288 p. Roman umoristic, realist-socialist, inspirat din lupta electorală a partidelor istorice. Intențiile parodice slujesc unor scopuri propagandistice.

◆ Ștefan Cristea, VR, VI, 1953, 4, 270-275.

ISTRATI Ion, *Trandafir de la Moldova*, București, E.S.P.L.A., 1952, 424 p. Roman al colectivizării agriculturii. Acțiunea, conflictul și personajele sunt preluate din *Grâu înfrățit* (1950). Și aici este destructivă prezența unor clișee tipice realismului socialist: ireductibilitatea pozițiilor de clasă, conceperea acțiunilor dușmănoase exclusiv ca acte de diver-

siune și sabotaj, polarizarea ideologică a psihologilor. „În ≈, schițele se amestecă printre scene de roman, iar conflictul slab încearcă în zadar să sudeze părțile eterogene ale cărții” (Paul Georgescu). „Capacitatea autorului de a surprinde detaliul semnificativ din existența cotidiană a satului contemporan este incontestabilă” (Marian Popa).

◆ Paul Georgescu, CNT, 1953, 5, 4; Dan Rebreanu, SB, IV, 1953, 1, 110–115; Al. Oprea, VR, VI, 1953, 4; Micu, *Romanul*, 198–201; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Cosma, *Romanul*, 35. □ V. și *Grâu înfrățit*, 1950.

JAR Alexandru, *Marea pregătire*, București, E.S.P.L.A., 1952, 356 p. Fragment: *Tulumbele*, CNT, 1952, 29, 4. Al doilea roman din ciclul neîncheiat *Grivița*, alături de *Sfârșitul jabelor* (1950). Continuare tematică a acestuia, cartea nu reușește să depășească monotonia stilistică și plauzibilitatea ideologică ce domină de la bun început evocarea evenimentelor de la Grivița, din februarie 1933. În epocă a fost bine primit. „~ are meritul de a fi fost primul care a evocat această glorioasă pagină din istoria poporului nostru” (Eugen Luca).

■ *A nagy készlödés*, tr. de Csáki Gyula, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1955.

◆ Eugen Luca, CNT, 1953, 7, 3; Vera Călin, *Literatura despre Grivița luptătoare*, VR, VI, 1953, 2, 168–184; Eugen Campus, VR, VI, 1953, 4, 255–269; Emil Manu, -, LCF, XI, 1968, 6, 7; Piru, *Panorama*, 390–391; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

JAR Alexandru, *Undeva pe Dunăre*, București, E.S.P.L.A., 1952, 190 p. Fragmente: *Hruba*, CNT, 1952, 16, 4; ≈, ALB, LV, 1952, 244, 4. Roman de aventuri, realist-socialist, cu temă politică. A fost bine primit în epocă. „Nu urmărește – asemenea unui roman detectiv – să înfațișeze prinderea spionului, ci felul cum o bandă de dușmani ai clasei muncitoare, finanțată și dirijată de agentura de la Belgrad, este nimicită prin elanul patriotic și eroismul unei unități de grăniceri” (Vera Călin).

▼ București, E.S.P.L.A., 1953.

■ *Irgendwo an der Donau*, tr. de Flora Frölich, București, Staatsverlag für Kunst und Literatur, 1953; *Negde na Dunavu*, tr. de L. Momčilović, București, Državno Izdavačko Preduzeće za Književnost i Umetnost, 1953.

◆ S. Damian, FC, I, 1952, 2, 28; Sorin Arghir, *Un roman despre eroismul ostașilor noștri*, VR, V, 1952, 5, 245–250; Vera Călin, CNT, 1952, 23, 4.

JIANU Nicolae, *Cumpăna luminilor*, București, E.T., 1952, 554 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Apărut mai întâi cu titlul *Cumpăna apelor*, în f.rev. VR, IV, 1951, nr. 5–7. Roman realist-socialist, a cărui acțiune se petrece în mediul industrial. Pretextul epic îl reprezintă construcția unei hidrocentrale în munții Semenicului, prilej de clarificare a pozițiilor de clasă ale eroilor. Abundă scenele tari, mai ales în confruntarea dintre comuniști, reprezentați prin secretarul de partid Mladin, și reacționarii Izbăroiu, Cartobius. E deja supralicitată cunoscuta recuzită a șablonului realist-socialist: actul de sabotaj, văzut ca formă principală de manifestare a reacțiunii, delațiunea și scrisoarea calomnioasă prezentate ca expresii ale patriotismului, maniheismul etc. etc. După Marian Popa, „narațiunea e corect condusă, iar detaliul peisagistic excelent”.

▼ Ed. revăzută, București, E.T., 1959.

■ *Licht von Corund*, tr. de Leo Hornung, Berlin, Verlag Tribüne, 1956.

◆ Crohmălniceanu, *Cronici și articole*, 283–292; Iosifescu, *Oameni deosebiți*, 54–56; Cornelia Ștefănescu, LCF, II, 1959, 15, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

○ **JIPA Ion**, *Întâiul seceriș*, fragment din romanul *Viață neînfrântă*, ALB, LV, 1952, 235, 4.

MIHALE Aurel, *Judecata*, București, E.T., 1952, 222 p. Roman realist-socialist, cu temă rurală. E prezentat cazul chiaburului Bobeică, ce îl ucide pe colectorul de cote Ghiță Oancea, fiind condamnat la moarte prin împușcare. Acțiunea se petrece într-un sat din Câmpia Română.

MIRCEA Dumitru, *Pâine albă*, București, E.T., 1952, 372 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, V, 1952, nr. 2–3. Roman realist-socialist, având ca temă colectivizarea agriculturii. Acțiunea se petrece într-un sat din Ardeal. Deși primită foarte bine la apariție, cartea a căzut repede în desuetudine, datorită construcției sale epice lineare. Simplificarea și clișeul se îmbină în ideologizarea faptului de viață. „≈ constituie [...] o operă literară care contribuie la lupta pentru transformarea socialistă a agriculturii” (E. Luca).

▼ București, E.T., 1955.

■ *Beal hleab*, tr. de Hristo Petrov, Sofia, Narodna Kultura, 1954; *Fehér kenyér*, tr. de Marosi Péter, București, Ifjusági Könyvkiadó, 1954; *Weises Brot*, tr. de Renate Molitoris, București, Iugendverlag, 1955; *Bükë e bardhë*, tr. de Dhimitër Pasko, Tirana, Ndërmarrja Shtetërore e Botimeve, 1958.

● Premiul de Stat pe anul 1952.

◆ I. Sârbu, IN, IV, 1952, 2, 187–194; S. Damian, CNT, 1952, 16, 3; Silvian Iosifescu, *Pe drumul înflorii gospodăriei colective*, VR, V, 1952, 6, 254–261; Dumitru Drumar, AL, III, 1952, 6, 89–92; Mircea Leonte, U, LXIX, 1952, 123, 2; E. Luca, CNT, 1953, 1, 4; Al. Oprea, *Când criticii nu-și înțeleg menirea*, VR, VI, 1953, 5, 254–259; Eugen Luca, *Însemnări despre construcția romanelor*, CNT, 1953, 41, 2–3; Paul Georgescu, *Un roman al construirii vieții noi la sate*, LPC, XXXIII, 1953, 10, 129–141; ~, *Începutul unui nou roman*, GL, I, 1954, 4, 1; Iosifescu, *Oameni deosebiți*, 12; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

PAS Ion, *Lanțuri*, III, v. *Lanțuri*, I, 1950.

○ **PETRESCU Cezar**, *Statuia libertății*, fragment din romanul cu același titlu, CNT, 1952, 44, 4.

□ V. și *Întunecare*, 1927.

SADOVEANU Mihail, *Nicoară Potcoavă. Povestire istorică*, București, E.T., [1952], 400 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, V, 1952, nr. 4–5. Fragment: *La hanul lui Gorașcu Haramin*, CNT, 1952, 7, 5. Conceput în registrul major al artei sadoveniene, reprezintă totodată o replică dată peste timp

romanului *Șoimii* (1904). Acțiunea se petrece tot în secolul al XVI-lea, în Moldova și la Pragurile Niprului. Personajul principal, Nicoară, poreclit Potcoavă pentru forța sa fizică, este și aici fratele lui Ioan Vodă cel Cumplit, voievodul vândut de boierii turcilor la Stănilești, în 1574. Prins și ucis cu cruzime de osmanlâi, Ioan Vodă devine însă pentru Nicoară – cel de acum, figură de oștean și de cărturar umanist, absolvent al școlilor de la Bar, în Polonia – un ideal de dreptate și de echitate socială. Astfel că, hotărât să războvească moartea violentă a fratelui său, dar și să pună în lucrare, pe pământul Moldovei, visul secret al unei ocârmuirii mai drepte, el revine în țară. Primit cu bucurie și suit pe tron chiar de popor, Nicoară nu reușește totuși să realizeze decât o domnie efemeră. Una ce va rămâne însă în amintirea contemporanilor drept un moment glorios, de resurrecție a spiritului național și de frondă antiotomană. Din nararea vechiului subiect, aparent epuizat în 1904, se încheagă deci, în 1952, o nouă figură a eroului principal, sensibil diferită de aceea din *Șoimii*. Căci, aici, eroul nu mai e extravertitul romantic de odinioară, aflat în fruntea unor viteji care se sacrifică pentru a pedepsi trădarea, ci o individualitate profundă, mult mai precis conturată. Lucid, dar pasional totodată, Nicoară e capabil de sentimente puternice, inclusiv de iubire, la care renunță atunci când datoria i-o cere. Fundalul dramelor sale sufletești, deplin motivate istoric, deoarece personajul acționează în spiritul dictat de „cumpăna” vremurilor, îl reprezintă o Moldovă feerică, în care arhaitatea obiceiurilor se acordă perfect cu luxuriața naturii. Capacitatea știută a scriitorului de a evoca trecutul și frumusețea patriei e vie și în ≈. Mai puțin realizat, poate, sub aspectul dinamicii epice, romanul covârșește prin meditația existențială implicată, prin fastuozitatea evocării cadrului natural, prin ritualul subtil al relatării. Primită bine încă de la apariție, cartea și-a câștigat fără dificultăți locul ce-l merită în istoria literaturii române. „≈ este o operă clasică a literaturii române” (Paul Georgescu). „Povestirea din *Șoimii* a dispărut într-o narațiune extraordinară de

complexă, de densă în idei. Romanul nu se mai învârtă pe loc, ca să se povestească pe sine, ci se deschide impetuos ca o țară din care nu mai poți ieși decât purtându-i cu sfințenie veșmintele, viața, obiceiurile" (Zaharia Sângeorzan). „Personajul principal este o apariție supradimensionată de autor pentru a-l transforma într-un exponent verosimil al aspirațiilor internaționaliste" (Marian Popa).

▼ București, E.T., 1955; București, E.T., 1959; București E.P.L., 1962; București, E.P.L., 1964; cu o pref., și note de Ion Roman, București, E.T., 1967; cu reperi istorico-literare alcătuite în redacție de Ruxandra Niclescu, București, Minerva, 1974; ed., pref., tabel cronologic, note și bibliografie critică selectivă de Victoria Moldovan, Cluj-Napoca, Dacia, 1984; postf. și bibliografie de Al. Hanță, București, Minerva, 1986. Reprodus în: *Opere*, XVIII, București, E.S.P.L.A., 1959. Fragment: ≈, în *Romanul rom. cont.*, 71–81.

■ *Nikora Potkova*, tr. de Szabédi László, București, Nagyváradai Nyomdaipari Vállalat, 1954; *Nikoara Podkova*, tr. de Vasile Hristu, Sofia, Narodna Kultura, 1954; *Soud Nicoary Podkovy*, tr. de Vladimir Hořejši, Praga, Státní nakladatelstvo Krásné literatury hudby a umění, 1955; *Nicoara Fer à Cheval*, tr. de André Kédros, Les Éditions Français Réunis, 1955; *Nikora Potkova*, tr. de Szabédi László, Budapesta, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1955; *Nicoară Potcoavă*, tr. de M. Friedman, Izdanie inostrannoj literatury, 1955; *Nikoara Pidkova*, tr. de V. S. Semčins'kij, Kiev, Goslitizdat Ukrainy, 1957; în lb. chineză, Shanghai, Editura Literară, 1959; *Reiter in der Nacht* tr. de Thea Constantinidis, București, Kriterion, 1971. Fragmente: ≈, tr. de Szabédi László și Nagy Bálint, în ~, *Válogatott művek*, III, Budapesta – București, Európa Könyvkiadó, și Irodalmi Könyvkiadó, 1966; *A letter from the Anress Olimpiade*, în „The Literary Review”, X, 1967, 4.

● Premiul de Stat pe anul 1952.

◆ Dumitru Isac, AL, III, 1952, 7, 68–83; S. Levin, SB, III, 1952, 8, 81–95; Eugen Campus,

O epopoe în proză, VR, V, 1952, 8–9, 276–295; Paul Georgescu, CNT, 1952, 42, 4; Al. Călin, *Chipul eroului în ≈ de ~*, U, LXIX, 1952, 182, 2; Sorin Arghir, *Anul literar 1952*, U, LXXI, 1952, 192, 2; Dan Hăulică, IN, V, 1953, 1, 171–189; Gh. Bulgăr, ~ și *problemele limbii noastre literare*, LR, II, 1953, 2, 35–46; Crohmălniceanu, *Cronici și articole*, 28–74; Anca Petrescu, *Despre lexical arhaic în romanul istoric al lui ~*, RL, III, 1954, 6, 78–85; Iosifescu, *Probleme*, 104–181; B. Cazacu, *Aspecte ale oralității stilului lui ~*, LR, IV, 1955, 5, 17–30; T. Vianu, *Câteva observații despre limba și arta literară a lui ~*, LR, IV, 1955, 5, 10–16; Georgeta Horodincă, ≈, GL, II, 1955, 51, 2; G. Istrate, ~, *maestru al limbii literare*, SCL, VI, 1955, 3–4, 313–330; Micu, *Sadoveanu*, 54; Marin Bucur, *Opere de seamă în creația lui ~*, SCIL, V, 1956, 1–2, 137–174; **, ~, *de la „Șoimii” la ≈*, TS, V, 1956, 12, 75–81; G. I. Tohăneanu, *Probleme de stil în romanul ≈*, SB, VIII, 1957, 4, 60–64; 5, 68–71; 6, 75–78; B. Cazacu, *Despre valoarea stilistică a adjectivelor demonstrative în romanul ≈*, LR, VI, 1957, 2, 45–49; Ion Vlad, *Successesle prozei noastre actuale*, TR, I, 1957, 31, 3; Bratu, *Cronici*, I, 239–313; George Munteanu, *Literatura nouă din patria noastră*, ST, X, 1959, 8, 40–48; Cornel M. Ionescu, *Perspectivetele noi deschise literaturii române după eliberarea patriei*, DC, I, 1959, n. unic, 15–21; Micu, *Romanul*, 358–375; Marin Bucur, LCF, III, 1960, 1, 2; J. Kojevnikov, *De la „Șoimii” la ≈*, VR, XIII, 1960, 11, 107–111; Gh. Bulgăr, *Originalitatea stilistică a operei lui ~*, LR, IX, 1960, 6, 3–11; Mircea Tomuș, *Aspecte ale dezvoltării literaturii noastre noi*, ST, XII, 1961, 4, 43–53; Perpessicius, *La drum cu ~*, GL, VIII, 1961, 44, 2; Al. Dima, *O operă sau o literatură?*, GL, VIII, 1961, 44, 3; Marin Bucur, *Istorie și creație la ~*, SCIL, X, 1961, 4, 601–606; Savin Bratu, *Nemuritorul ~*, GL, IX, 1962, 46, 3; Mihai Drăgan, *Conflicte și personaje în romanul contemporan*, IL, XIII, 1962, 12, 63–69; Liviu Leonte, *Elemente populare și regionale în proza actuală*, SCȘ, XIV, 1963, 1, 65–89; Bratu, *Sadoveanu*, 613–622; Călin, *Curențele*, 153–154; Damian, *Direcții*, 223–298; George Ivașcu, ≈, GL, XI, 1964, 12, 1; 7; Al. Piru, ~ ≈, LCF, VII, 1964, 17, 5; D. Micu, N. Manolescu, *Tipuri de roman în literatura noastră nouă*, GL, XI, 1964, 26, 1; 7; Paul Georgescu, *Dimensiunea istoriei în literatura noastră nouă*, S XX, IV, 1964, 7–8, 20–25; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 200–210; 212–217; Magda Popescu, ≈, GL, XII, 1965, 44, 7; Ștefan Munteanu, *Stilistica sinonimelor în opera lui ~*, O, XVI, 1965, 12, 65–70; Micu – Manolescu, *Literatura*, 155–159; Dan Mănuță, *Liric și epic în ≈*, IL,

- 1966, 10, 41–50; P. Dumitrașcu, *Stilul aforistic în* ≈, CL, 1966, 2, 275–295; Ivașcu, *Confruntări*, 262–268; Cioculescu, *Varietăți*, 350–361; Ciopraga, *Sadoveanu*, 201–206; Ciopraga, *Portrete*, 77–89; Ioan Pânzaru, *Romanul istoric sadovenian*, GL, XV, 1968, 25, 7; Nicolae Manolescu, *Recitind* ≈, LCF, XI, 1968, 38, 3; Baconsky, *Marginalii*, 7–21; Dana Dumitriu, *Pretextul istoric în* ≈, RL, II, 1969, 20, 5; Botez, *Memorii*, 408–445; Paul Magheru, –: ≈, F, VII, 1971, 12, 14–15; Popa, *Dicționar 1*; I. Oприșan, *Orizontul satului sadovenian*, RITL, XXI, 1972, 2, 191–206; Luca, *Sadoveanu*, 160–161; Rotaru, *O istorie*, II, 277–279; Bratu, *Ipoteze*, 255–268; Ciopraga, *Personalitatea*, 168–176; Dumitrescu Bușulenga, *Valori*, 116–125; Macovei, Magheru, Vânturache, *Analize*, 199–203; Const. Ciopraga, *Între istorie și mit*: ≈, CL, 1974, 4, 11; Liviu Călin, ~ sau dubla existență posibilă, CL, 1974, 6, 12–13; Dinu Flămând, *Permanența legendei*, LCF, XVII, 1974, 32, 3; Ciopraga, *Sinteze*, 106–109; Voicu Bugariu, *De la Mitrea Cocor la* ≈, ATN, XII, 1975, 4, 7; Constantin Sorescu, *Doouă tipuri epice*, AFT, X, 1975, 8, 184; Eugen Simion, –, LCF, XIX, 1976, 11, 6; Eugen Simion, –, LCF, XIX, 1976, 12, 6; Manolescu, *Sadoveanu*, 180–185, 188; Marcea, *Sadoveanu*, 107, 251–253, 273, 298–309, 322–325, 393–396; Sângeorzan, *Sadoveanu*, 232–238; Băileșteanu, *Introducere*, 195–200; Mitru, *Sadoveanu*, 387–388; Papu, *Clasicii noștri*, 146–157; Popa, *Dicționar 2*; G. I. Tohăneanu, *Tăcerea lui Nicoară*, O, XXIX, 1978, 12, 4; G. I. Tohăneanu, *Alternanța sinonimelor*, O, XXIX, 1978, 18, 4–5; G. I. Tohăneanu, *Obraz*, O, XXIX, 1978, 19, 4–5; G. I. Tohăneanu, *Rocadă*, O, XXIX, 1978, 21, 5; G. I. Tohăneanu, *Lizuca*, O, XXIX, 1978, 22, 4–5; G. I. Tohăneanu, O, XXIX, 1978, 26, 4; G. I. Tohăneanu, *Bărbat și... bărbat*, O, XXIX, 1978, 31, 6; G. I. Tohăneanu, *Fonetisme regionale în dialog*, O, XXIX, 1978, 32, 6; G. I. Tohăneanu, *Aliterația*, O, XXIX, 1978, 34, 7; G. I. Tohăneanu, *Viitorul popular*, O, XXIX, 1978, 37, 5; G. I. Tohăneanu, *Strămurare*, O, XXIX, 1978, 41, 5; G. I. Tohăneanu, *Județ*, O, XXIX, 1978, 43, 4–5; Husar, *Întoarcerea*, 98–102; Tomuș, *Sadoveanu*, 121–122; *Scriitorii români*; G. I. Tohăneanu, *Zebra*, O, XXX, 1979, 5, 6; Tohăneanu, *Sadoveanu*, 38 și urm.; *Dicționar*; Rodica Șuiu, ~ și toposul dacic, CRC, XV, 1980, 8, 1; 5; 9, 5; Ion Apetroaie, ~, poet al timpului românesc, CRC, XV, 1980, 41, 1; 7; 43, 1; 7; 44, 1; 5; Ion Maxim, ~ între trecut și viitor, O, XXXI, 1980, 43, 1; 3; Rodica Florea, ~, ≈, RITL, XXIX, 1980, 3, 467–474; Nicolae Manolescu, „Modelul lumii” în roman, RL, XIII, 1980, 45, 9; Alex. Ștefănescu, *Scrieri târzii*, RL, XIII, 1980, 45, 11; Silvian Iosifescu, *Descoperiri*, RL, XIII, 1980, 45, 9; Ciopraga, *Fascinația*, 204, 205; Ciopraga, *The Personality*, 215–216; Mănuacă, *Sadoveanu*, 277–281; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatura română în școală*, RL, XVI, 1983, 10, 19; Constantin Ciopraga, *Mediând în istorie*, RL, XVI, 1983, 44, 15; Ovidiu Ghidirmic, *Ipostaze ale personajului*, R, 1984, 7, 5; Ciopraga, *Proplee*, 170; Leonte, *Prozatori*, 21–29; Nicolae Manolescu, *Post-scriptum la „Utopia cărții”*, II, ATN, XXII, 1985, 1, 14; Ungureanu, *Proza*, 12–57; Frigioiu, *Romanul istoric*, 121–137. □ V. și Șoimii, 1904.
- STANCU Zaharia, Dulăii**, București, E.S.P.L.A., 1952, 298 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, V, 1952, nr. 10–11 (parțial). Fragment: ≈, FC, I, 1952, 6, 25–28. Reluat fragmentar: ≈, ALB, LVI, 1953, 286, 4. Roman rural, realist-socialist. Păstrând, în parte, tehnica evocării din *Descult*, ≈ încearcă o radiografiere a vieții satului muntean în preajma Răscoalei din 1907. Cartea nu are însă un schelet epic de sine stătător, ceea ce va face ca, ulterior, autorul să revină asupra sa, topind-o în variantele noi ale celui dintâi roman. Critica de întâmpinare a găsit însă cărții prea puține defecte. „Scriitorul ne face să înțelegem mai bine de ce s-au ridicat marile focuri ale Răscoalei din 1907” (Paul Georgescu). „În romanul ≈, ~ a povestit, de fapt, din amintirile lui Darie” (Ion Vlad). „Există în toată cartea o unitate tragică, provenită din creșterea laolaltă a foamei și a mâniei” (Silvian Iosifescu). „Figurile eroilor – în special al eroilor pozitivi – nu apar destul de complexe și precis conturate” (Eugen Campus).
- ▼ București, E.S.P.L.A., 1953; București, E.S.P.L.A., 1955; București, E.S.P.L.A., 1957; București, E.S.P.L.A., 1960.
- *Psy Lancuchowe*, tr. de Duzsa Czara Stec și Jadwiga Bułakowska, Varșovia, Czytelnik, 1954; *Hunde*, tr. de Mariana Șora și Ernst Ossorowitz, București, Staatsverlag für Kunst und Literatur, 1954; *Hunde*, București, Das Buch, 1954; *Les Chiens*, București, Le Livre, 1954; *Hounds*, București, The Book, 1954; *Psi*, tr. de Alicia Sabová, Bratislava, Slo-

venské Vydavatel'stvo Krasnej Literatúry, 1955; *Psi*, tr. de T. Radovici, București, 1955; *Vérebek*, tr. de Bözödi György, București, 1956; în lb. chineză, după versiunea engleză din 1954, Beijing, Scriitorul, 1956; *Rumänische Ballade*, tr. de Mariana Șora și Ernst Ossorowitz, Berlin, Aufbau-Verlag, 1957; *Qentë*, tr. de Dhimitër Pasko, Tirana, N. Sh. Botimeve Naim Frashëri, 1959; *I molossi*, tr. de Giovanni Baldari, Milano, Edizioni La Pietra, 1962; în lb. persană, Teheran, [?].

◆ Paul Georgescu, CNT, 1952, 51, 3; Ion Vlad, AL, IV, 1953, 1, 106–113; Eugen Campus, VR, VI, 1953, 2, 264–279; –, *Cum am scris* ≈, FC, II, 1953, 2, 25; Traian Șelmaru, *Unele probleme ale dezvoltării literaturii în R.P.R.*, LPC, XXXIII 1953, 7, 83–106; Iosifescu, *Probleme*, 221–230; Mihai Gafița, *Însemnări despre literatura închinată satului contemporan*, ST, X, 1959, 3, 9–17; Micu, *Romanul*, 88–108; Oprea, *Mișcarea*, 51–68; Popa, *Dicționar 2*; Constantin Cubleşan, *Romanul deciziei conștiente* ≈, TR, XVI, 1972, 40, 8; Mariana Ionescu, *Pământ și oameni*, O, XXVI, 1975, 30, 3; Popa, *Dicționar 2*; *Scriitori români*; Rebreanu, Scorobete, *Cu microfonul*, 294–333; Leonte, *Prozatori*, 85–86; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 554–556; Velea, *Interferențe*, 45. □ V. și *Taifunul*, 1937.

1953

○ ARSENE Maria, fragment din romanul *Oaspeți în noapte*, FC, II, 1953, 3, 23–24.

CĂLINESCU G., *Bietul Ioanide*, I, București, E.S.P.L.A., 1953, 670 p. Fragment: *Pendulul lui Saferian*, RFR, XIV, 1947, 3, 3–13. Amplu roman social, primul din seria care va continua cu *Scrinul negru* (1960). Sub aspectul structurii, ≈ este o carte de caractere. Perioada urmărită o reprezintă anii 1938–1941, dar puțin din freamătul ei direct transparent în textul scris. Chiar drama familială a eroului principal, inginerul-arhitect Ioanide, căruia îi mor ambii copii, Pica și Tudorel, al căror destin e legat de mișcarea legionară, nu reușește să canalizeze epicul, constituindu-se în temă centrală. De fapt, placa turmantă a întregii structuri narative,

singura în stare să polarizeze și să ordoneze formele discursului, o reprezintă meditația asupra condiției sociale a omului de geniu. *Alter ego* al scriitorului, Ioanide este fascinat de mirajul creației, are imaginea unui București feeric, plin de grădini și de fântâni arteziene, în stare să adăpostească o elită de gânditori, ca Roma imperială ori ca Parisul luminilor. Paralel, el trăiește o viață sentimentală și sexuală condusă de principiul goethean al polivalenței morale, de o senzualitate frenetică. De altfel, numai de la o atare înălțime, a geniului, e conturată întreaga serie a celorlalte personaje, autorul șarjând în caricaturizarea ei cu o plăcere de mizantrop. Se desprinde astfel, din roman, o galerie întreagă de individualități deformate, fiecare ilustrând o patimă ori acțiunea unui viciu devastator. Pomponescu, rivalul lui Ioanide, e profesor „de beton armat”, obsedat de puritatea castei din care face parte. Bonifaciu Hagienuş pare, în principiu, un moralist format la școala grecească, dar panta pe care apucă e cea a lașității cinice. La rândul său, Gaitany se osifică moral la umbra arborelui genealogic. În fine, Gonzalv Ionescu rămâne posedat de demonul probității, oferind astfel caricatura omului de știință. Nici o speranță, în afara celei generate de meditația genială, nu pare să reușească a colora peisajul uman și, într-un fel, ≈ e un roman al ratării. Poate și din acest motiv, dacă nu din altele, cu mult mai străvezii, cartea a întâmpinat la apariție deosebit de virulentă, hotărâtă, se pare, a-l scoate pe romancier din literatură. Astfel că valoarea excepțională a romanului, ce stă în individualitatea caracterelor, în ideea de panoramă socială, pe care etajele textului o orchestrează indiscutabil, s-a impus mai târziu. Practic, abia după apariția celui de al doilea roman, în care multe dintre personaje sunt reluate. „Ce se întâmplă cu dumneata, tovarășe Călinescu! Încotro vrei să abate pe oameni? Înapoi la Stănică Rațiu?” (N. Doreanu). „Viața politică a anilor 1938–1941 constituia doar fundalul. Intenția fundamentală a autorului este de a arăta eroi complecși, fiecare având o concepție despre univers” (Al. Piru – unul din puținii apărători permanenți ai cărții; comentariul e din 1978).

- ▼ București, E.P.L., 1965; București, Cartea Românească, 1971; I–III, cu o pref. de Mircea Tomuș, București, Minerva, 1973; I–II, repere istorico-literare alcătuite în redacție de Andrei Rusu, București, Minerva, 1975; București, Eminescu, 1980; București, Eminescu, 1980; pref. de Nicolae Manolescu, București, Cartea Românească, 1986. Reproduș în: *Opere*, V–VI, București, E.P.L., 1967. Fragment: ≈, în *Romanul rom. cont.*, 83–99.
- *Szegény Ioanide*, tr. de Réz Pál, Budapesta, Európa Könyvkiadó, 1968; *Szegény Ioanide*, tr. de Réz Pál, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1968; *Rendezvous und Audienzen*, I–II, tr. de Elga Opreșcu, București, Buchverlag der Morgen, 1969; *Biedny Ioanide*, tr. de Danuta Bięnkowska, Varșovia, Ed. Państwony Instytut Widawczy. Klub Interesujace Książki, 1973. Fragment: *Plavre Ioanide*, tr. de Annie Bentoiu, REVR, XX, 1966, 2, 50–54.
- ◆ Silviu Iosifescu, CNT, 1953, 52, 2–3; G. Mărgărit, IN, VI, 1954, 1, 75–84; S. Levin, SB, V, 1954, 2, 87–93; N. Doreanu, *Despre* ≈, VR, VIII, 1955, 2, 272–292; N. Popescu-Doreanu, *Scrisoare deschisă către bietul Ioanide*, GL, I, 1954, 4, 2; Al. Căprariu, TR, IV, 1960, 39, 2; 40, 2; Damian, *Direcții*, 223–298; Paul Georgescu, *Dimensiunea istoriei în literatura noastră nouă*, SXX, IV, 1964, 7–8, 20–25; Paul Georgescu, *Vârsta creației*, VR, XVIII, 1965, 7, 56–75; Paul Georgescu, *Modificarea personajelor în proza noastră contemporană*, CNT, 1965, 32, 3; Micu – Manolescu, *Literatura*, 163–171; S. Damian, *Considérer le présent comme les Hellènes*, REVR, XX, 1966, 1, 144–147; G. Dimisianu, ≈, GL, XIII, 1966, 11, 4; –, *Măturisiri despre* ≈, GL, XIII, 1966, 11, 6; Paul Georgescu, *Între sârmanul Dionis și ≈*, CNT, 1967, 24, 3; Nicolae Manolescu, *Ioanide și eroziunea timpului*, AST, III, 1968, 2, 8–9; **, *Studii de ist. lit.*, 461–496; S. Damian, *Antipseajul*, RL, II, 1969, 43, 4; S. Damian, *Alergii*, RL, III, 1970, 10, 5; Liviu Călin, ~ și ≈, RL, III, 1970, 11, 13; Bălu, *Călinescu*, 383–401; Damian, *Intrarea*, 161–213; Elena Stan, *Romanul politic în trei ipostaze*, RITL, XX, 1971, 4, 593–600; George, *Semne*, 197–260; Popa, *Dicționar 1*; Alexandru Ștefănescu, *Ioanide și Moromete*, RL, V, 1972, 44, 7; Călin, *Portrete*, 97–105; Rotaru, *O istorie*, II, 792–795; Mircea Tomuș, ≈ – *aspecte de structură problematică*, RL, 1973, 16, 4–5; **, ≈ în *lb. polonă*, CNT, 1973, 30, 9; E. Luca, *Mit și istorie*, CNT, 1973, 33, 3; Voicu Bugariu, *O utopie a romanului*, LCF, XVI, 1973, 34, 6; Ion Vlad, ≈, *un roman baroc*, TR, XVII, 1973, 52, 9; Petru Mihai Gorcea, ≈ – *structuri și sensuri*, ARG, VIII, 1973, 11, 12; 12, 5; Petru Mihai Gorcea, ≈ – *intelectualii contemplativi*, ARG, 1974, 5, 5; Sorin Titel, *Privirea lui Ioanide*, RL, VII, 1974, 25, 10; Nicolae Ciobanu, *Arhitectul Ioanide*, LCF, XVII, 1974, 31, 3; Liviu Leonte, *Universalitatea prin redescoperirea tradiției*, ARG, IX, 1974, 6, 4; Alecu, *Opera*, 75–84; Damian, *Călinescu*, 18–44; 66–97, 151–173, 191–192, 203–214, 218–221, 226–228, 230–235, 241–245, 274, 274–288, 303–322, 327–330, 340–341, 345–352, 359–380; Piru, *Sinteze*, 135–141; Velea, *Paralelisme*, 325–346; Petru Mihai Gorcea, ≈ – *atiudinea față de cultură*, ARG, X, 1975, 1, 7; Eugen Simion, *Ioanide, curtizanes și patern*, LCF, XVIII, 1975, 27, 6; 29, 6; Eugen Simion, *Negația creatorului*, LCF, XVIII, 1975, 33, 6; Eugen Simion, *Personaje călinesciene*, CRC, X, 1975, 51, 1; 4–5; Ciobanu, *Incursiuni*, 25–28; Vlad, *Lecturi*, 193–200; Constantin Soreșcu, *Creatorul în fața istoriei*, LCF, 1976, 12, 1; 6; Halima Mirska Lașoiă, ~ – *Biedny Ioanide*, CREL, 1976, 2, 104–106; Mihai Coman, *Demistificarea centurioanelor*, LCF, XX, 1977, 28, 1; 7; Călinescu, *Perspective*, 99–107; Popa, *Dicționar 2*; Husar, *Întoarcerea*, 162–175; *Scritori români*; Ion Lotreanu, *Eroi călinescieni*, SPM, 1979, 444, 3; 455, 3; 447, 3; Ion Lotreanu, *Concluzia lui Ioanide*, SPM, 1979, 448, 3; *Dicționar*; Micu, *Călinescu*, 550–617; Cornel Ungureanu, *Scritorul, Arhitectul și Lumea Nouă*, RL, XIII, 1980, 11, 14; Ion Rotaru, *De ce arhitectura?*, RITL, 1980, 1, 87–92; Mihai Rădulescu, *Ioanide – creator de personaje*, RL, XIII, 1980, 43, 4; Ialbă, *Romanul*, 82–118; Manolescu, *Arca*, I, 262–269; Ștefănescu, *Jurnal*, 6–7; Lector, RL, XIV, 1981, 1, 2; Bălu, *Viața*, 330–331, 333–334; Bugariu, *Analogon*, 48–51; Ion Rotaru, *Câteva romane „cu cheie”*, ALCF, 1982, 146–150; Lotreanu, *Despre analogie*, 155–179; **, *de la Filimon*, 290–331; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatură română în școală*, RL, XVI, 1983, 8, 19; Mihăescu, *Timp și mod*, 73–88; Teșosu, *Viața*, 108–117; Ion Bălu, –, *romancier*, RL, XVII, 1984, 8, 12–13; Florin Berindeanu, ≈ *între ficțiune și critică*, AFT, XVIII, 1984, 2, 5; Liviu Leonte, *Romanele unui mare critic*, CRC, XIX, 1984, 18, 5; Maria-Luiza Cristescu, – *sau romanele cu măști*, ST, 1984, 5, 8–9; Leonte, *Prozatori*, 62–70; **, *G. Călinescu*, 222–223; Viorica Diaconescu, *Semantica nonanimalului în proza călinesciană*, LL, 1985, 3, 364–375; Ungureanu, *Proza*, 91–116; Anton Cosma, *Romanul călinescian postbelic*, RL, XX, 1987, 52, 5; Constantin Pricop, ≈ *o discuție*

teoretică, CL, XCIII, 1987, 12, 13; Silvia Bogdan, *Artă portretului în romanele lui ~*, LL, 1987, 4, 478-485; Tudorel Urian, *Stilul Ioanide*, AFT, XXII, 1988, 9, 9; Cosma, *Romanul*, I, 108-113; Alex Ștefănescu, *Sensul entuziasmului*, RL, XXII, 1989, 3, 4; Alex. Ștefănescu, ~ (II), „Un personaj care n-a existat în realitate, dar va exista”, TMS, XXIV, 1989, 3, 5; Elisabeta Avram, *Construcții pozitive în romanul = de ~*, LL, 1989, 3, 308-315; Velea, *Interferențe*, 53-54. □ V. și *Cartea nunții*, 1933.

○ FRIDUȘ I., *Orașul tinereții noastre*, fragment de roman, IN, V, 1953, 1, 33-124.

GHIBAN C., *Flăcăul din Bințișii*, București, E.M., 1953, 332 p. Evocare romanțată a vieții și activității lui Aurel Vlaicu.

IGNĂTESCU C., *Mitruț al Joldii*, I, București, E.T., 1953, 280 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragment: *Cazacii*, IN, V, 1953, I, 16-23; II, București, E.T., 1954, 396 p. Roman istoric, realist-socialist. Acțiunea se petrece în timpul domniei lui Ion Vodă cel Cumplit și are ca eroi pe țărani așezați încă din timpul lui Ștefan cel Mare, ca străjeri, la hotarele țării. Aceștia îi ajută pe domnitor în timpul campaniilor sale antiotomane. „De la Moșia oamenilor slobozi la ≈, e o treaptă pe care a crescut un iscusit povestitor” (Ion Horea).

▼ Ed. revăzută și prescurtată, București, E.T., 1959.

■ *Moldova örízői*, I-II, tr. de György István, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1955-1956.

◆ Al. Săndulescu, CNT, 1953, 36, 4; Ion Horea, VR, VI, 1953, 11, 358-365; Iosifescu, *Probleme*, 104-181; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

IGNĂTESCU C., *Niculai Călărașul*, București, E.T., 1953, 166 p. Scurt roman social, realist-socialist. Acțiunea este inspirată din frământările sociale ce au culminat cu Răscoala din 1907.

▼ Reprodus în: *Zile involburate*, București, E.S.P.L.A., 1954.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

IUTEȘ Gica, *Inimoșii*, București, E.T., 1953, 236 p. Roman realist-socialist, pentru copii.

Sunt relevante evenimente din viața pionierescă a unui grup de elevi hunedoreni. Tonul digresiv și anecdotic servește înfățișării unor fapte de școală, aseasonate politic.

◆ Alexandru Chiriacescu, LCF, XI, 1968, 4, 7; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

LUCA Remus, *Ana Nucului*, București, E.T., 1953, 252 p. Cu un cuvânt înainte de Petru Dumitriu. Scurt roman social, inspirat din viața satului transilvănean, conceput după rețeta realist-socialistă. Ana, soția unui grăjdar, ajunge directoare a căminului cultural din Nima Cărpinișului. Din acest motiv, ea are dese neînțelegeri cu soțul său, care acceptă cu greu să se alfabetizeze.

▼ București, E.T., 1957.

■ *Ana Noucou*, tr. de Madeleine Samitca, București, Editions „Le livre”, 1955; *Ana Nucu*, tr. de Sanda Stolojan, București, „The Book” Publishing House, 1955; *Ana Nucu*, tr. de Sophia Schmidt, București, Jugendverlag, 1955; în lb. chineză, Shanghai, 1955; *Ana Nuku*, tr. de Ju. Koževnikov, Moscova, Inoslitizdat, 1956; *Ana Nucu*, tr. de Leo Schnapp, București, Fremdsprachiger Verlag, 1956; *Ana Nucu*, tr. de Ju. Koževnikov, Moscova, Inoslitizdat, 1963.

◆ Petru Dumitriu, *Un prozator autentic*, VR, VI, 1953, 10, 280-287; Ion Vitner, VR, XII, 1959, 3, 143-151; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ ~, *Cărțile și cititorii lor*, CNT, 1956, 16, 1; A. B., ~ *despre actualitatea genului scurt*, CNT, 1958, 25, 3; I. Sârbu, *Proza lui ~*, IL, IX, 1958, 9-10, 97-105; Toma Pavel, ~, LCF, VII, 1964, 20, 3; Victor Crăciun, *Să discutăm despre eroii literari (la ~)*, LCF, IX, 1966, 16, 7.

LUDO I., *Domnul general guvernează*, București, E.S.P.L.A., 1953, 432 p. Primul roman din ciclul *Paravanul de aur*, o cronică realist-socialistă a evenimentelor din România de după primul război mondial. În ordinea hotărâtă de autor, seria mai cuprinde titlurile: *Starea de asediu* (1955), *Regele Palaelibus* (1957), *Salvatorul* (1959) și *Ultimul batalion* (1960). Faptele culminează, în cel dintâi vol., cu greva generală din 1920. Apar ca personaje, cu nume ușor modificate, Tache Ionescu,

Nicu Filipescu, generalul Averescu, Stelian Popescu etc. Tonul e acela al unui pamflet politic, autorul atacând întreaga structură instituțională a „statului burghezo-moșieresc”.

▼ București, E.P.L., 1961.

■ *A tábornok úr Kormányoz*, tr. de Bustya Endre, Târgu-Mureș, Állami Irodalmi és Művészeti Kiado, 1959.

● Premiul de Stat pe anul 1953.

◆ Viniciu Gafița, TS, II, 1953, 7-8, 124; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

MIHALE Aurel, *Ogoare noi*, București, E.S.P.L.A., 1953, 530 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, IV, 1951, nr. 9-12. Fragment: ≈, ALB, LVI, 1953, 313, 4. Roman al colectivizării, de tip realist-socialist. Urmărește viața și activitatea unor lucrători dintr-o stațiune de mașini și tractoare. Conflictul are o dezvoltare schematică și este generat de lupta dusă de muncitori cu natura și cu ideile învechite. A beneficiat de o critică pe măsură. „≈ poate fi într-o măsură cu mult mai mare decât este o oglindă veridică, multilaterală, a minunatelor prefaceri pe care le trăim” (Mihai Gafița).

◆ Liviu Leonte, IN, IV, 1952, 2, 196-203; V. Nicorovici, CNT, 1952, 13, 3; Dumitru Drumaru, AL, III, 1952, 2-3, 197; Mihai Gafița, *Romanul luptei tractoriștilor*, VR, V, 1952, 6, 234-252; Mihai Gafița, VR, VI, 1953, 5, 220-233; Vitner, *Prozatori*, I, 228-239; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

NAUM G., *Tabăra din munți*, București, E.T., 1953, 328 p. Roman realist-socialist, de aventuri, pentru copii și tineret. Construită prin alternarea unor pagini de jurnal, cu relații expunând întâmplări de vacanță, cartea e scrisă dezordonat, fără o ierarhie clară a secvențelor epice. Situații tipice sunt focul de tabără, prinderea unor răufăcători de către „pionieri vigilenți” etc.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

PANCU-IAȘI Octav, *Marea bătlie de la Iazul Mic*, București, E.T., 1953, 316 p. Roman realist-socialist, pentru copii. Rivalitatea dintre membrii unui detașament trimis să alcătuiască

niște ierbare pentru școală la Iazul Mic prilejuiește copiilor descoperirea unui grup de răufăcători. „≈ e irecuperabil astăzi din cauza caracterului schematic și perspectivei eronate asupra realității” (Marian Popa).

■ *A kiséti csata*, tr. de Krizsovánski László, București, Ijúsági Könyvkiadó, 1955; *Velika bitka na Malom Jazu*, tr. de Zdravko Bajič, București, Omladinsko Izdavačko Preduzeće, 1955; *Die grosse Schlacht am „Kleinen Teich”*, tr. de E. Albert, București, Jugendverlag, 1955; *Velikaja bitva u Malogo Pruda*, tr. de M. N. Rozeneld, Moscova, Detzsig, 1957; *Velika bitva bilja Malogo Stavu*, tr. de J. Kušnirik, Kiev, Detzsig, 1958; *Velka bitka pri Malom Jazere*, tr. de Jindra Hušková, Bratislava, Mladé letá, 1960; *Velikaja bitva u Malogo Pruda*, Erevan, Ajpetrat, 1961; *Didusys mūsis prie Mazojo Ivenkino*, tr. de L. Starevičute, Vilnius, Valstybine Gozines Literatūros Leidykla, 1962.

◆ V. Mândra, GL, I, I, 1954, 29, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, VII, 1954, 10, 207-226; Aurel Pană, *Etic și estetic în romanul pentru copii*, II, 1968, 2, 65-71; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Căndroveanu, *Literatura*, 177-179.

PETRESCU Camil, *Un om între oameni*, I, București, E.T., 1953, 692 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, VI, 1953, nr. 9-11. Fragment: *În jos de Radu-Vodă*, FC, II, 1953, 13, 17-20; II, București E.T., 1955, 718 p. Fragmente: *Deșteptii între ei*, GL, I, 1954, 33, 3; ≈, VR, VII, 1954, 12, 37-145; *Negustorii la mitropolit*, CNT, 1955, 7, 3; III, București, E.T., 1957, 672 p. Fragmente: *Luni, 13 septembrie*, GL, IV, 1957, 21, 7; ≈, VR, X, 1957, 6, 23-54; ≈, VR, X, 1957, 7, 5-72; ≈, TR, I, 1957, 31, 4-5. Ultimul vol. al cărții nu a fost terminat. Roman istoric. Figura centrală a narațiunii e Nicolae Bălcescu. Punând în aplicare ideea principală din *Teze și antiteze* (1936), după care nu există decât un adevăr al conștiinței, obiectivitatea realistă fiind una de tip psihologic, autorul construiește o frescă de mari dimensiuni, la care participă toate clasele și grupurile sociale specifice epocii. Perspectiva narativă e plurivocă, iar individualitatea personajului

principal se conturează pe planul ideilor absolute. De astă dată, însă, trăirea lor nu este una de tip individual, ci în acord cu socialul. Bălcescu apare astfel ca un erou grandios, cu o măreție de genul celei din *Război și pace*, fără a pierde nimic din specificitatea camil-petresciană a personajelor: caracterul dilematic, permanența situare în absolutul a ideilor morale, concepția integralistă despre sensul acțiunii umane etc. Din păcate, romanul nu a fost finisat și suferă de un pozitivism documentar evident. Substanța narativă este, la rândul său, atacată de discursivitate. La apariție, cartea a fost bine primită. „Eroii romanului lui ~ reacționează [...] la cele mai diverse și tragice evenimente cu autenticitate și cu culoare” (Horia Bratu). „Figura lui Bălcescu și romanul în întregul său reprezintă una din creațiile durabile ale literaturii române” (D. Micu).

▼ I-III, București, E.T., 1955-1959; I-III, București, E.T., 1957-1959; I-V, București, E.P.L., 1962; I-III, București, E.T., 1967; I-III, București, Cartea Românească, 1988. Reprodus în: *Opere*, IV-VI, București, Minerva, 1982-1984. Fragment: ≈, în *Romanul rom. cont.*, 114-133.

■ *Ein Mensch unter Menschen*, I-IV, tr. de Mariana Șora și Paul Manu, București, Verlag für Fremdsprachige Literatur, 1956-1958; *Un homme parmi des hommes*, I-II, tr. de Aurel George Boeșteanu, București, Éditions en langues étrangères, 1957; *A man amongst men*, I-II, tr. de E. Farea, tr. versurilor Dan Duțescu, București, Foreign Languages Publishing House, 1958; *Ember az emberek között*, I-III, tr. de Vigh Károly, tr. versurilor Veress Zoltán, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1961. Fragmente: *Una soirée artistique. A corte per gli auguri*, în *Antologia della narrativa romana*, Modena - Parma, Casa Editrice Guanda, 1956; *Un homme parmi des hommes*, tr. de Aurel George Boeșteanu, în **, *Nouvelles roumaines. Anthologie des prosateurs roumains*, Paris, Éditions Seghers, 1962; *Enas anthropos anamesa stus anthropus*, în **, *Anthologia rumanon pezografon*, Atena,

Ecdoticos Icos G. Fexi, 1963; *Scorang Pria Diantara pria*, în **, *Kisah-Kisah dari Rumania*, Djakarta, P. N. Balai Pustaka, 1964; *A man amongst men*, tr. de Demostene Botez, în **, *Introduction to Rumanian Literature*, New York Twayne Publishers, 1966; *Čelovek sredi ljudej*, tr. de Xenia Dumitru, București, Biblioteca Rumynija, 1988.

● Premiul de Stat pe anul 1953.

◆ Mihai Gafița, GL, I, 1954, 1, 2; I. Barnea, CNT, 1954, 16, 3; N. Tertulian, *Transformarea concepției asupra istoriei în opera lui ~: de la „Danton” la „Bălcescu” și la ~*, VR, VII, 1954, 7, 374-384; T. L. Birăescu, SB, VI, 1955, 4, 94-99; Horia Bratu, *Problema revoluției și arta romancierului în opera ~*, CNT, 1955, 31, 3; D. Micu, GL, II, 1955, 35, 2; **, *O puternică imagine a istoriei, în mersul ei înainte*, LPC, XXXV, 1955, 10, 113; Mariana Modreanu, IL, 1955, 10, 115-121; Liviu Leonte, *Aspecte de limbă și stil în romanul ~*, IL, 1956, 7, 101-124; ~, *Despre romanul istoric*, VR, X, 1957, 6, 5-6; Ion Vlad, *Succesele prozei noastre actuale*, TR, I, 1957, 31, 3; Dumitru Micu, *Trilogia istorică a lui ~*, CNT, 1957, 51, 3; Călin, *Clasici*, 54-74; Georgescu, *Încercări*, I, 46; Sergiu Fărcășan, *Marea frescă a anului 1848*, LPC, XXXVIII, 1958, 3, 85-94; Lucian Raicu, *Sensul autenticității*, VR, XI, 1958, 5, 20-32; Al. Rosetti, *Simțul limbii la ~*, LR, VII, 1958, 6, 24-28; Micu, *Romanul*, 378-396; Pompiliu Marcea, LCF, III, 1960, 4, 6; B. Elvin, *Critica societății burgheze în opera lui ~*, TR, V, 1961, 5, 9; 6, 3; Mihai Novicov, *Conținut și compoziție în roman*, GL, IX, 1962, 31, 1; 6; Mihai Drăgan, *Conflicte și personaje în romanul contemporan*, IL, XIII, 1962, 12, 63-69; Elvin, *Camil Petrescu*, 154-166, 198-201; Doina Graur, *Contribuții la definirea evoluției lui ~ de la realismul critic la realismul socialist*, LL, VII, 1963, 207-230; Călin, *Curentele*, 153; L. Raicu, LCF, VII, 1964, 17, 5; Șerban Cioculescu, *Recitind ~*, GL, XI, 1964, 30, 1; 7; Al. Oprea, *Eroul contemporan în proza actuală*, LPC, XLIV, 1964, 8, 86-97; Micu-Manolescu, *Literatura*, 159-163; Al. Oprea, *Recitind ~*, GL, XIII, 1966, 48, 1; 6; Alex. Bojin, *Însemnări despre limba și stilul lui ~*, LL, XII, 1966, 303, 326; Cioculescu, *Varietăți*, 337-343; Ciopraga, *Portrete*, 173-202; Oprea, *Mișcarea*, 121-140; Regman, *Cărți*, 155-162; I. Sârbu, *Romanul istoric al lui ~*, IL, XV, 1968, 1, 38-60; Bojin, *Studii*, 191-224; Ionescu, *Camil Petrescu*, 170-178; Aurel Martin, ~, RL, II, 1969,

29, 8; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Camil Petrescu*, 190–201; Regman, *Selecție*, 54–63; Petrescu, *Opera*, 203–220; Sârbu, *Camil Petrescu*, 241–281; M. N. Rusu, *Spiritul revoluției*, LCF, XVII, 1974, 32, 3; Nicolae Baltag, *Actualizarea trecutului*, LCF, XVII, 1974, 38, 3; 7; Eugen Simion, ~ – *romanul istoric*, LCF, XVII, 1974, 50, 7; 51, 8; Martin, *Metonimii*, 300–303; Ghidirmic, *Camil Petrescu*, 119–123; Marin Mincu, *Exemplul romanului istoric*, RL, IX, 1976, 36, 4; Călin, *Camil Petrescu*, 111–113; Popa, *Dicționar 2*; Al. Bojin, *1848 – în proiecții literare*, MS, IX, 1978, 2, 50–61; Nicolae Baltag, *Polemos*, 107–111; *Scriitori români*; Dana Dumitriu, *Legile artistului și romanul istoric*, RL, XII, 1979, 9, 5; *Dicționar*; Petraș, *Proza*, 148–171; **, *Sinteze*, 130–133; M. N. Rusu, *Recurs la izvoare*, AFT, XVIII, 1984, 2, 4–5; Mihai Zamfir, *Ultimul ~*, RL, XVII, 1984, 9, 5; Cornel Ungureanu, ~ *între teze, antiteze și sinteze*, O, XXXV, 1984, 14, 1, 4; Ovidiu Ghidirmic, *Ipostaze ale personajului*, R, 1984, 7, 5; **, *Camil Petrescu interpretat*, 177–182; 257–264; Leonte, *Prozatori*, 38–49; Mihai Zamfir, *La demniere image de ~*, CREL, 1985, 3, 66–69; Ungureanu, *Proza*, 58–90; Andrau, *Elemente*, 80–81; Popa, *Clasici și contemporani*, 38–41; **, *Poetica romanului românesc*, 182–187; Anton Cosma, „*Ultimul*” *Camil și romanul retro*, T, XVIII, 1989, 5, 39–41. □ V. și *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, 1930.

PETRESCU Florin, *La malul apelor*, București, E.T., 1953, 104 p. Scurt roman inspirat din viața pescarilor de la Marea Neagră. Sub forma unei suite de povestiri, sunt evocate figuri caracteristice ale mediului marinăresc. Ca orizont moral, cartea nu face decât să ilustreze artificialitatea literară a canoanelor așa-zisului realism socialist.

PODINĂ Silviu, *Mlaștina*, București, E.S.P.L.A., 1953, 110 p. Scurt roman rural, realist-socialist. Relatează un caz de pierdere a conștiinței de clasă cauzată de intrarea, prin căsătorie, a unui țaran sărac într-o familie de chiburi.

■ *Bagno*, București, Deržavne Vidaničtvo dlja Literaturu i Mistestva, 1955.

POSTELNICU Ioana, *Pădurea Poienari*, București, E.S.P.L.A., 1953, 382 p. Roman realist-socialist, inspirat din viața sondorilor.

Acțiunea se petrece în anii '50. Sunt relatate faptele de muncă ale unei femei-sondor în întrecerea socialistă.

◆ Micu, *Romanul*, 319; *Dicționar*.

VICOL Dragoș, *Valea Fierului*, București E.S.P.L.A., 1953, 296 p. Reluat fragmentar: *O noapte a așteptării*, ALB, LXXII, 1969, 30, 6. Prim tom din ciclul cu același nume, ≈ a fost publicat în 1970, într-o formă revăzută, cu titlul *Noaptele dinspre ziuă*. Roman social, realist-socialist. Înfrățescă viața grea a minerilor dintr-un cătun aflat în nordul Moldovei, siliți să lucreze la o exploatare de mangan. Acțiunea se petrece în timpul celui de al doilea război mondial. Conflictul e generat de împotrivirea surdă a minerilor români la acțiunea de înarmare a germanilor, cărora le era absolut necesar manganul de la noi. Pe acest front cade minerul Pavel Ursut, al cărui fiu va trăi însă „bucuria eliberării”.

▼ *Noaptele dinspre ziuă*, ed. revăzută, București, E.M., 1970.

● Premiul de Stat pe anul 1953.

◆ I. Sârbu, IN, V, 1953, 3–4, 302; M. Gafița, GL, I, 1954, 7, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

VORNIC Tiberiu, *Întâmplări din pragul veacului*, București, E.T., 1953, 190 p. Roman social, realist-socialist. Evocă viața grea a celor obidiți din Transilvania începutului de secol. Acțiunea se petrece în satul Hălmaș, din apropierea Clujului, în perioada premergătoare declanșării primului război mondial și imediat după aceea. Pictura mediului social reușește în surprinderea specificului reacțiilor naționale în fața războiului.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

1954

ALMAȘ Dumitru, *Neculai Milescu spătarul*, București, E.T., 1954, 592 p. Biografia romanțată a marelui călător și cărturar român. Ca și în alte cazuri, autorul învederează o bună cunoaștere a evenimentelor istorice.

■ *Ein Mann reist um die Welt*, tr. de Elga Oprescu, Berlin, Verlag Neues Leben, 1960.

◆ Premiul de Stat pe anul 1954.

◆ *Popa, Dicționar 1; Popa, Dicționar 2; Dicționar: Sasu – Vartic, Romanul*, I, 56.

O **BĂILEANU Gh.**, *Pe urmele lui Vasile Bălțatu, la întrecere de halca*, fragment din romanul *Paloșul cel cumplit*, IN, VI, 1954, 1, 39–50.

O **BRATOLOVEANU Liviu**, *Rămășagul*, fragment din romanul *Rapidul de noapte*, GL, I, 1954, 12, 4.

DORIN Gh., *Directorul nostru*, București, E.S.P.L.A., 1954, 168 p. Scurt roman-pamflet, de tip realist-socialist, a cărui temă este lupta cu birocratia și cu filistinismul într-o instituție centrală de stat.

DUMITRIU Petru, *Pasărea furtunii*, București, E.T., 1954, 330 p. Fragmente: ≈, VR, VI, 1953, 1, 5–151; *Scrisoare pe mare*, CNT, 1953, 31, 6; ≈, ST, V, 1954, 1, 29–58. Reluat fragmentar: *La biserică*, TS, IV, 1955, 5, 10–13; *Pe mare*, GL, II, 1955, 28, 5. Roman social, conceput după canoanele așa-zisului realism socialist. La bordul vasului-fabrică de conserve „Steaua lui Octombrie” izbucnește un conflict între Prețiosu, secretarul organizației de bază P.M.R., și marinarul Adam Jora. Întărit de o amintire din 1935, de pe vremea când lucra la stăpân și supraviețuise unei teribile furtuni, Adam Jora găsește sursele suferinței necesare pentru a se opune lui Prețiosu, demascându-l, alături de instigatorul Pricop, ca dușman de clasă. Descrierile a două furtuni, prima retrăită în amintire, a doua desprinsă din realitate, slujesc autorului drept cadru pentru întreg demersul epic, conferindu-i acestuia din urmă culoare și pitoresc. „Dezlănțuirea furtunii e descrisă cu aceeași observație obiectivă, rece, în stilul transparent, caracteristic realismului întregii proze a lui –, fără hiperbolele și transfigurările lui Hogaș și fără poezia adâncă, profund emotivă, a descrierilor lui Sadoveanu” (N. Tertulian).

▼ Ed. revăzută, București, E.T., 1955; București, E.T., 1959; cu o pref. de Savin Bratu, București, E.T., 1960.

■ *Stormy Petrel*, tr. de E. Farca, București, Foreign Languages Publishing House, 1956; *Viharmadár*, tr. de Dániel János, București, Ifjúsági könyvkiadó, 1957; *Burevestnik*, tr. de M. J. Osufieva, București, E.S.P.L.A., 1957; *Tormikajakas*, tr. de A. Kurta și I. Torn, Tallin, Eesti Rüklik Kirjastus, 1959; *Sturm-vogel*, București, Jugendverlag, 1959.

◆ N. Tertulian, CNT, 1953, 8, 4; Dan Hăulică, IN, V, 1953, 2, 157–169; Traian Șelmaru, *Unele probleme ale dezvoltării literaturii în R.P.R.*, LPC, XXXIII, 1953, 7, 83–106; Leon Baconsky, ST, V, 1954, 7, 107–112; **, CNT, 1954, 34, 4; Cezar Radu, TS, III, 1954, 12, 77–82; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, VII, 1954, 12, 196–208; A. E. Baconsky, ST, VII, 1956, 3, 79–83; Radu Popescu, CNT, 1956, 14, 3; 15, 3; Dumitru Micu, IL, 1956, 5, 107–116; Geo Șerban, ≈, *cronică contemporană*, VR, IX, 1956, 8, 174–180; Damian, *Încercări*, 93–101; Ion Vlad, *Succesele prozei noastre actuale*, TR, I, 1957, 31, 3; Mihai Gafița, *Muncitorul în romanul actual*, CCR, I, 1957, 1, 64–72; Crohmălniceanu, *Cronici*, 113–150; Georgescu, *Încercări*, I, 143–157; M. Novicov, *Pe drumul realismului socialist*, LCF, II, 1959, 16, 6; Virgil Ardeleanu, *Eroul pozitiv – chintesenta contemporaneității*, ST, X, 1959, 7, 4–7; George Munteanu, *Literatura nouă din patria noastră*, ST, X, 1959, 8, 40–48; Radu Enescu, *Romanul muncitoresc*, TR, III, 1959, 33, 1, 2; 34, 2; Micu, *Romanul*, 324–340. □ V. și *Bijuterii de familie*, 1949.

FĂRCĂȘAN Sergiu, *J.B.C. trece Cortina. Romanul fantasticelor pățanii și aventuri și coșmaruri ale curajosului James B. Clawhead, marele maestru al Obiectivității, omul care a trecut Cortina*, București, E.T., [1954], 364 p. Fragment: *James B. Clawhead în fortăreața leului roșu*, VR, VII, 1954, 7, 285–310. Roman satiric, proletcultist. Ziaristul american James B. Clawhead este trimis la București cu scopul de a calomnia festivalul mondial al tineretului, din 1953, precum și țara care l-a găzduit. Ton de propagandă antiamericană furibundă, intrigă dogmatică.

▼ Ed. revăzută, București, E.T., 1962.

◆ Al. Simion, CNT, 1954, 48, 3; Crohmălniceanu, *Cronici*, 194–230; Constandina Brezu, GL, IX, 1962, 32, 2.

GALAN V. Em., *Bărăgan*, I, București, E.S.P.L.A., 1954, 496 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, VII, 1954, nr. 3–5. Fragment: *Directorul cel nou*, CNT, 1952, 28, 4. Reluat fragmentar: ≈, ALB, LIX, 1956, 442, 4; II. București, E.T., 1959, 420 p. (Biblioteca țăranului muncitor). Fragmente: ≈, ALB, LX, 1957, 500, 3; 501, 4–5; 502, 4–5; 503, 4–5; 504, 4; ≈, VR, X, 1957, 12, 10–31; *Un prieten vechi*, GL, VI, 1959, 31, 5; ≈, VR, XII, 1959, 8, 35–62. Roman al colectivizării agriculturii, conceput după rețeta realismului socialist. Anton Filip, muncitor, primește sarcina de a conduce o stațiune agricolă din Bărăgan. Ferma, părăsită de vechii proprietari, devine o așezare înfloritoare în mare măsură datorită abnegației în muncă a acestuia. Schematismul subiectului nu împiedică totuși ca, în tratare, personajul principal să capete o anume personalitate, cu elanuri și depresiuni explicabile. Remarcabil este, în primul vol. al cărții, stilul vivace, bine supravegheat, cu o performanță specifică în domeniul observației morale. Critica a fost unanimă în a supralicita, la început, valoarea artistică a cărții. „Una din cele mai valoroase creații epice ale prozei românești din acest glorios deceniu” (Eugen Luca).

▼ I, București, E.S.P.L.A., 1958; I–II, București, E.T., 1959; București, E.T., 1963.

■ *Baragan*, tr. de Todor Dalčev, Sofia, Narodna Kultura, 1955; *Baragán*, I–II, tr. de Bözödi György, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1955–1961; *Baragan*, tr. de Nenad Filipović, București, Državno Izdavačko Preduzeće za Književnost i Umetnost, 1956; *Baragan*, tr. de C. Borănescu, București, Éditions en Langues Étrangères, 1957; *Brachland erblüt*, tr. de Alfred Kittner, București, Staatsverlag für Kunst und Literatur, 1957; *Baragán*, tr. de Fodor Sándor, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1965. Fragment: *L'arrivo alla fattoria statale*, în ***, *Antologia della narrativa romena*, Modena – Parma, Guanda, 1956.

● Premiul de Stat pe anul 1954.

◆ Mihai Gafița, GL, I, 1954, 16, 2; 17, 2; S. Levin, SB, V, 1954, 4, 173–188; Eugen Campus, *Un nou roman valoros al literaturii noastre*, VR, VII, 1954, 7, 412–426; Eugen Luca, CNT, 1954, 34, 6; I. Mihăileanu, *Aria tipizării în romanul ≈*, LPC, XXXIV, 1954, 12, 41–61; Dan Costa, *Despre ≈ și cățiva din eroii săi*, ST, VI, 1955, 4, 81–99; S. Bratu, VR, VIII, 1955, 5, 218–219; S. Bratu, *Imaginea glorioșilor noștri contemporani*, VR, VIII, 1955, 7, 211–236; Miron Dragu, *Despre diversitatea caracterelor comuniștilor în romanul ≈*, ANIU, 1955, 1, 17; Gh. Florescu, *Un erou al romanului ≈*, ALB, LVIII, 1955, 417, 5; D. Micu, *Reflecții asupra romanului rural din ultimul deceniu*, CCR, I, 1957, 1; Eugenia Tudor, *Însemnări despre proza lui ≈*, VR, X, 1957, 8, 168–174; ***, *Literatura nouă și actualitatea*, VR, X, 1957, 12, 95–122; Călin, *Clasici*, 54–74; Crohmălniceanu, *Cronici*, 231–244; Al. Oprea, *Tipologii umane și sociale în proza contemporană*, VR, XI, 1958, 1, 143–154; 2, 147–156; Z. Ornea, GL, V, 1958, 8, 6; S. Damian, *Spiritul de partid – trăsătura fundamentală a literaturii noastre*, VR, XI, 1958, 8, 203–207; Ion Vitner, VR, XII, 1959, 6, 121–129; 7, 163–177; Mihai Novicov, *Pe drumul realismului socialist*, LCF, II, 1959, 16, 6; D. Cesereanu, TR, III, 1959, 37, 2; Radu Lupan, GL, VI, 1959, 34, 4; Eugen Luca, *Drumul lui Anton Filip*, CNT, 1959, 37, 3; Ion Vitner, *Romanul sufletelor moarte*, LCF, II, 1959, 19, 7; Virgil Ardeleanu, ST, X, 1959, 9, 102–105; Pompiliu Caraioan, FC, VIII, 1959, 40, 19; Eugenia Tudor, VR, XII, 1959, 10, 210–211; Georgeta Horodincă, *Psihologie și social*, GL, VI, 1959, 46, 3; N. Ciobanu, *Exigențele genului*, TR, III, 1959, 52, 6; Micu, *Romanul*, 202–214; Radu Popescu, *Anul literar. Proza*, CNT, 1960, 1, 3; E.I.M.T., ALB, LXIII, 1960, 623, 2; 635, 4–5; 638, 3, 4–5; M. Novicov, *Chipul luptătorului comunist în proza noastră*, LCF, III, 1960, 3, 6, 4, 4, 5; Miron Dragu, *Biografia socială a personajului. Însemnări despre ≈*, vol. II, de ≈, GL, VII, 1960, 11, 2; I. D. Bălan, *Profilul moral al eroului contemporan*, LCF, III, 1960, 16, 2; Novicov, *Chipul*, 20–26; 27–36; Vitner, *Prozatori*, I, 83–110; Andrei A. Lilin, ≈: ≈ *din perspectiva prezentului*, SB, XIII, 1962, 5, 45–53; Mihai Novicov, *Destinul eroului și compoziția romanului*, GL, IX, 1962, 32, 6; Damian, *Direcții*, 223–298; N. Manolescu, *Literatura română azi*, CNT, 1964, 34, 6; Mihai Gafița, ≈ de ≈, GL, XI, 1964, 35, 1; 5; M. Duță, și I. Opreșan, *Probleme de tipologie a romanului românesc actual*, RITL,

XIII, 1964, 3-4, 681-702; Mihai Ungheanu, *Comunistul ca personaj literar, de la „Cumpăna” la „Risipitorii”*, R, II, 1965, 7, 15; Micu - Manolescu, *Literatura*, 214-215; Ion Trăistaru, *Profiluri de comuniști în literatura noastră*, R, III, 1966, 4, 16; Dan Ursuleanu, *Să discutăm despre eroii literari*, LCF, IX, 1966, 17, 7; Popa, *Dicționar 1*; Ioan Adam, *Un topos al prozei contemporane*, LCF, XX, 1977, 32, 3; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Alex. Ștefănescu, *Scritori contemporani. - Istoria exactă a literaturii române*, TMS, XVIII, 1983, 10, 5; Rotaru, *O istorie*, III, 589-590; Ștefănescu, *Prim-plan*, 98-99; Cosma, *Romanul*, I, 107; Alex. Ștefănescu, *Recitind un mai vechi roman despre viața satului*, RL, XXII, 1989, 9, 4. □ V. și *Potopul*, 1948.

IGNĂTESCU C., *Mitruț al Joldii*, II, v. *Mitruț al Joldii*, I, 1953.

LUDO I., *Gura de lup*, București, E.T., 1954, 208 p. Roman social-politic, de tip realist-socialist. Cartea satirizează, cu mijloace ale pamfletului, modul de viață american.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

MIHALE Aurel, *Floarea vieții*, București, E.T., 1954, 466 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, VII, 1954, nr. 7-8. Fragment: *Sărbătore în coliba mecanicului*, CNT, 1954, 15, 4. În 1960, cartea a fost retipărită cu titlul schimbat și într-o formă revăzută. Roman realist-socialist, tratând tema realizării intelectualilor în mediu sătesc. Este urmărit cuplul format de inginerul agronom Vlad Opriș și practicanta Silvia, în cadrul unui G.A.S., Trestiana. Rămâne evidentă capacitatea autorului de a surprinde primitivismul forțelor naturii, dar și inabilitatea sa în dezvoltarea conflictului erotic. Intriga e didactică. După asanarea bălților Dunării, cei doi protagoniști vor rămâne să muncească la țară, Vlad ca director al unei stațiuni experimentale, iar Silvia în calitate de inginer-șef al G.A.S.-ului.

▼ *Destin*, ed. revăzută a romanului -, București, E.T., 1960; *Destin*, București, E.T., 1962; *Destin*, București, Albatros, 1975.

■ *Utak és sorsok*, tr. de Kerekes György, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1960, ed. a doua, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1962.

◆ Ion Istrati, IL, VI, 1954, 3, 280-287; Al. Șimion, GL, I, 1954, 39, 2; N. Tertulian, GL, II, 1955, 5, 1; 3; 6, 4; N. Tertulian, *O problemă de etică a scriitorului*, GL, II, 1955, 7, 2; G. Dimisianu, ST, XI, 1960, 9, 88-89; Marin Bucur, LCF, III, 1960, 16, 2; Liviu Călin, GL, VII, 1960, 32, 2; Eugen Simion, CNT, 1960, 43, 3; S. Teodorovici, IL, XI, 1960, 10, 83-84; Stan Velea, SCIL, IX, 1960, 4, 793-795; Novicov, *Chipul*, 112-120; Vitner, *Prozatori*, I, 240-241; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

MUNTEANU Francisc, *În orașul de pe Mureș*, București, E.T., 1954, 408 p. Textul a fost revăzută la reeditare. Fragmente: *Mogoganu*, GL, I, 1954, 29, 5; ≈, VR, VII, 1954, 10, 85-156. Reluat fragmentar: *Aici vom construi fabrica*, ALB, LXII, 1959, 598, 5. Roman de tip realist-socialist, cu temă industrială. Acțiunea se petrece la Arad, unde se construiește o mare uzină de strunguri. Printre cei angrenați în muncă se numără și inginerul Ardeleanu, care, fără a fi răuvoitor, nu dovedește „combativitate în lupta pentru construirea noii societăți”. Legat încă prin relații de familie de capitalism, Ardeleanu facilitează până la un punct Mieii, alias Anicăi, fiica surorii sale, fuga în străinătate. Ca însoțitoare a unui strung la o expoziție, Mia ar fi ajuns la Berlin în travesti. Tipologia „eroului comunist” se îmbogățește, în ≈, prin „personaje pozitive cu pete, acționând potrivit cursului firesc al vieții noi” (Marian Popa).

▼ București, E.T., 1957, ed. revăzută, București, Albatros, 1971.

■ *Marosmenti város*, tr. de Orbán Lajos, București, Ifjúsági Könyvkiadó, București 1956; *V gorode nad Murešem*, tr. de D. Špoljanska, Moscova, Inolitizdat, 1956; *In der Stadt am Mieresch*, tr. de Hans Bergel, București, Jugendverlag, 1958; *U gradu na Murešu*, tr. de Anđelka Tomič, București, Državno Izdavačko Preduzeće za Književnost i Umetnost, 1959.

● Premiul de Stat pe anul 1954.

◆ Ion Mihăileanu, GL, I, 1954, 41, 2; Leonard Gavrilu, SB, VI, 1955, 1, 151-162; Horia Bratu, *Conflict și eroi*, GL, II, 1955, 5, 2; Lucia Olteanu, *Tot despre* ≈, TS, IV, 1955, 4, 82-85; Florian

Potra, ST, VI, 1955, 6, 80–84; Paul Granea, *O evoluție dureasă*. VR, IX, 1956, 7, 216; Ioana Munteanu, *Note despre o viziune artistică originală*, VR, IX, 1956, 10, 199–208; Călin, *Clasici*, 54–74; Iosifescu, *Drumuri*, 5–31; Al. Oprea, *Tipologii umane și sociale în proza contemporană*, VR, XI, 1958, 1, 143–154; 2, 147–156; Micu, *Romanul*, 307–315; V. Crăciun, *Clasa muncitoare în opera lui ~*, SCȘ, XI, 1960, 1, 75–88; Vitner, *Prozatori*, I, 250–251; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Dicționar; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 541–544. □ Al. Oprea, *Însemnări despre proza lui ~*, VR, VIII, 1955, 6, 226–240; Geo Șerban, *Ipoteze despre condiția romanului*, VR, X, 1957, 6, 186–191; Mihai Gașița, ~. *Anul XV*, GL, VI, 1959, 32, 2; Damian, *Direcții*, 299–319; AL. Oprea, ~, LCF, VII, 1964, 23, 3; Ion Simuț, ~, ST, XXXIV, 1983, 1, 32.

PAS Ion, *Lațuri*, IV, v. *Lațuri*, I, 1950.

PETRESCU Cezar, *Ajun de revoluție 1848*, București, E.S.P.L.A., 1954, 198 p. Fragment: *Măinile care-și aduc aminte* (romanul e anunțat ca titlu *Lepădarea giubelelor*), VR, I, 1948, 2, 3–23. Primul dintr-un proiectat ciclu de șapte romane, intitulat *Neamul Vardarilor*. Seria, din care a fost scris numai acest roman, urma să facă parte dintr-o mai amplă frescă a secolului al XIX-lea, de asemenea nemişcată, purtând titlu *Rădăcinile din celălalt veac*. Scurt roman social și de evocare istorică. Prin figura centrală a cărții, Stroe Vardaru, reprezentant al generației de tineri de la 1848, intrăm în legătură cu o umanitate în plin proces de prefacere socială și politică. Lupta cu vechea mentalitate se dă chiar în sânul familiei, de care Stroe se izolează. „O evocare reușită a atmosferei societății românești în ajunul revoluției de la 1848” (Marin Bucur).

◆ Mihnea Gheorghiu, *Nucleul unui ciclu de romane*, GL, I, 1954, 19, 2; Marin Bucur, TS, III, 1954, 9–10, 127–131; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Întunecare*, 1927.

SADOVEANU Mihail, *Aventură în Lunca Dunării*, București, E.T., 1954, 206 p. Fragmente: ≈, CNT, 1954, 44, 3; *Moș Irimie Dorobanțu își aduce aminte de anul 1907*, VR, VII, 1954, 10, 8–14. Scurt roman rea-

list-socialist, cu temă rurală. Ca și *Păuna Mică* (1948), *Mitrea Cocor* (1949), *Nada Florilor* (1950), poate fi asimilat povestirii, ca specie epică. Protagonistul, intelectualul Tudor Ieșanu, îl reîntâlnește, după treizeci de ani, pe Emilian Popovici, fostă cunoștință și partener de șah. Astfel că îi face o vizită la Vieroș, unde acesta conducea o Gospodărie Agricolă de Stat. În localitatea aflată în apropierea Dunării, Tudor Ieșanu participă la prinderea unui infractor, Mustăcilă, vămuitor necinstit al purceilor gospodăriei conduse de prietenul său, și cunoaște noile realități ale satului. Angajată în „construirea socialismului”, comunitatea rurală îi apare într-o postură inedită, dovadă a unui proces de transformare, constatare ce-l face să înțeleagă dimensiunea propriei „eron”: cea de a fi perseverat într-o inutilă izolare. Carte a unei edificări sufletești, ≈ e totodată un roman neconvingător și stângaci, dominat de ideologie, unul din cele „cărora [...] buna intenție nu le-a putut asigura o înaltă valoare artistică” (Fănuș Neagu).

▼ Reprodus în: *Opere*, XVIII, București, E.S.P.L.A., 1959.

◆ Georgeta Horodincă, „România liberă”, XII, 1954, 3182, 2; George Ivașcu, GL, II, 1955, 1, 2; Lucia Olteanu, CNT, 1955, 2, 5; Liviu Tămna, SB, 1955, 1, 215–221; D. Micu, „Scânteia”, XXIV, 1955, 3235, 3; N. Barbu, IL, VI, 1955, 2–3, 178–180; Leon Baconsky, ST, IV, 1955, 3, 67–74; Liliana Fischer, SCIL, IV, 1955, 610–613; Micu, *Sadoveanu*, 40–46; ***, CNT, 1959, 33, 6; Bratu, *Sadoveanu*, 622–623; Ciopraga, *Sadoveanu*, 206–207; Popa, *Dicționar 1*; Marcea, *Sadoveanu*, 159; Băileșteanu, *Introducere*, 225; Mitru, *Sadoveanu*, 388; Popa, *Dicționar 2*; Ștefănescu, *Între da și nu*, 29–33; Leonte, *Prozatori*, 17. □ V. și *Șoimii*, 1904.

SERGI Cella, *Canțemiriștii*, București, E.T., 1954, 470 p. Roman realist-socialist, pentru copii și tineret. Sunt relateate evenimente din viața unei școli militare. Acțiunea se petrece în timpul dictaturii comuniste.

◆ Eugenia Tudor, VR, VII, 1954, 11, 196–201.

ȘERBU Ieronim, *Rădăcinile bucuriei*, București, E.T., 1954, 542 p. Amplu roman

realist-socialist, urmărind ipotetica formare a conștiinței noi, socialiste, printre muncitorii, tehnicienii și inginerii de la Uzina „Laminorul Roșu”, dintr-un mare centru industrial. După rețetă, sunt conturate figura inginerului Moroiu și cea a maistrului Duna. Același schematism domină și situațiile epice, lipsite de încărcătură afectivă. „Uneori lectura romanului lui ~ devine incontestabil monotonă” (Radu Popescu).

◆ Mihai Gafița, GL, I, 1954, 25, 2; Radu Popescu, VR, VIII, 1955, 1, 253-262; Micu, *Romanul*, 316-318; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Vițelul de aur*, 1949.

* ȘTEFAN, I. M., Radu NOR, *Drum printre aștri*, București, E.T., 1954, 284 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Roman science-fiction, realist-socialist, pe tema călătoriilor interplanetare. Pe un ton de optimism debordant, în care aerul de ședință al dialogului parazitează copios epicul și așa destul de neplauzibil, este evocat voiajul cosmic al unei astronave a viitorului care întreprinde o călătorie către planetele Venus, Mercur și Marte, până la centura de asteroizi a sistemului nostru solar. Lecție de astronomie popularizată, stil didactic, dominat de divagații moralizatoare.

▼ Ed. revăzută, București, E.T., 1956; București, E.T., 1959.

■ *Put'k zvezdam*, București, Izdatel'stvo Molodjozy, 1957.

TĂNASE Nicuță, *M-am făcut băiat mare*, București, E.S.P.L.A., 1954, 156 p. Scurt roman realist-socialist, pentru copii. Relatează cazul lui Traian Androne, fiu de muncitor care, în condițiile „exploatării capitaliste”, reușește să găsească drumul către Partidul Comunist. Acțiunea se petrece la București, pe Calea Griviței, în perioada dictaturii și a rebeliunii legionare.

▼ București, E.S.P.L.A., 1956; București, E.T., 1965. Reprodus în: *Derbedei*, București, E.T., 1961.

■ *la stal vzroslym*, tr. de L. E. Kotljar, Moscova, Gosudarstvennoe Izdatel'stvo

Hudožestvennoj Literatury, 1955; *Igy nôttem fel*, tr. de Huszár Sándor, Târgu-Mureș, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1956; *Ich bin schon ein grosser Junge*, tr. de Mariana Șora, București, E.S.P.L.A., 1956; în lb. chineză, Shanghai, Editura Pionierilor, 1956; *Nagy fiú lettem*, tr. de Domokos János, Budapesta, Europa Könyvkiadó, 1958; *Tôi đã lớn*, Hanoi, Nhà Xuất bản, Lao động, 1959; *Ich bin schon ein grosser Junge*, tr. de Mariana Șora, Berlin, Kinderbuchverlag, 1960; *Tôi đã lớn*, Hanoi, 1965. Fragment: *Un hombre como el pan*, în ***, *Antologia de la prosa rumana*, tr. de Miguel Ángel Asturias, Buenos Aires, Editorial Losada, 1967.

THEODORU Radu, *Brazdă și paloș*, I, București, E.T., 1954, 706 p. Fragmente: ≈, SB, IV, 1953, 3, 93-113; ≈, SB, V, 1954, 4, 120-144; II, București, E.T., 1956, 856 p. Amplă evocare istorică a epocii lui Mihai Viteazul. Numărul mare de personaje, angajarea lor în conflicte puternice, generate de lupta pentru pământ și împotriva asuprii străine, construcția opozitivă a caracterelor, accentul pus pe elementul spectaculos se dovedesc de pe acum trăsături caracteristice ale prozei istorice a autorului. Capacitatea sa de a evoca personalități istorice după model baladesc se îmbină cu forța de manevrare dinamică a maselor angajate în evenimentele timpului.

▼ I-II, București, E.T., 1967.

◆ Savin Bratu, GL, II, 1955, 2, 2; Traian Liviu Birăescu, SB, VI, 1955, 2, 75-85; T. L. Birăescu, SB, VII, 1956, 10, 58-63; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

TUDORAN Radu, *Toate pânzele sus!*, E.T., 1954, 672 p. Textul a fost revăzut la ed. din 1957. Unul dintre cele mai bune romane de aventuri scrise de autor. Acțiunea se petrece la sfârșitul secolului al XIX-lea, angajând un spațiu geografic cuprins între Sulina și extremitatea australă a Americii de Sud. Tema cărții este prietenia. Marinarii români conduși de Anton Lupan, îmbarcați pe goleta „Speranța”, caută prin toată Mediterana pe prietenul acestuia, Pierre Vaillant. Îmbar-

cat pe goeleta „L'Espérance”, acesta fusese atacat de pirații conduși de ferocele Spănu și apoi dispăruse. În cele din urmă, Anton Lupan pleacă în Patagonia pentru a împlini singur visul drag ambilor prieteni, explorarea ținuturilor necunoscute din sudul Argentinei. Evocarea lumii porturilor, cu precădere levantine, în care, alături de criminali și borfași, pot fi întâlniți armatori, marinari și negustori de toate vârstele și de toate neamurile, este realizată într-o manieră plină de culoare. Deschiderea românească spre Europa, caracteristică momentului imediat ulterior cuceririi independenței de stat, este subliniată prin ample sondaje în atmosfera politică a timpului. Plină de suspans, narațiunea se deapănă cu ușurință, în ciuda lungimii și, uneori, a subțiririi sale în ordinea plauzibilității. „Unul din cele mai importante romane de aventuri ale literaturii române” (Marian Popa).

▼ Ed. revăzută și adăugită, București, E.T., 1957; București, E.T., 1961; București, E.T., 1964; București E.T., 1967; I-II, cu o postf. a autorului, București, Minerva, 1973; I-II, cu o pref. a autorului, București, Ion Creangă, 1980; text prescurtat, București, Ion Creangă, 1986.

■ *Waszystkie zagle w górę*, tr. de Janina Wrzoscakowa, Varșovia, Iskry, 1958; *Dogató vitorlákkal*, tr. de Vigh Károly, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1958; *Vdignete vsički platna*, tr. de Spaska Kanurkova, Sofia, Narodna Kultura, 1969; *Dogató vitorlákkal*, I-II, tr. de Vigh Károly, București, Albatros, 1973; *Dogató vitorlákkal*, I-II, tr. de Vigh Károly, București, Kriterion, 1986.

◆ Crohmlniceanu, *Cronici*, 194-230; Micu – Manolescu, *Literatura*, 209; Aurel Pană, *Etic și estetic în romanul pentru copii*, IL, 1968, 2, 65-71; -, *Fiindcă nu se putea altfel*, VR, XXIII, 1970, 12, 57-64; Popa, *Dicționar 1*; Aureliu Goci, *Literatura și aventura*, R, X, 1973, 6, 13; Corbea-Florescu, *Biografii*, 246-252; Sorin Titel, *Febra călătorilor*, RL, VII, 1974, 6, 11; Ardeleanu, *Opinii*, 23-27; Popa, *Dicționar 2*; M. Iorgulescu, ≈, CNT, 1979, 22, 8; *Dicționar*; Stan Vlad, ≈: „O cronică a prezentului”, TMS, XIX, 1984, 3, 2-3; Ion Rotaru, -, ATN, XXII, 1985, 12, 6; Căndroveanu, *Literatura*, 213-216. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

VAIDA A. G., *Clocote*, București, E.S.P.L.A., 1954, 500 p. Reluat fragmentar: *Eșecul „Variantei”*, GL, III, 1956, 18, 4. Roman realist-socialist, al cărui subiect este lupta comuniștilor în ilegalitate. Figura centrală a cărții, tânărul Mihai Tudose, este reluat din romanul anterior, *Scânteii în beznă* (1950). Aici e evocat mediul sordid al închisorii Doftana, transformată de comuniști în universitate politică, cu teroarea dezlănțuită de gardieni și cu rezistența opusă de comuniștii organizați pe celule. Situațiile epice sunt tipice literaturii de gen, cartea putând stârni azi cel mult un interes de insectar.

◆ Elena Stan, *Lupta partidului în ilegalitate reflectată în romanul actual*, TR, V, 1961, 19, 3; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

VLAD Maria, *Casa apelor*, București, E.S.P.L.A., 1954, 498 p. Roman al colectivizării agriculturii. În conflictul imaginat pe baza schemei realist-socialiste este introdus un element nou: manevrarea disensiunilor naționale. Acțiunea se petrece într-un sat din Dobrogea, locuit de români și de tătari. Destul de clar conturată este imaginea tătaroaice Tenzile Assan, care refuză o căsătorie din interes și intră în colectiv. Ea evită astfel condiția de femeie „haram”, odinioară consecință certă a neascultării părinților.

◆ Valeriu Răpeanu, GL, I, 1954, 28, 2.

VORNIC Tiberiu, *Sub pajura împărăției*, București, E.S.P.L.A., 1954, 478 p. Roman istoric. Reconstituie, într-o manieră sobră, împrejurările declanșării primului război mondial și starea social-politică a Transilvaniei sub stăpânirea austro-ungară. Acțiunea se petrece la Dej și angajează pături sociale diverse, dintre care se detașează familia bancherului Todericiu, al cărei destin este urmărit cu precădere.

◆ Radu Popescu, GL, I, 1954, 35, 2; 36, 2; Liliana Pavlovici, VR, VIII, 1955, 2, 307-311; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

ZINCĂ Heramb, *Jurnal de front*, București, E.S.P.L.A., 1954, 152 p. Roman realist-socialist, de război. Pretextul epic este furni-

zat de găsierea unui manuscris. Printre hârtiile unui oarecare Niculae Constantinescu, soldat român căzut pe frontul antihitlerist, locotenentul sovietic Vorobiov descoperă un caiet cu scoarte albastre. Acesta va constitui sursa evenimentelor narate până la moartea lui Niculae, lângă Pilau, după asediul Königsbergului. Se remarcă stilul alert, dezinvoltura relatării.

▼ București, E.S.P.L.A., 1959.

■ *Frontovoj dnevnik*, tr. de D. Roșca, București, Biblioteca „Narodnaia Rumynija”, 1959; *Harctéri Náplo*, tr. de Méliusz Józef, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1960; *Frontovoj dnevnik*, tr. de I. Ogorodnikova, Moscova, Voenizdat, 1964; în lb. lituaniană, tr. de V. Klimovičienė, Vilnius, Vaga, 1965.

◆ E. Tudor, *Figura scumpă a unor luptători eroici*, GL, I, 1954, 34, 5; Florin Chirițescu, VR, XII, 1959, 7, 202–204; Liviu Tămna, SB, X, 1959, 9, 96–97; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Irina Petras, *Valențe ale eroismului în proza contemporană*, ST, XXXV, 1984, 7, 33.

1955

ADERCA Felix, *În valea Marelui Fluviu. Povestire pentru tineret*, București, E.T., 1955, 214 p. (Cutezătorii). Roman de fantezie istorică. Acțiunea se petrece la gurile Dunării, acum patru sau cinci mii de ani. Prin intermediul a doi tineri, Hi și Ha, membrii unui trib ce se statornicește prin partea locului, este imaginat procesul de formare a populațiilor sedentare de agricultori și pescari, precum și conflictul lor cu populațiile nomade războinice. Cartea nu e lipsită de un anumit farmec în evocarea timpurilor foarte îndepărtate.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și Domnișoara din strada Neptun, 1921.

COSTESCU Dan, *Pavel Dogaru*, București, Editura Consiliului Central al Sindicatelor, 1955, 400 p. Roman realist-socialist, având ca temă „formarea omului nou”. Pavel Dogaru – fiul unui tăietor de lemne din părțile Tol-

culuzului (?), care fusese ucis de un brad uriaș căzut peste el – vine la oraș. În noul mediu, muncitoresc, personajul descoperă solidaritatea „de clasă”, ura contra burgheziei, dar și dragostea pentru bani, setea de înavuțire. Neplauzibil și din alte motive (surprinzătoare aptitudine de „activist” pe care o dovedește în propaganda de „la om la om”), Pavel Dogaru nu are în ansamblu o evoluție sufletească cât de cât motivată psihologic, de unde și inconsistența sa ca personaj literar. „Se simte în romanul tânărului prozator o arbitrară simplificare a vieții” (Miron Dragu).

◆ Lucian Dumbravă, IL, 1955, 6, 96; Emil Suter, TS, IV, 1955, 9, 83–88; Valeriu Râpeanu, GL, II, 1955, 29, 2; Miron Dragu, VR, VIII, 1955, 11, 224–229; Micu, *Romanul*, 319–322.

DELEANU Nicolae, *Nedeia din Poiana Miresei*, I, București, E.S.P.L.A., 1955, 528 p.; II, București, E.S.P.L.A., 1958, 552 p.; III, *Primăvara popoarelor*, București, E.P.L., 1964, 490 p. La apariție, primele două vol. ale cărții au fost anunțate ca făcând parte dintr-un ciclu intitulat *Minerii de la Jiu*. Roman realist-socialist, cu ambiții de frescă socială. Îmbinând tehnici de relatare de tip sadovenian, în care domină tonul evocator-liric, cu observația realist-obiectivă gen Cezar Petrescu, autorul tratează tema la modă a apariției proletariatului românesc din Valea Jiului. Acțiunea se petrece la mijlocul secolului trecut. Datorită supradimensionării în plan moral a caracterelor unor personaje (inginerul Jäger ori Radu Voican, care devin munți de voință și de energie) și subminată de frecvența dispersie lirică a narării, cartea expune însă conflictele umane „mai mult exterior”, excelând în „urmărirea unor acțiuni și nu a analizei mutațiilor de conștiință” (Marian Popa).

▼ I, București, E.S.P.L.A., 1959; I–II, ed. definitivă în două cărți, cu un cuvânt introd. de Valeriu Râpeanu, București, E.P.L., 1968.

■ *Mátkarét*, tr. de Fodor Sándor, Târgu-Mureș, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1958.

◆ Eugen Campus, VR, VIII, 1955, 12, 233–236; Lascăr Sebastian, *Între un roman bun și o recenzie*

alambicată, VR, IX, 1956, 4, 229–235; Valeriu Râpeanu, GL, V, 1958, 29, 1; 6; Aura Pană, IL, IX, 1958, 9–10, 173; Camil Baltazar, VR, XII, 1959, 7, 200–201; Constantin Călin, GL, XI, 1964, 38, 2; Paul Alexandru Georgescu, *Reflecții asupra romanului istoric*, LCF, VIII, 1965, 3, 4; Tudor Teodorescu-Braniște, CNT, 1965, 20, 3; Valeriu Râpeanu, ~, RL, 1970, 16, 8; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 771–774.

○ **DEMETRIUS Lucia**, *Ultima decepție*, fragment de roman, GL, II, 1955, 22, 5.

□ V. și *Tinerete*, 1936.

DUMITRIU Petru, *Cronică de familie*, București, E.S.P.L.A., [1955], 444 p. Reluat fragmentar: *Copilării*, ST, VII, 1956, 7, 25–41; *Plăcerile tinereții*, GL, III, 1956, 35, 3, 4; *Mizeriile războiului*, *Augusta*, ST, VII, 1956, 10, 12–62; ≈, ALB, LIX, 1956, 467, 4; 468, 4–5; 469, 4–5. În structura cărții a fost preluat, ca parte, și romanul *Bijuterii de familie* (1949). Amplă frescă a vieții societății românești, începând cu a doua parte a secolului al XIX-lea și până la abolirea monarhiei. Prin intermediul clanului Cozianilor, familie întemeiată pe vremea lui Constantin Brâncoveanu, dar ajunsă foarte bogată prin Alexandru Cozianu, în a doua jumătate a secolului trecut, se încearcă rescrierea, din punct de vedere marxist, a istoriei burghezo-moșierimii, clasă socială care a condus România în tot acest ultim răstimp. Momentele istorice alese sunt reprezentative: anii '80 ai secolului al XIX-lea, Răscoala de la 1907, perioada interbelică și anul 1947, care se încheie cu debutul dictaturii comuniste. În ciuda aservirii ideologice, evocarea trezește și azi interesul, prin capacitatea autorului de a înfățișa faptele în chip credibil, datorită unui apetit indiscutabil pentru relatarea plină de suspans. Tonul general este acela al unei obiectivități motivate artistic, în buna tradiție a realismului obiectiv.

▼ I–III, București, E.S.P.L.A., 1957; I–III, București, E.S.P.L.A., 1958.

■ I, în lb. sârbă, București, E.S.P.L.A., 1958.

◆ Saviñ Bratu, GL, II, 1955, 46, 2; 47, 2; Ion Oșianu, IL, 1956, 2, 86–93; Cezar Radu, *Epoci și*

personaje, TS, V, 1956, 5, 86–90; Ion Vitner, *Descoperirea unei clase*, GL, IV, 1957, 5, 2; 6, 3; 7, 5; 8, 5; Horia Bratu, VR, X, 1957, 3, 151–164; 4, 137–150; Leonard Gavriliu, *Preludiu critic la* ≈, SB, VIII, 1957, 4, 56–59; Mihail Petroveanu, GL, IV, 1957, 19, 2; 20, 2; 21, 2; 22, 2; Al. Piru, IL, 1957, 5, 85–92; Ion Vlad, *Succesele prozei noastre actuale*, TR, I, 1957, 31, 3; George Munteanu, *Comentarii la* ≈, ST, VIII, 1957, 7, 31–35; 8, 12–15; 9, 7–12; 10, 92–99; 11, 19–31; Perpessicius, TS, VI, 1957, 9, 26–80; 10, 92–97; 11, 76–80; Al. Piru, *Din aspectele romanului actual*, VR, X, 1957, 12, 123; Sorin Arghir, *Cronica „timpului pierdut”*, GL, IV, 1957, 52, 4; Saviñ Bratu, *Arta* ≈, CCR, I, 1957, 1, 22–45; Bratu, *Cronici*, I, 144–161; II, 182–224; Călin, *Clasici*, 54–74; Vitner, *Ariadna*, 143–174; V. Vântu, *După* ≈, CNT, 1958, 3, 3; C. Regman, *Romanul nostru sub zodia sintezei*, TR, II, 1958, 18, 3; 10; Vera Călin, *Social și psihologic în romanul actual*, VR, XI, 1958, 12, 154–163; Micu, *Romanul*, 221–263. □ V. și *Bijuterii de familie*, 1949.

DUMITRIU Petru, *Cronică de la câmpie*, București, E.S.P.L.A., [1955], 304 p. Fragment: *Vântul de martie*, GL, II, 1955, 7, 3. Două nuvele mai vechi, *Dușmănie* (1948) și *Noptile din iunie* (1950), îndelung mediatizate prin traduceri în principalele limbi de circulație europeană, sunt asamblate prin conceperea unui prolog, *Vântul de martie* (1955), și a unui nou episod, *Bedros din Bazargic*, în intenția de a constitui împreună o amplă evocare a vieții țărănimii românești în primii ani de după ultimul război mondial. Din perspectivă realist-socialistă sunt tratate, în succesiune, tema reformei agrare din 1945 (*Vântul de martie*), cea a luptei cu chiaburimea (*Dușmănie*) și cu speculații doritori de valută (*Bedros din Bazargic*), constituirea primelor gospodării colective (*Noptile din iunie*). Episoadele nu se sudează, tot așa cum nu comunică între ele nici ca viziune morală, în ciuda dogmatismului pe care-l dovedesc aproape la fiecare enunț.

▼ București, E.S.P.L.A., 1959.

■ *Falusi Krónika*, tr. de Fodor Sándor, Târgu-Mureș, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1956; ed. a doua, Budapesta, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1959.

□ V. și *Bijuterii de familie*, 1949.

○ **DUMITRIU Petru**, *Romanticii*, fragment de roman, GL, II, 1955, 51, 7.

□ V. și *Bijuterii de familie*, 1949.

○ **FLORESCU Gheorghe**, *Căile vieții*, fragment de roman, ANIU, 1955, 3, 116–150.

GHEORGHIU Mihnea, *Două ambasade*. I. *Ucenicia cărturarului*, București, E.T., 1955, 162 p.; II. *Tihna valurilor*, în *Două ambasade*, București, E.T., 1958, p. 193–299. În 1969, cartea a fost retipărită cu titlu schimbat. Roman istoric. Într-o formulă ce oscilează între eseu și proza obiectivă, sunt înfățișate viața și epoca lui Dimitrie Cantemir.

▼ I. *Ucenicia cărturarului*, reproduc în: *Două ambasade*, București, E.T., 1958; *A venit un om din Răsărit*, București E.T., 1969.

◆ *Popa, Dicționar 1; Popa, Dicționar 2; Dicționar.*

IGNĂTESCU C., „*Marșul miresei*”, București, E.T., 1955, 256 p. Roman social, realist-socialist, inspirat din viața țărănimii moldovene din perioada interbelică. Finalul prezintă intrarea trupelor sovietice în zona Botoșanilor și răzbușarea țăranilor asupra moșierilor asupritori și a colaboraționiștilor. Text fără valoare literară.

JAR Alexandru, *O poveste simplă*, București, E.S.P.L.A., 1955, 268 p. Roman de factură realist-socialistă, despre lupta ilegală a comuniștilor. Are ca protagoniști doi uteciști dintr-o uzină bucureșteană, Mircea și Valeria, separați datorită unei condamnări de 5 ani la Doftana. Ultimele scene ale cărții se petrec în timpul cutremurului din 1940. Literatură de propagandă.

◆ Emil Manu, ~, LCF, XI, 1968, 6, 7; *Popa, Dicționar 1; Popa, Dicționar 2.*

JIANU Nicolae, *Izvorul roșu*, I, București, E.S.P.L.A., 1955, 582 p. Ulterior, o mare parte din materia cărții a fost folosită în romanul *Pământul era viu* (1966). Fragmente dintr-un proiectat vol. secund: *Încă nu era sfârșitul*, LCF, I, 1958, 7, 6; *Drumul robilor*, IL, IX, 1958, 12, 14–24; *Într-o dimineață*, ALB, LXVII, 1964, 860, 5. Roman realist-socialist, având ca temă lupta de clasă împo-

triva reacțiunii postbelice. Acțiunea se petrece în nordul Transilvaniei și consemnează eforturile făcute de comuniști pentru redeschiderea unei exploatare miniere. „Greșeala cea mai evidentă a romancierului nu este de a fi spus prea puțin, ci prea mult, dizolvând astfel materialul și conflictul specific în elemente disperate” (Radu Popescu).

◆ Aura Pană, IL, 1956, 2, 80–85; Savin Bratu, GL, III, 1956, 13, 2; D. Micu, VR, IX, 1956, 4, 236–240; Radu Popescu, CNT, 1956, 19, 3; Romulus Rusan, ST, VII, 1956, 8, 97–98; Micu, *Romanul*, 341–348; Ion Lungu, *Romanul vieții industriale*, TR, V, 1961, 8, 1; 2; **, *Romanul la care lucrez. De vorbă cu scriitorul ~*, GL, IX, 1962, 20, 4; *Popa, Dicționar 1; Popa, Dicționar 2; Dicționar.*

LUDO I., *Starea de asediu*, București, E.S.P.L.A., 1955, 688 p. Al doilea roman din ciclul *Paravanul de aur*, o cronică realist-socialistă a evenimentelor din România de după primul război mondial. În ordinea hotărâtă de autor, seria mai cuprinde titlurile: *Domnul general guvernează* (1953), *Regele Palaelibus* (1957), *Salvatorul* (1959) și *Ultimul batalion* (1960). Vol. evocă perioada cuprinsă între greva generală din 1920 și venirea pe tron a lui Carol al II-lea. Tonul evocării e virulent și sarcastic, personajele istorice putând fi recunoscute cu ușurință, datorită transparenței antroponimice.

▼ București, E.P.L., 1962.

◆ *Popa, Dicționar 1; Popa, Dicționar 2; Dicționar.*

NEDELCU Șerban, *Pe marginea Dunării*, București, E.S.P.L.A., 1955, 426 p. Cronică realist-socialistă a vieții dintr-o mahala portuară, în timpul celui de al doilea război mondial. Aglomerarea factologică și clișeul stilistic sunt evidente.

◆ I. Peltz, CNT, 1956, 32, 3; *Popa, Dicționar 1; Popa, Dicționar 2.*

PAPU Letiția, *Anii iubirii*, București, E.S.P.L.A., 1955, 208 p. Roman, de tip realist-socialist, cu temă studentească. Se relatează tribulațiile sentimentale ale unor tinere cupluri, pe fondul luptei cu dușmanii

ascunși ai regimului. Totul se limpezește o dată cu demascarea decanului Vălcu și cu excluderea sa din partid. Cartea apelează masiv la clișeu ideologic. Conflictele au o dezvoltare schematică.

PETRESCU Camil, *Un om între oameni*, II, v. *Un om între oameni*, I, 1953.

PETRESCU Cezar, *Oameni de ieri, oameni de azi, oameni de mâine*, București, E.T., 1955, 624 p. Fragmente: *Întoarcerea în ținutul de obârșie* (romanul e anunțat cu titlul *Ion, fiul lui Ion*, păstrat ulterior pentru prima sa parte), FC, II, 1953, 8, 17–19; *Amintiri din noaptea cu lună*, GL, II, 1955, 47, 3. Cartea reia problematica și personajele din *Războiul lui Ion Săracu* (1945), într-o tratare a temei războiului din perspectivă realist-socialistă. Titlul mai vechi va rămâne pentru partea a doua din text. Comandantul de companie Zevedei Grigore, în trecut magistrat, își face, după lăsarea la vatră, procese de conștiință datorită lipsei sale de combativitate în relațiile cu burghezia. Este ajutat să iasă din impas de fostul său soldat, Ion Săracu, și de autorul însuși, transformat în personaj. Finalul este cumva silit apoteotic. „Trinitatea formată de Ion Săracu, Zevedei Grigore și romancier evoluează alternativ în carte, realizând mai puțin episoade reușite de roman și mai ales o discuție în jurul unor probleme actuale și cu privire la destinul nou al unor oameni, de mare însemnătate pentru definirea poziției noi a scriitorului” (Mihai Gafița).

▼ București, E.T., 1956.

◆ Domnica Filimon, VR, IX, 1956, 4, 242–244; Gafița, *Cezar Petrescu*, 314–321; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Cosma, *Romanul*, I, 105. □ V. și *Întunecare*, 1927.

POPOVICI Titus, *Străinul*, I, București, E.T., 1955, 580 p. Fragmente: *Andrei*, TS, III, 1954, 6, 24–50; ≈, VR, VIII, 1955, 1, 81–143; ≈, ALB, LVIII, 1955, 399, 4. Reluat fragmentar: ≈, ALB, LXXXVI, 1983, 8, 7. Unul dintre puținele romane valoroase, dedicate, în epocă, actului Eliberării. Sunt urmărite, în paralel, destinul liceanului Andrei Sabin și

marea mișcare a maselor ce se opun opresiunii fasciste. Acțiunea se petrece în Transilvania de vest. Un gest de frondă, specific adolescenței – calificarea, într-o teză, ca „bali-verne” a sloganurilor propagandei oficiale –, are drept efect eliminarea elevului Andrei Sabin din liceu. Confruntându-se cu realitatea dură a acelor timpuri, protagonistul înțelege tot mai limpede că adevărata poziție nu și-o poate preciza decât printr-o opțiune politică. Într-o variantă refăcută, romanul se încheie cu transformarea ex-liceanului Andrei Sabin în ziarist de stânga. Din punct de vedere psihologic, valoarea cărții stă în capacitatea de a surprinde etapele acestui proces, înțeles ca o clarificare ideologică. Realizată prin abila luminare a personalității eroului din perspectiva mai multor planuri narrative, analiza conduce direct la încheierea după care din opțiunea politică nu rezultă o „înseninare morală”, ci o a doua revelație, a dificultăților puterii. Astfel că romanul devine și o carte a dramelor revoluției. Atât prin calitatea meditației subterane asupra soartei individului aflat la răspântia unor vremuri, cât și prin capacitatea de a evoca mișcările de mase, ≈ s-a impus ca o realizare de marcă a prozei românești a anilor '60. „Romanul lui ~ poate fi socotit primul roman bun care zămisleşte artistic realitatea mărețului act de la 23 August 1944” (Georgeta Horodincă). „Intensitatea și dramatismul acțiunii cresc ca o furtună de vară, ca o simfonie” (Mircea Tomuș). „Un talent epic robust, cu bune posibilități de portretizare și de obiectivare psihologică, cu mare capacitate de a mișca masele, cu un scris sobru, limpede” (Paul Georgescu).

▼ București, E.T., 1956; București, E.T., 1959; ed. revăzută, București, Eminescu, 1972; București, Eminescu, 1979; ed. revăzută și adăugită, Timișoara, Facla, 1989. Fragment: ≈, în *Romanul rom. cont.*, 135–152.

■ *Tud' inac*, tr. de Anđelka Tomič, București, Omladinsko Izdavačko Preduzeće, 1956; *Az idegen*, tr. de Nagy Bálint, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1957; *The Stranger*, tr. de Lazăr Marinescu, București, Foreign Languages Publishing House, 1957; *Der Fremdling*, tr.

de Renate Molitoris, București, Jugendverlag, 1957; *L'étranger*, tr. de Ana Vifor, București, Éditions en Langues Étrangères, 1957; *Cizinec*, tr. de František Holub, Praga, Státny Nakladatelství, 1958; *Čuždjncát*, tr. de Spaska Kanurkova, Sofia, Narodna Kultura, 1960; *Cyžoj*, tr. de I. Umina și M. Eφος, Moscova, Goslitzdat, 1961; *Lo straniero*, tr. de Mariano Baffi, Roma, Editori Riuniti, 1961; *The Stranger*, tr. de Lazăr Marinescu, București, Meridiana, 1962; *O Xenos*, Atena, Editura A. Papiastoa, 1962; *Az idegen*, tr. de Nagy Bálint, București, Ifjusági Könyvkiadó, 1963; *Az idegen*, tr. de Nagy Bálint, București, Ifjusági Könyvkiadó, 1965; în lb. japoneză, Kobunsha, 1967; *Svesiniek*, tr. de Jānis Bunduls, Riga, Liesma, 1967. Fragmente: *El extranjeru*, tr. de Mario Benedetti, în **, *Narradores rumanos*, Montevideo, Editorial Alfa, 1965; *El extrano*, în **, *Literatura rumana contemporănea*, Havana, Instituto del Libro, 1968.

◆ Georgeta Horodincă, GL, II, 1955, 33, 2; Lucia Olteanu, *Un roman remarcabil*, CNT, 1955, 33, 4; Lucian Raicu, VR, VIII, 1955, 8, 234-243; Liviu Leonte, IL, 1955, 9, 99; Aurel Martin, TS, IV, 1955, 10, 98-104; Mircea Tomuș, ST, VII, 1956, 1, 93-100; Leonard Gavrilu, *Romanul de debut al lui ~*, SB, VII, 1956, 1, 73-82; Gh. V. Poalelungi, *și unele probleme ale limbii literare*, TS, V, 1956, 5, 91-97; Geo Șerban, *Ipoteze despre condiția romanului*, VR, X, 1957, 6, 186-191; Georgescu, *Încercări*, I, 136-142; Al. Oprea, *Tipologii umane și sociale în proza contemporană*, VR, XI, 1958, 1, 143-154; 2, 147-156; Georgescu, *Încercări*, II, 68-79; AL. Săndulescu, LCF, II, 1959, 16, 2; George Munteanu, *Literatura nouă din patria noastră*, ST, X, 1959, 8, 40-48; Micu, *Romanul*, 270-281; C. Parfene, *Procedee stilistice în proza lui ~*, SCȘ, XII, 1961, 2, 221-242; Vitner, *Prozatori*, I, 120-134, 135-142; Paul Georgescu, *Despre romanul eliberării*, GL, X, 1963, 34, 2; N. Manolescu, *Literatura română azi*, CNT, 1964, 34, 6; M. Duță și I. Oprea, *Probleme de tipologie a romanului românesc actual*, RITL, XIII, 1964, 3-4, 681-702; Micu - Manolescu, *Literatura*, 199-204; Mircea Angheliescu, *Să discutăm despre eroii literari*, LCF, IX, 1966, 18, 7; Oprea, *Mișcarea*, 69-83; Leonida Maniu, -, IL, XX, 1968, 45-48; Popa, *Dicționar 1*; Laurențiu Ullici, CNT, 1972, 45, 3; Ion Marcoș, -, TR, XVI, 1972, 51, 7; 52, 7; XVII, 1973, 6, 8; Victor Atanasiu,

Străinii lui ~, CL, 1973, 5, 4-5; Mircea Iorgulescu, *≈ în versiune nouă*, RL, VI, 1973, 20, 4; Nicolae Manolescu, *≈ în ediție revăzută*, RL, VII, 1974, 24, 9; Victor Atanasiu, *Personajele prozei lui ~*, CLF, XVII, 1974, 29, 6; Laurențiu Ullici, *Conștiința revoluției*, LCF, XVII, 1974, 31, 3; Al. Călinescu, *O carte actuală*, CRC, IX, 1974, 32, 2; Mariana Zavati, *DLG*, VI, 1974, 6-7, 4; Iorgulescu, *Rondul*, 98-106; Voicu Bugariu, *Proza lui ~*, RL, VIII, 1975, 51, 4; Ștefănescu, *Preludiu*, 161-167; I. Beiu - Paladi, *Il romanzo ≈ di ~ tradotto in italiano*, „Synthesis”, 1976, 3, 257-259; *Scrittori români*; Mirela Roznoveanu, *Epic și social*, RL, XII, 1979, 45, 5; Liviu Petrescu, *≈ în ediție nouă*, ST, XXX, 1979, 11, 32; *Dicționar*; D. Micu, *Resursele prozatorului*, RL, XIII, 1980, 20, 4; Bugariu, *Analogon*, 125-131; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatura română în școală. Personaje ale literaturii interpretate de ~ (n. 1930)*, *≈ (1955)*, RL, XVI, 1983, 11, 19; Cornel Ungureanu, *Modelele exemplare*, O, XXXV, 1984, 20, 1; 4; Ioan Holban, *Istoria și legile ei*, RL, XVII, 1984, 23, 13; Petru Poantă, -, TR, XXVIII, 1984, 25, 3; Radu Enescu, *Politica ca vocație epică*, F, XX, 1984, 7, 8-9; Sultana Craia, LCF, XXVII, 1984, 33, 5; Leonte, *Prozatori*, 136-141; Alex. Ștefănescu, -, TMS, XXI, 1986, 5, 5; Liviu Petrescu, *Le „gidisme” en Roumanie*, CREL, 1986, 3, 89-95; Toma Roman, *Istoria ca pretext*, I, SLAST, VII, 1987, 22, 5; Rotaru, *O istorie*, III, 682-684; Ștefănescu, *Prim plan*, 162; Nicolae Georgescu, *Oglinzile epicului*, LCF, XXXI, 1988, 34, 3; Cosma, *Romanul*, I, 125-126; Constantin Sorescu, *~ sau fascinația tensiunii care favorizează metamorfoza*, SLAST, IX, 1989, 16, 9; Liviu Leonte, *Participarea la istorie*, RL, XXII, 1989, 17, 4; Eugen Simion, *Proză socială*, RL, XXII, 1989, 34, 14; Simion, *Scrittori*, IV, 129-135. □ Valeriu Râpeanu, *Momentul literar. De vorbă cu ~*, GL, V, 1958, 15, 1; 6; Mihail Neamtu, *~ despre responsabilitatea scriitorului*, CNT, 1958, 42, 3; Matei Călinescu, -, ST, X, 1959, 1, 77-83; I. Sârbu, -, IL, X, 1959, 6, 81-88; Mihai Gafița, -, *Anul XV*, GL, VI, 1959, 26, 1; 6; Ion Vitner, -, VR, XII, 1959, 12, 111-122; Ion Vitner, *Creatori și opere*: -, VR, XIII, 1960, 1, 111-121; Al. Oprea, *Porfiri literare*: -, LCF, III, 1960, 10, 2; Georgeta Horodincă, -, GL, VII, 1960, 52, 4; Adriana Iliescu, *Cu ~ despre mijloace adecvate temelor majore ale epocii noastre*, GL, VIII, 1961, 8, 1; 6; Petru Vintilă, *Interviu despre măiestria literară cu ~*, LCF, V, 1962, 16, 3; Al. Oprea, -, LCF, VIII, 1965, 7, 11; Cornel Regman, *~ ~ prozatorul*, F, XI, 1966, 5, 10; 6, 11; **, *Cu ~*,

AFT, I, 1966, 10, 150; Ad. P., *Cu* ~, RL, I, 1968, 1, 6; Adrian Păunescu, *Cu* ~, ALL, 1969, 45-46; Petru M. Ardelean, ~ sau militantismul creator, F, VII, 1971, 8, 9; Constantin Hărlav, ~ din nou în actualitate, EX, 1971, 3, 8; Bulgăr, *Studii*, 145-152; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1972, 6, 9; 11; Traian Streia, ~, FC, XXII, 1973, 41, 18; Lucian Alexiu, ~, O, XXVI, 1975, 2, 2; Radu Enescu, ~ (interviu), F, XI, 1975, 2, 8-9; Neagu, *Cartea*, 49-51; Ion Bălu, *Profunzimea simplității*, RL, XIII, 1980, 7, 5; D. R. Popescu, *Titus*, F, XVI, 1980, 4, 3; Fănuș Neagu, *Ca un descântec al Crișurilor*, F, XVI, 1980, 4, 3; Ion Dodu Bălan, *Ți-aduci aminte*, ~?, RL, XIII, 1980, 20, 4; Al. Andrițoiu, „*La o aniversară*”, TR, XXIV, 1980, 20, 2; Mircea Popa, ~ - conjuncția cu timpul, ST, XXXI, 1980, 5, 34; Valentin Codrescu, ~ sau dreptul la replică, CL, 1980, 5, 6; C. Ungureanu, ~, ALT, 1980, 276-279; Piru, *Istoria*, 516; Ungureanu, *Proza*, 310-323.

PREDA Marin, Moromeții, I, București, E.S.P.L.A., 1955, 510 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, VIII, 1955, nr. 6-9. Fragmente (ilustrând etape din procesul de elaborare artistică): *Salcâmul*, RLT, III, 1947, 5, 7; *Casa de-a doua oară*, CNT, 1947, 26, 7; 27, 7; *Unul la munte*, FL, I, 1948, 9, 6-7; *Începutul facerii cu Paliți*, FL, I, 1948, 41, 8-9; *Fonciirea*, FL, II, 1949, 15, 6-7; *Povestea unei călătorii*, VR, II, 1949, 3-4, 123-153; ≈, GL, II, 1955, 6, 3; *La seceriș*, GL, II, 1955, 37, 3. Reluat fragmentar: ≈, ALB, LXVII, 1964, 856, 5; II, București, E.P.L., 1967, 518 p. Fragmente: ≈, VR, XX, 1967, 6, 3-106; 7, 3-110; 8, 9-118; ≈, GL, XIV, 1967, 22, 4-5; *Secerișul*, ALB, LXX, 1967, 1027, 4-5. Reluat fragmentar: *Moromete și loșică*, LCF, XIV, 1971, 22, 4-5; *Tineretea lui Moromete*, LCF, XIV, 1971, 23, 1; 4; *În căutarea lui Țugurlan*, LCF, XIV, 1971, 24, 1; 5; *Moartea lui Dumitru lu' Nae*, LCF, XVIII, 1975, 4, 4-5. Amplu roman țărănesc. Are ca temă viața comunităților rurale românești din Câmpia Dunării în perioada premergătoare ultimului război mondial și imediat după aceea, urmărită prin intermedii destinelor unei familii de țărani. Ilie Moromete, figura centrală a cărții, este un sofist și un cartezian sui-generis, ființă contemplativă ce încearcă să dea răspuns nedumeririlor existențiale punându-se în acord empatic cu

lumea. Dar universul în care trăiește este fragmentat de pasiuni contradictorii, supus unor teribile încercări sociale. Asistând neputincios la destrămarea familiei, bătrânul Moromete are din ce în ce mai clară convingerea că idealul întrezărit, al unei existențe „liniștite”, va rămâne de neatinș. În vol. al doilea al cărții (1967), scris într-un tempo alert, cu aceleași mijloace ale obiectivării realiste, asistăm la precipitarea, la destrămarea iremediabilă a imaginii lumii din primul vol. Din interpret și *raisonneur* al unui anume mod de viață, cu care se afla într-o legătură simbiotică, Ilie Moromete devine figurant pe o scenă străină. Valoarea excepțională a cărții stă în surprinderea fazelor acestui proces de alienare tragică, aidoma celui din tragediile antice, sub un cer ce nu exclude însă șansa acordată viitorului. Căci într-un mod sau altul lumea va continua să trăiască, păstrându-și vitalitatea, dar cu altă înfățișare. Sub aspect epic, urmărirea evenimentialului din care se constituie ampla meditație asupra șansei la fericire este slujită de un talent artistic fără egal. Creatorul sudează episoadele într-o structură literară armonică, punctează magistral tensiunile, dă fișe caracterologice de excepție. Adevărată epoece românească modernă, ≈ a impus în literatură un nou personaj. E vorba de țăranul modern, înțeles ca ființă complexă, cu o structură sufletească profundă, pentru care nu mai sunt definitorii gregaritatea și setea primitivă pentru pământ. Cu unele excepții, valoarea deosebită a romanului a fost sesizată încă de la apariția primului vol. „E clar că în cazul ≈ avem de a face cu o apariție excepțională în literatura noastră nouă” (D. Micu). „Critical joacă într-un fel întotdeauna la o masă cu vremea. [...] Dar ≈ sunt o carte pe care nu mi-e frică s-o joc” (Ov. S. Crohmălniceanu). „În romanul lui ~ lumea satului încetează să mai fie rurală în înțelesul literar consacrat al termenului, fiind pentru prima dată privită din interior” (Mircea Iorgulescu).

▼ I, București, E.S.P.L.A., 1957; I, București, E.S.P.L.A., 1959; I, cu o pref. de I. Vitner, București, E.S.P.L.A., 1960; I,

București, E.P.L., 1961; I, București, E.P.L., 1962; I, ed. revăzută, București, E.P.L., 1964; I-II, București, E.P.L., 1967; I, cu o pref. și note de Ov. S. Crohmălniceanu, București, E.T., 1968; I-II, cu o pref. de Mihai Gafița, București, Minerva, 1970; I-II, ed. revăzută și adăugită, București, Cartea Românească, 1972; I-II, ed. revăzută și adăugită, București, Cartea Românească, 1975; I-II, București, Cartea Românească, 1977; cu un tabel cronologic, pref., note și bibliografie de Ion Bălu, București, Albatros, 1979; I-II, București, Cartea Românească, 1981; București, Albatros, 1987. Fragmente: *Niculaie Moromete*, București, E.T., 1959; ≈, în *Romanul rom. cont.*, 154-170; ≈, tabel cronologic, note, pref. și bibliografie de Ion Bălu, București, Albatros, 1979; Cruceru, *Dialogul*, 125-127, 132-135, 143-147; *Niculaie Moromete*, pref. de Eugen Simion, București, Ion Creangă, 1985.

■ *A Moromete scalád*, tr. de Kormos Gyula, Târgu-Mureș, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1956; *The Morometes*, tr. de N. Mișu, București, Foreign Languages Publishing House, 1957; *Morometevci*, tr. de Gergana Stratieva și Toma Hristov, Sofia, Narodna Kultura, 1957; în lb. chineză, după versiunea engleză semnată de N. Mișu, Beijing, Cultura Poporului, 1957; *Schatten über der Ebene*, tr. de Leo Hornung, Berlin, Volk und Welt, 1958; *Rodina Morometeovcov*, tr. de Alica Sabová, Bratislava, Slovenskij spisovatel', 1959; *Simja Morometiv*, tr. de V. Pljanov și M. Grečjan, Kiev, Radjans'kij pis'mennik, 1959; *A Moromete család*, tr. de Kormos Gyula, București, Irodalmi Kiadó, 1961; *Semja Moromete*, tr. de E. Kuznečov și P. Platonov, București, Meridiane, 1961; *I Morometi*, I, tr. de Dana Grasso Niculescu și Florina Nicolae, București, Minerva, 1984; *Les Moromete*, tr. de Maria Ivănescu, București, Minerva, 1986. Fragmente: *Los Morometzi*, în **, *Antologia de prosa rumana*, tr. de Miguel Ángel Asturias, Buenos Aires, Editorial Losada, 1967; *La siega*, tr. de José Rodríguez Feo, în **, *Literatura rumana contemporanea*, Habana, Instituto del Libro, 1968; *Les Moromete*, în REVR, XXII, 1968, 2, 19-84.

● Premiul de Stat pe anul 1955.

◆ Anton Strihan, *Despre un viitor roman al lui ~*, FL, I, 1948, 42, 10-11; Dumitru Isac, *Primul roman al lui ~*, ST, V, 1954, 12, 78-88; L. Raicu, CNT, 1955, 36, 3; Dumitru Micu, CNT, 1955, 50, 3; L. Raicu, *Dezvoltarea romanului social - un fenomen caracteristic al noii noastre literaturi*, VR, VIII, 1955, 12, 182-195; Savin Bratu, GL, III, 1956, 1, 2; 2, 2; I. Sârbu, IL, 1956, 1, 80-97; Lucian Raicu, *Tăranul lui ~ - un personaj modern*, CNT, 1956, 7, 3; Silviu Iosifescu, VR, IX, 1956, 3, 231-241; S. Damian, *Un complicat: Ilie Moromete*, GL, III, 1956, 18, 3; S. Damian, *Ilie Moromete în acțiune*, GL, III, 1956, 19, 3; Dumitru Micu, *Drama individualismului în ~*, CNT, 1956, 29, 3; Gh. Achiței, *Victima unei singure iluzii*, SB, VII, 1956, 7, 63-67; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, IX, 1956, 9, 137-148; Romul Munteanu, *Câteva observații despre arta analizei psihologice în proza lui ~*, TS, V, 1956, 9, 87-91; Dumitru Micu, *Reflecții asupra romanului rural din ultimul deceniu*, CCR, I, 1957, 1; Lucian Raicu, *Romanul actual și simțul realului*, VR, X, 1957, 6, 192-200; Ion Vlad, *Succesele prozei noastre actuale*, TR, I, 1957, 31, 3; Boris Buzilă, *Cinci minute cu ~*, MZ, I, 1957, 1, 6; B. Elvin, *Pledoarie pentru personaj*, VR, X, 1957, 11, 145-154; Radu Lupan, *Actualitatea ~*, GL, IV, 1957, 52, 4; Al. Piru, *Din aspectele romanului actual*, VR, X, 1957, 12, 123; Bratu, *Cronici*, I, 219-237; Crohmălniceanu, *Cronici*, 366-391; Iosifescu, *Drumuri*, 242-268; Ion Rotaru, ≈, *Probleme de limbă și stil*, TR, II, 1958, 12, 7; 8; Cornel Regman, *Romanul nostru sub zodia sintezei*, TR, II, 1958, 18, 3; 10; S. Damian, *Spiritul de partid - trăsătura fundamentală a literaturii noastre*, VR, XI, 1958, 8, 203-207; Eugen Luca, *O nouă tradiție*, CNT, 1958, 37, 3; Henri Zalis, *Tipologie semnificativă în romanul contemporan*, SB, IX, 1958, 9, 74-78; L. Raicu, *Realismul socialist și fondul social al literaturii române*, VR, XI, 1958, 9, 135; Eugenia Tudor, *Dramatismul autentic și efectele „tari”*, VR, XI, 1958, 9, 166-172; Al. Oprea, *Probleme ale realismului socialist*, TR, III, 1959, 3, 2; 5, 3; 10; Remus Luca, LCF, II, 1959, 9, 2; Mihai Gafița, *Însemnări despre literatura închinată satului contemporan*, ST, X, 1959, 3, 9-17; Marin Bucur, *Problemele satului reflectate în roman*, SCIL, VIII, 1959, 1-2, 41-57; Ion Lungu, *De la „întâlnirea din pământuri” la ~*, TR, III, 1959, 31, 1; 3; Ion Lungu, *Clarificarea și maturizarea prozatorului*, TR, III, 1959, 32, 3; George Munteanu, *Literatura nouă din patria noastră*, ST, X, 1959, 8, 40-48; Ion Vitner, ~, VR, XII, 1959, 9, 153-160; 10, 107-126; Micu, *Romanul*, 108-

- 137; AL. Oprea, *Disocieri în problema artei romanului*, VR, XIII, 1960, 6, 118-130; Mihail Petroveanu, *Umanism și realism socialist*, GL, VIII, 1961, 5, 2; Adriana Iliescu, *Critica criticii la* ≈, GL, VIII, 1961, 33, 3; 34, 6; 35, 7; Ion Lungu, *Exigența artistică și actualitatea în dezvoltarea romanului*, TR, V, 1961, 47, 1; 9; 48, 1; 8-9; Iosifescu, *În jurul...*, 218-235; Vitner, *Prozatori*, I, 23-45; V. Ardeleanu, *Viata satului în proza contemporană*, ST, XIII, 1962, 3, 20-24; Mihai Drăgan, *Satul socialist în proza actuală*, IL, XIII, 1962, 5, 57-63; Dan Mănuță, *Aspecte ale comicalului în* ≈, IL, XIII, 1962, 5, 81-83; **, *Proza actuală și lupta pentru nou*, TR, VI, 1962, 29, 1; 3; 4; Dan Mănuță, *Conflict și compoziție în* ≈, IL, XIII, 1962, 9, 52-56; Sanda Apostolescu, *Proza română contemporană*, S XX, II, 1962, 10, 216; Liviu Leonte, IL, XIV, 1963, 3, 65-73; Traian Liviu Birăescu, *Dinamica vieții rurale în romanul de azi*, SB, XIV, 1963, 3, 60-65; Damian, *Direcții*, 10-42; L. Raicu, *Conținutul și structura romanului*, GL, XI, 1964, 5, 7; Aurel Martin, *Originalitatea prozei noastre contemporane*, GL, XI, 1964, 8, 1; 7; L. Raicu, *Direcții în romanul contemporan. Douăzeci de ani de literatură nouă*, GL, XI, 1964, 9, 1; Virgil Ardeleanu, „*Iluzia vieții*”, ST, XV, 1964, 4, 49-57; Dumitru Micu - Nicolae Manolescu, *Tipuri de roman în literatura noastră nouă*, GL, XI, 1964, 26, 1; 7; G. Dimisianu, *Momente ale literaturii noastre noi*: ≈, GL, XI, 1964, 27, 1; 7; Mihai Novicov, *Estetica romanului*, RITL, XIII, 1964, 1, 51-74; Virgil Ardeleanu, *Originalitate - continuitate - noutate*, ST, XV, 1964, 8, 55; Georgeta Horodincă, LCF, VII, 1964, 17, 5; Lungu, *Itinerar*, 119-140; Micu - Manolescu, *Literatura*, 181-193; Mihai Novicov, *Să discutăm despre eroii literari*, LCF, IX, 1966, 17, 7; M. Cazacu, *Ilie Moromete și cauzele autodemistificării*, O, XVII, 1966, 3, 30-34; Sânziana Pop, *Antecedentele unui tip literar*, LCF, IX, 1966, 31, 3; G. Horodincă, ~ și *proza europeană modernă*, SXX, 1966, 5, 174-177; Sorin Alexandrescu, *Tehnica episodului la trei romancierii contemporani*, LL, XII, 1966, 31-56; Dimisianu, *Schițe*, 9-13; Regman, *Confluente*, 78-86; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XX, 1967, 10, 163-171; Mihai Ungheanu, ≈ *înainte de apariția în volum*, R, IV, 1967, 10, 6-7; 21; Marian Popa, *À propos de* ≈, LCF, X, 1967, 45, 2; Constantin Cubleșan, TR, XI, 1967, 47, 3; Eugen Simion, GL, XIV, 1967, 48, 2; G. Dimisianu, „... *timpul nu mai avea răbdare*”, AFT, II, 1967, 23, 375; Ștefan Bănuțescu, -, GL, XIV, 1967, 38, 3; Mihai Diac., *Evoluția unui personaj*, ARG, II, 1967, 11, 14; Nicolae Manolescu, CNT, 1967, 50, 3; Constantin Călin, ATN, IV, 1967, 12, 8; I. Sârbu, *Al doilea volum din* ≈, IL, 1967, 12, 63-68; Voicu Bugariu, AST, II, 1967, 12, 8; Vlad Sorianu, ATN, 1967, 12, 8; Oprea, *Măscarea*, 29-49; Al. Andriescu, CRC, III, 1968, 2, 6; Mihai Ungheanu, R, V, 1968, 1, 6-7; Marilena Vulpe, ALB, LXXI, 1968, 3, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XIX, 1968, 1, 74-77; Al. Protopopescu, TMS, III, 1968, 1, 4; Grigore Smeu, *Ilie Moromete și meditația incantatorie*, GL, XV, 1968, 8, 7; Nicolae Ciobanu, O, XIX, 1968, 2, 94-100; Aurel Pană, *Etic și estetic în romanul pentru copii*, IL, XIX, 1968, 2, 65-71; Gh. Grigurcu, F, IV, 1968, 2, 2; Eugen Luca, *Tragedia lui Moromete*, CNT, 1968, 9, 3; Valeriu Cristea, *Despărțirea de un mare personaj*, GL, XV, 1968, 11, 7; Dumitru Ionicică, *Agonia vechii filozofii rurale*, VR, 1968, 4, 105-108; Leonida Maniu, -, IL, XIX, 1968, 5, 38-41; Magdalena Popescu, *Tristețea maturizării*, LCF, XI, 1968, 30, 2; M. Iorgulescu, *Soliloquiul dambian*, LCF, XI, 1968, 36, 2; Dumitru Micu, F, 1968, 8, 14; Eugen Simion, *L'emprise du personnage*, REV, XXII, 1968, 3, 115-117; Al. Ivasiuc, *Indiferența*, RL, 1968, 7, 11; Georgeta Horodincă, -, *prozator modern*, VR, XXI, 1968, 9, 60-71; Mihai Ungheanu, *Antimoromețianismul lui* -, R, V, 1968, 10, 8-9; 23; Sorianu, *Glose*, 97-102; Traian Liviu Birăescu, *Sociologia adaptării în romanele lui* -, O, XX, 1969, 10, 46-50; Leon Baconschi, *Certitudinile în perspectiva aniversării* -, SUB, XIV, 1969, 2, 5-24; Cubleșan, *Miniaturi* 208-213; Ion Lungu, *Destin și perspectivă*, TR, XIV, 1970, 8, 5; Gabriel Dimisianu, *Roman și viziune*, LCF, XIII, 1970, 12, 3; Dana Dumitriu, *Resemnarea lui Ilie Moromete*, RL, III, 1970, 24, 8; Cristea, *Interpretări*, 46-51; Dimisianu, *Prozatori*, 23-25; Horodincă, *Structuri*, 146-166; Liviu Petrescu, *Pasiunea lui Moromete*, RL, 1971, 16, 3; Aneta Micle, F, VII, 1971, 4, 15; Olimpia Radu, ~ și *valențele personajului clasic*, EX, III, 1971, 5, 11; C. Țoiu, *Poiana sofiștilor păguboși*, LCF, XIV, 1971, 35, 3; Al. Piru, *Problemele scriitorului*, RL, 1971, 38, 4; Ion Bălu, -, *romancier*, VR, XXIV, 1971, 10, 39-48; Al. Piru, R, VIII, 1971, 11, 11; Ion Caraion, - - *despre poezia gândirii*, LCF, XIV, 1971, 50, 3; Ardeleanu, *A urf*, 15-20; Birăescu, *Condiția*, 228-239; Bugariu, *Incursiuni*, 89-93; Marin Mincu, *Critice*, II, 221-233; Păunescu, *Sub semnul*, 378-391; Popa, *Dicționar I*; Sorianu, *Contrapunct*, 140-143; Stănescu, *Cronici*, 24-60; Mircea Iorgulescu, ARG, VII, 1972, 1, 6; Alexandru Sever, *Kant și Moromete*, VR, XXV, 1972, 1, 138-140; C. Stănescu, *Singurătatea lui Moromete*, ARG, 1972, 4, 4; Marin Cosmescu, *Romanele satului dundrean*, ATN, 1972, 5, 13; Marin Mincu,

- Mutații moromețiene*, TMS, VII, 1972, 7, 5; Traian Podgoreanu, ~: *arta de a prefigura problema*, RL, V, 1972, 25, 8; M. Cazacu, *Dilema moromețiană*, O, XXIII, 1972, 19, 3; Al. Protopopescu, ~ = *indivîd și istorie*, TMS, VII, 1972, 14, 5; 15, 6; 16, 5; Al. Paleologu, *Despre un spirit citadin*, TR, XVI, 1972, 51, 6; Dan Cristea, ~, *din nou*, LCF, XV, 1972, 52, 3; Caraiion, *Duelul*, 329-352; Călin, *Portrete*, 158-165; Ciobanu, *Panoramic*, 113-126; Protopopescu, *Volumul*, 161-181; Regman, *Selecție*, 297-306; Rotaru, *Analize*, 399-408; Mircea Iorgulescu, *Intransigentul Moromete*, TMS, VIII, 1973, 1, 5; Voicu Bugariu, *Moromete și fiul său*, AST, VIII, 1973, 1, 7; Gheorghe Soare, *Salcâmul lui Moromete*, ARG, VIII, 1973, 7-8, 16; Adriana Niculiu, LL, 1973, 2, 327-331; George, *La sfârșitul*, 240-249; Luca, *Demers*, 304-309; Macavei, Magheru, Vânturache, *Analize*, 316-326; Petrescu, *Scritorii*, 94-96, 145-148; Raicu, *Structuri*, 150-156; Ungheanu, *Preda*, 53-81; Ungheanu, *Pădurea*, 269-285; Aurel Sasu, *Spațiul intimității*, TR, XVIII, 1974, 21, 4; Al. Ivasiuc, *Conținutul ideologic al artei este o chestiune de justă perspectivă și de intensitate a trăirii perspectivei înseși*, CNT, 1974, 22, 6; Ov. Ghidirmic, *Dreptatea lui Țugurlan*, R, XI, 1974, 6, 6; Radu Anton Roman, *Spiritul „îărănesc” în proza lui ~*, VR, XXVII, 1974, 7, 32-34; Liviu Leonte, *Universalizate prin redescoperirea tradiției*, ARG, IX, 1974, 6, 4; Ciobanu, *Critica*, 130-135; Iorgulescu, *Rondul* 230-258; Micu, *Periplu*, 245-251; A. I. Brumaru, *Rostirea moromețiană*, T, IV, 1975, 3, 20-21; Constantin Otobăcu, LLE, I, 1975, 2, 33-36; Ion Pecie, *Ilie Moromete*, EX, 1975, 3, 10; Doru Mielcescu, *Adevăr istoric - adevăr romantic*, AFT, X, 1975, 8, 184-185; Artur Silvestri, *O imagine purificată a lumii*, LCF, XVIII, 1975, 36, 8; Mihai Dinu Gheorghiu, *Evoluția prozei*, DLG, VII, 1975, 50, 5; Ion Lotreanu, *Meditațiile unui scriitor*, LCF, 1975, 46, 6; C. Michael Titus (Anglia), ~ și *romanul european de azi*, LCF, XVIII, 1975, 51, 8; Voicu Bugariu, *Moromete și fiul său*, TR, XIX, 1975, 52, 3; Ursu-Mihăilescu, *Analize*, 166-173; Vlad, *Lecturi*, 220-248; Costin Tuchilă, *Niveluri folclorice în ~*, AFT, XI, 1976, 3, 284; Nicolae Oprea, *Utopia personajului*, ARG, X, 1976, 3, 10; Hristu Căndroveanu, *Desprinderea de moromețianism*, CL, 1976, 3, 6; Eugen Simion, *Vocea neprietenoasă a lui Țugurlan*, R, XIII, 1976, 4, 4-5; Eugen Simion, *O nouă lectură a ~*, CL, 1976, 6, 4; 7, 2; Ion Vasile Șerban, *Realitate și ficțiune*, LLE, II, 1976, 4, 14-16; Marin Mincu, *Exemplul romanului istoric*, RL, IX, 1976, 36, 4; Ov. S. Crohmalniceanu, ~ *et ses* ~, CREL, 1976, 3, 29-38; Constantin Pricop, *Creația epică*, RL, IX, 1976, 42, 8; Bălu, *Preda*, 40-108; Gheorghe Călin, ~ *lui ~ în lb. slovacă*, RITL, XXV, 1976, 4, 582-583; Laura Fotiade-Baz, ~ *lui ~ în lb. bulgară*, RITL, XXV, 1976, 4, 580-582; V. Răpeanu, *De la „Desculț” la „Niște șărani”*, RL, X, 1977, 15, 11; Pompiliu Marcea, *Aspirațiile personajului contemporan*, LCF, XX, 1977, 16, 6; M. N. Rusu, *O triadă: ~, „Imposibila întoarcere”, „Viața ca o pradă”*, AFT, XII, 1977, 7, 2; Valentin F. Mihăescu, *Iluzie și adevăr*, LCF, XX, 1977, 32, 2; Hristu Căndroveanu, *Din nou despre ~*, CL, 1977, 8, 5; 15; Stela Mirel, *La o reeditare a ~*, O, XXVIII, 1977, 37, 3; Marin Mincu, *Mutații moromețiene*, LCF, XX, 1977, 43, 1; 6; Maria Magdalena Simion, *Timpul și liniștea, motive literare fundamentale în romanul ~ de ~*, AUC, V, 1977, 149-152; Ciobanu, *Însemne*, 114-127; Cristea, *Alianțe*, 393-489; Cristea, *Arcadia*, 200-206; Mincu, *Repere*, 277-287; Popa, *Dicționar* 2; Radian, *Corelații*, 217-224; Raicu, *Practica*, 222-234; Streinu, *Pagini*, IV, 154-156; Ștefănescu, *Preludiu*, 133-149; Ungheanu, *Proză*, 6-40; Georgeta Horodincă, *Cu privire la două fraze*, RL, XI, 1978, 1, 8; Nicolae Oprea, *Moromețianism*, ARG, XIII, 1978, 3, 10; Hristu Căndroveanu, ~ *sau Lauda țăranelui român*, ALB, LXXXI, 1978, 4, 7; Nicolae Oprea, *Geneza ~*, EX, X, 1978, 6-7, 14; Horodincă, *Studii*, 76-159; Manu, *Eseu*, 173-176; 177-186; Roznoveanu, *Lecturi*, 70-99; *Scriitori români*; Mihai Coman, ~ *- sat și istorie*, LCF, XXII, 1979, 29, 1; 6; Cornelia Ștefănescu, *Conscience littéraire roumaine et naturalisme zolien*, CREL, 1979, 3, 39-51; Voicu Bugariu, *Ironia lui Moromete*, RL, XII, 1979, 42, 4; Mugur, *Profesiunea*, 36-54; Rebreanu, *Scorebete*, *Cu microfonul*, 254-266; Sasu, *În căutarea*, 123-127; *Dicționar*; Ion Vlad, *„În înaltul salcâmlor”*, TR, XXIV, 1980, 21, 2; Anton Cosma, ~ *sau estetica normalității subversive*, T, IX, 1980, 5, 30-32; Traian Galetaru, *Percepția timpului în ~*, O, XXXI, 1980, 24, 3; A. I. Brumaru, *Ilie Moromete: o conștiință în situație*, T, IX, 1980, 6, 70-71; Constantin Coroiu, *Triumful literaturii*, CL, 1980, 6, 18; **, *Un proiect al romanului ~*, VR, XXXIII, 1980, 6-7, 123-126; Eugen Mihăescu, *Părinți și copii în romanul ~*, LCF, XXIII, 1980, 36, 1; 6; Nicolae Georgescu, *Trei chestiuni rezultă...*, LCF, XXIII, 1980, 50, 6; Băileșteanu, *Refracții*, 87-101; Manolescu, *Arca*, I, 270-319; Ștefănescu, *Jurnal*, 6-7; Victor Atanasiu, *Petrini și Moromete*, O, XXXII, 1981, 1, 3; Anton Cosma, *Romanul românesc postbelic*, IV, VTR, XI, 1981, 1, 8; George Bălăiță, *Aft și Moromete cer o replică pe măsură*, ION, XVI, 1981, 2, 3-4;

Nicolae C. Georgescu, *Glose moromețiene*, II, LCF, XXIV, 1981, 14, 1; 6; Vasile Popovici, *Realismul dialogal al prozei lui ~*, O, XXXII, 1981, 22, 3; Stelian Dumistrăcel, *Antimimetismul lingvistic al lui Moromete*, CRC, XVI, 1981, 24, 8; Stelian Dumistrăcel, ~: *expresia lingvistică a fascinației orașului*, CL, 1981, 8, 12; Marius Robescu, „*Tineretea lui Moromete*”, RL, XIV, 1981, 39, 16; Marian Popescu, *Tineretea lui Moromete*, TR, XXV, 1981, 45, 5; Vasile Popovici, *Poetica abisului în descrierea realistă (-)*, VR, XXXIV, 1981, („Caiete critice”, 9), 12, 114–119; Eleonora Zămsă, *Ion al Glanetașului și Ilie Moromete*, LLE, VII, 1981, 4, 24–29; Bugariu, *Analogon*, 75–100; Cruceru, *Dialogul*, 33–42; 51–74; 85–96; Deleanu, *Glăsul*, 31, 59, 61, 86, 110, 113, 122, 127, 136–138, 142–144; Iorgulescu, *Critică*, 89–93; Piru, *Istoria*, 508–510; Zăciu, *Cu cărțile*, 28, 36; * * *, *Timpul*, 69, 78, 290–306; 326–331; 332–342, 491–493; 501–503; 543–545; Zaharia Sângeorzan, *Satul românesc în oglinzile romanului*, CL, 1982, 2, 3; Mircea Popa, *O permanență*, TR, XXVI, 1982, 17, 3; Nicolae Florescu, *Valori memoriale în proza lui ~*, CRC, XVII, 1982, 22, 8; Georgea Horodincă, *Personaje neobservate*, RL, XV, 1982, 32, 4; Stelian Dumistrăcel, *Un motiv din „Povestea vorbii”*, CRC, XVII, 1982, 32, 1; 7; Marian Odangiu, ~ – 60, O, XXXIII, 1982, 31, 3; Al. Piru, *Eternele valori*, CNT, 1982, 32, 9; Ion Vlad, *Sensurile lumii*, CNT, 1982, 32, 8; V. Fanache, ~ – a fi și a avea, ST, XXXIII, 1982, 9, 3; Vasile Popovici, ~: = (descrierea în travestii), LL, 1982, 3, 370–375; Cornel Ungureanu, *Repere, modele, direcții*, TR, XXVI, 1982, 52, 4; Traian Ștef, *Vizitele lui Moromete*, F, XVIII, 1982, 12, 9; Andreea Vlădescu-Lupu, ~: *dinamica personajului de tip moromețian*, RITL, XXXI, 1982, 4, 398–401; Nicolae Georgescu, *Începutul începutului*, ALCF, 1982, 42–43; Iorgulescu, *Ceara*, 109–128; Lotreanu, *Despre analogie*, 236–238; Marcea, *Varietăți*, 263–279; Sever, *Eseuri*, 145–149; Nicolae Rotund, *Cu Gabriel Dimisianu*, TMS, XVIII, 1983, 2, 4; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatura română în școală. ~ (1922–1980)*, ≈, RL, XVI, 1983, 13, 24; Alex. Ștefănescu, *Scritori contemporani. ~, I–II*, TMS, XVIII, 1983, 4, 4–5; 5, 5; Cazacu, *Triptic-dilemă*, 15–37; Ciocărlie, *Eseuri*, 13–29; Dimisianu, *Lecturi*, 104–112; Mihăescu, *Timp și mod*, 89–92; 130–132; Popovici, *Marin Preda*, 11–12, 37–50, 54–59, 61, 63–72; 74–87, 91–92, 115–137, 139–151, 154–160, 164–172, 192–197; Teșosu, *Viața*, 118–132; Ulici, *Confort Procut*, 16–18; George Țăra, *O ipostază a spiritului creator: Moromete*,

AFT, XVIII, 1984, 2, 5; Adrian Dinu Rachieru, ~: *istoric și individ*, O, XXXV, 1984, 15, 1, 7; Laurențiu Ulici, *Moromețiana (o ipoteză)*, CNT, 1984, 21, 7; Kazimierz Jurczak, ≈ – *o lectură poloneză*, TR, XXVIII, 1984, 24, 8; Liviu Leonte, *O capodoperă*, CRC, XIX, 1984, 26, 5; Nicolae Iuga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor 70*, ST, 1984, 6, 4; Monica Spiridon, „*În lumina eternă a zilei de vară*”, VR, LXXIX, 1984, 6, 3–6; Mimma Runcan, *Condiția stării de veghe*, AST, XVIII, 1984, 7, 5; Petru Mihai Gocea, *Continuitate și discontinuitate*, ARG, XIX, 1984, 8, 8; Nicolae Georgescu, *Mitologia echilibrului*, LCF, XXVII, 1984, 41, 3; Eugen Simion, ~ și lumea copilului, FC, XXXIII, 1984, 49, 13–20; Liviu Petrescu, *Aspecte epice*, VR, LXXIX, 1984, 12, 5–10; Ovidiu Ghidirmic, „*Secțiunea de aur a prozei românești contemporane*, AR, 1984, 32–35; Ion Vasile Șerban, „*Viața*” romanului și „romanul vieții”, AUB, XXXIII, 1984, 17–25; Atanasiu, *Viața*, 5–209; Ciopraga, *Propilee*, 118–121, 123; Condurache, *Portret*, 20–23; Leonte, *Prozatori*, 111–119; Odangiu, *Romanul*, 46–49; 51–57; Păcurariu, *Scritori*, 145–146; Titel, *În căutarea*, 121–123; 125–126; Ștefănescu, *Dialog*, 118; 198–202; Aurel Dragoș Munteanu, ≈ în *italienește*, LCF, XXVIII, 1985, 16, 12; Ștefan Damian, *Reîntâlnire cu*, TR, XXIX, 1985, 20, 8; Zaharia Sângeorzan, *Lumea lui ~*, CRC, XX, 1985, 21, 1; 5; Traian Ungureanu, *Pentru cunoașterea operei*, AFT, XIX, 1985, 7, 9; Craia, *Orizontul*, 209–221; Cruceru, *Dialog*, 35–48, 78–109, 154–170; Monica Spiridon, *Căile realismului*, RL, XIX, 1986, 26, 4; Traian Podgoreanu, *Tema prieteniei la ~*, RL, 1986, 31, 4; Nicolae Georgescu, „*Capcana*” lui Moromete, LCF, XXVIII, 1986, 31, 6; Nicolae Georgescu, „*Puterea pământului*”, LCF, XXVIII, 1986, 32, 1; 7; Theodor Codreanu, ~ sau *oglinzi întoarsă*, RITL, XXXIV, 1986, 4, 36–40; Andruș, *Elemente*, 67–74; Cristoiu, *Lumea*, 159–181; Curticeanu, *Critică*, 33–47; 89–118; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 1132–1135, 1162–1164, 1171–1172, 1200–1202; Monica Spiridon, *Siliștea-Gumești în alternativele istoriei*, CRC, XXII, 1987, 17, 4; Florin Berindeanu, *Dincolo de cuvinte*, AFT, XXI, 1987, 4, 4; Andreea Vlădescu-Lupu, *Timp și spațiu românesc în*, T, XVI, 1987, 4, 29–31; Florin Alcaz, *Veghea morală*, SLAST, VII, 1987, 32, 5; Toma Roman, *Așteptarea istoriei*, SLAST, VII, 1987, 32, 5; Lector, RL, XX, 1987, 45, 10; Henri Zalis, *Posteritatea lui Moromete*, SLAST, VII, 1987, 49, 9; Corina Ciocărlie, *Une analyse pragmatique du dialogue dans le roman* ≈ de ~, REVR, XXXII, 1987, 6, 559–567; Marin Mincu, ~ „*scris*” de ≈,

CC, 1987, 3-4, 32-36; ***, *Poetica de la romanul românesc*, 264-266, 280-282, 284-285; Rotaru, *Analize*, 331-333; Rotaru, *O istorie*, III, 610-616; Ștefănescu, *Prim-plan*, 109-120; Ioan Holban, *Modurile implicării*, CRC, XXIII, 1988, 4, 4; Ion Apetroaie, *Roman și istorie*, CL, XCIV, 1988, 1, 5; Simion Dascălu, *Posibila „întoarcere” a lui Ilie Moromete*, AST, XXIII, 1988, 2, 18; Constantin Trandafir, *Despre receptarea operei lui* ~, CL, XCIV, 1988, 2, 12; Gheorghe Suci, *Un proces literar*, LCF, XXXI, 1988, 22, 6; Nicolae Cretu, ~ - *sensul și arta romanului*, CRC, XXIII, 1988, 23, 7; Călin Călinescu, *Sous le soleil de la plaine du Danube*, REVR, XLII, 1988, 2, 92-96; Cronicar, ~ și *filmul*, LCF, XXXI, 1988, 33, 4; Constantin Călin, *Dialogul continuă*, ALCL, 1988, 77-79; Cosma, *Romanul*, I, 40-45, 114-120; Popovici, *Eu, personajul*, 108-116; 175-178; Radu, *Pagini*, 47-50; Tuchiță, 24-25; Mircea Popa, *Orizonturi literare*, LCF, XXXII, 1989, 7, 1; 3; Anton Cosma, *Le „Roman de famille” - traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69-77; Valentin F. Mihăescu, *Le modèle et l'image*, REVR, XLIII, 1989, 2, 78-86; Ioana Bot, *Actualitate și valoare*, TR, XXXIII, 1989, 9, 3; Cornel Moraru, *Sentimentul destinului*, TR, XXXIII, 1989, 9, 1; Doina Uricaru, *Legea morală*, RL, XXII, 1989, 9, 5; Mircea Popa, *Un univers al prozei*, LCF, XXXII, 1989, 11, 1; Dan Mănuacă, *Cina Morometilor*, CL, XCVI, 1989, 4, 5; Elena Irimoaia, ~: „Premiul întâi”, LLE, XVIII, 1989, 2, 38-39; Elena Hârșan, *Despre lumea lui Moromete*, RL, XXII, 1989, 32, 4; Ioan Groșan, *Revanșa operei*, VR, LXXXIV, 1989, 9, 95-96; Leonte, *Prozatori*, II, 44-53; □ S. Damian, *De vorbă cu* ~, GL, III, 1956, 12, 1; 7; S. Damian, ~, CCR, I, 1957, 1, 46-63; ~, *Note ocazionale în favoarea romanului realist-socialist*, VR, X, 1957, 6, 13-19; D. Micu, ~, *Anul X*, GL, VI, 1959, 33, 1; 6; Ion Lungu, *Adevărul artistic în proza lui* ~, TR, III, 1959, 36, 1; 3; 37, 1; 3; Modest Morariu, ~, ST, X, 1959, 11, 71-78; Stancu Ilin, *Primele semne ale realismului socialist în literatura română*, SCIL, IX, 1960, 1, 83-96; C. Jalbă, *Câteva observații cu privire la limba și stilul operei lui* ~, LL, IV, 1960, 65-75; Georgeta Horodincă, *Autenticitatea și iluzia autenticității*, GL, IX, 1962, 32, 1; 6; Ilie Purcaru, *interviuri cu - despre măiestria literară*, LCF, V, 1962, 21, 3; S. Damian, *Coordonate ale prozei*, GL, XI, 1964, 34, 4; Șerban Foartă, *Circulația tipurilor literare și a temelor în proza lui* ~, O, I, 1964, 8, 72-77; H. Bratu, *Social, național și universal în literatura română contemporană*, S XX, IV, 1964, 7-8, 26; T. G. Maiorescu, *Cu - despre realism și problemele romanului contem-*

poran, CNT, 1965, 4, 3; Cornel Regman, ~, LCF, VIII, 1965, 10, 3; ~, *Le dilemme du romancier*, REVR, XX, 1966, 2, 5-7; ***, *Cu* ~, AFT, I, 1966, 5, 3-4; Ardeleanu, *Însemnări*, 68-73; Eugen Simion și ~, *Despre posibilitățile romanului*, GL, XV, 1968, 3, 1; 3; Iulian Neacșu, *Cu* ~, O, XIX, 1968, 2, 3; ~, *Spiritul primar agresiv și spiritul revoluționar*, RL, I, 1968, 1, 4-5; Adrian Păunescu, *Cu* ~, RL, II, 1969, 11, 6-7; Petru Popescu, *Schiță pentru un nou profil*: ~, CNT, 1969, 51, 3; ***, *În fiecare săptămână - răspunde la o întrebare*, LCF, XIII, 1970, nr. 19-52; Vlad Sorianu, ~, ATN, VII, 1970, 6, 9; Marin Minciu, ~ - *romancier*, TMS, V, 1970, 6, 6; ***, ~ - *întâlnire cu publicul băcăuan*, ATN, VIII, 1971, 1, 2; R. A. Locusteanu, *Istoria ca dimensiune a existenței în opera lui* ~, TR, XV, 1971, 9, 3; R. A. Locusteanu, *Realismul ca dimensiune a operei lui* ~ - *istorie și structură umană*, TR, XV, 1971, 10 3; Blandiana, Rusan, *Convorbiri*, 112-116; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1972, 7, 9; 10; Gh. Tomozei, *Dialog cu* ~, ARG, VII, 1972, 5, 3-5; Traian Podgoreanu, *Înțelegerea unor singuratici*, VR, XXV, 1972, 6, 88-96; Laurențiu Ulici, *Un poet, un prozator*, LCF, XV, 1972, 27, 9; Al. Piru, *Perspectivă istorică*, RL, V, 1972, 32, 5; Vasile Sălăjan, *Ce ne spune* ~, TR, XVI, 1972, 31, 2; Valeriu Cristea, *Clasicismul prozatorului*, LCF, XV, 1972, 32, 3; Al. Paleologu, „*Trei chestiuni rezultă...*”, LCF, XV, 1972, 32, 3; Dan Mutașcu, ~ *la 50 de ani*, SPM, 1972, 88, 4; Dumitru Bălăeț, *Proiecția monumentului*, ARG, VII, 1972, 8, 3; 19; George Bălăieț, *Calmul conștiinței*, ATN, IX, 1972, 8, 9; AL. Andrițoiu, ~ *la 50 de ani*, F, VIII, 1972, 8, 4; Gheorghe Grigurcu, *Clasicismul operei lui* ~, F, VIII, 1972, 8, 4; 10; Adriana Mițescu, *Experiența de viață și adevărul operei*, CNT, 1972, 44, 3; Silvia Urdea, *Despre ireversibilitate în proza lui* ~, VTR, II, 1972, 11, 7; Florin Mugur, *O convorbire cu* ~, CL, 1972, 22, 3; 11; A. I. Brumaru, *Personaj, angajare*, AST, VII, 1972, 12, 7; C. Cruțeru, *Construcția dialogului și oralitatea stilului la* ~, LL, 1972, 2, 13-18; Munteanu, *Opera*, 191-196; Ion Vlad, ~: *timpul și destinul povestitorului*, TR, XVII, 1973, 2, 4; 3, 4; 4; C. Trandafir, *Glose despre arta lui* ~, CL, 1973, 6, 4-5; Dan Cristea, ~, FC, XXII, 1973, 19, 22; Voicu Bugariu, *Semnificațiile variantelor în proza lui* ~, VR, XXVI, 1973, 8, 134-142; Alex. Ștefănescu, ~ și *independența personajului*, TMS, VIII, 1973, 19, 5; 20, 4; 15; Nichita Stănescu, ~ *sau dezlegarea de mir*, RL, VI, 1973, 41, 5; Eugen Simion, ~, TR, XVII, 1973, 42, 4; ***, *Un dialog în Pitești cu* ~, ARG, VIII, 1973, 10, 20; Constantin Crișan, ~ și *sociologia bunului simț*, ARG,

- VIII, 1973, 11, 6-7; Traian Podgoreanu, *Întâlnire cu* -, AUB, XXII, 1973, 183-186; C. Ungureanu, *Rezistență și resurrecție morală*, TR, XVIII, 1974, 6, 5; Nicolae Balotă, *Între confesiune și creație*, LCF, XVII, 1974, 7, 3; Sânziana Pop, *Convorbire cu* -, LCF, XVII, 1974, 20, 3; Baranga, *Teze*, 147-149; A. I. Brumaru, *Actele judecării sociale*, AST, II, 1975, 2, 7; M. Ungheanu, *Cu* -, LCF, XVIII, 1975, 17, 3; Mirela Roznoveanu, *Tema morală și inițierea morală*, O, XXVI, 1975, 25, 1, 3; Aurel Martin, *O structură deschisă*, RL, VIII, 1975, 26, 5; Ileana Corbea, *Cu* -, CRC, X, 1975, 27, 1, 4-5; Cristofor Dancu, *Cu* -, T, IV, 1975, 12, 7; Ovidiu Ioanitoaia, *Cu* -, ALFL, 1975, 70; Ungheanu, *Arhipelag*, 29-37; Nicolae Ciobanu, *De la persoană la „vocea autorului”*, LCF, XIX, 1976, 28, 2; Ion Bălu, *Gândirea estetică a lui* -, CL, 1976, 10, 10; Mihai Coman, *Dubla ipostază a eroticului*, LCF, XIX, 1976, 52, 3; Cătălin Vitencu, *Sensul etic al reveriei în proza lui* -, ATN, XIII, 1976, 4, 4; Corbea, Florescu, *Biografii*, 190-198; Cristea, *Domeniul*, 164-169; 179-181; Sânziana Pop, *În acest număr ne vorbeste* -, RL, X, 1977, 25, 12-13; Cezar Ivănescu, *Scriserile de debut*, CL, 1977, 8, 5; Ion Marcoș, *~ la 55 de ani - destinul unei conștiințe*, VTR, VII, 1977, 10, 6; Mircea Vaida, *Cu* -, TR, XXI, 1977, 44, 5-6; Hristu Căndrovanu, -, ALL, 1977, 132; Cornelia Djigola, *Cu* -, ALFL, 1977, 74-75; A. I. Brumaru, *Naratorul și personajul*, TR, XXII, 1978, 17, 2; George Arion, *Convorbire cu scriitorul* -, FC, XXVII, 1978, 20, 17; Cornel Ungureanu, *Timpul scrisului și al literaturii*, LCF, XXI, 1978, 25, 1, 6; AL. Tănase, *Atitudine filosofică și adevăr etic la* -, LCF, XXI, 1978, 47, 1, 6; Anton Cosma, *~ sau omul în istorie*, VTR, VIII, 1978, 12, 7; Georgescu, *Volume*, 13-23; Stănescu, *Jurnal*, 80-85; Constantin Trandafir, *~ - sensurile etice ale artei*, ST, XXX, 1979, 2, 18-19; Dim. Păcurariu, *Clasicismul unui realist modern*, RL, XII, 1979, 10, 5; Marian Popa, *~: cele două universalități*, SPM, 1979, 431, 3; Voicu Bugariu, *Ideal social și ideal literar la* -, T, VIII, 1979, 6, 18-20; Mircea Popa, *Timp și destin istoric la* -, ST, XXX, 1979, 7, 15-16; Henri Zalis, *Fizionomii literare*, SPM, 1979, 453, 3; Constantin Coroiu, *Conștiința interogativă a scriitorului*, CL, 1979, 10, 14; Constantin Vișan, *Cu* -, O, XXX, 1979, 48, 1, 6; Arion, *Interviuri*, 234-242; Ion Caraion, Iulian Neacșu, Eugen Barbu, Nicolae Dragoș, Dinu Săraru, Adrian Păunescu, Cezar Ivănescu, Constantin Crișan, Dumitru M. Ion, Ion Petrace, LCF, XXIII, 1980, 20 (număr omagial); George Arion, I. D. Bălan, Pompiliu Marcea, FC, XXIX, 1980, 21 (număr omagial); Radu Coșașu, Valeriu Cristea, Mircea Iorgulescu, Nicolae Manolescu, Mircea Martin, Florin Mugur, Romulus Rusan, Eugen Simion, RL XIII, 1980, 21 (număr omagial); Victor Felea, Ion Lungu, Nicolae Prelipceanu, Fodor Sândor, M. C. Runcanu, TR, XXIV, 1980, 21 (număr omagial); Liviu Leonte, *O mare conștiință*, CRC, XV, 1980, 21, 10; Ov. S. Crohmălniceanu, *Faptul inacceptabil*, CNT, 1980, 21, 11; Ion Lotreanu, -, SPM, 1980, 494, 3; Henri Zalis, *În lumina memoriei*, SPM, 1980, 494, 3; Grigore Hagiu, Ioan Grigorescu, Voicu Bugariu, Cezar Ivănescu, Marian Popa, Ion Segărceanu, Cristan Livescu, Costin Tuchilă, LCF, XXIII, 1980, 21 (număr omagial); M. N. Rusu, Ioan Buduca, Vi. Tismăneanu, Gr. Arbore, Radu Călin Cristea, AFT, XV, 1980, 5 (număr omagial); Dumitru Răzeșu, -, ALB, CXXXIII, 1980, 6, 7; Nicolae Oprea, *Coordonatele spațiului moromeșian*, ARG, XV, 1980, 2, 8; Mircea Tomuș, -, T, IX, 1980, 6, 68; Mircea Braga, *Dincolo de biografie*, T, IX, 1980, 6, 69; Sultana Craia, *Conștiința scriitorului*, LCF, XXIII, 1980, 31, 1, 2; Alex. Șişmanian, *Proză și luciditate*, LCF, XXIII, 1980, 37, 3; Voicu Bugariu, *Glose la opera lui* -, RL, XIII, 1980, 46, 4; Cornel Ungureanu, -, ALT, 1980, 247-249; Andrei Ionescu, *Tema Moromeșilor și tema povestitorului*, VR, XXXIV, 1981, 1, 30-31; Mihai Dinu Gheorghiu, *Severe ludic*, VR, XXXIV, 1981, 2, 15-19; Gheorghe Tomozei, *Sub fereastra lui* -, FC, XXX, 1981, 12, 1; Fănuș Băileșteanu, *Drumul romanului spre actualitate*, ST, XXXII, 1981, 4, 2-3; Anton Cosma, *Romanul românesc postbelic*, V, VTR, XI, 1981, 3, 7; Constantin Coroiu, *Rememorări*, CL, 1981, 4, 13; Anton Cosma, *Aspecte ale conceptului de autenticitate*, T, X, 1981, 4, 31-32; Constantin Vișan, *~ într-un dialog tv. (1977)*, CRC, XVI, 1981, 18, 5; Mircea Iorgulescu, *Un scriitor pentru etermitate*, RL, XIV, 1981, 20, 11; Romul Munteanu, *Însemnări despre* -, FC, XXX, 1981, 20, 1; Eugen Simion, *Pământeni - omul și universul lui* -, CNT, 1981, 20, 8; Dan Cristea, *Gânduri despre creație*, LCF, XXIV, 1981, 20, 1, 6; M. Ungheanu, *Un interviu inedit cu* -, LCF, XXIV, 1981, 20, 6; Dana Dumitriu, *Lupta pentru seninătate*, RL, XIV, 1981, 22, 11; Gheorghe Tomozei, *O carte despre* -, FC, XXX, 1981, 22, 24; Dinu Flămân, *„Scitul”*, AFT, XVI, 1981, 5, 9; Laurențiu Fulga, *Portretul scriitorului în februarie '80*, VR, XXXIV, 1981, 4-5, 92-101; Ileana Mălăncioiu, *Obsesia tatălui*, VR, XXXIV, 1981, 4-5, 179-181; Mircea Zăciu, *Sensul unei metafore la* -, T, X, 1981, 5, 29-31; Nicolae Manolescu, *„Efectul”* -, RL, XIV, 1981, 23, 9; Corneliu Barbu, *„Fiecare cuvânt al lui ~ sapă în tine”*, FC, XXX, 1981, 26, 15; Cornel Ungureanu,

- Viețile paralele, O, XXXII, 1981, 25, 6; Al. Dobrescu, *Moștenirea lui ~*, CL, 1981, 6, 4; Gheorghe Soare, ~, *un an de la eternitate*, ARG, XVI, 1981, 2/125, 9; Gheorghe Filip, *Amintiri la Siliștea - Gumești despre ~*, FC, XXX, 1981, 32, 24; Ioan Buduca, *Literatură evenimentului*, AFT, XVI, 1981, 8, 3; Ion Pop, *În lumina lui ~*, EX, XIII, 1981, 8-9, 3; Mircea Micu, *Despărțirea de ~*, ALL, 1981, 226-228; Simion, *Înălțarea*, 255-282; ***, *Timpul*, 29-49, 265-268, 270-289, 362-372, 495-497; Ion Ștefan, *Deosebiri între vorbirea bărbăților și cea a femeilor la țărani lui ~*, LR, XXXI, 1982, 1, 75-83; Barbu Alexandru Emană, *Lecțiile lui ~*, R, 1982, 4, 3; Stelian Dumitrăcel, ~: *forma și semnificația neologismului*, CRC, XVII, 1982, 18, 5; Stelian Dumitrăcel, *Oameni și locuri la ~*, RL, XV, 1982, 20, 8; Ioan Mares, ~ *în anii școlariției la Cristuru-Secuiesc*, TR, XXVI, 1982, 20, 3; Nicolae Oprea, *Începuturile lui ~*, TR, XXVI, 1982, 20, 1, 3; Ilie Purcariu, ~ - *semnificația unui omagiu*, FC, XXXI, 1982, 22, 19; G. Dimisianu, *Posteritatea lui ~*, RL, XV, 1982, 32, 4; Stelian Dumitrăcel, *60 de ani de la nașterea lui ~*, „*Socoteala ciobanului e achitată*”, CL, LXXXVIII, 1982, 8, 6; Dan Claudiu Tănăsescu, *În memoriam: ~*, SPM, 1982, 613, 7; Dumitru Matală, *Salcia și Siliștea*, RL, XV, 1982, 39, 13; Ion Drăgănoiu, *Cu ~*, „*Istoria este una din obsesiile mele...*”, CNT, 1982, 50, 10; Ileana Nicolae, *Acte din arhiva familiei lui ~*, AUB, s. lb. și literatură, 1982, 69-72; Mircea Micu, *Însemnări despre ~*, ALCF, 1982, 44-45; Corbea, *Memorii*, 251-255; Micu, *Înămplări*, II, 101-140; Popa, *Competență*, 155-212; Ioan Buduca, *Romanul politic*, AFT, XVIII, 1983, 1, 5; Al. Călinescu, *Romanul - permanențe*, CL, LXXXIX, 1983, 1, 4-5; Val Condurache, *Căstigul cel mare*, CL, LXXXIX, 1983, 1, 5; Ion Itu, *Evoluția gestului*, XVIII, 1983, 1, 3; ~, *Autobiografie*, TMS, XVIII, 1983, 4, 4; Alex. Ștefănescu, *Scriitori contemporani. ~, artist și memorialist*, TMS, XVIII, 1983, 4, 45; 5, 5; Miron Cordun, *Compiler*, ~, ARG, XVIII, 1983, 5, 5; Ileana Mălăncioiu, *Cu aproximație un deceniu în urmă*, ARG, XVIII, 1983, 5, 6; Monica Spiridon, ~ - *treptele confesiunii*, RL, XVI, 1983, 22, 8; Gheorghe Glodeanu, ~: *Albastra zare a morții*, TR, XXVII, 1983, 30, 4; Virgil Ardeleanu, *Jurnal*, TR, XXVII, 1983, 31, 2; Mircea Iorgulescu, *Spre roman: două generații*, RL, XVI, 1983, 33, 4; Nicolae Țic, *Forța literaturii*, RL, XVI, 1983, 36, 3; Constantin Ciopraga, *Prioritatea dezbatelor*, CRC, XVIII, 1983, 38, 4; Alex. Ștefănescu, *Istoria unei idei*, CRC, XVIII, 1983, 38, 4-5; ***, *Prezențe românești. Franța*, RL, XVI, 1983, 40, 24; Eugen Simion, *Tânărul ~*, RL, XVI, 1983, 42, 5; Sergiu Filerot, *Reîntâlnire cu ~*, ALL, 1983, 82-85; Anania, *Rotonda*, 227-238; Florescu, *Profitabila condiție*, 23-26; Iosifescu, *De-a lungul unui secol*, pass.; Marcea, *Concordanțe*, 48-49, 287-293; Nițescu, *Atitudini*, 60-67; Paleologu, *Alchimia*, 93-103; Pop, *Lecturi*, 107-109; Vlad, *Lectura*, 65, 69-79; Dorin Sălăjan, *La Siliștea - Gumești, în cătunul lui ~*, ALFL, 1984, 63-67; Ștefănescu, *Dialog*, 196-208; Raicu, *Fragmente*, 119-130; Eugen Simion, *Fascinația paternității*, RL, XVIII, 1985, 3, 4-5; Vasile Popovici, „*Venise ~ neanunțat*”, O, XXXVI, 1985, 14, 7; Victor Crăciuni, *Mărturia marilor conștiințe scriitoricești*, CNT, 1985, 20, 7; Mircea Iorgulescu, *Prozatorul semnificativ*, R, 1985, 7, 6; Constantin Coroiu, *Lecția lui ~*, CL, 1985, 8, 4; Neagu, *A doua*, 108-119; Ungureanu, *Proza*, 198-263; Andreea Vlădescu-Lupu, „*Clasicismul*” lui ~, LL, 1986, 1, 38; Codrin Liviu Cuțitaru, *Memoria lui ~*, SLAST, VI, 1986, 45, 5; Ion Cristoiu, ~ - *întâlnirea din adâncuri*, CRC, XXII, 1987, 23, 1, 5; Mirela Roznoveanu, *Moromețianismul*, LCF, XXX, 1987, 29, 1; Anton Cosma, *Viziunea politică*, SLAST, VII, 1987, 32, 5; Liviu Leonte, *Dialog și polemică*, RL, XX, 1987, 48, 4; Vasile Andru, *Mitul și antimitul*, CC, 1987, 3-4, 61-65; Nicolae Balotă, *Cruzimea unui moralist*, CC, 1987, 3-4, 141-144; Adriana Bittel, *Restul la împărțire*, CC, 1987, 3-4, 66-67; Radu Coșoșu, „*La mise en question*” de la „*D'aia!*” la „*Ei și ce?*”, CC, 1987, 3-4, 38-45; Gheorghe Crăciun, *Sub semnul unei substanțiale clasicități*, CC, 1987, 3-4, 68-72; Maria-Luiza Cristescu, *Discursul ființei*, CC, 1987, 3-4, 47-56; G. Dimisianu, *Esențialele întrebare*, CC, 1987, 3-4, 4-5; B. Elvin, *Prezența conștiinței*, CC, 1987, 3-4, 49-50; Ramona Fotiadă, *Singurătatea autorului și vocile confesiunii anonime*, CC, 1987, 3-4, 134-140; Ioan Groșan, *Un tratament gânditor*, CC, 1987, 3-4, 81-82; Mircea Mihăieș, *Viața ca o frază*, CC, 1987, 3-4, 110-112; Ovidiu Moceanu, *Imagini dintr-o lectură perpetuă sau Nedespărțirea de ~*, CC, 1987, 3-4, 75-77; Cristian Moraru, „*Presocraticul*” ~, CC, 1987, 3-4, 124-128; Octavian Paler, *Ce cred azi despre ~?*, CC, 1987, 3-4, 46-48; Marta Petreu, *O erotică a tăcerii*, CC, 1987, 3-4, 105-109; M. H. Simionescu, ~ și noi (în termeni militari), CC, 1987, 3-4, 57-59; Ion Simuț, ~ - o prezență continuă, CC, 1987, 3-4, 100-104; Stelian Tănase, *Firescul într-o istorie nepăsătoare și leneșă*, CC, 1987, 3-4, 73-74; Cristian Teodorescu, *Calea spre ieșire*, CC, 1987, 3-4, 83-85, 99; Ecaterina Țărălungă, *Conștiința receptării la ~*, CC, 1987, 3-4, 29-31; Daniel

Vighi, *O pedagogie a demnității*, CC, 1987, 3-4, 86-88; Cristea, *Fereastra criticului*, 69-70; Dimisianu, *Subiecte*, 88-90; Gabriel Rusu, -, *scrieri de tinerețe*, TRR, XVII, 1988, 358, 12; Valeriu Cristea, *O ediție* -, VR, LXXXIII, 1988, 3, 73-78; Gheorghe Filip, *Siliștea Gumești între realitate și literatură*, ARG (*Pagini teleormănene*), XXIII, 1988, 3, 3; Ion Vlad, *O poetică a începuturilor*, TR, XXXII 1988, 20, 3; -, „*Flacăra cugetării ne poate înălța*”, ARG, XXIII, 1988, 7, 8; Dobre J. Burcea, ~ și *țărâni săi*, MS, XIX, 1988, 3, 144-145; Anca Sârghie, *Dar „timpul n-a mai avut răbdare”*, AVR, 1988, 96-97; Unghianu, *Fiii risipitori*, 249-250; Mihai Zamfir, *Cealaltă față*, 201-220; Domițian Ceseoreanu, *Conștiință și literatură*, TR, XXXIII, 1989, 12, 4; Adrian Costache, *Un fenomen de convergență*, LCF, XXXII, 1989, 31, 2; Constantin Coroiu, *Cărțile epocii noastre*, CL, XCVI, 1989, 8, 5; Nicolae Georgescu, *Eroismul oamenilor simpli*, LCF, XXXII, 1989, 35, 3; Constantin Trandafir, *Literatura și implicațiile ei morale*, RL, XXII, 1989, 42, 8; Constantin Coroiu, *Cărțile epocii noastre*, CL, XCVI, 1989, 10, 7; Eugen Simion, *Creație și implicare*, RL, XXII, 1989, 44, 10; Al. Dobrescu, *Moștenirea lui* -, CL, XCVI, 1989, 11, 13.

* **ROHAN H.**, *Glusul din stepă*, schiță de roman, CNT, 1955, 8, 3.

1956

ALMAȘ Dumitru, *Alei, codrule fârtate...*, București, E.T., 1956, 634 p. Roman istoric și de aventuri haiducești. Acțiunea se petrece în Moldova, pe vremea războiului ruso-turc din 1806-1812. Fără mari subtilități stilistice, autorul încearcă, pe dimensiunea unui text masiv, să evoce poezia existenței patriarhale și mentalitatea specifică haiducului ca tip uman. „Prezentarea vieții haiducești în toată complexitatea ei dă o semnificație mai adâncă însuși titlului cărții” (Aurelia Bunea).

◆ Aurelia Bunea, ST, VIII, 1957, 1, 113-114; Ilie Măduță, SB, VIII, 1957, 2, 76-77; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

○ **ANDOIU Adrian**, *Demisia lui Buhulete* (romanul e anunțat cu titlul *Între Apus și Răsărit*), IL, 1956, 1, 33-59; *Între parlamentari*, IL, 1957, 1, 5-10, fragmente dintr-un roman social-politic.

ANDREI Ștefan, *Fata plutașului*, București, E.S.P.L.A., 1956, 550 p. Roman social, de tip realist-socialist. Este inspirat din viața constructorilor hidrocentralei de la Bicăz. Perspectiva din care sunt privite faptele relate aparține țăranului care-și schimbă condiția, devenind muncitor. Personajul principal, Stanca, o astfel de tânără țărăncă, se angajează tot mai intens „în marele efort constructiv” și, totodată, în unul de „clarificare” morală, politică și sentimentală. Literatură de propagandă.

○ **ARȘINCA Al.**, *Arșița*, LCZ, I, 1956, 1-2, 67-77; *Piatra seacă*, LCZ, I, 1956, 3, 7, fragmente din romanul *Cuibul hultanilor*.

BARBU Eugen, *Balonul e rotund*, București, E.T., 1956, 178 p. Roman pentru copii, istorisind, pe un ton glumeț, necazurile și bucuriile unor mici școlari, nevoiți să împartă timpul de joacă cu învățătura.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ -, *Scriitorul și actualitatea*, VR, X, 1957, 2, 216-219; -, *Opinii despre tehnica romanului*, VR, X, 1957, 6, 20-22; D. F., *Răsfoind revistele. Discuții despre roman*, GL, IV, 1957, 33, 2; -, *Romanul și actualitatea*, GL, IV, 1957, 43, 1; 6; S. A., *Cu ~ despre roman, teatru și actualitate*, GL, V, 1958, 14, 1; 6; **, *De vorbă cu ~*, FC, IX, 1960, 27, 9; Traian Liviu Birăescu, -, SB, XII, 1961, 2, 69-75; 3, 73-79; Ion Vitner, *Creatori și opere* -, VR, XIV, 1961, 3, 98-106; 4, 142-160; Ilie Purcaru, *Interviu cu ~ despre măiestria literară*, LCF, VI, 1963, 7, 3; Al. Sândulescu, -, LCF, VI, 1963, 23, 3; **, *De vorbă cu ~*, VR, XVI, 1963, 10, 7-9; V. Frăteanu, *Drumul scriitorului*, TR, VIII, 1964, 20, 1-2; -, *Romanul și problemele sale actuale*, LCF, VII, 1964, 22, 1; Radu Mavrodin, *Cu ~ despre romanul contemporan, realism ș.a.*, CNT, 1965, 6, 1; 3; Emil Manu, -, ALB, LXVIII, 1966, 960, 5; **, *Interviu cu ~*, AFT, I, 1966, 9, 139; D. Vrânceanu, *Poezie și observație în romanul lui ~*, S XX, 1966, 8, 141-143; B. Michaela, *Convorbiri literare cu ~*, TMS, 1967, 10, 10; **, *De vorbă cu ~*, GL, 1968, 40, 1; A. I. Brumaru, *Interpretări de proză*, TR, 1970, 50, 3; 51, 6; Ion Vlad, „*Balada*” lui -, TR, 1971, 8, 8; Florin Colonaș, -, *cineva trebuie să spună adevărul*, AST, VI, 1971, 2, în supliment; Petru Poantă, *Forme literare și contexte ideologice*, ST, 1971, 3, 3-5; Aurel Ștefănescu, *Ceva răspicat de sincer*, cu -, VTR, I, 1971, 5, 8-9; P. George, *De vorbă cu ~*, CL, 1972, 6, 2; Vladimir Pană, *Cu ~*,

ALB, LXXV, 1972, 21, 5; Laurențiu Ulici, *Un poet, un prozator*, LCF, XV, 1972, 24, 9; Gabriela Melinescu, *Interviuri cu* ~, ST, XXIII, 1972, 22, 4-7; Emil Manu, *Superstiția cuvintelor* ~, ATN, X, 1973, 1, 5; Valentin Tașcu, *Romanele nescrise ale lui* ~, TR, XVII, 1973, 6, 9; Virgil Oancea, *Cu* ~, O, XXIV, 1973, 6, 1; 10; Valentin Tașcu, *Unele valori epice în proza lui* ~, TR, XVII, 1973, 20, 6; Traian Stoica, ~, FC, XXII, 1973, 25, 15; N. Prelipceanu, *Cu* ~, TR, XVIII, 1974, 7, 9; Adrian Păunescu, *Cu* ~, FC, XXIII, 1974, 8, 6-7; C. Ungureanu, *Arhitectura unei opere*, O, XXV, 1974, 8, 4; Dan Mutașcu, *Ipostaze ale puterii*, RL, VII, 1974, 8, 9; George Muntean, *Forța versului*, RL, VII, 1974, 8, 5; C. L., ~ *la 50 de ani*, CL, 1974, 2, 3; Petru Poantă, ~, ST, XXV, 1974, 2, 12; Alex. Ștefănescu, *Un poet al prozei*, TMS, IX, 1974, 2, 5; Marin Mincu, *Poetica lui* ~, VTR, IV, 1974, 2, 8-9; Emil Manu, ~ *sau nevoia totală de adevăr în literatură*, RITL, XXIII, 1974, 1, 71-78; Sânziana Pop, *Convorbiri cu* ~, LCF, XVII, 1974, 23, 3; Emil Manu, ~ *și romanul modern*, O, XXV, 1974, 51, 2; ~, *Biografice și operă*, ALFL, 1974, 251; Al. I. Brumar, ~ *- fața ascunsă a romanelor*, AST, 1974, 4, 8; 1975, 1, 10; Constantin Coroiu, *Cu* ~, CL, 1975, 2, 11; Ovidiu Ioanițoia, *Cu* ~, ALFL, 1975, 51; Popa, *Forma*, 89-94; George Arion, *Cu* ~, FC, XXV, 1976, 6, 23; 24; Constantin Sorescu, *Marginalii la proza lui* ~, LCF, XIX, 1976, 8, 1; 7; Prelipceanu, *Dialoguri*, 162-167; Dan Ciachir, *După douăzeci de ani*, CL, 1977, 6, 10; Cornelia Djișola, *Cu* ~, ALFL, 1977, 68; Cosma, *Romanul românesc*, 315-327; George Arion, ~ *- laureat al premiului Herder*, FC, XXVII, 1978, 6, 17; Mircea Vaida, *Cu* ~, TR, XXII, 1978, 14, 5; 15, 3; Valentin F. Mihăescu, „*Scritorii acestui veac nu-și mai poate permite să fie mediocru*” (~), LCF, XXI, 1978, 21, 6; Ion Maxim, ~ *și cunoașterea prin artă*, O, XXIX, 1978, 26, 2; D. C. Traian, *Când, cum și unde ați debutat?*, ALFL, 1978, 293-303; Dan Zamfirescu, *Prietenul mai mare al unei generații literare*, FC, XXVIII, 1979, 7, 14; Marian Barbu, ~, ARG, XIV, 1979, 2, 10; Arion, *Interviuri*, 32-41; Bălan, *Constelații*, 155-157; Micu, *Întâmplări*, I, 133-137; Neagu, *Cartea*, 17-20; C. Ungureanu, ~, ALT, 1980, 249-259; Eugen Barbu, *Nu se mai poate scrie ca Ionel Teodoreanu când avem „Scrinul negru” și „Bietul Ioanide”*, AFT, XVI, 1981, 4, 4; Mariana Brătescu, *Confesiuni esențiale*: ~, SLAST, II, 1982, 27, 3; Zaharia Sângeorzan, ~, „*Generozitatea față de opera contemporanilor face cinstă celui ce e în stare să treacă peste orgolii*”, CRC, XVII, 1982, 44, 1; 5; Micu, *Întâmplări*, II, 53-89; Zorin Diaconescu, *Cui i-e*

frică de ~, AST, XVIII, 1983, 3, 13; Nicolae Țic, *Privind în jur, de la masa de lucru*, RL, XVI, 1983, 16, 5; Liviu Pandefunda, Ion Anghelșu, ~, *Ramura de măsline*, „*De ce mă urăsc atât de mult unii scriitorii români?*”, AST, XVIII, 1983, 11, 6-7; 14; Traian Podgoreanu, *Reflecții de scriitor în „Caietele principelui”*, SLAST, IV, 1984, 7, 4; Mircea Vaida, *Caietele principelui*, LCF, XXVII, 1984, 7, 3; Mircea Popa, *Portrete mișcate*: ~, ST, 1984, 2, 8; C. Stănescu, „*Cu o torță alergând în fața nopții*”, FC, XXXVI, 1985, 8, 14; Bălan, *Pietre*, 291-294; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 152-168, 172-180, 184-199, 207-224; Ungureanu, *Proza*, 264-309; Artur Silvestri, *Istoria ca sinteză epică*, LCF, XXVIII, 1986, 26, 3; Mircea Vaida, *Romanul - o construcție polemică*, LCF, XXVIII, 1986, 32, 1; 6; ~, *Les romanciers parlent du roman*, REVR, 1986, 2, 60-63; Corneliu Vadim Tudor, *Mândria de a fi român*, București, Sport-Turism, 1986, 248-256; Vasile Căbulea, *Cu* ~, SLAST, VII, 1987, 7, 10; Ovidiu Ghidiric, *Construcție și personaje în romanele lui* ~, LL, 1988, 2, 234-244; Stănescu, *Jurnal*, 97-102; M. Ungheanu, *O traiectorie literară*, LCF, XXXII, 1989, 7, 2; Dorian Obreja, ~ *- sau un Don Quijote la sfârșit de secol XX*, CL, XCVI, 1989, 2, 4.

BARBU Eugen, *Unsprezece*, București, E.T., 1956, 432 p. La reeditare, textul a fost revăzut. Fragment: *Petrescu III dă în primire*, GL, III, 1956, 3, 3. Roman realist-socialist, pe temă sportivă. Urmărește formarea unui colectiv de sportivi în perioada de început al dezvoltării sportului de masă. „Îndrăzneala” subiectului a fost remarcată de la apariție: „o excelentă realizare a unui subiect cu totul neîncercat până azi” (Radu Popescu).

▼ București, E.T., 1960; București, E.T., 1966; București, Albatros, 1978; București, Sport-Turism, 1986.

■ *A labda kerék*, tr. de Kerekes György, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1957; *Edinadesette*, tr. de Gergana Stratieva, Sofia, Medicina i Fizcultura, 1965.

◆ Savin Bratu, GL, III, 1956, 51, 2; Radu Popescu, CNT, 1957, 1, 3; H. Zalis, SB, VIII, 1957, 4, 82; Vitner, *Prozatori*, I, 168-169; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Balonul e rotund*, 1956.

CHIRIȚĂ Constantin, *Cireșarii*, București, E.T., 1956, 288 p. (Cutezătorii). Face parte

din ciclul cu același titlu, fiind totodată primul său vol. A mai purtat numele *Teroarea neagră*. Va fi republicat, în 1972 și 1976, sub titlul *Cavalerii florii de cireș*, alături de celelalte vol.: *Castelul fetei în alb* (II), *Roata norocului* (III), *Aripi de zăpadă* (IV) și *Drum bun, cireșarii* (V). Roman realist-socialist, de aventuri, pentru copii și tineret. Deschizând o serie de scrieri – ale căror titluri, tratate și succesiune sunt stabilite între 1956 și 1972 –, cartea narează aventurile prin care trece un grup de tineri elevi dintr-un orașel de provincie preocupat de trasarea hărții reale a Peșterii Negre, o grotă neexplorată de prin partea locului. Relatarea tentativelor de investigație speologică se îmbină cu aceea a evenimentelor legate de descoperirea unor răufăcători ascunși în peșteră. În ciuda abundenței de recuzită polițistă, expunerea e vie, antrenantă. „≈ constituie o invenție literară fericită, cu bune ecouri din literatura lui Alexandre Dumas, Poë și Stevenson” (Ion Vitner).

▼ București, E.T., 1964. Reprodus în: ~, *I. Cavalerii florii de cireș*, București, Albatros, 1972; ≈, *I. Cavalerii florii de cireș*, București, Cartea Românească, 1976; ≈, I, București, Albatros, 1985.

■ *Die Kirschwinkler*, tr. de Gisela Richter, București, Jugendverlag, 1960; *Černija užas*, tr. de Spaska Kanurkova, Sofia, Narodna Kultura, 1969.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1965.

◆ Mioara Cremene, CNT, 1957, 8, 3; Ion Vitner, *Tineri prozatori*: ~, VR, XIV, 1961, 11, 116–117; Vitner, *Prozatori*, II, 211–213; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; ~, *Confesiune la o nouă carte pentru adolescenți*, ARG, XVIII, 1983, 6, 1; 8; Ionel Jianu, ~: „*Cartea politică e o carte a vieții noastre, a realităților sociale*”, O, XXXV, 1984, 15, 3; Grigore Ilisei, ~: „*Suntem o clipă din imaginația lumii*”, CL, XC, 1984, 11, 6; Al. Balaci, „*Referință*” despre ~, CNT, 1985, 11, 12; Gheorghe Tomozei, *Starea cireșară*, CNT, 1985, 11, 12; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 588–591, 604–605, 615–617, 619–621; Ion Andreiță, ≈, SLAST, VIII, 1988, 23, 4; Căndroveanu, *Literatura*, 130–131. □ Vasile Sandu, LCF, VII, 1964, 6, 3; Alexandra Indrieș, *Raționalul și extraordinarul în literatura pentru copii*, O, XVII, 1966, 4, 68–73;

Aurel Pană, *Etic și estetic în romanul pentru copii*, IL, 1968, 2, 65–71; Victor Ivanovici, *Mitul superbeii adolescențe*, LCF, XI, 1968, 44, 2; Val. C. Neștian, ~, IL, 1969, 1, 84–85; Hristu Căndroveanu, *Literatură și divertisment*, RL, 1970, 6, 8; ~, *Jurnal de scriitori*, RL, 1971, 24, 3; Nichita Stănescu, ~, *un realist romantic*, CNT, 1971, 45, 3; Hristu Căndroveanu, *Sinceritatea și adevărul unei epoci*, LCF, 1972, 20, 6; **, *Cu ~*, ARG, VII, 1972, 8, 6; 15; Hristu Căndroveanu, ~, TMS, VII, 1972, 10, 6; Eugenia Tudor-Anton, ≈, VR, XXVI, 1973, 6, 112–116; N. Prelipceanu, *Cu ~*, TR, XVII, 1973, 23, 8–9; Marcel Petrișor, *Continuitatea unor „Pasiuni”*, LCF, XVII, 1974, 9, 3; Dumitru M. Ion, *Lumea* ≈, RL, VII, 1974, 22, 4; C. Valerian, ≈, CL, 1974, 5, 10; Aurel Martin, *Poezia realului*, RL, VII, 1974, 44, 5; Ion Drăgănoiu, ~, *un realist romantic*, ALL, 1974, 51; Vasile Băran, *Cireșarul*, RL, VIII, 1975, 11, 4; Dan Rebreanu, *Permanența* ≈, TR, XIX, 1975, 11, 4; Rep., *Cireșarii despre* ≈, TR, XIX, 1975, 11, 5; Lucian Alexiu, *Utopia adolescenței*, O, XXVI, 1975, 11, 3; Horia Zilieru, ~ *la cincizeci de ani*, CL, 1975, 3, 15; Virginia Burdeja, ~ *și eroul „model”*, CRC, X, 1975, 13, 8; **, „*Trilogia în alb*” și *autorul ei*, RL, IX, 1976, 16, 5; Prelipceanu, *Dialoguri*, 132–144; Roxana Sorescu, *Permanența romantismului*, RL, X, 1977, 30, 10; Tudor Anton, *Ipostaze*, 112–118; Radu Săplăcan, *Constelația* ≈, TR, XXIII, 1979, 22, 2; Hristu Căndroveanu, ≈, ALB, LXXXII, 1979, 7, 7; Mugur, *Profesiunea*, 93–108; Neagu, *Cartea*, 42–44; Dumitru M. Ion, *Cartea pentru copii*, RL, XIII, 1980, 22, 3; Val. Condurache, ~, ALT, 1980, 274–276; Ștefănescu, *Jurnal*, 74–76; Dorin Murariu, *Tineretea perpetuă*, O, XXXVI, 1985, 13, 10; Corneliu Leu, *Starea de desăvârșire*, RL, XVIII, 1985, 11, 10; Emil Manu, *Fișă biobibliografică*, RL, XVIII, 1985, 11, 10; Petru Poantă, ~ '60, ST, XXXVI, 1985, 3, 25.

○ CHIRIȚESCU Grigore, *Într-o zi totul va fi altfel*, LCZ, I, 1956, 3, 95–99; ≈, LCZ, II, 1957, 3, 115–134, fragmente de roman.

○ CIOLACU C., *Penumbra*, fragment de roman, LCF, II, 1956, 3, 30–36.

○ COLIN Vladimir, *Maramu*, fragment de roman, VR, IX, 1956, 6, 98–143.

○ CONSTANTINESCU C., *Vagoane plumbuite*, fragment din romanul *Lupul singuratic*, TS, V, 1956, 5, 24–30.

○ **DUMITRIU Petru**, *Niște oameni foarte ocupați*, fragment de roman, IL, 1956, 11, 17-40.

□ V. și *Bijuterii de familie*, 1949.

FULGA Laurențiu, *Eroica. I. Oameni fără glorie*, București, E.T., 1956, 750 p. Fragment: ≈, VR, IX, 1956, 8, 16-94; II. *Steaua bunei speranțe*, București E.T., 1963, 728 p. Fragment: ≈, GL, IX, 1962, 44, 4. Primele două vol. ale unei trilogii. Ultimul, anunțat cu titlul *Apoteoză*, n-a mai apărut. *Focul negru*, din care au apărut fragmente în presă între 1942 și 1947, urma să constituie un fel de prolog al acesteia. Roman social masiv, de tip realist-socialist, intenționând prezentarea integrală a tragediei războiului antisovietic, ≈ înfățișează, în cele două vol. apărute, luptele sângeroase de la cotul Donului, din noiembrie 1942, și căderea în captivitate a trupelor române. În mare parte autobiografic, romanul suferă de lungimi nejustificate și de patetism, mai ales în prima sa parte. Cea de a doua, superioară prin obiectivare, este mai bine construită în secvențele ce surprind psihologia maselor, „clarificările morale” ce vor duce la constituirea diviziei „Tudor Vladimirescu”.

■ *Ljudi bez slavy*, tr. de V. I. Georgievna, Moscova, Vociuzdat, 1974.

◆ I. Sârbu, IL, VIII, 1956, 10, 133-134; N. Mărgănean, TR, I, 1957, 4, 2; Romul Munteanu, *Un roman despre viața și moartea unor „oameni fără glorie”*, VR, X, 1957, 3, 199-203; N. Moraru, *La hotarul unei epoci*, GL, IV, 1957, 8, 1; 4; N. Moraru, *Vă mai aduceți aminte? Pe marginea romanului ≈*, GL, IV, 1957, 9, 2; N. Moraru, *Marea descoperire. Pe marginea romanului ≈*, GL, IV, 1957, 10, 4; Radu Popescu, CNT, 1957, 11, 3; 12, 3; 13, 3; N. Moraru, *Adevăr artistic și ideal estetic. Pe marginea romanului ≈*, GL, IV, 1957, 13, 4; N. Ciobanu, SB, VIII, 1957, 5, 59-62; Liviu Tomuța, ST, VIII, 1957, 5, 93-97; Liviu Leonte, IL, IX, 1957, 6, 84-88; Savin Bratu, GL, IV, 1957, 26, 2; 27, 2; Bratu, *Cronici*, II, 107-120; Georgescu, *Încercări*, II, 68-79; **, *De vorbă cu scriitorul -. Romanul la care lucrez*, GL, IX, 1962, 44, 4; Aurel Martin, GL, XI, 1964, 17, 2; Monica Lazăr, IL, XV, 1964, 7, 59-62; C. Ungureanu, O, I, 1964, 7, 83-86; Popa, *Dicționar 1*; Ilea, *Mărturisirile*, 184-201; Iorgulescu, *Rondul*, 121-127; Popa, *Dicționar 2*; *Scriitori*

români; *Dicționar*; Fănuș Băileșteanu, *Drumul romanului spre actualitate*, ST, XXXII, 1981, 4, 2-3; V. Tașcu, „Coborârea” în paradis, CL, 1981, 11, 6; Cosma, *Romanul*, I, 281-282; Tuchilă, *Privirea*, 44-46; Simion, *Scriitorii*, IV, 65-66. □ Dan Zamfirescu, -, LCF, VII, 1964, 11, 3; Anton Cosma, *Proza lui -. VTR*, VIII, 1978, 2, 3; Ovidiu Ghidirmic, ~ sau fascinația eroului, R, XV, 1978, 6, 5; 7, 7; N. Stoicescu și A. Lenard, *Scriitorul este tot timpul și un om politic (cu -. TR*, XXII, 1978, 32, 1; 3; Costin Tuchilă, *Aventura unei structuri*, AFT, XIV, 1979, 1, 4; Mirela Roznoveanu, *Condiția personajului*, RL, XII, 1979, 5, 8; Horia Pop, *Ipostazele personajului între real și ireal*, VTR, IX, 1979, 2, 2-3; Fănuș Băileșteanu, *Romanul inefabilului*, ST, XXX, 1979, 9, 26-27; Neagu, *Cartea*, 31-35; Marian Odangiu, ~ - *elogiul iubirii*, O, XXXII, 1981, 44, 3; Mircea Zăciuș, -, ST, XXXII, 1981, 11, 11; -, *Camil Petrescu -*, ALL, 1981, 37-43; Piru, *Istoria*, 516-517; Radu Cârnci, *Planetă de romancier (-)*, CNT, 1982, 19, 14; Ioan Holban, *Roșul incandescent și patetic*, RL, XV, 1982, 20, 4; Aureliu Goci, -. *Romanele condiției de romancier*, ALL, 1982, 126-131; Tudoran, *Nostalgiile*, 190-206; Emil Manu, *Plecare spre un Straniu Paradis*, CNT, 1984, 50, 12; Marian Bucur, „*Eroica*” pentru -, T, XIV, 1985, 1, 37-38; Ioan Holban, -, CL, 1985, 2, 14; Gheorghe Glodeanu, *Destinul orfic al prozatorului*, F, XXI, 1985, 12, 2-3; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 910-921; Ungureanu, *Proza*, 178-195; Cornel Munteanu, *Fantasticul „umanizat” în proza lui -. TR*, XXX, 1986, 45, 3; Fănică N. Gheorghe, *Mărturie peste timp*, LCF, XXX, 1987, 17, 6; Vlad Mușatescu, *Amintiri din „copilărie”. Onor la general!*, ARG, XXIII, 1988, 7, 15; 8, 15; 9, 15; 10, 15; 11, 15; Stelian Dragnea, „*Acele mele de război nu le pot egala pe ale celor care au plătit cu viața*”, LCF, XXXII, 1989, 18, 3; Paul Dugneanu, *Structuri românești moderne*, LCF, XXXII, 1989, 28, 2; Gabriela Păsărnă, *Conștiința eroicului*, R, 1989, 8, 4.

GALL Matei, *Masacrul*, București, E.S.P.L.A., 1956, 238 p. Roman politic, realist-socialist, inspirat din lupta ilegală a comuniștilor. În 1942, o întreagă pușcărie politică a fost mutată pe teritoriile cotopte ale Uniunii Sovietice. În retragerea lor, nemții masacreză deținuții, dând foc la închisoare. Romanul relatează peripetiile a doi supraviețuitori, Isac Bercu și Petre Munteanu, care se străduiesc să ajungă în țară pentru a informa poporul de fărâdelegile petrecute.

■ *Virradat Előtt*, tr. de Erdős Klára, București, Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1959; *Prestuplenie*, tr. de Stanislav Semonaski, Kiev, Radjan'kij pis'mennik, 1960.

IGNEA Dumitru, *Strada primăverii*, București, E.T., 1956, 202 p. Evocare realist-socialistă a luptei comunistilor pentru instaurarea regimului lor politic. Cartea îmbrină conflictul erotic cu unul familial.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

LEU Corneliu, *Ochiu-dracului*, București, E.S.P.L.A., 1956, 400 p. Roman realist-socialist, satiric și de atmosferă. Este abordată tema setei de înavuțire. Acțiunea se petrece într-un târg dobrogean de provincie și angrenează lumea negustorilor și a pseudo-intelectualilor interbelici. „≈ este mărturia unui talent literar autentic, în plin proces de maturizare” (Romul Munteanu).

◆ Mihail Petroveanu, GL, III, 1956, 39, 2; S. M., TS, V, 1956, 12, 109–110; Octavian Meta, SB, VIII, 1957, 4, 79–80; Romul Munteanu, VR, X, 1957, 4, 229–231; Vitner, *Prozatori*, II, 237–240; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Rotaru, *O istorie*, III, 713. □ Micu, *Întâmplări*, I, 61–65; G. Octavian, *Romanul politic*, TMS, XX, 1985, 8, 6; Dumitru Anghel, –: „Cred în literatura militantă, așa cum cred în omul activ”, ARG, XXII, 1987, 9, 9; B. V., *Romanul conștiinței revoluționare*, TMS, XXIII, 1988, 1, 6; Gabriel Rusu, –: „Literatura – un dialog dus la distanță și în spațiu și în timp”, TMS, XXIII, 1988, 8, 4; Ioan Vieru, *Interviu cu scriitorul* –, TR, XXXIII, 1989, 49, 5.

LUCA Remus, *Liniștea iernii*, București, E.T., 1956, 422 p. Roman al transformării socialiste a agriculturii. Acțiunea se petrece în anul 1953, într-o Gospodărie Agricolă Colectivă din Transilvania. Conflictul e construit pe schema realist-socialistă a luptei de clasă: chiaburii strecurăți în gospodăria colectivă, conduși de Teofil Obreja, sabotează munca celor din jur. De realitate își dă seama comunistul Toader Pop, care încearcă să-i scoată pe chiaburi din rândul colectivștilor. „Ceea ce dorim este o mai mare varietate artistică, mai puține fotografii și mai multe pânze, de oricare dimensiuni” (Perpessicius).

▼ București, E.T., 1959.

■ *Zimnjaja tišina*, tr. de Jr. Koževnikov, Moscova, Izdatelstvo Inostrannoj Literatury, 1963.

◆ A. Nicolae, ALB, LX, 1957, 477, 4–5; Savin Bratu, GL, IV, 1957, 10, 2; Octavian Meta, SB, VIII, 1957, 5, 85–86; Bratu, *Cronici*, II, 64–67; Perpessicius, *Alte mențiuni*, I, 168–176; Victor Crăciun, *Să discutăm despre eroii literari*, LCF, IX, 1966, 16, 7; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și Ana Nucului, 1953.

LUDO I, *Soluția a patra*, București, E.T., 1956, 384 p. Roman social-politic, de factură realist-socialistă. Cartea se constituie din analize minuțioase ale împrejurărilor ce au determinat declanșarea celui de al doilea război mondial.

▼ București, E.T., 1960.

■ *A negyedek változat*, tr. de Szilágyi András, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1958.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

MAIAN Mihail, *Oameni în alb*, București, E.S.P.L.A., 1956, 230. Roman al unei profesiuni, de tip realist-socialist. Protagonistul cărții, tânărul medic Victor Mares, repartizat într-un orașel din apropierea Craiovei, intră în contact cu realitatea socială a primilor ani de dictatură comunistă și cu modificările pe care le suferă astfel mentalitatea oamenilor ce lucrează în mediu spitalicesc.

O MARTIN-BOLOGA Aurel, *În fața vieții. X. Octav întâlnește oameni și locuri ciudate*, SB, VII, 1956, 1, 27–46; *Serată dansantă*, TS, V, 1956, 5, 12–23 (titlul romanului anunțat e *Pasiunea doctorului Arnăuțu*); *Zile sumbre*, SB, VII, 1956, 9, 3–10; fragmente dintr-un proiect de roman cu tema inspirată din viața medicilor. Acțiunea e plasată după cel de al doilea război mondial.

MIHALACHE Marin, *O viață de om. Vasile Tudose*, București, E.T., 1956, 272 p. La reeditare, textul a fost revăzut. Roman politic, realist-socialist. Relatează viața comunistului Vasile Tudose, ucis în timpul bombardamentului din 4 martie 1944, la București.

▼ Ed. revăzută, București, E.T., 1961.

■ *Egy ember élete*, tr. de Vajda Béla, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1960.

◆ Sorin Alexandrescu, GL, IX, 1962, 17, 2.

POPESCU-PUȚURI I., *Vestitori primăverii*, I, București, E.S.P.L.A., 1956, 178 p. Roman al formării unei personalități, realist-socialist. Prin figura centrală a cărții, tânărul Costea Mohor, se oferă imaginea unei conștiințe care, în condițiile opresiunii burgheze, reușește să descopere calea revoluției. Fără valoare literară.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

O **POPOVICI Titus**, *Liceenii*, fragment din romanul *Pământul e aproape rotund*, SB, VII, 1956, 6, 71–90. Cartea urma probabil să continue *Străinul* (1955).

□ V. și *Străinul*, 1955.

POPPER Ioan, *Taina albă*, București, E.T., 1956, 610 p. Roman de aventuri având ca temă expediția belgiană dintre 1897–1899 în Antarctica, la care a participat și Emil Racoviță. „Eroarea majoră a romanului ≈ [...] este utilizarea numelor adevărate ale unor personaje reale în cadrul unei acțiuni pe de-a-ntregul inventate și compromițătoare pentru cel nominat” (Dan Coman).

◆ Mariana Părvulescu, *Însemnări despre romanul de aventuri*, „România liberă”, 1956, 3611, 3; Dan Coman, *Marginalii la romanul ≈ de ~*, ST, VII, 1956, 6, 120–123; Aura Pană, IL, 1956, 7, 125–130.

ROGOZ A., C. GHENEA, *Uraniu*, I–VII, București, Editura Rev. „Știință și tehnică”, 1956, 32 + 32 + 32. + 32 + 32 + 32 + 32 p. (Povestiri științifico-fantastice, 8–14). Roman *science-fiction*, de tip realist-socialist. Relatează peripețiile prin care trece o expediție internațională, plecată în Tibet din mai multe țări socialiste să caute rămășițele omului gigantic, care ar fi populat zona respectivă într-o perioadă foarte îndepărtată. Expediția se confruntă pe traseu cu concurența neloyală și cu sabotajele puse la cale de „imperialismul americano-japonez”.

■ *Urán*, I–VII, tr. de Fáskerthy György și Nánási Judit, București, A „Știință și tehnică” folyóirat kiadásá, 1956.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

ROHAN H., *Un caracter slab...*, București, E.S.P.L.A., 1956, 182 p. Scurt roman realist-socialist, de dragoste, cu tentă psihologică. Doctorița Ștefania, cuprinsă de durerile nașterii, re trăiește scene din existența sa banală de medic de țară. Însăpăimântată de perspectiva plafonării profesionale la care soțul, Galin, de asemenea medic, se arată indiferent, Ștefania se consumă în tăcere, ucigând, o dată cu nașterea copilului, visul de a deveni un eminent specialist chirurg. „Accentele patetice ale romanului [...] nu sunt însă convingătoare și zbuciumul eroilor, îndeosebi al eroinei, pare a se consuma în gol” (Mircea Angheliescu).

◆ Mircea Angheliescu, ~, LCF, VIII, 1965, 12, 3.

SOARE Iulia, *Familia Calaff*, București, E.S.P.L.A., 1956, 448 p. Fragment: ≈, VR, VIII, 1955, 11, 153–178. Roman social și de moravuri. Utilizând varii mijloace ale epicii naturaliste, autoarea relatează evenimentele din viața de familie a clanului Calaff, din Galați, în perioada imediat următoare primului război mondial. Violența scenelor de ură ori de tandrețe și brutalitatea cel mai adesea nemotivată fac din bătrânul Calaff un personaj odios, cu o psihologie de alienat. La umbra sa se ofilesc toți cei care îl înconjoară. „~ scrie bine, adică limpede, concis, cu o observație fină, și se vedește capabilă de a păstra cu multă stăpânire tonul sobru, ușor pigmentat” (Radu Popescu).

◆ Radu Popescu, CNT, 1956, 49, 3; Georgeta Horodincă, ≈ și *cronicarul ei*, VR, X, 1957, 1, 151–161; Mircea Tomuș, ST, VIII, 1957, 2, 101–102; Nina Cionca, SB, VIII, 1957, 3, 58–59; Micu, *Romanul*, 264–269; Vera Călin, ~, RL, IV, 1971, 31, 2; **, *Despre ~*, VR, XXIV, 1971, 10, 130–132; Popa, *Dicționar 1*; Corina Cristea, *Învințabilă întoarcere*, LCF, XVI, 1973, 29, 6; Negoiteșcu, *Engrame*, 154–157; Popa, *Dicționar 2*.

SOLOMON MAX, I. M. Ștefan, *Sahariana. Povestire din era atomică*, I–IV, București, Editura Rev. „Știință și tehnică”,

(1956), 32 + 32 + 32 + 32 p. (Colecția povestiri științifico-fantastice, 21–24). Scurt roman *science-fiction*, de tip realist-socialist. Personajul principal, Tăun, traversează în stare de inconștientă o perioadă îndelungată, pentru a ajunge într-o epocă în care boala de care e atins va putea fi vindecată. Trezit iar la viață, el intră în contact cu o lume profund schimbată, trăind un adevărat „șoc al viitorului”. Sahara, care în vremea sa fusese un pustiu, devenise între timp un adevărat paradis terestru, nu în ultimul rând datorită triumfului ideologiei comuniste la scară planetară.

■ Szahariána (Szahara-ország), tr. de Nemeth Ágnes, I–IV, București, a „Știință și Tehnică” folyóirat Kiadásá, [1957].

STOIAN Mihail, *Mică e vacanța mare*, București, E.T., 1956, 268 p. Roman realist-socialist, pentru copii. Relatează peripețiile de vacanță ale copilului Marinică Florea, care-și petrece vara într-un sat din Bărăgan. Pitorescul descrierilor este subminat de situațiile epice șablon.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

ȘERBU Ieronim, *Izgonirea din rai*, București, E.S.P.L.A., 1956, 498 p. Fragment: ≈, VR, IX, 1956, 6, 41–86. Vol. mai cuprinde microromanul *Vițelul de aur*, (1949) și două nuvele. Scurt roman social, realist-socialist. Prin figura inginerului Tohăneanu, preluată din *Vițelul de aur*, sunt urmărite fazele succesive ale degradării materiale și morale, suferite de cei avuți după reforma monetară din august 1947. Pierzând toate valorile dobândite până atunci, Tohăneanu este închis, iar apoi hotărăște să se reabiliteze pe un șantier de construcții din Moldova.

▼ București, E.S.P.L.A., 1959; București, E.P.L., 1965; București, E.T., 1969.

■ *Küüzetés a paradicsomból*, tr. de Békési Ágnes, Budapesta, Európa Könyvkiadó, 1961; *Küüzetés a paradicsomból*, tr. de Békési Ágnes, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1961; *Die vertreibung aus dem Paradies*, tr. de R. Lichtendorf, București, Literaturverlag, 1961.

◆ Mihail Petroveanu, GL, IV, 1957, 9, 2; Corbea, Florescu, *Biografii*, 225–232. □ V. și *Vițelul de aur*, 1949.

THEODORU Radu, *Brazdă și paloș*, II, v. *Brazdă și paloș*, I, 1954.

TUDORAN Radu, *Ultima poveste*, București, E.T., 1956, 448 p. Roman de aventuri, de factură realist-socialistă, pentru copii și tineret. Protagoniștii cărții, copiii Petruș, Culai, Trică și Uță, lucrează în timpul războiului la recoltatul prunelor lui moș Visarian și se strâng seara pe prispa casei cantonierului Cazimir, care le spune povești, îi ajută să construiască un automobil și o sanie cu elice. Cazimir și prietenii lui adăpostesc doi polonezi fugiți dintr-un lagăr. Aceștia sunt denunțați și prinși. Farmecul cărții stă în puterea de a evoca frumusețea vârstei ingenuie, cu întâmplările ei pitorești.

▼ București, E.T., 1964; București, Ion Creangă, 1973.

■ *Die letzte Verbindung*, tr. de Leo Hornund, Berlin, Verlag Neues Leben, 1959; *Nidko té noci nespól*, tr. de Otokar Jirouš, Praga, 1962; în lb. ucraineană, Kiev, Veselka, 1972.

◆ Radu Popescu, CNT, 1957, 2, 3; Monica Lazăr, TR, I, 1957, 6, 9; Domnica Filimon, VR, X, 1957, 3, 231–232; Toma Suciu, ST, VIII, 1957, 4, 116; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Căndroveanu, *Literatura*, 216. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

○ VORNIC Tiberiu, *O noapte în „Templul budist”*, fragment de roman, IL, 1956, 11, 46–58.

○ ZACIU Mircea, *Dezordinea*, fragment de roman, TS, V, 1956, 5, 31–38.

1957

ADERCA Felix, *Amiralul oceanului Cristofor Columb*, București, E.T., 1957, 662 p. (Cutezătorii). Biografie romanțată. Dezvoltă, în parte, subiectul din *Vrești să descoperiți America? Fantasticele călătorii ale lui Cristofor Columb*, apărut în 1936, printr-o epizicare mai accentuată a datelor istorice.

▼ București, E.T., 1963.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

○ AGÂRBICEANU Ion, *Frământări*, TR, I, 1957, 3, 4–5; *Frământări*, ST, XIV, 1963, 1, 8–36, fragmente din romanul cu același titlu, rămas în manuscris. Cartea a mai purtat titlurile provizorii *Ispita și Fluturile morții*. „Acțiunea se petrece într-un sat din Transilvania și începe încă înainte de primul război mondial” (Dimitrie Vatamaniuc).

◆ Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 144; Zăciu, *Agârbiceanu*, 211; Regman, *Agârbiceanu*, 207; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobibliografie*, XLI, 63, 459–461, 482; *Scriptori români*. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

ALMAȘ Dumitru, *Făclia s-a aprins*, București, E.S.P.L.A., 1957, 494 p. Roman rural. De o construcție epică stufoasă, cartea a fost concepută după schemele obișnuite ale realismului socialist. În satul Sohodor, un grup de chiaburi se împotrivesc prin tot felul de mijloace – în cele din urmă violente – construcției unei școli, ridicării primei uzine electrice și înființării gospodăriei colective. Datorită vigilenței „elementelor sănătoase” din sat și muncii de lămurire „de la om la om” a „intelectualilor de tip nou”, planurile reacționarilor sunt dejucate.

◆ Tiberiu Moș, SB, VIII, 1957, 10, 85–86; Miron Dragu, VR, X, 1957, 11, 190–192; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

○ ARCAN Sofia, *Ceața se destramă târziu*, SB, VIII, 1957, 6, 38–47; *Cătălina*, SB, IX, 1958, 5, 38–43, fragmente din romanul *Ceața se destramă târziu*.

BACIU Camil, *Împreună cu nene Iani*, București, E.T., 1957, 214 p. Roman de aventuri, pentru copii și tineret. Este construit prin alăturarea unor secvențe epice având ca personaj central pe grecul Iani, marinăr din Galați.

◆ M. Cazimir, GL, IV, 1957, 23, 2.

BARBU Eugen, *Groapa*, București, E.S.P.L.A., 1957, 444 p. Fragmente: ≈, VR,

IX, 1956, 1, 101–161; *Moartea lui Marin Piscică. Balul meseriașilor*, TS, VI, 1957, 1, 5–18; *Aia mică*, VR, X, 1957, 1, 100–118. Amplu roman social. Rezultat al unui îndelungat proces de elaborare artistică, cartea a fost scrisă între 1946 și 1956, în mai multe variante. Începutul pare a fi fost generat de un fapt divers: închiderea celebrei „gropi a lui Ouatu”, care fusese multă vreme locul de depozitare a gunoaielor bucureștene. Totuși, deosebit de puternica forță de sugestie a textului nu rezultă decât parțial din pitorescul mediului asupra căruia se apleacă autorul: mahalaua bucureșteană din preajma ultimului război mondial. Impresia cea mai adâncă e aceea degajată de compoziție, care stabilește o distanță specifică față de evenimentele narate. Lumea romanului e un univers în sine, care trebuie privit ca model de umanitate. Unul ce a fost conceput în afara contactului cu divinul, oferind totuși o soluție aceluiași probleme ale existenței, după o sociologie proprie. Citind ≈, imaginea pe care o avem în final e aceea a unei lumi ce-și organizează drumul prin infinitul indiferent după legi imanente, în interiorul unui spațiu circular, la rândul său infinit multiplicabil, conform unei unice topologii. Topologia ≈, de fapt aceea stabilită de multitudinea de evenimente tragice, comice, absurde, sentimentale, romantice, aventuroase, pe care le narează romanul, sugerează ideea de „comedie umană”; ea ne oferă imaginea obiectivă a unei lumi care se scurge în neînțință pe canalele abjecte ale mizeriei omenești. Carte cu extraordinare deschideri la lectură, mereu aptă de interpretări noi (asemenea *Crailor* lui Mateiu Caragiale), ≈ este o operă monumentală și prin limbă. ~ se dovedește un mănuiitor fără egal al argoului, realizând o fuziune unică între vocabula plină de culoare, de extracție marginală, și cuvântul obișnuit. Cu toate calitățile atât de evidente, romanul s-a impus cu greu. La apariție, autorul a fost acuzat de naturalism, de trivialitate: „totuși Barbu e un mare talent, care trebuie să dea literaturii noastre pagini de mare valoare. Pentru aceasta, o singură soluție: ieșirea din groapă, din gropi” (Radu Popescu). Dar complexitatea structurii

romanului n-a scăpat: „ne aflăm în fața unei cărți ciudate, care nu e un roman” (Mircea Tomuș); „în substanța intimă ≈ e un poem” (D. Micu). Abia în 1963 Nicolae Manolescu va putea scrie: „viața mahalalei sau a hoților arată în ~ un prozator cu gust pentru spectaculos și culoare, însă epic și obiectiv”, iar Eugen Simion va conchide: „punerea ≈ alături de creațiile epice contemporane de mărimea întâi mi se pare îndreptățită”.

▼ București, E.P.L., 1963; pref. de Liviu Călin, București, E.P.L., 1966; București, E.P.L., 1968; București, Eminescu, 1970; pref. de Liviu Călin, București, Eminescu, 1974; București, Eminescu, 1975; ed. definitivă, București, Eminescu, 1983. Fragmente: ≈, în *Romanul rom. cont.*, 186–201; Cruceru, *Dialogul*, 128–131, 135–137.

■ *Jania*, tr. de F.i.A. Waydowie, Varșovia, Iskry, 1960; *La decharge*, București, Meridiane, 1964 (litografiat); *La fosse*, tr. de Léon Negruzzi și Mauriciu Florescu, Paris, Buchet Chastel, 1966; *Teufelsgrube*, tr. de Theo Constantinidis, Berlin, Volk und Welt, 1966; *A gödör*, tr. de Tibor Bálint, Budapesta, Europa Könyvkiadó, 1967; *La fosa*, tr. de Ruben Cotelo, Montevideo, Editorial Alfa, 1968; *Jama*, tr. de K. Koval'dži și I. Ogorodnikova, Moscova, Progress, 1971; *A gödör*, tr. de Bálint Tibor, București, Kriterion, 1978.

◆ Radu Popescu, CNT, 1957, 22, 3; 23, 3; Dumitru Isac, TR, I, 1957, 18, 2; 19, 2; Mariana Modreanu, IL, 1957, 6, 81–83; L. Raicu, *Romanul actual și simțul realului*, VR, X, 1957, 6, 192–200; T. L. Birăescu, SB, VIII, 1957, 7, 73–74; Mircea Tomuș, ST, VIII, 1957, 9, 89–91; D. Micu, VR, X, 1957, 9, 134–142; Ioan Grigorescu, *Îngroparea „Groapei”*, CNT, 1960, 42, 1; Costel Ionescu, LCZ, II, 1957, 3, 220–225; Al. Piru, *Din aspectele romanului actual*, VR, X, 1957, 12, 123; C. Regman, *Romanul nostru sub zodia sintezei*, TR, II, 1958, 18, 3; 10; Radu Enescu, *Impasul realismului „pur”*, TR, III, 1959, 14, 1; 3; Vitner, *Prozatori*, I, 165–166; 170–182; Marcel Duță, *Probleme ale artei compoziției în romanul actual*, SCIL, XII, 1963, 1–2, 65–80; Eugen Simion, GL, X, 1963, 46, 2; Ion Lungu, TR, VII, 1963, 48, 3; Virgil Ardeleanu, *La reeditarea ≈*, ST, XIV, 1963, 11, 73–77; N. Manolescu, CNT, 1963, 50, 3; Virgil Ardeleanu, *Proza anului 1963*, ST, XV,

1964, 1, 13–22; Geo Șerban, LCF, VII, 1964, 8, 2; Virgil Ardeleanu, „*Iluzia vieții*”, ST, XV, 1964, 4, 49–57; Șerban Cioculescu, LCF, VII, 1964, 17, 5; Lucian Dumbravă, *Domenii de afirmare în proza contemporană*, IL, XV, 1964, 8, 81–87; Ov. S. Crohmălniceanu, *Proza noastră în ultimii douăzeci de ani*, VR, XVII, 1964, 8, 122–133; Paul Georgescu, *O privire asupra prozei românești contemporane*, VR, XVII, 1964, 8, 134–171; N. Manolescu, *Literatura română azi*, CNT, 1964, 34, 6; Al. Piru, *Momente ale literaturii noastre noi*, ≈ de ~, GL, XI, 1964, 42, 1; 2; Lungu, *Itinerar*, 174–181; Micu – Manolescu, *Literatura*, 194–199; **, *De vorbă cu ~ despre ≈ în ediție franceză și despre... altele*, GL, XIII, 1966, 28, 8; Marian Popa, ≈ sau despre realismul mitologic, LCF, IX, 1966, 33, 3; Sorin Alexandrescu, *Tehnica episodului la trei romancierii contemporani*, LL, XII, 1966, 31–56; Ardeleanu, *Însemnări*, 81–89; Dimisianu, *Schițe*, 183–197; Leonida Maniu, ~, IL, 1968, 6, 46–49; Dana Dumitriu, *Umanitatea inversată*, RL, II, 1969, 36, 8; Dinu Sabău, SPM, 1971, 55, 5; Popa, *Dicționar 1*; Sorianu, *Contrapunct*, 162–172; Stănescu, *Cronici*, 67–75; Ion Cocora, *Prezența muzicalului*, TR, 1972, 3, 16; Călin, *Portrete*, 66–80; Vlad, *Convergențe*, 271–275; Romul Munteanu, *Însemnări despre ≈*, SPM, 1973, 160, 4; Corbea, Florescu, *Biografii*, 11–20; Emil Manu, ≈ la ed. a VI-a, SPM, 1974, 168, 4; Laurențiu Ulici, *Proza lui ~*, CNT, 1974, 9, 3; 10, 3; C. Ungureanu, *De la ≈ la „Facerea lumii”*, ST, XXV, 1974, 2, 12–13; Aurel Dragoș Munteanu, ~ sau calea netulburată, VR, XXVII, 1974, 3, 142–144; Hristu Căndroveanu, *Între baladă și epopee*, ARG, 1974, 4, 8; Romul Munteanu, *Romanul unui mediu*, RL, VII, 1974, 35, 5; Victor Atanasiu, *Drama izbânzilor himerice în ≈*, CL, 1975, 4, 12; Oprea, *Incidențe*, 76–82; Constantin Soreescu, *Spațiul mitic al romanului ≈*, AFT, XI, 1976, 3, 284; Constantin Pricop, *Creația epică*, RL, IX, 1976, 42, 2; Vrânceanu, *Materia*, 96–98; Eugen Secleeanu, *Un manual al vieții veșnice*, FC, XXVI, 1977, 7, 19; Artur Silvestri, *După douăzeci de ani*, LCF, XV, 1977, 9, 1; 2; Adrian Păunescu, *Forța creației*, LCF, XX, 1977, 10, 1; 6; Popa, *Dicționar 2*; Ștefănescu, *Preludiu*, 150–160; Pompiliu Marcea, *Irezistibila senzație de viață*, RL, XI, 1978, 23, 4; Micu, *Lecturi*, 142–147; Roznoveanu, *Lecturi*, 100–137; *Scritorii români*; Cornelia Ștefănescu, *Conscience littéraire roumaine et naturalisme zolien*, CREL, 1979, 3, 39–51; *Dicționar*; Băileșteanu, *Refracții*, 107–117; Cruceru, *Dialogul*, 42–50, 96–103; Piru, *Istoria*, 513–514; Marcea, *Varietăți*, 226–229; Popa, *Competență*, 224–231; **, *Prezențe*

românești. URSS, RL, XVI, 1983, 4, 23; Liviu Leonte, *Marile cărți*: ≈, CRC, XVIII, 1983, 23, 4; A. I. Brumar, *O lume câștigată*, AST, XVIII, 1983, 8, 6; Manolescu, *Arca*, III, 181; Ulici, *Confort Procust*, 54–56; Traian Podgoreanu, *Epoci, medii, atmosfere*, RL, XVII, 1984, 7, 8; Adrian Dinu Rachieru, *Un roman neîngenuncheat de timp*, O, XXXV, 1984, 7, 10; Edgar Papu, *Lumile unui romancier*, LCF, XXVII, 1984, 7, 1; Ion Dodu Bălan, *Debut ca o capodoperă*, CNT, 1984, 9, 10; M. Ungheanu, *Capitol de istorie literară*, CNT, 1984, 9, 11; Grigore Ilisei, ~, „O carte care nu face nițel zgomot nu înseamnă nimic”, CL, XC, 1984, 2, 3; Traian Ungureanu, *O „groapă” deloc comună*, AFT, XVIII, 1984, 2, 4; Ion Bălu, *Vocație epică și imaginație senzorială*, RL, XVII, 1984, 26, 8–9; Ovidiu Ghidirmic, „Secțiunea de aur” a prozei românești contemporane, AR, 1984, 32–35; Ion Vasile Șerban, „Viața romanului și „romanul” vieții, AUB, XXXIII, 1984, 17–25; Dobrescu, *Foiletoane*, III, 62; Leonte, *Prozatori*, 120–125; Mădălina Nicolau, „Ciudata comedie”. *Observații asupra tipologiei umane în ≈ și „Principele”*, LL, 1985, 2, 223–228; Adrian Dinu Rachieru, *Utopia Orientului*, LCF, XXVIII, 1985, 32, 3; 6; Cruceru, *Dialog*, 48–58, 170–180; Marcea, *Atitudini*, 104–108; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 164, 169–170; 193–194; Alex. Ștefănescu, *Proza ca enciclopedie*, TMS, XXI, 1986, 9, 5; Cristoiu, *Lumea*, 191–195; Rotaru, *O istorie*, III, 635–643; Ștefănescu, *Prim-plan*, 138–144; Liviu Leonte, ~, CRC, XXIII, 1988, 25, 8; Victoria Popovici, ~, ≈, LL, 1988, 2, 253–260; Constantin Sorescu, ~ sau tainele solitudinii, SLAST, IX, 1989, 8, 9; Ada și Cezar Tabarcea, *Toponimii*, ALL, 1989, 88–91; Velea, *Interferențe*, 49–51. □ V. și *Balonul e rotund*, 1956.

BIROU Virgil, • *Lume fără cer*, București, E.S.P.L.A., 1957, 506 p. Fragment: *Răzbunarea*, TR, I, 1957, 14, 4–5. Roman social, realist-socialist. Uzând din plin de tehnici ale naturalismului, ≈ prezintă, după canoanele ideologiei comuniste, lupta colectivității proletare de la Anina, din preajma celei dintâi conflagrații mondiale, împotriva asuprașirii burgeze. Microgrupul social urmărit de autor e lumea „ocnarilor” fără cer, dar din care nu lipsește speranța.

▼ Timișoara, Facla, 1972.

◆ Nicolae Mărgeanu, TR, I, 1957, 31, 2; L. Voita, GL, IV, 1957, 36, 2; T. L. Birăscu, SB, VIII,

1957, 10, 66–70; Nicolae Țirioi, *Omul în romanele lui* ~, SB, VIII, 1957, 11, 73–75; Popa, *Dicționar 1*; C. Ungureanu, O, XXIV, 1973, 34, 2; Popa, *Dicționar 2*; Ungureanu, *Imediata*, 67; Ion Maria Almăjan, *Prospecțiuni geo-umane*, O, XXXIX, 1988, 25, 4; Ion Arieșanu, *Măreția umilinței*, O, XXXIX, 1988, 25, 4.

CÂMPEANU Valeriu, *Ne vom vedea la primăvară*, București, E.M., 1957, 380 p. Roman de război, realist-socialist. Relatează evenimente din viața unui grup de soldați români căzuți prizonieri la sovietici, în timpul celui de al doilea război mondial. „Clarificările de conștiință” ale ostașilor dau la formarea diviziei *Tudor Vladimirescu*.

BOTEZ Demostene, *Bucuria vieții*, București, E.T., 1957, 288 p. Roman al formării unui tânăr intelectual, Mihai Tătaru, elev al Liceului Internat din Iași. Caracterul vădit aurobiografic și tonul sentimental al narării așază cartea la limita genului romanesc, apropiind-o de memorii.

◆ Eugenia Preda, MZ, II, 1958, 13, 5; Lucia Jucu, SB, IX, 1958, 3, 66–67; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Bărbulescu, *Demostene Botez*, 74–76.

○ CERNESCU Adrian, *Cărări*, fragment de roman, LCZ, II, 1957, 1, 123–150.

CIOFLEC Romulus, *Boierul*, București, E.S.P.L.A., 1957, 600 p. Masivă evocare a vieții rurale de la începutul secolului. În înfruntarea schematică dintre boierul Băluică și sătenii din Corbeanca piere țaranul Florea Stan, împușcat de boier. Vasile Stan, fiul acestuia, încearcă să se răzbuie și trage, la rândul lui, în Băluică, cu alice pentru lupi. Fără a reuși să-l ucidă, atentatorul e silit să plece în lume. Moartea boierului îi permite însă să se întoarcă acasă. În sat, el descoperă o încordare socială aidoma aceleia ce a premers evenimentelor din 1907. Text stufos, lungimi nejustificate, conflict insuficient de încheat sub aspect epic.

▼ Cu o pref. de Perpessiciu, Cluj-Napoca, Dacia, 1988.

◆ Teodor Vărgolici, VR, X, 1957, 8, 223–224; Teșu Milcoveanu, SB, VIII, 1957, 12, 82–83;

Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 348–354; Mircea Braga, *Scritiitorul uitat*, T, VIII, 1979, I, 40; Braga, *Istoria*, 87–91; Lucia Demetrius, *Centenar. ~*, RL, XVI, 1983, 41, 10; Marian Ciolan, *Cronica de librărie*, SPM, 1988, 39, 8.

○ **COMARNESCU Petru**, *O seară din primăvara 1894*, fragment din romanul *Anemonele nu au înflorit în zadar*, TR, I, 1957, 26, 4–5.

CONSTANT Paul, *Haiducii*, București, E.T., 1957, 394 p. Într-o primă formă, subiectul a fost tratat în romanul *Iancu Jianu*, (1940). Fragmente: *Ion Solomon, căpitan de poteră* (romanul e anunțat cu titlul *Urme haiducești*), UVR, LII, 1943, 16, 6; *Vremea haiducilor*, UVR, LIII, 1944, 2, 6; ≈, SB, VIII, 1957, 4, 42–52. Amplă evocare a vieții haiducului Iancu Jianu. Acțiunea se petrece în anii premergători răscoalei lui Tudor Vladimirescu.

◆ B. Anton, GL, IV, 1957, 51, 2; Mircea Braga, TR, II, 1958, 8, 2; I. Valentin, ST, IX, 1958, 3, 92–93; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

CONSTANTIN Theodor, *La miezul nopții va cădea o stea*, București, E.T., 1957, 492 p. (Cutezătorii). Textul a fost revăzut la reeditare. Roman de aventuri, realist-socialist. Pe frontul antihitlerist, caporalul Mihai Ulea descoperă un grup de spioni infiltrați în comandaamentul regimentului „Moldova” pentru a afla secretul cifrului. În ciuda unor lungimi și a abuzului de recuzită polițistă, romanul a fost considerat drept o reușită a genului. S-a spus că posedă și o „deosebită valoare educativă” (Marian Popa).

▼ București, E.T., 1959; ed. revăzută, București, E.T., 1962; ed. revăzută, București, E.T., 1968; București, Albatros, 1989.

■ *V polnoč' upadët zvezda*, tr. de F. Mirener și A. Žuravina, Leningrad, Lenizdat, 1960; *Zirka upade o pivnoči*, tr. de I. G. Kušnirik, Kiev, Radjanskij Pismennik, 1960; *O pŭlnoči spadne hvězda*, tr. de Eva Streibingerová, Praga, Naše Voisko, 1961; *Geheimcode y*, tr. de Leo Hornung, Berlin, Verlag Neues Leben, 1964; *V polunošt ŝte padne zvezda*, tr. de Spaska Kanurkova și Marin Konstantinov,

Sofia, Dărzavno voenno izdatel'stvo, 1964; *V polnoč' upadët zvezda*, tr. din rusește de S. Rahim, Taškent, Goslitizdat, 1964; *A minuît une étoile tombera*, tr. de Sebastien Serbesco, Paris, Les Éditeurs Français Réunis, 1966; *Zvaigzdi nukris vidurnakti*, tr. de P. Velick, Vilnius, Vaga, 1967; *Quedčăjary'ulduz aha-dėag*, tr. de A. Dčăfărov, Baku, Azemešr, 1968; *V polnoč' upadët zvezda*, tr. de S. Kul'manova, Moscova, Molodaja Gvardija, 1971.

◆ Z. Ornea, GL, IV, 1957, 43, 1; 6; Savin Bratu, GL, IV, 1957, 46, 2; Aura Pană, IL, 1957, 11, 106–107; Crișan Toescu, VR, X, 1957, 12, 204–206; Leonard Gavrilu, SB, IX, 1958, 1, 41–44; Mircea Braga, *Note despre romanul de aventuri*, TR, IV, 1960, 3, 3; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Pericle Martinescu, *Un promotor al literaturii de aventuri*, RL, XII, 1979, 14, 8; *Dicționar*.

DRĂGUȘAN Sidonia, *Jurnalul Aurorei Serafim*, București, E.T., 1957, 210 p. Roman sentimental, realist-dictatorial. Acțiunea se petrece în timpul dictaturii comuniste. Eroina, în urma unui eșec amoros, se dedică educării copiilor dintr-un orfelinat.

◆ A. P., IL, 1957, 4, 100; Monica Lazăr, TR, I, 1957, 20, 9; M. Bogdan, GL, IV, 1957, 24, 1; 6; Maria Nicoară, SB, VIII, 1957, 9, 86–87; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

EFTIMU Victor, *Pe urmele zimbrului*, I–VI, București, Editura rev. „Știință și tehnică”, [1957?], 32 + 32 + 32 + 32 + 30 + 32 p. (Colecția povestiri științifico-fantastice, 37–42). Roman de aventuri, având acțiunea plasată în Moldova anului 1847. Gaston Parrocel, un tânăr francez venit la noi în vizită, se îndrăgostește de Mușa, fata boierului Archip Rosetti. De aici, o serie întreagă de aventuri senzaționale, cu răpiri, urmăriri, ascunzători găsite prin mănăstiri ș.a.m.d. Cartea reușește în evocarea atmosferei de epocă și a pitorescului patriarhal.

▼ București, E.T., 1964. Reprodus în: *Romane*, II, ed. și postf. de Constantin Mohanu, București, Cartea Românească, 1989.

◆ Al. Piru, VR, X, 1957, 8, 217–219; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

GHEORGHE Ion, *Pâine și sare*, București, E.S.P.L.A., 1957, 240 p. Roman realist-

socialist, scris în versuri. Țăranii din satul Mămăliga sunt siliți de activistul Ihale să intre în gospodăria colectivă. Secretarul organizației de bază din sat, Anton Coman, se opune însă unor asemenea practici. Ca urmare, Ihale, care îmbrăcase în trecut și cămașa verde a legionarilor, este alungat din sat de țăranii revoltați.

◆ AL. Căprariu, TR, I, 1957, 27, 2; Dan Grigorescu, GL, IV, 1957, 30, 1; 4; I. D. Bălan, *Romanul în versuri al unui tânăr poet*. TS, VI, 1957, 11, 94-96; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

IGNĂTESCU C., *Romane de dragoste*, București, E.T., 1957, 564 p. Roman social, realist-socialist. Pe fundalul iubirii dintre Constantin Zare, activist ilegalist, și doctorița Bălașa, sunt relateate evenimente din timpul ofensivei sovietice de la Prut, al întoarcerii armelor împotriva hitleriștilor și al primelor încercări de împărțire a moșiilor boierești, după 23 August 1944. Acțiunea se petrece în Moldova, în imediata apropiere a frontului.

◆ AL. Căprariu, TR, I, 1957, 33, 2; Mihail Petroveanu, GL, IV, 1957, 37, 2.

ISTRATI Ion, *Din neagra țărănie*, București, E.T., 1957, 238 p. A fost retipărit cu titlul schimbat; textul a fost revăzut la reeditare. Fragment (dintr-un proiectat vol. secund): *Stampe provinciale*, IL, XV, 1964, 12, 5-29. Roman realist-socialist, autobiografic. Evocarea copilăriei și tinereții scriitorului, petrecute în comuna Alba, din Moldova de Sus, este făcută inclusiv în spiritul *Amintirilor* lui Ion Creangă. Nu lipsesc expresiile dialectale și verva, tipice naratorilor moldoveni. „Opera sa cea mai realizată artistic” (Marian Popa).

▼ I, București, E.T., 1960; *Lumea lumilor mele*, ed. revăzută și adăugită, București, E.T., 1969.

◆ Marin Bucur, GL, V, 1958, 14, 1; Ion Lungu, TR, II, 1958, 37, 2; Z. Ornea, VR, XI, 1958, 9, 207-209; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Grâu înfrățit*, 1950.

LEU Corneliu, *Vârsta de aur*, București, E.S.P.L.A., 1957, 448 p. *Bildungsroman*, de

tip realist-socialist. Sunt urmărite destinele a trei studenți, Roibu, Spătaru și Cosâmbescu. Dintre aceștia, Cosâmbescu se dovedește un conformist, în vreme ce Roibu și Spătaru acceptă să se confrunte cu viața. Ei se vor realiza moral și profesional prin munca pe un șantier de construcții.

◆ Lector, CNT, 1958, 8, 3; Rodica Nicolescu, MZ, II, 1958, 22, 4; Vitner, *Prozatorii*, II, 241-251; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Ochiu-dracului*, 1956.

LUCA Ștefan, *An de școală*, București, E.T., 1957, 86 p. Scurt roman realist-socialist, pentru copii. Relatează întâmplări de vacanță și evenimente din viața sportivă a unei organizații de pionieri preocupate de apărarea minorilor prejudiciați material și moral. Acțiunea se petrece într-un orașel de provincie.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

LUDO I., *Regele Palaelibus*, București, E.S.P.L.A., 1957, 666 p. Al treilea roman din ciclul *Paravanul de aur*, o cronică realist-socialistă a evenimentelor din România de după primul război mondial. În ordinea hotărâtă de autor, seria mai cuprinde titlurile: *Domnul general guvernează* (1953), *Starea de asediu* (1955), *Salvatorul* (1959), și *Ultimul batalion* (1960). Este înfățișată cu lux de amănunte și pe un ton de pamflet politic domnia lui Carol al II-lea, încheiată cu Dictatul de la Viena. Personajele și situațiile istorice sunt cele reale. Tonul e demascator și violent.

▼ București E.P.L., 1962.

◆ Miron Dragu, GL, IV, 1957, 12, 1; 4; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

MATASĂ Elena, *Mălina*, București, E.S.P.L.A., 1957, 176 p. Scurt roman rural, de tip realist-socialist. Comunică, într-un limbaj care mimează în chip nefericit vorbirea țărănească, formele pe care le ia gelozia în sufletul Mălinei, tânără soție și mamă, membră în G.A.C. Aceasta își bănuiește soțul de relații extraconjugale cu Tina, o tractoristă, dar se înșală. Protagonista reușește totodată să preîntâmpine un incendiu la grajduri.

◆ Savin Bratu, GL, IV, 1957, 42, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Cosma, *Romanul*, 33.

MĂRGEANU Nicolae, *Bătălia nevăzută*, București, E.T., 1957, 160 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Roman polițist, realist-socialist. Cartea dezvăluie împrejurările în care a fost prins un grup de spioni trimis dintr-o țară occidentală pentru a fura documentația întocmită de inginerul român Stroiescu, care descoperise un mare zăcămint de uraniu. Acțiunea se petrece în primul deceniu al dictaturii comuniste, la București și în munți.

▼ Ed. revăzută, București, E.M., 1962; București, E.M., 1964.

◆ I. Tiba, IL, IX, 1958, 4, 116–118; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*. □ Voicu Bugariu, ~ și pretextul detecției, O, XXXII, 1981, 38, 3; Petru Sfetca, *Cu scriitorul* ~, O, XXXVI, 1985, 35, 3; Cornel Ungureanu, ~ și înobilizarea romanului popular, O, XXXVI, 1985, 43, 2.

MOVILĂ Sanda, *O vară la șipotul fântânilor*, București, E.T., 1957, 138 p. Roman realist-socialist, cu temă rurală. Evocare realizată cu mijloacele prozei de atmosferă, a vieții pline de privațiuni a țărănimii în timpul „regimului burghezo-moșieresc”. Cartea are un subiect banal. Boierul Andrei încearcă să o mărite pe Floarea, o fată de la curte, cu un tont, deși aceasta îl iubește pe ciobanul Clion. Survine o inundație, și țărani, cărora nu li se dă nici un ajutor, se răzbnă dând foc pădurii și clăilor boierești. Acțiunea se petrece pe valea Argeșului, înainte de primul război mondial.

◆ Aurelia Bunea, ST, IX, 1958, 3, 95; E. Tudor, VR, XI, 1958, 3, 181–182; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

MUNTEANU Francisc, *Fericiul negustor*, București, E.S.P.L.A., 1957, 278 p. Fragment: ≈, VR, IX, 1956, 10, 79–125. Roman social, realist-socialist. Prin Laurențiu Barna, fiul unui negustor, ni se prezintă imaginea unei existențe ratate. Datorită mentalității sale retrograde, protagonistul nu poate să înțeleagă „realitățile socialiste” și nici să acționeze în spiritul lor. Finalul e pilduitor. Barna este exclus din P.C.R. și devine vânzător de pepeni lângă Casa Scânteii.

■ *A boldog kereskedő*, tr. de Botár Béla, Budapesta, Európa Könyvkiadó, 1961.

◆ Dumitru Solomon, GL, IV, 1957, 36, 1; 4; Al. Andriescu, IL, 1957, 10, 106–107; Mihail Petroveanu, GL, IV, 1957, 43, 2; Dumitru Micu, *Noi cărți ale lui* ~, LPC, XXXVII, 1957 12, 112–121; Gloria Barna, SB, VIII, 1957, 12, 79–80; Petru Stoianescu, *Pescar în ape tulburi* (≈ de ~), OL, 1958, 116–118; Vitner. *Prozatori*, I, 270–272; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *În orașul de pe Mureș*, 1954.

MUNTEANU Francisc, *Statuile nu râd niciodată*, București, E.T., 1957, 530 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragmente: *Filatorii* (romanul e anunțat cu titlul *Uzina albă*), TS, III, 1954, 9–10, 27–57; *Oameni și drumuri*, GL, II, 1955, 46, 3; *Oameni și drumuri* (romanul poartă același titlu), VR, VIII, 1955, 12, 40–87; *Oameni și drumuri*, SB, VII, 1956, 2, 40–63. Roman social, cu coloratură realist-socialistă, dedicat luptei „maselor” pentru cucerirea puterii după cel de al doilea război mondial. Acțiunea se petrece la Timișoara, în fabrica de textile „Wollman”. Se detașează figura muncitorului Horváth, ucis mișelește de reacționari și aruncat într-o groapă cu var. „Disecat sub raportul construcției, romanul lui ~ este, după mai vechea formulă, o felie de viață” (Al. Căprariu).

▼ București, E.T., 1959; București, E.T., 1962; ed. revăzută, Cluj, Dacia, 1971.

■ *A szobrok sohasem nevetnek*, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1959; *Statui nikogda ne smeiujsza*, tr. de P. Bystrov, Moscova, Inolitizdat, 1962; *Statui nikoli ne smiujsza*, tr. de Andrej M'jastnicki, Kiev, Radjanski pismennik, 1962; *Statulos niekda nesmejujsza*, tr. de I. Vaišnoras, Vilnius, Valstybinė Grozinės Literatūros Leidykla, 1964; în lb. estoniană, tr. de A. Kurtina, Tallin, Estgosizdat, 1964.

◆ H. Zalis, GL, IV, 1957, 52, 1; 6; Mihail Petroveanu, GL, V, 1958, 2, 2; Al. Căprariu, TR, II, 1958, 6, 2; V. Tătaru, ST, IX, 1958, 2, 92; Al. Andriescu, IL, IX, 1958, 4, 85–88; N. Ciobanu, SB, IX, 1958, 4, 43–47; Georgescu, *Încercări*, II, 68–79; 80–84; 163–170; Al. Oprea, *Probleme ale realismului socialist*, TR, III, 1959, 3, 3; 5, 3; 10; Radu Enescu, *Romanul muncitoresc*, TR, III,

1959, 33, 1; 2; 34, 2; V. Crăciun, *Clasa muncitoare în opera lui ~*, SCȘ, XI, 1960, 1, 75-88; Vitner, *Prozatori*, I, 251-260; Micu - Manolescu, *Literatura*, 210-212; Oprea, *Mișcarea*, 95-100; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *În orașul de pe Mureș*, 1954.

MUNTEANU Ioana, *Întorcerea*, București, E.S.P.L.A., 1957, 194 p. (Lucaefărul). Scurt roman de dragoste, realist-socialist. Construit și pe coordonatele romanului psihologic, relatează eșecul sentimental al Drinei, o femeie divorțată, care încearcă să-și refacă viața. Acțiunea se petrece în primii ani de dictatură comunistă.

◆ Aura Pană, IL, 1957, 9, 105-106.

O MUȘAT I. D., *În temniță*, fragment din romanul *Atunci când s-a stărnit furtuna*, TR, I, 1957, 20, 4-5. Cartea urma să evoce războala lui Horea.

MUȘAT I. D., *Misiunea H. S.*, București, E.T., 1957, 276 p. (Cutezătorii). Roman polițist, realist-socialist. Dezvăluie modul în care un grup de patrioți a împiedicat o misiune militară germană să găsească un zăcămint strategic. Acesta fusese descoperit de profesorul Munte, de la Universitatea din Cluj. Acțiunea se petrece în timpul celui de al doilea război mondial, în condițiile refugului.

◆ Crișan Tomescu, GL, IV, 1957, 44, 2; Leonard Gavrilii, SB, IX, 1958, 1, 41-44; Mircea Braga, *Note despre romanul de aventuri*, TR, IV, 1960, 3, 3; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

NEAGU Constantin, *O amintire neplăcută*, București, E.T., 1957, 76 p. Scurt roman polițist, de factură realist-socialistă. Cartea prezintă capturarea unui criminal și demascarea unor delapidatori. Mobilul crimei e furnizat de încercarea unuia dintre hoți de a-și demasca tovarășii.

◆ C. Mircea, ST, IX, 1958, 4, 102.

NEAGU Constantin, *Se ridică ceața*, București, E.T., 1957, 212 p. Roman polițist, realist-socialist. Acțiunea este inspirată din lupta miliției pentru eradicarea delincvenței la oraș. E vorba de prinderea unui grup de

infracțori, vinovat de furturi de butelii și briliante.

◆ Laurențiu Tudor, *Dublu debut în romanul de aventuri*, TR, I, 1957, 30, 7.

NEAGU Constantin, *48 de stee*, București, E.S.P.L.A., 1957, 446 p. Roman realist-socialist de aventuri. Acțiunea se petrece în S.U.A. și are la bază conflictul dintre masele muncitoare și monopoluri.

◆ Laurențiu Tudor, *Dublu debut în romanul de aventuri*, TR, I, 1957, 30, 7; I. Sârbu, IL, 1957, 10, 113.

NEDELCO Șerban, *Furtuna stârnește valurile*, București, E.S.P.L.A., 1957, 500 p. Roman social, realist-socialist. Are ca temă formarea conștiinței socialiste la sate. Literar, narațiunea e construită schematic, cu dese apeluri la clișeu ideologic.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

PAPU Letiția, *Sub arșița verii*, București, E.S.P.L.A., 1957, 334 p. Roman realist-socialist, privind relațiile dintre sat și oraș și dificultățile pe care le întâmpină „treccrea la socialism” în mediul rural. Conflictul, schematic, se reduce la sabotajul organizat de chiaburi.

◆ Ion Tiba, IL, IX, 1958, 6, 95-96; Nicolae Mărgeanu, TR, II, 1958, 38, 2; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

PĂCURARIU Francisc, *Furtună sub Detunata. Povestire istorică*, București, E.S.P.L.A., 1957, 244 p. Roman istoric, de tip realist-socialist. Are ca subiect lupta moților din zona Zlatnei împotriva asupririi maghiaro-austriece. Acțiunea se petrece la cincizeci de ani după războala lui Horea.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*. □ Neagu, *Cartea*, 54-58; Mariana Brătescu, *Confesiuni esențiale*: ~, SLAST, II, 1982, 50, 3; Ion Ilie Mureșan, *Dialog cu ~*, VTR, XIII, 1983, 9, 11-12; A. Silvestri, *Fascinația dimensiunilor grandioase*, LCF, XXVI, 1983, 48, 7; Iuliu Părvu, *Un umanist modern*: ~, ST, XXXVI, 1985, 3, 31-32; Dorin Murariu, *Teșirea din labirint*, O, XXXVI, 1985, 31, 6; Florin Constantiniu, *Istorie*

lucidă, FC, XXXVII, 1988, 29, 10; Mihail Diaconescu, *O meditație grasă*, T, XVII, 1988, 9, 17–19; 52.

PĂSCĂLUȚĂ Octavian, *Păunul de aur*, București, E.S.P.L.A., 1957, 448 p. Tentativă de roman istoric, realist-socialist. Are ca temă viața și opera lui Dimitrie Cantemir. După Paul Georgescu, ~ „și-a propus o sarcină extrem de grea, care necesită un romancier cu experiență”.

◆ AL. Căprariu, TR, I, 1957, 35, 2; V. Moglescu, VR, X, 1957, 11, 177–178; Georgescu, *Încercări*, II, 112–117.

PELTZ I., *Max și lumea lui*, București, E.S.P.L.A., 1957, 568 p. Roman social, realist-socialist. Analiză, motivată ideologic, a formelor monstruoase ale rapacității în mediul marii finanțe. „Un autentic roman social, prin toate acele aspecte ale unei societăți în derută” (Perpessicius).

◆ R. Valeriu, GL, IV, 1957, 50, 2; Perpessicius, LCF, I, 1958, 4, 7; Perpessicius, *Alte mențiuni*, 207–212; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

PETRESCU Camil, *Un om între oameni*, III, v. *Un om între oameni*, I, 1953.

POP Mihail, *La vest de Majorca*, București, E.T., 1957, 122 p. (Cutezătorii). Scurt roman de aventuri, realist-socialist. Prezintă sabotarea de către marinarii români a vasului „Madonna”, care transporta arme în Spania pe vremea războiului civil.

◆ Nichita Stănescu, GL, IV, 1957, 39, 2.

POPESCU Ștefan, *Premieră de gală*, București, E.S.P.L.A., 1957, 126 p. Roman de dragoste. Acțiunea se petrece în mediul cosmopolit al Vienei muzicale. Tema o furnizează destrămarea relației dintre studentul sărac Ulrich și Liliane, o colegă.

◆ Ion Andrei, TR, II, 1958, 36, 2; *Dicționar*.

POPESCU Tudor, *Ultima aventură*, București, E.T., 1957, 326 p. Cu un cuvânt înainte de Felix Aderca. Roman de aventuri. Dezvă-

luie peripețiile prin care trece un grup de tineri care pleacă la sfârșitul secolului trecut în regiunea Amazoanelor, cu scopul de a se îmbogăți. Cartea excelează în relatarea detaliului exotic.

■ *Poslednoto priključenje*, tr. de Veselina Georgieva, Sofia, Narodna Kultura, 1961.

◆ L. Gavrilu, SB, IX, 1958, 1, 41–44; Ioana Tudor, MZ, II, 1958, 15, 5; C. A., GL, V, 1958, 4, 2; Ion Potopin, VR, XI, 1958, 4, 240–241; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

POSTELNICU Ioana, *Orașul minunilor*, București, E.T., 1957, 336 p. Roman pentru copii, de tip realist-socialist. Relatează întâmplări din viața unui băiețel din București, Andreiaș, pe care mama sa nu-l lasă să meargă la căminul de copii. Cu ocazia unei vizite la Sibiu, unde locuiește bunicul lui, Andreiaș reușește să schimbe hotărârea mamei și capătă permisiunea de a frecventa în viitor căminul.

◆ H. Grigore, GL, IV, 1957, 38, 2; Aurelia Bunea, ST, VIII, 1957, 11, 99–100; N. Corbeanu, SB, IX, 1958, 1, 73–75; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

ROVAN Maria, *Destine*, București, E.S.P.L.A., 1957, 224 p. Roman realist-socialist, având ca temă maternitatea. Concepută ca ilustrare a unor destine paralele din mediu spitalicesc, expunerea firului narativ se subțiază până la flecăreală.

◆ M. Valeriu, MZ, I, 1957, 7, 5; Mihaela Păduraru, IL, 1957, 11, 110–112; Georgeta Horodincă, *Romanul feminin*, CNT, 1958, 6, 3; Popa, *Dicționar 2*.

SADOVEANU Ion Marin, *Ion Sântu*, București, E.S.P.L.A., 1957, 654 p. Fragmente: *Împlinirile lui* ≈, GL, III, 1956, 4, 3; 4; ≈, VR, IX, 1956, 2, 18–75; *Priveliști din anii de foc*, GL, III, 1956, 16, 3, 4. Al doilea roman din ciclul inițiat cu *Sfârșit de veac în București* (1944). De astă dată, formula epică aleasă este un *Bildungsroman*. Experiențele sentimentale și cognitive ale lui Ion Sântu, nepotul școlit al lui Iancu Urmatecu – figura centrală a primei cărți –, sunt urmărite cu

minuțiozitate, până la definitivă formare a unui ideal de viață. Conform unui „clasicism” moral *sui-generis*, Ion Sântu se arată atras de ideile de armonie și de omenie, pe care ar dori să le impună la toate nivelele vieții sale interioare, dar, analizându-se în profunzime, își descoperă în suflet prezența hădă a orgoliului. Iar acesta, în chip paradoxal, îl scoate din imobilismul moral pe care-l presupunea concepția sa de viață, astfel că Ion Sântu va deveni un propagator al ideilor revoluției, ca formă de umanizare personală. Fundalul pe care se petrec faptele îl constituie Răscoala de la 1907, mișcările muncitorești și primul război mondial. De altfel, experiența purificatoare a acestuia din urmă vine în consonanță cu activismul moral pe care-l practică în final personajul principal. Ultimul roman din ciclu, *Desăvârșirea lui* ≈, rămas nescris, urma să consolideze noua optică existențială. Sub aspect literar, ≈ suferă de lungimi și de o anumită redundanță eseistică. „Cartea interesează prin procesul în sine al rupei lui ≈ din tiparul puternic al familiei” (Radu Popescu). „Ca *Bildungsroman*, ≈ rămâne o interesantă realizare a genului în literatura română” (Ion Vartic).

▼ Cu o pref. de Petre Răileanu, București, Minerva, 1989. Reprodus în: *Opere*, III, București, Minerva, 1972.

■ *Jahre der Entscheidung*, tr. de Jakob Paul Molin, Berlin, Verlag der Morgen, 1961.

◆ Radu Popescu, CNT, 1958, 1, 3; Paul Georgescu, GL, V, 1958, 2, 1; 3; Savin Bratu, GL, V, 1958, 6, 2; 7, 2; Radu Lupan, *Oameni dintr-un început de veac*, VR, XI, 1958, 3, 123–132; Ioana Tudor, MZ, II, 1958, 13, 5; Radu Enescu, TR, II, 1958, 15, 2; 8; Georgescu, *Încercări*, II, 221–228; Micu – Manolescu, *Literatura*, 234–235; Cioculescu, *Varietăți*, 380–383; Crohmăniceanu, *Literatura*, I, 604–611; Regman, *Cărți*, 123–136; Zaharia Sângeorzan, RL, II, 1969, 39, 4–5; Virginia Cartianu, ≈, *profesiune de credință artistică a lui* ≈, VR, XXIV, 1971, 12, 55–58; Popa, *Dicționar 1*; Regman, *Selectie*, 73–88; I. Opreșan, *Trilogia lui* ≈, VR, XXVI, 1973, 6, 89–94; Victor Stoleru, *Crochiuri*, 75–89; Balotă, *Universul*, 7–25; Popa, *Dicționar 2*; *Scritori români*; *Dicționar*; Leonte, *Prozatori*, 54–58; Rotaru, *O istorie*, III, 569; Cosma, *Romanul*, I, 257–260; Nicolau, *Ion Marin Sadoveanu*, 173–

184; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 226–229; Petre Răileanu, *Calmul narațiunii*, RL, XXII, 1989, 15, 4. □ V. și *Sfârșit de veac în București*, 1944.

SEVER Alexandru, Cezar Dragoman, I–II, București, E.S.P.L.A., 1957, 408 + 478 p. Roman social, realist-socialist. Prezintă un caz de parvenire, în decorul tipic societății românești din al doilea deceniu al secolului XX. La polul opus reușitei sociale a lui Cezar Dragoman este așezată evoluția lui Ioan Roman, ziarist cu vederi de stânga, ucis în timpul unei false tentative de evadare. În ciuda pretențiilor scriiturii, cartea suferă de lungimi obositoare.

◆ Mircea Braga, ST, IX, 1958, 3, 96; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

○ **SPIRIDONESCU C.**, *Demisia guvernului*, fragment din romanul *Alina*, IL, 1957, 2, 23–26.

ȘERBAN Mihail, Pământ și oameni, București, E.S.P.L.A., 1957, 702 p. Roman realist-socialist, tratând despre colectivizarea agriculturii. Acțiunea se petrece în satul Irinești, din nordul Moldovei, conflictul fiind generat de măsura mutării arbitrare a unei mori. Din păcate, dramele individuale sunt artificiale iar epicul pe măsură.

◆ N. Ciobanu, GL, IV, 1957, 26, 2; Romul Munteanu, VR, X, 1957, 9, 196–198; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

TÂNASE Nicuță, Derbedei, București, E.T., 1957, 182 p. Scurt roman de atmosferă, realist-socialist. Evocă lumea șmecherilor și a delincvenților de mică anvergură din mahalaua Giulești care, în primii ani de democrație populară, se reeducă prin muncă la Combinatul Siderurgic din Hunedoara. De reținut, pitorescul expresiei argotice și unele elemente ale comicului de situație.

▼ Reprodus în: ≈, București, E.T., 1961.

◆ Ion Marinca, OL, 1956, 2, 197–200; Maria Nicoră, SB, VIII, 1957, 1, 61–63; A. P., IL, 1957, 3, 115; Savin Bratu, GL, IV, 1957, 14, 2; Remus Luca, CNT, 1957, 14, 3; Constantin Vasiliu, ST, VIII, 1957, 4, 114; Bratu, *Cronici*, II, 76–81; Eugen Simion, CNT, 1961, 51, 3; Vitner, *Proza-*

tori, II, 268–280; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Cosma, *Romanul*, I, 204.

○ **THEODORU Radu**, *Ad augusta per angusta*, SB, VIII, 1957, 2, 8–27; *Popas în Madagascar*, SB, VIII, 1957, 10, 6–36, fragmente din romanul *Pescărușul albastru*.

† **ȚIC Nicolae**, *A doua moarte a lui Anton Vrabie*, București E.T., 1957, 102 p. Scurt roman realist-socialist, cu temă rurală. Prezintă cazul de alienare a țăranului Anton Vrabie, care se opune obstinat colectivizării agriculturii, ajungând într-o situație-limită, cauzată de conflictul cu colectivizarea.

◆ Mihail Petroveanu, GL, IV, 1957, 17, 12.
 □ Al. Oprea, *Profiluri literare*. –, LCF, II, 1959, 13, 10; Sorin Alexandrescu, *Tineri scriitori*. –, GL, VII, 1960, 31, 2; S. Iosifescu, *Modalități în romanul actual*, GL, VIII, 1961, 39, 1; 6; Ion Vitner, –, TR, V, 1961, 48, 4–5; 49, 8–9; S. Damian, *Tendințe și stiluri în proza tinerilor*, GL, X, 1963, 4, 1; 6; 6, 1; 6; Mihai Drăgan, *Însemnări despre proza tinerilor*, IL, XIV, 1963, 5, 45–48; Mihai Drăgan, *Analiza psihologică în proza tinerilor*, IL, XIV, 1963, 5, 56–60; Mihai Drăgan, *Prozatori tineri și critica literară*, IL, XIV, 1963, 5, 69–72; Horia Bratu, *Social, național și universal în literatura română contemporană*, SXX, IV, 1964, 7–8, 26; Sânziana Pop, –, LCF, IX, 1966, 3, 7; Sânziana Pop, *Să discutăm despre eroii literari*, LCF, IX, 1966, 16, 7; Neagu, *A doua*, 274–276; Reporter, *Cu* –, SLAST, VII, 1987, 8, 4.

UBA Traian, *Până dincolo de pădurea vieneză*, București, E.T., 1957, 308 p. Evocare romanțată, de tip realist-socialist, a unor momente importante din războiul antihitlerist. Personajele angajate în acțiuni sunt soldați și ofițeri români. Fondul narativ pare autobiografic.

■ *Po tu storonu Veskogo lesa*, tr. de B. A. Andrianov și I. F. Lanina, Moscova, Voenizdat, 1963.

VAIDA A. G., *Eșecul bandei V5*, București, E.S.P.L.A., 1957, 242 p. Roman realist-socialist de spionaj. Evocă prinderea unui grup de spioni ce încerca să afle date despre cercetarea românească din domeniul fizicii nucleare.

▼ București, E.P.L., 1962.

■ *Zadanie vypolneno*, tr. de A. V. Sirotkin, Moscova, Voenizdat, 1960.

◆ L. Gavrilu, SB, IX, 1958, 1, 41–44; Popa, *Dicționar 1*.

VAIDA A. G., *Povestea unei mame*, București, E.S.P.L.A., 1957, 150 p. Scurt roman politic, realist-socialist, despre activitatea ilegală a grupului de partizani „Bucegi”, din munții cu același nume. Acțiunea se petrece în perioada imediat premergătoare actului de la 23 August 1944.

◆ Aurel Butnaru, IL, IX, 1958, 2, 112–113; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

VĂLMARU Nicolae, *Capriciile Iulianei*, București, E.S.P.L.A., 1957, 190 p. Scurt roman de dragoste, realist-socialist. Derulează criza prin care trece cuplul Tudor – Iuliana, cel dintâi inginer, a doua fără o profesiune certă, împiedicat să se consolideze din cauza veleităților de artistă ale protagonistei. Legătura se va redresa la Orășita, unde Iuliana își va urma soțul, părăsind Bucureștiul și scena.

◆ N. Ciobanu, GL, IV, 1957, 14, 2.

VESPER Iulian, *Glasul*, București, E.S.P.L.A., 1957, 178 p. Roman mitic. Concepută poli-fonic, cartea investighează arheologia spiritului etnic. Acțiunea se petrece într-un sat bucovinean de munte, înaintea ultimului război mondial, având în centru figura unei țărănci, Aspazia Ciobanu, care încearcă să asigure fiilor ei șansa învățaturii. Timpul cărții este acela al unui prezent cosmic. Actele personajelor nu sunt simple manifestări ale unor voințe, ci expresia unui infuz sentiment al vieții, cu o coloratură fatalistă. Farmecul narațiunii vine din puterea de a propune un model stilizat al lumii, exprimând o spiritualitate arhaică. „Față de *Primăvară în țara fașilor* (1938), ≈ indică o maturizare substanțială a talentului autorului” (Radu Enescu).

◆ Traian Stoica, FC, VI, 1957, 17, 17; Radu Popescu, CNT, 1957, 30, 3; Radu Enescu, TR, I, 1957, 25, 2; Cornel Regman, *Al cincilea mit*, VR, X, 1957, 7, 185–191; Gh. Pavelescu, SB, VIII, 1957, 9, 83–84; Mihail Petroveanu, GL, IV, 1957,

38, 2; Vitner, *Meridiane*, 109–111; Laurențiu Ulici, *Un prozator*, RL, II, 1969, 49, 14; Popa, *Dicționar 1*; Corbea, Florescu, *Biografii*, 259; Sorin Titel, *Un roman pe nedrept uitat*, LCF, XVII, 1974, 13, 6; Eugen Simion, *≈ lui ~*, LCF, XVIII, 1975, 20, 6; Titel, *Pasiunea*, 109–111; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Ion Cristoiu, *Un roman de referință*, RL, XXII, 1989, 21, 4; Simion, *Scriptori*, IV, 86–89.

VLAD Maria, *Drumuri*, București, E.T., 1957, 572 p. Tentativă de roman social, realist-socialist. Sunt descrise scene din viața unui oraș de pe Dunăre. Acțiunea se petrece în timpul războiului și merge până la eliberarea așezării de sub jugul fascist. Eroina principală, Cristina Nedu, este prea slab conturată pentru a deveni un personaj literar autentic. Tonul relatării e sentimental-patetic.

◆ V. Tătaru, ST, IX, 1958, 2, 89; R. Nm., IL, IX, 1958, 3, 125; Dumitru Solomon, VR, XI, 1958, 5, 180–182.

1958

ADERCA Felix, *Jurnalul lui Andrei Hudici*, București E.T., 1958, 308 p. Roman realist-socialist, de aventuri, pentru copii și tineret. E construit în tehnica mozaicului epic. Relatează evenimente de vacanță dintr-o tabără de iarnă de la Sovata, care prilejuiesc profesorului Vasiliu mai multe revelații, printre care și pe aceea a curățeniei sufletești și a bunăității unuia dintre elevii săi, Andrei Hudici, decedat într-un accident stradal.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Cândroveanu, *Literatura*, 29–31. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

○ **BARBU Eugen**, *Dimineața* (romanul e anunțat cu titlul *Calea Negustorilor*), GL, V, 1958, 7, 3; 6; *Pe Grivița, la ora 8 dimineața* (romanul e anunțat cu titlul *Strada*), GL, VIII, 1961, 8, 5; *Calea Griviței*, (aceiași nume pentru roman, *Strada*), VEA, XVII, 1961, 18, 2; 11; *Calea Griviței* (titlul pentru roman este tot *Strada*), GL, VIII, 1961, 19, 4; *Ziua unui pierde vară* (titlul romanului e *Calea Negustorilor*), ST, XV, 1964, 12, 20–57, fragmente dintr-un roman social. Pare să facă parte din

aceiași proiect și *Tereza*, GL, IV, 1957, 35, 5. După cum mărturisește autorul, în nota explicativă din GL, VIII, 1961, 8, 5, cartea urma să surprindă o zi din viața cartierului Grivița, 15 februarie 1933, care a precedat reprimarea greviștilor. Eroii, Ina și Mareș, sunt preluați din *Șoseaua Nordului*.

□ V. și *Balonul e rotund*, 1956.

CHIRIAC Virgil, *Cinci căpitani și „Racheta”*, București, E.T., 1958, 200 p. Scurt roman realist-socialist, pe temă sportivă, inspirat din viața unor jucători de fotbal în devenire.

▼ București, E.T., 1965.

■ *Pjar' Kapitanov i „Raketa”*, tr. de I. Cernova, Moscova, Detgiz, 1961; *Rakettja tema viis Kaptevit*, tr. de V. Veber, Tallin, Estgosisdat, 1962; *Pjar' Kapitanov i „Raketa”*, tr. de A. Andrijuškevičius, Vilnius, Goslitizdat, 1963.

CHIRIȚĂ Constantin, *Castelul fetei în alb. A doua aventură a Cireșarilor*, București, E.T., 1958, 380 p. (Cutezători). Este cel de al doilea vol. al ciclului *Cireșarii*. Va fi republicat, în 1972 și 1976, alături de celelalte tomuri: *Cavalerii florii de cireș* (I; în 1956 *Cireșarii*), *Roata norocului* (III), *Aripi de zăpadă* (IV) și *Drum bun, cireșarii!* (V). Roman realist-socialist, de aventuri, pentru copii și tineret. Narează peripețiile prin care trece grupul de tineri elevi din primul roman al ciclului în timpul căutărilor unei misterioase „fete în alb”. Tinerii reușesc să o găsească, după descifrarea unor criptograme medievale, în „Curtea celor două cruci” din „Cetatea Vulturilor”. Abundența recuzită senzațională și polițistă nu împiedică romanul – a spus critica – să fie „savuros” (Ion Vitner).

▼ București, E.T., 1961. Reprodus în: *Cireșarii*. II. ≈, București, Albatros, 1972; *Cireșarii*. II. ≈, București, Cartea Românească, 1976; *Cireșarii*. II. ≈, București, Albatros, 1985.

■ *Das Traumschloss des Mädchen in Weiss*, tr. de Gisela Richter, București, Jugendverlag,

1962; *A fehért ruhás leány vára*, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1963.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1965.

◆ Marin Bucur, LCF, I, 1958, 4, 2; Dan Grigorescu, GL, V, 1958, 36, 2; Aura Pană, IL, IX, 1958, 9–10, 177; Ion Vitner, *Tineri prozatori*: ~, VR, XIV, 1961, 116–117; Vitner, *Prozatori*, II, 211–213; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Cireșarii*, 1956.

CONSTANTIN Theodor, *Fiul lui Monte Cristo*, București, E.T., 1958, 608 p. (Cutezătorii). Textul a fost revăzut la reeditare. Roman de aventuri, realist-socialist. Ducu, fiul unui individ ucis în timp ce dezgropa o coamoară, îl caută pe criminal. Acesta e Walter, fost prieten al mortului, acum spion în serviciul Germaniei și colaborator al legionarilor. Fundalul ales pentru narațiune, altfel antrenantă și vie, în ciuda abuzului de recuzită de tip polițist (descrieri de crime și de acțiuni senzaționale de spionaj, cu comori și ruine etc.), este lumea portului dunărean din preajma celui de al doilea război mondial. În decorul romantic al Dunării și bălților se consumă și episodul plin de puritate al iubirii lui Ducu pentru Ingrid, de care îl despart tot legionarii.

▼ I–II, ed. revăzută, București, E.T., 1964.

■ *Sin Monte-Kristo*, tr. de A. M'jastnički și M. Cehmejstruk, Kiev, Molodj, 1966.

◆ Z. Ornea, LCF, II, 1959, 3, 2; Radu Popescu, CNT, 1959, 7, 3; I. Sârbu, IL, X, 1959, 2, 114–115; Sanda Radian, VR, XII, 1959, 2, 206–207; Radu Enescu, TR, III, 1959, 21, 2; N. Corbeanu, SB, X, 1959, 5, 81–83; Mircea Braga, *Note despre romanul de aventuri*, TR, IV, 1960, 3, 3; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

DAN Sergiu, *Taina stolnicesei*, București, E.S.P.L.A., 1958, 160 p. (Lucaefărul). Scurt roman istoric și de dragoste, având ca subiect iubirea dintre stolnicesa Kira și haiducul Ioniță Romănul, în timpul domniei lui vodă Caragea. Intriga facilă, lăsând impresia de exercițiu literar, are drept fundal o epocă fanariotă prea puțin conturată.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Ioana Lipoveanu-Theodorescu, =, TR, XXIII, 1979, 40, 6. □ V. și *Dragoste și moarte în provincie*, 1931.

DELEANU Nicolae, *Nedeia din Poiana Miresei*, II, v. *Nedeia din Poiana Miresei*, I, 1955.

DONGOROZI Ion, *Văltori*, București, E.S.P.L.A., 1958, 360 p. Roman realist, cu tentă naturalistă, despre existența provincială. Acțiunea se petrece în perioada interbelică. Tânărul profesor Miron Șerbănescu renunță la postul obținut prin concurs la Liceul „Gh. Lazăr” din capitală și pleacă să-și facă meseria în orașelul X, unde se izbește de obtuzitatea provincială a mediului de adopție.

◆ Teodor Vărgolici, SB, IX, 1958, 5, 77–78; Gheorghe Anca, LCF, X, 1957, 28, 7; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

○ **DUMITRIU Petru**, *Biografii contemporane*, LCF, I, 1958, 10, 4–5; *Viața și moartea unui om fără acte de identitate*, ST, IX, 1958, 9, 21–47; 10, 30–62; 11, 28–64; *Un om fără acte de identitate*, GL, V, 1958, 39, 3; *Proprietate și posesiuni*, IL, X, 1959, 2, 38–44; *Cum se deschide o ușă (Din biografia lui Panait Petre)*, GL, VI, 1959, 12, 4; 13, 4; 14, 4; 15, 4; 16, 4, fragmente din romanul *Biografii contemporane*.

□ V. și *Bijuterii de familie*, 1949.

FĂGERAȘU Crișan [Sergiu FĂRCĂȘAN], *O iubire în anul 41.042*, I–IV, București, Editura Rev. „Știință și tehnică”, [1958], 32 + 32 + 32 + 32 p. (Colecția povestiri științifico-fantastice, 84–86). Ed. și tr. ulterioare nu mai sunt semnate cu pseudonim. Roman *science-fiction*, pe tema naturii eterne a sentimentelor omenești. Oamenii mileniului 42, în ciuda enormei distanțe în timp, iubesc la fel ca strămoșii lor. Ols și Lu, între care se înfiripă o dragoste puternică, duc o luptă tragică și disperată cu timpul, care încearcă să-i despartă datorită capacității sale de a-i readuce, după o scurtă întâlnire, în orbita duratei istorice diferite din care provin.

▼ București, E.T., 1960; București, E.T., 1966.

■ *Szerelem... 41.042*, I–IV, tr. de Nánási Judit, București, A „Știință și tehnică” folyóirat Kiadása, [1958; semnat Crișan

Făgărașu]; în lb. germană, tr. de Valter Lupescu, Berlin, Volk und Kultur, [1964].

◆ Mișu Dragomir, *Un succes al literaturii de anticipație*, LCF, III, 1960, 19, 4; Modest Morariu, GL, VII, 1960, 39, 2; Octavian Metea, SB, XI, 1960, 10, 73; Lucia Olteanu, *Un reușit roman științifico-fantastic*, LPC, XLI, 1961, 1, 125-128; Constantin Cubleşan, *Anticipație și aventură*, TR, VII, 1963, 12, 1; 9; Ion Hobana, *Literatură științifico-fantastică*, LPC, XLIII, 1963, 12, 51-64; * * *, SXX, IV, 1964, 12, 206.

GHEORGHIU Mihnea, *Două ambasade*, II, v. *Două ambasade*, I, 1955.

GHIBAN C., *Cânta la Stupca o vioară...*, București, E.M., 1958, 304 p. Cu un cuvânt înainte de Viorel Cosma. Evocare romanțată a personalității lui Ciprian Porumbescu.

▼ București, E.M., 1961; cu o pref. de Viorel Cosma, București, E.M., 1964; cu o pref. de Viorel Cosma, București, E.M., 1967.

◆ Dumitru Petrescu, LCF, I, 1958, 9, 2.

○ **IGNEA Dumitru**, *Omul cu părul cărunt*, fragment de roman, IL, IX, 1958, 6, 7-41.

IOSEFINI A., P. PINTILIE, *Paiațe și oameni*, București, E.S.P.L.A., 1958, 430 p. Roman social, inspirat din lumea circului. Crescut la școala dură a lumii interlope bucureștene, Aurel Baci, eroul principal, ajunge în trupa Circului Frascatti, eșuând la Constanța. În același mediu se consumă și iubirea sa tragică pentru Uța, săritoare la trapez.

◆ Lector, CNT, 1958, 20, 3.

LECCA Aurel, *Naufraziul*, București, E.T., 1958, 312 p. Roman de aventuri, pentru copii și tineret. Vasul „Grafton”, condus de căpitanul Mungrove, naufragiază după o lungă călătorie lângă insulele Auckland, în anul 1863. Faptele relatate, într-o narațiune amintind de Jules Verne, au un temei real.

▼ București, E.T., 1960.

◆ Teodor Vârgolici, LCF, II, 1959, 10, 2.

LUDO I., *Ilustrul N. N. din N. N.*, București, E.T., 1958, 360 p. Roman social-politic, de

tip realist-socialist, despre exploatarea țărănimii în așa-zisul regim burghezo-moșieresc.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

MÂNZATU Ion, *Paradoxala aventură*, I-V, București, Editura Rev. „Știință și tehnică”, [1958?], 32 + 32 + 32 + 32 + 28 p. (Povestiri științifico-fantastice, 90-94). Roman *science-fiction*, de tip realist-socialist. Un grup de potenți occidentali intenționează să părăsească Pământul cu o astronavă, în pragul unui nou război mondial, de declanșarea căruia nu sunt străini. În mod accidental, nava realizează o călătorie în timp, revenind într-o lume utopică, după trecerea mai multor milenii.

▼ București, E.T., 1962.

MILORIAN Sergiu, *Misteriosul Mister Misterfield*, București, E.T., 1958, 294 p. Roman realist-socialist, cu tentă satirică, despre viața societății americane postbelice. Ideea centrală este aceea că în Occident educația deficitară s-ar datora exploatarei și literaturii care face cultul crimei.

MOROIANU Dinu, *Polul intangibil*, I-IV, București, Editura Rev. „Știință și tehnică”, [1958?], 30 + 30 + 30 + 30 p. (Povestiri științifico-fantastice, 74-77). Roman *science-fiction*. Acțiunea are la bază ideea posibilității de a se inventa o mașină gigantică de produs frig. Titularul ideii, căruia i s-a furat invenția, înnebunește și face o tentativă de a ucide întreaga omenire, punând în funcție prototipul mașinii, așezat la Polul Sud.

■ *Megközelítetellen Sarok*, I-IV, tr. de Nárási Jusit, București, Tudományos-Fantasztkus Elbeszélések, [1958].

○ **PELTZ I.**, *Așa și pe dincolo*, fragment de roman, IL, IX, 1958, 1, 33-40.

□ V. și *Viața cu haz și fără a numitului Stan*, 1928.

POP Mihail, *Ultimul minut*, București, E.T., 1958, 196 p. Roman realist-socialist, cu temă sportivă. Urmărește teza îmbinării dintre sport și munca productivă, prezentând con-

vertirea acrobatei Luki din dimimondenă la condiția de „săritor la trapez, încadrat în câmpul muncii”.

◆ A. P., IL, IX, 1958, 11, 99.

○ POP Mihail, Nicolae MANEA, *Noapte de aprilie*, fragment din romanul *Anii de foc*, LCF, I, 1958, 7, 4.

POPOVICI Titus, *Setea*, București, E.S.P.L.A., 1958, 602 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragmente (până în 1957 – GL, 32 – romanul e anunțat mai ales cu titlul *Mitru*): În *delegație*, GL, II, 1955, 9, 4; *Mitru*, TS, IV, 1955, 3, 9–21; *La horă*, CNT, 1955, 41, 3; *La horă*, ALB, LVIII, 1955, 412, 4; *O viață...*, TS, IV, 1955, 11, 22–46; *Necazuri*, GL, III, 1956, 28, 3; *Mitru*, VR, X, 1957, 4, 16–70; *Găvrila Ursului*, TS, VIII, 1957, 5, 48–74; *Întâlnire*, GL, IV, 1957, 32, 3; *Suslănescu, învățător de țară*, SB, VIII, 1957, 8, 32–40; *Înfruntare*, GL, V, 1958, 1, 4; *Cu plugurile pe moșia baronului*, ALB, LXI, 1958, 531, 4–5. Reluat fragmentar: ≈, LCF, XXIII, 1980, 9, 4. Amplă frescă la limita canoanelor realismului socialist, a reformei agrare din 1945. Reală capacitate de a surprinde mișcările de mase, evidentă și în *Străinul* (1955), contribuie aici la realizarea unor scene spectaculoase, în care violența confruntărilor exprimă fonduri afective străvechi, aparținând psihologiei colective. Împărțirea pământurilor baronului Papp de Zerind capătă astfel o grandoare de epopee modernă, deși figura țăranelui Mitru Moț, conducătorul maselor, e oarecum neverosimilă caracterologic. Ca și în romanul anterior, cu care cartea de față are în comun cadrul geografic, epoca și unele personaje, sunt remarcabile figurile de intelectuali, ca aceea a învățătorului Suslănescu, tot timpul terorizat de agresivitatea unor structuri sociale în prăbușire, dar incapabil de o reacție controlată, ori cea a comunistului Ardeleanu. O pregnanță psihologică aparte au și figurile de țărani Găvrila Ursului și Ana Moț, în a căror conturare autorul dovedește certe aptitudini de analist și o fină cunoaștere a sufletului țărănesc. Superior *Străinului* din multe puncte

de vedere, ≈ a fost considerat unul dintre marile romane ale literaturii de după cel de al doilea război mondial. „Un roman excepțional” (Perpessicius). „Citind noul roman al lui ~, ≈, uităm tinerețea romancierului” (Paul Georgescu).

▼ București, E.S.P.L.A., 1959; București, E.P.L., 1961; I–II, București E.P.L., 1961; București, E.P.L., 1964; I–II, pref. și note de Cornel Regman, București, E.T., 1966; ed. revăzută, București, 1974; București, Albartos, 1987.

■ *Žer'*, tr. de D. Simič, București, Državno Izdavačko Preduzeće za Književnost i Umetnost, 1959; *Smäd*, tr. de Angela Dova-lova și Peter Doval, Bratislava, Slovenský Spisovatel', 1960; *Éhség*, tr. de Bekény István, Budapesta, Europa Könyvkiadó, 1960; *Der grosse Durst*, tr. de Maria Frank, Berlin, Verlag Volk und Welt, 1960; *Zăzda*, tr. de A. Lubo, Moscova, Goslitizdat, 1960; *Etja*, tr. de Dhimitër Pasko, Tirana, N. Sh. Botimeve „Naim Frashëri”, 1962; *Éhség*, tr. de Bekény István, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1965; *Zăzda*, tr. de Veselina Georgieva, Sofia, Narodna Kultura, 1966; *Zăzda*, tr. de A. Lubo, Moscova, Hydožestvennaja literatura, 1977. Fragmente: *La soif*, tr. de Al. Duiliu Zamfirescu, în **, *Nouvelles roumaines*, București, Meridiane, 1964; *Thirst*, tr. de Demostene Botez, în **, *Introduction to roumanian literature*, New York, Twayne Publishers, 1966; *La Sed*, tr. de Miguel Ángel Asturias, în **, *Antología de la prosa rumana*, Buenos Aires, Editorial Losada, 1967; *Le canon*, tr. de C-tin Borănescu, REVR, 1968, 1, 27–43.

● Premiul de Stat pe anul 1958.

◆ Geo Șerban, *Ipoteze despre condiția romanului*, VR, X, 1957, 6, 181–191; Valentin Baltag, MZ, II, 1958, 32, 5; Radu Popescu, CNT, 1958, 22, 3; 23, 3; 24, 3; Al. Căprariu, TR, II, 1958, 26, 2; 27, 2; Ion Vlad, ST, IX, 1958, 6, 90–93; **, *Masă rotundă*, VR, XI, 1958, 6, 102–111; Perpessicius, LCF, I, 1958, 1, 7; S. Damian, *Romanul ≈ și o interpretare excentrică*, GL, V, 1958, 28, 6; 29, 7; Const. Popescu, ALB, LXI, 1958, 554, 5; S. Damian, *Masele în romanul ≈*, GL, V, 1958, 36,

- 1; 2; Eugen Luca, IL, IX, 1958, 8, 57-64; Leonard Gavrilu, SB, IX, 1958, 8, 44-47; Ion Vitner, -, GL, V, 1958, 46, 1; 6; 47, 7; 48, 1; 6; 49, 2; Andrei Băleanu, *Un roman al „setei de pământ”*, CNT, 1958, 47, 3; Al. Andriescu, *Eroul pozitiv în romanul* ≈, IL, IX, 1958, 9-10, 106-110; D. Micu, LPC, XXXVIII, 1958, 10, 107-116; Dan Valeriu, *Retrospectivă*, TR, II, 1958, 52, 1; 8; Vera Călin, *Social și psihologie în romanul actual*, VR, XI, 1958, 12, 154-163; Gh. Bulgăr, *Scriitori tineri și limba operei lor - ~: ≈ (roman)*, 1958, LR, VII, 1958, 4, 63-69; Georgescu, *Încercări*, II, 80-84; 269-280; Dumitru Isac, *Geneza unei confirmări*, TR, III, 1959, 1, 1; 3; Al. Oprea, *Probleme ale realismului socialist*, TR, III, 1959, 3, 3; 5, 3; 10; M. Novicov, *Pe drumul realismului socialist*, LCF, II, 1959, 16, 6; V. Ardeleanu, *Eroul pozitiv - chintesenta contemporaneității*, ST, X, 1959, 7, 4-7; George Munteanu, *Literatura nouă din patria noastră*, ST, X, 1959, 8, 40-48; D. Micu, *Evoluția romanului românesc pe fâgașul realismului socialist*, LPC, XXXIX, 1959, 8, 99-115; Lucia Jucu-Atanasiu, *Marginalii la romanul* ≈, SB, X, 1959, 9, 70-78; Micu, *Romanul*, 148-171; George Muntean, *Tineri prozatori*, CNT, 1962, 53, 3; Const. Ianculescu, *Satul contemporan în proza lui ~ și Al. Ivan Ghilia*, LL, IV, 1960, 173-180; Vitner, *Meridiane*, 94-100; G. Dimisianu, ≈ și comentarii săi, GL, VIII, 1961, 41, 3; C. Parfene, *Procedee stilistice în proza lui ~*, SCȘ, XII, 1961, 2, 221-242; Iosifescu, *În jurul*, 218-235; Novicov, *Chipul*, 37-49; Perpessicov, *Alte mențiuni*, 189-194; Vitner, *Prozatori*, I, 143-164; Mihai Novicov, *Destinul eroului și compoziția romanului*, GL, IX, 1962, 32, 6; Sanda Apostolescu, *Proza română contemporană*, S XX, II, 1962, 10, 216; D. Micu, *Pentru premiile de stat: ~*, CNT, 1963, 3, 3; Gheorghe Goia, ≈ de ~, ALB, LXVI, 1963, 788, 3; T. L. Birăescu, *Dinamica vieții rurale în romanele de azi*, SB, XIV, 1963, 3, 60-65; Călin, *Curențele*, 161; Damian, *Dirrecții*, 77-100; L. Raicu, *Conținutul și structura romanului*, GL, XI, 1964, 5, 7; Paul Georgescu, *Timpul în romanul nostru*, CNT, 1964, 21, 3; N. Manolescu, *Literatura română de azi*, CNT, 1964, 34, 6; Aurel Martin, -, ≈, LCF, VII, 1964, 17, 5; Paul Georgescu, *Dimensiunea istoriei în literatura noastră nouă*, S XX, IV, 1964, 7-8, 20-25; Ov. S. Crohmălniceanu, *Proza noastră în ultimii douăzeci de ani*, VR, XVII, 1964, 8, 122-133; Ion Trăistaru, *Profiluri de comuniști în literatura noastră*, R, III, 1966, 4, 16; Micu - Manolescu, *Literatura*, 199-204; Mircea Angheliescu, *Să discutăm despre eroii literari*, LCF, IX, 1966, 18, 7; Căprariu, *Jurnal*, 209-222; Oprea, *Mișcarea*, 69-83; Regman, *Cărți*, 43-57; Leonida Maniu, -, IL, XIX, 1968, 10, 45-48; Constantin Mălinaș, ≈, F, VI, 1970, 3, 11; Popa, *Dicționar 1*; Ion Marcoș, -, TR, XVI, 1972, 51, 7; 52, 7; XVII, 1973, 6, 8; Macavei, Magheru, *Vânturache, Analize*, 327-335; Victor Atanasiu, *Personajele prozei lui ~*, LCF, XVII, 1974, 29, 6; Iorgulescu, *Rondul*, 98-106; Voicu Bugariu, *Proza lui ~*, RL, VIII, 1975, 51, 4; V. Răpeanu, *De la „Descult” la „Niște jărani”*, RL, X, 1977, 15, 11; Valentin F. Mihăescu, *Generații și personaje*, LCF, XX, 1977, 13, 3; Popa, *Dicționar 2*; Ștefănescu, *Preludiu*, 161-167; *Scriitori români; Dicționar*; D. Micu, *Resursele prozatorului*, RL, XIII, 1980, 20, 4; Bugariu, *Analogon*, 125-131; Deleanu, *Glusul*, 59, 85, 110, 113, 176; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatura română în școală. Personaje ale literaturii române interpretate de ~ (n. 1930)*, ≈ (1958), RL, XVI, 1983, 12, 19; Irina Petras, *Note răzlețe*, T, XIII, 1984, 2, 36; Ioan Holban, *Istoria și legile ei*, RL, XVII, 1984, 7, 8-9; Radu Enescu, *Politicul ca vocație epică*, F, XX, 1984, 7, 8-9; Grigore Ilisei, *Cu ~*, CL, XC, 1984, 7, 5; Leonte, *Prozatori*, 141-145; Craia, *Orizontul*, 222-226; Alex. Ștefănescu, -, TMS, XXI, 1986, 5, 5; Toma Roman, *Istoria ca pretext*, I. SLAST, VII, 1987, 22, 5; Rotaru, *O istorie*, III, 684-687; Cosma, *Romanul*, I, 126-129; Anton Cosma, LE „*Roman de familie*” - tradiții et actualitate, REVR, XLIII, 1989, 2, 69-77; Constantin Sorescu, - sau fascinația tensiunii care favorizează metamorfoza, SLAST, IX, 1989, 16, 9; Liviu Leonte, *Participarea la istorie*, RL, XXII, 17, 4; Eugen Simion, *Proza socială*, RL, XXII, 1989, 34, 14; Eugen Simion, *Romanul social*, RL, XXII, 1989, 46, 11; Simion, *Scriitori*, IV, 135-139. □ V. și *Străinul*, 1955.
- SERGHI Cella, Fetele lui Barotă**, București, E.S.P.L.A., 1958, 362 p. În 1974, cu modificări substanțiale de text, cartea a fost publicată sub titlul *Iubiri paralele*. Roman social, realist-socialist. Urmărește relațiile dintre locatarii unui imobil în care trăiesc atât vechii stăpâni, cât și chiriași de condiție socială diferită, în primii ani ai dictaturii comuniste. Cartea se remarcă prin surprinderea detaliului realist, cu o bună punere în valoare a atmosferei de epocă.
- ▼ *Iubiri paralele*, ed. revăzută, București, Eminescu, 1974.
- ◆ Georgeta Horodincă, GL, V, 1958, 24, 1; 6; Ion Lungu, TR, II, 1958, 42, 2; Al. I. Ștefănescu, GL, V, 1958, 43, 2; T. L. Birăescu, SB, X, 1959, 2,

81-82; Popa, *Dicționar 1*; Magda Ursache, CRC, IX, 1974, 23, 4; Sorin Titel, RL, VII, 1974, 45, 10; Popa, *Dicționar 2*.

○ SEVER Alexandru, *Cronică*, fragment de roman, IL, IX, 1958, 12, 37-49.

SPĂTARU Toma, *Zbateri. I. Întâmplări din Mândrușa*, București, E.S.P.L.A., 1958. 604 p. Roman realist-socialist, cu ambiții de frescă, încercând să înfățișeze viața unei comunități rurale din Moldova în perioada dintre cele două războaie mondiale. Conflictul, generat de setea de avere, are o dezvoltare schematică; personajele, în special protagonistul, Gheorghe, țăran bogat, nu au consistență caracterologică.

◆ Al. Andriescu, IL, IX, 1958, 6, 88-90.

STANCU Zaharia, *Rădăcinile sunt amare*, I-IV, București, E.S.P.L.A., 1958, 374 + 428 + 396 + 494 p.; V, București, E.S.P.L.A., 1959, 430 p. Face parte din ciclul cu același nume. Parțial, materia cărții a fost retopită, în 1969, în structura romanului *Vântul și ploaia*. Apărut mai întâi în f.rev. GL, V, 1958, nr. 3-52 (parțial). Amplă evocare, de tip realist-socialist, abuzând de mijloacele stilului gazetăresc, a vieții social-politice din București în perioada de fascizare a țării. Fără o decantare artistică a întregii substanțe epice, romanul se structurează contrapunctic, pe mari registre rememorative, păstrând în centrul lui figura lui Dariu. Dar, în ciuda unei anume autenticități de fapt divers, nici secvențialul polițist (epicul generat de relația Alion Drugan - Tia Cudalbu), nici cel menit să reinventeze lumea mondenă și cosmopolită a capitalei nu reușesc să împiedice impresia de dezordine și de lungime. O parte importantă a cărții e dedicată evocării luptei comuniștilor în ilegalitate. Din punct de vedere artistic, se poate spune că ≈ au jucat, în creația lui ~, rolul de „construcție preliminară”, etapa ulterioară fiind cea de „defrișare a unui câmp biografic întins, ale cărui zone fertile vor genera [...] vegetația puternică a romanelor propriu-zise” (Ion Marcoș). La apariție, acest roman-mamut a fost primit favorabil. „E o carte de utilizare a trecutului, de utilizare

exemplificatoare, comparativă și explicativă” (Radu Popescu). „Secvențele aduc modalități artistice variate, diverse, și de aici compoziția distinctă a ciclurilor, cu capitole sprijinite pe un motiv epic cu valoare simbolică” (Ion Vlad).

■ *Korni gorki*, tr. de N. Stroe, București, 1958; *Zivatar*, tr. de V. András Iános, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1961; *Frühlingsgewitter*, tr. de Paul Schuster, București, E.P.L., 1962, (I-II); *Zločin bankira Drugana*, tr. de I. G. Kušnirik, Kiev, Radjans'kij Pis'mennik, 1963; *Zločin bankira Drugana*, tr. de I. G. Kušnirik, Kiev, Radjans'kij Pis'mennik, 1970. Fragmente: *Kwitnaçy bez ***, „*Kwitnaçy bez*” i inne opowiadania rumunskie, Varșovia, Iskry, 1959; *Le lilas*, tr. de Anne Marie Tuduri, în **, *Nouvelles roumaines*, Paris, Seghers, 1962; fr., tr. de Muhammed Mandur, în **, *Kisas rumunnya*, Cairo, Al. Nahzza Massr, 1963; *Kembang Lila*, în **, *Kissah-Kisah dari Rumania*, Djakarta, P. N. Balai Pustaka, 1964; *Ljuljakät*, în **, *Tezi, Koito Žaplaštät s zivota si*, Sofia, Narodna Kultura, 1965; *Lilac time*, în **, *Introduction to Roumanian literature*, New York, Twayne Publishers, 1966; *El tiempo de las lilas*, în **, *Antologia de la prosa rumana*, Buenos Aires, Editorial Losada, 1967; *Os lilases*, în **, „*O caminho do céu*” e otras novelas romanas, Sao Paulo, Clube de Livro, 1968; *Las Lilas*, tr. de Francisco de Oraá, în „*Union*”, 1968, nr. special; *Der Traum, Zeit des Flieders*, tr. de Alfred Kittner, în **, *Erkundungen*, Berlin, Volk und Welt, 1969.

◆ Paul Granea, *Universul comuniștilor*, VR, XI, 1958, 7, 122-126; Georgeta Horodincă, GL, V, 1958, 51, 1, 6; Dan Valeriu, *Retrospectivă*, TR, II, 1958, 52, 1, 8; Gh. Achiței, LCF, II, 1959, 3, 2; Ion Lungu, TR, III, 1959, 6, 2; 7, 2; Ion Vlad, ST, X, 1959, 2, 82-86; Valeriu Cristea, *O frumoasă inițiativă*, LCF, II, 1959, 5, 2; Perpessicius, LCF, II, 1959, 5, 7; 6, 7; 7, 7; S. Levin, SB, X, 1959, 3, 56-62; I. Sârbu, IL, X, 1959, 4, 75-82; Radu Popescu, CNT, 1959, 17, 3; 18, 3; 19, 3; 20, 3; Al. Piru, VR, XII, 1959, 7, 178-185; Radu Popescu, CNT, 1959, 32, 3; Perpessicius, LCF, II, 1959, 17, 7; Liviu Călin, GL, VI, 1959, 34, 5; Ion Vlad, ST, X, 1959, 9, 100-102; I. Sârbu, IL, X, 1959, 10, 105-106; Radu Popescu, *Anul literar. Proza*,

CNT, 1960, 1, 3; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XIII, 1960, 2, 104-114; Ion Lungu, *Actualitate și exigență*, TR, IV, 1960, 22, 1; 3; Ion Lungu, *Tip și prototip în creația literară*, TR, IV, 1960, 30, 1; 3; 31, 3; Elena Stan, *Lupta partidului în ilegalitate reflectată în romanul actual*, TR, V, 1961, 19, 3; Novicov, *Chipul*, 82-92; Perpessicius, *Alte mențiuni*, I, 280-305; Radu Negru, *Cu privire la romanul eliberării*, IL, XIII, 1962, 8, 66-70; Radu Popescu, *Probleme ale romanului consacrat luptei în ilegalitate a Partidului*, VR, XVI, 1963, 3, 90-119; Ion Apetroaie, -, CRC, III, 1968, 32, 8; Cornel Ungureanu, O, 1970, 3, 71-73; T. Tihan, ST, 1970, 4, 84-86; Bugariu, *Încursiuni*, 193-204; Popa, *Dicționar 1*: Popa, *Modele*, 58-62; Voicu Bugariu, *Grandoarea acțiunii*, LCF, XVII, 1974, 31, 3; Balotă, *Universul*, 64-92; Popa, *Dicționar 2*; Cornel Ungureanu, - ~ timp, *contratimp*, RL, XI, 1978, 35, 4; *Scriitori români*; *Dicționar*; Brebeanu, *Scorobete*, *Cu microfonul*, 294-333; Băileșteanu, *Refracții*, 52-73; Ion Bălu, *Lumea imaginară a lui* -, RL, XV, 1982, 41, 12-13; Craia, *Aventura*, 106-108; 155-157, 177-178; Leonte, *Prozatorii*, 86-89; Ungureanu, *Proza*, 118-152; Ivașcu, *Confruntări*, III, 197-200; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 556-559. □ V. și *Taifunul*, 1937.

○ ȘERBĂNESCU Mircea, *Niculiță Ususan*, SB, IX, 1958, 6, 28-38; *Soare de primăvară*, IL, X, 1959, 5, 9-27; *Schimbul de experiență*, SB, XII, 1961, 5, 64-77, fragmente din romanul *Familia unită*.

ȘERBĂNESCU Mircea, *O fată din cele multe*, București, E.S.P.L.A., 1958, 400 p. Roman realist-socialist, cu temă urbană. Urmărește mutațiile demografice și morale petrecute în viața unui târg de provincie, determinate de apariția noilor realități sociale. În procesul construcției unei fabrici de textile, Jana Dimineț, personajul principal, evoluează de la condiția de servitoare și obiect de plăcere la aceea de sudor frunțas. „Dacă romanul e inegal, el rezistă totuși datorită naturaleții cu care e zugrăvită eroina principală” (Corneliu Rădulescu).

◆ Corneliu Rădulescu, ST, IX, 1958, 5, 102-103; Leonard Gavrilu, SB, IX, 1958, 5, 48-52; Ion Istrati, IL, IX, 1958, 5, 99-100; Liviu Petrescu, TR, II, 1958, 24, 2; Al. Săndulescu, GL, V, 1958, 40, 2; Mircea Tomuș, *Încursiuni în noua literatură despre provincie*, TR, II, 1958, 46, 3; Popa,

Dicționar 1: **, -, O, XXV, 1974, 41, 4; Popa, *Dicționar 2*.

ȘTEFAN I. M., Radu NOR, *Robinsoni pe planeta oceanelor*, București, E.T., 1958, 208 p. (Cutezătorii). Roman science-fiction, realist-socialist, tratând tema marelui voiaj cosmic. După ce a părăsit sistemul solar, cosmonava viitorului se apropie de o stea dublă, în al cărei sistem orbital astronautii găesc o planetă locuită de ființe asemănătoare cu cefalopodele terestre, trăind într-un decor fascinat de geometrie.

ȘTEFĂNESCU Al. I., *Să nu fugi singur prin ploaie*, București, E.T., 1958, 280 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragmente: *O afacere bună*, TR, II, 1958, 42, 4-5; ≈, IL, IX, 1958, 11, 13-50. Constituie reluarea, într-o formă epică dezvoltată, de tip realist-socialist, a povestirii *Lică Postolache și cei 15 covrigari*, din vol. *Omul de pe catarg* (1957). Cartea investighează universul puțin cunoscut al exploatării copiilor. Băiețelul Boată Marin din comuna Burdușești este adus la București de brutarul Lică Postolache. Astfel el intră pe mâna unui grup de speculanți care folosesc pentru desfacerea produselor lor (covrigi) copiii. Acțiunea se petrece în epoca imediat următoare celui de-al doilea război mondial. Cartea utilizează procede ale decupajului cinematografic, dar construcția sa de adâncime ține de epicul obiectiv, parazit de elemente melodramatice. „~ s-a eliberat total de sub imperiul științei, capitolele romanului său putând fi considerate drept povestiri autonome” (Virgil Ardeleanu).

▼ Ed. revăzută, București, Albatros, 1973.

■ *Perekirály*, tr. de Semlyén István, București, Ijúsági Könyvkiadó, București, 1960; *Ne begai oden pod doždem*, tr. de Tatiana Ivanova, Moscova, Molodaja Gvardja, 1961; *Der Brezelkönig*, tr. de Pauline Schneider, București, Jugendverlag, 1961; *Lică und die Brezelverkäufer*, Berlin, Verlag Neues Leben, 1961; *Ne ticaj sam po džžda*, tr. de Gergana Stratieva, Sofia, Narodna Kultura, 1962; în lb. lituaniană, tr. de V. Radajitis, Vilnius, Goslitizdat, 1962; *Nie biegap samotie po*

deszczu, tr. de Danuta Bieńkowska, Varşovia, Iskry, 1963.

◆ Z. Ornea, GL, V, 1958, 51, 2; Dan Valeriu, *Retrospectivă*, TR, II, 1958, 52, 1; 8; Teşu Milcoveanu, LCF, II, 1959, 2, 2; Ov. S. Crohmăniceanu, VR, XII, 1959, 2, 142-144; I. Sârbu, IL, X, 1959, 2, 94-96; N. Ciobanu, SB, X, 1959, 3, 63-66; Virgil Ardeleanu, ST, X, 1959, 3, 87-89; Dumitru Isac, TR, III, 1959, 19, 2; Popa, *Dicţionar 1*; Popa, *Dicţionar 2*; *Dicţionar*.

ZINCĂ Haralamb, *Ultima toamnă*, Bucureşti, E.S.P.L.A., 1958, 310 p. Fragment: *Invalitul*, TS, V, 1956, 8, 5-49. Roman realist-socialist, având ca temă dezastrele materiale şi morale pricinuite de război. Protagonistii, invalizii Mihai Vârlan şi Traian Odeanu, ultimul poet modernist, se întorc din război într-o capitală stăpânită de setea de înavuţire cu orice preţ. Imposibilitatea adaptării la situaţia de schilod, alături de eşecul în viaţa socială, îi împinge pe cei doi la disperare. Vor muri în timpul bombardamentului din 4 aprilie 1944.

◆ Gh. Achiţei, LCF, I, 1958, 1, 2; Ion Istrati, IL, IX, 1958, 6, 97-98; Tiberiu Avramescu, GL, V, 1958, 33, 2; Al. Căprariu, TR, II, 1958, 33, 2; Ion Lungu, ST, IX, 1958, 8, 71-73; George Râncu, SB, IX, 1958, 11, 85-86.

1959

ALMAŞ Dumitru, *Căderea Bastiliei. Revoluţia burgheză din Franţa (1789-1794)*, Bucureşti, E.T., 1959, 696 p. (Pagini de istorie universală). Cuvânt înainte de academician Mihai Ralea. Amplă evocare a Revoluţiei Franceze, situată la limita dintre roman şi tratarea de tip istoric propriu-zis.

◆ Popa, *Dicţionar 2*.

ALMAŞ Dumitru, *Cetatea de pe stânca verde*, Bucureşti, E.T., 1959, 218 p. Aparent o succesiune de povestiri, de fapt un mic roman realist-socialist, de aventuri, pentru copii şi tineret. Protagonistii, copiii Matei şi Mura, însoţesc un grup de studenţi (conduşi de profesorul lor) la Histria, unde sunt mariori ai unor interesante descoperiri arheologice,

dar şi ai tentativelor, făcute de diversioniştii, de a sustrage unele piese valoroase din tezaurul găsit acolo.

◆ Popa, *Dicţionar 2*.

BARBU Eugen, *Şoseaua Nordului*, Bucureşti, E.S.P.L.A., 1959, 600 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragmente: *Zori de august*, GL, V, 1958, 34, 7; ≈, VR, XI, 1958, 9, 11-63; *Mareş*, GL, V, 1958, 42, 3; ≈, VR, XI, 1958, 12, 15-58; ≈, VR, XII, 1959, 1, 65-97; *Clipe grele*, LCF, II, 1959, 9, 3-4; *Dimineaţa*, ALB, LXII, 1959, 581, 2; *O ladă cu trotil*, GL, VI, 1959, 12, 5; *August fără linişte*, GL, VI, 1959, 19, 4; ≈, VR, XII, 1959, 8, 84-115. Reluat fragmentar: *Dumitrana*, GL, XI, 1964, 33, 3; ≈ VR, XVII, 1964, 8, 6-47; *Întâlnire în iunie*, O, I, 1964, 1, 6-26; *Un om foarte ocupat*, LCF, VII, 1964, 17, 6-7; *Întâlnire în iunie*, FMI, XVII, 1964, 7, 14-16; ≈, LCF, VIII, 1965, 15, 6-7; ≈, ALB, LXXXI, 1978, 8, 7; ≈, ALB, LXXXIV, 1982, 8, 8. Fragmente dintr-un proiectat vol. secund: *Contrapunct*, LCF, IX, 1966, 19, 4-5; *Evadarea*, GL, XIV, 1967, 35, 4-5; ≈, FC, XVI, 1967, 45, 16-17. Amplu roman realist-socialist şi de investigaţie social-istorică, având ca subiect pregătirea actului de la 23 August 1944. Firul narativ – deşi conţine şi episoade erotice – încearcă să-şi menţină dinamismul, mai ales prin evocarea caracterului neîmpăcat al luptei cu duşmanul „de clasă”. Departate de grauitatea din *Incognito*, unde structura e mai complicată iar atmosfera mult şarjată, romancierul încearcă aici să se păstreze în limitele realismului obiectiv, în zugrăvirea, de pildă, a mediului griviţean în care se petrece, în mare parte, acţiunea cărţii. În confruntarea cu Siguranţa apar scene de cruzime deosebită, amintind pe cele din romanele lui Malraux. În ansamblu însă, impresia pe care o lasă cartea e aceea de roman cu teză, în care se amestecă elemente de senzaţional. O efectivă simetrizare a caracterelor, reacţiile umane mereu impecabile în tabăra „pozitivilor”, lista cam lungă a succesorilor de o singură parte trădează un amestec extraliterar de criterii în construcţia romanului. De altfel, cum arată figura inspectorului

de Siguranță Mizdrache, care va apărea și în *Incognito*, mult deformată, incompatibilă chiar cu aceea din ≈, autorul pare să fi propus azi cel puțin două imagini asupra a ceea ce s-a petrecut în București în acele zile (amândouă la mare distanță de adevăr). La apariție, ≈ a fost primit mult mai bine decât *Groapa*; „avem în față o carte cu totul remarcabilă, o realizare de frunte a prozei noastre pe linia zugrăvirii chipului comunistului ilegalist” (Radu Popescu). Iată și opinia lui Perpessicius: „e, în romanul acesta, ceva mai mult decât o temă și o construcție cu elocvență realizate; e tîmbrul unei experiențe de viață”.

▼ I-II, ed. revăzută, București, E.P.L., 1965; I-II, București, E.P.L., 1967; I-II, București, Cartea Românească, 1971; I-II, pref. de Mihai Ungheanu, București, E.M., 1989.

■ *Severna cesta*, tr. de Alica Sabová Šuftliarska, Bratislava, S.D.A.L.Z., 1961; *Szosa Polnocna*, tr. de Danuta Bienkowska, Varșovia, Państwowy Instytut Wydawniczy, 1961; *Severnoe šosse*, tr. de T. Ivanovna și I. Koževnikov, Moscova, Izdatelstvo Inostrannoj literatury, 1962; *Az északi müút*, I-II, tr. de Fodor Sándor, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1966-1969; *Nordchasse*, tr. de Gisela Richter, București, Literaturverlag, 1968; *Nordchasse*, tr. de Gisela Richter, București, Kriterion, 1980. Fragmente: *La route du Nord*, tr. de C-tin Borănescu, în **, *Nouvelles roumaines*, Paris, Seghers, 1962; *Djalan Utara*, în **, *Kisah-Kisah dari Rumania*, Djakarta, P. N. Balai Pustaka, 1964; *El camino del Norte*, tr. de Ida Vitale, în **, *Narradores rumanos*, Montevideo, Editorial Alfa, 1965; *Der weg naar het noorden*, tr. de Weverbergh, în **, *Werk uit Roemenië*, Brussel den Haag, 1968; *La Poursuite*, REVR, XXV, 1971, 2, 76-81; *The Northern Highway*, tr. de Andrei Bantaș, SXX, 1975, 8, 89-96.

◆ Paul Granea, *Universul comunistilor*, VR, XI, 1958, 7, 122-126; Radu Enescu, *Impasul realismului „pur”*, TR, III, 1959, 14, 1; 3; Eugenia Tudor, LCF, II, 1959, 17, 2; Al. Oprea, GL, VI, 1959, 34, 4; Liviu Călin, ST, X, 1959, 8, 92-94; Radu Popescu, CNT, 1959, 36, 3; Al. Căprariu,

TR, III, 1959, 38, 2; 39, 2; S. Damian, GL, VI, 1959, 38, 2; H. Zalis, FC, VIII, 1959, 39, 14; Ov. S. Crohălniceanu, VR, XII, 1959, 10, 92-96; Leonard Gavrilu, SB, X, 1959, 11, 65-71; Marin Bucur, SCIL, VIII, 1959, 3-4, 716; Radu Popescu, *Anul literar*, Proza, CNT, 1960, 1, 3; M. Novicov, *Chipul luptătorului comunist în proza noastră*, LCF, III, 1960, 3, 6; 4, 4; 5, 5; Lucian Dumbravă, IL, XI, 1960, 1, 61-68; Ion Lungu, *Actualitate și exigență*, TR, IV, 1960, 22, 1; 3; Al. Oprea, *Disocieri în problema artei romanului*, VR, XIII, 1960, 6, 118-130; Ion Lungu, *Tip și prototip în creația literară*, TR, IV, 1960, 30, 1, 3; 31, 3; Leonard Gavrilu, *Patosul romantic al eroului comunist*, TR, V, 1961, 17, 2; E. Stan, *Lupta partidului în ilegalitate reflectată în romanul actual*, TR, V, 1961, 19, 3; Iosifescu, *În jurul*, 218-235; Novicov, *Chipul*, 73-81; Perpessicius, *Alte mențiuni*, 1, 369-415; Vitner, *Prozatori*, I, 167; 183-206; Ov. S. Crohălniceanu, *Căile de dezvoltare ale romanului contemporan*, VR, XV, 1962, 5, 114-130; Radu Popescu, *Probleme ale romanului consacrat luptei în ilegalitate a partidului*, VR, XVI, 1963, 3, 90-119; Marcel Duță, *Probleme ale artei compoziției în romanul actual*, SCIL, XII, 1963, 1-2, 65-80; Damian, *Direcții*, 101-115; 223-298; Lucian Dumbravă, *Domenii de afirmare în proza contemporană*, IL, XV, 1964, 8, 81-87; Aurel Martin, *Originalitatea prozei noastre contemporane*, GL, XI, 1964, 8, 1; 7; M. Duță, și I. Oprea, *Probleme de tipologie a romanului românesc actual*, RITL, XIII, 1964, 3-4, 681-702; Liviu Călin, GL, XII, 1965, 30, 2; Vlad Sorianu, ATN, II, 1965, 12, 8-9; Gh. Grigurcu, F, II, 1966, 3, 2; Ion Trăistaru, *Profiluri de comuniști în literatura noastră*, R, III, 1966, 4, 16; Mihai Drăgan, CRC, I, 1966, 13, 8; Dimisianu, *Schițe*, 183-197; Mihai Drăgan, *Un roman de acțiune*, CRC, III, 1968, 21, 8-9; Dorin Tudoran, AFT, III, 1968, 29, 479; Leonida Maniu, IL, 1968, 6, 46-49; T. Tihan, ST, XIX, 1968, 7, 99-101; Mihai Gafița, REVR, XXII, 1968, 3, 121-122; Drăgan, *Aproximații*, 187-195; Popa, *Dicționar I*; Ion Cristoiu, *Un motiv satiric la ~*, EX, IV, 1972, 2, 3; Tașcu, *Incidente*, 196-219; Popa, *Dicționar 2*; Ștefănescu, *Preludiu*, 150-160; Vinea, *Publicistică*, 335-336; Manu, *Eseu*, 216-222; *Scritorii români*; *Dicționar*; Popa, *Competență*, 248-250; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatura română în școală*, RL, XVI, 1983, 16, 19; Ulici, *Confort Procust*, 56-57; Constantin M. Popa, LCF, XXVII, 1984, 33, 4; Leonte, *Prozatori*, 125-128; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 171; Popa, *Clasici și contemporani*, 74-76; Nicolae Georgescu, *Oglinzile epicului*,

LCF, XXXI, 1988, 34, 3; Z. Cărlugea, *Romanele conștiinței angajate*, LCF, XXXII, 1989, 32, 3; Radu Levărdă, *Florilegiu editorial*, RL, XXII, 1989, 35, 2; Mircea Ivănescu, ≈, T, XVIII, 1989, 10, 36–37. □ V. și *Balonul e rotund*, 1956.

BENIUC Mihai, *Pe multe de cuțit*, I, București, E.S.P.L.A., 1959, 506 p. Fragmente: *Uteciștii*, GL, VI, 1959, 27, 5; *Marele anonim*, GL, VI, 1959, 29, 5; *Partizanii*, GL, VI, 1959, 33, 5; *La Porumba*, VR, XII, 1959, 8, 21–32; ≈, GL, IX, 1962, 34, 3. Fragment dintr-un proiectat vol. secund: *August, luna cea mai frumoasă*, FC, XIII, 1964, 34, 24–25. Roman social, realist-socialist, cu tentă puternic autobiografică. Personajul principal, Atanasie Mustea, *alter-ego* al autorului, participă la lupta condusă de P.C.R. împotriva războiului cu U.R.S.S. și contra exploatării capitaliste. Acțiunea se petrece preponderent în Ardeal, în perioada cuprinsă între Dictatul de la Viena și victoria sovietică de la Stalingrad. Apar însă și personaje puternic deformate din punctul de vedere al adevărului istoric, de exemplu acela care are ca prototip pe Lucian Blaga. În ciuda evidentului subiectivism, cronicarii au vorbit la apariție despre „stricta actualitate” (Radu Popescu) a cărții, despre interesul pe care-l provoacă în cititor prin „semnificațiile de natură biografică” (George Muntean) ș.a.m.d. Doar Perpessicius observa: „≈ e „romanul unui intelectual comunist, pândit în egală măsură de primejdiile din afară, ca și de cele de dinăuntru”.

◆ V. Vântu, ~ *romancier*, CNT, 1958, 1, 3; Horia Bratu, GL, VI, 1959, 34, 4; Radu Popescu, CNT, 1959, 34, 3; 35, 3; ***, ALB, 1959, 610, 6; Mircea Mancaș, ~ *prozator. Note pe marginea romanului* ~, TR, III, 1959, 39, 3; T. L. Birăescu, SB, X, 1959, 10, 64–68; Paul Georgescu, GL, VI, 1959, 48, 2; 49, 2; George Munteanu, ST, X, 1959, 12, 73–76; D. Micu, VR, XII, 1959, 12, 95–103; Ion Lungu, TR, III, 1959, 39, 3; IV, 1960, 1, 2; Liviu Leonte, IL, XI, 1960, 3, 72–75; Ion Lungu, *Actualitate și exigență*, TR, IV, 1960, 22, 1; 3; Ion Lungu, *Tip și prototip în creația literară*, TR, IV, 1960, 30, 1; 3; 31, 3; E. Stan, *Lupta partidului în ilegalitate reflectată în romanul actual*, TR, V, 1961, 19, 3; Novicov, *Chipul*, 93–101; Perpessicius, *Alte mențiuni*, I, 370–377;

Ov. S. Crohmăniceanu, *Căile de rezolvare ale romanului contemporan*, VR, XV, 1962, 5, 114–130; Radu Negru, *Cu privire la romanul eliberării*, IL, XIII, 1962, 8, 66–70; Radu Popescu, *Probleme ale romanului consacrat luptei în ilegalitate a partidului*, VR, XVI, 1963, 3, 90–119; Rep., *Probleme ale romanului contemporan, convorbire cu acad.* ~, GL, X, 1963, 35, 1; 7; N. Manolescu, *Literatura română azi*, CNT, 1964, 34, 6; Micu – Manolescu, *Literatura*, 237–238; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Scritori români*; *Dicționar*; Tudoran, *Nostalgi*, 120; Sasu-Vartic, *Romanul*, I, 344–345.

○ **BIROU Virgil**, *Moara diavolului*, fragment din romanul *Cu undele Cărașului*, TR, III, 1959, 47, 4–5.

○ **CAMILAR Eusebiu**, *Vântul de miazăzi*, GL, VI, 1959, 9, 3; *Vânt de miazăzi*, LCF, II, 1959, 5, 3, fragmente dintr-un roman al colectivizării agriculturii. Personajele și nucleul conflictual sunt preluate din *Temelia* (1951). Ar putea fi vorba de romanul *Cine seamănă vânt*, despre care Mihai Gafița ne informează că a rămas în manuscris.

◆ Mihai Gafița, *Notă de fișier*, în *Eusebiu Camilar. Satul uitat*, București, Cartea Românească, 1974, 12; Dorina Mercheș, *Eusebiu Camilar. Bibliografie*, Iași, 1976, 28. □ V. și *Cordun*, 1942.

CHIRIȚĂ Constantin, *Întâlnirea*, I–II, București, E.T., 1959, 586 + 560 p. Textul va suferi modificări la ed. din 1971. Fragmente: ≈, GL, VI, 1959, 5, 4; ≈, FMI, XII, 1959, 9, 12–14. Roman social, cu ambiții de frescă, încercând să înfățișeze, după modelul realist-socialist, viața unor colectivități aflate în „turbulența prefacerilor revoluționare”. Muncitorul Al. Severin inventează un strung automat de o valoare și nouitate tehnică deosebite, fiind ajutat de specialistul în acest domeniu Eugen Pârvan. A fost remarcată calitatea observației realiste, dar ea nu poate ascunde caracterul adesea declarativ al reflecției morale și nici lunecarea spre caricatural și simplificare din construcția personajelor. „Romanul dezbate probleme etice și profesionale pe care le rezolvă în spirit ideal” (Marian Popa).

▼ I–II, ed. revăzută, București, Eminescu, 1971; I–II, București, Eminescu, 1978.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1959.

◆ Nicolae Sorin, LCF, II, 1959, 17, 2; Aura Pană, IL, X, 1959, 10, 63-70; AL. Săndulescu, GL, VI, 1959, 45, 2; Ion Lungu, TR, IV, 1960, 8, 2; 9, 2; Miron Dragu, *Un roman al fabricii*, GL, VII, 1960, 18, 2; Ion Lungu, *Personaj și conflict în creația epică*, TR, IV, 1960, 50, 2; 51, 3; Ion Lungu, *Romanul industriei socialiste*, TR, V, 1961, 9, 1; 2; Ion Vitner, *Tineri prozatori*: ~, VR, XIV, 1961, 11, 116-128; Leonard Gavrilu, *Chipul comunistului în romanele unui prozator tânăr*, SB, XII, 1961, 5, 81-88; Vitner, *Prozatori*, II, 214-223; Lungu, *Itinerar*, 305-318; Sorin Titel, RL, IV, 1971, 51, 9; Vasile Sălăjan, *Adevărul și sinceritatea literaturii*, TR, XV, 1971, 51, 3; Adrian Angheliescu, *O carte despre sinceritatea și adevărul unei epoci*, AST, VI, 1971, 12, 9; Vlad Sorianu, ATN, VIII, 1971, 12, 9; Popa, *Dicționar I*; Nicolae Ciobanu, LCF, XV, 1972, 8, 3; Voicu Bugariu, AST, VII, 172, 7, 5; Alexandru Ruja, *Destinul unor personaje*, O, XXIII, 1972, 17, 3; Roxana Sorescu, *Permanența romantismului*, RL, X, 1977, 30, 10; Popa, *Dicționar 2*; Mugur, *Profesiunea*, 93-108; *Dicționar*; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 591-598. □ V. și Ciresarii, 1956.

COLIN Vladimir, *Întoarcerea pescărușului*, București, E.T., 1959, 248 p. (Cutezătorii). Roman de aventuri, realist-socialist. În timpul războiului, un grup de muncitori comuniști organizează un sabotaj în portul Constanța, aflat sub control hitlerist. Eroul principal, Pavel Munteanu, reușește de mai multe ori să scape în chip miraculos din mâna poliției și să-și îndeplinească misiunea: dinamitarea depozitelor militare germane.

▼ București, E.T., 1961.

■ *Die Heimkehr der Möwe*, tr. de Egon Weigl, București Jugendverlag, 1960; *Talmnica pidzemnoi galerei*, tr. de I. G. Kušnirik, Kiev, Molod, 1961; *A siraly vizsátér*, tr. de Bacski György, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1961; *Die Heimkehr der Möwe*, tr. de Egon Weigl, Berlin, Neues Leben, 1962.

◆ N. Fabian, GL, VI, 1959, 38, 2; Adrian Barbu, TR, 1959, 51, 2; Remus Luca, VR, XIII, 1960, 2, 165-166; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

CORLACIU Ben., *Cazul doctor Udrea*, I, București, E.S.P.L.A., 1959, 542 p. Textul a

fost revăzut la reeditare. Reluat fragmentar: *Scaunul florentin*, LCF, IV, 1961, 14, 10. Prim tom dintr-o narațiune amplă, neîncheiată, cartea este un roman social, ilustrând un caz de conștiință. Doctorul Toma Udrea trăiește anii celui de al doilea război mondial cultivând iluzia unei „neutralități” politice personale, ceea ce înseamnă, pentru el, a-și face meseria fără a se amesteca în viața publică. Războiul reprezintă însă pentru Toma Udrea, ca și pentru alți intelectuali, o situație-limită, incompatibilă cu absenteismul. Astfel, Toma va fi silit să descopere dimensiunile umaniste ale politicului, în sensul de angajare morală. Acțiunea se petrece la București, în perioada războiului, și culminează cu actul de la 23 August 1944. „Autorul înregistrează fidel prăbușirea oligarhiei fasciste, aducând progresiv în roman fapte și situații care, prin natura lor, devin argumente” (Mircea Braga).

▼ I, ed. revăzută, București, E.P.L., 1961; București E.P.L., 1967; I-II, pref. și tabel cronologic de Dumitru Solomon, București, Minerva, 1971.

◆ Ștefan Cristea, GL, VI, 1959, 34, 3; Dumitru Solomon, GL, VI, 1959, 41, 2; D. Cesereanu, TR, III, 1959, 46, 2; Eugen Luca, CNT, 1959, 45, 3; Mircea Braga, ST, X, 1959, 12, 82; Pavel Ruxândoiu, LCF, III, 1960, 2, 2; Eugen Simion, VR, XIII, 1960, 3, 165-168; N. Ciobanu, *Substanță epică și analiză*, IL, XI, 1960, 5, 60-63; E. Stan, *Lupta partidului în ilegalitate reflectată în romanul actual*, TR, V, 1961, 19, 3; Marian Popa, SPM, 1971, 38, 4; L. U., CNT, 1971, 42, 3; Alex. Ștefănescu, TMS, VI, 1971, 11, 5; Constantin Cubleșan, *De la expectativă la condiția angajării*, TR, XV, 1971, 49, 5.

FĂGERAȘU Crișan [Sergiu FĂRCĂȘAN], *Secretul inginerului Mușat*, I-IV, București, Editura Rev. „Știință și tehnică”, 1959, 32 + 30 + 32 + 30 p. (Colecția povestiri științifico-fantastice, 108-111). Roman *science-fiction*, cu implicații politice. Într-un Occident văzut din perspectiva simplificatoare a proletcultismului, inginerul român Grigore Mușat face tentativa disperată de a se repatria, dar este împiedicat de trusturile care vor să-i răpească „pânza vie”, o senzațională descoperire tehnică.

GALAN V. Em., *Bărăgan*, II, v. *Bărăgan*, I, 1954.

O GHEORGHIU Ștefan, *O mână de frate*, GL, VI, 1959, 42, 4; *Amăgiri*, LCF, II, 1959, 24, 4-5, fragmente dintr-un roman social.

GHILIA Alecu Ivan, *Cuscii*, I, București, E.S.P.L.A., 1959, 394 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragmente: *Cererea*, ALB, LIX, 1956, 470, 6; ≈, VR, XI, 1958, 5, 35-81. Roman despre transformarea „socialistă” a agriculturii. Acțiunea se petrece în satul moldovean Hârtoapele, în anul 1952. Protagonistii, chiaburul Toma Bursuc și secretarul de partid Ion Airinei, se confruntă cu duritate, în conflicte a căror violență este subliniată, pe plan stilistic, prin discursul sentimental-idilic sau, din contra, prin șarja grotescă. O anume structură duală este evidentă și sub aspect caracterologic. Acceptarea în epocă a fost însă unanimă. „Construcția cărții e solidă, conflictul bine condus spre deznodământ, antrenant și captivant” (I. D. Bălan). „~ are meritul incontestabil de a fi reliefat cu spirit de observație acut prefacerile din viața satului” (Ion Lungu).

▼ București, E.S.P.L.A., 1959; București, E.S.P.L.A., 1960; ed. total revăzută și adăugită, București, E.T., 1968; București, Eminescu, 1972.

■ *A dōntēs*, tr. de Fodor Sándor, Târgu-Mureș, Állami Irodalmi és Művészeti kiadó, 1959; *Die Schwäher*, tr. de Thea Constantinidis, București, Literatur Verlag, 1961; *Svaty*, tr. de I. G. Kušnirk, Kiev, Goslitizdat Ukrainy, 1961; *Svojaki*, tr. de P. Bystrov, Moscova, Progress, 1967; *Těvi*, tr. de Jānis Bunduls, Riga, Liesma, 1968. Fragment: *Sestri*, tr. de S. Kanurkova, în **, *Tezi, koito zaplaštāt s Života si*, Sofia, Narodna Kultura, 1965.

● Premiul Academiei pe anul 1959.

◆ Ștefan Bănuțescu, GL, VI, 1959, 2, 2; Al. Oprea, *Probleme ale realismului socialist*, TR, III, 1959, 3, 3; 5, 3; 10; I. D. Bălan, LCF, II, 1959, 2, 7; Paul Georgescu, VR, XII, 1959, 1, 166-169; Eugen Luca, CNT, 1959, 5, 3; Al. Oprea, *Un roman moldovenesc*, GL, VI, 1959, 7, 2; **, ALB, LXII, 1959, 583, 6; Laurențiu Tudor, *Cazul Petre Istrate*, TR, III, 1959, 10, 3; Ion Lungu, *Un*

debut promițător, ST, X, 1959, 3, 84-87; Al. Andriescu, IL, X, 1959, 4, 83-88; Leonard Gavrilu, SB, X, 1959, 5, 55-59; S. Damian, GL, VI, 1959, 25, 2; Const. Ianculescu, *Satul contemporan în proza lui Titus Popovici și ~*, LL, IV, 1960, 173-180; Novicov, *Chipul*, 50-59; Vitner, *Prozatori*, II, 78-79; 82-93; Damiian, *Dirrecți*, 139-157; Oprea, *Mișcarea*, 85-93; Iliina Grigorovici, LCF, XII, 1969, 17, 7; Popa, *Dicționar 1*; Victor Atanasiu, RL, V, 1972, 44, 10; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 55-63. □ Al. Oprea, *Profiluri literare. ~*, LCF, II, 1959, 8, 16; **, *De vorbă cu un grup de scriitori tineri*, VR, XII, 1959, 5, 111-120; N. Ciobanu, *Tineri scriitori. ~*, GL, VII, 1960, 28, 2; Ion Lungu, *Posibilități și exigențe*, TR, IV, 1960, 49, 2; Al. Oprea, ~, GL, VII, 1960, 52, 5; Miron Dragu, *De vorbă cu ~*, GL, VIII, 1961, 11, 1; 6; B. Elvin, *De la pitoresc la observația socială și psihologică*, CNT, 1961, 13, 3; C. Cubleşan, ~, TR, V, 1961, 28, 7; Silviian Iosifescu, *Modalități în romanul actual*, GL, VIII, 1961, 39, 1; 6; Ion Vitner, ~, TR, V, 1961, 46, 4-5; 47, 8; Al. Oprea, ~, LCF, VII, 1964, 14, 3; ~, *Romanul și problemele sale. Prejudecăți*, LCF, VII, 1964, 26, 11; Eugen Luca, ~, ALB, LXVII, 1965, 907, 5; Neagu, *A doua*, 272-274; Constantin Crișan, *Memoria romanesă*, RL, XXII, 1989, 36, 4.

GOLEA Lida I., *Trenul trebuia oprit!*, București, E.T., 1959, 154 p. Scurt roman pentru copii și tineret, de factură realist-socialistă. Relatează peripețiile prin care trece un băiat, Vasiliică, fiu de cantonier, care reușește să oprească un tren ce urma să fie aruncat în aer de hitleriști în noaptea de 23 August 1944.

◆ E.T., VR, XIII, 1960, 3, 169-170.

O HARITON Pan, *Arderi*, fragment de roman, VR, XII, 1959, 2, 63-74.

IORDACHE Gh., *Ocnașii*, București, E.S.P.L.A., 1959, 222 p. Cu un cuvânt înainte al editurii. Evocare istorică realist-socialistă a muncii din salinile de lângă Târgu-Ocna, acum un secol și jumătate. Slăbiciunea romanului stă în clișeul ideologic și în manipularea epicului.

◆ Alexandru Nichita, FC, VIII, 1959, 46, 13.

ISTRATI Ion, *Tinerețe fără tinerețe*, București, E.S.P.L.A., 1959, 442 p. Fragmente: *Pe*

frontul de la Iași, IL, 1956, 8, 7–35; *Cu prețul vieții* (romanul e anunțat cu titlul *Ori, ori*), IL, 1957, 9, 3–20; *Întâlnirea* (aceiași titlu pentru roman, *Ori, ori*), IL, IX, 1958, 1, 11–28; *În vârețul evenimentelor*, IL, X, 1959, 4, 11–45; *Ploaia de foc*, GL, VI, 1959, 26, 5. Roman realist-socialist, tratând despre pregătirea actului de la 23 August 1944. Sunt relatate pătimaș și într-o succesiune motivată ideologic evenimente legate de viața Iașiului militarizat fără voie, cu înăsprirea terorii, fuga precipitată a nemților și intrarea trupelor sovietice în oraș. „≈ trăiește ca operă literară prin pasiunile dezlănțuite, prin dramatismul situațiilor, prin atmosferă și peisaj” (D. Floarea-Rariște). „E unul din cei mai vorbăreți scriitori din câți am cunoscut, capabil să înșire fraze și cuvinte nenumărate pe o bănuială de idee” (Radu Popescu).

◆ Gh. Ciompec, LCF, II, 1959, 21, 2; Al. Andriescu, IL, X, 1959, 10, 85–89; D. Floarea-Rariște, *O carte despre război și una despre viața zilelor noastre*, ST, X, 1959, 10, 85–88; Radu Popescu, CNT, 1960, 2, 3; D. Cesereanu, TR, IV, 1960, 5, 2; O. Borănescu, VR, XIII, 1960, 8, 179–181; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și Grău înfrățiți, 1950.

JORDAN B., *Zile și nopți în furtună*, I. *Vuiet în adâncuri*, București, E.M., 1959, 384 p. Cu o pref. de Perpessicius; II. *S-aprind scânteii în beznă*, București, E.M., 1960, 422 p. III. *Răscoala cea mare*, București, E.M., 1961, 770 p. Amplă evocare realist-socialistă a răscoalei lui Tudor Vladimirescu. Intenția autorului era aceea de a realiza un roman-frescă din episoade epice ample, între care să existe o circulație tematică subterană. Se remarcă folosirea elementului anecdotic în colorarea partiturii. „Mare roman, social precă și istoric, documentar și evocator în același timp, ale cărui virtuți educative sunt la nivelul multelor lui calități artistice” (Perpessicius).

◆ M. T., CNT, 1962, 8, 3; Ionel Marinescu, GL, IX, 1962, 11, 2; Perpessicius, *Alte mențiuni*, II, 356–364; Mihai Botez, LCF, XI, 1968, 6, 7; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

LUDO I., *Salvatorul*, București, E.S.P.L.A., 1959, 550 p. Al patrulea roman din ciclul

Paravanul de aur, o cronică realist-socialistă a evenimentelor din România de după primul război mondial. În ordinea hotărâtă de autor, seria mai cuprinde titlurile: *Domnul general guvernează* (1953), *Starea de asediu* (1955), *Regele Palaelibus* (1957) și *Ultimul batalion* (1960). Cartea a patra se referă la epoca dictaturii antonesciano-legionare, încheindu-se cu declanșarea războiului antisovietic. Tonul e de pamflet politic, cu personaje și situații istorice reale.

◆ Ștefan Cristea, LCF, II, 1959, 21, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

MATEI Horia, *Pasărea de piatră*, I–IV, București, Editura Rev. „Știință și tehnică”, [1959?], 30 + 30 + 32 + 30 p. (Colecția povestiri științifico-fantastice, 116–119). Scurt roman *science-fiction*. Acțiunea are la bază ideea că în Deltă ar exista o fosilă vie. Este vorba de o creatură înaripată din era mezozoică, foarte prețioasă pentru specialiști ca specie relicvă.

MAZILU Teodor, *Bariera*, București, E.T., 1959, 244 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragment: *Recepție la nea Vițu*, GL, VI, 1959, 25, 4. Roman social, realist-socialist, tratând despre periferia bucureșteană și despre „lupta comuniștilor în ilegalitate”. Figura centrală a cărții, nea Vițu, a generat o violentă polemică în problema realismului. Evoluția sa spirituală și sfârșitul dramatic păreau prea puțin verosimile: dată fiind condiția de moralist bonom pe care și-a asumat-o, era firesc ca personajul să devină un *raisonneur*, nu un erou tragic. Dezbaterile asupra valorii artistice a romanului au catalizat procesul de destrămare a dogmatismului „realismului socialist”. „~ e furat ca și Barbu de elementul pitoresc al mahalalei, deși nu în aceeași măsură ca autorul *Groapei*. Pe acest element pitoresc e altoită o analitică proprie lui Marin Preda” (Dumitru Isac). „Dar apropierea de adevăr îl înfioară pe Moromete și-l silește la evadarea din realitate. Vițu înfruntă nălucile și despice drumul spre adevărul crud până la capăt” (S. Damian). „≈, o carte cu calități în ceea ce privește unele descrieri realiste ale periferiei”

care însă „păcătuiește prin viziunea limitată a autorului, prin poetizările naive ale faptului cotidian” (Virgil Ardeleanu).

▼ Ed. revăzută, București, E.T., 1961; ed. revăzută, București, Albatros, 1970.

■ *Die Schranke*, tr. de Ilse Goldmann, București, Jugendverlag, 1961; *Sorompó*, tr. de Bodor Pál, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1962; *Zastava*, tr. de T. Berindei, București, 1963; *Dans un faubourg*, tr. de M. Florescu, București, Meridiane, 1963. Fragment: *Barriada*, tr. de Miguel Ángel Asturias, **, *Antalogia de la prosa rumana*, Buenos Aires, Editorial Losada, 1967.

● Premiul Academiei pe anul 1959.

◆ Teșu Micloveanu, FC, VIII, 1959, 33, 16; Eugen Luca, CNT, 1959, 42, 3; Paul Georgescu, GL, VI, 1959, 43, 2, 44, 2; Dan Grigorescu, LCF, II, 1959, 23, 2; Radu Enescu, TR, III, 1959, 47, 2; 48, 2; Mihai V., ST, X, 1959, 11; Horia Bratu, VR, XII, 1959, 11, 98–105; Mihai Drăgan, IL, X, 1959, 12, 90–95; Mihai Novicov, *Chipul luptătorului comunist în proza noastră*, LCF, III, 1960, 3, 6; 4, 4; 5, 5; Dumitru Isac, *În jurul unui „roman”*, TR, IV, 1960, 8, 1; 3; S. Damian, *≅ și judecata criticii*, VR, XIII, 1960, 2, 115–124; Al. Oprea, *Disocieri în problema artei romanului*, VR, XIII, 1960, 6, 118–130; George Munteanu, *Tineri prozatori*, CNT, 1960, 52, 3; Elena Stan, *Lupta partidului în ilegalitate reflectată în romanul actual*, TR, V, 1961, 19, 3; Miron Dragu, *Puterea miraculoasă a faptului firesc*, GL, VIII, 1961, 30, 3; Novicov, *Chipul*, 65–72; Ion Vitner, *Tineri prozatori*: ~, VR, XV, 1962, 1, 125–139; Ov. S. Crohmalniceanu, *Căile de dezvoltare ale romanului contemporan*, VR, XV, 1962, 5, 114–130; Radu Negru, *Cu privire la romanul eliberării*, IL, XIII, 1962, 8, 66–70; Vitner, *Prozatori*, II, 16–32; Radu Popescu, *Probleme ale romanului consacrat luptei în ilegalitate a Partidului*, VR, XVI, 1963, 3, 90–119; Marcel Duță, *Probleme ale artei compoziției în romanul actual*, SCIL, XII, 1963, 1–2, 65–80; Damian, *Direcții*, 116–138; Mihai Gafița, *Probleme ale romanului contemporan*, VR, XVII, 1964, 1, 146–158; I. Lungu, *Virtuțile și serviciile procedeeilor în proza artistică*, ST, XV, 1964, 3, 4–9; Mihai Novicov *Estetica romanului*, RITL, XIII, 1964, 1, 51–74; Virgil Ardeleanu, „*Iuzia vieții*”, ST, XV, 1964, 4, 49–57; N. Manolescu, *Literatura română azi*, CNT, 1964, 34, 6; Micu – Manolescu, *Literatura*, 225–226; Popa,

Dicționar 1; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Simion, *Scrittori*, III, 476–477. □ Ciobanu, *Întâlnirea*, 241–245; Lucian Raicu, *Fragmente de timp*, București, Cartea Românească, 1984, 135–156; Ungureanu, *Proza*, 626–643; Mircea Mancaș, *Proza lui ~*, RL, XX, 1987, 46, 8.

MIHALACHE Marin, *Zborul șoimului*, București, E.T., 1959, 314 p. Roman politic, realist-socialist, despre viața comunistului Vasile Godeanu, căzut pe frontul antigerman, în februarie 1945.

▼ București, E.T., 1962.

■ *Der Flug des Falken*, București, Jugendverlag, 1961.

◆ Pompiliu Caraiuan, FC, VIII, 1959, 36, 13.

O MIRCEA Dumitru, *Însemnările tovarășului Pascu*, TR, III, 1959, 1, 5; 6; *În zilele mari*, TR, III, 1959, 34, 5; 6; 7, fragmente de roman.

MOHOR Mircea, *August de foc*, București, E.T., 1959, 126 p. Roman de aventuri, de factură realist-socialistă, pentru copii și tineret. Acțiunea se petrece în zilele ofensivei sovietice de la Iași, într-un sat moldovean terorizat de fasciști. Sătenii adăpostesc un sodat sovietic, Ivan, iar satul, ca măsură de represalii, este bombardat.

MONTA Olga, *Copiii zăvoaiului*, București, E.T., 1959, 144 p. Roman realist-socialist, pentru copii, scris în manieră sadoveniană. Sunt relateate evenimente care par stranii, datorită imaginației și sensibilității proprii copilăriei.

O MUȘAT I. D., *Sonda siderurgică*, fragment de roman, TR, III, 1959, 37, 4–5.

PANAITESCU Horia, *Arderi*, București, E.S.P.L.A., 1959, 120 p. Fragment: *O acțiune*, GL, VI, 1959, 33, 4. Roman realist-socialist, având ca temă formația unui comunist. Concepută ca mărturisire a tatălui către fiul său nou-născut, cartea relatează evenimente din copilăria și tinerețea unui luptător antifascist. Idealul său politic se cristalizează în condițiile războiului și ale prigoanei antise-mite organizate de legionari.

PANCU-IAȘI Octav, *Cartea cu ochi albaştri*, I, București, E.T., 1959, 282 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Roman realist-socialist, pentru copii și tineret. Este biografia unui copil orfan, Andrei, băiat de prăvălie în magazinul unui unchi. Ajutat de organizația de pionieri, își găsește un drum nou în viață.

▼ Ed. revăzută, București, E.T., 1969.

■ *Kékszemű könyv*, tr. de Frigyes Lili, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1961, (ed. a II-a, 1962); *Das Buch der blauen Augen*, tr. de Grete Klastner-Ungureanu, București, Jugendverlag, 1964.

◆ S. Damian, GL, VI, 1959, 29, 2; L. Schlesinger, LCF, II, 1959, 17, 2; I. Sârbu, IL, X, 1959, 9, 68-71; H. Zalis, VR, XII, 1959, 11, 187-188; Alexandra Indrieș, *Raționalul și extraordinarul în literatura pentru copii*, O, XVII, 1966, 4, 68-73; Aurel Pană, *Etic și estetic în romanul pentru copii*, IL, 1968, 2, 65-71; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Căndroveanu, *Literatura*, 179-181.

O PÂRVU Nicolae, *Podul*, TR, III, 1959, 17, 4-5; *Prăbușirea subteranei*, TR, III, 1959, 31, 4; 5, fragmente dintr-un roman despre rezistența antifascistă.

PETRESCU Ioana, *Omul din lună Mikluho Maklai*, București, E.T., 1959, 166 p. Cu o pref. de Claudiu Giurcăneanu. Biografie romanțată a marelui savant rus, plecat în 1870 într-o călătorie de studii în insulele Oceanului Pacific.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

POPESCU Dumitru Radu, *Zilele săpătmâni*, București, E.T., 1959, 296 p. Apărut mai întâi în f.rev. ST, VII, 1956, nr. 5-7; 12; VIII, 1957, nr. 8-9; IX, 1958, nr. 12; X, 1959, nr. 6. Roman social, cu temă rurală. Cartea reușește o subtilă radiografiere a mutațiilor petrecute în psihologia țăranilor o dată cu pătrunderea „realităților socialiste” la țară. „≈ nu este încă un roman, deși ar putea să fie” (Mircea Tomuș), „Efectelor comice și sobrietății relatării i se adaugă efortul evident către psihologizare” (Marian Popa).

▼ București, E.T., 1962.

◆ Eugen Simion, *Satul și creația prozatorilor tineri*, TR, III, 1959, 10, 7; 11, 7; Matei Călinescu, *Un roman despre satul contemporan*, GL, VI, 1959, 37, 2; D. Cesereanu, TR, III, 1959, 42, 2; Mircea Tomuș, ST, X, 1959, 11, 83-85; Ion Arieșeanu, SB, X, 1959, 11, 88-89; D. Petrescu, LCF, II, 1959, 23, 2; Paul Georgescu, GL, VI, 1959, 47, 2; N. Ciobanu, *Exigențele genului*, TR, III, 1959, 52, 6; I. Sârbu, IL, XI, 1960, 1, 79-80; Mihai Novicov, *Lupta de clasă pe tărâm ideologic și literatură*, LCF, III, 1960, 15, 4; Mihai Novicov, *Însemnări despre problemele romanului contemporan*, ST, XII, 1961, 9, 76-84; Vitner, *Prozatori*, II, 43-55; M. Angheliescu, *Să discutăm despre eroii literari*, LCF, IX, 1966, 16, 7; Sanda Radian, *Proza lui ~ și dezbateră etică*, VR, XXII, 1969, 7, 58-63; Al. Piru, ~ *romancier*, R, VIII, 1971, 9, 11; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Scriitorii români*; *Dicționar*; Tașcu, *Dincoace*, 162-188; Leonte, *Prozatori*, 153-155; Dumitru Radu *Popescu interpretat de...*, 53-56. □ Al. Hantă, ~, GL, VII, 1960, 33, 2; Ion Lungu, *Posibilități și exigențe*, TR, IV, 1960, 49, 2; Vasile Nicolescu, *Profilurile literare*: ~, LCF, IV, 1961, 8, 2; Ion Vitner, ~, TR, V, 1961, 30, 6-7; 31, 8; Dinu Săraru, *Ceva despre proza lui ~*, LCF, V, 1962, 23, 2; S. Damian, *Tendențe și stiluri în proza tinerilor*, GL, X, 1963, 4, 1; 6; 6, 1; 6; Victor Cupșa, *Proza lui ~ și valorile ei plastice*, LCF, VI, 1963, 11, 11; Mihai Drăgan, *Prozatorii tineri și critica literară*, IL, XIV, 1963, 5, 69-72; Mihai Drăgan, *Analiza psihologică în proza tinerilor*, IL, XIV, 1963, 5, 56-60; Mihai Drăgan, *Însemnări despre proza tinerilor*, IL, XIV, 1963, 5, 45-48; **, *De vorbă cu ~*, VR, XVI, 1963, 12, 36-37; Damian, *Dirrecții*, 223-298; 299-319; Dinu Săraru, ~, LCF, VIII, 1965, 5, 3; N. Crevedia, ~, ALB, LXVIII, 1966, 956, 5; Adrian Păunescu, *De vorbă cu ~*, LCF, XIII, 1970, 28, 1; 3; Valentin Tașcu, *Cu ~*, O, XXI, 1970, 9, 3-6; Balotă, *Labirint*, 401-406; Al. Piru, *Debutul unui prozator*, RL, 1971, 27, 4; Ilarie Hinoveanu, *O convorbire cu ~*, R, VIII, 1971, 12, 7; Sorianu, *Contrapunct*, 173-176; Păunescu, *Sub semnul întrebării*, 364-371; Mircea Iorgulescu, ~ (*fragment*), CL, 1972, 11, 10; Petru Popescu, *Cu ~*, VR, XXVI, 1973, 6, 95-101; Petru M. Haș, *F, de la fantastic, în proza lui ~*, O, XXIV, 1973, 35, 3; Alexandru Papilian, ~, FC, XXII, 1973, 37, 18; Traian Podgoreanu, *Romanele lui ~*, RL, VI, 1973, 38, 4; Zaharia Sângeorzan, *Mirajul insulei*, CRC, VIII, 1973, 41, 4; Virgil Oancea, *Cu ~*, O, XXIV, 1973, 48, 1; 10; Laurențiu Ulici, *Proza lui ~*, CNT, 1974, 3, 3; 4; 3; Ion Vlad, *Temele și soluțiile relatării epice*, TR, XVIII, 1974, 4, 4; Marin

- Mincu, ~, VTR, IV, 1974, 10-11; Serafim Duicu, ~, F, X, 1974, 5, 9; G. Tudor, *Plăcerea logosului*, LCF, XVII, 1974, 23, 6; Al. Firan, ~, R, XI, 1974, 7, 11; Mircea Iorgulescu, *Supremația adevărului*, LCF, XVII, 1974, 32, 3; Paul Dugneanu, *Substanță și formă*, LCF, XVII, 1974, 39, 3; Traian Podgoreanu, *Aparență și esență la ~*, CL, 1974, 9, 12-13; Mihai Ungheanu, *Note despre proza lui ~*, ALL, 1974, 266; Iorgulescu, *Rondul*, 107-114; A. I. Brumar, *Forme ale imaginarului în romanele lui ~*, F, XI, 1975, 3, 10; Paul Dugneanu, *Real și imaginar la ~*, LCF, XVIII, 1975, 19, 7; Alexandru Ruja, *Proza lui ~*, O, XXVI, 1975, 23, 2; Lucian Hanu, *A cunoaște lumea și rosturile ei*, LCF, XVIII, 1975, 33, 1-2; Mircea Braga, *O „biografie” ~*, VTR, V, 1975, 8, 8; G. Dimisianu, *Proza lui ~*, RL, VIII, 1975, 52, 4; 10; N. Prelipceanu, ~, ALFL, 1975, 67; Ciobanu, *Incursiuni*, 139-144; Ungheanu, *Arhipelag*, 102-106; George Arion, *Cu ~*, FC, XXV, 1976, 15, 24; Laurențiu Ulici, *Tema ascultătorului*, LCF, XIX, 1976, 28, 3; Nicolae Oprea, *Structura unor romane*, VR, XXIX, 1976, 7, 28-30; Dan Culcer, *Etică și roman*, VTR, VI, 1976, 11, 9; 12, 9; Mircea Iorgulescu, *Faza elocinței*, RL, IX, 1976, 46, 11; Costin Tuchilă, *Universul posibilului*, AFT, XI, 1976, 11, 376; Ioan Groșan, *Sub semnul insolitului*, EX, VIII, 1976, 11-12, 10; Constantin Hărlav, *Mărturie și instanță*, EX, VIII, 1976, 11-12, 10; Cristian Livescu, *Fantasticul parabolic în romanele lui ~*, ATN, XIII, 1976, 4, 4; Constantin Dumitrache, *Cu ~*, R, XIII, 1976, 12, 6; 15; Ion Simuț, *Calitatea de maror*, AFT, XI, 1976, 12, 386; Balotă, *Universul*, 193-211; Alex. Ștefănescu, *Satul ca lume*, LCF, XX, 1977, 13, 3; N. Stoicescu și Andrei Lenard *Cu ~*, ARG, XII, 1977, 1, 10; Vasile Chifor, *Proza lui ~*, T, VI, 1977, 3, 27-28; C. Constantin, *Cu ~*, CL, 1977, 3, 13; Norman Manea, *Un mesaj de artă incitantă*, RL, X, 1977, 17, 5; Emil Manu, *Figura comunistului în literatura română*, O, XXVIII, 1977, 21, 1; Zaharia Sângerzan, *Personajele lui ~*, CRC, XII, 1977, 23, 4; Cornel Ungureanu, *Un prozator, o generație literară*, VTR, VII, 1977, 6, 11; Nicolae Dragoș, *Examenul adevărului*, R, XIV, 1977, 7, 5; Petru Poantă, *Semniificații ale unui ciclu romanesc*, ST, XXVIII, 1977, 11, 10-11; Cornelia Djigola, *Cu ~*, ALFL, 1977, 73; Dimisianu, *Nouă prozatori*, 118-135; Ștefănescu, *Preludiu*, 201-208; Ungureanu, *Proză*, 124-146; Vlad, *Lectura*, 273-288; Mioara Apolzan, *Particularitățile unei viziuni*, RL, XI, 1978, 45, 5; Poantă, *Radiografii*, 41-46; Roznoveanu, *Lecturi*, 163-196; Ion Pecie, *Anchetatorul și povestitorul - gena seriei narative*, R, XVI, 1979, 1, 4; Marin Sorescu, *Calmul creației. Despre „F” și ~*, R, XVI, 1979, 5, 3; 5; Mircea Doru Lesovici, *Dinamismul baroc*, CL, 1979, 5, 6; Nicolae Dragoș, *Cu ~*, LCF, XXII, 1979, 44, 2; Ion Bălu, *Vocația romanului politic*, RL, XII, 1979, 45, 4; Mircea Popa, *Romanul ca formă la ~*, T, VIII, 1979, 11, 37-40; Braga, *Destinul*, 101-105; Iorgulescu, *Firescul*, 185-190; Apolzan, *Casa*, 117-153; Arion, *Interviuri*, 225-233; Neagu, *Cartea*, 25-27; A. E. Boriga, *Motivul labirintului în romanele lui ~*, T, IX, 1980, 3, 35; Costin Tuchilă, *Universul posibilului*, R, 1980, 7, 4; Victor Atanasiu, *Câteva note despre ciclul „F”*, RL, XIII, 1980, 35, 4; Constantin Coroiu, ~, CL, 1980, 8, 11; Băileșteanu, *Refracții*, 162-165; Coroiu, *Dialoguri*, II, 145-158; Pop, *Perimetru*, 253-258; George Șerban, ~ - *literatura politică de la roman la epopee*, O, XXXII, 1981, 8, 1; 3; Anton Cosma, *Romanul românesc postbelic*, V, VTR, XI, 1981, 3, 7; Antoaneta C. Iordache, *Introduceri*, O, XXXII, 1981, 25, 5; Paul Grigore, *Resurecția arhaicului în proza lui ~*, AST, XVI, 1981, 2, 7; Ioana Rauschian, ~ *sau prospectarea labirintului*, O, XXXII, 1981, 34, 3; Valeriu Bărgău, ~, „*Sunt pentru demetropolizarea culturii*”, AST, XVI, 1981, 4, 8-9; ~, *Oiștea lui Ieremia*, ALFL, 1981, 49; Bugariu, *Analogon*, 131-144; Piru, *Istoria*, 517-518; Cornel Ungureanu, *Grădina fericțiilor (~ - proză)*, LCF, XXV, 1982, 1-2, 8; Mircea Tomuș, ~, T, XI, 1982, 2, 35; Gorcea, *Structură*, 116-119; 186-187; Felea, *Prezența*, 210-213; Tudoran, *Nostalgii*, 277-294; Val Condurache, *Căștiștigul cel mare*, CL, LXXXIX, 1983, 1, 5; Ion Bogdan Lefter, ~ *după douăzeci de ani*, AST, XVIII, 1983, 1, 11-12; Nicolae Tic, *Privind în jur de la masa de lucru*, RL, XVI, 1983, 16, 5; Alex. Ștefănescu, *Redimensionarea temei politice*, RL, XVI, 1983, 33, 6; Nicolae Tic, *Forța literaturii*, RL, XVI, 1983, 36, 3; Ioana Creangă, *Cărțile cu mere*, RL, XVI, 1983, 44, 17; Marcea, *Concordanțe*, 27, 50; Odangiu, *Romanul*, 71-74; Ioan Holban, *Povestirea și prevestirea istoriei*, RL, XVIII, 1985, 6, 4-5; Alex. Ștefănescu, ~, TMS, XX, 1985, 3, 5; 4, 5; ~, *Complexitate și valoare*, RL, XVIII, 1985, 17, 4; Petre Sălcudeanu, *Gravitatea harului*, RL, XVIII, 1985, 33, 5; Ion Vlad, *Scritorii și istoriile sale epice*, RL, XVIII, 1985, 33, 5; Mirela Roznoveanu, *Principiul enigmei*, LCF, XXVIII, 1985, 33, 4; Ioan Holban, *Istoria ca discurs romanesc*, CRC, XX, 1985, 35, 1; 5; Vlad Sorianu, *Un amplu registru artistic*, ATN, XXII, 1985, 8, 7; Virgil Cușțitaru, *Spațiul peren al acțiunii în opera lui ~*, CL, 1985, 9, 6; Al. Dobrescu, *A nu oscăli nimic*, CL, 1985, 9, 6; Ungureanu, *Proza*, 358-403; Constantin Vișan, ~, *Despre*

proză și dramaturgie, ATN, XXIII, 1986, 3, 3; 6, 3; 7, 11; Traian Podgoreanu, *O viziune etică asupra istoriei*, RL, XX, 1987, 29, 5; Eugen Simion, *Cicluri românești*, RL, XX, 1987, 52, 11; D. I. Cenușer, *Timp și istorie în proza lui* ~, VTR, XVII, 1987, 12, 10; Bărbulescu, *Profiluri...*, 135-141; Ioan Holban, ~, CRC, XXIII, 1988, 26, 7; Michèle Mattusch, ~ și noua funcționalitate a formelor nonmimetice în proza anilor '70, LL, 1988, 2, 225-233; Ionel Protopopescu, ~ - unitatea operei, TMS, XXIII, 1988, 7, 5; Ioana Bot, „Omul, mai cu seamă visele lui”, TR, XXXII, 1988, 33, 3; Ion Cocora, *Premiul „George Bacovia” pentru literatură* ~, ATN, XXV, 1988, 12, 8; 10; Paul Dugneanu, *Structuri românești moderne*, LCF, XXXII, 1989, 28, 2; Petre M. Gorcea, *Personaje și arhetipuri*, ARG, XVI, 1989, 4, 6-7; Miko, *Întâlniri*, 120-122.

STANCU Zaharia, *Rădăcinile sunt amare*, V, v. *Rădăcinile sunt amare*, I-IV, 1958.

○ STOIAN Mihai, *Început*, fragment din romanul *Unde ne duc pașii*, GL, VI, 1959, 37, 5.

○ ȘERBU Ieronim, *Într-o zi de noiembrie*, fragment de roman, LCF, II, 1959, 2, 13.

□ V. și *Vișelul de aur*, 1949.

TĂNASE Nicuță, *Astăzi e ziua mea. Povestire*, București, E.T., 1959, 164 p. Scurt roman social, realist-socialist. Prezintă cazul unui tânăr, Tudor A. Niculae, care, după o tinerețe necăjită, este ajutat de comuniști să evite intrarea în rândul delincvenților. În loc de hoț, Tudor A. Niculae ajunge muncitor la Hunedoara și își cumpără un costum de haine.

■ *Segodnja moi denj*, tr. de H. Turi și T. Bolocan, București, Narodnaja Rymynija, 1960 (parțial).

TĂUTU Nicolae, *Cătălina. Adevărata viață a eroinei Ecaterina Teodoroiu*, București, E.M., 1959, 124 p. Biografie romanțată.

VICOL Dragoș, *În munții de miazănoapte*, București, E.S.P.L.A., 1959, 326 p. Fragmente (până în 1959 - ALB, 600 - romanul e anunțat ca vol. al doilea din *Valea Fierului*): *Oaspeți*, IL, 1955, 1, 14-37; *Înoarcerea lui Uzum*, IL, 1956, 3, 7-32; *Întâmplări noi la*

mina veche, IL, 1957, 3, 9-36; *Carbonat*, SB, IX, 1958, 9, 32-46; *Specialiștii*, ALB, LXII, 1959, 600, 4-5; *Comoara inginerului Uzum*, ALB, LXII, 1959, 603, 6. Al doilea roman din ciclul *Valea fierului*, început prin vol. cu același titlu. Roman dogmatic, de tip realist-socialist, despre industria minieră. Autorul reia cadrul și unele personaje din prima carte, într-o acțiune având la bază tema întrecerii în muncă și a autodepășirii profesionale. Trama e furnizată de lupta pentru modernizarea minelor și de efortul găsirii de noi zăcăminte.

◆ V. Gafița, VR, XII, 1959, 8, 226-227; Z. Ornea, LCF, II, 1959, 20, 2; Paul Georgescu, GL, VII, 1960, 7, 2; Mihai Drăgan, IL, XI, 1960, 3, 79-81; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

○ VINTILĂ Petru, *La început de drum*, ALB, LXII, 1959, 594, 4-5; *Cererea*, TR, III, 1959, 23, 4-5, fragmente dintr-un roman al cooperativizării agriculturii.

VISSARION I. C., *Răsculații*, în vol. *Scrieri alese*, cu o pref. de Mihai Gafița, București, E.S.P.L.A., 1959, p. 1-11. Vol. reproduce textul ≈. *Epilogul rășcoalei*, din f.z. „România muncitoare”, 1910, s. a II-a, nr. 27-31. Fragment: ≈, ALB, LX, 1957, 478, 4-5. Proiect de frescă socială. După 1907, mizeria țăranilor dintr-un sat a rămas aceeași. Unul dintre ei povestește cum, în timpul tragicelor evenimente, soldat fiind, a participat la o crimă. Romanul, „apărut numai fragmentar, prezintă interes printr-un fel de autenticitate de proces-verbal, încheiat de partea adversă autorității și - nu de puține ori - prin autenticitatea limbajului personajelor și al autorului însuși” (I. Rotaru).

◆ Lovinescu, *Istoria*, IV, 188; G. Călinescu, *Material documentar*, SCIL, VIII, 1959, 1-2, 367-395; Micu, *Lit. rom. XX*, 21; Micu, *Ist. lit. rom.*, II, 104; Ciopraga, *Literatura*, 520; Micu, *Început*, 558; Rotaru, *O istorie*, II, 138; Victor Crăciun, pref. la I. C. Vissarion, *Vameșul*, București, Cartea Românească, 1974, 13.

○ ZINCĂ Haralamb, *Moartea comisarului*, fragment din romanul *Steaua marilor speranțe*, GL, VI, 1959, 19, 2.

1960

○ **AGĂRBICEANU Ion**, *Prăbușirea*, TR, IV, 1960, 15, 4-5; *Ruleta*, GL, X, 1963, 22, 3; *Prăbușirea*, MS, V, 1974, 1, 60-69, fragmente din romanul *Prăbușirea*, rămas în manuscris. A mai purtat titlul *Familia Crețu*. „Orgoliul puterii și lăcomia de avere ale lui Ion Crețu se convertesc, într-un moment de criză biologică, într-o nepotrivită pasiune erotică pentru o femeie tânără, cu un psihic detracat de patima jocurilor de noroc” (Gheorghe Pienescu).

◆ Vatamaniuc, *Agărbiceanu*, 144-145; Zaciu, *Agărbiceanu*, 211; Regman, *Agărbiceanu*, 13, 207; Gheorghe Pienescu, *Precizări pe marginea unui „roman”*, MS, V, 1974, 1, 58-60; Vatamaniuc, *Agărbiceanu. Biobibliografie*, 63, 483; *Scriitori români*. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

ANTON Costache, *Seri albastre*, I, București, E.T., 1960, 316 p. În 1964, a fost republicat într-o formă mult dezvoltată. Roman pentru copii și tineret, de tip realist-socialist. Subiectul este inspirat din viața și munca pionierilor. Evenimentele se petrec în Moldova, la Iași și la țară. Relatarea, fără străluciri stilistice deosebite, încearcă să trezească interesul prin simplul pitoresc al întâmplărilor. „~ scrie un roman unde problemele educației ocupă destul loc” (Eugen Simion).

▼ I-II, București, E.T., 1964; I-II, ed. revăzută, București, E.T., 1968; I-II, ed. revăzută, București, Ion Creangă, 1975; I-II, București, Ion Creangă, 1985.

■ *Tengerszin esték*, I, tr. de Bácski György, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1962; *Blauve Abende*, I, tr. de Gisela Richter, București, Jugendverlag, 1963; în lb. ucrainiană, tr. de Andrei Mjastniki, Kiev, Detizdat, 1963; *Kamarátka Vika*, tr. de Milota Bogoňová, Bratislava, Mladé letá, 1971; *Golubye veera*, I-II, tr. de Elena Loghinovska, București, Ion Creangă, 1982; *Golubye večera*, I-II, tr. de Elena Loghinovska, București, Ion Creangă, 1985.

◆ Letiția Papu, LCF, III, 1960, 9, 2; Eugen Simion, CNT, 1960, 14, 3; Sorin Brates, IL, XI,

1960, 4, 84-85; Al. Oprea, VR, XIII, 1960, 4, 177-178; S. Damian, GL, VII, 1960, 20, 2; A. Rotaru, ST, XI, 1960, 5, 101-103; Al. Săndulescu, GL, XII, 1965, 3, 2; Sanda Radian, VR, XVIII, 1965, 4, 166-168; Alexandra Indrieș, *Raționalul și extraordinarul în literatura pentru copii*, O. XVII, 1966, 4, 68-73; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Căndroveanu, *Literatura*, 110-111.

○ **BĂIEȘU Ion**, *În așteptare*, fragment din romanul *Viață personală*, LCF, III, 1960, 17, 8.

BĂRNA Vlaicu, *Romanul Ecaterinei Varga*, București, E.T., 1960, 352 p. Biografie romanțată.

▼ București, E.T., 1961; București, Albatros, 1977.

■ *Varga Katalin regénye*, tr. de Korda István, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1963; *Varga Katalin regénye*, tr. de Korda István, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1969.

◆ A. G., LCF, IV, 1961, 8, 4; Stancu Ilin, GL, VIII, 1961, 8, 2; Leon Baconski, ST, XII, 1961, 2, 72-74; H. Zalis, *Între cronică și roman istoric*, GL, VIII, 1961, 12, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Leon Baconsky, -, ST, XXXIV, 1983, 12, 19.

CĂLINESCU G., *Scrinul negru*, București, E.S.P.L.A., 1960, 854 p. Fragmente: ≈, VR, IX, 1956, 11, 5-78; 12, 10-71; *Drama lui Hagienuș*, TR, I, 1957, 44, 4, 5; 6; *Memé*, IL, IX, 1958, 2, 5-16; *Alexandru cel Mare*, TR, II, 1958, 13, 4, 5; 6; *Lacul lebedelor*, TR, III, 1959, 37, 6-7; 38, 4-5. Amplu roman social și psihologic, al doilea din ciclul început în 1953 cu *Bietul Ioanide*. Cartea dezvoltă tema aristocrației crepusculare, surprinsă de evenimentele de la 23 August 1944 și de dictatura comunistă. Disponibilitatea pentru caracterologie din *Bietul Ioanide* își păstrează viabilitatea și în ≈. Galeria de personaje, în mare parte reluată din romanul anterior, este zugrăvită diferentiat, fie în închistarea de castă a fostei aristocrații, fie în derizoriul activismului social al unora din membrii săi, fie în întoarcerea către realitatea în transformare a celor mai puțini. Predispoziția către șarja satirică găsește în ≈ un teren și mai propice de manifestare. Conceptul aluvionar, baroc,

romanul nu are cerebralitatea structurală a *Enigmei Otiliei* (1938) și nici limpezimea lirică a *Cărții nunții* (1933). Dar personajele sunt viguroase, trăiesc cu acuitate, chiar dacă modul negativ, adică în neînțelegere, drama sfârșitului. O dramă cu atât mai violentă, cu cât discrepanțele dintre vis și realitate, între ambiții, ifose, pe de o parte, și imperativele constrângătoare ale realului, pe de altă parte, se dovedesc mai adânci. Ca și în celălalt roman, dar în condiții cu mult mai dramatice, singura șansă de realizare, înțelegerea ca desprindere de trecut și reedificare morală, aparține geniului. Ioanide, și aici un *alter-ego* al autorului, înțelege imperativele momentului și se angajează în „marele efort constructiv”. Unul din firele epice ale cărții, generat de un nucleu de sine stătător – cumpărarea de către Ioanide a unui scrin, în care găsește acte și scrisori, majoritatea aparținând unei foste aristocrate, Caty Zănoagă –, este configurat prin rememorare. Ca o contrapondere la realitatea prezentului este evocat un trecut luxuriant, de opulență și adesea găunoasă mondenitate. Caty Zănoagă, frumoasă și senzuală, generoasă și pătimașă, duce o viață frenetică, motivată prin datele caracteriale ireductibile ale unei psihologii egoiste. Fără a se putea deduce cu precizie gradul de implicare etică a vocii autoriale în trecutul evocat, această parte a cărții este poate cea mai realizată artistic. Pentru că în conturarea profilului uman al eroinei autorul apasă delicat asupra ipostazei erotice, investigația se realizează prin circumscrierea eternului feminin, decelat ca pulsație existențială, de unde și vitalitatea tipului literar sub aspect artistic. Spre deosebire de *Bietul Ioanide*, dar cumva în revanșă, ≈ a avut, încă de la apariție, un ecou critic deosebit. „≈, în ciuda anumitor inegalități, a unor limite incontestabile, este o operă de valoare excepțională” (Radu Popescu). „Propensiunea spre grandios, spre colosal, plăcerea rabelaisiană a exagerării enorme, viziunea lumii ca spectacol, maliția erudită a studiului caracterologic, acestea ni se păr însușirile fundamentale ale romanului călinescian” (Nicolae Manolescu).

▼ București, E.P.L., 1963; tabel cronologic, pref., note și bibliografie de Cornelia Ștefănescu, București, Albatros, 1974; I, studiu introductiv și ed. de Cornelia Ștefănescu, București, Eminescu, 1977; II. *Dosarele* ≈, București, Eminescu, 1977; I–II, repere istorico-literare alcătuite în redacție de Andrei Rusu, București, Minerva, 1982; pref. și tabel cronologic de Ion Bălu, București, Minerva, 1987. Reprodus în: *Opere*, VII–VIII, București, E.P.L., 1968. Fragment: ≈, în *Romanul rom. cont.*, 99–111.

■ *Czarna komoda*, tr. de Danuta Biéńkowska, Varșovia, Pánstwowy Instytut wydawniczy, 1962; *A fekete komód*, I–II, tr. de Réz Pál, Budapesta, Europa Könyvkiadó, 1963; *A fekete komód*, tr. de Réz Pál, Budapesta – București, Budapest és Editura Științifică. Megjelelvit a román-magyar közös Könyvkiados Keretében, 1963; *La commode noire*, traduction, exemplaire pour consultation, București, Éditions Meridiane, 1965; *Schicksal einer Lebedame*, I–II, tr. de J. C. Molin, Berlin, Buchverlag der Morgen, 1965; *A fekete komód*, tr. de Réz Pál, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1969; *Cerniat scrin*, tr. de Ghergana Stratieva, București – Sofia, Narodna Kultura. Minerva, 1976; *La commode noire*, tr. de Ion Herdan, București, Minerva, 1983. Fragment: *Tiro ao alvo*, în **, *Antologia do conto romeno*, tr. de Nilson Veiner, Rio de Janeiro, Editōra Civilização Brasileira, 1964; *The black chest*, tr. de Demostene Botez, în *Introduction to Rumanian Literature*, New York, Twayne Publishers, Inc., 1966; *La cómoda negra*, tr. de Francisco de Oraá, în **, *Literatura rumana contemporânea*, Havana, Instituto del Libro, 1968; *Die schwarze Truhe*, tr. de Edith Horowitz-Sibermann în **, „*Die schwarze Truhe*” und andere rumänische Erzählungen, Tübingen und Basel, Horst Erdmann Verlag, 1970.

◆ G. Ivașcu, CNT, 1960, 27, 3; Matei Călinescu, GL, VII, 1960, 31, 2; Dumitru Micu, VR, XIII, 1960, 8, 107–121; Radu Popescu, CNT, 1960, 37, 3; 38, 3; 39, 3; Al. Căprariu, TR, IV, 1960, 39, 3; 40, 3; L. Gavriiliu, SB, XI, 1960, 9; N. Barbu, IL, XI, 1960, 9, 59–69; Marin Preda, *Despre litera-*

- tura cu aristocrați, VR, XIII, 1960, 9, 131-141; Leon Baconsky, ST, XI, 1960, 9, 56-58; 11, 77-80; Mihai Novicov, LCF, III, 1960, 20, 4; N. Popescu-Doreanu, *În legătură cu* ≈, VR, XIII, 1960, 10, 131-140; Eugen Simion, *Despre tipologia* ≈, GL, VII, 1960, 46, 3; 47, 3; Eugen Luca, *Problematika intelectualului în* ≈, GL, VII, 1960, 49, 3; Eugen Luca, *Două ipoteze ale intelectualului în* ≈, GL, VII, 1960, 50, 6; Gheorghe Achitei, *Anul literar 1960. Proza*, LCF, IV, 1961, 1, 2; Ion Lungu, ≈ *și unele probleme ale romanului realist-socialist*, TR, V, 1961, 1, 3; 2, 1; 3; Ion Lungu, *Exigența artistică și actualitatea în dezvoltarea romanului*, TR, V, 1961, 47, 1; 9; 48, 1; 8-9; Mihai Drăgan, *Conflicte și personaje în romanul contemporan*, IL, XIII, 1962, 12, 63-69; S. Damian, *Între reportaj și roman*, VR, XVI, 1963, 1, 159-163; Marcel Duță, *Probleme ale artei compoziției în romanul actual*, SCIL, XII, 1963, 1-2, 65-80; N. Manolescu, CNT, 1963, 34, 3; L. Raicu, *Romanul și viziunea epică*, GL, X, 1963, 49, 1; 7; N. Manolescu, *Anul literar 1963. Proza*, CNT, 1963, 52, 3; L. Raicu, *Conținutul și structura romanului*, GL, XI, 1964, 5, 7; Șerban Cioculescu, *Viziunea arhitectonică la* -, R, I, 1964, 4, 16; Al. Piru, *De la „Cartea nunții” la „=”, GL, XI, 1964, 26, 3; S. Damian, Coordonate ale prozei*, GL, XI, 1964, 34, 4; S. Damian, *G. Călinescu, prozator*, VR, XVII, 1964, 9, 54-77; 10, 82-105; 11, 111-125; S. Damian, *Virtuțile comicului în* ≈, GL, XII, 1965, 11, 3; Paul Georgescu, *Modificarea personajelor în proza noastră contemporană*, CNT, 1965, 32, 3; Monica Lazăr, *Valori stilistice ale neologismului în* ≈, RITL, XIV, 1965, 3-4, 647-662; Lungu, *Itinerar*, 31-46; Micu - Manolescu, *Literatură*, 163-171; Novicov, *Literatură*, 15-28; Lucian Raicu, ≈, GL, XIII, 1966, 11, 5; Sorin Alexandrescu, *Tehnica episodului la trei romancieri contemporani*, LL, XII, 1966, 31-56; Cioculescu, *Varietăți*, 398-403; Căprariu, *Jurnal*, 45-50; Baconski, *Marginalii*, 150-167; ***, *Studii de ist. rom.*, 461-496; S. Damian, *Antipeisajul*, RL, II, 1969, 43, 4; Bălu, *Călinescu*, 401-414; Damian, *Intrarea*, 186-201; George, *Semie*, 197-260; Popa, *Dicționar 1*; Voicu Bugariu, *Despre* ≈, RL, V, 1972, 50, 8; Călin, *Portrete*, 97-105; Rotaru, *O istorie*, II, 795-799; Cornelia Ștefănescu, *Jurnalul din* ≈, LCF, XVI, 1973, 10, 3; Alecu, *Opera*, 84-94; Damian, *Călinescu*, 18-44, 52-56, 98-118, 174-186, 193-194, 203-214, 222-224, 226-228, 241-245, 253, 274, 275-288, 303-322, 334-336, 353-359, 360-380; Piru, *Sinteze*, 135-141; Velea, *Paralelisme*, 325-346; Cornelia Ștefănescu, *Din „dosarul”* ≈, *Destinul unui personaj*, RITL, XXIV, 1975, 3, 321-330; Ciobanu, *Incursiuni*, 25-28; Eugen Simion, *Un roman al măștilor*, R, XIII, 1976, 3, 4; N. Manolescu, *Document și ficțiune (-)*, RL, 1976, 19, 9; I. Vlad, ≈ *și „dosarul” opere călinesciene*, TR, XXI, 1977, 14, 2; 15, 2; Nicolae Manolescu, *Dosarul unui roman*, RL, X, 1977, 16, 9; Ion Bălu, ≈, ATN, XIV, 1977, 2, 4; Al. Piru, „*Dosarul*” ≈, LCF, XX, 1977, 25, 3; Popa, *Dicționar 2*; Roxana Sorescu, *Ioanide, scriitorul*, VR, XXXI, 1978, 5, 74-76; Husar, *Întoarcerea*, 162-175; Manolescu, *Teme 3*, 100-107; *Scriitori români*; *Dicționar*; Micu, *Călinescu*, 617-656; Cornel Ungureanu, *Scriitorul, Arhitectul și Lumea nouă*, RL, XIII, 1980, 11, 14; Jalbă, *Romanul*, 119-139; Bălu, *Viața*, 375-379, 388-389; Bugariu, *Analogii*, 52-56; Ciocărlie, *Mari corespondențe*, 9-15; Ciopraga, *The Personality*, 321-322; Vlad, *Lectura*, 50-60; Ion Bălu, -, *romancier*, RL, XVII, 1984, 8, 12-13; Liviu Leonte, *Romanele unui mare critic*, CRC, XIX, 1984, 18, 1; 5; Pavel Tușui, *Recurs la „dosarul”* ≈, III, RITL, XXXII, 1984, 1, 116-119; 2, 94-97; Leonte, *Prozatori*, 70-78; Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, -, ≈, LL, 1985, 1, 80-86; Irina Petraș, *Orgoliul geometriei în romanul* ≈, ATN, XXII, 1985, 4, 4; Viorica Diaconescu, *Semantica nonanimatului în proza călinesciană*, LL, 1985, 3, 364-375; Ungureanu, *Proza*, 91-116; Ivașcu, *Confruntări literare*, II, 516-520, 524-529, 543-547; Anton Cosma, *Romanul călinescian postbelic*, RL, XX, 1987, 52, 5; Silvia Bogdan, *Arta portretului în romanele lui* -, LL, 1987, 4, 478-485; Rotaru, *O istorie*, III, 593-594; Cosma, *Romanul*, I, 108-110, 113-114; Velea, *Interferențe*, 53-55. □ V. și *Cartea nunții*, 1933.
- CHIRIȚĂ Constantin, Oțelul**, București, E.T., 1960, 598 p. Fragmente: *Două propuneri*, GL, VII, 1960, 34, 3; *Maiștrii*, ALB, LXIII, 1960, 673, 4-5; 674, 4-5. Retipărit cu modificări sub titlul *Livada*. Roman social, conceput după canoanele realist-socialiste, pe tema raporturilor dintre generații. Oțelarul Voicu, meșter cu o supărătoare conduită de expert infailibil (motivată prin mai multe decenii de muncă în meserie), e retrograd în gândire și dictatorial în comportament. Grupul tinerilor oțelari reușește să i se opună deoarece iubește disciplina și munca în colectiv. Ceea ce deranjează, ca scriitură, e tonul lejer al relațiilor, care nu reușește să sprijine tema din punct de vedere stilistic. Alături stă o dezagreabilă aplecare spre senzational în rezol-

varea conflictelor. „Lungimea cărții e disproporționată în raport cu rezistența conflictului” (Paul Georgescu).

▼ *Livada*, București, Cartea Românească, 1979.

◆ Gh. Achiței, GL, VIII, 1961, 2, 2; D. Cese-reanu, TR, V, 1961, 4, 2; Cornelia Ștefănescu, *Impresii despre eroii romanului* ≈, LCF, IV, 1961, 4, 11; Eugen Luca, CNT, 1961, 10, 3; Paul Georgescu, GL, VIII, 1961, 14, 2; 15, 2; M. Tomuș, *Aspecte ale dezvoltării literaturii noastre noi*, ST, XII, 1961, 4, 43–53; Laurențiu Tudor, *Un nou roman despre industria socialistă*, ST, XII, 1961, 4, 107–109; Aura Pană, IL, XII, 1961, 5, 87–91; Leonard Gavrilu, *Chipul comunistului în romanele unui tânăr prozator*, SB, XII, 1961, 5, 81–88; Ion Lungu, *Complexitatea caracterologică a personajului în romanul industrial contemporan*, ST, XII, 1961, 6, 25–28; Mihai Novicov, *Succesele romanului*, GL, VIII, 1961, 35, 1; 3; 36, 6; Ion Vitner, *Tineri prozatori*: ~, VR, XII, 1961, 11, 116–128; Vitner, *Prozatori*, II, 214, 223–234; Damian, *Dirrecții*, 223–298; Novjcov, *Literatura*, 75–83; Popa, *Dicționar 1*; Roxana Sorescu, *Permanența romanismului*, RL, X, 1977, 30, 10; Popa, *Dicționar 2*; Mugur, *Profesiunea*, 93–108; *Dicționar*. □ V. și Ciresarii, 1956.

CONSTANT Paul, *Tudor Vladimirescu*, București, E.T., 1960, 382 p. Roman de evocare istorică, având în centru figura marelui conducător al revoltei.

◆ H. T., SB, XIII, 1962, 3, 74–75; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

DEMETRIUS Lucia, *Primăvara pe Târnavă*, I, București, E.T., 1960, 686 p. Fragmente: *Întoarcerea* (romanul e anunțat cu titlul provizoriu *Satul uitat*), GL, VI, 1959, 17, 4; *Satul uitat*, GL, VI, 1959, 50, 5; *Prieteni vechi*, GL, VII, 1960, 29, 3; II, București, E.T., 1963, 598 p. Fragment: *În mijlocul câmpiei*, GL, X, 1963, 11, 5. Roman realist-socialist, cu ambiții de frescă socială, inspirat din viața satului transilvănean în perioada încheierii armistiștiului cu U.R.S.S. și a sfârșitului celui de al doilea război mondial. Pe fundalul unor fapte ce evocă înfrângerea, alungarea nemților de pe teritoriul țării și instaurarea noii administrații românești în Ardeal, este urmărită tezigă lupta „maselor”

împotriva moșierilor, a „bandelor maniste contrarevoluționare” și a elementelor ce se opun împrăștiării țăranilor. „≈ se impune atenției prin năzuința autoarei de a țese o cronică socială amplă a satului nostru” (Virgil Ardeleanu).

◆ Miron Dragu, *Cu – despre analiză și creație, relația dintre dramă și proză, stiluri diferite în teatrul contemporan, tineri dramaturgi*, GL, VIII, 1961, 9, 1; 6; Adriana Iliescu, LCF, IV, 1961, 12, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XII, 1961, 4, 109–111; Al. Săndulescu, *Virtuțile romanului*, GL, VIII, 1961, 18, 2; C. Smădescu, VR, XIV, 1961, 6, 173–175; Al. Săndulescu, IL, XII, 1961, 7, 68–70; Miron Dragu, GL, VIII, 1961, 35, 2; Stan Velea, SCIL, XI, 1962, 2, 337–341; **, *Cartea la care lucrez De vorbă cu ~*, GL, X, 1963, 11, 5; Damian, *Dirrecții*, 223–298; Miron Dragu, *Analiza psihologică și cadrul istoric al acțiunii*, GL, XI, 1964, 2, 2; H. Zalis, *Proza ~*, LL, XI, 1966, 317–334. □ V. și *Tinerete*, 1936.

DRĂGUȘANU Sidonia, *Dragoste rea*, București, E.T., 1960, 302 p. Roman de dragoste, realist-socialist. Relatează tribulațiile sentimentale ale cuplului Magdalena – Luky, care se destramă datorită egoismului și trândăviei bărbatului. La clarificarea morală a eroinei contribuie și originea sa muncitorească.

◆ Sorin Alexandrescu, GL, VIII, 1961, 12, 2; Ion Apetroaie, IL, XII, 1961, 6, 88–89; Popa, *Dicționar 2*.

GHILIA Al. I., *Ieșirea din Apocalips*, București, E.T., 1960, 174 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragmente: *Drumul așteptării* (romanul e anunțat cu acest titlu), VR, XIII, 1960, 6, 34–46; ≈, LCF, III, 1960, 17, 3; ≈, GL, VII, 1960, 35, 3. Fragment dintr-un proiectat vol. secund: *Oamenii în zori*, GL, VIII, 1961, 20, 5. Roman realist-socialist, de atmosferă, evocând anii războiului și teroarea antonesciană. Compozițional, cartea mizează pe situații-limită, cu dese apeluri la elemente sumbre, într-o tonalitate crispată. Lipsa de abilitate în dozarea efectelor epice lasă, în cele din urmă, impresia de prefabricat. Linearitatea discursului figurat e și ea supărătoare. La apariție, romanul a fost întâmpinat cu căldură. „≈ e un bun poem de atmosferă” (Eugen Luca). „O carte lirică, de atmosferă,

emoționantă, care demască războiul cu mijloacele literaturii” (Paul Georgescu).

▼ ≈. *Drumul așteptării*, ed. revăzută, București, E.T., 1962; ed. revăzută, București, E.T., 1969.

■ *Derengés*, tr. de Fodor Sándor, București Ifjúsági Könyvkiadó, 1961; *Das Ende der Apokalypse*, tr. de Ilse Goldmann, București, Jugendverlag, 1962; *Krajať na apokalispsa*, tr. de Spaska Kanurkova, Sofia, Narodna Kultura, 1965.

◆ Eugen Luca, CNT, 1961, 2, 3; Miron Neagu, GL, VIII, 1961, 3, 2; Paul Georgescu, GL, VIII, 1961, 8, 3; Eugeniu Sperantia, ST, XII, 1961, 2, 70-71; Al. Căprariu, TR, V, 1961, 10, 3; Mihai Drăgan, IL, XII, 1961, 3, 60-63; Ov. S. Crohmăniceanu, VR, XIV, 1961, 3, 116-120; Marin Bucur, SCIL, X, 1961, 1, 151-152; T. C., LCF, IV, 1961, 7, 10; I. Lungu, *Exigența artistică și actualitatea în dezvoltarea romanului*, TR, V, 1961, 47, 1; 9; 48, 1; 8-9; Vitner, *Prozatori*, II, 78-79; 93-104; Paul Georgescu, *Despre romanul eliberării*, GL, X, 1963, 34, 2; Damian, *Directii*, 139-157; Paul Georgescu, *Imaginație și experiență*, CNT, 1964, 14, 3; M. Duță și I. Oprișan, *Probleme de tipologie a romanului românesc actual*, RTIL, XIII, 1964, 3-4, 681-702; Oprea, *Mișcarea*, 85-93; Popa, *Dicționar 1*; Ciobanu, *Critica*, 135; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Rotaru, *O istorie*, III, 716. □ V. și *Cuscii*, 1959.

GRECEA Florian, *Născut a doua oară*, București, E.M., 1960, 158 p. Microroman realist-socialist, având ca temă reeducarea unui hoț în timpul serviciului militar, datorită abilității comuniștilor.

■ *Preraždane*, tr. de Ivan Krăstev, Sofia, Dărzavno voenovo izdatelstvo, 1963. Fragment: *Zanovo rožděnyj, în * * *, Zolotoj most*, tr. de V. A. Andrianov, și E. A. Kerpeščenkij, Moscova, Voennoe izdatel'stvo, 1966.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

HOBANA Ion, *Sfârșitul vacanței*, București, E.T., 1960, 180 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Roman psihologic, de factură realist-socialistă. Eroul cărții, adolescentul Gelu Petreanu, descoperă, în toamna anului

1944, sensul adevărat al istoriei și valoarea autentică a ideii de progres.

▼ Ed. revăzută, București, E.T., 1969.

■ *A szünidő vége*, tr. de Márton Rakhel, București, Ion Creangă, 1974; *Die Ferien sind zu Ende*, București Kriterion, 1985.

◆ Modest Morariu, GL, VIII, 1961, 1, 2; Cătălina Danielopol, ST, XII, 1961, 1, 96-97; G. V., LCF, IV, 1961, 10, 4; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

IGNĂTESCU C., *Măria sa Țara. Din vremea lui Vlad Țepeș*, București, 1960, 206 p. Roman istoric, realist-socialist. Narățiunea este inspirată de acțiunile ferme ale domnitorului pentru consolidarea puterii de stat, în vederea unor noi războaie antiotomane.

◆ Vasile Sandu, LCF, III, 1960, 11, 2; Dan Grigorescu, *Romanul istoric și actualitatea*, LCF, VI, 1963, 17, 6; Popa, *Dicționar 2*.

IUTEȘ Gica, *Cei de la Crisanta*, București, E.T., 1960, 358 p. Textul a fost revăzut și publicat cu titlul schimbat în 1974: *O stea din toate e a mea*. Fragmente: *Un oaspete neașteptat* (romanul e anunțat cu titlul *Între noapte și zi*), TS, VI, 1957, 11, 10-24; *Copiii*, LCF, II, 1959, 6, 10-11. Roman social, realist-socialist. Din perspectiva unei familii de argați, dar mai ales prin ochii de copil ai lui Mihăluță Breb, este evocată viața țăranilor săraci, nemiloasa exploatare moșierească și fața hidoasă a fascismului. Și sub aspect stilistic cartea se hrănește din locurile comune ale genului.

▼ București, E.T., 1965; *O stea din toate e a mea*, ed. revăzută și adăugită, București, Ion Creangă, 1974; București, Ion Creangă, 1986.

■ *Crisanta udvarháza*, tr. de Semlyén István, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1961; *Die Leute von Crisanta*, tr. de Paul Schuster, București, Jugendverlag, 1962; *U nas v Krisante*, tr. de A. Sadeckij, Moscova, Detgiz, 1962; *Oni iz Krisanty*, tr. de I. Kušnirik, Kiev, Detizdat, 1962.

◆ Marin Bucur, LCF, III, 1960, 9, 2; E. Simion, CNT, 1960, 14, 3; A. Rotaru, ST, XI, 1960, 6,

102-103; Alexandru Chiriacescu, ~, LCF, XI, 1968, 4; 7; Aurel Pană, *Etic și estetic în romanul pentru copii*, IL, 1968, 2, 65-71; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Cleopatra Lorințiu, *Gravitate și gingășie*, LCF, XXX, 1987, 15, 2; Căndroaveanu, *Literatura*, 149-150.

JORDAN B., *Zile și nopți în furtună*, II, v. *Zile și nopți în furtună*, I, 1959.

LUDO I., *Ultimul batalion*, București, E.S.P.L.A., 1960, 576 p. Cel de al cincilea roman din ciclul *Paravanul de aur*, o cronică realist-socialistă a evenimentelor din România de după primul război mondial. În ordinea hotărâtă de autor, seria mai cuprinde titlurile: *Domnul general guvernează* (1953), *Starea de asediu* (1955), *Regele Palaelibus* (1957) și *Salvatorul* (1959). Obiectul cărții a cincea îl formează împrejurările ce au determinat participarea românilor la războiul anti-sovietic și profunda modificare a perspectivei politice, generată de actul de la 23 August 1944. Personajele și situațiile istorice sunt reale. Tonul e al unui pamflet politic.

◆ D. Petrescu, VR, XIV, 1961, 2, 176-178; H. Fabian, GL, VII, 1961, 36, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

MATEI Horia, *Turneul de primăvară*, I-V, București Editura Rev. „Știință și tehnică”, București, [1960?], 32 + 32 + 32 + 28 p. (Colecția povestiri științifico-fantastice, 142-146). Narațiune *science-fiction*, de tip realist-socialist, despre o escrocherie organizată, în cadrul unui concurs de șah de la București, de către un grup de concurenți occidentali, finanțat de bogătaşul Richard Cabral. Se pune accent pe „realitățile triste ale Occidentului”.

O MORARU Nicolae, *În pragul vieții*, fragment de roman, LCF, III, 1960, 10, 8.

NEDELUCU Șerban, *Drum deschis*, București, E.S.P.L.A., 1960, 432 p. La reeditare, textul a fost revăzut. Fragment: *Cine a mai câștigat?*, ALB, LXIII, 1960, 654, 6. Roman social, realist-socialist. Urmărește tezist formarea ipoteticeii conștiințe socialiste la sate. Acțiunea se desfășoară în lunca Dunării. „Deficiențele romanului nu izvorăsc dintr-o

optică deformată [...], ci din unele fisuri de construcție” (G. Dimisianu).

▼ Ed. revăzută, București, E.P.L., 1961.

■ *Szabad úton*, tr. de Beke György, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1962.

◆ H. Zalis, GL, VII, 1960, 23, 2; Gh. Ciompec, LCF, III, 1960, 14, 2; S. Damian, GL, VII, 1960, 29, 2; G. Dimisianu, ST, XI, 1960, 8, 55-56; Al. Oprea, VR, XIII, 1960, 8, 173-175; Mihai Drăgan, IL, XI, 1960, 12, 60-63; B. Elvin, *În actualitate*, GL, VIII, 1961, 22, 2; H. Zalis, *Cinci minute cu ~*, MZ, V, 1961, 214, 4; M. Gafița, *Forța exemplelor pozitive ale vieții*, GL, VIII, 1961, 46, 3; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

○ PELTZ I., *Prăbușiri și înălțări*, fragment de roman, TR, IV, 1960, 35, 4-5.

□ V. și *Viața cu haz și fără a numelui Stan*, 1928.

POPESCU Tudor, *Un băiat privește marea...*, I, București, E.T., 1960, 284 p. Roman realist-socialist, având ca temă formația unui tânăr comunist. Ion, fiul unui hamal, trece prin mai multe experiențe hotărâtoare pentru orientarea sa politică. Acțiunea se petrece în mediul porturilor, în perioada interbelică.

◆ Sorin Alexandrescu, GL, VIII, 1961, 2, 2; Ion Mihail, SB, XII, 1961, 3, 74; Mihai Drăgan, IL, XII, 1961, 10, 88-98; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

RUSE Ion, *În portul de pescari*, I, București, E.T., 1960, 536 p. Fragment: *Misiunea*, VR, XIII, 1960, 9, 27-37; II, București, E.T., 1963, 608 p. Fragment: *Diminețile fluviului*, LCF, V, 1962, 19, 6. Evocare realist-socialistă a vieții pescarilor de la Dunăre, în anii „marilor prefaceri” de după 23 August 1944 și ajungând până în vremea naționalizării și a „șantierelor patriotice”. Cu totul palidă ca document social, cartea poate stârni oarecare interes prin pitorescul lumii pe care o evocă. După Ov. S. Crohmăniceanu, romanul suferă de „rișipire epică”.

▼ I, București, E.T., 1963; București, E.T., 1967.

◆ B. Elvin, *Puterea de selecție a romancierului*. ~: ~, GL, VIII, 1961, 9, 2; Ion Lungu, TR, V,

1961, 13, 3; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XIV, 1961, 3, 120–122; Gh. Achiței, LCF, IV, 1961, 7, 2; Eugen Luca, CNT, 1961, 15, 3; O. Georgescu, ST, XII, 1961, 4, 121; Octavian Metea, SB, XII, 1961, 6, 84–85; Sorin Alexandrescu, SCIL, X, 1961, 2, 282–284; Ion Lungu, *Exigența artistică și actualitatea în dezvoltarea romanului*, TR, V, 1961, 47, 1; 9; 48, 1; 8–9; Dumitru Solomon, LCF, VI, 1963, 10, 2; Eugen Luca, CNT, 1963, 22, 3; Ov. S. Crohmălniceanu, GL, X, 1963, 25, 2; Constantin Cubleşan, TR, VII, 1963, 26, 3; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Cosma, *Romanul*, I, 184.

TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor, *Primăvara apele vin mari*, București, E.T., 1960, 530 p. Fragment: ≈, VR, XIII, 1960, 8, 50–60. Amplă evocare, realist-socialistă, a războaielor țărănești de la 1888. Din fundal se desprind figurile a doi ariviști, Dionisie și Jean Nedelcu, exponenți destul de palizi ai exploatarei moșierești. Stilul relatării e jurnalistic; valoarea artistică pe măsură.

◆ Z. Ornea, VR, XIV, 1961, 3, 163–164; C. Cubleşan, TR, V, 1961, 20, 3; N. Voiculescu, SB, XII, 1961, 7, 94; Valeriu Râpeanu, GL, VIII, 1961, 8, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

ȚIC Nicolae, *Ora șase*, București, E.S.P.L.A., 1960, 296 p. Fragment: ≈, VR, XIII, 1960, 3, 9–41. Roman muncitoresc, de factură realist-socialistă. Acțiunea se petrece într-o așezare minieră din Transilvania. Conflictul – generat de lupta pentru prinderea, într-o mină de cărbuni, a grupului de sabotori condus de Buhariu, fost agent al Siguranței – are și un fir epic erotic. Din ambele perspective, autorul încearcă să ofere prin Andrei Pop, muncitor cu stagiu în munca ilegală, imaginea comunistului dârz, deplin conștient de menirea sa socială. Stil reportajesc, cu scurte scene de atmosferă.

■ *Reggel hatkor*, tr. de Majtényi Erik, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1961.

◆ S. Damian, GL, VII, 1960, 26, 2; Pompiliu Marcea, *Un nou roman despre muncitori*, LCF, III, 1960, 14, 8; Al. Căprariu, TR, IV, 1960, 29, 2; Eugen Luca, VR, XIII, 1960, 8, 175–178; Aura Pană, IL, XI, 1960, 8, 57–58; Traian Liviu Birăescu, SB, XI, 1960, 10, 51–54; Ion Lungu,

TR, V, 1961, 23, 3; Novicov, *Chipul*, 102–111; N. Manolescu, *Tineri muncitori în creația literară contemporană*, CNT, 1962, 18, 3; Vitner, *Prozatori*, II, 121–129; Damian, *Direcții*, 158–179; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și A. doua moarte a lui Anton Vrabie, 1957.

1961

ADERCA Felix, *Un călăreț pierdut în stepă. Din vremea lui Petru cel Mare*, București, E.T., 1961, 190 p. Roman realist-socialist, istoric și de aventuri. Acțiunea se petrece în Rusia, pe vremea luptelor lui Petru cel Mare cu Carol al XII-lea. Un fel de Jeanne d'Arc a locului, personajul principal, Sașa, o femeie în travesti, îl ajută pe țar să câștige lupta de la Poltava.

◆ V. Mihai, ST, XII, 1961, 11, 97; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Domnișoara din strada Neptun*, 1921.

AGÂRBICEANU Ion, *Faraonii*, București, E.P.L., 1961, 338 p. Cu o pref. de Georgeta Horodincă. Fragment dintr-un proiect inițial: ≈, *Dintr-un carnet*, CGC, III, 1938, 7, 90–102; 8, 119–122. Vol. ediției princeps mai conține microromanele: *Popa Man* (1920), *Jandarmul* (1941) și *Păscălierul* (1961). Succintă evocare a vieții țăganilor nomazi din Transilvania. Putând fi considerat și o navelă mai mare, romanul se constituie din tablouri în care bătăile, răpirile și crimele servesc pentru a evoca atât „existența aventuroasă a unor firi pătimașe”, cât și „puterea tradițiilor care configurează [...] manifestările lor sociale” (Georgeta Horodincă). După Mircea Zăciu, „proza ≈ [...] are un nerv de scenariu cinematografic și o vigoare tinerească în redarea pasiunii, în înfiorarea la misterul dragostei, al maternității, al vieții în general”.

▼ Reprodus în: *Opere*, VI. *Povestiri și nuvele*, București, Minerva, 1971.

◆ Mariana Nuși, CNT, 1961, 29, 3; Ion Ardeleanu, *Chenarea vieții*, TR, V, 1961, 32, 3; Adriana Iliescu, GL, VIII, 1961, 37, 2; Ion Lungu, *O reeditare valoroasă*, ST, XII, 1961, 10, 97–100; Sofia Arcan, *Personaje feminine în opera lui ~*, SB, XIII, 1962, 9, 40–42; Virgil Ardeleanu,

Nuvela și povestirea amplă, ST, XIII, 1962, 9, 82-95; **, ~ *la 80 de ani*, „România liberă”, XX, 1962, 5.577, 2; Șerban Cioculescu, ~, „Glasul Patriei”, VIII, 1963, 17, 2; Ardeleanu, *Însemnări*, 270-288; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 62-64; Cornel Regman, *Demonul seducției*, TMS, VI, 1971, 12, 7; VII, 1972, 1, 8; Popa, *Dicționar 1*; Regman, *Agârbiceanu*, 187; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobiografie*, XLII, 10, 13, 275, 284, 295, 300, 459-460, 463, 482, 507; Popa, *Dicționar 2*; *Scriitori români*; *Dicționar*; Iuliu Părvu, ≈ *sau demonul sângelui albastru*, ST, XXIII, 1982, 9, 12-13; Popa, *Agârbiceanu*, 216-218, 304-307; Zăciu, *Agârbiceanu*, 22-24. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

AGÂRBICEANU Ion, *Păscălierul*, în *Faraonii*, București, E.P.L., 1961, 338 p. Cu o pref. de Georgeta Horodincă. Vol. ediției princeps mai conține microromanele: *Popa Man* (1920), *Jandarmul* (1941) și *Faraonii*. Apărut mai întâi în rev. VR, XXIII, 1931, 11-12, 41-76; XXIV, 1933, 1-2, 5-24. Scurt roman rural, cu tentă satirică. Din perspectiva unui narator folcloric, este relatat cazul unui preot, Constantin Pleșa, care are o viziune foarte personală despre morala ecleziastică. Evenimentele, potrivite unei expuneri didactice, sunt depănate cu savuroasă detașare, pe un ton malițios ironic. „Venerabilitatea e întoarsă la timp în comedie, ori de câte ori seriosul amenință să cuprindă spiritul cititorului. Echivocul acesta e, de fapt, chiar stilul narațiunii și, de bună seamă, farmecul ei” (Cornel Regman).

▼ Reprodus în: *Opere*, VI. *Povestiri și nuvele*, București, Minerva, 1971.

■ *Le devin*, „Revue roumaine”, XVII, 1963, 4, 10-57; *The Reader of the wonder Book*, „Roumanian Review”, XVII, 1963, 4, 9-51; *Der Teufelsantreiber*, „Rumänische Rundschau”, XVII, 1963, 4, 9-62; *Providet*, „Rumynskaia literatura”, VII, 1963, 4, 10-53.

◆ Ion Lungu, *O reeditare valoroasă*, ST, XII, 1961, 10, 97-100; Sofia Arcan, *Personaje feminine în opera lui* ~, SB, XIII, 1962, 9, 40-42; Virgil Ardeleanu, *Nuvela și povestirea amplă*, ST, XIII, 1962, 9, 82-95; Șerban Cioculescu, ~, „Glasul Patriei”, VIII, 1963, 17, 2; Ardeleanu, *Însemnări*, 270-288; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 53; Popa,

Dicționar 1; Zăciu, *Agârbiceanu*, 158; Regman, *Agârbiceanu*, 147-160; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Biobiografie*, 10, 13, 266, 275, 284, 295, 329, 507; Popa, *Dicționar 2*; *Scriitori români*; Ion Vartic, *Periplu livresc în jurul unui păscălier*, ST, XXXIII, 1982, 5, 5; 15; **, *Ceasuri*, 153-161; Zăciu, *Agârbiceanu*, 17. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

ANGHEL Paul, *Șapte inși într-o căruță. Povestire dintr-o toamnă bogată*, București, E.P.L., 1961, 240 p. Subintitulată „povestire”, cartea este de fapt un scurt roman umoristic, realist-socialist. Relatează peripetiile prin care trece un grup de țărani de la o gospodărie colectivă din Bărăgan, plecat la oraș să cumpere un autocamion. Prin conotație, se acreditează ideea unei umanități buimace și pitorești.

◆ I. D. Bălan, LCF, IV, 1961, 23, 2; Ion Lungu, TR, V, 1961, 50, 3; Dan Mănuță, IL, XIII, 1962, 1, 78; Mihai Drăgan, *Însemnări despre proza tinerilor*, IL, XIV, 1963, 5, 45-48; Mihai Drăgan, *Analiza psihologică în proza tinerilor*, IL, XIV, 1963, 5, 56-60; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*. □ Vlad Sorianu, ~ *50 de ani*, ATN, XVIII, 1981, 3, 18; Ion Coja, *Starea prozei. Condiția literaturii istorice*, TR, XXVII, 1983, 14, 3; Ion Simuț, *Pe marginea prozei lui ~. II. Invenția epică*, F, XIX, 1983, 4, 10; **, *Les romanciers parlent du roman*, REVR, XL, 1986, 2, 57-60; Nistor Bardu, *Sentimentul înalt al istoriei*, TMS, XXII, 1987, 5, 6.

ARAMĂ Ion, *Echipajul navei R-305*, București, E.M., 1961, 192 p. Roman de dragoste, de tip realist-socialist. Conflictul e generat de nepotrivirea de opinii dintre Nora, o fată crescută în mediu mic-burghez, și Mircea, un comunist „în formare”. Până la urmă, femeia își schimbă ideile mic-burgeze și renunță să ceară iubitul ei părăsirea marinei militare, unde fusese încadrat ca ofițer activ.

◆ D. Petrescu, LCF, IV, 1961, 17, 2; Popa, *Dicționar 2*.

BENADOR Mary, Gablonz. Magazin universel. Galanterie, mărunțișuri și articole de gablonz. E. Avrâmuț Smochinescu & Ruxanda Cristea-Bujor. Str. Bărăției 34, Aut. No. 99/1948,

București, E.P.L., 1961, 608 p. La reeditare, textul a fost revăzut. Roman realist-socialist, de observație socială. Are ca obiect lumea afacerismului interbelic, deși narațiunea merge până în pragul naționalizării. ~ Încearcă să dea, prin Avram Feigheibaum Smochinescu, personajul principal al romanului, imaginea caracteristică a evreului afacerist, fără scrupule. Figura sa nu capătă însă relief, datorită verbozității și tonului sentențios al relatării. De fapt un eșec în epica obiectivă, la apariție cartea a fost întâmpinată cu căldură. Valeriu Râpeanu scria „~ a căutat să dea în romanul său imaginea celor care au luptat pentru ca lumea închipuită de firma Gablonz să treacă la fondul pasiv al istoriei”. George Muntean considera cartea „un pas înainte în acest sens, al discreditării complete a burghezului ca tip social”, în vreme ce Liviu Călin o aprecia drept „un adevărat rechizitoriu al burgheziei apatride, lașe, imorale”.

▼ Ed. revăzută, București, Eminescu, 1973.

◆ Valeriu Râpeanu, LCF, IV, 1961, 18, 2; George Muntean, CNT, 1961, 32, 3; Andrei A. Lillin, SB, XII, 1961, 8, 50-56; Z. Ornea, IL, XII, 1961, 9, 65-67; Al. Săndulescu, ST, XII, 1961, 9, 105-106; Eugen Luca, *Preocupări și tendințe*, GL, VIII, 1961, 38, 3; Ov. S. Crohmăniceanu, VR, XIV, 1961, 11, 109-115; Liviu Călin, GL, VIII, 1961, 49, 2; Dimisianu, *Schițe*, 41-44; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Cosma, *Romanul*, I, 172. □ V. și *Ghetto veac XX*, 1934.

CÂMPEANU Pavel, *Jurjac. Enescu copil*, București, E.T., 1961, 346 p. Evocare romantică a copilăriei lui George Enescu. Printr-o interesantă suită de „povestiri” – cum sunt numite capitolele cărții – capătă viață un univers infantil fragil și nediferențiat. Tonul e duios-melancolic.

CÂMPEANU Pavel, *Stejarii nu cresc în cinci zile*, București, E.T., 1961, 338 p. Evocare a luptei ilegale a comuniștilor, concepută din perspectiva dogmatică a ideologiei de partid. Acțiunea se petrece prin 1937. Doi tineri uteciști, Marinică și Alecu, izolați întâmplător de „organizație”, duc la îndeplinire sarcina de a multiplica și răspândi 50 de manifeste în preajma zilei de 7 Noiembrie.

■ În lb. ucraineană, tr. de A. M'jastnicki, Kiev, Molodaja Gvardija, 1964.

◆ Mihai Novicov, SCIL, XI, 1962, 1, 194-199.

DRUMEȘ Mihail, *Se revarsă apele. Cronică împletită dintr-o seamă de povestiri despre oameni și fapte întâmplare în cei dintâi ani ai veacului nostru și despre răscoalele țăranilor din acea vreme*, București, E.M., 1961, 568 p. Roman prolix, conceput după canoanele frescei sociale realist-socialiste, în care elementele de senzational se îmbină cu secvențe de un erotism violent. Acțiunea se petrece în Oltenia.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Pop, *Perimetru*, 137-143.

GEORGESCU-MOLDOVEANU Domnița, *Patru copii în marea codru*, București, E.T., 1961, 210 p. Roman pentru copii, realist-socialist, despre încercarea a patru elevi de a salva avutul unei crescătorei de cai din părțile Ialomiței. Psihologia personajelor este mai mult decât sumară.

■ *Cetiri deca v starata gora*, tr. de G. Stratieva, Sofia, Narodna Mladež, 1963.

◆ I. P., CNT, 1961, 29, 3.

GRECEA Ion, *Bogăția unui sărac*, București, E.P.L., 1961, 482 p. Fragment: *Moartea tatălui meu*, LCF, II, 1959, 21, 10. Roman realist-socialist, având ca temă formarea unei personalități. Acțiunea se petrece atât înainte, cât și după 23 August 1944. E urmărit destinația lui Ștefan Burcuș, fiu de țărani săraci, care reușește în cele din urmă să ajungă medic. Romanul are o construcție epică facilă, schematică, deși este evident efortul de căutare a unor formule artistice expresive.

◆ Valeriu Râpeanu, LCF, IV, 1961, 18, 2; M. G., CNT, 1961, 36, 3; Ion Lungu, TR, V, 1961, 40, 3; Camil Baltazar, GL, VIII, 1961, 41, 2; Popa, *Dicționar 1*; Hinoveanu, *Convorbiri cu...*, 26-36; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

HUDICI Vera, *Zile de primăvară*, București, E.P.L., 1961, 238 p. Scurt roman, de tip realist-socialist, despre mutațiile de conștiință produse de ideologia comunistă în sufletele unor intelectuali. Cartea relatează, cu mijloa-

cele reportajului, reîntâlnirea dintre ziarista Ana Andrei și inginerul petrolist Andrei Romașcanu, care trăiseră o iubire în timpul războiului. Cei doi se despart datorită nepotrivirilor apărute în ce privește „înțelegerea lumii și a vieții”.

◆ I. Marinca, VR, XIV, 1961, 7, 177–178; Irina Răducan, LCF, IV, 1961, 12, 2; Antoaneta Macavei, IL, XII, 1961, 8, 88–89.

JORDAN B., *Zile și nopți în furtună*, III, v. *Zile și nopți în furtună*, I, 1959.

JURIST Eduard, *Băiatul cu valiza*, București, E.T., [1961?], 124 p. Scurt roman realist-socialist, scris pentru copii. Întâmplări pitorești, copii cu vocație de detectivi, totul pentru a reduce universul copilăriei la viața pionierească.

KERNBACH Victor, *Luntrea sublimă. Evocare fantastică*, București, E.T., 1961, 376 p. Narațiune *science-fiction*. Autorul își plasează acțiunea în Atlantida – al cărei sfârșit este evocat – în Egipt și în Asia Mică. Miezul epic al cărții se conturează în jurul ideii că planeta noastră a fost vizitată în vechime de extraterestri. Ei ar fi distrus Sodoma și Gomora și ar fi construit ciudatele edificii de la Baalbek.

■ *Välšebnijat Korab*, tr. de N. Melamed, Sofia, Narodna Kultura, 1963.

◆ Camil Baltazar, LCF, IV, 1961, 12, 2; Tudor Rotaru, GL, IX, 1962, 8, 2; Micu – Manolescu, *Literatura*, 244–245; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

LIVESCU Anca, *Un copil ca tine*, București, E.T., 1961, 172 p. Roman pentru copii, de tip realist-socialist. Relatează evenimente din viața unui elev, Voicu. Acțiunea se petrece în perioada războiului și în primii ani de după aceea, culminând cu actul naționalizării.

LUCA Ștefan, *Balul intelectualilor*, București, E.T., 1961, 354 p. Fragmente: *Ora 8 seara*, LCF, III, 1960, 14, 9; *Brățara de aur*, TR, IV, 1960, 34, 4; 5. Roman social, realist-socialist. Încercare de cronică a vieții unui orașel transilvănean de după încheierea celui de al doilea război mondial. Cartea are o

construcție epică aparte. Acțiunea principală se desfășoară într-o singură noapte, la un bal al intelectualilor, în anul 1946, dar desfășurarea conflictului aduce în lumină destine diverse, cum sunt cele ale membrilor familiei Marian ori cel al secretarului organizației locale de partid, Dumitru Domșa. „Romanul este alcătuit dintr-o mulțime de fișe biografice și caracterologice, a căror legătură se realizează prin pretextul balului pentru care se pregătesc personajele” (G. Muntean). „Din pricina caracterului de frescă, autorul se simte tentat uneori de soluții artistice stridente” (S. Damian). „Cel mai adesea prozatorul supralicitează însă răbdarea cititorului și, întrerupând arbitrar firul epic, dă curs unor relatări care nu întotdeauna se dovedesc necesare” (Virgil Ardeleanu).

▼ București, E.T., 1964; București, Albatros, 1971.

■ *Der Intellektuellen-Ball*, tr. de Pauline Schneider, București, Jugend Verlag, 1963; *Az intelligencia bálja*, tr. de Vigh Károly, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1964.

◆ Gh. Achiței, GL, VIII, 1961, 24, 2; Ion Lungu, TR, V, 1961, 25, 3; G. Muntean, CNT, 1961, 28, 3; S. Damian, GL, VIII, 1961, 30, 2; Eugen Luca, ≈ *sau procesul spiritului mic-burghez*, VR, XIV, 1961, 7, 117–124; Virgil Ardeleanu, ST, XII, 1961, 7, 62–63; M. Novicov, *Succesele romanului*, GL, VIII, 1961, 35, 1; 3; 36, 6; M. Novicov, *Însemnări despre problemele romanului contemporan*, ST, XII, 1961, 9, 76–84; S. Iosifescu, *Modalități în romanul actual*, GL, VIII, 1961, 39, 1; 6; Gh. Achiței, LCF, IV, 1961, 20, 2; Ion Apetroaie, IL, XIII, 1962, 3, 83–84; Mihai Drăgan, *Note despre proza lui ~*, IL, 1966, 10, 73–76; Mircea Iorgulescu, ARG, VI, 1971, 11, 19; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 395–399.

MATEI Horia, *Expediția „Zero K”*, I–III, Editura Rev. „Știință și tehnică”, 1961, 32 + 32 + 30 p. (Colecția povestiri științifico-fantastice, 166–168). Narațiune *science-fiction*. Are la bază ideea că tehnica viitorului va permite atingerea de către om a temperaturii celei mai joase admise din punct de vedere teoretic, minus 273,16 grade Celsius.

MOHOR Mircea, *Roboșel*, București, E.T., 1961, 104 p. Roman pentru copii, un fel de alegorie având ca personaje obiecte domestice.

NEDELCIU Cristu, Eugen GIURGIU, Flăcări în stepă, București, E.T. 1961, 296 p. Roman social-politic, de tip realist-socialist, despre lupta comuniștilor internaționaliști din Cadrilater contra asupririi naționale și sociale. Figura centrală a cărții, comunistul Buian, este construită conform aceleiași ideologii, prin abuz de clișee.

NEDELCU Șerban, Învățătorii, I, București, E.P.L., 1961, 510 p.; II, București, E.P.L., 1964, 398 p. Fragment: *Buchetul de garoafe*, GL, IX, 1962, 30, 3. Cronică românească realist-socialistă a perioadei 1940–1960. Evenimentele sunt privite din perspectiva intelectualității sătești. După Eugen Simion, vol. întâi se impune „prin patosul lui critic, prin dramatismul real al situațiilor, prin virulența cu care demască bestialitatea fascismului”. În ce privește vol. secund, opiniile sunt împărțite. „Fapt nu totdeauna obișnuit în practica literară, cel de al doilea vol. al ≈ se prezintă în raport cu primul superior sub mai toate aspectele” (George Muntean). „În raport cu primul vol. al ≈, care numără destule scene notabile, autentice, al doilea vol. înscrie o vizibilă descreștere” (L. Raicu).

◆ George Munteanu, CNT, 1962, 5, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XIII, 1962, 2, 81–83; L. D., IL, XIII, 1962, 3, 81–83; Paul Georgescu, *Suprafață și vol. în proză*, GL, IX, 1962, 13, 2; Eugen Simion, GL, IX, 1962, 20, 2; Nicolae Țirioi, SB, XIII, 1962, 5, 77–78; **, *Romanul la care lucrez. De vorbă cu scriitorul* –, GL, IX, 1962, 30, 3; Eugen Luca, VR, XV, 1962, 9, 175–179; Radu Popescu, *Probleme ale romanului consacrat luptei în ilegalitate a Partidului*, VR, XVI, 1963, 3, 90–119; George Munteanu, CNT, 1964, 26, 3; L. D., IL, XV, 1964, 9, 85–87; Petru Manoliu, ALB, LXVII, 1964, 878, 2; Radu Popescu, FC, XIII, 1964, 37, 14; M. Radian, *Cinci minute cu scriitorul* –, MZ, VIII, 1964, 366, 4; L. Raicu, GL, XI, 1964, 41, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 589–591.

NESTOR George, *Cineva scutură cuibul*, I, București, E.T., 1961, 260 p. În 1972, cartea

a fost retipărită într-o formă revăzută și cu titlul schimbat. Roman social realist-socialist. Oglindește viața unei comunități rurale moldovenești în preajma și în timpul celui de al doilea război mondial. Relatarea este făcută la persoana întâi, din perspectiva ingenuă a unui copil; în ansamblu, textul suferă de facilitate.

▼ *Capcana viselor*, ed. revăzută a romanului ≈, București, Ion Creangă, 1972.

◆ V. R., LCF, IV, 1961, 8, 4; Lector, CNT, 1961, 16, 3; Virgil Ardeleanu, TR, V, 1961, 21, 3; Popa, *Dicționar 2*.

POPESCU-PUȚURI Ion, *Se naște întrebarea*, București, E.P.L., 1961, 302 p. Cel dintâi roman din ciclul realist-socialist *Vestitorii primăverii*, din care autorul a mai scris *Ideile nu mor nici în sicriu* (1963). Sub aspect tematic, cartea are la bază vol. din 1940, *Două paie la trei măgari*, semnat cu pseudonimul Dinu Simion și retipărit în mai multe ediții, dintre care cea din 1945 are titlul schimbat, *Din copilărie*. Romanul de acum, de fapt o evocare autobiografică, relatează evenimente din viața unui copil din satul oltean Gioroc, care ajunge elev la București.

▼ București, Minerva, 1971.

◆ Marin Sorescu, GL, IX, 1962, 16, 2; Dana Mușat, MZ, VI, 1962, 262, 4; Popa, *Dicționar 2*.

SALEM H., *La poarta nr. 3*, București, E.T., 1961, 236 p. Roman realist-socialist, cu tentă politică. Relatează evenimente din viața unui tânăr electrician, Anghel, atras de comuniști în lupta pentru unitatea mișcării sindicale. Acțiunea se petrece imediat după război, în perioada de consolidare a puterii comuniste, într-o uzină din capitală. Aici legionarii camuflați se opun cu violență organizării noilor sindicate, recurgând la crimă.

◆ Pompiliu Marcea, *Romanul unui debutant*, LCF, V, 1962, 9, 2; E. Agrigoroaiei, IL, XIII, 1962, 4, 89–91.

SĂLCUDEANU Petre, *Front fără tranșee*, București, E.P.L., 1961, 368 p. Fragmente: *La pescuit*, GL, VII, 1960, 22, 4; *Dezvăluiri*,

GL, VII, 1960, 28, 3; *Hireneștii*, LCF, III, 1960, 18, 3; *Zolovie*, GL, VIII, 1961, 3, 3. Roman realist-socialist, cu subiect rural. Dezvoltă tema conflictului dintre mentalități în transformarea socialistă a agriculturii. Acțiunea se petrece într-un sat din Transilvania. „Supără alunecarea spre chestiuni lăturnice, care atenuează conflictul principal și amenință să înecă acțiunea în monotonie” (S. Damian). „≈ nu izbutește decât parțial să dea o imagine a problematicii politice și etice, de mare însemnătate, a satului contemporan” (George Gană).

▼ București, E.P.L., 1963.

■ *Szembesítés*, tr. de Méhes György, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1963.

◆ Ion Lungu, *Personaj și conflict în creația epică*, TR, IV, 1960, 50, 3; 51, 3; Liviu Călin, VR, XIV, 1961, 5, 178–179; Ion Lungu, *Între veridic și livresc*, TR, V, 1961, 22, 3; S. Damian, GL, VIII, 1961, 24, 2; Gh. Achiței, LCF, IV, 1961, 14, 2; V. Mihai, ST, XII, 1961, 7, 77–78; Leonard Gavrilu, SB, XII, 1961, 7, 49–55; George Gană, CNT, 1961, 35, 3; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XIV, 1961, 10, 142–147; Mihai Gafița, *Forța exemplelor pozitive ale vieții*, GL, VIII, 1961, 46, 3; Lucian Dumbravă, IL, XII, 1961, 12, 74–78; Mihai Gafița, *Un roman posibil*, GL, IX, 1962, 49, 6; Vitner, *Prozatori*, II, 157–171; Damian, *Directii*, 223–298; *Dicționar*. □ G. Dimisianu, *Profluri literare*. ~, LCF, IV, 1961, 17, 2; Ion Vitner, *Un prozator al satului nou*. ~, GL, IX, 1962, 13, 6; 14, 6; Mihai Drăgan, *Însemnări despre proza tinerilor*, IL, XIV, 1963, 5, 45–48; Mihai Drăgan, *Analiza psihologică în proza tinerilor*, IL, XIV, 1963, 5, 56–60; Mihai Drăgan *Prozatori tineri și critica literară*, IL, XIV, 1963, 5, 69–72; Rodica Florea, ~, LCF, VIII, 1965, 13, 3; G. Dimisianu, ~, RL, XV, 1982, 28, 4–5; ***, *Raporturile dintre scriitori și propria creație*, RL, XVI, 1983, 45, 8.

SOLOMON Max, *Atentat în infraroșu*, I–IV, București, Editura Rev. „Știință și tehnică”, [1961], 32 + 32 + 32 + 32 p. (Colecția povestiri științifico-fantastice, 152–155). Scurt roman *science-fiction*, realist-socialist, pe tema confruntării dintre sisteme, în condițiile unui război rece eternizat. Tirania ideologicului este evidentă la toate etajele constructive.

Idealurilor umanitare ale comuniștilor, conștând din punerea științei în slujba societății, a salvării copiilor handicapați, li se opun practicile diabolice ale capitalismului imperialist: manipularea conștiințelor prin hipnoză, sechestrarea de persoane, iradierea concurenților potențiali pentru a realiza îndepărtarea lor fizică.

TĂNASE Nicuță, *Am fugit de-acasă*, București, E.T., 1961, 112 p. Scurt roman pentru copii, de factură realist-socialist. Relatează cazul unui pionier, Radu Opreșan, care fură niște substanțe chimice periculoase de la Palatul Pionierilor, din capitală, pentru a face o experiență nemaivăzută, cu care să-și impresioneze colegii.

◆ D. Cesereanu, ST, XII, 1961, 10, 108–109; Popa, *Dicționar 2*.

TEICĂ Nicolae, *Căprioara de smalt*, București, E.P.L., 1961, 416 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Roman rural, realist-socialist cu ambiții de frescă. Fără calități artistice deosebite, cartea relatează evenimente din viața olarilor olteni. Personajul central al romanului, meșteșugarul Radu, este convins „de evidența faptelor” să intre în cooperativa colectivă.

▼ Ed. revăzută și adăugită, București, E.P.L., 1969.

◆ D. Florea-Rariște, ST, XIII, 1962, 3, 101–102; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XV, 1962, 4, 120–126; Ionel Marinescu, GL, IX, 1962, 18, 2; George Gană, CNT, 1962, 25, 3; Popa, *Dicționar 2*.

TUDORAN Radu, *Dunărea revărsată*, București, E.P.L., 1961, 736 p. Textul a fost revăzut la ed. din 1967. Fragmente: *Sfânta familie*, LCF, III, 1960, 2, 6–7; ≈, GL, VII, 1960, 9, 5; *O jumătate de oră și treizeci de secunde*, GL, VII, 1960, 10, 6; *O nouă familie*, VR, XIII, 1960, 7, 8–29; *Încredere*, LCF, III, 1960, 15, 3. Roman social, realist-socialist. Cartea are ca temă viața unui șantier naval după naționalizare și lupta constructorilor cu greutățile de tot felul, printre care și adversitățile naturii. Personajele principale, Ana și Matei, noul director, au amândouă un trecut încărcat, noua legătură sentimentală

având pentru fiecare sensul unei purificări, al unei desprinderi dureroase de acest trecut. Totuși, autorul nu acordă atenție adâncirii psihologice a personajelor sale, vădind predilecție pentru senzational, atât în soluționarea raporturilor erotice, cât și în rezolvarea conflictelor sociale. „Nu din investigarea psihologiei își extrage scriitorul resursele artei, ci el scotează pe un reviriment al romantismului” (S. Damian).

▼ București, E.P.L., 1963; ed. revăzută, București, E.P.L., 1967; București, Minerva, 1977.

■ *Árad a Duna*, tr. de Fáskerthy György, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1968.

● Premiul Academiei pe anul 1961.

◆ Ion Lungu, *Romane în pregătire*, TR, IV, 1960, 39, 5; 40, 8; 42, 6; Liviu Călin, *Narațiune și patos romantic*, GL, VIII, 1961, 30, 2; Ion Lungu, TR, V, 1961, 30, 3; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XIV, 1961, 7, 89–94; Eugen Luca, *Pe marginea romanului ≈ de ~*, LCF, IV, 1961, 17, 11; Mihai Novicov, *Succesele romanului*, GL, VIII, 1961, 35, 1; 3; 36, 6; S. Damian, GL, VIII, 1961, 35, 2, 36, 2; George Gană, CNT, 1961, 37, 3; M. Gafița, *Forța exemplelor pozitive ale vieții*, GL, VIII, 1961, 46, 3; Victor Crăciun, IL, XIV, 1963, 6, 85–86; Damian, *Direcții*, 198–219; Aurel Martin, GL, XI, 1964, 8, 1; 7; Lungu, *Itinerar*, 237–242; Anca Midia, *Proza lui ~*, VR, XXIV, 1971, 11, 39; Popa, *Dicționar 1*; Corbea, Florescu, *Biografii*, 246–252; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*; Ion Rotaru, ≈, ATN, XXII, 1985, 12, 6. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

ȚIC Nicolae, *Anii tineri*, București, E.P.L., 1961, 404 p. Fragmente: *Banii de casă*, GL, VII, 1960, 42, 4; ≈ FC, IX, 1960, 44, 8–9; *Întoarcerea în brigadă*, GL, VII, 1960, 52, 3. Roman dogmatic, de tip realist-socialist, pe tema raporturilor de muncă. Acțiunea se petrece în anii 1948–1950 și angajează personalul muncitor al unei schele petroliere. Personajele pozitive, Motronea, Oniga etc., sunt construite opozitiv (față de cele negative), dezbateră etică lăsând impresia de progresivă simetrizare. „Scriitorul acumulează datele realității, neglijând să le transfigureze artistic” (V. Ștefan).

■ *Die jungen Jahre*, tr. de Thea Constantinidis, București, Literatur Verlag, 1962.

◆ S. Damian, GL, VIII, 1961, 25, 2; Gh. Achiței, LCF, IV, 1961, 13, 2; Ion Lungu, *Complexitatea caracterologică a personajului în romanul industrial contemporan*, ST, XII, 1961, 6, 25–28; V. Ștefan, ST, XII, 1961, 6, 78–80; M. Novicov, *Succesele romanului*, GL, VIII, 1961, 35, 1; 3; 36, 6; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XIV, 1961, 8, 100–106; Eugen Luca, *Preocupări și tendințe*, GL, VIII, 1961, 38, 3; Mihai Novicov, *Însemnări despre problemele romanului contemporan*, ST, XII, 1961, 9, 76–84; Silviu Iosifescu, *De la perspectivă turistică la caracter*, GL, VIII, 1961, 46, 3; N. Manolescu, *Tineri muncitori în creația literară contemporană*, CNT, 1962, 18, 3; Mihai Gafița, *Oameni contemporani. Trei profiluri din ~*, GL, IX, 1962, 21, 6; Vitner, *Prozatori*, II, 129–141; Damian, *Direcții*, 158–179; Novicov, *Literatura*, 50–64; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *A doua moarte a lui Anton Vrabie*, 1957.

VLASIU Ion, *Drum spre oameni*, București, E.P.L. 1961, 414 p. Al doilea roman din ciclul cu același titlu, din care mai fac parte *Am plecat din sat* (tipărit parțial încă din 1938) și *O singură iubire* (1965). Autobiografie romanțată. Într-o narațiune de tip obiectiv, bine dozată cu elemente lirice, sunt relatate evenimente hotărâtoare pentru descoperirea vocației marelui artist.

▼ Reprodus în: ≈, II. *Casa nebunilor. Ritmuri. Omul printre arbori*, București, Eminescu, 1970.

◆ N. Manolescu, CNT, 1962, 20, 3; Perpessicius, *Alte mănuni*, 330–347; Micu – Manolescu, *Literatura*, 235–237; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Anton Cosma, ~, *romancierul*, VTR, XIII, 1983, 5, 7; 13.

ZINCĂ Haralamb, *Dintre sute de catarge*, I, București, E.P.L., 1961, 320 p. Fragmente: *Un prizonier a evadat*, LCF, II, 1959, 16, 4–5; *După miezul nopții*, ALB, LXII, 1959, 606, 2; *Străpungerea*, GL, VI, 1959, 44, 5; *Zile de primăvară*, LCF, III, 1960, 8, 6; *Prin noapte*, GL, VII, 1960, 32, 3; *Iubire*, LCF, III, 1960, 19, 3. Roman de război, realist-socialist. Conține povestea unui grup de partizani români care, în primăvara anului

1944, acționează în spatele frontului hitlerist. „Autorul își numește cartea roman, dar ea este de fapt o povestire, o povestire prea mult lungită însă” (George Gană).

◆ Valeriu Râpeanu, LCF, IV, 1961, 16, 2; Miron Dragu, GL, VIII, 1961, 37, 2; George Gană, CNT, 1961, 45, 3; Dinu Vrancea, ST, XII, 1961, 11, 101; Eugenia Tudor, VR, XV, 1962, 2, 177-178; Mihai Drăgan, IL, XIII, 1962, 4, 87-89; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

1962

BĂRBULESCU Romulus, George ANANIA, *Constelația din ape*, I-VI, București, Editura Rev. „Știință și tehnică”, 1962, 32 + 32 + 32 + 32 + 32 p. (Colecția povestiri științifico-fantastice, 174-179). Roman științifico-fantastic, pornind de la ideea existenței, în adâncurile oceanului, a unei civilizații de origine extraterestră, pe care oamenii o vor ajuta să supraviețuiască într-un moment critic al evoluției ei.

CONSTANTIN, Theodor, *Urmărirea abia începe*, București, E.M., 1962, 454 p. Roman de aventuri, realist-socialist. Relatează urmărirea, de către un grup de lucrători ai Militției, a unor elemente criminale care, la Peleş, căutau ascunzătoarea unor pietre prețioase. Acestea fuseseră depuse la loc sigur, în loja holului de onoare, de una dintre doamnele ce mai locuiau în castelul Caraiman, după plecarea dinastiei.

▼ București, E.M., 1963; București, E.M., 1969.

■ *Zlodii v korolivskomu palaci*, tr. de I. Fel'dstejn și I. Grečaniv'skij, Kiev, Radianskij pismennik, 1964.

◆ Valeriu Cristea, *Personaje și conflict în romanul de aventuri*. —: ≈, GL, IX, 1962, 40, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

DUMITRIU Mia, *La treisprezece ani și jumătate*, București, E.T., 1962, 148 p. Roman pentru copii și tineret, de tip realist-socialist. Într-o aparentă succesiune de povestiri, sunt relatate evenimente din viața

unei fete aflate la vârsta pubertății, al cărei frate, Vlad, este acuzat de furtul unor cauciucuri. Acțiunea se petrece în perioada postbelică, în mediu urban.

▼ Iași, Junimea, 1974.

IGNĂTESCU C., *Dosarul lui Ion Măruntu*, București, E.T., 1962, 382 p. Roman social, realist-socialist, inspirat din viața micilor funcționari de stat din perioada interbelică. Acțiunea se petrece în mediu feroviar, în perioada premergătoare mișcărilor de la atelierele Grivița. „Se poate spune că, în genere, ~ este un bun povestitor și că urmărirea, cu exclusivitate, realizarea unei profunde analize sociale și psihologice” (Virgil Ardeleanu).

◆ Virgil Ardeleanu, *Un roman al micilor funcționari*, ST, XIII, 1962, 4, 83-86; V. Moglescu, GL, IX, 1962, 24, 2; Ionel Marinescu, VR, XV, 1962, 9, 172-174; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

○ **ISTRATI Ion**, *În prima dimineață*, fragment din romanul *O iarnă îmbelșugată*, IL, XIII, 1962, 11, 7-28.

□ V. și Grău înfrățiți, 1950.

JIANU Nicolae, *Veneam din întuneric*, București, E.P.L., 1962, 390 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragmente: *Primăvară dulce*, TR, III, 1959, 24, 4-5; *Monștrii*, TR, IV, 1960, 4, 4; *Toamna avea chipul veșted*, TR, IV, 1960, 18, 4-5; *Pâinea*, TR, IV, 1960, 36, 4-5; *Sfârșitul era aproape*, IL, XI, 1960, 7, 26-43. Roman memorialistic, realist-socialist. Cu relativ nerv și cu aparentă vervă umoristică sunt relatate amintiri dintr-o copilărie și tinerețe, trăite în mizerie. Acțiunea se petrece în nordul Moldovei și culminează cu eliberarea acelor locuri de către armata sovietică. „Lipsindu-i un cheag, o concepție artistică, o idee care să-i dea coeziune, romanul ≈ cuprinde, virtual, mai multe cărți” (D. Micu).

▼ Ed. revăzută, București, Eminescu, 1971.

■ *A mélyöl*, tr. de Ferencz László, București, Eminescu, 1979.

◆ S. Damian, GL, IX, 1962, 34, 2; D. Micu, CNT, 1962, 37, 3; Mihai Drăgan, IL, XIII, 1962,

10, 64–67; Al. Săndulescu, VR, XV, 1962, 11, 172–175; N. Manolescu, *Conflict și modalitate compozițională în roman*, CNT, 1962, 44, 3; Rădu Popescu, *Probleme ale romanului consacrat luptei în ilegalitate a partidului*, VR, XVI, 1963, 3, 90–119; Damian, *Direcții*, 189–219; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

LECCA Aurel, *Tineri sonori*, București, E.T., 1962, 284 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. Roman pentru tineret, de factură realist-socialistă. Pentru curajul dovedit în oprirea unei erupții, doi elevi sonori sunt trimiși la specializare în Uniunea Sovietică.

◆ A. D., GL, X, 1963, 9, 2.

O LEON Aurel, *Porumbelul jucăuș*, IL, XIII, 1962, 5, 10–26; *Mihai n-a mințit*, IL, XIII, 1962, 9, 6–27, fragmente dintr-un roman al colectivizării agriculturii.

LUCA Remus, *Poveste de dragoste*, București, E.P.L., 1962, 368 p. Fragmente: ≈, VR, XIV, 1961, 9, 14–92; ≈, VR, XIV, 1961, 10, 41–114. Roman social, deformat de ideologia realismului socialist, despre lupta comuniștilor pentru dreptate și egalitate socială și, pe acest fundal, despre iubirea dintre Lina și comunistul Gheorghe Vidrășan. Derularea acțiunii, localizată în Ardeal, are adesea un ritm de jurnal cinematografic. Nereușita cărții se datorează și caracterului său compozit. După Ion Lungu, ≈ se află „între povestire, conferință educativă și roman”.

■ *Szerelmi történet*, tr. de Papp Ferenc, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1963.

◆ G. Dimisianu, GL, IX, 1962, 33, 2; N. Manolescu, *Conflict și modalitate compozițională în roman*, CNT, 1962, 44, 3; Mihai Novicov, LCF, V, 1962, 24, 2; Ion Lungu, TR, VI, 1962, 51, 3; Aura Pană, IL, XIII, 1962, 12, 73–75; Mihail Petroveanu, VR, XV, 1962, 192–198; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Ana Nucului*, 1953.

MAZILU Teodor, *Aceste zile și aceste nopți*, București, E.T., 1962, 372 p. Fragmente: ≈, GL, VII, 1960, 23, 5; 26, 6; *Taina creației*, GL, VII, 1960, 33, 4; *Marchidan și Turturete*, GL, IX, 1962, 26, 3. Roman realist-socialist, având ca temă raporturile profesionale și morale dintr-o unitate indus-

trială de stat. Declasarea directorului adjunct Sebastian e urmărită cu finețe, însă fondul conflictual e schematic, neplauzibil. „O carte cu multe pagini excelente, de rară pătrundere psihologică [...], dar și cu nu puține capitole false” (Ov. S. Crohmălniceanu). „≈ este romanul unui moralist satiric” (N. Manolescu).

◆ * * *, *Romanul la care lucrez... De vorbă cu prozatorul* ~, GL, IX, 1962, 26, 3; N. Manolescu, CNT, 1963, 13, 3; Marin Bucur, LCF, VI, 1963, 7, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, GL, X, 1963, 16, 2; G. Dimisianu, VR, XVI, 1963, 8, 144–149; Novicov, *Literatura*, 137–143; Popa, *Dicționar 1*; Artur Silvestri, *Meditație caracterologică și politică*, LCF, XX, 1977, 32, 3; Popa, *Dicționar 2*; Cosma, *Romanul*, 33. □ V. și *Bariera*, 1959.

MĂRGEANU Nicolae, *Fuga lui Valeriu*, București, E.T., 1962, 300 p. (Cutezătorii). Fragmente: *Vânturile iernii*, TS, II, 1953, 9, 9–21; *Petrecere sumbră*, TR, III, 1959, 44, 4–5. Roman polițist, realist-socialist. Valeriu, născut și crescut printre mineri, rămâne credincios memoriei tatălui său adoptiv, Moaisă Adam, ucis de fostul pilot personal al lui Carol al II-lea, Plugoveanu, fugit în munți. Pentru a-l răzbuna, Valeriu se strecoară în grupul din care fostul pilot făcea parte și-l predă organelor securității. Se descoperă astfel și actele de sabotaj comise de inginerul Dominic și de fiica sa, Minia, pe care o iubea Valeriu, dar care era amanta lui Ben Morris, șeful „bandei”.

◆ Z. Ornea, GL, IX, 1962, 31, 2; Lector, CNT, 1962, 35, 3; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 464. □ V. și *Bătălie nevăzută*, 1957.

MIHAIL Tudor, *Oșteanul de la Baia. Pinteza viteazul*, București, E.T., 1962, 436 p. (Cutezătorii). Roman istoric, realist-socialist, despre Pinteza, căpetenia românilor din nordul Transilvaniei, în timpul răscoalei lui Francisc Rákóczi al II-lea.

◆ Dan Grigorescu, *Romanul istoric și actualitatea*, LCF, VI, 1963, 17, 6; V. Adăscăliței, IL, XIII, 1962, 8, 82–83.

MIHĂESCU Dan Gr., *Ancheta*, București, E.M., 1962, 108 p. (Cartea ostașului). Roman

polițist realist-socialist. Relatează un caz de spionaj descoperit prin cercetarea unei crime.

MUNTEANU Francisc, *Terra di Siena*, București, E.T., 1962, 151 p. A apărut mai întâi în f.rev. VR, XV, 1962, nr. 1-2. Fragmente: *Născut în Europa* (romanul e anunțat cu același titlu), VR, X, 1957, 8, 44-98; *Toma Voican* (titlul este tot *Născut în Europa*), IL, IX, 1958, 7, 7-28; *Nina* (titlul rămâne *Născut în Europa*), GL, VII, 1960, 14, 5; *Două concepții* (din același roman *Născut în Europa*), GL, VII, 1960, 16, 4. Roman realist-socialist despre „lupta în ilegalitate a comuniștilor”. Tânărul pictor Toma Voican, student la București, trece prin mai multe experiențe hotărâtoare pentru orientarea sa politică, motiv pentru care este arestat și împușcat. „Se simte la acest scriitor înfrigurarea de a da la tipar lucrul abia așternut pe hârtie” (G. Dimisianu).

■ *Sziénei föld*, tr. de Papp Ferenc, București Ifjúsági Könyvkiadó, 1962. ≈ tr. de D. Spoljanska, Moscova, Molodaja Gvardija, 1963; ≈ tr. de Kosály Márta, Budapesta, Európa Könyvkiadó, 1963.

◆ Ion Lungu, TR, VI, 1962, 21, 3; D. Micu, *Reușitele și nereușitele unei narațiuni* (≈ de -), VR, XV, 1962, 7, 136-142; N. Manolescu, CNT, 1962, 48, 3; G. Dimisianu, GL, IX, 1962, 50, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XIX, 1963, 1, 79-82; Mânzu Radian, MZ, VII, 1963, 284, 4; Radu Popescu, *Probleme ale romanului consacrat luptei în ilegalitate a partidului*, VR, XVI, 1963, 3, 90-119; Victor Crăciun, IL, XIV, 1963, 5, 65-68; Virgil Ardeleanu, *Transformarea personajului*, ST, XIV, 1963, 6, 27-32; Paul Georgescu, *Timpul în romanul nostru*, CNT, 1964, 21, 3; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *În orașul de pe Mureș*, 1954.

○ **NICOROVICI Vasile**, *Noroi și ghitare*, fragment de roman, TR, VI, 1962, 35, 4; 5; 6. A fost reproduș, sub titlul *Noroi și ghitară*, în vol. de nuvele *Romeo, Julieta și lumina*, București, E.P.L., 1962.

PETRESCU Cezar, *Vladim sau drumul pierdut*, București, E.P.L., 1962, 534 p. Cu o postf. de Mihai Gafița. Fragment: ≈, IL,

1957, 11, 3-44. Ultima carte scrisă de autor din *Cronica românească a veacului XX*. A rămas neîncheiată. Roman realist-socialist al năzuințelor și neîmplinirilor unei generații. Prin artificii epic al manuscrisului găsit - caietele lui Alexandru Stoian, descoperite de narator în căsuța mătușii Ruxandra, de la poalele Caraimanului -, ne este restituit cazul unui anume Vladim Străvolceanu, om de afaceri și proprietar al ziarului „Pământul” în perioada interbelică. Acesta, prins într-un angrenaj social, bazat pe nedreptate atât în acțiunile practice, cât și pe planul idealurilor, suferă un proces de alienare morală, trădând năzuințele democratice cărora le rămâne fidel prietenul său Alexandru Stoian. Replică, după cum mărturisește autorul, la *Întunecare*, ≈ încearcă să analizeze cauzele ce au determinat pervertirea social-politică a intelectualității românești interbelice. În forma finală, ar fi cuprins și un epilog, intitulat semnificativ *Înseninare*. Din nefericire, cartea suferă de prolixitate, ca și de o evidentă deformare ideologică a sensurilor morale implicate.

◆ Gafița, *Cezar Petrescu*, 224-226, 318-322; Popa, *Dicționar 1*; Bălu, *Cezar Petrescu*, 144; Mihai Gafița, *Cărți pentru todeauna pierdute*, TMS, VIII, 1973, 9, 5; Popa, *Dicționar 2*: **, *De la N. Filimon*, 138-141; 154-156; Cosma, *Romanul*, I, 105-106. □ V. și *Întunecare*, 1927.

POSTELNICU Ioana, *Adolescenții*, București, E.T., 1962, 286 p. Roman pentru copii și tineret, realist-socialist, tratând despre viața unor pionieri. „Se poate remarca un anume dinamism în narațiune, dar complicațiile forțate compromit și paginile bune” (S. Damian).

◆ Valeriu Râpeanu, LCF, V, 1962, 7, 3; S. Damian GL, IX, 1962, 21, 2; Eugenia Tudor, VR, XV, 1962, 5, 176-184; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

PREDA Marin, *Risipitorii*, București, E.P.L., 1962, 498 p. Fragmente: *Portretul*, TR, IV, 1960, 11, 6-7; *A treia lună a primăverii*, VR, XIII, 1960, 6, 14-23; *Vizita mamei*, GL, VII, 1960, 10, 4-5; ≈, VR, XV, 1962, 2, 3-58; *Despre tărani*, GL, IX, 1962, 18, 3. Reluat fragmentar: *Prima gelozie*, R, I, 1964, 5, 10;

Presentimentul, GL, XI, 1964, 49, 3; *Cei doi prieteni*, GL, XII, 1965, 2, 4-5; 7. Prima variantă a cărții a fost scrisă în 1956, ulterior aceasta suferind mai multe remanieri. Roman social. Urmărește destinele unor cupluri ce se formează și se despart în primii ani ai dictaturii comuniste. Atmosfera este aceea a capitalei din anii 1951-1952, adică a unor timpuri însângerate, de profunde prefaceri. Constanța Sterian, descendentă a unei familii de muncitori angajate din plin în „revoluția” comunistă, suferă mari dezamăgiri în viața personală, dar reușește până la urmă să-și recâștige echilibrul moral. În urmărirea psihologiei acestei femei, autorul își reafirmă calitățile de analist, ca și o certă forță a expresiei epice. De altfel, variantele refăcute ale cărții se vor baza cu precădere pe observația realistă, mai puțin prezentă în conturarea psihologiilor foarte complexe. Figurile de intelectuali ce apar în carte, ca de pildă cele ale medicilor Sârbu și Munteanu, sunt creionate fără nuanțe, în laturile lor fundamentale. Din aceste motive, la apariție, cartea nu a avut succes, reproșându-i-se falsitatea mediului intelectual prezentat și stilul greoi, confuz. Criticii cei mai de seamă au semnat însă, încă de atunci, fraze generoase în apărarea ei. „Romanul are o construcție solidă și ingenioasă, cu întreruperi ale acțiunii și explicații ale anumitor reacții morale furnizate treptat dintr-o acumulare de situații concludente, cu o margine lăsată liberă jocului interperetărilor, ca în viață” (Ov. S. Crohmălniceanu). „Ca roman al unor foarte actuale probleme etice, ≈ e o carte pasionată a unui scriitor care nu rămâne niciodată la aparente” (N. Manolescu).

▼ Ed. revăzută, București, E.P.L., 1965; ed. revăzută și definitivă, București, E.P.L., 1969; I-II, ed. revăzută, cu o pref. de Magdalena Popescu, București, Minerva, 1972.

■ *Rastociteli*, tr. de D. Špoljanska, Moscova, Progress, 1965; *Marnotrawcy*, tr. de Janina Wrzoskwa, Varșovia, Pánstwowy Instytut Wydawniczy, 1965; *Marnotatci*, tr. de Ivan Kušnirik, Kiev, Vidanictvo hudožnoi literatury, 1967; *Rasipnici*, tr. de Miloško Brusin, Zagreb, Zora, 1970.

◆ T. G. Maiorescu, ~ *despre actualitate*, CNT, 1958, 7, 3; Adriana Iliescu, *De vorbă cu ~*, *Proza de analiză*, GL, VIII, 1961, 5, 1; 6; Ion Lungu, TR, VI, 1962, 42, 3; 43, 3; Ov. S. Crohmălniceanu, GL, IX, 1962, 43, 2; M. Radian, MZ, VI, 1962, 269, 4; N. Manolescu, CNT, 1962, 49, 3; **, *Scriitorul și opera lui ~ despre ≈ la un seminar de literatură comparată*, CNT, 1962, 49, 3; S. Damian, ≈, *Mobiliri. caractere, iiterarii*, GL, IX, 1962, 52, 6; S. Damian, *Între reportaj și roman*, VR, XVI, 1963, 1, 159-163; Nicolae Ciobanu, SB, XIV, 1963, 1, 66-80; Felicia Mancaș, *Pe marginea romanului ≈ de ~*, FMI, XVI, 1963, 1, 24; N. Tertulian, VR, XVI, 1963, 2, 130-142; Marin Bucur, *Recapitulări critice. ~*, ≈, LCF, VI, 1963, 21, 2; Mihai Gafița, *Modalități ale romanului. Puncte de vedere*, GL, X, 1963, 46, 1; 7; L. Raicu, *Romanul și viziunea epică*, GL, X, 1963, 49, 1; 7; Damian, *Direcții*, 52-76; Mihai Gafița, *Probleme ale romanului contemporan*, VR, XVII, 1964, 1, 146-158; Mihai Novicov, *Estetica romanului*, RITL, XIII, 1964, 1, 51-74; Paul Georgescu, ~, ALB, LXVII, 1964, 856, 5; Silvian Iosiefescu, *Între tradiție și inovație*, VR, XVII, 1964, 6, 89-104; Paul Georgescu, *O privire asupra prozei românești contemporane*, VR, XVII, 1964, 8, 134-171; M. Ungheanu, *Comunistul ca personaj literar de la Cumpăna la ≈*, R, II, 1965, 7, 15; G. Dimisianu, GL, XII, 1965, 30, 7; Paul Georgescu, *Modificarea personajelor în proza noastră contemporană*, CNT, 1965, 32, 3; ~, *Un roman și o experiență*, CNT, 1965, 42, 3; Voicu Bugariu, IL, XVI, 1965, 12, 72; Lungu, *Itinerar*, 141-156; Micu - Manolescu, *Literatura*, 181-193; Novicov, *Literatura*, 29-49; Mihai Novicov, *Să discutăm despre eroii literari*, LCF, IX, 1966, 17, 7; Ardeleanu, *Însemnări*, 62-68; Regman, *Confluente*, 78-86; Leonida Maniu, IL, 1968, 5, 38-41; Traian Liviu Birăescu, *Psihologia adaptării în romanele lui ~*, O, XX, 1969, 10, 46-50; Leon Baconsky, *Certitudini în perspectiva aniversării ~*, SUB, XIV, 1969, 2, 5-24; ~, *Cum am scris ≈*, RL, III, 1970, 1, 1; 14; Magdalena Popescu, RL, III, 1970, 1, 9; Nicolae Manolescu, *Romanul timpului moral*, CNT, 1970, 4, 3; Voicu Bugariu, AST, V, 1970, 2, 6; 16; Adrian Marino, *Din nou: ≈*, RL, III, 1970, 10, 8; G. Dimisianu, *Roman și viziune*, LCF, III, 1970, 12, 3; Constantin Culeșan, *O criză a dinamicii*, TR, XIV, 1970, 43, 3; G. Dimisianu, *L'art de la retouche*, REVR, XXIV, 1970, 4, 98-99; Dimisianu, *Prozatori*, 36-39; Horodincă, *Structuri*, 146-166; Grigore Smeu, *Tăcerile indeterminate*, RL, IV, 1971, 16, 10; Ion Bălu, ~ *romancier*, VR, XXIV, 1971, 10, 39-48; Alex. Ștefănescu, *Real și fantastic*, LCF, XIV,

1971, 45, 3; Birăescu, *Condiția*, 228–239; Bugariu, *Incursiuni*, 103–108; Mincu, *Critice*, 221–233; Popa, *Dicționar 1*; Stănescu, *Cronici*, 24–60; Traian Podgoreanu, ≈, *roman complex*, RL, V, 1972, 46, 5; Călin, *Portrete*, 158–165; Crișan, *Ieșirea*, 97–105; Al. Piru, RL, VI, 1973, 2, 11; George Pruteanu, CL, 1973, 4, 8–9; Achim Mihu, „*Cifru teoretic*” al romanului ≈, TR, XVII, 1973, 38, 5; 40, 5; Eugen Simion, *Spațiu social – timp psihologic*, RL, VI, 1973, 41, 4–5; Petrescu, *Scritori*, 145–148; Tudor, *Pretexte*, 112–123; Ungheanu, *Preda*, 89–106; Victor Atanasiu, *Antimoromeianismul „risipitorilor”*, CL, 1974, 12, 12; Iorgulescu, *Rondul*, 230–256; Ciobanu, *Critica*, 130–135; Hristu Cândroveanu, *Desprinderea de moromeianism*, CL, 1976, 3, 6; Bălu, *Preda*, 109–117; Cristea, *Aliațe*, 393–489; Mincu, *Repere*, 277–287; Popa, *Dicționar 2*; Radian, *Corelații*, 217–224; Streinu, *Pagini*, IV, 154–156; Ștefănescu, *Preludiu*, 133–149; Horodincă, *Studii*, 76–159; Manu, *Eseu*, 194–198, 202–204; *Scritori români*; Mugur, *Profesiunea*, 36–54; *Dicționar*; Piru, *Istoria*, 510; Zăciu, *Cu cărțile*, 33–37; **, *Timpul*, 492, 521–525; Cazacu, *Triptic-dilemă*, 37–38; Mihu, *Meandrele*, 122–129, 131–145; Nicolae Iuga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor 70*, ST, 1984, 6, 4; Liviu Leonte, ≈: *un roman și mai multe ediții*, CL, XC, 1984, 6, 11; Adam, *Planetariu*, 135–136; Ciopraga, *Propilee*, 124; Monica Spiridon, *Two Aspects of Dialogism (- and Dostoievsky)*, CREL, 1986, 2, 85–96; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 1137–1138, 1172–1175; ≈, *O apropiere – distanțare de erou*, MS, XVIII, 1987, 3, 107–108; Elena Zaharia Filipaș, ≈ – *o experiență de creație*, CC, 1987, 3–4, 23–28; **, *Poetica romanului românesc*, 266–268; Rotaru, *O istorie*, III, 619–621; Ivan Kușnierek, „*O literatură modernă, pe deplin implicată în contemporaneitate*”, CNT, 1988, 33, 11; Ivașcu, *Confruntări*, III, 218–221; Tuchilă, *Privirea*, 25; Leonte, *Prozatori*, II, 32–44; Velea, *Interferențe*, 57–58. □ V și *Moromeții*, 1955.

REBREANU Vasile, Casa, I, București, E.P.L., 1962, 334 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragmente: *În drum*, TR, III, 1959, 42, 6–7; *Banii*, TR, III, 1959, 53, 4; 5; *Înțelegerea*, TR, IV, 1960, 9, 6; 7; *Descoperirea*, TR, IV, 1960, 10, 6; 7; *După miezul nopții*, ST, XI, 1960, 4, 54–67; *Despărțirea*, TR, IV, 1960, 22, 4–5; *Proba de oțel*, TR, IV, 1960, 23, 4; *Între patru ochi*, GL, VII, 1960, 27, 6; *Bucuria*, TR, IV, 1960, 33, 4; *Testamentul*, ST, XI, 1960, 9, 23–42; *Nin-*

soarea, TR, IV, 1960, 49, 8; *Lemne de foc*, LCF, IV, 1961, 4, 10; *Descoperirile lui Ion Dura*, GL, VIII, 1961, 16, 5; ≈, VR, XIV, 1961, 5, 26–54; *Iarnă rustică*, TR, V, 1961, 34, 4–5. Roman, de tip realist-socialist, cu temă rurală. Dezvoltă nucleul epic din nuvela *Pământ amar*, de același autor. Isaia Iota, ginere într-o familie de chiaburi, este târât în acțiunile sale de setea de înăvuiere, care-l acaparează treptat. Înțelegerea tardivă a rostului „noii societăți” și hotărârea, într-o clipă de luciditate, de a „o rupe cu trecutul” nu vor reuși să-l salveze. El va fi ucis de rudele dobândite prin căsătorie, pentru că a înstrăinat pământul, intrând în G.A.C. Cartea dezvoltă cu precădere tema conflictului dintre mentalități, dar într-o formă convențională. Secvențial, se reține calitatea observației realiste, capacitatea autorului de a contura psihologii plauzibile. „Nu e rău zis că romanul n-are suficientă tensiune epică, însă câteva momente sunt remarcabile” (N. Manolescu).

▼ Ed. revăzută, București, E.P.L., 1968; ed. ne varietur, București, Minerva, 1972.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1962.

◆ Adriana Iliescu, *Tineri scriitori*: ≈, GL, VII, 1960, 23, 6; Aura Pană, IL, XII, 1961, 11, 67–69; Paul Georgescu, VR, XV, 1962, 5, 110–113; Matei Călinescu, GL, IX, 1962, 30, 2; Ion Lungu, TR, VI, 1962, 30, 3; 31, 3; Marin Bucur, LCF, V, 1962, 16, 2; N. Manolescu, CNT, 1962, 33, 3; Ion Oarcău, *Originalitate și putere de creație. Pe marginea romanului* ≈, TR, VI, 1962, 33, 5; Boris Buzilă, FC, XI, 1962, 36, 21; Silviu Iosifescu, *Diversitate și semnificație*, CNT, 1962, 40, 3; Leonard Gavrilu, SB, XIII, 1962, 10, 69–73; Silviu Iosifescu, ≈ și *opiniile criticii*, GL, IX, 1962, 43, 4; N. Manolescu, *Conflict și modalitate conpozițională în roman*, CNT, 1962, 44, 3; I. D. Bălan, LCF, VI, 1963, 2, 2; T. L. Birăescu, *Dinamica vieții rurale în romanele de azi*, SB, XIV, 1963, 3, 60–65; Mihai Gafița, *Probleme ale romanului contemporan*, VR, XVII, 1964, 1, 146–158; Lungu, *Itinerar*, 202–217; Micu – Manolescu, *Literatura*, 218; Novicov, *Literatura*, 65–74; Oprea, *Mișcarea*, 101–109; Mircea Vaida, TR, XI, 1968, 5, 1; Vaida, *Ospățul*, 151–157; Popa, *Dicționar 1*; Viola Vancea, RL, V, 1972, 23, 10; Mircea Vaida, ≈ – *un roman baladesco*, LCF, XV, 1972, 33, 4; M. Cazacu, –, O, 1973, 37, 3; Ion Oarcău, *Tradiția, spațiu incert*, TR, XVIII, 1974,

21, 6; Zaharia Sângeorzan, *Triumful manierei?*, LCF, XVIII, 1975, 16, 1; 6; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*; Rotaru, *O istorie*, III, 875; Cosma, *Romanul*, I, 289. □ Ion Lungu, *De la schiță la roman*, TR, III, 1959, 21, 3; 11; Mihai Drăgan, *Însemnări despre proza tinerilor*, IL, XIV, 1963, 5, 45–48; Al. Oprea, ~, LCF, VIII, 1965, 11, 3; M. Ungheanu, *Cu ~*, LCF, XXII, 1979, 27, 5; Neagu, *Cartea*, 113–115; *~*, ~, FC, XXIX, 1980, 11, 8; Mircea Vaida, ~, ALT, 1980, 298–299; Marcea, *Concordanțe*, 51; Ungureanu, *Proza*, 437–451; Mircea Popa, *Modernitate și mit*, LCF, XXVIII, 1986, 26, 3; 6; ~, *Despre certitudinile*, LCF, XXXI, 1988, 28, 3; *~*, *De la condiția debutului la arta editării. De vorbă cu ~*, LCF, XXXII, 1989, 30, 6; Constantin Mustățea, ~, „Să adaugi lumină...”, FC, XXXVIII, 1989, 35, 9; 15; Miko, *Întâlnire*, 128–129.

SADOVEANU Ion Marin, *Taurul mării*, București, E.T., 1962, 182 p. Fragmente: ≈, VR, XIV, 1961, 2, 58–73; *Molima*, ST, XII, 1961, 6, 68–72. Roman istoric. Evocă viața din cetatea Histria de pe vremea lui Pericle și a lui Herodot, precum și relațiile acesteia cu Atena. Culoarea și pitorescul sunt fixate cu mijloace flaubertiene. După Eugen Simion, romanul e caracterizat prin „pasiunea descripțiilor, stilul energetic, echilibrat, bogăția detaliilor”, dar și printr-un „conflict care, restrâns pe alocuri la aspecte pur sociologice, face să se estompeze dramele și destinele umane”.

▼ București, E.T., 1966; cuvânt înainte de Ovidiu Papadima, București, Ion Creangă, 1977; antologie și pref. de Valentin F. Mihăescu, București, E.M., 1989.

■ *A tenger bikája*, tr. de Korda István, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1967.

◆ Eugen Simion, GL, IX, 1962, 32, 2; Lector, CNT, 1962, 35, 3; Eugenia Tudor, VR, XVI, 1963, 5, 175–177; Regman, *Cărți*, 123–136; Baconski, *Marginalii*, 54–65; Popa, *Dicționar 1*; Stoleru, *Crochiuri*, 75–89; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*; Leonte, *Prozatori*, 58–59; Velea, *Interferențe*, 59–60. □ V. și *Sfârșit de veac în București*, 1944.

SĂLCUDEANU Petre, *Strada Lux*, București, E.T., 1962, 310 p. Roman realist-socialist, cu temă socială. Cuprinde scene din viața unui oraș transilvănean din timpul

terorii legionare și al războiului. Acțiunea antrenează o comunitate bilingvă, de sași și români. Protagonistul, Sile, a cărui mamă era nemțoaică, este atras în orbita pangermanismului de o idelogie pe care n-o înțelege în resorturile ei intime. Moartea tatălui său, acarul Negoită Irimie, reușește însă să îl trezească la realitate. „Echilibrul artistic al cărții [...], mai ales în paginile de evocare a realității terifiante a războiului, degajă un dramatism real” (G. Dimisianu).

◆ D. Micu, CNT, 1962, 50, 3; Stancu Ilin, LCF, VI, 1963, 1, 2; Ion Lungu, TR, VII, 1963, 3, 3; Mânzu Radian, MZ, VII, 1963, 278, 4; Dinu Vrancea, ST, XIV, 1963, 1, 93–94; G. Dimisianu, GL, X, 1963, 6, 2; Cornel Regman, VR, XVI, 1963, 3, 171–173; Virgil Ardeleanu, *Transformarea personajului*, ST, XIV, 1963, 6, 27–32; Dumitru Bălan, SB, XIV, 1963, 6, 88–89; Novicov, *Literatura*, 128–136; Virgil Ardeleanu, ST, XVII, 1966, 98–101; Dimisianu, *Schițe*, 65–70; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*. □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SIMION Al., *La marginea orașului*, București, E.P.L., 1962, 416 p. Fragment: ≈, LCF, V, 1962, 23, 4–5. Roman social realist-socialist. Acțiunea angajează salariații fabricii de cherestea „Bradul”, dintr-un orașel din nordul Moldovei, prilej de evocare a sărăciei maselor asuprite în deceniul al patrulea al secolului nostru. Suportul narațiunii este în mare parte autobiografic. Din motive ideologice, a fost bine primit la apariție. „Romanul întrece simțitor debuturile obișnuite, realizând o imagine plină de adevăr a vieții pe care o duceau muncitorii forestieri cu mult în urmă” (Ov. S. Crohmăniceanu).

◆ D. Micu, CNT, 1963, 4, 3; I. D. Bălan, LCF, VI, 1963, 4, 2; S. Damian, LPC, XLIII, 1963, 3, 104–108; Traian Liviu Birăescu, SB, XIV, 1963, 4, 66–70; S. Teodorovici, IL, XIV, 1963, 5, 62–64; Virgil Ardeleanu, ST, XIV, 1963, 5, 66–70; Ov. S. Crohmăniceanu, GL, X, 1963, 8, 2; Radu Enescu, TR, VII, 1963, 11, 3; Micu – Manolescu, *Literatura*, 226–227; Novicov, *Literatura*, 112–127; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

STANCU Zaharia, *Jocul cu moartea*, București, E.P.L., 1962, 304 p. Roman de meditație existențială construit în tiparele epicii

picareşti. Rememorativ, ca și celelalte cărți ale lui -, examinează modificările produse în conștiințe de o conjunctură tragică, războiul. Personajele sale principale. Dărie și Diplomatul, creionate prin antinomia conștiință-abjecție, peregrinează prin Balcanii însângeați de prima conflagrație mondială, dând, în diversele situații ale aventurii, măsura propriului caracter. Se desprind astfel ideea mocirlei morale, multiplicată enorm la scara socialului, dar și aceea a umanismului intransigent, apt să reedifice ființa umană. Ideea de bază a cărții derivă din orgoliul nobleții interioare și se conturează progresiv, într-o magistrală construcție artistică. Astfel că ≈ devine una dintre cele mai expresive meditații concepute de ~ asupra destinului omului în lume, numai aparența autobiografică putând lăsa impresia unui roman de formație. „Carte scrisă cu o incontestabilă vigoare narativă, cu multă autenticitate a detaliului, cu simț poetic și cu idei artistice” (Ov. S. Crohmălniceanu).

▼ București, E.P.L., 1966; cu o pref. de Radu Popescu, București, E.P.L., 1968; cu o pref. de Emil Vasilescu, București, E.M., 1989. Reprodus în: *Opere*, VIII, București, Minerva, 1977.

■ *Spiel mit dem Tode*, tr. de Alfred Kittner, Viena, Die Buchgemeinde, 1963; *Spiel mit dem Tode*, tr. de Alfred Kittner, Berlin, Buchverlag der Morgen, 1963; *Igra so smert'ju*, tr. de I. G. Kušnirik, Kiev, 1963; *Játek a halállal*, tr. de András János, București, Irodalmi Könyvkiadó, 1964; *Le jeu avec le mort*, tr. de I. Igiroșianu, Paris, Éditions Albin Michel, 1964; *Lek med döden*, tr. de Kjell Ekström, Tidens Bokklubb, Stockholm, 1964; *Játek a halállal*, tr. de V. András János, Budapest, Europa Könyvkiadó, 1964; *O jogo da morte*, tr. de Fernanda Pinto Rodrigues, Lisabona, Estudios Cor, 1965; *Spiel mit dem Tode*, tr. de Alfred Kittner, Berlin, Volk und Welt, 1966; *Igra sãa smãrta*, tr. de Mara Hinova, Sofia, Narodna mladež, 1966; *Ira sa smrtju*, tr. de Velimir Kolundja, Belgrad, Prosveta, 1967; *Ölümlü oyun*, tr. de Yahya Benekay și Fatma Pazarci, Istanbul, 1967; *El juego con*

la muerte, tr. din lb. franceză de Juan C. Somma, Montevideo, Editorial Alfa, 1968; *Hra se smrti*, tr. de Jaroslav Písecky, Praga, Melantrich, 1968; *A gamble with Death*, tr. de Richard A. Hillard, Londra, Peter Owen, 1969; *Leikki nimeltä sota*, tr. de Pentti Vasara, Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Otava, 1969; *Lek med döden*, tr. de Kjell Ekström, Göteborg, Bokförlag, 1972.

◆ Ov. S. Crohmălniceanu, GL, IX, 1962, 37, 2; Andrei A. Lillin, SB, XIII, 1962, 9, 51-55; D. Micu, VR, XV, 1962, 12, 186-190; Radu Enescu, TR, VII, 1963, 8, 3; Novicov, *Literatura*, 93-97; I. Sârbru, CRC, I, 1966, 7, 8; Ardeleanu, *Însemnări*, 43-48; Neuzat M. Yusuf, ≈ în *versiunea turcă*, LCF, X, 1967, 46, 8; G. Dimisianu, FC, XVII, 1968, 38, 18; Valeriu Cristea, GL, XV, 1968, 39, 3; Voicu Bugariu, AST, III, 1968, 10, 8; M. Ungheanu, LCF, 1968, 49, 2; Vlad Sorianu, ATN, V, 1968, 12, 8; Cristea, *Interpretări*, 32-37; Bugariu, *Incursiuni*, 94-98, 193-204; *Dicționar 1*; Dan Brebeanu, *Jocul împotriva morții*, TR, XVI, 1972, 39, 7; Petru Poantă, *Recitind* ≈, CL, 1972, 19, 4-5; Alexandru Ivasiuc, *De ce a învins Dărie?*, RL, VI, 1973, 32, 2; M. Zăciuș, TR, XXV, 1975, 3, 9-11; Mariana Ionescu, *Pământ și oameni*, O, XXVI, 1975, 30, 3; Balotă, *Universul*, 64-92; Cristea, *Arcația*, 183-188; Ghidirmic, *Stancu*, 159-172; Popa, *Dicționar 2*; Ștefănescu, *Jurnal*, 116-124; Eugen Simion, ~ (I), LCF, XXI, 1978, 34, 6; Cornel Ungureanu, ~ - timp, *contratimp*, RL, XI, 1978, 35, 4; *Scritori români*; *Dicționar*; Brebeanu, *Scorobete*, *Cu microfonul*, 294-333; Leonte, *Prozatori*, 89-90; Ionescu, *Introducere Stancu* 307-340; Ivașcu, *Confruntări*, III, 209-211; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 561-562. □ V. și Taifunul, 1937.

ŞAHIGHIAN Alexandru, *Coiful de aur*, București, E.T., 1962, 258 p. Roman realist-socialist de aventuri, pentru copii și tineret. Relatează peripețiile prin care trece un grup de elevi, aflați în căutarea unei comori în Deltă. Sunt evidente, în relatare, optimismul și exuberanța. Modalitățile expresive par împrumutate din opera autorului sovietic A. Gaidar.

▼ București, E.T., 1968.

■ *Zlatni šlem*, tr. de G. Simiș, București, Omladisko izdavačko preduzeće, 1963; *Der goldene Helm*, tr. de Paul Schuster, Bucu-

rești, Jugendverlag, 1964; *Az aranyisak*, tr. de Tolnai György, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1968.

◆ S. B., GL, X, 1963, 17, 2; George Muntean, ~, RL, IV, 1971, 49, 11; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

ȘIPERCO Alexandru, *N-a fost în zadar*, București, E.T., 1962, 510 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Fragment: *Întâlnirea*, FC, XI, 1962, 17, 7. Roman realist-socialist cu temă politică. Urmărește procesul de formare a conștiinței politice a unui tânăr student, Andrei Raicu, adeviziunea sa la ideologia comunistă și munca sa ilegală. Acțiunea se petrece înainte și în timpul celui de al doilea război mondial, pe vremea „trădării lui Foriș”. „O literatură a eroismului mai apropiată de genul memorialistic” (S. Damian).

▼ Ed. revăzută, București, E.T., 1969.

■ *A vasgárda ávuyékában*, tr. de Sala József, Budapesta, Kossuth Könyvkiadó, 1971.

◆ Ion Lungu, TR, VII, 1963, 13, 3; I. D. Bălan, LPC, XLIII, 1963, 3, 109-111; Vasile Sandu, LCF, VI, 1963, 9, 2; Mânzu Radian, MZ, VII, 1963, 283, 4; S. Damian, GL, X, 1963, 20, 2; Novicov, *Literatura*, 98-111; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

ȘTEFAN I. M., *Ultimul alb*, București, E.T., 1962, 294 p. Roman științifico-fantastic, realist-socialist. Urmărește consecințele posibile, în plan social, ale unei descoperiri senzationale: modificarea, pe cale chimică, a pigmentilor din piele. Astfel, albiile din Republica Sud-Africană ar fi devenit „negrizi”, ceea ce n-a înălțurat sistemul de exploatare și nici segregatia rasială.

◆ Al. Gâmeață, GL, IX, 1962, 31, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

TĂUTU Nicolae, *Fata cu arma*, București, E.T., 1962, 288 p. Cartea e anunțată ca prim vol. al unui roman mai amplu, din care urma să facă parte și *La capătul nopții*, nepublicat, ca parte a doua. În 1966, proiectul va fi dezvoltat într-o trilogie, intitulată *Împlinire*, din care fac parte vol. *Fata din inima țării*, *La capătul nopții* și *Sub Arcul de Triumf*.

Roman de evocare istorică. Anunțat, ca temă, încă din *Cătălina* (1959), rescrie detaliat viața plină de eroism a Ecaterinei Teodoroiu.

◆ Const. Sârbu, *De vorbă cu scriitorul* ~, MZ, V, 1961, 210, 4.

TRICOLICI Chiril, *Oameni fără identitate*, București, E.T., 1962, 336 p. Roman realist-socialist, de spionaj. Este relatată prinderea unui grup de răufăcători, trimis de o putere străină spre a zădărnici munca unor inventatori de la noi. Spionii se interesează de activitatea inginerului Haralambie Prodan, care lucra într-un institut de cercetări din capitală, dar sunt prinși când încearcă să fugă din țară cu o documentație falsă.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

○ **VICOL Dragoș**, *Pădure, bună dimineața!* (romanul e anunțat cu titlul *Pădurea*), ALB, LXV, 1962, 754, 6; *Inginera* (romanul poartă titlul *Orașul din pădure*), FMI, XVI, 1963, 7, 15-16; *Funicularul* (romanul e anunțat din nou cu titlul *Pădurea*), ALB, LXVI, 1963, 830, 5, fragmente de roman.

◆ ***, *De vorbă cu scriitorul* ~, FMI, XVI, 1963, 7, 15.

* **VINTILĂ Petru**, *Mărirea și decăderea Păunei Varlam*, I-II, 1962. „Personajele sunt tipice regiunii autorului [Banat - n.n.] și amintesc prin asprime și energetism de oamenii lui Slavici. Eroul principal e o ilustrare a tipului viril de arivist, aflat într-un proces de dezagregare în condițiile vieții de după naționalizare” (Marian Popa).

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Nepoții lui Horia*, 1951.

1963

BĂRBUCEANU Constantin, *Bârlogul lupilor*, București, E.T., 1963, 368 p. Roman realist-socialist, de aventuri polițiste. Evocă lupta organelor de Miliție și Securitate împotriva spionilor și sabotorilor, în primii ani ai dictaturii comuniste. Acțiunea se petrece în mediul petrolier. Demascarea se obține prin

procedul infiltrării de agenți în rândurile dușmanului.

◆ Viorica Fotache, GL, XI, 1964, 9, 2; Popa, *Dictionar 1*; Popa, *Dictionar 2*.

BENIUC Mihai, *Dispariția unui om de rând*, București, E.T., 1963, 518 p. Fragmente: *Povestea lui Avram Protaș*, om de rând, VR, XVI, 1963, 3, 3-25; 4, 12-42; 5, 3-40; 8, 9-43; *Tovarășul Gherasim și tribuna veacurilor*, GL, X, 1963, 47, 4-5. Roman social, realist-socialist. Autorul narează viața unui fiu de țărani din Apuseni, Avram Protaș, care, după studii făcute în țară și străinătate, cade pe frontul hitlerist. Ideea cărții e că adevărata jertfă de sânge rămâne totdeauna anonimă, eroismul fiind generat de iubirea de țară ca sentiment „fără glorie”. La apariție, G. Dimisianu, considera ≈ „o carte contemporană, pe care ~ o închină omului simplu, făuritor al revoluției” iar Eugen Luca afirma: „prin construcția sa solidă și foarte originală, prin lirismul lui profund și prin problematică, ≈ se situează printre cărțile noastre cele mai bogate și mai interesante”. Totuși, Virgil Ardeleanu se simțea obligat să scrie: „deconcertante sunt mai ales identitatea scriitorului și opticle narative”.

■ *Egy közember története*, tr. de Bella György, Budapesta, Európa Könyvkiadó, 1965; *Verwandlung eines Unscheinbaren*, Berlin, Volk und Welt, 1970.

◆ ***, *De vorbă cu ~. Romanul la care lucrez*, GL, IV, 1962, 34, 3; G. Dimisianu, GL, X, 1963, 52, 2; Radu Enescu, TR, VIII, 1964, 4, 3; Lucian Raicu, *Conținutul și structura romanului*, GL, XI, 1964, 5, 7; Mihai Diaconescu, LCF, VII, 1964, 8, 2; Eugen Luca, CNT, 1964, 9, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XV, 1964, 2, 79-82; Radu Popescu, VR, XVII, 1964, 2, 146-162; Paul Georgescu, *Imaginație și experiență*, CNT, 1964, 14, 3; Mihai Zamfir, *Evoluția „epicului”*, CNT, 1964, 19, 3; Leonard Gavrilu, O, I, 1964, 7, 75-79; Micu - Manolescu, *Literatura*, 238-239; Ardeleanu, *Însemnări*, 112-118; Dimisianu, *Schițe*, 27-33; Popa, *Dictionar 1*; Popa, *Dictionar 2*; *Scriitori români*; *Dictionar*; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 346-347.

BOLOCAN Vasile, *Cea dintâi dimineață*, București, E.P.L., 1963, 392 p. Roman cu

teză, tratând trecerea la socialism și stabilirea noilor relații de producție în comerțul de stat. Prin personajul principal, Căliman, autorul dă un exemplu de folosire a criticii și autocriticii „moralei burgheze”.

◆ A. S., GL, X, 1963, 17, 2; Liviu Petrescu, TR, VII, 1963, 35, 2; Z. Ornea, VR, XVI, 1963, 8, 170-172.

○ **BREBAN Nicolae**, *Forța lui Artenie*, fragment de roman, GL, X, 1963, 41, 4-5.

CHIRIȚĂ Constantin, *Drum bun, cireșarii!*, București, E.T., 1963, 436 p. (Cutezătorii). Face parte din ciclul *Cireșarii*. E, totodată, ultimul său vol. A fost republicat, în 1972 și 1976, și alături de celelalte vol.: *Cavalerii florii de cireș* (I; în 1956 *Cireșarii*), *Castelul fetei în alb* (II), *Roata norocului* (III) și *Aripi de zăpadă* (IV). Roman realist-socialist de aventuri, pentru copii și tineret. Narează aventurile prin care trece grupul de elevi (din primul vol.), la mare, angajat în descoperirea misterului reprezentat de o coloană de marmură pe care unul dintre ei, Ionel, o vede într-o noapte ieșind din ape. „≈ se înscris pe linia cărților interesante dedicate copilăriei și adolescenței, scrisă cu fantezie și ingeniozitate” (G. Naidin).

▼ București, E.T., 1967. Reprodus în: *Cireșarii*. V. ≈, București, Albatros, 1972; *Cireșarii*. V. ≈, București, Cartea Românească, 1976; *Cireșarii*. V. ≈, București, Albatros, 1985.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1965.

◆ V. Ștefan, ST, XIV, 1963, 8, 59; G. Naidin, VR, XVI, 1963, 10, 189-190; Marian Popa, *Aventurile existenței și aventurile ficțiunii*, LCF, X, 1967, 26, 3; Popa, *Dictionar 1*; Popa, *Dictionar 2*; *Dictionar*. □ V. și *Cireșarii*, 1956.

CIREȘ Petru, *Sfat în cumpăna nopții*, București, E.T., 1963, 436 p. (Cutezătorii). Roman de ficțiune istorică, cu acțiunea plasată în Moldova, pe vremea lui Ștefan cel Mare. Ioil, vraci și căpetenie de haiduci, figură neatestată istoric, îl ajută pe Ștefan sub aspect militar și politic. Ca personaj literar, el e însă insuficient de reliefat pentru a conferi

dimensiune literară romanului. Se adaugă grave erori de limbă, de sugerare a mentalității de epocă.

◆ M. Ungureanu, GL, X, 1963, 49, 2; Tudor Rotaru, VR, XVII, 1964, 3, 194-196; L. Dv., IL, XV, 1964, 9, 90.

CORBEA Dumitru, *Puntea*, București, E.P.L., 1963, 342 p. Fragmente: *Morții nu se întorc*, GL, VI, 1959, 5, 5; *Așteptare*, GL, VI, 1959, 14, 5; 15, 5; *Aspazia*, GL, X, 1963, 32, 4. Roman rural de tip realist-socialist. Are ca temă viața unei colectivități sătești din Moldova în timpul celui de al doilea război mondial și al modificărilor sociale profunde, ce au urmat în demarajul „spontan” al reformei agrare. Atât figurile de țărani, cât și cea a boierului Eugen Negru sunt schematice. Epicul e dominat de factologie.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

DEMETRIUS Lucia, *Primăvara pe Târnave*, II, v. *Primăvara pe Târnave*, I, 1960.

DIA CONESCU Mihai, *Visele au contururi precise*, București, E.P.L., 1963, 404 p. Roman realist-socialist, social și psihologic. Personajele cărții, țărani și profesori din satul Piatra, care trăiesc în timpul dictaturii comuniste, sunt nevoiți a confrunta vechea mentalitate, dominată de idealul unei existențe „liniștite”, cu aspirațiile ce animă „lumea modernă”. Remarcabilă e, sub acest aspect, figura farmacistului Martin Müller, un autoizolat încă din timpul dictaturii antonesciene. Personajul principal, Traian, se îndrăgostește de fiica acestuia, Dagmar. Pentru a asigura fericirea copilului său, Martin Müller înfruntă pentru întâia oară colectivitatea în care trăiește. „≈ e o pledoarie înflăcărată, convingătoare, pentru legarea strânsă a activității intelectuale de viață” (D. Micu).

◆ D. Micu, CNT, 1963, 24, 5; Liviu Petrescu, ST, XIV, 1963, 9, 73-75; Panait Manole, -, LCF, X, 1967, 25, 7; Popa, *Dicționar 2*; Ion Lungu, *Romanele istorice ale lui -*, ST, XXXII, 1981, 5, 44. □ Ș. Găitânanu, *Stilistica arhaismului la -*, ARG, XVI, 1981, 3, 9; Sultana Craia, *Istoria și universul epic*, ARG, XVIII, 1983, 11, 8; Cornel Moraru, *Dimensiuni esențiale*, ARG, XVIII, 1983,

11, 8-9; Vasile Netea, *Valoarea documentării*, ARG, XVIII, 1983, 11, 8; Marcea, *Concordanțe*, 30-31; Ilie Purcariu, *Cu -*, FC, XXXVI, 1985, 35, 9; -, *Romanul decide azi destinul literaturii*, F, XXV, 1989, 4, 10.

FĂRCĂȘAN Sergiu, *Atacul cesiumiștilor*, București, E.T., [1963], 494 p. Roman științifico-fantastic. O viitoare lume armonioasă, tinzând spre perfecțiune, este atacată de monștri umanoizi reieșiți din iradierea părinților lor cu Cesium 137, produs al fisiunii uraniului. Triumful binelui este și un triumf al civilizației, al ordinii morale, al bunului simț asupra unui domeniu al răului conceput ca forță subterană, care erodează fără cruțare temeiurile progresului uman.

◆ Doina Ciurea, VR, XVII, 1964, 2, 228-230; Ov. S. Crohmălniceanu, GL, XI, 1964, 11, 2; Ion Roman, *Conflicții în literatura de anticipație*, CNT, 1964, 16, 3; D. Bălan, O, I, 1964, 4, 89-90.

FILIP Traian, *Amar*, București, E.P.L., 1963, 350 p. Roman realist-socialist de atmosferă. Acțiunea se petrece într-un oraș de provincie, în preajma eliberării sale de către trupele sovietice în cel de al doilea război mondial. Cartea are o structură interesantă, bine slujită de tehnica decupajului, cu frecvente intercalări de mărturie, corespondență, secvențe din presa timpului.

● Premiul Academiei pe anul 1963.

◆ Lucian Raicu, LCF, VI, 1963, 19, 2; Al. Căprariu, TR, VII, 1963, 38, 3; Boris Buzilă, MZ, VII, 1963, 311, 4; Liviu Petrescu, ST, XIV, 1963, 10, 99-101; George Muntean, CNT, 1963, 46, 3; Valeriu Cristea, GL, X, 1963, 46, 2; Aura Pană, IL, XIV, 1963, 12, 77-78; Marin Mincu, -, LCF, X, 1967, 38, 7; Bugariu, *Incursiuni*, 99-102; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

FULGA Laurențiu, *Eroica*, II, v. *Eroica*, I, 1956.

JURIST Eduard, *Oul lui Columb. Neobișnutele întâmplări ale unui oarecare Mike Smith, povestite de el însuși*, București, E.T., [1963], 278 p. Roman realist-socialist, cu temă politică. Prin intermediul și din perspectiva personajului principal, văzut ca victimă inocentă, se încearcă satirizarea modului de

viață american. Tonul e sentențios, plin de o vehementă șarjată.

LĂNCRĂNȚAN Ion, *Cordovanii*, I-III, București, E.P.L., 1963, 464 + 542 + 526 p. Textul a fost revăzut la ed. din 1966. Fragmente: ≈, TS, III, 1954, 5, 1-30; *Peste Mureș, peste tău*, LCF, II, 1959, 14, 13; ≈, VR, XII, 1959, 7, 7-28; *În toiul iernii*, LCF, III, 1960, 7, 6; *La miezul nopții*, GL, VII, 1960, 16, 5; *Panduru*, GL, VII, 1960, 18, 7; *În ultima clipă*, GL, VII, 1960, 20, 4; *Ploaia*, TR, IV, 1960, 31, 4-5; *Paharul*, LCF, III, 1960, 16, 4; *Fierarul*, LCF, III, 1960, 23, 4; *Ciocărlia*, IL, XI, 1960, 12, 9-28. Roman social despre viața satului transilvănean în momentul crucial al colectivizării agriculturii. Perspectiva epică aparține relatorului Lae Cordovan, din unghiul căreia sunt văzute toate evenimentele. Deși acesta apare atât ca participant, cât și ca „voce” narativă imparțială, tonalitatea generală a relatării este dominată de implicarea pasională. Lumea satului e văzută sub aspectul constantelor de civilizație, a arhitecturii sociale fixate încă din vremuri arhaice. Roman al iubirii pentru pământ, care poate îmbrăca și forme mistice, ca în *Ion*, de Liviu Rebreanu, ≈ urmărește și progresiva dublare a acesteia cu sentimentul de solidaritate colectivă. Rămâne nostalgia vechilor forme de viață, ca model și proiecție cosmică a aspirațiilor individuale. La apariție, deși i s-a reproșat psihologia sumară a eroilor și ritmul adesea trenant al narațiunii, cartea a fost primită favorabil. „Oricâte obiecții ar suscita acest roman de peste o mie de pagini, el rămâne un debut puțin obișnuit” (N. Manolescu). „Însușirea de a fi, prin laturile sale cele mai durabile artistic, o cronică realistă, plină de fervoare și adevăr, a lumii țărănești contemporane, nu anulează, în cazul ≈, calitatea de a rămâne romanul unui destin. Lae Cordovan, eroul principal, ilustrează avaturile dramatice ale individualismului țărănesc în epoca unor mari zguduirii” (Eugen Simion).

▼ I-III, ed. revăzută, București, E.P.L., 1966; ed. ne varietur, București, 1972; I-III, București, Cartea Românească, 1987.

■ Fragmente: *Los Cordovanos*, tr. de Miguel Ángel Asturias, în **, *Antologia de la prosa rumana*, Buenos Aires, Editorial Losada, 1967; *Los Cordovan*, tr. de César Leante, în **, *Literatura rumana contemporânea*, Havana, Istituito del Libro, 1968.

● Premiul de Stat și Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1963.

◆ Al. Oprea, *Imagini realiste și imagini deformate ale vieții satului în literatura noastră*, VR, VIII, 1955, 1, 263; Ion Lungu, *Romane în pregătire*, TR, IV, 1960, 39, 5; 40, 8; 42, 6; George Munteanu, *Tineri prozatori*, CNT, 1960, 52, 3; Mihai Gafița, GL, X, 1963, 32, 2; Ion Lungu, TR, VII, 1963, 33, 3; 34, 3; 35, 3; Al. Oprea, LCF, VI, 1963, 17, 2; I. D. Bălan, LCF, VI, 1963, 17, 2; N. Manolescu, CNT, 1963, 36, 3; 37, 3; Mihai Novicov, *Criticul și scriitorul (pe marginea unei cronici despre ≈)*, LCF, VI, 1963, 19, 3; V. Ardeleanu, *Eroi și scene din viața satului contemporan*, ST, XIV, 1963, 9, 6-15; Eugen Simion, GL, X, 1963, 39, 2; 40, 2; D. Micu, *O epopee a satului contemporan*, VR, XVI, 1963, 10, 146-161; Mihai Novicov, *Epicul în roman*, GL, X, 1963, 1, 7; Nicolae Ciobanu, ≈ și drama individualismului rural, SB, XIV, 1963, 11, 47-53; H. Zalis, FC, XII, 1963, 47, 17; Mihai Gafița, *Modalități ale romanului. Puncte de vedere*, GL, X, 1963, 46, 1, 7; Boris Buzilă, MZ, VII, 1963, 305, 4; Lucian Raicu, *Romanul și viziunea epică*, GL, X, 1963, 49, 1, 7; Nicolae Ciobanu, *Confruntarea dramatică a destinului individual cu istoria*, SB, XIV, 1963, 12, 48-52; Liviu Leonte, IL, XV, 1964, 1, 50-58; V. Ardeleanu, *Proza anului 1963*, ST, XV, 1964, 1, 13-22; Mihai Gafița, *Probleme ale romanului contemporan*, VR, XVII, 1964, 1, 146-158; Ion Lungu, *Virtuțile și serviciile procedeei în proza artistică*, ST, XV, 1964, 3, 4-9; D. Matei, ALB, LXVII, 1964, 854, 2; Ion Oarcășu, LPC, XLIV, 1964, 5, 102-111; Valeriu Râpeanu, LCF, VII, 1964, 17, 5; Cornel Regman, GL, XI, 1964, 32, 1, 7; Paul Georgescu, *O privire asupra prozei românești contemporane*, VR, XVII, 1964, 8, 134-171; Al. Oprea, *Eroul contemporan în proza actuală*, LPC, XLIV, 1964, 8, 86-97; Lungu, *Itinerar*, 182-201; Micu - Manolescu, *Literatura*, 215-218; Novicov, *Literatura*, 144-160; Petre Nicolau, *Să discutăm despre eroii literari (din ~)*, LCF, IX, 1966, 17, 7; Ardeleanu, *Îsemnări*, 194-196; Râpeanu, *Noi*, 215-220; Regman, *Confluente*, 87-91; C. Cubleşan, *Profilul unui original erou*, LCF, X, 1967, 15, 3; Al. Oprea, *Romanul unui roman*, LCF, X, 1967, 23, 7; Oprea, *Mișcarea*, 181-196; Cubleşan,

Miniaturi, 194–202; Popa, *Dicționar 1*; Emil Manu, ≈, SPM, 1972, 96, 4; –, ≈ – *anii de început*, TR, XVI, 1972, 51, 8–9; Ciobanu, *Panoramic*, 136–144; –, ≈ – *cartea de început*, TR, XVII, 1973, 5, 6–7; –, ≈ – *cartea de început*, TR, XVIII, 1974, 10, 7; Alexandru Vlad, *Dimensiuni ale spațiului rural*, TR, XVIII, 1974, 21, 5; Oprea, *Incidente*, 91–95; Streinu, *Pagini*, IV, 157–159; Marian Vasile, *O fizionomie de sinteză*, LCF, XX, 1977, 13, 3; V. Râpeanu, *De la „Descult” la „Niște țărani”*, RL, X, 1977, 15, 11; Hristu Căndroveanu, –, CL, 1977, 11, 10; Popa, *Dicționar 2*; Val Condurache, – – *un scriitor patetic*, CL, 1978, 8, 5; *Scriitori români*; *Dicționar*; Deleanu, *Glasul*, 33, 59, 81–83, 90, 94, 97–98, 113, 116, 122–126, 128–133, 154, 161–163, 168–171, 176–177, 179–186; Arion, *Interviuri*, II, 99–105; Iulian Costandache, –: *Un monolog despre lumea satului*, SLAST, IV, 1984, 12, 5; Mariana Brăescu, *Ecoul „arhaic”*, LCF, XXVII, 1984, 41, 3; Condurache, *Portret*, 128, 129; Craia, *Orizontul*, 235–236; Iulian Costandache, *Mitul revoluționar romantic*, SLAST, VI, 1986, 30, 3; Mihai Botez, *Prozatori contemporani*, –, ATN, XXIII, 1986, 11, 6; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 293–329; Dumitru Micu, *La o reeditare semnificativă*, CNT, 1987, 36, 12; Rotaru, *O istorie*, III, 775–779; Zaharia Sângeorzan, *Arhitect inconfundabil*, LCF, XXXI, 1988, 33, 6; Cosma, *Romanul*, I, 129; Ion Lungu, *Un prozator al satului ardelean*, RL, XXII, 1989, 17, 5. □ Cornel Regman, –, LCF, VII, 1964, 19, 3; –, *Examenul romanului*, LCF, VII, 1964, 23, 1; C. Ţoiu, *Sine ira et studio*, (cu –), GL, XIII, 1965, 52, 3; Ion Dodu Bălan, –, ALB, LXVIII, 1966, 974, 5; Petru Sfetcu, *Cu –*, TR, XII, 1968, 9, 3; Sorin Movileanu, *Convorbire cu –*, ALL, 1970, 135–155; Al. Ivasiuc, *Explicația unei absențe*, RL, 1971, 4, 8; 10; –, *Profil contemporan*, ES, LIII, 1973, 20, 38–39; George Arion, –, FC, XXV, 1977, 2, 9; Fănuș Neagu, –, LCF, XXII, 1979, 2, 1–2; M. Ungheanu, *Cu –*, LCF, XXII, 1979, 29, 3; *Cartea*, 237–239; Ilie Purcariu, –: „Să facem totul pentru epoca în care ne-am format și ne-am afirmat”, FC, XXX, 1981, 50, 15; 19; *Mircea Popa*, –, ALT, 1980, 268–271; –, „Capodopera însăși cred că este o năzuință, e visul mărturisit sau nemărturisit, al fiecărui creator”, ALFL, 1981, 46–47; Piru, *Istoria*, 521–522; Mariana Brătescu, *Confesiuni esențiale*: –, SLAST, II, 1982, 29, 3; Micu, *Întâmplări cu scriitorii*, 168–170; Ungureanu, *Proza*, 666–687; Vasile Macoviciuc, *Eroi ai reconstrucției morale*, LCF, XXVIII, 1986, 13, 3; Nicolae Georgescu, *Accesul la istoria adevărată*, LCF, XXVIII, 1986, 16, 3; –, „Am jurat și jur pe scriitorii care au

perpetuat prin veacuri puterea epică a epopeilor homerice”, LCF, XXVIII, 1986, 21, 3; 6; Dumitru Bălăeț, *Stilistica lui –*, LCF, XXVIII, 1986, 26, 3; –, *Les romanciers parlent du roman*, REVR, 1986, 2, 73–74; Mircea Vaida, *Prozatorul*, TR, XXXII, 1988, 32, 3; Paul Anghel, *Proza lui –*, LCF, XXXI, 1988, 33, 1; Edgar Papu, *O dublă festivitate*, LCF, XXXI, 1988, 33, 6; M. Ungheanu, *Un mare destin literar*, LCF, XXXI, 1988, 33, 6; Mircea Vaida, *Oglinda de pământ*, LCF, XXXI, 1988, 33, 6; Ioan Alexandru, *Centrul lumii*, XXXI, 1988, 34, 6; Artur Silvestri, *Enigma carpatică*, LCF, XXXI, 1988, 34, 6; Radu Comănescu, *Cartea giganților*, LCF, XXXII, 1989, 37, 6; Reporter, –: „Scriitorul trebuie să participe la viața socială a țării prin ceea ce scrie”, LCF, XXXII, 1989, 38, 3.

LEU Corneliu, *O familie puternică*, București, E.T., 1963, 126 p. Scurt roman realist-socialist pentru copii, în care un detașament de pionieri dăruiește, la inițiativa tânărului Costel, un vagonet repovisit bunicului acestuia. „Ansamblul faptelor dă impresia unei prea vizibile demonstrații” (S. Teodorovici).

◆ Maria-Luiza Cristescu, LCF, VI, 1963, 12, 2; S. Teodorovici, IL, XIV, 1963, 7, 83. □ V. și Ochiu-dracului, 1956.

LUCA Ștefan, *Însemnările unui învățător*, București, E.T., 1963, 198 p. Scurt roman realist-socialist, cu temă rurală. Sub forma unor însemnări zilnice, este descrisă transformarea radicală a vieții unui sat din câmpia Ardealului în timpul dictaturii comuniste. „Producție fadă, unde importanța temei nu se repercutează corespunzător în pagini cât de cât notabile sub raport artistic” (Dinu Vrancea).

◆ Dinu Vrancea, ST, XIV, 1963, 12, 96; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

MÂNZATU Ion, *Chemarea nesfârșitului*, București, E.T., 1963, 224 p. Roman science-fiction realist-socialist tratând tema supremației umane asupra universului material. Plasat într-un viitor foarte îndepărtat, în care omul comunist stăpânește vitezele superluminice, conflictul speculează, în cheie apoteotică, forța dominatoare a inteligenței reflexive asupra lumii înconjurătoare. Sursa tragicului stă în neputința conștiinței de a renunța la sentimente, atunci când acestea sunt contra-

zise de natura însăși a lumii, de conflictul iremediabil dintre materie și antimaterie.

MIHALE Aurel, *Fuga*, București, E.P.L., 1963, 494 p. La reeditare, textul a fost revăzut. Fragmente: *Călătoria în zori*, LCF, VI, 1963, 2, 6-7; *La ai noștri*, GL, X, 1963, 5, 3; ≈, GL, X, 1963, 14, 5. În 1977, sub titlul *Focul negru*, va fi retipărit într-o formă dezvoltată, ca prim vol. al ciclului *Focurile*. Roman realist-socialist de război. Urmărește întâmplările dramatice prin care trece un grup de soldați, condus de sergentul Dragomir Jiga, care încearcă să se întoarcă în țară după tragedia de la Stalingrad. „Cu un conflict foarte general, ≈ are caracterile unui roman deschis, putându-se încheia oriunde” (N. Manolescu). „Cu ≈ literatura noastră nouă dobândește primul său roman adevărat al războiului spre răsărit” (Ov. S. Crohmăniceanu).

▼ Ed. revăzută, București, E.P.L., 1968; *Focurile*, I, *Focul negru*, ed. revăzută și adăugită a romanului ≈, București, Eminescu, 1977.

■ *Beg*, tr. de B. Adrianov și E. Karpešcenkij, Moscova, Voenizdat, 1965.

◆ N. Manolescu, CNT, 1963, 20, 3; Ov. S. Crohmăniceanu, GL, X, 1963, 21, 3; Ion Lungu, TR, VII, 1963, 23, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XIV, 1963, 6, 85-88; Virgil Ardeleanu, *Transformarea personajului*, ST, XIV, 1963, 6, 27-32; Andrei A. Lillin, SB, XIX, 1963, 7, 88-92; Silvian Iosifescu, ≈ *între romanele de război*, CNT, 1963, 31, 3; N. Manolescu, *Anul literar 1963. Proza*, CNT, 1963, 52, 3; **, *De vorbă cu -*, VR, XVII, 1964, 1, 3-4; N. Manolescu, *Literatura română azi*, CNT, 1964, 34, 6; Micu - Manolescu, *Literatura*, 221-223; Novicov, *Literatura*, 84-92; Ardeleanu, *Însemnări*, 100-104; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

MINEI Nicolae, *Misiunea lui John O'Lea sau ce a văzut, ce a auzit și ce a pățit trimisul lui Dardarot la New York*, București, E.T., 1963, 158 p. Roman realist-socialist, umoristic, cu implicații politice. Aghiuză, personajul lui Caragiale din *Kir Ianulea*, este trimis de Dardarot în S.U.A. pentru a examina modul de viață american.

◆ A. G., GL, X, 1963, 14, 2.

NEDELCIU NEDELCIU C., *Cântecul stepei*, București, E.P.L., 1963, 314 p. Cuvânt înainte de Mihai Novicov. Roman realist-socialist, cu temă social-politică. Prin figurile unor personaje ca Dima, Voicu, Stoian sunt evocate fapte din lupta ilegală a comuniștilor. Acțiunea e bazată, se pare, pe evenimente trăite, autorul petrecându-și câțiva ani la Doftana.

NESTOR George, *Călăreți în zare*, București, E.T., 1963, 328 p. Roman social, realist-socialist. Acțiunea se petrece într-un sat din Moldova, în timpul celui de al doilea război mondial. Conflictul oglindește lupta cu ocupantul străin, deghizat vremelnice în aliat.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

NOR Radu, *Cei trei din Altair*, București, E.T., 1963, 168 p. Fragment: ≈, FC, XI, 1962, 18, 12-13. Roman științifico-fantastic. Cosmonauții români ai viitorului descoperă taina straniuului muzeu de pe Deimos, unul dintre sateliții lui Marte. Muzeul fusese conceput de marțienii siliți să plece în galaxie din cauza unui cataclism. Urmăriți în continuu de nenoroc, marțienii galactici își caută vechea patrie, ultimii lor urmași stingându-se pe Pământ, în perioada de început a civilizației terestre.

POPESCU Tudor, *Drum fără întoarcere*, București, E.T., 1963, 270 p. Roman realist-socialist, de spionaj. Se relatează dejucarea unui plan de diversiune organizat din străinătate la o uzină chimică, în timpul dictaturii comuniste.

◆ Simion Bărbulescu, GL, X, 1963, 48, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

POPESCU-PUȚURI I., *Ideile nu mor nici în sicriu*, București, E.P.L., 1963, 314 p. Cel de al doilea roman din ciclul *Vestitorii primăverii*, din care autorul a mai scris *Se naște întrebarea*. (1961). Sub aspect tematic, cartea se întemeiază în mare măsură pe vol. autobiografic *Eliminat din școală* (1946). Se continuă relatarea evenimentelor din primul roman până la contactul cu mișcarea munci-

toarească și la condamnarea tânărului din satul Gioroc, ajuns soldat, pentru activitate antistatală.

▼ București, Minerva, 1971.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

○ ROHAN H., *La funicular*, fragment de roman, LCF, VI, 1963, 21, 5.

RUSE Ion, *În portul de pescari*, II, v. *În portul de pescari*, I, 1960.

STANCU Zaharia, *Pădurea nebună*, București, E.P.L., 1963, 430 p. Roman social și de formație. Păstrând atmosfera și tehnica evocării din *Descult*, ≈ se constituie într-o amplă autobiografie, de astă dată relatarea urmând peregrinările personajului principal în mediul urban. Este disecată, cu minuția și pe tonul amar caracteristic autorului, viața unui târg de provincie, cu violența, mizeria și nedreptățile ce modifică psihologia indivizilor. Rușii de Vede, mică așezare semiurbană din Câmpia Română, apare astfel ca o amplă scenă dramatică, un mediu ostil în care destrămurările interioare, alienării, generate de neputința eroilor de a se sustrage răului social, nu li se poate opune decât evaziunea, fuga într-un univers al închipuirii, acolo unde sunt găsite adevăratele înțelesuri ale iubirii lui Darie pentru Uruma, consumată în primordialitatea naturii. Roman și al unor alte eșecuri (Despa, care se sinucide; surorile Scurtelnicu, „ce eșuează în libertinaj”) – Ion Marcoș), ≈ este totodată cartea unei tulburătoare revelații. Zbuciumul lui Darie conduce, cu mișcări insesizabile, spre o mare descoperire. Cea după care și în ordine socială unica soluție rămâne tot evadarea din realitatea ostilă, părăsirea mediului social mutilant. Carte de o indiscutabilă valoare artistică, ≈ a fost, ca și *Descult*, bine primită de critică. „Momentele acestei narațiuni [referitoare la iubirea pentru Uruma – n.n.], cu existență de sine stătătoare în carte, strânse la un loc pot alcătui o admirabilă năvel de dragoste, în genul fantasticului poetic, una din cele mai frumoase din câte cunoaștem în cuprinsul literaturii” (G. Dimisianu). „Povestea acestei

iubiri de-o vară, sub soarele sărat al Dobrogei, e una din cele mai frumoase din câte cunoaștem, iar sumbra ≈, un luminii dulce și trist ca un obraz de lună” (N. Manolescu).

▼ București, E.P.L., 1964; cu o pref. de S. Damian, București, E.P.L., 1966; București, Eminescu, 1972; ed. de Ovidiu Ghidirmic, Craiova, Scrisul Românesc, 1986. Reprodus în: *Opere*, VII, București, Minerva, 1977. Fragmente: *Uruma*, București, Minerva, 1974; *Să nu uiți, Darie...*, București, Ion Creangă, 1985.

■ *Die Tochter des Tataren*, tr. de Alfred Kittner, Berlin, Buchverlag der Morgen, 1964; *Bolond erdő*, tr. de V. András János, Budapesta, Europa Könyvkiadó, 1968; *De hongst en het tartarenmeispe*, tr. de Jef Geeraets, Paris, Manteau, Amsterdam, Brussel, 1969; în lb. bulgară, tr. de Ghergana Stratieva, Sofia, 1970; *Bezumnyj les*, tr. de I. Martemjanova, Moscova, Hudežestvennaja literatura, 1971; în lb. suedeză, tr. de Barbro Anderson, Göteborg, 1973. Fragment: *Ourouma, la fille du Tartare*, tr. de Leon Negruzzi, Paris, Albin Michel, 1968.

◆ G. Dimisianu, GL, X, 1963, 38, 2; Radu Enescu, TR, VII, 1963, 40, 4; N. Manolescu, CNT, 1963, 41, 3; V. Ardeleanu, ST, XIV, 1963, 10, 82–84; Radu Popescu, VR, XVI, 1963, 11, 130–143; Mănuș Radian, MZ, VII, 1963, 320, 4; N. Manolescu, *Anul literar 1963*. Proza, CNT, 1963, 52, 3; Liviu Leonte, IL, XIV, 1963, 12, 53–56; Virgil Ardeleanu, *Proza anului 1963*, ST, XV, 1964, 1, 13–22; Aurel Martin, *Originalitatea prozei noastre contemporane*, GL, XI, 1964, 8, 1; 7; Paul Georgescu, *Modificarea personajelor în proza noastră contemporană*, CNT, 1965, 32, 3; Mihai Ungheanu, R, III, 1966, 9, 20; Ardeleanu, *Însemnări*, 48–53; Dimisianu, *Schițe*, 14–20; Răpeanu, *Noi*, 204–208; Eugen Constant, R, IV, 1967, 3, 7; Oprea, *Mișcare*, 51–68; Voicu Bugariu, *Despre proza lui ~*, AST, V, 1970, 10, 6; Bugariu, *Incursiuni*, 193–204; Popa, *Dicționar 1*; Mirela Roznoveanu, *Însemnări despre ~*, TMS, VII, 1972, 2, 6; Al. Piru, RL, V, 1972, 16, 11; Vasile Sălăjan, TR, XVI, 1972, 38, 4; Adriana Mitescu, *Legile iubirii*, LCF, XV, 1972, 40, 4; Călin, *Portrete*, 184–195; Ion Marcoș, *La vida es sueno*, TR, XVII, 1973, 47, 5; Georgescu, *Printre cărți*, 121–127; Raicu, *Structuri*, 135–149;

Mariana Ionescu, *Pământ și oameni*, O, XXVI, 1975, 30, 3; Mioara Apolzan, *Semnificațiile dialogului la ~*, LCF, XVIII, 1975, 50, 1; 6; Balotă, *Universul*, 64-92; Cristea, *Arcadia*, 183-188; Ghidirmic, *Stancu*, 173-189; Popa, *Dicționar 2*; Ștefănescu, *Jurnal*, 116-124; Cornel Ungureanu, ~ - *țimp, contratiimp*, RL, XI, 1978, 35, 4; Eugen Simion, ~ (II), LCF, XXI, 1978, 35, 6; Baltag, *Polemos*, 93-98; *Scritori români; Dicționar*; Băileșteanu, *Refracții*, 52-73; Ion Bălu, *Lumea imaginată a lui ~*, RL, XV, 1982, 41, 12-13; Vlaicu Bărna, *O posibilă variantă la ~*, RL, XV, 1982, 50, 5; Mariana Ionescu, ~: *L'homme et la terre*, CREL, 1982, 4, 38-46; Craia, *Aventura*, 39-49; Ciopraga, *Propilee*, 99; Leonte, *Prozatori*, 90-92; Anton Păduraru, *Câtă pădure „ne bună” este-n romanul lui ~?* AVR, 1985, 178; Ionescu, *Întroducere Stancu*, 341-375; Ungureanu, *Proza*, 118-152; Doina Băghină, *Vitalismul contemplației*, R, 1986, 4, 11; Rotaru, *O istorie*, III, 534-537. □ V. și *Taifunul*, 1937.

ȘERBU Ieronim, *Podul amintirilor*, București, E.T., 1963, 590 p. Fragmente: ≈, GL, VI, 1959, 20, 4; *Două surori*, GL, IX, 1962, 32, 3. Vol. reconstituie tematic *Rădăcinile bucuriei* (1954), de același autor. Roman realist-socialist, cu temă industrială. Eroi, muncitori, tehnicieni și ingineri de la aceeași uzină „Laminorul roșu”, dintr-un mare centru industrial, participă cu entuziasm la întrecerea socialistă, fac inovații. Totul pe măsura transformărilor determinate în conștiințe de actul revoluționar al naționalizării. Personajele cheie, de asemenea remanieri ale unora existând și în *Rădăcinile bucuriei*, au aici o mai limpede individualitate morală. Astfel este cazul inginerului Matei Zane, ideologic devotat socialismului, ori cel al meșterului Păun. Cartea, deși superioară romanului anterior, suferă totuși de același schematism și de aceeași lipsă de încercătură afectivă a discursului epic.

▼ București, E.T., 1967.

◆ **, *De vorbă cu scriitorul ~. Romanul la care lucrez*, GL, IX, 1962, 32, 3; Matei Gane - M. Pruteanu, MZ, VII, 1963, 323, 4; Vasile Voia, ST, XV, 1964, 2, 104; Sanda Radian, VR, XVII, 1964, 3, 185-186; Viorica Fotache, GL, XI, 1964, 3, 2; Dimitrie Bălan, O, I, 1964, 7, 96-97; Costin Năstac-Andria, LCF, VII, 1964, 20, 2; Popa,

Dicționar 1; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Vișelul de aur*, 1949.

ȘTEFĂNESCU AI. I., *Al cincilea anotimp*, București, E.P.L., 1963, 670 p. Fragment: *Descoperirea*, GL, X, 1963, 16, 5. Roman realist-socialist, având ca subiect lupta în ilegalitate a comuniștilor. Ideea centrală a cărții susține simetria celor patru anotimpuri ale anului, aici 1944, pe care revoluția le transformă într-un unic nou anotimp. În succesiunea lor, este urmărit personajul principal, profesorul de filozofie Iustin Rădulescu, care va înțelege din ce în ce mai limpede „adevăratul sens” al evenimentelor istorice. Acțiunea se petrece înainte și după 23 August 1944, în capitală și în provincie. „Exces de sistematizare, predilecție pentru dispoziții prea cerebrale, construcții care nu se înrădăcinează în planul vieții reale” (S. Damian). „Cu vrerea autorului sau nu, ≈, prin construcția și sensurile lui, e o replică la *Întunecare*” (D. Micu). „Problematika abordată în ≈ presupunea în mod imperios observarea atentă a vieții interioare a personajelor” (Virgil Ardeleanu).

▼ București, E.P.L., 1969.

◆ **, *De vorbă cu scriitorul ~. Cartea la care lucrez*, GL, X, 1963, 16, 5; Ion Lungu, TR, VII, 1963, 31, 3; S. Damian, GL, X, 1963, 32, 2; Mănuș Radian, MZ, VII, 1963, 315, 4; D. Micu, CNT, 1963, 42, 3; Lucian Raicu, LCF, VI, 1963, 21, 2; Traian Stoica, FC, XII, 1963, 43, 11; Andrei A. Lillin, SB, XIV, 1963, 10, 49-53; Eugenia Tudor, VR, XVI, 1963, 12, 191-197; Virgil Ardeleanu, ST, XIV, 1963, 12, 77-80; V. Ardeleanu, *Proza anului 1963*, ST, XV, 1964, 1, 13-22; V. Ardeleanu, „*Iluzia vieții*”, ST, XV, 1964, 4, 49-57; Paul Georgescu, *O privire asupra prozei românești contemporane*, VR, XVII, 1964, 8, 134-171; Andrei A. Lillin, *Cultura estetică și creația artistică*, O, XVI, 1965, 7, 6-12; Ardeleanu, *Însemnări*, 105-111; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

TĂUTU Nicolae, *Așa cum a fost*, București, E.M., 1963, 429 p. Roman realist-socialist, având ca temă formarea noii armate, în condițiile de după război. Acțiunea se petrece între 1951 și 1953, într-o unitate de infanterie din sud-vestul țării. Expresia succesului noilor forme de educație o reprezintă fapta de

eroism a tânărului Ion Ștefănoiu, care prinde un grup de spioni care încearcă să treacă granița.

◆ Elena Dan, GL, XI, 1964, 15, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

THEODORESCU Cicerone, *Povestea Ioanei*, București, E.T., 1963, 284 p. Roman realist-socialist, în versuri. Ca expresie a relațiilor sociale „de tip nou”, este relatată povestea de dragoste a cuplului Ioana-Doru, încheiată prin căsătorie. Acțiunea se petrece la țară, într-un sat din Dobrogea.

▼ București, E.T., 1966.

◆ Aurel Martin, *Un roman în versuri*, GL, X, 1963, 52, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

THEODORU Radu, *Muntele*, I, București, E.P.L., 1963, 666 p. Fragment: *Începutul* (vol., anunțat cu titlul *Întoarcerea din război*, e prezentat ca primă parte din trilogia *Face-re-a lumii*), SB, XIII, 1962, 2, 40–46; II, București, E.P.L., 1967, 244 p. Fragmente: *Lumini deasupra muntelui*, O, I, 1964, 3, 4–19; *Lumini și umbre*, O, XVI, 1965, 7, 42–54; ≈, AST, I, 1966, 2, 10; 11; *Gemenii*, ALB, LXVIII, 1966, 986, 4. Primele două vol. dintr-o virtuală trilogie. Roman realist-socialist, tratând despre „preluarea puterii” de către „masele populare” în perioada de după cel de al doilea război mondial. Acțiunea se petrece într-un sat bănățean de munte și angajează forțele reprezentate de primarul Pițu și de Pătru al lui Nică, secretarul de partid, în luptă cu luptătorii anticomuniști din munți. Opoziția de clasă este ireductibilă și acest fapt se reflectă în psihologia personajelor, construite pe măsură. De asemenea, este evidentă ambiția de frescă a cărții, concepută savant, prin colaborarea mai multor planuri narrative. „Dar romanul suferă de diluție în ansamblul său mastodontic” (Marian Popa). „≈ e un roman evident inegal” (Aurel Martin).

◆ Mihai Botez, GL, XI, 1964, 3, 2; Aurel Martin, GL, XI, 1964, 5, 2; Nicolae Ciobanu, O, I, 1964, 2, 59–63; Traian Liviu Birăescu, TR, VIII, 1964, 28, 2–3; Titus Văjeu, LCF, X, 1967, 17, 2; V. B., AST, II, 1967, 4, 12; Voicu Bugariu, O, XVIII,

1967, 8, 81–83; Magdalena Popescu, *Strămoșii*, GL, XIV, 1967, 31, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

TRICOLICI Chiril, *Nebunul din Brent*, București, E.T., 1963, 550 p. Roman politic, realist-socialist, despre conflictul în care ajunge Gill Teserly, unul dintre autorii direcți ai bombardamentelor atomice din Japonia, cu societatea americană. Cartea subliniază imperialismul burgheziei americane, incapacitatea sa de a sesiza amploarea pericolului atomic.

◆ Elena Dan, GL, XI, 1964, 9, 2; Constantin Cubleşan, ST, XIV, 1963, 10, 95–96; Popa, *Dicționar 2*.

ȚIC Nicolae, *Un vals pentru Maricica*, București, E.T., 1963, 212 p. Fragment: *Soarele*, GL, IX, 1962, 47, 4. Roman realist-socialist, umoristic, cu tentă socială. Acțiunea se petrece pe șantierul Vreju, de lângă o incertă așezare D. Personajul principal, brigadierul Ilie Motronea, are o idilă cu angajata unei cofetării, Maricica, dar și conflicte de muncă din cauză că urma să devină, nu peste mult timp, șef de echipă. Sursa comicului stă în transformarea, prin ironie, a tonului serios în unul parodic. Cel mai adesea fraza suferă însă de ambiguitate, de unde senzația de lungime pe spațiu scurt. „≈ e în posesia unui umor discret, pe care, indirect, l-au contestat cei care au vorbit de o alură nu prea simpatcă a eroilor săi” (Eugen Luca).

◆ * * *. *De vorbă cu scriitorul ~. Romanul la care lucrez*, GL, IX, 1962, 47, 4; M. Radian, MZ, VII, 1963, 299, 4; Eugen Simion, GL, X, 1963, 23, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XIV, 1963, 7, 93–95; Constantin Cubleşan, TR, VII, 1963, 32, 3; Eugen Luca, CNT, 1963, 33, 3; V. Ardeleanu, *Proza anului 1963*, ST, XV, 1964, 1, 13–22; V. Ardeleanu, „*Iluzia vieții*”, ST, XV, 1964, 4, 49–57; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *A doua moarte a lui Anton Vrăbie*, 1957.

VINTILĂ Petru, *Drumul dragostei*, București, E.T., 1963, 174 p. Fragment: *Cartea*, ALB, LXVI, 1963, 786, 4–5. Roman realist-socialist, cu temă rurală. Conflictul e generat de opoziția dintre mentalități. Marin Cristache, președintele colectivei dobrogene din Vadul Vechi, refuză să aplice însământarea artifi-

cială la oi, pe motivul că n-are încredere în eficiența procedului. Criticat de colegii de muncă, Cristache „și revine” și, de 1 Mai, defilează la Constanța cu un miel voinic în brațe, dovadă a îndreptării sale.

◆ Dinu Vrancea, ST, XIV, 1963, 5, 79. □ V. și Nepoții lui Horia, 1951.

○ VLASIU Ion, *Succes moral*, TR, VII, 1963, 25, 4; 5; 6; *Sufletul e nemuritor?*, apărut în f.rev. VTR, I, 1971, nr. 2-9 (parțial), *Un vârf de cuțit*, VTR, XII, 1981, 1, 11; *Liniștea e o himeră*, VTR, XV, 1985, 8, 20 fragmente dintr-un nou tom al ciclului românesc *Drum spre oameni*. Începută cu *Am plecat din sat*, tipărit parțial încă din 1938, seria mai cuprinde cărțile *Drum spre oameni* (1961), *O singură iubire* (1965), *Cartea de toate zilele unui an* (1984) și *Succes moral* (1985).

ZINCĂ Haralamb, *Sfârșitul spionului fantomă*, București, E.M., 1963, 276 p. Roman realist-socialist de spionaj. Relatează împrejurările în care este prins de securitatea română spionul Richard Brooke, trimis de o putere străină pentru a recupera o casetă cu documente. Ea aparținuse lui von Krämer, șeful serviciului hitlerist de spionaj de la noi, ucis în timpul bombardamentelor germane asupra Bucureștiului din 24 august 1944. Caseta conținea planurile rețelei de spionaj ce urma să rămână „în conservare” pentru acțiuni ulterioare războiului.

◆ Matei Călinescu, GL, X, 1963, 35, 2; Dinu Vrancea, ST, XIV, 1963, 10, 92; Aurel Butnaru, IL, XV, 1964, 3, 81; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

1964

AIOANEI Pavel, *După ultimul semestru*, București, E.T., 1964, 224 p. Roman realist-socialist, cu tematică socială. Un tânăr absolut al facultății de chimie, Paul Delițoiu, nerezit în învățământul superior, este repartizat la o întreprindere alimentară din Cluj, prost organizată și condusă. Aici, Paul Delițoiu reușește să dinamizeze viața colectivului de muncă și să-și continue

activitatea de cercetare, spre încântarea și surpriza fostului său profesor, Andronache.

◆ Valeriu Cristea, GL, XII, 1965, 2, 2; Constantin Cubleşan, TR, IX, 1965, 3, 2-3; I. Victor, CNT, 1965, 10, 3; D. Bălan, O, XVI, 1965, 4, 93-94.

ARAMĂ Ion, *Pasagerul clandestin. Povestire*, București, E.M., 1964, 206 p. (Cartea ostașului). Mic roman realist-socialist de aventuri, plasat în mediu marinăresc. Echipajul navei românești „Cosânzeana” reușește să dejoace planurile unui grup de sabotori care încerca să împiedice sosirea încărcăturii acesteia la un târg internațional.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

BARBU Eugen, *Facerea lumii*, București, E.P.L., 1964, 470 p. Fragmente: *Necazurile lui Filipache* (romanul e anunțat cu titlul *Familia*), GL, IX, 1962, 28, 3; *Generală*, GL, IX, 1962, 45, 5; *Gânditorul* (romanul poartă titlul *Familia*), LCF, VI, 1963, 4, 6-7; *Familia*, ST, XIV, 1963, 2, 47-75; 3, 20-48; *Plimbarea* (se păstrează titlul *Familia*), GL, X, 1963, 18, 4-5; ≈, VR, XVI, 1963, 10, 10-62; *Opera*, GL, X, 1963, 52, 3. Roman social și de dragoste, construit cu mijloacele realismului socialist. Subiectul e inspirat din nuvela *Munca de jos* (1954). Sunt urmărite, în paralel, destinele unor proletari și acelea ale unor figuri ale clasei superpuse, conexe prin relația erotică dintre fiica unui ilegalist, Eva, și burghezul stilat Manicaticide, adus la sapă de lemn de naționalizare. Construită cu o mai atentă dozare a efectelor epice decât *Șoseaua Nordului* (1959) și dintr-o perspectivă artistică integratoare, a sentimentelor eroilor, din direcția cărora se vede întreaga panoramă a lumii, cartea rămâne și azi proaspătă, în ciuda cadrului ideologic vetust căruia îi rămâne cert tributară. Remarcabile sunt astfel nu numai figura Evei, ci și cea a lui Filipache, ilegalistul, care în lupta politică deschisă se vede învins de forțe a căror acțiune n-o prevăzuse. Și, la fel de puțin dependent de clișeu, e, până la urmă, Matei, activistul care-și dă viața pentru „cauză”. „Roman serios, gândit, evident superior *Șoselei Nordului*” (Nicolae Manolescu).

▼ București, Eminescu, 1971; I-II, cu o pref. și tabel cronologic de Liviu Călin, București, Minerva, 1973.

■ *Sătvorenieto na sveta*, tr. de Gergana Stratieva, Sofia, Narodna Kultura, 1968; *Világteremtés*, tr. de Bálint Tudor, București, Kriterion, 1973.

◆ ***, *Romanul la care lucrez... De vorbă cu scriitorul* -, GL, IX, 1962, 28, 3; Al. Oprea, LCF, VII, 1964, 11, 2; Ion Lungu, TR, VIII, 1964, 18, 3; N. Manolescu, CNT, 1964, 18, 3; Ov. S. Crohmălniceanu, GL, XI, 1964, 19, 2; P. Manoliu, ALB, LXVII, 1964, 856, 2; Aurel Martin, *Însemnări despre* ≈, GL, XI, 1964, 28, 7; Virgil Ardeleanu, ST, XV, 1964, 7, 59-66; Traian Liviu Birăescu, O, I, 1964, 8, 93-97; Liviu Leonte, IL, XV, 1964, 8, 101-106; Radu Popescu, VR, XVII, 1964, 9, 78-98; Marian Popa, *Să discutăm despre eroii literari*, LCF, IX, 1966, 18, 7; Ardeleanu, *Însemnări*, 89-99; Oprea, *Mișcarea*, 141-150; Leonida Maniu, IL, 1968, 6, 46-49; Hristu Căndroveanu, CRC, VI, 1971, 43, 7; Popa, *Dicționar 1*; Ion Cristoiu, *Un motiv satiric la* -, EX, IV, 1972, 2, 3; Traian Podgoreanu, TR, XVII, 1973, 15, 3; Corbea-Florescu, *Biografii*, 11-12; George Pruteanu, *Un roman-replică*, CL, 1974, 2, 10; C. Ungureanu, *De la „Groapa” la* ≈, ST, XXV, 1974, 2, 12-14; Hristu Căndroveanu, *Vremea facerii*, LCF, XVII, 1974, 31, 3; Doina Uricariu, *Un spațiu utopic*, LCF, XX, 1977, 32, 2; Ștefănescu, *Preludiu*, 150-160; Popa, *Dicționar 2*; Manu, *Eseu*, 216-222; *Scriitori români; Dicționar*; Pompiliu Marcea, *Romanul politic românesc*, VR, XXXIV, 1981, 4-5, 27; Popa, *Competență*, 250-256; Marcea, *Concordanțe*, 25; Ulici, *Confort Procust*, 57-58; Leonte, *Prozatori*, 128-132; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 171; Lucian Chișu, *Facerea unei lumi noi*, LCF, XXVIII, 1986, 15, 3; Rotaru, *O istorie*, III, 643-644; Nicolae Georgescu, ≈, LCF, XXXI, 1988, 23, 3. □ V. și *Balonul e rotund*, 1956.

BENADOR Ury, *Beethoven omul*, București, E.P.L., 1964, 442 p. Fragmente: *Sinfonia a X-a*, CNT, 1954, 20, 4; ≈, GL, XI, 1964, 13, 6. Biografie romanțată. Preocupare mai veche a autorului, dovadă nuvela *Preludiu la Beethoven*, publicată în 1940, cartea tratează corect tema, fără străluciri stilistice deosebite. La apariție, Lucian Raicu aprecia că „romanul se înscrie în limitele unei biografii antrenante”.

◆ ***, *Romanul la care lucrez. De vorbă cu* -, GL, XI, 1964, 13, 6; Matei Zega, GL, XI, 1964, 33, 2; D. Micu, CNT, 1964, 39, 3; L. Raicu, GL, XI, 1964, 48, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 342-343. □ V. și *Ghetto veac XX*, 1934.

BOTEZ Demostene, *Document*, București, E.T., 1964, 198 p. Scurt roman social, realist-socialist. Conflictul e generat de uciderea unui jandarm din grupul ce ancheta cauzele unui incendiu pe moșia boierului Iorgu Folescu, în Prahova. Acțiunea se petrece în perioada interbelică.

◆ Simion Bărbulescu, GL, XI, 1964, 30, 2; Bărbulescu, *Demostene Botez*, 76-78.

BRAD Ion, *Descoperirea familiei*, București, E.P.L., 1964, 455 p. Textul a fost revăzut la ed. din 1967. Fragmente: *Onișor*, LCF, VI, 1963, 17, 8-9; *Nicodim*, GL, XI, 1964, 5, 3; *Lelia*, FC, XIII, 1964, 28, 10-11; ≈, TR, VIII, 1964, 28, 4-6; ≈, VR, XVII, 1964, 6, 3-40. Amplu roman social. Aparent, are ca temă dispariția vechilor relații de familie și formarea, la țară, a altora noi, socialiste. Acțiunea se petrece prin anii '60, într-un sat ardelean. E ușor de recunoscut, la bază, artificial tematic realist-socialist: eroii negativi, ca tipuri, trebuiau dezavantajoz luminați din perspectiva narațiunii pentru a fi discreditati. Valoarea literară a cărții e însă dată exact de măsura în care tezismul ideologic al intrigii este subminat de adevărul implicit al vieții. Așa se petrec lucrurile cu personajul Ardeleanu, preot, care-și păreșește soția și fiicele, fugind cu o văduvă, Saveta. Părintele nu își distruge familia pentru a ilustra putreziciunea moralei creștine, ci în consecința unei teribile furtuni interioare. Ceea ce înseamnă și că stereotipul a fost înlăturat, substituit. De altfel, încă de la ≈, lui ~ i s-a recunoscut calitatea de creator de caractere, de mânuitor inteligent al mijloacelor epicii obiective. În plus, raporturile dintre personaje au de pe acum marca gravității și structura complexă a unor relații profunde. La apariție, Aurel Martin observa: „în ≈, ~ configurează tipuri memorabile (unele cu totul noi în proza noastră contemporană), supune discuției

probleme etice de mare actualitate, sondează zone sufletești prea puțin cercetate până acum". Tot așa, Ion Vlad remarca „observația atentă care confirmă calități de analist și portretist”.

▼ Ed. revăzută, București, E.P.L., 1967; Cluj, Dacia, 1971; ed. revăzută și adăugită, București, Eminescu, 1976.

■ *Kapu zânel, Kapu tânel*, tr. de Beke György, București Kriterion, 1979.

◆ ***, *Romanul la care lucrez*, GL, XI, 1964, 5, 3; I. D. Bălan, LFC, VII, 1964, 26, 2; Aurel Martin, GL, XI, 1964, 42, 4; Constantin Cubleşan, TR, VIII, 1964, 42, 3; Nicolae Manolescu, CNT, 1964, 44, 3; Ion Vlad, ST, XV, 1964, 11, 86–89; Radu Popescu, VR, XVII, 1964, 11, 125–134; N. Ciobanu, O, XVI, 1965, 1, 60–63; Aurel Martin, REVR, XIX, 1965, 1, 99–101; Vlad Sorianu, ATN, I, 1965, 4, 12–13; Micu – Manolescu, *Literatura*, 239–241; Dimisianu, *Schițe*, 183–197; Râpeanu, *Noi*, 221–224; Marian Popa, *Șansa familiei*, LCF, X, 1967, 21, 3; Dan Zamfirescu, *Satul ardelean într-o nouă ipostază*, GL, XIV, 1967, 32, 7; Zaharia Sângeorzan, CRC, II, 1967, 33, 6; Sorianu, *Glose*, 109–114; Bălan, *Condiția*, 125–132; Ciobanu, *Panoramic*, 145–150; Al. Piru, *Romanul unui poet*, RL, IV, 1971, 39, 4; Popa, *Dicționar 1*; Dana Dumitriu, *În tradiția romanului românesc*, RL, IX, 1976, 53, 10; Popa, *Dicționar 2; Dicționar*; Romul Munteanu, ~ și fascinația romanului, RL, XIV, 1981, 37, 4–5; Romul Munteanu, ~ et la fascination du roman, CREL, 1982, 4, 106–116; Ioan Adam, *Realismul reflexiv*, RL, XVI, 1983, 37, 11; Iulian Costandache, *Interviu cu ~*, SLAST, IV, 1984, 8, 3; 10; Dorin Murariu, *Romanele lui ~*, O, XXXVI, 1985, 27, 3; Craia, *Orizontul*, 240–241; Ștefan Oprea, *Romane pe scenă*, CRC, XXIII, 1988, 2, 5; Cătălin Bordeianu, *O lume a romanului*, SLAST, VIII, 1988, 7, 8; Emil Vasilescu, *Proces în recurs de ~*, F, XXIV, 1988, 12, 4; Cosma, *Romanul*, I, 174–175. □ Florin Manolescu, ~, FC, XXV, 1976, 32, 6; Cosma, *Romanul românesc*, 348–349; Constantin Crișan, *Conștiința angajării*, LCF, XXII, 1979, 45, 1, 3; Dumitru Micu, *Poezia pământului natal*, RL, XII, 1979, 45, 8; George Arion, *Atelier ~*, FC, XXX, 1981, 3, 15; 16; Nina Preda, *Convorbire cu ~*, RL, XV, 1982, 7, 4–5; Corbea, Florescu, *Biografii*, III, 24–26; Nicolae Băciuc, *Cu ~*, VTR, XVII, 1987, 4, 7; Miko, *Întâlnire*, 29–32.

○ CAMILAR Eusebiu, *Trompetele*, TR, VIII, 1964, 17, 4–5–6; *Intrarea în lume*, ATN, 1965, 7, 10–11, fragmente din romanul *Fuga-n Egipt*.

◆ Dorina Mercheș, *Eusebiu Camilar. Biobibliografie*, Iași, 1974, 29–30. □ V. și Cordon, 1942.

CHIRIȚĂ Constantin, *Pasiuni*, București, E.P.L., 1964, 488 p. Fragment: *Sfera de oțel*, ALB, LXVI, 1963, 819, 4–5. Roman realist-socialist, pe tema dramelor sufletești caracteristice omului de geniu. Ion Mușat și Liviu Filimon, doi absolvenți ai Politehnicii din București, promoția 1950, evoluează în viață în chip divergent. Liviu are tot mai multe succese materiale, dar se pierde sub raport profesional și moral. Dimpotrivă, Mușat, care nu câștigă sub aspect material, devine cu vremea un mare savant, fiind mănânat înainte de un imbold nobil: pasiunea pentru profesia aleasă. Aceeași simetrie subzistă și în realizarea celor doi sub aspect erotic. Ca valoare artistică, ≈ a fost considerat „un roman bun”, deși construit „pe o schemă uzată și cu mijloace banale” (Alexandru Sever). „~ a reușit, în ~, să mânăuască mai bine ca niciodată nu numai bagheta, ci și materialul epic contemplat, îngăduindu-ne să pătrundem în zone sufletești prea puțin valorificate până acum” (Aurel Martin).

▼ Ed. ne varietur, București, Minerva, 1973. Fragment: ≈, în *Romanul rom. cont.*, 230–236.

■ *Uvlečennostj*, tr. de A. Kostin, București, 1967 (Biblioteca Rumynija, 4).

◆ Mircea Anghelescu, GL, XI, 1964, 40, 2; Ion Istrati, IL, XV, 1964, 9, 63–66; Șerban Foaiaș, *Între originalitate și convenționalism în roman*, O, I, 1964, 10, 43–48; Aurel Martin, GL, XI, 1964, 43, 2; M. Moldoveanu, MZ, VIII, 1964, 372, 4; Alexandru Sever, VR, XVIII, 1965, 1, 206–209; Alexandru Sever, REVR, XIX, 1965, 2, 112; Popa, *Dicționar 1*; C. Ungureanu, O, XXV, 1974, 7, 2; Roxana Sorescu, *Permanența romantismului*, RL, X, 1977, 30, 10; Popa, *Dicționar 2*; Mugur, *Profesiunea*, 93–108; *Dicționar*. □ V. și Ciresarii, 1956.

COLIN Vladimir, *A zecea lume*, București, E.T., 1964, 212 p. Fragment: *Pădurea de*

sticlă, GL, X, 1963, 46, 4. Roman științifico-fantastic. Acțiunea se petrece în mileniul al patrulea al erei noastre. Oamenii din viitor, care vor ajunge să populeze și planetele Mercur, Marte, Venus, descoperă pe satelitul Thule o altă civilizație, construită de ființe raționale al căror cod genetic este bazat pe siliciu și care au un grad de dezvoltare mult inferior pământenilor. De aici, șansa autorului de a medita asupra relativității progresului omenesc, într-un text coerent, interesant. „Este o meditație inteligentă, emoționantă – chiar dacă, uneori, emoția aceasta e rece – asupra istoriei și a viitorului” (L. Raicu).

◆ **, *Romanul la care lucrez. De vorbă cu scriitorul* ~, GL, X, 1963, 46, 4; Gheorghe Mihai, LCF, VII, 1964, 13, 2; Aurora Cornu, GL, XI, 1964, 14, 2; Ion Lungu, TR, VIII, 1964, 15, 3; Ion Roman, *Conflictul în literatura de anticipație*, CNT, 1964, 16, 3; L. Raicu, VR, XVII, 1964, 7, 86–89; Micu – Manolescu, *Literatura*, 245; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 663–666.

CONSTANTIN Theodor, *Casa de pe colină*, București, E.M., 1964, 446 p. Roman psihologic, construit după canoanele ideologiei comuniste, având ca temă clarificările de conștiință ale intelectualilor siliți, în preajma celui de al doilea război mondial, să-și definească crezul politic. Eroul principal, Bucur Vișinoiu, rezistă tuturor presiunilor, nu aderă la fascism și se încadrează în mișcarea ilegală a Partidului Comunist.

◆ Diana Mărcuș, CNT, 1964, 28, 3; Ion Cocora, TR, IX, 1965, 4, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

O CORLACIU Ben., *Scrisoarea*, fragment de roman, LCF, VII, 1964, 9, 6–7.

CRIȘAN Nicolae, *Caietele cunoștințelor mele*, București, E.P.L., 1964, 300 p. Roman realist-socialist de analiză psihologică. Construit pe schema manuscrisului găsit, textul e conceput ca o vastă rețea epistolară prin care cele două personaje principale, doctorul Comes și activistul Jerca, rememorează războiul, primii ani ai dictaturii comuniste și epoca de până la 1960, dezvoltându-și, în același timp, dra-

mele interioare. Mai ales pe cele ale doctorului care, neîmplinit în iubire, cu o psihologie de ascet, se dedică descoperirii medicamentului pentru cancer.

▼ București, Eminescu, 1971.

■ Fragment: *Doctor Comes*, tr. de Sorin Moveleanu, București, 1967, 40 p.

◆ Iulian Neacsu, CNT, 1965, 4, 3; Ov. S. Crohmălniceanu, GL, XII, 1965, 5, 2; C. Cucuteanu, ALB, LXVII, 1965, 25 febr., 2; Al. Tudorică, VR, XVIII, 1965, 10, 177–176; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

DAN Sergiu, *Tase cel mare*, București, E.S.P.L.A., 1964, 376 p. Roman social, realist-socialist, cu ambiții de frescă. Acțiunea se petrece la București, în perioada interbelică. Personajul principal, Tase Trandaf, figură tipică de mare comerciant, evoluează prin medii diverse, bine surprinse sub aspectul specificului de epocă. Fără valoare sunt, în roman, paginile ce evocă lupta ilegală a Partidului Comunist, în condițiile „creșterii continue a nemulțumirilor sociale”.

▼ București, E.P.L., 1968.

◆ Gr. Matei, CNT, 1965, 2, 3; Dumitru Solomon, GL, XII, 1965, 4, 2; Sorin Alexandrescu, REVR, XIX, 1965, 2, 113–114; Petru Manoliu, ALB, LXVII, 1965, 903, 2; Popa, *Dicționar 1*; Mihai Gafița, *Septuagenarul* ~, ST, XXV, 1974, 2, 14; Popa, *Dicționar 2*; Ioana Lipoveanu Theodorescu, ~, TR, XXIII, 1979, 40, 6; *Dicționar*. □ V. și *Dragoste și moarte în provincie*, 1931.

DELEANU Nicolae, *Nedeia din Poiana Miresei*, III, v. *Nedeia din Poiana Miresei*, I, 1955.

O DIACONESCU Mihai, *Doamna*, fragment de roman, LCF, VII, 1964, 14, 6–7.

O DRAGOMIR Mihai, *Norii*, fragment de roman, LCF, VII, 1964, 19, 6.

O FABIAN Romul, *Zile de august*, O, I, 1964, 7, 53–60; *Apa vie*, O, XXV, 1974, 12, 11, fragmente din romanul în două vol. *Ultimul car*.

◆ Alexandra Indrieș, *Șantier literar*, O, I, 1964, 7, 53.

FULGA Laurențiu, *Concertul pentru două violi*, București, E.M., 1964, 206 p. (Cartea ostașului). Scurt roman realist-socialist de acțiune, inspirat din lupta ilegală a comuniștilor împotriva celui de-al doilea război mondial.

□ V. și *Eroica*, 1956.

GRECEA Ion, *La porțile Severinului*, București, E.M., 1964, 512 p. Textul a fost revăzut la reeditare. Roman realist-socialist al însurecției antihitleriste. Ațiunea se petrece în mediu portuar, bine individualizat sub aspectul culorii locale. Caracterul alert al expunerii faptelor încearcă să suplinească relativa linearitate a conflictelor, cu desfășurare previzibilă.

▼ Ed. revăzută, București, E.M., 1972; ed. n. varietur, revăzută și adăugită, București, E.M., 1979.

◆ Aurel Lambrino, GL, XI, 1964, 33, 2; Dumitru Micu, *Un „roman cronică”*, GL, XI, 1964, 41, 2; Popa, *Dicționar 1*; Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 34, 2; C. Costin, ATN, IX, 1972, 8, 7; Hinoveanu, *Convorbiri cu...*, 26–36; Popa, *Dicționar 2*; Dicționar; **, *Prețente românești*. R.S. Cehoslovacia, RL, XVI, 1983, 6, 24; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 84–91.

IGNĂTESCU C., *Vântoasa*, București, E.T., 1964, 236 p. Roman istoric, realist-socialist, despre războiul lui Gheorghe Doja.

◆ Rodica Docea, GL, XI, 1964, 22, 2.

LARIAN Sonia, *Continentalul colorat sau prima călătorie a lui Aurel Pistrui. După o idee din povestirea „Cutia de sticlă” a aceleiași autoare*, București, E.T., 1964, 220 p. Roman realist-socialist pentru copii, despre viața de școală.

■ *Cvetnoj materik*, tr. de N. Landman și L. Levin, Moscova, Detskaja literatura, 1969.

◆ Claudia Samoilă, CNT, 1965, 4, 3; Cezar Baltag, GL, XII, 1965, 5, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Căndroveanu, *Literatura*, 156–157.

LEU Corneliu, *Puterea*, București, E.P.L., 1964, 396 p. La reeditare, textul a fost revăzut. Fragmente: ≈, LCF, II, 1959, 23, 10–11;

În *numele clasei*, LCF, III, 1960, 13, 6; ≈, VEA, XIX, 1963, 34, 6–7; ≈, LCF, VI, 1963, 24, 6. Roman realist-socialist, având ca temă lupta pentru instaurarea dictaturii comuniste în România, după actul de la 23 August 1944. Acțiunea se petrece într-un port la mare, în toamna aceluiași an. Este urmărită tentativa sângeroasă a „maselor populare” de a instala prin forță un primar comunist. „Retorismul, formulele reportericești, insuficienta exploatare a unor situații prin ele însele dramatice (cum sunt cele din epilog) dau [...] senzația de superficialitate” (Aurel Martin).

▼ Ed. revăzută, București, Eminescu, 1973.

■ *Vlast'*, tr. de Ju. P. Zajunčkovskij, Moscova, Voenizdat, 1980.

◆ Aurel Martin, GL, XI, 1964, 21, 2; Dumitru Solomon, LCF, VII, 1964, 13, 2; Șerban Foarță, *Între originalitate și convenționalism în roman*, O, I, 1964, 10, 43–48; Al. Sever, VR, XVII, 1964, 11, 188–190; Dumitru Solomon, REVR, XIX, 1965, 1, 108–109; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*. □ V. și *Ochiu-dracului*, 1956.

LUCA Ștefan, *Moștenirea*, București, E.T., 1964, 276 p. Fragmente: *Victor*, ALB, LXVII, 1964, 864, 5; *Familia*, VR, XVII, 1964, 7, 31–59. Tentativă de roman social, de factură realist-socialistă. Conflictul e generat de moartea țaranului Toader Nistor și de împărțirea averii rămase de la el. În a doua parte, cartea prezintă idilic realitățile satului colectivizat. „Romanul lui ~ e orice, dar nu roman” (Virgil Ardeleanu).

◆ E. L., ~, ALB, LXVII, 1964, 864, 5; Vlad Sorianu, ATN, II, 1965, 2, 8–9; Constantin Cubleşan, TR, IX, 1965, 10, 2–3; Adrian Anghelescu, REVR, XIX, 1965, 3, 135–136; V. Cristea GL, XII, 1965, 14, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XVI, 1965, 4, 89–92; L.D., IL, XVI, 1965, 8, 82–83; Ardeleanu, *Însemnări*, 220–224; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

MITRU Alexandru, *Flori pentru Mihaela*, București, E.T., 1964, 294 p. Roman realist-socialist pentru copii. Relatează întâmplări pionierești dintr-o perspectivă politizată. Foști nobili și potențai ardeleni, aflați în căutarea comorii ascunse în conacul familiei, încearcă să arunce în aer clădirea transfor-

mată între timp în casă a pionierilor. Acțiunea se petrece în satele Rumeioara, Siliștea și Fundățica.

◆ N. Verdețu, GL, XI, 1964, 41, 2; Alexandra Indrieș, *Raționalul și extraordinarul în literatura pentru copii*, O, XVII, 1966, 4, 68–73; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

MOCANU Titus, *Stăpânii*, București, E.P.L., 1964, 576 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, XV, 1962, nr. 5, 7–9. Roman realist-socialist, dedicat satului colectivizat. Acțiunea se petrece într-o localitate din Bărăgan. Sunt folosite, ca o noutate în romanul rural de la noi, forme ale sondajului psihologic și procedeul monologului interior. Narațiunea rămâne însă plictisitoare. „În ansamblu, ≈ mi se pare o carte neizbutită” (Virgil Ardeleanu).

◆ Ioana Paulian, LCF, VII, 1964, 22, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XV, 1964, 11, 89–92; L. Raicu, GL, XII, 1965, 3, 2; I. Negoitescu, *Cu privire la romanul actual*, LCF, IX, 1966, 34, 7; 35, 2; Ardeleanu, *Însemnări*, 237–243; Negoitescu, *Însemnări*, 221–231; Popa, *Dicționar 2*.

NEAMȚU Leonida, *Toporul de argint*, București, E.T., 1964, 254 p. (Aventura). Roman polițist realist-socialist. Relatează împrejurările în care e prins un criminal internațional, Laurențiu Dandu, care, pentru a scăpa, își ucide un prieten și chiar pe propriul tată. Acțiunea se petrece în primii ani ai dictaturii comuniste.

▼ București, E.T., 1967.

■ *A remete lebukik*, tr. de Forró László, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1966; *Mann ohne Gesicht*, tr. de J. K. Dollinger, Berlin, Deutscher Militär-Verlag, 1967.

◆ Dinu Kivu, CNT, 1964, 52, 3; Al. Săndulescu, GL, XXI, 1965, 3, 2; Ion Papuc, TR, IX, 1965, 4, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XV, 1965, 1, 102–103; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 578–582.

NEDELICU Șerban, *Dudică*, București, E.T., 1964, 188 p. Roman realist-socialist, cu temă rurală. Este urmărită viața unei brigăzi de tractoriști de la un S.M.T. „Psihologia e sumară, narațiunea un amestec de descrieri de natură plate și episoade violente” (Marian Popa).

◆ Nicolae Buliga, LCF, VII, 1964, 19, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

NEDELICU Șerban, *Învățătorii*, II, v. *Învățătorii*, I, 1961.

NESTOR George, *Flăcări pe apă*, București, E.T., 1964, 116 p. Roman realist-socialist pentru copii și tineret. Acțiunea se petrece într-un sat din sudul Moldovei, în perioada colectivizării agriculturii.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

PETRESCU Ioana, *Ua-Naasse, cântecul libertății. Viața lui Toussaint Louverture*, București, E.T., 1964, 284 p. Biografie romanțată, de tip realist-socialist. Acțiunea se petrece în insula Haiti, unde Louverture, inspirat de idealurile revoluției franceze, se revoltă împotriva regimului colonial.

PETRESCU Leonid, *Autobuzul profesorului*, București, E.T., 1964, 242 p. Roman *science-fiction*, realist-socialist. Este relatată dejucarea planurilor unui grup de sabotori care acționa într-un institut de cercetări fizice, unde savanții se străduiau să rezolve problema modificării stării de agregare a materiei sub influența radiațiilor. Scopul sabotorilor era de a confecționa astfel diamante.

POP Simion, *Triunghiul*, București, E.P.L., 1964, 314 p. Fragmente: *Chirilă* (romanul e anunțat cu acest titlu), GL, IX, 1962, 45, 3; *Vârsta primejdioasă*, LCF, VI, 1963, 19, 8–9; *Reptila*, GL, X, 1963, 48, 3; *Un șnaps*, LCF, VII, 1964, 5, 5; ≈, VR, XVII, 1964, 2, 8–62. Roman social și de dragoste, de factură realist-socialistă. Acțiunea se petrece în nordul țării, printre mineri. Vechea schemă a triunghiului erotic este urmărită în plan social, cu deosebită capacitate de a surprinde faptul frust de viață. Astfel apare figura centrală a cărții, muncitorul Ion Chirilă, a căruia dramă este investigată inclusiv cu mijloacele reportajului. „Un debut promițător în ceea ce se cheamă genul proteic” (Aurel Martin). „Triunghiul rămâne, în cele din urmă, doar un caz interesant, însă nerezolvat artistic” (Virgil Ardeleanu).

▼ București, E.P.L., 1967.

■ **Fragmente: *Le triangle***, tr. de A. G. Boeșteanu, REVR, 1965, 3, 23-71; 4, 21-48; *The triangle*, „The Literary Review”, X, 1967, 4.

◆ Aurel Martin, GL, XI, 1964, 36, 2; D. Cese-reanu, TR, VIII, 1964, 38, 3; Vlad Sorianu, ATN, I, 1964, 3, 8-9; Serban Foarță, *Între originalitate și convenționalism în roman*, O, I, 1964, 10, 43-48; Virgil Ardeleanu, ST, XV, 1964, 10, 84-86; Marin Bucur, LCF, VII, 1964, 21, 2; Boris Buzilă, VR, XVIII, 1965, 1, 132-135; Mihai Drăgan, IL, XVI, 1965, 1, 60-64; Mihai Ungheanu, *Comunistul ca personaj literar de la „Cumpăna” la „Risipiitorii”*, R, II, 1965, 7, 15; Ardeleanu, *Însemnări*, 231-236; Dimisianu, *Schițe*, 61-64, 183-197; Marian Popa, *A propos de...*, ≈, LCF, X, 1967, 52, 2; Regman, *Cărți*, 186-192; Sorianu, *Glose*, 121-125; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Dicționar; Miko, *Întâlniri*, 139-143.

POPESCU Dumitru Radu, *Vara oltenilor*, I, București, E.T., 1964, 422 p. **Fragmente:** ≈, LCF, VI, 1963, 20, 6-7; ≈, ST, XIV, 1963, 10, 5-29; 11, 9-44; *Anotimpul dragostei*, LCF, VI, 1963, 25, 6-7; *Mădălina*, GL, X, 1963, 45, 4-5; ≈, VR, XVI, 1963, 12, 38-96. Roman rural. Este dedicat realităților „satului colectivizat”. Un furt repetat de pește prilejuiește, mai în glumă, mai în serios, cristalizarea pozițiilor „de clasă” ale celor ce sprijină noua organizare socială și ale celor ce o subminează. Cartea vădește o clară maturitate stilistică. Ca în marile romane viitoare, sunt deja prezente în text elementul digresiv, coborârea tensiunilor sociale în expresia relațiilor erotice, coloratura metaforică a frazei ș.c.l. Critica a fost unanimă în a sesiza vocea distinctă a prozatorului. „~ nu renunță la o însușire cunoscută din realizările anterioare ale scrisului său, receptivitatea pentru formele plene ale vieții și puterea de a le releva poezia și farmecul” (Lucian Raicu). „E un roman cu probleme – deci invită la meditație – care, fixându-și raza de observație asupra noilor realități spirituale, îmbogățește, aduce la zi unul din cele mai importante sectoare ale prozei noastre” (Virgil Ardeleanu).

▼ București, E.T., 1967; București, Eminescu, 1972.

■ *Oltyánok nyara*, tr. de Fodor Sándor, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1965.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1964.

◆ Ion Lungu, TR, VIII, 1964, 26, 3; Eugen Luca, CNT, 1964, 29, 3; Alexandra Indrieș, O, I, 1964, 7, 79-83; Vlad Sorianu, ATN, I, 1964, 1, 3; L. Raicu, GL, XI, 1964, 32, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XV, 1964, 8, 123; Eugen Luca, *Note despre pitoresc*, CNT, 1964, 44, 3; Lucian Dumbravă, IL, XV, 1964, 12, 67-70; Lucian Raicu, *Les horizons du monde intérieur*, REVR, XIX, 1965, 1, 84-87; Micu – Manolescu, *Literatura*, 219; M. Anghel-scu, *Să discutăm despre eroii literari*, LCF, IX, 1966, 16, 7; Ardeleanu, *Însemnări*, 146-153; Dimisianu, *Schițe*, 51-55, 183-197; Sanda Radian, *Proza lui ~ și dezbaterea etică*, VR, XXII, 1969, 7, 58-63; Al. Piru, ~ *romancier*, R, VIII, 1971, 9, 11; Popa, *Dicționar 1*; Zaharia Sânger-ozan, *Realism moral și poezie*, CRC, VIII, 1973, 1, 4; Voicu Bugariu, ~ și *monologul justițiar*, RL, VI, 1973, 8, 4; Victor Atanasiu, RL, VI, 1973, 5, 9; T. Podgoreanu, *Un personaj al lui ~*, RL, VII, 1974, 32, 4; Hinoveanu, *Convorbiri cu ..., 90-95*; Valeriu Răpeanu, *De la „Desculț” la „Niște țărani”*, RL, X, 1977, 15, 11; Popa, *Dicționar 2*; *Scriitorii români*; Dicționar; Tașcu, *Dincoace*, 62-188; Leonte, *Prozatori*, 156-158; Cornel Ungu-reanu, *De la literatura cotidianului la romanul politic*, I, O. XXXVI, 1985, 33, 2; Cruțer, *Dialog*, 137-152; * *, *Dumitru Radu Popescu interpretat de...*, 70-74. □ V. și *Zilele săptămânii*, 1959.

POPESCU Tudor, *Vulpea simte capcana*, București, E.T., 1964, 308 p. Roman realist-socialist de spionaj. Prezintă dejucarea planurilor de sabotare de către un grup de spioni a cargoului „Mehedinți”, care avea misiunea de a aduce la Constanța o încărcătură importantă pentru țară. Acțiunea se petrece în primii ani de dictatură comunistă.

▼ București, E.T., 1967.

■ *Lisicata usecta kapana*, tr. de Geneveta Atanasova, Sofia, Dărz. voen. izd., 1966.

◆ Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

○ **POPOVICI Titus**, *Întâmplări*, fragment de roman, GL, XI, 1964, 45, 4-5.

◆ V. și *Străinul*, 1955.

POSTELNICU Ioana, *Plecarea Vlașinilor*, I, București, E.T., 1964, 496 p. Fragment

dintr-o primă variantă: *Cântec de om și pasăre* (romanul e anunțat ca titlul *Constadinu Lesii*), IL, 1957, 6, 6–22; II. *Întoarcerea Vlașinilor*, București, Eminescu, 1979, 688 p. Fragmente: *La Curtea Domnească*, RL, IX, 1976, 39, 14–15; *Pedeapsa*, T, VI, 1977, 4, 24–28. Primele două vol. dintr-o viitoare trilogie, anunțată pe parcursul editării cărților. Roman social și de evocare istorică. Acțiunea se petrece în secolul al XVIII-lea, în împrejurimile Sibiului, și are la bază un conflict generat de lupta oierilor români împotriva asupririi sociale, naționale și religioase austriece sub Maria Tereza și apoi Iosif al II-lea. Stilul dens, tensionat, cu o fină coloratură metaforică, strunește frazarea epică într-o compoziție în aceeași măsură grandioasă și sugestivă. Adevărată epopee închinată tradițiilor vieții țărănești, cartea investighează arhaicitatea spiritului etnic originar, reușind să propună, în cele din urmă, o viziune extrem de personală asupra constanțelor de civilizație care ne-au permis dănuirea istorică. „Romanul [...] impresionează în ansamblul său prin grandioarea și siguranța impecabilă a compoziției, prin densitatea stilistică magmatică” (Marian Popa). „O grandioasă epopee a vieții rurale transilvane” (Șerban Cioculescu).

▼ I, București, E.T., 1967; I, cu un cuvânt înainte al autoarei, pref. de Dan Zamfirescu, București, Minerva, 1974; II. București, Eminescu, 1981.

● Premiul „Jon Creangă” al Academiei pe anul 1979.

◆ Gheorghe Achiței, LPC, XLIV, 1964, 11, 69–75; Sim. B., IL, XVI, 1965, 3, 84–85; I. Negoitescu, *De la romanul de analiză la romanul pastoral*: ~, GL, XIII, 1966, 13, 2; Gabriel Livescu, VR, XIX, 1966, 5, 164–166; Negoitescu, *Scriptori*, 477–482; Viorica Huber, *Virtuți ale romanului istoric*, AST, II, 1967, 6, 9; M. Teodor, ARG, II, 1967, 7, 14; Marian Popa, LCF, X, 1967, 30, 2; Popa, *Dicționar J*; Maria Fanache, T, II, 1973, 3, 8–9; Dan Zamfirescu, *Romanul Vlașinilor*, LCF, XVI, 1973, 21, 9; Corbea, Florescu, *Biografii*, 175–184; Dorin Tudoran, *Cu ~*, LCF, XVIII, 1975, 15, 3; Zamfirescu, *Permanența*, 227–235; Mihail Diaconescu, *Un roman despre eroismul colectiv*, LCF, XIX, 1976, 19, 8; Dan Zamfirescu, *De vorbă cu ~*, T, VI, 1977, 1, 21–22;

Popa, *Dicționar 2*; M. Popescu, *Cu ~*, O, XXIX, 1978, 2, 1; 7; Vasile Netea, SPM, 1979, 438, 3; Elena Tacciu, *Istorie și mit*, RL, XII, 1979, 22, 11; Ion Buzăși, T, VIII, 1979, 6, 8; Cornel Regman, *Roman de băț și cojoacă*, VR, XXXII, 1979, 7, 48–49; Bucur Țincu, LCF, XXII, 1979, 36, 3; Virginia Burduja, CRC, XIV, 1979, 37, 4; *Dicționar*; Francisc Păcurariu, *O impresiune asupra epopee transilvănene*, ST, XXX, 1980, 2, 12; Vasile Chifor, *Epopeea Vlașinilor*, T, IX, 1980, 3, 25–26; Nicolae Georgescu, *Gânduri despre eroul vlașin*, LCF, XXIV, 1981, 38, 1; 7; Regman, *Noi explorări*, 75–78; Ioana Creangă, „*Plecarea Vlașinilor*”, RL, XVI, 1983, 9, 17; **, „*Plecarea Vlașinilor*”, CRC, XVIII, 1983, 10, 9; Nicolae Țone, ~, „*Adevărata tinerețe a unui scriitor este cea a spiritului său*”, SLAST, VI, 1986, 50, 3; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 1121–1122; Alexandru George, *Înt-o serie istorică și tipologică*, RL, XXI, 1988, 2, 5; Cristian Bălteanu, ~, „*E ca și cum aș fi venit pe lume pentru a scrie istoria strămoșilor mei*”, ALF, 1988, 78–79; Bălan, *Repere critice*, 179–186; Căndroveanu, *Literatura*, 83–84.

RĂDULESCU Dorina, Vârte, București, E.P.L., 1964, 248 p. Reluat fragmentar: *Duduța*, AVR, 1984, 115–116. Roman realist-socialist, al formării unei militante antifasciste. Protagonista cărții, Duduța, este crescută de rude la Piatra-Neamț și ajunge funcționară într-un magazin bucureștean. Suspectată de poliție ca militantă antifascistă, ea se refugiază în preziua războiului la Reni, în Basarabia. Urmează refugiul, munca într-un colhoz, ofensiva sovietică și revenirea sa pe pământul eliberat al țării. „~ are caracterul unei jurnal retrospectiv redactat, din dorința obiectivizării, la persoana a III-a” (Ion Lupan).

▼ București, Cartea Românească, 1973.

◆ Ion Lupan, CNT, 1964, 19, 3; Mănuș Radian, MZ, VIII, 1964, 354, 4; Gheorghe Drăgan, IL, XVI, 1965, 1, 82–83; A. Gârneață, REV, XIX, 1965, 1, 110; Sorin Titel, *Întoarcerea în timp*, RL, VI, 1973, 46, 11; Magda Ursache, CRC, VIII, 1973, 49, 4; Constantin Zărneanu, TR, XVII, 1973, 50, 2; Val Condurache, CL, 1973, 23, 9; Popa, *Dicționar 2*; Radu Popescu, *Cu sufletul viu*, RL, XV, 1982, 37, 7; ~, *Roman*, RL, XVI, 1983, 17, 10; Mircea Iorgulescu, *Farmecul discreției*, RL, XIX, 1986, 33, 9.

RUSE Ion, Martor în constelații, București, E.T., 1964, 480 p. Fragment: *Noapte de*

veghe, LCF, VI, 1963, 23, 6. Roman de tip realist-socialist, cu temă industrială. Este urmărit procesul de construcție a unei rafinării în orașul fictiv Sireni, din Moldova. Atât și nimic mai mult.

◆ Victor Crăciun, GL, XI, 1964, 48, 2; Iulian Neacșu, CNT, 1964, 52, 3; Sergiu Teodorovici, IL, XVI, 1965, 1, 68–69; Iulian Neacșu, REVR, XIX, 1965, 2, 116; Al. Tudorică, VR, XVIII, 1965, 5, 179–181; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*.

○ SIMION AI., *Drum la Gârlița*, fragment de roman, ATN, I, 1964, 3, 10–11.

ȘINCAN Dionisie, *Lumini de poziție*, București, E.T., 1964, 142 p. Scurt roman realist-socialist, ralatând despre prigoana organizată de Siguranță împotriva comuniștilor. Acțiunea se petrece într-un port la mare. Filip, personajul principal, se sacrifică pentru ca doi tovarăși ai săi să poată pleca în Spania, pentru a lupta de partea republicanilor.

ȘTEFAN I. M., *Lumina purpurie*, I–IV, București, Editura rev. „Știință și tehnică”, 1964, 32 + 26 + 28 + 26 p. (Povestiri științifico-fantastice, 239–242). Roman *science-fiction*, pe ideea pluralității lumilor locuite. Civilizația dezvoltată pe Umbriel, un satelit al planetei Uranus, intră din greșeală relativ târziu în legătură cu Pământul. Faptul risca să genereze un cataclism cosmic.

TĂNASE Nicuță, *Plec la facultate*, București, E.T., 1964, 160 p. Fragment: *Când vine Tudor...*, FC, XIII, 1964, 15, 18–19. Scurt roman realist-socialist, pe tema întrecerii în muncă. Acțiunea se petrece la Hunedoara, în mediu industrial, și are ca protagoniști pe Tudor Romoșan și pe Alexandru Almășan, dintre care al doilea se va dovedi un carierist. Succesele lui Almășan sunt obținute prin favoritism, scopul ascuns fiind primirea recomandării pentru înscrierea la facultate.

TRESTIENI AI. N., *Când se scutură peli-nul*, București, E.T., 1964, 542 p. Roman rural realist-socialist. Oferă imaginea vieții pline de privațiuni dintr-un sat muntenesc,

Valea Mare, în timpul dictaturii antonesciene. Datorită unor multiple experiențe personale, dar ajutat și de contactul cu militanții comuniști, țăranul sărac Gligore Ghindă iese din inerția unui mod de viață guvernat de prejudecăți. Defectele cărții sunt variate, cel mai supărător fiind schematismul caracterologic.

◆ Valeriu Cristea, GL, XI, 1964, 29, 2; Mariana Părvulescu, REVR, XIX, 1965, 2, 118.

TUDORAN Radu, *O lume întreagă*, București, E.T., 1964, 366 p. Roman de aventuri pentru copii. Ionică, elev al unei școli din București, trăiește un eveniment neașteptat. El bea o licoare miraculoasă care-i permite să cunoască, într-un fel de vis, momente din istoria culturii și literaturii universale. Patosul evocării încearcă să ascundă subțirimea firului epic.

▼ București, Ion Creangă, 1983.

◆ Iulian Neacșu, GL, XI, 1964, 47, 2; Eugenia Tudor, REVR, XIX, 1965, 2, 116–117; Eugenia Tudor, VR, XVIII, 1965, 4, 159–161; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

VICOL Dragoș, *Omul de la ora 13*, București, E.T., 1964, 214 p. (Aventura). Roman realist-socialist, de aventuri. Relatează despre prinderea unui grup de răufăcători care delapidau statul prin masive vânzări de cherestea. Acțiunea se petrece la munte, pe la mijlocul anilor '50.

▼ București, E.T., 1966.

■ *Der Mann von 13 Uhr*, tr. de Seville Răducanu, București, Jugendverlag, 1967.

◆ Dan Bedrosian, GL, XI, 1964, 43, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*.

VINTILĂ Petru, *Orașul încercuit*, București, E.M., 1964, 286 p. Fragment: *Octavian n-a murit*, O, I, 1964, 7, 28–41. Roman realist-socialist. Eroii cărții sunt comuniști din sud-vestul Banatului, siliți să riposteze cu armele față de agresiunea hitleriștilor, care organizează o puternică ofensivă, ca răspuns la actul de la 23 August 1944. În această situație-limită se verifică sentimentele patriotice și țaria de caracter ale protagoniștilor.

■ *Okruzennyj gorod*, tr. de B. I. Adrianov și E. D. M. Karpenko, Moscova, Voeznoe izdatel'stvo, 1967.

◆ Rodica Vardaru, CNT, 1964, 49, 3; C. Mălinaș, TR, IX, 1965, 6, 2; Ion Bălu, GL, XII, 1965, 15, 2; H. Zalis, REVR, XIX, 1965, 4, 149; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; *Dicționar*: Alexandru Ruja, *Cronica evenimentelor cardinale*, LCF, XXXI, 1988, 48, 4. □ V. și *Nepoții lui Horia*, 1951.

1965

ALMAȘ Dumitru, *Un om în furtună*, București, E.T., 1965, 310 p. Viața romanțată a lui Nicolae Bălcescu; respectă datele istorice, imaginând doar unele situații și dialogurile.

▼ Ed. revăzută, București, Ion Creangă, 1973.

◆ Teodor Vărgolici, GL, XII, 1965, 16, 2; Savel Davicu, IL, XVI, 1965, 12, 74–75.

○ **ANGHEL Paul**, *Oaza*, fragment de roman, LCF, VIII, 1965, 10, 6–7.

ANTON Costache, *Liniștea*, București, E.P.L., 1965, 358 p. Fragmente: *Vifornîta* (romanul e anunțat cu titlul *Huhurezu*), TS, V, 1956, 9, 7–22; *Întoarcerea* (romanul e anunțat cu titlul *Cu fața spre soare*), LCF, VI, 1963, 16, 6; *Pământul*, VR, XVIII, 1965, 7, 12–141. Roman social, inspirat din viața satului (acțiunea se petrece în Moldova), evocând perioada cooperativizării agriculturii. Sunt implicate personaje din diferite pătri sociale: agricultori, activiști, cadre didactice. „Liniștea se referă deopotrivă la atmosfera satului și la conformismul unor personaje care, depășite de evenimentele curente, nu-și mai găsesc un sens vieții” (Marian Popa).

◆ Eugen Luca, *Tineri romancieri*, VR, XIX, 1966, 1, 155–162; Ilie Dan, IL, 1966, 1, 79–80; M. Iorgulescu, ALBN, LXVIII, 1966, 944, 2; Valeriu Cristea, GL, XIII, 1966, 9, 2; Alexandru Sever, REVR, XX, 1966, 3, 103–104; Cornel Regman, LCF, IX, 1966, 6, 3; **, CNT, 1966, 13, 3; Olimpia Ternovici, O, XVII, 1966, 4, 79; Popa, *Dicționar 2*.

BĂRBULESCU R., G. ANANIA, *Doando*, București, E.T., 1965, 360 p. Roman de

aventuri științifico-fantastice. Doando este o rachetă-monstru „dintr-o galaxie îndepărtată care amenință planetele”. Inventivitatea autorului merge până la a confecționa unități de măsură pentru neamul wuundzilor, extraterestru. Cei din planeta Wuund se aliază cu pământeni pentru a îndepărta primejdia.

◆ Dinu Kivu, CNT, 1965, 51, 3.

BREBAN Nicolae, *Francisca*, București, E.P.L., 1965, 574 p. Fragmente: ≈, O, XVI, 1965, 2, 27–38; *O vizită neobișnuită*, VR, XVIII, 1965, 5, 44–70. În prim plan ≈ e un roman de dragoste, în care se desfașoară povestea oarecum neobișnuită a doi tineri, Chilian și Francisca, proveniți din medii sociale diferite. Dar, plecând tocmai de la acest ultim indiciu, romanul capătă interesante deschideri sociale și, în parte, politice. Francisca îi mărturisește omului pe care-l iubeste (fără ca această iubire să cunoască vreo împlinire) despre încercarea ei de „rupere de burghezie”. Această povestire reprezintă un „roman în roman”, în care este evocat neamul eroinei, o familie de preoți puși pe căpătuială în perioada de dinainte și de după naționalizarea de la 11 iunie 1948. Un mod de a vedea viața anacronic, care funcționează bine, o pune pe eroină în incompatibilitate, cel puțin teoretică, cu evoluția societății comuniste. Noii lumi îi aparține Chilian. El deapănă, împreună cu ambițiosul muncitor Cupșa Ion, al doilea „roman în roman”, un roman al uzinei. Venind astfel din două direcții diferite către un virtual punct de întâlnire, cele două personaje nu se pot întâlni, iar apropierea lor rămâne o poveste de iubire neîmpărtășită. Respectiva neconcordanță stă la baza dimensiunii psihologice a romanului. ~ pune în mișcare de la început, în proza sa, uriașe mecanisme epice și psihologice, dovedind o neobișnuită forță de construcție. Preocupat de dinamica materiei epice, ~ nu acordă atenție deosebită stilului, mulțumindu-se să preia, cu un program anume, modul de gândire și de exprimare al personajelor sale. Debutul său în roman a fost primit cu unanim entuziasm, justificat ulterior de o operă solidă și profundă. ~ este unul dintre prozatorii care abordează

problemele cu adevărat majore ale actualității, într-o viziune îndrăzneată și cât mai depărtată de prejudecăți.

▼ București, EPL, 1967, București, Cartea Românească, 1971.

■ *Franciska*, tr. de Huszár Sándor, București, Irodalom Könyvkiadó, 1968; *Franciska*, tr. de B. Marcușev, București, 1968; *Franciska*, tr. de Ivan Krstev-Vlah, Sofija, Profizdet, 1968; *Franciska*, tr. de Ju. Kozevnikov, Moskva, Progress, 1969; ≈, tr. de J. Vaisnoras, Vilnius, Vaga, 1970; *Franciska*, tr. de Janis Bunduls, Riga, Liesma, 1971. Fragmente: *Kakoi ia silnâi*, tr. de N. Stroe, în „Biblioteca română”, 1966, 9, 42 p.; *Le Méta*, tr. de Constantin Borănescu, REVR, XXV, 1971, 2, 116–126.

◆ Nicolae Manolescu, CNT, 1965, 44, 3; Mihai Ungheanu, R. II, 1965, 11, 17; Cornel Regman, LCF, VIII, 1965, 28, 5; Gh. Grigurcu, F, I, 1965, 3, 3; V. Ardeleanu, ST, XVI, 1965, 11, 85–89; Lucian Raicu, GL, XIII, 1965, 50, 2; Constantin Cubleşan, TR, X, 1966, 1, 3; Mircea Martin, AFT, I, 1966, 1, 6; Cornel Ungureanu, O, XVII, 1966, 1, 63–66; Eugen Luca, *Tineri romancieri*, VR, XIX, 1966, 1, 152–156; Vlad Sorianu, ATN, III, 1966, 2, 6; E. Simion, V. Cristea, H. Bratu, N. Manolescu, P. Georgescu, Ș. Cioculescu, *Despre romanul ≈ de ~*, VR, XIX, 1966, 2, 123–135; Alexandru Ivasiuc, *Destin et caractere*, REVR, XX, 1966, 1, 150–152; N. Crețu, *Realismul epocii noastre și experimentele artistice*, IL, 1966, 4, 58–69; M. Tudor, IL, 1966, 4, 70–78; Marian Popa, *Note despre proza tânără*, LCF, IX, 1966, 21, 7; Ion Papuc, *Tipuri de personaje în proza contemporană*, TR, X, 1966, 25, 3; Ardeleanu, *Însemnări*, 207–213; Ion Negoiteșcu, *Poezia lui ~*, VR, XX, 1967, 5, 113–127; G. Dimisianu, *Contemplație și acțiune*, GL, XIV, 1967, 47, 2; I. Sârbu, *La reeditarea ≈*, CRC, II, 1967, 51, 8; Regman, *Cărți*, 69–75; S. Damian, *Răsul și plânsul (I–II)*, GL, XV, 1968, 34, 7; 35, 7; Gelu Ionescu, ~ ~ romanul absenței, RL, I, 1968, 9, 8–9; Cubleşan, *Miniaturi*, 174–187; Damian, *Intrarea*, 52–63; Dimisianu, *Prozatori*, 60–65; Stănescu, *Cronici*, 83–98; Dimisianu, *Valori*, 109–112; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Al doilea*, 199–231; Piru, *Istoria*, 523; Mircea Iorgulescu, RL, XVII, 1984, 5, 5; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 465; I. Holban, *Profiluri*, 151–169. □ Petre Nicolau, ~, LCF, IX, 1966, 41, 5; M. L. Cristescu, *Cu ~*, AFT, II, 1967, 14, 229; Sorin

Alexandrescu, *Dilemele prozei*, LCF, XI, 1968, 25, 2; T. Tihan, *Efort creator și mimetism*, TR, XII, 1968, 32, 3; Antoaneta Tănăsescu, *Imaginile personajului*, CNT, 1969, 11, 3; Nicolae Ciobanu, ~: *opțiune pentru caracterologia neoclasică în roman*, I–II, O, XX, 1969, 4, 70–73; 5, 55–58; Mihai Petroveanu, *Libertate și fatalitate*, CNT, 1969, 20, 3; George Timcu, *Dilema lui ~*, VR, XXII, 1969, 9, 82–85; Al. Piru, ~, R, VII, 1970, 9, 11; Victor Ivanovici, *Semnificație și destin*, VR, XXIV, 1971, 6, 79–82; *Romanul rom. cont.*, 532–535; Constantin Coroiu, *Cu ~*, CL, 1977, 6, 3; Cosma, *Romanul*, 188–140; Ștefănescu, *Preludiu*, 191–200; Fănuș Neagu, ~, LCF, XXI, 1978, 24, 6; *Scriitorii români*; Mugur, *Profesiunea*, 193–202; Liviu Petrescu, *Un romancier și personajele sale*, ST, XXX, 1980, 2, 18, 64; Ungureanu, *Imediata*, 249–268; Mihai Dinu Gheorghiu, *Severe ludii*, VR, XXXIV, 1981, 2, 15–19; Val Condurache, *Câștigul cel mare*, CL, LXXXIX, 1983, 5; Alex. Ștefănescu, *Redimensionarea temei politice*, RL, XVI, 1983, 33, 6; Marcea, *Concordanțe*, 51; Constantin Vișan, *Cu ~*, ATN, XX, 1984, 8, 14–16; Ovidiu Pecican, *Cu ~*, TR, XXXVIII, 1984, 25, 3; Alex. Șt., ~, TMS, XX, 1985, 10, 5; 11, 5; Iorgulescu, *Prezent*, 192–196; Ungureanu, *Proza*, 579–610; * * *, *Les romanciers parlent du roman*, REVR, 1986, 2, 66–67; Victor Atanasiu, *Tratat despre ascensiune*, TR, XXX, 1987, 3, 3; Constantin Coroiu, *Cărțile epocii noastre*, CL, XCVI, 1989, 10, 7.

CHIRIAC Virgil, *Zănela călătorește cu acce-leratul. Numai pentru cine e, sau a fost copil*, București, E.T., 1965, 150 p. Cuprinde întâmplări trăite, dar și imaginate de un pionier, în mediul unui mic oraș de provincie.

CHIRIȚĂ Constantin, *Roata norocului*, București, E.T., 1965, 350 p. (Cutezătorii). Face parte din ciclul *Cireșarii*, cartea a treia. Va fi republicat în 1972 și 1976, alături de celelalte vol.: *Cavalerii florii de cireș (I)*, în 1956 *Cireșarii, Castelul fetei în alb (II)*, *Aripi de zăpadă (IV)* și *Drum bun, Cireșarii! (V)*. Roman de aventuri pentru copii și tineret. *Cireșarii* se află în vacanță în orașul D. Grupul lor, format din Tic, personaj central, Dan, Maria și alții, trăiește o aventură polițistă, participând la recuperarea unor statuetă prețioase, furate din muzeul local, și la prinderea făptașilor. Cheia misterului este descoperită în atmosfera unui bălci, unde eroii observă

nereguli la „roata norocului”. Suspans ușor, ferveare tipică lumii exaltate a copilăriei.

▼ Reprodus în *Cireșarii*. III ≈, București, Albatros, 1972; *Cireșarii*. III ≈, București, Cartea Românească, 1976.

● Premiul Uniunii Scriitorilor, 1965.

◆ Victor Crăciun, GL, XII, 1965, 35, 2; Popa, *Dicționar 1*; Popa, *Dicționar 2*; Radu Săplăcan, *Constelația Cireșarilor*, TR, XXIII, 1979, 22, 4; *Dicționar*. □ V. și *Cireșarii*, 1956.

CONSTANTIN Theodor, *Căpitanul de cursă lungă*, București, E.T., 1965, 464 p. (Aventura). Roman „captivant”, cum îl numește G. Dimisianu, de o construcție barocă, prezintă o intrigă polițistă, evocând încercările a două rețele de spionaj de a scoate din țară documente ale armatei naziste, ascunse în august 1944.

■ *Kapitan dalekovo planiia*, tr. de Mihailo Ţehmeistruh, Kiev, Molod, 1970.

◆ G. Dimisianu, GL, XIII, 1965, 47, 2.

CORLACIU Ben, *Baritina*, București, E.P.L., 1965, 548 p. Fragmente: LCF, V, 1962, 18, 6; *Doamna Dromader*, GL, IX, 1962, 36, 3; *Scrisoarea*, LCF, VII, 1964, 9, 6–7; ALBN, LXVII, 1965, 899, 4. A fost reeditat cu titlu schimbat. Roman inspirat din munca geologilor, adaptat cerințelor literaturii „realismului” anilor 60–70. Analiza evoluției profesionale și spirituale a personajului Dumitru Bazaca constituie un pretext pentru radiografierea mediilor sociale diverse în care acesta activează: câmpia dunăreană, satul, orașul de provincie, metropola. Acțiunea este lineară, „obiectivă”.

▼ *Când simți cum moare vântul*, București, Eminescu, 1972.

◆ ***, *De vorbă cu scriitorul ~. Romanul la care lucrează*, GL, XI, 1963, 36, 3; Valeriu Cristea, GL, XIII, 1965, 46, 2; Cornel Regman LCF, VIII, 1965, 31, 3; E. Sorohan, IL, 1966, 1, 78–79; Domițian Cesereanu, TR, X, 1966, 3, 3; Dan Rădulescu, CNT, 1966, 4, 3; Ion Bălu, REVR, XX, 1966, 1, 158–159; Regman, *Cărți*, 75–82; Popa, *Dicționar 1*.

COSAȘU Radu, *A înțelege sau nu. Vieți paralele în toamna lui '44*, București, 1965, 488 p. Fragmente: *În haine curate* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Un extraordinar miros de mâine*), LCF, IV, 1961, 8, 5; Anton Mihailopol, TR, VII, 1963, 38, 4–5; *Administrația „Scânteii” – Anghel Saligny*, 2, LCF, VII, 1964, 7, 5; *Doă vieți paralele în toamna lui '44*, VR, XVII, 1964, 8, 51–99; *Concertul*, FL, XIV, 1965, 10, 16–17. Roman istoric, inspirat din evenimentele insurrecției din august 1944 și ale perioadei imediat următoare. Scrierea se prezintă ca o colecție de scurte biografii ale unor tineri uteciști, angajați în luptă. În centrul acțiunilor, care se intersectează, stă personajul Anton Mihailopol. Alături de el acționează Pavel Crăciun, Tiberiu Roșca ș.a., precum și alte personaje, din diverse medii sociale. Locul acțiunii: București. După insurrecție, activitatea trece în planul luptei politice, la nivelul presei (ziarul „Flacăra tineretului”) și al propagandei culturale. Stil alert, de influență jurnalistică.

◆ Dan Zamfirescu, GL, XII, 1965, 29, 2; Valeriu Cristea, GL, XII, 1965, 43, 2; Cornel Ungureanu, O, XVI, 1965, 11, 58–62; Mihai Gafița, REVR, XIX, 1965, 4, 143–144; N. Crețu, *Realismul epocii noastre și experimentele artistice*, IL, 1966, 4, 58–69; Florin Manolescu, ~, FC, XXV, 1976, 37, 11; Popa, *Dicționar 2*.

O **CRÎȘAN N.**, *Întorcerea*, fragment din romanul *Concert pentru soliști și orchestră*, ALB, LXVII, 1965, 927, 4–5.

GALAN V. Em., *Cărțile Horodiței*, București, E.T., 1965, 700 p. Fragmente: *Proiecte*, VR, XVII, 1964, 3, 5–37; *Voiajorul*, ALB, LXVII, 1965, 910, 4; ≈, GL, XI, 1964, 30, 3; *Uzinele...*, GL, XI, 1964, 34, 6; *Grigore Han*, O, I, 1964, 8, 11–35; *Pensionarul nr. 1*, FC, XIV, 1965, 31, 12–13. Roman social, având în centrul acțiunii un personaj-obiect, uzinele din Horodița (orașel de cca 12 000 de locuitori). În funcție de viața acestor întreprinderi, care începe în 1940, se derulează destinele mai multor personaje, dintre care se detașează Grigore Han, cel care în 1965 devine primul pensionar al localității (și al uzinelor), și Iacob

Mănescu, primul director. Destinele sunt urmărite în trecut până la primul război mondial. Urmează al doilea război mondial, munca de reconstrucție a țării, dezvoltarea orașului etc. Tangențial sunt abordate probleme ale satului din aceeași perioadă. Sensul general al romanului este optimist. ≈ cuprinde un număr imens de fapte și personaje. „Criticabil în ansamblu pentru lipsa lui de unitate și pentru un anume abuz de epicitate” – spune Valeriu Cristea –, romanul „conține fragmente excelente și se distinge printr-un umor continuu”; este în egală măsură „roman, povestire, uneori reportaj”.

◆ Valeriu Cristea, GL, XIII, 1966, 2, 2; Cornel Ungureanu, O, XVII, 1966, 4, 65–66; **, CNT, 1966, 13, 3; Al. Tudorică, VR, XIX, 1966, 7, 169–170; Valeriu Cristea, *La rotation des perspectives*, REVR, XX, 1966, 3, 90–91. □ V. și *Potopul*, 1948.

IONESCU Victoria, *Vecini de baracă*, București, E.P.L., 1965, 244 p. Roman social, scris ca jurnal de șantier. Evocă existența unei tinere care merge în Moldova să editeze un ziar muncitoresc, în perioada 1955–1956. Conceput în dialog viu, cu personaje și cu situații epice bine delimitate, reprezintă o felie de viață palpitantă.

◆ Marieta Nicolau, LCF, VIII, 1965, 15, 2; Nicolae Manolescu, CNT, 1965, 17, 3; Dan Zamfirescu, GL, XII, 1965, 25, 2; Sanda Radian, VR, XVIII, 1965, 12, 206–208.

O ISTRATI Ion, *Stampe provinciale*, fragment de roman, IL, 1965, 12, 5–29.

LUCA Ștefan, *Sub cerul toamnei de atunci*, București, E.M., 1965, 148 p. Roman de război, scris în maniera unui jurnal de campanie. Conține istoria unui elev la Școala de Ofițeri de la Păuliș. Romanul e scris la persoana I și descrie luptele duse de elevii-militari pentru a stăvilii represaliile germanilor din toamna anului 1944.

LUCA Ștefan, *Salcia supărată*, București, E.T., 1965, 222 p. (Aventura). Roman de aventuri, urmând firul unei anchete judiciare pe marginea unei crime comise de către un jandarm împotriva unui deținut politic, în anul 1944.

MĂNUCEANU Vasile, *Anul întâi*, București, E.T., 1965, 264 p. Roman pentru copii și adolescenți. Supune atenției problemele educației în școli, în familie și în societate.

MĂRGEANU Nicolae, *Cercul magic*, București, E.T., 1965, 408 p. (Aventura). Fragment: *Requiem cu Luna*, TR, IX, 1965, 34, 4–6. Roman polițist. A stat la baza unui scenariu cinematografic purtând același titlu.

▼ București, E.T., 1966.

■ *Büvös kör*, tr. de Kormos Gyula, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1967.

◆ Al. Căprariu, TR, IX, 1965, 51, 3; Radu Theodoru, O, XVII, 1966, 1, 82; Dumitru Solomon, GL, XIII, 1966, 6, 2; E. M. [Emil Manu], –, LCF, XI, 1968, 22, 7; Bugariu, *Șase*, 174–181; Sabin Opreanu, *Cu scriitorul* –, O, XXVIII, 1977, 26, 1–7; Eugen Seceseanu, *Mă cheamă Corina, uneori Lili și vând muzică la...* Romanța, FC, XXVI, 1977, 33, 17; Neagu, *A doua*, 58–61.

O MIHAIL Nicolae-Paul, *Când a venit Oltul mare*, LCF, VIII, 1965, 11, 8; *O lectură instructivă*, LCF, VIII, 1965, 19, 9, fragmente din romanul *Temelia de nisip*.

NEAMȚU Leonida, *Celălalt prezent*, București, E.P.L., 1965, 192 p. Roman de formație. Luc, un adolescent, fiul unui crescător de câini de pază, parcurge câteva experiențe erotice și sociale în timpul celui de-al doilea război mondial, înainte și după 23 August 1944, într-un orașel dunărean. Stil vioi, evocare comportamentistă.

◆ Gh. Anca, GL, XII, 1965, 32, 2; Virgil Cuțitaru, IL, 1966, 2, 86–87; Virgil Cuțitaru, REVR, XX, 1966, 3, 104.

NEAMȚU Leonida, *Frumusețea pietrei nevăzute*, București, E.T., 1965, 214 p. (Cutezătorii). Roman fantezist. În acțiune sunt implicați câțiva tineri dintr-un oraș, printre care un actor (Dan Leordeanu – personajul povestirii) și un poet, care se joacă de-a iubirea, de-a aventura.

NEGULESCU I., *Semnele necunoscute*, București, E.T., 1965, 296 p. Roman de ficțiune științifico-fantastică. Aventuri în spațiul

interstelare. Printre personaje, care au nume americane, apare și unul numit Ionescu.

NOR Radu, *Capitolul XXIII*. Roman pentru tineret, București, E.T., 1965, 232 p. (Povestiri științifico-fantastice). Roman de anticipație.

◆ Victor Crăciun, GL, XII, 1965, 42, 2.

NOVICOV Mihai, *Trei în grotă*, București, E.T., 1965, 198 p. Roman pentru copii și tineret. Plecând de la elemente autobiografice, autorul reface aventuri ale copilăriei, din anii de școală, la sfârșitul deceniului al 3-lea. Perioada coincide cu intrarea sa în mișcarea muncitorească și în UTC. Ficțiunea, mai degrabă fantezia, însoțesc o realitate simplă, umană.

◆ Aura Pană, *Etic și estetic în romanul pentru copii*, IL, 1968, 2, 65-71.

PAPU Letiția, *Între două oglinzi*, București, E.T., 1965, 256 p. Fragment: ≈, FMI, 1965, 12, 9-12. Roman de atmosferă din lumea artiștilor plastici contemporani. Sunt dezbătute probleme ale artei. Protagonistii trăiesc o dublă iubire, pentru artă și pentru semenii lor.

◆ Magdalena Popescu, GL, XIII, 1965, 43, 2; Florin Manolescu, CNT, 1965, 47, 3; Iulian Neacșu, REVR, XX, 1966, 3, 105.

○ **PELTZ I.**, *La Muntele de pietate*, fragment de roman, TR, IX, 1965, 6, 4.

POPESCU Tudor, *Ecuatia cu trei necunoscute.*, București, E.T., 1965, 190 p. (Aventura). Roman polițist, cu implicații sociale și afective.

POPESCU Tudor, „H.W.” *Își caută umbra*, București, E.M., 1965, 244 p. Roman de spionaj. Un transfug, Virgil Frânculescu, revine în țară cu altă identitate și încearcă să înșele vigilența organelor de control.

▼ Ed. revăzută, București, E.M., 1970.

○ **POPOVICI Titus**, *Plecarea*, fragment din romanul *Puterea*, GL, XII, 1965, 31, 5. Roman politic. □ V. și *Străinul*, 1955.

REBREANU Vasile, *Căldul cel bun*, București, E.T., 1965, 218 p. Fragmente: *La feres-trele Europei*, TR, VIII, 1964, 33, 4-5; *Omul*

cu fes alb, TR, IX, 1965, 31, 4-5. Roman parabolic cu cheie, inspirat din lumea de după război. Carte a candorii, a relațiilor delicate interumane, populată cu jochei, cu cai și copii. Autorul fructifică experiența noului roman francez și a romanului absurdului, autohtonizând simboluri și metode ale acestora. E străbătut de accente poetice, de un lirism autentic.

■ *A jő hőhër*, tr. de Kosály Márta, Budapest, Europa Könyvkiadó, 1970.

◆ Al. Oprea, LCF, VIII, 1965, 26, 3; Ion Lungu, TR, IX, 1965, 49, 3; Nicolae Manolescu, CNT, 1965, 50, 3; Valeriu Cristea, GL, XIII, 1965, 51, 2; Constantin Cubleşan, *Simboluri în universul copilăriei*, TR, IX, 1965, 51, 2-3; Mircea Tomuş, ST, XVI, 1965, 12, 115-119; Sergiu Drincu, O, XVII, 1966, 1, 81-82; Corneliu Lămătic, IL, 1966, 1, 77-78; Kantor Lajos, *Moda parabolei sau căutarea adevărului?*, TR, X, 1966, 7, 6; Al. Andriescu, *Proză și antiproză*, CRC, I, 1966, 3, 7; George Pătrar, ATN, III, 1966, 2, 6; Vasile Lucaciu, *Creație și actualitate (cu ~)*, TR, X, 1966, 17, 5; Valeriu Cristea, REVR, XX, 1966, 2, 120-121; N. Creţu, *Realismul epocii noastre și experimente artistice*, IL, 1966, 4, 58-69; Damian Necula, VR, XIX, 1966, 8, 171-173; Andriescu, *Disocieri*, 229-234; Popa, *Dicţionar 2*; Dorina Grăsoiu, *Proza lui ~*, TR, XXVI, 1982, 4, 3; Ungheanu, *Interviuri*, 34-41; Gheorghe Pituţ, *A umplut literatura română de căi*, FC, XXXIII, 1984, 44, 10-11; N. Barbu, ~: *maturitatea poetului*, CL, XC, 1984, 12, 11. □ V. și *Casa* 1963.

ROGOZ Adrian, *Omul și năluca*, București, ET, 1965, 552 p. Roman științifico-fantastic, cu personaje americane. Se dezbate condiția omului în cosmos. Aventură și chiar enigmă polițistă.

■ Fragment: *La fille-fleur*, REVR, XXII, 1968, 1, 111-115.

◆ Mircea Oprea, TR, X, 1966, 21, 3; Aurel Martin, GL, XIII, 1966, 27, 2; Ion Bălu, *Viitorul enigmatic*, VR, XIX, 1966, 7, 134-136; Marina Spaco, REVR, XXI, 1967, 1, 109; Aramă, *Colecţionarul*, 274-275; Florin Manolescu, *Breve histoire de la SF roumaine*, REVR, XLII, 1988, 5, 112-127.

SĂLCUDEANU Petre, *Săptămâna neterminată*, București, E.P.L., 1965, 326 p.

Fragment: ≈, VR, XVII, 1964, 12, 32–72. Roman social, inspirat din lumea complexă a satului ardelean de la începutul deceniului al VII-lea. Accentul e pus pe familie, ca bază a structurii sociale, dar și pe colectivitatea socialistă în formare. În centrul acțiunii stă figura activistului Ștefu Varlaam. Romanul e scris în maniera prozei solide, de tradiție ardeleană, cu gravități și pilde profunde. Interesantă e și relația dintre generații, din cea tânără remarcându-se fiul lui Ștefu, Mircea.

◆ I. Rotaru, *O istorie*, III, 804; Cosma, *Romanul* I, 133.

▼ București, Cartea Românească, 1972.

■ *Csonkahét*, tr. de Beke György, București Kriterion, 1974.

◆ George Munteanu, CNT, 1965, 11, 3; Valeriu Cristea, GL, XII, 1965, 16, 2; Constantin Culeșan, TR, IX, 1965, 19, 2–3; Vlad Sorianu, ATN, II, 1965, 6, 8–9; Ion D. Zamfirescu, IL, XVI, 1965, 6, 7–9; Al. Tudorică, VR, XVIII, 1965, 7, 172–174; C. Cucuteanu, ALB, LXVII, 1965, 919, 5; Valeriu Cristea, REVR, XIX, 1965, 4, 144–145; Cosma, *Romanul*, 126. □ V. și *Front fară tranșee*, 1961.

SĂSĂRMAN Gheorghe, *Proba tăcerii*, I–IV, București, 1965, 32 + 32 + 32 + 32 p. (Colecția „Povestiri științifico-fantastice” editată de rev. „Știință și tehnică”, an XI, nr. 245–248). Roman pentru tineret.

STAHL Henriette Yvonne, *Fratele meu omul*, București, E.P.L., 1965, 398 p. Fragmente: *Urzeala*, VR, XVI, 1963, 11, 38–58 (romanul e anunțat cu titlul *Sunt eu păzitorul fratelui meu?*); ≈, GL, XII, 1965, 26, 4. Roman erotic, cu complicații tragice, pe alocuri melodramatice. O serie de neînțelegeri între cupluri duc la crime din gelozii neîntemeiate. În familia fraților Ventura aceste întâmplări provoacă un dezastru moral. Două surori, Pia și Adina, nu reușesc să se facă înțelese. Cea dintâi, bănuind relațiile amoroase ale celei de-a doua cu tânărul pe care ea îl iubea, o otrăvește. Sunt acuzați, pe rând, cei doi. În cele din urmă Pia mărturisește adevărul și se sinucide. Scrierea conține și o învățătură morală, sugerând incapacitatea fericirii în condițiile erorii și ale necinstei. Roman de salon.

▼ Ediție ne varietur, București, Minerva, 1973; București, Minerva, 1989, cu o pref. de Cristian Moraru.

◆ Ion Negoieșcu, GL, XII, 1965, 47, 2; G. Dimisianu, GL, XIII, 1966, 8, 2; Victor Crăciun, O, XVII, 1966, 2, 82; **, CNT, 1966, 12, 3; Ion Nistor, IL, 1966, 3, 93–94; E.T., VR, XIX, 1966, 4, 185–187; Antoaneta Macovei, CRC, I, 1966, 16, 8; Eugenia Tudor, REVR, XX, 1966, 3, 96–97; Popa, *Dicționar* 2; Vârgolici, *Clasici*, 210–212; Cosma, *Romanul*, I, 286; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 531–533; Cristian Moraru, „*Adâncul*” și „*culmea*”, RL, XXII, 1989, 11, 5.

STANCU Horia, *Asklepios*, București, E.P.L., 1965, 382 p. Roman biografic în aparență, ≈ reprezintă o încercare de întoarcere în istorie, pe urmele lui Asklepios (Esculap – părintele și zeul medicinei). ≈ este și o carte de călătorii forțate, urmărind peripețiile personajului în Egipt, Nubia, Saaba, Summer, până la poalele Troiei. Personajul parcurge, ca sclav, toată lumea antică, ba chiar și pe aceea a mitologiei. Dragoș Vrânceanu remarcă faptul că aventura prevalează și că ≈ este produsul unei imaginații „grefate pe o meditație a istoriei”, gen *Thaïs* a lui A. France. Lucian Raicu apreciază însă și calitatea personajului: „[...] omul care nu se dă bătut, care rezistă, care alege simțul moral și omenia activă este totuși marcat de o anume ținută melancolică, de o tristețe a cunoașterii mereu neîmplinite, de o nostalgie, uneori dureroasă, a *eticului*. Pentru ≈ cartea sa este drumul de la condiția de om la aceea de zeu, urmărit prin arta tămăduirii semenilor”. Ca atare ≈ reprezintă un „caz particular” (D. Vrânceanu) de interpretare a mitului în literatură.

▼ București, E.P.L., 1968; ed. revăzută, București, Ion Creangă, 1972.

■ *Ohne Zauber und Orakel*, tr. de Ingeborg Seidel, Berlin, Verlag Neues Leben, 1969; ≈, tr. de Janina Wrzokowska, Warszawa, Nasza Księgarnia, 1969; *Le grand périple d'Esculape*, Paris, Laffont, 1970.

◆ Virgil Carianopol, ALB, LXVIII, 1966, 948, 2; Ilie Dan, IL, 1966, 3, 95–96; Dragoș Vrânceanu, LCF, IX, 1966, 15, 3; Andrei A. Lillin, *Corelația între artă epică și caracterul eroului*, O, XVII,

1966, 4, 34-42; Emil Manu, VR, XIX, 1966, 4, 187-189; Lucian Raicu, GL, XIII, 1966, 19, 2; Ion Biberi, R, III, 1966, 7, 8; Al. I. Ştefănescu, REVR, XX, 1966, 3, 97-98; Marian Popa, LCF, XI, 1968, 16, 5; Virgil Ardeleanu, ST, XXIV, 1973, 4, 19; Ardeleanu, *Opinii*, 113-116; Popa, *Dicţionar* 2; Valeriu Râpeanu, -, RL, XVI, 1983, 42, 15.

ŞAHIGHIAN Alexandru, *Râul fierbinte*, Bucureşti, E.T., 1965, 183 p. Cu *Un gând pentru* ~ de Valeriu Râpeanu. Roman pentru copii şi adolescenţi. Un grup de elevi pleacă într-o excursie în munţi. Destinderea se împleteşte cu activitatea de descoperire a naturii. În acelaşi timp, în viaţa lor apar primele semne ale iubirii. „Eroii sunt adolescenţi ce trăiesc într-un climat sufletesc prielnic visului şi faptelor mari” (Valeriu Râpeanu). Modalitatea epică este povestirea conţinută în sporadice file de jurnal.

TĂUTU Nicolae, *Băiatul şi luna*, Bucureşti, E.T., 1965, 230 p. Roman autobiografic, pentru tineret. Tică, un copil, participă la evenimentele de la sfârşitul războiului anti-hitlerist.

▼ E.T., 1971.

◆ Dumitru Solomon, GL, XIII, 1966, 6, 2.

THEODORU Radu, *Atac la sol*, Bucureşti, E.M., 1965, 90 p. Microroman de război, pe marginea acţiunilor întreprinse de aviaţia română pe frontul de vest în cel de al doilea război mondial.

◆ Simion Bărbulescu, O, XVII, 1966, 4, 75-76.

TIC Nicolae, *Oraşul cu o mie de blesteme*, Bucureşti, E.T., 1965, 256 p. Roman social, cu implicaţii politice. Oraşelul B. trăieşte în anul 1946 drama luptei locale dintre „puterea poporului”, recent instalată la cârma ţării, şi reacţiune. În oraş e trimis sondorul Ilie Strihan (personaj care apare şi în romanul *Anii tineri*), tânăr activist, cu sarcina să organizeze viaţa oraşului. O parte din text e formată din însemnările lui zilnice. Grupul adversarilor este zugrăvit în nota păstoasă a „realismului obiectiv”. De cealaltă parte, „grupul pozitivilor” îşi desfăşoară cu curaj acţiunea de edificare a noului. Roman schematic, în con-

formitate cu limitele estetice ale deceniului al 6-lea. Sunt memorabile secvenţele de dispută socială şi de descriere a mediilor provinciale.

◆ Lucian Raicu, GL, XII, 1965, 14, 2; Eugen Luca, CNT, 1965, 17, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XVI, 1965, 4, 86-89; Eugen Luca, CNT, 1965, 21, 3; Sergiu Teodorovici, IL, XVI, 1965, 8, 83-84; Eugen Luca, *Le refus du pathétique*, REVR, XIX, 1965, 3, 119-121; Ardeleanu, *Însemnări*, 214-219; Popa, *Dicţionar* 2. □ V. şi *A doua moarte a lui Andrei Vrabie*, 1957.

TOIU Constantin, *Moartea în pădure. Cronica unei zile*, Bucureşti, E.P.L., 1965, 320 p. Roman social, realizat în tehnici diverse. „Cartea are o declanşare de roman captivant [...], dar mai apoi se vede că atenţia scriitorului merge către analiză. Finalul e din nou dinamic [...]. Autorul oscilează între cele două formule, realizând fragmente foarte bune, atât de roman poliţist, cât şi de investigaţie psihologică” (G. Dimisianu). Este scris aşadar cu scopul de a atrage cititorul spre analizele sale. Acţiunea are o dinamică poliţistă, axându-se pe luptele duse de comunişti împotriva „bandelor de fascişti”, în noiembrie 1947, într-o localitate de pe lângă Buzău. Evocarea prilejuieşte autorului realizarea unor portrete de „patrioţi” (Sandu Petre, Spiridon, dr. Braga) sau de „răufăcători” (Mişu Zotrescu), pe fundalul atmosferei sociale şi politice specifice aceluia timp tulbur şi frământat. O serie de flash-back-uri în biografiile personajelor amintesc de tehnica scenariului cinematografic.

◆ Gica Iuteş, LCF, VIII, 1965, 30, 2; Nicolae Manolescu, CNT, 1966, 1, 3; G. Dimisianu, GL, XIII, 1966, 4, 2; Eugen Luca, *Tineri romancieri*, VR, XIX, 1966, 1, 156-159; Vlad Sorianu, ATN, III, 1966, 2, 6; L. D., IL, 1966, 2, 84-85; S. Dima, O, XVII, 1966, 6, 84-85; Eugen Luca, REVR, XXI, 1966, 3, 98-99; Popa, *Dicţionar* 2; Simion, *Scriitori*, III, 497-498; I. Rotaru, *O istorie*, III, 808. □ Adrian Păunescu, *De vorbă cu* ~, LCF, XIII, 1970, 26, 8; Păunescu, *Sub semnul*, 510-519; Dimisianu, *Nouă*, 152-171; Mircea Popa, -, ALT, 1980, 279-281; Neagu, *Cartea*, 37-39; Val Condu-rache, *Căştigul cel mare*, CL, XXXIX, 1983, 1, 5; Valeriu Codrescu, *Vârstele literaturii*, CL, XXXIX, 1983, 6, 6; Ion Vlad, *Privirea mistuitoare*

a scriitorului, TR, XXVII, 1983, 32, 1; Mircea Muthu, *Discursul preponderent teoretic*, CRC, XVIII, 1983, 38, 4; Ungureanu, *Proza*, 699-719.

VINEA Ion, *Lunaticii*, I-II, București, E.P.L., 1965, 430 + 340 p. Fragmente: *Escroc sentimental* (romanul e anunțat cu acest titlu), CPT, IX, 1930, 91-92, 2-4; *Dalia*, CPT, III, 1930, 860, 3-4; *Escroc sentimental*, VRA, IV, 1931, 191, 4; ≈, RVR, I, 1941, 1, 23-35; 2, 208-223; 3-6, 357-363; 7-8, 490-496; II, 1942, 1-3, 66-93; *A patra putere*, GL, X, 1963, 30, 4; *Timtarul*, VR, XVII, 1964, 1, 64-81. Roman erotic, în esență, dar cu largi implicații sociale, deoarece avaturile sentimentale ale personajului principal, Lucu Silion, sunt determinate de traiul în mijlocul unei societăți în derută (societatea bucureșteană din preajma celui de-al doilea război mondial), care i-a permis să dezerteze de la obligațiile sale cele mai elementare. Lucu Silion este un debusolat, un sinecurist provenit dintr-o familie în declin, care mizează totul pe cartea sentimentală. Se îndrăgostește morbid de câteva ființe deodată, Ana Ulmu, Laura Feraru, Matilda Feraru, cărora însă nu le poate aduce decât nenorocire. Evident, în cele din urmă este părăsit de toată lumea și decade din punct de vedere moral. În paralel cu această tramă erotică, în care escrocheriile afective se îmbină cu unele momente de sinceritate și tandrețe (mai cu seamă în legătură cu infirmitatea Laurei), se derulează un amplu spectacol social, pus în scenă de lumea pestriță a Bucureștilor. Înalta, ca și decăzuta societate, lumea venală și coruptă a presei și a instituțiilor de stat, mediul finanțelor etc. sunt descrise „în trecere”, date fiind relațiile inevitabile ale personajelor. Din acest unghi de vedere, ≈ este și un roman de atmosferă, puternic colorat, cu picanterii de rigoare. Există și o minimă zonă care întreține virtutea (mama lui Lucu Silion, Arghir - nefericitul curtezan al Anei Ulmu), dar care nu poate întoarce din drum fenomenul general de prăbușire morală. O anume disperare erotică, tradusă în manifestări exaltate, înlocuiește în conștiința lui Lucu Silion obsesia nerealizării sale sociale. Stilul cărții urmează în totul cursul „splen-

dorii și decăderii” personajelor. Un model ilustrat a fost semnalat pe bună dreptate: „Trăirea voluptoasă va avea un deznodământ justificat în degradarea materială a personajului, care aparține acelei categorii tipologice balcanice descrisă de Mateiu Caragiale” (Marian Popa).

▼ I-II, cu o pref. și tabel cronologic de Magdalena Popescu, București, Minerva, 1971. Reprodus în: *Opere*, III, cu un studiu introductiv de Mircea Vaida, Cluj, Dacia, 1973; Timișoara, Facla, 1988. Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 239-263.

◆ Lucian Boz, ≈, *romancier*, SE, I, 1931, 3, 1; Matei Călinescu, ≈, ST, XV, 1964, 9, 102-103; Mircea Tomuș, *Schiță de portret*, ST, XVI, 1965, 4, 52-59; Mihail Petroveanu, VR, XVIII, 1965, 5, 101-111; Nicolae Manolescu, CNT, 1965, 28, 3; Mihai Ungheanu, R, II, 1965, 8, 15; Constantin Cubleșan, TR, IX, 1965, 36, 2-3; Radu Zamfirescu, IL, XVI, 1965, 11, 74-76; Sorin Alexandrescu, ≈, LCF, IX, 1966, 8, 7; Virgil Ardeleanu, *Proza lui* ≈, ST, XVII, 1966, 2, 83-94; Mihail Petroveanu, *Une batailles sur le territoire ennemi*, REVR, XX, 1966, 1, 147-149, Constandina Brezu, ≈, LCF, IX, 1966, 42, 7; Simion Mîoc, *Proza lui* ≈, AUT, VII, 1969, 189-204; Ardeleanu, *Proza*, 215-226; Cubleșan, *Miniaturi*, 232-238; P. P., *Fantasticul uman în proza lui* ≈, VR, XXIII, 1970, 2, 131; Gelu Ionescu, *Posteritatea*, TR, XIV, 1970, 19, 3; Mircea Vaida, *Edițându-l pe* ≈, RL, III, 1970, 31, 8; Sălăgean, *Vinea*, 47-71; Paul Georgescu, *Formula unui surăs*, RL, IV, 1971, 36, 8; G. Gheorghită, ≈ *romancier*, R, IX, 1972, 3, 16; Nicolae Manolescu, *Cazul* ≈, RL, V, 1972, 24, 9; Mîoc, *Ion Vinea*, 343-344; Protopopescu, *Volumul*, 101-107; Zaharia, *Vinea*, 215-224; 246-276; Victor Atanasiu, ≈, *Opere III*, RL, VI, 1973, 40, 9; Antoaneta Tănăsescu, *Modernismul bine temperat*, RL, VII, 1974, 27, 12-13; *Romanul rom. cont.*, 237-239; 528-531; Eugen Simion, ≈, LCF, XVIII, 1975, 39, 7; Alexandra Indrieș, ≈ - *prozator al estetismului vieții*, I-II, O, XXVII, 1977, 37, 5; 40, 3; Popa, *Dicționar 2: Scriitori români*; Mihaela Cristea, *Cu Henriette Yvonne Stahl despre* ≈, RL, XIII, 1980, 2, 8; Heinrich, *Peregrinările*, 129-130; **, *Alte*, 64; Craia, *Fepele*, 173-175; Ghidirmic, *Proza*, 198-202; ≈ *interpretat de*, 96-101; 105-119, 119-130; 169-175; Aderca, *Contribuții*, 234-242; Mircea Mancaș, ≈, *prozator*, RL, XX, 1987, 8, 7; Dumitrescu-Buşulenga, Sava, *Muzica*, 306-321.

VLASIU Ion, *O singură iubire*, București, E.P.L., 1965, 440 p. Fragment: *Pământul*, TR, IX, 1965, 10, 4-5. Face parte din ciclul *Drum spre oameni*. Va fi republicat în 1970 alături de celelalte vol.: *Copilăria uitată. Am plecat din sat* (I), *Casa nebunilor. Ritmuri. Omul printre arbori* (II), ≈ *Pământul* (III). Roman de atmosferă, autobiografic. După adolescență și tinerețe, rememorate în primele cărți ale ciclului, *Am plecat din sat* (1957) și *Drum spre oameni* (1962), autorul personaj se află în anii puterii de creație. Mediul artistic din Timișoara și Cluj, apoi retragerea în locurile natale, la Obârșia Mureșului corespund unei activități de creație (în sculptură) pline de roade. În existența sa intră acum personalități artistice cunoscute: Romul Ladea, Catul Bogdan, Dinu Ilea, Sabin Drăgoi, Mestrovici, Emil Giurgiuca și alții. Evocarea e dublată de un roman de dragoste, cuprinzând iubiri la care personajul a renunțat în favoarea artei. Nora (o tânără din Iugoslavia), Cristina sau Kati sunt povești sentimentale cu un aer juvenil, dar și cu forța pe care le-o dă însoțirea cu arta.

▼ București, Eminescu, 1977. Reprodus în: *Drum spre oameni*, III, ≈, București, Eminescu, 1970.

◆ Emil Manu, GL, 1965, 1, 2; Gheorghe Ardeleanu, F, II, 1966, 1, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XVII, 1966, 2, 99-101; Alexandra Indrieș, O, XVII, 1966, 5, 72-77; Sorin Movileanu, REVR, XX, 1966, 2, 118-119; Răpeanu, *Noi*, 225-228; Căprariu, *Jurnal*, 105-109; Perpessiciu, *Lecturi*, 35-50; Ardeleanu, *A urî*, 42-46; Popa, *Dicționar* 2; Anton Cosma, ~ *romancierul*, VTR, XIII, 1983, 5, 7; 13.

ZAMFIRESCU Al. Duiliu, *Domnul Daltaban de Seraschier*, București, E.P.L., 1965, 428 p. Face parte din ciclul mixt *Perfecții diplomați*, din care au mai apărut vol. *Fără frac și joben* (1952) și *Perfecții diplomați* (1962). Roman de atmosferă. Autorul, fiul scriitorului Duiliu Zamfirescu, a cunoscut bine atmosfera ambasadei române de la Roma, pe care o descrie și în acest roman. Scris cu intenții satirice și cu un umor gros, ≈ se remarcă prin felul în care raportează atmosfera

muntenescă la protocolul diplomatic. Protagonistii, State Daltaban și soția Adelaida, diplomați, evoluând prin saloanele înaltei societăți italiene, joacă un fel de piesă de mahala bucureșteană. Filonul politic specific începutului deceniului al treilea, cu cele dintâi mișcări fasciste, însoțește o acțiune plină de intrigă meschine și de vanități ridicole. Domnul Daltaban, fiul unui hot de cai, își făurește genealogii nobiliare. Părând mai mult memorialistică deghețată decât fabulație epică, „≈ conține, incontestabil, elemente pentru definirea unor tipuri de *diplomați perfecți*...” (D. Micu).

◆ Camil Baltazar, GL, XII, 1965, 22, 2; G. Gheorghită, CNT, 1965, 23, 3; Modest Morariu, REVR, XIX, 1965, 3, 137; Dumitru Micu, GL, XIII, 1966, 1, 2.

ZINCĂ Haralamb, *Taina cavalerului de Dolenga*, București, E.M., 1965, 292 p. Roman polițist. Locotenentul Virgil Conta de la D.G.M. investighează un caz de fals în acte publice. ~ depășește, aici, perimetrul strict al genului, literaturizând mai nuanțat; el știe „să gradeze efectele, să urmărească strâns înlănțuirea faptelor” (G. Dimisianu).

◆ G. Dimisianu, GL, XIII, 1965, 47, 2; Petre Pintilie, *Cu ~*, O, XXIX, 1978, 38, 1; 8.

1966

ANANIA George, *Corsarul de fier*, I-II, București, E.T., 1966, 56 + 56 p. (Clubul temerarilor, 2-3). Roman de aventuri, pentru tineret. Acțiunea se petrece în largul mărilor, în sec. al XVI-lea, avându-l ca protagonist pe piratul Drake (personaj real).

○ **BACOVIA George**, *Visări mocnite*, fragment din romanul *Impresii de roman*, ATN, III, 1966, 9, 3.

BĂRBULESCU Romulus, *Simbamuenni*, I-II, București, E.T., 1966, 62 + 60 p. (Clubul temerarilor, 6-7). Roman de aventuri, pentru copii și tineret, cu acțiune plasată în jungla africană.

BELCIU Maia, *Blana de focă*, București, E.P.L., 1966, 146 p. Fragmente: ≈, LCF, VIII, 1965, 8, 5; *Avere pe subținare*, O, XVI, 1965, 8, 21–28; *Inelul cu ametist*, TR, IX, 1965, 35, 4–5. Roman erotic, scris în tehnici moderne, de inspirație proustiană. Sida este o femeie care-și ratează fericirea în iubire, ca să se căsătorească din interes cu Blagoe, om bătrân, dar bogat. Ea rămâne însă cu obsesia patimii distrugătoare pentru un chipeș marin-ar. Romanul, de mici dimensiuni, evocă o durată de peste trei decenii, din timpul primului război mondial până în preajma celui de-al doilea, dar se desfășoară pe o porțiune scurtă de timp, prin retrospecția și introspecția personajului. E scris alert, cu nerv. S-a făcut o relație cu lumea puternică a bănătenilor: „Imaginați-vă lumea lui Slavici, mai cu seamă din *Mara*, exploatată cu mijloacele introspecției proustiene...” (Al. Săndulescu).

◆ ***, CNT, 1966, 36, 3; Al. Săndulescu, GL, XIII, 1966, 41, 2; M. N. Rusu, LCF, IX, 1966, 42, 2; Octavian Stoica, AFT, I, 1966, 10, 147; Voicu Bugariu, AST, I, 1966, 5, 8; Maria Nicoară, O, XVIII, 1967, 1, 84–85; Damian Necula, VR, XX, 1967, 2, 168–169; Al. Săndulescu, REVR, XXI, 1967, 2, 123; Popa, *Dictionar 2*; Cornel Ungureanu, *Un univers senzational*, RL, XII, 1979, 36, 4; Ungureanu, *Imediata*, 212–217; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 308–310; Popa, *Replay*, 46–47.

○ **BENIUC Mihai**, *Bătrâna*, fragment de roman, GL, XIII, 1966, 31, 4.

○ **BERCIU Șt.**, *Misteriosul Juhas Roik*, apărut în f.rev. LCF, IX, 1966, nr. 26–32. Roman polițist.

◆ Dinu Săranu, –, LCF, IX, 1966, 36, 7.

BLĂJAN Ion, *Omul cu ochelari negri*, București, E.P.L., 1966, 372 p. Cu o pref. de Ion Brad. Roman autobiografic. Este relatată existența unui om lipsit de vedere, începând cu copilăria petrecută în sat și continuând cu perioada școlară de la Blaj și Cluj, în deceniul al treilea. Personajul, numit chiar Ion Blăjan, urmează apoi o școală de meserii pentru orbi, la Timișoara. Ajunge tipograf la Cluj. Povestirea denotă o concepție de viață dominată de

bucuria de a trăi, de a munci și a iubi. Alături stă o inedită aventură a cunoașterii, în condiții dramatice, dar scutită de lamentații inutile.

▼ București, Eminescu, 1972.

◆ ***, CNT, 1966, 12, 3; Al. Săndulescu, GL, XIII, 1966, 15, 2; Mircea Ciobotaru, CRC, I, 1966, 15, 8; Marin Tarangul, LCF, IX, 1966, 21, 2; Maria Racolta, ST, XVII, 1966, 5, 105–106; Al. Săndulescu, REVR, XX, 1966, 4, 97–98.

BREBAN Nicolae, *În absența stăpânilor*, București, E.P.L., 1966, 396 p. Fragment: *Fratele Ei, sălbăticit în legendă*, GL, XIII, 1966, 26, 4–5. Roman de analiză socială și psihologică. Este format din trei părți, intitulate *Bătrâni*, *Femei și Copii* (*oglinzile carnivore*), de fapt două microromane și o nuvelă, reunite sub un titlu unic, sub semnul unei atmosfere unitare. La apariție, în cea dintâi cronică literară tipărită, Eugen Simion constata că ≈ „nu e propriu-zis un roman”. Cartea intră, de fapt, în seria scrierilor care au urmărit redefinirea genului romanesc, prin apelul la alte structuri (morale cu precădere) decât cele tradiționale. ~ parcurge, în cartea sa, trei vârste de sensibilitate într-un cadru social comun. Prima secțiune studiază câteva medii familiale prin intermediul felului în care le vede anticarul Pamfil. Nu există o acțiune anume, ci numai întâlniri accidentale între personaje, de la care pornește analiza psihologică. Secțiunea *Femei* conține o mai pronunțată epicizare, conturând existența fizică și morală a personajului feminin E. B., personalitate puternică, incomodă. Ultimul fragment, *Copii*, se bazează pe o analiză psihologică a limitelor copilăriei, prilejuită de apariția celor dintâi semne ale maturizării. O concluzie asupra bazei de unificare românească a acestei compoziții este exprimată tot de Eugen Simion: „~ verifică o vocație de analist, pe care *Francisca*, romanul anterior, o fixase în reprezentările unei proze durabile, esențial intelectuală”. Romanul reprezintă un succes important și prin faptul că a contribuit la deschiderea orizonturilor prozei actuale.

■ Fragmente: *L'enfance d'Herbert*, REVR, XX, 1966, 3, 42–45; *Különös látogatás*, în

vol. *Különös látogatás*, tr. de Réz Pál, Budapest, Európa Könyvkiadó, 1968.

◆ Eugen Simion, GL, XIV, 1967, 7, 2; Mircea Martin, AFT, II, 1967, 15, 243; Al. Protopopescu, TMS, II, 1967, 2, 12; Mihai Ungheanu, R, IV, 1967, 3, 8; I. Sârbu, CRC, II, 1967, 12, 8; Constantin Cubleşan, TR, XI, 1967, 15, 3; Nicolae Manolescu, CNT, 1967, 15, 3; Mihail Diac, ARG, II, 1967, 4, 12; Vasile Sporic, ATN, IV, 1967, 5, 7; Cornel Ungureanu, O, XVIII, 1967, 5, 80-83; **, VR, XX, 1967, 5, 113-127; Gheorghe Grigurcu, F, III, 1967, 7, 2; N. Creţu, IL, 1967, 7, 60-64; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XX, 1967, 8, 153-156; M. N. Rusu, LCF, X, 1967, 35, 2; V. Stanciu, ST, XVIII, 9, 102-103; Eugen Simion, *Analyses et essais en prose*, REVR, XXI, 1967, 3, 106-109; Valeriu Cristea, *Sondorii*, CNT, 1967, 45, 3; S. Damian, *Somnul*, RL, I, 1968, 2, 12; Gelu Ionescu, -- romanul „absenței”, RL, I, 1968, 9, 8-9; Rusu, *Utopica*, 84-89; Martin, *Generație*, 103-108; Cristea, *Interpretări*, 88-93; Damian, *Intrarea*, 47-51; Petrescu, *Scritori*, 125-128; I. Negoitescu, *Însemnări*, 233-258. Crohmălniceanu, *Pâinea*, 184-190; Piru, *Istoria*, 523; Gorcea, *Structură*, 151-156; Mariana Brăescu, *Cu* -, SLST, IV, 1984, 3, 3; 5, 10; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 416-417. □ V. și *Francisca*, 1965.

BUCUR Marin, *Zi de vară până-n seară*, București, E.P.L., 1966, 272 p. Roman rural, plasat în atmosfera satului Românească, de lângă București, pe Dâmbovița, în anii imediat următori cooperativizării agriculturii. În centrul acțiunii se află figurile inginerului Sivu și a soției sale, arhitectă, care hotărăsc să părăsească capitala pentru a contribui la dezvoltarea satului. Împreună cu secretarul de partid Lisandru ei se opun mentalității învechite a președintelui de colectivă Voicu. Romanul, deși tezist, „reține plăcut atenția prin unele observații de amănunt de o mare autenticitate” (I. D. Bălan). Sunt de remarcat personajele pitorești, specifice regiunii, precum și limbajul viu, colorat.

◆ **, CNT, 1966, 35, 3; Ioniță Marin, ARG, I, 1966, 5, 2; Ion Dodu Bălan, LCF, IX, 1966, 48, 2; Silvia Guga, O, XVIII, 1967, 6, 75-76; Emil Manu, *Un jour d'été du matin au soir*, REVR, XXI, 1967, 2, 124; Bălan, *Condiția*, 147-151.

○ **BUZURA Augustin**, *Tinerețea lui Noe*, TR, X, 1966, 21, 5; *Cu unghiile tăiate*, TR,

X, 1966, 34, 4; *Interior cu manechine*, TR, XI, 1967, 22, 4, fragmente din romanul *Insula efemeridelor*.

○ **CĂLINESCU G.**, *Fata răpiată*, apărut în f.rev. LCF, IX, 1966, nr. 23-25 (neterminat). Fragment: ≈, RFR, XIII, 1946, 7, 515-526. Roman polițist. „Un roman cu aspect polițienesc, dar cu auriții de *Vita Nuova*” (~).

◆ -, RFR, XIII, 1946, 7, 515. □ V. și *Cartea nunții*, 1933.

CHIRIȚĂ Constantin, *Trandafirul alb*, București, E.P.L., 1966, 318 p. Cu un *Cuvânt înainte* al autorului. Roman de aventuri polițiste. Critica l-a asociat cu alte două cărți, *Îngerul alb* și *Pescărușul alb*, apărute în 1969, sub titlul *Trilogia în alb*. Dar ele au apărut independent și au ca punct comun doar acțiunea de cercetare judiciară a doctorului Alexandru Todor. Autorul lasă să se înțeleagă că acțiunea din ≈, ca și cea din celelalte două romane, ar fi relatată de acest detectiv modern. În ≈ se prezintă o crimă, comisă la pensiunea ce dă titlul cărții. Este ucis un scriitor, pentru ca ucigașul să i se substituie. Romanul e un dialog între bănuții și anchetatori, în spațiul închis al clădirii. Sănziana Pop susține că avem de a face cu o „carte fals polițistă”, „un antiroman de aventuri”, „o farsă ingenioasă, cu delicii de ordin intelectual”.

▼ București, E.P.L., 1969; București, Eminescu, 1974.

■ *A fehér rozsa*, tr. de Lendvay Eva, București, Ifjúsági Könyvkiadó, 1968; *Bjalata rosa*, tr. de Iv. Kristev-Vlah, Sofija, Narodna mladez, 1971; *Verhängnis Anagrammen*, tr. de Michael Bürger, București, Kriterion, 1975; *A fehér rozsa*, tr. de Lendvay Eva, București, Albatros, 1989.

◆ Natalia Stancu, AFT, I, 1966, 2, 18; Sănziana Pop, LCF, IX, 1966, 10, 2; **, CNT, 1966, 12, 3; N. Velea, GL, XIII, 1966, 13, 2; Alexandru Sever, REVR, XXI, 1967, 2, 124; Hristu Căndroveanu, *Literatură și divertisment*, RL, III, 1970, 6, 8; Popa, *Dicționar 2*; Căndroveanu, *Literatura*, 131-133. □ V. și *Ciresării*, 1956.

○ **COCEA N. D.**, *Pe drumul noului Damasc*, GL, XIII, 1966, 20, 7; *Calomniatorii*

vieții, MS, VIII, 1977, 3, 41–47, fragmente din romanul *Pe drumul noului Damasc*.

◆ Constantin Brezu, GL, XIII, 1966, 20, 7; Nicolae Florescu, *Între confesiune și pamflet*, MS, VIII, 1977, 3, 38–40.

O CONSTANT Paul, *Mândrie*, fragment din romanul *Zilele revoluției de la 1848*, AST, I, 1966, 4, 8–9.

CONSTANTIN Theodor, *Enigma „Professor Rebegea”*, București, E.M., 1966, 414 p. Roman polițist. Este analizat un caz de patologie criminală. O femeie cocoșată, Phymé, ucide o altă femeie, din gelozie, iar personajul Emilian Rebegea este bănuțat a fi ucigașul. Ancheta restabilește adevărul și duce la confesiunea făptașei.

■ *Vykradennja akademika Robesku*, tr. de J. Feldstejn și I. Grecanivskij, Kiev, Radjen-skij pismennek, 1968.

◆ Ion Lungu, TR, XI, 1967, 10, 3.

CONSTANTIN Theodor, *Doamna În mov*, București, E.T., 1966, 416 p. (Aventura). Roman de spionaj științific.

■ *A lila ruás hólgy*, tr. de Kerekes György, București Ifjúsági Könyvkiadó, 1968; *Die Dame in Lila*, tr. de Gisela Lichter, București, Jugendverlag, 1969; *Die Dame in Mauve*, tr. de Eva Behring, Berlin, Verlag Neues Leben, 1970.

CORBEA Dumitru, *Bădia*, București, E.T., 1966, 172 p. Fragment: ≈, ALB, LXVIII, 1966, 952, 4. Microroman de formație, cu aparențe autobiografice. Este relatată povestea tânărului Sandu Fecioru, fiu de țărani săraci, care se impune în liceu ca un talent autentic. Acțiunea decurge în ritmul „amintirilor din copilărie”, are culoare și o anume candoare.

◆ Dan Ursuleanu, REVR, XXI, 1967, 2, 122.

COȘOVEI Traian, *Tânărul meu Ulise*, București, E.P.L., 1966, 360 p. Roman biografic. Autorul face portretul unui artist contemporan, tânăr, talentat, dar grav bolnav. Ulise, nume care face trimitere la „odiseea”

artistică a personajului, este o vedetă și o victimă a anturajului. Femei și prieteni îl adulează, dar îl și împiedică să creadă și să se îngrijească. Autorul-povestitor îl urmărește din umbră și-i schițează un portret moral. Destinul lui Ulise este fundamental tragic și se încheie cu un accident mortal de circulație. În jurul acestei existențe se agită o societate bucureșteană zgomotoasă, exaltată și, în cele din urmă, indiferentă. Autorul o acuză într-un fel de nefericirea eroului.

◆ Elena Ghirvu, LCF, IX, 1966, 33, 2; **, CNT, 1966, 35, 3; Voicu Bugariu, AST, I, 1966, 4, 6; Marian Popa, GL, XIII, 1966, 46, 2; G. Pătrar, ATN, III, 1966, 12, 14; Maria-Luiza Cristesco, REVR, XXI, 1967, 4, 130; Popa, *Dicționar* 2.

CRIȘAN N., *Noaptea așteptărilor*, București, E.P.L., 1966, 560 p. Fragment: *Teofil*, VR, XIX, 1966, 4, 10–36. Roman de formație. Tânărul Ion Bucur, elev la Târgu-Mureș în 1940, ia contact cu realitățile sociale și politice ale timpului. În prima parte ≈ e un roman de atmosferă, în care este descris orașul. În partea a doua ≈ devine un roman de război, cuprinzând campania de pe frontul de rășărit, la care ia parte și personajul. Se insistă pe figura ofițerului comunist Teofil Bucur, rudă a protagonistului. Romanul se sfârșește cu actul de la 23 August 1944, considerat ca moment de deschidere existențială.

◆ A. G., -, LCF, X, 1967, 21, 7; Dim. Rachici, O, XVIII, 1967, 5, 91–92; Mihai Gafta, *Le jeu de la compensation*, REVR, XXI, 1967, 2, 106–108; Magdalena Popescu, GL, XIV, 1967, 22, 2; G. Pătrar, ATN, IV, 1967, 7, 5.

DENEȘ I., *Porumbelii*, București, E.P.L., 1966, 302 p. Roman psihologic și de idei, plasat în deceniul al 6-lea. Bibliotecarul-șef din București, Aurel Buga, om la 50 de ani, își vede zdruncinat moral edificiul vieții sale conformiste. Momentul e determinat de întâlnirea cu cortegiul unei înmormântări, în al cărui anonim se recunoaște. Șocul îl determină să-și reconsidere viața și să o modifice. Renunță la singurătate, dar are câteva experiențe erotice nereușite. În rest, ≈ e un amalgam de comentarii și de monologuri intelectuale, de evocări cu intenție comică.

◆ Ilina Grigorovici, GL, XIV, 1967, 28, 2; Ion Maxim, O, XVIII, 1967, 7, 86-87; Laurențiu Ulici, REVR, XXI, 1967, 3, 124.

FĂRCĂȘANU Sergiu, *Un roman*, în vol. *O năvelă și un roman*, București, E.P.L., 1966, p. 89-371. Roman de formație sau, după mărturisirea autorului, o „peripeție lăuntrică”, prin care personajul Maxim Moga ia contact cu lumea. Acțiunea se petrece într-un oraș din nord-vestul țării, într-un spațiu predispus la situații tranșante.

◆ **, CNT, 1966, 17, 3; Mihai Ungheanu, R, III, 1966, 6, 10; Dumitru Solomon, GL, XIII, 1966, 32, 2.

FILIP Traian, *Desen după natură*, București, E.P.L., 1966, 402 p. Roman de analiză psihologică și socială, scris în manieră memorialistică. Autorul-povestitor rememorează anii de instrucție și de vise petrecuți în cadrul unei facultăți de ziaristică. Pe fondul unei colectivități studențești divers colorată, cu multe individualități, personajul-povestitor se formează intelectual și moral, învățând meseria de ziarist. O largă galerie de personaje tinere îl însoțește pe același traseu. Romanul e traversat și de istorii de iubire, scurte, dar puternice. Text scris în genul unui jurnal intim, interpretat ulterior.

◆ **, CNT, 1966, 47, 3; Al. Ruja, O, XVII, 1966, 12, 82-83; Al. Săndulescu, REVR, XXI, 1967, 2, 122-123; Zaharia Sângeorzan, *Personajul feminin*, CRC, X, 1975, 38, 2.

FULGA Laurențiu, *Alexandra și infernul*, București, E.T., 1966, 414 p. Fragment: ≈, GL, XIII, 1966, 43, 4-6. Roman complex: ca fundal general intră în sfera literaturii de război, având ca subiect suferințele unor ofițeri români din timpul celui de-al doilea război mondial; ca punct de referință, ≈ este un roman erotic, pentru că evocă iubirea pentru Alexandra, la început soția infidelă a lui Filip, iar apoi simbolul tuturor incertitudinilor aruncate în mijlocul măcelului. Pe traseul dintre cele două nuclee tematice, romanul realizează o anamneză profundă, care duce investigarea conștiinței până în zona imaginărilor, a fantasticului. În esență,

cartea e un roman metaforic, poetic. O primă parte relatează obsesia erotică a lui Filip, care, întors de pe frontul de est, își află soția, pe Alexandra, prinsă într-o aventură stranie. Ca într-un vis, eroul încearcă să înțeleagă infidelitatea ei, încercă, de altfel. Are loc, dar tot la nivelul coșmarului, o crimă pasională. A doua parte conține delirul eroului pe patul de moarte, rănit în luptele de la Oarba de Mureș. Alexandra reapare pe traiectoria evenimentelor ca o obsesie multiplicată, un fel de simbol al erosului fundamental, totul fiind înregistrat de un alt personaj, care reia obsesia și o multiplică, o desăvârșește în forme umane succesive. ≈ a constituit punctul de plecare al unei pelicule cinematografice.

▼ București, E.T., 1969; București, Eminescu, 1974; cu o pref. de Aurel Martin, București, Minerva, 1976; cu o pref. de Mircea Iorgulescu, București, E.M., 1987.

■ *Aleksandra i pâkilit*, tr. de Mara Hinova, Sofija, Narodna mladez, 1968; *Alexandra i Pekel*, tr. de Katja Spur, Zalozila, zalozoba obzorka Maribor, 1971; *Alexandra es a pokol*, tr. de Bodor Pál, București, Kriterion, 1973.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1966.

◆ Valeriu Cristea, GL, 1967, 9, 2; Aurel Martin, LCF, 1967, 10, 2; Al. Andriescu, CRC, II, 1967, 13, 8; Horia Nițulescu, AST, II, 1967, 4, 12; I. Sârbu, IL, 1967, 4, 38-40; Petru Sfetcă, *Creație și actualitate*, TR, XI, 1967, 18, 5; Constantin Cubleşan, TR, XI, 1967, 19, 3; Cornel Ungheanu, VIII, 1967, 9, 73-76; Virgil Ardeleanu, ST, XVIII, 1967, 12, 47-49; Aurel Martin, *L'homme et la guerre*, REVR, XXI, 1967, 4, 116-117; Cubleşan, *Miniaturi*, 188-193; Cristea, *Interpretări*, 59-64; Ardeleanu, *A urî*, 70-73; Anca Midia, ~ - *flăcări și cenușă*, VR, XXV, 1972, 2, 41-48; Silvia Urdea, ~ - *refuzul infernului*, VTR, II, 1972, 4, 4; Mariana Ionescu, *Un infern al condiției umane*, ST, XXIII, 1972, 10, 14-15; Ioana Crețulescu, *Spațiile lui ~*, TMS, VII, 1972, 11, 5; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1972, 16, 10; Voicu Bugariu, *Proza lui ~*, CNT, 1972, 43; H. Zalis, *Opțiunile romanului și realismul viziunii*, VR, XXVI, 1973, 3, 116-119; Alex. Ștefănescu, *Romanele lui ~*, TMS, VIII, 1973, 6, 5; Aureliu Goci, *Eroina și spațiul intermediar*, R, X, 1973, 5, 12; Constantin

Crișan, ~ sau *pictura sufletului*, ARG, VIII, 1973, 10, 12; Andriescu, *Disocieri*, 229-241; Sorin Titel, *Roman de dragoste, roman de război*, RL, VII, 1974, 18, 10; Eugen Dorcescu, *Proza lui ~*, O, XXV, 1974, 19, 3; Mariana Ionescu, *Reactualizarea miturilor*, LCF, XVIII, 1974, 26, 6; Vladimir Simion, *Un drum al cunoașterii*, RL, VII, 1974, 28, 5; Sorin Titel, *Responsabilitatea umană*, LCF, XVII, 1974, 31, 3; Al. Andriescu, ~, CL, 1974, 8, 11; Aurel Martin, *Între infern și nostalgia paradisului*, VR, XXVII, 1974, 9, 40-42; Sergiu Pavel Dan, *Perspectiva fantastică în proza lui ~*, TR, XVIII, 1974, 40, 7; Mariana Ionescu, *Literatură și umanism*, ALL, 1974, 72; Martin, *Metonimii*, 315-326; Constantin M. Popa, ≈, R, XIII, 1976, 14, 6; Mihai Ilovici, *Un scriitor al epocii sale*, ARG, X, 1976, 3, 9; Constantin Tuchilă, *Subtilitatea modului narativ*, LCF, XIX, 1976, 28, 2; * *. Cu ~, LC, XIX, 1976, 32, 3; Aurel Martin, *Conștiința eroică*, LCF, XIX, 1976, 37, 1-3; Aurel Martin, *Mesajul biruinței idealurilor umaniste*, LCF, XIX, 1976, 38, 1, 6; Cornel Ungureanu, *Portretul omului ca scriitor tânăr (~ la 60 de ani)*, O, XXVII, 1976, 44, 2; Paul Dugneanu, *O exigență conștiință artistică*, LCF, XIX, 1976, 45, 1 și 7; Val Condurache, *Proza lui ~*, CL, 1976, 11, 11; Teohar Mihadăș, ~, ST, XXVII, 1976, 11, 11; Liviu Leonte, *Ieșirea din Infern*, CRC, XI, 1976, 51, 2; Titel, *Pasiunea*, 53-55; Lucian Raicu, *Un roman al situațiilor limită*, RL, X, 1977, 1, 10; Mircea Braga, ≈ sau *esențialele adevăruri*, TR, XXII, 1977, 5, 3; Ionescu, *Artă*, 156-182; Ungureanu, *Proză*, 109-122; Raicu, *Practica*, 235-237; Suchianu, *Foste*, 151-153; Braga, *Destinul*, 97-100; Sorin Neacșu, ~ - un *paradis terestru sau când demonic și divinul distrug*, TR, XXIV, 1980, 51, 3; Ovidiu Ghidirmic, ~, ALT, 1980, 251-253; Băileșteanu, *Refracții*, 128-136; Valentin Tașcu, „Coborârea” în *paradis*, CL, 1981, 11, 6; Ciopraga, *The Personality*, 320; Popa, *Replay*, 23-25; Vlad, *Lectura*, 153-154; Gheorghe Glodeanu, *Dimensiuni ale prozei contemporane*, F, XX, 1984, 7, 7; Irina Petras, *Valențe ale eroismului în proza contemporană*, ST, XXXV, 1984, 7, 33; Costin Tuchilă, *Perspectivă etică*, CNT, 1985, 20, 12; Lector, RL, XX, 1987, 16, 10; I. Rotaru, *O istorie*, III, 557-561; Cosma, *Romanul*, I, 281-282; Ghidirmic, *Proza*, 181-182; Tuchilă, *Privirea*, 46; Simion, *Scriitori*, IV, 67-70. □ V. și *Eroica*, 1956.

GALAN V. Em., *Zodia înstrăinării. Contraviziunile d-rului B. A.*, București, E.P.L., 1966, 216 p. Fragmente: ≈, VR, XIX, 1966, 1, 42-84; 2, 5-53; *Tata, mama, bunica și eu*, FC,

XV, 1966, 23, 14-15. Roman-confesiune. Pe patul unui spital, o femeie bătrână, care așteaptă să fie operată, își povestește viața unei doctorițe. Actul rememorării ne întoarce la țară, în timpul copilăriei și adolescenței eroinei. În centrul ei stă iubirea fostei tinere pentru Mihai Bud. Doctorița e un martor care nu intervine în povestire. Scrierea are atmosferă, pitoresc și vervă.

◆ * *. CNT, 1966, 16, 3; Valeriu C. Neșțian, CRC, I, 1966, 21, 7; M. Armașu, IL, 1966, 6, 95; Dumitru Solomon, GL, XIII, 1966, 26; 2; Dumitru Țepeneag, LCF, IX, 1966, 31, 2; □ V. și *Potopul*, 1948.

GRUIA Călin, *De-a visele*, București, E.T., 1966, 166 p. Roman de dragoste pentru și despre adolescenți.

JAR Alexandru, *Lagard cel însemnat*, București, E.P.L., 1966, 334 p. Roman de formație. Conține biografia unui copil abandonat „la gard” - de unde și numele său -, care duce o viață de picaro, între primul și cel de-al doilea război mondial. Personajul vagabondează din Moldova în Oltenia, până la Marea Neagră, cunoaște asprimea vieții, vremea tulbură a rebelunii legionare. O dată cu actul de la 23 August 1944, cu care se sfârșește romanul, se sugerează apariția unor noi zodii pentru năpăstuit.

◆ Valeria Ionescu, VR, XX, 1967, 3, 166-167; Valeriu C. Neșțian, CRC, II, 1967, 22, 6; Ilina Grigorovici, GL, XIV, 1967, 26, 2; Valeria Ionescu, REVR, XXI, 1967, 4, 130-131; Popa, *Dicționar* 2.

JIANU Nicolae, *Pământul era viu*, I-II, București, E.P.L., 1966, 406 + 438 p. Fragmente: ≈, FMI, 1965, 6, 10-11; 21; ≈, TR, X, 1966, 6, 4. Primul vol. reia materia epică a romanului *Izvorul roșu* (1956). Roman social, inspirat din viața minerilor din localitatea Izvorul Roșu, din nordul Transilvaniei. Centrul acțiunii e ocupat de familia minerului Ion Nihifor, angajată în evenimentele anilor 1948-1949, după naționalizarea comunistă. Tânărul inginer geolog Miron Nichifor este considerat purtătorul spiritului nou de muncă și viață, în dispută cu obișnuințele locului.

Spiritul trecutului, întreținut de o legendă despre acele locuri, continuă să existe. Ideea centrală a cărții subliniază nevoia de a milita pentru nașterea și impunerea „avântului revoluționar”.

◆ Emil Manu, LCF, IX, 1966, 40, 2; Mihai Gașița, *Epique du portrait*, REVR, XXI, 1967, 1, 97-98; Al. I. Ștefănescu, ~ - 60, RL, IX, 1976, 46, 7; Popa, *Dicționar 2*.

KERNBACH Victor, *Umbra timpului*, București, E.T., 1966, 142 p. Roman de aventuri SF. Wolfram și Bucur, doi astronauți, se întorc pe Pământ după o perioadă care, la scară cosmică, a însemnat câteva secole. Ei găsesc o altă civilizație pe Terra.

◆ Aurel Martin, GL, XIII, 1966, 27, 2; Ion Bălu, *Viitorul enigmatic*, VR, XIX, 1966, 7, 134-136.

LUCA Remus, *Cu ce se șlefuiesc diamantele*, București, E.T., 1966, 268 p. Fragment: ≈, LCF, VI, 1963, 21, 6-7. Roman de atmosferă și de analiză socială. Construcția textului este ingenioasă. Cinci personaje diferite ca psihologie și ocupație sunt constrânse de ploaie să stea într-o vilă, la Borsec, mai multe zile. Unul dintre ele, scriitorul Sântescu, citește celorlalți o nuvelă cu subiect erotic și social. Cartea conține în continuare comentariile celor cinci (între care și autorul povestitor) pe marginea povestirii. Fiecare își spune punctul de vedere, care-l caracterizează.

◆ Dan Ursuleanu, LCF, IX, 1966, 9, 2; Virginia Popină, ALB, LXVIII, 1966, 949, 2; Valeriu Cristea, GL, XIII, 1966, 14, 2; Aura Pană, CRC, I, 1966, 9, 8; Barbu Cioculescu, *Diamantele sunt oamenii*, FMI, 1966, 5, 30; Paul Sterian, VR, XIX, 1966, 6, 154-156; Emil Manu, *Le polissage des diamants*, REVR, XX, 1966, 4, 96-97; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Ana Nucului*, 1953.

MANU Dimitrie, *Din tribune începe meciul*, București, Editura Uniunii de Cultură Fizică și Sport, 1966, 438 p. Roman cu subiect sportiv. Tânărul Octavian Loghin se călește ca fotbalist la o echipă din Transilvania, prin 1960.

MIRCEA Dumitru, *Această parte a pământului*, București, E.P.L. 1966, 406 p. Fragmente: *Lucreția*, TR, VIII, 1964, 7, 4-6;

Tinerii, TR, VIII, 1964, 10, 4-6; *Al Parachivii atacă*, ST, XV, 1964, 7, 18-36; *Dragostea vine din senin*, FC, XIII, 1964, 27, 11, 19; *Hoțărâre*, TR, VIII, 1964, 27, 4-5; *Se rostogolește o piatră* (romanul e anunțat cu titlul *Cu amândouă mâinile*), TR, VIII, 1964, 50, 4-5; *Partea cealaltă a pământului*, TR, IX, 1965, 9, 4-5; *Spre casă*, TR, IX, 1965, 17, 4-5; *Între noi comuniștii*, ST, XVI, 1965, 6, 39-54; *Deprindere*, TR, X, 1966, 4, 4; ≈, ALB, LXVIII, 1966, 949, 5; ≈, ST, XVII, 1966, 4, 13-30. Roman rural, una dintre cele mai elogiate lucrări scrise pe tema colectivizării. Mediul este cel al satului Copăceni din Transilvania, iar acțiunea angajează destinele familiilor Grindei și Negruțiu. Romanul repetă problematica din *Ion*, de Liviu Rebreanu, dar din altă perspectivă. Se insistă asupra figurii comunistului Zaharie Grindei și asupra cuplului de tineri Dafina și Emil Negruțiu. Conflicte erotice și conflicte sociale se întrepatrund în relatarea acțiunii.

◆ Vasile Lucacia, *Creație și actualitate (cu ~)*, TR, X, 1966, 15, 5; Valeriu Cristea, GL, XIII, 1966, 29, 2; Constantin Cubleşan, TR, X, 1966, 31, 3; Vlad Sorianu, ATN, III, 1966, 8, 8; **, CNT, 1966, 33, 3; Aura Pană, CRC, I, 1966, 31, 8; Sergiu Teodorovici, IL, 1967, 2, 92-93; Domițian Cesereanu, REVR, XXI, 1967, 3, 117-118; Cristea, *Interpretări*, 138-143; Popa, *Dicționar 2*.

MITRU Alexandru, *Întoarcerea lui Neghiniță*, București, E.T., 1966, 198 p. Roman pentru copii, inspirat din povestirile lui Delavrancea. Neghiniță e un erou de poveste, revenit printre copiii de azi. Cartea este în același timp instructivă, acțiunea ei făcând incursiuni în istoria veche a popoarelor.

▼ Craiova, *Scrisul Românesc*, 1975.

MONDA Virgiliu, *Tinerețea unui artist*, București, E.P.L., 1966, 456 p. Roman de formație. Lucian Teodoru, fiul unor negustori dintr-un oraș de provincie, este urmărit de autor de la naștere până la vârsta de 26-27 de ani. Copilăria și școala îi dezvăluie un talent deosebit pentru pictură. Studiază la Berlin, dar nu îndeplinește dorința familiei de a urma comerțul și este dezmorțenit. Eroul pleacă la

Paris, unde, în 1906, se impune în mediul artistic. În conștiința sa se dezvoltă simțul dreptății sociale și revine în țară, în anul războaielor țărănești, cu scopul de a lupta alături de cei asupriți. Acțiunea e colorată de unele episoade erotice și de o anume atmosferă socială și artistică, bine surprinsă.

◆ Sânziana Pop, LCF, IX, 1966, 12, 2; ***, CNT, 1966, 13, 3; Al. Săndulescu, GL, XIII, 1966, 17, 2; Alexandru Sever, VR, XIX, 1966, 10, 149–151; Cosma, *Romanul*, I, 280.

NEAMȚU Leonida, *Acolo unde vântul rostogolește norii*, I–II, București, E.T., 1966, 56 + 58 p. (Clubul temerarilor, 4–5). Roman de aventuri, pe tema celui de-al doilea război mondial.

NEAMȚU Leonida, *Aventură și contra-aventură*, București, E.T., 1966, 270 p. (Cutezătorii). Roman de aventuri pentru tineret. Bazat pe investigații în lumea marinarilor și a circarilor, are în centru odiseea vasului „Europe”, pe care sunt angajați și români, surprins de război și pus în imposibilitate să revină în România până la încheierea păcii.

NOR Radu, *Idolul de sticlă*, I–II, București, E.T., 1966, 62 + 62 p. (Clubul temerarilor, 9–10). Roman de aventuri pentru tineret. Mihai Cârstea și prof. Voniga sunt angajați într-o călătorie expediționară în Africa.

OMESCU Corneliu, *Puștoaica*, București, E.P.L., 1966, 176 p. Fragmente: *Înainte de nuntă*, LCF, VIII, 1965, 16, 9; *Un vals vechi*, ATN, II, 1965, 9, 10–11. Roman social și erotic, de tip nonconformist. Toma Crișan, un tânăr „furiș”, ia viața „în piept”, mânat de sentimente violente. Aventurile lui erotice sunt dramatice, dar neconsolidate, dovadă a unui stil de viață dezordonat în aparență, dar viguros. Acțiunea se petrece în actualitate, într-un oraș din vestul țării și pe litoral.

▼ Reprodus în: *2 povești de dragoste*, București, Cartea Românească, 1973.

◆ G. Dimisianu, GL, XIII, 1966, 48, 2; Sânziana Pop, LCF, X, 1967, 3, 2; Dumitru Andrașoni, ST, XVIII, 1967, 1, 110–111; Remus Luca, VR, XX,

1967, 1, 159; Sergiu Levin, O, XVIII, 1967, 3, 65; Damian Necula, REVR, XXI, 1967, 4, 131–132; Iorgulescu, *Scritori*, 226–227.

PĂUN Stelian, *Pământ sălbatic*, București, E.P.L., 1966, 214 p. Roman social și politic, cu acțiunea plasată într-un port dunărean de la confluența cu Oltul, în primele două decenii ale secolului al XX-lea. Personajul principal, Marin Oroviceanu, e un hamal care îndură, împreună cu familia sa, toate greutățile timpului. Atmosfera amintește de povestirile lui Panait Istrati. Eroul intră în conflict cu autoritățile datorită faptului că se manifestă în favoarea revoltei hamalilor din port. Dramele sociale se întretes cu cele personale.

▼ Craiova, Scrisul Românesc, 1975.

◆ Virginia Carianopol, VR, XIX, 1966, 9, 179–180; Sorin Titel, *Experiență și transcriere*, RL, VIII, 1975, 52, 10.

POP Simion, *Orga de bambus. Romanul unei aventuri*, București, E.P.L., 1966, 240 p. Fragmente: *Scrisoarea a treisprezecea*, TR, X, 1966, 15, 8; *Tunsa*, GL, XIII, 1966, 14, 3; *Scrisoarea a douăsprezecea*, TR, X, 1966, 19, 8. Roman epistolar, construit din scrisori imaginare, sugerate de o călătorie în Vietnam. Paginile cărții sunt pline de lirism. ≈ se adresează unei ființe dragi, care i-a solicitat autorului acest gen de scriere. „Aventura” este spirituală.

■ Fragment: *Bambukovyj organ*, tr. de M. Olsufiev, București, 1969.

◆ G. Dimisianu, GL, XIII, 1966, 50, 2; Ion Dodu Bălan, LCF, IX, 1966, 50, 2; Constantin Călin, ATN, IV, 1967, 1, 6; Matei Călinescu, VR, XX, 1967, 2, 112–114; G. Dimisianu, REVR, XXI, 1967, 3, 118; Bălan, *Condiția*, 133–137; Adrian Păunescu, *Cu ~*, RL, III, 1970, 9, 7–8.

POPESCU Tudor, *Brățara de cretă*, București, E.T., 1966, 182 p. (Cutezătorii). Roman de aventuri pentru copii și tineret. Un grup de specialiști de la Institutul de Geografie al Academiei R.S.R. este trimis în misiune de cercetare în Oceania, pentru a studia insulele de corali.

RUSE Ion, *Pe valuri spre Dacidava*, București, E.T., 1966, 166 p. Roman de analiză

psihologică. Cristea este un tânăr crescut în lumea Dunării și a Deltei. Intră în colectivul unui șantier arheologic, ceea ce înseamnă o experiență intelectuală și socială de excepție. Acțiunea oscilează între realitate și vis (fantezie), Dunărea devenind la rândul-i un personaj de referință. Construcția cărții e dificilă, aproape de experiment.

◆ Gh. Anca, GL, XIV, 1967, 27, 2; Popa, *Dictionar 2*.

SĂLCUDEANU Petre, *Singur fără cer*, București, E.T., 1966, 376 p. Fragment: ≈, GL, XII, 1965, 24, 4. Roman de analiză psihologică și socială. Ca frescă socială, ≈ continuă radiografia cartierului din romanul *Strada Lux*, iar ca psihologie urmărește destinul personajului Negoită Vasile, din același roman. Actantul central e un ins care, datorită apartenenței sale pe jumătate la etnia germană, aderă la mișcarea hitleristă în timpul celui de al doilea război mondial. Ajunge să-și tortureze cunoștințele mai vechi; își atrage ura vecinilor. Ca o anticipare a pedepsei, tatăl său e omorât de fasciști. În preajma evenimentelor de la 23 August 1944, personajul realizează impasul în care a intrat, dar e prea târziu – e omorât cu pietre de vecinii de cartier.

■ *Lišennyi neba*, tr. de Iuri Kozevnikov, Moscova, Izdatelstvo Progressy, 1969.

◆ ***, CNT, 1966, 19, 3; Dumitru Solomon, G. L., XIII, 1966, 22, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XVII, 1966, 6, 98–101; Dumitru Solomon, REVR, XXI, 1967, 1, 104–105. □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SEVER Alexandru, *Uciderea pruncilor*, București, E.P.L., 1966, 606 p. Roman de familie, având în centru figura doctorului Alecu Cristian. Din perspectiva războiului și a mișcării legionare, romanul este în egală măsură social și politic, iar din unghiul de vedere al destinului lui Titel, fiul doctorului Cristian, poate fi considerat și un roman de formație. Teza cărții este că toate evenimentele care străbat spațiul familiei sunt determinate de dominantele politice ale vremii. De aici deruta unor personaje, drama altora, nefericirea generală.

◆ Dan Ursuleanu, LCF, IX, 1966, 16, 2; Al. Ruja, O, XVII, 1966, 7, 90; Rodica Opreșcu, VR, XIX, 1966, 10, 155–157; Boris Buzilă, REVR, XX, 1966, 4, 102; Popa, *Dictionar 2*.

ȘTEFAN I. M., *Cântecul Cibenei*, București, E.T., 1966, 150 p. (Povestiri științifico-fantastice). Roman de aventuri SF, plasat în spațiul interstelar. În prim-plan apare un robot, Cibena, cu însușiri foarte apropiate de cele omenеști.

◆ ***, CNT, 1966, 21, 3.

ȘTEFAN I. M., *Misiune specială*, I–II, București, E.T., 1966, 62 + 62 p. (Clubul cutezătorilor, 12–13). Roman de aventuri pentru tineret, inspirat din experiența navigației pe ocean.

TĂUTU Nicolae, *Împlinire*, I. *Fata din inima țării*, București, E.M., 1966, 252 p. Cu o *Notă* a autorului; II. *La capătul nopții*, București, E.M., 1966, 224 p.; III. *Sub arcul de triumf*, București, E.M., 1966, 260 p. Roman de război. Autorul rememorează cele două războaie mondiale, evocând jertfele României prin destinele a doi eroi, Ecaterina Teodoroiu și logodnicul ei, Gheorghe Pănoiu, care și-au jertfit viețile pe altarul dragostei de țară. Cartea include și o perspectivă politică, bătând monedă pe noile realități social-politice, la baza căreia sunt puse în mod forțat jertfele patrioților.

■ *Svercenie*, tr. de V. Andrianov, D. Diev și F. Zarikov, Moscova, Voennoe Izdatelstvo, 1969.

◆ Gabriela Adameșteanu, LCF, XI, 1967, 12, 2.

THEODORU Radu, *Steaua de mare*, București, E.T., 1966, 128 p. (Cutezătorii). Roman de aventuri pe mare. Dan Corbea conduce cercetări de arheologie marină pe nava „Hai-hui”. Maura, o studentă, colorează cu o nuanță de feminitate aventura cunoașterii.

◆ I. Candianu, AST, I, 1966, 2, 8; Simion Bărbulescu, O, XVII, 1966, 10, 88–89; □ Eugen Dorcescu, *Proza lui ~*, O, XXV, 1974, 7, 3; Marius Popescu, *Cu scriitorul ~*, O, XXVIII, 1977, 34, 1–7.

TITEL Sorin, Reîntoarcerea posibilă, București, E.P.L., 1966, 120 p. Fragmente: ... *La cincii fără un șfert*, O, XVI, 1965, 1, 25-27; *Noaptea lui Ștefan*, O, XVI, 1965, 6, 5-14; *Călătorul clandestin*, O, XVI, 1965, 12, 15-19. Roman de analiză psihologică, dublat de un demers teoretic pe marginea genului. Trama aproape lipsește, accentul punându-se pe comentariul asupra unor stări de spirit declanșate de fapte obișnuite. Autorul își explică în parte intenția: „nu este aceea de a descrie un moment de criză prin care trece un artist într-o perioadă a evoluției sale. În primul rând cartea este o pledoarie împotriva solitudinii, eroul ei, pictorul Ștefan, trăind într-o societate în care există toate premisele obiective ca omul să nu fie singur”. De altfel, tema singurătății va forma obiectul tuturor romanelor acestui autor. Stilul cărții este experimental, utilizând aleatoriul, decupajul întâmplător. După Valeriu Cristea, „Narațiunea este, cu intenție, foarte discontinuă, imprezvizibilă, trecând în fiecare clipă pe o altă linie de acțiune. Interferențele în timp și spațiu abundă...” Tot el constată: „compoziția cărții este totuși prea complicată”.

◆ **, CNT, 1966, 41, 3; Iordan Popescu, AFT, I, 1966, 10, 147; Șerban Foartă, O, XVII, 1966, 10, 66-69; Valeriu Cristea, GL, XIII, 1966, 44, 2; Mihai Ungheanu, R, III, 1966, 11, 9; 20; Dumitru Andrașoni, ST, XVII, 1966, 11, 104; S. P., LCF, IX, 1966, 52, 2; Voicu Bugariu, *Este experimentul infailibil?*, AST, I, 1966, 7, 8; Gh. Grigurcu, F, II, 1966, 12, 2; Leonard Gavrilu, ATN, IV, 1967, 1, 7; Ion Apetroaie, IL, 1967, 3, 80-81; Bugariu, *Analogue*, 172-173; Simion, *Scritorii*, III, 531-532; Cornel Ungureanu, *Traversarea unei vârste morale*, RL, XXII, 1989, 39, 4. □ **, Cu ~, O, XIX, 1968, 10, 6; Voicu Bugariu, *Proza lui ~*, AST, V, 1970, 6, 6; Ioan Peianov, *De vorbă cu ~*, EX, III, 1971, 1-2, 7; Bugariu, *Incursiuni*, 160-167; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1972, 20, 10; Ciobanu, *Panoramic*, 166-170; N. Prelipceanu, Cu ~, TR, XVII, 1973, 10, 8-9; Ion Marcoș, *Proza lui ~*, TR, XVII, 1973, 14, 2; Artur Silvestri, *Întoarcerea la ingenuitate*, LCF, XVI, 1973, 30, 7; Cornel Regman, *Unde e -?*, VR, XXVII, 1974, 8, 22-26; Iorgulescu, *Rondul*, 148-152; Prelipceanu, *Dialoguri*, 188-199; C. Ungureanu, *Cadrul unui experiment*, TR, XXI, 1977, 8, 3; Popa, *Dicționar* 2; Dimisianu, *Nouă*, 136-151; Eugen Simion,

Proza lui ~, LCF, XXI, 1978, 2, 6; 3, 6; Anton Cosma, ~ și prezenteizarea epicului, VTR, X, 1980, 2, 4; Lucian Raicu, *Citindu-l pe ~*, T, IX, 1970, 5, 33-35; Maria-Luiza Cristescu, ~ sau parabola ca roman și despre roman, VTR, X, 1980, 10, 8; Mihai Coman, *L'arc-en-ciel du souvenir*, REVR, XXXIV, 1980, 34, 147; Raicu, *Printre contemporani*, 24-36; Ungureanu, *Imediata*, 231-248; Livius Ciocârlie, *Însemnări despre ~*, O, XXXII, 1981, 25, 2; Ion Jianu, *Cu ~*, O, XXXII, 1981, 28, 1; 6; Arina Milin, *Memoria absentă a literaturii*, FRMS, X, 1982, 2, 6; Neagu, *Cartea*, 235-237; Crișciu, *Nașterea zilei de azi*, 200-204; Platon Pardău, *Lunga călătorie*, CNT, 1985, 4, 11; Valentin F. Mihăescu, *Lunga călătorie...*, LCF, XXVIII, 1985, 3, 6; Nicolae Ciobanu, *Ingenuitatea „egoist”-paradisiacă*, LCF, XXVIII, 1985, 3, 6; Lucian Raicu, *Cele mai bune ceasuri*, RL, XVIII, 1985, 5, 8; Ov. S. Crohmălniceanu, *Zborul păsării și umbra ei*, RL, XVIII, 1985, 5, 8; Valeriu Cristea, *Harul scriitorului*, RL, XVIII, 1985, 5, 8; G. Dimisianu, *Cartea începută*, RL, XVIII, 1985, 5, 8; Mircea Iorgulescu, *Un orgoliu înalt și pur*, RL, XVIII, 1985, 5, 8; Ion Vlad, „*Pasărea și umbra*”, TR, XXIX, 1985, 5, 3; Cornel Ungureanu, *Un șir de oameni*, O, XXXVI, 5, 10; Petru Vintilă, *O conștiință ireproșabilă*, O, XXXVI, 1985, 5, 10; Mihai Coman, ~, SLAST, V, 1985, 5, 5; Constantin Crișan, ~ - *fiu al istoriei literaturii române*, ST, XXXVI, 1985, 2, 40; Ioana Crețulescu, *Despărțirea de ~*, VR, LXXX, 1985, 2, 90-91; Brândușa Armanca, *Cu ~*, FC, XXXVI, 1985, 12, 15; Mihaela Albu, *Viața ca un miracol neîntrerupt*, R, 1985, 7, 7; Valentin F. Mihăescu, ~, REVR, XXXIX, 1985, 7, 97; Vasile Popovici, *O epopee a intimității*, O, XXXVI, 1985, 33, 3; Ioan Holban, *Spațiul autobiografic în roman*, RL, XVIII, 1985, 36, 4-5; Cornel Ungureanu, *Câteva note despre ~*, O, XXXVI, 1985, 48, 4-5; Ov. S. Crohmălniceanu, *Un scriitor de rasă*, RL, XVIII, 1985, 49, 15; Victor Crăciun, *Mărturia marilor conștiințe scriitoricești*, CNT, 1985, 51, 12; Liviu Petrescu, *Vedeniile călătorului*, VR, LXXX, 1985, 12, 36-40; Ungureanu, *Proza*, 501-518; Nicolae Manolescu, *Portretul scriitorului*, RL, XIX, 1986, 12, 9; Corina Ciocârlie, *Spațiul protector*, RL, XX, 1987, 3, 4; Cristea, *Fereastra*, 79-81; Mircea Mihăies, F, XXIV, 1988, 8, 5; Stela Mirel, *Narațiunile lui ~*, O, XXXIX, 1988, 52, 6.

VICOL Dragoș, Flăcări în vest, București, E.M., 1966, 206 p. Vol. a suferit mai multe prelucrări, fiind retipărit cu titlul *Drumul spre Mai*. Roman de război, scris în maniera

„jurnalului de front”. Conține aspecte ale luptei ostașilor români împotriva armatelor germane, până la victoria finală.

▼ *Drumul spre Mai*, București, E.M., 1975.

◆ Alexandru Chiriacescu, LCF, X, 1967, 4, 2; Liviu Chiscop. ATN, IV, 1967, 4, 12; George Muntean, *Darul povestirii directe*, RL, VIII, 1975, 44, 8.

VINTILĂ Ion, *Înceleștarea cu moartea. Din jurnalul unui chirurg*, București, E.T., 1966, 184 p. Notele de jurnal ale unui chirurg primesc aspectul unui roman prin dialogurile și observațiile fine ale autorului. Jurnalul relatează cazuri clinice dificile, dramatice, a căror rezolvare fac mândria și pasiunea profesiei.

ZINCĂ Haralamb, *Moartea vine pe bandă de magnetofon*, București, E.M., 1966, 274 p. Roman polițist, inspirat din activitatea lucrătorilor de miliție pentru a contracara spionajul științific.

▼ București, E.M., 1967; București E.M., 1969.

1967

ANANIA George, *Romulus BĂRBULESCU, Statuia șarpelui*, București, E.T., 1967, 278 p. Roman polițist. Are drept pretext câteva descoperiri arheologice din regiunea Dobrogei. Se imaginează o aventură, petrecută în antichitate, provocată de expresivitatea celebrei sculpturi „Șarpele fantastic”.

ARIEȘANU Ion, *O complicată stare de fericire*, București, E.P.L., 1967, 456 p. Fragment: *Ultima noapte pentru curaj*, O, XVI, 1965, 10, 25–34. Roman muncitoresc. Tânărul inginer Dobromirescu pleacă la o mină din nordul țării. Aici înțelege că fericirea nu constă din mulțumiri mărunte, ci din satisfacția activității utile. Sub acest aspect romanul intră în sfera psihologiei sociale. Sunt conturate personalități specifice (muncitorul Lazăr), tipuri de oameni de acțiune, integri. Esențială este morala muncii, care domină ansamblul social. Un comentator, N. Verdetu,

constată: „romanul configurează tipuri interesante mai ales sub unghiul mutațiilor etice”.

◆ Magdalena Popescu, GL, XIV, 1967, 17, 2; Gh. Grigurcu, F, III, 1967, 5, 2; Nicolae Ciobanu, *Evoluția prozatorului și tentația romanului*, O, XVIII, 1967, 5, 17–23; Mircea Popa, ST, XVIII, 1967, 5, 108–109; N. Verdetu, LCF, X, 1967, 24, 2; Andrei A. Lillin, *Despre finalitatea estetică a tematicii în romanul contemporan*, O, XVIII, 7, 45–48; Ion Maxim, *Autenticitate și inovație epică*, O, XVIII, 1967, 7, 48–51; Sergiu Levin, „Unde sufltenul primea acea amploare sfâșietoare”, O, XVIII, 1967, 7, 51–54; Constantin Cubleșan, TR, XI, 1967, 27, 3; Rodica Opreșcu, VR, XX, 9, 183–184; Nicolae Ciobanu, *Coordonate ale prozei*, O, XVIII, 1967, 12, 17–21; Constantin Călin, REVR, XXI, 1967, 4, 123; Lucian Buneriu, *Cu prozatorul* ~, O, XXXI, 1980, 1, 3; Marian Odangiu, *Biografia stării de fericire*, RL, XIII, 1980, 39, 10; Cosma, *Romanul*, I, 288; Dorin Murariu, *Școala reportajului și tradiția romanului*, O, XXXVI, 1985, 32, 3; Nicolae Țirioi, *Romanele aspirației morale*, O, XXXV, 1084, 32, 2; Adrian Rachieru, *Transparența operei*, O, XXXVI, 1985, 47, 2; Olimpia Berca, ~, O, XL, 1989, 19, 5.

ARSENE Maria, *Hotel Ambasador*, București, E.M., 1967, 198 p. Roman istoric, plasat în miezul evenimentelor de la 23 August 1944. Doi amănți, militari din armata hitleastă, sunt surprinși de insurecție în camera unui hotel bucureștean. Ambii încearcă să-și scape pielea, dar sunt ajunși de ura unei umile cameriste. Roman-invectivă la adresa „caracterului murdar” al naziștilor.

■ *Otel Ambasador*, tr. de E. D. Karpeșcenko, Moscova, Voenizdat, 1969.

BĂJENARU Grigore, *Banul Mărăcine*, I–II, București, E.T., 1967, 64 + 62 p. (Clubul temerarilor, 27–28). Roman de aventuri, cu subiect din istoria națională.

BERBECARU Valentin, *Banchetul*, București, E.P.L., 224 p. Roman social, inspirat din viața studenților bucureșteni din deceniul al 7-lea. Pretextul este orgnizarea unui banchet festiv. Sunt analizate viața din cămin și relațiile multiple cu administrația și cu cadrele didactice.

◆ ***, CNT, 1967, 25, 3; Valeriu Cristea, GL, XIV, 1967, 27, 2; Barbu Cioculescu, TMS, II, 1967, 11, 7; Cristea, *Interpretări*, 154-157.

BORNEANU Gheorghe, *După scatii și după sticleți*, București, E.T., 1967, 200 p. Roman de atmosferă, scris în maniera „amintirilor din copilărie”. Autorul (povestitor) își descrie copilăria petrecută în una dintre mahalalele Bucureștiului, la începutul secolului al XX-lea.

◆ Liviu Zăpârțan, TR, XI, 1967, 41, 2.

BUCUR Ion Nicolae, *Sarmis*, București, E.P.L., 1967, 698 p. Face parte din *Ciclu dac* (I). Roman istoric, inspirat din evenimente care încep în anul 101 e.n. și cuprind perioada de ocupare a teritoriului Daciei de către romani. Se inventează un erou dac, Sarmis, care conduce o răscoală împotriva cotropitorilor. Finalul e tragic. Autorul, bazat pe o bogată informație istorică, jonglează în egală măsură cu fantezia.

■ *Der König der Sklaven*, tr. de Jutta și Joachim Uhlisch, Berlin, Verlag Neues Leben, 1978.

BURSAN Anca, *Uhm - fiul hienei*, I-II, București, E.T., 1967, 64 + 61 p. (Clubul temerarilor, 20-21). Roman de aventuri, cu acțiunea plasată în preistorie.

BUȘECAN Teofil, *Paranteze*, București, E.T., 1967, 318 p. Fragmente: *Întâlnirea*, TR, X, 1966, 1, 4; *Înserare*, TR, X, 1966, 7, 4; *Vârtej*, TR, X, 1966, 15, 4-5; *Migrena*, TR, X, 1966, 40, 4; *Coniac englezesc*, TR, X, 1966, 48, 4; *Idilă*, TR, XI, 1967, 6, 7; *Boxerul*, ST, XVIII, 1967 3, 48-61. Roman politic, inspirat din viața studenților clujeni din deceniul al 5-lea, în perioada instaurării regimului comunist în România. Cartea radiografiază viața tinerei intelectualități, cu diversele ei probleme, cu oscilațiile ei în jurul situației politice. Mihai Goia, un tânăr student cu vederi „progresiste”, se lasă angrenat în mișcarea plină de frământări a începutului de nouă eră socială.

■ *Studenty*, tr. de Juri Vinogradov, Moscova, Progress, 1971; *Studenty*, tr. de Juri Kozevnikov, Moscova, Progress, 1972.

◆ Constantin Culeșan, TR, XI, 1967, 36, 3; N. Barbu, CRC, II, 1967, 41, 8; Marian Popa, *A propos de...*, LCF, X, 1967, 41, 2; Vlad Sorianu, ATN, V, 1968, 1, 8; T. Tihan, ST, XIX, 1968, 2, 93-94.

BUZINSCHI Corneliu, *Sfinții se vând cu bucata*, București, E.P.L., 1967, 216 p. Fragmente: *Secvențe interioare*, CRC, I, 1966, 17, 7; 11; ≈, CRC, II, 1967, 21, 6; *Insectele*, CRC, II, 1967, 26, 6-7; 27, 6-7. Roman-experiment. Are ca obiect psihologia complicată a unui tânăr aflat într-un moment crucial al vieții sale. Scrierea testează noi formule artistice, unele de influență străină. Mircea Anghelescu constată că desfășurării epice succesive și lineare „îi este preferată colectarea câtorva momente cheie în evoluția personajelor, prezentate de regulă dintr-o perspectivă intimă, pe coordonatele preponderent psihologice, urmărind mai degrabă traiectoria lor morală (în sens clasic), decât cea reală, cinetică, în acțiune”.

◆ Marian Popa, *A propos de...*, LCF, X, 1967, 42, 2; Grigore Zanc, TR, XI, 1967, 46, 2; Mihai Drăgan, CRC, II, 1967, 47, 8; Mircea Anghelescu, GL, XIV, 1967, 49, 2; V. S., IL, 1968, 3, 90-91.

CALMĂCU Mihail, *Sub semnul hangerului*, I-II, București, E.T., 1967, 62, 62 p. (Clubul temerarilor, 29-30). Roman istoric și de aventuri, pentru tineret. Acțiunea se petrece în Moldova, în secolul al XVII-lea (1631), în timpul domniei lui Alexandru-Vodă Iliș.

CANCICOV Georgeta Mircea, *Amurg*, București, E.P.L., 1967, 390 p. Fragment: *Cu Enescu la drum*, ATN, II, 1965, 12, 10-11. Roman de atmosferă, cu implicații sociale. ~ descrie societatea boierilor de țară din regiunea Bacăului, din locurile numite Domnești și Scheița. În centrul acțiunii stau câteva familii de boieri, ale căror destine se intersectează. Nucleul îl constituie familia lui Petru Jigur, din Scheița, în jurul fetelor căruia, Sultana și Tudora, se țin mai multe intrigi erotice. În cadrul acesta, divers colorat, cu ascensiuni și

decăderi materiale și psihice, intră uneori personaje reale, precum George Enescu, Emil Racoviță, Nicolae Tonitza. La Paris, unde fetele coanei Elenca s-au instruit, apar alte figuri celebre: Rodin, Debussy, Nijinski. Atmosfera este aceea a unui „douce far'niente” devastat de ambiții minore, de fumuri nobile. Cartea este un roman care analizează discret, fără rele intenții, crepusculul unei societăți bulversate de impactul cu atmosfera de început a secolului al XX-lea. În treacă este marcată și o anume spiritualitate moldavă, „cu un limbaj de un aspru și baroc pitoresc” (G. Călinescu).

◆ G. Gheorghită, ATN, V, 1968, 1, 8; Eugenia Tudor, VR, XXI, 1968, 3, 90-92; G. Dimisianu, GL, XIV, 1967, 41, 2; Ion Vlad, ST, XVIII, 1967, 10, 83-87; Tudor, *Pretexte*, 142-147; Dimisianu, *Valori*, 39-42; Buzilă, *Mărturie*, 29-31; Mircea Popa, -, ST, XXX, 1979, 5, 31; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 548-551. □ V. și *Poeni*, 1938.

CERNET Laurentiu, *Experiențele lui Ionete*, București, E.P.L., 1967, 156 p. Roman de divertisment. Gogu Ionete, un banal contabil, în vârstă de 27 de ani, intră involuntar în câteva combinații amoroase, care, alături de alte câteva qui-pro-quo-uri și neînțelegeri, provoacă scene de un umor ușor, de situație.

◆ Carola Iorgu, TR, XI, 1967, 42, 2; Sergiu Sălăgean, GL, XIV, 1967, 42, 2; Nicolae Ciobanu, O, XVIII, 1967, 11, 74-77; Dimitrie Bălan, F, III, 1967, 12, 3; Nicolae Ciobanu, *Coordonate ale prozei*, O, XVIII, 1967, 12, 17-21; Eugen Dorcescu, *Proza lui -*, O, XXIV, 1973, 52, 3, **, =, O, XXV, 1974, 41, 4; Eugen Dorcescu, *Unitatea morală a omului în proza lui -*, O, XXVIII, 1977, 46, 3; Pop, *Perimetru*, 80-84; Liviu Grăsoiu, ~ - între umor și ierarhii valorice, O, XXXIII, 1982, 11, 2; Alexandru Ruja, -, O, XXXVI, 1985, 21, 3; Ioana Rauschan, -, O, XXXVI, 1985, 44, 2.

COLIN Vladimir, *Pentagrama*, București, E.P.L., 1967, 180 p. Roman-experiment, bazat pe o metaforă care evocă un proces de autocunoaștere. Personajul povestitor își verifică memoria, balansând între prezent și trecut, din copilărie până în anii celui de al doilea război mondial. Perioada respectivă coincide

cu un proces de formare spirituală, pe fundalul discrepanței dintre o zonă a fericirii (grădina bunicului) și infernul care i-a urmat.

■ *Le pentagramme*, tr. de Jean-Baptiste Baronian, Vervier, Éditions Gérard et Co., 1972.

◆ Valeriu Bugariu, AST, II, 1967, 9, 10; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XX, 1967, 9, 112-117; Popa, *Modele*, 153-176; -, -, CL, 1973, 9, 10; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 250-287.

○ **CONDEESCU Janin**, *Pietre albe*, fragment de roman, R, IV, 1967, 12, 11-13.

CONSTANTIN Ilie, *Tinerii noștri bunici*. Roman în patru părți, București, E.P.L., 1967, 212 p. Roman de formație, conceput în genul confesiunii autobiografice, dar cu mijloacele prozei experimentale. Procesul autodefinirii personajului Gino este urmărit în patru variante (variațiuni pe aceeași temă). S-a remarcat în special „sentimentalitatea reținută, subterană, dintr-o poezie care aspiră spre sobrietate și echilibru expresiv” (Matei Călinescu).

◆ Marian Popa, *A propos de -*, ≈, LCF, X, 1967, 41, 2; Valeriu Cristea, AFT, II, 1967, 22, 358; Gheorghe Daragiu, F, IV, 1968, 1, 2; Al. Iuliu, O, XIX, 1968, 3, 93; George T., VR, XXI, 1968, 3, 142-143.

CORBUL Vintilă, Eugen BURADA, *Moarte și portocale la Palermo*, I-II, București, E.T., 1967, 60 + 62 p. (Clubul temerarilor). Roman de aventuri pentru copii și tineret.

CORBUL Vintilă, *Distastia Sunderland-Beauclair*, I-IV; I-III, București, E.P.L., 1967, 360 + 352 + 432 p.; IV. *Păsări de pradă*, I, București, E.P.L., 1969, 486 p.; V. *Păsări de pradă*, II, București, Eminescu, 1971, 486 p.; VI. *Păsări de pradă*, III, București, Cartea Românească, 1979, 406 p. Roman-fluviu, constituit pe parcursul editării celor șase vol., grupate câte trei, de la cartea a patra purtând subtitlul *Păsări de pradă*. Primele trei vol. ale ciclului se ocupă de ascensiunea familiei americane Sunderland, al cărei ilustru reprezentant, Richard-Henry, născut în 1754, reușește să pătrundă în lumea marii burghezii și a aristocrației. Personajul

se instruește la Oxford, participă la războiul pentru cucerirea independenței S.U.A. (1776), ia parte la evenimentele Revoluției Franceze de la 1789, se căsătorește cu o descendentă a marchizilor de Beauclair. Acensiunea sa este irezistibilă, spiritul de aventură și risc sprijinindu-l în permanență. Ajunge unul dintre marii financiari ai lumii, implicat în războaie și lovituri de stat. Personajul este urmărit până la moartea sa fulgerătoare, în culmea gloriei. Pe de altă parte, sunt înregistrate tribulațiile afective ale personajului, încurcăturile sale erotice, contactele dure cu concurenții și opozanții. În cele trei vol., subintitulate *Păsări de pradă*, autorul se ocupă de destinul neîntrerupt al familiei, după 1819 până prin 1824, ai cărei protagoniști sunt acum fiii și nepoții marelui financiar: Richard, Charles, Gerald, respectiv Benjamin. Autorul sugerează întinderea monopolului casei Sunderland-Beauclair prin incursiuni în diferite puncte de pe glob: în Anglia și Germania, în Italia și Austria, la Constantinopol și chiar în Țările Române, în America de Sud și St. Petersburg etc. Întregul roman, care amintește de *Forsyte-Saga* al lui Galsworthy, se constituie ca un edificiu în proză, de mari dimensiuni. Relatarea este cronologică, asemenea unui jurnal de familie, și este completată cu o serie de scrisori. Finalul cărții a șasea descrie logodna lui Benjamin, moștenitorul „tronului” familial – ceea ce lasă să se înțeleagă posibila continuare a acțiunii.

■ *Le Fondateur*, Paris, Presses de la Cité, 1982.

◆ Constantin Cubleșan, ST, XXI, 1970, 6, 114–115; Artur Silvestri, *Roman de „succes”*, LCF, XXII, 1979, 38, 2.

O CREȚU Vasile, *După amiezile unui director*, fragment de roman, O, XVIII, 1967, 4, 35–41.

O DENSUSIANU fiul, Ovid, *Spovedania*, fragment din romanul *Omul care venea de departe*, TR, XI, 1967, 4, 4.

DUDU Cecilia, *Scarabeul lui Rașid*, București, E.T., 1967, 260 p. Roman științificofantastic. Din perspectiva anului 2084 este

cercetată o parte a pământului, prin documentele anului 1984.

◆ Marian Popa, LCF, XI, 1968, 2, 2; Valeriu Cristea, GL, XV, 1968, 6, 2.

O FUGARU Florea, *Frații*, fragment de roman, R, IV, 1967, 7, 11–12.

GALAN V. Em., *Accidentul era inevitabil. Contraviziile d-rului B. A.*, București, E.P.L., 1967, 270 p. Fragment: *Ghipsul de la 14*, F, II, 1966, 3, 6–7. Fără a se integra într-un ciclu românesc propriu-zis, se înscrie, prin subtitlul *Contraviziile d-rului B. A.*, în seria din care a mai apărut *Zodia înstrăinării* (1966) și va apărea *A treia Romă* (1968). Cartea adoptă o manieră proprie de organizare a acțiunii. În ≈, un copil de 15 ani, accidentat, folosește internarea în spital drept pretext pentru a se confesa în scris doctoriei B. A. Confesiunea, care cuprinde date recente privind familia și copilăria sa din Horodîța, este unilaterală, fără ecou, deoarece, cu toată aparența de dialog, dr. B. A. nu intervine niciodată. Ritmul cărții e precipitat, viu.

■ Fragment: ≈, tr. de Nelly Florescu, REVR, XXIII, 1969, 2, 41–57.

◆ Nicolae Baltag, GL, XIV, 1967, 25, 2; Valeriu C. Neștitan, CRC, II, 1967, 37, 8; H. Zalis, REVR, XXII, 1968, 1, 146–147. □ V. și *Potopul*, 1948.

GHILIA Alecu Ivan, *Îngeri biciuiți*, București, E.P.L., 1967, 380 p. Romanul a fost prescurtat și retipărit cu titlul *Noaptea Negostinei*. Fragmente: *Noapți fără somn* (romanul e anunțat inițial cu acest titlu), GL, XII, 1965, 3, 5; *Negostina* (romanul e anunțat cu acest titlu), FMI, 1966, 7, 22–23; *Moartea bătrânei*, LCF, IX, 1966, 39, 4–5; *Noapți fără somn*, I–II, VR, XIX, 1966, 8, 10–62; 9, 5–49; ≈, CRC, II, 1967, 14, 6; *Întoarcerea.*, CRC, II, 1967, 17, 6; ≈, ATN, IV, 1967, 5, 10–11. Roman al unui personaj, Negostina, ≈ parcurge o epocă întreagă, având în centru cel de-al doilea război mondial. Biografia personajului este profund marcată de evenimente. Negostina, beneficiind de un temperament generos și pătimaș, înregistrează puternic șocul războiului. Soțul ei, Toma, pleacă

pe front și moare; fratele acestuia, Alexandru, întors dintr-un lagăr din Germania, o agrează sexual. Femeie frumoasă, ea ar vrea să-și păstreze cinstea și demnitatea, în ciuda contextului imoral al societății în care evoluează. În esență, în ciuda fundalului de război, ≈ este un roman erotic.

▼ *Noptile Negostinei*, București, Eminescu, 1976.

◆ Gheorghe Gricurco, *La tension de l'histoire*, REVR, XXI, 1967, 3, 109–110; Aurel Martin, LCF, X, 1967, 51, 2; Al. Andriescu, CRC, III, 1968, 9, 8; Valeriu Cristea, GL, XV, 1968, 12, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XIX, 1968, 3, 79–82; Lucian Dumbravă, IL, 1968, 6, 67–69; Cristea, *Interpretări*, 148–153; Dumitru Micu, *Tablou caleidoscopic*, LCF, XVII, 1974, 9, 3; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 63; I. Rotaru, *O istorie*, III, 716. □ V. și *Cuscii*, 1959.

○ **GRĂDINESCU Marcel**, *Fragmentul querconic*, apărut în f.rev. LCF, X, 1967, nr. 1–12. Roman de ficțiune științifico-fantastică.

GRECEA Florian, *Însemnările unui adolescent*, București E.T., 1967, 158 p. Roman-confesiune, scris în maniera jurnalului intim. Conține povestirile unui adolescent, amintirile sale din copilărie, întâmplări din anii de școală. Nereușind la facultate, el intră în câmpul muncii, unde parcurge o inedită experiență de viață. În paralel, au loc mici experiențe erotice. ≈ e un roman simplu, accesibil, care pledează pentru curajul de a intra în viață.

◆ Grigore Zanc, TR, XI, 1967, 50, 2; Florea Firan, *Profiluri și structuri literare*, 384–389.

○ **IGNEA Dumitru**, *Familia Voiculescu*, fragment de roman, CRC, II, 1967, 52, 4–5.

○ **IOVESCU Ion Marin**, *Haiducii lui Boșeaniță*, fragment din romanul *Văcarul Băgăui*, ARG, II, 1967, 9, 7.

IVASIUC Alexandru, *Vestibul*, București, E.P.L., 1967, 278 p. Fragment: ≈, VR, XIX, 1966 12, 7–34. Roman de analiză psihologică. Este compus din patru scrisori, pe care prof.

univ. dr. Ilea, om de aproape 50 de ani, le scrie, fără să le trimită, unei studente de care se îndrăgostește ca în anii adolescenței. Întreaga confesiune e un exercițiu de voință, exprimând hotărârea de a nu divulga sentimentul său nimănui. Astfel, așa-zisul roman epistolar rămâne un jurnal intim, sentimentul generator dovedindu-se în cele din urmă un pretext pentru rememorarea unor episoade din viața personală: studenția tulburată de maladia fascistă, campania de război, ca medic militar, activitatea de cercetare științifică, viața de familie, cu sentimentele sale controlate de ideea de desăvârșire profesională etc. Iubirea târzie nu distruge eșafodajul construit în atâta vreme, îl pune doar sub semnul necesarei verificări interioare. Examenul este conștient, deoarece personajul îl mărturisește, la un moment dat, atunci când vorbește despre un „paravan pentru aruncarea peste bord a întregii tale experiențe”. În final, același examen este reluat ca o căutare a unui „gest absolut”. Ca semnificație generală, ≈ lansează ideea de verificare a conștiințelor în condițiile unor schimbări de fond evidente. Critica a receptat cu entuziasm această carte, care, alături de alte câteva, deschidea noi perspective romanului românesc, vestea trecerea așteptată de la dogmatismul anterior la o analiză socială și psihologică profundă. Valeriu Cristea, în consens cu numeroasele aprecieri formulate în epocă, remarcă îndeosebi „caracterul efervescent analitic și emisia de idei”. Pe acest teme sunt șarjate unele deficiențe de ordin narativ: „Romanul său ar fi avut neapărat nevoie de niște traverse epice solide care să consolideze liniile analizei” (idem). În orice caz, ≈ rămâne cea mai valoroasă creație românească a anului 1967.

▼ București, Eminescu, 1971.

■ *Westybul*, tr. de Danuta Bienkowska, Warszawa, Pánstwomy Instytut Wydawniczy, 1970; *Im Vorhof der Hölle*, tr. de Georg Scherg, București, Kriterion, 1972; *Előszóba*, tr. de Kantör Erzsébet, București, Kriterion, 1983. Fragment: *Vestibule*, tr. de Constantin Borănescu, REVR, XXII, 1968, 3, 23–43.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1967.

◆ Remus Luca, VR, XIX, 1966, 12, 7; Paul Georgescu, *Despre modern*, VR, XX, 1967, 7, 138-145; Valeriu Cristea, GL, XIV, 1967, 32, 2; Nicolae Manolescu, CNT, 1967, 34, 3; Marian Popa, LCF, X, 1967, 38, 2; Vlad Sorianu, *Diversificarea - obsesie și realitate*, LCF, X, 1967, 39, 7; Voicu Bugariu, AST, II, 1967, 9, 10; Constantin Cubleșan, TR, XI, 1967 45, 3; Valeriu Cristea, *Sondorii*, CNT, 1967, 45, 3; Mircea Martin, AFT, II, 1967, 23, 371; Al. Protopopescu, *Noua existență a romanului psihologic*, TMS, II, 1967, 9, 6; Gheorghe Grigurcu, F, III, 1967, 11, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XVIII, 1967, 11, 75-76; I. Sârbu, CRC, II, 1967, 48, 8; Ileana Mărculescu, *Introducere în conștiință*, CRC, II, 1967, 49, 8; Al. Andriescu, IL, 1968, 1, 62-63; Ion Apetroaie, IL, 1968, 1, 75-79; Al. Chiriacescu, -, LCF, XI, 1968, 5, 7; Valeriu Cristea, *L'oeil intérieur*, REVR, XXII, 1968, 1, 141; Marian Popa, *Virtuțile și semivirtuțile analizei*, LCF, XI, 1968, 16, 4; Al. Piru, *Romanul monologic*, R, V, 1968, 7, 5-6; T. Tihan, *Efort creator și mimetism*, TR, XII, 1968, 32, 3; Mihai Vornicu, *Actualitatea în romanul problemă*, LCF, XI, 1968, 34, 6; Eugen Luca, *Jocul ideilor*, F, IV, 1968, 8, 2-3; Nicolae Ciobanu, *Fascinația romanului de reflecție existențială*, O, XIX, 1968, 11, 64-71; Martin, *Generație*, 115-119; Vaida, *Ospîțul*, 16-26; Ardeleanu, *A urî*, 61-64; Sorianu, *Contrapunct*, 151-153; Al. Andriescu, *Reumanizarea eroului*, CL, 1972, 24, 4-5; Protopopescu, *Volumul*, 182-187; Regman, *Selecție*, 340-353; Luca, *Demers*, 365-370; Eugen Simion, *Un spațiu literar*: ≈, RL, XI, 1978, 22, 4; Mircea Bețeța, - - *geometricul și spiritul salvator*, TR, XXIV, 1980, 49, 3; Manolescu, *Arca*, II, 221-254; Piru, *Istoria*, 526; *Sinteze*, 163-167; Radu G. Teșosu, *Romanul „căutării”*, RL, XVI, 1983, 9, 8; Lăzărescu, *Romanul*, 249-257; Manolescu, *Arca*, III, 60-61; Teșosu, *Viața*, 133-142; Daniel Vighi, *Romanul unei opțiuni fundamentale*, O, XXXV, 1984, 30, 2; Mircea Bețeța, - - *destin și cuvânt*, TR, XXVIII, 1984, 33, 4; Leonte, *Prozatori*, II, 186-191; Ion Bogdan Lefter, *Stilul romanelor și stilul eseurilor*, RL, XIX, 1986, 25, 5; Curticeanu, *Critică*, 67-87; I. Holban, *Profiluri*, 204-128; I. Rotaru, *O istorie*, III, 764-765; Sasu - Vartic, II, 210-237; Ștefănescu, *Prim-plan*, 177-179; Moraru, *Ivasiuc*, 21-27; 40-47; 67-73; 158-177; Traian Podgoreanu, *Necesitate și libertate*, RL, XXII, 199, 7, 5; Velea, *Interferențe*, 63-64. □ Mihai Petroveanu, *Libertate și fatalitate*, CNT, 1969, 20, 3; Adrian

Păunescu, *Cu ~*, RL, II, 1969, 23, 6-7; Georgeta Horodincă, *Cerneala invizibilă*, VR, XXII, 1969, 8, 81-83; Eugen Simion, *Hesemnări despre roman* (IV), RL, II, 1969, 40, 5; 14; Viola Vancea, *Imperativul opțiunii și implicația tragică*, RL, II, 1969, 47, 9; Cornel Regman, - *și aventurile scriiturii*, TMS, IV, 1969, 10, 5; 11, 5; Sorin Alexandrescu, *Sintagma cunoașterii de noapte*, ARG, IV, 1969, 12, 6; Ion Turcin, *Virtuții ale romanescului*, CNT, 1970, 7, 3; Mioara Apolzan, *Echilibrul fragil al cunoașterii la personajele lui ~*, RITL, XX, 1970, I, 143-150; Voicu Bugariu, - *și mitul maturității*, AST, VI, 1971, 2; Anca Nicolau, *Proza lui ~*, VR, XXIV, 1971, 3, 75-80; Valentin Borda, *Cu ~*, VTR, I, 1971, 8, 6; Păunescu, *Sub semnul*, 217-228; Mircea Iorgulescu, -, CL, 1972, 10, 9; 11; * * *, *Dialog cu ~*, ARG, VII, 1972, 6, 6-8; 14; Traian Podgoreanu, *Romanele lui ~*, RL, V, 1972, 49, 4; Ciobanu, *Panoramic*, 151-165; * * *, *Cu ~*, VTR, III, 1973, 4, 10-11; Petrescu, *Scriitori*, 97-109; C. Regman, Al. Protopopescu, *Ce e nou la ~*, TMS, IX, 1974, 2, 7; Nicolae Balotă, *Istorie și ficțiune sau romanul lui ~*, F, X, 1974, 4, 9; Ion Maxim, -, *între comentariu și povestire*, O, XXV, 1974, 16, 4; *Romanul rom. cont.*, 348-349; 550-554; Iorgulescu, *Rondul*, 153-159; Sergiu Demetriu, *Ievnimentul în romanele lui ~*, CRC, X, 1975, 13, 7; Ileana Corbea, *Cu ~*, CRC, XI, 1976, 2, 1; 5; -, *Proza și spiritul timpului*, VR, XXIX, 1976, 4, 5-7; Constantin Coroiu, *Cu ~*, CL, 1976, 8, 2; B. Cazacu, *Un aspect al artei de prozator a lui ~*, LLE, II, 1976, 3, 26-28; Balotă, *Universul*, 165-192; Corbea, Florescu, *Biografii*, 161-164; Culcer, *Citind*, 204-207; Eugen Simion, *Febrilitatea romancierului*, LCF, XX, 1977, 12, 6; C. Ungureanu, -, O, XXVIII, 1977, 12, 2; Florin Manolescu, *O operă vie*, FC, XXVI, 1977, 14, 15; C. Trandafir, *Pasiunea ideilor*, CL, 1977, 4, 14; Cornel Ungureanu, *Generație literară, program literar*, RL, X, 1977, 37, 8; Mioara Apolzan, - - *între eseu și narațiune*, RITL, XXVI, 1977, 4, 491-496; Ion Neață, *Eseu și narațiune în proza lui ~*, AUT, XV, 1977, 19-24; Popa, *Dicționar 2*; Ștefănescu, *Preludiu*, 182-190; Tudor - Anton, *Ipostaze*, 51-55; Ungureanu, *Proză*, 157-165; Teodor Vidam, *Un singur martor - conștiința lucidă*, NPC, V, 1978, 2, 11; Georgeta Horodincă, *Orologiul grăbit*, RL, XI, 1978, 9, 8; Horodincă, *Studii*, 160-226; Roznoveanu, *Lecturi*, 138-162; *Mic Dicționar*; Maria-Luiza Cristescu, *Cu ~*, VTR, IX, 1979, 6, 7; 15; Gabriel Mardare, *Spațiu și istorie în romanele lui ~*, CRC, XIV, 1979, 44, 7; Apolzan, *Casa*, 154-184; Arion, *Interviuri* 148-

158; Mugur, *Profesiunea*, 154–175; Petrescu, *Romanul*, 60–61; Mircea Vaida, ~, ALT, 1980, 294–197; Nicolae Manolescu, ~, azi, RL, XIII, 1980, 41, 9; Mircea Beñtea, ~ – *puterea și singurătatea*, EX, XII, 1980, 11–12, 15; Anton Cosma, *Romanul românesc postbelic*, (V), VTR, XI, 1981, 3, 7; (VI), 4, 8–9; Pompiliu Marcea, *Romanul politic românesc*, VR, XXXIV, 1981, 4–5, 27–31; Nicolae Manolescu, *Averile și puterea*, ST, XXXII, 1981, 5, 11–12; Al. Călinescu, *Romanul – permanențe*, CL, LXXXIX, 1983, 1, 4–5; **, ~ – *inedit*, ARG, XVIII, 1983, 7, 2; Theodor Codreanu, *Mitul puterii*, CL, LXXXIX, 1983, 7, 6; Alex. Ștefănescu, *Redimensionarea temei politice*, RL, XVI, 1983, 33, 6; Constantin Ciopraga, *Prioritatea dezbaterilor*, CRC, XVIII, 1983, 38, 4; Condu-rache, *Fantezii*, 32–36; Manolescu, *Teme* 4, 44–45; Marcea, *Concordanțe*, 22–24; Neagu, *Cartea*, 64–65; Odangiu, *Romanul*, 63–66; Victor Crăciun, *Mărturia marilor conștiințe românești*, CNT, 1985, 24, 7; Cristian Moraru, *Discurs și personaj la* ~, AFT, XIX, 1985, 6, 8; Alex. Ștefănescu, ~, TMS, XX, 1985, 9, 5; Ion Bogdan Lefter, *Romanul și „povestirea”*, CRC, XXI, 1986, 33, 5; Ioan Holban, *Romanul condiției umane*, SLAST, VI, 1986, 40, 1; 4; Carmen Maria Roșca, *Dimensiuni abisale în romanele lui* ~, RITL, XXXV, 1987, 1–2, 272–276, 3–4, 267–271; Demostene Șofron, ~ *între realizare și fragilitatea vieții*, NPC, XIV, 1987, 2–3, 11; Constantina Caranfil, *Cu* ~, R, 1987, 6, 4; Argentina Fîruță, *Ipostaze ale politiculturii*, RL, XX, 1987, 26, 4; Nicolae Manolescu, *Prietenul meu* ~, ALL, 1988, 100–101; Emil Nicolae, Ion Bogdan Lefter, *Opțiune critică*, ATN, XXV, 1988, 9, 7; Manolescu, *Teme* 7, 203–207; Const. Miu, *Sensul împăcării în opera lui* ~, R, 1989, 8, 4; Constantin Cubleşan, *Realitatea și imaginarul*, T, XVIII, 1989, 8, 39–40.

JIANU Nicolae, *Sfârșitul singurătății*, București, E.M., 1967, 244 p. Romanul unui personaj. Petru Uzum, care este și povestitor, parcurge evenimentele ce precedă anii celui de-al doilea război mondial, asistând la crimele din timpul rebeliunii legionarilor. Ia atitudine, dar e arestat, apoi face campania de război; rănit în Moldova, e retras de pe front, dar, după 23 August 1944, pleacă iar la luptă. În paralel sunt descrise tribulațiile sufletești ale personajului, în atmosfera orașului de pe Dunăre, unde locuia.

▼ București, Cartea Românească, 1977.

◆ Valeriu Cristea, GL, XIV, 1967, 22, 2; I. Friduș, IL, 1967, 7, 90–91; Ion Turcin, CNT, 1967, 48, 3.

LECCA Aurel, Andi LECCA, *Vânătorii de capete*, I–II, București, E.T., 1967, 60 + 58 p. (Clubul temerarilor, 15–16). Roman de aventuri având ca subiect o expediție în Oceania.

LEU Corneliu, *Viața particulară a lui Constant Hagiu*, București, E.T., 1967, 292 p. Fragment: *Menghina*, FC, XIV, 1965, 34, 14–15. A fost retipărit cu titlu schimbat. Roman politic, având drept personaj pe tânărul Constant Hagiu. Acțiunea se petrece în anul 1950, când acesta, comunist din 1946, este exclus din partid în urma verificărilor. Momentul este un prilej pentru personaj de a-și rememora viața, începând din 1939. Ca student, a făcut războiul, a intrat în mișcarea muncitorească; a avut de suferit multiple privațiuni sociale după război. Evenimentele au rostul de a da eroului certitudinea că fondul conștiinței sale politice este curat: a fost exclus din partid datorită sincerității sale în fața comisiei. Un *Epilog*, datat 1953, arată că lui Hagiu i s-a reecordat calitatea de membru de partid. Tehnica relatării este de tip cinematografic.

▼ ... *Această viață sentimentală*, București, Cartea Românească, 1976.

◆ Aurel Martin, LCF, X, 1967, 40, 2; Valeriu C. Neșțian, CRC, II, 1967, 49, 6–7; Al. Coman, IL, 1968, 2, 83–84; Valeriu Cristea, *Personaj și biografie*, RL, IX, 1976, 20, 10; Dumitru Micu, *Două romane*, CNT, 1976, 31, 10; Nicolae Motoc, *Această viață sentimentală*, TMS, XI, 1976, 3, 5; Vasile Chifor, *Tehnică și detașare*, T, V, 1976, 12, 29–30; ~, *Scritorul autentic – o conștiință a timpului său*, TMS, XII, 1977, 3, 7.

LUCA Remus, *Astăzi seară îl arestăm pe asasin*, București, E.T., 1967, 254 p. (Aventura). Roman polițist, având ca subiect anchetarea unei crime.

□ V. și Ana Nucului, 1953.

LUNGU Ion, *Regele pălărilor*, București, E.P.L., 1967, 262 p. Fragmente: *Descoperirea din piață*, TR, IX, 1965, 46, 4–5; *Crimul brumat*, TR, X, 1966, 35, 4; *Sărbătoarea*

sfintei Barbara, TR, X, 1966, 46, 4; *Logodna lui Zed Merdin*, TR, XI, 1967, 12, 4-5. Roman de pură ficțiune. Acțiunea se petrece într-un burg catolic pe la 1600, antrenând iluziile personajelor. Este mimată, e drept, o activitate oficială, constând în distrugerea unei statui reprezentând-o pe Venus. Naratiunea are un substrat erotic ironic, spumos pe alocuri, fiind scris într-o formulă epică alertă, bazată pe o imaginație debordantă.

◆ Ion Oarcășu, TR, XI, 1967, 12, 4; Constantin Cubleşan, TR, XI, 1967, 37, 3; Marian Popa, *A propos de...*, LCF, X, 1967, 38, 2; ***, GL, XIV, 1967, 40, 2; Simion Bărbulescu, AST, II, 1967, 11, 15; T. Tihan, ST, XVIII, 1967, 12, 49-51; Nicolae Buliga, VR, XX, 1967, 12, 162-164; Ion Buzași, TMS, III, 1968, 2, 4; S. Bărbulescu, ~, LCF, XI, 1968, 13, 7; Vaida, *Ospățul*, 16-26; Popa, *Parabolă*, 172-174; Popa, *Dicționar 2*; Ion Oarcășu, *Romanul iluziei și al speranței*, TR, XXV, 1981, 24, 4.

MUNTEANU Francisc, *Reîntoarcearea*, București, E.T. 1967, 198 p. Roman de aventuri pentru copii.

◆ Marian Popa, LCF, XI, 1968, 1, 2. □ V. și *În orașul de pe Mureș*, 1954.

NEAMȚU Leonida, *Febră de origine necunoscută*, București, E.P.L., 1967, 310 p. Roman-experiment, în care realitatea socială cea mai exactă se împletește cu imaginația. ≈ are rațiuni sociale, prin personajul Eugen Coman, și legendare, prin simboluri (lupul șchiop). E, în parte, și un roman erotic.

◆ Marian Popa, *À propos de...*, LCF, X, 1967, 38, 2; Constantin Cubleşan, TR, XI, 1967, 39, 3; H. Sabin, GL, XIV, 1967, 49, 2; R. L., VR, XX, 1967, 11, 182-183; H. Sabin, GL, XIV, 1967, 49, 2; T. Tihan, ST, XIX, 1968, 4, 102-104.

NEDELICU Șerban, *Moara-Săracă*, București, E.P.L., 1967, 350 p. Fragmente: *Înfruntarea*, ALB, LXVII, 1964, 881, 4; *Etapă depășită*, FC, XIII, 1964, 32, 16-17; *Obrazul lui Berechet*, ALB, LXX, 1967, 1000, 10. Roman rural. Acțiunea se petrece în satul Moara-Săracă din Bărăgan, la începutul deceniului al 7-lea. Victor Podaru, tânăr inginer agronom, părăsește stațiunea Fundulea

pentru a lucra efectiv într-un C.A.P. din Bărăgan, unde s-a și născut. Aici găsește o situație bună, dar cu defecțiuni în conducere. Atitudinea sa fermă duce la schimbarea stării de lucruri. Romanul conține încă destule poncificii ale literaturii deceniului al șaselea.

◆ Laurențiu Ulici, CNT, 1968, 5, 3; George Muntean, F, IV, 1968, 7, 2; Corneliu Faur, O, XIX, 1968, 8, 73.

OCHINCIUC Ion, *Răzburarea Ofeliei*, București, E.T., 1967, 302 p. (Aventura). Roman polițist.

OMESCU Corneliu, *Invidia*, în vol. *Adam evadează... Șase povestiri și un roman scurt*, București, E.P.L., 1967, p. 70-200. Fragmente: ≈, VR, XX, 1967, 3, 42-70; 4, 25-55. Vol. mai cuprinde o suită de nuvele. Mic roman social, scris în manieră comportamentistă. Acțiunea urmărește destinul a doi tineri intelectuali, căsătoriți, repartizați pe un șantier de lângă un mic orașel de provincie. Romanul pune o problemă de viață, care este și una de conștiință.

◆ Ioan M. Filimon, *Un roman*, TR, XI, 1967, 24, 2.

PANAITESCU Horia, *Când te uiți în oglindă*, București, E.P.L., 1967, 118 p. A fost retipărit cu titlu schimbat. Roman de analiză psihologică și socială. Un grup de luptători antifasciști, printre care se distinge studentul Florian, este deferit Curții Marțiale, în timpul celui de al doilea război mondial. Sub amenințarea pedepsei capitale, cei câțiva tineri își examinează conștiințele.

▼ *Adevărul fiecăruia*, București, Cartea Românească, 1976.

◆ Aug. Cosmuța, TR, XI, 1967, 24, 2; ***, LCF, X, 1967, 36, 2; Paul Georgescu, VR, XX, 1967, 9, 102-107; M. Constantinescu, RL, IX, 1976, 32, 11; T. Costin, *Între evidență și meditație*, AFT, XI, 1976, 9, 355; Valeriu Cristea, *Realitate și ficțiune*, RL, IX, 1976, 42, 10; Mircea Constantinescu, RL, IX, 1977, 32, 11.

O PELIN Mihai, *Recviem pentru Clara*, fragment de roman, R, VIII, 1967, 8, 11-12.

PETRESCU Leonid, *Nu căutați eroul!*, București, E.T., 1967, 284 p. Roman științifico-fantastic.

◆ Aug. Cosmuța, TR, XI, 1967, 18, 2.

POPESCU Tudor, *Un dac la Roma*, București, E.M., 1967, 360 p. Roman istoric și de aventuri, inspirat de războaiele daco-romane.

◆ Dumitru Solomon, GL, XIV, 1967, 32, 2; Voicu Bugariu, AST, II, 1967, 8, 12; N.I.F., TMS, II, 1967, 8, 6; Octavian Metea, F, III, 1967, 10, 2.

POPESCU-BOGDĂNEȘTI N., *Omor scuzabil?!...*, București, E.T., 1967, 310 p. Roman istoric și politic; relatează evenimente din jurul anului 1918, începând cu pacea de la Buftea, continuând cu campania din 1918, cu Marea Unire, până la greva tipografilor din 13 decembrie 1918. Personajul principal, sergentul Godovană, trece prin toate aceste momente și-și formează o concepție asupra mersului istoriei; are înclinații către mișcarea politică muncitorească.

◆ Dan Zamfirescu, CNT, 1968, 20, 3;

PREDA Marin, *Moromeții*, II, v. *Moromeții*, I, 1955.

RADU Valentin, *Jean Bart*, I–II, București, E.T., 1967, 56 + 62 p. (Clubul temerarilor, 32–33). Viața romanțată a aventurierului Jean Bart.

RĂȚIU Iuliu, *Planeta de adolescent*, București, E.T., 1967, 210 p. Roman psihologic, având ca subiect vârsta adolescenței. În fața unor tineri de 17 ani stau probleme de morală, de iubire și de conștiință. Timpul acțiunii este cel prezent.

▼ Reprodus în: *Ah, acești adolescenți!*, București, Albatros, 1970.

◆ Ion Dodu Bălan, LCF, X, 1967, 16, 2; Gh. Atanasiu, O, XVIII, 1967, 7, 85; Sanda Radian, VR, XX, 1967, 11, 178–179; Bălan, *Condiția*, 152–153.

RICUS George, *Hoțul de paratrăsnete*, București, E.T., 1967. 134 p. Roman științifico-fantastic, pentru tineret.

RUSE Ion, *Pasajul*, București, E.P.L., 1967, 344 p. Roman social. Are drept subiect viața unor tineri studenți din București, în primii ani de după instaurarea puterii comuniste. Un grup de tineri cu diverse preocupări, de sport, artistice etc., muncesc și trăiesc după „rețeta romantismului revoluționar”. Romanul e tezist, convențional, dar descrie o atmosferă interesantă, proprie capitalei din acele timpuri.

◆ Silviu Guga, O, XIX, 1968, 1, 91.

SĂLCUDEANU Petre, *Corabia cu suflete*, București, E.T., 1967, 198 p. Fragment: ≈, I–II, ST, XVIII, 1967, 4, 30–45; 5, 46–62. Roman psihologic, de actualitate. Acțiunea se petrece într-un sanatoriu TBC. În acest loc, diverse tipuri de oameni își dezvăluie psihologiile, tainele. Romanul va fi reluat mai amplu, și într-o viziune modificată, în *Biblioteca din Alexandria*.

◆ Marian Popa, LCF, X, 1967, 42, 2; V. Bentea, ST, XVIII, 1967, 12, 73–74; Maria Nicoră, O, XIX, 1968, 7, 89; I. Rotaru, *O istorie*, III, 804; Cosma, *Romanul*, 128. □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SĂLCUDEANU Petre, *Prea cald pentru luna mai*, București, E.P.L., 1967, 228 p. Roman social despre și pentru tineret. Un grup de tineri zgomotoși ajunge pe mâna procuraturii. „Bossul” lor, Matei Alexiu, scapă mai ușor, datorită influenței tatălui; ceilalți sunt aspru pedepsiți. Romanul are o vădită tentă moralizatoare nu numai în linia acțiunii centrale, ci și în ceea ce privește relațiile sociale contemporane.

◆ Valeriu Cristea, GL, XIV, 1967, 24, 2; Alexandru Nicoră, AFT, II, 1967, 19, 306; Petre Nicolau, LCF, X, 1967, 31, 2; Liviu Zăpârțan, TR, XII, 1968, 1, 2; I. Rotaru, *O istorie*, III, 804. □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SIMION Al., *Presimțirea zăpezilor*, București, E.T., 1967, 408 p. Fragment: ≈, GL, XIV, 1967, 44, 4. Roman social, plasat în mediul rural, analizat din perspectiva muncitorimii. ~ descrie acțiuni diverse, unele contradictorii, prezintă caractere diferite, unele integre, altele descompuse. Ion Cătare și Maria Dominte, doi tineri, traversează cu

eforturi o lume în curs de reorganizare, conștientizând înțelesurile reale ale vieții. În egală măsură ≈ este un roman politic și de analiză psihologică.

◆ Ion Rotaru, GL, XV, 1968, 8, 2; Sergiu Teodorovici, CRC, III, 1968, 49, 7; Adriana I., VR, 1968, 12, 136-137.

O ȘINCAN Dionisie, *Valea plângerii*, fragment de roman, LCF, X, 1967, 8, 4-5.

ȘIPERCO Alexandru, *Cândva, niște oameni*, București, E.T., 1967, 478 p. Fragment: *Întâlnire* (romanul e anunțat cu titlul *Osândiți la nemurire*), FMI, 1966, 5, 10-12. Roman politic, inspirat din activitatea comuniștilor și uteciștilor în ilegalitate, în timpul celui de-al doilea război mondial. Problemele luptei împotriva dușmanului se împletesc cu problemele sufletești ale tinerilor, cu speranțele lor. ≈ este o frescă a acelei perioade.

◆ Paul Georgescu, GL, XIV, 1967, 31, 2; Eugen Luca, VR, XX, 1967, 9, 171-173; Ov. S. Crohmălniceanu, CNT, 1967, 45, 3.

ȘTEFĂNESCU Al. I., *În căutarea Isoldei. Suiță de interludii*, București, E.P.L., 1967, 228 p. Fragment: ≈ GL, XII, 1965, 18, 5. Roman de dragoste. Doi tineri, Ion Florescu și Maria Sâmboteanu, trăiesc o poveste de iubire de înălțimea celei din legenda lui Tristan și a Isoldei, în preajma și în timpul celui de-al doilea război mondial. Povestea e simplă și se încheie cu o despărțire tristă. Acțiunea e întreruptă de câteva schițe de atmosferă cu caracter simbolic, despre „moarte”, „crimă”, „război” etc.

■ Fragment: *Le couple*, tr. de Constantin Brănescu, REVR, XXIII, 1969, 1, 40-48.

◆ Marian Popa, LCF, X, 1967, 46, 2; Ion Turcin, CNT, 1967, 48, 3; Gr. Zanc, TR, XI, 1967, 51, 2; Dumitru Solomon, GL, XV, 1968, 7, 2; Dumitru Solomon, REVR, XXII, 1968, 4, 119; -, CL, 1973, 21, 3; Nicolae Jianu, ~ *la 60 de ani*, RL, VIII, 1975, 25, 8; **, *Cu -*, LCF, XVIII, 1975, 25, 3; Dan Ciachir, *Cu -*, O, XXIX, 1978, 46, 1; 6.

O TĂNASE Nicuță, *În drum spre cimitir*, fragment din romanul *Despre viață*, LCF, X, 1967, 2, 5.

TĂUTU Nicolae, *Aliatul Nr. 1. Fals tratat de aventură și umor*, București, E.T., 1967, 296 p. (Aventura). Roman de aventuri politice, scris în manieră umoristică.

◆ I. Candianu, AST, II, 1967, 5, 12.

THEODORU Radu, *Strămoșii. Evocare*, București, E.M., 1967, 596 p. Cu o introducere a autorului. Roman istoric, de evocare a marilor figuri care au ctitorit într-un fel țările românești, de la Burebista la Petru Șchiopul.

▼ București, Albatros, 1972; ed. revăzută și adăugită, cu un cuvânt înainte al autorului, București, Albatros, 1979.

◆ Voicu Bugariu, AST, II, 1967, 7, 8; Magdalena Popescu, GL, XIV, 1967, 31, 2; Sânziana Pop, LCF, XI, 1968, 14, 11; Radu Ciobanu, *O realitate necesară*, O, XXX, 1979, 26, 2; Popa, *Replay*, 52-53.

TEHODORU Radu, *Muntele*, II, v. *Muntele*, I, 1963.

THEODORU Radu, *Popas în Madagascar*, I-II, București E.T., 1967, 64 + 62 p. (Clubul temerarilor, 23-24). Roman de aventuri pentru tineret, cu acțiunea plasată în mediul exotic al Africii, în secolul nostru.

TOMOZEI Gheorghe, *Dacă treci râul Selenei... (Copilăria lui Eminescu)*, București, E.T., 1967, 144 p. Scurt roman biografic conținând copilăria poetului până la data debutului în revista „Familia” (1866). Paginile cărții cuprind note fugare, poematice, inspirate din creațiile poetului. Alte scene lirice explică esența unor poeme din prima tinerețe a lui Mihai Eminescu.

TOPOLOG Ion, Paul ANTIM, *Lovituri din umbră*, I-II, București, E.T., 1967, 62 + 62 p. (Clubul temerarilor, 37-38). Roman istoric și de aventuri, din timpul războaielor dacoromane.

TUNARU Mihai, *Singur contra mea*, București, E.P.L., 1967, 288 p. Roman de autoanaliză psihologică, scris în maniera „tinerilor furioși”. Filip Halunga rememorează câteva zile din viața lui într-un cantonament al lotului național de bărci cu motor, pe

litoral. Este inginer de meserie, dar în ambele preocupări dovedește nemulțumire, plictis. Duce o viață cu totul nesportivă. Esențială este încercarea sa de a ieși din această stare, dat fiind fondul său real bun, în ambele direcții.

◆ Al. Melian, GL, XIV, 1967, 19, 2; Gh. Anca, LCF, X, 1967, 19, 2; Sergiu Teodorovici, IL, 1967, 5, 91-92; Valeriu Cristea, VR, XXI, 1968, 2, 149-150; Eugen Teodoru, *O trecere...*, RL, XXII, 1989, 30, 10.

ZINCĂ Haralamb, *O invitație după miezul nopții*, București, E.M., 1967, 158 p. (Columna). Roman polițist. Are ca pretext o anchetă judiciară pe marginea unei crime comise într-un sat. La desfășurarea anchetei participă și autorul-povestitor.

1968

ALMAȘ Dumitru, *Viața-i frumoașă...*, București, E.P.L., 1968, 412 p. Roman de analiză a mediului studențesc din București, în epoca frământată din preajma celui de-al doilea război mondial. Valeriu Barbă e un tânăr de la țară care de pe băncile facultății cunoaște viața, iubirea, dar și aventura politică a anilor tulburi. Formația sa spirituală se realizează în funcție de evenimentele timpului. Are loc un proces de conștientizare, de descoperire a sensului exact al existenței.

◆ Magdalena Popescu, GL, XV, 1968, 27, 2. Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 57-59.

ARAMĂ Horia, *Dumnezeu umbla desculț*, București, E.P.L., 1968, 206 p. Roman de analiză psihologică și socială. Un vagabond, Gheorghe, e transferat, în mod arbitrar, într-o lume intelectuală și rafinată, dintr-un capriciu al scriitorului Fotino. Personajul învinge propria sa ereditate, dar trece cu greu peste vicilele mediului în care pătrunde. În cele din urmă ≈ este un roman al ratării sociale.

◆ Magdalena Popescu, GL, XV, 1968, 31, 2; T. Tihan, ST, XIX, 1968, 9, 118-119; Magda Ursache, CRC, III, 1968, 51, 6; S. Traian, VR, XXII, 1969, 1, 147; Vasile Rebegea, AFT, IV, 1969, 3, 2.

ARAMĂ Ion, *Ne așteaptă marea*, București, E.M., 1968, 304 p. Roman din viața marinărilor. Costel Munteanu pleacă la armată, pe o navă militară. Acasă lasă o iubită, Grațiana. Romanul se desfășoară convențional, pe două planuri: viața de armată, cu problemele ei, și viața sentimentală a celor doi. Grațiana rămâne însărcinată, iar Costel o cere în căsătorie. Finalul apoteotic are proiecție în viitorul care va lega marea de fericirea lor. „Realismul socialist” e dominant.

◆ Iorgulescu, *Scriitori*, 177-178.

ARSENE Maria, *Los*, București, E.P.L., 1968, 318 p. A fost retipărit cu titlu schimbat, cu o postf. de Tudor Teodorescu-Braniște. Roman de analiză psihologică, în contextul teroarei naziste din timpul celui de al doilea război mondial. ≈ rememorează, din unghiul de vedere al personajului Inge Leonard, episoadele dramatice petrecute într-un tragic „hurenzug”, în care tinere femei de diverse naționalități erau silit să se ofere ofițerilor hitleriști. Demnitatea lor, pusă la grea încercare, reacționează prin acțiuni disperate, deseori fatale. În perspectiva trecerii timpului, ≈ este un roman al recuperării posibile, ca ultimă acuză și sentință la adresa fascismului.

▼ *Los, trenul cu fete*, Cluj, Dacia, 1973, 450 p.

◆ G. Dimisianu, GL, XV, 1968, 21, 2; Silvia Zabarcencu, CNT, XX, 1973, 24, 3.

O BABOI Stelian, *Tăcând*, CRC, III, 1968, 43, 6-7; *Cantata la învierea amiezii*, IL, XX, 1969, 6, 30-45; *Amar*, CRC, IV, 1969, 37, 6; *Călătoria*, CRC, V, 1970, 37, 3-7, fragmente din romanul *Neliniști*.

BACIU Camil, *Grădina zeilor*, București, E.T., 1968, 312 p. Roman de familie, în care istoria a două războaie mondiale bulversează destinele fraților David. ≈ este un continuu dialog, care însoțește viața personajelor Mihail, Matei, Anton, Luca și Daniela. Fiecare dintre ei a avut o personalitate distinctă, dar destinul i-a reunat în una singură, aceea a tatălui Daniil David. Numele personajelor și evoluția lor fac trimitere la legende biblice.

BĂJENARU Grigore, *Cerpii lui Mihai-Vodă*, București, E.T., 1968, 190 p. Roman istoric adresat copiilor, având ca subiect epoca marilor victorii ale lui Mihai Viteazul, încheiate cu Unirea din 1600.

BĂJENARU Grigore, *Inelul lui Dragoș-Vodă*, I-II, București, E.T., 1968, 60 + 54 p. (Clubul temerarilor, 42-43). Roman de aventuri, inspirat din istoria legendară a Moldovei (sec. al XIV-lea).

BĂRAN Vasile, *Duminica lucrurilor*, București, E.P.L., 1968, 112 p. Fragment: *Nicăieri iarba...*, LCF, X, 1967, 13, 4. Microroman parabolic, bazat pe exaltarea simțurilor (ochii), care îl fac să intre, adesea, în relație onirică cu obiectele. Analiza procesului se concentrează la nivelul poemului în proză. Epicul sumar (un adulter) este pretext pentru a demonstra relațiile subtile dintre cele două categorii de realități.

◆ Sânziana Pop, LCF, XI, 1968, 12, 7; Valeriu Cristea, GL, XV, 1968, 15, 2; Valentin Tașcu, TR, XII, 1968, 23, 2; Stela Mirel, -, O, XXIV, 1973, 48, 3; Pop, *Perimetru*, 36-40; Florea Firan, *Profiluri și structuri literare*, 90-95.

BĂRBUCEANU Constantin, *Ceața*, București, E.P.L., 1968, 348 p. A fost retipărit cu titlu schimbat. Roman istoric și politic, dedicat luptei de rezistență a comuniștilor și muncitorilor români din timpul celui de-al doilea război mondial, culminând cu întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste.

▼ *Expresul de noapte*, București, Editura Eminescu, 1974.

■ ≈, Moscova, Voenizdat, 1970.

◆ G. Dimisianu, GL, XV, 1968, 23, 2; Aureliu Goci, RL, VIII, 1975, 17, 9.

BEURAN Grigore, *Cifrul Petre Petrescu*, București, E.T., 1968, 156 p. Fragmente: *O discuție literară (romanul e anunțat inițial cu titlul Savantul din valiză)*, TR, XI, 1967, 2, 4-5; *O sinucidere nemaipomenită*, TR, XI, 1967, 6, 8; ≈, TR, XI, 1967, 20, 4-5. Roman polițist și de anticipație. Acțiunea se petrece în era zborurilor interplanetare, dar are ca punct de plecare acțiunile de sabotare a mași-

nii de război germane, inițiate de căpitanul Petre Petrescu. ≈ depășește prin imaginație și ironie sfera strictă a romanului de aventuri.

◆ Constantin Cubleşan, TR, XI, 1967, 20, 4; Marian Popa, LCF, XI, 1968, 15, 2; Al. Căprariu, TR, XII, 1968, 24, 3; Florea Firan, *Profiluri și structuri literare*, 106-107.

BOTEZ Alice, *Iarna Fimbul*, București, E.P.L., 1968, 270 p. Roman de familie, cu trimiteri la psihologia socială. Este urmărită evoluția a trei familii „oarecum aristocrate” (V. Ardeleanu) pe parcursul unei perioade de aproape un secol (1869-1946). Reprezentanții clanurilor Delasena, Duca și Vatarzi se întâlnesc și se despart pe diverse coordonate psihice, parcurgând două tipuri de experiențe: „timpul trăit” – cel cu valori esențiale și problematice, și „timpul consumat” – cel biologic. Istoria acestor familii este refăcută prin intermediul memoriei colective. Personajele își exprimă propria poziție și realizează unitatea iluzorie a „clanului”. Concret, acțiunea urmează evenimente și trăiri decupabile din ansamblul social: nunți, înmormântări, crime, aventuri, călătorii etc., întărind un sentiment de descompunere și agonie trăit sub „semnul implacabilului” (S. Damian). Teoria și practica romanului susțin retopirea acestui material (viața) în monologuri, discursuri interioare etc. Iar romanul tocmai aceasta face, fiind considerat, la apariție, unul dintre momentele importante din istoria prozei românești.

◆ Valeriu Cristea, GL, XV, 1968, 15, 2; Iliana Grigorovici, R, V, 1968, 9, 9; Val C. Neșțian, IL, 1968, 9, 81-82; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XXI, 1968, 11, 87-90; Sorin Alexandrescu, *Foșnetul timpului*, L, XI, 1968, 51, 6; Cornel Ungureanu, *Două romane*, O, XX, 1969, 1, 76-79; S. Damian, RL, II, 1969, 7, 9; Vasile Rebegea, AFT, IV, 1969, 3, 2; Voicu Bugariu, IL, 1969, 4, 85; Virgil Ardeleanu, ST, XX, 1969, 4, 84-87; Adrian Anghelescu, *Destin, durată și evanescență în ≈*, RL, II, 1969, 19, 8; Viola Vancea, *Proză feminină*, RL, II, 1969, 26, 8-9; Damian, *Înrarea*, 7-75; Ardeleanu, *A urî*, 125-129; Alexandru Rocerici, *Imposibila certitudine*, RL, V, 1972, 19, 4-5; Petrescu, *Scritori*, 112-117; Popa, *Dicționar 2*; Anghelescu, *Creație*, 291-299; Ioana Rauschan, ~ și *structurile literare moderne*, O, XXX, 1979, 10,

3; Muthu, *La marginea*, 155–159; Vasile Popovici, *Forma labirintului*, LCF, XXIII, 1980, 37, 3; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 384–385; Tia Șerbănescu, ~ și *șara simbolurilor*, RL, XIX, 1986, 51, 5. □ Cornel Ungureanu, *Romanul – cercetare*, RL, XIV, 1981, 4, 4; Fănuș Băileșteanu, *Drumul romanului spre actualitate*, ST, XXXII, 1981, 4, 2–3; Nicolae Georgescu, *Miracolul dacic*, LCF, XXVIII, 1985, 32, 3; Dana Dumitriu, ≈, RL, XVIII, 1985, 44, 8; Gheorghe Soare, *Chemarea apelor*, ARG, XX, 1985, 12, 7; Florea Firan, *Profiluri și structuri literare*, 122–123; Gabriela Crețan, *propunere pentru o exegeză*, LCF, XXXI, 1988, 32, 6.

BOUREANUL Eugen, *Hatmanul Tomșa*, București, E.T., 1968, 144 p. Roman istoric despre domnia lui Ștefan Tomșa și sfârșitul lui Iacob Eraclid Despot. Se adresează tineretului.

◆ G. M., ~, RL, IV, 1971, 49, 4.

BREBAN Nicolae, *Animale bolnave*, București, E.T., 1968, 462 p. Fragment: *O agonie romantică*, GL, XIV, 1967, 42, 4–5; ≈, O, XIX, 1968, 2, 16–29; ≈, VR, XXI, 1968, 2, 5–46; *Drumul cu liliac*, CRC, III, 1968, 10, 6–7; *Casa luminată*, GL, XV, 1968, 19, 4–5; *Câmpiile nocturne*, LCF, XI, 1968, 27, 4–5; ≈, FMI, XXI, 1968, 8, 32–34; *Mândrie*, GL, XV, 1968, 36, 5. Reluat fragmentar în: ≈, *Romanul rom. cont.*, 265–282. Roman de analiză psihologică, bazat pe o intrigă polițistă. Orașelul N. este teatrul unor crime inexplicabile. ~ renunță la evaluarea socială ori detectivistă a acestor fenomene, oprindu-se asupra câtorva personaje, cărora le face o analiză psihiatrică (psihanaliză). Paul Sucurdean, actantul-martor, Krinitzki, un personaj dostoevskian, Miloia, paranoic și mistic, formează împreună grupul principal al „animalelor bolnave”, a căror maladie principală este refuzul de a-și asuma propriile lor existențe. În ≈ se îmbină realitatea cu fabulosul în evocarea trăirilor individuale. Prin forța sa epică și analitică, ≈ a constituit o realizare de prestigiu a romanului românesc din anii deceniului 7. A fost primit extrem de favorabil de critică și de marele public. După Mircea Iorgulescu, „≈ este un roman de caractere văzute în intimitatea adâncă a pulsațiilor vitale, un roman al contemplării și

investigării microcoșmarului existențial”. În opinia lui Zaharia Sângeorzan, „~ construiește balzacam, solid și așa de pasionat de construcție, de totalitate, încât schelăria, datorită unei vitalități neobișnuite, dă impresia că e gata să se prăbușească și să vedem mai mult decât e necesar”.

▼ București, E.T., 1969. Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 265–282.

■ *Kranke Tiere*, tr. de Georg Scherg, București, Kriterion, 1973.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1968.

◆ M. Ungheanu, LCF, XI, 1968, 44, 2; Lucian Raicu, RL, I, 1968, 6, 9; Adrian Păunescu, *Conștiința rinovăției și a inevitabilului*, LCF, XI, 1968, 50, 6; Iliana Grigorovici, *Personaje și autori*, LCF, XI, 1968, 49, 6–7; Mircea Iorgulescu, R, V, 1968, 12, 7; Nicolae Manolescu, CNT, 1968, 51, 3; Zaharia Sângeorzan, CRC, III, 1968, 51, 8; Mihail Diaconescu, ARG, III, 1968, 12, 2; Aurel Martin, *Personajul și psihologia spaimii*, RL, II, 1969, 1, 8; Constantin Cubleşan, TR, XIII, 1969, 1, 3; Mihai Pelin, *Romanul de investigație*, LCF, XII, 1969, 1, 3; Matei Grigoriu, *Redescoperirea politismului*, R, VI, 1969, 1, 8; Mircea Martin, AFT, IV, 1969, 1, 7; Voicu Bugariu, AST, IV, 1969, 1, 6; Vlad Sorianu, ATN, VI, 1969, 1, 6; Valeriu Cristea, Un „veșnic adolescent”: ~, RL, II, 1969, 9, 6; N. Crețu, IL, 1969, 2, 59–62; Ion Negoieșcu, ~ și *realismul actual*, VR, XXII, 1969, 2, 74–79; Virgil Ardeleanu, ST, XX, 1969, 2, 80–83; Radu Enescu, F, V, 1969, 3, 2; Ov. S. Crohmălniceanu, *Trei romane*, VR, XXII, 1969, 3, 91–93; Lucian Raicu, REVR, XXIII, 1969, 2, 118–120; Georgeta Horodincă, *Cerneala invizibilă*, VR, XXII, 1969, 8, 83–84; Eugen Simion, *Insemnări despre roman*, I, RL, II, 1969, 37, 4–5; Martin, *Generație*, 109–114; Mihai Ungheanu, *Ambiguitatea și echivocul formulei polițiste*, CNT, 1970, 42, 3; Dimisianu, *Prozatori*, 66–68; Ardeleanu, *A urf*, 119–124; Stănescu, *Cronici*, 83–98; Petrescu, *Scriitori*, 125–128; Cristea, *Domeniul*, 202–206; A. Isac, *Reabilitarea unor personaje*, EX, III, 1971, 4, 6; A. Cosma, *Social și subiectiv în proza lui ~*, VTR, VII, 1977, 9, 6; Popa, *Dicționar 2*; Crohmălniceanu, *Păinea*, 191–196; Piru, *Istoria*, 523; Elena Taflan, *Pe urmele lui Don Juan*, AST, XVII, 1982, 2, 5; Lăzărescu, *Romanul*, 249; Nițescu, *Atitudini*, 51–55; 67–68; George Arion, *Cu ~*, FC, XXXIII, 1984, 6, 13; 21; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 424–

425; 437-438; 465; I. Holban, *Profiluri*, 161-168; I. Rotaru, *O istorie*, III, 830-831; Cosma, *Romanul*, I, 225; Olimpia Radu, *Pagini*, 140-141. □ V. și Francisca, 1965.

CALMĂCU Mihail, *Vornicul Boldur*. Roman istoric, București, E.P.L., 1968, 246 p. Episod din timpul domniei lui Ștefan cel Mare. ≈ urmărește luptele purtate cu polonii și caracterul lor aventuros. Boldur Sima apare ca personaj central, alături de Luca Arbore și de alți ostași ai Moldovei.

◆ I. G., LCF, XII, 1969, 16, 6.

CARAGIALE Luca I., Ioan D. GHEREA, *Nevinovățiile viclene*. București, E.T., 1968, 70 p. Apărut mai întâi în f.rev. VR, XII, 1920, nr. 4-6. Microroman de dragoste, adresat adolescenților. Radu (care face prima sa călătorie cu trenul, singur - un semn presupus al maturității) joacă împreună cu Sanda idila nevinovată a primilor fiori ai iubirii. Restul se petrece în mediul cald și lipsit de griji al unei familii avute dintre cele două războaie mondiale. Fină, dar obișnuită analiză psihologică a „vârstei dificile”.

◆ Barbu Cioculescu, pref. la ~, *Jocul oglinzilor*, București, Minerva, 1972, XXVII.

CERNEȚ Laurențiu, *Arșița*, București, E.P.L., 1968, 180 p. Fragment: ≈, O, XVIII, 1967, 2, 30-35. Roman social, inspirat din viața muncitorilor de pe șantiere. Existența acestora decurge obișnuit, cu drităji și momente de relaxare, cu drame conjugale repede rezolvate, cu sentimente directe, tranșante. Tudoran, unul dintre personaje, comentează continuu, între paranteze, ceea ce observă, ca un veritabil martor.

◆ Magdalena Popescu, GL, XV, 1968, 33, 2; Sergiu Teodorovici, IL, 1968, 10, 94-95; Nicolae Ciobanu, O, XIX, 1968, 10, 11-13; Popa, *Dictionar* 2.

CIOBANU Mircea, *Martorii*, București E.P.L., 1968, 216 p. Fragmente: *Martorul sau Înaltul scutier*, LCF, X, 1967, 35, 4-5; *Tăvălugul*, CRC, III, 1968, 25, 6. Roman de analiză, cu cheie. Un anchetator, angajat în cercetare judiciară la persoana întâi, și un

subiect al anchetei, Domnul, se confruntă cu încercarea de a afla adevărul despre un eventual paricid. Cel urmărit este în același timp autor al unei cărți teoretice despre *Lupta cu lucrurile*. Elementele epice devin simbolice și sunt prezentate ca atare printr-o serie de comentarii ale unor „martori”, mai mult sau mai puțin apropiați de subiect. Anchetatorul organizează o întreagă serie de discursuri și conferă acțiunii un sens, dar nu îi dă și o rezolvare. Despre această stare de lucruri, Marian Popa observă: „Ideea generală e pascaliană: realitatea rămâne necunoscută în determinările ei, dar acceptabilă prin soluții fluctuante, irelevante, falacioase”. Creația devine teorie, cum remarcă și Mircea Iorgulescu: „[...] adevărata problemă pe care o pun prozele lui Mircea Ciobanu nu este aceea a semnificației, ci a întrupării ei în literatură”. În consecință, realitatea cărții este multiplu interpretabilă: între tragic (Al. Protopopescu) și indiferență. O parte a criticii a afirmat că *Martorii* este mai degrabă poem decât roman (M. Ungheanu).

▼ Ed. complet revăzută, București, Cartea Românească, 1973. Reprodus în: ≈. *Epistole. Tăietorul de lemne*, cu o pref. de Cornel Ungureanu, București, Minerva, 1988 (BPT, 1301).

■ *Tanúk. A favágó*, tr. în lb. maghiară de Némethi Rudolf, București, Kriterion, 1984.

◆ Magdalena Popescu, RL, I, 1968, 1, 11; Ilina Grigorovici, R, V, 1968, 10, 7; M. Ungheanu, LCF, XI, 1968, 43, 2; Zaharia Sângeorzan, CRC, III, 1968, 44, 8; Voicu Bugariu, AST, III, 1968, 11, 8; Valentin Tașcu, TR, XII, 1968, 52, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XIX, 1968, 12, 97-101; Al. Protopopescu, TMS, III, 1968, 12, 5; Vlad Sorianu, ATN, VI, 1969, 1, 6; Cornel Ungureanu, *Două romane*, O, XX, 1969, 1, 76-79; Valeriu Cristea, RL, II, 1969, 6, 9; Vasile Rebegea, AFT, IV, 1969, 3, 2; Al. Călinescu, *Ipostazele unui roman*, IL, 1969, 4, 78-80; Mircea Iorgulescu, REVR, XXIII, 1969, 2, 126; Al. Piru, R, VI, 1969, 8, 11; Laurențiu Ulici, *Martorul perpetuu*, RL, II, 1969, 40, 4; Gabriela Omăt, *Formule creatoare ale romanului tânăr*, RL, III, 1970, 23, 31; Mihai Ungheanu, *Ambiguitatea și echivocul formulei polițiste*, CNT, 1970, 42, 3; Petru Poantă, ~ sau *nevoia de martori*, EX, II, 1970, 11, 4; Virgil

Ardeleanu, A urf, 113–118; Protopopescu, *Volu-mul*, 201–206; Petru-Mihai Gorcea, ARG, VIII, 1973, 3, 17; Nicolae Ciobanu, LCF, XVI, 1973, 40, 2; Liviu Petrescu, *O reeditare*, TR, XVII, 1973, 46, 2; George Pruteanu, *≈ în recurs*, CL, 1973, 22, 9; Nicolae Manolescu, *Romanul imaginației literare*, RL, VI, 1973, 51, 9; Zaharia Sângeorzan, *Reeditare*, CRC, VIII, 1973, 51, 4; Eugen Dorcescu, O, XXV, 1974, 1, 2; Ciobanu, *Incursiuni*, 170–174; Iorgulescu, *Scritori*, 174–178; Bugariu, *Analogon*, 144–147; Irina Mavrodin, *~. Le dialogue des textes (poésie et roman)*, CREL, 1982, 4, 149–152; Gorcea, *Structură*, 105–113; 169–171; Manolescu, *Arca*, III, 209–221; Ulici, *Confort Procust*, 126–129; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 630–632; I. Holban, *Profiluri*, 219–231; Nicolae Manolescu, *Un prozator original*, RL, XXI, 1988, 22, 9; Adriana Babeți, *Preistorii*, O, XXXIX, 1988, 29, 2; **, *O colecție de consolare*, LCF, XXXI, 1988, 28, 2; Ion Pecie, *O lume a ficțiunii*, R, 1988, 8, 4; Ion Bogdan Lefter, *Înainte de „Istorii”*, AST, XXIII, 1988, 10, 10; Liviu Papadima, TRR, XVII, 1988, 374, 12; Laurențiu Ulici, *Sindromul de martor*, CNT, 1988, 46, 11; Ștefan Agopian, *„Poveste de iarnă”*, RL, XXII, 1989, 8, 4–5; Liviu Petrescu, ST, XL, 1989, 2, 29; Pecie, *Romanul*, 307–320. □ Laurențiu Ulici, *Un poet, un prozator*, RL, III, 1970, 51, 8; Popa, *Modele*, 114–120; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVIII, 1975, 1, 6; Popa, *Dicționar 2*; Hristu Căndroveanu, *Literatura ca pretext de discurs*, CL, 1978, 6, 5; Maria Mailat, *Cu ~*, VTR, IX, 1979, 1, 7–8; Ioan Holban, *Voce poetică și perspectivă narativă*, CL, 1979, 5, 6; Piru, *Istoria*, 525–526; Mavrodin, *Punctul central*, 165–167; Cornel Ungureanu, *~ și tragicul de uzură*, F, XXIII, 1987, 7, 8; Dan Grădineanu, *Între noapte și zi*, RL, XXI, 1988, 12, 5.

CLINCA Felicia, *Trepte*, București, E.T., 1968, 178 p. Roman de autoanaliză psihologică. Povestitoarea își rememorează, cu duritate, etapele vieții, din copilărie până în pragul maturității, analizând, cu o ură măturisită, speci-menele umane din jurul ei. Din umbră alcineva urmărește manuscrisul acestei confesiuni și face note lămuritoare, în sub-solul lui. Astfel structura cărții se complică și devine plurivocă.

◆ Mircea Iorgulescu, R, VI, 1969, 3, 9.

COLIN Vladimir, *Dincolo de zidul de neon*, București, E.T., 1968, 132 p. Roman fante-

zist, adresat copiilor. Se distinge prin inventivitate epică și prin personajele sale, care se dovedesc a fi fost rodul visului povestitorului.

CONSTANTIN Theodor, *Johnny Boombă*, București, E.T., 1968, 268 p. A fost retipărit cu titlul schimbat. Roman psihologic, plasat în mediul adolescentin școlar. Ionuț își clădește personalitatea înfruntând deopotrivă tentații primejdioase și adversități explicabile.

▼ Răz bunarea lui Ionuț, București, Ion Creangă, 1980; București, Ion Creangă, 1986.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 8, 2; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 672–673; Căndroveanu, *Literatura*, 63–65.

COSAȘU Radu, *Maimuțele personale*, București, E.P.L., 1968, 272 p. Roman de formație. Paul Rusescu urmărește cu tenacitate succesul personal (în fotbal), făcându-și din voința de „a ajunge” un țel absolut. Într-unul dintre jurăminte, personajul spune fără dubii: „[...] jur să nu mă doară compromisurile la care voi ajunge; sunt compromisurile mele și jur să le iubesc, fiindcă sunt ale mele, gândite de mine”. Personajul „reuşește” în viață, dar cu prețul „ratării” unor direcții afective din existența sa. „E un învingător învins”, remarcă Magdalena Popescu. Cartea, scrisă cu nerv, în stil jurnalistic, nu refuză ambiguitatea și nici problematica difuză. Critica a primit-o cu entuziasm.

◆ Mircea Iorgulescu, R, VI, 1969, 2, 8–9; Magdalena Popescu, RL, II, 1969, 8, 11; M. Ungheanu, LCF, XII, 1969, 14, 2; N. Tertulian, *Însemnări pe marginea unor cărți de proză*, VR, XXII, 1969, 4, 92–94; Lucian Raicu, FC, XVIII, 1969, 11, 15; Cornel Ungureanu, *Texte și jocuri*, TR, XX, 1976, 41, 6; Popa, *Dicționar 2*; Ulici, *Confort Procust*, 92–93.

O COVĂTARU Mureș, *Băiatul de la Saca*, fragment de roman, ATN, V, 1968, 12, 10–11; 18.

CREMENE Mioara, *Mărirea și decăderea planetei Globus*, București, E.T., 1968, 238 p. Roman de anticipație științifico-fantastică, pentru copii și tineret.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1968.

◆ Valeriu Cristea, GL, XV, 1968, 18, 2.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Capriciu la plecarea fratelui iubit*, București, E.P.L., 1968, 224 p. Roman din viața tinerilor, cu implicații erotice și sociale. Doi tineri intenționează să fugă în străinătate. Maria este personajul care încearcă să oprească aventura. Se conturează câteva portrete morale: D., Vartuc, Măgură, Maria.

◆ Marian Popa, LCF, XI, 1968, 12, 2; Valeriu Cristea, GL, XV, 1968, 13, 2; Andrei Antonescu, CNT, 1968, 14, 3; Florin Manolescu, AFT, III, 1968, 29, 479; Alexandru Ruja, O, XIX, 1968, 8, 72; -, CL, 1974, 5, 2; -, *Rigoare și inovație*, LCF, XVI, 1974, 25, 3; Popa, *Dicționar 2*; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 684-685. □ Alex. Ștefănescu, -, RL, XX, 1982, 8, 10; Nicolae Băciut, *Cu -, VTR*, XII 1982, 7, 3; Constantin Cubleşan, *Schiță pentru un portret de romancier*, ST, XXXIV, 1983, 7, 7.

O **CURSARU Lucian**, *Câțiva stropi*, fragment de roman, CRC, III, 1968, 30, 7.

DEAL Alexandru, *Nisip*, București, E.P.L., 1968, 150 p. Fragmente: *Cel care pleacă*, AFT, II, 1967, 16, 260-261; *Nisipul*, O, XVIII, 1967, 9, 65-71. Cartea de debut a unui prozator preocupat de intelectualizarea structurii romanești. Accentele autobiografice ale unui univers obișnuit sunt dispuse caleidoscopic. În același timp - merge pe simplificarea (prin elipsă) a limbajului. Luca, personajul principal, este astfel mai ales mesagerul unei idei despre existență decât exponentul acesteia.

◆ Alexandru Ruja, O, XIX, 1968, 10, 20-22; Magdalena Popescu, RL, I, 1968, 1, 11; Valeriu Cristea, AFT, III, 1968, 34, 563; Mircea Muthu, ST, XIX, 1968, 11, 123-124; Valentin Tașcu, TR, XII, 1968, 52, 2; Mircea Iorgulescu, -, LCF, XVIII, 1975, 8, 6; Eugen Dorcescu, *Proza lui -, O*, XXVIII, 1977, 1, 3; Cornel Ungureanu, *Semnele unei vârste*, LCF, 1978, 14, 6; Cristea, *Interpretări*, 182-184; Iorgulescu, *Scriitori*, 198-199; Alexandru Ruja, -, O, XXXVI, 1985, 21, 3; Ion Dumitru Teodorescu, *Un scriitor al orașului său*, O, XXXV, 42, 2; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 766-770; Cosma, *Romanul*, I, 266; Olimpia Berca, -, O, XL, 1989, 30, 11.

DEMETRIUS Lucia, *Lumea începe cu mine!*, București, E.P.L., 1968, 214 p. Roman de familie, conturând câteva generații de moșieri, cu viața petrecută la moșie (Lunca), dar mai mult la Paris și în Italia. Georges Melinte, Lulu și Dan aparțin la trei generații diferite. Toți duc un trai convențional, contractând căsătorii mai mult sau mai puțin reușite, din care rezultă copii cu paternitate incertă. Familia se degradează lent, dar sigur, ajungând la destrămare în preajma evenimentelor din 1944.

◆ Anton Cosma, *Le „Roman de familie” - traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69-70. □ V. și *Tinerete*, 1936.

DENEȘ Ivan, *Păpușarul*, București, E.P.L., 1968, 406 p. Roman de formație. Eroul, Abel Andru, descendent dintr-o familie de oameni învățați, dar duri și cu gust pentru aventură, este conferențiar de chimie-fizică. Destinul său este minat de forța magnetică a fratelui său geamăn, Adam, cu care se ciocnește atât în viața spirituală, cât și în cea afectivă. Drama este declanșată de decizia neașteptată a lui Abel de a părăsi cariera universitară în favoarea celei artistice (devine „păpușar” la un teatru de marionete). Viața sa se precipită. Abel suportă mai multe șocuri. O dată cu moartea lui Adam, în împrejurări stranie, ciclul de re-formare a personalității personajului ia sfârșit, Abel revenind în aria preocupărilor științifice. Valoarea romanului este condiționată de interesul oscilant față de tema aventurii interioare.

◆ Magdalena Popescu, RL, I, 1968, 4, 11; M. Emilian, VR, XXII, 1969, 2, 144-145.

FILIP Traian, *Dansul focului*, I-II, București, E.P.L., 1968, 308 + 366 p. Fragment: *Contrapunct în oglindă*, GL, XIV, 1967, 49, 4-5. Roman de dragoste, conceput în perspectivă socială și psihologică. Întâiul vol. conține confesiunea unui artist (arhitect) în legătură cu iubirea capricioasă, juvenilă, pentru Raluca. Totul este un joc, pe care bărbatul îl trăiește cu amuzament, dar și cu participare afectivă, în timp ce fata îl crede grav, deoarece îi neglijează superficialitățile.

Al doilea vol. include iubirea și jocul vârstelor într-un context mai larg, social, fenomenele făcând obiectul unor analize teoretice. Prin această perspectivă ≈ tinde să devină o demonstrație filozofică.

◆ Nicolae Manolescu, CNT, 1968, 17, 3; Marian Popa, LCF, XI, 1968, 17, 2; Al. I. Friduș, IL, 1968, 6, 89–90; Magdalena Popescu, GL, XV, 1968, 27, 2; Petru Comarnescu, *Orientarea tineretului spre valorile înalte ale existenței*, VR, XXII, 1969, 5, 100–104; Bugariu, *Incursiuni*, 94–102; Zaharia Sângeorzan, *Personajul feminin*, CRC, X, 1975, 38, 2; Popa, *Dicționar 2*; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 905–906; 908–909.

FULGA Laurențiu, *Doamna străină, apariție ciudată*, București E.T., 1968, 186 p. Volumul mai conține și proza scurtă *Ce paradoxală noapte de dragoste!* Roman de război, de mici dimensiuni. În spiritul realismului magic practicat de ~, eroul acestui roman, ofițerul Luchian, este urmărit de o obsesie, imaginea halucinantă a unei doamne în roșu. Pentru el, ca și pentru alți camarazi, această stranie apariție reprezintă un simbol al morții care pândeste pe front. Și, de fapt, toți cei care se întâlnesc cu această fantomă sfârșesc tragic, inclusiv Luchian. Ca atare, ≈ este o proză lirică, onirică, metaforică.

◆ Ion Ceaușan, ATN, V, 1968, 10, 9; Simion, *Scritori*, IV, 704. □ V. și *Eroica*, 1956.

GALAN V. Em., *A treia Romă (Contravizitele d-rului B. A.)*, București, E.P.L., 1968, 318 p. Roman istoric, face parte din ciclul *Contravizitele doctorului B. A.* ≈ comentează o legendă și o aventură de la jumătatea secolului al XVIII-lea. În structura cărții fantezia se îmbină cu documentul, pictura de epocă cu galeria de portrete. Comentariul aparține însă unor personaje actuale. ≈ este un roman cu o formulă ingenioasă, având drept coordonată esențială ruperea timpului epic.

◆ Marian Popa, LCF, XI, 1968, 12, 2; Valeriu Cristea, GL, XV, 1968, 13, 2; Valeriu C. Neșțian, CRC, III, 1968, 18, 7; Eugen Luca, REVR, XXIII, 1969, 1, 129–130; Cristea, *Interpretări*, 65–68; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Potapul*, 1948.

GEORGESCU Constantin, *Singurătatea lucrurilor*, E.T., 1968, 134 p. Roman senti-

mental, cu implicații sociale. În centrul atenției se situează vechiul conflict dintre iubire și avere, femeia fiind geniul răului.

◆ Magdalena Popescu, GL, XV, 1968, 29, 2; T. Tihan, ST, XIX, 1968, 8, 107.

GEORGESCU Paul, *Coborând*, București, E.P.L., 1968, 350 p. Roman-eseu, de analiză (autoanaliză) psihologică. Este și debutul lui ~ în roman, după o îndelungă activitate de critic literar. Prin subiect este o carte de confesiune interioară, pe care o susține, la persoana întâi, ziaristul (fost profesor de liceu) Miron Poenaru, în legătură cu evenimentele din preajma celui de-al doilea război mondial. Perioada de timp urmărită cuprinde exact intervalul 5 noiembrie 1938 – 8 martie 1939 (data asasinării personajului). Acesta, aflat într-o vizibilă criză morală, analizează trecutul, prezentul și viitorul naturii umane pe baza datelor oferite de trei generații. Rememorarea acestor trei experiențe și a mediilor lor este prilej de meditație asupra sensurilor existenței în fluxul istoriei. Criza conștiinței este amplificată de tulburările care au premers declanșarea agresiunii fasciste. Epicul, ansamblul faptic, divers și dezordonat, constituie un pretext pentru o eseistică narativă, bazată pe distilarea intelectualistă a conceptelor. Acțiunea este marcată de comentarii culturale, de exemplificări literare. Interesantă e tehnica narativă: fără sistem, aleatorie. Autorul o și mărturisește: „[...] nu vreau în nici un fel să fac o cronică socială sau politică nici a începutului de veac, nici a vremii în care trăiesc, nu sunt cronicar, nici notar al stării civile, ci doresc a surprinde o constelație de destine”. Stilul, predispus la virtuozități de topică și gramatică, acreditează ideea de experiență a scrisului, dictată de o experiență a gândirii. Critica l-a pus, alături de romanele lui Al. Ivasiuc și N. Breban, în centrul tentativelor (reușite) de „reabilitare” a analizei psihologice în romanul actual. G. Dimisianu: „Programatic de altfel, ~ își așază literatura sub imperiul voinței de clarificare, rațiunea ultimă a scrisului fiind pentru el edificarea lucidă asupra naturii intime a lucrurilor, descifrarea aceluia complex de factori care determină din adâncuri modificarea realului”.

◆ Nicolae Manolescu, CNT, 1968, 40, 3; G. Dimisiannu, RL, I, 1968, 5, 9; Eugen Luca, F, IV, 1968, 11, 10; M. Ungheanu, LCF, XI, 1968, 52, 2; Eugen Luca, *Trașim și spectacol lingvistic*, RL, II, 1969, 3, 5; L. Ulici, *Eseu și eseistică*, CNT, 1969, 5, 3; Vlad Sorianu, ATN, VI, 1969, 1, 6; Mihail Ptroveanu, VR, XXII, 1969, 1, 69-73; Mihai Vornicu, *Structura clasică și experimental romanesc*, CNT, 1969, 6, 3; Maniu Leonida, IL, 1969, 2, 66-68; Virgil Ardeleanu, ST, XX, 1969, 3, 82-84; Ov. S. Crohmălniceanu, *Trei romane*, VR, XXII, 1969, 3, 93-97; N. Tertulian, *Însemnări pe marginea unor cărți de proză*, VR, XXII, 1969, 4, 85-88; G. Dimisiannu, *La littérature-raction vécue*, REVR, XXIII, 1969, 2, 120-121; Georgeta Horodincă, *Cerneala invizibilă*, VR, XXII, 1969, 8, 78-81; Eugen Luca, *Două viziuni*, CNT, 1969, 36, 3; Eugen Simion, *Romanul unui eșec*, RL, III, 1970, 11, 19; Eugen Luca, *Romanul unei victorii morale*, CNT, 1970, 13, 2; Al. Raicu, *Cu*, RL, III, 1970, 48, 2; Dimisiannu, *Prozatori*, 110-114; Ardeleanu, *A uri*, 85-88; Sorianu, *Contrapunct*, 155-161; Stănescu, *Cronici*, 99-106; Luca, *Demers*, 317-329; I. Holban *Profiluri*, 187-193; I. Rotaru, *O istorie*, III, 593-596; Dan C. Mihăilescu, *Orologiul cu figuri*, F, XXV, 1989, 3, 5. □ Raicu, *Structuri*, 217-222; Popa, *Dictionar 2*; Cornel Ungureanu, *Existența și cuvintele*, RL, XI, 1978, 47, 8; Maria-Luiza Cristescu, ~ și *romanul total*, VTR, X, 1980, 11, 10-11; Ștefănescu, *Jurnal*, 142; Mircea Iorgulescu, *O singură vârstă*, RL, XVI, 1983, 44, 11; Anton Cosma, *În căutarea hiper-romanului*, VTR, XV, 1985, 5, 10; Toma Roman, *Sub semnul lui Don Quijote*, RL, XX, 1987, 46, 5; Nicolae Manolescu, *Istoria continuă*, RL, XXII, 1989, 40, 9; Valentin Tașcu, *Destinul vieții, destinul operei*, ST, XL, 1989, 10, 29.

GHIRVU-CĂLIN Elena, *Liliacul cântă în surdină*, în vol. ≈, *Ars amandi*, București, E.P.L., 1968, 224 p. Vol. mai conține romanul *Ars amandi*. Roman erotic, contemporan. O studentă, Ella, face o pasiune fulgerătoare pentru cercetătorul Florian Pavel. Acțiunea se desfășoară simplu, ca parte dintr-o „felie de viață”, cu bucurii, patimi, gelozii mărunte, toate conturând un sentiment în forță, cam neconvingător. Stilul este direct, necenzurat, lipsit de implicații filozofice.

◆ Mircea Iorgulescu, R, VI, 1969, 3, 9; Vasile Rebegea, AFT, IV, 1969, 4, 2; L. Raicu, RL, II, 1969, 19, 11.

GHIRVU-CĂLIN Elena, *Ars amandi*, în vol. *Liliacul cântă în surdină*. ≈, București, E.P.L., 1968, 224 p. Vol. mai conține romanul *Liliacul cântă în surdină*. Romanul unui caz patologic, provocat de o criză erotică. Eroina Simona Ștefan este profund marcată, până la semidemență, de moartea tânărului ei soț. După câțiva ani de rătăcire, aceasta revine la viață, revărsându-și iubirea asupra fratelui, nepotului etc. Lucian Raicu: „≈ este centrat pe o puternică obsesie și pe un tulburător transfer de afectivitate ducând la dezlănțuirii aproape dementiale”.

◆ Mircea Iorgulescu, R, VI, 1969, 3, 9; Vasile Rebegea, AFT, IV, 1969, 4, 2; L. Raicu, RL, II, 1969, 19, 11.

GRECEA Florian, *Enigma de la frontieră*, București, E.M., 1968, 198 p. (Columna). Roman polițist de tip clasic, având drept subiect jaful și asasinatul. Pretextul îl formează cercetările conduse de miliție pentru descoperirea unui infractor.

◆ E. Grozea, TR, XII, 1968, 16, 2.

IONESCU-DUNĂRARU Nicolae, *Comoara haiducului*, București, E.T., 1968, 188 p. Roman pentru pionieri și școlari mai mici. Genul practicat de către ~ aparține aventurii imaginare, ca în *Cireșarii* lui Constantin Chiriță. Scopul cărții este educativ.

IONESCU-PREJMER I., *Valuri*, București, E.P.L., 1968, 206 p. Roman memorialistic. Povestitorul își rememorează viața ca ofițer în marina fluvială, începând cu stagiul de „mus”. Predominant e sentimentul aventurii trăite, al „senzaționalului” cotidian asumat.

IVASIUC Alexandru, *Interval*, București, E.P.L., 1968, 254 p. Fragmente: ≈, GL, XIV, 1967, 37, 4-5; „*Homo Edificator*”, VR, XX, 1967, 12, 5-59; *Oraș 1890*, O, XIX, 1968, 1, 6-22; *O altă vedere*, VR, XXI, 1968, 12, 34-71. Roman de analiză psihologică, axat pe problemele contemporaneității. Doi foști îndrăgostiți, Ilie Chindriș, lector de istorie, și Olga, se reîntâlnesc după circa 15 ani, în locuri trezind amintiri comune. În 1952, Olga a fost supusă unei „demascări” politice, în spiritul

vremii, cu doza de nedreptate cunoscută. Însuși Ilie Chindriș a participat la înscenare, rupând legăturile cu iubita sa. Revederea foștilor îndrăgostiți e prilej de dublă confesiune. Fiecare își memorează existența. Pentru Olga a trăi înseamnă o întărire a cunoașterii de sine prin prisma evenimentelor, iar pentru Ilie reprezintă o continuă încercare de justificare a atitudinii din trecut. Sunt două cazuri de conștiință între care se descifrează un alt „interval”, de astă dată de netrecut, de ordin moral. În realitate, cei doi nu reușesc să se mai înțeleagă. De aceea, convin tacit să nu redeschidă un proces ale cărui vinovății sunt multiple și complicate. Romanul devine acum pur intelectualist, conceptualist. În acest sens, Aurel Dragoș Munteanu precizează: „~ este un autor din categoria celor despre care Gaëtan Picon spunea că scriu numai în măsura în care gândesc, fără a fi teziști, obsedați însă de ideologie, pasionați de realitățile capabile să dezvăluie legi generale ale existenței”. Nicolae Manolescu numește ≈ „o dramă de inteligență”. I s-a reproșat, în general, monotonia, dar i s-a remarcat strălucita linie analitică, deosebit de eficace într-un peisaj românesc încărcat de inerții și lipsit de îndrăzneală. ~ este unul dintre prozatorii care au marcat resurrecția romanului românesc.

● Premiul revistei „România literară” pe anul 1968.

◆ Valeriu Cristea, GL, XV, 1968, 15, 2; Eugen Simion, GL, XV, 1968, 22, 3; Aurel Dragoș Munteanu, ≈, F, IV, 1968, 5, 8; Virgil Ardeleanu, ST, XIX, 1968, 5, 93-95; Z. Sângeorzan, CRC, III, 1968, 22, 2; Nicolae Manolescu, *Patosul ideilor*, CNT, 1968, 24, 3; Zaharia Sângeorzan, CRC, III, 1968, 22, 8; I. Sârbu, IL, 1968, 6, 65-67; Mihai Ungheanu, R, V, 1968, 6, 7; Al. Protopopescu, TMS, III, 1968, 6, 4; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XXI, 1968, 6, 71-73; AL. Piru, *Romanul monologic*, R, V, 1968, 7, 5-6; C. Cubleșan, TR, XII, 1968, 29, 3; R. Mirel, AST, III, 1968, 8, 6; Nina Gassian, FMI, XXI, 1968, 8, 28; Mircea Martin, AFT, III, 1968, 33, 543; S. Damian, *Veghea*, RL, I, 1968, 3, 8; Vlad Sorianu, ATN, V, 1968, 10, 8; Nicolae Ciobanu, *Fascinația romanului de reflecție existențială*, O, XIX, 1968, 11, 64-71; Sergiu Sălăgean, *Un roman-mit*, RL, II, 1969, 3, 5; L. Ulici, *Eseu și*

eseistică, CNT, 1969, 5, 3; I. Sârbu, REVR, XXIII, 1969, 1, 130-131; Martin, *Generație*, 120-125; Cristea, *Interpretări*, 119-122; Damian, *Intrarea*, 43-46; Ardeleanu, *A urî*, 65-69; Sorianu, *Contrapunct*, 150-155; Stănescu, *Cronici*, 107-128; Aureliu Goci, AFT, V, 1970, 10, 2; Ion Apetroaie, ~, *dialectician al stărilor lăuntrice*, I-II, CRC, VII, 1972, 5, 6; 5, 6; Protopopescu, *Volumul*, 188-194; Regman, *Selecție*, 340-353; Luca, *Demers*, 365-370; Ungheanu, *Arhipelag*, 154-157; Gabriel Mardare, *Roman și cunoaștere*, DLG, IX, 1978, 63, 11; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 220-225; Manolescu, *Arca*, II, 248-249; Piru, *Istoria*, 526; Nițescu, *Atitudinii*, 48-51; Cristian Moraru, *Personaj și semnificație*, AFT, XVIII, 1984, 6, 6-7; Liviu Petrescu, *Aspecte epice*, VR, LXXIX, 1984, 12, 5-10; Constantin Caranfil, *Cu ~*, R, 1987, 6, 4; I. Rotaru, *O istorie*, III, 764; Sasu-Vartic, *Romanul*, II, 199-201; Alex. Stefănescu, *Prim-plan*, 179; Moraru, *Ivasiuc*, 27-30, 177-198; Traian Podgoreanu, *Necesitate și libertate*, RL, XXII, 1989, 7, 5; Leonte, *Prozatori*, II, 191-194. □ V. și *Vestibul*, 1967.

IVĂNCEANU Vintilă, Până la dispariție, București, E.P.L., 1968, 134 p. Fragment: *În zori*, GL, XV, 1968, 3, 4. Roman oniric, bazat pe analiza multiplă a senzațiilor confuze dintre somn și starea de trezie. Personajul Ion Dragalina este supus unei observații meticuloase și exasperante, care-l desființează ca individ, îl trece în rândul obiectelor. Romanul se înscrie în curentul declarat al onirismului.

◆ Valeriu Cristea, RL, II, 1969, 3, 11; Mihai Drăgan, *Proză absurdă*, CRC, IV, 1969, 9, 6-7; Iliana Grigorovic, LCF, XII, 1969, 13, 2; Vasile Rebegea AFT, IV, 1969, 3, 2; G. Dimisianu, *Un roman insolit*, RL, III, 1970, 18, 9; Gh. Jurma, O, XX, 1969, 5, 83-84; Virgil Ardeleanu, ST, XX, 1969, 5, 94; Ov. S. Crohmălniceanu, *Romane ale tinerilor*, VR, XXII, 1969, 5, 79-80; Dimisianu, *Prozatori*, 149-150; Ardeleanu, *A urî*, 130-131.

JAR Alexandru, Trădarea lunii, București, E.P.L., 1968, 294 p. Roman-rechizitoriu, conținând o atitudine de condamnare față de ororile comise de nazism. Iosif și Iudita sunt doi tineri evrei care se întâlnesc și se iubesc în subteranele orașului lituanian Vilnius, unde s-au ascuns, împreună cu alții, de teroarea fascistă. În imaginația lor canalele orașului se transformă într-o mirifică Venetie.

Deasupra, însă, se mișcă fiara ucigașă. Coborârea ei în subteran, a hauptsturmführer-ului SS Adolf Kull, echivalează cu un sfârșit de lume, de vis și de dragoste. ≈ evocă o tragedie grăitoare pentru conflictul inegal dintre puritate și bestialitate.

◆ Magdalena Popescu, GL, XV, 1968, 36, 2; T. Tihan, ST, XIX, 1968, 9, 113–114; Eugen Luca, REVR, XXIII, 1969, 2, 126–127.

KERNBACH Victor, *Vântul de miercuri*, București, E.P.L., 1968, 262 p. Roman psihologic, datat 1940–1945. Radu Mera, personajul central, are un destin deviat de război. Acceptă tragedia și la sfârșitul conflictului își reia existența aproximativ din același loc unde o lăsase la mobilizare. Se deduce că frontul, războiul, n-au fost decât un accident coșmaresc.

◆ Magdalena Popescu, GL, XV, 1968, 36, 2.

O MAGHERU Darie, *Cărămida cu mâner, sau moartea personală a lui State Broajbă. Neoantroman*, apărut în f.rev. AST, III, 1968, nr. 2–6.

MATEESCU Constantin, *Zborul de probă*, București, E.T., 1968, 182 p. Roman social, de actualitate. Tânărul de 15 ani, Goriță, fuge de acasă câteva zile, în urma morții tatălui său (alcoolic). Astfel el cunoaște viața de stradă și o întreagă galerie de figuri pitorești: vagabonzi, hoți, bețivi, cocote, ghicitoare în cărți. Personajul are ciocniri cu Miliția, cu alte persoane, care-l muștră, trăiește și o mică experiență erotică. Se reîntoarce acasă oarecum maturizat și purificat de rele. Mihai Ungheanu: „~ încearcă o radiografie socială, o secțiune în viața de toate zilele, prilej pentru caracterizări, pentru refuzul inertiilor etc.” ≈ e un roman influențat de literatura „tinerilor furioși”.

◆ Magdalena Popescu, GL, XV, 1968, 29, 2; Mihai Ungheanu, LCF, XI, 1968, 32, 2; Popa, *Perimetru*, 205–209; Căndroveanu, *Literatura*, 270.

MĂNUCEANU Vasile, *Arca lui Noe*, București, E.T., 1968, 132 p. Roman de aventuri pentru preșcolari și școlarii mici.

O MICU Ioan, Vasile ARTENIE, *Moartea la purtător*, apărut în f.rev. AST, III, 1968, nr. 9–12; IV, 1969, nr. 1–4. Roman de aventuri polițiste.

MUNTEANU Aurel Dragoș, *Singuri*, București, E.P.L., 1968, 210 p. Fragmente: *Jurnal*, F, IV, 1968, 4, 6; *O femeie de altundeva*, O, XIX, 1968, 4, 30–37; ≈, GL, XV, 1968, 29, 4–5. Roman-experiment. Într-un mediu oarecare, semiurban, o serie de întâmplări mai mult sau mai puțin importante urmează să fie evaluate, să capete înțeles în sfera teoriei și esteticii literare. Mircea Iorgulescu consemnează „introducerea unui plan teoretic în care se prezintă diverse reflecții despre timp și despre solitudine”. Al. Piru exagerează punând ≈ în relație cu *Străinul* lui Camus. ≈ este una dintre cărțile experimentale ale deceniului 7, în perioada redimensionării romanului românesc.

◆ *Avantpremieră editorială*, LCF, XI, 1968, 45, 3; M. Ungheanu, LCF, XII, 1969, 2, 2; Mircea Iorgulescu, R, VI, 1969, 1, 7; G. Dimisianu, RL, II, 1969, 3, 9; Vasile Rebegea, AFT, IV, 1969, 1, 2; S. Stănescu, *Obsesia autenticității*, RL, II, 1969, 12, 8–9; Nicolae Manolescu, CNT, 1969, 13, 3; Radu Enescu, F, V, 1969, 3, 2; Cornel Ungureanu, O, XX, 1969, 3, 80–83; Al. Protopopescu, TMS, IV, 1969, 4, 4; T. Tihan, ST, XX, 1969, 5, 105–106; Ov. S. Crohmălniceanu, *Romane ale tinerilor*, VR, XXII, 1969, 5, 77–79; Al. Piru, R, VI, 1969, 10, 11; Dimisianu, *Prozatori*, 115–123; Stănescu, *Cronici*, 129–138; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1972, 19, 10; Protopopescu, *Volumul*, 206–211; Iorgulescu, *Rondul*, 100–163; Ungheanu, *Arhipelag*, 157–161; Popa, *Dictionar* 2; Iorgulescu, *Scritori*, 219–220; Petrișor, *Vitalii*, 214–219.

NEAGU Fănuș, *Îngerul a strigat*, București E.P.L., 1968, 278 p. Fragmente: *Nopțile vântului cu nisip* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Satul hoșilor de cai*), LCF, VI, 1963, 10, 6; *Râpa*, GL, X, 1963, 27, 5; *Cuibul de barză*, ALB, LXVII, 1964, 841, 5; *Târgul de-o săptămână*, LCF, VII, 1964, 4, 6–7; *Băiatul și cocoșul de lut*, ALB, LXVII, 1964, 843, 5; ≈, LCF, VIII, 1965, 4, 6–7; *Mesia* – și-apoi vor fi douăsprezece împușcături, AST, I, 1966, 5, 11–12; *Joc cu dropii și despărțiri*,

GL, XIV, 1967, 28, 4–6; *Strugurii negri*, GL, XV, 1968, 2, 4–5; *Trădarea dragostei*, TR, XII, 1968, 26, 4–5; *Cucuveaua albă*, LCF, XI, 1968, 33, 4–5; *Învăluitele plecări*, LCF, XI, 1968, 39, 4–7. Roman de atmosfere, evocând lumea de legendă a Dunării inferioare. Personajele propriu-zise nu fac decât să îndeplinească ritualurile (pitorești, tragice, comice, afective) specifice locului. În Che Andrei, personaj remarcabil al galeriei de portrete din literatura noastră, ~ sintetizează o mare parte dintre „duhurile” bălților dunărene. ≈ are o aparență rurală, dar esențialmente aparține realismului fantastic (magic și mitologic). ~ nu economisește dimensiunea temporală; cartea sa se întinde din străvechimea legendei până prin 1954, plină de evenimente divers colorate, adânci sau de suprafață, care caracterizează o lume anume, a „hoților de cai” (de unde și titlul anunțat inițial). Ea aparține, în egală măsură, vânzătorilor de vise. Nicolae Manolescu admite că „lumea din ≈ are, ce-i drept, o imensă capacitate de a fi”. Nicolae Balotă vorbește de o „conștiință buimacă, al cărei mare meșter e ~” și apreciază, ca și alți comentatori, în roman, „palatul lingvistic rafinat”. După Mihai Ungheanu, ≈ „este o vântoasă”, care practică „rostogolirea și fascinația epicului”. O parte a criticii a scos ≈ din sfera romanului, apreciindu-i „caracterul poetic” (Mircea Iorgulescu), cel epopeic (Mihai Ungheanu) sau „înclinația certă către nuvelă” (Laurențiu Ulici). La urma urmelor, ≈ rămâne o carte deschisă, de un pitoresc continuu, o performanță a limbajului artistic românesc.

▼ București, E.P.L., 1969; București, Cartea Românească, 1970; București, Eminescu, 1973; București, Eminescu, 1974; București, Eminescu, 1984. Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 285–300.

■ *Es kiáltott az angyal*, tr. de Fodor Sándor, București, Kriterion, 1972; *Anjel vykrikol*, tr. de Libusa Vajdova, Bratislava, Pramen, 1974; București, Kriterion, 1988.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1968.

◆ Ștefan Luca, ALB, LXVII, 1964, 867, 5; C. Toiu, Cu ~, GL, XIII, 1965, 48, 3; *Avant-*

premieră editorială, LCF, XI, 1968, 42, 2; Adrian Păunescu, Cu ~, RL, I, 1968, 4, 6; L. Raicu, C. Stănescu, M. Ungheanu, *Opinii despre roman: ≈*, LCF, XI, 1968, 47, 2; Dimisianu, RL, I, 1968, 9, 9; Ilina Grigorovici, *Personaje și autori*, LCF, XI, 1968, 49, 6; Sergiu Sălăgean, *Addenda la ≈*, LCF, XI, 1968, 49, 2; L. Ulici, *Două stări ale romanului*, LCF, XI, 1968, 49, 6; Eugen Luca, *Un creator de viziuni*, LCF, XI, 1968, 50, 6; Mihai Pelin, *Un roman deschis*, LCF, XI, 1968, 50, 3; Mircea Iorgulescu, R, V, 1968, 12, 7; D. Tepe-neag, *Ipostaze ale romanului actual*, RL, I, 1968, 11, 8; Matei Călinescu, *Balkanism și atitudine estetică*, LCF, XI, 1968, 51, 6; Elena Guga, *Poezia prozei*, LCF, XI, 1968, 52, 3; Mircea Martin, AFT, III, 1968, 36, 591; N. Manolescu, CNT, 1969, 1, 3; S. Z., CRC, IV, 1969, 2, 8; Constantin Cubleșan, TR, XIII, 1969, 5, 3; Nicolae Balotă, F, V, 1969, 1, 3; Mihai Pelin, *Idealele relației dintre critică și proză*, R, VI, 1969, 1, 9; Virgil Ardeleanu, ST, XX, 1969, 1, 76–79; Ion Budescu, *Tragismul fabulos*, RL, II, 1969, 7, 8; Vlad Sorianu, ATN, VI, 1969, 2, 6; G. Melinescu, FMI, XXII, 1969, 2, 32; N. Barbu, IL, 1969, 2, 63–65; Eugenia Tudor, *Între mit și realitate*, VR, XXII, 1969, 2, 80–84; Ov. S. Crohmălniceanu, *Tri romane*, VR, XXII, 1969, 3, 88–91; Grigore Smeu, *Poseđați ai fanteziei*, RL, II, 1969, 15, 8; Aurel Dragoș Munteanu, *Semnificația construcției*, RL, II, 1969, 21, 4–5; Eugen Simion, *Însemnări despre roman*, RL, II, 1969, 38, 4–5; 39, 5; Al. Săndulescu, ~, RITL, XVIII, 1969, 3, 467–474; Mihai Ungheanu, *Epopee et vision*, REVR, XXIII, 1969, 4, 115–116; Martin, *Generație*, 126–134; Olimpia Radu, ~ și fluctuațiile tragicului, EX, II, 1970, 4, 6; Al. Raicu, Cu ~, RL, III, 1970, 36, 2; Al. Piru, ~, R, VII, 1970, 11, 11; Balotă, *Labirint*, 397–400; Dimisianu, *Prozatori*, 73–77; Constantin Hărlav, *Descoperirea construcției*, EX, III, 1971, 1–2, 10; George Virgil Stoescu, *Magia selenară în proza lui ~*, RL, IV, 1971, 10, 9–10; Ion Drăgănoiu, *Sensurile socialului*, RL, IV, 1971, 34, 5, 10; Ardeleanu, *A urî*, 55–60; Păunescu, *Sub semnul*, 294–301; Popa, *Modele*, 65–67; Stănescu, *Cronici*, 145–155; Mircea Iorgulescu, ARG, VII, 1972, 3, 4; Ov. Ghidirmic, ~ *romancier*, R, IX, 1972, 4, 7; **, *Dialog cu ~*, ARG, VII, 1972, 6, 6–8; 14; Mircea Vaida, *Realism și joc tragic*, LCF, XV, 1972, 35, 6; Mircea Iorgulescu, *Un povestitor artist*, RL, V, 1972, 52, 4; E. B., *Un scriitor singular*, TR, XVI, 1972, 51, 5; Petru Mihai Gorcea, ≈, ARG, VII, 1972, 12, 6–7; Munteanu, *Opera*, 210–218; Regman, *Selecție*, 326–339; H. Zalis, *Sub zodă istorisirii*, CNT, 1973, 18, 3; G. Dimisianu, *Spectacolul epic*, LCF, XVI, 1973,

37, 7; Mircea Tomuș, *Un poet epic*, TR, XVII, 1973, 42, 7; Mirela Roznoveanu, *Un baroc folcloric* - -, R, X, 1973, 11, 15; George Pruteanu, -, CL, 1973, 24, 9; Corbea, *Biografia*, 151-157; Raicu, *Structuri*, 283-285; Săndulescu, *Citind*, 218-230; Tudor, *Pretexte*, 155-164; Artur Silvestri, *Fervoare și Poezie*, LCF, XVII, 1974, 7, 3; Hristu Cândroveanu, *Povestirile lui* -, RL, VII, 1974, 10, 4; Zaharia Sângeorzan, *Creația povestitorului*, CRC, IX, 1974, 10, 5; Henri Zalis, *Lirism și fabulație*, TR, XVIII, 1974, 21, 4; Anca Midia, *Personaje și destin în proza lui* -, LCF, XVII, 1974, 24, 6; Aureliu Goci, *Epopoea unei colectivități*, RL, VII, 1974, 29, 4; Dan Cristea, *Elogiul candorii*, LCF, XVII, 1974, 32, 3; Romul Munteanu, *Romanul unui mediu*, RL, VII, 1974, 35, 5; Anca Midia, - sau *mirajul vieții*, ALL, 1974, 75; *Romanul rom. cont.*, 284-285; 536-539; Dimisianu, *Valori*, 72-76; Iorgulescu, *Rondul*, 179-187; Martin, *Metonimii*, 339-342; Micu, *Periplu*, 257-264; Balotă, *Universul*, 144-164; Doina Rodina, *Între Mohreanu și strigătele îngerului*, RL, X, 1977, 25, 4; Ștefănescu, *Preludiu*, 174-181; Mugur, *Profesiunea*, 109-123; Rodica Locusteanu, - și *jocul cu moartea*, T, X, 1981, 8, 38-39; 9, 36-38; Bugariu, *Analogon*, 179-181; ***, *Sinteze*, 158-163; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 205-210; Piru, *Istoria*, 519-520; George Bădărău, *Îngerul se arată din nou*, CL, LXXXVIII, 1982, 4, 7; Narcis Zănescu, *În dezbateri - romanul contemporan* -, ARG, XVII, 1982, 9, 6; Marian Popa, - *oder die Strategien des Konkreten*, CREL, 1982, 4, 129-133; Gorcea, *Structură*, 96-100; 171-176; Nițescu, *Atitudinii*, 53-58; Țeposu, *Viața*, 143-150; Adriana Bantea, *Realitate și povestire*, AFT, XVIII, 1984, 5, 5; Tania Radu, *Vârstele prozei*, FC, XXXIII, 1984, 29, 11; Constantin Sorescu, *La o reeditare de* -, SLAST, V, 1985, 8, 2; Cornel Ungureanu, *Câteva repere*, RL, XVIII, 1985, 23, 4-5; Dorin Murariu, *Titutul rostirii neîntrerupte*, AFT, XIX, 1985, 8, 8; Liviu Leonte, -, RITL, XXXIII, 1985, 3, 98-101; Cruceru, *Dialog*, 109-137; 180-195; Ungureanu, *Proza*, 404-436; Constantin Trandafir, *Semne și tâlcuri*, RL, XIX, 1986, 32, 5; Valentina Marin Curticeanu, *Critica și modelul*, 33-47; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 164-169; I. Rotaru, *O istorie*, III, 673-678; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 545-458; 560-562; Alex. Ștefănescu, *Prim-plan*, 173-174; Ivan Kušnjerek, *O literatură modernă, pe deplin implicată în contemporaneitate*, CNT, 1988, 33, 11; Ghidirmic, *Proza*, 101-102; Olimpia Radu, *Pagini*, 50-54; Florin Berindeanu, *Stilul, ca un paradis regăsit*, RL, XXII, 1989, 35, 5; Leonte, *Prozatori*, II, 170-177. □ Sultana Craia, *Metaforă și spirit funam-*

bulesc la -, LCF, XIX, 1976, 27, 6; Florin Manolescu, -, FC, XXV, 1976, 28, 9; Marian Popa, *Prezența fizică*, F, XII, 1976, 7, 7; 8, 6; 14; George Arion, Cu -, FC, XXVI, 1977, 4, 8; Marian Popa, *Fantezia naturii*, AFT, XII, 1977, 1, 399; Marian Popa, *Obsesia lunii*, ALL, 1977, 74-75; Dimisianu, *Nouă*, 89-117; Popa, *Dicționar de*; Mircea Vaida, Cu - *despre literatură și fotbal*, TR, XXII, 1978, 8, 4-5; Hristu Cândroveanu, *Un liric prin excelență*, ALB, LXXXI, 1978, 7, 7; George Arion, *La ce lucrează* -, FC, XXVII, 1978, 36, 19; N. Stolen, - *despre un soare și o stea*, ARG, XIII, 1978, 4, 9; *Mic Dicționar*; Cornel Ungureanu, *Sărbătoarea și zarurile*, TR, XXIII, 1979, 26, 3; Arion, *Interviuri*, 159-170; Ioan Holban, *Eros și mythos*, CL, 1980, 1, 6; Cornelia Djigola, *Atelier* -, FC, XXIX, 1980, 19, 15; 17; Mircea Vaida, -, ALT, 1980, 284-285; Băileșteanu, *Refracții*, 143-149; Popa, *Viscolul*; Steinhart, *Incertitudinii*, 95-101; Micu, *Întâmplări*, I, 7-22; 54-56; 161-167; Virgil Sorin, Cu -, LCF, XXIV, 1981, 35, 5; Marian Popa, -, ALCF, 1982, 21-22; Constantin Vișan, Cu -, O, XXXII, 1982, 1, 1; 4; Ion Băieșu, *Legenda și opera*, RL, XV, 1982, 14, 5; Mircea Micu, - *la 50 de ani*, FC, XXXI, 1982, 13, 18; Gh. Pituț, -, FC, XXXI, 1982, 13, 18; Nichita Stănescu, -, FC, XXXI, 1982, 13, 18; Nikolaus Berwanger, -, LCF, XXV, 1982, 14, 1; 11; Grigore Hașiu, -, LCF, 1982, 14; 1, 11; Aurel Dragoș Munteanu, -, LCF, XXV, 1982, 14, 1; 11; Al. Căprariu, -, TR, XXVI, 1982, 16, 3; Negoiță Irimie, -, TR, XXVI, 1982, 16, 3; Dan Rebreanu, -, TR, XXVI, 1982, 16, 3; Dorin Serghie, -, TR, XXVI, 1982, 16, 3; Mircea Vaida, -, TR, XXVI, 1982, 16, 3; Eugen Simion, MI-50, R, 1982, 4, 3; Mircea Micu, *Contemporanii mei. Lebăda neagră* -, FC, XXXI, 1982, 18, 12-13; Cornel Ungureanu, *Maestrul și jocurile*, O, XXXIII, 1982, 18, 3; Marian Popescu, *Teatrul lui* -, LCF, XXV, 1982, 31, 1; 7; Micu, *Întâmplări*, II, 200-206; Val Condurache, *Căștișul cel mare*, CL, LXXXIX, 1983, 1, 5; Gabriel Chifu, Cu -, R, 1983, 3, 8-9; Marcea, *Concordanțe*, 51; Adrian Dinu Rachieru, -; *Emblemele Balcaniei*, LCF, XXVIII, 1985, 5, 1-2; 6, 6; ***, *Prima iubire*, ALCF, 1988, 11; Ioan Holban, -, CRC, XXIII, 1988, 26, 7; Theodor Codrescu, *Aroma povestirii*, ATN, XXV, 1988, 6, 4; Matei Gavril, *Un prinț al povestirii*, LCF, XXXI, 1988, 33, 7; M. Ungheanu, Cu -, LCF, XXXI, 1988, 39, 3; Romul Munteanu, *Jurnal*, IV, 291-294; ***, Cu -, FC, XXXVIII, 1989, 39, 9.

NEAMȚU Leonida, *Chirie pentru speranță*
București, E.T., 1968, 230 p. (Aventura).

Roman-parodie după genul polițist. Acțiunea urmărește dislocarea epicului, fără însă a se da naștere vreunei contradicții la nivelul aparentei lui.

◆ T. Tihan, ST, XIX, 1968, 11, 118–119.

NICOROVICI Vasile, *Nebunia vitezei*, București, E.T., 1968, 220 p. Roman de analiză psihologică. ≈ încearcă să explice, prin mărturii succesive, contradicția dintre inteligența și capacitatea de conducere a unui inginer, Dinu Constandin, aflat în imposibilitatea de a stăpâni teritoriul intim al conviețuirii familiale. Tida, soția lui, e un personaj feminin straniu, minat de o nemulțumire adâncă. În esență romanul este tragic, dar în limitele plauzibilului.

◆ Magdalena Popescu, GL, XV, 1968, 29, 2; I. Friduș, IL, 1968, 9, 78–80; Popa, *Dicționar 2*.

NOR Radu, *Brăul albastru*, București, E.T., 1968, 220 p. Roman de aventuri științifico-fantastice pentru tineret.

NORAN Sever, *Secretul globului de argint*, I–II, București, E.T., 1968, 64 + 64 p. (Clubul temerarilor, 52–53). Roman de aventuri pentru copii și tineret.

OMESCU Corneliu, *Aventurile unui timid*, București, E.P.L., 1968, 262 p. Fragment: *Invidia*, VR, XX, 1967, 3, 42–70; 4, 26–55. Text scris în genul unei autobiografii detaliate. Murgu Nicolae Aurel este un „tânăr revoltat”, care refuză compromisurile la locul de muncă și afișează independență în viața publică. Privește iubirea ca pe un act violent și încearcă gustul aventurii. În final, dovedește că a fost într-o continuă căutare a drumului adevărat în viață.

◆ Magdalena Popescu, RL, II, 1969, 8, 11; Remus Luca, VR, XXII, 1969, 3, 150–151.

ORLEANU Ada, *Cavalerul libertății*, I–II, București, E.T., 1968, 64 + 64 p. (Clubul temerarilor, 48–49). Roman istoric. Se referă la evenimente din Țara Românească din sec. al XIV-lea.

○ **PASTOR Constantin**, *Vae soli*, fragment din romanul *Fluviul*, TMS, III, 1968, 10, 10–11.

PĂSCĂLUȚĂ Octavian, *Uciagașul va veni singur*, București, E.T., 1968, 272 p. (Aventura). Roman polițist.

■ *A gulkos sziuere lép*, tr. de Bódo András, București, Albatrosz, 1971.

◆ S. Damian, RL, II, 1969, 6, 11; Eugenia Tudor, VR, XXII, 1969, 6, 153–154.

○ **PELIN Mihai**, *Mecanism*, R, V, 1968, 6, 11–12; *Noaptea sângelui din prima rană*, R, VI, 1969, 3, 12; *Dimineața, hrănind porumbelii*, R, VI, 1969, 5, 12; *Elena*, LCF, XII, 1969, 22, 5, fragmente din romanul *Mercenarii*.

PETRAN Iosif, *Contratimp*, București, E.P.L., 1968, 200 p. Roman de formație. Tică, un tânăr cu personalitate neformată, activist fiind, se consideră un „exclus”, deoarece a fost marginalizat din lipsă de studii. Lucrează într-o uzină, după care obține o victorie personală: ajunge inginer. Comparația cu *Intrusul* de Marin Preda (Mihai Ungheanu) e pur formală.

◆ C. Stănescu, GL, XV, 1968, 28, 2; Mihai Ungheanu, LCF, XI, 1968, 32, 2; Sergiu Teodorovici, IL, 1968, 11, 89–90; A. Popescu, TMS, III, 1968, 12, 8; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1972, 22, 10.

PETRESCU Ioana, *Măgura Vulpii*, București, E.P.L., 1968, 350 p. Deși autorul s-a specializat în biografii romanțate, ≈ este romanul unui eveniment, Unirea de la 1859, văzut în diverse regiuni, Măgura Vulpii, Istanbul, Iași, și din perspectiva unor personaje inventate: Neagu, Casandra, Elenco. Ecurile luptei pentru și împotriva Unirii tulbură locurile și oamenii. Personalitatea unor Cuza, Kogălniceanu, C. Negri etc. influențează viața și gândirea contemporanilor.

◆ Petru Poantă, ST, XX, 1969, 5, 111–112; Gh. Sprințeroiu, TR, XIII, 1969, 27, 3; **, VR, XXII, 1969, 7, 152.

PIETRARU George, *Miu haiducul*, I–II, București, E.T., 1968, 64 + 64 p. (Clubul temerarilor, 44–45). Roman de aventuri, inspirat din viața haiducilor în timpul fanarioților.

PILLAT Monica, *Cei 13 și misterul*, București, E.T., 1968, 84 p. Mic roman pentru copii, scris într-un stil poetic. Punctul de pornire e fabula, autoarea investind animalele cu facultatea vorbirii. ≈ a fost apreciat pentru candoarea și lirismul comunicării cu lumea copiilor.

■ Fragment: tr. de Andrée Fleury, REVR, XXVIII, 1974, 2, 67–69.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1968.

◆ Veronica Porumbacu, *Surâsul, copilăria și misterul*, GL, XV, 1968, 22, 3; Toma Suci, ST, XX, 1969, 2, 123–124; Căndroveanu, *Literatura*, 181–184.

POPESCU Mircea, *Dosarul „Căprioarei aurii”*, I–II, București, E.T., 1968, 62 + 56 p. (Clubul tinerilor, 55–56). Roman polițist, adresat tineretului.

○ **POPESCU Romeo**, *Floarea teiului*, fragment de roman, R, V, 1968, 6, 12–13.

POPESCU Ștefan, *Pașala*, București, E.T., 1968, 266 p. Roman istoric, preocupat de culoarea epocii fanariote. Narează legătura unui pașă de Brăila, Nazim, cu o aventurieră fără țară, Hilde. Textul e populat cu haiduci, cu țărani români năpăstuiți. Pașala este „curtea” pașei, în care se nascocesc, după tipic turco-fanariot, plăceri, huzururi, în contradicție cu durerile țării.

◆ Ilina, Grigorovici, *Sensul unei mutații; proza istorică*, LCF, XI, 1968, 51, 6; V. Moglescu, VR, XXII, 1968, 4, 77–79; Mircea Muthu, ST, XX, 1969, 6, 116–117.

PORUMBACU Veronica, *Porțile*, București, E.P.L., 1968, 250 p. Parte dintr-un ciclu de romane autobiografice, care însă nu s-a continuat, ≈ urmărește viața, copilăria, adolescența și prima tinerețe a autoarei. Concomitent se configurează epoca deceniilor 3, 4 și 5, când aceasta ia contact cu gândirea marxistă. ≈ se încheie cu actul de la 23 August 1944.

■ *Kapuk*, tr. de Klumak István, Debrecen, Európa Könyv-Kiadó, 1970; *Tore*, tr. de Alfred Kittner, București, Kriterion, 1975.

PREDA Marin, *Intrusul*, București, E.P.L., 1968, 304 p. Roman social și de formație. Călin Surupăceanu, personajul central al cărții, își analizează biografia în funcție de neșansele succesive care i-au deviat-o. Viața sa, timp de un deceniu și mai bine, e determinată de evenimentele de după sfârșitul celui de al doilea război mondial. Eroul, un tip tenace, curajos, ia viața pe cont propriu. Experiențele sale de viață și de muncă sunt, din adolescență, nu de puține ori aspre. Muncește de timpuriu, cunoaște viața, iubește. Datorită unei scurte, dar puternice crize erotice pleacă din capitală pe un șantier, împreună cu un inginer tânăr (Dan), la fel de îndrăzneț (din care pricină va avea de suferit, la rândul-i). Pe șantierul respectiv, care avea drept obiectiv ridicarea unui mare combinat chimic și a unui oraș nou, Surupăceanu își clădește o viață personală, un cămin aparent fericit. Neșansa îl urmărește însă. Un accident (faptă eroică prin care și-a salvat un tovarăș de muncă) îl mutilează și-i reduce capacitatea de muncă. Din aceste motive este împins, discret dar sigur, spre marginea societății. Soția îi reproșează momentul de eroism care l-a adus în această stare. Intrând în contradicție cu sine, cu ambiția sa de a se auto-perfecționa moral și profesional, Surupăceanu rupe din nou cu trecutul și revine la București. Nici aici nu-și găsește însă rostul și pleacă din nou, împreună cu inginerul Dan, pe un alt șantier, să lupte cu greutatea vieții. Eroul refuză consecvent condiția de „intrus”, la care l-a obligat sirul său de neșanse. În ciuda efectelor dramatice, ≈ are un mesaj optimist, de supraviețuire și victorie morală. Nicolae Manolescu crede că tema romanului este „vinovăția omului și vinovăția Istoriei”. Constantin Cubleșan remarcă „drama inadaptabilității văzută într-o altă ipostază, reconstituită la dimensiunile unei noi conștiințe sociale”. S-a făcut analiza personajului pe linia moromețiană (Al. Protopopescu ș.a.) și s-a constatat originalitatea percutantă a întregii cărți: „~ n-a tratat o temă, ci și-a însușit o artă a ei, o idee de ceea ce ar trebui să fie *actual* în literatură” (Zaharia Sângeozan). ≈ este un roman care verifică marea

capacitate a lui ~ de a se adapta la cerințele romanului modern.

▼ București, Eminescu, 1970; pref. și tabel cronologic de M. Ungheanu, București, Minerva, 1974.

■ *A Kellemerlten ember*, tr. de Papp Ferenc, București, Kriterion, 1970; *Intruz*, tr. de Rajmond Florans, Warszawa, Czytelnik, 1972; *Der Ausgewiesene*, tr. de Erika Scharf, Timișoara, Facla, 1974.

● Premiul revistei „Viața românească” pe anul 1968.

◆ Aurel Dragoș Munteanu, *Individ și destin istoric*, CNT, 1968, 25, 3; Mihai Ungheanu, LCF, XI, 1968, 25, 2; G. Dimisianu, GL, XV, 1968, 26, 3; Lucian Raicu, FC, XVII, 1968, 30, 26; M. Manolescu, CNT, 1968, 30, 3; Eugen Simion – N. Manolescu, *Dialog*, LCF, XI, 1968, 31, 1; 3; C. Stănescu, *Din nou* ≈, LCF, XI, 1968, 32, 1; 7; C. Cubleșan, TR, XII, 1968, 35, 3; Iliana Grigorovici, R, V, 1968, 8, 8–9; Mihail Diaconescu, *Un erou al timpului nostru*, ARG, III, 1968, 8, 13; Aurel Dragoș Munteanu, ≈, F, IV, 1968, 8, 14; Al. Protopopescu, TMS, III, 1968, 8, 5; Virgil Ardeleanu, ST, XIX, 1968, 9, 85–88; Zaharia Sângeorzan, CRC, III, 1968, 40, 8; S. Damian, *Visul*, RL, I, 1968, 4, 8; Vlad Sorianu, ATN, V, 1968, 10, 8; Dan Cristea, ≈ și *condiția sa*, AFT, III, 1968, 35, 575; Matei Călinescu, ≈, LCF, XI, 1968, 50, 3; Antoaneta Tănăsescu, *Supremația autorului*, CNT, 1968, 51, 3; Nicolae Ciobanu, O, XIX, 1968, 12, 66–70; Mihai Gafița, *Un erou al timpului nostru*: ≈ de ~, VR, XXI, 1968, 12, 72–81; Rusu, *Utopica*, 117–126; Lucian Dumbrăvă, IL, 1969, 1, 50–52; Mihai Pelin, *Idealul relației dintre critică și proză*, R, VI, 1969, 1, 9; Tiberiu Mihail, RL, II, 1969, 11, 8; Georgeta Horodincă, *Un Messenger dédaigné*, REV, XXIII, 1969, 1, 120–127; Valeriu Cristea, *Rezistența lui Sisif*, RL, III, 1970, 43, 8; Constantin Cubleșan, *Evadarea sau retragerea dramatică*, TR, XIV, 1970, 44, 3; Damian, *Intrarea*, 39–42; Dimisianu, *Prozatori*, 40–46; Eugenia Tudor, *Timp istoric și destin în romanul actual*, VR, XXIV, 1971, 1, 75–80; Silvia Urdea, ≈, o *replică la existențialism*, VTR, I, 1971, 5, 6; M. Ungheanu, ≈ sau *drama ficțiunii contrazise*, RL, IV, 1971, 50, 8; Ardeleanu, *A urf*, 21–26; Sorianu, *Contrapunct*, 143–149; Al. Dobrescu, „*Intrus*” întru *salvarea umanului*, CL, 1972, 14, 5; 11; Mihai Ungheanu, *Însemnări despre* ≈, LCF, XV, 1972, 32, 3; 9; Petru Mihai

Gorcea, ≈, ARG, VII 1972, 9, 18; Munteanu, *Opera*, 180–190; T. Tihan, *Intrusul problematic*, ST, XXIV, 1973, 20, 28; Ungheanu, *Marin Preda*, 107–118; Traian Podgoreanu, *Un erou contemporan*, RL, VII, 1974, 38, 8; Dana Constantinescu, *Traietoria eroului în ≈ lui ~*, DLG, VI, 1974, 6–7, 7; Tania Radu, *A trăi și a se trăi*, UNVR, VII, 1974, 24, 7; Ungheanu, *Arhipelag*, 38–58; Bălu, *Marin Preda*, 117–137; Cristea, *Domeniul*, 170–173; Regman, *Colocvial*, 91–100; Manu, *Eseu*, 190–194; Cezar Ivănescu, *Un destin*, LCF, XXIV, 1981, 20, 1; 7; * * *, *Timpul*, 178–180; 272; 278, 285; 287; 553; Aramă, *Colecționarul*, 311–314; Piru, *Istoria*, 510; Zăciu, *Cu cărțile*, 26–27; 39–40; Valeriu Stancu, *Două traduceri în limba franceză din opera lui ~*, CL, LXXXIX, 1983, 9, 7; Sorin Tittel, *Patetism și ironie*, RL, XVI, 1983, 29, 10; Cazacu, *Triptic-dilemă*, 38–39; Mihaescu, *Timp și mod*, 117–118; Nițescu, *Aitudini*, 45–48; Ulici, *Confort Procust*, 18–23; Nicolae Iuga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor 70*, ST, XXXV, 1984, 6, 4; Ciopraga, *Propilee*, 124–125; Păcurariu, *Scritori*, 144–145; Monica Spiridon, *Fatalitatea relației*, RL, XVIII, 1985, 39, 4–5; Traian Podgoreanu, *Tema prieteniei la ~*, RL, XIX, 1986, 31, 4; Monica Spiridon, *Two Aspects of Dialogism*, CREL, 1986, 2, 85–96; Laura Bișoc, *Prozator al orasului*, CC, 1987, 3–4, 145–149; *Poetica romanului românesc*, 268–269; I. Rotaru, *O istorie*, III, 621–623; Cosma, *Romanul*, 120; Nicolae Baltă, *Un moralist care nu se dezminte*, SLAST, IX, 1989, 1, 5; Nicolae Baltă, *Un moralist care nu se dezminte*, R, 1989, 3, 4; Leonte, *Prozatori*, II, 53–58; Velea, *Interferențe*, 56–57. □ V. și *Moromeții*, I, 1955.

RĂDULESCU AI. D., *Sandu Ronea*, București, E.P.L., 1968, 274 p. Roman de evocare. Descrie existența unui student în medicină, Sandu Ronea, în primele decenii ale secolului XX, devenit apoi medic de front în timpul campaniei din 1916–1918. Romanul pare a fi o expunere autobiografică, cu un personaj real. Reia, cu unele modificări, materialul din *Bătea un vânt de nebunie* de Sera Furpa, apărut la Cluj, în 1932.

◆ Sasu–Vartic, *Romanul*, III, 15–16.

RĂDULESCU Neagu, *Un balon rădea în poartă*, București, E.T., 1968, 222 p. Fragmente: *Minutul 81*, LCF, VIII, 1965, 20, 9; *11 metri*, ARG, I, 1966, 6, 12. Roman din

viața sportivă, din lumea fotbalului. ~ evocă figuri de fotbaliști care au adus faimă fotbalului românesc de altădată.

▼ București, Albatros, 1970.

RUSU-CIOBANU Victor, *Dacia Felix. Evocare istorică*, I, București, E.T., 1968, 340 p. II, *Fiul adoptiv. Evocare istorică*, București, Albatros, 1975, 298 p. III, *Un destin aparte*. Evocare istorică, București, Albatros, 1980, 254 p. Cu un *Cuvânt înainte* al autorului. Trilogie istorică, inspirată din războaiele dacoromane de la începutul sec. al II-lea. Ideea tritipicului *Dacia Felix* a apărut o dată cu vol. al doilea, acțiunea fiind continuativă. Perioada urmărită cuprinde și anii de după războaie, începuturile romanizării populației dacice. Istoria și ficțiunea epică se întrepătrund, dar fără a neglija faptele consemnate în documente sau legende.

SEVER Alexandru, *Cercul*, București, E.P.L., 1968, 518 p. Roman de formație, clasic în ceea ce privește dezvoltarea epicului, modern ca structură narativă. Viața poetului Mihail Iliad este privită din cinci unghiuri succesive. E vorba de jurnalul său, care se termină tragic, cu o sinucidere, la 33 de ani; de romanul romanului său, supus analizei unui ochi critic; de romanul obiectiv al vieții sale, scris de către altcineva, Marius Belcescu; de romanul dramatizat (sub formă de piesă de teatru); de romanul epistolar al soției poetului dispărut. ≈ configurează astfel un model de investigare a adevărului despre om și mai ales despre artist.

◆ Magdalena Popescu, RL, I, 11, 11; Georgeta Horodincă, *Cercul infinit*, RL, II, 1969, 11, 8-9; 12, 8; N. Tertulian, *Însemnări pe marginea unor cărți de proză*, VR, XXII, 1969, 4, 88-92; Popa, *Dicționar 2*.

SÂRBU Stelian, *Omul cu două umbre*, București E.M., 1968, 256 p. Roman de spionaj, cu tentă psihologică. Mihai Dragu, luat de valul evenimentelor din timpul războiului, ajunge în slujba spionajului străin. Cu toate acestea, el nu se arată dispus să-și trădeze patria și părinții.

STANCU Horia, *Fanar*, București, E.P.L., 1968, 526 p. Fragment: ≈, LCF, 1967, 31, 4-7. Roman istoric de tip frescă, având ambiția de a evoca laolaltă lumea otomană, expansiunile lui Napoleon și realitățile curților fanariote de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea. Ca atare, nici nu are o acțiune în sine, ci evocă un mecanism politic și social, tratat concomitent în linia adevărului istoric și în aceea personală, a pitorescului. Filozofia romanului reține ideea deșertăciunii măririlor. ≈ este o carte stufoasă, dar condusă într-un dialog viu, antrenant.

■ *A fêlhud érnnyékában*, tr. de Ferencz László, București, Kriterion, 1971; ≈ tr. de Janina Wrzoscova, Warszawa, Nasza Kriega-naia, 1971; ≈, tr. de Kurt Haller și Ruth Kisch, București, Kriterion, 1978.

◆ G. Dimisianu, GL, XV, 1968, 16, 2; Nicolae Manolescu, CNT, 1968, 18, 3; Valeriu Cristea, GL, XV, 1968, 24, 3; Dumitru Constantin, AFT, III, 1968, 31, 511; Eugenia Tudor, VR, XXI, 1968, 11, 94-97; G. Dimisianu, *Phanar*, REVR, XXII, 1968, 4, 120; Dimisianu, *Prozatori*, 134-136; Popa, *Dicționar 2*; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 550-552. □ V. și *Asklepios*, 1965.

STANCU Zaharia, *Ce mult te-am iubit*, București, E.P.L., 1968, 272 p. Fragmente: *Inscripții pe zidurile nopții*, GL, XV, 1968, 17, 4-5; *Furnici și albine*, GL, XV, 1968, 27, 4-5; *Confesiuni*, LCF, XI, 1968, 35, 4-5; *Limina bătea în galben*, RL, I, 1968, 1, 16-18. Roman liric, aproape un poem în proză, reviem la moartea mamei, cu care prilej este evocat și satul, prezent în conștiința lui Darie. După Eugen Simion este un „bocet metafizic”, un „poem al înmormântării”. Marian Popa consideră ≈ o „mostră de realism etnografic și pitoresc, [...] relatarea unei înmormântări țărănești prin montaj retrospectiv”. Universul evocat are multă culoare locală, fiind o replică peste vreme la *Descult*. În conformitate cu resurecția analizei psihologice din acești ani, ~ realizează fine portrete ale oamenilor de la țară. Impresia de lirism e dominantă. Acțiunea în sine, sumară, tinde către panoramarea spirituală a satului din sudul țării.

▼ Reprodus în: *Scrieri*, IX, ed. de Cornel Popescu, București, Minerva, 1979; cu o pref. de Antoaneta Tănăsescu, București, Albatros, 1983. Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 62–70.

■ *Wie sehr hab ich dich geliebt*, tr. de Alfred Kittner, Cluj, Dacia, 1970; *Sirató*, tr. de Beke György, București, Kriterion, 1970; *Kaka ja tebjaj ljubliu*, tr. de Juri Kojevnikov, Moskva, Innostrannaia literatura, 1971; *Combien je t'ai aimé*, tr. de Laon Negriuzzi, Paris, Albin Michel, 1972; *Jak bardžo ciekochalen*, tr. de Donuta Brienvskova, Warszawa, Czytelnik, 1972; ≈ tr. în lb. lituaniană, Vilnius, 1973; ≈, tr. în lb. finlandeză de Pirkko Talvio-Jaatinen, Helsinki, 1973; *Quanto ti ho amato*, tr. de Marco Griguo, Milano, 1974; *Comme je t'aimais*, tr. de Annie Bentoiu, REVR, XXIV, 1970, 1, 22–61; *Sirató*, tr. și pref. de B. György, București, Kriterion, 1986.

◆ G. Dimisianu, RL, I, 1968, 11, 8–9; Virgil Ardeleanu, ST, XIX, 1968, 12, 79–81; Constantin Cubleșan, TR, XIII, 1969, 3, 3; Zaharia Sângerzan, CRC, IV, 1968, 6, 8; Valeriu Cristea, FC, XVIII, 1969, 7, 18; Mihai Drăgan, IL, 1969, 2, 57–58; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XXII, 1969, 2, 64–65; T. Tihan, *Contemplația tragică*, TR, XIII, 1969, 12, 3; Vlad Sorianu, ATN, VI, 1969, 5, 5; C. Ungureanu, *Două romane de ~*, O, XX, 1969, 5, 3–7; George Gană, *Spaima de moarte și exaltarea vieții la ~*, CRC, IV, 1969, 27, 8; Eugen Simion, *Jurnalul unei obsesii*, RL, II, 1969, 34, 8–9; Nicolae Florescu, AST, IV, 1969, 9, 8; I. Sârbu, *Cărțile lui Darie*, CRC, IV, 1969, 47, 2; M. Ungheanu, LCF, XI, 1968, 49, 3; Voicu Bugariu, *Despre proza lui ~*, AST, V, 1970, 10, 6; Ion Anghel, *Proza lui ~*, VR, XXVII, 1970, 10, 54–55; Cristea, *Interpretări*, 38–40; Dimisianu, *Prozatori*, 50–54; Ardeleanu, *A urî*, 11–14; Emil Bunea, TR, XVI, 1972, 38, 4; Sorianu, *Contrapunct*, 131–139; Eugenia Tudor, *Funcția metaforei și spațiul în proza lui ~*, CNT, 1972, 25, 3; Al. Piru, *Trei romane de ~*, R, IX, 1972, 7, 11; Liviu Leonte, CRC, VII, 1972, 39, 2; Marcel Constantin Runcanu, *Focul avea aripi, dar nu zbura...*, TR, XVI, 1972, 40, 8; Voicu Bugariu, AST, VII, 1972, 10, 7; Const. Ciopraga, *Un moralist liric: ~*, CRC, VII, 1972, 44, 2; Călin, *Portrete*, 184–185; Ov. Ghidirmic, *Aspecte ale prozelor actuale*, TMS, VIII, 1973, 3, 6; Tudor, *Pretexte*, 103–111; Micu, *Periplu*, 237–244; Fănuș Băileșteanu, *Sublim și grotesc în ~*, CL, 1975, 5, 12–13; Mariana Iones-

cu, *Pământ și oameni*, O, XXVI, 1975, 30, 3; Sultana Craia, *Acorduri de reviem*, LCF, XX, 1977, 41, 6; Ghidirmic, *Zaharia Stancu*, 190–200; Eugen Simion, ~, LCF, XXI, 36, 6; Constantin Crișan. ~ – un mare poet al prozei, LCF, XXII, 1979, 49, 1, 7; Pompiliu Marcea, *Prozatorul*, CNT, 1982, 40, 8, 10; Ion Bălu, *Lumea imaginată a lui ~*, RL, XV, 1982, 1, 12–13; Emil Manu, *Meditația autobiografică*, RL, XV, 1982, 41, 14; Anton Cosma, *La permanence de l'idéal classique*, CREL, 1982, 4, 4–14; Mariana Ionescu, ~: *l'homme et la terre*, CREL, 1982, 4, 38–46; **, *Prezențe românești*, Suedia, RL, XV, 1983, 23, 24; **, *Prezențe românești*, Grecia, RL, XVI, 1983, 47, 24; Craia, *Aventura*, 85–88; 111–113, 125–133; 135–138; 157–159; 160–170; 173; Ieronim Tătaru, *Comentarii stilistice și literare*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, 1983, p. 77–84; Gheorghe Jurma ~ sau imposibila uitare, ST, XXXV, 1984, 6, 24–25; Mariana Ionescu, *Repere în opera lui ~*, RL, XVII, 1984, 40, 4–5; Ciopraga, *Propilee*, 98–99; Ionescu, *Stancu*, 394–431; *Poetica romanului românesc*, 231; I. Rotaru, *O istorie*, III, 539–540; Ivan Kușnierek, CNT, 1988, 33, 11; Adriana Iliescu, *Lirismul epopeic modern*, RL, XXII, 1989, 6, 4; Leonte, *Prozatori*, I, 14–17; Velea, *Interferențe*, 45–46. □ V. și Taifunul, 1937.

STANCU Zaharia, *Șatra*, București, E.P.L., 1968, 584 p. Fragmente: *Focurile stinse sunt triste ca morții*, TR, XII, 1968, 43, 1; 4–5; ≈, F, IV, 1968, 10, 11–14; 22; ≈, IL, 1968, 12, 32. Roman de atmosferă, inspirat din viața țiganilor nomazi. Scris în maniera povestirii, urmărește exodul unei comunități de „oacheși” (cum preferă să-i numească autorul), numărând circa o sută de suflete, în timpul ultimului război mondial, când au fost mutate cu forța în estul țării. „Șatra” lui Him-bașa primește această lovitură ca pe o hotărâre a destinului, încercând să nu-și tulbure obiceiurile și credințele. În consecință, în structura comunității lucrurile se derulează aparent normal. Așa se desfășoară povestea erotică a cuplului Goșu–Lisandra, între care intervine Ariston. Ura dintre cei doi bărbați întreține patosul sângeros al întregii povestiri, ce capătă caracter de legendă. Tristă este și povestea de iubire nefericită dintre Alimut și Kera. În viața „șatrei” se amestecă sporadic oficialități, jandarmi, dezertori de război, de

care e nevoită să se apere. Fundalul războiului apare ca un ecou îndepărtat, ca o amenințare continuă. Spiritul „șatrei” rezistă însă și clanul reintră în vremurile de pace zdruncinat, dar nemodificat. ≈ este o legendă epico-lică plină de pitoresc și poezie. Maniera de povestire e de tip cinematografic. Cartea conține un profund mesaj uman, consemnat simbolic într-un text vorbind despre o colectivitate de la marginea societății, dar de o nebnăuită putere regeneratoare.

▼ București, E.P.L., 1969, pref. de S. Damian, tabel cronologic de Corneliu Popescu și Ioan Comșa, București, Minerva, 1971; București, Cartea Românească, 1973. Reprodus în: *Scrieri*, IX, ed. de Cornel Popescu, București, Minerva, 1979; București, E. M., 1986.

■ *Le Tribu*, tr. de Leon Negruzzi, Paris, Albin Michel, 1970; *Solange das Feuer brennt*, tr. de Valentin Lupescu, Wien-Köln, Verlag Styria Graz, 1921; *Solange das Feuer brennt*, tr. de Valentin Lupescu, Berlin, Verlag Volk und Welt, 1971; *Genem*, tr. de Attila Tokata, Ankara, Bilgi Yayinevi, 1971; *Kocovnici*, tr. de Milota Bagonova, Bratislava, Tatran, 1972; *Karaván*, tr. de Papp László, Budapest, Europa Könyvkiadó, 1972; *The Gypsy Tribe*, tr. de Roy McGregor-Hastie, London - New York, 1973; în lb. turcă, tr. de Furuzan Toprak, Istanbul, 1973; în lb. cehă, tr. de Eva Strebingerova, Praga, 1973.

◆ M. Ungheanu, LCF, XI, 1968, 49, 2; S. Damian, RL, I, 1968, 11, 8-9; Elena Guga, *Poezia prozei*, LCF, XI, 1968, 52, 3; 7; N. Manolescu, *Poezia romanului*, CNT, 1969, 2, 3; Ov. S. Crohmalniceanu, VR, XXII, 1969, 10, 3; T. Tihan, *Contemplația tragică*, TR, XIII, 1969, 12, 3; Nicolae Balotă, F, V, 1969, 4; Mihai Drăgan, IL, 1969, 4, 63-64; Vlad Sorianu, ATN, VI, 1969, 5, 5; C. Ungureanu, *Două romane de*, O, XX, 1969, 5, 3-7; Iliia Constantin, *Memoria numită Darie*, RL, II, 1969, 24, 8; Ion Vlad, ST, XX, 1969, 6, 75-77; George Gană, *Spaima de moarte și exaltarea vieții la*, CRC, IV, 1969, 27, 8; Adrian Păunescu, *Cu*, ~, RL, II, 1969, 32, 6-7; Adriana Mateescu, *Fascinația biografiei imaginare*, CNT, 1969, 37, 3; I. Sârbu, *Cărțile lui Darie*, CRC, IV, 1969, 47, 2; Al. Raicu, *Cu* ~ RL, III, 1970, 35, 2; Voicu Bugariu, *Despre proza lui*, ~, AST, V, 1970,

10, 6; Ion Anghel, *Proza lui*, ~, VR, XXIII, 1970, 10, 54-55; Constantin Cubleșan, *Sub semnul dragostei și al morții*, TR, XIV, 1970, 49, 3; Balotă, *Labirint*, 388-396; Damian, *Intrarea*, 67-70; Tribuna, ~ - laureat al premiului Herder, TR, XV, 1971, 5, 1; Mircea Șerbănescu, ~ - laureat al premiului Herder, O, XXII, 1971, 3, 25-26; Petru Popescu, *Pentru oamenii acestui pământ*, RL, IV, 1971, 30, 5; Iulian Neacșu, *Cu* ~, ALB, LXXV, 1972, 18, 1; 5; Eugenia Tudor, *Funcția metaforei și spațiul în proza lui*, ~, CNT, 1972, 25, 3; Al. Piru, *Trei romane de*, ~, R, IX, 1972, 7, 11; Constantin Zărnescu, *Umanitatea ultragiată*, TR, XVI, 1972, 39, 7; Zaharia Sângerzan, *Conștiința vocației*, CRC, VII, 1972, 39, 9; George Maco-vescu, *Mândria unui om*, CL, 1972, 18, 1; Aurel Sasu, *Drumurile revoltei*, CL, 1972, 18, 4; G. Dimisianu, ~ - un poem tragic, RL, V, 1972, 41, 10; Nicolae Balotă, *Chipul povestitorului*, ARG, VII, 1972, 10, 4; Edgar Papu, *Spiritul muntean*, ARG, VII, 1972, 10, 4; Petru Mihai Gorcea, *Cântecul vieții*, ARG, VII, 1972, 10, 5; Vlad Sorianu, *Realismul clasic al prozei*, ATN, IX, 1972, 10, 7; L. Dunajecz, T, I, 1972, 6, 55; Demostene Botez, *Un scriitor universal*, VR, XXV, 1972, 10, 55-56; Emilia Șt. Milicescu, *Virtuțile etice ale narațiunii*, LCF, XVI, 1973, 6, 7; N. Prelipceanu, *Cu* ~, TR, XVII, 1973, 52, 8; Tudor, *Pretexte*, 103-111; Tiberiu Mihail, *O pagină din*, ~, LCF, XVII, 1974, 7, 3; Gabriel Stănescu, *Dialog cu* ~, LLE, 1974, 1, 9-12; Sânziana Pop, *Convorbire cu* ~, LCF, XVII, 1974, 21, 3; Constantin Zărnescu, *Nesfârșitul deșert al*, ~, TR, XVIII, 1974, 21, 3; **, ~, CNT, 1974, 50, 2; Voicu Bugariu, *Cititorul unei opere excepționale*, LCF, XVII, 1974, 49, 3; *Omăgiu lui* ~, RL, VII, 1974, 50; ~, O, XXV, 1974, 50, 2-3; Mircea Ivănescu, ~, T, III, 1974, 12, 13; Grigore Sălceanu, ~, TMS, IX, 1974, 7, 7; Andriescu, *Relief*, 148-157; Dimisianu, *Valori*, 36-38; Martin, *Metonimii*, 308-314; Romulus Guga, Hajdu Gyozo, ~, VTR, V, 1975, 1, 9; Nicolae Manolescu, ~, REVR, XXIX, 1975, 2, 102-105; George Arion, *Elogiul vieții*, FC, XXV, 1976, 50, 9; Ghidirmic, 190-200; Eugen Simion, ~, LCF XXI, 1978, 36, 6; Traian Stoica, *O convorbire despre* ~ *cu Pop Simion*, ALFL, 1979, 53-57; Val Condurache, *Memorie și ficțiune*, CL, LXXXVIII, 1982, 10, 6; Craia, *Aventura*, 49-62, 81-85; 141-149; 172-174; Mircea Iorgulescu, *Un roman anti-războinic*, RL, XVIII, 1985, 32, 4-5; Ionescu, *Stancu*, 375-394; I. Rotaru, *O istorie*, 540-541; Sumija Ilaruya, CNT, 1988, 33, 11; Ciopraga, *Propilee*, 99-100; Leonte, *Prozatori*, II, 10-14. □ V. și Taifunul, 1937.

STELARU Dimitrie, Zeii prind șoareci, București, E.P.L., 1968, 174 p. Roman autobiografic. Viața poetului este romanțată. Deși transcrie cu exactitate întâmplările, boema și aventurile sale bine cunoscute, textul dovedește calități de prozator. Printr-un dialog viu, colorat, e stimulată capacitatea de transmitere a trăsăturilor unei personalități dificile.

◆ Eugenia Tudor, VR, XXI, 1968, 8, 153–154.

ȘOIMARU Tudor, Cântece și flăcări, București, E.T., 1968, 368 p. Roman istoric, având ca subiect evenimente și întâmplări din lupta pentru Unirea Moldovei cu Țara Românească. Personaje reale precum Cuza, Negruzzi, Ion Roată colaborează în roman cu eroi și fapte de ficțiune.

ȘTEFAN I. M., Omul cu o mie de chipuri, I–II, București, E.T., 1968, 62 + 52 p. (Clubul temerarilor, 50–51). Roman de aventuri pentru copii și tineret.

ȘTEFĂNESCU Nicolae, Vinovatul nr. 1, București, E.T., 1968, 200 p. (Aventura). Apărut mai întâi în f.rev. F, II, 1966, nr. 12; III, 1967, nr. 1–5. Roman polițist, preocupat de restabilirea adevărului în ceea ce privește vinovăția unui individ care s-a sinucis (sau a fost omorât). Fiica decedatului colaborează la desfășurarea anchetei.

◆ Marian Popa, LCF, XI, 1968, 15, 2.

ȘTIRBU Viorel, Oameni singuri, București, E.P.L., 1968, 112 p. Fragmente: *Ancheta*, TR, XI, 1967, 26, 4–5; *Aurora*, LCF, X, 1967, 26, 4–5. Mic roman cu schemă polițistă, dar cu amprente sociale și psihologice. Doamna Aurora face o anchetă pe cont propriu în legătură cu asasinarea surorii ei, doamna Buba. În acest fel, îi descoperă viața intimă, marcată de o dramă existențială, de care se fac vinovate mai multe persoane. Ancheta nu are un final justițiar, ci urmărește o concluzie moralizatoare.

◆ Ion Papuc, *Virtuțile ficțiunii epice*, TR, XII, 1968, 27, 3; Magda Ursache, CRC, III, 1968, 51, 7; -, *Arhiteci de caractere*, LCF, XVII, 1974, 21, 3.

TĂUTU Nicolae, Casa liniștită, București, E.M., 1968, 172 p. (Columna). Roman poli-

țist, cu urmăriti și urmăritori. Autorul anechetei, scriind literatură, are o atitudine clementă față de personajele vinovate.

◆ Maria Pop, TR, XIII, 1969, 16, 3.

THEODORU Radu, Taina recifului, București E.T., 1968, 236 p. Roman de aventuri științifico-fantastice.

THEODORU Radu, Vitejii, I–II, București, E.T., 1968, 62 + 64 p. (Clubul temerarilor, 40–41). Roman de aventuri pentru copii și tineret, de inspirație istorică.

TITEL Sorin, Dejunul pe iarbă, București, E.P.L., 1968, 106 p. Fragmente: *Vară fără sfârșit...*, O, XVIII, 1967, 1, 6–18; *Soarele negru al melancoliei*, ATN, IV, 1967, 2, 10–11; *Corn de vânătoare*, O, XVIII, 1967, 5, 26–37; *Zăpezile în oraș*, TR, X, 1967, 34, 4–5. Roman-experiment. Autorul împrumută tehnici ale „noului roman francez”, pe care încearcă să le adapteze la datele spiritualității rurale autohtone. Subiectul este pur și simplu pulverizat, dezbaterea desfășurându-se în perimetrul „timpului interior”. Analiza sondează memoria unui personaj instabil și poetizează lumea obiectelor. „Scriitorul uniformizează și anonimizează cu totul viața omenească. Aparența, singura pe care o reține el, este aceeași și pentru lumea lucrurilor, și pentru cea a oamenilor, totul are o existență pulsând gregar, indistinct, oamenii au viața somnolentă a animalelor inferioare, iar lucrurile o pregnanță deosebită” (Anton Cosma).

● Premiul revistei „Orizont” pe anul 1968.

◆ G. Dimisianu, GL, XV, 1968, 36, 2; M. Ungheanu, LCF, XI, 1968, 36, 2; Șerban Foarță, O, XIX, 1968, 10, 6–8; Vlad Sorianu, ATN, V, 1968, 11, 8; T. Tihan, ST, XIX, 1968, 11, 119–120; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XXI, 1968, 11, 90–93; D. Tepeș, *Ipostaze ale romanului actual*, RL, I, 1968, 11, 8; Valeriu C. Neșțian, IL, 1968, 12, 74–75; Mircea Iorgulescu, *Un romancier „sensitiv”*, LCF, XII, 1969, 1, 3; Mircea Martin, REV, XXIII, 1969, 2, 128–129; Dimisianu, *Prozatori*, 154–158; Cosma, *Romanul*, 156; Popa, *Dicționar*; Bugariu, *Analogon*, 173; Crohmălniceanu, *Păinea*, 173–178; Ciocărlie, *Eseuri*, 46–47; 51; Simion, *Scriitori*, III, 533–535; Gheorghe Glodeanu, *Lunga călătorie a prozatorului*, ST,

XXXVII, 1986, 2, 30; Tuchilă, *Privirea*, 69–70. □ V. și *Reînnoarcerea posibilă*, 1966.

○ **TOPOLOG Ion**, *Două pajure se întrețiau*, AST, III, 1968, 5, 12; *Pe cer trecea Carul Mare*, AST, III, 1968, 12, 10–11, fragmente din romanul *Pe cer trecea Carul Mare*.

VICOL Dragoș, *Camera 210*, București, E.P.L., 1968, 228 p. Fragment: *Zăpezile de-acasă*, TR, XIII, 1969, 7, 4. Roman-jurnal. Autorul face un infarct în timpul unei vizite în RDG și descrie evoluția bolii și tratamentul la care a fost supus de către medicii germani. ≈ e mai mult un jurnal de spital, completat cu amintiri despre familia și cunoștințele celui care scrie.

▼ Reprodus în: *Pasărea Phoenix*, București, Cartea Românească, 1976.

◆ Ion Lungu, TR, XIII, 1969, 16, 3; Traian Reu, F, V, 1969, 5, 2; Traian Filip, ATN, VI, 1969, 11, 7.

ZINCĂ Haralamb, *Ochii doctorului King*, București, E.M., 1968, 246 p. Roman polițist, având drept protagonist pe căpitanul Liviu Roman.

◆ G. Dimisianu, RL, II, 1969, 5, 11.

1969

AGÂRBICEANU Ion, *Strigoii*, București, E.P.L., 1969, 632 p. Fragmente: *Moartea lui Vasile Mărginean*, GL, IX, 1962, 38, 3; *Mărginenii*, GL, XI, 1964, 48, 2; ≈, TR, X, 1966, 14, 4. Roman rural, scris în 1944 (după cum se precizează la sfârșitul vol.) și publicat postum. În linia moralizatoare dezvoltată de Ioan Slavici, ~ analizează viața satului Broșteni, prin prisma credințelor și superstițiilor locului. Romanul este o succesiune de drame și tragedii de familie, declanșate de nerespectarea cuvântului lăsat „cu limbă de moarte” de Moise Mărginean, capul familiei. Din pricina unei vechi dușmănii cu familia Corbu, bătrânul se opune căsătoriei nepotului său Gheorghe cu Sora Corbu și-i hotărăște, în ceasul din urmă, altă soție. Nepotul refuză să asculte această poruncă. Din acel moment

familia sa este urmărită de o serie de nenorociri, care culminează cu omorul involuntar făptuit de Gheorghe asupra tatălui său. După cinci ani de detenție, revenit în sat, Gheorghe încalcă încă o dată vorba „strigoiiului” Moise Mărginean și are un copil cu fosta lui iubită, deși aceasta era măritată cu alt bărbat. Fatalitatea îi urmărește însă până la capăt, și romanul se încheie cu o tragedie: copilul și tatăl său se îneacă în aceeași zi. Fantoma bunicului a fost mai puternică. Romanul, bazat pe credințe și eresuri populare, este în același timp o frescă a satului ardelean de la sfârșitul secolului trecut. Prin colecția sa de datini, oferă un tablou etnografic și folcloric concludent.

▼ Ed. îngr. de G. Pienescu, repere istorico-literare de Mihai Dascăl, București, Minerva, 1985. Reprodus în: *Opere*, XII, București, Minerva, 1986.

◆ Constantin Cubleşan, CRC, IV, 1969, 39, 6; Zaciuc, *Agârbiceanu*, 186–187; Regman, *Agârbiceanu*, 205–238; Popa, *Agârbiceanu*, 341; Craia, *Orizontul*, 119–125; Dan Mănucă, *Un roman târziu al lui ~*, RL, XXII, 1989, 5, 7. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

ANANIA George, *Ploaia de stele*, București, E.T., 1969, 148 p. Roman de aventuri pentru tineret, inspirat din viața și activitatea naturalistului și exploratorului Alexander von Humboldt. Acțiunea se petrece în America Latină, la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

APOSTOL Constantin, *Amarul sânge al strugurilor*, București, E.P.L. 1969, 356 p. Roman social, relatând viața unor familii dintr-un orașel de provincie, Odobești, important centru viticol din sudul Moldovei. Între familiile proprietarului de vii Ilie Bucur și a zilierului Costache Fatu au loc contacte diverse, sociale și chiar politice, de-a lungul unei istorii de o jumătate de secol. Romanul are caracterul unei monografii *sui-generis*.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 10, 11; Viorica Toporaș, CRC, V, 1970, 18, 7; Liviu Chiscop, ANT, VII, 1970, 9, 4; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 109–112.

O ARCAȘ Ion, *Jocul de-a albaștri*, fragment din romanul *Testamentul unui miop*, TR, XIII, 1969, 46, 4–5.

BARBU Eugen, *Princepele*, București, E.T., 1969, 350 p. Cu un *Avertisment* al autorului. Fragmente: *Praznic domnesc*, LCF, X, 1967, 16, 3–6; *Ciuma*, LCF, X, 1967, 38, 6; ≈, GL, XIV, 1967, 39, 5; *Melanholia*, LCF, XI, 1968, 10, 4–5; *Ioan Valahul*, LCF, XI, 1968, 21, 4; *Rătăcirile Princepelui*, RL, I, 1968, 4, 16–18; *La Bistrița*, CRC, III, 1968, 44, 6–7; 45, 6; *Petregerile magnificului*, AST, III, 1968, 11, 10–11; *Treburile domesticești*, ATN, V, 1968, 11, 10–11; *Inișieri*, ST, XIX, 1968, 11, 23–43; *Evanghelina*, TMS, III, 1968, 11, 10–11; *Gli uomini si debbono o vezzeggiare o spegnere*, ST, XIX, 1968, 12, 22–40; *Crepusculul*, FC, XVIII, 1969, 5, 26–27; *Sabatul*, F, V, 1969, 1, 8–9; 11; *Intrigi*, TR, XIII, 1969, 12, 4; *Ciuma*, ALL, 1969, 209–218. Roman istoric „a chiave”, conform tipului baroc pe care-l reprezintă. ~ redă „cât mai fidel”, cum se spune, epoca fanariotă, dar nu din perspectiva unui domnitor anume, ci prin imaginarea unui Principe cu rol de sinteză a calităților și tarelor domnilor străini. Princepele, intrat în domnia „Bucureștilor” pe fundalul simbolic al unei ciume, se însoțește cu un alt aventurier machiavelic, Messer Ottaviano, om cultivat, pervers, încântător în ticăloșia sa multiplă. Princepele face o adevărată pasiune pentru acesta. Îl opune involuntar figurii lui Ioan Valahul, gânditorul de viță română, sobru și moral. Dar și Ottaviano își atrage ura Curții domnești și este ucis, în cele din urmă, în condiții misterioase. Aceeași soartă o are și Princepele, al cărui cap cade la porunca Porții Otomane. În finalul cărții autorul descrie înscăunarea noului domn fanariot. Ca un simbol al repetabilității fatale a istoriei, pe poarta dinspre Orient a capitalei intră în același timp alt „messer”, asemănător lui Ottaviano. În afara istoriei, a cărei stagnare ≈ o subliniază prin puternica culoare locală, ~ a creat prin roman, după cum declară însuși, „o sinteză, un basm și o operă lirică”, în sensul de parabolă a Puterii raportate la Cinste, Cultură și Ticăloșie. În subtext, romanul are

unele accente polemice, organizează chiar șarje grotești. Constatat de unii (Nicolae Manolescu), caracterul filozofic al cărții a fost remarcat de alții (Laurențiu Ulici): „≈ mi se pare a fi, înainte de toate, un dialog platonian, exemplificat epic și având drept obiect ideatic Puterea și paleativele ei”. Unanim a fost recunoscută valoarea limbajului: „Nefiind nici roman istoric, nici o parabolă în sens foarte strict, ≈ decurge parcă din miresmele unei legende cu afurisite vorbe și personaje, cu ceremonii galante și înfiorătoare în același timp, prin care ființa și materia aveau împreună la judecata supremă” (Al. Protopopescu). Pentru a realiza atmosfera de epocă, ~ a utilizat, în narațiunea sa, texte vechi, documente etc., anunțând acest lucru într-un *Avertisment*. Cu toate acestea, ≈ a fost supus unui lung proces de presă, fiind acuzat de Fănuș Neagu, în paginile rev. RL, de plagiat. Valoarea romanului este însă incontestabilă.

▼ Cluj, Dacia, 1971; București, Eminescu, 1972; București, Eminescu, 1974; București, Minerva, 1972.

■ *A fejedelen*, tr. de Veress Zoltán, București, Albatros, 1975; *Der Fürst*, tr. de Klaus Bochmann, București, Kriterion, 1981; *A fejedelem*, tr. de Veress Zoltán, București, Kriterion, 1984.

● Premiul „Ion Creangă” al Academiei R.S.R.

◆ Adrian Păunescu, *De vorbă cu ~*, GL, XV, 1968, 40, 1; 5; B. Mihaela, *Cu ~*, TMS, II, 1969, 10, 10; G. Dimisianu, RL, II, 1969, 49, 9; Zaharia Sângeorzan, CRC, IV, 1969, 49, 8; Mircea Vaida, *Princepele și „Il Principe”*, TR, XIII, 1969, 50, 5; Constantin Cubleşan, TR, XIII, 1969, 51, 3; Al. Protopopescu, TMS, IV, 1969, 12, 4; Laurențiu Ulici, *Un dialog despre Putere*, RL, III, 1970, 1, 8; N. Manolescu, CNT, 1970, 2, 3; Ilina Grigorevici, LCF, XIII, 1970, 2, 2; Marin Tarangul, AFT, V, 1970, 1, 6; V. B., AST, V, 1970, 1, 6; Gheorghe Grigurcu, F, VI, 1970, 1, 2; Cornel Ungureanu, O, XXI, 1970, 1, 70–75; Al. Piru, R, VII, 1970, 1, 11; Virgil Ardeleanu, ST, XXI, 1970, 1, 72–78; Constantin Călin, ATN, VII, 1970, 2, 8–9; 7; Aurel Dragoș Munteanu, *Despre un basm aproape adevărat*, RL, III, 1970, 11, 4; Perpessicius, *Lecturi intermitente*, RL, III, 1970, 19, 8; Hrimiuc Gheorghe, ALMM, II, 1970, 5, 12;

- Valeriu Cristea, *Niște noi „mistere ale Bucureștilor”*, VR, XXIII, 1970, 5, 76–79; Traian Stoica, *O carte spectaculoasă*, VR, XXIII, 1970, 5, 73–75; Perpessicius, *Lecturi intermitente II*, ATN, 1970, 6, 1; 6; Al. Andriescu, *Mirajul limbajului baroc*, CRC, V, 1970, 27, 1; 8; Corneliu Ungureanu, *Rencontre avec l'histoire*, REVR, XXIV, 1970, 3, 112–114; Petru Poantă, *Experimente în romanul românesc contemporan*, TR, XIV, 1970, 42, 10; A. I. Brumaru, ≈, TR, XIV, 1970, 50, 3; 51, 6; Al. Andriescu, *Reumanizarea eroului*, CL, 1970, 24, 4–5; Cristea, *Interpretări*, 52–58; Dimisianu, *Prozatori*, 129–130; Constantin Ciopraga, ≈ – *sau despre tragicul istoriei*, RL, IV, 1971, 21, 8; A. I. Brumaru, *Masca Prințelului*, TR, XV, 1971, 23, 6; Doina Modola, *Barocul Prințelului*, TR, XV, 1971, 27, 3; Ion Drăgănoiu, *Sensurile socialului*, RL, IV, 1971, 34, 5; 10; Petru Poantă, ≈ *în două ipostaze ale criticii*, ST, XXII, 1971, 14, 16; A. I. Brumaru, *Cuvintele lui Ioan Valahul*, TR, XV, 1971, 50, 4; Ardeleanu, *A urî*, 32–41; Păunescu, *Sub semnul*, 70–75; Perpessicius, *Lecturi*, 415–431; Popa, *Modele*, 107–114; Mihaela Mancaș, *Funcția stilistică a „arhaismului” în* ≈, RL, V, 1972, 19, 5; Emil Manu, *Prolegomena stilistică*, ST, XXIII, 1972, 12, 7; C. Ungureanu, ≈ – *arhitectură și simbol*, ST, XXIII, 1972, 12, 6; Traian Podgoreanu, *Melancholia Prințelului*, RL, V, 1972, 31, 7; A. I. Brumaru, *Ioan Valahul – o rațiune sublimă*, AST, VII, 1972, 8, 5; Dan Mutașcu, *Ceremoniile Prințelului*, ST, XXIII, 1972, 20, 6; Petru Mihai Gorcea, ≈, ARG, VII, 1972, 11, 7; 16; Munteanu, *Opera*, 205–209; Protopopescu, *Volumul*, 212–222; Traian Podgoreanu, *Comentarii la „Rătăcirile Prințelului”*, TR, XVII, 1973, 42, 6; Eugen Simion, *O parabolă*: ≈, RL, VI, 1973, 48; 5; Ion Lotreanu, *Poezia* ≈, O, XXIV, 1973, 49, 10; Andriescu, *Disocieri*, 242–250; Tudor, *Pretexte*, 165–173; A. I. Brumaru, *Emblemele Prințelului*, TR, XVIII, 1974, 2, 3; Marin Bucur, *Metamorfозele Prințelului*, SPM, 1974, 168, 4; Marian Popa, *Prințele și Messerli*, SPM, 1974, 168, 4; Anton Cosma, ≈ *sau barocul posibil*, VTR, IV, 1974, 3, 8–9; Valentin Tașcu, *„Patriile” Prințelului*, TR, XVIII, 1974, 21, 3; Cornel Regman, *Reflexivitate*, LCF, XVII, 1974, 38, 6; Detlef Strunk, *O istorie ieroglică modernă*, ST, XXV, 1974, 9, 26–27; Emil Manu, ≈ *în ediție de lux*, SPM, 1974, 200, 3; Traian Podgoreanu, *Demnitatea lui Ioan Valahul*, CL, 1974, 11, 12–13; Andriescu, *Relief*, 172–185; Romul Munteanu, *O parabolă despre putere*, R, XII, 1975, 1, 7; Dorin Teodorescu, *Un roman baroc*, R, XII, 1975, 1, 7; 14; Sultana Craia, *Voluptatea limbajului la* ≈, LCF, XVII, 1975, 7, 3; Dan Mutașcu, *Casa Meitani sau vocația fantasticii cult*, CRC, X, 1975, 20, 8; Ion Lotreanu, *Prințele, un erou captiv*, TR, XIX, 1975, 30, 7; Constantin Sorescu, *Două tipuri epice*, AFT, X, 1975, 8, 184; Valentin F. Mihăescu, *Jocul amăgirii și al mirajului*, LCF, XVIII, 1975, 36, 8; Constantin Sorescu, *Dialectica romanescă în* ≈, ST, XXVI, 1975, 9, 9; Lotreanu, *Analogia*, 153–160; Fănuș Băileșteanu, *Romanul ironic*, ST, XXVII, 1976, 2, 4–6; Ion Lotreanu, ≈ *și câteva* Marino, *Dimensions historiques du réalisme*: ≈ de ≈, CREL, 1976, 3, 39–47; Constantin Pricop, *Creația epică*, RL, IX, 1976, 42, 8; Lotreanu, *Creație*, 100–103; Muthu, *Literatura*, 276–280; Ioan Buduca, *Simboluri și semnificații în* ≈, AFT, XII, 1977, 9, 10; Brumaru, *Masca*, 9–72; Lotreanu, *Caligrafii*, 158–167; Popa, *Dicționar 2*; Ungheanu, *Proză*, 41–79; Hristu Căndroveanu, *O parabolă a puterii*, ALB, LXXXI, 1978, 5, 7; Emil Manu, ≈ – *un mod literar*, RL, XI, 1978, 23, 5; A. I. Brumaru, *Un mod al romanului*, TR, XXII, 1978, 24, 3; Manu, *Eseu*, 226–233; *Mic dicționar*; Ion Maxim, *Les perspectives du roman historiques*, CREL, 1979, 4, 71–77; Mutașcu, *Lumea*, 38–42; Mandics György, CREL, 1981, 1, 103–106; Marian Odangiu, *Dintr-un întineric de cuvinte neînțelese...*, O, XXXII, 1981, 25, 5; Piru, *Istoria*, 514–515; Zamfir, *Poemul*, 419; Mihai Ungheanu, *Une monde sorti de ses gonds*, REVR, XXXVI, 1982, 10, 89–91; Popa, *Competență*, 231–248; Vicențiu Donose, *Ficțiunea să devină adevăr*, CRC, XVIII, 1983, 6, 7; Dim. Păcurariu, *Literatura română și barocul*, III, LCF, XXVI, 1983, 46, 6; Constantin Popovici și Ștefan Năstăsescu, *Personaje ale romanului românesc interpretate de...*, RL, XVI, 1983, 17, 19; Ulici, *Confort Procust*, 52–53; Ion Oarcășu, *Strategia prozatorului*, TR, XXVIII, 1984, 8, 6; Liviu Leonte, *Forța cuvintelor*, CRC, XIX, 1984, 8, 5; Luisa Valmarin, *Funcția renașterii în romanul* ≈, SPM, 1984, 8, 3; Ion Bălu, *Vocație epică și imaginație senzorială*, FL, XVII, 1984, 26, 8–9; Nicolae Iuga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor 70*, ST, XXXV, 1984, 6, 4; Ioan Buduca, DLG, XVI, 1984, 101–102, 11; Ovidiu Ghidirmic, *„Secțiunea de aur” a prozei românești contemporane*, AR, 1984, 32–35; Dobrescu, *Foiletoane*, III, 60–64; Odangiu, *Romanul*, 19–21; Păcurariu, *Scritorii*, 42; Adrian Pop, ≈ de ≈, SLAST, V, 1985, 6, 2; Mădălina Nicolau, *„Ciudata comedie”*, *Observații asupra tipologiei umane în „Groapa”* și ≈, LL, 1985, 2, 223–228; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 181–183; 210; Henri Zalis, *Cuția cu rezonanță*, FC, XXXV, 1986, 33, 10; Alex. Ștefă-

nescu, *Tentativa de a deveni „scriitor total”*, TMS, XXI, 1986, 8, 5; Toma Roman, *Istoria ca text și pretext (II)*, SLAST, VII, 1987, 23, 4; Aurel Brumaru, *Piatra filosofală*, LCF, XXX, 1987, 28, 1; 7; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 99–104; I. Holban, *Profiluri*, 38–55; I. Rotaru, *O istorie*, III, 644–650; L. Valmarin, *Studii*, 189–199; Constantin Sorescu, *~ sau tainele solitudinii*, SLAST, IX, 1988, 8, 9; ~, *Caietele Prințelui*, vol. 8, SPM, 1989, 27, 10; 29, 7; 30, 2; 31, 2; 32, 2; 37, 2; 38, 2; 39, 2; 40, 2; 41, 2; 42, 2; 44, 2; 45, 2; 48, 2; 49, 2; 50, 2; Leonte, *Prozatori*, II, 107–126; Velea, *Interferențe*, 51–52. □ V. și *Balonul e rotund*, 1956.

BĂRAN Vasile, *Săgeată albă*, București, E.T., 1969, 102 p. Mic roman fantezist. Autorul urmărește o năluca, pe care și-a închipuit-o în copilărie cu numele de Săgeată Albă. Cartea e scrisă ca un basm modern, adresat tuturor vârstelor.

◆ S. Damian, RL, II, 1969, 10, 11.

BĂRBUCEANU Constantin, *Femei singure*, București, E.P.L., 1969, 278 p. Roman social, feminist. Autorul prezintă destinele unor femei cu concepții diferite, privind rolul lor în societate. În funcție de aceasta, singurătatea este pentru unele o pedeapsă, iar pentru altele un fruct al libertății asumate.

▼ Ed. revăzută și adăugită, Eminescu, 1979.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XIII, 1980, 22, 10; Costin Tuchilă, *Autenticitate și accesibilitate*, LCF, XXIII, 1980, 29, 6; Valentin Tașcu, TR, XXIV, 1980, 32, 6.

BĂRBULESCU Romulus, *Insulele de aur și argint*, București, E.T., 1969, 196 p. Roman de aventuri, inspirat de expedițiile de descoperiri geografice, pe mări și oceane. Evocă viața și aventurile lui Abel Tasman în Noua Zeelandă, în secolul al XVIII-lea.

BĂRBULESCU Romulus, *George ANANIA*, *Ferma oamenilor de piatră*, București, E.T., 1969, 298 p. Roman de aventuri științifico-fantastice, din era zborurilor interplanetare.

BĂRLĂDEANU Victor, *Operația „Psycho”*, București E.T., 1969, 254 p. Roman de aventuri, inspirat din lumea cercetărilor medicale. Investigații în domeniul psihiatricii duc

la declanșarea unui conflict de tip polițist și de anticipație SF.

◆ Mircea Oprea, ST, XXI, 1970, 5, 110–111.

BELCIU Maia, *A unsprezecea poruncă*, București, E.P.L., 1969, 258 p. Fragmente: *La Stella...* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Matematica jumătății de portocală*), LCF, XI, 1968, 16, 5; ~, LCF, X, 1968, 32, 5; *Nopti de Curtea Veche*, RL, I, 1968, 6, 18. Roman de atmosferă din lumea culiselor teatrului. Valeriu Cristea îl clasifică drept „romanul unei bresle”. Tot el susține că e „construit în contrapunct”. Mihai Ungheanu îl definește ca „jurnal deghizat al unui actor”. Acțiunea este defalcată pe ore și minute. Dar nu aceasta contează, ci inventarierea de episoade bizare și uneori fantastice, selectate din viața de teatru. Intenția autoarei nu este descrierea unei profesii, ci fixarea unei psihoze de grup social, pe fundalul exaltării specifice scenei. Marcel Petrișor: „~ ne pune-n față nu atât lumea teatrului, cât lumea jocului în care oamenii se retrag pentru a fi cât mai puțin ei înșiși”.

◆ *Avantpremieră editorială*, LCF, XI, 1968, 45, 5; Valeriu Cristea, RL, II, 1969, 14, 11; M. Ungheanu, LCF, XII, 1969, 15, 2; M. Iorgulescu, AST, IV, 1969, 6, 8; Stelian Baboi, IL, 1969, 8, 82; Marcel Petrișor, VR, XXII, 1969, 9, 147–148; Marcel Petrișor, AFT, IV, 1969, 10, 2; Popa, *Dicționar 2*; Cornel Ungureanu, *Un univers senzațional*, RL, XII, 1979, 36, 4; Ungureanu, *Imediata*, 212–217.

BOGDAN Elvira, *Domnița Ruxandra. O poveste de dragoste emoționantă*, București, E.T., 1969, 274 p. Pref. de Victor Eftimiu. Roman istoric și de dragoste. Epoca este aceea a domniei lui Vasile Lupu, în Moldova. ~ (pseudonimul literar al Aliciei Basarab) narează viața domniței Ruxandra, fiica domnului Moldovei. Ea este trimisă o perioadă drept zălog la Constantinopol. Fiind de o frumusețe ieșită din comun, este cerută în căsătorie de numeroși principii europeni. Vasile Lupu ambiționează s-o vadă urcată pe tron regesc, dar Ruxandra se îndrăgostește de un tânăr cavalier. Domnitorul este obligat să-și dea fata după Timur, fiul lui Bogdan

Hmielnițky. Acesta nu e nimeni altul decât iubitul pe care-l întâlnise întâmplător și care a pornit la război ca să-l convingă pe Vasile Lupu să-i dea fiica de soție. Romanul evocă apoi întreaga viață a domniței, până la sfârșitul ei tragic. Concepută ca o povestire istorică și romantică, cartea este de fapt un basm popular pentru adolescenți.

▼ Cu o pref. de Victor Eftimiu, București, Ion Creangă, 1983; București, Ion Creangă, 1988.

■ *Le Grand Amour de la Princesse Rouxandra*, București, Litera, 1977; *Le Grand Amour de la Princesse Ruxandra*, cu o pref. de Zoe Dumitrescu-Buşulenga, București, Litera, 1984.

● Marele Premiu pentru Literatură, Bruxelles, 1972; Medalia de aur și premiul Calabria, Italia, 1975; Medalia de aur la Festivalul Internațional al Cărții de la Nisa (Franța), 1975; Medalia de aur și Marele Premiu al Academiei Republicii Dominicane. 1976; Medalia de aur la Festivalul Internațional al Cărții de la Nisa (Franța), 1977.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 10, 11.

BORNEANU Gh., *La Frumușica*, București, E.P.L., 1969, 332 p. Roman de atmosferă despre mahalaua bucureșteană Tîrchilești, la începutul secolului al XX-lea. Frumușica e o tânără fată din cartier, care-și trăiește adolescența în mijlocul unei lumi peștiră, pitorești, plină de personaje colorate, unele comice, altele tragice. Apar foarte multe întâmplări, evocate într-un limbaj de mahala, în genul celui utilizat în *Groapa* lui Eugen Barbu. Nicolae Manolescu apreciază limba eroilor și „construcția solidă a romanului”. Al. Piru constată însă că „romanul n-are acțiune și nici ceea ce numim eroi reprezentativi”.

◆ N. Manolescu, CNT, 1969, 44, 3; Al. Piru, R, VI, 1969, 10, 11; Piru, *Debuturi* 101-103.

BOUREANU Eugen, *Vijelia*, București, E.T., 1969, 268 p. (Cutezătorii). Roman istoric pentru tineret. Acțiunea se petrece între 1614 și 1616, având în centru luptele interne din familia Movileștilor, în Moldova, pe fundalul vechilor dispute cu Imperiul Otoman și cu Polonia.

BUȘECAN Teofil, *Moisei*, București, E.M., 1969, 150 p. Fragmente: *Clopotul mut*, TR, XII, 1968, 24, 4; *Delirul*, TR, XII, 1968, 34, 4-5. Roman al tragediei de la Moisei. Reconstituie exodul condamnaților, încercarea lor de a evita deznoământul dramatic. S-a remarcat „frumoasa culoare locală” (C. Cubleșan) a evocării realizate de autor.

◆ M. Iorgulescu, AST, IV, 1969, 6, 8; C. Cubleșan, TR, XIII, 1969, 31, 3.

BUZDUGAN Costin, *Spune-mi povestea cu Iuliana*, București, E.P.L., 1969, 238 p. Roman de dragoste. Povestitorul e căpitan pe un vas de agrement de pe Dunăre, iar Iuliana, ghid ONT. Iubirea lor e expusă într-un fel de jurnal intim al căpitanului. Al. Piru consideră cartea „o scriere simpatică, alertă, deși nu profundă”. S-a făcut apropierea de *Patul lui Procust*, al lui Camil Petrescu, remarcându-se intenția „polemică” a autorului de a reface celebrul roman din elemente contemporane (Victor Ivanovici).

◆ Al. Piru, R, VI, 1969, 10, 11; Victor Ivanovici, ARG, V, 1970, 2, 5; Piru, *Debuturi*, 86-88.

BUZINSCHI Corneliu, *Numiți-mă Varahil*, București, E.T., 1969, 184 p. Fragment: *Rușinea pământului*, CRC, III, 1968, 12, 6. Romanul unui personaj din specia „tinerilor furioși”. Varahil e tentat să ducă continuu o altă existență, ca erou de literatură. Se substituie în special lui Sherlock Holmes, văzând în orice individ un suspect. Dedublarea este adesea hilară. Preocupat de imaginar, „n-are încă măsură în exploatarea unor stări de autenticitate” (S. Damian).

◆ S. Damian, RL, III, 1970, 1, 11; C. Blănaru, CRC, V, 1970, 11, 7; Popa, *Dicționar 2*; Ghoerghe Grigurcu, ≈, O. XXXVII, 1987, 9, 6.

CĂLINESCU Matei, *Viața și opiniile lui Zacharias Lichter*, București, E.P.L., 1969, 164 p. Fragment: *Lichteriana*, LCF, XII, 1969, 24, 2; 34, 4-5. Roman reflexiv, de factură meditativă, structurat pe dialogul și pe monologul filosofic. Zacharias Lichter este un spirit lucid, de origine divină, care cenzurează tipurile de manifestare umană. Din con-

fruntea sa cu lumea reies reflecții pertinente despre poezie, curaj, femeie, prietenie, sinucidere, comoditate etc., într-o diversitate extraordinară.

▼ București, Eminescu, 1971.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1969.

◆ Aurel Dragoș Munteanu, *Despre universal prozei*, GL, XV, 10, 7; Petru Popescu, *Zacharias Lichter printru noi*, RL, I, 1968, 9, 8; Ilina Grigorovici, LCF, XII, 1969, 24, 2; G. Dimisianu, RL, II, 1969, 26, 9; Mircea Tomuș, ST, XX, 1969, 9, 76-78; Voicu Bugariu, *Povestea cealului și a lui Zacharias Lichter*, RL, II, 1969, 40, 4; Al. Călinescu, IL, 1969, 10, 72-74; Ov. S. Crohmalniceanu, VR, XXII, 1969, 10, 73-76; Eugen Luca, *Între Monsieur Teste și Zacharias Lichter*, CNT, 1969, 46, 3; Edgar Papu, RL, II, 1969, 51, 8; 14; Petru Popescu, *Avem azi o proză fantastică?*, VR, XXIII, 1970, 2, 97-103; Dimisianu, *Prozatori*, 124-125; Bugariu, *Incursiuni*, 138-141; Ion Vlad, *Un roman al conceptelor*, T, I, 1972, 3, 13-15; Ioan Buduca, *≈ - o lectură posibilă*, EX, V, 1973, 11-12, 8; Baranga, *Teze*, 100-101.

CHIRIȚĂ Constantin, *Pescărușul alb*, București, E.P.L., 1969, 318 p. Cu un *Avertisment* al autorului. Fragment: ≈, LCF, XII, 1969, 39, 4-5. Roman de aventuri polițiste. A fost asociat de critică romanelor *Trandafirul alb* (1966) și *Îngerul alb* (1969), sub titlul *Trilogia în alb*. Este a doua carte de amintiri din cariera criminalistului dr. Alexandru Tudor. Romanul începe cu însemnările de jurnal ale ziaristului Vladimir Enescu și continuă cu jurnalul, pe ore și minute, al cazurilor de crimă din zona denumită „Pescărușul alb” de la Marea Neagră.

▼ București, Eminescu, 1969.

CHIRIȚĂ Constantin, *Îngerul alb*, București, E.P.L., 1969, 262 p. Cu un *Cuvânt înainte* al autorului. Roman de aventuri polițiste. A fost asociat de critică romanelor *Trandafirul alb* (1966) și *Pescărușul alb* (1969), sub titlul *Trilogia în alb*. Este însă un roman independent, având comun cu celelalte două cărți prezența anchetatorului dr. Alexandru Tudor. Cartea relatează un caz de crimă petrecut în spațiul închis al iahtului

„Confession”. Personajele sunt de această dată de naționalitate străină, mai ales americani. Inclusiv anchetatorii, cu excepția lui Alexandru Tudor, sunt străini, „detectivi de faimă mondială”.

▼ București, Eminescu, 1974.

COJOCARU Mircea, *Minciuna*, București E.P.L., 1969, 358 p. Fragmente: *A patra noapte*, CRC, III, 1968, 4, 6-7; 11; *Fratele meu Abel*, CRC, IV, 1969, 1, 6-7. Roman psihologic și social, bazat pe o intrigă erotică. Arhip e un individ care încearcă să se realizeze prin iubire. Dar femeile pe care le întâlnește sunt refuzate succesiv: una e vulgară (Savina), alta e țipătoare (Erna), ultima (Ruth) e dogmatică. Arhip se lasă purtat de întâmplări. Așa se face că-l omoară pe soțul Savinei, faptă după care urmează atât un proces public, cât și un proces de conștiință (al personajului). Se lansează și ideea că totul a fost rodul unei halucinații, al „minciunii”. Totuși, Ruth se sinucide, ceea ce echivalează cu o pedepsire a vinovatului. Morala cărții, extrasă din imoralitatea faptelor descrise, e că iubirea înseamnă totul, însă iubirea prin minciună produce singurătate și descurajare. Dat fiind stilul nervos (încă un exemplar de literatură a „furioșilor”), se justifică aserțiunea conform căreia „estetica romanului pornește de la refuzul grațiosului” (S. Damian). Nicolae Manolescu consideră cartea „romanul unui eșec moral”.

▼ Reprodus în: *Risipa*, București, Cartea Românească, 1979.

◆ S. Damian, RL, II, 1969, 28, 9; Zaharia Sângeorzan, CRC, IV, 1970, 39, 8; Al. Piru, R, VI, 1969, 10, 11; Ilina Grigorovici, LCF, XII, 1969, 44, 2; N. Manolescu, CNT, 1969, 46, 3; C. Ungureanu, O, XX, 1969, 12, 67-69; Gheorghe Anca, VR, XX, III, 1970, 1, 146; Ion Turcin, *Romanul unei psihologii*, RL, III, 1970, 6, 8; Gabriela Omăt, *Formele creatoare ale romanului tânăr*, RL, III, 1970, 23, 31; Damian, *Înrarea*, 107-111; Dimisianu, *Prozatori*, 178-181; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVII, 1974, 43, 6; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scriitori*, 190-191; Horia Pop, *Ambiguitatea imaginarii*, ST, XXXI, 1980, 9, 32; Cosma, *Romanul*, I, 291.

CONSTANT Mircea, *Pragurile*, I. *Descoperirea lumii*, II. *Drumuri*, București, E.P.L., 1969, 430 + 368 p. Roman de dragoste. Pe fundalul unor evenimente istorice care se derulează din 1924 până după 23 August 1944, se profilează iubirea dintre tânărul Haralambie Gronea și Zorița Petala. De la început zodia lor e nefastă. Zorița e căsătorită, iar Hari trebuie să plece din locurile dragi (Bălșani, orașel lângă Craiova) la studii, la Cluj. Intervin tulburările studențești din vremea legionarilor, apoi războiul, prizonieratul lui Haralambie. Între timp soțul Zoriței moare, dar între cei doi intervine o altă femeie. Cartea se încheie cu o dramă scandaloașă: Zorița se sinucide, după ce o omoară pe nepoata în care vede reluarea propriului destin.

◆ D. Necula, VR, XXII, 1969, 11, 149–151.

O **CONSTANTIN Titu**, *Foame*, fragment din romanul *Foame*, CRC, IV, 1969, 28, 6–7.

O **CONSTANTIN Titu**, *Ultima noapte*, fragment din romanul *Furtul*, CRC, IV, 1969, 50, 7.

CORBUL Vintilă, **Eugen BURADA**, *Cenușă și orhidee la New York*, București, E.T., 1969, 366 p. (Aventura). Roman polițist. Personajul principal, scriitorul român Mircea Paltin, plecat pentru documentare în Italia, se substituie din întâmplare unui șef al Mafiei, Vincenzo Genovese. Astfel el participă la o serie de aventuri în Italia și SUA.

CORBUL Vintilă, *Dinastia Suderland-Beauclair. Păsări de pradă*, I, v. *Dinastia Suderland-Beauclair*, I, 1967.

O **CREȚU Vasile**, *Să te duci spre izvoare*, fragment de roman, O, XX, 1969, 5, 40–45.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Dulcea Brigitte*, București, E.P.L., 1969, 278 p. Romanul unei vieți. Personajul Savian Alexa Mavrodin scrie despre viața tânărului poet Valentin Valure. Intersecția propriului ei destin cu cel al poetului, pe un fundal social comun, provoacă scene de analiză psihologică. În același punct se află și Cristiana, o tânără de

condiție intelectuală modestă, care creează un contrast semnificativ cu destinul celor doi. După M. Iorgulescu: „Autoarea e interesată de circumscrierea relațiilor dintre destinul individual și sensul istoriei, într-o epocă de prefaceri, de profunde mutații ale temeilor sociale”. Materia epică devine materie teoretică; autoarea însăși spune că a „scris o carte cu teză”. După Magdalena Popescu, „[...] pentru ~ mai important e cum spune, decât ce spune”. Totuși, ~ este una dintre cărțile care au marcat, în perioada respectivă, modificarea structurilor romanului românesc. A rămas o experiență și pentru autoare.

◆ Mircea Iorgulescu, R, VI, 1969, 3, 9; Magdalena Popescu, RL, II, 1969, 12, 11; Viola Vancea, *Proza feminină*, RL, II, 1969, 26, 8–9; Sanda Radian, VR, XXII, 1969, 6, 151–152; Mihail Petroveanu, AFT, IV, 1969, 7, 6; Nicolae Bădilescu, O, XX, 1969, 7, 86–87; ~, ARG, V, 1970, 11, 4; Ciobanu, *Incursiuni*, 191–198; Popa, *Dicționar 2*; Valentin Tașcu, *Biografia romanului românesc în ultimii 15 ani*, ARG, XVII, 1982, 7, 4–5; 8, 4–5; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 684–685; □ V. și *Capriciu la plecarea fratelui iubit*, 1968.

CUTAVA Nelly, *Domnișoarele*, București, E.P.L., 1969, 274 p. Roman social. Autoarea urmărește destinul a trei „domnișoare”, rudenii, singure, într-un orașel de provincie. Personajul cel mai conturat e Camelia. Mici drame erotice, bârfe, presiuni sociale însoțesc speranțele deșarte ale acestor tinere.

◆ M. Ungurean, IL, 1969, 12, 83–84; George Muntean, VR, XXIII, 1970, 3, 143–144.

DEBOVEANU Aurel, *Vacanța mea la București*, București, E.P.L., 1969, 298 p. Fragmente: *Plec în deplasare*, ATN, V, 1968, 1, 10–11; *Oana*, TR, XII, 1968, 16, 4. Roman de tip comportamentist. Mihai Dunăreanu e un tânăr ironic, spontan, care vorbește mult și cu dezinvolură despre viața și munca sa. O vacanță în capitală constituie un pretext pentru rememorarea unor întâmplări din profesia sa de gazetar de provincie, pentru punctarea unor aspecte sociale, erotice etc.

◆ ***, *Avantpremieră editorială*, LCF, XII, 1969, 11, 2; Magda Ursache, CRC, IV, 1969, 15, 6; Sergiu

Teodorovici, IL, 1969, 5, 89; Petru Poantă, ST, XX, 1969, 8, 113; S. Aurel, TR, XIV, 1970, 2, 3.

DELASABAR M. C., *Ioniță Valahul*, București, E.T. 1969, 62 + 62 p. (Clubul temerariilor, 63–64). Roman de aventuri, inspirat de luptele interne din Țările Române, înainte de Unirea din 1859. În acțiune apar și personaje reale: Al. I. Cuza, Vasile Alecsandri ș.a.

DUDA Virgil, *Catedrala*, București, E.P.L., 1969, 380 p. Fragmente: *Umbrele întâmplărilor*, GL, XV, 1968, 4, 4; *Timpul aparent*, ATN, V, 1968, 4, 10–11. Roman social și psihologic, cu care ~ intenționa să deschidă un ciclu, fără titlu, rămas nerealizat. Autorul obține prin stil și construcție o imagine de ansamblu, „de sus”, asupra unui mediu social marcat de existența unei uzine. Aceasta este, de fapt, eroina centrală a romanului ≈, în care își dau mâna destine, întâmplări, idealuri, înfrângeri etc. Ca personaj propriu-zis se conturează numai figura inginerului Burghela, a cărui ascensiune administrativă coincide cu viața uzinei. Dar ≈ nu este o carte a activității uzinale, ci o fișă caracterologică a existențelor umane pe care existența „catedralei” le presupune. Erotismul abundă, implicând personaje feminine diverse (Nadia, soția lui Burghela, Marga, Mia etc.). Ingenioasă e și tehnica organizării acestui conglomerat de date, ființe, acțiuni obișnuite. Valeriu Cristea, apreciind că scrierea „nu e un roman în sens tradițional”, remarcă faptul că ~ este „un scriitor complet din punct de vedere al tehnicii literare”. De remarcant și tipul de analiză pe care-l practică ~ la nivelul mediului social și al conștiințelor individuale. „El știe să nu se grăbească, să-și observe atent, meticolos, pedant chiar, eroii, stăruind asupra unor amănunte aparent nesemnificative, lăsând viața să curgă” (Nicolae Manolescu). Maniera lipsită de spectaculozitate și chiar de o oarecare logică a relatării a întâmpinat și critici (Vlad Sorianu, de pildă), dar ≈ rămâne, în cele din urmă, un concludent debut în roman.

● Premiul CC al UTC pentru proză pe anul 1969.

◆ *Avantpremieră editorială*, LCF, XII, 1969, 21, 2; Valeriu Cristea, RL, II, 1969, 37, 9;

N. Manolescu, CNT, 1969, 37, 3; Liviu Leonte, CRC, IV, 1969, 44, 8; Ilina Grigorovici, LCF, XII, 1969, 44, 2; Mariana Ionescu, AFT, IV, 1969, 11, 2; Dana Dumitriu, ARG, IV, 1969, 11, 4; Vlad Sorianu, ATN, VI, 1969, 11, 7; C. Ungureanu, O, XX, 1969, 12, 69–70; Alexandru Sever, VR, XXIII, 1970, 1, 150–151; T. Tihan, ST, XXI, 1970, 2, 103–104; Gabriela Omăt, *Formule crea-toare ale romanului tânăr*, RL, III, 1970, 23, 31; Eugen Luca, *Literatura adevăratului*, VR, XXIII, 1970, 8, 82–86; Cristea, *Interpretări*, 123–128; Dimisianu, *Prozatori*, 169–175; Sorianu, *Contra-punct*, 176–179; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1972, 14, 10; Eugen Luca, *Simțul realului*, RL, V, 1972, 34, 8; Mihai Giugariu, *Jocul cu demonii*, CLF, XVI, 1973, 14, 7; Georgescu, *Printre cărți*, 157–159; Luca, *Demers*, 377–384; □ Iorgulescu, *Rondul*, 219–225; Dimisianu, *Valori*, 96–104; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVIII, 1975, 3, 6; Florin Manolescu, ~, FC, XXV, 1976, 23, 11; Popa, *Dictionar 2*; Dimisianu, *Nouă*, 44–63; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 90–96; Iorgulescu, *Scriitori*, 199–203; Apolzan, *Casa*, 185–220; Sorin Titel, *Patetism și ironie*, RL, XVI, 1983, 29, 10.

FILIP Traian, *Pavilionul*, I. *Vântul din fața soarelui*, București, E.P.L., 1969, 334 p.; II. *Patima nopții*, București, Eminescu, 1970, 342 p. Fragment: *Gelozia sau durerile imaginare ale lui Durda* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Larne*), ALF, 1970, 98–102; *Noaptea*, ALF, 1971, 106–112; III. *În singurătatea femeilor*, București, Eminescu, 1972, 380 p. Fragment: *Sfârșitul insului*, ALFL, 1972, 145–151. Roman-frescă, construit în tiparele unui jurnal de adolescență. În primul vol. povestitoarea, o tânără, parcurge o serie de evenimente din timpul celui de al doilea război mondial, asistă la bombardamente, la orori, are contacte involuntare cu mișcarea de rezistență antihitleristă. Perioada de confesiune continuă cu înregistrarea actului de la 23 August 1944, cu reforma agrară și cu seceta din 1946. Personajul se lasă „trăit”, își manifestă numai tineretea și puterea de muncă în cadrul UTC-ului. Vol. al II-lea continuă confesiunea cu o problemă personală, de familie. Apar personaje noi: Durda, soțul, și o prietenă, Ulpia. O călătorie cu trenul spre aceasta din urmă prilejuiește rememorarea unei căsnicii distrușe. Vol. al III-lea se izolează într-o aparentă independență. Povestitorul e un bă-

bat, care se confesează în legătură cu căsnicia sa destrămată. Fondul de analogii e însă comun, iar cuplul poate fi și cel din vol. anterior. Apar noi personaje, acțiuni noi, în mod arborescent.

◆ Lector, LCF, XII, 1969, 50, 2; Valeriu Cristea, RL, III, 1970, 2, 9; Magdalena Popescu, REVR, XXIV, 1970, 3, 122; Cristea, *Interpretări*, 158-162; Traian Stoica, VR, XXIV, 1971, 10, 149-150; George Pruteanu, CL, 1973, 8, 8-9; Artur Silvestri, *Triumful memoriei*, LCF, XXXII, 1989, 35, 3.

GALAN V. Em., *Hramul sfântului nu. (Scrisori din iulie pentru dr. B. A.)*, București, E.P.L., 1969, 350 p. Roman fals epistolar, care face parte din seria romanelor de același fel dedicate doctoriței B. A. Scrisorile sunt pretexte diferite. În ≈ o lungă scrisoare, expedită de Sofi Griguiț, fostă colegă de școală a dr. Breb A., face istoricul unui cenaclu literar din anii proletcultismului (1952-1953), urmărind activitatea poetică a personajului Teofil Cătună. Descrierea e vioaie, cu haz și cu un simț polemic și ironic deosebit. Locul acțiunii, Lunca-Horodița, este familiar autorului.

◆ Magdalena Popescu, RL, II, 1969, 22, 11; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Potopul*, 1948.

GENARU Ovidiu, *Week-end în oraș*, București, E.P.L., 1969, 282 p. Roman psihologic, având ca temă însingurarea. Patru bărbați trăiesc izolați, la o stație meteorologică. Unul dintre ei descrie aspecte fizice și psihice ale acestei situații, în genul unui jurnal zilnic. Cel care povestește e un tânăr profesor care acceptă această izolare în urma unei decepții. Sunt reanalizate cauzele ei. Critica a sesizat în ≈ „pronunțata atmosferă lirică” (C. Cubleșan). Dana Dumitriu: „≈ este o șansonetă despre singurătate, cântată lejer și cu umor de o voce sincer tristă și discret patetică”.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 11, 11; Lector, LCF, XIII, 1970, 10, 6; Magda Ursache, CRC, V, 1970, 16, 8; Constantin Călin, ATN, VII, 1970, 4, 8-9; Petru Poantă, ST, XXI, 1970, 4, 110-111; Constantin Cubleșan, TR, XIV, 1970, 20, 2; Emil Nicolae, CL, I, 1970, 2, 87-88; Constantin Cubleșan, REVR, XXIV, 1970, 4, 110-111; Popa, *Dicționar 2*.

O GHEORGHIU Constantin, *Roșcovanul. (Microroman)*, apărut în f.rev. IL, 1969, 1, 10-41. A fost reprodus ca nuvelă în vol. *Pământ și păianjeni*, București, E.P.L., 1969. Proză-parabolă din lumea satului din perioada imediat următoare celui de al doilea război mondial.

GHLIA Alecu Ivan, *Asediul*, București, E.M., 1969, 136 p. (Columna). Roman istoric, relatând un episod de luptă din Moldova, în timpul lui Constantin Cantemir, la sfârșitul secolului al XVII-lea.

□ V. și *Cuscii*, 1959.

GRECEA Ion, *Moartea lebedei*, București, E.M., 1969, 292 p. Fragment: *Colocviu de seară*, TR, XII, 1968, 3, 4-5. Roman de aventuri, cu caracter polițist. Acțiunea se petrece într-un sat de graniță. Caporalul Alexandru se îndrăgostește de Dorina Darini, profesoară. În sat au loc întâmplări ciudate, o crimă, încercări de trecere a frontierei. În cursul acestora Alexandru este împușcat, iar Dorina se sinucide. Sub acest unghi de vedere ≈ e și un roman de dragoste, liric.

◆ Ion Lungu, TR, XIII, 1969, 14, 3; Pop, *Perimetru*, 171-178.

IACOBAN Mircea Radu, *O mască în plus*, București, E.P.L., 1969, 142 p. Proză experimentală, scrisă în tehnică aleatorie. Are sugestii sociale, complicații polițiste, fixează câteva personaje (Pascu Talpă, Tereza, Nuța, și alții), provoacă dialoguri de teatru, include fragmente de jurnal. Subiectul e minim: Pascu e acuzat de sinuciderea Terezei, cu care se căsătorise, și de eșecul în viață al Nuței, dar în final e absolvit.

◆ Lector, LCF, XII, 1969, 51, 2; L. Raicu, RL, III, 1970, 2, 11; Virgil Cuțitaru, *Dincolo de măști*, CRC, VIII, 1973, 5, 4; Voicu Bugariu, *Modalitate și rezolvare*, ARG, VIII, 1973, 4, 5; Iorgulescu, *Scritorii*, 209-210; Cuțitaru, *Spații*, 177-179.

O IACOBAN Mircea Radu, *Penitență*, fragment din romanul *Două muzici, două*, CRC, IV, 1969, 19, 6.

IVASIUC Alexandru, *Cunoaștere de noapte*, București, E.P.L., 1969, 238 p. Fragmente:

Ocazia rară, LCF, XI, 1968, 25, 4–5; ≈, GL, XV, 1968, 36, 4; *Rolul nefericit de clown*, LCF, XI, 1968, 38, 5. Roman de analiză psihologică. Acțiunea are la bază profunđa meditație a lui Ion Marina, „înalt funcționar într-un minister cheie”, în fața iminentei morți a soției sale, Ștefania, bolnavă de cancer generalizat. Dincolo de rememorarea existenței în doi, de la tineretea afectivă până la maturitatea ocupată cu problemele politice, meditația lui Ion Marina exprimă o secretă nemulțumire în fața deșertăciunii existențiale. Încercarea de recuperare a trecutului este chinuitoare. Personajul nu caută în trecut erori sau justificări, ci urmărește să stopeze timpul sau să-l recreeze, susținând o adevărată demonstrație de joc intelectual. În acest sens, Gabriel Dimisianu constată: „~ este un promotor al expansiunii eseului în proza contemporană, scriitor din spita lucizilor, marcat irevocabil de conștiința intelectualității și neputându-și ignora vreun moment vocația speculației teoretice”. Cu toate acestea, Nicolae Manolescu crede că ≈ degajă și o anume „poezie inefabilă”. Prin forța analizei este unul dintre romanele reprezentative pentru perioada de redimensionare, sub aspect intelectual, a prozei contemporane românești.

▼ Cu o postf. de Gabriela Omăt, București, Eminescu, 1979.

◆ G. Dimisianu, RL, II, 1969, 9, 9; C. Stănescu, R, VI, 1969, 3, 7–8; Zaharia Sângeorzan, CRC, IV, 1969, 14, 8; Iliana Grigorovici, LCF, XII, 1969, 15, 6; Liviu Petrescu, *Estetica romanului*, ST, XX, 1969, 5, 48–51; Nicolae Manolescu, CNT, 1969, 23, 3; Toia Gherman, AFT, IV, 1969, 6, 2; N. Ciobanu, O, XX, 1969, 6, 69–72; Al. Raicu, FC, XVIII, 1969, 29, 11; Liviu Leonte, IL, 1969, 7, 53–55; Eugen Luca, *Vocația eticului*, CNT, 1969, 28, 3; Georgeta Horodincă, *Cerneala invizibilă*, VR, XXII, 1969, 8, 81–83; Mircea Vaida, TR, XIII, 1969, 35, 3; Al. Piru, R, VI, 1969, 8, 11; Nicolae Dragoș, *Te recunosc, domnule Troțușeanule!*, RL, II, 1969, 38, 1; 18; Eugen Simion, *Însemnări despre roman*, RL, II, 1969, 40, 5; 14; Mircea Popa, ATN, VI, 1969, 11, 7; Liviu Petrescu, ≈, RL, II, 1969, 51, 8–9; Adrian Isac, *Ion Marina sau sensurile unui eroism*, EX, I, 1969, 10, 7; Viola Vancea, *Imperativul opțiunii și implicația tragică*, RL, II, 1969, 47, 8–9; Cornel Regman, ~

și aventurile scriiturii, TMS, IV, 1969, 11, 6; Sorin Alexandrescu, *Sintagma cunoașterii de noapte*, ARG, 1969, 12, 6; Ion Turcin, *Virtuți și ale romanului*, CNT, 1970, 7, 3; Dimisianu, *Prozatori*, 105–109; Ion Apetroae, ~, *dialectician al stărilor lăuntrice*, CRC, VII, 1972, 5, 5; 6, 5; Stănescu, *Cronici*, 107–108; Nicolae Moraru, *L'Eau qui lave la pouriture*, REVR, XXVIII, 1974, 3, 133–139; Simion, *Scriitori*, 342–344; Manolescu, *Arca*, II, 243; **, *Sinteze*, 167–168; Florin Manolescu, ~ *als Romanschriftsteller*, CREL, 1982, 4, 70–74; **, *Prezențe românești*. S.U.A., RL, XVI, 1983, 26, 24; Lăzărescu, *Romanul*, 257–262; Nicolae Iuga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor 70*, ST, XXXV, 1984, 6, 33; L. Leonte, *Autenticitatea memoriei*, CRC, XIX, 1984, 28, 5; Mircea Bentea, ~: *destin și cuvânt*, TR, XXVIII, 1984, 33, 4; Traian Podgoreanu, *În căutarea celui lalt*, RL, XVIII, 1985, 7, 5; I. Rotaru, *O istorie*, III, 765; Alex. Ștefănescu, *Prim-plan*, 179–180; Constantin Miu, *Criza de conștiință în romanele lui ~*, R, 1988, 4, 6; Liviu Leonte, ~, CRC, XXIII, 1988, 25, 8; Moraru, Ivasiuc, 30–33, 139–155; Leonte, *Prozatori*, II, 194–199. □ V. și *Vestibul*, 1967.

○ KALMUSKI Doru, *Incertitudini*, fragment din romanul *Babilon*, CRC, IV, 1969, 42, 6.

○ LEON Aurel, *Haita*, fragment din romanul *Haita*, CRC, IV, 1969, 44, 6.

LOGAN Genoveva, *Idolii peșterii*, București, E.P.L., 1969, 242 p. Roman de analiză socială și psihologică. Patru personaje (George Demetriad, Dan Munteanu, Mihai Poenaru și Gena Mardare) discută în „tehnica vocilor” cazul etic și intelectual al tinerei Anca Cerchez, preocupată de astronomie. Lucian Cursaru: „O carte despre tânăra generație de intelectuali care se acomodează exigențelor sociale desăvârșindu-și personalitatea”. S. Damian: „≈ vrea să surprindă căutările unei generații, avidă de fapte mari, încă neinițiată în dramatismul cotidianului, rebelă la conveniențe și tabieturi”. I s-a reproșat superficialitatea și mimetismul (Nicolae Manolescu).

◆ *Avantpremieră editorială*, LCF, XII, 1969, 13, 2; S. Damian, RL, II, 1969, 31, 11; N. Manolescu, CNT, 1969, 44, 3; Viorica Toporaș-Zbranca, CRC,

V, 1970, 8, 6; Damian, *Intrarea*, 141-143; Popa, *Dicționar 2*.

LUCA Ștefan, *Penumbre*, București, E.T., 1969, 226 p. Fragmente: *În surdină...*, RL, II, 1969, 10, 17-18; ≈, VR, XXII, 1969, 7, 12-39. Roman de război. Prima parte a romanului se desfășoară înainte de 23 August 1944 și descrie viața din spatele frontului, într-o garnizoană dintr-un orașel de provincie. Au loc intrigă erotice, mici chefuri etc. Partea a II-a are drept subiect campania împotriva armatelor hitleriste, pe linia Mureș - Crișul Alb. Eroul principal e căpitanul Brebenaru.

LUSTIG Oliver, *Viața în imperiul morții*, București, E.P.L., 1969, 302 p. Roman-document, inspirat din viața evreilor în ghetouri și lagăre de exterminare, în timpul războiului dus de nașiști. Sunt descrise ororile de la Birkenau și Auschwitz, până la eliberarea deținuților de către trupele sovietice.

O MARCIAN Marcel, *Sezon la Mamaia*, fragment de roman, VR, XXII, 1969, 11, 26-39.

MELINESCU Gabriela, *Bobinocarii*, București, E.P.L., 1969, 272 p. Roman poetic și de aventuri, pentru copii. Inventivă și lirică în același timp, cartea satisface deopotrivă gusturile celor maturi și sugerează criticii literare nevoia de promovare a literaturii de acest gen.

◆ Lector, LCF, XII, 1969, 31, 3; Popa, *Dicționar 2*.

MICU Ioan, *Enigma peșterii din Tâmpa*, I-II, București, E.T. (Clubul temerarilor, 59-60). Roman polițist pentru tineret.

MIHAIL Nicolae Paul, *Femeia cibernetică*, București, E.T., 1969, 132 p. (Aventura). Apărut mai întâi în f.rev. LCF, IX, 1966, nr. 36-53. Roman de aventuri științifico-fantastice.

MIHALCEA Ștefan, *Marele necunoscut*, București, E.T., 1969, 272 p. (Aventura). Roman polițist.

MIHALE Aurel, *Primăvară timpurie*, București, E.P.L., 1979, 450 p. Fragmente: *Focurile*, GL, XV, 1968, 7, 5; *Spirea*, TR,

XIII, 1969, 18, 4; *O dublă partidă de șah*, ST, XX, 1969, 8, 21-50. A fost retipărit cu titlul schimbat. Roman politic, a cărui desfășurare este fixată în primele luni de după actul de la 23 August 1944. În centrul acțiunii se află un detașament de muncă CFR, în care activează comuniștii Vasile Jiga și Radu Necula, angajați în luptele pentru instaurarea unui „guvern democratic”.

▼ București, Eminescu, 1972; *Focul roșu*, ed. revăzută și adăugită, București, Eminescu, 1978.

■ *Rannaja Vesna*, tr. de V. A. Andrianov și E. D. Karpescenko, Moskva, Voennoe Izdatel'stvo Ministerstva Oborony SSSR, 1972.

● Premiul Festivalului Național „Cântarea României”, 1979.

◆ Vasile Rebegea, AFT, IV, 1969, 10, 2; Magdalena Popescu, RL, II, 1969, 44, 11; Magdalena Popescu, REVR, XXIV, 1970, 3, 127. -, *Realitate și romanesc*, CL, 1974, 5, 3.

MILORIAN Sergiu, *Vulpișor*, București, E.T., 1969, 190 p. Roman pentru copii, de inspirație livrescă. Constituie un ecou al *Romanului vulpii*, conținând povești hazlii și instructive despre Vulpișor, ordonate după cele patru anotimpuri.

MOISESCU Mihnea, *Cosmonautul de piatră*, București, E.T., 1969, 150 p. Roman SF pentru copii.

MONDA Virgiliu, *Statuia*, București, E.P.L., 1969, 294 p. Roman de familie, de tip burghez. Aproape toată acțiunea se petrece în casa fostului demnitar de stat Vlad Stelorian, a cărui umbră (și statuie) domină viețile celor rămași în urma sa. Soția lui, Lucia, este păstrătoarea acestui cult agresiv, la care sunt siliți să consimtă rudele, servitorii, cunoscuții. Ambiția ei este de a nu lăsa să se distrugă un mit. Situația este tulburată de Traian Ludeșcu, fiu natural al lui Stelorian, care, după o ascensiune de tip arivist, se sinucide brusc, renunțând la revelaarea adevărului despre tatăl lui. Romanul e scris în modul tradițional, al cărților care analizează obiectiv societatea bucureșteană românească din timpul primului

război mondial și de după acesta. Modelele sunt din Camil Petrescu, Ionel Teodoreanu, Hortensia Papadat-Bengescu, G. Călineascu.

◆ S. Damian, RL, II, 1969, 41, 9; S. Traian, VR, XXIII, 1970, 5, 146–148; Damian, *Intrarea*, 98–102; Cosma, *Romanul*, I, 280.

O MUȘAT I. D., *În tren – moment 1947*, fragment din romanul *Se îngâna ziua cu noaptea*, TR, XIII, 1969, 38, 4–5.

NEAMȚU Leonida, *Înotătorul rănit*, București, E.T., 1969, 206 p. Roman polițist, cu acțiunea plasată în actualitate.

NEAMȚU Leonida, *Terra-Orr*, București, E.P.L., 1969, 214 p. Roman-experiment, fan-tezist, cu wași urme de aventură și *suspense* polițist. Autorul avertizează că în romanul său „nu se întâmplă nimic!” Acțiunea (indefinibilă) se petrece în preajma izbucnirii unui război, nu contează care, în acea atmosferă de calmă derută, prevestitoare de furtuni. Câțiva invitați, total străini unii de alții, ai straniului castelan Tross, joacă un absurd joc al participării la niște lucruri de neînțeles. Un simbolic diamant Phytos, o enigmatică fantomă a savantului Șorban tulbură stările personajelor. Cartea este în cele din urmă o alegorie de factură absurdă, scrisă după o rețetă preferată în epocă.

◆ Valentin Tașcu, TR, XIII, 1969, 32, 3; T. Tihan, ST, XX, 1969, 9, 99–100; Doina Antonia, VR, 1970, 2, 154; Magdalena Popescu, REVR, XXIV, 1970, 3, 127.

NEDELICU Jean, *Arde marea*, București, E.P.L., 1969, 214 p. Roman de război, dedicat evenimentelor ce preced actul de la 23 August 1944. Acțiunea este plasată în regiunea portului Constanța. Se insistă asupra eroismului luptătorilor comuniști.

OCHINCIUC Ion, *Îngerul negru*, București, E.T., 1969, 334 p. (Aventura). Roman polițist, inspirat din actualitate.

ORLEA Ioana, *Țestoasa portocalie*, București, E.P.L., 1969, 262 p. Fragment: *Cercul și peștera*, CRC, III, 1968, 26, 6–7. Roman psihologic, bazat pe relațiile dintre profesori

și elevi, într-un mediu limitat. Orașul-simbol al acțiunii este un fel de loc în care nu se întâmplă nimic, tulburat de mici injustiții, care nu presupun o reacție anume. Analiza este fină, delicată, având capacitatea de a închide și mai mult cercul speranțelor. O fină ironie pigmentează ușor fundalul palid și blazat al acțiunii.

◆ Magda Ursache, CRC, IV, 1969, 28, 6; Popa, *Dicționar 2*.

PANAITESCU Horia, *Unde ești Eli?*, București, E.P.L., 1969, 104 p. Mic roman politic. Acuză prigonoa exercitată de legionari asupra evreilor.

O PERPESSICIUS Dumitru S., *Fatma sau focul de paie*, RL, II, 1969, 6, 16; *Romanul bietului învins*, MS, XII, 1981, 4, 88–97, fragmente din romanul *Fatma sau focul de paie*.

◆ Teodor Vărgolici, ~ *romancier*, LCF, XVII, 1947, 7, 6.

PIRU Al., *Cearta*, București, E.P.L., 1969, 264 p. Roman erotic. Naratorul face o adevărată anamneză a sentimentului de iubire și a efectului ei, gelozia retroactivă. Un cuplu format dintr-un bărbat matur și o tânără femeie divorțată, Maria Grazia, trăiește toate deliciale unor întâlniri reușite, dar își otrăvește viața cu șicanele unor neînțelegeri de principiu. Frivolitatea femeii și antecedentele ei erotice, numeroase și ambigue, fac obiectul unei analize severe, „științifice”, aproape livrești.

◆ Miron Cardaș, LCF, XIII, 1970, 3, 2; Matei Alexandrescu, Un dialog cu ~ *despre*, AST, V, 1970, 1, 6; Valeriu Cristea, RL, III, 1970, 11, 9; Al. Protopopescu, TMS, V, 1970, 3, 4; Eugen Simion, *Un roman*, RL, III, 1970, 15, 5; Dan Cristea, ARG, V, 1970, 4, 5; Gh. Grigurcu, F, VI, 1970, 4, 2; Constantin Cubleşan, ST, XXI, 1970, 4, 108–110; Petru Popescu, VR, XXIII, 1970, 5, 141–143; Magdalena Popescu, REVR, XXIV, 1970, 3, 128; Ardeleanu, *A urî*, 162–167; Ciobanu, *Panoramic*, 132–135; Popa, *Dicționar 2*; Crișan, *Năsterea zilei de azi*, 165; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 986–992; Cosma, *Romanul*, I, 293.

POP Simion, *Criza de timp. O cursă împotriva morții*, București, E.P.L., 1969, 288 p.

Fragmente: *O păpușă moare*, LCF, X, 1967, 25, 3; *Simetrii*, GL, XIV, 1967, 26, 2; *Clipa*, VR, XXI, 1968, 5, 6–39; *Sâmbăta matadorului, pe asfințit*, LCF, XI, 1968, 24, 4; *Sâmbăta matadorului, pe asfințit*, ALL, 1969, 107–110. Roman-eseu. Conține delirul unui pacient (povestitorul) sub efectul anesteziei, în timpul unei operații grele, de aproape trei ore. Între luciditate și halucinație sunt derulate scene, reflecții, amintiri, secvențe în formă de reportaj, memoriale, alegorii etc. Ceea ce rezultă este o „figură mozaică, fără contururi ferme, dar prinzând ochiul prin marea violență a îmbinării culorilor, prin frenezia amestecului” (Magdalena Popescu). În altă direcție, ≈ este o carte despre vitalitate și despre rezistența fizică și psihică.

◆ Magdalena Popescu, RL, II, 1969, 44, 11; G. Dimisianu, FC, XVIII, 1969, 49, 19; Dana Dumitriu, ARG, IV, 1969, 11, 4–5; C. Cubleşan, TR, XIII, 1969, 49, 3; Viorica Toporaș-Zbranca, CRC, IV, 1969, 49, 6; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XXII, 1969, 12, 67–68; Valeriu Cristea, RL, III, 1970, 6, 9; Dan Laurențiu, LCF, XIII, 1970, 7, 2; Magdalena Popescu, REVR, XXIV, 1970, 2, 105–106; Simion Bărbulescu, CL, I, 1970, 4, 85–86; Păunescu, *Sub semnul*, 356–363; Popa, *Dicționar 2*.

POP Sânziana, *Serenadă la trompetă*, București, E.P.L., 1969, 248 p. Fragmente: ≈, LCF, IX, 1966, 24, 5; *Spre visuri înainte marș!* (romanul e anunțat cu titlul *Cântați, cântați la trompetă*), LCF, IX, 1966, 52, 5; *Vârsta campionilor de schi*, LCF, IX, 1968, 28, 5; *Ninsoare de luna aprilie*, LCF, XI, 1968, 49, 5; *Inventează mai departe*, RL, II, 1969, 4, 16–17. Roman fantezist. O tânără de 15 ani trăiește într-o realitate minimă, suferind asuprarea tutorelui său, dar își imaginează o altă realitate, exaltată, plină de aventură. ≈ este și un eseu despre libertate, despre vise și despre viitor. Acțiunile fetei au o anume grație lirică. „Decodarea metaforică schimbă premisele narațiunii, îi conferă aureola poeziei și atribuțiile unei alte realități” (S. Damian). Romanul ee înscris și în linia onirismului; este redactat cu dezinvoltură, alert, cu o nervozitate incitantă și fără prejudiciu de stil.

■ *Serenada na trube*, tr. de Tatiana Ivanovna, Moscova, Progress, 1970; *Trompeten-serenade*, tr. de Anemone Latzina, București, Kriterion, 1973.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut, pe anul 1969.

◆ ***, *Avantpremieră editorială*, LCF, XI, 1968, 45, 5; S. Damian, RL, II, 1969, 10, 11; G. Melinescu, FMI, XXII, 1969, 3, 33; M. Ungheanu, LCF, XII, 1969, 15, 2; Mircea Iorgulescu, R, VI, 1969, 4, 9; Tudor Octavian, AFT, IV, 1969, 5, 7; Voicu Bugariu, AST, VI, 1969, 5, 4; D. Tepeanag, Laurențiu Ulici, *Convorbire despre romanul ≈ de ~*, LCF, XII, 1969, 23, 6–7; Viola Vancea, *Proza feminină*, RL, II, 1969, 26, 8–9; C. Ungureanu, O, XX, 1969, 6, 88–89; Marilena Vulpe, ALB, LXXII, 1969, 30, 2; Stelian Baboi, IL, 1969, 7, 87; Ion Negoieșcu, TMS, IV, 1969, 7, 6; Liviu Leonte, CRC, IV, 1969, 33, 8; T. Tihan, ST, XX, 1969, 8, 106–107; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XXII, 1969, 11, 91–94; Damian *Intrarea*, 133–137; Hristu Căndroveanu, *Un imn al nevoii de aer*, ATN, VIII, 1971, 5, 6; Stănescu, *Cronici*, 176–184; M. Ungheanu, *Amintirea soarelui din munți*, CL, 1972, 19, 3; Iorgulescu, *Rondul*, 171–174; Ungheanu, *Arhipelag*, 117–123; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XIX, 1976, 6, 6; Popa, *Dicționar 2*; N. Stoicescu și Andrei Lenard, *Cu ~*, TR, XXII, 1978, 41, 8; Iorgulescu, *Scriitori*, 234–236; Negoieșcu, *Alte însemnări*, 196–198; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 268–274; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 993–996; Cosma, *Romanul*, I, 260–261.

○ **POP Sânziana**, *O adevărată domnișoară* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Ramona*), FMI, XXII, 1969, 9, 32–34; *Fără tine în paradis*, LCF, XII, 1969, 42, 4; „*Străbunica Maria din Nord*”, RL, II, 1969, 46, 16–17; 19, fragmente din romanul *Fără tine în paradis*. Roman psihologic, inspirat din viața adolescenților.

POPESCU Dumitru Radu, F, București, E.T., 1969, 420 p. Fragmente: *Poate Gauguin*, LCF, XI, 1968, 19, 5–6; *Ninge*, CRC, III, 1968, 21, 6–7; 22, 6–7; 9; *Sub scară*, GL, XV, 1968, 24, 4–5; *Noaptea*, O, XIX, 1968, 6, 19–38; *Cele șapte ferestre ale labirintului*, ST, XIX, 1968, 5, 14–39; 6, 6–31; *Măinile*, LCF, XI, 1968, 28, 4–5; 7. Romanul deschide seria numită de critică *Ciclul „F”*. Roman-demonstrație. În spiritul „deschiderii” operei

literare, ≈ se constituie din trei proze distincte: *Ninge la Ierusalim, Boul și vaca și Cele șapte ferestre ale labirintului*. Ele se reunesc, prin convenția romanului, într-un spirit comun, printr-o teză subînțeleasă privind mitologiile contemporane. ≈ este o carte de actualitate, cu largi deschideri sociale și politice. Creează o lume, aceea din localitățile Câmpuleț și Turnu-Vechi, un univers livresc, dar care se poate substitui oricând realității. Această lume e populată cu oameni și cu legende în curs de alcătuire. Scrierea deschide un proces cvasipolitic pe seama acestor legende, care au la bază crime, nedreptăți comise într-un trecut apropiat. Sunt prezentate câteva personaje care vor mai apărea și în alte romane ale ciclului: Moise, Don Iliușă, Tică Dunărițu ș.a. Evenimentele sunt multe și arborescente, decurg unele din altele, sub semnul tutelar al povestirii. Debordant, sub acest aspect, autorul construiește un edificiu epic complex, uneori dificil de descifrat, dar de o mare putere de comunicare. Modul în care se constituie acest edificiu a fost pus în legătură cu realismul magic și mitologic. Cartea nu ocolește fabulosul, fantasticul, deși are decisive reveniri la real. Adeziunea criticii la această formulă de proză a fost unanimă. „≈ este o carte actuală nu numai prin enumerarea de evenimente actuale. Valabilitatea ei este artistică. În ea fuzionează pentru prima dată toate posibilitățile și aspirațiile unui autor, clarificat după vizibile căutări. ≈ este o sinteză nu numai a propriilor opțiuni, ci și a ambițiilor prozei de azi, reprezentând un remarcabil efort de totalizare a acestor aspirații, semn al unei conștiințe artistice, semnificative pentru întregul context literar” (M. Ungheanu). „Despre romanul lui ~ s-a scris încă puțin și contradictoriu. Doar cronicarul «Luceafărului» și-a dat seama că e vorba de o carte excepțională: teribilă, atroce, și în același timp adânc morală, de o mare cruzime și de o intensă poezie” (Nicolae Manolescu).

▼ București, Cartea Românească, 1986.

● Premiul Uniunii Scriitorilor din R.S.R. pe anul 1969.

◆ Mircea Iorgulescu, R. VI, 1969, 4, 9; M. Ungheanu, LCF, XII, 1969, 17, 2; Vasile Rebegea, AFT, IV, 1969, 4, 2; Petru Poantă, EX, I, 1969, 4, 4; Magdalena Popescu, RL, II, 1969, 18, 9; Liviu Leonte, CRC, IV, 1969, 19, 8; Nicolae Manolescu, CNT, 1969, 20, 3; Constantin Cubleşan, TR, XIII, 1969, 23, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XX, 1969, 6, 77-80; Cornel Ungureanu, O, XX, 1969, 9, 74-78; Vlad Sorianu, ATN, VI, 1969, 10, 6; Leonida Maniu, IL, 1969, 10, 60-71; I. Negoitescu, *Meditații la un prozator*, LCF, XII, 1969, 45, 1; 3; D. Micu, *Un roman al genezei*, RL, II, 1969, 49, 4; Mircea Vaida, *De la ≈ la „Melanholia” Prințepelui*, TR, XIII, 1969, 52, 3; Nicolae Balotă, *Patosul adevărului*, RL, III, 1970, 4, 8; Ion Pop, *Câteva minute cu ~*, EX, II, 1970, 1-2, 9; Ion Vlad, *Realism mitologic*, TR, XIV, 1970, 13, 2; Liviu Leonte, *Frênésie de la vérité*, REVR, XXIV, 1970, 1, 98-99; Gheorghe Grigurcu, F, VI, 1970, 4, 2; Laurențiu Ulici, *Un poet, un prozator*, RL, IV, 1971, 4, 4; Ardeleanu, *A urî*, 132-137; Stănescu, *Cronici*, 185-189; Vlad, *Convergențe*, 298-301; Eugen Simion, *Fantasticul și narațiunea realistă*, RL, VII, 1974, 9, 8; Micu, *Periplu*, 265-270; Negoitescu, *Engrame*, 140-152; Ion Vlad, *Mărturia romanului*, TR, XXII, 1978, 4, 2; Nicolae Manolescu, *Romanul politic*, RL, XI, 1978, 4, 19; Liviu Petrescu, *Literatură și viziune*, TR, XXII, 1978, 5, 8; Dorin Tudoran, *Cu ~*, LCF, XXI, 1978, 29, 3, 7; Roznovanu, *Dumitru Radu Popescu*, 90-92; 100-106; 112; 118; 122; 125; 134; 142; 145; 147; 158; 172; 181; Tașcu, *Dincoace*, 192-201; 214-230; Cornel Ungureanu, *Echilibrul ciclurilor epice*, O, XXXV, 1984, 45, 11; Ovidiu Ghidirmic, *Romanul de tip „puzzle”*, R, 1983, 9, 4; Manolescu, *Arca*, III, 143-144; 156-159; 162; Mihăescu, *Timp și mod*, 135-136; Ulici, *Confort Procast*, 65; 70-71; 72; 79; Sorescu, *Ușor*, 145-155; Tania Radu, FC, XXXV, 1986, 40, 10; Cornel Ungureanu, ≈ - o nouă lectură, O, XXXVII, 1986, 45, 2; Liviu Leonte, *Receptarea istoriei*, CL, XCIII, 1987, 8, 4; ~ interpretat de..., 91-93; 93-96; 85-91; I. Rotaru, *O istorie*, III, 729-738; Alex. Ștefănescu, *Prim-plan*, 208-210; Leonte, *Prozatori*, II, 135-140; Valentin F. Mihăescu, *Le Modèle et l'image*, REVR, XLIII, 1989, 2, 78-86. □ Vezi și *Zilele săptămânii*, 1950.

POPESCU Petru, *Prins*, București, E.P.L., 1969, 452 p. Fragmente: ≈, GL, XV, 1968, 37, 4-5; *Vestea*, LCF, XII, 1969, 5, 7; *Party*, CRC, IV, 1969, 6, 6; 9; *Înainte de sfârșit*, RL, II, 1969, 12, 16-17; *Plecarea*, ATN, VI,

1969, 7, 11; *Peisaj cu artiști*, R, VI, 1969, 12, 8. Roman de analiză psihologică. Evocarea pomeste de la o situație limită, un diagnostic de cancer, care i se stabilește chiar personajului povestitor, împrejurare care declanșează o atentă analiză a vieții intelectualității bucureștene din deceniul 7. Se mizează puternic pe citadinismul narațiunii, autorul susținând și o credibilă teorie, în acest sens. Analiza psihologiei personajului este tensionată de luciditate, de acceptarea situației cu un tragism firesc. Nimic nu este dramatizat inutil. Singura transformare vizibilă rezidă în încercarea personajului de a recupera timpul pe care urmează să-l piardă. Relațiile sociale și de serviciu, chiar și cele erotice se canalizează pe o direcție modernă, conștientizată, în afara oricărei stări de disperare. Prin filtrul situației limită, boala necruțătoare, se obține chiar o imagine mai limpede, mai corectă a structurilor sociale. Cu acest roman ~ își face o intrare de succes în categoria prozatorilor de față.

▼ București, Eminescu, 1971.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut (refuzat) pe anul 1969.

◆ Adrian Marino, *Un roman despre viață și moarte*, RL, III, 1970, 4, 8-9; Cornel Regman, *Un roman despre viață și moarte*, RL, III, 1970, 4, 8-9; Cornel Regman, *Un roman-roman: = de ~*, TMS, V, 1970, 1, 4; Eugen Luca, CNT, 1970, 6, 3; G. Dimisianu, FL, XIX, 1970, 6, 26; S. Damian, RL, III, 1970, 9, 9; Dan Cristea, ARG, V, 1970, 2, 5; Radu Enescu, *Situație limită și univers citadin*, F, VI, 1970, 2, 8; Monica Duțescu, AFT, V, 1970, 3, 6; Virgil Ardeleanu, ST, XXI, 1970, 3, 107-111; Al. Piru, ~, R, VII, 1970, 4, 11; Constantin Cubleșan, TR, XIV, 1970, 16, 2; Voicu Bugariu, AST, V, 1970, 5, 6; Constantin Călin, ATN, VII, 1970, 5, 8-9; Paul Georgescu, *Moartea achi-zitivului temperat*, VR, XXIII, 1970, 5, 80-83; C. Ungureanu, O, XXI, 1970, 6, 79-80; C. Pricop, ALMM, II, 7, 6; Călin Manilici, *Probleme de structură în romanul = de ~*, EX, II, 1970, 12, 8; Gh. Grigurcu, F, VII, 1970, 12, 6; Damian, *Intrarea*, 112-119; Dimisianu, *Prozatori*, 176-177; Ardeleanu, *A urî*, 150-155; Bugariu, *Incursiuni*, 109-113; Stănescu, *Cronici*, 190-194; Aura Pană, *Proza lui ~*, CRC, VII, 1972, 5, 5; Mircea Iorgulescu, ARG, VII, 1972, 4, 8; Traian Podgo-

reanu, *Obsesiile unui ~*, 1972, 38, 4; Regman, *Selecție*, 354-359; Georgescu, *Printre cărți*, 169-174; Iorgulescu, *Rondul*, 164-170; Damian, *Intrarea*, 112-119; □ I. Negoiteșcu, *Un realist victorios: ~*, LCF, XIII, 1970, 4, 7; Z. Sângeorzan, *Cu ~*, CRC, V, 1970, 30, 1; 3; Marcel Petrișor, *Un roman cu întrebări*, LFC, XIV, 1971, 13, 3; Liviu Tudor Samuilă, *Dialog cu ~*, F, VII, 5, 7; 21; Al. Călineanu, CRC, VI, 1971, 25, 9; Paul Georgescu, *Vocația concretului*, CNT, 1971, 28, 6; Al. Călineanu, *Persoana întâi*, CRC, VII, 1972, 14, 12; Laurențiu Ulici, *Un poet, un prozator*, LCF, XV, 1972, 19, 2; Corneliu Nistor, *Cu prozatorul la Viena*, O, XXIII, 1972, 2, 12; *~*, *Cu ~*, ALMM, IV, 1972, 3, 4; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1973, 4, 4; Cornel Regman, Al. Protopopescu, *Între ~ și ~*, TMS, VIII, 1973, 13, 5; 14, 6; Bărbulescu, ARG, VIII, 1973, 7-8, 13; A. Popescu, ~: „*A practica universal*”, CRC, VIII, 1973, 35, 5; Mirela Roznoveanu, *Ideea de definire*, O, XXIV, 1973, 46, 3-4; Consantin Crișan, ~ *romancier*, ARG, VIII, 1973, 12, 6; Mihai Dinu Gheorghiu, *Un virtual romancier politic*, AFT, IX, 1974, 1, 6; Mircea Popa, *Spațiu interior al epicii*, TR, XVIII, 1974, 21, 5; Valentin Tașcu, *Vocațiile contemporane ale prozei lui ~*, TR, XVIII, 1974, 24, 3; Dorina Grăsoiu, ~ și *experiența sincerității*, RTL, XXIII, 1974, 3, 371-376; Ungheanu, *Arhipelag*, 124-143.

POPOVICI Titus, *Mihai Viteazul*, București, E.M., 1969, 216 p. Cu o postf. a autorului. Povestire cinematografică. A stat la baza filmului artistic cu același nume. Autorul nu a mai prelucrat scenariul, păstrând structura de decupaj cinematografic, pe secvențe filmice. ≈ cuprinde scurta, glorioasă și trista domnie a lui Mihai Viteazul.

□ V. și *Străinul*, 1955.

RADINA Mircea, *Milioanele lui Belani*, I-II, București, E.T., 1969, 62 + 64 p. (Clubul temerarilor, 65-66). Roman de aventuri polițiste.

RĂȚIU Iuliu, *La revedere, Făt-Frumos*, București, E.T., 1969, 136 p. Roman pentru copii. Acțiunea este evocată prin jurnalul unei fetei cu înclinații spre vis și creație.

○ ROBOT Al., *Music-hall*, apărut în f.rev. VR, XXII, 1969, nr. 11-12. Roman de aventuri.

◆ Dumitru Micu, ~, VR, XXIII, 1970, 1, 45-53.

RUSU Cornel, *Întâmplări din zilele nopții albe*, București, E.T., 1969, 142 p. Roman de atmosferă, autobiografic și de formație. Povestiri din perioada premergătoare ultimului război mondial.

SCOROBETE Miron, *Comoara din Peștera Scheletelor*, I-II, București, E.T., 1969, 64 + 64 p. (Clubul temerarilor, 61-62). Apărut mai întâi în f.rev. TR, XII, 1968, nr. 29-36. Roman de aventuri, pentru copii și tineret. Spiritul de aventură și curiozitate a doi copii, Tino și Jerry, duce la descoperirea unui important tezaur, dispărut în timpul războiului.

◆ Valentin Tașcu, *Valori intrinseci*, TR, XIII, 1969, 28, 3.

SMÂNTĂNESCU Dan, *Fantastica aventură*, București, E.T., 1969, 188 p. Roman de război, pentru tineret. Trei frați, cu vârste între 8 și 12 ani, ajung pe front până în Rusia, în primul război mondial. Participă la evenimentele Revoluției din Octombrie, îl cunosc pe Lenin, ajung până în Siberia. Aventura este una a cunoașterii și a formării conștiinței.

STAHL Henriette Yvonne, *Nu mă călca pe umbră. Fragmente din memoriile lui Onofrei, scrise de el însuși, deși din pudoare, la persoana a treia, de altcineva*, București, E.P.L., 1969, 106 p. Apărut mai întâi în f.rev. GL, XV, 1968, nr. 10-12 (parțial). Mic roman de divertisment despre un personaj imaginat, Onofrei, care însă corespunde modelelor reale. Implică o filozofie relaxată asupra vieții, comună și personajului, care a trecut prin evenimente umane obișnuite. Valeriu Cristea: „≈ este unul din acele feluri ușoare, intermediare, odihnitoare și incitante pe care, în propriul lor interes, scriitorii cu tact le servesc cititorilor pentru a ajuta la digestia operelor mai dense”.

◆ Valeriu Cristea, RL, II, 1969, 14, 11; T. Tihab, ST, XX, 1969, 6, 112-113; Popa, *Dicționar* 2.

STANCU Horia, *Întoarcerea în deșert*, București, E.P.L., 1969, 194 p. Fragment: ≈, LCF, XII, 1969, 9, 5. Roman istoric, despre Alexandru Macedon. Autorul asimilează le-

genda, inventează și, pe cât se poate, interpretează documente. Teza cărții este deșertăciunea gloriei.

■ *Powrót na putynie*, tr. de Janina Wrzowska, Warszawa, Nasza Księgarnia, 1974, 125 p.

◆ G. Dimisianu, FC, XVIII, 1969, 22, 26; Aurel Sasu, ST, XX, 1969, 7, 93-94; Eugenia Tudor, VR, XXII, 1969, 10, 82-84; Cristea, *Interpretări*, 79-81. □ V. și *Asklepios*, 1965.

STANCU Zaharia, *Vântul și ploaia*. I. *Vulpea*, București, E.P.L., 1969, 428 p.; II. *Frigul*, București, E.P.L., 1969, 334 p.; III. *Roza*, București, E.P.L., 1969, 390 p. Fragmente: ≈, ALB, LXX, 1967, 1033, 5-6; *Lumea n-are margini*, GL, XIV, 1967, 52, 4-5; ≈, CRC, IV, 1969, 30, 6-7; *Lumea n-are margini*, LCF, XII, 1969, 31, 4-5. Face parte din ciclul *Rădăcinile sunt amare*. Parțial, materia epică a fost preluată din romanul purtând numele ciclului, apărut între anii 1958 și 1959. Roman politic și social, dedicat evenimentelor din timpul primelor alegeri zise democratice, de după sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Personajul povestitor, care se înțelege că este un Darie ajuns la maturitate, este candidat al PCR într-o mică localitate din sudul Moldovei. Acțiunea urmărește lupta dusă de adepții FDP, în frunte cu familia Gânjilor (frați decizi, neînfrigați), alături de câțiva activiști de partid (Licu Oroș, Țigănuș) împotriva opozițiilor considerați criminali (familia lui Bosoancă, grupul „martorilor lui Iehova” etc.). Acțiunea e palpitantă, plină de neprevăzut, de înfruntări cu arma în mână. În paralel sunt evocate reflecțiile personajului pe marginea evenimentelor, implicând ideea timpului care se consumă ireversibil. Fără a fi o frescă de mari dimensiuni, ≈ reprezintă o mărturie clară, neconvențională despre un timp greu de definit chiar și prin prisma științei istorice.

■ În lb. rusă, tr. de I. Konstantinov, Moscova, 1973. Fragmente: *Le vent et la pluie*, în „Marginale”, XXIII, 1968, nr. 119-120; *Le vent et la pluie*, tr. de Jeanne Lutic, REVR, XXVI, 1972, 4, 28-43.

◆ G. Dimisianu, RL, II, 1969, 46, 9; Dan Laurențiu, LCF, XII, 1969, 47, 2; Eugen Luca, *Dimensiunea epopeii*, CNT, 1969, 48, 3; Val. Tudor, ALB, LXXIII, 1969, 50, 4; Nicolae Manolescu, CNT, 1969, 50, 3; Ionuț Niculescu, AFT, IV, 1969, 12, 6; Al. Piru, R, VI, 1969, 12, 11; Liviu Leonte, CRC, V, 1970, 1, 8; Constantin Cubleșan, TR, XIV, 1970, 2, 3; Marcel Petrișor, ≈, RL, III, 1970, 4, 5; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XXIII, 1970, 1, 60–63; Cornel Ungureanu, O, XXI, 1970, 3, 71–73; Victor Felea, ST, XXI, 1970, 4, 84–89; Valeriu Râpeanu, *Méditation sur la condition humaine*, REVR, XXIV, 1970, 2, 99–101; Constantin Hârlav, „*Memoria*” angajată în istorie, EX, III, 1971, 4, 7; Dimisianu, *Prozatori*, 55–59; Luca, *Demers*, 310–316; Voicu Bugariu, *Grandoarea acțiunii*, LCF, XVII, 1974, 31, 3; Craia, *Aventura*, 118; 165–166; 171; Ciopraga, *Propilee*, 100; Tihan, *Apropierea*, 67–70; *Leonte*, II, 17–22. □ V. și *Taifunul*, 1937.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Zei oboșiți*, București, E.P.L., 1969, 284 p. Fragmente: ≈, CRC, III, 1968, 1, 6–7; *Toma*, CRC, III, 1968, 29, 6–7; *Confruntări inutile*, IL, 1968, 9, 13–24; *Statui de nisip*, CRC, III, 1968, 49, 6–9; *Anca*, TR, XII, 1968, 52, 4–5. Roman de analiză psihologică, din lumea artiștilor. Sculptorul Toma trăiește o viață incomodată de o serie de neajunsuri cotidiene. O suită de inerții sociale provoacă tragedii și nedreptăți. Toma se simte vinovat de moartea Ancăi K. Acțiunea se desfășoară în ritmul agitat din lumea artelor, cu multă culoare și picanterie. ≈ este cel dintâi roman publicat de -.

▼ *Cartea Românească*, 1972.

◆ Constantin Cubleșan, TR, XIV, 1970, 19, 3; Voicu Bugariu, AST, IV, 1969, 12, 4; Leonida Maniu, IL, 1969, 12, 59–62; S. Damian, RL, III, 1970, 4, 9; Constantin Călin, ATN, VII, 1970, 1, 8; Dan Ciachir, AFT, V, 1970, 2, 2; Radu Ciobanu, O, XXI, 1970, 2, 76–77; Petru Popescu, VR, XXIII, 1970, 3, 141–142; T. Tihan, ST, XXI, 1970, 4, 106–107; Adrian Anghelescu, REVR, XXIV, 1970, 3, 119–120; Damian, *Intrarea*, 120–123; □ Leonida Maniu, *Proza lui* -, CRC, VI, 1971, 13, 9; Sorianu, *Contrapunct*, 180–183; V. Bugariu, ~ *despre romanele sale și ale altora*, AST, VII, 1972, 3, I–X; -, *De ce am ales romanul*, RL, V, 1972, 27, 3; Voicu Bugariu, ~ și *literatura sancțiunii*, R, IX, 1972, 11, 8–9; Mircea Iorgulescu, *Un analist*: -, RL, V, 1972, 50, 4;

Mihai Sin, ~: „*Trăiesc adânc, din toată ființa mea, fără jumătăți de măsură*”, VTR, III, 1973, 6, 8; Ștefănescu, *Un martor al realității sociale*: -, TMS, VIII, 1973, 24, 5; Andriescu, *Disocieri*, 260–270; Traian Podgoreanu, ~: *pasiunea dezbaterei etice*, TR, 1974, XVIII, 32, 4; Constantin Trandafir, *Note la proza lui* -, TR, XVIII, 1974, 41, 1; Iorgulescu, *Rondul*, 214–218; Hristu Căndroaveanu, *Tensiunea conjuncturilor*, RL, VIII, 1975, 2, 4–5; Zaharia Sângeorzan, *Evoluția unui romancier*, TR, XIX, 1975, 12, 6; Popa, *Dicționar* 2.

ȘTEFĂNESCU Nicolae, *Asasinul din arhivă*, București, E.T., 1969, 238 p. (*Aventura*). A fost retipărit cu titlul schimbat. Roman polițist.

▼ *Enigma din arhivă*, București, Albatros, 1978.

■ *Gylkos jár közöttünk*, tr. de Szász Bélá, București, Albatros, 1971.

ȘTIRBU Viorel, *Însemnările agentului Adam. Comedie polițistă în proză*, București, E.T., 1969, 194 p. (*Aventura*). Vol. mai conține nuvela polițistă *Cafeneaua violetă*. Mic roman polițist, plasat într-o lume cosmopolită, ușor ironizată.

ȘTIRBU Viorel, *Cortegiul*, București, E.P.L., 1969, 222 p. Roman despre un personaj de excepție, în conflict cu societatea. Iacob Stan își ia un certificat de nebunie pentru a-și justifica acțiunile și reacțiile sale în societate. Astfel, el practică, într-un oraș de provincie, o violență de tip special, definit ca liberalism nervos. Povestea sa de dragoste cu Elena Jitcov este marcată de această stare spirituală. Analiza psihologică rămâne astfel sumară, prevalând deciziile luate într-un cadru determinat, oarecum convențional. Scris în linia romanului angosei și alienării, care a bătuit creația românească în deceniul al șaptelea, sub influența unor curente europene, ≈ este și un experiment, în parte nereușit. „Romanul lui ~ este suficient de enigmatic și straniu, chiar confuz pe alocuri, pentru a lăsa impresia unei construcții complicate, greoaie” (Constantin Cubleșan).

◆ Constantin Cubleșan, *Romanul parabolic*, TR, XIII, 1969, 29, 3; Mircea Muthu, ST, XX, 1969, 8,

110; Iorgulescu, *Scriptorii*, 252–253; Popa, *Dicționar 2*; Laurențiu Ulici, *Oameni singuri*, RL, XXI, 1988, 25, 11.

TĂMAȘ Paul, *Umbra lui Zamolxe*, I, București, E.T., 1969, 294 p. (Cutezătorii). Roman istoric, inspirat din evenimentele perioadei dintre cele două războaie daco-romane. Pe baza unor știri istorice minime este brodată o poveste despre demnitatea și curajul dacilor de sub conducerea lui Decebal.

TĂUTU Nicolae, *Enigmatica Solveig*, București, E.T., 1969, 206 p. (Aventura). Roman de spionaj. Acțiunea se petrece pe litoral, în anii deceniului șapte ai sec. XX.

TĂUTU Nicolae, *Plecat-am nouă din Vaslui*, București, E.M., 1969, 344 p. Fragmente: *Asaltul Griviței*, VR, XX, 1967, 5, 11–22; *Voluntarii din Blaj*, TR, XII, 1968, 19, 4–5. Roman istoric, despre războiul din 1877–1878. Sunt evocate luptele cele mai importante, cunoscute din manuale. Pe fondul lor este evocată povestea de iubire dintre Horia, un tânăr voluntar din Transilvania, și Ileana, soră de caritate pe front. Horia este grav rănit la Smârdan, dar scapă și pleacă, în final, împreună cu iubita lui, în Ardeal.

◆ Teodor Vărgolici, *Ecouri literare contemporane ale cuceririi independenței naționale*, ES, LVI, 1976, 18, 38–40.

TÂRZIU Alexandra, *Nu-mi pasă*, București, E.T., 1969, 236 p. Fragment: *Norocoșii*, FMI, XXII, 1969, 4, 35–37. Roman feminist. Conține o pătușă de pledoarie, parte reală, parte fantezistă, pentru defeminizarea femeilor, în special a fetelor tinere. E un roman al generației „în blugi”, nervos, crud, sfidător, îndreptat împotriva convențiilor și a condiției femeii în societate. O tânără își trăiește viața într-un ritm trepidant, dar cu permanente reveniri la lumea candidă a basmului. E un roman tezist, din seria deschisă la noi de Sânziana Pop, cu *Serenadă la trompetă*.

◆ S. Damian, RL, II, 1969, 46, 11; Georgeta Horodincă, REVR, XXIV, 1970, 3, 120–121; Damian, *Intrarea*, 138–140; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scriptorii*, 253–254.

TECUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu anchetează*, București, E.M., 1969, 200 p. Roman polițist, având drept erou pe căpitanul Apostolescu, prezent și în alte romane ale lui ~. Acțiunea urmărește anchetarea judiciară a unor crime.

◆ Fl. Filip, *Joaca de-a romanul polițist*, AFT, XXII, 1988, 7, 8.

TEODORU Eugen, *Frumoasele garnizoanei*, București, E.P.L., 1969, 270 p. Roman de divertisment, din viața ofițerilor. Perioada de instrucție militară, efectuată după cel de-al doilea război mondial, este evocată în paralel cu o grațioasă aventură sentimentală. Erou este locotenentul Oancea.

◆ V. Ad., CRC, IV, 1969, 42, 6; C. Culeșan, TR, XIII, 1969, 49, 3; L. Raicu, RL, III, 1970, 2, 11.

TEHODORU Radu, *Aproape de zei*, București, E.M., 1969, 356 p. Fragment: *Moartea pilotului*, AST, III, 1968, 8, 8–9. Roman de aventuri, având drept subiect viața unui pilot de avioane supersonice, numit simbolic Navigatorul. Reprezintă o pledoarie pentru curaj.

THEODORU Radu, *A sosit ora!*, București, E.T., 1969, 254 p. Fragment: ≈, AST, IV, 1969, 5, 10–11. Roman de atmosferă, inspirat din lumea scriitorilor contemporani. Poate fi și un roman polemic, vizând cutumele profesionale ale criticilor literari. Unele personaje (Necula Pastore Berger, de pildă) par a avea corespondente „cu cheie”. Apar multe cupluri, angajate în viața de salon modern, dar și în uzină. Inginerul Virgil Belcotă constituie un asemenea personaj, frecvent și în alte romane de ~. Scriere alertă, incitantă.

◆ ***, *Avantpremieră editorială*, LCF, XII, 1969, 28, 2; Radu Zamfir, ALB, LXXIII, 1969, 44, 4; C. Costin, CRC, IV, 49, 6.

TRESTIENI Al. N., *Încotro?*, București, E.T., 1969, 280 p. Fragmente: *În peștii* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Noaptea cărbușului*), ALB, LXX, 1967, 1032, 5; *Caii*, ALB, LXXII, 1969, 37, 2. Roman rural. Instructorul de partid Călin Rotaru vine în comuna Popești (satul Cătun) pentru a

analiza activitatea organizației de partid de la gospodăria colectivă locală – prilej de descriere tezistă, nefirească, a vieții satului. E un fals tipic pentru condiția romanului, impus de ideologie.

○ **TUDOR Octavian**, *O zi cu mort, una fără mort*, apărut în f.rev. AFT, IV, 1969, nr. 10–12. Roman polițist, fantezist și ironic.

TUNARU Mihai, *Stații în câmpiile dezordinii*, București, E.P.L., 1969, 284 p. Fragment: *Gânduri pentru toate stațiile*, RL, II, 1969, 40, 16–18. Roman-parabolă, scris în genul jurnalului de campanie. Acțiunea se petrece într-un tren militar, timp de două zile, în ultima parte a celui de al doilea război mondial. Protagonistii, ofițerii Amza și Voronca și soldatul Miron Tofan, sunt trimiși într-o acțiune de eradicare a tifosului exantematic. Analiza minuțioasă a biografiilor și psihologiilor este favorizată de apariția în tren a unei necunoscute. „Stil prețios” (Dana Dumitriu); autorul este doar „un creator de atmosferă” (S. Damian).

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 6, 11; S. Damian, RL, III, 1970, 19, 9; Alexandru Ruja, O, XXI, 1970, 6, 93; Damian, *Intrarea*, 124–129; Popa, *Dicționar 2*.

ȚIC Nicolae, *Durerile altora*, București, E.T., 1969, 236 p. Fragment: *Vizita*, RL, I, 1968, 9, 6–7. Romanul unui personaj. George Baldovin, un umil funcționar, este preocupat de ascensiunea sa pe scara socială, de câștigul bănesc. Cartea face radiografia arivismului contemporan cu mijloacele realismului clasic: „Într-un timp în care proza simte impulsul decolărilor, ~ preferă terenul solid, trainic, unde nu există riscul unei surprize. [...] ~ nu cunoaște decât o singură credință: realul în formele lui cele mai palpabile, scutite de echivoc” (S. Damian).

◆ S. Damian, RL, II, 1969, 19, 9; M. Iorgulescu, AST, IV, 1969, 6, 9; G. Dimisianu, FC, XVIII, 1969, 37, 12; Damian, *Intrarea*, 103–106; Dimisianu, *Prozatorii*, 93–95; Popa, *Dicționar 2*.

TIC Nicolae, *Scamatorul*, București, E.P.L., 1969, 134 p. Mic roman social, în care este

narată drama unui agent al Siguranței antonesciene, în 1944. Paul, traumatizat de meseria lui, este convins că va trebui să „plătească” moral și fizic pentru faptele sale. „~ încheagă o acțiune alertă, inevitabil polițistă, dar efectiv o acțiune de roman psihologic realizat fără metoda analitică” (Lector).

◆ Lector, LCF, XII, 1969, 45, 2.

○ **URICARU Eugen**, *Un lac nespus de albastru*, ST, XX, 1969, 9, 30–36; *Rostirea către Ioan*, TR, XIV, 1970, 52, 9–10, fragmente din romanul *Rostirea către Ioan*.

◆ Ion Pop, ~, EX, III, 1971, 5, 9.

VELICAN Ion, *Rătăcirii de duminică*, București, E.P.L., 1969, 182 p. Fragment: *Credeți-mă, nu sunt Isus* (romanul este anunțat inițial cu titlul *Perfectul simplu*), AFT, II, 1967, 16, 267. Roman inspirat din viața tinerilor muncitori. Marin Prigorie este un reprezentant autohton al tinerilor „furioși” și nonconformiști, care se revoltă continuu, dar nu împotriva nedreptăților sociale, precum colegii săi din Occident, ci împotriva nedreptăților morale. Școala tehnică în care se petrece acțiunea constituie un mediu interesant pentru formarea spirituală a personajului și a colegilor săi.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 4, 11; Petru Poantă, ST, XXI, 1970, 2, 109–110; Valentin Tașcu, TR, XIV, 1970, 26, 2; Sergiu Levin, ~, O, XXVIII, 1977, 40, 5; Șantier literar: ~, O, XXXI, 1980, 37, 2.

○ **VELICAN Ion**, *Jos, printre stele*, fragment de roman, O, XX, 1969, 3, 19–28.

VERGU Alexandru, *Cenușa dintâi*, București, E.P.L., 1969, 366 p. Face parte din ciclul *Vârstele omului*. Romanul unei existențe ratate. Tudor Man, inginer, își rememorează anii de muncă. Visul său de a descifra tainele boltei cerești se întretaie cu erorile sale. Personajul este un învins, căruia i-a mai rămas doar speranța conviețuirii cu stelele. Acțiunea acoperă mai multe decenii, începând din 1920, o dată cu studenția personajului.

VINTILĂ Petru, *Mai tare ca sfântul*, București, E.T., 1969, 62 p. Roman de aventuri

pentru copii – numit roman de către autor, în ciuda numărului mic de pagini. Întâmplările sunt desprinse din viața unor copii bucureșteni.

VLAD Adriana, *Strada Mare*, București, E.P.L., 1969, 272 p. Roman de familie. Conturează existența familiei avocatului Eustațiu Damaschin și a altor clanuri, dintr-un oraș de provincie, în perioada dinaintea intrării României în cel de al doilea război mondial. Viață meschină, cu bârfe, jocuri, plictiseli, intrigi. Valoare minimă.

ZINCĂ Haralamb, *O crimă aproape perfectă. (Din caietul colonelului Călin Musceleanu)*, București, E.T., 1969, 236 p. (Aventura). Roman polițist.

◆ Traian Stoica, VR, XXIII, 1970, 6, 161.

1970

ALEXANDRU Oltea, *Racul*, București, Eminescu, 1970, 182 p. Roman-anchetă. Tânărul doctor Toma anchetează singur condițiile în care a murit tatăl său. Fără a reuși să elucideze cazul, el descoperă însă o motivație psihologică acestui eveniment. „Un bun roman de analiză, scris cu o neobișnuită siguranță și cu o reală pătrundere psihologică, riguros conceput, plin de fine intuiții. ≈ este cartea unei suspiciuni uriașe, născută și pusă în mișcare de o conștiință bolnavă” (Mircea Iorgulescu).

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 32, 14; Al. I. Friduș, CL, I, 1970, 5, 92–93.

ANCA Gheorghe, *Eres*, București, Eminescu, 1970, 180 p. Roman fantezist, oniric, evocând stări de spirit apropiate de reverie.

○ **ANTON Costache**, *Eu, cel adevărat*, fragment din romanul *Eu, cel adevărat*, VR, XXIII, 1970, 7, 3–38.

○ **BARBU Eugen**, *Dimineață cu soare timid*, TMS, V, 1970, 7, 8; *Dintr-o vară*, ST, XXI, 1970, 8, 36–52; *Fragment de roman*, CL, I, 1970, 6, 3–17; *Ianus*, AST, V, 1970, 11, 10–11; *Treptele mării*, ALL, 1971, 57–63; *În ușoara zăpadă*, RL, VI, 1973, 1, 16–19;

Sfârșit de sezon, ST, XXIV, 1973, 8, 8–12; *Bolile splendorii*, ST, XXV, 1974, 12, 42–44; *Un fotograf*, CL, 1978, 3, 8; *Un fotograf*, RL, XI, 1978, 45, 14–15, fragmente din romanul *Ianus*.

□ V. și *Balonul e rotund*, 1956.

○ **BĂIEȘU Ion**, *Unul dintre noi a ucis! Roman polițist*, apărut în f.rev. RL, III, 1970, nr. 2–9. Roman polițist, cu implicații umoristice.

○ **BĂJENARU Grigore**, *Taina lui Mircea Voievod*, București, Ion Creangă, 1970, 230 p. Roman istoric, inspirat din legendele despre domnia lui Mircea cel Bătrân.

○ **BĂNESCU Marcu**, *Fata valahă*, fragment de roman, O, XXI, 1970, 8, 40–42.

BĂRBUCEANU C., *Gentlemanul schiop*, Iași, Junimea, 1970, 206 p. (Fantoma). Roman polițist.

BOTEZ Alice, *Pădurea și trei zile*, București, Eminescu, 1970, 280 p. Fragmente: *Teatrul măștilor*, RL, II, 1969, 17, 16–17; *De undeva venea un zgomot...*, RL, III, 1970, 16, 16; 18; *Moartea tatălui*, CRC, V, 1970, 20, 6; *Mesagerul*, RL, III, 1970, 31, 16–17. Roman-eseu, având ca pretext un roman social. Istoria unei familii de-a lungul a celor două războaie mondiale oferă autoarei prilejul de a concepe o teorie despre timpul narativ. Ideea se naște din asumarea structurilor temporale proustiene și faulkneriene, dar și a opiniilor lui Eminescu despre roman, pe care prozatoarea le parcurge într-un eseu din revista LCF. Mircea Iorgulescu vorbește, în consecință, despre „mistica tehnicii românești”: „Romanul ar fi, așadar, o asemenea fluentă incandescentă, iar discontinuitatea – un mod de a combina imaginile pentru a o realiza”. Amatoarea de speculații teoretice merge chiar până la a susține „antiromanul”, descoperit în același eseu. În ≈ teoretizează în continuare, obsedată fiind de timpul actiunii: „Simultaneitatea evenimentelor, petrecute în același timp măsurabil, constituie una din dificultățile narațiunii, în cazul că ai urma o cronologie ireversibilă. Descrise succesiv, întâmplările

care în realitate se petrec în același timp apar într-o serie nouă, căci succesiunea nu este cea a timpului trăit de personaje, ci doar un artificiu al luminii care se proiectează asupra lor. Dacă privești însă întreaga narațiune ca pe un obiect unic, naratorul nu face altceva decât să lumineze pe rând diferitele părți. Nici succesiunea liniară nu poate fi respectată întotdeauna, de vreme ce textura narațiunii nu se desfășoară într-un timp real, ci într-un spațiu-timp-imagidee". Romanul apelează astfel la multiple modalități de redare a simultaneității – monolog interior, discontenutate – și la mijloace variate de captare a atenției: obsesii, viziune bizară, scheme polițiste, culpabilitate etc. În altă ordine de idei, ≈ se înscrie în frontul care refuză feminitatea ca modalitate de creație literară.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 40, 14–15; Viorica Toporaș-Zbranca, CL, I, 1970, 8, 88–89; Valentin Tașcu, TR, XV, 1971, 7, 3; Alexandru Roceric, *Imposibila certitudine (sau despre proza ~)*, RL, V, 1972, 19, 4–5; Vasile Popovici, *Forma labirintului*, LCF, XXIII, 1980, 37, 3; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 386; Tia Șerbănescu, ~ și țara simbolurilor, RL, XIX, 1986, 51, 5. □ V. și *Iarna Fîmbul*, 1968.

BUZURA Augustin, *Absenții*, Cluj, Dacia, 1970, 274 p. Fragmente: ≈, TR, XI, 1967, 38, 4; *Refugiul*, TR, XII, 1968, 14, 4; *Deruta*, ST, XIX, 1968, 10, 24–33; *Timp interior*, LCF, XI, 1968, 48, 4–5; ≈, RL, II, 1969, 11, 16–17; *Ziduri paralele*, ST, XX, 1969, 7, 28–39; *Ieri, azi și mâine...*, TR, XIII, 1969, 32, 4; *Antism*, RL, II, 1969, 42, 16–17; *Precauția*, CRC, V, 1970, 8, 6–7; *Atenție, se face noaptea...*, RL, III, 1970, 15, 16–18; *Pe asfalt, râme*, TR, XIV, 1970, 27, 4; *Nevoia de liniște*, CRC, V, 1970, 29, 6–7. Roman de autoanaliză psihologică. Mihai Bogdan, un tânăr cercetător, medic psihiatru, își face un sever examen de conștiință între pereții unei camere din care refuză să iasă și în care nu primește pe nimeni. Spațiul respectiv constituie, de fapt, un refugiu în fața agresiunii cotidianului. Timpul analizei se dilată, cuprinzând o serie de evenimente legate de statutul său social, într-un colectiv minat de interese mărunte și condus de un profesor care profită

de munca și de inteligența celor din subordine. Starea psihică a personajului este sensibilizată și de moartea, într-un accident, a ființei cu care urma să se căsătorească. Memoria lui Mihai Bogdan, stimulată și de zgomotele și de vorbăria dintr-o cameră vecină, devine un rezonator complex, în parte surescitat, în parte maladiv, în care se reflectă o serie de realități sociale. Mesajul romanului este multiplicat. Mircea Iorgulescu vorbește de o „dramă a inadapării la un mecanism de ipocrizie socială”. Ion Vlad consideră că ≈ este „romanul unei înfricoșătoare întoarceri în sine”. Nicolae Manolescu pune sub semnul întrebării caracterul social al narațiunii, „obiectivul său reprezentându-l condiția insului, nu a lumii”. În orice caz, ≈ aduce în prim plan un monolog interior puternic tensionat, un „delir forțat”, ca un dicteu automat (Ion Vlad), o confesiune debordantă venind din partea „unui individ lucid, învins înainte de a lupta” (Marian Popa). Romanul dovedește deosebita forță a lui ~ de a diseca realitatea, de a o pune în ecuația judecăților de valoare. Chiar dacă formula introspecției este preluată din „noul roman”, chiar dacă atitudinea psihică a personajului este influențată de aceea a „furioșilor”, ≈ provoacă un tablou afectiv de o pregnanță indiscutabilă.

■ *A kintiek*, tr. de Papp Laszlo, Budapesta, Europa, 1974.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1970.

◆ Dan Laurențiu, LCF, XIV, 1971, 3, 2; Liviu Petrescu, *Melancolia cunoașterii*, TR, XV, 1971, 3, 3; Marian Popa, SPM, 1971, 9, 4; Nicolae Ciobanu, LCF, XIV, 1971, 8, 2; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 8, 14; Al. Piru, *Meta-morfozele romanului*, RL, IV, 1971, 9, 14; Ion Vlad, *Proprietățile discursului analitic*, TR, XV, 1971, 9, 2–3; *Cinci critici despre o carte*, RL, IV, 1971, 4–5; Nicolae Manolescu, CNT, 1971, 11, 3; Dana Dumnitriu, ARG, VI, 1971, 3, 13; Ion Livian, EX, III, 1971, 3, 4; Doina Modola, *Universul posibilului*, TR, XV, 1971, 15, 3; Viola Vancea, *Fericirea lui Sisif*, RL, IV, 1971, 17, 10; S. Damian, *Concordanță*, RL, IV, 1971, 19, 9; Constantin Pricop, ≈, CRC, VI, 1971, 19, 20; Petru Poantă, *Vocație și luciditate*, TR, XV, 1971, 2, 2; Vlad Sorianu, ≈, ATN, VIII, 1971, 5, 9; Vasile Sălăjan, EX, III, 1971, 5, 6; Radu Enescu, F, VII,

1971, 5, 4; 11; Petru Poantă, *Experimentele în romanul românesc*, ST, XXII, 1971, 3, 23; Adrian Marino, *Un roman actual*, RL, IV, 1971, 23, 8; Lucian Raicu, FC, XX, 1971, 24, 15; C. Ungureanu, O, XXII, 1971, 6, 64-65; G. Dimisianu, *Un realism fără epică*, RL, V, 1972, 37, 14; Ciobanu, *Panoramic*, 194-198; Vlad, *Convergente*, 287-291; Petru-Mihai Gorcea, ARG, VIII, 1973, 7-8, 30; Petrescu, *Scritori*, 142-144; Artur Silvestri, ~ - *romancier*, LCF, XVII, 1974, 1, 7; Eugen Simion, ~, RL, VII, 1974, 2, 4; Eugen Uricaru, *Romanul dialogului deschis*, ST, XXV, 1974, 10, 40; Dimisianu, *Valori*, 105-108; Iorgulescu, *Rondul*, 207-213; Stănescu, *Jurnal*, 95-98; Gabriel Dimisianu, *Le réalisme psychologique d' ~*, CREL, 1982, 4, 84-94; Gorcea, *Structură*, 123-125; 185-186; 193-194; Gheorghiu, *Reflexe*, 29-30; Mircea Bentea, ~: *nostalgia și resuscitarea romanului*, TR, XXVIII, 1984, 22, 8; Traian Ungureanu, *Dosarul M.P.S.P.A.*, AFT, XVIII, 1984, 5, 4-5; Odangiu, *Romanul*, 105; Ion Simuț, *De la ≈ la „Refugii”*, ATN, XXII, 1985, 8, 6; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 490-506; Ovidiu Dorian, *Le fantastique d'un analyste*, CREL, 1987, 3, 106-110; Gheorghe Glodeanu, *Romanul ca „diagnosticare”*, ST, XXXVII, 1987, 10, 35; I. Holban, *Profiluri*, 122-124; Al. Piru, *Discursul critic*, 218-221; I. Rotaru, *O istorie*, III, 859; Argentina Firuș, *Istorie și istorisiri*, F, XXIV, 1988, 9, 6; Cosma, *Romanul*, I, 142-143; Marian Papahagi, *Obsesia trecutului*, TR, XXXII, 1989, 38, 4. □ Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1972, 15, 10-11; Petru Eugen Gora, *Cu ~ despre proză, politică, adevăr, profesie*, CL, 1972, 8, 3; Mariana Zavati, ~ - *implicații narrative*, DLG, VI, 1974, 9-10, 10; Raicu, *Critica*, 127-133; Regman, *Colocvial*, 27-33; G. Dimisianu, *Un analist*, CL, 1977, 1, 10; Ion Marcoș, *Între Lot și Orfeu*, EX, IX, 1977, 5, 10; Mihai Sin, *Cu ~*, VTR, VII, 1977, 11, 9-10; Constantin Pricop, *Singurătatea personajelor*, CL, 1977, 12, 13; Cosma, *Romanul*, 179-182; Dimisianu, *Nouă*, 24-43; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scritori*, 180-184; Mihai Dinu Gheorghiu, *Între jurnal și roman*, AFT, XIV, 1979, 1, 5; Liviu Petrescu, *Roman și perspectivă*, RL, XII, 1979, 37, 8; Arion, *Interviuri*, 60-71; Maria Mailat, *Cu ~*, VTR, X, 1980, 9, 5; Dan Alexandru Condeescu, *Însemnări despre proză*, IV, LCF, XXIV, 1981, 9, 1; 7; ~, *Satul n-a dispărut încă!*, AFT, XVI, 1981, 2, 5; Anton Cosma, *Romanul românesc postbelic*, VI, VTR, XI, 1981, 4, 8-9; Ilie Purcariu, *Cu ~*, FC, XXXI, 1982, 18, 9; Dimisianu, *Conversări cu ~*, RL, XV, 1982, 42, 4-5; ~, *Eu vorbesc, noi vorbim...*, TR, XXVII, 1983, 14, 2; Adrian Marino, *Conștiința scriitoru-*

lui, TR, XXVII, 1983, 29, 4; Alex. Ștefănescu, *Redimensionarea temei politice*, RL, XVI, 1983, 33, 6; Ioana Mălin, *Vocile romanului*, RL, XVI, 1983, 39, 16; Crișciu, *Nașterea zilei de azi*, 72-78; Dimisianu, *Lecturi*, 142-145; Marcea, *Concordanțe*, 33; Nicolae Băciut, *Cu ~*, VTR, XV, 1985, 3, 7; 14; Ion Simuț, *Romanul conștiinței etice*, ST, XXXVI, 1985, 4, 8-9; Neagu, *A doua*, 163-166; Ungureanu, *Proza*, 529-549; **, *Les romanciers parlent*, REVFR, 1986, 2, 70-73; Eugen Simion, *Romanul social*, RL, XX, 1987, 15, 4; Nicolae Rotund, *Cu ~*, TMS, XXII, 1987, 6, 5; Mircea Vasilescu, ~, *Epicul disimulat*, RITL, XXXV, 1987, 3-4, 250-253; G. I., *Cu ~*, CL, XCV, 1988, 9, 3; Viorel Căcovanu, *Cu ~*, ST, XXXIX, 1988, 9, 19-21; Cornel Ungureanu, *Scritorul și vremurile*, VTR, XVIII, 1988, 10, 9; Mihai Sin, *Un semn al celor aleși*, VTR, XVIII, 1988, 10, 9; Alex. Ștefănescu, ~, TMS, XXIV, 1989, 9, 5; Miko, *Întâlnire*, 36-38.

BUZURA Augustin, *E frig și e noapte, seniori...*, ST, XXI, 1970, 3, 58-72; *Drumul*, ALL, 1973, 119-124, fragmente din romanul *E frig și e noapte, seniori...*, Roman de analiză psihologică, vizând cazul de conștiință al unui tânăr revoltat, Mihai Cristian, care refuză modul de viață comod și conformist. Proiectul a fost abandonat, retopit în parte în *Orgolii* (1977). Titlul reapare la Laurențiu Fulga.

CĂRLOANȚĂ Mircea, *Soldații mor după război*, București, Eminescu, 1970, 134 p. Roman memorialistic, de război. Autorul revine după câțiva ani pe Dealul Sângerului, unde a luptat împreună cu camarazii săi, în septembrie 1944. Împrejurarea îi prilejuește scrierea unei suite de povestiri despre război și despre viața de după război.

◆ G. Eftimie, CL, II, 1971, 1, 85-86.

CERNESCU Adrian, *Anacron*, București, Eminescu, 1970, 372 p. Roman epistolar. Prin scrisorile dintre Victor Smărdan, slujbaş la A.N.A.C.R.O.N., și Ioana Amarandei, învățătoare într-un sat de lângă Suceava, se pun în contact două acțiuni separate, dar care au ca punct comun încercarea de a sancționa unele situații sociale și morale, considerate învechite.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III 1970, 39, 14-15.

CHIMET Iordan, *Închide ochii și vei vedea Orașul*, București, Ion Creangă, 1970, 314 p. Roman fantezist, pentru copii, dar și pentru maturi. Reprezintă o „literatură a copilăriei” (Dana Dumitriu), într-un spațiu plin de miraj, dedicat fantasticului.

▼ Cu o postf. a autorului, București, Eminescu, 1979.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru literatură pentru copii și tineret, pe anul 1970.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 30, 14; Eugen Simion, LCF, XIII, 1970, 43, 2; N. Steinhardt, *Complicațiile candoarei*, VR, XXXIII, 1980, 6-7, 162-165; Căndroveanu, *Literatura*, 126-129.

CIOBANU Mircea, *Cartea fiilor*, București, Cartea Românească, 1970, 384 p. Fragment: *Final*, RL, III, 1970, 17, 16-18. Roman-parabolă, cu caracter moralizator. ≈ constituie o tentativă de a concura „cărțile” biblice, sugerând un mit despre culpabilitatea umană. Un Bătrân cerșetor îndeplinește misiunea celui care trage concluzii pe seama unor întâmplări cu tâlc. Cadavrul unui tânăr, descoperit în prezența Bătrânului și a unui călăreț straniu, este trecut în răspunderea succesivă a câtorva personaje: un preot, Musun, Canta, Lersing, Marta, Cazilu. Oamenii se învinovătesc de crimă fără motiv și caută să scape de obsesia cadavrului. Faptul prilejuește scurte caracterizări, de natură fizică și spirituală. Acțiunea e minimă, mai mult umarea unei teorii auctoriale decât epic adevărat. Lucian Raicu sesizează, în acest sens, „efortul anume de a constrânge lucrurile să semnifice”. Mircea Iorgulescu remarcă, în același plan, că „proza lui – este mai degrabă proiecția unor speculații intelectuale decât expresia unor trăiri aparte”. Autorul însuși recunoaște, despre ≈, că este „povestea unei posibile realități”. Desfășurându-se în afara timpului și spațiului, ≈ este, în primul rând, un „roman liric” (Mircea Iorgulescu). Este cartea unei experiențe, dar nu de viață, reieșind din contactul cu o anume modalitate creativă, scrisă cu talent și inteligență.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 34, 14; Lucian Raicu, RL, III, 1970, 38, 9; Constantin Cubeșan, *Teroarea și obsesia spaimii*, TR, XIV,

1970, 46, 3; ~, ARG, V, 1970, 11, 4; Laurențiu Ulici, *Cartea lui ~*, CNT, 1971, 15, 3; Dana Dumitriu, ARG, VI, 1971, 6, 6; Popa, *Dicționar 2*; Bugariu, *Analogon*, 149-150; Ulici, *Confort Procust*, 126. □ V. și *Martorii*, 1968.

CIUREA Doina, *O lacrimă de potrivit*, București, Cartea Românească, 1970, 240 p. Roman imaginativ, despre exilul poetului Ovidiu la Tomis. Aparent un roman istoric sau de tipul „vieților romanțate”, este, în realitate, „o carte despre singurătate și tristețe” (Mircea Iorgulescu).

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 49, 14; Mircea Iorgulescu, REVR, XXV, 1971, 3, 92; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scriitori*, 188-190.

COJOCARU Mircea, *Ramayana. Roman zadarnic*, București, Cartea Românească, 1970, 136 p. Fragmente: ≈, CRC, IV, 1969, 31, 6; *A treia noapte fantastică*, RL, II, 1969, 44, 16-17; *A cincea noapte fantastică*, LCF, XIII, 1970, 10, 4-5; *Ultima noapte fantastică*, RL, III, 1970, 28, 6-7; *Ceremonie pentru cuvânt*, R, VII, 1970, 9, 9; *Îți convine – bine, nu-ți convine – binel*, CRC, V, 1970, 38, 6-7. Roman fantastic. Are la bază obsesia unei relații erotice (cu personajul Ramayana), câteva coșmaruri, un fragment de realitate inventată etc. Este scris în maniera dicteului automat, fără teză, fără discurs epic propriu-zis.

◆ Al. Piru, *Evoluția prozei*, R, VIII, 1, 11; Mirela Roznoveanu, TMS, VI, 1971, 1, 5; P. Constantin, ALMM, III, 1971, 2, 5; Horia Bădescu, ST, XXII, 1971, 3, 118-119; AL. Dobrescu, CRC, VI, 1971, 14, 3; Radu Mareș, TR, XV, 1971, 23, 2; Mircea Gorcea, *Structură*, 125-126; 187-188.

CONSTANTIN Theodor, *Balthazar sosește luni*, București, E.M., 1970, 348 p. Roman de spionaj.

CONSTANTINESCU Mircea, *Cancerul blond*, București, Eminescu, 1970, 310 p. Roman de tip existențial. Tânărul licean Val Steriadi, dintr-un oraș provincial, T. (Târgoviște), își autoanalizează șansele de viață, în prezent și în viitor. Exaltarea se întâlnește cu angoasa, frenezia cu durerea etc. Spațiul închis al adolescenței, așa cum o vede autorul, nu este altceva decât un mediu din care este

necesară o evadare. Eroul o realizează prin literatură. Acțiunea are loc în deceniul al 6-lea al sec. XX, dar nu se prevalează de condițiile sociale ale acestuia.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 43, 15; Paul Drogeanu, UNVR, 1971, 1, 13; Ion Marcoș, TR, XV, 1971, 3, 3; Marcel Corniș Pop, „*Gigan-tismul*” *intențiilor și incertitudinile realizării în proza actuală*, O, XXII, 1971, 8, 66–69; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVIII, 1974, 45, 8; Iorgulescu, *Scrittori*, 191–192; Popa, *Dicționar 2*; Dan Mucenic, *Cu* ~, LCF, XXII, 1979, 40, 3.

CRISTEA Corina, *Castanii roșii, parfumați și naivi*, București, Cartea Românească, 1970, 294 p. Fragmente: *Anotimpul dulce*, IL, 1969, 12, 20–27; ≈, CRC, V, 1970, 16, 6. Roman de formație, având ca personaj o tânără urâtă, dar lucidă și inteligentă. Pornind de la aceste calități și defecte, baza formării conștiinței tinerei Tom este erotismul. În acest sens M. Iorgulescu remarcă: „≈ este romanul-baladă al înfloririi unei fete, adică al construirii unui templu al iluziilor, unde zeu nu poate fi, desigur, decât Iubirea”. Experiențele erotice ale personajului, deși riscante, sunt decisive, reliefând tăria sa de caracter. Acțiunea se petrece în perimetrul restrâns al familiei, iar ecourile din afară (deși grave: războiul, epoca imediat următoare) sunt slabe.

◆ M. Iorgulescu, RL, III, 1970, 49, 15; Lucia Feneșan, VR, XXIV, 1971, 2, 150–152; Iorgulescu, *Rondul*, 175–178; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scrittori*, 192–193; Condurache, *Portret*, 144.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Nu ucideți femeile*, București, Cartea Românească, 1970, 272 p. Roman erotic, pe tema superiorității afective a femeii. Confesiunea personajului Raluca e dominantă. Raluca este decisă, voluntară în iubire. Independența ei rezidă într-o inteligență activă și o mare voință de a trăi în prezent. Drept urmare, renunță la iubirea confortabilă și convențională a unui bărbat obișnuit, preferând să domine iubirea morbidă și complexată a unui introvertit, Marcel Munteanu, dominat, la rândul-i, de o mamă posesivă și egoistă. În această situație rezultatul nu putea fi decât un eşec.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 7, 14–15; Dana Dumitriu, ARG, VI, 1971, 2, 7; Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 12, 2; Veronica Porumbacu, FMI, XXIV, 1971, 6, 42; T. Tihan, ST, XXII, 1971, 6, 29; Ciobanu, *Incursiuni*, 191–198; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scrittori*, 193–195; Ștefănescu, *Jurnal*, 66; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 686–687. □ V. și *Capriciu la plecare fratelui iubit*, 1968.

CUZA Constantin, *Inorogul nu moare*, București, Eminescu, 1970, 202 p. Roman istoric. Conține biografia romanțată a prințului Dimitrie Cantemir. Autorul insistă asupra recunoașterii valorii europene a domnitorului român.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 33, 14–15; Voicu Bugariu, AST, V, 1970, 9, 8.

DAN Sergiu, *Dintr-un jurnal de noapte*, București, Cartea Românească, 1970, 230 p. Roman de notație, compus din reflecții asupra istoriei, psihologiei umane etc. Autorul realizează pe baza acestor date personale portrete contemporane.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 44, 14–15; Mihai Gafița, ~, RL, IX, 1976, 12, 5.

DORIAN Dorel, *Ficțiuni pentru revolver și orchestră*, București, Albatros, 1970, 204 p. Roman polițist, a cărui acțiune se petrece în lumea SF, într-o epocă viitoare. Are astfel dublă apartenență de gen.

DORIN Ion, *Vipera moare în asfințit*, București, Eminescu, 1970, 672 p. Roman-frescă. Se încearcă o imagine asupra anilor 1939–1944, marcați de mari frământări politice, surprinse în câteva sate din zona Vrancei (Ghionoaia, Cârja etc.), apoi în capitală. În centrul atenției stă o familie de moșieri, Glafirescu, dar romanul conține o suită mult mai vastă de portrete. Materialul, extrem de bogat, este în cea mai mare parte neprelucrat.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 29, 15; Alex. M. Vaida, AST, V, 1970, 8, 16.

EFTIMIU Victor, *Tengri*, București, Albatros, 1970, 198 p. (Aventura). Roman polițist.

○ **FATI Vasile Petre**, *Grădina*, fragment de roman, TMS, V, 1970, 11, 10–11.

FĂRCĂȘANU Sergiu, *Vă caută un taur*, București, Albatros, 1970, 440 p. Roman de ficțiune, construit din personaje mitologice și întâmplări contemporane. Stilul cărții e livresc până la ostentație.

FILIP Traian, *Pavilionul, II. Patima nopții*, v. *Pavilionul, I. Vântul din fața soarelui*, 1969.

FRÂNCULESCU Nicolae, *Dudul rubiniu*, București, E.T., 1970, 286 p. Fragment: *Ultimul tramvai*, CRC, IV, 1969, 32, 6. Roman de formație, relatat la persoana I. Un adolescent, Radu, își rememorează existența dintr-una din mahalalele Bucureștiului (motiv pentru care Marin Mincu l-a numit „roman al periferiei”). Evenimentele se petrec în perioada celui de-al doilea război mondial, când frontul se afla deja la porțile Moldovei. Este scris în mare parte în limbaj argotic.

◆ Virgil Andriescu, CRC, V, 1970, 8, 6; Marin Mincu, *Romanul periferiei? de ce nu*, TMS, V, 1970, 2, 5; Lector, LCF, XIII, 1970, 11, 6.

O FRÂNCULESCU Nicolae, *Fluturile li-liachiu*, fragment de roman. TMS, V, 1970, 6, 8.

FULGA Laurențiu, *Moartea lui Orfeu*, București, Eminescu, 1970, 356 p. Fragmente: *Convorbirea de adio*, RL, I, 1968, 2, 16–18; ≈, RL, III, 1970, 38, 16–18; 30. Reluat fragmentar în: Acsan, *Orfeu*, 248–254. Roman de meditație existențială, având drept temă conflictul dintre dragoste și moarte. Autorul-povestitor se adresează îndelung Horației, personaj care moare în urma unei maladii necruțătoare. Nesfârșitul discurs pe care i-l comunică, dincolo de existență, disecă esența cuplului lor, subliniind neșansa unei iubiri, sentimentul vinovăției proprii pentru necazurile vieții, obsesia erotică, transferul sentimentelor interzise în viața altor ființe etc. ≈ este o încercare care, oscilând între luciditate și fantezie, vrea să stimuleze, dar și să anuleze durerea, tristețea și singurătatea. Ca și în alte scrieri ale sale, ~ practică un puternic „realism magic”, stăpânește un domeniu al visului (coșmarului) adiacent realității. Finalul este o ceremonie a intrării și ieșirii din

Moarte, desigur, în temeiul creației, al arderii artistice, naratorul fiind un artist plastic vizionar. „Acceptând termenii și semnificațiile mitice din romanul modern (în cazul de față trimiterile la *Ulisse* al lui James Joyce sunt justificate), scriitorul impune nu numai un destin cu problematică foarte complexă, ci mai degrabă un proces despre existență, despre confruntările ei decisive” (Ion Vlad). Dar sunt concludente și nuanțele lui stilistice, după cum arată Nicolae Manolescu: „≈ e mai puțin un roman *de idei* decât unul de atmosferă și de viziune poetică. Evocarea, visul, alegoria, halucinația, descripția formează un aliaj de o ciudată forță expresivă”.

▼ București, Eminescu, 1972. Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 327–347.

■ *Orfejva Smrt*, tr. de Katja Spur, Ljubljana, Drzasora Zalozba Slovenje, 1976. Fragment: *Conversation d'adieu*, tr. de Jeanne Lutic, REVR, XXIV, 1970, 4, 39–48.

● Premiul „Ion Creangă” al Academiei R.S.R. pe anul 1970.

◆ Nicolae Ciobanu, *Drama degradării mitului*, LCF, XIII, 1970, 45, 3; Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 46, 14–15; Ion Vlad, TR, XIV, 1970, 47, 2; Magda Ursache, CRC, V, 1970, 48, 8; Radu Enescu, F, VI, 1970, 11, 3; Marcel Petrișor, *Un roman al dezbaterei*, RL, III, 1970, 49, 9; Constantin Călin, ATN, VII, 1970, 12, 8–9; Voicu Bugariu, AST, V, 1970, 12, 8; Viola Vancea, *Sfidare și penitență*, RL, IV, 1971, 2, 4; Lucian Raicu, RL, IV, 1971, 3, 9; C. Ungureanu, O, XXII, 1971, 1, 67–69; Virgil Ardeleanu, ST, XXII, 1971, 2, 67–70; Eugenia Tudor, VR, XXIV, 1971, 2, 73–76; Nicolae Manolescu, CNT, 1971, 10, 3; Zaharia Sângeorzan, CRC, VI, 1971, 11, 3; Liviu Leonte, CL, II, 1971, 4, 79–82; Hristu Căndroveanu, TMS, VI, 1971, 4, 4; Adrian Marino, *Etica memoriei*, RL, IV, 1971, 30, 9–10; Mircea Iorgulescu, REVR, XXV, 1971, 3, 92; Ardeleanu, *A urî*, 74–78; Maria Nicolae, *Recitind ≈*, ARG, VII, 1972, 1, 4; G. Dimisianu, *Un roman parabolă*, XV, 1972, 25, 3; Ciobanu, *Panoramic*, 181–185; Emil Manu, *De la „Straniul Paradis” la ≈*, AST, VIII, 1973, 3, 7; Aureliu Goci, *Eloina și spațiul intermediar*, RL, VI, 1973, 5, 12; Traian Podgoreanu, *Aventura memoriei*, RL, VI, 1973, VI, 1973, 46, 5; Raicu, *Structuri*, 233–235; Mariana Ionescu, LCF, XVIII, 1974, 26, 6; Henri Zalis, *O dialectică a sentimentelor*

telor, TR, XVIII, 1974, 32, 4; Simion Bărbulescu, *Romanul introspecției*, CRC, IX, 1974, 35, 4; Sergiu Pavel Dan, *Perspectiva fantastică în proza lui -*, TR, XVIII, 1974, 40, 7; Dimisianu, *Valori*, 59-62; Martin, *Metonimii*, 315-326; Ciobanu, *Incursiuni*, 31-33; Ioana Dinulescu, ≈, R, XIII, 1976, 1, 6; Ionescu, *Artă*, 156-182; Raicu, *Practica*, 235-237; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 45-50; Petrișor, *Vitrării*, 211-213; Sorina Neacșu, ~ - *un paradis terestru sau când demonicul și divinusul distrug*, TR, XXIV, 1980, 51, 3; Anton Cosma, *La permanence de l'idéal classique*, CREL, 1982, 4, 4-14; Vlad, *Lectura*, 153-154; Traian Podgoreanu, *În căutarea celui lalt*, RL, XVIII, 1985, 7, 5; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 109-111; Constantin M. Popa, *Clasici și contemporani*, 71; I. Rotaru, *O istorie*, III, 561-562; Cosma, *Romanul*, I, 281-282; Ghidirmic, *Proza*, 182-183; Tuchilă, *Privirea*, 46; Simion, *Scritori*, IV, 70-73. □ V. și *Eroica*, 1956.

GALAN V. Em., *Șahul dublu de la Armor*, București, Eminescu, 1970, 300 p. Fragment: *Pașii reginei răsăritului*, VR, XXIII, 1970, 1, 3-29. Roman parabolic și parodic, scris în manieră suprarealist-experimentalistă. ~ construiește o lume imaginară în Bretania, în timpuri de legendă. Mediile și personajele sunt evocate prin jocuri de cuvinte: țările Urcart și Cartur, eroii Zigoved și Vedozig. Din viața acestor comunități druidice, abia desprinse din comuna primitivă, reies o politică, o morală, o diplomație, toate fanteziste. Acest rezultat îi dă dreptul Magdalenei Popescu să numească ≈ o „alegorie istorică”, chiar o „enigmă polițist-cibernetică”.

◆ Magdalena Popescu, RL, III, 1970, 24, 14; Aurel Sasu, TR, XIV, 1970, 31, 2-3.

GEORGESCU Constantin, *Partea din care bate vântul*, București, Albatros, 1970, 360 p. Fragment: *Casa*, LCF, XII, 1969, 34, 4. Roman de familie. ~ reface biografia familiei țăranelui Ilie Manafu, dintr-un sat de pe lângă Urziceni, începând cu perioada de dinaintea celui de-al doilea război mondial și sfârșind cu epoca în care e scris romanul (deceniul al șaselea al sec. XX). Ilie Manafu, un personaj în parte moromețian, are un destin vitreg. Face războiul în condiții străni, fiind repartizat, ca ajutor de jandarmi, în spatele frontului, timp

în care asistă la acțiunile unui odios șef de post. Reîntors acasă, unde era crezut mort, vede cum i se destramă familia, rezultat al neînțelegerilor cu trei dintre cei patru copii ai săi. Fiecare dintre ei este un personaj al câte unui roman aparte. Carte de un epic dens, cu aluzii sociale destul de pronunțate.

GEORGESCU Constantin, *Ora epavelor*, București Albatros, 1970, 200 p. (Aventura). Roman polițist.

GHIOLU Maria, *Serenadă zadarnică. Pagini de jurnal*, București, Eminescu, 1970, 276 p. Roman sentimental, scris în maniera jurnalului intim. Scrierea e stimulată de senzațiile comune ale Mariei și ale surorii sale gemene, Cristina. La sugestia ultimei, Maria cunoaște un bolnav străniu, Minu, și un medic, Andrei, cu care întretine, prin corespondență, o idilă dublă. O altă parte a jurnalului conține însemnări de călătorie în Italia, unde se stabilește Cristina.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 41, 14-15.

GIUGARIU Mihai, *Condotierul*, București, Cartea Românească, 1970, 270 p. Fragmente: *Obeliscul îngerilor*, RL, II, 1969, 2, 16-18; *Ortensii palide*, RL, II, 1969, 42, 18-19; *Așteptare*, RL, III, 1970, 6, 16-17; *Cina*, O, XXI, 1970, 2, 12-19; *Escalada*, RL, III, 1970, 24, 6-7. Roman de tip existențialist. Personajul Vasile Bolzan, tânăr funcționar, este constrâns de limite psihologice să refacă permanent încercarea lui existențială de a ieși din anonim. Lucian Raicu apreciază că romanul ≈ se bazează pe „transmiterea unei experiențe individuale, ireductibile, jurnalul unor raporturi cu lumea din afară, înregistrate, pe latura lor senzorială, cu o remarcabilă acuitate”. Roman de debut, ≈ reprezintă un text caracteristic pentru pretențiile intelectualiste ale începutului deceniului 7 al sec. XX.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 35, 14; Lucian Raicu, RL, III, 1970, 40, 9; Aurel Sasu, TR, XIV, 1970, 44, 2-3; S. Damian, *Primul roman*, RL, IV, 1971, 4, 8-9; S. Damian, *Concordanță*, RL, IV, 1971, 19, 9; Alexandru Ștefănescu, EX, IV, 1972, 1, 7; ~, *Homo faber*, LCF, XVII, 1974, 20, 3; Iorgulescu, *Rondul*, 226-229; Raicu, *Critica*, 160-165; Popa, *Dicționar* 2.

GUGA Romulus, *Nebunul și floarea*, Cluj, Dacia, 1970, 178 p. Roman-parabolă, inspirat din experiența psihologică și psihopatologică a unui personaj (autorul-narator) internat, o perioadă, într-o clinică psihiatrică. Persoanele pe care le întâlnește în acest mediu își joacă rolurile cu o seriozitate care provoacă curiozitatea, prin circulația „liberă” a unor concepte precum: libertate, fericire, durere, dreptate. Un sentiment generic al întregii atmosfere afective, candoarea, ca mecanism social, este utilizat în relația dintre pacienți și îngrijitori. În final, mediul descris se dovedește un fel de purgatoriu al sentimentelor, prin care, trecând, personajele devin lirice (colorând comicul tragic al stării lor de fapt). Imaginea unui nebun care protejează o floare constituie astfel o metaforă absolută. Nicolae Manolescu vorbește de „o metaforă a existenței umane”, remarcând totodată că textul în care se găsește reprezintă „una din cele mai frumoase cărți din câte am citit în ultima vreme”. Laurențiu Ulici consideră romanul „un remarcabil debut în proză”. Marian Popa scrie: „Narațiunea e remarcabilă prin atingerea acelor zone ale grotescului în care fiziologicul trăiește în comuniune cu metafizicul”.

■ *A bolond és a virég*, tr. de Kolozsvári Papp László, București, Kriterion, 1983.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1970.

◆ Marian Popa, SPM, 1971, 6, 10; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 4, 14; Laurențiu Ulici, CNT, 1971, 5, 3; N. Stroe, AST, VI, 1971, 2; Nicolae Ciobanu, LCF, XIV, 1971, 9, 2; Nicolae Manolescu, CNT, 1971, 11, 3; Traian Stoica, FC, XX, 1971, 14, 13; Ion Vlad, TR, XV, 1971, 15, 2; Georgeta Horodincă, LCF, XIV, 1971, 17, 3; Hristu Căndrovanu, TMS, VI, 1971, 4, 4; Constantin Pricop, CL, II, 1971, 5, 95; Zaharia Sângeorzan, CRC, VI, 1971, 24, 8; Viola Vancea, *Melancolia de a exista*, RL, IV, 1971, 25, 8; C. Ungureanu, O, XXII, 1971, 6, 63–64; Valentin Tașcu, VR, XXIV, 1971, 6, 139–140; Mircea Iorgulescu, ~, CL, III, 1972, 12, 10; Ciobanu, *Panoramic*, 203–205; A. I. Brumar, *O carte care visează*, TR, XVII, 1973, 29, 4; Iorgulescu, *Rondul*, 143–147; Fănuș Băileșteanu, „*Drumul*” *poematic al lui* ~, TR, XX, 1976, 23, 2; Culcer,

Ciind, 162–164; Iorgulescu, *Scriitori*, 206–209; Anton Cosma, *Fetele prezentului în roman*, RL, XIV, 1981, 2, 8; Ciopraga, *The Personality*, 318; Moraru, *Semnele*, 190–192; Fănuș Băileșteanu, *La proze de ~. Le labyrinthe poématique*, CREL, 1982, 4, 158–165; Gorcea, *Structură*, 119–123; 161–164; Dan Culcer, *Parodie și distopie*, VTR, XIV, 1984, 6, 12; Serafim Duicu, *Naratorul și ceilalți*, VTR, XIV, 1984, 6, 13; Ioan Holban, *Perspectiva morală*, CL, 1985, 9, 5; Constantin Ciopraga, *Simfonie neterminată*, VR, LXXXI, 1986, 12, 16–25; I. Holban, *Profiluri*, 259–264; Cosma, *Romanul*, I, 262–263; Cornel Munteanu, *Romanul opțiunii la ~*, ST, XL, 1989, 6, 49; □ ~, CL, IV, 1973, 12, 3; Anton Cosma, *Imperativul prezentului*, TR, XVII, 1973, 41, 5; Dumitru Micu, *Tehnici narrative discutabile*, CNT, 1974, 45, 10; Cornel Regman, ~ sau gânduri la un final de etapă, VR, XXVII, 1974, 12, 35–40; Ciobanu, *Critica*, 149–153; Serafim Duicu, ~, F, XI, 1975, 3, 10; Ion Maxim, *Proza poetică a lui ~*, TR, XX, 1976, 13, 7; Regman, *Colocvial*, 51–60; Popa, *Dicționar*, 2; Maria-Luiza Cristescu, *Spațiul parabolei*, RL, XIII, 1980, 40, 4–5; Băileșteanu, *Refracții*, 221–230; Anton Cosma, *Romanul românesc postbelic (VI)*, VTR, XI, 1981, 4, 8–9; Marilena Rotaru, *Cu scriitorul ~*, O, XXXIII, 1982, 7, 1; 6; Ion Horea, ~, RL, XVI, 1983, 42, 9; *În memoria lui ~*, VTR, XIII, 1983, 10, 3–4; Vatra, ~ 1939–1983, VTR, XVII, 1983, 10, 2; ~, TR, XXVII, 1983, 43, 5; Corneliu Ștefanache, ~, CRC, XVIII, 1983, 43, 5; Al. Andrițoiu, ~, F, XIX, 1983, 10, 15; Romulus Diaconescu, *O conștiință exemplară*, R, 1983, 11, 12; Val C., *Speranța nu moare în zori*, CL, LXXXIX, 1983, 11, 11; Valentin Tașcu, *Destinul literar al lui ~*, TR, XXVII, 1983, 51, 4; Nicolae Băciut, *Dialog cu ~*, VTR, XIV, 1984, 6, 4–5; Maria-Luiza Cristescu, *Romanul – emoția de a scrie*, VTR, XV, 1985, 1, 9; Florin Ciotea, *Ontologia umanului*, VTR, XVI, 1986, 6, 3; Cornel Moraru, ~ un scriitor total, VR, LXX, XIII, 1988, 6, 66–67; Ion Maftei, *Cu ~*, CL, XCV, 1988, 8, 5.

HUDICI Vera, *Traista cu umbre*, București, Eminescu, 1970, 234 p. Roman-confesiune. La îndemnul autoarei, Cristina Răzășu se destăinuie în scris. Romanul vieții ei e aproape picaresc. După o copilărie vitregă într-un sat, în perioada de dinaintea celui de-al doilea război mondial, personajul peregrinează prin Piatra-Neamț, Ploiești, schimbând mai multe locuri de muncă. Acestui destin frământat i se suprapune experiența războiului și a vieții

politice de după aceea. Un al treilea plan al narațiunii este, desigur, cel erotic. Aspectul fizic provocator al femeii o expune la numeroase scene neplăcute, din care se salvează prin apelul la ideea iubirii adevărate.

◊ IACOBAN Mircea Radu, *Mai mult ca trecutul*, fragment de roman, IL, XXI, 1970, 3, 12, 27.

ILIESCU Adriana, *Domnișoara cu miozotits*, București, Eminescu, 1970, 406 p. Roman cu iz provincial, având drept subiect viața unor tineri intelectuali în Craiova, la sfârșitul secolului al XIX-lea. Epicul e banal, bazat pe aspecte de viață semimondenă, cu amoruri de salon și intrigi de mahala cu lustru. Virgil Marinescu, protagonistul romanului, trăiește o existență limitată între banalitate și exaltare. Între el și o nume Veronica Păduraru se înfiripă o idilă, încheiată cu dramoleta unei despărțiri greu de explicat. Prietenul său, Filip Cernea, aduce în scenă imaginea unei iubiri ireale, romantice, pentru enigmatica Lolota, „domnișoara cu miozotits”. Reductionismul psihologic al romanului este sesizat de Mircea Iorgulescu: „un roman orchestrat după principiul muzical, tema dominantă fiind însă extrasă dintr-o tipologie cunoscută: aceea a intelectualului inadapdat, victimă a iluziei că-și poate compensa inferioritatea socială și, mai ales, materială, prin superioritate spirituală”. În derularea faptelor se amestecă probleme sociale și politice ale timpului (aspecte ale mișcării socialiste, ale problemei țărănești), ceea ce îi dă dreptul lui Laurențiu Ulici să definească ≈ drept „o viață romanțată a ideilor ce circulau în epocă”. Surprinzătoare e preocuparea acestei prozatoare tinere (n. în 1938, la Craiova) pentru o epocă apusă.

◊ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 52, 15; Alexandra Indrieș, O, XXII, 1971, 1, 104–106; Laurențiu Ulici, CNT, 1971, 6, 3; Mircea Popa, TR, XV, 1971, 7, 2–3; Mircea Iorgulescu, REVR, XXV, 1971, 3, 92; Popa, *Dicționar 2*; Firan, *Profiluri*, 403–406.

ION Dumitru M., *Paștele cailor*, București, Cartea Românească, 1970, 190 p. Roman

fantezist, de factură suprarealistă. Personaj principal poate fi lirismul, închegat într-un spațiu imaginar, un conac straniu. Câteva personaje, la fel de substanțializate, Mariove, Ultimul Aber etc., populează o lume de vis, cu manifestări specifice.

◊ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 42, 15; Marius Robescu, *Convenția genurilor*, RL, III, 1970, 48, 8; Nicolae Ciobanu, LCF, XIV, 1971, 9, 2; Valentin Tașcu, TR, XV, 1971, 11, 2–3; Popa, *Modele*, 260–261.

IORDACHE-STREINU Elena, *Păuna și copiii ei*, București, Eminescu, 1970, 672 p. Roman rural (Al. Piru îl numește chiar „roman țărănesc”), în care este urmărit, pe parcursul a cinci decenii (1900–1950), destinul Păunei, țărancă devorată de patima îmbogățirii. În afară de acest portret integral, din adolescență până la moarte, ≈ are în intenție și o frescă socială. „Romanul, constituit solid, cu o înaintare domoală, face – e adevărat – o întreagă monografie a vieții rurale oltenesti de acum câteva decenii, pitează excelent personaje numeroase, le urmărește atent evoluția...” (Ov. S. Crohmălniceanu). Spațiul acțiunii este satul Lunca, din valea Motrului. S-au făcut apropieri cu romanul *Ion* de Liviu Rebreanu, în linia setei de pământ și de avere.

◊ Aurel Sasu, TR, XV, 1971, 4, 2–3; George Muntean, ≈, CRC, VI, 1971, 5, 7; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 10, 15; Camil Baltazar, CL, II, 1971, 2, 87–88; Serafim Duicu, R, VIII, 1971, 4, 12; Aurel Șorobetea, ST, XXII, 1971, 4, 113; Mircea Iorgulescu, REVR, XXV, 1971, 3, 92–93; Anca Midia, VR, XXIV, 1971, 12, 74–77; Hinoveanu, *Convorbiri cu*, 37–43; Popa, *Dicționar 2*; Dumitru Anghel, Cu ~, ARG, XV, 1980, 3, 13; Firan, *Profiluri*, 420–421; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 156–163.

IVASIUC Alexandru, *Păsările*, București, Cartea Românească, 1970, 406 p. Fragmente: *Păsările, păsările*, RL, II, 1969, 24, 18–20; *Revenirea doamnei în verde*, R, VI, 1969, 8, 9; *Continua prezență*, LCF, XII, 1969, 41, 4; *Înfrângeri secrete*, RL, II, 1969, 48, 16–18; *Orgoliile uitate*, LCF, XIII, 1970, 11, 4–5; *Ochi albaștri, ciudat de senini*, RL, III, 1970,

18, 16–18; *Când într-un târziu...*, TR, XIV, 1970, 31, 8–9; *Cei trei*, VR, XXIII, 1970, 8, 25–40; *Plimbare în noapte*, RL, III, 1970, 36, 16–17. Roman politic. Plecând de la pretextul unei povești de iubire dintre Liviu Dunca și Margareta Vinea, cartea face un examen al vieții sociale din deceniile al 6-lea și al 7-lea ale sec. XX. Liviu Dunca este eroul unor frământări politice profunde, victima unor abuzuri de putere. Experiența acestor ani l-a marcat adânc, astfel încât se descoperă deposedat de sentimente, dar stăpânit totuși de o mare sete de afectivitate. De aceea, întâlnirea cu Margareta, soția directorului general Vinea, în orașelul copilăriei și al tinereții sale, îi provoacă un șoc, mai ales că imaginea femeii se suprapune peste aceea a mamei ei, pe care o iubise în adolescență. Episodul scurt al iubirii lor adulterine marchează o despărțire de trecut, care nu reușește însă decât parțial și tragic. În final, separarea lor provoacă sinuciderea femeii. De altfel, pentru Liviu Dunca, iubirea pare a fi mai mult un prilej de dureroasă retrospecție, prin care „un timp istoric este evocat sub latura morală, trecutul este supus unei examinări lucide și necruțătoare” (Mircea Iorgulescu). În paralel, este urmărit destinul recent al directorului Vinea, care este victima mașinațiilor unei femei diabolice. Din ambele direcții N. Manolescu sesizează alterarea unui raport „dintre individ și societate, dintre angajare și disponibilitate”. Critica a mai observat, în legătură cu ≈, schimbarea de formulă, trecerea lui ~ de la proza de analiză la aceea cu structură epică solidă, cerută de romanul politic în ascensiune.

▼ București, Cartea Românească, 1971; București, Eminescu, 1973; cu o pref. de Nicolae Manolescu, București, Minerva, 1977; cu o pref. de Ion Bogdan Lefter, București, Albatros, 1986.

■ *A madarak*, tr. de Csiki László, București, Kriterion, 1973; *Die Vögel*, tr. de Georg Scherg, Cluj-Napoca, Dacia, 1975; *Vtáci*, tr. de Maria Kovacova, Bratislava, Smena, 1979.

● Premiul C.S.C.A.; Premiul „Ion Creangă” al Academiei R.S.R. pe anul 1970.

◆ N. Manolescu, CNT, 1970, 42, 3; Fănuș Neagu, *Aceste păsări-năluci*, LCF, XIII, 1970, 49, 3; S. Damian, *Oglinda*, LCF, XIII, 1970, 49, 3; Liviu Petrescu, ≈, TR, XIV, 1970, 50, 3; M. Iorgulescu, R. III, 1970, 51, 14–15; Lucian Raicu, RL, III, 1970, 52, 9; Eugen Simion, LCF, XIII, 1970, 52, 3; AL. Protopopescu, TMS, V, 1970, 12, 4; Mircea Vaida, *Timpul prozei*, RL, IV, 1971, 2, 8; Liviu Leonte, CRC, VI, 1971, 2, 8; Radu Damaschin, AFT, VI, 1971, 1, 6–7; Vlad Sorianu, ATN, VIII, 1971, 1, 9; Al. Piru, *Evoluția prozei*, R, VIII, 1971, 1, 11; Paul Drogeanu, UNVR, 1971, 1, 13; G. Dimisianu, FC, XX, 1971, 7, 20; Liviu Petrescu, *Literatură politică*, TR, XV, 1971, 7, 3; Constantin Pricop, CL, II, 1971, 2, 57–59; Petru Poantă, EX, III, 1971, 1–2, 4; Ion Maxim, O, XXII, 1971, 2, 69–72; Paul Georgescu, VR, XXIV, 1971, 2, 69–72; Vladimir Pană, ALB, LXXIV, 1971, 10, 6; Grigore Smeu, *Tăcerile indeterminate*, RL, IV, 1971, 16, 16; *Cinci opinii despre o carte*, RL, IV, 1971, 17, 5; 8–9; Dana Dumitriu, ARG, VI, 1971, 4–5, 10; Constantin Coroiu, *Personaj și destin*, CRC, VI, 1971, 19, 6; Petru Poantă, *Experimente în romanul românesc contemporan*, ST, XXII, 1971, 3, 23; Vasile Sălăjan, TR, XV, 1971, 30, 2; Ion Drăgănoiu, *Sensurile socialului*, RL, IV, 1971, 34, 5; 10; S. Damian, *L'obsession du vrai*, REVR, XXV, 1971, 3, 84–87; Mihai Sin, VTR, I, 1971, 5, 5; Elena Stan, *Romanul politic în trei ipostaze*, RITL, XX, 1971, 4, 593–600; Traian Podgoreanu, *Liviu Dunca și destinul*, RL, V, 1972, 6, 7; Ion Apetroaie, ≈, *dialectician al stărilor lăuntrice*, CRC, VII, 1972, 5, 5; 6; Damian, *Fals*, 128–136; Protopopescu, *Volumul*, 194–201; Victor Atanasiu, *Sub tirania fragilității*, LCF, XVI, 1973, 47, 7; Georgescu, *Printre cărți*, 276; Petrescu, *Scritori*, 135–138; Raicu, *Structuri*, 326–328; Georgeta Horodincă, *O altă vedere*, LCF, XVII, 1974, 3, 3; 9; Nicolae Manolescu, ≈, RL, X, 10, 9; Georgeta Horodincă, *Și păsările, desigur păsările*, CNT, 1977, 47, 10; Mioara Apolzan, *Cronica familiei Dunca*, RL, XI, 1978, 22, 5; Stănescu, *Jurnal*, 86–90; Băileșteanu, *Refracții*, 137–142; Coroiu, *Dialoguri*, 104–113; Steinhart, *Incertitudini*, 144–149; Ion Bogdan Lefter, *Autenticitatea lui ~*, CL, 1981, 1, 7; Cornel Moraru, ≈, IL, 1981, 4, 592–600; Piru, *Istoria*, 526; **, *Sinteze*, 169–172; Florin Manolescu, ≈ *als Romanschriststeller*, CREL, 1982, 4, 70–74; Gorcea, *Structură*, 179–181; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatură română în școală*, RL, XVI, 1983, 18, 19; Ion Vasile Șerban, *Critică sociologică*, 242–247; Lăzărescu, *Romanul*, 252; Radu G. Teposu, *Fețele romanului politic*, RL, XVII, 1984, 6, 3;

Nicolae Ioga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor '70*, ST, XXXV, 1984, 6, 33; L. Leonte, *Autenticitatea memoriei*, CRC, XIX, 1984, 28, 5; Ion Rotaru, *Proza românească de după Eliberare*, LLE, XIII, 1984, 3, 20–22; Odangiu, *Romanul*, 65; Cornel Moraru, *Spațiul monologului*, RL, XVIII, 1985, 35, 5; Ioana Bot, ≈, TR, XXXI, 1987, 6, 4; Bucur Demetrian, *O radiografie a textului*, R, 1987, 11, 10; I. Holban, *Profiluri*, 204–218; I. Rotaru, *O istorie*, III, 765; 767; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 212; 237–239; Alex. Ștefănescu, *Prim-plan*, 181; Ion Buduca, *Destine paralele*, OP, XV, 1988, 1–2, 16; Olga Chițu, *Liviu Dunca și psihologia eșecului*, ATN, XXV, 1988, 3, 3; Constantin Miu, *Criza de conștiință a personajului în romanele lui ~*, R, 1988, 4, 6; Liviu Leonte, ≈, CRC, XXIII, 1988, 25, 7; Paul Cornea, LL, III, 1988, 471; Cosma, *Romanul*, I, 138–139; Cristian Moraru, ≈, 35–39, 56–87; Traian Podgoreanu, *Necesitate și libertate*, RL, XXII, 1989, 7, 5; Camelia-Felicia Drăghici, *Simbol și reprezentare în romanul ≈ de ~*, LL, II, 1989, 152–161; Leonte, *Prozatori*, II, 199–206. □ V. și Vestibul, 1967.

IVĂNCEANU Vintilă, *Milorad de Bou-teille*, București, Cartea Românească, 1970, 320 p. Roman-experiment, biografie inventată a unui personaj plasat fictiv în evul mediu. Aventurile sale de tip picaresc sunt tratate hilar și fantezist.

◆ Dan Laurențiu, LCF, XIV, 1971, 9, 2.

LEU Cornel, *Femeia cu ochi albaștri*, Iași, Junimea, 1970, 280 p. Fragment: ≈, CRC, V, 1970, 23, 6. Roman în roman. Scriere tezistă. Evocă disputa dintre ideal și compromis și rolul acesteia în determinarea conștiințelor umane. În miezul cărții, Ada, personaj ideal, scrie o carte despre ea și iubitul ei Gib, un individ „stricat”, „compromis”. Această neconcordanță, care nu produce însă tragedie, ci doar insatisfacție, se reflectă în imaginea marelui simbol al „femeii cu ochi albaștri”, personaj real, de mare notorietate, care a parcurs la rândul-i drumul dintre nobilul tragism și compromisul ridicul. La intersecția dintre aceste planuri ≈ devine în egală măsură un roman politic, unul filozofic și unul erotic.

▼ București, Albatros, 1977.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 47, 15; Valentin F. Mihăescu, *Eros și ethos*, LCF, XXI,

1978, 5, 2; Valentin Tașcu, *Teoria „petelor de necompromis”*, ST, XXIX, 1978, 2, 13.

LUCA Remus, *Drum de soartă și răzbu-nare. O baladă din Ardeal*, București, Albatros, 1970, 446 p. (Cutezătorii). Roman de aventuri, având în centru figura unui țaran răzvrătit, Vălean, împotriva abuzurilor comise de administrația habsburgică în Transilvania. Face parte din seria romanelor cu haiduci, dar are ca substrat sentimentul luptei naționale de eliberare de sub jugul străin.

◆ Eugenia Tudor, VR, XXIV, 1971, 3, 92–94.

LUCA Ștefan, *Nu e senină dimineața*, București, Albatros, 1970, 192 p. (Aventura, 2). Roman polițist.

MAIORESCU Toma George, *Uciagașul și floarea. Antiroman aleatoric și polițist în urmărirea ideii*, București, Eminescu, 1970, 86 p. Roman-experiment, explicat în mare parte prin lungul său subtitlu. Este scris în formă versificată, iar primul cap. este fascimilat. Versul face parte integrantă, crede ~, din ființa prozei, începând cu *Istoria ieroglică*. Cartea presupune o metaforă, jucată teatral de un OM cu JOBEN, pivotând pe câteva întrebări existențiale. Lumea absurdului nu este departe de această mișcare „aleatorică” de idei. ≈ e un pseudoroman interesant, limpede, în ciuda tehnicii sale alambicate.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 4, 14–15; Viola Vancea, *Sub semnul granitului*, RL, IV, 1971, 12, 8; George Muntean, CNT, 1971, 15, 3; Valentin Tașcu, TR, XV, 1971, 16, 3; Damian Necula, VR, XXIV, 1971, 6, 142–144; Popa, *Dicționar* 2.

MANEA Norman, *Captivi*, București, Cartea Românească, 1970, 334 p. Face parte din ciclul *Variante la un autoportret*. Roman-eseu asupra condiției umane. Realizează o analiză minuțioasă (în tehnica detaliului semnificativ) a stărilor psihice ale câtorva personaje (Monica Smântănescu, Mihai Burlacu) din trei unghieri de observație, corespunzând cu trei moduri narative (și trei pronume personale: *Ea, Tu, Eu* – cum sunt intitulate, de altfel, cele trei capitole ale cărții).

Notația autorului este minuțioasă, mergând până la amănuntul întâmplător. Ca și celelalte romane ale lui ~, care sunt, „în ultimă instanță, reprezentări ale unor itinerarii spirituale” (Mircea Iorgulescu), ≈ este o carte în care „confesiunea se transformă într-o expresie a solidarității umane” (idem). Marian Popa observă și că „[...] remarcabilă e analiza psihologică subtilă, realizată în funcție de un alter-ego al autorului, de obicei un tânăr voluntar, lucid, intelectualist, cu gustul cauzisticii”. Pornind de la acest ultim element, lectura romanului este dificilă. Constatare debutul în roman al lui ~.

◆ Dana Dumitriu, ARG, VI, 1971, 2, 6–7; Vasile Sălăjan, TR, XV, 1971, 10, 3; Viola Vancea, *Fericirea lui Sisif*, RL, IV, 1971, 17, 10; Radu Enescu, F, VII, 1971, 5, 4; Marcel Corniș Pop, „Gigantismul” intențiilor și incertitudinile realizării în proza actuală, O, XXII, 1971, 66–69; Petrescu, *Scritorii*, 112–117; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVIII, 1975, 32, 6; Maria-Luiza Cristescu, *Arta ca ipoteză de viață și romanul ca ipoteză de roman*, ST, XXXIV, 1983, 9, 10; 51; I. Holban, *Profiluri*, 251–254; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 400–404. □ Florin Mugur, *Setea de desvârșire*, T, VI, 1977, 3, 39–40; Radu Mareș, *Cu ~*, TR, XXI, 1977, 36, 5; Rodica Florea, *Adecvarea experimentului*. (~), RITL, XXVI, 1977, 4, 485–490; Popa, *Dicționar* 2; Cornel Moraru, *Proza lui ~*, VTR, VIII, 1978, 11, 4; Iorgulescu, *Scritorii*, 210–214; Al. I. Ștefănescu, *Codicil la un „Roman '78”*, RL, XII, 1979, 11, 5; Mugur, *Profesiunea*, 203–217; Maria Mailat, *Cu ~*, VTR, X, 1980, 5, 5; Gheorghe Grigurcu, *Cu ~*, F, XVII, 1981, 12, 6–7; Iulian Neacșu, *Nostalgiile administrative*, LCF, XXV, 1982, 7, 6; Tania Radu, *Realismul detaliului*, FC, XXXI, 1982, 22, 14; Simuț, *Diferența*, 146–149; Anton Cosma, *Anchetarea eului*, VTR, XIII, 1983, 12, 14; Manea, *Pe contur*, 82–96; 100–114.

MĂRGEANU Nicolae, *Romanul care ucide*, Cluj, Dacia, 1970, 304 p. Fragmente: *Capcana*, AST, IV, 1969, 6, 17; *Umbra în creștere*, TR, XIII, 1969, 43, 4–5; *Cina cea de taină*, O, XX, 1969, 11, 7–13. Roman polițist, de o factură mai deosebită. Autorul încearcă să evite șabloanele genului, creând o atmosferă de culpabilitate generală, în legătură cu omorul anchetat. Acțiunea e abil condusă, ajungându-se astfel ca autorul moral al crimei să

fie autorul-povestitor care scrie romanul, în timp ce crima se programează.

◆ M. Cerbu, O, XXII, 1971, 1, 108; Valentin Tașcu, ST, XXII, 1971, 4, 115–116; G. Dimisianu, FC, XX, 1971, 23, 14; Ion Negoïtescu, *Un roman moral?*, LCF, XV, 1972, 26, 2.

MATEESCU Constantin, *Noaptea și ziua*, București, Eminescu, 1970, 158 p. Romanul unui caz de conștiință. Adrian Ionescu, tânăr inginer, are un accident de automobil și fuge de la locul faptei. Împreună cu iubita sa Luly trăiește cosmarul culpabilității. Amândoi merg și mărturisesc cazul. Dar în realitate nu se întâmplase nimic grav. Text schematic, redus la cele două personaje, aflate într-un dialog convențional.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 32, 14–15.

MIHAIL Nicolae-Paul, *Demascarea lui Turnesol*, București, Ion Creangă, 1970, 250 p. Roman pentru copii, în care joacă și spiritul de observație concură la rezolvarea unui caz cu un ușor aer polițist.

MUNTEANU Aurel Dragoș, *Scarabeul sacru*, București, Cartea Românească, 1970, 262 p. Fragmente: ≈, GL, XV, 1968, 39, 5; *Sub clopotul de sticlă*, RL, II, 1969, 27, 18; 20; *Unde ești copilărie...*, RL, III, 1970, 8, 17–19; *Valul*, ARG, V, 1970, 2, 6–7; Thanatos, LCF, XIII, 1970, 12, 4–5; 7; *Jocul petalelor galbene*, ST, XXI, 1970, 5, 39–43; *Valul*, LCF, XIII, 1970, 28, 4–5; *Leon și ultimii săi trandafiri*, LCF, XIII, 1970, 35, 4. Roman-eseu, tratând tema sensului existentei și al morții. Face analize asupra a trei vârste, ilustrate prin trei personaje: Gabriel Serbac, un copil, Georges Fotiade, un tânăr cu veleități literare, și Leon Bulgărescu, un om în vârstă. Gândurile și faptele lor (reduce ca întindere) par a fi independente, dar ele se intersectează în plan tantic. Experiența morții pe care o parcurge conștient Leon acționează și asupra sentimentelor celorlalți doi. În planul evocării, cele trei personaje substituie, în ordine, jocul copilăriei, cu erosul și înțelepciunea, în interacțiune logică, ca într-un cunoscut poem aforistic de Blaga.

După Mircea Iorgulescu, ≈ este „un adevărat eseu cu personaje, având drept obiect o meditație despre moarte văzută ca factor al echilibrului cosmic, al infinitului circuit al lumii...”.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 43, 14; Viola Vancea, *Limitele livrescului*, RL, III, 1970, 45, 8; Alex. Ștefănescu, *Roman și personaj*, LCF, XIII, 1970, 45, 3; Aurel Sasu, TR, XIV, 1970, 46, 2-3; Dana Dumitriu, *Autonomia intelectuală a romanului*, RL, III, 1970, 47, 4; Mirela Roznoveanu, TMS, V, 1970, 11, 7; Alexandru Dobrescu, CRC, V, 1970, 50, 3; Liviu Petrescu, *Obsesia vidului*, TR, XIV, 1970, 52, 2-3; Al. Piru, *Evoluția prozei*, R, VIII, 1971, 1, 11; Mircea Iorgulescu, REVR, XXV, 1971, 3, 93; Petrescu, *Scritori*, 103-112; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scritori*, 220; Băileșteanu, *Refracții*, 231-238.

MUNTEANU Francisc, *Încotro?*, București, Eminescu, 1970, 288 p. Roman social, având ca temă recuperarea unei tinere aflate în pragul rătăcirii. Sanda Dobrescu, adolescență provenită dintr-o familie destrămată, este pe cale de a intra sub influența unei prostituate. Intervenția ofițerului de miliție Petre Popescu are drept rezultat întoarcerea fetei pe calea muncii și a iubirii adevărate. Roman cu teză, de tip demonstrativ, convențional.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 51, 15.
□ V. și *În orașul de pe Mureș*, 1954.

NEAMȚU Leonida, *Știi, Lavinia, caracatițele...*, Cluj, Dacia, 1970, 188 p. Roman fantezist, aparent nestructurat, scris într-o manieră de experiment continuu, care a ajuns să-l caracterizeze pe ~. Teoriile proprii de la care pornește sunt la fel de derutante. Despre ≈ spune că e format din „variațiuni pe trei teme date: dragostea, moartea și zborul”. Un personaj delicat, bine conturat, reprezentând iubirea, este Lavinia, un fel de Otilie post-belică. Un personaj cu iz fantastic reprezintă moartea: Sergiu Ceclan. „Zborul” aparține personajului Marian Ceclan, care ține locul autorului. În ansamblu, este un roman prea puternic influențat de „noul roman francez” al deceniului al 7-lea al sec. XX.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 23, 14; Valentin Tașcu, TR, XIV, 1970, 32, 2.

NEAMȚU Leonida, *Moartea ca o floare de „nu-mă-uita”*, București, E.M., 1970, 144 p. Roman polițist cu accente fanteziste, ușor ironic.

NEDELCOVICI Bujor, *Ultimii*, București, Eminescu, 1970, 362 p. Face parte din ciclul *Moștenitorii*, din care vor mai apărea romanele *Fără vasele* (1972) și *Noaptea* (1974). Roman de analiză psihologică, plasat printre urmașii burgheziei de dinaintea celui de-al doilea război mondial. Pretextul este furnizat de o anchetă criminalistică, prilejuită de accidentul mortal al soțului unei femei de tip bovaric (doamna Rujinski), care-și imaginează că ea este vinovată. În exaltarea ei, aceasta comite într-adevăr o crimă, iar apoi se sinucide. Personajul de referință al acestor fapte, care e și confesorul celorlalte, e poștașul Petran. În această societate închisă, lipsită de obiective sociale, se dezvoltă meditații pe teme psihologice, sunt invocate fapte din lumi trecute, au loc întâmplări fără ecou în existența prezentă. Problemele capitale ale fluxului meditativ sunt cele legate de destin și de ereditate. Romanul lasă impresia că se scrie singur, în baza unui stimulente cu caracter de parabolă. Aspectul social rămâne evanescent, iar acțiunile nu conturbă, cu concretețea lor, abstracțiunea sensurilor implicate.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 26, 14-15; Alexandru Ștefănescu, *Tehnica reușărilor succesive*, LCF, XIII, 1970, 26, 2; N. Manolescu, CNT, 1970, 27, 3; Liviu Petrescu, TR, XIV, 1970, 28, 2-3; Lucian Raicu, RL, III, 1970, 33, 9; Dan Cristea, ARG, V, 1970, 9, 15; Mihai Ungheanu, *Ambiguitatea și echivocul formulei polițiste*, CNT, 1970, 42, 3; Al. Dobrescu, *Virtuțile romanului „polițist”*, CRC, V, 1970, 43, 8; S. Damian, *Primul roman*, RL, IV, 1971, 4, 8-9; Alexandru Ruja, O, XXII, 1971, 4, 86; Stănescu, *Cronici*, 156-160; Damian, *Fals*, 67-72; Simion, *Scritori*, III, 435-436; Mircea Iorgulescu, *Forța realului*, RL, XIX, 1986, 11, 10. □ Aureliu Goci, *Romanele lui ~*, R, X, 1973, 1, 7; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1973, 3, 4; ~, CL, 1973, 9, 10; Petrescu, *Scritori*, 129-135; Iorgulescu, *Rondul*, 110-120; Constantin Pricop, *Istorie și memorie*, TR, XIX, 1975, 6, 6; Ungheanu, *Arhipelag*, 192-207; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XIX, 1976, 4, 6; Raicu, *Critica*, 157-159; Sultana Craia, *Lupta cu tentațiile*, LCF,

XX, 1977, 25, 3; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scriptori*, 224–226; Maria Mailat, *Cu ~*, VTR, XIV, 1984, 10, 5.

NEDELUCU Șerban, *Inima omului*, București, Eminescu, 1970, 210 p. Fragmente: ≈, ALB, LXXI, 1968, 32, 4; *Zile de august*, ALB, LXXII, 1969, 34, 6. Roman politic. Personajul principal, Petre Viziru, ilegalist, luptător în Spania, aflat în fruntea luptei pentru instaurarea regimului comunist, i se face o „nedreptate”. Este exclus din partid, din cauza pierderii accidentale a carnetului de membru. Cel în cauză face un infarct. Urmează apoi o lungă perioadă de anchetă, prilej cu care este rememorată activitatea remarcabilă a personajului în plan politic. În cele din urmă Petre Viziru e reabilitat.

◆ George Muntean, CNT, 1970, 31, 3; V. Vancea, *Literatura parazitară*, RL, III, 1970, 33, 9.

NEDELUCU Șerban, *Rada – sora haiducilor*, București, Ion Creangă, 1970, 118 p. Roman de aventuri, pentru copii și tineret, inspirat din viața haiducilor de la începutul secolului al XVIII-lea. Tema haiduciei e completată cu lupta împotriva turcilor.

O NEDELUCU Șerban, *Crimă nepedepsită*, fragment din romanul *Dragoste târzie*, ALB, LXXIII, 1970, 35, 3.

NICULESCU Maya, *Vraciul din Himalaia*, București, Albatros, 1970, 220 p. Roman exotic. Dan Ardelea, plecat într-o misiune în India, află că este grav bolnav. În căutarea tămăduirii, ajunge în preajma munților Himalaia, unde ia contact cu practicile yogine și cu credințele hinduse. În final se vindecă.

NIȚĂ Petre, *Cine se joacă*, București, Eminescu, 1970, 160 p. Roman de autoanaliză. Personajul principal, Pavel Ursu, un tânăr atlet, trăiește câțva timp sub amenințarea sfârșitului, datorită unui diagnostic pus greșit de un medic. După câteva disperate experiențe erotice, când află de eroarea comisă, se reîntoarce la viața normală.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 2, 15.

NOR Radu, *Acțiunea Pirat*, București, E.M., 1970, 236 p. Roman polițist.

NORAN Sever, *Formula magică*, I–II, București, E.T., 1970, 56 + 56 p. (Clubul temerariilor, 68–69). Roman polițist pentru tineret.

OCHINCIUC Ion, *Acasă, fugarule!*, București, Albatros, 1970, 244 p. Roman social, adresat copiilor. Sunt relatate aventurile de vacanță ale unui elev care merge cu trenul de la București în nordul Moldovei. Cu acest prilej contribuie la prinderea unui hoț de buzunare.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 27, 14–15; V. Vancea, *Literatura parazitară*, RL, III, 1970, 33, 9.

OMESCU Corneliu, *Enigma*, București, Eminescu, 1970, 214 p. Roman social, pornind de la anchetarea dispariției a doi tineri, inginerii Pavel Dârlea și Zoe Iannis. O voce abstractă anchetează cazul. Acțiunea se încheagă din „răspunsuri”, „hârtii” (declarații) și „role” (înregistrări). Situația celor doi dispăruți nu este clarificată, dar, din depoziții, se reconstituie atmosfera de muncă, destinele personajelor, problemele lor sufletești etc.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 21, 11; **, CRC, V, 1970, 23, 7; Dana Dumitriu, REVR, XXIV, 1970, 4, 112.

OPRIȚĂ Mircea, *Argonautica*, București, Albatros, 1970, 184 p. Roman SF scris în manieră parodică.

▼ Cluj-Napoca, Dacia, 1980.

◆ C. Cubleşan, TR, XV, 1971, 4, 2–3; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XIX, 1976, 14, 6; Iorgulescu, *Scriptori*, 227–229; Artur Silvestri, *Două ipostaze SF*, LCF, XXIII, 1980, 19, 2; Sorin Titel, *Anticipație și parodie*, RL, XIII, 1980, 22, 10.

ORLEANU Ada, *Atunci au tras toate clopotele*, București, Eminescu, 1970, 366 p. Fragment: *În refugiu*, LCF, X, 1967, 32, 4. Roman social de tip frescă, având drept fundal participarea României la primul război mondial. Este urmărită existența câtorva familii burgheze din Oltenia, în timpul ocupației germane. Pe de altă parte, în Moldova sunt consemnate acțiunile de luptă care au dus la eliberarea țării și la care au luat parte și bărbații din aceste familii. Războiul

se impune ca personaj și ca determinant al relațiilor sociale.

◆ Laurențiu Ulici, CNT, 1970, 23, 3; Marcel Comiș-Pop, O, XXI, 1970, 7, 88-89; Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 33, 15; Popa, *Dicționar* 2.

PANAITESCU Horia, *Cu duhul blândeții*, București, Cartea Românească, 1970, 154 p. Mic roman social și politic. Vincențiu Bundan iese în 1944 din închisoarea politică de la Caransebeș și își continuă viața în condițiile create de evenimentele de după 23 August 1944. În paralel, se desfășoară povestea sa de dragoste cu Dana.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 47, 14.

PAPILIAN Alexandru, *Dihorul*, București, Cartea Românească, 1970, 206 p. Romaneseu, în linia literaturii „de idei”, de actualitate în epocă. Acțiunea este aproape inexistentă, deși finalul rămâne marcat de uciderea personajului central, Troceanu. Acesta e un tânăr „furios”, negativist, care sfidează totul: colectivitatea, iubirea, părinții, prietenia. Este însă un individ inteligent, care respinge întregul conformism al vieții, toate „dulcegăriile” ei ieftine, optând pentru marea competiție a gândirii. O parte a romanului este formată din însemnările sale cu caracter eseistic. Altă parte este consacrată observațiilor altora în legătură cu personalitatea sa. Roman în genul literaturii de frondă, de tip experimental, este, în opinia lui Mircea Iorgulescu: „Mai puțin un roman în accepțiunea comună, ≈ are aspectul unei *povestiri filosofice*. Personajele sunt lipsite de autonomie, ilustrând sau întrupând abstracții, conțurându-se noțional și nu concret epic. Ideile, la nu expunerea de idei, formează însă materia vie a cărții, desfășurându-se într-o mișcare patetică, agitată, imprevizibilă ce transformă narațiunea într-un simplu cadru expozitiv, destul de sumară de altfel”. După Marian Popa: „Romanul e cea mai completă analiză românească a negativismului nemotivat; procedeele folosite amintesc mai ales de Faulkner”.

◆ Marin Preda, *Un nou scriitor*, LCF, XIV, 1971, 1, 1; 7; Dinu Flămând, LCF, XIV, 1971, 10, 2; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 11, 14;

Al. Dobrescu, CRC, VI, 1971, 14, 3; Marian Popa, SPM, 171, 19, 4; Petru Poantă, EX, III, 1971, 4, 4; N. Prelipceanu, TR, XV, 1971, 20, 4; Nicolae Ciobanu, LCF, XIV, 1971, 31, 2; Constantin Pricop, CL, II, 1971, 5, 94; T. Tihan, ST, XXII, 1971, 2, 32; Georgeta Horodincă, *Cărțile autorilor tineri* -, LCF, XIV, 1971, 24, 7; Nicolae Manolescu, CNT, 1971, 25, 3; Dana Dumitriu, ARG, VI, 1971, 7, 6; Anton Cosma, *Un polemist* -, TR, XVIII, 1974, 27, 3; Nicolae Oprea, *Un roman - reconstituire*, EX, VI, 1974, 5-6-7, 14; Fănuș Băileșteanu, -, AFT, X, 1975, 10, 213; Mircea Iorgulescu, -, XIX, 1976, 13, 6; Popa, *Dicționar* 2, Iorgulescu, *Scritori*, 229-230; Alboiu, *Un poet*, 66-68; Băileșteanu, *Refracții*, 244-245; Raicu, *Fragmente*, 382; Laurențiu Ulici, *Puntea și carena*, RL, XIV, 1981, 41, 11; Alex. Ștefănescu, *O cale posibilă*, RL, XVI, 1983, 14, 4; Lucian Raicu, *Ispia schimbării*, RL, XVI, 1983, 27, 11.

PARDĂU Platon, *Scara lui Climax*, București, Eminescu, 1970, 152 p. Roman-confesiune, de tip epistolar. Personajul I. scrie scrisori lui Grig, un prieten vechi, care tocmai a decedat, scrisori stimulate de o serie de lucruri care trebuiau spuse. E vorba deci de scrisori fără destinatar, îndreptate către neant, în care personajul își rememorează întreaga viață, evenimentele de după 1944, emițând idei despre sensurile existenței etc. Personajul I. reușește astfel să dea o nouă viață personalității celui decedat, astfel încât, când el însuși moare, într-un accident de tren, altcineva, „îl anunță de aceasta chiar pe Grig”. Simbolic, este vorba de un dialog între defuncți, pe teme de viață. În acest sens metafora „scării lui Climax” se explică.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 3, 15; Viola Vancea, *Sub semnul gratuității*, RL, IV, 1971, 12, 8; Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 12, 2; George Muntean, CNT, 1971, 16, 3; Val. C. Neștian, CL, II, 1971, 85-86; Emil Manu, ATN, VIII, 1971, 6, 4; Vasile Chifor, *Note la proza lui* -, T, IV, 1975, 2, 27; Ciobanu, *Incurșiuni*, 175-182; Odangiu, *Romanul*, 148-151.

PĂRUȘ Marcel, *Pasărea care râde*, București, Eminescu, 1970, 368 p. Roman social. Este scris într-o tehnică aparte: dialogul prin monoloage alternative. Doi soți, un director comercial și o ingineră, își motivează existența cuplului lor de 14 ani în funcție de o

îndoială ce se ivește la un moment dat. Fiecare își rememorează tinerețea, perioada de studii, începuturile căsniciei etc. Acțiunea se petrece la Constanța, cu un minim de epic și cu foarte mult comentariu pe marginea unor fapte de viață obișnuite. Încercările de filozofie sunt minore.

◆ Al. Protopopescu, TMS, VI, 1971, 1, 4; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 7, 15; Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 8, 3; Viola Vancea, *Sub semnul gratuității*, RL, IV, 1971, 12, 8; Lucia Feneșan, VR, XXIV, 1971, 5, 139–140; Popa, *Dicționar 2*.

PĂUNESCU Adrian, *Cărțile poștale ale morții*, București, Albatros, 1970, 116 p. Mic roman pseudopolitist. Poștașul Chefariu, personajul central, este mesagerul involuntar al sentinței tragice. Cartea este o meditație pe această temă.

◆ George Pruteanu, CRC, VI, 1971, 8, 3; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 8, 15.

PETRAN Iosif, *Faruri de ceață*, București, Eminescu, 1970, 230 p. Roman social, inspirat de lumea intelectualilor, a artei filmului și a presei. ≈ conține reflecțiile unui gazetar pe marginea unor călătorii în țară și în Polonia.

◆ M. Iorgulescu, RL, III, 1970, 48, 14; Aurel Sasu, TR, XIV, 1970, 50, 2.

PETRESCU Radu, *Matei Iliescu*, București, Eminescu, 1970, 488 p. Fragmente: *Drumuri*, VR, XX, 1967, 5, 37–62; *Omul cu aripi*, RL, I, 1968, 12, 17–18; *Despărțirea*, RL, III, 1970, 2, 16–17. Roman de dragoste, scris într-o manieră personală, chiar dacă cu unele ecouri din Marcel Proust. Cartea face analiza unei personalități, Matei Iliescu, realizată din perspectiva sentimentul său de dragoste. Adolescent fiind, se îndrăgostește de soția unui avocat, prieten cu familia sa. Iubirea este împărțită, dar e complicată prin barierele morale ce o împiedică inițial, apoi prin diferența de vârstă și de experiență dintre cei doi și, în cele din urmă, prin puternicele reveniri ale eroului într-o copilărie „matură”. Ambele personaje suferă de o anume exaltare, provenită, la tânăr, dintr-o uriașă intelectualizare a sentimentelor, iar la Dora, dintr-un

bovarism dus până la sadism. Tocmai de aceea iubirea lor, crescând, întretine la fel de puternic și morbul care o va ucide. Inevitabila despărțire din final, deși are la bază motive neimportante și se petrece în surdină, ia proporțiile unui crah sufletesc. Astfel concepută, anamneza deviază romanul de la o primejdioasă capcană romantică prin fine recursuri la psihanaliză și printr-o construcție romanescă ingenioasă. Gabriel Dimisianu consideră această construcție ca apelând la un principiu al „simultaneității”. Într-adevăr, analiza recurge la un timp interior în cazul ambelor personaje, comprimându-le timpul real, amestecându-le elementele cronologiei sale. Dana Dumitriu a sesizat concluzura dintre „timpul obiectiv și durata interioară”, observație pe care G. Dimisianu o aprofundează: „Modalitatea lui ~ dorește să realizeze un dublu efect: să ofere o imagine a realului perceput din unghi obiectiv și în același timp să capteze fluctuațiile stărilor interioare și a gândirii asociative”.

▼ București, Eminescu, 1973. Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 349–379.

■ *Rendhagyó szerelem*, tr. în lb. maghiară de Bálint Tibor, cu o pref. de Mircea Zăciu, București, Kriterion, 1986.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut pe anul 1970.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 10, 11; G. Dimisianu, RL, III, 1970, 14, 9; Nicolae Manolescu, CNT, 1970, 14, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XXI, 1970, 4, 95–99; Petru Poantă, *Debut*, TR, XIV, 1970, 19, 3; Al. Piru, R, VII, 1970, 5, 11; C. Ungureanu, O, XXI, 1970, 6, 77–79; Viola Vancea, *Prospecțiuni în proză*, RL, III, 1970, 28, 8; Ov. S. Crohmalniceanu, VR, XXIII, 1970, 8, 63–65; Constantin Pricop, CL, I, 1970, 6, 87–88; Dimisianu, *Prozatori*, 182–188; Paul Georgescu, *Înainte de dialog*, RL, IV, 1971, 26, 8; Ardeleanu, *A urî*, 156–161; Stănescu, *Cronici*, 170–175; Paul Georgescu, *Plăcerile cafotiliei*, CNT, 1972, 2, 3; S. Damian, *Focare ale epicului*, RL, V, 1972, 10, 4–5; Magda Ursache, ~: *Patetica nova*, CRC, VII, 1972, 30, 5; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1972, 18, 10; Ion Marcos, TR, XVII, 1973, 32, 2; Norman Manea, *Jurnalul duratei inefabile*, LCF, XVI, 1973, 43, 7; Mircea Horia Simionescu, *Ciudatul*

caligraf -, RL, VI, 1973, 48, 4; George Pruteanu, *Un roman despre absolutul iubirii*, CL, 1973, 21, 9; Georgescu, *Printre cărți*, 149-156; Mihai Sin, *Cu -, VTR*, IV, 1974, 2, 10-11; Alex. Ștefănescu, *Variațiuni pe teme date*, RL, VII, 1974, 27, 4; Iorgulescu, *Rondul*, 188-197; Constantin Stan, *O aventură a livrescului*, LCF, XVIII, 1975, 8, 6; Ardeleanu, *Opinii*, 37-41; Ion Maxim, *Poetica lui -, O*, XXVII, 1976, 1, 3; Vasile Chifor, *Fascinația cuvântului*, T, V, 1976, 1, 40; Ștefănescu, *Preludiu*, 209-213; Popa, *Dicționar 2*; Emil Brumar, *De vorbă cu -, EX*, X, 1978, 6-7, 8-9; Maria-Luiza Cristescu, *Romanul simultaneității*, VTR, X 1980, 5, 10; Mihai Dragolea, *Oginda jurnalului*, EX, XIII, 1981, 6-7, 11; Dumitru Radu Popa, *Obsesia literaturii*, RL, XIV, 1981, 35, 5; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 211-216; Piru, *Debuturi*, 82-86; Ion Buduca, *~ sau absolutul unei faze*, AFT, XVII, 1982, 4, 9; Gorcea, *Structură*, 214-217; Iorgulescu, *Ceara*, 135-139; Ciocărlie, *Eseuri*, 31-37; Gheorghiu, *Reflexe*, 12-15; Ștefan Stoescu, *~ la confluența dintre Joyce și Balzac*, AUB (LLS), XXXIV, 1985, 47-54; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 967-969; 978-981; Eugen Simion, *Un roman flaubertian*, RL, XX, 1987, 37, 4; Eugen Simion, *Romanul autoreferențial*, R, 1987, 10, 7; Carmen Uțanu, *Polifonismul lui -, O*, XXXVIII, 1987, 44, 6; I. Rotaru, *O istorie ...*, III, 850-855; Doina Curticăpeanu, *Constelația vieții*, ST, XXXIX, 1988, 8, 9; Gheorghe Crăciun, *Tradițiile narațiunii simultane*, VTR, XVIII, 1988, 9, 8; Gheorghe Crăciun, *~ et la tradition de la narration simultanée*, CREL, 1989, I, 90-97; Virgil Podoabă, *Itele receptării*, F, XXV, 1989, 7, 6; Simion, *Scriitori*, VI, 260-268. □ Mihai Dinu Gheorghiu, *Severe ludit*, VR, XXXIV, 1981, 2, 15-19; Platon Pardău, *Furtuna interioară*, RL, XV, 1982, 6, 5; Mircea Mihăieș, *Ultimul jurnal*, O, XXXIII, 1982, 5, 2; Geo Bogza, -, RL, XV, 1982, 6, 7; Vlad Sorianu, *Discreția dramei autentice*, ATN, XIX, 1982, 1, 7; Mariana Ceaușu, -, ST, XXXIII, 1982, 3, 25; Alexandru George, *Despărțirea de -, VR*, LXXVII, 1982, 3, 95-96; Val Condurache, *Câștigul cel mare*, CL, LXXXIX, 1983, 1, 5; Liviu Antonesi, *~ și romanul post-flaubertian*, CL, LXXXIX, 1983, 6, 6; Mircea Muthu, *A treia dimensiune*, T, XIV, 1985, 2, 33-34; Doina Curticăpeanu, *„Memento vivere”*, ST, XXXIX, 1988, 5, 5, 12; Mihăieș, *De veghe*, 266-285; Muthu, *Alchimia*, 69-74.

PLĂMĂDEALĂ Leonida, *Trei ceasuri în iad*, București, Eminescu, 1970, 406 p. Roman complex, greu de clasificat. Întâia

aparență este de roman SF. Unui etnic german, Peter Gast, i se transplantează memoria unui muribund, Anton Adam. Personajul este trimis în orașul său din Bavaria, unde nu este recunoscut decât de un nebun, cu toate dovezile ce le dă mamei, logodnicei, prietenilor celui a cărui memorie o primise. Pornind de aici ≈ devine o parabolă și o alegorie a „identității”, a singurătății individului, raportului dintre trup și spirit. În final se descoperă că Gast-Adam este victima unei orori, a unei operații estetice efectuate în somn, în timpul războiului, cu scopul de a ascunde identitatea criminalilor hitleriști. În acest sens ≈ este și un roman politic. Cartea conține un mesaj umanist privind conservarea personalității umane și un refuz al oricărei imixțiuni brutale în datele sacre ale acesteia. După Viola Vancea: „Romanul lui -, ≈, constituie o meditație asupra unui moment dramatic din istorie (cel de-al doilea război mondial), narațiune de largă respirație, notabilă prin siguranța cu care un autor la prima sa carte abordează și dezbate o temă gravă, reușind să se mențină în permanență în intimitatea unor dileme existențiale”. Dana Dumitriu considera ≈ drept „un roman de analiză și un roman-allegorie, o parabolă cu implicații multiple, etice, filozofice, sociale, psihologice, metafizice”.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 19, 11; Alex. Ștefănescu, LCF, XIII, 1970, 23, 2; C. Ungureanu, O, XXI, 1970, 6, 80-81; N. Manolescu, CNT, 1970, 27, 3; Viola Vancea, *Prospecțiuni în proză*, RL, III, 1970, 28, 8; Dana Dumitriu, REV, XXIV, 1970, 4, 112; Liviu Grăsoiu, *Un roman psihologic*, ATN, VIII, 1971, 1, 8; Gheorghe Pitut, *Implicații morale*, RL, IV, 1971, 2, 4.

POP Simion, *Amfora sabină. Adolescență în aventură*, București, Ion Creangă, 1970, 154 p. Roman de vacanță, având la bază o idee polițistă. Un grup care pare a se juca, format dintr-o tânără de 15 ani, Sabina, și doi maturi, tatăl Sabinei și un detectiv pitoresc, urmăresc la Histria pe un contrabandist care scotea din țară valori arheologice. Romanul e vesel și serios, în același timp, și se adresează tinerilor.

◆ Magdalena Popescu, RL, III, 1970, 24, 15.

POPESCU Panait, *Măscăriciul șchiop*, București, Eminescu, 1970, 348 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Lucian Cursaru. Roman al uzinei, având ca personaje tineri muncitori de o semnificativă diversitate. Tocmai de aceea are o structură mozaicată, oferind o imagine multiplă a mediului uzinal. După Lucian Cursaru: „Cartea este o confruntare curajoasă, explozivă între demnitatea umană, tăria de caracter, sinceritatea, generozitatea, curajul înnoirilor și pasivitatea, inadaptabilitatea, grotescul marionetelor de ghips, care trăiesc din servilism, complicitate, filistinism”.

◆ Simion Dănilă, O, XXII, 1971, 6, 73-74.

PRUTEANU Mihai, *Porțile lui Vama Catarina*, București, Albatros, 1970, 212 p. Roman autobiografic, cu caracter poetic. Un adolescent trăiește experiența războiului, într-un sat. Finalul coincide cu schimbările provocate de actul de la 23 August 1944 și cu plecarea croului spre oraș, plin de speranțe.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 11, 15.

RAȚIU Iuliu, *Ah, acești adolescenți!*, București, Albatros, 1970, 364 p. Vol. reproduce și romanul *Planetă de adolescent* (1967). Roman cu tendință moralizatoare, inspirat din viața tinerilor. O elevă, Rodica, trăiește o aventură sentimentală în preajma unui pictor. Colegii și profesorii ei reușesc să-i corecteze drumul și s-o readucă printre ei.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 41, 15.

RĂDULESCU Banu, *Verdictul*, București, Eminescu, 1970, 254 p. Fragment: *Perechea*, R, V, 1968, 8, 14-15; 23. Romanul anchetei unei crime, condusă de o femeie prin intermediul căreia acțiunea „polițistă” dobândește accente sociale și psihologice.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 15, 11; Radu Ciobanu, O, XXI, 1970, 4, 89-90; Al. I. Ștefănescu, REVR, XXIV, 1970, 4, 113; Claudiu Popa, TMS, V, 1970, 8, 2; Popa, *Dicționar* 2.

RICUS George, *O viață aparte*, București, Albatros, 1970, 182 p. Roman de tip științifico-fantastic. Are ca punct de plecare sfârșitul celui de-al doilea război mondial.

◆ Petru Poantă, TR, XIV, 1970, 39, 3.

ROGOZ Georgiana Viorica, *La braț cu ultimul zmeu*, București, Ion Creangă, 1970, 192 p. Roman pentru copii, având drept fundal șantierul construcției hidrocentralei de la Argeș.

ROGOZ Georgiana Viorica, *Vlad, fiul Dracului*, București, E.M., 1970, 270 p. Roman istoric, inspirat din timpul domniei lui Vlad Țepeș.

◆ Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Istorie și ficțiune*, RL, III, 1970, 47, 8; Dan Zamfirescu, CNT, 1971, 7, 3; Camil Baltazar, CL, II, 1971, 4, 92-94.

ROMAN Ludovic, *Aventurile farfuriei zburătoare*, I-II, București, Ion Creangă, 1970, 60 + 60 p. (Clubul temerarilor, 70-71). Roman de tip SF.

RUSE Ion, *Coșava în port*, București, Eminescu, 1970, 280 p. Fragment: ≈, LCF, XII, 1969, 23, 4-5. Roman de atmosferă, având ca subiect viața mahalalelor din porturile dunărene în anii de după cel de-al doilea război mondial. Descrie o lume plină de pitoresc, aparent irascibilă, dar bine intenționată. Din context se desprinde povestea de iubire dintre tânărul Gheorghe Cefalan și o englezoaică. O serie de personaje sunt caricaturate, începând prin nume: popa Colacmare, moș Tună Caraghios etc. Autorul este un bun cunoscător al acestei lumi peștirii, de care s-a mai ocupat și în alte proze.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 29, 14-15; Henri Zalis, *Experiențe mai mult sau mai puțin controversate*, RL, IV, 1971, 32, 8; 10.

SĂLCUDEANU Petre, *De ce văd invers?*, București, Eminescu, 1970, 258 p. Fragmente: *Uneori văd invers*, RL, II, 1969, 51, 18-19; *Didina era mai frumoasă*, TR, XIV, 1970, 15, 3. Roman de atmosferă. Conține confesiunile lui Trandafir Pacoste, copil din flori, legat de viața periferiei. Personajul e un muncitor cinstit, care e acuzat pe nedrept de omor. Puritatea sa se vădește încă o dată în povestea de iubire cu Lenuța, în perioada tulbură ce precede al doilea război mondial. ~ folosește un limbaj frust, colorat, spontan.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 31, 14-15; C. Cubleșan, TR, XIV, 1970, 33, 2; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 327-328. □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SĂLCUDEANU Petre, *Moartea manechinului*, București, Albatros, 1970, 224 p. (Aventura, 3). Roman polițist, avându-l ca personaj central pe anchetatorul numit Bunicul, prezent și în alte romane ale sale.

◆ Horia Bădescu, ST, XXII, 1971, 4, 116. □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SĂLCUDEANU Petre, *Un biet bunic și-o biată crimă*, București, Eminescu, 1970, 294 p. (Clepsidra). Fragmente: ≈, RL, III, 1970, 13, 16-17; ≈, TR, XIV, 1970, 43, 9. Roman polițist, avându-l drept personaj principal pe același anchetator supranumit Bunicul.

□ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SCURTULESCU Ion, *Câmpia*, București, Eminescu, 1970, 110 p. Microroman social. Este prezentat o crâmpiei de viață din mediul rural.

SERGI Cella, *Gențiane*, București, Eminescu, 1970, 328 p. Roman de formație, dedicat unui personaj feminin. Rada Ionac, fiică de oameni săraci, despărțită, se călește în focul vieții. Trece singură prin război, îndeplinind greaua misiune de soră medicală. Răzbate cu greu prin școală și are de suferit din pricina caracterului ei tare, orgolios. O ispitește cariera teatrală și pătrunde, cu eforturi și sacrificii, în această lume, greutățile fiind sporite de atmosfera anilor de după război. În cele din urmă își atinge țelul de a face regie de teatru. ≈ este romanul unui personaj de excepție, gata să înfrunte obstacolele.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 10, 15; N. Carandino, TR, XV, 1971, 24, 2-3; Gabriela Melinescu, FMI, XXIV, 1971, 6, 42; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXV, 1972, 7, 75-79.

STOICESCU Marius, *Zeul cu pistrui. 7 crime pasionale*, București, Eminescu, 1970, 192 p. Roman-experiment, scris în falsă manieră polițistă și în spiritul dicteului automat. Pornindu-se de la câteva pretexte

se ajunge la halucinații, la coșmaruri create prin tortură, totul petrecându-se într-un spațiu și într-un timp nedefinite. Polifonic și plurivoc, ≈ este influențat de „noul roman” francez.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 28, 14; Petru Poantă, TR, XIV, 1970, 34, 2; S. Damian, *Primum roman*, RL, IV, 1971, 4, 8-9; Damian, *Fals*, 67-72.

STURZU C., *Vatra legendelor*, București, Albatros, 1970, 208 p. Roman fantastic, conceput în spiritul cărții *Hanul Ancuței* a lui Sadoveanu. Matia, un zugrav povestitor, istorisește sătenilor întâmplările a patru pribegei, intrați în legendă pe timpurile năvălirii tătarilor. Povestirile sunt pitorești și conțin pilde de înțelepciune.

SUCIU Gheorghe, *Soarele neterminat*, București, Albatros, 1970, 144 p. Este ceea ce s-a numit un „antiroman”, o experiență a scriiturii și a construcției abstracte. După un tipic bine cunoscut, există în ≈ un pretext (polițist) furtul unor tablouri dintr-un muzeu. Dar și acest „fapt” este anulat ulterior, după cum și personajele sunt reduse la apariții obiectualizate. Participă la dezbateră privind înnoirea romanului actual.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 25, 14-15; Gheorghe Andrei, CL, I, 1970, 6, 89-90; Valentin Tașcu, TR, XIV, 1970, 49, 3; Aurel Sasu, *Experiență și istorie*, TR, XVIII, 1974, 25, 3.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Dincolo*, București, Eminescu, 1970, 256 p. Fragmente: *Prima noapte*, ATN, VI, 1969, 3, 10-11; *Sposedante de noapte*, CRC, IV, 1969, 36, 6-7; *Noaptea primului Petru*, RL, 1969, 9, 29-46; *Lunecări*, CRC, V, 1970, 12, 6-7. Romanul unei experiențe dure de viață. Tânărul Petru Petria trăiește secvențe existențiale împotriva cursului normal al frii. Atitudinea sa e precumpănitor „furioasă”.

◆ Magda Ursache, CRC, V, 1970, 21, 8; Magdalena Popescu, RL, III, 1970, 22, 10-11; Constantin Cubleșan, TR, XIV, 1970, 26, 2; Constantin Călin, ATN, VII, 1970, 7, 8-9; Aura Pană, CL, I, 1970, 3, 47-49; Șerban Cionof, CNT, 1970, 38, 3; Voicu Bugariu, V, 1970, 11, 8; Dan Ciachir, VR, XXIII, 1970, 12, 153-154;

T. Tihan, ST, XXII, 1971, 2, 31. □ V. și *Zei obosiți*, 1969.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Paralele*, Iași, Junimea, 1970, 190 p. Fragment: *Să zbori ca pasărea*, CRC, V, 1970, 32, 6-7; *Lunecând*, RL, III, 1970, 30, 28-29; *Surorile*, CL, I, 1970, 3, 11-23. Roman de analiză socială, cu tentă politică. ~ descrie destinul unei familii de intelectuali de la țară, în două timpuri diferite. Viața unei tinere soții, profesoară, rămasă văduvă cu mai mulți copii, în timpul anilor de după război, contrastează cu evenimentele prin care trec copiii ei într-o epocă de destindere, de după 1965. Paralelismul celor două generații este subliniat și în linie psihologică. Sunt scoase în evidență unele abuzuri din trecut, în opoziție cu mersul „fresc” al vieții din actualitatea romanului. Diferite sunt și relațiile dintre copii și părinți în cele două perioade distincte. În acest sens, romanul are și o morală. Pretextul analizei este oferit de moartea femeii, prilej cu care fiii se revăd după o despărțire de 15 ani.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 3, 14-15; Liviu Leonte, CRC, VI, 1971, 3, 8; Leonida Maniu, CL, II, 1971, 2, 54-56; Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 10, 3; Emil Manu, SPM, 1971, 23, 6; T. Tihan, ST, XXII, 1971, 5, 32; Mircea Iorgulescu, REVR, XXV, 1971, 3, 93-94; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Zei obosiți*, 1969.

ȘTEFANOPOLO Alexandru, *Hangița Tudora*, în vol. *Hangița Tudora. Măria-sa Burduja-vodă*, București, Eminescu, 1970, 490 p. Roman istoric, avându-o ca personaj central pe Tudora, mama lui Mihai Viteazul. Istoria se îmbină cu aventura.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 33, 14.

ȘTEFANOPOLO Alexandru, *Măria-sa Burduja-vodă*, în vol. *Hangița Tudora. Măria-sa Burduja-vodă*, București, Eminescu, 1970, 490 p. Roman istoric, inspirat din istoria Moldovei în timpul lui Vasile Lupu. Burduja-Vodă uneltește pentru răsturnarea voievodului.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 33, 14.

O ȘTIRBU Viorel, *Unchiul Iosif*, fragment din romanul *Fără să fi răs o singură dată*, TR, XIV, 1970, 2, 4.

TARCO L., *Aterizare interzisă*, București, E.M., 1970, 134 p. Roman autobiografic, înfățișând perseverența unui tânăr care ajunge aviator în anii din timpul și de după al doilea război mondial. Sunt descrise episoade de luptă aeriană împotriva nemților. Acțiunea principală este dublată de o poveste de dragoste.

TEODORESCU Ion Dumitru, *Țipătul de nuntă al păunului*, București, Eminescu, 1970, 258 p. Fragmente: *Violența fulgi ai acelei zăpezi*, O, XIX, 1968, 9, 67-72; *Noapte cu lună încercănată*, O, XX, 1969, 12, 30-34. Roman de tip faulknerian. Un cuplu, Martin și doamna Mai, se regăsește după un timp și-și rețraiește amintirile, autorul folosind în acest scop diferite unghiuri de analiză.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 36, 14; Cornel Ungureanu, O, XXI, 1970, 10, 62-63; Al. Jelebleanu, Cu ~, O, XXIII, 1972, 1, 15-16; ~, *Mesajul idealurilor nobile*, LCF, XVII, 1974, 22, 3; *~, ~, O, XXV, 1974, 41, 4; Popa, *Dicționar 2*; Lucian Bureriu, Cu ~, O, XXXI, 1980, 25, 2; Adrian Dinu Rachieru, *Fascinația psihologiei*, O, XXXIX, 1988, 30, 7; Adrian Dinu Rachieru, *Un scriitor necomplexat*, O, XXXVI, 1985, 39, 3.

THEODORU Radu, *Regina de abanos*, București, Albatros, 1970, 180 p. Roman de aventuri, plasate în jungla africană. Evocă o acțiune expediționară (românul Ștefan Bogdan, alături de englezi și francezi) pentru cunoașterea triburilor de pigmei.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 27, 15.

TITA Ștefan, *Aventurile tapirului. Roman pentru copii*, București, Ion Creangă, 1970, 84 p. Mic roman pentru copii mici, cu animale exotice.

◆ Căndroveanu, *Literatura*, 213.

TOMOZEI Gheorghe, *Miradoniz. Copilăria și tinerețea lui Eminescu*, București, Ion Creangă, 1970, 250 p. ≈ conține ceea ce anunță subtitlul, adică primele două decenii din viața marelui poet român: perioada de la Ipotești, trecerile prin Bucovina, Blaj, Viena și întâlnirea cu Veronica Micle. Este o viață (biografie) romanțată, dar și poetizată.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1970, 44, 14.

TOPOLOG Ion, *Denisa*, București, Eminescu, 1970, 246 p. Fragment: ≈, CRC, IV, 1969, 47, 6. Roman de dragoste, a cărui acțiune este plasată în viața de studenție. Este scris la persoana I, fiind o radiografie minuțioasă și juvenilă a unei ființe, Denisa, studentă, pentru care un tânăr cercetător face o pasiune în limitele moralității.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, III, 1979, 36, 14–15; Voicu Bugariu, AST, V, 1970, 9, 8; Cornel Moraru, ~, AST, 1978, 4, 13; Regman, *Noi explorări*, 168–169.

○ **ȚUCULESCU I.**, *Chemarea dragostei*, fragment de roman, TMS, V, 1970, 5, 14.

○ **VOICULESCU Elefterie**, *Pioneze în lumea de vise*, fragment de roman, AST, V, 1970, 11, 19.

VOICULESCU Vasile, *Zahei orbul*, Cluj, Dacia, 1970, 260 p. Cu o pref. de Mircea Tomuș. Fragmente: ≈, IL, 1967, 1, 3–24; ≈, TR, XI, 1967, 43, 1–4; ≈, TR, XII, 1968, 28, 4–5; *Rătăcirile – Limanul*, TR, XII, 1968, 46, 4–5; ≈, ST, XX, 1969, 12, 47–61; *Dragoste de orb*, TR, XIV, 1970, 38, 8–9. Roman postum al lui ~. Cuprinde aventura lui Zahei, uriașul din Brăila care și-a pierdut vederea. În căutarea tămăduirii, personajul străbate țara, cu oamenii ei, cu obiceiurile lor. Zahei parcurge astfel o experiență unică. El devine un erou exemplar, „o întruchipare a forței, surprins în atitudine statuară care cheamă de la sine, în modul cel mai firesc, referirile indirecte sau directe la arta sculpturii” (Mircea Tomuș). Zahei ajunge să se împrietenească cu un preot olog, formând un cuplu grotesc și tragic. Până în acest moment, cartea rămâne un text narativ, întemeiat pe povestire (Ion Vlad). Dar experiența sufletească a eroului adaugă semnificații în plus. Mircea Tomuș, cel ce a publicat romanul, remarcă: „Cel dintâi înveliş semnificativ al dramei lui Zahei acesta este: experiența crâncenă a suferinței dusă până la limitele sale, *năpasta* în sens caragialian...”. Zahei petrece 15 ani în ocnă, adică într-un infern pământean. Dar un infern există peste tot, chiar și în sufletul omului. Cartea are astfel o largă gamă de semnificații, între aventura lumească și cea metafizică.

▼ Cluj-Napoca, Dacia, 1986, cu o postf. și bibliografie de V. Fanache; Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 396–412.

◆ Virgil Ardeleanu, *Proza lui ~*, ST, XVIII, 1967, 7; 83–106; Ardeleanu, *Proza*, 256–266; Ion Vlad, TR, XV, 1971, 1, 2; Marian Popa, SPM, 1971, 11, 5; Al. Piru, *Metamorfozele romanului*, RL, IV, 1971, 9, 14; Ov. S. Crohălniceanu, LCF, XIV, 1971, 9, 3; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 10, 14; T. Tihan, ST, XXII, 1971, 4, 82–84; Liviu Grăsoiu, ~ – *romancier*, ATN, VIII, 1971, 6, 6; Ilie Măduța, O, XXII, 1971, 6, 62; Aurel Martin, *Unicul roman al lui ~*, RL, IV, 1971, 33, 8; Popa, *Modele*, 67–68; Vlad, *Convergențe*, 233–236; Nicolae Balotă, ~ *romancier*, CRC, VIII, 1973, 8, 8–9; 9, 5; 11, 9; C. Ungureanu, *Conversație și modelare în proza lui ~*, ATN, X, 1973, 3, 5; C. Ungureanu, *Agonie și parodie*, ST, XXIV, 1973, 3, 6–7; C. Ungureanu, *Itinerarii voiculesciene*, TMS, VIII, 1973, 8, 5; Balotă, *De la „Ion”*, 369–370; Martin, *Metonimii*, 304–307; Apetroaie, V. *Voiculescu*, 233–241; Popa, *Dicționar 2*; 617; *Scritorii români*; Valentina Maria Curticeanu, ~, ALT, 1980, 155–158; Zaharia-Filipaș, *Introducere*, 192–211; ***, *Alte*, 42; Nicu Filip, *Două clipe cu ~*, ALL, 1983, 220–221; Anania, *Rotonda*, 239–259; Victor Crăciun, *Mărturia marilor conștiințe scriitoricești*, CNT, 1985, 35, 7; Ungureanu, *Proza*, 324–355; Nicolae Crețu, ~ *arta povestirii*, CL, XCIV, 1988, 4, 7; Ion Apetroaie, ~, CRC, XXIII, 1988, 21, 7; Lăudat, *Personalități*, 219–220; Tihan, *Apropierea*, 49–52; Diana Adamek, *Lumea înfățișărilor*, ST, XL 1989, 7, 43–48.

ZINCĂ Haralamb, *Crima de la 217*, București, E.M., 1970, 174 p. Roman polițist. Se anchetează asasinarea unui străin, într-un motel. Implicații de spionaj.

ZOTTA Ovidiu, *Toți băieții sunt răi, toți băieții sunt buni*, București, Ion Creangă, 1970, 264 p. Roman pentru copii și tineret, inspirat din viața lor.

■ *Vse rebiata horosi, vse rebiata plohi*, București, Ion Creangă, 1973.

◆ Dana Dumitriu, RL, III, 1970, 23, 15.

1971

AGĂRBICEANU Ion, *Valurile, vânturile...* *Povestire din primii ani după Unire*, în vol.

Opere, VI. *Povestiri și nuvele*, București, Minerva, 1971, 483 p. Fragmente: ≈, ST, VIII, 1957, 6, 13–43; ≈, ST, XV, 1964, 12, 87–99. Vol. mai cuprinde romanele: *Jandarul* (1941), *Păscălierul* (1961) și *Faraonii* (1961). Scurt roman social. Relatează, cu mijloacele unui realism viguros, cazul proletarizării țăranului Ion Roșu, însoțit de o dificilă clarificare de conștiință. Neputându-se integra clasei la care aderă, Ion Roșu este salvat din capcana alcoolismului de comunistul Ion Dobre, care-i descoperă perspectiva revoluției. „În ≈ se vedește o limpezire, un punct de vedere social-politic foarte avansat, o privire analitică precisă asupra realității interbelice” (Mircea Zăciu).

◆ Constantin Cubleşan, TR, XVI, 1972, 7, 14, 8; 9, 14; 10, 14; 11, 4–5; Vatamaniuc, *Agârbiceanu*, 147–149; Zăciu, *Agârbiceanu*, 191–194; Regman, *Agârbiceanu*, 207; Vatamaniuc, *Agârbiceanu. Bibliografie*, XLII, 13, 17, 63, 300; *Scritori români*. □ V. și *Căsnicia lui Ludovic Petrescu*, 1912.

ALMAȘ Dumitru, *Frații Buzești*, I. *Pahar de cale albă*, București, Eminescu, 1971, 514 p. Fragment: ≈, ATN V, 1968, 6, 10; II. *Luceafărul răsărit*, București, Eminescu, 1975, 424 p.; III. *Zborul a rămas*, București, Eminescu, 1977, 486 p. Roman istoric, având ca subiect viața și faptele celor trei frați Buzești, Radu, Preda și Stroe, căpitani ai lui Mihai Viteazul, care participă la toate evenimentele din Țara Românească între 1570 și 1603. Sunt ani de istorie frământată, de aventură, curaj și bărbăție. Ficțiunea însoțește adevărul istoric.

ALMAȘ Dumitru, *Diamantul negru*, București, E.M., 1971, 158 p. (Columna). Apărut mai întâi în f.rev. ALB, LXXI, 1968, nr. 1–23. Roman de aventuri (capă și spadă); ficțiune istorică nedată (cca sec. XVII–XVIII), plină de întâmplări palpitate, motivate de posesia unui „diamant negru”. Atmosferă de epocă.

APOSTOL Constantin, *Război cu zurgălăi*, București, Cartea Românească, 1971, 350 p. Roman social, localizat de ~ într-o regiune familiară autorului, aceea a podgoriei Odo-

beștilor. În preajma și în timpul primului război mondial aici au loc mărunte lupte politice și sociale, mai mult pitorești decât violente. Cartea surprinde interesante psihologii individuale și colective.

◆ Viola Vancea, RL, V, 1972, 3, 11; Mihai Matei, ATN, X, 1973, 2, 6; Popa, *Dicționar* 2.

ARAMĂ Ion, *Rapsodie albastră*, București, E.M., 1971., 276 p. Roman de dragoste. Căpitanul de marină Emil Armașu se îndrăgostește de Anda, o ființă exaltată. Se căsătorește, dar se despart în urma unei aventuri bovarice a frumoasei femei. Roman simplist. Observații din viața marinei militare.

◆ Sorin Titel, RL, V, 1972, 4, 10.

ARIEȘANU Ion, *Vraja sau Transformarea miraculoasă a lucrurilor*, București, Eminescu, 1971, 318 p. Fragmente: *Fotografie* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Neîmblânziții*), O, XX, 1969, 10, 60–62; *Excursie*, O, XXII, 1971, 4, 38–42. Roman social, scris în maniera confesiunilor întretesute. Mărturia tânărului inginer Ștefan Nicodim aduce în prim-plan probleme de serviciu, confruntări din domeniul cercetării, urmărind pasiunea și „vraja” meseriei, dificultățile ei (înfruntarea dintre vechii idoli și gândirea „nouă”, de pildă). Confesiunea personajului Lilai evocă și o poveste de iubire.

◆ Sorin Titel, RL, V, 1972, 8, 10; Simion Dima, O, XXIII, 1972, 3, 61–63; Alexandru Rujă, F, VIII, 1972, 4, 2–3; T. Tihan, *Romanul unei posibile iubiri*, ST, XXIII, 1972, 8, 22; 29; Vasile Sălăjan, TR, XVI, 1972, 20, 2; Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 6, 13; ~, ~, CL, 1973, 23, 3; * * *. ~, O, XXV, 1974, 41, 4; Popa, *Dicționar* 2; □ V. și *O complicată stare de fericire*, 1967.

ARSENE Maria, *O. K.*, București, Eminescu, 1971, 334 p. Roman-document. Reconstituie parcursul Câmpina-Ludwigshaffen, pe care, în 1942, un tren cu combustibil a fost împiedicat de comuniști și antifasciști din țările prin care a trecut să intre în folosul mașinii de război germane. ~ s-a documentat 10 ani, apropiindu-se, în ≈, de realitatea evenimentelor.

◆ Popa, *Dicționar* 2.

○ **ATANASIU Gh.**, *Vacanța*, fragment din romanul *Sunt în anul doi*, O, XXII, 1971, 12, 54–56.

BANDRABUR Ionel, *Fântâna iadului*, București, Cartea Românească, 1971, 178 p. Roman erotic. Un octogenar, avocatul Adafini, povestește unui tânăr poet, doctorand în filozofie, peripețiile lui amoroase. Cartea se constituie dintr-o suită de scene erotice, stereotipe în fond, puse sub semnul bahic, specific regiunii Panciului.

◆ Sorin Titel, RL, V, 1972, 8, 10; Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 4, 8; George Pruteanu, CL, 1972, 13, 8; Popa, *Dicționar* 2.

BĂDESCU Dorina, *Șansa*, București, Albatros, 1971, 132 p. Fragmente: *Certitudinea* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Cu ei pe aceeași scară*), TR, XIII, 1969, 44, 4; *Nunta*, ALB, LXXII, 1969, 45, 4–5. Romanul unui destin feminin, Sabina, observată de povestitor în momentele ei delicate. Absolventă de belle-arte, ea este o inadaptabilă. Preferă locurile de la țară Bucureștiului, nutrește o iubire sinceră, dar care o duce la deziluzie, opune mercantilismului puritatea etc. După Nicolae Balotă ≈ este „o poveste aromată”.

◆ Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 22, 15; Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 22, 2; Vasile Sălăjan, TR, XV, 1971, 36, 2–3.

BĂLĂNOIU Emilian, *Copilăria, adolescența și tinerețea lui Nicolae Ostia*, București, Eminescu, 1971, 254 p. Roman de pură ficțiune. Prezintă un caz ciudat, improbabil în realitate. Nicolae Ostia este sechestrat de tatăl său vitreg, procuror de meserie, timp de 15 ani. Tatăl crede că fiul său este un răufăcător care îi periclitează cariera. La ieșirea din captivitate, Ostia, luându-se după o femeie măritată, de care se îndrăgostește, este acuzat de tentativă de furt. Romanul pornește de la anchetarea acestui caz. Ostia este achitat, dar se înțelege că destinul său este dominat de neșanse continue.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 25, 2; Ion Marcoș, TR, XV, 1971, 36, 2; Mircea Iorgulescu, –, LCF, XVII, 1974, 30, 6; Iorgulescu, *Scriptori*, 179; Popa, *Dicționar* 2.

BĂRAN Vasile, *Cuptorul de ars cărămidă*, București, Eminescu, 1971, 206 p. Cu o prof. a autorului. Fragmente: ≈, RL, II, 1969, 33, 18; 20; *Cuculina*, RL, II, 1969, 45, 18–19; *Ploaia*, RL, III, 1970, 19, 16. Roman rural, de atmosferă. Pornindu-se de la construirea unui cuptor de către un tată și fiul său, se ajunge la evocarea lumii satului oltenesc, cu multe și pitorești personaje, cu întâmplări și pilde caracteristice. Pretextul e simbolic: „Totul pornește – ca și în Geneza omului – de la lut” (N. Balotă). Cartea devine astfel monografa unei comunități rurale.

◆ N. Balotă, RL, IV, 1971, 17, 14; Vasile Sălăjan, TR, XV, 1971, 22, 2–3; Alex. Ștefănescu, TMS, VI, 1971, 6, 5; Popa, *Dicționar* 2.

BEJANCU Gheorghe, *Căpitanul Nemaipomenitului Velier*, București, E.M., 1971, 128 p. (Columna). Roman evocând viața de ostaș. Imaginația Soldatului, călător în vis pe mările și oceanele lumii, devine realitate în lupta cu stihiiile apelor din 1970.

BELDEANU Adrian, *Canapeaua cu pisici*, București, Eminescu, 1971, 232 p. Roman erotic. Pictorul Maximilian Pasius încearcă să-și găsească o parteneră potrivită printre dansatoarele de bar. Are ușoare decepții, dar până la urmă o întâlnește pe Maria-Annunziata. Romanul a fost primit diferit. Mircea Iorgulescu îl consideră „o colecție de istorii amoroase de un gust cu totul dubios”, dar Alex. Ștefănescu îl apreciază ca pe un „roman interesant”, remarcabil prin „capacitatea de orchestrare a gesturilor”.

◆ Alex. Ștefănescu, TMS, VII, 1972, 4, 6; Marian Popa, SPM, 1971, 29, 4; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 30, 9; Popa, *Dicționar* 2.

○ **BELDEANU Adrian**, *Hotarul*, AST, VI, 1971, 9, IV–V; VIII, 1973, 3, 12; ARG, VIII, 1973, 11, IV, fragmente de roman.

BENIUC Mihai, *Explozie înăbușită*, București, Eminescu, 1971, 222 p. Roman psihologic. Este rememorat un caz de conștiință. E vorba de drama unui individ obligat să ucidă un om în timpul luptelor antifasciste. Pledoariile justificative aparțin personajului-povestitor Ilarie Pantea.

◆ Anca Midia, VR, XXIV, 1971, 10, 65-67; Popa, *Dicționar 2*; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 347-350.

BERBECARU Valentin, *Suplinitor*, București, Eminescu, 1971, 290 p. Roman psihologic, bazat pe o relație de interdependență. Edy (Eduard Gheorghe Visarion) își verifică existența, reacțiile atitudinale și psihice, făcând apel la personalitatea lui Vary (prof. Valeriu Tanoviceanu), sub influența căruia parcurge toate momentele importante ale vieții. Fraza esențială a cărții, subliniată chiar de -, este: „Vary nu era acolo ca s-o facă în locul lui”. Așadar, un personaj simte nevoia permanentă de a se manifesta prin „suplinitor”. Plecând de la câteva secvențe erotice, de la unele scene de societate, fixate vag în actualitate, Alex. Ștefănescu arată că ≈ ar fi un „roman de moravuri”.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 29, 2; Viola Vancea, *Între mimetism și falsă autenticitate*, RL, IV, 1971, 35, 9-10; Popa, *Dicționar 2*.

BERBECARU Valentin, *Șah etern*, București, Cartea Românească, 1971, 320 p. Roman social. Acțiunea se petrece în București. Personajul central, Rica, este o tânără dezorientată, care are o atitudine similară în viața particulară. Contractează căsătorii, dar și aventuri care cad sub incidența procuraturii, duce o viață obsedată de imaginea unei table de șah, pe care nu se descurcă. ≈ nu este departe de ceea ce se numește „roman ușor”, cu toate încercările de psihologizare moralizatoare.

◆ Val. Condurache, CRC, VII, 1972, 14, 4; A. G., RL, V, 1972, 16, 13; Virgil Ardeleanu, ST, XXIII, 1972, 8, 19; Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 4, 8; H. Zalis, VR, XXV, 1972, 7, 153-154; Popa, *Dicționar 2*.

BERCIU Ștefan, *Ipoteze judiciare*, București, Eminescu, 1971, 250 p. (Clepsidra). Romanul unui roman polițist. Un autor propune mai multe rezolvări pentru crima care stă la baza acțiunii.

BERCIU Ștefan, *Jos masca, domnule Dib!*, București, E.M., 1971, 174 p. (Sfinx). Roman de spionaj, plasat în mediul marinei militare.

BOJAN Pavel, *Vremurile grele*, București, Eminescu, 1971, 326 p. Roman autobiografic. Cuprinde memoriile ușor literaturizate ale unui luptător comunist din ilegalitate, începând cu copilăria, adolescența și încheind cu momentul cuceririi puterii de stat de către comuniști (1918-1944). Autorul (devenit personaj) relatează anii de detenție politică, activitatea din orașul Cluj.

■ *Az én idömben*, tr. de Ferencz László, București, Eminescu, 1973.

◆ Victor Atanasiu, AFT, VI, 1971, 7, 2.

BORȘ-BUCUȚA Lucia, *Zamfira, fiica lui Moise-voievod*, București, Eminescu, 1971, 516 p. Roman istoric. Istorie romanțată, urmărind destinul unor personaje reale: Doamna Chiajna, Neagoe Basarab, Petru Paisie, Mircea Ciobanul.

◆ Alex. Ștefănescu, TMS, VI, 1971, 6, 5; N. Balotă, RL, IV, 1971, 27, 14.

BUCUR Ion Nicolae, *Dicomes*, București, Eminescu, 1971, 412 p. Face parte din *Ciclu dac* (cartea a doua), din care mai fac parte: *Sarmis* (1967, cartea I), *Sargetius* (1976, cartea a III-a), *Comoricus* (1983, cartea a IV-a). Roman istoric, inspirat din perioada de după cucerirea Daciei de către romani. Acțiunea urmărește procesul de colonizare în regiunea Porolissum-Napoca, demonstrând conviețuirea celor două tabere care se-au aflat până nu demult în luptă. Personaje romane și personaje dacice contribuie la dezvoltarea vieții urbane. Decimus Silvanus și Dicomes sunt eroi care păstrează demnitatea poporului dac în fața oricăror tendințe de abuz. Este descris, în context, Marodava, cartierul dacilor din Porolissum.

BUCUR Marin, *La apa Vavilonului*, București, Eminescu, 1971, 108 p. Mic roman poetic, cu acțiune minimă, format dintr-o succesiune de incantații în stil popular, vorbind despre eternitatea familiei.

◆ Nae Antonescu, ST, XXII, 1971, 16, 30; Mircea Popa, TR, XV, 1971, 44, 3; Popa, *Dicționar 2*.

○ **BUGARIU Voicu**, *După-amiaza unui celibatar*, fragment de roman, O, XX, 1971, 3, 46-49.

BUZINSCHI Corneliu, *Nuanța albastră a morții*, București, Albatros, 1971, 182 p. (Aventura, 5). Roman polițist. Acțiunea se petrece între cele două războaie mondiale.

BUZOIANU Gheorghe, *Agenda cenușie*, București, Eminescu, 1971, 224 p. (Clepsidra). Roman polițist.

CACOVEANU Viorel, *Blondele întoateana trișează*, Cluj-Napoca, Dacia, 1971, 184 p. (Scorpionul). Roman polițist.

◆ Constantin Cubleşan, TR, XV, 1971, 18, 2; George Pruteanu, CL, 1972, 15, 9.

CERNEGURA Cicerone, *Moartea lui Armand din Abanara*, București, Eminescu, 1971, 182 p. Fragmente: ATN, VI, 1969, 1, 10-11; ATN, VII, 1970, 10, 10-11. Roman fantezist, în manieră ironic-filozofică. Un personaj, denumit inițial Luptător, își câștigă identitatea (Armand) într-o lume haotică, absurdă, care nu-i oferă altceva decât spectrul morții („Trăiască moartea lui Armand din Abanara!”).

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 25, 2; Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 26, 14; Vlad Sorianu, ATN, VIII, 1971, 8, 8; T. Tihan, ST, XXII, 1971, 13, 30.

CERNEȚ Laurențiu, *Câteva luni de trăit*, București, Eminescu, 1971, 238 p. Roman social. În atmosfera unui oraș de provincie (probabil Timișoara), apar relații, atitudini, impresii la nivelul familiilor și al colectivelor de muncă. Cea mai bogată în consecințe este impresia lui Mochie Marin că suferă de o boală gravă, care îi mai lasă doar „câteva luni de trăit”. Faptul îi modifică atitudinea, dar nu în chip tragic, ci, dimpotrivă, făcându-l mai dinamic, mai doritor de viață. În paralel este urmărită viața unei tinere (Magdalena On), a unui tânăr inginer și a altora, toate de un conformism indiscutabil. Fraza e vie și nu lipsită de umor.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 52, 2; C. Ungureanu, O, XXIII, 1972, 1, 66-68; Traian Stoica, FC, XXI, 1972, 7, 12; Iulia Tudor, AST, VII, 1972, 4, 13; Eugen Dorcescu, *Proza lui ~*, O, XXIV, 1973, 52, 3; *~, ~, O, XXV, 1974, 4, 4;

Eugen Dorcescu, *Unitatea morală a omului în proza lui ~*, O, XXVIII, 1977, 46, 3; Popa, *Dictionar* 2.

○ **CHIRILĂ George**, *Podul dinspre ziuă*, CRC, VI, 1971, 45, 6; *Drum în câmp*, CNT, 1981, 12, 9; fragmente din romanul *Podul dinspre ziuă*.

CHIRIȚESCU Florin, *Seara, când se-nci-de poșta*, București, Eminescu, 1971, 230 p. Roman de formație și de atmosferă. Urmărește trecerea unui personaj de la copilărie la adolescență, pe fundalul evenimentelor din timpul rebeliunii legionare, într-un târziușor oltenesc. Personajul, Gelu Simionovici, nu se remarcă prin acțiune, ci ilustrează o stare. Nicolae Balotă remarcă „simțul rar al concretului”, iar Alex. Ștefănescu apreciază „spectacolul imaginației infantile”.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 26, 2; Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 32, 15.

CIOBANU Radu, *Crepusculul*, București, Eminescu, 1971, 292 p. Roman de familie, grefat pe cursul istoriei. Este o continuare a nuvelei *După-amiaza bătrânului domn*, din vol. cu același titlu, care și devine prim cap. al cărții. Trei generații ale familiei Moldovan, Sever, Liviu și Vlad, întâmpină istoria. Cel dintâi, asemeni unui Forsyte, fundamentează un clan, de astă dată avocațesc, într-un oraș transilvan. Sever Moldovan participă la evenimentele politice și sociale ale timpului său (interbelic). Liviu, fiul, moare la începutul celui de-al doilea război mondial, pe front. După încheierea păcii începe amurgul lent al societății burgheze. Șeful familiei are de suferit rigorile „istoriei”, fiind întemnițat. Nepotul, Vlad, conștient de cursul evenimentelor, își ia destinul în propriile mâini și răzbate, în ciuda obstacolelor. Totul e relatat la modul realist (un „realism gospodăresc” – zice N. Balotă), principale fiind figurile și nu grupurile, colectivitatea. ≈ e un roman scris cu simțul adevărului, în spirit tradițional, dar și cu sevențe de construcție modernă.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1971.

◆ Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 36, 14-15; Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 39, 2; Al. Covaci,

CL, II, 1971, 10, 91–92; Mihai Bruda, VTR, I, 1971, 7, 4; Vasile S. Sima, TR, XV, 1971, 44, 2; C. Ungureanu, O, XXII, 1971, 11, 74–75; Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 6, 13; C. Costin, ATN, IX, 1972, 6, 8–9; Constantin Hărlav, EX, IV, 1972, 8–9, 4; Anca Midia, VR, XXV, 1972, 8, 99–100; Mircea Vaida, *Austeritatea narațiunii*, LCF, XVI, 1973, 2, 7; ~, *Factorul decisiv: interpretarea realității*, CL, 1974, 2, 3; Ion Maxim, *Romanele lui ~*, O, XXV, 1974, 8, 5; Ungureanu, *Proză*, 226–234; Popa, *Dicționar 2*; Victor Isac, *Cu ~*, O, XXIX, 1978, 42, 1; 6. □ Marcel Petrișor, *Istorie și filosofie*, RL, XV, 1983, 46, 4; Mircea Ivănescu, ~, T, XIV, 1984, 10, 20; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 635–639; Laurențiu Ulici, *Biografii epice*, RL, XX, 1987, 26, 4; Miko, *Întâlnire*, 43–47.

○ **CONDURACHE Val**, *Carul mare*, fragment de roman, CRC, VI, 1971, 16, 6.

CONSTANTIN Theodor, *Astă-seară, re-lache*, București, Eminescu, 1971, 476 p. (Clepsidra). Roman polițist.

◆ C. Ungureanu, *Romanul polițist*, ATN, X, 1973, 5, 5.

CONSTANTIN Theodor, *Doamna cu voalele din Balt Orient Express*, București, E.M., 1971., 326 p. Roman polițist.

CONSTANTIN Theodor, *Mătrăguna contra Monseniorului*, I–II, București, Albatros, 1971, 250 + 254 p. (Aventura). Roman polițist.

CONSTANTINESCU Mircea, *Smog*, București, Cartea Românească, 1971, 196 p. Roman de tip experimental, realizat din colaje, dicteuri, fragmente de acțiune cu mesaj mai ales erotic. Unul dintre personaje (ele nu au nume), student, are intenția de a scrie o povestire de dragoste plină de puritate. Nu o face, deoarece faptele pe care i le oferă realitatea sunt impure (însurate, ele realizează „smogul”, „ceata”, „fumul”). După Marian Popa, ca și vol. anterioare ale lui ~, ~, „impune un prozator interesat de aspecte gratuite, demitizante ale unor destine”. În ceea ce privește maniera de scriere, același precizează: „observația precisă se prelungește insesizabil în poezia nonsensului”. ≈ este o carte cu vădite pretenții de modernitate.

◆ Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 23, 14–15; Henri Zalis, *Experiențe controversate*, RL, IV, 1971, 29, 8; 29; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVIII, 1974, 45, 8; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scritori*, 191–192; Dan Mucenic, *Cu ~*, LCF, XXII, 1979, 40, 3; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 678.

CORBUL Vintilă, *Dinastia Sunderland-Beauclair. Păsări de pradă*, II, v. *Dinastia Sunderland-Beauclair*, I, 1967.

COȘOVEI Traian, *O colibă sub fereastra ta*, București, Albatros, 1971, 412 p. Fragment: *Copilul vă iubeste*, RL, III, 1970, 49, 16–17. Romanul unei copilării, scris în maniera unui jurnal, ce urmărește dezvoltarea unui copil (mai mult ca sigur copilul autorului) de la naștere până la primele zile de școală. Nicolae Balotă consideră ≈ o „epopee domestică”, aproape un „roman pedagogic”, o „carte scrisă cu fervoare, cu o căldură ce se comunică”. Dar nu poate fi ocolită resorbția edulcorată a comunicării, provenită din exacerbarea autobiograficului.

◆ Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 35, 14.

CUCU V. Marin, *Elevul Marcu*, București, Eminescu, 1971, 228 p. Roman memorialistic. Amintirile elevului Marcu, din copilărie și din anii de școală, la sat și apoi la oraș, între cele două războaie, evocă întâmplări diverse, prime tentații erotice, viața de internat, figuri de dascăli etc.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 42, 2.

CUTAVA Nelly, *Strada vânătorilor*, București, Eminescu, 1971, 392 p. Roman de dragoste, cu caracter autobiografic. E scris, de fapt, în genul unui jurnal intim, „întinut” de Caty, o adolescentă, apoi tânără studentă la Conservatorul Dramatic. Subiectul este mai ales erotic. Sunt evocate mai multe iubiri ale eroinei, până la căsătoria cu poetul Eugen (portret posibil al lui Ion Vinea). Acțiunea se petrece în perioada interbelică, într-un oraș de provincie de la Dunăre (Tumu-Măgurele) și în București. Romanul nu e lipsit de o anume îndrăzneală a confesiunii (mai rară la o scriitoare) și de o anume delicatețe. Alex. Ștefănescu îl compară, justificat, cu *La răscruce de vânturi*, de Emily Brontë.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 18, 3; Eugenia Tudor, VR, XXV, 1972, 10, 141-142; Popa, *Dicționar 2*.

CUZA Constantin, *Prințul de aur*, București, Eminescu, 1971, 256 p. Fragment: ≈, AST, V, 1970, 6, 10-11. Roman istoric, inspirat de frământările din timpul domniilor Brâncovenilor și Cantacuzinilor, în Țara Românească.

◆ Voicu Bugariu, AST, VII, 1972, 1, 2; Alex. Ștefănescu, LCF, XV, 1972, 9, 3; Valeriu Cristea, FL, XXI, 1972, 12, 25; Val Condurache, CRC, VII, 1972, 24, 4.

DEAL Alexandru, *Lașii*, București, Cartea Românească, 1971, 192 p. Fragmente: *Noaptea pentru cei răi*, LCF, XII, 1969, 12, 5; *Apele limpezi ale dimineții* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Penumbre*), O, XX, 1969, 6, 31-34; *Umbrele lor lucide*, RL, II, 1969, 45, 16-17; *Vin apele albe...*, O, XX, 12, 21-25; *Penumbre*, RL, III, 1970, 31, 28-29; *Octav*, O, XXI, 1970, 9, 12-17. Roman de familie, cu o arhitectură modernă a epicii. Planurile reale se intersectează cu cele de analiză, ritmurile sunt contrastante. Câteva personaje, Octav, Sonia, Golm Ajutătorul, Laura etc., încearcă să se definească unele prin celelalte, într-un haos al memoriei și al întâmplărilor cotidiene.

● Premiul Asociației scriitorilor din Timișoara, pe anul 1971.

◆ Dinu Flămând, LCF, XIV, 1971, 13, 2; Nicolae Balotă, RL, 1971, 18, 14-15; C. Ungureanu, O, XXI, 1971, 4, 62-65; Valentin Tașcu, TR, XV, 1971, 19, 3; Nicolae Ciobanu, LCF, XIV, 1971, 21, 2; L. Burduja, CRC, VI, 1971, 25, 3; Alexandru Ștefănescu, AST, VI, 1971, 6, IV; Mihai Tatulici, CL, II, 1971, 6, 88; Sanda Radian, VR, XXIV, 1971, 9, 147-149; Ciobanu, *Panoramic*, 206-210; Val Condurache, *În labirint*, TR, XVIII, 1974, 21, 2; Cosma, *Romanul*, I, 266. □ V. și *Nisip*, 1968.

DEBOVEANU Aurel, *Luni, după viscol*, București, Eminescu, 1971, 262 p. Roman social. Economistul Mircea Daneș, cercetător talentat, ajunge pe patul unui spital, în 1965, când refuză o importantă distincție. Subiectul cărții îl formează motivarea acestui gest în

fața unui fost profesor din liceu, internat în același spital. Personajul face un adevărat examen al perioadei 1948-1965, de la terminarea liceului până în acel moment, enumerând obstacolele pe care le-a întâmpinat în viață: invidia colegilor, neînțelegerea soției, subminarea pe scara socială etc. Abia în ultima vreme, se înțelege, lucrurile au luat o turnură favorabilă, dar eroul este epuizat nervos. Ca temă ≈ aduce cu *Intrusul* lui Marin Preda și face parte din seria de romane care au studiat „obsedantul deceniu”.

◆ Al. Dobrescu, CRC, VI, 1971, 17, 3; Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 23, 15; Alex. Ștefănescu, TMS, VI, 1974, 6, 5; Cn. C., *Doi prozatori*, ATN, VIII, 1971, 7, 9; Popa, *Dicționar 2*.

DUDA Virgil, *Anchetatorul apatic*, București, Cartea Românească, 1971, 324 p. Fragmente: *Regret posibil*, RL, III, 1970, 20, 18-19; *Vecin provizoriu*, RL, III, 1970, 43, 18-19; *Un cadru fermecător*, RL, IV, 1971, 22, 16-17. Roman-eseu, de tip psihologic, scris după „reguli” ale antromanului. Se mizează o analiză de tip polițist, cu scopul de a capta atenția, în vederea unei insistente anchete psihologice și sociale. Un procuror instrumentează un banal caz de delapidare colectivă, în care sunt implicate persoane cu nimic deosebite de speța „normală” a infractorilor. Un interes greu de înțeles și de explicat (fals apatic) îl face însă pe acesta să răscolească fapte neimportante pentru mersul propriu-zis al anchetei. De aici un șir întreg de „descoperiri”, care ating nu numai viețile interioare ale celor implicați, ci și propria memorie a anchetatorului. O primă parte a romanului, *Vecini, de jur împrejur*, descoperă banalitatea unei familii, vulgaritatea unei femei, amabilitatea absurdă a unui Doctor - elemente care prefigurează „apatia”. A doua parte a romanului, *Un caz de practică*, urmărește apatia în acțiune. Ancheta cazului îi oferă procurorului prilejul de a demasca nu atât niște infractori, cât niște psihologii determinate de infracțiune. Analiza apatiei lirice este realizată în partea a treia, *Starea actuală a iubirii*, o poveste stranie de iubire dintre Mura și șeful ei. Se înțelege că aceasta

din urmă stă la baza apatiei erotice a anchetatorului însuși. Cartea ilustrează astfel un gen de autoanaliză, realizată prin intermediari multipli. După Mircea Iorgulescu: „[...] în ≈ personalitatea eroului central este dispersată, *înglobată* de comunitatea în care trăiește. Se pomește nu de la un grup spre invid, ci de la individ spre grup”. O observație similară face și Marian Popa: ≈ este un roman extrem de bine organizat, cu toată aparența antistructurii.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 28, 2; Laurențiu Ulici, CNT, 34, 3; Valeriu Cristea, ARG, VII, 1972, 8, 5; Liviu Leonte, CRC, VII, 1972, 35, 2; Nicolae Ciobanu, LCF, XV, 1972, 39, 2; George Pruteanu, CL, 1972, 18, 8; Valentin Tașcu, F, VIII, 1972, 8, 2-3; Dan Culcer, VTR, II, 1972, 9, 4; Mirela Roznoveanu, TMS, VII, 1972, 16, 4; C. Costin, ATN, IX, 1972, 10, 8; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXV, 1972, 11, 100-103; Alexandru Ruja, O, XXIV, 1973, 4, 2; G. Dimisianu, *Analiză și luciditate*, LCF, XVI, 1973, 8, 7; Nicolae Manolescu, *Vocația romancierului*, RL, VI, 1973, 11, 9; Sorin Titel, *A coborî privirea*, LCF, XVI, 1973, 26, 3; Georgescu, *Printre cărți*, 160-163; Ciobanu, *Critica*, 158-162; Cristea, *Domeniul*, 265-267; Culcer, *Citind*, 216-219; Georgescu, *Volume*, 38-41; Stănescu, *Jurnal*, 99-103; Moraru, *Semnele*, 239-242. □ V. și *Catedrala*, 1969.

○ FLOREA Constantin, *Întoarcerea lui Zalman Cohen*, RL, IV, 1971, 25, 16-18; Cinghișă, F, VIII, 1972, 1, 6-7, fragmente din romanul *Midrgan*.

FULGA Laurențiu, *Sinteza*, București, E.M., 1971, 126 p. (Columna). Roman de război. Acțiunile de luptă de pe frontul de vest, până la forțarea Tisei, alternează cu însemnările unui tânăr sublocotenent privind viața sa și iubirea pentru Alexandra, participarea la mișcarea comunistă. În final eroul moare în luptă. ≈ are caracterul ușor fantastic, poetic al tuturor cărților lui ~, peste care plutește spectrul tanatic.

■ *Sinteza*, tr. de N. Bogdan, București, Biblioteca populară română, 11, 1961.

◆ Viola Vancea, RL, V, 1972, 12, 9. □ V. și *Eroica*, 1956.

○ GANE Horia, *Coiful*, fragment din romanul *Vina celestă*, ATN, VIII, 1971, 11, 11.

GEORGESCU Constantin, *Dincolo de aproape*, București, Albatros, 1971, 150 p. Roman social. Acțiunea urmărește destinul unui personaj feminin, Sofia Manu, absolută a unei școli profesionale, care se dezvoltă sub semnul neșanșei sentimentale și psihologice. Ratează o iubire, cu arhitectul Dan Cristescu, și se căsătorește cu un acar. În final personajul moare chiar în clipa în care Dan Cristescu venea să o ia cu sine.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 24, 2; Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 30, 15; Radu Mareș, TR, XV, 1971, 37, 2-3.

GEORGESCU Petre, *Albu, feciorul lui Nișucă*, în vol. *Bărbat, feciorul Corbii*, București, Ion Creangă, 1971, 194 p. (Biblioteca contemporană). Mic roman istoric pentru copii, cu haiduci din timpul lui Alexandru-Vodă Moruzi.

GEORGESCU Petre, *Bărbat, feciorul Corbii*, București, Ion Creangă, 1971, 194 p. (Biblioteca contemporană). Vol. mai conține și romanul *Albu, feciorul lui Nișucă*. Mic roman istoric, inspirat din luptele lui Mihai Viteazul împotriva turcilor. Se adresează copiilor.

GHILIA Alecu Ivan, *Appassionata*, București, Albatros, 1971, 156 p. Fragmente: *Funul și amintirea*, RL, III, 1970, 28, 18-19; *Neprețuiul*, TR, XIV, 1970, 48, M9-10; *În pădure*, VR, XXXIII, 1970, 12, 28-56; *Luana, năluca de fum*, RL, IV, 1971, 14, 16-17. Roman poetic, de mici dimensiuni, având ca punct de plecare inundațiile din 1970. Relatarea implică o succesiune de „tempouri” muzicale, adecvate stărilor afective determinate de evenimente. Pe fundal se desfășoară drama unui personaj care își salvează cu eroism familia, întârziind însă să-și salveze femeia iubită, Luana. Evocarea este punctată de bocete, descântece, legende, amintiri răscolitoare, versuri etc.

◆ Sorin Titel, RL, V, 1972, 2, 10; Tudor Nicolescu, CRC, VII, 1972, 1, 4. □ V. și *Cuscii*, 1959.

GRECEA Ion, *Necunoscuta*, București, E.M., 1971, 300 p. Roman polițist. Radu Vasiliu, ofițer, este „acroșat” la Viena pentru a rămâne

în Vest. Pornind de aici este descoperită o rețea de spionaj din țară.

GRIGORESCU Irina, *Robinson și inocenții*, București, Cartea Românească, 1971, 212 p. Roman despre copii, dar nu și pentru copii. După Nicolae Balotă ≈ e un „Roman al unei copilării ciudate, îmbăiată toată în imaginar”.

◆ Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 31, 15; Marian Papahagi, ST, XXII, 1971, 11, 29; Viorica Toporaș, CL, II, 1971, 11, 96; C. Ungureanu, O, XXII, 1971, 11, 72–73.

HOLBAN Anton, *Jocurile Daniei*, București, Cartea Românească, 1971, 262 p. Postf. de Mihai Gafița. Fragmente: *Istanbul, imagine superbă și turbure*, VRA, VIII, 1935, 389, 10; *Cu Dania la telefon*, RFR, III, 1936, 1, 37–46; ≈, VR, X, 1957, 1, 127–132; ≈, GL, X, 1963, 3, 4; ≈, VR, XVI, 1963, 6–7, 33–42; ≈, ALL, 1969, 191–192. Roman de analiză, în care, pe un ton tensionat și febril, eroul își confesează sfâșierile interioare legate de iubirea pentru Dania, de care îl separă nu atât distanțele sociale, deosebirea de religie sau diferența de vârstă, cât nestatornicia ei de ființă labilă, imprezvizibilă, a cărei atitudine față de erou desenează capricioase „jocuri” de acceptare și refuz. Cel mai apropiat de formula jurnalului intim dintre toate scrierile autorului, „romanul tinde, compozițional, spre tipul esențial al creației analitice, în sensul că nu doar monologul interior se subordonează mișcărilor interioare [...], ci prin depășirea procedurii se ajunge la transcrierea gândurilor, la echivalarea lor în semne, în cuvinte, ca într-o imensă și cutremurată fișă de observație” (Ion Vlad). „Literatura și existența se suprapun de data aceasta aproape perfect, chiar dacă protagonistul recunoaște [...] incapacitatea literaturii de a cuprinde și de a spune totul” (Al. Călinescu).

▼ Reprodus în: *O moarte care nu dovedește nimic*, ed. îngr. de Elena Beram, București, Minerva, 1972; *Opere*, II, studiu introductiv, ed. îngr., note și bibliografie de Elena Beram, București, Minerva, 1972; *Jocurile Daniei*, București, Eminescu, 1985; *O moarte care*

nu dovedește nimic. Jocurile Daniei, postf. de Mihai Mangiulea, București, Minerva, 1987.

◆ ~, *Testament literar*, AZI, VI, 1937, 27, 2455–2463; Corneliu O., ALMM, III, 1971, 8–9, 14; AL, Pîru, *Un roman postum de ~*, RL, IV, 1971, 45, 11; Nicolae Manolescu, CNT, 1971, 48, 3; Ion Vlad, *Valoarea discursului analitic*, TR, XV, 1971, 50, 2; Liviu Leonte, CRC, VI, 1971, 52, 8; ***, ARG, VII, 1972, 1, 7; Geo Șerban, *Ultimul roman al lui ~*, ST, XXIII, 1972, 1, 33; Lucian Raicu, FC, XXI, 1972, 6, 15; Alexandra Indrieș, O, XXIII, 1972, 2, 63–66; George Pruteanu, CL, III, 1972, 5, 8–9; AL, Călinescu, *Mitologii romanesti*, CRC, VII, 1972, 12, 13; Liviu Petrescu, *Un roman postum*, ATN, IX, 1972, 3, 9; Nae Antonescu, F, VIII, 1972, 3, 3; Alexandru George, *Epilog la ~*, VR, XXV, 1972, 3, 92–95; Al. Călinescu, ≈ și *complexele lui Sandu*, RL, V, 1972, 33, 5. Mircea Iorgulescu, REVR, XXVI, 1972, 2, 68–69; Nicolae Florescu, *O posibilă semnificație a ~*, AST, VII, 1972, 7, 4; Margareta Feraru, ~, *Opere*, II, VR, XXV, 1972, 9, 82–84; Al. Călinescu, *Holban*, 161–179; Pîru, *Varia*, I, 397–401; Vlad, *Convergențe*, 237–255; Ion Argintescu, *Din secretele Daniei*, LCF, XVI, 1973, 27, 6; Ion Vartic, *Obsesiile unui prozator*, EX, V, 1973, 10, 6; Const. Ciopruga, *Romanele lui ~*, CL, IV, 1973, 21, 2; George, *La sfârșitul I*, 126–130; Petrescu, *Scriitori*, 117–120; ***, *Analize*, 238–242; Radu Petrescu, *Însemnări despre ~*, LCF, XX, 1977, 3, 1, 7; Mircea Braga, RITL, XXVI, 1977, 1, 73–76; Protopopescu, *Romanul*, 178–182; Șerban, *Ispita*, 270–271; Manolescu, *Arca*, II, 173–174; Sultana Craia, *Trei romane pentru o singură iubire*, ALCF, 1982, 155–157; Mihai Zamfir, *Structura semi-absenței*, VR, LXXVII, 1982, 8, 30–36; *De la Filimon*, 241–262; Florescu, *Profitabila*, 160–162; 302; Lăzărescu, *Romanul*, 99; Urdea, *Holban*, 17–18; 111–113; 120; 128; 142–150; 155; 161–164; Vartic, *Holban*, 225–226; Cristoiu, *Lumea*, 33–36; Indrieș, *Polifonia*, 165–172; Mihai Zamfir, *Existență și muzică*, RL, XX, 1987, 21, 8; Corin Braga, *Sub semnul lui Neikos*, ST, XXXIX, 1988, 9, 26–27; Craia, *Fețele*, 94–96; Zamfir, *Cealaltă față*, 82–91; Mangiulea, *Introducere*, 10–236. □ V. și *Romanul lui Mirel*, 1929.

IGNEA Dumitru, *Condamnat la moarte*, Iași, Junimea, 1971, 240 p. Fragmente: *Necunoscutul*, CL, I, 1970., 8, 8–32; *Pluta*, CRC, VI, 1971, 14, 6. Roman de evocare a luptelor comuniștilor în ilegalitate, din timpul celui de-al doilea război mondial. Mitru Domeanu

e condamnat, la 22 ianuarie 1944, la moarte, deoarece a tipărit ilegal la Iași ziarul comunist „Moldova roșie”. Situația-limită oferă un prilej de a urmări întreaga activitate a eroului în Iașiul frământat de evenimente.

◆ Constantin Coroiu, *Roman și autenticitate*, CRC, VI, 1971, 20, 7; Lucian Dumbravă, CL, II, 1971, 9, 53–56; Sorianu, *Contrapunct*, 128–130.

JAR Alexandru, *Eu, Consula!*, București, Cartea Românească, 1971, 382 p. Fragment: *Când inima tovarășului Consula Petre se revoltă împotriva dulcilor mângâieri* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Aventurile lui Consula Petre de la Caragața*), GL, I, 1954, 9, 3. Roman satiric, având ca obiect unele tare ale societății contemporane. Consula Petre e dirigintele poștei din orașul Caragața și președinte al cenaclului „Cleștele și versul”. Romanul conține întâmplări din viața acestui personaj. După Sorin Titel, personajul este construit în genul lui *Ubu* al lui Jarry, cu mijloace ale grotescului fantastic, forțate adeseori.

◆ Sorin Titel, RL, V, 1972, 1, 10; Eugen Luca, VR, XXV, 1972, 4, 11–113; Al. I. Ștefănescu, REVR, XXVI, 1972, 2, 70; Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 34, 2; Dan Culcer, VTR, II, 1972, 8, 5; Culcer, *Citind*, 165–170; Popa, *Dicționar 2*.

○ **KALMUSKI Doru**, *Înțelegerea*, fragment de roman, CRC, VI, 1971, 13, 6.

LAZĂR Ecaterina, *Aveam optsprezece ani*, București, Albatros, 1971, 290 p. Roman autobiografic, inspirat din luptele comuniștilor împotriva fascismului. Personajul Tinca Vereș își rememorează copilăria și anii de școală. La 18 ani este condamnată la moarte pentru activitate comunistă. Cartea tratează aspecte din închisorile fasciste, torturile, interogatoriile. Este salvată la 23 August 1944.

▼ București, Albatros, 1974.

■ *Tizenlyc évesen*, tr. de Fodor Sandor, București, Albatros, 1972.

◆ Anatol Ghermanschi, CRC, VI, 1971, 39, 3.

LAZU Ion, *Despre vii, numai bine*, București, Eminescu, 1971, 180 p. Mic roman de analiză socială. Accidentul mortal al lui Emil

Mantu îi prilejuiește milițianului Pescaru un studiu asupra existenței banale a celui decedat.

◆ Marcel Pop-Corniș, *Prejudecata debutului comod și trei debuturi de „excepție”*. O, XXIII, 1972, 2, 31–34. Mircea Iorgulescu, -, LCF, XVIII, 1975, 26, 6; Iorgulescu, *Scritori*, 210.

○ **LEON Aurel**, *A visa...*, fragment de roman, CRC, VI, 1971, 1, 6.

○ **LUMEZIANU Eugen**, *Traversarea nopții*, fragment de roman, TMS, VI, 1971, 1, 10–11.

LUPULESCU Iosif, *În umbra stăpânului*, București, Eminescu, 1971, 182 p. Mic roman social, inspirat din viața a patru tineri muncitori dintr-un combinat siderurgic. Voicu Bugariu afirmă că ≈ e „un lung poem în proză despre candoare, despre o anumită inadaptabilitate a cărei detaliere are o reală forță de sugestie”.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 42, 2; Sorin Titel, RL, IV, 1971, 45, 13; Voicu Bugariu, AST, VI, 1971, 11, II; Augustina Păun, VTR, I, 1971, 9, 4; Simion Dima, O, XXIII, 1972, 1, 86–87; Al. Covaci, *Șansele unui romanier*, TR, XVIII, 1974, 43, 3; Popa, *Dicționar 2*.

MARIAN Ștefan, *Acvaforte*, Iași, Junimea, 1971, 238 p. Roman polițist.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 47, 2.

MARIAN Ștefan, *Pașaport pentru moarte*, Iași, Junimea, 1971, 230 p. (Fantomas, 4). Roman polițist.

MĂNUCEANU Vasile, *Capcana*, București, Albatros, 1971, 312 p. (Cutezătorii). Roman istoric, pentru copii și tineret, inspirat din aventurile căpitanilor lui Mihai Viteazul, după moartea acestuia.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

MIHAIL Nicolae-Paul, *Potirul Sfântului Pancași*. Roman satiric de aventuri, București, Eminescu, 1971, 366 p. Roman polițist, cu tentă comică.

◆ Sorin Titel, RL, IV, 1971, 49, 10.

MONDA Virgiliu, *Corabia pe uscat*, București, Cartea Românească, 1971, 270 p. Ro-

man de familie, social și de acțiune – de factură balzaciană. Casa familiei Atanasie Stoia, bătrânul, fost căpitan de vas, este zguduită de o serie de evenimente tragice. Fiul, George Stoia, se întoarce de pe front (cel de al doilea război mondial e un fundal îndepărtat, dar nu lipsit de importanță) cu o stare gravă de afazie (ori numai simulează aceasta, în urma unei explozii care l-a îngropat pe jumătate). El va fi martorul sceptic (Atanasie e cel optimist) al dramei familiale. Luiza, sora lui, căsătorită cu un afemeiat, care ruinează mica afacere comercială a familiei, va muri în urma unei nașteri. În final George se sinucide (cam fără motivație). Acțiunea romanului se petrece între zidurile casei, conform unor canoane clasicizante.

◆ Viola Vancea, RL, V, 1972, 5, 10; Virgil Ardeleanu, ST, XXIII, 1972, 3, 19; Val Condurache, CRC, VII, 1972, 12, 4; Aureliu Goci, VR, XXV, 1972, 4, 143–144; Valeriu Cristea, FC, XXI, 1972, 31, 27; Ardeleanu, *Opinii*, 146–151; Popa, *Dicționar 2*; Cosma, *Romanul*, I, 280.

MONDA Virgiliu, *Via și rodul*, București, Eminescu, 1971, 400 p. Fragment: ≈, RL, III, 1970, 4, 16–17. Roman de dragoste, desfășurat în spațiul închis al unei colectivități despărțite de restul lumii, marcat de sentimente maladeive. În familia Radocea din satul Boldeni se petrece o dramă. Mariana Radocea, fiica, grav bolnavă, logodită cu inginerul Felician Savin, urmează să moară. Prietenul acestuia, dr. Vlad Anghelii, o îngrijește, dar fără speranțe. Victorina, o verișoară a bolnavei, nutrește sentimente puternice pentru Felician, dar un simț al datoriei și al culpabilității face dificilă apropierea dintre ei. Romanul urmărește minuțios evoluția bolii, pe care doctorul o curmă printr-un foc de armă, simulând un accident. Faptul rezolvă conflictul. Prin carte mai defiliază câteva cazuri patologice: un alcoolic, tatăl Marianei, un ins bestial, un mut cu instincte erotice exagerate etc. Sorin Titel remarcă „mâna sigură” a autorului.

◆ Vlaicu Bârna, VR, XXIV, 1971, 6, 136–137; Sorin Titel, RL, IV, 1971, 48, 10; Titel, *Pasiunea*, 29–34; Popa, *Dicționar 2*; Cosma, *Romanul*, I, 280.

MUNȚIU Adrian, *Ringul*, Cluj, Dacia, 1971, 274 p. Roman-dezbateri, dedicat conștiinței contemporane. Sub semnul câtorva simboluri, printre care și „ringul”, ca spațiu de confruntare deschisă, au loc mai multe acțiuni, în diverse medii (o redacție, un sat, un activ de partid) și cu mai multe personaje (poetul Puiu Sibila, Adăbani, Pino, Ida ș.a.). Nicolae Balotă observă că ≈ „este înainte de toate o construcție” care urmărește să edifice „o lume fictivă”. În același timp, este o scriere care depășește definiția romanului, tinzând spre experiment.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 26, 2; Marian Popa, SPM, 1971, 30, 4; Nicolae Mariă, AST, VI, 1971, 7, V; Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 32, 14–15; Viola Vancea, *Între mimetism și falsă autenticitate*, RL, IV, 1971, 35, 9–10; Horia Bădescu, ST, XXII, 1971, 8, 31; Mihai Sin, VTR, I, 1971, 6, 5; Popa, *Dicționar 2*.

O MUTAȘCU Dan, *Ningea ca din clavele...*, TR, XV, 1971, 5, 8–9; *Dragul meu Oxenstierna...*, CRC, VI, 1971, 12, 6, fragmente din romanul *Noapte bună, Ahab*.

NADIN Mihai, *O zi pentru podoabe*, București, Eminescu, 1971, 192 p. Roman psihologic, inspirat din viața actricească. Într-un context social defnitoriu, tânăra actriță Irina Perlea parcurge primul drum al succesului, nu fără obstacole și ezitări. După Nicolae Balotă, ≈ este scris „cu multă economie, concentrat și rotund, este plin de observații excelente cu privire la psihologia actorului”. Dintr-un jurnal personal al eroinei aflăm timpul acțiunii, anul 1967.

◆ Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 37, 14–15; Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 37, 2; Alexandru Singer, F, VII, 1971, 9, 4; Dan Medeanu, CNT, 1972, 13, 3; Olimpia Radu, ATN, IX, 1972, 3, 6; Al. I. Ștefănescu, REVR, XXVI, 1972, 4, 88–89; Popa, *Dicționar 2*.

NEAMȚU Leonida, *Jurnalul oficial al misiunii Scorbowsky, cele patru caiete și contrajurnalul*, Cluj, Dacia, 1971, 298 p. Fals jurnal imaginativ, cuprinzând relații interumane bizare, provocate mai mult de fantezie și de inteligență decât de o realitate oarecare.

Totul pare a fi un joc de cuvinte, deși cu pretenția unui „stil”⁴ de existență.

NEAMȚU Leonida, *Teroare pentru colonel*, București, E.M., 1971, 152 p. (Sfinx, 2). Roman cu aspect polițist, dar fantezist, într-o manieră specifică autorului. Nu e neglijat nici aspectul parodic ori cel umoristic.

NESTOR George, *Castelul singuratic*, I-III, București. Editat de rev. „Știință și tehnică”, 1971, 25 + 27 + 27 p. (Povestiri științifico-fantastice, 393-395). Roman SF.

▼ București, Ion Creangă, 1984.

◆ Cândroveanu, *Literatura*, 173-174.

NOR Radu, *Mister în zece ipostaze*, București, Albatros, 1971, 332 p. (Seria științifico-fantastică). Roman SF.

NOR Radu, *Reîntoarcerea „Păianjenului”*, București, E.M., 1971, 200 p. (Sfinx, 3). Roman polițist.

NORAN Sever, *Sfârșitul „Marelui Preot”*, București, E.M., 1971, 168 p. (Sfinx, 1). Roman polițist.

OCHINCIUC Ion, *Masca burgundă*, București, E.M., 1971, 288 p. Roman istoric, conținând cronică țărilor române, inclusiv a Transilvaniei, de la jumătatea secolului al XV-lea. Personajul central este Iancu de Hunedoara.

◆ S. Teodorovici, CRC, VI, 1971, 28, 3; Al. I. Friduș, CL, II, 1971, 7, 89-90.

OJOC-BRAȘOVEANU Rodica, *Enigmă la mansardă*, București, Eminescu, 1971, 244 p. (Clepsidra). Roman polițist.

OJOC-BRAȘOVEANU Rodica, *Moartea semnează indiscutabil*, București, Albatros, 1971, 276 p. (Aventura, 9). Roman polițist.

OMESCU Corneliu, *Aventurile unui cascador*, București, Cartea Românească, 1971, 280 p. Fragment: *Ceață roz*, RL, III, 1970, 46, 18-19. Romanul unui personaj. Un cascador își povestește o parte din viață, primejdiile prin care a trecut și neșansele sentimentale. Acțiunea se petrece în America, dar totul e

inventat. Fraza curge nervos și ironic, limbajul este picant.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XV, 1972, 1, 2; Marga Lotreanu, RL, V, 1972, 3, 11; Mircea Iorgulescu, REVR, XXVI, 1972, 3, 86; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scritori*, 226.

PAPU Letiția, *Succes*, București, Eminescu, 1971, 130 p. Roman moralizator. Acțiunea se petrece în 1964. În familia profesorului univ. Laurențiu Corbeanu are loc o clarificare de conștiință. Fiul profesorului, Bogdan, știe că tatăl său s-a ridicat profesional printr-o invenție tehnică pe care a furat-o de la un prieten al său, Albescu, care moare de cancer. Bogdan repropoază acest fapt tatălui său, obligându-l să restabilească adevărul. ≈ este și un teren de confruntare între generații, adresându-se în mare parte tineretului. Calitățile lui literare sunt minime.

◆ Sorin Titel, RL, IV, 1971, 44, 10; Al. I. Ștefănescu, REVR, XX, VI, 1972, 2, 70-71; Anca Midia, VR, XXV, 1972, 4, 113-115; Popa, *Dicționar 2*.

○ **PARAPIRU Th.**, *Duminica*, fragment de roman, CRC, VI, 1971, 27, 7.

○ **PĂRUȘ Marcel**, *Noaptea și frunzele*, fragment din romanul *Noaptea*, TMS, VI, 1971, 2, 10-11.

PĂUN Stelian, *Fața lumii*, București, Cartea Românească, 1971, 338 p. Roman politic, a cărui acțiune este plasată într-un orașel-port de la confluența Oltului cu Dunărea. Anton Dumbravă, un luptător comunist, condamnat la 20 de ani de muncă silnică, este salvat datorită insurecției de la 23 August 1944. Sorin Titel numește ≈ „o carte patetică”, având un erou exemplar.

◆ Sorin Titel, RL, IV, 1971, 50, 10; Valeriu Cristea, FC, XX, 1971, 51, 22; Emil Manu, AST, VII, 1972, 11, 6; Adrian Popescu, ST, XXIII, 1972, 23, 31.

PETRAN Iosif, *Moartea a doua*, București, Cartea Românească, 1971, 330 p. Roman social. Simion Răcășan, tânăr arhitect, se confruntă cu inerția societății și este înfrânt. Ideile sale sunt speculate de colegi. În același timp eșuează și în câteva tentative de iubire.

Romanul este populat cu intelectuali și întreține o psihologie a eșecului. Mircea Popa îl numește „roman al singurătății”. După Mircea Iorgulescu, ≈ „este romanul imposturii devenită conduită cotidiană; fiecare personaj își compune o mască, se mistifică deliberat, în vederea realizării unei imagini sociale cât mai convenabile”.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 20, 2; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 21, 9; George Pruteanu, CL, 1972, 10, 8–9; Mircea Popa, TR, XV, 1971, 23, 2; Mihai Sin, VTR, I, 1971, 4, 5.

PETRI Aurel, *Ani de cumpănă*, București, Eminescu, 1971, 302 p. Roman politic, a cărui acțiune se întinde ca timp din anii 1938–1940, în preajma războiului, și până în zilele Dictatului de la Viena („ani de cumpănă”), iar ca spațiu în nordul țării, pe Valea Sălăuței și în Hordoul lui Coșbuc. Acțiunea se concentrează în jurul construcției căii ferate Salva–Vișeu. În centrul acțiunii se află familia Nosodenilor. Evenimentele sunt conduse de către un grup de comuniști, având în frunte pe tehnicianul Aldea. ≈ este un roman „cu teză”, influențat încă de epoca proletcultistă. Nu lipsește însă pitorescul locurilor și al oamenilor.

◆ Anatol Ghermanschi, AST, VII, 1972, 7, 5.

POP Mircea, *Aventuri cu uliul Sam*, București, Ion Creangă, 1971, 106 p. Mic roman pentru școlari.

POPESCU Mircea, *Dosarul E. 20 în pericol...*, București, Albatros, 1971, 220 p. (Aventura). Roman polițist.

POPESCU Mircea, *Sfărâmătorul de stânci*, București, Ion Creangă, 1971, 268 p. (Icar). Roman de aventuri, inspirat din viața și expedițiile în Africa ale lui H. M. Stanley.

POPESCU Petru, *Dulce ca mierea e glonțul patriei*, București, Cartea Românească, 1971, 408 p. Fragmente: *Rația*, RL, III, 1970, 3, 16–18; *Verde oliv*, VR, XXIII, 1970, 4, 69–87; *Ziuza Z*, CRC, V, 19, 6; *Verde și soare*, RL, III, 1970, 22, 18–19; *Cuvinte noi*, TR, XIV, 1970, 22, 4–5; *Album*, ST, XXI, 1970, 7, 19–33; *Drum în penumbră*, RL, III, 1970, 46, 16–17; *Slalom*, RL, IV, 1971, 28, 16–17.

Roman de analiză socială și psihologică. Într-o anume măsură ≈ se înscrie într-un ciclu dedicat generației sale, aflată la vârsta formării spirituale. Ca și în *Prins*, totul pornește de la situația-limită în care e pus povestitorul, de această dată obligativitatea efectuării serviciului militar, într-o școală de ofițeri de rezervă. Sistemul cazon de viață la care e constrâns îi permite personajului să caracterizeze foarte atent psihologiile celorlalți și, mai ales, propria sa conștiință. Se conturează astfel o galerie diversă și totuși unitară în ceea ce privește aspirațiile fiecărui camarad, un tablou sugestiv al unei anume structuri sociale. Viața de cazarmă, de regulă plicticoasă, este dublată de un episod erotic de o puritate juvenilă, în care se impune personajul feminin Laguna.

▼ București, Cartea Românească, 1972.

■ *Laguna*, tr. în lb. germ. de Valentin Lupescu, București, Kriterion, 1974. Fragment: *Douces comme le miel sont les balles de la patrie*, tr. în lb. fr. de Jeanne Lutic, REVR, XXVI, 1972, 1, 15–39.

◆ Marian Popa, SPM, 1971, 13, 4; Nicolae Ciobanu, LCF, XIV, 1971, 11, 2; Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 12, 14; Liviu Leonte, CRC, VI, 1971, 13, 8; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 14, 9; Ion Vlad, TR, XV, 1971, 15, 2–3; George Ciobanu, AFT, VI, 1971, 4, 6; I. Negoieșcu, *Din nou, realismul*, F, VII, 1971, 4, 3; Hristu Căndroveanu, TMS, VI, 1971, 4, 4; Dana Dumitriu, ARG, VI, 1971, 4–5, 10; Vlad Sorianu, ATN, VIII, 1971, 5, 9; Mircea Zăciu, *O conștiință patetică*, ST, XXII, 1971, 5, 12; Mihai Sin, VTR, I, 1971, 2, 4; Marilena Vulpe, ALB, LXXIV, 1971, 25, 6; Valeriu Cristea, ARG, VI, 1971, 6, 5; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XXIV, 1971, 6, 64–68; * *. *Probleme ale romanului actual*, RL, IV, 1971, 29, 16–18; Daniel Dimitriu, CL, II, 1971, 7, 73–77; Dan Rebreanu, TR, XV, 1971, 31, 2; I. Sârbu, *Insemnări târzii despre un roman remarcabil*, CRC, VI, 1971, 37, 6; C. Stănescu, REVR, XXV, 1971, 4, 86–87; Virgil Ardeleanu, ST, XXIII, 1972, 1, 23; Aura Pană, *Proza lui –*, CRC, VII, 1972, 3, 5; Liviu Petrescu, *O literatură a autenticității*, RL, V, 1972, 5, 5; Voicu Bugariu, *Dezinvoltura tragică*, CRC, VII, 1972, 42, 5; Nicolae Bârna, *La o nouă ediție*, LCF, XV, 1972, 52, 6; Ciobanu, *Panoramic*, 199–201; Georgescu,

Printre cărți, 175–179; Petrescu, *Scritori*, 138–142; Iorgulescu, *Rondul*, 164–170; Martin, *Metonimii*, 327–335. □ V. și *Prins*, 1969.

○ **POPESCU Petru**, *Așteptam*, TR, XVI, 1971, 11, 10–11; *Șoseaua cerului*, CRC, VIII, 1973, 7, 8–9, fragmente din romanul *Șoseaua cerului*.

POPESCU Tudor, *Doi domni fără umbrele*, București, Albatros, 1971, 224 p. (Aventura, 8). Roman polițist.

RADINA Mircea, *Cei 4 și noaptea*, București, E.M., 1971, 160 p. Roman-confesiune. Eroul își povestește viața începând cu copilăria, până în anii de armată.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 41, 2; Ion Lotreanu, AST, VII, 1972, 3, 5.

○ **REBREANU Vasile**, *Noe cel singur*, fragment de roman, ST, XXII, 1971, 4, 23–26.

ROVAN Maria, *Când pătratul are trei laturi*, București, Eminescu, 1971, 238 p. (Clepsidra). Roman polițist.

◆ S. Bălășescu, VR, XXV, 1972, 9, 135; Mircea Iorgulescu, RL, VI, 1973, 17, 8.

RUSE Ion, *De la cer la pământ*, București, Albatros, 1971, 192 p. Roman de atmosferă, inspirat, ca și alte proze ale lui ~, din viața pescarilor de la Dunăre. Subiectul îl formează adolescența lui Răduș, fiu de pescari, intrarea lui în muncă, anii de școală, iubirea (pentru Cristina). Acțiunea este plasată înaintea celui de-al doilea război mondial.

◆ Ion Marcoș, TR, XV, 1971, 19, 2.

SADOVEANU Mihail, *Cântecul Mioarei*, în vol. *Cântecul Mioarei. Lisaveta*, București, Cartea Românească, 1971, p. 15–187. Text îngr. de Constantin Mitru, cu o introd. (*Câteva lămuriri despre ultimele manuscrise sadoveniene*) de Mihai Gafița. Fragmente: ≈, TS, V, 1956, 6, 4–20; *Lița Sofia*, GL, III, 1956, 24, 3; *Lița Sofia*, LCF, III, 1960, 22, 6; *Cum e replica în altă limbă a unei povești a lui Lev Nicolaevici și unde se arată omul profesorului* (romanul e anunțat și cu titlul *Ultimul*

cântăreț), ST, X, 1960, 10, 5–6; ≈, GL, VIII, 1961, 44, 5; *Sandru Căldărașu*, GL, VIII, 1960, 46, 5; ≈, VR, XIV, 1961, 11, 23–56; 12, 5–57. Roman postum al marelui prozator. „≈ e o vie confruntare între prezent și trecut, facilitând în prima sa parte întoarceri în teritoriul preferat al povestirii sadoveniene” (Mihai Gafița). Acțiunea se desfășoară în 1949, sub semnul aceluși timp, cartea constituind încă o încercare a autorului de a-și renova concepția artistică. Doi intelectuali de formație nouă, doctorul Andru Macovei și filologul Iancu Zarandi, află povestea sihastrului Pavăl din munții Ceahlăului. Tipograful Petru Matei a fost condamnat pe nedrept, în urmă cu douăzeci de ani, a evadat și s-a sihăstrit în munți. Pustnicul, care a acumulat multă dușmănie împotriva vechii societăți, este adus în lumea „nouă”, în cadrul căreia începe un proces de transformare și readaptare. Romanul, neterminat, reprezintă încă o dovadă a harului nesecat al povestirii sadoveniene.

◆ Bratu, *Sadoveanu*, 628–630; Nicolae Manolescu, *Ultimele romane ale lui ~*, CNT, 1971, 41, 3; Al. Piru, *Ultimele scrieri ale lui ~*, RL, IV, 1971, 47, 11; Savin Bratu, *Pérennité de la chanson*, REV, XXVI, 1972, 3, 78–81; Bratu, *Ipoteze*, 255–268; Eugen Simion, *Postumele lui ~*, LCF, XIX, 1976, 20, 8; Manolescu, *Sadoveanu*, 138–143; Marcea, *Lumea*, 374–375; Leonte, *Prozatori*, 29–30. □ V. și *Șoimii*, 1904.

SADOVEANU Mihail, *Lisaveta*, în vol. *Cântecul Mioarei. Lisaveta*, București, Cartea Românească, 1971, p. 191–367. Text îngr. de Constantin Mitru, cu o introd. (*Câteva lămuriri despre ultimele manuscrise sadoveniene*) de Mihai Gafița. Fragmente: *Taina din prisaca Duruitoarei*, „Torța”, I, 1945, 5, 3; *Moș Alisandru Panțârul era vraciu*, „Torța”, I, 1945, 6, 3–4; *Alisandru Panțârul era și altfel de doftor*, „Torța”, I, 1945, 7, 3–4; *La meșterul faur Toma*, „Torța”, I, 1945, 8, 3–4; *Cum a fost doborât balaurul*, „Torța”, I, 1945, 9, 3–4; *Gazetele duducăi Profirița*, „Torța”, I, 1945, 10, 3–4; *Descântecul ursăriței*, „Torța”, I, 1945, 12, 3–4; *Târg. sare și latifundii pe Siret*, CNT, 1948, 104, 6–7; *Năcazuri de oameni săraci. Taina din prisaca Duruitoarei*

rei, FC, I, 1948, 46, 9–10; *Alisandru Panfăru era vraciu*, GL, III, 1956, 52, 3; ≈, LCF, III, 1960, 22, 7; *Cuconul Alecu m-a luat cu domnia sa la vânat*, GL, VII, 1960, 44, 5; ≈, GL, VII, 1960, 46, 4; *Târg, sare și latifundii la Siret*, VR, XIII, 1960, 11, 15–58. Roman al memoriei auctoriale, format din cele dintâi amintiri ale lui ~, începând cu 1887, despre părinți, despre vecini, despre o fată cu destin anonim, Lisaveta, din Pașcanii copilăriei. Lumea este aproximativ aceea din *Cele mai vechi amintiri, Anii de ucenicie, Nada Florilor*, dar receptată dintr-un unghi de vedere nou, *realist*. Mihai Gafița remarcă faptul că „scriitorul nuanța vechea viziune patriarhalistă, dominată de tradiție [...] și se pare că intenționa să tempereze, să echilibreze peisajul social diferențiat (în *Nada Florilor*) în straturi prea net depărtate între ele, sfâșiate de ireductibile antagonisme”. Roman neterminat, întrerupt de moartea scriitorului, în 1961.

◆ Bratu, *Sadoveanu*, 360, 608, 623; Nicolae Manolescu, *Ultimele romane ale lui ~*, CNT, 1971, 41, 3; Al. Piru, *Ultimele scrieri ale lui ~*, RL, IV, 1971, 47, 11; Savin Bratu, *Pérennité de la chanson*, REVR, XXVI, 1972, 3, 78–81; Bratu, *Ipozeze*, 255–268; Eugen Simion, *Postumele lui ~*, LCF, XIX, 1976, 20, 8; Manolescu, *Sadoveanu*, 138–143; Marcea, *Sadoveanu*, 97–98; Leonte, *Prozatori*, 31; Ștefănescu, *Între da și nu*, 29–33. □ V. și Șoimii, 1904.

SĂLCUDEANU Petre, *Bunicul și păcatele lumii*, București, Eminescu, 1971, 366 p. (Clepsidra). Fragmente: ≈, TR, XV, 1971, 14, 8–9; *Vizita de la miezul nopții*, RL, IV, 1971, 16, 16–17. Roman polițist, având în centrul acțiunii un personaj creat de autor, Bunicul, detectiv.

◆ V. Ad., CRC, VI, 1971, 39, 3. □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SĂLCUDEANU Petre, *Detectiv la paisprezece ani*, București, Ion Creangă, 1971, 228 p. (Biblioteca contemporană). Roman de aventuri pentru copii, cu intrigă polițistă.

■ *Detektiv mit vierzehn Jahren*, tr. de Hedi Hauser, București, Ion Creangă, 1975.

◆ Vasile Sălăjan, TR, XVI, 1972, 1, 3; □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

○ **SÂRBU Cristian**, *Într-un sat pe Bărăgan*, fragment de roman, MS, II, 1971, 2, 111–126.

◆ Romulus Vulpesco, *Inocența sintaxei*, MS, II, 1971, 2, 111.

SIMION Al., *Anotimpul posibil*, București, Eminescu, 1971, 352 p. Fragment: *Harta*, RL, III, 1970, 39, 18–19; 29. Roman retrospectiv. Emil află de moartea lui Nicolae Neag, prieten și vechi activist – prilej de rememorare, într-o manieră modernă, a mai multor fapte din lupta activiștilor anti-hitleriști. Istoria se continuă cu începutul construcției socialismului în țara noastră.

■ Fragment: *La Saison possible*, tr. de Al. Fermo, REVR, XXV, 1971, 4, 28–47; *Lehetséges erszakok*, tr. de Sugár R. Erzsébet, București, Eminescu, 1977.

◆ S. Damian, *Concordanță*, RL, IV, 1971, 19, 9; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 25, 9; Vasile Sălăjan, TR, XV, 1971, 25, 2; Nicolae Ciobanu, LCF, XIV, 1971, 29, 2; Eugen Luca, CNT, 1971, 31, 3; Petru Poantă, ST, XXII, 1971, 6, 29; Adrian Anghelescu, AST, VI, 1971, 7, II; Mihai Neagu Basarab, AFT, VI, 1971, 7, 2; Liviu Leonte, CRC, VI, 1971, 32, 8; Paul Georgescu, *Autenticitatea prozei*, RL, 1971, 34, 4; Vlad Sorianu, ATN, VIII, 1971, 8, 8; Nicolae Țirioi, O, XXII, 1971, 9, 74–76; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, XXIV, 1971, 10, 58–62; Valeriu Cristea, FL, XX, 1971, 47, 15; Sorianu, *Contrapunct*, 123–128; Ciobanu, *Panoramă*, 190–193; Damian, *Fals*, 128–136; Georgescu, *Printre*, 164–168; Cristea, *Domeniul*, 225–227; Popa, *Dicționar* 2.

STOE Nicolae, *Asasinul coboară cântând*, Cluj, Dacia, 1971, 158 p. (Scorpionul). Roman polițist.

◆ E. R., AST, VI, 1971, 6, IV.

○ **STOIA-UDREA Ion**, *O întâmplare la asfințitul soarelui*, O, XXII, 1971, 3, 38–43; *Panică în Cetate*, O, XXII, 1971, 11, 37–41; *O întâmplare la asfințitul soarelui*, O, XXVIII, 1977, 8, 5, fragmente din romanul *Căpitanii*.

◆ N. Țirioi, ~, O, XXVIII, 1977, 8, 5.

○ **STOIAN Ștefan**, *Venirea în oraș*, fragment din romanul *Mirilia*, LCF, XIV, 1971, 13, 5.

STREIA Constantin, *Haiducii*, București, Albatros, 1971, 176 p. Roman de aventuri, despre viața haiducului Mihai Vizantea și a soției lui, Zamfira, la sfârșitul secolului al XIX-lea.

ȘTEFANOPOLO Alexandru, *În mahalaua Grant*, București, Eminescu, 1971, 270 p. Roman de atmosferă, având ca protagonist „mahalaua” din perimetrul bucureștean (dinainte de primul război mondial) Regie, Grant, Giulești, Grivița. Replică palidă la romanul „groapei lui Ouatu”, al lui E. Barbu, ≈ e o carte populată cu haimanale, cârciumari, femei de stradă, parlagii, săraci, muncitori umili și împânzită cu drame de cartier etc. Un personaj misterios, negustor de păsări mici, Ciulinaru, este mentorul acestei lumi.

◆ E. M., SPM, 1972, 66, 4.

ȘTEFĂNESCU Mircea, *Joc de noapte. Joc de zi. 27 insomnii*, București, Cartea Românească, 1971, 246 p. Roman „fantezist-oniric” (Marian Popa), carte de divertisment a dramaturgului ~. Nu are nici acțiune și nici o construcție anume. Conține 27 de vise sau întâmplări, visate în stare de veghe, cuprinzând o arie largă, de la lumea copilăriei proprii, la lumea miturilor antice, autorul fiind personaj firesc în toate împrejurările.

TACOI Cristina, *Hesperara*, București, Eminescu, 1971, 158 p. Cu un cuvânt (*Urmărind-o pe Cristina*) de Emil Botta. Mic roman poetic. Personajul Egg (nume aflat și în poezia lui Nichita Stănescu) se confesează (se justifică) mai multor persoane, Ana, Maria, Philip, Petru (soțul ei), cu privire la iubirea (ce oscilează între vis și realitate) pentru Id. Locul în care se petrec faptele este ținutul Hesperara, spațiu inventat. Peste adresarea exaltată, patetică și profund lirică plutește un sentiment de culpabilitate. Emil Botta numește romanul o „cântată romantică”, iar Sorin Titel apreciază la el „sensualitatea fastuoasă, solemnă și gravă”.

◆ Sorin Titel, RL, IV, 1971, 47, 10; Marcel Pop-Cornis, *Prejudecata debutului comod și trei debuturi de „excepție”*, O, XXIII, 1972, 2, 31-34; Popa, *Dictionar 2*.

TĂNĂSACHE Ilie, *Bomba din fort*, București, Ion Creangă, 1971, 228 p. (Biblioteca contemporană). Roman de aventuri, pentru copii și tineret, plasat în lumea porturilor.

◆ Radu Mareș, TR, XVI, 1972, 1, 4.

TECUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu intervine*, Cluj, Dacia, 1971, 268 p. (Scorpionul). Roman polițist. Se impune personajul Apostolescu, care apare și în alte romane de același gen ale autorului.

◆ Cițitor, ALMM, IV, 1972, 2, 14; Mircea Iorgulescu, RL, VI, 1973, 17, 8.

TEODOREANU Ionel, *Să vie Bazarcă!*, Cluj, Dacia, 1971, 216 p. Text îngr., pref. și note de Silvia Tomuș. Fragment: ≈, TR, XIV, 1970, 44, 8. Roman social și de dragoste, ultimul roman scris de ~, în 1947, apărut postum. Acțiunea are loc în timpul ultimului război mondial și tratează tema prieteniei dintre doi bărbați, afecțiune devenită ură în urma disputelor erotice. Cei doi, Panait Vizanti, invalid din primul război mondial, și Batiște Condor, aviator acoperit de glorie în al doilea război mondial, ploieșteni, sunt uniți de expresia „Să vie Bazarcă!” – adagiul al vieții în refugiu, sub semnul băuturii (Bazarcă e un lăutar). În această viață comună intervin două femei, pe care cei doi le iubesc deopotrivă. Sigrid e o suedeză care se lasă cucerită de Vizanti, dar care e fascinată de Batiște. Personajul se sinucide, lăsând în urmă-i o undă de mister. În timpul ultimului război, Batiște, aflat într-o permisie, întâlnește pe șoseaua București-Ploiești o tânără, care, asemenea suedezei, vrea să se arunce în fața mașinii sale. Batiște o supranumește Ingrid, asemănând-o cu Sigrid (în realitate e vorba de Alba David, o tânără din Ardeal, derutată de viața Bucureștilor) și o aduce în casa lui Vizanti. De această dată, Alba David îl iubeste numai pe Batiște, spre disperarea și ura lui Vizanti, care conștientizează cu acest prilej eșecul iubirii sale cu Sigrid. Construcția romanului e savantă. „Romanul pomește de la un triunghi, al unui prezent, având un timp alături umbra unui alt triunghi, al trecutului” (Silvia Tomuș). O tehnică a ecourilor stăpâ-

nește acțiunea, iar personajele sunt ferm și definitoriu conturate. Maniera de lucru a lui ~, deși aparent învechită, cu aspect de salon, impregnată de patetism, are o linie sigură, specifică întregii sale opere.

◆ Al. Piru, *Un roman postum de ~*, RL, IV, 1971, 46, 11; I. S., *Un roman până azi necunoscut al lui ~*, CRC, VI, 1971, 46, 7; Valentin Lepădatu, EX, IV, 1972, I, 6; Adrian Popescu, ST, XXIII, 1972, I, 28; Tomuș, *Teodoreanu*, 100–111. □ V. și *La Medeleni*, I, 1925.

THEODORU Radu, *Vulturul*, I–IV, București, E.M., 1971–1974, 408 + 500 + 410 + 482 p. Fragmente: *Il Valacho*, RL, III, 1970, 32, 28–29; *Planul bizantin*, RL, IV, 1971, 11, 18–19; ≈, RL, IV, 1971, 46, 18–19; *Focul*, O, XXIII, 1972, 8, 7; *Planul bizantin*, AST, VII, 1972, 7, 6; *În codrii de la Ceptura*, O, XXIV, 1973, 8, 6. Roman istoric, despre Mihai Viteazul, cuprinzând perioada dintre 1595 și 1601.

▼ I–IV, București, E.M., 1981–1982.

● Premiul „Ion Creangă” al Academiei RSR pe anul 1974.

◆ Emil Poenaru, AST, VII, 1972, 5, 5; Valeriu Cristea, RL, V, 1972, 25, 9; Emil Manu, SPM, 1972, 80, 4; Andrei A. Lillin, *La întâlnirea noastră cu ~ lui ~*, O, XXIV, 1973, 3, 3; Emil Manu, AST, VIII, 1973, 2, 5–14; Andrei A. Lillin, *Tristețea eroului în confruntarea cu destinul*, O, XXV, 1974, 41, 5; Ioana Crețulescu, REVR, XXXI, 1977, 2, 122–124; Cristea, *Domeniul*, 341–343; Ion Arieșanu, *Cu ~*, O, XXXV, 1984, 30, 3.

TITEL Sorin, *Lunga călătorie a prizonierului*, București, Cartea Românească, 1971, 130 p. Fragmente: *Luna, calul și prizonierul*, LCF, XII, 1969, 43, 4–5; *Călătoria captivului*, LCF, XII, 1969, 51, 3; 7; *Călătorie de iarnă*, RL, III, 1970, 15, 18–19; *Marea călătorie*, RL, III, 1970, 30, 16–17. Roman-parabolă, dens, bazat pe capacitatea scriiturii de a se substitui epicului, analizei etc. E scris în maniera „noului roman francez” (Robbe-Grillet), făcând abstracție de timp și spațiu. Totul e o derulare de simboluri, selectate dintr-o realitate în schimbare. Cum spune Marian Popa: „un prizonier purtat pe un drum nedeterminat, teleologic devine un simbol

pentru traiectul sublim-grotesc și necunoscut al omului și omenirii”. Ion Vlad îl consideră mai degrabă un poem: „radiografia patetică și tragică a unei memorii grav alterate”.

◆ Marian Popa, SPM, 1971, 17, 6; Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 16, 15; Nicolae Ciobanu, LCF, XIV, 1971, 16, 2; Al. Dobrescu, CRC, VI, 1971, 3; Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 20, 9; T. V., AST, VI, 1971, 5, III; Ion Vlad, *Proza între experiențe și formule tradiționale*, TR, XV, 1971, 24, 2; Dana Dumitriu, ARG, VI, 1971, 6, 6; Mihai Sin, VTR, I, 1971, 3, 4; Valeriu Cristea, ARG, VI, 1971, 7, 5; Constantin Pricop, CL, 1971, 7, 6; Popa, *Modele*, 69–71; Virgil Ardeleanu, ST, XXIII, 1972, 5, 19; Petru Poantă, *Experimente în romanul românesc contemporan*, EX, IV, 1972, nr. special; *~*, ~, O, XXV, 1974, 41, 4; Ardeleanu, *Opinii*, 99–103; Al. Călinescu, ≈, DLG, VII, 1976, 53, 4; Cristea, *Domeniul*, 250–252; Livius Ciocărlie, *Emologie și roman*, O, XXXI, 1980, 43, 2; 47, 2; Bugariu, *Analogon*, 174; Simion, *Scriitorii*, III, 536–537; Valentin Tașcu, V. *Dominanta politică*, ARG, XVIII, 1983, 3, 6–7; Ileana Mălăncioiu, *Lunga călătorie a lui ~*, R, 1983, 7, 3; Gheorghe Glodeanu, *Lunga călătorie a prozatorului*, ST, XXXVII, 1986, 2, 30; I. Holban, *Profiluri*, 112–114; I. Rotaru, *O istorie*, III, 869–870. □ V. și *Reîntoarcerea posibilă*, 1966.

TOPOLOG Ion, *Torna, torna, fratre*, București, Eminescu, 1971, 202 p. Roman istoric, consacrat ultimelor lupte dintre daci și romani, în timpul lui Decebal și al împăratului Traian.

◆ Viola Vancea, RL, V, 1972, 4, 10; Voicu Bugariu, AST, VII, 1972, I, II; Alex. Ștefănescu, LCF, XV, 1972, 9, 3; Valeriu Cristea, ARG, VII, 1972, 2, 5; Alexandru Ionescu, *Jurnal*, 67–68; Popa, *Dicționar 2*; Regman, *Noi explorări*, 167–173.

TUDORAN Radu, *Al treilea pol al pământului*, București, Ion Creangă 1971, 318 p. Fragment: ≈, VR, XXIV, 1971, 7, 8–25. Roman de dragoste. Un cuplu tânăr construiește un teritoriu al „aspirațiilor”, sub privirea povestitorului. În paralel se desfășoară aventura, pe fundalul obișnuit al autorului: marea.

◆ Sorin Titel, RL, IV, 1971, 43, 10; Constantin Cubleşan, *Romantica farsă parabolică*, TR, XV, 1971, 46, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XXII, 1971, 14, 19; Sorin Titel, REVR, XXVI, 1972, 2, 6. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

O TURCU N. V., *Fregata*, fragment din romanul *Asymptote*, ATN, VIII, 1971, 1, 10.

TIC Nicolae, *Drumul spinos al întoarcerii*, București, Eminescu, 1971, 270 p. Fragment: *Cele opt ore de serviciu*, RL, II, 1969, 47, 16–17; 22. Roman social. Conține o multitudine de personaje (funcționari, directori, secretați etc.) care gravitează în jurul unui anume Vasile Oprina, cel care parcurge un drum ascendent pe scara socială, pe care o și coboară apoi. Acțiunea e formată din mai multe secvențe evenimentiale, montate rapid (Alex. Ștefănescu), și din scurte analize portretistice. Este o proză „obiectivă” (M. Iorgulescu).

◆ Mircea Iorgulescu, RL, IV, 1971, 9, 17; Traian Stoica, VR, XXIV, 1971, 4, 153–154; Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 23, 2. □ V. și *A doua moarte a lui Andrei Vrăbie*, 1957.

O UNGHEREA Olimpian, *Epilog la un roman nescris*, R. VIII, 1971, 5, 2; 6, 2, fragmente din romanul *Enigma*.

URECHE Damian, *Prințul marelui puțin*, București, Eminescu, 1971, 168 p. Mic roman liric, conținând confesiunile unui tânăr privind aspirațiile sale artistice, cu iubirile, emoțiile, micile întâmplări ale vieții.

◆ Cornel Ungureanu, O, XXII, 1971, 4, 65–67; Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 19, 2; ***, -, O, XXV, 1974, 41, 4; Popa, *Dicționar 2*.

O URSU Teodor, *Vârful*, fragment din romanul *Vârful*, VR, XXIV, 1971, 10, 3–28.

VASILESCU Horia, *Verigile*, București, Eminescu, 1971, 222 p. Fragment: *Galeria cu basoreliefuri*, O, XXI, 1970, 11, 19–23. Roman social, având drept subiect existența unor tineri intelectuali. Sergiu are aspirații literare, Gheorghe (Doctorul), fratele primului, e un tânăr savant chimist, Adam e sportiv. Viața lor se desfășoară firesc, fără convulsii la scară afectivă. Sorin Titel spune că e un bun roman „despre ieșirea în viață”.

◆ Sorin Titel, RL, IV, 1971, 40, 15; Augustin Păun, *Doi tineri prozatori: Ștefan Dimitriu*, -, VTR, I, 1971, 7, 4; C. Ungureanu, O, XXII, 1971, 11, 70–72; Aurel Șorobetea, ST, XXII, 1971, 13, 30; Sorin Titel, REVR, XXVI, 1972, 3, 85–86; Popa, *Dicționar 2*.

VĂDUVA Alexandru, *La indicativul prezent*, București, Eminescu, 1971, 136 p. Mic roman social. Este portretizat, ca locuitor al cartierelor bucureștene, tânărul funcționar venit de la țară, Alexandru Popescu. Viața sa e fadă, lipsită de perspectivă, realitate care îl dereglează psihic.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 21, 2; Nicolae Balotă, RL, IV, 1971, 22, 14–15; Silviu Guga, O, XXII, 1971, 6, 74; Aureliu Goci, AFT, VI, 1971, 7, 7; Dana Dumitriu, ARG, VI, 1971, 8, 6; Popa, *Dicționar 2*.

VELISAR-TEODOREANU Ștefana, *Căminul*, București, Eminescu, 1971, 182 p. Romanul unei vieți. Iza, o soră de caritate, își rememorează, pe patul de moarte, iubirea pentru pictorul Ilie Crângu. Evocarea începe cu vremea ultimului război mondial. Un conflict cu generația vârstnică, a părinților, pune capăt legăturii dintre cei doi îndrăgostiți.

◆ Matei Alexandrescu, *O convorbire cu scriitoarea* -, R, VII, 1970, 1, 15; Const. Ciopraga, CRC, VI, 1971, 32, 8; E. Anton, VR, XXXIV, 1971, 8, 142–143; George Gibescu, -, R, IX, 1972, 4, 10; 15; Ana Blandiana, *Cu* -, RL, X, 1977, 42, 12–13; Popa, *Dicționar 2*.

O VERONA Dan, *Mica dezarmare*, fragment de roman, AFT, VI, 1971, 9, 10–11.

VINEA Ion, *Venin de mai*, în vol. *Opere*, II, București, Minerva, 1971, 324 p. Ed. îngr. de Mircea Vaida și Gheorghe Sprinterțoiu, introd. de Mircea Vaida. Fragmente: *Episod parisian*, ST, XVI, 1965, 4, 64–74; ≈, GL, XIII, 1966, 1, 5; *La Vadul Istrului*, GL, XIV, 1967, 11, 4–5; *Anca*, GL, XIV, 1967, 23, 4–5; *La castelul Montedoro*, GL, XIV, 1967, 46, 5; *Moartea lui Pierrot*, TR, XIV, 1970, 8, 3; ≈, ST, XXII, 1971, 2, 7–8. Roman preponderent erotic, având la bază o scrisoare adresată autorului de către Andrei Mile, prieten din liceu (în București). Andrei îi descrie iubirea lui pentru Dalia Pabst, pianistă. Faptul provoacă autorului rememorarea anilor de liceu, în care a asistat la dragostea distrugătoare dintre Mile și dama de consumație Roua. Partea a doua a vastului roman reconstituie, din mai multe unghiuri de vedere, episodul iubirii

pentru Dalia. Cuplul lor intră în relație cu alte cupluri, mai toate posedate de Eros, trăind în atmosfera burgheză și aristocratică de la începutul secolului și de după primul război mondial. Mai puțin roman social, ≈ este un roman de „societate”, în care sunt radiografiate, dar numai la nivel erotic, câteva medii (milioniari, ziariști, artiști, boieri scăpați, femei întreținute etc.). Fără a fi o frescă a lumii bucureștene din acea epocă, ≈ e o oglindă a ei cu efecte multicolore.

▼ Cluj, Dacia, 1971.

◆ Al. Piru, *Un roman postum de ~*, RL, V, 1972, 4, 11; Al. Andriescu, CL, 1972, 2, 8-9; Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 3, 4; Alex. Ștefănescu, TMS, VII, 1972, 2, 5; Anca Midia, VR, XXV, 1972, 3, 124-127; Const. Hârlav, EX, IV, 1972, 4, 4; Al. I. Ștefănescu, REVR, XXVI, 1972, 4, 87-88; Zaharia, *Vinea*, 224-232; Constandina Brezu, ~ - *ipoteze la ≈*, TMS, VIII, 1973, 12, 6; Andreeșcu, *Disocieri*, 222-228; Antoaneta Tănăsescu, *Modernismul bine temperat*, RL, VII, 1974, 27, 12-13; Eugen Simion, ~, LCF, XVIII, 1975, 38, 6; 39, 7; 40, 7; Dorin Obreja, *Fantasticul și opera lui ~*, DLG, VIII, 1977, 60, 11; Popa, *Dicționar 2; Scriitori români*; Stănescu, *Jurnal*, 40-44; Mihaela Cristea, *Cu Henriette Yvonne Stahl despre ~*, RL, XIII, 1980, 2, 8.

ZEHAN Eugen, Mlaștina, București, Eminescu, 1971, 526 p. Fragmente: *Preludiu*, ATN, VII, 1970, 6, 12-13; *Să nu uiți țărmlul înșorit și plajele de aur*, TR, XIV, 1970, 35, 8-9. Roman-confesiune, bazat pe un conflict social și psihologic. Tânărul inginer agronom Dinu Bordeanu scrie o lungă mărturisire colegului său Tuțu Gheorghies asupra rătăcirilor sale sociale și sufletești. Îndrăgostit fără șansă de Delia Măncuș, suferind deci, refuză să se încadreze în muncă, la locul unde a fost repartizat. Prima parte a romanului evocă chinul continuu al acestui personaj debusolat. În partea a doua Dinu întâlnește o altă femeie, Dorina, și ea rănită în iubire, cu care reușește să-și echilibreze, în parte, viața afectivă. Dar el rămâne în final un învins. Romanul e scris cu nerv și culoare, prea vast totuși.

◆ Alex. Ștefănescu, LCF, XIV, 1971, 18, 3; Aurel Sasu, TR, XV, 1971, 19, 2; Nicolae Balotă, RL, IV, 1970, 20, 14-15; Marian Popa, SPM,

1971, 28, 4; Liviu Petrescu, ~: *un romancier*. TR, XVIII, 1974, 9, 6; Traian Vedinaș, *De la inerție la acțiune*, TR, XVIII, 1974, 41, 3; Popa, *Dicționar 2*.

ZINCĂ Haralamb, Și a fost ora „H”, București, E.M., 1971, 418 p. Fragment: ≈, FMI, XXIV, 1971, 8, 32-33. Reluat fragmentar: *Ceasul eliberării*, ALB, LXXVIII, 1975, 8, 7. Cu o pref. a autorului. Roman dedicat integral zilei de 23 August 1944. Este construit din documente, confesiuni, acte, declarații din presa timpului, într-un aranjament interesant, cu un dialog minim. Roman-colaj bine structurat, cu acțiunea limitată la 24 de ore, cu foarte puține întoarceri în timp.

◆ G. Dimisianu, FC, XX, 1971, 32, 11; Marius Robescu, *O carte de istorie contemporană*, RL, IV, 1971, 34, 9; Dan Zamfirescu, CNT, 1972, 10, 3; T. Pană, ST, XXIII, 1972, 10, 32; Popa, *Dicționar 2*; Artur Silvestri, *Un răspuns românesc*, LCF, XXVIII, 1986, 34, 6; Nicolae Georgescu, *Oglinzile epicului*, LCF, XXXI, 1988, 34, 3.

1972

ABDALLA Kalanga, Zeii și jungla, București, Albatros, 1972, 222 p. Roman exotic, scris de o autoare originară din Africa. Conține o dezbatere despre dificultatea cuceririi independenței reale în urma prăbușirii imperiilor coloniale. Hiza Sao este un tânăr medic african, absolvent al unei facultăți britanice, care se întoarce în locul natal. Întâmpină obstrucția medicilor albi, dar reușește să se impună. Se dau o serie de date despre viața și practicile din Africa Centrală.

◆ Ion Lotreanu, RL, V, 1972, 35, 10; Eugen Luca, CNT, 1972, 48, 3.

○ **ALEXANDRU Radu F., Carnet de bal**, fragment de roman, AST, VII, 1972, 1, 8-9.

ALMĂJAN Ion Marin, Spune-mi unde duc acest drum?, București, Eminescu, 1972, 248 p. Roman social. Autorul urmărește procesul de formare a tânărului Bogdan Crivobara (mare parte dintre cuvintele romanului le pronunță chiar el), în școală și armată. Evenimentele sunt cele obișnuite: mici neca-

zuri, sărăcie, greutăți, conflicte cu profesorii, iubiri neîmplinite, fugare. Locul acțiunii este Timișoara.

◆ Marcel Pop-Cornîș, O, XXIII, 1972, 34, 2; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 9, 2; Dana Dumitriu, ARG, VIII, 1973, 3, 6; Eugen Dorcescu, -, O, XXVI, 1975, 38, 2; Alexandru Ruja, -, O, XXIX, 1978, 13, 2; Ungureanu, *Imediată*, 217-228; Artur Silvestri, *Un posibil ciclu românesc*, LCF, XXXII, 1989, 13, 1; 7. □ G. Dinu, *Cu scriitorul* -, O, XXXVI, 1985, 17, 3; Ionel Bota, *Metafora „locului ideal”*, O, XXXVI, 1985, 35, 3; Valeriu Bărgău, *Dacă personaj nu e...*, O, XXXIX, 1988, 10, 2; Olimpia Berca, -, O, XL, 1989, 50, 5.

○ **ALMĂJAN Ion Marin**, *Vânătoare ascunsă*, fragment din romanul *Vânătoare ascunsă*, O, XXIII, 1972, 31, 6.

ARAMĂ Horia, *Tărmlul interzis*, București, Albatros, 1972, 188 p. (Fantastic club). Roman imaginativ, de tip SF. O invenție tehnică face posibilă reîncarnarea. Mircea Iorgulescu: „în fond romanul lui ~ este pseudo-științifico-fantastic, adevăratul accent fiind pus pe descrierea trucată a unei stări de excepție”. Este vorba despre senzația fantastică de trecere dintr-o ființă în alta, păstrându-se datele anteriorității.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 45, 2.

ARAMĂ Ion, *Furtuna albă*, București, E.M., 1972, 210 p. Roman de aventuri, din viața marinei militare. Tânărul locotenent Radu înfruntă urgiile mării cu gândul la iubita lui, Cora, căreia, de fapt, îi comunică aceste întâmplări, într-un jurnal de bord afectiv.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 53, 2; Ion Bălan, AST, VIII, 1973, 2, 6; George Pruteanu, CL, 1973, 3, 9.

ARDELEAN Livia, **Florian OPREA**, *În legitimă apărare*, Cluj, Dacia, 1972, 236 p. (Scorpionul). Roman polițist.

■ *Jorgos önvédelemböl*, tr. de Laszlófy Aladár, Cluj-Napoca, Dacia, 1976.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, VI, 1973, 17, 8.

ARSENE Maria, *Struma*, București, Cartea Românească, 1972, 368 p. Roman-document, în legătură cu tragedia vasului „Struma”, care transporta 769 de evrei spre Palestina. În decembrie 1942, vasul, o improvizație iresponsabilă și criminală, se scufundă în Marea Neagră, lăsând un singur supraviețuitor. Cartea face procesul tragediei, acuzând pe cei vinovați de asasinat. ≈ este și un apel la memoria victimelor celui de-al doilea război mondial.

◆ Sorin Titel, RL, V, 1972, 20, 12; Șerban Nedelcu, -, RL, VIII, 1975, 44, 8; Popa, *Dicționar 2*.

BARBU Ana, *Nisipuri*. (*Prologul, trei capitole și addenda*), București, Eminescu, 1972, 154 p. Fragment: *Dimineață cu apotropeu*, RL, III, 1970, 33, 16-17. Mic roman al unei stări de spirit. Mircea Iorgulescu îl consideră „o statică realitate afectivă”. Nu există un subiect propriu-zis, ci o serie de fragmente de gândire conținând reflexii asupra acțiunii. Petra și Toma formează un cuplu liric și meditativ, evoluând într-un spațiu închis. După Marian Popa: „Psihologismul compact, prin acumulare și unificare de observații, percepții, tropisme, nu pretinde amplificări conflictuale; maladia [personajului, n.n.] justifică un anume exotism oniric; lirismul imprimă textului un caracter poetic”.

◆ C. Costin, ATN, X, 1973, 2, 8; Mirela Roznoveanu, TMS, VIII, 1973, 4, 4; Mircea Iorgulescu, -, LCF, XVII, 1974, 29, 6; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scriitori*, 178-179.

BĂJENARU Grigore, *Bună dimineața, băieți!*, București, Ion Creangă, 1972, 274 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru elevi, replică la cunoscutul său roman *Çișmigiu et Comp*. Elevul zvăpăiat din acel roman devine profesor la Liceul „Cantemir-Vodă”. Morala este că o dată cu timpurile s-au schimbat și oamenii, elevii „de azi” respectând disciplina și regulamentul școlar. Răsturnarea valorică poate fi suspectată ori de ironie, ori de contrafacere.

■ *Jó reggelt, fiúk!*, București, Ion Creangă, 1988.

◆ Căndroveanu, *Literatura*, 115-116.

BĂRAN Vasile, *Ancheta. Pseudo-roman*, București, Cartea Românească, 1972, 178 p. Fals roman, pornind de la o scrisoare adresată autorului, în care se relatează o sinucidere la mare. Povestitorul pleacă în orașelul Lina, de pe malul mării, unde are parte de câteva întâmplări neobișnuite. Acestea sunt, de fapt, povestiri independente, reunite în roman prin convenție.

◆ G. Dimisianu, RL, V, 1972, 26, 10; Marcel Pop-Corniș, *Sub semnul clepsidrei*, O, XXIII, 1972, 13, 2; Anca Midia, VR, XXV, 1972, 7, 86–87; R. Victor, ATN, IX, 1972, 9, 6; Popa, *Dicționar* 2.

BĂRLĂDEANU Victor, *Exilatul din Planetopolis*, București, Albatros, 1972, 142 p. (Fantastic club). Roman SF.

BELDEANU Adrian, *Să mai câștigi o zi*, București, Albatros, 1972, 214 p. Roman social. Avocatul Gheorghe Dobridan narează o serie de experiențe fizice și psihice, parcurge diverse medii, într-o derulare cinematografică. Autorul însuși își numește cartea un „mozaic de imagini” create de un personaj tumultuos, avid de prezent.

◆ Liviu Cosma, RL, V, 1972, 34, 10; Dan Medeanu, CNT, 1972, 37, 3; Val Condurache, CRC, VII, 1972, 37, 4; Valentin Tașcu, F, VIII, 1972, 9, 2; Emil Manu, SPM, 1972, 97, 4; Nicolae Ciobanu, LCF, XV, 1972, 43, 2; Aurel B. Ioan, AST, VII, 1972, 10, 6; George Pruteanu, CL, 1972, 22, 9; M. Cristescu, ARG, VII, 1972, 11, 16; Mirela Roznoveanu, TMS, VII, 1972, 18, 4; C. Costin, ATN, X, 1973, 2, 6; H. Zalis, *Opțiunile romanului și realismul viziunii*, VR, XXVI, 1973, 3, 116–119; Popa, *Dicționar* 2.

BERCIU Ștefan, *Insula spionilor*, București, E.M., 1972, 182 p. (Sfinx). Roman polițist.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 29, 2.

O BOITOR George, *Banda de telegraf*, fragment de roman, AST, VII, 1972, 7, 8.

BUNEA Emil, *Am lăsat iarba să crească*, I, Cluj, Dacia, 1972, 260 p. Fragmente: *Noaptea, o capră în cimitir*, VTR, I, 1971, 8, 12–13; *O dimineață*, CRC, VII, 1972, 3, 8; *Încă nu înflorise salcâmul*, TR, XVI, 1972, 10, 6–7;

În așteptare, TR, XVI, 1972, 32, 7. Roman social, inspirat din frământările complexe generate de încercările de redresare socio-politică a lumii românești, după încheierea celui de-al doilea război mondial. Acțiunea are loc într-o localitate din câmpia Dunării și urmărește destinul unei familii de condiție medie.

◆ Nicolae Manolescu, RL, V, 1972, 36, 9; Ion Vlad, *În căutarea romanului*, TR, XVI, 1972, 38, 2; Masă rotundă. *În discuție*: ≈ de –, TR, XVI, 1972, 41, 8–9; Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 45, 2; Zaharia Sângeorzan, *Romanul de azi*, CRC, VII, 1972, 49, 5; Al. Ruja, O, XXIII, 1972, 33, 2; George Pruteanu, CL, 1972, 23, 9; T. Tihan, ST, XXIV, 1973, 2, 31; Dana Dumitriu, ARG, VIII, 1973, 1, 6; A. I. Brumaru, AST, VIII, 1973, 2, 6; Ungheanu, *Arhipelag*, 208.

BUZINSCHI Corneliu, *Hoji de vise*, București, Ion Creangă, 1972, 398 p. Roman pentru copii și tineret, ca și pentru alte vârste. Bazat pe o imaginație bogată, autorul construiește un personaj, Varahil, adolescent cu imensă capacitate de vis și de trăire a visului. Cartea I a romanului, intitulată *Numiți-mă Varahil*, reia în mare cartea cu același titlu din 1969. În toate cele patru „cărți” de acum, el face, împreună cu câțiva prieteni, incursiuni în lumea piraiților, în lumea roboților, în istorie (domnia lui Ioan Vodă cel Cumplit), în mediile subacvatice etc.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1972.

◆ Val Condurache, CRC, VII, 1972, 44, 4; Alexandru George, VR, XXVI, 1973, 12, 156–157; Popa, *Dicționar* 2.

CALMĂCU Mihail, *Urmașul. Roman istoric*, București, Eminescu, 1972, 364 p. Roman istoric, având ca subiect epoca lui Ștefăniță-Vodă, fiul lui Bogdan cel Orb și nepotul lui Ștefan cel Mare. Sunt urmărite mai ales relațiile cu polonii.

◆ T. Trăian, RL, V, 1972, 39, 10.

CEMBRA Ernest, *Gura-Haitei*, București, Albatros, 1972, 376 p. Roman social, scris în spiritul evocării teribile din literatura furioșilor. Boris Vizante e un nonconformist și un teribilist convins, șocând prin atitudinile sale

de moment, dar și prin concepția de viață. Părăsește studiile pentru a munci pe un șantier, e nevoită în alegerea carierei. Îl reîntâlnim la fel de insuportabil la bătrânețe. După Mircea Iorgulescu: „≈ rămâne o carte scrisă alert, asemănătoare unui reportaj dezinvolt, fără adâncime și fără gravitate, în schimb cu o ușurință a replicii și cu o prospițime a observației mai mult decât promițătoare”.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 32, 2; George Pruteanu, CL, 1972, 13, 9.

O CERNESCU Lazăr, *Robii dreptății*, fragment din romanul *Neamurile*, O, XXIII, 1972, 17, 6–7.

CERNESCU Adrian, *Abis*, Iași, Junimea, 1972, 204 p. (Fantomas, 12). Roman de spionaj. În egală măsură este și un roman moralizator, în care este prezentată rezistența unui tânăr cu probleme financiare la acțiunea de recrutare într-o rețea de spionaj.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, VI, 1973, 17, 8.

O CERNET Laurențiu, *Fiecare are ceva de povestit*, O, XXXIII, 1972, 25, 6; *Prima seară cu Moș Barbă*, O, XXV, 1974, 37, 5; fragmente din romanul *Urna celuiilalt*.

CIOBANU Radu, *Zilele*, București, Albatros, 1972, 262 p. Fragmente: *În aparență*, final, TR, XV, 1971, 41, 8; *Întoideaua mi-ai plăcut*, VTR, II, 1972, 1, 10; ALF, 1973, 146–148. Roman social. Doctorul Matei Bogdan părăsește capitala pentru a-și face datoria într-un oraș de provincie, în Transilvania. E părăsit de soție, din această pricină. În orașul respectiv ia parte la o suită de evenimente; este implicat în câteva episoade de dragoste. O iubire pură poartă unei eleve care, neputând suporta confruntarea cu atitudinea antisocială a prietenului ei de școală, se sinucide. Romanul mai evocă unele conflicte colaterale și se înscrie astfel în atmosfera bine cunoscută a romanelor de provincie cu iz tradițional.

◆ Cornel Ungureanu, O, XXIII, 1972, 29, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XXIII, 1972, 22, 19; Al. Covaci, F, IX, 1973, 2, 16; Victor Atanasiu, RL, V, 1972, 52, 11; Alex. Ștefănescu, TMS, VIII,

1973, 5, 4; Anca Midia, VR, XXVI, 1973, 3, 132–133; Ion Maxim, *Romanele lui ~*, O, XXV, 1974, 8, 5; Ardeleanu, *Opinii*, 136–140.

CONSTANTIN Theodor, *Muntele morții*, București, E.M., 1972, 280 p. Roman fantastic, inspirat din atrocitățile comise de naziști în lagărele de concentrare. Povestitorul, căpitanul Cristian Bratosin, relatează cum, fiind prizonier de război, este selectat pentru o experiență diabolică, ce trebuia să aibă loc într-un sanatoriu montan. Dr. Hermann, directorul spitalului, a selecționat 15 perechi umane cu calități fizice și psihice înalte, pentru a procrea la comandă urmași programați. Evenimentul are loc după 23 August 1944 și abominabila experiență se oprește o dată cu terminarea războiului, când administrația sanatoriului se sinucide. ≈ este o parabolă, dar și un protest adresat ideologiilor care neagă personalitatea umană.

COSCIUD Sergiu, *Sfinxul dacic*, București, Litera, 1972, 102 p. Mic roman istoric, plasat în timpul războaielor lui Decebal cu romanii. Un cuplu erotic, Daina și Ginus, stă la baza legendei Sfinxului din Bucegi.

CRISTEA Corina, *Scadența*, București, Cartea Românească, 1972, 426 p. Roman liric, de descoperire a erosului. Despărtirea personajului feminin Luli de iubitul ei, Pop, provoacă un examen al sensibilității acesteia, începând cu copilăria, continuând cu adolescența (cu primii fiori de iubire pentru Vlad) și sfârșind cu prezentul dramatic, aproape inexplicabil. În mijlocul povestirii își face loc un intermezzo erotic, oarecum străin de rest, dar având semnificații în ceea ce privește maturizarea sentimentelor protagonistei. După Viola Vancea, „≈ este un periplu sentimental-nostalgic încărcat cu parfum de răscruce de vânturi în căutarea zeilor adolescenței, periplu efectuat cu personajele romanului – proiecții lirice, uneori ușor romanțioase, ale unei sensibilități rănite – în dorința de a alina răul insuportabil pe care îl generează criza de creștere”.

◆ Viola Vancea, RL, V, 1972, 36, 10; H. Zalis, *Romanul între adevăr și manierism*, CRC, VII,

1972, 44, 4; C. Ungureanu, O, XXIV, 1973, 18, 2; Iorgulescu, *Scritori*, 192-193; Laurențiu Ulici, *În căutarea iubirii*, RL, XXI, 1988, 7, 9.

CUZA Constantin, *Capriciu*, București, Eminescu, 1972, 286 p. Roman de dragoste, dublat de un alt roman de dragoste. Doctorul Valeriu Arion internează un inginer cu numele Cernușcă, de la care află că sunt frați după tată. Drept dovadă, bolnavul, suferind de o boală neiertătoare, îi dă un caiet cu însemnări ale tatălui doctorului către mama sa. Din rândurile respective reiese marea iubire la care, Ina, mama pacientului, a renunțat inexplicabil. Suferința bătrânului Arion îl convinge pe tânărul doctor să nu renunțe la propria-i iubire, chiar dacă pentru aceasta trebuie să renunțe nu numai la o soție, e drept, egoistă, ci și la relațiile ei din lumea medicală.

◆ Emil Manu, AST, VIII, 1973, 1, 8; Popa, *Dicționar 2*.

DIMITRIU Ștefan, *Trapez*, București, Eminescu, 1972, 300 p. Roman social (muncitoresc). Tânărul Mihai Olaru, provenit dintr-o familie de oameni înstăriți (considerați exploatare în anii de după 1945), dintr-un sat de lângă Bârlad, ia viața pe cont propriu și, cu toate lecturile sale savante, se angajează ca muncitor necalificat pe un șantier de construcții. Aici cunoaște viața aspră de șantier, cu oamenii ei duri și generoși. Totodată, trece printr-o experiență erotică la fel de aspră, pentru ca în final să se călească din toate punctele de vedere și să depășească handicapul trecutului său. Fraza e viguroasă, iar acțiunea se păstrează în limitele veridicului.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, V, 1972, 48, 9-10; Val Condurache, CRC, VII, 1972, 49, 4; Cornelia Mănicuță, ALMM, IV, 1972, 7, 6; Dan Ciachir, VR, XXVI, 1973, 1, 134-135; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scritori*, 199.

DONOSE Vicențiu, *Cetatea*, Iași, Junimea, 1972, 206 p. Fragment: *Fuga*, CRC, IV, 1969, 41, 6. Roman istoric, tratând încercările domnitorului Moldovei (Ștefan cel Mare - se subînțelege) de a limita puterea boierilor. „Cetatea” reprezintă o realitate peștișă și un simbol al unității dorite.

◆ Viola Vancea, RL, V, 1972, 18, 12; Val Condurache, CRC, VII, 1972, 21, 4; George Pruteanu, CL, 1972, 10, 9; Constantin Hărlav, ST, XXIII, 1972, 12, 33; Lucian Hanu, AFT, VII, 1972, 9, 2-3.

DUMITRIU Dan, *Masa zarafului*, București, Eminescu, 1972, 212 p. Fragmente: *Liniștea bătrână*, RL, IV, 1971, 33, 16-17; *La iarnă...*, RL, V, 1972, 19, 18-20; *Noapte de decembrie*, CL, 1972, 11, 6-7. Roman-dezbateri, având drept obiectiv filozofia eșecului. Cinci personaje (bătrânul amiral, Alexandru, Tamara, Marta și Tudor) încearcă să-și explice lor și să explice și altora mecanismul „maniei eșecului”. Trei dintre personaje, Tudor, Marta, Alexandru, stăpânesc povestirea din trei unghiuri de vedere convergente. Din punctul de vedere al construcției, schema în sine e eficientă și incitantă; e inspirată din teoria „vocilor” din proza modernă. Epicul este doar o materie intermediară sau, cel mult, o argumentație a stărilor de spirit. Influența lui Faulkner este vizibilă. După Mircea Iorgulescu: „Personajele lui ~, atât cele din romanul ~, cât și din nuvele, traduc ipoteze morale, psihologice și estetice într-o materie ce rămâne mereu ușor convențională”.

■ *Masata na zarafa*, tr. de Veselina Gheorghieva, Sofia, 1977.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 42, 2; Nicolae Ciobanu, LCF, XV, 1972, 48, 2; Valeriu Cristea, ARG, VII, 1972, 11, 5; I. Sârbu, CRC, VII, 1972, 50, 4; George Pruteanu, ~, CL, 1972, 24, 8; Zaharia Sângeorzan, „*Corabia beață*”, CRC, VII, 1973, 6, 4; C. Costin, ATN, X, 1973, 2, 8; Al. Th. Ionescu, EX, V, 1973, 3, 8; Anca Midia, VR, XXVI, 1973, 3, 131-132; Valentin Tașcu, F, IX, 1973, 4, 2; Florin Mugur, *Gânduri despre un personaj*, LCF, XVI, 1973, 23, 7; Sorin Titel, *A coborî privirea?*, LCF, XVI, 1973, 26, 3; Mirela Roznoveanu, TMS, VIII, 1973, 13, 4; Ciobanu, *Critica*, 172-175; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVIII, 1975, 7, 6; Cristea, *Domeniul*, 297-301; Popa, *Dicționar 2*; Radu Mareș, *Cu ~*, TR, XXII, 1978, 49, 5; Iorgulescu, *Scritori*, 203-204; Mugur, *Profesiunea*, 276-283; Ioan Holban, *Doamnele Bovary*, CL, 1980, 9, 6; Ștefănescu, *Jurnal*, 58-59; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 872-873; Simion, *Scritori*, IV, 244-247.

FILIP Traian, *Pavilionul*. III. În singurătatea femeilor, v. *Pavilionul*, I. *Vântul din fața soarelui*, 1969.

○ **GABREA Florin**, *Mania păsărilor*, fragment din romanul *Măsurătorul*, RL, V, 1972, 23, 18–19.

GAVRIL Matei, *Împărăția*, București, Cartea Românească, 1972, 222 p. Fragment: *Nunta* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Cioanca*), ST, XIX, 1968, 7, 51–55. Roman de dragoste, cu caracter autobiografic. ≈ este un poem despre memoria vieții, a nașterii, a morții, a cerului și a iubirii. Un al doilea plan al romanului revalorifică viziunea satului ardelean, de bună tradiție românească, a cărui bază este familia indestructibilă. La temelia celei familiale pe care o evocă povestitorul, într-un ritual aproape divin, intervine drama neînțelegerii resorturilor adânci ale acestei structuri sociale. După o experiență citadină de un sfert de secol, reîntâlnirea cu satul e dorită, emoționantă, dar dramatică.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 37, 2; Valentin Tașcu, F, VIII, 1972, 9, 3; H. Zalis, *Romanul între adevăr și manierism*, CRC, VII, 1972, 44, 4; Dan Culcer, VTR, II, 1972, 11, 4; Alexandru Ruja, O, XXIV, 1973, 10, 2; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVIII, 1975, 13, 6; Popa, *Dicționar 2*; Cosma, *Romanul*, I, 247.

GEORGESCU Constantin, *Al doilea motiv*, București, Ion Creangă, 1972, 588 p. (Biblioteca contemporană). Roman rural, pentru copii și tineret. Din unghiul de vedere al psihologiei unui copil este radiografiat satul de câmpie, în timpul secetei pustiitoare de după al doilea război mondial.

GHEORGHIU Constantin, *Nu uita pasărea ucisă*, București, Albatros, 1972, 330 p. Fragment: *Mlaștina*, TMS, IV, 1969, 4, 8–9. Roman social rural, cu schemă polițistă. Două crime, cărora le cad victime două persoane din clanul Mitrea, fac obiectul unei anchete judiciare la nivel sătesc (plutonierul de jandarmi conduce cercetările), pe baza căreia se descoperă nu numai un conflict între sat și familia respectivă, dar și altul, mai

grav, între membrii acesteia. Locul acțiunii este un ținut aproape imaginar (Germania, orașul Condor), care aduce, ca specific, cu Transilvania. Timpul e și el greu de precizat, undeva, între cele două războaie. Romanul are un aspect straniu, sesizat de Marian Popa, specific tuturor scrierilor lui ~: „complicațiilor caracterologice li se adaugă efectele epicii tainei, conștând în dozajul informațiilor necesare închegării conflictului”.

◆ Adrian Beldeanu, SPM, 1973, 121, 5; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 15, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XXIV, 1973, 11, 9; Val Condurache, CL, 1973, 19, 8–9; Ardeleanu, *Opinii*, 129–131; Popa, *Dicționar 2*.

GHIȚIA Alecu Ivan, *Recviem pentru vii*, București, Cartea Românească, 1972, 510 p. Fragment: *Căinele negru*, CRC, IV, 1969, 3, 6–7. Roman de familie, scris în tehnica mozaicului epic. Câțiva membri ai familiei povestitorului, din diferite generații (fetița Liana, mama povestitorului, mătușa Domnica, mătușa Catina, unchiul Fănică, moș Grigore), își deapănă amintirile, trăirile, compunând din fragmente de povestire (modalitatea absolută de scriere) istoria unei comunități sățești din nordul Moldovei (Dorohoi), de-a lungul a peste un secol de existență, devenită legendă. Povestitorul leagă aceste povestiri prin acțiunea, simbolică și imaginară, de deshumare a morților familiei. Povestirile înșiră fapte cu haiduci, evenimente de la 1907 și din cele două războaie mondiale, din timpul colectivizării agriculturii etc.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1972.

◆ Nicolae Ciobanu, LCF, XV, 1972, 21, 2; George Pruteanu, CL, 1972, 12, 8; Sorin Arghir, RL, V, 1972, 31, 11; C. Costin, ATN, IX, 1972, 7, 8; Anca Midia, VR, XXV, 1972, 7, 83–85; Magda Ursache, *Inerția modernului*, CRC, VII, 1972, 41, 5; Al. I. Ștefănescu, REVR, XXVI, 1972, 4, 86–87; Eugen Luca, REVR, XXVII, 1973, 3, 130–131; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 65–69; I. Rotaru, *O istorie*, III, 717. □ V. și *Cuscii*, 1959.

○ **GRĂNESCU Adrian**, *Va sosi călătorul în fapt de seară*, fragment din romanul *Singur cu Ileana*, AFT, VII, 1972, 8, 15.

GUGA Romulus, *Viața postmortem*, București, Cartea Românească, 1972, 198 p. Fragmente: *De ce trăiești?* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Recviem*), VTR, I, 1971, 4, 12–13; *Dar nu e nimeni aici!* (romanul e anunțat cu titlul *O zi după sfârșitul lumii*), TR, XV, 1971, 51, 8–9. Roman de analiză psihologică și socială. Personajul principal își face la maturitate (40 de ani) examenul propriei conștiințe, murdărite din dorința de a parveni. El și-a renegat tatăl și logodnica pentru a nu avea „pete la dosar”. La ceasul adevărului, un judecător imaginar îl anchează drastic. Procesul are loc în mediul promiscuu al unei cărciumi de periferie și în prezența unei prostituate, Zizi, și ea cu apariție simbolică. Practic, personajul își rememorează întreaga viață, din copilărie până aproape de momentul în care a conștientizat mizeria sa sufletească. Într-un fel, acuzele se răsfâng și asupra conjuncturii sociale a „obsedantului deceniu”, în care s-au creat condiții favorabile mutilării sale sufletești. Romanul e construit în tehnici moderne (flash-back, anchetă, mozaic epic), bine stăpânite, fără a îngreuna cursul confesiunii.

◆ Nicolae Manolescu, RL, V, 1972, 47, 9; Nicolae Ciobanu, LCF, XV, 1972, 49, 2; Laurențiu Ulici, CNT, 1972, 51, 3; Zaharia Sângeorzan, *Romane de azi*, CRC, VII, 1972, 50, 5; Victor Felea, TR, XVI, 1972, 51, 2; Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 12, 6; C. Costin, ATN, IX, 1972, 12, 8; George Pruteanu, CL, 1972, 23, 8; Dan Culcer, VTR, II, 1972, 12, 4; Marcel Pop-Corniş, O, XXIV, 1973, 3, 2; Adrian Popescu, ST, XXIV, 1973, 2, 30; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXVI, 1973, 2, 133–138; Mirela Roznoveanu, TMS, VIII, 1973, 4, 4; Al. Th. Ionescu, EX, V, 1973, 1–2, 8; Valentin Tașcu, F, IX, 1973, 3, 2; Octavian Simu, *Confruntare și investigație*, LCF, XVI, 1973, 14, 7; Margareta Ștefănescu, REVR, XXVII, 1973, 4, 119–120; Fănuș Băileșteanu, *Lirism și substanță*, TR, XX, 1976, 24, 6; Culcer, *Citind*, 193–198; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 82–89; Fănuș Băileșteanu, *La prose de ~. Le labyrinthe poématique*, CREL, 1982, 4, 158–165; Ioan Holban, *Perspectiva morală*, CL, 1985, 9, 5; I. Holban, *Profiluri*, 259–264; Cosma, *Romanul*, I, 263; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 94–97; Cornel Munteanu, *Romanul opțiunii la ~*, ST, XL, 1989, 6, 49. □ V. și *Nebunul și floarea*, 1970.

HODOȘ Alexandru, *Focurile de pe culme*, București, Minerva, 1972, 282 p. Cu un cuvânt înainte de D. Văideanu. Roman istoric postum, al publicistului ~. Originar din Munții Apuseni și strănepot al lui Simeon Balint, prefect al lui Avram Iancu, ~ își ia ca subiect vremea eroului de la Vidra și viața acestuia. Cartea se bazează pe o documentație minuțioasă.

◆ Bălan, *Pietre*, 263–270.

○ **HURJUI Ion**, *Săptămâna întâia*, fragment de roman, CRC, VII, 1972, 24, 8–9.

ION Dumitru M., *Povestea minunatelor călătorii*, București, Ion Creangă, 1972, 176 p. Cu o pref. a autorului. Roman fantastic, din lumea copilăriei. Are pronunțate accente lirice.

IONESCU Cornel, *Piatră și zăpadă*, Iași, Junimea, 1972, 264 p. Romanul a două destine tragice, determinate de împrejurările celui de al doilea război mondial. Profesorul Horia Cristea, tânăr locotenent, are un caracter frumos, vederi democratice, luptă eroic pe frontul de vest, se căsătorește din iubire. Maiorul Grig Roșculeț este, dimpotrivă, un învârtit, un protejat, un reacionar înrăit. Din întâmplare cei doi se întâlnesc într-un restaurant. Ultimul omoară un alt ofițer, dar aruncă vina pe cel dintâi. Acesta ispășește, nevinovat fiind, o pedeapsă pe viață, la ocnă. Roșculeț duce în continuare o viață dubioasă, criminală, care-l împinge spre sinucidere. Cartea nu are un happy-end, deoarece, deși adevărul iese la iveală în 1965, după douăzeci de ani, Cristea nu mai poate fi recuperat. ≈ e un roman de acțiune cu o construcție în planuri paralele și cu o teză clară, privind dramatismul soartei umane.

◆ Liviu Petrescu, RL, V, 1972, 29, 9; Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 39, 2; Virgil Nistor, ST, XXIV, 1973, 2, 31.

IONESCU Florin Andrei, *Unchiul dumneavoastră e brunet?*, București, Eminescu, 1972, 226 p. (Clepsidra). Roman polițist.

◆ George Pruteanu, CL, 1972, 15, 9.

IORDACHE Anton, *Amurgul lagunei. O investigație psihologică*, București, Cartea Românească, 1972, 344 p. Roman polițist (Viola Vancea îl numește „fals polițist”), dublat de unul social, mai degrabă decât de unul „psihologic”, cum ar vrea autorul. Acțiunea are loc în regiunea lacului R (Razelm), în lumea pescarilor. Procurorul Radu Cruțiu anchetează un caz neobișnuit: un complot pus la cale de trei traficanți de stupefiante (două femei și un bărbat) împotriva soțului uneia dintre femei, deoarece acesta a aflat de preocupările lor. Dar victimă cade cel care trebuia să ucidă. Ancheta are în vedere și câteva drame erotice consumate în atmosfera mediului respectiv. Roman de debut.

◆ Viola Vancea, RL, V, 1972, 29, 10; George Pruteanu, CL, 1972, 13, 8; L. C., O, XXIII, 1972, 14, 2; Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 35, 2; Dumitru Mitrană, VR, XXV, 1972, 10, 150-151.

JALEȘ Petru, *Vânzătorul de memorie*, București, Cartea Românească, 1972, 192 p. Roman de „atmosferă” (Dana Dumitriu), debut al lui -, scris într-o manieră la modă: comentariul unor jurnale intime, al unor scriitori etc. Jurnalul lui Ernest este decupat și reorganizat, alternând evenimente și gânduri din 1946 până în 1970. După Dana Dumitriu, „Cartea urmărește reconstituirea din fragmentele unor posibile amintiri a inefabilului unor existențe ratate, incapabile de a se finaliza”. Face parte din seria, frecventă în deceniul 6 al sec. XX, a romanelor deziluziei și insatisfacției. Erosul e nebulos, iar meditația speculativă ia locul acțiunii propriu-zise.

◆ Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 8, 5; Doru Mielcescu, AFT, VII, 1972, 9, 2; Popa, *Dicționar 2*.

O KALMUSKI Doru, *Autostop*, fragment din romanul *Autostop*, CRC, VII, 1972, 31, 4; 13.

LUCA Ștefan, *Cheia de fa*, București, Eminescu, 1972, 400 p. Fragmente: *Anamneza*, VR, XXV, 1972, 2, 3-27; *Între mobile vechi*, RL, V, 1972, 10, 18-19. Roman social, plasat într-un orașel ardelean (Blaj). Ziaristul Liviu Onișor revine în acest loc după o absență îndelungată. Luând un contact sentimental cu

acest spațiu, povestitorul (autorul) reface amintiri din liceu și din război, reconstituie mici drame de provincie, reface unitatea de principiu a unei familii, Marian, sfâșiată de multe evenimente etc. Carte cu foarte multe personaje și cu o acțiune densă, nu într-un totu organizată.

◆ C. Costin, ATN, X, 1973, 5, 8; Victor Atanasiu, VR, XXVI, 1973, 5, 165-166; Sorin Titel, RL, VI, 1973, 30, 11; Octavian Simu, *Linii concentrice*, LCF, XVI, 1973, 43, 7; Popa, *Dicționar 2*.

MAREȘ Radu, *Anna sau Pasărea paradisului*, Cluj, Dacia, 1972, 258 p. Fragmente: *Pasărea paradisului*, ATN, VII, 1970, 7, 10-11; *Masa în formă de „L”*, TR, XV, 1971, 25, 9; *Mai târziu*, ATN, VIII, 1971, 7, 10-11; *Anna*, ST, XXII, 1971, 11, 8-10; *Dacă îți vei aminti*, TR, XVI, 1972, 8, 6-7; *Grădina de tir*, ST, XXIII, 1972, 5, 8-9; *Anna sau pasărea liră*, CL, 1972, 7, 7. Roman-parabolă, având în centru un personaj simbolic, Anna, capabil să concentreze, prin influență indirectă, iar, în partea a doua a cărții, prin confesiune directă, toate firele unor acțiuni cu minim epic, dar cu maximă semnificație. O țesătură de stări de spirit, mai vechi (e invocat anul 1936, precum și perioada războiului) și mai recente, realizează o „textură”, o scriitură după modelul celor mai complicate structuri din proza contemporană (de sorginte străină, în cea mai mare parte). Proza se definește astfel la nivelul frazei (una inteligentă și corect condusă printre complicațiile stilistice) și mai puțin la nivelul ansamblului. Romanul a stârnit iritări, dar și elogiul. Marian Popa considera că e un „exercițiu de observație exterioră, joc cu tipurile narațiunii și personajelor” și că „excelează prin claritatea dificilă a frazei enorm dezvoltate”. Autorul a ținut să-și explice singur romanul.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut pe anul 1972.

◆ Ion Vlad, *Disciplina construcției epice*, TR, XVI, 1972, 43, 2; Mirela Roznoveanu, TMS, VII, 1972, 17, 6; 10; Alexandru Ruja, O, XXIII, 1972, 30, 2; Ion Livian, EX, IV, 1972, 11, 4; Dan Culcer, VTR, II, 1972, 11, 4; George Pruteanu, -, CL, 1972, 24, 9; Petru Poantă, ST, XXIV, 1973, 2,

30; C. Costin, ATN, X, 1973, 1, 8; Zaharia Sângeorzan, *Vocația analizei*, CRC, VIII, 1973, 10, 4; A. I. Brumaru, AST, VIII, 1973, 3, 8; Vasile Sălăjan, TR, XVII, 1973, 24, 7; Sorin Titel, RL, VI, 1973, 28, 11; -, *Efortul de autodepășire*, LCF, XVII, 1974, 22, 3; Titel, *Pasiunea*, 166-168; Popa, *Dicționar 2*; Val Condurache, *Prozatori tineri*, CL, 1978, 12, 11; Constantin Zărnescu, *Tineri prozatori clujești*, TR, XXIII, 1979, 45, 3; Cosma, *Romanul*, I, 267-268; Miko, *Întâlnire*, 73-76.

MARIAN Ștefan, *Detectivul duce tava*, Iași, Junimea, 1972, 206 p. (Fantomas, 11). Roman polițist.

O MARINESCU Alexandru, *Întâlnire în Deltă*, fragment de roman, TMS, VII, 1972, 2, 12.

MARTINOVICI Iv., *Pe sub arcada porții negre*, București, Albatros, 1972, 156 p. Roman de spionaj și contraspionaj, despre acțiunile de distrugere a rețelelor diversioniste fasciste în timpul celui de-al doilea război mondial. În materia cărții apar și scene de iubire, într-o atmosferă lirică.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, VI, 1973, 17, 8.

MICU Mircea, *Patima*, I, București, Cartea Românească, 1972, 192 p.; II, în vol. *Semnul șarpelui*, București, Cartea Românească, 1974, [148 p.], 302 p. Fragmente: *Trecute nopți cu lună*, CL, 1973, 2, 6-7; *Iepuri și lupi*, LCF, XVI, 1973, 18, 5; *Trist ca un pom în septembrie*, RL, VI, 1973, 11, 14-15; *Semnele căldreșului singuratic*, LCF, XVII, 1974, 7, 4-5; *În văzduhul cu săniile de lemn*, ST, XXV, 1974, 2, 20-23; *Întoarcerea lui Ieronim*, CL, 1974, 4, 8; *Sfera de sticlă*, O, XXV, 1974, 22, 5. Diptic constituit pe parcursul editării vol., intitulat în 1978 *Semnul șarpelui*, prin adăugarea părții a doua, *Umbra*. Roman social, scris în buna tradiție a prozei ardelenice. Într-un orașel (sau sat) din zona Aradului, doamna Handrabur, un caracter tare, urmărește, cu „patimă”, răzburarea morții unicului ei fiu, Simeon, trimis pe front din cauza lui Moșoarcă, zis Broșcoiul, un terorist al locului. În acțiunea sa, bătrâna doamnă își găsește o nealtă în persoana lui Alimandru, și el dornic să se

răzburne pe același personaj. Precum Vitoria Lipan, doamna Handrabur pregătește cu minuțiozitate (psihic și fizic) terenul de înfăptuire a actului justițiar (devenit obsesie). În atmosfera imediat următoare sfârșitului celui de-al doilea război mondial sensul mitologic (ce duce cu gândul și la *Mioria*) se modifică într-unul social, iar răzburarea individuală devine act legal de prindere a unui grup de „reacționari”, care tocmai vroiau să treacă fraudulos granița. În finalul primei părți, intitulată *Patima*, după ce-și îndeplinește misiunea, „doamna Bătrână” moare apoteotic. Partea a II-a, *Umbra*, evocă același mediu social, rămas sub amprenta puternicului caracter al personajului Handrabur. Este analizată perioada instaurării regimului zis democrat-popular, a reformei agrare și a începutului colectivizării agriculturii (1949). În totalitate ≈ aspiră justificat la titlul de „frescă” a mediului țărănesc și suburban din vestul Transilvaniei, având o originalitate pregnantă față de curentele timpului: „≈ anunț, în consecință, un prozator capabil și reafirmă valoarea activă a structurilor epice tradiționale puse în contact cu o nouă dimensiune a realismului profesat de scriitorii contemporani” (Ion Vlad).

▼ București, Eminescu, 1978.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1972.

◆ Mircea Constantinescu, RL, V, 1972, 27, 10; Simion Cosma, AFT, VII, 6, 6; Laurențiu Ulici, CNT, 1972, 30, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XXIII, 1972, 14, 19; Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 33, 2; Ion Vlad, *În căutarea romanului*, TR, XVI, 1972, 37, 2; 15; Nicolae Manolescu, RL, V, 1972, 40, 9; Voicu Bugariu, AST, VII, 1972, 9, 8; Nicolae Ciobanu, LCF, XV, 1972, 43, 2; C. Costin, ATN, IX, 1972, 10, 8; Cornel Ungureanu, O, XXIII, 1972, 28, 2; Zaharia Sângeorzan, *Romane de azi*, CRC, VII, 1972, 45, 4; George Pruteanu, CL, 1972, 21, 8; Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 11, 6; Dan Culcer, VTR, II, 1972, 12, 4; G. Dimisianu, *Romanul unei patimi*, LCF, XVI, 1973, 6, 7; Eugenia Tudor, VR, XXVI, 1973, 2, 166-167; Valentin Tașcu, F, IX, 1973, 3, 2; Anca Midia, ALL, 1974, 268; Emil Manu, SPM, 1974, 183, 2; Nicolae Manolescu, *Două romane*, RL,

VII, 1974, 37, 9; Ion Vlad, *Narațiunea românească*, TR, XVIII, 1974, 37, 2; Emil Manu, SPM, 1974, 206, 2; Eugen Onu, T, III, 1974, 11, 44; Ciobanu, *Critica*, 141-114; Dimisianu, *Valori*, 109-112; Val Condurache, CL, 1975, 1, 6; Ardeleanu, *Opinii*, 117-119; Mircea Iorgulescu, -, LCF, XIX, 1976, 9, 6; Costin Tuchilă, -, *prozatorul*, AFT, XIII, 1978, 11, 9; Popa, *Dicționar 2*; Simion Bărbulescu, *Romanul unei obsesii*, T, IX, 1980, 11, 39-40; Gheorghe Pitut, 50, RL, XX, 1987, 7, 10; Rotaru, *O istorie*, III, 885; Dan Claudiu Tănăsescu, *Patima scrisului*, SLAST, IX, 1989, 23, 4.

MIHĂILĂ Caius, *Jurnal la Morile de Vânt*, București, Eminescu, 1972, 334 p. Roman social, provenit din rescrierea jurnalului unui medic (doctorul Don), care a cerut să fie trimis să lucreze într-un sat din Deltă. Medicul stă timp de trei ani acolo (1958-1960) și are o suită de experiențe deosebite, făcând o muncă de pionierat pentru sănătatea oamenilor. Întâmplările sunt reale.

◆ Mihai Minculescu, RL, V, 1972, 29, 10; Ioan Popa, O, XXIII, 1972, 25, 2; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXV, 1972, 10, 98-101.

O MILEȘAN Ion Ilie, *După furtuna din zori*, fragment din romanul *Otrăvitorul miez al sămburilor*, VTR, II, 1972, 9, 12.

NEDELCOVICI Bujor, *Fără vasele*, I, București, Eminescu, 1972, 368 p. Fragmente: *Zidul lui Gulliver*, RL, III, 1970, 26, 18-19; *Râșnița de cafea*, RL, IV, 1971, 3, 16-17; *Destin*, RL, IV, 1971, 27, 16-17; *Septembrie*, RL, V, 1972, 9, 18-19; *Al doilea strigăt*, RL, IV, 1972, 39, 16-17. Face parte din ciclul *Moștenitorii*, constituit pe parcursul editării vol., împreună cu *Noaptea* (1974) și *Grădina Icoanei* (1977). Roman social și politic, având în centrul acțiunii figura unui tânăr jurist, nedreptățit din cauza originii sale (familie de ofițeri de carieră). În anii '50 este dat afară din serviciu, nevoit să facă timp de nouă ani diverse meserii (vânzător de sicrie, economist, muncitor etc.). Iustin Arghir nu este un învins, ci dimpotrivă, un luptător, având însă un handicap, pe care îl explică referindu-se la titlul romanului: „Cred că e drumul pe care l-am apucat în viață, cel mai greu, înotând de

unul singur, fără nici un ajutor, iar cel de lângă mine – poate toți ceilalți – în barcă [...] El e în barcă și când tu faci trei mișcări cu brațele în apă, îl face doar una cu vasele și e mereu departe de tine, ajunge la mal înaintea ta și se cheamă că a mers mai repede, că e mai bun, pe când tu înoți ca un prost și sosești ultimul, obosit, trăgându-te de crengi ca să poți ieși din apă”. Iustin luptă împotriva obstacolelor, împotriva corupției morale, împotriva iubirilor false sau superficiale. Disertația lui – pe această temă – e largă, nuanțată și se întemeiază pe structurile morale ale strămoșilor. Nicolae Manolescu demonstrează că Iustin Arghir încearcă să străbată prin trei cercuri care-l strâng: unul al iubirii pentru o femeie bolnavă, Dana, al doilea al familiei, al treilea al neșansei proprii. În finalul acestui prim vol. al ciclului personajul răzbate prin dărzenie: se duce pe șantierul celei mai grele ale țării, înfruntându-și destinul.

▼ *Somnul vameșului*, I-III, ed. revăzută și adăugită, cu o pref. de Nicolae Manolescu și o postf. a autorului, București, Eminescu, 1981. Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 414-430.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 41, 2; Nicolae Manolescu, RL, V, 1972, 45, 9; Laurențiu Ulici, CNT, 1972, 47, 3; Mirela Roznoveanu, TMS, VII, 1972, 18, 4; George Pruteanu, CL, 1972, 22, 8-9; Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 11, 6; Nicolae Ciobanu, LCF, XV, 1972, 52, 2; C. Costin, ATN, X, 1973, 1, 8; Alexandru Ruja, O, XXIV, 1973, 1, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XXIV, 1973, 1, 9; Valeriu Cristea, *Tinerii romancierii*, LCF, XVI, 1973, 10, 7; M. Ungheanu, RL, VI, 1973, 11, 4; Al. Th. Ionescu, EX, V, 1973, 3, 8; H. Zalis, *Opțiunile romanului și realismul viziunii*, VR, XXVI, 1973, 3, 116-119; Anca Midia, VR, XXVI, 1973, 4, 158-159; Zaharia Sângerzan, „Fără vasele”, dar cu sinceritate, CRC, VIII, 1973, 15, 4; C. Ungureanu, *Biografie și construcție*, RL, VI, 1973, 25, 4; Mircea Iorgulescu, REVR, XXVII, 1973, 3, 128-130; Ion Vlad, *Text și substanță în roman*, TR, XVII, 1973, 42, 3; Simion Bărbulescu, *Romanul unei obsesii*, T, IX, 1980, 11, 39-40; Ciobanu, *Critica*, 162-166; Ardeleanu, *Opinii*, 120-123; Cristea, *Domeniul*, 279-282; Stănescu, *Jurnal*, 149-152; Lector, RL, XIV, 1981, 43, 2; Alex. Ștefănescu, *O trilogie și*

semnificațiile ei, RL, XIV, 1981, 52, 10; Eugen Simion, *Romanul mozaic*, RL, XV, 1982, 9, 5; Mihai Dinu Gheorghiu, VR, 1982, 4, 67-72; I. Sârbu, *O remarcabilă trilogie românească*, CRC, XVII, 1982, 23, 4; Bogdan Rădulescu, *—: un jude pour l'éternité*, CREL, 1982, 4, 134-139; Ștefănescu, *Între da și nu*, 121-125; Gheorghiu, *Reflexe*, 35-40; Ion Bălu, *Metamorfozele cercului*, RL, XVII, 1984, 12, 5; Iorgulescu, *Prezent*, 221-224; Narcis Zărnescu, *Fără vâsle, fără cârmă*, SPM, 1986, 6, 3; Simion, *Scritori*, III, 437-442. □ V. și *Ultimii*, 1970.

○ **NEDELCU Jean**, *Trenul*, fragment de roman, TMS, VII, 1972, 11, 8.

NICULESCU-MIZIL George, *Catrina*, I. *Dealul florilor*, București, Albatros, 1972, 260 p.; II. *Cerul sângera*, București, Albatros, 1978, 298 p. Roman politic, biografic, în care realitatea se întâlnește cu ficțiunea. Personajul Catrina Apetri este real, după cum declară și M. Cruceanu. Viața ei este urmărită din copilărie (s-a născut în 1902, într-un sat, Secu, de lângă Bicaz) până la maturitatea politică (1919). Din copilărie cunoaște exploatarea, familia ei de ciobani trăind pe domeniile regale. Spiritul de revoltă i se ascute progresiv, iar la 15 ani, plecând ca lucrătoare la STB, în București, ia contact cu mișcarea muncitorească socialistă. Vol. al doilea descrie această activitate, aducând în scenă noi personaje, Mihai Dorobanțu (care se îndrăgostește de Catrina) și I. C. Frimu (cu moartea căruia se încheie romanul). Catrina intră în partidul clasei muncitoare (P.S.D.M.R.), ia parte la greve, înfruntă poliția și închisorile.

◆ Valentin Ciucă, RL, V, 1972, 46, 10; Popa, *Dicționar 2*; V. Sporic, ATN, XV, 1978, 2, 15; Valentin Ciucă, RL, XI, 1978, 29, 10; Mircea Popa, *Biografie și istorie*, TR, XXII, 1978, 36, 3.

NOR Radu, *Tridentul de aur*, București, E.M., 1972, 188 p. (Sfinx, 5). Roman polițist.

OCHINCIUC Ion, *Egreta violetă*, București, Albatros, 1972, 280 p. (Aventura, 16). Roman polițist.

◆ George Pruteanu, CL, 1972, 15, 8; Mircea Iorgulescu, RL, VI, 1973, 17, 8; C. Ungureanu, *Romanul polițist*, ATN, X, 1973, 5, 5.

ODEANU Anișoara, *Legile jocului*, București, Cartea Românească, 1972, 216 p. Roman de societate, inspirat din lumea artiștilor și a femeilor demimondene de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Din perspectiva personajului feminin, Clarisa, jocul (de-a viața) echivalează cu o încercare de evadare. Avem de-a face cu genul de revoltă feministă împotriva unui cadru social restrictiv. Clarisa părăsește o căsnicie pentru a-și câștiga independența, dar eșuează în însingurare. Ea distruge convenții, dar nu se poate descătușa de feminitate. Drama, care sfârșește cu moartea personajului, se desfășoară pe fundalul apropiat, al unei societăți de artiști (pictori, sculptori, gazetari), și pe cel mai îndepărtat, al războiului.

◆ Val Condurache, CRC, VII, 1972, 41, 4; C. Ungureanu, *Despre —*, O, XXIII, 1972, 21, 2; Ion Oarcăsu, *Romanele —*, TR, XVI, 1972, 43, 5; Valentin Tașcu, F, VIII, 1972, 11, 3; Popa, *Dicționar 2*; Oarcăsu, *Destine*, 100-107; Cosma, *Romanul*, I, 178-179.

OJOC-BRAȘOVEANU Rodica, *Spionaj la mănăstire*, București, E.M., 1972, 204 p. (Sfinx, 7). Roman polițist.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, VI, 1973, 17, 8.

○ **OPREA Ștefan**, *Șah la regină*, fragment din romanul *Sechestrații*, CRC, VII, 1972, 23, 8-9.

ORLEA Ioana, *Pietre la țârm*, București, Cartea Românească, 1972, 262 p. Roman psihologic. Autoarea decupează din realitate un număr de personaje și le observă cu discreție viața sufletească. Preferând de această dată societatea celor aflați în vacanță, la țârmul mării, ea încearcă să tragă concluzii pe baza unei neutralități organizate, în care însă forțează nota senzatională (crime, violențe, injustiții inexplicabile).

◆ Dana Dumitriu, RL, VI, 1973, 13, 11; Mona Nicolau, ST, XXIV, 1973, 6, 30; Mircea Constantinescu, VR, XXVI, 1973, 6, 171-172; Nicolae Manolescu, *Două romane*, RL, VIII, 1975, 5, 9; Popa, *Dicționar 2*.

PANAITESCU Horia, *„Amândoi la Stratford”*, București, Cartea Românească, 1972,

152 p. Memorial de călătorie, transformat în roman. Elevul de 18 ani Vip-Valeriu I. Prahoveanu relatează călătoria sa la Londra și Stratford împreună cu tatăl său. Cartea cuprinde o serie de impresii de călătorie și are un pronunțat caracter de reclamă turistică.

◆ Traian Stoica, FC, XXII, 1973, 4, 11; Viola Vancea, RL, VI, 1973, 4, 10.

PARDĂU Platon, *Ora de dimineață*, București, Cartea Românească, 1972, 348 p. Fragmente: *Sala de așteptare*, ATN, IX, 1972, 4, 10-11; ≈, VR, XXV, 1972, 6, 9-31; *Decizia*, AST, VII, 1972, 6, 7; *Damian*, ST, XXIII, 1972, 14, 7-9. Roman politic. Acțiunea are loc în anticamera biroului unui prim-secretar regional comunist, în 1958, într-o perioadă de reabilitare a unor membri de partid, nedreptățiți într-o epocă de abuzuri. Din acest loc subiectul se deucează în stil cinematografic, urmărindu-se, prin flash-back-uri, destine ale unor activiști, ale unor oameni simpli, secvențe din timpul colectivizării agriculturii etc. „Martorul” acestor reconstrucții este personajul Paul, voce auctorială. După Mihail Petroveanu, „Într-un ritm egal dar nemonoton, ritmul construcțiilor epice răbdătoare dar solide, se încheagă nu una, ci numeroase acțiuni, revelând mai puțin fapte senzaționale, cât drame personale, suferințe manifeste sau discrete”.

■ *Reggeli órák*, tr. de Bella György, Budapest, Európa Könyvkiadó, 1975.

◆ Laurențiu Ulici, *Două romane*, CNT, 1973, 5, 3; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 5, 2; Nicolae Manolescu, *Biografii contemporane*, RL, VI, 1973, 6, 9; Eugen Uricaru, *Un roman dialogal*, ST, XXIV, 1973, 4, 13; M. Ungheanu, RL, VI, 1973, 11, 4; Marcel Pop-Corniș, O, XXIV, 1973, 12, 2; Ion Marcoș, TR, XVII, 1973, 13, 2; Dana Dumitriu, ARG, VIII, 1973, 3, 6; Voicu Bugariu, AST, VIII, 1973, 3, 7; Constantin Călin, ATN, X, 1973, 3, 8; George Pruteanu, CL, 1973, 5, 8-9; Alex. Ștefănescu, TMS, VIII, 1973, 5, 4; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXVI, 1973, 3, 110-115; Dan Culcer, VTR, III, 1973, 3, 8; Nicolae Ciobanu, LCF, XVI, 1973, 15, 2; Vasile Răscanu, ALMM, V, 1973, 5-6, 7; Dumitru Micu, *Romanul „relatare”*, CNT, 1973, 32, 3; Vasile Chifor, *Note la proza lui -*, T, IV, 1975, 2, 27; Ciobanu,

Incursiuni, 175-182; Culcer, *Citind*, 200-203; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 97-104; Ungureanu, *Proză*, 234-238; Stănescu, *Jurnal*, 104-108; Victor Atanasiu, *Forțele realismului în proza contemporană*, CNT, 1984, 40, 12-13; Nicolae Țic, *Teritoriul „Dorna”*, CNT, 1984, 51, 13; Nicolae Ciobanu, *Sinceritate asumată*, CNT, 1984, 51, 13; Lucia Olaru Nenati, *Diversitate și valoare*, „Caiete botoșănene” (ATN, XXII 1985, 2), 1985, 2, 3; George Arion, *Cu -*, FC, XXXV, 1986, 6, 7, 9; 15; Aurel în Goci, *Ore din dimineața revoluției*, SLAST, VI, 1986, 30, 3; I. Rotaru, *O istorie*, III, 718; Aureliu Goci, *Romanul ca discurs*, LCF, XXXI, 1988, 38, 1-2. □ V. și *Scara lui Climax*, 1970.

PĂDUREANU Ion Bujor, *Interogatoriul la iubire*, București, Albatros, 1972, 214 p. Roman simbolic, dedicat rezistenței comuniștilor în fața „terorii verzi”. Un personaj generic, cu numele „nr. 113”, este anchetat în beciurile „Casei Verzi”. Relatarea se desfășoară în ritmul unei invective poetice, cu personaje metaforice (Umbra Uliu, Umbra Grasă, Umbra Șef), închipuite cu ghiare și pliscuri, la marginea halucinației. Textul e scris precipitat, cu o „frază scurtă, care taie respirația, gătită înainte de a se sfârși” (Alec Chelaru). După Simina Darie, ≈ e „un lung poem evocator, uneori impresionant, alteori doar declarativ, unitar totuși prin consecvența tonului”.

◆ Simina Darie, RL, V, 1972, 23, 10; Alexandru Ruja, O, XXIII, 1972, 6, 2; Emil Manu, AST, VII, 1972, 11, 6; Alec Chelaru, AFT, VII, 1972, 12, 6; Popa, *Dicționar 2*.

○ **POPESCU-BOGDĂNEȘTI N.**, *Numai două ore*, fragment de roman, RL, V, 1972, 27, 18-19.

○ **POPOVIOCI Titus**, *Moartea obiectelor fericite*, TR, XVI, 1972, 35, 6-7; 37, 6-7, fragmente de roman.

POSTELNICU Ioana, *Toate au pornit de la... păpușă*, București, Eminescu, 1972, 622 p. Roman social, în care o familie este urmărită neparticipativ, în timpul războiului și în perioada ce urmează. Inginerul Andricu este atras într-o afacere de sprijinire a mașinei de război germane. Faptul îi propulsează familia pe scara socială, dar îi provoacă și

prăbușirea, o dată cu schimbarea politicii țării. Soția lui Andricu, o ființă bovarică, desprinsă de realitate, moare. Fiica celor doi, Tea, înfruntă apoi un destin deviat, dar reușește în cele din urmă să se salveze. Roman cu multă acțiune, conduita socială constituindu-se din fapte evocate realist.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Brașov pe anul 1972.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 25, 2; Olimpia Radu, ATN, IX, 1972, 6, 6; Anca Midia, VR, XXV, 1972, 6, 82-85; Ion Bălan, AST, VII, 1972, 12, 6; Al. I. Ștefănescu, REVR, XXVI, 1972, 4, 88; Nicolae Ulieru, RL, VI, 1973, 10, 11; Popa, *Dictionar* 2.

PREDA Marin, *Marele singuratic*, București, Cartea Românească, 1972, 432 p. Fragmente: *Florile și vecinii*, ALL, 1972, 38-41; ≈, LCF, XV, 1972, 2, 5. Roman social și psihologic, scris în continuarea *Morometilor*. Este cartea lui Nicolae Moromete, fiul lui Ilie Moromete. În linie socială, ≈ cuprinde epoca „obsedantului deceniu” și ieșirea din el (deceniul 7, la început), interval în care personajul, activist de partid, e nevoit să se ascundă, să se „însingureze” ca muncitor agricol la o fermă de lângă București, pentru a nu suferi rigorile capricioase ale vremii. Fără a face parte din seria rataților, Nicolae Moromete este temporar înfrânt. Dar caracterul său tare (aici începe linia psihologică a romanului) îl îndeamnă să lupte în continuare și să depășească traumele sociale. O serie de neșanse îl urmărește consecvent. Nevoia sa de iubire este succesiv subminată de realitate. Face o căsătorie nereușită, pe care apoi o desface. Cunoaște câteva alte femei, de condiție îndoielnică, și, în cele din urmă, se îndrăgostește de o pictoriță bucureșteană, Simina Golea. Iubirea lor aduce în prim-plan o contradicție, derivată din alta, mai generală, între originea țărănească a lui Nicolae și incapacitatea sa de a se adapta la spațiul moral urban (mai liberal, mai „diplomatic”). Când ajunge în pragul disperării, Simina moare, rezolvând astfel, în chip tragic, contradicția, dar lăsându-l încă o dată pe Moromete „singur”. Ideea romanului este

lansată în chiar prima sa frază, întărind însemnătatea pe care ~ o dădea începuturilor și finalurilor de carte: „Un țaran dacă vine la București, tot țarani caută”. Romanul se continuă de acum introspectiv, lipsindu-se în mare parte de personaje. Sporadic apare Ilie Moromete, ajuns la 60 de ani, la fel de „filozof” ca și în *Moromeții*. ≈ urmărește critic unele realități ale vremii, mai cu seamă în ceea ce privește agricultura (de fapt personajul nici nu se desprinde pământ, reușind să ajungă, prin tenacitate și împotriva vicisitudinilor, inginer horticol), dar nu dă soluții. În această direcție Nicolae doar refuză resemnarea și, în momentul în care am fi crezut că e decepționat, revine în rândul activiștilor - gest cu care se încheie romanul. Carte care confirmă marele talent al lui ~, chiar dacă, valoric, nu depășește *Moromeții*, este de așezat, ca etapă, între atitudinea *Intrusului* și înțelepciunea din *Cel mai iubit dintre pământeni*.

▼ București, Cartea Românească, 1976: I-II, cu o pref. de Magdalena Popescu, București, Minerva, 1978. Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 170-184.

■ *A nagy magányos*, tr. de Keresztesi Eva, Budapest, Európa Könyvkiadó, 1975; *Der Einsame*, tr. de Georg Scherg, București, Kriterion, 1976; Fragment: ≈, tr. de Nelly Florescu, REVR, XXVII, 1973, 1, 21-42.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1972.

◆ G. Dimisianu, RL, V, 1972, 10, 9; Nicolae Ciobanu, *Tema esențială*, LCF, XV, 1972, 10, 3; 7; Valeriu Cristea, „Parabolele” lui Nicolae Moromete, LCF, XV, 1972, 10, 3, 7; Ov. S. Crohmalniceanu, *Un privilegiu literar*, LCF, XV, 1972, 10, 3; Lucian Raicu, *Eterna reîntoarcere*, LCF, XV, 1972, 10, 3; Ion Vlad, *Istorie și conștiințe*, TR, XVI, 1972, 10, 2; Aurel Baranga, ≈, SPM, 1972, 67, 4; Liviu Leonte, CRC, VII, 1972, 13, 2; Petre Nicolau, AFT, VII, 1972, 3, 6; Al. Andriescu, *Destinul unui personaj*, CL, 1972, 6, 1; 3; Valeriu Cristea, FC, XXI, 1972, 16, 21; Al. Piru, R, IX, 1972, 4, 11; Virgil Ardeleanu, ST, XXIII, 1972, 7, 17-18; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXV, 1972, 4, 91-94; Dan Culcer, VTR, II, 1972, 4, 4; Ion Neață, O, XXIII, 1972, 4, 2; Aurel Dragoș Munteanu, *Inițieri*, LCF, XV, 1972, 22, 8; Voicu

Bugariu, *Un roman de ~*, AST, VII, 1972, 5, 5; C. Costin, ATN, IX, 1972, 5, 8; George Pruteanu, CL, 1972, 9, 8-9; Constantin Hârlav, EX, IV, 1972, 5, 4; Marcel Pop-Corniş, *Asumarea destinului istoric*, O, XXIII, 1972, 8, 3; Mircea Tomuş, T, I, 1972, 2, 43-44; Mirela Roznoveanu, TMS, VII, 1972, 7, 3; 5; A. I. Brumar, *Citind* ≈, TR, XVI, 1972, 27, 5; Val Condurache, ALMM, IV, 1972, 3, 7; Mircea Iorgulescu, *Spectacolul interior*, CL, 1972, 14, 5; 11; M. Ungheanu, *Dezarmantă intelectualitate*, CL, 1972, 14, 4; 11; Florin Mugar., *O dragoste a ≈*, CNT, 1972, 32, 3; VI. Krasnaseski, *Şi totuşi ~ nu este un singuratic...*, VR, XXV, 1972, 8, 39-43; M. Niţescu, *Un realist modern*, VR, XXV, 1972, 8, 44-47; Al. Andriescu, *Reumanizarea eroului*, CL, 1972, 24, 4-5; Mircea Iorgulescu, *Une nouvelle dimension dans l'art de ~*, REVR, XXVI, 1972, 4, 81-83; Munteanu, *Opera*, 197-204; Vlad, *Convergenţe*, 312-314; Grigore Smeu, ≈ *şi reveria amurgului*, RL, VI, 1973, 7, 5; Ov. Ghidirmic, *Aspecte ale prozei actuale*, TMS, VIII, 1973, 3, 6; Eugen Simion, *Un procedeu epic în ≈*, RL, VI, 1973, 51, 4; Andriescu, *Disocieri*, 251-259; Ungheanu, *Preda*, 82-88; Alexandru Papilian, ≈, LCF, XVII, 1974, 31, 3; Dimisianu, *Valori*, 30-35; Ion Pecie, *Ilie Moromete*, EX, VII, 1975, 3, 10; Ardeleanu, *Opinii*, 15-22; Victor Teodorescu Haţegan, ≈, ≈, R, XIII, 1976, 1, 11; Doina Uricariu, *Eroul şi meditaţia politică*, LCF, XIX, 1976, 34, 3; Culcer, *Citind*, 187-192; Regman, *Colocvial*, 91-100; Pompiliu Marcea, *Valenţe noi în proza actuală*, RL, X, 1977, 16, 10; Valentin F. Mihăescu, *Iluzie şi adevăr*, LCF, XX, 1977, 32, 2; Mircea Bentea, *Bucuria regăsirii sinelui*, EX, XII, 1980, 6-7, 7; Ciobanu, *Însemnări*, 114-127; Manu, *Eseu*, 187-190; Stănescu, *Jurnal*, 47-67; ***, *Timpul*, 101-103; 159; 203-205; 276, 286, 553; Bugariu, *Analogon*, 100-108; Cruceru, *Dialogul*, 127-128; Piru, *Istoria*, 510-511; Tomuş, *Mişcarea*, 183-187; Zăciu, *Cu cărţile*, 30-32; 42; 45-46; Andreea Vlădescu-Lupu, ≈, *Dinamica personajului de tip moromeţian*, RITL, XXXI, 1982, 4, 398-401; Constantin Popovici, Ştefan Năstăsescu, *Persoane ale literaturii române interpretate de...*, RL, XVI, 1983, 14, 19; Valeriu Stancu, *Două traduceri în limba franceză din opera lui ~*, CL, LXXXIX, 1983, 9, 7; Cazacu, *Triptic-dilemă*, 42-45; Petru Mihai Gorcea, *Continuitate şi discontinuitate*, ARG, XIX, 1984, 8, 8; Atanasiu, *Viaţa*, 144-154; 205-208; Ciopraga, *Propilee*, 124; Odangiu, *Romanul*, 59-60; Păcurariu, *Scriptorii*, 144; Gh. Negrea, *Omul unui ideal*, LCF, XXVIII, 1986, 16, 3; Monica Spiridon, *Two Aspects of Dialogism*, CREL, 1986, 2, 85-96; Traian

Podgoreanu, *Tema prieteniei la ~*, RL, XIX, 1986, 31, 4; ***, *Cu ~*, MS, XVIII, 1987, 3, 107; I. Rotaru, *O istorie*, III, 616-617; Andreea Vlădescu-Lupu, „Teatrul” spaţiului interior în opera lui ~, T, XVII, 1988, 1, 48-50; Constantin Trandafir, *Despre receptarea operei lui ~*, CL, XCIV, 1988, 2, 12; Doina Uricariu, *Legea morală*, RL, XXII, 1989, 9, 5; Leonte, *Prozatori*, II, 63-67. □ V. şi Moromeţii, I, 1955.

SĂLĂJAN Vasile, Coborând spre nord-vest, Cluj, Dacia, 1972, 182 p. Fragmente: *Solange sau Plimbarea-n amiază*, EX, I, 1969, 4, 12-13; *Colivia era deschisă şi pasărea fugise...*, ST, XX, 1969, 6, 42-43; *Discursul bărbatului mediocru* (romanul e anunţat cu titlul *Călătoria şi oraşul*), EX, II, 1970, 5, 8; *Rendez-vous cu Tanata*, LCF, XXIII, 1971, 5, 5; *Ospăţul*, TR, XV, 1971, 13, 8-9; *Călătoria şi oraşul*, ST, XXII, 1971, 4, 27-33; *Sub duş*, TR, XV, 1971, 27, 8-9; *Nord-Vest*, TR, XV, 1971, 42, 8-9; *Ultimele jocuri*, ST, XXII, 1971, 11, 14-16; *La urcarea în avion*, CRC, VI, 1971, 51, 6-7; *Acest rând de bărbaţi*, TR, XVI, 1972, 7, 8-9; *Umbrele*, CRC, VII, 1972, 19, 9; 13; *Iarnă*, EX, IV, 1972, 6-7, 6; *Noaptea regală*, ST, XXIII, 1972, 13, 12-14; *Vechi iubiri şi inima întreagă*, VTR, II, 1972, 7, 9-10. Roman-eseu, parabolă a morţii. Un personaj, inginer, are prezentimentul sfârşitului său. Timpul ce i-a mai rămas îl obligă să evalueze ceea ce a trăit şi ceea ce, eventual, ar fi putut să trăiască. Un şantier, o fermă, un grup de prieteni, familia invadează memoria sa. Romanul lui ~ devine acum o incantaţie lirică, poetică şi tragică a acestei memorii, care depăşeşte la un moment dat limitele timpului, acumulând experienţe şi trăiri milenare, mai ales din nordul Transilvaniei. După Nicolae Manolescu, „≈ este cartea unei agonii şi a unui eşec, simbolice amândouă, explicabile prin cufundarea într-un spaţiu în care trecutul absoarbe viitorul şi gesturile o supun unor ritualuri seculare, în care timpul, oprit o clipă, începe să curgă înapoi spre origini”.

● Premiul C. C. al U.T.C. pe anul 1972.

◆ Ion Vlad, TR, XVI, 1972, 31, 2; *Masă rotundă*, (D. R. Popescu, Aug. Buzura, Vasile Grunea, Vasile Igna, Ion Lungu, Radu Mareş, Ion Oarcăsu,

Nic. Prelipceanu, C-tin Zărnescu), TR, XVI, 1972, 32, 4-5; Mihai Minculescu, RL, V, 1972, 34, 10; Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 35, 2; Nicolae Manolescu, RL, V, 1972, 36, 9; Virgil Ardeleanu, ST, XXIII, 1972, 17, 19; Zaharia Sângeorzan, CRC, VII, 1972, 38, 2; Magda Ursache, *Inerția modernului*, CRC, VII, 1972, 41, 5; C. Costin, ATN, IX, 1972, 10, 8; Constantin Hărlav, EX, IV, 1972, 10, 4; G. Nistor, *Sub semnul jertfei și al integrării*, TR, XVI, 1972, 44, 7; Dan Medeanu, CNT, 1972, 46, 3; Dan Culcer, VTR, II, 1972, 11, 4; N. Prelipceanu, Cu ~, TR, XVII, 1973, 3, 8; Marcel Pop-Corniș, O, XXIV, 1973, 5, 2; Valentin Tașcu, F, IX, 1973, 4, 2; Traian Podgoreanu, ~ și „răul de nord”, TR, XVIII, 1974, 20, 3; Liliana Țigăreanu, ~, AFT, X, 1975, 10, 214; Ardeleanu, *Opinii*, 133-135; Al. Vlad, *Între geografie și istorie*, EX, VIII, 1976, 1-2, 8-9; Mircea Iorgulescu, *Prozatori tineri*: ~, CL, 1976, 4, 11; Culcer, *Citind*, 234-240; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scritori*, 240-241; Constantin Zărnescu, *Tineri prozatori clujeni*, TR, XXIII, 1979, 45, 3; Gheorghe Glodeanu, *Fascinația pământului transilvan*, F, XXI, 1985, 6, 6; Valeriu Bărgău, ~, SLAST, V, 1985, 39, 5; Ioan Holban, *Metaforă și reportaj*, CL, 1985, 10, 5; □ Mihai Coman, Cu ~, SLAST, V, 1985, 2, 3; Nicolae Băciut, Cu ~, VTR, XVII, 1987, 1, 7; Ion Zubașcu, Cu ~, FC, XXXVI, 1987, 37, 9; 14; Gh. Mocuta, *Timpu interior*, O, XXXIX, 1988, 14, 3.

SĂLCUDEANU Petre, *Bunicul și porunca să nu ucizi*, București, Eminescu, 1972, 246 p. Roman de aventuri polițiste, având ca personaj-anchetator un ofițer de Miliție, supranumit Bunicul, prezent și în alte romane ale autorului.

▼ Reprodus în: *Un biet bunic și o biată cinste*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, VI, 1973, 17, 8; Dan Rebreanu, TR, XVII, 1973, 19, 3.

SCHWARTZ Gheorghe, *Martorul*, Timișoara, Facla, 1972, 376 p. Fragment: *Căruțul*, O, XXIII, 1972, 13, 6. Roman-parabolă. Personajul-martor al lui ~, medicul Poolo, participă la mai multe evenimente, unele care-l privesc personal (activitatea sa științifică) și altele aparent exterioare lui (crima făcută de Luiza Săvescu și procesul intentat lui Marius Gruia, asupra căruia a căzut acuzația). Sub o aparență fals polițistă se desfășoară o dramă

lirică, bazată pe un proces de conștiință, „martorul” devenind în cele din urmă acuzat din punct de vedere psihologic și social.

● Premiul C.C. al U.T.C. pe anul 1972.

◆ Marcel Pop-Corniș, O, XXIV, 1973, 7, 2; Valeriu Cristea, RL, VI, 1973, 8, 11; Ion Marcoș, TR, XVII, 1973, 13, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XXIV, 1973, 8, 19; Nicolae Ciobanu, LCF, XVI, 1973, 19, 2; C. Stănescu, FC, XXII, 1973, 23, 17; ~, *Hamlet și „tehnologia” caracterului*, LCF, XVI, 1973, 26, 6; Dana Dumitriu, ARG, VIII, 1973, 6, 6; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXVI, 1973, 6, 116-118; Valentin Tașcu, F, IX, 1973, 9, 2; Artur Silvestri, *Calitatea de „martor”*, LCF, XVI, 1973, 49, 3; Mircea Popa, ~ și condiția de martor, TR, XVIII, 1974, 30, 3; Marcel Pop-Corniș, ~, O, XXVI, 1975, 28, 2; Ardeleanu, *Opinii*, 108-112; Cristea, *Domeniul*, 287-290; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 233-236; Alexandru Ruja, ~, O, XXIX, 1978, 19, 2; Iorgulescu, *Scritori*, 242; Dan Mucenic, Cu ~, LCF, XXII, 1979, 37, 3; Ungureanu, *Imediata*, 226-228; Mircea Mihăeș, *Romanele mitologiei subiective*, O, XXXII, 1981, 20, 3; Viorel Gheorghită, „*Jocul cu toate*”, F, XX, 1984, 5, 8; Pașcu, Balaci, Cu ~, FC, XXXVIII, 1989, 8, 9; Miko, *Întâlnire*, 130-135; **, *De ce scriu? În ce cred?* RITL, XXXVII, 1989 - XXXVIII, 1990, 3-4, 1-2, 83-86; □ Emil Simăndan, Cu ~, FC, XXVI, 1985, 36, 9; Alexandru Ruja, *Parabola detaliilor*, LCF, XXVIII, 1986, 31, 1, 3; Laurențiu Ulici, „*Cazul*” și „*norma*”, RL, XX, 1987, 21, 11; Dorin Barna, *Structuri amorse*, O, XXXIX, 1988, 43, 14.

SFINȚESCU Rodica, *Joc viclean*, București, Cartea Românească, 1972, 342 p. Roman de formație, conceput în maniera „romanului unui roman”. Povestitorul, un inginer, se „joacă” de-a scrierea unui roman. El scrie, dar esențial este romanul paralel, al înfăptuirii celui dintâi. În partea consacrată formării sale ca scriitor, narațiunea este tradițională. După Marian Popa, „Observația e realistă, pamfletară și grotescă, romanul digresiv și neunitar”.

◆ Viola Vancea, RL, V, 1972, 30, 12; Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 8, 5; Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 37, 2; Val Condurache, CRC VII, 1972, 39, 4; Valentin Tașcu, F, VIII, 1972, 9, 3; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXV, 1972, 9, 79-81; Dan Culcer, VTR, II, 1972, 9, 4; George Pruteanu, CL, 1972, 19, 8-9; Alfred Emanuel Winkler,

ALMM, IV, 1972, 6, 6; Popa, *Dicționar 2*; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 224–228.

SIMU Octavian, *Spațiile altora*, București, Cartea Românească, 1972, 226 p. Fragment: ≈, RL, 1971, 12, 18–19. Roman imaginativ. Autorul-povestitor inventează o femeie, Marta, căreia-i face o biografie imaginară, îi consacră aventuri amoroase. Se îndrăgostește de ea, apoi o caută în realitate. Găsirea ei e o decepție. Roman al unei imaginații bolnave, exaltate.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 52, 2; Dana Dumitriu, ARG, VII, 1972, 12, 6; Viola Vancea, RL, VI, 1973, 1, 10; D. M., CNT, 1973, 4, 3; Valeriu Cristea, *Tineri romancieri*, LCF, XVI, 1973, 4, 3; Valeriu Cristea, *Tineri romancieri*, LCF, XVI, 1973, 10, 7; Alexandru Ruja, O, XXIV, 1973, 20, 2; Mihai-Dinu Gheorghiu, ALMM, V, 1973, 5–6, 7; Popa, *Dicționar 2*.

○ **SPOIALĂ Vasile**, *Misterul halatului roșu*, apărut în f.rev. F, VIII, 1972, nr. 9–11; IX, 1973, nr. 1–7. Roman polițist.

STAHL Henriette Yvonne, *Pontiful*, București, Eminescu, 1972, 262 p. (Romanul de dragoste, 46). Fragment: *Conac blestemat*, GL, XIV, 1967, 9, 4–5; 7. Roman de dragoste. O stranie poveste de iubire se țese între povestitoare, un caracter tare și exaltat, și doctorul cu puteri hipnotice Surenian. Romanul evocă în același timp scene din viața societății bucareștene interbelice.

◆ Anca Midia, VR, XXV, 1972, 10, 107–108; Popa, *Dicționar 2*; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 533–534.

STERE-CHIRACU Lola, *Apele negre*, București, Eminescu, 1972, 238 p. Roman istoric, având drept subiect evenimentele legate de bătălia de la Călugăreni, din timpul domniei lui Mihai Viteazul (1595).

◆ Constantin Hârlav, ST, XXIII, 1972, 21, 31.

STERIAN Margareta, *Castelul de apă*, București, Cartea Românească, 1972, 144 p. Roman autobiografic, conținând copilăria și adolescența pictoriței. Este evocat mediul patriarhal al Bucureștiului de la începutul secolului.

◆ Simina Darie, RL, V, 1972, 22, 20; Olimpia Radu, ATN, IX, 1972, 8, 12; Popa, *Dicționar 2*; Marilena Rotaru, Cu ~, VTR, XII, 1982, 4, 5; 15; Marin Sorescu, Cu ~, R, 1983, 1, 12; Ion Cristofor, *Schiță pentru un portret liric*. ~, ST, XXXIV, 1983, 10, 24.

SUCIU Gheorghe, *Lucrări și zile din viața lui Nick*, București, Eminescu, 1972, 264 p. Fragmente: *Statuia cu piedestal de os*, FMI, XXII, 1969, 10, 32–33; *Amintire încurcată*, TR, XV, 1971, 2, 10; *Periplu citadin*, TR, XV, 1971, 32, 8. Roman de tip biografic. Viața lui Nick este refăcută din câteva istorii personale, întâmplări diverse, cu multiple semnificații. Portretul este realizat „în mers”, din relatere și dialog.

◆ M. Ungheanu, RL, VI, 1973, 11, 4; Gheorghe Andrei, O, XXIV, 1973, 20, 2; Iorgulescu, *Scritori*, 250–252; I. Rotaru, *O istorie*, II, 889.

ȘERBAN Mihail, *Cercul*, București, Cartea Românească, 1972, 476 p. Roman de dragoste, cu implicații sociale, inspirat din viața cercului. Vivi, o acrobată frumoasă, se îndrăgostește de fiul unui avocat. Povestea lor de iubire produce senzație în orașul de provincie în care a poposit cercul. În paralel, este urmărită figura copilului Ștefănuță, îndrăgostit de circ.

◆ Mihai Minculescu, RL, V, 1972, 48, 10.

ȘERBU Valentin, *Expediția*, București, Cartea Românească, 1972, 280 p. Roman de analiză, plasat într-un spațiu abstract. Un grup condus de personajul Pastor, în care fiecare personaj deține o poziție distinctă, pornește în căutarea unei iluzorii comori ascunse în Deltă. Totul este utopie, dar în final se conturează ideea necesității acțiunii și se ierarhizează diverse tipuri umane. Pornind de la atributele „fiziologiei literare”, specie tot mai rar utilizată, romanul se dezvoltă în plan alegoric și simbolic. Un manierism de bună calitate.

◆ Ion Vlad, *În căutarea romanului*, TR, XVI, 1972, 37, 2; 15; Victor Atanasiu, RL, V, 1972, 40, 10; Dan Culcer, VTR, II, 1972, 12, 4; Valentin Tașcu, *Ingeniozitate și risc în proza limitativă*, ST, XXVII, 1976, 7, 46–47; Culcer, *Citiind*, 223–225; Popa, *Dicționar 2*.

ȘORA Dorel, *Șarpele și cupa*, Iași, Junimea, 1972, 228 p. Roman social, conceput ca un jurnal al unui tânăr medic de țară (satul Filipești).

◆ George Pruteanu, CL, 1972, 11, 8-9; Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 27, 2; Viola Vancea, RL, V, 1972, 33, 10.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Ziua uitării*, București, Eminescu, 1972, 348 p. Fragmente: *Noaptea, la două și unsprezece minute*, CRC, VII, 1972, 14, 8-9; 13; ≈, RL, V, 1972, 18, 18-20; *Eu, care uram singurătatea*, TR, XVI, 1972, 19, 6-7; *În jocul tulburat al fulgilor de zăpadă*, ST, XXIII, 1972, 12, 9-12; *Irina*, VTR, II, 1972, 6, 8-9; *În absența ordinii mele*, TMS, VII, 1972, 9, 8-9; *Când începi să renunți*, CRC, VII, 1972, 37, 9; 13; *Pânze pe șevale*, LCF, XV, 1972, 39, 4. Roman social. Tânărul inginer Matei, repartizat pe un șantier, rememorează câtă experiență de viață avea la începuturile activității sale. Confesiunea sa este frustră, deschisă. Viața personajului se construiește și din câteva episoade erotice, încercări de găsimă a unei tovarășe de viață. Sentimentele sunt și ele cu „priză rapidă”. Acțiunea are loc la Iași.

▼ București, Eminescu, 1975. Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 432-438.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1972.

◆ Ion Marcoș, TR, XVII, 1973, 4, 3; Laurențiu Ulici, *Două romane*, CNT, 1973, 5, 3; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 4, 2; Nicolae Manolescu, *Romanul în actualitate*, LCF, XVI, 1973, 4, 2; Nicolae Manolescu, *Romanul în actualitate*, RL, VI, 1973, 5, 9; Al. Andriescu, CRC, VIII, 1973, 5, 2; Dana Dumitriu, ARG, VIII, 1973, 2, 6; Mirela Roznoveanu, TMS, VIII, 1973, 4, 4; Nicolae Ciobanu, LCF, XVI, 1973, 13, 2; Constantin Călin, ATN, X, 1973, 3, 8; Virgil Ardeleanu, ST, XXIV, 1973, 5, 19; Bujor Nedelcovici, *Expedițiile narative*, LCF, XVI, 1973, 14, 7; Marcel Pop-Corniș, O, XXIV, 1973, 15, 2; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXVI, 1973, 5, 125-127; Gabriel Mardare, *Roman și cunoaștere la ~*, ALMM, V, 1973, 5-6, 10, 11; Al. Călinescu, *Însemnări despre un roman*, CRC, VIII, 1973, 29, 13; Andriescu, *Relief*, 203-209; Ciobanu, *Critica*, 154; Ardeleanu, *Opinii*, 82-86; Culcer, *Citind*, 198-200; Cosma, *Romanul*, I, 183. □ V. și *Zei obosiți*, 1969.

ȘTEFĂNESCU N., *Lunga vară fierbinte a maiorului Moraru*, Cluj, Dacia, 1972, 222 p. (Scorpionul). Roman de spionaj.

◆ Sorin Arghir, F, IX, 1973, 2, 16.

TĂNASE Nicuță, *Sus mâinile, domnule scriitor!*, București, Ion Creangă, 1972, 308 p. Roman pentru copii, scris într-o manieră *sui generis*, autorul implicându-se în acțiune. Simț de aventură, fantezie, trimeri moralizatoare.

◆ Hristu Căndroveanu, *Literatura*, 211. □ Căndroveanu, *Literatura*, 211.

TĂNĂSACHE Ilie, *Palmyra cere rendez-vous*, București, Albatros, 1972, 288 p. (Aventura, 17). Roman polițist.

◆ George Pruteanu, CL, 1972, 15, 8-9; Mircea Iorgulescu, RL, VI, 1973, 17, 8.

TĂUTU Nicolae, *Secretul documentului „X”*, București, E.M., 1972, 152 p. (Sfinx, 6). Roman de spionaj.

O TÂRZIU Alexandra, *Vecinii*, fragment din romanul *Dacă ne pândește o enormă fericire*, LCF, XV, 1972, 32, 5.

TECUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu și dubla enigmă*. Roman detectiv, Cluj, Dacia, 1972, 324 p. (Scorpionul). Roman polițist, având ca anchetator pe căpitanul Apostolescu, prezent și-n alte romane ale autorului.

THAN Sergiu, *Strada Labirint*, I, București, Eminescu, 1972, 294 p., II, București, Cartea Românească, 1977, 196 p. Roman social și politic, bazat pe istoria frământată a unei familii bucureștene. Acțiunea începe în 1934, an în care Toma Ionescu își cumpără din economii o casă în strada care dă numele romanului. Familia lui, compusă din patru persoane, soții și doi copii, Olga și Paul, prosperă în negustorie. Evenimentele se precipită, apare mișcarea legionară, începe războiul (Paul e luat pe front). Viața familiei Ionescu se complică. Primul vol., care se încheie în anul 1943, e scris în maniera unui jurnal ținut de o persoană neutră. Vol. al II-lea

reia cursul evenimentelor, relatând, în tehnica „vociilor”, destinul dramatic al familiei. Paul, ajuns avocat și ziarist, e acuzat pe nedrept și închis, Toma pierde toate bunurile agonisite. Acțiunea merge până în 1970, parcurgând și anii reabilitării personajelor.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 25, 2; Anca Midia, VR, XXV, 1972, 9, 85–87.

THEODORU Radu, *Vulturul*, II. *Planul bizantin*, v. *Vulturul*, I, 1971.

TIMCU George, *Fără suspexți. Din anchetele lui Alec Armașu*, Iași, Junimea, 1972, 190 p. Roman polițist.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XV, 1972, 38, 2; Val Condurache, CRC, VII, 1972, 42, 4.

TITA Ștefan, *Robotul sentimental*, București, Ion Creangă, 1972, 240 p. (Biblioteca contemporană). Roman SF de aventuri, pentru copii și tineret. În centrul acțiunii stă un robot humanoid cu numele Nelu Mefebe, prieten al copiilor.

○ **TOPOLOG Ion**, *Izvorul ielelor*, AST, VII, 1972, 11, 8–9; *Ploaia*, AST, X, 1975, I, 8–9, fragmente din romanul *Țărani*.

○ **TURCU N. V.**, *Fii atent, Em!*, fragment din romanul *Acolo*, CRC, VII, 1972, 25, 4.

ȚĂŢOMIR Nicolae, *Manuscrisul de la Marrakech*, Iași, Junimea, 1972, 228 p. Roman-confesiune, cu coloratură lirică. Un tânăr medic, povestitorul, se specializează la Paris, în anii dinaintea și din timpul celui de-al doilea război mondial. Romanul este istoria prieteniei sale cu medicul marocan Abri (cel care va trimite medicului român „manuscrisul” cu povestea prieteniei lor), dar și povestea nefericită de iubire pentru Monica, prietenă din copilărie. Războiul reprezintă un fundal îndepărtat.

ȚIC Nicolae, *Viață de buzunar*, București, Eminescu, 1972, 356 p. Roman social, în care se pune problema realizării în viață a tinerilor. În familia ilegalistului pensionar Loghin, cei trei fii ai lui vor să profite de influența administrativă a tatălui. În special tânărul

medic Loghin vrea să se mențină într-un post la un spital bucureștean, refuzând plecarea într-un sat din Vrancea. Un alt fiu, Adrian, care se dovedește a fi progenitura unui alt ilegalist, omorât în timpul războiului, decade în beție. În cele din urmă, ei își refac viața prin forțe proprii. Roman tezist, deseori redundant.

◆ Margareta Ștefănescu, REVR, XXVII, 1973, 4, 120–121; Sorin Titel, *O privire mirată și sceptică*, RL, VII, 1974, 12, 10; Titel, *Pasiunea*, 65–68; Popa, *Dicționar 2*.

○ **VASILIU Ion**, *Era primăvară*, fragment de roman, O, XXIII, 1972, 12, 6.

VĂDUVA Alexandru, *În vara fierbinte*, București, Eminescu, 1972, 178 p. Fragment: *De la capăt...*, RL, IV, 1971, 36, 18–19. Roman comportamentist. Acțiunea, sumară, dezbate micile nemulțumiri ale unor cupluri, nevoia lor de iubire. Doctorul Carol Jaraga meditează asupra vieții și profesiei lui, având, pe moment, revelația nerealizării sale. Un personaj pitoresc, desprins din noua periferie a Bucureștiului, este Gore Suditu.

◆ Aureliu Goci, RL, V, 1972, 23, 10; George Pruteanu, CL, 1972, 11, 8; Anca Midia, VR, XXV, 1972, 9, 87–88; C. Boureanu, AST, IX, 1974, 1, 7; Popa, *Dicționar 2*.

○ **VĂDUVA Vasile**, *Ferestrele*, fragment de roman, LCF, XV, 1972, 9, 4.

VÂRLAN Petre, *Zborul harpiilor*, București, E.M., 1972, 198 p. Roman inspirat din evenimentele celui de-al doilea război mondial. Locotenentul Sebastian Pantază este arestat în 1940 sub acuzația de activitate comunistă și e scos din armată. Eliberat, ia parte la activitatea de diversivitate din spatele frontului german, unde moare eroic.

VELEA Nicolae, *În război un pogon cu flori*, București, Albatros, 1972, 150 p. Fragmente: *Puietii și tritoni*, RL, III, 1970, 47, 16–17; *Lanternă pentru pești*, RL, IV, 1971, 31, 17. Roman poetic, cu accente de baladă contemporană, în care evenimentele ce au modificat satul ultimelor decenii, războiul și colectivizarea agriculturii, sunt filtrate prin

sensibilitatea unei tinere fete, Olina, proprietara unui „pogon cu flori”. Microromanul împletește evocarea unor vechi ritualuri sătești, logodna, înmormântarea etc. cu elementele „vieții noi”. Bine evocat este fundalul războiului, cu trecerea succesivă a nemților și a românilor prin sat. Roman al conștientizării mersului istoriei, pornindu-se de la intuiția nealterată a omului de la țară.

■ Fragment: *Pendent la guerre, un arpent de fleurs*, tr. de Teodor Saulea, REVR, XXXIX, 1985, 8, 25–66.

◆ Nicolae Manolescu, RL, V, 1972, 40, 9; Zaharia Sângerzan, *Romane de azi*, CRC, VII, 1972, 46, 4; Nicolae Ciobanu, ~, O, XXV, 1974, 15, 5; Ardeleanu, *Opinii*, 72–76; Ciobanu, *Incursiuni*, 166–170; Popa, *Dicționar 2*; Irina Petras, *Proverbul ca pretext*, T, XIV, 1985, 3, 31; Radu G. Țeposu, *Îngândurare blândă*, FC, XXXVI, 1987, 6, 10; Eugen Simion, *Dispariția prozatorului*, RL, XX, 1987, 6, 11; N. Georgescu, *Cercul lui ~*, LCF, XXX, 1987, 15, 6; Ilie Radu Mândra, *Conținut și expresivitate în proza lui ~*, TR, XXXI, 1987, 18, 3; Corina Ciocărlie, *Vârstele științei*, RL, XXII, 1989, 33, 4; Leonte, *Prozatori*, II, 103.

VINTILĂ Petru, *Călătorie pe planeta Zeta*, București, Ion Creangă, 1972, 134 p. Roman SF pentru copii. Țucurel și Emil, aflați într-o expediție pionierască, descoperă un mesaj extraterestru și au contacte cu un OZN.

◆ Aurel Cosma, O, XXIV, 1973, 35, 2.

VINTILĂ Petru, *Numărătoare inversă*, București, Eminescu, 1972, 238 p. Roman de analiză. ~ aduce în scenă un caz ciudat. O prințesă, Elena Maria Canta, supraviețuiește dispariției castei sale, după sfârșitul celui de-al doilea război mondial, deoarece, dintr-o generozitate și naivitate de necrezut, are câteva atitudini democratice. Totuși, este închisă timp de trei ani, dar e eliberată. Familia ei va fi măcinată de istorie, dar ea se menține pe baza unui fond de puritate vecin cu nebunia. Relatarea e constituită de povestirea eroinei, de viața ei până în momentul în care a venit la Ploiești, să întâlnească un medic psihiatru, care dăduse un anunț matrimonial prin 1938. Anacronismul comportamentului

prințesei e evident, ea rămâne o inadapată și dispare dintre cei vii la fel de straniu. ≈ e un roman alegoric în fond, care încearcă să dea o definiție simbolică succesiunii claselor sociale, în perioada 1918–1953.

◆ Sorin Titel, RL, VI, 1973, 4, 10; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 7, 2; Dana Dumitru, ARG, VIII, 1973, 2, 6; M. Ungheanu, RL, VI, 1973, 11, 4; Anca Midia, VR, XXVI, 1973, 6, 175–176; Zaharia Sângerzan, *Absența creației*, CRC, VIII, 1973, 50, 4; Margareta Ștefănescu, REVR, XXVII, 1973, 4, 118–119; Popa, *Dicționar 2*.

ZINCĂ Haralamb, *Ultima noapte de război...*, București, E.M., 1972, 166 p. (Columna). Roman constituit din documente, confesiuni, amintiri privind zilele sfârșitului ostilităților, pe frontul celui de-al doilea război mondial.

1973

ALEXANDRU Oltea, *Veghea bătrânei doamne Gall*, București, Cartea Românească, 1973, 278 p. Roman de analiză socială și psihologică. Un personaj fantastic, ce se dovedește, în final, a fi fost o femeie moartă la ora acțiunii, apare în casa personajului narator, tot o femeie, exercitând asupra sa o insistentă presiune afectivă, în urma unei lungi discuții despre uitate relații de vecinătate, din anii '50. Bătrâna Gall este un personaj cu forță de sugestie, justițiar, capabil să instituie o morală a memoriei.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 19, 2; Dana Dumitru, ARG, VIII, 1973, 6, 6; Valeriu Cristea, RL, VI, 1973, 31, 11; George Pruteanu, CL, 1973, 16, 8–9; Magda Ursache, CRC, VIII, 1973, 42, 4; Anca Midia, VR, XXVI, 1973, 10, 162–163; Val Condurache, CL, 1973, 21, 8–9; Cristea, *Domeniul*, 291–296; Popa, *Dicționar 2*; Condurache, *Portret*, 146–147; Laurențiu Ulici, *Singurătate ca destin*, RL, XXI, 1981, 16, 11.

ALEXANDRU Oltea, *Macii din preajma nopții*, București, Eminescu, 1973, 230 p. Roman de analiză socială. Profitând de reînălțarea cu o veche prietenă, actriță, povestitoarea, la rândul ei artistă (pictoriță), se lansează într-o lungă confesiune asupra vieții

pe care o duce, viață condamnabilă prin invazia urâtului și a faptelor minore, plină de chefuri, bărfă, întâmplări amoroase etc. Mărturisirea (întreg romanul se adresează la persoana a II-a) Adee este întreruptă doar de mici întoarceri în copilăria comună, în lumea purității și a visului. Grupul de oameni în care trăiește naratoarea este respins de ea, după ce și-a făcut un profund proces de conștiință. Romanul reprezintă o recunoaștere, dar și încercarea de a disculpa un stil de viață care nu dă satisfacții majore, conducând spre ratare.

◆ Sorin Titel, RL, VI, 1973, 38, 11; Val Condurache, CL, 1974, 1, 6; M. Iorg., LCF, XVII, 1974, 7, 2; Fl. Dimofteache, *Solitudine și așteptare*, ATN, XI, 1974, 3, 5; Titel, *Pasiunea*, 133-135; Popa, *Dicționar 2*; Condurache, *Portret*, 147.

ANANIA George, Romulus BĂRBULESCU, Paralela – enigmă, București, Albatros, 1973, 360 p. (Fantastic club). Roman de aventuri științifico-fantastice, din epoca zborurilor astrale.

◆ Damian Necula, VR, XXVII, 1974, 1, 167-168.

O APOSTOL Constantin, Dincolo de aparențe, fragment din romanul *Umbra dintre ei și ceilalți*, CL, 1973, 4, 6.

O ARGHEZI Tudor, Omul brusc. Roman de aventuri, cu o pref. de Gheorghe Pienescu, MS, IV, 1973, 4, 119-123.

BACIU Maria, Tăceri și fugă, Cluj, Dacia, 1973, 152 p. Roman de analiză, situat într-un cadru social și istoric (politic) de excepție. Ana, un personaj sensibil, trăiește experiența anilor din timpul războiului. Tot ce observă intră într-un proces *sui generis* de conștientizare a lumii.

◆ Dan Medeanu, CNT, 1973, 23, 3; Ion Marcoș, TR, XVII, 1973, 23, 2; Laurențiu Ulici, RL, VI, 1973, 30, 13; Silvia Udrea, VTR, III, 1973, 8, 10; Bianca Vernescu, TMS, VIII, 1973, 16, 5; Eugen Uricaru, ST, XXIV, 1973, 16, 34; Eugen Dorcescu, O, XXIV, 1973, 48, 2; Ulici, *Prima I*, 160-161; Cosma, *Romanul I*, 277.

BĂRAN Vasile, Cocorii de iarnă, București, Eminescu, 1973, 196 p. Roman inspirat din

viața satului contemporan. Personajul principal este un tânăr ziarist marcat de memoria războiului și tulburat de oscilații lirice, metaforice despre viață.

◆ Sorin Titel, RL, VI, 1973, 21, 10; Mircea Iorgulescu, LCF, 1973, 36, 2; Lucian Alexiu, O, XXIV, 1973, 37, 2; Aureliu Goci, VR, XXVII, 1974, 3, 162-164; Popa, *Dicționar 2*.

O BĂTA Iosif, Piatra din albia râului, fragment de roman, O, XXIV, 1973, 50, 6.

BODUNESCU Ion, Revelion 214, Craiova, Scrisul Românesc, 1973, 154 p. Roman polițist.

◆ L. Octavian R, X, 1973, 7, 16; Florea Firan, *Profiluri și structuri literare*, 116-119.

O BRĂTUCU Mircea, Rapsodia dobrogeană, TMS, VIII, 1973, 23, 8-9; IX, 1974, 1, 8-9; *Ancheta*, TMS, XI, 1976, 3, 8-9; fragmente din romanul *Intersecții*.

BREBAN Nicolae, Îngerul de gips, București, Cartea Românească, 1973, 526 p. Fragmente: ≈, RL, VI, 1973, 3, 18-20; *Un fiu al lui Laerte*, VR, XXVI, 1973, 3, 15-61; *Falsă victimă*, ST, XXIV, 1973, 5, 8-10; 6, 12-16; *Legile planului înclinat*, ARG, VIII, 1973, 5, 14-17. Reluat fragmentar: *Concediu în ianuarie*, VTR, VII, 1977, 4, 12-13. Roman social, tratând tema erotismului personal. Doctorul Ovidiu Minda, un ins echilibrat, cu o carieră în ascensiune, în perspectivă de a se căsători cu o ființă la fel de echilibrată, stomatologa Ludmila Ogrin, își schimbă întregul sul de viață din momentul cunoașterii unei femei ușor vulgare, cochete, Mia Fabian. Această ființă, ce se însinuează în viața lui ca o forță a destinului, îl joacă pe degete, ațâțându-i apetitul erotic. Jocul e lung, deloc complicat, dar greu de înțeles de toată lumea: de prietenul sobru și familist Laurențiu Ceea – care tot timpul îi dă exemple moralizatoare și culte pentru o viață demnă –, de logodnica lui, de doctorul Minda însuși. Singura explicație este o obsesie, formată pe baza amintirii unui episod din copilărie, cu o fată ceva mai mare ca el, care l-a refuzat și l-a ridiculizat continuu. Nu e vorba deci de o oscilație psihică, Minda fiind un ins sănătos, ci de o

ambiiie erotică pusă la prea multă încercare și care începe să se confunde cu un sentiment real. Obiectul acestei a doua obsesii, Mia Fabian, „îngerul de gips” al vieții doctorului, moare brusc, la un an după începutul acestei aventuri. Minda intră acum în derivă, trăind un acut sentiment al ratării. Romanul, deși masiv, se compune din puține personaje și din câteva nuclee epice. Largă este însă analiza erotică, radiografia socială a ideii de cuplu.

◆ Aurel Martin, *Personaj și determinare*, CNT, 1973, 39, 2; Ion Ianoși, *Lupia cu îngerul*, LCF, XVI, 1973, 39, 7; Ov. S. Crohmălniceanu, *Pe marginea unui motto*, RL, VI, 1973, 40, 5; C. Ungureanu, O, XXIV, 1973, 47, 2; Silvia Udrea, VTR, IV, 1974, 2, 9; Ungureanu, *Arhipelag*, 87–101; Cristea, *Domeniul*, 207–217; Horodincă, *Studii*, 227–262; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 196–201; Piru, *Istoria*, 523–524; Gorcea, *Structură*, 78–81; 156–159; Nițescu, *Atitudini*, 68–79; Cornel Ungureanu, *Primul cerc*, O, XXXV, 1984, 5, 10; George Arion, *Cu ~*, FC, XXXIII, 1984, 6, 13; 21; Constantin Coroiu, *Eroi literari – ipostaze ale umanului*, CL, 1985, 3, 5; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 428–429; Cristoiu, *Lumea*, 139–143; I. Holban, *Profiluri*, 161–169; I. Rotaru, *O istorie*, III, 831–832; *Cosma*, *Romanul*, I, 226–227. □ V. și *Francisca*, 1965.

BUGARIU Voicu, *Sfera*, București, Albatros, 1973, 152 p. (Fantastic-club). Roman științifico-fantastic, scris în maniera noului roman francez.

◆ Gabriel Gașița, VR, XXVII, 1974, 1, 169–170; Magda Ursache, CRC, IX, 1974, 5, 4; Ion Marcoș, TR, XVIII, 1974, 8, 3.

BURSAN Anca, **Gheorghe PANCO**, *O trufie modestă*, București, Cartea Românească, 1973, 344 p. Roman de analiză socială, evocând un mediu specializat. Într-un institut de proiectări tehnologice, un inginer își notează zilnic impresiile despre colegii lui, despre relațiile de serviciu, despre jocurile lor sentimentale etc. Din jurnal rezultă un roman simplist, cu stricta cronologie a faptelor și sentimentelor.

◆ Bodan Ulmu, RL, VI, 1973, 32, 11.

BUZINSCHI Corneliu, *Păcală și Tândală*, București, Cartea Românească, 1973, 422 p.

Cu o introd. de Ovidiu Papadima. Roman având la origine cunoscuta legendă a lui Păcală și Tândală. Autorul lărgește cadrul folcloric, realizând o adevărată epopee a celor doi eroi populari. După Ovidiu Papadima „~ nu a ezitat să amplifice mult prezența basmului, care a transferat întregii desfășurări a ficțiunii epice mult din aura de mare și profundă poezie, specifică acestei străvechi și luminoase specii a literaturii universale”. De remarcat cuvântul înainte, intitulat *Un roman al înțelepciunii noastre populare*, în care Ov. Papadima analizează evoluția personajelor în întreg teritoriul romanului popular universal.

◆ Hristu Căndroveanu, CNT, 1973, 36, 3. Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 486–489.

BUZINSCHI Corneliu, *Vina noastră cea de toate zilele*, Iași, Junimea, 1973, 188 p. Roman pentru tineret, conținând amintirile autorului din viața de liceean, petrecută într-un oraș din centrul Moldovei (Bacău), în anii dominați de fascism din preajma ultimului război mondial.

◆ Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVII, 1974, 36, 6; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scritori*, 180.

O BUZOIANU Gheorghe, *Albumul*, fragment de roman, LCF, XVI, 1973, 47, 4.

CACOVEANU Viorel, *Un coniac pentru o fată*, Cluj, Dacia, 1973, 178 p. (Scorpionul). Roman polițist.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 23, 2; Dan Reboreanu, TR, XVII, 1973, 27, 3.

CĂPEȚ Ion, *Fulgerul negru*, București, E.M., 1973, 188 p. (Sfinx). Roman polițist.

CINCA Silvia, *Zăpada nevăzută*, București, Albatros, 1973, 182 p. Roman de dragoste. E vorba de iubirea dintre o doctoariță și un inginer. Narațiunea primește un caracter simbolic, punând în balanță iubirea ca patimă și ca ideal.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 19, 2; Aureliu Goci, RL, VI, 1973, 24, 10; Popa, *Dicționar 2*.

CIOBANU Radu, *Treptele Diotimei*, București, Eminescu, 1973, 486 p. Fragmente: *Cetatea Ghimingeșu*, O, XXII, 1971, 8,

25-30; *Cine umblă după mesteceni*, O, XXIII, 1972, 3, 13-18; *Orașul*, O, XXIII, 1972, 7, 6; *Sub zodia nestatornică*, CL, 1972, 15, 6-7; *Alungați-l sau ascundeți-l bine*, O, XXIII, 1972, 27, 6; *Ne vei găsi aici*, RL, V, 1972, 49, 18-19; ≈, TMS, VIII, 1973, 2, 8-9; 12; *Parisul nu poate cădea*, ATN, X, 1973, 2, 10-11; *La cofetăria „Lux”*, O, XXIV, 1973, 14, 6. Roman-frescă, dedicat unei familii de intelectuali ardeleni, vieții și destinului acesteia timp de aproape o jumătate de veac (cca 1920-1970). Scriitorul Răzvan Căndrea scrie un roman despre familia sa, un clan de avocați, medici și politicieni. Clanul are un șef de drept, pe bătrânul Titus Căndrea, care cedează puterea fiului său Coriolan. Acesta are trei băieți, fiecare cu un destin diferit. Tiberiu ajunge pictor, desprins de politică (dar prima sa soție, Roxana, mama lui Răzvan, face politică alături de comuniști). Octavian intră în rândurile antifasciștilor (dezertează de pe frontul de est, dar suferă o condamnare în anii '50). Alexandru intră în mișcarea legionară (plătind ulterior cu o invaliditate gravă și cu privare de libertate). Se înțelege că aceste destine sunt condiționate de mișcările tulburi ale anilor din preajma și din timpul celui de-al doilea război mondial, iar apoi de triumful societății comuniste. Observațiile asupra existenței acestei familii, care trăiește într-un oraș de provincie din Ardeal (Deva), apoi în București (Roxana și fiul ei), dar trece și prin Paris (unde Tiberiu o cunoaște pe Odette, a doua lui soție), sunt pertinente, corecte, neinfluențate de conjuncturi. Derularea epică e realistă, tradițională, dar densă și tensionată.

◆ C. Ungureanu, O, XXIV, 1973, 40, 2; Silvia Udrea, VTR, IV, 1974, 1, 8-9; Ion Maxim, *Romanele lui ~*, O, XXV, 1974, 8, 5; ~, *Factorul decisiv: interpretarea realității*, CL, 1974, 2, 3; S. Nicolaescu, ARG, IX, 1974, 2, 4; Val Condurache, CL, 1974, 3, 6; Alice Mihălcea, ≈, FMI, XXVII, 1974, 3, 27; Ungureanu, *Proză*, 226-234.

CLINCA Felicia, *Scurtă întâlnire*, București, Albatros, 1973, 262 p. Roman psihologic și de formație, scris la persoana I.

Derularea amintirilor povestitoare cuprinde fundalul vag, dar decisiv al celui de-al doilea război mondial.

CONSTANT Mircea, *În anticameră*, București, Cartea Românească, 1973, 354 p. Fragment: *Cumpăna apelor*, VR, XXIV, 1971, 1, 13-28. Roman social și de dragoste. Subiectul îl formează iubirea a doi tineri elevi, Costin și Luminița, urmărită îndeaproape de familiile lor: cea a lui Haralambie Gronea (profesor în Craiova) și cea a lui Grigore Diman (activist în București). Fiica lui Diman este trimisă la o școală din Craiova, pentru a nu afla că este înfiată. Aici, se îndrăgostește de Costin, dar între ei intervine Haralambie, care fusese în tinerețe victimă a unei povești distrugătoare de iubire. În cele din urmă voința și puterea sentimentelor celor doi tineri înving.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 15, 2; Aureliu Goci, RL, VI, 1973, 31, 11.

CONSTANTIN Theodor, *Crizanteme pentru Erna*, București, Eminescu, 1973, 422 p. (Clepsidra). Roman de spionaj, al cărui protagonist e un agent dublu - tânăra Erna.

◆ Val Condurache, CL, 1974, 4, 6.

CONTEA Maria, *Inoceranii*, București, Cartea Românească, 1973, 224 p. Roman de autoanaliză. O femeie care lucrează în televiziune își decupează în stil publicistic, reportajesc, câteva secvențe din propria-i viață: muncă, iubire, căsnicie, deziluzie, speranță. Dialog viu, observații prompte (flash-uri).

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut pe anul 1973.

◆ Laurențiu Ulici, ... *în fața oglinzii*, RL, VI, 1973, 40, 13; Eugen Uricaru, ST, XXIV, 1973, 21, 31; Val Condurache, CL, 1973, 21, 9; Dan Cristea, *Firescul relațiilor*, LCF, XVI, 1973, 50, 7; Sorin Titel, *Confesiune și invenție*, RL, VII, 1974, 4, 11; Ulici, *Prima I*, 173-176.

COPĂCIANU Em., George POTRA, *Voievodul*, București, Cartea Românească, 1973, 430 p. Roman istoric, având în centru figura domnitorului Țării Românești, Constantin Brâncoveanu: ascensiunea, cultura și tragedia marelui voievod.

CORBEA Dumitru, *Patima dreptății*, București, Cartea Românească, 1973, 152 p. Fragmente: *Horia și-a descins sabia*. (Romanul e anunțat cu titlul *A tunat cerul*), ALB, LXXII, 1969, 23, 5; *A tunat cerul*, ST, XX, 1969, 9, 16–29; *A tunat cerul*, RL, II, 1969, 49, 16–17; *Ultimul drum*, ALB, LXXV, 1972, 3, 5; ≈, RL, V, 1972, 6, 16–17. Roman istoric, tratând sfârșitul răscoalei conduse de Horia, Cloșca și Crișan.

▼ Ed. revăzută și îndreptată de autor, București, Minerva, 1988.

◆ Aurel Sorobetea, ST, XXIV, 1973, 9, 29; Aurel Martin, RL, XXII, 1988, 25, 11; Cornel Munteanu, CL, XCVI, 1989, 2, 14.

O CRISTEA Corina, *Izvorul*, CRC, VIII, 1973, 28, 5; 13; fragment din romanul *Treceri pentru Ioachim*.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Așteptare*, București, Cartea Românească, 1973, 442 p. Fragmente: *Vina*, RL, V, 1972, 3, 16–18; *Sfârșitul unui vis*, LCF, XV, 1972, 46, 4; *În fața unui ceai*, ALFL, 1973, 286–291; *Furtuna*, CL, 1973, 17, 6–7; *Joc orb*, LCF, XVI, 1973, 42, 4; *Imaginație*, RL, VI, 1973, 44, 18–19; *Atât de simplu*, O, XXIV, 1973, 44, 6. Roman de analiză psihologică. Raluca, o femeie cu ciudătenii, este căsătorită cu Val, un arhitect, om deosebit de calm și de constant. Raluca, în schimb, se dezechilibrează în contact cu unele evenimente. Mai întâi, o prietenă, Ioana, se sinucide. În urma șocului, Raluca se internează într-un ospiciu. Între timp, soțul ei are o aventură erotică. Pe fondul crizei, Raluca analizează cu luciditate întâmplările și ajunge la un fel de resemnare (răbdare care înseamnă „așteptare”).

◆ C. Ungureanu, O, XXIV, 1973, 51, 2; Nicolae Manolescu, *Suferințele imaginației*, RL, VI, 1973, 49, 9; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 49, 2; Zaharia Sângeorzan, *Literatura imaginarului*, CRC, IX, 1974, 2, 4; Nicolae Ciobanu, LCF, XVII, 1974, 2, 2; Val Condurache, CL, 1974, 2, 6; Ion Marcos, TR, XVIII, 1974, 13, 2; Fl. Dimofstache, *Solitudine și așteptare*, ATN, XI, 1974, 3, 5; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVII, 1974, 42, 6; Ciobanu, *Incursiuni*, 191–198; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scritori*, 193–195;

Condurache, *Portret*, 149–150; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 688–690; I. Rotaru, *O istorie*, III, 906; □ V. și Capriciu la *plecarei fratelui iubit*, 1968.

CUZA Constantin, *Dumnealui și Eva*, București, Albatros, 1973, 254 p. Roman umoristic pe teme biblice, cu adresă contemporană.

◆ A. Ghemanschi, AST, IX, 1974, 1, 7; Popa, *Dicționar 2*.

DAMIAN Nicolae, *Pribegi, noi visam*, București, Cartea Românească, 1973, 292 p. Fragmente: *Vocale*, RL, III, 1970, 37, 18–19; *Dincolo*, RL, III, 1970, 50, 18–19; *Umiliță*, RL, IV, 1971, 21, 18–19. Roman-eseu, scris în genul romanelor experimentale, sub influența (târzie) a „noului roman francez”. Tema dezbaterii este personalitatea umană, delimitată de memorie și iubire, așezată în mijlocul unei lumi care nu ține cont de deviațiile sau de aspirațiile individului. După Mircea Popa, „Romanul ≈ adună și încarcă liniile psihologice dezvoltate în nuvele, un termen comun fiind starea de suspiciune analizată sub raport social, erotic, moral și solitudinea celor care nu comunică; perspective diferite de narare relativizează faptele, în maniera epigonismului generat de Virginia Woolf”. În felul său, Mircea Iorgulescu constată că „Scritorul este un observator meticulos și insistent, dar își îndepărtează prin exces analitic obiectul ori își schimbă complet înfățișarea: dintr-un instrument, investigația devine proces, o acțiune care absoarbe întreaga atenție. Începând prin a descrie, cu o minuțiozitate ce-i este caracteristică, o realitate familiară, scriitorul sfârșește prin a se concentra asupra însăși mișcării narative, substituind astfel deliberat termenii”.

◆ Nicolae Manolescu, *Un realism al privirii*, RL, VI, 1973, 15, 9; Nicolae Ciobanu, LCF, XVI, 1973, 17, 2; Dana Dumitriu, ARG, VIII, 1973, 5, 6; Paul Georgescu, *Daruri și moduri*, LCF, XVI, 1973, 23, 7; Sorin Titel, *A cobori privirea?*, LCF, XVI, 1973, 26, 3; Mirela Roznoveanu, TMS, VIII, 1973, 12, 4; Dorin Tudoran, FC, XXII, 1973, 28, 25; D. M., CNT, 1973, 29, 3; P. Petre, ST, XXIV, 1973, 14, 32; George Pruteanu, CL, 1973, 15, 8–9; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXVI, 1973, 8, 150–153; C. Ungureanu, O, XXIV, 1973, 36, 2; Silvia Udrea, VTR, III, 1973, 9, 8; Dan Laurențiu,

O terapeutică a dragostei, LCF, XVI, 1973, 43, 7; Laurențiu Ulici, *O temă psihologică*, RL, VII, 1974, 5, 4; C. Costin, ATN, XI, 1974, 4, 6; ~, *Autenticitatea personajului*, LCF, XVII, 1974, 20, 3; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVIII, 1975, 6, 6; Ciobanu, *Incursiuni*, 203-207; Doina Uricariu, *Romanul cu un singur personaj*, LCF, XX, 1977, 26, 6; Popa, *Dicționar 2*; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 76-81; Iorgulescu, *Scritori*, 196-197; Ștefănescu, *Jurnal*, 57-58.

DIACONESCU Mihail, *Culorile sângelui*, București, Cartea Românească, 1973, 424 p. Fragment: *Jurământul*, ARG, VII, 1972, 10, 16. Roman istoric, organizat în jurul personalității pictorului de biserică Părvu Mutu. Figura acestuia, conturată din istorie, legendă și ficțiune, e numai un pretext pentru studierea epocii fanariote de la începutul secolului al XVIII-lea, în timpul domniilor lui Nicolae Mavrocordat și a lui Ioan Mavrocordat, perioadă frământată de luptele cu partidele boierești pământene.

◆ Carmen Vericeanu, CRC, VIII, 1973, 30, 4; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 31, 2; Sorin Titel, RL, VI, 1973, 36, 11; S. Nicolaescu, ARG, VIII, 1973, 9, 5; Zaharia Săngeorzan, *O reconstituire mediocră*, CRC, VIII, 1973, 49, 4; Titel, *Pasiunea*, 85-87; Popa, *Dicționar 2*; Virgil Cădea, *Chipul interior al trecutului*, LCF, XXI, 1978, 18, 1; 7; Stănescu, *Jurnal*, 134-137; Ion Lungu, *Romanele istorice ale lui ~*, ST, XXXII, 1981, 5, 44; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 810-819.

O DIMOVICI Cornel, *Cel de-al doilea trăgaci*, VTR, III, 1973, 7, 12-13, fragment din romanul *Anchetă în munți*.

DINOGRANCEA George Chiper, *Fulgurul*, Iași, Junimea, 1973, 282 p. Roman istoric, având ca temă viața lui Ioan Vodă cel Cumplit, de la naștere până la sfârșitul tragic al domniei sale.

◆ L. A., O, XXIV, 1973, 38, 2; Vasile Rășcanu, ALMM, V, 1973, 9-10, 6.

DUDA Virgil, *Deruta*, București, Cartea Românească, 1973, 336 p. Fragmente: *Scurtă întâlnire tardivă*, RL, IV, 1971, 32, 18-19; *Descoperiri*, LCF, XVI, 1973, 2, 5-6. Roman de analiză psihologică. Are în centru un per-

sonaj între două vârste, celibatar (contabilul Staicu), a cărui viață se desfășoară convențional, blocată în proiecte care exagerează orice banalitate. Două aventuri galante îl duc în pragul ridicolului, iar mediul uzinei în care lucrează, deși are atributele contemporaneității, se dovedește neutru, asemănător cu cenușul acțiunii. Evocarea probează o mare meticolozitate a analizei, făcută „sub lupă”, înglobând toate detaliile și toate comentariile posibile pe marginea lor. Mircea Iorgulescu sesizează subtextul ironic al unei evocări care are drept obiect un personaj caricaturizat în linii foarte „serioase”: „Anacronic, rigid, manierat până la ridicol, uzând de formulele unei politeți desuete, plasat într-o realitate tumultuoasă care îl absoarbe fără a-l integra, eroul romanului nu iese totuși din sfera umanului; silueta lui, profilată pe fondul unei ample mișcări de cadru social și material, devine simbolul unei inadecvări”. Celelalte personaje servesc exemplar reliefării acestei nepotriviri între formă și fond. Femeile, Lala și Mela, se complac într-o vulgaritate cu aer firesc, prietenii lui Staicu trăiesc parțial senzații asemănătoare. Cartea e o scriere din sfera „fiziologiilor literare”, un experiment dus până la capăt.

◆ Nicolae Manolescu, *Un roman de analiză*, RL, VI, 1973, 37, 9; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 37, 2; Sorin Titel, *Ironie și compasiune*, RL, VI, 1973, 42, 11; Nicolae Ciobanu, LCF, XVI, 1973, 45, 2; Vlad Sorianu, *Disponibilitatea tematică și stilistică a unei vârste*, ATN, X, 1973, 11, 8; G. Dimisianu, *Resursele analizei*, RL, VI, 1973, 49, 4; Val Condurache, CL, 1973, 24, 8-9; Ion Marcoș, TR, XVIII, 1974, 5, 3; P. Petru, ST, XXV, 1974, 1, 51-52; Eugen Luca, *Semnificațiile banalului*, LCF, XVII, 1974, 7, 7; 9; Valeriu Cristea, *Temă și perspectivă*, LCF, XVII, 1974, 13, 6; Doru Mielcescu, VR, XXVII, 1974, 3, 158-159; Silvia Udrea, VTR, IV, 1974, 4, 9; Ciobanu, *Incursiuni*, 186-191; Cristea, *Domeniul*, 268-272; Titel, *Pasiunea*, 69-72; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 861-863. □ V. și *Catedrala*, 1969.

ELVIN B., *După o lungă și grea suferință*, București, Eminescu, 1973, 278 p. Roman judiciar, care analizează, în stilul procedurii legale, cazul anchetării unui asasinat.

◆ Sorin Titel, RL, VI, 1973, 26, 11; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 36, 2; Margareta Ștefănescu, REVR, XXXVIII, 1974, 1, 139-140; Titel, *Pasiunea*, 118-129; Popa, *Dicționar 2*; Dan C. Mihăilescu, *Eu în umbra Celuilalt*, T, XVIII, 1989, 8, 26-27.

FABIAN Romulus, *Eu și ai mei*, București, Cartea Românească, 1973, 342 p. Fragmente: *Când pornește să cânte izvorul*, O, XVII, 1966, 7, 30-34; *Copilărie în Arcidava*, O, XXII, 1971, 7, 36-39; *Cireșii tăiați* (romanul e anunțat cu titlul *Copilărie în Arcidava*), O, XXIII, 1972, 19, 6. Roman autobiografic. Evocă amintiri din copilăria petrecută în satul Vărădia, din Caraș-Severin, la începutul secolului. Pitoresc și melancolic. Acțiunea se încheie o dată cu începutul primului război mondial.

◆ Sorin Titel, RL, VI, 173, 23, 11; C. Ungureanu, O, XXIV, 1974, 29, 2; Titel, *Pasiunea*, 37-42; Popa, *Dicționar 2*.

FAY Ștefan I., *Acea noapte, acea zi de iarnă '33*, București, Albatros, 1973, 248 p. Roman-document. Autorul reconstituie literar, pe baza unor documente de arhivă, luptele muncitorilor din Ploiești, de la 1 februarie 1933. Acțiunea, în mare parte inventată, este întretăiată de știri publicistice, extrase din ziare etc.

O FRÂNCULESCU N., *Trupurile albe ale pescărușilor lumineau plaja ca niște torțe*, fragment din romanul *Carul poverilor*, TMS, VIII, 1973, 8, 8.

O GAVRIL Matei, *Catedrala*, fragment din romanul *Leon Ozarm*, ALL, 1973, 171-173.

GHIRVU-CĂLIN Elena, *Alte culori, alte anotimpuri*, București, Ion Creangă, 1973, 190 p. Roman-confesiune, în genul „jurnalului intim”, evocând viața unei fetețe la vârsta adolescenței. Lucia își destăinuie hârtiei „drama” geloziei pe fratele mai mare, care era preferatul părinților. Fină analiză a psihologiei infantile.

◆ Maria-Luiza Cristescu, RL, VI, 1973, 23, 9; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 24, 2; Popa, *Dicționar 2*.

GRECEA Ion, *Fata morgana*, București, E.M., 1973, 296 p. Roman inspirat din viața militară. Câțiva tineri studenți la medicină își satisfac stagiul militar.

◆ V. Rusu, O, XXV, 1974, 3, 3; M. Iorg., LCF, XVII, 1974, 7, 2; Bb., CRC, IX, 1974, 4, 4.

GRECEA Ion, *Prizonier la nouă ani*, București, Ion Creangă, 1973, 368 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru copii și tineret, inspirat de un fapt real, petrecut în timpul celui de-al doilea război mondial. E vorba de lupta și prizonieratul lui Marin Lungu, copil de trupă al unui regiment român, angajat pe frontul antihitlerist.

◆ Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 92-93.

GUGA Romulus, *Sărbători fericite*, București, Cartea Românească, 1973, 236 p. Fragmente: *Vera, dragostea mea*, CL, 1972, 10, 6; *Domnule Luca, ai primit premiul Nobel*, VTR, II, 1972, 6, 15; *Ei au venit pentru asta*, LCF, XV, 1972, 35, 4; ≈, RL, V, 1972, 36, 18-19; *Ce repede trece timpul*, ATN, IX, 1972, 10, 9; *El nu știa că eu plâng după acele zile pierdute din dragostea mea*, AST, VII, 1972, 10, 8; *Niciodată n-a crezut că va muri*, TMS, VII, 1972, 17, 8-9; ≈, LCF, XVI, 1973, 8, 4-5; *Of, deși e iarnă se aud cum bâzâie muștele*, TR, XVII, 1973, 9, 6; *Vera, așa-i că totul e o minciună?*, O, XXIV, 1973, 10, 6-7; *Zăpada se ridică în vârtejuri uriașe pe cer*, CL, 1973, 7, 6-7; *Ludmila*, ALL, 1973, 145-147. Roman de formație, autobiografic, scris ca un recviem la moartea mamei. Luca, un adolescent de 15-16 ani, trăiește drama despărțirii definitive de Vera, mama lui. În cele trei zile de până la înmormântare, personajul, pus în fața unor decizii necesare, rememorează, într-o ordine întâmplătoare, momente din viața lor anterioară. Luca reface afectiv secvențele de viață pe direcția sentimentelor esențiale, explicându-le. Include în acest proces și frământările Verei alături de soțul ei, Ioan, în perioada tulbură din anii 1945-1951 (ultimul fiind și anul morții sale). Memoria tânărului Luca, pusă în fața unui eveniment grav, devine sursa maturizării personajului. ~ urmărește

confesiunea lui Luca cu o delicatețe poematică, rândurile cărții devenind adesea pagini de poezie (ceva în genul celor din romanul *Ce mult te-am iubit*, de Zaharia Stancu). În acest fel episodul se dovedește a fi fundamentul unei existențe, al unei conștiințe.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 44, 2; Zaharia Sângerzan, *Memoria adolescenței*, CRC, VIII, 1973, 46, 5; Nicolae Manolescu, *Sentimentalism sau ironie?*, RL, VI, 1973, 47, 9; C. Ungureanu, O, XXIV, 1973, 48, 2; Constantin Cubleșan, TR, XVII, 1973, 48, 2; Nicolae Ciobanu, LCF, XVI, 1973, 48, 5; Val Condurache, CL, 1973, 22, 8-9; Eugen Uricaru, ST, XXIV, 1973, 24, 27; Dan Culcer, VTR, III, 1973, 12, 11; 16; C. Costin, ATN, XI, 1974, 2, 6; Elvira Ciorba, EX, VII, 1975, 9-10; 9; Ciobanu, *Incursiuni*, 182-186. Fănuș Băileșteanu, *Lirism și substanță*, TR, XX, 1976, 24, 6; Fănuș Băileșteanu, *La prose de -*, *Le labyrinte poématique*, CREL, 1982, 4, 158-165; Constantin Crișan, *Romanul ca teatro-poem*, VTR, XVI, 1986, 6, 10-11; I. Holban, *Profiluri*, 260-264, □ V. și *Nebunul și floarea*, 1970.

HADAN Maria, *Balustrada de briză*, București, Cartea Românească, 1973, 194 p. Roman de formație. O tânără ia contact cu viața, mai întâi livresc, învățând din cărți și din muzee, iar apoi prin cunoștințele dobândite la țară. Cele două experiențe par a se amesteca, catalizate de o fantezie exaltată.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 23, 2; Mirela Roznoveanu, TMS, VIII, 1973, 15, 4; A. Balthazar, O, XXIV, 1973, 37, 2; Elena Tacciu, *Între livresc și realitate*, LCF, XVI, 1973, 50, 7.

IGIROȘANU Lida, *Mapa cenușie*, București, Albatros, 1973, 318 p. Roman de formație, plasat în anii războiului mondial din 1940-1945. Un grup de copii, Costea, Valdi, Savu, Titu, Iani, se joacă „de-a războiul”, dar joaca devine serioasă. Ei participă mai mult sau mai puțin conștient la lupta împotriva fasciștilor.

◆ Constant Călinescu, RL, VII, 1974, 9, 11.

INDRIEȘ Alexandra, *Saltul în gol*, Timișoara, Facla, 1973, 230 p. Roman de analiză socială și psihologică, scris după canoanele structuralismului. Trama epică, sumară, este substituită prin problematizarea construcției

în sine a romanului și prin analiza variantelor posibile ale acestei construcții. În edificiul astfel organizat își găsesc loc câteva personaje, câteva medii sociale bine descrise. Un cuplu, Simina și Grigore, dezbate, mai mult decât trăiește, probleme de viață. De remarcat este și „saga mic-burgheză a familiei Sabău”. Tehnica memorării este bazată pe recompunerea secvențială a unei realități, în ordinea memoriei, pe temeiul unei geometrizări generalizante.

◆ Șerban Foartă, O, XXIV, 1973, 43, 3; Laurențiu Ulici, *Viața în proză*, RL, VI, 1973, 45, 10; Magda Ursachea, CRC, IX, 1974, 7, 4; Mircea Iorgulescu, LCF, XVII, 1974, 8, 2; Val Condurache, CL, 1974, 3, 6; Valentin Tașcu, ST, XXV, 1974, 10, 57; Olimpia Berca, -, O, XXVI, 1975, 38, 2; Ulici, *Prima I*, 185-186; Brândușa Armanca, *Oglinziile prozei*, O, XXXII, 1981, 28, 3; Olimpia Berca, -, O, XL, 1989, 40, 5.

IONESCU Florin-Andrei, *Spionul mă prive surprins*, București, Eminescu, 1973, 220 p., (Clepsidra). Roman de spionaj.

IONESCU Florin-Andrei, *Suspecții se demască*, București, Albatros, 1973, 188 p. (Aventura). Roman polițist. Sunt anchetate cazuri de sustragere de obiecte de artă din muzee.

IONESCU Nic. Florin, Ioan DINU, *Spion fără voie*, Iași, Junimea, 1973, 340 p. (Fantomas, 14). Roman de spionaj.

◆ Florin Dan Medeleț, O, XXIV, 1973, 51, 2.

IVASIUC Alexandru, *Apa*, Eminescu, 1973, 438 p. Fragmente: *Piticu*, RL, VI, 1973, 4, 18-21; *O cină în vechea sufragerie*, VTR, III, 1973, 4, 15; *După naufragiu*, LCF, XVI, 1973, 36, 4-5; *Înainte de sfârșit*, RL, VI, 1973, 41, 16-19; *Sfere de sticlă*, ALL, 1974, 157-159. Roman politic, evocând evenimente din anii 1945-1946, când, în urma războiului, noua orânduire comunistă a avut de înfruntat opoziția înverșunată a unor așa-numiți reacționari. Într-un oraș de mărime mijlocie, din nordul Transilvaniei, această confruntare opune noile organe de conducere (activistul Dăncuș și ai lui) grupului „banditului” Ion Lumei, zis Piticu, sprijinit în mod discret de

prefect și de jandarmarie. Banda lui Piticu urmărește demoralizarea și dezorganizarea populației prin acte de violență și prin falsă generozitate. Comuniștii, sprijiniți de o altă parte a populației, obțin în cele din urmă victoria. Pe acest fundal istoric și politic se proiectează imaginea familiei de intelectuali Dunca și romanul de dragoste dintre avocatul dr. Paul Dunca și Hermina Grödl (baroneasă). Cartea se distinge prin stăpânirea materiei epice complexe și prin realizarea câtorva portrete: Piticu, Dăncuș, bătrâna doamnă Dunca ș.a. Paul Dunca rămâne personajul martor al romanului, cel cărui a ~ îi încredințează opiniile sale. Scrierea este o proză de tip realist, solid construită, consemnând întoarcerea autorului la epicul caracterizat prin forță epică și evenimentială.

▼ București, Eminescu, 1975; cu o pref. de Ion Bogdan Lefter, București, E.M., 1987.

■ *Aradat*, tr. de Csiki László, București, Kriterion, 1976.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 51, 2; Nicolae Manolescu, *Oamenii și politica*, RL, VI, 1973, 52, 9; Emil Manu, SPM, 1974, 162, 4; Georgeta Horodincă, *O altă vedere*, LCF, XVII, 1974, 3, 3; 9; Liviu Leonte, CRC, IX, 1974, 4, 2; C. Ungureanu, O, XXV, 1974, 5, 2; Mircea Tomuș, T, III, 1974, 1, 38-39; Magda Ursache, *Argument pentru actual*, CRC, IX, 1974, 37, 4; Vlad Sorianu, *Redescoperirea autenticității*, ATN, XI, 1974, 2, 5; Nicolae Ciobanu, LCF, XVII, 1974, 11, 2; Val Condurache, CL, 1974, 3, 6; Nicolae Oprea, ARG, IX, 1974, 4, 6; Voicu Bugariu, AST, IX, 1974, 4, 5; Virgil Ardeleanu, ST, XXV, 1974, 4, 30-31; Valentin Tașcu, *Politic și unele romane contemporane*, ST, XXV, 1974, 4, 8-9; Silvia Udrea, VTR, IV, 1974, 4, 8-9; Traian Podgoreanu, *Un roman social*, RL, VII, 1974, 18, 4; Iulia Bucur, DLG, VI, 1974, 4-5, 6-7; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXVII, 1974, 5, 38-41; Al. Călinescu, *Viziuni românești*, CRC, IX, 1974, 24, 2; Paul Georgescu, *Destin și istorie*, RL, VII, 1974, 24, 5; Eugen Simion, *Obiectivarea narajunii*, RL, VII, 1974, 46, 7; M. Ungheanu, LCF, XVIII, 1973, 25, 2; Nicolae Breban, *Marginalii la proza-eseu*, RL, VIII, 1975, 43, 4; Ciobanu, *Incursiuni*, 160-165; Alexandru Piru, R, XIII, 1976, 6, 4; Pompiliu Marcea, *Valențe noi în proza actuală*, RL, X, 1977, 16, 10; Radu Mares,

Personaj și istorie, TR, XXII, 1978, 10, 3; Dan Toma Mărtinșu, *Apostol Bologa și Paul Dunca*, DLG, IX, 1978, 63, 11; Ardeleanu, *Mențiuni*, 63-69; Bugariu, *Analogon*, 108-116; Tomuș, *Mișcarea*, 238-242; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Literatura română în școală*, RL, XVI, 1983, 19, 19; Manolescu, *Arca*, III, 181; Cristian Moraru, *Personaj și semnificație*, AFT, XVIII, 1984, 6, 6-7; Nicolae Iuga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor '70*, ST, XXXV, 1984, 6, 4; L. Leonte, *Autenticitatea memoriei*, CRC, XIX, 1984, 28, 5; Cristian Moraru, -, 106-120; Leonte, *Prozatori*, II, 209-213. □ V. și *Vestibul*, 1967.

○ JIANU Nicolae, *Și a fost seară - și a fost dimineață*, fragment de roman, RL, VI, 1973, 27, 18-19.

LOGAN Geneveva, *Alergie*, București, Cartea Românească, 1973, 206 p. Roman de analiză psihologică. Dezbate, într-o manieră modernă, cazul de dedublare a unui psiholog de profesie. În paralel, este urmărită activitatea personajului la locul de muncă, seriozitatea și luciditatea cu care își face meseria printre muncitorii din Adâncata (fața CFR). După Sorin Titel, „Aspirațiile autoarei sunt deci de a scrie o proză complicată și subtilă, o proză în care planul real și cel imaginat să se suprapună între ele fără să existe o delimitare precisă”.

◆ Sorin Titel, *Un roman ambițios*, RL, VI, 1973, 49, 11; Magda Ursache, CRC, IX, 1974, 3, 4; C. Bourreau, AST, IX, 1974, 1, 7; Val Condurache, CL, 1974, 2, 6; Titel, *Pasiunea*, 169-170; Popa, *Dictionar* 2.

○ LUCA Ștefan, *Drum șerpuit*, VTR, III, 1973, 1, 12-13; 20; *A doua natură*, VR, XXV, 1973, 2, 37-80; *Anamneza*, RL, VI, 1973, 12, 14-15, fragmente din romanul *Anamneza*.

○ LUMEZIANU Eugen, *Blocul operator*, TMS, VIII, 1973, 6, 8; *Trenul*, TMS, VIII, 1973, 7, 8, fragmente de roman.

LUNGU Ion, *Recviem rustic*, București, Cartea Românească, 1973, 216 p. Fragmente: *Umbre în furtună*, TR, XIII, 1969, 31, 4; *Glasul zidurilor*, TR, XIII, 1969, 45, 4; ≈; TR, XIV, 1970, 19, 4; *Intermezzo*, TR, XV, 1971, 2, 8-9. Roman rural, relatând viața

unui personaj, Todor Barz, timp de trei decenii, între 1916 și 1946, petrecută în satul Mălăiște din vestul Transilvaniei. Evocarea marcează, în acest interval, Unirea de la 1918, transformările sociale interbelice, al doilea război mondial și urmările lui. Aceste fapte sunt reînviată în paralel cu „istoriile” erotice ale personajului. Aspectul realist-tradiționalist al narării se vrea modernizat, de către ~, prin răsturnarea facilă a cronologiei. După Ion Vlad, „[...] ~ scrie păstrând, fără ezitare, o cadență „epică gravă”; prozatorul cunoaște foarte bine o lume al cărei dramatism se insinuează patetic și tulburător. Inevitabil, un accent de pitoresc străbate în carte, fără ca aceasta să stânjenească dominantele cărții în ordinea semnificațiilor sociale și etice ale acesteia”.

◆ Nic. Ulieru, RL, VI, 1973, 17, 10; Ion Vlad, TR, XVII, 1973, 18, 2; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 28, 2; T. Tihan, ST, XXIV, 1973, 14, 31; Alexandru Martin, VR, XXVI, 1973, 8, 170-171; Val Condurache, CL, 1973, 20, 8; Eugen Uricaru, ST, XXIV, 1973, 19, 32; Popa, *Dicționar* 2.

LUPULESCU Iosif, *Pariu pe alb*, București, Albatros, 1973, 128 p. Mic roman educativ. Un pedagog de la o școală profesională ia pe proprie răspundere apărarea unui elev, Nicoară, exmatriculat sub acuzația de furt. Sorin Titel consideră această dezbatere moral-educativă de „o indiscutabilă autenticitate”, iar Valeriu Cristea apreciază „pedagogia mai personală” pe care o profesează personajul, precum și „sentimentalismul etic bine intenționat”, care susține cartea.

◆ Sorin Titel, *Cărți pentru tineret*, RL, VI, 1973, 44, 11; A. Balthazar, O, XXIV, 1973, 49, 2; Valeriu Cristea, *Transcriere și transfigurare*, RL, VII, 1974, 3, 11; Al. Covaci, *Șansele unui romancier*, TR, XVIII, 1974, 43, 3; Cristea, *Domeniul*, 358-361; Popa, *Dicționar* 2.

MANOLIU Emanoil, *Căpitanii Măriei sale*, București, Ion Creangă, 1973, 232 p. Roman istoric, adresat copiilor, având ca subiect faptele de arme ale oamenilor din preajma lui Mihai Viteazul. Evenimentele cuprind perioada dintre lupta de la Călugăreni (1595) și cucerirea Moldovei (1600).

MATEESCU Constantin, *O partidă de bile*, București, Ion Creangă, 1973, 290 p. (Biblioteca contemporană). Roman inspirat din lumea adolescenței. Eroii sunt elevi ai unei școli de coregrafie și parcurg drumul grav de la copilărie la artă. Pe acest traiect se cristalizează sentimentele lor despre prietenie, muncă, creație și viață.

▼ București, Ion Creangă, 1979.

● Premiul Consiliului Național al Organizației Pionierilor.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 49, 2.

O MATEESCU Nicolae, *Călătoria*, fragment de roman, LCF, XVI, 1973, 11, 4.

MOROȘANU George, *Vârsta neuitării*, București, Ion Creangă, 1973, 292 p. Roman memorialistic, conținând amintirile din copilărie ale autorului, localizate într-un sat din Bucovina (lângă Rarău) la începutul secolului trecut (până după primul război mondial). Autorul portretizează rude, oameni interesați, notează întâmplări cu tâlc, impresii din copilărie, cu simț pentru pitoresc, într-un limbaj regional colorat.

O MUNTEANU Ion, *Grivița Roșie*, RL, VI, 1973, 7, 17-18, fragment din romanul *Zece străzi*.

MUREȘAN Dumitru, Vasile GAFTONE, *Pintea Viteazul*, București Ion Creangă, 1973, 158 p. Roman pentru copii, având ca subiect viața și faptele haiducului Pintea Viteazul din Maramureșul secolului al XVII-lea.

O MUTAȘCU Dan, *În loc de avertisment*, CL, 1973, 14, 7; *Anii ni se pierd ca un sunet*, CRC, IX, 1974, 3, 8; *Vârcolacii*, TMS, IX, 1974, 3, 6, fragmente din romanul *Vârcolacii*.

NEAMȚU Leonida, *Acoperiș cu demoni*, București, E.M., 1973, 152 p. (Sfinx, 9). Fragment: ≈, ST, XXIV, 1973, 1, 10-13. Roman de spionaj, scris într-o formulă personală, care ar putea fi denumită jurnal al unui jurnal de roman, în text fiind vorba de un scriitor care scrie o carte cu titlul ≈, în care alt scriitor scrie o carte cu titlul ≈ etc. După

Mircea Iorgulescu, „[...] ~ încearcă să se abată de la regulile genului polițist, folosind pentru aceasta resursele fanteziei ironice și ale inteligenței. În fond romanul conține relatarea prinderii unei trupe de spioni, istorie banală pigmentată însă cu tot felul de trucuri, între care cel mai evident este gratuitatea perfectă a titlului”.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 23, 2.

NEAMȚU Leonida, *Casa Isolda sau cutremurul*, București, Cartea Românească, 1973, 236 p. Roman-parabolă. Sub acoperișul „Casei Isolda”, singura clădire din Tarchita (oraș fictiv) care se prăbușește la un cutremur (din 1940, probabil), se desfășoară „romanul unor conștiințe nedefinite, incerte” (Mihai Minculescu). Personaje de diverse vârste și preocupări comunică fie prin scrisori, fie direct, formând o „cronică a supraviețuitorilor”: „firi denaturate, simulacre de existență. O galerie întreagă de fantome, arătări donquijotești pe care autorul le manevrează cu deplină libertate” (Ion Marcoș). Romanul e scris în nota ironică și fantezistă specifică autorului.

◆ Mihai Minculescu, RL, VI, 1973, 12, 11; Virgil Ardeleanu, ST, XXIV, 1973, 7, 19; Ion Marcoș, TR, XVII, 1973, 23, 2; Ardeleanu, *Opinii*, 77-81.

NEDELICU Șerban, *Cavalerii dreptății*, București, Cartea Românească, 1973, 248 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Mihail Florescu, Fragment: ≈, ALBN, LXXIV, 1971, 6, 3. Roman de război, inspirat din lupta antifasciștilor români din cadrul rezistenței franceze. Acțiunea se petrece la Marsilia.

◆ Eugen Luca, CNT, 1973, 28, 3; Al. Sancă, REVR, XXVIII, 1974, 1, 141.

NEDELICU Șerban, *Insurecție în cetate*, București, Eminescu, 1973, 242 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Virgil Teodorescu. Roman istoric, dedicat evenimentelor de la 23 August 1944. Acțiunea este localizată în orașul D, dar firele ei refac întreaga atmosferă socială și politică din preajma și din timpul evenimentului. Romanul conține ancheta și procesul înscenat unui grup de comuniști care au sabotat mașina de război germană în timpul războiului. Inculpații, în frunte cu

Vasile Guțu și Marin Topor, sunt eliberați după actul de la 23 August 1944.

NORAN Sever, *Greșeala fatală*, București, E.M., 1973, 198 p. (Sfinx). Roman polițist.

OCHINCIUC Ion, *Noaptea colonelului Bârșan*, București, Eminescu, 1973, 286 p. (Clepsidra). Roman polițist.

◆ Florin Dan Medeleț, O, XXV, 1974, 5, 3.

ODEANU Anișoara, *Acele lucruri mari*, București, Cartea Românească, 1973, 244 p. Fragmente: ≈, O, XX, 1969, 2, 3-10; *Foc la primărie*, O, XXIII, 1972, 21, 6. Roman de familie. Descrie în mod realist existența unei familii de români din Austro-Ungaria, de la sfârșitul primului război mondial. Perspectiva narativă aparține unei fetei inteligente. Evenimentul de seamă în acțiune este Unirea de la 1918.

◆ C. Ungureanu, O, XXIV, 1973, 44, 2; Anca Midia, VR, XXVII, 1974, 2, 168-169; Popa, *Dicționar 2: Țirioi, Premise*, 69; Ion Oarcășu, *Un roman despre Unire*, TR, XXVII, 1983, 46, 4.

OJOC-BRAȘOVEANU Rodica, *Cocoșatul are alibi*, Cluj, Dacia, 1973, 216 p. (Scorpionul). Roman de spionaj.

◆ Magda Ursache, CRC, VIII, 1973, 36, 4; Val Condurache, -, CL, 1974, 4, 6.

OJOC-BRAȘOVEANU Rodica, *Omul de la capătul firului*, București, Albatros, 1973, 260 p. (Aventura). Roman inspirat de activitatea lucrătorilor din rețeaua contraspionajului. Este dedicat aniversării a 25 de ani de la crearea organului Securitatea Statului.

◆ Val Condurache, -, CL, 1974, 4, 6.

OPRIȚĂ Mircea, *Noaptea memoriei*, București, Albatros, 1973, 254 p. (Fantastic Club). Roman SF. Acțiunea se petrece într-un spațiu fantastic imaginar, un „univers paralel”, numit Secunda Mater. Ființele acestui spațiu nu au moarte. Capitolele romanului sunt variante ale unor expediții de aflare a acestei lumi.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1973.

◆ Ion Marcoș, TR, XVIII, 1974, 8, 3; Cristea, *Domeniul*, 330-335.

ORLEANU Ada, *Bun rămas, crânguri de alun*, București, Eminescu, 1973, 398 p. (Romanul de dragoste, 59). Roman de dragoste, autobiografic. A fost citit parțial în cenaclul „Sburătorul”, al lui Eugen Lovinescu. Scris în manieră balzaciană, urmărește să contureze, o dată cu sentimentele eroilor, o frescă social-psihologică a societății românești de dinainte de război. Relațiile de familie sunt atent analizate. Personajul Rozana trăiește toate întrebările pubertății și adolescenței. Locul acțiunii e Râmnicu-Vâlcea.

PARDĂU Platon, *Aproapele nostru, aproape – o relatare* –, București, Eminescu, 1973, 240 p. Fragment: *Augustus și Nora* (romanul e anunțat cu titlul *Moartea lui Augustus*), ATN, VIII, 1973, 4, 8–9. Roman-reportaj, inspirat de inundațiile din 1970. Un tren de călători este abandonat de personalul său în mijlocul apelor. Reacțiile oamenilor în fața primejdiei sunt diverse. Un personaj, Țabrea, conduce acțiunea de supraviețuire și salvare. Augustus, gazetar, este personajul-martor al acestei secvențe dramatice. Un grup de țărani se manifestă în spirit caracteristic, aparent haotic, dar foarte constructiv. În final Augustus refuză să se salveze cu elicopterul și dispăre fără urmă. Nicolae Manolescu remarcă „aspectul reportericesc” al romanului, iar Sorin Titel îl completează: „Prozatorul știe să aducă în discuție probleme acute ale actualității la un mod pasionant”.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 19, 2; Ion Marcoș, TR, XVII, 1973, 23, 2; Ilie Constantin, *Ficțiunea documentară*, RL, VI, 1973, 24, 4; E. M., SPM, 1973, 132, 3; Mirela Roznoveanu, TMS, VII, 1973, 11, 4; Nicolae Ciobanu, LCF, XVI, 1973, 31, 2; Sorin Titel, RL, VI, 1973, 34, 14; Aurel Dragoș Munteanu, FC, XXII, 1973, 36, 17; Eugen Uricaru, ST, XXIV, 1973, 18, 33; Nicolae Manolescu, RL, VI, 1973, 41, 9; Voicu Bugariu, VIII, 1973, 10, 9; Silvia Udrea, VTR, III, 1973, 10, 14; Mircea Iorgulescu, REVR, XXVII, 1973, 4, 117–118; Vasile Chifor, *Note la proza lui* –, T, IV, 1975, 2, 27; Ciobanu, *Incursiuni*, 175–182; Popa, *Dicționar 2*; Ungureanu, *Proză*, 234–238.

PETRESCU Hamilcar, *Ochii de piatră*, București, Eminescu, 1973, 278 p. Roman autobiografic. Naratorul își amintește copilă-

ria petrecută în Galați (1925), școala urmată în București, studenția, cariera de medic tânăr (la început în Teleorman), iubirea pentru Maria, războiul, o altă iubire (la 45 de ani), pentru Gina, ratată în cele din urmă. Romanul (jurnalul) va fi continuat de altcineva, până la moartea doctorului Radu, povestitorul.

POENARU Emil, *Complot la Sarmisegetusa*, București, E.M., 1973, 100 p. Roman evocând scene din istoria Daciei, a războaielor dintre Decebal și Traian. Ficțiunea completează istoria. Alături de personaje reale, sunt inventate altele. După Voicu Bugariu, „Acțiunile în care aceste personaje sunt antrenate amintesc în chip salutar de basmele noastre populare”.

◆ Voicu Bugariu, *Un complot la Sarmisegetusa*, TR, XVII, 1973, 18, 4; Paul Antim, AST, VIII, 1973, 3, 8.

POPESCU Dumitru Radu, *Cei doi din dreptul Țebeii sau Cu fața la pădure*, Cluj, Dacia, 1973, 210 p. Fragmente: *Cu fața spre pădure*, LCF, XVI, 1973, 28, 5; *Cercul*, RL, VI, 1973, 29, 18–19; *Stefan*, O, XXIV, 1973, 30, 6; *Adormeam*, CL, 1973, 15, 67. Face parte din ciclul *F*, numit astfel de critică, fiind totuși cel mai îndepărtat de nucleul epic al seriei de romane. Ca spațiu ideatic însă se menține în linia prozei preocupate de psihologia colectivă. Doi tineri, Ilona și Ilie, aparținând unor colectivități naționale diferite, se iubesc și vor să fugă de familiile lor ostile (motivul amintește net de *Romeo și Julieta*; sugestiei din Shakespeare i se alătură, conform ideologiei literare a lui –, antichitatea lui Eschil din *Cei șapte contra Tebei*). Fuga devine o baladă și un bocet (pronunțat, în lungi confesiuni, de către Ilona), întrucât Ilie și fratele Ilonei, Tibor, se omoară într-o luptă care depășește firescul. Sensul cărții e unul moral și politic. După Ion Vlad, „Într-un context istoric zbuciumat (războiul), eroii lui ~ parcurg etapele ce duc spre moarte pentru a lumina sensul eliberării ființei într-o istorie purificată de sânge, crime și răzbunări”. Mircea Iorgulescu consideră și el că ≈ e un „tablou caleidoscopic al ororilor războiului într-un sat demonizat de șovinism”. Aparte-

nența cărții la ciclul *F* este asigurată de caracterizarea lui Gălățioan, un reprezentant al puterii, care reapare în *Vânătoarea regală*.

■ *Need kaks Tebealt*, tr. de Natalia Alver, Tallin, Eesti Raamat, 1976; *Akik csak az erdőt látják*, tr. de Fodor Sándor, Budapesta, Europa, 1976; *Der Narr mit der blätter – Krone*, tr. de Holda Schiller, Berlin, Volk und Welt, 1979. Fragment: *Face à la forêt de Tzébéa*, tr. de Amile Bujard, REVR, XXIX, 1975, 2, 20–73.

◆ Nicolae Manolescu, *Viziune grotescă*, RL, VI, 1973, 39, 9; Emil Manu, SPM, 1973, 147, 4; C. Ungureanu, O, XXIV, 1973, 41, 2; Liviu Petrescu, *Moartea lui Pan*, TR, XVII, 1973, 42, 9; Sorin Titel, *Poezie și realism*, LCF, XVI, 1973, 43, 7; Nicolae Oprea, EX, V, 1973, 10, 4; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 46, 2; Val Condurache, CL, 1973, 21, 8; Liviu Leonte, CRC, VIII, 1973, 45, 2; Vlad Sorianu, *Disponibilitatea tematică și stilistică a unei vârste*, ATN, X, 1973, 11, 8; Virgil Ardeleanu, ST, XXIV, 1973, 21, 19; Mircea Tomuș, T, II, 1973, 11, 48–49; Nicolae Ciobanu, LCF, XVI, 1973, 51, 2; Mihai Dinu Gheorghiu, ALMM, VI, 11, 5; Voicu Bugariu, AST, VIII, 1973, 12, 9; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXVI, 1973, 12, 118–122; Al. Călinescu, *Vocile romanului*, RL, VII, 1974, 5, 5; Eugen Simion, *Tema vinovăției și a inocenței*, RL, VII, 1974, 11, 4; S. Nicolaescu, ARG, IX, 1974, 3, 4; Mirela Roznoveanu, TMS, IX, 1974, 3, 4; Silvia Udreă, VTR, IV, 1974, 3, 8; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 29–38; 56–61; Călinescu, *Perspective*, 48–52; Roznoveanu, *Dumitru Radu Popescu*, 92; 106; 114; 126; 154; 162; 169; 188; 196; Tașcu, *Dincoace*, 201–202; 214–230; Tomuș, *Mișcarea*, 216–220; Manolescu, *Arca*, III, 161–162; Ulici, *Confort Procust*, 67; 71–74; ~ interpretat de..., 96–98; 99–100; I. Rotaru, *O istorie*, III, 738–740; Leonte, *Prozatori*, II, 140–143. □ V. și *Zilele săptămânii*, 1959.

POPESCU Dumitru Radu, *Vânătoarea regală*, București, Eminescu, 1973, 342 p. Fragmente: ≈, VR, XXII, 1969, 8, 19–48; ≈, ST, XX, 1969, 11, 20–49; *Frumoasele broaște țestoase*, CL, I, 1970, 1, 23–43; *Poate luna avea albeață*, RL, III, 1970, 34, 18–19; 28; *Sapte metri*, ST, XXI, 1970, 10, 10–34; *Lume multă, clopote, pancarte, fluierațuri, aplauze*, VTR, II, 1972, 4, 8;

Nunta răpită, CL, 1972, 14, 6; *Dintr-o zi necunoscută*, LCF, XV, 1972, 51, 4–5; *Spre iarnă*, CRC, VII, 1972, 52, 8–9. Face parte din ciclul *F*, denumit astfel de critica literară. Roman psihologic, cu tentă socială. Analizând indivizi, ~ sintetizează o societate, anume aceea a „obsedantului deceniu”, în care au fost posibile multe abuzuri. Tema din ≈, ca și a întregului ciclu *F*, este ancheta dusă pe cont propriu de procurorul Tică Dunărințu pentru elucidarea împrejurărilor dispariției tatălui său, Horia. De fapt autorii crimei sunt cunoscuți de la bun început, dar Tică nu urmărește inculparea lor, ci surprinderea adevărului care învinge și condamnarea unei lumi care încearcă să-l ascundă, să-l mistifice. ≈ e compusă dintr-un număr de șapte povestiri, considerate astfel de mai toți comentatorii (Ion Vlad: „Povestirea e în ≈ un instrument ca și sistemul de hieroglife al discursului epic. [...]. Căci ≈ rămâne, cel puțin pentru autorul acestor însemnări, o carte de povestiri”); *Moartea e un armăsar care nu se mai întoarce*, *Marea roșie*, *Frumoasele broaște țestoase*, *Linii colorate*, *Vânătoarea regală*, *Orizontul ni se pare întotdeauna mai departe decât zenitul*, *Doă sute de ardei*. Fiecare cap. conține câte o întâmplare cu aparență reală, dar care, apelând la halucinație și echivoc, devine simbolică. Suma lor nu este un subiect, ci o idee. Nicolae Manolescu: „Substanțial cartea e o satiră teribilă a dezumanizării, uzând de un arsenal nesfârșit de instrumente ale sarcasmului: caricatura imensă, grotescul, macabru, viziunea halucinantă”. ≈ a avut parte de o primire extrem de favorabilă din partea criticii (după Mircea Iorgulescu: „≈ este unul dintre cele mai tulburătoare romane din literatura contemporană, impresionând și prin originalitatea de viziune”).

▼ București, Eminescu, 1976. Fragment: ≈, *Romanul rom. cont.*, 441–469; *În pădurea Miersigului*, AVR, 1985, 6.

■ *Kiraly vadászat*, tr. de Fodor Sandor, București, Kriterion, 1975; *Königliche Jagd*, tr. de Gisela Richter, București, Kriterion, 1977; *Lowy Królewskie*, tr. de Ireneu Kania, Varșovia, Wydawniczy, 1979; *The royal Hunt*,

tr. de J. E. Cottrell și M. Bogdan, Ohio, Columbus, 1980; *Kralskiot lov*, tr. de Dimo Naum Dimcev, Skopje, Prosveta, 1985; *The royal Hunt*, tr. de J. E. Cottrell și M. Bogdan, Londra, Quartet, 1987; *Kiraly vadászhat*, tr. de Fodor Sandor, București, Kriterion, 1988. Fragment: *La Mer Rouge*, tr. de Virgil Tănase, în vol. *Les morts incertaines*, Paris, Flammarion, 1983.

◆ Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1973.

◆ Nicolae Manolescu, *Realismul vizionar și liric*, RL, 1973, 48, 9; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 48, 5; Nicolae Ciobanu, LCF, XVI, 1973, 51, 2; Nicolae Balotă, *Ficțiune și adevăr*, LCF, XVII, 1973, 3, 3; Liviu Petrescu, *Un univers românesc*, TR, XVIII, 1974, 4, 5; Val Condurache, CL, 1974, 1, 6; Zaharia Sângerzan, *Sentimentul capodoperei*, CRC, IX, 1974, 7, 4; Marcel Pop-Comiș, O, XXV, 1974, 8, 2; Anchetă: ~, ≈ *parabola culpabilității*, AFT, IX, 1974, 2, 7; Emil Manu, SPM, 1974, 171, 4; Adrian Isac, *Sensul unei structuri narrative*, LCF, XVII, 1974, 13, 6; S. Nicolaescu, ARG, IX, 1974, 3, 4; C. Costin, ATN, XI, 1974, 3, 6; Al. Th. Ionescu, EX, VI, 1974, 1-3, 6; Valentin Tașcu, F, X, 1974, 3, 6; Mircea Tomuș, T, III, 1974, 3, 38-39; Mirela Roznoveanu, TMS, IX, 1974, 3, 4; M. Nițescu, VR, XXVII, 1974, 3, 84-89; Silvia Udrea, VTR, IV, 1974, 3, 8; Liviu Leonte, CRC, IX, 1974, 14, 2; Alexandru Duțescu, DLG, VI, 1974, 2-3, 12; Al. Călinescu, *Viziuni românești*, CRC, IX, 1974, 24, 2; Andrei Roman, *Tema actului justițiar*, AFT, IX, 1974, 9, 53; Eugen Uricaru, *Romanul dilematic*, ST, XXV, 1974, 9, 31; Liviu Leonte, *Ordine și libertate în roman*, CRC, IX, 1974, 48, 2; Ion Moldovan, EX, VI, 1974, 11-12, 8; Dan Culcer, *Roman și istorie*, VTR, V, 1975, 3, 11, 4, 11, 5, 6, 9, 7, 9; 8, 11; Constantin Stan, *Structură și formulă epică*, LCF, XVIII, 1975, 15, 1, 6; Mioara Apolzan, *Construcție și personaje în* ≈, RL, VIII, 1975, 33, 7; Vlad, *Lecturi*, 255-263; Alex. Ștefănescu, *Tehnica dialogului*, RL, IX, 1976, 12, 5; Marin Sorescu, *Un prozator exemplar*, LCF, XIX, 1976, 45, 6; Cristea, *Domeniul*, 218-224; Virgil Ardeleanu, *Recitind* ≈, ST, XXVIII, 1977, 7, 16-18; Ardeleanu, *Mențiuni*, 51-62; G. Mihalache, ~ sau *fronda suspiciunilor*, CL, 1980, 8, 6; Petru Mihai Gorcea, *Narator și interlocutor în* ≈, ARG, XVI, 1981, 1, 9; Radu G. Teșosu, *Dialectica ascunsă a unei lumi*, RL, XIV, 1981, 35, 4; Roznoveanu, *Dumitru Radu Popescu*, 92; 94-97; 100-102; 114; 131-133; 138-140; 148-150; 158-159; 162; 172; 178; 189-

190; 192; Tașcu, *Dincoace*, 202-206; 214-230; Tomuș, *Mișcarea*, 221-225; Nicolae Manolescu, ~, *Des hommes et des chiens*, CREL, 1982, 4, 55-69; Gorcea, *Structură*, 11-70; Simuț, *Diferența*, 157-166; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Personaje ale romanului românesc interpretat de...*, RL, XVI, 1983, 20, 19; Manolescu, *Arca*, III, 140-148; 153-154; 160-161; Teșosu, *Viața*, 151-157; Nițescu, *Atitudini*, 80-87; Ulici, *Confort Procust*, 67; 69-70; 72; 74-75; Florin Lupescu, *Întâlnire cu istoria*, AFT, XVIII, 1984, 5, 4; Petru-Mihai Gorcea, *Continuitate și discontinuitate*, ARG, XIX, 1984, 6, 5; Mircea Scarlat, *Polivalența creatoare*, RL, XVII, 1984, 31, 4-5; Maria-Luiza Cristescu, ~ sau *mitologia adevărului*, ST, XXXV, 1984, 11, 20; Atanasiu, *Viața*, 107-108; Odangiu, *Romanul*, 74-80; Dumitru Radu Popescu, *Fețele memoriei*, RL, XVIII, 1985, 25, 5; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVIII, 1985, 33, 4; Gabriel Chifu, *Recitind un roman de* ~, R, 1985, 8, 5; Gheorghe Glodeanu, *Romanul ca parabolă a destinului*, F, XXI, 1985, 9, 7; Marin Sorescu, *Ușor*, 143-145; Valentina Marin Curțiceanu, *Critica și modelul*, 48-55; Liviu Leonte, *Receptarea istoriei*, CL, XCIII, 1987, 8, 4; Eugen Simion, ~, ATN, XXIV, 1987, 7, 6; Eugen Simion, *Evenimente și mentalități*, ATN, XXIV, 1987, 8, 12; ~ *interpretat de...*, 101-103; 104-110; 210-212; Adrian Marino, *Literatura română în străinătate*, TR, XXXII, 1988, 47, 10; Baki Ymeri, *Podurile prieteniei*, LCF, XXXI, 1988, 48, 8; Valentin F. Mihăescu, *Le modèle et l'image*, REVR, XLIII, 1989, 2, 78-86; Leonte, *Prozatori*, II, 143-147; Simion, *Scriitori*, IV, 202-213. □ V. și *Zilele săptămânii*, 1959.

POPESCU Petru, *Sfârșitul bahic*, București, Cartea Românească, 1973, 226 p. Fragmente: *Așteptând*, ARG, VII, 1972, 11, 8; *Chip cioplit*, LCF, XVI, 1973, 12, 4-5. Roman social și, în parte, politic. Problemele tinerețului, care formează obiectul ciclului început cu *Prins*, sunt deplasate aici către alt timp istoric, dar ele nu se deosebesc de acelea din imediata actualitate. În 1951 personajul povestitor este exclus din partidul comunist, o situație limită, care-l pune în conflict cu societatea. Din cauza acestui incident, considerat foarte grav atunci, personajul nu găsește loc de muncă decât în administrația unui cimitir evreiesc (deși el este creștin). Mediul proparilor și al spălătorilor de cadavre, societatea evreiască ce se perindă prin cimitir

constituie un prilej de analiză psihologică a categoriilor sociale în cauză, dar, ca de obicei, și de autoanaliză. Personajul central reușește să câștige simpatia tuturor, chiar și aceea a artiștilor proletcultiști, trăind experiențe de viață și erotice de o deosebită semnificație pentru studiul său.

◆ Nicolae Manolescu, *Dilema romanului*, RL, VI, 1973, 22, 9; Dan Cristea, *Erou și perspectivă*, LCF, XVI, 1973, 23, 7; Ion Vlad, TR, XVII, 1973, 25, 3; D. Micu, *Un roman al limpezirii interioare*, CNT, 1973, 26, 3; Liviu Leonte, CRC, VIII, 1973, 26, 2; Radu Enescu, F, IX, 1973, 6, 3; C. Ungureanu, O, XXIV, 1973, 28, 2; Laurențiu Ulici, *Identitatea personajului*, RL, VI, 1973, 28, 5; George Pruteanu, CL, 1973, 13, 8; Virgil Ardeleanu, ST, XXIV, 1973, 14, 19; Traian Podgoresanu, TR, XVII, 1973, 29, 4; ***, *≈ nu convinge*, AFT, VIII, 1973, 7, 6–7; Edgar Papu, *O traiectorie complexă*, ARG, VIII, 1973, 7–8, 13; Al. Călinescu, *Un roman al descoperirii adevărului*, CRC, VIII, 1973, 31, 13; Sorin Titel, *Intenție și realizare*, LCF, XVI, 1973, 31, 7; Valeriu Cristea, RL, VI, 1973, 33, 11; Aurel Dragoș Munteanu, *Un „sfârșit...” lamentabil*, FL, XXII, 1973, 34, 24; Ilie Constantin, LCF, XVI, 1973, 34, 2; Val Condurache, *Romanul în două oglinzi*, CL, 1973, 16, 9; C. Costin, ATN, X, 1973, 8, 8; M. Ungheanu, *Inconstanța unghiului de vedere*, LCF, XVI, 1973, 35, 7; Valeriu Cristea, *Critica și confuzia valorilor*, LCF, XVI, 1973, 36, 7; Sorin Titel, *Când criticii sunt exclusiviști*, LCF, XVI, 1973, 37, 7; Silvia Udrea, VTR, III, 1973, 9, 8; Al. I. Ștefănescu, *Critica literară și literatura de consum*, LCF, XVI, 1973, 38, 7; Zaharia Sângeorzan, *≈ și exagerările criticii*, CRC, VIII, 1973, 39, 4; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXVI, 1973, 10, 118–122; Mihai Dinu Gheorghiu, *Mesaj politic și construcție epică*, ALMM, V, 1973, 9–10, 5; Martin, *Metonimii*, 327–335. □ V. Și *Prins*, 1969.

POPESCU Petru, *Să crești într-un an cât alții într-o zi*, București, Eminescu, 1973, 296 p. Cu o postif. a autorului. Fragmente: *După Bizanț*, RL, V, 1972, 14, 18–20; ≈, RL, V, 1972, 46, 15; *La opt seara, după ceasul meu*, CL, 1972, 23, 6–7; *După accident*, O, XXIV, 1973, 4, 6–7; *Polei de lună*, TR, XVII, 1973, 4, 6–7; *Zămbet între două lumi*, ATN, X, 1973, 3, 10–11; *Pe plajă*, RL, VI, 1973, 17, 18–19. Roman de analiză socială și psihologică. ~ îl consideră ca fiind al patrulea

roman dintr-un ciclu de cinci cărți dedicate problemelor tineretului (prima fiind *Prins*). Ca și în celelalte romane, utilizează un pretext, banal, obținerea carnetului de conducere auto, pentru a studia toate categoriile sociale cu care personajul Mihai Antonescu intră în contact. Autorul își caracterizează singur romanul: „Este romanul unei căutări de sine, prezentată într-o manieră aproape picarescă”.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 48, 5; Mircea Tomuș, T, II, 1973, 12, 38–39; Liviu Petrescu, ~ *la răscruce*, TR, XVIII, 1974, 1, 4; Val Condurache, CL, 1974, 2, 6; Liviu Leonte, *Impasuri?*, CRC, IX, 1974, 10, 2; M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 25, 2; Al. Piru, *Unghiul adevărului*, LCF, XVII, 1974, 39, 3. □ V. și *Prins*, 1969.

○ **POPESCU Petru**, *Accidentul*, fragment din romanul *Sub temelii*, TMS, VIII, 1973, 20, 8–9.

○ **POPOVICI Alexandru**, *După cumpărături*, fragment din romanul *Nimeni nu moare de două ori*, ATN, X, 1973, 8, 11.

PRENSIS Ștefan, *Peisaj de vară*, 1947, București, Eminescu, 1973, 272 p. Roman rural și politic. Radiografiază atmosfera socială a unui sat din apropierea Bucureștiului, în vara și toamna anului 1947. Acesta era încă marcat de seceta din anii precedenți, dar începuse deja să se reorganizeze, în spiritul noilor condiții politice. Conflictul dintre cele două pătriuri sociale sătești (cei săraci și cei înstăriți) este generat de problema pământului. O lege dată de noul guvern prevedea retrocedarea loturilor vândute de cei săraci în vremea foametei. Cei îmbogățiți refuză. Intervenția forțelor represive e decisivă.

○ **PUȘCARIU George**, *La un capăt, nordul*, AST, VIII, 1973, 4, 13, fragment din romanul *Stație terminus*.

RAȚIU Iuliu, *Anotimpul dragostei*, București, Albatros, 1973, 156 p. Mic roman, constituit din povestiri separate, al căror erou e un tânăr student, Andrei. Personajul parcurge câteva experiențe sociale și erotice, care îl maturizează și îl decid să-și modifice con-

ceptia de viață. ≈ e o scriere educativă, care se adresează tinerilor.

RUDEANU Alexei, *Focul rece*, București, Eminescu, 1973, 212 p. Roman metaforic. Doi tineri, un medic stomatolog și o juristă (poreclită tandru „Greierele”), vor să-și construiască o locuință, pentru a se putea căsători. Când construcția ajunge la etaj, cuplul se destramă. Medicul se hotărăște să continue singur construcția, după care își recheamă și iubita. În opinia lui Mircea Iorgulescu, „[...] ≈ este un mic roman sentimental și simbolic, epica propriu-zisă, deși articulată după toate prescripțiile prozei narative, deschizându-se în permanență către un spațiu aflat dincolo de suprafața imediată a faptelor”.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVII, 1974, 1, 2; Sorin Titel, *Doi prozatori moldoveni*, RL, VII, 1974, 8, 11; Liviu Leonte, *Impasuri?* CRC, IX, 1974, 10, 2; Val Condurache, CL, 1974, 3, 6; Eugen Uricaru, ST, XXV, 1974, 3, 51; Emil Rădulescu, AST, IX, 1974, 4, 4; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XIX, 1976, 11, 6; Titel, *Pasiunea*, 157–159; Iorgulescu, *Scriitori*, 236–238; Ion Beldeanu, *Un prieten*: ~, CL, 1985, 1, (Pagini bucovinene”, IV, 1985, 1, 4); Laurențiu Ulici, *Neamul Candrenilor*, RL, XXII, 1989, 21, 11.

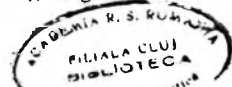
RUNCANU Marcel Constantin, *Sepia*, Cluj, Dacia, 1973, 176 p. Fragmente: *Treapta a treia, singurătatea*, AFT, V, 1970, 5, 12–13; *Pentru mai târziu*, TR, XV, 1971, 3, 9; *Linia de plutire*, EX, III, 1971, 8, 7; *Memoriile unui motociclist*, TR, XVI, 1972, 6, 9; *Așteptând*, TR, XVI, 1972, 39, 8. Roman de formație, conceput în manieră picarescă. Adolescentul Ovidiu P. părăsește perimetrul restrictiv al familiei și pleacă, la bordul unei motociclete PUCH 250, în căutarea propriei personalități. În periplul său trece prin diverse întâmplări, care, chiar dacă nu-l obligă în mod direct (unele), îl fac totuși să mediteze asupra sensurilor vieții. Totul este o experiență spirituală, nu o aventură absolută, în final personajul revenind la viața ordonată. Mircea Iorgulescu sesizează o altă semnificație a romanului: „Peregrinările lui Ovidiu P. din micul roman ≈ sunt determinate de dorința unei vieți dense și a bucuriei de a exista, dar

acest personaj de factură picarescă traversează cele mai variate medii și situații nu datorită gustului pentru aventura gratuită, ci pentru a reface un echilibru pierdut; rățcirile lui având un sens constructiv și ordonator”. Nicolae Manolescu apreciază câteva calități literare: „o vocație a faptului ieșit din comun sau senzațional”, „o atitudine decisivă a naratorului față de eroul său” și „nervul epic, ironia, senzația de adevăr”.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut pe anul 1973.

◆ Laurențiu Ulici, *Sensul biografiei*, RL, VI, 1973, 25, 11; Ion Marcoș, TR, XVII, 1973, 26, 2; *Masă rotundă*, TR, XVII, 1973, 27, 8–9; Alexandru Papiilian, *Dotă talentului*, FC, XXII, 1973, 31, 19; Valentin Tașcu, F, IX, 1973, 9, 2; Eugen Uricaru, ST, XXIV, 1973, 18, 33; A. Baltazar, O, XXIV, 1973, 41, 2; Nicolae Manolescu, RL, VI, 1973, 41, 9; Val Condurache, CL, 1973, 19, 9; Silvia Udrea, VTR, III, 1973, 10, 14; Sorin Titel, „Vocea” *povestitorului*, LCF, XVI, 1973, 50, 7; Ion Marcoș, *Un debut promițător*, LCF, XVII, 1974, 12, 7; 9; ~, *Primatul autocunoașterii*, LCF, XVII, 1974, 29, 3; Constantin Hărlav, TR, XVIII, 1974, 45, 2; Ion Moldovan, EX, VI, 1974, 11–12, 8; Constantin Dinu, ~, AFT, X, 1975, 10, 214; Titel, *Pasiunea*, 164–166; Ulici, *Prima I*, 191–193; Mircea Iorgulescu, *Trei prozatori*, CL, 1977, 3, 17; **, ~, AFT, XII, 1977, 4, 4–5; Popa, *Dicționar 2*; Val Condurache, *Prozatori tineri*, CL, 1978, 12, 11; Iorgulescu, *Scriitori*, 238–240; Constantin Zănescu, *Tineri prozatori clujești*, TR, XXIII, 1979, 45, 3; Mircea Bentea, *Radiografia epice. ~ sau jocul contrariilor*, TR, XXVII, 1983, 6, 2; Cosma, *Romanul*, I, 240. □ ~, *Trei întrebări*, TR, XXVI, 1982, 48, 1; Nicolae Oprea, *Principiul „autenticității”*, LCF, XXIX, 1986, 42, 3; Nicolae Prelpeceanu, ~, CNT, 1987, 16, 15; Dinu Flămând, *Spre celălalt versant*, RL, XX, 1987, 18, 9; *Marian Papahagi*, ~, TR, XXXI, 1987, 17, 5.

○ **RUNCANU Marcel Constantin**, *Scurtă oprire în zenit; Întrerupere la mutarea patruzei*, TR, XVII, 1973, 21, 8–9; *Noaptea lui Sofrosin*, EX, V, 1973, 5–6, 8; *Noaptea lui Sofrosin*, TR, XVII, 1973, 37, 8–9; *Mihail și berzele*, VTR, IV, 1974, 9, 12; *Întâmplătoreea unitate de loc, de timp și de afecțiune*, EX, VI, 1974 (nr. special), fragmente din romanul *Maraton*.

SADOVEANU-MANOLIU Despina, *Livezi în soare*, București, Ion Creangă, 1973, 242 p. Roman pentru copii, cuprinzând amintirile din casa părintească ale fiicei marelui prozator Mihail Sadoveanu. Sunt relatate întâmplări vesele și triste, într-o atmosferă familială caldă, patronată de personalitatea scriitorului.

SÂRBU Ion D., *De ce plânge mama? Roman pentru copii și părinți*, Craiova, Scrisul Românesc, 1973, 188 p. Fragmente: *În scurgere lentă*, TR, XIV, 1970, 53, 9–10; *Rudi*, O, XXII, 1971, 12, 8–15. Adună, sub un titlu comun, o serie de povestiri pilduitoare și moralizatoare având ca personaj pe copilul Radu.

◆ **Ilie Guțan**, T. II, 1973, 6, 53; **Victor Bibicioiu**, ~, *scriitorul cărturar*, ATN, XXV, 1988, 7, 12.

SECELEANU Eugen, *Eternitate locală*, București, Cartea Românească, 1973, 116 p. Microroman cu accente caricaturale, privind aspecte ridicole din viața actuală. „Personajul” central este ciudata „Asociație a pensionarilor din cartierele de lângă Olț”, care se ocupă cu recuperarea celor ce nu vor să se supună „eternității locale”.

◆ **Mircea Iorgulescu**, LCF, XVI, 1973, 7, 2; **Dorin Tudoran**, FL, XXII, 1973, 12, 24; **Nic. Ulieș**, RL, VI, 1973, 13, 10; **Laurențiu Ulici**, *Cuvinte de răsul cuvintelor*, RL, VI, 1973, 27, 13; **Gabriel Gafița**, VR, XXVI, 1973, 7, 169–170; **Valeriu Cristea**, RL, VI, 1973, 35, 11; **Eugen Uricaru**, ST, XXIV, 1973, 19, 32; **Zaharia Sângeorzan**, *Certitudinea debutului*, CRC, VIII, 1973, 52, 5; **Eugen Simion**, *Un roman satiric*, LCF, XIX, 1976, 23, 6; **Popa**, *Dicționar 2*; **Iorgulescu**, *Scriitori*, 243–246; **Petru Poantă**, *Ironie și gravitate*, FL, XXVIII, 1979, 44, 16; **Voicu Bugariu**, *Un roman de ~*, RL, XIII, 1980, 20, 10; **Bugariu**, *Analogon*, 56–59; **Ilie Purcaru**, *Solfejiul biruinței*, R, 1983, 9, 5; **Poantă**, *Radiografii*, 158–159; **Cosma**, *Romanul*, I, 210–212.

SIMION AL., *Sângele unei vârste*, București, Eminescu, 1973, 258 p. Fragmente: *Cristale de gheață*, RL, IV, 1971, 52, 18–20; ≈, CL, 1972, 13, 6–7; *Joc de gajuri*, VR, XXV, 1972, 7, 10–35; *Miraculoasele zile*, CRC, VII, 1972, 49, 9–13; *Așteptând*, RL, V, 1972, 52, 18–19; *Asediul timpului*, LCF, XVI, 1973, 7, 5. Roman social, cu acțiunea plasată

în timpul primului război mondial. Rozalia, o femeie puternică, din stirpea Vitoriei Lipan, înfruntă greutățile războiului, singură, cu trei copii. Cu un caracter asemănător e doctorul Iulian, care luptă cu tifosul, cu lipsurile și cu propria sa viață sacrificată. După război greutățile continuă, dar între timp s-a cimentat o rezistență a celei sociale la greu, implicând și o izbândă psihică. Ca atare, femeia s-a apropiat, împreună cu soțul ei, de mișcarea muncitorească.

◆ **Valeriu Cristea**, RL, VI, 1973, 27, 11; **Liviu Leonte**, CRC, VIII, 1973, 27, 2; **Nicolae Ciobanu**, LCF, XVI, 1973, 27, 2; **Ion Marcoș**, TR, XVII, 1973, 29, 2; **Marcel Pop-Corniș**, O, XXIV, 1973, 32, 3; **George Pruteanu**, CL, 1973, 15, 9; **Dragoș Vrânceanu**, CNT, 1973, 38, 3; **Hristu Căndroveanu**, TMS, VIII, 1973, 18, 4; **Fl. Dimoftache**, ATN, X, 1973, 10, 7; **Eugenia Tudor-Anton**, VR, XXVI, 1973, 10, 115–118; **Silvia Udrea**, VTR, III, 1973, 11, 8; **G. Dimisianu**, *Tonul narațiunii*, LCF, XVII, 1974, 11, 3; **Margareta Ștefănescu**, REVR, XXVIII, 1974, 1, 138–139; **Ciobanu**, *Incursiuni*, 153–155; **Cristea**, *Domeniul*, 228–233; **Vrânceanu**, *Materia*, 151–154; **Tudor-Anton**, *Ipostaze*, 71–75; **Dimisianu**, *Opinii*, 127–130.

○ **SORESCU Marin**, *Roman fantezist*, fragment de roman, ARG, VIII, 1973, 6, 7–14.

STOE Nicolae, *Acuzatul din camera 13*. Cluj, Dacia, 1973, 192 p. (Scorpionul). Roman polițist.

STRUȚEANU Alexandru, *Cad frunzele în pustă. Pseudo-note de front*, București, Eminescu, 1973, 278 p. Roman de război, realizat prin evocarea unei perioade de câteva luni din luptele date pe teritoriul Ungariei, până în fața Budapestei. Nu faptele de război au prioritate, ci micile întâmplări de front, cu localnicii, cu camarazii.

○ **SUCEVEANU I. T.**, *Amintiri din fierbinte toamnă a lui 44*, CL, 1973, 15, 7, 11; **Aerodromul**, CL, 1974, 6, 9; **Pilot pe frontul Transilvaniei**, CL, 1976, 8, 4, fragmente din romanul *Diavoli albaștri*.

○ **SUCIU Titus**, *Înțelegere târzie*, fragment din romanul *Penumbra amintirilor*, O, XXIV, 1973, 35, 6.

ȘERBĂNESCU Mircea, *Cerc și dragoste*, Timișoara, Facla, 1973, 224 p. Fragment: *Femeia și darurile*, O, XXIII, 1972, 24, 6. Roman tematic. Face portretul moral al unei femei. Trăsăturile ei fundamentale sunt generozitatea și dreapta conștiință, având de aceea o structură a personalității ușor utopică.

◆ Marcel Pop-Corniș, O, XXIV, 1973, 43, 2-3; Val Condurache, CL, 1973, 20, 8-9; A. G., RL, VII, 1974, 1, 11; Stela Mirel, ~, O, XXVIII, 1977, 50, 2; Lucia Cojocariu-Damșa, *Interviu cu ~*, O, XXX, 1979, 22, 1-6; Anghel Dumbrăveanu, ~ *la 60 de ani*, O, XXX, 1979, 43, 3.

ȘERBĂNESCU Tia, *Balada celor rău iubii*, București, Cartea Românească, 1973, 158 p. Roman tematic. Surprinde, în gen reportericesc, o „felie” din viața unor tineri gazetari bucureșteni. Fraza se derulează trepidant, ca și acțiunile obișnuite ale personajelor. O mare parte din subiect, în afară de aspectele din viața de redacție, este reprezentată de secvența de dragoste dintre Radu Opran și Mihaela.

◆ Zaharia Sângeorzan, *Mirajul genului proteic*, CRC, VIII, 1973, 18, 4; Ulici, *Prima I*, 202-203.

TANCO Teodor, *Soldați fără arme*, Cluj, Dacia, 1973, 194 p. Roman istoric, despre faptele regimentelor grănicerești din Năsăud la mijlocul secolului al XIX-lea. Autorul narează tulburările de după revoluția din 1848 din Transilvania, când aceste regimente reprezentau o primejdie pentru reacțiunea imperială. Din documente, faptele respective trec în memoria personajului Paul.

◆ Valeriu Cristea, *Documentare și ficțiune*, RL, VI, 1973, 51, 10; Ion Marcoș, TR, XVIII, 1974, 9, 2; Aurel Șorobetă, ST, XXV, 1974, 2, 54-55; Ioan Oarcășu, *Literatură și document*, ST, XXXVI, 1985, 12, 18.

TECUCEANU Horia, *Greșeala căpitanului Apostolescu*, Timișoara, Facla, 1973, 270 p. Roman polițist, având în centru figura căpitanului Apostolescu, protagonist al unei serii de romane de același gen.

THEODORU Radu, *Vulturul*, III. *Magna Valachia*, v. *Vulturul*, I, 1971.

TOMA Atanasie, *Baladă pentru agentul R, 001*, București, Pentru Patrie, 1973, 102 p. Roman de spionaj economic.

TOPOLOG Ion, *Pașii*, București, Eminescu, 1973, 238 p. Roman de dragoste. Conține confesiunea fizicianului universitar Radu George în legătură cu iubirea lui pentru studenta Denisa. Un roman anterior, *Denisa*, trata aceeași istorie. Personajul întocmește o fișă foarte minuțioasă a acestui sentiment.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 40, 2; Constantin Hărlav, TR, XVIII, 1974, 6, 3; Voicu Bugariu, AST, IX, 1974, 2, 7.

TRICOLICI Chiril, *Bănuiala*, Craiova, Scri-sul Românesc, 1973, 232 p. Începe ca o carte de atmosferă oltenescă, din mediul rural, care se transformă în roman politic, prin plasarea acțiunii în perioada imediat următoare anului 1944. În centrul atenției stă procesul de conștientizare politică a „fiului satului”, Andrei.

◆ Dan-Ion Vlad, R, X, 1973, 12, 12.

TUDORAN Radu, *Maria și marea*, București, Albatros, 1973, 534 p. Fragmente: *Sfânta Maria nu-i protejează pe marinari*, VR, XXI, 1968, 11, 6-23; *Fotografiile colorate*, ST, XXII, 1971, 1, 23-27; *Noapte cu ceață*, TMS, VI, 1971, 5, 9; *Piramida*, RL, V, 1972, 16, 18-19; =, ARG, VII, 1972, 4, 20; *Căinele*, VR, XXV, 1972, 4, 9-21; *De ce nu?*, F, VIII, 1972, 8, 8-9; *Inelul lui Saturn*, VR, XXVI, 1973, 1, 6-27. Roman de dragoste și de aventuri, plasate în peisajul fascinant al mării.

■ Fragment: *Sainte Marie ne protège pas les marins*, REVR, XXIV, 1970, 2, 28-45, trad. de Constantin Borănescu.

◆ Dan Medeanu, CNT, 1980, 17, 3; Constantin Cubleşan, TR, XVII, 1973, 25, 3-15; Mirela Roznoveanu, TMS, VIII, 1973, 12, 4; Virgil Ardeleanu, ST, XXIV, 1973, 13, 19; Al. Saucă, REVR, XXVIII, 1974, 1, 140-141; Ardeleanu, *Opinii*, 27-31; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 167-172; Pompiliu Marcea, *Corespondențe și inițiative noi*, RL, XI, 1978, 45, 4; Popa, *Dicționar* 2. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

ȚANEA Traian, *Cealaltă față*, Iași, Junimea, 1973, 222 p. Fragment: *Cum cresc*

arborii, CRC, IX, 1974, 11, 8; 9. Roman social. Ziaristul Virgil Trifu este chemat să dea o declarație în legătură cu un asasinat politic, petrecut în anii 1946–1950, într-un sat, Poiana Mare, de lângă Iași. Acest fapt ocazionalizează o lungă reconstituire a timpului respectiv, ca și a vieții eroului și a iubirii lui pentru Anda, pe fundalul tribulațiilor unei colectivități diverse. În final se aduce un elogiul orașului Iași.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 28, 2; George Pruteanu, CL, 1973, 13, 8–9; Vintilă Vulpescu, TR, XVII, 1973, 34, 2; G. Pătrar, ATN, X, 1973, 8, 7; Eugen Uricaru, ST, XXIV, 1973, 16, 34; Mirela Roznoveanu, TMS, VIII, 1973, 15, 5; Liviu Leonte, *Între cronică și ficțiune*, CRC, VIII, 1973, 47, 2; Laurențiu Ulici, *Memorie și ficțiune*, RL, VII, 1974, 9, 10; Ion Ghercioiu, T, III, 1974, 6, 48; Ulici, *Prima I*, 207–209.

○ **TĂRANU Ion**, *Darurile*, fragment din romanul *Drumurile*, CRC, VIII, 1973, 50, 8–9.

VORNICU Gheorghe, *Umbra lui Horea*, București, Eminescu, 1973, 220 p. *Cuvânt înainte* de Gheorghe Achiței și un „prologos al autorului”. Roman istoric, evocând perioada de după moartea lui Horea. Stăruie ecourile evenimentului, se cimentează amintiri despre marele erou. În același timp, în conștiința urmașilor se naște un sentiment de vinovăție față de drama răscoalei, dar se ridică și speranța în biruința virtuții. Debut al unui autor octogenar.

◆ Aristide Popescu, VR, XXVI, 1973, 10, 163.

ZINCĂ Haralamb, *Dispărut fără urmă*, București, E.M., 1973, 146 p. (Sfinx, 15). Roman de reconstituire judiciară. La cererea tânărului medic Sorin Tudoran (în 1964), adresată chiar autorului (procedeu care mimează autenticitatea), se urmărește cazul locotenentului aviator Puiu Tudoran, tatăl celui de mai sus, dispărut în mod misterios, în toamna anului 1944, pe frontul de vest. În urma anchetei se descoperă un asasinat și un caz de spionaj.

◆ Anemone Popescu, O, XXV, 1974, 13, 2; Val Condurache, CL, 1974, 4, 6; Cristea, *Domeniul*, 305–306.

ZINCĂ Haralamb, *Limuzina neagră*, București, E.M., 1973, 328 p. Fragment: *Ascunzătoarea*, ALF, 1973, 165–171. Roman polițist, pe tema spionajului industrial și a acțiunilor specifice pentru combaterea lui.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 42, 2; Valeriu Cristea, *Conștiința critică a scriitorului*, RL, VI, 1973, 47, 11; Cristea, *Domeniul*, 307–310.

ZOTTA Ovidiu, *Operațiunea Hercule*, București, Albatros, 1973, 230 p. (Cutezătorii). Roman de aventuri, pentru copii și tineret.

◆ Căndroveanu, *Literatura*, 230.

ZOTTA Ovidiu, *O șansă pentru fiecare*, București, Ion Creangă, 1973, 460 p. (Biblioteca contemporană). Roman inspirat din lumea adolescenților. Elevul Leo Mileșan cunoaște viața în formele ei diverse, cumpănind, prin proprie experiență, între bine și rău. Scrierea întretine un ușor aer aventurist, datorat în mare măsură imaginației hiperbolice adolescentine.

■ *Ló a pinceben*, București, Ion Creangă, 1975.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1973.

◆ Sorin Titel, *Cărți pentru tineret*, RL, VI, 1973, 44, 11; Mircea Iorgulescu, LCF, XVI, 1973, 46, 2; I. Burduja, *Șansa eroului model*, CRC, VIII, 1973, 52, 4; Alexandru Grigore, VR, XXVII, 1974, 3, 160–161; Căndroveanu, *Literatura*, 227–230.

1974

ALMĂJAN Ion Marin, *Neîmpăcați în mânie*, București, Eminescu, 1974, 152 p. Roman din viața satului bănățean, de la începuturile cooperativizării agriculturii. În afara atmosferei rurale pe care o construiește prin limbaj și tipologie, ~ încearcă să surprindă un proces de clarificare a conștiințelor în focalul acestor evenimente social-politice. Sunt conturate personaje (Arângu, Urmoacăru) de nuanță moromețiană.

◆ Voicu Bugariu, *Caractere puternice, conflicte neconvingătoare*, LCF, XVIII, 1975, 6, 2; Vasile Chifor, *Modalități epice*, T, IV, 1975, 7, 32–33; Eugen Dorcescu, -, O, XXVI, 1975, 38, 2;

Alexandru Ruja, -, O, XXIX, 1978, 13, 2; Artur Silvestri, *Un posibil ciclu românesc*, LCF, XXXII, 1989, 13, 1.

ARAMĂ Ion, *Gloria de toate zilele*, București, E.M., 1974, 274 p. Roman de aventuri marinărești. Naratorul face serviciu pe trei nave, „Cleopatra”, „Rândunica” și „Speranța”, cu fiecare trecând prin întâmplări deosebite, legate de anii premergători și din timpul celui de-al doilea război mondial.

ARAMĂ Ion, *Obiectivul „Cezara”*, București, Pentru Patrie, [1974], 102 p. Roman de spionaj.

ARDELEAN Livia, *Exercițiul de vacanță*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 166 p. (Scorpionul). Roman polițist.

◆ Anemone Popescu, O, XXV, 1974, 13, 2.

BARBU Eugen, Nicolae-Paul MIHAIL, Războiul undelor, - ciné-roman -, București, Albatros, 1974, 530 p. (Cutezătorii). Fragmente: ≈, AST, VI, 1971, 10, IV-VII; ≈, TMS, VI, 1971, 10, 8-9; ≈, ST, 1971, 12, 9; 13, 6-9; 14, 6-9. Roman politic, conținând o relatare a luptelor dintre comuniști și reprezentanții regimului aservit Germaniei fasciste, în timpul celui de-al doilea război mondial. Siguranța și Gestapoul urmăresc reducerea la tăcere a unui post clandestin de radio. Acțiunea are ca fundal atmosfera specifică Bucureștiului epocii. Mare parte din materialul din ≈ va fi preluat în romanul *Incognito*.

◆ Emil Manu, SPM, 1974, 188, 2.

BĂLAN Ion Dodu, *Copilăria unui Icar*, București, Ion Creangă, 1974, 94 p. Mic roman pentru copii, despre viața lui Aurel Vlaicu.

▼ Ed. adăugită, București, Ion Creangă, 1976; ed. revăzută, București, Ion Creangă, 1982.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1974.

◆ Hristu Căndroveanu, RL, VII, 1974, 39, 9.

BĂRAN Vasile, *Cascada*, București, Cartea Românească, 1974, 164 p. Fragmente: *Întâlniri târzii*, RL, VI, 1973, 24, 18-19; ≈, LCF,

XVI, 1973, 27, 4. Roman de dragoste. Autorul analizează în detaliu un circuit sentimental complicat. Sculptorul Orvas, ins greoi, poreclit „Ursul”, se căsătorește cu Marta dintr-o întâmplare, fără vreun sentiment real față de aceasta. În casa lor se introduce inginerul Ștefan Carastan, tip de dandy, care face curte foarte tinerei Irina, sora Martei. Dar Marta nutrește un sentiment puternic pentru Ștefan. Acțiunea, mai bine zis analiza, se țese în jurul încercării de stăpânire a acestor sentimente (din respect pentru arta lui Orvas). Acțiunea se petrece într-o așezare submontană, Ciocada, în preajma unei simbolice cascade.

◆ Lucian Alexiu, *Rutină și repetare*, AFT, IX, 1974, 9, 53; Sorin Titel, *Un roman de dragoste*, RL, VII, 1974, 43, 10; Vasile Chifor, *Convenție și paradox sau simularea evadării*, T, III, 1974, 12, 40-41; Val Condurache, CL, 1975, 1, 6; Voicu Bugariu, *Un roman liric*, LCF, XVIII, 1975, 10, 2; Popa, *Dictionar 2*.

BĂRLĂDEANU Victor, *Cei care caută, cei care găesc*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 180 p. Roman de analiză psihologică. Căpitanul Andrei Livescu, încă nerestabil total în urma unei răni din război, pleacă în căutarea Esterei, o evreică pe care a salvat-o de la moarte în timpul raziilor hitleriste. Căutarea devine obsedantă, un adevărat periplu, marcând etapele unei clarificări de conștiință (despre răspunderea morală în condițiile războiului). În paralel se realizează contactul cu ideologia comunistă. Personajul principal, Andrei Livescu, este însoțit în drumul său de Mehală Cotigariu, un fel de „umbră” asemănătoare celei din *Labirintul* lui Robbe-Grillet. Carte cu certe înclinații lirice, „oscilând între neorealism și alegorie” (Marian Popa).

◆ Aureliu Goci, RL, VIII, 1975, 6, 9; Adrian Popescu, ST, XXVI, 1975, 2, 48; Dan Zamfirescu, *Romeo, Julieta și omenia*, TR, XIX, 1975, 10, 2; Zamfirescu, *Permanența*, 251-253; Popa, *Dictionar 2*.

BERCIU Ștefan, *Armata de pitici*, București, Ion Creangă, 1974, 378 p. (Biblioteca contemporană). Roman polițist și de aventuri, pentru copii și tineret. Militează pentru cola-

borarea voluntară a copiilor la activitatea de veghe a pichetelor de grăniceri, în scopul prinderii răufăcătorilor.

BERCIU Ștefan, *Întâlnire în Valea Morții*, București, E.M., 1974, 176 p. (Sfinx). Roman de aventuri. Colonelul Cișmaș povestește unei clase de elevi întâmplări din anii luptelor duse de trupele de Securitate pentru nimicirea „bandelor de contrarevoluționari”, în perioada 1945–1950.

BERCIU Ștefan, *Prețul tăcerii*, București, E.M., 1974, 174 p. Roman de acțiune, având drept subiect confruntarea dintre Poliție și forțele de rezistență patriotică în timpul celui de-al doilea război mondial.

BEURAN Grigore, *Triplul mister. Fals roman polițist în 14 capitale*, București, Albatros, 1974, 184 p. Fragment: *Vișor intră în acțiune*, TR, XIII, 1969, 27, 4–5. Roman al unei farse cu caracter polițist. Inițial o parodie, apoi un reportaj, redevine roman polițist în cele din urmă. Autorul, respectând gradația aceasta, o teoretizează (nu fără ironie).

BODUNESCU Ion, *Pirații în acțiune*, Craiova, Scrisul Românesc, 1974, 144 p. Roman polițist.

◆ Artur Silvestri, RL, VIII, 1975, 36, 9.

○ **BUCIU Marian Victor**, *Miezul nopții*, fragment de roman, AFT, IX, 1974, 12, 92.

BUZINSCHI Corneliu, *Nuanța albastră a căderii*, București, E.M., 1974, 158 p. (Sfinx). Roman polițist.

BUZINSCHI Corneliu, *Ulise trece pe strada mare*, București, Albatros, 1974, 166 p. Roman de atmosferă, evocând periferia unui mic oraș provincial, o lume pestriță și mărunță, plină de pitoresc. Plasarea acțiunii în perioada de după sfârșitul celui de al doilea război mondial subliniază haosul colorat al acestei lumi.

BUZNEA Dumitru, *Noi și pământul*, București, Eminescu, 1974, 186 p. Fragment: *Primele ploii*, ATN, XI, 1974, 5, 11. Roman rural, pe tema tinerilor intelectuali repatriați

la sate. Inginerul agronom Vlad trăiește de câțva timp în satul Zăvoare, din județul Neamț. Încearcă să se integreze în viața satului, muncește. Se înfiripă și o poveste de dragoste între el și Corina, o tânără profesoară, care îl iubește, dar într-un fel agresiv. „Eroii, oameni ai zilelor de astăzi, se manifestă în general prin firească și autenticitate, comportamentul și gesturile lor nu contravin decât rareori sincerității vieții” (Constantin Chiriță).

● Premiul al II-lea la Concursul de debut al Editurii Eminescu, 1973.

◆ Laurențiu Ulici, *Scene din viața la țară*, RL, VII, 1974, 48, 11; C. Stănescu, *Mesajul tradiției*, LCF, XVIII, 1975, 5, 7; M. Ungheanu, LCF, XVIII, 1975, 8, 2; Vasile Chifor, *Modalități epice*, T, IV, 1975, 7, 32; Ulici, *Prima I*, 169–171.

BUZURA Augustin, *Fețele tăcerii*, București, Cartea Românească, 1974, 590 p. Fragmente: *Pasager*, TR, IX, 1965, 28, 5; ≈, ST, XXIII, 1972, 3, 8–11; *Umbrela nopții*, CL, 1972, 16, 6–7; *Insule mici, treacătoare femei*, ST, XXIII, 1972, 18, 10–13; *Șanse*, TR, XVI, 1972, 45, 6–7; *lubește, cinstit, habar n-am ce voiam!*, VTR, II, 1972, 11, 10; ≈, RL, VI, 1973, 8, 16–18; *Sentimentul nopții*, EX, V, 1973, 3, 6–7; *Vizița rebusistului*, ST, XXIV, 1973, 23, 8–11. Roman politic. Optăm pentru această formulă, deși ≈ a mai fost numit „roman social” (Gabriel Dimisianu), „roman-problemă” sau „roman-cercetare” (Ion Vlad) etc. Subiectul este luat din epoca frământată a colectivizării agriculturii, parte integrantă a „obsedantului deceniu”. Ziaristul Dan Toma, el însuși nehotărât între riscul adevărului și comoditatea conformismului, este pus să judece ce s-a întâmplat atunci, acceptând confesiunea viitorului său socru, Gheorghe Radu, activist care nu a fost străin de abuzurile din anii '50, și a victimei acestuia, Carol Măgureanu. Ultimul, membru al unei familii înstărite din satul Arini, suferă, împreună cu întreaga familie, de pe urma unei judecăți pripite. Gheorghe Radu îi urmărește cu o stăruință teribilă, provocând moartea a doi frați Măgureanu. În momentul dublei confesiuni faptele sunt consumate, rostul dezbaterii fiind eminent moral,

constând din clarificarea adevărului. Calitatea „politică” a romanului este consemnată de Anton Cosma: „≈ constituie o poartă către adevărul roman politic pe care-l caută, în mod firesc, cu insistență, literatura noastră, către acel roman politic care e în primul rând roman, adică desfășurare epică semnificativă și destine exemplare pentru omul contemporan”. Evoluția dinspre analiză spre epic e sesizată de Ion Vlad: „Scriitorul trece de la proza de analiză spre epica în care se interferează multiple elemente datorate unui observator al mediului, al caracterelor sau al unor detalii menite să precizeze ambianța, întregul”. Romanul e o scriere complexă, în care este definit nu numai un timp, ci și o tipologie umană, o scară a conștiințelor.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1974.

◆ Nicolae Manolescu, *Fețele adevărului*, RL, VII, 1974, 28, 9; Vasile Sav, EX, VI, 1974, 5-6-7, 4; Ion Vlad, *Cunoașterea adevărului*, TR, XVIII, 1974, 31, 2; C. Ungureanu, O, XXV, 1974, 31, 2; Emil Manu, SPM, 1974, 192, 2; M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 36, 2; Mircea Iorgulescu, -, LCF, XVII, 1974, 37, 6; Magda Ursache, *Argument pentru actual*, CRC, IX, 1974, 37, 4; Valeriu Cristea, *Forța epicului*, LCF, XVII, 1974, 39, 3; Cornel Regman, ~ și „Iărșuși temporo-spațiali”, VR, XXVII, 1974, 9, 46-49; Liviu Petrescu, „Fețele” unui roman, TR, XVIII, 1974, 41, 6-7; Dezbateri: *Romanul social, eroii săi și adevărul vieții*, CNT, 1974, 44, 6-7; Eugen Simion, ≈, RL, VII, 1974, 44, 4; Val Condurache, CL, 1974, 10, 6; Mihai Dinu Gheorghiu, *Un roman polemic de analiză morală*, DLG, VI, 1974, 8, 5; Silvia Udrea, VTR, IV, 1974, 12, 4; Cornel Moraru, FC, XXIV, 1975, 6, 17; Vlad Sorianu, ATN, XII, 1975, 1, 5; Ion Marcoș, TR, XIX, 1975, 27, 2; Ungheanu, *Arhipelag*, 192-207; Vlad, *Lecturi*, 249-254; A. I. Brumaru, *Literatură și politică*, AST, X, 1976, II, 7; Cristea, *Domeniul*, 258-264; Iorgulescu, *Al doilea*, 228-231; G. Perian, *Un meliorist*: -, VTR, VII, 1977, 1, 10; Virgil Ardeleanu, *Fețele noastre*, ST, XXVIII, 1977, 2, 12-14; Costin Tuchilă, *Romanul și crizele adevărului*, EX, IX, 1977, 5, 10; Eugenia Tudor-Anton, *Romanul unei dezbateri morale*, VR, XXX, 1977, 8, 56-58; Sorin Titel, *Mesagerii speranței*, RL, X, 1977, 21, 6-7; Emil Manu, *Intelectualul - erou al prozei contemporane*, RITL, XXVI, 1977, 4, 479-484; Nicolae Manolescu, *Romanul politic*, RL, XI, 1978, 4, 19; Ion Vlad, *Mărturia romanului*, TR,

XXII, 1978, 4, 2; Liviu Petrescu, *Literatură și viziune*, TR, XXII, 1978, 5, 8; Ardeleanu, *Mențiuni*, 80-90; Polzan, *Casa*, 81-116; Steinhardt, *Incertitudini*, 84-88; Pompiliu Marcea, *Romanul politic românesc*, VR, XXXIV, 1981, 4-5, 27-31; Moraru, *Semnele*, 185-188; Piru, *Istoria*, 522; Ion Apetroaie, ~ - *narațiune și confesiune*, ATN, XIX, 1982, 2, 10; Ilie Purcariu, *Cu ~*, FC, XXXI, 1982, 18, 9; Pompiliu Marcea, *Pledoarie pentru izvoare*, FC, XXXI, 1982, 25, 10; Gabriel Dimisianu, *Le réalisme psychologique d'~*, CREL, 1982, 4, 84-94; Sorin Titel, *Cât mai multă viață*, RL, XVI, 1983, 33, 5; Traian Podgoreanu, *Structura ≈*, RL, XVI, 1983, 44, 5; Gheorghiu, *Reflexe*, 29; 30-31; Lăzărescu, *Romanul*, 269; Marcea, *Concordanțe*, 27; Mihaescu, *Timp și mod*, 165; Nicolae Iuga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor '70*, ST, 1984, 6, 33; Liviu Petrescu, *Aspecte epice*, VR, LXXIX, 1984, 12, 5-10; Odangiu, *Romanul*, 105; 109-111; Gheorghe Glodeanu, *Romanul ca diagnosticare*, ST, XXXVII, 1987, 10, 35; I. Holban, *Profiluri*, 125; Traian Podgoreanu, *În căutarea adevărului*, RL, XXI, 1988, 22, 4; Marian Papahagi, *Obsesia eticului*, TR, XXXII, 1988, 38, 4; Argentina Fîrută, *Istorie și istorisiri*, F, XXIV, 1988, 9, 6; Cosma, *Romanul*, I, 143; Valentin F. Mihaescu, *Le Modèle et l'image*, REVR, XLIII, 1989, 2, 78-86. □ V. și *Absenții*, 1970.

CALOMFIRESCU Nicolae, *Drumuri la Porțile Soarelui*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 122 p. Roman-reportaj din lumea șantierelor. Tânărul muncitor Mihai, șofer, înfruntă viața grea, dar frumoasă, de pe șantierul Porțile de Fier. Sunt dezbătute aspecte ale existenței muncitorilor tineri.

CAMILAR Eusebiu, *Satul uitat*, București, Cartea Românească, 1974, 304 p. Cu o pref. de Mihai Gafița. Fragment: *Mama*, ALB, LXVII, 1964, 873, 4-5. Ultimul roman al lui ~, editat postum. Roman al unei conștiințe. Nicolai Pulbere visează și acționează pentru ridicarea satului său, Cudalbi, la nivelul unui oraș, fiind tot timpul cu gândul la această acțiune, chiar și când se află departe, în Deltă, de pildă.

◆ Dorina Mercheș, ~. *Bibliografie*, Iași, 1974, 29.

CÂMPEANU Titi George, *Nevăzuta față a lunii*, București, Eminescu, 1974, 172 p. Roman politic. Un copil observă realitatea frământată dintre 1935 și 1947. Tatăl său e

comunist din ilegalitate și el însuși devine comunist, fiind încarcerat din această pricină, pe când participa la luptele pe frontul de est. O parte din carte e formată din însemnările făcute cu acest prilej. Acțiunea este condusă până în zilele proclamării republicii, când eroul moare într-un accident.

◆ Premiul C.C. al U.T.C.

◆ Nicolae Baltag, LCF, XVII, 1974, 20, 2; ~, *Personajele așteptate*, LCF, XVII, 1974, 21, 3; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVII, 1974, 39, 6; Val Condurache, CL, 1975, 1, 6; Sânziana Pop, LCF, XVIII, 1975, 6, 3; Al. Popescu, ~, AFT, X, 1975, 10, 214.

CIOBANU Mircea, *Tăietorul de lemne*, București, Cartea Românească, 1974, 98 p. Fragment: *Urmăritorul*, ALL, 1973, 111–112. Mic roman-eseu „despre culpă, scris cu un sentiment al altitudinii care explică deopotrivă solemnitatea parabolică a frazei, elegantă și limpede, clasică, și perspectiva largă a privirii, vizând condiția umană în ansamblul ei” (Valeriu Cristea). Scrierea este concepută în forma unei epistole către o prietenă. Meditația asupra vinovăției ne poartă de la Cain la Dostoievski.

▼ Reprodus în: *Martorii. Epistole*. ≈, cu o pref. de Cornel Ungureanu, București, Minerva, 1988. (BPT, 1301).

◆ Mircea Muthu, „*Cetatea de scăpare*”, TR, XVIII, 1974, 37, 3; Petre Anghel, R, XI, 1974, 11, 11; Virgil Ardeleanu, ST, XXVI, 1975, 1, 34; M. Ungheanu, LCF, XVIII, 1975, 5, 2; Popa, *Dicționar 2*.

CIOBANU Radu, *Dreptul de-a începe*, București, Eminescu, 1974, 196 p. Fragmente: *Ardeam patetic în august*, CL, 1973, 18, 4–7; *În așteptare*, O, XXV, 1974, 20, 5. Roman istoric și politic, dedicat zilei de 23 August 1944. Autorul descrie 24 de ore, din seara zilei respective până a doua zi, urmărind manifestarea mai multor pătri sociale. Concluzia cărții vizează solidaritatea națională, motivată de eveniment.

◆ Nicolae Baltag, LCF, XVII, 1974, 44, 2; Val Condurache, CL, 1974, 10, 6; Al. Covaci, *Un roman închinat insurecției*, TMS, X, 1975, 3, 7.

COJOCARU Romulus, *Apărătorul se apără*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 176 p. (Scorpioul). Roman polițist.

◆ F. Firan, *Profiluri și structuri literare*, 201–203.

O CRISTACHE Nicolae, *Plaja*, LCF, XVII, 1974, 17, 5, fragment din romanul *Magazinul de mărunțișuri*.

CRISTEA Corina, *Goană după vânt*, București, Cartea Românească, 1974, 252 p. Fragment: ... *Spaima de demult*, LCF, XVI, 1973, 2, 4. Roman social, conținând povestea unei familii, văzută din perspectiva unui personaj feminin (autoarea). Tempul povestirii este elastic, cuprins între actualitatea imediată și amintirile din copilărie. Sunt surprinse drame mărunte, reacții psihologice complicate, scene din viața de familie.

◆ Valeriu Cristea, *Romanul unei familii*, RL, VIII, 1975, 5, 10; Monica Gașița, *Dialog*, VII, 1975, 1–2, 4–5; Mariana Zavati, CRC, X, 1975, 13, 2; M. Ungheanu, LCF, XVIII, 1975, 13, 2; Val. Condurache, *Banalitate și profunzime*, CL, 1975, 5, 5; Silvia Udrea, VTR, V, 1975, 7, 9; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scriitorii*, 192–193; Condurache, *Portret*, 145–146; Laurențiu Ulici, *În căutarea iubirii*, RL, XXI, 1988, 7, 9; Cosma, *Romanul*, I, 182.

CUBLEȘAN Constantin, *Jarba cerului*, București, Albatros, 1974, 214 p. (Fantastic club). Fragment: *Urmărirea*, TR, XVIII, 1974, 15, 9. Roman de anticipație. Acțiunea, condusă cu simț artistic, este plasată în era zborurilor intergalactice.

◆ Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1974.

◆ P. Petru, ST, XXV, 1974, 7, 52; Ion Cocora, *Un roman de anticipație*, TR, XIX, 1975, 27, 2; Mircea Popa, ~, O, XXVI, 1975, 48, 2; Poantă, *Radiografii*, 66–68; Cornel Robu, ~, EX, XVI, 1984, 5–6, 6; Cosma, *Romanul*, I, 186.

CUBLEȘAN Constantin, *Licheni*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 224 p. Fragmente: ≈, TR, XV, 1971, 30, 8–9; *Într-o după-masă de toamnă*, TR, XV, 1971, 40, 8–9; *Serele*, CL, 1972, 12, 6–7. Roman de formație. Studentul Traian Victor parcurge drumul de la individualism la conștiința colectivă. Ambițiilor

sale profesionale le stau în față obstacole, deseori ridicat de cei apropiați. În special, el întâmpină adversitatea academicianului Varodi, care-i pretinde servicii inadmisibile. Carte a unei generații, cu problemele și sentimentele ei.

◆ Augustin Pop, EX, VI, 1974, 8, 4; Virgil Mazilescu, RL, VII, 1974, 42, 9; G. Nistor, T, III, 1974, 10, 46; T. Tihan, ST, XXV, 1974, 11, 50-51; Vasile Sălăjan, TR, XVIII, 1974, 48, 6; Nicolae Baltag, *Etica vieții, etica muncii*, LCF, XVII, 1974, 51, 2; Mircea Braga, VTR, IV, 12, 4; Ion Vlad, *Trei prozatori*, TR, XIX, 1975, 4, 2; Ion Marcoș, *Două romane ale formației*, TR, XIX, 1975, 47, 2; Anton Cosma, *Critierul moral*, VTR, VI, 1976, 6, 9; Mircea Iorgulescu, *Trei prozatori*, CL, 1977, 3, 17; Iorgulescu, *Scritorii*, 195-196; Cosma, *Romanul*, I, 186-187; Laurențiu Ulici, *Linia dreaptă*, RL, XXI, 1988, 11, 9; Cornel Robu, *Structuri narative în SF*, TR, XXXII, 1988, 32, 3; Mikó, *Întâlnire*, 49-52.

CUTAVA Nelly, *Acela care doarme*, București, Albatros, 1974, 280 p. Roman erotic. În Bucureștiul interbelic, Maria, soția unui medic, profesor universitar, trăiește o criză bovarică. În mod deliberat ajunge la adulter cu unul dintre asistenții soțului, Felix. Aventura rămâne însă banală. În final tânărul amant se înecă (se sugerează că ar fi fost chiar omorât), iar femeia își mărturisește păcatul.

◆ A. C., T, III, 1974, 9, 45.

DAN Ioan, *Curierul secret*, București, Eminescu, 1974, 432 p. (Clepsidra). Roman de capă și spadă, cu acțiunea plasată în epoca lui Mihai Viteazul. Domnitorul își organizează o rețea de curieri (agenți) secreți, care pregătesc Unirea de la Alba-Iulia. Ficțiunea întrece cu mult obiectivitatea istorică.

◆ Mircea Constantinescu, RL, VII, 1974, 13, 9.

DAVIDOVICI Doru, *Caii de la Voroneț*, București, Eminescu, 1974, 130 p. Fragment: *Privește fluviul în ochi*, LCF, XVII, 1974, 9, 4. Roman de observație, inspirat din lumea aviatorilor de pe supersonice. Tentația zborului are ca fundal viața cea mai obișnuită, trăită la modul tineresc, fără prejudecăți. „Scene din viața aviatorilor, prezentate cu o

studiată eleganță a nesupravegherii expresiei (puțin jargon profesional, puțin argou, puțină intelectualizare mondenă), cele două narațiuni care compun ≈ dau o imagine sportivă, simpatice băiețească, a unui mediu rareori evocat în literatură noastră” (Mircea Iorgulescu).

◆ Premiul I la Concursul de debut al Editurii Eminescu, 1973.

◆ Laurențiu Ulici, *Pro și contra*, RL, VII, 1974, 23, 11; M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 29, 2; Doru Mielcescu, *Dezinvoltura epică*, AFT, IX, 1974, 9, 53; Val Condurache, CL, 1975, 1, 6; Eugenia Tudor-Anton, VR, XXVIII, 1975, 1, 60; Ulici, *Prima I*, 177-178; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 216-217; Iorgulescu, *Scritorii*, 197-198; Mircea Iorgulescu, *Zbor frânt*, RL, XXII, 1989, 17, 2.

O DEBOVEANU Aurel, *Un an fără câteva zile*, fragment din romanul *Un an fără câteva zile*, LCF, XVII, 1974, 11, 4.

O DIMOVICI Cornel, *Semn de grevă*, VTR, IV, 1974, 7, 12-13, fragment din romanul *Greva*.

DRUMEȘ Mihail, *Arde Prahova*, București, Albatros, 1974, 260 p. Roman de evocare a unor evenimente din timpul celui de al doilea război mondial. Pe bază de documente obținute de la activistul din Valea Prahovei, Damian Ionescu, sunt reconstituite aspecte din lupta ilegală a comuniștilor din anii 1940-1944 (sabotaje, manifeste, evadări etc.). Partea a treia a romanului, *Ziua cea mare*, conține un calendar exact al zilelor de 23, 24, 25, 26, 27, 28 și 29 august, în zona Ploieștiului.

◆ Pop, *Perimetru*, 137-143.

DUMITRESCU Constantin, *Cetatea nemuritoare*, București, Albatros, 1974, 356 p. Roman istoric, inspirat din evenimentele petrecute în timpul lui Decebal.

◆ Emil Manu, RL, VIII, 1975, 19, 11; Popa, *Dicționar 2*.

ELVIN B., *Partea mea de comedie*, București, Eminescu, 1974, 238 p. (Romanul de dragoste, 102). Roman din lumea teatrului contemporan. Prim-regizorul unui teatru din București, Eugen Filipescu, duce o viață tre-

pidantă, în care pasiunea pentru teatru se împletește, armonios și nearmonios, cu meschinăria, dramoletele sentimentale, conflictele de orgoliu specifice acestei lumi.

FILIP Traian, *Crivățul bate năpraznic*, București, Albatros, 1974, 384 p. Fragmente: *Vero-nica și somnul cu demoni*, ALF, 1972, 104–117; *Când începe dezghețul*, ALB, LXXVI, 1973, 15, 5. Roman psihologic, despre vârsta adolescenței. Cadrul aparține ultimului război mondial. Pentru sugerarea atmosferei fierbinți, ~ lasă să se creadă că romanul ar fi fost scris febril, în 25 de zile, la vârsta de 20 de ani, și publicat abia după 25 de ani. Fundamental istoric este hotărâtor pentru caracterele analizate.

◆ Petru Poantă, ST, XXV, 1974, 11, 30; George Muntean, RL, VIII, 1975, 9, 9.

GANE Horia, *Dimineața noului venit. Cartea I*, București, Cartea Românească, 1974, 200 p. Fragment: *Manuscrisul lui Andrei*, ATN, X, 1973, 10, 10–11. Proiectat ca prim vol. dintr-un ciclu nerealizat. Roman în roman. Naratorul, un funcționar, se mută în gazdă la familia Grozea (în Brădeni) și primește din partea acesteia o valiză cu manuscrise rămase de la fiul Andrei, mort de inimă. Citindu-i scrierile, meditații, dialoguri sau scrisori, naratorul se substituie treptat personalității celui dispărut. Îl interesează micul său roman de dragoste, temerile sale etc. El însuși cu ambiții de scriitor, substituirea se face, în consecință, în mod asumat. Realul și imaginarul (visul) coexistă.

◆ Voicu Bugariu, *Visul abstract al unui roman*, LCF, XVIII, 1975, 13, 2; Ioan Neacșu, CRC, X, 1975, 18, 2; Constantin Stan, RL, VIII, 1975, 20, 9; Popa, *Dicționar 2*.

○ **GAVRIL Matei**, *Omul cu motoretă*, fragment din romanul *O dimineață senină de mai*, LCF, XVII, 1974, 50, 4.

GEORGESCU Constantin, *Taina pergamentului*, Iași, Junimea, 1974, 206 p. Roman pentru copii și școlari. Acțiunea, o aventură care se soldează cu aflarea unor documente pierdute, se petrece într-un sat de pe malul lalomiței.

◆ Ilie Guțan, T, III, 1974, 6, 47–48.

GHEORGHIU P. Ilie, *Erupții din adâncuri*, București, Eminescu, 1974, 472 p. Roman memorialistic. Autorul, în vârstă de 94 de ani la data apariției cărții, evocă evenimente cuprinse între anii 1887 și 1944. Plecat din satul Țuțcani, din ținutul Bârladului, la Galați, apoi în Rusia revoluționară etc., ~ participă la mari mișcări ale istoriei: răscoalele țărănești din 1888 și 1907, Marea Revoluție din Octombrie, grevele din 1933, războaiele mondiale, actul de la 23 August 1944. Faptele și personajele sunt reale.

GHILIA Alecu Ivan, *Recviem pentru vii. Vremea demonilor*, București, Eminescu, 1974, 270 p. Fragmente: *Anton*, RL, VII, 1974, 3, 19–20; *Anton*, TR, XVIII, 1974, 3, 6; *Palmele bunicului meu*, LCF, XVII, 1974, 5, 4; *Soarele căzut în fereastră*, CRC, IX, 1974, 6, 8; *Un glonte simbolic stelelor*, ST, XXV, 1974, 2, 17–19; ≈, CL, 1974, 4, 9; *Galopul*, ATN, XI, 1974, 6, 11. Continuă și dezvoltă sugestia din romanul *Recviem pentru vii* (1972). Roman memorialistic și documentar, dedicat evenimentelor de la 23 August 1944. Personajul central, Anton, este readus, pe bază de documente, în memoria și în arhiva personală a lui moș Fănică. Alte date și documente comunică Andreea, mai cu seamă despre evenimentele de la 23 August, în Botoșani. Carte cu o construcție modernă, complexă, ≈ cuprinde o vastă perioadă de timp, construindu-și spațiul ideatic prin destine exemplare.

◆ Val Condurache, CL, 1974, 11, 6; Sorin Titel, *Fantastic și descripție obiectivă*, RL, VII, 1974, 51, 10. □ V. și *Cuscii*, 1959.

GRECEA Florian, *Profesorul de dans*, București, E.M., 1974, 160 p. (Sfinx). Roman polițist.

◆ N. B., CRC, X, 1975, 3, 2.

GRECEA Ion, *Viața nu iartă*, Craiova, Scri-sul Românesc, 1974, 270 p. Roman dedicat muncii constructorilor de nave din Drobeta Turnu-Severin. Inginerul Ion Manoliu, repar-tizat în acest loc de muncă, îmbină pasiunea pentru muncă cu sentimentul de iubire,

reușind în viață o justă dozare a celor două elemente.

◆ George Mirea, R, XII, 1975, 5, 10; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 92–93.

GUGA Romulus, *Adio, Arizona* (*Spovedania unui naiv făcută în fața unui autor din provincie*), Cluj, Dacia, 1974, 160 p. Roman-parabolă. Autorul trece, o dată cu ≈, într-un registru simbolic (alegoric) al prozei, schițat, de fapt, încă în romanul *Nebunul și floarea*. Romanul este o parabolă a bătrâneții implacabile. Un fapt fantastic declanșează conflictul. Traian S., un om de 45 de ani, găsește în casa sa un alt Traian S., de 60 de ani, care îi comunică primului că el nu mai există. Cel dintâi dispare sau moare. Naratorul, însoțit de bătrânul B. B., îl caută, dar ajunge în final într-o situație similară, de dublu existențial. Pe parcursul căutării, în perimetrul cofetăriei „Arizona” (din Cluj), simbol al tineretii, se petrec tot felul de întâmplări, nu toate semnificative (această aglomerație îl face pe Valeriu Cristea să-l numească pe ~ un „colecționar al amănuntelor insolite”). Suma este o imagine a tineretii pierdute. Personajele sunt nenumărate, iar faptele tratate cu o nostalgie pusă adesea sub semnul ironiei și cinismului. În ansamblu, romanul folosește tehnica inserțiunii fantasticului în real, tentație a prozei mai recente (de tip sud-american).

◆ M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 39, 2; Valeriu Cristea, *O formulă hibridă*, RL, VII, 1974, 42, 10; Liviu Leonte, *Ordine și libertate în roman*, CRC, IX, 1974, 48, 2; Val Condurache, CL, 1974, 11, 6; Ion Buzăși, *Un roman al tineretii și entuziasmului*, TR, XVIII, 1974, 50, 7; Mircea Braga, T, III, 1974, 12, 41–42; Silvia Udrea, VTR, V, 1975, 1, 8; Ungheanu, *Arhipelag*, 162–166; Fănuș Băileșteanu, *Lirism și substanță*, TR, XX, 1976, 24, 6; Cristea, *Domeniul*, 336–340; Cornel Moraru, *Tema dedublării*, VTR, XIV, 1984, 6, 12; Ioan Holban, *Perspectiva morală*, CL, 1985, 9, 5; Constantin Ciopraga, *Sinfonie neterminată*, VR, LXXXI, 1986, 12, 16–25; Cosma, *Romanul*, I, 263–266; Cornel Munteanu, *Romanul opțiunii la ~*, ST, XL, 1989, 6, 49 □ V. și *Nebunul și floarea*, 1970.

GUGA Romulus, *Paradisul pentru o mie de ani*, București, Eminescu, 1974, 334 p.

Roman-parabolă, având ca obiect sensul (nonsensul) celui de-al doilea război mondial și ideea de totalitarism, în general. Acțiunea (adică sugestiile de acțiune, căci un epic propriu-zis nu există) are loc în perioada 1941–1944, într-un oraș de provincie fictiv. Sunt evocate un azil de săraci, un hotel, o gară – în care cineva notează absolut fiecare amănunt, după un principiu declarat, care echivalează cu o teorie a romanului: „Îmi notam toate poveștile ce le auzeam, fie că ele veneau din azilul nostru, fie că veneau din oraș sau de aiurea, convins fiind că într-o zi, chiar dacă nu voi avea eu puțința să scriu cronica lumii în care am trăit, voi povesti cuiva totul, până la cel mai mic amănunt, fie el cât de murdar sau cât de sublim, căci aveam convingerea că ceea ce noi am trăit e o lecție pe care nu trebuie s-o uite nimeni. Și lecția asta trebuie rostită cu toate adevărurile ei și în toate detaliile ei”. Parabolă finală este, așadar, consacrată adevărului despre un tip, despre un spațiu uman: „A-ți construi existența în afara adevărului înseamnă a te condamna la moarte. Aceste sentințe, toate, se execută într-o zi și ce e mai îngrozitor e că ele te lasă în viață”. Încă o dată un colecționar de fapte diverse (ca în *Adio, Arizona*), ~, exprimă în ≈, ironic, voalat, în manieră grotescă, un protest împotriva războiului. Prin interpretare succesivă, ≈ devine astfel un roman politic. Imaginea azilului de săraci conține o parabolă a sfidării „noii ordini” hitleriste, iar Alex, la modul propriu, capătă trăsăturile unui activist, care organizează rezistența patriotică.

◆ M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 39, 2; Liviu Leonte, *Romane politice*, CRC, IX, 1974, 43, 2; Vasile Rășcanu, ≈, DLG, VI, 8, 4; Val Condurache, CL, 1974, 11, 6; Silvia Udrea, VTR, V, 1975, 1, 8; Ungheanu, *Arhipelag*, 162–166; Fănuș Băileșteanu, *Lirism și substanță*, TR, XX, 1976, 24, 6; Ioana Holban, *Perspectiva morală*, CL, 1985, 9, 5; Cornel Munteanu, *Romanul opțiunii la ~*, ST, XL, 1989, 6, 49. □ V. și *Nebunul și floarea*, 1970.

GUSTAV Valentin, *Insula robilor*, București, Ion Creangă, 1974, 260 p. Roman de aventuri, pe tema comerțului cu sclavi negri.

HAIDE Victor, *Viața care ne rămâne*, București, Cartea Românească, 1974, 306 p. Roman de dragoste, având ca temă eforturile unor cupluri de a găsi calea spre iubirea deplină. Mihaela și Doctorul, Cosmina și Șerban suferă continuu din pricina unor neconcordanțe de idealuri, între etos și eros.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVII, 1974, 17, 2; Popa, *Dicționar 2*.

○ **IACOB G.D.**, *Ploua peste Dunăre*, fragment de roman, CL, 1974, 7, 9.

IANCU Ioan, *Acțiunea banana*, Timișoara, Facla, 1974, 252 p. Roman polițist.

◆ Olimpia Berca, ~, O, XL, 1989, 39, 9.

IONESCU Florin Andrei, *Ceaiul de la ora cinci*, București, Eminescu, 1974, 160 p. (Clepsidra). Roman de spionaj.

IONESCU-DUNĂREANU Nicolae, *Movila bătrânului*, București, Ion Creangă, 1974, 356 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru copii și tineret.

ISTRATI Ion, *Satul fără țărani*, Iași, Junimea, 1974, 334 p. Fragmente: *În drum spre sat*, CRC, II, 1967, 19, 6; *Păcatele tinereții*, IL, 1968, 8, 8-39; *Ploaia de foc*, CRC, IV, 1969, 34, 6; *Acasă*, CRC, VII, 1972, 28, 9; *La Poiana Mărului*, CL, 1973, 21, 6-7; *Înainte de furtună*, CRC, IX, 1974, 8, 8-9; *Prima întâlnire*, O, XXV, 1974, 9, 9. Roman de evocare a mediului rural, din unghiul de vedere al unui intelectual care, ridicându-se din sat, nu se poate despărți structural de el. Naratorul, un inginer agronom cu studii la Paris și în țară, participă la colectivizarea și la modernizarea satului. În limbaj, în atitudinea față de evenimente și în comentariile naratorului se sesizează o notă de ironie și autoironie benignă.

◆ Petru Poantă, ST, XXV, 1974, 11, 31; Constantin Ciopraga, *Un nou roman de ~*, CRC, IX, 1974, 49, 2; Voicu Bugariu, *O parodie involuntară*, LCF, XVIII, 1975, 3, 2; **, ~, CL, 1977, 2, 14; □ V. și *Grâu înfrățit*, 1950.

IVANOVICI Dumitru, Alexandru GUȚAN, *Evadarea*, București, Eminescu, 1974, 196 p.

Roman politic. Jenaru, vechi activist, povestește, la rugămintea nepotului său, momente din lupta sa de comunist. Ca muncitor la Atelierele C.F.R. din Turnu-Severin fusese arestat și internat la Târgu-Jiu. Alături de un grup de tovarăși reușește însă să evadeze în preziua actului de la 23 August 1944.

LASCU-MOCANU Lydia, *Din nou acasă*, București, Albatros, 1974, 188 p. Romanul unei aventuri în emigrație. Mara pleacă după soțul ei, Alec, la Paris. Dincolo de strălucirile și tentațiile celebrului oraș încep singurătatea, conștiința faptului că iubirea lui Alec pentru ea n-a supraviețuit despărțirii. Inadaptabilă, Mara se întoarce în țară, singură.

LĂNCRĂNȚAN Ion, *Drumul câinelui*, Cluj, Dacia, 1974, 140 p. Roman politic și psihologic. ~ pune în scenă un caz deosebit: acela al unei mame nevoite să împace doi frați care se dușmănesc de moarte din motive politice. La puțină vreme după terminarea celui de-al doilea război mondial, Mihai, unul dintre frați, intră în serviciile Securității. În schimb Jilu, al doilea frate, revine în țară ca agent „contrarevoluționar” (după ce a fost dat dispărut pe front). Inevitabila lor întâlnire în fața mamei duce la un război mut, „rece”, care se soldează cu omorârea lui Jilu. Mama, stăpânită de dragoste pentru ambii săi fii, e sfâșiată de sentimente antagonice. „Meritul prozatorului este acela de a da dimensiuni mitice și simbolice unui personaj construit după toate regulile realismului” (Sorin Titel).

■ Fragment: *La vie du chien*, tr. de Viorel Vișan, REVR, XXXVI, 1982, 2-4, 107-231.

◆ Liviu Petrescu, *Literatură și viziune*, TR, XXII, 1978, 5, 8; Aurel Dragoș Munteanu, *O cronică a epocii*, LCF, XXIII, 1980, 52, 1, 6; Bugariu, *Analogon*, 157-160; C. Stănescu, *Realitate și baladesc*, RL, XV, 1982, 21, 4; ~, *În treacăt și fără iubire*, SLAST, II, 1982, 47, 9; Brândușa Armanca, O, XXXIII, 1982, 52, 7; Ion Bălu, *Destine umane și implicare în epocă*, RL, XVII, 1984, 30, 8; Irina Petraș, *Valențe ale eroismului în proza contemporană*, ST, XXXV, 1984, 7, 33; Condurache, *Portret*, 128. □ V. și *Cordovanii*, 1963.

LOVINESCU E., *Acord final*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 254 p. (Restituiri, 17). Fragmente: ≈, RFR, V, 1938, 12, 510-530; VI, 1939, 1, 9-37; 2, 248-281; 3, 489-509; 4, 19-37; 6, 494-520. Ed. și pref. de Aurel Sasu. Face parte din ciclul *Bizu*, fiind ultima carte a acestuia. Roman social și psihologic. Personajul principal, Bizu, e pus în fața unor situații delicate, care îi determină retragerea din fața vieții, apărarea prin mizantropie. „Scritorul se angajează într-o problematică și o dezbateră care depășesc interesul strict documentar al celorlalte scrieri, anunțând reluarea vechilor intenții de a se apropia de formula prozei obiective și epopeice” (Aurel Sasu).

◆ Călinescu, *Istoria*, 722-723; Vrancea, *Lovinescu*, 17-49; 50-60; Simion, *Lovinescu*, 583-584; Lucian Raicu, *CREL*, 1981, 4, 54-62; Holban, *Proza*, 139-147; Lăzărescu, *Romanul*, 120-123. □ V. și *Aripa morții*, 1913.

○ **LUMEZIANU Eugen**, *Reîntâlnirea*, O, XXV, 1974, 48, 5, fragment din romanul *Bun găsit după adio*.

LUPULESCU Iosif, *Șansa*, Timișoara, Facla, 1974, 254 p. Fragment: *Secvența 308*, O, XXIII, 1972, 14, 6. Roman social și psihologic. Conține povestea unui grup de tineri hunedoreni care sunt puși să aleagă între a-și părăsi munca de Țelari pentru școli mai înalte sau a rămâne în uzină. Romanul e un test, la care unii răspund mai greu (Sbârcea, un tânăr însingurat și orgolios), alții mai ușor (Aura - unicul personaj feminin). „Prozatorul încearcă să surprindă acel moment de derută, de ușoară dezorientare și buimăceală care intervine adeseori în preziua unei opțiuni” (Sorin Titel).

◆ Al. Covaci, *Șansele unui romancier*, TR, XVIII, 1974, 43, 3; Eugen Dorcescu, O, XXV, 1974, 48, 2; Sorin Titel, *Cărți pentru tineri*, RL, VIII, 1975, 6, 10.

LUSCALOV Petre, *Extraordinarele peripecii ale lui Scatiu și ale prietenului său Babușcă*, București, Ion Creangă, 1974, 128 p. Roman de aventuri, pentru copii. Acțiunea se petrece în Delta.

LUSCALOV Petre, *Iubire interzisă*, București, E.M., 1974. Roman de spionaj.

MANEA Norman, *Atrium*. (*Variante la un autoportret*), București, Cartea Românească, 1974, 340 p. Fragmente: *Casa*, RL, IV, 1971, 27, 18; *Întâlnirea* (romanul e anunțat inițial cu acest titlu), TR, XVI, 1972, 41, 6; *Alături*, LCF, XVI, 1973, 18, 4; *Puteacliul nostru prieten*, VTR, III, 1973, 5, 19; *Duminică*, TR, XVII, 1973, 29, 6; *Pendul*, TR, XVIII, 1974, 1, 7; *Interviul*, LCF, XVII, 1974, 1, 4; *O întâmplare nepetrecută*, ATN, XI, 1974, 1, 8-9. Face parte din ciclul *Variante la un autoportret*. Roman-eseu, având ca pretext reconstituirea biografiei și personalității personajului Rafael Banu. Un destin liniar, modificat doar de capriciul personal, este refăcut din perspectiva multiplă a câtorva colegi, cunoscuți. Personajul, absolvent eminent al liceului, în 1954, renunță să intre la facultate (în București) și alege, de bună voie, munca pe un șantier. Reîncepe apoi studiile, absolvă facultatea și urcă rapid pe scara socială. Dar nu firul epic este important în ≈, ci tehnica scriiturii, având un punct fix, naratorul Dalea Barbu Cristian, și o variabilă, Rafael Banu, puse în relație și cu concursul altor „voci”. Ipoteze și invenții completează biografia discontinuă a personajului. Valeriu Cristea apreciază că „epicul se configurează pâlăitor, intermitent și incert” și că „prin ponderea acestui personaj, spre al cărui chip converg aproape toate liniile cărții, romanul lui ~ dobândește gravitatea unei meditații asupra unei generații”.

◆ Valeriu Cristea, *Proză-anchetă*, RL, VII, 1974, 17, 10; Nicolae Ciobanu, LCF, XVII, 1974, 17, 2; Ion Vlad, *Meditație despre vârste*, TR, XVIII, 1974, 18, 2-3; Silvia Udrea, VTR, IV, 1974, 5, 10-11; Val Condurache, CL, 1974, 7, 6; Cristea, *Domeniul*, 283-286; F. R., *Ipostaze ale mării*, TMS, XV, 1980, 3, 5; Moraru, *Semnele*, 227-229; Gorcea, *Structură*, 129-134; 182-183; I. Holban, *Profiluri*, 251-254. □ V. și *Captivi*, 1970.

MATALĂ D., *Cele patru puncte cardinale*, București, Albatros, 1974, 160 p. Roman social. Patru tineri colegi, absolvind facultatea, sunt repartizați în patru colțuri ale țării.

Manole rămâne în București. Ulterior Șerban, Voicu și Octavian se întâlnesc și-și împărtășesc experiența de viață. Din tot ce-i lega, în final rămân numai amintirile unor prietenii adevărate. Fiecare personaj reprezintă un tip uman specific: „un pragmatic, un idealist, un indolent și un superficial” (Marian Popa).

◆ M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 32, 2; Lucian Alexiu, O, XXV, 1974, 37, 2; Hristea Căndroveanu, *Niște mușchetari fantomatici*, VR, XXVII, 1974, 9, 57–58; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XVIII, 1975, 27, 6; Popa, *Dicționar 2*; Sultana Craia, *Construcție și analiză*, LCF, XXII, 1979, 31, 1; 7.

MICU Mircea, *Semnul șarpelui*, v. *Patima I*, 1972.

MITRU Alexandru, *Bastonul cu mâner de argint. Însemnări dintr-un jurnal de vacanță*, București, Ion Creangă, 1974, 318 p. Roman dedicat pionierilor. Conține jurnalul unei expediții școlare, în care faptele reale se împletesc cu cele imaginare.

MOCANU T. Ion, **Dumitru GROZA**, *Sabia lui Gârneață*, București, Ion Creangă, 1974, 112 p. Roman istoric, pentru copii.

MOLEA Ion, *Fuga de lunga noapte. Roman autobiografic*, București, Eminescu, 1974, 270 p. (Documente de viață). Autorul își povestește viața, începând cu anul nașterii, 1905, continuând cu copilăria, petrecută într-un sat de pe Dunăre, în Mehedintți, trecând apoi la perioada primului război mondial (în care rămâne orfan de ambii părinți). Răzbate în viață, cunoaște boema literară interbelică. Ultimul cap. descrie relațiile sale cu Octavian Goga. Personajele sunt reale, ficțiunea minimă.

MUȘAT I. D., *Microromanul doamnei Stastok*, București, Cartea Românească, 1974, 134 p. Romanul unui destin tragic. O fostă actriță, în vogă înaintea celui de-al doilea război mondial, se confesează autorului, întâlnit în tren, rememorându-și viața zbuciumată (ea și sotul ei sunt victime ale războiului hitlerist), la circa un sfert de veac după eveniment. În final aflăm că eroina a revenit în țară ca să se sinucidă, suferind și de o boală incurabilă.

◆ Magda Ursache, CRC, IX, 1974, 23, 4.

MUȘATESCU Vlad, *De-a v-ați ascunselea. (Jocurile detectivului Conan)*. Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 282 p. (Scorpionul). Roman de aventuri fanteziste și umoristice, având ca personaj de serial pe Al. Conan Doi.

▼ Reprodus în: *Extravagantul Conan Doi*, II, Cartea Românească, 1978.

◆ Valeriu Cristea, *Un prozator jovial*, RL, VII, 1974, 15, 10–11.

NEDEA Stancu, *Vijelie haiducul*, București, Albatros, 1974, 198 p. (Cutezătorii). Roman de haiducie, pentru tineret. Acțiunea se petrece în perioada 1822–1830, în timpul tulburărilor consecutive revoluției lui Tudor Vladimirescu.

NEDELCOVICI Bujor, *Noaptea*, București, Eminescu, 1974, 442 p. Fragmente: *Căinele* (romanul e anunțat ca vol. II al romanului *Fără vâsle*), CL, 1973, 4, 6–7; *Zâmbea neînfrântă...*, LCF, XVI, 1973, 10, 4–5; *Ochi albi*, LCF, XVI, 1973, 34, 4; *Destăinuirea*, TMS, VIII, 1973, 15, 8–9; *Treptele amurgului*, VR, XXVI, 1973, 8, 90–133; *Noapte rece de septembrie*, RL, VI, 1973, 36, 18–19; *Această poruncă*, CL, 1973, 22, 6–7; *Speranța bătrânei Emilia*, VTR, III, 1973, 11, 12–13. Face parte din ciclul *Moștenitorii*, constituit pe parcursul editării vol., împreună cu *Fără vâsle* (1972) și *Grădina Icoanei* (1977). Roman social-politic. ≈ continuă ancheta începută în *Fără vâsle* de către Iustin, personajul central al ciclului, asupra „vinovăției” proprii sale existente, subminată de o origine „nesănătoasă”. Iustin este aici muncitor (șofer) pe un șantier maritim, loc pe care și-l alege ca pe o autopedeapsă, șicanat de trecut. Cu mai multă agresivitate decât în vol. precedent, Iustin interoghează un al doilea „front” de rudenii, mai apropiate în timp, faptele lor înscrinduse între evenimentele de dinaintea și cele din timpul celui de-al doilea război mondial. Ancheta are loc sub forma unui dialog, prin care trecutul este conexat la prezent. De aceea Nicolae Manolescu apreciază că, în ≈, „sunt de fapt două romane în unul singur, destul de stângaci legate”. Treptat, se înțelege

că nu numai faptele înaintașilor sunt „vino-vate” de sinuozitatea destinului personajului principal, ci și contextele istorice în care evoluează. În esență, Justin nu este nici revoltat, nici înfrânt, ci un analist lucid și atent, care nu renunță la lupta sa.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1974.

◆ Nicolae Manolescu, *Evoluția unui romancier*, RL, VII, 1974, 31, 9; M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 31, 2; Magda Ursache, *Argument pentru actual*, CRC, IX, 1974, 37, 4; Lucian Alexiu, O, XXV, 1974, 37, 2; Liviu Leonte, *Obsesia trecutului*, CRC, IX, 1974, 40, 2; Val Condurache, CL, 1974, 10, 6; Alice Mihalcea, FMI, XXVII, 1974, 11, 19; Ion Bălu, *O carte deschisă*, VR, XXVII, 1974, 12, 47–48; Dumitru Micu, *O secțiune într-o lume apusă*, CNT, 1975, 2, 10; Victor Atanasiu, *Talent și formulă epică*, ES, LV, 1975, 19, 49–50. □ V. și *Ultimii*, 1970.

NISIOIU Dragoș, *Sălbăticiunea. Povestire*, Iași, Junimea, 1974, 156 p. O istorie idilică cu animale, braconieri și oameni devotați munților.

◆ Ion Popescu-Sireteanu, CRC, X, 1975, 24, 2; Ilie Guțan, T, III, 1974, 6, 48.

NIȚU Radu, *Vâlva codrului*, București, Albatros, 1974, 182 p. (Cutezătorii). Cu un *Cuvânt înainte* al autorului. Roman istoric și de aventuri, inspirat din viața haiducilor devotați cauzei revoluției lui Tudor Vladimirescu. Galerie pitorească de personaje. Dialog viu, colorat cu elemente folclorice și baladești.

◆ C. Stănescu, *Povești cu haiduci...*, LCF, XVII, 1974, 31, 7; Laurențiu Ulici, *Proză pentru cei mai tineri*, RL, VII, 1974, 42, 11; N. Maria, AST, 1975, 1, 14; Ulici, *Prima I*, 188–189.

NOVAC Constantin, *Adio, Robert!*, București, Eminescu, 1974, 248 p. Fragment: *Risipa de fluturi*, TMS, VI, 1974, 5, 10–11. Roman de atmosferă, conținând povestiri marinărești (lecții de fantezie și aventură), rostite din perspectiva unui fochist de navă, al căror punct central ar fi căpitanul Robert, superior său. Sub raport stilistic, ~ cultivă limbajul colorat și ironia, în evocarea unor întâmplări care oscilează între real și fantastic.

◆ Nicolae Motoc, *Proza ironică*, TMS, X, 1975, 1, 5.

OCHINCIUC Ion, *O noapte în „Venus”*, București, E.M., 1974, 166 p. (Sfinx). Roman de spionaj.

OJOC-BRAȘOVEANU Rodica, *Minerva se dezlănțuie*, București, Albatros, 1974, 310 p. (Fantastic-Club). Roman polițist, cu implicații SF.

◆ C. Ungureanu, *Science fiction*, O, XXVI, 1975, 15, 2.

OJOC-BRAȘOVEANU Rodica, *Plan diabolic*, București, E.M., 1974, 236 p. (Sfinx). Roman polițist.

◆ Anemone Popescu, O, XXV, 1974, 13, 2; Liviu Leonte, *Dürrenmatt și continuatorii*, CRC, IX, 1974, 16, 2; Val Condurache, CL, 1974, 4, 6.

OPREA Ștefan, *Procesul manechinelor*, Iași, Junimea, 1974, 270 p. Roman polițist.

◆ Liviu Leonte, *Dürrenmatt și continuatorii*, CRC, IX, 1974, 16, 2; Val Condurache, CL, 1974, 4, 6; Ilie Guțan, T, III, 1974, 6, 47; Luiza Nicolaescu, *Roman polițist și încă ceva*, DLG, X, 1979, 69–70, 14.

ORLEA Ioana, *Competiția*, București, Cartea Românească, 1974, 208 p. Roman psihologic, despre viața sportivă. Interesul autoarei se îndreaptă către analiza personajelor, în situația limită a mediului competițional.

◆ Nicolae Manolescu, *Două romane*, RL, VIII, 1975, 5, 9; Voicu Bugariu, *Publicistică și literatură*, LCF, XVIII, 1975, 12, 2.

PADINA Rodica, *Gura de lup*, București, E.M., 1974, 214 p. (Sfinx). Roman polițist, cu accente psihologice, militând pentru recuperarea morală a infractorilor.

PANAITESCU Horia, *„Probleme personale”*, București, Cartea Românească, 1974, 140 p. Roman politic. Valeriu Stîhu e un ilegalist confruntat cu perioada „verificărilor” din anii '50. Douăzeci și cinci de episoade scurte, ca niște însemnări de jurnal, schițează câteva aspecte politice și „personale” (erotice) din viața eroului.

◆ Mihai Minculescu, RL, VII, 1974, 30, 9; Ov. S. Crohmălniceanu, ≈, VR, XXVII, 1974, 11, 59-60.

PARDĂU Platon, *Ciudata mișcare a inimii în aprilie*, București, Eminescu, 1974, 322 p. Roman de analiză. Naratorul se lansează într-o lungă confesiune. Este activist de partid într-un județ din nordul Moldovei, ins echilibrat și serios. La cumpăna dintre vârste el intră într-o perioadă de neliniște, de indecizie. Existența sa familială începe să-l nemulțumească. Jubirii soției sale, Livia, îi opune posibila iubire „înfocată” a arhitectei Eva. Frământările îl duc spre un accident, care îl scoate însă din starea de îndoială. După Sorin Titel, prin ≈ autorul se ocupă pentru prima oară de „viața interioară” a eroilor, de etapele unei derute psihologice, împrejurare ce transformă romanul în „cartea unui singur personaj – celelalte fiind episodice sau trăind în funcție de acesta – dar un personaj a cărui derută nu ne lasă indiferenți, prilejuindu-ne un bun prilej de meditație”.

◆ Sorin Titel, *Cazul de conștiință*, RL, VII, 1974, 39, 10; Liviu Leonte, *Romane politice*, CRC, IX, 1974, 43, 2; Mircea Iorgulescu, TR, XVIII, 1974, 44, 2; Val Condurache, CL, 1974, 11, 6; Vasile Chifor, *Note la proza lui ~*, T, IV, 1975, 2, 27; Laurențiu Ulici, REVR, XXIX, 1975, 2, 107-108; Ungureanu, *Proză*, 234-238; Popa, *Dicționar 2*.

PARDĂU Platon, *Mergând prin zăpadă*, București, Cartea Românească, 1974, 172 p. Fragment: *Telefonul*, VR, XXVII, 1974, 11, 8-16. Roman de analiză psihologică. Pe parcursul unei zile este radiografiat cazul de conștiință al cercetătorului științific Haralambie Quintus, de la combinatul de prelucrare a lemnului dintr-un oraș din nordul Moldovei (Suceava). Deși reabilitat, el nu poate uita fapta murdară a unui coleg, Firiică, din cauza căruia a făcut închisoare. Dorința tardivă de răzburare îl tulbură profund. Și acest roman „se realizează prin personaj” (Marian Popa).

◆ Voicu Bugariu, *Realism și parabolă* LCF, XVIII, 1975, 7, 2; Sorin Titel, *Roman-dezbateri*, RL, VIII, 1975, 17, 10; Carmen Vericeanu, CRC, X, 1975, 19, 2; Dumitru Micu, *Proză analitică*, CNT, 1975, 29, 10; Val Condurache, CL, 1975, 8,

5; Roxana Sorescu, ~, *un fabulist contemporan*, VR, XXVIII, 1975, 9, 55-56; Ion Sireteanu, *Găfâiala în proză*, AFT, X, 1975, 11, 230; Popa, *Dicționar 2*. □ V. și *Scara lui Climax*, 1970.

PĂCURARIU Francisc, *Labirintul*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 458 p. Fragmente: *Exodul* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Cronica transilvăneană*), F, VII, 1961, 5, 8-9; 6, 12-13; ≈, ST, XXV, 1974, 6, 20-23. Roman istoric și politic, evocând evenimente din Ardealul ocupat în urma Dictatului de la Viena, între 1940 și 1944. Ziaristul bucu-reștean Sabin Popa, ardelean de origine, revine în Clujul tinereții sale în tipul ocupației horthyste. Cu o conștiință nepervertită de sovini-ism, personajul opune o demnă rezistență manifestărilor de ură națională, dezvoltate sub influența fascismului, al cărui reprezentant este baronul Uhry. Sabin Popa va cădea însă victimă bunei sale credințe, fiind ucis chiar de către Uhry, căruia îi mai acordase o șansă în ultimele clipe ale ocupației. Acțiunea, care implică medii diferite ca naționalitate (maghiari și români), ca apartenență politică (conservatori, fasciști, comuniști), se reconstituie din jurnalul lui Sabin Popa. Autorul face o cronică largă a contextului național și internațional care a marcat epoca, realizând o analiză obiectivă a relațiilor istorice și poli-tice din Transilvania a celor timpuri tragice.

▼ Cluj-Napoca, Dacia, 1976; Cluj-Napoca, Dacia, 1986.

■ *The Labyrinth*, tr. de Eugenia Farea și Andrei Bantaș, București, Univers, 1977; *Labirintus*, tr. de Jánosházy György, Cluj-Napoca, Dacia, 1978; *Dacă Labirintul*, tr. de Anemone Latzina, București, Kriterion, 1983.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1974.

◆ Petru Poantă, ST, XXV, 1974, 8, 30; Romul Munteanu, *Romanul ieșirii din labirint*, RL, VII, 1974, 40, 4; Laurențiu Ulici, CNT, 1974, 43, 10; Al. Căprariu, *De vorbă cu ~*, TR, XVIII, 1974, 43, 8; Nicolae Baltag, *Semnele istoriei*, LCF, XVII, 1974, 46, 2; Mircea Tomuș, T, III, 1974, 11, 40-41; V. Fanache, *Îeșirea din labirint*, ST, XXVI, 1975, 1, 38; Silvia Udrea, VTR, V, 1975, 4, 10; Zaharia Sângeorzan, *Istorie și destin*, CRC, X, 1975, 21, 2; Laurențiu Ulici, REVR, XXIX, 1975,

2, 108–109; Ion Lungu, TR, XIX, 1975, 27, 2; Fănuș Băileșteanu, „*Labirintul*” istoric, RL, VIII, 1975, 46, 4; Zamfirescu, *Permanența*, 256–260; ~, *În orizontul istoriei*, RL, IX, 1976, 20, 3; Mihai Gafița, *Un elogiu al omeniei*, RL, IX, 1976, 22, 5; 11; Constantin Sorescu, *Adevăr istoric și viziune romanească*, LCF, XIX, 1976, 23, 1; 7; Virgil Ardeleanu, ST, XXVII, 1976, 7, 6–9; Dan Zamfirescu, *Omul în „labirintul” evenimentelor*, LCF, XIX, 1976, 34, 3; Eugenia Tudor-Anton, *Labirintul istoriei*, VR, XXIX, 1976, 9, 21–23; Constantin M. Popa, R, XIII, 1976, 11, 7; ***, *Cu ~*, LCF, XX, 1977, 29, 3; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 105–111; Liviu Petrescu, *Literatură și viziune*, TR, XXII, 1978, 5, 8; Dumitru Micu, *Împotriva terorii horthyste*, CNT, 1978, 7, 10; T. Costin, *Un roman al istoriei*, AFT, XIII, 1978, 3, 11; Simion Bărbulescu, ~ – *romanul documentar*, ST, XXIX, 1978, 11, 30; Ardeleanu, *Mențiuni*, 109–122; Popa, *Dicționar 2*, Doina Uricariu, *leşirea din labirint*, RL, XII, 1979, 30, 5; Valentin F. Mihăescu, *Lumina adevărului istoric*, LCF, XXII, 1979, 37, 3; Ion Lungu, ~, ST, XXX, 1, 33; Băileșteanu, *Refracții*, 172–178; Zăciu, *Lancea*, 69–73; ***, *Cu ~*, AFT, XVI, 1981, 4, 5; Popa, *Replay*, 31–34; Tomuş, *Mișcarea*, 196–200; Ion Oarcăsu, *Istorie și literatură: spații epice*, TR, XXVI, 1982, 33, 3; Tudoran, *Nostalgiei*, 214–216; Mihăescu, *Timp și mod*, 121–123; Ion Simuț, *Romanul patriotic*, F, XX, 1984, 7, 6; Mariana Brăescu, LCF, XXVII, 1984, 33, 5; Constantin M. Popa, *Conștiința evenimentului istoric*, R, 1984, 8, 12; Sultana Craia, *Sensurile istoriei*, LCF, XXVII, 1984, 46, 6; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 688–689; Costin Tuchilă, *Perspectiva etică*, CNT, 1985, 20, 12; Nicolae Georgescu, *Logica labirintului*, LCF, XXVIII, 1986, 33, 2; Mikó Ervin, *Cu ~*, TR, XXXI, 1987, 35, 6; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 123–125; I. Rotaru, *O istorie*, III, 588; Mikó, *Întâlnire*, 103–108; Pecie, *Romancierul*, 289–306.

PĂRUȘ Marcel, *Geamandura*, București, Eminescu, 1974, 262 p. Roman de atmosferă, inspirat de periferia unui port dunărean. Din dialogul și din confesiunile a două femei se reconstituie scene disparate din viața unei familii cu tradiții marinărești. Scrierea, presărată cu vulgarități de mahala, nu e lipsită de un anume lirism.

◆ Valeriu Cristea, *Un prozator inegal*, RL, VII, 1974, 19, 10–11; Popa, *Dicționar 2*.

PETRESCU Mircea Alexandru, *Spre toamnă*, București, Albatros, 1974, 198 p. Roma-

nul unui participant la cel de-al doilea război mondial, redactat la persoana I. Personajul luptă pe ambele fronturi și se formează din punct de vedere intelectual și afectiv.

PETRINI Ion, *Vulturul nu suferă lanțul*, București, E.M., 1974, 102 p. Mic roman autobiografic. Autorul, aflându-se în Germania, ca pilot, e arestat de fasciști după 23 August 1944. Face mai multe încercări nereușite de evadare, până ce este eliberat de sovietici dintr-o închisoare din Viena.

POENARU Emil, *Sala de așteptare*, București, Albatros, 1974, 220 p. Fragmente: *Grefierul*, TR, XV, 1971, 18, 8–9; *Mărul de pedeapsă* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Iertarea numită prescripție*), AST, VIII, 1973, 2, 19. Roman-dezbateră asupra relației dintre vinovăția juridică și vinovăția reală. În spațiul închis și oarecum oniric al unei „săli de așteptare”, un procuror criminalist rememorează mai multe cazuri în care cele două tipuri de culpabilitate nu coincid. Faptul pre-dispune la meditație asupra soartei omeniei, în genere.

POP Simion, *Marșul alb*, București, Albatros, 1974, 256 p. Fragmente: ~, TR, XVIII, 1974, 40, 4–5; *Foamea și setea*, RL, VII, 1974, 43, 14–15; *Noapți albe în Carpații albi*, LCF, XVII, 1974, 45, 4. A fost repităr cu titlu schimbat. Roman de război – evocare a luptei revoluționarilor români pe frontul anti-hitlerist. Un student brașovean se înrolează în Divizia „Tudor Vladimirescu” și luptă în Ungaria și Cehoslovacia. Faptele de luptă sunt reconstituite din memorie, cu prilejul unei călătorii turistice în Ungaria.

▼ *Luptătorul fericit și iubirea lui pătimașă*, București, Albatros, 1979.

■ *Héféhér menet*, tr. de Fovró László și Vajda Béla, București, Kriterion, 1974.

◆ Zaharia Sângeorzan, CRC, X, 1975, 8, 2; Aurel Dragoș Munteanu, FC, XXIV, 1975, 8, 16; Mircea Moga, CNT, 1975, 12, 10; Sorin Titel, *O carte despre eroism*, RL, VIII, 1975, 15, 5; Voicu Bugariu, *Adevăratul personaj: evenimentul*, LCF, XVIII, 1975, 16, 2; Popa, *Dicționar 2*; Dan

C. Mihăilescu, LCF, XXII 1979, 48, 6; Nicolae Bârna, *Implicare și ficțiune*, RL, XIII, 1980, 14, 10; Vasile Sălăjan, TR, XXIV, 1980, 33, 2.

POPA Octavian, *Etajul zece*, Timișoara, Facla, 1974, 232 p. Roman de atmosferă. Trei frați, fiii profesorului Topan, fac o analiză a mediului lor de viață. Maxim, Minodora, Margareta, cele trei „voci” ale cărții (în spirit faulknerian), întrețin o stare de neliniște, dar nu și de acțiune. „Există un curent subteran care poartă destinele acestor eroi spre un liman totuși incert. Așadar, proză de atmosferă și de notație, cu izbânzi stilistice, dar și cu limitările pe care genul le presupune” (Sorin Titel).

◆ Nicolae Țirioi, O, XXV, 1974, 22, 2; Sorin Titel, *Proză de notație*, RL, VII, 1974, 29, 10; G. Nistor, T, III, 1974, 7, 37; Eugen Uricaru, ST, XXV, 1974, 8, 52; Marcel Pop-Cornis, ~ – prozator, O, XXVI, 1975, 16, 2; Titel, *Pasiunea*, 45–46.

○ **POPA Mircea**, *Roșu de Hunedoara*, fragment din romanul *Roșu de Hunedoara*, RL, VII, 1974, 12, 18–19.

POPESCU Dumitru Radu, *O bere pentru calul meu*, Craiova, Scrisul Românesc, 1974, 198 p. Fragment: *Doauă sute de ardei*, RL, V, 1972, 42, 16–17. Romanul face parte din ciclul *F*, denumit astfel de critică. În ≈ este continuată ancheta lui Tică Dunărințu (procuror) în legătură cu moartea tatălui său, Horia Dunărințu. Relatarea deviază în fantastic, prin atenta manevrare a unui complex sistem de simboluri. Mișu, calul lui Moise (care pare acum a sprijini ancheta), comunică cu oamenii prin intermediul babei Sevastița. Nicanor este un fel de dispecer al „vociilor” ce se aud la crâșma lui Oprică Mititelu. În dialogul cu calul, cel din urmă se dovedește incomod prin adevărurile pe care le pronunță și, în consecință, se plănuiește exterminarea sa. Structura cărții e mozaicală: Nicolae Manolescu considera ≈ o „sută de povestiri ce se completează, se contrazic sau se suprapun”.

◆ C. Gheorghiuță, R, XI, 1974, 8, 10; M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 35, 2; Emil Manu, SPM, 1974, 197, 2; Nicolae Manolescu, *Bizarerie și pitoresc*, RL, VII, 1974, 41, 9; Liviu Petrescu, *O problematică a „imăginarului”*, TR, XVIII,

1974, 43, 2; Val Condurache, CL, 1974, 10, 6; Mircea Muthu, *Tensiunea tragică*, TR, XVIII, 1974, 45, 3; Mircea Iorgulescu, *Relatare și ficțiune*, RL, VII, 1974, 51, 5; Nicoleta Solomon, DLG, VI, 1974, 9–10, 7; Valentin Tașcu, F, IX, 1974, 12, 3; Serafim Duicu, VTR, IV, 1974, 12, 4; Fănuș Băileșteanu, *Noul roman al lui ~*, VR, XXVIII, 1975, 3, 52; Vasile Chifor, *Aparență și adevăr*, T, IV, 1975, 6, 31–32; Mircea Iorgulescu, *Narativ și dramatic*, VTR, V, 1975, 8, 8–9; Iorgulescu, *Al doilea*, 199–231; Roznovanu, *Dumitru Radu Popescu*, 92–93; 110; 115; 117; 118; 121; 150; 169; 174; 181–182; Tașcu, *Dincoace*, 206; 214–230; Eugen Simion, *Un ciclu românesc*, ATN, XXIV, 1987, 10, 13; ~ interpretat de..., 115–117; 113–115; Ghidirmic, *Proza*, 223–225; Valentin F. Mihăescu, *Le modèle et l'image*, REVR, XLIII, 1989, 2, 78–86; Leonte, *Prozatori*, II, 147–149; Simion, *Scritorii*, IV, 213–216. □ V. și *Zilele săptămânii*, 1959.

POPESCU Petru, *Copiii Domnului. O legendă munteană*, București, Eminescu, 1974, 158 p. (Romanul de dragoste, 87). Cu o pref. a autorului. Fragmente: *Nunta*, CRC, VIII, 1973, 47, 8–9; ≈, R, X, 1973, 12, 17–18. Roman de atmosferă, bazat pe o legendă mânăstirească. ≈ pare a fi un exercițiu al autorului, conceput pe vremea când încheia un ciclu, început cu *Prins*, și își modifica maniera de lucru și sfera de preocupări.

◆ Al. Th. Ionescu, EX, VI, 1974, 4, 4; M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 25, 2; Florin Tudose, AFT, IX, 1974, 6, 17; Val Condurache, CL, 1974, 6, 6; Eugenia Tudor-Anton, ~ și ≈, VR, XXVII, 1974, 7, 53–54; C. Ungureanu, O, XXV, 1974, 31, 2; Al. Călinescu, *Lecturi*, CL, 1974, 8, 15. □ V. și *Prins*, 1969.

POPESCU Tudor, *Turistul singuratic*, București, Eminescu, 1974, 174 p. (Clepsidra). Roman de spionaj.

POPOVICI Doru, *Cântec în extaz. Brigitte Mathieu. Dialoguri și interludii*, București, Albatros, 1974, 200 p. Roman educativ, despre muzica universală contemporană și clasică, conceput pe baza dialogului autorului cu un personaj feminin, Brigitte. Locul acțiunii este Viena, iar dialogul, deși bazat pe fapte concrete, pare imaginat.

◆ Artur Silvestri, RL, VII, 1974, 49, 9; Cornel Țăranu, TR, XIX, 1975, 10, 11.

RADINA Mircea, *Naufragiul „Egretei”*, București, E.M., 1974, 102 p. Mic roman inspirat din realitate, scris în maniera reportajului. Autorul se întâlnește pe puntea unui vas fluvial cu un plutonier major trecut în rezervă, care fusese eroul unei aventuri în Deltă. Se rememorează cum personajul a rezistat viscolului și ghețurilor în timp ce transporta corespondența la un pichet de grăniceri.

◆ Nicolae Baltag, *Eroismul ca datorie morală*, LCF, XVII, 1974, 50, 2.

ROGOZ Georgiana Viorica, *Giumbuș Măgăruș*, București, Ion Creangă, 1974, 98 p. Roman fantezist, pentru copii, conceput în maniera basmului.

SĂLCUDEANU Petre, *Bunicul și doi delincvenți minori*, București, Ion Creangă, 1974, 196 p. (Biblioteca contemporană). Roman de aventuri, din lumea copiilor. Are drept personaj principal pe Bunicul, figură pitorească de detectiv, care apare și în alte romane de ~. Sunt studiate aspecte ale delincvenței minore, din care sunt trase concluzii moralizatoare.

◆ L. Burduja, CRC, IX, 1974, 22, 4; □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SĂLCUDEANU Petre, *Ucenicie printre gloanțe*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 202 p. Roman de aventuri cu tentă politică, având la bază un scenariu de film. Comunistul Mihai Roman, eliberat din lagărul de la Târgu-Jiu, este numit, imediat după 23 August 1944, comisar-șef al poliției dintr-un mare oraș. Cartea descrie greutățile întâmpinate de erou în lupta cu „forțele reacțiunii”, cu speculanții etc., oferind un caz de formare din mers a unui om al „zilelor noi”.

□ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SĂLCUDEANU Petre, *Un bunic și o biată aventură*, București, Albatros, 1974, 224 p. (Aventura, 20). Roman polițist, având în centru figura detectivului supranumit Bunicul, personaj prezent și în alte cărți de același gen ale autorului.

▼ Reprodus în: *Un biet bunic și o biată cinste*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980.

◆ Anemone Popescu, O, XXV, 1974, 13, 2; Val Condurache, CL, 1974, 4, 6. □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SĂRARU Dinu, *Niște țărani*, București, Eminescu, 1974, 254 p. Apărut mai întâi în f.rev. FC, XXIII, 1974, nr. 11–20. Fragmente: ≈, RL, VII, 1974, 26, 14–15; *Casa din valea cu pietrele*, LCF, XVII, 1974, 30, 4. Roman rural și politic. Problema țăranilor este tratată din unghiul frământărilor specifice perioadei de după cel de-al doilea război mondial. Procesul de „conștientizare”, mai lent, al țăranilor, intră în conflict cu unii reprezentanți mai violenți ai administrației noi. Personajele sunt săteni din Cornul Caprei, sat oltenesc, între care se disting Năiță Lucian și Pătru „cel scurt”, care parcurg împreună evenimentele din preajma colectivizării agriculturii și retrăiesc fapte comune din războiul trecut. Cu timpul, neînțelegerile se șterg, în parte datorită tactului unor activiști de origine țărănească. Pe lângă acțiunea puternică, ≈ se impune prin pitorescul limbajului, reflectând modalitățile specifice de gândire ale oamenilor din acea zonă a țării. ~ mărturisește că mare parte dintre personaje și fapte sunt reale.

▼ Cu o postf. a autorului, București, Eminescu, 1978.

■ *Rokavadászat*, tr. și postf. de Beke György, București, Kriterion, 1983.

● Premiul rev. „Săptămâna”; Premiul „Ion Creangă” al Academiei pe anul 1974.

◆ E. M., SPM, 1975, 214, 2; Romulus Diaconescu, *Timp obiectiv – timp subiectiv*, R, XII, 1975, 1, 9; Mihai Pelin, *Rădăcirea în istorie*, R, XII, 1975, 1, 9; Petre Anghel, *Temeliile unor țărani*, R, XII, 1975, 1, 9; Valeriu Răpeanu, R, XII, 1975, 1, 9; Voicu Bugariu, *Mersul inexorabil al istoriei*, LCF, XVIII, 1975, 5, 2; C. Stănescu, *Țăranii ca țărani*, LCF, XVIII, 1975, 6, 7; Laurențiu Ulci, *Un talent epic...*, RL, VIII, 1975, 7, 11; C. Ungureanu, *Țăranii și ceilalți*, O, XXVI, 1975, 7, 2; Dumitru Micu, *Un nou roman țărănesc*, CNT, 1975, 9, 10; Val Condurache, CL, 1975, 2, 5; Nicoleta Solomon, DLG, VII, 1975, 1–2,

- 4-5; Aurel Dragoș Munteanu, *Voluptatea povestirii*, LCF, XVIII, 1975, 9, 1; 6; Liviu Leonte, *Tradițional și modern în proză*, CRC, X, 1975, 14, 2; Al. Căprariu, TR, XIX, 1975, 15, 5; M. Lăzureanu, F, XI, 1975, 4, 2; George Eliade, ≈, VTR, V, 1975, 12, 10; Ulici, *Prima I*, 193-195; Dan Mutașcu, *Niște țărani adevărați*, SPM, 1976, 285, 3; Eugen Barbu, LCF, XIX, 1976, 21, 6; 23, 6; 24, 6; 25, 6; SPM, 1976, 290, 3; Dan Zamfirescu, *Marginalii la două romane*, SPM, 1976, 317, 2; Cornelia Djigola, *Cu ~*, ALFL, 1977, 76-77; Zaharia Sângeorzan, *Critic și romancier*, TR, XXI, 1977, 5, 7; Hristu Căndroveanu, *Între clipă și eternitate*, RL, X, 1977, 16, 11; Ioan Adam, *Romanul și dialectica existenței*, ST, XXVIII, 1977, 9, 48-49; Popa, *Dicționar 2*; Ion Vlad, *Mărturia romanului*, TR, XXII, 1978, 4, 2; Pompiliu Marcea, ≈ și un personaj, RL, XII, 1979, 15, 5; M. Ungheanu, *Demnitatea unei lumi*, LCF, XXII, 1979, 46, 8; Arion, *Interviuri*, 243-253; Cornel Ungheanu, *Drumul către personaje*, RL, XIII, 1980, 40, 4; Pop, *Perimetru*, 273-279; Traian Podgoreanu, *Starea de alegere*, RL, XX, 1987, 12, 4; Cornel Moraru, *Romanele toamnei roșii*, VTR, XI, 1981, 3, 3; Piru, *Debuturi*, 94-96; Valeriu Răpeanu, *Virtuțile neliniștii*, RL, XV, 1982, 5, 11; Grigore Smeu, *Simbolul zidirii*, RL, XV, 1982, 34, 4; Iorgulescu, *Ceara*, 238-240; Marcea, *Varietăți*, 257-260; ***, ≈ *dramatizat de Cătălina Buzoianu*, RL, XVI, 1983, 10, 17; Constantin Popovici, Ștefan Năstăsescu, *Persoanaje ale romanului românesc interpretate de...*, RL, XVI, 1983, 21, 19; L. Kalustian, FC, XXXIII, 1984, 1, 22; Valentin F. Mihăescu, *Un Țăran*, LCF, XXVII, 1984, 41, 3; 6; Ștefan Borbely, *Învingători și învinși*, VTR, XIV, 1984, 10, 6; Henri Zalis, *Complexitate și contemporaneitate*, LCF, XXVII, 1984, 47, 6; Moraru, *Textul*, 155-156; Odangiu, *Romanul*, 132-136; Gheorghe Glodeanu, ~ sau *resurrecția tradiției*, F, XXI, 1985, 4, 5; Craia, *Orizonturi*, 261-264; Val Condurache, *Între istorie și ficțiune*, CRC, XXII, 1987, 17, 4; Ioan Holban, *Demersul umanist al literaturii*, CRC, XXII, 1987, 30, 4; I. Rotaru, *O istorie...*, III, 865-867; Constantin Sorescu, ~, un *retor cu vervă al francheții*, SLAST, VIII, 1988, 21, 9; Gheorghe Glodeanu, *Valențele romanului politic*, TR, XXXII, 1988, 49, 4; Cosma, *Romanul*, I, 149-150; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 344-350; Ștefan Agopian, *De la = la „iarba vântului”*, RL, XXII, 1989, 11, 12-13. □ Anonymus Notarius, ~, ALCF, 1982, 23-24; Mariana Brăescu, *Confesiuni esențiale*: ~, SLAST, II, 1982, 30, 3; 10; Marcea, *Concordanțe*, 28; Răpeanu, *Memoria*, 93-103; Octav Buruiană, *Cu ~*, SLAST, V, 1985, 10, 3; Neagu, *A doua*, 105-140; Ungureanu, *Proza*, 720-726; Tatiana Mihut, *Dimensiunea unui timp istoric în romanele lui ~*, ATN, XXIII, 1986, 4, 6.
- SÂRBU Stelian**, *Eu am ucis moartea*, București, E.M., 1974, 182 p. (Sfinx). Roman polițist.
- ◆ Anemone Popescu, O, XXV, 1974, 13, 2.
- SFINTESCU Rodica**, *Nașterea bărbaților*, București, Cartea Românească, 1974, 366 p. Roman social, realizat din două tipuri de povestiri: un episod de dragoste nereușită, între un inginer matur, cu trecut aventuros, și o folcloristă cu comportament straniu și orgolios, și un episod de viață colectivă, pe un șantier. Anton Mihalcea parcurge aceste două șiruri de întâmplări, decupate dintr-o realitate credibilă, despărțite practic ca însemnătate psihologică. Bogdana e o fire de artist, care nu se poate adapta la stilul concret al lui Anton. Romanul reprezintă o lungă confesiune a acestuia din urmă, în care își găsește loc un dialog continuu între cei doi parteneri, dar și discuții cu temă exterioară. Autorul nu trage concluzii, ci prezintă o situație psihosocială.
- ◆ Valeriu Cristea, *Rigorile literaturii de actualitate*, RL, VII, 1974, 52, 10; Cristea, *Domeniul*, 348-351; Popa, *Dicționar 2*.
- SIMON Al.**, *Grăunțele de grâu, când cade pe pământ*, București, Eminescu, 1974, 194 p. Fragment: *Lacul*, LCF, XVI, 1973, 43, 4. Roman de autoanaliză psihologică. Maria Vișinoiu, membră a partidului comunist din ilegalitate, femeie din specia celor puternici, suferă, după pensionare, de o boală grea și incurabilă. Viața ei până la moarte e un prilej de luptă cu suferința. În același timp, împrejurarea constituie un prilej de rememorare a unor fapte de viață demnă, consacrate familiei și țării. Se desprind, din analiză, deosebită față de generația copiilor ei, mult mai siguri pe destinele lor, dar și mai imprudenți. ≈ este o lecție de etică individuală.
- ▼ *Le Départ*, tr. de Andrée Fleury, REVR, XXIX, 1975, 3, 32-60.
- Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1974.

◆ Sorin Titel, *Un roman analiză*, RL, VII, 1974, 16, 10; Mircea Iorgulescu, LCF, XVII, 1974, 16, 2; Sorin Titel, REVR, XXVIII, 1974, 4, 129–130; Liviu Leonte, *Romanul unei generații*, CRC, IX, 1974, 18, 2; Radu Enescu, F, X, 1974, 5, 3; 11; Val Condurache, CL, 1974, 6, 6; Eugen Uricaru, ST, XXV, 1974, 6, 49; Mircea Constantinescu, *Pe suprafața accidentată a memoriei*, VR, XXVII, 1974, 8, 46–47; Silvia Udrea, VTR, IV, 1974, 9, 8; Sultana Craia, *Sensurile implicării*, LCF, XIX, 1976, 34, 3; Titel, *Pasiunea*, 118–129; Popa, *Dicționar 2*.

SIMIONESCU Emil, *Asediații*, București, Ion Creangă, 1974, 220 p. Roman de aventuri, pentru tineret, inspirat din evenimentele războiului antifascist. Acțiunea se desfășoară în timpul atacului asupra unui castel ocupat de nemți, în care câțiva savanți erau sechestrați și puși să lucreze pentru mașina de război germană. Asediatorilor li se asociază un copil, Gelu, care dă dovadă de eroism.

◆ Laurențiu Ulici, *Proză pentru cei mai tineri*, RL, VII, 1974, 42, 11; Ulici, *Prima I*, 197–199.

SIMU Octavian, *Lumină târzie*, București, Eminescu, 1974, 256 p. Fragment: *Întâlniri*, RL, IV, 1971, 38, 18–19. Roman de dragoste. Iubirea dintre sculptorul Panu Șerban și Olga pare fragilă, deoarece fata nu suportă ideea că iubitul ei, în urma unui accident, ar putea rămâne invalid. Întâmplarea face ca prietenul cel mai bun al artistului să fi avut de suferit datorită aceleiași ființe. Durerea comună cimentează o durabilă prietenie.

◆ Valeriu Cristea, *Fluctuații stilistice*, RL, VII, 1974, 38, 10; Val Condurache, CL, 1974, 12, 6; Popa, *Dicționar 2*.

SMEU Grigore, *Grădina înclinată*, București, Cartea Românească, 1974, 156 p. Fragment: *Umbre în flăcări*, CL, 1972, 17, 6. Roman de analiză psihologică, tratând un caz de boală incurabilă. Profesorul de fizică Anton Firiza trăiește timp de doi ani drama conștientizării acestei stări tragice. Rememorarea copilăriei, a căsniciei reușite alături de Ceana, a chipului mamei nu-l pot înșenina, cu tot efortul său de a se desprinde din regresivitatea psihică.

◆ Toma Roman, RL, VII, 1974, 33, 9; Mircea Iorgulescu, TR, XVIII, 1974, 52, 10; Vasile Chifor, *Între luciditate și reflecție*, T, III, 1974, 12, 41; Val Condurache, CL, 1975, 1, 6; Popa, *Dicționar 2*.

SOLESCU Ioana, *Epilog pentru alții...*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 200 p. (Scorpi-onul). Roman polițist.

◆ Radu Șt. Mihail, CRC, IX, 1974, 27, 4.

STERE-CHIRACU Lola, *Pribeagul*, I, București, Albatros, 1974, 214 p. (Cutezătorii), II, București, Albatros, 1975, 264 p. (Cutezătorii). Roman istoric, inspirat din luptele pentru tron de la curtea Țării Românești, la sfârșitul secolului al XVI-lea. În centrul acțiunii stă Dimitrie-Petru, fiul lui Pătrașcu-Vodă cel Bun, care timp de mai mulți ani pribegește pe la curțile Europei și la Poartă pentru a recuceri tronul pierdut de familia sa. În 1583 ajunge domn, sub numele de Petru Cercel. În vol. al II-lea este descrisă domnia sa, în care țara a cunoscut o perioadă de înflorire economică și culturală.

◆ Nicolae Baltag, LCF, XVII, 1974, 27, 2; Marta Cuibuș, REVR, XXXI, 1977, 2, 125–126.

O STOICA Octavian, *Acum și pe lumea aceasta*, fragment din romanul *Zăpadă firavă de noiembrie*, LCF, XVII, 1974, 11, 4–5.

STOICIU Constantin, *Trufie*, București, Cartea Românească, 1974, 432 p. Fragmente: *Muntele*, RL, II, 1969, 31, 19–20; *Despărțirea de Rinaldo*, RL, II, 1969, 50, 18–19; *Melodii aduse de vânt*, RL, III, 1971, 35, 16–17; ≈, RL, V, 1972, 24, 14–15. Roman social, cu implicații psihologice. Rinaldo Repan se întoarce de pe frontul celui de-al doilea război mondial și intră într-un proces complex de transformare. Ascendența sa burgheză, cu tradiții rigide, ardelen (obsesia destinului bunicului Milea Repan e puternică), îi provoacă mari greutatea în încercarea de a se adapta la cerințele noii societăți, lansate de comuniști. Pentru a se putea transforma, personajul, asistat îndeaproape de către povestitor (ca martor), caută mediile cele mai „grele”, șantiere muncitorești, comunități îndoctrinate etc. Procesul e lent și nu lipsit de obstacole.

◆ Sorin Titel, *Un debut în roman*, RL, VIII, 1975, 1, 10; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XIX, 1976, 12, 6; Mihai Gafița, CRC, X, 1975, 17, 2; Ungheanu, *Arhipelag*, 167-170; Iorgulescu, *Scritori*, 248-250.

STRUȚEANU Alexandru, *Fluturii albi mor spre sfârșitul verii*, București, Eminescu, 1974, 288 p. (Romanul de dragoste, 95). Roman de spionaj (din timpul războiului) și, totodată, un roman de dragoste. Căpitanul Toni, înșărcinat cu misiuni diplomatice pentru pregătirea actului de la 23 August 1944, scrie un jurnal, încheiat brusc la data de 15 august, protagonistul și tânăra sa logodnică, Lili, fiind împușcați de nemții care fugeau.

◆ C. Ungureanu, *Romane de dragoste*, O, XXVI, 1975, 13, 2.

SUCIU Gheorghe, *Botează-mă cu pământ*, București, Cartea Românească, 1974, 414 p. Fragmente: *Cornelia* (romanul e anunțat cu titlul *Laocoon*), ALL, 1973, 193-197; *Frucl de iarnă*, LCF, XVI, 1973, 4, 5. Proiectat ca prim vol. dintr-un ciclu nerealizat, cu titlul *Adio, domnilor țărani*. Roman rural. Ciclul ar fi trebuit să reconstituie o lungă perioadă din viața țăranimii ardeleni. Intenția de frescă e schițată în ≈ prin descrierea a trei generații ale familiei Picu (dintr-un sat de lângă orașul Cetatea Veche = Alba-Iulia). Nicolae, Aron și Nicky Picu formează o unitate, în sensul ilustrării unui destîn unic (astfel se explică intenția de a da cărții titlul *Laocoon*). „Bătrânul” face parte din specia „putermicilor”, căci e în stare să plece în America între cele două războaie. Față de fiul său Aron nutrește o „dragoste rea” (Sorin Titel), în sensul unei „răceli” de tip educativ. Nicky însă îi seamănă și astfel iubirea familială se regăsește peste timp. Romanul ajunge cu acțiunea până prin deceniul 7 al sec. XX, când Nicky devine student. Deocamdată satul, ca fundal social, apare mai puțin limpede conturat, deși câteva personaje din afara cadrului strict al familiei încep să se exprime (Nicodim Rusale, de pildă). Se cristalizează însă psihologia „clanului” rural, forța de citadelă a familiei.

● Premiul Comitetului Central al U. T. C. pe anul 1974.

◆ Mircea Iorgulescu, LCF, XVII, 1974, 14, 2; M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 20, 2; Eugenia Tudor-Anton, *Adio, domnilor țărani!*, VR, XXVII, 1974, 6, 50-51; Val Condurache, CL, 1974, 6, 6; Sorin Titel, *Un roman ambițios*, RL, VII, 1974, 37, 10; Vasile Chifor, *Dimensiunea unei ambiții*, T, III, 1974, 12, 40; Ion Budescu, LCF, XVII, 1975, 6, 3; Victor Atanasiu, *Talent și formă epică*, ES, LV, 1975, 19, 49-50; Ungheanu, *Arhipelag*, 208; Popa, *Dicționar 2*: Tudor-Anton, *Ipostaze*, 229-232; Iorgulescu, *Scritori*, 250-252; Marian Vasile, *Speta și varietatea*, LCF, XXVII, 1984, 41, 3; 10; Sultana Craia, *O vârstă a lumii rurale*, LCF, 1986, XXVIII, 13, 3; I. Rotaru, *O istorie*, III, 887-888.

ȘERBU Valentin, *Baltazar*, în vol. *Figuranții*. *Baltazar*, București, Cartea Românească, 1974, p. 199-305. Romanul unui personaj, *Baltazar*, ~ realizează un portret-fiziologie, în gen ironic, al unui individ fără orizont. Dramă închisă, într-o lume contrafăcută, aproape ireală. Proză manieristă.

◆ Virgil Ardeleanu, ST, XXVI, 1975, 1, 34-35; Nicolae Motoc, *Proza ironică*, TMS, X, 1975, 1, 5; Sorin Titel, *Între satiră și fantastic*, RL, VIII, 1975, 20, 10; Valentin F. Mihăescu, *O privire ironic-moralizatoare*, LCF, XVIII, 1975, 37, 2; I. Peianov, O, XXVI, 1975, 46, 2; Valentin Tașcu, *Ingeniozitate și risc în proza limitativă*, ST, XXVII, 1976, 7, 46-47; Titel, *Pasiunea*, 127-129; Ardeleanu, *Mențiuni*, 151-156.

ȘERBU Valentin, *Figuranții*, în vol. *Figuranții*. *Baltazar*, București, Cartea Românească, 1974, p. 7-195. Roman de familie. Descrie un fel de „prăbușire a casei”... *Vesper*, urmărită cu cinism. O familie și cățiva chiriși trăiesc drama unei existențe insignifiante, a vieții fără orizont.

◆ Virgil Ardeleanu, ST, XXVI, 1975, 1, 34-35; Nicolae Motoc, *Proza ironică*, TMS, X, 1975, 1, 5; Sorin Titel, *Între satiră și fantastic*, RL, VIII, 1975, 20, 10; Valentin F. Mihăescu, *O privire ironic-moralizatoare*, LCF, XVIII, 37, 2; I. Peianov, O, XXVI, 1975, 46, 2; Valentin Tașcu, *Ingeniozitate și risc în proza limitativă*, ST, XXVII, 1976, 7, 46-47; Titel, *Pasiunea*, 127-129; Ardeleanu, *Mențiuni*, 151-156.

ȘTEFAN Gheorghe, *Jocul nu mai are rost*, București, Albatros, 1974, 252 p. (Aventura). Roman polițist.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Așteptarea aproapelui*, Iași, Junimea, 1974, 302 p. Fragmente: *Maria*, TR, XVII, 1973, 50, 2; *Începutul nopții*, CRC, VIII, 1973, 51, 8-9; 13; *Ioana*, RL, VII, 1974, 2, 18-19; *Iarna care nu se mai întoarce*, LCF, XVII, 1974, 4, 4-6. Roman erotic, comentat de către narator (la persoana întâi) și sub aspect politic ori psihologic. Trei episoade de iubire, cu Magdalena, Ioana și Maria, constituie tot atâtea eșecuri în timp. Primul este motivat de imoralitatea femeii. Al doilea se datorează unei neînțelegeri spirituale. Al treilea, cel pe care îl confesează personajul, la vârsta de 50 de ani, nu se mai explică decât prin diferența de vârstă dintre parteneri. Acum Andrei Pătrașcu, naratorul, ajunge director al Institutului de Cercetări Medicale, în care avusese de suferit mai înainte. Tabloul social, politic și erotic e completat cu o secvență de familie. Fratele și tatăl lui Andrei sunt, la rândul lor, victime ale conjuncturilor social-politice. Teza lui ~ ar fi că toate aceste destine sunt conexe, se influențează reciproc pe scara timpului. Roman dens, solid construit.

◆ Al. Andriescu, CRC, IX, 1974, 15, 2; Mircea Iorgulescu, LCF, XVII, 1974, 17, 2; Sorin Titel, *Un roman al actualității*, RL, VII, 1974, 20, 10; Liviu Petrescu, *Romanele memoriei*, TR, XVIII, 1974, 20, 3; Ion Vlad, *În căutarea unui portret*, TR, XVIII, 1974, 22, 2; C. Ungureanu, O, XXV, 1974, 22, 2; M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 22, 2; Valentin Firănescu, AFT, IX, 1974, 6, 17; Mihai Dinu Gheorghiu, DLG, VI, 1974, 4-5; Silvia Udrea, VTR, IV, 1974, 7, 6; T. Tihan, *Romanul unei conștiințe patetice*, ST, XXV, 1974, 8, 25; Victor Atanasiu, *Romanul unei conștiințe încercate*, VR, XXVII, 1974, 9, 55-56; Andriescu, *Relief*, 209-214; Grigore Smeu, *Autenticitate artistică*, CRC, X, 1975, 12, 2; Mihai Minculescu, REVR, XXIX, 1975, 1, 108; Ungheanu, *Arhipelag*, 192-207; I. Rotaru, *O istorie*, III, 897. □ V. și *Zei obosiți*, 1969.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Speranța care ne rămâne*, I, București, Eminescu, 1974, 272 p. Fragmente: *Primul drum spre Adam*, CRC, IX, 1974, 28, 5; *Ultima vară a lui Adam*, RL, VII, 1974, 30, 14-15; *Profesurii și moartea*, VR, XXVII, 1974, 7, 3-11; ≈, CL, 1974, 8, 8-9; *Ultima întâlnire*, DLG, VI, 1974, 6-7,

9; II, București, Eminescu, 1977, 288 p. Fragmente: *Începuturi de toamnă și de viață*, TR, XX, 1976, 31, 5; *Prima întoarcere*, CL, 1977, 1, 13. Roman social, evocând un larg arc de timp, încheiat în urma colectivizării. Deși acțiunea se desfășoară numai în perimetrul orașului P. și în comunele alăturate, ecourile ei ajung până în Banat, în București și chiar în Uniunea Sovietică. Timpul primului vol. aparține celui de-al doilea război mondial. Colectivitatea orașului P. este puternic zguduită de efectele războiului. În centrul masei umane stă personajul Teodora Medaru, femeie cu un caracter puternic, plină de demnitate. Ea își pierde soțul în primul război mondial, apoi pe cei doi fii, Luca și Adam, în al doilea. Neptul ei, Luca, fiul lui Luca, rămâne unica sa speranță de viață. Un șir de neșanse urmărește și alte personaje: Cezara, soția lui Adam, Luiza, soția lui Luca, cărciumarul Agop ș.a. În vol. al doilea figura Teodorei se retrage în umbră, dominând doar simbolic colectivitatea. Un alt personaj ocupă acum centrul acțiunii, Nicolae Crăiescu, tip de dezorientat, purtat de patima oarbă pentru o femeie, Nastasia. Aceasta se mărită cu un unchi al lui Nicolae. Urmează o suită de întâmplări la limita senzaționalului. Ioana, femeie cu care Nicolae se însoară, se sinucide, soțul Nastasiei este ucis. Nicolae, numit instructor de partid, se alătură grupurilor de rezistență din munți. În final toți își primesc pedepsele. Neschimbată a fost în tot acest timp statura Teodorei. Autorul are „vocație de povestitor” (Nicolae Manolescu), adună materie imensă pe un spațiu relativ restrâns, comentează divers, provoacă răsturnări de situații, urmărind permanent (uneori prin scene erotice) menținerea atenției cititorului. Dar, deși uezază de unele mijloace moderne, proza lui rămâne obiectivă, realistă.

◆ Nicolae Manolescu, *Două romane*, RL, VII, 1974, 37, 9; Al. Andriescu, CRC, IX, 1974, 39, 2; Nicolae Baltag, LCF, XVII, 1974, 39, 2; Ion Groșan, EX, VI, 1974, 9-10, 12-13; Dumitru Micu, *Un roman al încrederii în viață*, CNT, 1974, 46, 10; Petru Poantă, ST, XXV, 1974, 11, 31; Victor Atanasiu, *Talent și formulă*, ES, LV, 1975, 19, 49-50; C. Trandafir, *Din spatele frontului*,

VR, XXVIII, 1975, 5, 47–48; Val Condurache, CL, 1977, 4, 7; Al. Andriescu, CL, 1977, 10, 6–7; Mihai Dinu Gheorghiu, CRC, XIII, 1978, 5, 4; Cosma, *Romanul*, I, 184. □ V. și *Zei obosiți*, 1969.

ȘTEFĂNESCU Al. I., *Omul de duminică*, București, Cartea Românească, 1974, 128 p. Roman politic și social. Urmărește frământările din anii de după 23 August 1944, din perspectiva ziaristului Patriciu Avram (Patrick Abrahams). De la un moment dat, experiența epocii devine experiență personală.

◆ C. Ungureanu, O, XXV, 1974, 15, 2; Mihai Minculescu, RL, VII, 1974, 17, 9; Val Condurache, CL, 1974, 6, 6; Popa, *Dictionar* 2.

ȘTEFĂNESCU Tudor, *Zile fierbinți*, București, Albatros, 1974, 168 p. Cu un *Cuvânt înainte* de Mihai Cruceanu. Roman autobiografic, cuprinzând memoriile, ușor literaturizate, ale lui ~, din anii 1944–1950, când acesta a fost primar al cartierului bucureștean Militari, cel dintâi primar comunist ales de către popor. Narațiunea consemnează fapte pline de entuziasm și curaj, personajele fiind în mare parte reale.

TĂNASE Nicuță, *Destăinuirea marilor secrete*, București, Ion Creangă, 1974, 164 p. Roman inspirat din viața copiilor și dedicat lor. Acțiunea pornește, se pare, de la un caz de abandon. Cornel Dumbanu, personajul principal, un copil inteligent, își caută mama. Atenuat de fantezia autorului, tragismul situației este ocolit și prin turnura aventuroasă ce se dă investigației.

TĂNĂSACHE Ilie, *Amiralul și pirații*, București, Ion Creangă 1974, 278 p. Roman de aventuri, pentru tineret. Un grup de copii participă, ca într-un fel de joacă, la acțiuni militare pe Dunăre.

TECUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu și identificarea*, Timișoara, Facla, 1974, 288 p. Roman polițist, având în centru figura căpitanului Apostolescu, personaj de serial. Relatează anchetarea unor crime comise de un criminal internațional.

O TEODORESCU Ion Dumitru, *Onoare tiranică și izbândă*, fragment din romanul

Onoare tiranică și izbândă, O, XXV, 1974, 38, 5.

THEODORU Radu, *Vulturul* IV, v. *Vulturul* I, 1971.

TITEL Sorin, *Țara îndepărtată*, București, Eminescu, 1974, 236 p. Fragmente: *Frumoasele zile de vară*, RL, II, 1969, 44, 15; 18–19; *Frumoasele zile de vară*, RL, IV, 1971, 38, 16–17; *Frumoasele zile de vară*, AST, VI, 1971, 11, VIII–IX; *Scrisori*, RL, IV, 1971, 50, 18–19; *Ana Țona și gemenii*, CL, 1972, 9, 6; *Sfârșitul verii*, ARG, VII, 1972, 9, 6; *Întâmplări cu soldați*, LCF, XV, 1972, 43, 4; *Frumoasele zile de vară*, TR, XVI, 1972, 50, 6–7; *Ce zi frumoasă, spuse mama*, LCF, XVI, 1973, 9, 5; *Drumul spre școală*, RL, VI, 1973, 16, 18–19; *Frumoasele zile de vară*, ATN, X, 1973, 4, 10–11; *Umbrele verii* (romanul e anunțat inițial cu acest titlu), TMS, VIII, 1973, 13, 8–9; *Bantu*, CL, 1973, 13, 6–7; *Tristețea oglinzilor*, LCF, XVII, 1974, 1, 5; 9; *Umbrele verii*, VTR, III, 1973, 1, 13; ~, O, XXV, 1974, 18, 9. Proiectat ca prim vol. dintr-un ciclu nerealizat, cu titlu neprecizat. Roman memorialistic, vizând o complexă analiză socială și psihologică. Andrei, personajul principal, își evocă anii de liceu petrecuți într-un oraș bănățean, după cel de-al doilea război mondial. Acestor amintiri le răspund mai multe „voci”, a mamei, a servitoarei Eva Nada. „Dialogurile” aduc în discuție evenimente din războiul care tocmai se încheiasă. Tehnica romanescă e din nou ingenioasă și modernă. „Într-un chip indirect reflectat, dar percutant, luăm act de evenimentele și problemele politice ale aceluia interval istoric. ~ are darul de a sugera prin mici detalii, prin scurte episoade răzlete – întregul” (Valeriu Cristea). Asupra aceleiași tehnici narative se oprește și Marian Popa: „Simultaneizări postjoyciene, intervertiri de timpuri, planuri și personaje cu materialul povestirilor inițiale în ≈”.

▼ *Țara îndepărtată. Pasărea și umbra*, București, Eminescu, 1989, cu o postf. de Vasile Popovici.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1974.

◆ Valeriu Cristea, *Realismul sentimental și poetic*, RL, VII, 1974, 21, 10; M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 23, 2; Val Condurache, CL, 1974, 8, 6; Ion Vlad, *Narațiunea românească*, TR, XVIII, 1974, 37, 2; Nicolae Ciobanu, *Modernitatea viziunii românești*, LCF, XVII, 1974, 39, 3; Valeriu Cristea, REVR, XXIX, 1975, 1, 110-111; G. Dimisianu, *Polivalența realului*, LCF, XVIII, 1975, 45, 1; 7; Ciobanu, *Incursiuni*, 156-160; Ungheanu, *Arhipelag*, 192-207; Doina Uricariu, *Polivalența realismului*, LCF, XIX, 1976, 28, 2; Cristea, *Domeniul*, 253-257; Ion Vlad, *Mărturia romanului*, TR, XXII, 1978, 4, 20; Ciocărlie, *Eseuri*, 44-45; 55-56; 59-60; 70-71; Simion, *Scriitori*, III, 537-539; Gheorghe Glodeanu, *Lunga călătorie a prozatorului*, ST, XXXVII, 1986, 2, 30; I. Holban, *Profiluri*, 109-111; Ion Bogdan Lefter, „*Personajul*” *vieții și al operei*, RL, XXII, 1989, 22, 4; Gheorghe Glodeanu, *Spațiul confesiunii*, F, XXV, 1989, 7, 5. □ V. și *Reîntoarcerea posibilă*, 1966.

TRICOLICI Chiril, Marele premiu, București, Ion Creangă, 1974, 388 p. Roman pentru copii, inspirat din activitatea pionierilor la un cerc de karting.

▼ Reprodus în: *Campionii*. ≈. *Ultima variantă*, București, Ion Creangă, 1978.

TRICOLICI Chiril, Un dolar, doi dolari, în vol. *Un dolar, doi dolari. Valetul de treflă*, București, Cartea Românească, 1974, p. 5-235. Roman de spionaj economic. Autorul e implicat mai întâi fără voce, apoi cu voce, într-o acțiune de descoperire a unor agenți străini.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, VIII, 1975, 36, 9.

TRICOLICI Chiril, Valetul de treflă, în vol. *Un dolar, doi dolari. Valetul de treflă*, București, Cartea Românească, 1974, p. 236-421. Roman polițist. Acțiunea se petrece pe litoral.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, VIII, 1975, 36, 9.

TUDOR-ANTON Eugenia, Caruselul, București, Cartea Românească, 1974, 332 p. Fragmente: *Echinox*, VR, XXV, 1972, 1, 3-24; *Imagina strâmbă se rotește după mine*, VR, XXVI, 1973, 4, 3-40; *Grădina din vis*, LCF,

XVI, 1973, 41, 5. Roman de familie. Personajul central, o adolescentă, parcurge drumul inițierii în tainele vieții, până la descoperirea sentimentului de iubire. Evocarea este realizată însă într-o tonalitate minoră, punând accent pe reacțiile psihice ale personajelor în contact cu problemele mărunte ale unei lumi limitate.

◆ Valeriu Cristea, *Literatura criticilor*, RL, VII, 1974, 11, 11; C. Ungureanu, O, XXV, 1974, 15, 2; Virgil Podoabă, *Un roman la persoana întâi*, EX, VI, 1974, 4, 12; Dumitru Micu, *Romanul unui critic?*, VR, XXVII, 1974, 6, 57-58; Ulici, *Prima I*, 203-204; Popa, *Dicționar 2*; Cosma, *Romanul*, I, 246; Tuchilă, *Privirea*, 253.

O ȚANEA Traian, Cum cresc arborii, fragment de roman, CRC, IX, 1974, 11, 8.

ȚIC Nicolae, Navetiștii, București, Eminescu, 1974, 336 p. Fragmente: *Sâmbăta* (romanul e anunțat cu titlul *Al treilea cântat al cocoșului*), RL, IV, 1971, 45, 18-20; *Drumul spre câmpie*, RL, VI, 1973, 38, 18-19. Roman social, tratând o problemă complexă a relației dintre sat și oraș: navetismul. Acțiunea, relatată pe ton reportericesc, realizează o evocare dublă: a satului și a orașului în plin proces de dezvoltare. Morala romanului pare a consta în criticarea tarelor ce persistă în mentalitatea navetiștilor. Acesta e și sensul a trei povestiri-interludii, despre un sat părăsit de bărbai în putere.

◆ Valeriu Cristea, *Interesul pentru social*, RL, VII, 1974, 26, 10; C. Ungureanu, O, XXV, 1974, 27, 2; M. Ungheanu, LCF, XVII, 1974, 32, 2; Val Condurache, CL, 1974, 8, 6; Mircea Moga, CNT, 1974, 43, 10; Ioana Crețulescu, *O șarjă bine intenționată*, VR, XXVII, 1974, 10, 60-61; Laurențiu Ulici, REVR, XXIX, 1975, 2, 109-110; Cristea, *Domeniul*, 238-243; Al. Ștefănescu, *Cartea unor expresive mutații*, LCF, XX, 1977, 26, 3; Popa, *Dicționar 2*; Ștefănescu, *Jurnal*, 92-93; Lucian Chișu, LCF, XXVII, 1984, 50, 3; Cosma, *Romanul*, I, 173. □ V. și *A doua moarte a lui Andrei Vrabie*, 1957.

VERGU Alexandru, Singurătățile amiezii, București, Albatros, 1974, 280 p. Roman despre viața de șantier, scris la modul elogiativ-metaforic. Personajul central, Alsec,

este un bărbat matur, către 40 de ani, trăind mai mult pe șantiere (cu tuneluri, viaducte etc.), într-un vagon-dormitor (numit Arcă), înconjurat de tineri cu alură legendară. Viața lui și a celorlalți se confundă cu aventura, familiilor fiindu-le rezervate scurte interludii festive (nașteri, căsătorii), într-o viziune exaltată asupra vieții, de tip eroic.

◆ A. C., T, III, 1974, 9, 45.

VINTILĂ Petru, *Eminescu. Roman cronologic*, București, Cartea Românească, 1974, 810 p., cu o pref. a autorului. Reconstituire cronologică, bazată pe documente, mărturii, memorii, articole, a activității literare a marelui poet, în perioada 1 ianuarie 1866 – 31 decembrie 1889. De literatură ține unghiul de selecție al faptelor, iar apartenența la specia romanului e probată de unitatea de viziune asupra personajului.

◆ Sorin Tiel, *O carte document despre Eminescu*, RL, VII, 1974, 31, 10; Șerban Cioculescu, *Eminescu zi la zi*, RL, VII, 1974, 48, 7; 51, 7; Popa, *Dicționar 2*.

ZAMFIRESCU Violeta, *Cei de la casa pândarului*, București, Eminescu, 1974, 292 p. Romanul unui cuplu ideal. Florin și Ilinca se iubesc de la vârsta adolescenței, se căsătoresc, în ciuda opoziției familiilor lor, după război pleacă pe un șantier al reconstrucției socialiste, urmează școli, fac un copil minunat, așteptând amiaza vieții cu seninătate, chiar dacă existența nu le-a fost lipsită de greutate și obstacole. ≈ e un roman liric, candid, cald.

ZĂRNESCU Contantin, *Clodi Primus*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 316 p. Fragmente: *Bunicul*, TR, XV, 1971, 52, 6; *Victoria și eu*, EX, IV, 1972, 5, 6; *Neînțelese incidente timpurii*, TR, XVI, 1972, 24, 4; *În fața oamenilor*, ST, XXIII, 1972, 15, 12–14; *Înșelătoarea ispită*, EX, IV, 1972, 12, 6; *O lume nebună, un cal*, TR, XVII, 1973, 25, 6–7; *Acropole*, TR, XVII, 1973, 35, 6; *Nesiguranțe*, TR, XVIII, 1974, 8, 7; *În așteptarea iertării*, LCF, XVII, 1974, 27, 4–5; *Domnul Ionas*, EX, VI, 1974, nr. special, XIV. Roman complex, putând fi numit de imaginație, „de

atmosferă”, dar și „bildungsroman”. Marian Popa îl numește „sartrian” și își motivează opțiunea „prin modul de problematizare a existenței unui tânăr atins de surzenie, pentru care maladia devine deopotrivă un mijloc al alienării prin sondaj abisal și construcții imaginative compensatorii, sau pentru a cunoaște și încerca lumea exterioară, socială, prin ceea ce ea are banal sau bizar”. Tot Marian Popa sugerează și un sens parodic al cărții. Laurențiu Ulici e mai restrictiv: „≈ e o carte ce ascunde sub înfățișarea grav-ironică a demersului de tip jurnalier ambiții de bildungsroman”. Pe scurt, ≈ reprezintă lunga „rostitie” a unui personaj, Clodi Primus, un tânăr care suferă de o maladie incomodă: surzenia. Cea mai mare parte a povestirii e constituită din însemnările bolnavului din timpul spitalizării, în care suferințele fizice îl fac să recurgă la amintiri din copilărie sau să reconstituie, să imagineze ori chiar să viseze secvențele unor iubiri intense, dar marcate de infirmitatea respectivă. Se ambiționează însă să înfrângă boala prin compensații, dintre care una ar fi realizarea unui roman. Astfel, însemnările cu pricina devin un „roman în roman”, din clipa în care sunt încredințate spre judecată personajului... Constantin Zărnescu. În cele din urmă bolnavul își îndrăgește maladia, pe care o crede o condiție a creației. Restul e povestire în flux continuu, confirmând „abundența tipic romanescă a materiei epice” (L. Ulici).

● Premiul Uniunii Scriitorilor din R.S.R. pentru debut pe anul 1974.

◆ Aurel Sasu, *Aventura cunoașterii*, TR, XVIII, 1974, 31, 3; C. Stănescu, LCF, XVII, 1974, 32, 7; Laurențiu Ulici, *Devenire și cunoaștere*, RL, VII, 1974, 35, 11; Silvia Udrea, VTR, IV, 1974, 10, 10; Val Condurache, CL, 1974, 12, 6; Ion Cristofor, *Un spirit faustic*: ≈, EX, VI, 1974, 11–12, 11; Traian Vedinaș, O, XXVI, 1975, 1, 2; Ion Lungu, *Un prozator original și talentat*, TR, XIX, 1975, 20, 8; Voicu Bugariu, *Familiaritate exagerată*, LCF, XVIII, 1975, 23, 2; Lucian Alexiu, – o viziune ironică, AFT, X, 1975, 6, 161; Ion Marcoș, TR, XIX, 1975, 27, 2; Cornel Nistorescu, –, AFT, X, 1975, 10, 214; Nicolae Oprea, *Autenticitatea narațiunii*, TR, XIX, 1975, 47, 2; Ulici, *Prima*, I, 40–41; –, *Ce credea Clodi Primus*, TR, XX, 1976, 16, 5; **, AFT, XII, 1977, 4, 4–5;

Popa, *Dicționar 2*; Radu Mareș, *Cu ~*, TR, XXII, 1978, 50, 3; Val Condurache, *Prozatori tineri*, CL, 1978, 12, 11; Mircea Bentea, *~: nostalgia împlinirii*, TR, XXVIII, 1984, 14, 6; Cosma, *Romanul*, I, 294-295; Vasile Sav, *Cu ~*, TR, XXXIII, 1989, 13, 3; Miko, *Întâlnire*, 194-202.

ZEHAN Eugen, *O partidă de remi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1974, 350 p. Fragment: *Rocadă*, TR, XVI, 1972, 49, 7. Roman social, „un roman al noviciatului în profesie” (Valeriu Cristea), inspirat din viața profesorilor din mediul rural, în anii 80. Tânărul absolvent Paul este repartizat la o școală sătească. El trăiește un an aici, încercând să modifice câte ceva din mentalitatea colectivului didactic în care se integrează. Inerțiile și mai ales meschinăria perfidă a directorului Cenan îl obligă să părăsească, în final, locul. Paul are doar puțini aliați (Stanca) dispuși să încerce o anume revigorare a spiritului mărunț. Acțiunea este simplă, banală; e însoțită de unele pagini de jurnal scrise de tânărul profesor. Sunt prezenți în scena închisă a satului și alți intelectuali: medicul Felicia, preotul Damian, activiști etc. Fără a se dori o frescă a satului actual, ≈ dă o imagine vie, concretă a lui.

◆ Valeriu Cristea, *Proza idilică*, RL, VII, 1974, 24, 10; Val Condurache, CL, 1974, 6, 6; Ion Oltean, ST, XXV, 1974, 8, 52; Traian Vedinaș, *De la inerție la acțiune*, TR, XVIII, 1974, 41, 3; Cristea, *Domeniul*, 352-357.

ZINCĂ Haralamb, *Supersonicul 01 decolează în zori*, București, E.M., 1974, 304 p. Roman de aventuri. Maiorul Laurențiu Slavic, aviator, istorisește de pe un pat de spital un accident avut la bordul „supersonicului 01”. Romanul dezvoltă sentimentul datoriei și al dragostei pentru zbor, în ciuda primejdiilor.

1975

ADAMEȘTEANU Gabriela, *Drumul egal al fiecărei zile*, București, Cartea Românească, 1975, 322 p. Fragmente: *Deruta*, RL, IV, 1971, 22, 18; *După-amiezi de duminică*, LCF, XVI, 1973, 19, 4; *Neliniștea*, RL, VI,

1973, 37, 18-19; *Cuția de abanos*, LCF, XVI, 1973, 39, 4; *O clipă durabilă*, LCF, XVI, 1973, 52, 4; *Spre sfârșitul săptămânii*, LCF, XVIII, 1975, 14, 4-5. Roman de analiză psihologică. „Considerată fie reprezentarea unei simple crize de adolescență, fie relatarea uniformă a biografiei unei femei tinere, această carte analizează de fapt o acerbă voință de individualizare, ce se manifestă însă pasiv, prin reacțiuni mereu depresive” (Mircea Iorgulescu). Mihai Ungheanu trece ≈ în „literatura plictisului provincial”. Nicolae Manolescu constată „o analiză rece, aproape crudă, o obiectivitate, așa zice, medicală; fără să fie poetizant, romanul nu e nici sumbru ori amar, ci pur și simplu exact și meticolos în observație”. Romanul consemnează, la persoana întâi, adolescența și prima tinerețe a Letiției Branea, mai întâi într-un oraș de provincie, apoi la o facultate bucureșteană. Cele două medii, cel dintâi format mai cu seamă de familie, al doilea din colege și tineri diverși, sunt asumate de o singură conștiință, extrem de atentă, de scrupuloasă și intransigentă: „Având o funcție justificativă, memorările ei sunt pronunțat critice și lipsite de sentimentalism. Ființele cele mai apropiate – rudele, prietenele, bărbatul care o iubește – sunt privite de Letiția cu o luciditate amară, uneori caustică, trăind excesiva ambiție a diferențierii manifestată însă ca atitudine strict sufletească și de conștiință” (Mircea Iorgulescu).

▼ București, Eminescu, 1978.

● Premiul rev. „Lucaefărul” pe anul 1974; Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut pe anul 1975; Premiul „Ion Creangă” al Academiei.

◆ Laurențiu Ulici, *Între memorie și imaginație*, RL, VIII, 1975, 36, 11; C. Stănescu, LCF, XVIII, 1975, 38, 7; Cornel Nistorescu, *Monotonia ca subterfugiu*, AFT, X, 1975, 9, 197; Nicolae Manolescu, *Tineri romancieri*, RL, VIII, 1975, 45, 9; Mihai Dinu Gheorghiu, CL, 1975, 11, 6; Cornel Moraru, *Un debut semnificativ*, FC, XXIV, 1975, 49, 11; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 1-2, 2; Silvia Udrea, *Un roman al așteptării*, VTR, VI, 1976, 3, 10; D. M., CNT, 1976, 17, 10; Victor Atanasiu, *Realismul în proza tinerilor*, LCF, XIX, 1976, 44, 1; 2; **, ~, AFT, XII, 1977, 4, 4-5;

Iorgulescu, *Scritori*, 175–176; Stănescu, *Jurnal*, 159–166; Ulici, *Prima II*, 15–17; Raicu, *Printre*, 52–56; Gheorghe Perian, *Breviar*, EX, XIII, 1981, 4–5, 18; Iorgulescu, *Critică*, 119–120; Piru, *Debuturi*, 88–92; Gheorghiu, *Reflexe*, 46–47; Irina Petras, *Sectiuni în proza feminină contemporană*, T, XIII, 1984, 7, 38–40; Manea, *Pe contur*, 47–48; Laurențiu Ulici, *Memorie și imaginație*, RL, XVIII, 1985, 10, 11; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 8; Tuchilă, *Privirea*, 31–42; Simion, *Scritori*, IV, 453–456; □ Norman Manea, *Literatura faptului mărunț*, VR, XXXIV, 1981, 7, 67–71; Nicolae Băciut, *Cu ~*, VTR, XV, 1985, 4, 7; ***, *Les romanciers parlent du roman*, REVR, XL, 1986, 2, 55–57.

ALEXANDRU Oltea, *Casa Emilianei*, București, Cartea Românească, 1975, 200 p. Roman de familie. Trei portrete sunt conturate în funcție de moartea Mariei, soția arheologului Gligor, nora Emilianei. Viața acestora din urmă, dar și cea a Janei, rudă mai îndepărtată, capătă contur prin tot atâtea lamenturi provocate de recenta tragedie. Narațiunea e închisă, limitată la senzațiile trăite. Sorin Titel consideră ≈ „un roman riguros construit, fără lungimi de prisos și fără paranteze inutile”.

◆ Sorin Titel, *Între psihologie și didacticism*, RL, IX, 1976, 5, 10; Val Condurache, CL, 1976, 1, 5; Condurache, *Portret*, 147; Laurențiu Ulici, *Singularitatea ca destin*, RL, XXI, 1988, 16, 11; Cosma, *Romanul*, I, 234–235.

ALMAȘ Dumitru, *Frații Buzești*, II, v. *Frații Buzești*, I, 1971.

ANDRU Vasile, *Mirele*, București, Eminescu, 1975, 178 p. Fragmente: *Semnul mirelui*, VR, XXVIII, 1975, 5, 13–17; *În căutarea fiului*, CL, 1975, 7, 8–9. Narațiune parabolică. „Romanul ≈ pornește de la o tradiție populară – nunta postumă – și dezvăluie sensul omenesc, tulburător, al acestui străvechi obicei, pe fundalul satului românesc contemporan” (Valeriu Răpeanu). „Monologul nervos, sacadat și uneori livresc eiseistic al personajului narator pe drumul până la locul înhămării imobilizează circumstanțele și rememorează un trecut erotic, dizolvat finalmente într-un delir cosmic” (Marian Popa).

◆ ~, *Maturitatea personajului*, LCF, XVII, 1974, 29, 3; Voicu Bugariu, *Hiperluciditate*, LCF, XVIII, 1975, 36, 2; Valeriu Cristea, *Realism și viziune*, RL, VIII, 1975, 46, 10; Ion Marcos, *Convenția ca realitate*, TR, XIX, 1975, 46, 2; Liviu Leonte, *Proză analitică și sentimentală*, CRC, X, 1975, 46, 2; Olimpia Berca, O, XXVII, 1976, 2, 3; Monica Gafița, DLG, VII, 1976, 51, 8; Silvia Udrea, *Proză poetică*, VTR, VI, 1976, 2, 10; Val Condurache, CL, 1976, 3, 5; Cornel Moraru, *Un roman de ~*, VR, XXVIII, 1976, 3, 89–91; Popa, *Dictionar 2*; Iorgulescu, *Scritori*, 177; Valentin F. Mihăescu, *Nevoia de comunicare*, LCF, XXII, 1979, 27, 6; Laurențiu Ulici, *De veghe în poveste*, RL, XVII, 1984, 38, 11; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14–31. □ Constantin Stan, Dan Mucenic, *Dialog cu ~*, VTR, XIV, 1984, 9, 6; Marin Mincu, *Un prozator original*, AFT, XIX, 1985, 1, 5; Ion Țăranu, *Cu ~*, CRC, XX, 1985, 16, 7; Mihai Coman, *Cu ~*, SLAST, V, 1985, 49, 3; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 66–75; Gr. I. Cu ~, CL, XCIII, 1987, 5, 3; Dumitru Brădățan, *Cu ~*, „Pagini bucovinene”, V, 1987, 8, 3; Anton Cosma, *Trăirea integrală prin roman*, VTR, XVII, 1987, 12, 10; Ion Zubașcu, *Cu ~*, EX, XXI, 1989, 2, 10; Ion Zubașcu, *Cu ~*, SLAST, IX, 1989, 11, 3; Nicolae Băciut, *Cu ~*, AST, XXIV, 1989, 6, 14.

ARAMĂ Ion, *Alarmă la dana zero*, București, E.M., 1975, 272 p. Roman de spionaj.

ARAMĂ Ion, *Luntrașii lui Vlad vodă*, București, Ion Creangă, 1975, 230 p. Roman de aventuri, inspirat din istoria tulburătoare a domniilor lui Vlad Dracul și Vlad Țepeș și de disputa lor acerbă cu imperiul turcesc în expansiune.

◆ Voicu Bugariu, *Literaritate și destin literar*, LCF, 1975, 25, 2; Iorgulescu, *Scritori*, 177–178.

ARCAN Sofia, *Neștiutele noastre iubiri*, Timișoara, Facla, 1975, 232 p. Fragmente: *Într-o iarnă, undeva...*, O, XXII, 1971, 2, 29–33; *Farmecul verde al frunzelor*, O, XXIII, 1972, 11, 7; *Vioara* (romanul e anunțat cu titlul *Neștiutele iubiri*), O, XXV, 1974, 44, 5. Romanul vieții unei femei, Marta Iancu, urmărită din copilărie (la Moldova Nouă) și adolescență (la Reșița, Timișoara), până la maturitate. Acțiunea se derulează retrospectiv și nu susține un roman de forma-

ție, ci traseele sinuoase ale unei existențe dramatice, înțelegă atât ca înfruntare, cât și ca acceptare a destinului. Viața este complicată în sine, pare a sugera autoarea, restul fiind o problemă de cronologie, de așteptare. „Apreciez ca însușirea cea mai prețioasă a autoarei elasticitatea scriiturii, modernă, de expresie intelectuală, nuanțată, cu treceri iscusite de la notație și impresie la dialog, de la planul prezentului la rememorare, într-un cuvânt, *calitate analitică* [...]”. În romanul ≈, cadrul social, familial, atmosfera locului, figurile trăiesc cu o intensitate deosebită; în formula ei tehnică și cu expresia ei, autoarea construiește admirabile portrete, scene, profiluri psihologice ce se țin minte” (Cornel Regman).

● Premiul Asociației Scriitorilor din Timișoara pe anul 1975.

◆ Lucian Alexiu, O, XXVI, 1975, 40, 2; N. Barbu, CRC, X, 1975, 45, 2; Virgil Nistor, ST, XXVI, 1975, 11, 51–52; G. Nistor, T, IV, 1975, 11, 35; Val Condurache, CL, 1976, 1, 5; Alexandru Ruja, ~, *prozaioare a unui univers specific*, O, XXVII, 1976, 19, 3; Ion Maxim, F, XII, 1976, 7, 2; Olimpia Berca, ~, O, XXVIII, 1977, 4, 3; Nicolae Tîrcoi, ~, O, XXIX, 1978, 21, 2; Marian Odangiu, *Vocația confesiunii*, TR, XXV, 1981, 27, 3. □ V. și *Iana hoinara*, 1943.

ARIEȘANU Ion, *Prietenul pe care-l caut pretutindeni*. (Din însemnările unui profesor de țară), București, Eminescu, 1975, 254 p. Roman-anchetă, cu acțiunea plasată în lumea profesorilor din mediul rural. Tânărul absolvent Radu Cristea, repartizat la o școală sătească, face pe cont propriu o cercetare asupra cauzelor morții (sinucidere) profesoarei Aurelia Petrișor. Vina cade succesiv asupra membrilor colectivului, se întoarce asupra autorului, dar revine în cele din urmă asupra Aureliei, care n-a înțeles să întâmpine cu curaj inerentele dificultăți ale profesiei. Radu Cristea însuși este tentat la un moment dat să fugă de la datorie, dar este întors din drum de o concluzie moralizatoare: „Aici ai tu misiunea ta. Până când, nu se știe, dar aici ai tu misiunea ta...” Sub aspect structural-epic, cartea se susține prin organizarea și ordonarea unor fișe caracterologice.

◆ Cornel Ungureanu, O, XXVII, 1976, 1, 2; Costantin Vintilescu, FRMS, IV, 1976, 1, 9; Valeriu Cristea, *Pragul expresiei*, RL, IX, 1976, 6, 11; Al. Ruja, F, XII, 1976, 2, 2; Valentin Tașcu, *O carte și lumea ei*, ST, XXVII, 1976, 2, 16; Al. Covaci, *Epica faptului cotidian*, T, V, 1976, 45–46; Victor Rusu, TR, XX, 1976, 30, 7; Virgil Ardeleanu, ST, XXVII, 1976, 8, 33; Ardeleanu, *Mențiuni*, 142–145; Lucian Bureriu, *Cu prozatorul ~*, O, XXXI, 1980, 1, 3; Marian Odangiu, *Biografia stării de fericire*, RL, XVI, 1980, 39, 10; Adrian Dinu Rachieru, *Un prozator cald*, AST, XXIII, 1988, 10, 11; Cosma, *Romanul*, I, 288–289. □ V. și *O complicată stare de fericire*, 1967.

BARBU Eugen, *Incognito. Ciné-roman*, I, București, Albatros, 1975, 394 p.; II, București, Eminescu, 1977, 486 p.; III, București, Eminescu, 1978, 518 p.; IV, București, Eminescu, 1980, 540 p., cu o *Bibliografie*. *Fragmente: Partida de șah*, LCF, XXII, 1979, 31, 4–5; 7; *Fiul regimentului*, CNT, 1980, 19, 9; 11; *Epilog la ≈*, ALCF, 1982, 187–191. Roman-fluviu, consacrat societății românești din anii celui de-al doilea război mondial. Epic, cartea se fundamentează pe o schemă polițistă. Armand Sachelarie (pe adevăratul său nume Vasile Dănac) se însinuează în cercurile cele mai înalte ale regimului antonescian, rămânând însă în slujba luptătorilor comuniști antifasciști. Personajul face legătura între cele „două lumi”, pe care autorul le observă și le caracterizează. În ambele sensuri, dar mai ales în direcția evocării lumii aristocrate, ~ recurge la o vastă documentație, la scrisori, articole de ziar, cărți etc., pe care le utilizează într-un colaj amplu, în tehnica numită a „ciné-romanului”. Primul vol. conține o adevărată aventură de tip senzational. Dumitru Tronaru, comunist, conduce două dificile acțiuni: una de înlăturare a lui Sorin Arghirescu, cel care l-ar fi putut demasca pe „intrusul” Sachelarie, alta de răpire a savantului Vrăbiescu, sechestrat din interese militare de mașina de război germano-antonesciană. Pe de altă parte, este radiografiată viața din casa subsecretarului de stat Ionescu-Tismana, în care a pătruns Armand. Un plus de colo-

ratură îl dă activitatea polițienească a cuplului Mizdrache-Ciripoi. Vol. al II-lea amplifică datele inițiale, accentuând câteva profiluri, cum ar fi cel al Evelynnei, soția lui Tismana. Se conturează acum o idilă între Dumitru Tronaru și Silvia, fiica savantului Vrăbiescu. În fine, asistăm la arestarea lui Tronaru și la trimiterea lui într-un batalion disciplinar, pe frontul de est. Următoarele două vol. continuă seria de portrete dezvoltate, aproape fiecare personaj având parte de propriul său roman. Vasile Dănacul însuși transcrie odiseea sa din Spania republicană. În vol. al IV-lea se precipită evenimentele politice, încheiate cu actul insurecțional de la 23 August. Finalul tetralogiei îi găsește pe Vasile Dănacul (Armand) și pe Dumitru Tronaru în fața unei noi lumi, sumă și diferență a celor două analizate până atunci. Vol. al III-lea din ≈ a prilejuit un lung proces de presă, autorul fiind acuzat de plagiat.

■ Fragment: *L'Operation „chêne”*, REVR, XXXVIII 1984, 7-8, 107-147.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1975

◆ Cornel Ungureanu, O, XXVII, 1976, 4, 2; Cornel Moraru, *Un roman politic*, FC, XXV, 1976, 4, 11; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 5, 2; Dan Culcer, *Virtuțile romanului foileton*, VTR, VII, 1976, 1, 9; Dumitru Micu, *Un roman cinematografic*, CNT, 1976, 8, 10; Alexandru George, *Un roman popular*, RL, IX, 1976, 9, 5; Val Condurache, CL, 1976, 2, 4-5; Radu Comănescu, R, XIII, 1976, 2, 6; Al. Piru, R, XIII, 1976, 2, 5; Henri Zalis, *Un roman cinematografic*, TR, XX, 1976, 10, 3; Al. Andriescu, CRC, XI, 1976, 10, 2; Emil Manu, SPM, 1976, 274, 3; Constantin Cubleșan, TR, XX, 1976, 11, 2; Radu Enescu, F, XII, 1976, 3, 2; Vasile Chifor, *Romanul ca reconstituire*, T, V, 1976, 3, 48-49; Adrian Isac, *Sensul unei structuri narrative*, CRC, XI, 1976, 17, 2; Valentin Tașcu, *Cinē-romanul*, ST, XXVII, 1976, 4, 14; 33; Eugen Măicăneanu, *Romanul românesc*, R, XIII, 1976, 5, 4; Ion Pecie, EX, VIII, 1976, 5-6, 12; Mirela Roznoveanu, *Semnificațiile unui tablou de epocă*, LCF, XIX, 1976, 28, 3; Emil Manu, *Istoria în mers*, RL, X, 1977, 20, 8; Eugen Seceleanu, FC, XXVI, 1977, 19, 10; Val Condurache, CL, 1977, 6, 6; Dumitru Micu, CNT, 1977, 30, 10; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 31, 2; Constantin Cubleșan, ST, XXVIII, 1977, 7, 13; Emil Manu, SPM, 1977, 349, 2; 350, 2; 351, 2; Cornel Moraru, FC, XXVI, 1977, 34, 17; Liviu

Leonte, CRC, XII, 1977, 35, 4; Ion Pecie, *Un roman captivant*, TR, XXI, 1977, 39, 6; Valentin Tașcu, F, XIII, 1977, 9, 3; **, Cu -, LCF, XX, 1977, 43, 3; Ungureanu, *Proză*, 41-79; M. Ungheanu, REVR, XXXII, 1978, 2-3, 119-122; Aurel Martin, *Romancierul demiurg*, CNT, 1978, 46, 10; George Arion, *Scriitorul - face mai multe precizări în legătură cu romanul ≈ FC, XXVII, 1978, 52, 17; Marin Sorescu, R, XV, 1978, 12, 3; 15; Nicolae Manolescu, Regula jocului, XII, 1979, 2, 9; Cornel Moraru, FC, XXVIII, 1979, 5, 17; Mircea Iorgulescu, *Condiția originalității*, RL, XII, 1979, 5, 5; Rebreanu și Scorobete, *Cu microfonul*, 43-77; Zăciu, *Lancea*, 386-399; M. Ungheanu, LCF, 1981, 6, 2; George Arion, *O carte de referință*: ≈ FC, XXX, 1981, 11, 16; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 199-207; Iulian Costandache, *Dumitru Tronaru din romanul ≈ de ≈ SLAST*, VI, 1986, 28, 12; Alex. Ștefănescu, *Tentativa de a deveni „scriitor total”*, TMS, 1986, 8, 5; I. Rotaru, *O istorie*, III, 650-653; Nicolae Georgescu, *Oglizile epicului*, LCF, XXXII, 1989, 32, 3; Alexandru Ruja, *Vocația frescei românești*, LCF, XXXII, 1989, 35, 3. □ V. și *Balonul e rotund*, 1956.*

O BASARAB V. M., *Caii*, LCF, XVIII, 1975, 13, 5; *Visul Soldatului*, RL, VIII, 1975, 16, 15, fragmente din romanul *Mătase pentru Pontul Euxin*.

BĂLĂIȚĂ George, *Lumea în două zile*, București, Eminescu, 1975, 394 p. Fragmente: *Dimineața de joi* (romanul e anunțat cu titlul *Un om și lucrurile sale*), ATN, I, 1964, 1, 6-7; *Noaptea soarelui de lapte*, ATN, IV, 1967, 7, 10-11; *Bunica Alexandra în anul 1956*, *Iarna*, RL, V, 1972, 4, 18-19; *Maria* (romanul e anunțat cu acest titlu), CL, 1972, 1, 6-7; *Pace peste creștetul bătrânului Toma*, TR, XVI, 1972, 25, 6-7; 26, 6-7; 14; *Meta-morfoză*, CL, 1973, 3, 6-7; *Ocean* (romanul e anunțat cu titlul *Călătorie de agrement*), CL, 1974, 2, 8; 10; *Domestica*, XVII, 1974, 13, 5; *Acum zece ani, dimineața...*, CL, 1974, 9, 8-9; *Înt-o seară, în familie*, LCF, XVII, 1974, 50, 6; *Cum începe dimineața*, VTR, 1975, 1, 13. Roman-parabolă. Spațiul epic circumscrie două momente din viața de zi cu zi a eroului (Antipa), pline de incoerență: o stare de trezire și una de adormire. Ambele trebuie limpezite, dominate, asumate moral

fie prin iluminare, fie prin întunecare. Terenul de desfășurare a epicului aparține, desigur, eroilor, faptelor, sentimentelor lor. Prima zi, cea mai scurtă, 21 decembrie, apare încă incertă, dominată de personaje precum judecătorul Viziru, judecătorul Alexandru Ionescu, Antipa, Felicia, August pălărierul, profesorul Baroni, Pașaliu ș.a. Trecutul este aici amestecat cu viitorul și prezentul într-o compoziție complexă. A doua parte (a doua zi, 21 iunie) produce clarificări în ordinea semnificațiilor faptelor dinainte. Personajele de aici le explică pe celelalte. Dincolo de sensurile existențiale vehiculate, de concluziile morale, de verdictele acordate, cartea este rezultatul unei performanțe de scriitură, un roman-demonstrație, nu un experiment, o scriere de certă maturitate. „≈ este cel mai complet inventar autohton al procedeelor romanului modern, manevrat de un tehnician perfect: procedee de limbaj (oralitate, monolog interior, exterior, dicteu, experimente ortografice și sintactice), amestec de timpuri ale narațiunii și ale naratorului, realități și prezumții, fragmentări interioare și exterioare, asociații, jurnale, transcrieri de benzi magnetice, reconstituiri, personaje nedeterminate prin propriile acte sau prin relațiile altora, eseistică, rezumate, contracții și dilatări narative, reportaje, trimiteri livrești, simbolistică prin acte și nume, parable și alegorii, contraste situaționale, pe deasupra umorul particular al autorului sprijinit pe procedeele literare sau decurgând din observația realității” (Marian Popa).

▼ București, Eminescu, 1985.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1975.

◆ N. Prelipceanu, *Cu ~*, TR, XVIII, 1973, 1, 5; Nicolae Manolescu, *Viziune poetică și ironie*, RL, VIII, 1975, 35, 9; M. Ungheanu, LCF, XVIII, 1975, 37, 2; Ion Vlad, *Aventura cunoașterii*, TR, XIX, 1975, 39, 2; Radu Mareș, *Fantasmale cotidianului*, TR, XIX, 1975, 40, 3; 41, 4; Liviu Leonte, *Realitate și poezie*, CRC, X, 1975, 41, 2; C. Ungureanu, O, XXVI, 1975, 44, 2; Valentin Tașcu, *Echilibrul contrariilor*, ATN, XII, 1975, 3, 8; 13; Laurențiu Ulici, *O mască (posibilă) pentru Antipa*, ATN, XII, 1975, 3, 8; 13; Cristian Livescu, *Dezarticularea fantastică a realului*, ATN, XII,

1975, 3, 8; Constantin Călin, *Câteva note*, ATN, XII, 1975, 3, 8; Val Condurache, *Metamorfoza realului*, CL, 1975, 10, 4-5; Dumitru Micu, *Un roman-colaj*, CNT, 1975, 50, 10; Cornel Moraru, FC, XXIV, 1975, 51, 49; 52, 49; Ion Pecie, *Personaj și romancier*, EX, VII, 1975, 11-12, 10; Dan Culcer, *Cele două fețe ale medaliei*, VTR, V, 1975, 12, 9; Emil Manu, SPM, 1976, 276, 2; Vasile Chifor, *Lumea în două ipostaze*, T, V, 1976, 3, 51-52; Ioana Crețulescu, REVR, XXX, 1976, 2, 129-130; Ov. S. Crohmălniceanu, *Joacă și seriozitate*, LCF, XIX, 1976, 28, 2; Daniel Dimitriu, *În actualitate*, CRC, XI, 1976, 29, 2; C. Constantin, *Cu ~*, CL, 1976, 9, 3; I. Negoiteșcu, *Câte ceva despre ~*, VR, XXIX, 1976, 12, 54-55; Culcer, *Citiind*, 240-244; Prelipceanu, *Dialoguri*, 182-187; Sorin Titel, *Mesagerii speranței*, RL, X, 1977, 21, 6-7; Nicolae Manolescu, FC, XXVI, 1977, 24, 9; Valentin Tașcu, *Trei momente ale unui prozator*, RL, X, 1977, 25, 4-5; Gheorghe Perian, VTR, VII, 1977, 6, 8-9; Zaharia Sângeorzan, *Identitatea personajului*, CRC, XII, 1977, 27, 4; Paul Georgescu, *Apologia poetului*, RL, X, 1977, 33, 8; Cosma, *Romanul*, 290-292; Popa, *Dictionar 2: Ungureanu, Proză*, 175-184; Vlad, *Lectura - un eveniment*, 257-265; Constantin Sorescu, *Brutalitatea concretului*, SPM, 1978, 407, 3; 408, 3; 409, 3; 410, 3; 411, 3; ~, *Pentru ce scrieți? Pentru cine scrieți?*, CNT, 1977, 21, 8-9; ~, *De ce publicați rar?*, LCF, XXI, 1978, 1, 3; Mircea Dinutz, *Lumea ca farsă*, ATN, XVI, 1979, 4, 4; Apolzan, *Casa*, 13-45; I. Negoiteșcu, *Alte însemnări*, 193-195; Ioan Buduca, *Labirint și iarnaroc*, RL, XIV, 1981, 17, 4; Petru Mihai Gorcea, ≈ de ~, ARG, XVI, 1981, 2, 6; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 237-241; Moraru, *Semnele*, 203-205; Piru, *Istoria*, 524-525; Costin Tuchilă, *Căile ficțiunii*, RL, XV, 1982, 2, 5; Radu G. Teșosu, *Ficțiune istorică și adevăr românesc*, RL, XV, 1982, 15, 5; Ion Apetroaie, ~ - narațiunea ca plăcere și strategie, ATN, XIX, 1982, 4, 7; Petru Mihai Gorcea, *Structură*, 137-140; 205-210; 232-239; Livescu, *Scene*, 177-180; Simuț, *Diferența*, 161-166; Ștefănescu, *Între da și nu*, 104-108; Diana Adamek, ~ - realitate și cuvânt, TR, XXVII, 1983, 15, 4; Ion Dună, *Spectacolul epic*, RL, XVI, 1983, 27, 5; Condurache, *Fantezii*, 28-31, 42-44; Manolescu, *Arca*, III, 166-189; Eugen Simion, *Fluxul existenței interioare*, RL, XVII, 1984, 1, 4; Maria-Luiza Cristescu, ~ sau depășirea ironiei prin patos, CL, XC, 1984, 1, 13; Valeriu Cristea, *Creștie, parodie și polemică în ≈ de ~*, ATN, XX, 1984, 2, 5; 10; Mircea Mihăeș, *Între solștiții*, AFT, XVIII, 1984, 5, 5; Zaharia Sângeorzan, *Lumea lui ~*, CRC, XIX, 1984, 26, 5;

Tania Radu, *Cu* ~, FC, XXXIII, 1984, 40, 9; 15; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, ~, *Structurile epicii moderne*, RITL, XXXII, 1984, 4, 73-75; Cristea, *Modestia*, 164-176; Simion, *Scritorii*, III, 450-456; Zoe Dumitrescu-Buşulenga, *Un roman de* ~: ~, TRR, XIV, 1985, 295, 8; Tania Radu, *Etica, epica și estetica*, FC, XXXVI, 1985, 27, 15; Tudor Cristea, *SLAST*, V, 1985, 27, 1; 10; Vlad Sorianu, *ATN*, XXII, 1985, 7, 7; Victor Ananasiu, *Între imaginar și real*, RL, XVIII, 1985, 32, 5; Val Condurache, *După zece ani*, CL, 1985, 8, 10; Gheorghe Glodeanu, *Romanele Ucenicului neascultător*, ST, XXXVI, 1985, 9, 6; 21; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 258-268; Lucian Raicu, *După zece ani*: ~, VR, LXXXI, 1986, 2, 45-50; Monica Spindon, *Metafora vie*, RL, XIX, 1986, 21, 5; Ramona Fotiade, *Solștițiile romanului*, RL, XIX, 1986, 49, 4; Al. Călinescu, ~, *ATN*, XXIV, 1987, 11, 6; Radu G. Sorescu, *Spectacolul realității la* ~, R, 1987, 5, 12; Adriana Iliescu, „*Biblioteca*” - *între mitologie și realitate*, CL, XCIII, 1987, 3, 4; I. Holban, *Profiluri*, 137-148; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 152-157; I. Rotaru, *O istorie ...*, III, 837-838; Alex. Ștefănescu, *Prim-plan*, 215-224; Ion Pecie, *Eternitate și provizorat*, ARG, XXIII, 1988, 8, 9; Tuchiță, *Privirea*, 281-291; Kazimierz Jurczak, „*Romanesca silva rerum*”, Sub, XXXIV, 1989, 1, 75-88; Florentin Sămihăian, *Tehnica discontinuității la nivelul spectelor narațiunii II*, LL, 1989, 1, 11-17; Despina Neagoe, *Mii și anti-mii la* ~, ST, XL, 1989, 4, 4; Anton Cosma, *Jocul romanului cu sinele său*, F, XXV, 1989, 10, 6; Pecie, *Romancierul*, 188-221; Spiridon, *Melancolia*, 53-99. □ Fănuș Neagu, ~, LCF, XXI, 1978, 51, 1-2; Mihai Dragolea, *Naratorul în Wunderland*, AFT, XIV, 1979, 1, 5; Ioan Holban, ~ și *spectacolul cunoașterii*, CL, 1979, 3, 6; Cristian Livescu, *Deveniri și mutații*, ATN, XVI, 1979, 3, 4; Ion Simuț, *Cele două solștiții*, EX, XI, 1979, 10, 10; Dorin Serghie, *Marea călătorie a ucenicului*, EX, XI, 1979, 10, 10; Mihai Tatulici, *Interviu cu scriitorul* ~, TR, XXIV, 1980, 4, 3; Coroiu, *Dialoguri*, 9-18; Raicu, *Printre*, 37-41; I. Sărbu, ~ și *spectacolul incitant al lumii*, CL, 1980, 4, 6; Ștefănescu, *Jurnal*, 151-152; Sorin Titel, *Cât mai multă viață*, RL, XVI, 1983, 33, 5; Simion Bărbulescu, *Universul prozei lui* ~, R, 1983, 12, 4; Marcea, *Concordanțe*, 50-51; Alex. Ștefănescu, ~, TMS, XX, 1985, 7, 7; 8, 7; Ungureanu, *Proza*, 550-578; **, *Les romanciers parlent du roman*: ~, REVR, 1986, 2, 63-66.

BĂNESCU Florin, *Animp al ninsorilor albastre*, București, Eminescu, 1975, 172 p. Fragmente: *Pădurile ninse* (romanul e anun-

țat cu titlul *A nins la Trei Ape*), O, XXIV, 1973, 38, 6; *Ana Ilovana*, O, XXV, 1974, 12, 9; *Visul*, O, XXVI, 1975, 31, 5. Roman de dragoste. Aflați la o distanță mare unul de celălalt, medicul toxicolog Afilon Jurchescu și profesoara Ioana trăiesc din amintirea iubirii lor. Medicul se implică în viața socială a unui orașel amenințat cu poluarea de un mare combinat, tânăra profesoară este prinsă cu probleme de școală și familie. La un moment dat, cei doi pornesc simultan unul spre celălalt și se întâlnesc într-o atmosferă de poezie.

◆ Sorin Titel, *Proza de atmosferă*, RL, VIII, 1975, 40, 10; C. Ungureanu, O, XXVI, 1975, 46, 2; Valentin F. Mihăescu, „*Love-story*”, LCF, XVIII, 1975, 46, 2; Marcel Pop-Corniş, ~, O, XXVII, 1976, 14, 2; Vasile Sălăjan, TR, XX, 1976, 20, 3; **, *Vă prezentăm un prozator*: ~, O, XXVIII, 1977, 50, 3; Popa, *Dicționar 2*; Alexandru Ruja, ~, O, XXIX, 1978, 9, 2; Iorgulescu, *Scritorii*, 179-180; Lucian Bureriu, *Santier literar*: ~, O, XXXI, 1980, 48, 2. □ Laurențiu Ulici, *Meandrele memoriei*, RL, XX, 1987, 39, 11; Dorin Sălăjan, *Cu* ~, FC, XXXVIII, 1989, 11, 9; Gheorghe Schwartz, O, XL, 1989, 13, 14; Ștefan Damian, ~ - *o experiență*, TR, XXXIII, 1989, 14, 3; Olimpia Berca, ~, O, XL, 1989, 21, 9.

BĂRAN Vasile, *Insula manechinelor. Roman fantastic*, București, Ion Creangă, 1975, 166 p. Roman fantezist, adresat copiilor, dar suficient de complex pentru a fi și pe gustul celor maturi. Un grup de copii de clasa a VI-a face o călătorie de vacanță, într-o atmosferă evoluând dinspre real spre imaginar și fantastic.

◆ Valeriu Cristea, *O carte (și) pentru copii*, RL, VIII, 1975, 41, 10.

BĂRBUCEANU C., *Samsarul*, București, Cartea Românească, 1975, 222 p. Roman polițist, având ca subiect anchetarea unei crime ciudate. Expunerea cazului depășește însă cadrele genului, din anchetă reieșind o adevărată suită de fișe caracterologice ale locatarilor unei case din zilele noastre. Motivul direct al crimei ar fi apărarea unei tinere de pornirile sexuale patologice ale unui anume Iosif Berodiade, poreclit „Samsarul”.

◆ Mircea Constantinescu, RL, VIII, 1975, 50, 9; Leonida Neamtu, ST, XXVII, 1976, 1, 52; Valen-

tin F. Mihăescu, *Un pseudoroman polițist*, LCF, XIX, 1976, 27, 2; Ion Cocora, TR, XX, 1976, 28, 3; Popa, *Dicționar* 2.

○ **BLAGA Lucian**, *Chemarea lupilor*, fragment din romanul *Chemarea lupilor*, MS, VI, 1975, 1, 83–94; 2, 90–100 ≈, RITL, XXXVII, 1989 – XXXVIII, 1990, 3–4; 1–2, 187–208. Roman autobiografic apărut în 1990.

◆ **Mircea Zăciu**, *O amplă proiecție narativă*; Dorli Blaga, *Notă de ediție*, în RITL XXXVII, 1989 – XXXVIII, 1990, 3–4; 1–2, 182–186.

BERCIU Ștefan, *Fantastica aventură 2101*, București, Ion Creangă, 1975, 238 p. Roman de anticipație, având drept protagoniști copiii. Preponderent este elementul de aventură transpus în spațiul interplanetar, în mediul unor civilizații extraterestre (Venus și inventata „Planetă blestemată”).

BRAID Ion, *Ultimul drum*, București, Eminescu, 1975, 398 p. Fragmente: *Cina cea de taină*, RL, VIII, 1975, 33, 14–15; *Furtunile cosmice*, TR, XIX, 1975, 28, 5. Face parte din ciclul *Borceștilor*, inițiat prin *Descoperirea familiei* (1964). Roman rural. În vatra familiei se stinge Artimon Borcea, omul cel mai în vârstă din satul Zăpadia, din Transilvania. Presimțindu-și sfârșitul, bătrânul face o călătorie prin toată țara, pe unde i s-au răspândit nepoții. Călătoria sa reală are deschidere și în registrul simbolic, fiind înțeleasă de autor ca o ultimă tentativă de reunire a familiei în spiritul vechiului sat. Neamul Borceștilor, dezmembrat din diverse motive (diversificarea profesiunilor, de pildă), dar și din pricina recăsătoririi târzii a lui Octavian Borcea, cel mai mare dintre fiii lui Artimon, apare dominat de conflicte tipice pentru mentalitatea rurală. În final, înmormântarea bătrânului provoacă iluzia posibilei reîntoarceri la o unitate morală pierdută.

▼ Ed. revăzută și adăugită, cu o pref. a autorului, București, Eminescu, 1982.

■ Fragment: *Le Chemin*, tr. în lb. franceză de Anca Christodorescu, REVR, XLI, 1987, 3, 7–66.

◆ **Sorin Titel**, *Elogiul familiei*, RL, VIII, 1975, 36, 11; Ion Vlad, TR, XIX, 1975, 40, 2; Dumitru Micu, *Romanul unei familii*, CNT, 1975, 42, 10; Liviu Leonte, *Romanul tradițional*, CRC, X, 1975, 47, 2; Valentin Tașcu, ≈ sau *începutul de drum*, ST, XXVI, 1975, 12, 24; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 3, 2; Emil Manu, SPM, 1976, 285, 2; Roxana Sorescu, ≈ și *vocația autenticității*, VR, XXIX, 1976, 5, 50–51; Titel, *Pasiunea*, 62–64; Cosma, *Romanul*, 348–349. □ V. și *Descoperirea familiei*, 1964; Băileșteanu, *Aorist*, 152–157; Martin, *Paranteze*, 132–135; Emil Manu, CNT, 1982, 13, 13; Ioan Holban, CRC, XVII, 1982, 27, 4; Rodica Florea, *Poezia prozei*, VR, LXXVI, 1982, 8, 76–78; Ion Bălu, „*Sentimentul tiranic al rădăcinilor*”, RL, XV, 1982, 36, 4–5; Romul Munteanu, ≈ și *fascinația romanului*, RL, XIV, 1981, 37, 4–5; Romul Munteanu, ≈ *et la fascination du roman*, CREL, 1982, 4, 106–116; Ioan Holban, *Proza satului contemporan*, ATN, XX, 1984, 3, 6–7; Cosma, *Romanul*, I, 174–177.

BRAȘOVEANU Cosma, *Omul fără umbră*, București, E.M., 1975, 189 p. (Sfinx, 26). Roman polițist.

BRATOLOVEANU Liviu, *Pelagă*, București, Cartea Românească, 1975, 568 p. Roman rural, evocând societatea țărănească interbelică. Acțiunea se petrece într-un sat din Câmpia Dunării (Jidoșița). Romanul, scris mai demult – i-a fost anunțată apariția încă din 1947 (în UO, III, 1947, 821, 2) – nu apare decât în 1975 și se menține în linia prozei rurale tradiționale. Problemele sunt lupta pentru avere și pământ, înfruntarea erotică, conflictele dintre stăpânitor și suspuși etc. Personaj central e tânărul țăran Sandu, ambițios, dornic să urce pe scara socială. Deși muncitor și isteț, îl urmărește neșansa: îi moare nevasta într-un accident, o fetiță îi este mâncată de porci, recoltele îi sunt distruse de interperierii. El va părăsi în final satul, plecând la oraș. Sub aspect artistic, se sugerează ideea că averea nu aduce fericire. Un alt personaj, Simeon, își ridică în zadar acareturi, deoarece soția i se sinucide din gelozie. Alte figuri ale satului, preutul, boierul, polițienii, sunt conturnate fugar, dar toate la un loc alcătuiesc o colectivitate viabilă, evocată într-o lumină ușor idilică. Se fructifică și istoria de la

Maglavid, Petrache Lupu devenind în ≈ Mitrofan Ursu. De altfel, autorul apelează deseori la o factologie senzațională (sinucideri, crime, catastrofe).

◆ Ion Penteș, O, XXVII, 1976, 21, 2; Dumitru Micu, *Proză rurală*, CNT, 1976, 33, 10; Nicolae Oprea, *Simplu și schematic*, VR, XXIX, 1976, 8, 52-53.

BRATOLOVEANU Liviu, *Reptila*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975, 412 p. Fragment: *Amicii de la București*, FL, I, 1948, 40, 8-9. Cartea a fost anunțată în anul 1947 (în UO, III, 1947, 821, 2), dar a apărut mult mai târziu. Roman social. Timpul evocat acoperă perioada iulie 1939 (a fascizării țării), dictatul de la Viena, până la începutul celui de al doilea război mondial. Un inginer, Andrei Moga, cu un caracter integru, este amestecat prin căsătorie în mediul afacerist al familiei lui Savel O. Savel. Inginerul ajunge într-un orașel ardelenesc, unde construiește un pod și are o idilă cu Kátalin. Evenimentele acționează dramatic asupra stărilor afective.

◆ Voicu Bugariu, *Manieră balzaciană*, LCF, XVIII, 1975, 20, 2; Valeriu Cristea, *Roman și eveniment*, RL, VIII, 1975, 31, 10; Popa, *Dicționar 2*.

BUCUR D. M., *Zilele și nopțile inginerului Radu Haگیu*, București, Cartea Românească, 1975, 238 p. Fragmente: *Drumuri care nu se uită* (romanul e anunțat cu titlul *Strigătul*), AST, VII, 1972, 12, 8; *Zbateri*, AST, VIII, 1973, 7, 8. Roman dedicat uzinei și oamenilor ei. Inginerul Radu Haگیu este internat într-un spital în urma unui accident grav. În lungile zile de convalescență își rememorează viața. Angajat într-o mare uzină din Brașov, se căsătorește cu o femeie interesată, care l-a părăsit. În uzină a răzbătut, în ciuda obstacolelor inerente, datorită pasiunii pentru profesie. În chiar acest interval rememorator își câștigă fericirea personală, alături de o devotată soră medicală. Romanul dezvoltă idei generoase privind triumful adevărului vieții.

◆ Laurențiu Ulici, *Retrospecție*, RL, VIII, 1975, 32, 11; Ulici, *Prima II*, 147-149.

CACOVEANU Viorel, *Morții nu mint niciodată*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975, 188 p. (Scorpionul). Roman polițist.

◆ Vasile Sălăjan, TR, XX, 1976, 11, 6.

CARANFIL Mihai, *Focul*, București, Eminescu, 1975, 322 p. Roman consacrat destinului unui tânăr muncitor, Vasile Focșa. Acțiunea se alcătuiește din însemnările acestuia, pe care autorul le completează, sub titlul repetat de *Addenda*, cu comentarii proprii. Focșa e un pasionat al meseriei de oțelar (acțiunea se poate localiza la Hunedoara) și învinge toate obstacolele pentru a se desăvârși în profesie. Cumva similar se derulează și viața sa sentimentală. În final el cucerește o tovarășă de viață devotată și o bine meritată decorație. Roman scris în manieră reportericească.

◆ Laurențiu Ulici, *Romanul unui reporter*, RL, VIII, 1975, 33, 11; Mircea Moga, CNT, 1975, 35, 10; C. Stănescu, LCF, XVIII, 1975, 39, 9; Ulici, *Prima II*, 149-151.

CASSVAN Sarina, *Drum fără popas*, București, Ion Creangă, 1975, 168 p. Roman de formație. Un adolescent, Petre Neguț, intră în lumea circului, trăiește aventuri și drame, călătorește în Europa și Africa. Maturizarea sa coincide cu nașterea ideii de creație.

CĂPEȚ Ion, *Cărări în viață*, București, E.M., 1975, 128 p. Roman inspirat din viața în unitățile militare din zilele noastre.

◆ I. D. Teodorescu, O, XXVI, 1975, 30, 2.

CEAUȘU Mariana, *Joc de oglinzi*, București, Cartea Românească, 1975, 162 p. Roman-confesiune. O mamă vorbește tinerei ei fiice despre viața sa: s-a despărțit de tatăl fetei, a suferit, s-a chinut (fiind vinovată). Roman linear-retrospectiv, edulcorat. Toată mărturisirea e literaturizată și prezentată astfel tinerei care, și ea, are veleități artistice (e pictoriță).

COJOCARU Mircea, *Înapoi la Savina*, București, Cartea Românească, 1975, 270 p. Fragmente: *Și apoi o țigară*, CRC, II, 1967, 37, 6-7; *Dar pentru toate acestea*, CRC, III, 1968, 32, 6-7; *Ar fi multe de spus, da' ploaia*

ne-mpiedică, II, 1969, 21, 15; 18; *Scrisorile* (romanul e anunțat inițial cu titlul *La Savina*), LCF, XVI, 1973, 6, 5; *Asemănări*, LCF, XVI, 1973, 26, 4; *O întâlnire*, CRC, VIII, 1973, 35, 8-9; 13; *Chitul*, CL, 1973, 20, 6-7; ≈, LCF, XVI, 1973, 45, 4-5; *Petre cerea*, RL, VII, 1974, 5, 18-19; *Întâmplarea iubirii lui Arhip*, VTR, V, 1975, 3, 12; *Lupul de mare*, O, XXVI, 1975, 14, 6; *Noaptea cu păsări tăiate*, CL, 1975, 4, 8-9; *Plecarea din sat*, RL, VIII, 1975, 38, 14-15. Roman erotic (datat 1940). Tânărul Arhip, un donjuan de profesie, provoacă sinuciderea „domnișoarei Ruth”. Moartea acesteia îi declanșează o neașteptată criză de conștiință și îi relevă faptul că era în mod real îndrăgostit de ea. Arhip se izolează, la început în casă, apoi fuge din București într-un sat apropiat, unde o părăsise ceva mai înainte pe femeie. Revinerea, în loc să producă o înșeninare morală, aduce după sine o cădere în promiscuitate, personajul înșelând imediat amintirea femeii iubite, participând la beții cumplite, contractând o idilă morbidă cu o adolescentă ușor nebună. În tot acest timp obsesia „domnișoarei Ruth” rămâne puternică. Fuga lui Arhip din mediul asemănător unui „iad” vrea să însemne o anume voință de purificare. Valeriu Cristea apreciază că ≈ descrie „o criză de vinovăție prelungită într-un sentiment de rău existențial”, că romanul ar conține „un strat al iluziei”, dincolo de „realitatea joasă” a faptelor. Marian Popa face trimiteri la psihanaliză.

▼ Reprodus în: *Risipa*, București, Cartea Românească, 1979.

◆ Ion Marcoș, *În absența epicului*, TR, XIX, 1975, 50, 2; Valeriu Cristea, *Înfluență și originalitate*, RL, IX, 1976, 4, 10; Ioan Groșan, EX, VIII, 1976, 3, 11; Mircea Constantinescu, *Qui pro quo derizorii*, VR, XXIX, 1976, 7, 62; Popa, *Dicționar 2*; Gorcea, *Structură*, 194-200; Laurențiu Ulici, *În căutarea iubirii*, RL, XXI, 1988, 7, 9; Cosma, *Romanul*, I, 291-292.

○ COLIN Vladimir, *Prieteni ciudați*, fragment din romanul *Saltimbancii timpului*, TR, XIX, 1975, 37, 5.

CONSTANTIN Theodor, *Magdalena de la miezul nopții*, București, Eminescu, 1975,

428 p. (Clepsidra). Roman de aventuri, inspirat de evenimentele premergătoare actului de la 23 August 1944. Sunt urmărite acțiuni ale P.C.R. de neutralizare a rezistenței fasciste. Un personaj interesant, Ulea Mihai.

○ CONSTANTINESCU Mircea, *Sâmbătă când ne întoarcem* (romanul e anunțat cu titlul *Aleargă pentru viața ta*), LCF, XVIII, 1975, 27, 4-5; *Pentru ziua de mâine*, LCF, XIX, 1976, 36, 4-5; *Pentru ziua de mâine*, O, XXVIII, 1977, 27, 5, fragmente din romanul *Pentru ziua de mâine*.

COPĂCIANU Emanoil, *Umbrele Comnenilor*, București, Cartea Românească, 1975, 240 p. Roman istoric. Reface cronică împăraților Comneni de la mijlocul sec. al XII-lea. Este speculată latura senzatională a intrigilor și crimelor din jurul tronului Bizanțului, apelându-se, desigur, și la multă ficțiune.

◆ A. Balthazar, O, XXVII, 1976, 8, 2.

CUBLEȘAN Constantin, *Un gotic târziu*, Timișoara, Facla, 1975, 154 p. Roman de dragoste, cu implicații social-psihologice, inspirat din lumea urbană. Tânărul intelectual Cristea Dumitriu parcurge patru experiențe erotice diferite, care echivalează cu o formație spirituală. Primele trei, mai mult sau mai puțin întâmplătoare, duc spre dereglarea morală a personajului. Intervine Nora, a patra iubită, care face un examen serios deviației psihologice a lui Cristea și îl aduce pe un drum sănătos. Personajul iese din blazare și își caută un rost printre semeni, în conformitate cu „viața nouă”.

■ *Szerелеmein városa*, tr. de Sigmund István, Cluj-Napoca, Dacia, 1977.

◆ Zaharia Sângeorzan, *O dramă morală*, CRC, X, 1975, 41, 2; Sorin Titel, *Doi prozatori ardeleni*, RL, VIII, 1975, 44, 9; Voicu Bugariu, *Simplitate de bun augur*, LCF, XVIII, 1975, 44, 2; Ion Marcoș, *Două romane ale formației*, TR, XIX, 1975, 47, 2; G. Nistor, T, IV, 1975, 11, 35; Al. Covaci, F, XI, 1975, 12, 2; Valentin Tașcu, *Un romantic târziu*, ST, XXVII, 1976, 2, 16; Silvia Udrea, ≈, VTR, VI, 1976, 3, 10; Aurel Pantea, *Simpatia cu personajul*, EX, VIII, 1976, 5-6, 13; Anton Cosma, *Criteriul moral*, VTR, VI, 1976, 6,

9; Titel, *Pasiunea*, 155–157; Mircea Iorgulescu, *Trei prozatori*, CL, 1977, 3, 17; Popa, *Dicționar* 2; Iorgulescu, *Scriitori*, 195–196; Cosma, *Romanul*, I, 186–187.

CURSARU Lucian, *Neliniștitele valuri*, București, Albatros, 1975, 280 p. Roman despre o anchetă de presă. Un ziar bucureștean publică un articol critic la adresa unui medic care a făcut un act de huliganism, agresând o profesoară (colegă cu soția sa). Ziaristul Emil Candian se deplasează la fața locului (un oraș de pe Someș) pentru a ancheta cazul și a lua apărarea colegului care a scris articolul. Ancheta prilejuiește cunoașterea câtorva personaje: familia dr. Enea, profesoara Constanța Cenușă, ziaristul local Berindei ș.a. În cele din urmă, adevărul este scos la iveală. Romanul, utilizând epic toate datele unei anchete juridice, circumscrie și un adevăr moral.

◆ Lucian Alexiu, O, XXVI, 1975, 35, 2; Aurel Goci, RL, IX, 1976, 10, 9; Constantin Sorescu, *Un roman schematic*, SPM, 1976, 286, 3.

○ **CURSARU Lucian**, *Toată viața*, fragment de roman, CL, 1975, 5, 8.

DAN Ioan, *Cavalerii*, București, Eminescu, 1975, 400 p. (Clepsidra). Roman de aventuri, inspirat de domnia lui Mihai-Viteazul (până la 1600); conține întâmplări pitorești, frizând incredibilul, redade într-un ritm alert, agreabil.

◆ Mircea Constantinescu, RL, VIII, 1975, 40, 9.

○ **DAN Sergiu**, *Întâmplări la un sfârșit de august*, fragment de roman, ST, XXVI, 1975, 11, 58–62.

DAVIDOVICI Doru, *Ultima aventură a lui Nat Pinkerton*, București, Eminescu, 1975 142 p. (Clepsidra). Roman polițist scris la persoana întâi.

DEAL Alexandru, *Anotimpul fâgăduinței*, București, Cartea Românească, 1975, 320 p. Fragmente: *Frica* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Frica de sine*), O, XXII, 1971, 1, 43–48; *Zăpezile secrete*, LCF, XV, 1972, 36, 4; *Zăpezile secrete*, O, XXIII, 1972, 18, 6–7; *Alt anotimp*, LCF, XVI, 1973, 1, 4; *Drumul* (romanul e anunțat cu titlul *Anotimp străin*), O,

XXIV, 1973, 20, 6; *Întoarcere*, LCF, XVI, 1973, 27, 6; *Alt anotimp* (romanul e anunțat cu titlul *Anotimpul zăpezilor*), O, XXIV, 1973, 29, 6; *Ultima vacanță*, LCF, XVI, 1973, 49, 4; *Anotimpul întoarcerii*, O, XXV, 1974, 7, 9; ≈, O, XXV, 1974, 39, 5; *Alt anotimp*, O, XXVI, 1975, 16, 5. Roman de formație, scris la persoana întâi și construit prin confruntarea dintre două medii sociale, care-l solicită pe Valer Septembriu, eroul cărții. Un mediu aparține șantierelor, în care personajul se simte realizat, altul al familiei, sufocant, mic-burghez, dominat de figura unchiului său Igor Septembriu. Pe aceste două fundaluri se profilează amintirea tatălui, ziarist comunist, asasinat de legionari cu câteva luni înainte de nașterea eroului. Valer Septembriu „descie”, în ritmul faptelor, cele două colectivități, manifestându-se „dezinvolt”, ușor „furios”, în orice caz ca un tânăr cu o mentalitate în pas cu timpul său. În acest sens, Sorin Titel remarcă la ~ „dorința de a crea un personaj exemplar, prin care se încearcă a se lua pulsul cât mai exact al unei întregi generații cu idealurile și frământările ei”. Întreaga acțiune și dezbateri sunt marcate de un episod de iubire nefericită pentru Maria. Mai ales aici „povestirea” este în măsură să justifice impresia că ~ a renunțat în ≈ la proza „complicată”, în favoarea unei comunicări directe.

◆ Lucian Alexiu, O, XXVI, 1975, 34, 2; Virginia Burduja, CRC, X, 1975, 37, 2; Sorin Titel, *Un roman al vârstei tinere*, RL, VIII, 1975, 42, 10; Silvia Udrea, *Aglomeratie epică*, VTR, V, 1975, 12, 9; Titel, *Pasiunea*, 145–147; Iorgulescu, *Scriitori*, 198–199; Cosma, *Romanul*, I, 266–267.

DELAVRANCEA Cella, *O vară ciudată*, București, Eminescu, 1975, 158 p. (Romanul de dragoste, 111). Roman sentimental, cu acțiunea plasată în spațiul idilic al unui conac boieresc de la țară. Alek este o femeie cu porniri bovarice, dar care își iubește soțul. Mihai, ins înțelegător, delicat, îngăduie mica idilă a acesteia cu Pandeles, bărbat nutrind o pasiune puternică, dar curată, pentru Alek. În evocare, romanul e plin de imagini senine, bucolice.

▼ Reprodus în: *Scrieri*, cu o pref. de Valeriu Râpeanu, București, Eminescu, 1982.

◆ D. M., CNT, 1975, 27, 10; Corneliu Vadim Tudor, SPM, 1983, 2, 1; 3; Z. Ornea, CNT, 1983, 3, 11; Cioculescu, *Itinerar*, 269–270; Tania Radu, *Deasupra vremii*, FC, XXXVI, 1987, 1–2; 19.

DIMA Simion, *Mielul negru*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975, 196 p. Scriere autobiografică, oscilând între romanul de formație și cel de analiză, mai ales prin încercarea de a pune ordine în multitudinea de fapte care agresează memoria ratorului. O relativă ordine e determinată de evenimentele social-politice de după război. Florin, un tânăr; își alege drumul în viață uneori împotriva convingerilor părinților sau ale vecinilor.

◆ Victor Rusu, *Destinul unui prozator*, R, XIV, 1977, 2, 4; Sorin Titel, *Roman și autobiografie*, RL, IX, 1976, 19, 10; Haralambie Țugui, CRC, XI, 1976, 24, 2; Lucian Alexiu, O, XXVII, 1976, 23, 2; Simion Dănilă, F, XII, 1976, 7, 2; Valentin Tașcu, *Memoria unei tinereți mature*, ST, XXVII, 1976, 10, 39; Olimpia Berca, ~, O, XL, 1989, 30, 11.

DRUMARU Paul, *Făptura*, București, Albatros, 1975, 154 p. Mic roman parabolic despre ieșirea din copilărie și despre adolescență. Fenomenul trecerii de la o vârstă la alta e consemnat sub pretextul scrierii unei cărți despre acest proces. Copilul imaginează fapte decisive, răstălmăcește realități, dar se înțelege că granița anilor nu era nevoie să fie inventată. În plus, ea e marcată de un eveniment major: războiul. Dialogul cu un prieten imaginar al copilului apare liric și conține o mică filozofie a vârstei în cauză.

▼ *A szerzet*, tr. de Csiki László, București, Albatros, 1979.

◆ Silvia Udrea, *Debut în roman*, VTR, VI, 1976, 7, 10; Popa, *Dicționar 2*; Ulici, *Prima II*, 180–181.

DUDA Virgil, *Al doilea pasaj*, București, Cartea Românească, 1975, 240 p. Fragmente: *Drumuri de seară*, LCF, XVI, 1973, 47, 5; *Peisaj cu navetiști*, RL, VIII, 1975, 23, 14–15. Roman social, de actualitate. Existența obișnuită a unui grup de navetiști (inginerul Dan Ivanciu, profesorul Nonel, medicul Țanevici, inginerul Gruia, Sanda, Maria, Nina, tractoristul Mocanu) este tulburată de două evenimente: o încercare de viol, comisă asupra

Sandei, și accidentarea gravă (tentativă de crimă) a inginerului Gruia. Se desfășoară „ad-hoc” două anchete, cu caracter mai mult moral decât juridic, concluziile fiind precizate de personajul Andrei. Totul are rostul de a sublinia caracterologia personajelor.

◆ Nicolae Manolescu, RL, IX, 1976, 9, 9; Ion Marcoș, *Un nou ciclu*, TR, XX, 1976, 12, 2; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 17, 2; Voicu Bugariu, *Sensul construcției românești*, LCF, XIX, 1976, 28, 3; Ion Simuț, *Cazul și ancheta judiciară*, EX, VIII, 1976, 7–8, 8; Silvia Udrea, *Romanul uzinei*, VTR, VI, 1976, 12, 10. □ V. și *Catedrala*, 1969.

O DUMITRESCU Lucian, *Aria clopoței-lor*, fragment din romanul *Săptămânile mute*, RL, VIII, 1975, 17, 14.

FABIAN Romulus, *Cei care au plecat*, București, Cartea Românească, 1975, 302 p. Roman autobiografic. Naratorul, numit în carte Romolos Făbian, își relatează copilăria petrecută în timpul primului război mondial într-o localitate bănățeană. Războiul nu apare decât în fundal, dar ecourile lui pătrund adânc în comunitatea rurală multinațională din acea zonă. Evocarea ajunge până la momentul Unirii din 1918. Textul păstrează limbajul specific copiilor, precum și particularitățile de limbă ale regiunii. „~ vrea să ne descrie evenimentele [...] așa cum au fost, adică așa cum le-a văzut un băiat de 14 ani de la țară, fără să adauge comentariul sau înțelegerea omului matur. În acest fel *parfumul epocii* este păstrat și emoții de mult potolite par de o nealterată prosepțime” (Sorin Titel).

◆ Sorin Titel, *Puritatea „privirii”*, RL, VIII, 1975, 30, 10; Valentin F. Mihăescu, *Romanul unei vârste*, LCF, XVIII, 1975, 30, 2; Titel, *Pasiunea*, 37–42.

FRÂNCULESCU N., *Colții șacalului*, București, Albatros, 1975, 318 p. (Cutezătorii). Fragment: *Fructele prefacerii*, TMS, VIII, 1973, 6, 10. Roman de aventuri, plasat în Mexic. Un grup de polițiști americani urmărește o bandă de răufăcători, în jurul anului 1880. Printre ei se numără și românul Ștefan Șercaru.

◆ Popa, *Dicționar 2*.

FŪLESI Victor, *Singur*, București, Albatros, 1975, 148 p. Roman de dragoste, cu acțiunea provocată de o halucinație maladivă (finalul dezvăluie această stare). Emilia Albu este condamnată pentru asasinarea soțului ei Valer, ziarist. Se dovedește apoi că totul a fost o înșcenare. Soțul, în realitate sinucigaș, lăsase aparența crimei pentru a se răzbuna pe soția adulterină. Happy-end-ul este dublu: Emilia e absolvită de crimă și eliberată, iar Valer, care n-a murit, se însănătoșește după o grea comoție cerebrală.

GAFIȚA Gabriel, *Lumină pentru cei singuri*, București, Cartea Românească, 1975, 318 p. Roman social și psihologic. Dorin Badea, eroul central, e un tânăr cu comportament rigid, obsedat de poziția sa importantă la Centrul Universitar București. Cu prilejul întâlnirii de 5 ani de la absolvirea liceului, într-un oraș de provincie, eveniment important în ordine morală, își verifică fundamental concepția de viață. Cauza: un prieten din copilărie, Paul Godeanu, se sinucisese cu câteva luni în urmă. Plecând de la jurnalul său intim, pe care i l-au încredințat părinții, Dorin are o criză de culpabilitate, în care implică și pe alți colegi și prieteni ai decedatului. Mai mult, inițiază o adevărată anchetă asupra motivelor aceluia act disperat. Concluzia constă în revelarea raportului real dintre puternici și slabi, într-o existență nu lipsită de dificultăți.

● Premiul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist pe anul 1975.

◆ Valeriu Cristea, *Un tânăr romancier*, RL, VIII, 1975, 23, 10; Lucian Hanu, *Un moralist discret*, LCF, XVIII, 1975, 27, 2; Val Condurache, LC, 1975, 7, 5; Cornel Gavalnic, *De vorbă cu ~, autorul romanului ~*, „Convingeri comuniste”, supliment literar-artistic, 1975, 9-10; Mircea Iorgulescu, ~, CL, 1976, 5, 15; Victor Atanasiu, *Realismul în proza tinerilor*, LCF, XIX, 1976, 44, 1-2; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scriptori*, 204-205; Anton Cosma, ~, SLAST, V, 1985, 44, 5; Z. Cărlugea, *Medii de inspirație*, LCF, XXXI, 1988, 35, 6.

GEORGESCU Oprea, *Alte dimineți*, București, Cartea Românească, 1975, 138 p. Mic

roman de atmosferă. Un tânăr boxer, Marius Didu, retrăiește câteva luni din propria viață, în care sportul, munca și dragostea se împletesc firesc.

◆ Laurențiu Ulici, *Poveste despre nimic*, RL, VIII, 1975, 42, 11; Ioan Peianov, TR, XIX, 1975, 49, 2; Al. Piru, LCF, XIX, 1976, 12, 2; Ulici, *Prima II*, 153-155; Piru, *Debuturi*, 96-98; Ilie Purcaru, *Solfegiul biruinței*, R, 1983, 9, 5.

GEORGESCU Paul, *Înainte de tăcere*, București, Albatros, 1975, 148 p. Roman politic și psihologic. Tânărul comunist ilegalist Assan, condamnat la moarte, primește din partea medicului închisorii un caiet, pe care îl umple cu însemnări. Jurnalul reprezintă o formă de supraviețuire psihică, dar și o măturie politică. Assan este „un revoluționar din vocație” (Mihai Ungheanu), deși nepot de bancher și fiu al unei mame „contrarevoluționare”, Carla-Șarlota, care-l și denunță poliției. Valeriu Cristea distinge în densitatea însemnărilor trei planuri: unul privind „efortul de a-și menține echilibrul intern”, altul cuprinzând secvențe disparate care recompun activitatea ilegală, un al treilea în care personajul evocă episoade din copilărie și adolescență. Cartea este un poem filozofic, eroic, dar și liric – ca formă de expunere a epicului.

■ Fragment: *Avant le silence*, tr. de Andrée Fleury, REVR, XXX, 1976, 4, 24-71.

◆ Valeriu Cristea, *Biografie și istorie*, RL, IX, 1976, 1, 10; Dumitru Micu, *Narație, analiză, meditație*, CNT, 1976, 2, 10; Ion Vlad, *Romanul și „autobiografia”*, TR, XX, 1976, 6, 2; Adriana Amza, EX, VIII, 1976, 3, 11; Nicolae Manolescu, *Omul, măsura tuturor lucrurilor*, RL, IX, 1976, 16, 9; Costin Tuchilă, *Absența epicului*, AFT, XI, 1976, 4, 297; Virgil Duda, *O literatură a patosului*, RL, IX, 1976, 22, 5; Val Condurache, CL, 1976, 9, 6-7; Valeriu Cristea, REVR, XXX, 1976, 3, 101-103; Ioan Holban, *Măsura timpului istoric*, RL, XIV, 1981, 36, 5; I. Rotaru, *O istorie*, III, 596-597. □ V. și *Coborând*, 1968.

GHIDRIGAN George, *Evadare din pustiu*, București, Albatros, 1975, 146 p. Romanul unor... proze. Scrierea relatează tentativa unui tânăr gazetar, Bogdan Dima, de a publica în presa literară și de a scoate un vol. de proză.

Parodie a experimentului literar și experiment real totodată, ≈ este o carte ingenioasă, fluentă. Viața personajului este și ea trepidantă, plină de neprevăzut.

◆ Dumitru Constantin, R, XIII, 1976, 10, 6; Valentin F. Mihăescu, *Promisiuni neonorate*, LCF, XIX, 1976, 45, 2; Iorgulescu, *Scriitori*, 205–206.

GIUGARIU Mihai, *Magdalena*, București, Eminescu, 1975, 262 p. (Romanul de dragoste, 105). Fragmente: *Râul*, LCF, 1973, 37, 4–5; *De la miezul zilei la miezul nopții*, RL, VII, 1974, 24, 14–15. Romanul unui destin. Maria Magdalena, femeie încă tânără, rămâne fără soț în urma inundațiilor din 1970. Oscilând între amintiri și instinctul de supraviețuire, Magdalena își regăsește cu greu bucuria de a trăi. Valeriu Cristea consideră personajul o Emma Bovary sui-generis, dar, în același timp, o personalitate „puternică, voluntară, independentă”. Aprecierea sa merge și către stil: „narațiunea captivează prin remarcabila capacitate a concretului, prin puterea ei de a descrie și reprezenta. Proza acestui scriitor absoarbe, asemenea unui burete, toate detaliile, nuanțele: atât cele caracteristice obiectelor, de ordin material [...], cât și cele proprii trăirilor sufletești, mecanismelor psihice”. Aceeași coordonată este comentată de Marian Popa: „În linia proustiană se refuză tensiunea epică pentru aglomerări aride și monotone, confecționată din elemente comportamentiste și psihologice”.

◆ Voicu Bugariu, *Realism și atemporalitate*, LCF, XVIII, 1975, 9, 2; C. Ungureanu, *Romane de dragoste*, O, XXVI, 1975, 13, 2; Liviu Leonte, *Tradițional și modern în proză*, CRC, X, 1975, 14, 2; Valeriu Cristea, *Romanul unui destin*, RL, VIII, 1975, 16, 10; Ion Vlad, *Proza lucidă*, TR, XIX, 1975, 16, 2; Val Condurache, *Banalitate și profunzime*, CL, 1975, 5, 4; Popa, *Dicționar 2*; Cosma, *Romanul*, I, 242.

GORUNESCU Valeriu, *Păcatul fluviului*, București, Cartea Românească, 1975, 242 p. Proiectat ca prim vol. dintr-un ciclu nerealizat. Roman de formație. Tiberiu Posadu își povestește copilăria petrecută la Brăila, în preajma celui de-al doilea război mondial. Este relatată intrarea sa în mișcarea comu-

nistă. În plină desfășurare a războiului și a rebeliunii legionare, eroul înfruntă primejdiile, e arestat și torturat, conștientizând în acest fel sensul luptei antifasciste.

◆ Valentin Ciucă, CNT, 1975, 37, 10; C. Tandafir, *Autobiografie și ficțiune*, VR, XXVIII, 1975, 9, 59–60; Popa, *Dicționar 2*.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Regăsire*, București, E.M., 1975, 248 p. Roman redactat în genul unui jurnal de cazarmă, ținut de Mira Maican, eleva unei școli de ofițeri.

◆ Sanda Faur, FMI, XXVIII, 1975, 4, 22; Radu Șt. Mihail, CRC, X, 1975, 38, 2.

HODOJEU Cornel, *Albatros – 31*, București, E.M., 1975, 164 p. (Sfinx). Roman polițist.

IACOBAN Mircea Radu, *Depart*, Iași, Junimea, 1975, 218 p. Fragment: ≈, CRC, V, 1970, 41, 6. Fals roman polițist. Un dramaturg (M.R.I. – prozator totodată) scrie un mic roman de ficțiune despre un autor de romane polițiste. Își imaginează o întâmplare aproximativ detectivistă, menită să-l scoată pe acest personaj-scriitor din rutina cotidiană. În relatare, o bună doză de divertisment și de abilitate stilistică.

◆ Liviu Leonte, *Parodie și gravitate*, CRC, X, 1975, 52, 2; Val Condurache, CL, 1975, 12, 5; Ion Maroș, TR, XX, 1976, 17, 2; Valeriu Cristea, *Consecvența umorului*, RL, IX, 1976, 47, 11; Valentin F. Mihăescu, *Umor și gravitate*, LCF, XIX, 1976, 50 2; Valentin Tașcu, *Un exercițiu de imaginație*, ST, XXVIII, 1977, 2, 20; Vlad Sorianu, *Un prozator*, ATN XIV, 1977, 1, 6; Cosma, *Romanul*, I, 212–213.

IANCU Ioan, *Procurorul face recurs*, Craiova, Scrisul Românesc, 1975, 248 p. Roman polițist.

◆ Eugen Dorcescu, O, XXVII, 1976, 4, 2.

IVASIUC Alexandru, *Iluminări*, București, Eminescu, 1975, 414 p. Fragmente: *Amintiri nevinovate* (romanul e anunțat inițial cu acest titlu), CL, 1974, 12, 8–9; *Amintiri nevinovate*, ST, XXV, 1974, 12, 48–51. Roman social și politic, având drept subiect Puterea. Paul

Achim, un savant, ajunge directorul unui important institut de cercetări. O criză de conștiință, provocată de obsesia mediocrității proprii, conduce spre autoanaliza atentă a condițiilor ascensiunii sale sociale. Din fragmente de amintiri și din contacte prezente, personajul reface un drum al Puterii, precum și al ideologiei ce l-a direcționat. Într-o epocă anterioară luptase împotriva imposturii cu orice mijloace, chiar nelioiale (justificate prin scopul final just – cum arată o teorie a lui Paul Achim). În realitate, același personaj acceptase agresiunea meschinăriei, a intereselor personale, precum și a propriei conștiințe maculate. Paul Achim pare astfel un reprezentant al arivismului. Nicolae Manolescu analizează acest fin proces contemporan: „Se poate deduce că totul se reduce la un conflict de putere, de menținere a unei ierarhii prin schimbarea relațiilor, și mult mai puțin la o chestiune de știință. Drama lui Paul Achim nu e a savantului, ci a politicianului. Trebuie să observăm că, învingătorii sau învinși, eroii de felul lui Paul Achim atrag în chip evident pe autor în aceste ultime romane”. Mare parte din critica literară a apreciat ≈ ca fiind cel mai realizat roman al autorului.

▼ București, Eminescu, 1977.

◆ Nicolae Manolescu, ≈, RL, VIII, 1975, 40, 9; Dumitru Micu, *Un roman de idei*, CNT, 1975, 41, 10; Nicolae Breban, *Marginalii la proza-eseu*, RL, VIII, 1975, 43, 4; Cornel Regman, ~ – *din nou cel vechi*, VR, XXVIII, 1975, 10, 46–51; Dan Culcer, *Eseu travestit*, VTR, V, 1975, 10, 11; Liviu Leonte, *Tensiunea dezbaterii*, CRC, X, 1975, 45, 2; C. Ungureanu, O, XXVI, 1975, 45, 2; Val Condurache, *Romanul de idei*, CL, 1975, 11, 4–5; Virgil Ardeleanu, ST, XXVI, 1975, 11, 30–31; Cristian Livescu, ATN, XII, 1975, 4, 4–5; Ioan Groșan, EX, VII, 1975, 11–12, 14; Mircea Tomuș, T, V, 1976, 32–33; Valentin F. Mihăescu, *Ideii și personajele*, LCF, XIX, 1976, 7, 2; Culcer, *Citind*, 179–186; Pompiliu Marcea, *Valențe noi în proza actuală*, RL, X, 1977, 16, 10; Ion Vlad, *Mărturia romanului*, TR, XXII, 1978, 4, 2; Al. Piru, *Romanul omului de știință*, LCF, XXI, 1978, 15, 1–2; Ardeleanu, *Mențiuni*, 70–79; Regman, *Explorări*, 20–28; Tomuș, *Mișcarea*, 243–246; Lăzărescu, *Romanul*, 257; 263–267; Condurache, *Portret*, 180–184; Cristea, *Modestie*, 138–142; Nicolae

Manolescu, *Scrisul ca stare de exaltare*, R, 1985, 7, 6; I. Holban, *Profiluri*, 204–218; Piru, *Discursul*, 212–215; I. Rotaru, *O istorie*, III, 769–771; Cristian Moraru, ~, 33–34; 120–133; Traian Podgoreanu, *Necesitate și libertate*, RL, XXII, 1989, 7, 5; Leonte, *Prozatori*, II, 213–216. □ V. și *Vestibul*, 1967.

○ JIANU Nicolae, *Noiembrie*, fragment de roman, RL, VIII, 1975, 15, 15.

JOLDEA Mihail, *Trădătorul Măriei sale*, București, E.M., 1975, 246 p. Roman istoric, plasat în timpurile tulburi ale sfârșitului de sec. XVI, în Moldova, încheiate cu domnia lui Ion-Vodă. Ficțiunea se împletește cu adevărul istoric; ~ dă un caracter aventuros evenimentelor.

JURIST Eduard, *Dușu, Lucu și vacanța de primăvară*, București, Ion Creangă, 1975, 238 p. (Biblioteca contemporană). Roman adresat copiilor și elevilor, conținând „memoriile” a doi copii, Dușu și Lucu, ce-și relatează copilăria și anii de școală. Participarea evocativă a autorului este discretă, adaptată modului de gândire al copiilor.

○ KALMUSKI Doru, *Pauză de filmare*, fragment de roman, CRC, X, 36, 4–5.

LĂNCRĂNȚAN Ion, *Caloianul*, I–II, București, Albatros, 1975, 412 + 384 p. Fragmente: *Focul și umbra* (romanul e anunțat cu titlul *Vara pe lacuri*), TR, XIV, 1970, 9, 2; *Gioconda*, CRC, V, 1970, 13, 6–7; *Noaptea lupilor*, RL, III, 1970, 23, 16–19; *O vară neliniștită* (romanul e anunțat cu acest titlu), F, VI, 1970, 5, 10–11; *Călătoria*, TR, XIV, 1970, 46, 8–10; *Acoperișul albastru*, TR, XV, 1971, 48, 8–9; *O întreprindere neînregistrată*, TR, XVI, 1972, 6, 8; *Tăierea pădurii*, AST, VII, 1972, 6, 6; *Sfârșitul verii*, VTR, III, 1973, 3, 10. Roman social-politic, unul dintre cele care definesc perioada de după ultimul război mondial. Conține jurnalul intim al personajului narator, Alexandru Ghețea, dublat de un jurnal de creație. Pe fondul dezbaterii, mai mult interioare, asupra Puterii și asupra efectelor ei în contact cu creația, eroul analizează cauzele nerealizării

sale artistice; marele roman ≈ (astfel intitulat în text) rămâne nescris dintr-o multitudine de motive. Autorul sugerează, pomind de aici, drama generată de conflictul dintre intenție și realizare (tipică fenomenului creației literar-artistice). Dar aceasta nu se limitează la auto-analiza personajului, ci deschide perspectiva altei drame, mai generale, pe fondul luptei dintre posibilitate și imposibilitate. Posibilitatea ar fi oferită de conjunctura socială a momentului (unul dificil, la ora încercării lui Ghețea), iar imposibilitatea de incapacitatea adaptării scriitorului la fluctuațiile acestei conjuncturi. Ca structură epică, romanul realizează o „privire calcidoscopică asupra realităților sociale și politice românești din ultimul sfert de veac” (Aurel Sasu). Ca stil, este „fresca patetică a unui pictor naiv” (M. Ungheanu).

▼ Fragment: *À genoux*, tr. de Dan-Ion Nasta, REVR, XXXII, 1978, 8, 8–23.

◆ Lucian Alexiu, O, XXVI, 1975, 21, 2; Valeriu Cristea, *Cronică și ficțiune*, RL, VIII, 1975, 25, 10; Ion Lungu, *Forță, pasiune, cutezanță*, TR, XIX, 1975, 26, 4; Liviu Leonte, -, *nuvelist și romancier*, CRC, X, 1975, 26, 2; 27, 2; M. Ungheanu, LCF, XVIII, 1975, 27, 2; 28, 6; Emil Manu, SPM, 1975, 241, 2; 242, 2; Val Condurache, CL, 1975, 7, 4–5; Ion Vlad ≈ *Forță, pasiune, cutezanță*, TR, XIX, 1975, 26, 4; Liviu Leonte, ≈ – *un posibil roman*, TR, XIX, 1975, 32, 2; Valentin Tașcu, *Ce poate fi* ≈, ST, XXVI, 1975, 8, 26; 36; Cornel Regman, ≈, VR, XXVIII, 1975, 8, 29–36; Vasile Chifor, ≈ – *sau romanul unui roman eșuat*, T, IV, 1975, 9, 34–35; Dan Culcer, *Un eșec semnificativ*, VTR, V, 1975, 9, 9; A. I. Brumaru, AST, X, 1975, 3, 7; Ion Lungu, *Prozatorul și criticii săi*, TR, XIX, 1975, 42, 6; C. Costin, ATN, XII, 1975, 4, 5; Culcer, *Citind*, 173–179; **, *O epocă și romanele ei*, CNT, 1976, 50, 6–7; Constantin Stan, *Scena și culisele*, LCF, XX, 1977, 32, 3; Emil Manu, *Intelectualul – erou al prozei contemporane*, RITL, XXVI, 1977, 4, 479–484; Stănescu, *Jurnal*, 112–116; Iorgulescu, *Firescul*, 171–179; Bugariu, *Analogon*, 160–162; Deleanu, *Glasul*, 90; 93; Nicolae Iuga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor '70*, ST, XXXV, 1984, 6, 4; Ion Bălu, *Destine umane și implicare în epocă*, RL, XVII, 1984, 30, 8; Condurache, *Portret*, 131; Cristea, *Modestie*, 151–160; Odangiu, *Romanul*, 118–119; I. Rotaru,

O istorie, III, 781–782; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 307–322. □ V. și *Cordovanii*, 1963.

LUCA Remus, *Viața și aventurile iscusitului Saltator pornit în lume în căutarea purecilor săi pierduți și tot ce s-a întâmplat după aceea, tradusă și tipărită pentru prima dată în românește*, în vol. *Apocrife*. (*Schițe, nuvele, romane și alte parodii*), București, Cartea Românească, 1975, p. 91–227. Vol. mai conține schițe, false „romane”, povestiri umoristice. Roman parodic. Personajul Saltator pare selecționat din lumea basmelor (e dresor de pureci), dar comportamentul său vizează efecte de umor modern, vecin cu absurdul.

□ V. și *Ana Nucului*, 1953.

O MAREȘ Radu, *Luciul apei*, TR, XIX, 1975, 35, 4; *Acasă, singur*, VTR, V, 1975, 8, 13, fragmente din romanul *Ecluză*.

O MARIAN Vasile, *Neliniștele Princepelui*, fragment din romanul *Tineretea Inorogului*, LCF, XVIII, 1975, 32, 4.

MATEESCU Constantin, *Toamna, păsările...*, București, Eminescu, 1975, 140 p. Mic roman de dragoste. Naratorul rememorează, după aproape trei decenii, o stranie poveste de iubire, întâmplată pe vremea când era licean. Wanda Szymanowska, tânără prințesă poloneză refugiată la noi în timpul războiului, este o fire romantică, sensibilizată atât de spectrul conflințăției, cât și de istoriile ei ciudate de familie. Întâlnirile celor doi tineri prilejuiesc desfășurarea unor povestiri autonome, rostite mai ales de Wanda. O dată cu apropierea sfârșitului luptelor, tânăra femeie dispăre, pentru a se reîntoarce în țara ei, lăsând în urmă o amintire plină de puritate.

◆ Sorin Titel, *Poveste de dragoste*, RL, VIII, 1975, 38, 10.

MAZILU Teodor, *Într-o casă străină*, I, București, Cartea Românească, 1975, 350 p. Fragment: *Copilăria lui Matei*, RL, VII, 1974, 40, 15. Fragmente dintr-un proiectat vol. secund: *Sora lui Matei*, *Carmela*, VR, XXIX, 1976, 7, 10–17; *O iubire rece și pătimașă*, LCF, XIX, 1976, 32, 5–6; *Sfârșitul*

convalescenței și al iluziilor, FC, XXV, 1976, 40, 28–29; *Vizitele bătrânului Hermon*, RL, IX, 1976, 53, 16–17; *Feericul sfârșit al lui Iacob Dezideriu*, TR, XXI, 1977, 20, 5; *Alianța provizorie*, RL, X, 1977, 36, 14–15; *Jurnalul lui Matei*, MS, XV, 1984, 3, 30–35. Roman social. Într-o manieră delicat-ironică, ~ realizează o galerie de portrete de intelectuali, specifice epocii de după 1944. Un personaj „martor”, pictorul Matei Alexandru, evocă, în scurta sa biografie, o serie de indivizi mai mult sau mai puțin determinanți pentru destinul său. Se realizează astfel câteva fiziologii: a unui parvenit (pictorul Mănăilă), a unui donjuan (Lucian Maltopol) ș.a. Sorin Titel definește astfel structura romanului: „Cartea se construiește sub forma unei suite de portrete grotești, liantul fiind Matei Alexandru, pictor talentat, nu neapărat însă și eroul pozitiv al cărții”. Un sens superior descoperă în carte Voicu Bugariu: „romanul lui ~ pledează [...] pentru o viață morală, ironizând feluritele aberații care pot greva existențele; în același timp formula literară pe care autorul a adoptat-o și o cultivă cu asiduitate conține o fundamentală ambiguitate”.

■ *Vididegen világ*, tr. de Bodor Pál, București, Kriterion, 1983.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1975.

◆ Sorin Titel, *Viziune incisivă*, RL, VIII, 1975, 22, 10; Voicu Bugariu, *Viață și animație*, LCF, XVIII, 1975, 31, 2; Val Condurache, CL, 1975, 8, 4–5; Cornel Moraru, *Un roman de ~*, FC, XXIV, 1975, 39, 8; Silvia Udrea, *Deficit ideatic*, VTR, V, 1975, 10, 11–12; C. Ungureanu, O, XXVI, 1975, 47, 2; Liviu Leonte, ~ *romancier*, CRC, XI, 1976, 4, 2; Dom Mielcescu, *Un roman ironic*, VR, XXIX, 1976, 6, 49–50; Valentin F. Mihăescu, *Dețasare ironică și participare afectivă*, LCF, XIX, 1976, 28, 3; Val Condurache, *Fețele realului*, CL, 1976, 7, 6; Dimisianu, *Nouă prozatori*, 64–88; Ioan Buduca, *Un moralist pentru viitor*, AFT, XVI, 1981, 7, 8; Simion, *Scriitori*, III, 482–485; Cosma, *Romanul*, I, 205–208.

MAZILU Teodor, *O singură noapte eternă*, București, Eminescu, 1975, 214 p. (Romanul de dragoste, 119). Fragmente: *Peruca*, RL, VIII, 1975, 37, 14–15; *Descoperirile lui Mișu*

Socec, TR, XIX, 1975, 47, 5. Roman caracterologic. Un episod de iubire, între inginerul Ștefan Dumitrescu și Valentina Damian, constituie un pretext pentru realizarea unei galerii de portrete, creionate în stilul caracteristic al lui ~, cu puțină satiră, cu puțină anecdotă, cu un dram de exagerare ș.a.m.d. Toate personajele fac parte din familia „nerealizaților”, a debusolaților. Un fond sufleteș bun face posibilă relația dintre protagoniști, dar, sub aspect afectiv, iubirea nu e decât o iluzie, ce se sfârșește inexplicabil, exact în clipa în care sentimentul era pe cale să îndrepte „drumurile” celor doi. Alți dezorientați (frivola Marion, ce se sinucide, ușuraticul Viorel Damian, tatăl Valentinei) se pierd cu totul. Lumea construită de ~ este un univers aparte, cu personaje destinate parcă scenei melodramatice, cu secvențe de viață imprezvizibile (mici lovituri de teatru) etc.

◆ Sorin Titel, *Poveste de dragoste*, RL, IX, 1976, 9, 10; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 11, 2; C. Ungureanu, O, XXVII, 1976, 12, 2; Cornel Moraru, *Între satiră și parodie*, FC, XXV, 1976, 12, 14; Val Condurache, *Fețele realului*, CL, 1976, 7, 6; Titel, *Pasiunea*, 59–61; Dimisianu, *Nouă prozatori*, 64–88; Iorgulescu, *Firescul*, 194–197; Simion, *Scriitori*, III, 485–486; Cosma, *Romanul*, I, 208.

MĂNUCEANU Vasile, *Logofătul Dragu*, București, Albatros, 1975, 302 p. (Cutezătorii). Roman istoric, pentru copii și adolescenți. Acțiunea se petrece în sec. al XVI-lea, în timpul domniei lui Teodosie, fiul lui Neagoe Basarab. Sunt fructificate „învățăturile” acestuia din urmă în ceea ce privește stilul de domnie.

◆ L. U., CNT, 1975, 37, 10; Popa, *Dicționar 2*.

MIHAIL Nicolae-Paul, *Damen-vals. Roman satiric de aventuri*, București, Eminescu, 1975, 366 p. (Clepsidra). Apărut mai întâi în f.rev. SPM, 1972, nr. 87–108; 1973, nr. 109–117. Roman de aventuri comice, din lumea cinematografiei. Întâmplări cu cascadori, regizori, actori străini.

◆ Emil Manu, SPM, 1975, 259, 2.

O MILEȘAN Ion Ilie, *O mulțime de lucruri*, fragment de roman, VTR, V, 1975, 1, 12.

MOISESCU Mihnea, *Întoarcere pe țărmul dispărut*, București, Albatros, 1975, 158 p. (Fantastic Club). Vol. mai conține și nuvela *Crâmpete din viața unui timponaut*. Mic roman de anticipație, cu ființe extraterestre.

MONDA Virgiliu, *La Nord de Nerej*, București, Eminescu, 1975, 200 p. Roman de atmosferă, a cărui acțiune e plasată în regiunea Odobeștilor, în anii din preajma izbucnirii celui de-al doilea război mondial. În narațiune sunt implicate multe personaje, au loc drame sociale, de familie etc.

◆ Valeriu Cristea, *Un roman tradițional*, RL, VIII, 1975, 47, 10; Cosma, *Romanul*, I, 280–281.

MOVILĂ Gheorghe, *Poveste contemporană. Taina coloanei a doua*, București, Ion Creangă, 1975, 368 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru copii și tineret. Acțiunea, având aspectul unei urmăririi polițiste, este condusă de un grup de pionieri din Cornesti. Grație spiritului lor de observație este rezolvată enigma unei crime.

O MURGEANU Ion, *Nunta arhitectului*, fragment din romanul *Via*, LCF, XVIII, 1975, 33, 5.

MUȘATESCU Vlad, *De-a Puia-Gaia (Jocurile detectivului Conan)*, București, Albatros, 1975, 286 p. (Aventura). Roman parodic de spionaj, cu un personaj de serial comic (Conan Doi, detectiv).

▼ Reprodus în: *Extravagantul Conan Doi*, I, București, Cartea Românească, 1978.

◆ Sorin Titel, *Două romane polițiste*, RL, VIII, 1975, 48, 10. Valentin F. Mihăescu, *Aventură și umor*, LCF, XIX, 1976, 5, 2.

MUTAȘCU Dan, *Bunul cetățean Arhimede*, București, Eminescu, 1975, 208 p. Fragmente: ≈, CRC, VI, 1972, 44, 9; ≈, TR, XVII, 1973, 8, 6; ≈, ST, XXIV, 1973, 3, 10–11; ≈, CRC, VIII, 1973, 30, 9; 13; *Căderea Syracusei*, R, X, 1973, 7, 18–19; ≈, O, XXIV, 1973, 45, 6; ≈, RL, VI, 1973, 46, 18–19; ≈, ARG, VIII, 1973, 12, 12; *Cycatres*, LCF, XVII, 1974, 23, 5; *Noapte bună, generale!*, LCF, XVII, 1974, 46, 4–5. Roman parabolic, organizat pe

schema narațiunii istorice. Evenimentele din timpul asediului Siracusei de către legiunile romane, în timpul căruia a căzut victimă Arhimede, constituie un pretext pentru reflecții sociale și politice în legătură cu dictatura, cu relațiile dintre marile și micile puteri etc. S-a considerat că, plecându-se de la cel de-al doilea război punic, romanul face aluzii la expansiunea hitlerismului. „Ca stil și tehnică, romanul lui ~ este agresiv, expresie a unei atitudini încă prea juvenil-teribiliste. O ironie a naratorului se face pe alocuri simțită” (Valeriu Cristea).

◆ Emil Manu, SPM, 1975, 236, 2; M. N. Rusu, ~ – *varianta erotică*, AFT, X, 1975, 6, 161; Valeriu Cristea, *Un roman istoric*, RL, VIII, 1975, 35, 10; Aureliu Goci, CRC, X, 1975, 39, 2; Horia Bădescu, ST, XXVI, 1975, 12, 54; Popa, *Dicționar 2*; Dan Mucenic, *Cu ~*, LCF, XXII, 1979, 38, 3; Pop, *Perimetru*, 223–227; Popa, *Replay*, 48–50.

NEAMȚU Leonida, *Comoara locotenentului Baltica*, București, Ion Creangă, 1975, 148 p. Roman adresat tineretului, cu tentă parodică. Autorul lasă impresia că se amuză, că exersează un limbaj, un stil, face exces de imaginație, în limita unui umor declarat.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru literatură pentru copii pe anul 1975.

◆ Dan Rebreanu, TR, XX, 1976, 11, 7.

NEAMȚU Leonida, *Speranță pentru marea vis*, București, Albatros, 1975, 336 p. (Aventura). Fragmente: ≈, ST, XXI, 1970, 1, 34–49; *Planeta irandafir negru*, ST, XXV, 1974, 1, 9–11. Fals roman de aventuri. Reala aventură se petrece în imaginație. ~ dovedește o nelimitată plăcere de a se juca, de a inventa.

NEDELCU Șerban, *Salba de aur*, București, Cartea Românească, 1975, 188 p. Fragment: *Război contra iepurilor*, ALB, LXXVI, 1973, 20, 5. Roman rural. Acțiunea se petrece în jurul anului 1970, într-un sat de pe Valea Oltului, și are în centru figura țăranului Lisandru Buga. Se naște un conflict de familie, între fetele lui, și un conflict social, între câțiva săteni. Moartea octogenarului, care și-a păstrat demnitatea până la sfârșit, pune capăt neînțelegerilor.

NOVAC Constantin, *Separația bunurilor*, București, Eminescu, 1975, 266 p. Fragment: *Septembrie fără recurs*, TMS, VIII, 1973, 18, 8-9. Roman de analiză psihologică. Într-un peisaj de vacanță, într-o vilă dintr-o stațiune marină (Tekirghiol), se încenează o „vacanță morală” printre cei veniți la odihnă. Destinele celor sosiți se amestecă pentru scurt timp cu ale localnicilor, provocând urgente revizuirii sufletești. Două cupluri se fac și se desfac, un scriitor, Butnaru, asistă la o mică rătăcire a soției, în timp ce el era preocupat de conceperea unui roman, alte câteva personaje au scurte escapade sufletești. În final, liniștea toamnei cuprinde și perimetrele afective ale celor „zbuțuiați” în timpul sejurului estival.

◆ Nicolae Motoc, *Premisele autenticității*, TMS, X, 1975, 3, 5; Nicolae Manolescu, *Tineri romantici*, RL, VIII, 1975, 45, 9; Ion Istrate, ST, XXVII, 1976, 1, 53; Ioan Peianov, O, XXVII, 1976, 27, 2; Popa, *Dicționar 2*; Popa, *Replay*, 43-46.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Bună seara, Melania!* Cluj-Napoca, Dacia, 1975, 252 p. (Scorpionul). Roman polițist, având ca personaj de serial pe Melania Lupu, detectiv voluntar.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Cianură pentru un surâs*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975, 222 p. (Scorpionul). Roman polițist, având ca personaj de serial pe aceeași Melania Lupu, detectiv voluntar.

OLT Silvia, *Însemnările unei surori fără diplomă*, București Eminescu, 1975, 264 p. (Documente de viață). Roman autobiografic. Personajul Mădălina Brăduț își povestește adolescența și tinerețea, petrecute în preajma și în timpul celui de-al doilea război mondial. Orfană, dată în grija unei mătuși, duce o viață de mizerie. După o încercare nereușită de refugiu la mănăstire, ajunge mai întâi „fată în casă”, apoi soră de caritate. Existența sa e un șir continuu de nefericiri, din care se salvează numai datorită unei speranțe încăpățănate. Sfârșitul războiului coincide cu apariția unei șanse de viață mai bună.

PALAGHIU Mircea, *Sublima sora Camelia*, București, Albatros, 1975, 246 p. Roman

inspirat din viața profesorilor din mediul rural. Tânărul profesor Marius Mirmidon vrea cu orice preț să dea o nouă strălucire școlii din Măgura. În acțiunea sa e ajutat de o învățătoare dintr-un sat apropiat, sora Camelia, care vroia să înzestreze școala cu un carusel. Iubirea lor îi ambiționează și mai mult în a-și îndeplini țelurile. Mirmidon este în același timp un filozof, care angajează discuții complexe cu sătenii. Împreună, cei doi utopici izbândesc. Sub aspect naratologic, cartea este de fapt un colaj al scrisorilor pe care Mirmidon le trimite tatălui său. „O ironie subtilă însoțește în permanență textul, temperând cu finețe afectările unui stil romantic, de o desuetudine cultivată cu intenție” (Valentin F. Mihăescu).

◆ Sorin Titel, *Tinerete și exaltare romantică*, RL, IX, 1976, 3, 10; Valentin F. Mihăescu, *Delicatetea ironică*, LCF, XIX, 1976, 17, 2; Victor Atanasiu, *Un posibil roman satiric*, VR, XXIX, 1976, 9, 62-63; Titel, *Pasiunea*, 162-164.

PANĂ Ion Gh., *Asaltul*, Albatros, 1975, 210 p. Roman memorialistic. Conține un jurnal romanțat de campanie din timpul celui de-al doilea război mondial. Sunt relateate aspecte din luptele duse, după 23 August 1944, între Constanța și Praga.

PANĂ Ion Gh., *Radio Donau nu mai transmite*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975, 300 p. (Scorpionul). Roman memorialistic, inspirat din luptele duse pe frontul de vest, după 23 August 1944, între Constanța și Cehoslovacia. În maniera romanului de aventuri, este descrisă acțiunea de capturare a unui post de radio german, care continua să dezinformeze frontul și populația.

◆ **, RL, XVI, 1983, 6, 10.

PARDĂU Platon, *Cercul*, București, Eminescu, 1975, 400 p. Fragmente: *Într-un oraș de miazănoapte*, LCF, XVIII, 34, 6-7; *Cocoșul lui Florea*, RL, VIII, 1975, 46, 14-15. Romanul unei vieți și al unui oraș de provincie (N), din nordul Moldovei. De fapt existența lui Mihai Petreanu, pe parcursul a 30 de ani (1937-1967), se confundă cu istoria orașului. Plecat de la țară, ucenic, activist,

apoi conducător de partid, Petreanu ilustrează un destin, o evoluție social-politică. Acțiunea este plină de neprevăzut, angajând o dezbatere cu implicații istorice, în vreme ce personajele, sub aspect psihologic, descoperă un sens clar al vieții. Roman realist, moralizator în subtext. Stilul e alert, viguros.

■ *A kör*, tr. de Németi Rudolf, București, Kriterion, 1980,

◆ Valeriu Cristea, *Eveniment și literatură*, RL, IX, 1976, 10, 10; Val Condurache, CL, 1976, 3, 5; Dumitru Micu, *Roman, biografie, cronică*, CNT, 1976, 14, 10; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 14, 2; Silvia Udrea, *Un romancier inconsecvent*, VTR, VI, 1976, 5, 10; C. Blănaru, *Personaj și istorie*, TR, XX, 1976, 30, 2; Liviu Leonte, *Romanul cronică*, CRC, XI, 1976, 32, 2; Valentin F. Mihăescu, *Cristalizarea unei conștiințe*, LCF, XIX, 1976, 34, 3; I. Cristoiu, *~ se întoarce la temele fundamentale*, AFT, XI, 1976, 9, 348; Veronica Porumbacu, ST, XXVII, 1976, 9, 55; Stănescu, *Jurnal*, 108-111; Odangiu, *Romanul*, 149-150.

PĂRUȘ Marcel, *Vâltoarea*, București, Eminescu, 1975, 294 p. Roman de analiză socială și psihologică, inspirat de experiența-limită a inundațiilor din 1970. Acțiunea se petrece într-un oraș din centrul Transilvaniei (Sighișoara). O poveste de dragoste se desfășoară pe acest fundal. Tragedia comună este un prilej de definire a caracterelor, de cumpănire a destinului.

◆ Monica Isac, *Un grosolan furt literar*, FC, XXVI, 1977, 46, 17.

O PĂUNESCU Adrian, *Doi și mutul*, FC, XXIV, 1975, 5, 11; 6, 11; 7, 11; 8, 11; 9, 11, fragmente dintr-un roman social cu titlu neprecizat.

PENESCU Lucian, *Diamante în umbră*, Timișoara, Facla, 1975, 130 p. Roman polițist.

PETRESCU Ioana, *Soarele târziu*, București, Cartea Românească, 1975, 352 p. Roman de familie. Trei generații trăiesc pe aceeași proprietate (Măgura Vulpii, localitate submontană din Muntenia), încercând să consolideze un continuum afectiv, în ciuda stărilor sufletești diferite. Bătrânul medic Vulpeș, octogenar, trăiește cu amintirile eve-

nimentelor de la 1848, 1877, 1918, pe care le-a trăit, și cu imaginile celor dispăruți, soția Casandra și fiul Neguț. Mândra este nepoata sa, iar Noni, unicul strănepot. Ei vor pleca la Paris, la soțul și tatăl lor. Mica dramă a familiei este reconstituită de către un străin, Valentin Albotă, care le cucerește încrederea și dragostea. Acesta reface din proprii amintiri, din notele și corespondența bătrânului, la 1927, drumul acestei familii pe parcursul a 80 de ani. Atmosfera este ușor idilică, chehoviană.

PETRESCU Radu, *O singură vârstă*, București, Cartea Românească, 1975, 122 p. Fragmente: *Ocazii pierdute*, RL, II, 1969, 43, 16-17; ≈, RL, VI, 1973, 2, 14-15; *Pentru Emily*, CL, 1973, 5, 6-7; *Spre câmp*, LCF, XVI, 1973, 38, 4; *Secunda*, ST, XXIV, 1973, 12, 10-13. Vol. mai conține nuvela *În Efes*. Mic roman eseuistic. Evocă, la modul parabolic, încercarea naratorului de a realiza un interviu cu Alphonse, mare scriitor francez. Naratorul, scriitor român, îl însoțește pe francez în unele călătorii și la Paris; îl invită la București. Paralel cu discuțiile despre literatură, despre roman, este schițat un cadru de viață afectivă. M. Ungheanu consideră ≈ o nuvelă, în care tema este „căutarea substantei inimii a operei”, în vreme ce Valeriu Cristea definește cartea drept „mic roman” în care „eseistica deține o parte însemnată”.

◆ M. Ungheanu, LCF, XVIII, 1975, 32, 2; Valeriu Cristea, *Creație și ironie*, RL, VIII, 1975, 33, 10; Silvia Udrea, VTR, V, 1975, 8, 10; Mircea Muthu, *Picioarele lui Icarus*, ST, XXVI, 1975, 10, 28; Liviu Leonte, *Prozatori artiști*, CRC, X, 1975, 48, 2; Popa, *Dicționar 2*; Gorcea, *Structură*, 113-116; Eugen Simion, *Romanul autoreferențial*, R, 1987, 10, 7; Simion, *Scriitori*, IV, 271-273. □ V. și *Matei Iliescu*, 1970.

PETRIȘOR Marcel, *Măreasa*, București, Albatros, 1975, 218 p. Roman istoric, evocând preliminarile marii răscoale conduse de Horia, Cloșca și Crișan. Autorul pune în centrul acțiunii destinul unei contese cu un caracter aprig, Magda Teleki, supranumită Măreasa.

◆ Valeriu Cristea, *Un roman istoric*, RL, VIII, 1975, 51, 10; Al. Călinescu, *Autenticitatea*

viziunii, CRC, X, 1975, 51, 2; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 9, 2; Cornel Moraru, *Un romancier*, VR, XXIX, 1976, 6, 58-59; Popa, *Dicționar* 2.

○ **POP-SÂRBU Ana**, *Matei, peregrinul*, fragment de roman, O, XXVII, 1975, 21, 5.

POPESCU Mircea, *Secretul Elizei Dornescu*, București, E.M., 1975, 126 p. (Sfinx, 23). Roman polițist.

POPESCU Tudor, *Urcușul*, București, Albatros, 1975, 228 p. Romanul unor destine care, desfășurându-se separat, se întâlnesc întâmplător. Doi tineri, Ion și Anca, își povestesc viețile într-o discuție cu alți prieteni. Existența de picaro, de copil sărac și orfan a lui Ion contrastează cu viața „de seră” a Ancăi. Dar între ei se statornicește o prietenie care nu va fi destrămată nici de plecarea pe front a celui dintâi. La sfârșitul conflagrației mondiale, în anii '50, ei își reiau legătura sub semnul comun al speranței.

PREDA Marin, *Delirul*, I, București, Cartea Românească, 1975, 416 p. Fragmente: *Promisiunea*, RL, VI, 1973, 52, 16-18; ≈, ALFL, 1975, 25-29; *Nunta lui Achim*, RL, VIII, 1975, 2, 12-13; *Moartea lui Dumitru lu' Nae*, LCF, XVIII, 1975, 4, 4-5; *Credința în victorie*, SLAST, II, 1982, 18, 10; *Peste întâmplările unei dimineți de război*, ARG, XVII, 1982, 6, 16; *Povestea unui comandant de tun*, ACNT, 1985, 65-74. Face parte din ciclul *Moromeșilor*. Roman politic, în mare parte documentar. Personaj principal e aici Ștefan a lui Parizianu, rudă a lui Ilie Moromete. După copilăria în Siliștea-Gumești, similară celei a odraslelor lui Moromete, Ștefan ajunge ziarist, angajat la un mare jurnal din București. Din acest moment cartea devine „romanul unui destin colectiv” (Eugen Simion), în care istoria intră profund în substanța epicului, sau, cum zice același comentator, „în care ficțiunea nu tinde să transfigureze realul, ci să se insereze în el”. Autorul realizează o frescă nuanțată, amplă, a dificilei perioade marcate de mișcarea legionară, de dictatura antonesciană, de începutul celui de-al doilea război mondial. Ca un veritabil personaj-martor, dar unul activ,

Ștefan se implică, chiar dacă nu decisiv, în cursul evenimentelor, încercând până și o experiență de corespondent de război. În afara conturării ferme a psihologiei acestui personaj, care ține în general să urmeze calea adevărului, a umanității, în ≈ se face o înă analiză a societății politice românești din perioada respectivă, în care personaje marcante ale istoriei sunt portretizate sub un unghi foarte atent, în spiritul realității complexe, al contextului real existent pe plan european. ~ face astfel istorie cu mijloacele prozei, adică reușind să descifreze realitatea dincolo de document, dar fără a-l mistifica pe acesta. Nicolae Manolescu sesizează în acest sens că „prozatorul urmărește să-și impună cu ajutorul căteorva eroi (unii fictivi, alții reali) o idee de istorie”. Gabriel Dimisianu mărește spațiul dintre ficțiune și realitate, considerând că „roman al individului, noua carte a lui ~ e totodată roman al istoriei, roman politic”. Și mai nuanțat glosează C. Stănescu: „Supunându-se faptelor, fidel cursului istoriei care a pus în fața oamenilor forma *delirantă*, răzbu-nătoare a propriei lor răbdări și disimulări, ilustrând fără teamă de *didacticism* evenimente social-politice și făcând într-o măsură cronica lor, scriitorul se bizuie însă pe memoria cititorilor săi, ea însăși o categorie istorică în afara căreia legătura dintre fapte, ca și aceea dintre opere (ca acte umane), dispare, făcând loc bizarierii neînțelese”. Scrierea este un roman complex, purtând puternic amprenta personalității prozatorului, în parte și a morometianismului său, o narațiune care aderă la formele românești de cea mai eficace actualitate.

▼ Ed. revăzută și adăugită, București, Cartea Românească, 1975; București, Cartea Românească, 1987.

■ *Der grose Wahnsinn*, tr. de Werner Söllner, București, Kriterion, 1980.

◆ Mihai Gafița, *File de istorie*, CL, 1972, 14, 5; 11; G. Dimisianu, *Individ și istorie*, RL, VIII, 1975, 6, 4; Valeriu Cristea, *Un moment de sinteză*, RL, VIII, 1975, 6, 5; M. Ungheanu, *O nouă carte de ~*, LCF, XVIII, 1975, 6, 1-2; 7, 1; 7; Cezar Ivănescu, *Romanul unor vremi apuse*, LCF, XVIII, 1975, 7, 8; Dan Laurențiu, *Școala mora-*

listului, LCF, XVIII, 1975, 7, 8; Marius Robescu, *Satul scufundat în memorie*, LCF, XVIII, 1975, 7, 8; Ion Vlad, *Întoarcerea posibilă*, TR, XIX, 1975, 9, 4; Liviu Leonte, *Romanul total*, CRC, X, 1975, 9, 2; 11, 2; Mircea Iorgulescu, *O epopee tragică*, CL, 1975, 2, 10; Mariana Sovărel, ≈, „Convîngeri comuniste”, II, 1975, 2, 23; Virgil Suciuc, EX, VII, 1975, 1–2, 4; Emil Brătescu, ≈, NPC, II, 1975, 2, 10; C. Ungureanu, O, XXVI, 1975, 10, 2; Dumitru Micu, *Un remarcabil roman politic*, CNT, 1975, 11, 0; Cornel Moraru, FC, XXIV, 1975, 10, 13; Andrei Corbea, *Alternativa lucidă*, AFT, X, 1975, 3, 128; Doru Mielcescu, *Un roman frescă?*, AFT, X, 1975, 3, 128; Al. Andriescu, *O viziune românească a istoriei*, CL, 1975, 3, 11; Gheorghe Lates, OPS, II, 1975, 3, 11; Paul Dugneanu, ≈, R, XII, 1975, 3, 6; Tius Popescu, T, IV, 1975, 3, 24–25; Val Condurache, *Ordinea cuvântului*, CL, 1975, 4, 45; Mihai Dinu Gheorghiu, *Un început de epopee*, DLG, VII, 1975, 3–4, 1, 5; Nicoleta Solomon, ≈ – *colorar al creației lui* –, DLG, VII, 1975, 3–4, 1, 5; Gheorghe Grigurcu, F, XI, 1975, 4, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XXVI, 1975, 4, 30–31; Cornel Regman, *Al lu' Parizianu și ceilalți*, VR, XXVIII, 1975, 4, 42–48; Ioan Adam, *Un discurs asupra istoriei* ≈, CL, 1975, 5, 12; Silvia Udreă, VTR, V, 1975, 5, 10; Radu Mares, *Ficțiune și realitate în* ≈, TR, XIX, 1975, 25, 4; Nicolae Manolescu, *Roman istoric și politic*, RL, VIII, 1975, 26, 9; Eugen Simion, LCF, XVIII, 1975, 26, 6; Augustin Macarie, LLE, I, 1975, 2, 61; Nicolae Motoc, *Un roman istoric?*, TMS, X, 1975, 2, 5; Dumitru Micu, *Unghiul de observație*, RL, VIII, 1975, 27, 5; C. Stănescu, *Semnele timpului*, LCF, XVIII, 1975, 42, 3, 7; Lucian Raicu, *Individ și istorie*, RL, VIII, 1975, 44, 4; Al. Piru, R, XII, 1975, 11, 6; Eugen Uricariu, ≈ sau *începutul sfârșitului unei lumi*, ST, XXVI, 1975, 11, 14; Vlad Sorianu, ATN, XII, 1975, 4, 4; Vasile Chifor, *Personaj-construcție și semnificație în* ≈, T, V, 1976, 2, 38–39; Eugen Simion, *Ficțiune și istorie în* ≈, LCF, XIX, 1976, 13, 1, 7; Fănuș Băileșteanu, *Istoria, polițica, destinul*, CL, 1976, 5, 4–5; Eugen Măicăneanu, *Romanul românesc*, R, XIII, 1976, 5, 4; Eugenia Tudor-Anton, *Istorie și roman*, VR, XXIX, 1976, 5, 21–26; Valentin F. Mihăescu, ≈ – *o formulă românească originală*, AFT, XI, 1976, 8, 339; Constantin Stan, *Roman și viziune a totalității*, LCF, XIX, 1976, 41, 3; Cristea, *Domeniul*, 174–179; 189–192; Iorgulescu, *Al doilea*, 206–231; Raicu, *Critica*, 89–114; N. Steinhart, *Stendhal, istorie*, ≈, VR, XXX, 1977, 1, 25–27; Nicolae Ciobanu, *Al lu' Parizianu și „romanul” său*, LCF, XX, 1977, 10, 1, 6; Zaharia Sângeorzan, *Identitatea personajului*, CRC, XII,

1977, 27, 4; Dinu Flămând, ≈ – *cum am scris* ≈, AFT, XII, 1977, 9, 12; Tudor-Anton, *Ipostaze*, 12–18; Ion Vlad, *Mărturia romanului*, TR, XXII, 1978, 4, 2; Liviu Petrescu, *Literatură și viziune*, TR, XXII, 1978, 5, 8; Dan Zamfirescu, *Individ și istorie în romanul* ≈, SPM, 1978, 375, 3; 376, 3; 377, 3; Ardeleanu, *Mențiuni*, 14–20; Dimisianu, *Opinii*, 105–111; Manu, *Eseu*, 199–202; Stănescu, *Jurnal*, 67–80; Fănuș Băileșteanu, *Un letopiseț al secolului XX*, CL, 1979, 8, 6; M. Ungheanu, ≈ și *conspirația „tăcerii”*, LCF, XXII, 1979, 36, 3, 7; Micu, *Întâmplări*, I, 41–44; Petru Cărdu, *Un inetrviu cu* –, TR, XXII, 1981, 2, 2; Lucia Negoită, *Despre volumul al doilea al romanului* ≈, ATN, XVIII, 1981, 2, 7; **, *Timpul*, 276; 278; 538–539; 541–542; Zăciu, *Cu cărțile*, 26–27; 33; 42–44; **, ≈ *inedit. Cuvânt rostit în 1975 cu ocazia lansării romanului* ≈, CRC, XVII, 1982, 22, 8; Arion, *Interviuri*, II, 237–241; Ungheanu, *Interviuri*, 13–19; Manolescu, *Arca*, III, 181; Mihăescu, *Timp și mod*, 92–98; Adrian Dinu Rachieru, ≈; *istorie și individ*, O, XXXV, 1984, 15, 1, 7; Ioan Holban, *Romanul realist, romanul de analiză, romanul politic*, CRC, XIV, 1984, 29, 4; Gheorghe Schwartz, O, XXXV, 1984, 32, 12; Adam, *Planetariu*, 136–141; Atanasiu, *Viața*, 110; Odangiu, *Romanul*, 49–51; Victor Crăciun, ACNT, 1985, 65; ≈ *în dialog cu cititorii*, SLAST, VI, 1986, 6, 12, 7, 12; Theodor Codreanu, ≈ *și oglinda întoarsă*, RITL, XXXIV, 1986, 4, 36–40; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 1189–1196; 1208; Ion Bogdan Lefter, *Delirul și ordinea*, CC, 1987, 3–4, 90–99; Marian Papahagi, „Imperfectul” romanului, VR, LXXXII, 1987, 7, 14–18; –, *Cuvânt înainte la lansarea romanului* ≈, MS, XVIII, 1987, 3, 106; I. Rotaru, *O istorie*, III, 617; Ion Apețtoaie, *Roman și istorie*, CL, XCIV, 1988, 1, 5; Nicolae Georgescu, *Oglindizele epicului*, LCF, XXXI, 1988, 34, 3; Baki Ymeri, *Podurile prieteniei*, LCF, XXXI, 1988, 48, 8; Băileșteanu, *Aorist*, 120–124; Cosma, *Romanul*, I, 115; Bedros Horationian, *Le sujet, les personnages et les voix du roman*, CREL, 1989, 110–114; Leonte, *Prozatori*, II, 71–78. □ V. și *Moromeții*, I, 1955.

RĂTIU Iuliu, *Enigma florii albe*, București, Ion Creangă, 1975, 240 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru copii și elevi, inspirat din activitățile lor de zi cu zi.

RĂDULESCU Corneliu, *Prin defileu*, București, Eminescu, 1975, 194 p. Roman de analiză psihologică, cu tentă etică. Doi tineri soți își rememorează, prin confesiuni para-

lele, începutul iubirii. Mihai Mur și Ioana Palu, din regiunea Văii Jiului, își aduc aminte de prima lor întâlnire, de alte momente decisive pentru constituirea înțelegerii reciproce. Mihai Mur reface și imagini din satul natal. Tematic, cartea încearcă să fie romanul unui cuplu.

◆ Constantin Cubleșan, *Roman polemic*, TR, XIX, 1975, 41, 2; Ion Peianov, O, XXVII, 1976, 9, 2; P. Petru, ST, XXVII, 1976, 3, 56; Gheorghe S. Suciuc, *Subtext și motivare*, TR, XXXII, 1988, 47, 4.

RĂDULESCU-LEMNARU N., *Fiica lui Zoltes*, București, Eminescu, 1975, 198 p. Roman istoric, inspirat de luptele dintre daci și romani. Ideologic, cartea argumentează pentru continuitatea elementului daco-roman pe teritoriul țării. În paralel, evocă o poveste de dragoste dintre o tânără dacă și un tânăr roman.

○ **REBREANU Liviu**, *Cazarma*, MS, VI, 1975, 3, 41–58; *Cazarma*, MS, VI, 1975, 4, 95–108; fragmente din romanul *Cazarma*. Roman memorialistic. Este cea dintâi încercare de roman a lui ~. A rămas în manuscris, în limba maghiară.

◆ Nicolae Liu, *Primul roman al lui ~*, MS, VI, 1975, 3, 40–49; Stancu Ilin, *Un fragment de roman și implicațiile ediției critice*, MS, VI, 1975, 3, 168–171. □ V. și Ion, 1920.

RICUS George, *Cu „Jean Bart” pe ocean. Roman de aventuri*, București, Ion Creangă, 1975, 200 p. Cu o introd. de Sânziana Pop. Roman de aventuri, inspirat de lumea fantastică a copilăriei. Dan, un copil de 12 ani, este luat pe nava „Jean Bart” de către tatăl său, căpitan de vas, într-o călătorie de vis, în sud-estul Africii.

ROGOZ Georgiana Viorica, *Anotimpul si renelor*, București, Albatros, 1975, 226 p. (Fantastic Club). Roman fantastic, pentru tineret.

ROMAN Ludovic, *Racheta albă*, București, Ion Creangă, 1975, 236 p. Roman dedicat copiilor și elevilor, scris în genul unui basm contemporan, pe baza unor fantezii SF.

▼ Ed. revăzută, București, Ion Creangă, 1980.

■ *A fehér űrhajó*, tr. de Racz Aladar, București, Ion Creangă, 1981.

◆ Laurențiu Ulici, *Seriozitatea jocului*, RL, VIII, 1975, 22, 11; Ulici, *Prima II*, 160–162; Lector, RL, XIV, 1981, 33, 2; Căndroveanu, *Literatura*, 188–190.

○ **RUDEANU Alexei**, *Nunta de argint*, fragment de roman, CL, 1975, 2, 8–9.

○ **RUDEANU Alexei**, *Pietrele acestei case*, București, Eminescu, 1975, 214 p. Roman de analiză, scris cu mijloacele reportajului. Moartea pădurarului bucovinean din satul Cuitacu, Nicanor Candrea, prilejuiește două analize: una a intrării în legendă a personajului, alta a personalității celor șapte copii ai săi. Desfășurată pe lungimea a câtorva zile, până la înmormântarea lui Niconor, investigația este condusă de Căliman, cel mai mare dintre fiii defunctului, și cuprinde un timp istoric foarte larg. După Mirela Roznoveanu, ≈ este „un roman neobișnuit”, marcat de „gravitate și dramatism”. Mircea Iorgulescu precizează: „Amestec de ficțiune și de reportaj, cu o subtilă trecere de la registrul grav al viziunii mitice în centrul căreia se află Nicanor Candrea la analiza neliniștită și dramatică a unor cunoștințe, romanul depășește anecdotical prin valoarea simbolică atribuită evenimentelor și prin poezia spațiului montan și păduros, propice de altfel întregii proze a scriitorului”.

◆ Constantin Blănaru, TR, XX, 1976, 11, 7; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XIX, 1976, 11, 6; Mirela Roznoveanu, RL, IX, 1976, 12, 10; Val Condurache, CL, 1976, 3, 5; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scriitori*, 236–238; Cosma, *Romanul*, I, 188–189; Laurențiu Ulici, *Neamul Candrenilor*, RL, XXII, 1989, 21, 11; Anton Cosma, *Le „Roman de familie” – traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69–77.

RUSU-CIOBANU Victor, *Fiul adoptiv*, II, v. *Dacia Felix*, 1968.

RUSU-ȘIRIANU Ion, *Acțiunea D*, Craiova, Scrisul Românesc, 1975, 234 p. Roman de spionaj. Prezintă un episod din lupta unor patrioți români pe frontul nevăzut, în anii primului război mondial.

SĂLĂJAN Vasile, *Săptămâni de dragoste*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975, 176 p. Fragmente: *Băirânii cai*, LCF, XVI, 1973, 9, 4; *Steag roșu deasupra lumii; Hoțul de biciclete; Orașul, în vechi fotografii*, TR, XVII, 1973, 18, 8-9; ≈, LCF, XVI, 1973, 31, 4; *Întâmplări odinioară*, VTR, III, 1973, 9, 14-25; ≈, CRC, VIII, 1973, 39, 9; *Tutunul altora*, TR, XVIII, 1974, 3, 7; *Sala de dans*, ST, XXV, 1974, 2, 24-26; *Începuturi*, CRC, IX, 1974, 9, 8; *Numele răzvrătutului*, TR, XVIII, 1974, 49, 6; *Căruța din apă*, LCF, XVIII, 1975, 3, 4-5; *Câmp de vânătoare*, EX, VII, 1975, 3, 6; *Insule de verdeață*, TR, XIX, 1975, 27, 7. Roman-dezbateri, pe tema vieții și a iubirii. Analiza nu se limitează la fapte, ci aprofundează o istorie, probleme de conștiință politică și socială. Ca tehnică a evocării ≈ oscilează între persoana I și persoana a II-a. O mulțime de personaje, dintre care se disting Ioan Rohia, Soloneț, Ștefan, Maria Turna, Anastasia se intersectează, se caută și se resping în concepții, fapte. Atmosfera e în general faulkneriană.

◆ Constantin Hărlav, „*Campania pentru viitor*”, NPC, II, 1975, 6-7, 12; Ion Marcoș, TR, XIX, 1975, 34, 2; Ion Vlad, *Proză*, TR, XIX, 1975, 36, 2; Dinu Flămând, *Povara amintirilor*, AFT, X, 1975, 9, 197; Constantin Zărnescu, *Anonimii și fapte*, TR, XIX, 1975, 39, 1; Constantin Zărnescu, *Salvarea prin faptă*, TR, XIX, 1975, 41, 4; Liviu Leonte, *Două romane*, CRC, X, 1975, 43, 2; Dan Culcer, *Doi romancierii*, VTR, V, 1975, 11, 5; Voicu Bugariu, *Lirism și retorică*, LCF, XVIII, 1975, 47, 6; Anton Cosma, *În lumina viitorului*, TR, XIX, 1975, 49, 1-3; Ion Gh. Istrate, *Tineretea istoriei*, LCF, XVIII, 1975, 50, 2; Valeriu Cristea, *Inconsecvențe*, RL, IX, 1976, 17, 10; Ana Pop Sârbu, O, XXVII, 1976, 16, 3; **, -, AFT, XII, 1977, 4, 4-5; Popa, *Dicționar 2*; Iorgulescu, *Scritori*, 240-241; Anton Cosma, *Stilizarea tradiției*, VTR, XIV, 1984, 5, 13; Gheorghe Glodeanu, *Fascinația pământului transilvan*, F, XXI, 1985, 6, 6; Ioan Holban, *Metaforă și reportaj*, CL, 1985, 10, 5; I. Holban, *Profiluri*, 328-329. □ V. și *Coborând spre nord-vest*, 1972.

SIMION AL, *Blocul de marmură*, București, Eminescu, 1975, 418 p. Roman-frescă, dedicat perioadei de instalare a „puterii democratice” în România, între 1944 și 1948, într-un oraș

de provincie, capitală de județ. Tabloul social al regiunii, în care se includ și câteva localități din jurul orașului, este complet, cuprinzând toate păturile sociale și partidele politice. Acțiunea încearcă să evoce viața unor muncitori, intelectuali, elevi, artiști, criminali de război - de toate vârstele. În cea mai mare proporție, ≈ este însă un roman al activiștilor de partid, între care se disting Ioan Micle (într-un anume fel personaj principal al cărții) și primul secretar Dumitru Onciu. Comentariile autorului, pe marginea multiplelor episoade, l-au făcut pe Valeriu Cristea să considere ≈ drept un „eseu politico-moral”.

◆ Ion Vlad, TR, XIX, 1975, 37, 2; Valeriu Cristea, *Un eseu epic*, RL, VIII, 1975, 39, 10; Voicu Bugariu, *Meditație moralistă*, LCF, XVIII, 1975, 42, 2; Liviu Leonte, *Două romane*, CRC, X, 1975, 43, 2; Lucian Alexiu, O, XXVI, 1975, 43, 2; Dumitru Micu, *Un roman al vieții comuniștilor*, CNT, 1975, 45, 10; Vasile Chifor, *Sensul și puterea evenimentului*, T, IV, 1975, 11, 33-34; Fl. Dimofstache, ATN, XII, 1975, 4, 4; Eugen Țiracu, *Personajul caracter*, ST, XXVI, 1975, 12, 18; Mircea Constantinescu, *Un roman al „orelor toriențiale”*, VR, XXIX, 1976, 1, 51-52; Adrian Isac, *Literatură și sensul istoriei*, RL, IX, 1976, 7, 5; Virgil Duda, *O literatură a patosului*, RL, IX, 1976, 22, 5; Anton Cosma, *Un bloc de marmură*, VTR, VI, 1976, 5, 9; Sultana Craia, *Sensurile implicării*, LCF, XIX, 1976, 34, 3; Mircea Constantinescu, REVR, XXX, 1976, 4, 127-128; Popa, *Dicționar 2*; Vlad, *Lectura*, 289-296; Vărgolici, *Clasici*, 256-258; Lucian Chișu, ≈, LCF, XXXI, 1988, 23, 3; Cosma, *Romanul*, I, 189-190.

SIMU Octavian, *Popasul*, București, Cartea Românească, 1975, 216 p. Roman social. Tânărul medic Petre Coman trăiește o experiență dramatică în primul său an de practică medicală, în orașelul în care a fost repartizat. Entuziasmat și conștiincios, intră în conflict cu clanul medicilor din localitate. Aceștia reușesc să-l acuze de imoralitate și-l obligă să părăsească orașul. Exemplul doctorului Smeuran, dar și iubirea pentru Silvia, îi mențin însă echilibrul sufletesc. Acțiunea e minată de convenționalism.

◆ Val Condurache, CL, 1976, 3, 4; Valeriu Cristea, *Pseudo-realism*, RL, IX, 1976, 15, 11.

SIN Mihai, *Viața la o margine de șosea*, București, Cartea Românească, 1975, 132 p. Fragment: *O partidă de tenis amânată*, VTR, IV, 1974, 4, 12–13. Roman de autoanaliză. Brezeanu Achim, inginer de treizeci și cinci de ani, își rememorează viața, descoperindu-se ratat sub raport social și moral. Sub aspect constructiv, romanul nu are final, rămânând deschis atât rezolvărilor favorabile, cât și închiderii în decepție. Marian Popa vorbește, comentând ≈, despre „un lirism discret”, dar și de „o ironie subtilă până la inesizabil”.

◆ Sorin Titel, *Doi prozatori ardeleni*, RL, VIII, 1975, 44, 9; Radu Mares, *Un roman despre tineri*, TR, XIX, 1975, 45, 7; Dan Culcer, *Doi romancieri*, VTR, V, 1975, 11, 5; S. Inic, ARG, XI, 1976, 1, 10–11; Mircea Iorgulescu, *Prozatori noi*, CL, 1976, 2, 11; Aurel Pantea, EX, VIII, 1976, 1–2, 12–13; Ion Peianov, O, XXVII, 1976, 9, 2; Calistrat Costin, ATN, XIII, 1976, 1, 7; Virgil Nistor, ST, XXVII, 1976, 4, 52; Cornel Moraru, *Opțiunea pentru roman*, VR, XXIX, 1976, 5, 60–61; G. Nistor, *Evoluția unui povestitor*, T, V, 1976, 7, 27–28; Al. Covaci, F, XII, 1976, 8, 3; Norman Manea, *Adevăr uman – adevăr artistic*, TR, XX, 1976, 36, 6; Culcer, *Citind*, 225–231; Titel, *Pasiunea*, 147–149; Cornel Moraru, *De la povestire la roman*, VTR, VII, 1977, 8, 10; Popa, *Dicționar 2*, Iorgulescu, *Scritori*, 246–248; Simion Bărbulescu, *Un tânăr analist*, ST, XXXI, 1980, 8, 23–24; Moraru, *Semmele*, 253–255; Alex. Ștefănescu, ~, TMS, XXII, 1987, 2, 3; Ștefănescu, *Prim-plan*, 306; Eugen Simion, *Proza vieții obișnuite*, RL, XXII, 1989, 35, 10; Simion, *Scritori*, IV, 439–443. □ Lucian Petrescu, *Cu ~*, FRMS, X, 1982, 2, 7; Nicolae Băciuț, *Cu ~*, SLAST, V, 1985, 46, 3; Anton Cosma, *Fetele autenticității în proza lui ~*, 1988, 43, 5; Miko Ervin, *Cu ~*, O, XL, 1989, 3, 3.

SIUPIUR Elena, *Cei trei „A”*, București, E.M., 1975, 142 p. (Sfinx, 25). Roman polițist, având ca subiect urmărirea unei duble crime.

O STAN Constantin, *Vara păpușei*, LCF, XVIII, 1975, 39, 4; *Singurătatea nu are plural*, LCF, XX, 1977, 24, 4–5, fragmente din romanul *Singurătatea nu are plural*. Secvențe dintr-un roman ale cărui personaje au intrat parțial în romanul *Carapacea* (1979).

STERE-CHIRACU Lola, *Pribeagul*, II, v. *Pribeagul*, I, 1974.

O SUCIU Titus, *Tăcerile luptei*, O, XXVI, 1975, 24, 5; *Înfruntarea*, O, XXVI, 1975, 33, 5, fragmente din romanul *Fuga*.

ȘTEFANACHE Cornelii, *Miezul și coaja*, Iași, Junimea, 1975, 276 p. Fragment: *Petrecere de familie*, CRC, X, 1975, 26, 4–5. Roman-anchetă, social și psihologic. În maniera investigației judiciare este cercetat un mediu amorf, complicat, cu trăiri psihice neclare. Romanul e format în cea mai mare parte din constatările și interpretările procurorului Varga, având ca obiect familia sa și personajele cu care ia contact. Prezența prietenului scriitor Varlam conferă literaturitate meditației. ≈ a făcut obiectul unui proces de plagiat.

◆ Liviu Leonte, *Un roman-anchetă*, CRC, X, 1975, 31, 2; Nicolae Manolescu, *Roman și substanță*, RL, VIII, 1975, 32, 9; Ion Marcoș, TR, XIX, 1975, 33, 3; Valentin F. Mihaescu, *Vocația povestirii*, LCF, XVIII, 1975, 33, 2; Dumitru Micu, *Fapt și semnificație*, CNT, 1975, 35, 16; Vasile Chifor, *Condiția romanului-anchetă*, T, IV, 1975, 10, 24–25; Cornel Moraru, FC, XXIV, 1975, 51–52, 49; C. Trandafir, *Spre „miezul” lucrurilor*, ATN, XIII, 1976, 1, 6; I. Rotaru, *O istorie*, III, 898–899. □ V. și *Zei obosiți*, 1969.

ȘTEFĂNESCU Tudor, *Oamenii care ucid de-a vise*, București, Cartea Românească, 1975, 158 p. Roman de senzație. Sub pretextul monografiei unui sat din sudul țării, Țigăneni, ~ narează o serie de întâmplări tragice, sângeroase, care s-au petrecut în acel loc: violuri, crime pasionale. Perioada evocată aparține ultimului război mondial, dar faptele au rădăcini vechi în istoria satului. Eroul Gheorghiuță Sabaru, copil născut în urma unui viol, răzbate în viață și intră, alături de comuniști, în miezul evenimentelor de după 23 August 1944. Ajuns primar, este ucis, se sugerează, de către dușmanii noului regim.

ȘTIRBU Viorel, *Canonul*, TR, XV, 1971, 4, 8–9; *Sentimentul lumii* (romanul e anunțat cu titlul *Sulina*), AST, VIII, 1973, 1, 12–13;

Sub cerul limpede și fierbinte, LCF, XVII, 1974, 50, 5–6. Roman social, despre tineret, cu acțiunea plasată în regiunea Deltei (Sulina și Tulcea), în zilele noastre. Început ca un roman autobiografic (al naratorului orfan, care a dus o copilărie grea, dar reușește să urmeze școala medie și să se integreze în muncă), ≈ devine progresiv o carte de analiză a sentimentelor contemporane. Acțiunea se complică cu drama tinerei Valentina, pe care eroul o găzduiește când aceasta fuge de la părinți. În respectiva perioadă fata are o aventură, solicită ajutorul unui medic nespecialist pentru un avort și moare, punând în culpă mai mulți oameni. Finalul sugerează o redresare a stărilor psihice și sociale ale personajelor.

◆ Laurențiu Ulici, *Oameni singuri*, RL, XXI, 1988, 25, 11.

TECUCEANU Horia, *Surprizele căpitanului Apostolescu*. Roman detectiv, Cluj-Napoca, Dacia, 1975, 322 p. (Scorpionul). Roman polițist. Deschide seria de anchete conduse de căpitanul Apostolescu. Pe marginea romanului, ~ glosează: „intriga acestei cărți este inspirată dintr-un caz autentic”.

THEODORU Radu, *Călătorie neobișnuită*, București, E.M., 1975, 134 p. Roman științifico-fantastic.

THEODORU Radu, *Mai jos de Steaua polară*. Povestire, București, E.M., 1975, 143 p. (Columna). Cu o pref. a autorului. Deși autorul își subintitulează scrierea „povestire”, ≈ este un mic roman de război, constituit dintr-un jurnal al zilelor de 23–28 August 1944, ținut de membrul unei escadrole rămâne de avioane de luptă. Personajele și faptele sunt reale.

THEODORU Radu, *Țara fâgăduinței*, București, Albatros, 1975, 174 p. (Fantastic Club). Roman fantastic. Prin dilatarea timpului, acțiunea ne poartă între trecutul antic și un viitor halucinant.

TOTT Ródica, *Cumințenia pământului*, București, Cartea Românească, 1975, 216 p. Ro-

man de formație. Lili, copilă, apoi adolescentă, dotată cu o mare sensibilitate, descoperă lumea în condițiile dramatice ale războiului și ale urmărilor lui. Întreaga existență a personajului e dominată de inocență.

◆ Laurențiu Ulici, *Candoare*, RL, VIII, 1975, 49, 11; Adrian Bota, CNT, 1976, 5, 10; Ulici, *Prima II*, 166–167.

TRICOLICI Chiril, *Ultima variantă*, București, Ion Creangă, 1975, 246 p. Roman din viața copiilor, adresat lor. Acțiunea angajează membrii unei echipe de karting.

◆ Reprodus în: *Campionii, Marele premiu*, ≈, București, Ion Creangă, 1978.

TUDOR Octavian, *Noiembrie vitează*, București, Eminescu, 1975, 170 p. Roman social, dezbătând probleme ale tinerilor din anii '70. Naratorul este un tânăr de 20 de ani, de „profesie” hoinar, care schimbă locurile de muncă, nu se poate fixa. Întâlnirea cu ființa care i se potrivește și știe să-l conducă îl convertește la statomnicie, cu toate că eroul ar fi tentat să evadeze și din respectiva situație. Scrisă cu umor, spontană în replici, cartea este vie, antrenantă, în ciuda acțiunii cam palide. „Schema subiectului se topește în proza directă, spontană, plină de prospetime” (Valeriu Cristea).

◆ Adrian Bota, CNT, 1976, 1, 14; Valeriu Cristea, *Sursele omenescului*, RL, IX, 1976, 2, 10; Nicolae Manolescu, RL, IX, 1976, 9, 9; Val Condurache, CL, 1976, 3, 4; Liviu Leonte, *Tineri prozatori*, CRC, XI, 1976, 22, 2; Andrei Ionescu, ≈, VR, XXIX, 1976, 6, 59–61; Iorgulescu, *Scriitori*, 254–257; Popa, *Replay*, 66–68; Alex. Ștefănescu, *Viața filmată cu acceleratorul*, RL, XVI, 1983, 23, 11; **, *Prezențe românești. R.S. Cehoslovacă*, RL, XV, 1983, 27, 24; L. Ulici, *Dubla perspectivă*, RL, XXI, 1988, 21, 11; Cosma, *Romanul*, I, 271–272.

TUDORAN Radu, *Acea fată frumoasă*, București, Cartea Românească, 1975, 508 p. Fragmente: *Când va fi lună nouă*, RL, VII, 1974, 21, 14–15; *Anafoarele*, RL, VIII, 1975, 35, 14–15. Roman de călătorie. Pretextul epic e furnizat de un lung voiaj prin Europa, făcut cu automobilul. Locurile întâlnite, fie în Spania, Anglia, ori Franța, se unifică, în siste-

mul de receptare al autorului, într-o evocare cu consistență filozofică. În plus, pe parcursul călătoriei, naratorul are mai multe întâlniri cu o față stranie, întâlniri evocate prin apelul la tehnici ale fantasticului. Oarecum abrupt, neconvingător, în final aflăm că aceasta ar reprezenta, la nivel simbolic, imaginea înfrumusețată a morții.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1975.

◆ Mircea Iorgulescu, *Îndrăgostiți și călători*, RL, IX, 1976, 6, 5; Roxana Sorescu, *Eliberarea de vechile obsesii*, VR, XXIX, 1976, 6, 46-47; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 31, 6; Ion Munteanu, *Cu ~*, RL, X, 1977, 44, 12-13; Iorgulescu, *Firescul*, 164-171; Popa, *Replay*, 15-18. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

TIC Nicolae, *Patima urșilor albi*, București, Cartea Românească, 286 p. Fragment: *Casa cu iederă*, VR, XXVIII, 1975, 2, 7-15. Roman social, cu acțiunea plasată în mediul muncitoresc al unei uzine bucureștene. Tânărul Andrei Nedelea, venit din provincie, se angajează la uzină și se afirmă ca muncitor și activist UTC. Este model de comportament, reușind să depășească obstacolele care i se ridică în față, uneori chiar de către colegii de muncă (inginerul Barbu, care pune la cale, în ce-l privește, o anchetă judecătorească, sub acuzația falsă de huliganism). O poveste de dragoste „sănătoasă”, alături de muncitoarea Adina Dragomir, absolventă de liceu, însoțește drumul personajului, contrapunctând momentele esențiale ale afirmării sale în noul colectiv muncitoresc. Scriere de comunicare directă, romanul „[...] e notabil mai cu seamă pentru încercarea de configurare a profilului moral al tinerei generații de muncitori” (Valentin F. Mihăescu).

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XIX, 1976, 22, 2; Valeriu Cristea, *Romanul monografic*, RL, IX, 1976, 24, 10. □ V. și *A doua moarte a lui Andrei Vrabie*, 1957.

TOPA Tudor, *Încercarea scriitorului*, București, Cartea Românească, 1975, 348 p. Roman al unui roman. Conține jurnalul unui roman care nu se mai scrie. Autorul, studentul Teofil A., descrie doi ani din viața sa, 1947 și 1948, în București, perioadă în care și-a propus să

scrie un roman. Gândul îl face să noteze evenimente din lumea literelor, să creioneze figuri de literați și plasticieni (unii cu nume reale), să comenteze lecturi filozofice și literare. În tot, cartea nu face decât să evoce anii de formație a unui tânăr, într-o perioadă importantă pentru destinele viitoare ale țării.

◆ Nicolae Manolescu, RL, VIII, 1975, 42, 9; Manea, *Pe contur*, 48; Adriana Babeți, *Încercările scriitorului*, O, XXXIX, 1988, 39, 6; Eugen Simion, *Romanul ca jurnal indirect*, ATN, XXV, 1988, 2, 9; 3, 6; Simion, *Scriitori*, IV, 353-356.

ULMU Bogdan, *Saltul*, București, E.M., 1975, 106 p. (Columna). Mic roman, de dimensiunile unei povestiri, relatând întâmplări din armată. Are aspectul unui jurnal literar. Carte de debut în proză.

◆ L. U., *La scara memoriei*, RL, VIII, 1975, 21, 11; Ulici, *Prima II*, 165.

VASILE Gh. D., *Pană-Albastră în expediția neterminată*, Craiova, Scrisul Românesc, 1975, 152 p. Roman inspirat din lumea plină de culoare a copilăriei. Într-un sat oltenesc, Lișteava, revine o figură pitorească, Gelu, poreclit Gelu-Porumbel sau Pană-Albastră, preferat al copiilor. Ajuns aici pentru a-și petrece vacanța de vară, el devine un izvor de bucurii și de distracții de tot felul. Contextul aventuros implică uneori evadarea în imaginar.

◆ Mircea Constantinescu, RL, IX, 1976, 16, 9; Căndroveanu, *Literatura*, 220-222.

O VASILESCU Horia, *Șoseaua ca un șarpe alb-gri*, fragment din romanul *În fața ta, în urma noastră*, O, XXVI, 1975, 39, 5.

VICOL Dragoș, *Satul cu oameni frumoși*, București, Cartea Românească, 1975, 166 p. Roman de atmosferă. Autorul ajunge într-un sat pe care încearcă să-l evoce prin întâmplările și oamenii lui. Datorită unui apel la tehnica sadoveniană, „Crâșma lui moș Precu” devine în ≈ „crâșma lui Bătă”.

O VINTILESCU Constantin, *Cedrina*, fragment din romanul *O urmă*, FRMS, III, 1975, 7, 8.

VLAD Dan-Ion, *Poveste de dragoste*, Craiova, Scrisul Românesc, 1975, 150 p. Roman de dragoste. Reconstituie povestea de iubire a doi tineri, inginerul Dinu Nicolae și Daria, pe fundalul muncii de creație științifică. Legătura dintre cei doi e tulburată de complicațiile unor alte povești de dragoste, anterioare.

◆ Serafim Duicu, *Un prozator tânăr*, TR, XX, 1976, 11, 6; Al. Piru, LCF, XIX, 1976, 12, 2; Comel Moraru, CRC, XI, 1976, 15, 2; Ilie Purcaru, FC, XXV, 1976, 16, 16; Ulici, *Prima II*, 176–177; Piru, *Debuturi*, 100–101.

VOINESCU Nicoleta, *Dulce septembrie*, București, Albatros, 1975, 158 p. Roman social. Analizează procesul de formare a societății burgheze la noi, la mijlocul secolului al XIX-lea. Din context se detașează Mihai și Ralița Pruteanu, cuplu de entuziaști intelectuali ai epocii, care încearcă să modernizeze viața românească, mai cu seamă în sensul emancipării femeilor.

◆ Nistor Bardu, *Un roman dedicat Dobrodei*, TMS, XVIII, 1983, 12, 6.

VULPESCU Ileana, *Rămas-bun*, București, Cartea Românească, 1975, 288 p. Roman de atmosferă. Memoria afectivă a profesorului Șerban, ultim descendent al unei familii boierești bucureștene, e activată de împrejurarea vinderii casei părințești. După ce pleacă cumpărătorii, două specimene de prost gust, un chelner și o mahalagioaică, profesorul rememorează, trecând prin fața obiectelor din casă, episoade, obiceiuri, întâmplări din viața familiei. Descrierea e nostalgică, ușor malitioasă, de o senină resemnare.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1975.

◆ Valeriu Cristea, „*Blana de samur*”, RL, VIII, 1975, 49, 10; Val Condurache, CL, 1976, 1, 4; Silvia Udrea, *Literatură medie*, VTR, VI, 1976, 3, 9; Vasile Chifor, *Între portret și analiză*, T, V, 1976, 31–32; Sanda Radian, *Grațioase siluete feminine sau balcanismul înobilat*, VR, XXIX, 1976, 6, 50–51; Emil Manu, SPM, 1976, 292, 2; Băileșteanu, *Refracții*, 239–241.

ZANFIR Elena Zafira, *Pentru cine cântă ciocârliă*, București, Albatros, 1975, 208 p.

Reluat fragmentar: ≈, CL, 1979, 9, 8. Roman de familie. Acțiunea se petrece în timpul celui de al doilea război mondial. Ștefan Fundeanu, tânăr ofițer, face parte dintr-o familie de militari bogăți. El refuză să se mai supună comandamentelor de familie, neadmițând să se căsătorească în interesul averii. Astfel de ambiții meschine sunt estompatе de evenimentele din jurul zilei de 23 August 1944, de luptele comuniștilor împotriva ocupanților hitleriști.

◆ Emil Manu, SPM, 1975, 240, 2.

ZANC Grigore, *Conul de umbră*, Cluj-Napoca, Dacia, 1975, 192 p. Fragmente: *Nu călcați iarba*, TR, XV, 1971, 35, 8; *Înainte unei plecări*, TR, XVII, 1973, 1, 6; *Umbre lungi zgărie cerul*, ST, XXIV, 1973, 13, 8–10; *Întâlnindu-l pe doctorul M.*, ST, XXVI, 1975, 8, 22–25. Roman-confesiune, scris la persoana I. Un tânăr intelectual, Micu, își destăinuie o parte din viață. Atras de munca de cercetare, el este chemat să lucreze în activul de partid comunist (din acest moment ≈ devine roman politic). Aici, pentru că noua activitate îl pune în legătură cu diverși oameni, Micu se transformă într-un investigator lucid al psihologiilor sociale. Fără vocație de conducător, dar de o inteligență vie, Micu va suferi, în final, o mare decepție pe plan erotic. Carte de debut, ≈ s-a bucurat de o bună apreciere critică.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut pe anul 1975.

◆ Ion Vlad, *Romanul și „autobiografia”*, TR, XX, 1976, 6, 2; Laurențiu Ulici, *Între vorbă și faptă*, RL, IX, 1976, 9, 11; Petru Poantă, ST, XXVII, 1976, 2, 31; Nicolae Ciobanu, LCF, XIX, 1976, 11, 2; Mihai Dinu Gheorghiu, CL, 1976, 3, 6; Adriana Iuhas, NPC, III, 1976, 2–3, 10; Ion Simuț, EX, VIII, 1976, 4, 5; Ion Maxim, O, XXVII, 1976, 21, 2; Al. Cistelean, F, XII, 1976, 5, 3; C. Ungureanu, O, XXVII, 1976, 30, 2; Silvia Udrea, *Debut în roman*, VTR, VI, 1976, 8, 10; Ion Arcaș, *Discuție cu* ~, ST, XXVIII, 1977, 3, 29; Poantă, *Radiografii*, I, 59–62; Ulici, *Prima II*, 177–179; Vasile Sălăjan, ~ – *reflexul autobiograficului*, EX, XI, 1979, 8–9, 15; Constantin Zărnescu, *Tineri prozatori clujeni*, TR, XXIII, 1979, 45, 3; Ciobanu, *Îsemne*, 248–249; Ion Simuț, ~ *după trei*

romane, F, XXII, 1986, 3, 8; Laurențiu Ulici, *Lumini și umbre*, RL, XX, 1987, 24, 11; Nicolae Băciut, *Cu* -, VTR, XVIII, 1988, 12, 6; Cosma, *Romanul*, I, 162-163; Miko, *Întâlnire*, 188-193.

○ ZANC Grigore, *Visul*, TR, XIX, 1975, 24, 4; *Desprinderea de pământ*, TR, XIX, 1975, 36, 5, fragmente din romanul *Bastarzii*.

ZINCĂ Haralamb, *Dragoste moartă*, București, Cartea Românească, 1975, 218 p. Roman de război, având ca subiect luptele de pe frontul antihitlerist.

ZINCĂ Haralamb, *Un glonte pentru rezident*, București, E.M., 1975, 310 p. Roman de spionaj.

◆ Sorin Titel, *Două romane polițiste*, RL, VIII, 1975, 48, 10; Valentin F. Mihăescu, *Un roman polițist*, LCF, XIX, 1976, 36, 2.

1976

ADAM Sergiu, *Iarna, departe...*, Iași, Junimea, 1976, 184 p. (Fantomas, 22). Fragment: ≈ (romanul e anunțat cu titlul *Nimeni nu moare de două ori*), ATN, X, 1973, 8, 10-11. Roman polițist, scris în manieră lirică. O crimă și anchetarea ei constituie prilej de creionare a câtorva caractere.

◆ Adrian Popescu, ST, XXVII, 1976, 7, 55; Ion Alex. Angheluș, CRC, XI, 1976, 29, 2.

AIOANEI Pavel, *Nefertiti*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976, 308 p. Fragment: *Mauvais sujet*, ST, XX, 1969, 2, 38-55. Roman de dragoste, inspirat din lumea adolescenților. Scris alert, cu o bună știință a psihologiei juvenile.

◆ Constantin M. Popa, *Trei prozatori clujeni*, R, XIII, 1976, 8, 4; Valentin Tașcu, *Romantism și curajul momentului*, TR, XX, 1976, 39, 7.

ALEXANDRU Dumitru, *Mahalaua lunaticilor*, București, Cartea Românească, 1976, 216 p. Roman de atmosferă. O mahală bucureșteană (Tei) din preajma ultimului război mondial e evocată prin ochii unui copil (narratorul). Pitorescul și senzaționalul se întretes pe un fond de nostalgie. O galerie de portrete ține locul acțiunii.

◆ Mircea Constantinescu, RL, X, 1977, 27, 11; Dorin Teodorescu, R, XIV, 1977, 11, 7; Popa, *Dicționar* 2.

ALMĂJAN Ion Marin, *Sentimentul puterii*, București, Eminescu, 1976, 192 p. Fragmente: *O dimineață calmă*, O, XXVII, 1976, 39, 5. Roman citadin, având la bază viața din redacția unui ziar. Personajul principal, Petru, parcurge o serie de întâmplări, care echivalează cu tot atâtea examene de conștiință.

◆ C. Ungureanu, O, XXVII, 1976, 50, 2; Vasile Chifor, T, VI, 1977, 2, 38; Valentin F. Mihăescu, *Proiectul unui roman*, LCF, XX, 1977, 25, 2; Dumitru Micu, CNT, 1977, 14, 10; Alexandru Ruja, -, O, XXIX, 1978, 13, 2; Ungureanu, *Imediata*, 217-218; Titus Cocșișiu, *Cu prozatorul* -, O, XXXI, 1980, 50, 1; 6; Artur Silvestri, *Un posibil ciclu romanesc*, LCF, XXXII, 1989, 13, 1; 7.

ANDREI Titus, *Rocada*, București, Ion Creangă, 1976, 154 p. Roman polițist, pentru tineret. Niște copii, eroii aventurii, descoperă o afacere de spionaj economic. Spiritul de observație al unor mici „șahiști” contribuie hotărâtor la rezolvarea cazului.

ANGHEL Petre, *Fratele nostru Emanuel*, București, Cartea Românească, 1976, 176 p. Roman social și de familie, scris în forma unui jurnal zilnic (1-26 octombrie). Conține observațiile sociale și morale ale unui tânăr aparținând unei colectivități rurale. Ideologic, constituie o pledoarie pentru păstrarea bunelor tradiții și obiceiuri ale familiei sătești.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1976.

◆ Nicolae Ciobanu, LCF, XIX, 1976, 17, 2; Dumitru Micu, *Debuturi în roman*, CNT, 1976, 25, 10; Paul Dugneanu, O, XXVII, 1976, 26, 2; Constantin M. Popa, R, XIII, 1976, 7, 7; T. Costin, *Între evidență și meditație*, AFT, XI, 1976, 355, 9; Virgil Mazilescu, RL, IX, 1976, 44, 11; Vasile Chifor, *Fețele adevărului și sentimentul frustrării*, T, V, 1976, 7, 26-27; Mihai Dinu Gheorghiu, CL, 1976, 12, 13; Vasile Chifor, *Spajiile prozatorului* -, LCF, XXV, 1982, 1-2, 10; I. Rotaru, *O istorie*, III, 921; *Cosma, Romanul*, I, 196.

ANTIM Paul, *Disparația unui contabil*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976, 158 p. (Scorpiunul). Roman polițist. Conține investigația

ingenioasă, dar riscantă, a locotenentului Scutaru, făcută în vederea descoperirii împrejurărilor morții unui contabil.

ANTON Costache, *Diminețile lungi*, București, Cartea Românească, 1976, 288 p. Roman de analiză psihologică. Naratorul, Tin, absolvent al unui liceu dintr-un oraș din nordul țării, promite a fi un strălucit violonist. Prima parte a romanului se consacră vieții sale în casa părintească. Restul acțiunii, lipsită de un fir epic propriu-zis, se desfășoară în familia unui unchi cu funcții înalte, din București, unde Tin este primit ca să se pregătească pentru Conservator. Aventura artistică a personajului se transformă treptat într-o aventură erotică, idealul său devenind cucerirea unei orgolioase verișoare, Uca. Perspectiva afectivă se destramă însă, în carte neexistând un final, nici vreoa concluzie. „~ descrie o anumită lume, un mediu caracteristic fără nici un alt scop, parcă în afara aceluia, foarte modest s-ar zice, de a le descrie – într-un chip nuanțat însă, ferindu-se de ostentația unor sublinieri prea apăsate, spunând unele lucruri pe jumătate, trecând sub tăcere altele. Discretă, implicarea în real, în actualitate este cu atât mai adâncă” (Valeriu Cristea). Minimalizând cartea, Virgil Ardeleanu remarcă totuși faptul că „prin tribulațiile sale, Tin ar simboliza amara dominantă a vieții conștiente; nepotrivirea dintre dorință și împlinire. Încetând să iubească ceea ce i se oferă, întrucât iubește doar proiecțiile sale sufletești, Tin ne predă o lecție despre dialectica ezoterică a pasiunilor”.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pentru literatura pentru copii și tineret pe anul 1976.

◆ Valeriu Cristea, RL, IX, 1976, 21, 10; Dumitru Micu, *Un roman psihologic*, CNT, 1976, 22, 10; Voicu Bugariu, *Adolescenții și maturi*, LCF, XIX, 1976, 22, 6; P. Petru, ST, XXVII, 1976, 7, 55; Vasile Chifor, *Adolescența ca pretext epic*, T, V, 1976, 8, 25; M. Nițescu, *Text și subtext*, VR, XXIX, 1976, 8, 54–56; Virgil Ardeleanu, ST, XXVII, 1976, 9, 37; Ardeleanu, *Mențiuni*, 146–150; Stănescu, *Jurnal*, 153–158; Căndroveanu, *Literatură*, 113; Cristea, *Fereastra*, 236–243.

ARAMĂ Ion, *Țărm fără catarge*, București, E.M., 1976, 230 p. Roman de aventuri, din

viața marinei militare. Un tânăr locotenent este trimis într-o misiune în Deltă, cu scopul deschiderii unui șantier de construcții. Acțiunea principală este dublată de o poveste de iubire.

ARDELEAN Livia, *Doctore, cine-a murit?*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976, 248 p. (Scorpionul). Roman de spionaj. Evenimentele sunt plasate într-un spațiu fictiv, de factură incertă.

BANDRABUR Ionel, *Fiul primarului*, București, Albatros, 1976, 140 p. Roman de dragoste. Dezvăluie conflictul dintre tânărul cuplu Ducu–Florica și tatăl băiatului, Partenie Istrati, primarul unui orașel din Vrancea (Panciu), care nu este de acord cu căsătoria celor doi din cauza vârstei lor prea fragede. Ceremonia are totuși loc, și, după unele momente dramatice (o boală, suspectată ca leucemie, o sarcină periclitată), legătura lor se consolidează, în ciuda tuturor presupunerilor. Ducu își continuă chiar studiile. Pe patul de moarte, primarul se împacă cu tânăra pereche. Textul utilizează, în mod experimental, efectul verbal imperativ al persoanei a II-a. Ca structură literară, ≈ e o copie voalată după *Love story* de Segal.

◆ Sorin Titel, *Literatură pentru tineret*, RL, X, 1977, 3, 11; Octavian Voicu, ≈, ATN, XIV, 1977, 1, 15; Valentin F. Mihăescu, *Tirania modelului*, LCF, XX, 1977, 16, 3; D. M., CNT, 1977, 20, 10.

○ **BĂIEȘU Ion**, *Nela doarme și visează vrăbii*, fragment de roman, LCF, XIX, 1976, 27, 4–5.

BĂNESCU Florin, *Semintele dimineții*, București, Eminescu, 1976, 230 p. (Clepsidra). Roman de aventuri. Acțiunea e plasată într-un spațiu de legendă nordică, cu ecou în zilele noastre, evocarea efectuându-se în registru liric și simbolic.

◆ Sorin Titel, *Cărți pentru tineret*, RL, X, 1977, 6, 10; Ion Dumitru Teodorescu, *Debut și consacrare*, O, XXVIII, 1977, 7, 3; Valentin F. Mihăescu, *Aventură, poezie, simbol*, LCF, XX, 1977, 16, 3; *.*. *Vă prezentăm un prozator*: ~, O, XXVIII, 1977, 50, 3; Ungureanu, *Cartograme*, 229–230; Mircea Mihăeș, *Romanele mitologiei*

subiective, O, XXXII, 1981, 20, 3. □ V. și *Anotimp al ninsorilor albastre*, 1975.

BĂRAN Tudor, *Mândra*, Craiova, Scrisul Românesc, 1976, 126 p. Roman al rezistenței antihitleriste. Un grup de patrioți din Oltenia, care a avut misiunea de a arunca în aer un depozit de muniții german, se reîntâlnește după trecerea anilor. Rememorarea evenimentelor, condusă de personajul Mândra, are drept scop, pe lângă evocarea timpului eroic, dezvăluirea identității conducătorului grupului, care semna conspirativ cu numele Argedava. În final, Aneta, o femeie din specia celor curajoși, se dovedește a fi fost șefa tuturor și, în același timp, sora mai mare a Mândrei. Romanul se bazează pe fapte reale.

◆ Eugen Măicăneanu, R, XIII, 1976, 6, 11; Emil Manu, RL, IX, 1976, 30, 9; Pop, *Perimetre*, 27-35; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 306; Firan, *Profiluri*, 88-90.

BĂRAN Vasile, *Ambarcațiunea eroică*, București, Ion Creangă, 1976, 236 p. (Biblioteca contemporană). Roman de aventuri, inspirat din evenimentele petrecute în timpul inundațiilor din 1970. Un grup de pionieri și uteciști, având o „ambarcațiune eroică”, salvează mai multe vieți amenințate de apele dezlănțuite. Eroul principal, Radu Scatila, avea doar șaptesprezece ani.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pentru literatura pentru copii și tineret pe anul 1976.

O BĂRAN Vasile, *Prințul de Țepeș*, fragment din romanul *Tineretea lui Vlad Țepeș*, LCF, XIX, 1976, 49, 4-5.

BEJANCU Gheorghe, *Coloane sub lună*, București, E.M., 1976, 176 p. Roman de atmosferă, inspirat din viața unui tânăr ofițer din anii '70. Acțiunea e dominată de scene din procesul de instrucție și de amintirea copilăriei și adolescenței.

◆ Valentin F. Mihăescu, *Spontaneitate și firesc*, LCF, XIX, 1976, 48, 2.

BERCIU Ștefan, *Pichețul în alarmă*, București, E.M., 1976, 136 p. (Sfinx). Roman de aventuri. Evocă scene din activitatea palpatantă a grănicerilor.

BEURAN Grigore, *Evadarea*, I. Cluj-Napoca, Dacia, 1976, 200 p. Prim vol. al unei trilogii neîncheiate, încercând să evoce epopea luptelor de la Păuliș, la care autorul participase. Roman autobiografic. Prin intermediul personajului Radu Comea, în ≈ este analizat procesul formării conștiinței politice în focul luptelor antihitleriste.

◆ Valentin Tașcu, *Ficțiune și rememorare*, TR, XX, 1976, 40, 2; D. Florea-Rariște, CRC, XI, 1976, 42, 2; Olimpia Berca, O, XXVII, 1976, 47, 3; P. Petru, ST, XXVIII, 1977, 10, 53-54; Pop, *Perimetru*, 41-44.

BUCUR Ion Nicolae, *Sargetius*, București, Eminescu, 1975, 304 p. Face parte din *Ciclul dac* (cartea a treia), din care mai fac parte *Sarmis* (1967, cartea I), *Dicomes* (1971, cartea a II-a), *Comosicus* (1983, cartea a IV-a). Roman istoric, cu acțiunea plasată în ultima parte a dominației romane în Dacia, în jurul anului 271 e.n., pe vremea năvălirii gepizilor și goților. Este urmărit modul în care se desparte grupul celor care părăsesc Dacia de cei care se decid să rămână, deși societatea lor dobândise o certă coeziune.

BUZINSCHI Corneliu, *Duhul pământului*, București, Cartea Românească, 1976, 334 p. Cu un cuvânt înainte de Constantin Ciopraga. Biografia romanțată a lui Ion Creangă.

◆ Dana Dumitriu, *Romanul geniului*, RL, IX, 1976, 43, 10; Eugen Simion, *Roman și biografie*, LCF, XIX, 1976, 44, 6.

CĂPEȚ Ion, *Misiunea „Labirint”*, Timișoara, Facla, 1976, 216 p. Roman polițist.

◆ Pop, *Perimetru*, 74-79.

CERNEȚ Laurențiu, *Bărbatul la 30 de ani. Istorisire neadevărată*, în vol. *Draga noastră președintă. Bărbatul la 30 de ani*, București, Cartea Românească, 1976, p. 147-227. Fragment: *Condițiile fatale*, O, XXVII, 1976, 6, 5. Microroman comic și, în parte, satiric. Numitul Jan Manciu, inginer pedant și fără experiență erotică, hotărăște, la vârsta de 30 de ani, să se însoare. Își construiește un ideal feminin, Cici, care, după o aparentă identificare cu modelul, îl convinge să-și „corecteze”

toate principiile inițiale. Comic de situație și de limbaj. Locul acțiunii e Timișoara.

◆ Eugen Dorcescu, O, XXVII, 1976, 33, 2; Eugen Dorcescu, *Unitatea morală a omului în proza lui ~*, O, XXVIII, 1977, 46, 3.

CERNET Laurențiu, *Draga noastră președintă*, în vol. *Draga noastră președintă. Bărbatul la 30 de ani*, București, Cartea Românească, 1976, p. 7-142. Fragment: *Giuliana*, O, XXV, 1974, 41, 10-11. Roman social, cu tentă comică. Acțiunea are loc într-un bloc dintr-un nou cartier. Giuliana Buluman, pensionară, ajunge președintă a asociației, are dese conflicte cu posesorii de autoturisme. În final, câștigă la loz în plic o Dacia 1300. Comic de situații, cu fină adresă socială.

◆ Eugen Dorcescu, O, XXVII, 1976, 33, 2; Eugen Dorcescu, *Unitatea morală a omului în proza lui ~*, O, XXVIII, 1977, 46, 3.

CIOBANU Radu, *Nemuritorul albastru*, București, Eminescu, 1976, 378 p. Fragmente: *Ucenicul*, O, XXV, 1974, 51, 5; *Pietrarul*, O, XXVI, 1975, 29, 5; *Zidirea*, O, XXVI, 1975, 49, 4. Amplu roman istoric, reconstituind epoca zidirii Mănăstirii Voronet, din Moldova (sec. al XV-lea). Personajul principal, meșterul Toma, figură de cărturar, este un zugrav învățat, format la școala picturii italiene. Sub raport artistic, evocarea istorică se îmbină cu ficțiunea într-o relatare plină de farmec, cu caracter de dezbateri asupra condiției artistului, în perspectiva timpului. Ca simbol moral apare figura lui Ștefan cel Mare.

◆ Mircea Vaida, TR, XX, 1976, 11, 7; Lucian Alexiu, O, XXVII, 1976, 11, 2; Adrian Bota, CNT, 1976, 17, 10; Ion Istrate, ST, XXVII, 1976, 5, 58; Mirela Roznoveanu, *Între legendă și realitate*, VR, XXIX, 1976, 6, 55-56; Valentin F. Mihăescu, *Artistul și istoria*, LCF, XIX, 1976, 23, 2; Vasile Chifor, *Istorie și legendă*, T, V, 1976, 6, 30-31; Val Condurache, CL, 1976, 9, 7.

CIORBAGIU Viorica, *A doua mireasă*, București, Albatros, 1976, 176 p. Roman de analiză psihologică. Autoarea urmărește drama tânărului inginer constructor Mihai, care, pe un pat de spital, își rememorează viața. Existența sa s-a consumat „în câmpul muncii”, cu totală neglijare a problemelor personale.

Totuși nu regretă, deși boala ar putea să-i cauzeze sfârșitul. Romanul descrie viața de șantier (la Săvinești), figuri de muncitori. După Laurențiu Ulici, personajul principal e „un virtuoz al muncii colective, un exemplu de dăruire și, mai cu seamă, un pachet compact de virtuți morale și intelectuale”.

◆ Nicolae Ciobanu, *Elegie epică*, LCF, XIX, 1976, 38, 2; Sanda Faur, FMI, XXIX, 1976, 10, 20; Laurențiu Ulici, *Memorie și imaginație*, RL, IX, 1976, 45, 11; Eugen Dorcescu, O, XXVII, 1976, 45, 3; C. Costin, ≈, ATN, XIII, 1976, 4, 14; Laurențiu Ulici, CNT, 1977, 8, 10; Dana Dumitriu, *Un erou exemplar*, RL, X, 1977, 8, 10; Ulici, *Prima II*, 151-152; Ciobanu, *Însemne*, 249-252.

COLIN Vladimir, *Grifonul lui Ulise*, București, Cartea Românească, 1976, 162 p. Roman parabolic. Autorul imaginează o nouă călătorie a lui Ulise prin locurile periplului său homeric. Recăpătându-și în mod miraculos (în urma unui vis) tineretea, Ulise revede singur locurile peripețiilor sale războinice. Călătoria îi aduce însă moartea, ce îi va fi dată de o rudă de sânge, fiul său cu Calypso. După Dana Dumitriu, noua expediție este una „a cunoașterii, a reflecției”, iar ≈ „un fel de poem filozofic în proză”.

◆ Dana Dumitriu, *Imagini mișcate*, RL, IX, 1976, 37, 10; Paul Dugneanu, *O parabolă modernă*, LCF, XIX, 1976, 37, 2; Dumitru Micu, *Două microromane*, CNT, 1976, 42, 10.

COPĂCIANU Emanoil, *Când au venit Neagoe-Vodă*, București, Cartea Românească, 1976, 278 p. Fragmente: *Când au murit Neagoe-Vodă*, O, XXV, 1974, 21, 5; *O jupănească care umbla rău... sau griji și supărări domnești*, O, XXVI, 1975, 17, 4; *Stancea, pietrarul măriei sale Negru-Vodă*, O, XXVII, 1976, 2, 5. Roman istoric. E comentată o perioadă de istorie, strict delimitată, între anii 1482 (sfârșitul domniei lui Basarab cel Tânăr-Țepeluș) și 1553 (anul morții soției lui Neagoe Basarab, Mița Despina). Fresca istorică, socială și culturală e susținută de un minim de ficțiune romanească.

◆ Valentin Tașcu, *Arheologia spiritului sau proza istorică*, ST, XXVIII, 1977, 1, 2-4; Ion Dumitriu Teodorescu, O, XXVIII, 1977, 8, 3.

CORBEA Dumitru, *Primejdia*, București, Cartea Românească, 1976, 326 p. Romanul unui destin. Tânărul Mihai Hariga este urmărit în anii frământați ai celui de-al doilea război mondial. Educația sa comunistă (ca utecist) se desăvârșește în fluxul istoriei. Hariga află de ororile fasciștilor, face frontul de est, este închis, ia parte la actul de la 23 August 1944 și la evenimentele ce urmează.

◆ Mirela Roznoveanu, RL, X, 1977, 3, 9.

CORBUL Vintilă, *Căderea Constantinopolului*, I, București, Cartea Românească, 1976, 680 p. Cu un *Argument către cititor*, de Mihai Gaftă; II, București, Cartea Românească, 1977, 422 p. Roman istoric de anvergură, evocând perioada asalturilor oștilor otomane asupra capitalei Bizanțului, de la Baiazid Ilderim până la Mahomed al II-lea Cuceritorul (1396–1453). Acțiunea istorică este completată cu intrigile de la cele două Curți aflate în conflict, cu episoade din luptele cruciaților și chiar cu scene din viața țărilor române. Narațiune bazată pe documente, pe fapte consemnate de istorie.

◆ Dana Dumitriu, *Un roman istoric*, RL, IX, 1976, 30, 10; Valentin F. Mihăescu, *Epica documentară*, LCF, XIX, 1976, 38, 2; Mircea Muthu, ST, XXVIII, 1977, 11, 55–56.

COZMIN Marta, *Marea la ora șase*, București, Cartea Românească, 1976, 144 p. Mic roman de dragoste. Pavel Bordea, tânăr specialist în filologie clasică, trăiește obsesia unui vis în care i s-a arătat o superbă statuie greacă, aruncată la țărmul mării. Personajul pornește în căutarea imaginii vii a acestei statui, regăsind-o în persoana Deliei, căsătorită din dragoste cu altcineva. Insistența lui Pavel provoacă o dramă, care duce la sinuciderea femeii. Roman exaltat, melodramatic.

CRÂNGULEANU Ion, *Cavalerii porților albastre*, București, Ion Creangă, 1976, 276 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru copii. Acțiunea se petrece în regiunea Porților de Fier.

○ **CRISTEA Corina**, *Zăpada cea tânără*, fragment de roman, LCF, XIX, 1976, 23, 4–5.

◆ Paul Dugneanu, ~ *între ironie și sentimentalism*, O, XXXII, 1981, 27, 1; 7.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Tutun de Macedonia*, București, Cartea Românească, 1976, 322 p. Fragmente: *Trufie*, CRC, IX, 1974, 15, 6; ≈, ALL, 1974, 262–263; ≈, LCF, XIX, 1976, 11, 4–5. Roman de analiză socială și psihologică. Patru tineri intelectuali, proveniți din aceeași localitate, Mocod, din nordul țării, își reîntâlnesc colegii de liceu după 20 de ani de la absolvire. Prilejul este propice pentru a se face o analiză a timpului scurs. Confruntarea de opinii e provocată de amintirea Deliei, colega cea mai capabilă, moartă între timp. Cei în cauză își fac severe examene de conștiință. În paralel, se evidențiază specificul unui spațiu moral și afectiv, Mocodul, care devine, la rândul-i, personaj românesc.

◆ Liviu Petrescu, *Nucul vieții*, TR, XXI, 1977, 7, 3; C. Ungureanu, *Serii și excepții*, O, XXVIII, 1977, 10, 2; Ion Vlad, *Proză feminină?*, TR, XXI, 1977, 12, 2; Ovidiu Moceanu, *Semnul realității imediate*, AST, 1977, 1, 13; Valentin Tașcu, *Mocodenii*, ST, XXVIII, 1977, 4, 20; Paul Dugneanu, *Conflictul timpului nostru*, LCF, XX, 1977, 28, 2; Ioan Groșan, EX, IX, 1977, 6–7, 15; Valeriu Cristea, *Metamorfozele literaturii feminine*, RL, X, 1977, 33, 10; Valentin Codrescu, CL, 1977, 10, 13; Maria Mailat, *Cu ~*, VTR, IX, 1979, 9, 5–14; I. Holban, *Profituri*, 244–247; I. Rotaru, *O istorie*, III, 906–907. □ V. și *Capriciu la plecarea fratelui iubit*, 1968.

CRISAN Nicolae, *Aventuri în Deltă. Trăite de Radu și povestite de el însuși unchiului său Nestor*, București, Albatros, 1976, 122 p. Roman pentru copii. Scris în stil epistolar, evocă atmosfera fascinantă a Deltei.

DAMIAN Nicolae, *Vara*, I, București, Cartea Românească, 1976, 316 p. Fragmente: *Dimineața pe malul mării*, RL, VII, 1974, 13, 19; *Printre ahei și troieni*, LCF, XVII, 1974, 18, 4; *Soarele dimineții*, LCF, XIX, 1976, 14, 5. Proiectat ca prim vol. al unui ciclu cu titlul *Viața lui Martin*. Roman-eseu, construit prin tehnici moderne ale analizei psihologice. Un medic, Emil, face examenul profund al personalității unui prieten, medicul Martin, care a trecut printr-o scurtă și greu de explicat

criză psihică. Analiza începe cu relațiile de la locul de muncă, ce par a fi afectat puternic echilibrul personajului. Aici, indulgența profesorului Balaban a putut permite unui ins mediocru, dar carerist, conferențiarul Negrea, să-și facă jocurile meschine. În raport cu carerismul lui Negrea, reacția lui Martin e violentă și pare a se explica – în comparație cu pasivitatea altor colegi – prin tradițiile de fermitate ale familiei sale (un capitol, *Străbunii*, se ocupă de membrii din trecut ai clanului Martinilor, familie de vechi luptători transilvăneni). Anamneza doctorului Emil e consemnată prin tehnica „vociilor”. Povestirile acestuia produc, cum spune Valeriu Cristea, „un mozaic de episoade neliniștitoare, rău prevestitoare” pentru echilibrul psihic al personajului. Sub aspectul scriiturii, cartea e vizibil influențată de tehnicile narative la modă.

◆ M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 25, 2; Liviu Leonte, *Preludiu la un ciclu*, CRC, XI, 1976, 28, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XXVII, 1976, 7, 41; Valeriu Cristea, *Creație și experiment*, RL, IX, 1976, 33, 10; Val Condurache, CL, 1976, 8, 6; Ion Marcoș, *Conștiință și autenticitate*, TR, XX, 1976, 36, 3; Nicolae Manolescu, *Doi prozatori*, RL, IX, 1976, 44, 8; Silvia Udrea, *Primul roman al unui ciclu*, VTR, VI, 1976, 11, 10; Vasile Chifor, *Biografia unui „caz”*, T, V, 1976, 12, 38; Emil Manu, *Intellectualul – erou al prozei contemporane*, RITL, XXVI, 1977, 4, 479–484; Ardeleanu, *Mențiuni*, 167–171; Cosma, *Romanul*, I, 244–245.

DAN IOAN, *Taina cavalerilor*, București, Eminescu, 1976, 416 p. (Clepsidra). Fragment: *Sfat de taină*, LCF, XIX, 1976, 33, 3. Roman de fantezie istorică, scris pe marginea faptelor de armă ale lui Mihai Viteazul. Personajele sunt căpitani ai domnitorului, trimiși în misiuni secrete în diferite părți ale Europei.

◆ Mircea Constantinescu, RL, IX, 1976, 44, 9; Aureliu Goci, CRC, XI, 1976, 48, 2; Valentin Tașcu, *Arheologia spiritului sau proza istorică*, ST, XXVIII, 1977, 1, 2–4.

DAVIDOVICI Doru, *Insula nevăzută*, București, Ion Creangă, 1976, 112 p. Microroman fantastic și de atmosferă. Acțiunea, redusă la o aventură pe mare, pare a se desfășura

în imaginație. Aici Ringo, un câine care vorbește, devine personaj central. Roman adresat tineretului, prin spiritul de aventură; ≈ poate satisface deopotrivă gustul altor vârste, datorită stilului.

○ **DORCESCU Eugen**, *Piramida*, fragment de roman, O, XXVII, 1976, 30, 4.

DUMBRĂVEANU Anghel, *Piatra de încercare*, București, Cartea Românească, 1976, 152 p. Reluat fragmentar: *Nemuritorii*, RL, XVIII, 1985, 17, 14. Roman de dragoste. Autorul procedează la reconstituirea epicolirică a fazelor unei iubiri care, începută întâmplător, într-o vacanță la mare, tinde să se transforme într-un sentiment profund. Lumea cărții se rezumă la aceea a protagoniștilor, Alexandru și Iselin, ale căror sentimente sunt disecate. Brusc, tânăra cu aer romantic și pur dispare însă din viața bărbatului, moment în care evocarea proiectează realitatea într-un plan imaginar.

■ *Izelin*, tr. de Pongrácz P. Măria, Timișoara, Facla, 1979.

◆ C. Ungureanu, O, XXVII, 1976, 27, 2; Laurențiu Ulici, *Poveste de vacanță*, RL, IX, 1976, 31, 11; Paul Dugneanu, *Proza poezilor*, LCF, XIX, 1976, 32, 2; Valentin Tașcu, *Reconstituire epicolirică*, TR, XX, 1976, 35, 6; Haralambie Țugui, CRC, XI, 1976, 35, 2; Dumitru Micu, *Două micro-romane*, CNT, 1976, 42, 10; Petre Anghel, R, XIII, 1976, 10, 4; Mihai Dinu Gheorghiu, *Ilizibil*, DLG, VII, 1976, 54, 6; Vasile Chifor, ≈, T, V, 1976, 11, 30; Costin Tuchilă, *Despre proza poezilor*, AFT, XI, 1976, 12, 391; Al. Covaci, ST, XXVII, 1976, 12, 48; Titu Popescu, T, VI, 1977, 9, 35; Ulici, *Prima II*, 181–183; Gheorghiu, *Reflexe*, 52–55; Cornel Ungureanu, *O poveste de dragoste*, O, XXXIX, 1988, 50, 2.

GEORGESCU Paul, *Doctorul Poenaru*, București, Eminescu, 1976, 190 p. Roman de analiză socială. Investigația este realizată din perspectiva unui personaj, medicul Poenaru. Acesta, un idealist, își dezvăluie firea mândră încă din vremea ultimului război mondial, când, având gradul de locotenent, încearcă să facă ordine la locul său de muncă. Apoi, în localitatea Luciu, de pe lângă Călărași, se dovedește la fel de principial în ceea ce pri-

vește profesia, intrând în conflict cu oficialitățile. Deși nu dorește să facă politică, prin însăși atitudinea sa intransigentă participă la „viața nouă” ce se anunță. Roman dens, solid din punct de vedere analitic și stilistic. După Mihai Ungheanu, ≈ „rescrie în versiune modernă mai vechiul roman al *locului unde nu s-a întâmplat nimic*”.

◆ Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1976.

◆ Ion Marcoș, *Proză eseistică*, TR, XX, 1976, 47, 3; Lucian Raicu, *În spirit realist*, RL, IX, 1976, 51, 11; Dumitru Micu, *Un roman-biografie*, CNT, 1976, 53, 10; George Arion, *De la indiferență la angajare în istorie*, FC, XXVI, 1977, 5, 9; G. Dimisianu, *Rigoare și plasticitate*, RL, X, 1977, 48, 10; Dimisianu, *Opinii*, 100–104; Raicu, *Practica*, 238–245; Mihăescu, *Timp și mod*, 123–125; Manea, *Pe contur*, 36–40. □ V. și *Coborând*, 1968.

GEORGESCU Petre A., Tudor, București, Eminescu, 1976, 340 p. Roman istoric, dedicat activității revoluționare a lui Tudor Vladimirescu.

◆ Valentin Tașcu, *Arheologia spiritului sau proza istorică*, ST, XXVIII, 1977, 1, 2–4.

GRECEA Ion, *Talida*, București, E.M., 1976, 302 p. Roman polițist, scris în maniera confesiunilor. Talida, femeie de excepție, își ucide bărbatul. Apoi supune unui examen lucid mobilurile propriei crime, înainte de a sosi anchetatorii propriu-ziși. Confesiunea sa are consistența unui veritabil proces de conștiință.

◆ Alex. Ștefănescu, *Dușii periculoase*, FC, XXVI, 1977, 32, 17.

GUSTAV Valentin, *Căpitanul feșelor negre. Alte peripeții ale unchiului Ted*, București, Ion Creangă, 1976, 220 p. Roman de aventuri, plasat în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea, având ca subiect negoțul cu sclavi negri. Cartea se adresează copiilor și tineretului.

IANCU Ioan, *Varianta „Palmier”*, Timișoara, Facla, 1976, 262 p. Roman polițist.

◆ Eugen Dorcescu, O, XXVII, 1976, 42, 2; C. Mălinaș, F, XII, 1976, 12, 2; Sorin Titel, *Cărți pentru tineret*, RL, X, 1977, 6, 10.

IONESCU Mircea, *Singurătatea calului troian*, Iași, Junimea, 1976, 206 p. (Fantomas, 27). Roman polițist.

◆ Artur Silvestri, *Invenție și schemă*, LCF, XX, 1977, 41, 2.

IONESCU Mircea M., Asasinul acordă interviuri, Cluj-Napoca, Dacia, 1976, 144 p. (Scorpionul). Roman polițist.

IONESCU-DUNĂRARU Nicolae, *Eu, Tase și poliția*, București, Ion Creangă, 1976, 252 p. (Biblioteca contemporană). Roman de aventuri. Acțiunea se petrece în timpul celui de-al doilea război mondial. Un grup de copii, vânzători de ziare, împart manifeste comuniste. Poliția încearcă să-i prindă. De aici, o continuă hărțuială între cele două „tabere”. Timpul istoric va da câștig de cauză micilor luptători antifasciști.

○ **IONIȚĂ Marin**, *Cântărețea cheală avea perucă*, apărut în f.rev. ARG, XI, 1976, nr. 1; XVII, 1982, nr. 6–7; XVIII, 1983, nr. 4–5. Roman de moravuri.

IVASIUC Alexandru, *Racul*, București, Albatros, 1976, 264 p. Roman-parabolă, tratând tema puterii, fricii și a terorii. Acțiunea are loc într-un spațiu fictiv, cu certă trimitere însă la perimetrul latino-american. În țara sa, Don Athanasios programează și instituie teroarea, oprind o populație stăpănită de frică. În centrul atenției nu sunt însă masele, ci reacția psihoafectivă a personajului Miguel, care cunoaște profund taberele aflate în conflict. Oscilația între fronturi, sprijinirea tacită a masacrelor se transformă progresiv în conștiință politică, în revelație afectivă, fapte ce îl fac pe Miguel să denunțe teroarea. Dincolo de acțiune, suverană este în ≈ meditația asupra puterii, din care decurg câteva definiții epice: a morții, a sincerității etc. Unicul moment luminos este, în acest cadru, dragostea dintre Miguel și Tahereh. Roman incitant, mai ales prin tema pusă în dezbatere.

■ *Der Krebs*, tr. de Ilse Goldmann, București, Criterion, 1984. Fragment: *Le Crabe*, tr. de Andrée Fleury, REVR, XXXI, 1977, 3, 121–129.

◆ Nicolae Manolescu, *Metamorfoza a eşuat*, RL, IX, 1976, 49, 9; Florin Manolescu, FC, XXV, 1976, 49, 8; Liviu Petrescu, *Sub zodia „racului”*, TR, XX, 1976, 51, 3; Valentin F. Mihăescu, *Mecanismele puterii*, LCF, XX, 1977, 4, 2; Paul Georgescu, *Un roman al liberului arbitru*, RL, X, 1977, 4, 8; Costin Tuchilă, ≈, AFT, XII, 1977, 1, 402; S. Gustea, *Întrebări*, „Convingeri comuniste”, IV, 1977, 1, 6; Valentin Ţaşcu, F, XIII, 1977, 1, 3; Constantin M. Popa, R, XIV, 1977, 1, 7; Virgil Ardeleanu, ST, XXVIII, 1977, 1, 37–38; Cornel Regman, *Eroarea se numeşte Miguel*, VR, XXX, 1977, 1, 39–42; Dumitru Micu, *Sensul libertăţii*, CNT, 1977, 6, 10; Liviu Leonte, *Romanul parabolic şi social-politic*, CRC, XII, 1977, 6, 2; Dan Culcer, *Bolgi pentru un future*, VTR, VII, 1977, 2, 9; Pompiliu Marcea, *Valenţe noi în proza actuală*, RL, X, 1977, 16, 10; Val Condurache, CL, 1977, 4, 6–7; Vasile Chifor, *Dimensiunile racului*, T, VI, 1977, 4, 35–36; Constantin Ciopraga, *Romane-meditaţie*, RL, X, 1977, 20, 6; Oana Vasilescu, DLG, VIII, 1977, 58, 11; Dumitru Micu, REVR, XXXI, 1977, 3, 140–142; Georgeta Horodincă, ES, LVIII, 1978, 3, 58–60; Nicolae Manolescu, *Romanul politic*, RL, XI, 1978, 4, 19; Eugen Simion, ≈, LCF, XXI, 1978, 19, 6; 20, 6; Georgescu, *Volume*, 32–37; Stănescu, *Jurnal*, 90–94; Regman, *Explorări*, 192–200; Andrei Zanea-Sofalvi, ≈ şi tentaţia inteligenţei, EX, XI, 1979, 8–9, 10; Ciopraga, *The Personality*, 323; Culcer, *Serii*, 138–142; Manolescu, *Arca*, II, 249; Popa, *Replay*, 28–31; Tudor Căţineanu, *Aporiile unui personaj politic*, T, X, 1981, 5, 44–45; 6, 40–42; Alexandru George, *Parabola înfelegerii*, RL, XV, 1982, 52, 14; Livescu, *Scene*, 171–176; Cristian Moraru, *Personaj şi semnificaţie*, AFT, XVIII, 1984, 6, 6–7; L. Leonte, *Autenticitatea memoriei*, CRC, XIX, 1984, 28, 5; Odangiu, *Romanul*, 70; Ramona Fotiade, *Aspecte ale romanului politic*, AFT, XX, 1986, 4, 8; Ion Cristoiu, *Lumea literaturii*, 139–143; Anton Cosma, ≈, o viziune constructivă şi unanistă, SLAST, VII, 1987, 7, 5; I. Holban, *Profiluri*, 204–218; I. Rotaru, *O istorie*, III, 771; Alex. Ştefănescu, *Prim-plan*, 181; Cosma, *Romanul*, I, 140–141; Cristian Moraru, ≈, 39–40; Traian Podgoreanu, *Necesitate şi libertate*, RL, XXII, 1989, 7, 5; Leonte, *Prozatori*, II, 216–220. □ V. şi Vestibul, 1967.

○ JIANU Nicolae, *O noapte*, ST, XXVII, 1976, 2, 13–15; *În zori*, O, XXVII, 1976, 12, 5; *Judecata*, RL, IX, 1976, 13, 14–15; *Tramvaiul de noapte*, RL, XIII, 1980, 39, 14–15, *Cândva în noiembrie*, RL, XIV, 1981, 42,

14–15, fragmente din romanul *Scrisori pentru morţi*.

JURCA Rovina Ion, *Fericiţi când renaştea*, Timişoara, Facla, 1976, 174 p. Fragment: *Tristeţe cu soare*, O, XXVI, 1975, 44, 5. Roman de dragoste. Tânărul Simion Bretan trece printr-o dramă erotică sinuoasă. Căsătorindu-se din mare iubire cu Maria, ajunge să nu o mai poată suporta din cauza geloziei ei absurde. Urmează despărţirea, încercarea personajului de a se regăsi lângă Sabina, unde fericirea nu mai poate reveni. Cazuistică sentimentală, efort de obiectivare psihologică şi afectivă.

◆ Ion Arieşanu, O, XXVIII, 1977, 3, 2; L. Ulici, *File de jurnal*, RL, X, 1977, 5, 11; Ulici, *Prima II*, 162–164; Silviu Dorian, CL, 1979, 1, 12.

LARIAN Sonia, *Biblioteca fantastică*, Bucureşti, Cartea Românească, 1976, 260 p. Roman fantastic, pentru copii, dar şi pentru adulţi. Autoarea coboară din rafturile bibliotecilor aproape toate cărţile de poveşti cu animale, adunându-le la un loc, într-un „montaj original” (Valeriu Cristea), pentru a le oferi o nouă tipologie.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru literatura pentru copii şi tineret pe anul 1976.

◆ Valeriu Cristea, RL, IX, 1976, 27, 10; Sorin Titel, ≈, RL, X, 1977, 48, 9; Aramă, *Colecţionarul*, 297–298; Titel, *În căutarea*, 185–187; Căndroveanu, *Literatura*, 157.

LASCU-MOCANU Lydia, *Unde a greşit Ştefan Vlad?*, Bucureşti, Albatros, 1976, 206 p. (Aventura). Roman poliţist. Acţiunea se petrece în peisajul marin al litoralului.

○ LĂNCRĂNȚAN Ion, *Papagalul albatru*, fragment din romanul *Capricii*, LCF, XIX, 1976, 47, 5.

LEU Corneliiu, *Preţul dragostei, al credinţei şi al urii*, Bucureşti, Eminescu, 1976, 226 p. Roman social, bazat pe un puternic conflict de mentalităţi, plasat în mediul sătesc. Într-o localitate dobrogeană se naşte o ură crâncenă între tânărul inginer Radu şi experimentatul preşedinte de C.A.P. Axente. Neînţelegerile

vin din nepotrivirea concepțiilor lor de lucru cu oamenii și, în special, cu superiorii. Axente urmărește să-l distrugă pe tânăr, acuzându-l, până și în relația cu Voica, de imoralitate. În acest conflict dur intervine un vicepreședinte al UJCAP-ului, Vardaru, care, deși grav bolnav, găsește puterea necesară să restabilească adevărul și dreptatea și să oprească ancheta la care erau supuși cei doi.

◆ Sorin Titel, *Un roman de actualitate*, RL, IX, 1976, 28, 10; Valentin F. Mihăescu, *Romanul conflictului etic*, LCF, XIX, 1976, 30, 2; Dumitru Micu, *Două romane*, CNT, 1976, 31, 10; Vasile Chifor, *Tehnică și detașare*, T, V, 1976, 12, 29–30; Liviu Petrescu, *Literatură și viziune*, TR, XXII, 1978, 5, 8.

○ LUPULESCU Iosif, *Soarele și marea*, fragment de roman, O, XXVII, 1976, 31, 5.

MANEA Norman, *Cartea fiului*, București, Eminescu, 1976, 316 p. Face parte din ciclul *Variante ale unui autoportret*. În spiritul titlului ciclului, care mai reunește romanele *Captivi* (1970) și *Atrium* (1974), dar și vol. de nuvele *Primele porți* (1975), ≈ propune două „varianțe” de portret moral, prin cele două părți ale sale, *Simona* și *August*, cu aparență de romane separate, reunite de sugestii livrești, culturale (tablouri, cărți), în maniera lui Proust. Cartea radiografiază mai întâi un mediu artistic (pe parcursul timpului scurs între un banchet dat de Poet și moartea sa), iar apoi un mediu științific (investigând viața tânărului inginer cercetător A.P.). Scriitura e eseistică, speculativă, rafinată, dar înscrisă „sub semnul heterodoxiei”, romanul fiind „un conglomerat de atitudini și perspective, uneori funcțional stilistic, altele doar confuz” (Paul Dugneanu).

◆ Liviu Petrescu, *Portretul artistului la bătrânețe*, TR, XXI, 1977, 1, 2; Paul Georgescu, *Variante la un autoportret*, RL, X, 1977, 2, 8; Paul Dugneanu, *Un roman al „privirii”*, LCF, XX, 1977, 9, 2; Costin Tuchilă, *Ipostazele unui autoportret*, AFT, XII, 1977, 2, 415; Veronica Porumbacu, ST, XXVIII, 1977, 2, 55; Lucian Raicu, *Variante la un autoportret*, RL, X, 1977, 14, 11; Sultana Craia, *Tentația lui Proteu*, LCF, XX, 1977, 16, 3; Sorin Titel, *Mesagerii speranței*,

RL, X, 1977, 21, 6–7; Dan Culcer, ≈, VTR, VII, 1977, 6, 5; Val Condurache, CL, 1977, 8, 6; Raicu, *Practica*, 255–263; Georgescu, *Volume*, 62–66; F. R., *Ipostaze ale mării*, TMS, XV, 1980, 3, 5; Culcer, *Serii*, 167–170; Moraru, *Semnele*, 229–230. □ V. și *Captivi*, 1970.

MARTINOVICI Iv., *Am lăsat grauri să zboare*, București, E.M., 1976, 174 p. (Sfinx, 30). Roman de spionaj.

MĂNUCEANU Vasile, *Perla diavolului*, București, E.M., 1976, 184 p. Roman istoric, pentru copii și tineret, plasat la sfârșitul sec. al XVI-lea. Sunt descrise tentativele prințului Petru Dimitrie de obținere a domniei în Țara Românească, la curțile din Polonia, Franța, Turcia.

◆ Mircea Moga, CNT, 1976, 51, 10; Popa, *Dicționar* 2.

○ MICU Mircea, *Antrenor de ingeri*, LCF, XIX, 1976, 13, 4–5; *Antrenor de ingeri*, RL, XIII, 1980, 35, 14–15, fragmente din romanul *Antrenor de ingeri*.

MITRU Al., *Strălucitoarea sabie. Legendă valahă*, București, Ion Creangă, 1976, 216 p. Roman istoric, pentru copii, inspirat dintr-o legendă din timpul domniei și luptelor lui Radu de la Afumați, în Țara Românească (sec. al XV-lea).

MOISESCU Mihnea, *Comoara astronautilor*, București, Ion Creangă, 1976, 144 p. Roman de anticipație. Evocă aventuri imaginate, petrecute în spațiul cosmic.

MUNTEANU Constantin, *Zaruri de cretă*, Iași, Junimea, 1976, 240 p. Fragment: ≈, CL, 1975, 6, 8–9. Roman inspirat din viața tinerilor de pe o platformă chimică (Săvinești). Vlad, tânăr chimist, trăiește agitația problemelor uzinei, cu care se împletesc cele personale. Uzina e văzută ca o școală a vieții și a conștiinței.

◆ Mihai Dinu Gheorghiu, CL, 1976, 3, 6; Laurențiu Ulici, RL, IX, 1976, 17, 11; Nicolae Ciobanu, LCF, XIX, 1976, 27, 2; Cristian Livescu, ATN, XIII, 1976, 4, 14; Ulici, *Prima II*, 156–157; Laurențiu Ulici, *Moldovenii (XVIII)*, RL, XIX, 1986, 8, 11.

MUNTEANU Francisc, *Pistruiatul*, București, Ion Creangă, 1976, 298 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru tineret, având ca protagonist pe copilul Mihai Pleșa, fiu de luptător din rezistența antifascistă, care participă la acțiuni de sabotare a activității Siguranței și Gestapoului. ≈ a constituit și baza unui scenariu de film TV.

▼ București, Ion Creangă, 1981.

■ *A kis szeplős*, tr. de Kormos Gyula, București, Ion Creangă, 1979.

MUNTEANU Vlad, *De-a baba oarba*. (*Jocurile detectivului Conan*), București, Albatros, 1976, 310 p. (Aventura). Roman polițist. Face parte din ciclul anchetelor lui Conan Doi, caracterizat prin umorul ce colorează permanent epical aventuros.

▼ Reprodus în: *Extravaganțul Conan Doi*, I, București, Cartea Românească, 1978.

◆ G. Dimisianu, *Umor și acțiune*, RL, IX, 1976, 44, 10; Artur Silvestri, *Proză ironică și barocă*, LCF, XX, 1977, 2, 2; R. Frâncu, CNT, 1977, 3, 10; Dimisianu, *Opinii*, 131–136; Ioan Neacșu, *Literatură de vacanță*, ATN, XV, 1978, 3, 9; Artur Silvestri, *Un „basin” modern*, LCF, XXI, 1978, 45, 2; Mirela Roznoveanu, *Un roman parodic și de aventuri*, RL, XII, 1979, 12, 8.

NEAGU Fănuș, *Frumoșii nebuni ai marilor orașe. Fals tratat despre iubire*, București, Eminescu, 1976, 230 p. Fragmente: ≈, LCF, XIII, 1970, 51, 8; ≈, LCF, XIV, 1971, 48, 4–5; *Umbra zăpezii*, ST, XXIV, 1973, 6, 6–7; ≈, RL, VI, 1973, 20, 16–18; *Fața nevăzută a lunii*, RL, VII, 1974, 4, 19–20; *Noapte cu viscol*, TR, XVIII, 1974, 13, 8–9; 14, 6–7; ≈, TR, XVIII, 1974, 21, 10; 9; 22, 8; 23, 4; *Mere coapte sub fulger*, LCF, XVII, 1974, 39, 4; *Momentul mării*, ST, XXV, 1974, 9, 8–12; *Ursitoare rea*, VR, XXVIII, 1975, 1, 19–25; ≈, ST, XXVI, 1975, 6, 22–24. Roman de atmosferă. Un grup de tineri cu înclinații artistice și sportive, scriitorul Ramitki, muzicantul Radu Zăvoianu și fotbalistul Eduard Valdara, constituit sub semnul anecdotei perpetue și al libațiilor bahice, joacă o serie de scene, care „căutate”, care „fortuite”, în

București și într-un șir de localități pe drumul spre Brăila. Un mare spectacol se organizează continuu în imaginația, dar și în fațetele exaltate ale celor trei. În afara lumii lor, din universul exterior se observă prea puțin, totul consumându-se în spațiul oarecum închis al unei „frumoase nebunii”. Nu există o linie epică anume, ci doar o stare de grație a personajelor care, pe drept, au fost comparate cu „craii” lui Mateiu I. Caragiale. Marea calitate a romanului ține însă de stil, asupra căruia, de pildă, G. Dimisianu s-a exprimat astfel: „Literar aș spune că această carte este produsul încercării scriitorului de a se elibera de formulele unui stil tocmai prin împingerea la limita ultimă a posibilităților lui expresive. Pentru că, stilistic, în linia imagismului în cascadă, cultivat cu atâta personală vigoare de ~, nu văd ce s-ar putea obține mai mult, nici de alți autori, nici de el însuși, oricâte filoaane proaspete i-ar hrăni de aici înaintea fanteziei”.

▼ București, Eminescu, 1977.

■ *Bolondok becsülete*, tr. de Csiki László, București, Kriterion, 1981.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1976.

◆ M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 12, 2; Ion Lotreanu, *Lunea văzută printr-un geam colorat*, TR, XX, 1976, 13, 4; Cornel Ungureanu, O, XXVII, 1976, 15, 2; Dumitru Micu, *Sunt „nebunii” frumoși?*, CNT, 1976, 17, 10; Costin Tuchilă, *Absența epicului*, AFT, XI, 1976, 4, 297; Al. Piru, *Un roman de atmosferă și viziune fantastică*, R, XIII, 1976, 4, 4; Val Condurache, CL, 1976, 6, 7; A. Cistelecian, F, XII, 1976, 6, 3; Valentin Tașcu, *Romanul lui ~*, ST, XXVII, 1976, 6, 16; 36; Dorel Fărcaș, *Cu ~*, TR, XX, 1976, 31, 2; C. Trandafir, ≈, ATN, XIII, 1976, 3, 7; M. Nițescu, *Mai mult nebuni decât frumoși*, VR, XXIX, 1976, 9, 45–47; George Alboiu, *Opinii despre roman*, FC, XXV, 1976, 41, 11; G. Dimisianu, *Realitate și transfigurare poetică*, RL, IX, 1976, 48, 10; Eugen Simion, *Proza de atmosferă fantastică*, CL, 1976, 11, 10; 13; 15; Dan Culcer, *Paradoxele barocului literar*, VTR, VII, 1977, 1, 9; Ion Pecie, *Excese metaforice*, EX, IX, 1977, 2, 11; 23; N. Steinhardt, *Craii lui Mateiu și Craii lui Fănuș*, VR, XXX, 1977, 4, 18–20; C. Manilici, *Un roman imperfect*, NPC, IV, 1977, 6, 7; George Arion, ≈, FC, XXVI, 1977, 48, 17; G. Dimisianu, *Rigoare și plasticitate*, RL, X, 1977, 48, 10;

Lotreanu, *Caligrafii*, 230-234; Nicolae Manolescu, *Viziune carnavalescă*, RL, XI, 1978, 2, 8; Radu G. Teșosu, *Aspecte și semnificații*, ST, XXIX, 1978, 10, 22; Mutașcu, *Lumea*, 70-72; Muthu, *La marginea*, 155-159; Rodica Locusteanu, ~ și *jocul cu moartea*, T, X, 1981, 8, 38-39; Culcer, *Serii*, 207-210; Nicolae Turtureanu, *Uimiri*, CRC, XVII, 1982, 15, 5; Petru Poantă, *A locui în limbaj*, ST, XXXIII, 1982, 4, 15; Valeriu Cristea, *O poveste de iarnă*, RL, XVI, 1983, 8, 5; Nițescu, *Aritudini*, 88-93; Cristea, *Modestie*, 161-164; Heinrich, *Peregrinările*, 130-131; Păcurariu, *Scriitori*, 42-43; Liviu Leonte, ~, RITL, XXXIII, 1985, 3, 98-101; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 169-172; Piru, *Discursul*, 201-206; I. Rotaru, *O istorie*, III, 678-680; Alex. Ștefănescu, *Prim-plan*, 172-173; Ghidirmic, *Proza*, 102; Leonte, *Prozatori*, II, 177-181. □ V. și *Îngerul a strigat*, 1968.

NECULA Demian, *Frica*, București, Cartea Românească, 1976, 302 p. Roman social, realizat în tehnica modernă a „vocalor”. Naratorul, împreună cu familia sa, vine la Reșița în timpul celui de-al doilea război mondial. După război, el participă la momentele de mare solicitare ale schimbării societății. În cadrul uzinei, care intră efectiv în proces de modernizare, se desfășoară și transformarea social-politică a personajului.

◆ Eugen Simion, *Tineri romancieri*, LCF, XIX, 1976, 46, 6; Costin Tuchilă, *Despre proza poezilor*, AFT, XI, 1976, 12, 391; Virgil Ardeleanu, ST, XXVII, 1976, 12, 30; Mircea Iorgulescu, *Fapt divers și construcție artistică*, RL, X, 1977, 4, 10; Dumitru Micu, *Romane și nuvele*, CNT, 1977, 16, 10; Ardeleanu, *Mențiuni*, 162-166; Iorgulescu, *Scriitori*, 223-224.

NIȚU Radu, *Pădurea nu doarme*, București, Albatros, 1976, 190 p. (Cutezătorii). Cu o pref. de Radu Theodoru. Roman social, încercând radiografierea vieții satului oltesc din timpul revoluției de la 1848. Substanței istorice și analitice i se adaugă pitorescul, atât sub aspectul vieții de haiducie, cât și sub cel al limbajului.

◆ L. Costan, AST, 1976, 4, 7; Laurențiu Ulici, CNT, 1976, 53, 10; Paul Dugneanu, *Anecdotic și pitoresc*, LCF, XX, 1977, 3, 2.

NORAN Sever, *Ultimul viraj*, București, E.M., 1976, 190 p. (Sfinx). Cu o pref. a autorului. Roman de spionaj.

OCHINCIUC Ion, *Spada de Toledo*, București, E.M., 1976, 166 p. Roman istoric, de aventuri, cu acțiunea plasată în timpul domniei zbuciumate a lui Vlad Dracul. În centrul atenției stau luptele pentru scaunul Țării Românești, conflictele dintre boieri și domn.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Agentul secret al lui Altân-Bey*, București, Albatros, 1976, 302 p. (Cutezătorii). Roman polițist și de aventuri, de inspirație istorică. Evocă domnia frământată a lui Constantin Brâncoveanu. Atmosferă orientală din lumea Stambulului; culoare locală interesantă.

◆ Valentin Tașcu, *Arheologia spiritului sau proza istorică*, ST, XXVIII, 1977, 1, 2-4.

OPRIȚĂ Mircea, *Pasărea de lut. Baladă cu fotografii mișcate*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976, 274 p. Fragmente: *Ana*, ST, XXVI, 1975, 11, 17-19; *Muntele care descântă*, RL, IX, 1976, 4, 14-15. Roman social (Valeriu Cristea îl numește „realist”). Pomind de la contemplarea „mișcată” a unor fotografii de familie, memoria reconstituie treptat viața unui clan sătesc din sudul Ardealului, urmărindu-l de la începutul sec. al XX-lea până în timpul primului război mondial, în vremea Unirii de la 1918 și imediat după aceea. Teza și morala romanului, în linia tradițională a lui Slavici și Agârbiceanu, vizează unitatea familiei. Încălcarea acestui comandament duce la tragedie – ceea ce se și întâmplă în cazul personajelor Ion, Ana, Constantin, George. Conflictul, viabil în dialectica raportului dintre unitate și dezbinare, creează și ecoul afectiv al acțiunii.

◆ Valeriu Cristea, *De la anticipație la realism*, RL, IX, 1976, 13, 10; Voicu Bugariu, *Fantasticul cerebral*, LCF, XIX, 1976, 13, 2; Mircea Iorgulescu, ~, LCF, XIX, 1976, 14, 6; Val Condurache, CL, 1976, 4, 5; Constantin Blănaru, CRC, XI, 1976, 19, 2; Anton Cosma, *Un roman despre timp*, TR, XX, 1976, 20, 2; Octavian Soviany, *Timp și creație*, EX, VIII, 1976, 5-6, 12; Mirela Roznoveanu, „Baladă cu fotografii mișcate”, VR, XXIX, 1976, 7, 59-60; Constantin M. Popa, *Trei prozatori clujeni*, R, XIII, 1976, 8, 4; 15; Valentin Tașcu, *Valoarea unui simbol*, ST, XXVII, 1976, 8, 30; Silvia Udrea, *Sub semnul naratorului*, VTR,

VI, 1976, 8, 10; Costin Tuchilă, *O evaluare morfologică*, AFT, XI, 1976, 10, 367; Ion Marcoș, *Triumful realului*, T, V, 1976, 11, 31–32; Iorgulescu, *Scriptori*, 227–229; Popa, *Replay*, 56–58.

PADINA Rodica, *Venus cocteil*, București, E.M., 1976, 170 p. Roman-confesiune. Conține istoria unei tinere, Ina, cu o viață dezordonată, dusă prin școli de reeducare și penitenciare, care se confesează cu cruzime tânărului care o iubește. Scrisă alert, cartea trimite stilistic la literatura „furioșilor”.

PALAGHIU Mircea, *Arhipelagul Alexandru*, București, Albatros, 1976, 164 p. Mic roman-confesiune. Evocă șocul provocat unui adolescent de divorțul părinților săi. Alexandru Chivi, elev, încearcă să minimalizeze situația, s-o mascheze și s-o trateze „bărbătește”, dar nu reușește. Intenții vădit moralizatoare.

◆ Valentin F. Mihăescu, *Literatură pentru adolescenți*, LCF, XX, 1977, 6, 2.

PAPILIAN Victor, *Chinuiții nemuririi*, I. *Marius Leluț*, Craiova, Scrisul Românesc, 1976, 616 p. Ed. îngr. și pref. de Titus Bălașa; II, *Gaby Leonin*, 1981; III, *Manoil*, 1986. Fragmente: ≈, ST, XVII, 1966, 10, 31–51; 11, 25–37; *Gaby Leonin*, TR, XI, 1967, 4, 4–5; ≈, *Gaby Leonin*, IL, 1967, 11, 5–12; ≈, TR, XVI, 1972, 16, 6–7; ≈, AR, 1985, 82–84. Roman social, redactat între 1940 și 1948, rămas multă vreme în manuscris. Marius Leluț, tânăr ambițios, provenit dintr-o familie umilă și destul de rău famată din Oltenia, dorește să urce pe scara socială. Ca atare, depune eforturi disperate pentru a face carieră în medicina universitară bucureșteană. „Personaj din familia lui Dinu Păturică” (Titus Bălașa), Marius ilustrează cu brio tipul parvenitului, detașat însă dintr-o structură socială caracteristică perioadei din preajma primului război mondial.

◆ Mircea Tomuș, T, V, 1976, 11, 18; Ov. Ghidimic, *Un obsedat al nemuririi*, R, XIV, 1977, 2, 4; Petru Octavian Neagoș, ~, ST, XXXII, 1981, 8, 25–26; Tomuș, *Mișcarea*, 177–179; Titus Bălașa, ~ – *romancier: debutul și premisele creației târzii*, R, 1987, 4, 5; Dumitru Micu, *Frescă, psihologii, experiențe*, RL, XX, 1987, 21, 4; Mircea Zăciu, ~, RITL, XXXVI, 1988, 1–2, 279–281.

O PARAPIRU Th., *Ce se întâmplă cu mine*, fragment din romanul *Absolvent*, AFT, XI, 1976, 2, 270–271.

O PARDĂU Platon, *Mihail și arhitecții*, fragment din romanul *Conversații patetice*, LCF, XIX, 1976, 46, 4.

PARDĂU Platon, *Cu ochii dragostei*, București, Cartea Românească, 1976, 288 p. Fragmente: *Întâlnire după miezul nopții*, RL, VIII, 1975, 5, 14–15; *Într-un oraș de miez-noapte*, LCF, XVIII, 1975, 34, 4–5; *Despărțirea*, TR, XX, 1976, 50, 6; *Ancheta*, RL, IX, 1976, 51, 14–15. Roman politic și social, de actualitate. Continuă într-un fel romanul *Cercul* (1975), având în centrul acțiunii pe același activist Mihail Petreanu, ajuns acum (în 1968) prim-secretar județean în N. (Piatra-Neamț). ~ urmărește atent gama largă de preocupări și răspunderi ce-i revin lui Mihail, precum și viața sa particulară. Fiul său, Călin, adolescent, constituie pandantul socio-afectiv menit să echilibreze formula de viață rigidă a personajului central. În conturarea psihologiilor, ~ abordează cu mare firesc relațiile umane, punctând plin de aplomb dificultățile, opozițiile, erorile personale sau colective.

◆ Constantin Sorescu, *Proza artificioasă*, SPM, 1977, 320, 3; 321, 3; Dana Dumitriu, *Un roman al actualității*, RL, X, 1977, 5, 11; Valentin F. Mihăescu, *Proză enunțiativă*, LCF, XX, 1977, 8, 2; Liviu Petrescu, *Un roman al puterii*, TR, XXI, 1977, 8, 3; Florin Manolescu, FC, XXVI, 1977, 19, 19; Costin Tuchilă, *Clisee literare*, AFT, XII, 1977, 3, 427; Dumitru Micu, *Romane și nuvele*, CNT, 1977, 16, 10.

PĂCURARIU, Francisc, *Ultima călătorie a lui Ulise*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976, 344 p. Fragmente: *Peștera cu oglinzi*, ST, XXVI, 1975, 6, 30–32; *Avatarurile profesorului Aldea*, T, IV, 1975, 9, 21–25; *Ciudata plecare a profesorului Aldea*, ALL, 1976, 92–96; *Concertul*, RL, IX, 1976, 26, 14–15. Roman-anchetă. Autorul primește un manuscris, conținând raportul unui personaj, T., privind împrejurările neclare ale morții pictorului Ulise Aleman, petrecută în Mexic. Plecând de la ancheta lui T., autorul investighează câteva stări generale de lucru privind personajele

din jurul crimei. La prima vedere, mobilul suprimării pare inconsistent, dar, din raportul respectiv, precum și din filele unui jurnal al pictorului, se conturează o motivație largă, de tip istoric, cu rădăcini adânci în timpul războiului și în anii imediat următori. Aleman a fost ucis de câțiva foști legionari și agenți hitleriști, care au ajuns să colaboreze cu Mafia. Cartea mai conține și alte linii epice, de gen erotic sau polițist, realizează un portret complex al unui straniu profesor, Aldea, parcurge teritorii îndepărtate în spațiu etc. Dar, mascată de această bogăție de planuri, „tema cărții pare a fi aceea a unei veghi continui, deoarece, chiar dacă fascismul, ca ideologie europeană de stat, a fost lichidat o dată cu victoria asupra hitlerismului, sechele ale sale mai persistă în anumite conștiințe, putând înflori oricând și, ca un cancer social, ele rămân la fel de nefaste” (Fănuș Băileșteanu).

◆ Fănuș Băileșteanu, *Labirintul ideologic*, ST, XXVIII, 1977, 3, 13; Dumitru Micu, *Aventură și meditație*, CNT, 1977, 17, 10; Fănuș Băileșteanu, *Fatala rădăcire a lui Ulise*, VR, XXX, 1977, 4, 57; Gheorghe S. Suciuc, *Romanul lui Ulise*, TR, XXI, 1977, 21, 7; Ecaterina Țarălungă, *Un roman modern*, RL, X, 1977, 23, 9; Titu Popescu, *Un roman complex*, T, VI, 1977, 6, 32; Simion Bărbulescu, ~ - romanul documentar, ST, XXIX, 1978, 11, 30; 46; Ion Lungu, ~, ST, XXX, 1979, 1, 33; Băileșteanu, *Refracții*, 178-184; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 125-126.

PILLAT Monica, *Corabia timpului*, București, Ion Creangă, 1976, 200 p. Cu o pref. de Ov. S. Crohmalniceanu. Roman pentru copii și tineret, de aventuri, conceput în manieră polițistă și științifico-fantastică. Tratarea, prin evidenta deschidere poetică, reușește o îmbinare discretă a realului cu imaginarul.

◆ Sorin Titel, *Literatură pentru tineret*, RL, X, 1977, 3, 11; Eugen Simion, *Fantasticul livresc*, LCF, XX, 1977, 4, 6; Căndroveanu, *Literatura*, 181-184.

○ **POPA Octavian**, *În ziua plecării*, fragment de roman, O, XXVII, 1976, 46, 5.

POPESCU Dumitru Radu, *Împăratul norilor*, București, Eminescu, 1976, 414 p. Fragment: *Sâmbătă spre duminică*, VTR, VI,

1976, 6, 11. Face parte din ciclul *F*, numit astfel de critică. Spațiul moral și personajele sunt aproape aceleași cu cele din *F* sau din *Vânătoarea regală*, dar, sub raport tematic, ≈ are independența sa. Plecând de la un fapt real, prozatorul atribuie o crimă abominabilă grupului din jurul lui Moise - acum căsătorit cu Lilica, dar cu care se află în raporturi de ostilitate, căci Anita, copilul născut din această legătură, este asasinat cu cruzime la vârsta pubertății. Tică Dunărințu, procurorul prezent în întregul ciclului de romane, anchetează și acest caz (împreună cu Ghenadie Manoilescu), îndreptându-și bănuielele către mai multe personaje, printre care și Moise însuși. Și de această dată relatarea domină acțiunea, aluziile și simbolurile înlocuiesc certitudinile. Grotescul și violența fac iarăși joncțiune, într-un mediu sfâșiat de remușcări și intenții rele. În fine, adevărul, căutat cu insistență, pare a se ascunde pe măsură ce este descoperit, aparenta sa disoluție putând sugera ideea de involuntară implicare colectivă în faptele de viață.

■ *Fehök császára*, tr. de Fodor Sandor, București, Kriterion, 1979.

◆ Ion Vlad, *Semnele eposului*, TR, XX, 1976, 50, 2; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 48, 2; **, *O epocă și romanele ei*, CNT, 1976, 50, 6-7; George Arion, FC, XXV, 1976, 51-52, 13; Liviu Leonte, *Judecata lui Moise*, CRC, XI, 1976, 53, 2; Constantin Hărlav, NPC, IV, 1977, 1, 8; C. Ungureanu, O, XXVIII, 1977, 15, 2; Val Condurache, CL, 1977, 5, 6; Emil Manu, SPM, 1977, 342, 2; Alex. Ștefănescu, *Umanismul viziunii*, LCF, XXII, 1979, 35, 3; Marian Popa, *Viața neterminată și moartea incompletă*, TR, XXIII, 1979, 42, 3; Ștefănescu, *Jurnal*, 190-194; Culcer, *Serii*, 147-154; Popa, *Replay*, 34-36; Roznoveanu, *Dumitru Radu Popescu*, 93-94; 105; 114; 127; 132; 135-136; 145-146; 155; 191; Tașcu, *Dincoace*, 207; 214-230; Livescu, *Scene*, 153-156; Popa, *Competență*, 213-223; Didi Cenușer, *Eseu despre creație*, EX, XVI, 1984, 7-8, 20; Eugen Simion, *Un ciclu românesc*, ATN, 1987, XXIV, 10, 13; ~ interpretat de..., 118-127; Valentin F. Mihăescu, *Le modèle et l'image*, REVR, XLIII, 1989, 2, 78-86; Leonte, *Prozatori*, II, 152-155; Simion, *Scriptori*, IV, 220-226. □ V. și *Zilele săptămânii*, 1959.

POPESCU Dumitru Radu, *Ploile de dincolo de vreme*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976,

358 p. Fragmente: *Patriciu și Haralamb*, T, I, 1972, 4, 22–27; *Viața particulară a elefantului*, ST, XXV, 1974, 12, 45–47. Face parte din ciclul *F*, numit astfel de critică. Împreună cu *Împăratul norilor*, de care diferă ca subiect, ≈ încheie ciclul anchetelor lui Tică Dunărințu în legătură cu dispariția tatălui său, Horia Dunărințu. Figura centrală este Moise, divulgat acum drept criminal înrăit. El face tentativa de a o ucide pe Lilica, fosta soție a lui Calagherovici, acțiune prin care își dezvăluie caracterul monstruos. În altă linie a epicului, alt personaj, Adrian, fiul lui Dinache, intenționează să-l omoare pe Dolângă. Ambele tentative prilejuiesc comentarii largi asupra vieții și crimei, asupra Adevărului. În fine, tehnica epicului urmărește și aici a extrage cât mai multe înțelesuri din fapte aparent minore, sens în care acționează mulțimea martorilor, variantele anchetatorilor. Dar Adevărul, ca și în alte cazuri, și în ≈ se păstrează într-o misterioasă zonă de umbră, într-o criptică singularitate, mascat de fastuozitatea narării. Observații utile, pe marginea structurii romanului, a emis Mircea Iorgulescu. Mai întâi, în ceea ce privește timpul narațiunii: „Pomind neconținut de la prezent, romanele lui ~ ajung de aceea foarte repede la trecut; la un trecut aparent enigmatic, din care sunt scoase neîncetat la iveală întâmplări cel mai adesea *senzationale* în ordinea epică, dar al căror interes real este mai curând de factură simbolică”. Mai apoi, în ceea ce privește statutul de excepție al mărturiei în proza lui ~: „fiecare personaj este veritabil *eseist* oral, gata să-și expună pe loc părerile în orice chestiune, cu multă subtilitate, angajând cele mai variate argumente, să teoretizeze, să combată, să reia o demonstrație, să dea judecăți”.

◆ Constantin Hărlav, NPC, III, 1976, 8, 8; Ion Vlad, *Romanul ca reprezentare a lumii*, TR, XX, 1976, 36, 2; C. Ungureanu, O, XXVII, 1976, 37, 2; Liviu Leonte, *Pondere reflexivă*, CRC, XI, 1976, 39, 2; S. I. Nicolaescu, ARG, X, 1976, 3, 11; Cornel Moraru, FC, XXV, 1976, 40, 14; Val Condurache, CL, 1976, 10, 6–7; Valentin Tașcu, F, XII, 1976, 10, 2; 11; Constantin M. Popa, R, XIII, 1976, 10, 7; Dumitru Micu, *Un roman caleidoscopic*, CNT, 1976, 45, 10; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 48, 2; Mircea Tomuș, T, V,

1976, 11, 19; M. Nițescu, *Consecințele relativizării*, VR, XXIX, 1976, 11, 45–47; ***, *O epocă și romanele ei*, CNT, 1976, 50, 6–7; Ion Pecie, EX, VIII, 1976, 11–12, 4–5; Ion Vlad, *Mărturia romanului*, TR, XXII, 1978, 4, 2; ~, *Scrisoare către Nicolae Dragoș*, în *Virgule*, 165–172; Culcer, *Serii*, 147–154; Popa, *Replay*, 34–36; Roznoveanu, *Dumitru Radu Popescu*, 98–99; 103; 107; 111; 115; 118; 122; 124; 129; 140; 181; 190; Tașcu, *Dincoace*, 206–207; 214–230; Tomuș, *Mișcarea*, 226–228; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 1058–1060; Eugen Simion, *Un ciclu românesc*, ATN, XXIV, 1987, 10, 12; ~ *interpretat de...*, 128–135; Valentin F. Mihăescu, *Le modèle et l'image*, REVR, XLIII, 1989, 2, 78–86; Leonte, *Prozatori*, II, 149–152; Simion, *Scritori*, IV, 216–220. □ V. și *Zilele săptămânii*, 1959.

PRUTEANU Mihai, *Jocurile dimineții*, București, Ion Creangă, 1976, 136 p. Mic roman liric, pentru copii. Un bătrân de la țară urmărește cum nepoții săi cresc și „zboară” la oraș.

◆ Sorin Titel, *Literatură pentru tineret*, RL, X, 1977, 3, 11.

RADINA Mircea, *Păianjenul își țese pânza*, București, E.M., 1976, 138 P. (Sfinx, 31). Roman de spionaj, inspirat din evenimentele de la 23 August 1944.

◆ Pop, *Perimetru*, 268–272.

RĂDULESCU Banu, *Păsările mari nu cântă*, București, E.M., 1976, 358 p. Roman psihologic, relatând scene din viața unui spital militar. Confesiunea chirurgului Matei, medic militar, îmbină amintiri din cel de al II-lea război mondial cu scene de iubire și din viața de familie. Eroul face portrete ale colegilor și ale unor bolnavi. Structura epică este mozaicată.

◆ Laurențiu Cerneț, O, XXVIII, 1977, 16, 3; Valentin F. Mihăescu, *Un roman al eșecului*, LCF, XX, 1977, 23, 2; Mihai Coman, RL, X, 1977, 29; 9.

REBREANU Dan, *Un loc printre voi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976, 242 p. Fragment: *A treia zi, podul*, TR, XVI, 1972, 38, 9. Roman subordonat într-un totu tehnicilor narative moderne. Procedul „vociilor”, suveran în această carte, îl face pe autor ca, prin câteva personaje, Gabriel, Tereza, Filipa, Cipău, Ercolean

(iată modelul quartetului lui L. Durrell), să-și exprime punctele de vedere asupra unor situații de viață de importanță relativă. Scrierea apare astfel ca dialog continuu, în care se conturează sentimente, idei, temperamente. Actualitate implicită, timp prezent dominant.

◆ Constantin. Popa, R, XIV, 1977, 4, 7; 13; Radu Mareș, TR, XXI, 1977, 17, 8; Popa, *Replay*, 61-64; Radu Mareș, -, TR, XXVII, 1983, 50, 5.

REBREANU Vasile, *Iubirile cascadorului*, București, Eminescu, 1976, 178 p. Fragment: ≈, ST, XXVI, 1975, 9, 16-23. Roman-parabolă, de tip experimental. Ca și în alte cărți, și aici ~ nu experimentează din mimetism, ci în virtutea unui scop asumat. Îl preocupă scrierea proteică, în măsură să cumuleze, în puține cuvinte, filozofia, teatrul, cultura, sentimentele umane, istoria, viața, moartea, poezia etc. ≈ devine astfel un fel de basm modern despre vârstele omului. Fiecare vârstă, judecată în datele ei esențiale, apare reprezentată printr-o scurtă povestire, în care personajele, ordonate în succesiune alfabetică, joacă un joc, în care vom găsi permanent un urmăritor. Detectiv care ucide aproape fiecare vârstă, urmăritorul se va dovedi însă, la rândul său, un urmărit, dar de către sine însuși, căci e ultima vârstă, motiv pentru care se sinucide. Scriere poetică, cu certe valențe dramatice, de oarecare amplitudine simbolică.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj-Napoca pe anul 1976.

◆ Valentin F. Mihăescu, *Virtuțile și serviciile prozei poetice*, LCF, XIX, 1976, 33, 2; Val Condurache, CL, 1976, 10, 7; Cornel Moraru, FC, XXV, 1976, 48, 11; Dumitru Micu, *Doi prozatori*, CNT, 1977, 4, 10; Cosma, *Romanul*, I, 290.

RUDEANU Alex., *Mansarda colibei*, Iași, Junimea, 1976, 200 p. Continuă romanul *Focul rece* (1973). Mic roman pledând pentru trăinicia familiei, a iubirii. Într-un orașel din Moldova, Târguscat (Târgu-Neamț, se deduce), doctorul stomatolog Solomon își construiește o casă (alintată cu numele „coliba”), în care se pregătește să trăiască alături de o

femeie stranie, poreclită Greierele. Acțiunea, deloc senzațională, se trudește cu greu să argumenteze semnificații morale înalte.

◆ Val Condurache, CL, 1977, 2, 7; Iorgulescu, *Scriitori*, 236-238; Laurențiu Ulici, *Neamul Candrenilor*, RL, XXII, 1989, 21, 11.

○ **SADOVEANU Ion Marin**, *Deputatul țărănimii*, fragment din romanul *Haini la Înalta Poartă*, MS, VII, 1976, 1, 112-114.

SĂLCUDEANU Petre, *Bunicul și o lacrimă de fată*, București, Eminescu, 1976, 238 p. Fragment: *Pantelie*, RL, VIII, 1975, 41, 14-15. Roman polișt, având ca protagonist pe Bunicul, personaj prezent în mai multe romane ale lui ~.

◆ Constantin Cubleşan, TR, XX, 1976, 49, 3; □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SĂRARU Dinu, *Clipa*, București, Eminescu, 1976, 392 p. Fragmente: *Cum să urăști viața?*, FC, XXV, 1976, 34, 14-15; *Ce politică faci dumneata, domnule?*, LCF, XIX, 1976, 38, 4-5; *Oameni care se caută*, TR, XX, 1976, 39, 4-5. Roman politic. În centrul acțiunii se află comunistul Dumitru Dumitru, care, după o perioadă de nedreptăți, este reabilitat, ajungând la conducerea unui județ. Aici, el este pus în situația de a discerne între inerțiile unei perioade de abuzuri politice și expansiunea unui alt mod de a gândi. Idealurile și mentalitatea tinereții sunt reprezentate în carte de către Tudor Cernat, inginer bine pregătit, dar incapabil să înțeleagă cursul istoriei. O permanentă confruntare între trecutul recent și prezentul modificabil marchează destinele tuturor personajelor. În acest conflict, dat fiind faptul că a parcurs ambele perioade, Dumitru Dumitru dă dovadă de înțelepciune și de echilibru ideologic. Roman-dezbateri despre prezentul politic, despre rațiunea și destinul puterii.

▼ București, Eminescu, 1988. Fragment: CNT, 1982, 30, 11.

■ Fragment: *L'Instant qui passe*, tr. de Andrée Fleury, REVR, XXXI, 1977, 4, 14-49; *A pillanat*, tr. de Bodor Pál București,

Eminescu, 1980; *Das moment*, tr. de Jürgen Graf, Zürich, Unionsverlag, 1982.

● Premiul Festivalului național „Cântarea României”, ed. I, 1977.

◆ Eugen Secoleanu, FC, XXV, 1976, 46, 11; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 47, 2; Aurel Baranga, *Jurnal de lector*, FC, XXV, 1976, 47, 10; Ion Vlad, TR, XX, 1976, 49, 2; Dan Zamfirescu, *Marginalii la două romane*, SPM, 1976, 317, 2; S. I. Nicolaescu, ARG, X, 1976, 4, 10; Mircea Tomuş, T, V, 1976, 12, 25; Aristide Popescu, O, XXVIII, 1977, 2, 3; Emil Manu, SPM, 1977, 318, 2; 319, 2; Zaharia Sângeorzan, *Critic și romancier*, TR, XXI, 1977, 5, 7; Dumitru Micu, *Putea și dreptatea*, CNT, 1977, 7, 10; Val Condurache, CL, 1977, 2, 6-7; Liviu Leonte, *Spre roman*, CRC, XII, 1977, 12, 4; Cristian Livescu, *Meditația supranarativă în roman*, ATN, XIV, 1977, 1, 6; Hristu Cândroveanu, *Între clipă și eternitate*, RL, X, 1977, 16, 11; Dan Zamfirescu, *Eroul timpului nostru*, LCF, XX, 1977, 17, 1; 7; M. N. Rusu, AFT, XII, 1977, 4, 2; Mircea Popa, *Între clipă și eternitate*, ST, XXVIII, 1977, 5, 42; Tudor Octavian, FC, XXVI, 1977, 24, 9; Sultana Craia, *Un personaj simbol*, LCF, XX, 1977, 26, 3; Ioana Cretulescu, *Succesul Clipei*, VR, XXX, 1977, 6, 55-57; Sultana Craia, *Vârstele puterii*, LCF, XX, 1977, 32, 3; Ioan Adam, *Romanul și dialectica existenței*, ST, XXXVIII, 1977, 9, 48-49; ** *Condiția romanului istoric*, TR, XXI, 1977, 48, 6-7; ~, *Scritorul autentic - o conștiință a timpului său*, TMS, XII, 1977, 3, 7; Popa, *Dicționar 2*; ***, *Actualitatea romanului de actualitate*, AFT, XIII, 1978, 1, 4-5; Mirela Roznoveanu, *Personalitate și adevăr*, RL, XI, 1978, 13, 8; Cornel Moraru, *Romanele toamnei roșii*, VTR, XI, 1981, 3, 3; Hristu Cândroveanu ~ *et les significations du réalisme romanesque*, CREL, 1982, 4, 155-157; Tomuş, *Mișcarea*, 266-268; Livescu, *Scene*, 201-204; ***, *Prezențe românești în Elveția*, RL, XVI, 1983, 4, 22; Henri Zalis, *Complexitate și contemporaneitate*, LCF, XXVII, 1984, 47, 6; Moraru, *Textul*, 156-157; Odangiu, *Romanul*, 136-138; Gheorghe Glodeanu, ~ *sau resurecția tradiției*, F, XXI, 1985, 4, 5; Costin Tuchilă, *Privire și analiză*, LCF, XXVIII, 1986, 13, 3; Dorin Sălăjan, FC, XXXVII, 1988, 38, 21; Gheorghe Glodeanu, *Valențele romanului politic*, TR, XXXII, 1988, 49, 4; Cosma, *Romanul*, I, 150-151; Sasu - Vartic, 346-350; Dorin Măran, *Romanul unui fenomen dual*, SLAST, IX, 1989, 9, 9; Paul Dugneanu, *Obiectivitate și implicare*, SLAST, IX, 1989, 9, 9; C. Stănescu, *Proba recitării*, SLAST, IX, 1989, 9, 9; Dumitru Micu, *Dramatismul personajului* -

o profundă cunoaștere a realității, CNT, 1989, 7, 9; George Arion, *Clipa definitivă*, XXXVIII, 1989, 23, 14. □ V. și Niște țărani, 1974.

SĂVULESCU Monica, *Lumea toată sloboadă*, București, Cartea Românească, 1976, 168 p. Roman psihologic și social, tratând problema întoarcerii acasă a refugiaților după cel de al doilea război mondial, chestiunea revenirii combatanților de pe front, drama deportaților. Sosirea acestor oameni în localitatea de pe Valea Crasnei - unde se petrece acțiunea - este înfățișată ca un proces dramatic, dominat de forme grave de inadaptare, la fel de dureros, într-un fel, ca plecarea însăși. Personajul-martor al cărții, doctorul Vasile Veiza, este un fel de apostol al noului. Reacțiile multor personaje sunt imprevizibile.

◆ Dumitru Micu, *Romane de debut*, CNT, 1976, 51, 10; Dan Rebreanu, TR, XXI, 1977, 7, 3; Dana Dumitriu, *Calmul triumfător*, RL, X, 1977, 12, 11; Ion Vlad, *Proză feminină?*, TR, XXI, 1977, 12, 2; Mircea Iorgulescu, *Trei prozatori*, CL, 1977, 3, 17; Valentin Tașcu, F, XIII, 1977, 3, 3; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 25, 2; Iorgulescu, *Scritori*, 241-242.

SÂRBU Stelian, *Noaptea focurilor*, București, E.M., 1976, 192 p. (Sfinx, 28). Roman polițist.

SCOROBETE Miron, *Meduza*, Cluj-Napoca, Dacia, 1976, 240 p. (Scorpionul). Roman polițist.

◆ D. Florea-Rariște, CRC, XI, 1976, 32, 2; Dan Rebreanu, TR, XX, 1976, 33, 2.

SELEJAN Radu, *Cercul adevărului*, I, București, Eminescu, 1976, 278 p. Roman inspirat din viața minerilor. Un tânăr inginer, Dudu, personaj cu înalte calități morale și politice, trăiește și muncește la mina Slova, de pe malul Dunării. Împreună cu colectivul său de muncă rezolvă probleme dificile de producție, împletind armonios sarcinile de plan cu existența personală. Sunetul fals al ideologiei de partid e de neocolit.

◆ I. Negulici, AST, 1976, 3, 6; Cornel Moraru, FC, XXV, 1976, 42, 11; N. Barbu, CRC, XI, 1976, 47, 2; Dumitru Micu, *Romane de debut*, CNT, 1976, 51, 10.

SLAVICI Ioan, *Corbei. Narațiune istorică*, în vol. *Opere*, VIII. *Romane*, text stabilit, îngrijit și variante de C. Mohanu, note de D. Vatamaniuc, București, Minerva, 1976, [159] 912 p. Volumul mai cuprinde romanele *Revoluția din Pârlești* (1873), *Din două lumi* (1920), *Cel din urmă armaș* (1923) și *Din păcat în păcat* (1976). Apărut mai întâi în f.z. TR, X, 1906, nr. 225–238; XI, 1907, nr. 3–56 (neterminat). Roman psihologic, cu implicații sociale. Subintitulat inițial „narațiune istorică”, mai apoi numai „narațiune”, are acțiunea plasată la începutul secolului nostru. (Se menționează numai unele întâmplări ce au avut loc imediat după 1848). Corbei, un proprietar bogat din Valea Mureșului, intelectual cult, naționalist și ateu, trăind retras și ponegriț de concetățeni, este cuprins de o singulară afecțiune pentru Lucia, fiica fostei lui logodnice. După ce s-a convins de existența lui Dumnezeu, cade răpus de o moarte violentă, în momentul când făcea primii pași de reconciliere cu lumea, pentru a asigura fericirea tinerei fete. În conexiune cu zbcuiumul sufletească al protagonistului, apar stări sociale și moravuri din Transilvania, din timpul dualismului austro-ungar. „Există unele reușite parțiale, ca de pildă momentele intime dintre Corbei și Lucia, în care sentimentele dintre un bărbat vârstnic și o adolescență se amestecă într-un chip ciudat, oscilând între dragostea paternă și cea erotică... Din păcate însă unele personaje interesante și anumite momente izbutite nu sunt de natură să schimbe structura romanului, care este, în ansamblul său, greoi, prolix și tezist” (Pompiliu Marcea).

◆ **, VLT, I, 1906, 50, 3; Marcea, *Slavici*, 313–316; Vatamaniuc, *Slavici*, 194–195; 224–225; Rotaru, *O istorie*, I, 501–502; *Ist. lit.*, III, 416; Gh. Bulgăr, ~, *Opere*, vol. VIII, CNT, 1977, 16, 10; *Scriptori români*, 422; Negrilă, *Scriptori*, 91–92. □ V. și *Din bătrâni*, 1902.

SLAVICI Ioan, *Din păcat în păcat*, în vol. *Opere*, VIII. *Romane*, text stabilit, îngrijit și variante de C. Mohanu, note de D. Vatamaniuc, București, Minerva, 1976, [93] 912 p. Vol. mai cuprinde romanele *Revoluția din Pârlești* (1873), *Din două lumi* (1920), *Cel*

din urmă armaș (1923) și *Corbei* (1976). Apărut mai întâi în f.rev. ALA, V, 1924, nr. 204–212; VI, 1925, nr. 213–216. Roman istoric, cu elemente documentare, reflectând perioada preunionistă. Scris sub formă de jurnal, cu accentuată tentă moralizatoare, înfățișează epoca divanelor ad-hoc și îndeosebi intrigile diplomatice de pe vremea aceea. Conflictul e de natură familială. Palea, intelectual capabil, venit la Iași, se pervertește intrând în familia decăzută a boierului Costache Guleș. Intră în politică, face diverse compromisuri, recuperându-se în final prin călugărire. La apariția în paginile rev., critica a formulat rezerve asupra valorii artistice. Nicolae Iorga considera romanul o „încercare gazetărească”, iar G. Călinescu îl menționează doar pentru subiectul unionist.

◆ **, ALA, V, 1924, 206, 8; Romulus Dianu, RMP, VIII, 1925, 2167, 1; Iorga, *Istoria*, II, 260–261; Eugen I. Păunel, *Bucovina de altădată oglindită în trei narațiuni românești uitate*, CL, LXXII, 1939, 2, 148–150; Călinescu, *Compendiu*, 181; Marcea, *Slavici*, 332–336; Vatamaniuc, *Slavici*, 197–198; Magdalena Popescu, *Slavici*, p. 72; Valentin Tașcu, în *De la N. Filimon*, 59. □ V. și *Din bătrâni*, 1902.

○ STANCU Zaharia, *O zi de vară*, fragment din romanul *O zi de vară*, CL, 1976, 5, 5; 8.

○ STĂICULESCU Nicolae, *Amurguri*, fragment din romanul *Ultima cenușareasă*, LCF, XIX, 1976, 41, 4–5.

○ SUCEVEANU I. T., *Pilot pe frontul Transilvaniei*, fragment din romanul *Pilot pe frontul Transilvaniei*, CL, 1976, 8, 4.

SUCIU Gheorghe, *De-ar fi pușca iarbă verde*, București, E.M., 1976, 170 p. Fragment: *Înt-o vară, lângă fântână*, LCF, XVII, 1974, 28, 4–5. Roman-parabolă, având ca fundal cel de-al doilea război mondial. Un episod de luptă pe frontul de vest scoate în evidență faptele soldatului Mitru Fântână. El capturează doi soldați inamici. Apoi, deși constrâns să ucidă pe unul dintre ei, se simte obligat să revină la locul faptei, ca să-l îngroape. De asemenea, întâlnind două femei

fără apărare, le ocrotește, le scoate din zona primejdiei, ducându-le, cale de 1500 km, în satul său din Ardeal. Ca personaj, Mitru este un „sucit”, în genul „moroiiului” lui D. R. Popescu, un personaj care, înșelând aparențele, în situații umane limită, se dovedește plin de omenie. Este țăranul român generos, indiferent de condițiile în care se manifestă, căruia romanul îi aduce omagiul artistic.

◆ Nicolae Ciobanu, *Realitatea „secundă” a istoriei*, LCF, XX, 1977, 26, 3; Marian Vasile, O, XXVIII, 1977, 26, 3.

ȘTEFĂNESCU Mircea, *Descoperirea de sine*, Timișoara, Facla, 1976, 202 p. Fragment: *Neobișnuita așteptare*, O, XXV, 1974, 27, 5. Roman social. Titiana Toader, modestă bibliotecară într-un institut de cercetări științifice, parcurge un proces decisiv de transformare a personalității. Aleasă secretar de partid, ea dovedește nebanuite capacități de conducere. Romanul realizează o „dezbateră etică” (Lucian Alexiu) asupra rolului și destinului femeii în societatea contemporană, fenomen urmărit pe fundalul vieții de familie.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Timișoara pe anul 1976.

◆ Lucia Alexiu, O, XXVII, 1976, 41, 2; Haralambie Țugui, CRC, XII, 1977, 4, 2; Val Condurache, CL, 1977, 2, 7; Vasile Chifor, T, VI, 1977, 2, 38.

ȘTEFĂNESCU Al. I., *Băiat de București*, București, Albatros, 1976, 218 p. Fragmente: *Perpetuum mobile* (romanul e anunțat cu titlul *Majoratul interzis*), RL, V, 1972, 19–20; *Un drum în copilărie*, RL, VIII, 1975, 26, 14–15. Roman de formație. Deapănă evenimente din copilăria în București a personajului Dumitru Cristescu (Mitu sau Mitulică), pentru care sunt decisive întâlnirea cu orașul, cu mahalalele, cu prietenii specifici vârstei. Existența sa se mulează, vrând-nevrând, pe realitățile economice și politice ale deceniului al IX-lea.

◆ Paul Dugneanu, *Un roman al adolescenței*, LCF, XIX, 1976, 46, 2; Vasile Chifor, *Două romane de ~*, T, VI, 1977, 1, 29–30; Dumitru Micu, *Volume de proză*, CNT, 1977, 14, 10.

ȘTIRBU Viorel, *Marele sigiliu*, I, București, Cartea Românească, 1976, 588 p. Cu o pref. de Mihai Gafița. Fragmente: *Vara fierbinte* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Omul de stat*), RL, VI, 1973, 18, 20–21; *Pe muchie de cuțit*, F, IX, 1976, 5, 5; II, București, Cartea Românească, 1978, 502 p. Fragment: *O invitație acceptată*, CL, 1973, 11, 6–7; *Jurământul*, AST, VIII, 1973, 6, 12; *Prima anchetă la Gorgani*, O, XXIV, 1973, 41, 6; III, București, Cartea Românească, 1980, 174 p. Fragmente: *Cursul lumii se schimbă*, LCF, XVII, 1973, 31, 4–5; *Marea rază de lumină* (anunțat cu titlul *Bălcescu*), LCF, XVII, 1974, 38, 4–5; ≈, O, XXVIII, 1977, 16, 5; *Prețul*, VTR, VII, 1977, 8, 13; *În cetatea munților*, LCF, XXI, 1978, 23, 4–5. Roman istoric, închinat figurii revoluționarului Bălcescu și epocii sale. Biografia eroului este urmărită cu atenție, începând din adolescență până în anii de vârf ai revoluției de la 1848. În paralel, se conturează și o meditație asupra istoriei, asupra destinului națiunii române. ≈ are și trăsăturile unei cărți de știință.

▼ Ed. revăzută și adăugită, I–II, București, Cartea Românească, 1987.

■ Fragment: *Le grand sceau*, tr. de Anca Christodorescu, REVR, XLII, 6, 43–89.

◆ Mircea Moga, CNT, 1977, 5, 10; Dana Dumitriu, *Un roman istoric*, RL, X, 1977, 7, 10; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 9, 2; Dan Culcer, *Roman și/sau ficțiune*, VTR, VII, 1977, 5, 9; Cristian Livescu, *Noi romane istorice*, ATN, XIV, 1977, 2, 6; V. Chifor, *Un roman despre Bălcescu*, T, VI, 1977, 6, 40–41; D. M., CNT, 1977, 36, 11; Costin Tuchilă, *Documentul epic*, AFT, XIII, 1978, 2, 9; Dana Dumitriu, *Între document și ficțiune*, RL, XII, 1979, 4, 10; Vasile Sălăjan, TR, XXIV, 1980, 35, 2; Teodor Vărgolici, *Istorie și literatură*, RL, XX, 1987, 48, 9; Dorin Măran, *Condiția autenticității*, VR, LXXXIII, 1988, 5, 89–90; Laurențiu Ulici, *Oameni singuri*, RL, XXI, 1988, 25, 11.

TĂNASE Nicuță, *Răpirea ucenicului nevrăjitor*, București, Ion Creangă, 1976, 238 p. Roman pentru copii și tineret.

◆ Căndroeanu, *Literatura*, 210.

TĂNĂSACHE Ilie, *Măine, cu mare dragoste*, București, Albatros, 1976, 230 p. Roman social, inspirat din viața șoferilor de autocamioane. Implicații erotice, vervă, pitoresc.

◆ Vasile Sălăjan, *Seduția cotidianului*, TR, XX, 1976, 47, 3; D. D. Șoitu, CRC, XI, 1976, 49, 2.

O TEODORU Eugen, *Blestemul amintirilor*, fragment de roman, RL, IX, 1976, 48, 14-15.

THEODORU Radu, *Călărețul roșu*, București, Albatros, 1976, 304 p. (Cutezătorii). Roman istoric, de aventuri pe uscat (în Imperiul Otoman) și pe mare (printre corsari).

THEODORU Radu, *Noapți albastre*, București, E.M., 1976, 236 p. Roman social și de dragoste. Sunt prezentate viața și povestea de iubire a unui pilot din aviația civilă, Dan Dorobantu, într-o manieră declarat poetică.

TIMCU George, *Lungile apusuri de soare*, Iași, Junimea, 1976, 296 p. Fragment: *Meciul revanșă*, R, XII, 1975, 11, 8-9. Roman social. Prezintă destinul unui tânăr, Eugen Grindea, care, în ciuda obstacolelor vieții, triumfă prin cinste și muncă. Marcat de biografia „pătată” a tatălui, el este exclus din UTC și exmatriculat din facultate, cu toate bunele rezultate la învățătură. Trece prin mai multe locuri de muncă și ajunge să comită o faptă eroică. Îmbolnăvindu-se grav, în urma evenimentului sus-amintit, se vede înconjurat în spital de dragostea colegilor de serviciu.

◆ Voicu Bugariu, LCF, XIX, 1976, 15, 2; Mirela Roznoveanu, RL, IX, 1976, 26, 9; C. Ungureanu, O, XXVII, 1976, 30, 2; Val Condurache, CL, 1976, 7, 7; Aurel Sasu, *Conștiința și valoarea trecutului*, ST, XXVII, 1976, 7, 32; Vasile Chifor, *Fetele adevărului și sentimentul frustrării*, T, V, 1976, 7, 26-27; Mircea Vaida, *Proza - etică și memorie*, TR, XX, 1976, 34, 3; Fănuș Băileșteanu, CL, 1976, 8, 13; Băileșteanu, *Refracții*, 242-244.

TOMA Atanasie, *Capcana era blondă*, București, E.M., 1976, 164 p. (Sfinx, 33). Roman polișt.

TRICOLICI Chiril, *Rolls-Royce*, București, Cartea Românească, 1976, 264 p. Roman de

aventuri. Conține povestea ciudată a unei pianiste care, aflându-se în Elveția, ca secretară a unui bogătaş, găsește în Rolls-Royce-ul șefului ei un cadavru. Enigma nu se dezleagă, dar declanșează o dezbaterie asupra condiției morale a emigrantului. Romanul a făcut obiectul unui proces de presă pentru plagiat.

◆ Mircea Iorgulescu, *Aventură și parabolă*, RL, IX, 1976, 31, 10; Ov. Ghidirmic, *Fantasticul de tip polișt*, R, XIV, 1977, 4, 6; A. George, „Adaptarea” - o modalitate de furt literar?, FC, XXVII, 1978, 37, 17; -, FC, XXVII, 1978, 43, 17.

ȚOIU Constantin, *Galeria cu vișă sălbatică*, București, Eminescu, 1976, 404 p. Fragmente: *Caraula de noapte*, LCF, XII, 1969, 9, 8; *Bătrâna ducesă*, LCF, XIII, 1970, 8, 3; ≈, LCF, XIV, 1971, 52, 4-5; *Casa din Dristorului*, RL, VIII, 1975, 4, 14-15. Roman politic, dedicat „obsedantului deceniu”. Chiril Merișor, un intelectual, înțelege să treacă prin fluxul politic al anilor '50 adoptând o neutralitate de principiu. Deși sensibil la nou, Chiril nu poate admite compromisurile, devierile de la linia adevărului. Așa că, fără a participa la acțiune, își notează doar observațiile asupra epocii într-un jurnal intim. Acest jurnal îi va fi fatal când va cădea în mâna organelor de anchetă. Asupra Adevărului, asupra Puterii, ia lecții rafinate de la bătrânul anticar evreu Hary Brummer. Tandemul lor este interesant prin maniera dialogului, a dezbaterii. Naivității lui Merișor i se opune înțelepciunea echivocă a lui Hary. Ieșirea „în lume” a amândurora este jalonată de reperele câtorva grupuri cu semnificație simbolică: *Galeria* (mediu al confesiunii), *Vizuina cu hoji* (mediu al evaziunii), *Delta* (mediu al reclusiunii) și *Echipa trecătoare prin lume* (mediu al utopiei și purității). Câteva personaje, Cavadia, Isac (invalidul care preia de la jumătatea cărții sarcina Naratorului), îndeplinesc calitatea de martori, altele, Spuderca, Zecheru, sunt întrupări ale insinuării și suspiciunii, cu efecte grave asupra personajului central. Fără a reacționa vreodată în chip spectaculos la presiunile făcute asupra sa, Chiril Merișor rămâne până la sfârșit un intransigent, o ființă morală. Căci, în ciuda

tuturor atentatelor la conștiință, se dovedește „indestructibil”, așa cum o arată și ultimul său cuvânt, scris în fața morții. Fără îndoială, ≈ constituie o carte de excepție, fie și numai prin apelul vibrant la păstrarea demnității civice, la judecarea omului în virtutea „prezumției de nevinovăție”, care ar trebui să fundamenteze legile sociale și morale ale unei societăți moderne.

▼ Cu o postf. a autorului și *Cuvântul edito- rului* de Valeriu Râpeanu, București, Eminescu, 1979.

■ *Die Galerie mit wilden Wein*, tr. de Helga Reiter și Erika Scharf, București, Kriterion, 1987.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1976.

◆ Nicolae Manolescu, *Omul indestructibil*, RL, IX, 1976, 8, 10; M. Ungheanu, LCF, XIX, 1976, 8, 6; Ion Negoieșcu, „Viitorul al doilea”, RL, IX, 1976, 13, 4; Ion Vlad, *Romanul ca istorie*, TR, XX, 1976, 13, 2; Al. Piru, R, XIII, 1976, 3, 6; Emil Manu, SPM, 1976, 278, 2; Dumitru Micu, *Resursele purității*, CNT, 1976, 15, 10; Cornel Regman, *Candid de pe Dristorului*, VR, XXIX, 1976, 4, 39–43; Stelian Tănase, *Valoarea memoriei*, Convingeri comuniste, III, 1976, 5, 7; Eugen Măicăneanu, *Romanul românesc și maturizarea conștiinței estetice*, R, XIII, 1976, 5, 4; Mircea Tomuș, T, V, 1976, 5, 32; Costin Tuchilă, *Investigarea realului*, AFT, XI, 1976, 6, 321; Val Condurache, CL, 1976, 6, 6–7; Dan Cristea, *Densitatea materiei*, LCF, XIX, 1976, 28, 3; Daniel Dimitriu, *În actualitate*, CRC, XI, 1976, 29, 2; Al. Cistelean, F, XII, 1976, 7, 3; 11; Virgil Ardeleanu, *Nimic nu-i alb, nimic nu-i negru*, ST, XXVI, 1976, 8, 18–20; Dan Culcer, *Meditație lucidă*, VTR, VI, 1976, 8, 9; Cornel Ungureanu, O, XXVII, 1976, 36, 2; G. Dimisianu, *Sensurile unui roman*, RL, IX, 1976, 43, 8; Constantin Coroiu, Cu ~, CL, 1976, 10, 3; Ion Pecie, *Romanul politic*, EX, VIII, 1976, 9–10, 11; Marius Pop, Cu ~, O, XXVII, 1976, 48, 1; 7; **, *O epocă și romanele ei*, CNT, 1976, 50, 6–7; Nicolae Manolescu, REVR, XXX, 1976, 4, 128–129; Valentin F. Mihăescu, LCF, XX, 1977, 5, 3; Dan Toma Martinuș, DLG, VIII, 1977, 56, 10; Călin Maniliu, ≈, NPC, IV, 1977, 1, 10; Eugen Munteanu, *Romanul și sensurile dezbaterilor*, CPS, IV, 1977, 1, 13; Tatiana Rădulescu, *Dragostea și gloria*, RL, X, 1977, 16, 11; Const. Ciopraga, *Romane-meditație*, RL, X, 1977, 20, 6; Ov. S. Croh-

mălniceanu, FC, XXVI, 1977, 24, 8; Voicu Bugariu, „... senzația vie că face parte dintr-un tot...”, LCF, XX, 1977, 26, 3; Doina Uricariu, Cu ~, LCF, XX, 1977, 37, 3; Alex. Ștefănescu, *O sedință amănată*, LCF, XX, 1977, 39, 1; 6; G. Dimisianu, *Rigoare și plasticitate*, RL, X, 1977, 48, 10; Emil Manu, *Intellectualul – erau al prozei contemporane*, RITL, XXVI, 1977, 4, 479–484; Dimisianu, *Nouă prozatori*, 152–171; Popa, *Dicționar 2*; Ungureanu, *Proză*, 185–193; Nicolae Manolescu, *Romanul politic*, RL, XI, 1978, 4, 19; Liviu Petrescu, *Literatură și viziune*, TR, XXII, 1978, 5, 8; George Arion, *La ce lucrează ~*, FC, XXVII, 1978, 9, 17; Fănuș Băileșteanu, *Simfonismul latent al „Galeriei”*, EX, X, 1978, 6–7, 6; Gheorghe Perian, *Romanul de conștiință*, VTR, VIII, 1978, 11, 7; Ardeleanu, *Mențiuni*, 96–109; Dimisianu, *Opinii*, 100–104; Manu, *Eseu*, 269–283; Regman, *Explorări*, 85–96; Liviu Petrescu, *Perspectiva „Galeriei”*, RL, XII, 1979, 15, 4; Ion Pecie, ≈, TR, XXIII, 1979, 39, 3; Maria Ionescu-Mureșanu, *Conștiința de sine a romanului*, RL, XII, 1979, 41, 4; Traian Liviu Birăescu, *Literatură și contemporaneitate*, O, XXX, 1979, 42, 1; Valentin F. Mihăescu, *Meditația romancierului*, LCF, XXII, 1979, 43, 3; Apolzan, *Casa*, 46–80; Băileșteanu, *Refracții*, 206–214; Coroiu, *Dialoguri*, 191–205; Cristea, *Faptul*, 204–207; Negoieșcu, *Alte însemnări*, 180–187; Steinhart, *Incertitudini*, 144–149; Zăciu, *Lancea*, 52–56; Petru Mihai Gorcea, ARG, XVI, 1981, 3, 7; Ioan Holban, *Viața ca text și textul ca viață*, RL, XIV, 1981, 43, 4; Alexandru Mușina, *Grandoarea și serviciile prozei*, AST, XVI, 1981, 4, 15; Dan Petrescu, *Actualități și actualizări*, DLG, XIII, 1981, 7, 5; Bugariu, *Analogue*, 168–172; Ciopraga, *The Personality*, 316–317; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 234–236; Culcer, *Serii*, 142–147; Piru, *Istoria*, 524; Alex. Ștefănescu, *Prim-plan*, 130–134; Tomuș, *Mișcarea*, 251–253; Ion Apetroae, ~ – *narațiune și digresivne*, ATN, XIX, 1982, 1, 5; Ioan Holban, ~: *La vie comme texte et le texte comme vie*, CREL, 1982, 4, 122–128; Cornea, *Structură*, 100–103; 166–169; G. Dimisianu, *Înșoitorul*, RL, XVI, 1983, 8, 4; Mircea Scarlat, *Rânduri de la un prieten mai tânăr*, RL, XVI, 1983, 29, 14; Mircea Popa, ~ și *destinul cuvintelor*, ST, XXXIV, 1983, 7, 7; 28; Nicolae Țic, *Forța literaturii*, RL, XVI, 1983, 36, 3; Alex. Ștefănescu, *Istoria exactă a literaturii române. Scriitori contemporani* – TMS, XVIII, 1983, 11, 5; Marcea, *Concordanțe*, 26; Mihăescu, *Timp și mod*, 132–134; Vlad, *Lectura*, 247–254; Al. Protopopescu, *Romanul prezumției*, VR, LXXIX, 1984, 4, 51–57; Victor Atanasiu, *Vină și delicatețe*, SLAST, IV, 1984, 24, 2; Con-

stantin Sorescu, „Eclipsa trecătoare prin lume”, SLAST, IV, 1984, 24, 2; Florin Berindeanu, *Istorie și istorii*, AFT, XVIII, 1984, 6, 6; Nicolae Iuga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor '70*, ST, 1984, 6, 4; Alex. Ștefănescu, *Vocația scriitorii*, RL, XVII, 1984, 29, 9; Valentin Codrescu, ≈ *la Paris și Geneva*, CL, XC, 1984, 8, 15; Victor Atanasiu, *Fefețe realismului în proza contemporană*, CNT, 1984, 40, 12–13; Odangiu, *Romanul*, 90–104; Simion, *Scriitori*, III, 500–506; Ion Pecie, *Între naratorul real și cel imaginar*, R, 1985, 1, 8–9; Irina Petras, *Repovestind povești*, T, XIV, 1985, 1, 38; Mariana Vartic, ≈, RITL, XXXIII, 1985, 4, 98–101; Ion Petrică, ≈ *în limba polonă*, SXX, 1985, 292–294; 263; Constantin Trandafir, „*Aliat al realității*”, RL, XIX, 1986, 1, 5; Ramona Fotiade, *Formule narrative în deceniul 8*, AFT, XX, 1986, 5, 9; Ramona Fotiade, *Lumea romanului*, RL, XIX, 1986, 32, 4; Ion Pecie, *Discurs despre utopie*, R, 1986, 10, 4; Ioan Holban, *Demersul umanist al literaturii*, CRC, XXII, 1987, 30, 4; I. Holban, *Profiluri*, 170–178; I. Rotaru, *O istorie*, III, 812–815; Ruxandra Ceseareanu, *Însemnări despre romanul actual*, ST, XCIV, 1988, 2, 14; Cosma, *Romanul*, I, 153–155; Ovid S. Crohmăniceanu, *Din misterele Bucureștilor*, ALL, 1989, 180–181; Valentin F. Mihaescu, *Le Modèle et l'image*, REVR, XLIII, 1989, 2, 78–86; Pecie, *Romancierul*, 222–243. □ V. și *Moartea în pădure*, 1965.

TUGUI Ion, *Voivodeasa*, București, Eminescu, 1976, 354 p. Roman-frescă. Evocă viața unei localități din Bucovina (satul Voivodeasa). Acțiunea se petrece în anul 1945, în condițiile tulburii ale conflictului dintre noua și vechea orânduire.

◆ M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 6, 2; Laurențiu Ulici, *Pânza de pânjen*, RL, IX, 1976, 42, 11; Nicolae Ciobanu, LCF, XIX, 1976, 46, 2; Dumitru Micu, *Romane de debut*, CNT, 1976, 51, 10; Ulici, *Prima II*, 183–184.

UNGHEREA Olimpian, *Bătrâna domnișoară n-are albi. Dosarul nr. 1*, Craiova, Scrisul Românesc, 1976, 160 p. Roman polițist.

◆ Romulus Diaconescu, SPM, 1976, 296, 3; M. P., R, XIII, 1976, 8, 13.

UNGUREANU Horia, *Ochiul zilei de ieri*, București, Eminescu, 1976, 132 p. Fragmente: *Adunarea*, O, XXV, 1974, 35, 5; *Întoarcerea la șir* (romanul e anunțat cu titlul *Cerul pe care călcăm*), O, XXXI, 1975, 1, 3. Roman

rural. Bazat pe memoria afectivă a naratorului, ≈ radiografiază nuanțat viața unui sat de lângă Aiud (Ridiș), conturând câteva caractere.

● Premiul Editurii Eminescu la concursul de debut pe 1975.

◆ Nicolae Ciobanu, LCF, XX, 1977, 7, 2; Ion Dumitru Teodorescu, *Debut și consacrare*, O, XXVIII, 1977, 7, 3; Laurențiu Ulici, *Modele și modele*, RL, X, 1977, 14, 11; Al. Cistelcan, F, XIII, 1977, 5, 3; Mihai Dinu Gheorghiu, CL, 1977, 7, 9; Ulici, *Prima II*, 173–174; Ciobanu, *Însemne*, 253–254; Marcel Corniș-Pop, ≈, *Între povestire și eposul rural*, O, XXXI, 1980, 20, 3; Gh. Mocuța, *Logica narațiunii*, O, XXXVII, 1986, 40, 2.

○ VLADISLAV Letiția, *Dulce septembrie*, fragment din romanul *Dulce septembrie*, LCF, XIX, 1976, 48, 4.

VOICULESCU Elefterie, *Într-o coajă o speranță*, București, Albatros, 1976, 154 p. Roman-parabolă, plasat în lumea satului. Confruntarea dintre generații, a vârstnicilor ancorati în tradiția rurală și a tinerilor influențați de mediul urban, este tratată în spiritul legendei tinereții fără bătrânețe.

ZINCĂ Haralamb, *Soarele a murit în zori*, București, E.M., 1976, 286 p; II, *Operațiunea „Soare”*, București, E.M., 1984, 336 p. Roman de spionaj; face parte din seria dedicată agentului B-39.

◆ G. Dimisianu, *Umor și acțiune*, RL, IX, 1976, 44, 10; Dan Mutașcu, CRC, XI, 1976, 46, 2; Virgil Nistor, ST, XXVII, 1976, 12, 47; Dumitru Micu, *Volume de proză*, CNT, 1977, 14, 10; Ioana Crețulescu, *Războiul secret: document și ficțiune*, LCF, XX, 1977, 36, 2; Dimisianu, *Opinii*, 131–141.

ZOTTA Ovidiu, *Alexandru cel argintiu*, București, Ion Creangă, 1976, 286 p. Roman inspirat din lumea copilăriei și adresat copiilor. De remarcat lirismul imaginativ.

◆ Mirela Roznoveanu, RL, X, 1977, 8, 9.

1977

ALEXANDRU Oltea, „*Niciodată toamna...*”, București, Cartea Românească, 1977,

304 p. Romanul unei stări de spirit. Domnișoara Betina, ființă exaltată, caritabilă, aparține unei familii capabile de multe meschinării. Romanul descrie în amănunțime existența ei de „domnișoară bătrână”, pe parcursul (simbolic) a trei luni de toamnă. Îngrijindu-și rudele sau stând la căpătâiul unei fețițe paralitice, eroina trece adesea din realitate în vis, conform unei pomiri explicabile de a înfrumuseța viața prea ternă. Celelalte personaje ale cărții se supun utopiei sale morale.

◆ Valeriu Cristea, „*Firul de platină al existenței*”, RL, XI, 1978, 13, 10; Val Condurache, CL, 1978, 4, 10; Condurache, *Portret*, 147–148.

ALMAȘ Dumitru, *Cheia inimii*, București, Cartea Românească, 1977, 294 p. Roman politic, conținând cronică a unui an de frământări sociale. Conceput ca un jurnal zilnic, pe perioada 28 mai 1946 – 28 mai 1947, ținut de către un scriitor, Dan Voinescu, ≈ are drept subiect existența unei colectivități muncitorești din perimetrul Bicză – Lacul Roșu – Brașov. Scriitorul vine la Lacul Roșu cu intenția (comandă editorială) de a scrie un roman de dragoste de tip comercial. Împrejurările, luptele politice din acea vreme îl fac însă să renunțe la respectiva scriere și să se inițieze în dinamica procesului de așa-zisă înnoire socială. În luptele pe care muncitorii din Brașov le poartă împotriva „sabotajului și crimelor” patronilor, scriitorul își descoperă vocația de cronicar al „noi” societăți. Totodată, trăiește un autentic roman de dragoste, alături de ilegalista Aurora Voinea. Ca formulă epică, ≈ este romanul unui roman nescris, practic înlocuit cu altul (realist).

ALMAȘ Dumitru, *Comoara Brâncovenilor*, București, E.M., 1977, 256 p. Roman istoric. Acțiunea se petrece în epoca 1714–1716, între tragedia lui Constantin Brâncoveanu și căderea lui Șerban Cantacuzino. Cunoscuta dispută dintre familiile celor doi domnitori are drept fundal de aventură căutarea unei pierdute comori a Brâncovenilor.

ALMAȘ Dumitru, *Frații Buzești*, III, v. *Frații Buzești*, I, 1971.

ANGHEL Paul, *Scrisoare de la Rahova*, București, Cartea Românească, 1977, 168 p. Face parte din ciclul *Zăpezile de-acum un veac*, cartea a V-a, cea dintâi tipărită. Roman istoric. ~ realizează o frescă a evenimentelor din anii Războiului de Independență, cu privire specială asupra luptelor de la Rahova. Personajele reale, aparținând epocii, coexistă cu personajele inventate, autorul realizând – sub aspect compozițional – un interesant mixaj al ficțiunii cu istoria. În centrul atenției se află prințul Carol, maiorul Ene, tânăra Adela Balș-Ene. Pe fondul știrii despre moartea eroică a ofițerului Ene se derulează amintirile prințului în legătură cu afecțiunea sa față de soția celui dispărut. ≈ explorează, pe lângă filonul istoric, unul sentimental.

◆ ~, *Cultura poporului român – prezență specifică, distinctă printre marile culturi ale lumii*, CNT, 1976, 21, 6; George Țara, NPC, IV, 1977, 5, 8; A. George, FC, XXVI, 1977, 24, 9; N. Pop Niculescu, TR, XXI, 1977, 26, 2; Mircea Iorgulescu, *Un roman de epocă*, RL, X, 1977, 31, 10; Valentin F. Mihăescu, *Evenimente și personaje*, LCF, XX, 1977, 35, 2; Fănuș Băileșteanu, *Independența ca supremă opțiune*, R, XIV, 1977, 8, 6; Vasile Chifor, *Ficțiune și reconstituire*, T, VI, 1977, 9, 29; Dumitru Micu, *Grivița, Rahova, Smârdan*, CNT, 1977, 43, 10; Mircea Constantinescu, *Istoria în instanță*, VR, XXX, 1977, 11, 62–63; Gheorghe Pătrar, ATN, XV, 1978, 1, 15; Titus Popescu, *Istorie și narațiune*, F, XIV, 1978, 11, 2; Stănescu, *Jurnal*, 127–133; Cornel Ungureanu, ~ – *intre teze și sinteze literare*, TR, XXIV, 1980, 12, 3; Hristu Căndroveanu, *Proza ca filozofie a artei*, LCF, XXIII, 1980, 51, 3. □ George Genoiu, *Istoria ca ipoteză dramatică*, CL, LXXXVIII, 1982, 4, 7; Al. I. Ștefănescu, *Critica și scriitorul*, RL, XV, 1982, 23, 8; Ion Simuț, *Pe marginea prozei lui ~*, F, XIX, 1983, 3, 7; Val Condurache, *Spuma zilelor*, CL, LXXXIX, 1983, 4, 4; Nicolae Țic, *Privind în jur, la masa de lucru*, RL, XVI, 1983, 16, 5; Marcea, *Concordanțe*, 52; Vasile Chifor, *Fascinația istoriei*, T, XIII, 1984, 1, 39–40; Narcis Zănescu, *7 cărți*, SPM, 1984, 51, 3; Odangiu, *Romanul*, 24–25; Artur Silvestri, *Romancierul ~*, ATN, XXII, 1985, 5, 7; Z. Cărlugea, „*Integrala*” unui destin colectiv, LCF, XXVIII, 1985, 32, 3; 6; Ungureanu, *Proza*, 656–665; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 78–82, 95–105; *~, „*Zăpezile de-acum un veac*” de ~, SLAST, VI, 1986, 8, 1, 5; Adrian Pop, *Ciclul „Zăpezile de-acum un veac” de ~*,

SLAST, VI, 1986, 24, 12; 26, 2; 27, 12; Narcis Zărnescu, *O apă incendiară – istoria*, SPM, 1986, 38, 7; Nicolae Georgescu, „Zăpezile de-acum un veac”, LCF, XXVIII, 1986, 26, 3; Edgar Papu, ~: *un romancier al zăpezilor de-acum un veac*, TRR, XVI, 1987, 339, 12; Mihai Ungheanu, *La Réalisation d'un projet grandiose*, REVR, XLI, 1987, 4, 86–87; I. Rotaru, *O istorie*, III, 788–799; Dumitru Bălăeț, *Mediile narative*, RL, XXI, 1988, 8, 5; Dumitru Bălăeț, *Context istoric și mit*, SLAST, VIII, 1988, 12, 9; Theodor Codreanu, *Triumful construcției*, LCF, XXXI, 1988, 16, 7; Al. I. Brumaru, *Întrebare către ființa istorică*, LCF, XXXI, 1988, 34, 1; 6; C. Stănescu, *Jurnal*, 121–127; Paul Anghel, *Între ficțiune și document*, FC, XXXVIII, 1989, 15, 9.

ARAMĂ Ion, *Trecătoarea de fier*, București, E.M., 1977, 344 p. Anunță în final romanul *Câmpia de foc* (ce va apărea în 1978), dedicat bătăliei de la Mărășești. Roman al epopeii trăite de România în anii primei înclăstări mondiale. Totodată, ≈ e o cronică a unui an (august 1916 – august 1917) de lupte, până în preziua bătăliei de la Mărășești. Acțiunea acoperă mai multe zone operaționale (Oltenia, Transilvania, Turtucaia, București, Moldova), începând cu perioada înfrângerii inițiale și terminând cu victoria română asupra austro-ungarilor și germanilor. Personajele sunt reale, iar documentele istorice fuzionează cu întâmplări inventate.

◆ Valentin F. Mihăescu, *Neștearsă amintire*, LCF, XXI, 1978, 11, 2.

ARAMĂ Ion, *Ultima redută*, București, Ion Creangă, 1977, 174 p. (Virtuți strămoșești). Roman istoric, pentru școlari. Conține un jurnal de front din Războiul pentru Independență, acoperind perioada 9 mai – 2 decembrie 1877. Faptele de luptă sunt puse permanent sub semnul eroismului. La bază, documente militare autentice.

ARCAN Sofia, *Singură în bătaia lunii*, Timișoara, Facla, 1977, 182 p. Fragmente: *Presimțiri*, O, XXVI, 1975, 47, 4–5; *Colind în noaptea de Sânziene*, O, XXVII, 1976, 16, 4. Roman memorialistic. Mărghina, o fetiță de 14 ani, face parte dintr-o familie de olteni

de la Dunăre, care, în 1944, se mută în Banat, la Oravița și la Moldova Nouă. Mărghina evocă propria copilărie, dar și evenimentele din epoca imediat ulterioară războiului, când familia sa participă la lupta împotriva adversarilor noului regim. Din unghiul de vedere al povestitoareii, se realizează dese „interludii” epice, cu reveniri în actualitate.

◆ Olimpia Berca, ~, O, XXVIII, 1977, 4, 3; C. Ungureanu, O, XXVIII, 1977, 45, 2; Virgil Nistor, ST, XXIX, 1978, 1, 56; Nicolae Tîrîoi, ~, O, XXIX, 1978, 21, 2; Aurel Leon, CRC, XIII, 1978, 26, 4; Marian Odangiu, *Vocația confesiunii*, TR, XXV, 1981, 27, 3. □ V. și *Iana hoinara*, 1943.

BARBU Eugen, *Incognito*, II, v. *Incognito*, I, 1975.

BĂJENARU Grigore, *Spătarul Coman de Suceava*, București, Ion Creangă, 1977, 164 p. (Virtuți strămoșești). Roman istoric, pentru copii și tineret, inspirat din epoca lui Alexandru cel Bun (sec. XV). Reconstituie viața tânărului spătar Coman și a jupănesii Ruxandra, acțiunea încheindu-se la începutul domniei Mușatinilor, când are loc înscăunarea lui Ștefan cel Mare.

BĂLĂIȚĂ George, *Ucenicul neascultător*, București, Albatros, 1977, 422 p. Fragmente: *Un om vesel și gras*, VR, XXIX, 1976, 1, 7–21; 2, 6–19; *O licărire*, LCF, XX, 1977, 46, 5; *Clar de lună*, CL, 1977, 11, 8–9. Proiectat ca prim vol. dintr-un ciclu neîncheiat, cu titlul ≈. Roman de analiză socială și psihologică. Se referă atât la actualitate, cât și la un timp istoric general. Convențional, continuă *Lumea în două zile*. Spațiul de acțiune e același – orașul fictiv Albala. Este propus însă aici un personaj nou, Naum Capdeaur, „ucenicul neascultător”, care în această primă carte face cunoștință cu oamenii dispuși să-i facă educația socială și sentimentală: bătrânul Toma, Filip Adam, Palaloga ș.a. Deocamdată, în ≈ este definită realitatea în dezvoltarea ei ambiguă. Sub aspect compozițional, romanul e conceput ca parabolă a realului, mijloacele artistice rămânând însă cele tradiționale. La fel ca în cartea anterioară, ~ urmărește să dea, într-un limbaj artistic insinuant și percutant, o

imagine multidimensională, policromă a realității. ≈ este astfel un caleidoscop de figuri în mișcare (cap. introductiv, *Ocean*, susține această intenție), care se desprind din aria povestirii propriu-zise numai printr-o complicare a sensurilor și prin diversificare stilistică. ≈ s-a bucurat de aprecierea unanimă a criticii.

■ Fragmente: *L'Apprenti désobéissant*, tr. de Andrée Fleury și Tisa Bădulescu, REVR, XXXIII, 1979, 2, 7–89.

● Premiul „Ion Creangă” al Academiei R.S.R. pe anul 1977.

◆ Nicolae Manolescu, *Eposul ironic*, RL, XI, 1978, 6, 9; Ov. S. Crohmălniceanu, LCF, XXI, 1978, 7, 2; Cornel Moraru, FC, XXVII, 1978, 8, 17; Ion Vlad, *Perpetua ucenicie a romancierului*, TR, XXII, 1978, 8, 2; 9, 2; Constantin Pricop, *Variante și modele noi*, CRC, XIII, 1978, 8, 4; Alex. Ștefănescu, *Un roman al condiției individului*, AFT, XIII, 1978, 2, 2; Al. Călinescu, CRC, XIII, 1978, 9, 6; Paul Georgescu, *Un mare povestitor*, CNT, 1978, 11, 10; Ion Ianoși, *Autorul și personajele sale*, RL, XI, 1978, 13, 4; Lucian Raicu, *Proza „existentului”*, RL, XI, 1978, 13, 4–5; Dana Dumitriu, *Scribul, lumea și arta scrisului*, RL, XI, 1978, 13, 5; Ioana Buduca, *Sentimentul personajelor*, AFT, XIII, 1978, 3, 10; Mircea Iorgulescu, *Eposul jovial și euforic*, CL, 1978, 3, 6; Val Condurache, *Miraculosul interior*, CL, 1978, 3, 6; Eugen Munteanu, *Cartea unei cărți*, OPS, V, 1978, 2, 12; Ion Simuț, EX, X, 1978, 4, 4; Cornel Regman, ≈ – *un roman, oho, deloc obișnuit*, VR, XXXI, 1978, 4, 29–34; Mircea Tomuș, T, VII, 1978, 5, 35; N. Nicolescu, *Memoria ca imaginație*, ATN, XV, 1978, 2, 8; C. Trandafir, *Romanul inișierii*, ATN, XV, 1978, 2, 8; Vlad Sorianu, *Timp istoric – timp epic*, ATN, XV, 1978, 2, 9; Nicolae Oprea, *Vocația vieții*, ATN, XV, 1978, 2, 9; Cornel Ungureanu, O, XXIX, 1978, 27, 3; Dan Culcer, *Efectele paradoxale ale retoricii prozei*, VTR, VIII, 1978, 7, 3; Ioan Buduca, *Roman și istorie*, AFT, XIII, 1978, 8, 4; Valentin Tașcu, F, XIV, 1978, 8, 3; Liviu Petrescu, ST, XXIX, 1978, 8, 33–34; Norman Manea, *Pariul Palaloga*, TR, XXII, 1978, 43, 2; Mihai Duțescu, R, XV, 1978, 11, 2; Georgescu, *Volume*, 51–54; Mihai Dragolea, *Naratorul din Wunderland*, AFT, XIV, 1979, 1, 5; Ioan Holban, ~ și *spectacolul cunoașterii*, CL, 1979, 3, 6; Cristian Livescu, *Cronica malițioasă a „Ucenicului”*, ST, XXX, 1979, 7, 39; Noemi Bomher, *Metamorfozele personajului în literatura actuală*, DLG, X, 1979, 69–70, 5;

Cristian Livescu, *Deveniri și mutații*, ATN, XVI, 1979, 3, 4; Iorgulescu, *Firescul*, 179–185; Mihai Rădulescu, *Reacția neașteptată*, RL, XII, 1980, 23, 8; Ioan Buduca, *Labirint și iarnaroc*, RL, XIV, 1981, 17, 4; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 241–246; Culcer, *Serii*, 178–184; Moraru, *Semnele*, 205–208; Tomuș, *Mișcarea*, 269–272; Zoe Dumitrescu-Bușulenga, ~. *Structurile epicii moderne*, RITL, XXXII, 1984, 4, 73–75; Manea, *Pe contur*, 49–53; Odangiu, *Romanul*, 82–89; Radu G. Țeposu, *Fețele romanului politic*, RL, XVII, 1984, 6, 3; Simion, *Scriitori*, III, 456–461; Anton Cosma, *Jocul romanului cu sinele său*, F, XXV, 1989, 10, 6; Costin Tuchilă, *Căile ficțiunii*, RL, XV, 1982, 2, 5; Radu G. Țeposu, *Ficțiune istorică și adevăr românesc*, RL, XV, 1982, 15, 5; Ion Apetroaie, ~ – *Narațiunea ca plăcere și strategie*, ATN, XIX, 1982, 4, 7; Mircea Dinu, *Întâlnirea cu istoria*, RL, XV, 1982, 44, 5; Ov. S. Crohmălniceanu, ~ *et la fantastique quotidien*, CREL, 1982, 4, 95–100; Livescu, *Scene*, 180–185; Regman, *Noi explorări*, 20–27; Ion Dună, *Spectacolul epic*, RL, XVI, 1983, 27, 5; Condurache, *Fantezii*, 23–26; 31; Țeposu, *Viața*, 158–165; Vlad, *Lectură*, 116–127; Gheorghe Glodeanu, *Romanele Ucenicului neascultător*, ST, XXXVI, 1985, 9, 6; 21; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 270–271; Al. Călinescu, ~, ATN, XXIV, 1987, 11, 6; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 157–163; I. Holban, *Profiluri*, 142–148; I. Rotaru, *O istorie*, III, 838–842; Alex. Ștefănescu, *Prin-plan*, 224–225; Kazimierz Jurczak, *Modalități ale metaromanului*, TR, XXXII, 1988, 8, 8; Vasile Voia, „Explicația lumii este neapărat polivalentă”, ST, XXXIX, 1988, 8, 16; Tuchilă, *Privirea*, 273. □ V. și *Lumea în două zile*, 1975.

BĂNULESCU Ștefan, *Cartea Milionarului*, I. *Cartea de la Metopolis*, București, Eminescu, 1977, 350 p. Fragment: ≈, VR, XXIX, 1976, 11, 4–14; 12, 7–18. Proiectat ca prim vol. dintr-un ciclu neîncheiat, cu titlul ≈. Roman aparținând realismului magic, în care concretul fuzionează cu imaginarul în virtutea unei dezbateri cuprinzătoare despre timp, istorie, specificitate, inspirație ș.a. ~ realizează mai întâi o topografie, fictivă, dar descrisă cu minuțiozitate: Metopolis, teritoriul al ficțiunii, în care durata este o sinteză a timpurilor, din antichitate până în actualitate; orașul Mavrocordat, dovadă a unui spațiu la fel de larg; Dicomedia, orizont oriental, metaforă a infinitului, introdus între granițele convenționale. Aceste nume de locuri sunt populate de

nume de oameni cu biografii fantastice: Mili-onarul, Generalul Marosin, Femeia-parac-liser, Filip Lăscăreanu, Teologul-Umilitul, Emil Ionescu-Havanet, Fibula Serafis, Gul-dena, Constantin Pierdutul. Între locuri și ființe se țin legături tainice, de atracție și de respingere. Autorul urmărește în acest fel să creeze o mitologie contemporană. Gustul pentru legendă intră în „gena” metopoli-sienilor: cunoscând prea puțin din „jocul intim al vieților altora”, ei „fac rapid legende chiar din întâmplări recente, cu atât mai mult din cele vechi și foarte vechi, sacrificând nu numai datele stricte ale realității, ci și esențe” (-). În ciuda recunoașterii unei atmosfere de proză sud-americană, ≈ rămâne un roman fascinant, care a stârnit elogiile criticii, ale lui N. Balotă, spre exemplu: „Parabolă a unei lumi istorice și anistorice, scrisă cu o artă am putea spune clasică, cu o economie riguroasă a mijloacelor, cu o artă a litotei, cartea întâia din ≈ este o operă care marchează o dată în evoluția literelor noastre”.

■ Fragment: *Le livre de Métropolis*, tr. în lb. franceză de Constantin Sturza, REVR, XL, 1986, 2, 8-38.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1977.

◆ Nicolae Balotă, ≈, RL, X, 1977, 29, 9; George Arion, FC, XXVI, 1977, 32, 17; Ioan Iuliu Popa, O, XXVIII, 1977, 32, 2; Dan Ciachir, ≈, SPM, 1977, 349, 3; 350, 3; 351, 3; Nicolae Manolescu, *Romanul unui povestitor*, CNT, 1977, 35, 10; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 35, 2; Mihai Dinu Gheorghiu, *Povestea unei istorii*, CRC, XII, 1977, 36, 4; Cornel Regman, ≈ *Între parodie și poem*, VR, XXX, 1977, 9, 44-48; Val Condurache, ≈, *Șașiu și nesașiu*, CL, 1977, 10, 14; Ion Simuț, EX, IX, 1977, 10, 4; Costin Tuchilă, *Obiectivarea prin metaforă*, AFT, XII, 1977, 11, 9; Eugen Munteanu, OPS, IV, 1977, 7, 13; Mircea Tomuș, T, VI, 1977, 11, 31; C. Trandafir, ≈, ATN, XIV, 1977, 4, 8; Valentin Tașcu, F, XIII, 1977, 12, 4-5; Ion Vartic, „*Calculul bizantin*”, ST, XXXVIII, 1977, 12, 14; Vladimir Paul Dumbrăvă, *Mit și realitate*, „Convingeri comuniste”, IV, 1978, 1, 10; Eugen Simion, *Un timp epic ciudat: viitorul trecutului*, LCF, XXI, 1978, 14, 6; Alex. Ștefănescu, *O bibliotecă într-o carte*, RL, XI, 1978, 15, 4; Georgeta Horodincă, *Lectură în fligran*, RL, XI, 1978, 15, 4-5; Cornel Ungureanu, *Demnitatea povestitoru-lui*, RL, XI, 1978, 15, 5; Dan Culcer, *Plăcerea de*

a povesti, VTR, VIII, 1978, 5, 3; Ion Ianoși, REVR, XXXII, 1978, 2-3, 122-124; Ioan Holban, *Dinamica simbolului în proza lui ≈*, CL, 1978, 11, 15; Regman, *Explorări*, 284-294; Muguș Brânzei, *Sensuri și semnificații în ≈*, DLG, IX, 1979, 65-66, 16; Fănuș Băileșteanu, *Jocul secund al simetriei*, ST, XXX, 1979, 5, 32-33; Virgil Podoabă, „*O lume a sa*”, EX, XI, 1979, 6-7, 8; Smaranda Vultur, *Numele și actual umirii în ≈*, O, XXX, 1979, 49, 3; Maria-Luiza Cristescu, ≈ *sau punctea dintre orient și occident*, VTR, X, 1980, 6, 5; Băileșteanu, *Refracții*, 150-161; Ștefănescu, *Jurnal*, 130-134; Lucian Raicu, *Revoluția imaginar*, RL, XIV, 1981, 16, 4; Dumitru Radu Popa, *Șașiu - timp - identitate*, RL, XIV, 1981, 48, 4; Culcer, *Serii*, 190-194; Iorgulescu, *Critică*, 99-104; Tomuș, *Mișcarea*, 229-232; Ion Bogdan Lefter, *Romanul ermetic*, EX, XIV, 1982, 5-6-7, 10; Ioan Milea, ≈ - *Milionarul*, EX, XIV, 1982, 5-6-7, 10; Radu G. Teșosu, *Fabulosul parodic*, RL, XV, 1982, 40, 4; Vladimir Bălănică, *Prejudecata romanului*, TMS, XVII, 1982, 7, 6; Lucian Raicu, ≈ *The Real of the Imaginar*, CREL, 1982, 4, 117-121; Gorcea, *Structură*, 134-137; 217-218; Simuț, *Diferența*, 153-156; Vartic, *Modelul*, 192-198; Val Condurache, *Căștișgul cel mare*, CL, LXXXIX, 1983, 1, 5; Nicolae Oprea, *Omul arhaic în proza lui ≈*, ARG, XVIII, 1983, 10, 7, 11, 7; Condu-rache, *Fantezii*, 12-17; Crișciu, *Nașterea zilei de azi*, 39-47; Gheorghiu, *Reflexe*, 40-45; Manolescu, *Arca*, III, 125-138; 182; Marcea, *Concor-danțe*, 51; Teșosu, *Viața*, 173-183; Vlad, *Lectura*, 128-132; Alex. Ștefănescu, *Istoria exactă a literaturii române*, TMS, XIX, 1984, 1, 5; Carmen Bălăteanu-Rizea, *Regia povestirii parabolice*, RITL, XXXII, 1984, 2, 63-71; Florin Lupescu, *Regiflor fastus musarum incit amore*, AFT, XVIII, 1984, 7, 7; Gheorghiu Glodeanu, *Dimensiuni ale prozei con-temporane*, F, XX, 1984, 7, 7; Raicu, *Fragmente*, 311-317; Ștefănescu, *Dialog*, 137-145; Liviu Papadima, *Fragmentul semnificativ*, LCF, XXVIII, 1985, 36, 1, 7; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 292-301; Ungureanu, *Proza*, 467-500; Monica Spiridon, *Bizant după Bizant*, RL, XIX, 1986, 9, 4; Cornel Regman, *Literatură și dezvoltare. Cartea simptomatică*, VR, LXXXI, 1986, 3-4, 24-31; Ramona Fotiade, *Metropolis - un labirint al oglinzilor*, RL, XIX, 1986, 37, 5; G. Dimisianu, ≈, RL, XX, 1987, 23, 5; Monica Spiridon, *O „carte” și mai multe strategii*, VR, LXXXII, 1987, 7, 47-53; Dimisianu, *Subiecte*, 108-115; I. Holban *Profiluri*, 101-105; I. Rotaru, *O istorie*, III, 753-760; Dorin Măran, *Fascinația lecturii*, SLAST, VIII, 1988, 20, 5; Ghidirmic, *Proza*, 109-111; Paul Dugneanu, *Structuri românești moderne*, LCF,

XXXII, 1989, 28, 2; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 99–104; Spiridon, *Melancolia*, 8–50.

BĂRBULESCU Romulus, George ANANIA, *Șarpele blând al infinitului*, București, Albatros, 1977, 226 p. (Fantastic Club). Roman de aventuri SF.

◆ Constantin Cubleşan, *Literatura științifico-fantastică*, RL, X, 1977, 47, 11.

BĂRLĂDEANU Victor, *Gheața de foc*, București, Albatros, 1977, 160 p. (Fantastic Club). Roman de anticipație. Prin cercetări în domeniul temperaturilor înalte, se ajunge la „fasciculul de criotroni” – „gheața de foc”, descoperire ce declanșează o succesiune de întâmplări palpitate.

◆ Constantin Cubleşan, *Literatură științifico-fantastică*, RL, X, 1977, 47, 11.

BERCESCU Victor, *Un milion de lire*, București, E.M., 1977, 110 p. (Sfinx, 37). Roman polițist. Are ca subiect lupta împotriva traficantilor de droguri.

BREBAN Nicolae, *Bunavestire*, Iași, Junimea, 1977, 590 p. Cu o postf. a autorului. Fragmente: *În sfârșit, singură, în pădure, iarna!*..., ALL, 1974, 28–29; *Scrisorile logodnicilor*, ST, XXV, 1974, 9, 13–17; 44; *Concediu în ianuarie*, VTR, VII, 1977, 4, 12. Roman-dezbateri, pe tema puterii (a „religiei” ei) ce acționează într-un mediu social minor, aparținând provinciei. Traian Liviu Grobei, merceolog de meserie, funcționar cu tabieturi meschine, fire modestă, chibzuită și timidă, se îndrăgostește la Alba-Iulia de Lelia Crăiniceanu. Mai mult din plictiseală și din curiozitate, frumoasa femeie îl acceptă în preajma ei. La început, sistemul de „cucerire” al lui Grobei, penibil, dar eficient, este respins de Lelia, uneori cu violență, reacția femeii mergând de la ridiculizare până la „incorporare” sfidătoare. Totuși, în cele din urmă, capcana personajului funcționează, între cei doi încheindu-se o logodnă, spre stupefacția tuturor. Mai mult, Lelia nutrește tot mai bizare sentimente pentru incolorul Grobei. În acest moment se produce „lovitura de teatru”. Descoperind un manuscris straniu, personajul

se transformă spectaculos, în funcție de învătura acelei opere, devenind un ins puternic, cu aspirații la glorie. În pragul celebrității, pentru care o sacrifică și pe Lelia, Grobei moare însă la fel de banal cum trăise. Finalmente se demonstrează o teză: „Cine se stăpânește pe sine, stăpânește lumea”. În același timp, se cristalizează un mediu social, cu o mentalitate anume, în termenii unei actualități care poate oricând trece dincolo de hotarele timpului studiat (anii de după 1972 ai acțiunii, ostentativ și convențional precizați). ~ a năzuit să realizeze o scriere amplă, cu largă deschidere socială și psihologică. Lansat cu aprecierea de „roman excepțional” (Nicolae Manolescu), ≈ a făcut obiectul unei dezbateri furtunoase în presa literară și politică.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1977.

◆ George Arion, FC, XXVI, 1977, 24, 8; Nicolae Manolescu, ≈, RL, X, 1977, 24, 9; C. Ungureanu, O, XXVIII, 1977, 26, 2; Dumitru Micu, *Când teza maculează creația*, CNT, 1977, 27, 10; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 28, 2; Gheorghe S. Suciuc, TR, XXI, 1977, 29, 2; Liviu Leonte, CRC, XII, 1977, 30, 4; Val C., CL, 1977, 7, 6–7; Mircea Tomuş, T, VI, 1977, 7, 31; Anton Cosma, *Social și subiectiv în proza lui ~*, VTR, VII, 1977, 9, 6; Pompiliu Marcea, *Un roman psihologic*, FC, XXVI, 1977, 42, 17; Marian Popa, *O carte cu semnificații morale*, FC, XXVI, 1977, 42, 17; Ov. S. Crohmălniceanu, *Riscul ambiguității programate*, FC, XXVI, 1977, 42, 17; Aurel Sasu, *Sensul mai larg al unei metafore*, ST, XXIX, 1978, 3, 17; Radu G. Țeposu, EX, X, 1978, 4, 4; Ioan Buduca, *Roman și istorie*, AFT, XIII, 1978, 8, 4; Maria-Luiza Cristescu, *Provincia hipertrofică*, VTR, X, 1980, 9, 4; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 201–204; Moraru, *Semnele*, 199–203; Tomuş, *Mișcarea*, 254–257; Elena Taflan, *Pe urmele lui Don Juan*, AST, XVII, 1982, 2, 5; Manolescu, *Arca*, III, 190–215; Țeposu, *Viața*, 166–172; George Arion, *Cu ~*, FC, XXXIII, 1984, 6, 13; 21; Emil Manu, *Un explorator al individualității umane*, CNT, 1984, 8, 10; Henri Zalis, *În afara stereotipiei*, CNT, 1984, 20, 10; Cornel Ungureanu, ≈ – *câteva note*, AFT, XVIII, 1984, 5, 5; Condurache, *Portret*, 26–30; Ștefănescu, *Dialog*, 42–43; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 427–434; 437–439; 466; Dimisianu, *Subiecte*, 103–104; I. Holban, *Profiluri*, 153–169; I. Rotaru, *O istorie*, III, 832–835; Cosma, *Romanul*, I, 227–230. □ V. și Francisca, 1965.

BUZATU Gheorghe, *Dihania asta nu există*, București, Cartea Românească, 1977, 410 p. Roman memorialistic, cuprinzând amintirile din anii de liceu ale unui judecător, Gheorghe Dinescu. Rememorarea este provocată de revederea unui coleg, Marcel Ivașcu, cu o biografie sinuoasă. ~ radiografiază viața școlară, dar și existența socială a unui oraș din nordul Maramureșului (Sighetul Marmăției), în perioada 1945–1950. Evenimentele, chiar și cele erotice, sunt marcate de schimbările politice ale vremii.

◆ Laurentiu Ulici, *Elevul Dima, redivivus*, RL, X, 1977, 45, 10.

BUZURA Augustin, *Orgolii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1977, 408 p. Fragmente: *Mască de împrumut*, TR, IX, 1965, 25, 4–5; *Nobila nevoie de puritate*, RL, VI, 1973, 48, 18–20; *Masa de taină*, LCF, XVII, 1974, 8, 4–5; *Amurg solemn*, RL, VII, 1974, 14, 4–5; *Des-tăinuirile profesorului*, RL, VIII, 1975, 31, 14–15; *Convorbiri* (romanul e anunțat cu titlul *Umbra nopții*), VTR, VI, 1976, 1, 11; *Premiul*, LCF, XIX, 1976, 7, 4–5; *Întoarceri și fugă*, RL, IX, 1976, 46, 14–15. Roman de analiză psihologică și socială. Metoda este „confruntarea unor puncte de vedere” (Nicolae Manolescu), prin dialogul dintre profesorul doctor Ion Cristian și fiul său Andrei. Cel dintâi reprezintă o personalitate dominată de dorința de desăvârșire a muncii proprii, al doilea este reprezentantul frondei juvenile, care nu admite nimic din ceea ce societatea îi propune ca sentimente meschine sau ușoare. Tema dezbaterii devine astfel una asupra Adevărului, a raporturilor sale conflictuale cu Injustiția, cu Delațiunea. Însuși profesorul Cristian suferise în trecut de pe urma adevărului social-politic. Dar, orgolios, nu acceptase să se apere împotriva agresorilor săi. O parte însemnată a cărții e concepută în acest registru retrospectiv, acțiunea fiind plasată în vremea în care Cristian, judecat aspru de un oarecare Varlaam, nu putuse fi ajutat nici de prietenul Redman, care-i cunoștea nevinovăția. Prezentul este dominat de Andrei, cu atitudinile lui decise, violente. În permanență, conflictul spiritual este dublat de

o pledoarie asupra moralei, ceea ce-l face pe Nicolae Manolescu să considere că, în ≈, „eticul subordonează psihologicul”. Prin largile incursiuni în domeniul teoriei sociale și psihologice, ≈ poate fi considerat și un eseu asupra actualității.

▼ Cluj-Napoca, Dacia, 1985.

■ Fragmente: *Orgueils*, tr. de Andrée Fleury, REVR, XXXII, 1978, 9, 6–75; 10, 7–91.

● Premiul „Ion Creangă” al Academiei R.S.R. pe anul 1977.

◆ Nicolae Manolescu, *Romanul de moravuri*, RL, X, 1977, 19, 7; Liviu Petrescu, *Marginalii la o carte*, TR, XXI, 1977, 21, 3; Dumitru Micu, *Romanul destinului creator*, CNT, 1977, 22, 10; Șerban Cioculescu, FC, XXVI, 1977, 24, 9; Mircea Iorgulescu, *Problematică și construcție*, RL, X, 1977, 25, 5; Virgil Ardeleanu, ST, XXVIII, 1977, 6, 35; Zaharia Sângerzan, *Romanul orgoliilor*, CRC, XII, 1977, 26, 4; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 29, 2; Ion Cristoiu, *Relația personaj-ceilalți*, AFT, XII, 1977, 7, 9; Ion Simuț, EX, IX, 1977, 6–7, 4; C. Ungureanu O, XXVIII, 1977, 39, 2; Mircea Tomuș, T, VI, 1977, 9, 41; Valentin Tașcu, F, XIII, 1977, 10, 3; Fănuș Băileșteanu, *Orgoliul demnității*, ST, XXVIII, 1977, 10, 14; 43; Mihai Dinu Gheorghiu, *Un roman eroi-comic*, DLG, VIII, 1977, 60, 9; Cristian Livescu, ≈, ATN, XIV, 1977, 4, 8; G. Dimisianu, *Dimensiunea etică*, RL, XI, 1978, 14, 4; Valeriu Cristea, *Un monolog al exigenței*, RL, XI, 1978, 14, 4–5; Eugen Simion, *Realismul social*, RL, XI, 1978, 14, 5; Mihai Dinu Gheorghiu, *Județ al romanelor*, CL, 1978, 9, 7; Ardeleanu, *Mențiuni*, 90–95; Dimisianu, *Opinii*, 112–116; Regman, *Explorări*, 251–257; Doina Uricariu, *Istoria unei epoci*, LCF, XXII, 1979, 45, 2; Iorgulescu, *Firescul*, 190–194; Mihai Rădulescu, *Reacția neașteptată*, RL, XIII, 1980, 23, 8; Băileșteanu, *Refracții*, 215–220; Culcer, *Serii*, 161–167; Moraru, *Semnele*, 188–190; Piru, *Istoria*, 522–523; Tomuș, *Mișcarea*, 262–265; Gabriel Dimisianu, *Le réalisme psychologique d' -*, CREL, 1982, 4, 84–94; Gorcea, *Structură*, 204–205; Livescu, *Scene*, 190–193; Simuț, *Diferența*, 167–170; Gheorghiu, *Reflexe*, 31–33; Lăzărescu, *Romanul*, 267–271; Mircea Bentea, ≈, *nostalgia și exaltarea romanului*, TR, XXVIII, 1984, 22, 8; Irina Petraș, T, XIII, 1984, 5, 35; Nicolae Iuga, *Fenomenologia eticului în romanul anilor '70*, ST, XXXV, 1984, 6, 4; Irina Petraș, *Secțiuni în proza contemporană*, T, XIII, 1984, 8, 25–27; Cristea,

Modestie, 190–194; Odangiu, *Romanul*, 106; 111–114; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 510–511; Gheorghe Glodeanu, *Romanul ca „diagnosticare”*, ST, XXXVII, 10, 35; I. Holban, *Profiluri*, 125–126; I. Rotaru, *O istorie*, III, 859–862; Ruxandra Cese-reanu, *Însemnări pentru romanul actual*, ST, XCIV, 1988, 2, 14; Marian Papahagi, *Obsesia eticului*, TR, XXXII, 1988, 38, 4; Argentina Firuță, *Istorie și istorisiri*, F, XXIV, 1988, 9, 6; Irina Petraș, *O proză a dreptei cumpene*, ST, XXXIX, 1988, 9, 18; Cosma, *Romanul*, I, 144–145. □ V. și *Absenții*, 1970.

CABA Olga, *Cumpăna din cetate*, București, Cartea Românească, 1977, 290 p. Romanul unui stil de viață. Tânăra Lia Matei, studentă la un colegiu englez, pătrunde în înalta societate. Un profesor, Claude Andrews, se îndrăgostește de ea. Lia Matei nu se poate însă adapta modului de viață străin, și, în consecință, îi refuză cererea în căsătorie, revenind în România. Nici polemic, nici satiric, ≈ pledează pentru întoarcerea acasă, indiferent de calitățile reale ale mediului de adopție.

◆ Ion Maxim, O, XXIX, 1978, 1, 2; Cosma, *Romanul*, I, 247; ***, *Cu ~*, F, XXV, 1989, 4, 11.

CACOVEANU Viorel, *Cu moartea între patru ochi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1977, 294 p. (Scorpionul). Roman polițist.

CALOMFIRESCU Nicolae, *Câmpul cu maci*, Cluj-Napoca, Dacia, 1977, 200 p. Fragment: *Câmpul cu maci*, TR, XX, 1976, 12, 3. Roman istoric, inspirat din Războiul de Independență. În centrul acțiunii stau ostașii de rând, cu problemele lor de viață.

◆ Mircea Moga, CNT, 1977, 25, 10; Eugen Măicăneanu, *Un roman despre Independență*, R, XIV, 1977, 9, 5; Emil Manu, TR, XXI, 1977, 47, 3; Florea Firan, *Profiluri și structuri literare*, 135–136.

CALOMFIRESCU Nicolae, *Merii sălbatici primăvara*, Craiova, Scrisul Românesc, 1977, 152 p. Fragmente: *Există undeva tinerețea*, VTR, IV, 1974, 8, 12–13; *Unde visează apele fluviului*, TR, XIX, 1975, 27, 8. Roman inspirat din viața unui șantier, localizat la Porțile de Fier. „Aduce un elgiu luminii create de om și omului văzut în această lumină, un elgiu vieții și oamenilor simpli, construcției societății noastre de azi” (D. R. Popescu).

◆ Nicolae Oprea, *Un roman despre actualitate*, TR, XXII, 1978, 30, 3; Marius Tupan, CNT, 1978, 39, 10; Gelu Negrea, R, XV, 1978, 10, 2.

CARPEN N. D., *Nimeni nu rămâne singur*, Craiova, Scrisul Românesc, 1977, 306 p. Roman social, cu complicații sentimentale. Tânărul învățător Virgil Urcan, dintr-un sat din Oltenia, este eroul unor întâmplări spectaculoase. Își salvează de la moarte un văr, care fusese atacat de Tărăbăgel, un gestionar, dușman al regimului (timpul acțiunii aparține perioadei colectivizării agriculturii). Tărăbăgel este închis, Virgil se îndrăgostește de Olimpia, soția „criminalului”, faptul declanșând o lungă poveste de dragoste, încheiată cu moartea neașteptată a femeii. Urcan ajunge asistent universitar în București, umblă prin străinătate, dar, brusc, în final, revine la prima lui iubită și la copilul făcut cu ea. Efectele epice se bazează pe schimbări senzaționale de destin și pe coloritul vieții locale.

◆ Al. Piru, *Un roman despre viață*, LCF, XXI, 1978, 1, 2; Mirela Roznoveanu, RL, XI, 1978, 8, 11; Ovidiu Ghidirmic, CL, 1979, 3, 12; Piru, *Debuturi*, 103–105.

CÂMPEANU Titi George, *Sub coroană*, București, Cartea Românească, 1977, 204 p. Roman de dragoste. Ligia Bruss, o tânără de 16–17 ani, se îndrăgostește de Jo Hauss, ins oscilant și flustratic. Iubire neconsolată; personaje la un aer schematic și străin. În linii mari, experiența nereușită a tinerei contribuie la formarea ei spirituală.

◆ Sultana Craia, *Despre o anume lege a fericirii*, LCF, XX, 1977, 40, 2.

CIOBANU Mircea, *Istoriei*, I, București, Eminescu, 1977, 322 p. Fragmente: *Dimineață de Anul nou*, RL, VI, 1973, 42, 16–17; *Fragment de istorii*, CRC, VIII, 1973, 46, 8–9; 13; ≈, CL, 1973, 23, 6; *În peștit*, LCF, XVII, 1974, 2, 4; *Nuntă '26*, O, XXVII, 1976, 44, 5; *Întoarcerea*, TR, XX, 1976, 47, 5; *Vizită '26*, CL, 1976, 11, 8–9; *În preajma nunții*, LCF, XIX, 1976, 50, 7; II, București, Cartea Românească, 1978, 334 p.; III, București, Eminescu, 1981, 340 p. Fragmente: *Vedenia*, TR, XXIII, 1979, 15, 5; *Ultima temelie*, R,

- XVI, 1979, 4, 8–9; *La capăt, în iulie*, RL, XII, 1979, 20, 14–15; *Ploile de altădată*, R, XVII, 1980, 5, 8–9; *Casă vuind*, CL, 1980, 7, 8; *Caseta cu bijuterii*, RL, XIII, 1980, 38, 14–15; *Pictorul și modelul său*, T, IX, 1980, 11, 16–21; *Dine Marchitanu*, CNT, 1981, 12, 8; IV, București, Cartea Românească, 1983, 376 p.; V, București, Eminescu, 1986, 294 p. Fragmente: *Îngeri, ghirlande, atlasii*, RL, XVIII, 1985, 42, 14–15; *Casa risipitorului*, TR, XXX, 1986, 9, 5; *Peisaje*, RL, XIX, 1986, 38, 14–15. Roman complex, considerat de critică fie „esențial artistic” (Nicolae Manolescu), fie „tradiționalist” (Virgil Ardeleanu), fie „o Saga” (Laurențiu Ulici), fie „bengescian” (Al. Protopopescu). De fapt, ≈ este din toate acestea câte ceva, o carte care proclamă întâietatea teoriei asupra romanului, declarând povestirea (istoria) drept personaj, definind concret, biograficul, elementul istoric și social drept pretexte ale esului, ale meditației. Fiecare dintre vol. conține câte trei „istorii”: separate, dar cu o legătură logică între ele (mai frecvent apar în prim-plan familiile Palada și Dudescu). O noapte a Anului Nou, o nuntă de mahala bucureșteană, un cumul de scene din viața inginerului Gheorghe Palade, toate la un loc nu realizează un fir epic continuu, dar redau o atmosferă unitară, spiritul unei societăți cu specific balcanic. Nu întâmplător, deci, ≈ a fost asociat scrierilor aparținând unor mari analiști ai mediilor sociale bucureștene: Hortensia Papadat-Bengescu, Mateiu Caragiale, George Mihail Zamfirescu, G. Călinescu, Ion Marin Sadoveanu. „≈ este o carte imaginată pe firele unei ample figurații, de-a lungul unei perioade de timp cuprinzând anii interbelici și două, trei decade din vremea noastră” (Virgil Ardeleanu). „Cum nu e moral, romanul lui ~ nu e nici psihologic în sens strict, ci esențial artistic, la fel cu *Craii...*, de exemplu” (Nicolae Manolescu).
- Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1977; Premiul „Ion Creangă” al Academiei R.S.R. pe anul 1983.
 - ◆ Liviu Petrescu, *Sub semnul prefacerii*, TR, XXI, 1977, 10, 3; Nicolae Manolescu, *Proză de artist*, RL, X, 1977, 12, 9; Virgil Ardeleanu, ST, XXVIII, 1977, 3, 40; Costin Tuchilă, ≈, AFT, XII, 1977, 4, 9; Val Condurache, CL, 1977, 5, 6–7; Ion Simuț, EX, IX, 1977, 5, 4; Manuela Tănăsescu, FC, XXVI, 1977, 27, 17; Eugen Negrici, R, XIV, 1977, 8, 7; 14; Dan Cristea, LCF, XX, 1977, 41, 2; P. Constantin, *Ipostazele unui prozator*, CRC, XII, 1977, 45, 4; Vasile Chifor, ≈, T, VI, 1977, 11, 41–42; Nicolae Manolescu, ≈, RL, XI, 1978, 14, 9; Cornel Moraru, FC, XXVII, 1978, 17, 17; Ov. S. Crohmălniceanu, LCF, XXI, 1978, 17, 2; Eugen Negrici, R, XV, 1978, 4, 7; Emil Manu, SPM, 1978, 388, 2; Costin Tuchilă, ≈, AFT, XIII, 1978, 5, 9; Laurențiu Ulici, *Palada-Saga*, CNT, 1978, 27, 10; Paul Georgescu, *Istoria la plural*, RL, XI, 1978, 29, 4; Dan Culcer, ≈, VTR, VIII, 1978, 8, 2; Cristian Livescu, ATN, XV, 1978, 3, 7; Mihai Dragolea, *Epica motivelor ce se multiplică*, EX, X, 1978, 8–9, 9; Al. Protopopescu, ~ ~ ~ „bengescian?”, VR, XXXI, 1978, 9, 42–44; Liviu Leonte, „*Istoriile*” lui ~, CRC, XIII, 1978, 44, 4; Ion Marcoș, *Un roman de analiză*, ST, XXIX, 1978, 11, 18; Virgil Ardeleanu, ST, XXIX, 1978, 12, 34–35; Ardeleanu, *Mențiuni*, 132–136; Nicolae Iliescu, *Examenul lucid al istoriei*, AFT, XIV, 1979, 1, 4; Voicu Bugariu, *Istoriile poetice*, LCF, XXIII, 1980, 35, 1–2; Cristea, *Faptul*, 255–259; Anton Cosma, *Fetele prezentului în roman*, RL, XIV, 1981, 2, 8; Nicolae Manolescu, *O artă a contrastelor*, RL, XIV, 1981, 33, 9; Al. Dobrescu, CL, 1981, 9, 4; Elena Tacciu, *Strategia naratorului*, ST, XXXII, 1981, 10, 28–29; Vasile Chifor, *Romanul unor „istorii”*, T, X, 1981, 10, 35–36; Paul Dugneanu, LCF, XXIV, 1981, 48, 2; Virgil Podoabă, F, XVII, 1981, 12, 3; 11; Bugariu, *Analogon*, 151–154; Crohmălniceanu, *Păinea*, 275–280; Moraru, *Semnele*, 195–199; Culcer, *Serii*, 194–204; Paul Georgescu, *Numărătoarea a mare*, RL, XV, 1982, 2, 4; Ion Vlad, „*Istoriile*” ca *parabole ale existenței*, TR, XXVI, 1982, 4, 2; Petru M. Haș, AST, XXVII, 1982, 1, 7; Laurențiu Ulici, *Marea numărătoare*, CNT, 1982, 7, 2; Vasile Marian, *Două lecturi*, R, 1982, 3, 4; Ștefan Borbely, VTR, XII, 1982, 4, 4; Narcis Zărnescu, *Labirintul operei istorice*, VR, LXXVII, 1982, 4, 85–86; Vasile Marian, R, 1982, 15, 4; Gorcea, *Structură*, 146–147; Livescu, *Scene*, 186–189; Simuț, *Diferența*, 149–152; Grigore Smeu, *Libertatea istorisirii*, RL, XVI, 1983, 19, 4; Ioan Holban, *Viața în registru temperat*, CRC, XVIII, 1983, 44, 4; Nicolae Manolescu, *Învingători și învinși*, RL, XVI, 1983, 44, 9; Val Condurache, *Cum se scrie istoria*, CL, LXXXIX, 1983, 12, 4; Ion Vlad, *Construcție epică și discurs analitic*, ST, XXXIV, 1983, 12, 33; Condurache, *Fantezii*, 18–22; Manolescu, *Arca*, III, 83; Ulici, *Confort*

Procust, 129–132; Vlad, *Lectura*, 140–148; Florin Mugur, FC, XXXIII, 1984, 1, 22; Paul Dugneanu, LCF, XXVII, 1984, 2, 2, 4, 6; Grigore Smeu, *Dramele înțelepciunii*, R, 184, 1, 13; A. I. Brumar, *Istoria despre un învins*, AST, XVIII, 1984, 1, 6; Virgil Podoabă, F, XX, 1984, 2, 3; Mircea Tomuș, T, XIII, 1984, 3, 14; Gabriel Rusu, *Romancierul ca instanță morală*, TMS, XIX, 1984, 3, 7; Geo Constantinescu, EX, XVI, 1984, 7–8, 19; Condurache, *Portret*, 200–203; Dobrescu, *Foiletoane*, III, 88; Nicolae Manolescu, *Coborâre în infern*, RL, XX, 1987, 14, 9; Ion Vlad, *Sub semnul tragicului*, TR, XXXI, 1987, 16, 5; Cornel Ungureanu, *Schimbarea sennului*, O, XXXVIII, 1987, 17, 2; Val Condurache, *Două revizuri*, CL, XCIII, 1987, 5, 12; Grigore Smeu, *Invulnerabila slăbiciune*, R, 1987, 6, 6; Gabriel Rusu, *Fundamental și afectuos*, TMS, XXII, 1987, 6, 7; Ion Bogdan Lefter, *Paralelisme, ermetisme*, TMS, XXII, 1987, 6, 7; Vladimir Bălănică, *Omul de pe culoar*, TMS, XXII, 1987, 6, 7; Ioan Holban, *Theseus fără Ariadne*, TMS, XXII, 1987, 6, 7; Ioan Neacșu, ATN, XXIV, 1987, 9, 5; 15; Ion Bogdan Lefter, *Câteva zile din viața lui Gheorghe Palade*, AST, XXI, 1987, 10, 6–7; Radu G. Țeposu, TRR, XVI, 1987, 353, 8. □ V. și *Martorii*, 1968.

CIOBANU Radu, *Ultima vacanță*, București, Albatros, 1977, 158 p. Fragment: *În numele acestui trecut*, O, XXVIII, 1977, 25, 5; *Istoria aceasta ciudată*, T, VI, 1977, 9, 25–27. Roman social. Dezbate problema dreptului oamenilor de a decide asupra propriei vieți. Doi tineri, Patricia și Sergiu, se iubesc, reușind să depășească obstacolul ridicat între ei de dușmănia familiilor lor. Confesiunea mamei fetei asupra ticăloșiilor comise de tatăl băiatului constituie un prilej de analiză social-politică a perioadei de abuzuri (anii '60).

◆ I. D. Teodorescu, O, XXVIII, 1977, 46, 2; Const. Vernescu, CL, 1977, 12, 16; Mircea Moș, ST, XXIX, 1978, 2, 54; Vasile Chifor, *Dezbateri și analiză*, T, VII, 1978, 2, 36.

COLIN Vladimir, *Babel*, București, Albatros, 1977, 150 p. (Fantastic Club). Roman SF.

■ *Babel*, tr. în lb. rusă de Mariana Moldovan, București Albatros, 1989; Paris, Opta, 1982.

◆ Sorin Tittel, *Un roman de anticipație*, RL, XI, 1978, 22, 10; Adriana Rogoz, *Un senior al*

fantasticului, RL, XIV, 1981, 21, 11; **, *Prezențe românești*, Franța, RL, XVI, 1983, 4, 22.

CONSTANTIN Titu, *Scrisori de vacanță*, București, Cartea Românească, 1977, 194 p. Roman epistolar. Tânărul Augustin Polihron, aflat într-un sanatoriu TBC, provoacă grave procese de conștiință tatălui adoptiv, Iuliu Polihron, în legătură cu amestecul avut în uciderea unui evreu, în timpul războiului. Scrisorile, datate 1952, reconstituie atât atmosfera aceluia timp, cât și viața de sanatoriu. Dintr-o prefață aflăm că însuși „acuzatul” a pus în circulație misivele incriminatorii, ca un fel de recunoaștere tardivă a vinei. Epic, cartea se susține prin ritmul progresiv al investigației, prin tristețea descrierilor din mediul de spital.

◆ Ion Jurăscu, RL, XI, 1978, 39, 10.

○ **COPĂCIANU Emanoil**, *Masa comisului Barbu*, fragment de roman, O, XXVIII, 1977, 11, 5.

CORBUL Vintilă, *Căderea Constantinopolului*, II, v. *Căderea Constantinopolului*, I, 1976.

COZMA George Florin, *Pajiștea cu statui*, București, E.M., 1977, 168 p. Roman inspirat din viața tinerilor ofițeri. Biografia sublocotenentului Victor Ioan este urmărită începând cu anul 1945. Din epoca eroică a războiului se ajunge treptat într-un teritoriu liric, în care își află loc poezia vieții, iubirea, relațiile sentimentale. ≈ devine astfel un poem în proză al speranței de viață.

◆ Ioan Adam, *Vârstele eroismului*, T, VI, 1977, 12, 31.

CRÂNGULEANU Ion, *Viitorul vine din toate părțile*, București, Ion Creangă, 1977, 308 p. Roman-reportaj, realizat din perspectiva unui elev din clasa a VI-a. Obiectivul acțiunii este cunoașterea țării: Delta, bazinul Motrului, Orșova etc. Pur caracter educativ.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Roman din dragoste*. (*Povești de adormit copiii*), București, Albatros, 1977, 158 p. Roman conceput ca un basm modern. Deși e adresat copiilor, prin

ingeniozitate și fantezie corespunde și gustului celor maturi.

◆ Valeriu Cristea, RL, XI, 1978, 10, 10. □ V. și *Capriciu la plecarea fratelui iubit*, 1968.

DAN Ioan, *Cavalerii Ordinului Basarab*, București, Eminescu, 1977, 448 p. (Clepsidra). Roman istoric. Este reconstituit, cu mijloace literare, dar pe baza puținelor documente cunoscute, anul 1388, al treilea al domniei lui Mircea cel Bătrân. ~ imprimă și de această dată caracter de aventură evenimentelor. Umorul este, de asemenea, prezent.

◆ Aristide Popescu, O, XXVIII, 1977, 45, 3; Mircea Constantinescu, RL, X, 1977, 46, 11; Paul Dugneanu, *Roman istorico-umoristic*, LCF, XX, 1977, 52, 3.

DAVIDOVICI Doru, *Intrarea actorilor*, București, E.M., 1977, 190 p. Roman de dragoste. Povestitorul, Doru, relatează evoluția sentimentului său de iubire pentru Lena, elevă la coregrafie, apoi studentă la I.A.T.C. Doru, elev sărguincios la o școală militară de aviație, împletește dragostea pentru ființa iubită cu pasiunea pentru zbor.

DIACONESCU Mihail, *Adevărul retorului Lucaci*, București, Eminescu, 1977, 430 p. Fragment: ≈, LCF, XIX, 1976, 16, 5. Roman istoric. În Moldova, în timpul domniilor lui Iancu-Vodă Sasu și Petru-Vodă Șchiopu, pe fundalul conflictelor pentru scaun, autorul plasează dialogul simbolic dintre retorul Silvian Lucaci și zugravul Pârnu (Mutu). Ficțiunea completează istoria, iar spiritul cultural o nuantează.

◆ Cornel Moraru, FC, XXVII, 1978, 3, 17; Sorin Titel, *Un roman istoric*, RL, XI, 1978, 7, 10; Ovidiu Răureanu, *Insolitul istoric și structurile sale literare* în ≈, ARG, XIII, 1978, 2, 10; Mirela Roznoveanu, *Adevărul romanului istoric*, LCF, XXI, 1978, 9, 2; Florin Faifer, *Istorie și roman*, CRC, XIII, 1978, 16, 4; Virgil Căndea, *Chipul interior al trecutului*, LCF, XXI, 1978, 18, 1; 7; Ioan Adam, ≈, CNT, 1978, 47, 10; Marian Odangiu, O, XXX, 1979, 4, 8; Ion Lungu, *Romanele istorice ale lui ~*, ST, XXXII, 1981, 5, 44; Bugariu, *Analogon*, 166–167; Odangiu, *Romanul*, 32–34; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 810–819.

○ **DIMA Valentina**, *Orele clasei*, fragment din romanul *În căutarea Penelopei*, O, XXVII, 1977, 32, 4.

DUDA Virgil, *Cora. Istoria unei iubiri naive*, București, Eminescu, 1977, 430 p. (Romanul de dragoste, 142). Fragment: *A uita ceva foarte firesc*, VTR, VI, 1976, 5, 11–12. Romanul unei iubiri eșuate. Cora, studentă, și Bujor Niculescu, inginer, trăiesc o poveste de iubire ce nu se va putea consolida. Autorul profită de mediile diferite în care se mișcă cei doi protagoniști pentru a le descrie: de-o parte viața studentească, de alta cadrul uzinei în care lucrează Bujor. Eșecul iubirii lor are cauze multiple, dar nici una nu frizează tragismul. Despărțirea și găsirea altor drumuri face parte din ordinea firescui vieții.

◆ Dana Dumitriu, *Un roman de dragoste*, RL, XI, 1978, 9, 11; Ioan Buduca, *Sentimentul personajelor*, AFT, XIII, 1978, 3, 10; Cornel Moraru, FC, XXVII, 1978, 14, 17; Mihai Dinu Gheorghiu, CRC, XIII, 1978, 25, 4; Paul Georgescu, *Analiza pasiunii*, CNT, 1978, 26, 10; Mirela Roznoveanu, *Roman de dragoste?*, VR, XXXI, 1978, 6, 66–67; Georgescu, *Volume*, 42–45; Norman Manea, *Obiectivismul ironic al epicii*, TR, XXIII, 1979, 5, 3; C. Valentin, CL, 1979, 7, 14. □ V. și *Catedrala*, 1969.

DUMITRESCU Lucian, *Valea sângelui*, București, E.M., 1977, 228 p. Roman istoric, festivist, prilejuit de împlinirea unui secol de la declanșarea Războiului de Independență. Este reconstituită atmosfera de entuziasm și sacrificiu a timpului, în centrul acțiunii stând personaje reale: dr. Davila, generalul Cemat, pictorul Nicolae Grigorescu. Textul este însoțit de câteva desene de pe front ale acestuia din urmă.

◆ Sorin Titel, RL, XI, 1978, 14, 10; I. D. Teodorescu, O, XXIX, 1978, 19, 2; Sultana Craia, *Crochiuri*, LCF, XXI, 1978, 22, 2.

DUMITRIU Dana, *Duminica mironosițelor*, București, Cartea Românească, 1977, 318 p. Fragmente: *Casa pictorului*, RL, III, 1970, 52, 18–19; *Unde fugim de-acasă*, VTR, II, 1972, 10, 14–15; *Furtună de toamnă*, CL,

1973, 12, 6-7; *Întâlnirea*, CL, 1974, 10, 8-9; *Bănuiala*, CL, 1975, 9, 8; *Despărțirea*, RL, VIII, 1975, 39, 14-15. Romanul unei anchete criminaliste, transformată în anchetă psihologică. Plecând de la urmărirea unei crime, autoarea ajunge să realizeze un cadru confesiv de o gravitate mai puternică decât aceea presupusă de elucidarea unui delict. George Anghel Stănescu, maior de Miliție, reușește să descopere pe realii asasini ai lui Alex Iatan numai obligând-o pe soția acestuia, Dora, personaj de o mare complexitate, să mărturisească conflictele profunde ce dominau viața lor de familie. Astfel se dovedește că, în momentul crimei, Alex se afla de fapt în pragul sinuciderii, asasinii substituindu-se mâinii destinului. Din acest motiv, Dora i-a și tăinuit. În plus, criminalii încercaseră s-o violeze, ceea ce i-a provocat, alături de scârbă, un complex de pudoare. Demersul epic subliniază caracterul complex al motivațiilor psihologice, prin complicări gradate de registru, nararea de tip politist cedând progresiv locul unei minuțioase investigații, de extremă luciditate, a faptului de viață.

◆ Paul Georgescu, *Cele trei Parce*, RL, XI, 1978, 12, 9; Ion Maxim, O, XXIX, 1978, 13, 2; Vladimir-Paul Dumbravă, *Epic și analitic în roman*, LCF, XXI, 1978, 18, 2; George Arion, FC, XXVII, 1978, 19, 17; Alex. Ștefănescu, *Enigma Dorei Iatan*, VR, XXXI, 1978, 5, 76-77; Cornel Ungureanu, *Un roman al lucidității sculptoare*, T, VII, 1978, 6, 60-61; Valeriu Cristea, *Curiozitatea romancierului*, RL, XI, 1978, 28, 8; Val Condu-rache, CL, 1978, 8, 7; Mircea Scarlat, ATN, XV, 1978, 3, 6; Anton Cosma, ≈, VTR, VIII, 1978, 9, 2; Valentin Tașcu, *Transformarea anchetei în analiză*, ST, XXX, 1979, 4, 29; Georgescu, *Volume*, 83-87; Condu-rache, *Portret*, 151; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 868-869; I. Holban, *Profiluri*, 280-282; Cosma, *Romanul*, I, 235-236; Simion, *Scriptori*, IV, 248-250.

ELVIN B., *Prin ce se deosebește această noapte?*, București, Eminescu, 1977, 288 p. Romanul unei complexe analize psihologice. Moartea doctorului Pavel Roman provoacă, dincolo de tristețea firească, multiple procese de conștiință anturajului său (prieteni, rude, colegi de serviciu etc.). Un prim rezultat este

definirea personajului decedat din mai multe unghiuri de observație. Un altul este definierea, în parte, a fiecărui observator. La intersecția planurilor apar conturate familia, colectivitatea. Trecutul, cu bucuriile, dar și cu nedreptățile sale, este evocat la un loc cu prezentul, chiar cu viitorul. Numele lui Roman devine astfel un nucleu iradiant, punctul de plecare al unei largi panorame sociale. Astfel că, deși nu are o acțiune ferm conturată, ≈ propune și susține un epos contemporan ilustrativ.

◆ Paul Georgescu, *Discreția patosului*, RL, X, 1977, 37, 10; Radu Petrescu, ≈, VR, XXX, 1977, 11, 66-67; Victor Atanasiu, *Amănunt și viziune în roman*, LCF, XXI, 1978, 13, 2; Georgescu, *Volume*, 88-91.

FAY Ștefan J., *La cina din nouă sute șapte*, București, Albatros, 1977, 342 p. Roman-document. Construită în exclusivitate pe date verificabile, cu documente, cu o bibliografie științifică, scrierea lui ~ despre anul 1907 depășește nivelul unei cărți de istorie, trecând în teritoriul literaturii. Tehnica detaliului și dialogurile dau partea de ficțiune, situație ce nu împiedică însă evidențierea adevărului istoric.

FELIX Radu, *Septembrie*, Craiova, Scrisul Românesc, 1977, 208 p. Fragment: *Reparti-zarea*, O, XXVI, 1975, 11, 5. Roman social. Tânărul inginer Radu Teglaş își croiește drum în viață înfrânându-și iubirea juvenilă pentru Maria, prin hotărârea de a trăi alături de doctoarea Irina Monu. Viața îi dovedește buna alegere. Maria nu reușește să închege o căsnicie cu Adrian. În continuare, existența lui Teglaş se supune comandamentelor sociale, ia forma muncii de răspundere într-un mare combinat din Arad. Anul inundațiilor oferă un cadru de verificare a trăinicieii sentimentelor celor doi tineri intelectuali.

◆ Ovidiu Ghidirmic, R, XIV, 1977, 11, 6.

FILIP Traian, *Calypto*, București, Albatros, 1977, 336 p. Roman-jurnal. Autorul sugerează, în mod literar, desigur, că romanul ≈ ar fi o scriere terminată în 1948, pe când era adoles-

cent, revăzută după un sfert de veac. Jurnalul lui Petru conține, într-adevăr, întâmplări, fapte, gânduri, sentimente din primii ani de după război. Locul acțiunii este Suceava. Autorul jurnalului, elev, își împărtășește cele dintâi sentimente, primele contacte cu viața socială, începuturile literare. Cartea devine astfel un roman al inițierii în viață, semnificativ prin modelul ce-l poate oferi.

◆ Emil Manu, SPM, 1977, 358, 3.

FULGA Laurențiu, *Fascinația*, București, Eminescu, 1977, 470 p. Fragment: *Despre o trestie visătoare*, RL, IX, 1976, 45, 14–15. Romanul scapă unei definiții de gen. La rigoare, ar putea fi pus sub semnul realismului magic. Din această perspectivă, redactarea epică, atâta câtă există, e filtrată prin imaginație, fantezie, reinterpretată până la transformarea ei în simbol, în alegorie. Aparent, trama se rezumă la rechizitoriul unei crime comise spre sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Învățătorul Luchian este ucis mișelește de un camarad, deoarece a fost surprins de acesta în timp ce încerca să se automutileze. La înmormântare, Maria, soția lui Luchian (un fel de Vitoria Lipan), încearcă identificarea asasinului. Deși Timotei se declară autor al crimei, fiind de față și la înhumare, Maria nu-l crede. Bănuielile cad asupra maiorului Vernescu, dar neexistând probe concrete, acuzația ia forme paradoxale: vis, moarte alegorică, contact parapsihologic, halucinație. Elementele reale se constituie astfel din irealități succesive. Vernescu moare „de spaimă”, Luchian învie, Maria moare și coboară în Infern etc. Purificarea, redempțiunea prin moarte sunt cele mai frecvente. În această lume de la granița dintre Viață și Neființă se întâlnesc personaje de vis, cu funcții simbolice, justițiare: Omul-Pasăre, Zugravul de măști, Doamna în roșu ș.a. Finalul reunește, într-o celulă, de asemenea simbolică, pe toți protagoniștii „fascinației”. O „cheie” a cărții sale o oferă chiar ~, într-un moto propriu: „Fascinația iubirii/ a visului/ a justiției/ și a libertății/ toate subordonate aceluiași adevăr/ inefabil/ pe care omul nu-l descoperă decât în sine/ mereu neadormit/

ceea ce poate să însemne/ și salvarea/ dar și nefericirea noastră!” Declarația trădează și clara înclinație spre lirism a autorului.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1977.

◆ Mircea Zăciu, *Fascinația romanului*, RL, X, 1977, 43, 9; Laurențiu Ulici, *Cartea continuă*, CNT, 1977, 43, 10; Emil Manu, ≈, SPM, 1977, 359, 3; 360, 3; Ion Vlad, TR, XXI, 1977, 45, 4; George Arion, FC, XXVI, 1977, 46, 17; Dan Cristea, LCF, XX, 1977, 47, 2; Constantin Pricop, CL, 1977, 11, 6–7; 15; Ion Maxim, O, XXVIII, 1977, 48, 2; Fănuș Neagu, ~, LCF, XX, 1977, 49, 1; 8; Mihai Dragolea, *Fascinantele adevărului*, EX, IX, 1977, 11–12, 9; Radu Enescu, F, XIII, 1977, 12, 4; Mircea Tomuș, T, VI, 1977, 12, 20; Al. Protopopescu, ~ și profunzimile realului, VR, XXX, 1977, 12, 39–43; Ion Vlad, *Mărturia romanului*, TR, XXIII, 1978, 4, 2; ~, *Actualitatea romanului de actualitate*, AFT, XIII, 1978, 1, 4–5; Costin Tuchilă, ≈, AFT, XIII, 1978, 1, 9; Constantin M. Popa, *Oratoriul destinului sau fantastul interior*, R, XIV, 1978, 2, 5; Vlad Sorianu, *Fascinația adevărului*, ATN, XV, 1978, 1, 7; Horia Pop, *Real și ficțiune*, NPC, V, 1978, 3, 10; Pompiliu Marcea, *Roman „parapsihologic”*, RL, XI, 1978, 28, 4; Zaharia Sângeorzan, *Vocile personajelor*, RL, XI, 1978, 28, 5; Liviu Petrescu, *Probleme de construcție*, RL, XI, 1978, 28, 5; Dan Cristea, *Fascination de la condition humaine*, REVR, XXXII, 1978, 6–7, 124–127; Cornel Moraru, *Fascinația unui roman al pledoariei pentru iubire, justiție și libertate*, AST, 1978, III, 12; Petrișor, *Vitralii*, 211–213; Zăciu, *Alte lecturi*, 14–24; Mihaela Albu, *Sensul istoriei în romanul românesc contemporan*, AUC, VII, 1979, 153–156; Sorina Neacsu, ~ – un paradis terestru sau când demonicul și divinul distrug, TR, XXIV, 1980, 59, 3; Cristea, *Faptul*, 199–203; Martin, *Paranteze*, 124–127; Moraru, *Semnele*, 214–219; Popa, *Replay*, 25–27; Tomuș, *Mișcarea*, 192–194; Ioan Holban, *Roșul incandescent și politic*, RL, XV, 1982, 20, 4; Manea, *Varietăți*, 238–241; Ulici, *Confort Procust*, 42–45; Vlad, *Lectura*, 154–160; Gheorghe Glodeanu, *Dimensiuni ale prozei contemporane*, F, XX, 1984, 7, 7; Odangiu, *Romanul*, 145–146; Emil Manu, *Destinul literar al zilei de 9 Mai*, RL, XVIII, 1985, 19, 4; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 112–115; Piru, *Discursul*, 206–210; I. Rotaru, *O istorie*, III, 562–563; Cosma, *Romanul*, I, 281–282; Tuchilă, *Privirea*, 46–49. □ V. și *Eroica*, 1956.

GENARU Ovidiu, *Fidelitate*, Iași, Junimea, 1977, 334 p. Roman politic. Modelul cetățean Benedict Pașalega, înfirm în urma unei detenții nemotivate, își duce traiul chinuit în mijlocul unei familii banale. În viața sa intervine figura înaltului demnitar Ioachim Pascu, care, în timpul luptelor antifasciste, fusese tănuț de Pașalenga și scăpat de urmărirea Siguranței. Pascu (Paul Adrian, după fostul său nume conspirativ) îl convinge pe Pașalega să-și depună dosarul pentru recunoașterea meritelor și pentru reabilitarea politică și socială. Dialogul celor doi reface timpul vechilor lupte, dar se ocupă și de prezent. Ironie a destinului, în momentul definitivării dosarului, Benedict moare. După Mircea Iorgulescu, ≈ este: „romanul unui personaj și al unei situații”, un roman despre „excepție și firesc”, „cartea unui elogiu, deloc bucolic, adus vieții firești, obișnuite, oamenilor obișnuți, anonimilor”.

◆ Constantin Pricop, CL, 1978, 2, 10; Cristian Livescu, ~ - poet și prozator, ATN, XV, 1978, 1, 7; Mircea Iorgulescu, *Excepția și firescul*, RL, XI, 1978, 28, 10; Dan Alexandru Condeescu, *Durață și timp*, LCF, XXI, 1978, 43, 2; Anton Cosma, T, VIII, 1979, 10, 35-36; Iorgulescu, *Firescul*, 219-223; Vlad, *Lectura*, 160-165; H. Ioan, *Proza lui ~*, CL, 1985, 7, 12; Cosma, *Romanul*, I, 151-153.

GEORGESCU Paul, *Revelionul*, București, Eminescu, 1977, 354 p. Roman de analiză socială. În timpul unei nopți de Anul Nou, trei familii trăiesc drama conștientizării nemulțumirilor lor sufletești. Trei bărbați obișnuți, cu nesemnificative tendințe de evadare din cotidian, Gabriel Dimancea, Tiberiu și Vlad, își constată eșecul în căsnicie, fiind părăsiți brusc de soții. Dimancea, cel care descoperă cel dintâi dramatica situație, este și cel care încearcă să-i afle cauzele. În primul rând ruptura s-ar explica prin condiția de foști combatanți de război, acceptați după conflație, în lipsă de altceva mai bun. O altă cauză ar fi semiratarea socială. Autorul este un judecător sever al acestor destine: „narratorul are mereu întipărit pe chip un zâmbet sarcastic; dar din disprețul lui nu se naște o satiră pură, ci una plină de gravitate” (Nicolae Manolescu). În ceea ce privește construcția

romanului, M. Ungheanu, constatând filiația lui din romanul tradițional, afirmă: „originalitatea romancierului vine din libertatea pe care și-o ia de a fi în interiorul modelului, dar și în afara lui. El se mișcă în cadrele romanului de aspect tradițional, mânuindu-i cu dexteritate mijloacele, dar totodată se fixează în afara lui, pentru a-l privi cu detașare, cu ironie chiar”.

◆ Ecaterina Naum, „Convingeri comuniste”, V, 1978, 2, 10; Laurențiu Ulici, *Imaginație lexicală*, CNT, 1978, 12, 10; Nicolae Manolescu, *Satiricon*, RL, XI, 1978, 13, 9; M. Ungheanu, LCF, XXI, 1978, 14, 2; Eugen Simion, *Eseul românesc*, LCF, XXI, 1978, 17, 6; Ion Vlad, „Masca” tragică a Naratorului, TR, XXII, 1978, 18, 2; Silviu Iosifescu, *Grotesc și grav*, RL, XI, 1978, 30, 8; Alex. Ștefănescu, ATN, XV, 1978, 3, 7; Val Condurache, *Parodia romanului pedagogic*, CL, 1978, 9, 5; Vasile Andru, *Proba labirintului și regăsirea de sine*, VR, XXXI, 1978, 9, 63-64; Mugur, *Profesiunea*, 70-92; Lucian Raicu, *Jurnalul de lectură*, VR, XXXIII, 1980, 11, 77-84; Băileșteanu, *Refracții*, 198-205; Ștefănescu, *Jurnal*, 142; Ulici, *Confort Procust*, 204-208; Vlad, *Lectura*, 165-171; Virgil Podoabă, *Timpul și clipa*, F, XX, 1984, 7, 9; Dan C. Mihăilescu, *Orologiul cu figuri*, XXV, 1989, 3, 5; Ioana Pârvulescu, *Un spațiu literar*, RL, XXII, 1989, 37, 4. □ V. și *Coborând*, 1968.

GHIRVU-CĂLIN Elena, *Fluturi pentru iarnă*, București, Cartea Românească, 1977, 218 p. Roman social. Dezbate tema nerealizării în dragoste. Daniel Drăgan, descendent al unei familii boierești, muzician talentat, se căsătorește din dragoste cu Alexandra, ființă decorativă și simplă. Dar nepotrivirile între cei doi se adâncesc și intervine ruptura. Daniel încearcă o experiență nouă, cu serafica Laura Mihu, de asemenea eșuată. Pe de altă parte, nici Alexandra nu se poate împlini într-o nouă iubire. Cu toate succesele în plan social și artistic, insatisfacția afectivă a protagoniștilor devine obsesivă.

◆ Paul Dugneanu, *Farmecul desuetudinii*, LCF, XX, 1977, 49, 2; Aureliu Goci, RL, XI, 1978, 13, 11.

GOGA O., M. STAN, *Cazul „Spada”*, București, Eminescu, 1977, 222 p. (Clepsidra). Roman de spionaj.

HOROMNEA Dragomir, *Cer cuvântul*, București, Cartea Românească, 1977, 222 p. Fragment: ≈, VR, XXX, 1977, 1, 1-19. Roman politic. Acțiunea se desfășoară pe parcursul unei ședințe de partid comunist, cu prilejul primirii în organizație a inginerului Nicolae Păun. În autobiografia pe care și-o face, personajul introduce pe neașteptate mărturisirea unei trecut intenții de a rămâne în străinătate. Declarația răstoarnă cursul dezbaterii și duce la amânarea discutării cererii de primire. Din întrebări și răspunsuri se conturează câteva momente din activitatea merituoasă a inginerului. Nicolae Ciobanu remarcă la ~ „marea ambiție de a realiza dubletul românesc al unui presupus proces verbal”.

◆ Nicolae Ciobanu, *Epicul documentar*, LCF, XX, 1977, 25, 2; Alex. Ștefănescu, *Proza mediului muncitoresc*, RL, X, 1977, 28, 10; C. Ungureanu, *Prozatori tineri*, O, XXVIII, 1977, 30, 2; Laurențiu Ulici, *Romanul unui reportaj*, RL, X, 1977, 33, 11; Eugen Simion, *O posibilă carte de moravuri*, LCF, XX, 1977, 51, 3; Henri Zalis, *Priorități în roman*, CNT, 1978, 34, 10; Ciobanu, *Însemne*, 257-260; Cosma, *Romanul*, I, 168.

O IGNEA Dumitru, *Doi prieteni*, CL, 1977, 10, 8; *O nouă rundă*, CRC, XV, 1980, 48, 5; *O dimineață obișnuită*, CL, LXXXIX, 1983, 9, 8, fragmente din romanul *Bulevardul îndrăgostiților*.

IONESCU Nelu, *Quod sau Codul penal romanșat*, Iași, Junimea, 1977, 184 p. (Fantomas). Roman-eseu. Compus doar dintr-un prolog și un epilog, apelează la tehnici experimentale.

IOVESCU Ion Marin, *Marea vâlvătaie*, București, Albatros, 1977, 238 p. Cu o pref. de Laurențiu Fulga. Fragmente: *Viscolul*, ARG, III, 1968, 4, 10-11; *Ancheta*, ARG, VI, 1971, 4-5, 16. Proiectat ca prim vol. dintr-un ciclu nerealizat, cu titlul neprecizat. Roman rural. Acțiunea este plasată în comuna Alunișu, de lângă Slatina, în anii din preajma marii răscoale de la 1907. Sunt relatate relațiile tensionate dintre țărani și cei avuți. Nu lipsesc elementele de limbaj pitoresc, specifice

zonei. Din context, se detașează figura țăranului Săbiilale și cea a învățătorului Fara Elisei.

◆ M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 19, 2; S. I. Nicolaescu, ARG, XII, 1977, 2, 10; Marcel Duță, ~, ARG, XVII, 1982, 2, 5.

ITU Nicolae, *Ceremonii locale*, București, Cartea Românească, 1977, 234 p. Roman-cronică a localității Vinț de lângă Alba-Iulia. Toboșarul („dobașul”) satului, Filip, reconstituie aspecte din viața trecută a locului, creionează biografii, portrete.

IUREȘ Ștefan, *Plexul solar*, București, Cartea Românească, 1977, 424 p. Roman de analiză psihologică. Arhitectul Filip Halunga, om trecut de prima tinerețe, are o târzie rătăcire erotică, după care revine în sânul familiei. Patru personaje, Clara Halunga, soția, Irina, fiica, Nușa Petrescu, iubita pasageră, și Ouz Mihalcu, un cunoscut, se exprimă asupra situației trecute. A cincea „voce” aparține „inculpatului”. Toți cinci analizează problema în datele ei inițiale, se autocaracterizează, îmbinând în discurs elemente epice variate. Filip, în plus, încearcă o justificare.

◆ Dumitru Micu, *Roman în cinci monoloage*, CNT, 1977, 50, 1-0; Radu Săplăcan, TR, XXII, 1978, 14, 3; Dana Dumitriu, *Un poet prozator*, RL, XI, 1978, 15, 10; Valentin Tașcu, F, XIV, 1978, 3, 3; Ion Lungu, ST, XXIX, 1978, 9, 55; Gheorghe Perian, *Un roman corect*, VTR, 1979, 8, 10; Vlad, *Lectura*, 218-219; Cosma, *Romanul*, I, 182-183.

JOLDEA Mihail, *Cei șase de la Plevna*, București, E.M., 1977, 262 p. Roman istoric, consacrat luptelor eroice de la Plevna, din 1877. Dincolo de descrierea bătăliei, la care iau parte șase tineri prieteni bucureșteni, foarte puternic conturată e imaginea capitalei române din acea perioadă. Personajele o reprezintă sub aspectele ei tipice.

◆ Paul Dugneanu, *Un tablou de epocă*, LCF, XX, 1977, 40.

LEU Corneliu, *Plângerea lui Dracula. Scriori scrise sau nescrise trimise sau netrimise de către Vlad Dracula domn și voievod al*

Țării Românești zis mai târziu și Țepeș-Vodă de la anii 6972 6982 6984 aflate și grijite pentru țipar în București cetate pe care el a înscris-o primul în hrisoave cu acest nume la cinci sute de ani de lauciderea domnitorului adică, pe anii noștri, așa cum se scriu după mulesim: 1476–1976, București, Cartea Românească, 1977, 310 p. Cu o pref. a autorului. Fragment: ≈, RL, IX, 1976, 52, 12–13. Roman epistolar imaginar. Din închisoarea de la Vișegrad, unde a fost o vreme întemnițat, Vlad Țepeș scrie o serie de epistole către Ștefan cel Mare. Scrisorile sunt, desigur, imaginare, dar la baza lor autorul pune documente autentice, fapte reale. Colajul este ingenios și bine dozat, vizând un discurs istoric justificativ, expresia unui regret autentic în ceea ce privește neșansa românilor de a se afla la încrușișare de imperii.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1977; Premiul I al Festivalului Național „Cântarea României”, ed. I, 1977.

◆ Nicolae Manolescu, *Romane istorice*, RL, X, 1977, 18, 9; Valentin F. Mihăescu, *Fascinația documentului*, LCF, XX, 1977, 19, 2; Cornel Moraru, FC, XXVI, 1977, 24, 8; Valentin Tașcu, *Protestul lui Dracula*, ST, XXVIII, 1977, 6, 24; Dumitru Micu, *Trei romane*, CNT, 1977, 26, 10; Roxana Sorescu, *Romanul-hibrid?*, VR, XXX, 1977, 9, 50–51; Gheorghe Perian, *Două romane istorice*, VTR, VII, 1977, 11, 2; **, *Condiția romanului istoric*, TR, XXI, 1977, 48, 6–7; Constantin Hârlav, *Pretexte la romanul istoric*, EX, X, 1978, 6–7, 12; Bugariu, *Analogon*, 167–168; Pop, *Replay*, 50–52; Laurențiu Ulici, *Un ciclu epic al implicării în istorie*, CNT, 1984, 35, 12.

LUNGU Marin, *Războiul micului cercetaș*, București, Ion Creangă, 1977, 114 p. A fost retipărit cu titlu schimbat. Roman autobiografic. Restituie copilăria autorului, marcată de participarea sa, ca „mic cercetaș”, la războiul antihitlerist.

▼ *Povestea unui mic cercetaș*, ed. revăzută și îmbogățită, cu un cuvânt înainte al autorului, București, Ion Creangă, 1980; București, Ion Creangă, 1988.

MANEA Norman, *Zilele și jocul*, București, Cartea Românească, 1977, 352 p. Fragmente:

Revederea (romanul e anunțat inițial cu titlul *Înapoi doar un pas*), O, XXVII, 1976, 15, 5; *O întâlnire amănată*, RL, IX, 1976, 28, 14–15. Proiectat ca prim vol. dintr-un ciclu cu titlu neprecizat. Roman-eseu, consacrat unei „experiențe trăite” (Ion Vlad). Tânărul inginer Ben Despina revine în locurile natale după terminarea studiilor, prilej cu care retrăiește vechi experiențe afective și intelectuale. Pretext pentru o dezbatere a problemelor tinereții, muncii și iubirii, în sensul de „educație sentimentală” (Mircea Iorgulescu), rememorarea e așezată sub semnul unor dominante ale spiritualității epocii, dintre care se detașează net pasiunea lecturii (un interlocutor al eroului este inginerul Filip, „fanatic al lecturii”). Întreaga lume este văzută, în cele din urmă, prin prisma universului livresc, meditația însăși transformându-se într-o complexă construcție de limbaj, astfel că lectura devine tot mai dificilă, iar sensurile, în loc să se limpezească, se ambiguizează. Scriitură de o excesivă modernitate.

◆ Mircea Iorgulescu, *Viața ca o carte*, RL, XI, 1978, 12, 10; Ion Vlad, *Cugetările și zilele eroului*, TR, XXII, 1978, 13, 2; Vasile Chifor, *Virtuțile „jocului”*, T, VII, 1978, 3, 29–30; Paul Georgescu, *Darul interogației*, RL, XI, 1978, 26, 4; Artur Silvestri, *Un roman „psihologic”*, LCF, XXI, 1978, 30, 2; Valentin Tașcu, F, XIV, 1978, 7, 3; Georgescu, *Volume*, 67–71; Rodica Florea, *Eros – pretext de meditație contemporană*, TR, XXIII, 1979, 36, 2; Iorgulescu, *Firescul*, 209–213; Moraru, *Semnele*, 230–233; Vlad, *Lectura*, 182–187. □ V. și *Captivi*, 1970.

MARANDIU Cornel, *Trandafiri pentru contesă*, Timișoara, Facla, 1977, 278 p. Roman de spionaj.

◆ Laurențiu Cemeț, O, XXVIII, 1977, 13, 3.

○ **MAREȘ Radu**, *Calea romană*, fragment de roman, TR, XXI, 1977, 2, 5.

MIHALE Aurel, *Focul alb*, București, Eminescu, 1977, 648 p. Fragmente: *Fuga din zori*, TR, XX, 1976, 32, 4–5; *Spre ziuă...*, RL, IX, 1976, 33, 14–15. Face parte din ciclul *Jocurile*, cu al doilea vol. al acestuia, constituit prin reunirea romanelor *Focul negru* (ed. revăzută și adăugită a romanului

Fuga, 1963) și *Focul roșu* (ed. revăzută și adăugită a romanului *Primăvară timpurie*, 1969). Roman consacrat evenimentelor premergătoare actului de la 23 August 1944 și insurjecției. ~ urmărește cursul exact al istoriei, pe care îl îmbogățește cu elemente de ficțiune literară. Personaj central este comunistul Dragomir Jiga.

◆ Doina Uricariu, *Între document și creație*, RL, XI, 1978, 11, 10; Ioan Adam, *Document și ficțiune*, T, VII, 1978, 9, 37-38; Artur Silvestri, *Romanul insurecției eroice*, LCF, XXII, 1979, 46, 8; Nicolae Georgescu, *De la soldat la general*, LCF, XXVIII, 1986, 34, 2.

MIHALE Aurel, *Un mesaj de dincolo de mormânt*, București, Cartea Românească, 1977, 296 p. Face parte din ciclul *Argus*, dedicat mișcării și securității. Roman de spionaj economic.

MITRU AL., *Joc*, Craiova, Scrisul Românesc, 1977, 150 p. Mic roman-confesiune. Conține mărturisirile unui adolescent în legătură cu viața sa complicată de familie (părinți despărțiți) și cele dintâi experiențe sentimentale. Acțiunea se petrece la Craiova.

◆ Raicu, *Autografe*, 120-133.

MOCANU I., *Acțiunea „Troia”*, Cluj-Napoca, Dacia, 1977, 254 p. (Scorpionul). Roman de spionaj.

MOTOC Nicolae, *Golful sălbatic*, București, Eminescu, 1977, 238 p. (Romanul de dragoste, 140). Roman de dragoste, compus în tehnica „vocolor”. Într-o structură mozaicală, trei personaje, Șerban, Roua și Ozana, comentează sentimentele ce-i leagă (bărbatul este în situația de a alege între cele două tinere). Faptele, cam puține, sunt îmbogățite prin comentarii, căci, în gen camil-petrescian, personajele „se autoanalizează cu frenezie” (Sorin Titel), în căutarea unei certitudini sentimentale. Remarcabil stilul poetic, considerat de Nicolae Ciobanu ca aparținând unei „romante narative”.

◆ Sorin Titel, *Roman de analiză*, RL, XI, 1978, 5, 10; Nicolae Ciobanu, *O romanță epică*, LCF, XXI, 1978, 9, 2.

O MOȚOC Doru, *Oameni fără morminte*, fragment din romanul *Oameni fără morminte*, LCF, XX, 1977, 27, 4.

MUNTEANU Aurel Dragoș, *Marile iubiri*, București, Cartea Românească, 1977, 358 p. Fragmente: *Primăvara speranțelor în alb*, LCF, XVII, 1974, 16, 4-5; *La un antrenament*, LCF, XIX, 1976, 51, 5; *Fuga*, LCF, XX, 1977, 36, 4-5. Roman de analiză socială. Autorul reduce mediile sociale ale actualității la câteva prototipuri: înaltul demnitar cultural Mierlă, profesorul universitar Herescu (cu toate atributele „foștilor”), ziaristul Dumitru Bejan. Acțiunea se bazează pe relațiile între aceste personalități. O pasiune comună, pentru artă (un vas antic este catalizatorul intrigii), face cu puțință comunicarea între părți. Diferența de mentalitate menține însă distanța, ceea ce permite și analiza socială propriu-zisă. Roman construit riguros, pe baza unor structuri epice ferm echilibrate.

■ *Nagy szerelmek*, tr. de Papp Ferenc, București, Kriterion, 1980.

◆ Laurențiu Ulici, *Tensiunea lucidității*, CNT, 1977, 42, 10; Dan Cristea, LCF, XX, 1977, 45, 2; Cornel Moranu, FC, XXVI, 1977, 50, 17; Carmen Drumeanu, CL, 1977, 12, 16; Mihai Dinu Gheorghiu, CRC, XIII, 1978, 6, 4; Nicolae Manolescu, *Un roman psihologic și social*, RL, XI, 1978, 8, 9; Valentin Tașcu, ≈, ST, XXIX, 1978, 2, 13; Vasile Chifor, ≈, T, VII, 1978, 2, 46-47; Mihai Dragolea, *Seriozitatea timpului istoric*, EX, X, 1978, 2-3, 12; Nicolae Ciobanu, *Vasul minoian și morală „fabulei” în roman*, LCF, XXI, 1978, 16, 8; Mircea Iorgulescu, *Ce se trăiește*, RL, XI, 1978, 18, 8; Radu Mares, *Însemnări de lectură*, TR, XXII, 1978, 19, 3; Valentin F. Mihăescu, *Iubiri în ≈*, CL, 1978, 9, 5; Mihai Dinu, *Gheorghiu, Județ al romanelor*, CL, 1978, 9, 7; Roxana Sorescu, *Dincolo de veleitate, talentul*, VR, XXX, 1978, 11, 53-54; Iorgulescu, *Firescul*, 205-209; Băileșteanu, *Refracții*, 231-238; Cristea, *Faptul*, 260-265; Mihăescu, *Timp și mod*, 120-121; Victor Atanasiu, *Fețele realismului în proza română contemporană*, CNT, 1984, 40, 12-13; I. Rotaru, *O istorie*, III, 918-919.

MUNTEANU Francisc, *Dacă toți copacii ar fi la fel*, București, Cartea Românească, 1977, 142 p. Roman al unei. O oțelărie

importantă polarizează întreaga existență a unui orașel din Ardeal. Directorul ei, Mihai Coman, este un „personaj exemplar”, dăruit complet muncii sale, autoritar (ceea ce îi aduce reclamații), inventiv. Viața sa, ca și cea a altor personaje (a tânărului economist Andrei Jercan, de pildă), gravitează împreună cu toate sentimentele (chiar și cele de iubire), spre centrul de atracție reprezentat de uzină. Roman tezist, dogmatic.

◆ Artur Silvestri, *Un roman al uzinei*, LCF, XX, 1977, 42, 2.

MUREȘAN Dumitru, Vasile GAFTONE, Frumoasa Spria, Timișoara, Facla, 1977, 152 p. Cu un *Cuvânt de început* al lui Dumitru Mureșan. Roman istoric, inspirat dintr-o legendă din sec. al III-lea e.n.

◆ Victoria Călugăru, O, XXIX, 1978, 37, 3.

○ **MUREȘAN Tiberiu, O victorie scump plătită**, TR, XXI, 1977, 12, 6; *Ultimul drum la Napoca*, ST, XXVIII, 1977, 12, 8–9; 38, fragmente din romanul *Ceață deasupra Romei*. Roman istoric.

MUȘATESCU Vlad, De-a baza. (Jocurile detectivului Conan), București, Albatros, 1977, 276 p. (Aventura). Roman polițist din ciclul anchetelor lui Conan Doi. Investigația judiciară constituie un pretext pentru o analiză a moravurilor din lumea interlopă de atunci. Deosebit, în tehnica relatării, este stilul vivace, ironic și percutant.

▼ Reprodus în: *Extravagantul Conan Doi, II*, București, Cartea Românească, 1978.

◆ Grigore Beuran, *Un roman polițist de factură aparte*, TR, XVIII, 1977, 29, 8; Alex. Ștefănescu, *Giambușlucuri, boroboate, ghiduşii*, LCF, XX, 1977, 42, 2.

MUTAȘCU Dan, Lunea cea mare, București, Eminescu, 1977, 228 p. Fragmente: ≈, AFT, XI, 1976, 9, 352–353; ≈, R, XIII, 1976, 11, 8–9; *Neînfrânții*, RL, IX, 1976, 50, 14–15; ≈, O, XXVII, 1976, 50, 5; ≈, LCF, XX, 1977, 8, 5. Roman istoric documentar. Sunt surprinse în amănunțime ultimele 24 de ore de dinaintea capitulării Plevnei. Elementul

istoric este subliniat prin psihologie, iar eroicul e aprofundat prin omenesc.

◆ Emil Manu, SPM, 1977, 335, 2; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 19, 2; Dumitru Micu, *Trei romane*, CNT, 1977, 26, 10; Ion Lotreanu, *Un roman istoric*, R, XIV, 1977, 7, 4; 15; Valentin Codrescu, CL, 1977, 9, 17; Cristian Livescu, *Noi romane istorice*, ATN, XIV, 1977, 2, 6; Vasile Chifor, *Ficțiune și reconstituire*, T, VI, 1977, 9, 29–30; Gheorghe Perian, *Doi romane istorice*, VTR, VII, 1977, 11, 2; Mihai Ungheanu, REVR, XXXI, 1977, 4, 130–131; Constantin Bostan, *Un roman contemporan despre războiul de independență*, DLG, IX, 1978, 61, 9; Odangiu, *Romanul*, 27–28.

NEAMȚU Leonida, O meserie de premiant, Cluj-Napoca, Dacia, 1977, 222 p. Roman social, tratat ironic. Urmărește firul unei vieți, a „tânărului T”, care aparent cunoaște numai reușite. Chiar și atunci când contextul îi este nefavorabil (acțiunea are loc în timpul deceniului 6), „premiantul” răzbate. Dar în realitate victoriile sale sunt eșecuri. Ironia nu se referă însă atât la vanitatea lui T., cât la strădania celorlalți de a-l minimaliza.

◆ Mihai Coman, RL, XI, 1978, 18, 9; Aurel Câmpeanu, ST, XXIX, 1978, 1, 56.

○ **NEDELCIU Mircea, Curtea de aer**, fragment din romanul *Traietoria*, LCF, XX, 1977, 51, 5.

NEDELCOVICI Bujor, Grădina Icoanei, București, Eminescu, 1977, 286 p. Fragment: *Coloana de fum*, TMS, VII, 1972, 6, 8–9. Face parte din ciclul *Moștenitorii*, constituit pe parcursul publicării vol., împreună cu *Fără vâsle* (1972) și *Noaptea* (1974). Roman social-politic. Prin intermediul unei simetrii conflictuale tranșante este abordată tema adevărului absolut. Iustin Arghir, personaj al întregului ciclu, este acum înalt magistrat, după ce fusese îndepărtat din justiție din pricina unei condamnări suferite de tatăl său. Reabilitat, cu sprijinul a doi factori cu răspundere politică, Runcanu și Simion, Iustin ajunge președinte de tribunal, dar nu înțelege să facă concesiile spiritului legii și-l condamnă chiar pe Runcanu, care se dovedește a fi contribuit la înțemnițarea abuzivă a unui șofer. Este din nou scos din magistratură, printr-o

încensare, dar răzbate și de această dată, restabilind adevărul (dictonul latin *Fiat justitia, pereat mundus* funcționează impecabil). În linii mari, demonstrația lui ~ pare contingentă cu utopia.

◆ Mircea Iorgulescu, *Erou și personaj*, RL, X, 1977, 44, 11; Constantin Pricop, CL, 1978, 2, 11; Valentin Tașcu, F, XIV, 1978, 2, 3; Sultana Craia, *Problematica morală*, LCF, XXI, 1978, 10, 2; Ioan Buduca, *Sentimentul personajelor*, AFT, XIII, 1978, 10, 2; Iorgulescu, *Firescul*, 216-219; □ V. și *Ultimii*, 1970.

NEGOIȚĂ Tudor, *Cele 247 de minute*, București, Ion Creangă, 1977, 136 p. Roman de aventuri, cu implicații polițiste.

◆ Fl. Filip, *Joaca de-a romanul polițist*, AFT, XXII, 1988, 7, 8.

NEGOIȚĂ Tudor, *Imprevizibilul joc*, București, E.M., 1977, 188 p. (Sfinx, 34). Roman de spionaj.

◆ Fl. Filip, *Joaca de-a romanul polițist*, AFT, XII, 1988, 7, 8.

NICOLESCU Ioan Dan, *Rana statuilor*, București, Cartea Românească, 1977, 392 p. Roman-cronică de familie. Sam Melkiewici, descendent al unei familii de sârbi cu ramuri princiare și haiducești (un asemenea răzvrătit se căsătorește cu o frumoasă țărăncă prahoveancă), iar apoi un consătean, Virgil Hopodată, descriu destinul clanului Melkiewici, în zona Ploieștilor, pe o perioadă de peste o jumătate de secol. În paralel se realizează o frescă a vieții social-politice din regiune în anii interbelici, în timpul ultimului război mondial și după acesta. ≈ constituie un debut apreciat.

■ Fragment: *La blesure des Statues*, REVR, XXXVIII, 1984, 2-3 23.

◆ L. Ulici, *Vocația epică*, RL, X, 1977, 43, 10; Dan Ciachir, ≈, SPM, 1978, 370, 3; Valeriu Cristea, *Creație și livresc*, RL, XI, 1978, 6, 11; Pompiliu Marcea, *O promisiune aproape certitudine*, RL, XI, 1978, 17, 5; Nicolae Ciobanu, *Tentația formelor divergente*, RL, XI, 1978, 17, 5; Al. Piru, *Timp și destin*, LCF, XXI, 1978, 18, 2; Doina Uricariu, *Oglivize memoriei*, LCF, XXI, 1978, 31, 3; Vasile Andru, *Viața și decantare simbolică*, VR, XXXI, 1978, 9, 64-65; Ciobanu,

Însemne, 265-267; Andrei Roman, *Rigoare și originalitate*, LCF, XXIV, 1981, 16, 1; 7; Piru, *Debuturi*, 109-112; Victor Atanasiu, *Parabolă și construcție*, SLAST, V, 1985, 8, 4; Anton Cosma, ~, SLAST, V, 1985, 10, 8. □ Z. Cărlugea, *Lunile în prefacere*, LCF, XXVIII, 1985, 19, 7; Z. Cărlugea, *Întoarcerea Autorului*, LCF, XXIX, 1986, 42, 3.

○ **NICULESCU-MIZIL George**, *Înfruntarea*, fragment din romanul *Săgețătorul*, LCF, XX, 1977, 53, 4-5.

NORAN Sever, *Sfârșit de vacanță*, București, E.M., 1977, 214 p. Roman de dragoste. Personajul central, tânărul Mircea Munteanu, elev la un liceu militar, se îndrăgostește de Adina, o tânără care nu-i este fidelă. Dintr-un atare motiv e gata să încalce regulile de disciplină ale școlii. Dovedind tărie de caracter, el reușește să se corecteze și să renunțe la respectiva relație.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XI, 1978, 18, 11.

○ **NUȘFELEANU Olimpiu**, *Luna în valuri*, fragment din romanul *Pasărea și colivia*, TR, XXI, 1977, 9, 4.

OCHINCIUC Ion, *Eroul necunoscut*, București, E.M., 1977, 200 p. Roman istoric. Este evocată activitatea serviciilor secrete române angajate în pregătirea Războiului de Independență. Anton Vidrașcu este eroul unor prime acțiuni împotriva turcilor.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Anchetă în infern*, București, Albatros, 1977, 270 p. (Aventura). Roman polițist.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Panică la căsuța cu zorele*, București, E.M., 1977, 229 p. (Sfinx). Roman polițist. Autoarea creează personajul feminin Minerva Tutovan, maior, după o formulă ingenioasă.

OPREA Florian, *Tainele unui dosar*, Cluj-Napoca, Dacia, 1977, 326 p. (Scorpionul). Roman de spionaj.

◆ Aurel Câmpeanu, ST, XXIX, 1978, 6, 59.

ORLEA Ioana, *Cerc de dragoste*, București, Cartea Românească, 1977, 242 p. Roman de

analiză socială și psihologică. Obișnuită să izoleze de fiecare dată câte o colectivitate umană, pentru a o putea mai atent observa, autoarea alege acum mediul vieții de șantier, un conglomerat uman divers, dar preocupat cam de aceleași probleme. Un medic și o ingineră sunt receptacolii mai tuturor situațiilor de viață care contribuie la definirea calității umane a fiecărui personaj. Este bine conturată atmosfera reală a mediului respectiv, printr-o radiografiere atentă și panoramată.

◆ Marlene Gurău, O, XXVIII, 1977, 46, 2; Alex. Ștefănescu, *Sub semnul autenticității*, RL, X, 1977, 49, 16; Constantin Pricop, CRC, XIII, 1978, 12, 4.

○ PELIN Mihai, *Un prag măturat*, fragment de roman, LCF, XX, 1977, 32, 4.

PENESCU Lucian, *O floare pentru eternitate*, București, Eminescu, 1977, 174 p. (Clepsidra). Roman polițist cu subiect din activitatea internațională a traficantilor de valori artistice.

PETRESCU Hamilcar, *Lăute pe întuneric*, București, Eminescu, 1977, 230 p. Roman social. În prima parte este schițat destinul unui medic din Turnu-Măgurele, în deceniul al VI-lea. Atenția autorului se îndreaptă către aventura construirii unei case foarte costisitoare, la terminarea căreia doctorul moare. În partea a doua, casa se dovedește a fi purtătoare de nefericire. Fiul noului soț al văduvei doctorului comite un viol. Cazul, deși se rezolvă prin căsătorie, constituie începutul unei drame fără ieșire. Roman „făcut”, forțat ca dezvoltare epică.

PETRIȘOR Marcel, *Crișan*, București, Albatros, 1977, 246 p. (Cutezătorii). Roman istoric adresat tineretului, având în centru drama unuia dintre cei trei martiri ai războaielor din 1784–1785. Un model de istorie romanțată, având drept scop definirea caracterului complex al lui Crișan.

◆ S. Artur, *Romanul istoric și tehnica modernă*, LCF, XX, 1977, 49, 2; Valeriu Cristea, *Interpretarea istoriei*, RL, XI, 1978, 1, 10; Constantin Hărlav, ST, XXIX, 1978, 4, 52.

POPA Marian, *Doina Doicescu și Nelu Georgescu*, București, Cartea Românească, 1977, 190 p. Roman social de tip comportamentist, ironic. ~ relatează istoria cotidiană a unor cupluri de tineri, pe fondul unei plictiseli neexplicate. Scrierea are nerv, dar sensul ei e ca și inexistent (fapt programat, de altfel, de ~).

◆ Nicolae Ciobanu, *Un roman „original”*, LCF, XX, 1977, 43, 2; Valeriu Cristea, *Surprizele erudiției*, RL, X, 1977, 45, 10; Valentin Tașcu, ST, XXVIII, 1977, 11, 56; Costin Tuchilă, *Ironie și disimulare românească*, AFT, XII, 1977, 12, 9; Oana Vasilescu, *Joc și joacă în roman*, DLG, IX, 1978, 61, 10; Ioan Buduca, *Sentimentul personajelor*, AFT, XIII, 1978, 3, 10; Dan Culcer, *Un exercițiu de „ars combinatoria?”*, VTR, VIII, 1978, 3, 3; George Țăra, *Ucenicii ascultători*, EX, X, 1978, 4, 9; Culcer, *Serii*, 204–207; Laurențiu Cernet, *Ofensiva locului comun*, O, XXXIII, 6, 2.

POPA-COHUŢ Eugenia, *Am să fiu pasăre*, București, Ion Creangă, 1977, 176 p. Roman pentru copii și tineret. Într-un sat, doi copii, Iliuță și Mădălina, receptează ecourile celui de-al doilea război mondial ca pe un basm urât.

◆ Al. Arbore., CRC, XII, 1977, 50, 4.

POPESCU Ștefan, *Pajura cu două capete*, București, E.M., 1977, 164 p. Roman istoric. Are în centru imaginea domnului Țării Românești, Mihai Radu, cunoscut în istorie cu numele de Mihnea-Vodă cel Rău (sec. al XVII-lea).

◆ Mihai Minculescu, *Recompunerea unui portret*, RL, X, 1977, 32, 10.

○ RĂDULESCU Corneliu, *Portretul unei femei*, fragment de roman, TR, XXI, 1977, 28, 5.

○ REBREANU Liviu, *Magazinul iluziilor*, fragment de roman, MS, VIII, 1977, 3, 127–138.

ROGOZ Georgiana Viorica, *Drăculeștii*, București, Albatros, 1977, 342 p. (Cutezătorii). Cu un *Cuvânt înainte* și *Note* ale autoarei. Vol. înglobează și romanul *Vlad, fiul Dracului* (1970). Roman de aventuri inspirate din istoria întunecată a luptelor dintre parti-

dele boierești din secolul al XV-lea. Conflictele dintre Dănești și Drăculești sunt urmărite în vremea domniilor lui Vlad Dracul și a fiului său, Țepeș.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pentru literatură pentru copii pe anul 1977.

◆ Ov. S. Crohmăniceanu, LCF, XX, 1977, 48, 2; Crohmăniceanu, *Pâinea*, 286–290.

ROMAN Ludovic, *Stejara*, București, Ion Creangă, 1977, 256 p. Roman de aventuri din lumea copiilor. Un grup de elevi aflați în vacanță se închipuie „detectivi” și, în joaca lor, contribuie la realizarea unor importante descoperiri arheologice în zona lacului Razelm.

◆ V. Arbore, *Apariții destinate copiilor*, T, VII, 1978, 3, 33–34.

SĂNDULESCU Mircea, *Victorie clandestină*, București, Cartea Românească, 1977, 522 p. Roman de analiză socială. Un debut remarcabil, semnalat ca atare de critici importanți, care se individualizează în primul rând prin capacitatea de analiză, prin construcția și stăpânirea planurilor real-fictiv. Grupul de studiu al romanului este selectat din lumea universitară și a cercetătorilor din București, dar acțiunea este transferată în spațiul provincial al Brăilei. Narațiunea are caracter autobiografic, cu acțiunea desfășurată la persoana întâi.

● Premiul „Mihail Sadoveanu” al Asociației Scriitorilor din Iași, pentru debut, pe anul 1977.

◆ Al. Piru, *Un nou romancier*, LCF, XX, 1977, 48, 2; 6; Mircea Iorgulescu, *Întâmpinare*, LCF, XX, 1977, 51, 3; Laurențiu Ulici, *Invizibila oglindă*, RL, XI, 1978, 3, 11; Constantin Barbu, *Un tânăr romancier*, R, XV, 1978, 4, 6; Cornel Ungureanu, *Gustul vietii*, RL, XI, 1978, 17, 4–5; Mircea Zăciu, *Victoria debutului*, RL, XI, 1978, 17, 4; V. F. Mihăescu, *Ipostaze existențiale*, LCF, XXI, 1978, 31, 3; Henri Zalis, *Priorități în roman*, CNT, 1978, 34, 10; Liviu Petrescu, *Personaj și „text”*, ST, XXXI, 1980, 4, 8; Zăciu, *Lancea*, 89–93; Piru, *Debuturi*, 106–109.

○ **SÂRBU Viorel**, *Cristalul*, fragment de roman, O, XVIII, 1977, 48, 5. Cu o prezentare de Ion Arieșanu.

SCRIPCĂ Gheorghe, *Băiatul din cămașa cu cai*, București, Ion Creangă, 1977, 164 p. Roman de aventuri infantile. Copilul Lucian Noroc își dezvoltă istetimea și vigilența într-o serie de întâmplări cu „suspsans”.

SEVER Alexandru, *Impostorul*, București, Cartea Românească, 1977, 658 p. Romanul unui „caz” psihologic. Personajul Barbu Cristofor Iraelide se autodenunță ca autor al unei crime comise în timpul războiului, în 1943. Romanul se constituie din demonstrațiile logice care vin să infirme respectiva declarație. Personajul nu este considerat psihopat, fiind privit cu seriozitatea pe care timpul acțiunii îl pretindea. Definierea acestuia din urmă este, de fapt, scopul anchetei.

◆ Valeriu Cristea, *O carte neobișnuită*, RL, XI, 1978, 8, 20; Anton Cosma, *O parabolă etică*, T, VII, 1978, 4, 35–36; Ștefan Borbely, ≈, VTR, VIII, 1978, 5, 2; Val Condurache, CL, 1978, 6, 14; Emil Manu, SPM, 1978, 397, 2; Ov. S. Crohmăniceanu, LCF, XXI, 1978, 36, 2; Elena Tacciu, *Puterea dialogului*, RL, XII, 1979, 41, 5; Crohmăniceanu, *Pâinea*, 247–251; Vasile Voia, ST, XXXIX, 1988, 8, 16; Ion Vartic, *Prințul diavolului și Bunul Dumnezeu*, F, XX, 1984, 9, 9; Cristea, *Modestie*, 201–205; Cosma, *Romanul*, I, 231–233.

SIMION Al., *Șansa*, București, Eminescu, 1977, 360 p. Roman social și de familie. Ca metodă de analiză a complexului social este utilizat „jurnalul intim”. Horia Praidă își însemnează faptele de viață cu intenția de a le valorifica în spațiul literaturii, manifestând o poziție de martor și de justițiar față de ceea ce i se întâmplă. Faptele sunt cu precădere „cotidiene”, iar semnificațiile lor, la fel. În primul rând este dezbătută, în optica lui Horia, relația cu tatăl său, Manole Praidă. Față de acesta este necruțător, acuzându-l de grave abateri. În principal, este vorba de nedreptatea flagrantă ce i-a făcut-o unu îns integru, Pavel Iordache. Procesul este dur, dar fiecărui individ implicat i se acordă o „șansă” de ieșire din impas. Roman dens, solid organizat.

▼ București, Eminescu, 1989.

◆ Paul Georgescu, *Constructorii*, RL, X, 1977, 50, 9; Ion Vlad, *Motivele romanului*, TR, XXII,

1978, 2, 2; Dan Cristea, LCF, XXI, 1978, 2, 2; G. Eftimie, CL, 1978, 2, 10-11; Vasile Chifor, *Dezbateri și analiză*, T, VII, 1978, 2, 35-36; Al. I. Friduș, CRC, XIII, 1978, 13, 7; Fl. Dimoftache, ATN, XV, 1978, 1, 15; Valentin Tașcu, *Romanul șansei sau șansele romanului*, ST, XXIX, 1978, 3, 18; Pompiliu Marcea, *Un roman al contemporaneității*, VR, XXXI, 1978, 3, 56-57; Cornel Moraru, *Un roman al conștiinței muncitorești în acțiune*, AST, 1978, II, 13; Georgescu, *Volume*, 92-95; Sorin Titel, *Austeritate și patetism*, RL, XII, 1979, 17, 4; Cristea, *Faptul*, 245-249; Vlad, *Lectura*, 217-221; Cosma, *Romanul*, I, 190-191.

SIMU Octavian, *Drumețul fără toiaș*, București, Eminescu, 1977 184 p. Proiectat ca prim vol. al unui ciclu cu titlul neprecizat. Roman social. Iulian Severin străbate un timp al neșanselor. Biografia sa, după terminarea liceului (1952), e plină de accidente. După banchetul de absolvire e acuzat de uciderea unui coleg și este condamnat. După 6 ani de penitenciar se reintegrează greu. Părinții nu-l sprijină, fosta iubită s-a căsătorit. Îi moare ființa cea mai dragă, bunica. Dar personajul suportă toate nenorocirile cu un stoicism demn de admirat și nu-și pierde speranța.

◆ Vasile Andru, *Un roman al redresării morale*, VR, XXX, 1977, 10, 68-69; Dan C. Mihăilescu, *Întoarcerea fiului...*, LCF, XX, 1977, 45, 2; Radu G. Țeposu, ST, XXVIII, 1977, 11, 54.

SIUPIUR Elena, *Enigma din trenul de noapte*, București, E.M., 1977, 150 p. (Sfinx, 36). Roman polițist.

SORESCU Marin, *Trei dinți din față*, București, Eminescu, 1977, 494 p. Fragmente: *Odaia cealaltă*, TR, XXI, 1977, 5, 4-5; *Pietre de pavaj*, FC, XXVI, 1977, 5, 20-21; *Pe scândura de călcat*, RL, X, 1977, 8, 14-15; *A trăi pur și simplu*, LCF, XX, 1977, 9, 4-5. Roman social, de tip comportamentist, scris în notă ironic-umoristică. Trei artiști, constituiți într-un grup, un sculptor, Val, un ziarist, Tudor Frățilă, și un poet, Adrian, își cheltuiesc energiile în căutarea unor femei pe măsura exigențelor lor. Ceea ce le iese în cale este însă cu totul nepotrivit. Fără a mărturisi că trece printr-o dramă, Val, înșelat de Olga, se sinucide. Tudor e părăsit pentru un sportiv,

iar Adrian se mulțumește cu o dactilografă. Dramele sunt escamotate prin anecdote, într-un limbaj ușor, aparent neutru. Critica a supra-licitat valoarea cărții.

▼ București, Eminescu, 1978.

◆ Marian Vasile, *Roman și filozofie*, R, XIV, 1977, 4, 5; 12; G. Dimisianu, *Romanul ironic*, RL, X, 1977, 20, 11; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 23, 2; Alex. Ștefănescu, FC, XXVI, 1977, 24, 8; Costin Tuchilă, *Un roman ironic*, AFT, XII, 1977, 6, 9; Gheorghe Soare, ARG, XII, 1977, 2, 10; Mircea Popa, -, *romancier*, ST, XXVIII, 1977, 6, 20; Radu Mareș, TR, XXI, 1977, 30, 3; Oana Vasilescu, DLG, VIII, 1977, 59, 11; Val Condurache, CL, 1977, 9, 6-7; Eugen Simion, -, *romancier*, LCF, XXI, 1978, 9, 4; 6; Al. Th. Ionescu, *Un roman parodic*, EX, X, 1978, 4, 10; Dimisianu, *Opinii*, 116-121; Ion Pecie, *Cele trei limitări ale personajului*, TR, XXIII, 1979, 31, 2; Ion Pecie, *Zeita Nemesis și dinamica statuilor*, TR, XXIII, 1979, 40, 3; Mihaela Andreescu, *Semnul prozei*, RL, XIV, 1981, 34, 8; Ștefănescu, *Jurnal*, 95-96; Marcea, *Varietăți*, 249-252; Andreescu, *Sorescu*, 6; 24-37; 130-136; Corbea, *Biografii*, 208-215; Ștefănescu, *Prim-plan*, 249-251; Dan Mănuță, *Requiem pentru un dinte de lup*, CRC, XXIII, 1988, 42, 5; Cosma, *Romanul*, I, 214-215; M. Ungheanu, *Cu -*, LCF, XXXII, 1988, 19, 3; 6; Pecie, *Romancierul*, 269-288.

STAHL Henriette Yvonne, *Lena, fata lui Anghel Mărgărit*, București, Cartea Românească, 1977, 214 p. Fragmente: *Lena*, ALF, 1968, 82-91; *Lena*, O, XIX, 1968, 2, 30-42; *Realitatea iluziei*, LCF, XII, 1969, 44, 4; *Miri*, RL, III, 1970, 37, 16-17. Roman de formație. Lena, fiica unor ceferiști dintr-o gară mică de lângă București, parcurge în viață un drum plin de sinuozități. Cu excepția copilăriei, petrecută lângă calea ferată, cu vise și întâmplări specifice, fiecare vârstă i-a fost marcată de grave obstacole. Tatăl i-a fost arestat, mama i-a murit, a fost silită să lucreze ca slujnică la o cărciumă, a trăit un episod nefericit de iubire cu un tânăr boier. Actul de la 23 August îi reface capacitatea de speranță, copilul ce i se va naște fiind un simbol al „vieții noi”.

○ SUCEVEANU I. T., *Batalionul albastru*, fragment de roman, CL, 1977, 8, 8.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Dimineața*, București, Cartea Românească, 1977, 262 p. Romanul unei vieți. Muncitorul Ion Varlam își scrie romanul vieții plecând de la întrebările ce i se pun când cere un concediu de odihnă (în urma unui accident de muncă). Așterne, în consecință, pe hârtie o autobiografie care conține toate datele unei existențe de patru decenii. Evocă satul copilăriei, cu părinții, rudele, vecinii, cu întâmplările pline de farmec ale vârstei, apoi școala, armata, munca depusă la gospodăria colectivă, în sfârșit, venirea la oraș ca sudor. Nu vorbește neapărat de o dezrădăcinare, dar specifică forța cotiturilor care i-au marcat existența. Finalul lasă să se înțeleagă capacitatea de a le suporta în continuare, ca pe un dat al destinului.

◆ Valeriu Cristea, *Formule și personaje*, RL, X, 1977, 39, 11; Al. Andriescu, CL, 1977, 10, 6-7.
□ V. și *Zei obosiți*, 1969.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Speranța care ne rămâne*, II, v. *Speranța care ne rămâne*, I, 1974.

TEODORESCU Ion Dumitru, *Șase căluși în galop*, București, Cartea Românească, 1977, 456 p. Fragmente: ≈ O, XXIII, 1972, 4, 6-7; *Aproapele*, O, XXIII, 1972, 15, 6; *Se pregătea să dăinuie*, O, XXIV, 1973, 2, 6; *Accidentul*, O, XXIV, 1973, 43, 6; *Alberta*, O, XXV, 1974, 10, 9; *Călătoria se amână*, O, XXVI, 1975, 45, 4-5. Roman conceput în genul anchetei sociale. Sunt conturate șase portrete de tineri care au comis în copilărie diferite infracțiuni. Relatarea începe cu momentul eliberării lor dintr-un institut de reeducare. Fiecare personaj dă titlul câte unei părți, fiecare beneficiază de o fișă caracterologică din care rezultă cauzele care au dus la infracțiunile acuzate, după care acțiunea trece la urmărirea încercării lor de reintegrare în societate. Procesul e dificil, lumea e suspicioasă, cei șase sunt firi dificile, traumatizate moral. Romanul face o pledoarie pentru înțelegerea efortului de „ieșire din vină”.

▼ Fragment: *Agale spre cuib*, dramatizare, O, XXXVIII 1987, 17, 4-5.

◆ C. Ungureanu, O, XXVIII, 1977, 14, 2; Dana Dumitriu, *Șase personaje singuraticе*, RL, X,

1977, 25, 11; ***, *Trei critici literari despre romanul ≈ de ≈*, O, XXVIII, 1977, 31, 5; Gh. Lateș, CRC, XII, 1977, 39, 4; Vasile Andru, *Comportamente și reacții*, VR, XXX, 1977, 11, 59-60; Vasile Chifor, *Un roman de actualitate*, T, VI, 1977, 12, 25.

THAN Sergiu, *Strada Labirint*, II, v. *Strada Labirint*, I, 1972.

THEODORU Radu, *Cronică eroică 1877-1878. Roman document*, București, Albatros, 1977, 454 p. Roman-document, având ca temă Războiul de Independență din 1877-1878. ~ face o analiză a situației țărilor române în context european, după care conține un adevărat „jurnal de front”, de la Plevna și Vidin.

◆ Marian Odangiu, O, XXVIII, 1977, 43, 2.

TITEL Sorin, *Pasărea și umbra*, București, Eminescu, 1977, 278 p. Fragmente: *Casa de lângă pădure*, LCF, XVIII, 1975, 30, 4-5; *Nunta*, TR, XIX, 1975, 48, 5; *O călătorie cu trenul în 1930*, CL, 1975, 12, 8-9; *Dresorul, doctorul și matematicile*, RL, IX, 1976, 2, 14-15; *Ana la târg la Făget*, TR, XX, 1976, 10, 4; *Doctorul și cum a fost el părsiut într-o vară*, LC, XIX, 1976, 33, 4-5; *Nașterea*, LCF, XX, 1977, 20, 4-5; *Surorile*, TR, XXI, 1977, 21, 5. Roman social compus din câteva povestiri independente. Un personaj-martor, Andrei, ajunge în casa unei văduve, Ana, care îi povestește cum a murit tânărul ei soț, Ion, în urma unei boli de plămâni. Consemnării acestui fapt mărunț îi urmează o serie de povestiri „în cascadă”. Ana aduce în scenă episoade din viața lui Ion, a ei, a vecinilor și rudelor, a cunoștințelor întâmplătoare. Când relatarea ajunge la întâlnirea lui Ion cu doctorul Tisu, care vroia să-l îngrijească, acesta din urmă preia povestirea și provoacă o altă „cascadă” epică, fără altă logică decât aceea a amănării tragicului prin firescul vieții. Sunt descrise momentele esențiale ale unei existențe: nașterea, nunta, moartea – ambiția fiind aceea de frescă realizată cu mijloacele narațiunii. „~ are – cum bine remarcă Ov. S. Crohmălniceanu – talentul rar de a aluneca în aventura imaginarului patinând mereu pe

realitatea curentă, banală, cu un firesc desăvârșit”.

▼ *Țara îndepărtată; Pasărea și umbra*, București, Eminescu, 1989.

■ Fragment: *Pița i ten*, tr. de A. Covaci, București, „Biblioteka Rumynija”, nr. 8, 1985.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1977.

◆ Ion Vlad, *Simbolurile epice*, TR, XXI, 1977, 37, 2; Constantin Sorescu, *Un roman experimental*, SPM, 1977, 354, 3; Paul Georgescu, *Implicarea afectivă*, CNT, 1977, 39, 10; Ov. S. Crohmăniceanu, LCF, XX, 1977, 40, 2; Cornel Ungureanu, O, XXVIII, 1977, 41, 2; Artur Silvestri, RL, X, 1977, 43, 10; Valeriu Cristea, *Patos și joc*, RL, X, 1977, 47, 8; Zaharia Sângerozan, CRC, XII, 1977, 49, 4; Vasile Chifor, ≈, T, VII, 1978, 1, 45–46; Val Condurache, CL, 1978, 2, 10; Vasile Petre Fati, *Absolutizarea duratei*, VR, XXXI, 1978, 1–2, 215–216; Nicolae Iliescu, *Ipostazele epicului*, AFT, XIII, 1978, 4, 2; Valentin Tașcu, ≈, ST, XXIX, 1978, 4, 12; Mihai Dragolea, *Între pasăre și umbră – înfinitul epic*, EX, X, 1978, 5, 8; Norman Manea, ≈, TR, XXII, 1978, 27, 2; Georgescu, *Volume*, 56–61; Carmen Drăguș, ≈ sau *aventura imaginarii*, TMS, XIV, 1979, 1, 7; Crohmăniceanu, *Păinea*, 178–182; Ciocărlie, *Eseuri*, 41–44; 53–54; 61–62; 72–74; Vlad, *Lectura*, 233–236; Florin Manolescu, CREL, 1984, 3, 63–66; Simion, *Scriitorii*, III, 539–541; Gheorghe Glodeanu, *Lunga călătorie a prozatorului*, ST, XXXVII, 1986, 2, 30; Ion Bogdan Lefter, RL, XXII, 1989, 22, 4; Gheorghe Glodeanu, *Spațiul confesiunii*, F, XXV, 1989, 7, 5; Cornel Ungureanu, *Traversarea unei vârste morale*, RL, XXII, 1989, 39, 4. □ V. și *Reînnoțirea posibilă*, 1966.

TOMOIOAGĂ-MARAMUREȘANU Ion, *Amintiri din roșu de Moisei*, București, Albatros, 1977, 174 p. Amintiri romanțate din copilăria autorului, din anii când a slugărit la stăpâni, în timpul războiului. Pitoresc, intervenții folclorice, limbaj viu, în grai maramureșean.

TOPOLOG Ion, *Cicoarea*, București, Eminescu, 1977, 230 p. Fragment: *O agapă ratată*, AST, 1975, IV, 9. Roman consacrat vieții și muncii intelectualilor din mediul rural. În preajma întâlnirii de zece ani de la absolvirea facultății, inginerul silvic Pavel Boian se lasă interpelat de propria conștiință

în legătură cu ceea ce a realizat sau n-a realizat în viață. Rezultă o biografie obișnuită, cu o dezvoltare afectivă firească. În localitatea Cetatea viața se desfășoară între coordonatele general valabile ale existenței contemporane, unde fiecare cetățean își manifestă personalitatea conform îngăduinței timpului. Fără a fi dramatică, biografia lui Boian nu este în măsură să-i dea încă depline satisfacții. Dar ele sunt separate.

◆ Petru M. Haș, AST, II, 7; Regman, *Noi explorări*, 167–173.

TUPAN Marius, *Crisalide*, București, Cartea Românească, 1977, 288 p. Fragmente: *Un crâmpei de albastru*, RL, VII, 1974, 22, 15; *Tango, tango*, CL, 1975, 11, 8. Roman al șantierului Porțile de Fier. Viața este interpretată prin optica exaltată a unui tânăr bibliotecar băntuit de veleități literare. Memoria lui Laurențiu Roiban înregistrează secvențe din viața reală, dar și scene cu aspect fabulos, senzațional.

◆ * * *, ≈, AFT, XII, 1977, 4, 4–5; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 25, 2; Dumitru Micu, *Trei romane*, CNT, 1977, 26, 10; Alex. Ștefănescu, *Proza mediului muncitoresc*, RL, X, 1977, 28, 10; Vasile Sălăjan, TR, XXI, 1977, 29, 3; C. Ungureanu, *Prozatori tineri*, O, XXVIII, 1977, 30, 2; Aureliu Goci, RL, X, 1977, 41, 10; Const. Vernescu, CL, 1977, 11, 14; Radu Călin Cristea, *O ipostază a romanului parabolic*, RL, XX, 1987, 16, 4–5; Gabriel Rusu, *Cu* ≈, SLAST, IX, 1989, 25, 3.

ȚIC Nicolae, *Roșu pe alb*, București, Eminescu, 1977, 352 p. Roman-document despre marea grevă a minerilor de la Lupeni, din august 1929. Scrierea are caracter jurnalistic, programat ca atare, dar, în spirit literar, autorul face afirmații profetice în legătură cu destinele celor implicați în acțiune. Valeriu Cristea observă în acest sens „o patetică numărătoare inversă [...]”, în care „documentarea deghizată în ficțiune pseudo-fantastică reprezintă o întoarcere la vechile convenții literare prin modernitate”.

◆ Alex. Ștefănescu, *Proza mediului muncitoresc*, RL, X, 1977, 28, 10; Dan Cristea, LCF, XX, 1977, 32, 2; Cristea, *Faptul*, 241–244; Raicu, *Fragmente*, 373–375.

URICARU Eugen, *Rug și flacără*, Cluj-Napoca, Dacia, 1977, 358 p. Fragmente: *Până la capătul lumii*, RL, VII, 1974, 45, 14–15; *Morbul lui lampers*, ST, XXVI, 1975, 3, 20–25; *San Giorgio*, ST, XXVII, 1976, 6, 24–28; *Poveste de dragoste*, RL, IX, 1976, 31, 14–15; *O lume obișnuită*, EX, IX, 1977, 1, 8–9; *Îngerul păzitor*, ST, XXVIII, 1977, 2, 25–29. Roman istoric. Acțiunea se petrece în anii de dinaintea Războiului de Independență, având ca subiect pregătirea conspirativă a evenimentului. Mișcarea românească e conjugată cu alte mișcări revoluționare de unificare și eliberare, precum cele din Italia, Austria etc. În centrul acțiunii se află Alexandru Bota, personaj cu un corespondent real, plecat din Transilvania pentru a participa la mișcarea unionistă și de independență a tuturor românilor. ~ își pune personajul în situații enigmatice (e prezent printre garibaldiști, printre membrii unei societăți secrete de mare influență). Bota argumentează concepția autorului despre caracterul revoluției și statutul revoluționarului. ≈ constituie un debut în roman, unanim apreciat; a fost utilizat ca idee pentru un scenariu de film regizat de Adrian Petringenaru.

■ *Scheiterhaufen und Flamme*, tr. de Alfred Kittner, București, Kriterion, 1984; *Máglya és láng*, tr. de Szabó János, Cluj-Napoca, Dacia, 1987. Fragmente: *Le Brasier*, tr. de Constantin Sturza, REVR, XXXIII, 1979, 4, 6–93; 5, 10–100.

● Premiul I la ed. I a Festivalului Național „Cântarea României”, 1977.

◆ Mihai Tatulici, ~, AFT, X, 1975, 10, 213–214; M. Ungheanu, LCF, XX, 1977, 17, 6; ***, ~, AFT, XII, 1977, 4, 4–5; Valentin Tașcu, F, XIII, 1977, 4, 3; Nicolae Manolescu, *Romane istorice*, RL, X, 1977, 18, 9; Ion Vlad, *Evocare istorică*, TR, XXI, 1977, 21, 2; ~, *Pentru ce scrieți? Pentru cine scrieți?*, CNT, 1977, 21, 8–9; Mihai Dinu Gheorghiu, *Fața și reversul*, AFT, XII, 1977, 5, 9; Constantin Hărlav, NPC, IV, 1977, 5, 8–9; C. Ungureanu, O, XXVII, 1977, 24, 2; Cristian Livescu, *Noi romane istorice*, ATN, XIV, 1977, 2, 6; Dan Culcer, *Roman și istorie*, VTR, VII, 1977, 6, 5; Dan Cristea, *Ficțiune și istorie*, LCF, XX, 1977, 30, 6; Radu G. Țeposu, EX, IX, 1977, 6–7,

4; Mircea Zăciu, *Un roman anti-patetic*, ST, XXVIII, 1977, 7, 20–21; Titu Popescu, T, VI, 1977, 7, 40–41; Dumitru Micu, CNT, 1977, 31, 10; Val Condurache, CL, 1977, 8, 7; Mircea Iorgulescu, *Reconstituire și interpretare*, RL, X, 1977, 48, 5; **, *Condiția romanului istoric*, TR, XXI, 1977, 48, 6–7; Mihai Ungheanu, REVR, XXXI, 1977, 4, 128–130; Vasile Andru, *O reușită a romanului istoric*, VR, XXX, 1977, 12, 48–49; ~, *Actualitatea romanului de actualitate*, AFT, XIII, 1978, 1, 4–5; Cornel Moraru, FC, XXVII, 1978, 6, 17; Vasile Andru, *Modernitatea romanului istoric*, VR, XXXI, 1978, 1–2, 209–210; Florin Faifer, *Istorie și roman*, CRC, XIII, 1978, 16, 4; Aurel Sasu, *Un roman al duratei interioare*, RL, XI, 1978, 35, 4–5; Val Condurache, *Prozatori tineri*, CL, 1978, 12, 11; Iorgulescu, *Scritori*, 257–262; Stănescu, *Jurnal*, 122–126; Zăciu, *Alte lecturi*, 33–44; ***, *Cu ~*, LCF, XXII, 1979, 8, 3; Valentin F. Mihăescu, *Imaginar și realitate*, LCF, XXII, 1979, 11, 3; 6; Cristian Livescu, *Deveniri și mutații*, ATN, XVI, 1979, 3, 4; Constantin Zărnescu, *Tineri prozatori clujeni*, TR, XXIII, 1979, 45, 3; Ioan Holban, *Între utopie și realitate*, CL, 1979, 11, 10–11; Sasu, *În căutarea*, 170–172; Laurențiu Ulici, *Istorie și utopie*, RL, XIII, 1980, 42, 11; 43, 11; Maria-Luiza Cristescu, *Impactul cu istoria*, RL, XIII, 1980, 50, 4; Cristea, *Faptul*, 278–282; Popa, *Replay*, 53–56; Livescu, *Scene*, 194–195; Mihăescu, *Timp și mod*, 129; Vlad, *Lectura*, 255–259; Alex. Ștefănescu, *Călătorie în timp*, RL, XVIII, 1985, 28, 4–5; Ioan Adam, *Istorie, transfigurare și condiție umană*, RL, XVIII, 1985, 35, 4–5; Gheorghe Glodeanu, *Romanul experiențelor istorice*, F, XXII, 1986, 4, 11; Constantin M. Popa, *Clasici și contemporani*, 79–82; Valentin F. Mihăescu, *Le modèle et l'image*, REVR, XVIII, 1989, 2, 78–86; Simion, *Scritori*, IV, 421–424. □ Nicolae Băciut, *Dialog cu ~*, VTR, XII, 1982, 5, 5–6; Marian Papahagi, *Document și anamorfoză*, ST, XXXV, 1984, 12, 31; Mircea Bentea, *Lupta ficțiunii cu istoria*, TR, XXIX, 1985, 17, 3; 18, 5; M. Ungheanu, *Cu ~*, LCF, XXVIII, 1985, 22, 3; 7; ~, *Împlinirea romanului*, ST, XXXVI, 1985, 7, 14; Mihai Coman, *Cu ~*, SLAST, V, 1985, 33, 3; Miko, *Întâlniri*, 177–180.

VÂRLAN Petre, *Înfrângerea lui Thanatos*, București, E.M., 1977, 182 p. (Sfinx, 38). Roman de spionaj, inspirat de lupta Securității române cu forțele ostile procesului de instaurare a comunismului, după terminarea celui de-al doilea război mondial.

VINTILĂ Petru, Petru VINTILĂ jr., *Șoimii au trecut Dunărea. Roman cronologic*, București, Cartea Românească, 1977, 518 p. Roman istoric tratând evenimente, ordonate cronologic, din anii 1877–1878. Subiectul tratează Războiul pentru cucerirea Independenței. În text apar figuri politice și culturale ale timpului; sunt consemnate ecouri de presă, realizări artistice inspirate din realitatea imediată a evenimentului. Jurnalul este organizat pe luni și zile și are la bază o documentare extrem de bogată.

ZEHAN Eugen, *Studentii*, I, Cluj-Napoca, Dacia, 1977, 224 p.; II, Cluj-Napoca, Dacia, 1981, 336 p. Fragment: ≈, TR, XXI, 1977, 23, 6. Proiectat ca prim vol. al unui ciclu cu titlu neprecizat. Roman de atmosferă, consacrat vieții de student. Paul își povestește cu destule detalii primul său an de studenție. Creionează portrete de colegi, de dascăli, rememorează un episod de iubire, terminat cu o despărțire, surprinde atmosfera de entuziasm juvenil și micile părți ridicole ale frumoasei vârste.

◆ Pavel Aioanei, TR, XXI, 1977, 40, 7; Dana Dumitriu, *Viața de student*, RL, X, 1977, 52, 10.

ZINCĂ Haralamb, *Dragul meu Sherlock Holmes*, București, Eminescu, 1977, 264 p. (Clepsidra). Roman polițist cu intenții moralizatoare. ~ propune cazul tragic al lui Cristian Lucaci, „călăuzit de dorința fierbinte de a preveni la vreme apariția” oricărei infracțiuni.

◆ Virgil Mazilescu, RL, X, 1977, 40, 9.

ZINCĂ Haralamb, *Mapa cenușie G. R.*, București, E.M., 1977, 288 p. Roman de spionaj. Evenimentele se petrec pe fundalul cutremurului de la 4 martie 1977.

◆ Constant Călinescu, RL, XI, 1978, 25, 10.

1978

○ **ALBALA Radu,** *Femeia de la miezul nopții*, fragment din romanul *Femeia de la miezul nopții*, RL, X, 1978, 26, 14–15.

ANGHEL Paul, *Te Deum la Grivița*, București, Cartea Românească, 1978, 278 p. Face

parte din ciclul *Zăpezile de-acum un veac*, cartea a III-a, din care mai apăruse cartea a V-a, *Scrisoare de la Rahova* (1977). Roman istoric, de tip frescă, înfățișând un episod din epopeea Războiului de Independență din 1877–1878. Evenimentele din preajma și din timpul marii bătălii de la Grivița sunt notate și interpretate literar în „Caietul galben” al filologului Lucrețiu Parva. Prin unghiul de observație al acestui personaj faptele reale, atestate istoric, primesc nuanțe specifice modului de a gândi prin literatură. Mai mult, semnificațiile extrase cu acest prilej devin permanente, verificabile în întregul secol care a urmat. ~ procedează la combinarea istoriei cu ficțiunea literară.

■ Fragment: *Te Deum à Grivița*, tr. de Anca Cosăceanu, REVR, XLI, 1987, 4, 23–86.

● Premiul ed. a II-a a Festivalului Național „Cântarea României”, 1979.

◆ Mircea Iorgulescu, *Istoria în actualitate*, CNT, 1978, 18, 10; Pompiliu Marcea, *Eveniment și semnificație*, RL, XI, 1978, 21, 11; M. Ungheanu, LCF, XXI, 1978, 22, 2; Fănuș Băileșteanu, *Istorie și destin*, RL, XI, 1978, 35, 5; Mihai Ungheanu, *Une reconstitution d'ampleur*, REVR, XXXII, 1978, 10, 158–160; Valentin Tașcu, *Istorie și ficțiune*, ST, XXX, 1979, 1, 16; Cornel Ungureanu, ~ – *între teze și sinteze literare*, TR, XXIV, 1980, 12, 3; Artur Silvestri, *Un roman monumental*, LCF, XXIII, 1980, 51, 3; Hristu Căndroveanu, *Proza ca filozofie a istoriei*, LCF, XXIII, 1980, 51, 3; Băileșteanu, *Refracții*, 185–197; Marcea, *Varietăți*, 253–256; Marcea, *Concordanțe*, 236–239. □ V. și *Scrisoare de la Rahova*, 1977.

ANGHEL Petre, *Lupii la stână*, București, Cartea Românească, 1978, 294 p. Fragment: ≈, LCF, XXI, 1978, 47, 4–5. Roman de atmosferă. Orașelul Văleni, din Oltenia, este urmărit în existența sa timp de un deceniu (1937–1947). La scară redusă, localitatea trăiește toată istoria acelor ani: perioada legionară, războiul, cu ecourile lui, epoca transformărilor sociale și politice. Locul este dominat de figura unui negustor bogat, Oprică Roșca. Fata lui, enigmatică Lulu, este obsesia mai tuturor tinerilor din orașel. Mai cu seamă trei veri, Victor Ionescu, Mihașcu Durac și Ștefan Miu, pornesc, ca trei frați de împărat din

basme, la cucerirea mâinii fetei lui Oprică. Evenimentele modifică însă intențiile lor, despărțindu-i. S-a modificat între timp și optica socială, în ceea ce privește valoarea banului etc.

◆ Eufrosina Ungureanu, ≈, LCF, XXII, 1979, 9, 2; Valeriu Cristea, *Basin și istorie*, RL, XII, 1979, 18, 10; Dan Cristea, LCF, XXII, 1979, 18, 2; Costin Tuchilă, *Metamorfozele tradiției*, O, XXX, 1979, 21, 2; Vasile Chifor, ST, XXX, 1979, 6, 54; Paul Dugneanu, *Un romancier de „cursă lungă”*, RL, XII, 1979, 10, 5; Cristea, *Faptul*, 288–294; Vasile Chifor, *Un ciclu romanesc*, T, X, 1981, 2, 41–42.

ANGHEL Petre, *Prindeți vulpile*, București, Eminescu, 1978, 318 p. Fragment: *Început de drum* (romanul e anunțat cu titlul *Jurământul lui Hipocrat*), O, XXVIII, 1977, 1, 5. Roman social inspirat din viața medicilor din mediul rural. Tânărul Radu Dimitriu, repartizat la un spital din comuna Poiana (pe lângă Craiova), are de luptat cu rutina, incompetența, venalitatea unor medici mai vârstnici. Moartea unei studente aflate în practică în acel loc declanșează o anchetă oboșitoare, în care cei cu care Radu a intrat în conflict vor să-l acuze de crimă. Adevărul iese la iveală după multe eforturi, dar faptul îl deziluzionează pe Dimitriu și-l face să părăsească satul. Acolo, el n-a avut de partea lui decât o ființă lipsită de putere, asistenta Elena Panduru, care va pleca o dată cu el. Disputa dintre vechi și nou este fundamental etic al acțiunii romanului.

◆ Dan Arsenie, *Tentația actualității*, LCF, XXI, 1978, 10, 2; Costin Tuchilă, *Teme*, AFT, XIII, 1978, 4, 9; Vasile Chifor, ≈, T, VII, 1978, 5, 46–47; Costin Tuchilă, *Un roman de actualitate*, R, XV, 1978, 6, 6; Paul Dugneanu, *Vocația romancierului*, O, XXIX, 1978, 30, 6; Dana Dumitriu, RL, XI, 1978, 32, 10; Constantin Pricop, CL, 1978, 8, 14; Paul Dugneanu, *Un romancier de „cursă lungă”*, RL, XII, 1979, 10, 5.

ANGHEL Petre, *Școala pedepselor*, Iași, Junimea, 1978, 224 p. Roman social, inspirat din mediul școlar. Prezintă cazul profesorului Dinu Vintilă, angajat fără voie într-un conflict de muncă dintr-un liceu bucureștean. Directorul, om cu pregătire slabă, își terorizează subalternii. Dinu Vintilă se aliază cu profesorii care nu acceptă această situație. În

paralel, se deapănă povestea lui de iubire cu profesoara Dora Zizi.

◆ Anton Cosma, *un roman mărunț despre viața mărunță*, VTR, IX, 1979, 4, 3; Dan Cristea, LCF, XXII, 1979, 18, 2; Cristea, *Faptul*, 288–294.

ARAMĂ Ion, *Câmpia de foc*, București, E.M., 1978, 320 p. Roman istoric, inspirat din eroicele lupte de la Mărășești, din 1917. Cartea are la bază acte oficiale, confesiuni, amintiri ale combatanților, elemente ce se împletesc cu ficțiunea. Este un omagiu adus eroilor reîntregirii.

AUGUSTOPOULOS-JUCAN Antița, *Al doilea adevăr*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 266 p. (Scorpionul). Roman polițist.

BANCIU Paul Eugen, *Casa Ursei Mari*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 262 p. Fragment: ≈, O, XXVIII, 1977, 52, 5. Roman-parabolă având drept pretext o problematică actuală, specifică mediilor aflate în plin proces de transformare socială și morală. În egală măsură coexistă tradiționalul cu fantasticul, realitatea cu imaginația și dezbaterea etică. „În cartea sa peisajul predestinat parcă tradiției, cu păduri, cu urși, cu oameni singuratici, își iese din monotonia sa colorată și își găsește un alt rost, lemnarii, brigadierii, muncitorii de drumuri, oamenii simpli sunt chemați să construiască nu doar un lac de acumulare, sau un nou edificiu, ci mai ales nodurile vitale ale energiei unei națiuni, ale frumuseții unor noi zile, sunt chemați să ia decizii și să știe ce e puterea și deci să-și construiască propriul lor destin” (D. R. Popescu).

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut pe anul 1978.

◆ Ion Arieșanu, *Vă prezentăm un prozator*: ~, O, XXVIII, 1977, 52, 5; Cornel Ungureanu, O, XXX, 1979, 6, 2; Constantin Cubleşan, *Sub zodia șansei*, TR, XXIII, 1979, 10, 3; L. Ulici, RL, XII, 1979, 11, 11; Rareș Cornea, *Un debut „prelungit”*, T, VIII, 1979, 3, 39–40; Ion Arieșanu, *Teme și caractere*, O, XXX, 1979, 15, 1; Marcel Comiș-Pop, *Între narațiuni baladescă și romanul parabolic*, O, XXX, 1979, 15, 3; George Șerban, *Realitatea fictivă și ficțiunea reală*, O, XXX, 1979, 15, 3; Marian Odangiu, *Conștiința colectivă și formula romanescă*, O, XXX, 1979, 15, 3; Marian

Odangiu, ~, *un prozator cu neobișnuite resurse*, O, XXX, 1979, 27, 2; Nicolae Manolescu, *Două debuturi*, RL, XII, 1979, 27, 9; Vasile Chifor, ST, XXX, 1979, 7, 54; Florența Albu, *Debut*: ~, VR, XXXII, 1979, 7, 55-56; Vasile Chifor, *Romanul unui oraș*, TR, XXIII, 1979, 41, 2-3; Marcel Corniș-Pop, ~ și *arhitectura narațiunii*, O, XXXI, 1980, 28, 3; Mircea Mihăeș, *Răidăcirii calculate*, LCF, XXIII, 1980, 37, 3; Brândușa Armanca, *Romane ale spațiului provincial*, O, XXXV, 1984, 33, 4. □ Tudorel Urian, ~ și *strategia sa narativă*, O, XXXVI, 1985, 51, 2; Alexandru Ruja, *Eroul inemeietor*, LC, XXX, 1987, 11, 3; Doru Murariu, *Fluxul epic*, O, XXXVIII, 1987, 25, 2; Mircea Mihăeș, *Cu* ~, O, XXXIX, 1988, 41, 4.

BARBU Eugen, *Incognito*, III, v. *Incognito*, I, 1975.

BĂLĂNOIU Emilian, *lubește, tu*, București, Cartea Românească, 1978, 256 p. Roman exotic, cu o minimă dezvoltare în linie erotică, plasat într-o țară africană. Autorul povestitor rememorează un număr de zile petrecute în acel loc îndepărtat, timp în care a legat prietenii de circumstanță, a trăit întâmplări pline de un pitoresc specific. Peste acest bagaj de însemnări, cu aparență de jurnal, se suprapune iubirea sa pentru Antonia.

◆ Virgil Ardeleanu, ST, XXX, 1979, 3, 34-35; Rodica Florea, *Un roman exotic*, VR, XXXII, 1979, 6, 58-59; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14-31.

BĂNESCU Florin, *Ierni peste tei*, București, Eminescu, 1978, 264 p. Fragment: *Teiul dintâi*, O, XXVIII, 1977, 50, 3. Roman istoric având ca pretext revolta românilor din Banat împotriva Habsburgilor, din anii 1737-1739. Se utilizează citate din *Cronica Banatului* de Nicolae Stoica de Hațeg, drept motouri ale capitolelor. Istoria e însă doar un punct de pornire, deoarece ~ literaturizează totul, adăugând faptelor legende, basme locale, schițând portrete de bănățeni (cneazul - „chinezul” - Tudor, fiul lui Mihai, haiduci - „Iotri” - ș.a.) mai mult sau mai puțin atestați documentar. Impresia finală este de poem istoric în proză, construit din simboluri.

◆ Sorin Titel, RL, XI, 1978, 14, 10; Paul Dugneanu, *Un roman poetic*, LCF, XXI, 1978,

14, 2; C. Ungureanu, O, XXIX, 1978, 16, 2; Virgil Nistor, ST, XXIX, 6, 59-60; Marian Odangiu, O, XXX, 1979, 4, 8; Ion Buzăși, F, XV, 1979, 2, 2; Ungureanu, *Imediata*, 229-230; Mircea Mihăeș, *Romanele mitologiei subiective*, O, XXXII, 1981, 20, 3; Odangiu, *Romanul*, 37-38. □ V. și *Antotimp al ninsorilor albastre*, 1975.

BĂRAN Tudor, *Casa destinelor*, București, Ion Creangă, 1978, 287 p. Roman pentru copii și tineret. Autorul insinuează că ar publica un manuscris găsit, în care cineva, poate un copil, a realizat filmul vieții unui imobil cu șaisprezece apartamente (tot atâtea capitole).

◆ Pop, *Perimetru*, 27-35; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 306.

BĂRAN Tudor, *Turnul cicloanelor. Roman sentimental*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 280 p. Roman al vieții de șantier. Construcția unei fabrici de ciment din Fieni este descrisă progresiv, de la ridicarea primelor barăci până la decorarea cu înalte ordine a constructorilor. Pe acest fundal se desfășoară existența „sentimentală” a unor oameni simpli, dar ale cărei greutăți sunt depășite cu bărbăție. În prim-plan stă drama familiei primarului localității. Augustin Sorinescu s-a căsătorit cu Aurora, fosta soție a inginerului Mândrican, fiind tată vitreg fiicei lor, Mariana. Traumatizată, copilă de 12 ani, un geniu matematic declarat, se aruncă din „turnul cicloanelor” și moare. Gestul ei, pe plan moral, semnifică jertfa simbolică a construcției. Romanul e înțesat de episoade ușor nefirești, unele vulgare, încheiate cu soluții neașteptate.

◆ Mihai Coman, *Un roman sentimental*, LCF, XXI, 1978, 18, 2; Pompiliu Marcea, RL, XI, 1978, 37, 9; Pop, *Perimetru*, 27-35.

BĂRAN Vasile, *Diamantul viu*, București, Cartea Românească, 1978, 208 p. Roman istoric. Parabola moralizatoare a cărții se referă la nevoia de libertate, de independență. Eroul central este Vlah, un prinț din Țara Românească de acum cinci secole. Prizonier (ostatec) la turci, cu gândul la țara sa, reușește să evadeze. Prins din nou, în loc să fie pedepsit, este pus domn în scaunul tatălui său, care fusese mazilit. Vlah nu acceptă să fie supus al

imperului și se aliază cu Iancu de Hunedoara. Un sistem de analogii începe să prindă forme istorice concrete, și se înțelege că Vlah nu este altul decât Vlad Țepeș.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1978.

◆ Andrei Roman, *Plăcerea descrierii*, LCF, XXI, 1978, 35, 2; Sorin Titel, *Un roman istoric*, RL, XI, 1978, 45, 10; Marian Odangiu, O, XXX, 1979, 4, 8; Odangiu, *Romanul*, 30–32.

BELCIU Maia, *La cules de vipere*, București, Cartea Românească, 1978, 266 p. Fragmente: *Durda*, LCF, IX, 1966, 36, 4–5; *Examen*, VR, XXVIII, 1975, 10, 26–39. Roman de atmosferă, consacrat mediului rural. În satul de munte Varnița, din Banat (lângă Muntele Mic), un stil de viață urban se împletește cu vechile tradiții și mentalități. Sărbătorile sunt cele tradiționale, dar în conținutul lor se însinuează noile obiceiuri. Limbajul e modificat, portul, adaptat. ≈ însuează mai multe întâmplări, specific rurale, chiar și o crimă pasională, realizând o imagine vie a vieții satului din acea perioadă. Limbajul e colorat cu regionalisme pitorești.

◆ Sorin Titel, *Contraste*, RL, XII, 1979, 10, 10; Sultana Craia, *Epicul dispersat*, LCF, XXII, 1979, 16, 2; Cornel Ungureanu, O, XXX, 1979, 19, 2; Cornelia Ștefănescu, *Spectacol și adevăr interior*, VR, XXXII, 1979, 6, 56–57; Cornel Ungureanu, *Un univers senzațional*, RL, XII, 1979, 36, 4; Ungureanu, *Imediata*, 212–217.

BELLU Pavel, *Fericita jale a Cumbriei*, Timișoara, Facla, 1978, 214 p. Cu o pref. a autorului. Roman istoric, cu accente lirice, având în centru figura lui Eftimie Murgu. Din confesii imaginare ale eroului și din comentarii de autor se conturează lumea fierbinților idei din jurul anului 1848. Ca „eminentă cenușie” a mișcării revoluționare, Eftimie Murgu devine un „personaj” al istoriei.

◆ Simion Dima, O, XXX, 1979, 14, 2; Nae Antonescu, ST, XXX, 1979, 7, 55; Crișciu, *Nașterea zilei de azi*, 66.

BERBECARU Valentin, *Războiul lui Vasile Vodă Cannano*, București, Cartea Românească, 1978, 284 p. Vol. mai conține nuvela

Plecarea Sângeacului. Roman istoric. Un tânăr fiu de boier, Manolache Vorneanu, relatează scurta domnie a lui Vasile-Vodă Cannano, domn de origine greacă, prin sec. al XVII-lea, în Țara Românească. Scriere în genul *Princepelui* lui Eugen Barbu, dar într-un registru mai degrabă ironic și mai puțin filozofic, cartea creează o atmosferă de curte dominată de un „farmetrie” care anunță mazierea inerentă. Limbaj încărcat de turcisme și grecisme, utilizate nu pentru „culoarea locală”, ci pentru sonoritatea lor picantă.

◆ Barbu Cioculescu, RL, XII, 1979, 12, 11.

BERCIU Ștefan, *Pseudonimul*, București, Ion Creangă, 1978, 178 p. Roman politic, inspirat de acțiunile din ilegalitate ale tinerilor comuniști. Prin faptul că personajul-povestitor expune faptele adresându-se unui nepot al său, pe scheletul unui dialog didactic, romanul are o adresă precisă, pedagogică.

O BLEDEA Ion, *O dimineață în munți*, fragment din romanul *Pace în Albia*, TR, XXII, 1978, 31, 4.

BOLOȘ Ioan, *Fântâna vulturilor*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 192 p. Fragment: *Damnatul*, TR, XXI, 1977, 9, 5. Cu o postf. (*Aritmetica fericirii*) de D. R. Popescu. Roman simbolic. O serie de întâmplări relate de două personaje, Vlase și Mihai, refac o lume rurală de legendă. Prezentul, reprezentat masiv prin vecinătatea unui mare șantier hidroenergetic, pune în balanță o adevărată mitologie contemporană.

◆ L. Ulici, *Imagina epică*, RL, XI, 1978, 42, 9; Val Condurache, *Prozatori tineri*, CL, 1978, 12, 11; Virgil Podoabă, F, XV, 1979, 2, 2; Radu Săplăcan, *Câteva „impresii”*, TR, XXIII, 1979, 10, 2–3; Alexandru Pintescu, *Proza realității imediate*, TR, XXVIII, 1984, 32, 5.

BOUREANU Radu, *Frumosul principe Cercel*, București, Eminescu, 1978, 486 p. Fragmente: ≈, VR, XXX, 1977, 9, 8–20; *Negură și soare*, RL, X, 1977, 43, 14–15. Roman istoric, conținând biografia romanțată a interesantului domn al Țării Românești, Petru Cercel. Viața sa, care, până la a deveni

tragică, s-a distins prin rafinament și cultură, este prilej de ficțiune romanescă. ~ respectă însă datele istorice și realitatea vremii.

▼ București, Eminescu, 1986.

◆ Dana Dumitriu, *Un roman istoric*, RL, XI, 1978, 20, 10; Const. Ciopraga, „*Frumosul principe*” și *tragicul*, RL, XI, 1978, 24, 8; Ioana Crețulescu, *În tre istorie și parabolă*, LCF, XXI, 1978, 32, 2; Liviu Leonte, *Fascinația personajului*, CNT, 1978, 36, 10; Vasile Chifor, *Istoria și destinul unui personaj*, T, VII, 1978, 10, 39–40; I. Rotaru, *O istorie*, III, 66–68.

BRAD Ion, *Raiul răspopiților*, București, Eminescu, 1978, 414 p. Fragmente: *Liliana*, RL, X, 1977, 40, 14–15; *Teodor întâiul și ultimul*, LCF, XX, 1977, 52, 4–5. Frescă socială. Împreună cu *Descoperirea familiei* (1964) și *Ultimul drum* (1975) realizează un tablou amplu al familiei Borcea (cu caracter autobiografic). Mediul rural e prezent în întreg ciclul, dar influența orașului rămâne ideea ordonatoare. În ≈, Octavian (Veanu) Borcea, mezinul familiei, tânăr inginer agronom, vine la un IAS supranumit „Raiul răspopiților”, unde lucrează mai mulți indivizi cu un trecut frământat, mai cu seamă victime ale anilor '50 (unii „vinovați”, alții nevinovați). ~ judecă problemele vieții și muncii din agricultura „nouă” într-un mod tranșant, incriminând stările de lucruri care împiedică desfășurarea normală a muncii. ≈ este astfel, în egală măsură, un roman politic de strictă actualitate.

■ Fragment: *Le Paradis des défroqués*, tr. de Ion Herdan, REVR, XXXII, 1979, 7, 17–97; 8, 7–93.

● Premiul Festivalului național „Cântarea României”, ed. a II-a, 1979.

◆ Aurel Martin, *Mutațiile vieții rurale*, CNT, 1978, 44, 10; Mircea Zăciu, *În paradisul suspinelor*, RL, XI, 1978, 46, 11; Constantin Cubleșan, ≈, TR, XXII, 1978, 49, 2; Zaharia Sângeorzan, CL, 1978, 12, 10; Valentin Tașcu, *Cel din urmă dintre Borcești*, ST, XXIX, 1978, 12, 19; Cornel Moraru, FC, XXVIII, 1979, 3, 17; Constantin Crișan, *Un „paradis” sui-generis*, REVR, XXXIII, 1979, 1, 172–175; Emil Manu, SPM, 1979, 430, 2; Liviu Leonte, *Romanul unei familii*, CRC, XIV, 1979,

11, 4; M. Ungheanu, LCF, XXII, 1979, 13, 2; Bălan, *Constelații*, 171–175; Zăciu, *Lancea*, 74–78; Romul Munteanu, ~ și *fascinația romanului*, RL, XIV, 1981, 37, 4–5; Martin, *Paranteze*, 132–135; Romul Munteanu, ~ et la *fascination du roman*, CREL, 1982, 106–116; Băileșteanu, *Aorist*, 152–157; Cosma, *Romanul*, I, 177–178. □ V. și *Descoperirea familiei*, 1964.

BRAGA Rodica, *Nisipul memoriei*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 154 p. Roman de dragoste. O terță persoană, simbolizând poate chiar amintirile eroinei, se adresează acesteia, reînviind povestea ei de iubire cu Alec, de care tocmai s-a despărțit. Memoria afectivă sondează adânc apariția primilor fiori de dragoste. Lirism implicit.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Sibiu pe anul 1978.

◆ Al. Piru, *Epicul și liricul*, LCF, XXI, 1978, 16, 2; Titu Popescu, *Fluență și introspecție*, T, VII, 1978, 4, 39–40; Nae Antonescu, ST, XXIX, 1978, 10, 52; Mircea Vaida, TR, XXIII, 1979, 15, 3; Gheorghe Perian, *Trei femei*, VTR, XI, 1981, 5, 12; Piru, *Debuturi*, 92–94; Cosma, *Romanul*, I, 298–299.

BRAȘOVEANU Cosma, *Fuga*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 246 p. (Scorpionul). Roman polițist, cu personaje din lumea deținuților.

○ **BRATOLOVEANU Liviu**, *Servieta*, fragment din romanul *Ugly*, RL, XI, 1978, 28, 14.

BREZIANU Andrei, *Ieșirea la țarmuri*, București, Cartea Românească, 1978, 174 p. Fragment: *Ieșirea la țarm* (romanul e anunțat cu titlul *Casa*), VR, XXX, 1977, 8, 9–18. Roman-parabolă, având ca temă ideea de independență și libertate. Evenimentele din anii 1877–1878 reprezentate, pentru autor și pentru personajele cărții sale, un prim moment de contact cu istoria. Sultana Craia numește tehnica notației lui ~ drept „istorie afectivă”, modalitate prin care „viziunea proiectează istoria într-o zonă fabuloasă, disputată deopotrivă de memorie și ficțiune”.

◆ Sultana Craia, *O istorie hieroglică*, LCF, XXII, 1979, 37, 2; Mircea Mihăieș, O, XXX, 1979, 50, 2; Anton Cosma, ~, SLAST, V, 1985, 26, 4.

BUZINSCHI Corneliu, *Contemporanii*, București, Eminescu, 1978, 342 p. Roman de amplă analiză socială. Autorul pune mulțimea personajelor sale, tipică pentru mai multe categorii de cetățeni dintr-un oraș mijlociu, într-o situație limită. În ajun de An Nou urbea e amenințată de ruperea unui baraj de acumulare. Romanul realizează cronică a mai puțin de 24 de ore (31 decembrie, ora 5 – 1 ianuarie, ora 0). În primele ore ale intervalului ne sunt prezentate mai multe persoane, cu preocupările lor cotidiene, în febra pregătirilor de Revelion. Situația de excepție creează un cadru propice caracterizării rapide a acestora, în funcție de capacitatea de efort și sacrificiu. ≈ este un elogiu adus colectivității, solidarității ei în fața primejdiei.

◆ Andrei Roman, *Dincolo de premise*, LCF, XXI, 1978, 21, 2; Mihai Coman, RL, XI, 1978, 41, 9.

○ **BUZURA Augustin**, *Lupii*, fragment din romanul *Înainte de strigăt*, ARG, XIII, 1978, 4, 9.

CARANFIL Mihai, *Dilema*, București, Eminescu, 1978, 224 p. Roman de dragoste. Pe fondul unei tragedii, se cimentează iubirea târzie a scafandruului Sandu Chiracu pentru Natalia, o femeie frumoasă, până atunci fără noroc în dragoste. Fetita scafandruului, Cristina, se scufundă cu un remorcher în Dunăre. În încercarea de a o găsi sub apă, stă alături de el Natalia. Se uesc astfel două destine nefericite. Fundalul dramei este șantierul marelui baraj de la Porțile de Fier, care constituie și un simbol al renașterii posibile.

◆ Tatiana Rădulescu, CNT, 1979, 6, 10.

○ **CĂLINESCU G., Cezar PETRESCU**, *O întâmplare ciudată*, fragment de roman, MS, IX, 1978, 3, 171–174.

◆ Ion Oprișan, *Un experiment românesc*, MS, IX, 1978, 3, 168–171; Constantin Jalbă, *Surprizele fanteziei*, MS, IX, 1978, 3, 168–169. □ V. și *Cartea nunții*, 1933; *Întunecare*, 1927.

CĂPEȚ Ion, *Brățara de aur*, București, E.M., 1978, 184 p. Roman inspirat din viața militară. Autorul are în vedere întâmplări din

existența unui grup de maiștri militari dintr-o unitate tehnică.

○ **CĂRMĂZAN Ioan**, *Casa părăsită*, fragment din romanul *Întârziații*, AFT, XIII, 1978, 3, 6–7.

○ **CERANU Nina**, *Fragment de roman în lucru*, O, XXIX, 1978, 7, 4; *Reîntoarcerea*, O, XXX, 1979, 36, 4–5, cu o pref. de Ion Arieșanu, fragmente din romanul *Săptămâna luminată*.

◆ Mircea Serbănescu, *Rânduri la o tânăra prozatoare*, O, XXIX, 1978, 7, 4.

CIOBANU Mircea, *Istorie*, II, v. *Istorie*, I, 1977.

COJA Ion, *Carnaval la Constanța*, București, Cartea Românească, 1978, 312 p. Roman fantezist, dublat de un „roman în roman”. Vasile Neacșu, merceolog („un Grobei constănțean” – Artur Silvestri) vrea să scrie un roman cu titlul *Serbările mării*, în care autorul își ucide soția, dezumflându-i o saltea pneumatică, pe mare. Obsesia subiectului trece în realitate, acțiunea pătrând a duce către o astfel de faptă. „Crima perfectă” pe care a teoretizat-o Vasile e dezvăluită însă tot de el unui milițian. Acesta nu-i citește însă declarația, și Neacșu este eliberat în timpul „carnavalului”, ceea ce lasă să se înțeleagă că era vorba de o crimă imaginară. După Artur Silvestri ≈ este „mai degrabă un roman paradoxal, cu substratul în gratuitatea filologică, un joc lingvistic pe tema romanului în roman”.

◆ L. Ulici, RL, XII, 1979, 10, 11; Nicolae Manolescu, *Deriziunea romanescului*, RL, XII, 1979, 15, 9; Gheorghe Perian, *Un roman parodic*, VTR, IX, 1979, 4, 2; Virgil Ardeleanu, ST, XXX, 1979, 6, 34; Florin Pietreanu, *Carnavalul obsesiilor de dincolo de mască*, TMS, XIV, 1979, 2, 6–7; Artur Silvestri, „*Camaval*” fără *carnavalesc*, LCF, XXII, 1979, 31, 2; Iulian Popescu, *Literatura speculativă sau convenția modernității*, CL, 1980, 9, 7.

COJOCARU Vasile, *Coridă cu melci*, București, E.M., 1978, 174 p. (Sfinx, 40). Roman de spionaj.

COLIN Vladimir, *Babel*, București, Albatros, 1978, 152 p. Roman științifico-fantastic.

■ *Babel*, tr. în lb. rusă de Mariana Moldovan, București, Albatros, 1989; în lb. franceză, Paris, Opta, 1982.

◆ Sorin Titel, *Un roman de anticipație*, RL, XI, 1978, 24, 10; Adriana Rogoz, *Un senior al fantastului*, RL, XIV, 1981, 21, 11; ***, *Prezențe românești. Franța*, RL, XVI, 1983, 4, 22.

CONSTANTINESCU Mircea, *Amurgul levantinelor*, I. *Cronica unor familii, 1877-1917*, București, Cartea Românească, 1978, 464 p.; II. *Cronica unor familii, 1918-1948*, București, Cartea Românească, 1980, 458 p. Fragment: ≈, CNT, 1979, 50, 10. Frescă a societății burghize românești de la 1877 până la 1948. Într-o alcătuire mozaicală, sunt prezentate destinele unor familii de diverse origini și cu diverse îndeletniciri (bancheri, negustori, politicieni, actori, militari etc.), urmărite mai întâi în spațiul vechii României, apoi și în Transilvania. În cea mai mare parte, familiile respective (Mincu, Bilciurescu, Alimășteanu, Gheorghiane, Steriade, Dobroescu ș.a.) sunt din Târgoviște și București. Existența lor obișnuită se derulează pe fundalul puternic iluminat al evenimentelor politice și istorice ale vremii: Războiul de Independență, războaiele din 1888 și 1907, primul război mondial, mișcările muncitorești din 1918 și 1933, Dictatul de la Viena, cel de-al doilea război mondial, instaurarea „democrației populare”. Spiritul levantin este specific lumii urmărite pe tot acest parcurs istoric și politic, o constantă ce poate fi definită prin capacitatea de supraviețuire în fața tăvălugului istoriei prin anecdotic, mică înțelegere, eschivă etc., prin sentimentul zădărniceii. ~ lasă să se înțeleagă că, deși istoria l-a trecut în conul de umbră al amurgului, levantinismul ia forme noi, se dovedește apt de supraviețuire. În text sunt utilizate documente istorice, extrase de presă etc.

◆ Emil Manu, SPM, 1978, 383, 2; George Mă-tăsaru, *Cronica unei familii*, LCF, XXI, 1978, 14, 2; Mircea Scarlat, RL, XI, 1978, 30, 9; Constantin Crișan, *Fețele romanului istoric*, LCF, XXI, 1978, 32, 2; Sorin Titel, *Un roman frescă*, RL, XIV, 1981, 32, 11; Grigore Smeu, *Ritmurile istoriei*, RL, XIV, 1981, 49, 4; Dan Mutașcu, *O saga levantină*, SPM, 1981, 576, 8; Bugariu, *Analogon*,

164-166; Mihai Oprețescu, CNT, 1982, 22, 11; Odangiu, *Romanul*, 38-40; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 676-678; Laurențiu Ulici, *Risipa de vorbe*, RL, XXI, 1988, 23, 9.

CUBLEȘAN Constantin, *Paradoxala întoarcere*, București, Albatros, 1978, 196 p. (Fantastic Club). Fragmente: *O pasăre din noaptea*, TR, XIX, 1975, 49, 5; *Fecioara de fum*, ST, XXVII, 1976, 9, 14-17; 32; *Escadrila*, TR, XX, 1976, 38, 5. Continuă larba cerului (1974), acțiunea angrenând cam aceleași personaje și preocupări. Roman de anticipație, științifico-fantastic, plasat în era zborurilor intergalactice. ~ utilizează, în cadrul SF, mijloace ale prozei de analiză morală și psihologică.

◆ Artur Silvestri, *Ideea morală și proza de anticipație*, LCF, XXI, 1978, 47, 2; Ilieș Cămpăneanu, CNT, 1979, 1, 10; Vasile Chifor, *Paradoxul unei aventuri*, T, VIII, 1979, 1, 32; Voicu Bugariu, RL, XII, 1979, 8, 9; Mihai Dragolea, EX, XI, 1979, 6-7, 4; Aramă, *Colecționarul*, 325; Cornel Robu, ~, EX, XVI, 5-6, 6; Anton Cosma, *Patru decenii de literatură SF românească*, VTR, XIV, 1984, 7, 16.

O DENCIU Ioan, *Amintiri din diferite timpuri*, fragment din romanul *Luminile zeiței Bendis*, RL, XI, 1978, 24, 15.

DONOSE Vicențiu, *Insula cu amintiri de acasă*, Iași, Junimea, 1978, 168 p. Mic roman SF. Aventura din spațiul cosmic este împletită cu fragmente de amintiri din copilăria naratorului.

◆ Radu Măreș, *Frontierele aventurii*, TR, XXII, 1978, 28, 3; Al. Arbore, CRC, XIV, 1979, 21, 4.

DRĂGAN Daniel, *Doi ori doi*, București, Cartea Românească, 1978, 230 p. Roman al uzinei. Descrie viața angajaților unei mari întreprinderi de automobile din Brașov. Un scriitor bucureștean, Viorel Bunescu, se documentează timp de un an în scopul scrierii unui mare reportaj despre această uzină. Pe lângă întâmplările și problemele fabricii, în conceperea portretelor de „oameni ai muncii” (directorul general Vasile Bică, maistrul Schneider, inventatorul Valtag, ziaristul Radu Bogdan, șoferul de probă Nae Radu „Kent”

ș.a.) este urmărită și viața personală a eroilor. Viorel o salvează de la moarte, în timpul inundațiilor din 1975, în Sighișoara, pe Karin, cu care în final se va căsători. Secvențele de viață studiate de ~ sunt autentice, tratează sobru, cu o vagă ironie stările de lucruri criticabile.

◆ Manuela Tănăsescu, CNT, 1979, 6, 10; L. Ulici, RL, XII, 1979, 12, 9; Al. Piru, *Spre roman*, LCF, XXII, 1979, 17, 2; V. Copilu Cheatră, O, XXX, 1979, 19, 3; Anatol Ghermanschi, CL, 1979, 8, 14; M. N. Rusu, *Un reviriment epic*, AFT, XIV, 1979, 10, 2; Cornel Moraru, *Un roman din viața uzinei*, TMS, XIV, 1979, 4, 6-7; Piru, *Debuturi*, 115-117; Adrian Dinu Rachieru, *De la realismul proxim, la realismul fantastic*, O, XXXVI, 1985, 48, 2; Cosma, *Romanul*, I, 198; Tuchilă, *Privirea*, 245-251; Laurențiu Ulici, *Drumul spre imaginar*, RL, XXII, 1989, 19, 11.

GAVRIL Matei, *Noaptea definitivă*, București, Albatros, 1978, 206 p. Romanul unui destin nefericit. Maria Popescu, o tânără obișnuită, dintr-o familie obișnuită, locuind într-un oraș provincial obișnuit (Drăgășani), este urmărită de o continuă neșansă. I se destramă primă iubire, ratează o căsnicie, îi moare într-un accident unicul copil. Sinuciderea este prezentată de ~ ca un final firesc. Autorul inserează în roman un jurnal al eroinei (trimis unui redactor), din care nu transpare decât uimirea ei în fața nefericirii neîntrerupte, de asemenea, un grupaj de versuri ale aceleiași, de o dureroasă banalitate (fapt semnificativ pentru caracterul ei „obișnuit”).

◆ Dan Dumitriu, *Confesiune ca revanșă*, RL, XII, 1979, 2, 10; Valentin Tașcu, F, XV, 1979, 2, 3; Radu Mareș, *Experiența „documentului”*, TR, XXIII, 1979, 9, 2; Dan Cristea, LCF, XXII, 1979, 9, 2; Mircea Popa, *Cazuistica anormalității*, TR, XXIII, 1979, 18, 3; Constantin Crișan, *Structuri non-fictive în romanul psihologic*, T, VIII, 1979, 9, 35-36; Alboiu, *Un poet*, 57-59; Cristea, *Faptul*, 283-287; Cosma, *Romanul*, I, 247.

GHILIA Alecu Ivan, *Dragostea câinelui de pază*, București, Cartea Românească, 1978, 462 p. Roman social, având ca fundal evenimentele din preajma și din momentul actului

de la 23 August 1944. Un cuplu din înalta societate, format din Oscar, fiu de general apropiat lui Ion Antonescu, și Ana Malunga, descendentă a unei familii cu tradiție din Botoșani, parcurge degingolada morală, punctată erotic, a timpului în care trăiesc. Rememorarea arborelui genealogic al familiei Malunga provoacă un adevărat „roman în roman”, având ca temă Răscoala din 1907. Fondul documentar bogat înregistrează atât acest moment, cât și, mai ales, actul destituirii și arestării guvernului antonescian. Romanul are o construcție îndrăzneată, dovedindu-se o expresie viguroasă a acestei teme complexe.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1978.

◆ Andrei Roman, *O experiență ambițioasă*, RL, XII, 1979, 4, 10; Laurențiu Ulici, *Cercuri concentrice*, CNT, 1979, 4, 10; Dan C. Mihăilescu, *Filtrele istoriei*, LCF, XXII, 1979, 17, 2; □ V. și Cuscii, 1959.

GIUGARU Mihai, *O vacanță atât de lungă...*, București, Eminescu, 1978, 314 p. Romanul unei existențe banale. Om singur și nemulțumit de sine, personajul narator își reproșează cuminența, conformismul. De aceea hotărăște să-și părăsească postul de desenator tehnic de la un institut de proiectări din București și să înceapă o viață de boemă artistică. În existența sa se instalează dezordinea, intervin mai multe femei. De asemenea, își schimbă domiciliul și locurile de muncă, brambureală care sfârșește cu un accident de automobil. Momentul însemnă și trezirea la realitate. După Nicolae Manolescu romanul reprezintă „relatarea unei evaziuni eșuate”, iar „tăria prozei lui stă în priza la banalitatea existenței cotidiene”.

◆ Nicolae Manolescu, RL, XI, 1978, 21, 10; Mircea Iorgulescu, *Romanul problematic*, CNT, 1978, 38, 10; Ion Oltean, ST, XXIX, 1978, 10, 52; Carmen Vericeanu, CRC, XIII, 1978, 45, 4; Artur Silvestri, O „vacanță” în proză, LCF, XXII, 1979, 5, 2; Iorgulescu, *Firescul*, 213-216; Moraru, *Semnele*, 234-238; Cosma, *Romanul*, I, 243.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Prețul nemărturisit al zilelor*, București, E.M., 1978, 254 p. Roman social. ~ expune un caz de

neînțelegere familială. Inginera Irina Rotaru ajunge să intenteze proces de divorț sotului ei, maiorul cercetător științific Mihai, datorită neînțelegerilor dintre ei, interpretate exagerat. Interviu amintirile anilor fericiți petrecuți într-o localitate de graniță din Banat, apoi imaginea copilului. În fine, accidentarea femeii în timpul cutremurului din 1977 creează o nouă punte între cei doi. Final moralizator.

GOGA O., M. STAN, *Ceasul de la miezul nopții*, București, Eminescu, 1978, 304 p. (Clepsidra). Roman de spionaj, având drept punct de plecare evenimente din timpul războiului (1944). Acțiunea se petrece însă după încheierea păcii.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XII, 1979, 8, 9.

○ **GUGA Romulus**, *Oul*, fragment din romanul *Oul din cămară*, RL, XI, 1978, 51, 14–15.

GUSTAV Valentin, *Vraciul alb. Încă o peripecie a unchiului Ted*, București, Ion Creangă, 1978, 178 p. Roman de aventuri pentru copii, plasat în lumea africană (Kenia).

HETCO Mihai, *Moartea lui Narcis*, București, Eminescu, 1978, 278 p. Roman de autoanaliză, urmărind un proces de formație interioară. Un tânăr (narratorul) trăiește din adolescență un puternic complex al lui Narcis, de al cărui nefiresc își dă singur seama. „Poza” pe care și-o confecționează îl incomodează de la o vreme și încearcă, în consecință, s-o înlăture. Privirea critică asupra propriei biografii constituie un prilej de remorare a întâmplărilor din liceu, într-un București istoric și pitoresc, de reconsiderare a unor prietenii și iubiri adolescentine.

◆ Laurențiu Ulici, *Romancierii*, RL, XII, 1979, 6, 11; George Șerban, O, XXX, 1979, 14, 3.

IANCU Ioan, Martin SCHNELLBACH, *Noroi și stele*, Timișoara, Facla, 1978, 432 p. Roman social. Dezbate probleme ale comunității etnice germane în timpul celui de-al doilea război mondial. Acțiunea are la bază documente, mărturii de arhivă.

○ **IGNEA Dumitru**, *Prietenii căpitanului Bogdan*, fragment din romanul *Drum prin ceață*, CL, 1978, 8, 8–9.

ILIESCU Adriana, *Orașul*, București, Cartea Românească, 1978, 248 p. Roman de atmosferă. Cu o ironie lucidă, ~ reia tema „locului în care nu s-a întâmplat nimic”, reconstituind atmosfera unui oraș provincial în anii '20. Se consemnează o serie de întâmplări fie sentimentale, fie de natură socială, realizând în final un album de fotografii „mișcate”. Personajele sunt un director de bancă, „stăpânul” orașului, Marienescu-Crângași, Anca-Raluca, fiica lui, Dochia Dumitrescu, fosta lui soție și mama Raluică, o actriță ratată, ambițiosul doctor Mitran ș.a. După Sorin Titel ≈ e „un roman despre strania existență a unor ființe incapabile să-și găsească rostul și menirea pe pământ”.

◆ Sorin Titel, *Tristețe și luciditate*, RL, XII, 1979, 5, 10; Daniel Dimitriu, CL, 1979, 2, 4.

IONIȚĂ Marin, *Soldatul ca soldații*, București, E.M., 1978, 230 p. Roman consacrat vieții militare. Cu optimism și vigoare tinerească, soldatul Vișan Mihail Răzvan întâmpină greutățile serviciului militar. Episodul dificil al inundațiilor din 1975 verifică marea capacitate de efort și sacrificiu a ostașilor. Vișan, de pildă, este grav rănit. Culoarea acțiunii e dată și de mici „rătăcirii” erotice.

◆ S. I. Nicolaescu, ARG, XIII, 1978, 2, 11.

IONIȚĂ Marin, *Un șlep în derivă*, București, Albatros, 1978, 166 p. (Cutezătorii). Fragment: *Apelul*, ARG, XII, 1977, 1, 8–9. Roman de critică socială. ~ dezvăluie drama unor țărani arestați în urma răscoalelor din 1907, apoi purtați pe un șlep pe Dunăre. În paralel, se dezbate probleme politice și istorice legate de evenimentele epocii. La baza povestirii stau întâmplări din familia lui ~.

◆ Valentin F. Mihăescu, *Secvențe din 1907*, LCF, XXI, 1978, 14, 2.

IULIAN Rodica, *Cronica nisipurilor*, București, Cartea Românească, 1978, 354 p. Roman de factură istorică, dar cu pronunțate trimiteri către actualitate. Egiptul antic și personajele lui aproape legendare, dar atestate istoric, reprezintă un prilej de discuție despre sentimente și problematici intelectuale din zilele noastre.

◆ Nicolae Manolescu, *Proza unei poete*, RL, XI, 1978, 43, 9; Iosif Mirescu, O, XXIX, 1978, 46, 2; Dana Dumitriu, ≈, RL, XII, 1979, 11, 4; Alex. Ștefănescu, *Reconstituire istorică și parabolă*, VR, XXXII, 1979, 4, 46–48; Ion Maxim, *Les perspectives du roman historique*, CREL, 1979, 4, 71–77.

IUTEȘ Gica, *Dabada și Nubanu. Mic roman cu cei mai mici*, București, Ion Creangă, 1978, 78 p. Mic roman adresat preșcolarilor.

◆ Căndroveanu, *Literatura*, 149.

IUTEȘ Gica, *Măr roșu ca focul*, București, Ion Creangă, 1978, 308 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru copii, relatând întâmplări de vacanță.

LĂNCRĂNȚAN Ion, *Suferința urmașilor*, București, Eminescu, 1978, 630 p. Fragmente: *Satul de lut*, TR, XIX, 1975, 16, 4; *Întemeietorii*, RL, IX, 1976, 12, 14–15; *Suferințele urmașilor*, T, V, 1976, 4, 16–22; *Aventura dintâi*, TR, XX, 1976, 26, 4; *Moștenirea*, ST, XXVII, 1976, 7, 34–37; 54; ≈, O, XXVII, 1976, 32, 5; *Modificări*, RL, IX, 1976, 40, 14–15; *Lița*, VR, XXIX, 1977, 10, 9–25; *Plug și om...*, TR, XXI, 1977, 1, 5; *Pluguri pe cer*, RL, X, 1977, 9, 14–15; *Tăierea cocoșului*, RL, X, 1977, 25, 14–15. Roman rural. Cuprinde biografia unui țăran dârz (din satul ardelean Dârja – efonie intenționată), Simion (Monu) Moldovan, cu un destin reprezentativ pentru colectivitatea rurală de după cel de-al doilea război mondial. Monu, replică ardelenescă a lui Moromete, deși dotat cu multă încăpățănare și duritate, se dovedește incapabil să scape din încercături prin limbaj (precum Moromete). După ce face întreg războiul, înfruntând moartea cu bărbăție, revine în sat cu gânduri bune față de noua orânduire comunistă. Dârzenia lui, însă, modul ferm în care urmărește respectarea dreptății îl duc spre un conflict cu alți consăteni (Ionel, Salvina), care încearcă să profite de pe urma puterii dobândite în noile condiții sociale. În 1949 e exclus din PCR, în urma unor intrigi, e persecutat, fiind considerat chiabur. Protestele le face publice și organizează chiar o revoltă colectivă. Între timp viața îi e zdruncinată de moartea unui copil,

înecat în Mureș. Arestat, fuge de sub pază și revine în sat ca să-și omoare calul (numit de el El-Zorab – ca un simbol al independenței), dar o ucide din greșală pe Lița, soția ce i-a fost credincioasă o viață întreagă și i-a înțeles în demnitatea lui excesivă. Judecat din nou, e ucis în timpul procesului de vechiul său rival, Ionel. Mircea Iorgulescu conchide că ≈ este un „uriaș dosar”, o frescă amplă a satului contemporan, dominată de un erou cu individualitate puternică.

▼ București, Eminescu, 1985.

◆ George Arion, FC, XXVII, 1978, 35, 15; E. M., SPM, 1978, 410, 2; Ion Maxim, O, XXIX, 1978, 40, 2; Laurențiu Ulici, *Interogații asupra istoriei*, CNT, 1978, 40, 10; Mircea Iorgulescu, ≈, RL, XI, 1978, 41, 9; M. Ungheanu, *Luciditatea construcției*, LCF, XXI, 1978, 41, 3; Al. Oprea, *Originalitatea unui ciclu românesc*, LCF, XXI, 1978, 41, 3; Valentin F. Mihăescu, *Vocația tragicului*, LCF, XXI, 1978, 41, 3; Ioana Dinulescu, *Un caz aparte*, R, XV, 1978, 10, 2; Ion Lungu, *Două cărți de* –, ST, XXIX, 1978, 10, 24; Zaharia Sângerzan, *Satul și țăranii lui* –, CRC, XIII, 1978, 44, 7; Marin Sorescu, R, XV, 1978, 11, 3; 5; S. I. Nicolaescu, *Anul literar 1978. Proza*, ARG, XIII, 1978, 4, 11; Mircea Popa, ~ și *dimensiunea mitică a romanului modern*, TR, XXIII, 1979, 1, 2; Al. Dobrescu, CL, 1979, 1, 4; Adrian Păunescu, *Pledoarie pentru valoare și adevăr*, FC, XXVIII, 1979, 7, 14; Ioan Alexandru, FC, XXVIII, 1979, 7, 14; Vasile Chifor, *Condiția tragică a personajului*, T, VIII, 1979, 2, 37–38; Marian Popa, ~, *moralistul grav și profund*, SPM, 1979, 433, 3; Dan Zamfirescu, *Lăncrănjan „scriitor naiv”*?, SPM, 1979, 435, 9; Dan Culcer, *Un roman „poporanist”*, VTR, IX, 1979, 4, 3; Valentin F. Mihăescu, *Dimensiunea umană*, LCF, XXII, 1979, 46, 8; Mihai Vânturache, *Destinul unui personaj*, F, XV, 1979, 12, 9; Const. Trandafir, *Timp istoric și modalitate narativă în roman*, VR, XXXII, 1979, 12, 6–12; Iorgulescu, *Firescul*, 171–179; Nicolae Spinei, ≈, ARG, XV, 1980, 1, 10; Bugariu, *Analogon*, 162–164; Culcer, *Serii*, 154–161; Deleanu, *Glusul*, 85–101; 101; 117; 154; Moraru, *Semnele*, 220–226; C. Stănescu, *Realitate și baladesc*, RL, XV, 1982, 21, 4–5; Mihai Ungheanu, ~, *The lucidity of Construction*, CREL, 1982, 4, 140–143; Livescu, *Scene*, 204–209; Pituț, *Locuri*, 133–136; Ungheanu, *Interviuri*, 50–65; Mihăescu, *Timp*, 118–119; Ulici, *Confort*, 117–121; Odangiu, *Romanul*, 119–120; Z. S., CRC, XX, 1985, 38, 5;

Adrian Dafir, LCF, XXVIII, 1985, 42, 5; George Pruteanu, *Îndârjiri și închistări*, CL, 1985, 11, 11; Craia, *Orizontul*, 237-240; Sorescu, *Ușor*, 39-48; Constantin Coroiu, *Un roman mărturie*, CRC, XXII, 1987, 17, 4; I. Rotaru, *O istorie*, III, 779-780; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 323-329; Cosma, *Romanul*, 129-132; Ion Lungu, *Un prozator al satului ardelean*, RL, XXII, 1989, 17, 5; Constantin Coroiu, *Cărțile epocii noastre*, CL, 1989, 11, 9. □ V. și *Cordovanii*, 1963.

LOTREANU Ion, *Elvira și locotenentul*, București, Albatros, 1978, 238 p. Fragmente: *Spațiu protejat* (romanul e anunțat cu titlul *Dirijorul și orchestra fantomă*), RL, X, 1977, 38, 14-15; *Arhiva cu amintiri*, O, XXIX, 1978, 1, 4-5. Roman consacrat vieții tinerilor ofițeri activi. Laurențiu Dima, Ion Albeanu, Avram, Tică Ardeleanu, Marian Lupu fac parte dintr-o promoție de tineri absolvenți repartizați într-o garnizoană din T. (se recunoaște Timișoara). Din însemnările lor, din comentarii și scurte secvențe epice se realizează o imagine a existenței lor în spațiul unității militare și în afara lui. Dima, personaj oarecum central, trăiește cu idealul uman al Elvirei. Modelul ei este opus altor fete, care trec prin viața sa, ca personaje din partea de divertisment a romanului.

◆ H. Zalis, RL, XI, 1978, 41, 10; Emil Manu, SPM, 1979, 431, 2; Florea Firan, *Profiluri și structuri literare*, 431-436.

MANOLIU Emanoil, *Bulgăre de foc*, București, Ion Creangă, 1978, 316 p. Roman SF, având ca temă explorarea timpului. Acțiunea se desfășoară atât în trecut, cât și în viitorul zborurilor interplanetare.

MANTA Tudor, *Ana, stăpâna măgarului*, București, Cartea Românească, 1978, 310 p. Roman social. ~ descrie o colectivitate din Balta Brăilei (devenită Insula Mare), compusă din oameni aspri, obișnuiți cu greutățile, fie morale, fie fizice. Ana, personajul central, este supusă judecății satului, fiind acuzată că și-a pus frații să-i omoare soțul. În realitate, ea s-a plâns de viața rea pe care o ducea cu Petru Lumânare, iar frații ei l-au bătut ca să-i dea o lecție. Până justiția face lumină în acest caz, satul o tratează pe Ana ca pe o „blestemată”,

dar, o dată cu restabilirea adevărului, revine asupra atitudinii. Text colorat, cu multe întâmplări incitante și portrete bine conturate.

◆ George Tăra, *Realism și supralicitare*, AFT, XIII, 1978, 12, 9; Adriana Kiseleff, *Noi afirmări*, SPM, 1980, 514, 3.

MARANDIUC Cornel, *Casa aurului*, Timișoara, Facla, 1978, 276 p. Roman polițist.

MARIAN Mircea, *Poveste de dragoste cu Andra Cantuniari*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 230 p. Roman de dragoste conceput pe schema celebrului roman *Love Story*, de Erich Segal. Doi tineri, Radu Manea, fotbalist și viitor inginer, și Andra Cantuniari, viitor medic, se leagă printr-un puternic sentiment de iubire. Împotriva voinței tatălui fetei, profesor universitar, cei doi se căsătoresc și duc un timp o viață fericită, umbrită doar de agresiuni erotice exterioare și de conflictul cu bătrânul profesor universitar. Exact după modelul anunțat, Andra se îmbolnăvește grav și moare. Stilul, cam boulevardier, nu salvează, ci, dimpotrivă, accentuează caracterul comercial al cărții.

◆ Aug. Cozmuța, *Între prezență și absență*, F, XXI, 1985, 3 („Maramureș”, supliment, p. 2).

MATALĂ Dumitru, *Rostogolirea*, București, Albatros, 1978, 224 p. Fragment: *Muntele de ficcare zi*, LCF, XVII, 1974, 19, 4-5; *Mai devreme sau mai târziu*, LCF, XVIII, 1975, 7, 4; *Întoarcerea din concediu*, LCF, XX, 1977, 45, 4. Roman politic, inspirat de mediul industrial. Sunt consemnate aspecte ale vieții de organizație P.C.R., mai cu seamă conflictul dintre o anume concepție rigidă de conducere și realitatea diversă, complexă. Un roman „cu teză”, după cum o dovedește rezolvarea „problemei” secretarului O. Antohi, pus în discuția conducerii întreprinderii, pe nedrept. Rezultatul anchetei va fi în măsură să dea soluții la problemele generale ale colectivului.

◆ Valentin Tașcu, *Dinamica personajului*, TR, XXII, 1978, 52, 2; Vasile Chifor, *Aventura personajului*, T, VIII, 1979, 1, 32; Costin Tuchilă, R, XVI, 1979, 2, 2; Sultana Craia, *Tensiunea banalului*, LCF, XXII, 1979, 13, 2; Virgil Podoabă, F,

XV, 1979, 4, 3; Sultana Craia, *Construcție și analiză*, LCF, XXII, 1979, 31, 1; 7; Victor Atanasiu, *Epicul analitic*, LCF, XXIII, 1980, 26, 1; 6; Vasile Chifor, *Vocația analizei*, T, X, 1985, 5, 45–46; Cosma, *Romanul*, I, 194–195; Cornel Munteanu, *Cu* –, TR, XXXIII, 1989, 11, 3; 8.

MIHĂILESCU Virgiliu Vasile, *Frământări*, Craiova, Scrisul Românesc, 1978, 248 p. Roman social. Conține povestea unei vieți ratate. Inginerul Adrian Goleșteanu își părăsește familia în timpul războiului, atras de mirajul banilor și de viața înaltei societăți burgheze. După aproape zece ani își revede fiul, pe Iulian Goleșteanu, fără să-l recunoască. Un accident face ca, în spital, să aibă loc dubla confesiune a celor doi. Revederea înseamnă și posibila recuperare a bătrânului răătăcit. Cadrul aparține unei uzine de prin anii '50, în capitală.

◆ Ion Olteanu, R, XVI, 1979, 10, 7.

MOCANU Ilie, *Sfârșitul rețelei „Iason”*, Cluj-Napoca, Dacia, 238 p. (Scorpionul). Roman de spionaj.

MODORCEA Grid, *Derută în paradis*, București, Albatros, 1978, 256 p. Roman de atmosferă. ~ descrie, prin intermediul unor amintiri din copilărie și din adolescență, mahalaua gălățeană Bădălanul, cu oamenii și întâmplările ei cotidiene. ≈ înregistrează și momentul demolării cartierului, ca și reacția populației. Detaliul pitoresc, fie el de mediu, fie de limbaj, este consemnat cu atenție. Se conturează câteva figuri specifice, ca „portrete în mișcare” (L. Ulici).

● Premiul la concursul pentru debut al Editurii Albatros pe anul 1977.

◆ Laurențiu Ulici, RL, XI, 1978, 28, 11; Nicolae Ciobanu, *Pitoresc și nostalgic în roman*, LCF, XXI, 1978, 35, 2; Lucian Vasiliu, CL, 1978, 12, 13; Ciobanu, *Însemne*, 270–273.

MUGUR Florin, *Ultima vară a lui Antim*, București, Cartea Românească, 1978, 262 p. Roman-confesiune. E compus din 15 scrisori pe care Alexandru Antim le trimite lui Adrian Sterescu, „scrisori aferate, anxioase, pline de bucurie și, totodată, de teama comunicării”.

Antim își prezintă și își interpretează propriul destin, unul de „învinș” – dar fără a face vreun reproș sorții. Declinul său social, similar cu al familiei „de văz” al cărei reprezentant este, apare completat de ratarea în iubire (pentru Vera Sterescu). Confesiunea, patetică la nivelul ideilor, implică o eliberare a personajului, o recuperare prin literatură. Lirism bine dozat.

◆ Nicolae Manolescu, *Romanul unui poet*, RL, XII, 1979, 3, 9; Dan Cristea, LCF, XXII, 1979, 7, 2; Mihai Dragolea, ≈, EX, XI, 1979, 1–2, 4; George Arion, FC, XXVIII, 1979, 10, 17; Valentin Tașcu, ≈, ST, XXX, 1979, 3, 32; Constantin Hârlav, *Romanul scriptic sau ironia ca fantezie românească*, T, VIII, 1979, 3, 35–36; Zaharia Sângeorzan, *Romanul unei experiențe*, VR, XXXII, 1979, 3, 49–50; Val Condurache, CL, 1979, 5, 5; Eufrosina Alboiu, *Un roman epistolar*, R, XVI, 1979, 6, 6; Anton Cosma, ≈, VTR, IX, 1979, 8, 10; Alex. Ștefănescu, *Interpretarea cotidianului*, LCF, XXIII, 1980, 19, 1; Cristea, *Faptul*, 266–272; Cosma, *Romanul*, I, 273–274.

O MUNTEANU Aurel Dragoș, *Eterna reînțoarcere*, RL, XI, 1978, 37, 14–15; *Golgota omului de rând*, VR, XXXI, 1978, 11, 8–18, fragmente din romanul *Eterna reînțoarcere*.

MUTAȘCU Dan, *Dans sub spânzurătoare*, București, E.M., 1978, 278 p. Fragmente: *Epistolarium*, CL, 1977, 7, 8; *Judecățile cele din urmă*, VTR, VII, 1977, 12, 13; ≈, LCF, XXI, 1978, 13, 5. Roman istoric, consacrat reabilitării figurii lui Iacob Eraclie Despot, domnitorul moldovean stigmatizat în cunoscuta dramă a lui Vasile Alecsandri. Din scrisori, documente, însemnări fictive ~ reconstituie un personaj „luminat”, implicând o dezbateră nuanțată despre Putere. La această definiție contribuie și alte personaje: Tomșa, Lăpușneanu, domnii conspiratori, spionul Strickgrüber, Teophana Hașiotis ș.a. Romanul este o „istorie” demonstrată literar, cu o remarcabilă știință a detaliului semnificativ.

◆ Emil Manu, SPM, 1978, 416, 2; Ioana Voicu, CNT, 1978, 48, 14; Valentin Tașcu, F, XIV, 1978, 12, 3; Vasile Chifor, *Fastul evocării*, T, VII, 1978, 12, 26–27; Marian Odangiu, O, XXX, 1979, 4, 8; Al. I. Friduș, CL, 1979, 2, 12; Mircea Constantu-

nescu, RL, XII, 1979, 12, 10; Titus Moraru, *Istorie și adevăr românesc*, ST, XXX, 1979, 5, 20-21; Lucian Chișu, AST, XVIII, 1981, 14, 12.

○ **NEACȘU Iulian**, *Confidențe*, fragment din romanul *Confidențe*, RL, XI, 1978, 38, 14-15.

○ **NEAMȚU Leonida**, *Rio Jim împotriva lui Doc Holliday*, apărut în f.rev. ST, XXIX, 1978, nr. 6-12; XXX, 1979, nr. 1-12. Roman parodic pe schema aventurii de tip western.

NEDELCU Șerban, *Colegii*, București, Cartea Românească, 1978, 272 p. Roman al unei profesii (de învățător). Pe parcursul unui deceniu (1929-1940) este urmărită viața și activitatea unei promoții de învățători răspândiți prin satele din Muntenia. În centrul acțiunii se află personajul Ștefan Medrea, ins curajos și activ, care se apropie de mișcarea de rezistență antifascistă. Deși scapă de prigoana legionarilor, Ștefan este arestat, în final, sub acuzația de propagandă comunistă.

◆ Andrei Roman. RL, XII, 1979, 37, 9.

NEDELCU Șerban, *Dan căpitan*, București, Ion Creangă, 1978, 156 p. Roman pentru copii și tineret, inspirat din viața elevilor și pionierilor.

NICULESCU-MIZIL George, *Catrina*, II, v. *Catrina*, I, 1972.

NIȚU Radu, *Dincolo*, București, Albatros, 1978, 170 p. Roman consacrat activității unui colectiv de constructori români pe un șantier din străinătate. Acțiunea se compune din secvențe filmice succesive, în care sunt surprinse momente de viață și muncă. ≈ este un elogiu adus hărniciei muncitorilor.

◆ Valentin F. Mihăilescu, *Epică și etică*, LCF, XXI, 1978, 15, 2; Ion Tătaru, CNT, 1979, 35, 10.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Al cincilea as*, București, Albatros, 1978, 254 p. (Aventura). Roman polițist. Acțiunea e plasată în timpul ocupației germane din 1940-1944.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Logofătul de taină*, București, E.M., 1978, 398 p. Roman

de aventuri, inspirat de epoca lui Constantin-Vodă Brâncoveanu. Deși ≈ are structură de roman polițist, profită de cadrul istoric pentru a descrie aspecte din Bucureștii vremii.

OLĂREANU Costache, *Confesiuni paralele*, București, Cartea Românească, 1978, 202 p. Roman de autoanaliză. Solicitantul unui post își prezintă autobiografia în fața unui bătrân funcționar. Depășind datele seci ale acesteia, reușește să-și convingă interlocutorul de importanța amănunțelor considerate „inutile”. Plecând de la acestea, personajul începe să fantazeze, înlocuind realul cu imaginarul. Biografia sa devine un fals sau, mai bine zis, o pagină ideală din ceea ce el ar fi dorit să trăiască, în raport cu banala sa trecere prin lume. „Romanul este scris cu o remarcabilă reflexivitate, atingând fără ostentație, cu o subtilitate deosebită, probleme spinoase ale biografiei noastre colective și conturând un personaj plin de vervă, înzestrat cu ironie neliștită și neliștitoare, pentru care memoria și fantezia sunt două noțiuni complementare” (Dana Dumitriu).

◆ Dana Dumitriu, *Viața reală și fictivă*, RL, XI, 1978, 35, 11; Al. Piru, *Proza și poezia*, LCF, XXI, 1978, 42, 2; George Țăra, *Confesiunea ca pretext epic*, EX, IX, 1979, 5, 9; Virgil Podoabă, ~ sau scrisul, *amorul și humorul*, F, XIX, 1983, 6, 6; Piru, *Debuturi*, 98-100; Mihai Dragolea, *Dedublarea confesiunii*, EX, XIV, 1982, 3-4, 12; Moraru, *Textul*, 175 **, Cu -, AST, XXIV, 1989, 10, 7; Simion, *Scritori*, IV, 329-330.

OLTEANU Traian, *Însemnări târzii*, Iași, Junimea, 1978, 120 p. Roman de atmosferă. E constituit din jurnalul unui tânăr învățător din Moldova. Eroul relatează întâmplări din sat, comentează probleme de serviciu, descrie episodul iubirii sale pentru Utalla.

◆ Laurențiu Ulici, *Romanturi*, RL, XII, 1979, 23, 9; Constantin Coroiu, CRC, XIV, 1979, 26, 4; Vasile Chifor, CL, 1979, 8, 14.

OMESCU Corneliu, *Planeta fără memorie. Jurnalul unei adolescente născută în Cosmos*, București, Albatros, 1978, 128 p. (Fantastic Club). Roman științifico-fantastic.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XII, 1979, 9, 9.

OPREA Ștefan, *Plus sau minus infinitul*, Iași, Junimea, 1978, 272 p. (Fantomas, 32). Fragment: *Deruta*, CL, 1977, 6, 8; 15. Roman de spionaj.

◆ Val Codrescu, CL, 1978, 12, 13; Luiza Nicolaescu, *Roman polițist și încă ceva*, DLG, X, 1979, 69–70, 14.

O PĂPILIAN Victor, *Bogdan infidelul*, MS, IX, 1978, 4, 52–68; *Bogdan infidelul*, MS, X, 1979, 1, 55–66, fragmente din romanul cu același titlu.

◆ Constantin Culeșan, *Semnificațiile unui roman istoric*, MS, IX, 1978, 4, 50–51.

PAPU Letiția, *Moartea tânărului veteran*, București, Cartea Românească, 1978, 268 p. Cu o postf. a autoarei. Roman de societate. Din însemnările lui Ștefan Crăsnaru, fost combatant în Războiul de Independență, se conturează un stil de viață, propriu sfârșitului de secol trecut, în București. Des revin amintirile anilor 1877–1878. Banala viață de salon se încheie abrupt, cu uciderea personajului într-un duel.

◆ Ioana Crețulescu, *Istorie romanțată*, LCF, XXI, 1978, 16, 2.

PARDĂU Platon, *Minunata poveste a dragostei preafiericiților regi Ulise și Penelopa*, București, Eminescu, 1978, 326 p. Roman fantastic. Este repovestită, în spirit modern, aventura lui Ulise. Prin procedeul cunoscut sub numele de remitzare, problemele lui Ulise devin problemele lumii contemporane; în special pacea și războiul ordonează destinele. Carte scrisă alert, cu umor și gravitate, cu o ineputabilă fantezie.

■ Fragment: *En attendant Ulysse*, tr. de Andrée Fleury, REVR, XXXIII, 1979, 11, 6–68.

◆ Mircea Iorgulescu, *Aventurile romanului*, CNT, 1978, 35, 10; Dan Alexandru Condeescu, *Un spațiu al imaginărilor*, LCF, XXI, 1978, 47, 2; Ioan Adam, *Eposul burlesc*, RL, XI, 1978, 50, 11; Ion Caraiion, *Exerciții de despovărire*, LCF, XXII, 1979, 1, 6; Valentin Tașcu, *Mașina de visat*, ST, XXX, 1979, 1, 16; Cornel Moraru, *Două modalități de roman*, FC, XXVIII, 1979, 6, 17; Marian Odangiu, O, XXX, 1979, 7, 2; Val Condurache,

CL, 1979, 2, 5; Mircea Constantinescu, *Apocrifa unor apocrife*, VR, XXXII, 1979, 2, 51–52; Zaharia Sângerzan, *Arta romancierului*, CRC, XIV, 1979, 12, 6; Nicolae Balotă, *Triumful imaginărilor*, RL, XII, 1979, 35, 11; Alex. Ștefănescu, *Fantaisie et satire*, REVR, XXXIII, 1979, 3, 161–164; Ștefănescu, *Jurnal*, 170–172; Gheorghe Perian, VTR, XI, 1981, 6, 4; Tania Radu, *Mecanismul falsului labirint*, RL, XV, 1982, 20, 5; Iorgulescu, *Ceara*, 245–248; Ulici, *Confort*, 106–108; Lucia Olaru Nenați, *Diversitate și valoare*, „Caiete botoșănene” (ATN, XXII, 1985, 2), 1985, 2, 3. □ V. și *Scara lui Climax*, 1970.

PĂCURARIU Francisc, *Timpul și furtunile*, București, Eminescu, 1978, 400 p. Fragmente: *Ornicele nebune*, ALL, 1977, 118–121; *Aventura*, RL, XI, 1978, 7, 14–15. Roman istoric și politic. Premerge, ca timp al narațiunii, romanul *Labirintul* (1974), în atenția autorului aflându-se perioada anterioară Dictatului de la Viena. Acțiunea se petrece în Transilvania (la Cluj). În centrul ei se află figura tânărului ziarist cu vederi progresiste Onisifor Suci. Intransigent – el atacă afacerismul industriștilor timpului –, se pune în contradicție cu cursul evenimentelor și stărnește ura celor care doreau atragerea României în coaliția Reichului german. În comparație cu evoluția lui Suci sunt analizate destinele unor personalități care profită de mersul istoriei, urcând pe scara socială și politică. Autorul concepe astfel un război al conștiințelor, puse în situația de a alege o direcție din multele pe care epoca le propunea. Sub acest ultim aspect, ≈ este și o carte de pedagogie morală, cu final moralizator.

● Premiul „Ion Creangă” al Academiei pe anul 1978; Premiul pentru proză, la ed. a II-a a Festivalului Național „Cântarea României”, 1979.

◆ Mircea Zăciu, *Romanul-cronică*, RL, XI, 1978, 33, 9; Costin Tuchiță, *Romanul complementar*, AFT, XIII, 1978, 8, 8–9; Mircea Popa, *Între ficțiune și document*, ST, XXIX, 1978, 8, 10; Mircea Tomuș, VII, 1978, 9, 18; Adriana Iliescu, *O frescă modernă*, RL, XII, 1979, 43, 3; Simion Bărbulescu, ~ – *romanul documentar*, ST, XXIX, 1978, 11, 30; 46; Ion Lungu, ~, ST, XXX, 1979, 1, 33; Const. Trandafir, *Timp istoric și modalitate narativă în roman*, VR, XXXII, 1979, 12, 6–12; Ion Pecie, ~ – 60, TR, XXIV, 1980, 2, 2; Ion

Pecie, *Personajul și modelul său*, R, XVII, 1980, 11, 4; Tomuș, *Mișcarea*, 201–204; Artur Silvestri, *Romanul reconstituire*, FC, XXXI, 1982, 23, 10; Ion Lungu, *Sărbătorirea și moartea lui Onisifor Suciu*, ST, XXXIII, 1982, 7, 6; Ion Simuț, *Romanul patriotic*, F, XX, 1984, 7, 6; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 127–129; Cosma, *Romanul*, I, 192–194.

PENESCU Lucian, *Jocul nopții*, București, Eminescu, 1978, 174 p. (Clepsidra). Roman polist.

PETRU Luminița, Ștefan POPESCU, Chițibuș și Boroboaiă. *Roman pentru mici și mărișori, ba chiar mult mai răsăriți*, București, Ion Creangă, 1978, 214 p. Roman din lumea copiilor, având ca protagoniști pe Chițibuș și Boroboaiă, doi copii plini de haz și inventivitate.

O PINTILIE Petre, *Liziera*, fragment din romanul *Liziera*, O, XXIX, 1978, 47, 4.

POPESCU Tudor, *Cel mai isteț, cel mai viteaz*, București, E.M., 1978, 404 p. Roman istoric. Subiectul este plasat în perioada cuceririi Daciei de către romani și a primelor acțiuni de consolidare a administrației pe teritoriul dac. Ficțiunea completează datele istoriei.

PRELIPCEANU Nicolae, *Tunelul norvegian*. *Fragmente ușor fantastice dintr-un ROMAN realist mult mai amplu*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 350 p. Roman de imaginație, speculând resursele limbajului. Conține o suită de întâmplări a căror realitate ține de fantastic și imprezibil. Un pretext epic există. Dispariția stranie a unui notar din anii '60, Toma Rohan, provoacă o suspectă criză de conștiință învățătorului Dan Anton, care înnebunește din această cauză. Urmează o serie de presupunerii privind cele două întâmplări. Alte fragmente se îndepărtează tot mai mult de subiect, autorul ajungând la înșirarea a 7300 de fraze, cuvinte și litere dintr-un jurnal al unui personaj neidentificat. Carte inventivă, constituind un experiment ingenios.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj pe anul 1979.

◆ Radu Mareș, *Cristalizarea experimentului*, TR, XXIII, 1979, 16, 2; Doina Florea-Ciornei, *Un*

tunel norvegian, CL, 1979, 6, 11; Artur Silvestri, *Invenția tehnică*, LCF, XXII, 1979, 28, 2; Valentin Tașcu, *Imaginația limbajului*, ST, XXX, 1979, 7, 26; Constantin Popa, R, XVI, 1979, 9, 2; Vasile Chifor, *Un roman (nu tocmai) fantastic*, VR, XXXIII, 1980, 8, 93–94; Felea, *Prezența*, 224–227.

RĂDULESCU-LEMNARU N., *Zăpezile*, București, Eminescu, 1978, 244 p. Roman de analiză socială. Profesorul de istorie Constantin Bisoca își reamintește anii din preajma și din timpul celui de-al doilea război mondial. Atunci a cunoscut-o pe Alma, tânără poloneză refugiată în România după invadarea Poloniei de către nemți, cu care s-a căsătorit. Evenimentele prinse în carte ajung până prin anii '50, când lui Bisoca i se intentează un proces politic. Va răzbate, însă, așa cum a reușit să iasă la liman și în alte momente dificile: moartea Almei în timp ce el era pe front, accidentul fiicei sale etc. Adevărul istoric este deseori invocat în desfășurarea evenimentelor.

REBREANU Vasile, *Un caz de iubire la Hollywood*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 406 p. Fragmente: *Love Story*, ST, XXVII, 1976, 12, 8–12; 58; *Love Story*, ST, XXVIII, 1977, 1, 20–27; *Într-o seară la New-York*, TR, XXII, 1978, 14, 8; 15, 10; *Adoptați un mustang*, RL, XI, 1978, 29, 14–15. Vol. mai conține 14 schițe, note de călătorie etc. Roman de dragoste, construit pe fondul unui jurnal de călătorie în America de Nord. Povestea de dragoste, „love story”-ul cărții, pare mai mult expresia unei stări de exaltare în fața mirajului nord-american. Neyra Dorothy Vetusi, ființa care provoacă acest sentiment, este o ziaristă în stare să opună tehnicității și stresului o candoare de film hollywood-ian. Scrierea implică un caleidoscop de nuanțe afective, de la uimire la ironie benignă, în linia eselui literar.

◆ Mircea Vaida, *Cai sălbatici la Hollywood*, TR, XXII, 1978, 35, 3; Petru Poantă, ST, XXIX, 1978, 8, 34–35; Emil Manu, SPM, 1978, 408, 2; Mircea Vaida, RL, XI, 1978, 40, 10; Cornel Ungureanu, O, XXIX, 1978, 42, 2; George Arion, FC, XXVII, 1978, 41, 18; Valentin Tașcu, F, XIV, 1978, 10, 3; Ion Cristofor, NPC, V, 1978, 10, 10; Mircea Tomuș, T, VII, 1978, 12, 21; Constantin Cubleșan, TR, XXIII, 1979, 5, 2; Mircea Ghițulescu, EX, XI,

1979, 1-2, 12-13; Artur Silvestri, *Realul spectaculos*, LCF, XXII, 1979, 10, 2; I. Al. A., ≈, ATN, XVI, 1979, 1, 15; Irina Petraș, „Discursul îndrăgostii” la ~, ST, XXX, 1979, 4, 43; Zaharia Sângeorzan, ≈, CRC, XIV, 1979, 19, 7; Ov. S. Crohălniceanu, LCF, XXII, 1979, 19, 2; Pompiliu Marcea, *Primatul autenticității*, R, XVI, 1979, 5, 4; Viorica Guy Marica, TR, XXIII, 1979, 23, 2; Marcea, *Concordanțe*, 294-296; Poantă, *Radiografi*, II, 148; Irina Petraș, *Secțiuni în proza contemporană*, T, XIII, 1984, 8, 25-27.

REU Traian, *Treptele iernii*, București, E.M., 1978, 214 p. Roman inspirat din viața tinerilor ofițeri. Locotenentul Victor Marinescu ia contact cu asprimea și frumusețea muncii de garnizoană. Acțiunea se petrece la începutul anilor '50, în perioada de formare a „noi” ofiterimi.

◆ Nicolae Ciobanu, *La izvoarele virtuților ostășești*, LCF, XXI, 1978, 26, 2.

ROMAN Radu Anton, *Vara nimănui*, București, Eminescu, 1978, 270 p. Romanul unei recuperări morale. Tânărul jurnalist (încă student la ziaristică) Mihai Lupașcu se refugiază în orașul dunărean B., pentru a uita de eșecul căsniciei sale. Lucrul la ziarul local, cunoașterea oamenilor puternici și răbdători din bălțile dunărene și din Delta, dar mai ales revelația eroismului colectiv, dovedit în timpul inundațiilor din 1975, îl fac să depășească drama personală și să-și reia viața dintr-o nouă perspectivă.

◆ Cornel Moraru, FC, XXVII, 1978, 39, 17; Sultana Craia, *De la reportaj la roman*, LCF, XXII, 1979, 35, 2.

RUSE Ion, *Aseidiul*, București, Eminescu, 1978, 214 p. Roman social, consacrat eroismului manifestat în timpul inundațiilor din 1975. Acțiunea, redusă la dimensiunile unui reportaj, se desfășoară într-o localitate de pe malul Dunării, în mediul uman cunoscut din aproape toate prozele autorului.

O SCHINTEIE Ion, *Tulburarea*, fragment de roman, R, XV, 1978, 12, 8.

SCHWARTZ Gheorghe, *Pietrele*, București, Eminescu, 1978, 276 p. Fragment: ≈, O,

XXIX, 1978, 5, 4. Roman-eseu, pe tema stabilității vieții de provincie. Un anume Viorel Onea îi citește lui Sergiu Ionașcu notele sale despre Lugoj, cuprinzând scene diverse, întâmplări disparate, cu eroi din istoria orașului. Același personaje, neschimbate, apar în doi timpi epici diferiți, în 1869 și în 1925, invenție care vorbește clar despre intenția metaforică a romanului. În fiecare caz totul este prezentat ca o realitate concretă. „Fragmentele” par chiar tradiționaliste în concepția de detaliu, dar portretele realizate sunt de un realism puternic.

◆ C. Ungureanu, O, XXIX, 1978, 26, 2; Mihai Coman, *Somnul Clepsidrei*, LCF, XXI, 1978, 29, 2; Radu Mareș, *Un roman ironic*, TR, XXII, 1978, 32, 2; Valeriu Cristea, *Mijloace și scop*, RL, XI, 1978, 33, 10; Vasile Andru, *Viața și rolurile*, VR, XXXI, 1978, 7-8, 191; Mircea Popa, *Literatura provinciei*, ST, XXIX, 1978, 9, 45; Vasile Chifor, *Personajul și resursele narațiunii*, T, VII, 1978, 9, 41-42; Viorel Gheorghită, F, XV, 1979, 2, 2; Mircea Popa, *Critică și roman*, ST, XXXI, 1980, 9, 24; Ungureanu, *Imediata*, 226-228; □ V. și Martorul, 1972.

SFINȚESCU Rodica, *Zona de umbră*, București, Cartea Românească, 1978, 314 p. Roman de familie. Conține istoria câtorva familii bucureștene, urmărite timp de peste trei decenii, din anii războiului până la cutremurul din 1977. În centrul dezbaterilor, care urmăresc prăbușirea și renașterea unor principii sociale, stau câteva femei de excepție: Smaranda Micuda, Ștefana ș.a. Ocupându-se de grupuri izolate, romanul reconstituie de fapt o întreagă istorie socială.

◆ Fănuș Băileșteanu, CNT, 1979, 24, 12; Ecaterina Țarălungă, RL, XII, 1979, 33, 9.

SIMIONESCU Mircea Horia, *Nesfârșitele primejdii*, București, Eminescu, 1978, 526 p. Fragmente: *Viteză maximă în oraș*, ST, XXIV, 1973, 7, 6-8; *Ars amandi*, ARG, VIII, 1973, 9, 8-9; *Umbra lui Vitruviu*, TR, XIX, 1975, 5, 6. Fragment dintr-un proiectat al doilea vol.: *Frunze galbene, toamna*, CNT, 1980, 42, 8, 11. Roman de atmosferă, plâsmuit la limita dintre real și imaginar. În spirit livresc, cartea e concepută ca „roman în roman”.

George Pelimon, inginer și scriitor în timpul liber, scrie un roman care întârzie să se închege. Asistând la înmormântarea unui alt George Pelimon, obscur proiectant, inginerul găsește stranii similitudini ale existenței sale cu cea a defunctului. Se derulează filmul unor episoade din timpul ultimului război mondial, o imaginară iubire pentru Helga, personaj inexistent, dar acceptat chiar și de soția lui George, se efectuează transferuri de identitate, se repetă scene expiatorii, se fac tardive procese de intenție etc. Scrierea se dezvoltă arborecent, cu o largă deschidere în timp și spațiu, din perspectiva unui onirism care explică fuziunea realului cu imaginarul.

◆ Nicolae Florescu, *Cu ~ despre legile interioare ale Jocului*, AST, VI, 1971, 1; Vladimir Paul Dumbravă, „Convingeri comuniste”, V, 1978, 4, 10; 9; Emil Manu, SPM, 1978, 390, 2; Cornel Moraru, FC, XXVII, 1978, 23, 17; Mircea Tomuș, T, VII, 1978, 6, 50; Dan Culcer, ≈, VTR, VIII, 1978, 6, 12; Alexandra Indries, O, XXIX, 1978, 27, 2; Mircea Iorgulescu, *Romanele dintr-un roman*, CL, 1978, 7, 4; Val Condurache, *Ironia deziluziei*, CL, 1978, 7, 4; Ion Simuț, EX, X, 1978, 6-7, 4; Virgil Mihai, *De la „comoda ironie” la romanul aleatoriu*, ST, XXIX, 1978, 7, 14; Mircea Zăciu, *Emergența romanului*, RL, XI, 1978, 32, 9; Constantin Pricop, CRC, XIII, 1978, 32, 4; Ion Vlad, *O gramatică a parodiei*, TR, XXII, 1978, 47, 2; Dan Cristea, LCF, XXII, 1979, 1, 2; Iorgulescu, *Firescul*, 197-201; Cristea, *Faptul*, 223-228; Zăciu, *Lancea*, 108-115; Marcel Pop-Corniș, „Ucenicul neascultător” ca povestitor: *metaromanul contemporan (I)*, O, XXXII, 1981, 24, 3; Culcer, *Serii*, 184-190; Moraru, *Semnele*, 209-213; Tomuș, *Mișcarea*, 247-250; Simuț, *Diferența*, 142-145; Maria-Luiza Cristescu, *Povestea în poveste*, RL, XVI, 1983, 45, 4; Ulici, *Confort Procust*, 209-211; Vlad, *Lectura*, 221-228; Condurache, *Portret*, 23-25; I. Rotaru, *O istorie*, III, 848-849; Eugen Simion, *Labirintul de oglinzi*, RL, XXI, 1988, 5, 10; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 454; Simion, *Scriitorii*, IV, 312-316. □ N. Stoicescu, Andrei Lenard, *Cu ~*, TR, XXV, 1981, 1, 5; Mihai Dinu Gheorghiu, *Severe ludit*, VR, XXXIV, 1981, 2, 15-19; Mircea Nedelciu, *Cu ~*, EX, XIV, 1982, 5-6-7, 6; 7; Val. Condurache, *Căștigul cel mare*, CL, XXXIX, 1983, 1, 5; Gheorghiu, *Reflexe*, 22-23; George Pruteanu, *Cu ~*, CRC, XX, 1985, 5, 1; 5; Gr. I., *Cu ~*, CL, 1985, 2, 3; Daniel Drăgan, *Cu ~*, AST,

XXI, 1986, 6, 4; Eugen Simion, *Proza lui ~*, RL, XX, 1987, 49, 5; Miko, *Întâlnire*, 144-149.

SIMU Octavian, *Rădăcinile casei*, București, Cartea Românească, 1978, 324 p. Roman de familie. În urma morții pictorului Ion Minea, clanul acestuia încearcă să se redreseze moral. Moștenirea lăsată de dispărut e complicată: o casă cu „personalitate”, un fiu dintr-o legătură extraconjugală etc. Văduva și fiica intră în derută pentru moment, dar găsesc resurse de revenire. Un martor al acțiunii este doctorul Tancred Harnalis.

◆ Maria-Ana Tupan, *Timpul interior al personajului*, LCF, XXI, 1978, 47, 2; Mircea Doru Lesovici, RL, XII, 1979, 36, 11.

SIN Mihai, *Bate și ți se va deschide*, București, Cartea Românească, 1978, 244 p. Fragment: *Dimineață la Varnița*, F, XIII, 1977, 5, 11; 15. Roman social. Octavian Șteflea, personajul central, are revelația diferitelor sensuri ale existenței în urma unui gen interesant de analiză subiectiv-obiectivă. Personajul este în același timp martor și „obiect” al relației.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1978.

◆ Mircea Iorgulescu, *Romanul și realitatea imediată*, RL, XI, 1978, 37, 10; Dan Culcer, *Cotidianul tragic și grotesc*, VTR, VIII, 1978, 9, 3; Alex. Ștefănescu, *Construcția epică ramificată*, CNT, 1978, 39, 10; Cornel Ungureanu, *Transfigurarea cotidianului*, T, VII, 1978, 9, 29-30; George Țara, *Document și satiră*, AFT, XIII, 1978, 10, 9; Dinu Flămând, R, XV, 1978, 10, 2; Radu Petrescu, ≈, VR, XXX, 1978, 12, 58-59; Vasile Sălăjan, *Un roman cinematografic*, TR, XXIII, 1979, 2, 1; 6; Mihai Dragolea, EX, XI, 1979, 3-4, 12; Al. Cistelecan, F, XV, 1979, 4, 3; Cornel Moraru, *Adevărul mărturisit, adevărul înăptuit*, RL, XII, 1979, 27, 4; Virgil Ardeleanu, *Un prozator*, ST, XXX, 1979, 7, 34-35; Iorgulescu, *Firescul*, 223; Moraru, *Semnele*, 255-260; Laurențiu Ulici, *Singurătatea ale(r)gătorului*, RL, XVII, 1984, 5, 11; Cristea, *Modestie*, 206-211; Ioan Holban, *Narațiune și comentariu*, RL, XVIII, 1985, 52, 5; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14-31; Alex. Ștefănescu, ≈, TMS, XXII, 1987, 2, 3; Ștefănescu, *Prim-plan*, 304-306; Cosma, *Romanul*, I, 157-159; Eugen Simion, *Proza vieții obișnuite*, RL, XXII, 1989, 35, 10; Simion, *Scriitorii*, IV, 443-446. □ V. și *Viața la o margine de șosea*, 1975.

○ SMEU Grigore, *Pasărea necunoscută*, fragment de roman, R, XV, 1978, 5, 8.

ȘTIRBU Viorel, *Marele sigiliu*, II, v. *Marele sigiliu*, I, 1976.

TĂNĂSESCU Dan Claudiu, *Strigătul ierbii*, București, Albatros, 1978, 174 p. Roman de analiză psihologică. O serie de întâmplări, unele senzaționale, altele tragice, străbat viața doctorului Urșanu și a familiei sale, în perioada de după sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Evenimentele formează, în succesiunea lor, o biografie, dar nu conturează o conștiință.

◆ Al. Piru, *Spre roman*, LCF, XXI, 1978, 22, 2; Gheorghe S. Suci, RL, XI, 1978, 24, 9; Nelu Ionescu, *Personajul bun*, FL, XXVII, 1978, 28, 17; Nicolae Ciobanu, *Tentația imaginarului în roman*, LCF, XXI, 1978, 37, 2; Costin Tuchilă, *Două romane*, AFT, XIII, 1978, 9, 9; P. Constantin (Pricop), CL, 1978, 11, 13; Hristu Căndrovanu, *Proza realismului liric*, LCF, XXIII, 1980, 36, 3; Piru, *Debuturi*, 117–120.

TECUCEANU Horia, *Obstinația căpitanului Apostolescu*, București, Eminescu, 1978, 216 p. Roman polițist. Personajul central, anchetatorul Apostolescu, este prezent și în alte romane ale autorului.

TIMCU George, *Tristețea lui Alec Armașu. Din anchetele lui Alec Armașu*, Iași, Junimea, 1978, 224 p. Roman polițist.

TUDOR Octavian, *Banda lui Möbius*, București, Eminescu, 1978, 224 p. (Clepsidra). Roman polițist.

◆ Voicu Bugariu, *Fals roman polițist*, LCF, XXI, 1978, 10, 2; Mircea Scarlat, RL, XI, 1978, 20, 8; Al. Spănu, CNT, 1978, 22, 10.

TUDORAN Radu, *Casa domnului Alcibiade*, București, Cartea Românească, 1978, 468 p. Fragmente: *Ploaia de toamnă*, ST, XXVII, 1976, 5, 11–14; *Din cronica la sfârșitul mileniului*, VR, XXX, 1977, 3, 28–36; *Prăjitura amară*, RL, XI, 1978, 1, 14–15. Roman-evocare. Memoria se împletește cu imaginația; aventura coexistă cu analiza psihologică. Epicul apare dominat de figura

stranie a personajului Alcibiade, cu trăsături fantastice.

◆ Cornel Moraru, FL, XXVII, 1978, 27, 17; Sorin Titel, *Cronica unui veac*, RL, XI, 1978, 27, 11; M. Ungheanu, LCF, XXI, 1978, 29, 2; Mircea Iorgulescu, *Istorie și ficțiune*, CNT, 1978, 32, 10; Marian Odangiu, O, XXIX, 1978, 37, 3; Pompiliu Marcea, *Correspondențe și inițiative*, RL, XI, 1978, 45, 4; Valentin Tașcu, *Realitatea imaginată*, ST, XXX, 1979, 2, 12; Sorin Titel, *La chronique d'un siècle*, REVR, XXXIII, 1979, 1, 169–172; George, *Sfârșitul III*, 203–210; Titel, *În căutarea*, 142–146. □ V. și *Un port la răsărit*, 1941.

TUNARU Mihai, *Appassionato*, București, Eminescu, 1978, 246 p. (Clepsidra). Roman inspirat din viața ofițerilor de miliție, analiza categoriei sociale și a problemelor ei psihologice nu exclude cadrul aventuros. Un personaj bine conturat este tânărul ofițer David Dinescu.

◆ Valeriu Cristea, *Planurile narațiunii*, RL, XII, 1979, 20, 10.

ȚĂRLEA Ion, *Fântâni rele*, București, Cartea Românească, 1978, 260 p. Roman conceput ca reconstituire a unui destin, pe baza unor fragmente scrise sau înregistrate pe bandă. Nicolae Macazon, șofer, are un accident grav, în urma căruia intră în comă prelungită. În final va muri. Bănuind o tentativă de crimă, doctorul Marin Duca încearcă refacerea vieții victimei din câteva surse: „aiurările” bolnavului, înregistrate pe casetofon, însemnările unui scriitor ratat, Gheorghe Vladu, aflate la locul accidentului, diverse scrisori aparținând aceluiași autor. La acestea, se adaugă însemnările și interpretările medicului. Radiografia subconștientului celui aflat la limita dintre viață și moarte și colajul în sine sunt ingenioase.

◆ L. Ulici, *Romancierii*, RL, XII, 1979, 8, 10; Claudiu Daniel, F, XV, 1979, 2, 2.

ȚIC Nicolae, *Jean, fiul lui Ion*, București, Cartea Românească, 1978, 392 p. Fragmente: *Servieta diplomat*, LCF, XX, 1977, 34, 6; *Drumul spre casă*, RL, X, 1977, 41, 14–15. Roman social, pe tema „părinți și copii” (Cornel Ungureanu). Două generații se con-

fruntă în aceeași familie. Ion Andreica, forjor într-o uzină bucureșteană, erou al muncii socialiste, deputat, este un personaj tipic pentru anii începutului epocii comuniste. Fiul său, inginerul Jean Andreica, este și el un ins plin de calități, dar capabil de gesturi ne-cugate. De pildă, pentru a avea un dosar bun, în vederea unei specializări în Japonia, e gata să contracteze o căsătorie din interes. Tatăl intervine, iar fiul se orientează către adevărata iubire, căsătorindu-se cu muncitoarea navetistă Simona Vlaicu. Personajele fac parte din medii diferite, cartea realizând o schiță de frescă socială. ≈ dezbate în subsidiar și tema morală a opțiunilor de viață.

■ Fragment: *En famille*, tr. de Andée Fleury, REVR, XXXII, 1978, 4–5, 11–48.

◆ Constantin Stan, *O carte captivantă*, LC, XXI, 1978, 38, 2; Costin Tuchilă, *Două romane*, AFT, XIII, 1978, 9, 9; Cornel Moraru, *Două modalități de roman*, FC, XXVIII, 1979, 6, 17; Cornel Ungureanu, *Documente de viață*, RL, XII, 1979, 17, 4. □ V. și *A doua moarte a lui Andrei Vrăbie*, 1957.

URICARU Eugen, *Mierea*, București, Albatros, 1978, 280 p. Fragmente: *Impresia și călătoria*, ST, XXVIII, 1977, 11, 14–15; 45; *Un ceai cu pesmeți*, AFT, XII, 1977, 12, 6–7; *Totul e bine când...*, LCF, XXI, 1978, 9, 5–6; *Zbor în junglă*, ST, XXIX, 1978, 6, 24–27; *Ceața dintre malurile taluzate*, AFT, XIII, 1978, 7, 6–7; *Singurătate*, RL, XI, 1978, 50, 15. Roman politic, consacrat anilor '50–'60. Scriitorul Nichifor Goreac revine în orașelul tinereții sale după 20 de ani de absență, cu scopul de a scrie un roman despre evenimentele frământate de la începuturile procesului de instaurare a comunismului. Autorul prezintă un grup restrâns de personaje din jurul lui Goreac, anume Ilie Ștețcu, Aurel Hângănuș, Uliana, grup „prins” de vârtejul turbure al vremurilor. Are loc un proces, „încenat” pe bază de acuze imaginare, în urma cărui Ilie Ștețcu și Nichifor au de suferit. Printre acuzatori se numără și Hângănuș. Goreac îi reîntâlnește pe toți după un număr mare de ani, angrenați în alte relații umane, ce nu mai pot fi destrămate de spiritul său vindicativ. Scriitorul, susținut în mare parte

de Uliana (o iubire renăscută), încearcă să scoată acest grup din inerție. Pentru el, simbolul „societății” albinelor reprezintă un ideal al relațiilor interumane. Finalul cărții, impus de momentul inundațiilor, exclude însă utopia prin imperativul practic imediat. „A scrie un roman despre decenii al șaselea, fără a intra în schemele pe care proza ultimilor ani le-a construit cu mare viteză și, uneori, cu egală nepăsare pentru virtuțile artistice ale textului scris, constituie o dovadă de exemplară maturitate” (Cornel Ungureanu).

■ *A mész*, tr. de Kántor Erzsebet, București, Kriterion, 1988.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză pe anul 1978; Premiul C.C. al U.T.C. pentru proză pe anul 1978.

◆ Laurențiu Ulici, *O perspectivă nouă*, CNT, 1979, 2, 10; C. Ungureanu, O, XXX, 1979, 5, 2; Mircea Zăciu, *Mierea amară*, RL, XII, 1979, 8, 10; George Țăra, *Polemica realității cu literatura*, AFT, XIV, 1979, 2, 9; I. Sârbu, *Memoria scriitorului*, CRC, XIV, 1979, 9, 4; Valentin F. Mihăescu, *Imaginar și realitate*, LCF, XXII, 1979, 11, 3; 6; Val Condurache, CL, 1979, 3, 5; Mircea Tomuș, T, VIII, 1979, 3, 29; Vasile Sălăjan, *Dulcele și amarul*, TR, XXIII, 1979, 16, 6; Mihai Dragolea, EX, XI, 1979, 3–4, 4; Liviu Petrescu, „După douăzeci de ani...”, ST, XXX, 1979, 4, 35; **, ≈, un roman despre eșec, VR, XXXII, 1979, 5, 38–40; Vlad Sorianu, *Politicul și fantasticul*, ATN, XVI, 1979, 2, 7; Doina Rodina, ≈, RL, XII, 1979, 27, 5; Radu Săpălcău, *Între „vocație” și „aspirație”*, TR, XXIII, 1979, 27, 2; Cristian Livescu, *Deveniri și mutații*, ATN, XVI, 1979, 3, 4; Ioan Holban, *Între utopie și realitate*, CL, 1979, 11, 10–11; Const. Trandafir, *Timp istoric și modalitate narativă în roman*, VR, XXXII, 1979, 12, 6–12; Mihai Rădulescu, *Reacția neașteptată*, RL, XIII, 1980, 23, 8; Zăciu, *Lancea*, 101–107; Costin Tuchilă, *Adaptarea la realitate*, LCF, XXIII, 1981, 306; Tomuș, *Mișcarea*, 273–276; Mircea Popa, *Experiment și valoare*, ST, XXXIII, 1982, 8, 6–7; Ioan Holban, *Demersul umanist al literaturii*, CRC, XXII, 1987, 30, 4; I. Rotaru, *O istorie*, III, 932; Vlad Sorianu, *Literatura și recuperarea trecutului*, ATN, XXV, 1988, 6, 5; Tuchilă, *Privirea*, 57–59; Simion, *Scriitori*, IV, 428–432. □ V. și *Rug și flacără*, 1977.

VAIDA Mircea, *Soarele de la miezul nopții*, București, Albatros, 1978, 198 p. Fragmente:

Veche poveste, TR, XX, 1976, 21, 6; *Conac*, TR, XXI, 1977, 16, 5. Roman social. Cel din urmă reprezentant al unei familii de nobili ardeleni, Corinda, este confruntat cu realitățile de după 1944. El câștigă încrederea tovarășilor de muncă, în ciuda suspasiunilor „de principiu” care apasă asupra familiei. Existența sa rămâne grea, dar demnă.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj-Napoca pe anul 1978.

◆ Dan Mutașcu, *Un roman*, SPM, 1979, 428, 7; Constantin Cubleșan, TR, XXIII, 1979, 9, 3; Ana Selean, *Meditație despre opțiune*, T, VIII, 1979, 3, 40; Radu Săpălcău, *Tensiunea semnificațiilor*, TR, XXIII, 1979, 14, 2; Domițian Cesereanu, *Prozaor și critic*, TR, XXIII, 1979, 27, 3; Valentin Tașcu, *Confesiunea rememorativă*, ST, XXX, 1979, 7, 26; Ion Mureșan, NPCU, VI, 1979, 6–8, 10; Ioan Holban, CL, 1979, 10, 13; Ion Maxim, *De la „poveste” la „povestiri” critice*, VR, XXXII, 1979, 11, 76–77; Nic. Ulieriu, RL, XII, 1979, 52, 9; Vasile Sălăjan, *Istorie și roman*, TR, XXV, 1981, 39, 2; Ion Lungu, *Un ciclu românesc*, RL, XIX, 1986, 27, 4–5; Anton Cosma, *Le „Roman de familie” – traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69–77.

VASILIU Tudor, *Note de căsătorie*, București, Cartea Românească, 1978, 166 p. Roman de aventuri. Eroul, Matei Mândru, tânăr absolvent de liceu, bravează în fața primelor eșecuri din viață, adoptând o atitudine plină de nonșalanță. E un personaj care suferă înfrângeri, dar nu rămâne un „înfrânt”. Povestea sa de dragoste cu Raluca Tertulian este consemnată cu aceeași notă de umor, caracteristică întregii scrieri.

◆ Tudor Rotaru, RL, XII, 1979, 17, 10; Dumitru Dinulescu, *Proza lui –*, LCF, XXII, 1979, 9, 3.

VINTILĂ Petru, *Un soldat în căutarea patriei*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 468 p. Fragment: ≈, VR, XXX, 1977, 5, 16–34. Roman al unui destin asumat. Este parcursa viața tânărului sublocotenent Moise Gorsca din armata austro-ungară, între 1869 și 1877. Eroul face parte din intelectualitatea ardeleană, îi cunoaște pe Slavici și Eminescu, formându-și o înaltă conștiință națională. În preajma Războiului de Independență trece munții și se

acoperă de glorie pe câmpul de luptă. În paralel cartea dezvăluie povestea sa de iubire pentru Elena.

◆ Dana Dumitriu, *Un roman istoric*, RL, XI, 1978, 27, 10; Cornel Ungureanu, O, XXIX, 1978, 44, 2; Ștefănescu, *Jurnal*, 158–159.

VLADISLAV Letiția, *Vrăbiile pământului*, București, Albatros, 1978, 136 p. Roman de notație psihologică, scris la persoana întâi. O tânără observă amănunțit realitatea, oamenii, faptele cotidiene. În măsura în care reprezintă o confesiune, cartea e și roman de formație. Teza ei subliniază tenacitatea necesară pentru a învinge greutățile de orice fel ale vieții.

● Premiul Editurii Albatros la concursul de debut din 1977.

◆ Laurențiu Ulici, RL, XI, 1978, 29, 11; Nicolae Ciobanu, *Confesiune și experiment*, LCF, XXI, 1978, 31, 3; Lucian Peța, EX, XI, 1979, 1–2, 12; Ciobanu, *Însemne*, 267–270.

VOITIN Al, *Cinema Splendid*, I. *Mânzul rătăcit*, București, Eminescu, 1978, 424 p. II. *Giruetă*, București, Eminescu, 1981, 452 p. Fragment: *Răfuiala*, RL, X, 1977, 47, 14–15. Proiectat ca prim vol. al unei trilogii, din care al doilea vol. a apărut în 1981. Roman-frescă, dezvoltat pe baza unor amintiri provocate. În 1981 pensionarul Dumitrașcu Busuioc, fost judecător între cele două războaie mondiale (e născut în 1900), apoi muncitor necalificat, se imaginează pe sine la cinematograful Splendid, din orașul său, în timp ce pe ecran rulează filmul vieții sale. Până la acest moment, autorul depănase o parte a existenței personajului, după anul 1947, când a stat doi ani într-o detenție nemotivată. Urmează refacerea vieții personajului, în care Busuioc, îndemnat mai ales de soția sa, reconstruiește, cu eforturi supraumane, o casă moștenită de la socrul său. Episodul stabilește și cadrul propice derulării „filmului” amintit. În „scenele” acestuia, întrerupte doar de scurte „pauze” aparținând actualității, sunt reconstituiți anii copilăriei lui Busuioc, în care familia sa aristocratică este zdruncinată de evenimentele marii Răzcoale de la 1907. Retrospectiva este realizată din flash-back-uri cinematografice.

● Premiul ediției a II-a a Festivalului Național „Cântarea României”, 1979.

◆ Paul Dugneanu, *Romanul de largă respirație*, LCF, XXI, 1978, 22, 2; Luca Vasile, CL, 1978, 6, 14; George Muntean, *Un roman-document*, RL, XI, 1978, 29 10; Ileana Fărcașiu, ST, XXIX, 1978, 8, 56; George Muntean, *Un roman-document*, REVR, XXXIII, 1979, 2, 166–168; Elena Tacciu, *Un bildungsroman*, RL, XIV, 1981, 10, 11; Henri Zalis, *Planurile cinematografice ale memoriei*, CNT, 1981, 19, 12.

ZANC Grigore, *Cădere liberă*, Cluj-Napoca, Dacia, 1978, 412 p. Fragmente: *Caii*, TR, XVI, 1972, 17, 6–7; *Alunec, alunec...*, ST, XXVIII, 1977, 12, 26–28; *Din jurnalul tovarășului Cremene*, VTR, VIII, 1978, 3, 12; *Față-n față*, TR, XXII, 1978, 32, 3; *Cum se întâmplă într-o Tocată de Bach*, ST, XXIX, 1978, 8, 18–21. Roman politic. Personajele sunt selectate din rândul activiștilor din conducerea unui oraș din Transilvania. Sunt puse în ecuație probleme ale vieții sociale și politice din perioada în cauză, acordându-se un spațiu larg psihologiei activistului, în încercarea sa de a echilibra efortul depus pentru rezolvarea problemelor obștești cu cel pretins de problemele sale personale. Figura centrală a activistului Cremene este catalizată de sentimentul Puterii, pe de-o parte, și de Erosul sfâșietor, pe de altă parte. Această a doua secvență este susținută de povestea tragică de iubire trăită alături de Cornelia. Un roman îndrăzneț, puternic ancorat în problematica deceniului al optulea. A fost ecranizat în filmul *Probleme personale*.

◆ Ion Maxim, O, XXIX, 1978, 51, 2; Petru Poantă, ST, XXIX, 1978, 12, 33; Hristu Căndrovanu, RL, XII, 1979, 2, 10; Henri Zalis, CNT, 1979, 3, 10; Dan C. Mihăilescu, *Un roman al memoriei afective*, LCF, XXII, 1979, 4, 2; Valentin Tașcu, F, XV, 1979, 1, 3; Virgil Mihai, CL, 1979, 2, 12; Dorin Serghie, *Etica romanului politic*, EX, XI, 1979, 3–4, 13; Mircea Popa, *Romanul unui destin politic*, TR, XXIII, 1979, 16, 3; Cornel Moraru, *Actualitatea, fapt cotidian și de conștiință*, VTR, IX, 1979, 8, 11; Irina Petraș, *Proză interogativă*, RL, XII, 1979, 43, 4; Serafim Duicu, *Un roman al actualității*, VR, XXXII, 1979, 10, 55–56; Moraru, *Semnele*, 247–252; Poantă, *Radiografii*, II, 160–163; ~, *Condiția*

romanului, NPC, XII, 1985, 5–6, 18; Ion Simuț, ~ după trei romane, F, XXII, 1986, 3, 8; Cosma, *Romanul*, I, 163–164.

O ZĂRNESCU Constantin, *Întoarcerea*, TR, XXII, 1978, 48, 7; *Ziua cea mare*, TR, XXXII, 1988, 48, 14, fragmente din romanul *Ziua cea mare*.

ZINCĂ Haralamb, *Toamnă cu frunze negre*. (Pe urmele agentului B-39), București, E.M., 1978, 334 p. Fragment: ≈, RL, XI, 1978, 30, 14–15. Face parte din ciclul *Pe urmele agentului B-39*, cartea a doua. Roman de spionaj din timpul celui de-al doilea război mondial. Acțiunea este susținută de documente secrete de arhivă.

◆ Petre Pîntilie, *O modalitate a romanului patriotic*, O, XXX, 1979, 7, 8; Radu G. Teposu, RL, XII, 1979, 12, 11; Adriana Iliescu, CNT, 1979, 24, 12; Sultana Craia, *Romanul ca „restituire”*, LCF, XXII, 1979, 27, 2.

1979

AGOPIAN Ștefan, *Ziua mâinii*, București, Cartea Românească, 1979, 182 p. Roman istoric, de atmosferă. Prin câteva personaje care își rememorează trecutul, ~ realizează un fel de frescă cu aer de legendă a societății românești din Muntenia dintre 1821 și 1916, până spre zilele noastre. Societatea respectivă, evocată de septuagenarul Glăvan Bătrânul, este tipic balcanică, caracterizată de întâmplări surprinzătoare, cu ascensiuni și prăbușiri, cu drame și frivolități de tot felul, transformându-se, pe neobservate, într-o poveste cu aparență de ficțiune. Autorul distilează această imagine mobilă, în funcție de o zi de referință, 15 mai 1915, față de care Glăvan sondează în trecut, în timp ce Lucia Zărnescu, o tânără liceană, se raportează la viitorul imediat. Structura și prezentarea stilistică a romanului sunt remarcabile, susținând o concepție novatoare despre proza istorică.

◆ Eugen Simion, *Semne noi în proză*, RL, XII, 1979, 49, 10; Laurențiu Ulici, *Vieți paralele*, RL, XIII, 1980, 12, 11; Constantin Crișan, *Epică și eveniment*, LCF, XXIII, 1980, 12, 6; Tudor

Dumitru Savu, ≈, TR, XXIV, 1980, 16, 3; Ion Simuț, ~ sau farmecul unui sofism, ST, XXXV, 1984, 1, 33; Tudor Cristea, ~ - între metafora și utopia cărții, SLAST, V, 1985, 22, 5; Radu G. Țeposu, *La Prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83-93. □ Mircea Mihăieș, ~, O, XXXVI, 1985, 50, 2; Paul Georgescu, *În timpul ochiului*, RL, XX, 1987, 38, 5; Radu G. Țeposu, *Pariu. Prozatorul* -, AFT, XXII, 1988.

ALEXANDRU Oltea, *Sertarul cu medalii*, I. *Vama arsă*, București, Eminescu, 1979, 274 p. A fost proiectat ca prim vol. al unui ciclu cu titlul ≈, încă nerealizat. Roman de familie, având în centru ideea de indestructibilă familie. Clanul Paulovici, împărțit la începutul secolului nostru de granița austro-ungară a Bucovinei, încearcă să păstreze o coeziune de principiu, indiferent de neînțelegerile personale, de acțiunea dezbinatoare a istoriei. Nici chiar moartea, suverană în războiul din 1914-1918, nu dezmembră acest organism cu caracter indestructibil, familia. Istoria clanului, cu dramele, cu orgoliile lui, e reconstituită de către naratoare prin anii '50, când încă se mai afla sub influența principilor lui de bază. Întreg romanul, conceput pe această temă, se supune lor. După Dana Dumitriu, „≈ este un roman care încearcă să descopere elanul vital, ritmul regenerativ al unei familii, tainicul imbold lansat de ea fiecărui membru de acțiune, de a se asemeni sau de a se perpetua sub un nume semn al destinului”.

◆ C. Val, CL, 1979, 10, 13; Liviu Petrescu, *Între epos și poveste*, ST, XXX, 1979, 10, 28; Dana Dumitriu, *Romanul de familie*, RL, XIII, 1980, 12, 10.

ANANIA Valeriu, *Străinii din Kipukua*, București, Cartea Românească, 1979, 398 p. Roman exotic și fantastic, localizat în Hawaii. Realitatea, amestecată cu lumea stranie a legendelor autohtone, devine halucinatorie, procurând personajelor, inclusiv naratorului, crize de identitate. O conștiință ciudată a morții și învierii provoacă un ecou mitologic, fantastic, redimensionând structura personalității umane. Ceea ce pare a fi un joc al imaginației este, de fapt, trăit cu seriozitate de oamenii locului. Sultana Craia vorbește în

acest sens de „o ficțiune încântătoare, proiectând într-un spațiu fabulos simbolurile unei problematice existențiale concentrate în ideea identității, drapat în somptuos veșmânt exotic”.

◆ Sultana Craia, „*Visul germinal*”, LCF, XXII, 1979, 32, 2; Sorin Titel, *O lume imaginară și exotică*, RL, XIII, 1980, 7, 11; Dumitru Micu, *Valențe ale fantasticului*, LCF, XXIII, 1980, 10, 6; 11, 6; D. Micu, *La „rădăcini”*, RL, XIV, 1981, 14, 8; Florea Firan, *Profiluri și structuri literare*, 22-26; Laurențiu Ulici, *Singurătatea ca destin*, RL, XXII, 1988, 16, 11.

ANDRU Vasile, *Noaptea împăratului*, București, Eminescu, 1979, 298 p. Fragmente: *Împăratul la veghea întâi* (romanul e anunțat cu titlul *De bello Dacico*), VR, XXX, 1977, 6, 11-17; *Cina*, O, XXIX, 1978, 35, 4-5. Roman-parabolă, cu prețut istoric. Acțiunea are loc în Dacia, în epoca împăratului Traian. Pe parcursul a patru nopți, împăratul meditează asupra istoriei și încearcă să-i cuprindă sensurile. Discursurile sale interioare devin dezbateri asupra Puterii.

◆ Sultana Craia, *Esu romanesc despre răscrucele puterii*, LCF, XXII, 1979, 11, 2; Titus Moraru, *Istorie și adevăr romanesc*, ST, XXX, 1979, 5, 20-21; Vasile Chifor, *Romanul și resursele istoriei*, T, VIII, 1979, 5, 39-40; Dan Ciachir, SPM, 1979, 446, 3; Ioan Holban, *Istorie și simbol*, CRC, XIV, 1979, 27, 4; Valentin F. Mihăescu, *Nevoia de comunicare*, LCF, XXII, 1979, 27, 6; Radu G. Țeposu, R, XII, 1979, 30, 10; Radu Mareș, *Un roman istoric*, TR, XXIII, 1979, 32, 2; Al. Protopopescu, *Împăratul... „c'est moi”*, VR, XXXII, 1979, 8-9, 151-154; Fl. Dimofstache, ATN, XVI, 1979, 3, 15; Ioan Adam, *Istorie și geneză*, ST, XXX, 1979, 9, 40; Reporter, Cu -, LCF, XXII, 1979, 43, 3; Cornel Ungureanu, O, XXX, 1979, 48, 2; Anton Cosma, *Ipostazele romanului istoric*, VTR, X, 1980, 5, 10; Laurențiu Ulici, *De veghe în poveste*, RL, XVII, 1984, 39, 11; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14-31; Constantin Crișan, *Romanul ca (po)pas înlăuntrul ființei creatoare*, ST, XL, 1989, 1, 31; 35.

ANGHEL Paul, *Noaptea otomană*, București, Cartea Românească, 1979, 318 p. Face parte din ciclul *Zăpezile de-acum un veac*, cartea a VI-a. Roman istoric. ~ reia acțiunea din romanul *Scrisoare de la Rahova* (1977),

redimensionând existența cuplului Adela Balș – maiorul Ene, pe fondul larg al Războiului pentru cucerirea Independenței. Cartea are un pronunțat caracter de frescă. Documentele istorice și de arhivă constituie un punct de plecare pentru reconstituirea evenimentelor.

◆ *Ottomán éjözaka*, tr. în lb. maghiară de Dăne Marta, pref. de Ilie Bădescu, București, Kriterion, 1986.

◆ M. Ungheanu, LCF, XXII, 1979, 37, 2; I. Sârbu, CRC, XIV, 1979, 43, 7; Pompiliu Marcea, *O cronică a Independenței*, RL, XII, 1979, 44, 4; Cornel Ungureanu, O, XXX, 1979, 46, 2; Vasile Chifor, *Istorie și eveniment*, T, VIII, 1979, 11, 40–41; M. Ungheanu, *Cu* –, LCF, XXII, 1979, 51, 3; 7; Emil Manu, SPM, 1980, 483, 2; Gheorghe Pătrar, ATN, XVII, 1980, 1, 15; Ioan Holban, CL, 1980, 3, 17; Mihail Diaconescu, *Rigoarea construcției*, LCF, XXIII, 1980, 51, 3; 7; Marcea, *Concordanțe*, 240–244. □ V. și *Scrisoare de la Rahova*, 1977.

ARAMĂ Ion, *Oamenii visează trandafiri*, București, E.M., 1979, 238 p. Roman inspirat din lupta forțelor românești împotriva hitlerismului. Tânărul student și scriitor Tudor se ascunde, fiind urmărit de Siguranță pentru acțiuni antifasciste. Alături de el stă colega și iubita lui, Eva. După 23 August 1944, Tudor se află în primele rânduri, printre cei care acționează împotriva armatei hitleriste în Dobrogea, pe țărmul Mării Negre.

ARDELEAN-MOLDOVAN Livia, *Pasi-ență-n „pas de trois”*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979, 200 p. (Scorpionul). Roman polițist.

◆ Dan Brebreanu, ≈, TR, XXII, 1979, 23, 2.

BALOTĂ Bianca, *Bal la regina Portugaliei*, București, Cartea Românească, 1979, 318 p. Fragment: *O cabală cu un tablou*, RL, XI, 1978, 19, 14–15. Roman de familie. Urmărește istoria unui clan, de tip ardelenesc, între cele două războaie mondiale, în timpul Dictatului de la Viena și în continuare, însumând aproape un secol de istorie. Tânăra ziaristă Magdalena descrie acest mediu, dominat de figura bunicii Hedwiga, în toate sectoarele lui, univers în stare să reziste chiar și istoriei atât de frământate a timpurilor noastre.

◆ Platon Pardău, *Patosul obiectiv*, RL, XII, 1979, 18, 10; Ion Maxim, O, XXX, 1979, 21, 2; Ovidiu Constantinescu, *Un început de frescă*, VR, XXXII, 1979, 7, 49–51; Radu Mares, *Un nume nou*: –, TR, XXIII, 1979, 39, 2; Irina Petras, ≈, ST, XXX, 1979, 9, 33; Emil Manu, SPM, 1979, 446, 2; Artur Silvestri, *Proza senzațiilor rafinate*, LCF, XXIII, 1980, 16, 2; Irina Petras, *Secțiuni în proza feminină contemporană*, T, XIII, 1984, 7, 38–40.

BANCIU Paul Eugen, *Reciful*, Timișoara, Facla, 1979, 206 p. Fragment: *Păpădiile*, O, XXVIII, 1977, 35, 5. Romanul unui oraș, Burma, construit între real și imaginar, devenit personaj cu o viață anume, supusă transformărilor timpului. Evoluția sa se înscrie într-un traseu ascendent, plecând de la târgul patriarhal, surprins la început de secol, și aspectul trepidant, adus de dezvoltarea industrială contemporană. În această structură (ca într-un „recif” de corali) se mișcă însă oameni. ~ realizează o galerie de portrete, pe care o înscrie în jurnalul lui Vasile Colentan, cronicarul comentator. Comentariul este făcut în notă ironică (sub titlul *Cronică meschină*), dar și critică. Între clanul Marcoșilor, al foștilor primari și bogătași, și „lumea nouă”, a noului primar Gore, se dă o luptă mocnită, având însă un rezultat previzibil, ordonat de sensul istoriei. Combinatul de porțelan este argumentul „noului” și forța lui supremă, de fapt.

◆ L. Ulici, RL, XII, 1979, 11, 11; Marcel Pop-Corniș, *Între narațiuni baladescă și romanul parabolic*, O, XXX, 1979, 15, 3; George Șerban, *Realitate fictivă și ficțiune reală*, O, XXX, 1979, 15, 3; Marian Odangiu, *Conștiința colectivă și formula romanescă*, O, XXX, 1979, 15, 3; Marian Odangiu, –, *un prozator cu neobișnuite resurse*, O, XXX, 1979, 27, 2; Vasile Chifor, *Romanul unui oraș*, TR, XXIII, 1979, 41, 2–3; Marcel Corniș-Pop, ~ și *arhitectura narațiunii*, O, XXXI, 1980, 28, 3; Mircea Mihăeș, *Rătăcirii calculate*, LCF, XXIII, 1980, 37, 3; Marian Odangiu, *prozatori la a doua carte*, O, XXXII, 1981, 21, 3; Brândușa Armanca, *Romane ale spațiului provincial*, O, XXXV, 1984, 33, 4; Adrian Dinu Rachieru, *Sub acoperișul parabolei*, O, XXXIX, 1988, 35, 2. □ V. și *Casa Ursei Mari*, 1978.

BĂRAN Vasile, *Pământ plat*. Romanul unui vis, București, Ion Creangă, 1979, 180 p. Roman-parabolă. Pe fondul unui vis cu apa-

rențe de realitate, Paul parcurge un traseu psihologic, care îl conduce spre maturizare. Personajul imaginează o aventură complexă, care conține secvențe acumulate din lumea basmelor copilăriei și din fantezia zborurilor interplanetare. Creația fantastică face posibil un discurs despre umanitate și fericire, despre candoare.

◆ Costin Tuchilă, LCF, XXII, 1979, 17, 2; Tudor Dumitriu Savu, TR, XXIII, 1979, 22, 3; Vladimir Simion, RL, XII, 1979, 40, 9.

BÎRLEA Ovidiu, *Șteampuri fără apă*, București, Cartea Românească, 1979, 374 p. Roman de evocare, consacrat vieții moților din Munții Apuseni. Autorul alege un timp istoric de cumpănă, anii 1884–1886, ai revigorării mișcării naționale, ai ascuțirii conflictului între asupritori și asupriți (după concepția epocii în care e scrisă cartea). Centrul acțiunii e plasat în satul Mogoș, din perimetrul Bucium – Abrud – Zlatna. ~ se ocupă atent de viața moților, făcând și adevărate analize ale obiceiurilor, ale spiritualității locului. Este descrisă viața orașelor aurului (Abrud, Zlatna, Bălgard), societatea intelectualilor, a proprietarilor etc. ≈ tinde spre ideea de frescă a acestui mediu, cu un specific puternic.

◆ I. Sârbu, *Un roman de evocare istorică*, CRC, XV, 1980, 4, 4; Radu Ciobanu, *Un roman „etnografic”*, T, IX, 1980, 4, 43.

BEJANCU Gheorghe, *Cavalerii dimineților înalte*, București, E.M., 1979, 212 p. Roman de aventuri.

BENIUC Mihai, *Ajun de răscoală*, București, Albatros, 1979, 86 p. Fragmente: *Dimineți de august*. (Romanul e anunțat inițial cu titlul *Cușitul la os*), LCF, XIX, 1976, 19, 4; *Întâlnire cu Chivără-Roșie*, LCF, XXII, 1979, 35, 4–5. Mic roman poetic despre primele semne ale răscoalei conduse de Horea, Cloșca și Crișan. ~ valorifică motivul reprezentat de personajul Chivără-Roșie, pe care l-a utilizat și în poezia sa. În roman stau față în față, ca-ntr-o confruntare rău prevestitoare, cele două tabere, a exploataților și a celor napăstuiți.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru literatură pentru copii și tineret pe anul 1979.

BERCIU Ștefan, *Invidia*, București, Eminescu, 1979, 272 p. (Clepsidra). Roman polițist.

BERCIU Ștefan, *Obsesia*, București, E.M., 1979, 206 p. Roman de analiză psihologică, cu tentă de anchetă polițistă. Dan Bora încearcă să rezolve un caz de conștiință, declanșat în timpul războiului, reușind să-și dovedească nevinovăția în legătură cu uciderea unui om de valoare. Modalitatea principală de relatare este povestirea în amănunt a faptelor trecute.

BEURAN Grigore, *Ancora n-a fost aruncată la timp*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979, 262 p. Fragment: *În derivă*, TR, 1977, 15, 6. Continuă romanul *Evadarea*, urmărind destinul lui Radu Cornea în primii ani de după terminarea celui de al doilea război mondial. Cartea conține o analiză documentată a mișcării politice de tineret din acea perioadă, insistând asupra activității PSD-ului.

◆ Ion Lungu, TR, XXIII, 1979, 16, 6; Mircea Popa, ST, XXX, 1979, 12, 75–76.

BODUNESCU Ion, *Povestea Micaporei*, București, E.M., 1979, 176 p. Roman istoric, inspirat din perioada de formare a poporului român în urma cuceririi Daciei de către romani.

◆ Gh. Filip, R, XVII, 1980, 3, 7.

BOTEZ Alice, *Eclipsa*, București, Cartea Românească, 1979, 360 p. Fragmente: *Zeno, fiul aprodului* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Solii cetății*), RL, V, 1972, 47, 14–15; „*Per spinas ad rosas*”, RL, VII, 1974, 19, 14–15. Roman parabolic, conceput pe ideea „culpabilității” colective. Într-un spațiu închis, acela al unei cetăți medievale (se recunoaște Sighișoara), se întâmplă un fenomen straniu: o serie de oameni cu aparențe fantomatice pun stăpânire pe Cetate, în scopul îndeplinirii unor previziuni făcute în secolul al XVII-lea de un călugăr al locului, Azarias, fiul călăului Müllo. O cronică rămasă de la acesta, în care

se vorbește de o epocă a pedepselor, este descoperită de un urmaș al lui, Müller, judecător, legatar testamentar și narator al acestei întâmplări nefirești, înregistrate în anii 1928–1929. Atmosfera orașului, de tip kaffian, anticipând în mod oramai pe aceea din abația ce va fi descrisă în 1980 de Umberto Eco, în *Numele trandafirului*, în care vina și pedeapsa amenință personalitatea umană, devine halucinantă. Teroarea insinuantă, violența mascată prin farsa aplicării legii, suspiciunea generală reduc colectivitatea la o masă informă, constrânsă să aștepte inactivă o pedeapsă, fără altă explicație decât predestinarea nebuloasă. În această conjunctură însăși Puterea, reprezentată de judecător, de pictorul Zeno (preocupat de lucrarea sa cu titlul *Sfârșitul pedepselor*) și de alți câțiva, este iluzorie, depinzând de jocul hazardului. E vorba de o apocalipsă de tip spiritual, sabia executorie fiind, ca și la Eco, un obiect de cultură, cartea.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză pe anul 1979.

◆ Dana Dumitriu, *Cronica lui Azarias*, RL, XII, 1979, 52, 11; Vasile Sălăjan, TR, XXIV, 1980, 33, 2; Tia Șerbănescu, ~ și țara simbolurilor, RL, XIX, 1986, 51, 5. □ V. și Iarna Fimbul, 1968.

BOTEZ Alice, *Emisfera de dor*, București, Eminescu, 1979, 366 p. Cu o pref. a autoarei. Fragment: *Călărețul*, RL, XI, 1978, 10, 14–15. Roman istoric cu sens parabolic. Descriind fapte și personaje din perioada de după cel de-al doilea război daco-roman (anul 106 e.n.), ~ reconstituie nu atât o atmosferă de epocă (de altfel greu de refăcut, dată fiind precaritatea documentelor), cât o perspectivă simbolică vorbind despre imposibilitatea victoriei definitive asupra unui popor. Această „teză” e susținută de biografia sclavului dac Dorses, adus la Roma de tribunul Handrianus. Prezența lui, ca și ecoul îndelung al rezistenței cumplitelui Decebal, perpetuează un spirit colectiv, marchează o istorie viitoare. Artur Silvestri remarcă acest sens al romanului: „o meditație despre condiția conștiinței lucide în istoria amorfă, despre violență și triumf, o laudă față de spiritul organic și contemplativ, care e biruit, dar nu de tot nimicit,

în fine, o lungă reflecție epică despre esență și fenomen”. În altă ordine de idei, Nicolae Manolescu sesizează în această „carte foarte savantă” o linie „între istorie și poezie”, cu preferință pentru cea din urmă. Autorul se alătură altor câțiva prozatori, ca Ștefan Agopian sau Eugen Uricaru, care modifică structura romanului istoric modern.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză pe anul 1979.

◆ Nicolae Manolescu, „*Un subiect atât de actual, atât de bogat*”. RL, XII, 1979, 33, 9; Artur Silvestri, LCF, XXII, 1979, 45, 6; M. Ungheanu, LCF, XXIII, 1980, 4, 2; Vasile Chifor, ST, XXXI, 1980, 2, 56; Radu Ciobanu, ST, XXXI, 1980, 2, 56; Ilie Tăceri, VR, XXXIII, 1980, 2, 87; Anton Cosma, *Ipostazele romanului istoric*, VTR, X, 1980, 5, 10; Vasile Popovici, *Forma labirintului*, LCF, XXIII, 1980, 37, 3; Tia Șerbănescu, ~ și țara simbolurilor, RL, XIX, 1986, 51, 5. □ V. și Iarna Fimbul, 1968.

BRAGA Rodica, *Dincolo de dragoste*, București, Eminescu, 1979, 214 p. Fragment: *Călătoria sau* ≈, T, VIII, 1979, 3, 24–27. Roman de analiză socială și psihologică. Face examenul profund al unei căsnicii ajunse într-un moment de cumpănă. Între Ana (actriță) și Remus (pictor) s-au statornicit relații de înțelegere reciprocă de-a lungul anilor, deși familia lor n-a fost constituită din dragoste. Copiii lor, profesiunile au cimentat această „alianță”, dar n-au înlăturat ascunsele nemulțumiri și neliniști afective. ≈ este și un eseu despre esența căsătoriei, despre condiția femeii în societatea modernă.

◆ Titus Popescu, TR, XXIV, 1980, 8, 2; Constantin Cubeșan, T, IX, 1980, 2, 15–17; Vasile Chifor, *Tăceri confesive*, CNT, 1980, 12, 10; Sultana Craia, LCF, XXIII, 1980, 27, 6.

BRAȘOVEANU Cosma, *Un martor incomod*, București, E.M., 1979, 222 p. (Sfinx, 46). Roman polițist.

○ **BRĂDIȘTEANU Nicolae**, *Căsătoria*, fragment din romanul *O dragoste în secolul XVIII*, R, XVII, 1979, 10, 10.

BULZA Teodor, *Iulie*, Timișoara, Facla, 1979, 246 p. Fragmente: *Calul alb*, AFT, XII,

1977, 7, 6; *Roșie ca vișina*, FC, XXVII, 1978, 19, 20; *Delegatul și Monitorul Oficial*, AFT, XIII, 1978, 8, 6-7; *Drum de noapte*, O, XXX, 1979, 19, 4. Roman rural, scris în maniera lui Slavici. Acțiunea se petrece în localitatea Șemlac, lângă Arad, în anii de după sfârșitul ultimului război mondial. ~ surprinde o anume mentalitate colectivă, moralizatoare, orgolioasă, dar și un aer de legendă, care învăluie fiecare întâmplare. Câteva personaje, Florea zis Sfântul, Driana, Livia, definesc o societate „suav idilică” (Cornel Ungureanu).

◆ Premiul C.C. al U.T.C. pentru proză pe anul 1979.

◆ George Arion, FC, XXVIII, 1979, 30, 17; Cornel Ungureanu, O, XXX, 1979, 32, 2; Laurențiu Ulici, *Un povestitor*, RL, XII, 1979, 49, 11; Sultana Craia, *Substanță și simț narativ*, LCF, XXIII, 1980, 9, 6; Marian Odangiu, *Reporterul ca romancier*, CNT, 1987, 32, 12; Olimpia Berca, ~, O, XL, 1989, 26, 5.

O BUZOIANU Gheorghe, *Peisajul*, fragment de roman, LCF, XXII, 1979, 50, 4-5.

CABA Olga, *Pasul alături*, București, Cartea Românească, 1979, 372 p. Roman social, prezentând condiția omului simplu în tumultul vieții bucureștene, în anii deceniului al patrulea. Două lumi, una mărunță, reprezentată de modesta funcționară Natalia Nisipeanu sau de Ion Livezeanu, un ardelean cu simțul parvenirii, și alta, a aristocrației (familia Vătășescu), se separă tot mai sigur pe scena socială. Orice încercare de evadare sau de trecere dintr-un mediu în altul, indiferent în ce sens, se soldează cu o dramă (Liana Vătășescu se sinucide în urma încercării de mezalianță cu Livezeanu). Romanul nuanțează o atmosferă specifică timpului și locului acțiunii.

◆ Ion Maxim, O, XXX, 1979, 16, 2; Radu Ciobanu, *Între două tentații*, T, VIII, 1979, 6, 44-45.

CÂMPEANU Titi George, *Smochinul îndărătnic*, București, Cartea Românească, 1979, 238 p. Roman de analiză psihologică. Rodian, fiu de țărani, își face un examen de conștiință, rememorând toate eforturile de a-și depăși condiția originii. Reușind să parvină pe scara

socială, resimte însă nostalgic fiorul reîntoarcerii în mediul său natal. Analiza e complexă, realizată pe mai multe planuri.

◆ Laurențiu Ulici, *Structuri absente*, RL, XXI, 1988, 12, 9.

O CERNET Laurențiu, *Spleen*, O, XXX, 1979, 18, 4-5; *La bătrâni*, O, XXXVI, 1985, 23, 5, fragmente din romanul *Vișelul la poartă nouă*.

CIUREA Doina, *Neliniștitul iunie*, București, Cartea Românească, 1979, 214 p. Roman-reportaj. Povestitoarea, care se prezintă în numele autorei, trăiește (sau își imaginează) câteva zile într-un canton de cale ferată, izolat în Bărăgan. Locul a fost descoperit în urma unui zbor cu avionul, în vara anului 1967. În 1968 ea constată că viața decurge în acel loc la fel ca în altele, cu aceleași bucurii și neînțelegeri omenești.

◆ Andrei Roman, LCF, XXII, 1979, 35, 2; Nicolae Manolescu, *Sensibilitate și precizie*, RL, XIII, 1980, 8, 9; Vasile Chifor, *Un roman ignorat*, VR, XXXIII, 1980, 6-7, 159-160.

O COCEA N. D., „*Furia verde*” și „*brutele integrale*”, fragment de roman, MS, X, 1979, 3, 6-10. Roman politic antifascist.

COJOCARU Romulus, *Apărătorul în derută*, Timișoara, Facla, 1979, 168 p. Roman polițist.

◆ Ion Antonie, R, XVI, 1979, 7, 7.

COLIN Vladimir, *Timp cu călăreț și corb*, București, Cartea Românească, 1979, 212 p. Roman istoric, scris cu mijloace lirice, de sorginte SF. Autorul evocă trei secole de istorie și de legendă, de la migrația cumanilor până la timpul mitologic al lui Radu Negru Basarab, întemeietorul Țării Românești. Sultana Craia numește cartea „basm liric”.

◆ Sultana Craia, *Timpul ficțiunii*, LCF, XXIII, 1979, 18, 2; Titus Moraru, *Istorie și adevăr românesc*, ST, XXX, 1979, 5, 20-21; Adriana Iliescu, *Aura poetică a istoriei*, CNT, 1979, 22, 12; Radu Călin Cristea, RL, XII, 1979, 23, 11; Vasile Andru, *Sensuri ale retrăirii duratei*, VR, XXXII, 1979, 10, 53.

CORBUL Vintilă, *Dinastia Sunderland-Beauclair. Păsări de pradă*, III, v. *Dinastia Sunderland-Beauclair*, I, 1967.

CORBUL Vintilă, Eugen BURADA, *Uragan asupra Europei*, I, București, Albatros, 1979, 752 p. Roman istoric de amploare, consacrat relațiilor politice, diplomatice și politice dintre statele lumii, pe baza cărora s-a declanșat primul război mondial. Cronica este largă, diversă, documentată.

◆ George Arion, FC, XXVIII, 1979, 35, 17; Zaharia Sângeorzan, „Uragan” asupra... literaturii, CRC, XV, 1980, 15, 5.

COSTIN Calistrat, *La Răspântii...*, Iași, Junimea, 1979, 196 p. Roman de analiză psihologică. Personajul narator, Toma, înfruntă un destin deosebit de violent: îi mor doi copii din pricina unor malformații congenitale. Reacția lui este la fel de violentă, refuzând să accepte acest verdict. Pleacă de lângă soția sa un timp, dar reîntâlnește aceeași tragedie. Purificat, resemnat, se reîntoarce, obținând între timp doar o mai înaltă idee asupra fatalității destinului. Romanul e scris cu nerv, cu paranteze explicative prompte, într-un spirit de frondă interioară.

◆ Constantin Călin, *Jurnal de lectură*, ATN, XVI, 1979, 3, 6; Andrei Roman, RL, XIII, 1980, 23, 9; Nicolae Țurtureanu, „*Trecând prin viața lumii*”, CRC, XV, 1980, 24, 4; Virgil Cuțitaru, *Oameni și plante*, CL, 1981, 3, 15; Cuțitaru, *Spații*, 260–262; Cosma, *Romanul*, I, 293–294.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Figuranții*, București, Cartea Românească, 1979, 350 p. Fragmente =, ST, XXVIII, 1977, 7, 8–11; *Inițieri*, TR, XXII, 1978, 22, 5; *Întoarcerea figuranței*, LCF, XXI, 1978, 27, 4; *Viziți în familie*, RL, XI, 1978, 36, 14–15; ≈, CL 1978, 9, 8–9; 15. Roman de formație. În cea mai bună tradiție a literaturii de familie, ~ descrie în mod cronologic primii patruzeci de ani din viața lui Septimiu Căstăian, urmașul și apoi capul unei familii puternice din Ardeal (localitatea Orhei). Timpul acestei cronici, care cuprinde nu numai biografia personajului central, ci și pe aceea a întregii societăți ardelenice, este precis fixat, între 1880 și 1918.

Septimiu Căstăian primește educația sobră a intelectualității române din Imperiu, dar se instruieste și la școala vieții, frecventând personaje precum călugărul Ioachim sau negustorul Rubin Orheianu. Hotărâre pentru destinul său este codul familiei, care, în ciuda oricăror dezbinări, pretindea o coeziune finală. ≈ evocă în modul cel mai firesc și cadrul politic al vieții românești din Transilvania, culminând cu momentul Unirii de la 1918.

■ Fragment: *Figurants ou héros anonymes*, tr. de Constantin Crișan, REVR, XXXIV, 1980, 1, 138–139.

◆ Dana Dumitriu, *Pe scena istoriei*, RL, XII, 1979, 31, 10; Mihai Dinu Gheorghiu, *Un roman istoric*, CRC, XIV, 1979, 33, 4; Virgil Ardeleanu, ST, XXX, 1979, 8, 34–35; Val Condurache, CL, 1979, 9, 6; Alex. Ștefănescu, *Romanul ca mașină a timpului*, VR, XXXII, 1979, 10, 49–50; Cornel Ungureanu, O, XXX, 1979, 45, 2; Dan Alexandru Condeescu, LCF, XXII, 1979, 48, 6; Constantin Crișan, *Figurants ou héros anonymes*, REVR, XXXIV, 1980, 1, 138–139; Valeriu Cristea, *Evenimentele lui Septimiu*, RL, XIII, 1980, 5, 4; Ștefănescu, *Jurnal*, 197–198; I. Holban, *Profiluri*, 243–244; I. Rotaru, *O istorie*, III, 907; Cosma, *Romanul*, I, 179–180; □ V. și *Capriciu la plecare fratelui iubit*, 1968.

CRIȘAN Nicolae, *Voievozi fără morminte*, București, Cartea Românească, 1979, 454 p. Cu un *Cuvânt înainte* adresat de autor bunăvoinței cititorului. Fragmente: *Nașterea bărbatului*, RL, IX, 1976, 9, 14–15; ≈, LCF, XIX, 1976, 20, 6; *Spre semeț întreitele turnuri*, LCF, XXI, 1978, 11, 4–5. Roman istoric, proiectat ca prim vol. al unui ciclu nefinalizat ~ ambițioasă să introducă în literatură întregul secol al lui Mihai Viteazul, de la 1500 la 1600. În ≈ sunt parcurse domniile din Țările Române de până la Mihai Viteazul. Sunt încă puternice ecourile domniei lui Ștefan cel Mare. Autorul scrie în urma unei documentări amănunțite.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1979.

◆ Platon Pardău, *Drumul aspru al inițierii*, RL, XII, 1979, 31, 10; George Bădărău, CL, 1979, 10, 13; Cornel Moraru, *Un roman despre epoca lui Mihai Viteazul*, VTR, IX, 1979, 11, 7; Dan

Cristea, LCF, XXII, 1979, 48, 6; Nicolae Jianu, *Virtuți lexicale*, RL, XIII, 1980, 3, 5; Vasile Chifor, *Roman și istorie*, VR, XXXIII, 1980, 3, 89-90.

CUMPĂTĂ Gheorghe, *La ceasul amurgului*, București, E.M., 1979, 136 p. Roman inspirat din activitatea grănicerilor de pe țărmul românesc al Mării Negre. Vigilența și bărbăția ostașilor și ofițerilor duc la neutralizarea unor acțiuni de spionaj.

CURSARU Lucian, *Ocotiți pasărea Paradis*, București, Albatros, 1979, 272 p. (Aventura). Roman de spionaj.

DAVIDOVICI Doru, *Celula de alarmă*, București, Eminescu, 1979, 232 p. (Clepsidra). Roman inspirat din viața plină de curaj a piloților de aparate de zbor supersonice.

O DEAL Alexandru, *Așteptând*, fragment din romanul *Planul înclinat*, O, XXX, 1979, 30, 4-5.

DUMITRESCU Ioana, *Un strigăt în noaptea*, București, E.M., 1979, 198 p. (Sfinx, 48). Roman de spionaj.

DUDA Virgil, *Măștile*, București, Cartea Românească, 1979, 294 p. Fragment: *Sora Gertrude se pensionează*, RL, XI, 1978, 44, 14-15. Roman al memoriei afective. Un narator, care poate fi chiar mai vechiul „anchetator apatic” din romanul cu același titlu, provoacă amintiri, scrie memorii proprii în legătură cu orașul său natal, Bârlad. Locuind o vreme în spitalul acestui oraș, ca pentru a da o anume „tensiune” și „febră” povestirii, naratorul reînnoadă vechi prietenii din liceu, revede rude, leagă noi amiciții, mai ales cu medicii din jurul lui. Nuclee epice autonome se însumează în virtutea unei atmosfere specifice spiritului orașului. Valeriu Cristea consideră că ≈ realizează o „anchetă morală”.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1979.

◆ Sultana Craia, *Spațiul analizei*, LCF, XXII, 1979, 29, 2; Valeriu Cristea, *Anchetatorul și „măștile”*, RL, XII, 1979, 32, 11; Ion Vlad,

„*Starea de sensibilitate*”, TR, XXIII, 1979, 33, 2; Cornel Moraru, *Anchetatorul apatic și măștile*, VTR, X, 1980, 7, 10; Moraru, *Semnele*, 243-246; Vlad, *Lectura*, 148-152. □ V. și *Catedrala*, 1969.

DUMITRIU Dana, *Întoarcerea lui Pascal*, Iași, Junimea, 1979, 296 p. Fragmente: *Carte de colorat*, CRC, VII, 1972, 16, 9; 13; *Sfântul șchiop*, CL, 1974, 3, 9-10; *Grădina zoologică*, VTR, IV, 1974, 12, 10-11; *Bănuiala*, CL, 1975, 9, 8-9. Roman social, a cărui analiză are în obiectiv familia unui anume Pascal Danielescu. Existența acestei familii în timpul controversatului deceniu al șaselea nu este lipsită de tensiuni. Complicațiile dinlăuntru, legăturile încalcite se adaugă conjuncturii sociale aberante, situația făcând victime. Una dintre ele este chiar Pascal, care este închis, fiind nevinovat, în urma acțiunii insistente a lui Matei, ziaristul care îi frecventase mai înainte casa și nutrise sentimente de afecțiune pentru una dintre fiicele lui. La întoarcerea din închisoare, Pascal constată deruta tuturor, fără însă a-și pierde speranțele în refacerea drumului rătăcit.

◆ George Arion, FC, XXVIII, 1979, 31, 25; Alex. Ștefănescu, *Analiză psihologică și problematică socială*, RL, XII, 1979, 35, 10; Dan Culcer, *Un roman despre uitare*, VTR, IX, 1979, 9, 3; Radu Mareș, *Un roman psihologic*, TR, XXIII, 1979, 42, 2; Vasile Chifor, *Romanul unui experiment*, T, VIII, 1979, 10, 34-35; Mugur, *Profesiunea*, 276-283; Val Condurache, CL, 1980, 1, 4; Brândușa Armanca, *Două ipostaze ale romanului psihologic*, O, XXXI, 1980, 20, 3; Victor Atanasiu, CNT, 1980, 24, 10; Mircea Bențea, EX, XII, 1980, 6-7, 9; 23; Culcer, *Serii*, 170-177; Cuțuțaru, *Spații*, 223-227; Irina Petras, *Secțiuni în proza feminină contemporană*, T, XIII, 1984, 7, 38-40; Condurache, *Portret*, 151-152; I. Rotaru, *O istorie*, III, 914; Cosma, *Romanul*, I, 236-237; Simion, *Scriitori*, IV, 250-253.

DUȚESCU Mihai, *Această iubire*, București, Eminescu, 1979, 216 p. (Romanul de dragoste, 159). Roman social. În formula „romanului în roman”, naratorul, ocupându-se de personajul său Doctorul X, își analizează propriile probleme afective. El însuși medic, observă mediul corupt în care evoluează și încearcă să ia o atitudine. Pe de altă parte,

viața sa particulară, marcată de despărțirea de o soție pe care o iubea, o trece în fișa biografică a personajului său. Deși faptele sunt obișnuite, romanul interesează tocmai prin acest studiu paralel, despre narator și despre personajul său.

◆ Ioan Groșan, RL, XII, 1979, 41, 10.

FELIX Radu, *Zăpada niciodată stinsă*, București, Eminescu, 1979, 198 p. Roman consacrat vieții de șantier. Tânărul inginer Ștefan Barcian, fiul răsfățat al unui profesor universitar din Capitală, cere și obține să fie trimis pentru un an pe un șantier din C. (se recunoaște orașul Câmpina). Gestul său se explică mai mult prin plictiseala unui trai fără căpătâi, lipsit de griji. „Evadarea” lui echivalează însă cu o nouă școală a vieții. Șantierul îi dă un sens existenței, îi modifică structura afectivă. Lupta cu greutățile, cu incompetența, trecerea printr-o dramă erotică (îi moare soția într-un accident de muncă) îl întăresc în lupta cu viața.

◆ Gheorghe Bădărău, CL, 1979, 11, 14; Vasile Chifor, RL, XIV, 1981, 5, 11.

○ **GABREA Florin**, *Călătoria*, fragment din romanul *Frumos e numai adevărul*, LCF, XXII, 1979, 5, 4-5.

○ **GABREA Florin**, *Darul miresei*, fragment din romanul *Vulpile*, RL, XII, 1979, 42, 15.

GALACTION Luki, *Aurul șarpelui*, București, Minerva, 1979, 232 p. Roman erotic, a cărui acțiune este plasată în lumea fastuoasă și ușor fantastică a Orientului musulman (Istanbul), la mijlocul secolului trecut. Serxe Potiras, personajul principal, regăsește la vârsta maturității o iubire visată în tinerețe. Întinerește în chip miraculos, dar, în final, își trădează iubirea. Bineînțeles, personajul va plăti cu viața această greșală, fiind secerat de ciură.

◆ Artur Silvestri, *Romanul exotic și fabulos*, LCF, XXII, 1979, 51, 2; Zaharia Sângeorzan, *Teritoriile imaginarii*, CRC, XV, 1980, 31, 4.

GĂBRIAN Ștefan M., *Om în mers*, București, Eminescu, 1979, 372 p. Fragmente: ≈

(romanul e anunțat cu titlul *Colivia*), LCF, XVIII, 1975, 32, 5; *Colivia*, T, VI, 1977, 2, 17-26; *În rândul bărbaților*, T, V, 1976, 3, 37-41; *Drumul adevărului*, RL, IX, 1976, 37, 14-15. Proiectat ca prim vol. al unui ciclu cu titlu neprecizat. Roman de formație. Fie că naratorul dă amănunte despre viața lui Mihai Șerbu, fie că el însuși se confesează, din combinația celor două relații se conturează destinul unui tânăr care-și croiește un drum în viață. Copilăria în timpul ultimului război mondial, școala, cariera de medic, întâi la țară, apoi într-o uzină, căsnicia (complicată de un divorț) etc. întregesc imaginea unui destin în care autorul a încercat să nu intervină, definind doar sensul lui.

◆ Mircea Tomuș, T, VIII, 1979, 9, 31; Dan Culcer, „≈” sau *contradicțiile convenției realiste*, VTR, X, 1980, 1, 4-5; Ilie Guțan, *Dincolo de aparențe*, VR, XXXIII, 1980, 6-7, 158-159; Gheorghe Perian, R, XVII, 1980, 9, 7; Mircea Bențea, EX, XII, 1980, 8-10, 9; Cornel Moraru, *Satiră și implicare*, RL, XIV, 1981, 18, 10; Culcer, *Serii*, 210-217; Ion Simuț, F, XIX, 1983, 2, 3; Moraru, *Textul*, 197-200; Laurențiu Ulici, *Ardelenii*, RL, XX, 1987, 19, 9; Cosma, *Romanul*, I, 272-273; Anton Cosma, *Pateticul bine temperat*, T, XVIII, 1989, 5, 29; Mihai Sin, T, XVIII, 1989, 5, 30.

GENARU Ovidiu, *Iluzia cea mare*, București Cartea Românească, 1979, 382 p. Roman social. Autorul face o analiză a frământărilor unei familii, care, pornind de la iluzia unei unități realizate conștient, se destramă din pricina unor contradicții subterane. Titus Oniga, un om principial, ajuns director de întreprindere, înțelege cu greu aspirațiile sufletești ale soției sale Edmonda, pe ale fratelui acesteia, actorul ratat Alec, și chiar pe ale fiului Dinu. În alt sens, reușește cu greu să pună stavilă unor pomiri erotice extraconjugale. Oniga înregistrează astfel, deși târziu, un eșec de proporții.

◆ Constantin Călin, *Jurnal de lectură*, ATN, XVI, 1979, 4, 6; Sultana Craia, *Radiografia iluziei*, LCF, XXIII, 1980, 4, 2; Radu Ciobanu, ≈, T, IX, 1980, 3, 34; C. Ungureanu, *Timpul creației*, CL, 1980, 2, 8; Liviu Leonte, *Dincolo de aparențe*, CRC, XV, 1980, 14, 4; Constantin Pricop, *Realitate și iluzie în roman*, TR, XXIV, 1980, 23,

2-3; Ion Marcoș, *Iluzie și semnificație*, ST, XXXI, 1980, 6, 35; Eufrosina Alboiu, CNT, 1980, 44, 13; H. Ioan, *Proza lui ~*, CL 1985, 7, 12; Cosma, *Romanul*, I, 153.

○ **GEORGE Nestor**, *Clubul Ciurel*, fragment din romanul *Regăsirea*, RL, XII, 1979, 43, 14.

GOGA O., M. STAN, „*Războiul tăcut*”, București, Eminescu, 1979, 302 p. (Clepsidra). Roman de spionaj.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XIV, 1981, 5, 11.

○ **GRINEVICI I.**, *Saltimbancii*, RL, XII, 1979, 8, 14; *Arabella*, O, XXXI, 1980, 24, 4-5; „*La vaporul Traian*”, RL, XIII, 1980, 50, 14, fragmente din romanul *Saltimbancii*.

IOANID Ana, *Drum spre început*, București, Albatros, 1979, 272 p. Roman al unei vieti trăite. ~ îl lasă pe activistul David Iordache să-și „facă” autobiografia (echivalentă romanului). Personaj real, acesta își amintește întreaga activitate, începând cu 1906 (când avea 17 ani), continuând cu munca politică în rândul muncitorilor tipografi (1918), cu grevele din 1920, 1933, cu activitatea antifascistă ș.a.m.d. Activistul a avut de suferit de pe urma verificărilor din anii '50, dar a fost în final reabilitat. ≈ este o declarație de adeziune la întreaga istorie a partidului comunist.

IONESCU Cornel, *În furtună*, Craiova, Scri-sul Românesc, 1979, 300 p. Roman social și politic. ~ realizează o vedere de ansamblu asupra procesului de instaurare a puterii comuniste în București, după 23 August 1944. Personajul-martor al acestor evenimente, în care sunt implicați muncitori, activiști de partid, patroni, așa-ziși dușmani ai poporului, este tânărul student și apoi profesor Lucian. Viața sa afectivă, ea însăși tulburată de sinuozitățile istoriei, se desfășoară pe acest fundal complex.

IONIȚĂ Vasile, *Dosare deschise*, Iași, Junimea, 1979, 238 p. Roman politic. Victor Nemțeanu, student cu stagiul la un institut superior din Harkov, apoi inginer constructor,

are o bogată activitate de activist regional superior. În paralel, este evocată viața sa afectivă, nuanțată de câteva aventuri și apoi de o căsnicie reușită.

◆ Gheorghe Soare, *Proză*, ARG, XIV, 1979, 4, 10; Grigore Mureșan, CNT, 1980, 19, 12.

○ **IVASIUC Alexandru**, *Cornel*, fragment din romanul *Cornel*, VTR, IX, 1979, 6, 8-9. Primul capitol al unui roman rămas în manuscris, creație inspirată din viața minerilor.

◆ Tita Chiper-Ivasiuc, *Ultima vară a lui ~*, VTR, IX, 1979, 6, 4.

JERCA Victor, *Oprîți „Jaguarul” albatru!*, București, E.M., 1979, 142 p. (Sfinx, 50). Roman polițist.

JOLDEA Mihail, *Detășamentul de sacrificiu*, București, E.M., 1979, 198 p. Roman inspirat din luptele duse de armata română împotriva hitleriştilor. Este scris în formă autobiografică.

LASCU-MOCANU Lydia, *Regăsirea*, București, Albatros, 1979, 184 p. Roman de dragoste, bazat pe o problemă morală. Medicul curant Georgeta se îndrăgostește de pacientul medic Barbu Maior. Ambii sunt însă căsătoriți. Autoarea analizează eforturile, mai ales ale femeii, de a depăși această relație, care ar fi afectat două familii.

LÂNCRĂNȚAN Ion, *Fiul secetei*, București Albatros, 1979, 720 p. Fragmente: ≈, TR, XVII, 1973, 38, 6-7; ≈ (romanul e anunțat cu titlul *Suferința urmașilor*), VR, XXVII, 1974, 5, 3-24; 6, 19-36; *Inima drumului*, FC, XXVIII, 1979, 9, 26; ≈, TR, XXIII, 1979, 9, 6; ≈, O, XXX, 1979, 10, 4-5; *O iubire de altădată*, LCF, XXII, 1979, 13, 4-5; *Purpură și cenușă*, ST, XXX, 1979, 3, 20-22; *Muzica înaltelor sfere*, LCF, XXII, 1979, 44, 4-5. Reluat fragmentar: *Despărțirea de Rolf*, AVR, 1985, 107-110. Romanul unui caracter puternic, conceput în perspectivă politică și socială. Personajul Vasile Pozdare reflectă esența unei epoci, a „obsedantului deceniu”. El este un „fiu al secetei”, un copil moldovean alungat de foamea din 1946 în Ardeal.

Învăță o meserie și ajunge activist de partid în perioada dură a verificărilor de cadre, a „pedepșirii dușmanilor”, a colectivizării. Este una din mâinile „forte” ale acelor vremi, atitudinea sa pomind din convingere. Dar exact din această pricină este exclus din partid. Consecvent crezului său (principiu declarat), de a lua totul de la capăt, muncește, învață, se afirmă, e reprimat în P.C.R. și ajunge directorul uzinei în care a ucenicit. Din nou cade însă, datorită unui grav accident din uzina sa. Moartea încheie un destin frământat, viața unui om, neînfrânt, deși lovit de soartă în mai multe rânduri. Romanul e construit din patru unghieri de vedere asupra personajului: al autorului însuși (care prezintă epoca, în general), al soției personajului (care îi scrie biografia afectivă), al fiului său Ionuț (care îl observă ca ins social) și al lui Pozdare însuși (autobiografia pe care o face e psihologică și politică). Nicolae Ciobanu precizează „teza” romanului: „între funcția exponențială de erou, de luptător ardent, până la uitarea de sine, pentru binele obștesc și patetic-intima, inanalizabila aspirație spre fericirea personală există o incompatibilitate de esență”.

▼ București, Albatros, 1984.

● Premiul revistei „Săptămâna” pe anul 1979, pentru întreaga operă.

◆ Aurel Dragoș Munteanu, *Nevoia de adevăr a romancierului*, LCF, XXII, 1979, 49, 1–2; Adi Cusin, *Cu ~*, FC, XXVIII, 1979, 49, 1; 16; George Pituț, *Cartea unei patetice dezbatere*, LCF, XXIII, 1980, 1, 1; 7; George Arion, FC, XXIX, 1980, 3, 17; S. I. Nicolaescu, ARG, XV, 1980, 1, 10; Emil Manu, SPM, 1980, 477, 2; 478, 2; 479, 2; Fănuș Băileșteanu, ≈, RL, XIII, 1980, 6, 10; Mircea Popa, TR, XXIV, 1980, 6, 3; **, *Un roman în dezbatere: ≈ de ~*, FC, XXIX, 1980, 8, 16–17; Marian Odangiu, O, XXXI, 1980, 8, 2; Al. Călinescu, ≈, CL, 1980, 2, 4; Mircea Tomuș, T, IX, 1980, 2, 28; M. Ungheanu, LCF, XXIII, 1980, 10, 2; Laurențiu Ulici, *Prefixele realismului*, CNT, 1980, 13, 10; Ioan Adam, *Secțiune în istorie*, CNT, 1980, 13, 10; Zaharia Sângerzan, ≈ și critica, CRC, XV, 1980, 14, 5; Marian Vasile, *Între Monu și Pozdare*, LCF, XXXIII, 1980, 14, 2; Sultana Craia, *Tensiune și interogație*, LCF, XXIII, 1980, 14, 2; Nicolae Ciobanu, *Avatarurile unei „eredități”*, LCF, XXIII, 1980, 14, 2; Ioan

Adam, *Treptele adevărului*, ST, XXXI, 1980, 4, 11; Pompiliu Marcea, *Romanul politic românesc*, VR, XXXIV, 1981, 4–5, 27–31; Bogdan Rădulescu, CREL, 1981, 4, 154–157; C. Stănescu, *Realitate și baladesc*, RL, XV, 1982, 21, 4–5; Ciobanu, *Întâlnirea*, 245–249; Pituț, *Locuri*, 127–130; Marcea, *Concordanțe*, 25–26; 226–232; Ulici, *Confort*, 121–124; Mihai Coman, *Radiografia unei epoci*, SLAST, IV, 1984, 23, 2; Constantin Sorescu, „*Istoria unei vieți*”, SLAST, IV, 1984, 23, 2; Ion Bălu, *Destine umane și implicare în epocă*, RL, XVII, 1984, 30, 8; Dan Rotaru, *Cu ~*, ARG, XIX, 1984, 8, 9; Condurache, *Portret*, 128–130; Odangiu, *Romanul*, 120–124; I. Rotaru, *O istorie*, III, 786–788; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 323–329; Nicolae Georgescu, *Oglinzile epicului*, LCF, XXXI, 1988, 34, 3; Băileșteanu, *Aforist*, 134–139. □ V. și *Cordovani*, 1963.

LEU Corneliu, *Patriarhii*, București, Cartea Românească, 1979, 342 p. Fragmente: *Un nou sens al puterii*, LCF, XXI, 1978, 3, 4–5; ≈, RL, XII, 1979, 26, 14–15; *Persida*, LCF, XXII, 1979, 30, 4–5; 7. Roman politic. Din perspectiva memoriei nostalgice a activistului Gherasim Drăgan se reconstituie o epocă de lupte în ilegalitate și câțiva ani din perioada instaurării puterii comuniste. Personajul evocă câteva figuri de eroi, numiți „patriarhi”, cu care a luptat alături în acea perioadă tulbură, primejdiaosă. Unul dintre ei a ajuns episcop (apoi mitropolit); la înmormântarea sa se declanșează mecanismul amintirii. Drăgan reconstituie în paralel povestea iubirii sale cu Persida, pierdută în toul bătăliilor politice. După Costin Tuchilă, personajele din ≈ „sunt figuri ale desăvârșirii tragice, atemporalii în esență, ancorăți într-un timp istoric prin modul în care dobândesc esențialitate”. De remarcat tonul deschis, nostalgic, înțelegător al relațiilor, fără festivisme convenționale, critic în anumite momente.

◆ Alex. Ștefănescu, *Un roman al aducerii-aminte*, RL, XIII, 1980, 4, 10; Liviu Leonte, *Romanul unei generații*, CNT, 1980, 8, 10; Costin Tuchilă, *Alt roman despre „obsedantul deceniu”*, LCF, XXIII, 1980, 12, 6; Vasile Chifor, VR, XXXIV, 1981, 1, 83–84.

LEU Corneliu, *Romanul unei zile mari*, București Albatros, 1979, 460 p. Roman-document dedicat zilei de 23 August 1944, în

care se face o relatare amănunțită, mai întâi, a evenimentelor precedente momentului istoric, apoi, a actului în sine și, la urmă, a ecurilor lui în ziua imediat următoare. Autorul avertizează pe coperta a IV-a a cărții că a utilizat „documente de epocă, stenograme, declarații, cuvântări publice, studii științifice” etc., pe care le-a organizat în tehnica colajului. Cartea e un omagiu adus celor care au conceput, organizat și îndeplinit acest act istoric. O carte patetică de literatură și istorie în același timp.

▼ București, Albatros, 1984; București, Albatros, 1989.

◆ Dan Rebreanu, ≈, TR, XXIV, 1980, 4, 6; Ioan Grigorescu, *Romanul unei zile de răscruce istorică*, ES, LX, 1980, 5, 45–47; Valentin Tașcu, *Umanitatea evenimentului istoric*, CNT, 1980, 14, 12; Pompiliu Marcea, ≈, RL, XIII, 1980, 34, 11; A. Silvestri, LCF, XXVII, 1984, 33, 5; Constantin M. Popa, *Conștiința evenimentului istoric*, R, 1984, 8, 12; Laurentiu Ulici, *Un ciclu epic al implicării în istorie*, CNT, 1984, 35, 12; George Pruteanu, CL, XC, 1984, 10, 12; Dorin Murariu, *Romanul evenimentului*, O, XXXVI, 1985, 23, 3; Gheorghe Glodeanu, F, XXI, 1985, 8, 2; Ion Dună, *Contribuția „romanului document”*, LCF, XXXI, 1988, 34, 2; George Traian Roman, *Cu* -, LCF, XXXII, 1989, 33, 6; Gheorghe Glodeanu, *O impresiionantă frescă istorică*, TR, XXXIII, 1989, 42, 4.

LOVINESCU Tania, *Aproapele meu*, București, Cartea Românească, 1979, 184 p. Roman social. Este dezbătută situația femeii în societate. Două personaje, Ana Apostol și Lola Munteanu, se confruntă cu probleme de serviciu, cu altele de ordin politic (în anii '50) și, bineînțeles, cu erosul. Pledoaria se face în favoarea demnității, indiferent de gravitatea conflictelor prin care trece femeia.

◆ Barbu Cioculescu, RL, XIII, 1980, 30, 8; Adriana Kiselef, *Pledoarie pentru „aproapele meu”*, SPM, 1980, 521, 7.

LUSCALOV Petre, *Fiul munților*, București, Ion Creangă, 1979, 196 p. (Biblioteca contemporană). Roman de aventuri, pentru copii. Într-o afacere de spionaj intervine un copil curajos și ingenios, care zădărnicește acțiunile răufăcătorilor.

▼ București, Ion Creangă, 1985.

■ *A hegyek fia*, tr. de Ráoz Aladar, București, Ion Creangă, 1988.

◆ Andrei Roman, LCF, XXII, 1979, 36, 2.

MATALĂ Dumitru, *Efecte secundare*, București, Cartea Românească, 1979, 296 p. Roman științifico-fantastic. Un important cercetător în științe medicale descoperă un medicament care suprimă orice durere. Pentru a fi crezută această descoperire, îl administrează soției lui. Este acuzat de moartea acesteia, de către fiul său, deși femeia era grav bolnavă. Profesorul își administrează sieși medicamentul. Astfel constată că el înlătură și durerea morală, dovedindu-se o monstruoasă.

◆ Anton Cosma, *De la politic la etic*, VTR, X, 1980, 3, 8; Virgil Nistor, *Etic și politic în roman*, ST, XXX, 1979, 7, 23; Mircea Iorgulescu, *Eșecul prin succes*, RL, XII, 1979, 38, 11; Constantin Zărnescu, *Un roman politic*, TR, XXIII, 1979, 38, 6; Victor Atanasiu, *Epicul analitic*, LCF, XXIII, 1980, 26, 1; 6; Iorgulescu, *Critică*, 124–126; Cosma, *Romanul*, I, 195–196.

MĂRGEANU Nicolae, *Reversul medaliei*, București, E.M., 1979, 282 p. Cu o pref. a autorului. Roman polițist. Sunt urmărite și drame umane provocate de criminalitatea internațională.

◆ Sorin Titel, *Două cărți pentru vacanță*, RL, XIII, 1980, 52, 11.

○ MICU Mircea, *Priviți departe...*, fragment din romanul *Taina*, RL, XII, 1979, 18, 14–15.

MIHALE Aurel, *Acțiunea „Hilbrand”*, București, Cartea Românească, 1979, 304 p. Face parte din ciclul *Argus* și este dedicat activității ofițerilor de Miliție și Securitate. Roman de spionaj din timpul războiului antihitlerist.

■ *A Hilbrand akció*, tr. de Barabas Deszö, București, Kriterion, 1985.

◆ Elena Tacciu, RL, XIII, 1980, 34, 9.

MIRCU Marius, *Croitorul din Back*, București, Cartea Românească, 1979, 376 p. Roman biografic. Autorul face portretul tatălui său Gherș; totodată dă fișa socială a meseriei

sale, croitoria. Pornind de jos, din păturile evreiești sărace, personajul se ridică până în fruntea breslei prin muncă, hârmicie, ingeniozitate. Totodată se apropie de mișcarea socialistă. Sub numele de Back se recunoaște orașul Bacău.

◆ Dana Dumitriu, *Un roman demonstrativ*, RL, XII, 1979, 42, 10; Constantin Călin, *Jurnal de lectură*, ATN, XVI, 1979, 4, 6.

MONORANU Mihaela, *Trimisul nostru special*, București, Ion Creangă, 1979, 202 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru elevi, cu întâmplări de vacanță.

MUNTEANU Constantin, *Ziua magnoliilor viscolite*, București, Cartea Românească, 1979, 370 p. Roman social. Pe decorul unui mare combinat (se recunoaște Săvineștiul) e derulată o scurtă secvență din viața inginerului Mihai Vlădeanu, care se înțelege că e și scriitor. Problemele de muncă se intersectează cu cele ale vieții personale. Decis în activitatea socială, Mihai e nehotărât în dragoste. Aventurile sale erotice se succed cu repeziune, până la întâlnirea cu adevărata iubire.

◆ Sultana Craia, *Între narațiuni și literatură*, LCF, XXIII, 1980, 6, 2; Sorin Părvu, CL, 1980, 2, 16; Cristian Livescu, ATN, XVII, 1980, 2, 15; Laurențiu Ulici, *Moldovenii (XVIII)*, RL, XIX, 1986, 8, 11.

MUNTEANU Francisc, *Roșcovanul*, București, Ion Creangă, 1979, 216 p. (Biblioteca contemporană). Roman de aventuri, pentru copii. Eroul principal, copilul Mihai Secoșan, fiul unui ilegalist, este angrenat în acțiuni împotriva Siguranței, în timpul celui de al doilea război mondial. După 23 August 1944 vrea să plece voluntar pe frontul antifascist.

▼ București, Ion Creangă, 1981.

MUNTEANU Valentin, *Oamenii mari au nume de străzi*, București, Cartea Românească, 1979, 172 p. Roman social, conceput pe schema reportajului. Într-un nou oraș de mineri din nord vine o echipă de filmare, intenționând să realizeze o peliculă-document despre viața și munca localnicilor. Relațiile

dintre aceștia și realizatorii filmului sunt urmărite cu spirit de observație și cu umor.

NEAGU Mihai, *Cazul „Fabiana”*, București, E.M., 1979, 182 p. (Sfinx, 47). Roman de spionaj.

NEAGU Nicolae, *Înțelesul de pierdere, seara*, București, Eminescu, 1979, 254 p. Roman de analiză psihologică, scris pe tonul unei modernități excesive (derivată din lirism). Un medic, profesorul Constantin, se face depozitarul unor cazuri de conștiință (provocate de tot atâtea personalități malade), pe care le intersectează cu propria sa conștiință, marcată de singurătate. Acțiunea, fragmentară, precipitată, stă sub semnul disoluției timpului și spațiului.

◆ Henri Zalis, *Un roman de actualitate*, SPM, 1979, 471 3; Dana Dumitriu, ≈, RL, XIII, 1980, 2, 10; Laurențiu Ulici, *Drumul însingurării*, CNT, 1980, 6, 10; Andrei Roman, LCF, XXIII, 1980, 11, 2.

NEAMȚU Leonida, *La Goulue dansează cu Chocolat*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979, 286 p. (Scorpionul). Fragment: ≈, TR, XXII, 1978, 42, 4. Roman polițist, cu intenții parodice. Pretextul epic este furnizat de o acțiune de spionaj de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial.

◆ Valentin Tașcu, *Un roman de lectură*, ST, XXX, 1979, 9, 30.

NECULA Damian, *Ispita într-o dimineasă ploioasă*, București, Cartea Românească, 1979, 330 p. Fragment: *Visul*, LCF, XXI, 1978, 15, 4-5. Roman de analiză socială. Avocatul Alexandru Vălureanu nutrește o tandră iubire pentru Flavia, care îi provoacă o serie de complicații de ordin social și personal. Relatarea se face sub „semnul unei exaltări juvenile” (S. Titel). Alte câteva secvențe epice, conținând fragmente ale altor destine prezente în roman, conturează un stil de viață. Comentariul lui ~ e transparent, ironic.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pentru proză pe anul 1978 (sic!).

◆ Sorin Titel, *Un roman de dragoste*, RL, XII, 1979, 22, 11; Laurențiu Ulici, *Cu cerneală*

simpatcă, CNT, 1979, 26, 12; Sultana Craia, *Conflicul interior*, LCF, XXII, 1979, 30, 2; Eugenia Tudor-Anton, *Roman de atmosferă și moravuri*, VR, XXXII, 1979, 8-9, 171-173; Vasile Chifor, ST, XXX, 1980, 1, 52.

NEDELCOVICI Bujor, *Zile de nisip*, București, Cartea Românească, 1979, 276 p. Fragment: *Măslini sălbatici*, RL, XI, 1978, 32, 14-15. Roman de analiză psihologică. Scriitorul Ștefan Albini își propune să scrie un roman despre conjuncția unor destine separate, reunite pentru un timp într-o vacanță la mare. Personajul, care-l reprezintă pe autor, mărturisește că vrea „să condenseze timpul sub forma unor destine pe scena de nisip a mării”. Prevalându-se de funcția de „stăpân al cuvintelor”, scriitorul își conduce personajele între banalitate și tragedie, prin colajul unor fragmente epice de tip realist. Dar cartea se convertește în teorie a romanului, privind condiția literaturii, a raporturilor ei principale cu realitatea. După Sultana Craia, o dată cu acest roman ~ și-a înnoit scrisul, dincolo de „caracterul dilematic și esența morală”, acesta „dobândind un ritm mai nervos și o pregnanță sporită a tensiunii epice”.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză pe anul 1979.

◆ Nicolae Manolescu, *Vânătorul, cobra și porumbelul sălbatic*, RL, XIII, 1980, 7, 9; Cornel Ungureanu, O, XXXI, 1980, 10, 2; Mircea Iorgulescu, *Realitatea ca o panteră*, CL, 1980, 3, 19; I. Sârbu, *Realism și parabolă*, CRC, XV, 1980, 13, 4; Sultana Craia, *Fețele realului*, LCF, XXIII, 1980, 20, 2; Mircea Zăciu, ST, XXXI, 1980, 5, 40; Gelu Ionescu, *Sacrificiile naratorului*, VR, XXXIII, 1980, 11, 89-92; Eugen Simion, *Romanul de moravuri*, RL, XIII, 1980, 52, 5; Dan Culcer, VTR, XI, 1981, 1, 3; Viorel Știrbu, *Decizia altuia*, LCF, XXIV, 1981, 11, 6; Iorgulescu, *Critică*, 108-114; Zăciu, *Cu cărțile*, 97-101; Simion, *Scriitori*, III, 442-445. □ V. și *Ultimii*, 1970.

NEGOIȚĂ Tudor, *Surâsul ochilor albaștri*, București, Eminescu, 1979, 286 p. (Clepsidra). Roman de spionaj.

NEGREA Ioan, *Un caz special*, Iași, Junimea, 1979, 208 p. Romanul unui caz de

conștiință. Tânărul Dan Doru nu-și mai găsește liniștea pentru că a falsificat un bon de... 7 lei. Se autopedește, încearcă să se autoeduce prin muncă, lucrând ca buldozerist în pădure ori ca șofer de camion. Nu este ocolită nici viața lui sentimentală. Laurențiu Ulici remarcă un „stil șuetist, în genere agreabil, dezinvolt uneori până la neglijență”. Personajul aparține speciei „furioșilor” benigni.

◆ Laurențiu Ulici, *Romanțuri*, RL, XII, 1979, 23, 8.

NICA Gheorghe, *Eu sunt Toniță*, București, Ion Creangă, 1979, 126 p. Roman pentru copii.

NICOLESCU Ion, *Voi de colo de la Biaritz*, București, Albatros, 1979, 234 p. Cu o notă a autorului. Roman „de dragoste” (după cum declară ~), scris în manieră comică. Prin apelul la anecdotic tonul primește adesea o nuanță cinică.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XII, 1979, 30, 10.

○ **NUȚIU Octavia**, *Comunicat important*, fragment de roman, VTR, IX, 1979, 8, 6, cu o pref. de Romulus Guga.

OJOC-BRAȘOVEANU Rodica, *320 de pisici negre*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979, 214 p. (Scorpionul). Roman polițist.

OMESCU Cornelii, *Impas*, București, Cartea Românească, 1979, 188 p. Roman social. Personajul-narator încearcă să refacă relațiile cu fetița sa dintr-o căsnicie destrămată. Se realizează o delicată legătură afectivă între cei doi, cu final benefic.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XIII, 1980, 20, 8.

PALAGHIU Mircea, *Petrecere la Mirmidon*, București, Cartea Românească, 1979, 158 p. Mic roman de atmosferă. Cu prilejul unei agape amicale date de actorul Mirmidon, un grup de prieteni retrăiește scene din adolescență, din anii de liceu. Menținerea unității dintre cei prezenți se dovedește o himeră, din pricina direcțiilor diferite de evoluție ale fiecăruia.

PANDELEA B., *Cucuta*, București, Cartea Românească, 1979, 230 p. Romanul unui

destin tragic. Păun Cormană, copil sărac, neputând să-și continue școala, intră ucenic la un fierar. Mediul dur îl face să fugă la Târgoviște, apoi la București. Se angajează ca muncitor, trăiește războiul, intră în mișcarea muncitorească și este omorât în timpul unei demonstrații contra guvernului Rădescu. Costin Tuchilă consideră ≈ o carte concepută „în spiritul romanelor lui Dickens”.

◆ Laurențiu Ulici, *Înătămplările unei vieți*, RL, XIII, 1980, 10, 11; Costin Tuchilă, LCF, XXIII, 1980, 11, 2.

PARAPIRU Teodor, *Medalionul*, București, Albatros, 1979, 104 p. (Aventura). Roman polițist.

◆ Laurențiu Ulici, *Lección de logică*, RL, XII, 1979, 36, 11; Gabriel Mardare, CRC, XIV, 1979, 43, 4; Nicolae Manea, CL, 1979, 12, 13.

PARDĂU Platon, *Scrisorile imperiale*, București, Cartea Românească, 1979, 432 p. Fragmente: *Poveste fantastică*, T, VII, 1978, 12, 11–16; *Casa fără ușă*, RL, XII, 1979, 6, 14–15; *Forța imaginației*, R, XVI, 1979, 6, 8. Roman-parabolă. Situat între realitate și fantezie, între istorie și actualitate, ~ prezintă o poveste interpretabilă polisemantic. Există o figurație simbolică: un Împărat care trimite scrisori supușilor săi, un Cetitor de scrisori, care descoperă nonsensuri în aceste epistole, doi ziaristi, Arthur și Eveline Angst, un Poștaş miraculos etc. Dar există și un fundal realist în care sunt plasate figurile de țărani bucovineni de la 1775, după pacea de la Kuciuk-Kainargi, din localitatea Doruna. O poveste de dragoste între Cetitor și domnișoara Angst și un cataclism enigmatic (în genul exploziei de la Hiroșima), în care pier protagoniștii, completează schema romanescă. Putând fi luat și ca un basm, de speță barocă, ≈ comportă o serie de interpretări moderne, precum aceea a lui Artur Silvestri: „Autorul nu dezvoltă mari idei despre putere și istorie, nu teoretizează precum A. Ivasiuc și nu utilizează un limbaj esopic. El fabulează într-un chip pur și simpatic, cu efecte aci urmuziene, aci de roman de terroir, cu un apetit rar al imaginarului, din speța autorilor de călătorii marcopolești”.

◆ Artur Silvestri, *Invenția barocă*, LCF, XXII, 1979, 33, 2; George Șerban, O, XXX, 1979, 35, 2; George Arion, FC, XXVIII, 1979, 36, 17; Emil Manu, SPM, 1979, 457, 2; Alex. Ștefănescu, *Romanul în stare pură*, RL, XII, 1979, 41, 4; Laurențiu Ulici, *Sensul unei schimbări*, CNT, 1979, 41, 10; Eugen Uricaru, *Un roman imaginat*, ST, XXX, 1979, 11, 34–35; Nicolae Ciobanu, LCF, XXIII, 1980, 6, 2; Val Condurache, CL, 1980, 3, 5; Ștefănescu, *Jurnal*, 205–206; Ciobanu, *Întâlnire*, 260–268; Iorgulescu, *Ceara*, 248–250; Ulici, *Confort*, 108–111; George Arion, *Cu ~*, FC, XXXV, 1986, 6, 9; 15; Mariana Șipoș, *Valorile realității*, RL, XIX, 1986, 8, 4. □ V. și *Scara lui Climax*, 1970.

PETCUȚ-BONDOC Tudora, *Tata*, București, Ion Creangă, 1979, 270 p. Roman despre cel de al doilea război mondial, văzut din perspectiva unei fetețe de la țară.

PETRESCU Hamilcar, *Lăute de lumină*, București, Eminescu, 1979, 296 p. Roman despre un șantier contemporan. Construirea unui combinat de prelucrare a reziduurilor de pirită într-un oraș dunărean polarizează întreaga viață a regiunii. Destinele personajelor (ingineri, în special) se subsumează comandamentelor de viață impuse de faraonicul proiect.

PETRESCU Radu, *Ce se vede*, București, Eminescu, 1979, 264 p. Fragmente: *Transmutații*, LCF, XVI, 1973, 5, 5; *După bombardament*, LCF, XVII, 1974, 6, 5; *Ecuafii*, LCF, XX, 1977, 35, 4–5; *Accidentalul*, LCF, XXI, 1978, 34, 4; *Semne pe zid*, RL, XI, 1978, 38, 12–13; *Oglinzi*, ST, XXX, 1979, 3, 11–14; *Prin caleidoscop*, O, XXX, 1979, 25, 4–5; *Glasuri în timp*, VR, XXXII, 1979, 10, 25–33. Roman de moravuri și de meditație estetică. Subiectul e relativ banal. Cartea conține întâmplări legate de moștenirea lăsată de Eleonora Dinescu, ce provoacă dispute în familie (o clauză testamentară interzice soțului recăsătorirea, deși acesta iubește o văduvă pasională), precum și fapte evocând educația sentimentală a nepotului celor doi, Alexandru Eliade, elev și poet – toate evenimentele având loc în anii celui de al doilea război mondial, sugerat ca un decor vag. Același

subiect întreține, prin reluare, o interpretare într-o notă de „bizarerie teoretică” (Artur Silvestri), obținută prin dizolvarea timpului și abordarea filozofică a faptelor. Același comentator consideră că „≈ este, pe scurt, experimentul modernist al lui ~”. Dana Dumitriu îl trece pe ~ în „nabila stirpe a gidienilor”, având „o imaginație ordonată de spiritul critic, o forță de observație pusă în slujba unei superioare speculații”. Tot ea constată „construcția spiralață” a romanului, prin care „oculul larg dat lumii se concentrează treptat spre punctul esențial: raportul dintre cel ce povestește și ceea ce povestește, dintre personaj și creator, dintre viață și carte”.

◆ Artur Silvestri, *Un excelent stilist*, LCF, XXIII, 1980, 13, 2; Al. Călinescu, *Jocul cu bucăți de sticlă colorată*, CL, 1980, 4, 4; Mircea Zăciu, ST, XXXI, 1980, 4, 30; Dana Dumitriu, *Vocația esteticului*, RL, XIII, 1980, 26, 10; Mihai Dinu Gheorghiu, *Tablouri dintr-o expoziție*, CRC, XV, 1980, 27, 4; Aureliu Goci, CNT, 1980, 30 10; Ion Bogdan Lefter, *Sinteză de scriituri*, LCF, XXIII, 1980, 40, 3; Mihai Dragolea, *Un roman al ideilor*, EX, XII, 1980, 11-12, 14; Ilie Guțan, *Ce nu se vede*, VR, XXXIII, 1980, 12, 90-92; Livius Ciocârlie, *La fonction poétique de la structure narrative*, CREL, 1981, 2, 34-41; Zăciu, *Cu cărțile*, 85-89; Ciocârlie, *Eseuri*, 38-40; Eugen Simion, *Romanul autoreferențial*, R, 1987, 11, 7; Gheorghe Crăciun, *Tradițiile narațiunii simultane*, VTR, XVIII, 1988, 8; Florentina Sănmihăian, *Tehnică discontinuității la nivelul spectrelor narațiunii*, IL, 1989, 1, 11-17; Simion, *Scriitori*, IV, 173-176. □ V. și Matei Iliescu, 1970.

POPA Octavian, *Zile fără sfârșit*, Timișoara, Facla, 1979, 180 p. Fragmente: *În dialog cu Aculina*, O, XXVII, 1975, 28, 5; *Anghelina*, O, XXVIII, 1977, 14, 5. Face parte dintr-un ciclu cu titlu neprecizat, din care a mai apărut romanul *Etajul zece* (1974). Roman social. ~ reia cronică familiei Topan prin relatarea autobiografică a Margaretei Topan. Aceasta, cercetător la un important institut, face o călătorie în interes științific în Elveția, la Challon. Un episod erotic cu algerianul Houari Ben Amar îi provoacă modificări ale concepției de viață. Analiza proceselor psihologice se face în detaliu, cu atenție pentru semnificațiile ascunse.

◆ Marcel Pop-Cornis, O, XXX, 1979, 12, 2; G. Nistor, *Șansele unui prozator*, T, VIII, 1979, 9, 42; George Țara, RL, XIII, 1980, 39, 9.

POPESCU Aurelian, *Dreptul la viață*, Craiova, Scrisul Românesc, 1979, 144 p. Roman rural. Din perspectiva unui muncitor este descris un sat vâlcean dintre cele două războaie mondiale. Acțiune plină de pitoresc, cu întâmplări și conflicte specifice regiunii.

POPESCU Romeo, *Moartea faraonului*, Craiova, Scrisul Românesc, 1979, 196 p. Roman rural, consacrat perioadei de colectivizare a agriculturii. Conflictul angajează populația unui sat (Seaca) din Oltenia. Acțiunile și personajele sunt cele tipice pentru respectivul proces.

◆ Constantin Barbu, ≈, R, XVI, 1979, 4, 11; Romulus Diaconescu, TR, XXIII, 1979, 25, 2.

POPOVICI Doru, *Prea târziu...*, București, Albatros, 1979, 230 p. Biografie a muzicianului Traian Popa, care și-a sacrificat cariera artistică pe altarul luptei împotriva stăpânirii habsburgice în Banat. Acțiunea se sprijină pe documente și fapte autentice. Tânărul de 20 de ani, student la Conservatorul din Viena, a fost împușcat de poliția secretă imperială la sfârșitul anului 1906.

◆ H. Zalis, RL, XII, 1979, 49, 9; A. I. Brumaru, CFL, XXIII, 1980, 3, 2.

O POPOVICI Petre, *Podul*, AST, XIV, 1979, 2, 11; *Haina de piele*, AFT, XIV, 1979, 3, 6; *Un soldat și un general*, AFT, XIV, 1979, 9, 6-7, fragmente din romanul *Haina de piele*.

POSTELNICU Ioana, *Întoarcerea Vlașinilor*, II. V. *Plecarea Vlașinilor*, I, 1964.

RAICU Anda, *Norda*, București, Eminescu, 1979, 300 p. Roman de dragoste. O poveste ciudată de iubire se țese între un personaj feminin enigmatic, Norda Chima (funcționară într-o tipografie) și arheologul Miron Slău-neanu. Profesia celui din urmă, exercitată în mijlocul unui colectiv de cercetători ai vestigiilor romane de pe litoralul Mării Negre, constituie un prilej pentru comentarii de

specialitate. Naratologic, cartea e concepută în tehnica vocilor.

◆ Costin Tuchilă, LCF, XXII, 1979, 37, 2; Virginia Burduja, CRC, XIV, 1979, 50, 4; Sorin Titel, *Un anumit surâs*, RL, XIII, 1980, 1, 11; Damian Necula, CNT, 1980, 9, 12; Brândușa Armanca, *Două ipostaze ale romanului psihologic*, O, XXXI, 1980, 20, 3; Mihai Ilovici, ARG, XV, 1980, 2, 11; Mircea Bențea, ST, XXXI, 1980, 6, 58; C. N., *Între document și ficțiune*, TMS, XV, 1980, 2, 5; Eugenia Tudor-Anton, *Un roman de debut*, VR, XXXIII, 1980, 6-7, 161-162.

RASIGA Ioan, *Albumul*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979, 236 p. Cu o postf. a autorului. Fragment: *O clipă în viață*, ST, XXX, 1979, 1, 42. A fost inițial schițat într-o povestire, *Mama*, apărută în 1969, în vol. *Unii dintre cei vii*. Roman de familie. Lumea casei, cu bucuriile și dramele ei, este văzută cu ochii unui copil (Ligia), în dialog cu tatăl său. Pomind de la un album cu fotografii, cei doi rememorează scene intime, care n-au putut fi întunecate de moartea mamei fetiței. Romanul realizează o fină analiză psihologică a vârstei copilăriei.

◆ Virgil Adeleanu, ST, XXX, 1979, 6, 35; Dan Rebreanu, TR, XXIII, 1979, 30, 3.

O REBREANU Vasile, *La Căprioara de argint*, fragment de roman, ST, XXX, 1979, 4, 24-28.

REZUȘ Petru, *Cosifele Doamnei*, București, Eminescu, 1979, 232 p. (Clepsidra). Roman istoric, bazat pe o întâmplare relatată de Miron Costin în *Letopisețul Țării Moldovei*. Epoca este cea a domniei lui Ieremia-Vodă Movilă.

O RUSAN Romulus, *A fi și a avea*, fragment din romanul *Acesta este trupul meu*, RL, XII, 1979, 5, 14-15.

RUSU ȘIRIANU Ion, *Evadare din umbră*, Craiova, Scrisul Românesc, 1979, 220 p. Evocare a evenimentelor din timpul ocupației germane, în anii primului război mondial, în Oltenia. Câțiva ostași români, conduși de sublocotenentul Victor Popescu, se constituie într-un grup de partizani și hărțuie trupele germane de sub conducerea generalului Mackensen. Povestirea are caracter aventuros și eroic.

◆ Ion Țugui, R, XVII, 1980, 1, 7.

O SĂLĂJAN Vasile, *Umbra trecutelor zile*, fragment de roman, TR, XXIII, 1979, 13, 5.

SÂNDULESCU Ionel, *Alarmă la Biroul 2*, București, E.M., 1979, 166 p. Roman polițist, a cărui acțiune este plasată în timpul celui de al doilea război mondial. Căpitanul Volbură este trimis pe front să descopere o organizație clandestină antihitleristă. Volbură însă protejează pe acuzați și tergiversează ancheta. Secretul acțiunii e dezvăluit numai o dată cu actul de la 23 August 1944. Schema romanului iese astfel – prin încercarea anchetatorului de a ascunde adevărul – din tiparul convențional al genului polițist.

SÂNDULESCU Mircea, *Tratat despre oașpeți*, București, Eminescu, 1979, 510 p. Fragment: *După-amiaza unui dirijor*, AFT, XIII, 1978, 4, 6-7; *Incendiu la ferma de păuni*, LCF, XXI, 1978, 28, 5; *Intermediarul*, RL, XI, 1978, 32, 12; *Acest fel de capcană*, ST, XXIX, 1978, 8, 27-30; *Rădăcinile privirii*, T, VIII, 1979, 5, 18-21. Roman de analiză socială, inspirat din existența cotidiană a intelectualilor „exilați” la sat (Scoicani – Nămoaloasa, în ținutul Brăilei). Muzicianul Victor Crăifăleanu trăiește realitatea stranie a unei lumi aflate în curs de ratare. Interesantă este alăturarea acestui segment protipendadei politice locale. Acțiunea, voit banală, ștearsă, este pigmentată cu scene mai mult sau mai puțin erotice, mici drame provinciale etc.

◆ C. Ungureanu, O, XXX, 1979, 50, 2; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXII, 1979, 50, 2; Nicolae Manolescu, *Un romancier*, RL, XII, 1979, 51, 9; I. Sârbu, *Un romancier*: -, CRC, XV, 1980, 6, 4; Val Condurache, CL, 1980, 2, 5; Virgil Podoabă, F, XVI, 1980, 2, 3; Mircea Tomuș, T, IX, 1980, 3, 14; Henri Zalis, *O marcanță reușită*, SPM, 1980, 488, 3; Marcel Constantin Runcanu, *Un autentic „constructor de lumi”*, TR, XXIV, 1980, 19, 3; Cornel Regman, *Un tânăr talentat romancier și dilemele lui*, VR, XXXIII, 1980, 5, 73-78; Ștefănescu, *Jurnal*, 224-225.

SÂRBU Stelian, *Negustorul de iluzii*, București, E.M., 1979, 198 p. (Sfinx, 45). Roman de spionaj.

○ SEIN Corina Victoria, *Pasărea amintirii*, fragment de roman, O, XXX, 1979, 45, 4–5.

SIMIONESCU Mircea Horia, *Învățători pentru Delfin*, București, Albatros, 1979, 216 p. Fragmente: *Replica*, ST, XXIX, 1978, 5, 18–20; ≈, VR, XXXI, 1978, 6, 18–30. Roman parabolic, în care este pusă problema creației, relația complexă dintre model, personaj, creator și receptor. Autorul realizează o teorie sui-generis a acestui angrenaj complicat, comunicată în termeni proprii, ironici și comici. Naratorul, care îl reprezintă pe autor (un grafoman posibil, bănuț de nebuție – care poate fi însă doar înscenată), ia un Model concret (un exemplar uman declasat, figură tipică de răufăcător) și creează pe baza lui un Personaj (ultimii doi poartă numele Gri Macedoneanu) ideal. Personalitatea acestei „remodelări” (romanul, biografia romanțată a lui Gri Macedoneanu și „romanul acestui roman”) este comunicată psihologului Delfin Protopopescu, cu titlul de „învățători”. Acestea din urmă sunt extrase dintr-o serie de întâmplări cu și despre personajul central, fără altă finalitate decât desprinderea unui înțeles teoretic. Mircea Iorgulescu consideră ≈ „un adevărat tratat de patologie literară” și „un tratat de inițiere”. Scrierea este în nuanță cinică, amară, condiția literaturii fiind tratată ca o stare de autoflagelare. Ficțiunea apare astfel pusă la stălpul infamiei, ca un instrument al mistificării realității. Ironia e suverană, iar în acest sens M. Iorgulescu observă că, în ≈, se realizează „portretul artistului prost și mincinos și al personajului-erou provenit dintr-un escroc banal”. Parabola devine, firesc, „fabulă” cu figurație umană.

■ *Delfinhez*, tr. de Nemeti Rudolf, București, Kriterion, 1987.

◆ Mihai Dinu Gheorghiu, CRC, XIV, 1979, 42, 4; Mihai Dragolea, EX, XI, 1979, 10, 4; Al. Dobrescu, CL, 1979, 11, 6; Ion Vlad, *Comunicarea și jocul prozei*, TR, XXIV, 1980, 1, 2; Nicolae Ciobanu, LCF, XXIII, 1980, 3, 2; Constantin Mateescu, R, XVII, 1980, 1, 14; Al. I. Ștefănescu, *Virtuți ale comicului în proză*, RL, XIII, 1980, 7, 8; Vasile Chifor, *Arta de a scrie*, T, IX, 1980, 2, 39; Iulian Popescu, *Literatura speculativă sau*

convențiile modernității, CL, 1980, 9, 7; Valentin F. Mihăescu, *Un roman satiric*, LCF, XXIII, 1980, 11, 6; Mircea Popa, *Romanul și convențiile sale*, ST, XXX, 1980, 3, 35; Nicolae Bârna, *Învățători nu numai pentru delfin*, ST, XXX, 1980, 3, 34; Mircea Iorgulescu, *Portretul falsului artist*, RL, XIII, 1980, 17, 10; Dobrescu, *Foiletoane*, II, 93–100; Ciobanu, *Înaltuire*, 236–240; Mircea Bârna, ≈, ST, XXXIV, 1983, 8, 33–34; Gheorghiu, *Reflexe*, 26–28; Nițescu, *Atitudini*, 94–99; Vlad, *Lectura*, 228–232; Simion, *Scriitori*, IV, 316–319. □ V. și *Nesfârșitele primejdii*, 1978.

SLAVICI Ioan, *Vântură țară. Naratiune istorică*, în vol. *Opere*, București, Minerva, 1979. Apărut mai întâi în f.rev. „Revista copiilor și a tinerimei”, X, 1922, nr. 24–29; XI, 1923, nr. 1–18; XII, 1924, nr. 1–4. Roman istoric, inspirat din viața lui Petru Cercel, prezentată din perspectiva istoriei universale, prin fructificarea documentelor și tratatelor de specialitate.

◆ Vatamaniuc, *Slavici*, 195–196. □ V. și *Revoluția din Pârlești*, 1873.

STAN Constantin, *Carapacea*, București, Cartea Românească, 1979, 196 p. Fragmente: *Aprilie, târziu și necesar*, LCF, XVI, 1973, 19, 5; *Paranteze*, LCF, XVI, 1973, 46, 4; *Reîntoarcerea*, LCF, XVIII, 1975, 20, 4; *Amintiri dintr-o vacanță*, LCF, XIX, 1976, 17, 4; *Frumoasele zile ale lui mai*, LCF, XIX, 1976, 29, 4–5; *Povestiri cu Marta*, LCF, XXII, 1979, 8, 4–5. Roman social, realizat prin însumarea confesiunilor (în dialog) aparținând câtorva personaje (Marta, Pavel, Andrei, Victor, Matei). Povestirile acoperă o mare arie spațio-temporală (din război până spre zilele noastre), organizându-se într-o imagine mozaicată a realității.

■ Fragment: *La carapacea*, REVR, XXXVIII, 1984, 2–3, 83–91.

◆ Nicolae Ciobanu, ≈ de ≈, un „antiroman”?, LCF, XXII, 1979, 16, 2; 18, 2; Laurențiu Ulici, *Un eșec promițător*, RL, XII, 1979, 29, 11; Ciobanu, *Îsemne*, 276–282; Mircea Scarlat, CNT, 1980, 7, 10; Victor Atanasiu, *Semnificația unor debuturi*, CNT, 1980, 7, 10; Mircea Constantinescu, *Planurile secunde*, VR, XXXIII, 1980, 2, 89–90; Dan Mucenic, *Libertatea de a trăi în prezentul real*,

SPM, 1980, 490, 3; Paul Dugneanu, *Etică și modernitate*, LCF, XXIII, 1980, 10, 6; Sorin Pârnu, CL, 1980, 4, 14; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 293-296; Gheorghe Crăciun, AST, XVIII, 1984, 6, 11; N. Georgescu, *Experimental fantastic*, LCF, XXVII, 1984, 30, 4; Anton Cosma, ~, SLAST, V, 1985, 21, 5; Cosma, *Romanul*, I, 249-250.

STANCIU Mircea-Valer, *Viața spre ziuă*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979, 290 p. Fragmente: *Asemănare*, O, XXIX, 1978, 12, 4-5; *Peștele în apă*, VTR, VIII, 1978, 4, 13. Roman de actualitate, inspirat din problematica vieții de uzină. Acțiunea se bazează pe conflictele dintre generații și mentalități. Pavel Onițiu, un tânăr ambițios și întreprinzător, este obstrucționat în drumul său îndrăzneț. Textul este scris în maniera reportajului-document.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru debut pe anul 1979.

◆ Al. Piru, *Un nou romancier*: ~, LCF, XXII, 1979, 15, 2; Emil Manu, *Un roman de moravuri*, AST, XIV, 1979, 2, 9; Laurențiu Ulici, *Punctul de observație*, RL, XII, 1979, 30, 11; A. I. Brumar, CNT, 1979, 30, 12; George Serban, *Un reportaj în ficțiune*, O, XXX, 1979, 38, 3; Virgil Podoabă, F, XV, 1979, 9, 3; Virgil Ardeleanu, ST, XXX, 1979, 9, 34-35; George Țăra, *Realitatea ca ironie*, EX, XI, 1979, 10, 9; Ioan Groșan, *Un roman ironic*, AFT, XV, 1980, 1, 10; Valentin Tașcu, CL, 1980, 4, 14; Vasile Chifor, *Morala unui roman*, VR, XXXIII, 1980, 10, 77-78; Piru, *Debuturi*, 112-115; Cosma, *Romanul*, I, 219-220.

STANCU Horia, *Elenco*, București, Cartea Românească, 1979, 390 p. Fragmente: ≈, VR, XXI, 1968, 1, 27-52; *Contraste*, RL, II, 1969, 27, 19-20; *După miezul nopții*, RL, III, 1970, 51, 16-18. Roman istoric și de aventuri, despre perioada 1848-1870. În ton romantic, este descoperit manuscrisul unui revoluționar român din străinătate, care moare executat. Filele sale cuprind istoria convingerilor lui politice (care amintesc de Bălcescu), dar și povestea iubirii pentru Elenco.

◆ Costin Tuchilă, *Meditație și profunzime psihologică*, LCF, XXIII, 1980, 1, 2; Dana Dumitriu, *Un roman istoric*, RL, XIII, 1980, 9, 11. □ V. și Askeplos, 1965.

STĂICULESCU Nicolae, *Babilonul de nisip*. *Cartea zilei întâi*, București, Cartea Româ-

nească, 1979, 292 p. Roman consacrat „obsedantului deceniu”. Anton Fiera, fiu de țărani din satul Rădăcineni (Oltenia), revine în familie după o absență de 25 de ani. Părăsind satul la vârsta adolescenței, Anton a fost următorul mereu de originea „nesănătoasă” (stabilită astfel, în mod fals) a părinților (pe care e obligat să-i renege pentru a-și putea face un drum în viață), dar și de ura de familie a lui Ilie Flencan. Pe drumul spre sat (tema „întoarcerii fiului risipitor”) sunt rememorate evenimente grăitoare pentru destinul său nefast (este exmatriculat din facultate, devine muncitor, eșuează în căsnicie etc.). Personajul își caută vina, dar n-o găsește.

◆ Sultana Craia, *Un roman dilematic*, LCF, XXIII, 1980, 1, 2; Valeriu Cristea, *Actualitate și istorie*, RL, XIII, 1980, 16, 11; Gheorghe Perian, *Literatură și istorie*, VTR, XI, 1981, 3, 5.

STOIAN Mihai, *Soare cu dinți*, București, Eminescu, 1979, 286 p. Fragment: *Corăbiile lungi*, RL, XII, 1979, 27, 15. Roman scris în gen jurnalistic (ca o anchetă socială), pe marginea vieții unor delincvenți minori. Anul acțiunii este 1960, iar faptele se află, cum declară ~, „la hotarul dintre ficțiune și realitate”.

◆ Nicolae Bârna, *Între ficțiune și realitate*, RL, XIII, 1980, 5, 10.

STOICIU Constantin, *Pasarela*, I, București, Eminescu, 1979, 350 p. Fragmente: *Gripa*, CRC, V, 1970, 31, 6-7; *Prima călătorie*, CRC, V, 1970, 51, 6; *Început de biografie* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Bănuiala*), LCF, XIX, 1976, 30, 4-5; 7; *Dimineața bătrânului muncitor*, LCF, XX, 1977, 18, 3. Roman inspirat din viața tinerilor intelectuali. Paul Chirigiu este un personaj caracteristic pentru perioada anilor 70 (acțiunea începe în 1968), vreme care dădea ceva speranțe unui tânăr student, devenit apoi funcționar în minister și cercetător științific. Evenimentele care-i fac ordine în viață sunt cele obișnuite, dar se încearcă o mai mare încărcare a lor cu semnificații.

◆ Dana Dumitriu, *Viața fără surprize*, RL, XII, 1979, 50, 10; Vasile Chifor, ST, XXXI, 1980, 9, 55.

SUCIU Titus, *Drumul*, Timișoara, Facla, 1979, 300 p. Fragment: *Drumul lui Ilie Cioldu*, O, XXX, 1979, 38, 4–5. Roman social, cu tematică rurală. Acțiunea se petrece într-un sat din câmpia Mureșului, în timpul celui de-al doilea război mondial. ≈ are caracter monografic, în perspectivă conturându-se începutul luptei de „eliberare socială”.

◆ Marcel Corniș-Pop, O, XXXI, 1980, 1, 2; Paul Dugneanu, *Un spațiu al tragicului*, LCF, XXIII, 1980, 7, 2; Laurențiu Ulici, *Realismul privirii*, RL, XIII, 1980, 16, 11; Brândușa Armanca, *Dreptul de-a povesti*, O, XXXVIII, 1987, 19, 2.

ȘERBĂNESCU Tia, *Mai multe inele*, București, Cartea Românească, 1979, 200 p. Roman de notație psihologică. Caracterul uman este analizat din perspectiva acțiunii iubirii. Asupra a două vieți sufletești, a lui Anton Jina și a lui Iosif Moga, iubirea pentru Lucia are efecte contradictorii. Cartea conține „fragmente de stări, impresii, senzații, replici, reflecții intime”... (Dana Dumitriu).

◆ Dana Dumitriu, *Un roman despre imaginație și iubire*, RL, XIII, 1980, 24, 10.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Când vine umbra*, Iași, Junimea, 1979, 254 p. Fragmente: *Căltătorind înapoi*, VTR, VIII, 1978, 5, 8–9; *Ca pe nisip*, CL, 1978, 11, 8–9. Roman de analiză socială și psihologică. O lume de proveniență multiplă se amestecă în viața citadină. Problemele sunt diverse și deseori contradictorii, dar cu un țel și o rezolvare comune.

◆ Al. Dobrescu, CL, 1979, 4, 4; Dana Dumitriu, *Convergența unor destine*, RL, XII, 1979, 27, 11; Ioan Holban, *Biografiile lui ~*, CRC, XV, 1980, 3, 4; Dobrescu, *Foiletoane*, II, 116–122.

O ȘTEFANACHE Corneliu, *Întâiul țipăt*, fragment din romanul *Sărutul pământului*, RL, XII, 1979, 2, 14–15.

TATULICI Mihai, *Salvatorul*, București, Albatros, 1979, 304 p. Fragmente: *La iarbă verde*, DLG, VI, 1974, 2–3, 9; *Sentiment de vândătoare*, LCF, XX, 1977, 25, 4; *Câteva din remușcările fiului risipitor*, TR, XXI, 1977, 26, 4; *Alte remușcări ale fiului risipitor*, R,

XV, 1978, 7, 8–9; 15; *Scrisoare despre salvator*, LCF, XXI, 1978, 37, 5; *Ceainicul de argint*, CL, 1979, 7, 9. Roman-demonstrație. Pe fondul unei actualități clare, reprezentată de viața spirituală a unui grup de studenți de la Filologie, un personaj, supranumit Salvatorul, transferă realul în imaginar. Din fragmente memorialistice, file de jurnal, scrisori, declarații, care dau „iluzia autenticității”, se construiește „un roman substanțial realist, de formula anchetei private, o biografie din fărâme, unde modificat e mereu punctul de vedere obiectiv” (Artur Silvestri).

◆ Tudor Dumitru Savu, ≈, TR, XXIII, 1979, 51, 2; Artur Silvestri, *Un roman „modern”?*, LCF, XXIII, 1980, 15, 6; Mihai Dragolea, *Remunțarea la culise*, EX, XII, 1980, 8–10, 13; Cosma, *Romanul*, I, 250.

TĂNASE Nicuță, *Telefonul de la ora nouăsprezece*, București, Ion Creangă, 1979, 252 p. Roman pentru copii. Evenimentele, acoperind spațiul a 16 zile, sunt relatate sub forma unui dialog cu Iluță, un copil isteț și inventiv.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pentru literatură pentru copii și tineret pe anul 1979.

TĂNĂSACHE Ilie, *Sudul speranțelor*, București, Eminescu, 1979, 318 p. Fragment: *Elicea*, LCF, XX, 1977, 41, 5. Roman de actualitate, consacrat vieții pe un șantier naval. Ducu Robitu, șef al atelierului de turnătorie, își duce existența între uzină și casă, împletind firesc pasiunea pentru profesie cu iubirea pentru Romanița. Stilul e reportericesc, alternând constant cele două planuri.

TĂNĂSESCU Dan Claudiu, *Iarnă căzută-n genunchi*, București, Cartea Românească, 1979, 198 p. Fragmente: ≈, RL, XI, 1978, 50, 14; ≈, ALL, 1979, 154–155. Roman de aventuri, de tip picaresc. Destine asemănătoare se întretaie pe firul unei narațiuni pline de întâmplări neprevăzute. Păun, Mardare, grecul Veriadi trăiesc fiecare în parte câte o dramă sentimentală, complicată cu omoruri și închisori. Peste aceste vieți adie un suflu de umanitate.

◆ G. Dimisianu, *Povestiri din câmpia munteaend*, CNT, 1979, 39, 12; Sorin Titel, *Farmecul povesti-*

rii, RL, XII, 1979, 39, 10; Artur Silvestri, *Observația mediilor marginale*, LCF, XXII, 1979, 40, 2; Emil Manu, SPM, 1970, 470, 2; Gheorghe Pituț, *Un roman din povești*, LCF, XXIII, 1980, 16, 6; Hristu Cândroveanu, *Proza realismului liric*, LCF, XXIII, 1980, 36, 3; Mircea Popa, *Spectaculosul acțiunii*, TR, XXV, 1981, 10, 2; Pituț, *Locuri*, 162-164.

TÂRZIU Alexandra, *Locatarul*, București, Eminescu, 1979, 200 p. Fragment: *Oul*, LCF, XVIII, 1975, 27, 4; 6. Roman imaginar, solicitând fantezia și gustul pentru parabolă. Sultana Craia îl consideră o „ficțiune”, o „carte care evoluează între deriziune și tristețe”. Prezintă peripețiile lui Alfred în căutarea unui spațiu locativ. Dana Dumitriu vede în micul periplu o „promenadă grotescă”, în limitele picarescului contemporan.

◆ Alex. Ștefănescu, *Profunzimea satirei*, CNT, 1979, 30, 13; Virgil Ardeleanu, ST, XXX, 1979, 8, 35; Mircea Popa, *Între truculența limbajului și candoarea visului*, TR, XXIII, 1979, 36, 2; Sultana Craia, *Spațiul ficțiunii*, LCF, XXII, 1979, 39, 6; Dana Dumitriu, *Locatarul speriat*, RL, XII, 1979, 44, 11; Maria-Luiza Cristescu, *Dansul cuvintelor*, RL, XIII, 1980, 9, 8; Ioan Holban, *Motivul călătoriei*, LCF, XXIII, 1980, 40, 3.

TÂRZIU Alexandra, *Sperietoarea din Hors*, București, Cartea Românească, 1979, 184 p. Roman de ficțiune, cu tendință parabolică. Într-un spațiu imaginar funcționează un „Atelier de pietrărie și obiecte decorative”. O cooperativă din Hors comandă aici o sperietoare. Realizarea ei, în limitele kitsch-ului, mimează o viață așa-zis artistică, definește „urătul instalat pe soclu” (Dana Dumitriu). Concepția și structura din ≈, ca și din *Locatarul*, amintesc de Boris Vian sau Bulgakov (Sultana Craia). Registrul esențial e ironic.

◆ Alex. Ștefănescu, *Profunzimea satirei*, CNT, 1979, 30, 13; Mircea Popa, *Între truculența limbajului și candoarea visului*, TR, XXIII, 1979, 36, 2; Sultana Craia, *Spațiul ficțiunii*, LCF, XXII, 1979, 39, 6; Dana Dumitriu, *Locatarul speriat*, RL, XII, 1979, 44, 11; Vasile Andru, *Nevoia de sperietori*, VR, XXXII, 1979, 12, 53-54; Maria-Luiza Cristescu, *Dansul cuvintelor*, RL, XIII, 1980, 9, 8; Vasile Chifor, *Un roman ironic*, O, XXXI, 1980, 41, 3.

TEUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu și piromanul*, București, Cartea Românească, 1979, 382 p. Roman polițist. Face parte din seria de anchete ale căpitanului Apostolescu.

TIPSIE Ion, *Orașul din câmpie*, Timișoara, Facla, 1979, 260 p. Roman polițist, scris în notă „deconectant-hazlie” (N. Ciobanu), în genul practicat de un Peter Cheenay.

◆ Nicolae Ciobanu, *Farsă polițistă?*, LCF, XXII, 1979, 25, 2.

TITEL Sorin, *Clipa cea repede*, București, Cartea Românească, 1979, 342 p. Fragmente: *Un brav soldat de altădată*, LCF, XXI, 1978, 7, 4; *Mierea cea dulce*, RL, XI, 1978, 29, 12-13; *Salba de galbeni*, LCF, XXI, 1978, 29, 4-5; *Învățătoarea cea nouă*, TR, XXII, 1978, 38, 4-5; ≈, ST, XXIX, 1978, 9, 21-24; *Un licean de altădată*, FRMS, VII, 1979, 1-2, 31; *Jucătorii*, LCF, XXII, 1979, 15, 4-5; *Răzbunarea*, TR, XXIII, 1979, 18, 5; *Răzbnarea*, TR, XXIII, 1979, 19, 5. Roman conceput în maniera povestirii, accentul căzând pe scriitură, prin asamblarea unei serii de nuvele. Personajele, numeroase, reactualizează din memorie întâmplări mai vechi sau mai noi, care au început să intre în legendă. Lumea este a satului, dar și a orașelului de provincie, din Banat. Nicolae Ciobanu vorbește de o „viziune neoimpresionistă”, iar Cornel Ungureanu despre „un sistem de captare al rostirii, al povestirii, al impresiilor și senzațiilor celor ce se trec în această lume”.

◆ Nicolae Ciobanu, LCF, XXII, 1979, 36, 2; Mircea Tomuș, T, VIII, 1979, 9, 30; George Țara, *Povestirea la ea acasă*, EX, XI, 1979, 8-9, 9; Cornel Ungureanu, O, XXX, 1979, 41, 2; Eugen Simion, ≈, RL, XII, 1979, 41, 11; I. Sârbu, CRC, XIV, 1979, 41, 4; Liviu Petrescu, *Între epos și poveste*, ST, XXX, 1979, 10, 28; Val Condurache, CL, 1979, 11, 7; Ion Vlad, *Timpul ca motiv al povestirii*, TR, XXIII, 1979, 49, 9; Virgil Podoabă, F, XV, 1979, 12, 3; Artur Silvestri, *Memoria sentimentelor*, LCF, XXIII, 1980, 10, 6; Lucian Raicu, *Citindu-l pe -*, T, IX, 1980, 5, 33-35; Lucian Raicu, *Univers romanesc*, RL, XIII, 1980, 33, 11; Valeriu Cristea, *Inima prozei (II)*, CRC, XV, 1980, 33, 5-7; Maria-Luiza Cristescu, ~ sau

parabola ca roman și despre roman, VTR, X, 1980, 10, 8; Livius Ciocârlie, *Etmologie și roman*, O, XXXI, 1980, 43, 2; 47, 2; Lucian Raicu, *Jurnal de lectură*, VR, XXXIII, 1980, 11, 77-83; Doina Milin, *Memoria absolută a literaturii lui -*, FO, X, 1982, 2, 6; Ion Buduca, *Clipa și etermitatea*, AFT, XVII, 1982, 5, 10; Eugen Simion, *La novela di -*, CREL, 1982, 4, 144-148; Ciobanu, *Înălnire*, 250-254; Ciocârlie, *Eseuri*, 50-61; 68-72; Vlad, *Lectura*, 236-241; Cornel Ungureanu, *Un șir de oameni fericiți*, O, XXXV, 1984, 42, 7; Simion, *Scriptori*, III, 542-545; Grigore Smeu, *Sporul de umanizare*, RL, XIX, 1986, 6, 5; Gheorghe Glodeanu, *Lunga călătorie a prozatorului*, ST, XXXVII, 1986, 2, 30; I. Rotaru, *O istorie*, III, 870-871. □ V. și *Reîntoarcerea posibilă*, 1966.

TRICOLICI Chiril, *Unde-i duminica?*, București, Cartea Românească, 1979, 286 p. Roman de spionaj. Acțiunea, în care personajul-povestitor este implicat din întâmplare, cuprinde în paralel momente de viață intimă.

◆ Andrei Roman, LCF, XXII, 1979, 30, 2; Mircea Constantinescu, RL, XIII, 1980, 5, 10.

TUNARU Mihai, *Cuceritorul*, București, Cartea Românească, 1979, 398 p. Fragmente: *Anticipând căldura*, RL, III, 1970, 45, 18-19; *Strict secret: conține Tropicana*, RL, IV, 1971, 28, 18-19. Roman de analiză psihologică. Povestitorul, internat într-o clinică psihiatrică, își notează impresiile asupra altor bolnavi, asupra medicilor și asupra propriului caz. Fauna umană a ospiciului este, evident, colorată și tratată cu un comic tragic. Cazul povestitorului este unul de smulgere reușită din obsesia bolii.

◆ Sultana Craia, *Un roman de notație*, LCF, XXII, 1979, 41, 2; Sorin Titel, *Recucerirea vieții*, RL, XII, 1979, 49, 10; Doru Mielcescu, *Recucerirea sinelui*, LCF, XXIII, 1980, 23, 2; Vasile Chifor, *Revanșa rațiunii*, VR, XXXIV, 1981, 6, 79-80.

TUTUNGIU Paul, *Drumul hoților*, I. *Dor mărunț*, București, Albatros, 1979, 326 p. Fragmente: *Vândătoarea*, LCF, XXI, 1978, 51, 4-6; *Moăștele*, ALL, 1979, 243-244; ≈, LCF, XXII, 1979, 26, 4-5. Roman care combină viziunea istorică cu actualitatea. Este un amestec de imaginație (în ceea ce privește prezentul) și documente de arhivă. Mediul e sătesc, comuna Piatra, dar în el se dezbat și

probleme urbane. În centrul acțiunii e plasat un activist din capitală, pasionat până la obsesie de istoricul „drumului hoților”.

◆ M. Ungheanu, LCF, XXII, 1979, 32, 2; Emil Manu, RL, XIII, 1980, 1, 9; Irina Petraș, ST, XXX, 1980, 1, 52-53; Ioan Holban, *Romanele poezilor*, CRC, XV, 1980, 38, 4.

○ **ȚĂRANU Ion**, *Ieșirea în larg*, CL, 1979, 1, 8-9; *Steaua abia mi se țesea*, O, XXXI, 1980, 22, 4-5; *Un om fără operă*, RL, XIII, 1980, 24, 14; *Materia opune rezistență*, ST, XXXI, 1980, 7, 22-23, fragmente din romanul *Cavalerii soarelui*.

○ **ȚIC Nicolae**, *Suplinitorii* (romanul e anunțat cu titlul *Măselarița*), RL, XII, 1979, 1, 14-15; *Stația de autobuz*, LCF, XXII, 1979, 49, 4-5, fragmente din romanul *Nebunarnița*.

UNGHEREA Olimpian, *Testamentul*, Craiova, Scrisul Românesc, 1979, 230 p. Roman de spionaj.

◆ Cornel Sorescu, R, XVII, 1980, 4, 7.

UNGUREANU Horia, *Vara bunei speranțe*, București, Eminescu, 1979, 222 p. Fragmente: *Terasa pierdută*, O, XXVII, 1976, 51, 4; *O istorie cunoscută de toți*, O, XXIX, 1978, 10, 4-5. Roman de dragoste, a cărui acțiune e plasată în satul Ridiș (care apare și în romanul *Ochiul zilei de ieri*, 1976), de lângă Arad. Profesorul Ilarie Lăzărescu face o anchetă (psihologică) pe cont propriu în legătură cu pasiunea patologică a colegului Onuț Hara pentru țigancă Ofeția. Sultana Craia: „Romanul evoluează în ritmuri lente, autorul cultivând reveria și atmosfera difuză, proiecția subiectivă ambiguă care rarefiiază substanța narativă”.

◆ Lucian Alexiu, O, XXX, 1979, 42, 2; Sultana Craia, *În spațiul virtualității*, LCF, XXIII, 1980, 16, 2; Marcel Corniș-Pop, ≈, *Între povestire și eposul rural*, O, XXXI, 1980, 20, 3; Marian Odangiu, *Prozatori la a doua carte*, O, XXXII, 1981, 4, 3.

VÂRLAN Petre, *Paloma și taifunul*, București, E.M., 1979, 248 p. Roman-document. Autorul scrie despre viața unui grup de

luptători antifasciști condamnați la moarte, printre care se numără și el. ≈ conține o serie de fișe caracterologice. Autorul lor este Cezar Moldovan, care va fi executat. Caietele cu însemnări sunt transmise naratorului de alt condamnat, care a scăpat în ultima clipă de plutonul de execuție.

VEREȘ Nicolae, *Zebrele pasc în cocotieri*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979, 148 p. Cu o pref. a autorului. Roman comic. Autorul inventează fapte și situații, instituții chiar, care mimează comic realitatea. Este un prilej de a satiriza anumite ticuri sociale și practici individuale. Romanul are un personaj central, Țănel, care e agentul acțiunii.

◆ Radu Mareș, *Convențiile satirei*, TR, XXIV, 1980, 6, 2.

O VINTILĂ Petru, *Drumul spre ziuă*, LCF, XXII, 1979, 45, 4-5; *Viață și libertate*, LCF, XXIII, 1980, 4, 3; *Tinereșea unui erou*, VR, XXXIII, 1980, 1, 3-24; 2, 1-31; 3, 6-27; 4, 29-48; 5, 48-63; 6-7, 8-37; 8, 22-58, fragmente din romanul *Tinereșea unui erou*.

VREMULEȚ Constantin, *Ziua ploii de purpură*, București, Eminescu, 1979, 262 p. Roman istoric, în care este evocată lupta din fața redutei Grivița I. Autorul are în vedere imagini ale unor soldați simpli, firești în eroismul lor.

ZAMFIRESCU Violeta, *Îndrăgostiții triști*, București, Eminescu, 1979, 228 p. Roman liric. Autoarea pune într-o relație socială simplă câteva personaje, Ilinca, Gheorghită, Florin, oameni de condiție medie, în scopul de a răscoli sensibilitatea umană. ≈ constituie o pledoarie pentru omenie, pentru înțelegerea între ființe. Acest poem este dedicat sufletului omenesc adevărat, întristat de agresiunea răutății și a indelicatității din jur.

ZĂRNEȘCU Constantin, *Meda, mireasa lumii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1979, 202 p. Fragmente: *Destinul unei femei*, TR, XXI, 1977, 51, 5; *Îndrăgostiții și marea...*, TR, XXIII, 1979, 39, 5; *Meda într-o întâmplare ciudată*, TR, XXIII, 1979, 45, 5. Proiectat ca prim vol. al unui ciclu nefinalizat, cu titlu neprecizat.

Roman de dragoste. Acțiunea se desfășoară în ambianța unei promoții de absolvenți ai unei universități ardelenne, la începutul deceniului 8. Protagonistii sunt preocupati de problemele de suflet, inerente tinereții, și de perspectiva viitoarei profesii. Au loc debateri largi pe această temă, ca în jurul unei mese rotunde, la care iau parte și cadrele didactice universitare. Două caractere feminine distincte și opuse, Meda și Janina, conduc acțiunea printre meandrele unor existențe patetice. Stilul e viu, colorat.

◆ Val Condurache, CL, 1979, 12, 6; Mircea Popa, TR, XXIV, 1980, 3, 2; C. Ungureanu, O, XXXI, 1980, 4, 2; Dinu Gheorghiu, *Un roman sentimental*, CRC, XV, 1980, 11, 4; Serafim Duicu, R, XVII, 1980, 4, 14; Valentin Tașcu, ST, XXXI, 1980, 5, 34. Mircea Bentea, EX, XII, 1980, 3-5, 12; Gheorghiu, *Reflexe*, 49-52; Mircea Bentea, -: *nostalgia împlinirii*, TR, XXVIII, 1984, 14, 6; Cosma, *Romanul*, I, 294-295.

ZEHAN Eugen, *Tăcutele neliniști*, București, Eminescu, 1979, 310 p. Fragmente: ≈, TR, XXII, 1978, 14, 4; ≈, TR, XXIII, 1979, 30, 7. Roman social, cu acțiunea plasată în lumea intelectualilor din mediul urban. Doru Măgureanu, tânăr inginer, trăiește și muncește în mediul ce i-a fost destinat. Nici viața, nici munca nu sunt lipsite de complicații. Eroul lui ~ răzbate însă, prin calități care formează modelul etic al cărții: intransigența, dreptatea, generozitatea etc.

1980

O ADAMEȘTEANU Gabriela, *Album de fotografii*, fragment din romanul *Vina*, RL, XIII, 1980, 42, 14-15.

AIOANEI Pavel, *Bacalaureații*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980, 238 p. Roman de evocare. Autorul reface imaginea adolescenței sale, din vremea când era elev în ultima clasă a unui liceu transilvan (se recunoaște orașul Cluj), în deceniul al șaselea. Nostalgia amintirii se îmbină cu verva limbajului juvenil și cu atmosfera de bravadă, caracteristică vârstei.

◆ Vasile Sălăjan, TR, XXV, 1981, 7, 3.

ALEXANDRESCU Mircea, *Coroana lui Burebista. Roman istoric*, Iași, Junimea, 1980, 174 p. Autorul reconstituie tabloul domniei regelui dac Burebista. Ficțiunea completează istoria, săracă în date, a geto-dacilor.

◆ Ioan Holban, CRC, XII, 1981, 5, 4; R. P. Georgescu, CL, 1981, 9, 14.

ALMĂJAN Ion Marin, *Tornada*, București, Eminescu, 1980, 344 p. Fragment: *Văltoarea* (romanul e anunțat cu acest titlu), O, XXX, 1979, 49, 4–5. Frescă socială și politică a regiunii Timiș-Torontal, începând cu perioada imediat următoare Unirii de la 1918 și sfârșind cu evenimentele de după 23 August 1944. Nucleul romanului îl formează relația complexă dintre naționalitățile română, maghiară și germană, fluctuantă în funcție de natura evenimentelor istorice.

◆ Alexandru Ruja, TR, XXIV, 1980, 29, 2; Marcel Comiș-Pop, *Între documentar și ficțiunea istoriei*, O, XXXI, 1980, 34, 3; Eugen Dorcescu, *Un moment de referință*, O, XXXI, 1980, 34, 3; Marian Odangiu, *Patos al autenticității*, O, XXXI, 1980, 34, 3; Ion Arieșanu, *Istorie și destin*, CNT, 1980, 34, 10; Irina Petraș, ST, XXXI, 1980, 8, 58; Voicu Bugariu, RL, XIII, 1980, 36, 8; Sultana Craia, *O privire panoramică*, LCF, XXIII, 1980, 46, 2; Henri Zalis, *Proză cinematică*, SPM, 1980, 515, 3; Vasile Chifor, *Istorie, tip și spațiu în roman*, T, IX, 1980, 12, 43–44; Ungureanu, *Imediața*, 217–228; **, *Prezențe românești în R.S.F. Iugoslavia*, RL, XVI, 1983, 6, 24; Crișan, *Nașterea zilei de azi*, 5; Hristu Cândroveanu, *Singur în calea lupilor*, LCF, XXVII, 1984, 7, 2; Adrian Dinu Rachieru, *Ținutul și orașul*, LCF, XXVII, 1984, 50, 1; 5; Alexandru Ruja, *Vocea istoriei*, LCF, XXVIII, 1986, 18, 6; Ilie Purcarul, *Cu ~*, FC, XXXVI, 1985, 41, 9; 15; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 63–64; Artur Silvestri, *Un posibil ciclu romanesc*, LCF, XXXII, 1989, 13, 1; 7.

ANGHEL Paul, *Fluviile*, București, Cartea Românească, 1980, 454 p. Fragment: *Cu prînșea la moși*, LCF, XXIII, 1980, 32, 3. Reprezintă cartea a II-a din ciclul *Zăpezile de-acum un veac*, dedicat Războiului de Independență. Roman istoric. Autorul se întoarce în timp, împreună cu personajul său, filologul Lucrețiu Parva, în perioada imediat

următoare declarării Independenței. Acțiunea evocă pregătirile de război. Societatea românească este urmărită la toate nivelurile ei, în funcție de această nouă și febrilă situație.

◆ Marilena Rotaru, *Cu ~*, C, XXIX, 1980, 43, 23; M. Ungheanu, LCF, XXIII, 1980, 43, 2; Al. Dobrescu, *Călătorie (năncepută și neterminată) pe fluviile epice*, CL, 1980, 11, 4; Emil Manu, RL, XIII, 1980, 50, 11; Ioan Holban, *A trăi istoria*, CRC, XV, 1980, 50, 4; Edgar Papu, LCF, XXIII, 1980, 51, 3; Hristu Cândroveanu, *Proza ca filozofie a istoriei*, LCF, XXIII, 1980, 51, 1; M. Diaconescu, *Rigoarea construcției*, LCF, XXIII, 1980, 51, 1–3; Artur Silvestri, *Un roman monumental*, LCF, XXIII, 1980, 51, 3; Ana Selejan, T, X, 1981, 1, 35–37; C. Stănescu, *Marginea și centrul*, RL, XIV, 1981, 2, 4; Dan Zamfirescu, *O nouă vârstă a literaturii române*, RL, XIV, 1981, 7, 8; Al. Oprea, *Pe marginea unui roman*, SPM, 1981, 538, 3; Ion Murgeanu, TRR, X, 1981, 202, 12; Mircea Popa, *Romanul unei epoci*, TR, XXV, 1981, 15, 6; Marian Odangiu, *Un (alt) ciclu romanesc*, O, XXXII, 1981, 16, 2; Pompiliu Marcea, *Vocația monumentalului*, CNT, 1981, 21, 10; C. Stănescu, *Les fleuves de l'histoire*, REVR, XXXV, 1981, 10–11–12, 231; Dobrescu, *Foiletoane*, II, 122–129; Constantin Sorescu, *Dilema romanului istoric*, FC, 1982, 579, 3; Vasile Chifor, *Romanul și evocarea istoriei*, VR, LXXVII, 1982, 5, 81–83; Florin Băileșteanu, *Un roman eseu*, LCF, XXV, 1982, 30, 2; Marcea, *Concordanțe*, 244–246; Odangiu, *Romanul*, 24; Nicolae Georgescu, *Sensul columnei*, LCF, XXVII, 1984, 32, 3; Băileșteanu, *Aorist*, 140–145. □ V. și *Scrisoare de la Rahova*, 1977.

ANGHEL Petre, *Sita lui Mamona*, București, Cartea Românească, 1980, 392 p. Fragment: *Goana după vânt*, RL, XII, 1979, 3, 14–15. Roman de dezbatere etică. Critică unele tare ale societății din ultimele trei decenii, corupția, dorința de căpătuire a unor indivizi (prin personajul Victor Ionescu). În final, viața sancționează acțiunile deviate.

◆ Sultana Craia, *O carte de tranziție*, LCF, XXIII, 1980, 41, 2; Mircea Zăciu, ST, XXXI, 1980, 10, 34–35; Alex. Ștefănescu, *Un roman cinematografic*, RL, XIII, 1980, 48, 11; Vasile Chifor, *Un ciclu romanesc*, T, X, 1981, 2, 41–42; Paul Dugneanu, CL, 1981, 3, 14; Mircea Vaida, TR, XXV, 1981, 25, 2; Ștefănescu, *Între da și nu*, 130–133.

ARAMĂ Ion, *Stânca speranței*, București, E.M., 1980, 286 p. Roman de dragoste. Între Mia și ofițerul de marină Radu se țese o poveste de iubire cu sens moralizator. Tânăra, deși tentată de anturajul mai ușuratic al unor cântăreți de bar, preferă perspectiva unei căsătorii serioase și sigure.

ARCAN Sofia, *Vara suferințelor*, Timișoara, Facla, 1980, 264 p. Fragment: *Lamento pentru ulița copilăriei* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Mai puțin o iluzie*), O, XXIX, 1978, 9, 4-5; *Așteptare*, O, XXX, 1979, 7, 4-5; *Întâlnire fugară*, O, XXXI, 1980, 40, 2-3. Roman social. Prin intermediul unui jurnal intim, Maria, care e și scriitoare, dezbate condiția creatorului în zilele noastre. Ca femeie, are o serie de probleme de familie (doi copii și soțul grav bolnavi, greutăți ale casei etc.) care o împiedică să creeze. Totuși, Maria reușește să realizeze un roman, conceput în prelungirea jurnalului, în care reapar unele personaje mai vechi ale ~, angajate în conflicte de viață și muncă specifice epocii.

◆ Brândușa Armanca, O, XXXI, 1980, 48, 2; Virgil Nistor, ST, XXXII, 1981, 2, 57; Nicolae Băma, RL, XIV, 1981, 18, 8; Marian Odangiu, *Vocația confesiunii*, TR, XXV, 1981, 27, 3; Marcel Pop-Corniș, *Anotimpul incert al romancierului-chronicar*, T, X, 1981, 9, 48-49. □ V. și *Iana hoinara*, 1943.

BACIU Maria, *Frumoasa din prăpastie*, în vol. ≈ și *Dispariția lui Vrabie*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980, p. 5-164. Roman polițist.

◆ Ion Oarcăsu, TR, XXV, 1981, 11, 2; Valentin Tașcu, CL, 1981, 9, 14; Al. Dobrescu, *Idiomul polițist*, CRC, XX, 1985, 27, 7.

BAIU Mihai, *Neclintinții*, București, Albatros, 1980, 320 p. (Cutezătorii). Cu o pref. a autorului. Roman istoric. ~ încearcă să demonstreze, printr-un personaj inventat, Mihai Costa, că și în Țara Hațegului exista o organizare statală românească, în secolele XIII-XIV, de tipul cnezatelor și voievodatelor cunoscute în istoria acelor vremuri.

O BANCUIU Paul Eugen, *Crepuscul*, fragment din romanul *Pluta Meduzei*, O, XXXI, 1980, 23, 4-5.

BANDRABUR Ionel, *Hoinăreala*, București, Albatros, 1980, 156 p. Roman-jurnal. Un adolescent din ultima clasă de liceu notează tot ce vede și simte în legătură cu oamenii, colegii, rudele cu care vine în contact. El scrie și interpretează, compensând o incapacitate obsesivă de a vorbi, de a dialoga. Mediul aparține unui orășel podgorean de acum mai multe decenii.

◆ Sorin Titel, *Două cărți pentru vacanță*, RL, XIII, 1980, 52, 11.

BANU Constantin, *Umbra soarelui*, București, E.M., 1980, 272 p. Roman de formație, urmărind cariera unui ofițer, din tinerețe până la deplina maturitate (din 1953 până în anii '80), însemnând o viață complexă, cu greutăți și bucurii.

BARBU Eugen, *Incognito*, IV, v. *Incognito*, I, 1975.

BĂJENARU Grigore, *Mărețul rege Burebista*, București, Ion Creangă, 1980, 246 p. Roman istoric pentru copii și tineret, inspirat din legenda dacilor liberi. Informația sumară oferită de istorie este completată prin invenția autorului.

● Premiul Consiliului Național al Organizației Pionierilor pe anul 1980.

BĂNESCU Florin, *Tangaj*, București, Eminescu, 1980, 278 p. Fragmente: *Poveste cu prima ninsoare*, O, XXX, 1979, 39, 4-5; *Întâlnirea*, O, XXXI, 1980, 5, 5; *Drum prin ninsoare*, ST, XXX, 1980, 3, 29-30. Roman de analiză psihologică, provocat de o stare patologică. Nicolae Banu suferă, în urma unui accident (ca medic toxicolog), de amnezie. Refacerea memoriei sale echivalează cu un proces de conștiință. Personajul își evaluează defectele și calitățile, între care se află într-un continuu „tangaj” (simbol utilizat cu claritate). Implicațiile morale ale acestui proces de recuperare vizează structurile comuniste ale societății timpului.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Timișoara pe anul 1980.

◆ Mircea Mihăeș, O, XXXI, 1980, 28, 2; Lucian Alexiu, CNT, 1980, 39, 10; A. Silvestri, *Un*

romancier liric, LCF, XXIII, 1980, 40, 2; Valentin Tașcu, ST, XXXI, 1980, 10, 56; Marcel Corniș-Pop, TR, XXV, 1981, 1, 2; Sorin Titel, *Rolul terapeutic al amintirii*, RL, XIV, 1981, 12, 11; Mircea Mihăeș, *Romanele mitologiei subiective*, O, XXXII, 1981, 20, 3; Vasile Chifor, *Sensul unei recuperări*, TR, XXV, 1981, 25, 9; Ion Arieșanu, ~, O, XXXIII, 1982, 3, 4-5; Titel, *În căutarea*, 193-195; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 289-290; Gheorghe Secheșan, *Istorie și parabolă*, O, XL, 1989, 13, 6. □ V. și *Anotimp al ninsorilor albastre*, 1975.

BĂRBUCEANU Constantin, *Casa păcatelor*, București, Cartea Românească, 1980, 232 p. Roman social, construit în cadrele genului polițist. Într-un cătun dobrogean are loc sfârșitul tragic și suspect al unui aristocrat. Ancheta procurorului Voineagu dezvăluie, dincolo de crimă, apusul unei clase, degenerența ei socială.

◆ ***, RL, XIV, 1981, 1, 2; Aurel Goci, RL, XIV, 1981, 5, 10; Mircea Constantinescu, LCF, XXIV, 1981, 20, 2; Valentin Tașcu, CL, 1981, 8, 14.

BEJANCU Gheorghe, *Cei de la capătul drumului*, București, E.M., 1980, 150 p. Roman de evocare a luptelor de pe frontul antihitlerist, după 23 August 1944. ~ realizează o amplă panoramă a faptelor de eroism, înțelese ca jertfă a soldatului - erou necunoscut -, ai cărui idoli în acele grele clipe au fost: Mama, Tata, Frontul. Jertfei sale i se dedică un veritabil recviem.

BRAD Ion, *Muntele catârilor*, București, Eminescu, 1980, 262 p. Roman de dezbatere culturală. Autorul devine martorul confesiunii unui Filozof român, declanșată de o călătorie de o săptămână în teritoriul Muntelui Atos. Avându-l drept ghid pe interesantul călugăr Tifeon, personaj inteligent, dar și pitoresc, Filozoful reface istoria relațiilor Țărilor Române cu aceste locuri. Totodată, sunt evocate legende, întâmplări cu tâlc, în care apar personaje cu nume la fel de simbolice ca al interlocutorului român: Bibliotecarul, Grădinarul ș.a. Romanul e redactat într-un stil „laic”, colorat, pătrunzător, întregind caracterul său parabolic.

◆ Mircea Zăciu, ST, XXXI, 1980, 10, 34; Aurel Martin, *Drumul ca alegorie*, CNT, 1980, 47, 10; Vasile Sălăjan, TR, XXIV, 1980, 48, 2; Eugen Simion, *Romanul ca document*, F, XVI, 1980, 11, 10; Șerban Cioculescu, RL, XIII, 1980, 49, 7; Romulus Diaconescu, *Recuperarea prin parabolă*, R, XVII, 1980, 12, 7; Mircea Mihăeș, O, XXXII, 1981, 1, 2; Virgil Cădea, TRR, X, 1981, 199, 12; Sultana Craia, LCF, XXIV, 1981, 8, 6; Ana Selejan, CL, 1981, 3, 14; Constantin Sorescu, *Nostalgia rădăcinilor*, SPM, 1981, 545, 3; Mircea Zăciu, CREL, 1981, 2, 153-155; Romul Munteanu, ~ și *fascinația romanului*, RL, XIV, 1981, 37, 4-5; Martin, *Paranteze*, 135-137; Zăciu, *Cu cărțile*, 74-77; Vlad Papu, *Cartea muntelui*, VR, LXXVII, 1982, 1, 100-101; Emil Vasilescu, *Proces în recurs de ~*, F, XXIV, 1988, 12, 4; Romul Munteanu, ~ et la *fascination du roman*, CREL, 1982, 4, 106-116; Pituț, *Locuri*, 218-221; Cioculescu, *Itinerar*, 415-421; Dorin Murariu, *Romanele lui ~*, O, XXXVI, 1985, 27, 3.

BUCIU Marian Victor, *Concediu fără plată*, București, Albatros, 1980, 200 p. Roman de actualitate. Prin intermediul unui personaj, Vasile Grenea, se sondează mai multe medii sociale ale timpului: realitatea rurală din satul oltean de baștină, colectivitatea muncitorească din Slatina, aglomerația urbană a Bucureștilor. Acțiunea se bazează pe fapte de viață obișnuite, secvențe de muncă, din viața de familie, relatate într-un limbaj adecvat.

● Premiul Editurii Albatros pentru debut în proză pe anul 1978.

BUZINSCHI Corneliiu, *Divertisment cu măști*, București, E.M., 1980, 136 p. (Sfinx, 52). Roman polițist.

BUZURA Augustin, *Vocile nopții*, București, Cartea Românească, 1980, 476 p. Fragmente: *Indiscreție*, TR, XII, 1968, 25, 4; *Strada nopții* (romanul e anunțat inițial cu titlul *E frig și e noapte, seniori...*), TR, XXI, 1977, 14, 7; *În derivă*, VR, XXX, 1977, 2, 3-15; *Vremea Migrațiilor*, CL, 1977, 9, 10-11; *E frig și e noapte, seniori...*, F, XIII, 1977, 11, 6-7; *Zgomote și lumini* (romanul e anunțat cu titlul ≈, RL, XI, 1978, 20, 14-15; *Ciudata viață a oamenilor fără chip*, VR, XXXI, 1978, 5, 18-38; *Oameni de rezervă*, RL, XI, 1978, 37, 12-13; *Alte zile, aceeași noapte*,

ST, XXX, 1979, 1, 22–25; *Sâmbăta obosiților*, VTR, IX, 1979, 1, 9–11; *Lilieci*, ST, XXX, 1979, 10, 18–22. Roman cu problematică socială. Dintr-un șir de episoade evocând amintiri, scene de viață colectivă, conflicte erotice, meditații etc., aparținând unui tânăr muncitor Ștefan Pinteș (figură inteligentă, din specia „furioșilor”), este reconstituită o imagine de ansamblu a mediului muncitoresc din societatea comunistă, accentul punându-se pe problemele existenței sociale și individuale. Pretextul este o anchetă la care e supus personajul, bănuț pe nedrept de furt dintr-un cămin de nefamiliști, unde a locuit un timp. Ancheta nu îl provoacă în mod obligatoriu la confesiune, ci la formularea unei serii de întrebări. Ion Vlad precizează, în acest sens, că ≈ este „romanul avaturilor unui tânăr care se întreabă trăind”. În consecință, el supune societatea unui rechizitoriu mascat. Astfel, sunt analizate destinele unor colegi de cămin, problemele sentimentale ale unor cupluri nereușite, câteva existențe în deșingolada cărora este amestecat (Lena și inginerul Filipaș, Violetta și pictorul Vacchio), stăriile sufletești ale bătrânilor (părinții lui, Filipaș-tatăl ș.a.). Întrebările personajului se extind asupra sensului vieții și al morții, asupra evoluției sociale etc. Făcând asocieri cu nume celebre (Camil Petrescu, Virginia Woolf și Dostoievski), Ion Vlad conchide: „Variațiunile analitice pe un număr dat de teme caracterizează romanul ≈, iar procedeele întăresc acest component structurat al cărții: reluarea ipostazelor principale ca etape ale experienței și vieții tânărului erou. Suferințele, incertitudinile, revoltele, iubirile, muncile și tentativele de a se regăsi prin sat, prin părinți (casa) alcătuiesc *portretul epic al romanului*”.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză pe anul 1980.

◆ Florin Faifer, *Umbrele nopții*, CRC, XV, 1980, 18, 4; Ioan Buduca, *Sociografia mentalităților*, AFT, XV, 1980, 7, 11; Cornel Ungureanu, O, XXXI, 1980, 32, 2; Ion Vlad, *Romanul observației analitice*, TR, XXIV, 1980, 35, 3; Mircea Zăciu, ST, XXXI, 1980, 8, 30–31; Nicolae Manolescu, *Un roman social și psihologic*, RL XIII, 1980, 35,

9; Mircea Tomuș, T, IX, 1980, 9, 39; Dan Culcer, *Retorica strigătului*, VTR, X, 1980, 9, 6; 15; Maria Mailat, Cu ~, VTR, X, 1980, 9, 5; George Arion, FC, XXIX, 1980, 40, 17; Pompiliu Marcea, *Realitate și ficțiune*, VR, XXXIII, 1980, 9, 52–61; Alex. Ștefănescu, *Autenticitate și dramatism*, CNT, 1980, 40, 10; Laurențiu Ulici, *Vocile romanului*, CNT, 1980, 40, 17; G. Dimisianu, *Principiul vieții*, CNT, 1980, 40, 10–11; Liviu Leonte, *Refuzul înstrăinării*, CRC, XV, 1980, 40, 4; Ion Bucșa, *Dincoace de bine și de rău*, EX, XII, 1980, 8–10; 4; Al. Dobrescu, *Fața și reversul*, CL, 1980, 10, 4; Lucian Raicu, *Pasiunea morală*, RL, XIII, 1980, 48, 5; Ov. S. Crohmalniceanu, *Dramatismul sentimentalului*, RL, XIII, 1980, 48, 5; Vlad Sorianu, *Între șansă și eșec*, ATN, XVII, 1980, 4, 7; Virgil Podoabă, F, XVI, 1980, 12, 3; Irina Petraș, *Literatura rostirii*, ST, XXXI, 1980, 12, 10; M. Nițescu, *Vocile romanului*, VR, XXXIII, 1980, 12, 77–81; Constantin Sorescu, *Vocile romanului*, SPM, 1981, 530, 2; Alexandru Mușină, *În așteptarea capodoperei*, AST, XVI, 1981, 1, 14–15; Gabriel Rusu, *A întreba – cea mai umană dintre acțiuni*, TMS, XVI, 1981, 1, 7; Artur Silvestri, *Romanul neorealismului*, LCF, XXIX, 1981, 19, 7; Norman Manea, *Literatura faptului mărunț*, VR, XXXIV, 1981, 7, 67–71; Ov. S. Crohmalniceanu, *Sarcasmul ca terapeutică*, VR, XXXIV, 1981, 11, 76–81; Dobrescu, *Foiletoane*, II, 106–116; Zăciu, *Cu cărțile*, 103–108; Mariana Șipoș, *Libertatea romanului*, RL, XV, 1982, 3, 4; N. Steinhardt, *Carne de tun și sânge de țap*, VR, LXXVII, 1982, 9, 81–82; Ov. S. Crohmalniceanu, *Sarcasmul ca terapeutică*, VR, LXXVII, 1982, 11, 76–81; Mihai Zamfir, *O formulă românească originală și emblematică*, „Caiete critice”, 1982, 12, 77–85; Mihai Zamfir, *Une formule romanesque originale et emblematicque*, CREL, 1982, 4, 20–30; Gabriel Dimisianu, *Le réalisme psychologique d' ~*, CREL, 1982, 4, 84–94; Gorcea, *Structură*, 103–105; 200–204; Dimisianu, *Lecturi*, 137–141; Gheorghiu, *Reflexe*, 29; Marcea, *Concordanțe*, 232–236; Nițescu, *Aitudini*, 100–108; Steinhardt, *Critică*, 132–135; Ulici, *Confort*, 212–215; Vlad, *Lectura*, 132–140; Odangiu, *Romanul*, 114–116; Raicu, *Fragmente*, 346–351; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 506–507; 510; Victor Atanasiu, *Ștefan Pinteș sau căutarea autenticității*, SLAST, VII, 1987, 8, 5; Gheorghe Glodeanu, *Romanul ca „diagnosticare”*, ST, XXXVII, 1987, 10, 35; Ovidiu Doran, *Le fantastique d'un analyste*, CREL, 1987, 3, 106–110; I. Holban, *Profitudini*, 126–127; I. Rotaru, *O istorie*, III, 862–863; Marian Papahagi, *Obsesia trecutului*, TR, XXXII, 1988, 38, 4; Vasile Sălăjan, *Cercul care*

nu se încheie, TR, XXXII, 1988, 38, 4; Simion Bărbulescu, *Romanul ca meditație asupra vieții*, AST, XXIII, 1988, 11, 17; Cosma, *Romanul*, I, 145-148; Zamfir, *Cealaltă față*, 195-197; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 130-137; Simion, *Scrittori*, IV, 227-234. □ V. și *Absenții*, 1970.

○ CALOMFIRESCU Nicolae, *Ilustrate*, fragment de roman, R, XVII, 1980, 3, 8-9.

○ CARANFIL Constantina, *Setea lumii*, fragment de roman, RL, XIII, 1980, 43, 14.

CARANFIL Mihai, *Băiatul care a trecut războiul înot*, București, Ion Creangă, 1980, 166 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru copii și tineret, inspirat de faptele unor copii în timpul evenimentelor declanșate de actul de la 23 August 1944. Acțiunea se petrece pe un vas fluvial.

○ CAZAN Ion, *Fata morgana*, fragment de roman, RL, XIII, 1980, 48, 14.

CHELARU Oana, *Cu floarea-soarelui la butonieră*, Craiova, Scrisul Românesc, 1980, 110 p. Roman inspirat din viața adolescenților și dedicat acestora. O tânără elevă din ultimele clase de liceu observă și „încearcă” lumea. O poveste trecătoare de dragoste colorează imaginea vârstei.

CIOBANU Radu, *Vămile nopții*, București, Albatros, 1980, 214 p. Fragmente: *Dilema*, O, XXVIII, 1977, 51, 5; *Salonul* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Heralzii*), T, VII, 1978, 27-31; *Pe drum de seară*, RL, XII, 1979, 11, 15; *Temeri târzii*, O, XXX, 1979, 20, 4-5; *Între viscole*, T, VIII, 1979, 10, 15-19. ≈ conținută tematic romanul *Nemuritorul albastru* (1976). Roman istoric, având ca temă revenirea la domnie a lui Petru Rareș, după captivitatea în cetatea Ciceului și după șederea la Istanbul.

◆ Lucian Alexiu, O, XXXI, 1980, 26, 2; Mircea Braga, TR, XXIV, 1980, 32, 2; D. Rachici, CNT, 1980, 32, 13; Marian Odangiu, *Istorie și roman*, CNT, 1980, 32, 13; Ioan Holban, *Un roman istoric*, CRC, XV, 1980, 33, 4; Vasile Chifor, *Roman și istorie*, ST, XXXI, 1980, 10, 14; Doina Uricariu, T, X, 1981, 2, 32; 47; Ionel Bota, EX, XIII, 1981, 6-7, 13; Odangiu, *Romanul*, 34-35.

CIOROBEA Petrișor, Augustin GURAN, *Misiunea „Foka”*, București, E.M., 1980, 124 p. (Sfinx, 53). Roman de spionaj din domeniul cercetării aeronautice moderne. Pe schema tradițională a genului ~ realizează o galerie de portrete de ofițeri de aviație.

○ COJAN Grigore, *Bârsa*, fragment de roman, AST, XV, 1980, 2, 10.

CONSTANTINESCU, Mircea, *Amurgul levantinelor*, II, v. *Amurgul levantinelor*, I, 1978.

CONSTANTINESCU Ovidiu, *Menestrelia regelui Ludovic*, București, Eminescu, 1980, 366 p. (Romanul de dragoste, 171). Roman de dragoste. În mediul parizian al actorilor și dansatoarelor de bar se înfiripă idila platonicească dintre tânărul Philippe, aspirant la gloria teatrului, și mai vârstnica, dar frumoasa Alexandre, cântăreață de cabaret. Pasiunea, consumată într-o scurtă vacanță, este întreținută de mirajul scenei. Timpul acțiunii aparține actualității, romantismului idilei contravenind spiritului practic contemporan.

COZMIN Marta, *Supraviețuitorii*, București, Cartea Românească, 1980, 302 p. Roman de familie. Analizează un caz deosebit de iubire. Amorul pățimas dintre tânărul student în filologie Fabian Vladimir, fiu al unui mare chirurg bucureștean, și adolescența Maria, orfană a unui lăutar de mahala, nu poate fi împiedicat nici de părinții primului, nici de „gașca” dubioasă a fetei. Căsătorindu-se și despărțindu-se apoi, cei doi își vor „plăti” dragostea: Fabian va muri într-un accident suspect, provocat, se pare, de un răufactor de la mahala, iar Maria va rămâne singură, mamă a unui copil de care se va ocupa familia doctorului.

CRĂCIUN Boris, *La porțile Orientului*, Iași, Junimea, 1980, 340 p. Fragmente: *Atacul de noapte*, CRC, XII, 1977, 18, 7; *Mușirul*, CL, 1977, 5, 11. Roman istoric, consacrat Războiului pentru cucerirea Independenței din 1877-1878. Figura centrală a cărții este Constantin Țurcanu, faimosul Peneș Curcan din poezia lui Alecsandri.

◆ Ioan Holban, CRC, XV, 1981, 5, 4.

CUCU V. Marin, *Pământurile copilăriei*, București, Cartea Românească, 1980, 264 p. Romanul unui destin influențat puternic de evenimentele celui de-al doilea război mondial. Tânărul învățător Marcu M. este prins de război, după ce a colindat toate provinciile României în căutarea unui post. Face întreg frontul până în Tatra. Ambiția lui de a-și completa studiile nu este anulată, ci doar amânată de valul conflagrației.

DAMIAN Nicolae, *Macul galben*, București, Cartea Românească, 1980, 246 p. Roman de formație. Copilul de 14 ani Adam Visu cunoaște lumea printr-un „caleidoscop de imagini” (Nicolae Manolescu), privind pe fereastră. Prin fața sa trec figuri umane caracteristice, contribuind la închegarea unui fond rememorativ. Existența personajului, evocând viața de pe valea Secașului, se circumscrie unui mediu familial obișnuit. Hipersensibilitatea copilului duce la o interpretare personală a lumii.

◆ Nicolae Ciobanu, LCF, XXIII, 1980, 16, 2; Nicolae Manolescu, *Psihologie și stil*, RL, XIII, 1980, 17, 9; George Șerban, O, XXXI, 1980, 19, 2; Ciobanu, *Întâlnirea*, 269–272; Laurențiu Ulici, *Țimp interior*, RL, XXI, 1988, 9, 9.

DAMIAN Ștefan, *Nunta*, București, Albatros, 1980, 166 p. Roman rural, axat pe o problematică psihologică, privind rezistența mediului la agresiunea fenomenelor din afară. Acțiunea, plasată în satul Cristuri, din câmpia de vest a Mureșului, are în centru existența complexă a unui personaj, Irimie, începând cu primul război mondial și până aproape de zilele noastre. „Nunta” sa la bătrânețe reprezintă un act de opoziție la agresiunile sociale, un gest simbolic, care-l include în seria „Moromeților” sau a „Borceștilor”.

● Premiul C.C. al U.T.C. pe anul 1980.

◆ Tudor Dumitru Savu, TR, XXIV, 1980, 46, 2; Petru Poantă, ST, XXXI, 1980, 11, 47; Mircea Bențea, EX, XII, 1980, 11–12; 12–13; Vasile Sălăjan, TR, XXV, 1981, 7, 3; Valentin Tașcu, *Personaj și istorie*, CRC, XVI, 1981, 11, 4; Alex. Ștefănescu, AFT, XVI, 1981, 3, 4; Andrei Roman, *Rigoare și originalitate*, LCF, XXIV, 1981, 16, 1; Mircea Bențea, ~ – între tradiție și experiență, TR, XXVII, 19, 4; Poantă, *Radiografii*, II, 169–171.

DASCĂLU Valentin, *O felie de portocală*, Craiova, Scrisul Românesc, 1980, 222 p. Roman de dragoste. Profesorul de liceu Sebastian rememorează, în timpul unei călătorii cu trenul, povestea sa de iubire cu pictorița Ioana. Într-o tehnică mozaicată, amintirea acestei iubiri pierdute alternează cu imagini din copilărie și cu secvențe din activitatea didactică a personajului. Narațiunea, deloc dulceagă, respectă spiritul lucid al acțiunii.

◆ Constantin Popescu, R, 1981, 1, 7.

○ **DEAL Alexandru**, *Neliniștea peregrinilor*, fragment din romanul *Întoarcerea peregrinilor*, O, XXXI, 1980, 27, 4–5.

DIACONESCU Mihail, *Marele cântec*, București, Eminescu, 1980, 538 p. Fragmente: *La Iași*, CL, 1978, 12, 8; *Theatrum mundi*, LCF, XXII, 1979, 37, 4–6. Roman biografic. Conține relatarea romanțată a existenței muzicianului român din Ardeal Ioan Căianu-Valachus. Bazat pe documente istorice, ≈ este și o reconstituire a vieții ardeleni din a doua jumătate a sec. al XVII-lea.

■ Fragment: *Magnus Cantus*, tr. în lb. franceză de Anca Cosăceanu, REVR, XXXV, 1981, 2, 20–64.

◆ Sultana Craia, *Literatură și istorie*, LCF, XXIII, 1980, 50, 2; Sergiu I. Nicolaescu, ARG, XV, 1980, 4, 10; Corneliu Marcu, *Magnus Cantus Caelestis*, ARG, XV, 1980, 4, 10; Petru Popa, *O motivație istorică*, ARG, XV, 1980, 4, 10; Hristu Căndroveanu, *O frescă socială*, RL, XIV, 1981, 4, 10; Bb., CRC, XVI, 1981, 8, 7; ~, *Un acte de conștiință*, REVR, XXXV, 1981, 2, 64–68; Valentin F. Mihăescu, *La personalité et l'époque*, REVR, XXXV, 1981, 2, 68–70; Vasile Avram, T, X, 1981, 2, 39–40; Em. Ștefănescu, *Realitate istorică și realitate românească*, TMS, XVI, 1981, 1, 5; Ion Lungu, *Romanele istorice ale lui ~*, ST, XXXII, 1981, 5, 44; Mircea Popa, *Stilul romanului istoric*, TR, XXV, 1981, 32, 3; Henri Zalis, CNT, 1981, 32, 10; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 810–819; Constantin Dumitrache, *Istoria în oglinda literaturii*, R, 1989, 8, 6.

DIACONESCU Mihail, *Umbrele nopții*, București, Cartea Românească, 1980, 330 p. Fragment: *În București, vara* (romanul e

anunțat ca titlul *Himera*), LCF, XX, 1977, 13, 4–5. Roman psihologic. Sculptorul Ștefan Manu, căsătorit în străinătate, revine în satul natal (Albești) după o lungă perioadă de timp, pentru a îngriji mormintele părinților săi. Criza înstrăinării, împreună cu criza neînlegerii cu fiul său Albrecht, cineast, culminează cu dispariția sa stranie. În locul lui Ștefan rămâne, în chip simbolic, o schiță a lui Anteu, simbolizând tragedia desprinderii de pământul natal. Roman cu tendință moralizatoare.

◆ Tatiana Mișuț, ATN, XVII, 1980, 2, 15; Mihaela Scânteie, ARG, XV, 1980, 2, 7; Ovidiu Răureanu, *Real și fantastic*, ARG, XV, 1980, 2, 7; Florin Faifer, CRC, XV, 1980, 18, 4; Sultana Craia, *Întoarcerea fiului risipitor*, LCF, XXIII, 1980, 25, 2; Laurențiu Ulici, *Iarba verde de acasă*, CNT, 1980, 28, 10; Ioana Groșan, RL, XIII, 1980, 31, 9; Dan Petrescu, CL, 1980, 7, 13; Virgil Costea, TR, XXIV, 1980, 36, 6; Ion Lungu, *Romanele istorice ale lui ~*, ST, XXXII, 1981, 5, 44; Alexandru Ruja, F, XVII, 1981, 11, 4.

DIACONU Mircea, *La noi, când vine iarna*, București, Ion Creangă, 1980, 156 p. Fragment: *Rudele*, OPS, VI, 1979, 3–4. VI. Mic roman memorialistic. Conține amintirile de familie ale unui copil din mediul rural. Întâmplările sunt relatate în notă nostalgică, înseninate de veselia unui spirit deprins să primească viața așa cum e ea.

■ *U nas siboj*, tr. de N. Bogdan, cu o pref. de Sorin Titel, București, Redekcija „Rumynija”, 1981, *Bei uns, wenn der Winter kommt*, tr. în lb. germană de Anemone Latzina, București, Ion Creangă, 1984.

◆ Sorin Titel, *Universul copilăriei*, RL, XIV, 1981, 6, 10.

DINULESCU Dumitru, *Galaxia burlacilor*, București, Cartea Românească, 1980, 242 p. Roman de divertisment, scris în genul unui jurnal umoristic (dar și cinic, cu accente de umor absurd). Plecând de la ideea impasului caracteristic vârstei de 35 de ani (burlăcie, ratare), autorul retrăiește câțiva ani din viața sa anterioară: o iubire din 1963, anii de studenție la IATC. Stil vioi, dialog structurat în replici de tip cinematografic.

◆ Mircea Mihăeș, O, XXXI, 1980, 51, 2; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXIII, 1980, 46, 2; Ioan Holban, *Insomniile burlacului*, CRC, XV, 1980, 51, 4; Dan Alexandru Condeescu, *Melancolie și umor*, FC, XXX, 1981, 1, 17; Lucian Raicu, *O tentativă de singularizare*, RL, XIV, 1981, 2, 10; Val Condurache, CL, 1981, 1, 5; Daniel Seciu, EX, XIII, 1981, 1–3, 18; Vasile Chifor, *Convenție și romanesc*, VR, XXXIV, 1981, 7, 89–90; Gheorghe Perian, *Proza lui ~*, VTR, XIV, 1984, 12, 6; Condurache, *Portret*, 34–35; Raicu, *Fragmente*, 387–392; Cosma, *Romanul*, I, 213–214.

DONOSE Vicențiu, *Vremea lupilor. Roman istoric*, Iași, Junimea, 1980, 320 p. Roman istoric. Are acțiunea plasată în Moldova, în epoca conflictelor cu turcii și tătarii. Autorul vrea să dea o frescă a timpului, fără a apela la figuri de domnitori. În plus, încearcă o definire a atmosferei timpului. Nu lipsește spiritul de aventură, mai ales în evocarea relațiilor dintre boieri și domni.

◆ Ioan Holban, *Libertatea ficțiunii*, XVI, 1981, 20, 4; Valentin Codrescu, CL, 1981, 9, 14.

DRĂGAN Daniel, *Oceanul*, București, Cartea Românească, 1980, 204 p. Fragment: *Călușul de mare*, AST, XIV, 1979, 3, 8. Autorul continuă să urmărească același mediu și aceleași personaje ca în romanul *Doi ori doi* (1978); în plus, anunță că, într-un viitor roman, *Un om în furtună*, va păstra aceeași structură socială și umană, fără a afirma, totuși, că dorește să realizeze un ciclu. Roman „al uzinei”. Problema urmărită este schimbarea conducerii unei uzine de automobile (se recunoaște că e vorba de orașul Brașov). În prim-planul narațiunii apare Maria Suru, fosta șefă de cabinet a directorului Bică, definită drept o „femeie de fier”.

◆ În *dezbateri*: ~, AST, XV, 1980, 2, 10–11; Valentin F. Mihăescu, *Un roman al uzinei*, LCF, XXIII, 1980, 24, 6; Ioan Groșan, RL, XIII, 1980, 25, 18; Ion Itu, O, XXXI, 1980, 26, 3; Petru Homoceanu, CNT, 1980, 27, 13; Vasile Chifor, CRC, XV, 1980, 36, 4; Ovidiu Moceanu, ST, XXXI, 1980, 9, 55; Al. I. Brumar, CL, 1980, 10, 18; Petru Homoceanu, *Oceanul – putere și umanitate*, TR, XXV, 1981, 1, 3; Tuchilă, *Privire*, 245–251; Laurențiu Ulici, *Drumul spre imaginar*, RL, XXII, 1989, 19, 11.

DRUMARU Paul, *Vizionarea*, București, Albatros, 1980, 374 p. Roman social inspirat din lumea oamenilor de teatru din zilele noastre. Pretextul acțiunii este „vizionarea” suplimentară a unui spectacol, fapt care declanșează nu numai un conflict între factorii implicați, ci și o analiză a vieții lor sociale și afective.

DUMITRIU Dana, *Sărbătorile răbdării*, București, Cartea Românească, 1980, 262 p. Roman social. E și un roman de atmosferă, inspirat din viața bucureșteană. Autorul pune în termeni reali problema statutului femeii în lumea contemporană. Dezbaterea, realizată prin intermediul derulării unor fapte de viață aparent banale, revendică drepturi firești, provocate de o criză conjugală în care elementul primordial e femeia. Ghighi hotărăște brusc să se despartă de soțul ei, din motive de independență spirituală. Angrenajul social, format din rude și prieteni, nu poate influența această decizie. Are loc o analiză lucidă, vidată de sentimentalism, a acestei drame. Valeriu Cristea consideră romanul o „narațiune compozițional simplă, oarecum liniară, impregnată în mai mare măsură de realitatea imediată, de cotidian și banalitate, nelipsită chiar de o tentă de voită vulgaritate”.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pe anul 1980.

◆ Valeriu Cristea, ≈, RL, XIII, 1980, 37, 11; Vasile Chifor, *Romanul unei crize*, VR, 1981, 2, 87–88; Andrei Roman, F, XVII, 1981, 3, 2; Simion, *Scriitori*, IV, 253–255.

○ **DUMITRIU Dana**, *Unde câmpiile sunt strălucitoare*, fragment de roman, TR, XXIV, 1980, 3, 8.

○ **DUȚESCU Mihai**, *Viață personală*, fragment de roman, R, XVII, 1980, 8, 9.

ELVIN B., *Hotarul imaginar*, București, Eminescu, 1980, 286 p. Roman de analiză socială, bazat pe exploatarea memoriei. Personajul narator, Matei Naum – cronicar de teatru – își amintește un întreg ansamblu de fapte și personaje, caracteristic perioadei 1935–1960. Se obține astfel un roman de

familie (în care sunt angrenați tatăl personajului, Filip ș.a.), un roman de formație (al propriei conștiințe sociale și spirituale), un roman de evocare a vieții intelectualilor epocii. Modalitatea de construire a situațiilor epice este programată de către povestitor, acesta mărturisind a fi „relatav întocmai realitatea, adevărul”. În această idee, Matei procedează cu o precauție detectivistă. Fundalul acțiunii este marcat de evenimentele legate de cel de-al doilea război mondial. Paul Georgescu remarcă în ≈ „rapida succesiune a scenelor, ritmul nervos, sacadat al narațiunii, viziunea foarte modernă a destinului în încrucișările, ciocnirile și hiatusurile sale, autenticitatea trăirilor, discreția patosului, amarul ironiei tăioase...”.

◆ Paul Georgescu, *Vicleniile eului*, RL, XIII, 1980, 15, 11.

FABIAN Romulus, *Răsucirea*, Timișoara, Facla, 1980, 272 p. Ed. îngr. de Lucian Alexiu, cu o pref. de Sorin Titel. Roman autobiografic, scris în continuarea romanului *Cei care au plecat* (1975), ca încă o imagine a satului bănățean (din regiunea Carașului). Eroul iese din universul copilăriei și intră într-un contact dur cu „lumea”. Lupta țăranului cu administrația, cu sistemul bancar dezvăluie un destin aspru, pe care eroul îl reprezintă caracterologic.

◆ Brândușa Armanca, O, XXXII, 1981, 11, 2; Ionel Bota, ST, XXXII, 1981, 12, 49–50.

○ **FILIP Nicu**, *Ultima noapte a ultimului fanariot*, fragment de roman, RL, XIII, 1980, 22, 14–15.

FRÂNCULESCU Nicolae, *La sud de Rio Bravo*, București, Albatros, 1980, 308 p. (Cutezătorii). Continuă romanul *Colții șacalului* (1975). Roman de aventuri. Acțiunea se petrece în Podișul Mexicului, în jurul anului 1880. Printre polițiștii care urmăresc prinderea unor răufăcători se numără și un român, Ștefan Șercanu.

◆ Sultana Craia, *Un roman de aventuri*, LCF, XXIII, 1980, 31, 2; Hristu Căndroveanu, *O carte de aventuri*, SPM, 1980, 518, 3; Leonida Neamțu, ST, XXXI, 1980, 11, 64–65.

FULGA Laurențiu, *Salvați sufletele noastre*, București, Eminescu, 1980, 350 p. Roman parabolic, dezbătând, în termeni lirici și filozofici, tema morții și a supraviețuirii prin artă. Sculptorul Heronim se pregătește să moară. În această stare se mărturisește îngerului Rafael, personaj ocult, de fapt dublu, sinele exteriorizat al eroului. Dialogul, interior și exterior, se desfășoară într-o atmosferă de familie, pe care o evocă cu un realism la baza căruia stă „magia” gândirii și a creației. Disputa dintre cele două spirite este decisa de relația culpă-pedeapsă-salvare, pe traiectul unui profund și neiertător proces de conștiință. În ultimă instanță, discursul se dezvoltă poetic, metaforic, ca un lamento în fața Morții.

▼ Cu o pref. de Mircea Zăciu, București Eminescu, 1984.

■ *Rettet unsere Seelen*, tr. în lb. germană de Pauline Schneider, București, Kriterion, 1985.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză pe anul 1980.

◆ Laurențiu Ulici, *Un proces fără recurs*, CNT, 1980, 27, 13; Paul Dugneanu, LCF, XXIII, 1980, 28, 2; Vasile Sălăjan, TR, XXIV, 1980, 30, 2; Ion Arieșanu, O, XXXI, 1980, 32, 2; Aurel Martin, *Straniul purgatoriu*, RL, XIII, 1980, 34, 11; Al. Dobrescu, *Strategia și tactica salvării*, CL, 1980, 8, 4; Mircea Popa, *Eros și Thanatos la ~*, ST, XXXI, 1980, 8, 4; Cornel Moraru, ≈, VTR, X, 1980, 8, 4; Liviu Leonte, *Pasiunea dezbaterii*, CRC, XV, 1980, 36, 4; George Arion, FC, XXIX, 1980, 38, 17; Virgil Podoabă, F, XVI, 1980, 9, 3; Mircea Tomuș, T, IX, 1980, 9, 38; Alex. Ștefănescu, *Sunețul de gong*, RL, XIII, 1980, 41, 5; Traian Liviu Birăescu, – – *real și singular*, O, XXXI, 1980, 42, 3; Ovidiu Ghidirmic, ~ și *proza de idei*, R, XVII, 1980, 10, 3; Ioana Crețulescu, *Disputa între sine și eu*, VR, XXXIII, 1980, 10, 69–71; Sergiu Pavel Dan, *Melancolie, sarcasm și nostalgie a absolutului*, ST, XXXI, 1980, 11, 20; Adriana Ilescu, *Imaginar și real*, RL, XIII, 1980, 49, 5; Vlad Sorianu, *Drama singurătății*, ATN, XVII, 1980, 4, 7; Sorina Neacșu, – – *un paradis terestru sau când demonic și divinul distrug*, TR, XXIV, 1980, 521, 3; Mircea Zăciu, *Marea trecere*, RL, XIV, 1981, 2, 5; Gabriel Rusu, *Un romancier însetat de semnificații*, TMS, XVI, 1981, 1, 7; Costin Tuchilă, *Consolidarea opțiunii în roman*, LCF, XXIV, 1981, 20, 3; Fănuș Băileșteanu,

Luând-o înaintea morții, ST, XXXII, 1981, 7, 26; 45; Dobrescu, *Foiletoane*, II, 86–93; Martin, *Paranteze*, 127–129; Zăciu, *Cu cărțile*, 120–129; Nicolae Oprea, *Lupta conștiinței cu demonii „personali”*, VR, LXXVII, 1982, 1, 84–87; Ioan Holban, *Rosul incandescent și politic*, RL, XV, 1982, 20, 4; Mircea Zăciu, ~: *le grand seuil*, CREL, 1982, 4, 79–83; Pitut, *Locuri*, 96–98; Ștefănescu, *Între da și nu*, 109–112; Marcea, *Concordanțe*, 34; Steinhardt, *Critică*, 129–132; Ulici, *Confort Procust*, 46–48; Ovidiu Ghidirmic, ~ și *șansa salvării prin creație*, R, 1984, 12, 6; Moraru, *Textul*, 150–154; Odangiu, *Romanul*, 145–147; S. Bărbulescu, *Profiluri*, 116–118; Constantin M. Popa, *Clasici și contemporani*, 66–69; I. Rotaru, *O istorie*, III, 563; Băileșteanu, *Aorist*, 128–133; Cosma, *Romanul*, I, 281–282; Ghidirmic, *Proza*, 183–185; Tuchilă, *Privirea*, 49–50; Simion, *Scriitorii*, IV, 73–74. □ V. și *Eroica*, 1956.

GAFIȚA Gabriel, *Iarna e o altă țară*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980, 284 p. Roman social. Tânărul Filip Craja eșuează în toate direcțiile vieții: în căsnicie, în activitatea didactică de la sat, în activitatea de redactor la un ziar central. Romanul sugerează o dezbateră asupra culpabilității, în acest caz. Vina poate fi a personajului, a mediului social sau a neșansei, pur și simplu. Un resort al acestui eșec existențial poate fi contradicția dintre iluzie și realizare. De reținut că, în ciuda nereușitelor, Filip nu se consideră un „înfrânt”.

■ Fragment: *L'Hiver est un autre pays*, tr. în lb. franceză de Andrée Fleury, REVR, XXXVI, 1982, 8, 50–89.

◆ Dana Dumitriu, *Un tânăr al zilelor noastre*, RL, XIII, 1980, 17, 11; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXIII, 1980, 19, 2; Ioana Rauschan, O, XXXI, 1980, 20, 2; Ioan Holban, *Lumină pentru cei singuri*, CRC, XV, 1980, 25, 4; Radu Săplăcan, TR, XXIV, 1980, 28, 2; Mihai Nestor, CNT, 1980, 35, 10; Andrei Roman, „A merge la rădăcina lucrurilor”, ST, XXXI, 9, 22; Aurel Dragoș Munteanu, ≈, LCF, XXIII, 1980, 50, 1; 6; Cristina Felea, EX, XII, 1980, 11–12, 8; Marcea, *Concordanțe*, 35; Anton Cosma, ~, SLAST, V, 1985, 44, 5; Constantin M. Popa, *Psihologie și analiză*, LCF, XXVIII, 1985, 41, 3; Constantin M. Popa, *Clasici și contemporani*, 89–92; Z. Cărlugea, *Medii de inspirație*, LFC, XXXI, 1985, 35, 6; Cosma, *Romanul*, I, 218.

GÂRMACEA Ioan, *Să trăim până luni*, București, Eminescu, 1980, 358 p. Roman social. Prezintă cazul unui individ, Alexandru Aldea, ajuns la vârsta de 35 de ani, pus să-și facă un examen sever al propriei existențe. Fost profesor în mediul rural, apoi ghid turistic, Aldea nu se declară mulțumit de evoluția sa socială. La fel, viața afectivă i s-a irosit între câteva experiențe erotice ratate. În final, speră să-și regăsească echilibrul prin activitatea de ziarist, stimulată de momentul dramatic al inundațiilor din 1970.

◆ Elena Zăvoianu, *Nevoia de a fi util*, SPM, 1980, 522, 7; Cosma, *Romanul*, I, 251.

GÂRNEAȚĂ Domnica, *Pe drum de seară*, București, Albatros, 1980, 278 p. Cu o postf. de Fănuș Neagu. Roman de atmosferă, dezvoltat și în sens memorialistic. Povestitoarea își relatează viața grea, ca fiică de oameni săraci, într-un sat de pe valea Tazlăului. Se conturează astfel o existență marcată de capacitatea de a „păcăli” pe cei din jur cu puterea de a ghici și „aranja” viitorul, motiv pentru care eroina ajunge să fie judecată și condamnată. Scrierea, bazată pe legenda cunoscută a „Samanthei de pe Trotuș”, e încărcată de pitoresc.

◆ Ioan Holban, *Prea mult adevăr*, CRC, XVI, 1981, 31, 4.

GEORGESCU Constantin, *Reîntoarcerea învinsului*, București, Eminescu, 1980, 508 p. Fragment: *Nuntă*, CNT, 1980, 42, 10. Roman rural. Realizează o imagine de ansamblu a vieții unui sat din Bărăgan. Colectivitatea prezentată (președinți de CAP, ingineri agronomi, săteni, medici veterinari ș.a.) este privită critic, ironic, urmărindu-se demasarea unor practici abuzive, imorale etc. Din mulțimea de conflicte se detașează cel dintre Nae Calistru (președintele CAP-ului) și inginerul Leonida Istrate, ambii deficitari la capitolul virtuților morale.

GEORGESCU Mihai, *Inspectorul de teren*, București, Albatros, 1980, 286 p. Roman social, de actualitate. Un inspector cu probleme de protecția mediului, inginerul

ecologist P., pleacă într-o delegație prelungită într-un orașel ardelean. Pornind de la problema care-l interesează, controlul poluării mediului, personajul cunoaște o lume diversă, ciudată în aspirațiile și inerțiile ei. „Vicele” Decebal Teodoru, cu care intră în conflict temporar, ori inspectorul de la culte, Narcis Pascu, cu care P. împarte camera de hotel, devin personaje caracteristice. O ironie fină însoțește comentariul.

◆ Grigore Mureșan, CNT, 1980, 38, 11; Viorel Știrbu, *Indiferența jovială*, LCF, XXIII, 1980, 48, 2.

GEORGESCU Paul, *Vara baroc*, București, Eminescu, 1980, 454 p. Roman de atmosferă, cu mesaj parodic și simbolic. În aceeași localitate ca în romanul *Revelionul* (1977), Platonesti (numele însuși are o nuanță ironică) din Bărăgan, profesorul și gazetarul Gabriel Dimancea înregistrează, în vara anului 1926, o serie de fapte, personaje, stări sufletești etc., caracteristice unei potențiale fresce sociale (de fapt, romanul ratat al personajului). Autorul speculează, în acest sens, discrepanța dintre aparența vieții banale a personajelor și viața lor intimă foarte intensă (sau invers), situație care generează conflicte rezizate fabulos. De fapt, modul de reorganizare a detaliilor banale face ca ansamblul să ia proporții dramatice, „înmagazinând” jocuri politice periculoase, stări maxime de tensiune. E interesant cum ~ compune pentru niște personaje abia conturate (cu „existențe proteje, modificate neîncetat de evenimente, trăind sub imperiul efemerului cotidian” – cum le definește Valentin F. Mihăescu) o acțiune densă, punctată de omoruri, anchete, intrigi amoroase. Parodia este evidentă, deviația ironică fiind sugerată de invenții remarcabile de limbaj.

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pentru proză pe anul 1980.

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXIII, 1980, 23, 2; Nicolae Manolescu, *Căldură mare!*, RL, XIII, 1980, 24, 9; Ov. S. Crohmălniceanu, *Barocul ca existență*, CNT, 1980, 24, 10; Ioan Holban, *Dar, orișicât...*, CRC, XV, 1980, 28, 4; Marian Odangiu, O, XXXI, 1980, 35, 2; Val Condurache, CL, 1980, 9, 5; Ioan Simuț, EX, XII, 1980, 8-10,

4; Maria-Luiza Cristescu, ~ și romanul total, VTR, X, 1980, 11, 10–11; L. Raicu, VR, XXX, 1980, 11, 77–83; Alex. Ștefănescu, *Umor și gravitate*, RL, XIII, 1980, 52, 4; Vasile Chifor, *Romanul spectacol*, VR, XXXIII, 1980, 12, 88–89; Ioan Buduca, *Posteritatea lui Caragiale*, AFT, XVI, 1981, 1, 9; Norman Manea, *Literatura faptului mărunț?*, VR, XXXIV, 1981, 7, 67–71; Ioan Holban, *Măsura timpului istoric*, RL, XIV, 1981, 36, 5; Ioana Părvulescu, *Un spațiu literar*, RL, XXII, 1989, 37, 4; Crohmălniceanu, *Pâinea*, 167–172; Iorgulescu, *Critică*, 104–108; Ion Vlad, *Vârstele creației, vârstele rațiunii*, TR, XXVI, 1982, 29, 2; Vasile Chifor, *Pretextele romanului*, T, XI, 1982, 10, 38–39; Ștefănescu, *Între da și nu*, 113–116; Marcea, *Concordanțe*, 37–38; Vlad, *Lectura*, 179–180; Radu G. Teposu, *Fețele romanului politic*, RL, XVII, 1984, 6, 3; Virgil Podoabă, *Timpul și clipa*, F, XX, 1984, 7, 9; Condurache, *Portret*, 41–44; Manea, *Pe contur*, 175–176; Raicu, *Fragmente*, 335–339; I. Holban, *Profiluri*, 187–193. □ V. și *Coborând*, 1968.

GHIRVU CĂLIN Elena, *Aniversarea*, București, Eminescu, 1980, 268 p. Roman de familie. Intriga este întreținută de analiza unor chestiuni de moștenire. Marius Palamed, un tânăr de 20 de ani, refuză să-și împartă averea moștenită de la mama sa decedată, cu tatăl și noua sa familie. Motivația personajului e paradoxală, dar e susținută de imaginea din memorie a mamei.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Așteptare*, București, E.M., 1980, 340 p. Roman de dragoste. Povestea de iubire dintre Alexandru și Maria este tensionată de primejdioasa profesie a tânărului bărbat – ofițer aviator și pilot de încercare.

HOLBAN Radu, *Pe urmele solarienilor*, București, Cartea Românească 1980, 106 p. Mic roman fantezist despre locuitorii străvechii Daciei. Naratorul, călător prin munți, îl întâlnește într-o grotă pe Moș Gherasim, rănit. Acesta îi dezvăluie descoperirile sale despre lumea solarienilor, care au cotropit munții Daciei.

◆ Petre Văluoreanu, *O vocație certă*, TMS, XVI, 1981, 3, 6.

HOSSU-LONGIN Valentin, *Cel căzut*, București, Eminescu, 1980, 310 p. Fragment

Moartea cailor, ALL, 1980, 24–28; *Bomboana*, LCF, XXVIII, 1985, 39, 4–5 (din vol. al II-lea care n-a mai apărut). Roman inspirat din lumea jocului cu balonul oval. Evocarea depășește cadrul restrâns al antrenamentelor și întrecerilor, al vieții de echipă ca atare, și surprinde fenomenul social al conflictelor pe care sportul respectiv le declanșează cu etica sa. Tineretea lui Liviu Olos, viața sa de familie, iubirea pentru Nora Grozea sunt dominate de pasiunea față de rugby. În același timp cartea dovedește că puterea și curajul personajului se explică prin tradiția de tenacitate a unei vechi familii ardelenene. Acțiunea se petrece în orașul Cluj, în anii 60.

◆ Ioan Holban, *Două romane despre tineri*, CRC, XV, 1980, 30, 4; Nic. Ulieru, RL, XIV, 1981, 12, 8; Ilieș Câmpeanu, CNT, 1981, 20, 9; Pitut, *Locuri*, 204–206.

IACOBAN Mircea Radu, *Oastea oștilor*, I. *Ceasul cu paseri*, Iași, Junimea, 1980, 200 p. Fragmente: *La Evlampia*, RL, XII, 1979, 14, 14–15; *Ceasul cu paseri*, TR, XXIII, 1979, 14, 2; *Luarea de sânge*, CL, 1979, 6, 10; *Silion și liliecii*, CL, 1979, 11, 8–9; *Viața și petrecerea moldovenilor*, CL, 1980, 5, 10; *Unter cu spagă*, CRC, XV, 1980, 39, 5. Cartea întâi a unui ciclu nerealizat, cu același titlu. Roman de atmosferă, constituit prin evocarea unor întâmplări din Moldova, de la jumătatea sec. al XIX-lea. Fundalul acțiunii este istoric, tot așa și documentarea. Dar „aventurile” financiare și juridice ale căminarului Gheorghe din Botoșani reprezintă tot atâtea prilejuri de reconstituire a unui mediu social. ~ colorează intens relatarea cu arhaisme, unele inventate, cu descrierea de obiceiuri de la porțile Orientului, sugerând o lume plină de pitoresc. Ion Dodu Bălan vorbește, în legătură cu ≈, despre „poezia scriiturii” și despre „arhaicitatea vie” a limbajului. În același scop ~ pune în text extrase din presa vremii, din documente de epocă.

◆ Virgil Cuțitaru, „Căldătoriile” lui ~, CL, 1980, 2, 3; 19; Ioan Holban, *Viața și petrecerea moldovenilor*, CRC, XV, 1980, 47, 4; Vasile Sălăjan, TR, XXIV, 1980, 48, 2; Ion Dodu Bălan, *Romanul*

documentar, RL, XIII, 1980, 49, 10; Val Condurache, CL, 1980, 12, 5; Vasile Chifor, ST, XXXII, 1981, 1, 56; Vlad Sorianu, *Epică și reconstituire*, ATN, XVIII, 1981, 2, 7; Ilieș Câmpeanu, CNT, 1981, 24, 8.

IANCU Ioan, *Culoarea visului*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980, 206 p. (Scorpionul). Roman polițist. Cazul unui criminal pedepsit pentru două omoruri e privit sub aspect etic.

◆ Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 128–130.

IANCU Victor, **Dumitru MUREȘAN**, *Pământ – Cosmos și retur*, Timișoara, Facla, 1980, 220 p. Roman de anticipație despre era zborurilor interstelare. Acțiunea se petrece în secolul al XXIII-lea.

◆ Dan Rebreanu, TR, XXIV, 1980, 32, 2.

ILISEI Grigore, *Ceasul oprit*, București, Eminescu, 1980, 302 p. Fragmente: *Un pictor naiv*, CL, 1978, 5, 8–9; *Căutări*, RL, XII, 1979, 30, 15; *Mărturisiri*, CL, 1979, 8, 9; *Semnul*, O, XXX, 1979, 50, 4–5; ≈, CL, 1980, 1, 10–11. Roman social, ilustrând sensul trecerii dinspre rural spre urban, în societatea comunistă. În momentul acțiunii, câteva destine se află în pragul crizei. Toader Duminică, fost președinte de GAC în Adâncata (sat din nord-estul țării), a trecut prin clipe de derută, mai ales după ce a fost schimbat din funcție. Fiul său, Titus, medic de țară, a ajuns chiar la ideea renunțării la calitatea de membru de partid. Vasile Frâncu, pictor naiv, are și el îndoieli asupra menirii sale. Adina, fiica lui, nu mai speră la reîntâlnirea cu Alexandru, de care a legat-o o dragoste mai veche. Prin schimbarea mediilor în care evoluează, toate personajele își regăsesc cadența interioară și conștientizează realitatea „progresului” societății. Toader Duminică pare o variantă moldavă a lui Moromete, mai calmă însă, mai înțeleghătoare. Romanul dovedește o anume complexitate a analizei, știința unui ritm al recomperării datelor afective.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Iași pe anul 1980.

◆ Ioan Holban, *Reconstituiri*, CRC, XV, 1980, 17, 4; Valentin Ciucă, CNT, 1980, 20, 10; Val Condurache, CL, 1980, 5, 5; Constantin Călin,

ATN, XVII, 1980, 2, 6; Radu Mares, *Un povestitor*, ≈, TR, XXIV, 1980, 36, 2; Zaharia Sângerzan, RL, XIII, 1980, 52, 10; Gheorghe Perian, *Literatură și istorie*, VTR, XI, 1981, 3, 5; 13; Ioan Holban, *Sentimentul din privire*, CRC, XVII, 1982, 2, 4; Ioan Holban, *Proza satului contemporan*, ATN, XX, 1984, 3, 6–7; Florin Faifer, *Călătorie la capătul singurătății*, CRC, XX, 1985, 46, 5; I. Holban, *Profiluri*, 337; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 153–155; Cosma, *Romanul*, I, 168.

IONESCU Damian, *Peceți în aur și negru. Foraj memorialistic*, București, Albatros, 1980, 214 p. Roman social, conținând memoriile unui tânăr muncitor petrolișt, care trăiește între cele două războaie mondiale. În centrul atenției stau mișcările greviste, conduse de comuniști, ale petroliștilor din Valea Prahovei (Moreni).

IONESCU Florin Andrei, *Spune-mi unde, când și cine...*, București, Eminescu, 1980, 128 p. (Clepsidra). Roman polițist.

IONESCU Florin Andrei, *Concert pentru spion și orchestră*, București, Albatros, 1980, 198 p. (Aventura). Roman polițist.

IORDACHE Anton, *Un zâmbet pentru univers*, București, Cartea Românească, 1980, 310 p. Roman de ficțiune („o născocire”, îl numește chiar ~) inspirat din lumea sportului. Pe baza unor fapte din activitatea internațională a tenismenilor români, ~ realizează o evocare a pasiunii ce domină viața oamenilor celebri. George Nicoară, personajul narator, se confesează, relatând aspecte ale muncii sale la o catedră de istorie și dezvăluind sentimentele ce-l domină în turneele din lumea largă.

IVĂNOIU Gheorghe, *Soldatul Ion*, București, Albatros, 1980, 172 p. Cu un cuvânt înainte de Radu Theodoru. Roman de război. ~ aduce un elogiu soldatului simplu, exemplificat în carte prin Ion Păpușoi. El însuși participant la cel de-al doilea război mondial, autorul încearcă, prin personajul său, să dea expresie literară spiritului combatant, optimist și brav, care a caracterizat pe români în campania de eliberare a țării de sub ocupația fascistă.

JURCA ROVINA Ion, *Noua promisiune*, Timișoara, Facla, 1980, 272 p. Fragment: *Ceasul plecării*, O, XXIX, 1978, 13, 4. Romanul unui exod social. Imediat după terminarea celui de-al doilea război mondial, în condițiile vitrege ale secetei din 1946, Traian Boron, împreună cu alte trei familii de țărani, își părăsește satul (Lazul Verii) din Munții Metaliferi pentru a-și căuta norocul la câmpie. Faptele sunt comunicate în tehnica „vocalor”. Tema „dezrădăcinării” domină destinele personajelor.

◆ Lucian Bureriu, ~, O, XXXI, 1980, 29, 2; Marian Odangiu, O, XXXI, 1980, 48, 2; Eugen Dorcescu, F, XVI, 1980, 12, 2.

LILĂ Ion, *Cu pieptul în bătaia vântului*, București, Eminescu, 1980, 272 p. Roman de familie. Autorul notează, pe un ton detașat, evenimente din viața unei familii, Antim, comentate de fiul Nucu, student. Extrem de atent sunt urmărite fluctuațiile vieții clanului, de la situațiile de potențială destrămare, până la formele de reunificare a existenței acestuia. Căsătoria (a două surori și a lui Nucu însuși), apoi moartea (părinții dispar) sunt principalele momente ce ilustrează un destin colectiv, acceptat la scara valorică a timpului prezent, în conturarea căruia afectivitatea are un rol minor, dar de neînălțurat.

◆ Ioan Holban, *Două romane despre tineri*, CRC, XV, 1980, 30, 4.

LUCA Mircea, *Cele patru dimensiuni ale memoriei*, București, Albatros, 1980, 134 p. (Aventura). Roman polițist.

◆ Liviu Antonesei, CRC, XVI, 1981, 31, 4.

LUSTIG Lucreția, *Scrisoare din copilărie*, București, Cartea Românească, 1980, 270 p. Roman autobiografic. Conține copilăria eroinei, petrecută într-un sat de lângă Cluj, apoi anii de școală, evocând activitatea sa în UTM, în perioada 1949–1950.

◆ Sorin Titel, *Actualitatea unei teme*, RL, XIII, 1980, 44, 11.

LUSTIG Oliver, *Destin blestemat*, București, Cartea Românească, 1980, 254 p. Roman autobiografic. Dezvăluie trecerea naratorului

și a familiei sale prin lagărele de la Auschwitz, Birkenau etc. Cartea e un rechizitoriu la adresa genocidului fascist și un apel la neuitarea faptelor inumane care au zguduit omenirea.

◆ Sorin Titel, *Un roman antifascist*, RL, XIV, 1981, 18, 10; Dan Mutașcu, *Literatura mărturisirii*, SPM, 1981, 549, 2; 550, 2.

MANEA Norman, *Anii de ucenicie ai lui August Prostu*, București, Cartea Românească, 1980, 398 p. Roman de formație, conceput într-o formulă originală. O primă parte conține câteva eseuri critice despre cărți și autori preferați (Geo Bogza, M. Preda, Proust, Paul Georgescu, Ștefan Bănuțescu, Sonia Larian, Florin Mugur, N. Breban, D. R. Popescu, G. Bălăiță, Sorin Titel, Virgil Duda, Mihai Sin, Svevo Estrada, Hortensia Papadat-Bengescu, Th. Mann ș.a.), cu referire specială la teoria romanului actual. Partea a doua cuprinde fragmentele unui jurnal din perioada de formație a autorului. Eseurile anterioare sunt asimilate, interiorizate. Aici ~ dă multe citate din presa anilor '50, în care și-a făcut studiile. „≈ e un veritabil roman al formației artistului, o explicare din interior, însoțită de o convingătoare susținere, de o declarată apologie a condiției de scriitor” (Lucian Raicu).

◆ N. Manolescu, *Jurnal de scriitor*, RL, XIII, 1980, 3, 9; Mugur Florin, *Alter-ego*, ST, XXXI, 1980, 4, 20–21; Mircea Popa, *Jurnalul unui prozator*, ST, XXXI, 1980, 4, 21; Radu Săplăcan, *Pledoarie pentru August Prostu*, EX, XII, 1980, 3–5, 11; Lucian Raicu, *Romanul formației*, RL, XIII, 1980, 31, 11; Mihai Sin, *Interviu cu ~*, EX, XII, 1980, 8–10, 12–13; Gheorghe Grigurcu, ~ și „Fratele clown”, VR, XXXIII, 1980, 10, 65–67; Dan Culcer, *Atitudinile lui August Prostu*, VTR, XI, 1981, 2, 3; Tania Radu, *Realismul detaliului*, FC, XXXI, 1982, 22, 14; Iorgulescu, *Ceara*, 230–234; Ioan Holban, *Variante la un autoportret*, RL, XIX, 1986, 12, 4–5; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14–31. □ V. și *Captivi*, 1970.

MARCU Tache Dumitru, *Ultima șansă*, Craiova, Scrisul Românesc, 1980, 240 p. Roman polițist. În text sunt comentate evenimente din trei zile ale anului 1946. Acțiunea se derulează pe ore și minute.

MAXIM Ion, *Pe malul Stryxului*, București, Cartea Românească, 1980, 386 p. Roman-meditație filozofică. Un tânăr student, Vlad Marina, aflat într-o situație critică, într-un spital, își rememorează din unghi de vedere psihologic existența. Plecând de la problemele ale familiei (despărțirea părinților), de la unele însemnări rămase în custodia sa, tânărul face un excurs pe tema iubirii (Maria e personajul unei atracții sufletești), a rostului filozofiei (despre L. Blaga), a morții etc.

◆ L. B., *Cu scriitorul* -, O, XXXI, 1980, 17, 2; Cornel Ungureanu, *La malul Stryxului*, O, XXXI, 1980, 51, 2; Eugen Todoran, -, ST, XXXI, 1980, 12, 23; Marcel Pop-Corniş, *Un tulburător Bildungsroman filozofic*, O, XXXII, 1981, 4, 3; Virgil Nistor, *Reflexe ale cunoașterii*, ST, XXXII, 1981, 4, 41; Emil Manu, *Fluxul rememorării*, RL, XIV, 1981, 18, 11; Radu Ciobanu, *Umbra permanențelor*, T, X, 1981, 10, 36; Cornel Ungureanu, *Romanul ca vehicol*, F, XXV, 1989, 5, 7.

MAXIM Ion, *Umbra de la Cozia*, Timișoara, Facla, 1980, 366 p. Cu o notă a autorului. Roman istoric. Conține meditația unui Cavaler valah din timpul lui Mircea cel Bătrân. Scrierea este riguros documentată din punct de vedere istoric, filozofic, etnografic. Tema principală este aceea a relațiilor Țării Românești cu vecinii, mai ales cu Transilvania.

◆ Traian Liviu Birăescu, *Întoarcerea la obârșie*, O, XXXI, 1980, 48, 3; Livius Ciocărlie, *Carte de înțelepciune*, O, XXXI, 1980, 48, 3; Marcel Pop-Corniş, *Un roman al inițierilor*, O, XXXI, 1980, 48, 3; Virgil Nistor, *Reflexe ale cunoașterii*, ST, XXXII, 1981, 4, 41; Emil Manu, *Fluxul rememorării*, RL, XIV, 1981, 18, 11; Radu Ciobanu, *Umbra permanențelor*, T, X, 1981, 10, 36; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 460-461; Cornel Ungureanu, *Romanul ca vehicol*, F, XXV, 1989, 5, 7.

MĂNUCEANU Vasile, *Gorganul*, București, Albatros, 1980, 428 p. (Cutezătorii). Roman istoric, pentru copii și tineret, inspirat de domnia lui Matei Basarab.

◆ Popa, *Dicționar 2*; Lector, RL, XIV, 1981, 4, 2.

MIHADAȘ Teohar, *Frumoasa risipă*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980, 230 p. Roman autobiografic, format din fragmente de amintiri din anii de școală (ultimele clase de liceu). Memo-

rialistica e concepută în notă lirică. După Sultana Craia: „Scriitorul este un senzitiv, dacă nu chiar un senzual, iubitor de miresme, de vinuri bune, sensibil la farmecul feminin și bucuros să se lase sedus, dar și un spirit vizionar, proiectând imagini romantice...”.

◆ Sultana Craia, *Un memorialist calofil*, LCF, XXIII, 1980, 3, 2; P. Poantă, ST, XXXI, 1980, 31, 35; Ion Lungu, *Între evocare istorică și Bildungsroman*, TR, XXIV, 1980, 34, 3.

MIHĂILĂ Caius, *Medicii bolnavi*, București, Eminescu, 1980, 298 p. Fragment: *Inspeția*, CNT, 1980, 38, 10. Roman social, inspirat din existența de zi cu zi a unui colectiv medical. Acțiunea reprezintă o „felie de viață”, cu probleme de serviciu, administrative și personale, care conferă tensiune ritmică ansamblului social evocat.

◆ Mirela Roznoveanu, *Romanul unui mediu*, VR, XXXIV, 1981, 8, 83-84.

MIHĂILESCU Virgiliu Vasile, *Coșmarul*, Iași, Junimea, 1980, 190 p. Mic roman social, conținând frământările unui înalt funcționar din domeniul agriculturii, care a avut o clipă de ezitare în fața unui petent. În vis (coșmar) a fost acuzat de mită, judecat și închis.

◆ Dan-Ion Vlad, R, 1981, 2, 7; Al. Pascu, CRC, XVI, 1981, 33, 4; Hristu Căndroveanu, *Nostalgia prozei ca fabulație*, LCF, XXV, 1982, 4, 2.

MOCANU Ilie, *Întoarcerea*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980, 234 p. Roman de spionaj.

MOLDOVEANU Rodica, *Mesaj cifrat pentru vacanță*, București, Ion Creangă, 1980, 162 p. Roman polițist, în acțiunea căruia sunt implicați doi copii ingenioși și activi.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 10, 2.

MORARU Iustin, *Vina*, București, Albatros, 1980, 358 p. Fragment: *Din dragoste*, LCF, XXIII, 1980, 3, 5. Roman psihologic, conceput pe baza împletirii a două teme: a culpabilității și a înstrăinării. Traian Laru, un tânăr dulgher dintr-o echipă de demolări, trăiește drama desprinderii de sat și de familie. Plecând pe diferite șantiere, ajunge în Niraja, unde intră într-o activitate intensă, consacrată

construirii unei mari întreprinderi. Personajul își analizează colegii de muncă. Față de unul dintre ei, Sebastian, nutrește un sentiment de culpă, simțindu-se responsabil de moartea sa. E vorba de fapt de o vină morală, dar el o leagă de sentimentul înstrăinării.

◆ Premiul C.C. al U.T.C. pentru proză pe anul 1980.

◆ Constantin Zărnescu, *Un roman despre marile șantiere*: ≈, TR, XXIV, 1980, 18, 3; Valentin F. Mihăescu, *Tema singurătății*, LC, XXIII, 1980, 22, 2; Laurențiu Ulici, *Inocenul*, CNT, 1980, 23, 10; Gheorghe Pituț, *Tinerețe*, CNT, XXIII, 1980, 26, 1; 7; Ioan Grosan, *În umbra actualității în floare*, AFT, XVI, 1981, 3, 5; Andrei Roman, *Destine contemporane*, LCF, XXIV, 1981, 19, 4; Pituț, *Locuri*, 154–156.

MOROGAN-SALOMIE, *La revedere, pe curând!*, București, Cartea Românească, 1980, 260 p. Roman polițist. Scrierea iese din tiparele obișnuite ale speciei, propunând o parodie polemică în privința stilului detectivist tradițional.

◆ Laurențiu Ulici, *Lectură de vacanță*, RL, XIII, 1980, 26, 11; Sultana Craia, *La revedere, pe cât mai curând!*, LCF, XXIII, 1980, 33, 2; Dana Dumitriu, *Un roman polițist*, RL, XIII, 1980, 43, 10.

MUNTEANU Francisc, *Hoțul*, București, Cartea Românească, 1980, 174 p. Roman social, de actualitate. Prezintă cazul reabilitării a unui tânăr care, într-un moment de rătăcire, a comis o infracțiune și a fost condamnat.

MURGEANU Ion, *Edenul*, București, Cartea Românească, 1980, 350 p. Roman social. Oferă o imagine de ansamblu asupra unui loc (localitatea Orleanu, cătunul Domirela, nu departe de București) și a unor familii care trăiesc în acest spațiu. Substanța romanului o constituie faptele de viață. Transformările sociale reunesc sub un numitor comun viața acestor familii din anii de după cel de-al doilea război mondial.

◆ Ioan Holban, *Romanele poezilor*, CRC, XV, 1980, 38, 4; Doru Mielcescu, CNT, 1981, 6, 13; Grigore Smeu, RL, XIV, 1981, 10, 10.

MUTAȘCU Dan, *Vara și iarna*, București, E.M., 1980, 230 p. Fragmente: *Hirurgul*,

frate-său și toți ceilalți, RL, XI, 1978, 28, 15; *De cum stă ninoșoarea...*, CL, 1980, 2, 10. Roman istoric, consacrat revoluției conduse de Tudor Vladimirescu. Mai mult decât o epocă sau o atmosferă, ~ reconstituie o spiritualitate, prin intermediul unor personaje de ficțiune.

◆ Mihaela Gafencu, CRC, XV, 1980, 44, 4; Constantin Sorescu, SPM, 1980, 518, 2; Vasile Chifor, ST, XXXI, 1980, 12, 51; George Ricus, CNT, 1981, 14, 12; Odangiu, *Romanul*, 30.

O NEACȘU Iulian, *Prima dragoste*, fragment din romanul *Prima dragoste*, LCF, XXIII, 1980, 19, 4–5.

NEAMȚU Leonida, *Speranță pentru speranță*, București, Albatros, 1980, 270 p. (Aventura). Roman de aventuri, inspirat de evenimentele din timpul celui de-al doilea război mondial, de lupta împotriva hitleriștilor. E scris în nota personală a unui umor inventiv, care contrazice gravitatea temei.

NEGOIȚĂ Tudor, *Jocul de-a încrederea*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980, 112 p. (Scorpi-onul). Roman de spionaj economic.

NEGOIȚĂ Tudor, *Verificați ipoteza Nessus!*, București, Albatros, 1980, 262 p. (Fantastic Club). Roman de aventuri științifico-fantastice, datat în era zborului intergalactic.

NICOLESCU Ioan Dan, *Sărbători marțiale*, București, Albatros, 1980, 288 p. Roman conceput în spiritul „antromanului”, fără un fir epic sigur, structurat în câteva secvențe (părți) care pot fi și independente. ~ creează în primul rând o atmosferă (metafizică), profitând de libertățile realismului magic și ale onirismului. Spațiul și timpul sunt dizolvate, suveran rămânând, pentru definirea unei realități posibile, stilul. Sultana Craia arată că ~ „se lasă devorat lent de limbajul care proliferază haotic, revărsându-se ca substanță informă”.

◆ Artur Silvestri, *Epica excrescentă*, LCF, XXIII, 1980, 36, 3; Ioan Holban, *Sfârșitul iluziei*, CRC, XV, 1980, 39, 4; Laurențiu Ulici, *Călătorie în imaginari*, CNT, 1980, 43, 10; Sultana Craia,

Riscurile „literaturii”, LCF, XXIII, 1980, 47, 2; Andrei Roman, Rigoare și originalitate, LCF, XXIV, 1981, 16, 1; 7; Victor Atanasiu, Parabolă și construcție, SLAST, V, 1985, 8, 4; Anton Cosma, -, SLAST, V, 1985, 20, 8; I. Holban, Profiluri, 364–368. □ V. și Rana statuilor, 1977.

NUȘFELEANU Olimpiu, *La marginea visului*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980, 282 p. Cu un *Argument* al autorului. Roman conceput prin unirea arbitrară a unor fragmente epice independente. Nota comună a ansamblului vine dinspre imaginar, prin invenția narativului. Din suita de întâmplări prin care trece (în realitate sau doar în imaginație) personajul Emanuel, se alege câteva destine, pe care ~ le explică în epilog.

◆ Tudor Dumitru Savu, *La marginea Visului*, TR, XXV, 1981, 4, 3; Lector, RL, XIV, 1981, 5, 2; Ioan Holban, *Un prezent irepetabil*, CRC, XVI, 1981, 12, 4; Voicu Bugariu, *Realism și fantezie*, LCF, XXIV, 1981, 18, 2; Laurențiu Ulici, *Pe marginea ficțiunii*, RL, XIV, 1981, 22, 9.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Ochii jupânei*, București, E.M., 1980, 366 p. Roman de aventuri, cu caracter politist, plasat în epoca lui Constantin Brâncoveanu. ~ reface atmosfera timpului, a locurilor (Istanbul, printre altele).

OLARU Pia, *Drumul spre steaua polară*, București, Eminescu, 1980, 208 p. Mic roman de dragoste. ~ relatează povestea tristă a doi tineri, Dan Velea, un ratat, și Corina Sandu, stewardesă pe curse internaționale, care se sfârșește cu accidentarea tragică a fetei.

◆ Dan C. Mihăilescu, *Prima încercare*, LCF, XXIII, 1980, 35, 2; Dumitru Eliade, *Un roman poem*, FC, XXIX, 1980, 37, 20.

OLĂREANU Costache, *Ficțiune și infanterie*, București, Cartea Românească, 1980, 208 p. Fragment: *Manuscrisul pierdut*, ST, XXXI, 1980, 5, 26–27. Roman de imaginație. Fără a ambiționa la scrierea romanului unui roman, personajul cărții, Victor Testiban, scriitor, încearcă să reconstituie un manuscris pierdut. Realitatea se combină cu imaginația, personajele trec din realitate în ficțiune și invers. Totul este însă stăpânit cu rigoare,

nimic nu este lăsat la voia întâmplării. Nicolae Manolescu arată că ~ „e meticulos și rațional în procedura sa”. În final, cartea conține o teorie asupra condiției complexe a scrișului (mai mult decât a scriitorului), schițată pe baza unei realități care nu o prevestește neapărat.

◆ Nicolae Manolescu, *Rețeta romanului*, RL, XIII, 1980, 52, 9; Ioan Holban, *În căutarea textului pierdut*, CRC, XV, 1981, 6, 4; Al. Călinescu, *Marile manevre*, CL, 1981, 2, 4; Mircea Mihăes, O, XXXII, 1981, 11, 2; Cristina Felea, EX, XIII, 1981, 1–3, 8; Cornel Moraru, *Demitizarea romanului*, VTR, XI, 1981, 7, 3; Ion Pecie, R, 1981, 11, 14; Manolescu, *Arca*, III, 22–222; Octavian Dănilă, -, *narator al lui „oleacă”*, OP XI, 1984, 78, 14; Manea, *Pe contur*, 56–59; Moraru, *Textul*, 176–179; Ion Simuț, *Rafinamentul inteligenței*, ST, XXXVI, 1985, 10, 5; Al. Călinescu, *Biblioteci deschise*, 211–217; -, *Despre o lecție este vorba*, CC, 1987, 3–4, 60; I. Holban, *Profiluri*, 310–313; I. Rotaru, *O istorie*, III, 855; Ion Bogdan Lefter, *Nouă cărți și-un autoportret*, RL, XXII, 1989, 28, 19; Pecie, *Romancierul*, 321–333; Simion, *Scriitori*, IV, 334–336.

O OLĂREANU Costache, *Despre pădure*, CNT, 1980, 50, 9–11; *Cvintetul melancoliei*, RL, XIII, 1980, 52, 14–15, fragmente din romanul *Fals manual de petrecerea călătoriei*.

O OLTEAN Ion, *Tudor se desparte de tinerețe*, fragment de roman, LCF, XXIII, 1980, 24, 4–5. Fragmentul face parte dintr-un roman istoric, cu titlu neprecizat, despre Tudor Vladimirescu.

ORLEA Ioana, *Un bărbat în rândul lumii*, București, Cartea Românească, 1980, 258 p. Roman de familie, în care analiza personajelor se realizează într-un spațiu foarte restrâns, de dimensiunile camerei. Autoarea demonstrează cu atenție mecanismul existenței stereotipe a unei familii de intelectuali de calitate medie, sesizând o anume disperare a banalului. Încercările de evadare din constrângerea convențiilor sociale sunt sortite eșecului. Filip, Marta, Dorina, Ovidiu și ceilalți sunt piese ale unui angrenaj care funcționează în virtutea inerției și împotriva voinței lor intime. Concilierea finală a personajelor este tristă.

◆ Nicolae Manolescu, *Unde fugim de-acasă*, RL, XIII, 1980, 47, 9; Virgil Podoabă, F, XVI, 1980, 11, 3.

PALAGHIU Mircea, *La revedere, Cassiopeea!*, 1980, 184 p. Mic roman fantezist și ironic, cu tentă socială, dedicat vieții unei colectivități restrânse dintr-un orașel fictiv (Sapte Mori). Naratorul, venit în acest loc din București, aduce cu sine câteva noutăți (aparatură numită „mademoiselle Fifi”, „formula de aur a frumuseții”), care se dovedesc inutile. ≈ reprezintă un nou mod de a prezenta literar „locul în care nu se întâmplă nimic”.

PANIȘ Anatolie, *Două treimi din viață sau romanul unui om de peste 40 de ani*, București, Cartea Românească, 1980, 188 p. Roman-confesiune. Naratorul, un bărbat de 40 de ani, își reface parcursul vieții sale din fragmente. O serie de întâmplări, la care a fost participant sau doar martor, reconstituie destinul unui individ care, deși a avut parte de eșecuri, nu se consideră un învins. Anton Arbore a schimbat mai multe meserii (miner, ziarist, secretar U.T.M), a trăit în mai multe locuri, neîncetând să creadă în puterea omului de a se redresa moral.

◆ Gheorghe Pituț, *Un prozator autentic*, LCF, XXIII, 1980, 51, 1; 6; Dan Petrescu, *Avatarii figurii romancierului*, DLG, XIII, 1981, 79–80, 5; Henri Zalis, RL, XIV, 1981, 29, 9; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXIV, 1981, 30, 2.

PAPILIAN Alexandru, *Micelii*, București, Cartea Românească, 1980, 344 p. Fragment: *Întoarcerea acasă*, RL, XIV, 1981, 2, 14–15. Roman de tip comportamentist. Autorul alătură, într-o dezordine „naturală”, cupluri sau persoane (mai ales tinere) din societatea contemporană bucureșeană. În general, acestea sunt angrenate în trăiri și întâmplări scurte, tratate în chip cinematografic, fie prin panoramare, fie prin transfolozare. ~ realizează astfel o țesătură socială, pe care în finalul cărții o caracterizează singur, explicând chiar și titlul romanului: „Forțe întinse într-o rețea. Forțe inepuizabile, cu semnificații egale de specie. Dorm cu toții. Particule alcătuite din complexe energii. Împlerire infinită de micelii”.

◆ Ioan Holban, CRC, XVI, 1981, 35, 4; Dana Dumitriu, „*Făpturi neînsemnate*”, RL, XIV, 1981, 37, 11; Val Condurache, CL, 1981, 9, 5; Laurențiu Ulici, *Puntea și carena* (I), RL, XIV, 1981, 41, 11; Radu G. Teposu, *Cercul care se închide*, AFT, 16, 1981, 11, 9; Vasile Chifor, *Exubranță și pasiune*, T, X, 1981, 11, 44–45; Gheorghe Perian, *Proza lui ~*, EX, XIV, 1982, 8–9, 6; Alex. Ștefănescu, *O cale posibilă*, RL, XVI, 1983, 14, 4; Lucian Raicu, *Ispita schimbării*, RL, XVI, 1983, 27, 11; Raicu, *Fragmente*, 382–383.

PARDĂU Platon, *Oul coborât din turn*, București, Albatros, 1980, 396 p. Roman fantezist parabolic. E scris în maniera nouă, utilizată și în *Scrisorile imperiale*, constând într-o combinație coerentă dintre fantastic și real. Un spațiu din nord-estul țării, numit Doruna (oras), cunoaște un proces de restructurare utopică, sub conducerea personajului George Biruitorul (un simbol al grotescului travestit în creator). Colectivitatea umană se află în plin proces de neantizare, de rupere de lume și de timp (acesta e fixat, cu aproximație, în secolul trecut).

◆ Alex. Ștefănescu, *Locul unde se întâmplă totul*, RL, XIII, 1980, 40, 10; Mircea Iorgulescu, *Transfigurare și realism*, CNT, 1980, 49, 10; Nicolae Ciobanu, LCF, XXIII, 1980, 50, 2; Caraion, *Jurnal*, 252–259; Zaharia Sângeorzan, „*Lumea gândea în basme și vorbea în poezii*”, Gheorghe S. Suciuc, ST, XXXII, 1981, 4, 29; Vasile Chifor, VR, XXXIV, 1981, 10, 85–87; Ciobanu, *Întâlnirea*, 260–268; Iorgulescu, *Ceara*, 250–252; Marcea, *Concordanțe*, 36; Mariana Șipoș, *Vocile realității*, RL, XIX, 1986, 8, 4. □ V. și *Scara lui Climax*, 1970.

PÂRVU Ștefan, *Cale și drum*, București, Albatros, 1980, 342 p. Fragment: *Marginea pământului*, ALB, LXXXI, 1978, 2, 7. Roman în linia „realismului magic”. Tânăra femeie Lucida, cu studii de pension la Paris, se căsătorește cu un negustor mediocru din Turnu-Severin (acțiunea are loc în timpul războiului din 1877–1878). Despărțită de soț, Lucida face o lungă călătorie, „de cunoaștere”, prin satele din Bărăgan, trecând prin întâmplări fantastice, la intersecția legendei și magiei.

◆ Paul Dugneanu, LCF, XXIII, 1980, 24, 6; Costin Tuchilă, *Eposul țărănesc și spiritul realismului magic*, LCF, XXIII, 1980, 40, 3.

PELTZ L., *Treceri și petreceri*, București, Cartea Românească, 1980, 148 p. Mic roman memorialistic. Din fotoliul unei bătrâneți calme, povestitorul își aduce aminte de întâmplări disparate din tinerețea sa, din lumea teatrului, din cafenele, saloane etc. În paralel, este rememorată o poveste de iubire.

◆ Valeriu Râpeanu, *La despărțirea de I. Peltz*, RL, XIII, 1980, 33, 10; Mugur Florin, *Stăpânul casei*, VR, XXXIII, 1980, 10, 71; Marcea, *Concordanțe*, 246–249.

PENESCU Lucian, *Taina*, București, Eminescu, 1980, 192 p. (Clepsidra). Roman polițist.

PETOLESCU Nicolae, *Deturnarea*, Craiova, Scrisul Românesc, 1980, 214 p. Roman polițist.

O POP SÂRBU Ana, *În cotloanele timpului*, fragment de roman, O, XXXI, 1980, 15, 5.

POPESCU Dumitru, *Pumnul și palma. I, O dimineată înșelătoare*, București, Eminescu, 1980, 446 p. II, *Ochiul ciclonului*, București, Eminescu, 1981, 510 p. III, *Marșul cariatidelor*, București, Eminescu, 1982, 414 p. Roman politic. ~ analizează în detaliu mecanismul Puterii în anii de după 23 August 1944. Modalitatea de dezbateră este un dialog continuu, purtat peste timp, între doi activiști de profesie, Manole Suru și Vladimir Cernea. Cel din urmă participă la înhumarea celui dintâi, decedat după ce ajunsese în fruntea activului unui județ. Pretextul acesta declanșează amintirea unui drum de luptă și viață, de formare și de „deformare”, pe care ei l-au parcurs din 1972 până în 1975, anul morții lui Manole Suru. Cei doi traversează un itinerar spiritual comun și o epocă interesantă din punct de vedere politic, în care adoptă de la început două concepții de exercitare a puterii. Manole Suru este un tip intransigent, care va evolua către rigiditate. Cernea optează pentru maleabilitate, ceea ce îi va atrage dese „căderi”. Romanul constituie o monografie clară a fenomenului intrării în impas a societății socialiste, fără a adânci însă critica ei.

■ *Fragmente: Le poing et la main*, tr. de Gabrielle Nicole, REVR, XXXV, 1981, 5, 65–137; *Kulak i protjanutața*, Rumynija, 1983, 1, 27–29.

◆ Vasile Sălăjan, TR, XXIV, 1980, 31, 2; Aurel Martin, *Dramatismul cunoașterii*, CNT, 1980, 31, 10; Ion Dodu Bălan, *Pledoarie pentru viață*, FC, XXIX, 1980, 32, 17; Romul Munteanu, *Roman, ideologie, praxis*, FC, XXIX, 1980, 32, 17; Nicolae Manolescu, *Romanul omului politic ca intelectual*, RL, XIII, 1980, 33, 9; Marian Odangiu, O, XXXI, 1980, 34, 2; Zaharia Sângeorzan, *O sinteză epică*, CRC, XV, 1980, 34, 4; Nicolae Ciobanu, LCF, XXIII, 1980, 35, 2; Stelian Moțiu, *Morala politicii*, AFT, XV, 1980, 8, 2; Constantin Dumitrache, *Un romancier redevabil*, R, XVII, 1980, 9, 3; Constantin Sorescu, *Un roman politic*, SPM, 1980, 507, 3; Mihaela Andreescu, *Acțiune și meditație*, R, XVII, 1980, 9, 3; Vasile Chifor, *Romanul și patosul istoriei*, T, IX, 1980, 9, 25–27; Sultana Craia, *Viața ca o luptă*, LCF, XXIII, 1980, 40, 3; Ion Arieșanu, *O carte a adevărului istoric pus în lumina necruțătoare a vieții*, O, XXXI, 1980, 41, 3; Ion Vlad, *Romanul existenței și experienței istorice*, TR, XXI, 1980, 42, 1; Cornel Moraru, *Patosul renunțării*, VTR, X, 1980, 10, 3; Liviu Leonte, *Romanul politic*, CRC, XV, 1980, 49, 1; Mircea Iorgulescu, *Afirmarea umanului*, RL, XIII, 1980, 48, 4; Al. Călinescu, *Oameni în agora*, CL, 1980, 12, 4; Al. Protopopescu, „*Euristica*” și *romanesco*, VR, XXXIII, 1980, 12, 71–74; Emil Manu, *Pledoarie pentru umanism*, AST, XV, 1980, 4, 1; 7; Dan Alexandru Condeescu, *Însemnări despre proză*, II, LCF, XXIV, 1981, 4, 1; 7; Mircea Zăciu, ST, XXXII, 1981, 1, 34–35; Ion Pecie, *Textul între general și particular*, TR, XXV, 1981, 8, 1; 9; 3; M. Ungheanu, *Versuri și parafraze românești*, LCF, XXIV, 1981, 12, 1–2; Cristian Livescu, *Un roman despre activiști*, ATN, XVIII, 1981, 145, 6; Vladimir Bălănică, *Implicarea prin gândire în realitatea epocii*, TMS, XVI, 1981, 1, 6; Pompiliu Marcea, *Romanul politic românesc*, VR, XXXIV, 1981, 4–5, 27–31; Ion Pecie, TR, XXV, 1981, 22, 7; Mircea Iorgulescu, *Ipostaza și principiul*, RL, XIV, 1981, 51, 9; Marian Odangiu, O, XXXII, 1981, 50, 2; Romul Munteanu, CREL, 1981, 4, 144–145; Martin, *Paranteze*, 130–132; Zăciu, *Cu cărțile*, 1, 11–119; Pompiliu Marcea, FC, XXXI, 1982, 2, 2; Pompiliu Marcea, *Proza românească – proză de nivel internațional*, FC, XXXI, 1982, 2, 16; Constantin Dumitrache, R, 1982, 1, 5; Liviu Leonte, *Istoria – necesitate și înțelegere*, CRC, XVII, 1982, 9, 4; Al. Dobrescu, CL, 1982, 2, 4; Florin Șindrilaru,

AST, XVII, 1982, 3, 11; Valentin Chifor, T, XII, 1982, 3, 31-37; Gheorghe Perian, *Un roman politic*, VTR, XII, 1982, 3, 4; Ion Pecie, *Tema puterii, motivul Oedip*, R, 1982, 9, 3; Marian Odangiu, *Romanul unei conștiințe politice*, O, XXXIII, 1982, 49, 1; 3; Ciobanu, *Întâlnirea*, 255-259; Livescu, *Scene*, 160-165; Mircea Iorgulescu, RL, 1983, 6, 11; Liviu Leonte, *Între irigire critică și admirație*, CRC, XVIII, 1983, 10, 4; Mircea Popa, ST, XXXIV, 1983, 3, 33-34; Anton Cosma, VTR, XIII, 1983, 3, 8; Emil Răducescu, AST, XVIII, 1983, 4, 12; Pompiliu Marcea, *Cu faarfecel împotriva adevărului*, RL, XVI, 1983, 19, 9; Constantin Dumitrache, *Scaunul singurătății*, R, 1983, 7, 13; Valentin Tașcu, *Adevărul din perspectiva adevărului*, TR, XXVII, 1983, 33, 4-5; Damian Hurezeanu, *Necesitatea istorică a eroului comunist*, ARG, XVIII, 1983, 8, 5; Marcea, *Concordanțe*, 28, 34-35; Radu G. Teșosu, *Fețele romanului politic*, RL, XVII, 1984, 6, 3; Anatol Ghermanschi, *Romanul istoriei imediate*, AST, XVIII, 1984, 4, 5; Victor Atanasiu, SLAST, IV, 1984, 31, 2; Constantin Dumitrache, *Caratele conștiinței sau omul nou ca personaj*, R, 1984, 8, 6; George Arion, *Un scriitor al timpului nostru*, FC, XXIII, 1984, 39, 14-15; Vasile Chifor, *Repere ale prozei contemporane*, VR, LXXIX, 1984, 16, 47-53; Moraru, *Textul*, 166-173; Odangiu, *Romanul*, 125-131; Marin Chelu, -, F, XXI, 1985, 2, 5; Bălan, *Pietre*, 305-310; Iorgulescu, *Prezent*, 206-211; Marcea, *Atitudini*, 82-92; Gheorghe Glodeanu, *Romanul actualității politice*, TR, XXXI, 1987, 7, 3; Ion Bălu, *În dialectica realității*, RL, XXI, 1988, 17, 5; Gheorghe Glodeanu, *Meandrele introspecției*, TR, XXXII, 1988, 36, 1-2; Cosma, *Romanul*, I, 164-166.

POPESCU Dumitru Radu, *Viața și opera lui Tiron B. I, Iepurele șchiop*, București, Cartea Românească, 1980, 588 p. Cu o pref. a autorului; II, *Podul de gheață*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 608 p. Fragmente: *Nunta fluturilor roșii*, LCF, XXI, 1978, 42, 4-5; *Ca un ochi de pește*, ST, XXIX, 1978, 12, 22-26; *Privindu-se*, VR, XXXII, 1979, 1, 17-25; *Jocurile zeilor*, CL, 1979, 2, 8-9; *Ostrovul luminos*, R, XVI, 1979, 3, 8-9; *Porfirogenetul*, T, VIII, 1979, 4, 17-22; *Calul alb*, LCF, XXII, 197, 52, 4-5; *Jocurile zeilor*, ST, XXX, 1979, 12, 34-35; *Acuzatul acuză*, SLAST, II, 1982, 18, 11; *Duminica peștilor*, TR, XXIV, 1982, 12, 5; *Podul de gheață*, TR, XXVI, 1982, 15, 8. Romanul face parte

dintr-un ciclu cu titlul ≈, în curs de realizare. Proză proteică, construită pe o structură complexă, compusă din biografii, meditații, întâmplări din mediul rural și urban, crime, curiozități, vise, acțiuni politice, scene de dragoste, teorii ale culturii etc. Autorul se deghizează în „redactor” al scrierilor rămase de la Tiron B., un modest funcționar de poștă din Aiud. Biografia acestuia urmează să se împletească cu „opera” sa, într-o construcție cu o semnificație majoră a relației om-operă. Ciclul nu propune o tramă anume, este aluvionar, sugerând o materie epică în formare. Deocamdată avem de-a face cu mai multe secvențe (nuvele), unele cu legătură între ele, altele complet separate, din care se încheagă lent o lume care, ca și în ciclul *F*, cuprinde un larg interval de timp, de la cel mitologic la cel actual. Și acest ciclu pare a se constitui sub zodia povestirii, resursă debordantă și inepuizabilă a autorului.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză pe anul 1980.

◆ Mircea Iorgulescu, *În umbra istoriei*, RL, XIV, 1981, 6, 5; Ion Vlad, *Heterogenitatea structurilor narative*, TR, XXV, 1981, 9, 2; Val Condrucă, CL, 1981, 2, 5; Vasile Chifor, *Istorie și adevăr românesc*, T, X, 1981, 2, 29-31; Anton Cosma, ≈ sau elogiul normalității, VTR, XI, 1981, 2, 3; Vladimir Bălănică, *Roman și basm*, TMS, XVI, 1981, 1, 6; Daniel Vighi, *Proză și contemporaneitate*, O, XXXII, 1981, 13, 1; 3; Nicolae Georgescu, *(O)poziția miturilor*: ≈, LCF, XXIV, 1981, 30, 1; 7; Virgil Podoabă, F, XVII, 1981, 7, 3; Pompiliu Marcea, CREL, 1981, 4, 157-160; Vlad Sorianu, *Scriitorul total și exegeții săi*, ATN, XVIII, 1981, 4, 4; Roznoveanu, *Dumitru Radu Popescu*, 96; 122; 179; 185; Ion Vlad, TR, XXVI, 1982, 24, 3; Petru Poantă, *Câteva întrebări preliminare către Tiron B.*, TR, XXVI, 1982, 25, 8; Al. Dobrescu, *Cazul Tiron B.*, CL, LXXXVIII, 1982, 6, 5; Mircea Iorgulescu, *Glasurele istoriei*, RL, XV, 1982, 28, 10; Pompiliu Marcea, LCF, XXV, 1982, 28, 1; 6; Laurențiu Ulici, *Efectul de „strămtorare”*, CNT, 1982, 29, 11; Liviu Leonte, *Romanul baroc*, CRC, XIII, 1982, 34, 4; Vlad Sorianu, *Realismul polemic*, ATN, XIX, 1982, 5, 5; Mihai Iordache, CL, LXXXVIII, 1982, 8, 4; Nicolae Oprea, *Un roman caleidoscopic*: ≈ de -, ARG, XVII, 1982, 7, 11; Ion Buduca, *Mitico-mitografii*, AFT, XVII, 1982, 11, 9; Vladimir

Bălănică, TMS, XVII, 1982, 3, 5; Valentin Tașcu, *Proza lui „Tiron B.”*, ST, XXXIII, 1982, 12, 12–13; Marcea, *Varietăți*, 242–246; Iorgulescu, *Ceara*, 177–183; Ion Pecie, *Centauri în căutarea vasului Graal*, R, 1983, 2, 3; Gheorghe Perian, ~, *După Moise*, VTR, XIII, 1983, 4, 5–6; Vasile Sălăjan, *Istorie și roman*, TR, XXVII, 1983, 33, 4; Ion Simuț, *Reflecții despre proza lui ~*, F, XIX, 1983, 9, 8; 10; Poantă, *Radiografii*, II, 135–138; Ulici, *Confort Procast*, 75–82; Vlad, *Lectura*, 190–199; 200–205; AL. Dobrescu, *O revelație: Tiron B.*, DLG, XVI, 1984, 1, 8; Didi Cenușer, *Romanesc și substanță epică*, T, XIII, 1984, 6, 32–33; Vasile Chifor, *Repere ale prozei contemporane*, VR, LXXIX, 1984, 10, 47–53; Ioan Holban, CL, XC, 1984, 12, 5; Dobrescu, *Foiletoane*, III, 68–74; Gheorghe Glodeanu, *Tentația romanului total*, TR, XXIX, 1985, 33, 6; Cornel Ungureanu, *De la literatura cotidianului la romanul politic*, O, XXXVI, 1985, 34, 6; Iorgulescu, *Prezent*, 106–114; Marcea, *Atitudini*, 97–103; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 1067; Liviu Leonte, *Receptarea istoriei*, CL, XCIII, 1987, 8, 4; Ion Pecie, *Calitatea de martor*, ARG, XXII, 1987, 10 11; ~ *interpretat de...*, 136–147; I. Holban, *Profiluri*, 82–88; Ion Pecie, *Universul carnavalului*, TR, XXXII, 1988, 16, 3; Kazimierz Jurczak, „*Romanesca silva rerum*”, SUB, XXXIV, 1989, 1, 75–88; Leonte, *Prozatori*, II, 155–158; Pecie, *Roman-cierul*, 100–187.

POPESCU Mircea, *Iarba din fața casei*, București, Eminescu, 1980, 182 p. (Clepsidra). Roman de aventuri polițiste, inspirat de acțiunile represive ale Siguranței și Gestapo-ului împotriva forțelor antihitleriste.

PREDA Marin, *Cel mai iubit dintre pământeni*, I–III, București, Cartea Românească, 1980, 472 + 440 + 336 p. *Fragmente: Mama*, ALL, 1978, 18–23; *Preludiu*, LCF, XXI, 1978, 32, 4–5; *O vizită la bunicul*, RL, XII, 1979, 38, 12–13; *Întâlnirea*, VR, XXXII, 1979, 11, 40–55; ≈, ST, XXX, 1979, 12, 32–34; ≈, R, XVII, 1980, 22, 8–9. Roman de amplă confesiune socială, morală și politică. Victor Petrini, intelectual subțire, filozof, asistent universitar în acest domeniu, își relatează și-și comentează cu luciditate existența spirituală, anii de formație, suferințele, succesele și decăderile din primele decenii ale noii societăți instaurate după 1944. Tema (teza) fundamentală a cărții este iubirea.

Cuvântul final, preluat din înțelepciunea biblică, reprezintă o concluzie și totodată un pretext pentru relectura cărții: „...dacă dragoste nu e, nimic nu e”. S-ar putea spune că destinul lui Petrini e tragic, dacă ținem cont de eșecurile sale în profesie și în iubire. Dar dacă ne prevalăm de repetatele încercări ale eroului de a-și lua viața de la capăt, destinul lui apare sub semnul unei trudnice dobândite seninătăți. Filtrul meditativ, filozofic, pe care-l utilizează eroul (prin personajul său) pentru a purifica orice mizerie a existenței, conferă romanului un sens înalt, înălțurând maculările ei posibile. Reperete meditației lui Victor Petrini sunt figurate prin iubirile sale. Nineta, Căprioara, Matilda, Suzy reprezintă momente repetabile (și irepetabile în același timp) ale nașterii și morții (la nivel afectiv și moral, nu fizic). Suferința produsă de aceste povești de dragoste este purificatoare. Și, e clar, când ultima dintre ele se stinge, dispăre și eroul, întru confirmarea frazei finale. ≈ poate fi considerat o capodoperă a literaturii contemporane. Unanim elogiată de critică și de marele public, trilogia a reprezentat cântecul de lebedă al lui ~, 1980 fiind și anul dispariției tragice a marelui prozator. Dintre aprecierile entuziaste la adresa romanului, reținem una, la întâmplare. Cartea e una „dintre cele mai grandioase romane-epopee din câte a produs proza românească de-a lungul întregii ei existențe” (Nicolae Ciobanu).

▼ București, Cartea Românească, 1984, cu o pref. de Eugen Simion; București, Cartea Românească, 1987.

■ *Fragment: Le plus aimé des hommes de la terre*, tr. în l. fr. de Andrée Fleury, REV, XXXV, 1981, 3, 58–129; 4, 107–135.

◆ George Arion, *O carte-sumă a cunoașterii*, FC, XXIX, 1980, 11, 17; Nicolae Ciobanu, LCF, XXIII, 1980, 11, 2; Cornel Ungureanu, O, XXXI, 1980, 13, 2; Nicolae Manolescu, ≈, RL, XIII, 1980, 13, 9; Lucian Raicu, *Cuvântul și Opera*, RL, XIII, 1980, 13, 11; Eugen Simion, *Romanul total*, RL, XIII, 1980, 13, 11; 15; Mihai Dinu Gheorghiu, *Istorie și destin*, CRC, XV, 1980, 15, 4; Liviu Leonte, *Hazardul tragic*, CRC, XV, 1980, 15, 4; Paul Dugneanu, *Limbajul simbolurilor*,

- LCF, XXIII, 1980, 15, 2; Dan C. Mihăilescu, *Subdestinul unei istorii*, LCF, XXIII, 1980, 15, 2; Valentin F. Mihăescu, *Un roman total*, LCF, XXIII, 1980, 15, 2; 6; Mihai Zamfir, *Cel mai camusian dintre scriitorii români*, LCF, XXIII, 1980, 15, 2; 16, 1; 7; Laurențiu Ulici, *Romanele unui roman*, CNT, 1980, 17, 10; ***, *Evenimentul literar*: ~, CL, 1980, 4, 2-3; Mircea Ivănescu, *Citiind despre cea mai mare iubire pământeană*, T, IX, 1980, 4, 22-24; Ion Vlad, *Lumile romanului*, T, IX, 1980, 4, 12-21; ***, ~, VTR, X, 1980, 4, 4-5; Maria Mailat, *Cu ~ despre ~ „cel mai iubit dintre pământeni”*, VTR, X, 1980, 4, 3; Ștefan Borbely, ~, VTR, X, 1980, 4, 5-6; G. Dimisianu, *Acțiune și contemplare*, RL, XIII, 1980, 19, 11; Mircea Vaida, TR, XXIV, 1980, 19, 2; Virgil Podoabă, F, XVI, 1980, 5, 9; Eugenia Tudor-Anton, *Interație dramatică și roman modern*, VR, XXXIII, 1980, 5, 64-69; Nicolae Crețu, *Personajul ca identitate morală și experiențele sale*, CRC, XV, 1980, 26, 5; Vasile Călinescu, *Victoria lui Petriini*, ARG, XV, 1980, 2, 8; Marin Sorescu, *Social și pace în ~*, R, 1980, 6, 3; 5; Nicolae Motoc, *Infernul sau absența iubirii*, TMS, XV, 1980, 2, 5; Ion Pecie, *Oglinda întoarsă*, TR, XXIV, 1980, 27, 3; Zaharia Sângerzan, *Romanul ca participare la istoria contemporană*, RL, XIII, 1980, 30, 5; ***, *Un roman în dezbate*: ~, FC, XXIX, 1980, 33, 16-17; Vlad Sorianu, *Conștiință și istorie*, ATN, XVII, 1980, 3, 9; Ov. S. Crohmalniceanu, *Dramatismul sentimentului*, RL, XIII, 1980, 48, 4-5; Doina Uricariu, *Romanul ca „fenomenologie a spiritului”*, LCF, XXIII, 1980, 47, 1; 6; 48, 1; 6; Ștefănescu, *Jurnal*, 239-240; Victor Atanasiu, *Petriini și Moromete*, O, XXXII, 1981, 1, 3; Dan Alex. Condescu, *Însemnări despre proză*, LCF, XXIV, 1981, 3, 1; 7; Zaharia Sângerzan, *A eterniza viața*, CRC, XVI, 1981, 7, 4; Grigore Ilisei, *Meseria de cronicar*, CRC, XVI, 1981, 7, 6; Grigore Smeu, *Tema seninătății*, RL, XIV, 1981, 7, 4; Gheorghe Perian, *Literatură și istorie*, VTR, XI, 1981, 3, 5; 13; Pompiliu Marcea, *Romanul politic românesc*, VR, XXXIV, 1981, 4-5, 27-31; Nicolae Crețu, *Ideea și lumea în roman*, CRC, XVI, 1981, 21, 1; 7; Adrian Oprina, *„Ce-aș mai putea”?*, CL, 1981, 5, 12; Vasile Popovici, *Realismul dialogal al prozei lui ~*, O, XXXII, 1981, 22, 3; Dumitru Tiutuca, *Căile cunoașterii în ~*, VR, XXXIV, 1981, 6, 14-22; 19-32; Ion Ianoși, *Cel mai iubit dintre filozofi*, RL, XIV, 1981, 37, 19; Mihai Zamfir, LL, 1981, 3, 378-380; Maria S. Muthu, *Eroul contemporan între adevăr și eroare*, TR, XXV, 1981, 43, 2; Eugen Simion, CREL, 1981, 4, 146-151; Z. Cârlogea, *Individ și istorie*, TR, XXV, 1981, 49, 3; ***, *Timpul*, 79, 136-137; 207-208; 257; 373-393; 435-448; 453-480; 493-494; 550-556; Crohmalniceanu, *Păinea*, 140-155; Culcer, *Serii*, 217-225; Dobrescu, *Foiletoane*, II, 78-86; Iorgulescu, *Critică*, 94-99; Moraru, *Semnele*, 261-271; Piru, *Istoria*, 511-513; Zăciu, *Cu cărțile*, 23-25; 27-28; 29-31; 35-44; Valentin F. Mihăescu, *Strategia narativă în ~*, LCF, XXV, 1982, 20, 6; 22, 1; Nicolae Florescu, *Valori memoriale în proza lui ~*, CRC, XVII, 1982, 22, 8; Corneliu Ștefanache, *Marele scriitor*, DLG, XIV, 1982, 5, 6; Ion Pecie, *Grădina stinței*, TR, XXVI, 1982, 25, 9; Nicolae Crețu, *„Barbaria concretului” și arta romanului*, LCF, XXV, 1982, 29, 3; 10; Nicolae Oprina, *Glose la ~*, ARG, XVII, 1982, 5, 6; Costin Tuchilă, *~ o imagine*, VR, LXXVII, 1982, 8, 70-71; Traian Ștef, *Vizitele lui Moromete*, F, XVIII, 1982, 12, 9; Marcel Pop-Cornis, *Confession and narrative in ~s The Most Beloved Man in Earth*, CREL, 1982, 4, 47-54; Ciobanu, *Întâlnire*, 230-235; Simuț, *Diferența*, 135-140; Ion Pecie, *Oglinda din spate*, R, 1983, 6, 7; ***, *Prezențe românești*, RL, XVI, 1983, 26, 24; Sorin Titel, *Patetism și istorie*, RL, XVI, 1983, 29, 20; Valeriu Cristea, *Conștiința blindată*, RL, XVI, 1983, 31, 4; Damian Hurezan, *Necesitatea istorică a eroului comunist*, ARG, XVIII, 1983, 8, 5; Iulian Popescu, *Note la Preda și Camus sau despre dialogul intertextual*, CRC, XVIII, 1983, 46, 7; Cazacu, *Triptic-dilemă*, 45-47; Dimisianu, *Lecturi*, 113-118; Marcea, *Concordanțe*, 220-225; 39; 27-28; Mihăescu, *Timp și mod*, 98-109; Steinhardt, *Critică*, 129-132; Ulici, *Confort Procut*, 34-40; Ovidiu Ghidirmic, *„Secțiunea de aur” a prozei românești contemporane*, AR, 1984, 32-35; Octavian Jeican, *Rățiune și sentiment*, EX, XVI, 1984, 1-2, 8; Monica Spiridon, *~ - paradoxul despre actor*, II, RITL, XXXII, 1984, 1, 35-38; Ion Pecie, *Existență și esență*, TR, XXVIII, 1984, 16, 3; Ov. S. Crohmalniceanu, *Replica magistrului*, FC, XXXIII, 1984, 19, 10; Eugen Simion, *Omul predist*, FC XXXIII, 1984, 19, 10; Al. Piru, FC, XXXIII, 1984, 20, 12-13; Florin Manolescu, *Tensiunea lecturii*, CNT, 1984, 21, 7; 11; Voicu Bugariu, LCF, XXVII, 1984, 21, 3; Constantin Sorescu, *Un roman tragic*, SLAST, IV, 1984, 22, 2; Florin Berindeanu, *~ - drumul unei conștiințe de sine*, AFT, XVIII, 1984, 5, 9; Ioan Buduca, *Victoria lui Petriini*, AFT, XVIII, 1984, 5, 9; Voicu Bugariu, *Document, eseu, ficțiune*, LCF, XXVII, 1984, 22, 1; 7; Gheorghe Barbă, *~ și Lev Tolstoi*, LL, 1984, III, 365-375; Ion Rotaru, *Proza românească de după eliberare*, LLE, XIII, 1984, 2, 19-22; Ion Pecie, *Pădurea goliță de simboluri*, R, 1984, 7, 8; Petru Mihai Gorcea, *Continuitate și*

discontinuitate, ARG, XIX, 1984, 8, 8; Ion Ianoși, CREL, XXXII, 1984, 3, 40–44; 4, 19–22; Mihaela Albu, *Aventura cunoașterii în teritoriul dintre contemplantare și ironie*, AST, XVIII, 1984, 10, 12; Constantin Ciopraga, *Conștiința lui Petrinii*, RL, XVII, 1984, 44, 4–5; 7; Vasile Popovici, ~; *Principiul iubirii*, O, XXXV, 1984, 45, 10; Ciopraga, *Propilee*, 122–125–126; Condurache, *Portret*, 23; Cristea, *Modestie*, 105–126; 126–133; Odangiu, *Romanul*, 160; Tudor Păcurariu, *Textualitatea eroului romanesc*, ST, XXXVI, 1985, 1, 28–29; Ion Vartic, ~ și *ucenicia fiului*, ST, XXXVI, 1985, 1, 37; Ion Vartic, ~ – *tema uceniciei*, RL, XVIII, 1985, 17, 4–5; Traian Ungureanu, *Pentru cunoașterea operei*, AFT, XIX, 1985, 7, 9; Val Condurache, *Best-seller sau capodoperă*, CL, 1985, 7, 10; Sorescu, *Ușor*, 1115–1130; Grigore Smeu, *Sporul de umanism*, RL, XIX, 1986, 6, 5; Constantin Popescu, *Recitind un roman*, R, 1986, 4, 11; Monica Spiridon, *Two Aspects of Dialogism*, CREL, 1986, 2, 85–96; Gheorghe Simion, ~, *Recuperarea umorului*, ATN, XXIII, 1986, 10, 16; Theodor Codreanu, ~ *sau oglinda întoarsă*, RITL, XXXIV, 1986, 4, 36–40; Monica Spiridon, „*Omul supt de vreme*”...”, TR, XXX, 1986, 52, 5; Sasu – Vartic, *Romanul*, II, 1229–1232; 1236–1237; Monica Spiridon, *Strategiile polemicii interioare*, CC, 1987, 3–4; 113–125; Rodica Zafiu, ~ *et l'esprit nationaliste*, CREL, 1987, 4, 103–112; *Poetica romanului românesc*, 294–298; Cristea, *Fereastra*, 119–122; I. Rotaru, *O istorie*, III, 623–629; Nicolae Baltă, *Nostalgia spațiului interior*, SLAST, VIII, 1988, 4, 9; Andreea Vlădescu Lupu, „*Teatrul*” *spațiului interior în opera lui ~*, T, XVII, 1988, 1, 48–56; Nicolae Baltă, *Stratulul succesului*, SLAST, VIII, 1988, 7, 9; G. Dimisianu, *Carierea unei receptări*, SLAST, VIII, 1988, 7, 9; Ruxandra Cesereanu, *Însemnări despre romanul actual*, ST, XXXIX, 1988, 2, 14; C. Stănescu, *Un mare roman al iubirii*, SLAST, VIII, 1988, 9, 9; Valeriu Cristea, *Eralonul „Moromeșilor”*, SLAST, VIII, 1988, 9, 9; Laura Bișoc, *Istoria unui contemporan*, SLAST, VIII, 1988, 11, 9; Monica Spiridon, *Cartea de recitare*, SLAST, VIII, 1988, 11, 9; Florin Mugur, *Un mare roman al iubirii*, SLAST, VIII, 1988, 13, 9; Constantin Schifimet, *Roman al temelor eterne*, SLAST, VIII, 1988, 13, 9; Dan Silviu Boerescu, *Cotidianul fantastic*, SLAST, VIII, 1988, 13, 9; Gabriel Rusu, *O gnoză*, SLAST, VIII, 1988, 13, 9; Mircea Cristea, *Dialectica relațiilor interumane*, SLAST, VIII, 1988, 15, 9; Cornelia Tălmăciu, *Un roman sublim, monșeri*, SLAST, VIII, 1988, 15, 9; Mariana Șipoș, *Cărțile fără de care e greu să trăiești*, SLAST, VIII, 1988, 18, 9; Mircea Iorgulescu, *Petrinii, fiul*

lui Moromete, SLAST, VIII, 1988, 18, 9; Adrian Dinu Rachieru, *Scritura și conjunctura*, SLAST, VIII, 1988, 22, 9; Iulian Costache, *Redimensionarea convențiilor*, SLAST, VIII, 1988, 22, 9; Ion Cristoiu, *O gândire de o tulburătoare originalitate*, SLAST, VIII, 1988, 22, 9; Cosma, *Romanul*, I, 120–124; Popovici, *Eu, personajul*, 178–181; C. Stănescu, *Jurnal*, 118–121; Tuchiță, *privirea*, 26–30; Nicolae Baltă, *Un moralist care nu se dezmințe*, SLAST, IX, 1989, 1, 5; 3, 4; Doina Uricariu, *Legea morală*, RL, XXII, 1989, 9, 5; Codrin Liviu Cuțitaru, „*Țara*” *lui Victor Petrinii*, CL, XCVI, 1989, 4, 11; Leonte, *Prozatori*, II, 85–97; Pecie, *Romancierul*, 9–41. □ V. și *Moromeșii*, 1955.

PREDA Vasile, *Constelația de dincolo de ape*, București, E.M., 1980, 326 p. Roman consacrat vieții de militar. Un tânăr locotenent notează cele dintâi impresii ale existenței sale în calitate de ofițer abia repartizat la o unitate dintr-un oraș îndepărtat. Problemele de serviciu se întrepătrund cu o poveste de dragoste, trăită alături de profesoara Ada Aștilean.

O PURCARU Iie, *Parfum de violete*, Craiova, Scrisul Românesc, 1980, 204 p. Roman polițist. Plecăndu-se de la o banală crimă comisă în curtea unui spital, se descoperă o întreagă rețea de infractori în instituția respectivă.

RĂȘICĂ Mihai, *S.O.S. în golful furtunilor*, București, E.M., 1980, 200 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. Roman de aventuri, bazat pe fapte reale. Un grup de marinari, dintre care se detașează figura căpitanului Petre Profie, face o călătorie plină de neprevăzut pe mare, cu nava-școală „Mircea”. Echipajul trece prin clipe grele în golful Biscaya. Marinarii nu părăsesc vasul, deși deteriorat, și-l salvează. Acțiunea, comentată în genul unui „jurnal de bord”, are loc în 1965.

O REBREANU Vasile, „*Legeți-vă centurile de siguranță!*”, RL, XIII, 1980, 16, 14–15; *Cheia de aur*, LCF, XXIII, 1980, 17, 4–5; *Vânătoarea de ciori*, ALL, 1982, 236–241; *Caii*, ALT, 1982, 43–48; *File fugite din calendar*, LCF, XXVII, 1984, 10, 4–5; *Cinematografia e iubirea mea*, AL, XIX, 1986, 24, 14–15, fragmente din romanul *Legeți-vă centurile de siguranță!*

REZUȘ Petru, *Războieni*, București, Cartea Românească, 1980, 222 p. Roman istoric, având drept subiect viața de curte din Moldova lui Ștefan cel Mare. Acțiunea se petrece între două bălăii: Podul Înalt și Războieni. O iarnă de pace, „a mirilor”, desparte cele două veri ale „vitejilor” (cum precizează titlurile celor două părți ale romanului). Cartea este o scriere pitorească, încercând refacerea culorii locale și definirea unor simțiri patriotice.

RUDEANU Alex., *Fratele norocos*, București, Eminescu, 1980, 284 p. Face parte dintr-un ciclu cu titlu neprecizat, din care a mai apărut romanul *Pietrele acestei case* (1975). Roman al familiei Candra din satul Ciutacu, din Bucovina. Este povestea lui Hariton Candra și al iubirii sale eșuate, până și în încercarea de a se căsători.

◆ Vasile Avram, T, IX, 1980, 5, 46–47; Titel, *În căutarea*, 183–185; Cosma, *Romanul*, I, 189; Laurențiu Ulici, *Neamul Candrenilor*, RL, XXII, 1989, 21, 11.

RUSU-CIOBANU, *Un destin aparte. Evocare istorică*, III. V. *Dacia Felix*, 1968.

SĂLCUDEANU Petre, *Biblioteca din Alexandria*, București, Cartea Românească, 1980, 482 p. Roman de analiză psihologică și, în egală măsură, politic. Autorul transcrie experiența extraordinară a lui Petre Curta, internat într-un sanatoriu rezervat foștilor activiști politici. Se recunoaște de la început modelul *Muntelui vrăjit* al lui Thomas Mann. Numai că spațiul de izolare pe care îl propune ≈ este specific și comportă o problematică diferită. Personajul principal, dar nevăzut al romanului, este Moartea, cu care toți cei din sanatoriu se confruntă clipă de clipă. În funcție de acest reper sunt caracterizate personajele prezente. Cele mai multe încearcă să-și păstreze însemnele obținute în activitatea de dinainte de internare. Reacțiile lor sunt diverse, de la frică și lașitate până la violență și de-lațiune. Cu totul remarcabilă rămâne caracterizarea colectivă. Cei din jurul lui Curta formează o lume care „a fost”, dar care încearcă prin orice mijloace „să fie”. Reacțiile acestei lumi în fața pericolului sunt multiple

și se nuanțează între comic și tragic. ≈ este un roman puternic, scris cu un simț deosebit al evocării situației politice și sociale din acel timp, una dintre cărțile de literatură fundamentale pentru analiza perioadei postbelice.

▼ București, Cartea Românească, 1984.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pentru proză pe anul 1980; Premiul „Ion Creangă” al Academiei RSR pe anul 1980.

◆ Dana Dumitriu, *Muntele magic*, RL, XIII, 1980, 35, 11; Vasile Sălăjan, TR, XXIV, 1980, 37, 2; Mircea Constantinescu, *Vindecarea prin scris*, CNT, 1980, 37, 10; Dumitru Radu Popescu, *Portretul scriitorului la maturitate*, RL, XIII, 1980, 39, 8; Al. Dobrescu, *Literatură și curaj*, CL, 1980, 9, 4; Dan Alexandru Candeescu, LCF, XXIII, 1980, 42, 2; Ion Vlad, *Romane ale existenței și experienței istorice*, TR, XXIV, 1980, 42, 1; Cornel Moraru, ≈, VTR, X, 1980, 11, 6; Mircea Iorgulescu, *Proba scrisului*, RL, XIII, 1980, 52, 5; Ioan Buduca, *Muntele politic*, AFT, XV, 1980, 12, 11–12; Dan Petrescu, *Avatarii figurii romancierului*, DLG, XIII, 1981, 79–80; Mircea Tomuș, T, XX, 1981, 2, 35; Domnița Andrei, *Riscurile unei viziuni prea subiective*, TMS, XVI, 1981, 1, 6; Virgil Podoabă, F, XVII, 1981, 4, 3; Ion Murgeanu, TRR, X, 1981, 205, 12; Elena Taflan, *Purtând pe umeri „Biblioteca...”*, AST, XVI, 1981, 2, 15; Tania Radu, *Drumul unei cărți spre public*, FC, XXX, 1981, 31, 17; Grigore Smeu, *Direcții epice*, RL, XIV, 1981, 39, 5; Nicolae Oprea, ARG, XVI, 1981, 3, 7; Mircea Iorgulescu, CREL, 1981, 3, 160–162; Zaharia Sângeorzan, *Viață și conștiință*, RL, XIV, 1981, 40, 4; Rodica Florea, *Reflectarea realistă și parabolă*, VR, XXXIV, 1981, 11, 94–95; Cornel Ungureanu, *Biblioteca din Alexandria și autorii ei*, LCF, XXIV, 1981, 50, 1, 7; Dobrescu, *Foiletoane*, II, 129–138; Iorgulescu, *Ceara*, 225–229; Dimisianu, *Lecturi*, 146–151; Marcea, *Concordanțe*, 24–25; 34; Vlad, *Lectura*, 212–216; Daniel Drăgan, *Cu -*, AST, XVIII, 1984, 5, 7; Moraru, *Textul*, 180–185; Odangiu, *Romanul*, 140–143; Tania Radu, *Locuri rezervate*, FC, XXXIV, 1985, 26, 10; Gheorghe Glodeanu, *Romanul experiențelor existențiale*, F, XXI, 1985, 7, 7; T. Tihan, ~ - pe noi „corăbii de suflet”, ST, XXXVI, 1985, 3, 30–31; Neagu, *A doua*, 87–91; Ungureanu, *Proza*, 688–698; I. Rotaru, *O istorie*, III, 805–907; Ruxandra Cese-reanu, *Însemnări despre romanul actual*, ST, XCIV, 1988, 2, 14; Cosma, *Romanul*, I, 134–136; Sasu - Vartic, *Romanul*, III, 329–333; 337. □ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SĂLCUDEANU Petre, *Un biet bunic și o biată cinste*, Cluj-Napoca, Dacia, 1980, 582 p. (Scorpionul). Vol. mai reproduce romanele: *Un bunic și o biată aventură* (1974) și *Bunicul și porunca să nu ucizi* (1972). Roman polițist, dintr-o serie pe care autorul a introdus-o cu sintagma: „un biet bunic...”, fără a se constitui într-un ciclu. Doar anchetatorul, supranumit bunicul, revine în fiecare anchetă, ca într-un serial.

□ V. și *Front fără tranșee*, 1961.

SĂVULESCU Monica, *Pragul de sus*, București, Cartea Românească, 1980, 370 p. Roman social. Este urmărită intrarea lui Bică în mediul urban, ca tânăr muncitor. Acest fapt, aparent banal, presupune o vastă redimensionare de valori ideologice și sociologice. Problema este complexă atât pentru personajul în sine, cât și pentru mediul care-l primește. Romanul mai evocă și alte destine, aparent separate, dar reunite sub aceeași temă a „dezrădăcinării”.

◆ Ștefan Damian, *Destine contemporane*, TR, XXIV, 1980, 19, 3; Valentin F. Mihăescu, *Șansa duratei*, LCF, XXIII, 1980, 37, 3; Mirela Roznoveanu, *Vieți paralele*, RL, XIII, 1980, 39, 10; Virgil Podoabă, F, XVI, 1980, 10, 3; Marcea, *Concordanțe*, 36–37.

SCHWARTZ Gheorghe, *A treia zi*, București, Eminescu, 1980, 316 p. Roman social și politic. Continuă descrierea societății lugojene începută în romanul *Pietrele* (1978). Acțiunea are loc în 1940, în timpul guvernării legionare. Martoră a evenimentelor este, ca și în romanul precedent, familia Vancu. Conflictul principal se declanșează între un fost elev submediocru, legionarul Luca, și profesorul Penescu, care-l înfruntă. Întâmplarea are loc cu prilejul unei mese festive. După cum spune Emil Manu, „≈ e o carte politică, urmărind nu atât să deaște o idee politică nocivă [...], cât să facă o radiografie a conștiinței, a condiției umane, a clipei negre prin care a trecut acest oraș”. Nota ironică este dominantă.

◆ Artur Silvestri, *Realism psihologic*, LCF, XXIII, 1980, 17, 2; Lucian Alexiu, *Ziua a treia*, O, XXXI,

1980, 23, 2; Emil Manu, RL, XIII, 1980, 32, 11; Marian Odangiu, ~, O, XXXI, 1980, 38, 3; Lucian Bureriu, ~, O, XXXI, 1980, 35, 2; Mircea Popa, *Critică și roman*, ST, XXXI, 1980, 9, 24; Ioan Holban, *O zi și mai multe personaje*, CRC, XV, 1980, 46, 4; Marcel Pop-Cornis, TR, XXIV, 1980, 50, 3; I. Holban, *Profiluri*, 330–333; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 368–370. □ V. și *Martorul*, 1972.

SIRETEANU Gheorghe, *Comoara crăișorului*, București, Albatros, 1980, 276 p. (Cutezătorii). Roman istoric, inspirat din timpul războaielor conduse de Horea, Cloșca și Crișan. Cartea evocă drama răsculațiilor în urma înfrângerii, urmărirea și executarea căpeteniilor lor. Autorul sugerează victoria morală finală a timpului asupra năpăstuiților.

SOLCAN Pan, *Căderea*, București, Cartea Românească, 1980, 486 p. Fragment: *Petrecerea*, RL, XI, 1978, 12, 14–15. Roman social, cu teză (tema căderii individului pe scara socială). Toate personajele din „cad” din funcții, de regulă înalte. Câțiva directori, activiști importanți, cunosc acest fenomen, care are loc, de obicei, după o vertiginoasă ascensiune. Căderea în sine înseamnă o rezolvare dureroasă a obsesiei puterii, de care suferă personajele în cauză.

◆ Dumitru Radu Popa, TRR, X, 1981, 198, 12; Ion Holban, *Romanul-mărturie*, CRC, XV, 1981, 4, 4; Ana Selejan, RL, XIV, 1981, 6, 8; Vasile Sălăjan, TR, XXV, 1981, 24, 2.

STIHI Bogdan, *Iarna lupilor*, București, E.M., 1980, 328 p. Roman istoric, în care sunt evocate împrejurările romanizării Daciei, în urma războaielor daco-romane.

STINGHE Ioan Dragoș, *Zborul cu numărul 214*, București, 1980, 126 p. Roman-aventură despre viața aviatorilor civili. Acțiunea urmărește un caz de zbor-problemă, care pretinde piloților conștiință și profesionalism.

○ **STOICA Petre**, *Fragment de roman*, RL, XIII, 1980, 39, 15; *Dialog nocturn*, O, XXXI, 1980, 51, 4, fragmente de roman.

○ **SUCIU Gheorghe**, *Samoilă și Suzana*, fragment de roman, RL, XIII, 1980, 3, 14–15.

STURZU Corneliu, *Ianus*. I, Iași, Junimea, 1980, 184 p.; II, Iași, Junimea, 1983, 184 p. Fragmente: *Tunelul timpului*, CRC, XV, 1980, 42, 5; *Decuseară*, CL, 1980, 11, 8-9; *Ianus*, ALL, 1982, 45-46. Roman al unui personaj, pus față în față cu biografia sa. Directorul Bogdan Văraru, aflat într-un moment de impas, își rememorează existența sa de luptă, începută în timpul războiului. Ajuns „sus” pe scara socială își dă seama de erorile comise și hotărăște să ia totul de la capăt.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 8, 2; Ioan Holban, *Fașa și reversul unui destin*, CRC, XVI, 1981, 11, 4; Valentin Tașcu, *Romanul unui poet*, ST, XXXII, 1981, 5, 28; Grigore Smeu, *Identitatea reală*, RL, XIV, 1981, 23, 11; Vlad Sorianu, *Epică și reconstituire*, ATN, XVIII, 1981, 21, 7; Voicu Bugariu, *Mai mult expresiv decât eficient*, LCF, XXIV, 1981, 27, 5; Marian Odangiu, O, XXXII, 1981, 31, 2; George Popescu, *Vocile memoriei*, R, 1982, 1, 15; Al. Dobrescu, *Ianus și ceilalți*, CL, LXXXIX, 1983, 9, 5; Ioan Holban, *Între „a fi” și „a dori”*, CRC, XVIII, 1983, 41, 4; Vasile Chifor, *Interogațiile personajului*, VTR, XIII, 1983, 11, 7; Mircea Popa, ~ și lumea romanului, ST, XXXIV, 1983, 12, 17; Adriana Iliescu, *Narațiunea sub semnul lui Ianus*, RL, XVII, 1984, 6, 9; Constantin Dumitrache, *Aversul și reversul personajului*, R, 1984, 11, 10; Dobrescu, *Foiletoane*, III, 113-120; Cosma, *Romanul*, I, 199-200.

OȘERBĂNESCU Mircea, *Căderea, căderea*, fragment de roman, RL, XIII, 1980, 46, 14-15.

ȘERBU Valentin, *Inocentul*, București, Cartea Românească, 1980, 132 p. Roman de dragoste, scris cu un umor cinic. Un personaj de condiție umilă, Viorel Popescu, magaziner, se îndrăgostește de un fel de vampă, coafeza Liliana, zisă Lili-Mercedes. În ciuda sfaturilor celor care încearcă să-l convingă de nepotrivirea dintre ei, personajul se încapățânează să proclame fericirea care îi va uni. Adevărul este altul. Tânăra căuta un trai ușor și luxos. Până la urmă, după câteva încercări ratate, îl cucerește pe doctorul Stăniloae și rupe logodna comică cu Viorel Popescu. Acesta îi conduce pe cei doi la gară, urându-le fericire. Cartea degajă un umor trist, inocența devenind în această perspectivă un nepermis defect.

◆ Alex. Ștefănescu, *O poveste de dragoste*, RL, XIII, 1980, 36, 10; I. B., TMS, XV, 1980, 3, 6; N. T., „O poveste de dragoste”... critică, CRC, XV, 1980, 37, 9; Cosma, *Romanul*, I, 209-210.

ȘTEFAN I. M., *Viața începe la Milogu*, București, Albatros, 1980, 272 p. Cu o „mărturisire” a autorului. Roman social, a cărui acțiune este plasată în lumea delincvenților minori. Sorin Roșca, un băiat părăsit de părinți, trece prin dure experiențe de viață, dar în cele din urmă reușește să-și găsească un echilibru social. Sorin Roșca este și personajul care „face” acest roman, asamblând o suită de note personale scrise între anii 1969 și 1977. Cartea poartă amprenta autenticului, fiind și un roman-document.

ȘTEFĂNESCU Al. I., *Aventură la Brașov*, București, Albatros, 1980, 350 p. Fragment: *Iubire*, RL, XI, 1978, 46, 14-15. Roman de formație. Un tânăr elev, Mitu Cristescu, pleacă din București la Brașov, la un frate mai mare. Aici începe o lungă experiență: școala, politica, iubirea. Perioada este tulbură: 1930-1933. Mitu trăiește în timpul confruntării dintre democrație și fascism. Totul ia aspectul unor „aventuri”, în care cea mai importantă este întâlnirea cu Moartea. Eroul învinge și în această situație, ajungând la maturitate. ≈ continuă destinul eroului din *Băiat de București* (1976).

● Premiul Asociației Scriitorilor din București pentru literatură pentru copii și tineret pe anul 1980.

◆ Emil Manu, SPM, 1980, 487, 2; Sorin Titel, „Aventurile” unui adolescent, RL, XIII, 1980, 16, 10; Pericle Martinescu, *Între mitizarea și demitizarea adolescenței*, RL, XIII, 1980, 30, 4; Silviu Iosifescu, *Aventura adolescenței*, CNT, 1980, 43, 10.

ȘTIRBU Viorel, *Marele sigiliu*, III; v. *Marele sigiliu*. I, 1976.

TEODORESCU I. D., *O săptămână de bună-tate*, București, Cartea Românească, 1980, 173 p. Fragmente: ≈, O, XXIX, 1978, 18, 4-5; *Vândătoarea*, O, XXX, 1979, 31, 4-5. Roman de evocare, bazat pe o situație-limită. Un grup de personaje este acoperit într-o cabană de o avalanșă, timp de o săptămână,

prilej de memorii, de angoase, de confesiuni, de efuziuni erotice. Revin în atenție câteva personaje din romanul *6 căluși în galop* (1977).

◆ Marian Odangiu, O, XXXI, 1980, 42, 2; George Șerban, *O fenomenologie a erosului*, O, XXXI, 1980, 51, 3; Gheorghe Secheșan, *Realul și fantasticul*, O, XL, 1989, 11, 3.

O TEODORESCU Ion Dumitru, *Străinul de dimineață*, O, XXXI, 1980, 30, 4-5; *Exodul*, O, XXXI, 1980, 40, 2-3; *Străinul de dimineață*, O, XXXVII, 1986, 9, 5, fragmente din romanul *Străinul de dimineață*.

TEODORESCU Leonida, *Motelul*, Iași, Junimea, 1980, 302 p. Roman de analiză socială și psihologică. O schemă epică simplă dezvoltă tema triunghiului erotic. Între Vlad și Sabina intervine Adi, pentru un scurt interval, ca de verificare sufletească. ≈ este o carte cinematografică, scrisă cu nerv.

◆ Val Condurache, CL, 1980, 10, 5; Valentin Tașcu, *Un poet, un prozator, un dramaturg*, ST, XXXIII, 1982, 3, 24-25.

TEODORU Eugen, *Nuntă cu sănii*, București, Eminescu, 1980, 310 p. Roman social, inspirat din viața de garnizoană, în timp de pace. Sunt relatate mici aventuri amoroase, drame umane. Este evocată o lume pitorească de provincie, cu umor și poezie.

◆ Emil Manu, RL, XIII, 1980, 17, 9; Ioan Adam, CNT, 1980, 25, 10; Constantin Sorescu, *Nunta cuvintelor*, SPM, 1980, 503, 7; 504, 3; 505, 7.

THEODORU Radu, *Biografie de război*, București, Eminescu, 1980, 408 p.; II, *Recunoașterea îndepărtată*, București, Eminescu, 1981, 336 p.; III, *Vâltoarea*, București, Eminescu, 1987, 330 p. Roman-document, inspirat din viața aviatorilor români, în timpul celui de-al doilea război mondial. Este cuprinsă întreaga perioadă de război, până după 23 August 1944. În roman sunt urmărite relații militare, politice, dar și faptele de arme ale aviatorilor.

◆ Nicolae Țirioi, O, XXXI, 1980, 33, 3; Ion Arieșanu, *Un roman al faptei*, O, XXXI, 1980, 43,

31; Sultana Craia, LCF, XXIV, 1981, 9, 2; Sultana Craia, LCF, XXV, 1982, 7, 1; 2; Nicolae Georgescu, LCF, XXVII, 1984, 33, 4; Adrian Dafir, *Romanul aviatorilor*, LCF, XXVIII, 1986, 34, 2; Artur Silvestri, LCF, XXX, 1987, 10, 2.

TIMCU George, *Enigmă pe autostradă*, Iași, Junimea, 1980, 248 p. (Fantomas, 34). Roman polițist, din seria *Din anchetele lui Alex Armașu*.

TITU Alexandra, *Cine seamănă vânt...*, București, Albatros, 1980, 186 p. Roman parabolic, cu subiect istoric. Nucleul parabolei îl constituie lupta pentru domnie în Moldova secolului al XVI-lea. O serie de pretendenți la scaun repetă o istorie tragică. Fiecare își ucide predecesorul și e ucis de urmaș. Cartea este susținută de citate (de la Miron Costin până la Borges) care fac din timp o unitate elastică. Personajele devin ele însele simboluri. După Valentin F. Mihăescu: „La debutul literar ~ impresionează nu atât prin talentul propriu-zis, cât prin maturitatea cu care și-l exploatează”.

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXIII, 1980, 20, 2.

O TUDOR Marin, *De sărbătoarea animalelor*, fragment de roman, ARG, XV, 1980, 2, 12.

O TUDOR Octavian, *Anul de hârtie*, fragment din romanul *Anul de hârtie*, RL, XIII, 1980, 31, 14.

TURTURICĂ C., *Filozof de închiriat*, București, Albatros, 1980, 374 p. Roman despre viața de șantier. Naratorul, un fost funcționar, care a schimbat 20 de locuri de muncă, se angajează macaragiu pe diverse șantiere. Cunoaște și lumea camionagiilor. Își notează toate întâmplările, figurile umane cunoscute etc., realizând, într-un fel de jurnal, adevărate studii de psihologie și de sociologie aplicată. Povestirile care alcătuiesc romanul par a fi autobiografice.

◆ Artur Silvestri, LCF, XXIII, 1980, 46, 2.

ȚĂTOMIR Nicolae, *Negru și verde*, Iași, Junimea, 1980, 184 p. Roman memorialistic, cu aspect de jurnal imaginar. Un tânăr medic (naratorul) se specializează la Paris, cunos-

când deopotrivă istoria orașului și tarele lui. Întors în țară, trăiește o idilă neașteptată, pe un drum al recunoașterii de sine. Atmosferă livrescă.

◆ Ioan Holban, *Sufletele viscolite*, CRC, XV, 1980, 12, 4.

ȚIC Nicolae, *Până mă întorc, visează*, București, Eminescu, 1980, 382 p. Roman de atmosferă, provocat de momentul declanșării marii greve generale din 1920. Și de această dată ~ ocolește evenimentul, refăcându-l din reacții intime, din fragmente, din comentarii colaterale. După Lucian Raicu: „~ este, înaintea de toate, un creator lucid și incisiv de atmosferă, un moralist inteligent preocupat de judecăți globale, dar și de unicitatea situațiilor nerepetabile, intens specifice”.

◆ Lucian Raicu, *Romanul social*, RL, XIII, 1980, 51, 11; Raicu, *Fragmente*, 371–372.

○ ȚOIU Constantin, *Spre gara de est*, fragment de roman, RL, XIII, 1980, 5, 14–15.

ȚUGUI Ion, *Solemnitățile supușilor*, I, București, Cartea Românească, 1980, 464 p.; II, București, Cartea Românească, 1983, 510 p. Este proiectat ca prim vol. al unei trilogii cu titlul *Solemnități*. Roman inspirat din istoria agitată a Bucovinei la jumătatea sec. al XIX-lea. Este urmărit destinul câtorva membri ai familiei Vicovan, tribulațiile lor în confruntarea cu administrația Imperiului Habsburgic.

◆ Mircea Tomuș, T, X, 1981, 6, 37; Mircea Constantinescu, ~. *Exerciții de existență*, R, XVI, 1983, 25, 11; Radu Levărdă, *Omagiu editorial*, RL, XVI, 1983, 48, 2; Sultana Craia, *Tradiția romanului-frescă*, LCF, XXVII, 1984, 20, 2; Mircea Constantinescu, *Un roman istoric*, RL, XVII, 1984, 30, 11; Tania Radu, *Între istorie și utopie romanească*, FC, XXXIII, 1984, 43, 14.

○ URECHE Damian, *Delfina*, fragment din romanul *Abia mâine va fi vară*, O, XXXI, 1980, 52, 8–9.

◆ Lucian Bureriu, *Cu ~*, O, XXXII, 1981, 4, 2.

VAIDA Mircea, *Zile în cuibul păsării*, București, Cartea Românească, 1980, 230 p. Roman de familie. Face parte din ciclul inițiat

cu *Soarele la miezul nopții* (1978). Este rescrisă istoria câtorva generații ale familiei transilvane Corinda, clan de intelectuali și de luptători pentru drepturile românilor. Reprezentanți ai acestei familii, Inocențiu, Traian, Dionis, resimt acut tragedia evenimentelor din timpul celui de-al doilea război mondial. Se confruntă cu ascensiunea fascismului, a hitlerismului, cu războiul, cu urmările Dictatului de la Viena. Se remarcă aceeași atitudine nobilă, demnă, a acestor „stâlpi” ai românismului ardelean, în fața dificultăților. Linia evolutivă este marcată de tendința personajelor de a se smulge din vechea lor obârșie.

◆ Bb., CRC, XV, 1981, 6, 7; Dan Petrescu, *Avatarii figurii romancierului*, DLG, XIII, 1981, 79–80, 5; Ecaterina Țarălungă, RL, XIV, 1981, 10, 10; Vasile Sălăjan, *Istorie și roman*, TR, XXV, 1981, 39, 2; Ion Arieșanu, O, XXXII, 1981, 40, 5; Adrian Marino, *Retrospectivă ardeleană*, TR, XXV, 1981, 48, 6; Ana Selejan, CL, 1982, 2, 14; Ion Lungu, *Un ciclu romanesec*, RL, XIX, 1986, 27, 4–5; Anton Cosma, *Le „Roman de familie” – tradiții et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69–77.

VÂLCU Mircea, *Noaptea păsările nu zboară*, Craiova, Scrisul Românesc, 1980, 254 p. Roman de formație, consacrat destinelor umane, angrenate în evenimentele celui de-al doilea război mondial. Acțiunea începe din anii 1936–1937, în Turnu-Severin, și acoperă întreaga perioadă a războiului. Pe acest fundal se formează conștiința tânărului Valentin Nădejde, arestat la 13 ani, intrat în mișcarea comunistă. Întâmplările se succed cu rapiditate, conform ritmului timpului.

○ VINTILĂ Petru, *Viață și libertate*, LCF, XXIII, 1980, 4, 3; *Tinerețea unui erou*, VR, XXXIII, 1980, 1, 3–24, fragment din romanul *Tinerețea unui erou*.

VOICULESCU Elefterie, *Moartea lupului*, București, Cartea Românească, 1980, 206 p. Roman al unei întâmplări cu semnificații multiple. Ziaristul Macedon Corfaru are un accident grav de mașină, în timp ce făcea un reportaj în munți. Este salvat de o iubită din prima tinerețe și de soțul acesteia. În perioada convalescenței ziaristul află că Aburdan, soțul, a fost victima unei nedreptăți în anii

'50, fiind nevoit să devină vânător de lupi. Izolarea sa, ca și studiul vieții lupilor îl duc la concluzii stranii despre sensul existenței. Lupii îl atacă și-l sfășie pe Abrudan. Moartea acestuia e simbolică, întruchipând stingerea unui trecut considerat ostil.

VOIVOZEANU Constantin, *Grette nu mai face spionaj*, București, E.M., 1980, 134 p. (Sfinx, 51). Roman de spionaj.

VULPESCU Ileana, *Arta conversației*, București, Cartea Românească, 1980, 522 p. Roman de dragoste. Medicul Sânziana Hangan, o persoană cu calități morale înalte, un fel de perfecțiune a genului feminin, se confesează asupra eșecului căsătoriei ei cu scriitorul Alex. Bujur (un ins imperfect). Pentru a defini natura erorii personale, își rememorează iubirile și experiențele erotice, realizând o complexă anamneză a sufletului feminin. Romanul e scris cu sinceritate, fără cinism, ca o încercare de asumare a vieții, de redescoperire a umanului.

● Premiul „Ion Creangă” al Academiei R.S.R. pe anul 1980.

◆ Dana Dumitriu, *Un roman de dragoste*, RL, XIII, 1980, 30, 10; I. Sârbu, *Romanul confesiune*, CRC, XV, 1980, 32, 4; Valentin F. Mihăescu, *Viața ca dialog*, CNT, 1980, 34, 10; Val Condu-rache, CL, 1980, 8, 5; Sultana Craia, *Tentația idealizării*, LCF, XXIII, 1980, 36, 3; Magda Ciopraga, ≈, CRC, XV, 1980, 39, 7; George Popescu, R, XVII, 1980, 10, 14; Rodica Florea, *Voluptatea monologului*, VR, XXXIII, 1980, 1, 98–99; N. Carandino, ~ și „arta conversației”, CL, 1980, 12, 7; Radu Ciobanu, T, X, 1981, 1, 35; Dan Petrescu, *Avatarii figurii romancierului*, DLG, XIII, 1981, 79–80, 5; Carmen Odangiu, O, XXXII, 1981, 10, 3; Gheorghe Perian, *Arta romanului*, VTR, XI, 1981, 4, 3; Mirela Șaim, CREL, 1981, 2, 151–153; Gheorghe Secheșan, FRMS, IX, 1981, 7, 11; Irina Petraș, ST, XXXII, 1981, 10, 30; Irina Mavrodin, *La o aniversare*, RL, XV, 1982, 21, 1; Angela Stejereanu, Cu ~, AST, XVIII, 1983, 1, 11; Irina Petraș, *Secțiuni în proza feminină contemporană*, T, XIII, 1984, 7, 38–40; Condu-rache, *Portret*, 142–144; Neagu, *A doua*, 37–39; I. Rotaru, *O istorie*, III, 908–912; Baki Ymeri, *Podurile prieteniei*, LCF, XXXI, 1988, 48, 8; Cosma, *Romanul*, I, 297–298.

ZABARCENCU Silvia, *Grinduri*, București, Cartea Românească, 1980, 192 p. Fragmente: *Pe grind*, O, XXVII, 1976, 42, 5; *Chilina*, RL, X, 1977, 37, 14. Roman de formație. Chilina, o fetiță sensibilă, ia contact cu viața. După o copilărie plină de bucurii, se maturizează cunoscând oamenii, cu fericirile și dramele lor. Procesul e lipsit de spectaculos, dar încărcat de semnificații adânc umane. Atmosfera stihială mirifică a Deltei constituie fundalul acestui proces sensibil.

◆ Sultana Craia, *Urmașii frumoșilor nebuni*, LCF, XXIII, 1980, 30, 2; Dana Dumitriu, *Lirism și sarcasm*, RL, XIII, 1980, 38, 10; Victor Atanasiu, *Mască și chip autentic*, SLAST, II, 1982, 28, 10.

ZEHAN Eugen, *Pasul de cadrul*, București, Cartea Românească, 1980, 220 p. Romanul unei iubiri din timpul studenției. Doi tineri, Mihai și Marina, fac gesturile cunoscute, impuse de capriciile specifice vârstei. Își fac șicane, se ceartă și în cele din urmă se despart. De fapt, viața îi desparte, o dată cu intrarea lor în profesie.

ZINCĂ Haralamb, *Anotimpurile morții. (Pe urmele agentului „B-39”)*, București, E.M., 1980, 356 p. Face parte din ciclul *Pe urmele agentului „B-39”*, cartea a III-a. Roman polițist. Acțiunea se petrece înainte și în timpul celui de-al doilea război mondial.

◆ *Pasiunea pentru istorie*, RL, XIV, 1981, 2, 10; Sultana Craia, *Un roman de acțiune*, LCF, XXIV, 1981, 22, 2; Teodor Vărgolici, CNT, 1981, 32, 10; Vărgolici, *Clasici*, 263–265.

1981

AGOPIAN Ștefan, *Tache de catifea*, București, Cartea Românească, 1981, 296 p. Roman istoric și de atmosferă. Costache Vlădescu, un boiermaș numit și Tache „de catifea”, după materialul din care îi plăcea să-i fie făcute veșmintele, boierul „de rangul doi” Lăpai, un amestec de Don Quijote și Oblomov, și Piticul, frate al celui din urmă, dedat la alchimie, pleacă spre București, aflând vestea ridicării lui Tudor, în intenția de a i se alătura. Numai că moartea eroului din Vladimiri lipsește călătoria de finalitate, transformând

drumul într-o realitate și într-o metaforă de sine stătătoare, pe care se articulează și viziunea artistului însuși asupra acestui moment din istoria noastră modernă. Ca în *Craii* lui Mateiu I. Caragiale, timpul romanesc se scurge, la acel început de secol, cu încetineală, aparent fără finalitate, într-o lenevie păcioasă, cu meandre punctate de momente de o cruzime rafinată. Astfel încât narațiunea – și aici stă calitatea excepțională a acestei proze –, printr-o dibace balansare a contrastelor, prin ironie fantezistă, îi ritmează doar specificitatea, sugerându-ne-o ca imagine mișcată, relativă, în învelișul de vorbe care o evocă. „– nu e numai un excelent povestitor, ci și un excelent ironist, cu o gamă extinsă a râsului, de la cel cu gura închisă la cel fâțiș hohotitor, de la fantezia umoristică la umorul sinistru” (Paul Georgescu).

◆ Sorin Titel, *Istorie și ficțiune*, RL, XIV, 1981, 14, 10; Costin Tuchilă, *Un roman al „așteptării”*, LCF, XXIV, 1981, 22, 3, 7; Paul Georgescu, *Întâlnire cu Clio*, RL, XIV, 1981, 36, 11; Ilieș Câmpeanu, *Spațiul rememorării*, CNT, 1981, 42, 9; Traian Ungureanu, *Proză*, AFT, XVI, 1981, 12, 3-4; Artur Silvestri, LCF, XXV, 1982, 22, 2; Nicolae Manolescu, *Romanul eroicomic*, RL, XVI, 1983, 34, 9; Ion Simuț, ~ sau *farnecul unui sofism*, ST, 1984, 1, 38; Manea, *Pe contur*, 221-228; Titel, *În căutarea*, 196-199; Dan C. Mihăilescu, *Reveria istoriei*, RL, XIX, 1986, 24, 4-5; Dan Culcer, *Proza lui ~ sau Didactica magna*, VTR, XVI, 1986, 11, 6; Tuchilă, *Privirea*, 81-84; Radu G. Teposu, *La prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83-93; Spiridon, *Melancholia*, 300-310.

I. I.

ALMAŞ Dumitru, *Inorogul cel înțelept. Evocare istorică, în douăsprezece episoade, a vieții lui Dimitrie Cantemir*, București, E.M., 1981, 318 p. Roman istoric.

I. I.

ANANIA George, *Test de fiabilitate*, București, Albatros, 1981, 270 p. (Fantastic Club). Roman *science-fiction*. Cercetări din domeniul geneticii sunt dirijate din umbră, în „lumea capitalului”, spre obținerea unor mutații umane, în scopul realizării celei dintâi generații de supraoameni, pentru a domina lumea.

I. I.

ANGHEL Paul, *Ieșirea din iarnă*, București, Cartea Românească, 1981, 448 p. Cartea întâi din ciclul românesc *Zăpezile de-acum un veac*. Amplă evocare istorică a preliminarilor politice, sociale și economice ale Războiului de Independență din 1877-1878.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 41, 2; Artur Silvestri, FC, XXX, 1981, 41, 17; Nicolae Manolescu, RL, XIV, 1981, 44, 9; Vasile Chifor, *Semnificațiile unui ciclu românesc*, ST, XXXII, 1981, 10, 26-27; Hristu Căndroveanu, *Epopoea Independenței*, ≈, LCF, XXIV, 1981, 46, 1, 5; Marian Odangiu, O, XXXII, 1981, 48, 2; Laurențiu Ulici, *Documentul clipei*, CNT, 1981, 50, 14; Nicolae Georgescu, *Eseu despre perenitate*, LCF, XXIV, 1981, 51, 2; Constantin Sorescu, *Dilema romanului istoric*, SPM, 1982, 579, 3; Marian Vasile, R, 1982, 7, 11; Odangiu, *Romanul*, 22-24; Emil Manu, *Destinul literar al zilei de 9 Mai*, RL, XVIII, 1985, 19, 4; Valentin F. Mihăescu, *Inventar incomplet*, LCF, XXXI, 1988, 53, 2. □ V. și *Șapte inși într-o căruță*, 1961.

I. I.

ANTIM Paul, *Balaban și statuia*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981, 262 p. (Scorpionul). Roman polițist.

I. I.

ANTON Costache, *Vacanța*, București, Ion Creangă, 1981, 212 p. Roman de aventuri, pentru copii și tineret. Virgil, premiantul clasei, își așteaptă zadarnic prietenul, pe Dominic, în orașelul de pe Bistrița Aurie, unde venise să-și petreacă vacanța. Întâmpinat de Dia, o colegă a celui din urmă, Virgil renunță la lectura cărților cu care venise, datorită companiei pline de farmec a prietenilor lui Dominic și, nu în ultimul rând, a câinelui Hanibal.

▼ București, Ion Creangă, 1988.

◆ Sorin Titel, *Literatura pentru tineret*, RL, XIV, 1981, 37, 11; Vasile Chifor, ST, XXXII, 1981, 11, 56-57; Victoria Dumitriu, *O carte deschisă*, VR, LXXVII, 1982, 2, 80-81; Rodica Florea, *Gravitatea jocului*, RL, XV, 1982, 14, 4.

I. I.

ARCAN Sofia, *Banda de magnetofon*, fragment de roman, O, XXXII, 1981, 24, 4-5.

I. I.

BACIU Dorin, *Pământul negru*, Iași, Junimea, 1981, 206 p. Roman rural. Dintr-o perspectivă epică pretențioasă, în care observația realistă încearcă să întemeieze un univers ierarhizat, cu deschidere spre mitic și zone ale psihologiei abisale, este evocată viața dintr-un sat colectivizat, Pădureni, aflat în câmpia Moldovei, între Siret și Prut. Perspectiva relatării aparține personajelor. Petre și Vasile Ojog, familia lui Toadere Calinciuc, inginerul Tion, cel care patronază, fără voie, furturile de ciment de pe șantierul acumulării hidrotehnice de la Cal Alb, Ion Amitroaie ori Gheorghe Timofte prilejuiesc tot atâtea incursiuni în istoria vie a satului. Ca viață trăită, rezultă un complicat sistem de relații sociale și de conflicte, toate croite pe măsura unei lumi în care „realitățile socialiste” s-au împământănit definitiv, în maniera triumfalist-suficientă a documentelor de partid.

I. I.

BADERSCA Constantin, *Dubla condiție a căderii*, Iași, Junimea, 1981, 192 p. Roman social, îmbinând epicul și introspecția pentru a restitui drama unui profesor, Degeratu, care e subiectul unei înscenări judiciare. Cartea redă, în fond, procesul sufletesc prin care Degeratu își revine, recăștigând încrederea în semenii. „Roman admirabil conceput și scris” (Ioan Holban).

◆ Ioan Holban, *Debuturi la „Junimea”*, CRC, XVI, 1981, 14, 4.

I. I.

BALACI Anca, *Vacanță în Olimp*, București, Eminescu, 1981, 336 p. Fragment: ≈, RL, XIII, 1980, 40, 15. Roman de dragoste. Fabiana, pictoriță, are ocazia, în decolul stațiunii Olimp, de la mare, să-și clarifice sentimentele față de Matei, geolog, care renunțase la cariera universitară pentru a prospecta subsolul Munților Apuseni.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 34, 2; Emil Manu, RL, XIV, 1981, 36, 10; Radu Cârneli, *Bucuria de a trăi*, CNT, 1981, 44, 11.

I. I.

BALAMACI Elena, *Xena și umbrele ei. Poveste grea*, București, Eminescu, 1981,

272 p. (Romanul de dragoste, 182). Fragment: *Xenia-poveste grea* (romanul poartă același titlu), RL, XI, 1978, 51, 15. Roman de dragoste. Relatează consecințele dezastruoase ale unei crime pasionale. Soțul Xenei, eroină ducând o existență complicată, pendulând între stări de alteritate și de neîncredere în sine, omoară un ipotetic rival, declanșând astfel un puternic sentiment de culpabilitate. Cartea reprezintă însăși istoria acestui sentiment, redată „cu maturitate și simț al expresiei” (George Muntean).

◆ George Muntean, RL, XV, 1982, 23, 9; Edgar Papu, CNT, 1982, 19, 11; N. Barbu, *Un roman de dragoste*, CRC, XVII, 1982, 27, 4.

I. I.

BANCIU Paul Eugen, *Sărbătorile*, București, Albatros, 1981, 426 p. Fragment: *Joile iepelor*, O, XXIX, 1978, 51, 4-5; *Șoimanele*, O, XXX, 1979, 14, 4-5; *Zilele berzelor*, O, XXX, 1979, 42, 4-5. *Spălarea aurului*, O, XXXII, 1981, 23, 4-5. Roman cu tematică rurală, ambiționând restituirea unei mitologii, așa cum o dezvăluie tradiția păstoritului. E, în același timp, romanul unui sat, Ciulpău, cu ritmul său de viață și, implicit, cu sărbătorile sale, Urvan, Ana ori Mihai fiind doar câteva din perspectivele de valorizare a dimensiunilor sale morale, a orizontului său uman.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Timișoara pe anul 1981.

◆ Lucian Bureriu, *Șantier literar*, ~, O, XXXII, 1981, 22, 2; Cornel Ungureanu, O, XXXII, 1981, 49, 2; Val Condurache, CL, LXXXVIII, 1982, 3, 5; George Șerban, *Sărbătoarea ca parabolă*, O, XXXIII, 1982, 14, 1; Eugen Dorcescu, *Proza lui ~*, O, XXXIII, 1982, 38, 3; Brândușa Armanca, *Romane ale spațiului provincial*, O, XXXV, 1984, 33, 4; Odangiu, *Romanul*, 154-155; Al. Ruja, *Redescoperirea miturilor*, LCF, XXIX, 1986, 42, 3.

I. I.

○ **BARBU Eugen**, *O lume de câștigat*, LCF, XXIV, 1981, 51, 4-5; *O lume de câștigat*, FC, XXXI, 1982, 3, 24; 5, 19; 6, 19; 7, 19; *O lume de câștigat*, LCF, XXV, 1982, 9, 4-5; *Un revoluționar tânăr privește viitorul*, SLAST, II, 1982, 25, 8-9; *O lume de câștigat*, SLAST, II, 1982, 43, 3; *Caii*, SPM,

1984, 52, 2; *Nepoții*, ALCF, 1988, 99–106, fragmente din romanul *O lume de câștigat*.

◆ Marian Odangiu, *Ancheta „Orizont”*. ~, O, XXXII, 1981, 17, 3.

I. I.

BARBU Eugen, *Săptămâna nebunilor*, Bucu-rești, Albatros, 1981, 336 p. Fragmente: *Amza haiducul*, F, I, 1965, 4, 6; ~, LCF, XVIII, 1975, 52, 7; *Acasă*, RL, X, 1977, 2, 12–14; *Hrisanti Hrisoscelu*, FC, XXVI, 1977, 3, 21–26; *Femeia tânără de lângă fântână*, LCF, XX, 1977, 3, 4–5; *Sărbătoarea morților*, LCF, XX, 1977, 16, 4–5; *Sfera Sophonisbei*, RL, X, 1977, 16, 14–15; *Aurea Veneția*, TR, XXI, 1977, 17, 4–5; *Lihtis*, FC, XXVI, 1977, 52, 12–13; *Mă voi cununa cu Akeronul!*, RL, XI, 1978, 2, 14–15; *Veneția ca o fântână*, LCF, XXI, 1978, 2, 5; *Smirna mării*, CNT, 1981, 3, 7; 8–9; *Vezi raiuri pământești*, LCF, XXIV, 1981, 8, 5; 7; *Anadyomene*, SPM, 1981, 534, 3. Amplu roman de atmosferă istorică. Hrisant Hrisoscelu, fost eterist, dezamăgit de eșecul mișcării de la 1821, se întoarce la București, prin 1828, după ce își cheltuise averea la Veneția, dând târcoale bolnăvicioase Herulei Lucrezia Vimercatti, o frumoasă grecoaică, soția unui nobil. El poartă în suflet, alături de dezamăgirea în dragoste, și spaima de a fi găsit de Eterie, trebuind astfel să dea seamă de banii ce-i fuseseră încredințați de mișcare pentru a mitui un înalt funcționar otoman, dar pe care el îi cheltuise în nesfârșite petreceri. Toată nădejdea sa stă acum în angajarea unor noi împrumuturi, care să-i creeze o faimă de nabab, prin care să împingă cât mai departe, în timp, ziua socotelilor. Plan ce nu-i reușește, însă, în primul rând deoarece, la București, intră într-o copleșitoare depresiune sufletească, care îl face să se izoleze de lume, împingându-l în cele din urmă la moarte. Modelul direct al personajului principal – identificat de Mircea Iorgulescu – pare să fi fost logofătul Constantin Dudescu (1769–1830), care moare sărac lipit, după ce-și cheltuise averea nebunește și făcuse nenumărate datorii. Și el a avut legături cam cu aceleași cercuri grecești (de la care va pleca ideea Eteriei) ca și

personajul din roman. Și el a împrumutat bani cam din aceleași surse. Totuși, în ciuda a numeroase „defecțiuni” istorice și stilistice, în ordinea reflectării realității, semnalate de același Mircea Iorgulescu, evidente mai mult pentru cunoscătorii, romanul are, la lectură, o indiscutabilă forță de impact. Frazarea sinuoasă, punctată de arhaisme, stilul aluziv, încărcat de conotații, „limba rea” a celor mai multe dintre personaje reușesc să contureze un spațiu epic de sine stătător, de o vigoare aparte. La rândul ei, „stenahoria” lui Hrisant Hrisoscelu, asemenea „melanholiei” Princepelui, din romanul omonim, posedă o aură de mister indeniabil, evanescent, în ciuda, aici, a unei mai puțin ferm conturate motivații. „Ceea ce reoprez scriitorului nu sunt faptele în sine ori climatul decadent al Veneției sau al fanariotismului, ci cultivarea senzaționalului și a insolitului de dragul spectacolului, fără implicație psihologică reală, ca și amoralitatea funciară a viziunii” (Nicolae Manolescu).

▼ București, Albatros, 1985.

◆ Mihai Pelin, *Proza românească – proză la nivel internațional*, FC, XXXI, 1982, 2, 16; Nicolae Manolescu, *Pitoresc și semnificație*, RL, XV, 1982, 4, 9; Liviu Leonte, *Spectacolele lumii*, CRC, XVII, 1982, 15, 4; Edgar Papu, SPM, 1982, 584, 3; Brândușa Armanca, O, XXXIII, 1982, 8, 2; Aurel Martin, *Între Eros și Thanatos*, CNT, 1982, 9, 10; Ion Vlad, *Un poem despre lumi crepusculare*, TR, XXVI, 1982, 8, 2; Al. Dobrescu, *O sărbătoare*: ~, CL, LXXXVIII, 1982, 2, 4; Florin Sindrilaru, *Pecetea evanescenței*, AST, XVII, 1982, 2, 4; Mircea Tomuș, T, XI, 1982, 2, 34; Dumitru Radu Popa, TRR, XI 1982, 224, 10; Mircea Iorgulescu, *Compoziție și stil în ~*, RL, XV, 1982, 10, 4; Gheorghe Tomozei, *Veneția și Bucureștii*, LCF, XXV, 1982, 11, 1–2; 12, 6; Ion Buduca, AFT, XVII, 1982, 3, 4; Mircea Muthu, ST, XXXIII, 1982, 3, 14; Stan Velea, LCF, XXV, 1982, 16, 3, 4; 17, 2; N. Mihăescu, *Arta cuvântului în ~*, LCF, XXV, 1982, 29, 9; Mihai Zamfir, *Une formule romanesque et emblematiche*, CREL, 1982, 4, 20–30; Narcis Zămescu, ~ o sobre la condițion humana desafío de la historia, CREL, 1982, 4, 75–78; Iorgulescu, *Ceara*, 188–202; Ion Pecie, *Între noi doi, Bucureștii!* (povestea unui om lenș), R, 1983, 3, 3; Dim. Păcurariu, *Literatura română și barocul*, LCF, XXVI, 1983, 46, 6; Papu, *Motive*, 178–179; Vlad, *Lectura*, 112–116; Con-

stantin Crișan, ATN, XX, 1984, 1, 10-11; Liviu Leonte, *Forța cuvintelor*, CRC, XIX, 1984, 8, 5; Ion Bălu, *Vocația epică și imaginația sensibilă*, RL, XVII, 1984, 26, 8-9; Ion Rotaru, *Proza românească de după Eliberare*, LLE, XIII, 1984, 2, 19-22; Dobrescu, *Foiletoane*, III, 60-61; 64-67; Odangiu, *Romanul*, 20-21; Păcurariu, *Scritori*, 42; Dorin Serghie, SLAST, V, 1985, 27, 1; 10; Traian Podgoreanu, *Istorie și simbol*, RL, XVIII, 1985, 28, 5; George Pruteanu, *O carte extraordinară*, CL, 1985, 8, 11; Liviu Papadima, LCF, XXVIII, 1985, 42, 5; Marcea, *Aritudini*, 109-115; Neagu, *A doua*, 338-341; Ion Pecie, *Scene carnavalesci în*, RL, XIX, 1986, 26, 5; Cristoiu, *Lumea literaturii*, 62-63; Rotaru, *O istorie*, III, 653-659; Artur Silvestri, *Romanul ca un concert baroc*, LCF, XXXI, 1988, 41, 3; Zamfir, *Cealaltă față*, 192-195; Constantin Sorescu. - *sau tainele solitudinii*, SLAST, IX, 1989, 8, 9; Aurel Ion Brumaru, *Sfârșitul și resurecția*, LCF, XXXII, 1989, 9, 6; Dan Preda, *Melancolia cuvintelor*, LCF, XXXII, 1989, 9, 6; Leonte, *Prozatori*, II, 126-132; Pecie, *Romancierul*, 42-64. □ V. și *Balonul e rotund*, 1956.

I. I.

BĂDESCU Horia, *Joia patimilor*, București, Cartea Românească, 1981, 180 p. Roman de evocare istorică. Într-o localitate din Transilvania, imediat după Marea Adunare de la Alba-Iulia, nostalgici ai orânduirii chezarocriștești recurg la forță pentru a-și răzbuna neputința și a-și potoli fanatismul. Anatomia masacrului succesiv este restituită cu o bună cunoaștere a „tehnicii amănuntului și a scenelor secundare” (Virgil Mazilescu), din fundal desprinzându-se astfel figuri bine creionate, cum sunt cea a sadicului Bela Söcs, ori cea a cvasidementului Kuhn. De reținut, capacitatea de a sugera creșterea tensiunii, prin apelul la detalii surprinzând evenimentul în dinamica desfășurării sale concrete, stilul concis, bine supravegheat.

◆ Ioan Adam, *Anatomia unui eveniment*, CNT, 1982, 10, 11; Petru Poantă, *O lume în 24 de ore*, SLAST, II, 1982, 27, 7; Adrian Popescu, *Iarna patimilor*, SLAST, II, 1982, 27, 6-7; Valentin Tașcu, *O baladă epică exemplară*, SLAST, II, 1982, 27, 7; Ioan Holban, *Dreptatea iminentă a istoriei*, CRC, XVII, 1982, 17, 4; Tudor Vlad, TR, XXVI, 1982, 18, 3; Cornel Moraru, VTR, XII, 1982, 5, 4; Virgil Mazilescu, RL, XV, 1982, 25, 9;

Radu Ciobanu, T, XI, 1982, 6, 33-34; Dorel Bacoș, CL, LXXXVIII, 1982, 7, 14; Grigore Scartlat, ST, XXXIII, 1982, 7, 11; Zorin Diaconescu, AST, XVII, 1982, 10, 11; Poantă, *Radiografii*, II, 163-165; Alex. Ștefănescu, *Proza unui poet*, FC, XXXVIII, 1989, 25, 15.

I. I.

BĂLĂCEANU Ioan, *Ceașca*, Iași, Junimea, 1981, 190 p. Fragment: ≈, ST, XVI, 1965, 8, 32-42. Scurt roman de formație. Într-un stil amintind pe Nicuță Tănase, din *M-am făcut băiat mare*, sunt relatate evenimente din viața unui copil necăjit, dat la stăpân și ajuns, în cele din urmă, vânzător de ziare la București, în timpul celui de al doilea război mondial.

◆ Ion Lungu, *Romanul setei de viață*, ST, XXXII, 1981, 11, 42; Ion Oarcăsu, TR, XXVI, 1982, 3, 7; Valentin Tașcu, CNT, 1982, 49, 13.

I. I.

O BĂLTĂREȚU Constantin, *Când pe cer tremură o singură stea*, fragment de roman, ST, XXXII, 1981, 11, 31-32.

I. I.

BĂRAN Tudor, *Călărețul alb*, București Ion Creangă, 1981, 230 p. Roman de aventuri, pentru copii. Andrei, sosit împreună cu tatăl său într-o așezare de munte unde se vor construi o hidrocentrală și un nou oraș, află, alături de alte povești și eresuri, legenda despre Dacia și Călărețul Alb, alias Călărețul Trac. În afară de astfel de istorii, el este inițiat în activitatea de redescoperire a faptelor de arme ale unor comuniști, participanți la actul de la 23 August 1944, cu ecouri până în contemporaneitate. Alături de dogmatism, este vizibilă influența *Cireșarilor* lui Constantin Chiriță.

I. I.

BĂRAN Tudor, *Restaurant-expres*, București, Cartea Românească, 1981, 204 p. Roman social și de dragoste. Dinu Ignătescu, președinte al cooperativei agricole din Cerăt, de lângă Târgu-Cărbunești, județul Gorj, este obligat să-și găsească de lucru la o uzină din oraș, deoarece este destituit din funcție. Vic-timă a principiului „rotației cadrelor”, Dinu

reînfriră relații firești cu lumea într-o cârciumă de periferie, unde servește Fina, o iubită din tinerețe, care va muri de cancer. Altă victimă amoroasă, Iulia, care-l născuse pe Dinuță, fiul lui Dinu, încredințându-l spre creștere Finei ca pe un copil găsit, nu reușeste, la rândul său, să-l vindece pe protagonist de singurătate, deoarece moare de inimă. „Smin-teala” cărții stă în tonul melodramatic al relațiilor, stufoasă și imprezvizibilă, în principalitatea caracterelor, înfățișate pe ton de referat de cadre.

◆ Cosma, *Romanul*, I, 293.

I. I.

BIRĂESCU Traian Liviu, *Echinox de toamnă*, Timișoara, Facla, 1981, 228 p. Roman de moravuri, structurat pe tehnica proustiană a registrelor rememorative. Silviu Râmnețeanu, avocat, Silvestru Reja, și Mihai Jovin, neurochirurg, se reîntâlnesc după treizeci de ani de la absolvirea liceului. Concentrat pe parcursul unei zile, spațiul direct al acțiunii se dilată în amintire, cu o cursivitate capricioasă, din care „ies” existențe, conflicte, destine, Silvestru Reja, „ratatul” promoției, catalizând acest proces. „Romanul este gândit într-o perfectă premeditare a segmentelor și rotunjimii” (Brândușa Armanca).

◆ Brândușa Armanca, O, XXXVII, 1981, 34, 2; Cosma, *Romanul*, I, 277; Olimpia Berca, ~, O, XL, 1989, 23, 5.

I. I.

BREBAN Nicolae, *Don Juan*, București, Cartea Românească, 1981, 448 p. Fragmente: *Obiectul uman*, VR, XXXI, 1978, 7, 4-20; *După-amiază istorică*, R, XVII, 1979, 9, 8-9; ≈, CL, LXXXVII, 1980, 6, 10-11; ≈, CL, LXXXVIII, 1981, 9, 8-9. Roman psihologico-metafizic, în care autorul reia, în variante noi, tipologia și temele cărților sale anterioare, abordând totodată în manieră proprie mitul modern al lui Don Juan. Arhetipul seducătorului e ipostaziat aici de Rogulski, un profesor de istorie, inteligent și locvace, care, în timpul unui sejur pe litoral, se dedă la un experiment amoros periculos, împreună cu un înalt funcționar dintr-un minister, ingine-

rul Sergiu Vasiliu. Cei doi își propun să-și cedeze reciproc soțiile. Rogulski nu profită însă imediat de situație. Obsedat mai mult de cucerirea în sine decât de deznodământul ei erotic, el își prelungește dinadins legătura cu soția lui Vasiliu, Tonia (mamă a doi copii), încercând să o seducă printr-o metodă paradoxală: aceea a unui comportament nonșalant, în care grosolănia și vulgaritatea alterează cu gesturi de afecțiune și tandrețe. Surprinsă, intrigată, dezgustată, dar și atrasă de insolitul Don Juan, femeia nu-i poate rezista până la urmă. Pentru ea, actul seducției are semnificația unei eliberări din chingile convențiilor sociale și ale propriilor prejudecăți. Pentru Rogulski același act are valoarea unei creații. Așa cum au arătat unii comentatori (Al. Dobrescu, Ion Pecie), Rogulski este un nou Pygmalion, care, pentru a poseda, trebuie mai întâi să creeze obiectul adorației sale. Acest proces creator, în urma căruia cuceritorul devine cucerit și invers, este, de altfel, îndelung teoretizat în ≈, extinzându-i-se sensul asupra politicii și istoriei (relația dominator-dominat, stăpân-sclav). S-a observat chiar că teoria devine aici testiză și redundantă. Nesfârșitele monologuri ale protagonistului „seamănă pe alocuri cu un pur delir verbal” (Nicolae Manolescu) și strică echilibrul compozițional, acționând în defavoarea epicului. Alături de intervențiile intempestive ale autorului și de unele incoerențe la nivelul psihologiei personajelor, această verbozitate constituie principala scădere a unui roman, altfel îndrăzneț și original.

◆ Nicolae Manolescu, RL, XV, 1982, 3, 9; Dan Petrescu, *Quand mème*, DLG, XIV, 1982, 1, 3; Marin Sorescu, R, 1982, 2, 3, 11; Elena Taflan, AST, XVII, 1982, 2, 5; Mihai Ungheanu, LCF, XXV, 1982, 10, 2; Anton Cosma, VTR, XII, 1982, 3, 4; Ion Cristoiu, SLAST, II, 1982, 26, 4; Ioan Groșan, *Stilul ca personaj*, AFT, XVII, 1982, 3, 4; Al. Dobrescu, CL, LXXXIX, 1982, 4, 4; Cristina Felea, EX, XIV, 1982, 3-4, 13; Mircea Tomuș, T, XI, 1982, 4, 36; Al. Piru, CNT, 1982, 20, 11; Ion Margeanu, TRR, XII, 1982, 23, 8; Mircea Mihăieș, O, XXXIII, 1982, 27, 2; Liviu Leonte, CRC, XVII, 1982, 27, 4; Constantin Sorescu, SPM, 1982, 607, 3; 608, 4; Constantin Crișan, RL, XV, 36, 4-5; Angela Tudosii, AST, XVII, 1983, 8,

13; Gheorghiu, *Reflexe*, 55–64; Manolescu, *Arca*, III, 215; N. Breban, „*Cred în tradiție, înțelegă ca o permanență a valorilor*”, FC, XXIII, 1984, 6, 13; 21; Irina Petraș, *Vocația de romancier*, TR, XXVIII, 1984, 7, 5; Ioan Buduca, „*Ce e și cu Breban asta?*”, ST, XXXV, 1984, 3, 27; Gabriel Dimisianu, *Roman și personaje*, RL, XVII, 1984, 25, 10; Cristian Moraru, *Mășkiniada sau Apocrifele după Breban*, OP, XI, 1984, 7–8, 16; Dobrescu, *Foiletoane*, III, 78–82; Corin Braga, ~ și *personajele-vacuum*, ST, XXXVI, 1985, 6, 16–17; Sasu – Vartic, *Romanul*, I, 439–440; Sorescu, *Ușor*, 170–180; Ion Pecie, *Pasiunea pentru sculptură a lui Don Juan*, ST, XXXVI, 1986, 2, 24; Sonia Cucuereanu, = de ~ – roman *essai*, AUC, XI, 1986, 67–69; Dimisianu, *Subiecte*, 104–107; Holban, *Profiluri*, 164–166; Piru, *Discursul*, 210–212; Rotaru, *O istorie*, III, 835; Cosma, *Romanul*, I, 230; Pecie, *Romancierul*, 65–99; Spiridon, *Melancolia*, 148–166. □ V. și Francisca, 1965.

I. M.

○ BREITENHOFER Anton, *Portretul*, fragment de roman, VR, XXXIV, 1981, 11, 41–46.

I. M.

BREZIANU Andrei, *Castelul romanului. Etymologicum parvum*, București, Cartea Românească, 1981, 264 p. Roman greu de clasificat, conținând elemente ermetice, alegorice, parabolice, eseuistice, onirice, fantastice, istorico-politice. Naratiunea nu este decât suportul unei „explorări gnoseologice” pe tărâmul esențelor. Eroul, Logographus, a cărui aventură spirituală e reconstituită de narator pe baza unor însemnări, întreprinde o călătorie într-un spațiu ciudat, străbate „codrul” limbii, are revelația miturilor primordiale (cel mioritic și cel al creației prin jertfă) și pătrunde în inima Themei (= țară, etnos, ethos și logos românece). Aici, adică în Castel, se întâlnește și discută cu Quoniam, custodele, cu Dialela, zâna bună a locului, cu Protonotarul, răspunzător de „sala formării cuvintelor”, cu Toparhul, castelanul-conducător. Dezbaterile, subtile și profunde, reprezintă de fapt lungi pasaje eseuistice despre esența limbii, despre originile lingvistice și istorice ale Themei, despre romanul istoriei și istoria romanului, despre legătura dintre româ-

nesc și românesc. Căutând o cheie pentru dezlegarea tuturor acestor probleme, Logographus se apropie de o soluție, dar e arestat pe neașteptate, fiindcă, temporar, Castelul e stăpânit de un Toparh-dictator și, se sugerează, parcurge o perioadă totalitară. Condamnat la moarte, se salvează miraculos cu ajutorul „femeii care minte” și accede din nou în acea zonă tainică a Castelului unde există o armonie perpetuă, iar Toparhul e veșnic și bun. ≈ e deci o meditație epică foarte complexă, chiar ezoterică, „despre limbă și rost” și se poate spune, într-adevăr, că „acest roman insolit, pendulând savant între teoretic și fabulație, între alegorie și epicitate pură, arată un alexandrinism substanțial al autorului, predispus unei scriituri fine, inteligente, sofisticate, pretențioase, nu ușor de asimilat” (Dana Dumitriu).

◆ Dana Dumitriu, RL, XIV, 1981, 39, 11; Mircea Mihăieș, O, XXXII, 1981, 40, 2; Ioan Holban, *Thema și Castelul*, CRC, XVII, 1982, 5, 4; Anton Cosma, SLAST, V, 1985, 26, 4; N. Steinhardt, *Cuvântul și alegoria*, ST, XXXII, 1981, 11, 27.

I. M.

CARPEN N. D., *Moartea delfinului*, București, Cartea Românească, 1981, 280 p. Roman de dragoste. Cu puține elemente epice, constând mai ales în întâlniri, căutări, despărțiri și regăsiri, romanul urmărește evoluția unor complexe legături de dragoste ce se țes între patru personaje: Nicolae Negru, inspector într-un minister, bărbat frumos și sentimental, Dagmar, femeie pasională, cu un destin complicat, Ana Maria, intruchipare a feminității senine, și jurnalistul, care, de fapt, e și principalul narator. Primii doi se iubesc cu disperare, dar, despărțiți multă vreme, nu se regăsesc decât într-un final apoteotic și totuși tragic; ceilalți doi împărtășesc o iubire calmă, spiritualizată. Lăsând în fundal condiția socială a personajelor, deși, la un moment dat, se relatează drama profesională a lui Negru (descoperirea unor fraude, încheiată cu sinuciderea unui presupus făptaș), ≈ rămâne un roman remarcabil, îndeosebi prin ideea căutării unei iubiri ideale și prin introspecția erotică prilejuită de aceasta.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 29, 2; Eugen Dorcescu, O, XXXIII, 1982, 10, 2.

I. M.

CĂRJE Ion, *Irene sau planeta cea mai apropiată*, București, Eminescu, 1981, 256 p. (Clepsidra). Roman S.F. cu elemente de utopie socială și de eseu politic.

◆ Niculae Stoian, FC, XXXI, 1982, 7, 22; Laurențiu Ulici, RL, XV, 1982, 14, 9; Gheorghe Săsărman, CNT, 1982, 17, 11; Dan Ciachir, SPM, 1982, 607, 2.

I. M.

CĂTINA Oana, *Jocuri de copii. Aproape o poveste*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981, 252 p. (Scorpionul). Roman polițist. Pe lângă trama epică plină de suspans (relatând un caz de spionaj), se distinge prin precizia observațiilor psihologice și sociale.

◆ Serafim Duicu, R, 1981, 12, 7; Olimpian Ungherea, SPM, 1982, 593, 5.

I. M.

CIOBANU Mircea, *Istории*, III, v. *Istории*, I, 1977.

I. M.

CIORBAGIU Vioreca, *Nemiloasele victime*, București, Albatros, 1981, 248 p. Roman de analiză psihologică și roman de dragoste. Maria, tânără doctoriță la un spital bucureștean, își face procese de conștiință, încercând să se înțeleagă pe sine și pe ceilalți. Înșelată de iubitul ei, arhitectul Dumitru, ins aparent fragil, nefericit, dar de fapt implicat în diverse relații amoroase, ea reușește totuși să depășească momentul de criză. Scris cu nerv și bogat în observații penetrante, romanul excelează în analiza frământărilor, ezitărilor și căutărilor unui suflet feminin dornic de autenticitate.

◆ Mirela Roznoveanu, RL, XIV, 1981, 36, 10; Bogdan Constantinescu, O, XXXIII, 1982, 15, 3.

I. M.

CIPRIAN Constantin, *Nopti fără îngeri*. *Jurnal de noapte*, București, Litera, 1981, 104 p. Mic roman de analiză. Scris sub forma

unui jurnal, romanul e confesiunea unui suflet ce se scrutează cu insistență, retrăind, între speranță și disperare, drama unei iubiri eșuate. Amintind puternic de aceea a lui Anton Holban, proza lui ~ are totuși vădite calități analitice.

I. M.

CIULEI Emil, *Vraște*, București, Albatros, 1981, 264 p. Romanul unui destin. Eroul, Cristian Brad, este un tânăr neliniștit, neîmpăcat cu lumea în care trăiește și pe care o judecă intransigent. Ca atare, el a renunțat la facultate pentru a deveni electrician la un trust de rețele electrice. Profesia l-a atras prin asprimea și riscurile ei, cărora le cade victimă el însuși, în timpul unei furtuni, când încearcă să repună în funcție un stâlp de înaltă tensiune. Romanul reprezintă reconstituirea acestui caz tragic, făcută din dublă perspectivă: aceea interioară, a personajului însuși, și aceea exterioară, a mediului în care acesta se mișcă. Autorul îmbină tehnici literare moderne, adecvate celor două perspective. Pe de o parte, expune pe larg fluxul conștiinței eroului, pe de alta, intercalează ritmic „file din dosarul Cristian Brad”, adică o serie de documente (articole de ziar, scrisori, procese verbale, transcrieri ale unor benzi magnetice etc.). Rezultatul e un roman complex, cu profunde implicații morale și sociale.

◆ V. Tudor, TR, XXV, 1981, 52, 3; Aureliu Goci, CNT, 1982, 12, 13.

I. M.

CODREANU Theodor, *Marele zid*, Iași, Junimea, 1981, 136 p. Fragment: *Ozana*, CL, 1970, 4, 33-48. Roman de dragoste, cu unele note senzaționale. Narațiunea cuprinde două părți, relativ distincte. În prima e relatată plecarea la țară a lui Daniel Durban, medic și filozof, ins neconformist și incomod, care, în urma unei drame personale, hotărăște să se ascundă sub masca unui profesor suplinitor. Partea a doua povestește, sub forma unei confesiuni, drama eroului. El intrase într-un triunghi erotic periculos, care s-a destrămat violent, prinuciderea accidentală a rivalului său, soldată cu condamnarea sa temporară și

cu nebulia femeii iubite, Ozana. Descoperit, până la urmă, în satul unde se refugiase, de tatăl acesteia și de un academician francez, celebru specialist în psihologie, el urmează să ia parte la tentativa de vindecare a Ozanei printr-un șoc psihic. Romanul e, pe alocuri, spectaculos și neverosimil, suferind, în plus, de un evident schematism al personajelor și de unele stângăcii stilistice.

◆ Constantin Călin, ATN, XIX, 1982, 1, 6; Ioan Holban, CRC, XVI, 1981, 14, 4.

I. M.

COJAN Grigore, *Ninge peste amintiri*, București, Cartea Românească, 1981, 272 p. Roman de epocă. Costin Buduru, fost ilegalist, ajuns, după 1944, director al Uzinei de Tractoare din Brașov, își recapitulează viața și, o dată cu ea, evenimentele istorice pe care le-a cunoscut și la care a participat. Astfel, e descrisă mișcarea ilegalistă brașoveană, sunt relatate întâlniri conspirative, sabotaje, interogatorii și ani de detenție, apoi bombardamentele, venirea sovieticilor și, în fine, „transformările revoluționare” din primii ani de după război. Cu un ritm epic destul de susținut, vădind talent evocator și o anume precizie în creionarea personajelor, romanul tinde să fie „o cronică a unor timpuri eroice” (Cornel Moraru).

◆ Cornel Moraru, AST, XVII, 1982, 2, 9; A. I. Brumaru, AST, XVIII, 1984, 11, 10.

I. M.

COJOCARU Romulus, *Apărătorul acuză*, Craiova, Scrisul Românesc, 1981, 196 p. Roman polițist.

I. M.

CONSTANTIN Titu, *Lunecând*, București, Cartea Românească, 1981, 182 p. Romanul unui caz de conștiință. Eva Midia, studentă la arheologie, e acuzată de pruncucidere (urma să aibă un copil dintr-o legătură întâmplătoare cu un prieten al propriului logodnic), își reconstituie viața și drama chiar înainte de începerea procesului public. Romanul e conceput ca un lung dialog al personajului cu sine și cu ceilalți, dialog în care amintirile, frământ-

tările, erorile și complexele Evei vin în contrast cu simplitatea și impersonalitatea legii exterioare. Moartea eroinei, în final, apare astfel ca o ispășire strict personală, dincolo de judecata lumii.

◆ Nicolae Georgescu, *Între datorie și har*, LCF, XXIV, 52, 3.

I. M.

COSMA Neagu, **Mihai STAN**, *Capcana din panou*, București, Sport-Turism, 1981, 240 p. (Cartea de vacanță). Roman de spionaj.

I. M.

COSTIN Calistrat, *Arșița*, Iași, Junimea, 1981, 384 p. Roman de senzație, cu note etico-filozofice și sociale. Trama, cvasipolițistă, îl are ca protagonist pe geologul Toma, ins nonconformist și spirit justițiar. El caută să afle adevărul despre două dispariții ciudate: aceea, mai veche, a tatălui său, pe care nu l-a cunoscut, și aceea, recentă, a prietenului său Tudor Georgescu. În urma unor dezvăluri neașteptate, Toma descoperă implicarea în eveniment a potentatului local Graure Bogdaproste și a complicei acestuia, doctorul Grama, personaje sinistre, care mor și ele în final. Romanul e marcat de excesul de senzational și, totodată, de prea multele considerații filozofice, inadecvate în context.

◆ Constantin Călin, *Jurnal de lectură*, ATN, XIX, 1982, 1, 6; Sorin Pârnu, CL, LXXXIX, 1982, 2, 14; Cosma, *Romanul*, I, 294.

I. M.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Vacanța*, București, Cartea Românească, 1981, 320 p. Fragment: *Rutină*, RL, XIV, 1981, 31, 15. Roman de observație. În prim-planul narațiunii se află cuplul alcătuit dintr-o cunoscută actriță, Aura Mircea, și un scriitor celebru, Mihai Mihai. Cei doi ar dori ca vacanța petrecută într-un orașel de munte să fie o evadare din prozaismul cotidian, dar au parte de o experiență contrară. La hotelul unde locuiesc dau peste un mediu vulgar și corupt, căruia, umilindu-se, trebuie să i se adapteze. Înfrățite cu mult realism, personajele și situațiile întâlnite oferă priveliștea unei anormalități implaca-

bile, de care, de altfel, se vor izbi și după revenirea din vacanță. Pe un plan secund, sub forma unui roman în roman (scris de Mihai), e prezentată viața unei alte perechi, Ina-Vlad, confruntată cu aceeași realitate deprimantă. Considerat de unii critici drept partea cea mai consistentă din ≈, acest roman în roman adâncește și completează imaginea unui mediu social apăsător, descris cu mare precizie.

◆ Premiul Asociației Scriitorilor din București, 1981.

◆ Alex. Ștefănescu, RL, XV, 1982, 8, 10; Eugen Simion, RL, XV, 1982, 10, 5; Val Condurache, CL, LXXXVIII, 1982, 2, 5; Ioan Holban, CRC, XVII, 1982, 14, 4; Anton Cosma, VTR, XII, 1982, 4, 4; Valentin Tașcu, ST, XXXIII, 1982, 7, 22; Manea, *Pe contur*, 66–68; Holban, *Profiluri*, 241–243; Rotaru, *O istorie*, III, 907; Cosma, *Romanul*, I, 180–182. □ V. și *Capriciu la plecarea fratelui iubit*, 1968.

I. M.

○ CUDALB, *Ileana, Durerile lumii*, SPM, 1981, 576, 9; 1982, 593, 9, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

I. M.

○ CUȚITARU Virgil, *Scrisori către doamna R*, ACL, 1981, 131–132; *Scrisori către doamna R*, CRC, 1987, 29, 8, fragmente din romanul cu același titlu.

I. M.

DAN Ioan, Stăpâniul golfului, București, Eminescu, 1981, 360 p. Roman al mahalalei bucureștene (Strada Fecioarei), din perioada premergătoare și imediat următoare celui de al doilea război mondial. O lume peștiră – ciurari, parlagii, geambași, cârciumari, vagabonzi, bătauși, hoți – e urmărită atât sub aspectul pitorescului, cât și sub acela al existenței precare. Scrisă fluent, pe alocuri cu umor, cartea are totuși un aer convențional, datorită căruia evenimentele (rebeliunea legionară, război, destine sfârșimate) apar lipsite de substanță.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XV, 1982, 3, 11.

M. V.

DAVIDOVICI Doru, Culoarea cerului, București, E.M., 1981, 240 p. Roman din viața aviatorilor, dublat de unul de dragoste, scris la persoana întâi. Protagonistul, pilot pe un avion de vânătoare, relatează – pe alocuri cu cert dramatism – întâmplări ieșite din comun, în paralel cu rememorarea unui episod de dragoste, soldat cu o dureroasă despărțire. ~ vădește ușurința a dialogului și darul de a aduce limbajul tehnic la înțelegerea profanilor.

M. V.

DEAL Alexandru, Călătoria, O, XXXII, 1981, 13, 4; *Dulcea povară*, RL, XIV, 1981, 32, 14–15; *Iubirea peregrinului*, O, XXXIII, 1982, 20, 4–5; *Iubirea peregrinului*, LCF, XXXVII, 1984, 8, 5; *Memoria peregrinilor*, O, XXXV, 1984, 9, 8–9; *Semnul pecetei*, O, XXXV, 1984, 50, 8–9; *Iubirea peregrinului*, O, XXXVI, 1985, 16, 8–9; *Iubirea peregrinilor*, O, XXXIX, 1988, 51, 4–5, fragmente din romanul *Întoarcerea peregrinilor*.

D. M.

DELCESCU Eugen, Măștile părinților, București, Cartea Românească, 1981, 250 p. Roman evocând întâmplări crâncene și episoade tulburi din perioada anilor '50: răzbu-nări, omoruri, delațiuni, colectivizarea forțată, puterea nelimitată și discreționară a activiștilor de partid. Narațiunea e fragmentată prin salturi cronologice imprevizibile, fără substrat semnificativ.

◆ Gheorghe Stroe, ~ – un romancier în trei ipostaze, ARG, XXIV, 1989, 11 (*Pagini telemănene*).

M. V.

DEMETRIUS Lucia, Triptic. I. *Oglinzi aburite*, București, Eminescu, 1981, 390 p.; II. *Portretele au coborât din rame*, București, Eminescu, 1983, 338 p.; III. *Ultimul vlăstar*, București, Eminescu, 1984, 338 p. Fragment: ≈, RL, XVII, 1984, 20, 14–15. Roman-frescă. Pe fundalul evenimentelor istorice cuprinse între perioada premergătoare Războiului de Independență și anii din preajma celui de al doilea război mondial, se detașează cronica familiei Movilă, de ascendență princiară, de-a

lungul a trei generații. Scris în cea mai bună tradiție a genului, romanul este „bogat în întâmplări, cu o acțiune trepidantă și, în același timp, amplu desfășurată. Rigoarea, un excepțional simț al construcției, știința de a crea personaje vii, aflate într-o continuă mișcare sunt doar câteva din calitățile acestei frumoase cărți” (Sorin Titel).

◆ Sorin Titel, *O cronică de familie*, RL, XIV, 1981, 42, 11; Magdalena Voiculescu, CL, 1981, 11, 14; Sorin Titel, *Un roman frescă*, RL, XVI, 1983, 31, 10; Titel, *În căutarea*, 150–155.

M. V.

DRINCEA Ion Șerban, *Adevărul pământului*, Craiova, Scrisul românesc, 1981, 154 p. Naratiune cu acțiunea plasată în mediul rural de după al doilea război mondial, reunind, fără o coerență intrinsecă și fără vocație literară, episoade ale descoperirii unei comori (cu jafurile, crimele și înșelăciunile pe care le dezvăluie) cu secvențe de viață rurală (nu lipsește lupta anticomunistă a chiaburilor), până la colectivizarea agriculturii (ale cărei abuzuri le denunță telegrafic, în ultimele pagini). În centrul acțiunii se află, sporadic, frații Lisandru Butură (ultimul, prizonier de război în URSS, agent agricol și victimă a lăcomiei fratelui său, care-l determină să se întoarcă la munca tradițională a pământului și să-l lucreze gratuit, în beneficiul său).

◆ Marius Tupan, CNT, 1982, 12, 13; George Niță, R, 1983, 7, 11.

D. M.

DUDA Virgil, *Războiul amintirilor*, București, Cartea Românească, 1981, 460 p. Fragment: *Un personaj episodic*, RL, XIV, 1981, 41, 14. Roman al memoriei și roman de formație, reconstituind, cu certă vocație analitică și investigativă, viața românească postbelică, întinsă pe parcursul a trei decenii. În cele patru părți ale cărții, protagonistul-narator-autor își reînvie copilăria petrecută după război (*Copilul invizibil*), adolescența din anii „obsedantului deceniu” (*Roman politic*), studenția în epoca poststalinistă (*Fragment din istoria dreptății*) și maturitatea în plină actualitate (*Demonul constructiv*),

prin intermediul întâmplărilor vieții obișnuite. Centrat pe istoria construcției de sine a naratorului în ciocnirile cu adversitățile, ≈ învie un mare număr de caractere pitorești de toate vârstele și tipurile (copiii de pe strada Beloescu, orașenii târgului moldovenesc, eroi ai episodului politic din timpul pubertății – Aba, Periețeanu, Porumbița, Victoria, Muică Mircea, Rodica, Nuța, Nic Pavelescu, Filip Condor etc.), declanșând și alimentând un permanent dialog cu realitatea și cu propria conștiință. Ambițios, inteligent, cu vocația precoce a autorității, protagonistul pare predestinat să domine, dar vremurile turburi îi contrazică pornirile, repercutându-se adânc în personalitatea sa. Desemnat ca reprezentant la Festivalul Tineretului din 1953, o pată la dosar îi întrerupe absurd și nedrept ascensiunea (nu va fi primit nici în organizația de tineret). Eroul izbutește totuși să facă studii de drept, are o slujbă, se bucură de succese pe plan erotic. Ov. S. Crohmalniceanu identifică în ≈ „un roman al bastardului”, al copilului nelegitim al revoluției, în care „erosul vine să răzbune abuzurile politicii”. Compensațiile depășesc însă această sferă, transgredind însăși existența, din care eroul se hrănește în vederea creației, „creația de sine, înainte de toate, dar și virtuala «creație» pur și simplă”. „«Cazuistica»-pretext, pasiunea «descojiri» stăruitoare a adevărului, profunzimea analitică, veridicitatea incitantă a psihologiilor, relatarea scrupuloasă, nuanțată, insistentă”, „observația socială, subtilitatea psihologică și energia stilistică, ironia, rigoarea constructivă, problematica de anvergură marchează o operă literară reprezentativă pentru autor, dar și pentru realitatea românească” (Norman Manea).

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1981.

◆ Valeriu Cristea, *Respirația vieții*, RL, XV, 1982, 10, 10; Ioan Holban, *Ficțiune și documentare*, CRC, XVII, 1982, 18, 4; Petru Poantă, ST, XXXIII, 1982, 4, 35; Eugen Simion, *Miza romanului*, RL, XV, 1982, 19, 11; Gorcea, *Structură*, 85–86; 176–179; **, RL, XVI, 1983, 1, 2; Sorin Titel, *Cât mai multă viață*, RL, XVI, 1983, 33, 5; Ov. S. Crohmalniceanu, *O variantă inedită a romanului familial*, RL, XVI, 1983, 38, 4; Norman Manea, *Un roman al memoriei*, TR, XXVII, 1983,

50, 3; Cristea, *Modestie*, 182–190; Manea, *Pe contur*, 74–81.

D. M.

DUȚESCU Mihai, *Viața personală*, Craiova, Scrisul Românesc, 1981, 210 p. Fragment: ≈, R, XVII, 1980, 8, 9. Roman erotic. Numeroasele aventuri ale lui Martin Cabala, fotograf cvadragenar și celibatar convins, îl conduc în diverse cercuri, de la vechi familii de boieri sărăciți, deposedați în noile vremuri, la boema Veneției, unde cunoaște artiști și critici și se bucură de succes profesional. Existența de donjuan nu-l tămăduiește pe erou de o cronică blazare. „Meditația amăruie asupra prezumției și goliciunii vieții personajelor” este „substanța de autenticitate a romanului” (Anton Cosma).

◆ Ion Dur, *Un jurnal al memoriei*, R, 1981, 6, 7; Cosma, *Romanul*, I, 200; Firan, *Profiluri*, 311–315.

D. M.

○ **ELIADE Mircea**, *Noaptea de Sânziene*, fragment din romanul cu același titlu, T, X, 1981, 1, I–IV.

◆ Mircea Handoca, *Vocația autenticității* (interviu cu Sergiu Al. George), RL, XIV, 1981, 48, 14; Florescu, *Profitabila condiție*, 248; *** *Poetica romanului românesc*, 236–237; 249–252; Monica Spiridon, *Eliade între oglinzi paralele* (II), CRC, XXIII, 1988, 41, 5.

D. M.

FILIP Nadia, *Mișu*, București, Albatros, 1981, 118 p. Mic roman al cuplului marital (mai degrabă nuvelă). Plictisită repede de căsătorie, Ana face o pasiune pentru un coleg al soțului, Cristian. Plănuiește să-șiucidă bărbatul, dar se răzgândește în ultimul moment, nașterea unui copil ajutând-o să depășească criza. Narațiune, cu o modestă, substanță de viață precară.

◆ Radu Cârnecki, CNT, 1982, 12, 13.

D. M.

FRÂNCULESCU Niculae, *Văduvele negre*, București, Cartea Românească, 1981, 478 p. Roman de evocare a celui de al doilea război mondial, care descrie, la persoana I, un jurnal de front, alcătuit, la modul obiectiv, din fapte

și documente grăitoare. Ținut de sergentul Adam Mălureanu, acesta revine Bucureștiul de acum patru decenii, apoi Berlinul, unde îl duce războiul pe protagonist. În cele două părți ale romanului prind viață chipuri vii, precum colonelul Popovici și locotenentul Cristache, căpitanul Vreavu și caporalul Oprică, figurile unor militari germani, în scene de front și de cazarmă, figuri feminine (Silvia, Lulia), străzi, cafele, filme, viața cancelariilor etc., scriitorul vădind o reală capacitate de fabulație. „Văduvele negre” sunt avioanele care inițiau devastatoarele raiduri aeriene. Romanul „dovește că ~, aflat la a șasea carte, este un realizator de tablouri epice, un povestitor, care nu scapă din mâini firele subiectului, chiar atunci când evenimentele narate îl ispitesc să iasă din cadrul propus” (Al. Raicu).

◆ Artur Silvestri, LCF, XXV, 1982, 17, 6; Mircea Costantinescu, CNT, 1982, 25, 13; Al. Raicu, RL, XVI, 1983, 25, 11; Artur Silvestri, LCF, 1985, 18, 6.

D. M.

GALACTIION Luki, *Fapt divers între paratele*, București, Minerva, 1981, 182 p. Roman polițist, cu o intrișă pe cât de exotică (se petrece în Tunis și... la Galați), pe atât de neverosimilă, cu crime, substituirii de persoană, false identități, pasiuni funeste, enigme neelucidate, traficanți de droguri, cântărețe de bar etc. și, desigur, un tânăr om de afaceri convertit în detectiv. Atmosfera și narațiunea par desprinse din filmele de gen, americane, din perioada interbelică.

D. M.

GEORGESCU Constantin, *Tren de noapte*, București, Ion Creangă, 1981, 438 p. Roman dedicat copilăriei. În cursul unei călătorii la bunici, într-un compartiment din trenul de noapte, Marin Nadolciu ascultă povestea copilăriei tovarășilor de drum, petrecută în timpul războiului. Narațiunea e alcătuită dintr-o serie de povestiri separate, alăturate fără preocuparea unei reale integrări epice.

◆ Gh. Aurelian, RL, XV, 1982, 14, 11; Neagu, *A doua*, 131–135.

D. M.

GHIRVU-CĂLIN Elena, *Haina vântului*, București, Cartea Românească, 1981, 190 p. Romanul prăbușirii unei familii. Roxana, în postura sa de „femeie singură”, rememorează destinul ingrat al familiei sale, cu dese plonjări în trecut, când acest clan era încă puternic (monologul Noliei). Precum la Lampedusa sau la Mateiu Caragiale, asistăm la scene de grandoare jubilativă, pentru ca apoi să coborâm în derizoriul vieții zilnice, într-o alternanță studiată, de modern și banal, de artificial și livresc, de psihologism tulbure și agonie lentă, totul pe fundalul „obsedan-tului deceniu”. „Structura stilistică însăși confirmă, mi se pare, vocația autoarei pentru scena acut-epică cu subtext sesizant și mișcare interioară sugerată [...]. Ca zonă temporală, mi se pare că tocmai actualitatea o avantajează pe Elena Ghirvu-Călin, dotată pentru mecanismul social răsfrânt în tipologii înregistrate cu o ironie tandră” (Elena Tacciu).

◆ Elena Tacciu, *Răsfrângera în tipologii*, RL, XV, 1982, 22, 10.

M. P.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Somnul freziilor*, București, EM, 1981, 271 p. Fragment: *Miana*, RL, XIV, 1981, 32, 14–15. Roman al unor căsnicii traumatizate. În paralel sunt disecate raporturile intime și familiale ale lui Tudor Mavrodin, recăsătorit, târziu, cu fosta soție, și conflictul acestuia cu fiica sa Miana, și ea eșuată în legătura cu cercetătorul Virgil Pătrașcu. Egoistă, capricioasă, vanitoasă, Miana propune un personaj interesant, ce se reține.

◆ Grigore Smeu, RL, XV, 1982, 14, 10.

M. P.

GRUIA Călin, *La „Valsul dimineții”*, București, Albatros, 1981, 238 p. Roman al satului, tinzând la refacerea lumii lui spirituale, prin prisma grupului de intelectuali ce trăiesc aici.

M. P.

GURĂU Apostol, *Defonia*, București, Cartea Românească, 1981, 246 p. Cronica unui sat, evocată prin intermediul a trei generații:

Remus Orza, Valeria Orza și Alexandru, nepotul Valeriei, cel din urmă fiind și raisonerul cărții. În roman circulă o întreagă galerie de personaje secundare (Păuna și Pavel Florea, lectorul Angheluță, Lilica, prințul Mario Uzzola), scenele reale imple-tindu-se cu altele fabuloase.

◆ Dan Alexandru Condeescu, *Farmacul unei lumi*, LCF, XXIV, 1981, 26, 5; 28, 5; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXIV, 1981, 23, 2; Vasile Mihăescu, CL, 6, 18; Artur Silvestri, *Universuri paralele*, LCF, XXIV, 1981, 52, 3; C. Trandafir, *Cota superioară a realismului fabulos*, ST, XXXIII, 1982, 11, 21; Ion Holban, CNT, 1982, 12, 13; Nicolae Oprea, *Provincia Defonia*, VR, LXXVII, 1982, 5, 87–89; Alex. Ștefănescu, *Artă povestirii*, SLAST, 1982, 47, 5; Ion Holban, ATN, XIX, 1982, 8, 7; Mariana Brăescu, *Mașina folclorică*, LCF, XXVII, 1984, 30, 4; Lucian Chișu, *Lumea „Defoniei”*, LCF, XXVIII, 1985, 38, 3; Radu Comănescu, *Nucleul creator*, LCF, XXXI, 1988, 18, 6.

M. P.

HAȘA Gligor, *Comoara lui Decebal*, București, Ion Creangă, 1981, 192 p. (Virtuți ostășești). Roman istoric pentru copii, cu acțiunea plasată pe vremea lui Decebal.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 25, 2; T. P., *Două debuturi*, T, XI, 1982, 6, 35.

M. P.

HETCO Mihai, *Un tânăr în arenă*, București, Eminescu, 1981, 336 p. Roman cu subiect din viața gazetărească. O relatare ternă, lipsită de strălucire.

◆ Lector, LR, XIV, 1981, 26, 2.

M. P.

HOLBAN Nicolae, *Reporter sentimental*, București, Albatros, 1981, 260 p. Un jurnal de reporter, cu numeroase notații și incursiuni ce ar putea trece drept „roman”.

◆ Bb., CRC, XVI, 1981, 27, 7; Voicu Bugariu, *Un proiect de fericire simplă*, LCF, XXIV, 1981, 33, 2.

M. P.

IANCU Ioan, *Felis Margarita*, Timișoara, Facla, 1981, 314 p. Roman de acțiune, cu

alura de „roman de spionaj”, mizând totul pe povestirea nudă a faptelor; fără valoare literară.

M. P.

ILIESCU Georgeta, *Zarizanca*, Craiova, Sensul Românesc, 1981, 220 p. Roman al vieții rurale, cu acțiunea plasată în mediul oltenesc, de unde o anumită locvacitate supărătoare a personajelor, care rezistă mai degrabă prin caracterul lor „folcloric” și pitoresc, exprimându-se prin proverbe și zicători, orații și cuplete folclorice, prin cimitiruri. Viața lor însăși e un „basm”, cu o lume peștrită și veselă, pusă pe farse (caracterul idilic al romanului este pe alocuri supărător), având nume pitorești precum: Mococica, Năgligă, Dumănoaia, Manivelă, Gică Contra, Maladete, Zdrangavelă. Eroina, Zarizanca, este o bovarică locală, în căutare de expediente sentimentale.

◆ Ovidiu Ghidirmic, R, 1982, 12, 7.

M. P.

IOANA Nicolae, *Pavilionul*, București, Cartea Românească, 1981, 352 p. Fragmente: *Refuzul*, O, XXXI, 1980, 48, 4-5; *Purtătorul de vești*, CRC, XVI 1981, 17, 5. Roman al realismului magic românesc. Cartea aduce în scenă lumea de crepuscul a ultimilor levanțini, lume numită de autor a Calbacului, pe cale de dispariție. Conflictul dintre doi frați, Archirne pelerinul și Elias Mavroghin, prelungeste în chip bizar iluzia plenarității existenței. Chiar dacă majoritatea personajelor a murit, ele se amestecă, în calitate de „strigoi”, în viețile oamenilor, trăind cu toții apăsarea lumii de dincolo. După moartea lui Archirne, extincția este inevitabilă și, o dată cu moartea lui Gligor Avram, ultimul martor al acestei degradări fabuloase, lumea aceasta își pierde rațiunea de a fi.

◆ Ioan Holban, „Oh, ce lume!”, CRC, XVI, 1981, 50, 4; Alex. Ștefănescu, *Tensiune constantă*, RL, XV, 1982, 26, 10.

M. P.

IONESCU-DUNĂRARU Nicolae, *Năstrușnicii inventatori*, București, Ion Creangă, 1981, 310 p. (Biblioteca contemporană). Ro-

man de aventuri pentru copii, cu O.Z.N.-uri, mașini și vehicule ale viitorului.

M. P.

IONIȚĂ Ana, *Fiica părinților săi*, București, Albatros, 1981, 128 p. Roman din viața tineretului.

M. P.

IOVAN Ion, *Comisia specială*, București, Cartea Românească, 1981, 270 p. Roman textualist. Cartea începe cu un epilog și se încheie cu un prolog, adică invers decât ne-am aștepta, oferindu-ne un insolit „dosar” de texte, în care intră procese-verbale, declarații, expertize, decizii juridice, caracterizări, fișe de cadre, note informative etc., toate urmând să facă lumină în legătură cu împrejurările morții unor înși, ale căror cadavre s-au aflat la morgă. Ar fi în fond un roman-anchetă, cu întreg dosarul cazurilor respective, explicat în notele de poetică a romanului, așezate de scriitor în subsolul paginii. Autorul indică și o bibliografie sumară, unde figurează *Condiția jivilă* a lui Scarlat Callimachi și volumul său, *Rezervație naturală*. În ciuda atâtor pretenții, avem de-a face cu un epic mărunțit și degradat, în sensul „noului roman” francez. „Stereotipia limbajului caricaturizat trimite la caricatura convențiilor rutiniere ale existenței” (Norman Manea).

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXV, 1982, 15, 2; Dana Dumitriu, *Un roman comic?*, RL, XV, 1982, 18, 10; Al. Călinescu, CL, LXXXVIII, 1982, 7, 11; Costin Tuchilă, *O carte insolită*, VR, LXXVII, 1982, 10, 84; E. Taflan, AST, XVIII, 1983, 1, 9; Vasile Andru, *Proză și modernitate*, RL, XVI, 1983, 31, 5; Marin Mincu, *Proza nouă*, AFT, XVIII, 1984, 11, 8; Manea, *Pe contur*, 230-238; Anton Cosma, -, SLAST, V, 1985, 27, 5; Iorgulescu, *Prezent*, 241-245; Călinescu, *Biblioteca*, 161-164; Tuchilă, *Privirea*, 223-228; Kazimir Jurczak, „*Romanesca silva rerum*”, SUB, XXXIV, 1989, 1, 75-88.

M. P.

IȘTOC Beatrice, *Tăcerea sălciiilor plângătoare*, București, E.M., 1981, 142 p. (Sfinx). Microroman polițist.

M. P.

IUGA Gabriel, *Pânda*, București, Cartea Românească, 1981, 220 p. Roman al colectivizării, în care organele de partid și de stat recurg la o „pândă” continuă asupra unui sat românesc și, în speță, asupra lui Matei Panteze, care, cu toate nehotărârile lui, va sfârși prin a ceda presiunii, nu înainte de a se război cu investitorii, carierişti și învârtiți ce mișună în lumea satului.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XV, 1982, 13, 11; Carmen Pădure, O, XXXIII, 1982, 8, 7.

M. P.

IUREȘ Ștefan, *Mesagerul scrisorii postume*, RL, XIV, 1981, 20, 14–15 și *Un Austerlitz*, ST, XXXIV, 1983, 3, 28–30, fragmente din romanul *Un glonte rădăcit*.

M. P.

IVĂNOIU Gheorghe, *Zbuciumul unei nopți de front*, București, E.M., 1981, 120 p. Miniroman despre campania de eliberare a Cehoslovaciei de sub nașiți de către trupele române.

M. P.

O JUTEA Ana Maria, *Lena*, fragment din romanul *Nimanu*, O, XXXII, 1981, 30, 6–7.

M. P.

O LEU Corneliu, *Cresc orașele, cresc*, fragment din romanul *Cronica marilor anonimi*, RL, XIV, 1981, 6, 14–15.

M. P.

LILĂ Ion, *Insula*, în vol. *Cascadorul. Trei romane*, București, Eminescu, 1981, p. 97–175. Vol. mai conține romanele *Cascadorul* și *Stropitoarea*. Microroman-parabolă despre căutarea sensului existenței: „*INSULA*: acel teritoriu pe care mă voi duce cu femeia mea și cu câte un exemplar din fiecare animal de pe pământ, ca s-o populăm”.

◆ Ioan Holban, *Vitrine, oglinzi, măști*, CRC, XVII, 1982, 12, 4; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXV, 1982, 24, 2; Radu G. Țeposu, RL, XV, 1982, 26, 10; Emil Manu, CNT, 1982, 33, 11.

M. P.

LILĂ Ion, *Cascadorul*, în vol. *Cascadorul. Trei romane*, București, Eminescu, 1981, p. 5–96. Mai conține romanele *Insula* și *Stropitoarea*. Romanul culiselor vieții cinematografice, povestit pe fragmente de timp (ora 6 și 15, ora 9 etc.), cu mult dialog și evenimente banale, având o povestire intercalată în relatarea la persoana I, *Povestea blondului*.

◆ Ioan Holban, *Vitrine, oglinzi, măști*, CRC, XVII, 1982, 12, 4; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXV, 1982, 24, 2; Radu G. Țeposu, RL, XV, 1982, 26, 10; Emil Manu, CNT, 1982, 33, 11.

M. P.

LILĂ Ion, *Stropitoarea*, în vol. *Cascadorul. Trei romane*, București, Eminescu, 1981, p. 177–281. Fragment: RL, XI, 1978, 43, 14. Mai conține romanele *Cascadorul* și *Insula*. Microroman despre viața de „grădinar altruist” a lui Dumitru și despre aceea de șofer de pe stropitoarea orașului a lui Dominică Dudă, ambele axate pe evenimente cotidiene, fără rezonanțe metafizice.

◆ Ioan Holban, *Vitrine, oglinzi, măști*, CRC, XVII, 1982, 12, 4; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXV, 1982, 24, 2; Radu G. Țeposu, RL, XV, 1982, 26, 10; Emil Manu, CNT, 1982, 33, 11.

M. P.

LOTREANU Ion, *Iluzia*, București, Cartea Românească, 1981, 296 p. Fragment: *Diva-gații*, R, 1980, 9, 8. Romanul unor dezamăgiri, al pierderii iluziilor. Tânărul ofițer Laurențiu Dima ratează iubirea sa pentru Alina Manoliu, în timp ce bătrânul profesor Jack Aroneanu eșuează în încercarea de a-și desemna un succesor, care să-i împrumute „stilul” de muncă etc.

◆ Viorel Horg, F, XVIII, 1982, 1, 29; Dumitru Udrea, RL, XV, 1982, 25, 9.

M. P.

O LUMEZIANU Eugen, *Ploaia*, fragment din romanul *Jumătate dintr-o pereche*, O, XXXII, 1981, 39, 4–5.

M. P.

MALSCHI B. Vasile, *Plecarea lui Lică Ciocârlan*, București, Ion Creangă, 1981, 204 p. Roman pentru tineret, descriind peri-

pețiile (extra)școlare ale unui grup de elevi de la o casă de copii. Fără valoare literară.

M. V.

MAREȘ Radu, *Caii sălbatici*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981, 358 p. Fragment: *Urme pe plajă*, CL, 1978, 7, 8-9. Roman de actualitate, inspirat din viața tinerilor. Exponenți ai problematicei specifice sunt câțiva studenți: un filolog (autorul-narator însuși), „filosofii” Dumitru Moga, Radu Panomarencu, Gheorghe Dabu și pictorul Victor Holban. În lungi discuții, aceștia încearcă să-și fixeze atât profilul individual, cât și pe acela de componente ai „generației orfanilor” – derută, fragilă, nepregătită să înfrunte viața. Este „un roman al tinereții pierdute și irecuperabile, scris într-un registru pe care înclin să-l numesc al lucidității nostalgice. Perspectiva etică, dureroasă și lipsită de menajamente, în primul rând față de sine, fiindcă eroul narator se culpabilizează, nu se disculpă, se implică, nu se abstrage, îi dă o tensiune rareori întâlnită în romanul contemporan” (M. Iorgulescu).

● Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj-Napoca pe anul 1981.

◆ Ion Vlad, „Întâmplările acestei vieți...”, TR, XXVI, 1982, 6, 2; Marcel Constantin Runcanu, *Caii sălbatici ai memoriei*, TR, XXVI, 1982, 15, 5; Ioan Holban, *Cheia magică a visului și a faptelor*, CRC, XVII, 1982, 17, 4; George Șerban, O, XXXIII, 1982, 26, 2; Mircea Popa, ST, XXXIII, 1982, 8, 55; Marcel Petrișor, VTR, XII, 1982, 11, 4; 10; Irina Petraș, *Întârzialul adolescent sau despre firesc*, TR, XXVI, 1982, 47, 4-5; Petru Poantă, *Câteva precizări*, TR, XXVI, 1982, 47, 4; Mircea Popa, *Valoare și diversitate*, TR, XXVI, 1982, 47, 5; Ovidiu Pecican, EX, XIV, 1982, 10-12, 12; Mircea Iorgulescu, *Dincolo de vizibil*, RL, XVI, 1983, 11, 10; Cornel Moraru, VTR, XIII, 1983, 7, 4; Vașile Andru, *Proză și modernitate*, RL, XVI, 1983, 31, 5; Vlad, *Lectura*, 187-192; Adrian Dinu Rachieru, ≈ *ca roman al unei generații*, O, XXXV, 1984, 10, 2; Irina Petraș, *Secțiuni în proza contemporană*, T, XIII, 1984, 8, 25-27; Moraru, *Textul*, 194-196; Iorgulescu, *Prezent*, 238-241; Nicolae Băciuț, -: „Eroismul rămâne, totuși, reperul ideal, steaua polară întrevăzută printre norii de smog al cotidianului mediocrității”, VTR, XVIII, 1988, 4, 7; Cosma, *Romanul*, I, 268-271.

M. V.

MATEESCU Constantin, *Autoportret cu bască*, București, Cartea Românească, 1981, 276 p. Roman-confesiune (conține și câteva scrisori), cuprinzând amintirile unui pictor aflat în amurgul vieții. Răsfățat al cercurilor artistice și mondene interbelice, căzut în cvasianonimat în epoca socialistă, personajul are o biografie zbuciumată, chiar cu elemente de senzațional, dar numai în plan strict anecdotic. Apartenența sa la lumea artistică nu generează nici problema specifică scontată, nici farmecul evocării boemei.

◆ Adrian Oprina, CL, 1981, 7, 14; Hristu Căndroveanu, RL, XV, 1982, 5, 9; Cosma, *Romanul*, I, 233.

M. V.

O MIHAILOPOL A., *Fane Milosu'*, fragment din romanul *Sărut mână, coniaș, a venit fotografia'*, ALFL, 1981, 111-114.

M. V.

MIHALE Aurel, *Îngerul negru*, București, Eminescu, 1981, 320 p. Face parte din ciclul „Argus”, împreună cu romanele *Un mesaj de dincolo de mormânt* (1977), *Acțiunea Hildebrand* (1979) și *Alertă în munți* (1982). Roman polițist.

M. V.

MIHĂESCU Dan Gr., *Slalom printre bănușii*, București, E.M., 1981, 128 p. (Sfinx, 56). Roman polițist, constând dintr-un colaj de cazuri senzaționale, redată cu nerv.

M. V.

MIRCU Marius, *M-am născut reporter!*, București, Cartea Românească, 1981, 528 p. Cu un *Avertisment* al autorului. Roman autobiografic, scris la persoana întâi, parcurgând traectul existențial, jalonat de titlurile subcapitolelor: *Copil; Licean; Student; Reporter; Illegalist; Comunist*. Scrisă vioi, cartea prilejuiește o lectură agreabilă și fără pretenții.

◆ Simion Bărbulescu, CNT, 1982, 33, 11.

M. V.

O MOCANU Marin Radu, *Molozul*, fragment din romanul *Născut singur*, CL, 1981, 11, 11.

M. V.

MODORCEA Grid, *Paznic la Turnul Babel*, București, Eminescu, 1981, 346 p. Roman-parabolă, aparținând concomitent sferei „realismului magic” (datele realului alunecă continuu în fantastic). Locuitorii satului Bădălan, înecat periodic de ploii diluviene, trăiesc cu spaima potopului în sânge. Se salvează mutându-se la oraș, în Turn, o construcție gigantică din cartierul „Lumea nouă”, unde vor evolua spre o conștiință superioară. În latura sa „realistă”, narațiunea beneficiază de limbajul pitoresc specific ariei Câmpiei Dunării, în bună tradiție a prozei muntenești.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 27, 2; Ioan Holban, CRC, XVI, 1981, 37, 4; Dana Dumitriu, RL, XIV, 1981, 47, 10; Dumitru Dinulescu, *Un roman parabolă*, RL, XV, 1982, 33, 5.

M. V.

MOROGAN-SALOMIE, *Să nu exagerăm!*, București, Albatros, 1981, 268 p. (Aventura). Roman polițist (mai degrabă parodie), spiritual și antrenant.

■ *Ne nado preuvelicivatı*, tr. de Elena Kuznețova, București, Albatros, 1986.

M. V.

O MUNTEANU Francisc, *Întâlnirea*, fragment din romanul *Moldova roșie*, CNT, 1981, 19, 8.

M. V.

MUȘATESCU Vlad, *Contratimp*, I-II, București, Albatros, 1981-1983, 380 + 396 p. (Aventura). Roman umoristic, construit pe scheletul unei intrigi polițiste, dublată de un filon autobiografic realist. În afara calităților recunoscute – vervă, vioiciune, spirit în limita bunului gust, atribute ce îl includ în „familia prozatorilor munteni, nervoși și pitorești” (D. Dinulescu) –, autorul face aici dovada unei certe capacități de portretizare, având ca rezultat câteva personaje memorabile (Tata-Petre, Maca-Maia, tanti Malica). Romanul depășește tiparele literaturii de divertisment.

◆ Dumitru Dinulescu, RL, XIV, 1981, 31, 8; Ioan Neacșu, ATN, XVIII, 1981, 3, 19; Artur Silvestri,

LCF, XXIV, 1981, 43, 2; Nicolae Georgescu, *În căutarea familiei*, LCF, XXVII, 1984, 12, 2.

M. V.

NEDELCO Șerban, *Apele revărsate*, București, Cartea Românească, 1981, 254 p. Fragment: *Între colegi* (romanul e intitulat *Ștepele revărsate*), RL, XIII, 1980, 41, 14. Roman din viața învățătorilor. Fostul dascăl Ștefan Medrea, vechi comunist ilegalist, ajunge matematician de renume mondial, rectorul Universității din București și academician. Alături de el, învățătorimea luptă pentru colectivizare și pentru construirea socialismului. Scriere plată și puerilă.

◆ H. Zalis, *Vocația actualității*, CNT, 1982, 9, 10; Emil Manu, *Lumea dascălilor de la țară*, RL, XV, 1982, 12, 9; Sultana Craia, ≈, ALB, LXXXIV, 1982, 5, 7.

M. V.

NEDELCO Șerban, *Destin*, București, Eminescu, 1981, 234 p. Roman inspirat din lupta voluntarilor români în războiul din Spania, continuată în țară cu acțiuni de sabotaj împotriva ocupației germane. Fadă compunere școlărească.

◆ Vasile Băran, *O carte despre eroism*, RL, XIV, 1981, 19, 10.

M. V.

NEGREANU Gabriela, *Aventurile lui Mototol-Rostogol. Roman în prozoversuri*, București, Ion Creangă, 1981, 66 p. Roman pentru copii, scris cu vervă și inventivitate.

◆ Căndroveanu, *Literatura*, 280-283.

M. V.

NICOLA Mihai, *Torța vie. Roman istoric*, Craiova, Scrisul Românesc, 1981, 134 p. Mai degrabă, o nuvelă, inspirată din isprăvile haiducului Iancu Jianu. În profida lexicului de epocă, narațiunea prezintă textura unei cărți de aventuri, fără, însă, spectaculosul genului.

M. V.

OANCEA Tudorel, *Donaris-2 ridică ancora*, București, Ion Creangă, 1981, 172 p. Roman pentru copii și tineret, primul dintr-o serie

(*Donaris-2 pe drumul soarelui*, 1986; *Donaris-2 pe urmele eroilor*, 1988). Relatează întâmplări petrecute la bordul șalupei *Donaris-2*, cu care câțiva elevi au plecat să exploreze Delta. Fantezie precară, calități literare nule.

M. V.

OBREJA-CERNICHEVICI Silvia, *Efemerie*, I, Iași, Junimea, 1981, 158 p.; II, Iași, Junimea, 1985, 286 p.; III. „*Mosiereasa*”, Iași, Junimea, 1989, 236 p. Roman de familie, urmărind, în manieră tradițională, destinul a trei generații. Tipice evenimente familiale – nunți, botezuri, înmormântări, divorțuri, certuri – se succed monoton, într-o expunere cursivă, dar lipsită de zvâcnet, ștearsă, cenușie.

◆ Ioan Holban, CRC, XVI, 1981, 13, 4; Zaharia Sângeorzan, *Viața unei familii*, CRC, XXI, 1986, 21, 4; Ioan Holban, RL, XIX, 1986, 38, 9; Al. Coman, CL, XCIII, 1987, 1, 14; Virgil Cuțitaru, CL, XCVI, 1989, 5, 14.

M. V.

OCHINCIUC Ion, *Fotografia de nuntă*, București, E.M., 1981, 158 p. (Sfinx, 54). Roman polițist.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Letopisețul de argint*, București, E.M., 1981, 304 p. Roman de acțiune, care se petrece în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu. Cadrul istoric e un simplu pretext pentru dezvoltarea unor peripeții palpitate: urmăriri, iscoade, uneltiri, omoruri, identități false, sosii, sinucideri spectaculoase. Protagonistul acestora, logofătul Radu Andronic, reușește să elibereze deținuții creștini dintr-o temută temniță a Semilunii. Limbajul excesiv arhaizant rămâne exterior, fără valoare evocativă.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Ștafeta*, București, Albatros, 1981, 236 p. Roman polițist. Un casetofon conținând o bombă își schimbă repetat proprietarii, în timp ce miliția, avertizată, aleargă să-l recupereze. Abilitate în înlănțuirea situațiilor și în crearea

suspansului, deși credibilitatea e sacrificată în favoarea senzaționalului.

■ *E ștafeta*, tr. de Elena Loginovsko, București, Albatros, 1984.

M. V.

OPREA Florian, *Marea întoarcere*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981, 258 p. (Scorpionul). Roman polițist, lipsit atât de interes epic, cât și literar.

M. V.

ORLEANU Ada, *Doi ani de cutezanță*, București, Ion Creangă, 1981, 180 p. Roman de aventuri pentru copii și tineret, a cărui acțiune se petrece pe timpul lui Mircea cel Bătrân. Schema consacrată: băătălii, fapte vitejești, curteni credincioși, iscoade și trădări, pe un fundal istoric, și el convențional.

◆ Sorin Titel, *Un roman istoric*, RL, XV, 1982, 5, 10.

M. V.

PALER Octavian, *Viața pe un peron*, București, Cartea Românească, 1981, 294 p. Roman parabolic. Eroul, profesor de istorie, e un ratat, într-o lume în care „chiar dreptatea e ratată”. Aprecierea aparține autorului și concluzia e că tragedia generală constă în incapacitatea de „a umple golul în care trăim”. Gara e un pustiu în care singura realitate e așteptarea. Identificând-o cu o „închisoare fără ziduri”, scriitorul sugerează ideea unui timp în afara timpului și a unei istorii fără destinație. Romanul e un eseu despre teroarea dezlănțuită și despre comunismul totalitar, despre opresiune, indiferență față de semeni, și despre răul născut din lașitate. Drumul către un pustiu mai puțin „desăvârșit” presupune curajul de a traversa o lume netulburată în absurdul ei tragic. Viața pe un peron s-ar traduce astfel prin viața ca un itinerariu al țipătului și al disperării.

◆ George Arion, FC, XXX, 1982, 4, 16; Eugen Simion, *Romanul parabolic*, RL, XV, 1982, 7, 10; I. D. Bălan, *Contraponderea nihilismului etic*, FC, XXXI, 1982, 7, 17; Șerban Cioculescu, *Un triumf al umanismului*, FC, XXXI, 1982, 7, 17; Romul

Munteanu, *Confesiune despre comportamentul uman*, FC, XXX, 1982, 7, 17; Pompilu Marcea, CNT, 1982, 9, 10; Nicolae Motoc, TMS, XVII, 1982, 2, 7; Daniel Viǧhi, *Condannarea la singurătate*, FRMS, X, 2, 4; Sultana Craia, LCF, XXV, 1982, 12, 2; Cornel Moraru, AST, XVII, 1982, 3, 4; Mircea Muthu, *Omul și cobra*, ST, XXXIII, 1982, 3, 14; Liviu Leonte, *Romanul simbolic și monologic*, CRC, XVII, 1982, 16, 4; Cornel Moraru, VTR, XII, 1982, 4, 4; Mircea Tomuș, T, XI, 1982, 4, 34; Gabriel Chifu, R, 1982, 5, 4; Emil Manu, *Asceza parabolii*, RL, XV, 1982, 25, 4; 5; Val Condurache, *Procese literare și proceduri*, CL, LXXXVIII, 1982, 6, 4; Vlad Sorianu, *Un roman heterodox*, ATN, XIX, 1982, 4, 5; Val Condurache, CL, LXXXVIII, 1982, 7, 4; Dumitru Radu Popa, TRR, XI, 1982, 226, 2; Cornel Ungureanu, O, XXXIII, 1982, 45, 2; Constantin Crișan, *Confesiunea ca Bastilie a sufletului*, VR, LXXVII, 1982, 11, 91-92; Mircea Martin, *Morala parabolii*, RL, XV, 1982, 49, 8; Virgil Podoabă, F, XIX, 1983, 1, 7; Marin Sorescu, *Cobra și mangusta*, R, 1983, 4, 3; 11; Steinhart, *Critică*, 242-244; Condurache, *Portret*, 84-87; Moraru, *Textul*, 145-149; Simion, *Scritori*, III, 523-529; Cristian Crăciun, *Angajarea în real*, RL, XVIII, 1985, 7, 4; Bălan, *Pietre*, 311-315; Iorgulescu, *Prezent*, 131-133; Marcea, *Atitudinii*, 116-119; Sorescu, *Ușor*, 207-220; Rotaru, *O istorie*, III, 872-874.

A. S.

PARAPIRU Teodor, *Copacii de cristal*, Iași, Junimea, 1981, 160 p. Roman social. În autobuzul Galați-Călărași, timp de mai multe ore, călătorii povestesc, spre desfătarea celorlalți, întâmplări adevărate, într-un ritual al confesiunii regizat de șoferul Lume-Lume.

◆ M. N. Rusu, VR, XXVI, 1982, 8, 8; Mardare Gabriel, CRC, XVII, 1982, 12, 4; Al. D., *Doi prozatori*, CL, LXXXVIII, 1982, 3, 4; Miron Blaga, F, XVIII, 1982, 4, 2; Dobrescu, *Foiletoane*, 3, 125-126.

A. S.

PARASCAN Constantin, *Ușile nopții*, Iași, Junimea, 1981, 134 p. Fragment: ≈, CRC, XV, 1980, 49, 5. Bolnav de obsesia „locurilor de demult”, bătrânul Vasile Proca rețriește în imaginație scene din lumea părăsită a satului. În contrast cu orașul, toposul rural e un model cu valoare exemplară. Proză poematizată despre resemnare și adevărul iluziei.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 11, 2; Ioan Holban, CRC, XVI, 1981, 13, 4; Dan Petrescu, *Întâmplări din camera cealaltă*, DLG, XIII, 1981, 3-4, 5; Voicu Bugariu, *Proză poetică*, LCF, XXIV, 1981, 24, 2.

A. S.

PARDĂU Platon, *Diavolul de duminică*, București, Eminescu, 1981, 478 p. „Roman politic, travestit în scriere fantastică și alegorică” (Nicolae Manolescu). Redactorului-șef al ziarului „Lumina”, Virgil Virgil, i se întâmplă lucruri bizare, în spatele cărora poate fi identificat un univers confuz, terifiant, marcat de crime și lașități colective.

◆ Marian Odangiu, O, XXXII, 1981, 41, 2; Artur Silvestri, LCF, XXIII, 1981, 47, 2; Nicolae Manolescu, *Demonism*, RL, XIV, 1981, 48, 9; Nicolae Cristache, FC, XXXI, 1982, 1, 16; Ioan Holban, *Săpâni și săpâniți de timp*, CRC, XVII, 1982, 9, 4; Laurențiu Ulici, CNT, 1982, 13, 12; Vlad Sorianu, ATN, XIX, 1982, 3, 7; Emil Vasilescu, *Romanul unei conștiințe*, R, 1982, 11, 6; Mariana Șipoș, *Vocile realității*, RL, XIX, 1986, 8, 4.

A. S.

PĂUN Stelian, *Primăvară în infern*, București, Albatros, 1981, 302 p. Roman social. Trei destine de adolescenți (Rafael Demayo, Andrei Oroviceanu și Sorin Negrea), prînse în vârtoarea evenimentelor celui de al doilea război mondial. Evocare lirică a ținuturilor dunărene.

◆ Virgil Carianopol, R, 1981, 8, 7.

A. S.

O PETRESCU Lucian, *Judecata lui Orfeu*, fragment din romanul cu același titlu, FRMS, IX, 1981, 3, 8-9.

A. S.

PINTEA Radu, *Aerostatul inocenților*, București, Albatros, 1981, 134 p. Fragment: ≈, SLAST, I, 1981, 1, 6-7. Roman social. În orașelul Trejea a loc două evenimente: un accident de circulație și un spectacol la Teatrul de Comedie. Reportajul lor e o parodie a evocării vieții de provincie.

A. S.

POP Simion, *Bestiariu. Zooroman*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981, 208 p. Biografii, destine și întâmplări umane într-un univers zoologic ale cărui semnificații formează materia unor parabole filosofice și morale.

◆ Vladimir Simion, RL, XIV, 1981, 49, 10; Sultana Craia, LCF, XXV, 1982, 16, 2; Cosma, *Romanul*, I, 217-218.

A. S.

POPA Marian, *Podul aerian*, București, Albatros, 1981, 158 p. Roman citadin. Viața de șantier prezentată parodic. Festivismul și idilismul grotesc sunt ironizate într-un cadru mai larg, al utopiei politice și sociale.

◆ Ioan Bogdan Lefter, RL, XV, 1982, 10, 9; Mihai Iordache, CL, LXXXVIII, 1982, 6, 2; Constantin Pavel, ATN, XIX, 1982, 3, 7; Cornel Moraru, VTR, XII, 1982, 10, 4; 15.

A. S.

POPESCU-BOGDĂNEȘTI N., *Trandafiri pentru altădată*, București, Cartea Românească, 1981, 360 p. Roman social. Căpitanul rezervist Vasile Armașu, participant la dramaticele evenimente postbelice, plătește cu viața amestecul în luptele partidelor politice pentru cucerirea puterii.

◆ ***, RL, XIV, 1981, 20, 2; George Muntean, RL, XIV, 1981, 29, 11; Emil Vasilescu, F, XVIII, 1982, 2, 2.

A. S.

POPOVICI Petre, *Ruptura*, București, Cartea Românească, 1981, 214 p. Fragment: *Șef, asta-i!*, AST, XV, 1980, 2, 11.. Roman de dragoste. Tiberiu Bucurie, tânăr de la țară, absolvă școala profesională de sudori și liceul seral. Insuccesul la examenul de admitere în facultate pune capăt unei romantice idile. Iubirea de carte a personajului, băiat simplu, dar inteligent, ilustrează naiv ideea că munca și învățătura stau la baza fericirii.

◆ Ion Al. Barbu, *Un debut în proză*, AST, XVII, 1982, 3, 9.

A. S.

PREDA Iulius, *Cinci ani dintr-o viață*, București, Albatros, 1981, 230 p. Roman auto-

biografic. Povestea anilor de detenție, pentru ilegalități săvârșite de alții, e pretextul unui lung excurs despre minciună, singurătate și nevoia de adevăr.

◆ Voicu Bugariu, *Un Papillon român*, LCF, XXVI, 1981, 17, 2; Ioan Holban, CNT, 1981, 35, 14.

A. S.

O PREDA Marin, *Întâia moarte a lui Micula Mircea*, R, 1981, 10, 8-9; *Întâia moarte a lui Micula Mircea*, TR, XXVI, 1982, 31, 3; 32, 5; 33, 5; 35, 5, fragmente din romanul cu același titlu.

A. S.

O PURCĂREA Victor Lorin, *Doi studenți și... o iubire*, fragment de roman, AFT, XX, 1986, 3, 6-7.

A. S.

O RADIN Ioan, *Cașaloții zgłobii*, fragment din romanul *Scolopendra*, VTR, XI, 1981, 3, 24-25.

I. I.

REZUȘ Petru, *Dansul șerpilor*, București, Eminescu, 1981, 222 p. Tentativă de roman politic. Pe un ton afectat, mimând în chip nefericit fie vorbirea neaoș-țărănească, fie exprimarea „supravegheată” a intelectualilor, se încearcă restituirea cazului unui anume Cătălin Popasu, al cărui tată dispăruse în 1945. De profesie dascăl de istorie, ca și fiul său Cătălin, Gheorghe Popasu înjghebase, la sfârșitul celui de al doilea război mondial, o colecție de monede și alte obiecte vechi, care dispăruse o dată cu el. Acțiunea se petrece în localitatea fictivă Dobrișoara, imposibil de localizat geografic. Urmează inundațiile, probabil cele din 1970, descoperirea criminalilor, contrabalansată de „solidarizarea socialistă” a cetățenilor în fața cataclismului etc. etc.

I. I.

O RUSAN Romulus, *Adevărul*, ALL, 1981, 126-127; *Secundele și noaptea*, ALL, 1982, 330-336, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

I. I.

SALEM H., *Dragoste la a doua vedere. Roman umoristic*, București, Cartea Românească, 1981, 208 p. Cartea se întemeiază pe convenția că un transplant de inimă dă pritorului vârsta și caracterul donatorului. Primind inima lui Radu, Brumă, din bătrân și mohorât, devine tânăr și îndrăgostit. El are, de asemenea, abia acum revelația complexității vieții. Această metamorfoză îi permite autorului să se adâncească tacit în satiră, comic și pamflet.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 9, 2; Laurențiu Cernef, O, XXXII, 1981, 17, 6; H. Zalis, RL, XIV, 1981, 32, 9; Lidia Gheorghiu, AST, XVI, 1981, 4, 11; Elena Tacciu, *Virtuțile umorului*, ST, XXXIII, 1982, 6, 22.

A. P.

SĂRARU Dinu, *Dragostea și Revoluția. I. Toamna roșie*, București, Eminescu, 1981, 414 p.; II. *Cei care plătesc cu viața*, București, Eminescu, 1986, 398 p. Fragmente: ≈, RL, X, 1977, 50, 14–15; ≈ LCF, XXI, 1978, 43, 4–5; ≈, CNT, 1980, 50, 7–8; *Ei erau fascinați de idei*, RL, XVI, 1983, 7, 14–15; *Ce fusese atunci la Lucerna*, RL, XVI, 1983, 51, 14–15; *Bonifacia nu avea cum să înțeleagă*, LCF, XXVII, 1984, 1, 4–5; 7; ≈, SLAST, IV, 1984, 14, 6–7; *O noapte fericită*, RL, XVII, 1984, 49, 14–15; *O ninsoare de mătase*, RL, XIX, 1986, 5, 14; III. *Speranța*, București, Eminescu, 1989, 557–704 p. Roman politic. Evocă – pe fundalul principalelor momente istorice ale epocii de după cel de al doilea război mondial – lupta dintre două lumi, dintre două moduri de viață, dintre două mentalități. Sunt prezente șabloanele uzate ale activistului „cu față umană”, având psihologia complicată artificial și previzibil. În limitele admise ideologic, se propune umanizarea forțată atât a personajelor, cât și a problematicii abordate. Critica a semnalat schematismul eroilor și al situațiilor (G. Pruteanu: „invenția, cu puține excepții, e săracă, evenimentele în jurul cărora se perorează sunt numai vag sugerate, agasant de discrete”), accentul pus pe dezbaterea morală în detrimentul calității artistice (Radu G. Țeposu). Carența majoră e stilul:

greoi, nemaleabil, rudimentar, didactic – ecou onest al limbii de lemn.

▼ I–III, București, Eminescu, 1989.

■ *Ljubov' i revolucija*, tr. de Niung Fodor, pref. de Valentin F. Mihăescu, București, 1981, 48 p. Fragment: *L'amour et la révolution*, tr. de Eugenia Varvaru, REVR, 1986, 11, 9–52.

◆ Mircea Iorgulescu, *Realismul fantastic*, RL, XIV, 1981, 7, 5; M. Ungheanu, LCF, XXIV, 1981, 9, 2; Ilie Purcariu, *Atelier* – FC, XXX, 1981, 11, 15; 17; Vasile Sălăjan, *Imperativele actualității*, TR, XXV, 1981, 13, 1; 6; Cornel Moraru, *Romanele toamnei roșii*, VTR, XI, 1981, 3, 3; Emil Manu, *Obsedantul dualism*, CNT, 1981, 15, 10; George Arion, *Nelininișta identitate*, FC, XXX, 1981, 16, 21; Mircea Iorgulescu, *Viața și Visul*, FC, XXX, 1981, 16, 21; Pompiliu Marcea, *Un roman incitant*, FC, XXX, 1981, 16, 21; Ioan Holban, *Stas 37*, CRC, XVI, 1981, 17, 4; Val Condurache, CL, 1981, 4, 5; Constantin Sorescu, *Romanul ca manifest*, SPM, 1981, 543, 3; 544, 9; Valentin F. Mihăescu, *Sub semnul politicului*, LCF, XXIV, 1981, 19, 7; Mircea Benția, EX, XIII, 1981, 4–5, 9; Gabriel Rusu, TMS, XVI, 1981, 2, 6; Marian Odangiu, *Continuitate și diferență*, O, XXXII, 1981, 30, 2; Vasile Chifor, T, X, 1981, 8, 45–46; Marin Mincu, *Personajul romanului politic actual*, RL, XIV, 1981, 39, 5; Iorgulescu, *Ceara*, 238–244; Laurențiu Ulici, *Lumea unui roman*, RL, XVI, 1983, 45, 5; Al. I. Friduş, *Teatrul dramatic „Bacovia”*, CRC, XVIII, 1983, 49, 6; Henri Zalis, *Complexitate și contemporaneitate*, LCF, XXVII, 1984, 47, 6; Victor Niță, ≈: „Îmi place să cred că gloria aparține celor care iubesc mai mult lupta decât succesul!”, FC, XXXIII, 1984, 42, 4; Vasile Chifor, *Repere ale prozei contemporane*, VR, LXXIX, 1984, 10, 47–53; Moranu, *Textul*, 157–161; Odangiu, *Romanul*, 138–139; Gheorghe Glodeanu, ~ sau *resurecția tradiției*, F, XXI, 1985, 4, 5; Henri Zalis, *Proza în dialog activ cu realitatea*, CNT, 1986, 22, 13; Alex. Ștefănescu, *Un roman captivant*, RL, XIX, 1986, 24, 11; Radu G. Țeposu, *Incizii în mecanismul realității*, FC, XXXV, 1986, 27, 11; Tudor Cristea, *Fascinația trecutului*, SLAST, VI, 1986, 28, 1–2; Aureliu Goci, *Limba și ideologie*, SLAST, VI, 1986, 28, 1–2; Gheorghe Glodeanu, TR, XXX, 1986, 29, 4; Ion Cristoiu, FC, XXXV, 1986, 29, 11; Adrian Dinu Rachieru, *Dialog cu realitatea*, O, XXXVII, 1986, 34, 6; Florin Berindeanu, *Istoria ca personaj*, AFT, XX, 1986,

8, 9; George Pruteanu, *Eticul și epicul*, CL, XCII, 1986, 8, 13; George Mirea, VTR, XVI, 1986, 9, 3; M. Ungheanu, LCF, XXIX, 1986, 46, 2; Rotaru, *O istorie*, III, 867–868; Laurențiu Ulici, *O lume în mers*, CNT, 1987, 16, 13; Ștefan Oprea, *Romane pe scenă. „Condamnat la libertate” de Ion Bălan (Teatrul „Maria Filotti” Brăila)*, CRC, XXIII, 1988, 3, 3; Constantin Sorescu, -, *un retor cu vervă al franchezii*, SLAST, VIII, 1988, 21, 9; Aureliu Goci, *Romanul ca discurs*, LCF, XXXI, 1988, 38, 1–2; Gheorghe Glodeanu, *Valențele romanului politic*, TR, XXXII, 1988, 49, 4; Băileșteanu, *Aorist*, 158–162; Cosma, *Romanul*, 151; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 350–360.

A. P.

SCHWARTZ Gheorghe, *Spitalul*, București, Eminescu, 1981, 312 p. Roman de factură kafkiană, o parabolă a sistemelor totalitare de guvernare. Un spital de refugiați politici se transformă treptat într-o închisoare și devine, apoi, un violent aparat represiv, cu tendința de a anexa întregul oraș. Puterea depersonalizează, îi prefacă pe oameni în marionete ale instinctelor agresive. Lazăr, unul dintre pacienți, modest vânzător de cherestea, ajunge, în urma revoltei organizate de Luca, tovarășul său de suferință, administrator general al spitalului. Noii stăpâni instaurează un sistem de conducere dictatorial, astfel încât „orice să se poată realiza și totul să nu se poată realiza”. Dar Lazăr are nostalgia libertății. Încercând să evadeze, regresează tot mai mult în timp, devenind, în cele din urmă, o simplă umbră. Rătăcirile disperată a eroului nu este străină de tema labirintului, iar parabola centrală a romanului sugerează faptul că, în anumite circumstanțe, omul are o înclinație instinctivă, aproape naturală spre violență, spre autodistrugere.

◆ Marcel Pop-Comiș, O, XXXII, 1981, 27, 2; Irina Petraș, TR, XXV, 1981, 28, 2; Paul Dugneanu, LCF, XXIV, 1981, 28, 6; Valeriu Cristea, *Un roman-parabolă*, RL, XIV, 1981, 30, 10; Ioan Holban, CRC, XVI, 1981, 34, 4; Cornel Moraru, *Între alegorie și recuzita S.F.*, VTR, XIII, 1981, 9, 10; Ion Arieșanu, *O mistică a puterii*, O, XXXII, 1981, 41, 5; Viorel Gheorghită, F, XVII, 1981, 10, 3; Valentin Tașcu, *Sobrietatea ca avertisment*, ST, XXXII, 1981, 10, 24; Val Condurache, CL, 1981, 11, 5; Anton Ilica, *Decor*,

eveniment și personaj, RL, 1982, 14, 5; Ștefănescu, *Între da și nu*, 126–129; Moraru, *Textul*, 214–215; Holban, *Profiluri*, 333–334.

A. P.

SCRIPCĂ Gheorghe, *Noroc și fii băiat de treabă!*, București, Ion Creangă, 1981, 192 p. Roman pentru copii și adolescenți. Eroul principal, Lucian Noroc, elev în clasa a șaptea, își petrece o vacanță la Bilciurești, găzduit de moș Zăbavă și de soția acestuia. Aici asistă la înființarea unei case a pionierilor, la stingerea unui incendiu și la lansarea la apă a unui vas pentru copii. Autorul nu poate evita stilul didactic și moralizator. Elogiul prieteniei este făcut pe un ton ceva mai firesc.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XIV, 1981, 37, 11.

A. P.

SELEJAN Radu, *Barieră pentru cocori*, București, Eminescu, 1981, 330 p. Fragment: ≈, CL, 1979, 7, 10–11. Continuarea romanului *Cercul adevărului* (1976). Roman realist. Cartea prezintă, în maniera și cu schematismul caracteristic realismului de tip comunist, conflictele și dilemele inginerului Dudu Nicolae, șeful minei Slova.

◆ Bb., CRC, XVI, 1981, 16, 9; Vasile Chifor, RL, XIV, 1981, 35, 9.

A. P.

SIMION Al., *Despărțirea*, București, Cartea Românească, 1981, 392 p. Roman psihologic. Cartea unei idei: suferința morală. Toader Proca, personajul principal, trăiește drama pierderii familiei. În timpul celui de-al doilea război mondial, soția sa Silvia și copiii Ana și Dan dispar fără urmă într-un lagăr de exterminare. Nutrind speranța că se află încă în viață, el rătăcește prin Europa, într-o disperată căutare. Ajutat de Melania, o întâlnește pe doamna Laurenti, care nu este, însă, așa cum spera Teoader Proca, fiica sa Ana. Și căutarea continuă. Caracterul unidimensional al psihologiei eroului, observat mereu de ideea regăsirii celor de care viața l-a obligat să se despartă, conferă narațiunii o pregnantă notă de artificialitate.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 41, 2; Bb., CRC, XVI, 1981, 41, 9; Ioan Holban, CRC, XVI, 1981, 51, 4; Zaharia Sângeroran, *Tragismul despărțirii*, RL, XV, 1982, 1, 9; Vlad Sorianu, ATN, XIX, 1982, 1, 7; Val Condurache, CL, LXXXIII, 1982, 1, 5; Pompiliu Marcea, *Peregrinările suferinței*, CNT, 1982, 6, 10; Marian Odangiu, O, XXXIII, 1982, 13, 2.

A. P.

SIN Mihai, *Ierarhii*, București, Eminescu, 1981, 296 p. Fragmente: ≈, RL, XIV, 1981, 17, 14–15; *În vizită*, VTR, XI, 1981, 3, 23; 25. Roman de analiză, cu tentă simbolică. Trădat de prima soție și de cel mai bun prieten. Pavel Mamina își ratează viața, fiind închis pentru vini imaginare. Căsătorit a doua oară, pensionar, este atras de către avocatul Richard Șipa într-o organizație care urmărea conservarea documentelor revelatoare pentru o eventuală deschidere a unui proces al istoriei. Dublând, simbolic, eșecul existențial al eroului, și această tentativă eșuează, organizația – condusă de un paraliatic – dovedindu-se ineficientă, fantomatică, iluzorie. „Firul epic al romanului e liniar, aproape sărac, auster în simplitatea lui, dar îngăduie, cu generozitate, digresiuni de toate amplitudinile: de la evocări, retrospectivități psihologice, la discursuri ocolite, răbdătoare, de la observații directe de mișcare, de comportament, la considerații generale eseistice” (Dana Dumitriu). Subzită, totuși, un aspect static și monoton.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 50, 2; Anton Cosma, *Liber între ierarhii*, VTR, XII, 1982, 1, 7; Cornel Moraru, *Noi semne ale romanului*, VTR, XII, 1982, 1, 7; Dana Dumitriu, *Mesaje către o omenire viitoare*, RL, XV, 1982, 4, 11; Ion Arieșanu, *Crepuscul*, O, XXXIII, 1982, 6, 5; Vasile Chifor, AST, XVII, 1982, 3, 10; Val Condurache, CL, LXXXVIII, 1982, 4, 5; Mihai Dinu Gheorghiu, *Istoria unui eșec*, VR, LXXVII, 1982, 5, 75–76; Valentin Tașcu, *Ideea de personaj*, ST, XXXIII, 1982, 8, 7; Mihaela Andreescu, *Martorul sau Judecătorul*, R, 1982, 9, 7; Vasile Andru, *Despre rostul ierarhiilor*, RL, XV, 1982, 41, 4; Vasile Dan, *Interviu cu Mihai Sin*, AFT, XVII, 1982, 9, 10; Iorgulescu, *Ceara*, 254–256; Laurențiu Ulici, *Singurătatea ale(r)gătorului*, RL, XVII, 1984, 5, 11; Manea, *Pe contur*, 68–74; Moraru, *Textul*, 185–189; Irina Petraș, T, XIV, 1985, 7, 40–41;

Ioan Holban, *Narațiune și comentariu*, RL, XVIII, 1985, 52, 5; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14–31; Alex. Ștefănescu, *Mihai Sin*, TMS, XXII, 1987, 2, 3; Cosma, *Romanul*, I, 159–160; Simion, *Scritori*, IV, 446–448.

A. P.

O SINITEANU Dumitru, *Numirea*, fragment din romanul *Saltul căpriorului*, O, XXXII, 1981, 3, 4–5.

A. P.

STAHL Henriette Yvonne, *Drumul de foc*, București, Minerva, 1981, 336 p. Roman social, cu elemente de analiză psihologică. La sfârșitul celui de-al doilea război mondial, în perioada 1945–1946, un grup de intelectuali trăiește dramele și frământările inerente schimbărilor sociale ale epocii. Cartea se remarcă prin scriitura atentă, plină de acuratețe, prin aspirația metafizică a personajelor, prin pătrunzătoarea observație de viață, prin acuta reflecție morală și patetismul intrigii.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 38, 1; Dana Dumitriu, *Un roman patetic*, RL, XIV, 1981, 44, 10; Cosma, *Romanul*, I, 286.

A. P.

O STOICA Petre, *Serată dansantă la lumina petromaxului*, fragment de roman, ST, XXXII, 1981, 8, 16–17.

A. P.

O SUCEVEANU I. T., *Ultima misiune*, RL, XIV, 1981, 34, 14–15, *Moartea vulturului*, CL, LXXXVIII, 1982, 8, 8, fragmente din romanul *Aerodromul*.

A. P.

ȘERBĂNESCU Virginia, *Lunga veghe de la Cozia. Roman istoric*, București, E.M., 1981, 384 p. Autoarea utilizează izvoare istorice și literare, românești și străine, pentru a reconstitui perioada domniei lui Mircea cel Bătrân. Lupte, uneltiri boierești, drame amoroase, ceremonii: tot atâtea pretexte pentru a scoate în evidență figura domnitorului. Demnă de interes este încercarea de a contura portretul interior al acestuia.

◆ Bb., CRC, XVI, 1981, 45, 7.

A. P.

ȘOVU George, *Dragul nostru Alex...*, București, Albatros, 1981, 156 p. Roman realist. Ca urmare a unui denunț, Alexandru Pietreanu, directorul unui liceu, om de mare probitate profesională și morală, este supus unei anchete. În cursul acesteia, secretarul organizației de partid – ajutor de cadrele didactice și de elevii care își prețuiesc directorul – relevă adevărul. În consecință, eroul va fi promovât. Simplism didactico-moralizator; compoziție și scriitură neconvingătoare.

◆ Valeriu Cristea, *Între școală și viață*, RL, XIV, 1981, 22, 10; Pompiliu Marcea, *Un roman despre dascăli*, LCF, XXIV, 1981, 31, 2; Grigore Smeu, „Paradisul rotund”, RL, XIV, 1981, 43, 10; Căndroaveanu, *Literatura*, 205–206.

A. P.

ȘOVU George, *Răspuns la post-restant*, București, Ion Creangă, 1981, 286 p. Roman pentru copii și tineret, inspirat din viața școlară. Radu Corbeanu, copil nelegitim, redactează gazeta „Anonimul”, trece prin diferite peripeții școlare și extrașcolare, mai mult sau mai puțin banale, și se îndrăgostește de Liliana. Schematism, lipsă de invenție, fantezie precară; tonul ghiduş este nefiresc.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 12, 2.

A. P.

O ȘTEFANACHE Corneliu, *Dragul nostru oraș*, fragment din romanul cu același titlu, CL, 1981, 10, 8–9.

A. P.

ȘTEFANACHE Corneliu, *După echinocliul de primăvară*, Iași, Junimea, 1981, 222 p. Fragmente: *Ultimul Ion*, CL, 1977, 12, 10–11; *Ultima primăvară*, CRC, XV, 1980, 40, 5; *Ultima confruntare*, CL, 1981, 1, 8–9. Roman rural. Declarat chiabur și închis sub acuzația de complicitate cu „bandiții” din munți, trădat de fiul său Victor, care se leapădă de el pentru a nu fi dat afară din școală, Cristian Omu – victimă neputincioasă a evenimentelor – moare însingurat, refuzând să se strămute o dată cu locuitorii satului, înghițit de apele unui lac de acumulare. Autorul „aglomerează” în cartea sa majoritatea motivelor

frecvent folosite în proza consacrată mediului rural în ultimele decenii, făcând un adevărat inventar al acestora. „Spectaculoase și dramatice în sine, experiențele prin care trece Cristian Omu sunt, ca realități literare, veritabile stereotipii” (Mircea Iorgulescu).

● Premiul Uniunii Scriitorilor și premiul Asociației Scriitorilor din Iași pe anul 1981.

◆ Bp., CRC, XVII, 1981, 21, 9; Ioan Holban, „Casa este portaloitul vieții”, CRC, XVI, 1981, 25, 4; Mircea Iorgulescu, *Biografie și destin*, RL, XIV, 1981, 29, 10; Val Condurache, CL, 1981, 8, 5; Ioan Holban, *Proza satului contemporan*, ATN, XX, 1984, 3, 6–7; Cosma, *Romanul*, I, 184.

A. P.

O ȘTEFĂNESCU Al. I., *Caise și prune*, fragment din romanul *Majoratul interzis*, RL, XIV, 1981, 24, 14–15.

A. P.

ȘTEFĂNESCU Tudor, *Prăbușirea muntelui Oarba*, București, Cartea Românească, 1981, 144 p. Roman social. Daniel Pricor, copil găsit, îndură toate vicisitudinile unei vieți de mizerie: copilăria într-un cătun sărac de munte, foamea, munca extenuantă ca lucrător forestier și ca miner, închisoarea, războiul. După 1944, deși bătrân, participă cu entuziasm la construirea socialismului la munte. Șabloane și lozinci; alb-negru maniheist.

A. P.

TALPĂ Leon, *Iunia*, București, Cartea Românească, 1981, 176 p. Roman de dragoste. Naratorul, Basarab, configurează, pe un ton cuminte, uneori sentimental, alteori convențional, etapele iubirii sale pentru Iunia și, mai ales, portretul acesteia. După opinia Danci Dumitriu „≈ este un roman scris cu finețe analitică, cu o participare afectivă care îi oferă căldură și senzorialitate, o mică piesă de cameră, limpede, atașantă”.

◆ Dana Dumitriu, *Scutierul fără speranță*, RL, XIV, 1982, 16, 10.

A. P.

TĂBĂRAȘ Stelian, *Zilele cele scurte*, București, Cartea Românească, 1981, 192 p.

Roman de familie, cu elemente simbolice, inițiatice, mitice. Narațiunea, destul de concentrată, reconstituie viața unei familii boierești din ținutul Muscelului, personajele principale fiind două: bătrânul Amărășteanu și fiul său Radu. Întors din străinătate cu puțin înainte de moartea bătrânului, Radu Amărășteanu se decide să rămână în sat, la „castel”. Aici va descoperi jurnalul secret al tatălui său, din care află lucruri ce îl tulbură și care, ulterior, își vor avea corespondentul în propria-i existență. Astfel, ca și tatăl său, Radu va eșua în căsnicie, înșelat fiind de soția lui, mondena Arghira, iar apoi, tot ca el, va avea un copil nelegitim cu o țărăncă. Paralelismul merge însă și mai departe și ține de personalitatea profundă a celor doi. Ambii vor transcendera, într-un fel, a timpului istoric: tatăl, prin pasiunea pentru astronomie și prin înțelegerea în adâncime a „vieții la țară”, a ritmurilor naturii, a îndeletnicirilor și obiceiurilor arhaice; fiul, prin aspirația de a realiza ceva trainic, util și simbolic totodată. În cazul ultimului, aspirația, realizată, va fi și fatală. Tunelul pe care-l construiește pentru a scurta drumul spre sat și pentru a grăbi răsăritul soarelui îi creează dificultăți financiare, iar lucrătorii, instigați de arendașul Balaora, se revoltă, distrugându-i castelul și obligându-l să plece pentru totdeauna din sat. Faptele, aflate de autor de la un „bătrân loveștean”, au o aură de legendă și o valoare simbolică pe care ~ știe să o sugereze cu rafinament și cu o autentică voluptate a evocării fabularii.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 19, 2; Voicu Bugariu, LCF, XXIV, 1981, 20, 2; Dinu Flămând, AFT, XVI, 1981, 8, 2; Ioan Holban, CNT, 1981, 36, 10; Doina Uricariu, RL, XIV, 1981, 38, 11; Vasile Chifor, ST, XXXII, 1981, 9, 54-55; N. Carandino, CL, 1981, 11, 14; Petru Poantă, ST, XXXII, 1981, 12, 35; Victor Atanasiu, SLAST, II, 1982, 28, 10; Cornel Moraru, VTR, XII, 1982, 5, 4; Petru Poantă, *Radiografii*, II, 174-176; Cornel Moraru, *Textul*, 221-224.

I. M.

TĂNĂSACHE Ilie, *Doria, oprește-te!...*, Iași, Junimea, 1981, 224 p., (Fantomas, 36). Roman de spionaj.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 20, 2.

I. M.

TĂNĂȘESCU Dan Claudiu, *Câmpia singularică*, București, Cartea Românească, 1981, 336 p. Romanul unei vieți. Personajul principal, Constantin Urșanu, e un medic cu vocație, dăruit trup și suflet profesiei sale, pe care o înțelege ca pe o misiune. Greu încercat de destin, el îl înfruntă cu dârzenie și cu seninătate. Narațiunea deapănă cronologic firul vieții sale: perioada copilăriei și a tinereții, marcată de sărăcie și umilințe, participarea, ca voluntar, la primul război mondial, anii de intensă practică medicală în diverse locuri (Plenița, Craiova, București), apoi aceia de după 1944, când, deși se adaptează noului regim, are de îndurat anchete, înscenări, excluderea din partidul comunist, și, în fine, amurgul vieții, luminat de reușita celor doi fii ai săi, care studiază și ei medicina. Această cronologie nu e însă decât schema realistă pe care autorul construiește o biografie fabuloasă, cu aspect de basm modern. Ca și în alte cărți ale sale, ~ uzează și abuzează aici de un senzaționalism nemotivat, supraabundența unor întâmplări spectaculoase, a unor răsturnări de situație, a unor scene violente sau miraculoase, dând romanului un aer neverosimil, compozit și chiar incoerent.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 33, 2; Constantin Sorescu, SPM, 1981, 564, 3; Hristu Căndroveanu, RL, XIV, 1981, 40, 10; Ioan Holban, CRC, XVI, 1981, 41, 4; Teodora Rus, ST, XXXII, 1981, 10, 57; Dan Mircea, AST, XVII, 1982, 1, 6; Ana Selejan, CL, LXXXVIII, 1982, 1, 14.

I. M.

TECUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu și filiera*, București, Cartea Românească, 1981, 462 p. Roman polițist, scris la persoana întâi, inspirat din cazuri și evenimente reale.

A. P.

TEOHARI Nicolae Tudor, *Zorile asfințitului*, Iași, Junimea, 1981, 168 p. Roman social, de moravuri și de război. Extrem de incoerent la nivel epic, cu o puzderie de personaje abia schițate și abandonate pe parcurs, romanul descris la început, într-o manieră destul de schematică, conflictul dintre două medii sociale: acela al muncitorilor textiliști dintr-un

oraș dunărean și acela al corupților potențați locali, în frunte cu patronul Vanghele T. În timpul unei greve, Tomiță, omul de încredere al patronului, moare accidental, iar ancheta declanșată împotriva mecanicului Ștefan Murea, bănuït de crimă, îl obligă pe acesta din urma să fugă din oraș. Ajuns la București, apoi înrolat în armată sub un nume fals, el va participa la al doilea război mondial. Partea a doua a romanului, cea mai amplă, prezintă tocmai starea de război, dar nu prin intermediul unor episoade de luptă, ci printr-o serie de scene din viața câtorva militari mobilizați (între care locotenentul Corbu, Aurel Pacoi, Vasile hamalul). Dintre personaje, singurul care dă o oarecare consistență și unitate narativă romanului e Samoïlă, ins sub a cărui naivitate se ascunde, de fapt, o reală știință a vieții.

I. M.

TIMCU George, *Machiaj*, București, Eminescu, 1981, 302 p. Roman realist, cu implicații etice și psihologice, despre relațiile profesionale și interumane dintr-o mare uzină și despre viața unui personaj prins în țesătura lor. Personajul cu pricina e inginerul Laurențiu Branea, ins cu idei și cu inițiativă, dornic de afirmare, dar preocupat și de a-și păstra rectitudinea morală. Confruntat cu intrigile și cu obstrucțiile celor din jur, el trece prin succesive crize de conștiință, pe care nu le poate depăși decât făcând treptate compromisuri. Romanul e, în cea mai mare parte, istoria destul de convențională a acestei adaptări dure-roase, care, în cele din urmă, îl duce pe erou până în pragul unui naufragiu existențial.

◆ Mira Lupeanu, F, XVII, 1981, 12, 2; Ioan Holban, CNT, 1982, 2, 10; Henri Zalis, RL, XV, 1982, 12, 10; Constantin Crișan, LCF, XXV, 1982, 30, 6; Zaharia Sângeorzan, CRC, XVIII, 1983, 1, 4; Constantin Crișan, *Un nocturn solar*, RL, XXII, 1989, 8, 15.

I. M.

TIPSIE Ion, *Labirintul comisariilor*, Craiova, Scrisul Românesc, 1981, 216 p. Roman polițist.

I. M.

TRICOLICI Chiril, *Calimera!*, București, Cartea Românească, 1981, 390 p. Roman de călătorie. Cu o vagă intrigă polițistă, ce se dovedește, în final, o farsă, romanul relatează voiajul în Grecia al unui scriitor, Adrian Hornea, călător cu experiență, ale cărui drumuri anterioare prin Europa sunt evocate și ele secvențial.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 9, 2; Andrei Roman, RL, XIV, 1981, 24, 11.

I. M.

TUDOR ANTON Eugenia, *Prețul singurătății*, București Cartea Românească, 1981, 336 p. Fragment: *Întoarcerea în Ithaca*, RL, XIV, 1981, 16, 15. Roman social. Medicul Radu Harega își rememorează viața de privațiuni și umilințe, în timpul recuperării, după o dificilă operație la ochi. Evenimentele deceniului cinci sunt reconsiderate din perspectiva unui destin înfrânt.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 29, 2; Valeriu Cristea, RL, XIV, 1981, 41, 5; Dumitru Micu, VR, XXXIV, 1981, 11, 92-94; Eugen Simion, *Un roman de moravuri*, R, 1981, 11, 4; Mihai Dinu Gheorghiu, CRC, XVI, 1981, 47, 4; Edgar Papu, *Claustrare citadină*, CNT, 1981, 42, 9; Vasile Chifor, TR, XXV, 1981, 48, 6; Ioan Holban, RL, XIV, 1981, 49, 4; Mihaela Gafencu, CL, 1981, 12, 14; Ilie Guțan, T, XI, 1982, 2, 42; Rodica Florea, ST, XXXIII, 1982, 4, 22; Viorel Știrbu, LCF, XXV, 1982, 22, 4; Nicolae Mecu, *Anatomia solitudinii*, CL, LXXXVIII, 1982, 9, 7; Steinhart, *Critică*, 135-138; Cosma, *Romanul*, I, 246; Tuchilă, *Privirea*, 252-255.

A. S.

TUDORAN Radu, *Frumoasa adormită*, București, Eminescu, 1981, 482 p. Fals memorial de călătorie în Statele Unite. Cartea, ghid, eseu și confesiune, este „o încercare de a surprinde tipologia omului american și psihologia sa particulară” (Mirela Roznoveanu). Amănunte pitorești, obișnuite în jurnalele de acest fel, despre „irealitatea” lumii vizitate: muzee, orașe, clădiri, fluvii, poduri, monumente și peisaje.

◆ Mirela Roznoveanu, *Jurnalul „ca datorie”*, RL, XIV, 1981, 24, 10; Mircea Popa, ST, XXXII, 1981, 8, 22; Ov. S. Crohmălniceanu, *Portretul*

căldătorului, RL, XIV, 1981, 49, 5; Virgil Mazi-lescu, -, RL, XV, 1982, 50, 4-5 (interviu).

A. S.

TOIU Constantin, *Însoțitorul*, București, Eminescu, 1981, 432 p. Fragment: ≈, RL, XIV, 1981, 11, 14-15. Roman cu structură complexă, cu tendință textualistă, în conformitate cu modernitatea acceptată teoretic în deceniul opt. Eugen Simion opinează că „numai prin localizarea acțiunii epice” ≈ este „un roman rural”, în ce are mai bun cartea rămânând un „roman de moravuri sociale și, prin aceasta, romanul unor destine intrate în încurcăturile vieții obișnuite”. Cornel Regman îl consideră „un roman comic”. Un personaj interesant, Megaclide Pavelescu, membru corespondent al Academiei, se retrage la țară, în localitatea Clopeni din Câmpia Română, în urma decesului soției sale. În jurul său se polarizează povestirile locului, personajele căpătând noi semnificații prin grila sa de interpretare. Pe fundalul semnificativ al „câmpiei”, evenimentele relatate dobândesc aura „utopiei” înalte. Erotismul bine temperat al unor episoade creează un ritm incitant, constituind și un procedeu de captare a atenției lectorului. „≈ este, astfel, un roman pasional și un roman ideologic pe o temă, aceasta din urmă, de o stringentă actualitate: relația dintre revoluție și tehnocrație, confruntarea dintre mai multe soluții de existență, rolul și locul conștiinței intelectuale într-o societate care își schimbă structurile. Cel ce se impune, literar, fiind mai elocvent și de o mai mare profunzime umană, este romanul pasional, ingenios gândit și scris de o mână expertă” (Eugen Simion). Cornel Regman vorbește despre „un har de esență magiei de a face să planeze asupra eroului principal o reverberație dureros-premonitoare”, despre „o îmbinare de reflecții sub semnul comicalui sau, cum ar spune un confrate, o *menipee*, amestec de dialoguri, pilduiri și înfruntări în «divanuri» sau «gâlceve» ale înțelepților cu lumea, de solilocuri stârnite de spectacolul aceleiași lumi și de peripeții sau «evenimente brute», acceptate mereu cu filozofie”. În manieră

proprie, criticul vrea să remarce „subtilitățile” romanului, incursiunea aluzivă cu trimitere ambiguă la aspectele nefericite ale societății din timpul respectiv, modalități considerate dizidente și deosebit de apreciate de cititorii avizați. Din această pricină ≈ a fost receptat cu mare interes și a fost comentat din multe unghiuri de vedere, cartea fiind considerată una dintre cele mai interesante producții literare ale vremii.

▼ București, Eminescu, 1989.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1981.

◆ Lector, RL, XIV, 1981, 26, 2; Mircea Zăciu, „*Mitul însoțitor*”, RL, XIV, 1981, 28, 9; Ion Vlad, *Povestea ca salvare a ființei*, TR, XXV, 1981, 30, 3; Ion Ianoși, *Martori și mărturii*, CNT, 1981, 31, 9; Mircea Tomuș, T, X, 1981, 8, 37; Dumitru Radu Popa, TRR, X, 1981, 211, 8; Nicolae Manolescu, *Romanul intelectual*, RL, XIV, 1981, 36, 9; Constantin Sorescu, *Proza deriziunii*, SPM, 1981, 561, 3; Cornel Ungureanu, *De la o utopie la alta*, O, XXXII, 1981, 36, 2; Dumitru Constantinescu, FC, XXX, 1981, 39, 21; Zaharia Sângeorzan, CRC, XVI, 1981, 39, 4; Ioan Buduca, *O satiră filozofică*, AFT, XVI, 1981, 9, 2; Al. Călinescu, *Calitatea de martor*, CL, 1981, 9, 4; Virgil Podoabă, F, XVII, 1981, 9, 3; 14; Ioan Holban, *Viața ca text și textul ca viață*, RL, XIV, 1981, 43, 4; Mihai Ungheanu, LCF, XXIV, 1981, 43, 2; Cristina Felea, EX, XIII, 1981, 10-12, 13; Traian Ungureanu, *Proză*, XVI, 1981, 12, 3-4; Ion Pecie, *Machedon varsă coiful de apă*, R, 1981, 12, 15; **, TMS, XVI, 1981, 4, 5; Nicolae Motoc, *Poveste; propria noastră poveste...*, TMS, XVI, 1981, 4, 7; Cornel Regman, ≈ - situare în stil și spațiu, VR, LXXVII, 1982, 1, 69-77; Ion Apetroaie, - - narațiune și digresiune, ATN, XIX, 1982, 1, 5; Dan Culcer, *Drame individuale*, VTR, XII, 1982, 3, 4; Dolores Toma, CREL, 1982, 1, 134-135; Alexandru Mușina, *Grandoarea și serviciile prozei*, AST, XVI, 1982, 4, 15; Ion Pecie, *Miturile câmpiei*, RL, XV, 1982, 39, 4; Ioan Holban, *La vie comme texte et le texte comme vie*, CREL, 1982, 4, 122-128; Iorgulescu, *Ceara*, 221-225; G. Dimisianu, ≈, RL, XVI, 1983, 8, 4; Lucian Raicu, *Intelectualitate și stil*, RL, XVI, 1983, 29, 14; Mircea Popa, ≈ și destinul cuvintelor, ST, XXXIV, 1983, 7, 7; 28; Alex. Ștefănescu, *Istoria exactă a literaturii române*, TMS, XVIII, 1983, 11, 5; Dimisianu, *Lecturi*, 152-159; Alex. Ștefănescu, *Vocația științei*, RL, XVII, 1984, 29,

9; Raicu, *Fragmente*, 331-334; Simion, *Scritori*, III, 506-513; Constantin Trandafir, „*Aliat al realității*”, RL, XIX, 1986, 1, 5; Cornel Regman, *Literatura în dezvoltare. Cartea simptomatică*, VR, LXXXI, 1986, 3-4, 24-31; Mihaela Ciobanu, *Omul și stilul*, LCF, XXVIII, 1986, 28, 10; Ion Pecie, *Discurs despre utopie*, R, 1986, 10, 4; Anton Cosma, ~ sau metafora „*înșoțitorului*”, SLAST, VII, 1987, 15, 5; Holban, *Profiluri*, 174-178; Piru, *Discursul*, 215-218; Regman, *De la imperfect*, 6-18; Rotaru, *O istorie... III*, 815-817; Ioan Holban, *Tema înșoțitorului*, RL, XXI, 1988, 10, 5; A. Cosma, *Romanul*, I, 155-156; Virgil Podoabă, F, XXV, 1989, 9, 4; Pecie, *Romancierul*, 243-268. □ V. și *Moartea în pădure*, 1965.

V. T.

URICARU Eugen, *Așteptându-i pe învingători*, București, Albatros, 1981, 286 p. *Fragmente: Descumpănirea*, AFT, XV, 1980, 1, 6-7; ≈, VR, XXXIV, 1981, 1, 27-56; ≈, VR, XXXIV, 1981, 2, 24-45; ≈, VR, XXXIV, 1981, 3, 43-58; ≈, SLAST, I, 1981, 2, 6-7. Roman istoric, redând atmosfera anilor primului război mondial prin prisma conștiinței personajelor. „Pe fondul marilor seisme istorice sunt proiectate, cu delicatețe, cu gust, cu inteligență, destine din umbră”, strivite de istoria „nepăsătoare și leneșă” (Val Condurache). Se detașează un tulburător roman de dragoste, având drept suport „memoria afectivă ca prilej de recuperare în fictiv a unei istorii ireversibile” (Laurențiu Ulici).

◆ Eugen Uricaru, *Considerații despre romanul istoric*, LCF, XXIV, 1981, 34, 3; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXIV, 1981, 42, 2; Ioan Buduca, *Sufletul și istoria*, AFT, XVI, 1981, 10, 2; Ioan Holban, CRC, XVI, 1981, 46, 4; Zaharia Sângerzan, *Memoria istoriei, memoria dragostei*, TR, XXV, 1981, 49, 3; Val. C., CL, 1981, 12, 5; Mircea Bentea, EX, XIII, 1981, 10-12, 4-5; Dumitru Radu Popa, TRR, XI, 1982, 221, 9; Ovidiu Moceanu, AST, XVII, 1982, 2, 5; Ovidiu Moceanu, *Romanul iluziei absenteiste*, R, XVII, 1982, 2, 5; Mircea Bentea, *Nostalgia și exaltarea umanului*, TR, XXVI, 1982, 9, 6; Laurențiu Ulici, *Contratimp*, CNT, 1982, 10, 11; Vlad Sorianu, *Istorie și metaforă*, ATN, XIX, 1982, 1, 7; Ștefan Borbély, *Lumea anapoda*, VTR, XII, 1982, 4, 4; Virgil Podoabă, F, XVIII, 1982, 4, 3; Al. Th.

Ionescu, *În absența învingătorilor*, ARG, XVII, 1982, 2, 11; D. Matală, *Unchiul de la București și nepotul de la Râmnic*, TR, XXVI, 1982, 27, 2; Costin Tuchilă, „*Aducerea în realitate*”, VR, LXXVII, 1982, 7, 80-82; Mircea Popa, *Experiment și valoare*, ST, XXXIII, 1982, 8, 6-7; Alex. Ștefănescu, *Călătoria în timp*, RL, XVIII, 1985, 28, 4-5; Ioan Adam, *Istorie, tranfigurare și condiție umană*, RL, XVIII, 1985, 35, 4-5; Gheorghe Glodeanu, *Romanul experiențelor istorice*, F, XXII, 1986, 4, 11; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14-31; Holban, *Profiluri*, 346-349; Valentin Uban, *Eroi la răscrucea istoriei*, LCF, XXXI, 1988, 48, 4; Virgil Podoabă, *Întregul și partea*, F, XXIV, 1988, 12, 9; Tuchilă, *Privirea*, 62-65; Simion, *Scritori*, IV, 424.

M. V.

VARVARI Valeriu, *Soarele de pe Ararat*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981, 190 p. Roman social, cu structură liniară, de tip tradițional, cu unele referiri la atmosfera psihologică și morală a „obsedantului deceniu”. Impresionează plăcut un delicat simț al umanului.

◆ Ion Lungu, TR, XXVII, 1983, 4, 4.

A. P.

VĂCARIU Dumitru, *Bărzănul și restul lumii*, Iași, Junimea, 1981, 184 p. *Fragmente*: ≈, CRC, XVI, 1981, 22, 7; 47, 7. Roman pentru copii și adolescenți, de fapt o narațiune mai amplă, plasată în actualitate, având calitatea de a surprinde fluxul vieții interioare a celor ce trec granițele copilăriei și iau cunoștință, nu fără decepții, de sentimentul delicat al iubirii. Elevul Ticu (Bărzănul), absolvent al clasei a VII-a, din satul Poiana, și tovarășii săi fac excursii, pescuiesc, caută comori, traversează sumedenie de aventuri estivale și descoperă vestigii ale vieții medievale a Moldovei. Mentalitatea modernă, umorul, stilul îngrijit, în buna tradiție a povestitorilor moldoveni, lipsa tezisului, luminozitatea perspectivei definesc această carte scrisă de un „fin cunoscător al psihologiei adolescentine, cu naivitățile și teribilismele ei” (Dan Mănuță).

◆ Bb, CRC, XVI, 1981, 41, 9; Dan Mănuță, *Pretextul aventurii*, CRC, XVI, 1981, 47, 4.

D. M.

VÂRLAN Petre, I. *Titus Bostan și ziditorii lumii*, București, Cartea Românească, 1981, 260 p.; II. *Titus Bostan și stupina cu viespi*, București, Cartea Românească, 1984, 214 p. Roman umoristic. Utopie eroi-comico-satirică, cultivând fabulosul naiv și candoarea fantastă a romanelor populare. Urmărește aventurile unui tehnician zootehnist în localitatea de baștină, în capitală, în cer, pe pământ, în infern. În primul vol. din cele două apărute, eroul pleacă la București cu o sută douăzeci de denunțuri despre abuzurile din sat, are halucinații și revelații prin care plonjează în spații imaginare (în Olimp, apoi în Infern), cu nimic deosebite de cele terestre (mituiește zei și făpturi infernale cu salam, vin și usturoi). Descoperind în Tartar o comunitate ideală, întemeiată de Prometeu, revine pe pământ cu intenția de a instaura o ordine asemănătoare. În *Titus Bostan și stupina cu viespi*, căzând în Dunăre, eroul e din nou purtat prin tărâmurile ideale (Republica Selenă a unei vieți edenice, de o austeritate insuportabilă, cu femei urâte, mâncare fadă și fără băuturi alcoolice, și Insula Dezolării, cu o populație de trândavi troglodiți), dar e expulzat pe rând din amândouă pentru spiritul său reformator și insurgent. Revenit în Lunca Pașcanilor cu prietenul și valetul său Antinoghen, începe aici reformele, e vârat în ospiciu pentru că-și povestise pățaniile și, dezamăgit și în amor, pleacă la București redactor la o gazetă. „Fin observator de moravuri și umorist fără maliție”, ~ scrie o „proză de esență picarescă și populară, vivace, alertă, cultivând sugestia intelectuală și un irezistibil umor” (Artur Silvestri).

◆ Artur Silvestri, LCF, XXVIII, 1985, 23, 2; Paul Dugneanu, *Utopie și umor*, SLAST, V, 1985, 24, 2.

D. M.

VERGU Alexandru, *Acei bărbai pătimași*, București, Cartea Românească, 1981, 552 p. Continuă ciclul *Vârstele*, fiind precedat de volumele *Cenușa dintâi* (1969) și *Singurătățile amiezii* (1974). Roman al „obsedantului deceniu”, realizat ca frescă realistă. Autorul, care a fost câțiva ani secretar de sfat popular într-o mare comună oltenească, intenționează

să ofere un document de viață asupra colectivizării agriculturii, văzută din perspectiva unor activiști de partid și încercând să problematizeze rolul și responsabilitatea acestora (frământări generate de necesitatea săvârșirii unor acte brutale, alteori conjuncturale sau oportuniste, dictate de interesele meschine ale unor funcționari avizi de putere și abuzivi). Roman de factură tradițională, ≈ animă peste optzeci de personaje, între care țărani ai alcătuiesc doar siluete de plan secund, abia conturați, aproape pasivi, manevrați de forțe istorice care îi depășesc, personajele centrale ale cărții fiind activiștii de partid – „bărbații pătimași”. Figura malefică, odioasă, de o falsă intransigență revoluționară a lui Ojoc sau aceea a protectorului său de la raion, Bivolu, sunt puse în contrast cu activiști devotați cauzei, exemplari, ca Mihai Dorde, în maniera cunoscută a prozei care începe să prezinte „nuanțat” greșelile trecutului.

◆ Lector, RL, 1981, 35, 2; Grigore Smeu, *Roman politic*, RL, XV, 1981, 1, 10; Irimie Străuț, ALB, XXCIV, 1982, 10, 7.

D. M.

VLAD Dan-Ioan, *Cântec pentru Daria*, Craiova, Scrisul Românesc, 1981, 208 p. Romanul constituirii unor cupluri (între arhitectul Dinu și colega sa Daria, între Ion Cristian Veroiu și Monica și între autorul unui jurnal intim și Lidia), pe fondul evenimentelor dintr-un oraș de provincie. Excelează caracterologic personajele feminine, ca și cursivitatea ritmului epic, care dă oarecare farmec expunerii.

◆ Constantin Popescu, R, 1981, 8, 7; Marian Vasile, *Noi generații, noi optimi*, LCF, XXIV, 1981, 36, 6; Paul Grigore, *Secvențe critice*, AST, XVII, 1982, 2, 8–9.

M. P.

VLAD Tudor, *Al cincisprezecelea*, Cluj-Napoca, Dacia, 1981, 228 p. Fragment: *În conducță*, TR, XXVI, 1982, 28, 5. Roman-parabolă despre devenirea și întemeierea unei comunități rurale. Acțiunea este plasată în localitatea Corba, sat izolat, de început de lume, unde un pictor coborât de pe Muntele

Vornicului are privilegiul de a fi martorul unor întâmplări ceptoase, a căror semnificație îi scapă în cele mai multe cazuri. Se rețin „vocale” unor protagoniști, precum mătușa Dragomir, Marin, Toader, dar, în general, destinele oamenilor au în ele ceva fortuit și bizar, deturmând narația înspre fantastic sau umoristic, din care cauză Voicu Bugariu recomandă: „Ne îngăduim să-I sfătuim să mediteze la modalitatea literară pe care o practică în romanul său de debut și să-I stabilească, în mod lucid, posibilitățile și limitele”.

● Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor pe 1981.

◆ Voicu Bugariu, *Inventarea unei lumi*, LCF, XXIV, 1981, 22, 2; Mircea Bentea, TR, XXV, 1981, 26, 3; Irina Petraș, ST, XXXII, 1981, 7, 33; Vasile Chifor, *Proza, dincolo de convenții*, T, X, 1981, 9, 49; Ioan Holban, CRC, XVI, 1981, 37, 4; Ioan Holban, *Opțiunile prozei tinere*, ATN, XIX, 1982, 7, 5; Constantin Zărescu, *Autenticitatea vocației*, TR, XXV, 1981, 45, 5; Marcel Constantin Runcanu, *Alternativele povestirii*, TR, XXV, 1981, 45, 5; Vasile Sălăjan, *Suveranitatea imaginărilor*, TR, XXV, 1981, 45, 5; Radu Mareș, *Doi „proprietari de himere”*, TR, XXV, 1981, 45, 4; Valentin Tașcu, *Modalități narative*, TR, XXV, 1981, 45, 4; Costin Tuchilă, *Între mit și istorie*, VR, LXXVII, 1982, 1, 101-102; Liviu Petrescu, *Doi debuturi*, ST, XXXIII, 1982, 1, 22, 34; Mircea Bentea, *Nostalgie și exaltarea umanului*, TR, XXVI, 1982, 9, 6; Radu Teșosu, *Tineri prozatori*, ST, XXXIII, 1982, 3, 4-5; Cornel Moraru, VTR, XII, 1982, 5, 4; Cornel Ungureanu, O, XXXIII, 1982, 11, 2; Irina Petraș, *Secțiuni în proza contemporană*, T, XIII, 1984, 8, 25-27; Cornel Moraru, *Textul și realitatea*, 229-231; Laurențiu Boureanu, *Un roman de dragoste*, TM, XX, 1985, 11, 7.

M. P.

O VLASIE Mihai, *Smochinul neroditor*, SPM, 1981, 558, 9; *Acrișta*, SLAST, I, 1981, 14, 6; *Prima ninsoare*, SPM, 1981, 583, 9, fragmente din romanul *Smochinul neroditor*.

M. P.

VOICULESCU Elefterie, *O fereastră spre stele*, București, Cartea Românească, 1981, 158 p. Roman al stereotipurilor vieții în socialism. Pentru modul derizoriu de a fi al personajelor, citez fraza: „- Te omor... dar

mai întâi ținem ședința de bloc ca să votăm în colectiv!”

◆ Paul Grigore, *Secvențe critice*, AST, XVII, 1982, 3, 2; Mircea Mihaies, O, XXXVII, 1982, 5, 2.

M. P.

ZANFIR Elena Zafira, *Legendă și trandafir*, Iași, Junimea, 1981, 268 p. Fragmente: *Cadrilul*, CL, 1978, 10, 13; *Cu pretul vieții*, ACL, 1981, 120-124. Roman inspirat din activitatea comuniștilor în preajma celui de al doilea război mondial și în anii imediat următori. Naivități compoziționale; situații artificiale, neverosimile (Eugen Badiu, student comunist, urmărit de poliție, se refugiază la o mânăstire, de unde își continuă acțiunile; după ce își pierde averea, fosta moșierasă Olivia se înscrie senină la Institutul Agronomic). Stil de compunere școlară lozincardă.

◆ Bb., CRC, XVI, 1981, 34, 7; Dan Mutașcu, SPT, 1982, 578, 2; G. B., CL, LXXXVIII, 1982, 7, 14.

M. V.

ZIDĂRIȚĂ Ștefan, *Te salut, Fidelitate!*, București, Eminescu, 1981, 320 p. (Clepsidra). Roman de factură fals polițistă, ambiționând, în fapt, finalități apăsătoare-moralizatoare. Urmărind câteva cazuri de șantaj, reporterul Nicoară extrage lecții de înaltă moralitate socialistă. Acțiune trenantă, șabloane uzate, verbiaj zgomotos, cu pretenții de umor „american”.

M. V.

ZINCĂ Haralamb, *Glonțul de zahăr*, București, E.M., 1981, 268 p. Roman de spionaj. Scriitorul Corneliu Cara studiază dosarul unui caz de spionaj militar, alcătuiind, pe baza datelor obținute, un „roman-anchetă”.

◆ Nic. Ulieru, RL, XIV, 1981, 48, 9; **, CNT, 1981, 49, 10; Sultana Craia, *Un personaj pentru mai târziu*, LCF, XXIV, 1981, 50, 2.

M. V.

1982

ALMAȘ Dumitru, *Necunoscuta de la Sucevița*, București, Sport-Turism, 1982, 512 p.

(Cartea de vacanță). Narațiune istorică. Povestea Necunoscutei, de fapt a unei tinere femei din Cotnari, care și-a impus canonul muțeniei și pe cel al muncii pentru obște din pricina adversităților vieții, este și istoria zugrăvirii Suceviței, la sfârșitul secolului al XVI-lea.

I. I.

ANGHEL Paul, *Noroaietele*, București, Cartea Românească, 1982, 398 p. Fragment: *Atacul de noapte*, SLAST, II, 1982, 66, 6. Cartea a IV-a din ciclul *Zăpezile de-acum un veac*. Roman al înfruntării deschise cu otomanii, în redutele de la Plevna și Grivița, în cadrul Războiului de Independență din 1877-1878.

◆ Artur Silvestri, FC, XXXII, 1983, 1, 10; N. Georgescu, LCF, XXVI, 1983, 1, 2; Artur Silvestri, „Romanian News”, VI, 1983, 3, 4; Mircea Iorgulescu, *Arpegii la război*, RL, XVI, 1983, 7, 4; I. Sârbu, *Plevna 1877*, CRC, XVIII, 1983, 8, 4; Mircea Iorgulescu, *O precizare*, RL, XVI, 1983, 9, 4; Val. Condurache, *Zăpezile de-acum un veac și până în zilele noastre*, CL, LXXXIX, 1983, 5, 4. □ V. și *Șapte inși într-o căruță*, 1961.

I. I.

ANGHEL Petre, *Dincolo de iubire*, Iași, Junimea, 1982, 192 p. Roman de dragoste, dublat de unul ironic și satiric. Paul Nicodim, ziarist de provincie, pleacă la Paris, obsedat de ideea de a vedea mormântul lui Balzac și de a face cunoștință cu viața de zi cu zi a marii metropole. Pradă a unei iubiri fulgerătoare pentru Eveline – o franțuzoaică mondenă, măritată –, Paul descoperă cu greu că este victima unei capcane organizate, culmea!, pentru a-l reține nepermis de mult departe de patrie. Stil alert, realizând un amestec modern de oralitate și livresc, la limita aluzivă a dialogului (ideologic) cu marile modele ale realismului obiectiv.

◆ Corneliu Vadim Tudor, *Dincolo de cultură*, SPM, 1982, 597, 3; Constantin Pricop, *Realism ironic și fantastic*, CL, LXXXVIII, 1982, 5, 5; Adriana Iliescu, *Satiră și morală*, RL, 1982, 33, 11; Vasile Chifor, ST, XXXIII, 1982, 10, 53.

I. I.

ANGHEL Petre, *Întoarcerea fiilor risipitori*, București, Cartea Românească, 1982, 352 p. Fragmente: *Prânzul* (romanul poartă titlul *Moartea țărăncii*), R, 1981, 12, 8; ≈, RL, XV, 1982, 49, 15. Roman social. Mediul evocat aparține aceleiași târg Văleni, în care se petrece acțiunea și din alte romane ale aceleiași autor, de astă dată atenția lui fiind atrasă de zguduitoarea dramă a succesiunii generațiilor. Gina, o țărăncă, își așteaptă moartea înconjurată de indiferența celor trei fii, meschini și grosolani, dintre care unul dărmă casa părintească, ajutat de țigani, altul îi așteaptă sfârșitul pentru a pune mâna pe o ipotetică salbă de aur. Singurul ecou profund este resimțit de nepotul Daniel, un tânăr profesor de istorie, care, cu discreție, încearcă recuperarea, în spirit, a acelor valori pe care puritatea morală a bătrânei femei, bunica sa, le presupunea.

◆ **, RL, XVI, 1983, 1, 2; Ioan Holban, *Bunicul și nepotul*, CRC, XVIII, 1983, 19, 4; Mircea Iorgulescu, *Când vine sfârșitul...*, RL, XVI, 1983, 38, 10; Ioan Holban, *Proza satului contemporan*, ATN, XX, 1984, 3, 6-7.

I. I.

ARAMĂ Ion, *Strada Ancorei*, București, E.M., 1982, 256 p. Roman de aventuri militare. Evocă, cu o enormă facilitate, situații-șablon din viața unor ofițeri din marina românească. Unul dintre personaje, Nicu, are vreme, de pildă, ca, între două exerciții de tragere, să se ocupe și cu problema găsirii balenei albe, a lui Melville, în Marea Neagră.

I. I.

ARDELEANU Aurel Gheorghe, *Ploaia de nisip*, Timișoara, Facla, 1982, 204 p. Roman-document, evocând viața unui cartier dintr-un oraș bănățean, în perioada 1940-1943. Naratorul, fiu al inginerului care a proiectat rețeaua stradală a zonei, se apropie detectivistic de umanitatea cartierului, restituind-o adesea prin dilatarea unghiului de vedere aparținând personajelor, până la condiția de „liberă exprimare”, ca voce auctorială; sub aspectul scriiturii, de remarcat fraza „sigură și elegantă” (Laurențiu Ulici).

◆ Laurențiu Ulici, *Poveste din cartierul de vest*, RL, XVI, 1983, 18, 11; Florin Bănescu, F, XIX,

1983, 7, 4; Irina Petraș, TR, XXVII, 1983, 31, 3; Marian Odangiu, O, XXXV, 1984, 5, 7; Olimpia Berca, -, O, XL, 1989, 18, 5.

I. I.

O ARION George, *Anchetă pe cont propriu*, apărut în f. rev. SLAST, II, 1982, nr. 16-22. Roman polițist.

I. I.

AUGUSTOPOULOS-JUCAN Antîța, *Primejdia avea ochi frumoși*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 228 p. (Scorpionul). Roman polițist.

I. I.

BANCIU Paul Eugen, *Zigguratul*, București, Cartea Românească, 1982, 476 p. Fragment: *Glasul autobuzului de Vancu*, O, XXXIII, 1982, 25, 8-9. Roman social, de actualitate. Plecând de la evocarea vieții unui grup de ziarști dintr-un orașel de provincie, cartea investighează cu umor, dar și cu un simț acut al observației realiste, relațiile de putere ce structurează piramidal viața socială în epoca „socialismului victorios”. O soție infidelă, Irina, suferă un accident ce-i descopează relația amoroasă cu șeful ierarhic, fiind totuși rapid recuperată de soț. Un primar, Zoba, seacă, în douăzeci și patru de ore, iazul unui sat, Vancu, pentru că nu-i place să vadă găștele sătenilor înotând acolo. Tot așa, la vestea unui control, Scăraru, redactorul-șef al ziarului „Înainte”, pune la cale o nunță „cu strigături”, procopsindu-și astfel unul dintre subalterni cu o săteancă, mai mult sau mai puțin zurlie. „Zigguratul” ar fi deci metafora aspirațiilor ariviste ale reprezentanților unei lumi lipsite de altruism, obsedată de dobândirea unui loc cât mai înalt în ierarhia socială, a unei ciosvârte cât mai grase din privilegiile „democrației comuniste”.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1982.

◆ Corin Braga, TR, XXVII, 1983, 31, 3; **, *Premiile Uniunii Scriitorilor pe 1982*, RL, XVI, 1983, 52, 2; Ioan I. Popa, O, XXXV, 1984, 5, 6; Brândușa Armanca, *Romane ale spațiului provincial*, O, XXXV, 1984, 33, 4; Gheorghe Perian, *Sociografie și roman*, VTR, XIV, 1984, 9, 4;

Odangiu, *Romanul*, 155-156; Adrian Dinu Rachieru, *Sub acoperișul parabolei*, O, XXXIX, 1988, 35, 2.

I. I.

BAROS Aurel Maria, *Capcana*, fragment din romanul *Nu există soldați fericiți*, SLAST, II, 1982, 31, 6.

I. I.

BĂNESCU Florin, *Portocale pentru vino-vați*, București, Eminescu, 1982, 176 p. (Clepsidra). Fragment: *O lungă alergare*, ST, XXXII, 1981, 9, 46. Roman polițist.

◆ Mircea Mihăieș, O, XXXIII, 1982, 18, 2; Gheorghe Secheșan, *Istorie și parabolă*, O, XL, 1989, 13, 6.

I. I.

BĂRAN Vasile, *Cavalerii de pe Coastă*, București, Eminescu, 1982, 348 p. Inițiază, pe urmele *Cuptorului de ars cărămida* (1971), ciclul dedicat „satului de pe Coastă”. Roman social, cu tematică țărănească. Din perspectiva unui copil, acceptat ca țârcovnic pe lângă preotul din sat, este restituită, într-o manieră mozaică, aluvionară, viața unei comunități rurale olteneste în vremea celui de al doilea război mondial. O curiozitate nesățioasă, inocent-inteligentă, dezghioacă faptele de sensurile ascunse, propune variante de interpretare, împingând în prim-plan personaje și întâmplări, în virtutea unei indiscutabile plăceri de a povesti. Așa se desfășoară, de pildă, povestea Valentinei, cu soții săi succesivi, cea a lui Gore, straniu vânător de zestre, ori cea a negustorului Gingirone.

◆ G. Dimisianu, *Descoperirea de sine*, RL, XV, 1982, 30, 10; Aurel Martin, CNT, 1982, 38, 11; Dimisianu, *Lecturi*, 196-203; Lucian Raicu, *Povestitorul și „lumea albă”*, RL, XVIII, 1985, 41, 4; Aureliu Goci, *Personaje de pe Coastă*, CNT, 1989, 13, 11.

I. I.

BĂRAN Vasile, *Pluta Meduzei*, Craiova, Scrisul Românesc, 1982, 184 p. Roman social. Paul Roman, elev prin anii '70 la un liceu din Târgu-Jiu, este acuzat de pedagogul Gheorghe Ene că ar fi furat cinci bucăți de salam din

bucătăria internatului. „Cazul” este anchetat de ziaristul Todan. Se descoperă astfel că Paul este fiul natural al dirigintei sale, profesoara Maria Predescu. Conceput în timpul liceului, din relația cu un pictor venit în vacanță pentru a-și pregăti lucrarea de diplomă cu tema Cheile Sohodolului, ins dispărut, în chip suspect, prin căderea într-o prăpastie, Paul Roman află doar la nouăsprezece ani cine-i sunt părinții, fiind crescut până atunci de Marcela, în casa soțului său, învățator din comuna Pădureni, de lângă Târgu-Cărbunești. Ton de dezbateri etică principială, stil insurgent, alterat de clișeu ideologic marxist-leninist.

I. I.

BELLU Pavel, *Focul rece*, Timișoara, Facla, 1982, 224 p. Roman istoric, dedicat luptelor parlamentare care au premers participării românilor la primul război mondial, purtate în Transilvania pentru afirmarea spiritului național și pentru promovarea idealurilor unioniste. În centrul tabloului social stau reprezentanții familiei Mocioni, de origine macedoneană, care folosesc toate resursele, inclusiv pe cele materiale, pentru afirmarea politică a ideilor românismului.

◆ Mircea Popa, ST, XXXIV, 1983, 12, 57.

I. I.

BERBECARU Valentin, *Serdarul podinilor*, București, Eminescu, 1982, 286 p. Roman istoric. În maniera evocativă a *Princepelui* lui Eugen Barbu, este reconstituită viața socială din Valahia în timpul domniilor fanariote. Acțiunea, deseori trenantă, are în centru inițiativa schimbării podinilor de lemn de pe ulițele bucureștene, la mijlocul secolului al XVIII-lea. Luxura și avariații clasei superpuse, adesea formată din indivizi de origine grecească, apar, și aici, mult exagerate, deformate.

I. I.

O BIBERI Ion, *Insula de marmură albă*, fragment de roman, RL, XV, 1982, 17, 15.

I. I.

BOGDAN C. I., *Poduri suspendate*, București, Cartea Românească, 1982, 216 p.

Roman „publicistic” (Voicu Bugariu), în sensul deplinei transparențe epice a tezelor ilustrate, despre iubirea dintre Ana, o ingineră bolnavă de cancer, și medicul său curant, Mihu, care-i salvează viața prin administrarea nepermisă a medicamentului inventat de el pentru vindecarea maladiei sus-amintite.

◆ Voicu Bugariu, *Un roman publicistic*, LCF, XXV, 1982, 29, 2; Cosma, *Romanul*, I, 220.

I. I.

BOLOȘ Ion, *Întoarcerea fiilor*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 212 p. Roman țărănesc. Prin intermediul vieții clanului maramureșean al Mastangilor este urmărită traectoria unor destine tragice, a căror evoluție a fost decisiv influențată de conjunctura creată în societatea românească de celui de al doilea război mondial. Stil pretențios, confuz, adesea dominat de un lirism extrovertit, prea puțin controlat epic.

◆ Mihai Fodor, ≈, TR, XXIX, 1985, 31 (în suplimentul „Pagini sătmărene”, II, 1985, 4, II); Mircea Popa, *Valoare și diversitate*, TR, XXVI, 1982, 47, 5.

I. I.

BRATOLOVEANU Liviu, *Bunica studiază dreptul*, București, Cartea Românească, 1982, 228 p. Roman de tip polițist, deși actorii acțiunii justițiare nu sunt profesioniști, ci doi oameni obișnuiți: tânărul militar în termen Sandu Apostol și bunica acestuia. Întors în sat în timpul unei permisis, Sandu află de la energica lui bunică despre condamnarea nedreaptă, pentru omor, a unui consătean. Cei doi desfășoară o anchetă pe cont propriu și reușesc să-l dea în vileag pe adevăratul făptaș. Lipsit de tensiune și destul de schematic, romanul are totodată vădite accente moralizatoare.

◆ Mircea Constantinescu, RL, XVI, 1983, 8, 10.

I. M.

O BRATOLOVEANU Liviu, *Afaceri regale*, fragment din romanul *Insula scufundată*, RL, XV, 1982, 33, 15.

I. M.

BRATU Florin Vasile, *O legătură ciudată*, Iași, Junimea, 1982, 208 p. (Fantomas, 41). Roman polițist.

I. M.

BULZA Teodor, *Casa șerpilor*, Timișoara, Facla, 1982, 200 p. (Proză scurtă contemporană). Fragmente: *Lumina ochilor*, O, XXXI, 1980, 36, 5 (romanul e anunțat inițial cu titlul *Lumina ochilor*); *Crucea lui Țupăr*, O, XXXII, 1981, 32, 5; *Lumina ochilor*, SLAST, II, 1982, 17, 6-7 (romanul e anunțat inițial cu titlul *Lumina ochilor*); *Lumea învățătorului*, LCF, XXV, 1982, 49, 4-5 (romanul e anunțat inițial cu titlul *Lumina ochilor*). Roman rural. Acțiunea se petrece într-un sat de câmpie, Cutina, după al doilea război mondial, și îi are în centru pe Florea, întors de pe front, și Ceampașu, țăran orb. Cei doi alcătuiesc un insolit personaj-pereche, narațiunea înfățișând neliniar, în scene oarecum dispartate, cu dese incursiuni în memorie, conflictele lor cu lumea dură a satului. Între altele, important e episodul dispariției crucii lui Țupăr, dușmanul de o viață al lui Ceampașu. Dar autorul nu mizează pe epic, ci pe pitoresc și pe atmosferă, făcând descrieri ample și portretizări pregnante ale unor personaje precum groparul Simion, șeful pazei, Băbău, învățătorul Casa, notarul Lăpușcă, jandarmul Vazoc, activistul Trifu, ciobanul Solovăstru.

◆ C. Ungureanu, *Vocația consecvenței*, SLAST, II, 1982, 17, 6; Cornel Ungureanu, O, XXXIII, 1982, 41, 2; Tania Radu, FC, XXXI, 1982, 44, 15; Ion Arieșanu, *Acel mit al puterii*, O, XXXIII, 1982, 52, 9.

I. M.

BUTNARU Ion, *Trecerea*, București, Cartea Românească, 1982, 336 p. Roman rural și totodată, roman de familie. Narațiunea, amplă și foarte ramificată, urmărește, de-a lungul mai multor generații, destinul familiei Gruia din satul Viișoara. Un destin zbuciumat, pentru care există și o motivație magică. Primul strămoș cunoscut ar fi văzut ieșele și, fiindcă nu și-a ținut făgăduința de a nu divulga faptul, e condamnat, el și neamul său, să aibă parte numai de suferințe și nenorociri.

Autorul evocă pe scurt viața grea a primelor generații și se oprește mai pe larg la anii celor două războaie și la perioadele de criză istorică ce le-au urmat, înfățișând în principal soarta celor doi frați Gruia, Ilie și Petre. Cel dintâi cade prizonier în Galiția, rămâne acolo în anii revoluției bolșevice, devine revoluționar, apoi e persecutat și, întors acasă, în timpul celui de-al doilea război mondial, ajunge un personaj important în sat. Petre, în schimb, se învâluiește ca negustor ambulant. Un alt personaj aflat în prim-plan e Iancu, unul dintre fiii lui Petre Gruia. Acesta, „un fel de Niculae Moromete” (Dana Dumitriu), contribuie de bună voie la colectivizare, îi stingherește pe activiștii duri, neobișnuiți cu modul său rațional de a acționa, și e nevoit să plece pe un șantier, unde își continuă propaganda benevolă. Pe lângă întâmplările legate de existența acestor personaje, romanul relatează multe altele, evenimente în care verosimilul și pitorescul se amestecă neîncetat. Autorul dovedește o bogată imaginație epică, simț al compoziției și, pe alocuri, un anumit lirism al evocării.

◆ Laurențiu Ulici, RL, XVI, 1983, 6, 11; Corin Bianu, ALB, LXXXVI, 1983, 2, 7; Dana Dumitriu, *Două romane*, RL, XVII, 1983, 29, 10; Antoaneta Apostol, CL, LXXXIX, 1983, 9, 14; Alexandru Andrițoiu, FC, XXXVI, 1985, 24, 10; Alex. Ștefănescu, F, XXI, 1985, 6, 2; Cleopatra Lorințiu, VTR, XVI, 1986, 2, 4.

I. M.

CABA Olga, *Totaliter aliter*, București, Cartea Românească, 1982, 296 p. Roman fantastic și filozofic, cu o desfășurare epică relativ simplă. Laura, o tânără femeie care, în aparență, duce o viață banală alături de soțul ei, posedă anumite însușiri paranormale, ce o fac să iasă din timpul și spațiul său istoric. După o primă evaziune în secolul al XVIII-lea, ea e răpită de două ființe extraterestre, Pand și Zem, care o transportă într-un univers fantastic (*Clamidora 6830*), unde domină alte legi, unde timpul e suspendat, îngăduind treceri dintr-un punct într-altul al evoluției cosmice, unde personajele (între altele Velo, Cari, Cart, Meno) se pot dematerializa în biounde

și rematerializa în diverse forme. Romanul, cu un final ambiguu și enigmatic, reconfirmă finețea stilistică proprie autoarei și impresionează prin imaginația debordantă, ca și prin meditația intensă asupra unor lumi posibile sau imposibile.

◆ Cosma, *Romanul*, I, 247.

I. M.

CALOMFIRESCU Nicolae, *Septembrie*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 176 p. Roman realist, alcătuit din două părți oarecum distincte. Prima descrie mediul profesional și atmosfera existentă într-o școală, aducând în scenă câteva personaje tipice (secretara Păunița, directorul Onu, profesorii Buricea, Aldescu, Varlam). A doua parte, cea mai amplă, rememorează anii de copilărie și tinerețe ai profesorului Cimpoieru, cu un accent aparte pe relația dintre el și femeia iubită (Doina Vrânceanu). Această a doua secvență se distinge printr-o anume încărcătură lirică și prin finețe psihologică în tratarea personajelor.

◆ Tudor Vlad, TR, XXVI, 1982, 47, 2; Emil Manu, CNT, 1983, 11, 10-11; Constantin Tuchilă, R, 1983, 7, 11; Mihai Brumă, *Romanul „de creștere”*, CLF, XXVII, 1984, 6, 2.

I. M.

CĂLIN Liviu, *Frica de duminică*, București, Eminescu, 1982, 292 p. Fragment: *Partida de pocker*, RL, XIII, 1980, 49, 14-15. Roman realist. Evocând anii de după cel de-al doilea război mondial, ~ descrie în principal medii intelectuale și viața mondenă la care participă medici, profesori, literați, artiști, avocați etc. În jurul unei figuri centrale, Sorin, fiul colonelului Magheru, tânăr sensibil, ușor idealist, dar atent la ceea ce se întâmplă cu sine și cu ceilalți, evoluează o lume care trăiește din plin drama schimbărilor sociale. Narațiunea, discontinuă și anecdotică, rezumă rând pe rând destinul unor familii și biografia unor indivizi (Gulian, Simian, Udrioiu, Toscani, Ghinescu, Moroiu), autorul excelând în portretizarea unor personaje îndărătul cărora se află modele reale, uneori lesne de recunoscut.

◆ Dana Dumitriu, RL, XVI, 1983, 1, 11; Gheorghe Glodeanu, TR, XXXVII, 1988, 27, 4; Cosma, *Romanul*, I, 250; Firan, *Profiluri*, 150-154.

I. M.

CIOBANU Radu, *Linia și sfera*, București, E.M., 1982, 224 p. Fragment: *În miezul lucrurilor – adevărul*, O, XXXIII, 1982, 17, 6-7. Roman istoric, tratând despre epoca lui Vasile Lupu și Matei Basarab. Contrastante și adverse, figurile celor doi voievozi, ca și domniile lor, sunt văzute prin ochii unor personaje-martor, implicate în evenimente, dar și capabile să le judece cu înțelepciune. Unul este căpitanul Drăgan, „oștean care gândește”, înzestrat cu un ineptizabil dar al istorisirii, iar celălalt cronicarul Miron Costin, înfățișat aici la vârsta juneții, când, întors din pribegie într-o Moldovă frământată, încearcă să înțeleagă sensul întâmplărilor și atitudinile oamenilor prinși în vârtejuri lor. Narațiunile și reflecțiile acestor personaje (ca și ale altor câtorva, bine creionate: Gheorghe Ștefan-Vodă, cărturarul Udriște Nasturel) reconstituie verosimil epoca și caută, în același timp, să-i discearnă semnificația istorică mai generală: aceea de a întruchipa nesfârșitul joc conflictual dintre acțiune și gândire, putere și adevăr, despotism și libertate.

◆ Marian Odangiu, O, XXXIII, 1982, 22, 2; Ioan Holban, CRC, XVII, 1982, 39, 4; Odangiu, *Romanul*, 35-37. □ V. și *Crepuscul*, 1971.

I. M.

O CONSTANTINESCU Crișan, *Peștera ielelor*, RL, XV, 1982, 33, 14; *Trei argumente*, RL, XVII, 1984, 32, 15, fragmente din romanul *Peștera ielelor*.

I. M.

CONSTANTINESCU Ovidiu, *Luna și mînzul sălbatic*, București, Eminescu, 1982, 360 p. Roman de atmosferă. Șerban Catană, intelectual, traducător și scriitor, se desparte temporar de soția sa, Anda, dorind o clarificare a sentimentelor și relațiilor dintre ei. Închiriind o mansardă într-un vechi cartier bucureștean, el descoperă, prin intermediul gazdelor sale, mediul mahalalei de altădată,

cu farmecul ei vetust, cu pitorescul și cu poveștile ei stranii. Șerban începe să scrie un roman despre această lume (procedul romanului în roman), fapt care îl ajută să-și regăsească echilibrul și, până la urmă, să revină acasă. Dincolo de subiectul ca atare, ≈ se remarcă prin calitatea observațiilor realiste și prin vibrația lirică a evocării.

◆ Cosma, *Romanul*, I, p. 239.

I. M.

COSMA Neagu, Mihai STAN, *La Săcele... liniște*, București, Sport-Turism, 1982, 464 p. (Cartea de vacanță). Roman de spionaj.

◆ Dumitran Frunză, *Semn de carte*, ALB, LXXXIV, 1982, 11, 8.

I. M.

COSTANDACHE Iulian, *Melancolia căderii*, fragment din romanul *Fascinația reprăării*, SLAST, II, 1982, 30, 6.

I. M.

COTUȚIU Cornel, *Opt zile pentru todeauna*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 212 p. Roman de analiză și de atmosferă. Pretextul epic al romanului îl constituie călătoria la munte a trei prieteni, Horia, George și Ștef. Având și un sens simbolic, acela al căutării de sine, expediția montană le oferă celor trei prilejul unor rememorări, al unor analize și evaluări a existenței lor și a relațiilor dintre ei. Totul e relatat însă nu la prezent, ci sub forma unei retrospectivii, a unei confesiuni pe care Horia o adresează imaginar iubitei sale moarte, Delia. Planurile narative ale romanului sunt alternate subtil, iar atmosfera psihologică în care trăiesc personajele e sugerată convingător.

◆ Zorin Diaconescu, AST, XVIII, 1983, 6, 5; Cornel Moraru, VTR, XIII, 1983, 7, 4; Nae Antonescu, ST, XXXIV, 1983, 9, 58; Olimpiu Nușelean, RL, XVI, 1983, 39, 10; Cosma, *Romanul*, I, 250-251.

I. M.

CRĂCIUN Gheorghe, *Acte originale/copii legalizate. Variațiuni pe o temă în contralumină*, București, Cartea Românească, 1982, 264 p. Roman textualist. Deși unii comenta-

tori, ca și autorul însuși, ezită să o considere astfel, cartea lui ~ poate fi socotită totuși roman. Fără coerență epică, ea are însă o minimă unitate românească, dată în primul rând de existența unui personaj-narator. Acesta, pe nume Vlad Ștefan, e un tânăr profesor de desen cu înclinații literare. Cele 13 „povestiri” din ≈ exprimă aspirația lui de a produce literatură și sunt, de fapt, niște colaje textuale alcătuite din însemnări de lectură, fragmente de jurnal, frânturi cotidiene, pasaje descriptive etc. Nu lipsesc din ele nici parafrazele sau citatele din scriitori cunoscuți, cu intenția de a exersa parodic diverse stiluri. Intertextuală, proza astfel rezultată e și autoreferențială: scriitura, ca act literar și existențial, devine aici o temă obsesivă, care face și ea din cartea lui ~ „jurnalul unui roman nescris” (N. Steinhardt).

● Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor, 1982.

◆ Ioan Holban, CRC, XVIII, 1983, 3, 4; 8; Radu Săplăcan, TR, XXVII, 1983, 26, 4; A. I. Brumar, *Principiul textului*, AST, XVIII, 1983, 2, 5; Constantin Pricop, *Manuale și acte originale*, CL, LXXXIX, 1983, 2, 5; George Tără, *Scrisul ca ridicare la putere*, AFT, XVIII, 1983, 2, 4; Vasile Andru, *Proză și modernitate*, RL, XVI, 1983, 31, 5; N. Steinhardt, ST, XXXIV, 1983, 8, 58; Paul Grigore, AST, XVIII, 1984, 9, 9; Anton Cosma, SLAST, V, 1985, 23, 5; Adrian Dafir, *Despre textualism*, SPM, 1986, 12, 3; Radu G. Teposu, *La prose des années '80*, REVR, XVIII, 1989, 4, 83-93; Manea, *Pe contur*, 239-242.

I. M.

CRISTACHE Nicolae, *Încadrat în muncă, doresc eternitate. Reportajul unei ficțiuni*, București, Eminescu, 1982, 154 p. Roman realist, cu substrat psihologic și etic. O echipă de cercetători, alcătuită din patru femei și un bărbat, este trimisă în satul transilvănean Vad, unde pare a exista un nămol cu proprietăți tămăduitoare neobisnuite. Investigațiile încep cu bine, dar apoi se poticnesc datorită complicării relațiilor dintre membrii grupului și mai ales datorită unor șicane birocratice și politice. Coerență și concisă, valorificând din plin tehnica inserției textuale (scrisori, bilete, telegrame, titluri de ziare), narațiunea propu-

ne totodată câteva personaje care, descrise în acțiune, dar și sondate psihologic, oferă imaginea unei lumi în criză, doctorița Angela, șeful expediției Cislău, bătrâna Terezia Ciachir, paznicul Gheorghită, primarul comunist. Ultimul e o figură tragică, având conștiința minciunii ideologice pe care și-a clădit viața.

◆ L. Kalustian, *Un prozator*, FC, XXXII, 1983, 5, 11; M. Ungheanu, LCF, XXVI, 1983, 5, 2; Ion Bogdan Lefter, CNT, 1983, 7, 10; Kalustian, *Simple note*, III, 222-225.

I. M.

○ CRISTEA Corina, *Ora de muzică*, RL, XV, 1982, 20, 14; *Calea oamenilor fără prihană*, R, 1982, 8, 8; *Riscul nunții*, CL, LXXXVIII, 1982, 11, 4, fragmente din romanul *Emigrant în singurătate*.

I. M.

CUBLEȘAN Constantin, *Pensiunea Margareta*, București, Ion Creangă, 1982, 248 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru copii.

◆ Dan Rebreanu, TR, XXVI, 1982, 45, 2.

I. M.

CUCU Marin V., *Calea robilor*, București, Cartea Românească, 1982, 312 p. Roman de familie. Sobră, de un solid realism, narațiunea prezintă viața unei familii de țărani din satul Grindu, nu departe de Ploiești. Primele trei părți ale romanului descriu minuțios sărăcia, greutățile și suferințele cu care se confruntă cei doi părinți, Mihai și Alexandra, în creșterea numeroșilor copii, iar ultima insistă asupra destinului acestora, desprinși de mediul natal și trăindu-și fiecare dramele și eșecurile proprii. Finalul, emoționant, reduce în prim-plan pe Alexandra, personaj remarcabil, imagine a mamei însingurate și părăsite de toți, după o viață de chinuri.

I. M.

DAMIAN Ștefan, *Prisma*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 184 p. Roman al actualității, cu elemente satirice și grotești, alunecând uneori în suprealism. Scribul, autor al relației și,

concomitent, personaj, în compania lui Pedeme (Prietenul meu Directorul) și a altor colegi de serviciu, traversează – pe plan real – câteva întâmplări banale (beții, hoinăreli, înființarea unui cenaclu artistic), căutându-și compensația în imaginar. Schimbarea persoanei verbale și a perspectivei auctoriale, episoadele cu caracter fantastic sau oniric conferă narațiunii „un aer de ambiguitate, insuficient pentru a face uitată platitudinea scriiturii” (Laurențiu Ulici).

◆ Petru Poantă, ST, XXXIII, 1982, 6, 39; Valentin Tașcu, CL, LXXXVIII, 1982, 10, 14; Ion Boloș, *Impresii de lectură*, TR, XXVI, 1982, 47, 5; Mircea Muthu, *Orele prozei*, TR, XXVI, 1982, 47, 4; Irina Petras, *Secțiuni în proza contemporană*, T, XIII, 1984, 8, 25-27; Laurențiu Ulici, *Timp interior*, RL, XXI, 1988, 9, 9.

M. V.

DIACONESCU Mihail, *Călătoria spre zei*, București, Cartea Românească, 1982, 392 p. Roman istoric. Trimis de arhontele eponim al cetății pontice Apolonia, elenul Arhidamos merge în solie la Burebista, în cetatea sa de scaun, Sarmisegetuza, pentru ca de aici, la porunca regelui dac însuși, să plece la Roma, ca intermediar în tratativele de pace cu Iulius Cezar. Fantezia autorului completează golurile surselor documentare, inventând fapte și personaje în spiritul epocii istorice. Evocarea se împletește cu un roman de acțiune, protagonistul fiind „un filosof”, dar și „un fel de d'Artagnan al lui Burebista, un viteaz și un diplomat devotat tronului” (Ion Rotaru).

◆ Manole Neagoe, *Semnificația documentării*, ARG, XVIII, 1983, 4, 7-8; Nicolae Oprea, ARG, XVIII, 1983, 4, 7; Ion Rotaru, *Lumea Daciei în ipostază epică*, ARG, XVIII, 1983, 4, 6; A. I. Brumar, *În lumea veche a Daciei*, AST, XVIII, 1983, 5, 10; Mihail Iordache, CL, II, 1983, 6, II (*Pagini bucovinene*); Vasile Chifor, RL, XVI, 1983, 30, 10; Mircea Popa, *Posibilitățile romanului istoric*, ST, XXXIV, 1983, 9, 16; Constantin Zărnescu, *Un roman despre pacea în timpuri vechi*, TR, XXVII, 1983, 42, 4; A. I. Brumar, *Calea ființei istorice*, ARG, XVIII, 1983, 11, 9; Radu Cârmei, *Intelectual și patrioți*, ARG, XVIII, 1983, 11, 8; Em. Ștefănescu, *Evocare și reconstituire istorică*, TMS, XVIII, 1983, 11, 6;

Ștefan Găitănanu, *Călătorie și cunoaștere*, T, XIII, 1984, 2, 41–42; Mihail Diaconescu, *Romanul ≈ este o evocare a Daciei spirituale*, SLAST, VI, 1986, 51, 3; Mihail Iordache, *Istorie și roman*, CL, XCIII, 1987, 7, 5; Rotaru, *O istorie*, III, 893–895.

M. V.

O DIACONU Ioan, *Pădurea nu se roagă*, fragment din romanul cu același titlu, RL, XV, 1982, 17, 14.

D. M.

DICEA Andrei, *Ultima bătrânie a lui Oroles*, București, Litera, 1982, 118 p. Roman istoric, evocând luptele regelui Oroles al II-lea împotriva romanilor conduși de Licinius Crassus (pe timpul lui Octavian Augustus). Căznică compunere școlărească.

M. V.

DINULESCU D., *Eu și Robert Calul*, București, Eminescu, 1982, p. 131–211. Impropru subintitulată „roman scurt”, istorisirea constă dintr-o suită de dialoguri sprîntăre, fulgerătoare, de inventivitate debordantă, care, scăpată uneori de sub control, se învecinează pe alocuri cu delirul verbal. Adevărilor rostite grav, ironistul le preferă paradoxul sprinten și scăpărilor, din păcate însă „copilărindu-se” adesea în mod gratuit.

◆ Val C., *Calul și alte vehicule*, CL, LXXXVIII, 1982, 5, 4; Ioan Holban, *Ora de compunere*, CRC, XVII, 1982, 52, 6.

M. V.

DONOSE Vicențiu, *Gura lumii*, Iași, Junimea, 1982, 358 p. Roman polițist, a cărui acțiune se petrece în mediul rural. Printr-o întâmplare, Lisandru intră în posesia unei genți conținând milioane, pe care păgubașul încearcă s-o recupereze. Se petrec mai multe crime, iar eroul ajunge jandarm, în locul șefului de post (ucis și el), intrând într-o altă serie de peripeții. Mai interesante decât intriga principală (neverosimilă) sunt ramificațiile colaterale: mici istorioare cu tâlc, prin care ~ se vădește un bun povestitor.

◆ Ioan Holban, CRC, XVII, 1982, 42, 4.

D. M.

DRĂGAN Daniel, *Podul*, București, Cartea Românească, 1982, 320 p. Roman al vieții în uzină. Al treilea vol. din ciclul consacrat vieții industriale a Brașovului, care mai cuprinde romanele *Doi ori doi* (1978) și *Oceanul* (1980). În ≈ sunt urmărite destinele familiilor directorului general Alexandru Bama și a directorului administrativ Hara-lambie Pricop, precum și ale tinerilor ce viețuiesc în căminul de nefamiliști al unei uzine constructoare de mașini. Evenimentul care precipită soarta tuturor este un incendiu criminal menit să mascheze fraudele comise de inginerul Aristide Marcu, în cădrășie cu magazinerul Ionescu-Budaru. Mai afectat decât toți este tânărul Vlad Bama (fiul directorului), care, cunoscându-l pe incendiator, cade victimă tentativei acestuia de a-l asasina, rămânând infirm în plină tinerete. „Chiar în ≈, cea mai izbutită piesă a acestei trilologii eșuate – izbutită în sensul că latura pozitivă reportericească a povestirii e aici, spre deosebire de romanele anterioare, dublată din când în când de încercări analitice, de submersii în materia ascunsă a evenimentelor – literaritatea este modestă, iar construcția romanească tot naivă” (Laurențiu Ulici).

■ Fragment: *Ugol nakolna: otryvok*, tr. de Elena Vlad, București, Redakcija Rumynija, 1983, 39 p. (Biblioteka Rumynija, nr. 8, 1983).

◆ Vasile Gogea, *Parabola realității*, CNT, 1982, 13, 12; Grigore Smeu, RL, XV, 1982, 20, 10; Radu Săplăcan, *Judecata reflexivă*, TR, XXVI, 1982, 25, 8; Ioan Holban, *Înure credibil și imposibil*, CRC, XVII, 1982, 29, 4; Vasile Chifu, *Roman și analiză*, VTR, XIV, 1984, 1, 6; Laurențiu Ulici, *Drumul spre imaginar*, RL, XXII, 1989, 19, 11.

D. M.

DUMITRIU Dana, *Prințul Ghica*, I, București, Cartea Românească, 1982, 272 p.; II, 1984, 408 p.; III, 1986, 312 p. Fragmente: *Frate Bălcescule*, CRC, XV, 1981, 4, 5; *Vestea*, RL, XIV, 1981, 43, 14–15; *Revederea*, RL, XVI, 1983, 20, 14–15; *Prudența ca virtute*, CL, LXXXIX, 1983, 10, 8; *Chipul ascuns*, RL, XVIII, 1985, 17, 15; *Venin și nostalgie*, TR, XXIX, 1985, 36, 5; *Balul*,

ATN, XXIII, 1986, 1, 9; *Plecarea lui Kogălniceanu*, VR, LXXXI, 1986, 3-4, 114-126; *Prima lectură a scenariului*, S XX, 1986, 304-305-306, 82-89; ***, „*Un duh fierbe în lume*”, RL, XX, 1987, 42, 14-15. Vastă frescă a societății românești din secolul al XIX-lea, istorică, social-politică, de moravuri, psihologică, reconstituind epoca instalării primului domnitor al Principatelor Unite, Alexandru Ioan Cuza (1859), anii de domnie și intrigile care au dus la abdicarea lui (1866) și la aducerea unui principe străin. Prin analiza multiplă pe care o întreprinde, romanul prezintă evenimentele politice în manifestările lor publice, dar și în resorturile lor ascunse, cu motivațiile individuale, manevrele de culise, determinările și consecințele lor pe plan european. Larga panoramă prezintă antecedentele pașoptiste ale evenimentelor, examinând mutațiile de mentalitate politică a vechilor revoluționari, opoziția lor față de regimul despotismului luminat al lui Cuza, față de reformele inițiate de domnitor, atitudine animată, paradoxal, de o veșnică dorință de schimbare. Prin vocea auctorială, prin comentariile care implică modernizarea modalităților balzaciene, prin aliajul paradoxal al analizei și evocării care coboară în „acele straturi ale psihologicului unde individualul, socialul și «etern umanul» se îngemănează și coincid”, tabloul pregnant de epocă dobândește valori prospective și generalizatoare, convertindu-se în „sinteza epică a istoriei românești în ansamblul ei” (A. Cosma). Romanul animă, cu o mare capacitate de caracterizare, lumea liderilor celor două partide, conservator (avându-l în frunte pe Ion Ghica, protagonistul romanului) și liberal (condus de I. C. Brătianu), surprinzând din interior (prin monologul personajelor, adesea) intrigile politice puse la cale în viața mondenă, zugrăvită în pitorescul și în culoarea de epocă (balurile, concertele, mesele prelungite, întâlnirile, plimbările cu trăsura, băfele etc.), cu amestecul de influențe multiple – franceze, balcanice, bizantine. „Substanțial roman de moravuri, printre cele mai bune scrise de noi pe o temă istorică”, fidel față de documente, ≈ „demitizează epoca”, dezvăluind eclecticismul

valorilor morale și reconstituind carnavalesc o „istorie confuză, precipitată, eroică și teatrală, în același timp”. Personajele (Al. I. Cuza, Kogălniceanu, C. A. Rosetti, Brătianu etc.) sunt prezentate în realitatea lor contradictorie, de oameni cu slăbiciuni, ispițiți de plăcerile vieții, cu evoluții spectaculoase și contrariante, care înfăptuiesc însă unirea și „pun bazele României moderne”, animați de „un sincer sentiment național” (E. Simion). Dominantă rămâne figura lui Ion Ghica, om de cultură și intelectual rafinat, politician redutabil și *raisonneur* lucid, aristocrat subțire și spirit ambițios, activ, care evoluează treptat de la radicalismul revoluționar al tinereții pașoptiste la moderație și oportunism, devenind principalul factor în detronarea lui Cuza. Este însă în permanență animat de dorința ieșirii din provizorat, de nevoia de stabilitate, de ordine, de refuzul autorității despotice și oroarea de arbitrar, fiind sincer preocupat de destinele țării. „≈ este cartea efigie a ~, una dintre prezențele cele mai vii și interesante din spațiul prozei noastre contemporane” (Ioan Holban).

◆ Cornel Ungureanu, *Spațiul literaturii*, O, XXXIII, 1982, 49, 2; Paul Georgescu, *După zece ani*, RL, XV, 1982, 51, 10; Hristu Căndroaveanu, *Patria, o ecuație colectivă*, FL, XXXI, 1982, 52, 14; Mircea Scarlat, *Epicizarea interpretativă*, AFT, XVII, 1982, 12, 5; Ioan Holban, *Spiritul veacului*, CRC, XVIII, 1983, 4, 4; Val Condurache, *Spuma zilelor*, CL, LXXXIX, 1983, 4, 4; Victor Felea, TR, XXVII, 1983, 10, 2; Mircea Muthu, *Despre romanul istoric*, ST, XXXIV, 1983, 5, 15; Virgil Podoabă, F, s. V, XIX, 1983, 9, 3; Lăzărescu, *Romanul*, 20-21; Iosifescu, *De-a lungul unui secol*, 245-248; Lucian Raicu, *Incitarea istoriei*, RL, XVII, 1984, 20, 11; Zaharia Sângeorzan, *Istorie și „demitizare”*, CRC, XIX, 1984, 23, 5; Al. Călinescu, *Istorie și ficțiune*, CL, XC, 1984, 6, 6; Ioan Holban, *Omul secolului XIX*, RL, XVII, 1984, 42, 4; Radu Ciobanu, T, XIII, 1984, 10, 26; Traian Ungureanu, *Romanul istoric, model și limite*, VR, LXXIX, 1984, 10, 86-87; Ion Bălu, *Conștiința de sine a unei națiuni*, RL, XVII, 1984, 46, 11; Fl. Dimofteache, ATN, XX, 1984, 12, 6; Condurache, *Portret*, 152; Raicu, *Fragmente*, III, 376-381; Iorgulescu, *Prezent*, 234-238; Tania Radu, *Joc de oglinzi*, FC, XXXV, 1986, 29, 10; Lucian Raicu,

Romanul istoric și „de idei”, RL, XIX, 1986, 32, 11; Ioan Holban, *Înapoi la Balzac*, CRC, XXI, 1986, 36, 4; Val Condurache, *Tel quel*, CL, XCII, 1986, 10, 10; Mircea Iorgulescu, *În căutarea vieții ascunde*, RL, XX, 1987, 42, 4; Tania Radu, *Cu ~*, FC, XXXVI, 1987, 5, 10; 14; Doina Uricariu, *Vocile romanului*, RL, XX, 1987, 7, 4; Doina Curticăpeanu, *Inițierea labirintului*, ST, XXXVIII, 1987, 2, 8; Vasile Chifor, *Evocare și istorie*, T, XVI, 1987, 3, 40–42; Traian Ungureanu, *Controlul duratelor*, AFT, XXI, 1987, 6, 4; Holban, *Profiluri*, 282–286; Rotaru, *O istorie*, III, 912–914; Tia Șerbănescu, *Devoțiune și rigoare*, RL, XXI, 1988, 16, 4; Cosma, *Romanul*, I, 237–238; Simion, *Scritori*, IV, 255–259.

D. M.

ELVIN B., *În continuare*, București, Eminescu, 1982, 238 p. (Romanul de dragoste, 189). Roman de analiză psihologică, în care autorul este preocupat de soarta eroilor după despărțirea lor (*în continuare*). Protagonistul, scriitor și critic de teatru, încearcă zadarnic să se împace cu singurătatea, autoanalizându-se și descriindu-se steril, pândindu-și de departe fosta soție, așteptând scrisori explicative, urmărindu-i încercările de a-și reface viața. Femeie inteligentă și voluntară, Irina are pentru el afecțiune, dar îi reproșează eșecul relației lor. Se va îndrăgosti de Mihai (un universitar mediocru, profesor de literatură), apoi de un tânăr și talentat actor. „Roman de dragoste și roman despre *oboseală*, despre incapacitatea de a arde pe regul propriilor sale aspirații”, ≈ „seamănă cu o foarte melancolică piesă neterminată, pentru o pianină mecanică” (Sorin Titel).

◆ Sorin Titel, *O poveste de dragoste*, RL, XVI, 1983, 3, 10.

D. M.

FELIX Radu, *E târziu pe steaua polară*, București, Eminescu, 1982, 216 p. Roman de dragoste, cu atmosferă patriarhală și elemente romantice. Pasiuni puternice leagă eroii, transmitându-se și urmașilor, într-o viziune romantică a fatalității ereditare. Bătrânul Ilarion Cumpănașu, administrator al moșiei Baldovinilor, și-a jurat de copil să răzbune umilința de a-și fi văzut mama biciuită de

bătrânul Baldovin. În dragostea lui pentru tânăra soție a boierului intră și o doză de agresivitate vindicativă, dar și adorație pentru femeia superioară social. Aceasta îl obsedează o viață întreagă, încât administratorul nu se căsătorește. Fiul său natural, dintr-o relație pasageră, Liviu, ziarist, se îndrăgostește, la rândul său, de fiica văduvei Baldovin, Octavia, care îl iubește și ea. Liviu moare însă împușcat de un nebun. Episoade ale vieții la țară (amintind romanul lui Duiliu Zamfirescu), o revoltă la cărămidaia unui neamț, secvențe ale vieții în redacție, momente ale bombardamentelor celui de-al doilea război mondial conferă o atmosferă vetustă romanului, scris parcă în altă epocă.

◆ Pavel Penes, SPT, 1983, 2, 3; Valeriu Bârgău, AST, XVIII, 1983, 3, 10; Constantin Crișan, ST, XXXIV, 1983, 12, 57.

D. M.

FRÂNCULESCU Nicolae, *Gustul amar al iederei*, București, E.M., 1982, 396 p. Roman al mahalalei bucureștene, în preajma și în timpul celei de-a doua conflagrații mondiale, al cărei martor și cronicar este însuși protagonistul, Marin Cristescu, în timpul adolescenței și tinereții sale. Părăsit de părinți, eroul este crescut în lipsuri de fratele tatălui său și de soția acestuia, în casa lor, înjghebată pe pământul Zenoviei, unde și-au ridicat case, după posibilități, români, sicilieni, nemți, țigani. Originalitatea romanului constă în prezentarea umanității pestrițe a mahalalei, ca o zonă dinamică, dincolo de aparentele ritmuri patriarhale, unii eroi răzbătând în viață, ca protagonistul însuși (ucenic legător de cărți într-o tipografie, urmează liceul particular, se afirmă ca fotbalist și are gustul cărților și al culturii, sfârșind prin a se căsători cu fiica băcanului, Irene Müller), alții decăzând, ca tatăl său, Petrace, ajuns cerșetor (prilej de pitorească prezentare a marginalizațiilor societății, adevărată curte a miracolelor). Povești de iubire pasionată sfârșesc tragic (Romică, vărul protagonistului, ucis de frații iubitei sale, Iulia), altele rămân doar nostalgice amintiri (Andreiana, Florela). Pagini de roman de război evocă viața eroului

pe frontul din Rusia și pe acela din Budapesta sau surprind atmosfera de teroare din București bombardat când de aliați, când de nemții în retragere. Scrierea atestă vocația epică și suflul românesc al autorului, tentat adesea de accente romantice.

D. M.

GÂRNEAȚĂ Domnica, *Inel, inel de aur...*, București, Albatros, 1982, 170 p. Cu o postfață de Mircea Nedelciu. Roman melodramatic, în care protagonista, Măriuca, își povestește viața. Copil natural, crescut din milă de oameni cumsecade, săraci, se angajează ajutoare de bucătăreasă la o fermă viticolă. Sedusă de un tânăr inginer, va da naștere unor gemene, Angelica și Doina. Abandonându-și, la sfatul unei călugărițe, fetele la poarta unor domnișoare bătrâne, care le vor înfia, Măriuca le va veghea de departe, aducându-le după ani lângă sine, fără a le mărturisii însă că le este mamă. „Prelucrarea minimă sau naivă a datelor realității se amestecă cu o recuzită și cu o instrumentație a povestirii din alta epocă” (Mircea Nedelciu).

◆ Vlad Sorianu, *Viața-i o materie grea*, ATN, XIX, 1982, 7, 11; Ioan Holban, *Două taine și un sărut*, CRC, XVIII, 1983, 7, 4; P. Constantin, CL, LXXXVIII, 1982, 9, 14.

D. M.

○ **GEORGESCU Octavian**, *Planeta cu maci*, fragment de roman, TMS, XVII, 1982, 2, 11.

D. M.

GEORGESCU Paul, *Solstițiu tulburat*, București, Cartea Românească, 1982. Este unul dintre primele romane ale lui -, acreditând aspirația românească a autorului, aceea de a realiza un ciclu narativ, plecând de la materia epică oferită de celebre romane anterioare, *Ciocoii vechi și noi* de Nicolae Filimon, *Tănase Scațiu* de Duiliu Zamfirescu și *Enigma Otiliei* de G. Călinescu. Acțiunea romanului continuă, prin intrigă și personaje, romanul lui Nicolae Filimon, din perspectiva românească a lui Duiliu Zamfirescu. Eroul e un student, Daniel sau Felix, tânăr medicinist

orfan, care face o vizită boierului Dinu Șeitan, nepot al Kerei Duduca, în casa căruia descoperă o nouă Otilie. Ca vecini de moșie îi cunoaște pe Sașa și Matei Damian, astfel și pe ciocoii Tănase, încât întâlnirea cu personajele cunoscute induce parodical și comicul, ridicate la rang de lege și în romanele ulterioare ale autorului. Roman conceput în trepte, cu inovații arhitectonice și stilistice.

◆ Florin Lupescu, AFT, XVII, 1982, 3, 4-5; Mircea Muthu, *Ficțiunea ficțiunii*, ST, XXXIII, 1982, 4, 14; Mircea Iorgulescu, *Repetiții și modificare*, RL, XV, 1982, 19, 9; Marin Odangiu, O, XXXIII, 1982, 18, 2; Ioan Holban, „Spune poveste, că'nainte mult mai este”, CRC, XVII, 1982, 20, 4; Ioan Buduca, „Viața studentească”, XXVI, 1982, 20, 8; Ioan Adam, *Idila tulburată*, CNT, 1982, 21, 10; Eugen Simion, *Modelul și copia*, R, 1982, 7, 7; Virgil Podoabă, F, XVIII, 1982, 8, 3; Vasile Chifor, *Pretextele romanului*, T, XI, 1982, 10, 38-39; Mihai Zamfir, *Une formule romanesque et emblematicque*, CREL, 1982, 4, 20-30; Iorgulescu, *Ceara*, 214-221; Anton Cosma, *Romanul și realul*, TR, XXVII, 1983, 24, 4; Traian Ștef, *Vizita lui Hans Castorp*, F, XIX, 1983, 7, 10; Iosifescu, *De-a lungul unui secol*, 217; Manolescu, *Arca*, III, 223-233; Vlad, *Lectura*, 179-181; Holban, *Profiluri*, 194-196; Rotaru, *O istorie*, III, 598-599; Cornel Ungureanu, *Lección de literatură*, R, 1988, 5, 8; Zamfir, *Cealaltă față*, 188-192.

M. P.

○ **GHERGEL Nicoleta**, *Desculți prin tăcere*, fragment din romanul *Ritual alb*, RL, XV, 1982, 11, 14.

M. P.

GHILIA Alecu Ivan, *Un Oscar pentru Ana*, București, Cartea Românească, 1982, 382 p. Roman având ca temă viața boierimii românești în timpul celui de al doilea război mondial, cu incursiuni în epoca începutului de secol și a Răscoalei din 1907, interesant mai ales prin profesiunile unui personaj, Loredana.

M. P.

GHÎȚULESCU Mircea, *Omul de nisip*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 240 p. Romanul unui eșec, urmărind punerea în evidență a crizei identității eului, prin intermediul unor personaje ce își pierd consistența socială.

Rând pe rând, Sever Popescu, Boris Andreica sau Ion Herb trăiesc între viață și artă, absorbiți de pasiuni colaterale și sfârșind incert, fără să reușească să se impună, clădindu-și aspirațiile pe nisip. „Omul de nisip” este ilustrația cea mai pregnantă a dedublării în lumea socialistă.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj-Napoca, 1982.

◆ Ilieș Câmpeanu, CNT, 1982, 44, 20; Valentin Tașcu, *Romanul unui spectacol*, ST, XXXIII, 1982, 11, 27; Toma Grigorie, *Romanul retrospectiv*, R, 1983, 1, 15; Mircea Vaida, TR, XXVI, 1983, 7, 2; Stefan Borbely, AST, XVIII, 1983, 2, 10; Ioan Holban, *Fapta și cuvântul*, CRC, XVIII, 1983, 17, 4; Corneliu Popa, AST, XVIII, 1983, 4, 9; Cornel Moraru, *Lumea ca teatru*, VTR, XIII, 1983, 6, 3; Constantin Zărnescu, *Personajul și parabola sa*, R, 1984, 2, 7; Irina Petraș, *Secțiuni în proza contemporană*, T, XIII, 1984, 8, 25-27; Moraru, *Textul*, 210-213; Miko, *Întâlnire*, 56-59.

M. P.

HORODINCĂ Georgeta, *Somnambuli soarelui*, București, Cartea Românească, 1982, 480 p. Roman de analiză, urmărind procesul sinuos și complex al convertirii la ideologia fascistă a unui mare număr de tineri intelectuali de la noi, în perioada interbelică. În paralel, avem sondaje ale lumii evreiești de la noi, prin romanul în roman intitulat *Cartea lui*, unde ni se prezintă istoria familiei Haimovici.

◆ Dana Dumitriu, *Romanul istoric*, RL, XV, 1982, 20, 11; Ov. S. Crohmălniceanu, VR, LXXXVII, 1982, 12, 63-68.

M. P.

O ILIEȘ Diana, *Pauza între anotimpuri*, fragment de roman, TR, XXVI, 1982, 46, 5.

M. P.

IONIȚĂ Marin, *Rugurile din zori*, București, Albatros, 1982, 198 p. Roman istoric, pentru tineret, evocând rezistența populației dace la cucerirea romană.

◆ Tudor Niculescu, *Între etic și estetic*, ARG, XVII, 1982, 7, 5; Crina Magdalena Zărnescu, *Semnificații arhetipale*, ARG, XVII, 1982, 7, 5.

M. P.

IONIȚĂ Vasile, *Zodica*, București, Cartea Românească, 1982, 246 p. Romanul intrării în viață a doi tineri care se iubesc, *Zodica* și Bogdan, despărțiți temporar de o serie de neînțelegeri. După ce trece prin câteva experiențe dureroase, *Zodica* pleacă din capitală în județul Harghita, în învățământ, dar obișnuitele mașinării cadriste îi spulberă iluziile.

M. P.

O IORDACHE Antoaneta C., *Minodora*, fragment din romanul *Prima carte pentru orga de buzunar*, O, XXXIII, 1982, 30, 8.

M. P.

IORDACHE Antoaneta C., *Singurătatea poveștilor pentru copii*, Timișoara, Facla, 1982, 240 p. Roman psihologic, ilustrând „povestea” unui caz de conștiință.

◆ Cornel Ungureanu, O, XXXIII, 1982, 24, 2; Marin Chelu, F, XIX, 1983, 2, 2; Dan C. Mihăilescu, CNT, 1983, 15, 9; Ioana Rauschan, TR, XXVII, 1983, 31, 3; Cornel Moraru, *Romanul unei dezamăgiri*, VTR, XIII, 1983, 6, 3; 10; Ioana Rauschan, RL, XVI, 1983, 47, 10; Moraru, *Textul*, 224-226; Valeriu Drumeș, *Lumina de dincolo de lucruri*, O, XXXVI, 1985, 45, 2; Cosma, *Romanul*, I, 277; Olimpia Berca, -, O, XL, 1989, 41, 5.

M. P.

LAZU Ion, *Rămășagul*, București, Cartea Românească, 1982, 188 p. Roman-parabolă despre jertfa de sine în folosul obștesc. Eroul e „moșul obenilor” dintr-un sat oltenesc, iar istoria sa e povestea întemeierii așezării. Primește drept de proprietate de la boierul Grozea asupra aceluși teritoriu pe care îl va putea cuprinde umblând cu un sac de pământ în spate. Îl poartă până în al treilea deal, unde își găsește sfârșitul.

◆ Ioan Holban, RL, XVI, 1983, 25, 5; Gavril Matei Albastru, LCF, XXVII, 1984, 24, 9; Marian Victor Buciu, R, 1983, 8, 7.

M. P.

LEU Corneliu, *Insulele*, București, Albatros, 1982, 408 p. Roman de aventuri, trucat în dezbateri politice despre tema contrarevoluției în țările subdezvoltate. Intriga rudimentară îl determină pe un critic să-l taxeze drept „un roman kitsch” (Ion Cristoiu).

◆ Ion Cristoiu, *Un roman kitsch*, SLAST, II, 1982, 30, 2; Mircea Constantinescu, *O temă de actualitate*, RL, XV, 1982, 27, 10; Alecu Ivan Ghilia, *Amiaza unui leu*, RL, XV, 1982, 30, 10.

M. P.

○ LORINȚIU Cleopatra, *Singurătatea*, AFT, XVII, 1982, 10, 7; *Abandon*, SLAST, II, 1982, 54, 6-7; fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

M. P.

○ LUCA Dumitru Radu, *Șansa Măgurei*, fragment din romanul omonim, SLAST, II, 1982, 56, 6.

M. P.

○ LUMEZIANU Eugen, *Compartimentul*, fragment din romanul cu același titlu, TMS, XVII, 1982, 8, 10-11.

M. P.

LUSTIG Adrian, *Romanță cu stagiați*, București, Cartea Românească, 1982, 232 p. Roman umoristic despre debutul în carieră și despre visul de capitală a patru colegi politehnicieni, repartizați la Ploiești, dintre care numai doi mai reușesc să evadeze, eveniment narat cu vioiciune, spontaneitate, umor.

◆ Alex. Ștefănescu, SLAST, II, 1982, 62, 2; Laurențiu Ulici, *La vie en rose*, RL, XVI, 1983, 1, 11; Eugenia Grosu, FC, XXXII, 1983, 1, 1; Constantin Zărnescu, ST, XXXIV, 1983, 3, 55; Ioan Holban, *Sub semnul arbitrarului*, CRC, XVIII, 1983, 18, 4.

M. P.

LUSTIG Oliver, *Dicționar de lagăr. Amintiri din lagărul de la Birkenau*, București, Cartea Românească, 1982, 310 p. Roman de tip memorialistic, relatând evenimente dintr-un lagăr de concentrare german.

■ *Lágerszótár*, tr. Szűcs Olga, Cluj-Napoca, Dacia, 1984.

◆ Al. Căprariu, TR, XXVII, 1983, 8, 4; Constantin Zărnescu, *Tineretea tragică a unui om*, ST, XXXIV, 1983, 8.

M. P.

MANOLIU Emanoil, *Radu de la Afumați*, București, Ion Creangă, 1982, 310 p. Roman

istoric, evocând zbciumata domnie a voievodului valah. Relatarea – fidelă adevărului istoric – se păstrează în cadrul cuminte al literaturii de popularizare.

M. V.

MARINESCU Elena, *Nod de drumuri*, București, Sport-Turism, 1982, p. 58-189 (Cartea de vacanță). Cu un cuvânt înainte de Mircea Micu. Evocare lipsită de idilism a copilăriei petrecute într-un sat din Câmpia Dunării, cu evidente accente autobiografice. Se remarcă știința povestirii și culoarea locală neosten-tativă, imprimată îndeosebi prin limbaj.

M. V.

○ MATEESCU Nicolae, *Omul electronic*, LCF, XXV, 1982, 10, 9; *Berea de duminică*, LCF, XXIX, 1986, 31, 4-5; *În familie*, LCF, XXX, 1987, 48, 6-7, fragmente din romanul *Sărbătoare legală*.

M. V.

MĂDUȚA Ilie, *Orarul păstrăvului și al mierlei*, București, Ion Creangă, 1982, 102 p. Carte pentru copii, conținând amintiri dintr-o copilărie fericită, petrecută la țară.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1982, secțiunea literatură pentru copii și tineret.

M. V.

○ MĂRAN Dorin, *Domnul Constantinescu*, fragment din romanul *Inutila așteptare*, LCF, XXV, 1982, 41, 4-5.

M. V.

MĂRGEANU Nicolae, *Lumea ca reprezentare*, București, E.M., 1982, 336 p. Roman de aventuri. Urmărește, cu abilitate, piste multiple, dar fără nici o preocupare pentru veracitate.

M. V.

MÂNĂSTIRE Ion Anghel, *Talanii*, București, Albatros, 1982, 158 p. Roman de inspirație rurală. Viziunea asupra teritoriului fabulos al Câmpiei Dunării și al bălților din preajma fluviului se integrează „realismului

magic", cultivat de o întreagă serie de prozaatori ai acestei zone. Sub magia cuvântului, contururile realului sunt deformate, primind, treptat, dimensiunile miticului și ale fantasticului.

● Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor pe anul 1982.

◆ Alex. Ștefănescu, *SLAST*, II, 1982, 63, 2.

M. V.

○ **MIHADAȘ Teohar**, *Întoarcerea*, fragment de roman, *ST*, XXXIII, 1982, 4, 16–17.

M. V.

MIHALE Aurel, *Alertă în munți*, București, E.M., 1982, 272 p. Face parte din ciclul „Argus”, împreună cu romanele *Un mesaj de dincolo de mormânt* (1977), *Acțiunea Hildebrand* (1979), *Îngerul negru* (1981). Roman de spionaj.

◆ George Muntean, *RL*, XVI, 1983, 10, 10.

M. V.

MOISE Ion, *Orologiul*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 208 p. Roman psihologic, urmărind cu mijloace tradiționale și dintr-unghi exterior problematica unor intelectuali (tineret și generația mijlocie) în contemporaneitate. Sunt schițate sumar conflicte multiple – neorii incongruente – dintre care nici unul nu e suficient aprofundat. Contrafacerea emoției prin grandilocvență, dar mai ales improprietatea termenilor pun lectura la grea încercare.

◆ Ion Oarcăsu, *TR*, XXVI, 1982, 19, 6; Iuliu Părvu, *ST*, XXXIII, 1982, 8, 55–56; Cornel Moraru, *Un debut onorabil*, *VTR*, XIII, 1983, 8, 6; Cosma, *Romanul*, I, 275–276.

M. V.

MORARIU Modest, *Întoarcerea lui Ulise*, București, Eminescu, 1982, 302 p. Fragmente: ≈, *RL*, XI, 1978, 36, 12–13; ≈, *RL*, XIV, 1981, 23, 14–15; ≈, *T*, X, 1981, 9, 28–33. Roman-parabolă. Personajele mitologice sunt transplantate în sol contemporan, încheind, peste milenii, arcul comun oricărei traiectorii omenești: copilărie–maturitate–bătrânețe–moarte. Pasajele eiseistice subliniază semnifi-

cația filozofică a cărții: reiterat veșnic, mărunțul destin omenesc nu e decât un minuscul grăunte de nisip, aidoma oricărui alt grăunte de nisip din uriașa clepsidră a Tim-pului. Pe alocuri, textul transmite cu acuitate vibrația emoțională a acestei meditații.

■ Fragment: *Le Retour d'Ulysse*, tr. de Viorel Vișan, cu o prezentare de Mihai Ungheanu, *REVR*, XXXIX, 1985, 10, 9–56.

● Premiul pentru proză al Uniunii Scriitorilor pe anul 1982.

◆ Constantin Sorescu, *Altă iubire*, *SPM*, 1982, 620, 3; Mihai Gramatopol, *A tuturor și zilnică Ithaca*, *RL*, XV, 1982, 44, 11; Al. Călinescu, *Romanul și romancierii*, *CL*, LXXXVIII, 1982, 10, 4; Pompiliu Marcea, *CNT*, 1982, 45, 11; Mircea Muthu, *ST*, XXXIII, 1982, 12, 16; Cornel Moraru, *VTR*, XIII, 1983, 2, 3; 15; Adrian Anghelescu, ≈, *TMS*, XVIII, 1983, 3, 6; Marcel Petrișor, *F*, XIX, 1983, 3, 3; Traian Ungureanu, ≈, *AFT*, XVIII, 1984, 4, 8; Marcel Petrișor, *Pe urmele unei faimoase „întoarceri”*, *LCF*, XXVII, 1984, 42, 1–2; Moraru, *Textul*, 162–165; Marcea, *Atitudini*, 120–122; Neagu, *A doua*, 207–210; Adrian Riza, *Despărțirea de un prieten*, *LCF*, XXXI, 1988, 17, 10; Marcel Petrișor, *În aeternum*, *ST*, XXXIX, 1988, 6, 47.

M. V.

MOROGAN-SALOMIE, *Scuzați deranjull*, București, Cartea Românească, 1982, 248 p. Roman polițist (mai degrabă parodie), alert și amuzant.

M. V.

MUNTEANU Constantin, *Cursa rapidă*, Iași, Junimea, 1982, 472 p. Fragment: ≈, *CL*, 1981, 7, 8–9. Roman al actualității. Creionând, fragmentat, mai multe destine paralele, ~ urmărește să redea o imagine dinamică a societății contemporane. Rezultatul: fărâmițare, aglomerație de personaje neconvingătoare și de evenimente fără semnificație. Scene erotice în intenție îndrăznețe, în fapt de o vulgaritate greu digerabilă.

◆ Sorinz Părvu, *Uzina și viscolul*, *CRC*, XVII, 1982, 15, 5; Laurențiu Ulici, *Moldovenii*, *RL*, XIX, 1986, 8, 11.

M. V.

O MUNȚIU Adrian, *Despre cai, mama avea o vorbă*, O, XXXIII, 1982, 9, 5; *Mache și... femeile*, ST, XXXIV, 1983, 3, 30-31, fragmente din romanul *Căii de la bicicletă*.

M. V.

MUȘAT I. D., *Horea rex Daciae. Roman istoric*, I, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 320 p. Fragmente: *Întâlnire de seară*, TR, IX, 1965, 36, 6-7; *1784 - Pelerinaj la Mănăstirea Lupșa*, TR, XI, 1967, 5, 4-5; *Un mesaj tulburător*, TR, XII, 1969, 1, 4-5; II, Cluj-Napoca, Dacia, 1983, 252 p.; III, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 308 p. Roman evocând răscoala țărănească din 1784, fără a reuși însă să transmute detaliul istoric în spațiul literarului.

M. V.

MUȘATESCU Vlad, *Unchiul Andi-„detectivul” și nepoții săi*, București, Ion Creangă, 1982, 254 p. Roman umoristic, relatează aperițiilor hazlii prin care trece o familie de încurcă-lume simpatici, în frunte cu unchiul Andi, detectivul Conan Doi, și mătușa Ralița, detectiv-adjunct.

M. V.

MUTAȘCU Dan, *Mirii cei triști*, București, E.M., 1982, 192 p. Fragmente: ≈, O, XXIX, 1978, 8, 5; ≈, R, XV, 1978, 5, 8-9; *Explozia*, AST, XVI, 1981, 3, 6. Roman de război, în care cea de a doua conflagrație mondială este considerată din perspectiva individuală, prin prisma gândurilor, consemnărilor, jurnalelor câtorva participanți la evenimente, români și germani. „Vocile” acestora (înregistrate la persoana întâi) nu au însă personalitate distinctă; ca atare, o inevitabilă impresie de convențional și monotonie.

M. V.

O NĂSTASE Gabriel, *Transfer*, LCF, XXV, 1982, 25, 5; *Șoseaua de centură*, SLAST, II, 1982, 61, 6, fragmente din romanul *Șoseaua de centură*.

M. V.

NEAGU Mihai, *Dosarul „Fabiana”*, București, E.M., 1982, 160 p. (Sfinx). Roman de spionaj.

M. V.

NEAGU Nicolae, *Anonimul de-aproape*, București, Cartea Românească, 1982, 284 p. Roman de analiză. Medicul Alexandru Balș se îmbolnăvește de inimă, fapt care îi modifică intempestiv habitudinile, gândurile, mentalitatea. Situația-limită este considerată atât prin ochii bolnavului, cât și prin ai specialistului, ceea ce îmbogățește paleta analitică, din păcate neaprofundată suficient.

◆ Mircea Iorgulescu, *Observație și analiză*, RL, XV, 1982, 30, 9; Laurențiu Ulici, CNT, 1982, 45, 11; Elena Tacciu, *Precizia amănată*, ST, XXXIII, 1982, 11, 36; Mara Nicoră, F, XIX, 1983, 4, 3.

M. V.

NEAMȚU Leonida, *Strania poveste a „Marelui Joc”*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 176 p. (Scorpionul). Roman polițist (mai degrabă imitație), scris colorat și, pe alocuri, liric.

M. V.

O NEDELCOVICI Bujor, *Al doilea mesager*, RL, XV, 1982, 18, 14; *Întoarcerea*, ATN, XIX, 1982, 5, 8-9; *Sfârșitul cărții*, VR, LXXVI, 1982, 8, 26-29, fragmente din romanul *Ereticul împlânzit*.

M. V.

NEDELCU Jean, *Clandestin la bord*, Iași, Junimea, 1982, 368 p. Roman de aventuri, asezonat cu o poveste de iubire. Îmbarcat clandestin la bordul navei „San-Juan”, Dinu Podaru, tânăr sărac, îndrăgostit de Păunița, pupila armatorului Iani Kefalonis, străbate mările, trecând printr-o serie de aventuri.

◆ Ovid Dunăreanu, TMS, XVIII, 1983, 1, 7; Alina Nour, CL, LXXXIX, 1983, 3, 14.

M. V.

NEGOIȚĂ Tudor, *Parola nu era completă*, București, E.M., 1982, 190 p. Roman de spionaj.

M. V.

NESTOR George, *Strada Galoșului*, București, Cartea Românească, 1982, 230 p. Roman din viața pensionarilor. Preocupați de buna gospodărire a cartierului, pensionarii de pe strada Galoșului iau decizii pe care moar-

tea inițiatorilor îi va împiedica să le ducă la îndeplinire. Lipsește unda de autenticitate și dramatism.

M. V.

NIȚU Radu, *Ora incertă*, București, Albatros, 1982, 268 p. Roman inspirat din greva muncitorilor de la uzina „Vulcan”, din 13 decembrie 1918. Scriere plată, lipsită de interes literar.

◆ Alexandru Tion, AST, XVIII, 1983, 4, 13; Sever Suci, ST, XXXIV, 1983, 6, 55-56.

M. V.

NORAN Sever, *Comoara care poate ucide*, București, E.M., 1982, 156 p. (Sfinx, 58). Roman de aventuri.

◆ Dan Mutașcu, *Virtuțile genului*, SPM, 1982, 543, 5.

M. V.

NOUR Alina, *O corabie printre nori*, Iași, Junimea, 1982, 92 p. Narațiune pentru copii, scrisă cu haz, dar pasișând modele ilustre.

◆ Virginia Burduja, CL, LXXXIX, 1983, 2, 14 (*Pagini bucovinene*).

M. V.

OBADĂ Vasile, *Iubitorul de arginți*, Iași, Junimea, 1982, 174 p. Roman de analiză, intenționând să creioneze, prin mijloace tradiționale, figura unui arivist, Ghiță Bâzgan. Încongruență și prolixitate; scriitura agramată a unui nechemat.

◆ Corneliu Vadim Tudor, *Deocamdată, nul*, SPM, 1982, 611, 3.

M. V.

OCHINCIUC Ion, *Norocul era schiop*, București, Eminescu, 1982, 270 p. (Clepsidra). Roman polițist.

◆ Nicolae Turtureanu, *Schimbarea la față*, CRC, XVIII, 1983, 15, 4.

M. V.

O ODEANU Anișoara, *Simina și istoria*, fragment de roman, O, XXXIII, 1982, 38, 7.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Nopti albe pentru Minerva*, București, E.M., 1982, 270 p. Roman polițist, în care acționează maiorul Minerva Tutovan, personaj pitoresc, care apare în mai multe cărți ale autoarei. Inventivitate, spirit, simț al gradației, abilitate în a mării personajele – o lectura captivantă și agreabilă.

◆ Al. Dobrescu, *Estivale*, CL, LXXXVIII, 1982, 8, 5; Irina Petraș, *Secțiuni în proza feminină contemporană*, T, XIII, 1984, 7, 38; 40.

M. V.

OMESCU Corneliu, *Toți pentru unul*, București, Cartea Românească, 1982, 238 p. Roman de acțiune. Cinci elevi ai școlii militare sunt arestați ca dușmani ai statului, în urma unui denunț anonim. După ani, se descoperă că autorul anonimei fusese chiar unul dintre ei.

◆ Virginia Burduja, CL, LXXXIX, 1983, 6, 14.

M. V.

PANDELEA B., *Tăcerea pământului*, București, Cartea Românească, 1982, 230 p. Roman rural. Biografia de martir a țăranelor Stan Gherghel, înțemnițat din „eroare” mai mulți ani, o repetă pe cea a satului supus, după război, cunoscutelor fenomene de colectivizare și distrugere brutală a valorilor tradiționale.

◆ Costin Tuchilă, *Tăcerea autorului*, LCF, XXVIII, 1985, 48, 7; Cosma, *Romanul*, I, 167-168.

A. S.

PANIȘ Anatolie, *Hoții de pădure*, București, Cartea Românească, 1982, 312 p. Romanul este dedicat „slujbașilor pădurii românești și tuturor aceluia ce-o iubesc”. Pe fundalul unor drame de familie și a unor convulsii sociale (cooperativizarea), autorul prezintă, din perspectiva moralei binelui și a fericirii, scene din viața muncitorilor forestieri.

◆ Artur Silvestri, *Un roman social*, FC, XXXI, 1982, 26, 10; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXV, 1982, 27, 2; Laurențiu Ulici, *Prejudecăți abolite*, CNT, 1982, 31, 11; Aureliu Goci, RL, XV, 1982,

37, 11; Mariana Brăescu, *Social și psihologic*, LCF, XXVII, 1984, 50, 3; Neagu, *A doua*, 264–267.

A. S.

PAPILIAN Victor, *Bogdan infidelul*, ediție îngrijită, prefață și note de C. Culeșan, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 286 p. Roman istoric. Fragmente: MS, IX, 1978, 4, 52–68; MS, X, 1979, 1, 55–66. Romanul prezintă împrejurările în care are loc descălecatul voievodului Bogdan de Maramureș în Moldova, când, însoțit de un mare număr de oșteni și locuitorii ai ținutului, se stabilește în Moldova, întemeind aici un principat suveran, independent față de regele Ungariei, de unde și denumirea pe care acesta i-o dă în acte, de „Bogdan infidelul”. Romanul se deschide cu descrierea bătăliei purtate de români cu regele maghiar Carol Robert de Anjou la Posada și cu prezentarea cumplitei înfrângerii suferite de acesta. Apoi acțiunea se strămută în cetățile voievodale românești din Maramureș, între care la loc de cinste se află curtea de la Bedeu a voievodului Bogdan, ajunsă la o deosebită prosperitate economică, socială, politică și culturală, aceasta jucând rolul unei adevărate capitale a micii țărișoare a Maramureșului. Acest rol este subliniat de numeroasele solii primite de voievod din partea celor mai importanți principii ai țărilor Orientului, între care se numără constantele sale legături cu Bizanțul, cu domnitorii Bulgariei, Lituaniei, Poloniei sau Ungariei, între numeroasele ambasade venite aici numărându-se și unele cu caracter religios. Abil diplomat și viteaz oștean, voievodul Bogdan știe să înă o cumpănă dreaptă între nenumăratele tentații și promisiuni ale acestor solii. În cele din urmă el își dă seama că singura salvare a poporului său este strămutarea lui peste munți, în Moldova goliță în acel moment de locuitorii, unde împreună cu oștenii săi credincioși și cu alți refugiați la curtea sa va întemeia un stat nou, suveran și independent față de curtea regelui Ungariei. Fidel neamului său și credinței tradiționale ortodoxe, Bogdan va apăra noua țară de imixtiunile străine, reușind să înăbușe și pretențiile la domnie ale familiilor lui Sas și Drag. Conso-

lidându-și autoritatea, Bogdan știe să se facă ascultat și apreciat, atât de ai lui, cât și de străini. Înflorirea militară la care ajunge țara îi permite să marcheze un moment important din istoria neamului său. Romanul e scris cu un condei alert, atent la culoarea locală, și cu o bună portretistică a personajelor.

◆ Constantin Culeșan, *Semnificațiile unui roman istoric*, MS, IX, 1978, 4, 50–51; Titus Bălașa, – *romancier: debutul și premisele creației târzii*, R, IV, 1987, 4, 5; D. Micu, *Frescă, psihologii, experiențe*, RL, XX, 1987, 21, 4; C. Culeșan, *Romancierul*, ST, XXXIX, 1988, 6, 27–28.

M. P.

○ **PARASCAN Constantin**, *Gimnastica umbrelor*, CRC, XVIII, 1982, 37, 5; *Gimnastica umbrelor*, CL, 1981, 10, 10, fragmente din romanul omonim. Roman liric.

A. S.

PARDĂU Platon, *Limita de vârstă*, București, Cartea Românească, 1982, 400 p. Fragmente: *Confesiunea*, RL, XV, 1982, 13, 14–15; *Divagații*, ATN, XIX, 1982, 3, 8–9; *Cu ochii dragostei*, CNT, 1982, 30, 11. Roman inspirat din viața activiștilor de partid. Sebastian Georgescu, secretar cu probleme economice, e transferat „la informare”. Personajul își recapitulează viața, pornind de la acest moment de „criză”.

◆ Gabriel Rusu, *Obiectivitatea martorului*, TMS, XVII, 1982, 8, 6; Alex. Ștefănescu, *La persoana întâi*, RL, XVI, 1982, 50, 10; Tania Radu, *Perspectiva personajului*, FC, XXXI, 1982, 49, 10; Ioan Holban, *Treisprezece nopți*, CRC, XVII, 1982, 51, 6; Ulici, *Confort*, 113–117; George Arion, FC, XXXV, 1986, 6, 9; 15; Marian Șipoș, *Vocile realității*, RL, XIX, 1986, 8, 4; Holban, *Profiluri*, 268–269.

A. S.

PĂCURARIU Francisc, *Tatuajele nu se lasă la garderobă*, București, Eminescu, 1982, 396 p. Roman istoric. Biografia personajului principal, Onisifor Suciuc, activist al anilor cincizeci, e interesantă prin interferența cu alte destine și conștiințe, dar mai ales prin relația directă cu un moment al epocii totalitar-comuniste, din care, în numele necesității,

libertatea a fost excomunicată. Drama pe care o trăiește eroul (ratarea, eșecul, orbirea din final) e a întregului organism politic și social, incompatibil cu ideea de moralitate și spirit justițiar.

◆ Aurel Martin, *Biografie implicată*, CNT, 1982, 28, 11; I. Sârbu, CRC, XVII, 1982, 28, 4; Ion Cristoiu, *Romanul obsedantului deceniu se îndoiește de el însuși*, SLAST, II, 1982, 43, 2; 44, 9; 45, 9; 46, 10; 49, 9; 50, 9; 51, 9; 52, 9; Ion Bălu, *Fascinația și capcanele puterii*, RL, XV, 1982, 32, 11; Val Condurache, *Istorie și semnificație*, CL, LXXXVIII, 1982, 8, 4; Ion Bălu, CREL, 1982, 4, 101-105; Ion Simuț, *Romanul patriotic*, F, XX, 1984, 7, 6; Sultana Craia, *Sensurile istoriei*, LCF, XXVII, 1984, 46, 6; Vasile Macovicu, *Morala și densitatea umorului*, LCF, XXVIII, 1986, 15, 3; Sasu - Vartic, *Romanul*, II, 699; Bărbulescu, *Profiluri*, 129-131.

A. S.

PĂTRAȘCU Horia, *Petreceera*, Timișoara, Facla, 1982, 232 p. Fragment: *Prea devreme* (romanul e anunțat inițial cu titlul *Supa de cartofi*), LCF, XXIII, 1980, 1, 4-5. Roman citadin. În pagini de autentic reportaj cinematografic sunt urmărite itinerariile picarești ale șoferilor Tucă și Bondei prin mediile industriale și sociale din orașelul „C”. Psihologii abia schițate într-o apologie indirectă a faptului divers.

◆ Laurențiu Ulici, *Un roman filmic*, CNT, 1982, 22, 11; Al. Dobrescu, CL, 1982, 5, 5; Sorin Titel, RL, XV, 1982, 25, 10; Iorgulescu, *Ceara*, 257-259; Crișciu, *Nașterea zilei de azi*, 148-149; Dobrescu, *Foiletoane*, III, 95-101; Vasile Pistolea, *Un scriitor și un stil*, O, XXXVI, 1985, 37, 3; Cosma, *Romanul...*, I, 197.

A. S.

PÂRVULESCU Nicolae, *Aniversare*, Craiova, Scrisul Românesc, 1982, 214 p. Roman didactic. Aspirații (profesionale), conflicte (sociale), griji (materiale) și decepții (sentimentale) într-un liceu industrial cu „plan de producție”. Conспект limitat involuntar la discuții de cancelarie școlară.

◆ Laurențiu Ulici, RL, XV, 1982, 35, 11; Popa, *Clasici*, 143-144.

A. S.

O POP SÂRBU Ana, *Singurătatea profesorului*, fragment din romanul *Melancolie clandestine*, O, XXXIII, 1982, 23, 4-5.

A. S.

POPA Octavian, *Frații Topan*, Timișoara, Facla, 1982, 164 p. Fragmente: *Încotro mergem?*, O, XXXII, 1981, 28, 4-5; *În onorul lui Ion cel mic*, O, XXXIII, 1982, 22, 4-5. Roman autobiografic. Narațiune stufoasă, în care mediile profesionale și familiale sunt proiectate în lumina patriarhală și în optimismul (credința în bine) a unui moralist.

◆ Marcel Pop-Corniș, O, XXXIII, 1982, 29, 2.; Teodor Boșca, ST, XXXIII, 1982, 9, 59.

A. S.

POPESCU Alexandru Dan, *Și noi am purtat iodene*, Craiova, Scrisul Românesc, 1982, 104 p. Roman sentimental. Conține povestea de dragoste dintre studentul Dan și Iulia, ca fiind mai în vârstă decât el și cu o mult mai bogată experiență erotică. Evident, marea iubire se încheie printr-o izbucnire de gelozie a tânărului și cu inevitabila despărțire.

◆ Adrian Dafir, LCF, XXX, 1987, 11, 3.

A. S.

POPESCU D. R., *Podul de gheață*, II; v. *Viața și opera lui Tiron B. I. Iepurele șchiop*, 1980.

I. I.

RADU Vasile, *Victorie minus unu*, București, Eminescu, 1982, 248 p. Roman textualist, dominat de experiențele tehnice ale noului roman francez, propunând un caz de conștiință. Tânărul Teodor Arpinte retrăiește fragmentar, într-un text scris la persoana a doua singular, momente ale vieții sale, înaintea morții într-un accident de automobil. Se dezvăluie astfel meandrele unei destrămări sufletești cauzate de relațiile dificile cu un tată adoptiv tiranic și cu o soră ușuratică. Text dens, tensionat, excelând în descrieri minuțioase, uneori cu aspect redundant. „O carte care îl mișcă pe cititor, dar în felul artificial al unui drog” (Voicu Bugariu).

◆ Voicu Bugariu, LCF, XXV, 1982, 27, 2; I. Sârbu, *Romanul unui eșec*, CRC, XVII, 1982, 30, 4; Gabriel Rusu, *Meandrele memoriei*, TMS, XVII, 1982, 4, 7; Gheorghe Crăciun, AST, XVIII, 1984, 4, 10; George Popescu, *Recuzabila absență*, R, 1985, 1, 9.

I. I.

RAȚIU Iuliu, *Șopârta electronică*, București, Ion Creangă, 1982, 140 p. Microroman pentru și despre copii. Tudorel, elev în clasa a VII-a, trăiește acut „vârsta ingrată”, îndurerat de perspectiva recăsătoririi tatălui său, care îi va aduce în casă o nouă mamă. „Incursiune în explorarea universului celor mici” (Hristu Cândroveanu).

◆ Hristu Cândroveanu, CNT, 1982, 41, 11.

I. I.

RĂDULESCU-LEMNARU N., *Burebista*, București, Eminescu, 1982, 336 p. Roman istoric. Evocarea figurii marelui rege dac culminează cu uciderea lui Cezar, la Roma, când puterea centralizată a imperiului, proaspăt instaurat, va deveni tot mai amenințătoare pentru dacii contemporani cu Deceneu.

◆ Al. Raicu, RL, XVI, 1983, 10, 10.

I. I.

ROBERT Terente, R.Z., București, Albatros, 1982, 264 p. „Fără îndoială, ≈ de ~, cu această formă monotonă, exasperantă și săcâitoare de expunere a motivelor întru literatură poate fi clasificat fără nici o greșală ca fiind un *metaroman textualist* în care beția de cuvinte și extazul narcisist merg mână în mână cu o ciudată și abstractă auto-contradicție și o imensă suferință” (Adrian Dafir).

◆ Adrian Dafir, *Dilema textualistă*, SPM, 1986, 7, 3.

I. I.

ROMAN Ioan, *Cavalerii danubieni*, I, Craiova, Scrisul Românesc, 1982, 324 p.; II, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, 320 p. Roman istoric și de aventuri. Prin intermediul figurii dacului Velatos, de la Sarmisegetuza, ne este restituită, într-un stil grandilocvent, dominat de neologisme, epopeea rezistenței

în fața romanilor și, mai apoi, grandoarea imperiului născut pe malurile Tibrului, ca element esențial în protogeneza poporului nostru.

◆ Ioan Holban, *Două romane despre daci*, CRC, XVIII, 1983, 15, 4.

I. I.

RUNCANU Marcel Constantin, *Febra vespérală*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 176 p. Prim roman dintr-un ciclu neîncheiat, intitulat *O oră de glorie*. În ordinea hotărâtă de autor, primul vol. cuprinde capitolele *Andante*, *Centurionii* și *Sub specie aeternitatis*. Roman plurivoc, sub aspectul structurii narative, conceput în baza asumării, ca experiențe literare proprii, a conceptelor de „roman în roman” și de „metatext”. Lucid, adesea până la transparența dureroasă a fragmentării ideii de creație literară, autorul se dedublează, în primul capitol, în romancierul Poenaru, obsedat de problema scrisului, și propriul eu, cartea analizând dilemele creatorului obsedat de surprinderea veridică a personajului *ales* ca figură centrală a unui viitor roman, Alexandru Sofian. Numai că Sofian „cel viu” este altceva decât literatura, chestiunea veridicității scrisului apărând inafetabilă, ca într-un joc de oglinzi. Al doilea capitol, unul în fond de „acomodare a persoanei în haina personajului” (Ioan Holban), aduce în prim-plan capacitatea reală a „persoanei” de a trăi și a avea opinii despre realitate, de unde și pictura veridică a mediului social din stațiunea Sărata, unde Sofian, aflat la apusul vieții, redescoperă drame, vechi pasiuni și nedreptăți. Ultima parte a cărții dă măsura demersului textualist al autorului: după ce și-a pierdut manuscrisul inițial, el cunoaște pe Sofian *cel adevărat*, fapt ce redeschide chestiunea veridicității expresiei, a concordanței subiacent-necesare între epos și etos. „Amintirile și evocările – recursul la martorii călătoriiilor prin viață –, pasiunea explorării vieții sunt termeni importanți pentru configurarea textului dat la iveală de ~, scriitor înzestrat și laborios, în permanentă căutare de soluții pentru un scris ce-și căuta îndărătnic validarea” (Ion Vlad).

◆ Ion Vlad, *Lectura romanului*, TR, XXVI, 1982, 45, 2; Ioan Holban, *Conflictul autorului cu personajul*, CRC, XVII, 1982, 46, 4; Ion Boloș, *Impresii de lectură*, TR, XXVI, 1982, 47, 5; Mircea Muthu, *Orele prozei*, TR, XXVI, 1982, 47, 4; Tudor Dumitru Savu, *Enunțul unui proverb*, TR, XXVI, 1982, 47, 5; Traian Ungureanu, *Șansele naratorului*, AFT, XVII, 1982, 12, 4-5; Marius Lazăr, EX, XIV, 1982, 10-11-12, 4; Alexandrina Mustătea, ARG, XVIII, 1983, 1, 13; Mircea Bentea, *Radiografiai epice. ~ sau jocul contrariilor*, TR, XXVII, 1983, 6, 2; Mircea Muthu, *Romanul și „sferile din China”*, ST, XXXIV, 1983, 2, 18; Valentin Tașcu, CL, LXXXIX, 1983, 5, 14; Vlad, *Lectura*, 205-209; Ioan Holban, *Sintaxa socială*, CL, XCIV, 1988, 4, 4; Cosma, *Romanul*, I, 240-241.

I. I.

RUSE Ion, *În ostrovul lui Soare*, București, Cartea Românească, 1982, 206 p. Roman de fantezie istorică. Prin intermediul descrierii activității de pe un șantier arheologic, sunt reconstituite coordonatele vieții omenești în Dobrogea, de-a lungul unui foarte larg răs-timp istoric. Ton encomiastic în ce privește sublinierea realizărilor socialismului victorios, asociat unui similar discursivism în evocarea trecutului îndepărtat; intrigă dogmatică.

I. I.

RUSE Ion, *Transmarisca sub canonade*, București, Eminescu, 1982, 286 p. Roman istoric. Înfățișează, din perspectiva ostașului simplu, faptele de arme ale marinarilor, infanteriștilor și tunarilor români în campania din 1916, începând cu dezastrul de la Turtu-caia și încheind cu cedarea Dobrogei și cu victoriile de la Mărășești.

I. I.

RUSU Tiberiu Ana, *Glonte de feavă*, București, Albatros, 1982, 164 p. Roman al formării unei personalități, dedicat vârstei dificile, trecerii de la adolescență la maturitate. Conceput pe „caiete” (1 și 2), romanul consemnează, ca într-un jurnal, etapele descoperirii alterității sinelui, a forței trăirilor lăuntrice și a sentimentului de responsabilitate. „Un bun povestitor, înzestrat cu darul observației și al reconstituirii” (A. I. Brumaru).

◆ Tudor Ionescu, *Debut*, TR, XXVII, 1984, 38, 4; A. I. Brumaru, *Modurile utopistului*, AST, XVIII, 1984, 12, 12.

I. I.

SAVU Tudor Dumitru, *Treizeciștrei*, București, Cartea Românească, 1982, 194 p. Fragmente: *Neamul Vilampiei*, ST, XXXIII, 1982, 6, 24-25; 45; *La famille de Vilampia*, REVR, XXXVIII, 1984, 2-3, 58-67. Roman cu caracter fantastic și simbolic. Profesorul sosește în Deltă, la Milă 33, cu scopul de a studia brădișul, care sufocă flora și fauna canalelor. Aici intră în teritoriul magic al poveștii, unde orice este posibil, unde miraculosul și inexplicabilul „se întâmplă” cu aerul cel mai firesc. „Contaminat” de irealitate, Profesorul renunță la cercetări, locul său luându-l, în mod simetric, Procurorul, și el în căutarea unui adevăr obiectiv, „științific”: întreprindere la fel de iluzorie. Pentru că singura realitate „reală”, singurul adevăr e acela al ficțiunii, unicul posesor al acestuia fiind „negustorul de povești” Agachi Gherasim. Prin simpla întoarcere a timpului pe firul poveștii, acesta tămăduiește apele, instaurând starea de început a lumii. Sugestii din proza sud-americană, din Bontempelli și Buzzati.

● Premiul U.T.C. pentru creație literar-artistică pe anul 1982.

◆ Ioan Holban, *Povestea brădișului din Deltă*, CRC, XVIII, 1983, 11, 4; Sorin Titel, *Povestirea și romanul*, RL, XVI, 1983, 12, 10; Ion Vlad, *Semnul lecturii. O „Istorie” hieroglică*, TR, XXVII, 1983, 14, 4; Ovidiu Moceanu, *Povestirea și ritualul ei*, AST, XVIII, 1983, 4, 14; Ioan Buduca, *Povestiri încruciate*, AFT, XVIII, 1983, 6, 5; Dana Dumitriu, *Povești... povești*, RL, XVI, 1983, 32, 11; Ion Pecie, *Doi prozatori tineri*, R, 1983, 10, 3; Vlad, *Lectura*, 209-212; N. Prelipceanu, *Imperiul și restul lumii*, VR, LXXIX, 1984, 3, 82-83; Mircea Muthu, *Oceanul fernalcat*, LCF, XXVII, 1984, 14, 3; Titel, *În căutarea*, 190-193; Valeriu Bărgău, *Tudor Dumitru Savu*, SLAST, V, 1985, 20, 9; Anton Cosma, *Tudor Dumitru Savu*, SLAST, V, 1985, 44, 5; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14-31; Simion, *Scrieri*, IV, 705-707; Spiridon, *Melancolia*, 327-333.

A. P.

○ **SĂNDULESCU Mircea**, *Îndoit*, fragment din romanul *Linia de plutire*, TR, XXVI, 1982, 38, 5.

A. P.

SĂSĂRMAN Gheorghe, 2000, București, Eminescu, 1982, 300 p. Roman științifico-fantastic, care înfățișează o catastrofă de nivel planetar. Un experiment științific descătușează energii nebănuite, care produc puternice perturbări ale duratei. Apar tunelului ale timpului în care pământeni cad în trecut sau se înalță în viitor. Cartea avertizează asupra posibilelor efecte imprevizibile ale experiențelor științifice.

◆ Voicu Bugariu, LCF, XXV, 1982, 18, 2; Horia Aramă, ST, XXXIII, 1982, 12, 52; Liviu Hoticeanu, ARG, XVIII, 1983, 3, 11; Anton Cosma, *Patru decenii de literatură S.F. românească*, VTR, XIV, 1984, 7, 16.

A. P.

SEIN Corina Victoria, *Frica albă*, București, Eminescu, 1982, 216 p. Fragmente: *Pre-ludii reverberate*, O, XXXII, 1981, 14, 4-5; *Anisia*, O, XXXIII, 1982, 24, 4-5; *Fiul are dreptul să cunoască adevărul*, O, XXXIII, 1982, 38, 10. Roman de analiză psihologică, având ca protagonistă pe actrița Anisia Dinu, personaj contradictoriu, care se teme atât de iubire, cât și de singurătate, și care își caută cu febrilitate și tenacitate adevăratul rost al existenței.

◆ Rodica Opreanu, *Poezia scriiturii*, O, XL, 1989, 8, 5.

A. P.

SELENA Ana, *Călina*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 272 p. Fragment: *Ploaia miroase a pâine*, O, XXX, 1979, 37, 5. Romanul prezintă copilăria și adolescența Călinei, o fată dintr-un sat transilvănean, urmărind, în același timp, destinul unor indivizi pe cât de diferiți, pe atât de banali. Pariul autoarei pare a fi acela de a descrie în culori cât mai vii mediul rural, cu tot cortegiul lui de intrigi, orgolii, bârfe, ratări etc. Totuși, principalele calități ale cărții rămân cele câteva linii de forță cu care este conturat portretul Călinei.

◆ Claudiu Daniel, F, XIX, 1983, 2, 2; Alex. Handrea, AST, XVIII, 1983, 4, 9.

A. P.

SOLCAN Pan, *Umbra*, București, Cartea Românească, 1982, 400 p. Roman de analiză, scris la persoana întâi. Urmând fluxul capricios al propriei memorii, dar și pe cel al amintirilor unor terțe persoane, Alexandru încearcă să descifreze personalitatea incertă a Norei. Numeroase meandre, reveniri, divagații, sincope, salturi în timp contorsionează firul epic și înceteșează abuziv atmosfera, instaurând mistere de suprafață, contrafăcute. „Toate aceste artificii, dramatisme despletite, toate pasiunile sofisticate ale personajelor (deopotrivă bărbați și femei) înăbușesc nucleul unei adevărate analize psihologice și morale, drapează ideile de fond ale cărții în faldurile unei măști artificiale” (Dana Dumitriu).

◆ Victor Rusu, CL, LXXXIX, 1983, 3 (*Pagini bucovinene*, II); Dana Dumitriu, *Un roman de analiză*, RL, XVI, 1983, 14, 10; Cosma, *Romanul*, I, 251-252.

A. P.

SORESCU Marin, *Viziunea viziunii. Roman într-o doară*. În două părți (*Partea întâi și Partea a doua*), cu un număr suficient de capitole, fiecare având un motto întâmplător, și cu două volume de versuri inedite, în afară de text, intitulate „Țoieri” și „Ventuze” (Vol. I „Țoieri” și Vol. II „Ventuze”). La care se adaugă un *Indice Alfabetic și Cuprinsul*, București, Albatros, 1982, 212 p. Fragment: *Roman fantezist*, ARG, VIII, 1973, 6, 7-14. Roman alegoric, de tip „corintic”, după terminologia lui Nicolae Manolescu, ale cărui personaje sunt animale înzestrate cu caracteristici omenești: Ursul, Vulpea, Bursucul, Coccoșul, Lupul etc. Fantezie, vervă, glumă spumoasă, calambur, inventivitate, dar și balast verbal, acestea sunt principalele atribute ale cărții. Radu G. Țeposu o consideră „un roman ludic, o simpatică farsă literară” în care „un spirit bășcălios” demitizează „canoanele epice tradiționale și moderne deopotrivă”. Farmecul ei constă, conform aceluiași

critic, în atitudinea povestitorului, care este „doct cu umor, prețios cu maliție, naiv cu ironie, mereu mânat de pornirea suctită de a răsturna premisele în contrariul lor”.

◆ Eugen Simion, *Romanul alegoric*, RL, XV, 1982, 17, 11; George Arion, FC, XXXI, 1982, 16, 14; Marin Chelu, F, XVIII, 1982, 8, 14; Val Condurache, *Viziuni și viziumi*, CL, LXXXVIII, 1982, 9, 4; Radu G. Teposu, *Un roman fabulă: = de Marin Sorescu*, R, 1982, 7, 3; Vasile Andru, *Proză și modernitate*, RL, XVI, 1983, 31, 5; Ștefănescu, *Între da și nu*, 93-95; Andreescu, *Sorescu*, 8; 136-137; Cosma, *Romanul*, I, 216-217; Spiridon, *Melancolia*, 117-118.

A. P.

STĂNESCU Alexandra, *Trei zile de anchetă*, București, Eminescu, 1982, 268 p. (Debut 1982). Roman polițist.

◆ Laurențiu Ulici, *Lectură de vacanță*, RL, XV, 1982, 23, 11; George Arion, *Debuturi la Eminescu*, FC, XXXI, 1982, 30, 10; G.O., TMS, XVIII, 1983, 2, 7.

A. P.

STOIAN Mihai, *Andra*, București, Cartea Românească, 1982, 340 p. La granița dintre romanul realist și reportaj, cartea analizează stările conflictuale, din familie și de la școală, care o determină pe adolescenta Andra-Carmina să se sinucidă. Autorul încearcă să releve cauzele profunde, de ordin social și psihologic, pentru care Andra, suflet sensibil și exigent, nu reușește să se adapteze mediului în care e obligată să trăiască.

◆ Hristu Cândroveanu, *Proza, ca anchetă și proces*, RL, XVI, 1983, 28, 11.

A. P.

SUCIU Gheorghe, *Război și dragoste. Roman în două părți*, București, E.M., 1982, 272 p. Fragment: *Samoilă și Suzana*, RL, XIII, 1980, 3, 14-15. Face parte din ciclul *Adio, domnilor țărani*, împreună cu romanul *Botează-mă cu pământ* (1974). Roman de război. Nelegate între ele prin vreun fir epic, cele două părți au comună doar perspectiva specială a „ironistului” și virtutea căreia războiul e considerat nu sub aspectul atrocității și oribilului, ci în latura sa anecdotic-

picarescă, uneori plină de grotesc. În această viziune, întâmplările devin mai curând aventuri, peripeții în care dramatismul final își găsește greu suportul.

◆ Artur Silvestri, *Semnificația valorilor stabile*, FC, XXXI, 1982, 21; 22; Nicolae Georgescu, LCF, XXV, 1982, 30, 2; Ion Duma, *Proză de război*, RL, XVI, 1983, 15, 9; Rotaru, *O istorie*, III, 886-887; Stănescu, *Jurnal*, 106-110.

A. P.

O ȘERBAN George, *Baroneasa*, fragment de roman, DLG, XIV, 1982, 2, 5.

A. P.

O ȘTIRBU Vasile, *Rata*, fragment din romanul *Joia mare*, LCF, XXV, 1982, 7, 4-5.

A. P.

O ȘTIRBU Viorel, *Umbra*, fragment de roman, VR, LXXVII, 1982, 9, 18-44; 11, 45-64; 12, 39-50.

A. P.

TANCO Teodor, *Fana*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 204 p. Roman de observație și de analiză. Având o dimensiune realist-socială și alta psihologico-poetică, cartea, a cărei acțiune se petrece în anii '70, abordează în principal tema raporturilor dintre părinți și copii. Protagonista e Fana, o tânără talentată care, în aspirația ei de a deveni actriță, se izbește de ostilitatea, pe jumătate fățișă, pe jumătate ascunsă, a părinților ei. Dacă tatăl ei, inginerul agronom Jorj Stroiu, ins bonom, dedicat muncii sale până la a-și neglija familia, s-ar putea împăca cu alegerea Fanei, în schimb soția lui, Melinda, ingineră într-o fabrică, fire ambițioasă, energică și autoritară, nu acceptă nici un compromis. Ea va provoca, printr-o „intervenție”, eșecul fetei. Fana se va vindeca treptat, fără a renunța însă la idealul ei, realizat până la urmă. Deși romanul atestă că ~ e un bun observator și un fin analist al stărilor de criză, structura textului e afectată de unele digresiuni excesive, de câteva ramificații narative, insuficient motivate, și de unele rezolvări facile sau forțate.

◆ V. Fanache, ST, XXXIV, 1983, 4, 55; Ion Oarcăsu, TR, XXVII, 1983, 27, 4; Ion Oarcăsu, *Literatură și document*, ST, XXXVI, 1985, 12, 18.

I. M.

TĂNASE Stelian, *Luxul melancoliei*, București, Cartea Românească, 1982, 368 p. Roman de observație și analiză. Primit foarte favorabil de critică, ≈ atacă dintr-un unghi inedit o temă des întâlnită în proza românească din anii '80: aceea a existenței inautentice și duplicitare, în condițiile unei societăți întemeiate pe minciună și frică. Noutatea e că aici drama duplicității e trăită de un personaj ce aparține sistemului puterii totalitare și care profită de pe urma lui. Luca R. Eugen, protagonistul, funcționar într-un minister, se bucură de privilegiile poziției sale (apartament luxos, călătorii în străinătate, un automobil Ford, în care vede un simbol al prosperității), dar, în ciuda conformismului său aparent, rămâne un observator lucid al lumii din jur și al lui însuși. Deși se ascunde sub o mască cinică, el trece printr-o profundă criză de identitate. Regăsirea Roxanei, iubita din adolescență, și călătoria, împreună cu ea, în orașul natal pentru a-l reîntâlni pe prietenul sau Matei Geamănu au semnificația unei tentative de recucerire a propriei demnități. Încercarea va eșua, însă. Matei Geamănu, insul enigmatic, intelectul liber, neadaptat sistemului și care este un fel de *alter ego* ideal al lui Luca, nu va fi găsit. Căutarea febrilă și crispată a timpului pierdut devine o simplă rătăcire, așa cum o arată finalul romanului. Fiind uneori prea încărcat cu detalii cotidiene, ≈ convinge totuși, în ansamblu, atât la nivelul viziunii, cât și la acela al tehnicii narative. Din ultima nu lipsesc schimbările de planuri, retrospectiile, pasajele monologale și nici elementele metaromanești, cum e misterioasa întâlnire dintre personaj (Luca) și autor (Stelian Tănase).

◆ Artur Silvestri, LCF, XXV, 1982, 8, 2; Eugen Simion, RL, XV, 1982; Al. Călinescu, CL, LXXXVIII, 1982, 3, 4; Al. D., CL, LXXXVIII, 1982, 3, 4; Cristina Felea, EX, XIV, 1982, 5/6/7, 13; Ioan Holban, CRC, XVIII, 1982, 32, 4; Dobrescu, *Foiletoane*, III, 120-123; Holban,

Profiluri, 402-405; Cosma, *Romanul*, I, 248; Radu G. Teșosu, *Prozatorul* -, AFT, XXIII, 1989, 8, 10; -, *Problematika adevărului românesc*, AFT, XVIII, 1983, 3, 10.

I. M.

TĂNĂSESCU Dan Claudiu, *Taina stelelor*, București, Cartea Românească, 1982, 272 p. Fragment: *Ultimul paradis*, RL, XIII, 1980, 24, 15 (romanul e anunțat inițial cu titlul *Neliniștit*). Romanul a două destine nefericite. Așa cum o arată el însuși într-un „cuvânt înainte”, ~ reia aici, în versiune românească, povestirile dintr-un volum anterior (*O zi fără anotimp*, 1980), încercând, fără prea mult succes, să restructureze materia lor epică în jurul a două personaje: Virgil Huțanu și Felicia. Iubirea dintre cei doi, începută întâmplător, cu prilejul unui accident de tramvai care-l lasă infirm pe bărbat, se va încheia printr-o ruptură violentă, cu grave urmări asupra existenței lor. El devine un inadaptat, un marginal, ducând o viață rătăcitoare și dubioasă (ajunge la pușcărie, trăiește într-o șatră de țigani etc.). Ea, în schimb, după îndelungi suferințe (un avort, o încercare de sinucidere), caută să-și refacă viața, căsătorindu-se cu inginerul Vornicu, ceea ce va și reuși cu destul zăbucium. Biografia personajelor, simplă în liniile ei generale, este însă mult complicată de numeroase episoade pitoarești, stranii, senzaționale sau chiar fantastice. Autorul amestecă excesiv și neverosimil elementele banale cu cele neobișnuite și, ca atare, romanul său, altfel fluent scris și vădind o anumită finețe stilistică, devine în mare parte incongruent și dizarmonic.

◆ Mircea Constantinecu, RL, XVI, 1983, 5, 10; Ioan Holban, CRC, XVIII, 1983, 7, 4; Al. Th. Ionescu, ARG, XVIII, 1983, 3, 11; Sever Suci, ST, XXXIV, 1983, 5, 58.

I. M.

TITU Alexandra, *Olimp*, București, Albatros, 1982, 194 p. Roman fantezist. Imaginând o echipa teatral-cinematografică febrilă, care interpretează personaje mai mult sau mai puțin celebre, din diferite perioade de timp și din diferite culturi, autoarea pledează pentru

libertatea deplină a creatorului, pentru dreptul acestuia „de a ieși din orice fel de normă”, „de a-și părăsi oricând veșmântul elitist pentru a se îmbrăca fie în rege, fie în Merlin, fie într-un îngrijitor oarecare”.

◆ Constantin Crișan, ST, XXXIV, 1983, 2, 51.

A. P.

O TOPOLOG Ion, *Gloria Constantinii*, fragment din romanul cu același titlu, TR, XXVI, 1982, 52, 7.

A. S.

TRANCĂ Dumitru, *Înălțirea pierdută*, București, Cartea Românească, 1982, 334 p. Roman realist. Ilustrând destinele unui grup de absolvenți ai Liceului Militar din Craiova pe o perioadă de aproape două decenii (1945–1962), cartea se constituie într-o pledoarie pentru prietenie și nu reușește să iasă din banalitate. Impresionant rămâne totuși episodul tragic al iubirii dintre Ilie Jianu și Emilia.

◆ Pompiliu Marcea, *Romanul unei promoții*, R, 1982, 9, 5; I. Sârbu, *Itinerariile vieții și ale prieteniei*, CRC, XVII, 1982, 52, 4.

A. P.

TRICOLICI Chiril, *Scara de incendiu. Semicerc*, I, București, Cartea Românească, 1982, 376; II, București, Cartea Românească, 1984, 336 p. Roman politic pe tema „obsedantului deceniu” și a ecurilor sale în viața unor privilegiați ai noului regim. Personajul central e Andrei Jinga, un comunist sincer și devotat, a cărui sinuoasă biografie e expusă pe larg, în toate momentele ei: adolescența umbrită de moartea pretimpurie a mamei, ucenicia într-un atelier, arestarea de către Siguranță, contribuția la evadarea unui ilegalist și apoi propria-i evadare, debutul, după 1945, al carierei lui de activist, participarea la manifestații, numirea în funcția de prim-secretar U.T.M., căsătoria cu o ziaristă îndoctrinată până la fanatism, care-l va și părăsi atunci când, în urma unor delatțiuni, este exclus din partid, arestat și condamnat de „tovarăși”, refacerea morală și reabilitarea politică de după detenție (cu ajutorul noii sale

soții, Ira, fiica potentatului comunist Clejan). Toată această istorie personală, care se întreține cu altele două, secundare (a pictorului Teo, prietenul de încredere al eroului, și Borțan, dușmanul său perpetuu, un parvenit fără scrupule), este narată de un personaj-scriitor, Matei Onea. Deși apropiat al lui Jinga, el rămâne un biograf neutru, renunțând la orice digresiune analitică sau problematizantă, ceea ce dă romanului o notă de puternic realism, dar nu îl scutește de anumite clișee, des întâlnite în proza românească din anii '70-'80.

◆ Sorin Titel, RL, XVI, 1983, 10, 10; Voicu Bugariu, RL, XVIII, 1985, 7, 9.

I. M.

TUDORAN Radu, *Retragerea fără torțe*, București, Eminescu, 1982, 508 p. Vol. al II-lea din ciclul *Sfârșit de mileniu*. Autorul explică de ce a transformat realitatea (copilăria, anii de școală) în ficțiune și în subiect de roman: pentru a se mișca liber și pentru a reda spiritul vremii într-o interpretare personală.

◆ Dana Dumitriu, RL, XV, 1982, 40, 11; Radu Ciobanu, T, XI, 1982, 11, 39–40; Mircea Popa, ST, XXXIV, 1983, 5, 34–35; Stan Vlad, ~: *O cronică a prezentului*, TMS, XIX, 1984, 3, 2–3.

A. S.

TUNARU Mihai, *O, Prometeu*, București, Cartea Românească, 1982, 358 p. Fragmente: *Un nume: Meșterul Soare*, LCF, XXIII, 1980, 34, 5; *Turnul*, RL, XIII, 1980, 40, 14. Roman al șantierelor. Adam Soreanu, mecanic glisor specializat în construcții de coșuri înalte, obține o bine meritată viză de turist în Olanda. Sunt prezente în carte toate motivele literaturii socialiste: depășiri de plan, freamăt creator, însuflețire, bătălie pentru calitate, angajamente și petreceri tovărășești. Întoarcerea de la Amsterdam îi creează eroului dificultăți de acomodare.

◆ Sorin Titel, RL, XV, 1982, 36, 11.

A. S.

TUPAN Marius, *Coroana Izabelei*, București, Cartea Românească, 1982, 420 p. Fragmente: *Nașterea*, LCF, XXIII, 1980, 15, 4;

Drum prin subterane, ST, 1980, 190, 26–28; *Iluzia unui curcubeu*, RL, XIV, 1981, 10, 14; *Clopotul*, VR, XXXIV, 1981, 12, 23–35; *Clopotul*, VR, XXXIV, 1982, 4, 4; *Salba de aur*, SLAST, II, 1982, 37, 6–7. Roman-parabolă a puterii. O colectivitate este invadată de forțele răului („germenele cancerizant al unui regim totalitar”), provocând „înstrăinarea individului și degradarea umanului, sub presiunea violenței și teroarei” generalizate. Salvarea constă în revenirea la valorile tradiționale de bine, dreptate și adevăr, Izabela simbolizând principiul feminin al regenerării omului și istoriei.

◆ Val. Condurache, CL, LXXXVIII, 1982, 11, 4; Dana Dumitriu, RL, XV, 1982, 52, 10; Mircea Popa, TR, XXVII, 1983, 4, 4; Cristian Livescu, ST, XXXIV, 1983, 3, 23; Alexandru Tion, AST, XVIII, 1983, 5, 11; Ioan Holban, CRC, XVIII, 1983, 25, 4; Laurențiu Ulici, RL, XVI, 1983, 51, 11.

A. S.

○ ȚIC Nicolae, *Casa cu vișini*, fragment din romanul *Evanghelia după Satan*, LCF, XXV, 1982, 40, 4, 8.

V. T.

ȚIC Nicolae, *Suplinitorii*, București, Cartea Românească, 1982, 334 p. Fragmente: ≈, (romanul e anunțat cu titlul *Măselarița*), RL, XII, 1979, 1, 14–15; *Stația de autobuz* (romanul e anunțat cu titlul *Nebunarnița*), LCF, XXII, 1979, 49, 4–5. Roman social, inspirat din viața de provincie din anii '70. Localitatea Crângu se transformă în oraș, ca urmare a unor decizii de ordin politic. Acțiunea ar trebui să modifice mentalitatea unui „loc în care nu s-a întămplat nimic”. În realitate, schimbările sunt doar de formă (locuințe la bloc, spații industriale etc.), în vreme ce conștiințele rămân „în urmă” (conform unei teze de partid comunist din acea vreme). Acțiunea romanului este minimă, limitându-se la un fel de proces-verbal de constatare a unor mărunte inițiative, ale unor drame de familie sau tragedii locale. În centrul acțiunii se poziționează familia lui Sava Petrache-Doi, mic-burgheză în fond, în formă adaptabilă la „nou”. Nici contactele cu o rudenie (ziarist) din București, nici relațiile cu oficia-

litățile locale, nici bârfele provinciale nu conturbă esențial pasivitatea mediului. Aceasta nu înseamnă că viziunea autorului ar fi critică. Ea rămâne neutră, cel mult de o „subtilitate” inobservabilă. Se remarcă doar o bună știință a dialogului, a descrierii situațiilor, rezultate ale experienței vaste a unui prozator consecvent.

● Premiul Uniunii Scriitorilor pe anul 1982.

◆ Eugen Simion, *Temele sociale ale romanului*, RL, XV, 1982, 24, 10; M. Ungheanu, ≈, LCF, XXV, 1982, 27, 2; Laurențiu Ulici, *Omul și locul*, CNT, 1982, 32, 11; Cosma, *Romanul*, I, 173–174. □ V. și *A doua moarte a lui Andrei Vrăbie*, 1957.

V. T.

○ ȚION Adrian, *Thalassa! Thalassa!*, fragment de roman, TR, XXVI, 1982, 45, 5.

A. P.

ȚUCULESCU Radu, *Vânzătorul de aripi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 212 p. Roman de formație, cu implicații autobiografice. Tânărul Cristian Manta încearcă să-și definească destinul într-un proces nesfârșit de căutare a adevărului pe care, se înțelege, nu-l va afla niciodată. Adevărul, abstract în fond, dar obsedant în formă, devine astfel un personaj de referință, în funcție de care se stabilesc raporturi de cunoaștere. Unii îl cunosc (Generalul, tatăl lui Cristian, profesorul, anchetatorul Hohotă), dar nu vor să-l dezvăluie. Alții (Cristian Manta, Laurențiu, Cioacă, Tudor) se lansează în căutarea lui, dar sunt în imposibilitate, condiționați de conjuncturi, de a-l descoperi. Se declanșează astfel un conflict aparent între generații și altul subteran, între prezentul evident și memoria anulată. Sincopa rezultată din această neconcordanță puternică determină efectul de forță al romanului. ≈ se constituie astfel într-un rechizitoriu asupra „obsedantului deceniu”, pe fundalul unei presiuni psihice la care este supus un adolescent implicat, nevinovat, într-o anchetă monstruoasă.

◆ Irina Petraș, TR, XXVI, 1982, 18, 3; Zorin Diaconescu, AST, XVII, 1982, 5, 10; Petru Poantă, ST, XXXIII, 1982, 6, 38–39; Valentin Tașcu, CNT, 1982, 29, 11; Marius Lazăr, *De la*

proza scurtă la roman, EX, XIV, 1982, 8-9, 4; Ioan Holban, *Nevoia de celălalt*, CRC, XVII, 1982, 47, 6; Petru Poantă, *Câteva precizări*, TR, XXVI, 1982, 47, 4; Ioan Groșan, AFT, XVII, 1982, 12, 5; Cornel Moraru, VTR, XIII, 1983, 6, 3; N. Steinhardt, *Seducția sincerității*, F, XIX, 1983, 11, 14; Poantă, *Radiografii*, II, 167-169; Irina Petraș, *Secțiuni în proza contemporană*, T, XIII, 1984, 8, 25-27; Moraru, *Textul*, 206-209; Dorin Serghie, *Ora perpetuă*, EX, XVII, 1985, 7-8, 6; Holban, *Profiluri*, 369-370; Cosma, *Romanul*, I, 274-275.

V. T.

ȚUGUI Ion, *Exerciții de existență*, București, Eminescu, 1982, 300 p. Roman de analiză socială și psihologică. Două personaje, Norma și Hegemon, parcurg realitatea imediată, încercând să facă exact ceea ce se sugerează în titlul cărții, adică să găsească soluții de viață, într-un context dificil. Între derută și inspirație, între decizie și ezitare, timpul lor decurge totuși normal. Mircea Tomuș remarcă pe coperta vol. „[...] prima trăsătură a acestei literaturi, care răsplătește îndeajuri efortul, cantitativ și calitativ, al lecturii: forța universului romanesc de a se exprima pe sine, de a se impune ca ficțiune verosimilă și în măsură, ea însăși, să cuprindă pe cititor, în momentele lecturii, în acea învâluitoare senzație de adevăr existențial pe care literatura autentică de totdeauna o are”.

V. T.

UNGHEREA Olimpian, *Sposedania unui spion*, Cluj-Napoca, Dacia, 1982, 214 p. (*Scorpionul*). Horia Velican, pregătit la o școală străină de spionaj și infiltrat în România, este arestat. Misiunea eșuează. A fost eroare, fatalitate sau trădare? Răspunsurile sunt tot atât de incursiuni într-o biografie din care n-au mai rămas decât „un nume, o fișă, un dosar...”.

A. S.

UNGUREANU Horia, *Noaptea papagalilor*, în vol. *Răzbunare ratată. Noaptea papagalilor*, București, Eminescu, 1982, p. 131-222 (Clepsidra). Roman polițist. Pavel Dodu, muncitor sezonier la calea ferată, este jefuit și

ucis. Cazul e dat spre anchetare căpitanului Iuliu Roitan.

A. S.

UNGUREANU Horia, *Răzbunare ratată*, în vol. *Răzbunare ratată. Noaptea papagalilor*, București, Eminescu, 1982, p. 5-130 (Clepsidra). Roman polițist. Căpitanul Iuliu Roitan dezleagă misterul sinuciderii pictorului Tudor Deleanu.

A. S.

URICARU Eugen, *Vladia*, București, Cartea Românească, 1982, 312 p. Fragmente: *Întrevedere*, ANT, XIX, 1982, 2, 8; *A murit Saint-Exupery?*, RL, XV, 1982, 40, 14-15. Roman complex, cu elemente realiste, simbolice, parabolice, fantastice. Reluând, parțial, materia epică a povestirilor din vol. *Despre purpură* (1974) și *Antonia* (1978), ~ descrie aici un univers închis, kafkian și utopic. Vladia, oraș imaginar, e de fapt simbolul societății totalitare comuniste, dominată de o iluzie malefică și de o ordine halucinantă, impusă cu forța. În funcție de felul cum se situează față de acest sistem al minciunii și fricii, personajele se împart în două grupuri. Primul e reprezentat de cei ce mențin, prin teroare și perfidie, anormala ordine existentă: inginerul Bașaliga și „locotenentul său”, Copaciu. Al doilea e format din „marginali”, din inadaptați, din cei ce caută o evaziune, chiar dacă și ea iluzorie, din acea lume de coșmar: tânărul profesor de istorie Nicol Antim, care, ajuns în Vladia, trăiește lucid experiența absurdului, Gelu Ravac, maestrul constructor cunoscător al spiritualității tibetane, Croicu, naturalistul aflat în căutarea „fluturului cu aripi sângerii”, Antuza, fata încrezătoare în puterea magică a iubirii, bătrâna K. F., refugiată într-un trecut cvasilegendar. Cele două grupuri nu sunt însă contrapuse tranșant, ci difuz, o anumită ambiguitate învăluind relațiile dintre ele. Fidelă acestui echivoc, narațiunea alternează sau combină subtil pasajele realiste cu cele parabolice și fantastice, reușind să creeze, în acest roman puternic și convingător, o atmosferă stranie, proprie fenomenului „de înlocuire a

realității printr-o ficțiune ce se vrea obișnuită" (Mircea Iorgulescu).

◆ A. I. Brumar, AST, XVII, 1982, 10, 6; Mircea Muthu, *Orele prozei*, TR, XXVII, 1982, 47, 4; Ioan Holban, CRC, XVII, 1982, 48, 4; Cornel Ungureanu, O, XXXIII, 1982, 49, 2; Mircea Iorgulescu, RL, XV, 1982, 53, 10; Ioan Milea, EX, XIV, 1982, 10-11-12, 4; Petru Poantă, ST, XXXIII, 1982, 12, 35; Virgil Podoabă, F, XIX, 1983, 5, 3; Cornel Moraru, *Prozatori ardeleni* (III), *Eșecul utopiei*, VTR, XVIII, 1983, 8, 6; Valentin F. Mihăescu, *Memoria afectivă*, LCF, XXVI, 1983, 47, 1; 7; Poantă, *Radiografii*, II, 144-147; Costin Tuchilă, VR, LXXXIX, 1984, 2, 84-85; Condurache, *Portret*, 204-207; Moraru, *Textul*, 190-193; Iorgulescu, *Prezent*, 227-230; Gheorghe Glodeanu, *Romanul experiențelor istorice*, F, XXII, 1986, 4, 11; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14-31; Holban, *Profitură*, 353-357; Miko Erwin, *Cu ~ despre romanul unui roman*, O, XL, 1989, 14, 3.

I. M.

VASILE Marian, *Olteni în cetatea de scaun. Roman istoric*, Craiova, Scrisul Românesc, 1982, 198 p. Bazat pe „documente, lucrări științifice, acte, scrisori, cronici”, romanul se vrea „încercare de reconstituire istorică”. Demnă de reținut este doar povestea a trei destine semnificative, soldate cu trei eșecuri: cel al lui Gorun, scriitor la cancelaria domnească, cel al dorobanțului Bușulan și cel al lui Matei Basarab.

◆ Petre Ivancu, R, 1983, 2, 7; Voicu Bugariu, *Un roman istoric*, LCF, XXV, 1982, 16, 2.

A. P.

VĂDUVA Gheorghe, *Între două toamne*, București, E.M., 1982, 144 p. Microroman din viața militară. Relatează la persoana întâi primul an de activitate a unui tânăr locotenent numit comandant de pichet. Conține, ca o dare de seamă entuziasată, întâmplări cotidiene din viața cazonă, cu instrucție, sport, controale de rutină, incidente, fără a depăși factura unui stângaci reportaj dialogat.

D. M.

VĂRLAN Petre, *Sărutul meu pentru întreaga lume*, București, E.M., 1982, 240 p. Roman

al luptei antifasciste. Autorul își asigură cititorii (într-o notă de pe coperta a patra) că a folosit documente de arhivă, amintiri de război, confesiuni ale unor foști combatanți și chiar un mic „carnet de front” al unei persoane reale din Sighetul Marmăției, dar cartea e cu totul lipsită de autenticitate, constituită din obositele clișee ale proletcultismului. Pateismul factice e evident încă din titlu, reproducând finalul unei scrisori adresate iubitei de către unul dintre cei zece condamnați la moarte pentru sabotaj antihitlerist.

D. M.

O VELICHI Adrian, *Pasajul*, fragment de roman, LCF, XXV, 1982, 42, 5.

A. P.

VERONA Dan, *Îngerii chilugi*, București, Albatros, 1982. Roman al unei inițieri existențiale și roman de formație. Evocă copilăria și adolescența autorului într-un orfelinat, poreclit ironic „Paradisul”. Univers închis, sever ierarhizat, orfelinatul reflectă în mod particular istoria societății, transformările ei (anii '50 – „epoca de marmeladă” –, apoi „bătălia pentru unt” etc.). Revenit după decenii în căutarea unei apartenențe, nu-l va mai recunoaște. Cartea dobândește caracter parabolic prin dramatismul întâmplărilor și forța lor semnificativă, pensionarii casei de copii („îngerii chilugi”) conturându-se ca tipuri umane, cu reacții specifice în fața privațiilor, lipsei de afecțiune, frustrărilor, violenței. Copiii își croiesc din limbaj o armură protectoare (se numesc Papillon, Câinele Blond, Biban Rex, Fachirul, în timp ce educatorii sunt Pater-directorul, Lady Turban, doctorul Fanfan, cizmarul Adam etc.), prin care se distanțează de suferință și stabilesc o relație specială cu mica lor lume. Plecarea din „Paradis” echivalează cu o dezrădăcinare, căreia nu-i scapă nici naratorul, plecat mai întâi ca intern, în școala din orașul de provincie învecinat, apoi ca boxer amator, spitalizat în urma unei crize de adaptare, în fine, reîntors ca profesor suplinitor în „Paradis”. Scrierea cărții și intrarea în lumea literară (percepută și ea în ciudățeniile

și paradoxurile ei, cu aceeași vocație a caricaturii amare și cu o nevoie de transcendență a realității declanșată de frustrare, de afectivitatea densă, în căutare de obiect) echivalează cu despărțirea de acest trecut și cu intrarea în lume. Patetică, sentimentală, adevărată, dură, ≈ „e aspră, e cumplit revelatoare”, trăind „mai ales prin limbaj, prin forța expresivă a cuvintelor, a expresiilor, a sintaxei” (Dana Dumitriu).

■ Premiul Uniunii Scriitorilor pe 1982.

◆ Dana Dumitriu, *Locuitorii „Paradisului”*, RL, XVI, 1983, 8, 10; Valeriu Bărgău, *Între Kitsch și proza modernă*, AST, XVIII, 1983, 2, 12; ***, RL, XVI, 1983, 52, 2; Tuchilă, *Privirea*, 200–204.

D. M.

ZABARCENCU Silvia, *Nicăieri în orașul acesta*, în vol. *Nicăieri în orașul acesta*, București, Eminescu, 1982, p. 5–192. Roman inspirat din actualitate. Fir epic dezordonat, pierdut în digresiuni când psihologice, când pitoresc-lexicale. Stil artificial, metaforizând prețios.

◆ O.G., TMS, XVIII, 1983, 5, 7; Nicolae Bărna, *Romane medii*, RL, XVII, 1984, 1, 10; Valeriu Stancu, CL, XC, 1984, 2, 13.

M. V.

ZABARCENCU Silvia, *Thalassa...!* *Thalassa...!*, în vol. *Nicăieri în orașul acesta*, București, Eminescu, 1982, p. 195–342. Roman din mediul contemporan. La incitării doctoriței Izabela Drumaru, ziaristul Ulpiu Traian Pop îl calomniează în presă pe primarul din Talazuri, pentru ca în final să-și retracteze afirmațiile. Remarcabil surprinsă este lumea arhaic-pitorescă a Deltei, cu eresurile ei. Poetizare cam forțată; afectare stilistică.

◆ O.G., TMS, XVIII, 1983, 5, 7; Nicolae Bărna, *Romane medii*, RL, XVII, 1984, 1, 10.

M. V.

ZALIS Henri, *Până la capăt*, București, Cartea Românească, 1982, 248 p. Fragment: *Intimități melancolice*, SLAST, II, 1982, 42, 6–7 (din romanul anunțat cu titlul *Joc de societate*). Roman istoric, evocând, din per-

spectiva unui intelectual modest – învățătorul Iuliu Zemeș – un climat social-politic tulbur și de mari frământări: începutul celui de al doilea război mondial, lupta comuniștilor, ascensiunea fascismului, rebeliunea legionară. În afara formulei jurnalului „găsit”, autorul apelează și la comentariul obiectiv, la persoana a treia, alternând cele două perspective narative. Scriitura este „cam greoaie [...], care face ca – adeseori – fraza să se împiedice în prețiozități neologice” (Simion Bărbulescu).

◆ Simion Bărbulescu, CRC, XVII, 1982, 40, 4; Laurențiu Ulici, CNT, 1982, 46, 11.

M. V.

O ZAMORA Stelian, *Stegarul, La nunta apelor*, fragmente din romanul *Marele învins*, SLAST, II, 1982, 35, 6; LCF, XXV, 1982, 29, 4.

A. P.

1983

ACHIMESCU Ildico, *Un om cu numele meu*, Timișoara, Facla, 1983, 168 p. Roman social, de actualitate. Conține povestea ziaristei Anca St., a formării sale printre redactorii ziarului comunist „Victoria”. Începută într-un mediu familial auster, „cu probleme” (de dosar), viața ei se desfășoară și la țară, unde lucrează ca profesor suplinitor, ori în mediul teatral. Nu lipsește aventura erotică, destul de convențională, cu un anume Tudor Panait. Scrișă la persoana întâi, fără ostentații psihologice, cartea reușește pe dimensiunea surprinderii detaliului colorat, jurnalistic.

◆ Marian Odangiu, *Biografia unui personaj*, O, XXXV, 1984, 11, 2; Horia Pătrașcu, *Un debut de excepție*, FC, XXXIII, 1984, 12, 10; Grigore Scarlat, ST, 1984, 6, 57; Eugen Dorcescu, CL, 1985, 2, 12; Olimpia Berca, -, O, XL, 1989, 14, 5.

I. I.

ADAMEȘTEANU Gabriela, *Dimineața pierdută*, București, Cartea Românească, 1983, 452 p. Fragmente: ≈, TR, XXVI, 1982, 8, 5; *Călătorie*, RL, XV, 1982, 31, 14; 15;

Conversație în ajunul întrebării, ARG, XVIII, 1983, 3, 8-9; *Măsuța de servit ceaiul*, TR, XXVII, 1983, 15, 5; *Sindrofe*, VTR, XIII, 1983, 5, 12; 15; *Cer de septembrie*, RL, XVI, 1983, 40, 14; *Din jurnalul unui combatant*, ARG, XVIII, 1983, 10, 8-9; *Jurnalul profesorului Mironescu*, ST, XXXIV, 1983, 11, 21-22. Amplu roman social, construit prin alternarea planurilor narative și apelând, cu larghețe, la mijloacele prozei psihologice, în primul rând la monologul interior. Madam Delcă, alias Vica, personaj de o extremă veridicitate, vlăstar al mahalalei bucureștene în ceea ce are aceasta mai bun și mai rău, își face turmeul de vizite cotidiene, trecând din casa cumnatei sale, unde îl apostrofează pe Gelu, un nepot, în cea a Yvonei Scarlat, nevastă de avocat de pe vremuri. Aici întârzie, bând cafea și flecăind cu o vervă unică, în fața unei fotografii de familie, pe care Ivona o comentează. Intrăm astfel în planul secund al romanului, rememorativ, prin care prezentului decrepit și alienat i se opune imaginea mișcată a vieții unei familii înstărite, începând cu anul 1916. cea a savantului profesor Mironescu, pe care și Vica o cunoscuse atât direct, cât și indirect. Reînvie, astfel, imaginea lui Muti, mama Yvonei, profilul surorii sale Margot, amintirea irezistibilului Titu Ialomiteanu, pentru care soția profesorului Mironescu, Sophie, făcuse o pasiune pasageră și care va distruge, prin anii '50, viața voluntar-temperamentală Margot. „Pasele” istorisirii acționează ca un piston, comprimând și dilatând secvențional diversele momente ale acțiunii, într-o ordine capricioasă, impusă de tensiunea conversației, de gradul său de sinceritate și de diferențele de mentalitate dintre conlocutori. Din confruntarea celor două planuri, al mizeriei actuale, în care cele două bătrâne, Vica și Yvona, duc o existență simbiotică, ajutându-se reciproc, în confruntarea dură cu o realitate alienantă, și cel al trecutului mort, asupra căruia planează, totuși, aura unei pierdute normalități, iese întreg farmecul cărții, extraordinara sa forță de impact asupra sensibilității cititorului. Drept urmare, ultimele capitole, în care se aglomerează monologurile

interioare, par adevărate strigăte de deznădejde, de disperare în fața ușii pecetluite a vieții „demne de trăit”, mereu blocată de oameni, timp, ideologii, până la surogatul contemporan. „Unul din cele mai bune romane apărute în ultima vreme: bogat, chiar stufos, profund, «adevărat» până în cele mai mici amănunte, modern în construcție și scris cu finețe” (Nicolae Manolescu).

■ Fragment: *Une matinée perdue*, tr. de Micaela Slăvescu, REVR, XXXIX, 1985, 7, 40-73.

◆ Nicolae Manolescu, *Lumea în două zile*, RL, XVII, 1984, 21, 9; Ioana Rauschan, *Debutul unei consacrate*, O, XXXV, 1984, 21, 2; Ion Vlad, *Sub auspiciile marelui roman...*, TR, XXVIII, 1984, 22, 4; Vladimir Bălănică, TMS, XIX, 1984, 5, 7; Val Condurache, *Dreșoarea de imagini*, CL, XC, 1984, 7, 6; Cristina Felea, *Lumile dispărute*, ST, 1984, 8, 54; Valeriu Cristea, *O dimineață de o sută de ani*, RL, XVII, 1984, 36, 4; Cristian Moraru, *Distanța interioară*, LCF, XXVII, 1984, 36, 7; Constantin Sorescu, SLAST, IV, 1984, 40, 1; 10; Vasile Chifor, *A re-scrie istoria*, T, XIII, 1984, 9, 35-36; Mirela Roznoveanu, *Fragment de frescă*, LCF, XXVII, 1984, 45, 1; 6; Cornel Moraru, *Vitalitatea prozei*, VTR, XIV, 1984, 11, 6; Alexandru George, *Arta comentariului*, VR, LXXIX, 1984, 11, 81-85; Victor Atanasiu, *Resurecția romanului*, SLAST, IV, 1984, 53, 4; Mihai Dinu Gheorghiu, *Pierdere și câștig*, DLG, XVI, 1984, 5, 103-104; Dana Dumitriu, *Le roman de l'année 1984*, CREL, 1984, 4, 112-118; Dumitru Anghel, *Fișier bibliografic argeșean*, ARG, XX, 1985, 1, 6-7; Gheorghe Schwartz, *Personajul arhetipal*, O, XXXVI, 1985, 6, 13; Cristian Livescu, ATN, XXII, 1985, 2, 6; Dumitru Radu Popa, TRR, XIV, 1985, 287, 8; Laurențiu Ulici, *Memorie și imaginație*, RL, XVIII, 1985, 11, 11; Virgil Podoabă, F, XXI, 1985, 3, 3; Ioan Holban, *Funcția criptică a textului epic*, CL, XCII, 1986, 7, 4; Irina Petraș, *O perspectivă epică*, VTR, XVI, 1986, 7, 12; Valentin Dumitrescu, VR, LXXXI, 1987, 1, 93-95; Valeriu Bărgău, ~, SLAST, VII, 1987, 7, 4; Cristea, *Fereastra criticului*, O, 201-215; Holban, *Profiluri*, 360-362; Rotaru, *O istorie*, III, 915-916; Simion, *Scriptori*, IV, 457-463.

I. I.

AGOPIAN Ștefan, *Tobit*, București, Emineescu, 1983, 248 p. Fragment: ≈, RL, XVI,

1983, 26, 15. Roman istoric și de atmosferă, realizat în registru parodic. În timpul ocupației Oleniei de către austrieci, la 1718, Tobit, fiul unui boiernaș local, este luat prizonier de lăncierii nemți puși pe pradă, schingiuit (își pierde un ochi) și adus într-o tabără militară. Devenit colonel, datorită cunoașterii limbii germane și a prezentării unui act de înnobilitare semnat de împărat, Tobit încearcă să re-entre în posesia moșiei părintești pustiite, Alba, pe care vrea să o colonizeze cu mercenari, lucru ce nu-i reușește, datorită vitregiilor limei și a vecinilor, care încearcă să-i fure pământul, astfel încât renunță la tot și caută să își piardă urma, retrăgându-se la o mănăstire. Secvențial, epicul, despre care se lasă și impresia că s-ar constitui întâmplător, fără o altă motivație decât cea decurgând din pitorescul raporturilor interpersonale, în sens livresc, este punctat de acte de cruzime, acțiuni de sabotaj, aranjamente suspecte. Ca și Tache, din *Tache de catifea* (1981), Tobit apare ca un personaj dilematic, cu o structură psihologică asimilând contrariile, pe măsura unei epoci în care indecizia și activismul, sentimentul predestinării și spiritul de inițiativă se îmbină într-o proporție sui-generis, magistral sugerată stilistic. Vigoarea registrului parodic are astfel o motivație socială. Ca și Vlad, din *Țiganiada* lui Ioan Budai-Deleanu, spune Nicolae Manolescu, Tobit este „un personaj eroicomic”. „Acest roman eroicomic, parodic, mai mult poetic decât satiric, este opera unui prozator foarte înzestrat, posesor al unei expresii rafinate, stilist înnăscut, care știe să pună accentele unde trebuie. Burlescul e contracarat cu finețe de o maximă seriozitate a tonului, iar excesele de tot felul sunt tratate cu distanță ironică, împlânzite estetic” (Nicolae Manolescu).

■ ≈, tr. de Renate Hauser Sander, București, Kriterion, 1989. Fragment: ≈, REVR, XXXVIII, 1984, 2-3, 51-57.

◆ Nicolae Manolescu, *Romanul eroicomic*, RL, XVI, 1983, 34, 9; Ioan Buduca, ~ *cel scris*, AFT, XVIII, 1983, 9, 2; Cristina Felea, *O capcană uriasă și tristă...*, TR, XXVII, 1983, 41, 4; Gabriel Rusu, *Știința imprevizibilului*, TMS, XVIII, 1983,

11, 6-7; Ioan Holban, *Istoria, între închipuire și restituire*, CRC, XIX, 1984, 3, 4; Dumitru Radu Popa, ~: *Fascinația cărții*, TRR, XIII, 1984, 273, 12; Mircea Muthu, *Oboseala cărții*, ST, 1984, 9, 29; Constantin Sorescu, *Ficțiunea și realul*, SLAST, IV, 1984, 45, 5; Tudor Cristea, ~ *între metafora și utopia cărții*, SLAST, V, 1985, 22, 5; Dan C. Mihăilescu, *Reveria cărții*, RL, XIX, 1986, 24, 4-5; Doru Mareș, *La fascination de l'imaginaire*, CREL, 1988, 1, 146-150; Adriana Babeți, *Sara de ~*, F, XXIV, 1988, 10, 4-5; Tuchilă, *Privirea*, 84-88; Radu G. Țeposu, *La prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83-93; Spiridon, *Melancolia*, 300-310.

I. I.

ALEXANDRU Dumitru, *Filip ucenicul*, București, Cartea Românească, 1983, 156 p. „Jurnal de copilărie” (N. Georgescu), ca treaptă între amintiri și memorii, preluând din *Mahalaua lunaticilor* (1976) personajele și cadrul acțiunii, cartierul Tei din capitală. Filip, ucenic la un atelier din oraș, pendulează, ca orizont moral, între două lumi, mahalaua rămânând mediul magic în care se integrează, cu obiceiurile și tradițiile sale specifice.

◆ N. Georgescu, *Jurnal de copilărie*, LCF, XXVI, 1983, 47, 2.

I. I.

ALEXANDRU Oltea, *Cărarea cea îngustă*, București, Cartea Românească, 1983, 224 p. Roman psihologic. Părăsind satul natal, în momentul colectivizării, datorită clevetirilor iscate de opțiunea mamei sale (ferm aprobatore), eroina cărții ia drumul Bucureștilor. Temperament exaltat, patetic, eșuează în căsnicia cu Gabriel, dar și în aventura pasională cu Miron, trăind din plin sentimentul ratării. Toate acestea se verifică, cu o pregnanță plină de dramatism, la întoarcerea sa acasă, în Bucovina natală, prin raportare la țaria sufletească a mamei, a cărei vinovăție – cea de a fi schimbat lumea, împingându-și astfel fiica pe un drum neașteptat în viață – se estompează în fața propriei vinovății, rezidând în incapacitatea de a o înfrunta. „Excelent roman de analiză, dens în observații și comentarii psihologice” (Dana Dumitriu).

◆ Dana Dumitriu, *Întoarcerea ficei risipitoare*, RL, XVII, 1984, 15, 11.

I. I.

ARAMĂ Ion, *Tronsonul B.N.*, București, Cartea Românească, 1983, 190 p. Roman politic, dedicat construirii canalului Dunăre-Marea Neagră. Stiuatii epice șablonizate, conflict artificial, ambele asezonate cu o nerușinată vorbărie ideologică.

I. I.

ARION George, *Atac în bibliotecă*, București, Eminescu, [1983], 182 p. Roman polițist. „Citind romanul ≈, în manuscris, am constatat, cu plăcută surprindere, că ~ știe nu numai să stârnească hohote de râs, ci și să-l țină încordat pe cititor” (Alex. Ștefănescu).

◆ Iulian Costandache, *Umor în suspans*, SLAST, IV, 1984, 10, 2; Tudor Ionescu, ST, 1984, 3, 57; Ovid S. Crohmălniceanu, *Umor și acțiune*, RL, XVIII, 1984, 32, 10; Al. Andrițoiu, *Dinspre bibliotecă spre viață*, CNT, 1985, 20, 12-13; Radu Cârnci, ATN, XXII, 1985, 6, 7; Valeriu Bârgău, SLAST, V, 1985, 45, 4; Eugen Simion, *Romanul polițist*, ATN, XXIII, 1986, 3, 7; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 176-180.

I. I.

○ **BACIU Maria**, *Sirenele*, fragment de roman, ST, XXXIV, 1983, 2, 8-9.

I. I.

BĂBĂLĂU Nicolae, *Amurgul se lăsase în zori*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 220 p. Fragment: *Amurgul s-a lăsat în zori*, R, 1981, 12, 9. Roman-reportaj, restituind biografia unui anume Doru Amarelu, țăran din Gorj, care ajunge, prin anii '80, intelectual. „Stilul jurnalistic nu convine integral materiei epice romanesti” (Aureliu Goci).

◆ Florea Miu, *Un roman al confruntărilor*, R, 1983, 8, 11; Aureliu Goci, RL, XVII, 1984, 13, 10; Firan, *Profiluri și structuri literare*, 82-83.

I. I.

BĂCĂUANU Dinu, *Lungul nasului*, București, Cartea Românească, 1983, 280 p. Roman polițist.

◆ Ion Coja, *Un roman polițist*, RL, XVII, 1984, 37, 10.

I. I.

BĂLĂNOIU Emilian, *Eristikon*, București, Cartea Românească, 1983, 236 p. Roman social. Profesorul de matematică Cristian Voicu ține un jurnal în care notează evoluția prieteniei sale cu F. Zidu, directorul liceului unde lucra. Bolnav incurabil, directorul încearcă să-l facă succesiv în practica manevrării subalternilor prin delațiune. „Inautenticitatea personajului-narator este cheia... insuccesului” (Dana Dumitriu).

◆ Dana Dumitriu, *Analiză, simpatie, patetism*, RL, XVI, 1983, 34, 10; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14-31.

I. I.

BĂRBULESCU Romulus, *Catharsis*, București, Albatros, 1983, 286 p. (Fantastic Club). Narațiune science-fiction. Într-un Occident nedefinit cu claritate, dar în care motoarele cu hidrogen lichid pentru autoturisme reprezintă o banalitate tehnică, clubul sportiv condus de Yamada Hyo Toshiba și Martin Doga intră, prin fraudă, în posesia unei senzaționale descoperiri științifice, care constă în determinarea bioplasmatică a comportamentului uman. Rostul manoperei era acela de a folosi descoperirea pentru crearea unor supervedete sportive și, prin asocieri cu o alta, la rândul ei furată, a unor supermercenari, în viitoarele războaie. Binele, însă, triumfă și conspirația este descoperită.

I. I.

BĂRGĂU Valeriu, *Neculai CHIRICĂ*, *Utopia profesorului Dunca*, București, Eminescu, 1983, 284 p. Roman polițist.

◆ Pavel Pereș, LCF, XXVII, 1984, 1, 7; Olimpia Berca, ~ O, XL, 1989, 23, 5.

I. I.

BĂTA Iosif Maria, *Întoarcerea din singurătate*, Timișoara, Facla, 1983, 216 p. Roman rural. Ion, țăran dintr-un sat bănățean, trăiește un ciudat sentiment de înstrăinare, dezinteresându-se treptat de problemele C.A.P.-ului, apoi de familie, pentru a ajunge, în cele din urmă, un fel de rebut social. Prin contrast, figurile feminine, cu adevărat integrate lumii în care trăiesc, apar clar motivate moral. „O

mai mare claritate, fără renunțarea la ambiguitatea funcțională, n-ar fi stricat romanului, tot așa cum n-ar fi stricat un spor de fluentă la nivelul materiei epice” (Laurențiu Ulici).

◆ Laurențiu Ulici, 6..., RL, XVI, 1983, 38, 11; Ionel Bota, *Metafora „locului ideal”*, O, XXXVI, 1985, 35, 3; Paul Dugneanu, *Un roman poetic*, CNT, 1985, 45, 10.

I. I.

◆ **BIBERI Ion**, *Chemarea de peste munți*, București, Cartea Românească, 1983. Fragmente: *Mărturisirea*, ST, XXXII, 1981, 12, 8–11; *Moment festiv*, RL, XVI, 1983, 49, 15. „Romanul ≈ de ~ (Editura Cartea Românească) redă evenimente din perioada anilor 1900–1945 văzute prin prisma a doi eroi născuți la începutul secolului XX la Turmu-Severin. Viețile lor intersectează și anii 1916/1918. Romanul se încheie cu angajarea celor doi în marele proces al transformărilor revoluționare ce vor urma în România” (Radu Levărdă).

◆ Radu Levărdă, *Omagiu editorial*, RL, XVI, 1983, 48, 2.

I. I.

BIBERI Ion, *Destinul Ad'sei*, București, Litera, 1983, 140 p. Roman de dragoste. Andrei Todiu, profesor de limbi clasice la Turmu-Severin, se îndrăgostește de Ad'sa Bonnet, fiica lui Achille Bonnet, administrator al unei moșii din județul Mehedinți. Evenimentul se petrece cu prilejul întoarcerii lor în țară, după o călătorie în Occident, în perioada interbelică. Pasiunea totală care se naște între protagoniști îi va uni pentru întreaga viață, doar moartea Ad'sei, naturalizată româncă, reușind să-i despartă. De reținut sinceritatea confesiunii, tonul implicat, în buna tradiție a romanului interbelic.

I. I.

BIBERI Ion, *Luminile Capricornului*, București, Eminescu, 1983, 256 p. (Clepsidra). Narațiune *science-fiction*. Maruca Brateș, studentă, trăiește o stranie aventură, concentrată ca timp subiectiv pe durata unei singure nopți. În vreme ce, alături de trei colegi, un

australian, un senegalez și un chinez, participă la un simpozion românesc despre știința viitorului, aceasta ia parte, în vis, la o misterioasă aventură galactică pe o planetă din constelația Capricornului, prilej, pentru autor, de considerații cu caracter general pe tema duratei trăirii ca dimensiune a existenței ori pe aceea a efemerității vieții.

I. I.

BIRĂESCU Traian Liviu, *Pomul cunoașterii*, Timișoara, Facla, 1983, 292 p. Face parte dintr-o serie românească începută în 1981, cu *Echinox de toamnă*. Roman proustian, al memoriei involuntare. Inginerul Belba, director al unei fabrici de motoare electrice, suferă un infarct, fiind internat în clinica profesorului Agliceru. În rezerva spitalului, cuprins de neputință, Belba își rememorează viața, redescoperindu-și trecutul, ca timp interior. „Dar rezultă un roman cam dulceag (după gustul meu), cu asperități tocite și ghimpi poleiți, fără asprimea și clocotul vieții” (Adrian Dinu Rachieru).

◆ Adrian Dinu Rachieru, *În plasa amintirilor*, O, XXXIV, 1983, 42, 2; Olimpia Berca, -, O, XL, 1989, 23, 5.

I. I.

BOGHIAN Nicolae, *Tropotele tăcerii*, București, E.M., 1983, 158 p. Roman de dragoste. Medicul militar Paul Damian vine în P., în primăvara anului 1977, pentru a asista la premiera piesei sale de teatru *Contractuală*, pusă în scenă de teatrul local, de fapt pentru a-și revedea fosta iubită, pe Eugenia, jucând în spectacol. În timpul reprezentației survine cutremurul, care pune capăt tuturor iluziilor (artistice, afective etc.). Scris sobru, cu o deplină stăpânire a mijloacelor prozei de evocare, dar și a celor de tip introspectiv, psihologic, romanul reușește mai ales în surprinderea zbaterilor sufletești ale personajului principal, dominat de o dureroasă reflexivitate.

◆ N. Georgescu, *Între actori*, LCF, XXVII, 1984, 16, 2.

I. I.

○ **BOUREANU Radu**, *Coasa*, fragment din romanul *Când pădurile veneau pe ape*, RL, XVI, 1983, 8, 15.

I. I.

BRAD Ion, *Leagănul mării*, București, Eminescu, 1983, 256 p. Face parte din ciclul început în 1964 cu *Descoperirea familiei*. Va fi retopit, în 1986, sub titlul *Thalassa*, în *Romanul de familie*. Roman social, cu temă țărănească. Continuă saga neamului Borcenilor, țărani dintr-un sat din centrul Transilvaniei, prin evocarea crizei sufletești a unuia dintre nepoții clanului întemeiat de Artimon și Maria, Veanu, cauzată de moartea Valeriei, tânăra lui soție, într-un accident. Dezechilibrat, învins de durere, Veanu este adus la Zăpadia de bunica sa, Maria, și ajutat, cu discreție, să regăsească drumul spre viață. Acțiunea se petrece pe vremea „satului fără țărani” și a navetiștilor marocănoși, indiferenți, care bat drumul orașelor înghesuiți în autobuze supraaglomerate. Din fundal, ca un strigăt de disperare, se desprinde figura pură a bunicii, Maria, în conștiința căreia valorile tradiționale se adună ca într-un ultim refugiu, în speranța de a-și păstra calitatea ordonatoare, valoarea formativă.

◆ Ioan Adam, *Realismul reflexiv*, RL, XVI, 1983, 37, 11; Constantin Cubleşan, TR, XXVII, 1983, 50, 4; Constantin Crișan, *O saga în mers*, ST, 1984, 1, 24; Petru Poantă, ST, 1984, 1, 24–25; Dumitru Radu Popa, TRR, XIII, 1984, 264, 8; Vasile Chifor, *Reîntoarcerea posibilă*, T, XIII, 1984, 3, 39–40; Liviu Leonte, *Romanul unei familii*, CRC, XIX, 1984, 28, 6; D. Micu, *Thalassa, Thalassa!*, VR, LXXIX, 1984, 9, 79–81; Victor Niță, *Un uriaș arbore*, FC, XXXIII, 1984, 51, 14; Ovidiu Ghidirmic, R, 1985, 11, 10; Cosma, *Romanul*, I, 178.

I. I.

BUCUR Ion Nicolae, *Comosicus. Romanul epocii lui Burebista. Ciclul dac*, IV, București, Eminescu, 1983, 384 p. Roman istoric. Buzuindu-se pe o documentație vastă și exactă, dar și pe o imaginație epică foarte productivă, autorul reconstituie lumea dacică de pe vremea lui Burebista, într-o narațiune fluentă și antrenantă.

◆ Ioan Holban, *Două romane despre daci*, CRC, XVIII, 1983, 15, 4.

I. M.

BUGARIU Voicu, *Literații se amuzau*, București, E.M., 1983, 256 p. (Sfinx, 64). Roman polițist de o factură specială, conceput ca joc ingenios și ambiguu între realitate și imaginație, la care participă personaje din mediul scriitoricesc (Nicolau, Topală, Iovan etc.), descris, de altfel, cu destul simț al observației.

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVI, 1983, 46, 2.

I. M.

CARANFIL Constantina, *Dragostea oboșeste*, în vol. *Flori de brumă*, București, Albatros, 1983, p. 5–161. Fragmente: *Setea lumii*, RL, XIII, 1980, 43, 14; *Macii pe războaie*, RL, XVI, 1983, 10, 14. Vol. mai conține povestirea *Petrecere*. Mic roman rural, cu implicații psihologice. Acțiunea, desfășurată într-un sat dobrogean în anii '50–'60, urmărește în principal viața Floarei, o țărăncă frumoasă. După două scurte căsătorii nereușite, ea se mărită cu Vasile, cu care trăiește fericită „vreo șapte ani”. Apoi, diverse împrejurări ale vieții și micile neînțelegeri între soți destramă treptat relația conjugală, fără a o distruge cu totul. Excesiv de fragmentar, uneori pâna la incoerență, romanul nu e lipsit totuși de autenticitate, mai ales în analiza psihologiei feminine și în descrierea mediului social care constituie, aici, fundalul dramei familiale și sentimentale.

I. M.

CARPEN N. D., *Amintirile erau false*, București, Cartea Românească, 1983, 228 p. Roman de dragoste. Desfășurată pe un fundal social abia sugerat, care o face întrucâtva vagă și neverosimilă, acțiunea romanului înfățișează viața sentimentală a Finaretei, învățătoare într-un sat, și a lui Virgil Urcan, asistent universitar și îmbogățit peste noapte. Amândoi sunt firi sensibile, care se introspectează și își problematizează continuu iubirea. După o scurtă perioadă pasională, cei doi se căsătoresc, dar relațiile lor se răcesc și

se destramă treptat. Ea eșuează în legături amoroase temporare, iar el are, aproape simultan, idile cu alte două femei. Lăsând de dorit în ce privește coerența psihologică și chiar narativă, ≈ analizează destul de penetrant complicațiile și fluctuațiile sentimentului erotic.

◆ Valentin Constantin, O, XXXV, 1984, 25, 11; Constantin Dumitrache, R, 1984, 9, 15.

I. M.

CĂTINA Oana, *Povești pentru fotoliu*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983, 240 p. Roman de analiză. Un grup de oameni ajunși la maturitate (Irina, Alexe, Sabin, Dan, Pavel, Olimpiu, Radu) se reîntâlnesc și își rememorează, într-un amplu dialog, anii de studenție, cu bucuriile, cu micile drame, cu speranțele și cu deziluziile lor. Deși destul de prolix din punct de vedere epic, romanul impune prin luciditatea analizei psihologice și sociale pe care o întreprind personajele.

◆ Mihai Iordache, CL, LXXXIX, 1983, 8 (*Pagini bucovinene*, 2); N. Steinhart, *Fenomenul Boema*, F, XIX, 1983, 9, 6; Irina Petraș, *Secțiuni în proza feminină contemporană*, T, XIII, 1984, 7, 38-40; Mihai Iordache, *Fața sentimentală a lumii*, CL, XCII, 1985, 11 (*Pagini bucovinene*, 2).

I. M.

CĂMPEANU Titi George, *Patul cu cenușă*, București, Cartea Românească, 1983, 184 p. Roman de dragoste și totodată roman social. Început prin povestirea idilei dintre Sânge-Albastru, un tânăr provenit dintr-o mare familie burgheză, dar rămas singur și sărac după 1944, și Diana, fiica unui comunist în ascensiune, romanul capătă treptat un caracter social. După eșuarea idilei, protagonistul trece de partea noului regim și, ajutat de un „nea Petru”, birocratul comunist care taie și spânzură din umbră, intră în casta privilegiaților, ajungând înalt funcționar la „General-export” și apoi reprezentant comercial în străinătate. Finalul e însă cam neverosimil: Sânge-Albastru se întoarce brusc în țară și renunță la privilegiu, lucrând în munți, la o întreprindere forestieră. În ciuda compoziției defectuoase și a narațiunii sincopate, lacuna-

re, ≈ e totuși notabil prin analiza parvenitismului proletar și a dezumanizării pe care o implică și, de asemenea, prin modul cum sugerează atotprezența unui personaj malefic, Partidul.

◆ Laurențiu Ulici, *Structuri absente*, RL, XXI, 1988, 12, 9.

I. M.

CERNET Laurențiu, *Primul trimestru*, Timișoara, Facla, 1983, 176 p. Fragment: *Prima seară cu Moș Barbă*, O, XXV, 1974, 37, 5 (romanul e anunțat inițial cu titlul *Urma celuilalt*). Mic roman realist. Haralambie Mușat, un tânăr profesor de română proaspăt repartizat într-un sat, se izbește de rigorile unui alt mod de viață, ale unei profesii pe care nu o poate exercita cum ar dori, ale unor relații deformate între oameni. Experiențele umane, didactice și sentimentale pe care le trăiește îi provoacă o senzație de zădărnici și neîmplinire. Un personaj interesant, evocat mereu, dar absent din prezentul narațiunii, este profesorul Dobrotescu, tip incomod, idealist, care n-a rezistat în aceeași postură ca a protagonistului decât un trimestru și a cărui „enigmă” devine o obsesie pentru acesta.

I. M.

CHIRIC Ion, *Prima zi după întemeiere*, Iași, Junimea, 1983, 208 p. Roman rural. Acțiunea romanului, petrecută în satul Vișani, se axează în principal pe conflictul dintre Victor Duma și cei doi șefi locali: primarul Potorac și președintele C.A.P.-ului, Manciuc. Cel dintâi, luptător energetic și intransigent, un fel de „erou al muncii socialiste” din a doua generație, ajunge secretar de partid comunal și obține până la urmă înlocuirea ultimilor doi. Deși are o anume vigoare epică, romanul păcătuiește prin simplism tipologic și ideologic, viciu bine cunoscut al „realismului socialist”.

I. M.

CIOBANU Mircea, *Istoriei*, IV, v. *Istoriei*, I, 1977.

I. M.

CIOBANU Radu, *Heralzii*, București, Albatros, 1983, 278 p. Roman istoric. Specialist al

genului, preocupat de a înfățișa românesc momente-cheie din istoria românilor, ~ abordează aici evenimente de la începutul veacului, care au culminat cu Unirea de la 1918. Acestea sunt relatate prin intermediul a două personaje, Voicu și Nestor Prodan. Ziarști amândoi, în conștiința lor se oglindesc din plin frământările epocii. Cel dintâi, refugiat la București și apoi la Iași în anii războiului (1916-1917), descrie atmosfera socială și dezbaterile intelectuale din Regat, în timp ce Nestor, deținut într-o închisoare din Ardeal, scrie, în jurnalul său, despre lupta dusă pentru ideea Unirii. Lor li se adaugă alte câteva personaje demne de reținut (ziaristul Nicoară, teologul Nedelcu, sculptorul Drăgan, căpitanul Vlădeanu), „heralzi” și ei ai unor aspirații naționale.

◆ Ștefan Melancu, TR, XXVII, 1983, 43, 4; Ion Lungu, ST, XXXIV, 1983, 10, 9-10; Radu Levărdă, *Omagiu editorial*, RL, XVI, 1983, 48, 2; Ioan Holban, CRC, XVIII, 1983, 48, 9; M.B., T, XIII, 1984, 1, 14; Vasile Chifor, *Istoria în roman*, VR, LXXIX, 1984, 7, 54-56; Bălan, *Pietre*, 320-323. □ V. și *Crepuscul*, 1971.

I. M.

COPĂCIANU Emanuel, *Cumpăna apelor sau Vodă-Cuza trece Milcovul*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 172 p. Roman istoric, despre domnitorul Al. I. Cuza și epoca sa.

◆ Dana Dumitriu, RL, XVI, 1983, 29, 10.

I. M.

COTOMAN Nicolae, *Moartea unui Robinson*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 168 p. Mic roman psihologic. Cristian, un tânăr student, trece printr-o criză sufletească profundă în urma morții tatălui său, pe care-l iubea până la idolatrie. Pierderea acestuia devine obsesivă, întunecându-i orice bucurie, făcându-l ursuz și însingurându-l. Din tristețea sa nu-l poate scoate nici idila înfiripată la țară, în timpul unei vacanțe, nici aceea trăită în orașul studenției. Romanul, scris într-un stil simplu, fără complicații analitice, capătă un aer ușor melodramatic.

◆ Laurențiu Ulici, RL, XVII, 1984, 22, 11.

I. M.

O DAMIAN Ștefan, *Parfumul ușor al unei amintiri trecătoare*, fragment de roman, ST, XXXIV, 1983, 12, 22-23.

M. V.

DANCIU PETNICEANU Nicolae, *Cantoul galben*, Timișoara, Facla, 1983, 198 p. Fragment: ≈, O, XXXIII, 1982, 50, 7. Roman despre viața feroviarilor. Desfășurat, cu nedisimulat orgoliu provincial, în sudul Banatului, surprinde preocupările, deprinderile, comportamentul specific al cefeștilor, care, în lungile călătorii, își istorisesc întâmplări prezente și trecute: activitatea comunistă în ilegalitate, lupta antihitleristă, episoade din întovășiri și colectivizare etc. Fragmentat în maniera povestirii în povestire, prin care sunt evocate o mulțime de personaje, romanul se oprește asupra figurii unui vechi ilegalist venerat de toți, Grigore I. Grigore.

◆ Andrei A. Lilin, *Un roman al spațiului bănățean*, O, XXXV, 1984, 5, 11.

D. M.

DAVIDOVICI Doru, *Aripi de argint*, București, E.M., 1983, 254 p. Roman cu subiect din lumea aviației. Scrisă la persoana întâi, cartea reprezintă o încercare de a reda sentimentul de risc asumat și de solitudine orgolioasă a pilotului (fiecare zbor înseamnă o plonjare de unul singur în plin neprevăzut), dar și solidaritatea de grup, derivată din psihologia specială a aviatorilor.

M. V.

DEMETRIUS Lucia, *Triptic*, II, v. *Triptic*, I, 1981.

M. V.

DENCIU Ioan Dumitru, *Luminile zeiței Bendis. Discurs elen despre marele rege Burebista*, București, Cartea Românească, 1983, 354 p. Roman istoric, evocând perioada glorioasă a stăpânirii lui Burebista, unificatorului geților, văzută prin ochii unui locuitor al orașului pontic Dionysopolis. Invenția epică suplinește mulțumitor sursele documentare precare, într-o narațiune lipsită însă de nerv și de strălucire. Subiectul este asemă-

nător cu acela din romanul *Călătoria spre zei* (1982) al lui Mihail Diaconescu.

◆ Laurențiu Ulici, *Prima verba. 15...*, RL, XVI, 1983, 30, 11; Aurel I. Brumaru, AST, XVIII, 1983, 10, 10.

M. V.

DIMITRESCU Lucian, *Luminatele umbre*, București, E.M., 1983, 304 p. Roman despre Războiul de Independență din 1877–1878, evocând viața de campanie, răgazurile de liniște între lupte și spiritul de jertfă care domina mentalitatea omului simplu.

◆ Radu Boureanu, RL, XVII, 1984, 1, 10.

D. M.

DINULESCU Lascăr, *Râpa*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 238 p. Roman de formație. Pavel, copilul crescut de un țăran din Moreni, sat din Câmpia Dunării, suportă toate vicisitudinile vieții mizere, pentru ca în final să devină medic. Intriga e complicată inutil cu elemente senzaționale, care nu au cum să învieze cenușul narațiunii.

M. V.

DUDULEANU Mircea, *Acvila și capul de lup*, București, Albatros, 1983, 324 p. Roman istoric (cu *Note* și o listă de personaje reale și fictive, în final), care urmărește evenimentele Romei imperiale între 45 î.e.n. și 106 e.n. (cucerirea Daciei). Episoadele referitoare la războaiele daco-romane (inceputul cărții și ultimele câteva zeci de pagini) sunt relatate epistolar de centurionul Sempronius Fuscus, viitorul tată al generalului Cornelius Fuscus. Scrierea nu depășește simpla istorisire romanțată în prima dintre cele două părți; spre final, evenimentele, datele și circumstanțele istorice, precum și eroii iluștri (Agrippina, Nero, Seneca etc.) sunt prezentați fugitiv, în lungi convorbiri abia motivate situațional.

D. M.

DUMITRESCU Alexandru, Rodica FLORESCU-GHIȚĂ, *Banul Mărăcine-marchiz de Ronsard. Roman istoric*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 316 p. Narațiunea, încadrată de un *Prolog* și un *Epilog* și însoțită de

un mic lexicon al arhaismelor, relatează, în manieră romantic naivă, destinul banului Vlad Mărăcine al Craiovei și Severinului care, în urma uneltirilor Doamnei Clara (soția lui Nicolae Alexandru, domn al Țării Românești, și mamă vitregă a viitorului domnitor Vlaicu), sfârșește prin a renunța la bănia Olteniei și pleacă să servească regelui Franței, Filip al VI-lea de Valois, în lupta împotriva englezilor (sec. al XIV-lea). Înnoobilat de regele Franței, care îl face marchiz și-i dăruiește domeniul Amboise de pe Loira, boierul devenit *de Ronsard* ar fi străbunicul marelui poet al Renașterii franceze, Pierre de Ronsard...

D. M.

DUMITRESCU Ștefan, Ioan DUMITRESCU, *Enigma diamantului. Roman de aventuri pentru tineret*, Iași, Junimea, 1983, 191 p. Acțiunea are loc într-o tabără de pionieri, în care se construiesc navomodele, se spun istorii marinărești de demult, se fac excursii cu peripeții și se trăiesc aventuri palpitate, se inițiază investigații în peșteri, pivnițe, galerii secrete, se dă de urma unor bandiți, se dezleagă vechi enigme etc.

D. M.

DUȚESCU Mihai, *Izgonirea neguțătorilor*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 264 p. Roman despre fluxul vieții interioare (în intenție). În ultima zi de viață, Alexandru Glogoveanu, bărbat de cincizeci de ani, pe care medicul l-a avertizat că mai are puțin de trăit, vizionează filmul francez ce dă titlul cărții (lucrează în minister la cenzurarea și difuzarea filmelor). Paralel cu viziunea peliculei, proiectează în sinea lui un scenariu din viața minerilor și își amintește, după capriciile memoriei subiective, fragmente din propria sa existență (scene ale colectivizării, ale vieții de redacție, ale traiului conjugal, ședințe cu secretari de partid etc.). Scrierea dă senzația de *puzzle* pe teme obosite (nu lipsesc abuzurile, persecuțiile din cauza originii, crimele din deceniul al cincilea etc.).

D. M.

FAY Ștefan J., *Caietele locotenentului Florian*, București, Albatros, 1983, 314 p. Cu un cuvânt înainte de autor. Roman istoric și documentar. Situat între biografia romanțată, romanul documentar (o bibliografie istorică, la care se face adesea trimitere în cuprinsul cărții, e atașată la sfârșit) și acela memorialistic, ≈ reconstituie, cu acribie și relevanță, „aspecte mai puțin cunoscute din perioada cuprinsă între 28 iunie 1914, atentatul de la Sarajevo, și 6 decembrie 1916, când guvernul Brătianu părăsește Bucureștiul, după temporara înfrângere de către coaliția celor cinci armate năpustite asupra României: germană, austriacă, ungară, bulgară și turcă” (-). Protagonistul cărții este un personaj real, Florian Bogdan (1876–1965), din comuna Făgădău, aproape de Reghin, inginer constructor și expert cadastral, care, refugiat în România din vechea monarhie austro-ungară, a fost, în timpul primului război mondial, cel dintâi voluntar ardelean integrat în armata română. Cartea conține cele patru caiete în care, în vârstă de peste 80 de ani, fostul combatant a încercat să reconstituie memorialistic evenimentele la care a participat, revelatoare pentru imaginea societății românești de la începutul secolului și pentru aspecte mai puțin cunoscute ale activității de contrainformații. Ele au fost completate de ~ cu o vastă documentație din ziarele vremii, din dezbaterile parlamentare, din memoriile unor oameni politici sau diplomați, din scrierile unor ofițeri superiori români și străini, din corespondențe diplomatice secrete, convenții, tratate, jurnale personale etc. (semnalate prin trimiteri bibliografice). A rezultat o cronică fidelă a vremii, evocând premisele și contextul care au favorizat desăvârșirea unității naționale, dezvăluind rolul politic al unor personalități de prim rang, ca I. C. Brătianu, Nicolae Filipescu, dar și al unora mai puțin cunoscute, cum e și protagonistul cărții.

◆ Radu Levărdă, RL, XVI, 1983, 48, 2.

D. M.

FILIMON Gheorghe, *Coif de jurnale*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 146 p. Roman

de spionaj. Începe ca roman al mediului minieresc și continuă cu episodul intervenției minerilor în acțiunile de salvare a populației în capitala grav afectată de cutremur (1977). Abia în partea a doua se dezvăluie că protagonistul, enigmaticul Marin I. Marin, nu e, de fapt, tânărul orfan care, nereușind la facultate, își câștigă existența cu diverse munci, ci un om cu studii superioare în Canada, reîntors în țară în serviciu comandat. Scriere dezlănătă, stângace (iubirea eroului pentru Răfira, soția unui miner, se adaugă elementelor senzaționale, romantice și neverosimile), mimând analiza psihologică.

D. M.

FULGA Laurențiu, *E noapte și e frig, seniori*, București, Cartea Românească, 1983, 352 p. Fragmente: ≈ RL, XIV, 1981, 50, 14–15; XV, 1982, 22, 14–15; ≈, ALL, 1982, 50–55; ALL, 1983, 36–39. Roman-mărturie a iubirii și a cutremurătoarei singurătăți în fața bătrâneții, bolii și morții, mântuite prin scris. Rămăs văduv prin pieirea Dânsei, în urma unei necrutătoare boli, scriitorul evocă chipul acestei femei unice, soție și mamă, alături de care a petrecut treizeci și trei de ani de viață, plini de încercări și evenimente dramatice. Dispariția perechii sale distruge o comuniune perfectă, așezându-l pe erou în fața neantului, pe care și-l asumă convertind întâmplările vieții cotidiene, plimbarea, somnul, gândurile în exerciții ale morții și în cazii de reflecție tragică asupra existenței. Confesiunea dramatică, întunecată, populată de fantasme și de conștiința propriei degradări fizice (naratorul e amenințat cu orbirea) își extrage forța supraviețuirii spirituale tocmai din confruntarea frontală cu abisul spaimelor, neliniștilor, coșmarurilor, pe care le subordonează febril analizei și obiectivării în creație. La masa de lucru, scriitorul concentrează un întreg univers existențial, mai dens și mai vast decât realitatea însăși, sintetizând întreaga durere umană prin forța memoriei și a imaginației. Chiar și în confruntarea cu neființa e merge până la capăt, salvându-se tot prin setea de absolut, care îi compensează finitudinea umană prin tensiunea trăirii. Recviem și

spovedanie, „roman de idei” și „profesiune de credință făcută în termenii unui eseu”, ≈ e un tulburător „jurnal de creație și o suită de parabole subsumată unei «estetici a strigătului», aparținând prin aceasta unei direcții majore a prozei românești contemporane, în care se înscriu cele mai bune cărți ale lui D. R. Popescu, Fănuș Neagu, Marin Preda, Octavian Paler” (Mircea Iorgulescu).

◆ Mircea Iorgulescu, *Vocile conștiinței*, RL, XVI, 1983, 39, 4; Liviu Leonte, *Romanul alegoric*, CRC, XVIII, 1983, 41, 4; Anton Cosma, *Un senior al romanului*, VTR, XIII, 1983, 10, 7; Petru Poantă, TR, XXVII, 1983, 47, 4; Mircea Popa, *Perenițele simbolului*, ST, XXXIV, 1983, 11, 35; Constantin Pricop, CL, LXXXIX, 1983, 12, 4; Ulici, *Confort Procust*, 48–51; Florin Mugur, *Dânsa*, FC, XXXIII, 1984, 4, 22; Constantin Ciopraga, *Tristețe și fantezie*, RL, XVII, 1984, 6, 4; Ion Pecie, *Clepsidre și ceasuri moi. Insistența memoriei*, R, 1984, 2, 3; Mircea Tomuș, T, XIII, 1984, 2, 20; Vlad Sorianu, ATN, XX, 1984, 2, 7; Alexandru Ticu, AST, XVIII, 1984, 2, 11; Gh. Bulgăr, *O carte, un stil...*, CNT, 1984, 10, 10; Gh. Bulgăr, *Confruntarea cu istoria*, VR, LXXIX, 1984, 3, 75–76; Virgil Podoabă, F, XX, 1984, 4, 3; Ioan Holban, *A exprima inexprimabilul*, RL, XVII, 1984, 21, 4; Dumitru Radu Popa, *Realism și patos al viziunii simbolice*, RL, XVII, 1984, 29, 8; Gheorghe Glodeanu, *Dimensiuni ale prozei contemporane*, F, XX, 1984, 7, 7; Vasile Chifu, *Timp și memorie în roman*, LCF, XXVII, 1984, 45, 6; 7; Constantin Tuchilă, *Conștiința dilematică*, LCF, XXVII, 1984, 48, 6; Iorgulescu, *Prezent*, 196–201; Mariana Șipoș, *Metamorfozele romanului*, RL, XX, 1987, 49, 4; Bărbulescu, *Profiluri*, 118–122; Constantin M. Popa, *Clasici și contemporani*, 70; Rotaru, *O istorie*, III, 563–566; Cosma, *Romanul*, I, 281–285; Tuchilă, *Privirea*, 43–44; 50–51; Simion, *Scritori*, IV, 73–74.

D. M.

● GĂNESCU George, *Misiunea locotenentului Eparu*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 160 p.

D. M.

GEORGESCU Mihai, *Lumea de la fereastră*, București, Cartea Românească, 1983, 368 p. Roman social. Relatează, în prima dintre cele două părți, deplasarea în Italia a unui ansamblu folcloric, căruia i se atașează

proaspătul licențiat Gabriel Dancu, plecat ca turist. După peripeții neplăcute, Dancu revine în țară, se retrage și dispăre din acțiune (privind „lumea de la fereastră”). A doua parte a cărții urmărește destinele grupului de transfugi. Tendențioasă și tezistă, cartea e stângaci scrisă și fără echilibru structural.

◆ Nicolae Petre Vrânceanu, *Pledoarie pentru adevăr*, R, 1984, 5, 16; Viorel Știrbu, *Lumea pe îndelete*, LCF, XXVII, 1984, 24, 9.

D. M.

GEORGESCU Paul, *Siesta*, Eminescu, 1983, 248 p. Roman parodic. Compus din trei capitole: *Cămara*, *Fosgălaa* și *Baclava*, are drept erou pe Andrei Crețianu, profesor de 40 de ani. Rânit în război, el trăiește într-un orașel din câmpia Bărăganului, unde se deda la o viață colocvială bazată pe memorări și nesfârșite discuții. E vorba de drama intelectualului idealist, ale cărui popasuri în timp reprezintă o contrapondere la realitate.

◆ Vladimir Bălănică, *În dulcele stil balcanic...*, TMS, XIX, 1984, 1, 7; Nicolae Manolescu, „*La diuseor dă la vi*”, RL, XVII, 1984, 8, 9; Ion Holban, *Arcaica*, 1926, CRC, XIX, 1984, 8, 4; Radu G. Teșosu, *Mitică et Co*, FC, XXXIII, 1984, 8, 14; Mihai Odangiu, *Romanul ca scenariu*, O, XXXV, 1984, 9, 2; Ioan Buduca, *Actori, spectatori, telespectatori*, AFT, XVIII, 1984, 3, 9; Val Condurache, *Destine contemporane*, CL, XC, 1984, 3, 6; Florin Manolescu, *Viitorul la timpul trecut*, CNT, 1984, 28, 13; Dana Dumitriu, *Le roman de l'année 1984*, CREL, 1984, 4, 112–118; Mariana Lazăr, ST, 1984, 5, 12; 42; Vasile Chifor, *Pretextele romanului*, T, XIII, 1984, 6, 38–39; Dan Radu Stănescu, *Oreste la Sorica*, VR, LXXIX, 1984, 6, 66–68; Flaviu Manolescu, *Viitorul la timpul trecut*, CNT, 1984, 28, 13; Virgil Podoabă, *Timpul și clipea*, F, XX, 1984, 7, 9; Holban, *Profiluri*, 196–203; Rotaru, *O istorie*, III, 599; Adrian Mavrodin, ~ – *echivocitate și paradox*, R, 1989, 9, 10.

M. P.

○ **GEORGESCU Paul Alexandru**, *Sfârșitul lui Canoto*, ST, XXXIV, 1983, 6, 16–18; 7, 15–16; 8, 38–41, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

M. P.

GESTICONE Mircea, *Vest*, pref. de Aurel Sasu și Sabin Vlad, București, Minerva, 1983, 374 p. Fragmente: ≈, VR, XXX, 1938, 7, 20–34; 8, 29–49; 9, 63–73; XXXI, 1939, 2, 49–61; 4, 58–67; 8, 25–35. Roman istoric. Un insolit peisaj de legendă, scene din istoria Transilvaniei și o neașteptată poveste de dragoste, în continuarea *Razboiului micului Tristan* (1937).

A. S.

GHEORGHIU Vivi, *Tăcerea*, în vol. *Sub semnul iederei*, București, Cartea Românească, 1983, p. 148–312. Cuprinde și romanul *Sub semnul iederei*. Jurnalul unei studente la filologie, care se sinucide, în mod misterios, la mare.

◆ Laurențiu Ulici, *Femei în oglindă*, RL, XVI, 1983, 19, 11.

M. P.

GHEORGHIU Vivi, *Sub semnul iederei*, în vol. *Sub semnul iederei*, București, Cartea Românească, 1983, p. 8–146. Vol. cuprinde și romanul *Tăcerea*. Microroman tip „cronică de familie” a unor destine aparținând familiei Rusan, în care fetele eșuează în dragoste; scris artificios, livresc, calofil.

◆ Laurențiu Ulici, *Femei în oglindă*, RL, XVI, 1983, 19, 11.

M. P.

GHEȚIE Ion, *Drumul*, București, Cartea Românească, 1983, 158 p. Roman inspirat din evenimentele celui de al doilea război mondial. E cartea supraviețuirii unui grup de refugiați, dintre care rămân până la urmă doar doi, Cristea și Mircea. Cel din urmă, adolescent, trăiește acum și experiența unei inițieri, a primului puseu erotic, alături de Măgdița, ființă tandră și pură. Biruința vieții împotriva morții este evidentă.

◆ Laurențiu Ulici, *Prima verba*, RL, XVI, 1983, 40, 11; Radu Călin Cristea, *Cartea de debut*, F, XIX, 1983, 12, 7; Mariana Codruț, CL, XC, 1984, 1, 14; Olimpia Berca, *Iluzia maturității*, O, XXXV, 1984, 12, 11; Emil Manu, *Destinul literar al zilei de 4 Mai*, RL, XVIII, 1985, 19, 4.

M. P.

GHIRVU-CĂLIN Elena, *Cum trece timpul*, București, Cartea Românească, 1983, 240 p. Fragment: *Călătoria*, RL, XV, 1982, 47, 14. Roman despre psihologia adolescenței. Eroul principal, tânărul Iosif (Dudu) Negruț, e amfitrionul unei peștrițe bande de tineri, care cultivă ostentativ abaterile de la normele prestabilite. Se rețin câteva tipuri, Mirel Iliescu, Alin Oprescu (căsătorit cu agramata Nora Iordache), Ion Antoniu (Cuchi), pictor, dar mai ales amarez, inși care eșuează cu toții în realizarea socială.

◆ Hristu Căndroveanu, ST, XXXV, 1984, 7, 58.

M. P.

GIUGARIU Mihai, *Mesagerul*, București, Eminescu, 1983, 282 p. Roman scris sub forma unui scenariu cinematografic. Înregistrează fapte și evenimente de după cel de al doilea război mondial, prin perspectiva unui soldat întors la noua viață pașnică. Sunt înregistrate cu minuție schimbările de substanță petrecute în câmpul social și politic după 1947, anul în care este plasată acțiunea. „Mihai Giugariu ordonează pe principiul simultaneității planurilor narative. Crampele memoriei, planurile directe și intervalele analitice se organizează ca structuri simultane, iar efectul de simultaneitate (un paralelism activ, sugestiv) are darul de a construi acest univers al conștiinței care se examinează și se pregătește pentru a trăi” (Ion Vlad).

◆ Mircea Iorgulescu, *Ieșirea din cadru*, RL, XVII, 1984, 10, 11; Liviu Leonte, CRC, 1984, 36, 4; Cosma, *Romanul*, I, 243–244.

M. P.

GRIGORESCU Irina, *Lecția de adio*, București, Cartea Românească, 1983, 310 p. Roman de observație psihologică, axat pe problema comunicării dintre generații. Avem de-a face cu o generație a bătrânilor, în fața căreia stau alte generații de nepoți, cu problemele, dramele și dezamăgirile lor. Scris cu „o mare finețe psihologică” (Dana Dumitriu), romanul analizează stări și trăiri privind dragostea și căutarea adevărului într-o lume ciudată, de tranziție, care nu și-a pierdut însă farmecul.

◆ Dana Dumitriu, *Viața pe un vapor*, RL, XVII, 1984, 27, 10; Mihai Ungheanu, LCF, XXVII, 1984, 23, 2; Tania Radu, *Vârstele prozei*, FC, XXXIII, 1984, 29, 11; Marian Odangiu, *Viața între oglinzi paralele*, O, XXXV, 1984, 37, 6; Ioan Holban, CL, 1985, 4, 13.

M. P.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Oglinzi*, București, Eminescu, 1983, 206 p. Fragmente: *Raluca*, LCF, XXV, 1982, 23, 4-5; *Există o șansă pentru fiecare*, RL, XV, 1982, 49, 14. Anunțat inițial cu titlul *Drumul spre Paradis*. Cartea conține dezvoltările eroinei Raluca Mateescu, aflată într-un moment de confruntare și destăinuire cu fiica sa Ioana, adolescentă. Anunțat inițial cu titlul *Drumul spre Paradis*, romanul voia să propună confesiunile melodramatice ale eroinei înaintea trecerii ei în neființă.

◆ Emil Manu, *Sinceritatea dialogului*, RL, XVII, 1984, 29, 10; George Chirilă, CNT, 1984, 10, 7.

M. P.

GRUIA Stelian, *Calul negru*, București, Cartea Românească, 1983, 238 p. Fragment: *După ploaie* (romanul e intitulat *Și calul negru n-a venit*), LCF, XXII, 1979, 39, 4-5. Roman despre intelectualul de la țară. Eroul e un profesor retrogradat, Ion Ulma, ajuns învățător la Valea Seacă, unde trăiește evenimentele începutului de lume, în 1946, într-o societate plină de contradicții și mașinații, lume care se erodează rapid. Surprinde o galerie de tipuri bine individualizate de tineri, aflați la vârsta incertitudinilor: Gheorghe, Ostein, Minodora, Melania, Asiatu, Zăhârnev, Guliga etc.

◆ Mihai Ungheanu, LCF, XXVI, 1983, 28, 2; George Ricus, RL, XVI, 1983, 40, 10; Mihail Iordache, CL, XC, 1983, 9, 8 (*Pagini bucovinene*).

M. P.

HOLBAN Nicolae, *Reporter de cursă lungă*, București, Albatros, 1983, 274 p. Romanul se constituie din relatarile unui gazetar despre viața și problemele cu care se confruntă cei din lumea presei.

M. P.

HOROMNEA Dragomir, *Drumul Cavalerilor*, I, București, Cartea Românească, 1983, 428 p. Fragmente: *Întoarcerea*, LCF, XX, 1977, 26, 4-5. Roman despre o familie de țărani, numită Cavaler.

M. P.

HURJUI Ion, *Iubirea din strada a șaptea*, Iași, Junimea, 1983, 192 p. Roman de dragoste, așezat sub zodia rememorării. Centrul narativ îl constituie sanatoriul de la Simian, unde toate personajele suferă de maladia iubirii.

◆ Liviu Leonte, *Proza poezilor*, CRC, XVIII, 1983, 28, 4; Al. C., *Romanul unui poet*, CL, LXXXIX, 1983, 10, 6; Ioan Holban, RL, XVII, 1984, 13, 10; Costin Tuchilă, *Tensiuni introspectiv*, LCF, XXVIII, 1985, 39, 2.

M. P.

ILIESCU Adriana, *Jurnal de vacanță*, București, Cartea Românească, 1983, 204 p. Cartea, de tip mozaicat, este un fel de jurnal de vacanță, un joc de-a literatura, devenit pe alocuri roman în versuri sau epopee cotidiană, numeroase capitele fiind redactate în versuri. Nu lipsește implicarea (auto)ironică a autoarei, vizibilă mai ales în secțiunea *O compunere liberă*. Eroina e o profesoară de română, care, plecând de la sugestiile unor scrieri de Minulescu, devine prizonieră a unor obsesii culturale, prefăcând totul în literatură. Începutul este jurnalul unui roman, dar continuarea frizează lumea derizoriului și a subculturalului livresc.

◆ Iulian Costandache, *Impresii și culori*, F, XXXIII, 1984, 17, 14; Cristian Moraru, *Un jurnal de vacanță*, RL, XVII, 1984, 35, 11; Cornel Moraru, ST, XXXV, 1984, 11, 55; George Popescu, *Aliajul genurilor*, R, 1984, 11, 10.

M. P.

ILISEI Grigore, *Masa de biliard*, București, Eminescu, 1983, 328 p. Roman despre destinul individului ostracizat. În socialism avem numeroase astfel de personaje, aflate în conflict cu societatea și gata de a fi aruncate la marginea ei de curentul de opinie dictat de la centru, prin măsuri gata fabricate, în stare

să scurtcircuiteze existențele. Eroul, Ignat Strat, constituie un asemenea personaj, intrat în raza de observație a superiorilor, „eliberat” din funcție și gata de cădere. În această situație, asistăm la spovedania sa, la analiza „greșelilor” comise, a culpei care i se imputa. Sunt memorii interesante, traversate de o anumită feroare a adevărului. Pe anumite porțiuni cartea se transformă într-un studiu al vieții rurale a deceniului șapte, fapt care conferă autenticitatea necesară narațiunii.

◆ Zaharia Sângeorzan, *Conștiința adevărului*, CRC, XIX, 1984, 6, 4; Al. C., *O poetică realistă*: ≈, CL, XC, 1984, 4, 11; Vlad Sorianu, *Romane sociale*, ATN, XX, 1984, 10, 10; Florin Faifer, *Călătorie la capătul singurătății*, CRC, XX, 1985, 46, 5; Holban, *Profiluri*, 337–339.

M. P.

IONESCU-DUNĂRARU Nicolae, *Trăznetul zeilor*, Iași, Junimea, 1983, 246 p. Roman de aventuri, cu acțiunea plasată în timpul celui de al doilea război mondial, când este distrusă uzina-laborator nemțească „Trăznetul zeilor”.

M. P.

JOLDEA Mihail, *Șampanie și zile de moarte*, București, Cartea Românească, 1983, 312 p. Roman despre primul război mondial, prezentând eroi care luptă pe Valea Cernei și în munți.

M. P.

KENEREȘ Adina, *Îngereasa cu pălărie verde*, București, Albatros, 1983, 286 p. Roman pe tema inadapării, a nerealizării în viață. Cartea urmărește tribulațiile unui grup de prieteni, intelectuali, care eșuează pe rând în încercările lor de a-și rostui destinul (literatul Vlad Dejean, profesoara de engleză Cornelia, Andrei Moscalu, prietenul lui Vlad, Stelian Cerchinschi etc.). S-a remarcat, mai ales, pasiunea problematizării, de unde și incapacitatea pentru acțiune a personajelor, vorbăria care ține loc de mișcare, dar și scriitura elevată a textului.

● Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor.

◆ Laurențiu Ulici, *Numărătoarea inversă*: 20, RL, XVI, 1983, 25, 11; Doina Jelea, *Cartea de*

debut, TMS, XVIII, 1983, 8, 7; A. I. Brumar, *Biografia ale textului*, AST, XVIII, 1983, 9, 2; Radu Călin Cristea, F, XIX, 1983, 9, 7; Voicu Bugariu, LCF, XXVI, 1983, 26, 7; Mircea Mihăieș, O, XXXIV, 1983, 25, 2; Dan C. Mihăilescu, CNT, 1983, 30, 11; Florin Mugur, *Farmecul tinereții intelectuali*, FC, XXXII, 1983, 31, 9; Mircea Nedelciu, *În actualitatea strictă*, VR, LXXVIII, 1983, 10, 77–78; Alexandru Suter, *Debut al maturității*, ARG, XVIII, 1983, 10, 11; Ioan Holban, *Nefirescul banalului*, CRC, XVIII, 1983, 46, 4; Irina Petraș, ST, XXXIV, 1983, 12, 58; Gheorghe Crăciun, AST, XVIII, 1984, 3, 12; Norman Manea, *Tinerețea artistului și portretul generației sale*, AFT, XVIII, 1984, 3, 8–9; Irina Petraș, *Secțiuni în proza feminină contemporană*, T, XIII, 1984, 7, 38–40; Condurache, *Portret*, 154–156; Manea, *Pe contur*, 243–252; Liviu Papadima, TRR, XIV, 1985, 289, 9; Marian Papahagi, TR, XXIX, 1985, 20, 4; Nicolae Manolescu, *Cruzime și sentimentalism*, RL, XVIII, 1985, 22, 9; Marin Mincu, ~ și *ofensiva scriiturii*, AFT, 1985, 6, 5; Holban, *Profiluri*, 413–414.

M. P.

LAL Romulus, *Cazul Evelinei B. Romanul unei aventuri*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 226 p. Prezintă aventurile unei tinere românce plecate în străinătate și repatrierea ei după un șir de experiențe insolite.

M. P.

LASCU-MOCANU Lydia, *Această mamă străină*, București, Albatros, 1983, 174 p. Roman despre destăinuirile unei adolescente, încă elevă de liceu, despre sine și lumea din jur.

M. P.

LAZU Ion, *Curtea interioară*, București, Albatros, 1983, 238 p. Fragment: ~, RL, 1981, 15, 14–15. Roman pe tema cuplului și a existenței afective. Eroul e medicul Radulian, prins între două femei, cu tribulațiile sale sentimentale, ce capătă statutul unor încercări de autodefinire, atât prin raportare la propriile fapte, cât și la acelea ale geologului Emil. Romanul este, „valoric, inferior precedentelor două” ale autorului (Ioan Holban).

◆ Ioan Holban, CL, XC, 1984, 10, 12.

M. P.

O LICĂ-VULPEȘTI Ion, *Păsărarul*, fragment din romanul *Carul lui dom' Petrică*, ARG, XVIII, 1983, 8, 8-9.

M. P.

LILĂ Ion, *Peștele cel mic*, București, Albatros, 1983, 260 p. *Fragment*: RL, XVI, 1983, 11, 14. Roman pe tema înfrângerii. Eroul, ingenioul Ghiță Băbeanu, de 40 de ani, trăiește, în umilități și compromisuri, o viață anostă de birocrat, tocmai bun să ajungă „hrană peștilor din mare”. Tipologiile inconsistent fixate, prin relatări de jurnal, nu-l ajută pe autor să depășească stadiul romanelor de consum.

◆ Elena Tacciu, „*Eroul*” și *personajele secundare*, RL, XVI, 1983, 36, 10.

M. P.

LOGAN Geneveva, *Fără identitate*, București, Cartea Românească, 1983, 202 p. Roman de analiză, construit din două miniromane, *Fără identitate* și *Pescărușii*. În centrul celui dintâi se află Mihai Nicodim, dorind evadarea într-un oraș imaginar, Falér; în cazul celui de al doilea, Antim își caută partenera ideală, într-o construcție mizând deopotrivă pe parabolă și pe viziunea lirică (a se vedea cele șapte „resurecții lirice”).

◆ Dana Dumitriu, *Analiză, simpatie, patetism*, RL, XVI, 1983, 34, 10; Irina Petraș, *O carte convingătoare*, TR, XXVII, 1983, 51, 4.

M. P.

LUNGU Alexandru D., *Orașul cu o singură stradă*, București, Cartea Românească, 1983, 328 p. Roman despre viața de provincie. Are în obiectiv lumea dascălilor cu problemele ei specifice.

◆ Mircea Oprea, *Sensibilitate, savoare, umor*, ATN, XX, 1983, 9, 2.

M. P.

MARIAN Teodor, *Vieți neparalele*, București, Albatros, 1983, 308 p. „Bildungsroman” scris la persoana întâi, care nu sparge prin nimic șabloanele biografice ale „originii sănătoase”. Întâi servitor, apoi lucrător în minele de sare, eroul – fiu de țărani săraci – reușește, prin grija partidului, să termine

facultatea. Lucrează, cu mult succes, ca agronom într-un sat din Balta Brăilei, devenind apoi savant de renume internațional. Declarativism și absența minimele preocupări de aprofundare.

M. V.

MATEESCU Constantin, *Bal la Casa Ofițerilor*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 222 p. *Fragmente*: ≈, RL, XVI, 1983, 39, 14; *Plecarea*, LCF, XXVII, 1984, 29, 4. Roman pe tema adolescenței. Prin notațiile sale corecte, dar terne, autorul nu reușește să surprindă nimic din misterul, fragilitatea sau candoarea acestei vârste, ale cărei frământări sufletești sunt expuse discursiv.

M. V.

MĂRGEANU Nicolae, *Alte aventuri ale căpitanului Vigu*, București, E.M., 1983, 192 p. (Sfînx, 65). Impropiu subintitulată „roman”, cartea e o suită de povestiri polițiste și de aventuri, având drept erou un „superman” imbatabil și infailibil.

M. V.

MIHALE Aurel, *Pământ, pământ...*, I. *Valul sălbatic*, București, Cartea Românească, 1983, 496 p. Roman pe tema colectivizării. Deși animat de dorința construirii socialismului, Barbu Măchiță, din satul Cumpăna, e incapabil să accepte ideea „comunizării” pământului. În loc să se înscrie în gospodărie, renunță la lotul său în favoarea statului și se angajează muncitor la oraș, pe un șantier.

◆ Cristian Moraru, *Pământul și reveriile voinței*, RL, XVI, 1983, 33, 6.

M. V.

MIHĂILESCU Virgiliu Vasile, *Nu sunt o haimana*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 144 p. Romanul descrie viața unor adolescenți. Liceanul Dan Goleșteanu se îndrăgostește, la o pretrecere, de Otilia, elevă și ea, dar care a alunecat pretimpuriu pe căi greșite. În pofida eforturilor comune, fata se dovedește irecuperabilă, sfârșind prin a fi arestată pentru escrocherie. Psihologii simpliste, convenționalism, plătitudine.

◆ Ion Olteanu, R, 1983, 10, 7.

M. V.

○ **MODORCEA Grid**, *Lumea fără oglindă*, fragment din romanul cu același titlu, RL, XVI, 1983, 37, 14.

M. V.

MONORANU Mihaela, *Un scrânciob verde*, București, Ion Creangă, 1983, 94 p. Roman pentru copii, scris alert și cu haz.

■ *Zöld körhinta*, tr. de Bokor Katalin, București, Ion Creangă, 1986.

M. V.

MORARU Iustin, *Părinții abstracti*, București, Albatros, 1983, 334 p. Roman de analiză, descriind cazul unui monomaniac, Valeriu Dorda, care fabulează – cu toate aparențele logicii – în jurul unei obsesii: medicul Petre David i-ar fi ucis tatăl, aplicându-i un tratament greșit. Continua pendulare între realitate și imaginar este lipsită însă de fiorul rece al delirului maniatic.

◆ Nicolae Ciobanu, *Analiză și rememorare narativă*, LCF, XXVII, 1984, 36, 1; 6; Simion Bărbulescu, *Un „best-seller”*, SLAST, IV, 1984, 38, 2; Emil Manu, *Două romane de actualitate*, CNT, 1985, 15, 10.

M. V.

MORARU Nicolae, *Scurtcircuit*, București, Albatros, 1983, 406 p. Roman din viața activiștilor de partid, prezentați drept integri, devotați și intransigenți apărători ai dreptății. La o uzină, sinuciderea inginerului Victor Păcuraru declanșează o anchetă (care pune în mișcare întregul aparat de partid, în frunte cu primul secretar al județului), soldată cu demascarea adevăratului vinovat. Copioasă transcriere a stilului ședințelor de partid.

M. V.

○ **MUNTEANU Aurel Dragoș**, *Întoarcerea fiului risipitor*, fragment din romanul *Singularitatea vie*, LCF, XXVI, 1983, 2, 4–5.

M. V.

MUNTEANU Doru, *Duminica mare*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983, 222 p. Fragmente: *Alba Iulia*, AST, XIII, 1978, 4, 12; *În așteptare*, AST, XVII, 1982, 2, 7. Roman istoric, evocare a primei conflagrații mondiale, pre-

cum și a marii Duminici de la Alba-Iulia a unirii tuturor românilor, din perspectiva unui tânăr intelectual ardelean. „Bun cunoscător al arhivelor epocii, ~ nu cade în capcana unei «reconstituiri» pur și simplu; el încearcă să se substituie, într-o identificare cvasiautobiografică, eroului său” (M. Zăciu).

■ Fragment: *Velikoe voskresenie*, tr. de Nadia Stahovski, pref. de Ion Itu, București, Biblioteca Rumunia, 1988.

◆ Paul Grigore, AST, VIII, 1983, 9, 4–5; Laurențiu Ulici, RL, XVI, 1983, 42, 11; Ion Buzași, TR, XXVII, 1983, 43, 4; Ovidiu Moceanu, ≈, ST, XXXIV, 1983, 10, 10; Ioan Holban, *Heralzii adevărului*, CRC, XVIII, 1983, 48, 9; Alexandru Condeescu, *Un memorial din primul război*, LCF, XXVII, 1984, 1, 2; Nicolae Stoie, *Un roman de debut pe tema luptei pentru Marea Unire*, T, XIII, 1984, 1, 14; Ion Spânu, *Un roman al Unirii*, LCF, XXVIII, 1986, 33, 1; 6; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXX, 1987, 11, 2.

M. V.

MUNTEANU Francisc, *Dincolo de ziduri*, București, Albatros, 1983, 316 p. (Cutezătorii). Roman inspirat din lupta comuniștilor în ilegalitate. Are ca subiect organizarea unei tipografii clandestine și tipărirea ziarului „Flacăra Roșie”. Schematizare extremă și aspect operetistic: urmărirea fiind condusă de un comisar imbecil, *happy-end*-ul e obligatoriu, iar confruntarea dintre comuniști și Siguranță ia turnura unui joc de-a „hoții și vardiștii”.

M. V.

MUNTEANU Francisc, *Patru zile fierbinți*, București, E.M., 1983, 112 p. Roman (mai degrabă nuvelă) polițist.

M. V.

MUȘAT I. D., *Horea rex Daciae*, II, v. *Horea rex Daciae*, I, 1982.

M. V.

○ **NEDELCOVICI Bujor**, *Calea și semnul*, fragment de roman, RL, XVI, 1983, 50, 14–15.

M. V.

NEDELUCU Șerban, *Oamenii din Zorleni*, București, Eminescu, 1983, 184 p. Roman

din viața unei gospodării colective. Lipsit de interes literar.

M. V.

NICOARĂ Yolanda, *Daizo și feciorii săi*, București, Ion Creangă, 1983, 188 p. Roman istoric, pentru copii și tineret, istorisind luptele lui Burebista împotriva romanilor și pentru unificarea statului dac.

M. V.

NICOLAE Mihai, *Noaptea roșie*, București, Cartea Românească, 1983, 268 p. Roman de familie. Ieronim o iubește pe Maia, soția fratelui său Ilarie, sub ochii, îngroziți, ai mamei, îngăduitori, ai unui tată ținut la pat și ai unui unchi, nebun inofensiv. În pofida scriiturii cu certe calități, amestecul incongruent de tenebros, pasionalitate, maladiv, mister, demență și romanțiozitate generează un hibrid bizar.

◆ Sorin Titel, *Un roman de familie*, RL, XVI, 1983, 38, 10; Dan C. Mihăilescu, *Complicații afective*, CNT, 1984, 11, 11; Valentin Dumitrescu, *Romanul unei familii*, O, XXXV, 1984, 16, 11; Titel, *În căutarea*, 206–208.

M. V.

NICOLAESCU Gheorghe, *Postalionalul re-formațiilor*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 166 p. Roman de război, în care evenimentele sunt deformate aleatoriu de o conștiință traumatizată. Urmărint să sugereze mixajul inextricabil dintre planul real și cel imaginat, dintre luciditate și coșmar, autorul produce în fapt confuzie și verbiaj dezlanat.

◆ Constantin Sorescu, *Romanul liliput sau miniromanul*, SLAST, IV, 1984, 51, 2.

M. V.

NICOLESCU Ioan Dan, *După mine, o zi...*, București, Albatros, 1983, 270 p. Fragmente: *Letopiseș*, RL, XI, 1978, 49, 14–15; ≈, SLAST, I, 1981, 6, 6–7. Roman istoric, „parabolă despre putere și mistificarea istoriei” (Eugen Simion), „~ oferă cititorilor unul dintre cele mai frumoase romane istorice care s-au scris în limba română [...] Personajele sale, pe jumătate ascunse într-o umbră rembrandtiană, se duelează la nesfârșit cu

ajutorul cuvintelor” (Alex. Ștefănescu). Autorul cade însă în capcana aurită a propriului stil: faptele nu se întâmplă, ci „se vorbesc”.

◆ Eugen Simion, *Istoria ca parabolă*, RL, XVI, 1983, 49, 10; Ioan Holban, *Istoria, între închipuire și reconstituire*, CRC, XIX, 1984, 3, 4; Romulus Nicolae, CL, XC, 1984, 2, 13; Virgil Podoabă, F, XX, 1984, 5, 3; Victor Atanasiu, *Parabolă și construcție*, SLAST, V, 1985, 8, 4; Mariana Brăescu, *Tema „cronicarului”*, LCF, XXVIII, 1985, 38, 3.

M. V.

NOVAC Constantin, *Vară nebună cu bărci albastre*, București, Eminescu, 1983, 410 p. Fragmente: *Un fulger pentru Benito*, TMS, XVI, 1981, 4, 10–11; *Făgăduințele* (din romanul anunțat cu titlul *Vară cu vânt*), O, XXXIII, 1982, 28, 4–5; *Vară cu bărci albastre* (din romanul anunțat cu același titlu), TMS, XVIII, 1983, 2, 8–9. Roman abordând problematica omului contemporan. Benito Macavei, funcționar fără vocație, soț fără convingere și amant fără pasiune, e un inadapabil modern, în permanent conflict cu circumstanțele vieții, dar mai ales cu sine însuși. Meschin și antipatic, eroul ratează însă dimensiunea tragică, adjuccându-și penibilul. În pofida unor inexplicabile lungimi, e o „carte scrisă cu vervă și amarăciune”, în care „patetismul și ironia se întrepătrund” (Sorin Titel).

◆ Sorin Titel, *Patetism și ironie*, RL, XVI, 1983, 29, 10; Tudor Dumitru Savu, ≈, TR, XXVII, 1983, 34, 4; S. I. Nicolaescu, ARG, XXIII, 1983, 8, 7; Emil Rădulescu, AST, XVIII, 1984, 1, 10; Liviu Petrescu, *Maladii ale personajului*, TR, XXIX, 1985, 45, 3.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Întâlnire la „Elizeu”*, București, E.M., 1983, 336 p. Apărut mai întâi cu titlul *Între iatagan și zeppelin*, în f. rev. CRC, XVII, 1982, nr. 45–50; XVIII, 1983, nr. 1–12 (neterminat). Roman polițist, a cărui acțiune se petrece în anii primului război mondial. Scriitură alertă, captivantă.

M. V.

OLĂREANU Costache, *Avionul de hârtie*, București, Cartea Românească, 1983, 198 p. Fragmente: *Acea parte de metal*, RL, XIV, 1981, 25, 14–15; *Însemnări la un roman de dragoste*, RL, XVI, 1983, 15, 15. Roman de dragoste, sub formă epistolară. Protagonistul încearcă să se elibereze de o iubire nepotrivită și chinuitoare, scriind femeii lungi misive ce nu vor fi niciodată expediate, în care rememorează episoadele semnificative ale relației lor. Tentativa eșuează însă în singurătate și disperare. Cartea „oferă, pe lângă o fină analiză a sentimentului, pe lângă senzația de freamăt intelectual, o lectură încântătoare datorită stilului său rafinat, concis, de o înaltă eleganță a simplității” (Dana Dumitriu).

◆ Dana Dumitriu, *Un roman epistolar*, RL, XVI, 1983, 19, 10; Al. Călinescu, *Ficțiune și iubire*, CL, LXXXIX, 1983, 6, 4; Florin Berindeanu, *Un roman de dragoste polemic*, AFT, XVIII, 1983, 7, 2; Ioan Holban, *Un roman-epistolă*, CRC, XVIII, 1983, 35, 4; Călinescu, *Biblioteci*, 217–221; Holban, *Profiluri*, 317–318; Rotaru, *O istorie*, III, 856–857; Simion, *Scriptori*, IV, 336–339.

M. V.

OPRIȚĂ Mircea, *Cina cea mai lungă*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983, 238 p. Roman al vieții contemporane. Eroul-narator – angajat în redacția unei reviste – notează mici întâmplări cotidiene, în aparență anodine, însuflețind o galerie de personaje, la prima impresie insignifiante și ele. Spectaculosului exterior îi e preferată tensiunea lăuntrică, izvorâtă dintr-o viziune specială asupra lumii: a ironistului. Comprehensiv, dar și caustic, sentimental cu cenzura lucidității, învăluindu-și sensibilitatea în teribilisme juvenile, puternic în pofida vulnerabilității, acesta colorează intens realitatea cea mai banală, scâldând-o în „înțeleapta înțelegere, toleranță și încredere, sceptică și optimistă totodată” (Valeriu Cristea).

◆ Mircea Popa, *Valențele romanului ironic*, TR, XXVII, 1983, 52, 4; Anton Cosma, VTR, XIV, 1984, 3, 5; Valeriu Cristea, *De la utopie la realitate*, RL, XVII, 1984, 21, 11; Zaharia Sângeorzan, *Privirea romancierului*, CRC, XIX, 1984, 31, 6; Voicu Bugariu, *Un roman ironic*, LCF, XXVII, 1984, 38, 2; Gheorghe Iancovici,

ST, XXXV, 1984, 11, 44; Eugen Simion, *Tema utopiei în roman*, RL, XIX, 1986, 30, 11; N. Steinhart, –, *dincoace de S.F.*, F, XXIII, 1987, 6, 7.

M. V.

PANDURU Ion Florian, *Au murit poveștile, Siminico*, Timișoara, Facla, 1983, 156 p. Roman de familie. Copiii muncitorului Nicolae Vijău, după o vacanță petrecută la bunici, simțind chemarea satului, se decid să părăsească, împreună cu tatăl, orașul. Romanul popularizează didactic vechi slogane sâmnătoriste privind superioritatea civilizației rurale („Acolo omenia a rămas neștirbită”).

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVII, 1984, 2, 2; Nicolae Radu, Carmen Furtună, Carmen Grămadă, *Trei sociologi despre un roman. O pledoarie culturologică*, O, XXXVII, 1986, 39, 13.

A. S.

PAPILIAN Alexandru, *Capricii*, București, Albatros, 1983, 190 p. Roman social. Relațiile afective dintre personaje (Ică și Lăcămioara Glandă, Gogea, Giogloman, Cocălțau ș.a.) sunt un reflex al coexistenței sociale dintre ridicol și utopic, prostie și inteligență, luciditate și imaginația bolnavă, hipertrofiată. Capriciile (duoșiile, cruzimile, nostalgiile, speranțele și deziluziile), explicate de autor, ar fi de extracție sarcastică și fantastă. Sub crusta banalității și a aparențelor, Ion Simuț descoperă sentimentul de înstrăinare al unor vieți viciate.

◆ Ion Buduca, „*Elogiul*” prostiei, AFT, XVIII, 1983, 7, 9; Ion Simuț, *Capriciile prozei lui –*, ST, XXXIV, 1983, 12, 29; Radu G. Țeposu, *Aberații*, VR, LXXIX, 1984, 1, 87–88.

A. S.

PARDĂU Platon, *Tentația*. Partea I–II, București, Eminescu, 1983–1984, 464 + 382 p. Fragmente: *Fuga*, RL, XVI, 1983, 8, 14–15; *Telefon de noapte*, TR, XXVIII, 1984, 18, 7. Roman social. Inginerul Cicero, specialist în rezistența betoanelor, se întoarce în țară din Orientul Apropiat. La Istanbul o cunoaște pe enigmatică Metula și trăiesc împreună o aventură în care Alex. Ștefănescu vede „eternal conflict dintre ficțiune și realitate”.

din viața unei gospodării colective. Lipsit de interes literar.

M. V.

NICOARĂ Yolanda, *Daizo și feciorii săi*, București, Ion Creangă, 1983, 188 p. Roman istoric, pentru copii și tineret, istorisind luptele lui Burebista împotriva romanilor și pentru unificarea statului dac.

M. V.

NICOLAE Mihai, *Noaptea roșie*, București, Cartea Românească, 1983, 268 p. Roman de familie. Ieronim o iubește pe Maia, soția fratelui său Ilarie, sub ochii, îngrozitiți, ai mamei, îngăduitori, ai unui tată ținut la pat și ai unui unchi, nebul inofensiv. În pofida scriiturii cu certe calități, amestecul incongruent de tenebros, pasionalitate, maladiv, mister, demență și romanțiozitate generează un hibrid bizar.

◆ Sorin Titel, *Un roman de familie*, RL, XVI, 1983, 38, 10; Dan C. Mihăilescu, *Complicații afective*, CNT, 1984, 11, 11; Valentin Dumitrescu, *Romanul unei familii*, O, XXXV, 1984, 16, 11; Titel, *În căutarea*, 206–208.

M. V.

NICOLAESCU Gheorghe, *Postalionul re-formaților*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 166 p. Roman de război, în care evenimentele sunt deformate aleatoriu de o conștiință traumatizată. Urmărind să sugereze mixajul inextricabil dintre planul real și cel imaginar, dintre luciditate și coșmar, autorul produce în fapt confuzie și verbiag dezlănțat.

◆ Constantin Sorescu, *Romanul liliput sau miniromanul*, SLAST, IV, 1984, 51, 2.

M. V.

NICOLESCU Ioan Dan, *După mine, o zi...*, București, Albatros, 1983, 270 p. Fragmente: *Letopiseț*, RL, XI, 1978, 49, 14–15; ≈, SLAST, I, 1981, 6, 6–7. Roman istoric, „parabolă despre putere și misticizarea istoriei” (Eugen Simion). „~ oferă cititorilor unul dintre cele mai frumoase romane istorice care s-au scris în limba română [...] Personajele sale, pe jumătate ascunse într-o umbră rembrandtiană, se duelează la nesfârșit cu

ajutorul cuvintelor” (Alex. Ștefănescu). Autorul cade însă în capcana aurită a propriului stil: faptele nu se întâmplă, ci „se vorbesc”.

◆ Eugen Simion, *Istoria ca parabolă*, RL, XVI, 1983, 49, 10; Ioan Holban, *Istoria, între închipuire și reconstituire*, CRC, XIX, 1984, 3, 4; Romulus Nicolae, CL, XC, 1984, 2, 13; Virgil Podoabă, F, XX, 1984, 5, 3; Victor Atanasiu, *Parabolă și construcție*, SLAST, V, 1985, 8, 4; Mariana Brăescu, *Tema „cronicarului”*, LCF, XXVIII, 1985, 38, 3.

M. V.

NOVAC Constantin, *Vară ne bună cu bărci albastre*, București, Eminescu, 1983, 410 p. Fragmente: *Un fulger pentru Benito*, TMS, XVI, 1981, 4, 10–11; *Făgăduințele* (din romanul anunțat cu titlul *Vară cu vânt*), O, XXXIII, 1982, 28, 4–5; *Vară cu bărci albastre* (din romanul anunțat cu același titlu), TMS, XVIII, 1983, 2, 8–9. Roman abordând problematica omului contemporan. Benito Macavei, funcționar fără vocație, soț fără convingere și amant fără pasiune, e un inadapabil modern, în permanent conflict cu circumstanțele vieții, dar mai ales cu sine însuși. Meschin și antipatic, eroul ratează însă dimensiunea tragică, adjudecându-și penibilul. În pofida unor inexplicabile lungimi, e o „carte scrisă cu vervă și amărăciune”, în care „patetismul și ironia se întrepătrund” (Sorin Titel).

◆ Sorin Titel, *Patetism și ironie*, RL, XVI, 1983, 29, 10; Tudor Dumitru Savu, ≈, TR, XXVII, 1983, 34, 4; S. I. Nicolaescu, ARG, XXIII, 1983, 8, 7; Emil Rădulescu, AST, XVIII, 1984, 1, 10; Liviu Petrescu, *Maladii ale personajului*, TR, XXIX, 1985, 45, 3.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Întâlnire la „Elizeu”*, București, E.M., 1983, 336 p. Apărut mai întâi cu titlul *Între iatagan și zeppelin*, în f. rev. CRC, XVII, 1982, nr. 45–50; XVIII, 1983, nr. 1–12 (neterminat). Roman polițist, a cărui acțiune se petrece în anii primului război mondial. Scriitură alertă, captivantă.

M. V.

OLĂREANU Costache, *Avionul de hârtie*, București, Cartea Românească, 1983, 198 p. Fragmente: *Acea parte de metal*, RL, XIV, 1981, 25, 14–15; *Însemnări la un roman de dragoste*, RL, XVI, 1983, 15, 15. Roman de dragoste, sub formă epistolară. Protagonistul încearcă să se elibereze de o iubire nepotrivită și chinuitoare, scriind femeii lungi misive ce nu vor fi niciodată expediate, în care rememorează episoadele semnificative ale relației lor. Tentativa eșuează însă în singurătate și disperare. Cartea „oferă, pe lângă o fină analiză a sentimentului, pe lângă senzația de freamăt intelectual, o lectură încântătoare datorită stilului său rafinat, concis, de o înaltă eleganță a simplității” (Dana Dumitriu).

◆ Dana Dumitriu, *Un roman epistolar*, RL, XVI, 1983, 19, 10; Al. Călinescu, *Ficțiune și iubire*, CL, LXXXIX, 1983, 6, 4; Florin Berindeanu, *Un roman de dragoste polemic*, AFT, XVIII, 1983, 7, 2; Ioan Holban, *Un roman-epistolă*, CRC, XVIII, 1983, 35, 4; Călinescu, *Biblioteca*, 217–221; Holban, *Profiluri*, 317–318; Rotaru, *O istorie*, III, 856–857; Simion, *Scriitori*, IV, 336–339.

M. V.

OPRIȚĂ Mircea, *Cina cea mai lungă*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983, 238 p. Roman al vieții contemporane. Eroul-narator – angajat în redacția unei reviste – notează mici întâmplări cotidiene, în aparență anodine, însuflețind o galerie de personaje, la prima impresie insignifiante și ele. Spectaculosul exterior îi e preferată tensiunea lăuntrică, izvorâtă dintr-o viziune specială asupra lumii: a ironistului. Comprehensiv, dar și caustic, sentimental cu cenzura lucidității, învăluindu-și sensibilitatea în teribilisme juvenile, puternic în pofida vulnerabilității, acesta colorează intens realitatea cea mai banală, scâldând-o în „înțeleapta înțelegere, toleranță și încredere, sceptică și optimistă totodată” (Valeriu Cristea).

◆ Mircea Popa, *Valențele romanului ironic*, TR, XXVII, 1983, 52, 4; Anton Cosma, VTR, XIV, 1984, 3, 5; Valeriu Cristea, *De la utopie la realitate*, RL, XVII, 1984, 21, 11; Zaharia Sângerzan, *Privirea romancierului*, CRC, XIX, 1984, 31, 6; Voicu Bugariu, *Un roman ironic*, LCF, XXVII, 1984, 38, 2; Gheorghe Iancovici,

ST, XXXV, 1984, 11, 44; Eugen Simion, *Tema utopiei în roman*, RL, XIX, 1986, 30, 11; N. Steinhart, ~, *dincoace de S.F.*, F, XXIII, 1987, 6, 7.

M. V.

PANDURU Ion Florian, *Au murit poveștile, Siminico*, Timișoara, Facla, 1983, 156 p. Roman de familie. Copiii muncitorului Nicolae Vijău, după o vacanță petrecută la bunici, simțind chemarea satului, se decid să părăsească, împreună cu tatăl, orașul. Romanul popularizează didactic vechi slogane sâmnătoriste privind superioritatea civilizației rurale („Acolo omenia a rămas neștirbită”).

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVII, 1984, 2, 2; Nicolae Radu, Carmen Furtună, Carmen Grămadă, *Trei sociologi despre un roman. O pledoarie culturologică*, O, XXXVII, 1986, 39, 13.

A. S.

PAPILIAN Alexandru, *Capricii*, București, Albatros, 1983, 190 p. Roman social. Relațiile afective dintre personaje (Ică și Lăcămioara Glandă, Gogea, Giogloman, Cocâlțau ș.a.) sunt un reflex al coexistenței sociale dintre ridicol și utopic, prostie și inteligență, luciditate și imaginația bolnavă, hipertrofiată. Capriciile (duoșiile, cruzimile, nostalgiile, speranțele și deziluziile), explicate de autor, ar fi de extracție sarcastică și fantastă. Sub crusta banalității și a aparențelor, Ion Simuț descoperă sentimentul de înstrăinare al unor vieți viciate.

◆ Ion Buduca, „Elogiul” prostiei, AFT, XVIII, 1983, 7, 9; Ion Simuț, *Capriciile prozei lui ~*, ST, XXXIV, 1983, 12, 29; Radu G. Țeposu, *Aberații*, VR, LXXIX, 1984, 1, 87–88.

A. S.

PARDĂU Platon, *Tentația*. Partea I–II, București, Eminescu, 1983–1984, 464 + 382 p. Fragmente: *Fuga*, RL, XVI, 1983, 8, 14–15; *Telefon de noapte*, TR, XXVIII, 1984, 18, 7. Roman social. Inginerul Cicero, specialist în rezistența betoanelor, se întoarce în țară din Orientul Apropiat. La Istanbul o cunoaște pe enigmatică Metula și trăiesc împreună o aventură în care Alex. Ștefănescu vede „eternul conflict dintre ficțiune și realitate”.

■ Fragment: *La tentation*, tr. de Teodor Saulea, REVR, 1986, 3, 9–57.

◆ Alex. Ștefănescu, *Poveste cu un inginer*, RL, XVI, 1983, 35, 10; Cornel Munteanu, ST, XXXIV, 1983, 11, 57; Ulici, *Confort*, 111–113; Radu Mareș, VTR, XIV, 1984, 7, 6; Tania Radu, FC, XXXVI, 1985, 5, 10; Roxana Sorescu, *Lupta cu invizibilul*, RL, XVIII, 1985, 6, 11; Cornel Munteanu, ST, XXXVI, 1985, 2, 59; Ioan Holban, *A doua tentație*, CRC, XX, 1985, 15, 4; Mariana Șipoș, *Vocile realității*, RL, XIX, 1986, 8, 4; Doru Burlacu, RL, XX, 1987, 46, 4; Holban, *Profiluri*, 269–272; Rotaru, *O istorie*, III, 719–721.

A. S.

PĂCURARIU Francisc, *Geneza*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983, 408 p. Fragmente: ≈, VR, LXXVII, 1982, 1, 10–29; 2, 34–46; 3, 13–28; 4, 6–32; 5, 8–14; 6, 36–50; ≈, ST, XXXIV, 1983, 9, 4–5; 59. Roman istoric, „axat pe luptele de eliberare națională purtate de românimea ardeleană între 1848 și Unirea din 1918”. Face parte, împreună cu *Labirintul* (1974), *Timpul și furtunile* (1978) și *Tatuajele nu se lasă la garderodă* (1982), dintr-un ciclu ce înfățișează, potrivit mărturisirii autorului, „frământările existențiale, psihologice și etice determinate de evoluția social-politică a Transilvaniei în ultimul secol”. Evocarea se bazează pe memoria documentului și pe autenticitatea concretă la care visa, cu un sfert de secol în urmă, Camil Petrescu.

◆ Gheorghe Soare, *Vocile istoriei*, ARG, XVIII, 1983, 11, 10; Ion Lungu, ST, XXXIV, 1983, 11, 21–22; Radu Levărdă, *Omagiu editorial*, RL, XVI, 1983, 48, 2; Zaharia Sângeorzan, CRC, XVIII, 1983, 48, 4; Ioan Adam, *Triumf asupra furtunilor*, LCF, XXVI, 1983, 48, 4; Corina Toma, *O frescă dramatică a Ardealului*, LCF, XXVI, 1983, 48, 7; Ion Bălu, *Tipologie și structură narativă*, RL, XVI, 1983, 52, 4; Simion Bărbulescu, *Un roman al Unirii cu țara*, SLAST, IV, 1984, 13, 1–2; Nicolae Georgescu, *Vârsta de aur*, SLAST, IV, 1984, 13, 1–2; Valentin Tașcu, *Literatura istoriei*, TR, XXVIII, 1984, 14, 6; Vasile Chifor, *Istoria în roman*, VR, LXXIX, 1984, 7, 54–56; Ion Simuț, *Romanul patriotic*, F, XX, 1984, 7, 6; Ion Bălu, *Conștiința de sine a unei națiuni*, RL, XVII, 1984, 46, 11; Sultana Craia, *Sensul istoriei*, LCF, XXVII, 1984, 46, 6; Narcis Zărnescu, *Romanul Unirii*, SPM, 1986, 49, 3; Sasu – Vartic, *Romanul*,

II, 699–700; Bărbulescu, *Profiluri*, 131–134; Cosma, *Romanul*, I, 191–192.

A. S.

PĂTRAȘCU Horia, *Cabana*, București, Eminescu, 1983, 150 p. Microroman de aventuri. În plină iarnă, autorii unei crime se refugiază la cabana „Cumpăna”, unde, în final, vor fi imobilizați și predați miliției de bătrânul Bucur. Povestea ilustrează parabola binelui și a răului. Spiritul justițiar se naște dintr-un instinct al primejdiei sociale.

◆ Alex. Ștefănescu, *Șapte personaje în căutarea unei ieșiri*, RL, XVI, 1983, 50, 10; G. Nistor, *Luciditate și candoare*, VR, LXXIX, 1984, 10, 85–86; Didi Cenușer, *Presimțire și gest*, T, XIV, 1985, 2, 35; Vasile Pistolea, *Un scriitor și un stil*, O, XXXVI, 1985, 37, 3.

A. S.

PĂUN Stelian, *Cloșca cu pui de aur*, București, Eminescu, 1983, 168 p. Roman de familie. Pornind de la biografia exemplară a Gherghinei Pietreanu („simbol al ocrotirii și creșterii copiilor”), autorul creează, așa cum observa Valeriu Cristea, fresca unui ținut dunărean și a unei importante perioade din istoria țării (războiul și evenimentele imediat postbelice).

◆ Al. Raicu, ~70. „Ar trebui să mai trăiesc o viață”, RL, XVI, 1983, 9, 10.

A. S.

PETRESCU Hamilcar, *Cenușă și lăute*, București, Eminescu, 1983, 256 p. Roman social. Maratonul „fericirii socialiste” (electrificare, „triumfătorul marș al industriei”, „impulsul dat agriculturii”, producțiile-record la hectar etc.) se încheie printr-o vizită a „secretarului general” în orașul Zimnicea, distrus de cutremur („Vom reface în întregime orașul. Îl vom construi numai din blocuri”).

A. S.

PITUȚ Gheorghe, *Aventurile marelui motan criminal Maciste*, București, Sport-Turism, 1983, 286 p. Roman fantastic. Eroul e înzestrat cu puteri magice, fiind pe rând salvator, revoltat, profet și condamnat. Momentele dramatice sunt tratate în registru parodic.

◆ D. Filipescu, *Prozatorul care se dezvăluie*, LCF, XXVIII, 1986, 27, 1-2.

A. S.

POP Tarnița Ștefan, *Oșenii*, București, Albatros, 1983, 258 p. Roman rural. Familii, obiceiuri, tradiții, conflicte sociale, îndeletniciri și întâmplări din satul Prisaca (Oaș), prezentate cu grijă și interes de etnograf.

◆ Laurențiu Ulici, *Alături de oșeni*, RL, XVI, 1983, 15, 11; Zorin Diaconescu, AST, XVIII, 1983, 7, 6.

A. S.

POPESCU Romeo, *Cu fața spre oameni*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 188 p. Roman industrial, tratând despre șantier, ca factor de educație politică și de însușire a conștiinței muncitorești. O regretabilă confuzie între literatură și ideologie.

◆ Aurel Diaconu, R, 1983, 8, 7.

A. S.

PRELIPCEANU Nicolae, *Zece minute de nemurire*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983, 258 p. Roman citadin, alcătuit din fragmente autobiografice, tratate în registru parodic.

◆ Constantin Zărnescu, EX, XVI, 1984, 1-2, 4.

A. S.

○ **RADU George**, *Pogoanele*, fragment din romanul *Sărbătoarea cailor*, RL, XVI, 1983, 26, 14.

I. I.

RAICU Anda, *Fiul luminii*, București, Eminescu, 1983, 268 p. Roman psihologic și de atmosferă. Dan Caramzulescu, cercetător din capitală, cochetează, în preziua împlinirii a patru decenii de viață, cu ideea sinuciderii, din motive legate de imposibilitatea împlinirii pe plan profesional și moral. Prins sub dărâmurile cutremurului din 1977, el își re-trăiește, în întunericul claustrării, sub moloz, întreaga existență. Este căutat și salvat. Scrisă aluvionară, după capriciile memoriei afective, cartea deapănă, în fond, etapele procesului psihologic prin care Dan ajunge să înțeleagă că iubește viața, că este „un fiu al luminii”.

De reținut, în ciuda prolixității unor episoade, structura construcției epice, bine slujită de tehnica suspansului.

I. I.

RĂDULESCU Corneliu, *Uitarea și neuitarea inocenților*, București, Eminescu, 1983, 392 p. Fragment: *Niciodată uitarea* (romanul poartă titlul *Noaptea inocenților*), „Pagini bucovinene”, II, 1983, 5, 2. Reluat fragmentar: *Cetății sub zăpadă* (romanul este intitulat *Nopțile inocenților*), ST, 1984, 3, 39-40. Roman al formării unei personalități. Teofil Oprișan, căzut la examenul de admitere la facultatea de filologie, cunoaște, în mediile dascălești din Sătișoara de Sus și Ursești, fața hădă a realităților sociale post-belice, față de care reacționează, urmându-și propria natură, prin edificarea unei „cetăți interioare”, cutie de rezonanță a propriei sensibilități și pavază împotriva unui mediu alienant, ostil. Fără a fi un luptător, dar dotat cu tenacitate, Teofil Oprișan exprimă, în raporturile călău-victimă, acea variantă a personalității mutilate în care subzistă „credința în firesc și afirmarea valorilor perene ale culturii noastre, peste orice evenimente” (Ovidiu Moceanu).

◆ Radu Ciobanu, T, XIII, 1984, 4, 43-44; Ovidiu Moceanu, ST, 1984, 10, 59.

I. I.

○ **RÂPEANU Valeriu**, *Gică Solidu*, fragment din romanul *Pe noi urmașii ne vor invidia*, RL, XVI, 1983, 21, 14-15.

I. I.

REU Traian, *Stele viscolite*, București, E.M., 1983, 176 p. Roman social, inspirat din viața militară. Prin intermediul figurii locotenentului Victor Marinescu, unidimensională sub raport caracterologic, este evocată viața tinerilor ofițeri, aflați în căutarea împlinirii, afective și profesionale. Ton encomiastic, ritm trenant și subminat de o permanentă alertă ideologică marxist-leninistă.

▼ Aureliu Goci, RL, XVIII, 1985, 6, 10.

I. I.

RUDEANU Alex., *Rușinea familiei sau poveștile de iubire ale Malvinei Candrea*, București, Eminescu, 1983, 272 p. Fragmente: *Caietul galben*, RL, XIV, 1981, 8, 15; *Vedere de la poartă* (romanul se intitulează *Secretul familiei*), LCF, XXV, 1982, 19, 5; *O seară în sat*, CL, 1982, 5, 8, 9; *Parfumul mărușii*, RL, XV, 1982, 46, 14; *Un vecin valoros*, ALL, 1982, 168–170. Roman social și de dragoste, din seria dedicată de autor „neamului Candrenilor” (*Pietrele acestei case*, 1975; *Fratele norocos*, 1980). Aici, figura centrală este Malvina, sora ziaristului Hariton Candrea, din *Fratele norocos*, a cărei poveste, în fond una ținând de neputința împlinirii afective, este urmărită cu siguranța unui bun cunoscător al contradicțiilor sufletului feminin. „Personajul se comportă cu o demnitate a adevărului personal despre sine nicicând dezisă, ceea ce o face comparabilă, în planul potențialului afectiv, cu Vitoria Lipan” (Laurențiu Ulici).

◆ Laurențiu Ulici, *Neamul Candrenilor*, RL, XXII, 1989, 21, 11.

I. I.

O RUSEL Mara, *Spre Târgu-Frumoasei*, fragment din romanul omonim, RL, XVI, 1983, 11, 15.

◆ Constantin Țoiu, ~, ≈, RL, XVI, 1983, 11, 15.

I. I.

SĂLĂJAN Vasile, *Rodeo*, Cluj-Napoca, 1983, 342 p. Fragmente: *Neodihnă în doi*, F, XVIII, 1982, 1, 9; *Printr-o fereastră deschisă*, T, XI, 1982, 11, 22–26; 29; *Emoții amestecate*, VTR, XIII, 1983, 4, 12–13; *La o masă de adio*, TR, XXVII, 1983, 19, 5; *Ispita*, CL, LXXXIX, 1983, 5, 8; *Seri târzii de toamnă la Sălașul de la Răscruce*, ST, XXXIV, 1983, 10, 5–7. Roman istoric, evocare a evenimentelor de la 1848, din Transilvania. Așa cum afirmă autorul în câteva rânduri ținând loc de argument, cartea „purcede din vecinătatea documentului de epocă” și conține numeroase date reale (de altfel, volumul beneficiază chiar de un „indice de persoane, locuri și întâmplări”). Sunt reproduse discursurile, articole de ziar,

alte documente ale vremii. Concomitent, se apelează și la realitățile ale prezentului, ambele niveluri temporale fiind tratate potrivit procedeeleor prozei moderne. Cele două planuri nu reușesc însă să fuzioneze intim, rămânând simple alăturări incongruente și generând un roman „stufos, deliberat confuz, fragmentat până la exces, obturând cu bună știință canalele de legătură dintre secvențe” (Al. Călinescu). Cu toate acestea, portretul lui Avram Iancu e remarcabil.

◆ Petru Poantă, TR, XXVIII, 1984, 1, 4; 2, 4; Zaharia Sângerzan, *Craii munților*, CRC, XIX, 1984, 3, 4; Al. Călinescu, *Noul roman istoric*, CL, XC, 1984, 1, 4; Tania Radu, *În șaua istoriei*, FC, XXXIII, 1984, 6, 14; Valentin Tașcu, ST, 1984, 2, 33–34; Constantin Zărneanu, *Un roman istoric despre Transilvania*, CNT, 1984, 12, 12–13; Ștefan Melancu, EX, XVI, 1984, 1–2, 4; Victor Atanasiu, *Necesarele meandre*, SLAST, IV, 1984, 16, 1; 5; Mihai Coman, *Destinul unui martir*, SLAST, IV, 1984, 16, 1; 5; Constantin Sorescu, *Romanul ca labirint*, SLAST, IV, 1984, 16, 1; 5; Cristian Livescu, ATN, XX, 1984, 4, 7; Adrian Dinu Rachieru, *O meditație asupra istoriei*, O, XXXV, 1984, 18, 2; Vasile Chifor, *Istorie și ficțiune*, T, XIII, 1984, 5, 32–34; Olimpiu Nușfeleanu, *Textul ca istorie*, RL, XVII, 1984, 26, 10; G. Gi., F, XX, 1984, 6, 2; A. I. Brumar, *Încredere totală în viitor*, AST, XVIII, 1984, 8, 11; Irina Petraș, *Secțiuni în proza contemporană*, T, XIII, 1984, 8, 25–27; Nicolae Oprea, *Desprinderea din ramă*, VR, LXXIX, 1984, 10, 69–72; Sultana Craia, *Rumoarea unei neodilne milenare*, LCF, XXVIII, 1985, 24, 1; 7; Gheorghe Glodeanu, *Fascinația pământului transilvan*, F, XXI, 1985, 6, 6; Valeriu Bărgău, ~, SLAST, V, 1985, 39, 5; Ioan Holban, *Metaforă și reportaj*, CL, 1985, 10, 5; Traian Podgoreanu, *Istorie și perspectivă românească*, RL, XXI, 1988, 13, 3; Holban, *Profiluri*, 329.

A. P.

SĂNDULESCU Mircea, *Intermediarul*, București, Albatros, 1983, 380 p. Fragment: *Efemeridele*, RL, XVI, 1983, 41, 15. Roman de dragoste. Urmărește istoria alambicată a opt cupluri erotice. Schimbările de timp și spațiu nu fac decât să ilustreze diferite aspecte ale acestor combinații. *Intermediarul*, „linia de plutire” din existența acestor personaje, este Virgil Lepădatu, un tânăr orfan, cu

liceul abia terminat. Prezența lui marchează majoritatea situațiilor epice. Structura cărții este puțin convingătoare. „Viziunea de ansamblu a acestui roman e tributară unei lipse de organicitate și de echilibru în consumarea acțiunii, chiar dacă unele fragmente satisfac în bună măsură gustul estetic” (Ștefan Melancu).

■ *Le voisinage-agression et apprivoisement*, REVR, XXXVIII, 1984, 2-3, 41-49.

◆ Valeriu Cristea, RL, XVII, 1984, 2, 11; Ștefan Melancu, ST, XXXV, 1984, 2, 28.

A. P.

SĂNDULESCU Mircea, *Placebo*, București, Eminescu, 1983, 392 p. Fragmente: *Efectul Placebo*, AFT, XVI, 1981, 2, 6-7; *Duplicitatea disperării*, CRC, XVI, 1981, 23, 5. Roman-experiment, care amestecă elemente de realism și senzațional cu pasaje de literatură naivă, ludică și absurdă. Cartea este compusă din două părți: „romanul” propriu-zis și jurnalul unuia dintre personaje. Prima parte o constituie povestea romancierului S. despre Dumitru Gorcea, un vitrinier-șef de 40 de ani; partea a doua cuprinde însemnările lui Dumitru Gorcea despre cele mai importante momente din viața sa. Ideea principală rămâne aceea conform căreia ficțiunea, o dată scrisă, adică transformată în literatură, e capabilă să influențeze viața reală a unui om. Construcția epică, însă, este deficitară: „[...] pretutindeni avem impresia de arbitrar și abuziv, sau chiar de incongruență a romanului. El este la fel de puțin credibil ca joc estetic, cum este ca ficțiune realistă” (Nicolae Manolescu).

◆ Nicolae Manolescu, *Jocul cu literatura*, RL, XVI, 1983, 14, 9; Val Condurache, *Efectul placebo*, CL, XC, 1983, 6, 4; Mircea Muthu, *Romanul ca provocare*, ST, XXXIV, 1983, 7, 41; Ioan Holban, *Reportajul de idei*, CRC, XVIII, 1983, 42, 4; Gheorghe Glodeanu, TR, XXVII, 1983, 45, 4; Ion Pecie, *Stăpâni și scutieri*, R, 1983, 11, 5; Roxana Sorescu, *Romanul ficțiunii românești*, VR, LXXIX, 1984, 1, 64-69.

A. P.

O SBANȚU Cicerone, *Ummo*, apărut în f. rev. CRC, XVIII, 1983, nr. 16-28.

A. P.

SCHWARTZ Gheorghe, *Efectul P*, București, Eminescu, 1983, 274 p. Roman de meditație asupra condiției umane, cu elemente de proză științifico-fantastică. Scriitorul urmărește reconstituirea biografiei marelui savant Poolo, descoperitorul „efectului P”, al „tele-transportorului” și al unei mașini care poate împiedica moartea oricărui om printr-o simplă apăsare pe niște manete. Această uluitoare invenție, „mașina vieții veșnice”, schimbă însuși cursul desfășurării istoriei pe planeta noastră. Se pune întrebarea: „Va supraviețui omenirea în condițiile în care nu va mai muri nimeni? Și dacă da, cât timp?” Pornind de la această ipoteză fantastică, de la această utopie modernă, autorul face o minuțioasă analiză a implicațiilor și reacțiilor provocate de ea în planul conștiinței. Totul constituie, de fapt, un prilej de meditație în fața morții, a descoperirilor tehnico-științifice, a istoriei. Omul este obligat să se confrunte acerb cu propriile sale limite și aspirații. Această puternică tensiune este prezentă și în cadrul convenției narative, care oscilează mereu între real și ireal, între obiectiv și fantastic, între continuitate și discontinuitate.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Timișoara pe anul 1984.

◆ Val Condurache, *Efectul placebo*, CL, XC, 1983, 6, 4; Gabriel Rusu, *Efectul de conștientizare*, TMS, XVIII, 1983, 7, 6; Tudor Dumitru Savu, TR, XXVII, 1983, 32, 4; Cornel Moraru, *Între alegorii și recuzita S.F.*, VTR, XIII, 1983, 9, 10; Ioan Holban, *Ecuatii epice*, CRC, XIX, 1984, 21, 4; Paul Dugneanu, CNT, 1984, 31, 8-9; Mircea Vasilescu, *Invenția bine temperată*, RL, XVII, 1984, 31, 10; Gheorghe Glodeanu, ST, XXXV, 1984, 9, 55; Moraru, *Textul*, 215-216; Marian Odangiu, O, XXXVI, 1985, 3, 7; Holban, *Profiluri*, 334-335.

A. P.

SECELEANU Eugen, Oprea GEORGESCU, *Solfegiul biruinței*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 140 p. Fragmente: ≈, R, XIV, 1978, 1, 9; ≈, FC, XXVII, 1978, 50, 14. Roman social, despre dogmatism și imposibilitatea depășirii acestuia. Lițucă, personaj hibrid, paranoic și în același timp echilibrat,

nu poate trăi decât înconjurat de mulțime, de oameni care să-l aplaude. Dar nici acest mod de viață nu îl satisface. El resimte acut anxietatea pe care i-o provoacă singurătatea.

◆ Ilie Purcaru, R, 1983, 9, 5.

A. P.

SEIN Corina Victoria, *Coridor în oglindă*, București, Albatros, 1983, 232 p. Fragment: *Pasărea amintirii*, O, XXX, 1979, 45, 4-5. Roman de analiză psihologică, „al condiției femeii, aici și acum” (Adrian Dinu Rachieru). Casnică, hrănindu-se cu vise, Ioana Iancu, soția inginerului-șef Paul Iancu, nu știe cum să își alunge plictiseala. Ea își consumă existența în dragostea tăcută față de soțul ei, fiind o învinsă „din vocație”. Pictorul Gabriel reușește să îi deschidă o fereastră spre mult râvnitul tărâm al fericirii.

◆ Adrian Dinu Rachieru, *Alți candidați la fericire*, O, XXXV, 1984, 5, 2; George Chirilă, CNT, 1984, 10, 7.

A. P.

SELEJAN Radu, *Avesalon cel Bătrân*, Iași, Junimea, 1983, 162 p. Roman realist, cu intrigă și personaje previzibile, inspirat din viața minerilor în timpul regimului comunist.

A. P.

SERGI Cella, *Această dulce povară, tinerețea*, București, Cartea Românească, 1983, 236 p. Roman de dragoste, vădit influențat de literatura autenticității, în special de André Gide și Camil Petrescu. Intriga cărții se relevă treptat dintr-un schimb de scrisori, din comentarii la acestea și din alte explicații ale scriitoarei. Patricia Matak, o bătrână venită la odihnă și tratament într-un sanatoriu din Mangalia, își retrăiește iubirea din timpul războiului, când era o frumoasă fată de provincie. Dialogul epistolar trădează o dragoste pătușă, plină de pasiune și inocență. Un farmec special îl conferă cărții candoarea și sinceritatea confesiunilor.

◆ Virginia Mușat, RL, XVII, 1984, 13, 10; N. Barbu, *Un nou roman de Cella Serghi*, CRC, XIX, 1984, 13, 4; Const. Ciopraga, *Demnitatea*

romanului de dragoste, CL, XC, 1984, 4, 5; Mircea Popa, ST, XXXV, 6, 57-58; Sasu – Vartic, *Romanul*, III, 428.

A. P.

SIMION AI, *Gemenii*, București, Eminescu, 1983, 306 p. Roman de dragoste. Înfățișează viața plină de victorii și eșecuri a doi bărbați asemănători, doi „gemeni” îndrăgostiți de aceeași femeie: Mihai Moja și Teofil Georgiu. Povestirea simplă, comodă, făcută de un narator grăbit, omniscient, care schematizează și diminuează mult autenticitatea celor relateate, privează cititorul de bucuria descoperirii și de farmecul nouătății.

◆ Adriana Iliescu, *În stil indirect liber*, RL, XVI, 1983, 31, 10; Al. I. Friduș, CL, LXXXIX, 1983, 8, 14; Marian Odangiu, *Modelul și oglinda*, O, XXXV, 1984, 2, 11; Vlad Sorianu, ATN, XX, 1984, 1, 7; Mircea Popa, *Obsesia certitudinii interioare*, ST, XXXV, 1984, 5, 12.

A. P.

SORIANU Vlad, *Timpul dezmoșteniților. Roman pentru tineret*, Iași, Junimea, 1983. Fragmente: *Țarul Hoțului*, ST, XXXI, 1980, 6, 19; *Salvatorii*, CL, LXXXVIII, 1982, 1, 8; ≈, ATN, XIX, 1982, 6, 10-11. Roman tezist, „în cea mai fidelă tradiție a realismului angajat” (Tatiana Mihut). Confrontările dintre eroi se petrec într-o localitate minieră, la sfârșitul lunii august a anului 1940. Personajele sunt conturate simplist, în alb-negru, iar lupta dintre bine și rău are o desfășurare convențională și un deznodământ ușor previzibil.

◆ Fl. Dimoftache, ATN, XX, 1984, 1, 10; Nicolae Georgescu, LCF, XXVII, 1984, 10, 2; Ioan Neacșu, *Un „roman pentru tineret”*, CRC, XIX, 1984, 48, 4; Adriana Iliescu, CL, XC, 1984, 12, 12; Tatiana Mihut, RL, XVIII, 1985, 45, 10.

A. P.

STANCIU Mircea-Valer, *Vrăjitorul casei*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983, 312 p. Roman realist, cu deschidere simbolică spre politic și confesiune, având ca protagonist pe Ion Cebotari, instructor cultural. „Lectorul îl adaugă mediei valorice – estetic vorbind – a romanului nostru contemporan” (Mircea Muthu).

◆ A. I. Brumar, *Sub întrebare*, AST, XVIII, 1984, 3, 11; Mircea Muthu, ST, XXXV, 1984, 3, 57; Virgil Podoabă, F, XXI, 1985, 10, 3.

A. P.

○ STANCU Horia, *Șamanul și apotecarul*, fragment de roman, RL, XVI, 1983, 28, 14.

A. P.

STĂNESCU Alexandra, *Regula paralelogramului*, București, Eminescu, 1983, 302 p. Roman de analiză psihologică, cu unele elemente de roman social. Autoarea încearcă să facă o atență radiografie a sufletului feminin și a rupturilor morale dintre generații. Dincolo de unele prolixități, cartea se remarcă prin tonul direct al confesiunii, fluenta discursului și lipsa artificiilor sterile.

◆ Mircea Muthu, TR, XXVII, 1983, 39, 4; Cosma, *Romanul*, I, 299–300.

A. P.

STERE-CHIRACU Lola, *Cer înstelat*, București, Albatros, 1983, 366 p. (Cutezătorii). Cu un *Cuvânt înainte* de Vasile Netea. Roman de acțiune, plasat în timpul domniei lui Vasile Lupu. Dragoste, peripeții, fapte vitejești, pe un fundal istoric, evocat cuminte, fără strălucire.

A. P.

STIHI Bogdan, *Acvila și leul*, București, E.M., 1983, 270 p. Roman istoric, cu acțiunea plasată în Dacia anului 271, cel al părăsirii provinciei de către armata și administrația romană. Cartea se vrea o alegorie a retragerii și o parabolă a nașterii poporului român. Memorabil este portretul bătrânului orb.

◆ Nicolae Georgescu, *Istoria secretă*, LCF, XXVII, 1984, 5, 2.

A. P.

ȘERBAN George, *Somnul*, Timișoara, Facla, 1983, 280 p. Roman social. Tema centrală a cărții o constituie transformarea inginerului Alexandru Mira dintr-un subalterm cuminte și „sornolent” într-un combatant tenace împotriva autocratismului reprezentat de Mihai Gonciar, directorul uzinei. „Fondul principal

de cuvinte al ≈ e unul caustic și ține de pamfletul social, de satira psihologică, adoptând chiar elemente din categoria *kitsch*-ului în tipologii, comportamente și fapte” (Dan C. Mihăilescu). Din păcate, *kitsch*-ul iese adesea din granițele esteticului, funcționând ca atare, iar tonalitatea invariabil săltăreață, de permanent badinaj, interzice orice profunzime.

◆ Al. Călinescu, *Debuturi în proză*, CL, XC, 1984, 3, 6; Ioan Holban, *Recursul la realitate*, CRC, XIX, 1984, 18, 4; Dan C. Mihăilescu, *Somnul și turnirul*, T, XVII, 1988, 8, 30–31.

A. P.

ȘERBĂNESCU Tia, *Muntele de pietate*, București, Cartea Românească, 1983, 254 p. Roman de analiză. Rememorările, evocările, meditațiile solitare ale Evei (personaj cu nume simbolic), dar și înregistrările obiective ale unor fapte anodine, a gesturilor și dialogurilor neînsemnate, banale sunt astfel direcționate încât să gloseze pe tema trecerii ineluctabile a timpului și a îmbătrânirii. Epicul e înlocuit de „dynamismul realizat de tensiunea trăirii” (Paul Georgescu). Există aici, în opinia lui Mircea Iorgulescu, „o strategie a estompării elocvente – sau, mai exact, a surdinei patetice”, grație căreia „șoapta capătă intensitatea strigătului, monologul interior are vehemența unui discurs inflamant și notațiile cele mai neutre se încarcă de o forță neobișnuită”.

◆ Paul Georgescu, *Imprevizibila Eva*, RL, XVI, 1983, 30, 11; Iorgulescu, *Prezent*, 245–247.

A. P.

ȘOVU George, *O vară de dor*, București, Albatros, 1983, 210 p. (Colocviile adolescenței). Roman de dragoste. Bogdan și Ștefana – liceeni și, apoi, studenți – se iubesc, învingând inтри, prejudecăți și ispite. Alcătuită conștiincios, dar fadă, povestea nu are nici dramatism, nici autenticitate, nici fior liric.

A. P.

ȘTEFANACHE Cornelii, *Ruptura*, Iași, Junimea, 1983, 340 p. Fragmente: *Capriciile dragostei*, CRC, XVIII, 1983, 41, 5; *Approape de sfârșit*, RL, XVI, 1983, 42, 14. Roman

social, inspirat din actualitate. Iustin Ghe-
rasim, student eminent, fiul directorului unui
institut de biologie și nepot de academician,
descoperă – printr-o serie de revelații cam
forțate – procedeele maloneste prin care
Bogdan și Vlad Gheorghianu au parvenit în
ierarhia socială. Iubirea sa pentru Flori
Ambrozie, fiica uneia dintre victimele mași-
națiunilor celor doi, eșuează. Pronunțată tentă
moralizatoare, simplism maniheist, conflict
static. Faptele „se întâmplă” la nivel strict
verbal, fiind rememorate în lungile dialoguri
dintre personaje. Mircea Iorgulescu observă
și o anumită „insuficiență a problematizării”:
în fața descoperirilor sale, protagonistul are
reacții minime, conștiința lui „înregistrează cu
exactitate, dar nu trece dincolo de suprafețe”.

◆ Ioan Holban, „Masca” socială și morala,
CRC, XIX, 1984, 6, 4; Mircea Iorgulescu, *Nimic
despre trecut*, RL, XVII, 1984, 12, 11; Val
Condurache, *Destine contemporane*, CL, XC,
1984, 3, 6; Vlad Sorianu, *Romane sociale*, ATN,
XX, 1984, 10, 10; Virgil Cuțitaru, *Enigmele
„rupturii”*, CL, 1985, 5, 4-5; Holban, *Profiluri*,
236-239.

A. P.

○ TĂNASE Stelian, *Partida neoficială*,
AFT, XVIII, 1983, 7, 6-7; *Camera de gardă*,
TR, XXX, 1986, 30, 5, fragmente din roma-
nul *Play-back*.

I. M.

TĂUȘAN Victoria Ana, *Cineva urca un
munte*, București, Ion Creangă, 1983, 146 p.
Roman pentru copii, cu personaje, aventuri și
peripeții din lumea animalelor.

A. P.

TECUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu
și cifra D-237*, București, Cartea Românească,
1983, 384 p. Roman polițist, inspirat dintr-un
caz real.

A. P.

○ TEODORESCU Leonida, *Cap sau paju-
ră*, fragment de roman, ST, XXXIV, 1983, 2,
24-27.

A. P.

○ TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor,
Prietenii, fragmente din romanul omonim,
RL, XVI, 1983, 13, 14; MS, XX, 1989, 2,
34-41.

◆ Constantin Darie, ~, ≈, RL, XVI, 1983, 13, 14;
Constantin Darie, *Cuvânt înapoi*, MS, XX, 1989,
2, 34.

I. M.

TIMCU George, *Dispariția unui necunoscut*.
Din anchetele lui Alec Armașu, Iași, Junimea,
1983, 240 p. (Fantomas, 43). Roman polițist.

I. M.

TITEL Sorin, *Femeie, iată fiul tău*, Bucu-
rești, Cartea Românească, 1983, 424 p. Frag-
mente: *Întâlnire la Deauville*, RL, XIV,
1981, 5, 14-15; *De pe „colină”*, VTR, XI,
1981, 4, 10-11; *Ivan Turbincă cel nou*, CRC,
XVI, 1981, 29, 5; *Cei mai frumoși ani*, RL,
XIV, 1981, 39, 14-15; *Despărțiri și întâlniri
mult așteptate*, TR, XXVI, 1982, 48, 5;
Mama și lumea artei, ATN, XIX, 1982, 1, 8;
Tânăra soție, RL, XV, 1982, 27, 14; *Noua
iubire a lui Ivo Filipovac*, R, 1982, 9, 8-9;
Nepotul, VTR, XIII, 1983, 2, 10-11. Roman
complex, în care elementele realiste, psiho-
logice, onirice și simbolice se întrepătrund
armonios. Derulată alternativ, pe două pla-
nuri, acțiunea coincide în bună parte cu
biografia unor personaje care, deși trăiesc în
timpuri și spații diferite, se aseamănă prin
psihologia și destinul lor. E vorba de doi
tineri cu nume identic, Marcu, și de mamele
lor. Primul Marcu e copilul unor țărani
bănățeni de la începutul secolului XX, un ins
melancolic, neadaptat și chinat de neliniști
existențiale. Dacă pentru el propria-i moarte
pe frontul războiului mondial e mai curând o
izbăvire, pentru Sofia, mama sa, neîmplinirea
și moartea fiului înseamnă o tragedie pe care
o va purta în suflet până la bătrânețe. Celălalt
Marcu, pictor, aflat la Paris cu o bursă în anii
'70, e nepotul îndepărtat al celui dintâi,
împărtășindu-i firea și soarta. Sensibil, fră-
mântat, incapabil să ia decizii majore, ajunge
și el, datorită unui accident de mașină, pe
pragul morții (dar e salvat într-un spital

parizian, unde e vegheat de propria mamă). O altă asemănare între cei doi rezidă în aceea că fiecare își întâlnește întâmplător „dublul”. Primul, pe ofițerul chezaro-crăiesc Ivo Filipovac (personaj memorabil), celălalt, pe Roger La Fontaine, un insolit „vagabond” francez. Similare sunt însă nu numai destinele fiilor, ci și experiențele mamelor lor. Întruchipări de neuit ale aceluiași arhetip de sorginte biblică, *mater dolorosa*, ele dau adâncime umană romanului, iubirea lor, în care se contopesc devotamentul și suferința, fiind analizată cu rară pătrundere și cu patetică participare. De reținut însă că, așa cum, abordând motivul dublului, autorul evită senzaționalul, tot așa, scriind despre dragostea maternă, el evită melodrama, într-o carte, de altfel, foarte complexă narativ (alternarea registrelor stilistice, a perspectivelor și a atitudinilor auctoriale etc.).

◆ Mircea Iorgulescu, *Feeria cotidianului*, RL, XVI, 1985, 15, 5; Nicolae Țic, *Privind în jur, de la masa de lucru*, RL, XVI, 1983, 16, 5; Valeriu Cristea, *Ceea ce este important*, RL, XVI, 1983, 18, 5; Vladimir Bălănică, *Un roman generic*, TMS, XVIII, 1983, 5 (159), 7; Livius Ciocărlie, *Universul prozatorului*, TMS, XVIII, 1983, 5 (159), 6; Alexandru Paleologu, „Despre metafizică”, TMS, XVIII, 1983, 5 (159), 6; Gabriel Rusu, *Virtuțile povestirii*, TMS, XVIII, 1983, 5 (159), 6-7; Ion Vlad, *Un discurs patetic*, TR, XXVII, 1983, 20, 3; 21, 4; N. Steinhardt, ≈, F, XIX, 1983, 6, 2; Radu G. Teposu, *Literatura în mers (II). Echilibru instabil*, AST, XVIII, 1983, 8, 6; Ioan Holban, CRC, XVIII, 1983, 27, 4; Constantin Crișan, *Un roman al patimei unitive*, ST, XXXIV, 1983, 9, 18; Mihai Coman, *Viața ca poveste*, VTR, XIII, 1983, 11, 8; Paleologu, *Alchimia*, 121-125; 129-131; Vlad, *Lectura*, 241-247; Eugen Simion, *Tema dublului*, R, 1984, 2, 7; 14; Lucian Raicu, *Un vast ciclu romanesc*, RL, XVII, 1984, 38, 5; Florin Mugar, *Clipa, femeia, fiul*, FC, XXXIII, 1983, 39, 20; Florin Manolescu, *Eine repräsentative Form der rumänischen Gegenwart: der Raunroman*, CREL, 1984, 3, 63-66; Cornel Ungureanu, *Un șir de oameni fericiți*, O, XXXV, 1984, 42, 7; Grigore Smeu, *Sporul de umanizare*, RL, XIX, 1986, 6, 5; Gheorghe Glodeanu, *Lunga călătorie a prozatorului*, ST, XXXVII, 1986, 2, 30; Nicolae Manolescu, *Portretul scriitorului*, RL, XIX, 1986, 12, 9; Cristea,

Modestie, 177-182; Raicu, *Fragmente*, 327-329; Simion, *Scriitori*, III, 545-550; Holban, *Profiluri*, 119-120; Tuchilă, *Privirea*, 71-73; Vasile Popovici, ~ *prin el însuși*, VR, LXXXIV, 1989, 9, 90-92; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 105-113. □ V. și *Reîntoarcerea posibilă*, 1966.

I. M.

TOMA Dumitru, *Orașul Piticoșilor minci-noși*, București, Ion Creangă, 1983, 86 p. Roman pentru copii. Un oraș ca toate orașele: cu parcuri, școli și piețe, palate, orchestre și spital. Printrul înalt își cârmuiește prichindeii în liniște și pace.

◆ Carmen Odangiu, O, XXXV, 1984, 22, 11; Gheorghe Mocuța, O, XXXVI, 1985, 6, 14.

A. S.

TOMUȘ Mircea, *Întoarcerea*, București, Cartea Românească, 1983, 302 p. Roman despre „gratuitățile picturale” (casa părintească, râul, muntele, câmpia, satul, anotimpurile) și despre ambianța familială, văzută ca intimitate protectoare și certitudine a ființei. Grațioase divagații lirice pe tema „întoarcerii în sine a spiritului” și a realității timpului regăsit.

◆ Romul Munteanu, *Reflecții despre romanele criticilor*, RL, XVI, 1983, 43, 10; N. Steinhardt, ST, XXXIV, 1983, 10, 16; Radu Ciobanu, TR, XXVIII, 1984, 2, 4; Marian Odangiu, O, XXXV, 1984, 25, 2; Sultana Craia, LCF, XXVIII, 1985, 17, 6; Romul Munteanu, *Jurnal*, IV, 295-298.

A. S.

TRUȚĂ Gheorghe, *Orașul*, București, Albatros, 1983, 192 p. Roman social. În spatele unui fals jurnal se ascunde „realitatea aproape pură” a războiului și a fanatismului politic. Prin raportare la istorie și la „experiența morților gratuite”, literatura, ca mărturie a existenței umane, și viața („singura noastră mare cauză”) se identifică.

◆ Laurențiu Ulici, RL, XVI, 1983, 27, 11.

A. S.

TURTURICĂ C., *Cheia de contact*, București, Albatros, 1983, 462 p. Roman industrial. Activitatea unei mari întreprinderi de transport auto este folosită ca pretext pentru

divagații pe teme de etică a muncii („Pe șantiere ar trebui să fie angajați numai oameni cărora satul le-a dat certificat de bună purtare”).

◆ Gabriel Rusu, TMS, XVIII, 1983, 8, 7; Constantin M. Popa, *Clasici și contemporani*, 1987, 95–97.

A. S.

ȚIC Nicolae, *Lege și anexă*, București, Eminescu, 1983, 386 p. Fragmente: *După-amiaza de 12 mai*, LCF, XXIII, 1980, 34, 4; *Procesul*, LCF, XXIV, 1981, 18, 3; *Porumbelul călător*, CNT, 1981, 19, 9; *Confruntarea*, LCF, XXV, 1982, 4, 4; *Vizita*, SLAST, II, 1982, 24, 5. Roman politic și istoric. Autorul intenționează să realizeze o frescă a timpului cuprins între momentul înființării Partidului Comunist din România (1921) și evenimentele din preajma declanșării mișcării legionare și a celui de al doilea război mondial. Se anunță de la început ideea unui ciclu de romane (fără un titlu anume), din care mai apar *Sărindar* (1984) și *Grindina* (1987). Cu toate că unele personaje reapar în toate cele trei cărți, ele sunt de sine stătătoare. Recursul la istorie și la documentul de epocă fiind obligatoriu, dată fiind dificultatea redării lor exacte (din rațiuni de ordin politic, impuse în vremea în care a fost scris ciclul respectiv), autorul își asumă cu prudență „ficțiunea”, așa cum și afirmă la un moment dat: „Chiar dacă pomește de la documente, de la studii și consemnări jurnalistice ale vremii, cartea aceasta nu este nici pe departe un document, un manual de istorie, autorul replâmzind întâmplările într-o poveste, după preferințele și puterile sale”. Dar chiar acesta este meritul principal al romanului (ca și al întregului ciclu), de a suplini prin literatură incapacitatea istoriei (ca știință) de a dezvălui adevărul, de a reconstitui profilul moral al unor personaje politice, greu admise de spiritul politic comunist. Astfel, pe parcursul desfășurării biografiei personajului de ficțiune Vlad Stanca (inițial comunist, apoi membru în guverne dintre cele două războaie mondiale), apar personalități istorice specifice mediului de la curtea regală, din prima

generație de conducători comuniști etc. O modalitate interesantă, utilizată de autor, este întoarcerea din timpul scrierii cărții (anii '70-'80) în istoria respectivă, cu comentarii proprii viitorului. Efortul obiectivității este demn de luat în seamă, chiar dacă tezele finale sunt în conformitate cu „indicațiile” politice ale timpului scrierii. În ≈ accentul cade pe dezvoltarea mișcării comuniste în România.

◆ Radu Vaida, *Tablou cu întemeietori*, LCF, XXVIII, 1986, 18, 6. V. și A doua moarte a lui Andrei Vrăbie, 1957.

V. T.

UNGHEREA Olimpian, *Prizonierul speranțelor*, Iași, Junimea, 1983, 326 p. (Fantomas 45). Roman polițist. Adam Brănescu, alias Heiler Augustin, fostul secretar particular al Regelui Carol al II-lea, ascunde mari valori într-un container de aluminiu, pe care-l dăruiește bunului său prieten Leonard Herdan. Tănuț la rându-i, într-o statuete, containerul ajunge între timp la un muzeu de artă. Revenit, după mai multe decenii, să-l recupereze pe căi ilegale, Heiler este ucis într-o cameră de hotel din Iași de propriul său fiu. Surprins de acest misterios final, lui Marin Manu, căpitanul însărcinat cu anchetarea cazului, nu-i mai rămâne decât să se retragă tiptil „pe drumurile lui interioare”.

◆ Radu Vaida, LCF, XXVIII, 1985, 43, 2.

A. S.

URICARU Eugen, *Memoria*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983, 246 p. Roman de ficțiune, cu subiectul plasat în istorie. Autorul procedează, ca și în alte cărți ale sale, la reducerea istoriei, a unei perioade a ei, la câte un moment bine ales, ale cărui semnificații n-au fost suficiente de bine explicate fie cu mijloacele științei, fie cu cele ale literaturii. Tehnica îi aparține și o înscrie ca atare într-o notă de autor: „Această carte este o reconstituire afectivă și nu istorică a unor evenimente tragice, petrecute după terminarea celui dintâi război mondial. Mi s-a părut firesc să încredințez unor personaje din romanul *Așteptându-i pe învingători*

povara desprinderii faptelor din real pentru a le trece în imaginar". Într-un fel ≈ continuă romanul amintit, ocupându-se de o secvență foarte scurtă dinaintea grevei tipografilor din 13 decembrie 1918. Câteva personaje, printre care se distinge Tănase Berzea, parcurg în paginile unui jurnal „de miercuri până miercuri” momente politice și sociale (istorice) deosebit de dense. Se înțelege astfel că analiza timpului scurt se face la o distanță apreciabilă de timp, ceea ce dă posibilitatea autorului de a selecta semnificațiile ascunse, ce au scăpat altora. Deducția este interesantă: s-a trecut repede de la euforia zilei de 1 Decembrie 1918 la deschiderea unei perioade de mari frământări, pe care tocmai această euforie le-a provocat. Autorul lansează în subtext o întrebare retorică: de ce la 1 Decembrie n-au existat victime, iar la 13 decembrie ele s-au numărat cu sutele? Memoria viitorului urmează să răspundă. Romanul e interesant și sugestiv.

◆ Mircea Iorgulescu, *În captivitatea ficțiunii*, RL, XVI, 1983, 49, 10; Ioan Holban, „*Nimic nu poate fi închipuit în afara realității*”, CRC, XVIII, 1983, 51, 4; Al. Călinescu, *Noul roman istoric*, CL, 1984, 1, 4; Ion Simuț, ST, XXX, 1984, 2, 22; Valentin Tașcu, *Memoria viitoare*, ST, XXX, 1984, 2, 22; Alex. Ștefănescu, *Călătorie în timp*, RL, XVIII, 1985, 28, 4-5; Ioan Adam, *Istorie, transfigurare și condiție umană*, RL, XVIII, 1985, 35, 4-5; Gheorghe Glodeanu, *Romanul experiențelor istorice*, F, XXII, 1986, 4, 11; Holban, *Profiluri*, 349-353; Valentin Uban, *Eroi la răscrucea istoriei*, LCF, XXXI, 1988, 48, 4; Virgil Podoabă, *Întregul și partea*, F, XXIV, 1988, 12, 9; Simion, *Scritori*, IV, 424-425. □ V. și *Rug și flacăra*, 1977.

V. T.

VAIDA POENARU Alecu, *Ana*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 138 p. Roman al unui destin. Alungată de acasă de părinți la vestea că e însărcinată, tânăra Ana Banciu, absolventă de liceu, se încadrează într-o fabrică și răzbate prin vrednicia ei, ajungând, în urma unei inovații, să beneficieze de o bursă de șase luni la uzinele Thompson din Franța. Concepută pe dublu traseu al prezentului și al rememorării, narațiunea recurge la toate poncifurile romanului cu subiect industrial

(în care comitetul de partid și secretarul organizației de bază coordonează „tovarăși” pe cât de corecți, pe atât de inconsistenți artistic), își adaugă un episod parizian, cu figuri de artiști moderni, și sfârșește într-o atmosferă de neverosimil optimism, lăsând să se întrevadă că eroina va învinge și în dragoste (alături de medicul Vlad, căruia i se confesează).

D. M.

VINTILĂ Petru, *Pictor de duminică*, București, Cartea Românească, 1983, 150 p. Fragmente: LCF, XXV, 1982, 1-2, 6, 7; RL, XVI, 1983, 7, 14; ALL, 1983, 150-151. Roman de tip memorialistic, un fel de autobiografie travestită, interesantă pentru mișcarea literară și artistică a epocii interbelice și a aceleia de după cel de al doilea război mondial, cu intenția de frescă a vieții literar-artistice din Banat.

M. P.

VINTILĂ Petru, *Prima oră a dimineții*, București, E.M., 1983, 214 p. Cu o *Precizare* a autorului, în care avertizează: „O parte din eroi poartă nume reale, notorii în epocă. Este de la sine înțeles că autorul a făcut în cazul lor o galerie de portrete caracterologice și că, de exemplu, dialogurile lor nu sunt exacte documentar, ci numai verosimile în sens psihologic-moral. Acolo unde însă a marcat textele cu ghilimele, se înțelege că a citat din texte oficiale, exacte sub raport istoric și ele pot fi găsite ca atare în arhive sau în ziarele epocii”. Roman despre primul război mondial, prezentând eroi, fapte și evenimente legate de participarea oamenilor din Transilvania și Banat la lupta pentru unitate națională.

◆ **, RL, XVI, 1983, 48, 2; Hristu Căndroveanu, *Un roman al reîntregirii*, LCF, XXVII, 1984, 19, 1, 6; Sorin Titel, *O evocare istorică*, RL, XVII, 1984, 27, 10.

M. P.

VIRGILIU Dan, *Furtună de vară*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 214 p. Roman polițist. Adrian Martin, tânăr profesor de sport, plecat în munți să împrăștie cenușa

funerară a unui pasionat alpinist, anchetează cazul unei morți prin înjunghiere. La capătul investigațiilor, descoperă că Anton Grigore, administratorul stației meteorologice, murise accidental, căzând în cuțitul care părea arma crimei. Totuși, se dovedește că defunctul incendiase din gelozie o cabană, în care muriseră mulți oameni, și că toți suspecții intenționaseră, într-adevar, să-l ucidă din răzbunare. Prin exces, situația e neverosimilă, iar cartea scrisă stângaci.

M. P.

VOINESCU Nicoleta, *Drumul spre Constantinopol*, București, Eminescu, 1983, 172 p. (Colecția Romanul de dragoste, 195). O poveste de dragoste, plasată în epoca stăpânirii turcești, evocând moravuri și situații istorice de mult apuse, când vremurile și oamenii depindeau de mărnimia celor puternici. Culoarea locală e eludată de cele mai multe ori în favoarea anecdoticului facil.

M. P.

ZAHARIA Romulus, *Ademenirea*, Cluj-Napoca, Dacia, 1983, 492 p. Fragment: *Sămbăta morților*, RL, XIV, 1981, 47, 14–15. Roman istoric. Reconstituire detaliată – aproape zi cu zi – a evenimentelor imediat următoare retrocedării Ardealului. Confuzia, convulsiile sociale și politice, episoadele sângeroase sunt evocate linear, dintr-o perspectivă obiectivă, în care preocuparea față de exactitatea documentară primează asupra artisticului.

M. V.

ZINCĂ Haralamb, *Dosarul aviatorului singuratic*, în vol. *Dosarul aviatorului singuratic*, București, E.M., 1983, p. 116–221 (Sfinx, 63). Roman polițist, în centrul căruia se află Mihai Vladu, pilot de avioane super-sonice.

◆ Cristian Moraru, RL, XVI, 1983, 39, 10.

M. V.

ZINCĂ Haralamb, *Temerarul*, în vol. *Dosarul aviatorului singuratic*, București, E.M., 1983, p. 5–114 (Sfinx, 63). Roman de acțiune. Se petrece în Bucureștiul ocupat de

trupele germane, în primele ore după întoarcerea armelor.

M. V.

1984

ADAM Sergiu, *Chipuri și voci*, București, Cartea Românească, 1984, 226 p. Roman social, cu tematică țărănească. Acțiunea este plasată prin anii '60, în satul Plavalari, din Moldova, unde un nou primar, Ștefan Sava, încearcă să se impună, având de furcă mai ales cu grupul „bătrânilor”, condus de Gheorghe Gornea, zis Rouă, pătit, și deci difident față de bună-credința oficialităților, nedovedită până în acel moment. Scris alert, cu mult dialog, romanul insistă pe relațiile sociale din interiorul colectivității sătești, traumatizată de voluntarismul discreționar al „obsedantului deceniu”. În rest, câteva tentative de a contura tipuri, dar nici o intenție de radicalizare conflictuală; optimism de circumstanță.

◆ Ioan Holban, *Viața la țară*, CRC, XX, 1985, 16, 4; Dana Dumitriu, *Toamna, la Plavalari*, RL, XVIII, 1985, 21, 10; Laurențiu Ulici, *Un topos al prozei țărănești contemporane*, CNT, 1985, 23, 10; Nicolae Georgescu, *Despre romanul țărănesc*, LCF, XXVIII, 1985, 24, 2; Constantin Pricop, *Eseu și roman*, CL, 1985, 6, 11; Ion Beldeanu, CL, 1985, 7 („Pagini bucovinene”, IV, 1985, 7, 2; 4); Irina Petraș, ST, XXXVI, 1985, 7, 58; Emil Iordache, ATN, XXIII, 1986, 2 („Caiete botoșănene”, IV, 1986, 2, 2); Ioan Holban, *Pragul realității*, CRC, XXII, 1987, 3, 3.

I. I.

ADAMACHE Adrian, *Incertitudinile comisarului*, București, Albatros, 1984, 382 p. (Aventura). Roman polițist.

I. I.

ALMAȘ Dumitru, *Voievodul fără teamă și fără prihană. Roman istoric*, București, Albatros, 1984, 176 p. (Cutezătorii). Conceput pe schema manuscrisului găsit – „cronica” nobilului Cânde din Hațeg –, romanul evocă viața lui Radu de la Afumați, domnitor al Țării Românești între 1522 și 1529.

I. I.

ANANIA George, *Aciunea Lebăda*, București, Ion Creangă, 1984, 190 p. Scurt roman *science-fiction* pentru copii și tineret. Tânărul Gabriel reduce în biosfera planetei stelei Deneb codurile genetice ale ființelor reduce acolo la o existență primară, datorită războiului stelar ce distrusese civilizația acelei lumi. Astfel, el își salvează și tatăl, condus de o rază telepatică, ce îi permite să-l readucă pe Pământ, după reîntruparea sa, simultană cu aceea a întregului univers distrus.

I. I.

ANGHEL Paul, *Zăpezile*, București, Cartea Românească, 1984, 480 p. Cartea a VII-a din ciclul românesc *Zăpezile de acum un veac*. Roman de război, cu tentă socială, evocând înclăștrările dintre trupele ruso-române și cele otomane, în toamna anului 1877, culminând cu ocuparea Vidinului, în cadrul Războiului de Independență.

◆ Ion Bălu, *Reportajul, epica și drama*, RL, XVII, 1984, 28, 4; Tania Radu, *Un japonez „eminescian”...*, FC, XXXIII, 1984, 31, 9; Artur Silvestri, *A șaptea carte*: -, LCF, XXVII, 1984, 32, 3; Vasile Vetișanu, *Dimensiunea originalității*, LCF, XXVII, 1984, 32, 3; 6; H. Zalis, *Coloana de susținere*, LCF, XXVII, 1984, 32, 3; 6; Constantin Sorescu, *Zăpezile de-acum un veac*, SLAST, IV, 1984, 38, 1; 10; Mihaela Ciobanu, *Jocul paradoxelor*, LCF, XXVII, 1984, 41, 1; 11; Gheorghe Glodeanu, TR, XXVIII, 1984, 45, 5; Ion Bălu, *Conștiința de sine a unei națiuni*, RL, XVII, 1984, 46, 11; Vlad Sorianu, *Reconstrucția estetică a istoriei*, ATN, XX, 1984, 11, 10. □ V. și *Șapte inși într-o căruță*, 1961.

I. I.

ANGHEL Petre, *Oaspeții bătrânului Catul*, București, Cartea Românească, 1984, 368 p. Unele situații, conflicte și personaje sunt preluate din romanul anterior, *Sita lui Mamona* (1980). Roman social. Reia, dintr-un unghi de vedere aparte, tema nedreptăților făcute unor oameni nevinovați în „obsedantul deceniu”. Dezvăluirea faptelor, ca topos, nu mai constituie prima preocupare a epicului, astfel încât conflictul, generat de exproprierea abuzivă a locuinței unui învățător fără apărare, Catul Oteșanu, poate căpăta o dezvoltare

sui generis. Autorul persecuției, directorul de întreprindere Haralambie Fuiorea, se alienează progresiv, angajându-se într-un întreg șir de obstrucții, mizerii și violențe, care privesc, de la un moment dat, nu numai pe Catul și familia sa, în speță pe Traian Pop, unul dintre gineri, pe Narcisa și Crina, fiice, ci și pe prietenii, cunoștințele ori colegii de muncă ai acestora. La rândul lor, nici ei nu dovedesc, în relațiile bilaterale, cine știe ce înălțime morală, astfel încât Vălenii, locul de desfășurare a acțiunii, are mai degrabă aspectul unei bolgii dantești decât acela al „unei localități în plin avânt” (Cristian Moraru).

◆ Cristian Moraru, *Un roman social*, RL, XVIII, 1985, 11, 10; Constantin M. Popa, ≈, R, 1985, 3, 9; Mircea Braga, ≈, T, XIV, 1985, 3, 32-33; Paul Dugneanu, ≈, LCF, XXVIII, 1985, 17, 2; Popa, *Clasici și contemporani*, 86.

I. I.

BACIU Maria, *Fetița care n-a mai mers la școală*, București, Ion Creangă, 1984, 124 p. Roman pentru copii. Întâmplări pitorești, mici aventuri de cartier, toate proiectate pe criza economică interbelică, cu greve și represalii subliniind acut sentimentul ierarhizării societății, umilința de a fi sărac.

I. I.

BANDRABUR Ionel, *Hanu Trăsnit*, București, Cartea Românească, 1984, 150 p. Scurt roman psihologic. Profesorul Mircea Verchescu își revine, la Hanu Trăsnit, complex sanatorial din Munții Vrancei, dintr-o puternică depresie nervoasă. Ajutat de Iulia, o convalescență, el reușește să se remonteze, după îndelungate căutări ale lui „Colț-de-argint”, un fel de fiară legendară ce ar băntui zona, asemănătoare cu aceea din poezia lui Ștefan Augustin Doinaș.

I. I.

BARBU Marian, *Orașul la ora amintirilor*, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, 208 p. Roman psihologic, urmărind, prin intermediul mai multor figuri reprezentative, între care centrală este cea a unui ziarist, Petre Miulescu, evoluția motivațiilor psihologice ale activis-

mului social în condițiile „socialismului multilateral dezvoltat”. Mediul dezbaterii aparține unui oraș de câmpie, Chindia, în care nu numai Petre Miulescu, dar și medicul Alecu Dănescu ori judecătorul Vasile Fabian caută cu febrilitate motivația unor edificării interioare, pe ideea majoră după care „adevărații constructori ai vieții sunt cei care știu să se modeleze mai întâi pe ei înșiși” (Florea Miu).

◆ Florea Miu, *Romanul modelării umane*, R, 1985, 12, 11; Popa, *Clasici și contemporani*, 108–109.

I. I.

○ **BĂDILĂ Radu**, *Șapte cuvinte*, fragment de roman, TR, XXVIII, 1984, 37, 5.

I. I.

BĂRAN Tudor, *Rug pentru eternitate*, Timișoara, Facla, 1984, 194 p. Roman de aventuri haiducești. Cătălina, fata opincarului Viptor, ucis de boierul Hagi Prandea, este salvată de la moarte de Tudor Vladimirescu. Ca urmare, sub numele Tudoroaica, ea organizează o ceată de haiduci cu care luptă împotriva asuprii lui vodă Caragea, ajutându-l pe Tudor în mișcarea din 1821.

I. I.

BĂRAN Vasile, *Limpezirea fântânii*, București, Eminescu, 1984, 296 p. Fragment: *Întorcerea din război*, RL, XVI, 1983, 36, 14–15. Face parte din ciclul dedicat „satului de pe Coastă”. Roman social. Continuând tematic *Cavalerii de pe Coastă* (1982), relatează, într-o manieră și mai capricioasă, aglutinativ, episoade din existența aceluiași băiețel-țârcovnic, plecat, după absolvirea a șapte clase elementare, ca băiat de prăvălie la Târgu-Jiu și devenit, prin anii '60, redactor la una dintre marile reviste bucureștene. Atenția autorului rămâne, și aici, atrasă cu precădere de viața din sat, în reînvierea căreia urmează același drum capricios, dominat de plăcerea de a povesti.

◆ Valeriu Cristea, *Satul și lumea*, RL, XVII, 1984, 18, 11; Lucian Raicu, *Povestitorul și „lumea albă”*, RL, XVIII, 1985, 41, 4; Aureliu Goci, *Personaje de pe Coastă*, CNT, 1989, 13, 11.

I. I.

BĂRBUCEANU Constantin, *Ultima spovedanie*, București, Cartea Românească, 1984, 288 p. Roman politic. Lupta comuniștilor în ilegalitate, tot mai inegală datorită terorii dezlănțuite de Antonescu împotriva lor în timpul războiului, este evocată cu mijloace rocamboliste, de pură, total incredibilă, ficțiune epică. Acțiunea se petrece la Moreni și Ploiești, în mediu petrolier.

◆ Constantin Petrescu, CL, 1985, 1, 12; Mircea Constantinescu, LCF, XXVIII, 1985, 51, 2.

I. I.

○ **BĂRZAN Haralambie**, *În penumbra amiezii*, fragment din romanul *Râmas bun, dona Machel*, O, XXXV, 1984, 28, 2.

I. I.

○ **BĂTA Iosif Maria**, *Corn cu jale*, fragment de roman, O, XXXV, 1984, 18, 9.

I. I.

BELCIU Maia, *Dionys sârmanu*, București, Cartea Românească, 1984, 336 p. Fragment: *Ophiucus*, RL, XV, 1982, 29, 14. Roman inițiativ, conceput ca replică și ca dialog cu modelele, bazat pe ideea de cifru văzut ca mijlocitor al unor sensuri ascunse. Aici, modelul este cunoscuta nuvelă eminesciană *Sârmanul Dionis*, față de care iubirea din roman, cea între generalul Bem și o ipotetică Ana Madersbach, la 1848, nu e decât o variantă, de regăsit într-un șir întreg de alte viitoare cupluri. „În aceste două planuri romanul este păcios, învăluit în fumul și aburii impreciziei” (Mircea Iorgulescu).

◆ Mircea Iorgulescu, *Trăiri și împliniri*, RL, XVIII, 1985, 18, 10.

I. I.

BERCIU Ștefan, *În cercul alb. Roman-parodie*, București, Eminescu, 1984, 206 p. Roman social. Departate de pretențiile din subtitlu, cartea încearcă o surprindere, din unghi implicat-comic, a moravurilor lumii interlope bucureștene din „anii socialismului”. Gil Belcantes și Nora Celis, personaje principale, n-au însă nimic plauzibil în ordine morală, după cum nu spun nimic ca tipuri.

I. I.

BOGDAN Vasile, *Evenimentul*, București, Eminescu, 1984, 192 p. Roman de actualitate, scris cu mijloacele reportajului. Paul Romanescu, ziarist, coboară de pe un șantier din creierii munților cu un microbuz. Viața sa și cea a întâmplătorilor tovarăși de drum este pusă la încercare de boala unui copil care, având o criză, trebuie dus cât mai repede la spital. Situația-limită pune personajele în fața unei nevoi de autodefinire morală, le obligă să își retrăiască viața, căutând resurse de solidaritate, de curaj, proces sugerat și prin progresiva atribuire a numelor, depășind faza anonimatului inițial. „S-ar putea reproșa proaspătului romancier tocmai graba de a spune totul, frisonul jurnalistic, apetența pentru neverosimilitate, densitatea evenimentțială (excesivă)” (Adrian Dinu Rachieru).

◆ Dorin Murariu, *Drumul spre sine*, O, XXXVI, 1985, 19, 2; Adrian Dinu Rachieru, *În așteptarea evenimentului*, LCF, XXVIII, 1986, 39, 2.

I. I.

BOZBICI Cornel, *Divertisment pentru pian și două seri ploioase*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, 298 p. Roman de evocare fantastic-imaginativă. Mircea Brumărescu, descendent al unei vechi familii transilvănene de intelectuali, călătorește de la București la Cluj, pentru o scurtă vacanță, împreună cu vărul său Isidor, ignorând însă relația lor de rudenie. Printr-un ciudat joc al întâmplării, cei doi se recunosc, în pasta groasă a unui stil digresiv, cultivând echivocul, cu „pase” istorice și tipologice ce reînvie istoria nu tocmai recentă a Clujului, ultimele decenii ale imperiului bicefal, viața și mentalitatea de odinioară a „inteligenței” românești ardelen.

I. I.

BRĂTESCU Gheorghe, *Brațul dreptății*, București, Ion Creangă, 1984, 136 p. Roman pentru copii și tineret. Educativ, aducând un elogiu curajului și speranței, romanul povestește întâmplările dramatice trăite de un copil la sfârșitul celui de-al doilea război mondial.

I. M.

O BREBAN Nicolae, *Scurte exerciții spirituale*, fragment din romanul *Gogo, o farsă*, EX, XVI, 1984, 7–8, 9–10.

I. M.

BREBAN Nicolae, *Drumul la zid. Poem epic*, București, Cartea Românească, 1984, 782 p. Fragmente: *Energia necesară căderii*, R, 1983, 2, 8; *Flegmatic și sangvin*, VTR, XIV, 1984, 2, 9; *Concertul*, TR, XXVIII, 1984, 10, 5. Roman psihologico-metafizic, cu o tramă destul de simplă. Castor Ionescu, ins aparent banal, tată a doi copii și funcționar cumsecade, duce, de fapt, o viață dublă. Preocupat de filozofie și religie, el se izolează pentru a studia *Evangheliile*. La un moment dat se îmbolnăvește, se pregătește de moarte, dar, vindecăt, are revelația menirii sale spirituale. Își părăsește familia și, ajuns undeva, în nordul țării, devine profesor la o școală. Datorită charismei sale, exercită o mare fascinație asupra celor din jur, făcându-și chiar adepți. În final, după scena melodramatică în care soția sa, Florica, se sinucide, Castor se întoarce acasă și-și reia viața obișnuită. Lipsit de consistență epică, romanul se impune prin personajul principal, cu adevărat impresionant. Castor Ionescu e „un sfânt fără viață mistică” (Cornel Moraru), un fel de Mășkin, „sfânt și idiot totodată” (Nicolae Manolescu), cucerind prin profunzimea lui candoare, prin sinceritate, prin capacitatea de a-i asculta și înțelege pe ceilalți. Misiunea sa metafizică se desfășoară în cotidian, nu numai în planul ideilor. S-a observat că însuși numele personajului reflectă această dualitate. Dacă e memorabil la nivelul personajului principal și al spiritualității pe care acesta o reprezintă, romanul e defectuos la nivel narativ și stilistic. Compoziția dezechilibrată, lungimile retorice, prolixitatea epică îi știrbesc întrucâtva forța ideatică, altfel indiscutabilă.

◆ Ioan Buduca, „Ce e și cu Breban ăsta?”, ST, XXXV, 1984, 3, 27; Iulian Costandache, „Concert” pe muzică de Breban, SLAST, IV, 1984, 13, 4; Nicolae Manolescu, RL, XVII, 1984, 27, 9; Ioan Buduca, AFT, XVIII, 1984, 7, 2; Cornel Ungureanu, *Ultimul Breban*, FC, XXXIII, 1984, 32, 18; Corin Braga, EX, XVI, 1984, 7–8, 6; Ovidiu

Pecican, EX, XVI, 1984, 7-8, 6; Cristian Moraru, OP, XI, 1984, 7-8, 16; Constantin Pricop, CL, XC, 1984, 9, 5; Paul Dugneanu, LCF, XXVII, 1984, 37, 2; 40, 2; Constantin Sorescu, SLAST, IV, 1984, 39, 10; Mihaela Andreescu, R, 1984, 10, 5; Cristian Livescu, ATN, XX, 1984, 10, 6; Cornel Moraru, VTR, XIV, 1984, 10; 3; 8; Narcis Zărnescu, SPM, 1984, 43, 3; 7; 44, 7; N. Steinhart, *Un personaj literar*, ST, XXXV, 11, 28; Liviu Leonte, „Și vorbi, vorbi, vorbi!”, CRC, XIX, 1984, 49, 4; Petronella Pantiș, *Nesățioasa scriitură*, F, XXI, 1984, 12 (*Maramureș*, 2); Dana Dumitriu, *Le roman de l'année*, CREL, 1984, 4, 112-118; Ovidiu Pecican, -, NPC, XI, 1984, 3-4, 7; Vasile Braic, DLG, XVI, 1984, 103-104, 6; Ion Vlad, *Glose la un roman al condiției umane*, ST, XXXV, 1984, 12, 34-35; Victor Atanasiu, *Resurrecția romanului*, SLAST, IV, 1984, 53, 4; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 473-477; Emanoil Marcu, ATN, XXII, 1985, 1 (*Caiete botoșănene*, 2); Gheorghe Glodeanu, F, XXI, 1985, 2, 3; Liviu Papadima, TRR, XIV, 1985, 286, 8; Ion Pecie, R, 1985, 3, 5; Cristian Popescu, TMS, XX, 1985, 4, 6; Ioan Holban, *O carte despre farmec*, CL, LXXXIX, 1985, 5, 4; Grigore Smeu, *Sporul de umanizare*, RL, XIX, 1986, 6, 5; Ruxandra Cese-reanu, *Fetele unui personaj*, ST, XXXVIII, 1987, 2, 25; Holban, *Profiluri*, 167-169; Simion Cristea, EX, XX, 1988, 1, 9; Henri Zalis, *Reflecții pe tema narativității*, ST, XL, 1989, 2, 15; Constantin Crișan, *Hazardul codificat*, VR, LXXXIV, 1989, 8, 79-83. □ V. și Francisca, 1965.

I. M.

BUZOIANU Gheorghe, *Capcana*, București, E.M., 1984, 240 p. (Sfinx, 67). Roman polițist.

I. M.

BUZURA Augustin, *Refugii*, București, Cartea Românească, 1984, 470 p. Fragmente: *Zidul morții*, VR, 1982, 3, 33-54; *Exorcism*, RL, XV, 1982, 16, 14-15 (romanul e anunțat cu titlul *Zidul morții*); *Steaua așteptării*, VTR, XII, 1982, 4, 11-13 (romanul e anunțat tot cu titlul *Zidul morții*); *Interior de umbre*, TR, XXVI, 1982, 24, 4-5; *Refugii*, RL, XVI, 1983, 9, 14-15 (romanul e anunțat iar cu titlul *Zidul morții*); *Ora stingerii*, ST, XXXIV, 1983, 5, 24-27 (romanul e anunțat din nou cu titlul *Zidul morții*); *Viața pe înaltele coline*, VTR, XIII, 1983, 10, 11; 11,

13. Roman de analiză, primul din ciclul *Zidul morții*. Autor al unei proze analitice de incontestabilă profunzime, ~ confirmă și în ≈ capacitatea sa de a explora dramele psihologice ale omului în condițiile societății totalitare. Aici protagoniștii crizei existențiale sunt, în principal, doi: Ioana Oлару, tânără traducătoare la o întreprindere din orașul Râul Doamnei, și fostul ei soț, Iustin, profesor repartizat într-un sat pe nume Măgura. Confesiunea celei dintâi, declanșată de șocul suferit, în urma unei agresiuni, care o face să ajungă la un spital psihiatric, dezvăluie spaimel, umilințele, singurătatea și nemişcările unei tinere femei însetate de adevăr și autenticitate, dar căreia viața i le refuză. Nerealizată în căsnicie, chinută de existența într-un mediu social aberant, ea își caută salvarea în iubire (relația cu Sabin), dar eșuează și aici. Iustin, soțul, ins nestatornic și suspicios, e un observator lucid al lumii din jur, deși naufragiază și el într-un mediu meschin și corupt, pe care-l descrie cu mult simț al absurdului și grotescului în lungile sale epistole (poate partea cea mai densă a romanului). Dacă analiza propriu-zisă stăruie asupra celor doi, investigația socială atreunează multe alte personaje. Acestea pot fi clasificate în trei categorii: cei adaptați la mediul totalitar: primarul Măgurei, Socoliuc, milițianul Oituz, directorul Rafiroiu, inginerul Crișan; cei care, deși i se opun lăuntric, se conformează mediului alienant: Iustin, profesorul Dobrotă, doctorița Victoria Oprea; neadaptații: Ioana, Helgomar David, Claudia Roman. Toate aceste personaje își caută însă un refugiu existențial în beție, în imaginație, în profesie, în viața lăuntrică, în ideea de adevăr sau chiar în moarte. Complexitatea analizei sociale și psihologice din roman e bine oglindită de polifonia sa compozițională, care îmbină cu naturalete o seamă de voci și de procedee narrative. La apariție, critica a primit foarte favorabil această „carte dură și de multe ori profundă, tulburătoare, pe tema relației dintre individ și mecanismele obscure ale istoriei” (Eugen Simion).

◆ Traian Ungureanu, AFT, XVIII, 1984, 7, 2; Eugen Simion, RL, XVII, 1984, 29, 10; Zaharia

Sângeorzan, CRC, XIX, 1984, 30, 6; Tania Radu, FC, XXXIII, 1984, 31, 9; Nicolae Manolescu, RL, XVIII, 1984, 36, 9; Narcis Zărnescu, SPM, 1984, 39, 3; 40, 3; 41, 3; Dumitru Radu Popa, TRR, XIII, 1984, 227, 8; Virgil Podoba, F, XX, 1984, 10, 3; Tudorel Urian, O, XXXV, 1984, 41, 2; Mihai Ungheanu, LCF, XXVII, 1984, 41, 2; Al. Dobrescu, CL, XC, 1984, 10, 6-7; Radu Săplăcan, AST, XVIII, 1984, 10, 13; Valentin Tașcu, ST, XXXV, 1984, 10, 37-38; Marian Papahagi, TR, XXVIII, 1984, 44, 4; 45, 4; Mircea Muthu, T, XIII, 1984, 11, 36-37; Dana Alexandrescu, DLG, XVI, 1984, 103-104, 7; Dana Dumitriu, *Le roman de l'année 1984*, CREL, 1984, 4, 112-118; Ioan Milea, *O profundă meditație epică*, F, XX, 1984, 12, 8; Cornel Ungureanu, *Simbolistica „refugiilor”*, VR, LXXIX, 1984, 12, 57-61; Ion Pecie, R, 1985, 4, 7; G. Dimisianu, *Social și etern uman*, RL, XVIII, 1985, 17, 5; Ioana Bot, EX, XVII, 1985, 5-6, 4; Ion Simuț, *De la „Absenții” la „Refugiul”*, ATN, XXII, 1985, 8, 6; Daniel Drăgan, *Cu putere și cinste*, AST, XXI, 1986, 2, 6; Ion Simuț, *Cinci minute cu Augustin Buzura*, F, XXII, 1986, 11, 8; Ovidiu Doran, *Le fantastique d'un analyste*, CREL, 1987, 3, 106-110; Nicolae Rotund, *Tomis întreabă...*, TMS, XII, 1987, 7, 5; Dimisianu, *Subiecte*, 115-120; Holban, *Profiluri*, 127-136; Rotaru, *O istorie*, III, 863-864; Marian Papahagi, *Obsesia eticului*, TR, XXXII, 1988, 38, 4; Argentina Firușă, *Istorisire și istorisiri*, F, XXIV, 1988, 9, 6; Irina Petraș, *O proză a dreptei cumpene*, ST, XXXIX, 1988, 9, 18; Simion Bărbulescu, *Romanul ca meditație asupra vieții*, AST, XXIII, 1988, 17; Simion, *Scriitori*, IV, 234-238. □ V. și *Absenții*, 1970.

I. M.

CĂTINA Oana, *Un punn de cireșe*, București, Eminescu, 1984, 232 p. Roman rural și de familie, cu o narațiune restrânsă, constituind mai mult un cadru pentru numeroasele rememorări și confesiuni ale personajelor (între care: Buna, Ștefan, Lioara, Lărică, Ana, Eugen, Nana, inginerul Fârnea). Din mărturiile lor prinde viață imaginea unei realități în mișcare, aceea a mediului sătesc confruntat cu modernizarea, ca și aceea a schimbării suferite de comportamentele, mentalitățile și relațiile dintre oameni în noile condiții.

◆ Irina Petraș, ST, XXXVI, 1985, 4, 56; Titu Popescu, *Două cărți de proză*, T, XIV, 1985, 4,

41-42; Mihail Iordache, *Fața sentimentală a lumii*, CL, XCII, 1985, 11 (*Pagini bucovinene*, 2).

I. M.

CHIOREANU Valer, *Bârbații*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, 328 p. Fragment: *Petrecerea*, ST, XXXIV, 1983, 4, 40-41. Roman rural, cu implicații psihologice. Plasată în satul Doman, din Ardeal, în perioada colectivizării agriculturii din anii '50, acțiunea cuprinde puține evenimente: o serie de ședințe la colectiva din sat, incendierea unor clăi de fân, o anchetă rămasă fără rezultat, opoziția efemeră a unor țărani care ies din colectivă pentru a reveni apoi, înfrânți, în ea, intrigile în urma cărora președintele G.A.C.-ului e destituit. Mai importantă decât acțiunea e însă analiza mentalității țărănești ajunse la un punct de răscruce. Relațiile interumane sunt descrise minuțios, iar câteva dintre personaje sunt remarcabile: Ion Mihai, tânărul președinte al cooperativei, Vasile Spătaru, țăran neadaptat la noile rânduiești, Poppingă, activistul tipic. Deși analiza devine uneori excesivă și chiar inadecvată, ≈ e, în ansamblu, un roman solid, oferind o imagine limpede a colectivizării, ce a adus cu sine distrugerea unui întreg mod de existență.

◆ Constantin Cubleșan, TR, XXIX, 1985, 8, 4; Tudor Ionescu, ST, XXXVI, 1985, 2, 59; Marin Chelu, F, XXI, 1985, 5, 2.

I. M.

CIOBANU Radu, *Călărețul de fum*, București, E.M., 1984, 272 p. Fragment: ≈, RL, XV, 1982, 28, 12-13. Roman istoric. Interesat de soarta colectivităților și a indivizilor în confruntarea lor cu istoria, ~ se oprește aici asupra „răscoalei lui Horea”. Epoca e reconstituită cu multă precizie documentară, iar mișcarea țărănească e descrisă realist, ca și eroul Horea, a cărui imagine se profilează pregnant. Totuși, realismul narațiunii lasă loc și unui element simbolic: „călărețul de fum”, figură mesianică și apariție misterioasă, ce se manifestă în momentele-cheie ale acțiunii. De asemenea, e remarcabil că, înfățișând destinul lui Horea, romancierul nu ignoră drama familială, cu implicații psihologice, pe care o

generează sacrificiul acestuia. În plus, romanul capătă relief printr-o abilă alternare a procedeelelor narative (povestirea „obiectivă”, intervenția unor martori, inserții epistolare).

◆ Mircea Tomuş, T, XIII, 1984, 3, 14; Ion Lungu, ST, XXXIII, 1984, 4, 32; Vasile Chifor, TR, XXVIII, 1984, 25, 4; Marian Odangiu, XXXV, 1984, 43, 7; Ioan Holban, CL, XC, 1984, 11, 11; Emil Manu, *Horea în conștiința literaturii române de azi*, RL, XVIII, 1985, 9, 8. □ V. și *Crepuscul*, 1971.

I. M.

CIOCĂRLIE Livius, *Un Burgtheater provincial*, București, Cartea Românească, 1984, 436 p. Roman experimental, în care ~ duce la ultimele consecințe o tehnică literară asumată: aceea a colajului de texte neficționale. Autorul-cititor, cum se definește într-un *Cuvânt înainte*, pune deci cap la cap nenumărate fragmente, culese din diverse surse: cronici turcești, documente, gazete vechi, acte personale, scrisori, jurnale intime, caiete de școală etc. Așezate cronologic, acestea reconstituie, în mod original, istoria unui ținut, acela al Timișoarei, și, de asemenea, viața unei familii. ~ intervine foarte puțin în texte, mulțumindu-se să le ordoneze și să schimbe mereu registrele și stilurile acestora (narativ, juridic, epistolar, gazetăresc etc.). Rezultatul e un roman nonfictiv insolit, caracterizat de un textualism extrem. Tinzând spre o recuperare obiectivă a timpului pierdut, el ajunge până la urmă la viziunea unei lumi precare, sinonimă cu un univers scriitural fragmentar și relativ.

◆ Nicolae Manolescu, RL, XVIII, 1985, 3, 9; Marian Papahagi, TR, XXIX, 1985, 5, 4; 6; Al. Călinescu, CRC, XX, 1985, 6, 4; Cornel Ungureanu, O, XXXVI, 1985, 7, 6; Tudor Cristea, *Proza Universităților*, II, SLAST, V, 1985, 12, 4; Ioan Buduca, AFT, XIX, 1985, 3, 8; Al. Dobrescu, CL, XCII, 1985, 3, 10; Cristian Moraru, *Romane semnate de critici literari*, TMS, XX, 1985, 3, 6; Mircea Vasilescu, DLG, XVII, 1985, 105-106, 7; Ion Pecie, R, 1985, 5, 5; Virgil Podoabă, F, XXI, 1985, 5, 4; Doina Pașca, *Theatrum Mundi*, VTR, XV, 1985, 6, 4; V. Popovici, ~ - *destinul ca literatură*, O, XXXVI, 1985, 41, 2; Lucian Raicu, *Un critic romancier*, TR, XXIX, 1985, 45, 3; Emanoil Marcu, ATN, XXII, 1985, 12 (*Caiete botoșanene*,

4); Monica Spiridon, VR, LXXX, 1985, 12, 89-92; Călinescu, *Biblioteci*, 227-234; Mircea Mihăies, VR, LXXXII, 1987, 7, 86-87. □ Maria Mailat, *Cu ~*, VTR, XII, 1982, 3, 6; Adrian Dinu Rachieru, „*Roman, mai ales de câțiva ani încoace, se poate numi orice carte...*”, CL, XCVI, 1989, 9 (*Pagini bucovinene*, 1; 4).

I. M.

COJAN Grigore, *Miezul de foc*, București, Cartea Românească, 1984, 200 p. Roman realist și de epocă. Într-o narațiune vivace, plină de ritm, autorul evocă perioada 1949-1955, așa cum a fost parcursă la Uzina de Tractoare din Brașov. E descris mediul muncitoresc, prefacerile sale din acei ani ai „industrializării socialiste”, insistându-se asupra elanului inițial, deși din tablou nu lipsesc umbrele (abuzurile și excesele șefilor mai mari sau mai mici, verificarea dosarelor etc.). Tabloul are viață, personajele, îndeosebi, fiind schițate cu o mână sigură. Între ele se distinge laborantul Sumedrea, observator atent și sensibil al lumii din jur.

◆ A. I. Brumaru, AST, XVIII, 1984, 11, 10; Tudor Ionescu, ST, XXXVI, 1985, 1, 44.

I. M.

COJOCARU Romulus, *Ristea împărat*, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, 196 p. Roman rural. Face parte dintr-un ciclu amplu, care va mai conține vol.: *Împărații* (1985), *Nunta* (1986), *Părinții* (1989). Spre deosebire de celelalte părți ale ciclului, unde imaginea globală (a țărânimii din satul mehedintean Punghina) va estompa întrucâtva figurile individuale, aici narațiunea e axată cu precădere pe personajul principal, Ristea. În mormântarea acestuia oferă cadrul epic, adică prilejul repovestirii unei vieți influențate de răsturnarea istorică de după 1944 și care a marcat, la rândul său, istoria concretă a satului. Sunt evocate necronologic, într-o ordine ce urmează meandrele memoriei afective, o seamă de episoade din viața lui Ristea: momentul întoarcerii din război, al împroprietăririi, al participării la colectivizarea forțată, al alegerii sale ca primar și apoi ca președinte de C.A.P. De-a lungul rememorarilor se încheagă imaginea unui personaj complex, în

care binele și răul, generozitatea și asprimea, tenacitatea și setea de putere se întâlnesc. La impresia de complexitate contribuie și stilul evocării: făcută pe mai multe „voci”, de mai mulți naratori, fiecare cu propria-i înțelegere, relativă, a lucrurilor, ea îngăduie, în plus, autorului să exploateze vigoarea și savoea limbajului oral, așa cum se întâmplă și în celelalte vol. ale ciclului.

◆ Laurențiu Ulici, CNT, 1984, 15, 12; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVII, 1984, 19, 2; Ovidiu Ghidirmic, R, 1985, 5, 13; Constantin Dumitrache, R, 1984, 6, 11; Valentin Tașcu, ST, 1984, 6, 34-35; Ioan Holban, CRC, XX, 1985, 32, 4; Ovidiu Ghidirmic, -, R, 1988, 5, 10.

I. M.

CONSTANTINESCU Mircea, *Își amintea de Casablanca*, București, Cartea Românească, 1984, 416 p. Roman de familie și roman de analiză. Personajul central, Valeriu Steriade (întâlnit și în alte două romane ale autorului, *Cancerul blond* și *Amurgul levantinelor*), e un intelectual care traversează o criză și care recurge la retrăirea trecutului ca la o terapie existențială. El rememorează și analizează istoria familiei sale, pe o durată de un secol (1877-1977), stăruind asupra momentelor de cumpănă, cum au fost, de pildă, cumpliiții ani '50. Rememorarea are loc pe fondul realității imediate trăite de personaj și în alternanță cu descrierea ei. Valeriu Steriade caută să înțeleagă și să rezolve problemele conjugale și morale cu care se confruntă. Relația cu soția sa, Ina, e analizată cu un convingător realism psihologic. Destul de consistent epic, romanul are unele deficiențe de compoziție, succesiunea episoadelor și trecerile din prezent în trecut și invers nefiind foarte coerente.

◆ Mircea Vasilescu, *Când realitatea e mai puțin logică...*, RL, XVII, 1984, 37, 10; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVIII, 1985, 37, 2.

I. M.

COSMA Neagu, Mihai STAN, *Cine l-a ucis pe Abel?*, București, Sport-Turism, 1984, 398 p. (Cartea de vacanță). Roman de spionaj.

◆ Nicolae Georgescu, LCF, XXVIII, 1985, 33, 2.

I. M.

COSTA Adrian, *Noaptea capcanelor*, București, Cartea Românească, 1984, 300 p. Roman de război, ce narează, într-un ritm destul de alert, acțiunile conspirative ale unor comuniști care, cu puțin înainte de 23 August 1944, spionează și sabotează armata germană.

I. M.

O COSTIN Calistrat, *Partida de vânătoare*, fragment din romanul *Șah la... doctor*, ATN, XX, 1984, 9, 9.

I. M.

COZMIN Marta, *Tandem sau să vorbim despre palmieri*, București, Cartea Românească, 1984, 208 p. Roman umoristic. Personajul-narator, Haricleea Hot, profesoară într-un sat de lângă București, își descrie cu haz, cu ironie și autoironie, propria-i existență: anii plini de ghinioane de după absolvirea facultății, căsătoria cu Varlaam, experiența ei de veșnică navetistă, viața de familie, cu agitația ei cotidiană, generată de creșterea celor doi copii (Diodor și Nausica), cu micile ei evenimente, cu suspansul datorat unei presupuse infidelități a soțului. Toate acestea sunt povestite într-o proză comică de calitate, care pune la contribuție, cu talent, mijloacele literare specifice genului.

I. M.

CRETZIANU Sarmiza, *Cronica Stăicului*, București, Eminescu, 1984, 192 p. (Romanul de dragoste, 204). Roman de familie și de dragoste. Este a doua carte din ciclul *De pe Valea Motrului* și o are ca protagonistă pe Masinca Hărgoată, descendență a unei vechi familii boierești. Trăind la moșia de la Stăic, ea este cunosătoarea unei bogate istorii familiale, pe care o împărtășește, cu har narativ, celor trei nepoate ale sale. Așadar, romanul constă, în mare parte, din evocarea unor întâmplări, a unor personaje și locuri, dar conține și o romantică poveste de dragoste, desfășurată în prezentul narațiunii (sfârșitul secolului al XIX-lea).

I. M.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Necuvîntă*, București, Cartea Românească, 1984, 176 p. Frag-

mente: *O aburoasă zi de vară*, RL, XVI, 1983, 5, 14–15; ≈, VTR, XIII, 1983, 3, 12–13; *Între două lumi*, CL, LXXXIX, 1983, 6, 8; *Văduva curată*, ST, XXXIX, 1983, 7, 10–11; 19; *Biografia vărului Cercelus*, ALL, 1983, 186–188. Roman greu clasificabil, cu elemente realiste, psihologice, simbolice, inițiatice. Întreaga narațiune e centrată pe un personaj feminin, Marta, o profesoară de istorie, bolnavă și anxioasă. În timpul unei vacanțe, ea se hotărăște subit să revină în satul ei natal, după o îndelungată absență. Aici, apariția sa animă din nou relațiile dintre numeroasele ei rude, împărțite de multă vreme în două tabere adverse. Accentul nu cade însă pe romanul familial, ci pe experiențele personajului. Lupta Martei cu boala, relațiile ei tot mai firave cu soțul (Ioan), iubirea aproape morbidă pentru Ștefan, copilul de 5 ani al unor prieteni, sentimentul morții – toate acestea sunt descrise insistent și sugestiv. Sugestiv e și finalul deschis, în care sfârșitul eroinei e doar indicat simbolic. Re-înțoarcerea în universul natal capătă astfel semnificația unei pregătiri pentru moarte. Romanul se evidențiază, de asemenea, prin câteva personaje foarte reușite (Buna Aurelia și Văduva Curată, de pildă) și prin expresiva configurare a așezării Zăpoda, un sat vechi, confruntat cu mentalități noi, care-i tulbură rânduielile.

◆ Valeriu Cristea, *Vacanță tragică*, RL, XVIII, 1985, 7, 10; Eugen Simion, *Nostalgia originilor*, FC, XXXVI, 1985, 8, 13; Doru Burlacu, *Romanul unei frustrări*, ST, XXXVI, 1985, 3, 34; Ioan Holban, CRC, XX, 1985, 10, 4; Val Condurache, CL, XCII, 1985, 3, 10; Cornel Moraru, VTR, XV, 1985, 3, 5; Ion Urcan, TR, XXX, 1986, 25, 8; Mihaela Andreescu, R, 1985, 10, 4. □ V. și *Capriciu la plecarea fratelui iubit*, 1968.

I. M.

DASCĂLU Valentin, *Miriapodul*, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, 316 p. Roman al vieții românești din prejama celui de al doilea război mondial și din anii imediat următori. Evenimentele (rebeliunea legionară, războiul, lupta ilegaliștilor, colectivizarea) nu se încheagă într-o intrigă unitară și credibilă, mai ales din cauza mult prea numeroaselor perso-

naje pe care le antrenează. Țărani, moșieri, mici proprietari, medici, intelectuali, artiști (printre care Nicolae Iorga, Constantin Brâncuși și autorul însuși, prezent cu câteva confesiuni la persoana întâi) populează – siluete inconsistente – paginile cărții, colindând întreaga Europă: din satul oltenesc Negurești (devenit ulterior Albești) până la Craiova, București, Viena, Geneva, Paris.

M. V.

DAVID Dan, *Șarpele cu clopoșei furajă. Concert pentru fericire și suferință*, București, Albatros, 1984, 248 p. Într-o *Uvertură la un concert pentru fericire și suferință*, ținând loc de prefață, autorul îl anunță drept primul volum dintr-o trilogie intitulată *Evangelhia Paradoxalia*, celelalte două urmând a se chema *Elegie într-un pod cu fân* și *Strâmba*. Concepută ca roman umoristic, cartea e un amestec incongruent de verbiaj teribilist, locuri comune, sentințe filosofarde, lirism metaforizant, vers alb, trimiteri gratuite la actualitate (persoane și evenimente reale). În ținutul Fantasmagoria, se agită personaje care se cheamă Stan Pățitu, Aiurică, Lipitoare, Șopăie, Nastratin Cebeibre, Miercea, Cămățoiu, Hoțianu, Spală Varză, Flender. Textul e lizibil doar pe alocuri, când delirul verbal se reduce la pitoresc de limbaj.

M. V.

DELCESCU Eugen, *Tușișul de coacăze negre*, București, Cartea Românească, 1984, 218 p. Roman inspirat din viața unui artist contemporan: pictorul Sebastian. Aluviuni verbale inutile, ironie adesea deplasată în ghiduișii de prost gust.

◆ Gheorghe Stroe, ~ un romancier în trei ipostaze. ARG, XXIV, 1989, 11 (*Pagini teleormănene*).

M. V.

DEMETRIUS Lucia, *Triptic*, III, v. *Triptic*, I, 1981.

DIACONESCU Mihail, *Speranța*, București, Eminescu, 1984, 612 p. Fragmente: *Întrevederea*, ARG, XVII, 1982, 5, 11–12 (din romanul anunțat inițial cu titlul *Singu-*

rătătea); ≈, LCF, XXVII, 1984, 3, 4-5; ≈, TRR, XIV, 1985, 284, 11. Roman istoric, evocare a evenimentelor care au precedat Unirea Principatelor din 1859 și a personalităților ce au contribuit la înfăptuirea ei. „Scrisă cu multe neglijențe de limbă și stil, care se pot explica, dar nu și scuza prin masivitatea textului”, cartea „nu reușește să fie un «roman», ci o cronică a unei perioade pe care cititorul de proză care nu frecventează și tratatele de istorie o poate cunoaște foarte bine acum” (Ioan Holban).

■ *Emissary*, fragment din ≈, tr. de Natașa Bogdan, București, Biblioteca Rumynia, 1985, 1, 48 p.

◆ M. Stoicescu, ≈: „≈ este un roman politic”, ARG, XIV, 1984, 2, 6; 15; L. Raicu, *Realitate și ficțiune*, CL, XC, 1984, 5, 5; A. I. Brumaru, *La a patriei desăvârșire...*, AST, XVIII, 1984, 5, 10; C. Stănescu, *Sub sabia necesității*, FC, XXXIII, 1984, 32, 18; Constantin Ciopraga, *Între istorie și roman*, RL, XVII, 1984, 23, 5; Victor Atanasiu, *Personajul istoric, personajul în ficțiune*, SLAST, IV, 1984, 42, 2; Mihai Coman, *Labirintul*, SLAST, IV, 1984, 42, 2; Adrian Pop, *Restituirea unei perioade de tranziție*, SLAST, IV, 1984, 42, 2; Tatiana Mihuț, *Romanismul politic*, ATN, XX, 1984, 10, 7; Mirela Roznoveanu, *Reconstituire și evocare*, ARG, XIX, 1984, 10, 7; 15; Ion Lungu, ST, 1984, 11, 32-33; Camil Mureșan, *Un roman al cauzei naționale*, ST, 1984, 11, 32; Liviu Papadima, *Un roman despre Unire*, TRR, XIV, 1985, 284, 11; Narcis Zărnescu, *Nevoia de adevăr, nevoia de istorie*, SPM, 1985, 3, 3; Ioan Holban, ≈ - o cronică, CRC, XX, 1985, 4, 3; Dumitru Anghel, *Fișier bibliografic argeșean*, ARG, XX, 1985, 1, 6-7; Gr. Brâncuși, *Sinteză originală*, ARG, XX, 1985, 2, 11; Vasile Chifor, *Istoria în roman*, T, XIV, 1985, 2, 32-33; Cezar Tabarcea, *Stilul istoriei refăcute*, ARG, XX, 1985, 2, 11; Mihail Iordache, CL, 1985, 5 (*Pagini bucovinene*, IV); Marian Vasile, *Romanul istoric, roman politic?*, LCF, XXVIII, 1986, 3, 2; Gabriel Tepelea, *Semnificația expresivității*, ARG, XX, 1985, 2, 6; 11; Sasu - Vartic, *Romanul*, I, 819-824; Ion Rotaru, *Unirea în ipostază epică*, ARG, XXI, 1986, 1, 7; Dumitru Micu, *Adevăr istoric și construcție epică*, T, XV, 1986, 12, 47-48; Mihail Iordache, *Istorie și roman*, CL, XCIII, 1987, 7, 5; Rotaru, *O istorie*, III, 895-896; Ilie Bădescu, *Romanul Unirii*, AST, XXIII, 1988, 1, 12; 2, 14; Valentin Lipatti, *Secretele diplomației*, AST, XXIII, 1988, 1, 12; Horia

Bădescu, *Istoria ca destin al ideilor*, TR, XXXII, 1988, 7, 6; Ovidiu Mureșan, *Eveniment și ficțiune*, TR, XXXII, 1988, 7, 6; Stănescu, *Jurnal*, 127-129; Rodica Florea, *Romanul mișcării unioniste*, LCF, XXXII, 1989, 3, 7.

M. V.

DIACONESCU Nicolae, *Cere-mi mai puțină dragoste*, Craiova, Scrisul Românesc, 1984, 226 p. Roman din viața contemporană. Cristian, specialist, întors în țară după patru ani de ședere la Londra, înainte de a se duce acasă, unde îl așteaptă soția, își vizitează satul natal, prilej pentru a dezvolta complexele de vinovăție ale fiului care și-a neglijat părinții, țărani săraci, pentru a nu o contraria pe răsfățata Violeta, plasticiană provenită dintr-o familie bogată, posesoare a unei vile etc. Narațiunea se caracterizează printr-o tentă moralizatoare afișată, prin declarativism și naivități de compunere școlară.

◆ Doina Jela, TMS, XX, 1985, 4, 7.

M. V.

DIACONESCU Romulus, *Migrații fără sezon*, București, Eminescu, 1984, 246 p. Fragmente: *Casa de sub pădure*, TR, XXVII, 1983, 38, 5; ≈, RL, XVII, 1984, 10, 14-15. Roman inspirat din mediul gazetăresc. Interminabile discuții între confrăți (îndeobște „la un pahar”), ședințe - cu sau fără demascări -, intrigi, denunțuri, cancanuri alcătuiesc întreaga substanță epică a cărții. Atât Liviu Cartianu (protagonistul tuturor romanelor lui ~), cât și celelalte personaje sunt simple fanteze, cărora stilul reportericesc și copioasele contribuții ale „limbajului de lemn” nu reușesc să le insufle viață.

◆ Marin Beștiliu, R, 1985, 3, 7; Grigore Smeu, RL, XVIII, 1985, 21, 10; Ion Pecie, TR, XXIX, 1985, 21, 4.

M. V.

DIMITRESCU Ioana, *Anunțul de la „mica publicitate”*, București, E.M., 1984, 158 p. (Sfinx, 66). Roman polițist, urmărind prea multe piste fără legătură cu deznodământul. Povestire conștiințioasă, pe care izul patriotard nu o face mai captivantă.

◆ Al. Dobrescu, *Când totu-i întâmplare*, CRC, XX, 1985, 24, 7; 25, 7.

M. V.

DONOSE Vicențiu, *Lăpușneanu și Patrupăcate*, Iași, Junimea, 1984, 438 p. Roman istoric și de acțiune (se petrece pe timpul lui Alexandru Lăpușneanu), bazat pe clișeele genului: urmăriri, trădări, descăpățânări, năvăliri. Narațiunea trenează, împotmolită în vorbăria personajelor, care – de la domn la slugă – cuvântează interminabil și monoton, pe același ton sfătos-hâtru, utilizat până la saturație.

◆ Ioan Holban, *Romanul și jurnalul*, CRC, XIX, 1984, 26, 4; Val Condurache, *Un poet și un prozator*, CL, 1985, 1, 6; Zaharia Șangeorzan, *Istorie și poezie*, RL, XVIII, 1985, 35, 10.

M. V.

DUDA Virgil, *Hărțuiala*, București, Cartea Românească, 1984, 300 p. Roman de formație, de factură textualistă, al doilea din ciclul inițiat cu *Războiul amintirilor* (1981) și continuat cu *Oglinda salvată* (1986). Materia epică, structurată în trei părți – *Un cuib de singuratici*, *Hărțuiala (din dragoste)*, *Te întrebă și socoate* –, reconstituie tinerețea aceluiși personaj-narator-autor, de astă dată folosind persoana a doua, după modelul (invocat și comentat) al lui Michel Butor, *La Modification*. Prevalentă rămâne însă calitatea romanescă, interesul pentru epul ficțiunii, în ciuda preocupării manifeste față de modalitățile relatării și efectele lor. În primul planul narațiunii se situează destinele celor doi eroi, naratorul însuși și colegul său de școală, Dan Bărbosu, studenți în București, în anii '50, două firi cu totul deosebite – primul contemplativ, reflexiv, cu o anume lipsă de voință, celălalt turbulent și dificil. Rival la mâna Ancăi, Dan i-o răpește naratorului, se căsătorește cu ea, dar aceasta îl părăsește, revenind, de câteva ori, fără explicații și fără scrupule, la primul iubit. Ironia infuză a relatării se reflectă și în structura acțiunii, în care analogiile și contrastele interne divulgă în permanență prezența naratorului-autor. Preocupați de rosturile și asumarea existenței,

naratorul și protagonistul eșuează fiecare în felul său, unul prin conformism și adaptare necondiționată, celălalt prin veșnică și necugetată răzvrătire. Victorioase rămân mediocritatea, prostul gust, lipsa de vocație, prin exponentul lor Pavel Cinevici, autor de reportaje false și optimiste – prilej de incursiuni în fauna literară a vremii și de comentarii în marginea literaturii. ~ se raportează ironic și polemic la proza „obsedantului deceniu”, descriind o umanitate ciudată, prin modalități narative noi.

◆ Eugen Simion, *Scene din viața sentimentală*, RL, XVII, 1984, 24, 11; Florin Mugur, FC, XXXIII, 1984, 26, 20; Ioan Holban, *Explorarea realului*, CRC, XIX, 1984, 31, 6; G. Dimisianu, *Note despre* ≈, R, 1985, 5, 4; Valeriu Cristea, *Un personaj remarcabil*, RL, XVIII, 1985, 36, 8.

D. M.

DUMITRIU Dana, *Prințul Ghica*, II, v. *Prințul Ghica*, I, 1982.

D. M.

○ **FILIP Angela**, *Interior*, fragment din romanul *Reacția*, SLAST, IV, 1984, 26, 7.

D. M.

FILIP Nadia, *Dactilografa*, București, Albatros, 1984, 102 p. Impropiu subintitulată „roman”, cartea urmărește într-un stil fluent, nu lipsit de umor, peripețiile unei fete naive, Mihaela, evadată în vacanță, la mare, în compania unei prietene frivole (Cleopatra). Scăpată cu bine din escapada marină, ca și dintr-o anterioară ieșire la restaurant cu șeful (episod ce o determinase să fugă în concediul „medical”), dactilografa sfârșește prin a se căsători cu un băiat de treabă.

D. M.

FILIP Traian, *Subconștientul Veneției*, București, Cartea Românească, 1984, 510 p. Roman al vieții crepusculare. Evocă baroc agonia Veneției contemporane – fastuoasă, copleșitoare, orgolioasă cetate a artei expusă unei lente scufundări, sub acțiunea devastatoare a mării, trăind stins, oarecum teatral, ecurile splendorii de altădată. Seducătoare

pentru vizitatori, cetatea pare o mlaștină pentru localnici, absorbindu-i perfid în ritmurile ei paralizante. Romanul definește o umanitate diversă, agitată de interese financiare, aspirații politice, violență, terorism, corupție. În protagonistul cărții, fotografal de artă Alberto, cvadragenar dezabuzat, e concentrat destinul unei întregi caste pe cale de dispariție. Descendent al unei vechi familii nobiliare, melancolic, instabil, inadaptabil, eroul își câștigă existența prin reclame culinare pentru revistele ilustrate, visând la expedițiile maritime în Orient, pe care le face din când în când. Trăiește în solitudine alături de a doua soție, Marisa, și nu-și înțelege fiica, pe Patrizia (și prin ea întreaga generație *hippy* – dezordonată, ostentativă, agresivă, disolută). Alberto reprezintă o întreagă umanitate care își amăgește dispariția prin contemplație, erotism, mondenitate. Pasiunea pentru tână pictoriță Claudia sfârșește prin reîntoarcerea alături de soție. „Veneția în oglinzile romanului lui ~ există cu adevărat”, „într-o narațiune rafinată, ținând de un magic ce își coboară rădăcinile în mitologie și istorie” (Zaharia Sângeorzan), împletind simbolic destine și spațiu ce se reflectă potențat, într-o tulburătoare reciprocitate, într-o manieră amintindu-i deopotrivă pe Lampedusa și pe Mateiu Caragiale.

◆ Tania Radu, FC, XXXIII, 1984, 49, 14; Artur Silvestri, LCF, XXVIII, 1985, 1, 2; Z.S., CRC, XX, 1985, 2, 5; Mihail Jordache, CL, 1985, 6, supliment, „Pagini bucovinene”, IV, 1985, 6, 2; Artur Silvestri, T, XIV, 1985, 6, 32; Vlad Sorianu, ATN, XXII, 1985, 11, 6; Zaharia Sângeorzan, *Veneția în oglinzile romanului*, TR, XXX, 1986, 8, 3; Maria Constantin, *Noua literatură a Veneției*, CRC, XXIII, 1988, 3, 8.

D. M.

FRÂNCULESCU Niculae, *Aligatorii de oșel*, București, Cartea Românească, 1984, 452 p. Roman de război, care face parte din categoria epicii senzaționale și a prozei de observație socială, continuând acțiunea și destinul personajelor din *Văduvele negre*, 1981 (din același ciclu cu caracter foiletonistic vor urma romanele *Valea Vulturilor*, 1987, și *Cu orice preț*, 1988). Structura mozaicată a cărții

vizează o cronică a luptelor, una a vieții din spatele frontului și o cronică politică, urmărind biografia personajelor după insurecția din 23 August 1944 (începând cu eliberarea Transilvaniei, cu luptele din Ungaria și Cehoslovacia, apoi, după terminarea războiului, până în anii '50). Sunt reflectate concomitent – printr-o amplă documentație istorică și publicistică – frământările politice și sociale din România, Germania nazistă, Franța, Uniunea Sovietică. Faptele sunt înregistrate în stil publicistic și cinematografic, ca jurnale de front, reportaje de război, confesiuni personale, secvențe memorialistice ale sergentului Adam Mălureanu. Acțiunea se desfășoară într-un spațiu vast, în Africa, în Siberia, pe coastele Atlanticului, pe Elba, în Nordmandia, urmărind itinerariul sergentului Adam Mălureanu, campaniile militare la care participă alături de locotenentul Cristache și de camarazii lor, prizonieratul în Siberia, evadarea etc. „Aligatorii de oșel” sunt tancurile nemțești. Scris în ritm alert, cu neglijențe și teribilisme stilistice, ≈ are calitățile și scăderile genului, e antrenant, dar vădind o anume superficialitate.

◆ Cornel Brahaș, SLAST, V, 1985, 5, 2; Marian Odangiu, *Ares și Eros*, O, XXXVI, 1985, 9, 7; Mircea Constantinescu, *Trei romane cu tematică eroică*, CNT, 1985, 13, 11; Artur Silvestri, LCF, XXVIII, 1985, 18, 6; Emil Manu, *Destinul literar al zilei de 9 Mai*, RL, XVIII, 1985, 19, 4; Valentin Tașcu, ST, XXXVI, 1985, 5, 53; G.B., CL, XCII, 1986, 1, 12; Alexandru Condeescu, TRR, XV, 1986, 314, 12.

D. M.

GAVRILĂ Vasile, *În căutarea destinului*, Craiova, Scrisul Românesc, 1983, 136 p. Roman de dragoste. La sfârșitul anului 1943, tânăra doamnă Lelia Vișan (căsătorită de nevoie cu un medic de plasă, mult mai în vârstă), lucrând la spitalul militar din Băile Herculane, îl reîntâlnește pe Ion Gruia, prietenul ei din copilărie, adus rănit de pe front. Urmând chemarea inimii, divorțează, se recăsătorește cu tânărul locotenent și își continuă amândoi studiile la Universitatea din Sibiu. Refăcut însă, tânărul pleacă din nou pe front pentru a participa la eliberarea Transilvaniei.

◆ Constantin Dumitrache, R, 1984, 1, 12; *Firan, Profiluri*, 352–353.

D. M.

○ GĂBRIAN Ștefan M., *Rumegușuri*, T, XIII, 1984, 4, 26–30; *Nora*, VTR, XIX, 1989, 7, 7, fragmente din romanul *S-a făcut târziu*.

D. M.

GEORGE Alexandru, *Caiet pentru...*, București, Cartea Românească, 1984, 204 p. Roman textualist, reunind, prin artificii caietului găsit (care îi dă și titlul), trei episoade narative din epoci diferite, relatele la persoana întâi și petrecute în același conac boieresc de lângă Târgoviște, transformat în anii '50 în preventoriu, iar apoi în casă de oaspeți. Revenit aici în compania unei foste balerine (Gina), cu care reînnoiește o veche idilă, Mihai, de meserie scriitor, găsește din nou jurnalul unei adolescente de viță boierească de la începutul secolului (Nathalie Herescu), citit și cu două decenii în urmă, când fusese internat aici să-și trateze plămâni. Avusese atunci o aventură cu Ana (o enigmatică asistentă medicală, dispărută fără explicații din viața lui), pe care o rememorează paralel cu citirea jurnalului, cu consumarea episodului amoros prezent și cu evocări din istoria propriei sale familii. Tehnica aleatorului, a coincidențelor creează „ecouri interioare” acestei proze, aflată sub incidentă călinesciană (amintește *Scrinul negru* și *Bietul Ioanide*), romanul lui ~ fiind „foarte fin, plăcut, inteligent, deși fără anvergură și chiar puțin deceptant, în cele din urmă, prin lipsa unei mize mai serioase” (Nicolae Manolescu).

◆ Nicolae Manolescu, *Fără început și fără sfârșit*, RL, XVII, 1984, 52, 9; Tania Radu, *Text și palimpsest*, FC, XXXVI, 1985, 3, 10; Ioan Holban, *Text și intertext*, CRC, XX, 1985, 6, 4; Cristian Moraru, *Romane semnate de critici literari*, TMS, XX, 1985, 3, 6; Leonard Popa, DLG, XVII, 1985, 105–106, 7; Nicolae Oprea, *Un roman contrapunctic*, VR, LXXX, 1985, 6, 67–70.

D. M.

GEORGESCU Paul, *Mai mult ca perfectul*, București, Eminescu, 1984, 248 p. Parodie

verbală a romanului de observație psihologică. Acțiunea este plasată în Bărăgan, pe moșia Huzurei, nume simbolic pentru a desemna un topos al lenei, plictisului, taifasului, moleșelii. Romanul comportă o dispunere pe trei paliere: *Ghiuj*, „în care personajele se adună, și încearcă să urască acțiunea”; *Glont*, în care „o sinucidere foarte enigmatică dă brânci epicului” și *Împotmolirea*, care vrea să ilustreze cum „o structură în stagnare nu generează iepicu”. Conform acestei scheme, „locul unde nu s-a întâmplat nimic” devine peste noapte scena unor desfășurări epice imprevizibile: atentate, morți, anchete, investigații, în funcție de care se rescrie literatura unei epoci pe baza clișeelelor și schemelor acesteia. Romanul devine astfel o scriitură „retro”, în cadrul căreia magistratul Miron Periețeanu străbate etapele unei inițieri politice, dominate de Tache Generosu, nu fără a-și proba aprehensiunile prin intermediul grupului care-l înconjoară, Ivan, Marcu, Luca și Matei, într-un exces de senzorial (și senzational), ce atinge toate compartimentele expresive ale limbii.

◆ Liviu Petrescu, *Ce este iepicu și cum se lasă el urnii*, ST, XXXVI, 1985, 1, 38–39; Mircea Iorgulescu, *Întâmplări din Huzurei*, RL, XVIII, 1985, 2, 11; Nicolae Manolescu, *După 1900, la Huzurei*, RL, XVIII, 1985, 9, 9; Gabriel Rusu, *Ipostazele lucidității*, TMS, XX, 1985, 2, 7; Ioan Holban, *Vipie și viscol la Huzurei*, CRC, XX, 1985, 11, 4; Lucian Raicu, *Actualitatea substanțială*, TMS, XX, 1985, 4, 6–7; Radu G. Teșosu, *Locul unde nu se întâmplă mai nimic*, FC, XXXVI, 1985, 18, 10; Liviu Papadima, ~, ~, TRR, XIV, 1985, 292, 8; Cornel Regman, *Mai mult ca perfectul sau mai mult imperfectul?*, VR, LXXX, 1985, 5, 61–66; Sanda Cordoș, EX, XVII, 1985, 5–6, 4; Cornel Ungureanu, *Superpolițiștii*, O, XXXVI, 1985, 36, 2; Ion Simuț, *Dilemele acțiunii*, F, XXI, 1985, 9, 6; Iorgulescu, *Prezent*, 126–129; C. Regman, *De la imperfect*, 83–91; I. Rotaru, *O istorie*, III, 599.

M. P.

GHELMEZ Petre, *Măgărușul*, București, Ion Creangă, 1984, 186 p. Roman pentru copii, cu subiect luat din viața animalelor.

◆ Doina Rodina-Hanu, *O carte despre candoare*, RL, XVIII, 1985, 6, 9.

M. P.

GHEORGHIU Constantin, *Apoteoza*, București, Cartea Românească, 1984, 544 p. Fragment: *Scene din viața pictorilor*, ARG, XVIII, 1983, 2, 10–11. Intitulat inițial *Jocul de-a regii*, romanul are 4 părți: *Fața ascunsă a lucrurilor*, *Jocul de-a regii*, *Sărmanul Daniel* și *Apoteoza*. Roman cu tentă parabolică.

◆ Nicolae Ciobanu, *Un romancier*, RL, XVIII, 1985, 26, 10; Valentin F. Gheorghiu, LCF, XXVIII, 1985, 46, 2; G.B., CL, XCII, 1986, 1, 10.

M. P.

O GHEORGHIU Elena, *Ioana*, LCF, XXVII, 1984, 2, 4–5, fragment dintr-un roman cu titlu omonim.

M. P.

GHÎTESCU Ludmila, *Enigma unui ametist*, București, Eminescu, 1984, 218 p. (Romanul de dragoste, 205). Roman de dragoste. Autoarea trece de la poezie la proză, spre a surprinde evoluția psihologică a două personaje. Livia și Raluca Prodan, a căror existență este văzută de-a lungul a două generații, în care Raluca își pierde mama, apoi iubitul, căsătorita cu o bună prietenă a sa. Cultivând formula tipică a povestirii romantice (simbolul inelului de ametist, purtat de Raluca), împletind evenimentele cu înregistrarea reacțiilor psihologice ale eroinei care este pândită de alți adoratori, narația nu depășește cadrul strict al literaturii de senzație (sau de consum), al cărui prag nu e încă pregătită a-l trece.

◆ Dumitru Anghel, ARG, XIX, 1984, 12, 5.

M. P.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Toamna târziu...*, București, E.M., 1984, 224 p. Roman din viața unor familii de ofițeri, complicată din cauza unor tribulații sentimentale. Neconcludent sub raport artistic.

M. P.

O GUGA Romulus, *Autopsie sentimentală*, fragment de roman, VTR, XIV, 1984, 6, 8–9.

M. P.

O GUGA Romulus, *În vremea ceaiului de bandujan*, MS, XV, 1984, 3, 98–109; *După război într-o cazemată...*, TR, XXVIII, 1984,

14, 7, fragmente din romanul *Străbunicul din cămară*.

M. P.

O HERESCU Ioan, *Tu!...*, fragment din romanul *Duminica statuilor*, ATN, XX, 1984, 12, 8.

M. P.

HOLBAN Sorin, *Iarna când au murit cangurii*, București, Eminescu, 1984, 158 p. Roman umoristic, amestecând lumea copilăriei cu aceea a oamenilor maturi.

◆ H. Zalău, RL, XVIII, 1985, 41, 11; Sultana Craia, *Sentimentalism și ironie*, LCF, XXVIII, 1985, 49, 7.

M. P.

HOTINCEANU Liviu, *Nimic despre glorie*, SLAST, IV, 1984, 41, 7; *Confesiuni*, ARG, XX, 1985, 7, 6–7; *Drumul*, ARG, XXIII, 1988, 8, 1, fragmente din romanul *Nimic despre glorie*.

M. P.

HRENCIUC Dina, *Cercuri albe*, București, Cartea Românească, 1984, 252 p. Roman de analiză, debut recomandat de Al. George. E vorba de viața unei adolescente (Felicia Vlăsceanu), trăind bovaric în realitatea fugii de realitate.

◆ Zaharia Sângeorzan, *Poemul adolescenței*, CRC, XX, 1985, 10, 4; Constantin Pricop, *Noi prozatori*, CL, 1985, 4, 11; Ioan Holban, *Proza unei adolescente*, RL, XVIII, 1985, 20, 10; Al. I. Brumaru, *Textul stărilor dinlăuntru*, AST, XX, 1985, 10, 7; Doina Diaconu, *Un roman de confesiune*, SLAST, V, 1985, 35, 2.

M. P.

HUIDAN Eduard, *Linia*, București, Cartea Românească, 1984, 140 p. Roman-reportaj despre viața unei uzine brașovene, în care inginerul Mihai Dumitru inițiază o linie ergonomică.

◆ Ermil Rădulescu, *Romanul actualității imediate*, CNT, 1985, 33, 5.

M. P.

INDIREȘ Alexandra, *Două-trei minute*, București, Cartea Românească, 1984, 284 p. Fals roman sau roman-colaj, alcătuit din secvențe disparate. Ele vin una după alta, într-o ordine absolut întâmplătoare, naratoarea lăsând hazardului să joace aici un rol important. Interesant ca experiment scriitoricesc, dar lipsit de orice valoare narativă.

◆ Brândușa Armanca, *Efecte geometrice*, O, XXXV, 1984, 48, 6.

M. P.

IOACHIM Alexandra, *Zgomotul cuvintelor*, București, Albatros, 1984, 320 p. Roman al „obsedantului deceniu”, construit pe confruntarea dintre două personaje – Corbu, prim-secretar al unui oraș ardelean, și Visarion Onea, prototipul omului justițiar – și pe aducerea în prim-plan a unor abuzuri, declanșatoare de mari mutilări sufletești, de care Corbu și grupul lui se fac vinovați. Zgomotul cuvintelor nu poate acoperi realitatea dură a vieții, mult mai hădă și mai dramatică decât în aparență.

◆ George Pruteanu, *Romane și însăilări*, CL, 1985, 4, 11; Virginia Mușat, ST, XXXVI, 1985, 10, 54; George Munteanu, *O carte cu tineri*, RL, XIX, 1986, 52, 9.

M. P.

ION Dumitru M., *Scribul și închipuirea*, București, Cartea Românească, 1984, 446 p. Adaptând o formulă livrescă, autorul imaginează un roman-parabolă despre condiția scriitorului. Personajul, Ion Maria Babiloni, trăiește într-un fel de Babilon al scriiturii, având acces la o bibliotecă labirintică în care este condensată istoria unei împărății nevăzute. În acest tărâm al cărții, autorul se simte ispitit să trăiască o serie de experiențe inițiatice, traversând Micul Pustiu, Drumul Pierdut și retrăind Cartea Grădinilor Suspendate, Parabola Croitorilor, Pomul Dorințelor, într-o căutare neîncetată a experienței unice, izvoditoare de artă. „Ca și în textele poetice, în povestiri (≈ e, totuși, o culegere de povestiri unificate prin vocea naratorului, prin loc și timp), ~ e preocupat de căștigarea „stării de cumpănă între individualul nedotat istoricește

și generalitatea plină de ambiguitate a demersului imaginar” (Laurențiu Ulici).

◆ Paul Dugneanu, LCF, XXVIII, 1986, 14, 2; Laurențiu Ulici, *Starea de cumpănă* (II), RL, XXII, 1989, 7, 9.

M. P.

IONESCU Damian, *Erupția*, București, Albatros, 1984, 186 p. Roman din viața petroliștilor, încercând să imagineze lupta unor muncitori de la „Astra”, „Americana” și „Vefa”, „în frunte cu P.C.R.”, din perioada regimului Antonescu, pentru a instaura „un guvern democratic”, alături de „Ruginitu, instructor al Comitetului județean”. De slabă factură estetică.

M. P.

IONESCU-DUNĂRARU Nicolae, *Șaisprezece secole dus-întors*, București, Ion Creangă, 1984, 262 p. Roman de aventuri, pentru copii, închipuind o regresie în timp, în vremea dacilor și romanilor.

M. P.

IONIȚĂ Marin, *Bătrânul și umbra*, București, Eminescu, 1984, 200 p. Roman al întoarcerii la natură. Bătrânul Petre Temei se reintegrează vieții satului din care a plecat, trecând prin mai multe încercări, care îl vor înnobila sufletește.

◆ Reporter, *Cu – despre noul său roman*, ARG, XIX, 1984, 4, 10–11; S. I. Nicolaescu, *O temă străveche*, ARG, XIX, 1984, 6, 11; D-tru Anghel, *Fișier bibliografic argeșean*, SPM, XXXIX, 1985, 39, 7.

M. P.

IUTEȘ Gica, *Noi și arhimededei*, București, Ion Creangă, 1984, 198 p. Roman pentru copii.

M. P.

JURCA ROVINA Ion, *Scoica de aur*, Timișoara, Facla, 1984, 168 p. Roman de dragoste, despre tineri și problemele lor. Cu ocazia unei excursii în munți, mai mulți tineri se întâlnesc și se cunosc, dar unul dintre ei, Valentin, moare în urma unei boli, ceea ce le oferă celorlalți prilejul de a se reîntâlni și a-și judeca împreună drumul parcurs.

◆ Nicolae Georgescu, *Experiment modern*, LCF, XXVIII, 1985, 13, 2; Brândușa Armanca, *Nivele simbolice*, O. XXXVI, 1985, 18, 2; Miron Blaga, F, XXIII, 1987, 5, 2.

M. P.

KALMUSKI D., *Îmbunătățirea funciară*, București, Cartea Românească, 1984, 232 p. Fragment: *Mi-e tot una*, ATN, XX, 1984, 3, 8–9. Romanul unui destin, realizat prin punerea față în față a două jurnale: al tatălui (Vladi) și al fiicei sale (Anamaria), fiecare dintre ei trecând prin experiențe-limită. Nevoia confesiunii, a biografismului este riguros încadrată în limitele unor convenții ale ficțiunii, permițând dezvăluiri credibile sub raportul autenticității. La sfârșitul perioadei de mărturisiri, cei doi protagoniști se vor simți îmbogățiți din punct de vedere moral și biografic, al experienței de viață.

◆ Vlad Sorianu, ATN, XX, 1984, 7, 11; Ioan Holban, *Între convenția ficțiunii și pactul autobiografic*, CRC, XIX, 1984, 39, 4; Radu Călin Cristea, *Principiul dominoului*, F, XX, 1984, 9, 4; Viorel Știrbu, *Arta de a spune nu este suficientă sieși*, LCF, XXVII, 1984, 43, 2; Al. Dobrescu, *Debuturi*, CL, 1985, 2, 4–5; Doru Burlacu, ST, XXXVI, 1985, 6, 55–56; Radu G. Țeposu, *Prozatorul ~*, AFT, XXIII, 1989, 5, 2.

M. P.

LEON Aurel, *Landoul cu blazon*, Iași, Junimea, 1984, 312 p. Fragment: *Și acum între noi două*, CRC, XV, 1980, 41, 5. Roman-document din viața Iașiului de altădată. Continuând proza din *Umbre*, scriitorul evocă Iașiul de după primul război mondial, și, mai ales, casa Adelei Kogălniceanu, centru de întâlnire a intelectualității orașului. Asasinarea ei va da romanului turnură de *policier*.

◆ Nic. Turtureanu, CRC, XIX, 1984, 40, 4; N. Barbu, *Blazonul prozatorului*, CRC, XIX, 1984, 44, 4; Ion Țăranu, „Anii trec repede când trăiești în galop...”, CRC, XXI, 1986, 37, 1, 5; Zaharia Sângeorzan, CRC, XXII, 1987, 3, 3.

M. P.

LEU Corneliiu, *Romanul nopții de februarie. Plângerea domnului Alexandru*, București, E.M., 1984, 336 p. Fragment: *Un pahar de*

vin bun, VR, LXXIX, 1984, 1, 23, 29. Roman istoric, având în centru figura domnitorului Alexandru Ioan Cuza și momentul abdicării, din februarie.

◆ V. Tașcu, *Loterie și literatură*, RL, XVII, 1984, 12, 9; A. Silvestri, LCF, XXVII, 1984, 30, 2; Laurențiu Ullici, *Un ciclu epic al implicării în istorie*, CNT, 1984, 35, 12; Bălan, *Pietre*, 316–319.

M. P.

LILĂ Ion, *Lumea, de la început*, București, Eminescu, 1984, 208 p. Roman psihologic, narând la persoana I o criză de conștiință. La 40 de ani, inginerul Anton își rememorează etapele vieții irosite, alături de Violeta și de socrul Horia, care îl manipulasă, sustrăgându-l de la adevăratul drum. „Romanul ≈ e rău construit, naiv. A șaptea carte a scriitorului vădește nesigurante de debutant” (Valeriu Cristea).

◆ Valeriu Cristea, *Talent și experiență*, RL, XVII, 1984, 43, 10; Ioan Holban, CL, XC, 1984, 12, 12.

M. P.

LUPU Nicolae, *Singuri și fericiți*, București, Cartea Românească, 1984, 280 p. Roman din viața satului muntean, trecând de la izolarea arhaică, plină de eresuri, descântece, farmece și pitoresc, la civilizația timpului nostru.

◆ Constantin Dumitrache, *Saul miracolelor*, XXIII, 1985, 40, 1; 7.

M. P.

MALSCHI B. Vasile, *Întoarcerea lui Lică Ciocârlan*, București, Ion Creangă, 1984, 154 p. Roman pentru tineret. Continuă acțiunea din *Plecarea lui Lică Ciocârlan* (1981), descriind anii petrecuți de erou la o școală de ucenici.

◆ Ion Lungu, *Încă o carte bună*, TR, XXIX, 1985, 22, 6.

M. V.

MARIAN Mircea, *Iubire în septembrie*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, 202 p. Roman de dragoste. Radu o caută pe dispăruta Andra într-un șir de femei, aparținând fie prezentului, fie rememorații. Episoade pe care plătite-

dinea, lipsa de substanță și de fior a abordării le transformă în aventuri uneori insignifiante, altele melodramatice și de prost gust (secvența Andra-Corina), în pofida veleităților metafizice.

◆ Aug. Cozmuța, *Între prezență și absență*, F, XXI, 1985, 3, 2; Constantin Cubleşan, TR, XXIX, 1985, 25, 8.

M. V.

MATALĂ Dumitru, *Durata partidei*, București, Cartea Românească, 1984, 312 p. Roman din viața contemporană, abordând conflictele dintre membrii biroului de partid din redacția unui ziar. Sunt descrise, interminabil, ședințe, se redau luări de cuvânt și discuții, se reproduc, integral, procese-verbale. Neindividuale, schematice, fără viață interioară, de familie sau profesională, personajele sunt simple nume care se confruntă discursiv.

◆ C. Stănescu, *O dezbatere românească*, FC, XXXIII, 1984, 22, 13; Tudor Ionescu, ST, XXXV, 1984, 12, 44; Adriana Iliescu, *Virtuțile personajului martor*, RL, XVIII, 1985, 27, 10; Cosma, *Romanul*, I, 196; Stănescu, *Jurnal*, 89-94.

M. V.

MĂRGEANU Nicolae, *Vremea crizantemelor*, București, E.M., 1984, 352 p. Roman de spionaj, cursiv, dar lipsit de minimă credibilitate.

◆ Ion Arieșanu, *Un roman al Timișoarei*, O, XXXVI, 1985, 27, 5; Grigore Smeu, *A acțiune și semnificație*, RL, XVIII, 1985, 46, 10; Fl. P., *Crizanteme pentru Timișoara*, VR, LXXXI, 1986, 2, 90-91.

M. V.

MIHAIL Nicolae-Paul, *Întâmplări ciudate la miezul nopții*, București, Ion Creangă, 1984, 226 p. Roman pentru copii și tineret, al cărui erou se refugiază în imaginari în fața vicisitudinilor vieții, dar și din pura plăcere a visării. Scris alert și cu umor înduioșat.

◆ Simion Bărbulescu, *Pledoarie pentru vis*, CNT, 1985, 13, 4; Eugen Teodoru, *Talent și fantezie*, SPM, 1985, 24, 3; Căndroveanu, *Literatura*, 166-167.

M. V.

MIHĂESCU Eugen, *Țăranii de platină*, București, Eminescu, 1984, 306 p. Reluat fragmentar: *Les paysans de platine*, REVR, 1986, 9, 52-81. Roman inspirat din viața unei echipe de muncitori agricoli, care lucrează ca zilieri la diferite C.A.P.-uri și I.A.S.-uri și care, într-una dintre peregrinările lor, mor congelați într-o mașină frigorifică de carne. Furat de pitorescul limbajului utilizat, autorul îl scapă de sub control. Prin exces, calitatea devine defect: epicul, oricum precar, e înecat în verbiaj, iar personajele nu se individualizează.

● Premiul pentru proză al C.C. al U.T.C.

◆ Ion Spănu, *Redescoperirea satului*, LCF, XXVIII, 1986, 15, 2.

M. V.

MINCU Marin, *Intermezzo*, I, București, Albatros, 1984, 438 p.; II, București, Cartea Românească, 1989, 362 p. Reluat fragmentar: ≈, ALL, 1985, 92-95. Roman-confesiune, alcătuit din câteva scrisori și din două jurnale: al eroului M. - doct, livresc, elaborat (modelul autobiografic e transparent) - și al tinerei A. - sincer, stângaci, naiv și anost. În paralel, confesiunile lor sunt comentate în unele considerații ale „citorului” acestor pagini, compoziția cărții urmărind „relativizarea voită a tehnicii românești și chiar a noțiunii ca atare de roman”, cum observă Nicolae Manolescu. Același critic îi face autorului reproșul de a nu fi respectat una și aceeași convenție literară, prin introducerea evidentă în mărturisirile lui M. a unei optici ulterioare, „amestecând în atitudinile adolescentului o perspectivă matură”.

◆ Nicolae Manolescu, *Romanele criticilor*, RL, XVIII, 1985, 6, 9; George Pruteanu, *Ciudatele opinii ale unui personaj îngâmfat*, CRC, XX, 1985, 6, 4; Narcis Zărnescu, *Undeva, cândva*, SPM, 1985, 8, 3; Tudor Cristea, *Proza universităților*, SLAST, V, 1985, 10, 5; Cristian Moraru, *Romane semnate de critici literari*, TMS, XX, 1985, 3, 6; Constantin Pricop, *Un roman*, CL, 1985, 3, 11; Cornel Moraru, *Pradă textului*, VTR, XV, 1985, 5, 5; Radu G. Țeposu, *Spre roman*, FC, XXXVI, 1985, 49, 10; Emilia Parpală, *Romanul postmodernist*, R, 1986, 1, 9; Nicolae Manolescu,

Autenticitatea scriiturii, RL, XXII, 1989, 31, 9; Dan-Silviu Boerescu, TMS, XXIV, 1989, 10, 7; Cornel Moraru, *Convertirea la real*, VTR, XIX, 1989, 10, 5; Liviu Petrescu, „*Tema povestitorului*”, ST, XL, 1989, 10, 32–34; Corneliu Vadim Tudor, *Romanul total*, SPM, 1989, 45, 3, 7; Romul Munteanu, *Romanul narcisist*, FC, XXXVIII, 1989, 49, 10.

M. V.

MIRON Violeta, *Cocostârc sau nalbă*, București, Cartea Românească, 1984, 142 p. Roman de atmosferă, scris la persoana întâi. O escapadă la țară în compania soțului și a unor prieteni e pentru eroina-naratoare un prilej de rememorări: de la cele mai vechi amintiri la episoade din adolescență și tinerețe. Astfel, exuberanța, visurile, patetismul vârstelor idealiste alternează continuu – urmând meandrele memoriei afective – cu deziluziile și resemnările prezentului matur. Cu aceeași dezinvoltură, autoarea mânuiește atât registrul lirismului, cât și al ironiei, rezultatul fiind o carte bine scrisă, convingătoare în tonurile ei dulci-amăru.

◆ Laurențiu Ulici, *Din memoria afectivă*, RL, XVIII, 1985, 1, 11; Gh. Bulgăr, *Întoarcere la izvoare*, RL, XVIII, 1985, 8, 10.

M. V.

MOLDOVEANU Rodica, *Ciudățeniile bu-nicului meu*, București, Ion Creangă, 1984, 196 p. Roman pentru copii și tineret. Un grup de copii se inițiază în tainele științei, trecând prin câteva peripeții spectaculoase.

◆ Tania Radu, FC, XXXIII, 1984, 31, 10.

M. V.

MOROGAN-SALOMIE, *Agepsina și bă-trânii*, București, Albatros, 1984, 286 p. (Aventura). Roman polițist (mai degrabă parodie), scris cu vervă.

M. V.

MUNTEANU Constantin, *Vremea brândușelor*, București, Cartea Românească, 1984, 254 p. Roman inspirat din viața lucrătorilor dintr-un combinat chimic, unde se încearcă punerea în aplicare a unui proces tehnologic nou. Se înregistrează întreaga serie de clișee aferente, la care se adaugă lipsa de har a scriiturii.

◆ C. Merișca, *Un roman al actualității*, CRC, XIX, 1984, 26, 4; Laurențiu Ulici, *Moldovenii*, RL, XIX, 1986, 8, 11.

M. V.

MUNTEANU Francisc, *Cocorii zboară fără busolă*, București, E.M., 1984, 190 p. Roman inspirat din evenimentele celui de al doilea război mondial. Eliberarea Ardealului de trupele germane e urmărită strict anecdotic – un fel de documentar romanțat.

M. V.

○ **MUNTEANU Vitalie**, *Prinderea*, O, XXXV, 1984, 41, 12, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat.

M. V.

MUNȚIU Adrian, *Blazonul*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, 218 p. Roman istoric. Evocă, într-un stil care se vrea cerimonios, dar e doar bombastic și insipid, lupta lui Burebista pentru unirea dacilor într-un singur stat. Conflictul este strict verbal: se tăifășuiește enorm.

◆ Marian Odangiu, *Metamorfozele romanului istoric*, O, XXXVI, 1985, 26, 2.

M. V.

MURGEANU Ion, *Via*, București, Albatros, 1984, 174 p. Roman din viața mediului provincial. Măruntele evenimente sunt considerate cu ochiul unui umorist care nu are însă acces la straturile existențiale profunde. De aici, aerul sprinten, dar superficial și gratuit.

◆ Liviu Papadima, TRR, XIII, 1984, 275, 8; Mircea Constantinescu, RL, XVIII, 1985, 18, 9.

M. V.

MUȘATESCU Vlad, „*Aventuri*” *aproximative*, I–III, București, Cartea Românească, 1984–1987, 464 + 480 + 286 p. Roman autobiografic, în care fluxul memoriei aduce la lumină evenimente și persoane reale, verificabile, iar ficțiunea se limitează la „inventarea” dialogului ca liant între acestea. Interesantă atât prin meandrele biografiei evocate (insolite, peripeții, situații-limită), cât și datorită calităților literare, cartea „e străbătută de fluidul unei seducătoare jovialități, excelând

prin desăvârșita manieră în care utilizează comicul verbal și de situații” (T. Vărgolici).

◆ Constantin Sorescu, SLAST, V, 1985, 1, 10; Teodor Vărgolici, *Avatarurile unui destin literar*, RL, XIX, 1986, 35, 10.

M. V.

MUȘATESCU Vlad, *Cei trei veseli năpârstoci. Roman umoristic*, București, Ion Creangă, 1984, 162 p. Amuzantă relatare a peripecțiilor cotidiene ale unei familii năstrușnice. Neîndemânarea, lipsa de aplicație în ce privește lucrurile tehnice și practice transformă cadrul într-un tablou Jerome K. Jerome.

M. V.

NEAGU Nicolae, *Somnul*, București, Eminescu, 1984, 238 p. Roman de analiză. Intenționând să urmărească mai multe destine contemporane – oameni din diverse categorii sociale, de vârste și profesii diferite –, cartea cade în prolixitate și lipsă de sens unitar. Dialogul, folosit abuziv (platitudini mimând limbajul familiar), instaurează monotonia și superficialitatea.

◆ Tania Radu, *Semnul păsării*, RL, XVIII, 1985, 15, 5.

M. V.

NEAMȚU Leonida, *Balada căpitanului Haag*, București, Albatros, 1984, 222 p. (Aventura). Roman polițist.

M. V.

NEAMȚU Leonida, *Legenda cavalerilor absenți*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, 262 p. Fragment: ≈, ST, XXXIII, 1982, 2, 20–25. Roman cu caracter declarat memorialistic, evocând perioada de început a revistei clujene „Almanahul literar” – devenită ulterior „Steaua” – și climatul literar-cultural al epocii. Doi tineri prieteni, Poetul și Pictorul, sunt angajați în redacția publicației, prilej de a introduce în scenă, cu numele lor reale, figurile unor A. E. Baconsky, Victor Felea, Aurel Gurghianu, Aurel Rău, D. R. Popescu etc. Cât privește destinul celor doi protagoniști, Poetul alunecă în viața boemă, ajungând alcoolic; personajul cam abstract al Pic-

torului este umanizat prin episodul de dragoste cu Gazela, supranumită Marea Actriță.

◆ Ion Buzași, *Icoana „Stelei” de altădată*, TR, XXVIII, 1984, 38, 4; Mircea M. Tomuș, *Principiul activității absenței sau ≈ de ~*, T, XIV, 1985, 2, 41–42.

M. V.

NEDELCIU Mircea, *Zmeura de câmpie. Roman împotriva memoriei*, București, E.M., 1984, 238 p. Roman-parabolă. Câteva personaje provenite din case de copii sunt obsedate de ideea de a-și găsi părinții; pe narator îl pasionează etimologia și evoluția sensului cuvintelor. Două preocupări care simbolizează nevoia individului de a se defini, de a-și afla identitatea, forând – cu sprijinul memoriei individuale sau colective – spre punctul adânc al obârșiei, al originilor. Orchestrație abilă, contrapunctică, dovedind perfectul control al tehnicilor narative, printre care „decupajul și montajul secvențelor epice, intersectarea planurilor, povestirea intertextuală, gradarea relatării și «competiția» vocilor” (Ioan Holban).

◆ Petru Cimpoeșu, ~: „.... Dacă vorbim strict de știința de a scrie”, ATN, XX, 1984, 2, 8–9; M. Ungheanu, LCF, XXVII, 1984, 10, 2; Sorin Titel, *Fascinația cotidianului*, RL, XVII, 1984, 12, 10; Tania Radu, *Alfabetul memoriei*, FC, XXXIII, 1984, 13, 10; Costin Tuchilă, *Un roman despre și împotriva memoriei*, LCF, XXVII, 1984, 14, 3; 7; Cristina Felea, TR, XXVIII, 1984, 21, 4; Vlad Sorianu, ATN, XX, 1984, 5, 11; Ioan Holban, *Proprietarul de povești*, CRC, XIX, 1984, 27, 4; Mircea Mihăieș, *Zmeura de hârtie*, O, XXXV, 1984, 28, 2; Cristian Moraru, *Roman „istoric” și istorie romanescă*, LCF, XXVII, 1984, 30, 4; 7; A. I. Brumar, *Se dedică veteranilor din războiul antifascist*, AST, XVIII, 1984, 7, 11; Dan Radu Stănescu, *Avatarurile lui Oedip*, VR, LXXIX, 1984, 7, 84–85; Ioana Bot, ST, XXXV, 1984, 8, 52; Mircea Muthu, *Spre înțelegerea unei istorii „aproape contemporane”*, ST, XXXV, 1984, 8, 52; Tudor Cristea, ~ *între tehnică și substanță*, SLAST, IV, 1984, 39, 4; N. Steinhardt, *Modernitatea scriiturii*, R, 1984, 11, 11; Valeriu Cristea, *Triunful talentului*, RL, XVIII, 1985, 2, 4; M. Nițescu, *Moduri ale prozei*, VR, LXXXI, 1986, 7, 14–31; Vasile Zidar, ~: „Uriașă forță pe care o are literatura trebuie pusă numai în slujba

omului", AST, XX, 1986, 11, 6; Valeriu Bârgău, *Cu ~*, TR, XXXI, 1987, 5, 5; Cristea, *Fereastră*, 272-277; Popa, *Clasici*, 66; Traian Podgoreanu, *Principiul substituției*, RL, XXI, 1988, 18, 7; Valeriu Gherghel, *Cuîul lui Pepelea*, CL, XCV, 1988, 10, 5; ***, „*Ramuri*” în *dialog cu ~*, R, 1988, 12, 6; Tuchilă, *Privirea*, 267-272; Adela Rogojinaru, *Critică mimetică?*, SLAST, IX, 1989, 25, 5; Eugen Simion, *Roman împotriva memoriei*, RL, XXII, 1989, 38, 10; Kazimierz Jurczak, „*Romanesca silva rerum*”, SUB, XXXIV, 1989, 1, 75-88; Radu G. Teposu, *La prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83-93; Simion, *Scriitori*, IV, 591-597.

M. V.

NEGOIȚĂ Tudor, *Al treilea e de prisos*, București, Eminescu, 1984, 304 p. (Clepsidra, 30). Roman de spionaj. Agenturi străine încearcă să intre în posesia datelor unui proiect de cercetare românesc.

M. V.

NESTOR George, *Regăsire*, București, Eminescu, 1984, 130 p. Roman-confesiune, scris la persoana întâi. Tiberiu Dron, pensionat de boală, povestește unui prieten cum și-a construit o casă la țară, cu intenția de a scrie acolo o carte. Prilej pentru ca, furat de amintiri, să-și rememoreze viața, „regăsindu-se” pe sine însuși. Scriere fluentă, dar banală.

M. V.

NICA Gheorghe, *Cei trei năzdrăvani*, București, Ion Creangă, 1984, 130 p. Roman pentru copii. Peripețiile unor copii neastâmpărați, acompaniați de Bosforel și Nădrăgel, doi căței pe măsură.

M. V.

NICOLAE Victor, *Spărgătorii de vitrine*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, 220 p. Fragment: ≈, SLAST, I, 1981, 13, 5. Roman de actualitate, inspirat din viața tinerei generații. Problematice specifice și tratată fără strălucire sau palpă autentic, într-un stil de căutată modernitate.

◆ Mircea Muthu, ST, XXXV, 1984, 6, 57; Constantin Zărnescu, *Doi prozatori clujești*, TR, XXIX, 1985, 15, 4; Anton Cosma, ~, SLAST, V, 1985, 27, 5.

M. V.

NISIOIU Dragoș, *Vacanța mare*, București, Ion Creangă, 1984, 196 p. Roman pentru copii și tineret. Conține peripețiile unui grup de elevi, plecați împreună cu profesorul lor într-o excursie, la munte. Scriere submediocră, anostă.

M. V.

NOVAC Mircea, *Copiii mării*, București, Ion Creangă, 1984, 148 p. Roman de călătorie, narând peripețiile prin care trece cargoul „Dolj” în drum spre portul Penang din Malaysia. Fără interes literar.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Anonima de miercuri*, București, E.M., 1984, 224 p. (Sfinx, 68). Roman polițist, în care intervine fermecătoarea Melania, unul dintre cele mai populare personaje ale autoarei. Inventivitate, vervă, nerv – narațiune spirituală și amuzantă.

◆ Tania Radu, F, XXXIII, 1984, 32, 14.

M. V.

OLĂREANU Costache, *Cvintetul melancoliei*, București, Cartea Românească, 1984, 276 p. Fragment: *Molto vivace*, RL, XVII, 1984, 17, 14-15. Roman textualist, în care cinci voci narative (patru ale personajelor și una a autorului însuși, care citează copios din jurnalul de creație al propriului roman) se împletesc, se despart, se reunes, se suprapun, se secondează, aidoma partiturii celor cinci instrumente din cvintetul lui Schubert. „Meritoriu ca performanță tehnică, operă de ingeniozitate, dezamăgește [...] prin lipsa unei mize mai mari” (Nicolae Manolescu).

◆ Octavian Dănilă, ~, *narator al lui „oleacă”*, OP, XI, 1984, 7-8, 14; Nicolae Manolescu, *Vocile romanului*, RL, XVII, 1984, 43, 9; Eugen Simion, *Romanul ca mozaic policrom*, FC, XXXIII, 1984, 45, 13-18; Ioan Holban, *Cartea cu amintiri*, CRC, XIX, 1984, 50, 4; Al. Dobrescu, *Moda jurnalelor*, CL, XC, 1984, 12, 7; Virgil Podoabă, F, XX, 1984, 12, 11; T. Tihan, *Un fantast ironic nu tocmai bine temperat*, ST, XXXIV, 1984, 12, 38-39; Dana Dumitriu, *Le roman de l'année 1984*, CREL, 1984, 112-118; Cornel Regman, *Joc de oglinzi la ~*, VR, LXXX, 1985, 1, 71-72; Cristian Moraru, *Vicleniile romanului*, T, XIV, 1985, 5,

41-43; Holban, *Profiluri*, 318-321; Simion, *Scriitori*, IV, 339-343.

M. V.

OLTEANU Traian, *Adâncul oglinzii*, Iași, Junimea, 1984, 238 p. Fragmente: *Amintește-ți de copilărie*, ATN, XX, 1984, 4, 8-9; ≈, SLAST, IV, 1984, 49, 7. Roman-confesiune. În timpul ședinței care îi pregătea promovarea într-o funcție foarte înaltă, inspectorul școlar Constantin Damian, fost învățător, își trece în revistă viața, ajungând la concluzia că traseul i-a fost eronat. Ca urmare a acestui fapt, refuză postul propus și demisionează, spre a se întoarce la catedră. Tezism și șabloane uzate, în ciuda eforturilor de umanizare a personajului.

◆ Constantin Crișan, *Fertilitatea ironiei*, RL, XVIII, 1985, 18, 10; George Iancu, *Cu devoțiune, în slujba școlii*, CNT, 1985, 24, 4.

M. V.

OMESCU Corneliu, *Clopote sub apă*, București, Cartea Românească, 1984, 290 p. Roman de război, în care evenimentele sunt reflectate în viața comunităților civile: locuitorii din Cuca, Buia și împrejurimi îndură vicisitudinile ocupației horthyste și ale conflagrației, trecând prin peripeții de-a dreptul romanești. Cu apetit epic, autorul se lasă adesea furat de propriile povești insolite, războiul pierzându-și astfel proporțiile, dizolvat în anecdotic mărunț și senzational.

◆ V. Burduja, *Cu dragoste, despre oameni și locuri*, CRC, XX, 1985, 34, 4.

M. V.

OPREA Leonard, *Domenii interzise*, București, Albatros, 1984, 176 p. (Fantastic Club). Roman științifico-fantastic.

M. V.

ORLEANU Ada, *Evadare în timp*, București, Eminescu, 1984, 478 p. Debutând ca roman de familie (istoria, pe câteva generații, a Vulpeștilor, boiermași cu oarecare stare, proprietarii moșiei Trestia din Oltenia), cartea se conturează spre final drept un roman al Războiului de Independență din 1877, evocând, prin jurnale de front sau prin mărturii

directe, episoade și persoane reale. Dat fiind că cele două părți au protagoniști diferiți (cu excepția lui Lie Vulpe, prezent în ambele), legătura dintre ele e fragilă, dând impresia de alipire forțată a două cărți diferite. Paginile dedicate războiului sunt un fel de documentar romanțat, neutru, lipsit de dramatism. Numeroasele personaje nu au răgazul să se contureze plenar, mai ales că, în loc de acțiune, caracterizarea mizează pe nesfârșite dialoguri, care deced adesea în obositor verbiag.

◆ Sorin Titel, *Un roman istoric*, RL, XVII, 1984, 19, 11; Ioan Holban, *Jurnal și reconstituire*, CRC, XIX, 1984, 42, 4.

M. V.

PADINA Rodica, *Adevăr, idolul meu*, București, E.M., 1984, 224 p. Roman social. Orbului Dimitrie Nicolescu, fost ofițer în ultimul război, i se fură însemnările de front, solicitate pentru deschiderea unui muzeu. Documentul istoric, istoria ca eveniment e înlocuită cu memoria colectivă, ca istorie mult mai exactă a oamenilor și a destinelor.

◆ Aureliu Goci, RL, XVIII, 1985, 32, 11.

A. S.

PADINA Rodica, *Cea mai frumoasă noapte*, București, Junimea, 1984, 160 p. Roman istoric, dedicat Unirii Principatelor sub dominația lui Alexandru Ioan Cuza.

◆ C.P., TMS, XX, 1985, 4, 7.

A. S.

PALER Octavian, *Un om norocos*, București, Cartea Românească, 1984, 382 p. Fragmente: ≈, RL, XVII, 1984, 51, 14-15; ≈, ALL, 1984, 62-66. Roman psihologic. Sculptorul Daniel Petric joacă, pentru a-și depăși mediocritatea, „comedia ridicolă a unui eretic”. Tragedia lui e neputința dobândirii unei identități. Practicând ura ca o formă de libertate, rămâne „o conștiință malformată ce se hrănește exclusiv din resentiment și dezgust” (Mircea Iorgulescu).

◆ Mircea Iorgulescu, *Judecata de Acum*, RL, XVIII, 1985, 13, 11; Al. Dobrescu, *Regula jocului*, CL, 1985, 4, 10; Șerban Cioculescu, *Morală*

romanului, FC, XXXVI, 1985, 14, 14; Romul Munteanu, *Lumea ca vis*, FC, XXXVI, 1985, 14, 14; Eugen Simion, *Romanescul ideilor*, FC, XXXVI, 1985, 14, 14; Radu G. Teșosu, *Rafinamentul descripției*, FC, XXXVI, 1985, 14, 14; ***, CRC, XX, 1985, 16, 5; George Pruteanu, *Cu ~*, CRC, XX, 1985, 17, 1; 5; Dumitru Radu Popa, TRR, XVI, 1985, 292, 8; Al. Călinescu, *Pe faleza de marmură*, CRC, XX, 1985, 21, 4; Mircea Muthu, ST, XXXVI, 1985, 6, 38-39; Titu Popescu, *Cordial, polemic și norocos*, T, XIV, 1985, 7, 23-24; M. Ungheanu, LCF, XXVIII, 1985, 37, 2; Vlad Sorianu, ATN, XXII, 1985, 9, 6; Corneliu Vadim Tudor, *Un roman metafizic*, SPM, 1985, 45, 3; Iorgulescu, *Prezent*, 137-140; Dumitru Micu, *Șah cu oglinzi*, VR, LXXXI, 1986, 6, 66-70; Nicolae Oprea, *Romanul în oglinzi paralele*, VR, LXXXI, 1986, 6, 71-74; Rotaru, *O istorie*, III, 872-874; Gheorghe Grigurcu, *Între vis și istorie*, RITL, XXXVII, 1989 - XXXVIII, 1990, 3-4 (1-2), 153-157.

A. S.

PANAITE Radu, *O dispariție ciudată. Radiografie de caz*, București, Ministerul de Interne. Serviciul editorial și cinematografic, 1984, 132 p. (Argus). Roman polițist. Maiorul Nicolcioiu, de la serviciul judiciar, rezolvă un caz dificil de omucidere. Pe lângă reportajul crimei, autorul își propune și „prezentarea în carne și oase a ofițerului de miliție român”.

A. S.

PANIȘ Anatolie, *Ceasul*, București, Albatros, 1984, 168 p. Roman rural. Petre Surduban, paznic la un sector auto de transport, își dă demisia și se întoarce la țară. Orașul nu i-a putut distruge conștiința apartenenței la comunitatea satului.

◆ Victor Atanasiu, RL, XVIII, 1985, 50, 10.

A. S.

PARAPIRU Teodor, *Suspiciune*, București, Albatros, 1984, 148 p. Roman de aventuri. Marsias Delușor, lipsit de vedere, anchetează cu succes un caz de omucidere.

A. S.

PARASCANU Constantin, *Sufletul nostru dintâi*, Iași, Junimea, 1984, 184 p. Fragmen-

te: ≈, CRC, XIX, 1984, 38, 5; CL, XC, 1984, 9, 9. Roman liric. Dialog al fiului înstrăinat cu tatăl. Memoria casei părintești închide în ea semnele miraculoase ale salvării și virtuțile binefăcătoare ale înțelegerii. Simbolic, ea este temelia vieții.

◆ Ioan Holban, *Nostalgia rădăcinilor*, CRC, XIX, 1984, 48, 4; Val Condurache, *Teatru, poezie, roman*, CL, 1985, 2, 4.

A. S.

PARDĂU Platon, *Rezerva specială. Roman sentimental*. București, E.M., 1984, 238 p. Fragmente: *Toader și familia*, RL, XVI, 1983, 39, 15. *Întâmplări pe deal*, VR, LXXIX, 1984, 2, 31-52; *Toader și Max*, RL, XVII, 1984, 13, 14-15. Roman istoric. Pe fundalul existenței mitice a lui Toader, „venit dinspre vest” în Doruna, sunt narate evenimente istorice din anii războiului.

◆ Valeriu Cristea, *Realism și imaginație*, RL, XVII, 1984, 28, 9; Cici Iordache-Adam, *Invenție epică și inovație stilistică*, FC, XXXIII, 1984, 28, 14; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVII, 30, 2; Valentin Tașcu, TR, XXVIII, 1984, 35, 4; Ioan Holban, *Confesiune și participare*, CRC, XIX, 1984, 35, 4; Mariana Șipoș, *Vocile realității*, RL, XIX, 1986, 8, 4; Holban, *Profiluri*, 272-276.

A. S.

○ **PAVEL Lică**, *Balena de aur*, fragment din romanul cu același titlu, SLAST, IV, 1984, 11, 6.

A. S.

○ **PECICAN Ovidiu**, **Alexandru PECICAN**, *Razzar. Istoria secretă a copilăriei*, VTR, XIV, 1984, 7, 16; *Razzar, istoria secretă a copilăriei*, VTR, XIV, 1984, 8, 16; *Razzar. Istoria secretă a copilăriei*, VTR, XIV, 1984, 9, 16, fragmente din romanul cu același titlu.

A. S.

PETRESCU Alexandru, *Călătoria continuă*, București, Albatros, 1984, 336 p. Roman citadin. „Câteva cupluri”, mărturisește autorul, „se caută, își pun întrebări proprii vârstei și epocii lor, încearcă să nu mintă, speră și visează. Călătoria spre tine însuși sau spre

alții, peste timp sau alte frontiere, se dovedește prin natura ei continuă”.

A. S.

PETRESCU Aurel, *Neamul Basarabilor. I. Cei care am fost*, București, Cartea Românească, 1984, 396 p. Roman istoric, format din trei părți, reprezentând tot atâtea momente de strălucire, prin vitejie și credință, a neamului românesc: *Izvoarele începutului* (Mircea cel Bătrân), *Soarele ființei noastre* (Mihai Viteazul) și *Dinastie și neam* (Constantin Brâncoveanu).

A. S.

PETRESCU Ioana, *Marco Polo – messer Milione*, București, Albatros, 1984, 288 p. (Cutezătorii). Roman de aventuri. Povestea minunatelor călătorii ale celebrului navigator venețian e însoțită de note explicative cu caracter geografic și o listă a lucrărilor consultate ca material documentar.

■ *Drei Karavellen auf grosser Fahrt*, tr. de Pauline Schneider, București, Kriterion, 1985; ≈, I–II, București, Kriterion, 1986.

A. S.

POPA-COHUȚ Eugenia, *Prietenii lui Ștefănuț*, București, Ion Creangă, 1984, 96 p. Roman pentru copii. Între poezia vârstei și dificultățile din propria familie, micuțul Ștefănuț descoperă puterea dragostei.

A. S.

POPESCU Dumitru, *Muzeul de ceară*, București, Eminescu, 1984, 478 p. Roman social. Director al unei centrale industriale, Sergiu Harnagea își redescoperă identitatea după înlăturarea din post. Personajul reprezentând falsul erou dilematic al romanelor cu activiști.

◆ George Arion, *Ieșirea din destin*, FC, XXXVI, 1985, 7, 10; Ion Bălu, RL, XVIII, 1985, 9, 11; C. Stănescu, FC, XXXVI, 1985, 10, 14; Alex. Ștefănescu, FC, XXXVI, 1985, 10, 14; Radu G. Teșosu, *Zodia peștilor*, FC, XXXVI, 1985, 10, 14; Constantin Dumitrache, R, 1985, 3, 7; Mircea Constantinescu, CNT, 1985, 12, 11–12; Nicolae Manolescu, *Romanul puterii, romanul tubirii*, RL, XVIII, 1985, 12, 9; George Pruteanu, *În căutarea*

ei pierdute, CL, 1985, 3, 11; Constantin Dumitrache, R, 1985, 4, 4; Ion Bălu, RL, XXI, 1988, 17, 5; Gabriel Rusu, TMS, XX, 1985, 4, 6; Ion Vlad, *Romanul ca modalitate de cercetare*, TR, XXIX, 1985, 22, 8; Marian Odangiu, *Posibila întoarcere*, O, XXXVI, 1985, 22, 2; Narcis Zărnescu, SPM, 1985, 22, 3; Vlad Sorianu, ATN, XXII, 1985, 5, 6; Liviu Papadima, TRR, XIV, 1985, 293, 8; Liviu Leonte, RL, XVIII, 1985, 31, 5; Valentin F. Mihăescu, REVR, XXXIX, 1985, 8, 105–106; Valentin Tașcu, ST, XXXVI, 1985, 8, 35; Alexandru George, VR, LXXX, 1985, 10, 61–64; Gheorghe Glodeanu, TR, XXX, 1986, 9, 3 (*Pagini sămănătoare*); Rotaru, *O istorie...* III, 827–828; Anton Cosma, *Romanul*, I, 166; C. Stănescu, *Jurnal*, 86–89; Irina Petraș, ST, XL, 1989, 7, 8–9.

A. S.

POPESCU Petru Demetru, *Trimisul lui Brâncoveanu*, București, Eminescu, 1984, 326 p. Roman istoric. Reconstituire documentară a climatului de renaștere politică și culturală din vremea lui Constantin Brâncoveanu.

◆ Ion Buzăși, ST, XXXV, 1984, 7, 58.

A. S.

POPOVICI Titus, *Judecata. Roman cinematografic*, Iași, Junimea, 1984, 232 p. Fragmente: ≈, F, IV, 1983, 11–12; V, 1984, 1–3. Evoca procesul și martiriul lui Horia, Cloșca și Crișan.

◆ Costin Tuchilă, RL, XVIII, 1985, 4, 10; Gheorghe Glodeanu, F, XXI, 1985, 1, 8–9; Zaharia Sângeorzan, CRC, XX, 1985, 6, 5; George Pruteanu, CRC, XX, 1985, 9, 4; Zaharia Sângeorzan, ST, XXXVI, 1985, 5, 50.

A. S.

RADU Angela, *Adevărul despre Dora*, în vol. *Adevărul despre Dora. Rochia de dantelă vișinie*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, p. 5–130 (Scorpionul). Roman polițist.

I. I.

RADU Angela, *Rochia de dantelă vișinie*, în vol. *Adevărul despre Dora. Rochia de dantelă vișinie*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, p. 131–250 (Scorpionul). Roman polițist.

I. I.

RADU Vasile, *Fratele meu, Abel*, București, Eminescu, 1984, 256 p. Roman-confesiune, structurat prin utilizarea unor tehnici moderne ale discursului epic (confidența poetică, cu schimbări repetate de cadru, utilizarea memoriei afective ca forță disimulat-recuperatoare a faptelor de viață etc.), conținând mărturisirea experiențelor prin care trece tânărul profesor Abel S. care, după terminarea studiilor universitare, își începe, în provincie, cariera didactică. Un personaj corect conturat, în malignitatea jocului său social, este, în acest context, directorul adjunct Zainea, care urmărește cu frenezie, prin toate mijloacele, distrugerea lui Abel S., frustrându-l inclusiv de dreptul de a profesa, ceea ce îl va face să părăsească mediul mutilant în care nu a putut să se integreze.

◆ George Popescu, *Recuzabila absență*, R, 1985, 1, 9; Constantin Miu, *Formule narative în romanul actual*, ST, XL, 1989, 7, 10.

I. I.

RĂDULESCU Banu, *Nimic despre fericire*, București, E.M., 1984, 336 p. Roman de dragoste. Cuprinde povestea iubirii dintre Petra, o tânără din Ardeal, ajunsă studentă la București, și Paul, fiu de general, ucis cu cruzime de legionari în timpul rebeliunii din 1941. Memoria faptelor este păstrată, ca un tezaur, pentru fructul relației celor doi, copilul caruia îi este destinată întreaga relatare. Redundantă stilistic, evocarea stagnează adesea în convențional, textului lipsindu-i capacitatea de a sugera febrilitatea tragică a cumpenei dintre vremi, poezia ireversibilului, tensiunea unor sentimente veridice.

I. I.

REZUȘ Petru, *Dumbrava Roșie*, București, E.M., 1984, 222 p. Roman istoric. Evocă, pe un ton supărător, datorită asemănării cu acela sadovenian, cunoscutul episod al Dumbrăvii Roșii, când o puternică oaste poloneză a fost învinsă, în apropierea satului Cosmin, de lângă Cernăuți, de vitejii lui Ștefan cel Mare. Supraviețuitorii poloni sunt obligați să are, înjuțați ca animalele, și să semene locul luptei cu ghindă, pentru ca acolo să crească un codru de stejari, întru pomenire.

I. I.

ROMAN Ioan, *Cavalerii danubieni*, II, v. *Cavalerii danubieni*, I, 1982.

I. I.

ROMAN Lidia, *Drumuri întretăiate...*, București, Editura Medicală, 1984, 194 p. Roman social și de dragoste, cu temă medicală. Urmărește formarea și destrămarea unor cupluri, pe fondul unor vagi sentimente umanitare, vizând în principal creșterea „potențialului demografic al țării”. Cazuistica formării cuplurilor se reflectă în aceea a vieții de familie, a relațiilor lor sociale. Ton melodramatic; stil bombastic.

I. I.

○ **ROMAN Radu Anton**, *Invitație la dans*, RL, XVII, 1984, 1, 14; *Bătaie de aripă*, LCF, XXXI, 1988, 41, 4–5, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

I. I.

○ **ROTARU Marilena**, ≈, ST, 1984, 5, 39–41; ≈, TR, XXVIII, 1984, 24, 5; *Aplauze pentru destin*, ATN, XXII, 1985, 6, 8, fragmente din romanul *La est de Firenze*.

I. I.

RUDEANU Alex., *Capcana albă*, București, E.M., 1984, 238 p. Fragment: ≈, LCF, XXVII, 1984, 28, 9. Roman cu tematică militară, inspirat din viața vânătorilor de munte. Hariton Candrea, personaj prezent și în alte romane ale scriitorului, participă, ca rezervist concentrat, la o aplicație pe crestele munților. Acțiunile soldaților, capabili de abnegație și curaj, se intersectează cu acelea ale unui grup de salvamontiști, dintre care se detașează figura tânărului Avram Gigel, care, în confruntarea cu vicisitudinile naturii, pierde nu numai încrederea colegilor de breaslă, dar și afecțiunea blondei Marcela, salvată de un prezentiment de la confruntarea cu natura dezlănțuită. „O carte muncită, care încearcă și reușește, în bună măsură, să prezinte adevărul despre curajoșii vânători de munte” (Valentin F. Mihăescu).

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVIII, 1986, 12, 2; Laurențiu Ulici, *Neamul Candrenilor*, RL, XXII, 1989, 21, 11.

I. I.

SĂLCUDEANU Petre, *Apa care trece*, București, Eminescu, 1984, 270 p. Roman polițist, din seria ce-l are ca protagonist pe Bunicul, bătrânul maior ieșit la pensie. Acțiunea se reduce la lungile spovedanii ale câtorva bolnavi internați în spital, o dată cu Bunicul, și la interminabilele scrisori adresate aceluiași. În fapt, nimic nu se întâmplă, totul se povestește. Rezultă o tramă greoaie, neversimilă, potocnită, cu un deznodământ la fel de dezamăgitor.

◆ Tania Radu, *Un bunic și-o apă care trece*, FC, XXXIII, 1984, 36, 10; Constantin Sorescu, *Două romane de ~*, SLAST, IV, 1984, 43, 1; 10; Gheorghe Glodeanu, TR, XXIX, 1985, 3, 8; Alex. Ștefănescu, *Viața în romanul polițist*, RL, XVIII, 1985, 23, 11; Gheorghe Glodeanu, *Romanul experiențelor existențiale*, F, XXI, 1985, 7, 7.

A. P.

SĂLCUDEANU Petre, *Cina cea de taină*, București, Cartea Românească, 1984, 446 p. Roman de acțiune. Cadrul istoric (lupta împotriva „bandiților” legionari refugiați în munți) e doar pretextul care permite aglomerarea unor episoade senzaționale: crime, cruzimi, hăituiri, torturi, dezertări, identități false etc. Lipsește însă o miză superioară, care să le infuzeze un sens. Lungile intervenții nediferențiate ale personajelor (țărani, militarii, anchetatorii, „bandiții”, femeile, bărbații, toți monologhează la fel) rămân discursive, făcând ca judecata morală să cadă mecanic, fără nici un suport interior.

◆ Mircea Iorgulescu, *Pledoarie pentru încredere*, RL, XVII, 1984, 23, 10; Marian Odangiu, *Sensurile realismului*, O, XXXV, 1984, 26, 2; Gheorghe Glodeanu, *Un roman de actualitate*, F, XX, 1984, 8, 7; Mircea Tomuș, T, XIII, 1984, 7, 30; Dumitru Radu Popa, TRR, XIII, 1984, 275, 8; George Arion, *Eterna reîntoarcere*, FC, XXXIII, 1984, 36, 10; Cornel Ungureanu, CNT, 1984, 37, 11; Petru Poantă, TR, XXVIII, 1984, 49, 4; Constantin Sorescu, *Două romane de ~*, SLAST, IV, 1984, 43, 1; 10; Doina Rodina, RL, XVII, 1984, 44, 5; Narcis Zărnescu, *Ghici cine vine la cină?*, SPM, 1984, 49, 3; Leonard Popa, DLG, XVI, 1984, 103-104, 6; G. Dimisianu, *Dimensiunea morală*, RL, XVIII, 1985, 3, 8; Costin Tuchilă, *Durerea lucrurilor povestite*, CNT, 1985, 12, 13; T. Tihan, - - pe noi „corăbii de suflete”, ST, XXXVI,

1985, 3, 30-31; Lăcrimioara Berechet, TMS, XX, 1985, 4, 6-7; Gheorghe Glodeanu, *Romanul experiențelor existențiale*, F, XXI, 1985, 7, 7; Iorgulescu, *Prezent*, 202-205; Dimisianu, *Subiecte*, 121-128; Rotaru, *O istorie*, III, 807.

A. P.

SĂNDULESCU Ionel, *Zbor în furtună*, I, București, Cartea Românească, 1984, 490 p.; II, București, Cartea Românească, 1986, 496 p. Roman politic, în care naratorul, Dan Ursu, își rememorează cei zece ani de închisoare, petrecuți, în calitate de deținut comunist, la Jilava, dar și viața de elev și student. Din punct de vedere stilistic, narațiunea din primul vol. are aspectul unui jurnal. El se referă la perioada 1930-1944. În al doilea vol. acțiunea continuă zece ani mai târziu. De data aceasta, jurnalul lui Ion Vlad Stoleriu este comentat de Dan Ursu. Suntem astfel martorii principalelor evenimente social-politice ale epocii. Acestea sunt prezentate, cu consecvență, de pe pozițiile ideologiei comuniste.

◆ Emil Manu, *Autobiografia ca document*, RL, XVIII, 1985, 4, 10; Lector, RL, XX, 1987, 14, 10; Emil Manu, *Istoria văzută de aproape*, RL, XX, 1987, 35, 11.

A. P.

SĂVULESCU Monica, *Pietrele din lună*, București, Cartea Românească, 1984, 228 p. Roman de analiză psihologică, avându-i ca protagoniști pe doi bucareșteni: Daria și Constantin Harnogea, al doilea un inginer preocupat de „problema actului decizional”. Cartea se vrea o narațiune plină de rafinate și subtilități intelectuale. Filozofia de viață a personajelor este însă aproape total lipsită de noutate, plină de tautologii și truisme.

A. P.

SCHWARTZ Gheorghe, *Maximele, minimele*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, 166 p. Roman ludico-ironic, de tip „corintic”, după terminologia lui Nicolae Manolescu, care ilustrează, prin scurte narațiuni, cu numai două personaje, o serie de maxime. Este vorba, în termenii autorului, de „pildele cele mai însemnate din

viața plină de învățăminte a preacinstului și prealuminatului Gough, precum și a nu mai puțin strălucitului său contemporan Finch, cu precizări asupra modului în care înțelepții de ieri, de alaltăieri și dintotdeauna au știut să răsfrângă aceste întâmplări în subtilele lor maxime și cugetări”. ~ Încearcă și reușește astfel să contureze două personaje memorabile: Gough și Finch.

A. P.

SCOROBETE Miron, *Marile vacanțe*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, 200 p. Roman de aventuri, istorisind peripețiile prin care trec prietenii Tino și Jerry, în căutarea unei comori. Modest atât ca invenție epică, cât și ca scriitură.

A. P.

SCRIPCĂ Gheorghe, *Cinci sub cerul liber*, București, Ion Creangă, 1984, 204 p. Roman pentru copii.

A. P.

SEIN Corina Victoria, *Inelul de fum*, București, Eminescu, 1984, 216 p. Roman de analiză psihologică, cu unele implicații sociale, alcătuit din trei confesiuni succesive: a doctorului Andrei Șerban, a Iuliei Neacșu și a lui Ion pădurarul. Cu unele accente dramatice, punctate de meditații lirico-sentimentale, cele trei relatări dezvăluie repercusiunile catastrofale pe care le are războiul asupra destinului individuale. Deși nelipsite de convenționalism, solilocviile personajelor principale (Iulia Neacșu, Andrei Șerban, Antonia) sunt conturate cu suficientă expresivitate.

◆ Marian Odangiu, O, XXXV, 1984, 39, 2; Rodica Opreanu, *Poezia scriiturii*, O, XL, 1989, 8, 5.

A. P.

SELEJAN Radu, *Roata fără sfârșit. Roman-document*, București, Albatros, 1984, 232 p. (Cutezătorii). Fragment: ≈, ATN, XX, 1984, 1, 8. Roman bazat pe texte și documente istorice, despre Horea și despre răscoala din 1784. Partea cea mai reușită a cărții o constituie interogatoriile lui Horea, Cloșca și Crișan. Roman „de un real dramatism, în care

minimum de ficțiune asigură vibrația și tensiunea epică necesară unei narațiuni ce face din Istorie textul și pretextul său” (Vasile Chifor).

◆ N. Barbu, *Romanul-document*, CRC, XIX, 1984, 45, 4; Vasile Chifor, *Horiada '84*, T, XIII, 1984, 12, V-VI; Emil Manu, *Horea în conștiința literaturii române de azi*, RL, XVIII, 1985, 9, 8.

A. P.

SIMIONESCU Mircea Horia, *Redingota*, București, Cartea Românească, 1984, 264 p. Fragmente: *Zilele (nu tocmai) întâmplătoare*, RL, XVII, 1984, 16, 14-15; *Moartea la purtător*, VR, LXXIX, 1984, 8, 54-65. Fals roman de acțiune, în care, printre întâmplări neprevăzute, își fac loc pasajul eseistic, meditația gravă, generalizările filosofice. Modelul – declarat, dar nerespectat decât în linii generale – este nuvela *Moartea la Veneția* de Thomas Mann. Profesor renumit și scriitor, Erich von Vogelbach pleacă în căutarea tânărului Rudi, al cărui tutore este și care a intrat voluntar în armata hitleristă. Ajuns la București, profesorul duce o existență dublă, participând la mișcarea de rezistență antifascistă și ucigând un secretar al legației germane. Retras la Târgoviște, dă de urma lui Rudi, evadat dintr-un lagăr de prizonieri și devenit un nazist convins. Dezamăgit, Erich von Vogelbach moare, asemeni dublului său Gustav von Aschenbach, din nuvela lui Thomas Mann. Erudiția, informația enciclopedică, livrescul sunt topite într-un roman palpitant, în care procedeele tehnice „la vedere” și teoretizările bine încorporate coexistă firesc.

◆ Dumitru Radu Popa, *Pariul scriitorului cu modelul*, RL, XVII, 1984, 33, 9; Platon Pardău, *Un mod original de a asuma și transcende realitatea*, CNT, 1984, 40, 12; Tania Radu, *Trape și ficțiuni*, FC, XXXIII, 1984, 40, 10; Marian Papahagi, TR, XXVIII, 1984, 48, 4; Al. Dobrescu, *Recondiționarea capodoperei*, CL, XC, 1984, 11, 13; Dana Dumitriu, *Le roman de l'année 1984*, CREL, 1984, 4, 112-118; Liviu Petrescu, *Roman și intertextualitate*, ST, XXXV, 1984, 12, 36-37; Ioan Nistor, ~, TR, XXIX, 1985, 33 (supliment Alba-Iulia, II); Valeriu Cristea, *Întoarcerea romancierului*, RL, XVIII, 1985, 44, 5; Simion, *Scrieri*, V, 320-321.

A. P.

○ **SINITEANU Dumitru**, *În negru îmbrăcat, până la oraș*, fragment de roman, O, XXXV, 1984, 6, 8–9.

A. P.

SOLCAN Pan, *Jocul*, București, Albatros, 1984, 304 p. Roman fantastic. Întâmplări ieșite din comun și personaje bizare, incredibile până la evanescență, se interferează cu elemente ale banalității cotidiene. Jocul dintre real și imaginar e însă haotic, aleatoriu, iar realitatea secundară, cea a ficțiunii, nu are nici coeziunea, nici coerența care dau credibilitate artistică fantasmagoricului. De aici impresia de bizareerie gratuită, căutată cu orice preț.

◆ Liviu Papadima, TRR, 1984, 281, 12; Constantin Crișan, *Între magie și real*, RL, XVIII, 1985, 5, 10; Cosma, *Romanul*, I, 252.

A. P.

STAN Constantin, *Nopti de trecere*, București, Cartea Românească, 1984, 184 p. Fragment: ≈, T, XI, 1982, 6, 33–34. Roman scris în spiritul „celui mai lucid realism” (Valeriu Cristea). Un reporter de la un mare cotidian din capitală pleacă în delegație în orașul A. din nord-estul țării. Prima parte a cărții este constituită din amintirile și reflecțiile eroului în trenul de noapte București–Satu Mare. Partea a doua relatează șederea reporterului în orașul A. și cazul tinerei muncitoare Carmen D., implicată fără voia ei într-un scandal. Romanul se remarcă prin tonul direct al relatării, prin precizia și concretețea radiografiei sociale.

■ *Nuits de passage*, tr. de Teodor Saulea, REVR, XLII, 1988, 2, 13–54.

◆ Victor Niță, *La a doua carte*, FC, XXXIII, 1984, 30, 11; N. Georgescu, LCF, XXVII, 1984, 35, 6; Petre Răileanu, TR, XXVIII, 1984, 45, 4; Sultana Craia, *Memorie și autenticitate*, LCF, XXVII, 1984, 47, 6; Constantin Sorescu, *Romanul liliput sau miniromanul*, SLAST, IV, 1984, 51, 2; M. Ungheanu, LCF, XXVII, 1984, 32, 2; Valeriu Cristea, „Cel mai lucid realism”, RL, XVIII, 1985, 1, 10; Paul Dugneanu, *Portretul unei generații*, în LCF, XXVIII, 1985, 11, 2; I.H., CL, 1985, 5, 13; Anton Cosma, ~, SLAST, V, 1985, 21, 5.

A. P.

○ **STAN Nicolae**, *Furnicarul*, fragment de roman, SLAST, IV, 1984, 21, 6–7.

A. P.

○ **STANCU Zaharia**, *Întoarcerea de pe front*, fragment din romanul *Patria*, MS, XV, 1984, 3, 52–68.

A. P.

STĂNESCU Alexandra, *Nu vă aplecați în afară*, București, Eminescu, 1984, 394 p. Roman social, având în prim-plan o arivistă, Irina Drăghicescu. Autoarea reliefează cu multă inventivitate jocul dublu al protagonistei. Povestea de dragoste își propune să demonstreze faptul că abaterea de la adevăr generează drame. Realismul de tip fotografic și conturarea simplistă, șarjată a personajelor nu conferă însă ideii prea multă forță de persuasiune.

◆ Mariana Ionescu, RL, XVIII, 1985, 14, 11; Lăcrămioara Berechet, TMS, XX, 1985, 4, 7; Tania Radu, *Partituri feminine*, T, XIV, 1985, 7, 39–40; Cosma, *Romanul*, I, 300.

A. P.

STOIAN Mihai, *O zi pentru nemurire. Roman-colaj*, București, E.M., 1984, 542 p. Roman realist, care prezintă, cu ajutorul a numeroase secvențe dispartate, o serie de evenimente din perioada celui de-al doilea război mondial, inclusiv pe cele din ziua de 23 August 1944. Cartea are un pregnant caracter tezist.

◆ Paul Dugneanu, *Ziua nemuritoare*, CNT, 1984, 35, 13; George Pruteanu, CL, XC, 1984, 10, 12; Aurel Dragoș Munteanu, LCF, XXVIII, 1985, 18, 8; Ion Dună, *Contribuția „romanului-document”*, LCF, XXXI, 1988, 34, 2.

A. P.

○ **STOICA Petre**, *În ajunul unei serbări de binefacere*, fragment de roman, O, XXXV, 1984, 3, 12.

A. P.

STRĂTESCU Ion V., *Preavizul*, București, Cartea Românească, 1984, 292 p. Roman realist. Tema cărții o constituie viața pe un

șantier în societatea comunistă. Autorul descrie douăsprezece zile din existența tânărului inginer Mihai Columban. Nici stilul și nici structura romanului nu reușesc să depășească locurile comune ale literaturii epocii, banalitatea și convenționalismul.

◆ George Pruteanu, *Romane și însăilări*, CL, XCI, 1985, 4, 11.

A. P.

SUCIU Titus, *Ceața*, Timișoara, Facla, 1984, 296 p. Roman realist. Are ca protagoniști pe Octavian Modrea, inginer constructor pe un șantier, și pe soția acestuia, Emilia, proiectantă la o fabrică de mașini grele. Nereușind să depășească clișeele literaturii comuniste a momentului, cartea se întemeiază pe un conflict artificial, iar finalul ei este total neconvingător.

◆ Dinu Morariu, *Ieșirea din ceață*, O, XXXVI, 1985, 12, 7; Virgil Nistor, ST, XXXVII, 1986, 3, 59; Sultana Craia, *Pe fundalul șantierului*, LCF, XXX, 1987, 11, 3; Alexandru Ruja, *Existențe autentice*, LCF, XXX, 1987, 20, 1; 6.

A. P.

ȘANDRU Areta, *Glonțul de porțelan*, București, Cartea Românească, 1984, 164 p. Roman de analiză, cu tentă simbolică, scris, alternativ, la persoana întâi și a treia. Medana, reporter la un ziar, fiindă fragilă, sensibilă, rememorează eșecul căsătoriei sale cu Emil și episodul dragostei cu Petăr. Metafora „glonțului de porțelan” nu reușește să adune într-o unitate semnificativ fragmentarismul și construcția precară a cărții.

◆ Victor Atanasiu, *Calibrul glonțului*, SLAST, IV, 1984, 40, 2; Mircea Vasilescu, *Un roman construit prin metaforă*, RL, XVIII, 1985, 20, 10; Al. I. Friduş, CL, 1985, 5, 13; Cristian Moraru, *Balistică și narațiune*, AFT, XIX, 1985, 8, 2.

A. P.

ȘERBAN George, *Ca-n Shakespeare*, fragment de roman, DLG, XVI, 1984, 2, 14.

A. P.

ȘERBĂNESCU Mircea, *Fata din tren*, București, Cartea Românească, 1984, 262 p. Fragmente: ≈, RL, XI, 1978, 31, 14–15;

Dragul meu mincinos, O, XXXII, 1981, 36, 4–5. Roman psihologic, în care confesiunea alternează cu scrisul la persoana a treia. Zeno, un fel de „candidat întârziat” la studenție, ajunge – după câteva experiențe amoroase și unele tribulații mai mult sau mai puțin promiscue – să-și vadă numele pe lista reușitelor la examenul de admitere la Politehnică. Locuri comune, dialoguri cu morgă, panseuri de o banalitate exasperantă. În paginile de confesiune, umor forțat, pastişând stilul teribilist.

◆ Marian Odangiu, *Jocul vieții și al literaturii*, O, XXXVI, 1985, 12, 6; Rodica Ioana Herlea, CL, 1985, 5, 13; Gh. Secheșan, RL, XVIII, 1985, 45, 11; Constantin Crișan, *Regăsirea adevăratei identități*, O, XXXIX, 1988, 19, 3.

A. P.

ȘOVU George, *Dans în foisor*, București, Cartea Românească, 1984, 212 p. Roman realist, despre viața adolescenților și a tineretului. Mai multe destine sunt puse cap la cap și alcătuieste o suită de povestiri convenționale, previzibile, anodine, în pofida psihologiilor „abisale” și a elementelor senzațional-melodramatice la care se apelează. Autorul nu reușește să depășească un anumit ton vulgar.

◆ Smaranda Cosmin, *Temele adolescenței*, LCF, XXVIII, 1985, 3, 2; Gh. Bulgăr, *Destine tineresti*, RL, XVIII, 1985, 1, 9.

A. P.

ȘTEFĂNESCU Sorin, *Șamanul*, fragment din romanul omonim, SLAST, IV, 1984, 15, 6.

A. P.

ȘTEFĂNESCU Tudor, *Calea Griviței*, București, Cartea Românească, 1984, 198 p. Roman social. Prezintă câteva episoade din lupta comuniștilor ilegaliști. Paraschiv Bogatu, fiul unui ceferist închis la Doftana în urma grevei de la Atelierele Grivița din februarie 1933, ajunge băiat de prăvălie la jupânul Dumitru Ploșteanu. Acesta îl ajută să termine liceul și să facă studii de medicină, deoarece – așa cum reiese din finalul senzațional – nu este altceva decât un comunist camuflat în patron și proprietarul unui magazin aparti-

nând, de fapt, partidului. Naivitățile ideologizante afirmate fățiș, fără abilitatea de a le înveșmânta într-o formulă literară cât de cât credibilă.

◆ Iulian Costandache, RL, XVII, 1984, 33, 10.

A. P.

TACOI Cristina, *Plâng, iubite print*, București, Albatros, 1984, 352 p. Roman epistolar, realist, autobiografic, nu lipsit de unele accente lirice. Personajul principal este Elena Iancu-Drăgoi, autoarea unor scrisori adresate ficelilor ei. Aceste epistole conturează istoria unei familii. Principalele calități ale cărții sunt tendința spre autenticitate în confesiune, dramatismul și muzicalitatea limbajului.

◆ Dana Dumitriu, *În satul Poiana*, RL, XVIII, 1985, 8, 11; Adrian Riza, *Ca o cumințenie a pământului*, LCF, XXVIII, 1985, 32, 6.

A. P.

TĂNASE Nicuță, *M-am făcut... tată mare. Un fel de jurnal*, București, Albatros, 1984, 144 p. Mic roman autobiografic. Conceput ca un jurnal și scris într-un stil alert și dezinvolt, romanul se referă la o perioadă scurtă, dar dificilă, din viața autorului (12–31 august 1982). Suferind încă în urma unui infarct, el încearcă să se refacă și este ajutat în tentativa sa de prezența binefăcătoare a unei nepoțele, Luiza. Dialogurile zilnice cu ea, spontane și ingenue, pun în mișcare mecanismul memoriei și autorul evocă oameni, întâmplări, diverse momente din biografia sa (anii de formație, marcați de adeziunea la comunism, războiul etc.). Rememorările, ca și povestirea unor scene cotidiene, capătă, în cazul său, un sens recuperator, chiar terapeutic, în ciuda unei de nostalgie ce le străbate.

◆ Căndroveanu, *Literatura*, 208–210.

I. M.

TĂNĂSESCU Dan Claudiu, *Scrisori de pe front*, București, E.M., 1984, 240 p. Fragment: *Vis într-un lan de maci*, RL, XVII, 1984, 6, 14. Roman epistolar, de război și de dragoste. Adresate iubitei sale de un combatant pe frontul celui de-al doilea război mondial, scrisorile ce alcătuiesc romanul

cuprind, într-un amestec bine dozat, descrieri ale vieții de campanie, portrete ale unor camarazi, meditații asupra absurdității războiului, rememorări ale unor întâmplări din copilărie, pasaje de confesiune sentimentală, istorii reale sau fabulații legendare auzite de protagonist. Dintre personaje se rețin, mai ales, hâtrul „frizer-țigan” Șomârlie, dârzul și devotatul căpitan Georgescu, Nae, prietenul din copilărie, iar dintre povestirile inserate în epistole, notabile sunt acelea despre hoțul Mitache și tragica lui iubire, acea despre omenosul tâlhar Titi Broască, acea despre țiganul Marin Toboșaru, care preferă să moară decât să fure, acea a dragostei nefericite a maiorului Dumitriu ș.a. Deși, precum în celelalte cărți ale sale, face concesii pitorescului și spectaculosului, ~ are aici meritul de a nu eroiza prea mult războiul și de a-l prezenta din perspectiva individului care, prins în jocul lui crud, nu își pierde propria umanitate.

◆ Mircea Dan, AST, XVIII, 1984, 7, 11; Mircea Popa, ST, XXXV, 1984, 7, 37; Ioan Holban, CRC, XIX, 1984, 35, 4; Dem. Niculescu, *Trei romane cu tematică eroică*, CNT, 1985, 13, 11.

I. M.

THEODORU Radu, *Corsarul*, București, Albatros, 1984, 336 p. (Cutezătorii). Roman de aventuri. Având ca fundal istoric amestecata și conflictuala lume otomană de la sfârșitul secolului al XVI-lea, romanul povestește peripețiile corabiei „Libertatea” și a celor îmbarcați pe ea: căpitanul Radu Păduraru, temerara jupâniță Voica Ilinca Bărlădeanu, cavalerul Jean de Miranda și fratele său, baronul Louis de Vic-Fézensac, don Pedro Perez etc. De-a lungul periplului conspirativ al acestora apar rivalități și intrigi, travestiri și jocuri amoroase, acte de bravură și bătălii pirateresti, după rețeta bine cunoscută a genului.

I. M.

TIPSIE Ion, *Un caz perfect conturat*, București, E.M., 1984, 206 p. (Sfinx, 69). Roman politist.

I. M.

TRICOLICI Chiril *Scara de incendiu*, II, v. *Scara de incendiu*, I, 1982.

I. M.

TUDORAN Radu, *Ieșirea la mare*, București, Eminescu, 1984, 574 p. Vol. al III-lea din ciclul *Sfârșit de mileniu*. Roman autobiografic. Un bogat dosar de existențe din lumea fabuloasă a litoralului și a orașului Constanța.

◆ Ion Bălu, *Fascinația mării*, RL, XVII, 1984, 43, 4; Cornel Ungureanu, *Altă ieșire la mare*, O, XXXVI, 1985, 11, 6.

A. S.

O TURCUȘ Aurel, *Piatra de pe inimă*, fragment de roman, O, XXXV, 1984, 22, 8-9.

A. P.

TURTURICĂ C., *Marele interogatoriu*, București, Cartea Românească, 1984, 310 p. Roman social. Înlăturat din postul de șef al unui oficiu de calcul, Valeriu Alboiu moare de supărare la încheierea formelor de predare și de întocmire a listelor de inventar. Acuzată c-ar fi grăbit dispariția unui parvenit, Larisa Marcu radiografiază existența instituției, punând în lumină pericolul de fiecare zi al mediocrității care ucide.

A. S.

ȚIC Nicolae, *Sărindar*, București, Eminescu, 1984, 400 p. ≈ este considerată ca o a doua carte din ciclul început cu *Lege și anexă* (1983), conform consemnării făcute de autor. Perioada de timp este precizată: 1926-1927. Pe fundalul biografiei personajului fictiv Vlad Stanca (ziarist în această vreme), apare figura politicianului Iuliu Maniu (mască sub numele Iosif Partheniu) și este dezbătută activitatea sa politică, care-l pune în conflict cu casa regală și într-o colaborare afectivă cu forțele așa-numite democratice (între care autorul înscrie, desigur, mișcarea comunistă). Apar și alte personaje istorice: regele Ferdinand, Octavian Goga, Nicolae Iorga, Brătienii, Corneliu Zelea-Codreanu ș.a. Personaje interesante sunt politicienii ardeleni, cu aerul lor protocolar, care încearcă să se integreze în atmosfera politică dâmbovițeană

(Andrei Baroga, Honoriu Sângeorzan etc.). Tabloul istoric și politic este în mare parte obiectiv, bine conturat.

◆ Dumitru Micu, *Acuitatea investigației scriitoricești*, CNT, 1985, 12, 13; Alex. Ștefănescu, *Un roman-document*, RL, XVIII, 1985, 16, 10. V. și *A doua moarte a lui Andrei Vrăbie*, 1957.

V. T.

ȚOIU Constantin, *Obligado*, București, Eminescu, 1984, 318 p. Fragmente: *Un loc numit Obligado*, RL, XV, 1982, 42, 14-15; *Scris pe apă cu furci*, RL, XVI, 1983, 27, 14-15. Roman de moravuri sociale, scris într-o manieră narativă mai determinată epic decât în *Înșoitorul*. „≈ accidental biografic devenit uman (un cuplu conjugal nu dintre cele tinere se desface ca urmare a dispariției tragice a femeii, după o boală atroce); subiectul e saturat de «trairi», chiar dacă acestea iau un curs care poate șoca pe cititorul nedepins cu practicarea sincerității «în linie». Însăși perspectiva tradițională în alb/negru e răsturnată. Ea cerea mai ales comportări lineare consecvente, satisfăcându-se fie cu fibretul romanticist al soțului neconsolat pășind printre ruinurile unei mari iubiri, fie cu mai comuna imagine (cu ceva foburian într-însa) a stării civile de disponibilitate, fără interes acut pentru «subiectiv»” (Cornel Regman). Dificultatea receptării romanului este remarcată și de Ioan Holban: „[...] prozatorul folosește instrumentele cunoscute ale analizei psihologice și ale «tratării» simbolice a temei și discursului epic, căutând materia în spațiul unor conflicte interioare fără a renunța însă [...] la proiecțiile în istorie. ≈, mai mult decât celelalte romane, este *textul despre text*, «istoria» povestirii care «se povestește», afirmând astfel un sens al relației dintre carte și existență: viața se cuprinde, între limitele scrisului, adevărul unor destine fiind descoperit în chiar «povestea» acestora”. În esență, romanul dezvăluie încercările personajului Bartolomeu Boldei de a supraviețui în absența Klarei, efortul de recuperare a trecutului fiind dramatic. În acest sens romanul poate fi considerat «de dragoste», dacă nu ar fi dublat și inhibat pe alocuri de unul al „povestirii” iubirii.

◆ Tania Radu, *Vârstele prozei*, FC, XXXIII, 1984, 29, 11; Tania Radu, *Manual de supraviețuire*, FC, XXXIII, 1984, 32, 18; Cornel Ungureanu, *Don Juan în amurg*, O, XXXV, 1984, 35, 2; Lucian Branea, DLG, XVI, 1984, 103-104, 7; Nicolae Manolescu, *Arta conversației*, RL, XVII, 1984, 37, 9; Ioan Holban, „*Adevărul e povestea*”, CRC, XIX, 1984, 38, 4; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVII, 38, 2; Narcis Zănescu, *Câteva puncte de vedere asupra romanului actual*, SPM, 1984, 39, 3; Narcis Zănescu, CNT, 1984, 40, 12; Marian Papahagi, TR, XXVIII, 1984, 40, 4; 6; Val Condurache, *În apărarea lui Barb Boldei*, CL, 1984, 10, 6; Ion Vartic, ST, XXXV, 1984, 10, 36-37; Liviu Papadima, TRR, XIII, 1984, 279, 12; Ion Vlad, *Fascinația povestirii*, RL, XVII, 1984, 45, 8; Ioan Milea, F, XX, 1984, 11, 3; Cornel Regman, *Fericita exprimare sau despre* ≈, VR, LXXIX, 1984, 69-76; Constantin Sorescu, SLAST, IV, 1984, 50, 2; Narcis Zănescu, *Postscriptum*, SPM, 1984, 52, 3; Dana Dumitriu, *Le roman de l'année*, CREL, 1984, 4, 112-118; Cristian Moraru, *Romanul – gen proteic*, TMS, XIX, 1984, 12, 7; Ion Pecie, *Între naratorul real și cel imaginar*, R, 1985, 1, 8-9; I. Sârbu, *Un roman de acuită actualitate*, CRC, XX, 1985, 6, 5; Traian Podgoreanu, *În căutarea celui lalt*, RL, XVIII, 1985, 7, 5; D. I. Cenușer, *Vorbirea ce înstăpânește*, T, XIV, 1985, 5, 40-41; Ion Pecie, *Prospero și Caliban*, T, XIV, 1985, 10, 39-40; Ion Pecie, *Natura și spiritul*, ST, XXXVI, 1985, 11, 4-5; Mariana Vartic, -, RITL, XXXIII, 1985, 4, 98-101; Constantin Trandafir, „*Aliat al realității*”, RL, XIX, 1986, 1, 5; Mihaela Ciobanu, *Omul și stilul*, LCF, XXVIII, 1986, 28, 1; 10; Ramona Fotiade, *Lumea romanului*, RL, XIX, 1986, 32, 4; Dorin Murariu, *Determinarea în contemporaneitate*, AFT, XX, 1986, 8, 8-9; Holban, *Profiluri*, 178-183; Regman, *De la imperfect*, 18-29; Ovid S. Crohmalniceanu, *Din misterele Bucureștilor*, ALL, 1989, 180-181. □ V. și *Moartea în pădure*, 1965.

V. T.

TUCULESCU Radu, *Ora pătânjenului*, București, Albatros, 1984, 182 p. Roman social, cu accente ironice. Personajul principal, Miș Dron, individ fără identitate socială precisă, stăpânit de o dorință diabolică de putere, își urmărește cu ambiție scopul de a deveni președinte... de bloc. Țesătura de intrigi pe care o realizează în acest scop, perfectă prin construcție, dar ridicolă prin finalitate, este unică în felul ei. Personajul

atrage în această „capcană” o serie de alte personaje, în funcție de care se definește. Suspiciunea sa mărunțită față de restul lumii devine colosală. Dron pune în acțiune o serie de mijloace ce ar fi fost demne de o cauză mai bună: prudența, viclenia, locvacitatea, umiliința trucață etc. Finalul cărții este pe măsura acestui ins, chinuit în nimicierea lui. După ce și-a atins „măretul” țel, Dron pătimește astfel: „[...] a pornit-o spre apartament cu orgoliul satisfăcut, rumegând febril planuri de viitor. A urcat scările teapăn, cu mâinile în buzunar, călcând pe trepte doar cu vârful pantofilor săi bine lustruiți. Pe ultima treaptă a alunecat. N-a apucat să-și mai scoată mâinile din buzunar. Trupul s-a rostogolit făcând o scurtă numărătoare inversă. Bunul său prieten Anghelache l-a îngropat în cimitirul orașului”. Acest sfârșit spune totul despre apteoză ridicolului.

● Premiul Asociației Scriitorilor din Cluj pe anul 1984.

◆ Tania Radu, FC, XXXIII, 1984, 29, 11; Ioan Holban, *Un roman de investigație socială*, CRC, XIX, 1984, 33, 6; Dana Dumitriu, *Un diavol meschin*, RL, XVII, 1984, 43, 10; Dorin Serghie, *Ora perpetuă*, EX, XVII, 1985, 7-8, 6; Holban, *Profiluri*, 370-372; Cosma, *Romanul*, I, 275.

V. T.

UNGUREANU Alexandru, *Marele Prag*, București, Albatros, 1984, 140 p. (Fantastic Club). Roman științifico-fantastic, de explorare a subconștientului, a raportului dintre eul creator și lumea reală. Depășirea acestei dualități se realizează prin scufundarea totală în oniric, în eu, în subconștient. „La capătul a tot ce veți cunoaște mă găsec EU”, afirmă protagonistul-narator în finalul romanului. „≈ [...] este [...] o carte pusă «sub semnul Labirintului», iar condiția scriitorului ca himeric «Recenzor Labirintic» este demnă de ținut minte” (Cornel Robu).

◆ Cornel Robu, ST, XXXVI, 1985, 10, 56; Victor Niță, *Două debuturi*, FC, XXXIII, 1094, 43, 14; Mihai Botez, ATN, XXII, 1985, 2, 6.

A. P.

URICARU Eugen, *Vreme în schimbare*, București, Eminescu, 1984, 272 p. Fragmente:

Vreme în schimbare, RL, XVII, 1984, 19, 14; *Cine ești și ce vrei?*, TR, XXVIII, 1984, 21, 5. Cu un *Avertisment* al scriitorului: „Cartea de față cuprinde fapte. Unele s-au petrecut aievea, altele au fost imaginate de cei care le-au trăit aidoma, cele mai multe au fost inventate de autor. Cititorul este rugat să se încredințeze ficțiunii și să creadă mai departe în istorie. Câteva zeci de rânduri din aceste pagini se îndatorează documentelor, ceea ce nu-l împiedică pe autor să considere că a dat o interpretare personală unor evenimente ce aparțin cu siguranță și pentru todeauna tuturor”. Romanul debutează cu interogatoriul lui Horia, ce conține depoziția orgolioasă a unui exponent al unei națiuni și al unei categorii sociale îndreptățite la un alt rol în istorie. Nici atunci când Nuț Mătieș îl trădează, Horia nu abdică de la „slujirea” cauzei, fiind un exemplu pentru tovarășii săi Cloșca și Crișan. Sacrificându-se deliberat, el intră în mit. „Pe autor îl interesează în mod special faptul că un lider este întotdeauna și un om, dar și un personaj legendar și că între aceste două ipostaze apare la un moment dat o incompatibilitate tragică. Horea nu poate fi doar cum vrea el să fie, ci și cum îl construiește imaginația mulțimii, cuprinsă de o fervoare aproape religioasă” (Alex. Ștefănescu).

◆ Dana Dumitru, *Le roman de l'année 1984*, CREL, 1984, 4, 112–118; Eugen Simion, *Romanul istoric*, FC, XXXIII, 1984, 39, 13–22; Gabriel Rusu, *Romanul și istoria*, TMS, XIX, 1984, 9, 6; Ștefan Melancu, EX, XVI, 1984, 9–10, 5; Constantin Resescu, SLAST, IV, 1984, 41, 1, 10; Alex. Ștefănescu, *Horia ca personaj de roman*, RL, XVII, 1984, 41, 11; Marian Papahagi, TR, XXVIII, 1984, 41, 4; Daniel Vighi, *Judecata dreaptă a posterității*, O, XXXV, 1984, 43, 6; Laurențiu Ulici, *Istoria ca fapt politic*, CNT, 1984, 44, 13; T. Tihan, ST, XXXV, 1984, 10, 11–12; Maria Ana Tupan, *Istorie și univers fictiv*, ST, XXXV, 1984, 10, 12–13; Grigore Scarlat, *Ficțiune și istorie*, F, XX, 1984, 10, 13; Ioan Holban, *Eroul și trădătorul*, CRC, XIX, 1984, 45, 4; Ion Bălu, *Conștiința de sine a unei națiuni*, RL, XVII, 1984, 46, 11; Costin Tuchilă, *Istoria ca proces de conștiință*, LCF, XXVII, 1984, 47, 6; Ioan Holban, *Două romane despre Horea*, CL, XC, 1984, 11, 11; Gabriel Rusu, *Romanul și istoria*, TMS, XIX,

1984, 12, 6; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVII, 1984, 48, 2; Vasile Chifor, *Horiada '84*, T, XIII, 1984, 12, V–VI; Dorin Murariu, *Romanul experimentului*, O, XXXVI, 1985, 23, 3; Alex. Ștefănescu, *Călătorie în timp*, RL, XVIII, 1985, 28, 4–5; Ioan Adam, *Istorie, transfigurare și condiție umană*, RL, XVIII, 1985, 35, 4–5; Adrian Pop, SLAST, V, 1985, 39, 1, 4; Nicolae Georgescu, *Dincolo de legendă*, LCF, XXVIII, 1986, 39, 3; Gheorghe Glodeanu, *Romanul experiențelor istorice*, F, XXII, 1986, 4, 11; Ioan Buduca, *Zodii în schimbare*, AFT, XXI, 1987, 6, 4; Tuchilă, *Prievirea*, 59–62; Simion, *Scriitori*, IV, 425–428.

M. P.

URZICEANU Constantin, *Sfârșitul generalului Phleps*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, 194 p. (Scorpionul). Roman de război. Acțiuni militare de neutralizare a armatelor germane din țară și contracararea atacurilor terestre, după ieșirea din alianța cu puterile Axei.

A. S.

VĂCARIU Dumitru, *Vornicul Țării de Sus*, Iași, Junimea, 1984, 124 p. Microroman istoric pentru tineret. Plasând acțiunea în Moldova secolului al XVII-lea, când amintirea lui Ion-Vodă e încă vie, dar neinsistând asupra unei datări precise, narațiunea pune problema, mereu actuală, a politicii de alianțe a țării, supusă turcilor, dar aspirând la o alianță cu Polonia și încercând, pe cale diplomatică, să preîntâmpine apetențele expansioniste ale acesteia. Protagonistul cărții, vornicul Țării de Sus, boier auster și reținut, om de carte (a tradus isprăvile lui Alexandru Macedon), viteaz conducător de oști și spirit integru, trece prin încercări grele, în acele vremi de nesiguranță și suspiciune. Stilul fluent, limba melodioasă, tonul pilduitor probează ucenicia sadoveniană, în timp ce intriga amintește de *Vlaicu-Vodă* de Al. Davila (nu numai prin disimularea domnului, ci și prin devotatul Moș Petre, pandant al lui Român Grue). Cartea păcătuiește însă prin inadvertențe istorice, inexplicabile artistic.

◆ Tudorel Urian, *Dincolo de parodie*, O, XXXV, 1984, 48, 7; N. I. Pintilie, *Un roman parabolă*, CL, 1985, 4, 12.

D. M.

VÂRLAN Petre, *Titus Bostan și stupina cu viespi*, v. *Titus Bostan și ziditorii lumii*, 1981.

D. M.

VELESCU Cristian, *Strania pățanie a unui virtuoz. Povestire fantastică*, București, Eminescu, 1984, 170 p. Deși subintitulată „povestire fantastică”, cartea este un microroman. După mutarea în casa unei bătrâne ciudate, un violonist al Filarmonicii din București are un succes extraordinar. Apoi își pierde identitatea. În așteptarea regășirii de sine sau a dublului său, se stabilește în Gara de Nord. Invazia fantasticului în real este aproape constant insuficient motivată, neconvingătoare.

◆ Mircea Constantinescu, *Virtuțile fantasticului*, RL, XVII, 1984, 52, 10.

A. P.

VIANU Iosif, *Filiera traficantilor*, București, Sport-Turism, 1984, 396 p. Roman politist. Scrisă în parte la persoana întâi, din perspectiva comisarului de poliție Dorin Nedelea, protagonistul romanului, narațiunea urmărește peripețiile depistării unei rețele internaționale de hoți de tablouri, în care sunt implicate și persoane aparent onorabile din țară (ca pictorul Dan Vrancea). Elucidând o parte dintre crime și arestând o parte dintre infractori, anchetatorii nu izbutesc să dea de capătul acestei încurcate afaceri, încât sunt nevoiți să-și continue investigațiile și eforturile de recuperare a pânzelor sustrate din Muzeul Municipal de Artă din București, ceea ce presupune o suită de noi aventuri, într-un alt volum, intitulat *Caruselul urmărilor* (1986).

D. M.

VINTILĂ Petru, *Roata*, București, Cartea Românească, 1984, 454 p. FG: *Un magnet numit Alba Iulia*, RL, XVIII, 1985, 2, 14–15. Roman istoric, reconstituind perioada de mari frământări politice și sociale din Transilvania din timpul răscoalei lui Horia, Cloșca și Crișan.

◆ Emil Manu, *Horea în conștiința literaturii române de azi*, RL, XVIII, 1985, 9, 8; Zaharia Sângeorzan, *Cei mai viteji dintre muritori...*,

CRC, XX, 1985, 9, 4; Dumitru Nicu, *Trei romane*, CNT, 1985, 19, 10–11; Dorin Murariu, *Romanul evenimentelor*, O, XXXVI, 1985, 23, 3.

M. P.

VLAD Tudor, *Ascensiune nocturnă*, București, Cartea Românească, 1984, 214 p. Fragment: *Prânz liniștit*, TR, XXVIII, 1984, 40, 5. Romanul unui șantier și a persiflării înțelegerii ideii de eroism în socialism. Ca și Călin Surupăceanu din *Intrusul*, eroul lui ~, Ion Stănilă, comite un act ieșit din comun: intră într-o conductă de numai 95 de cm, spre a suda o porțiune compromisă. Gestul insolit al muncitorului își găsește corespondent doar în „isprava păsărarului”, cel care încearcă să-și depășească condiția zburând, atârnat cu ajutorul frânghiilor de un vultur. Cele două părți ale romanului, *Eroul nostru din conductă* și *Totul e bine* pare să ateste structura ironică a autorului, care sub masca insistenței pe realitate, supune epoca și mecanismele ei unei priviri ironice și persiflante.

● Premiul pentru proză al C.C. al U.T.C. pe anul 1984.

◆ Marian Papahagi, TR, XXIX, 1985, 9, 4; Cristian Popescu, TMS, XX, 1985, 3, 7. Radu G. Teposu, *Satiră și umor*, FC, XXXVI, 1985, 13, 10; Valentin Tașcu, *Realitatea realului*, CNT, 1985, 16, 12; Ioan Holban, *Un roman parodic*, CRC, XX, 1985, 18, 4; Valeriu Cristea, *Un roman complex*, RL, XVIII, 1985, 20, 4; Cristina Müller, EX, XVII, 1985, 5–6; Gheorghe Glodeanu, VTR, XV, 1985, 6, 15; Paul Dugneanu, LCF, XXVIII, 1985, 26, 2; Mariana Lazăr, ST, XXXVI, 1985, 11, 52–53; Cornel Moraru, *Dilemele romancierului tânăr*, VTR, XIII, 1988, 5.

M. P.

VLASIU Ion, *Cartea de toate zilele unui an*, Cluj-Napoca, Dacia, 1984, 420 p. Roman autobiografic, făcând parte dintr-un vast ciclu memorialistic care se deschide cu *Am plecat din sat* (1938), trece prin *Drum spre oameni* (1961), spre a se continua cu *Monolog asinetric* (1988). Cartea este concepută sub forma unui jurnal, tehnică pe care autorul o teoretizează în preambul: „Gândul unui jurnal priu-zis, adică «zi de zi» e vechi. Am încercat cândva și l-am întrerupt după o lună. Jurnal

de o lună. Încerc să fac un jurnal care să oglindească un an, un an întreg. Mă obsedează dimensiunea epică a vieții, continuitatea cu accent în prezent. Scriind despre trecut, mă simt frustrat de îndoieli, sau alunec inevitabil spre lirism. Cred că e bine ce vreau, totul e să am timp destul. Timp destul pentru a lupta cu timpul?" Cartea cuprinde însemnări din anii 1966–1967.

◆ Edgar Papu, *O sinteză românească*, LCF, XXVII, 1984, 8, 3; Anton Cosma, *Ion Vlasiu*, VTR, XV, 1985, 3, 5; Cornel Ungureanu, *Jurnalul lui ~*, O, 1985, 9, 6; Z.S., CRC, XXXIX, 1985, 10, 5; Dan Grigorescu, *Autoportretul lui ~*, RL, XVIII, 1985, 18, 19; Adrian Marino, *Jurnal intim*, TR, XXIX, 1985, 33, 3; Roxana Sorescu, RL, XVIII, 1985, 46, 4–5.

M. P.

VLASIU Ion, *Copil fermecat*, București, Ion Creangă, 1984, 174 p. Roman al copilăriei fericite, trăită de scriitor în Ogra, pe Mureș. Sunt un fel de *Amintiri din copilărie*, ce aduc în scenă evenimente din viața satului, practici magice și vrăjitorești, obiceiuri laice și religioase, întâmplări cotidiane sau neobișnuite, povestite cu implicare sentimentală și nostalgică retrăire emoțională.

M. P.

VOICULESCU Elefterie, *Prispa de lut*, București, Cartea Românească, 1984, 246 p. Text propagandistic, scris după rețete prefabricate, socialiste, plin de lozinci, transpuse epic. Nivelul de înțelegere al autorului a rămas la sloganeurile: „Pământurile ar putea fi muncite în devălmășie, iar roadele să se împartă fiecăruia după cum muncește”, „Revoluția asta îi alfabetiza, și împroprietărea, acum îi făcea și stăpâni... Mă, să fie-al dracului!”.

M. P.

VREMULEȚ Constantin, *Insula*, București, Eminescu, 1984, 184 p. (Colecția Romanul de dragoste, 209). Romanul tribulațiilor eroice ale Irinei și al disoluției căsătoriei sale cu Mihael Lavriu. Ideea este că viața intimă a fiecăruia din noi este un fel de insulă greu accesibilă și, de cele mai multe ori, inabordabilă.

◆ Laurențiu Bourceanu, *Un roman de dragoste*, TMS, XX, 1985, 11, 7.

M. P.

O VULPEȘTI Ion Lică, *Gustul dulce al bobului de grâu*, fragment din romanul *În clocot de valuri*, ARG, XIX, 1984, 4, 10–11.

A. P.

ZAMFIRESCU Violeta, *Surâsul iubirii*, București, Eminescu, 1984, 228 p. Roman din viața contemporană, având-o în centru pe Ilinca, pictoriță de talent și de succes. Protagonista este urmărită însă nu în activitățile creatoare, cu problematica lor specifică, ci în cadrul vieții de familie, încât întâmplările anodine nu se luminează semnificativ, rămânând în stadiul de mici „cancanuri” între rudenii. Capacități analitice superficiale; poetizare forțată, sintaxă silnică.

M. V.

O ZĂINESCU A. I., *Aventură în Africa*, fragment de roman, ALCF, 1984, 211–214.

A. P.

ZOTTA Ovidiu, *Expediția „Zimbrii”*, în vol. *Spadasinul de serviciu*, București, Ion Creangă, 1984, p. 3–132. Roman pentru copii și tineret.

◆ Cândroveanu, *Literatura*, 229–230.

M. V.

1985

ALECU Viorel, *Împăcare*, Iași, Junimea, 1985, 176 p. Roman de dragoste. Anton Cernea, absolvent al facultății bucureștene de litere, este repartizat ca profesor la un liceu din provincie. Aici o cunoaște pe Anca, bibliotecară, de care se îndrăgostește pregătind-o pentru admitere, dar și pe profesorul Grigore Vântu, care îi încredințează un manuscris conținând romanul adolescenței și tinereții sale. Petrecute la Iași, în epoca „Jurnalului literar” și a profesoratului lui G. Călinescu, faptele din cel de al doilea text întregesc sensul celui dintâi pe dimensiunea abnegației, a sacrificiului de sine, valori pe care Anton le redescoperă în momentul în care este părăsit

de iubită. Ton pretios, de dezbatere morală, în limita strictă a „liniei” moralei comuniste, ilustrată inclusiv prin citate din clasici, poeți celebri etc.

I. I.

ANDRU Vasile, *Turnul*, București, Cartea Românească, 1985, 304 p. Roman de dragoste, dublat de unul de actualitate. Vasile, antropolog, redactor la „Revista noastră”, hărțuit în audiențe pentru buletin (de București) și de șefi, vizitator periodic al Casei Monteoru, unde se află restaurantul breslei, scrie, la persoana a II-a, romanul iubirii sale pentru Daria, de profesie medic, permanent tulburat de amenințările Eulaliei, fosta sa iubită, judecătoare de sector, cu atât mai periculoasă cu cât Daria comite o ilegalitate (extermează din spital un nebun), fapt ce o aduce în fața instanței, *id est* a Eulaliei, surprinzător de concesivă până la urmă. Ritm sincopat, frazare sinuoasă, totul pe fundalul unei concepții cosmogonice *sui generis*, după care viul propune, de fapt, de la amoebă la om, un rezumat al stării de preconștiință, vădind nostalgia reflexivității. Finalul melodramatic (Daria moare de una dintre bolile pe care le tratează) nu compromite totuși cartea, salvată de pregnanța cotidianului, de „viața din jur, ce ne inundă din toate părțile” (Valeriu Cristea).

◆ Doina Diaconu, *Lumea și textul*, SLAST, V, 1985, 39, 2; Ioan Holban, *Meandre epice*, CRC, XX, 1985, 38, 4; Marian Papahagi, *Tehnica abruptului epic*, TR, XXIX, 1985, 41, 4; Doina Jela, ≈, TMS, XX, 1985, 10, 7; Cristian Moraru, *Mecanismul retoricii negative*, AFT, XIX, 1985, 11, 4; Doru Burlacu, ST, XXXVI, 1985, 12, 54; Mihail Iordache, CL, 1985, 12 („Pagini bucovinene”, IV, 1985, 11, 2); Valeriu Cristea, „Cartea mică a clipei” și „marele tunet”, RL, XIX, 1986, 14, 10; Ioan Buduca, TRR, XV, 1986, 316, 12; Silvia Urdea, ≈, VTR, XVI, 1986, 7, 5; Adrian Dafir, *Vocație și experiment*, LCF, XXIX, 1986, 42, 3; Dumitru Brădățan, „La asta servește literatura: să alunge răul”, CL, XCIII, 1987, 8, 3; Holban, *Profiluri*, 324–326; Cristea, *Fereastra criticului*, 265–271; Henri Zalis, *Prozele lui ~*, CL, XCVI, 1989, 4, 5.

I. I.

○ **ANGHEL Ion Nicolae**, *Vizita*, EX, XVII, 1985, 7–8, 12–13; *Câmpia*, O, XXXVIII, 1986, 42, 4–5; *Hotărârea*, O, XL, 1989, 45, 4–5, fragmente din romanul *Cicadele*.

I. I.

ANTOHI Carmen Alexandra, *Partida de după-amiază*, București, Cartea Românească, 1985, 158 p. Fragment: ≈, SLAST, V, 1985, 14, 7. Roman social și de atmosferă. Naratorul, un pensionar trăind cu acuitate sentimentul ratării, joacă regulat cărți cu inși asemenea lui, distruși de viață, ca într-un „club al înfrântilor”. Construită cu mijloacele observației clasice, cartea reconstituie o lume dominată de trăirea în surdină, la o tensiune joasă, a unor drame cronicizate de un absentism social motivat prin fobii și automatisme, prin spaime biologice. În final, ca și cum ar fi vorba de o efectivă resurrecție morală, pensionatul-narator descoperă dorința de a câștiga, la joc, focalizând astfel definitiv privirea cu care contemplă lumea.

◆ Iulian Costandache, *Traietorii morale*, SLAST, VI, 1986, 3, 2.

I. I.

ARAMĂ Ion, *Am fost cu toții soldați*, București, E.M., 1985, 332 p. Roman politic și de aventuri militare. Evocă, din perspectiva comuniștilor, evenimentele de la 23 August 1944 și participarea armatei române la acestea.

◆ Dumitru Nicu, *Trei romane în Editura Militară*, CNT, 1985, 19, 10–11; George Pruteanu, *Frumos scopul, modeste mijloacele*, CRC, XX, 1985, 32, 4.

I. I.

ARION George, *Profesionistul*, în vol. *Profesionistul. Țintă în mișcare*, București, Eminescu, 1985, p. 6–119. Roman polițist.

◆ Al. Dobrescu, *Profesionistul... amator*, CRC, XX, 1985, 34, 7; 35, 7; Ioan T. Morar, *Avem un Chandler!*, O, XXXV, 1985, 35, 5; Nicolae Manolescu, *Romane (nu chiar) polițiste*, RL, XVIII, 1985, 40, 9; Valeriu Bărgău, ≈, SLAST, V, 1985, 45, 4; Eugen Simion, *Romanul polițist*, ATN, XXIII, 1986, 3, 7; Mihai Coman, *Suflul parodic*, SLAST, VI, 1986, 21, 2; Gheorghe Glodeanu, *Fascinția romanului de acțiune*, F, XXIII, 1987, 10, 11.

I. I.

ARION George, *Țintă în mișcare*, în vol. *Profesionistul. Țintă în mișcare*, București, Eminescu, 1985, p. 122–205. Roman polițist.

◆ Ioan T. Morar, *Avem un Chandler!*, O, XXXVI, 1985, 35, 5; Valeriu Bărgău, -, SLAST, V, 1985, 45, 4.

I. I.

AUGOSTOPOULOS-JUCAN Antița, *Capcana*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 272 p. (Scorpionul). Roman polițist.

◆ Al. Dobrescu, *Previzibila capcană*, CRC, XX, 1985, 46, 7; Virgil Nistor, ST, XXXVII, 1986, 6, 59.

I. I.

BĂIEȘU Ion, *Balanța*, București, Cartea Românească, 1985, 248 p. După 1989 va apărea o ediție necenzurată. Roman umoristic, polemizând cu tarele „socialismului victorios”. După înmormântarea tatălui, Ioana Pop, alias Nela, absolventă a Facultății de Psihologie, pleacă în orașul unde fusese repartizată pentru a preda constituția și socialismul unor copii superdotați. Aici îl cunoaște pe medicul Dumitru Bostan, zis Mitică, împreună cu care face o pereche „trăznet”, trecând prin întâmplări pe măsura firii aiurite a amândurora. Alte piste narative, la fel de neconvențional-verosimile, aparțin revizorului contabil Nedelcu, victimă a unei machiavelice simulante surdo-mute, ori pacientului favorit al lui Mitică, Titi, cel ce pretinde că a descoperit energia viitorului. Registrul grav nu lipsește, ca întotdeauna în astfel de cărți, elocvent fiind cazul soților Duduveche, pe care cutremurul din 4 martie 1977 îi desparte ca în tragediile antice, nu înainte de a-și râde de dorința lor de a se sustrage destinului. „Dincolo de excentricitățile ce amintesc de «frumoșii nebuni» ai lui Fănuș Neagu, eroii din ≈ sunt în fond serioși” (Valeriu Cristea).

◆ Eugen Simion, *Un roman de -*, FC, XXXVI, 1985, 11, 1; 15; Emil Manu, *Două romane de actualitate*, CNT, 1985, 15, 110; M. Ungheanu, LCF, XXVIII, 1985, 14, 2; Valeriu Cristea, *Seriozitatea unui roman comic*, RL, XVIII, 1985, 15, 11; George Pruteanu, *Romane și însăilări*, CL, 1985, 4, 11; Aureliu Goci, *La rădăcina comicului*,

VR, LXXXI, 1986, 2, 87–88; Dimisianu, *Subiecte*, 129–133.

I. I.

O BĂNESCU Florin, *Ieșirea din vis*, O, XXXVI, 1985, 15, 8–9; *Spre Alba, departe...*, LCF, XXVIII, 1985, 48, 3; 7, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

I. I.

BĂRAN Vasile, *Ranița grea a iubirii*, București, E.M., 1985, 336 p. Fragmente: *Izvorul*, CRC, XX, 1985, 3, 7; *Platoul* (romanul e intitulat *Ranița grea a soldatului*), RL, XVIII, 1985, 8, 14–15. Face parte din ciclul dedicat „satului de pe Coastă”. Roman social, cu tematică militară. Emil Sandra, ratând admiterea la un institut de arte plastice, este luat în armată, cunoscând astfel asprimea bărbătească a câmpului de instrucție. Din această perspectivă își redimensionează sentimentele pentru Mariana, iubita sa, care reușise la admitere, și pe acelea relative la propria personalitate. Munca militarilor în agricultură sau în industrie este privită ca o dovadă de patriotism romantic.

◆ Dumitru Micu, *Trei romane cu tematică eroică*, CNT, 1985, 13, 10–11; Grigore Smeu, *Simbol în piatră*, RL, XVIII, 1985, 30, 10.

I. I.

BĂRBULESCU Marta, *Treptele verii*, București, Cartea Românească, 1985, 200 p. Roman al dezamăgirilor în iubire, construit cu mijloacele prozei lirice. Evadând dintr-un mediu cosmopolit, în care se întretaie destinele unor personaje secătuite afectiv, Laura, pictoriță de meserie, se întoarce, după un șir de eșecuri în viața personală, în satul bunicii, unde retrăiește amintiri, intră din nou în contact cu luxurianța naturii. Paralel, ea descoperă resurse ignorate ale propriei arte, în primul rând printr-o confruntare lucidă, voluntară, a acesteia cu viața, cu tumultul său. „Poeta ~ scrie proză firesc, cu dezinvoltură” (Nicolae-Paul Mihail).

◆ A. I. Brumar, *Scrieri în proză*, AST, XXI, 1986, 6, 11; Nicolae Paul Mihail, SPM, 1985, 40, 4.

I. I.

BĂRBULESCU Mihai, *Copiii Paradisului*, București, Cartea Românească, 1985, 174 p. Fragment: ≈, SLAST, II, 1982, 53, 6. Roman al neadaptării sociale, al relațiilor alterate ale eului cu lumea. N. B., corector într-o mare redacție bucureșteană interbelică, se internează într-o clinică psihiatrică, atacat de o psihoză rebelă, numai în aparență nepericuloasă. Conceput aluvionar, adesea fără o logică evidentă, confuz, romanul se alcătuiește din confesiuni, rememorări, fragmente de jurnal, toate în intenția de a crea impresia de „nebulnie blândă”, de suferințe sufletești cronizate, în lupta cu o maladie invizibilă, care destramă ființa interioară a omului.

◆ Ecaterina Matache, *Aproape de existențialism*, SLAST, VI, 1986, 20, 2.

I. I.

O BĂRGĂU Valeriu, *Excursia*, fragment din romanul *Dezghetuț*, O, XXXVI, 1985, 32, 4-5.

I. I.

BĂRNEȚIU Florin, *Flăcări peste Zărand*, Timișoara, Facla, 1985, 202 p. Roman istoric. Relatează fără consistență, într-o manieră emfatic-arhaizantă, odiseea unui memoriu trimis, în 1861, de către reprezentanții românilor din Zărand către împăratul Franz Joseph. Printre personaje, ca elev al Preparatoriei din Arad, Ioan Slavici.

◆ Valeriu Drumeș, *Romanul unei cauze*, O, XXXVI, 1985, 49, 2.

I. I.

BĂRZAN Haralambie, *Partea nevăzută a zilei de mâine*, București, E.M., 1985, 336 p. (Sfinx). Fragment: ≈, SLAST, IV, 1984, 43, 6. Roman polițist.

I. I.

O BĂTA Iosif Maria, *Nunta*, fragment din romanul *Frumoasa doamnă de Semenici*, O, XXXVI, 1985, 12, 8-9.

I. I.

BEJANCU Gheorghe, *Logodnicia din linia întâi*, București, E.M., 1985, 286 p. Roman

de război și de aventuri militare. Magda, activistă P.C.R., și Nel, ofițer de geniu, în ultimul război mondial, cresc împreună un băiețandru, pripășit pe lângă un pluton de deminări în timpul conflagrației. Devenit, la rândul lui, ofițer de geniu, fostul copil de trupă continuă în timp de pace opera tatălui adoptiv, redând „păcii și liniștii ogoarele și pădurile țării”.

I. I.

BRAD Ion, *Întâlnire periculoasă*, București, Eminescu, 1985, 224 p. Roman social. Apelând la procedeul manuscrisului găsit, autorul relatează, prin gura unui consul de la o ambasadă română „într-o țară mediteraneană”, fapte din viața de zi cu zi a unui diplomat comunist. Elementul de rezistență al prozei rămâne planul rememorativ, suscitată de întâlnirea consulului cu Aurel, un prieten din copilărie, din dialogul în care prind viață amintiri comune. De reținut, figurația petiționarilor, instructivă ca suită, abia schițată, de portrete în mișcare.

◆ Alex. Ștefănescu, *Între memorialistică și ficțiune*, RL, XVIII, 1985, 14, 11; Ion Vlad, *Fluxul memoriei*, TR, XXIX, 1985, 16, 5; Mihai Coman, *Ora întârziată*, SLAST, V, 1985, 26, 1-2; Cristian-Florin Popescu, *Un roman inedit*, SLAST, V, 1985, 26, 1-2; Dorin Murariu, *Romanele lui ~*, O, XXXVI, 1985, 27, 3; Valentin Tașcu, ST, XXXVI, 1985, 9, 33; Victor Niță, *Poet, totuși...*, FC, XXXV, 1986, 5, 10; Vasile Chifor, *Resursele prozei*, T, XV, 1986, 1, 36.

I. I.

O BRAGA Corin, *Sfaturile unui cal*, fragment din romanul *Claustrofobul*, EX, XVII, 1985, 5-6, 15.

I. M.

BRAGA Rodica, *Singurătatea pământului*, Eminescu, 1985, 332 p. Fragmente: ≈, T, XIII, 1984, 3, 17-20; *La joc*, T, 1984, 12, 22-26. Roman rural. Cu o compoziție modernă, orchestrat epic cu rafinement, el prezintă destinul mai multor personaje din lumea satului ardelean (Petru, Dumitrița, Oana, Danil etc.) prin intermediul unor narațiuni directe, al unor rememorări și al unor inserții epistolare.

◆ Corneliu Mircea, T, XV, 1986, 6, 38–40; Irina Petraș, ST, XXXVII, 1986, 6, 58; Emil Manu, *O viziune a lumii țărănești ardeleni*, CNT, 1986, 35, 12.

I. M.

BRATU Florin Vasile, *Un manuscris de ocazie*, Iași, Junimea, 1985, 224 p. (Fantomas, 48). Roman politist.

I. M.

O BRÂNDUȘA Dorina, *Cuibul de nevăstuici*, fragment de roman, TR, XXIX, 1985, 47, 7.

I. M.

BUGARIU Voicu, *Curajul*, București, E.M., 1985, 368 p. Roman social. Două personaje-martore, reporterița de televiziune Laura Radovan și căpitanul-ziarist Constantinescu, pătrund în două medii sociale aparte, cu o mentalitate proprie: acela al minerilor și acela al militarilor geniști. Ziaristul, mai ales, plecat în Valea Jiului cu intenția de a se documenta pentru scrierea unui roman, caută să înțeleagă această lume și psihologia grupurilor care o locuiesc. De-a lungul acțiunii apar câteva personaje reprezentative și destul de bine creionate (inginerii Coban și Petrănescu, minerul Mitrea, căpitanul genist Stoicu etc.), dar romanul dă dovadă de „prolixitate epică” și de „crispate stilistică” (Laurențiu Ulici).

◆ Paul Dugneanu, LCF, XXVIII, 1986, 2, 2; Laurențiu Ulici, S.F., RL, XX, 1987, 23, 9.

I. M.

O BURUIANĂ Viorel, *Secția*, fragment din romanul *Palimpsest*, ATN, XXII, 1985, 10, 0.

I. M.

CALOMFIRESCU Nicolae, *Știucă în vin roșu*, București, Cartea Românească, 1985, 312 p. Fragment: *Ilustrate*, O, XXX, 1984, 8, 9. Roman realist, cu unele accente ironice. Și aici, ca și în romanul anterior, *Septembrie (1982)*, care deschide un ciclu nedeclarat, dar evident, ~ descrie mediul didactic, mai precis acela al școlii dintr-o comună (Văleni), cu

întâmplările lui banale, cu frământările zilnice, cu unele personaje mai mult sau mai puțin tipice. De data aceasta, totul e pus în mișcare de pensionarea unui director (Cristache Onu) și numirea altuia (Paraschiva Varlam). În două capitole ample, cei doi își povestesc viața de până atunci, prezentându-și evoluția sufletească și profesională, relațiile cu ceilalți etc. Alte capitole expun, tot la persoana întâi, biografia lui Cristofor și a lui Varlam, profesori și ei. Fără a renunța la relatarea obiectivă, ~ multiplică perspectivele narative, într-o carte „în care fantezia se hrănește din observația realistă a unui mediu în care intimitatea și colectivitatea fac una” (Mircea Iorgulescu).

◆ Mircea Iorgulescu, RL, XIX, 1986, 8, 4; Marian Odangiu, O, XXXVII, 1986, 25, 2; Ov. Ghidirmic, R, 1986, 7, 10–11.

I. M.

CARANFIL Constantina, *Zodia gemenelor*, București, Cartea Românească, 1985, 192 p. Fragment: *Greșelile Anghelinei*, ALF, 1982, 200–201. Romanul unui destin nefericit. Mai mult retrospectivă, narațiunea prezintă evoluția socială și sentimentală a Anghelinei Avram, insistând asupra anilor de școală, cu iluziile și dramele lor, asupra adolescenței umbrite de arestarea tatălui, ajuns într-o clinică psihiatrică. Deși mai sumar, sunt evocați, de asemenea, anii de facultate, în care își descoperă chemarea pentru pictură, cei ai dezabuzării de după absolvire, căsătoria de conveniență – totul într-un stil epic destul de fluent, chiar dacă acțiunea se ramifică uneori, aducând în prim-plan multe alte personaje (de exemplu pe Angela, fostă prietenă și colegă de școală a protagonistei, care are un destin oarecum „geamăn” cu al acesteia).

◆ Sanda Faur, FMI, XXXVIII, 1985, 12, 14; Henri Zalis, RL, XIX, 1986, 34, 10; Vasile Vetișanu, SLAST, VII, 1987, 6, 2; Radu Lupan, R, 1987, 7, 10.

I. M.

CARANFIL Mihai, *Tărnuțul îngândurat*, București, Cartea Românească, 1985, 296 p. Roman al unui destin. Dumitru Crăciun, de

meserie croitor, aflat la vârsta senectuții în timpul celui de-al doilea război mondial, își continuă activitatea de militant socialist începută cu decenii înainte. În satul său dobrogean el face adepți, răspândește „idealul”, ascunde un ilegalist, e prigonit, i se interzice să-și practice meseria și ajunge să-și câștige existența ca simplu plugar. Într-un final cam forțat, eroul moare chiar la 23 August 1944, la vestea armistițiului, crezând că-și vede împlinit visul. Faptele sunt relateate fie impersonal, fie sub forma unor rememorări făcute de personajul central sau de alte personaje (de exemplu, însemnările lui Păvălache). Într-un plan secund, dar care conține câteva dintre cele mai frumoase episoade ale cărții, apare fiul lui Dumitru, Tudor, protagonist al unui „roman al copilăriei” în care priveliștile și legendele locului, reveniile și jocurile copilărești sunt prezentate cu o anumită poezie și cu o finețe descriptivă remarcabile.

◆ Cornel Munteanu, TR, XXX, 1986, 8, 4; Nistor Bardu, TMS, XXI, 1986, 3, 7; Adrian Dafir, LCF, XXVIII, 1986, 21, 2; Stănescu, *Jurnal*, 113–115.

I. M.

CĂPET Ion, *Spirale*, București, E.M., 1985, 160 p. Roman realist, despre existența oamenilor din cadrul și din jurul unei mari unități militare. Pe lângă fapte specifice ocupației ostășești, narațiunea aduce în prim-plan viața familiei colonelului Marin Marcu, existența tulburată pentru un timp de îmbolnăvirea soției acestuia, Ioana.

I. M.

CĂTINA Oana, *Povești în doi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 260 p. Roman de analiză. Ca și în alte cărți ale autoarei, și în ≈ narațiunea, multiplă, fragmentară, ramificată continuu, este rezultatul intervențiilor protagoniștilor în cadrul unui lung dialog. Aici, conversația are loc între doi prieteni, Maria și Tudor, care s-au cunoscut în studenție și care se reîntâlnesc cu ocazia unei anchete profesionale (el e directorul unei mari uzine). Ei evocă împreună nenumărate personaje și întâmplări, iar în discuția lor trecutul se întretese mereu cu prezentul. Lipsit de o structură

epică solidă, romanul impresionează prin patetismul rememorării și al confesiunii.

◆ Mircea Popa, TR, XXIX, 1985, 25, 8; Mihail Iordache, *Fața sentimentală a lumii*, CL, XCII, 1985, 11 (*Pagini bucovinene*, 2).

I. M.

CIMPOEȘU Petru, *Firesc*, București, Cartea Românească, 1985, 250 p. Roman realist, cu puternice accente psihologice. Psihologicul predomină în prima parte, intitulată *Prolog*, care conține jurnalul unei tinere inginer de foraj, Iunia Poenaru, ajunsă într-un mediu resimțit ca ostil. Scris într-o singură noapte, jurnalul, „un text de maximă precizie a introspecției” (Ioan Holban), notează reacțiile personajului în fața aceluși mediu închis și brutal. Partea a doua, *Epilog*, este o relatare impersonală, la persoana a treia. Autorul preia deci narațiunea și descrie realist lumea muncitorească, în care lumea nu mai e decât un personaj între altele. Câteva întâmplări (de exemplu, moartea șoferului Buzdea) și mai multe personaje (Neagoș, șeful competent și cumsecade, Robotu, canalie descurăreată, Adam, insul echilibrat etc.) ocupă prim-planul, ascunzând oarecum drama launtrică a lumiei, care răbufnește numai în final, prin sinuciderea ei. Romanul convinge în primul rând prin exactitatea cu care prezintă evoluția meteorică a unei ființe nefericite și neadaptate, într-o lume agresivă și alienantă.

◆ Val Condurache, CL, XCII, 1985, 6, 10; Ioan Holban, CRC, XX, 1985, 24, 4; Constantin Călin, ATN, 1985, 7, 6; N. Gărescu, LCF, XXVIII, 1985, 31, 2; Radu G. Țeposu, FC, XXXVI, 1985, 42, 11; Valeriu Cristea, RL, XVIII, 1985, 46, 10; Mircea Dinuz, *Câteva teme și un prozator*, SLAST, VI, 1986, 38, 5; Radu G. Țeposu, *Prozatorul Cimpoesu*, AFT, XXII, 1988, 2, 2.

I. M.

O CIORCIOG Marin, *Între două priviri*, fragment din romanul *Fluturile de azur*, O, XXXVI, 1985, 7, 13.

I. M.

COJOCARU Romulus, *Împărații*, București, Cartea Românească, 1985, 232 p. Roman

rural dintr-un ciclu amplu, care mai cuprinde vol.: *Ristea împărat* (1984), *Nunta* (1986) și *Părinții* (1989). Ca și în celelalte romane ale ciclului, și aici acțiunea se petrece pe meleagurile mehedintene, mai precis în satul Punglina. Epoca este aceea a anilor '50, cu evenimentele istorico-sociale ce i-au dominat: sărăcia postbelică, împrăștierea țăranilor, apoi colectivizarea, brutalele transformări politice și de mentalitate. În centrul acestor evenimente se află, în ≈, un grup de țărani săraci (Capmare, Lipanu, Ploscan, Cepoi, Spănu) care, întorși din război, sunt puși pe răzmeriță și răstoarnă vechile rânduieli din sat, răfuindu-se cu „chiaburii” și cu autoritățile. Căpetenia lor e Ristea, ins abil, aspru, contestat, dar și temut de oameni. El devine mai întâi primar, apoi președintele colectivei, reprezentând puterea comunistă nou instalată. Deși uzează de unele clișee ale prozei pe tema colectivizării, romanul e îndeajuns de realist în descrierea vieții satului și a mentalității țărănești. Senzația de autenticitate e sporită de tehnica narativă adoptată, povestirea prin intermediul mai multor „voci” țărănești, care, combinându-se polifonic, se disting totodată printr-un limbaj oral extrem de vivace și pitoresc.

◆ Nicolae Jiplea, O, XXXVI, 1985, 16 (*Danubius*, 2); Mircea Iorgulescu, RL, XVIII, 1985, 19, 10; Ovidiu Ghidirmic, R, 1985, 5, 13; Laurențiu Ulici, CNT, 1985, 23, 10; Ioan Holban, CRC, XX, 1985, 32, 4; Ilie Purcaru, RC, XXXVI, 1985, 39, 10; Valentin F. Mihălescu, LCF, XXVIII, 1985, 39, 2; Cristian Livescu, F, XXI, 1985, 11, 3.

I. M.

COLTOFEANU Emil, *Ediția princeps*, București, Albatros, 1985, 304 p. (Aventura). Roman de aventuri.

I. M.

CONSTANTINESCU Titel, *Vacanță de lebdă*, București, Albatros, 1985, 176 p. Roman lirico-psihologic, a cărui protagonistă este o fetiță de 12 ani, care, în timpul unei vacanțe, se confruntă cu o situație familială neașteptată: iminenta recăsătorire a mamei, despărțită de mai mult timp de soțul ei.

Complicațiile sufletești ale copilului aflat în această situație sunt descrise pe larg, în pagini pline de lirism, din care nu lipsesc elementele onirice și chiar fantastice.

◆ Nicolae Bârna, RL, XVIII, 1985, 51, 11.

I. M.

CONTA Alexandra, Constantin GHIBAN, *Unul dintre noi*, București, Cartea Românească, 1985, 204 p. Roman polițist.

◆ Al. Dobrescu, CRC, XX, 1985, 51, 7.

I. M.

O CRIȘAN Nicolae, *Cum am ajuns aici?*, fragment din romanul *Cei ce-și închipuie că trăiesc*, RL, XVIII, 1985, 37, 15.

I. M.

CUBLEȘAN Constantin, *Un anotimp pentru fiecare*, I. *Sezonul crinilor roșii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 308 p.; II. *Porți deschise*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 248 p. Roman social tratând despre perioada de după 1944, așa cum a fost parcursă îndeosebi în satele ardelen. În primul vol. sunt descrise urmările războiului, reforma agrară, luptele politice din '46, viața grea a țăranilor din Varniș și Grebeniș, confruntările cu partizanii anticomuniști refugiați în munți. Vol. al doilea duce acțiunea până în 1953 (moartea lui Stalin), relatând începutul colectivizării, naționalizarea, transformările din viața oamenilor și conturând mai puternic câteva personaje: bunul învățător Ohaba, soția lui, Florentina, activistă tenace, țăranul Gheorghită Negrean, convertit la comunism, activistul Moceanu, securistul Vidran, violonistul țigan Vadasz, care, după ce fusese protagonistul unei povești de dragoste cu contesa Bella, devine colaborator al Securității. Personajele, ca și desfășurarea epică, sunt atinse însă de un anume schematism realist-socialist, în ciuda efortului lui ~ de a umaniza viziunea asupra epocii. ≈ rămâne „un roman partinic ce reliefează cadrul moral necesar revoluționarului de profesie” (Traian Ștef).

◆ Petru Poantă, TR, XXIX, 1985, 32, 4; 6; Dorel Filipescu, LCF, XXX, 1987, 10, 2; Mircea Popa,

Virtuțile romanului frescă, ST, XXXVIII, 1987, 4, 18; Mircea Vaida, TR, XXXI, 1987, 17, 4; Artur Silvestri, LCF, XXX, 1987, 20, 2; Vasile Chifor, *Problematika romanului*, T, XVI, 1987, 6, 30-31; Traian Ștef, F, XXIII, 1987, 8, 6; Irina Petraș, VTR, XVIII, 1988, 3, 4; Constantin Mustaiță, „*Urme pe răbojul veacului*”, FC, XXXVIII, 1989, 19, 9; Cosma, *Romanul*, I, 187.

I. M.

DANEȘ Tudor, *Pescuit de păstrăvi vinerea*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 192 p. Roman „textualist”, însăilare de meditații, confesiuni, pasaje eseistice, scurte dialoguri, impresii de lectură, teorii personale sau preluate etc., în care nu se „întâmplă” nimic în afară de aceste secvențe verbale dispartate. Fragmentarismul și incongruența apar chiar la nivelul scriiturii: enunțul are când un aer de superioritate dezabuzată, când unul teribilist „bășcălios”. Numeroasele note de subsol – inutile, întrucât conțin același gen de divagații – încarcă și mai mult textul, fărămițându-l încă o dată.

M. V.

DELEANU Marcu Mihail, *Baraj*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 256 p. Roman al actualității, cu pronunțat caracter experimental. Mărunte fapte cotidiene sunt mai curând pretextul unor lungi digresiuni eseistice privind condiția scriitorului și a artei sale, încât narațiunea devine „o extinsă reflecție asupra scriiturii, reflecție concomitentă cu însăși producerea literarului” (Titu Popescu). Ca și filonul epic propriu-zis, și aceste pasaje sunt înecate în balast verbal.

◆ Titu Popescu, *Jurnal de lectură*, T, XV, 1986, 1, 39-40; Tudorel Urian, *Romanul romanului*, O, XXXVII, 1986, 10, 3; Serafim Duicu, *Un roman al romanului*, VTR, XVI, 1986, 9, 5; Nistor Bardu, *Oralitatea limbajului*, TMS, XXI, 1986, 10, 7; Dorin Murariu, *Etapele scriitorului*, O, XXXIX, 1988, 21, 16.

M. V.

DENCIU Ioan Dumitru, *Identitățile lui Litovoi*, București, Cartea Românească, 1985, 254 p. Roman istoric, reinviind epoca cnezatelor și voievodatelor românești din secolul al XIII-lea. Autorul își dezvoltă capacitatea de invenție pe temeiul unei riguroase docu-

mentări de specialitate, construind episoade și personaje credibile, într-o evocare modernă, cursivă, fără artificile stilului cronicăresc.

◆ Z. Cârlușea, *Intuiția constructivă a evocării*, LCF, XIX, 1986, 39, 3; Artur Silvestri, LCF, XXIX, 1986, 43, 2; Z. Cârlușea, *Subtilitatea evocării*, LCF, XXIX, 1986, 51, 3.

M. V.

DIANU Ion, *Un război de 30 de bani*, București, Albatros, 1985, 224 p. Roman satirico-umoristic, istorisire a peripețiilor (în capitalism și în socialism) ale unui *picaro* autohton. Șarlatan, șantajist, mincinos, un pic hot, Virgil Borăneanu-Munteni trăiește din expediente, speculând naivitatea, dar și prostia sau necinstea semenilor. Accentul fiind pus pe situații, nu pe caracter, escrocul lui ~ ~ simpatice, pitoresc – nu are nici pe departe valențele umane și anvergura semnificativă a unui Ostap Bender sau Felix Krull.

M. V.

DINULESCU Dumitru, *Îngerul contabil*, București, Cartea Românească, 1985, 312 p. Roman parodic. Are în vedere romanul SF, cel de aventuri, cel fantastic. Amuzantă, dar și cu accente grave, cartea depășește condiția de simplă scriere umoristică, având și un „plan de adâncime”, unde vorbește „despre iubire și despre uitare”, și unde, „alături de poveștile amuzante, există multe note sumbre, ale «umorului negru» și ale unei tristeți ce se insinuează printre zâmbete și hohote de râs” (Ioan Holban).

◆ George Pruteanu, *Monstrul delicat*, CL, XCH, 1986, 2, 11; Dana Dumitriu, *Desenul și înfloriturile lui capricioase*, RL, XIX, 1986, 11, 10; Ioan Holban, *Două vise*, SLAST, VI, 1986, 22, 2; Paul Dugneanu, LCF, XXVIII, 1986, 38, 2; Ioan Holban, RL, XIX, 1986, 39, 4-5; Liviu Papadima, TRR, XV, 1986, 325, 12; Aureliu Goci, *Utopia tahionică*, CNT, 1988, 2, 12; Laurențiu Ulici, *Amintiri studențești*, RL, XXI, 1988, 19, 9.

M. V.

DRĂGAN Daniel, *Ursa Mică*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 174 p. Roman având ca temă construcția socialismului. Narat la persoana întâi, începe în timpul celui de al doilea

război mondial (când protagonistul, Sorin Petreanu, elev, participă alături de colegi, sub conducerea învățătorului său, la luptele civililor împotriva nemților). Persecuții aleatorii, abuzuri de putere nu împiedică destinul rectiliniu al eroului care, în final, ajunge inginer pe un șantier de hidrocentrală la Gura Râului.

◆ Valentin Tașcu, *Titlul și încă ceva despre actualitate*, TR, XXIX, 1985, 39, 4; Corneliu Băran, RL, XVIII, 1985, 48, 10; Ecaterina Țarălungă, *Sentimentul ~*, T, XIV, 1985, 12, 41; Dorel Filipescu, LCF, XXVIII, 1, 7; Daniel Drăgan, *Arma scriitorului, unealta lui este condeiul* (interviu realizat de Eduard Huidan), SLAST, VI, 1986, 35, 3; Ioana Dinulescu, *Persoanaje exemplare*, R, 1986, 9, 10; Simion Bărbulescu, *Sub semnul mitului Meșterului Manole*, AST, XXI, 1987, 1, 7; Cosma, *Romanul*, I, 199; Adrian Dinu Rachieru, *Viața e totul*, LCF, XXXII, 1989, 1, 2; 4; Laurențiu Ulici, *Drumul spre imaginar*, RL, XXII, 1989, 19, 11.

D. M.

ELVIN B., *Colțurile cercului*, București, Eminescu, 1985, 200 p. Roman psihologic, axat pe un caz de înstrăinare. Ajuns la cincizeci de ani, la capătul a două căsătorii eșuate, Anton Adam, mizantrop, susceptibil, extrem de cenzurat în simțiri și în comportament, aproape că nu mai trăiește, excedat de mania sa de a problematiza orice eveniment (romanul e scris la persoana întâi). Aflat în relații de prietenie cu ultima fostă soție, Cristina, obsedat încă de nepotrivirea dintre ei, o iscodește de departe, fără a o iubi însă. Cedează avansurilor unei foste studente, Olga (protagonistul e lector universitar), după ani de zile, într-o vacanță la mare, dar, incapabil de vreun elan afectiv, ratează și de această dată. Eroul se complăce într-un devotament prietenesc stereotip, aproape mecanic, față de puținii săi prieteni, cu care are dialoguri sterile. În excesul (auto)analitic al cărții, scriitura își pierde deopotrivă relevanța psihologică și reliefurile stilistice.

◆ Laurențiu Ulici, *Bărbat în oglindă*, CNT, 1985, 30, 11; Mircea Iorgulescu, *În șoaptă*, RL, XIX, 1986, 3, 10; George Arion, *Leșirea din comun*, FC, XXXV, 1986, 5, 10; Mircea Iorgulescu, *Jocul întrebărilor*, RL, XX, 1987, 36, 5.

D. M.

FATI Vasile Petre, *Domnișoara și spiridușii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 310 p. Roman parabolic, disimulat într-un roman dedicat vieții de șantier. Tânărul inginer Sergiu Filip, repartizat în construcții la Râul Târgului, pătrunde într-o lume enigmatică, uimitoare pentru el, unde cunoaște și frecventează oameni ciudați (inginerul Baldovin). Romanul probează o vocație specială pentru surprinderea vie, pasionată a unor destine neobișnuite. Relatarea exterioară, de documentar, impune în permanență un subsidiar sens simbolic, în care un pod inaccesibil, din afara orașului (pe care Sergiu vrea să-l descopere), semnifică „aventura sau măcar nostalgia cunoașterii unui mister primordial”, atitudinea față de el definind personajele (Alex. Ștefănescu).

◆ Alex. Ștefănescu, RL, XIX, 1986, 7, 10; Ioan Holban, *Oameni și locuri*, SLAST, VI, 1986, 20, 2.

D. M.

GAVRILOVICI Ernest, *Viața bunilor Ioan*, București, Albatros, 1985, 208 p. Roman realist, cronică de familie care urmărește destinele personajelor până în stricta actualitate, când se produce reunirea familiei (alcătuită exclusiv din eroi numiți Ioan sau Ioana). „Voind să urmărească firul vieților mai multor personaje, autorul nu-i aprofundează caracterologic, deși în câteva cazuri premisele erau favorabile, iar finețea observației psihologice e incontestabilă” (Al. Călinescu).

◆ Ion Tudor Iovian, *Cărți ale scriitorilor băcăuani*, ATN, XXIII, 1986, 5, 7; Al. Călinescu, *Jurnale și cronici de familie*, CRC, XXI, 1986, 40, 4.

D. M.

GÂRMACEA Ioan, *Muntele*, București, Eminescu, 1985, 216 p. Romanul unui „intelectual de tip nou”, fost muncitor, devenit cronicar dramatic. Relatează, la persoana întâi, frământările protagonistului, acutul sentiment al ratării, regretul că n-a făcut carieră strălucită în ciuda dosarului său. Episoade din viața de strungar sau din studenție, când o cunoscută pe Corina, soția lui, scene din viața conjugală, iubirea pentru Radu, fiul său, legătura cu Ina (o actriță),

secvențe din viața teatrală și redacțională încearcă să anime această scriere anodină, cu false problematizări și plină de poncifuri.

D. M.

GHIBU Bogdan, *Miza unui joc dublu*, Craiova, Scrisul Românesc, 1985, 348 p. Roman polițist, „cu o crimă care nu este crimă, cu un criminal care nu e criminal, niște găinari cât se poate de escroci, un savant într-o grădină a miracolelor, o nepoțică scumpă foc și un maior de miliție care încearcă să facă ordine în harababura ce va urma...” (autoprezentare).

M. P.

O GOTU Irimia, *Cutia cu caracatițe*, fragment de roman, R, 1985, 12, 10.

M. P.

GRINEVICI Igor, *Baladă maritimă*, București, Eminescu, 1985, 142 p. Roman de senzație, urmărind „aventurile” unui tânăr din anii '50, de la practicarea sporadică a unor meserii temporare, precum aceea de zugrav sau hamal, la viața de marinar „clandestin” pe un vas. Debarcat, anchetat de organele de justiție, marinarul se integrează resemnat în viața de pensionar al unui târg de provincie, într-o epocă în care totul era suspect, iar dorința de a trăi după bunul plac interzisă.

◆ Mircea Constantinescu, *Mutațiile conștiinței*, CNT, 1985, 40, 11; Aureliu Goci, *Sentimentul mării*, TMS, XX, 1985, 11, 6.

M. P.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Recurs pentru memorie*, București, Cartea Românească, 1985, 222 p. Fragmente: *Ploaia*, RL, XVIII, 1985, 7, 14 și *Silvia*, TR, XXIX, 1985, 10, 5. Anunțat inițial cu titlul *Interludii*. Roman psihologic.

◆ Mircea Iorgulescu, *Cărți și autori*, RL, XIX, 1986, 9, 4; Ecaterina Matache, *Scrisori neexperimentate*, SLAST, VI, 1986, 23, 2.

M. P.

HAȘA Gligor, *Septembrie cu măști*, București, Eminescu, 1985, 366 p. (Colecția Clepsidra). Roman polițier.

M. P.

HLADCHI-BUCOVINEANU Petre, *Sub cupola albastră*, București, Ion Creangă, 1985, 206 p. Roman pentru copii, cu subiect din lumea unor călătorii spațiale.

M. P.

IANCU Ioan, *Anotimpuri promise*, Timișoara, Facla, 1985, 374 p. Roman polițist, înfățișând o acțiune de contraspionaj, într-o manieră prolixă, cu multe episoade parazitare.

◆ Ion Arieșeanu, *Un prozator-prozator!*, O, XXXVI, 1985, 36, 5, 7; Al. Dobrescu, *În căutarea timpului pierdut*, CRC, XX, 1985, 38, 7; Virgil Nistor, ST, XXXVI, 1985, 9, 51–52.

M. P.

O ILISEI Grigore, *O noapte liniștită*, fragment de roman, ATN, XXII, 1985, 8, 9.

M. P.

IONIȚĂ Marin, *Capul lui Decebal*, București, Albatros, 1985, 238 p. (Cutezătorii). Roman istoric, evocând perioada Daciei sub Decebal.

◆ Tudor Cristea, *Un poem istoric*, SLAST, VI, 1986, 21, 2; Dumitru Anghel, -, ARG, XXI, 1986, 12, 7.

M. P.

IORDACHE Antoaneta C., *Întâmplare cu Matei*, fragment din romanul *Cercul*, O, XXXVI, 1985, 6, 8–9.

M. P.

IUGA Gabriel, *Căinele de piatră*, București, Cartea Românească, 1985, 316 p. Roman de familie. După moartea tatălui său, doctorul Radu Dema moștenește un caiet de însemnări ale acestuia, prin intermediul cărora plonjează în trecut, reconstituind viața tumultuoasă dusă de acesta în peisajul mirific al Deltei. Acolo, Alexandru Bacalu are o frumoasă poveste de dragoste cu Amelia Bogoiu, apoi, revenit la București, o cunoaște pe Maria, mama lui Radu, care nu-i va aduce fericirea. Reconstituirea se face printr-o ingenioasă interferență de planuri, cu o bună știință a construcției romanești.

◆ Adrian Dafir, *Vitalitatea construcției românești*, LCF, XXVIII, 1986, 27, 3.

M. P.

JOLDEA Mihai, *Calea robilor – cumpăna vulturilor*, București, Albatros, 1985, 224 p. Roman de aventuri pe fundal istoric, prezentând campaniile domnului Constantin Șerban, în Transilvania.

M. P.

LAL Romulus, *Temerarii*, București, Ion Creangă, 1985, 172 p. Roman pentru copii, având în centru un mic grup de școlari, porecliți „temerarii”.

M. P.

LAZARIU Emil, *Despărțirea*, fragment din romanul *Tainele păstorului de suflete*, ATN, XXV, 1985, 8, 3 („Caiete botoșănești”).

M. P.

LĂNCRĂNȚAN Ion, *Vânătoare de pomină*, LCF, XXVIII, 1985, 33, 6; *Umbra lui Avram Iancu*, LCF, XXXI, 1988, 43, 3; *Răscrucea română*, ATN, XXV, 1988, 11, 11; *Țărâna de pe urmă*, ARG, XXIV, 1989, 4, 7, fragmente din romanul *Coridorul puterii*.

M. P.

O LEONTE Camelia, *Procesiunea de păpuși*, fragment de roman, CL, 1985, 3, 8.

M. P.

LEU Corneliu, *Rănilor soldaților învingători*, București, Cartea Românească, 1985, 264 p. Fragmente: ≈, RL, VI, 1982, 34; 14; ≈, TMS, XVII, 1982, 7, 10. Va fi retopit în structura romanului *Faptele de arme ale unor civili în secolul războaielor mondiale sau ce înseamnă puterea*, I–III, 1987–1989. Roman-meditație asupra condiției politice a omului contemporan. Prin cele două personaje, tată și fiu (Neagu și Valentin), ce evoluează în *absentia*, se conturează o dezbateră structurată în jurul problemei puterii (Drăgan, activistul de partid, carieristii Ondulatu, Vătafu, Fane Zarapciu etc.) și a mecanismului sistemului de relații prin care se parvine în socialism.

◆ Laurențiu Ulici, *Furtună în „spațiul lăuntric”*, CNT, 1985, 12, 12; George Pruteanu, *Romane și însăilări*, CL, 1985, 4, 11; Emil Manu, *Obsesia adevărului*, RL, XVIII, 1985, 26, 10; A. Silvestri, LCF, XXVIII, 1985, 32, 2; Constantin Miu, ST, XXXVI, 1985, 8, 56; Valeriu Bărgău, ATN, XXII, 1985, 9, 6; Constantin M. Popa, *Așteptându-i pe învingători*, R, 1985, 11, 11; Popa, *Clasici și contemporani*, 77–79.

M. P.

LEU Corneliu, *Romanul unui mare caracter sau Plângerea lui Dracula*, București, E.M., 1985, 384 p. („Romane istorice”). Fragment: *Sabia și tiparul*, RL, XIX, 1986, 6, 14–15. Este a doua variantă a *Plângerii lui Dracula* (1977), „o clasică repovestire a documentului”, cum explicitează scriitorul. Prin-o combinație de tehnici diferite, el încearcă punerea în valoare a imaginii adevărate a lui Vlad Țepeș, victimă a calomniilor săsești. Romanul beneficiază și de un cuvânt introductiv, *Închinarea nelegiuitului Vlad către făcătorul și legiuitorul său*.

◆ Costin Tuchilă, *Realitatea ficțiunii*, RL, XIX, 1986, 29, 11; Tuchilă, *Privirea*, 89–98.

M. P.

LILĂ Ion, *Să visezi în crângul de salcâmi*, București, Cartea Românească, 1985, 374 p. Roman al existențelor cenușii, reținut de critică drept „proză realistă”. „~ este un prozator cu ochi necruțător, sarcastic, mergând drept la țintă când scrie despre unele faze sociale, uneori descursiv, fără teamă de formulele gata făcute” (Adriana Iliescu).

◆ Adriana Iliescu, *Proză realistă*, RL, XX, 1987, 11, 9.

M. P.

LOTREANU Ion, *Cămașa de mire*, București, E.M., 1985, 272 p. Roman al căutării cuplului.

◆ Corneliu Baran, RL, XVIII, 1985, 42, 11.

M. P.

LUMEZIANU Eugen, *Fluxul apei dulci*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 340 p. Romanul unui „abandon”, având drept eroină (și narator-comentator) o femeie (Lia Mărăci-

naru) părăsită de soțul ei într-o mică localitate de provincie, ce urmează a fi invadată de apele unui lac de acumulare. Femeia se abandonează ea însăși întâmplării, renunțând la orice tentație și posibilitate de salvare.

◆ Vladimir Bălănică, *Modernul bine temperat*, TMS, XX, 1985, 10, 7; Valentin Tașcu, *Ingeniozitatea romanescului*, ST, XXXVI, 1985, 10, 35; George Chirilă, *Riguroasă construcție parabolică*, CNT, 1986, 39, 11; Dana Dumitriu, *Refugiu în ape dulci*, RL, XIX, 1986, 40, 11; Cosma, *Romanul*, 220.

M. P.

LUNGU Marin, *Drumul spre pace*, București, Ion Creangă, 1985, 100 p. Roman inspirat din luptele celui de al doilea război mondial, când ostașii români au participat la eliberarea Cehoslovaciei de trupele naziste, cu acțiune elementară și lipsă de transfigurare artistică.

M. P.

LUPAN Petre, *Zodia cumpenei*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 294 p. Roman istoric despre țara voevodului Brad, de pe Crișul Alb (Crișcior), și despre legăturile lui cu voevozii maramureșeni și regele Ungariei. Fără valoare literară.

M. P.

LUSTIG Adrian, *Legea timidității universale*, București, Eminescu, 1985, 208 p. Roman umoristic despre timizi, în interiorul căruia autorul încastrează un „roman în roman”, *Drama femeii cu barbă*. Timidul erou Eusebiu Melinte pleacă să-și petreacă un concediu de vară la Herculanee, unde o întâlnește pe timida profesoară Flavia Vraca, pe care i-o „fură”, în ultimă instanță, un concurent mai întreprinzător.

◆ Radu G. Teșosu, *Umor și melancolie*, FC, XXXV, 1986, 18, 10; Ioan Holban, *Parafraze și epistole*, CRC, XXI, 1986, 39, 4.

M. P.

O MALSCHI B. Vasile, *Descălecare*, fragment din romanul *Casa termitelor*, TR, XXIX, 1985, 44, 8.

M. V.

MANOLIU Emanoil, *La pragul adolescenței*, București, Eminescu, 1985, 374 p. Impropiu subintitulată „roman”, cartea are caracter memorialistic, evocând atmosfera Iașiului din preajma și din timpul primului război mondial, precum și figuri proeminente ale momentului cultural: Calistrat Hogaș, G. Ibrăileanu, Mihail Sadoveanu, Ionel Teodoreanu, George Enescu, Jean Bobescu.

M. V.

MANTA Tudor, *Păpuși de lut*, București, Albatros, 1985, 350 p. Roman despre mediul rural, descriind viața unei gospodării colective din Câmpia Română. Superficialitatea abordării se traduce într-o tonalitate involuntar „băcălioasă”. În intenție mostră de pitoresc local, limbajul devine, din lipsă de substanță, verbiș nesemnificativ.

M. V.

MARCU Tache Dumitru, *Taina cocoșilor de aur*, Craiova, Scrisul Românesc, 1985, 222 p. Roman polițist, excesiv politizat, lipsit de interes artistic.

M. V.

MARINCA Felicia, *O fată imposibilă*, București, Albatros, 1985, 236 p. Roman pentru tineret. Amintirile din copilărie și adolescență ale unei eroine neastâmpărate, foarte voluntară. Lipsește atât farmecul evocării, cât și hazul, deși numeroase pasaje se străduiesc să fie amuzante.

◆ Virgil Nistor, ST, XXXVI, 1985, 8, 57.

M. V.

MÂNĂSTIRE Ion Anghel, *Noaptea nu se împușcă*, București, Albatros, 1985, 186 p. Roman al Câmpiei Dunării, în care alunecarea spre fabulosul și fantastic e mai pregnantă decât în romanul *Talanii* (1982), pe care îl continuă prin temă, viziune, personaje, atmosferă. În bună tradiție a prozatorilor din sud, faptele nu „se întâmplă”, ci „se povestesc” – de aici, primatul verbului, al rostirii, al „zicerii”, în detrimentul substanței epice. În pofida anumitor calități de stil, cartea degajă impresia de manierism și cade uneori în verbozitate necontrolată.

◆ M. Ungheanu, LCF, XXVIII, 1985, 41, 2.

M. V.

○ MIHALE Aurel, *Marșul victoriei*, fragment de roman, LCF, XXVIII, 1985, 18, 4.

M. V.

○ MIHALE Aurel, *Podul*, fragment de roman, RL, XVIII, 1985, 34, 14.

M. V.

MIHĂESCU Dan, *Fereastra dinspre... adevăr*, București, E.M., 1985, 238 p. (Sfinx, 71). Roman polițist, alert și bine scris.

M. V.

MODORCEA Grid, *Rudele*, București, Eminescu, 1985, 272 p. Roman de familie, cultivând, programatic, realismul: neînțelegeri, certuri, împăcări, necazuri, bucurii, nașteri, morți și alte evenimente specifice relației între „rude”.

◆ Ioan Holban, *Fapte diverse*, CRC, XXI, 1986, 1, 5.

M. V.

MONORANU Mihaela, *Poveste de iarnă*, București, Ion Creangă, 1985, 180 p. Roman pentru copii.

M. V.

MOROGAN-SALOMIE, *Amnezii de iarnă*, București, Cartea Românească, 1985, 296 p. Roman polițist (mai degrabă parodie), antrenant și distractiv.

◆ Ioan T. Morar, *Consumați literatura de consum!*, O, XXXVI, 1985, 47, 2; Al. Dobrescu, *Tandem*, CRC, XX, 1985, 48, 7.

M. V.

MUNTEANU Francisc, *Prințesa din Șega*, București, Ion Creangă, 1985, 278 p. Roman inspirat de lupta comuniștilor în ilegalitate. O fetiță de 14 ani, Andreea Bogdan, poreclită Prințesa, îndeplinește o serie de misiuni – periculoase numai în aparență, câtă vreme polițiștii care o urmăresc fac figură de idiști. Neautenticitate și schematicism.

M. V.

MUȘAT I. D., *Horea rex Daciae*, III, v. *Horea rex Daciae*, I, 1982.

M. V.

NAUM Gellu, *Zenobia*, București, Cartea Românească, 1985, 262 p. Roman suprarrealist, considerat de Marian Papahagi „sinteză de decadentism și avangardism” și expresie a neîncrederii autorului în limbaj și în logică. „Mozaicul său de viziuni onirice, de obiecte, personaje și evenimente insolite [...] devine expresiv îndeosebi în ordinea realizării acelei tipice atmosfere suprarrealiste, aliind neliniștea metafizică cu emoția în fața miracolului căutat și descoperit pretutindeni” (Ion Pop).

◆ Marian Papahagi, TR, XXIX, 1985, 25, 4; 26, 4; Lucian Raicu, *Mirificul dezlegat*, RL, XVIII, 1985, 31, 11; Lăcrămioara Berechet, *Între „imaginele imaginat” și „imaginele trăit”*, TMS, XX, 1985, 9, 6; Ion Pop, ST, XXXVI, 1985, 9, 33–34; Liviu Papadima, TRR, XV, 1986, 319, 8; Virgil Podoabă, F, XXII, 1986, 7, 5.

M. V.

○ NEACȘU Iulian, *Ora exactă*, fragment de roman, LCF, XXVIII, 1985, 50, 9.

M. V.

NEAGOE Manole, *Testamentul*, București, Cartea Românească, 1985, 374 p. Roman istoric, urmărind evenimentele din Moldova în timpul stăpânirii a nu mai puțin de opt domnitori, începând cu Ștefăniță-Vodă și terminând cu Tomșa. Prolixă și monotonă (aceleași lupte, trădări, descăpățănări), narațiunea nu se încheagă într-un nucleu epic și nu se concentrează (deși încearcă) în jurul unui personaj principal.

M. V.

○ NICODIM Dan, *Migrația*, ATN, XXII, 1985, 11, 8, fragment din romanul *O dimineață luată la-nțâmplare*.

M. V.

OANCEA Tudorel, *Noaptea de sub tălpile mele*, București, Albatros, 1985, 150 p. Roman de acțiune, în care se narează aventurile – unori tragice – ale unui grup de scafandri care

scot la suprafață epava unui vas turcesc, scufundat în Dunăre, în timpul războiului din 1877.

◆ Cristian-Florin Popescu, *Verva epică*, TMS, XX, 1985, 11, 7.

M. V.

OBREJA-CERNICHEVICI Silvia, *Efemeride*, II, v. *Efemeride*, I, 1981.

M. V.

OCTAVIAN Tudor, *Cuadratura cercului*, în vol. *Firul principal. Cuadratura cercului*, București, Eminescu, 1985, p. 170–254. Roman abordând problematica omului contemporan: singurătate, izolare, lipsă de comunicare în viața socială și în dragoste, cenușii micilor mizerii cotidiene. Jocul de artificii al scriiturii (ironie, sarcasm, duioșie, lirism) încearcă să exorcizeze o adâncă dezolare. „Scriere bizară, cu oameni singuri, peregrinând prin case nemobilate, unde se instalează provizoriu cu fantasmеle lor de mitomani blânzi și incurabili” (Nicolae Manolescu).

◆ Traian Ardeleanu, AFT, XIX, 1985, 9, 2; Nicolae Manolescu, *Romane (nu chiar) polițiste*, RL, XVIII, 1985, 40, 9; Ioan Holban, CRC, XX, 1985, 40, 4; George Pruteanu, *Involuție? Spiritual și atât*, CL, 1985, 10, 11; Alex. Ștefănescu, *Ca sub lumina unui reflector*, FC, XXXVI, 1985, 44, 14; Cristian Teodorescu, *Lumea și textul*, CNT, 1985, 45, 10; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVIII, 1985, 50, 2; Diana Diaconu, SLAST, V, 1985, 50, 2; Liviu Papadima, TRR, XV, 1986, 314, 13.

M. V.

OCTAVIAN Tudor, *Firul principal*, în vol. *Firul principal. Cuadratura cercului*, București, Eminescu, 1985, 168 p. Roman cu intrigă fals polițistă, în maniera Borges – Bioy Casares, în care, pe temeiul unor fapte de o indiscutabilă concretețe, se edifică treptat a o doua realitate, incertă, misterioasă, cu deschideri multiple și cu întrebări fără răspuns. Stil alert, palpitant atât sub aspect narativ, cât și ca inteligență și subtilitate.

◆ Traian Ardeleanu, AFT, XIX, 1985, 9, 2; Nicolae Manolescu, *Romane (nu chiar) polițiste*, RL, XVIII, 1985, 40, 9; Ioan Holban, CRC, XX, 1985, 40, 4; George Pruteanu, *Involuție? Spiritual*

și atât, CL, 1985, 10, 11; Alex. Ștefănescu, *Ca sub lumina unui reflector*, FC, XXXVI, 1985, 44, 14; Cristian Teodorescu, *Lumea și textul*, CNT, 1985, 45, 10; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVIII, 1985, 50, 2; Diana Diaconu, SLAST, V, 1985, 50, 2; Liviu Papadima, TRR, XV, 1986, 314, 13.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Apel din necunoscut*, București, E.M., 1985, 270 p. (Sfinx, 70). Roman polițist, bine articulat, deși în disprețul total al plauzibilității. Vulgaritate inutilă, imitând fără discernământ limbajul „vorbit”.

M. V.

ONEA Gheorghe, *Soare și ceață*, București, Ion Creangă, 1985, 168 p. Roman istoric, inspirat din rivalitatea dintre doamna Maria, văduva lui Șerban Cantacuzino, și Constantin Brâncoveanu, cel care reușește să ocupe tronul în defavoarea familiei Cantacuzinilor.

M. V.

O OPRÎȘOR Dumitru, *Zile fără asfințit*, fragment din romanul *Intersecția dirijată*, O, XXXVI, 1985, 11, 8–9.

M. V.

O ORDEANU Aurel, *Molima*, fragment din romanul *Obsesia Golgotei*, ASC, 1985, 166–168.

M. V.

PANDELEA B., *Primăvara tuturor*, București, Cartea Românească, 1985, 462 p. Roman de familie. Povestea eternei copilării („primăvara tuturor”), văzută în manifestările ei anecdotice și pitorești. Întorcerea în timp, confesiunea au aici valoare educativă, sugerând redescoperirea izvoarelor de libertate și morală absolută. Autorul ține un jurnal din dorința de a fixa biografia și nu de a transfigura în model vârsta, ca simbol universal.

◆ Gh. Marinescu-Dinizvor, ARG, XX, 1985, 11, 6.

A. S.

PARDĂU Platon, *Ultima tentație*, București, Eminescu, 1985, 304 p. Fragment: *Pe teren*, LCF, XXVIII, 1985, 36, 4–5. Roman de

dragoste. Relația sentimentală dintre inginerul Cicero, specialist în rezistența betoanelor, și misterioasa Metula e un pretext pentru subtile diagnoze sociale și morale.

◆ Ioan Holban, *Spațiul narativ*, RL, XIX, 1986, 1, 11; Mariana Șipoș, *Vocile realității*, RL, XIX, 1986, 8, 4.

A. S.

○ PAUL Andrei, *Poveste de demult*, fragment din romanul *Hârjoana*, F, XXI, 1985, 8, 8.

A. S.

PĂRVU Ștefan, *Casa dintre spini*, București, Albatros, 1985, 238 p. Roman rural. Samson Feleitar părăsește orașul, revenind la valorile tradiționale ale satului. Adoptarea mentalității țărănești se face în cel mai convențional stil sămănătorist.

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVIII, 1986, 8, 2.

A. S.

○ PECICAN Alexandru, *Oracolul din Delphi*, EX, XVII, 1985, 5–6, 12; *Trei scrisori de iubire*, EX, XIX, 1987, 3–4, 15, fragment din romanul *Oracolul din Delphi*.

A. S.

PEREȘ Pavel, *Mai mult decât o șansă*, București, E.M., 1985, 234 p. Fragmente: ≈, SLAST, IV, 1984, 31, 6–7; ≈, LCF, XXVII, 1984, 33, 8–9. Roman de război. Misiuni de luptă și propagandă comunistă pe un front din Moldova anului 1944.

◆ Sultana Craia, LCF, XXVIII, 1985, 16, 2; Dumitru Micu, CNT, 1985, 19, 10–11; Iulian Costandache, RL, XVIII, 1985, 34–11; Aureliu Goci, SLAST, V, 1985, 43, 2; Alexandru Horia, VR, LXXXI, 1986, 8, 76–77; Paul Dugneanu, CNT, 1987, 6, 13.

A. S.

PETRIȘOR Marcel, *Temeri*, București, Eminescu, 1985, 340 p. Roman de familie. Satul Ocișor e o proiecție în mitologic a eternelor principii de tradiție și morală. Ruzalia e arhetipul ideii de bună rânduială, așezare și continuitate.

◆ Cornel Munteanu, TR, XXIX, 1985, 20, 8; Valeriu Cristea, *Ruzalia din Ocișor*, RL, XVIII,

1985, 51, 10; Mircea Popa, ST, XXXVII, 1986, 2, 56; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVIII, 1986, 14, 2; Cristea, *Fereastră*, 244–250.

A. S.

PLĂEȘU Dan, *Veghea*, Iași, Junimea, 1985, 224 p. Roman industrial. Instantanee din viața unui șantier naval (arta e „mereu cu fața către oameni”).

◆ Gabriel Rusu, *Dimensiunea etică*, TMS, XX, 1985, 11, 6; Nistor Tănăsescu, *Două romane, două cazuri*, SLAST, VII, 1987, 4 iul., 2.

A. S.

POP Simion, *Student la istorie*, I, București, Cartea Românească, 1985, 232 p. Fragmente: *Un Mercedes cu ruloță*, LCF, XXVIII, 1985, 2, 4–5; ≈, SLAST, V, 1985, 2, 7; *Lup cărunt*, RL, XVIII, 1985, 5, 14–15. Roman istoric. Had Iubu emite, pe bază de documente o nouă ipoteză asupra masacrului de la Moisei. Tânărul absolvent se angajează într-o acțiune de investigație, din care nu lipsesc dificultățile și încercările de ascundere a adevărului.

◆ Mihai Bărbulescu, *Memoria care devine conștiință*, SLAST, V, 1985, 31, 2; Tudorel Urian, O, XXXVI, 1985, 34, 6; M. Ungheanu, LCF, XXVIII, 1985, 35, 2; Cristian Teodorescu, CNT, 1985, 40, 11; Costin Tuchilă, *Actualitate și insolit*, RL, XVIII, 1985, 50, 11.

A. S.

○ POP Simion, *Casa care umblă prin cer*, fragment din romanul *Student la istorie*, II, LCF, XXVIII, 1986, 26, 3.

A. S.

POP NAN Maia, *Lăsați privityhetorile să cânte*, București, Albatros, 1985. Roman memorialistic. Abia la început, cariera artistică a Mariei Grecu e întreruptă brusc prin deportarea ei într-un lagăr de concentrare nazist. Eroina va supraviețui totuși războiului și amintirilor unui coșmar trăit.

A. S.

POPA Doina, *Apelul de seară*, București, Albatros, 1985, 188 p. Melodrama unor tineri căutători de echilibre morale, sociale și sentimentale, într-un „roman de serie” (Ioan Holban).

◆ Ioan Holban, CRC, XX, 1985, 25, 4; Virgil Nistor, ST, XXXVI, 1985, 11, 56; Mariana Codruț, CL, XCII, 1986, 3, 12; Lucian Chișu, LCF, XXX, 1987, 30, 2.

A. S.

POPESCU Dumitru, Vitralii incolore, București, Eminescu, 1985, 398 p. Roman social. Dezbate criza moral-sentimentală a doctorului Viorel Poterașu, pus să aleagă între dragostea pentru o balerină mai în vârstă decât el (Cornelia Jalova) și un mariaj formal cu Jana Galescu. Lipsa de idealism a personajului ar ilustra, în intenția autorului, opoziția dintre libertate și conformism.

◆ Tania Radu, FC, XXXV, 1986, 3, 10; Ion Dodu Bălan, CNT, 1986, 9, 8-9; Tania Radu, *Scena turnantă*, FC, XXXV, 1986, 9, 28; Nicolae Manolescu, RL, XIX, 1986, 10, 9; Traian Ungureanu, AFT, XX, 1986, 3, 2; Tudorel Urian, O, XXXVII, 1986, 29, 6; Ilie Guțan, T, XV, 1986, 4, 37-39; Gheorghe Glodeanu, ST, XXXVII, 1986, 8, 56; Liviu Leonte, *Lumea prin personaje*, CRC, XXI, 1986, 41, 4; Narcis Zărnescu, SPM, 1986, 51, 3; Romul Munteanu, *Poezia și proza*, FC, XXXC, 1986, 52, 10; Bălan, *Repere*, 188-196; Irina Petraș, ST, XL, 1989, 7, 8-9.

A. S.

POPESCU Dumitru Radu, Orașul îngerilor, București, Cartea Românească, 1985, 512 p. Roman istoric. Îngerii sunt elevii unui liceu din Oradea, surprinși de evenimentele dramatice ale anilor 1940-1944. „Sondaj în universul adolescentin, confruntat cu războiul, cu crima și cu moartea” (Nicolae Manolescu).

◆ Marian Odangiu, *O odisee a inocenței*, O, XXXVII, 1986, 13, 6; Dinu Flămând, AFT, XX, 1986, 3, 2; Radu G. Teșosu, *Îngeri și demoni*, FC, XXXV, 1986, 14, 10; Nicolae Manolescu, RL, XIX, 1986, 16, 9; Cornel Ungureanu, *Ipostazele prozatorului*, TR, XXX, 1986, 16, 6; Ioan Holban, *Istorie și conștiință*, CRC, XXI, 1986, 16, 4; Vasile Avram, T, XV, 1986, 4, 31-32; Gherghe Glodeanu, F, XXII, 1986, 5, 3; Val Condurache, CL, XCII, 1986, 7, 12; Anton Cosma, VTR, XVI, 1986, 7, 3; Liviu Petrescu, ST, XXXVII, 1986, 7, 30-31; Traian Ungureanu, *Adio, arme!*, VR, LXXXI, 1986, 7, 64-67; Liviu Papadima, TRR, XV, 1986, 322, 7; Zaharia Sângeorzan, *Memoria istoriei*, LCF, XXVIII, 1986, 33, 2; Valeriu

Cristea, *O manieră viabilă*, RL, XIX, 1986, 38, 5; Cristian Livescu, ATN, XXIII, 1986, 10, 6; Romul Munteanu, FC, XXXV, 1986, 52, 10; Liviu Leonte, *Receptarea istoriei*, CL, XCIII, 1987, 8, 4; Cristea, *Fereastră*, 137-143; *Dumitru Radu Popescu interpretat de...*, 147-155; Constantin Dumitrache, R, 1988, 3, 6; Cornel Ungureanu, *Orașele războiului și ale păcii*, O, XXXIX, 1988, 33, 2; Ioan Holban, *Omul și istoria*, CL, XCVI, 1989, 2, 5. □ V. și *Zilele săptămânii*, 1959.

A. S.

POPESCU Ștefan, Sfetnic de taină, București, E.M., 368 p. Roman istoric. În *Predoslovie*, autorul îl numește „cap și începătură” cărților despre năzuințele și biruințele voievodului Țării Românești Mircea cel Bătrân”.

A. S.

POPOVICI Eliana, Cinstiți meșteri mari..., București, Albatros, 1985, 342 p. Roman istoric. Biruințele culturale și politice în Țara Românească a secolului al XVII-lea.

A. S.

POSPAI Mircea, Reîntâlnire neașteptată, Craiova, Scrisul Românesc, 1985, 244 p. Roman industrial. Inginerul Alexandru Ștefănescu supraveghează montarea primului complex mecanizat de abataj fabricat în țară. Variațiuni pe tema responsabilității și a mobilizării patriotice.

A. S.

PREDA Iulius, Floarea de colț, București, Albatros, 1985, 226 p. Roman biografic. Dificultățile refacerii vieții familiale și sociale după cinci ani de detenție.

A. S.

PREDA Sorin, Parțial color, București, Cartea Românească, 1985, 274 p. Roman psihologic. Autobiografia regizorului Traian Daia, relațiile cu fosta soție, Mara, ilustrează un principiu freudian: „impulsul erotic se prezintă câteodată sub masca impulsului sadic”. Altfel spus, nevoia de dragoste este „transformată într-o agresiune sublimată în imaginar”. În finalul cărții, un medic încearcă să explice eroului „mecanismul culpabilității aberante”.

◆ C. Stănescu, FC, XXXVI, 1985, 24, 11; M. Ungheanu, LCF, XXVIII, 1985, 24, 2; Valeriu Cristea, *Un cuplu neobișnuit*, RL, XVIII, 1985, 28, 10; Laurențiu Ulici, *Drumul realității*, CNT, 1985, 28, 11; Paul Dugneanu, SLAST, V, 1985, 31, 2; Ioan Holban, CRC, XX, 1985, 37, 4; Radu G. Țeposu, *Tragicul lucidității*, FC, XXXVI, 1985, 38, 10; Marian Odangiu, *Spectacolul criticii și al scrisului*, O, XXXVI, 1985, 39, 2; Val Condurache, CL, 1985, 9, 10; Ion Pecie, R, 1985, 10, 5; Virgil Podoabă, *Un prozator tânăr*, F, XXI, 1985, 11, 5; Irina Petraș, T, XIX, 1985, 12, 41–42; Cristian Livescu, ATN, XXVI, 1987, 11, 11; Ovid S. Crohmălniceanu, *O performanță la săritură*, RL, XXI, 1988, 23, 6; Cornel Moraru, *Criza de imaginație*, VTR, XIX, 1989, 3, 5; Radu G. Țeposu, *La prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83–93; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 162–168.

A. S.

PREDA Vasile, *Gloria fără întoarcere*, București, E.M., 1985, 288 p. Fragment: ≈, SLAST, V, 1985, 34, 6–7. Roman de război. Rememorare „viciată de imaginație” a lup-telor pentru eliberarea Ardealului.

◆ Radu Vaida, LCF, XXIX, 1986, 51, 2.

A. S.

PREDESCU Alexandru, *Iarba fiarelor*, București, Albatros, 1985, 302 p. Roman istoric, despre relațiile cu Poarta și sfârșitul domniilor fanariote în Țara Românească. În final, Gheorghe Lazăr îndeamnă la continuarea visului de independență al lui Tudor Vladimirescu.

A. S.

ROMAN Radu Anton, *Zile de pescuit*, București, Cartea Românească, 1985, 240 p. Roman de evocare a naturii fruste a Deltei Dunării, cu peisajul său uman la fel de agrest, dominat de un sentiment dramatic al vieții, din care irump pasiunile și suferința. „Stilistic, romanul eliberează la tot pasul o poezie a pitorescului dur, faliat, aritmic, iar nu amply curgător, ca în paginile sadoveniene” (Mircea Constantinescu).

◆ Artur Silvestri, LCF, XXVIII, 1985, 20, 2; Mircea Constantinescu, *Poezie epică*, RL, XVIII, 1985, 24, 11; Alexandru Ruja, *Simful dimensiunii fundamentale*, LCF, XXVIII, 1986, 19, 7.

I. I.

SAVU Tudor Dumitru, *De-a lungul fluviului*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 170 p. Fragmente: *Haricleea, șalupă de noapte*, TR, XXVII, 1983, 1, 5; ≈, SLAST, IV, 1984, 17, 6–7; *Wanda Wilhelmina*, RL, XVII, 1984, 18, 14–15; *Cantacuzino*, TR, 1985, 14, 5. Roman fantastic. Cartea explorează, ca și *Treizecișitrei* (1982), din care se reiau unele episoade și personaje, perimetrul fascinant al Dunării. Peisajul nu e doar fabulos, ci și înzestrat cu virtuțile suprafirești pe care i le conferă povestirea. Și aici e prezent „negustorul de povești” Agachi Gherasim. Apariția lui simbolizează faptul că realitatea poveștii, a iluziei e la fel de tangibilă ca și cea reală. Cultivată în sine, povestirea are strălucire, dar nu și semnificație.

◆ Liviu Petrescu, *De la un labirint la altul*, TR, XXIX, 1985, 50, 4; Dana Dumitriu, *Negușătorul de povești*, RL, XIX, 1986, 7, 10; Valentin Tașcu, *Mirajul realității*, CNT, 1986, 7, 10; Gheorghe Glodeanu, *Mirajul povestirii*, VTR, XVI, 1986, 2, 4; Val Condurache, *Un poet și un prozator*, CL, XCII, 1986, 2, 10; Ion Vlad, *Privirea miraculoasă a povestitorului*, ST, XXXVII, 1986, 2, 31; Eugen Simion, *Proza mitică*, RL, XIX, 1986, 22, 10; Ioan Holban, *Prezențul repetabil al poveștii*, RL, 1986, 46, 10; Dorin Măran, *O metaforă textuală*, SLAST, 1987, VII, 3, 4; Vasile Chifor, *Fascinația povestirii*, VR, LXXXI, 1987, 1, 86–87; Valentin Tașcu, CNT, 1987, 12, 12; Ion Pecie, *Naratorul vinde bragă*, R, 1987, 11, 10; Liviu Petrescu, *Jocuri cu oglinzi*, ST, XL, 1989, 4, 32–33; Simion, *Scritori*, IV, 707–709.

A. P.

SFINȚESCU Rodica, *Brichete roz*, București, Cartea Românească, 1985, 226 p. Roman parabolic, construit pe antinomia dintre viața oamenilor din Cartier (simbolul lui „acasă”, al patriei) și a celor de Dincolo (din străinătate, din Occident). Alb-negru îngroșat, tezism ostentativ, banalități ideologizante din repertoriul limbii de lemn.

A. P.

SIMION AI, *Orașul lunar*, București, Eminescu, 1985, 312 p. Roman social, al modului de existență cotidiene și al iubirii. Întâlnindu-se întâmplător pe Calea Victoriei, după o

lungă perioadă de despărțire, Teodor Roman, ziarist de 50 de ani, și Adrian Mateescu, prietenul lui, mai tânăr cu zece ani decât el, pleacă împreună, pentru un scurt interval, în „orașul lunar”, orașul tinereții lor. Se dezvăluie astfel nu numai un trecut plin de romantism, ci și unul încărcat de culpe, drame, intrigi, rechizitorii. Planul sentimental, iubirea dintre Adrian și Gabriela și apoi cea dintre el și Magdalena, deși conferă narațiunii o bine venită notă de prospețime, nu salvează „orașul lunar” de idilismul în care este scufundat.

◆ Valeriu Cristea, „*Clipa cea repede trecătoare*”, RL, XVIII, 1985, 42, 10; Vlad Sorianu, ATN, XXIII, 1986, 2, 10; Ioan Holban, *Oameni și locuri*, SLAST, VI, 1986, 20, 2.

A. P.

SIMIONESCU Mircea Horia, *Licitația*, București, Albatros, 1985, 244 p. Fragment: *Patefonul*, ST, XXXVI, 7, 23–31; *Modelul*, RL, XVIII, 1985, 32, 14–15. Roman „corintic”, după terminologia lui Nicolae Manolescu, cu elemente fantastic-parodice. Victimă a unui accident de tren, protagonistul suferă probabil un șoc, în urma căruia are impresia că a devenit invizibil pentru cei din jur. Ambiguitatea voită se menține de-a lungul întregii scrieri și este întreținută și de maxima fragmentare a textului: digresiuni, pasaje eseistice, meditații, nuclee narative independente, fraze trunchiate segmentează continuu firul epic. Rezultatul este un roman „construit ca un riguros colaj de fragmente, greu de urmărit la lectură, cu observații ce se deschid și se închid într-un număr imprezvizibil de paranteze erudite și fals erudite, parodice” (Eugen Simion). Sau, după o altă opinie, „o mișcare epică ambiguă până la confuz”, prezidată de „un funciar divagaționism spărgător de coerență” (George Pruteanu). Toate acestea nu diminuează însă, ci, dimpotrivă, susțin spectacolul inteligenței, care se află mereu în căutare de noi perspective.

◆ *Prozatorul ~ prezintă cititorilor noua sa carte*, FC, XXXV, 1986, 3, 10; Eugen Simion, *Romanul ca artă a fragmentului*, RL, XIX, 1986, 5, 11; George Pruteanu, *Monstrul delicat*, CL, XCII,

1986, 2, 11; Liviu Papadima, TRR, XV, 1986, 312, 12; Alexandru Țion, *Posibilul nelimitat*, AST, XXI, 1986, 3, 10; Tania Radu, *Infinitive și gerunzii*, FC, XXXV, 1986, 17, 10; Vasile Chifor, *Artă romanului*, T, XV, 1986, 4, 36–37; Ioan Holban, *Două vise*, SLAST, VI, 1986, 22, 2; Tudorel Urian, *Un eseu despre roman*, O, XXXVII, 1986, 25, 2; Nicolae Bârna, ST, XXXVII, 1986, 6, 57; Ioan Holban, *Două vise*, RL, XIX, 1986, 39, 4–5; Virgil Podoabă, F, XXII, 1986, 9, 3; Mircea Țicudean, *Istoria ieroglică modernă și contemporană*, EX, XIX, 1987, 8, 4; Aureliu Goci, *De la obiectivitatea rațională la realismul scriptural*, CNT, 1987, 42, 12; Ioana Părvulescu, CREL, 1987, 4, 156–159; Simion, *Scrieri*, IV, 321–326.

A. P.

SIMU Octavian, *Prizonierul deșertului*, București, Cartea Românească, 1985, 310 p. Roman existențial și de aventuri, cu acțiunea plasată în spațiul oriental. Protagonistul cărții este călugărul budist Siong-Pu. Romanul relatează lunga și sinuoasă lui călătorie de la Lhasa, din Tibet, la Kanbaluk, capitala Imperiului Mongol al lui Kubilai Han, și, de aici, până în insulele japoneze, în Cinpigu. După opinia Adrianei Iliescu, „este vorba despre o carte densă, în care aventurile palpitate sunt relatate tihnit, uneori foarte lent, în care exotismul este cenzurat de bunul gust”; după aceea a lui Paul Dugneanu, e „un roman cu o structură supraetajată de tipul *Numelui trandafirului* de Umberto Eco”, iar pentru Constantin Lupeanu „este un roman filozofic de forță”.

◆ Paul Dugneanu, LCF, XXVIII, 1986, 11, 2; Constantin Lupeanu, *Un demers filosofic*, CNT, 1986, 27, 12; Adriana Iliescu, RL, XIX, 1986, 31, 11.

A. P.

SIN Mihai, *Schimbară la fașă*, București, Cartea Românească, 1985, 340 p. Fragment: *Happy-end*, TR, XXIX, 1985, 37, 5. Roman social, cu elemente de roman psihologic. Abordează problematica relației individului cu societatea și cu sine însuși. Paralel cu criza de conștiință generată de compromisul zilnic, avocatul Iuliu Brendea înregistrează și un dureros eșec erotic. Scriitorul „evită evenimentele cruciale și biografiile încărcate [...],

coboară politicul din sfera înalt-estetică a dezbatărilor teoretice în zona de întâlnire cu omul mijlociu, cu viața cotidiană” (Ion Simuț). După opinia lui Val Condurache, autorul „observă, cu o curiozitate aproape științifică, cu o luciditate necruțătoare, surprărea înceată, ca și imperceptibilă, a conștiinței de sine”.

◆ Eugen Simion, *Temele romanului*, RL, XIX, 1986, 21, 11; Ion Vlad, *Temele naratorului*, TR, XXX, 1986, 25, 4; Cornel Moraru, VTR, XVI, 1986, 6, 5; Ioan Holban, *Scenarii epice*, CRC, XXI, 1986, 32, 4; Maria-Ana Tupan, „*Schimbarea la față*” sau *parabola transfigurării artistice*, ST, XXXVII, 1986, 8, 33-34; A. I. Brumar, *Cartea conștiinței*, AST, XXI, 1986, 9, 10; Adrian Dinu Rachieru, CL, XCII, 1986, 10 (*Pagini bucovinene*, II); Alex. Ștefănescu, ~, TMS, XXII, 1987, 2, 3; Ion Simuț, F, XXIII, 1987, 3, 10-11; Val Condurache, *Două revizuri*, CL, XCIII, 1987, 5, 12; Radu G. Teșosu, *Prin purgatoriu*, T, XVI, 1987, 12, 38-40; Ștefănescu, *Prim-plan*, 306-307; Cosma, *Romanul*, I, 160-162; Simion, *Scritori*, IV, 448-452.

A. P.

STAN Constantin, *Vară târzie*. (*Despre iubiri în vremuri de pace și război*), București, E.M., 1985, 224 p. Fragmente: ≈, RL, XV, 1982, 37, 14-15; *Iubiri în vremuri de pace și război*, LCF, XXVII, 1984, 38, 5-6. Roman de dragoste, cu unele influențe din proza lui Camil Petrescu, având ca protagoniști pe Neluțu și pe Cornelia, doi tineri care lucrează pe un platou de filmare. Neluțu pleacă în armată. Despărțirea este urmată de un schimb de scrisori. Epistolele lui Neluțu sunt redactate după modelul altor scrisori de dragoste, din 1940, aparținând unui locotenent, autorul conferind astfel narațiunii unele deschideri spre social și politic. Cartea nu este lipsită de unele note de lirism și de subtilă analiză psihologică. „Micul roman scris de ~ are o compoziție savantă și o scriitură sigură” (Mihai Ungheanu).

◆ Paul Dugneanu, *Confruntarea cu istoria*, LCF, XXVIII, 1986, 18, 7; Ioan Holban, CL, XCII, 1986, 6, 11; M. Ungheanu, LCF, XXVIII, 1986, 32, 2; Ioan Lascu, *Autorul ca personaj*, R, 1987, 2, 14; Ion Bogdan Lefter, *Formele romanului și*

„esența vieții”, RL, XX, 1987, 15, 11; Doina Jela, *Capacitatea de a povesti*, TMS, XXII, 1987, 4, 7; Constantin Sorescu, *Sculptură pe bobul de orez*, SLAST, VII, 1987, 21, 4; Paul Dugneanu, *Vocația romanului sintetic*, LCF, XXXI, 1988, 26, 6.

A. P.

O STANCU Valeriu, *Camforca*, fragment din romanul *Pelerinul de cenușă*, CL, 1985, 3, 8.

A. P.

O STĂNESCU Alexandra, *Singurățăți*, fragment din romanul cu același titlu, SLAST, V, 1985, 49, 6.

A. P.

SZENTEȘ Stela, *Steaua Polară*, Craiova, Scrisul Românesc, 1985, 268 p. Roman realist, inspirat din viața aviatorilor, colorat cu unele episoade erotice.

◆ Ilie Purcaru, *În căutarea stelei polare*, FC, XXXV, 1986, 4, 18.

A. P.

O ȘERBAN Viana, *Am să iubesc acest animal frumos*, fragment de roman, O, XXXVI, 1985, 3, 8-9.

A. P.

ȘERBĂNESCU Mircea, *Fântâna cu apă vie*, Timișoara, Facla, 1985, 232 p. Fragment: *Doi frați, ca mărgelele pe apă*, O, XXXVI, 1984, 48, 8-9. Roman social, despre construcția socialismului, având ca protagoniști câțiva angajați ai Întreprinderii Metalurgice de Stat și familiile lor. Clișeele de rigoare: întrecere socialistă, muncitori fruntași, reportaje despre realizările acestora, elevi în vizită la uzină, lupta noului cu vechiul (Ionuț Ususan, maistrul turnător, acceptă cu greu ca Tomiță, fratele său mai mic - de fapt, fiul său, după cum va reieși din finalul senzațional - să-și părăsească locul de muncă pentru a da examen la Politehnică). Festivism de comandă; stil bombastic și lozincard.

◆ Valeriu Drumeș, *O lume în devenire*, O, XXXVII, 1986, 20, 2; Ioan Holban, CL, XCIII, 1987, 1, 14.

A. P.

ȘERBĂNESCU Mircea, *Inimi în primejdie*, București, Ion Creangă, 1985, 244 p. (Biblioteca contemporană). Roman pentru copii și tineret. Istorisește peripecțiile prin care trece Lucian, elev marinar la bordul navei Felix, al cărei căpitan e tatăl său. Invenție precară; stil școlăresc.

◆ Carmen Odangiu, *Specii „de frontieră”*, O, XXXVII, 1986, 8, 2.

A. P.

ȘERBĂNESCU Tia, *Cumpărătorii*, București, Cartea Românească, 1985, 212 p. Roman de analiză, cu structură contrapunctică, în care profesiunea alternează cu scrisul la persoana a treia, iar perspectiva narativă se schimbă în funcție de unghiul de vedere al protagoniștilor: Marcel, Dorina, Cezar. Observația acidă, luciditatea, lumina crudă care creează atmosfera cărții nu conduc însă la sarcasm sau la caricatură. „Stilul spiritual și mușcător” traduce „o viziune ușor mizantropică”, personajele fiind privite „cu înțelegerea lipsită de căldură a omului pe care rațiunea și experiența l-au făcut tolerant” (Nicolae Manolescu).

◆ Nicolae Manolescu, *Un roman original*, RL, XIX, 1986, 1, 9.

A. P.

ȘLAPAC Florin, *Matei și Eva*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 184 p. Roman de analiză psihologică, polifonic, cu elemente de basm, ludice, burlești și parodice. Matei, fiul unor mahalagii, și Eva, fiica unui inginer agronom, își rememorează unele momente din adolescență, prilej pentru romancier de a surprinde fragmente de viață, portrete, și de a introduce diferite voci și straturi narrative. Dintre personajele evocate, cel mai pitoresc și cel mai bine conturat este Marțolea, un fel de Don Juan parodic.

◆ Dana Dumitriu, *Să povestim de luni până duminică*, RL, XIX, 1986, 35, 10; Liviu Petrescu, *Universul prozatorului*, TMS, XXI, 1986, 10, 7.

A. P.

ȘOVU George, *Fascinații*, București, E.M., 1985, 176 p. Roman realist, despre viața

tineretului în regimul comunist. Radu Corbeanu, „copil din flori”, elev la Școala Militară, ține un jurnal, comentând evenimentele banale ale vieții lui școlare și extrașcolare. Festivism și lozinci; înflăcăările patriotice de rigoare.

A. P.

ȘOVU George, *Furtună în mai*, București, Ion Creangă, 1985, 192 p. Roman realist, despre viața tineretului în regimul comunist. Roxana cea năzdrăvană, zisă „căpitanul Rox”, șeful necontestat al unui grup de elevi, se îmbolnăvește de leucemie. Familia și prietenii îi susțin moralul și totul se termină cu bine. Optimism de comandă; didacticismul cel mai sec, combinat cu umorul forțat.

A. P.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Drumuri de fum*, Iași, Junimea, 1985, 350 p. Fragmente: *Dimineața soților*, CRC, XX, 1985, 14, 9; *Întâlnire târzie*, CL, 1985, 6, 8–9; *Periatul amintirilor*, RL, XVIII, 1985, 27, 14–15. Roman realist, cu unele elemente de analiză psihologică. Abordează – cu „curaj” bine drămuț – unele probleme ale societății comuniste: promovări sau retrogradări nedrepte, compromisuri, aranjamente, ședințe trucate. Arhitectul Matei Hermeziu e înlăturat prin intrigi de la conducerea instituției, iar apoi persecutat de către cel care i-a luat locul. Docilul Ieronim Masaru devine, din cercetător, umil muzeograf. În paralel, este urmărită existența unor cupluri nestatornice, în care partenerii se schimbă între ei cu nonșalanță: Ieronim–Natalia, Natalia–Matei, Matei–Cristina, Ieronim–Maria. Atât observația, cât și investigația psihologică sunt lipsite de adâncime. Iz melodramatic, de gust îndoielnic: nebunia și sinuciderea lui Dugan, leucemia lui Matei, nașterea copilului Nataliei. „Tensiunea epică scade uneori prea jos” (George Pruteanu), într-o narațiune statică, „dialogată”.

◆ Al. Dobrescu, *Un roman de dragoste*, CL, XCII, 1986, 1, 10; Ioan Holban, *Cursa de fond*, CRC, XXI, 1986, 9, 4; Val Condurache, *Un prozator „profesionist”*, SLAST, VI, 1986, 9, 2; Mircea Iorgulescu, *Romanul orchestră*, RL, XIX,

1986, 13, 10; George Pruteanu, *Un roman aspru*, CNT, 1986, 21, 13; Vlad Sorianu, ATN, XXIII, 1986, 8, 6; Nicolae Busuioc, *Slujind aceeași literatură și limbă*, CL, XCIII, 1987, 11, 3.

A. P.

TĂBĂRAȘ Stelian, *Cumpenele*, București, Eminescu, 1985, 238 p. Fragmente: *În căutarea lui Amărășteanu*, LCF, XXII, 1979, 38, 4-5; *Dintele vremii*, RL, XIV, 1981, 26, 15; ≈, ST, XXXIII, 1982, 1, 24-25; *Dincolo de apă*, RL, XVI, 1983, 14, 10. Roman greu clasificabil, cu elemente realiste, psihologice, simbolice, inițiatice. Nucleul epic al romanului constă în încercarea personajului-narator, care e redactor la o revistă de ecologie, de a reconstitui biografia enigmaticului Zamfir Amărășteanu (urmaș al lui Radu Amărășteanu din prima carte a lui ~, *Zilele cele scurte*, 1981). Acesta, un înțelept, profund cunoscător al secretelor naturii, dispăre misterios în timpul celui de-al doilea război mondial: zidit într-un subsol pentru a-i spiona pe nemți, nu mai e găsit în ascunzătoare, deși zidul a rămas intact. Ancheta întreprinsă de narator nu dezleagă misterul, dar, purtându-l prin labirintul vieții, capătă pentru el sensul unei inițieri care-l ajută să se cunoască mai bine. De altfel, narațiunea însăși este labirintică, discontinuă, cu fire multiple, cu episoade colaterale, cu frecvente reîntoarceri în trecutul personajelor, cu inserții textuale (mesaje codificate și jurnalul lui Amărășteanu), sugerând, împreună cu unele simboluri ce revin mereu, semnificația psihologică și existențială a căutării.

◆ Radu Satcău, SLAST, III, 1986, 20, 2; Sever Avram, RL, XIX, 1986, 24, 11; Radu G. Țeposu, FC, XXXV, 1986, 26, 11; Ion Simuț, ST, XXXVII, 1986, 7, 49; Ioan Holban, CRC, XXI, 1986, 39, 4; Serafim Duicu, VTR, XVII, 1987, 3, 10.

I. M.

TĂNĂSACHE Ilie, *Un mincinos în plus...*, București, Eminescu, 1985, 260 p. Roman realist și etico-filozofic. De o mare fluentă, datorată în bună măsură stilului dialogal, ≈ aduce în scenă cinci caractere diferite, reprezentând tot atâtea moduri de a vedea viața: Pavel, fostul milițian justițiar, „Soferul”, un

Don Juan impulsiv, Toma, bărbatul puternic, voluntar și integru, „Părintelul”, creștinul evlavios, dar bănuit de perfidie, și Tudor, insul sensibil care-și ascunde slăbiciunea prin ironie. Destinele acestora se întâlnesc într-o situație-limită, cu valențe simbolice. Surprinsi în munți de o cădere de stânci, primii patru rămân blocați într-o grotă, în timp ce ultimul, Tudor, scăpat ca prin minune, va chema ajutoarele care, până la urmă, îi vor salva. Povestită antrenant, întâmplarea nu e însă decât suportul unei confruntări psihologice, morale și filozofice între personaje, romanul devenind de fapt o dezbatere pe tema binelui și răului, a adevărului, a solidarității umane, a sensului existenței.

I. M.

TEODORESCU Leonida, *Cap sau pajură*, fragment de roman, ST, XXXVI, 1985, 12, 26-29.

A. P.

TEODORU Eugen, *Zori în ceață*, București, Eminescu, 1985, 296 p. Fragmente: *Misiunea*, RL, XVII, 1984, 30, 14-15; *Zile zbuciumate*, RL, XVIII, 1985, 15, 15; ≈, VR, LXXX, 1985, 4, 22-29; ≈, SLAST, V, 1985, 18, 6. Roman realist, a cărui desfășurare epică se confundă, în bună măsură, cu biografia personajului principal, Cezar Theodorescu. Uneori prea dilatată, altele prea comprimată, povestirea parcurge cronologic etapele vieții acestuia: copilăria și adolescența umbrată de maladia tatălui, anii petrecuți la liceul militar și apoi la școala de ofițeri, unde se confruntă cu vitregiile mediului cazon, participarea eroică la al doilea război mondial, agitata perioadă imediat postbelică (înfățișată cam tendențios). Mai expresive decât biografia bravului ofițer sunt însă paginile, mult mai puține, consacrate tineretii mamei sale, Leonora, și pitorescului, cosmopolitului port dunărean (probabil Galați) unde ea, țărâncă venită din nordul Moldovei, va avea parte de o neașteptată întorsătură a destinului.

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVIII, 1986, 7, 2; Emil Manu, RL, XIX, 1986, 16, 10.

I. M.

TUDOR ANTON Eugenia, *Vară vrăjmașă*, București, Cartea Românească, 1985, 318 p. Roman de analiză. Folosind ca pretext drama personală a Melaniei, profesoară de liceu pe nedrept supusă unei anchete, autoarea însce-nează un dialog credibil pe tema adevărului și a eticii sociale.

◆ Costin Tuchilă, *Un roman de analiză*, RL, XIX, 1986, 2, 10; Cornel Munteanu, ST, XXXVII, 1986, 2, 56-57; Ioan Holban, CRC, XXI, 1986, 11, 6; Rodica Florea, CNT, 1986, 17, 12; D. Micu, *Analiză psihologică și compoziție românească*, VR, LXXXI, 1986, 9, 92-94; Rodica Florea, T, XV, 1986, 10, 35-36; Tuchilă, *Privirea*, 255-258.

A. S.

TUDORAN Radu, *Victoria neînarpată*, București, Eminescu, 1985, 556 p. (Volumul IV din ciclul *Sfârșit de mileniu*). Fragmente: *A treia parte a vieții*, RL, XVIII, 1985, 12, 15; *Ciocolată „Regina Maria”*, ST, XXXVI, 1985, 3, 12-18. Biografic și documentar, „romanul conține istoria unei perioade din viața naratorului ce acoperă, în timp, aproximativ epoca de la începutul anilor '30 până către sfârșitul celui de al doilea război mondial, ultimele evenimente evocate fiind bombardamentele de aviație asupra orașelor Ploiești și București” (Mircea Iorgulescu). Perioada coincide cu experiența din școala militară și inițierea în iubire a autorului.

◆ Mircea Iorgulescu, *Privește înapoi fără complexe*, RL, 1986, XIX, 15, 11; **, *Cu ~. De la „Anotimpuri” la „Sfârșit de mileniu”*, RL, XIX, 1986, 5, 4.

A. S.

TUNARU Mihai, *Șarpele împăcării noastre*. București, Cartea Românească, 1985, 326 p. Roman industrial. Damian Vecerdeea e un fanatic al cercetării, efectuată într-un institut aflat pe o mare platformă chimică. Izbucnind un incendiu în laboratorul de analize, sare pe fereastră, nimerește într-o basculantă cu nisip, e recuperat, apoi dus la spital și, în cele din urmă, salvat. În fața chemării irezistibile a profesiunii, „durerea și oroarea sunt neputin-cioase”.

◆ Grigore Smeu, RL, XIX, 1986, 8, 4.

A. S.

TURTURICĂ C., *În casa asta toți trăgeau cu arma*, I, București, E.M., 1985, 416 p.; II, București, E.M., 1987, 256 p. Roman politic. În plină rebeliune legionară, de teama unor atacuri, plutonierul Alexandru Stanciu, șeful postului de jandarmi din satul Vadra, își învață familia să tragă cu arma.

◆ Ioan Holban, *Asemănări deloc întâmplătoare*, CRC, XX, 1985, 19, 4; Constantin Miu, ST, XXXVI, 1985, 8, 56-57; idem, ST, XXXVII, 1987, 8, 58.

A. S.

ȚIC Nicolae, *Intermediarii*, București, Cartea Românească, 1985, 414 p. Fragmente: *Dreptul la replică* (romanul e anunțat cu titlul *Cădere-fără dureri*), LCF, XXVII, 1984, 27, 4; *Ucenicul*, LCF, XXVII, 1984, 50, 4-5; *Nevoia de spațiu*, RL, XVIII, 1985, 31, 14-15. Roman social, provocat de comanda politică gen „omul de tip nou”, scris după o schemă tipică. Un director general din minister își consacră existența producției socialiste. În „sus” are relații cu conducerea de partid și de stat, în „jos” cu un bun prieten, Vasile Modoran, director de mare întreprindere. Mecanismul relațiilor sociale funcționează o dată formal, a doua oară pe baza unei realități diferite; evident, dificultățile profesionale îl duc pe Alexandru Ieronim la neglijarea vieții de familie, în care fiul Andrei, o haimana boemă și ușor revoltată, îi „face probleme”. Urmează încercări de reeducare prin muncă a fiului, nu prea reușite, conflicte cu prietenul cel mai bun și o bruscă tragedie de familie (moartea neașteptată a soției), într-un schematism desăvârșit. Calitatea morală a personajelor este evaluată de către Modoran, care, chiar și când este temporar nedreptățit, rămâne credincios comunismului. Dată fiind prăbușirea principiilor moralei comuniste, cartea nu mai poate emite nici o pretenție de valoare literară, pe care de altfel n-ar fi trebuit s-o pretindă niciodată.

◆ Valeriu Cristea, *Un roman social*, RL, XIX, 1986, 18, 11; Cornel Munteanu, ST, XXXVII,

1986, 7, 49–50; Eugen Simion, *Temele romanului social*, RL, XIX, 1986, 47, 11. □ V. și *A doua moarte a lui Andrei Vrăbie*, 1957.

V. T.

ȚOPA Tudor, *Punte*, București, Cartea Românească, 1985, 412 p. Roman memorialistic, scris în genul jurnalului zilnic. Este o continuare a scrierii *Întoarcerea scriitorului* (1975). În primele pagini se dă de înțeles că tocmai s-a încheiat a doua parte a acelei mai vechi alcătuirii („sfârșitul părții a doua – *Prietenii*”), în care fuseseră relatate memoriile din anul 1947 și de la începutul anului 1948. Așadar, cartea de față ar fi cea de-a treia parte, intitulată *Gândurile*. De fapt, este un roman care se scrie, se „transcrie” în urma unor însemnări zilnice, care merg până în anul 1958. Faptele de viață se amestecă cu evenimentele politice ale acestei perioade complexe, lăsând să se întrevadă un spirit ușor revoltat, nemulțumit, nevoit să se refugieze adesea în cotidian, în aparența vulgarității apropiate. Încercând o structură aparte, inspirată dintr-o simpatie mărturisită pentru genul de proză practicat de Mircea Horia Simionescu, cartea se sfârșește cu *Un început derutant*, care deschide, desigur, perspective pentru continuarea la infinit a acestei scrieri, care nu reușește să ajungă la un final (și nici nu se dorește acest lucru). Este subînțeleasă tendința reflexivă, analitică, într-o notă perfilantă.

◆ Rodica Zafiu, TRR, XV, 1986, 326, 12; Paul Dugneanu, LCF, XXX, 1987, 17, 2; Florin Berindeanu, CREL, 1987, 2, 154–156; Eugen Simion, *Romanul unui jurnal indirect*, ATN, XXV, 1988, 2, 9; 3, 6; Simion, *Scriitori*, IV, 356–360.

V. T.

ȚUCULESCU Radu, *Degetele lui Marsias*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 262 p. Roman metaforic de analiză socială, lucrat în lumea și în lumina muzicii. Flautistul Timotei Alidor și dirijorul Carol Vătan parcurg un drum dificil, într-o vreme vitregă, tristă și neliniștitoare, în care muzica înșăși este umilită. Construcția romanului urmează logica simfoniei, având o temă principală și lait-

motive. Tema este aceea că un artist poate deveni cu ușurință victimă, dacă nu știe să se adapteze rapid la sinuozitățile timpului istoric cu care a intrat în conflict. Contrapunctic, e sugerată ideea că această adaptabilitate este vecină cu compromisul. Dominanța ar fi nevoia perpetuă de onoare și rezistență. De această dată ironia cu care ne-a obișnuit autorul în alte cărți ale sale este tragică.

◆ Marian Papahagi, *Între povestire și roman*, TR, XXIX, 1985, 42, 4; Ioan Holban, *Flautul și mimul*, CRC, XX, 1985, 42, 4; George Pruteanu, *Involuții? Narațiunea aleatorie*, CL, 1985, 10, 11; Ecaterina Matache, *Romanul unui virtuoz*, SLAST, V, 1985, 49, 2; Ion Simuț, *Concert pentru flaut și orchestră*, RL, XIX, 1986, 14, 11; Vasile Chifor, *Biografie și destin*, VR, LXXXI, 1986, 12, 91–93; Holban, *Profiluri*, 372–373.

V. T.

UNGHEREA Olimpian, *Agent secret*, Iași, Junimea, 1985, 200 p. Memoriile lui Andrei Ritter, agent român într-o rețea de spionaj, condusă de celebrul nazist Reinhard Gehlen. Romanul ar fi, după Radu Vaida, „un rechizitoriu antirăzboinic”.

◆ Radu Vaida, LCF, XXVIII, 1986, 21, 2; Paul Dugneanu, SLAST, VI, 1986, 25, 2; Fănuș Băileșteanu, RL, XIX, 1986, 34, 10; Al. Dobrescu, CRC, XX, 1985, 47, 7.

A. S.

VAIDA POENARU Alec, *Supraviețuitorii*, București, E.M., 1985, 270 p. Roman de acțiune. Evenimentele sunt reconstituite din perspectiva Laurei Balaban, profesoară nonagenară, rămasă singură pe lume. Memoria sa e declanșată de știrea că fostul ei ginere, inginerul aviator Andrei Urmuz, pe care îl crezuse mort în luptă, o va vizita după treizeci de ani de absență. Se perindă prin mintea ei întâmplări din perioada dictaturii lui Antonescu, când, tânăr aviator, Urmuz se căsătorise cu fiica ei, Ioana, o talentată pianistă; apoi rebeliunea legionară, în timpul căreia Eugen, soțul Laurei, fusese ucis mișelește; intrarea în război a României, bombardamentele, suferințele. Memoria bătrânei e dominată de drama Ioanei, fire sensibilă și neliniștită, care, deși avusese succes ca

pianistă, își căutase refugiul în morfină, murind în 1946, în urma abuzurilor. Paralel, romanul reconstituie viața pe front a lui Andrei Urmuz, personaj enigmatic, trimis în misiune ultrasecretă, probabil de spionaj, în Franța. Întrunește datele genului: antrenant, spectaculos, neverosimil.

D. M.

VASILIU Lucian, *Să alergăm împreună*, Iași, Junimea, 1985, 136 p. Miniroman psihologic. Conține istoria dobândirii sociabilității de către un „capricorn” solitar (eroul e născut în 8 ianuarie). Abel, pasionat bibliofil ieșean, cultivând ritualic tăcerea, meditația, audițiile muzicale, se decide brusc, tocmai de ziua lui (împlinea 27 de ani), să renunțe la acest mod de a trăi. Își arde, într-un incendiu taumaturgic, toate „hârtoagele”, degajându-și astfel nu numai camera, ci și ființa. Renăscut din această cenușă a inutilităților, Abel „imaginativul” își părăsește postul de asistent universitar, devenind bibliotecar, și, despovăruându-se progresiv de trecut, de timiditate și de tabieturi, își face prieteni și sfârșește prin a se îndrăgosti de Arina. „Abordând zone tematice pe care le-a explorat până acum liric”, ~ „vorbește altfel despre bibliotecar, «figura» familiară a poeziei și prozei profesiunii (existenței) sale” (Ioan Holban), într-un stil curat, viu, de narativitate rarefiată.

◆ Val Condurache, *Manuscrise și cărți*, CL, XCII, 1986, 1, 10; Ioan Holban, *Cartea bibliotecarului*, CRC, XXI, 1986, 8, 4; Radu G. Teșosu, TRR, XV, 1986, 316, 12; Lucian Chișu, *Jurnalul unei grauități*, LCF, XXVIII, 1986, 24, 2; Radu Andriescu, DLG, XVII, 1986, 114, 7.

D. M.

VĂDUVA Gheorghe, *Trepte*, București, E.M., 1985, 256 p. Roman din viața militară contemporană. Relatează verșios, fără nici o aptitudine literară, un subiect care va deveni stereotip la acest autor (fiind reluat și în *Nucul vi via*, 1987): ofițer de carieră, protagonistul (aici tovarășul maior Andreescu) este numit într-o funcție de răspundere (aici comandant de unitate), iar la sfârșitul narațiunii va înainta în grad. Între cele două mo-

mente, își povestește plat, fără nici o relevanță, viața de zi cu zi, activitățile, întâlnirile (cu foști combatanți pe front, cu veterani de război, cu prieteni, cu subordonați actuali sau foști), evocă idile trecute sau nefericiri în amor (ale altora, el fiind un soț fidel, în ciuda ispitelor).

◆ Doina Jela, TMS, XX, 1985, 4, 7.

D. M.

VEREȘ Nicolae, *Locuri vacante în Pantheon*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 196 p. Roman satiric. Continuare a vol. anterior *Zebrele pasc în cocotieri* (1979), ~ preia și protagonistul acelei narațiuni, jurnalistul ratat *Bubu Leață*, „reporter infractor” la ziarul local, martor acum, ca „reporter în travesti”, la găinăriile unor recidiviști înrăiți, între care inventivul *Țănel-Obraz-de-mătase* îi devine un fel de mentor în a truca realitatea încât să devină interesantă reportericește. O galerie de delincvenți caricaturizați greoi (se numesc *Ida Ghivental*, *Gligor Moașcă*, *Giugiunică*, *Bureată*, *Bazil Riținuș*, *Gaigă Șampon* etc.) se perindă într-o înseilare de secvențe biografice. În orașul provincial, proaspăt devenit capitală de județ, un serviciu de repartizare și recrutare (condus de *Honoriu Spudercă*) încearcă zadarnic să-i reeduce la locul de muncă. Cartea mizează pe comicul de limbaj într-o măsură excesivă, monotonă și prolixă, care sufocă hazul, deconspiră tezismul și divaghează împovărat.

◆ Nicolae Cobadin, CL, XCII, 1986, 6, 11; Aureliu Goci, *Un roman satiric*, VR, LXXXI, 1986, 11, 85–86.

D. M.

VINTILĂ Petru, *Petru VINTILĂ jr., A doua zi după război*, București, E.M., 1985, 272 p. Roman de război. Este surprins momentul dificil al trecerii de la starea de război la starea de pace, așa cum a fost trăit acesta de o unitate a regimentului român 92 infanterie din Orăștie, aflat în misiune în orașelul slovac Dubovice. Deși Germania a capitulat, aici se află un grup de ostași naștiți, conduși de fanaticul căpitan *Blasius*, care refuză să

predea instalațiile postului de radio Donau. Ostașii români vor fi siliți să mai lupte, până la instaurarea deplină a păcii, într-o lume grav afectată de ororile unui război prelungit.

◆ Emil Manu, *Destinul literar al zilei de 9 Mai*, RL, XVIII, 1985, 19, 4; Dumitru Nicu, *Trei romane în Editura Militară*, CNT, 1985, 19, 10-11; Eugenia Tudor Anton, *O carte despre război și pace*, VR, LXXX, 1985, 5, 84-85.

M. P.

○ VIȘAN Constantin, *Zborul vulturului*, fragment din romanul omonim, ALL, 1985, 178-180.

M. P.

○ VIȘNIEC Matei, *O dimineață plină de surprize*, AFT, XIX, 1985, 2, 6-7; *Pariul*, RL, XX, 1987, 8, 14-15, fragmente din romanul *Cafeneaua*.

M. P.

VLAD Alexandru, *Frigul verii*, București, E.M., 1985, 254 p. Fragmente: *Scadența*, EX, XIV, 1982, 5-6-7, 11; *Un străin în casă*, ST, XXXVI, 1985, 6, 42-45. Cu o *Notă* a autorului, în care se precizează: „Cartea de față este în întregime o operă de ficțiune, s-ar putea spune chiar un exercițiu de ficțiune. Autorul, din fericire, n-a cunoscut experiența războiului și nu descrie evenimentele retrospectiv, ci mai degrabă să sugereze criza în care diacronismul faptelor aruncase oamenii. L-au interesat în special degradarea umană și mutațiile care au loc într-o astfel de experiență, să-i spunem – existențială”. Romanul își propune să evoce suferințele provocate de război prin intermediul unui ofițer român, Avram B., întors în vara anului 1944, pentru un scurt concediu, în satul natal. Fostul profesor de istorie este acum obligat să asiste la facerea istoriei, devenind el însuși un „agent” al ei. Trăind printre săteni în preajma unor evenimente care se succed cu repeziciune, până a se ajunge la actul de la 23 August, eroul trăiește o criză morală puternică, eliberându-se de ultimele obligații care-l leagă de front prin intermediul medicului maior neamț Šedler, cu care poartă lungi discuții clarifi-

catoare. Umanitatea și solidaritatea satului românesc în fața primejdiei este o altă temă urmărită cu artă de autor, care întreprinde și unele considerații documentar-eseistice, precum în capitolele *Administrația românească în județul Cluj* sau *Rezistența populară antifascistă pe Valea Drăganului*. „Conceptul pe o confruntare intelectuală, care o repetă în fapt pe aceea a armelor, textul se dezvoltă pe o componență eseistică. ≈ este un eseu scris impecabil despre câteva fapte și despre alterarea, prin ele, a condiției umane. Dintre prătorii generației '80, ≈ este cel mai aproape de Alexandru Ivasiuc” (Ioan Holban).

◆ Eugen Simion, *Roman istoric? Roman de analiză?*, RL, XVIII, 1985, 48, 11; Tania Radu, *Exerciții de ficțiune*, FC, XXXVI, 1985, 51, 10; Vasile Chifor, *Provocarile istoriei*, VR, 1986, 12, 92-93; Liviu Petrescu, *Portret în mișcare*, ST, XXXVII, 1986, 6, 40; Gh. Perian, *Confiniile realismului*, AST, XXI, 1986, 9, 12; Dan Grădinaru, *Actualitate și istorie la noii prozatori*, RL, XIX, 1986, 26, 4-5; Alexandru Seres, F, XXII, 1986, 1, 11; Ioan Holban, *Războiul ca exercițiu de ficțiune*, CRC, XXI, 1986, 6, 4; Ștefan Borbély, *În spatele frontului*, VTR, XVI, 1986, 4, 5; Vasile Chifor, *Ficțiuni românești*, T, XV, 1986, 5, 34-35; Ion Pecie, R, 1987, 9, 7; Ion Simuț, *Realism și intensitate epică*, RL, XXI, 1988, 13, 4-5; Anton Cosma, *Romanul I*, 252-254; Radu G. Țeposu, *La Prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83-93; Simion, *Scriitorii*, IV, 612-615.

M. P.

VLAD Dan-Ion, *Valea cu iubiri*, Craiova, Scrisul Românesc, 1985, 210 p. Roman cu tentă autobiografic-jurnalieră, cu inserții de epistole și păreri critice, în ideea depășirii canoanelor epicului tradițional, dar fără rezultat estetic pe măsură.

M. P.

VLASIU Ion, *Succes moral*, București, Eminescu, 1985, 346 p. Fragment: *Țurai! Țurai!*, VTR, XIII, 1983, 5, 10. Roman autobiografic, urmărind etapele afirmării artistului. Cele mai multe dintre relatări sunt strict autentice, precum constituirea „Grupului celor patru”, activitatea celor de la „Contimporanul”, relațiile cu Mihaela Pătrașcu și Maxy, vorbind de „succesul moral” obținut de tânărul sculptor,

într-o vreme în care ar fi avut nevoie de succes material. Cartea se situează din punctul de vedere al cronologiei între romanul *Am plecat din sat* (1938) și *Monolog asimetric* (1988), fiind generată de primul contact al sculptorului cu Bucureștiul artistic și de experiența trăită în satul Moieșeni.

◆ Roxana Sorescu, *Farmecul povestitorului*, RL, XVIII, 1985, 46, 4-5.

M. P.

VOICA George, *Pasărea numită viață*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 248 p. Roman de formație. Evocă relații de protagonist, „anii de ucenie” ai unui tânăr absolvent de liceu, Mihai Udrescu, după satisfacerea serviciului militar. Decizându-se mai greu să intre în rândurile obișnuite, eroul – aflat într-o prelungită vacanță în satul natal din Oltenia – îl ajută pe tatăl său la munca de tâmplărie, se complăce în reverii și amintiri. Domic de ducă, se angajează pe un șantier la Lotru, apoi ca profesor suplinitor într-un sat din Maramureș, Molidu (parte mai amplă a cărții, în care sunt surprinși profesori suplinitori, cu existența, conflictele, aventurile lor erotice, căsătoriile); în fine, dă admitere la facultatea de psihologie din Cluj. Principalele defecte ale cărții sunt neglijențele de construcție și expresie și lipsa de omogenitate a discursului.

D. M.

ZABARCENCU Silvia, *Revelion la vamă*, București, Eminescu, 1985, 238 p. Roman de analiză. Frumosul Corvin o părăsește pe Adriana Radu, pentru a se căsători, din interes, cu fiica unui potentat socialist, Iza Dâlgă. Drept urmare, protagonistă parcurge o criză existențială, urmărită în paralel cu criza de creație a scriitoarei Nastasia Rădulescu, un fel de dublu al Adrianei. Susținându-se reciproc, cele două femei depășesc cu brio momentele dificile, într-un *happy-end* cam artificial. Stil preponderent reportericesc.

◆ Valeriu Cristea, ≈, RL, XIX, 1986, 47, 10.

M. V.

ZAIMU Eugenia, *Bagheta magică*, Iași, Junimea, 1985, 140 p. Roman științifico-fan-

tastic, pentru copii și tineret, a cărui acțiune – declanșată de o vizită la „Muzeul Poveștilor” – se petrece în anul 2141. „Narațiunea este antrenantă, are un ritm propriu, e presărată cu momente de suspans specific” (Al. I. Friduș).

◆ Al. I. Friduș, CL, XCI, 1985, 12, 12.

M. V.

ZANC Grigore, *Careul de fugă*, I, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 308 p. Fragment: *Mira*, TR, XXXI, 1987, 21, 5-6 (din vol. al II-lea). Roman social și politic, inspirat din contemporaneitate. Prin intermediul a doi protagoniști: șoferul David (care se căsătorește cu fiica unui demnitar) și ziaristul Mihai Bratu, se face atât radiografia mediilor periferice, cât și a lumii potențailor vremii. Scriere „amendabilă sub raportul subtilității de execuție” (Traian Ungureanu), în pofida științei de a surprinde limbajul frust, colorat.

◆ Petru Poantă, TR, XXIX, 1985, 31, 4; Cornel Ungureanu, *Diferite nostalgii*, O, XXXVI, 1985, 35, 2; Ion Hirghiduș, EX, XVII, 1985, 7-8, 4; Traian Ungureanu, *Roman social*, RL, XVIII, 1985, 41, 9; Tania Radu, *Cursa de zece mii de metri*, FC, XXXVI, 1985, 44, 14; Ștefan Melancu, ST, XXXVI, 1985, 12, 52; Doina Diaconu, *Romanul de formație*, SLAST, VI, 1986, 2, 2; Anton Cosma, ≈, VTR, XVI, 1986, 2, 4; Ion Simuț, ~ după trei romane, F, XXII, 1986, 3, 8; 14.

M. V.

ZANFIR Elena Zafira, *Castelana*, I, Iași, Junimea, 1985, 344 p. Fragmente: *Fiica marinarului*, ACL, 1982, 119-128; *O vizită nocturnă*, CL, XCV, 1988, 8, 8 (din vol. al II-lea). Roman urmărind destinul a două familii: una a marinarului Vasile Turcu, militant comunist; cealaltă a moșierilor Calonfirescu, în preajma celui de al doilea război mondial. Naivități maniheiste; compoziție puerilă, lipsită de nerv și de autenticitate.

◆ Narcis Zărnescu, CL, XCII, 1986, 11, 14.

M. V.

O ZĂRNESCU Constantin, *Femei la strand*, fragment de roman, TR, XXXIX, 1985, 44, 5.

M. V.

ZĂRNESCU Constantin, *Ieșirea la mare*, Cluj-Napoca, Dacia, 1985, 236 p. Fragment:

Coloana, coloana... (romanul e anunțat cu titlul *Simeon, Diavolul*), TR, XX, 1976, 52, 6. Roman al realismului magic, avându-și suportul în „minunile” de la Maglavid. C. Ungureanu îl numește pe ~ „romancier al pământescului”, „al teluricului”, în scrisul căruia „arhaicul țâșnește din adâncuri insondabile”. Val Condurache subliniază „gregarismul bufon”, o „apetență specială pentru caraghios și grotesc”, pe care însă autorul – „caricaturist strălucit” – și-o refuză, „aventurându-se, cu arme comice, într-o vânătoare tragică”. „Cu un debit verbal nepotolit, brebanian în arborescența sa întortochind paranteze, intercalări, apostrofări, interjecții, bălbăieli, reluări și în genere tot ce produce un mecanism literar scăpat prea slobod” – în opinia lui G. Pruteanu – ~ ilustrează „indecizia între mitic, mistic și miticesc”.

◆ Cornel Ungureanu, *Ahile alergător în fața concurenței*, TR, XXIX, 1985, 52, 3; Val Condurache, *Manuscrite și cărți*, CL, XCII, 1986, 1, 10; Demostene Șofron, ST, XXXVII, 1986, 2, 57; George Pruteanu, *Două romane*, AST, XXI, 1986, 6, 11; Irina Petraș, ≈, T, XV, 1986, 7, 39; Adrian Dinu Rachieru, *Povestind și ascultând*, O, XXXVII, 1986, 31, 2; Toma Grigorie, *Romanul parabolic*, R, 1986, 9, 10-11; Vasile Macovicuic, *Istorie și viziune*, LCF, XXIX, 1986, 39, 3; 7; Anton Cosma, ≈, VTR, XVI, 1986, 9, 5; Ioan Holban, *Prezentul repetabil al poveștii*, RL, XIX, 1986, 46, 10.

M. V.

ZINCĂ Haralamb, *Ultima noapte de război, prima zi de pace. Roman-document*, București, E.M., 1985, 415 p. Evocare a evenimentelor imediat premergătoare zilei de 9 mai 1944 – sfârșitul celui de al doilea război mondial. Partea a doua conține răspunsurile la ancheta cu același titlu, inițiată de ~ în rândul unor martori direcți ai faptelor relatate.

◆ Valentin Lipatti, *Lauda ostașului român*, RL, XIX, 1986, 4, 10.

M. V.

1986

○ **ADAMEȘTEANU Gabriela**, *Întoarce-rea*, VR, LXXXI, 1986, 10, 47-61; *Întoarce-*

rea, CL, XCIII, 1987, 10, 9, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

I. I.

ALMAȘ Dumitru, *Oana*, București, E.M., 1986, 332 p. Roman istoric. Prin intermediul personajului Oana, în roman fiica spătarului Șendrea, portar al Sucevei în anul 1476, sunt evocate întâmplările cumplite din același an, culminând cu lupta de la Valea Albă și cu alungarea trupelor sultanului Mahomed din Moldova, de către Ștefan cel Mare.

◆ Dumitru Nicu, *Valențele educative ale tematicii istorice*, CNT, 1987, 23, 12; Gh. Bulgăr, *Romanul istoric de azi*, RL, XX, 1987, 25, 5; Aurel Leon, *Între presupunere și certitudine*, CRC, XXXIII, 1988, 11, 4.

I. I.

ANGHEL Paul, *Cutremurul*, București, Cartea Românească, 1986, 446 p. Cartea a VIII-a din ciclul *Zăpezile de acum un veac*. Roman de război, cu tentă socială. Evocarea ostilităților turco-ruso-române culminează cu încheierea campaniei și cu revenirea beligeranților români în patrie, în cadrul Războiului de Independență din 1877-1878.

◆ Dan Zamfirescu, *Un elogiu poporului român*, FC, XXXV, 1986, 14, 10; Constantin Sorescu, *Mai multe atuuuri și o miză parțial ratată*, SLAST, VI, 1986, 16, 4; M. Ungheanu, LCF, XXVIII, 1986, 20, 2; Gheorghe Glodeanu, F, XXII, 1986, 6, 3; Emil Manu, *Întoarcerea „acasă”*, RL, XIX, 1986, 28, 10; Valentin F. Mihăescu, *Recuperarea adevărului*, FC, XXXV, 1986, 29, 10; Dorin Murariu, *Calea netulburată*, O, XXXVII, 1986, 33, 2; Dan Zamfirescu, *Al optulea cânt al epopeii independenței*, LCF, XXVIII, 1986, 33, 1; 7; Vasile Chifor, *Discursul istoriei*, T, XV, 1986, 10, 34-35; Adrian Dafin, *A opta carte*, LCF, XXIX, 1986, 51, 3. V. și *Șapte inși într-o căruță*, 1961.

I. I.

ANGHEL Petre, *Moștenitorul*, București, Cartea Românească, 1986, 368 p. Roman social de tip balzacian, investigând psihologia mediilor prin conturarea de tipuri, prin apelul la observația realistă. Titii Colan, negustor de curcani și, în adolescență, ucenic la o fierărie, revine la Văleni (locul de des-

fășurare a acțiunii celor mai multe romane ale autorului), la vârsta de peste cincizeci de ani, plin de bani, convins că aceștia îi vor asigura fericirea. El are intenția de a se căsători cu o anume Sanda a lui Lazăr, pe care o iubise în tinerețe. Numai că femeia moare fulgerător, lăsându-l neconsolat și, pentru prima oară în viață, nesigur de puterea banului în ordine existențială. Înselat de faimă și de putere, Titi Colan încearcă să se impună, apoi, folosind aceleași mijloace de tip pecuniar, și „intelighenției” locale (profesorului Daniel Miu, directorului liceului local, Ion Docan, lui Ioniță Tripșa, activistul de la căminul cultural etc.), ale cărei taifasuri, dese și prelungite, le subvenționează copios, pentru a pieri, în cele din urmă, în chip tragic, dar tot lipsit de măreție. De remarcat observația realistă, stilul sec, expozitiv, tensiunea scenelor regizate dramatic, plăcerea de a povesti.

◆ Adriana Iliescu, *Un roman realist*, RL, XX, 1987, 7, 10; Paul Dugneanu, LCF, XXX, 1987, 14, 2; Cornel Moraru, *Tradiție și actualitate*, VTR, XVII, 1987, 5, 4; Corneliu Vadim Tudor, *Fața meschină a vieții*, SPM, 1987, 23, 3; Andreea Vlădescu, *Din nou despre Văleni*, VR, LXXXII, 1987, 7, 91–92; Constantin M. Popa, *Ultimul moștenitor*, R, 1987, 10, 4.

I. I.

ANTON Costache, *Întâlniri paralele*, București, Cartea Românească, 1986, 404 p. Reia, cu modificări, substanța epică a cărții *Diminețile lungi* (1976). Roman social. În „spațiul închis” (Valeriu Cristea) al vilei arhitectului bucureștean Alexandru Salcu, se întâlnesc destinele adolescentului Tin, personajul principal al romanului din 1976, și cel al rudei sale Șerban Stavra, George Popea în primul roman, redimensionat acum din calitatea de personaj episodic în aceea de protagonist. Povestea de dragoste a lui Tin, viitor mare pianist, cu verișoara sa Uca se împletește astfel cu istorisirea vieții lui Șerban Stavra, ruinată, până la un punct, de cameleonismul social și de arivismul lui Boldun, directorul general al unui mare combinat din provincie. „Un studiu mai atent al complexității psihice și morale ar fi dat mai mare

pregnanță epică acestor caractere sociologic verosimile” (Eugen Simion).

◆ Eugen Simion, *Temele romanului social*, RL, XIX, 1986, 47, 11; Valeriu Cristea, ≈, RL, XX, 1987, 16, 5; Nicolae Mecu, *Vieți paralele*, VR, LXXXI, 1987, 6, 94–95; Titu Popescu, T, XVI, 1987, 6, 34.

I. I.

ANTONIE Aurel, *Scrisoare către animale mici*, Craiova, Scrisul Românesc, 1986, 162 p. Roman-parabolă, stând sub semnul realismului magic. Omul, ca personaj, caută în Carte (aceeași cu Cartea lui Borges, din povestirea *Cartea de nisip*) un sens, dar descoperă numai iluzia, alături de o agresiune a obiectelor ce-l fac să se simtă prizonierul propriei singurătăți reificate. Incapabil de a se salva prin scris, căci textele există deja în Carte, el ajunge la soluția finală a abolirii realului, pentru a dobândi astfel libertatea și independența. „Stil incisiv, simplu, bine supra-vegheat, de regulă” (Valentin F. Mihăescu).

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXVIII, 1986, 21, 2; Mihai Dragolea, *Dacă opera lui Borges n-ar fi...*, TR, XXX, 1986, 23, 8; Constantin M. Popa, *Pe marginea cărților*, LCF, XXVIII, 1986, 27, 3; Corina Ciocârlie, RL, XIX, 1986, 34, 11; Mariana Lazăr, ST, XXXVII, 1986, 9, 59–60; Marian Victor Buciu, *Romanul ludic și intelectual*, R, 1986, 10, 13; Ioan Holban, *A doua carte*, CRC, XXI, 1986, 43, 4; Ion Cristoiu, *Jubilațiile inteligenței*, SLAST, VI, 1986, 44, 5; Puiu Hitițaș, EX, XVIII, 1986, 7–8, 4; Popa, *Clasici și contemporani*, 104–106; Alin Fumurescu, ≈, NPC, XVI, 1989, 1–2, 14.

I. I.

ARCAN Sofia, *Joc întrerupt*, Timișoara, Facla, 1986, 240 p. Roman psihologic și de pictură a mediului social, punând problema miracolului creației. Miron, ultimul descendent al familiei Hergane, reduplică, fără să-și dea seama, traiectul existențial al unei mame întâlnite la maturitate, descoperindu-și talentul de ceramic în urma unor îndelungi procese de autodefinire interioară. Trezirea sentimentului filial, cumva paralelă cu a propriei identități artistice, este presimțită de Nana, mătușa sa, participantă activă la ultragiere

mamei, atunci când descoperă, într-una dintre lucrările tânărului Miron, talentul celei care îi dăduse viață și-i transmisese propriul har. Tradițional când exprimă cazuistica urii, romanul se arată frapat de modern atunci când, ritmând nașterea vocației, multiplică unghiurile de analiză, înaintând cu siguranță în domeniul psihologiei dublului, a formelor variate ale alterității.

◆ Marian Odangiu, *Scenariul unei vieți imaginate*, O, XXXVII, 1986, 35, 7; Alexandra Indrieș, *Figuri ale maternității*, O, XXXVII, 1986, 48, 7; Adrian Dinu Rachieru, *O fată scrie un roman*, O, XXXVII, 1986, 48, 7; Nicolae Țirioi, O, XXXVII, 1986, 48, 7; Val Condurache, *Compendiu la rafturi de cărți*, CL, XCII, 1986, 11, 12; Ioan Holban, „*Tatuajul lăuntric*”, CRC, XXII, 1987, 7, 4; Cornelia Ștefănescu, *Măști pentru personaje*, RL, XX, 1987, 19, 11; Valentin Tașcu, ST, XXXVIII, 1987, 5, 55-56; Alexandru Ruja, *Romanul familiei*, LCF, XXXI, 1988, 30, 2.

I. I.

ARIEȘANU Ion, *O pasăre în iarnă*, Timișoara, Facla, 1986, 204 p. Roman de dragoste. Relatează, într-o manieră sobră, echilibrată, divorțul dintre o anume Silviana și Mărgărit Tălmăciu, dezvăluind, în registru rememorațiv, rațiunile pentru care această căsătorie s-a destrămat. De reținut prezentarea zbaterilor sufletești ale Silvianei, aflată în căutarea unui nou echilibru sufletesc, a unei identități morale autentice.

◆ Cornel Ungureanu, O, XXXVII, 1986, 17, 6; Constantin Cubleșan, *Roman-pledoarie*, TR, XXX, 1986, 33, 4; Valentin Tașcu, „*Dureri înbușite*”, ST, XXXVII, 1986, 8, 35; Ioan Holban, *Drama și melodrama*, CRC, XXI, 1986, 45, 4; Vasile Sichițiu, *Ferestre simbolice*, O, XXXVIII, 1987, 5, 6; Alexandru Ruja, F, XXIII, 1987, 3, 10; Valeriu Bărgău, *Un remarcabil roman social*, O, XXXVIII, 1987, 35, 12; Alexandru Ruja, *Codul sentimentelor*, LCF, XXX, 1987, 36, 2; C. Călin, ATN, XXV, 1988, 3, 6; Adrian Dinu Rachieru, *Un prozator „cald”*, AST, XXIII, 1988, 10, 11.

I. I.

ARION George, *Trucaj*, București, Albatros, 1986, 190 p. Fragment: *Nici o urmă*, RL, XIX, 1986, 50, 14. Roman polițist. Beneficiază de următoarea prezentare publicitară:

„Fraza se petrece, la el, pe muchie de cuțit, nările pistolului scot fum de toamnă din plămâni aurii în Far-West, criminalul glumește cu brândușele, victima nu moare niciodată și o lampă verde plutește deasupra tuturor paginilor, încercând o vânătoare prin năzdrăvăniile firii” (Fănuș Neagu).

◆ Dana Dumitriu, *Un detectiv bovaric*, RL, XX, 1987, 3, 10; Ecaterina Țarălungă, CNT, 1987, 12, 12; Iulian Condurache, *Spiritualizare prin umor*, SLAST, VII, 1987, 13, 10; Valentin Tașcu, *Romanul „trucaj”*, TR, XXXI, 1987, 14, 4; Val Condurache, *Optica literară*, CL, XCIII, 1987, 4, 12; Gheorghe Glodeanu, *Fascinația romanului de acțiune*, F, XXIII, 1987, 10, 11.

I. I.

○ **ARITON Nicolae**, *Pe valea Chioaiei*, fragment de roman, CL, XCII, 1986, 2, 8-9.

I. I.

BACIU Dorin, *Pasărea pre limba ei*, Iași, Junimea, 1986, 88 p. Scurt roman rural. Evocă destinele unor țărani care-și caută împlinirea în viață, în condițiile realității sociale comuniste, dominați încă de matricea formativă rurală. „Țăranii lui ~ sunt oameni complicați, cu reacții contradictorii, verosimili” (Ioan Holban).

◆ Ioan Holban, *Două romane „realiste”*, CRC, XXI, 1986, 49, 4.

I. I.

BANCIU Paul Eugen, *Mușonul*, I, Timișoara, Facla, 1986, 260 p.; II, Timișoara, Facla, 1988, 352 p. Fragment: *Vizita*, O, XXXVI, 1985, 5, 8-9. Roman social, tratând tema condiției creatorului. Scriitorul Miron Olaru scrie cu intermitență la noul său roman, *Adevărata viață a Simionului*, pendulând, în momentele de criză, între prietenia cu Zenovian, pictor, întrupare a unei existențe dedicate artei, și cea cu profesorul Victor Demetrescu, fără veleități de creator, însă un dialectician înnăscut. Cu relativ tensionate relații de familie - soția, Amalia, este o agresivă asistentă la Politehnică -, Miron Olaru se apropie, la un moment dat, spiritual, de prozatoarea Dorina Alexa, pe care o lansează publicistic, deși întreține și alte

prieteni feminine, reușind cu greu să stabilească un echilibru între cele două „lumi paralele”, între care fi este dat să traiască: cea fictivă, a scrisului, și cea reală, a existenței concrete. Soluția, pe ambele planuri, ar fi autenticitatea, profunda înțelegere a vieții în unicitatea ei ontologică, formativă.

◆ Adrian Dinu Rachieru, *Invenția grifonică*, O, XXXVII, 1986, 17, 6; Mircea Vasilescu, *Creație și realitate*, RL, XIX, 1986, 30, 11; Ion Vlad, *Portretul scriitorului*, TR, XXX, 1986, 37, 5; Titu Popescu, *Jurnal de lectură*, T, XV, 1986, 10, 38–39; Ioan Holban, *Drama și melodrama*, CRC, XXI, 1986, 45, 4; Gheorghe Perian, F, XXII, 1986, 11, 2; Ștefan Melancu, ST, XXXVIII, 1987, 1, 48; Adrian Dinu Rachieru, *Sub acoperișul parabolei*, O, XXXIX, 1988, 35, 2; Brândușa Armanca, *Adevărata față a scriitorului*, O, XL, 1989, 7, 2; Ioan Holban, *Lumi paralele*, CRC, XXIV, 1989, 20, 4; Cornel Munteanu, F, XXV, 1989, 5, 4; Aureliu Goci, LCF, XXXII, 1989, 26, 6.

I. I.

BARBU Marian, *Câmpia nu este singură*, București, Albatros, 1986, 256 p. Roman rural. Ziaristul Lucian Fântănaru se reîntoarce în satul Matca, unde reintră în contact cu neamul Ursaru, căruia îi aparține, rememorând locuri, oameni, întâmplări. Din puzderia de relatări întrețesute se desprind câteva figuri pitoresc-arhaice, cum ar fi cea a Ermiliei Ursaru, expresie a mentalității țărănești ancestrale, alături de care evoluează generațiile noi, tot mai oscilante, mai desprinse de tradiție. „Modalitatea construcției «în mozaic» asigură aparența de viziune polifonică asupra lumii” (Constantin M. Popa).

◆ Constantin M. Popa, *Ape de câmpie*, LCF, XXX, 1987, 27, 3; Constantin M. Popa, *Vitalitatea unui destin literar*, R, 1987, 9, 11; Popa, *Clasici și contemporani*, 109–111.

I. I.

BAROS Aurel Maria, *Pământul ne rabdă pe toți*, I, București, Cartea Românească, 1986, 328 p. Fragment: ≈, SLAST, VI, 1986, 12, 7. Reluat fragmentar: *Ochii vânzătorului*, SLAST, VIII, 1988, 11, 7. Fragment dintr-un proiectat vol. secund: *Cu degetul pe rană*, ST, XXXIX, 1988, 7, 23. Roman țărănesc,

urmărind maniheist opoziția dintre două familii, cea a lui Gheorghe Zuvelcatu și cea a lui Ristache Cărlu, în anii frământați ai ultimului război mondial. Acțiunea se petrece într-un sat din Muntenia, populat de indivizi ale căror particularități de limbaj devin specifice și voci naratoare, în virtutea unei perspective epice implicate, diferită de obiectivitatea realistă clasică (așa cum apare ea, de pildă, la Rebreanu). Alte inovații, cum este apelul la folclor ori la comportament, utilizat ca modalitate de structurare a profilurilor morale, nu reușesc să alunge impresia de „deja citit”, de vecinătate, adesea nesupravegheată, cu *Moromeții* ori cu *Desculți*, de Zaharia Stancu.

■ Fragment: *La terre nous supporte*, tr. de Teodor Saulea, REVR, XLIII, 1989, 4, 46–60.

◆ Nicolae Georgescu, LCF, XXX, 1987, 8, 2; Lector, RL, XX, 1987, 13, 10; Cristian Teodorescu, *După primul tur*, CNT, 1987, 18, 13; Victor Atanasiu, *Performanță și originalitate*, SLAST, VII, 1987, 19, 2; Paul Dugneanu, *Plăcerea povestirii*, LCF, XXX, 1987, 27, 3; Ioan Iacob, *Un roman pe linia polemic tradițională*, R, 1987, 7, 10; Ioan Buduca, *Cumințenia pământului*, ST, XXXVII, 1987, 8, 30; Marian Odangiu, *Viețile paralele*, O, XXXVIII, 1987, 44, 6; Nistor Barbu, *Acuitatea limbajului viu*, TMS, XXII, 1987, 10, 6; Aureliu Goci, *Proză țărănească*, RL, XX, 1987, 47, 11; Nicolae Iliescu, *Un roman al satului*, VR, LXXXII, 1987, 12, 84–85; Ioan Holban, CL, XCIV, 1988, 3, 14.

I. I.

BĂRAN Vasile, *Plecarea cavalerilor*, București, Eminescu, 1986, 256 p. Fragment: *Ieșirea la mare*, RL, XIX, 1986, 23, 14–15. Face parte din ciclul romanelor dedicate „satului de pe Coastă”. La apariție a fost considerat ultima parte a unei trilogii, începută cu *Cavalerii de pe Coastă* (1982) și continuată cu *Limpezirea fântânilor* (1984). Roman-confesiune, aducând în actualitate, conform meandrelor memoriei asociative, fapte și întâmplări cuprinse între copilăria în „satul de pe Coastă”, adolescența naratorului-confesor și evenimente din imediată apropiere a timpului relatării, toate raportate, într-un fel sau altul, la cele din locul copilăriei. Același

apetit pentru povestire, mai ales în conturarea figurii, aproape obsesive, a învățătorului Isaru.

◆ Tudorel Urian, *Timpul mărturisirii*, O, XXXII, 1986, 50, 2; Aureliu Goci, *Personaje de pe coastă*, CNT, 1989, 13, 11.

I. I.

BĂRBUCEANU T. C., *Scadența*, București, Cartea Românească, 1986, 212 p. Scurt roman social, dedicat lumii interlope. Prin versuri din Coșbuc, lungi divagații-pledoarie și apelul la argou este repusă pe tapet motivația unor fapte antisociale și reconstituit gradul de vinovăție al unor pușcăriași, bărbați și femei, eliberați din închisoare înainte de vreme, datorită clemenței „justiției socialiste”.

I. I.

○ **BELCIU Maria**, *La Morunglav*, fragment din romanul *Os domnesc*, RL, XIX, 1986, 43, 14–15.

I. I.

BERBECARU Valentin, *Judele păstorilor*, București, Eminescu, 1986, 288 p. Roman de evocare istorică. Prin figura baciului Stancu, oier de prin părțile Sibiului – care participă, ca subofițer în armata austriacă, la campaniile antiotomane de la sfârșitul secolului al XVIII-lea –, este redimensionat, dintr-o perspectivă epic implicată, pulsul vieții naționale în formare. Evenimentele culminează cu revoluția lui Tudor Vladimirescu.

◆ Barbu Cioculescu, *Un roman al transhumanței*, RL, XIX, 1986, 36, 10.

I. I.

BERCESCU Victor, *Bombardamentul cu asteroizi*, București, Ion Creangă, 1986, 108 p. Scurt roman *science-fiction*. Conține povestea echipajului mineralierului românesc „Drobeta”, care dejoacă planurile de suprație mondială ale unui fanatic, ce amenință lumea cu un bombardament distrugător, cu asteroizi.

I. I.

BIANU Corin, *În bătaia vânturilor*, Iași, Junimea, [1986], 208 p. Roman de spionaj. Investighează, de pe poziții ideologice pre-

vizibile, lumea transfulgilor fără noroc, aflați „pe panta decăderii”, într-un Occident ostil și lugubru.

◆ Aureliu Goci, *Narațiune și document*, RL, XX, 1987, 5, 10; Nistor Tănăsescu, *Două romane, două cazuri*, SLAST, VII, 1987, 4 iulie, 2; C. Stamatoiu, *Roza vânturilor*, VTR, XVII, 1987, 9, 4.

I. I.

BIRĂESCU Traian Liviu, *Calea amintirilor*, Timișoara, Facla, 1986, 224 p. Roman al memoriei involuntare, al autenticității și experienței, în egală măsură social și psihologic. Vichentie Olaru, inginer timișorean reputat, cu tineretea cenzurată de Zâna, o mătușă severă, merge să vadă apartamentul pe care Reta, soția sa, îl dorea în schimbul casei moștenite de la aceeași mătușă. Astfel el străbate o adevărată „cale a amintirilor”, retrăindu-și tineretea și prietenia cu Rudi, un pictor mort în timpul bombardamentelor anglo-americane din timpul ultimului război mondial. Mai dinamic decât *Pomul cunoașterii* (1983), romanul nu e mai puțin proustian; teza cărții ar fi aceea că nevoia de conformitate cu tine însuși nu se poate împlini decât integrând trecutul în prezent, asumându-l ca vector modelator al faptei înseși.

◆ Tudorel Urian, *Obsesia trecutului*, O, XXXVIII, 1987, 3, 2; Titu Popescu, T, XVI, 1987, 6, 33–34; Ioan Leric, *Densitate epică și realism psihologic*, O, XXXVIII, 1987, 35, 12; Olimpia Berca, ~, O, XL, 1989, 23, 5.

I. I.

BODUNESCU Ion, *Drumul Tupșanilor*, I–II, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 280 + 272 p.; III, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 224 p. Roman-frescă, de amplă cuprindere, încercând evocarea, din perspectiva vieții a trei generații de țărani, a unor momente-cheie din istoria modernă a României, de la Războiul de Independență, trecând prin Marea Unire, până la 23 August 1944 și, apoi, la comunism. Constandin Bodunu se întoarce din Războiul de Independență și, în Cărbunari, satul camaradului Ion Duțulescu, își cunoaște viitoarea soție. Astfel se întemeiază un neam care, prin Pătru, fiul lui Constandin, face legătura epică

a cărții cu epocile istorice succesive, până la colectivizare. Ultimul volum tratează, din perspectivă ideologică implicată, realitățile satului postbelic, fără rabat la „principii”, cu sublinierea apăsată a dimensiunii etice a problemelor sociale. Recuperabile ar putea fi paginile dominate de oralitate, destul de suculente în toate cele trei tomuri.

◆ Ilie Purcaru, ≈, FC, XXXV, 1986, 44, 10; Petru Poantă, *Martor la un secol*, TR, XXX, 1986, 50, 3; Tudor Nedelcea, *Epopoea Tușșanilor*, R, 1987, 1, 15; Valeriu Drumeș, *Destin individual și devenire istorică*, O, XXXVIII, 1987, 8, 2; Ion Dodu Bălan, *Romanul în spiritul tradiției*, RL, XX, 1987, 12, 8; Ion Pecie, ≈, CNT, 1987, 35, 12; Artur Silvestri, *Un roman social*, LCF, XXX, 1987, 37, 2; Romulus Cojocaru, *Vocația radiografiei sociale*, O, XL, 1989, 8, 7; Ion Dodu Bălan, *Un roman al satului contemporan*, RL, XXII, 1989, 9, 11; Victor Rusu, *Romanul unui personaj colectiv*, R, 1989, 3, 10; Ion Pecie, *O cronică a satului românesc*, CNT, 1989, 12, 12; Constant Călinescu, *Noblețea lucrării pământului*, LCF, XXXII, 1989, 17, 2; Cornel Munteanu, ST, XL, 1989, 8, 57.

I. I.

BOGHIAN Nicolae, *Stare de ecou*, București, E.M., 1986, 240 p. Reia tematic *Tropotele tăcerii* (1983). Roman psihologic. Prins sub dărmăturile teatrului distrus de cutremurul din 4 martie 1977, în timpul premierei cu *Paza contractuală*, prima sa piesă, medicul militar Paul Damian reîncește, cu acuitatea psihologică specifică marilor situații-limită, iubirea sa neîmpărțită pentru Eugenia, una din actrițele surprinse de dezastru pe scenă. Relația contrapunctică dintre cele două registre, rememorativ și confesiv, este exploatată inteligent; stilul sobru, ferit de stridențe, dă cărții necesarul halou de eleganță și veridicitate.

◆ Adrian Dafir, *Intrarea în real*, LCF, XXX, 1987, 3, 2; Aurel Martin, *Ecoul interior*, SLAST, VII, 1987, 3, 2; Mihai Botez, ≈, ATN, XXIV, 1987, 2, 6; Cristian Livescu, *Ecouri orfice*, CRC, XXII, 1987, 11, 4.

I. I.

BOLOȘ Ion, *Călători ca apele*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 216 p. Fragment: *Prima vizită*

(romanul este intitulat *Meandre*), TR, XXX, 1986, 13, 5. Roman social. Într-un cătun pierdut în fertila câmpie a Someșului, sosește un tânăr medic. Fiu de țărani, el nu se sperie de viața de la țară, pe care o cunoaște, dar este mai puțin imun la intrigile ce se țin în jurul său, pornind din zona sexului slab. Rezerva sa, sub acest aspect, creează suspiciuni, declanșează invidii. „Cartea este scrisă cu aplomb, episoadele se succed logic, având o motivație riguroasă, personajele au un contur precis, din care nu lipsește nuanța, dialogurile sunt vii, antrenante” (Alexandru Pintescu).

◆ Ioana Bot, *Tineri prozatori*, TR, XXX, 1986, 37, 4; Gheorghe Glodeanu, F, XXII, 1986, 12, 2; Gheorghe S. Suci, ST, XXXVIII, 1987, 3, 57; Alexandru Pintescu, „*Jurnal*” și „*roman*”, LCF, XXX, 1987, 29, 2; Dorin Sălăjan, FC, XXXVII, 1988, 32, 11.

I. I.

BRAD Ion, *Romanul de familie*, I. *Zăpadia*. *Soare cu dinți*, București, Eminescu, 1986, 447 p.; II. *În umbra castelului*. *Thalassa*, București, Eminescu, 1986, 400 p. Conține, rescrise, în cele patru mari unități compoziționale, patru dintre romanele anterioare ale autorului (*Zăpadia* reia *Descoperirea familiei*, 1964; *Soare cu dinți* reia *Ultimul drum*, 1975; *În umbra castelului* reia *Raiul răspoșiilor*, 1978; *Thalassa* reia *Leagănul mării*, 1983). Roman-cronică, restituie, în ordine cronologică, viața unei familii țărănești ardelenă de-a lungul a trei generații, de la bătrâni Artimon și Maria, născuți la sfârșitul veacului trecut, trecând prin Octavian, fiul lor, până la Petre, Artimonuț, Axente, Ion, Lucreția și Veanu, nepoți. Prin subiect, tratarea nu diferă substanțial, de la carte la carte, față de romanele anterioare, în text constatându-se doar o „pieptănare” mai atentă a acelor elemente cu trimitere directă la poncifurile „realismului socialist”. Ca și înainte, conflictele majore țin de o ordine general-umană (moartea bătrânilor Artimon și Maria) ori stau sub zodia hazardului (moartea Lilianei, prima iubită a lui Veanu, ori cea a Eugeniei, tânăra sa soție), în capitolele corespunzând romanelor scrise după 1975 făcându-și loc și rememorări „buclucăse” (cea a regelui Ferdinand, a lui Antonescu

ori a lui Lucrețiu Pătrășcanu). „Carte reprezentativă pentru evoluția autorului său, ≈ este totodată și o scriere în care se poate citi evoluția din ultimii peste douăzeci de ani a romanului nostru” (Mircea Iorgulescu).

◆ George Arion, *Într-un flux unic*, FC, XXXV, 1986, 32, 10; Cornel Ungureanu, *Un ciclu românesc*, O, XXXVII, 1986, 33, 2; Mircea Iorgulescu, *Familiiile romanului*, RL, XIX, 1986, 38, 9; Mihai Coman, „Saga” unei familii, SLAST, VI, 1986, 38, 2; Aureliu Goci, *Concentrația monumentalității*, SLAST, VI, 1986, 38, 2; Alex. Ștefănescu, *Un eșantion de existență românească*, SLAST, VI, 1986, 38, 2; Florin Berindeanu, *Chipul istoriei, chipul familiei*, AFT, XX, 1986, 9, 2; Vasile Crăciun, ≈, F, XXII, 1986, 9, 8; Cornel Moraru, *Vocația de familie*, VTR, XVI, 1986, 9, 4; Dem. Niculescu, *Unitatea materiei epice*, CNT, 1987, 6, 13; Emil Manu, *Romanul unui topos românesc*, VR, LXXXI, 1987, 2, 70–74; Petru Poantă, ≈, ST, XXXVIII, 1987, 2, 30; Ion Vlad, *Formele tradiționale ale romanului*, TR, XXXI, 1987, 12, 3; M. Ungheanu, LCF, XXX, 1987, 26, 2; Anton Cosma, *Le „Roman de familie” – traditions et actualité*, REVR, XLIII, 1989, 2, 69–77.

I. I.

BUGARIU Voicu, *Coborârea în ape*, București, E.M., 1986, 304 p. Roman al unei tentative de roman. Făcând parte din ciclul *Curajul*. ≈ îl are ca protagonist pe Dumitru Constantinescu, „jurnalistul specializat în proiecte literare”. Aflat la Constanța în timpul unui concediu, el ezită îndelung între diverse subiecte românești, meditează asupra literaturii, își recitește jurnalul, deambulează, ca un picaro, în căutarea unor posibile personaje, le găsește chiar în grupul insolit format din „Mag”, Vasile, Floria, Oxana, Eliazar, dar până la urmă se decide să scrie despre lumea scafandrilor, în care pătrunde cu ajutorul unuia dintre ei, Trif. Scris într-un stil destul de prolix, romanul tinde să exprime același sens general ca și celelalte din ciclu, anume că realitatea „este mult mai puternică decât imaginația”.

◆ Lector, RL, XIX, 1986, 50, 10.

I. M.

BUZOIANU Gheorghe, *Prin labirint*, București, E.M., 1986, 224 p. (Sfinx, 73). Roman polițist.

I. M.

O CARANFIL Constantina, *Două iubiri*, fragmente de roman, RL, XIX, 1986, 52, 14.

I. M.

O CHIRIȚĂ Constantin, *Dreptul de a iubi*, fragment de roman, RL, XV, 1982, 35, 12–13.

I. M.

CHIRIȚĂ Constantin, *Romantica. Prima carte. Cea mai frumoasă poveste de dragoste*, București, Cartea Românească, 1986, 336 p. Fragment: ≈, LCF, XX, 1977, 49, 4–5. Roman de dragoste, în același timp de aventuri și de epocă. Acțiunea, desfășurată în jurul lui 1944, are ca protagonist pe unul dintre acei eroi puternic idealizați ce apar și în alte cărți ale autorului, un tânăr de 18 ani, foarte dotat fizic și intelectual, curajos și întreprinzător, cu talent literar și matematic. El o iubește pe „castelană” (o ființă misterioasă, locuitoare a unui castel din apropierea unui sat), ia parte la un cenaclu antifascist, intră în mișcarea de rezistență și îndeplinește misiuni subversive, dezbate ideile epocii cu intelectuali importanți, care-i sunt prieteni. Așadar, „romanul erotic e dublat de unul eroic” (Valeriu Cristea), ambele caracterizându-se printr-un romantism idealizant și printr-un stil ce devine uneori retoric.

◆ Dumitru Nicu, CNT, 1986, 15, 11; Valeriu Cristea, RL, XIX, 1986, 22, 11; Cornel Ungureanu, O, XXXVII, 1986, 24, 2; Vasile Chifor, T, XVI, 1987, 5, 38–40. □ V. și *Cireșarii*, 1956.

I. M.

CHIRU Ionel, *Surprizele unui curios*, București, E.M., 1986, 256 p. Roman umoristic. Având ca pretext epic o anchetă detectivistică întreprinsă de doi cetățeni năstrușnici, Romeo Chirpici și Coriolan Carcalete (pomiți în căutarea posesorului unei perechi de pantofi – nr. 46 – aruncate pe fereastra unui tren), ≈ face o radiografie comică a mentalităților, a moravurilor și comportamentelor umane din societatea socialistă.

◆ Ilie Stan, SLAST, VI, 32, 2; Adrian Dafir, LCF, XXIX, 1986, 41, 2.

I. M.

○ **CIMPOEȘU Petru**, *Vom face lucruri minunate împreună*, fragment de roman, SLAST, VI, 1986, 50, 6-7.

I. M.

◆ **CIOBANU, Mircea**, *Istorie*, V, v. *Istorie*, I, 1977.

I. M.

CIOBANU Radu, *Casa fericitorilor*, București, Cartea Românească, 1986, 280 p. Fragmente: ≈, T, XIV, 1985, 1, 23-27; *Fortul din câmpie*, O, XXXVI, 1985, 25, 4; *Întoarcerea*, T, XIV, 1985, 10, 20-24. Roman de familie. Deși nu mai e atât de explicit și de exclusiv ca în romanele sale istorice, interesul lui ~ pentru tradiție se manifestă și în acest roman de actualitate. În el e urmărit destinul unei vechi și numeroase familii ardelenesti, aflată într-un moment critic. Îmbrăcându-se în demnitatea unei casei familiale, care a devenit un simbol al unității și continuității colective, pune în mișcare personaje din trei generații (bătrânii: Bunaiana; cei de vârstă mijlocie: Sanda, Milena, Mircea, Octavian, Timotei, Sonia, Caius etc.; tinerii: Corina, Mădălina, Dan, Paul). Prozatorul notează cu finețe schimbările de mentalitate intervenite în sânul clanului de-a lungul timpului, dar tipologia personajelor este destul de rigidă. În schimb, modalitățile narative sunt variate (fragmente de jurnal și de memorii, colaje, narațiuni de tip polițist etc.) și dau romanului complexitate compozițională.

◆ Marian Odangiu, O, XXXVIII, 1987, 22, 6; Ecaterina Țărâlungă, T, XVI, 1987, 9, 37. □ V. și *Crepuscul*, 1971.

I. M.

COJAN Grigore, *Zile fierbinți*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 236 p. Fragment: ≈, ST, XXXVII, 1986, 5, 23-31. Roman realist. Cu ocazia alcătuirii unei autobiografii, Ilie Cobârzan, muncitor harnic și cinstit de la Uzina „Tractorul” din Brașov, face un bilanț al vieții sale, contopită în bună parte cu aceea a marii întreprinderi, unde, în „epoca nouă”, socialistă, a ajuns șef al oțelăriei. Oscilând, narativ, între rememorare și relatarea obiectivă,

romanul descrie insistent atmosfera muncitorească, tinzând să fie o epopee a uzinei.

◆ A. I. Brumar, AST, XXI, 1987, 5, 4; Lector, R.L., XX, 1987, 15, 10.

I. M.

COJOCARU Romulus, *Nunta*, București, Cartea Românească, 1986, 160 p. Roman rural, dintr-un ciclu care mai cuprinde vol.: *Ristea împărat* (1984), *Împărăția* (1985) și *Părinții* (1989). Ocupându-se de același mediu rural înfățișat și în restul romanelor (satul mehedintean Punghina), ~ se oprește de astă dată asupra unui moment distinct din viața eroului principal, Ristea, și anume nunta sa. Sunt povestite întâmplări din preajma evenimentului, se descrie situația sătenilor și relațiile dintre ei, insistându-se, desigur, asupra familiei lui Ristea și a Lenei, viitoarea lui nevestă. Deși personajele prezente în narațiune sunt numeroase, numai câteva au cu adevărat pregnanță (de exemplu, cei doi socri, Năstase și Ploscan). Ca și în celelalte vol. ale ciclului, și aici totul e povestit de „gura lumii”, adică de câțiva naratori volubili, care-și exercită din plin darul vorbirii. ~ pune în valoare expresivitatea graiului țărănesc, stilul său caracterizându-se printr-o savuroasă oralitate.

◆ Marian Papahagi, TR, XXXI, 1987, 5, 6; Laurențiu Ulici, RL, XX, 1987, 6, 11; B.T., CRC, XXII, 1987, 6, 4; Marian Odangiu, O, XXXVIII, 1987, 9, 6; Artur Silvestri, LCF, XXX, 1987, 9, 2; Valentin Tașcu, ST, XXXVIII, 1987, 2, 16; Luana Moina, TMS, XXII, 1987, 3, 7; Mircea Iorgulescu, RL, XX, 1987, 18, 4; C. Trandafir, T, XVI, 1987, 4, 37-38; Ovidiu Ghidirmic, R, 1987, 5, 10; Cristian Livescu, CRC, XXII, 1987, 23, 4.

I. M.

COSMA Neagu, Mihai STAN, *Noaptea amăgirii*, București, Cartea Românească, 1986, 214 p. Roman de spionaj.

I. M.

CRAMA Mihail, *Singurătatea din urmă*, București, Eminescu, 1986, 276 p. Roman autobiografic. Narațiunea, liniară și sobră, dar pătrunsă de un lirism discret, recompune traseul existențial al autorului în perioada

dintre cele două războaie mondiale și puțin după aceea. Etapele sunt urmărite cronologic: copilăria petrecută într-un spital din Botoșani, unde tatăl era medic militar, apoi intrarea în familia Lunacearschi (prin căsătoria tatălui cu Marcela, după abandonarea infirmierii Iulia, mama copilului), anii de școală, urmarea liceului militar, alegerea carierei juridice. Evoluția individuală și drama familială sunt descrise pe fundalul epocii istorice tulburi, al cărei deznodământ a fost distrugerea burgheziei românești.

◆ Dana Dumitriu, *Cum ajunge viața un roman*, RL, XX, 1987, 8, 10; George Muntean, CNT, 1987, 12, 13; Lucian Gruia, ST, XXXVII, 1987, 10, 54; Venera Antonescu, VR, LXXXII, 1987, 12, 86–88. □ M. N. Rusu, -, *prozatorul*, SPM, 1988, 26, 7; 27, 7; 31, 3.

I. M.

CRISTACHE Nicolae, *Bulgăre de nisip*, București, Albatros, 1986, 200 p. Roman psihologic. Conține evocarea unor drame personale, petrecute în mediu minieresc, mai precise în jurul unei mine de nisip, care are, aici, și o funcție simbolică (sugerând trecerea și deșertăciunea vieții). Deși personajele sunt numeroase, numai soarta a două dintre ele e relatată mai amănunțit. Primul e inginerul Buzgan, devotat muncii în mină, om cinstit, hotărât, ambițios, dornic să se realizeze, dar care, înstrăinat de familie, își pierde echilibrul interior și e înfrânt. Celălalt e Andrei Chelcea, ins întreprinzător, voluntar, lipsit de scrupule, cu vocație de lider neoficial, aparent un învingător, dar care pierde și el în confruntarea cu viața. Moralmente diferiți, cei doi se aseamănă prin iubirea lor pentru o femeie enigmatică (Margareta, cumnata lui Chelcea) și prin sfârșitul lor nașteptat. Romanul e scris într-un stil alert, dar coerența cărții e afectată de existența unor episoade irelevante sau insuficient motivate.

◆ Liviu Papadima, TRR, XVI, 1987, 333, 12; Artur Silvestri, LCF, XXX, 1987, 18, 2; A. I. Brumaru, AST, XXI, 1987, 6, 10; Radu G. Teșosu, RL, XX, 1987, 40, 8; Ioan Lascu, R, 1987, 12, 11.

I. M.

CUBLEȘAN Constantin *Un anotimp pentru fiecare*, II, v. *Un anotimp pentru fiecare*, I, 1985.

I. M.

DAMIAN Ștefan, *Pisica de Eritreea*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 226 p. Fragment: *Fotografia*, TR, XXX, 1986, 51, 5. Roman-dezbateră, al scrierii unui roman și al memoriei. Alcătuiindu-și însemnările cu caracter autobiografic, intitulat *Anotimpul ciuperelor*, protagonistul Felix Mașota coboară în timp spre vremea copilăriei, evocând figurile bunicilor (Radu și „frumoasa Elena”) și ale părinților (Alexandru și Valeria). Planul prezentului este continuu intersectat de interstiții ale amintirii; mai puternică, trăirea în trecut estompează până și episodul dragostei cu Laura, petrecut în momentul narării. Ambicioasă ca tematică și compoziție, cartea nu se susține prin inventivitate.

◆ Mircea Popa, *Despărțirea de trecut*, CNT, 1987, 6, 13; Petru Ponață, TR, XXXI, 1987, 16, 4; Ion Buzera, *Un roman al rememorarii*, R, 1987, 6, 10; Ioan Adam, *Puterea imaginărilor*, RL, XX, 1987, 31, 11; Irina Petraș, ST, XXXVII, 1987, 7, 62–63; Doru Burlacu, *Romanul fugii de timp*, VTR, XVII, 1987, 10, 4; Laurențiu Ulici, *Timp interior*, RL, XXI, 1988, 9, 9; Hristu Căndroveanu, *Reliefuri epice*, LCF, XXXI, 1988, 46, 2.

M. V.

DĂRIESCU Elena, *Vulturii*, București, Cartea Românească, 1986, 160 p. Roman de analiză, urmărind destinul a trei frați. Situațiile sunt previzibile, integrându-se unor rețete arhiuzitate. După divorțul ce pune capăt unei căsătorii nefericite, Cati se dedică poeziei. Fanatic al studiului, Victor – figură tipică de savant – ratează o poveste de dragoste. Menajul lui Marin, de profesie muncitor, cu o balerină, menită celebrității, eșuează. Pe măsura acestui schematism, personajele sunt creionate simplist, neconvingător, cu concursul larg al unui stil tern, pe alocuri școlăresc.

◆ Val Condurache, *Compendiu la rafturi de cărți*, CL, XCII, 1986, 11, 12; Ioan Holban, *Promisiuni și restanțe*, CRC, XXI, 1986, 51, 4.

M. V.

DIACONESCU Mihail, *Depărtarea și timpul*, București, Eminescu, 1986, 560 p. Fragmente: *Descoperirea*, RL, XVIII, 1985, 6, 14–15; *Criteriul*, ST, XXXVI, 1985, 5, 23–27; ≈, ARG, XX, 1985, 5, 8–9; ≈, SLAST, V, 1985, 27, 7; *Patima*, CL, 1985, 8, 9; *O călătorie la pas*, VR, LXXX, 1985, 9, 26–34; *Răspunsul*, T, XIV, 1985, 9, 20–23; *Întâlnirea*, TMS, XX, 1985, 10, 10. Roman istoric, reconstituind evenimentele din Europa de la sfârșitul secolului al V-lea și, pe acest fundal, climatul social-cultural din Dacia Pontică, prin intermediul a trei protagoniști: Felix, Dionysius și Eudoxius, discipoli la „schola” mânăstirii sfântului Betranion din Tomis. Mai preocupat de prezentarea exactă și obiectivă a datelor decât de invenție, prozatorul lasă mai curând locul istoricului, ceea ce conferă „un aspect «științific» paginilor sale, care urmează fidel defășurarea erudiției istoricului, dovadă o bună cunoaștere a faptelor: informațiile tratatului de istorie trec întocmai în ≈” (Ioan Holban).

◆ M.D., CL, 1985, 8, 9; Narcis Zăinescu, ~: „Literatura mea ținește spre relevarea fenomenului spiritual românesc”, ARG, XXI, 1986, 4, 12–13; A. I. Brumaru, *Valorile binefăcătoare ale tradiției*, AST, XXI, 1987, 1, 10; Nicolae Mecu, *Implicarea și cunoașterea*, ARG, XXII, 1987, 1, 8; Nicolae Oprea, *Epicul istoriei naționale*, AST, XXI, 1987, 1, 10; Cezar Tabarcea, *Document și narațiune*, AST, XXI, 1987, 1, 10; Aureliu Goci, CNT, 1987, 12, 13; Ioan Holban, *Învățații din Dacia Pontică*, CRC, XXII, 1987, 19, 4; Constantin Sorescu, *O secvență din viața Daciei Pontice*, SLAST, VII, 1987, 19, 4; Mihail Iordache, *Istorie și roman*, CL, XCIII, 1987, 7, 5; Vasile Chifor, *Personajele în căutarea adevărului*, T, XVII, 1988, 1, 47–48; Octavian Georgescu, ~ *despre semnificațiile istoriei*, TMS, XXIII, 1988, 4, 3; Mircea Muthu, *Istoriografie și roman istoric*, ST, XXXIX, 1988, 5, 47; Ilie Bădescu, *Puterea literaturii*, ARG, XXIV, 1989, 2, 8.

M. V.

DIANU Viorel, *Suplinitorul*, București, Cartea Românească, 1986, 318 p. Roman despre mediul școlar. Figură de inadaptat, Nicolae Limona – suplinitor în al șaptelea an – nu reușește să se integreze în colectivul ultimei școli unde funcționează. În registrul cel mai

terestru, sunt relatate ședințe de alegeri, inspecții, participarea școlii la defilarea de 23 August, așteptări pe coridoarele inspectoratului școlar, bărfe și intrigi de cancelarie.

◆ Lector, RL, XX, 1987, 6, 10; Comelia Borandă, *Privire lucidă*, TMS, XXII, 1987, 3, 7; Ioan Lascu, *Viața și literatura*, R, 1987, 5, 11; Nelu State, *Învingătorul*, LCF, XXX, 1987, 21, 2.

M. V.

DIMA Valentina, *Darul de nuntă*, București, Cartea Românească, 1986, 180 p. Fragmente: *Un zbor al păsărilor fără nume*, O, XXXII, 1981, 6, 4–5; *Tropotul nesfârșit al cailor*, O, XXXIII, 1982, 35, 4–5; *În poienile soarelui*, O, XXXV, 1984, 8, 12; *Cuvântul păsării urii*, O, XXXVI, 1985, 26, 4–5. Roman social. Istoriștește viața unei femei obișnuite, din zilele noastre. Sabina își rememorează copilăria petrecută într-un sat din Banat, anii de școală, studenția, căsnicia cu Sorin. Tonalitatea scriiturii este monotonă, cu naivități școlărești și limbaj înțesat cu regionalisme (încât autoarea însăși simte nevoia de a anexa un glossar).

◆ Marian Odangiu, *Un roman poetic*, O, XXXVII, 1986, 38, 2; Lector, RL, XIX, 1986, 43, 10; Marian Odangiu, *Revenirea în Itaca*, O, XXXVIII, 1987, 15, 2; Eugen Dorcescu, CL, XCIII, 1987, 10, 14.

M. V.

DONOSE Vicențiu, *Limpede de chip al dimineții*, Iași, Junimea, 1986, 536 p. Roman de acțiune, în care fundalul istoric (sfârșitul celui de al doilea război mondial și retragerea trupelor germane) e doar pretextul unor episoade senzaționale: evadări, răpiri, sabotaje, urmăririi etc. Pe zeci de pagini însă, în loc să acționeze, personajele se pierd într-o vorbărie găunoasă, privând romanul atât de ritmul trepidant ce asigură atractivitatea specifică genului, cât și de un minim de credibilitate.

◆ Ioan Holban, *Povestirea „cu șart”*, CRC, XXI, 1986, 40, 4; Zaharia Sângeorzan, *Respirația ideii*, LCF, XXIX, 1986, 40, 2.

M. V.

DRAGNEA Stelian, *Timpul care nu moare*, București, E.M., 1986, 176 p. Roman despre

viața militară. Protagonistii, Radu și Mișu Cămărașu – fiu și tată –, sunt, primul, elev, celălalt, profesor la Academia Militară. Aplicații, defilări, inspecții (descrise cu festivismul de rigoare) alternează cu câteva episoade de dragoste, viciate de senzațional și prost gust. Compoziție submediocră, înșesată de poncifuri și lozinci.

◆ Lector, RL, XX, 1987, 20, 10.

M. V.

DRĂGAN Daniel, *Tare ca piatra*, București, Cartea Românească, 1986, 318 p. Roman-fiziologie, ce realizează portretul-tip al acti-vistei comuniste. Maria Suru (figură care mai apare și în romanele *Doi ori doi*, 1978, și *Oceanul*, 1980), fostă servitoare, devine în anii '50 ofițer de securitate, pentru meritul de a-și fi denunțat stăpânii (boiernași scăpătați și abulici). Dată afară pentru exces de zel (când dictatura își schimbă tactica) și trimisă la munca de jos (femeie de serviciu), continuă să se facă utilă ca informatoare, până când răzbate din nou, ca șefă de cabinet a directorului uzinei și activistă de partid. Veghează de departe studiile și cariera fiului ei, Mircea (deși îl neglijașe ca prezență maternă), și, după ce acesta devine medic, îl propulsează în fruntea unui spital. Pensionată datorită schimbării șefilor și repudiată de fiu, care se căsătorise cu o femeie cu origine „nesănătoasă”, Maria Suru moare în urma unui atac cerebral. Romanul aduce o primă schimbare benefică în proza lui ~, tema fiind tratată „cu adevărat literar” și „aproape fără urmă de pațos reportericesc” (Laurențiu Ulici).

◆ Irina Petraș, VTR, XVII, 1987, 2, 4; Costin Tuchilă, *Valențele personajului*, TR, XXXI, 1987, 17, 4; Grigore Scarlat, ST, XXXVIII, 4, 52; Rodica Berariu Drăghicescu, *Între necesitate și libertate*, ARG, XXIII, 1988, 7, 5; Tuchilă, *Privirea*, 245–251; Adrian Dinu Rachieru, *Viața e totul*, LCF, XXXII, 1989, 1, 2, 4; Laurențiu Ulici, *Drumul spre imaginar*, RL, XXII, 1989, 19, 11.

D. M.

DUDA Virgil, *Oglinda salvată*, București, Cartea Românească, 1986, 340 p. Fragmente: *Noul locatar*, TMS, XX, 1985, 5, 8–9; *Casa*

părintescă, RL, XVIII, 1985, 26, 15; *File din jurnalul unui (im)probabil scriitor*, ST, XXXVI, 1985, 10, 16–13 (din romanul anunțat inițial cu titlul *Peregrinări*). Roman de formație, de factură textualistă, al treilea (ca apariție) după *Războiul amintirilor* (1981) și *Hărțuiala* (1984), dar încadrându-se cronologic, ca acțiune, între ele, întrucât reia firul epic al adolescenței personajului-narator-autor, evocând un an din existența acestuia în târgul natal din Moldova anilor '50. *Paginile de jurnal* care prefățează romanul (prima parte, urmată de *Ramificații*, *Prânz la Molcuța*, *Avere mobilă și imobilă*) subliniază natura autobiografică a cărții, protagonistul-narator fiind preocupat și de astă dată de modalitățile narațiunii, motiv pentru care se și prezintă în calitate de autor (falsul jurnal e urmat de un jurnal al romanului). Însăși introducerea în propria ficțiune e mediată de analogie, prin comentarea unor pasaje din Blecher și Marin Preda (*Cel mai iubit dintre pământeni*). Acestea circumscriu sfera erotică și aceea a relației copiilor cu părinții, pe care se va concentra rememorarea propriei vieți (de astă dată realizată la persoana întâi, ca în *Războiul amintirilor*). În ciuda reflecției livrestă asupra modelelor – Sartre (*Cuvintele*), Canetti (*Scrieri autobiografice*), M. Preda (*Viața ca o pradă*), Creangă (*Amintiri din copilărie*) –, în ~ predomină ficțiunea românească, romanul ca roman, în care sunt inserate comentariile și profesiunile laboratorului de creație al autorului. La trei decenii după consumarea faptelor, naratorul evocă figura mamei și își analizează raporturile cu ea, adorația pentru tată, prietenia cu Gri-Gri, fiul judecătorului. Freccentează cenuclul literar din localitate, vrea să devină regizor de teatru (dar va urma dreptul), se îndrăgostește de Dana (mătușa lui Gri-Gri), care răspunde iubirii sale. Ca în *Hărțuiala*, una dintre secvențe (prea întinsă de astă dată, la nivelul unei părți întregi din cele patru) se concentrează asupra unui nuvelist fără talent (dincolo, era reporter) și asupra producției proletcultiste. ~ are „pagini excelente despre psihologia feminității și, în genere, despre dragostea culpabilă dintre o femeie deziluzio-

nată de căsnicie (Dana) și un tânăr inteligent care-și învinge anxietățile printr-o fulgerătoare pasiune”, un stil „al îngăduinței”, „ușor ironic, un stil al nuanțării și relativizării”, reluând, „în condițiile și cu mijloacele prozei de azi, problematica romanelor lui Mihail Sebastian și, într-o oarecare măsură, aceea din cărțile lui Eliade: erosul ca formă de existență a omului tânăr” (Eugen Simion).

◆ Alina Mungiu, *Adâncimea, lungimea și lățimea ne semnificativului*, OP, XIII, 1986, 5-6, 16; Eugen Simion, *Romanul autobiografic*, RL, XIX, 1986, 38, 11; Ioan Holban, *Persoana întâi singular, CRC*, XXII, 1987, 5, 4.

D. M.

DUMITRIU Dana, *Prințul Ghica*, III, v. *Prințul Ghica*, I, 1982.

D. M.

EREMIA Ion, *Neînfrânții din țara zimbriilor*, București, E.M., 1986, 174 p. Roman istoric. Evocă răscoalele țărănești din nordul Moldovei (1605-1606), din timpul celei de a doua domnii a lui Ieremia Moghilă, care, revenit la tron cu ajutor turcesc și leșesc (după ce îl mazilise Mihai Viteazul), sporise birurile și abuzurile spre a-și achita datoriile. Protagonistul romanului, căpitanul de străjeri Lehaci din Câmpulung, conduce această răscoală. Scriere stângace, de modestă ucenicie sadoveniană, cartea abundă în inutile descrieri de peisaje, ospețe, întrevederi, naive tentative de comic de situație, folosind clișee lexicale și o sintaxă chinuită, arhaizantă în intenție.

D. M.

FILIPESCU Iolanda, *Bună seara, mândră lună*, București, E.M., 1986, 182 p. Roman despre primul război mondial, a cărui acțiune se petrece preponderent în spatele frontului, în târgul Hudești din Moldova, unde locuiește familia lui Niculae Candra, soția și cele patru fete. Cea mai mare dintre ele, Margareta, mamă a doi copii, află de la martori oculari că soțul ei, Ilieș Crăiniceanu, și-a pierdut viața pe front, la fel ca fratele său geamăn, Gheorghe, știre întărită și de o înștiințare scrisă. În realitate, soțul ei căzuse

prizonier la nemți; evadează din lagăr și revine acasă, prea târziu însă, fiindcă femeia, cedând presiunilor familiei nevoiașe, se recăsătorise cu un învățător schilodit pe front. Romanul face concesii senzaționalului și melodramei (Ilieș, deznădăjduit, se dă, la reîntoarcere, drept Gheorghe cel mort pe front), deși probează capacitatea de a surprinde mentalitatea (semi)rurală și de a creiona personaje.

D. M.

GEORGESCU Paul, *Natura lucrurilor*, București, Eminescu, 1986, 342 p. Roman de analiză. Continuă acțiunea din *Mai mult ca perfectul* (1984), cu aceleași personaje și strategie literară. ~ dispune materia epică în două capitole, cel dintâi, *Bal la castel*, stăruind asupra vieții publice a personajelor, dominată de aparențe, în timp ce al doilea, *Mahmureala*, trimite la esență, la personajele dezbrăcate de haina lor de mondenitate. Primul timp al romanului ar fi legat de „angajarea social-politică” a personajelor, pe care le cunoaștem prin rememorările bătrânului magistrat Miron Periețeanu, care-și analizează greșelile vieții; cel de al doilea reține latura „familială” a existenței acestora, văzută din unghiul de vedere a patru protagoniști-evangheliști: Ioan, Luca, Matei și Marcu. Aceștia evoluează în zona neutră a conflictului dintre două tabere, cea a „bunilor” (Miron Periețeanu, Toma Crețu, Vasile Crețu) și a „răilor” (Ministrul, Zefira etc.), într-o dispută ce implică mascaradă și pitoresc verbal, parabolă și rechizitoriu usturător, sub zodia cărora trăiește o Provinție fabuloasă, dar și martorii timpului istoric. „Îndărătul protagoniștilor cinematografului interior nu există decât o cavernă purpurie și într-însa zăcând, pândind coșmaresc polipul asasin, groaza fără sfârșit, nimicul. ~ își încheie romanul cu această metaforă confesivă zguduitoare. În ea trebuie să citim ultimul sens al agitației paiateresti pe care o însuflețește scrisul său: o întâmpinare a morții cu un hohot de râs” (Ov. S. Crohmălniceanu).

◆ Adriana Bontea, *Jucătorul de șah*, AFT, XX, 1986, 10, 2; Nicolae Manolescu, *Început de veac*

în *Bărăgan*, RL, XIX, 1986, 41, 9; Marian Odangiu, *Între romane*, O, XXXVII, 1986, 44, 6; Marian Papahagi, *lăpica și personajele*, TR, XXX, 1986, 45, 4; Ioan Holban, *Omul și natura lucrurilor*, CR, XXI, 1986, 46, 4; Val Condurache, *Cal și călăreț*, CL, XCII, 1986, 12, 12; Virgil Podoabă, F, XXII, 1986, 12, 3; Vladimir Bălănică, *De rerum natura*, TMS, XXII, 1987, 2, 4; Ovid S. Crohmalniceanu, *Repetiții nu fără tâlc*, TMS, XXII, 1987, 2, 4; Gabriel Rusu, *Exactitatea și vibrația viziunii*, TMS, XXII, 1987, 2, 4; Cornel Ungureanu, *Politică și delicatose*, TMS, XXII, 1987, 2, 4; Ioan Holban, *Cinematograful interior*, CRC, XXII, 1987, 47, 4; Adina Mavrodin, *Virtualul din* R, 1987, 11, 5.

M. P.

GHILENCEA Vasile Dorin, *Trei anotimpuri*, Craiova, Scrisul Românesc, 1986, 240 p. Carte de debut, cuprinzând întâmplări și amuzamente adolescente, fără pretenție epică și, mai cu seamă, valorică.

M. P.

GHIRVU-CĂLIN Elena, *Caruselul primăverii*, București, Ion Creangă, 1986, 132 p. Roman cu adolescenți și problemele crizei juvenile, printre care dorința de epatare, construit mai ales pe dialog și pe extravagante judecate îngăduitor.

M. P.

GHIRVU-CĂLIN Elena, *La urma urmei*, București, Cartea Românească, 1986, 174 p. Roman de dragoste. Ia în discuție problema crizei amoroase adolescente, urmărind evoluția relației dintre tânăra elevă Camelia, de 17 ani, și arhitectul Petru Manolescu. Este relatată și o criză a cuplului, urmărind, în paralel, raporturile părinților fetei, profesora-directoare Iulia Cristina Pleșu, îndrăgostită de un pictor decorator, și tatăl Cameliei, inginerul Pleșu, prea ocupat cu șantierul ca să aibă timp de familie. În spiritul clișeeilor literaturii socialiste, cei doi soți se împacă.

◆ Lector, RL, XX, 1987, 25, 10; Mariana Ionescu, *Viața, în primul rând*, CNT, 1987, 37, 12; Cornel Munteanu, TR, XXXI, 1987, 39, 4; Hristu Căndroveanu, *Un roman de dragoste*, RL, XX, 1987, 43, 9; Horia Gârbea, *Nevoia de roman*, VR,

LXXXII, 1987, 12, 85–86; Florin Mugur, ST, XXXIX, 1988, 7, 13.

M. P.

GHIȚULESCU Mircea, *Oglinda lui Narcis*, Cluj-Napoca, 1986, 232 p. Fragmente: *Provocarea*, F, XXI, 1985, 9, 8; *Contemplație*, ST, XXXVI, 1985, 12, 43–46, 64. Roman de introspecție, urmărind comportamentul unui anume Narcis, obsedat de ideea culpei. În paralel, asistăm la derularea destinului lui Jakotă, tatăl său vitreg, figură dubioasă și cinică, accentuând suferința introvertitului. „Interesant și, în bună măsură, inedit în acest roman este sentimentul de frustrare de care sunt stăpânite mai toate personajele, inclusiv Jakotă și Narcis, o frustrare de iubire, cu manifestări vindicative la Jakotă, o frustrare de împlinire, exprimată printr-un joc clownesc de dezinvoltură și apatie la Narcis, una de orizont existențial, travestită în așteptare răbdătoare a justiției imanente la Berechet, actorul, una din victimele lui Jakotă, o alta de încredere la mereu lucid-încrezătorul profesor loachim” (Laurențiu Ulici).

◆ Mircea Popa, LCF, XXX, 1987, 9, 2; Laurențiu Ulici, *Ardelenii*, RL, XX, 1987, 12, 9; Ioan Holban, *Castelul și oglinda*, CRC, XXII, 1987, 16, 4; Gheorghe S. Suci, *Cu* -, CRC, XXII, 1987, 17, 5; Petru Poantă, *Un roman problematic*, ST, XXXVIII, 1987, 4, 31; Marian Papahagi, *Maestrul și discipolul*, TR, XXXI, 1987, 22, 4; Irina Petraș, T, XVI, 1987, 7, 35–36; Miron Blaga, F, XXIII, 1987, 7, 2; Traian Ștef, F, XXIII, 1987, 7, 2; Doru Burlacu, VTR, XVII, 1987, 8, 10; Val Condurache, CL, XCIII, 1987, 10, 12.

M. P.

GRUIA Stelian, *Un an, o viață*, București, Cartea Românească, 1986, 214 p. Roman de observație socială. Evocarea se bazează pe rememorările „mamei Floare”, din clanul Țăranilor, oameni înstăriți și muncitori, foști ostași răzeseși ai domnului Moldovei, cărora li s-a dat spre stăpânire valea Huzului. Asistăm la derularea unor scene din viața plină de necazuri a mamei Floare, care și-a crescut cu mari greutate cei trei copii, rămasă văduvă de tânără, cei doi soți murindu-i pe rând, în împrejurări tragice. Cel dintâi este lovit de un

glonte pe când trecea cai furai peste graniță; cel de al doilea este omorât de slugile boierilor după ce împărțise țărânilor pământul boieresc în 1945, cu ocazia reformei agrare. Sunt rememorate apoi alte scene din viața ei, care privesc episoade legate de numirea ca primar a fiului său Dumitru, munca la câmp, necazul dus de ultimul născut, Petre, care, în calitate de paznic la iaz, a omorât un țigan, prins în flagrant delict de furt etc. Este surprins în principal procesul colectivizării agriculturii, obiceiurile sărbătorilor de iarnă, creșterea neșilor și alte întâmplări obișnuite și neobișnuite din viața satului, alcătuind împreună țesătura de fapte care dau seama de trecerea eroinei prin lume. Interesante sunt acele momente care se constituie într-un fel de raport sau „dare de seamă” a eroinei către Domnul Moldovei, sau pățania salvării de către Costan Țăranu a frumoșilor cai ai satului, care urmau să fie sacrificați. Povestirea se înlanțuie simplă, credibilă, fără digresiuni inutile, într-un roman de observație a lumii țărănești din perioada de după cel de al doilea război mondial.

◆ L. Ulici, *Moldovenii*, RL, XIX, 1986, 18, 11; Lector, RL, XIX, 1986, 49, 10; N. Georgescu, *Forța morală a tradiției*, LCF, XXX, 1987, 7, 1-2; M. Ungheanu, LCF, XXX, 1987, 15, 2; V. Tașcu, ST, XXXVII, 1987, 9, 55; N. Baltă, *Un roman al satului*, RL, XX, 1987, 48, 10.

M. P.

HOLBAN Nicolae, *Cabina de montaj*, București, Albatros, 1986, 296 p. Roman despre adolescență. Reporterul Octavian încearcă să surprindă cu aparatul de filmat o serie de aspecte ale vieții sociale, ajutat, în aceste activități, de un grup de tineri: Petrică, Gabriel, Raluca, Michi etc.

◆ Ion Spănu, *Disponibilități reversibile*, LCF, XXVIII, 1986, 26, 2; Dumitru Nicu, *Dimensiuni umane interioare*, CNT, 1986, 28, 13.

M. P.

HUIDAN Eduard, *Numele jocului*, București, Cartea Românească, 1986, 192 p. Roman de investigații detectiviste. Tânărul Aron pornește pe cont propriu să descopere itele unei afaceri în care a fost acuzat (și arestat) pe nedrept colegul său, inginerul Mircea Gereanu.

◆ Simion Bărbulescu, *Pornind de la model*, AST, XXI, 1987, 2, 7; A. I. Brumaru, *Numele conștiinței*, LCF, XXX, 1987, 25, 2.

M. P.

IANCU Victor, *Drum de piatră*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 320 p. Fragment: *Marea trecere*, ST, XXXIV, 1983, 2, 27-28. Roman de atmosferă. Acțiunea are în vedere un sat de moți din Munții Apuseni, în timpul ocupației horticte a Ardealului de Nord. Textul are un pronunțat caracter memorialistic. Satul transilvănean trăiește după tiparul arhaic al familiei, autorul urmărind succesiv destinul a trei generații din familia Muruna. Caracteristica esențială este dărzenia și rezistența la asuprire, semn că „drumul de piatră” al motului nu poate fi șters din istorie.

◆ Serafim Duicu, *Roman și istorie*, VTR, XVII, 1987, 4, 4; Ion Buzeși, TR, XXXI, 1987, 35, 4; Mihail Iordache, CL, XCIII, 1987, 9, 2 (Pagini bucovinene); Constantin Cubleșan, *Un roman al participării la istorie*, T, XVI, 1987, 10, 25.

M. P.

○ **IARU Florin**, *Joc de lumini*, fragment din romanul *Nici o combinație posibilă*, TR, XXX, 1986, 8, 5.

M. P.

IFRIM Corneliu, *Luna rupe din noapte*, București, Cartea Românească, 1986, 160 p. Roman de acțiune, ce ține de nivelul inflaționist al literaturii epocii. Un ofițer german lasă, la plecare, în curtea săteanului Anghel Rizea, doi cai, ca semn de simpatie pentru copilul său, Dinu. Recunoscându-și caii, proprietarul de drept îl denunță pentru furt, apoi pentru colaborare cu dușmanul. Fiul său îl apără, găsind o carte nemțească, scrisă tocmai de acel Hans, în care acesta povestește respectiva întâmplare, furnizând un *happy end* de zile mari. Încolo, vorbărie multă și acțiune pe măsură.

◆ Sorin Leu, *Între lumină și umbră*, LCF, XXIX, 1986, 46, 6; Ioan Holban, *Două romane „realiste”*, CRC, XXI, 1986, 48, 4; Nicolae Georgescu, *Universuri noi*, LCF, XXX, 1988, 39, 6.

M. P.

ILISEI Grigore, *Octavia*, Iași, Junimea, 1986, 300 p. Fragmente: *Pe malul râului*, CL, XCII, 1986, 11, 8–9; *Amintiri*, CRC, XXI, 1986, 50, 5. Roman-colaj, de factură psihologică. Scrierea cuprinde relatările-amintiri ale Octaviei Antim, căsătorită Mardare, ținută la pat de o boală neașteptată, personaj confruntat cu o adevărată invazie a morții: îi pier părinții, soțul, fratele, rudele, încât frământările ei par mai degrabă un solilocviu înainte de stingere, pătruns de gravitate și dramatism.

◆ Liviu Leonte, *Romanul micilor existențe*, CRC, XXII, 1987, 7, 4; Dumitru Nicu, CNT, 12, 12; Tudor Ionescu, ST, XXXVIII, 1987, 5, 52; Ioan Holban, *Comunicarea umană*, RL, XX, 1987, 24, 10; Valentin Tașcu, *Romanul unui personaj*, CL, XCIII, 1987, 7, 4–5; Cristian Livescu, LCF, XXX, 1987, 35, 2.

M. P.

IOANA Nicolae, *Strada Occidentului*, București, Cartea Românească, 1986, 320 p. Roman-dezbateră, tratând despre destinul unui „vinovat fără voie”, Petrică Ciobanu, arestat din greșeală în 1946 și apoi suprimat, pentru a nu fi trecută greșeala pe seama cuiva. Este pus în discuție raportul individ–istorie și sistemul de justiție din socialism. În acest context apar personaje-martor ca Subu, Andrei Bivol, Roșcovanu, Mititelu. Dar raportarea esențială este făcută la Maria, soția inculpatului, personaj de reală frumusețe, pentru care problema vinovăției, a vieții și a morții capătă dimensiunile unei acțiuni ce depășește firescul.

◆ Valeriu Cristea, *Când parabola uită de ea*, RL, XIX, 1986, 49, 10; Paul Dugneanu, LCF, XXIX, 1986, 49, 2; Ioan Holban, *Omul și istoria*, CRC, XXII, 1987, 13, 4; Val. Condurache, *Optica literară*, CL, XCIII, 1987, 4, 12; Adriana Iliescu, *Resuscitarea realismului*, R, 1987, 8, 10; Mariana Ionescu, *Maturitatea raportată la copilărie*, CNT, 1987, 47, 12; V. Cristea, *Fereastra criticului*, 258–264; Victor Atanasiu, *Aspectele romanului*, SLAST, VIII, 1988, 20, 4.

M. P.

IONIȚĂ Marin, *Vatra de la răscruce*, București, Ion Creangă, 1986, 168 p. Continuă romanul *Rugurile din zori* (1982). Micro-

roman istoric pentru copii, cu acțiunea plasată în perioada romanizării Daciei.

M. P.

IORDACHE Antoaneta C., *Oraș interior*, fragment din romanul *Amintește-ți de Leonidas*, O, XXXVI, 1986, 30, 8–9.

M. P.

IOVAN Ion, *Impromptu*, București, Cartea Românească, 1986, 348 p. Roman textualist, având la bază, ca și *Comisia specială* (1981), istoria unei narațiuni. Împărțit în șapte capitole, fiecare capitol cuprinzând o zi, și acestea subîmpărțite, la rândul-le, în alte șapte sub-capitole, romanul urmărește mai degrabă modul cum se constituie un text, adică romanul *Eseu asupra Capcanei*, proiectat de unul dintre personaje. Sunt trecute în revistă tehnici de înregistrare românească (contrapunct, mixaj, montaj), care duc la degradarea discursului și la accentuarea discontinuității, lucruri socotite mai importante decât înregistrarea faptelor realității. Experimentul pare, pe alocuri, strident și lipsit de finalitate.

◆ Eugen Simion, *Un roman și șapte finaluri*, DRL, XIX, 1986, 37, 10; Ion Vlad, *Experiențele prozatorului*, TR, XXX, 1986, 39, 3; Constantin M. Popa, *O „dimineață” pierdută*, LCF, XXIX, 1986, 46, 2; Al. Călinescu, „Călătorie în cerc”, CRC, XXI, 1986, 48, 4; Alexandra Sereș, F, XXII, 1986, 11, 2; Horia Gârbea, *Alături – Neprevăzutul*, VR, LXXXI, 1986, 12, 93; Felicia Sicoe, EX, XIX, 1987, 1, 4; Ioan Holban, *Textul ca sistem de lentile*, SLAST, VII, 1987, 6, 2; Octavian Dănilă, TMS, XXII, 1987, 2, 6; Ștefan Ion Ghilimescu, *Text și iubire*, R, 1988, 11, 11.

M. P.

IVĂNOIU Gheorghe, *Prizonierul fără nume*, București, Albatros, 1986, 212 p. Roman care narează episoade de front din timpul celui de al doilea război mondial.

M. P.

JEMNA Silvia, *Dragoste poveste veche. În cinci chipuri iarăși povestită*, București, Litera, 1986, 134 p. Microroman de dragoste, urmărind destinele a cinci protagoniști: Titus, Radu, Boby, Dan și Petre; fără valoare literară.

M. P.

LARIAN Sonia, *Bietele corpuri*, București, Cartea Românească, 1986, 268 p. Jurnal de lectură și de creație, ≈ este considerat impropriu roman, textul adunând materia neprelucrată a unei posibile narațiuni românești. Și pentru Valeriu Cristea ≈ este „o carte neobișnuită”, căci autoarea folosește toate trucurile cunoscute pentru pulverizarea discursului narativ, dislocarea și fărâmițarea coerenței lui, ca o consecință a activității pulsatorii a „bietului corp” și a naturii sentimentelor emanate.

◆ Tania Radu, FC, XXXV, 1986, 24, 10; Valeriu Cristea, *O carte neobișnuită*, RL, XIX, 1986, 27, 11; Al. Călinescu, *Jurnale și cronici de familie*, CRC, XXI, 1986, 40, 4; Val Condurache, *Compendiu la rafturi de cărți*, CL, XCII, 1986, 11, 12; Dana Dumitriu, *Cartea Marandenboné*, T, XV, 1986, 11, 44–45.

M. P.

LĂNCRĂNȚAN Ion, *Toamnă fierbinte*, București, E.M., 1986, 240 p. Fragmente: SLAST, II, 1982, 41, 6; LCF, XXIV, 1981, 46, 4–5. Roman psihologic, de confruntare a unor destine și de rememorare a unor culpe. Eorii, maghiarul Gyuri și românul Ion, urcă împreună în munte pentru a-și întâlni oile. Cei doi sunt însă niște aprigi dușmani, deoarece Gyuri făcuse parte din trupele horthyste, intrate în nordul Transilvaniei după odiosul Dictat de la Viena, și trăsesese împotriva lui Ion, iar acum acesta din urmă o iubește pe Erzi, femeia lui Gyuri. Confruntările de acum ale celor doi se împletesc cu confruntările din trecut; *sposedanite* și *ispășire* stau alături, într-un cerc ireductibil de determinare intrate sub zodia tragicului.

◆ M. Ungheanu, LCF, XXVIII, 1986, 27, 2; Henri Zalis, *În spațiul memoriei*, FC, XXXV, 1986, 29, 11; M. N. Rusu, SPM, 1986, 31–32, 3; Artur Silvestri, LCF, XXVIII, 1986, 33, 2; Gheorghe Glodeanu, F, XXII, 1986, 8, 3; Dumitru Bălăeț, *Poezie și dramatism*, RL, XIZ, 1986, 39, 10; Valeriu Drumeș, *Romanul – un proces de conștiință*, O, XXXVII, 1986, 45, 2; Nicolae Georgescu, *Mitul jertfei*, LCF, XXXI, 1988, 41, 3.

M. P.

○ **LEON Aurel**, *Neapărat de sur și cu monogramă*, fragment din romanul *Pe viață și pe moarte*, CL, XCII, 1986, 9, 8.

M. P.

LOGAN Genoveva, *Pentru toate vine o zi*, București, Cartea Românească, 1986, 216 p. Roman despre satul socialist, cu multe clișee ale literaturii din perioada respectivă.

◆ Victor Atanasiu, *Un roman despre satul actual*, RL, XXI, 1988, 7, 11.

M. P.

LUNGU Alexandru D., *Lacătul apei*, în vol. *Lacătul apei*, București, Cartea Românească, 1986, p. 143–258. „Scurt roman” despre viața țărănimii, însoțit de șase nuvele. Acțiunea se desfășoară în satul Bodron, de lângă Prut, unde apele au separat o limbă de pământ, pe care președintele Petre Găitan o readuce în perimetrul satului, organizând acolo o grădina de legume model.

◆ Nicolae Georgescu, LCF, XXX, 1987, 30, 2.

M. P.

LUSTIG Oliver, *Martorii nu au dreptul să tacă*, București, E.M., 1986, 350 p. Roman-document despre crimele naziste din lagărele evreiești. Ziaristul Samson Innfeld caută probe pentru condamnarea celor care i-au ucis tatăl.

◆ Radu Vaida, *Vocea „generației exterminată”*, LCF, XXX, 1987, 15, 8.

M. P.

MANEA Norman, *Plicul negru*, București, Cartea Românească, 1986, 480 p. Fragmente: *Domnul Dominic la Sinaia*, ST, XXX, 1980, 1, 6–9; *Scrisoarea*, CL, XC, 1984, 10, 8–9; *O zi însorită*, ST, XXXVI, 1985, 2, 12–16; *Un început*, RL, XVIII, 1985, 39, 14–15 (romanul e anunțat inițial cu titlul *Alegoria prudenței*). Roman textualist, al scrierii unui roman, ≈ este o construcție în care linia de demarcație dintre realitate și ficțiune apare estompată – uneori până la ambiguitate –, aidoma contururilor unei fotografii mișcate. Stăpânite cu virtuozitate și rafinament, procedeele prozei moderne generează „poate cea mai îndrăzneată operă epică experimentală

realizată până azi la noi", care „îmbină fericit instantanee reportericești cu divagații eseistice și proiecții onirice, sondează in-conștientul și inventariază realitatea imediată, știe să fie deopotrivă gravă, grotescă, lirică, seacă, sarcastică și patetică" (Ov. S. Crohmălniceanu).

◆ Marian Papahagi, *Un roman cu „înlocuitori”*, TR, XXX, 1986, 36, 4; Ov. S. Crohmălniceanu, *Un tur de forță al vocii autorului în roman*, RL, XIX, 1986, 37, 11; Ioan Holban, *Efectul de intimizare*, CRC, XXI, 1986, 38, 4; Codruța Gavril, *Artificiile ficțiunii*, DLG, XVII, 1986, 114, 6; Cornel Moraru, ≈, VTR, XVI, 1986, 10, 5; 15; Liviu Petrescu, *Alegoria prudenței*, ST, XXXVII, 1986, 10, 32; Liviu Papadima, TRR, XV, 1986, 328, 12.

M. V.

MARINESCU Elena, *Catarina*, București, Albatros, 1986, 192 p. Roman inspirat din viața satului de câmpie. În buna tradiție a prozatorilor din sud, autoarea deține arta povestirii și exploatează inteligent savurosul limbaj local.

◆ Doina Constantinescu, *Sentimentul rădăcinilor*, RL, XX, 1987, 5, 11.

M. V.

O MIHALE Aurel, *Întâlnirea*, fragment de roman, RL, XIX, 1986, 34, 14–15.

M. V.

MIHĂILESCU Ernesto, *Uriașul câmpiei*, București, Eminescu, 1986, 470 p. Fragment: *Convingere*, TMS, XX, 1985, 7, 8–9. Roman de inspirație rurală. Pe fondul vieții unei colectivități țărănești, se dezvoltă biografia protagonistului Mihai Bulete, „meragiu” care supraveghează câmpia din vârful unui munte, martor nevăzut al tuturor evenimentelor petrecute pe suprafața ce intră în raza sa vizuală. Scris cuminte, în maniera tradițională, romanul este lizibil, fără a depăși însă acest prag.

◆ Nicolae Rotund, *Individ, colectivitate*, TMS, XXI, 1986, 10, 7; Adriana Bontea, VR, LXXXII, 1987, 7, 94–95; Irina Petraș, ST, XXXIX, 1988, 7, 58.

M. V.

MOCEANU Ovidiu, *Fii binevenit, călătore*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 224 p. Roman psihologic, urmărind o criză de identitate și, în paralel, evoluția unui triunghi erotic. Teo îi invită pe Rafail și pe Olimpia să-și petreacă vacanța de vară în satul său natal, Colina. Povestea de dragoste a celor doi prieteni pentru aceeași femeie intervine pe fondul crizei existențiale parcurse de Teo, adolescent fragil, lipsit de vitalitate, bătuit de temeri incerte și de o vagă vinovăție. „Amestec de formule epice tradiționale cu elemente de modernitate” (Ioan Holban), romanul e „destul de păcios, de trenant și de obositor în partea lui introductivă” (Ion Simuț), pentru a se limpezi apoi întrucâtva, devenind mai fluent.

◆ Mircea Vasilescu, *Memoria ca discurs*, RL, XIX, 1986, 26, 10; Ramona Fotiade, *Teritoriul amneziei*, AFT, XX, 1986, 7, 2; Cornel Munteanu, ST, XXXVII, 1986, 7, 50–51; Simion Bărbulescu, *Mirabila poveste*, AST, XXI, 1986, 8, 9; Dorin Maran, *Radiografie sentimentală*, SLAST, VII, 1987, 40, 5; Ioan Holban, *A doua carte*, CRC, XXI, 1986, 43, 4; Ion Simuț, *Pragul romanului*, F, XXII, 1986, 10, 11; Serafim Duicu, *Privind lucrurile prin amintirea despre ele*, VTR, XVI, 1986, 12, 5; 15; Eugen Simion, *Complicațiile prozei*, RL, XX, 1987, 12, 10.

M. V.

MOLDOVEANU Rodica, *Noi, profesorul și valiza albastră*, București, Ion Creangă, 1986, 156 p. Roman pentru copii și tineret. Un grup de elevi apără descoperirile științifice ale profesorului Ion Omu de presupusele tentative de furt ale unor presupuși răufăcători.

M. V.

MUNTEANU Doru, *Vinerea neagră*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 232 p. Evocare a evenimentelor anului 1940 în România: Dictatul de la Viena, refugiul, atrocitățile comise de trupele horthyste în teritoriul ocupat, rebeliunea legionară și înăbușirea ei. Corectă, reconstituirea nu accede decât rareori la arderea subiectivă care să coloreze emoțional informația documentară, deși eroul-narator e implicat direct în derularea faptelor. Cartea continuă – nu doar prin personajul comun Horațiu Apolzan, ci și prin modul de

abordare – romanul *Duminica mare* (1983), dedicat Unirii.

◆ George Pruteanu, *Două romane*, AST, XXI, 1986, 6, 11; Florin Berindeanu, *Istoria la un moment dat*, AFT, XX, 1986, 7, 2; Titu Popescu, *Jurnal de lectură*, T, XV, 1986, 10, 39–40; Fănuș Băileșteanu, *Un roman reflexiv*, LCF, XXXII, 1989, 15, 1; 7.

M. V.

MUNTEANU Francisc, *Barajul*, București, Albatros, 1986, 214 p. Roman inspirat din viața unui șantier. Schematism și platitudine.

M. V.

NEAMȚU Leonida, *Orhidee pentru Marifelis*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 264 p. Roman polițist, mai degrabă parodie, îmbrăcând schemele clasice într-o țesătură lirică și vag romantică.

M. V.

O NECULA Damian, *Amiaza*, O, XXXVII, 1986, 51, 4–5; *Stavăr bătrânul*, VR, LXXXI, 1987, 3, 47–62; *În lumina de miere a timpului*, RL, XX, 1987, 7, 14–15, fragmente din romanul *Salt amănat*.

M. V.

NEDELICIU Mircea, *Tratament fabulatoriu*. Cu o pref. a autorului, București, Cartea Românească, 1986, 274 p. Fragment: *Veghea meteo-individuală*, RL, XVIII, 1985, 44, 14–15. Roman al „realismului magic”. Repartizat la fitotronul din Fuica, inginerul agronom Luca ajunge în Valea Plânșii, un „topos misterios” (Radu Călin Cristea), un fel de „zonă” tarkovskiană, aflată la intersecția realului cu imaginarul. Cele „două planuri de receptare a realității, unul, verosimil, cotidian, bogat în observații și în elemente de limba vorbită [...], și altul, fantomatic, oniric și simbolic” alternează sau se interferează continuu, într-o mișcare narativă amplă, autorul stăpânind mijloace tehnice dintre cele mai variate și mai ingenioase.

◆ Cornel Ungureanu, ≈, O, XXXVII, 1986, 32, 2; Nicolae Manolescu, *Noul roman, între promisiuni și certitudini*, RL, XIX, 1986, 35, 9; Cristina Müller, EX, XVIII, 1986, 7–8, 4; Horia Gârbea,

(*Prețfața și reversul*, AFT, XX, 1986, 8, 8–9; Marian Papahagi, *Ficțiune și utopie*, TR, XXX, 1986, 39, 4; Mircea Mihăieș, *Cu prozatorul –*, O, XXXVII, 1986, 39, 7; Val Condurache, *Tel quel*, CL, XCII, 1986, 10, 10; Radu Călin Cristea, *În labirint*, F, XXII, 1986, 10, 11; Mihai Dinu Gheorghiu, *Prețețe-fețe. Răspunsul sociologului la provocarea prozatorului*, DLG, XVII, 1986, 114, 5–6; Doina Jela, *Obsesia învinsă*, TMS, XXI, 1986, 10, 7; Paul Dugneanu, LCF, XXIX, 1986, 45, 2; Monica Spiridon, *Dacă n-ar fi nu s-ar povesti...*, RL, XIX, 1986, 46, 5; Liviu Petrescu, *Textualism și falanstere*, ST, XXXVIII, 1986, 11, 28–29; Ioan Holban, *Prefața și romanul*, CRC, XXI, 1986, 50, 4; Ramona Fotiade, *Presupuse maladii literare*, CNT, 1986, 51, 13; Liviu Papadima, TRR, XVI, 1987, 333, 12; Constantin Sorescu, *Teorie, utopie și cotidian*, SLAST, VII, 1987, 7, 4; Mihaela Andreescu, *Realul și ficțiunea*, R, 1987, 2, 4; Cristian Stamatou, *Tratament aleatoriu*, VTR, XVII, 1987, 2, 4; Kazimierz Jurczak, *Modalități ale metaromanului*, TR, XXXII, 1988, 9, 6; Silviu Angelescu, CREL, 1987, 3, 140–142; Dan C. Mihăilescu, „*Starker*”-ul Luca și „*zona*” lui ~, T, XVI, 1987, 3, 35–37; Gabriela Hurezean, *Cu ~*, SLAST, VIII, 1988, 14, 3; Munteanu, *Jurnal*, IV, 299–302; Florentina Sâmbăian, *Tehnica discontinuității la nivelul aspectelor narațiunii* (II), LL, 1989, vol. I, 11–17; Adela Rogojinaru, *Critica mimetică?*, SLAST, IX, 1989, 25, 5; Radu G. Țeposu, *La prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83–93; Simion, *Scritori*, IV, 597–601.

M. V.

NEGOIȚĂ Tudor, *Cutia Pandorei*, București, Albatros, 1986, 250 p. (Fantastic Club). Roman științifico-fantastic. Peripețiile unei expediții științifice în drum spre constelația Orion.

M. V.

NOVAC Mircea, *Rătăcind prin necunoscut*, București, Albatros, 1986, 222 p. Roman de călătorie. Aventurile prin care trece echipajul navei „Zalžu” în drum spre Extremul Orient și înapoi spre țară. Interes literar nul.

M. V.

OANCEA T. V. Constantin, *Donaris-2 pe drumul soarelui*, București, Ion Creangă, 1986, 124 p. Roman pentru tineret, făcând parte dintr-o serie (*Donaris-2 ridică ancora*,

1981; *Donaris-2 pe urmele eroilor*, 1988). Relatează peripețiile unui grup de elevi care călătoresc într-o șalupă pe Dunăre și pe canal, până la Agigea. Nesemnificativ atât ca invenție, cât și ca realizare literară.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Violeta din safe*, București, E.M., 1986, 254 p. Roman polițist, în care acționează maiorul Minerva Tutovan, unul dintre cunoscutele personaje ale autoarei.

M. V.

OLĂREANU Costache, *Cu cărțile pe iarbă*, București, E.M., 1986, 190 p. Fragment: *Povești*, RL, XVIII, 1985, 37, 14. Roman ironic, livresc și simbolic. Șoferul Angheleche – un modern Sancho Panza – este convins de „dumnealui” – erudit de modă veche, anacronic Don Quijote al secolului XX – să plece într-o călătorie cu automobilul antediluvian numit Felicia Imaculata – pe post de Rocinante. Modelul ilustru este respectat atât în plan exterior (o înlănțuire de peripeții mai mult sau mai puțin burlești), cât mai ales spiritual, respectând psihologia eroilor lui Cervantes: „«dumnealui» trăiește în iluzie, se amăgește cu himere, e un idealist ce stârnește contrarietate”, în timp ce șoferul „devalorizează iluzia, ilustrează punctul de vedere terestru și practic, dar sfârșește prin a se lăsa contaminat de «nebonia» celuilalt” (Al. Călinescu). Remarcabilă plăcerea de a povesti și autenticitatea celor două registre stilistice.

◆ Eugen Simion, *Înțeleptul și Șoferul*, RL, XIX, 1986, 41, 10; Al. Călinescu, *Mașina de spus povești*, CRC, XXI, 1986, 41, 4; Mircea Mihăieș, *Rosinanta, stil 1900*, O, XXXVII, 1986, 43, 2; Marian Papahagi, *Un roman din cărți*, TR, XXX, 1986, 48, 4; Tania Radu, *Vitrina cărților*, FC, XXXV, 1986, 44, 11; Florin Berindeanu, *Bătălia anticilor cu modernii*, AFT, XX, 1986, 11, 8; Virgil Podoabă, F, XXII, 1986, 11, 3; Val Condurache, *Cal și călăreț*, CL, XCII, 1986, 12, 12; Ioan Holban, *A privi și a vedea*, SLAST, VII, 1987, 3, 5; Ovid S. Crohmalniceanu, *Ficțiune și cavalerie*, VR, LXXXII, 1987, 7, 67–71; Croh-

mălniceanu, *Al doilea*, 122–129; Simion, *Scritori*, IV, 343–347.

M. V.

OMESCU Corneliu, *Povestea unui debut*, București, Eminescu, 1986, 162 p. Roman inspirat din viața contemporană. Aurel Murgu, redactor la televiziune, autor al filmului *Îndrăzneala*, trece prin toate emoțiile debutului, acompaniate de invidia, intrigile sau, dimpotrivă, de sprijinul și bunăvoința colegilor. Ca pigment, o poveste de dragoste deloc romantică. Stil „sprintar”; scriere fără miză deosebită.

M. V.

PAPADAT-BENGESCU Hortensia, *Ara-bescul amintirii. Roman memorialistic*, ed. îngr., pref. și note de Dimitrie Stamatiați, București, RITL, 1986, 272 p. (Colecția Capricorn, 3). Fragmente: *Pensionul*, MS, X, 1979, 4, 89–111; [*În orașul provincial*], MS, XI, 1980, 2, 84–94; [*Peisagiul*], MS, XII, 1981, 2, 63–65; XIII, 1982, 2, 69–75. O transfigurare muzicală și o reconstituire în imaginație a universului familial, cu un exceptional simț al detaliului. Sunt adunate în vol. textele dedicate Fetiței, publicate sau rămase în manuscris, fiind astfel reconstituită „cartea de inspirație autobiografică proiectată de Hortensia Papadat-Bengescu și la care autoarea a lucrat cu intermitențe în ultima perioadă de creație” (Dimitrie Stamatiați).

◆ Nicolae Manolescu, ~: *un roman inedit*, RL, XX, 1987, 27, 9; Adriana Babeți, *Anamneze*, O, XXXVIII, 1987, 31, 4; Nae Antonescu, *Un roman memorialistic*, T, XVI, 1987, 10, 28.

A. S.

PARDĂU Platon, *Portretul*, București, Cartea Românească, 1986, 352 p. Fragmente: ~, RL, XIX, 1986, 32, 14–15; *Speculații*, LCF, XXVIII, 1986, 38, 5. Roman social. Pictorului peisagist Octavian Belung i se comandă portretul unui bărbat. Acceptând contractul (pactul), fără să poată realiza proiectul, artistul descoperă că opera (adevărul) e învăluită în bizareri, ascunsă în enigme și ipotetice reprezentări. Criza personajului e

una de conștiință și reprezintă o ipostază a dramei cunoașterii istorice.

◆ Lector, RL, XIX, 1986, 50, 10; Tania Radu, *Model și modelaj*, FC, XXXVI, 1987, 8, 11; Valeriu Cristea, *Pictorul și portretul*, RL, XX, 1987, 11, 8; Ioan Holban, *Un roman baroc*, CRC, XXII, 1987, 25, 4; Dorin Maran, *Arta de a problematiza*, SLAST, VII, 1987, 35, 2; Adrian Dinu Rachieru, *Metamorfoze*, CL (*Pagini bucovi-nene*) XCIII, 1987, 8, 2.

A. S.

PĂRVULESCU Nicolae, *Fotoliul vacant*, Craiova, Scrisul Românesc, 1986, 382 p. Roman despre formația intelectuală a omului de cultură în socialism. Temele cărții sunt ale naratorului, profesorul și criticul literar Tudor Trifănescu. Majoritatea dintre ele au fost larg dezbătute în epocă: recuperarea scriitorilor interziși, moștenirea sociologist-vulgară, specificul literar, condiția omului de litere, valoarea noilor metodologii etc. În raport cu mulțimea digresiunilor teoretice, dragostea eroului pentru frumoasa Greta Crângașu pare un supliment bibliografic.

◆ Iuliu Părvu, TR, XXXI, 1987, 15, 4; Marin Beșteliu, *Tirania personajului*, R, 1987, 3, 10; Tudor Cristea, *Condiția personajului*, SLAST, VII, 1987, 4 iul., 2; Constantin M. Popa, *Complexul „ganimede”*, LCF, XXX, 1987, 31, 2; Ioan Lascu, *Temele tinerilor prozatori*, LCF, XXXI, 1988, 40, 3; Popa, *Clasici*, 144–146.

A. S.

PEREȘ Pavel, *Pasărea purpurie a dragosteii*, București, Albatros, 1986, 190 p. Roman politic, cu temă industrială. Într-o stație de betoane se lucrează debordant; „întreaga atmosferă nădușise de atâta efort”. Concluzia pateticului reportaj: „Omul. Stăpânul universului”.

◆ Aureliu Goci, RL, XIX, 1986, 31, 10; Ecaterina Tarălungă, T, XV, 1986, 10, 38–39; Virgiliu Ene, LCF, XXIX, 1986, 49, 2; Paul Dugneanu, CNT, 1987, 6, 13.

A. S.

POP IONEL, *Inima pădurii*, București, Albatros, 1986, 160 p. Roman liric. Ion Gota, un patriarh al muntelui, a crescut în vremurile „în care toți oamenii erau buni și puternici,

toate întâmplările cuprinse în aureola de blândețe și de mulțumire”. Mitul istoriei și al pădurii se întâlnesc într-un basm adevărat despre bucuriile sufletului.

A. S.

POPESCU Ștefan, *De din vale de Rovine*, București, E.M., 1986, 284 p. Fragment: *Oameni de nădejde ai Măriei Sale*, RL, XIX, 1986, 27, 15. Roman istoric. Evocarea personalității și domniei lui Mircea cel Bătrân se bazează pe izvoare documentare autentice.

◆ Teodor Vărgolici, RL, XX, 1987, 6, 10.

A. S.

O RUDEANU Alex., *Gustul ierbii în aprilie*, fragment din romanul *Candrenii*, CL, XCII, 1986, 7, 8–9. Probabil, alături de *Pietrele acestei case* (1975), *Fratele norocos* (1980) și *Rușinea familiei* (1983), un nou roman din ciclul dedicat de autor „neamului Candrenilor”.

I. I.

O RUNCANU Marcel Constantin, *Fanta*, fragment din romanul *O oră de glorie*, TR, XXX, 1986, 14, 5. Probabil un nou vol. din ciclul inițiat, în 1982, cu *Febra vespérală*.

I. I.

O RUSESCU Vasile, *Digul*, fragment din romanul *Ultimul stol*, LCF, XXVIII, 1986, 20, 3.

I. I.

SALEM H., *Cercul virtuos*, București, Cartea Românească, 1986, 296 p. Utopie parodică, avându-l ca protagonist pe Gavrilă, redactor la emisiunea de umor a televiziunii. Acesta ajunge în rai și se întâlnește cu ființe din alte galaxii, precum și cu unele personalități din istoria umanității: Dalila, Napoleon, Rafael, Moise, Freud. Cu caracter parodic, satiric sau gratuit, umorul cărții depășește rareori nivelul mediu al genului.

◆ Lector, RL, XX, 1987, 52, 10.

A. P.

SĂNDULESCU Ionel, *Zbor în furtună*, II, v. *Zbor în furtună*, I, 1984.

A. P.

SĂRARU Dinu, *Cei care plătesc cu viața*, II, v. *Dragostea și Revoluția*, I, 1981.

A. P.

SCHWARTZ Gheorghe, *Castelul albastru*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 254 p. Romaneseu, în stil savant și familiar, cu note de real și imaginar, de exotic și spectaculos, de livresc și fantastic. Autorul reconstituie diferite mărturii despre existența „Castelului albastru”, începând de la legenda sumeriană a regelui Sumeșava, trecând prin civilizația greacă și romană, prin legende despre Carol cel Mare și despre Graal, despre Sir Gawain și Castelul Verde, până la o legendă răspândită în Valea Nigerului. Alături de stăpânii lui, castelul însuși devine personaj. Cartea se remarcă prin farmecul și ingenuitatea narațiunii.

◆ Alexandru Ruja, *Exerciții de stil*, LCF, XXX, 1987, 29, 2.

A. P.

SEIN Corina Victoria, *După concert*, București, Eminescu, 1986, 254 p. Fragmente: *Amurg*, O, XXXVI, 1985, 33, 4-5; *Decizia*, O, XXXVI, 1985, 46, 4-5. Roman de analiză psihologică, cu unele elemente de roman social, axat pe confruntarea dintre mentalități în existența cuplului. Negând tabieturile și conservatorismul vechii generații, tinerii cred în dreptul lor la fericire și încearcă să le insufle și părinților încredere în posibilitatea de a fi autentici. Finalul are câteva pagini de mare tensiune și de subtilă introspecție.

◆ Marian Odangiu, *Dreptul la fericire*, O, XXXVIII, 1987, 5, 6; Adrian Dinu Rachieru, *Confesiune și lirism*, CNT, 1988, 6, 13; Rodica Opreanu, *Poezia scriiturii*, O, XL, 1989, 8, 5.

A. P.

SELENA Ana, *Învolburata lume a Călinei*, Cluj-Napoca, Dacia, 1986, 292 p. Fragment: *Ploaia miroase a pâine* (din romanul anunțat cu titlul *Călina*), O, XXX, 1979, 37, 5. Roman de dragoste, cu unele accente de roman social. Călina, o fată viștoare, admirată de „filosoful” Andrei, cunoaște la banchetul de absolvire a liceului pe inginerul Florin. Descoperă astfel iubirea și în scurt

timp se căsătorește. Dar decepțiile sunt tot atât de rapide. Învingând răutatea lumii, după ce se desparte de Florin, Călina termină facultatea de istorie, reușind să-și găsească împlinirea. Tezist prin substanță, romanul suferă și de prea multe concesii făcute limbajului argotic, de prost gust.

◆ Adrian Dinu Rachieru, „*O lume de câștigat*”, O, XXXVIII, 1987, 11, 2.

A. P.

O SINITEANU Dumitru, *Odată cu pulsul pământului*, O, XXXVII, 1986, 16, 4-5; *Casa noastră*, O, XXXVII, 1986, 22, 12; *Drumuri spre împlinire*, T, XVIII, 1989, 8, 47-48, fragmente din romanul *Pe Mureș, undeva...*

A. P.

STIHI Bogdan, *Vetrele fumează în amurg*, București, E.M., 1986, 256 p. Roman istoric, cu acțiunea plasată în Dacia romană. Cartea se remarcă prin acuratețea descrierilor, prin simplitatea dialogurilor și prin culorile ușor docte ale frescei sociale. Este însă fastidios „patriotismul” latin și neolatin al naratorului.

A. P.

SUCIU Titus, *Pragul*, Timișoara, Facla, 1986, 252 p. Roman de dragoste. Cartea prezintă meandrele iubirii dintre doctorița Pompilica și inginerul Victor Mărjan „de la Vâlcele”. Singurul personaj memorabil este bătrâna Valeria Golimas.

◆ Tudorel Urian, *Gastropsihologie*, O, XXXVIII, 1987, 7, 2; Alexandru Ruja, *Existențe autentice*, LCF, XXX, 1987, 20, 4; Petre Domșa, *Un roman al stărilor sufletești*, SLAST, VII, 1987, 17, 5; Adrian Dinu Rachieru, AST, XXI, 1987, 9, 7.

A. P.

ȘOVU George, *Tandreșe*, București, Cartea Românească, 1986, 320 p. Roman realist. Andreica, profesoara, și Vlad, judecător, alcătuiesc un cuplu perfect și, alături de celelalte rude, mai apropiate sau mai îndepărtate, un model de umanitate. Anoste istorii de clan sau profesionale sunt povestite când cu o gravitate cruntă, când cu un haz căznit.

◆ George Chirilă, *Pornind din adolescență*, CNT, 1986, 40, 13; Pavel Pereș, *Tandrețea universului familial*, SLAST, VII, 1986, 3, 2; Ioan Vicoleanu, ATN, XXIV, 1987, 1, 6.

A. P.

O ȘTEFĂNESCU Domnița, *Mâine*, fragment din romanul omonim, SLAST, VI, 1986, 7, 6-7.

A. P.

TĂNĂSACHE Ilie, *Roagă-mă orice*, București, Cartea Românească, 1986, 280 p. Roman realist. Propunându-și să scrie despre munca și viața constructorilor metroului bucureștean, ~ uzează aici de vechile clișee ale realismului socialist. Schițate sumar, mai ales prin intermediul unor ample dialoguri, personajele sale aparțin unei tipologii consacrate în literatura de acest gen: directorul înțelept, secretarul de partid apropiat de oameni (Draica), meseriașii cu experiență, respectați și indispensabili (maistrii Marin și Pavel), tinerii entuziaști (inginerul stagiar Valentin, subingineră Crina), muncitorii simpli, dar inimoși (sudorul Grigore). Toți aceștia apar într-o lumină exagerat de optimistă, falsă, „eroismul muncii”, mereu sugerat în subtext, estompându-le individualitatea și eliminând orice dramă.

■ Fragment: *Demande-moi tout ce que tu veux*, tr. de Anca Christodorescu, REVR, XLI, 1987, 2, 6-41.

◆ Tania Radu, FC, XXXV, 1986, 51, 19, 14; Nicolae Georgescu, LCF, XXX, 1987, 4, 2; Stănescu, *Jurnal*, 110-113.

I. M.

TĂNĂSESCU Dan Claudiu, *Livada viselor*, București, Cartea Românească, 1986, 302 p. Fragment: *Hanul de pământ*, RL, XII, 1979, 18, 15 (romanul e anunțat inițial cu titlul *Hanul de pământ*). Roman social, evocând două destine paralele. La un prim nivel narativ, protagonistul e inginerul Ilie Frone, care, ajuns într-un impas existențial datorat unei boli grave, își rememorează viața, oprindu-se mai stăruitor asupra iubiților sale: cea copilărească și ingenuă pentru Nina, cea tinerească

și pasională pentru Arghira și cea matură și senină pentru Luxa, care i-a devenit soție. Retrospecțiile au pentru Ilie Frone un efect terapeutic. Ajutat și de leacurile unui vraci, el se reface miraculos și își reia cu aplomb munca. Totodată, se dă de înțeles că în vindecarea lui a avut un rol și lectura unui manuscris oferit lui de Paul Herghelegiu, personaj apărut subit și neavând nici o altă funcție în roman. „Manuscrisul”, identic de fapt cu o lungă povestire, publicată de ~ anterior (*Iarna căzută în genunchi*, 1979), istorisește viața aventuroasă și tragică a lui Mardare, copilul de suflet al argatului Păun. Spectaculoasă și melodramatică, această narațiune (cu tâlhari, cu răzbunări și împăcări, cu iubiri curate, cu violențe și crime) nu își prea justifică prezența, cele două părți ale romanului părând mai degrabă juxtapuse.

◆ Emil Manu, RL, XX, 1987, 13, 11; Lucian Chișu, LCF, XXX, 1987, 21, 2; Paul Dugneanu, *Între proiecte și modalități de expresie*, CNT, 1987, 31, 12; Tudor Ionescu, ST, XXXVII, 1987, 7, 63-64; M. N. Rusu, SPM, 1987, 44, 3.

I. M.

TECUCEANU Horia, *Căpitanul Apostolescu și S.A. Frații & Co.*, București, Cartea Românească, 1986, 294 p. Roman polițist, inspirat dintr-un caz judiciar real.

A. P.

O TEODORESCU Ion Dumitru, *Străinul de dimineață*, fragment din romanul cu același titlu, O, XXXVII, 1986, 9, 5.

I. M.

TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor, *Pavilionul de vânătoare*, ed. îngr. de Constantin Darie, București, Minerva, 1986, 312 p. Fragment: ≈, RL, XVII, 1984, 14, 15. Roman de familie. Proiectat inițial ca parte a unui amplu ciclu narativ, ≈, apărut postum, descrie destrămarea unei mari familii boierești în preajma primului război mondial. Deși prosperi economicște, Măgureni, moșieri a căror ascendență merge până în timpul lui Mihai Viteazul, intră în declin deoarece mentalitatea lor aristocratică, neadaptată

istoric, iscă drame și conflicte care scindează clanul. Intriga romanului grupează personajele antagonice: de o parte se află capul familiei, conservatorul și autoritarul boier Hristache Măgureanu, Sophie, sora lui, o fată bătrână, meschină, înfumurată și avară, și Toma, fiul mai mare al boierului, ins energic și pragmatic; de cealaltă parte stau Radu, fiul mai mic, un tânăr inteligent și sensibil, cu înclinații filozofice și literare, și Odette, sora lui, fire delicată și generoasă, neafectată prea mult de experiența nefericită a unei efemere căsnicii. Relațiile deja încordate din familie încep să se clarifice o dată cu revenirea acasă a lui Radu (de la un sanatoriu elvețian, unde i se tratase ftizia). Descoperind întâmplător un jurnal al mamei sale, el află drama morală ce o duse pe aceasta la sinucidere, cu ani în urmă. Socotită o intrusă care „a stricat neamul Măgurenilor”, Mariuca Stanian fusese terorizată de aroganța cumnatei ei. Istoria se repetă cu Sanda, soția lui Toma, și deznodământul e din nou tragic: pe punctul de a-l părăsi, ea e împușcată, într-un moment de furie, de acesta (când tocmai urma sa fie numit ministru). Crima e tratată drept sinucidere, aparențele sunt salvate, dar unitatea familiei s-a pierdut pentru totdeauna, așa cum o arată epilogul, care prezintă situația protagoniștilor la cinci ani după eveniment. Dens și dramatic la nivelul narațiunii, convingător la acela al tipologiei și al individualității personajelor (inclusiv a celor secundare, unele de neuitat), romanul are o compoziție clasică, lipsită de artificii, și un stil pe cât de fin, pe atât de exact, reconfirmând din plin vocația de scriitor realist a lui ~.

◆ Henri Zalis, *Pe traiectorii inegale*, FC, XXXVI, 1987, 4, 18; Ion M. Dinu, ARG, XXIII, 1988, 5, 8.

I. M.

○ TIMCU George, *Petrecerea*, fragment din romanul *În așteptarea nopții*, CL, XCII, 1986, 1, 9.

I. M.

TIPSIE Ion, *În drum spre oraș*, București, E.M., 1986, 288 p. (Sfinx, 74). Roman polițist.

I. M.

TOPOLOG Ion, *Urmașii lui Euclid*, București, Albatros, 1986, 292 p. Roman despre formarea intelectuală a unei promoții de liceeni, „fii și fiice ale încercatului nostru popor, ai scumpei noastre patrii care, știți cuvintele marelui voievod, ea e întotdeauna a urmașilor”. Un grup de elevi pleacă la București, la înmormântarea lui Marin Preda. La Cimitirul Belu, ei au ocazia să asculte cuvântările „foarte esențializate” ale lui George Macovescu și D. R. Popescu.

◆ A. I. Brumar, AST, XXI, 1987, 3, 2; Ion Itu, RL, XX, 1987, 20, 9; Ștefan Găitânanu, LCF, XXX, 1987, 50, 2; Gheorghe Glodeanu, TR, XXXII, 1988, 14, 4.

D. M.

TRAIAN Ilie, *Ora ciclopului*, București, Albatros, 1986, 176 p. Roman eseistic, psihologic și de observație, din care nu lipsesc elementele metaromanești. Ultimele sunt predominante la început, unde personajul-actor ia, dilematic, în discuție complicatele relații dintre realitate și literatură, dintre viață și scris. Aflat tocmai în căutarea unui subiect pentru un roman, îl găsește pe neașteptate în experiența sa de bolnav. În timpul petrecut într-un spital, el își amintește o seamă de episoade din propria-i biografie, aude despre tot felul de întâmplări, îi observă cu luciditate pe cei din jur, medici și pacienți (denumiți, de obicei, generic: „cârlionțatul”, „ochelariștii”, „junele-morcov”), și mai ales meditează îndelung asupra unor teme literare, sociale, psihologice, morale, filozofice. Reflecția, amplă, diversă și deseori pătrunzătoare, depășește aici ca importanță analiza stării de boală, dând un caracter eseistic și intelectual acestei cărți, în care faptele nu sunt decât suportul comentariului asupra lor.

◆ Dinu Flămând, TRR, XVI, 1987, 347, 8.

I. M.

TUDORAN Radu, *Privighetoarea de ziudă*, București, Eminescu, 1986, 606 p. Fragment: ≈, TR, XXX, 1986, 44, 5. Vol. al V-lea din ciclul *Sfârșit de mileniu*. Romanul este o „combinație de memorialistică și ficțiune”. Evenimentele politice (ascensiunea nazis-

mului, declanșarea celui de al doilea război mondial, instaurarea dictaturii regale în țară, rebeliunea legionară, Dictatul de la Viena etc.) sunt prezentate „în imagini de o uimitoare autenticitate” (Alex. Ștefănescu).

◆ Zaharia Șangeorzan, CRC, XXII, 1987, 7, 4; Alex. Ștefănescu, RL, XX, 1987, 11, 10; George Arion, *Scritorul ca martor*, FC, XXXVI, 1987, 13, 11; Ion Munteanu, *Cu ~*, RL, XXI, 1988, 19, 4-5.

D. M.

TURCONI Diana, *Una și aceeași iubire*, București, Cartea Românească, 1986, 200 p. Fragment: ≈, SLAST, V, 1985, 51, 7. Roman de dragoste. „O dramă de toamnă sugerată, niciodată întâmplată” (Gh. Tomozei).

◆ Lector, RL, XIX, 1986, 43, 10; Gh. Tomozei, FC, XXXV, 1986, 46, 10.

A. S.

TURTURICĂ C., *Cărăuși peste vămi*, București, Cartea Românească, 1986, 398 p. Roman citadin. Angajat la o întreprindere de transport internațional, Dinu David se va confrunta cu un mediu ostil, subminat de intrigi mărunte și orgolii agresive. O lume a provizoratului, văzută sentimental-ironic, într-un decor uman lipsit de dramatism.

A. S.

URICARU Eugen, *Stăpânirea de sine*, București, Cartea Românească, 1986, 294 p. Fragmente: *Rădăcina de jen-șen*, RL, XVIII, 1985, 45, 14-15; *O noapte de glorie*, ST, XXXVII, 1986, 1, 26-32. Roman istoric, evocând cadrul social-politic al anilor de după primul război mondial. Planul realist este intersectat de inserții ale fantasticului, care creionează atmosfera magic-ireală a ținutului Vlădia, unde se desfășoară povestea de iubire dintre Sofie Vasiliu și prințul Șerban Pangratty. „Fără pregnanță ca roman politic, corect, dar neconcludent ca roman istoric, ≈ este un excelent roman de dragoste, în care proza de analiză se unește cu proza simbolică” (Eugen Simion).

◆ Tania Radu, *Vitrina cărților*, FC, XXXV, 1986, 24, 10; Eugen Simion, *Romanul de dragoste*, RL,

XIX, 1986, 28, 5; Mircea Mihăieș, *Regăsirea de sine*, O, XXXVII, 1986, 30, 6; Petru Poantă, TR, XXX, 1986, 31, 4; Val Condurache, *Alte glasuri, alte încăperi*, CL, XCII, 1986, 7, 12; Ion Pop, *Regula jocului*, ST, XXXVII, 1986, 7, 33-34; Ioan Holban, *Spre ficțiune, prin fereastra realității*, CRC, XXI, 1986, 31, 4; Tania Radu, *Memoria și imaginarul*, FC, XXXV, 1986, 35, 10; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXIX, 1986, 42, 2; Constantin M. Popa, *Stăpânirea uneltelor*, R, 1986, 11, 3; Marian Vasile, *Un conflict deschis*, LCF, XXIX, 1986, 51, 3; Romul Munteanu, *Poezia și proza*, FC, XXXV, 1986, 52, 10; Mariana Ionescu, *Stăpânirea condeului*, CNT, 1987, 3, 12; Vlad Sorianu, ATN, XXIV, 1987, 2, 7; Cornel Moraru, *Modelul și replica*, VTR, XVII, 1987, 2, 6; Popa, *Clasici*, 83-86; Virgil Podoabă, *Întregul și partea*, F, XXIV, 1988, 12, 9; Simion, *Scritori*, IV, 419-421.

M. V.

VAIDA Mircea, *Vânătoare de vrăjitori*, București, Cartea Românească, 1986, 234 p. Roman social și politic. Face parte din ciclul început cu *Soarele la miezul nopții* (1978) și continuat cu *Zile în cuibul păsării* (1980). Deși nu au o unitate tematică, fiind trei vol. independente, caracterul de ciclu rezultă din al treilea roman, ≈, care are în vedere apusul dramatic al unei vechi familii românești din Transilvania, pe nume Corinda, pe ascendenți până în perioada ocupării voievodatului de către regii unguri. Materia epică din ≈ va fi retopită în romanul *Corinda* (1988). ≈ se petrece în intervalul octombrie 1944 - martie 1945, de la eliberarea orașului Z. până la instalarea noii administrații românești în nordul Transilvaniei de către guvernul dr. Petru Groza. „Carte a unor răstcruci și a unor opțiuni decisive”, ≈ este alcătuit din două romane: „cel veritabil, «romanul roman»”, avându-l în centru pe Ioachim Platon, primarul comunist ucis datorită necunoașterii faptului că are ca inamic tocmai pe Feri Anderco, șeful Siguranței, în fapt un fost horthyst camuflat, care terorizează orașul, arestându-i pe românii de vază, și „«romanul unui roman», al cărui personaj principal este naratorul-anchetator, față în față cu martorul său principal, Moise Brahmș” (Mihai Ungheanu). Acest roman-anchetă îi mijlocește cititorului descoperirea unei umanități diverse și a unei

materii epice substanțiale, centrate în jurul soției lui Anderco, Drupy, urmașă a unei bogate familii din Munții Apuseni. Ea invită de-a valma, în noaptea Anului Nou 1945, ofițeri sovietici, membri ai clanului Corinda, pe filozoful mistic Serafim Marcu (acesta, exprimându-și deschis opiniile politice, va fi împușcat), pe un coleg de universitate, Rariște (care va fi arestat). „Roman de psihologie și de atmosferă, ≈ rămâne totodată și un sugestiv roman politic” (Mihai Ungheanu).

◆ Valentin Tașcu, *Mărturia istoriei recente*, TR, XXX, 1986, 18, 4; Ion Lungu, *Un ciclu românesc*, RL, XIX, 1986, 27, 4-5; M. Ungheanu, LCF, XXVIII, 1986, 29, 2; Vasile Macovicuic, *Asumarea istoriei ca destin*, LCF, XXVIII, 1986, 33, 2; Valeriu Drumeș, *Sensul prezentului*, O, XXXVIII, 1987, 15, 2; Gheorghe S. Suci, ST, XXXVIII, 1987, 4, 50.

D. M.

○ VĂDUVA Alexandru, *Insula lui Sancho Panza*, LCF, XXIX, 1986, 42, 3; *Spre sonn...*, AVR, 1988, 161-163, fragmente din romanul *Insula lui Sancho Panza*.

A. P.

VIANU Iosif, *Caruselul urmelor*, București, Sport-Turism, 1986, 380 p. Roman polițist. Continuă acțiunea din romanul *Filiera traficantilor* (1984). Echipa alcătuită din căpitanul Roman, căpitanul Andrei Zara și maiorul Mișu Stancu, protagonistul cărții, traversează mai multe țări europene pentru recuperarea tablourilor sustrate din muzeul de artă din București de o bandă de infractori periculoși, violenți, capabili de crimă. Urmăririi, atacuri, lupte corp la corp, dispariții, noi crime, amenințări și primejdii de pretutindeni alcătuiesc o „carte de vacanță” prolixă și greoaie.

D. M.

VINTILĂ Petru, *Muntele speranței*, I, București, E.M., 1986, 352 p.; II, București, E.M., 1987, 366 p.; III, București, E.M., 1988, 320 p. Fragment: *Războiul crailor*, RL, XX, 1987, 19, 14-15. Trilogie istorică inspirată din evenimentele primului război mondial, mergând cu evocarea din 1914 până la victoria finală, din 1918, dinaintea actului

Marii Uniri. E o încercare de frescă, de surprindere a tuturor categoriilor sociale, cu incursiuni în medii și lumi diferite, aparținând tuturor celor trei provincii românești. Eroul principal este Matheiu Caragiale, întruchipat prin Matheiu Carabela, alături de care evoluează mai mulți crai: Nicu Sergescu, Vasile Grama și Sever Popescu. Lumea transilvană este surprinsă prin destinul lui Ion Dragalina, fratele generalului Patriciu Dragalina, originar din Banat, de lângă Caransebeș. Cei trei crai se află pe front, în sectoare diferite ale acestuia, în timp ce Matheiu, lăsat la vatră, poate să observe lumea din spatele frontului și Bucureștii de sub ocupație germană. La sfârșitul vol. II, autorul declară într-un *Post-scriptum*: „[...] am năzuit să dau la lumină o cronică epică a națiunii române de la sfârșitul veacului XVIII până în zilele noastre”. Seria epică ar avea ca punct de plecare *Roata* (romanul răscoalei din 1784) și drept încheiere romanele *Compania Indiilor Românești* și *Soarele ascuns*.

◆ M. Ungheanu, LCF, XXX, 1987, 18, 2; N. Manolescu, *Un roman istoric*, RL, XX, 1987, 31, 9; Al. Ruja, *Un moment al romanului istoric*, LCF, XXXI, 1988, 1, 2; Romul Munteanu, FC, XXXVII, 1988, 4, 15; Emil Manu, *O cronică a națiunii române*, CNT, XXXVII, 1988, 12, 11; **, *Cel de-al treilea volum al romanului „Muntele speranței” de Petru Vintilă*, LCF, XXXI, 1988, 48, 4; Romul Munteanu, FC, XXXVIII, 1989, 5, 10.

M. P.

● VIȘIN Iosif, *Micul detectiv*, Iași, Junimea, 1986, 208 p.

D. M.

VOICA George, *Întâmplări neașteptate*, București, Eminescu, 1986, 222 p. Roman de evocare, scris într-o manieră eclectică. Călătorind către Constanța spre a-și cunoaște fiul natural, sexagenarul Teofil Baibadira își reamintește povestea de dragoste cu turcoaca Latife, pe care o cunoscuse în timpul războiului, ca tânăr locotenent. Îi revin în memorie întâmplări din trecut (episoade de pe front, reîntoarcerea în satul natal și munca pentru propășirea acestuia, căsătoria etc.), în timp ce vorbărețul său vecin de compartiment, Vasile

Mitaru, își deapănă, paralel, propria sa existență. Scris neglijent, fără vreo preocupare pentru construcția narativă, ≈ debutează ca roman de dragoste, continuă ca unul al frontului, apoi cu unul al colectivizării, încercând sporadic să stârnească interesul prin senzațional (moartea mamei, ucidă de un taur, moartea tatălui, om crud, lacom, alcoolic, victimă prematură a propriilor excese etc.).

◆ Lector, RL, XIX, 1986, 46, 10; Constantin Miu, *Formule narative în romanul actual*, ST, XL, 1989, 7, 10.

D. M.

ZĂIDES Ștefan, *Misiune de taină în cetatea eternă*, București, E.M., 1986, 328 p. Roman istoric, cu acțiunea plasată în perioada războaielor daco-romane. Autorul nu reușește să releve o dimensiune cu adevărat insolită a momentului istoric evocat.

A. P.

ZIDĂRIȚA Ștefan, *Din vară și până în vară*, București, Eminescu, 1986, 332 p. Roman despre viața contemporană, lecție de umanism socialist, în cadru citadin și rural. Valentin Candrea, cercetător de marcă, mutilat oribil în urma unui accident, este ajutat de colectiv și de iubită să-și regăsească echilibrul. Speranța din final într-o operație plastică reușită marchează un *happy-end* forțat.

M. V.

ZINCĂ Haralamb, *Noaptea cea mai lungă. Roman istoric. I. Dincolo de întuneric*, București, E.M., 1986, 352 p. Fragment: *La mulți ani, 1944*, RL, XIX, 1986, 29, 14-15; II. *Marea confruntare*, București, E.M., 1987, 332 p. Roman având în centru evenimentele celui de al doilea război mondial, pe teren românesc. Documental istoric, citat copios, are o mare pondere.

◆ Teodor Vărgolici, *Un nou roman ciclic*, RL, XIX, 1986, 52, 10; Luana Moina, *Colaborator la scrierea istoriei*, TMS, XXII, 1987, 2, 6; Sultana Craia, *Adevăr istoric și imaginație creatoare*, LCF, XXX, 1987, 20, 2; Nicolae Georgescu, *Interpretarea documentelor*, LCF, XXXII, 1989, 32, 3.

M. V.

1987

AGOPIAN Ștefan, *Sara*, București, Eminescu, 1987, 244 p. (Romanul românesc contemporan). Fragmente: *Toamna anului 1703. Sibiu*, DLG, XVI, 1984, 103-104, 8; *O vizită*, CL, 1985, 5, 9; *Noaptea lui Spurck*, RL, XVIII, 1985, 26, 14; *Drumuri*, TMS, XX, 1985, 11, 8-9; *Casa Barberini*, TR, XXIX, 1985, 50, 5; *Cheia*, TR, XXX, 1986, 41, 5; ≈, VR, LXXXI, 1987, 4, 40-50. Roman de fantezie istorică, realizat prin apelul la tehnici variate ale comicului, ludicului și parodicului. Un enigmatic Tobit (alt personaj decât cel din romanul cu același titlu, apărut în 1983) sosește la Sibiu, în anul 1703, pentru a încasa banii pe care un anume Israel Hübner îi datora tatălui său. Aici el o cunoaște pe Sara, fiica adoptivă a acestuia, o evreică spaniolă capabilă, ca în marile romane gotice, să converseze cu spiriduși, să facă vrăji. Mediul evocat este cosmopolit. Alături de românul Simon Talaba, în carte apare un comite sas, Ioan Sachs, baronul cocoșat Spurck - despre care nu aflăm precis dacă e cocoșat și nici dacă e într-adevăr baron -, o văduvă Koch, gazda lui Simon Talaba, două surori Barberini, un consilier Gross etc. Dar relatarea unui subiect sau măcar cea a unei succesiuni de nuclee conflictuale apare superfluă, câtă vreme, închizând porțile logicii, nararea conflictelor se multiplică, prin reluare, ca într-un sistem de oglinzi, până la pulverizare, în deplin acord cu echivocitatea stilului, ceea ce face ca romanul să nici nu poată fi valorizat altfel decât pe dimensiunea virtuozității formale și ca pitoresc al imaginației, în contextul, mereu amănat, al unei idei transcendente. Excelentă piesă de virtuozitate, concepută probabil ca un refuz al nărării istoriei, în sensul ei obișnuit, didactic, ≈ pare să opună, putem s-o spunem acum deschis, retoricii lustruite a frazelor de manual comunist dreptul de a nu crede sau de a crede în altceva, în sens polemic, chiar și într-o „lume lipsită de transcendență, plină de poftă, abulică, anxioasă și chiar puțintel morbidă” (Nicolae Manolescu).

◆ Nicolae Manolescu, *Pictură flamandă*, RL, XX, 1987, 20, 9; Mircea Mihăieș, *Tactilograme*, O. XXXVIII, 1987, 20, 2; Ioan Holban, *Tema medievală*, SLAST, VII, 1987, 22, 5; Marian Papahagi, *Personajul și construcția romanescă*, TR, XXXI, 1987, 23, 4-5; Laurențiu Ulici, *Două etaje*, CNT, 1987, 26, 13; Radu G. Teposu, *Cărți după cărți*, AFT, XXI, 1987, 6, 4; Liviu Leonte, *Baroc stilizat și parodic*, CRC, XXII, 1987, 27, 4; Dan C. Mihăilescu, *Cubul negru*, T, XVI, 1987, 7, 25-27; Mircea Scarlat, *Scutul de lumină*, VR, LXXXII, 1987, 7, 80-84; Dinu Flămând, TRR, XVI, 1987, 345, 8; Gabriela Gavril, DLG, XVIII, 1987, 120, 6; Nora Rebreanu, EX, XIX, 1987, 6-7, 5; Ruxandra Ivănescu-Albu, *Un matein*, AST, XXIII, 1988, 7, 9; Adriana Babeți, F, XXIV, 1988, 10, 4-5; Ioan Holban, *Analiză și reconstituire*, CRC, XXIV, 1989, 12, 4; Radu G. Teposu, *La prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83-93; Spiridon, *Melancolia*, 300-310.

I. I.

ANDRU Vasile, *Progresia Diana*, București, Albatros, 1987, 184 p. Roman de dragoste. În unsprezece capitole, supraintitulate „pași”, ni se dezvăluie, într-o manieră sincopată, abruptă, meandrele legăturii dintre Vasile Andrucovici, alias Andru, și „potrivita” sa Diana, alias Dhyana (numele, în practica yoga, al meditației de dinaintea extazului). Romanul de dragoste apare astfel dublat de unul inițiativ, în care descifrarea sensurilor existenței capătă caracter sistemic doar printr-o „progresie” a interiorizării structurilor universului, catalizată de eros, la antipodul mefienței misogine.

◆ Dorin Măran, *Arta fragmentarismului*, SLAST, VIII, 1988, 4, 4; Ion Zubașcu, FC, XXXVII, 1988, 6, 11; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXI, 1988, 8, 2; Ioan Holban, *Limitele experimentului*, CRC, XXIII, 1988, 9, 4; Vasile Chifor, *Roman și experiment*, T, XVII, 1988, 4, 30-31; Al. Protopopescu, *Despre „optimizarea” romanului*, VR, LXXXIV, 1989, 2, 80-84; Henri Zalis, *Prozele lui* -, CL, XCVI, 1989, 4, 5.

I. I.

ANGELESCU Silviu, *Calpuzanii*, București, Cartea Românească, 1987, 240 p. Roman parodic și burlesc, pe temă istorică, dedicat domniilor fanariote. Tratarea se struc-

turează pe artificul manuscrisului găsit. Cartea, de fapt o cronică a începutului domniei lui Mavrogheni, apare ca transpusă în românește, după ce fusese găsită într-un codice scris în limba paleosarmată (sic!). Tradus în româna actuală, *calpuzan*, turcism, azi învechit, înseamnă „falsificator de bani”. Dar e vorba de o traducere pe care autorul o înscenează, jucând o adevărată „comedie filologică”, în genul celei din *Țiganiada*, cu opinteli, reveniri, ezitări, toate ilustrând extrema dificultate de a sugera, prin stil, parfumul unei epoci. De unde și echivocul raportului auctorial cu planul evenimential al ficțiunii, în care apare imaginea pitarului Sotir ot Glavacioc, haiduc și „calpuzan”, iubitor de vin și de femei. Puternic colorat stilistic, în sens parodic și burlesc, același echivoc se susține și ca perspectivă de adâncime, printr-un sistem deschis de observații, corelări și aluzii, toate sugerând o lectură simbolică, guvernată de legile jocului intelectual.

◆ Al. Piru, *Fără arhaizare siliță*, SLAST, VIII, 1988, 4, 4; Marian Papahagi, *Din vremea lui Mavrogheni*, TR, XXXII, 1988, 7, 4; Nicolae Manolescu, *Parodia burlescă*, RL, XXI, 1988, 9, 9; Șerban Foarță, *Hronică literaricească*, O, XXXIX, 1988, 10, 4; Romul Munteanu, *Romanul ca limbaj*, FC, XXXVII, 1988, 10, 10; Al. Călinescu, *Firește, un manuscris...*, CRC, XXIII, 1988, 16, 4; Mircea Mihăieș, *Reconstituiri*, O, XXXIX, 1988, 19, 2; Traian Ungureanu, *Moderitatea bucovnelor*, AFT, XXII, 1988, 5, 8; Gabriela Gavril, *Istorie ieroglică*, DLG, XIX, 1988, 126, 6; Daniel Nicolescu, TRR, XVII, 1988, 365, 12; Vladimir Bălănică, *Dezvăluirile romanului*, TMS, XXIII, 1988, 6, 7; Val Condurache, *Povești trecute, povești viitoare*, CL, XCV, 1988, 7, 13; Doru Mares, *Cronici-cronice*, VR, LXXXIV, 1989, 4, 86-88.

I. I.

ANGHEL Paul, *Întoarcerea morților*, București, Cartea Românească, 1987, 534 p. Fragmente: *La Prohorini*, LCF, XXVIII, 1985, 9, 4-5; *Drumul spre Optina*, RL, XVIII, 1985, 21, 14-15; *Un japonez la Hasdeu sau peștera lui Gutenberg*, LCF, XXVIII, 1986, 22, 4; *Nae și femeia de cozonac*, RL, XIX, 1986, 30, 14-15. Cartea

a IX-a din ciclul românesc *Zăpezile de-acum un veac*. Cu intenții de frescă, volumul evocă împrejurările în care s-a restabilit pacea în Balcani, după Războiul de Independență din 1877–1878.

◆ Gheorghe Glodeanu, *Istorie și roman*, TR, XXXI, 1987, 19, 4; Costin Tuchiță, *Un moment crucial din istoria națională*, RL, XX, 1987, 19, 8; M. Ungheanu, LCF, XXX, 1987, 19, 2; 20, 2; Mircea Popa, *Romanul războiului nostru de independență*, ST, XXXVII, 1987, 8, 24. □ V. și *Sapte inși într-o căruță*, 1961.

I. I.

○ **ANTIM Corneliu**, *Pământul ascuns*, fragment de roman, LCF, XXX, 1987, 22, 9.

I. I.

ARAMĂ Ion, *Poligonul cu trandafiri*, București, E.M., 1987, 302 p. Roman de aventuri militare. Ofițeri și subofițeri din garnizoana orașului Ulmeni își servesc patria, obținând calificative maxime la trageri, fără a uita, însă, de viața intimă ori de divertismente extraprofesionale, cum ar fi arheologia.

I. I.

ARIEȘANU Ion, *Lumina de la capătul nopții*, Timișoara, Facla, 1987, 316 p. Fragment: *Stăpân pe o navă*, O, XXXVIII, 1987, 28, 4–5. Roman social, cu elemente de analiză psihologică. Conține confesiunea tânărului medic Călin V., care trece printr-o gravă criză de conștiință, generată de incompetența profesională a celor din jur, de indiferență și absenteism. Blocat la „porțile împlinirii”, prin dispariția mentorului său, dr. Simonide, Călin V. găsește totuși forța necesară pentru a se opune răului, pentru a reînțepe lupta cu boala.

◆ Marian Odangiu, O, XXXVIII, 1987, 45, 2; Irina Petraș, ST, XXXIX, 1988, 2, 32; Adrian Dinu Rachieru, *Un prozator „cald”*, AST, XXIII, 1988, 10, 11; Valeriu Bărgău, *Un roman de succes*, TR, XXXIII, 1989, 6, 5.

I. I.

AVRAM Vasile, *Spirala*, București, Cartea Românească, 1987, 180 p. Fragment: *Spirala*

(romanul e intitulat *Legat la ochi*), T, X, 1981, 6, 29–35. Roman textualist, bazat pe specularea plurivocității perspectivelor narative, încercând să reconstituie din secvențe de viață – cu trăiri, memorări, elemente de monolog interior – zberurile sufletești ale unui personaj contradictoriu, în esență frustrat, care nu-și poate găsi un drum în viață. „Vervă eseistică, tensiune intelectuală a ideilor, capacitate de transfigurare” (Vasile Chifor).

◆ Vasile Chifor, *Parabola spiralei*, TR, XXXI, 1987, 38, 4.

I. I.

BALACI Anca, *Drum bun, Simina...*, București, Cartea Românească, 1987, 256 p. Fragment: *Adagio autumnal*, RL, XVII, 1984, 18, 14–15. Roman de dragoste. Pe un ton de confesiune patetică, este relatată relația înfiripată între narator, un scriitor celebru, retras să trăiască în singurătatea de la Livezeni, lângă Curtea de Argeș, și șoferița Simina. Neînțeleasă de iubitul ei, cu multe probleme de familie, tânăra îl va părăsi pe scriitor, preocupat exclusiv, în egoismul său, de scrierea unei cărți despre Seneca.

◆ Lector, RL, XX, 1987, 18, 10; Andreea Vlădescu Lupu, *Romanul iubirilor crepusculare*, RL, XX, 1987, 25, 9; Constantin Crișan, ST, XXXVII, 1987, 11, 55.

I. I.

BANDRABUR Ionel, *Un student de altădată*, Iași, Junimea, 1987, 142 p. Scurt roman de formație. Sunt relatate evenimentele din viața unui tânăr, Cornel Andronic, care își face studiile la Focșani și apoi la Sibiu, în perioada refugiului, după cedarea Ardealului de Nord, în 1940. Prin figura lui Silviu Bena, poet, este evocat Lucian Blaga; apar, de asemenea, în palide travestiri antroponimice, poezii de la „Cercul Literar”.

◆ Lector, RL, XX, 1987, 49, 10.

I. I.

○ **BAROS Aurel Maria**, *Cursa de Pitești*, fragment de roman, ARG, XXII, 1987, 7, 10.

I. I.

BĂCĂUANU Dinu, *Noapte valahă*, București, Cartea Românească, 1987, 230 p. Roman social și de atmosferă. Prin intermediul a două personaje feminine, Thais și Solange, de origine boierească, este urmărit procesul de adaptare a clasei lor sociale la noile condiții apărute în România în primul deceniu de așa-zisă „democrație populară”. Indiscutabile vitruți de evocator; conflict trenant.

◆ Valeriu Cristea, *întortochetura neamului*, RL, XXI, 1988, 9, 11; Al. Piru, *Al doilea roman*, SLAST, VIII, 1988, 17, 5.

I. I.

O BĂDULESCU Corina Victoria, *Zâmbetul Mirei*, fragment de roman, O, XXXVIII, 1987, 49, 4–5.

I. I.

BĂILEȘTEANU Jean, *Drum în tăcere*, I. *Ani de fîgăduință*, Craiova, Scrisul Românesc, 1987, 364 p. Roman rural. Acțiunea se petrece într-un sat oltean din câmpia Doljului, în perioada colectivizării agriculturii, epicul fiind polarizat de figura țaranului activist Tănase Bălan. Tema colectivizării, cel puțin „buclucașii” ideologic, se vrea salvată prin tonul de relatare de tip document, adoptat de vocea naratoare, prin impresia, până la un punct discretă, de registru autobiografic.

◆ Constantin M. Popa, *Vitalitatea unui destin literar*, R, 1987, 9, 11; Popa, *Clasici și contemporani*, 114–115; Laurențiu Ulici, *Chipuri familiale*, RL, XXI, 1988, 6, 11; Ioan Lascu, *Temele tinerilor prozatori craioveni*, LCF, XXXI, 1988, 40, 3.

I. I.

BĂLĂNOIU Emilian, *Peste toate înălțimile*, București, Cartea Românească, 1987, 256 p. Roman social. Urmărește, în împrejurările vitrege ale primelor decenii de comunism, soarta familiei unui scriitor, Matei Popovici. În imposibilitatea reală de a se realiza prin scris, dat fiind caracterul acaparator al ideologiei dominante, terorizat, la București, de vecini, cu precădere de un sinistru clan Ciolpănescu, Matei Popovici se retrage în provincie, încercând să nu-și rateze vocația. Problemele create de copii, între care unul, Grig, se înstrăinează, raporturile tensionate

cu soția, Viviana, care abandonase, de dragul său, o promițătoare carieră muzicală, îl îndreaptă pe scriitor spre o a doua ratare. Rămasă singură, după decesul sotului, Viviana încearcă să-și recâștige familia prin mirajul bijuteriilor despre care își aduce aminte că, într-o criză de senilitate, le-ar fi ascuns, punându-i pe toți să le caute. Ton de evocare sinuoasă, tensionată, specifică prin excelență prozei Gabrielei Adameșteanu.

I. I.

BĂNESCU Florin, *Drumul gugulanilor*, I. *Strada*, Timișoara, Facla, 1987, 212 p. Fragmente: *Seara așteptând...*, TR, XXIX, 1985, 45, 5; *Ancheta abia a început*, ST, XXXVI, 1985, 11, 34–36; *Și nimeni nu se teme...*, VTR, XVI, 1986, 6, 12. Prim vol. dintr-o viitoare serie românească, valorificând personaje și întâmplări din vol. de povestiri și din narațiunea mai amplă *Ierni peste tei* (1978). Roman de actualitate, scris în manieră proustiană. Acțiunea se petrece în preziua revelionului anului 1986, faptele relatează reducându-se la parcurgerea, de către personajul principal, scriitorul Nicolae Ban, a câteva sute de metri pe strada arădeană „Mihai Eminescu”. Automatismele comportamentale și de limbaj (frazele din finalul unui episod consumat în prezent se continuă în cele ale altuia, precut în trecut) rezonează contrapunctiv într-un alt spațiu, al amintirii, prin care lui Nicolae Ban, cel de azi, i se contrapune imaginea unui „alt Ban”, ziarist de la „Românul” anului 1918. În raport cu acesta din urmă se și clădește, în continuuul conștiinței, rememorarea istoriei, a neamului „gugulanilor”, la care aparțin cei doi, străbătând cadrul neschimbat al străzii și al curții unde se aflase cândva redacția marelui ziar arădean. Imprevizibil, prin sentimentul de facere continuă și de complicitate cu cititorul, sincopat, asociativ, textul are tensiunea și temperatura necesare pentru a capta atenția, activând imaginația, în sensul unei juste gradății a efectelor epice.

◆ Dan Stanca, *Strada fluidă*, SLAST, VII, 1987, 40, 5; Mircea Iorgulescu, *Scriitorul ca personaj*,

RL, XX, 1987, 40, 8; Ioan Holban, *Ce ne facem cu epical?*, CRC, XXII, 1987, 44, 4; Alexandru Ruja, *Povestea unui vis...*, O, XXXVIII, 1987, 44, 14; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXX, 1987, 52, 2; Violeta Gheorghită, F, XXIV, 1988, 8, 5; Anton Cosma, *Addenda: Un moment materialist?*, VTR, XIX, 1989, 2, 6; Gheorghe Secheșan, *Istorie și parabolă*, O, XL, 1989, 13, 6; Constant Călinescu, *Mesaj generos*, LCF, XXXII, 1989, 19, 1; 7; Adrian Dinu Rachieru, *La trei ape un povestitor*, AST, XXIV, 1989, 5, 10.

I. I.

BĂRAN Vasile, *Recucerirea dragostei*, București, E.M., 1987, 256 p. Fragment: *Canonada*, RL, XIX, 1986, 44, 14–15. Face parte din ciclul „satului de pe Coastă”. Roman social, cu tematică militară. Victor Necșoiu, absolvent al unui liceu agro-industrial, pleacă în armată îndrăgostit fiind de Iuliana Mitrofan. Apoi, deși respinge avansurile unei oarecare Ilina, este prezentat în sat, de către Mirică Bobirci, ca personaj negativ, flustratic. Survine o permisie și căsătoria cu Iuliana, la Craiova, nunta propriu-zisă amânându-se până după întoarcerea sa din armată. Cam atât.

◆ Lector, RL, XX, 1987, 26, 10; Adriana Iliescu, *Poveste de iubire*, RL, XX, 1987, 33, 9.

I. I.

BOGDAN C. I., *Nemuriri trecătoare*, București, Cartea Românească, 1987, 224 p. Face parte din ciclul, început în 1982, prin *Poduri suspendate*. Roman de moravuri, oglindind, în maniera tipică a narațiunii cu temă politică, lupta dintre „vechi și nou” în mediul cercetării științifice de vârf. Figurile agreate, prezentate ca adevărați „promotori ai noului”, sunt medicii Mihai și State, alături de care stă și Maria State, soția celui din urmă, inginer cercetător în domeniul fizicii nucleare. „Literatură cu teme sociologic, însuflețind o tendință nu numai literară” (Mihai Niculescu).

◆ Dumitru Nicu, *Portretistică de grup*, CNT, 1987, 30, 12; Tania Radu, *Vitrina cărților*, FC, XXXVI, 1987, 30, 11; C. Anton, *Un roman de moravuri*, VTR, XVII, 1988, 11, 4; Cosma, *Romanul*, I, 220; Mihai Niculescu, *Un roman al revoluției tehnico-științifice*, LCF, XXXII, 1989,

17, 2; Ioan Holban, *Lumi paralele*, CRC, XXIV, 1989, 20, 4.

I. I.

BOGDAN Vasile, *Dorana*, București, Eminescu, 1987, 232 p. (Romanul românesc contemporan). Fragment: *Probă de șantier*, LCF, XXVIII, 1986, 18, 4. Roman social și de dragoste. Pe fundalul relației între Dorana și inginerul Mihai Voiculescu, înfiripată în urma unui accident rutier, suntem introduși în viața unui șantier, unde alături de oameni cumsecade lucrează și ticăloși ca Zaharia, fost coleg de facultate al lui Mihai. Ca în toate romanele dedicate „construirii socialismului”, caracterele se verifică prin solidarizare, atunci când, în situația limită a unei inundații iminente, este în joc împlinirea planului, integritatea averii comune.

◆ Lector, RL, XX, 1987, 41, 10.

I. I.

BOSTĂNARU Virgil, *Trei în furtună*, București, E.M., 1987, 240 p. Roman de război. Petre Jinga, infanterist, Emil Pavelescu, devenit, din infanterist, unul dintre primii noștri aviatori, și țăranul Vasile Chilian, angajat în rezistența din spatele liniilor dușmane, sunt cele trei personaje din perspectiva cărora este evocată participarea armatei române în campania 1916–1917. În cel din urmă caz, narațiunea se sprijină pe un fapt real.

◆ Nistor Barbu, *Romanul patriotic*, TMS, XII, 1987, 9, 6; George Mirea, CL, XCIV, 1988, 2, 14; Arthur Porumboiu, *Un scriitor din spațiul pontic*, O, XXXIX, 1988, 43, 7.

I. I.

BOZBICI Cornel, *Duminică, în timp ce nu veneai*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987, 220 p. Roman social. Profesorul Iulius Săplăcan, dintr-un mic orașel transilvănean, își petrece vacanța de vară a unui an din preajma celui de al doilea război mondial examinându-și automatismele de gândire, obsesiile unei vieți pline de neîmpliniri ascunse. Urbea travestită epic este, fără îndoială, Năsăudul postbrebrenian.

I. I.

BUȘECAN Teofil, *Patimi*, București, Cartea Românească, 1987, 354 p. Roman social, cu implicații psihologice. Mediul descris este acela al băieșilor de la minele de aur din zona Lăpușului, în perioada anilor '30. Narațiunea, necronologică, urmărește două destine: al lui Aurel Rohia, fiul lui Simion și nepotul lui Lazăr, și acela al lui Pokol, proprietarul minei „Ferdinand”. Lazăr descoperise filonul de aur al acestei mine și l-ar fi avut drept de proprietate, dar a murit în condiții suspecte, iar Simion, un răzvrătit, un justițiar, a sfârșit la fel. Aurel îi va călca pe urme, fiind până la urmă arestat și închis. Faptele din trecut sunt prezentate prin intermediul rememorărilor lui Pokol, personaj notabil, foarte interesant din punct de vedere psihologic. Bătrân, bolnav, dar încă lucid, își retrăiește dramatic existența (mai ales relațiile cu tatăl, apoi cu cei doi Rohia, pe care i-a distrus). Stăpânit de „legea aurului”, este și el victima ei: moartea îl găsește înșelat și jefuit de sluga lui vicleană, Paliu. În ciuda finalului cam tezig, romanul are veridicitate și atestă o reală știință a compoziției.

I. M.

CĂLUGĂRU Alice, *Tunica verde*, în vol. *Scrieri*, București, Minerva, 1987, ed. îngr., pref., note, comentarii și bibliografie de Paul Țugui, traducere de Virgil Tiberiu Spănu, p. 216–318. Cartea a apărut mai întâi în lb. franceză (semnată Alice Orient), în Bibliothèque du Hérison, Amiens, France, Librairie Edgar Malfère, 1924, 170 p. Mic roman lirico-sentimental. Personajul-narator, Lilis, e o tânără care, fugind de la o mănăstire din România, ajunge, în mod aventuros, la Paris. Aici intră într-un mediu cosmopolit și are o serie de experiențe psihologice, artistice, erotice, fiind mereu pe punctul de a eșua. După o legătură stranie și periculoasă cu un clown pe nume Josuë, cunoaște o altă iubire, benefică și salvatoare, pentruorget. Importantă în roman nu e însă desfășurarea epică, ci notația impresiilor, trăirilor, reveriilor și observațiilor personajului principal, într-un stil postsymbolist, capabil să sugereze lirismul decadent al unui „mal de vivre”.

I. M.

CĂTINA Oana, *Joia mor fluturii*, București, Cartea Românească, 1987, 284 p. Roman de analiză. Condiția femeii, temă favorită a ~, e ilustrată aici de Maria Tereza Cupeș, cercetătoare în domeniul chimiei, ființă sensibilă și lucidă, rănită de eșecul în căsnicie. Ea vrea să înceapă o viață nouă și să se realizeze pe plan profesional, încercând să reia o cercetare abandonată de profesorul Alexandru Neacșu. Concurența intelectuală dintre cei doi, dar și sentimentul de iubire ce o însoțește, oferă prilejul unor lungi retrospectivii și confesiuni, atât de caracteristice prozei autoarei.

◆ Constantin Zărnescu, TR, XXXI, 1987, 25, 4.

I. M.

CEAUȘU George, *Înstelata aventură*, Iași, Junimea, 1987, 225 p. Roman științifico-fantastic.

◆ Val Condurache, CL, XCV, 1988, 7, 13; Ioan Holban, CRC, XXIII, 1988, 39, 4; I. R., *Valențele literaturii de anticipație*, TMS, XXIII, 1988, 10, 7.

I. M.

CERNET Laurențiu, *Iubiri paralele*, Timișoara, Facla, 1987, 212 p. Fragmente: *Întâlnirea*, O, XXXVI, 1985, 10, 8–9 (romanul e anunțat inițial cu titlul *Drumul spre dragoste*); *Un sentiment uitat*, O, XXXVIII, 1987, 22, 8–9. Roman de analiză. Eroul, Valeriu Pogor, om de cincizeci de ani și romancier, trăiește o iubire târzie pentru Marlene, ființă fragilă, bătută de soartă, al cărei manuscris (în care își relatează viața nefericită) îl citește. Grație acestei iubiri neașteptate, el depășește impasul existențial și creator în care se află, reușind să termine cartea începută. Romanul ar vrea să ne convingă atât prin narațiune, adică prin povestea iubirii dintre cei doi, cât și prin analiza continuă și deseori pătrunzătoare a psihologiei personajului-scriitor. Considerațiile acestuia despre propriu-i mod de viață, despre actul scrisului și despre relația artă–realitate ocupă în carte un loc central.

◆ Tudorel Urian, O, XXXVIII, 1987, 40, 3.

I. M.

CHIFU Gabriel, *Unde se odihnesc vulturii*, București, Eminescu, 1987, 238 p. (Romanul românesc contemporan). Fragmente: *O după-amiază obișnuită*, R, 1986, 10, 9; *Povestea unei nepotriviri*, TR, XXX, 1986, 42, 5. Roman intelectual. Personajele lui sunt câțiva intelectuali neîmpliniți, ajunși într-un moment de criză existențială și dornici să se regăsească pe ei. E urmărită mai ales soarta a trei dintre aceștia: doctorul Gorgota, ziaristul Haralambie și, în special, muzeograful Cristian Mireanu. Acesta, după ce are revelația inautenticității vieții sale în timpul unei boli pe care, mințit, din gelozie, de Gorgota, o crede incurabilă, se hotărăște să se vindece prin iubire, prin prietenie și prin scrierea unui roman, dar până la urmă eșuează în toate, dându-și seama că se autoamăgise încă o dată. Romanul, antrenant, cu multe schimbări de planuri narrative și cu o continuă relativizare a propriului conținut, are și unele elemente autoreferențiale (comentarii ale autorului etc.).

◆ Ovid. S. Crohmălniceanu, R, 1987, 8, 11; Mircea Iorgulescu, R, 1987, 8, 11; Mihai Ungheanu, LCF, 1987, 40, 2; Ion Bogdan Lefter, RL, 1987, 41, 10; Gabriel Rusu, SLAST, VII, 1987, 45, 4; Ioan Holban, CRC, XXII, 1987, 48, 4; Ioana Bot, TR, XXXI, 1987, 49, 4; Ion Zubașcu, FC, XXVII, 1988, 1, 16-17; Corin Braga, VR, LXXXIII, 1988, 5, 90-91; Ioan Lascu, *Temele tinerilor prozatori*, LCF, XXXI, 1988, 40, 3; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 170-175.

I. M.

CHIOREANU Valer, *Reîntoarceri*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987, 308 p. Roman rural și totodată roman psihologic. Dacă în romanul anterior, *Bărbații* (1984), autorul analiza drama colectivizării agriculturii, în ≈ sunt descrise consecințele ei ultime: înstrăinarea țăranilor, distrugerea mentalității tradiționale și degradarea lumii satului. Epic, romanul e sărac. Faptele, cele mai multe rememorate, sunt puține: drumurile țăranilor-navetiști la oraș, câteva povești de dragoste (a lui Grigore cu Silvia și Savina, a Livei cu Mitruț), abuzurile și apoi desțituirea lui Sandu, președintele C.A.P.-ului din Doman, moartea misterioasă a unor personaje (Ionaș, Mitruț). În schimb, analiza psihologiei țăranesti aflate

în criză precumpănește și e desfășurată remarcabil, mai ales prin intermediul personajului principal, Grigore Țărmure, ins reflexiv, care nu contește să-și pună întrebări asupra identității sale sociale și umane.

◆ Irina Petraș, ST, XXXVII, 1987, 12, 57; Lector, RL, XXI, 1988, 10, 10; Marin Chelu, F, XXIV, 1988, 8, 4.

I. M.

CHIRIAC Virgil, *Fug anii dragostei*, București, Eminescu, 1987, 360 p. Roman de dragoste și totodată roman fantastic. Personajul-narator, un pictor talentat, trăiește o stranie experiență a iubirii și apoi, răpit de ființe extraterestre, face o călătorie cosmică, sinonimă cu o „ieșire din timp”. Revenit pe Pământ, suferă un accident și își schimbă miraculos identitatea, dobândind-o pe aceea a rivalului său în dragoste. De altfel, întregul roman este conceput ca un joc al dedublărilor și al oglinzilor interioare. Ingenios în sine și producând pagini de un intens lirism, acest joc e supralicitat în final, când complică inutil narațiunea.

◆ Constantin Miu, *Formule narrative în romanul actual*, ST, XL, 1989, 7, 10.

I. M.

CHIRIȚĂ Sava, *Drumul spre inimi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987, 168 p. Romanul unui destin. Ajuns la vârsta senectuții, personajul principal, Gheorghe Sacagiu, își povestește viața: copilăria mizeră de la Brăila, anii dintre războaie, când a fost tipograf și agitator sindicalist și, mai sumar, perioada de după 1944, în care și-a continuat activitatea militantă. Rememorarea ia forma unui jurnal intercalat cu fragmente epistolare și cu diverse adnotări și însemnări documentare, făcute de un prieten al protagonistului.

I. M.

CIOBANU Radu, *Arhipelagul*, Timișoara, Facla, 1987, 284 p. Fragmente: *Maria*, O, XXXVII, 1986, 48, 8-9; ≈, O, XXXVIII, 1987, 4-5. Roman autobiografic, cu elemente de metaroman. Încercând o recuperare romanescă a propriului trecut, ~ redescoperă aici,

cu fascinație, lumea copilăriei și un spațiu citadin de care se simte legat (Timișoara). Dar, pe lângă povestirea unor amintiri, pe lângă descrierea unor personaje și locuri, ≈ conține și o biografie spirituală, marcată de lecturi și de vocația literară. Rememorarea se îmbină cu un jurnal de lectură și de creație (ce se referă, concret, la romanul *Nemuritorul albastru*, 1976). Observațiile, comentariile și reflecțiile din acesta exprimă căutările autorului, modul său de a vedea literatura și faptul de a scrie.

◆ Cornel Ungureanu, O, XXXVIII, 1987, 42, 2; Anton Cosma, VTR, XVIII, 1988, 3, 4; George Pruteanu, *Jurnale și retorica jurnalului*, CL, XCIV, 1988, 6, 12; Adrian Dinu Rachieru, O, XXXIX, 1988, 40, 2. □ V. si *Crepuscul*, 1971.

I. M.

COJOCARU Romulus, *Întorcerea*, Craiova, Scrisul Românesc, 1987, 254 p. Roman al formației și roman de dragoste. Utilizând procedeul romanului-jurnal, adică al confesiunii protagonistului însuși, ~ prezintă aici drama unui tânăr pe care viața îl supune la diverse încercări înainte de a-l face să se găsească pe sine. Acest tânăr e avocatul Radu Bălteanu, care, condamnat pe nedrept pentru luare de mită, a ispășit o pedeapsă de 3 ani de detenție. Întors acasă, descoperă înstrăinarea soției sale, răceala celor din jur, refuzul de a i se oferi o slujbă. În jurnalul său consemnează toate aceste experiențe, ca și figurile unor oameni care-i acordă totuși un sprijin moral: „nea Ilie”, șoferul înțelept, Dună, un coleg de pe șantierul unde lucrează o vreme, soții Lupulescu și, mai ales, fiica acestora, Diana, a cărei iubire și ale cărei încurajări îl vor ajuta să se reabiliteze (inclusiv juridic) până la urmă. Întreaga evoluție a personajului are consistență dramatică și psihologică, ~ vădind remarcabile calități de analist.

◆ Mircea Iorgulescu, RL, XX, 1987, 40, 10; Tania Radu, FC, XXXVI, 1987, 42, 11; M. Ungheanu, LCF, XXX, 1987, 42, 2; Dan Lupescu, R, 1987, 11, 10-11; Const. Miu, ST, XXXVII, 1987, 11, 48; Cristian Livescu, CRC, XXIII, 1988, 12, 4; Mircea Popa, TR, XXXIII, 1989, 6, 9.

I. M.

CONSTANTINESCU Mircea, *Au fost odată ca niciodată*, București, Cartea Românească, 1987, 240 p. Fragment: *Maria*, RL, 1981, 20, 15 (romanul a fost anunțat inițial cu titlul *Evul Mediu de lângă tine*). Roman tradițional. De-a lungul unei narațiuni spectaculoase, plină de neprevăzut, autorul prezintă soarta a două personaje, a căror imagine capătă proporții mitologice. Unul e Vasile Albert Bubău care, născut în urma unei silnicii săvârșite de nepotul unui conte ardelean, va avea o viață imprezvizibilă: fuge de la școală, face tot felul de munci grele, se îndrăgostește de mai multe femei, se însoară cu o prostituată, merge la război etc. Celalalt personaj, destul de asemănător, e Grigore Buzdugan, copil găsit de un preot și apoi fugar și el în lume. Destinele celor doi se întretaie oarecum întâmplător. Ambii reprezintă un fel de sinteză între Făt-Frumos și Hercule. Pe lângă ei, apar și alte personaje importante (preotul Predoiu, Mircea Dobroescu, Mircea Cristea, Floarea). Mizând mai mult pe dimensiunea poetică decât pe verosimilitate, romanul se caracterizează prin inventivitatea epică și prin stilul metaforizant.

◆ Lector, RL, XX, 1987, 29, 10; Dorel Filipescu, LCF, XXX, 1987, 51, 6.

I. M.

CRISTESCU Maria-Luiza, *Privilegiu. Roman din vremea lui Mihail Sturdza Vodă*. București, Cartea Românească, 1987, 272 p. Roman istoric și de moravuri, a cărui acțiune se petrece în Moldova, în timpul domniei lui Mihail Sturdza. Evenimentele sunt relateate din două perspective diferite, dar concordante: una obiectivă, proprie unei narațiuni tradiționale, și una subiectivă, aparținând personajului central. Acesta e Simon, un tânăr preceptor francez, care ține un jurnal. Instalat în casa boierului Hartular, din ținutul Neamțului, el are prilejul să vadă și să consemneze ravagiile produse în societate de o stăpânire tiranică. În cursul unor călătorii făcute în Principate, el cunoaște încă și mai bine atmosfera de despotism oriental ce domină acolo, stricând moravurile și obligând la corupție și

slugărmnic. Interesant e faptul că, la început spirit liber și revoluționar, Simion devine treptat victima acestei lumi, adaptându-i-se, iar jurnalul său ajunge să ascundă și să falsifice realitatea. Deși în el există unele incongruențe între cele două planuri epice și unele vicii de construcție, romanul se distinge prin câteva personaje bine conturate (impulsivul boier Hartular, mondena lui soție, Irina, dezabuzatul Docan, tiranul Sturdza) și, mai presus de toate, prin felul cum își dezvoltă tema: „destinul «naivului curios» venit din lumea apuseană și convertit, de frică, la o morală a compromisului și umilinței” (Eugen Simion).

◆ Eugen Simion, *Romanul istoric*, RL, XX, 1987, 18, 11; Val Condurache, CL, XCIII, 1987, 6, 12; Luana Moina, TMS, XXII, 1987, 6, 6; Ioan Holban, XXII, 1987, 28, 4; Cornel Moraru, VTR, XVII, 1987, 7, 5; Dinu Flămând, TRR, XVI, 1987, 345, 8; Lucia Postelnicu, *Maria Luiza Cristescu: „O libertate deplină celor care trăiesc în romanul meu”*, SLAST, VII, 1987, 35, 3; Romul Munteanu FC, XXXVI, 44, 11; Ioana Bot, TR, XXXI, 1987, 45, 5, 4; Traian Ungureanu, VR, LXXXII, 1987, 12, 82-84; Romul Munteanu, CREL., 1988, 1, 140-141; Constantin Crișan, *Privilegiul de co-autor*, AST, XXIII, 1988, 2, 15; Cornel Ungureanu, O, XXXIX., 1988, 43, 6; Ioan Holban, *Analiză și reconstituire*, CRC, XXIV, 1989, 12, 4. □ V. și *Capriciu la plecarea fratelui iubit*, 1968.

I. M.

DANCIU PETNICEANU Nicolae, *Când caii dorm în picioare*, Timișoara, Facla, 1987, 220 p. Roman inspirat din actualitatea socialistă. Documentându-se în vederea scrierii unei cărți despre inginerul Vlad Ormaru, tip reprezentativ pentru epocă, George Rombrea adună mărturiile de la rudele și cunoșcuții acestuia, precum și scrisorile adresate de el familiei. Se conturează o traiectorie ascendentă din punct de vedere profesional, minată însă de intrigi și delațiuni. Dezamăgit, eroul ezită un timp să se întoarcă dintr-o călătorie făcută în străinătate, pentru ca în final dorul de țară să îl aducă acasă. Șabloanele consacrate beneficiază de un stil pe măsură.

◆ Marian Odangiu, *În căutarea personajului*, O, XXXIX, 1988, 5, 3; Adrian Dinu Rachieru, *Un*

roman antipitoresc, LCF, XXXI, 1988, 15, 2; Marin Chelu, F, XXIV, 1988, 8, 4; Mircea Ticudean, ST, XXXIX, 1988, 12, 55.

M. V.

DAVIDOVICI Doru, „V” de la victorie, București, E.M., 1987, 240 p. Roman inspirat din viața aviatorilor, scris la persoana întâi. Eroul, pilot de vânătoare în aviația militară, se vede silit, din motive de sănătate, să se reprofileze, devenind pilot de linie pe cursele TAROM. Ca în romanele sale anterioare, autorul trasează psihologia specială a aviatorului, singur în cabina sa și unic responsabil de destinul zborului. Unele pasaje redau ceva din această tensionată înclăștare cu vitregiile naturii, cu neprevăzutul tehnicii și cu propriile limite.

M. V.

DELEANU Marcu Mihail, *Zodia Berbecului*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987, 260 p. Roman despre viața unui inginer zootehnist, director al unei ferme de oi, cultivat și spiritual până la a-și anula condiția. Înselare de dialoguri interminabile, anoste, puerile, alternând cu citate din lucrări de specialitate, versuri populare sau culte (românești și străine), aforisme, maxime (de preferință latine), scrisori oficiale, sesizări și reclamații, afișe, reclame, lozinci etc., în scopul de a spori autenticitatea narațiunii, dar în fapt devenite balast, la fel ca și inovațiile în privința punctuației sau a dispunerii grafice a discursului, probe ale unui teribilism care îi accentuează platitudinea.

◆ Dorin Murariu, *Etapetele scriitorului*, O, XXXIX, 1988, 21, 16; Anton Cosma, *Addenda: Un moment metarealist?*, VTR, XIX, 1989, 1, 6.

M. V.

DIACONESCU Romulus, *De veghe pentru învingători*, I, București, E.M., 1987, 240 p.; II, București, E.M., 1989, 254 p. Roman istoric (și de război), dublat de unul despre actualitatea imediată. Din perspectiva protagonistului, Liviu Cartianu, proaspăt absolvent de facultate, este considerat satul și orașul contemporan. Jurnalul alcătuit de Andrei Cartianu, frate cu bunicul eroului, gazetar bucu-

reștean și corespondent pe frontul primului război mondial, reface, pe de o parte, atmosfera capitalei la început de secol, pe de alta, evocă episoade de luptă ale armatei române. Acestor două „voci” narrative li se adaugă aceea a bunicului Costian, martor atât al istoriei, cât și al contemporaneității. Structura ambițioasă este subminată de falsitatea tonului și de carențele scriiturii, printre care fraza inexpressivă și improprietățile de limbaj.

◆ Marin Beștelui, *Istorie și actualitate*, R, 1988, 2, 7; Grigore Smeu, *Veghe în cuget*, RL, XXI, 1988, 21, 11; Nicolae Baltă, *Memoriile paralele*, SLAST, VIII, 1988, 21, 4; Constantin M. Popa, *De veghe în lanul istoriei*, CNT, 1988, 40, 12; Adriana Iliescu, *Seducția documentului*, TR, XXXIII, 1989, 6, 9.

M. V.

DIMITRIU Ștefan, *Tineretea lui Bogdan Irava*, București, Cartea Românească, 1987, 380 p. Fragment: *Acolo este zâmbetul nostru* (din romanul anunțat inițial cu titlul *Soarta infanteristului*), LCF, XXVII, 1984, 40, 4–5. Roman din viața contemporană, conținând jurnalul procurorului Bogdan Irava. Construită pe două niveluri, acela al faptelor propriu-zise, ce implică situații delicate și probleme judiciare – nereguli, abuzuri, intrigi dirijate de secretarul general al raionului, „Amiralul” –, și acela al examenului și comentariului lor moral, cartea suferă de complicații inutile și de prolixitate. ~ vădește „înzestrare pentru proza de observație [...] care, în sine, nu are nevoie de accesorii” (M. Ungheanu). La început lăsându-se antrenat în mașinațiile potentatului local, dintr-o pasi-vitate comodă, protagonistul se opune ulterior cabalei dirijate pentru compromiterea unui șef de șantier, Horga, fapt ce îi atrage amenințări, înscenări, calomnii și, în final, destituirea. Cartea divulgă rețeta larg uzitată a romanelor „obsedantului deceniu”: curaj programat ideologic, adevăruri ciuntite, tezism „cu față umană”.

◆ M. Ungheanu, LCF, XXX, 1987, 43, 2; Tania Radu, FC, XXXVI, 1987, 48, 11; George Mirea, „Ca să vorbești în numele cetății”, ARG, XXIII, 1988, 2, 9; Alex. Ștefănescu, *O viață judecată*

retrospectiv, RL, XXI, 1988, 12, 11; Laurențiu Ulici, *Energii sociale*, CNT, 1988, 12, 13; Al. Piru, *Implicare și edificare*, SLAST, VIII, 1988, 14, 5; Adrian Voica, CL, XCVI, 1989, 7, 14.

M. V.

DRAGOȘ Nicolae, Mihai STOIAN, *Dru-meț în calea lupilor. Filmul unei existențe reale liber interpretată*, București, Eminescu, 1987, 474 p. Un documentar „romanțat”: în marginea informațiilor privind asasinarea lui Nicolae Iorga și atmosfera care a precedat-o, sunt inventate dialoguri și secvențe care dau substanță epică datelor istorice aride.

◆ Mircea Vaida, TR, XXXI, 1987, 29, 4; M. Ungheanu, LCF, XXX, 1987, 32, 2.

M. V.

DRAGU Victoria, *Mater Priensis*, București, Cartea Românească, 1987, 350 p. Roman de analiză, scris sub forma unei confesiuni la persoana întâi. Dana Moraru trăiește decepțiile unei căsnicii ratate, rememorându-și în același timp (cele două planuri se intersectează continuu) copilăria și adolescența petrecute într-o familie destrămată, a cărei istorie cochetează pe alocuri cu senzaționalul. În pofida propensiunii analitice și a unor personaje episodice memorabile – paradoxal, chipul protagonistei e cel mai puțin individualizat –, cartea lăncezește în sentimentalism și desuetudine, din cauza tonului permanent mâhnit, uneori chiar plângăret, al scriiturii.

◆ Liviu Grăsoi, *Virtuțile analizei*, LCF, XXX, 1987, 44, 2; Eugenia Tudor Anton, *Un debut convingător*, RL, XX, 1987, 49, 11.

M. V.

DUȚESCU Mihai, *Un om într-o zi*, Craiova, Scrisul Românesc, 1987, 164 p. Roman ironic, parodie a romanului documentar. Autorul anchetează cazul lui Lucian Frâncu, inginer stagiar într-o uzină de autoturisme, care îi mărturisise în cursul unei călătorii că un om a murit din cauza lui. Descoperă astfel nu numai viața de uzină, cu impostorii (inginerul Manafu) și oamenii ei de ispravă (anchetatul însuși, talentat inventator), ci și câteva istorii romanțioase. Finalul însuși e ironic: ne-

respectând convențiile genului, autorul se amestecă nemijlocit în destinul personajelor sale, răpindu-i-o pe Ana lui Lucian. Tonul degajat, parodierea clișeeleor romanțioase nu compensează îndeajuns precaritatea substanței narative.

D. M.

FĂTU Mihai, *Printre spini*, București, Albatros, 1987, 176 p. Roman-confesiune. Concentrează din perspectiva eroului, un copil de doisprezece ani aparținând unei familii sărace dintr-un sat din preajma Careilor, drama transilvănenilor în timpul Dictatului de la Viena (1940–1944). Martor-narator al dislocării din zonă a populației românești, nevoit, sub amenințarea cu moartea, să pribegască în timpul stăpânirii horthyste, eroul relatează peregrinările familiilor dezbinat de împrejurări, nefericirea copiilor despărțiți de părinți și loviți de soartă. El însuși intră slugă la stăpân, departe de ai săi, lucrează o vreme la Petroșani, apoi împreună cu părinții la fabrica de muniții din Orăștie, până la terminarea războiului, când, după eliberarea întregului teritoriu, se întorc cu toții în sat. Document al dramei colective de proporții, cartea este istoria unei maturizări forțate, a unei copilării oprite, scrisă fluent, conținând și câteva clișee despre activitatea comuniștilor.

◆ Cornel Munteanu, *Inocență și evocare*, TR, XXXI, 1987, 52, 4.

D. M.

FRÂNCULESCU Nicolae, *Valea Vulturilor*, București, Cartea Românească, 1987, 378 p. Roman despre viața din deceniile șapte și opt ale sec. XX, axat pe uzitatul motiv al cabalei contra omului de bună credință. Continuă destinele eroilor din ciclul romanelor de război (*Văduvele negre*, 1981, și *Aligatorii de oțel*, 1984), reactualizând unele date prin flash-back-uri. Mobilul adversității lui Romulus Cristache, înalt funcționar în minister, om de îndoielnică factură morală, față de inginerul Adam Mălureanu, director al unei mari întreprinderi, este o veche rivalitate. Cel ce alcătuiește dosarul care îl va incrimina pe nedrept și va duce la destituirea lui Mălu-

reanu este revizorul-contabil Mate Semeniuc, birocrat servil și veleitar fantast. Până la urmă, vinovații sunt descoperiți și pedepsiți, iar Cristache se îmbolnăvește și moare. Adam Mălureanu își descoperă vocația scrisului și o regăsește pe iubita lui din tinerețe (care la vremea aceea îl preferase pe Cristache, dar divorțase între timp). Elementele romanțioase, senzaționale și satirice încearcă să anime o narațiune construită din situații cunoscute (viață de uzină, anchete, organe de partid, eroi cu origine sănătoasă, nedreptăți și reparații parțiale).

◆ A. I. Brumar, *Spre romanul fluviu*, AST, XXIII, 1988, 5, 11; Mircea Vaida, *Încrederea în personajul pozitiv*, TR, XXXII, 1988, 25, 4; Paul Dugneanu, *Un roman social*, LCF, XXXI, 1988, 35, 2; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXI, 1988, 46, 2.

D. M.

O FRIDUȘ Al. I., *Revedere*, CL, XCIII, 1987, 6, 10; *În orașul bunicilor*, CRC, XXII, 1987, 45, 5; *Fotografia*, CRC, XXIII, 1988, 44, 5, fragmente din romanul *Fratele meu Alec*.

D. M.

GEORGE Alexandru, *Dimineața devreme*, București, Cartea Românească, 1987, 180 p. Roman intertextualist, redactat din perspectiva unui puști de zece-unsprezece ani. Surprinde, prin intermediul impresiilor juvenile, puternic impregnate de lectura romanelor de aventuri, atmosfera confuză și agitată din august 1939, cu câteva zile înainte de declanșarea celui de al doilea război mondial. Animată de evenimente neașteptate (refugierea polonezilor), umbrită de întâmplări absurde (persecuția evreilor), vacanța la băile Pucioasa a protagonistului e întreruptă brusc de război. Romanul reface caleidoscopic acele vremuri în care realitatea irațională a surclasat imaginația și a împins în desuetudine nu numai produsele imaginației (cărțile), ci și concepte ca imaginar, absurd, violență, abuz. Realitatea romanescă e configurată mozaical, din întâmplări cotidiene de vacanță, știri și articole din presa vremii, texte de roman de colportaj sau „policier”, capitolele fiind prefate de citate copioase din Valéry, Proust,

Spengler, Jules Verne, Curtius, Huizinga, Borges, Th. Mann, Ortega y Gasset etc. Toate acestea slujesc teza autorului că în timp ce imaginarul (și literatura) se manifestă „ca un triumf al logicii”, realul se dezvăluie ca „accidental, contradictoriu, incoerent, irațional”, experiența războiului configurându-se ca iremediabilă fractură a timpului și a existenței. ≈ este o „narațiune delectabilă, scrisă cu finețe, cu vervă și umor intelectual, vag parodică, unde sunt folosite numeroase motive livrești” (din Liviu Rebreanu, Marin Preda, Cervantes, Camil Petrescu), ultimele trei capitole (epilogul teoretic al cărții) fiind însă o eroare prin pretenția afirmată de a capta adevărul istoric, atunci când întreaga carte reconstituie realitatea „după regulile ficțiunii literare, așadar în conformitate cu anumite convenții și coduri” (Mircea Iorgulescu).

◆ Mircea Iorgulescu, *Umorul și artașul*, RL, XX, 1987, 19, 10; Mircea Țicudean, *leșirea din carte*, EX, XIX, 1987, 5, 4; M. Ungheanu, LCF, XXX, 1987, 25, 2; Ioan Holban, *Principiul vaselor comunicante*, CRC, XXII, 1987, 26, 4; Adrian Marino, *Despre livresc*, TR, XXXI, 1987, 37, 6; Dinu Flămând, TRR, XVI, 1987, 352, 12; Ecaterina Țarălungă, *De dimineața devreme până seara târziu*, T, XVII, 1988, 4, 36; Doru Burlacu, *Sub semnul responsabilității*, ST, XXXIX, 1988, 5, 20.

D. M.

GEORGESCU Paul, *Pontice*, București, Cartea Românească, 1987, 374 p. Roman parodic din ciclul *Platoneștilor*, urmând după *Mai mult ca perfectul* (1984) și *Natura lucrurilor* (1986). Acțiunea se desfășoară în Câmpia Bărăganului, mai întâi în satul Huzerei, apoi în capitala județului, la Platonești. Protagonisti primelor două vol. Marcu, Ioan, Matei și Luca, apar și aici, în absența lui Miron Periețeanu, care moare, evenimentele petrecându-se mai mult în jurul lor, luându-se în derădere aspecte ale vieții politice de la începutul secolului. Între personajele noi apare figura unui potentat local, Teodor Rânzescu-Buzău (variantă a lui Tache Generosul și a lui Emil). În centrul atenției stau apoi mariajele nepoților lui Periețeanu, dimpreună cu problemele ascensiunii lor economice. Romanul,

fad din punct de vedere epic, mizează doar pe comicul de limbaj (același discurs caragialian), fără a trăi și a respira narativ.

◆ Nicolae Manolescu, *Cvartetul Platonești*, RL, XX, 1987, 40, 9; Marian Papahagi, *Plăcerera conversației*, TR, XXXI, 1987, 41, 4; Ioan Holban, *Cinematograful interior*, CRC, XXII, 1987, 47, 4; Tudorel Urian, *Istoria sub microscop*, O, XXXVIII, 1987, 46, 2; Gabriel Rusu, *Discurs asupra destinului*, TMS, XXII, 1987, 11, 6-7; Ștefan Ion Ghilimescu, *Istorie și eu real în roman*, VR, LXXXIV, 1989, 1, 87-89.

M. P.

GHEȚIE Ion, *Pomul vieții*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987, 184 p. Roman de atmosferă, cu imixtiuni de policier. Relatarea e făcută de un personaj-narator, care asistă la stingerea ciudată și stranie a unei familii prietene, alcătuită din misterioasa și fascinanta Dora M. și soțul său, Paul Conta, filosof și autor de povestiri stranie. Stranie e întâlnirea sa cu frumoasa Dora, un fel de Mademoiselle Fragonard, și intrarea sa în lumea castelului fantomatic, din care nu va mai ieși. În ciuda intenției, intriga romanescă se bizuie mai mult pe virtuțile epicului decât pe simbolistica faptelor prezentate.

◆ Radu Călin Cristea, *Numărătoarea inversă*, RL, XXI, 1988, 2, 11; Olimpia Berca, *Epic și alegoric*, O, XXXIX, 1988, 5, 5.

M. P.

GHITULESCU Mircea, *Adevărul și numai adevărul*, fragment de roman, ST, XXXVIII, 1987, 6, 16-21.

M. P.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Orele târzii ale speranței*, București, Eminescu, 1987, 190 p. (Romanul românesc contemporan). Roman despre viața adolescenților, fără calități deosebite.

M. P.

HAȘA Gligor, *Răbdarea pietrelor*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987, 332 p. Roman istoric, cu acțiunea plasată în a doua jumătate a secolului al IV-lea, prezentând lupta populației băștinașe pentru supraviețuire, în condițiile asal-

tului popoarelor migratoare. Roman „înțesat cu întâmplări, cu urmări spectaculoase ale unor fete răpite de barbari” (Petru Poantă).

◆ Petru Poantă, *Două romane istorice*, ST, XXXIX., 1988, 3, 35.

M. P.

HORASANGIAN Bedros, *Sala de așteptare*, București, Cartea Românească, 1987, 624 p. Fragmente: *Sala de așteptare*, T, XIV, 1985, 11, 13–17; CL, 1985, 12, 8–9; RL, XIX, 1986, 39, 14–15; TR, XXXI, 1987, 32, 5. Roman postmodern, cu o acțiune diversificată pe multiple planuri, fapt ce duce la destructurarea epicului. El amestecă proza introspectivă cu romanul auctorial (început în 1953), pagini de jurnal (datele 1914), scrisori, confesiuni de război, dezbateri despre proză etc. „Romanul este un dosar al timpurilor și al vârstelor trăite” (Eugen Simion), o vastă sală de așteptare, unde se întretaie căi și drumuri diferite. Personajul principal ar fi Lucian și familia lui, caracterizat prin relațiile sale cu o serie de femei, prin cele șapte fragmente de jurnal sau prin scrisorile adresate lui de Paul Petrovicescu, fapt ce duce la fluidizarea memoriei. „~ reușește aici un incontestabil tur de forță, masa verbală impresionantă a romanului său e făcută să freacă efectiv sub curenții vieții și totodată să capete o opacitate insondabilă, prin ceea ce fărâmițează, depune, amalgamează și lichefiază neîncetat în materia trecutului timpul” (Ov. S. Crohmălniceanu).

◆ Eugen Simion, *Babel-fiction*, RL, XXI, 1988, 10, 11; Al. Călinescu, *Romanele dintr-un roman*, CRC, XXIII, 1988, 13, 4; Nicolae Baltă, *Umanismul unui „dosar existențial”*, SLAST, VIII, 1988, 13, 3; Romul Munteanu, *Un galamatiș românesc*, FC, XXXVII, 1988, 14, 10; Marian Papahagi, *Vocile romanului*, TR, XXXII, 1988, 17, 8; George Pruteanu, *Istoria romanțate și ne*, CL, XCIV, 1988, 4, 12; Ion Vlad, *Heterogenitatea romanului*, ST, XXXIX, 1988, 4, 32; Virgil Podoabă, F, XXIV, 1988, 4, 5; Adrian Dinu Rachieru, *Un narator fără mașină*, AST, XXIII, 1988, 11; Mircea Braga, *În așteptarea timpului narator*, T, XVII, 1988, 6, 22–23; Ov. S. Crohmălniceanu, *Timp, memorie și literatură*, VR, LXXXIII, 1988, 6, 79–84; Dan Mănuță, *Textualismul*,

clepsidra răsturnată și orgoliul ficțiunii, CL, XCIV, 1988, 6, 4; Al. Th. Ionescu, *Oameni, obiective, evenimente*, ARG, XXIII, 1988, 7, 11; Silvia Udrea, *Romanul anonimizării*, VTR, XVIII, 1988, 7, 6; Doina Jela, *Refuzul transfigurării*, TMS, XXIII, 1988, 9, 6–7; Dan C. Mihăilescu, *ATN*, XXV, 1988, 10, 12.

M. P.

HORVATH Florin, *O lacrimă pentru Măria Sa*, București, Albatros, 1987, 208 p. („Cutezătorii”). Roman istoric, evocând faptele din Ardeal ale lui Mihai Viteazul, surprins după bătălia de la Guruslău.

◆ Petru Poantă, *Două romane istorice*, ST, XXXIX, 1988, 3, 35.

M. P.

HRISTU Anda, *Timp pentru dragoste*, București, Litera, 1987, 172 p. Relatare la persoana I despre lumea adolescentină și despre dragoste.

M. P.

INDRIEȘ Alexandra, *Cutia de chibrituri*, București, Cartea Românească, 1987, 416 p. Roman textualist, cu caracter experimental, anunțând de la început lista „instanțelor narative”. Cea dintâi este A., adică o „voce narativă în formă de privire” sau „ochiul cu vedere fragmentară”, asemănătoare formulei uzitate de noul roman francez. A doua instanță ar fi X., autoarea unui jurnal intim, care examinează și supraveghează faptele; și O., „o voce albă”, adică un fel de narator impersonal. În realitate avem de-a face cu două romane diferite, un roman și un meta-roman, care au unele puncte de tangență. În primul dintre ele, K. ne oferă istoria unui grup de prieteni; al doilea roman, narat de O., are o factură parodică. Nicolae Manolescu este de părere că scrierea „este un roman semnificativ pentru înfățișarea respectivului gen la noi în deceniul din urmă”.

◆ Aurel Sasu, *Literatură prin gaura cheii*, TR, XXXII, 1988, 12, 4; Nicolae Manolescu, *Polifonie românească*, RL, XXI, 1988, 16, 9; Adrian Dinu Rachieru, „Perversiunea mimesisului”, AST, XXIII, 1988, 8, 10; Ion Holban, *Textul și ciomele*, CRC, XXIII, 1988, 31, 4; Cornel Ungureanu,

Perpetuum romanesc, O, XXXIX, 1988, 31, 2; Ion Simut, „Polifonia persoanei”, F, XXIV, 1988, 10, 4.

M. P.

IONESCU Florin Andrei, *Ger năpraznic în luna lui Cuptor*, București, Cartea Românească, 1987, 192 p. Roman detectivistic.

M. P.

IONESCU Mariana, *Exerciții de fidelitate*, București, Cartea Românească, 1987, 258 p. Roman de analiză psihologică, folosind din plin monologul și exprimarea poematică. E un fel de „gâlceavă” a eului cu sinele, realizată în scris, la persoana a II-a singular, lucru mai puțin obișnuit, reconstituind, printr-o continuă mișcare de întoarcere în trecut, universul familial al unei fetei claustrate, tribulațiile adolescenței și, mai târziu, ale femeii. Asistăm apoi la încercările prin care trece aceasta în preajma Maestrului, marele șef al Institutului, viața cotidiană, cu spaimile și aspirațiile ei, într-o scriitură realizată cu artă și cu armonioasă caligrafie a sentimentelor.

◆ Ion Vlad, *Capcanele experienței narative*, TR, XXXII, 1988, 4, 5; Romul Munteanu, FC, XXXVII, 1988, 7, 10; Valeriu Răpeanu, *Un roman de analiză*, RL, XXI, 1988, 9, 11; Constant Călinescu, *Autenticitatea trăirii*, CNT, 1988, 19, 10; Constantin M. Popa, *Anatomia deceseii*, R, 1988, 6, 4–5; Doru Burlacu, VTR, XVIII, 1988, 10, 4; Anton Cosma, *Un experiment metarealist*, T, XVII, 1988, 10, 42–43; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXI, 1988, 51, 2; George Mirea, *Resurecția memoriei afective sau dulcea ipocrizie a fidelității*, ARG, XXIV, 1989, 1, 10; Constantin Miu, *Formule narative în romanul actual*, ST, XL, 1989, 7, 10.

M. P.

IONIȚĂ Ana, *Fata de nota zece*, București, Albatros, 1987, 226 p. Roman despre o adolescentă pornită să descopere viața, trecând prin tot felul de experiențe dure, inclusiv aceea de-a se confrunta cu justiția. Scrisă sub formă de mărturisiri, romanul nu depășește faza de roman de colportaj.

M. P.

O IORDACHE Emil, *Dimineață cu zâmbet*, fragment de roman, ATN, XXIV, 1987, 6, 3 („Caiete botoșănene”).

M. P.

IOSIF Vasile, *Pălăria de pai*, București, Ion Creangă, 1987, 126 p. Roman de aventuri pentru copii.

M. P.

IUREȘ Ștefan, *Orbita planetei EPS*, București, Cartea Românească, 1987, 608 p. Roman numai aparent SF, în realitate fiind prezentate tribulațiile de conștiință ale unui gazetar, Ermie Pratt-Soveja sau „Planeta EPS”. Romanul nu se reține nici prin noutate, nici ca modalitate narativă.

◆ Gabriel Rusu, *Epica clară*, SLAST, VIII, 1988, 12, 4; Florin Mugur, *Încrederea în real*, CNT, 1988, 16, 12; Valeriu Cristea, *Un roman remarcabil*, RL, XXI, 1988, 19, 11; Irina Petraș, ST, XXXIX, 1988, 6, 56–57; Marin Chelu, F, XXIV, 1988, 8, 4; Liviu Papuc, CL, XCV, 1988, 8, 14.

M. P.

JELESCU Smaranda, *Impact*, București, Cartea Românească, 1987, 208 p. Roman social, cu tentă politică, dedicat formării unei generații. Eroii cărții sunt angajații unui institut de cercetare, în care se confruntă mai multe tendințe, optici, moduri de a vedea realitatea. Marina V. și Alexandra Manu sunt cele două exponențe ale acestor atitudini, din păcate, cam schematice, trecute prin experiența șantierului de la canalul Dunăre–Marea Neagră, lăudat la modul ditirambic, „socialist”.

◆ Delia Dumitriu, *Opțiuni sentimentale*, SLAST, VII, 1987, 49, 4; Lector, RL, XXI, 1988, 2, 10; G. Poenaru, *Efervescența unei iubiri*, TMS, XXIII, 1988, 6; M. Ungureanu, LCF, XXXI, 1988, 10, 2; C. Stănescu, *O sumă de biografii contemporane*, CNT, 1988, 12, 11; Stănescu, *Jurnal*, 102–106.

M. P.

JEMNA Silvia, *Năzdrăvana familiei Neicu*. *Roman optimist*, București, 1987, Litera, 166 p. Roman de aventuri, coborând în derizoriu și senzational ieftin..

M. P.

JOLDEA Mihail, *Taine și umbre*, București, Cartea Românească, 1987, 310 p. Roman istoric, cu acțiunea plasată pe vremea lui Mavrogheni și a luptelor dintre turci și ruși.

M. P.

LAZU Ion, *Capcana de piatră. O anchetă pe cont propriu*. București, Cartea Românească, 1987, 206 p. Roman sub formă de jurnal al evenimentelor petrecute în viața naratorului între 11 mai 198... și 25 octombrie, constituit din fragmente; mozaic de tot felul de întâmplări, prezente și trecute.

M. P.

O LĂNCRĂNȚAN Ion, *Descăpătânarea pisicii*, fragmente din romanul *Cum mor țărani*, RL, XX, 1987, 27, 15.

M. P.

LEU Corneliu, *Faptele de arme ale unor civili în secolul războaielor mondiale sau ce înseamnă puterea*. I. *Ochiul dracului sau ce înseamnă puterea*, București, Albatros, 1987, 386 p.; II. *Vremea rostirii libere*, București, Albatros, 1987, 336 p.; III. *Vaporul Alb*, București, Albatros, 1989, 354 p. Fragmente: „*Frumoasă ca o nuntă*”, AST, XVIII, 1984, 7, 8-9; *Destinele ce ne-nconjoară*, LCF, XXXI, 1988, 53, 4-5. Ciclu românesc compus din trei vol. și repartizat în 16 părți, pe tema *Faptele – Secolul – Puterea*, cuvinte culese cu majuscule în titlu. Mai cuprinde secvența românească *Rănille soldaților învingători*, publicată separat, în 1985, care formează cap. 11 din vol. II (p. 117-326). Romanul ia în discuție raportul omului cu puterea, prin discuțiile dintre Alexe și Drăgan, care acreditează ideea „revoluției neîntrerupte” și a conceptului de „activist”, în viziunea exagerată a ideilor marxiste.

■ Fragment: *Le Temps de la parole libre*, REVR, XLIII, 1989, 35-89.

◆ Valeriu Drumeș, *Romanul politic*, O, XXXVIII, 1987, 23, 2; George Arion, FC, XXXVI, 1987, 24, 11; Artur Silvestri, LCF, XXX, 1987, 31, 2; Valentin Tașcu, *Ciclu puterii*, VR, LXXXII, 1987,

12, 81-82; Aurel Martin, *Cicluri epice*, RL, XXI, 1988, 53, 4; D. Nicu, *Complexele căi ale devenirii umane*, RL, XXI, 1988, 9, 10; Dumitru Nicu, CNT, 1989, 12, 9; Vasile Macovciuc, LCF, XXXII, 1989, 12, 2; Aurel Martin, *Luminile și umbrele timpului*, RL, XXII, 1989, 17, 11; Valentin Tașcu, *Putere și dragoste*, ST, XL, 1989, 10, 32.

M. P.

LILĂ Ion, *Ca vântul pe câmpie*, București, Cartea Românească, 1987, 384 p. Roman social, de actualitate, alcătuit din „povestirile” ziaristului Vasile Orlea, prin intermediul căruia cunoaștem mahalaua copilăriei, munca din redacția unui ziar, zilele de militărie, viața satului și a uzinei, alături de căutarea destinului familial alături de Petunia, într-o carte care nu depășește limitele convenționalului românesc.

◆ Ioan Holban, CL, 1988, 7, 14; Irina Petraș, ST, XXXIX, 1988, 11, 55; Adriana Iliescu, *Documente omenești*, RL, XXI, 1988, 47, 10.

M. P.

LUSTIG Oliver, *Jurnal însângerat*, București, E.M., 1987, 368 p. Roman inspirat din ororile naziste împotriva evreilor, în timpul celui de al doilea război mondial.

■ *Vérázta napló*, tr. de Réz Kata, Cluj-Napoca, Dacia, 1989.

M. P.

MANOLESCU Oana, *Munții sunt ai noștri*. Cu un prolog al autoarei, Craiova, Scrisul Românesc, 1987, 404 p. Acțiunea este plasată în secolul al XVII-lea, oglindind conflictele legate de stăpânirea munților din zona Cernei. Fundalul istoric e doar pretextul pentru un roman de aventuri, nul ca interes artistic.

◆ Marin Beșteliu, *Un roman de debut*, R, 1988, 5, 5.

M. V.

MATACHE Ecaterina, *Plutonul de execuție*, București, E.M., 1987, 240 p. Fragment: ≈, SLAST, IV, 1984, 30, 6-7. Roman de aventuri, lipsit însă de spectaculozitatea cerută de gen și, ca atare, scris inutil de bine.

M. V.

MATALĂ Dumitru, *Legea căderii frunzelor*, București, Cartea Românească, 1987, 264 p. Fragmente: *Fulgerul alb*, RL, XIX, 1986, 46, 14–15; *Personajul principal*, LCF, XXX, 1987, 20, 4–5. Roman din mediul școlar. O delegație de înalți funcționari din minister sosește la un liceu de provincie, pentru a lămuri temeiurile unui denunț anonim împotriva directorului. Personaje schematice, acoperind doar o „funcție” sau un post (director, secretară de partid, inspec-tori); în mod simptomatic, nu sunt înzestrate nici măcar cu prenume. Stil de „ședință” exemplar: de la lexic, automatisme verbale, „limbă de lemn”, până la dezbaterele oțioase în jurul unor chestiuni insignifiante ori inexistente.

◆ Cornel Munteanu, ST, XXXVII, 1987, 9, 55; Teodor Vărgolici, *Reîntâlnire tardivă*, RL, XX, 1987, 43, 10; Irina Petraș, ST, XXXIX, 1988, 3, 24; Ion Roșianu, *Efectul perspectivei*, TMS, XXIII, 1988, 10, 7.

M. V.

MIHADAȘ Teohar, *Înaltele acele vremi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987, 192 p. Fragment: *Bătălia de la Fossatum Magnum*, TR, XXX, 1986, 39, 5. Subintitulată „istorisire”, narațiunea se alimentează din epoca stăpânirii lui Burebista. Autorul ambiționează nu reconstituirea istorică, ci „recrearea” unei lumi, la aceasta contribuind și povestea de dragoste dintre Dorada și Nicapor, cel sacrificat de Deceneu pe altarul religiei. Poetizarea excesivă, precum și apăsată întorsătură arhaicopopulară a frazei dau o notă de prețiozitate și artificial.

M. V.

O MIHALE Aurel, *Numai floare lângă floare*, fragment din romanul *Lada de campanie*, RL, XX, 1987, 34, 14–15.

M. V.

MIHĂESCU Eugen, *Trei zile uimitoare*, București, Eminescu, 1987, 156 p. (Romanul românesc contemporan). Fragment: ≈, SLAST, VII, 1987, 38, 6–7. Roman de analiză. Un tânăr inginer se prezintă pe șantierul unde a fost reparațat. Evenimentele obiective, enun-

țate succint și neutru la începutul fiecărui capitol, primesc, în conștiința eroului, o tentă pronunțată personală. Ca scriitură, se mimează – cu meșteșug, dar fără autocontrol – înregistrarea fidelă a vorbirii curente, vii. De aici, hășișul verbal greu de defrișat, care nu ocultează sensul, ci îl împiedică să se nască.

◆ Nicolae Baltă, *Un roman al conștientizării*, SLAST, VIII, 1988, 7, 4; Marian Odangiu, *Unghiul investigației*, O, XXXIX, 1988, 15, 2; Ion Movileanu, „Caiete botoșănene” (supliment la ATN), VI, 1988, 6, 2; Valeriu Bărgău, *Un poet, un prozator*, TR, XXXII, 1988, 39, 4.

M. V.

MOISINA Constanța, *Castanul copilăriei mele*, București, Litera, 1987, 154 p. Amintiri din copilărie, cu un iz autobiografic foarte pronunțat. Rămase orfane de mamă, patru fetițe îndură prigoana unei mame vitrege haine și a unui tată brutal. Suferințele noii vieți apar în contrast cu zilele ferice de odinioară, evocate pueril, ca într-o compunere școlară.

M. V.

MUȘATESCU Vlad, *Expediția „Nisetru 2”*. Roman umoristic, București, Ion Creangă, 1987, 248 p. Peripețiile hazlii ale aceleiași familii năstrușnice din romanele precedente.

M. V.

NEAGU Fănuș, *Scaunul singurățății*, București, Cartea Românească, 1987, 368 p. Fragmente: ≈, LCF, XXII, 1979, 48, 3–4; *Când au nimerit orbii Brăila*, LCF, XXIV, 1981, 13, 4–5; ≈, RL, XV, 1982, 14, 15; ≈, R, 1982, 6, 8; *Ape galbene*, ALCF, 1982, 174–176; ≈, LCF, XXVI, 1983, 1, 4–5; *Seară de aprilie*, LCF, XXVIII, 1985, 13, 4–5; *Mugetul sudului*, RL, XIX, 1986, 7, 14–15; ≈, LCF, XXIX, 1986, 49, 5. Roman despre realități subsumabile conceptului de „realism magic”, îndeosebi datorită limbajului pitoresc, metaforic, creator de fabulos. Construcția e lineară: povestea derivă din poveste, în vulte înșiruindu-se pe orizontală, care nu reușesc să clădească un edificiu românesc propriu-zis. ~ e și acum „gata să sacrifice pe altarul povestirii

orice retorică a compoziției, reușind, în chip aproape miraculos, să împingă înainte narațiunea [...] chiar atunci când efectul de saturație devine amenințător" (Valentin F. Mihăescu).

■ Fragment: *Le siège de la solitude*, tr. de Anca Christodorescu, REVR, XLII, 1988, 3, 7–51.

◆ Ungheanu, *Interviuri*, 20–33; **, FC, XXXV, 1987, 37, 11; Constantin Sorescu, *Romancierul la apogeu*, SLAST, VII, 1987, 39, 1; 4; Ion Dodu Bălan, *Un istratian modern*, CNT, 1987, 40, 11; Ioan Alexandru, *Al limbii române*, LCF, XXX, 1987, 40, 3; Mircea Cavadiă, *Clapa de argint*, LCF, XXX, 1987, 40, 3; Dumitru Dinulescu, *Oglinda din singurătate*, LCF, XXX, 1987, 40, 3; Nicolae Georgescu, *Logosul neîntrerupt*, LCF, XXX, 1987, 40, 3; Valentin F. Mihăescu, *Povestirea ineputabilă*, LCF, XXX, 1987, 40, 3; C. Stănescu, *Existența ca sărbătoare*, RL, XX, 1987, 42, 11; Corneliu Vadim Tudor, *Romanul unui mare poet*, SPM, 1987, 42, 3; Dinu Flămând, TRR, XVI, 1987, 351, 8; George Pruteanu, *Romane...*, CL, XCIII, 1987, 11, 13; George Arion, *Tehnica amănării*, FC, XXXVI, 1987, 49, 11; Val Condurache, *Metafora ca o cizmă spaniolă*, FC, XXXVI, 1987, 49, 11; C. Stănescu, *Dramatism și frumusețe*, FC, XXXVI, 1987, 49, 11; Alex. Ștefănescu, *Excesul de pitoresc*, FC, XXXVI, 1987, 49, 11; Vladimir Bălănică, *Ceremonia strălucirii*, TMS, XXII, 1987, 12, 7; Mihail Iordache, *Patimile după Fănuș sau victoria barocului*, CL, XCIII, 1987, 12, 2 („Pagini bucovinene”); Aureliu Goci, *Discurs despre implicare și solitudine*, LCF, XXXI, 1988, 1, 2; Liviu Leonte, *Poem simbolic și alegoric*, CRC, XXIII, 1988, 6, 7; Ilie Bădescu, *Romanul povestitorului*, LCF, XXXI, 1988, 6, 6; Gheorghe Glodeanu, *Alchimia metaforei*, TR, XXXII, 1988, 7, 4; M. Ungheanu, LCF, XXXI, 1988, 9, 2; Mircea A. Diaconu, ~, *metaforă și istorie*, ST, XXXIX, 1988, 2, 33; Ioan Holban, *Între basm și poveste*, CL, XCIV, 1988, 2, 12–13; Constantin Stănescu, *L'existence en tant que fête*, REVR, XLII, 1988, 2, 52–57; Ion Buzera, *Fascinația scriiturii*, R, 1988, 3, 7; Nicolae Oprea, ARG, XXIII, 1988, 3, 6; R.M., CREL, 1988, 1, 150–151; D. C. Munteanu, FC, XXXVIII, 1988, 14, 11; Ilie Bădescu, *Șapte ipostaze ale* ~, LCF, XXXI, 1988, 16, 6; Adrian Dinu Rachieru, *Sub acoperișul parabolei*, AST, XXIII, 1988, 4, 7; Adrian Dinu Rachieru, ~ și *miturile Dunării*, O, XXXIX, 1988, 27, 4; Mirela Roznoveanu, *Universul eposului*, LCF, XXXI,

1988, 41, 3; Bălan, *Repere*, 199–201; Stănescu, *Jurnal*, 73–79.

M. V.

NOVAC Constantin, *Plutind avan pe marea cea adâncă...*, București, Eminescu, 1987, 272 p. (Romanul românesc contemporan). Fragment: ~, SLAST, VII, 1987, 20, 6–7. Roman abordând problematica omului contemporan, în relațiile sale sociale și familiale. Psihologicul e „împins în fantastic și în satiră morală” (N. Manolescu), într-o carte cu multe lungimi, diluată pe alocuri, dar în genere scrisă cu vervă și ingeniozitate sarcastică.

◆ Marian Papahagi, *Jurnal în „Arcadia”*, TR, XXXI, 1987, 48, 4; Nicolae Manolescu, *Fantasticul moral și satiric*, RL, XXI, 1988, 10, 9; Cristian Livescu, ATN, XXV, 1988, 9, 7.

M. V.

NUȘFELEANU Olimpiu, *Piatra Soarelui*, București, Cartea Românească, 1987, 154 p. Roman fantastic și simbolic. Debutând cuminte, în cea mai temă banalitate (un reporter pleacă pe teren, vizitând șantierul unde se construiește blocul-turn), narațiunea irumpe, fără preambul, în plin absurd: amintita construcție e „un nou Turn Babel, o ficțiune [...] în care totul e posibil”, „o lume întoarsă prin amestecul indiscernabil de vis și realitate, un decor halucinant” (I. Holban). Absurdul nu e însă riguros controlat în „logica” sa, de unde impresia de haos și gratuitate.

◆ Gheorghe Glodeanu, *Maieutica reportajului*, TR, XXXII, 1988, 22, 4; Ioan Holban, *Reporterul ca personaj*, CRC, XXIII, 1988, 26, 4; Mihai Dragolea, ST, XXXIX, 1988, 8, 56; Alexandru Țion, *Filtrul conștiinței*, AST, XXIV, 1989, 3, 7; Anton Cosma, *Eseu prin ficțiune*, VTR, XIX, 1989, 4, 5.

M. V.

OANCEA Tudorel, *Arșița zăpezilor*, Iași, Junimea, 1987, 222 p. Roman de actualitate, exaltând eroismul oamenilor muncii în înclăstare cu vitregiile naturii. Tendențiozitate și amatorism literar.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Dispariția statuii din parc*, București, E.M., 1987, 272 p. Roman polițist, în care apar simpatica bătrânică Melania Lupu și aprigul maior Minerva Tutovan, două dintre cele mai cunoscute personaje ale autoarei. Deși neglijează latura plauzibilă a întâmplărilor, cartea se citește cu interes și cu amuzament.

M. V.

OLĂREANU Costache, *Dragoste cu vorbe și copaci*, București, Cartea Românească, 1987, 200 p. Roman epistolar. Scrisorile adresate de protagonist diferiților cunoscuți și, îndeosebi, iubitelor succesive, reconstituie traiectoria unei vieți: de la băiețandru naiv, autor de versuri sentimental-agramate, la avocatul matur, care nu a renunțat la veleitățile literare. Concomitent, este evocată o întregă epocă a formării sale; „atmosfera culturală (și nu numai) din deceniul cinci e [...] de o impecabilă și nu o dată tulburătoare autenticitate” (Al. Călinescu).

◆ Nicolae Manolescu, *Legăturile periculoase*, RL, XX, 1987, 25, 9; Al. Călinescu, *Mici corespondențe*, CRC, XXII, 1987, 26, 4; Val Condurache, *Lumea ca text*, CL, XCIII, 1987, 8, 12; Ioan Holban, *Un jurnal românesc*, SLAST, VII, 1987, 38, 2; Mihai Dragolea, *Cărți de proză*, ST, XXXVII, 1987, 9, 58; Eugen Simion, *Romanul epistolar*, RL, XXI, 1988, 6, 10; Ruxandra Ivănescu-Albu, *Lume-text-lume*, AST, XXIII, 1988, 4, 7; Al. Piru, *Romanul epistolar*, SLAST, VIII, 1988, 22, 5; Simion, *Scritori*, IV, 347-350.

M. V.

OLTEANU Ion, *O salcie cântătoare*, București, Albatros, 1987, 224 p. Fragment (din romanul anunțat inițial cu același titlu): *Împușcați pasărea cântătoare*, ATN, XXII, 1985, 9, 9. Roman-confesiune. În ultimele ceasuri ale vieții, eroina își rememorează, cu glas tare, existența, în fața fratelui venit s-o asiste. Lipsa de dramatism a cărții e agravată de faptul că, insuficient prelucrate artistic, detaliile naturaliste privind boala o fac pe alocuri scabroasă.

◆ Nicolae Georgescu, *Fântâna vieții*, LCF, XXXI, 1988, 28, 2; Ion Arieșanu, *Din pragul*

apusului, O, XXXIX, 1988, 51, 5-6; Sânziana Niculescu, *Cartea unui destin - destinul unei cărți*, F, XXV, 1989, 2, 3; Vasile Ciobanu, ≈, ATN, XXVI, 1989, 3, 7.

M. V.

OMESCU Corneliu, *Moștenirea*, București, E.M., 1987, 238 p. Roman de acțiune. Înainte de moarte, Vincențiu Sever Vulpe îi lasă fiului, Virgil, elev la școala de ofițeri, o hartă indicând locul unei „comori”. De aici, o serie de peripeții mai mult sau mai puțin verosimile.

M. V.

ORLEANU Ada, *De veghe la Dunăre și mare*, București, Ion Creangă, 1987, 136 p. Roman istoric, evocând epoca domniei lui Mircea cel Bătrân și în special lupta de la Rovine. Static, înecat în verbiaj, convențional.

M. V.

ORLEANU Ada, *Rotirea anotimpurilor*, București, Eminescu, 1987, 364 p. (Romanul românesc contemporan). Fragment: *Întoarcere de pe front*, RL, XVI, 1983, 43, 15; ≈, CL, XCIV, 1985, 5, 8. Roman de familie, conceput pe două planuri. Timpul prezent cuprinde viața cuplului Casandra și Anton State la un ocol silvic. Rememorările eroinei reconstituie, în planul al doilea, arborele genealogic, ramificat până la a patra generație, al familiilor Vulpe și Alimpeanu, prezente și în *Evadare în timp* (1984). Epicul e sumar; amintirile se constituie dintr-un interminabil dialog între personaje, insuficient individualizate, a căror limbuție generează poticneli narative și lungimi nepermise. Prea apăsător, pitorescul de limbaj agravează aceste defecte.

M. V.

PALADE Rodica, *Iarna, vietățile*, București, Cartea Românească, 1987, 200 p. Roman de evocare a mediului provincial, structurat, în lipsa naratorului omniscient, pe un inteligent joc al vocilor, doar aparent incoerent și arbitrar. Rememorările fragmentare și automatismele de limbaj demască existența mediocră a unor personaje obscure, marginalizate și vulgare. Discontinuitatea replicilor și discursul

echivoc ascund o intenție teoretică: aceea de „a restitui realității realitatea literaturii”. Printr-un monolog difuz, dramaticul (moartea, boala) e parodiat și semnificația lui redusă la actele reflexive ale derizoriului psihologic și moral.

◆ Eugen Simion, *Dialogul interior*, RL, XXI, 1988, 9, 10; Ion Vlad, *Un nou și autentic prozator*, TR, XXXII, 1988, 11, 3; Irina Petraș, ST, XXXIX, 1988, 4, 53; Val Condurache, *Planeta cărții*, CL, XCIV, 1988, 5, 13; Doina Jela, *Lecția de virtuozitate*, TMS, XXIII, 1988, 10, 7; Cornel Ungureanu, *Prozatori tineri*, O, XXXIX, 1988, 36, 2; Simion, *Scrituri*, IV, 719–723.

A. S.

PALADI Ruxanda, *Cuția cu mărgelile*, București, Albatros, 1987, 264 p. Roman liric. Paralel cu reportajul vieții de spital, încercarea de a prinde „capătul unei speculații scâmoase”.

◆ Aureliu Goci, *Guma și sugativă*, CNT, 1988, 33, 12.

A. S.

PALER Octavian, *Viața ca o coridă*, București, Cartea Românească, 1987, 372 p. Fragmente: ≈, CL, XCIV, 1988, 1, 9–10; ≈, ALL, 1988, 60–65. Roman parabolic. „Corida”, spune romancierul, „seamănă cu un anumit gen de istorie care a silit oamenii să ucidă ei, pentru a nu fi uciși, în care inteligența nu mai poate rămâne inocentă”. Din această perspectivă, jurnalul (*spus*) „este o confesiune și un șir de eseuri despre confesiune în care regăsim temele cunoscute ale autorului: relația dintre literatură și adevăr, angajarea spiritului și conformismul tăcerii, esteticul și morală esteticului etc.” (Eugen Simion).

◆ Eugen Simion, *Pactul autobiografic, pactul moral*, RL, XXI, 1988, 8, 10; Tania Radu, *Cu ~ despre noua sa carte*: ≈, FC, XXXVII, 1988, 7, 11; Constantin Coroiu, *Eseu despre destin*, CL, XCIV, 1988, 2, 5; Romul Munteanu, *Om la răspântie*, FC, XXXVII, 1988, 9, 10; Marian Papahagi, *Confesiune și livresc*, TR, XXXII, 1988, 13, 4; Ion Bogdan Lefter, *Despre „genul coridei inofensive”*, AST, XXIII, 1988, 4, 10; Ioan Holban, *Omul de răspântie*, CRC, XXIII, 1988, 15, 4; 16, 4; Ioan Buduca, *Intoportretul unui sentimental*, AFT, XXII, 1988, 5, 8; Dinu Doru

Lesovici, DLG, XIV, 1988, 5, 6; Gheorghe Grigurcu, *Clasicism și angajare*, ST, XXXIX, 1988, 5, 31–32; Cornel Moraru, *Destin de scriitor*, VTR, XVIII, 1988, 5, 5; Radu G. Teposu, TRR, XVII, 1988, 365, 12; Dan C. Mihăilescu, *Monolog în arenă*, T, XVII, 1988, 6, 23–24; 55; Emil Nicolae, ATN, XXV, 1988, 8, 7.

A. S.

PARAPIRU Teodor, *Acvariul cu pești exotici*, Iași, Junimea, 1987, 248 p. Roman psihologic. Arheologul Manoliu traversează o dificilă perioadă de incertitudini sentimentale și profesionale. Fără să fie învins, se consideră un rățâcit deopotrivă în spațiul „personal” și în cel „de interferență”. Cartea se încheie patetic, prin invocarea puterii de regenerare a visului.

◆ Titus Ceia, CL, XCIV, 1988, 3; 14; Constant Călinescu, *Spațiul „personal”*, LCF, XXXII, 1989, 25, 6.

A. S.

PARDĂU Platon, *Scrisorile venețiene*, București, E.M., 1987, 366 p. Fragmente: *Povestind*, RL, XX, 1987, 28, 14–15; *Memorii și memorie*, LCF, XXX, 1987, 35, 4–5. Roman politic. Ion Petra, redactor-șef al ziarului „Viitorul”, e cronicarul evenimentelor și al lumii activiștilor de partid de la mijlocul anilor șazeci ai sec. XX. Paralel, „o parabolă a recurenței temporale” (Laurențiu Ulici) și a istoriei, văzută eminescian, ca dramă perpetuă, jucată mereu sub alte măști.

◆ **, FC, XXXVI, 1987, 37, 11; Laurențiu Ulici, *Febra timpului*, CNT, 1987, 42, 12; Ioan Holban, *Stilul publicistic în roman*, CRC, XXII, 1987, 50, 4; Dan-Silviu Boerescu, SLAST, VIII, 1988, 1, 4; Adrian Dinu Rachieru, *Un roman fracturat*, O, XXXIX, 1988, 2, 2; Ion Cristoiu, RL, XXI, 1988, 5, 11; Constantin Cubleșan, T, XXII, 1988, 1, 43–44; Emil Vasilescu, *Possibilitățile epicului baroc*, R, 1988, 6, 4; Doru Burlacu, VTR, XVIII, 1988, 6, 4; Vlad Sorianu, ATN, XXV, 1988, 8, 6–7.

A. S.

PEREȘ Pavel, *Pentru toate acestea*, București, E.M., 1987, 272 p. Fragment: ≈, LCF, XXX, 1987, 25, 4–5. Roman istoric. Evocă faptele de eroism ale armatei române în

primul război mondial. Deviza: „totul pentru țară și mai presus unirea Transilvaniei cu țara”. Documentar al realizării idealului de unitate națională.

◆ Nicolae Țone, SLAST, VII, 1987, 34, 8; D. Vatamaniuc, CNT, 1987, 43, 12; Alexandru Horia, LCF, XXXI, 1988, 1, 6.

A. S.

PETRESCU Aurel, *Sub soarele pământului*, București, Albatros, 1987, 352 p. Roman social. Adolescența lui Angelo Petraur, hrănit cu lecturi din marii filozofi ai lumii, e marcată, în anii războiului, de recrudescența individualismului și de imposibilitatea speculației metafizice. Parcurgând drumul de la aventura spiritului la tragedia morții, tânărul, pornit în căutarea unei doctrine politice salvatoare, sfârșește prin a descoperi soluția mântuirii prin iubire și înfrățire între oameni. Mitul reintegrării istorice și al eternului românesc e văzut din perspectiva acestei utopii a reconcilierii universale.

A. S.

PETRU Luminița, *Ultimul mușatin*, București, Eminescu, 1987, 240 p. Roman istoric. Viața și faptele lui Radu Iliș, strănepot al lui Ștefan cel Mare.

◆ Victor Atanasiu, *Un interesant roman istoric*, ARG, XXIII, 1988, 7, 4.

A. S.

PIETREANU Florin, *Pasărea de argint*, București, Ion Creangă, 1987, 170 p. Roman pentru tineret. Într-o atmosferă de fantastic (stații interplanetare, răpiri, evadări), câțiva elevi trăiesc întâmplări neobișnuite. Titlul sugerează nevoia de aventură și cunoaștere a celor pentru care lumea și adevărul se confundă cu irealitatea visului.

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXX, 1987, 25, 2; Ștefan Cucu, TMS, XII, 1987, 7, 6; Gabriel Huides, CL, XCIII, 1987, 10, 14.

A. S.

O PODGOREANU Anca Midia, *Despărțire*, fragment din romanul *Dacă aștepți în spărtura luminii*, RL, XX, 1987, 48, 14.

A. S.

O POPESCU Alexandru Dan, *Sposedania lui nea Pieptan*, SLAST, VII, 1987, 5, 6–7; *O dublă sărbătoare*, SLAST, VII, 1987, 19, 7; *O zi cât o săptămână*, LCF, XXXII, 1989, 40, 4, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

A. S.

PRELIPCEANU Nicolae, *Scara interioară*, Cluj-Napoca, Dacia, 1987, 288 p. Roman textualist. Biografică și fragmentară, narațiunea e interesantă mai ales ca imaginație lingvistică și prin vagi sugestii culturale. Liviu Petrescu o include în categoria scrierilor postmoderniste „autoreferențiale și parodice”.

◆ Ion Vlad, *Jocul prozei*, TR, XXXII, 1988, 15, 3; Liviu Petrescu, *Insul de hârtie*, ST, XXXIX, 1988, 4, 34–35; Romul Munteanu, *Relativism oniric*, FC, XXXVII, 1988, 19, 10; Ioan Holban, CRC, XXIII, 1988, 21, 4; N. Dumitru, *Album de senzații și impresii*, CNT, 1988, 30, 11; Marian Odangiu, O, XXXIX, 1988, 49, 2.

A. S.

RADU George, *Funia de nisip*, București, Albatros, 1987, 240 p. Roman rural, dedicat satului muntenească din câmpia Bărăganului. Mihai Grancea, scriitor, vine într-o așezare rurală din respectiva câmpie, într-o vizită de documentare. Aici el cunoaște pe Zevedei, un țăran capabil de evocări etnografice, concepute cu o efectivă plăcere a aglomerării amănuntelor, a dezghiocării sensurilor unor fapte aparent uitate. Cu vocație de moralizator, el reușește restituirea pulsului vieții, așa cum au modelat-o firea oamenilor și capriciile istoriei, mai ales ultimul război mondial.

◆ Dem. Niculescu, *Evocarea tradițiilor rurale*, CNT, 1987, 16, 13.

I. I.

RAICU Anda, *Valsul dimineții*, București, Eminescu, 1987, 336 p. (Romanul românesc contemporan). Roman de atmosferă. Este evocată lumea provincială, prin intermediul vieții unui mic port dunărean, în perioada anterioară ultimului război mondial. Sub aspect conflictual, epicul e catalizat de dispariția unei fete, Andriana, care devine astfel un

simbol de feminitate, subtilă și enigmatică, tulburând viața fără orizont a celor din jur.

◆ Olimpia Berca, O, XXXIX, 1988, 17, 7.

I. I.

○ RĂDULESCU Corneliu, *Două întâlniri*, fragment din romanul *Jocul cu umbre*, VTR, XVII, 1987, 10, 3.

I. I.

RĂDULESCU Mihai, *Mozart – șapte zile pentru nemurire*, București, Editura Muzicală, 1987, 176 p. Itinerar biografic pseudodocumentar, având ca obiect viața marelui compozitor german.

◆ Nicolae Cojocaru, *Un roman despre Mozart*, CRC, XXIII, 1988, 31, 4.

I. I.

○ REBREANU Vasile, ≈, LCF, XXX, 1987, 23, 4–5; *Impenetrabil și fără o scamă pe haină*, RL, XX, 1987, 40, 14–15; ≈, ST, XL, 1989, 5, 34–36; *Temerarul*, LCF, XXXII, 1989, 36, 4–5, fragmente din romanul *Nu se poate trăi fără iubire*.

I. I.

SADOVEANU Profira, *Rechinul*, București, Eminescu, 1987, 166 p. (Romanul de dragoste). Fragmente: *Casa roșie*, RL, XVI, 1983, 14, 11; *Floarea miraculoasă*, RL, XVII, 1984, 39, 14–15; *Vânt potrivit*, RL, XIX, 1986, 31, 14. Roman de dragoste. În câteva rânduri de Avertizare, ~ justifică formula „jurnalului găsit”, susținând că autoarea adevărată a acestor pagini ar fi Miranda Val, îndrăgostită de nestatornicul Cristi Ismail, zis Rec (Rechinul). Pe fundalul omniprezent al mării, sunt rememorate secvențe dintr-o poveste clasică de iubire și frânturi din copilăria și adolescența eroinei, pe un ton dulceag-ghiduş, care nu atinge nici profunzimea patetismului, nici pe cele ale ironiei.

A. P.

SĂLCUDEANU Petre, *Judecata de apoi*, București, E.M., 1987, 302 p. Roman social, în care evenimentele celui de-al doilea război mondial și ale anilor imediat următori sunt

exploatate în latura lor senzațională: dezertări, ascunzători în peșterile munților sau în pivnițe dezafectate, răz bunări, decapitari. Bunicul, un bătrân maior ieșit la pensie, provoacă și ascultă nesfârșite monologuri-confesiune, care reconstituie un trecut static, încremenit, mort din punct de vedere narativ, în pofida aparentelor resurse ale filonului epic.

◆ Mircea A. Diaconu, ST, XXXVII, 1987, 11, 48; George Pruteanu, *Romane...*, CL, XCIII, 1987, 11, 13; Traian Ungureanu, *Înțelegera istoriei*, RL, XXI, 1988, 1, 11; Gheorghe Glodeanu, *Istorie și confesiune*, TR, XXXII, 1988, 5, 6.

A. P.

SCHWARTZ Gheorghe, *Om și lege*, București, Eminescu, 1987, 360 p. Roman fantastic și parabolic, cu unele elemente de analiză psihologică. Cartea se întemeiază pe ideea că omul trăiește simultan pe două planuri: cel al visului și cel al vieții reale. Destinul, psihologia și caracterul unui om, afirmă autorul, nu pot fi cu adevărat cunoscute dacă nu se țin cont de aceste două ipostaze fundamentale. Omul este nu numai ce gândește, ci și ce visează, își imaginează că este. Ladislau Pietraru, un bătrân avocat din Lugoj, trăiește mereu cu gândul la Ea, femeia inaccesibilă a visurilor sale. Avocatul începe să discute cu idealul său, cu femeia care îi apare în numeroase reverii. Romanul devine astfel o carte despre solitudine și despre încercarea de a o depăși prin vis. Ladislau Pietraru, cititor al lui Freud și Jung, învață în cele din urmă arta de a-și apropia iubita, himera salvatoare. „În ≈ analiza este săracă și inconcludentă, ca și speculația intelectuală în esurile menite să fixeze teza romanului. Povestirea este, în schimb, ingenioasă, fermecătoare și ea fixează un personaj original în proza de azi” (Eugen Simion).

◆ Sanda Cordoș, *Opțiunea pentru fantastic*, EX, XIX, 1987, 6–7, 4–5; Valeriu Drumeș, *Metoda și obiectul*, O, XXXVIII, 1987, 29, 2; Val Condurache, *Mănușa întoarsă pe dos*, CL, XCIII, 1987, 9, 12; Eugen Simion, *Bravul soldat Svejk la Lugoj*, RL, XX, 1987, 44, 10; Viorel Gheorghiuță, VTR, XVII, 1987, 12, 5; Doru Burlacu, ST,

XXXIX, 1988, 1, 51–52; Alexandru Ruja, O, XXXIX, 1988, 12, 14.

A. P.

SEIN Corina Victoria, *Fata amurg*, Timișoara, Facla, 1987, 200 p. Fragment: ≈, O, XXXVIII, 1987, 37, 4–5. Roman de analiză psihologică, cu unele elemente de meditație lirică, o carte despre iubire, despre neîmplinirea în dragoste, despre prietenie și singurătate. „Fata amurg” este Maria, o scriitoare aflată la un moment de bilanț al existenței, când își analizează succesele și eșecurile. Ea se află în permanentă confruntare cu trecutul, reprezentat de Vlad, fostul soț, și cu prezentul, întrucât de prietena ei Eva. Înșelată atât în dragoste, cât și în prietenie, Maria alege, în cele din urmă, libertatea și demnitatea singurătății.

◆ Pia Brânzeu, *Permanenta devenire*, O, XXXIX, 1988, 5, 2; Rodica Opreanu, *Poezia scriiturii*, O, XL, 1989, 8, 5.

○ **SIMU Octavian**, *Sfârșitul*, fragment din romanul *Herghelia verde*, LCF, XXX, 1989, 24, 4–5.

A. P.

○ **SINITEANU Dumitru**, *Lucreția*, fragment de roman, O, XXXVIII, 1987, 8, 4–5.

A. P.

SOLCAN Pan, *Nostalgia*, București, Cartea Românească, 1987, 414 p. Roman despre realități subsumabile conceptului de „realism magic”. Într-un sat atemporal se petrec o serie de evenimente ieșite din comun, instaurându-se astfel acea normalitate a straniului, caracteristică prozei fantastice. Protagonștii sunt ființe bizare, marcate de ciudătenii fizice și temperamentale. Din păcate, autorul nu reușește să-și transforme personajele în individualități precis conturate, iar lipsa de logică interioară face ca destinele lor să fie neconcludente.

◆ Gabriel Rusu, TRR, XVII, 1988, 361, 8.

A. P.

SOLCAN Pan, *Vameșul ploilor*, București, Albatros, 1987, 350 p. Fragment: ≈, RL, XX, 1987, 37, 14–15. Roman de analiză psihologică. Prin îndelungi rememorări, eroul-narator încearcă să recompună silueta iubitei sale Florence. Stranie, voluntară, imprevizibilă, pendulând între extreme până la dezechilibru și nefericire, ea l-a părăsit în mod inexplicabil, în urmă cu zece ani, în ajunul căsătoriei. Ramificațiile colaterale ale intrigii încarcă inutil linia simplă a poveștii de dragoste, introducând în scenă personaje care se pierd ca niște umbre inconsistente pe fundalul excesului analitic.

◆ Grigore Scarlat, ST, XXXIX, 1988, 2, 55; Ioan Vicolleanu, ATN, XXVI, 1988, 5, 6; Nicolae Bărna, *Naratorul ca protagonist*, RL, XXII, 1989, 29, 9.

A. P.

○ **STAN Constantin**, *La Gerda*, fragmente din romanul *Ceață pe lacuri*, numit apoi *Cati, Caterina, Kath, Catherine etc.*, LCF, XXX, 1987, 3, 4; SLAST, VII, 1987, 36, 6.

A. P.

STĂNESCU Alexandra, *Nevinovații*, București, Eminescu, 1987, 286 p. Roman de analiză psihologică. Trei voci auctoriale distincte consideră evenimentele din trei perspective diferite, relativizând, modern, scriitura. Scopul este nu atât caracterizarea Iuliei, protagonista întâmplărilor, cât definirea celor trei personaje prin mijloace specifice: monologul interior, privirea obiectiv-ironică, jurnalul. Mânuite cu abilitate, toate aceste procedee primesc girul autenticității.

◆ Valeriu Cristea, *O romancieră*, RL, XX, 1987, 30, 11; Mariana Ionescu, *Victorioși și nevinovați*, SLAST, VII, 1987, 40, 5; Val Condurache, *Romanul în oglindă*, CL, XCIII, 1987, 10, 12; Doina Jela, *Orgoliul cuminieniei*, TMS, XXII, 1987, 11, 7; Irina Petraș, ST, XXXVII, 1987, 11, 50; Silvia Udrea, *Oglinzile interioare*, VTR, XVIII, 1988, 3, 4; Victor Atanasiu, *Aspectele romanului*, SLAST, VIII, 1988, 20, 4.

A. P.

STĂNESCU Ion V., *Dansul iederii*, București, Cartea Românească, 1987, 360 p. Roman

social, inspirat din viața contemporană. Având pretenția că face analiză psihologică, autorul enunță o serie de banalități rostite cu morgă, sentențios.

A. P.

ȘERBAN George, *Turnirul*, Timișoara, Facla, 1987, 282. Roman de dragoste. Motivația psihologică a faptelor nu are suficientă credibilitate și consistență. Tonalitate de roman sentimental, cu elemente melodramatice și cu supărătoare prețiozități de limbaj.

◆ Tudorel Urian, *Meandrele dragostei*, O, XXXIX, 1988, 5, 3; Mircea Mitruțiu, ~, „... Când dragoste nu este, nimic nu este”, FRMS, XVI, 1988, 3, 14; 8; Alexandra Indrieș, *Turnirul intelectului cu sentimentul*, O, XXXIX, 1988, 14, 2; Constantin Zărnescu, „*Turnirul*” romanului, TR, XXXII, 1988, 15, 4; Ioan Holban, *Romanul ludic și sentimental*, CRC, XXIII, 1988, 18, 4; Adrian Dinu Rachieru, *Omul aporetic*, AST, XXIII, 1988, 7, 8; Dan C. Mihăilescu, *Somnul și turnirul*, T, XVII, 1988, 8, 30-31.

A. P.

○ **ȘERBĂNESCU Mircea**, *Hotărârea*, fragment din romanul *Competiția*, RL, XX, 1987, 2, 15.

A. P.

○ **ȘERBĂNESCU Mircea**, *Întoarcerea acasă*, fragment de roman, O, XXXVIII, 1987, 6, 4-5.

A. P.

○ **ȘERBĂNESCU Mircea**, *Un răspuns pentru viitor*, fragment de roman, O, XXXVIII, 1987, 29, 4-5.

A. P.

ȘOVU George, *Dimineața iubirii*, București, Albatros, 1987, 270 p. Roman realist, despre viața adolescenților. Idilism amestecat cu problematica puerilă. Personaje schematice, conflict exterior, neaprofundat psihologic.

◆ Pavel Pereș, *Un roman despre tineri*, LCF, XXXI, 1988, 17, 1-2; Liviu Papuc, „*Dimineața iubirii*” ca „saga” a adolescenței, CL, XCV, 1988, 12, 14.

A. P.

ȘTEFAN Corneliu, *Adio cu nopțile de unul singur*, București, Eminescu, 1988, 292 p. (Romanul românesc contemporan). Roman de dragoste, scris la persoana întâi. Autorul încearcă să infuzeze episodului amoros (în substanță anodin și lacrimogen) un aer de mister, de fatalism, de enigmatic.

◆ George Pruteanu, *Iubirea între mister și kitsch*, CL, XCV, 1988, 10, 12; Constant Călinescu, *Dincolo de cotidian*, LCF, XXXII, 1989, 6, 2; Ecaterina Țarălungă, *Lumea cărții*, CNT, 1989, 19, 10.

A. P.

○ **TĂNĂSACHE Ilie**, *Sărută-mă, Octavia*, fragment de roman, SLAST, VII, 1987, 43, 6-7.

A. P.

○ **TEODORU Eugen**, *Crâmpeli de luptă*, fragment de roman, SLAST, VII, 1987, 34, 6.

I. M.

ȚARĂLUNGĂ Ecaterina, *Misiune de investigație*, București, Albatros, 1987, 224 p. Fragmente: *Prieteni*, RL, XX, 1987, 5, 14; *Diminețile Dianei*, LCF, XXX, 1987, 40, 4. Roman social, având drept obiect fenomenul schimbării generațiilor pe parcursul a trei decenii, începând cu deceniul al patrulea al secolului XX. Schimbarea de sistem politic în acest interval de timp aduce după sine o complicare a relațiilor sociale. Romanul e conceput din șase nuvele cu acțiuni distincte, dar cu aceleași personaje. Un grup de personaje formează familia de intelectuali Simin, un altul conturează destinul unei familii de oameni simpli, Negrea, care s-a ridicat prin intermediul activității politice comuniste pe trepte sociale înalte. Cartea respectă convențiile și schematismul literaturii „de comandă”, promovând caractere și comportamente false, nenaturale. Valoarea literară este sacrificată în favoarea principialismului „omului de tip nou”, care nu a ieșit niciodată din sfera teoreticului.

◆ Gheorghe Glodeanu, ~, TR, XXXII, 1988, 10, 4; Z. Dinulescu, TMS, XXIII, 1988, 5, 6; Emil Manu, ~, RL, XXI, 1988, 24, 11; Vasile Ciobanu,

ATN, XXV, 1988, 8, 6; Emil Nicolae, CL, 1988, 9, 14; Felicia Burdescu, *Un roman despre timp*, R, 1988, 11, 10.

V. T.

ȚIC Nicolae, *Grindina*, București, Eminescu, 1987, 382 p. A treia carte și ultima din ciclul fără nume, început cu romanul *Lege și anexă* (1983), care și-a propus realizarea unui tablou complet al deceniului al treilea al secolului XX. Perioada radiografiată: 1929–1930, ani de profundă criză mondială și națională. Același personaj-martor din celelalte două cărți, avocatul Vlad Stanca, director al ziarului „Opinia noastră”, însoțește evenimentele relatate: frământări politice, greve, mișcări politice de dreapta și de stânga. Apar, ca personaje istorice, Carol al II-lea, Al. Vaida-Voievod, Liviu Rebreanu. Ca personaje de ficțiune sunt creionate Patriciu Mavrodin, deputat de Moldova, Partenie Jurubiță, muncitor comunist de la uzinele „Vulcan”. Reconstituirea istorică este destul de fidelă, deși partizană; atmosfera socială este interesantă. Întregul ciclu are o motivație determinată de limitele impuse, până în 1989, „științei” istoriei, urmând ca, la reintrarea acesteia în drepturile firești, literaturii îi sine să-i rămână extrem de puține informații de comunicat. Dexteritatea frazei și abilitatea unei construcții simple reprezintă prea puțin pentru impunerea ciclului atenției publice.

◆ Alex. Ștefănescu, *Un capitol de istorie*, RL, XX, 1987, 50, 11. V. și *A doua moarte a lui Andrei Vrabie*, 1957.

V. T.

ȚOIU Constantin, *Căderea în lume*, București, Cartea Românească, 1987, 286 p. Fragmente: *Ziua trăsurilor engleze*, RL, XIX, 1986, 8, 11; ≈ (romanul e anunțat cu titlul *Gemenii*), VR, LXXXI, 1987, 5, 7–18. Roman memorialistic, cu implicații politice, sociale. Maniera de prezentare a subiectului este colocvială. Doi indivizi nocturni, Babis Vătășescu (narratorul) și Negotei (interlocutorul), se întâlnesc pe o stradă bucureșteană într-una dintre plimbările lor solitare, se cunosc și încep să-și confeseze amintiri de

familie, care se întâmplă să coincidă. Astfel, istorisirile se opresc în perioada interbelică, în care un unchi al primului, pe nume tot Babis Vătășescu, legionar, se întâlnise cu Leon Negotei, comunist. Întâlnirea, șocantă și paradoxală, nu se reduce la evocarea vreunui conflict între cei doi, ci prilejuiește o analiză a atmosferei vremii, în care își găsesc locul amintirile de familie ale celor doi cunoscuți, evenimentele politice ale unui timp de confruntare extrem de dură etc. Un personaj remarcabil al acestei evocări este chiar tatăl naratorului, Vasi Vătășescu, fost prefect de Covurlui, el însuși posesor al unei biografii sinuoase. Astfel acțiunea se încheagă din fragmente, pe baza unei tehnici aleatorii, cu care autorul ne-a obișnuit și în scrierile precedente. Nu se poate stabili vreo coordonată epică anume, structura narativă constituindu-se din flash-back-uri realizate în tehnici cinematografice. Autorul intenționează să recupereze o epocă adesea fals prezentată în istoria oficială, extrăgând umanul din tot felul de întâmplări contradictorii. Nu este vorba de vreo reabilitare, ci de o prezentare diferită a unor realități umbrite. Ca fundament meditativ al acestei reconstituiri afective este și de această dată (ca în *Însoțitorul*) „Utopia”, după cum autorul însuși recunoaște: „Azi, în 1984, privind cu răceală în urmă, cred că de vină, în toate, și în toate timpurile, este Ea, Utopia, dușmanca adevărului simplu și modest ca un funcționar conștiincios. Ea le și place, la început, oamenilor, fiindcă îi farmecă și îi încântă și le dă aripi, până ce aceste aripi se dovedesc a fi de scândură” (p. 59). Sunt de remarcat și în această carte tehnicile aluzive, cu trimiteri subtile la neajunsurile timpului scrierii romanului. Se poate susține că ~ dă o replică târzie și neagresivă la *Scrinul negru* al lui George Călinescu.

◆ Marian Papahagi, „*Disimulare onestă*” și *adevăr romanesc*, TR, XXXI, 1987, 51, 4; Nicolae Manolescu, *Ficțiunea memorialistică*, RL, XXI, 1988, 1, 9; Tania Radu, FC, XXXVII, 1988, 2, 10–11; Liviu Leonte, „*Răspunde ce știi*”, CRC, XXIII, 1988, 8, 4; Nicolae Balotă, *Tirania memoriei*, SLAST, VIII, 1988, 7, 4; Ioan Buduca,

O întrebare pentru scriitorii -, AFT, XXII, 1988, 2; Liviu Petrescu, *Babis și frații săi*, ST, XXXIX, 1988, 2, 38-39; Ștefan Ghilimescu, *Scrisul în instanța istoriei*, R, 1988, 3, 6-7; George Pruteanu, CL, 1988, 3, 12; Nicolae Oprea, ARG, XXIII, 1988, 4, 7; Gavril Codruța, „*Naratorul*” și „*martorii*” săi, DLG, XIX, 1988, 124-125, 6; Ion Roșioru, *Pe canavaua mitului*, TMS, XXIII, 1988, 4, 7; Mircea Braga, *Trepte și sensuri ale „căderilor în lume”*, T, XVII, 1988, 4, 17-18; Gabriel Rusu, TRR, XVII, 1988, 361, 8; Radu G. Teșosu, TRR, XVII, 1988, 361, 8; Cornel Moraru, *Un roman al condiției umane*, VTR, XVIII, 1988, 4, 5; Mircea Micu, *Empedocle*, FC, XXXII, 1988, 20, 13; Ovid S. Crohmălniceanu, *Din misterele Bucureștilor*, ALL, 1989, 80-81; Ioan Holban, *Omul și istoria*, CL, 1989, 2, 5; Romul Munteanu, CREL, 1989, 1, 165-168; Elena Zaharia-Mustăța, *Possibilul statut al personajului literar*, ARG, XXIV, 1989, 7, 6. □ V. și *Moartea în pădure*, 1965.

V. T.

○ ȚUGUI Haralambie, *Străina*, fragment din romanul *Criva*, CL, XCIII, 1987, 12, 8-9.

A. P.

URICARU Eugen, *Glorie*, București, Eminescu, 1987, 232 p. Fragment: *Ananké*, TR, XXIX, 1985, 36, 5. Roman parabolic, cu elemente de fantastic credibil. Personajul principal este un tânăr înzestrat cu puteri supranaturale, de care însă nu este conștient. Un agent de asigurări, *alter ego* al lui Simon Magul, care evaluează asigurările nu pomind de la cât valorează viața, ci moartea unui om, încearcă să-l „trezească” pe tânăr, în cursul unei călătorii nocturne cu trenul. Tânărul mergea către București pentru a participa la funeraliile Marelui Prozator, al cărui admirator era. Agentul de asigurări îl poartă printr-un București paralel, în care se întâlnește cu zeii antici angrenați într-o banală existență, locuitori la bloc, ca orice alți indivizi. Participă împreună la o sărbătoare misterioasă a solstițiului, în care se relevă mitul lui Osiris (cu localizare în Bărăgan). Această călătorie fantastică are loc cu scopul ca tânărul să conștientizeze calitățile sale de Salvator al Omenirii, idee refuzată categoric de acesta. Ultima tentativă se petrece în fața

catafalcului Marelui Prozator, unde Simon îi sugerează să-l învie pe defunct. Tânărul își dovedește sieși puterile înviind florile ofilite ale coroanelor funerare, dar renunță la a-l învia și pe scriitor, pentru ca acesta să nu dezvăluie prin scris marea taină morții. Astfel, însăși forța lui va rămâne tainică, în aceasta constând adevăratul sentiment al „gloriei”. Fundamentat pe astfel de speculații, romanul este profund esoteric, poetic, dar nu lipsit de conotații politice de strictă actualitate.

◆ Cristina Müller, EX, XIX, 1987, 5, 4; Mircea Popa, *Semnificații și personaje*, TR, XXXI, 1987, 28, 3; Marian Papahagi, *Întoarcerea zeilor*, TR, XXXI, 1987, 33, 4; Val Condurache, *Lumea ca text*, CL, 1987, 8, 12; Liviu Petrescu, *Povestea magului*, ST, XXXVII, 1987, 8, 34-35; Dinu Flămând, TRR, XVI, 1987, 347, 8; Ioan Holban, *Scriitorul și umbra sa*, CRC, XXII, 1987, 37, 4; Nicolae Iuga, F, XXIII, 1987, 10, 2; Gheorghe Glodeanu, *Oameni și zei*, VTR, XVII, 1987, 10, 4; Adrian Dinu Rachieru, *Istoria unei ficțiuni*, AST, XXI, 1987, 12, 10-11; Ion Vlad, *Tainele cunoașterii*, VR, LXXXII, 1987, 12, 65-68; Liviu Petrescu, *Adevărurile literaturii*, ST, XXXIX, 1988, 1, 28-29; Bucur Demetrian, *Imaginar și livresc*, R, 1988, 2, 7; Mariana Ionescu, CREL, 1988, 1, 144-145; Vlad Sorianu, *Literatura și recuperarea trecutului*, ATN, XXV, 1988, 6, 5; Constantin M. Popa, *Istoricitate și metaforă*, LCF, XXXI, 1988, 30, 2; Simion, *Scriitorii*, IV, 432-435. □ V. și *Rug și flacăra*, 1977.

V. T.

URSU Horia, *Marea chemare. Roman istoric*, București, Albatros, 1987, 252 p. (Cutezătorii). Neocolind previzibilele note arhaice ale genului, cartea are ca protagoniști pe „chenezii maramureșeni” Dan Șușca din Săliște, Gostolan din Săcel, Iuga din Dragomiri, Simeon din Cuhea, Gheorghe Mareș, Bogdan din Zalova și Mihai al Tatului, care răspund la „marea chemare” a lui Iancu de Hunedoara din „primăvara anului 1442”, când „oști turcești au cucerit Transilvania”. Remarcabil simț al concretului.

A. P.

VAIDA Radu, *Cercul deschis*, București, Cartea Românească, 1987, 196 p. Roman

politist. Maiorul de Miliție Victor Codrean descoperă că cel care dirijează din umbră spargerile, delapidările, înscenările, substituirile de persoane, crimele este pictorul Mihai Zaharescu. Personajele sunt schematice, psihologia superficială, acțiunea abundă în evenimente infracționale diverse.

◆ Victor Atanasiu, *Voluptatea istorisirii*, SLAST, VIII, 1988, 15, 4; V. F. Mihăescu, *Povestirea cu sertare*, LCF, XXXII, 1989, 1, 7; Florentin Popescu, *Roman de acțiune*, RL, XXII, 1989, 3, 10.

D. M.

VĂCARIU Dumitru, *Poteci fără întoarcere*, București, Ion Creangă, 1987, 200 p. Fragment: ≈, CL, LXXXVIII, 1982, 5, 8. Roman pentru copii și tineret. Dezvoltă, în tradiție sadoveniană și în tonalitate romantică, tema haiduciei. Evenimentele se petrec în Moldova, în satul Boboești de pe Valea Bistriței, într-un timp nedatat cu precizie. Năpăstuit de boier, pe care încercase să-lucidă, fiindcă voise să-i siluiască nevasta, Lisandru ia calea codrului și e închis apoi în ocnă. Crescut de o mătușă, fiul său, Costea, orfan de mamă de la naștere, își regăsește tatăl după ani de zile, haiducindu-se și el, ca să-și răzbuie mama. Grațiat până la urmă prin intervenția tânărului boier Vlad Dediu, care aflase de samavolnicia părintelui său, Costea se va căsători cu aleasa inimii sale.

D. M.

VĂDUVA Gheorghe, *Nucul și via*, București, E.M., 1987, 222 p. Roman al vieții militare contemporane. Urmărește cu meticulozitate și monotonie, fără calități literare, viața cotidiană a lui Gheorghe Vâlceanu, locotenent colonel (în finalul cărții avansat la gradul de colonel). Lipsită de capacitate fabulatorie, plată ca o dare de seamă, cartea dezvăluie totuși un anume orgoliu scriitoricesc (narratorul e admirat pentru cărțile pe care le publică).

D. M.

VINTILĂ Petru, *Muntele speranței*, II, v. *Muntele speranței*, I, 1986.

M. P.

VLAD Tudor, *Porțile serii*, București, Eminescu, 1987, 236 p. (Romanul românesc contemporan). Roman social, dedicat denunțării convențiilor familiale. Sunt aduse în scenă două cupluri: unul tânăr, aflat în perioada de consolidare, reprezentat de Pompiliu și Felicia Popovici, iar celălalt în faza de „îmbătrânire”, reprezentat de Visarion și Didina Ionescu. Schema involuției e dată și de cele două capitole: cel dintâi, *Terente și Didina*, marcând sunetul expansiv, parodic, al animalității conjugale, și celălalt, *Tratat despre simțuri*, din care suntem informați despre asaltul timpului asupra sănătății lui Visarion, amenințat de pierderea vederii prin blefarografie, adică prin orbire temporară. Discursul epic suferă însă de pe urma unei voite ocultări a sensurilor imediate. „Tot efectul vine din ambiguitatea vocii auctoriale. Narratorul este un *simulant*, trecând cu dezinvoltură de la relatarea neutră, constativă, obiectivă, la un fel de retorică patetică, extrem de optimistă. Discursul devine suportul unei naivități (mimate, bineînțelese) entuziaste și admirative. Riscurile unui asemenea stil constau în însuși mecanismul care îl susține, adică vidarea limbajului de semnificat și semnificant. E o aventură dificilă dar plină de promisiuni pentru acest prozator talentat” (Petru Poantă).

◆ Eugen Simion, *Romanescul cotidianului*, RL, XX, 1987, 17, 11; Ioana Bot, „O zi care nu începe bine”, TR, XXXI, 1987, 21, 4; Val Condurache, *Viața în roz*, CL, XCIII, 1987, 6, 12; Ioan Holban, *Resurse epice*, CRC, XXII, 1987, 33, 4; Dana Dumitriu, *Tratat despre simțuri sau hiperrealismul descriptiv*, VR, LXXXII, 1987, 9, 90-91; Gh. Glodeanu, *Valențele cotidianului*, TR, XXXI, 1987, 43, 4; Petru Poantă, *Un prozator tânăr*, VTR, XVII, 1988, 5.

M. P.

VOINESCU Nicoleta, *Trufie*, București, Eminescu, 1987, 124 p. (Romanul românesc contemporan). Roman psihologic. Conține rememorările unei adolescente, Irina, despre evenimente spectaculoase petrecute în bălțile Dunării, în care sunt amestecați hoți de bălți și contrabandiști. Rememorările sunt văzute cu ochii de atunci ai fetei, care păstrează pe

retină imagini halucinante și uneori fabuloase, în căutarea unor fire de legătură care s-o pună pe urmele mamei sale. Schimbarea unghiului evocării se face adeseori, funcția referențială fiind trecută Contrabandistului („Transcriu, iubite cititorule, paginile Contrabandistului pe care le-am păstrat, deși acum le știu pe dinafară. Și în ele, nici un cuvânt despre mama”).

◆ Doru Mareș, *Capcanele spațiilor fascinante*, TMS, XXII, 1987, 12, 6.

M. P.

VREMULEȚ Constantin, *Vântul de miază-noapte*, București, Eminescu, 1987, 252 p. Roman istoric, inspirat de evenimentele trăite de societatea dacă sub regele Oroles, în secolul II î.e.n., pe vremea confruntărilor dintre geto-daci și bastarni. În urma unei lupte cu bastarnii, în care oamenii săi nu s-au arătat suficient de viteji, regele îi pedepsește să fie slujitori ai femeilor, făcând muncile acestora. Cel care povestește faptele este sclavul frigan Diogiya, ajuns din întâmplare în cetatea dacică Utidava, cucerită de curând, „mut” în angrenajul faptelor de toate zilele tocmai spre a fi „liber în cuget” și mesager pentru lumea viitoare. Un rol important în economia narativă a cărții îl ocupă evenimentele de la curtea lui Oroles, unde fiul său Dalus se pregătește pentru viitoarea succesiune, în strânsă colaborare cu Sarbalos, comandantul militar al cetății.

◆ Mircea Iorgulescu, *Un roman istoric*, RL, XX, 1987, 47, 11; Constantin Trandafir, T, XVII, 1988, 3, 42–43.

M. P.

VULPESCU Ileana, *Sărutăt pământul acesta*, București, Cartea Românească, 1987, 392 p. Cu o *Notă a autorului* și cu motouri din poeziile lui M. Săulescu (*Strămoșii*) și M. Eminescu (*Decebal*). Fragmente: *Pe toți o moarte ne-așteaptă*, RL, XVIII, 1985, 24, 14–15; *Și-atunci era primăvară*, RL, XX, 1987, 22, 14–15. Roman istoric, inspirat din luptele pentru libertate ale lui Decebal și din perioada stăpânirii romane în Dacia, cu personaje care se impun prin autenticitatea lor (Dro-

michete, Duras, Porsilo, Leontes, Crionius, Magister, Scanrianus etc.).

◆ Valeriu Cristea, *Un roman istoric*, RL, XXI, 1988, 11, 10; George Pruteanu, *Istории romanțate și ne*, CL, XCIV, 1988, 4, 12; Zaharia Sângeorzan, CRC, XXIII, 1988, 21, 4; Marin Chelu, F, XXIV, 1988, 5, 9; Vasile Chifor, *Personajele în fața istoriei*, T, XVII, 1988, 9, 31–32; Emil Manu, *O explorare modernă a spațiului dacic*, VR, 1988, 11, 80–83.

M. P.

O ZABARZENKO Silvia, *Nepăsătoare, în vis*, fragment de roman, RL, XX, 1987, 30, 15.

M. V.

ZAIMU Eugenia, *Vara enigmelor*, București, Ion Creangă, 1987, 128 p. Roman științifico-fantastic pentru tineret, a cărui acțiune se petrece în anul 2329, având drept protagoniști câțiva copii. Neprevăzut, mister, fantezie bogată, umor.

◆ Al. I. Friduș, CL, XCIV, 1988, 5, 14.

M. V.

ZAMFIR Mihai, *Poveste de iarnă*, București, Cartea Românească, 1987, 142 p. Roman de dragoste, tratând un caz de incompatibilitate în cadrul cuplului. Mircea Stere, absolvent strălucit de filologie, eșuat însă într-un post de umil documentarist, visător, idealist și abulic, o iubește pe Adriana, ființă dinamică, voluntară, prozaică și mult mai tânără decât el. Deși dedicat memoriei lui Anton Holban – din a cărui proză fragmentară, hiperanalitică nu reține decât prezența vie a telefonului din *Jocurile Daniei* –, romanul conține mai degrabă ecouri din *Adela* lui Ibrăileanu (diferența de vârstă și de temperament dintre protagoniști). Din literatura străină, prin „dezinvolta cursivitate”, ≈ se înscrie în „tradiția acelor romane franțuzești de mici dimensiuni [...], în care primează rigoarea compoziției, firescul povestirii și «banalitatea» subiectului” (Al. Călinescu).

◆ Nicolae Manolescu, *Roman în doi*, RL, XX, 1987, 26, 9; Marian Papahagi, *O poveste de dragoste*, TR, XXXI, 1987, 31, 4–5; Al. Călinescu, *Love story*, CRC, XXII, 1987, 37, 4; Dan-Silviu

Boerescu, *Cealaltă vioară*, SLAST, VII, 1987, 46, 4; Emanoil Marcu, ATN, XXV, 1988, 2, 2; Ion Bogdan Lefter, *Iarna amoroasă a unui documentarist*, R, 1988, 3, 7; Tatiana Mihuş, ATN, XXV, 1988, 7, 6.

M. V.

○ ZAMORA Stelian, *De unde începe paradisul*, fragment de roman, ARG, XXII, 1987, 11, 9.

A. P.

ZINCĂ Haralamb, *Noaptea cea mai lungă*, II, v. *Noaptea cea mai lungă*, I, 1986.

1988

○ ADAMEŞTEANU Gabriela, *Întâlnirea*, fragment de roman, VR, LXXXIII, 1988, 2, 34-44.

I. I.

ANGHEL Paul, *Ieşirea la mare*, Bucureşti, Cartea Românească, 1988, 574 p. Cartea a X-a din ciclul românesc *Zăpezile de-acum un veac*. Proiectat pe canavaua consecinţelor diplomatice ale Congresului de la Berlin, volumul evocă evenimentele legate de revenirea Dobrogei în trupul ţării, după Războiul de Independenţă din 1877-1878.

◆ M. Ungheanu, *Promisiune îninută*, LCF, XXXI, 1988, 53, 1; 6; Ilie Bădescu, *Despre Renaştere şi aporetic în istorie*, LCF, XXXII, 1989, 6, 3; 7; Dumitru Bălăeţ, *Ieşirea din mit*, LCF, XXXII, 1989, 6, 3; Nicolae Georgescu, *O recitare*, LCF, XXXII, 1989, 6, 3; Teodor Vărgolici, *Fresca unei epoci*, RL, XXII, 1989, 8, 10; Ioan Buduca, *Ubi sunt leones*, AFT, XXIII, 1989, 2, 9; Vlad Sorianu, *Înceierea unui vast ciclu românesc: „Zăpezile de-acum un veac”*, ATN, XXVI, 1989, 4, 6; Constant Călinescu, *Capilaritatea romanului*, LCF, XXXII, 1989, 18, 3; Victor Atanasiu, *Planuri corespondente*, SLAST, IX, 1989, 22, 9; Aureliu Goci, *Istoria unei „ieşiri în lume”*, SLAST, IX, 1989, 22, 9; Dorin Măran, *Viziune, rigoare, nuanţă*, SLAST, IX, 1989, 22, 9; Adrian Dinu Rachieru, *Un maratonist*, AST, XXIV, 1989, 6, 13; Gheorghe Glodeanu, *Epopoea independenţei*, TR, XXXIII, 1989, 34, 4; Dumitru Bălăeţ, *Iubire şi mit*, R, 1989, 8, 5; 9, 6. □ V. şi *Sapte inşi într-o căruţă*, 1961.

I. I.

ANGHEL Petre, *Dealul viitor*, Bucureşti, Cartea Românească, 1988, 480 p. Fragment: ≈, RL, XXI, 1988, 12, 14-15. Roman social, reînviind aceeaşi umanitate, fixată de autor ca aparţinând târgului Văleni, în cvasiîntreaga sa operă românească. Vasile Becherescu, ţăran ajuns în posesia a o sută de hectare de vie, pizmăieşte pe Pavel Gorgan care, de pe un pogon, face cel mai bun vin din zona Vălenilor. Ca şi în alte romane ale autorului (*Oaspeţii bătrânului Catul*, 1984), invidia aceasta iniţial se dezvoltă, căpătând proporţii neaşteptate, până la nebunie şi crimă, pe dimensiunea unui arc de timp ce angajează trei campanii militare, Războiul de Independenţă, conflictul balcanic şi luptele din zona Oltului, în 1916. Alte conflicte, de o amploare variabilă, se suprapun celui major, într-o atmosferă nu lipsită de elemente fantastice, deşi acestea se articulează mai greu ansamblului, deservind unitate compoziţională. „În genere, romanul tinde să cuprindă prea multe fapte şi, de la un punct, parabola iniţială se pierde în lanţul istorisirilor colaterale” (Eugen Simion).

◆ Eugen Simion, *Istorie şi parabola istoriei*, RL, XXII, 1989, 7, 10; Al. Piru, *Romanul evenimential*, SLAST, IX, 1989, 7, 5; Nicolae Rotund, *Radiografia unei psihologii*, TMS, XXIV, 1989, 2, 6; Mirela Roznoveanu, *Forţele din adânc*, LCF, XXXII, 1989, 39, 2.

I. I.

○ ARIEŞANU Ion, *Renaşterea*, fragment din romanul *Flacăra singuratică*, O, XXXIX, 1988, 12, 8-9.

I. I.

○ ARITON Nicolae, *Scoica*, fragment de roman, CL, XCV, 1988, 10, 9.

I. I.

BANCIU Paul Eugen, *Muflonul*, II, v. *Muflonul*, I, 1986.

I. I.

○ BAROS Aurel Maria, *Lupul tânăr, în bătaia lunii*, LCF, XXXI, 1988, 14, 4; *În palma nopţii*, CL, XCV, 1988, 6, 9; *Inima târgului*, LCF, XXXII, 1989, 8, 4-5; *Uşa*

care se deschide, CL, XCVI, 1989, 10, 9, fragmente din romanul *Atât de tânăr și nedrept*.

I. I.

○ **BĂNESCU Florin**, *Hora*, fragment de roman, LCF, XXXI, 1988, 48, 5.

I. I.

BĂRAN Tudor, *Șantierul*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 284 p. Face parte din ciclul, început în 1978, cu *Turnul cicloanelor*. Roman despre șantierele „socialismului victorios”. Traian Cerăteanu, romancier, este trimis pe șantierul hidrocentralei de la Viladia, pe postul de „consilier departamental” (activist politic). Aici cunoaște pe Paulina, directoarea șantierului, dar și „marea familie” a constructorilor, adică pe Matei Vlancea, macaragiu, pe Augustin Sorinescu, primarul orașului, pe Mândrican, șeful grupului de șantiere, pentru a nu mai pomeni și oficialitățile de partid. Ton encomiastic, asezonat cu o minimă patină stilistică.

■ Fragment: *Le chantier*, tr. de Eugenia Varvaru, REVR, XLIII, 1989, 8, 11–52.

◆ ***, CNT, 1988, 42, 14; Tania Radu, FC, XXXVII, 1988, 44, 11; Romul Munteanu, *Patosul sincerității*, FC, XXXVII, 1988, 48, 18; Ion Dodu Bălan, *Șantierul – personaj literar*, RL, XXII, 1989, 1, 10; Aureliu Goci, *Eroina și șantierul*, CNT, 1989, 7, 9; Victor Atanasiu, *Romanul de actualitate*, SLAST, IX, 1989, 7, 4; Dumitru Bălăeț, *Forța cotidianului*, LCF, XXXII, 1989, 12, 2; Costin Tuchilă, *Autenticitate și profunzime*, ST, XL, 1989, 3, 16; Ion Lungu, *Tensiunea actualității*, TR, XXXIII, 1989, 23, 6; Emil Manu, *Un personaj contemporan*, RL, XXII, 1989, 48, 11.

I. I.

○ **BĂRAN Vasile**, *Dispariția colonarilor*, fragment din romanul *Numele și umbra*, RL, XXI, 1988, 10, 14–15.

I. I.

○ **BĂRGĂU Valeriu**, *Iulia Serafima*, fragment de roman, O, XXXIX, 1988, 50, 4.

I. I.

BĂRGĂU Valeriu, *Semne particulare*, Timișoara, Facla, 1988, 224 p. Fragment: ≈, O,

XXXVIII, 1987, 38, 4–5. Roman-reportaj. Pe un ton degajat, cu aplomb jurnalistic, sunt relatate evenimente din viața unei colectivități muncitorești constituite ad-hoc, pe șantierul unei termocentrale din Ardeal, în timpul dictaturii ceaușiste. Stil alert, observație socială și morală în acord cu tonul general al relatării.

◆ Simona Constantinovici, *Cu sau fără semne particulare*, O, XXXIX, 1988, 15, 2; Adrian Dinu Rachieru, „*Semnele*” realului, TR, XXXII, 1988, 30, 4; Ioan Holban, *Documentul uman*, CRC, XXIII, 1988, 35, 4; Dumitru Velea, *Despre „împlinire fără veșnicie”*, O, XXXIX, 1988, 45, 6; Gheorghe Glodeanu, F, XXIV, 1988, 11, 4; Ioan Iacob, *Lumea ca un șantier*, CNT, 1989, 13, 10; Olimpia Berca, ~, O, XL, 1989, 23, 5; Ioan Vieru, *Un roman de actualitate*, TMS, XXIV, 1989, 11, 10.

I. I.

BODUNESCU Ion, *Drumul Tușșanilor*, III, v. *Drumul Tușșanilor*, I–II, 1986.

I. I.

BOGHIAN Nicolae, *Limba singurătății*, București, E.M., 1988, 168 p. Reia tematic *Tropotele tăcerii* (1983). Roman psihologic. Scăpat de sub dărâmurile teatrului distrus de cutremurul din 4 martie 1977, în timpul premierei cu *Paza contractuală*, prima sa piesă, medicul militar Paul Damian întreține, pe cont propriu, cercetarea ruinelor, pentru a o găsi pe Eugenia, fosta sa iubită, una dintre actrițele surprinse de dezastru pe scenă. Iubita este găsită, însă într-o stare de amnezie simetrică cu incapacitatea dovedită de a-i răspunde la sentimente, de unde și dubla sursă a singurătății personajului, afectivă și existențială. Același stil elegant, sobru, ca și în romanul de debut.

◆ Aureliu Goci, *Realitate și romanesc*, LCF, XXXII, 1989, 20, 2.

I. I.

○ **BOLDUREANU Ioan Viorel**, *Alegerea locului de casă*, fragment din romanul *Memoria și casa lui Avram Procorator*, O, XXXIX, 1988, 28, 4–5.

I. I.

○ **BRAD Ion**, *Maier, prietenul tatii*, fragment de roman, RL, XXI, 1988, 15, 15.

I. I.

BRAD Ion, *Proces în recurs*, București, Eminescu, 1988, 288 p. Fragment: *Născut în zodia Scorpiei*, CNT, 1980, 38, 7–8. Roman politic. În 1968, aflat printre participanții la aniversarea a douăzeci de ani de la absolvirea liceului de la Blaj, autorul are ocazia să verifice, printr-un „proces în recurs” *sui generis*, veridicitatea primei forme a romanului său *Bătaia cu crini*, dedicat personalității fostului său profesor de istorie Vasile Mihalcea (în roman Ștefan Straja) și persecuțiilor suferite de acesta datorită delațiunilor lui Aurică Morțișan (în carte Spiridon Moroiu), fost coleg. Evocând lumea celor veniți la petrecere, scriitorul ascultă, vrând-nevrând, depoziții, confruntă puncte de vedere, ia în seamă amintiri aparent uitate, ale sale și ale altora, din toate conturându-se imaginea unui nou Vasile Mihalcea, alias Ștefan Straja, „moralist de înaltă ținută morală, cu vocație de martir” (Vlad Sorianu). Roman în roman și metaroman, în același timp, ≈ este o carte indiscutabil originală, scrisă cu virtuozitate, modernă compozițional și echilibrată stilistic.

◆ Dorin Sălăjan, FC, XXXVII, 1988, 38, 11; Romul Munteanu, *Orășelul școlitor*, FC, XXXVII, 1988, 39, 10; Ioana Bot, *Despre istorie*, TR, XXXII, 1988, 50, 4; Emil Vasilescu, F, XXIV, 1988, 12, 4; Ion Buzași, *Un roman despre școlile Blajului*, T, XVIII, 1989, 1, 41–42; Irina Petraș, *Cartea unei mari iubiri sau despre istorie, cu dragoste*, ST, XL, 1989, 1, 14; Viorica Rusu, *Istoria și etica*, TMS, XXIV, 1989, 1, 6; Dumitru Nicu, *Sensul existenței*, CNT, 1989, 3, 12; Liviu Papadima, TRR, XVIII, 1989, 381, 8; Vlad Sorianu, ≈, ATN, XXVI, 1989, 5, 6; Dumitru Micu, *Fiction et verité*, REVR, XLIII, 1989, 3, 115–118.

I. I.

BRAGA Rodica, *Maia*, București, Eminescu, 1988, 224 p. Fragment: *Maia*, T, XVI, 1987, 3, 23–27. Roman de analiză psihologică. Personajul principal, Maia, ființă sensibilă și lucidă, se află într-un impas sufletească și existențial. Ea urmează un tratament psihia-

tric, în timpul căruia își analizează intens dramele și obsesiile (a maternității neimplinite, a morții, a singurătății etc.). Deși introspecțiile și rememorările Maiei predomină, din roman nu lipsesc pasajele epice propriu-zise și nici portretele pregnante ale altor câtorva personaje: Tavi, fostul soț al Maiei, eșuat în alcoolism, Alexandru, medicul care-o îngrijește, copiii Daniel și Diana. Finalul romanului coincide cu o regărire de sine.

◆ Romul Munteanu, *Canapeaua freudiană în roman*, FC, XXXVIII, 1989, 9, 10; Ion Dur, *Când fericirea e însăși viața*, T, XVIII, 1989, 4, 30–32; Vasile Chifor, *Proză și confesiune*, CRC, XXVIII, 1989, 19, 4; Al. Piru, *Din romanele vieții*, SLAST, IX, 1989, 19, 5; Irina Petraș, ST, XL, 1989, 5, 49; Rodica Florea, *Realism modern*, VR, LXXXIV, 1989, 7, 93; Muguraș Constantinescu, CL, XCVI, 1989, 7 (*Pagini bucovinene*, 2); G. Nistor, VTR, XIX, 1989, 9, 4.

I. M.

BUCHERU Ion, *Revanșă târzie*, București, Sport-Turism, 1988, 320 p. (Cartea de vacanță). Roman pentru tineret, inspirat din lumea sportivă. În centrul acțiunii se află figura lui Mișu Abrudan, tenisman excelent, care renunțase la cariera sportivă pentru a se dedica profesiei sale de arhitect. Solicitat, revine totuși și, într-un meci de Cupa Davis, obține o victorie pilduitoare pentru jucătorii mai tineri.

I. M.

BUGARIU Voicu, *Platforma*, București, E.M., 1988, 320 p. Roman social, despre viața și mentalitatea unui grup uman aparte, acela al lucrătorilor de pe platformele de foraj marin. Acțiunea surprinde un „moment eroic”, deplasarea plină de riscuri și dificultăți a platformei „Venus”. În cursul ei apare un mare număr de personaje, portretizate insistent, cu incursiuni în trecutul și în viața lor personală (Nebreanu, Banciu, Cristea, Oană, Tomescu, Cristea, Imbru, Corbu etc.). Mai interesante sunt însă personajele-martore, dornice să cunoască acest mediu: reporterița Laura Radovan, reporterul Constantinescu (prezenți și în romanul *Curajul*, 1985) și grupul de cercetători venit să studieze „un

«produs mental» rezultat din încrucișarea mentalității industriale și a celei marinărești”. Aceasta e, de altfel, și intenția lui ~, realizată cu mijloacele unui romancier-reporter.

◆ Nicoleta Ghinea. *Realitate și simbol*, RL, XXII, 1989, 2, 11.

I. M.

○ **BULZA Teodor**, *Malul râului*, fragment de roman, LCF, XXXI, 1988, 28, 4–5.

I. M.

○ **BULZA Teodor**, *Taine și năluci*, fragment de roman, O, XXXIX, 1988, 52, 8–9.

I. M.

○ **BULZA Teodor**, *Un ochi de soare*, fragment de roman, O, XXXIX, 1988, 31, 4–5.

I. M.

BUZURA Augustin, *Drumul cenușii*, București, Cartea Românească, 1988, 408 p. Fragmente: *Arta fugii*, ST, XXXV, 1984, 12, 24–25 (romanul e anunțat inițial cu titlul *Sălbaticii*); ≈, 25, 14–15; ≈, TR, XXXII, 1988, 46, 5. Roman de analiză, al doilea din ciclul *Zidul morții*. Preluând o serie dintre personajele romanului anterior (*Refugii*, 1984), ~ reia totodată tema lui esențială: alienarea omului în societatea totalitară. Acțiunea pleacă de la un fapt care, în *Refugii*, rămăne neclarificat: misterioasa dispariție a inginerului Helgomar David (omul adevărului și al justiției) în urma unei dispute cu directorul minei unde lucra. Doctorița Victoria Oprea, prietena lui Helgomar, îl îndeamnă pe ziaristul Adrian Coman să facă lumină asupra acestui caz, iar el acceptă. Îns multă vreme conformist, adaptat la marasmul social și moral din jur, Coman se află el însuși într-un impas existențial și caută să se trezească, să-și recupereze propria identitate. Ancheta pe care o întreprinde, încercarea de a scrie un roman nonfictiv și iubirea pentru Ana Maria Șerban (nume sub care se ascunde Ioana Olaru din *Refugii*) sunt pentru el căi spre adevăr și spre libertatea interioară. Romanul analizează strădania eroului de a se reabilita în propriii săi ochi. Confesiunea sa, întretăiată de mărturiile altor personaje și de

descrierea peisajului social în care se desfășoară totul, oferă o imagine a ravagiilor provocate în existența oamenilor de totalitarism, dar și a încercărilor de a le depăși. Excelent la nivel analitic, romanul e însă destul de precar sub aspect narativ. Comentatorii au subliniat, în general, neverosimilul unor situații, forțarea unor coincidențe și chiar un anume senzaționalism (de exemplu, repetatele accidente de mașină, întâlnirile neașteptate dintre personaje etc.). Totuși, dincolo de acestea, remarcabilă rămăne meditația românească asupra drumului ce duce de la alienarea socială la autenticitatea regăsită.

◆ Ioana Bot, EX, XXI, 1989, 1, 4; Marian Papahagi, TR, XXXIII, 1989, 8, 4; 9, 4; Radu G. Teșosu, AFT, XXIII, 1989, 3, 9; Mircea Iorgulescu, RL, XXII, 1989, 10, 11; George Pruteanu, CL, XCVI, 1989, 4, 7; Marin Sorescu, R, 1989, 4, 3; 11; Virgil Podoabă, F, XXV, 1989, 5, 9; Vladimir Bălănică, *Confesiuni. Tema autorului*, TMS, XXIV, 1989, 5, 7; Mircea Braga, T, XVIII, 1989, 5, 34–35; Anton Cosma, *Dincolo de cenușă*, F, XXV, 1989, 5, 9; Cornel Moraru, VTR, 1989, 5, 6; Cristian Moraru, VR, LXXXIV, 1989, 5, 67–71; Alexandru Țion, AST, XXIV, 1989, 5, 10–11; Dan Rațiu, FRMS, XVII, 1989, 4–5, 16; Liviu Papadima, TRR, XVIII, 1989, 389, 8; Liviu Leonte, CRC, XXIV, 1989, 23, 4; Liviu Petrescu, ST, XL, 1989, 8, 6; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXII, 1989, 38, 2; Ioan Dersidan, F, XXV, 1989, 11, 8. □ V. și *Absenții*, 1970.

I. M.

CABA Olga, *Zodia Vărsătorului de apă*, București, Cartea Românească, 1988, 296 p. Roman social. Narațiunea urmează îndeaproape firul vieții unei pictorițe, Laura N. (pentru prieteni Lorica). După o adolescență dominată, artistic, de un model, Luchian, care-i e unchi și e găzduit multă vreme în casa familiei, Lorica trece prin câteva experiențe ce o marchează: o căsnicie eșuată, creșterea unui copil handicapat, o nouă iubire, ezitantă și neîmplinită, anii de schimbări de după 1944. Interiorizată, delicată, modestă, dar dâră și perseverentă în viață și creație, ea suferă mult, însă depășește cu demnitate greutățile, atingând vârsta de 92 de ani. Romanul insistă asupra primei jumătăți a

acestei vieți, excelând în descrierea acelei „belle époque” românești, cu pitorescul și vivacitatea ei, cu neobosiții „bons viveurs” care o animă. Totodată, ≈ impune câteva personaje memorabile: Poline, Milica, Traian, Robert de Montrose. Numeroasele considerații despre pictură, despre artă, despre estetic, în general, aparținând mai ales naratoarei (o voce foarte prezentă, foarte personalizată), sunt și ele consistente și își au locul lor într-un roman care e, înainte de toate, „o meditație subtilă și gravă asupra condiției femeii-artist” (Radu Ciobanu).

◆ Cornel Ungureanu, O, XXXIX, 1988, 46, 2; Mircea Țicudean, ST, XL, 1989, 3, 53; Alexandru Horia, *Orizont contemporan*, LCF, XXXII, 1989, 15, 1; 6; Radu Ciobanu, T, XVIII, 1989, 8, 38–39.

I. M.

CALOMFIRESCU Nicolae, *Octombrie*, Timișoara, Facla, 1988, 232 p. Roman social. Plasată în comuna Văleni și alcătuită dintr-o puzderie de fapte mărunte, de întâmplări caraghioase, de intrigi ridicole, acțiunea romanului antrenează foarte multe personaje, prim-planul fiind ocupat de cadrele didactice de la școala din comună, în frunte cu „tovarășa directoare” Paraschiva Varlam. Alternând relatarea directă cu cea atribuită unor personaje (Cuțitoiu, Strâmbu, Cimpoieru) și adoptând o atitudine narativă detașată și ironică, ~ înfățișează aici, cu dezinvoltură, imaginea unei lumi aberante, atinsă din plin de răul comunizării.

I. M.

O CÂNDROVEANU Hristu, *Potopul*, fragment din romanul *Marea Serenității*, CL, XCV, 1988, 10, 8.

I. M.

CÂTEIA Adriana, *Împreună*, București, Littera, 1988, 112 p. Mic roman despre lumea școlii, așa cum e văzută din perspectiva elevilor. Sunt povestite, cu un anume lirism, dar și cu simț al observației, episoade din viața unor colegi de clasă pe parcursul unui an școlar și apoi în timpul vacanței.

◆ Liliانا Coman, *Spontaneitate și optimism*, TMS, XXIV, 1989, 2, 6; Virgil Mocanu, *Triptic editorial*, CNT, 1989, 15, 5.

I. M.

CERANU Nina, *Câmpie însorită*, Timișoara, Facla, 1988, 220 p. Romanul unui destin. Naratoarea, pe nume Ioana, își povestește tinerețea petrecută la țară, apoi la oraș, unde lucrează pe un șantier și are o idilă cu un inginer. Viața ei e dominată de două personaje: tatăl, om tăcut și solitar, și mătușa Caliopei, fire neliniștită, excentrică, voluntară. Romanul prezintă, de asemenea, câteva episoade dramatice din trecutul familiei, într-un stil fragmentar, dar având totuși acuratețe epică.

I. M.

O CERNEȚ Laurențiu, *Fotografie*, fragment de roman, O, XXXIX, 1988, 2, 4–5.

I. M.

O CEUCA Iustin, *Celula kesaro-crăiască*, fragment de roman, ST, XXXIX, 1988, 12, 21–22.

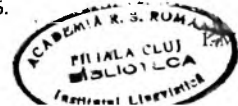
I. M.

O CHICET Isidor, *Noaptea cocorilor*, fragment de roman, O, XXXIX, 1988, 4, 8–9.

I. M.

CHIRIC Ion, *Legătura de dragoste*, Iași, Junimea, 1988, 280 p. Roman rural. Constituită din numeroase întâmplări banale, din mici conflicte sătești și din câteva povești de dragoste, acțiunea romanului aduce în scenă aceeași lume și același personaj principal care apărea și în romanul anterior al autorului (*Prima zi după întemeiere*, 1983): Victor Duma, ajuns acum primar. Militant vigilent și neînfricat, el își continuă activitatea „revoluționară” în satul Vișani. Tipologia simplistă, psihologia sumară, descrierea superficială și chiar mistificatoare a situației țărănimii din anii '70 ai sec. XX fac din acest roman un produs tardiv al realismului socialist.

◆ Alexandru Horia, *Orizont contemporan*, LCF, XXXII, 1989, 15, 1; 6.

CHIRU Ionel, *Temerarii*, București, E.M., 1988, 176 p. Roman de călătorie, relatând itinerarul și pățaniile cargoului „Mărăști”, plecat la drum spre ținuturile Orientului îndepărtat.

◆ ***, CNT, 1988, 52, 14.

I. M.

CIOBANU Radu, *Roata lumii. Roman istoric din vremea lui C. Brâncoveanu*, București, E.M., 1988, 192 p. Fragment: ≈, TR, XXXI, 1987, 31, 5; *Pribeția*, T, XVI, 1987, 11, 26–29. Roman istoric, despre Moldova secolului al XVII-lea și despre o figură memorabilă a ei, Miron Costin. Povestea vieții marelui cărturar și dregător e derulată verosimil și în toate momentele ei esențiale: pribeția familiei sale în Polonia, revenirea în țară, treptata ascensiune politică, trăirea unor vremuri grele, conflictul cu domnitorul Constantin Cantemir și asasinarea sa. Narațiunea e însoțită de reflecția asupra istoriei, asupra puterii politice, asupra sorții omului în general, ceea ce e în acord cu spiritul meditativ și cu caracterul complex al personajului. Dar la crearea imaginii complexe a acestuia contribuie și multiplicarea perspectivelor epice, ~ completând substanțiala introspecție a eroului cu relatarea unor „voci” din afară (între care Francesco Renzi și Andreas Wolf, doi străini aflați la Curte) și cu confesiunea adversarului lui Costin, Cantemir-Vodă.

◆ Constantin Cubleșan, TR, XXXII, 1988, 15, 4; Gheorghe Secheșan, O, XL, 1989, 16, 3. □ V. si *Crepuscul*, 1971.

I. M.

CIOCÂRLIE Liviu, *Clopotul scufundat*, București, Cartea Românească, 1988, 368 p. Fragment: ≈, AATN, 1986, 102. Roman greu clasificabil, cu elemente autobiografice, realiste, esexistice, textualiste etc. Autorul își descrie aici existența de om al lecturii și scrisului, adică, într-un fel, de „om fără însușiri”, ale cărui relații cu realitatea sunt complicate, incerte, mediate numai de cuvânt. Treptat, el își schițează un portret predominant negativ, care trădează chiar un anumit masochism și care e însoțit de un profund sentiment al vidului interior. Este autopor-

tretul unui personaj în viața căruia lucrurile sunt copleșite de reflecția asupra lor. De aceea, deși nu lipsește din el povestirea unor fapte sau portretizarea cvasirealistă a unor personaje, romanul însuși e, în cea mai mare parte, o țesătură de comentarii despre lume, despre sine și, mai ales, despre literatură. Meditația asupra actului de a scrie și asupra rezultatelor sale existențiale și literare e insistență, ceea ce a făcut ca lucrarea să poată fi considerată, între altele, „un roman al scriiturii” (Nicolae Manolescu).

◆ Nicolae Manolescu, RL, XXI, 1988, 20, 9; Cornel Ungureanu, O, XXXIX, 1988, 20, 2; Simona Constantinovici, FRMS, XVI, 1988, 7–8, 10; Marian Papahagi, TR, XXXII, 1988, 30, 4; Argentina Firiță, AST, XXIII, 1988, 7, 8–9; Virgil Podoabă, F, XXIV, 1988, 9, 4–5; Al. Călinescu, CRC, XXIII, 1988, 38, 4; Dan Rațiu, -: „Omul nu și-a pierdut nicodată inocența pentru că n-a avut-o nicidecum”, FRMS, XVI, 1988, 5–6, 8–9; Ion Pop, *Între lume și text*, ST, XXXIX, 1988, 9, 34–35; Dan C. Mihăilescu, *Manuscris în derivă*, T, XVII, 1988, 10, 18–20; Romul Munteanu, FC, XXXVII, 1988, 49, 10; Cornel Ungureanu, *Un proiect în curs de apariție*, VTR, XVIII, 1988, 12, 5; Valentin F. Mihăescu, *Inventar incomplet*, LCF, XXXI, 1988, 53, 2; Mircea Popa, *Un clopot scufundat*, LCF, XXII, 1989, 1, 2; 7; R.M., CREL, 1989, 1, 168–170; Liviu Papadima, TRR, XVIII, 1989, 386, 12.

I. M.

COJOCARU Romulus, *Poveste de dragoste*, București, Eminescu, 1988, 184 p. (Romanul românesc contemporan). Roman de dragoste. Narațiunea, simplă și alertă, deapănă firul iubirii dintre tânărul judecător Dorin Popescu și doctorița Megaluza, care se cunosc după absolvirea facultății, când sunt repartizați amândoi în același oraș de provincie. Relația lor e complicată temporar de apariția în viața lui Dorin a unei alte femei, Ruxandra Mirciulescu. După multe șovăieli sentimentale, triumphiul erotic se destramă, judecătorul optând pentru căsătoria cu Megaluza. „Povestea de dragoste” implică, aici, și unele elemente romantice și simbolice, neexploatare însă de autor, care se menține la un nivel mai de suprafață al temei cuplului. Stilul lui ~

are, în schimb, și aici aceeași vioiciune și fluentă ca în toate romanele sale.

◆ Victor Rusu, CRC, XXIII, 1988, 39, 4; ***, LCF, XXXI, 1988, 40, 2; Ovidiu Ghidirmic, R, 1988, 10, 7; George Pruteanu, CL, XCV, 1988, 10, 12; Dorin Sălăjan, FC, XXXVII, 1988, 41, 11; Emil Manu, RL, XXII, 1989, 3, 10; Dan Lupescu, VR, LXXXIV, 1989, 2, 93-94; Mircea Popa, TR, XXXIII, 1989, 6, 9.

I. M.

○ **CONSTANTINESCU Mircea**, *Experiența sărbătorii*, fragment din romanul cu același titlu, LCF, XXXI, 1988, 37, 4-5.

I. M.

COPCEA Florin, *Viața cea de toate zilele*, București, Albatros, 1988, 144 p. Roman realist nonficcional. Situată la granița genului românesc cu reportajul, cartea descrie experiența avută de autor pe șantierul de la Porțile de Fier II, unde a luat contact cu realitatea dură a vieții și muncii constructorilor.

◆ Gabriela Păsărin, R, 1989, 1, 12-13; Victor Atanasiu, SLAST, IX, 1989, 24, 4; Valeriu Bărgău, O, XL, 1989, 25, 7; Ion Filipaș, TR, XXXIII, 1989, 49, 5.

I. M.

CRĂCIUN Gheorghe, *Compunere cu paralele inegale*, București, Cartea Românească, 1988, 312 p. Roman textualist. Ca și prima carte a lui ~ (*Acte originale/copii legalizate*, 1982), ≈ e un experiment literar greu încadrabil într-o specie. Dacă are totuși un caracter românesc, faptul se datorează, între altele, existenței și aici a unor „naratori” care produc texte diverse, dar având o anumită unitate auctorială și chiar tematică: Vlad Ștefan, profesor de desen, și Laurian Conțescu, psiholog. „Povestirile” lor, 15 la număr, prezintă, fragmentar, experiențele sentimentale ale unor cupluri (Liana-Laur, Fany-Teohar, Ița-Virgil etc.), schițând totodată numeroase alte personaje și situații din viața cotidiană. Acestea se întrepătrund însă cu pasaje intertextuale, cu transcrierea unor note de lectură, cu felurite texte paraliterare, cu citarea și pașișarea unor scriitori cunos-

cuți, cu reflecții asupra scriiturii. Intertextuală e și parafraza după romanul *Daphnis și Cloe* de Longos, o parafrază de mare rafinament artistic și care dă și ea o anume unitate românească acestei „compuneri” alcătuite „în maniera modernă a colajului” (Ov. Crohmălniceanu).

◆ Nicolae Manolescu, RL, XXI, 1988, 13, 9; Marian Papahagi, TR, XXXII, 1988, 14, 4; Mircea Mihăieș, O, XXXIX, 1988, 16, 2; Ruxandra Ivănescu, EX, XX, 1988, 4, 4; Ioan Holban, CRC, XXIII, 1988, 24, 4; Ion Vlad, AST, XXIII, 1988, 6, 7; Cornel Moraru, VTR, XVIII, 8, 5; Ioan Lascu, R, 1988, 12, 11; Cristian Livescu, ATN, XXVI, 1989, 2, 7; Radu G. Țeposu, *La prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83-93; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 188-195; Simion, *Scriitori*, IV, 622-628.

I. M.

○ **CRĂCIUN Ioan S.**, *Un ceas al reîntoarcerii*, fragment din romanul cu același titlu, O, XXXIX, 1988, 49, 4-5.

I. M.

CUBLEȘAN Constantin, *Baladă neterminată*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 196 p. Roman realist. Acțiunea se concentrează în jurul personajului principal, inginerul Matei Handraluca, pentru care vocația construcției coincide cu o aventură a cunoașterii de sine. El renunță la un post în minister pentru a lucra pe șantier, într-un oraș de provincie unde se ridică un mare combinat industrial. Această opțiune provoacă o dramă familială, încheiată cu sinuciderea sau moartea accidentală (episodul e ambiguu) a soției sale Steliana, care nu reușește să-l readucă la București. Ingerul mai trăiește și drama necunoașterii propriului tată, descoperit, până la urmă, în chiar persoana directorului general al șantierului, Varga. Deși evidentă, paralela cu *Balada Meșterului Manole* rămâne în roman subșoboriată, accentul căzând pe realismul situațiilor și pe crearea câtorva personaje tipice (Varga, comunistul convins și lozincard, Popescu, individul intrigant și dușmănos, Barbu, birocratul absolut).

◆ Mariana Ciolan, SPM, 1988, 38, 8; ***, LCF, XXX, 1988, 40, 2; Petru Poantă, ST, XXXIX,

1988, 10, 35; Romul Munteanu, *Roman al șantierului*, FC, XXXVII, 1988, 41, 10; Constantin M. Popa, LCF, XXXI, 1988, 51, 2; Constantin Trandafir, *Un roman cinematografic*, CNT, 1989, 2, 13; Corneliu Băran, *Dimensiunea etică*, RL, XXII, 1989, 7, 11; Gheorghe Glodeanu, TR, XXXIII, 1989, 11, 4; 8; Constantin Călinescu, *Tema constructorului*, LCF, XXXII, 1989, 14, 1; 6; Const. Miu, *Aventura cunoașterii de sine*, VTR, XIX, 1989, 4, 5; Constantin Mustăț, „*Urme pe răbojul veacului...*”, FC, XXXVIII, 1989, 19, 9.

I. M.

CUȘNARENCU George, *Tangoul memoriei*, București, Albatros, 1988, 192 p. Roman ludic și ironic, cu un vădit caracter experimental. Alcătuit din 159 de fragmente, unele foarte scurte, romanul e un joc tragicomic cu destinele câtorva personaje. Dintre acestea, două ocupă poziția centrală. Primul e Acvila Baldovin, un funcționar mărunț, care, la un moment dat, își părăsește nevasta și cei patru copii, duce multă vreme o existență rătăcitoare, apoi își caută din nou, ca un Ulise parodic, familia, dar, când o regăsește, e prea târziu. Al doilea personaj central e Oreste Mercantil Brâncoveanu, director al unei fabrici de conserve, a cărui viață se consumă între căsnicia nefericită cu Clitemnestra și amorul clandestin cu Theresa. Notabilă e și prezența unor personaje metaromânești: ~ însuși, care își dedică mai multe pagini, și scriitorul Seneca, din ale cărui povestiri S.F. se citează lungi pasaje (protagoniștii lor fiind tot cei din roman: procedeul „punerii în abis”). Critica a primit foarte bine romanul, apreciind felul cum acesta „amestecă mitologia cu viața de toate zilele, literatura S.F. cu literatura realistă, melodrama cu tragedia” (Eugen Simion), felul cum „îmbină ironia fină cu registrul «grav», observația psihologică și socială cu intertextualitatea” (Ioan Holban).

◆ Eugen Simion, *Jocurile povestirii*, RL, XXI, 1988, 18, 10; Ion Zubașcu, FC, XXXVII, 1988, 18, 11; Romul Munteanu, FC, XXXVII, 1988, 20, 10; Mirela Roznoveanu, CNT, 1988, 22, 12; Ioana Bot, TR, XXXII, 1988, 22, 4; Al. Piru, SLAST, VIII, 1988, 20, 5; Ioan Holban, CRC, XXIII, 1988, 27, 4; Cornel Moraru, VTR, XVIII, 1988, 55, 2; Valentin F. Mihăescu, *Inventar complet*, LCF, XXXI, 1988, 53, 2; Ioan Holban, *Omul și istoria*,

CL, XCVI, 1988, 2, 5; Dan-Silviu Boerescu, T, XVIII, 1989, 3, 44; Alina Mungiu, AFT, XXIII, 1989, 9, 7; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 181–187; Simion, *Scriitori*, IV, 648–652. ? Marian Constantinescu, „*Este firesc să se vorbească despre o nouă generație de prozatori, asta este istoria*”, SLAST, IX, 1989, 14, 3.

I. M.

DAFINESCU Stanciu, *Între ape și cer*, Craiova, Scrisul Românesc, 1988, 398 p. Roman inspirat din viața ciobanilor de la poalele Parângului, care transhumează cu turmele până în Câmpia Dunării și Banat. Scrisă într-un stil poetizant, cu totul lipsit de gust, cartea e presărată cu fragmente folclorice (obiceiuri, ritualuri, strigături) și înțesată cu regionalisme atât de numeroase și de incompreensibile, încât ar necesita un glosar.

M. V.

DIACONESCU Mihail, *Sacrificiul*, București, Cartea Românească, 1988, 706 p. Fragmente: *Zile de iarnă*, VR, LXXXI, 1986, 11, 8–15; *Felicia*, CRC, XXII, 1987, 32, 5; *Convalescenții*, SLAST, VII, 1987, 32, 6; *Ofensiva*, RL, XX, 1987, 33, 14–15; *Misiunea*, ARG, XXII, 1987, 9, 9; *Acașă*, SLAST, VII, 1987, 48, 6–7; *Zile și nopți*, LCF, XXX, 1987, 48, 4–5; *Întâlnire în zori*, AST, XXIII, 1988, 8, 8–9; *Discuția*, LCF, XXXI, 1988, 47, 4–5. Roman istoric, care reconstituie evenimentele premergătoare unirii Transilvaniei cu România, din 1918. „Pe bază documentară de nezdrunțat, e refăcută exact o secvență majoră de istorie națională, [...], cu înfățișarea perfect obiectivă a oamenilor prin care s-a înfăptuit Unirea cea Mare” (D. Micu). Ca în întreaga producție a lui ~, și aici istoricul prevalează asupra narațiunii, minuția documentării nesuplinind carențele unei scrieri plate, inexpresive.

◆ Octavian Georgescu, ~ *despre semnificațiile istoriei*, TMS, XXIII, 1988, 4, 3; Cornelia Dohotaru, *Un roman al Marii Uniri*, ARG, XXIII, 1988, 11, 4; 12, 8; Florin Constantiniu, *Istorie și literatură*, FC, XXXVIII, 1989, 5, 10; Nicolae Georgescu, *Fresca epică*, FC, XXXVIII, 1989, 5, 10; Marian Vasile, *Originalitatea structurii*, FC, XXXVIII, 1989, 5, 14; Dumitru Micu, *Narațiune și document*, RL, XXII, 1989, 8, 8; Victor

Atanasiu, *Istoria și romanul*, SLAST, IX, 1989, 12, 4; A. I. Brumar, *Adevărul și izbăvirea*, AST, XXIV, 1989, 4, 11; Viorel Faur, *Reflecția realității istorice*, F, XXV, 1989, 4, 10; Al. I. Fridus, *Literatură și istorie*, CL, XCVI, 1989, 4, 4; Mircea Măciu, *Perspectivă hermeneutică*, ARG, XXIV, 1989, 4, 6; Sergiu Nicolaescu, *Portretul prozatorului la maturitate*, ARG, XXIV, 1989, 4, 6; Emil Răcilă, *O carte pentru istorie*, ARG, XXIV, 1989, 4, 6; Ion Simuț, *Energia ideii de libertate*, F, XXV, 1989, 4, 10; Al. Iacobescu, *De la document la ficțiune*, CRC, XXIV, 1989, 18, 5; Dumitru Almaș, *O carte a identității noastre prin Unire*, CNT, 1989, 30, 12; Ioan Adam, *Martorul acuză*, ST, XL, 1989, 8, 39-40; Horia Bădescu, *Destinul ca iminență etnică*, ST, XL, 1989, 8, 38-39; Sultana Craia, *Demnitatea valorilor*, AST, XXIV, 1989, 8, 10; Aureliu Goci, *Paradigma epică a istoriei*, TMS, XXIV, 1989, 8, 10; Marius Petrașcu, *Martorul și eroul*, AST, XXIV, 1989, 8, 10; Mircea Popa, *Un roman al Marii Uniri*, ST, XL, 1989, 8, 38; Adrian Dinu Rachieru, *Duhul lumii românești*, AST, XXIV, 1989, 8, 10; Vasile Chifor, *Starea de martor și ideea de sacrificiu*, T, XVIII, 1989, 9, 35-36; Ioan Gherman, *Demnitatea artei epice*, ARG, XXIV, 1989, 11, 13; Ion Hurdubețiu, *Eroi și jertfe*, ARG, XXIV, 1989, 11, 13; Titus L. Roșu, *Oameni adevărați*, ARG, XXIV, 1989, 11, 13.

M. V.

DIACONESCU Romulus, *Neuitatele amurguri*, Craiova, Scrisul Românesc, 1988, 376 p. Fragment: ≈, RL, XVIII, 1985, 51, 15. Roman din viața contemporană. Același mediu gazetăresc provincial, aceleași preocupări, același protagonist (Liviu Cartianu) ca și în *Migrații fără sezon* (1984). Nici calitatea artistică nu diferă, cartea nedovedind vreo evoluție în privința conturării personajelor (șterse, inautentice – unele începând chiar cu numele) ori în aceea a stilului, și aici neglijent-reportericesc.

◆ Alexandru Horia, *Orizont contemporan*, LCF, XXXII, 1989, 15, 1; 6; Gabriel Rusu, *Galeria cu personaje*, SLAST, IX, 1989, 16, 4; Constantin Miu, ST, XL, 1989, 5, 49-50; Adriana Iliescu, *Biografie și transfigurare*, RL, XXII, 1989, 28, 11; Ion Buzera, *Tema întoarcerii*, R, 1989, 7, 6; Doru Burlacu, *Radiografia provinciei*, VTR, XIX, 1989, 9, 4; Liviu Papuc, CL, XCVI, 1989, 9, 14.

M. V.

DINCĂ Dumitru Ioan, *Mai mult decât dragostea*, București, Eminescu, 1988, 172 p. (Romanul românesc contemporan). Roman din viața ceferiștilor, în perioada de sfârșit a celui de al doilea război mondial. Ilizibil.

◆ B. Vasile, *Proba romanului*, LCF, XXXII, 1989, 3, 6; Dorin Măran, *Tentația romanului*, SLAST, IX, 1989, 6, 4.

M. V.

DINCĂ Ștefan, *Linia de sosire*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 168 p. Roman social, de actualitate. Radu Călin, notabilitate locală, anchează conflictul dintre un cioban și inginerul agronom dintr-un sat, prilej cu care descoperă în acesta din urmă un fost coleg de liceu, Laurențiu Porumbeanu. În continuare, intriga ia o turnură senzațional-tenebroasă. Agronomul se înecă la inundații, încercând să salveze niște oi. Din relația dintre fosta lui soție și Radu Călin rezultă un copil, despre care tatăl află doar când Cristina este pe patul de moarte, bolnavă de cancer. El se decide să-l recunoască, în pofida faptului că gestul îi poate distruge cariera. Manechine lipsite de viață chiar în cele mai dramatice momente, personajele sunt încremenite într-o gravitate bătoasă.

◆ Gheorghe Glodeanu, *Introspecție și obiectivare*, TR, XXXIII, 1989, 20, 4; Constantin Călinescu, *Un roman al actualității*, LCF, XXXII, 1989, 31, 6; Vasile Băran, RL, XXII, 1989, 33, 9.

M. V.

O DOBRINESCU Traian, *Vara marilor speranțe*, fragment de roman, SLAST, VIII, 1988, 2, 6-7.

M. V.

O DOMȘA Petru, *Farmecul bunăvoinței*, fragment din romanul cu același titlu, TR, XXXII, 1988, 50, 5.

M. V.

DRAGU Victoria, *Profil pierdut*, București, Eminescu, 1988, 330 p. Roman de dragoste, redactat sub formă de jurnal, sentimental și cu elemente melodramatice. Îndrăgostită de un regizor, eroina nu vrea să renunțe la

copilul rezultat din relația lor, dar acesta moare la naștere. În final, cei doi se căsătoresc, dar *happy-end*-ul nu e motivat nici de evoluția evenimentelor, nici de aceea a psihologilor. Stăruie impresia de monotona lamentație. Deși protagonistă este acrită, nimic din strălucirea și fascinația profesiei nu există în paginile cărții.

◆ Liviu Grăsoiu, *Enigma din titlu*, LCF, XXXII, 1989, 9, 2; Alexandru Horia, *Horizont contemporan*, LCF, XXXII, 1989, 15, 1; 6.

M. V.

DRĂGAN Daniel, *Ursa Mare*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 182 p. Fragment: *Dincolo de Arania*, TR, XXXII, 1988, 18, 5. Roman realist și roman alegoric. Compus din patru părți (*Fiica Vesalomului*, *Partea eternă a ființei tale*, *O clipă pentru todeauna*, *Trenul de noapte*) și un *Prolog*, ≈ înbină o narațiune a construcției (povestea unei echipe de brigadieri, veniți pe un șantier hidrotehnic, de pe băncile unei școli de orfani), în ținutul Arania, cu întâmplări fantastice și onirice, ale unuia dintre personaje, Simion Petrineac. Conflictul acestuia cu Radu Nicanor, un ambițios pragmatic și dogmatic, obsedat să parvină, e realizat cu „luxurianță de situații epice”, „proiecții în simbol”, „încercuiri ale realității imediate”, „construcția romanescă” făcându-și „coloană de susținere din ambiguitate, din perspectivă poetică asupra factologiei”, iar personajele definindu-se „prin ceea ce spun și fac, dar și prin ceea ce ascund sau lasă de înțeles că ar spune” (Laurențiu Ulici). ~ nu stăpânește deplin mijloacele romanului de atmosferă, prin care încearcă să învieze vechile tipare ale epicii construcției socialismului.

◆ Rodica Berariu Drăghicescu, *Poeticitatea realului imaginar*, F, XXIV, 1988, 8, 6; Ștefan Ion Ghilimescu, *Legea romanului fantastic*, R, 1988, 9, 4-5; Constantin Miu, ST, XXXIX, 1988, 9, 55; Adrian Dinu Rachieru, *Dialog în oglindă*, O, XXXIX, 1988, 43, 6; Constantin Miu, *Călătorie la capătul sinelui*, TMS, XXIII, 1988, 10, 6; Adrian Dinu Rachieru, *Un roman ecologic*, CNT, 1988, 46, 11; Mihail Diaconescu, *Proza simbolică*, ARG, XXIII, 1988, 12, 9; Adrian Dinu Rachieru, *Viața e totul*, LCF, XXXII, 1989, 1, 2; 4; Viorica Răduță, *Romanul eroului întemeietor*, LCF, XXXII,

1989, 12, 2; Laurențiu Ulici, *Drumul spre imagină*, RL, XXII, 1989, 19, 11; Gheorghe Glodeanu, *Recursul la mitologie*, TR, 1989, 21, 4; Dorin Măran, *Dezinvoltură și rigoare*, VR, LXXXIV, 1989, 5, 55-57; Dorin Serghie, ST, XL, 1989, 6, 57.

D. M.

DUMBRĂVEANU Anghel, *Călătorie neterminată*, București, Cartea Românească, 1988, 214 p. Fragmente: *Țara dragostei*, O, XXXVI, 1985, 9, 8-9; *Castelul din Calea Lactee*, CL, 1985, 8, 8-9. Roman de dragoste. La treizeci de ani, tânărul Alexandru trăiește proaspăta revelație a iubirii – notând istoria întâlnirii cu Iselin, o fată de optsprezece ani, cu reverii de suavă senzualitate și furtunoase mărturisiri. Idila de vacanță marină, evocând pe alocuri romanele lui Emanoil Bucuța, se confirmă ca o reală comuniune. Partea a doua a cărții, relatată la persoana a treia, are în vedere destinul ratat al lui Matei, coleg de liceu al protagonistului. Secvențe onirice și inserții lirice animă acest poem de dragoste, simplu ca linie narativă.

◆ Cornel Ungureanu, *O poveste de dragoste*, O, XXXIX, 1988, 50, 2; Ada D. Cruceanu, *O altă „Nuntă în cer”*, CRC, XXIV, 1989, 10, 4; Cornel Munteanu, ST, XL, 1989, 5, 21.

D. M.

ELIADE Mircea, *Romanul adolescentului miop*, I, text stabilit de Adrian Bota, postf. de Mircea Handoca, București, Muzeul Literaturii Române (Supliment al revistei „Manuscriptum”), 1988, 240 p.; II. *Gaudeamus*, în vol. ≈, text stabilit, cuvânt înainte și tabel cronologic de Mircea Handoca, București, Minerva, 1989, p. 217-473. Fragmente din vol. întâi: *Tabăra din Sibiu*, „Ziarul științelor populare și al călătorilor”, XXVII, 1923, 7, 69-70; *Viața în tabără*, „Ziarul științelor populare și al călătorilor”, nr. 19 (ambele din prima variantă); *Scrisoare din tabără*, „Vlăstarul”, III, 1925, 4-5, p. 13-18; *Muza, societate culturală și dramatică*, CVT, III, 1926, 640, 2; *Corigență*, UVR, XLIII, 1927, 27, 422-433; *Un prieten și o carte*, UVR, XLIII, 1927, 31, 491-492; *Luni 8-9, germana*, UVR, XLIII, 1927, 31, 491-492; *Între*

Don-Juani, UVR, XLIII, 1927, 34, 536–537; *Noiembrie*, UVR, XLIII, 1927, 36, 565–566. Fragmente din ≈ (anunțat inițial cu titlul *Romanul unui om sucit*): *Trebuie să scriu un roman*, *Taine*, MS, XIV, 1983, 2, 98–105; *Gloria lui Robert, Vacanța, Jurnal de vară*, MS, XIV, 1983, 3, 89–99; *Cap. VII. Drumul către mine însumi*, MS, XVIII, 1987, 3, 89–94. Fragmente din vol. al doilea, intitulat ulterior *Gaudeamus*: II. *Furtună la schi*, VL, III, 1928, 79, 3; *Celalt*, VL, III, 1928, 83, 3. Roman al adolescenței, rămas multă vreme inedit. Primul vol. al cărții, ≈, început când scriitorul avea paisprezece ani, a cunoscut mai multe versiuni, aceea definitivă fiind terminată în 1924–1925. Cartea are un pronunțat caracter autobiografic, fiind aproape un jurnal și ambiționând să dezvăluie, cu toată sinceritatea, adevărata față a adolescenței, „aproape tot ce credeam eu și colegii mei despre sex, dragoste, Dumnezeu, sensul existenței și toate celelalte probleme care ne frământau”, mărturisește ~ în *Autobiografie*, I. Sub influența lui Giovanni Papini și în polemică (poate și în competiție) cu Ionel Teodoreanu, Cezar Petrescu, Ion Minulescu, foarte tânărul autor își propune să consenneze fidel realitatea cotidiană, chipurile prietenilor, preocupările lor în ultimii ani de liceu la „Spiru Haret”, reușind să surprindă atmosfera vârstei, a școlii, a Bucureștiului. În prim-plan sunt însă experiențele sale sufletești, școlare, intelectuale, de conștiință. Intenția sa este de a schimba imaginea convențională asupra acestei vârste. ≈ se face mărturia încrederii viitorului scriitor în destinul său și a eforturilor neobișnuite de a se instrui și de a se impune. Relatează pasiunile lui, lecturile, preocupările literare și filozofice, propensiunea enciclopedică, cultul nietzschean al voinței. Al doilea vol., intitulat, ulterior, *Gaudeamus*, scris în numai două săptămâni, în 1928, când ~ era student, este superior ca artă literară, dar mai puțin cert sub raportul fidelității documentare. Mai îndrăzneț și mai reflexiv, cuprinde remarcabile schițe de portret – Mihail Dragomirescu, Nicolae Iorga, Nae Ionescu, Garabet Ibrăileanu –, relațiile prietenești ale eroului, expe-

riențele sale erotice „ca posibilități de autocreare și depășire prin renunțare. Teza «eroismului» nietzschean, papinismul etc. cuprind destulă melancolie ca să amelioreze accentul viril” (*Autobiografie*). În ≈, ~ prezintă „prima formulare a conceptului de autenticitate, teoretizat ulterior în eseurile sale și perfecționat în *Maitreyi* (1933) și *Șantier* (1934)” (Mircea Handoca). „Carte a proiectului, extraordinară pe această latură a ei, prețioasă diagramă a aventurilor reale și imaginare ale unui tânăr al deceniului al treilea, ≈ pune în valoare statutul de grefier al savantului” (Cornel Ungureanu). În contextul postmodernist în care a fost editată, cartea capătă o tulburătoare actualitate, fiind în același timp profund autentică.

▼ ≈ I, text stabilit, cuvânt înainte și tabel cronologic de Mircea Handoca, București, Minerva, 1989, p. 57–213, în același vol. cu *Gaudeamus* (prima ediție).

◆ Ion Balu, ~, *prozator*, ST, XX, 1969, 10, 71–78; Nicolae Florescu, ~ și „romanul” enigmatici R..., MS, III, 1972, 3, 132–140; Micu, *Scriitori*, 242–291; Mircea Handoca, MS, XIV, 1983, 2, 91–97; 3, 88; **, ~ în *scrisori*. ~ – Cezar Petrescu, O, XL, 1989, 11, 8; Cornel Ungureanu, *Două romane*, O, XL, 1989, 19, 2.

D. M.

ELVIN B., *Patru și un absent*, București, Eminescu, 1988, 208 p. Roman psihologic. Protagonistul, doctorul Daniel Nistor, șef de secție la o clinică de cardiologie, natură introvertită, căruia îi repugnă expansivitatea sentimentală și conflictele zgomotoase, preferând să se confeseze doar jurnalului său intim (secvențe din 1939, 1946, 1973 intersectează cronologia faptelor prezente, petrecute în 1976), are probleme de comunicare cu soția și fiul, amândoi suferind din cauza aparentei sale indiferențe. O reclamație datorată unui deces tulbură atmosfera obișnuită în spital, în timp ce, acasă, latentul conflict conjugal, ca și acela între generații e precipitat de perspectiva căsătoriei lui Gabriel, fiul său, cu Adina, o tânără actriță. Tatăl, ancorat puternic în trecut și foarte temător în ceea ce privește viitorul, identifică propria sa experi-

ență (în tinerețe fusese îndrăgostit de o actriță, Flori) cu aceea a fiului său – prilej pentru scriitor (bun cunoscător al lumii teatrale) să prezinte psihologia aparte a acestei categorii profesionale. Jurnalul reînvie apoi figura fratelui mai mare al lui Daniel, Toma („absentul”), avocat și gazetar, dispărut din presă în 1937, când și-a pus capăt zilelor. Un exces de analitism tern viciază scriitura, narațiunea dezvăluind o oarecare monotonie a fabulației, același protagonist introspectiv până la obsesie, retractil și dezamăgit în căsnicie traversând toate romanele lui ~.

◆ Paul Silvestru, *Identități morale*, CNT, 1989, 7, 9; Ovid S. Crohmălniceanu, ATN, XXVI, 1989, 6, 12–13.

D. M.

FAY Ștefan I., *Moartea baroanei*, București, Albatros, 1988, 280 p. Roman-cronică de familie, de factură modernă. Construit pe mai multe niveluri, din perspectiva personajului narator (baroana Vera Kemény) și a vocii auctoriale omnisciente, reconstituie, printr-o rețea conflictuală complexă, existența ultimului descendent al unei familii maghiare aristocratice din Transilvania primei jumătăți a secolului al XX-lea, Simon Kemény, cu incursiuni în istoria obârșiiilor ei românești (inițial consemnată cu numele Mícula sau Mikula, ea își datora patronimul maghiar vitejei în luptele împotriva turcilor, conduse de Iancu de Hunedoara, Kemény însemnând „tare”). Aflat pe patul de moarte, Vera Kemény, martoră a ruinei și decăderii acestei familii din Becheșul Transilvaniei, în urma prefacerilor sociale și politice după primul război mondial, apoi după al doilea (ne aflăm în anul 1948), își reamintește copilăria în casa părinților Emmei, viitoarea soție a baronului, moartea acesteia la nașterea Gabrielei, apoi propriul său concubinaj, vreme de douăzeci și opt de ani, cu baronul Simon. Obsedat să devină baroană, Vera acceptă toate servituțile și umilițiile impuse de acest om închis, rece, dogmatic, aspru, și își îndepărtează băiatul rezultat din legătura lor, la voința tatălui, supunându-se unei vieți fără afecțiune și fără un statut social definit. Își vede însă visul cu

ochii, când, cu patru zile înainte de a muri, baronul se căsătorește cu ea. Romanul este remarcabil prin surprinderea tipurilor, psihologiilor, prin analiza transformărilor sociale, politice, istorice și a repercusiunilor acestora în existența eroilor, dezvăluind sulețe în alternarea planurilor narative și o reală forță de caracterizare.

◆ ***, CNT, 1988, 32, 14; Hristu Cândroveanu, *Fantomele trecutului*, XXXI, 1988, 36, 2; Ileana Ulmu, *Tema transilvană*, ST, XXXIX, 1988, 10, 5–6; Vasile Chifor, *Leția istoriei*, T, XVIII, 1989, 1, 43–44; Dan Popescu, *Pledoarie pentru adevăr*, ARG, XXIV, 1989, 2, 9; Ioan Neacșu, ATN, XXVI, 1989, 3, 7; Ilie Radu-Nandra, *Fascinația istoriei*, TR, XXXIII, 1989, 15, 4; Dorin Măran, *O cronică de familie*, RL, XXII, 1989, 20, 10.

D. M.

FIEROIU Irina, Claudia, București, Albatros, 1988, 112 p. Microroman-confesiune. Claudia Ionescu, studentă la matematică, decide să-și consemneze întâmplările adolescenței, treptata edificare a personalității, prin eforturi proprii, susținute cu tenacitate. Din cauza unui tratament psihiatric (aplicat în urma unui șoc datorat unei explozii menajere cu gaz metan), tratament prelungit nefiresc în urma nepricerii medicului și a neîncrederii părinților, fetița de numai paisprezece ani se însingurează, încercând să se salveze. O iubire adolescentină pură pentru unica ființă care o înțelege, colegul de clasă Marcu Moraru, sfârșește tragic, prin moartea băiatului, dar o înarmează cu datoria de a se salva. Așa încât fata traversează o ulterioară decepție sentimentală fără să se prăbușească (logodnicul, tânărul medic Răzvan, o părăsește după ce află că a fost internată la psihiatrie) și având puterea de a se pregăti pentru admiterea la facultate. Scrisă de o autoare abia ieșită din adolescență, ca notație directă, cartea e sinceră, fără teribilisme și false problematizări.

◆ Vasile Vetișanu, *Romanul unei adolescente*, FC, XXXVII, 1988, 36, 10; Vasile Bardan, *Cartea primelor iubiri*, LCF, XXXI, 1988, 42, 2; Victor Atanasiu, *Un roman de debut*, LCF, XXXII, 1989, 8, 2; Doina Jela, *Modele ilustre*, TMS, XXIV, 1989, 2, 6; ***, FMI, XLII, 1989, 6, 16.

D. M.

○ **FIRAN Carmen**, *Grădina cu forme*, LCF, XXXI, 1988, 10, 4, fragment din romanul *Tot mai aproape*.

D. M.

FRÂNCULESCU Nicolae, *Cu orice preț*, București, E.M., 1988, 376 p. Roman de acțiune, pe fundalul celui de al doilea război mondial, din aceeași serie și pe același calapod cu *Văduvele negre* (1981) și *Aligatorii de oțel* (1984). Debutează la sfârșitul lui iulie 1944, când sublocotenentul Adrian Vienescu vine în permisie la București, unde îl surprind evenimentele de la 23 August 1944. Urmărește apoi eroul în războiul antihitlerist pentru eliberarea Transilvaniei, Cehoslovaciei, Austriei, până la reîntoarcerea în țară, rănit. Narațiunea, desfășurată pe mai multe planuri – prin amintirile personajelor, dialogurile lor, prin fragmente din presa vremii, știri radiofonice sau jurnale de operațiuni militare –, cuprinde frontul din vestul Europei, cel din Africa sau de pe teritoriul sovietic, evenimentele din Germania (inclusiv sinuciderea lui Hitler). Un fir narativ îl are ca erou pe Ion Antonescu, în întâlnirile sale cu Adolf Hitler și în tentativa de a menține cumpăna în vremuri tulburi; altul, pe locotenentul Harold Reder (originar din București, prieten din copilărie cu protagonistul, care îl ucide într-o confruntare pe câmpul de luptă). Mizând mult pe senzațional, scene de violență (în partea a doua a cărții, a cărei acțiune se petrece pe front), aventuri erotice (prima parte e în întregime o cronică sentimentală a sublocotenentului Vienescu), romanul e prolix, lipsit de profunzime psihologică, cu neglijențe de stil, având pe alocuri superficialitatea și exotismul romanelor de aventuri, în ciuda gravității subiectului.

◆ Alexandru Horia, *Orizont contemporan*, LCF, XXXII, 1989, 15, 1; 6; Aurel I. Brumar, *Un ciclu romanesc erotic*, AST, XXIV, 1989, 8, 11–12; Ioan Tepelea, F, XXV, 1989, 8, 8.

D. M.

○ **GAFIȚA Gabriel**, *Incident la hotel*, fragment din romanul *Martiriu parțial*, SLAST, VIII, 1988, 8, 6–7.

D. M.

GEORGE Alexandru, *Seara târziu*, București, Cartea Românească, 1988, 368 p. Roman-jurnal al anilor 1957, 1958, 1959, mărturie a treptatei deveniri ca scriitor a naratorului, care, în final, publică un roman. Fidel strategiei sale de a-și converti viața în literatură și de a și-o „maximaliza” prin lecturi (proprie eroulor lui ~), protagonistul consemnează secvențe cotidiene, munca la birou, cu incidentele ei (e traducător de limba engleză într-o întreprindere), întâlnirile și vizitele sale (delectându-se, în manieră călinesciană, cu evocarea unor biografii dramatice și descrierea de interioare), relațiile erotice, spectacolele și concertele la care asistă, ca meloman. Concepută ca „fragmentarium”, sub influența directă a prozei deceniului al șaselea, cartea animă chipuri din intelectualitatea și burghezia românească, Bucureștiul cu străzile și arhitectonica sa, episoade din viața creatorilor (moartea lui Camil Petrescu sau a pictorului Pallady, boala lui G. Călinescu). Interesul naratorului, definit printr-o trăire atenuată, în ciuda celor douăzeci și șase de ani ai săi, se concentrează asupra calității sale de cronicar al evenimentelor din jurul său și mai ales asupra comentării scriitorilor preferați: Oscar Wilde, W. Somerset Maugham, Marcel Proust, Amiel, Nietzsche, Spengler, Max Nordau, Blaga, Goethe, Huxley, Ortega y Gasset etc. (care apar și în alte cărți ale sale). „Jurnalul e conceput ca *text literar*, aparținând, cu toate ale sale, ficțiunii și publicității”, mărturia transformându-se „într-un discurs despre *ficțiunea* eului”, dând seama „despre felul cum se scrie trăind sau cum se trăiește scriind” (Ioan Holban).

◆ Adriana Babeți, *Dimineața devreme, seara târziu*, O, XXXIX, 1988, 34, 6; Ioana Bot, *Romanul și conversația*, TR, XXXII, 1988, 36, 4; Mihai Dragolea, *O nouă încercare a scriitorului*, ST, XXXIX, 1988, 10, 30; Ecaterina Țărălungă, *Romanul ca gen*, T, XVII, 1988, 12, 36; Val Condurache, *Romanul ca aventură personală*, CL, XCVI, 1989, 1, 7; Ioan Holban *Dosarul de existențe*, CRC, XXIV, 1989, 5, 4; D. B. Silviu, *De dimineața până seara*, TMS, XXIV, 1989, 4, 7; Ioana Bot, *Romanul și conversația*, TR, XXXII, 1988, 36, 4.

D. M.

GEORGESCU Paul, *Geamlăc*, București, Cartea Românească, 1988, 326 p. Roman parodic din ciclul *Platonești*. Umflând la nesfârșit o materie verbală pe cale de disoluție, romanele ciclului, tot mai anemiate epic, nu vin să spună mai nimic cititorului, derutat de această continuă digresiune (diversiune). Inflaționist, teribilist, mizând totul pe parodierea unor limbaje românești anterioare, ~ suferă, de la roman la roman, un recul ciudat, ce nu mai poate fi oprit. Cei „patru evangheliști” se opintesc în zadar să mai stoarcă puțină sevă din personajele anemiate, mutându-și obiectivul asupra femeilor (Emilia, Doina, Cornelia, Hilde). Asistăm acum la afacerile cu nemții ale lui Teodor Buzău, la activitatea ziaristică a lui Luca de la „Suplimentul literar” și „Biroul 2”, la cea avocătească a lui Ioan de la Huzurei sau la ridicarea politică a lui Marcu, ajuns deputat și membru în două consilii de administrație; intenție de frescă, devalorizantă, vlăguită epic.

◆ C. Ungureanu, *Lecția de literatură*, R, XV, 1988, 5, 8; Tania Radu, FC, XXXVII, 1988, 40, 11; N. Manolescu, *Naratorul intră în scenă*, RL, 1988, 44, 9; Corneliu Vadim Tudor, *Despre „un roman”*, SPM, 1988, 47, 7; Marian Papahagi, *Dilemele naratorului omniscient*, TR, XXXII, 1988, 52, 4; Ioan Holban, *Romanul „subiectiv”*, CRC, XXIV, 1989, 5, 4; Dan-Silviu Boerescu, *Discipolii*, TMS, XXIV, 1989, 2, 6; Tudorel Urian, *Destine*, O, XL, 1989, 9, 2; Dan C. Mihăilescu, *Orologiu cu figuri*, F, XXV, 1989, 3, 5; Tatiana Mihut, ATN, XXVI, 1989, 4, 7; Ioana Părvulescu, *Un spațiu literar*, RL, XXII, 1989, 37, 4.

M. P.

GHEORGHIU Mihnea, *Enigma din strada Presei*, București, Cartea Românească, 1988, 286 p. Roman de observație socială. Fragmente: *Revelionul*, RL, XX, 1987, 6, 14-15; *Revederea*, R, 1987, 3, 8. Având la bază o intrigă polițistă, urmărind dezlegarea misterului unei morți suspecte, romanul își diversifică punctul de observație prin încercarea de reconstituirea a mediilor (și acțiunilor) prin care trece universul și ziaristul „de stânga” Dan Grigoriu. Racursiunile sale privind Elveția (între care și o întâlnire cu Dan Barbilian) sunt minate, din păcate, de teizmul militan-

tului care, încercând să rămână „pe linie”, compromise, în parte, un material epic adeseori interesant, aflat la granița cu memorialistica.

◆ George Muntean, *Epica unui om de cultură*, RL, XXII, 1989, 13, 10; Mihai Ungheanu, LCF, XXXII, 1989, 14, 2.

M. P.

GHLIA Alecu Ivan, *Lumina din adâncuri*, București, Cartea Românească, 1988, 456 p. Roman alegoric. Desfășurat pe două planuri, unul istoric și altul mitic, cartea încearcă să surprindă la modul alegoric relația dintre libertate și putere, datorie și arbitrar, prin prisma istoriei unei familii care n-a putut suporta nedreptatea. Prin intermediul a trei ipostaze-verigi, Străbunicul-Bunicul-Tatăl, se sugerează autoritatea paternă, o relație de la *Eu* la *Supra-Eu*, care atinge „lumina din adâncuri”, venită de la strămoși, patronând faptele urmașilor. Așa cum *Străbunicul* a fost un haiduc răzvrătit, cu șaptesprezece feciori, așa Bunicul și fiul păstrează și duc mai departe zestrea de neatâmare a familiei, trecând prin cele două războaie cu aceeași dorință de a păstra „luminile” faptelor înaintașilor. „Protagonistul se dedublează, trăiește în ambele planuri și fiindcă «efectul de real» este predominant, spre împăcarea inadvertenței se poate presupune că *miticul* se realizează, de fapt, în *oniric*, ca un coșmar prelungit, străbătut de amintirea unor «povești» de familie” (Adriana Iliescu), romanul dând seama mai mult de calitățile de povestitor ale autorului decât de cele de constructor.

■ *La lumière des profondeurs*, fragment tr. de Anca Christodorescu, REVR, XLIII, 1989, 7, 11-56.

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXII, 1989, 8, 2; Adriana Iliescu, *Tradiție și istorie*, RL, XXII, 1989, 12, 10; Dan Liviu Boerescu, TRR, XVIII, 1989, 389, 8; Eugen Gasnaș, *L'espèce de la mémoire*, REVR, XLIII, 1989, 4, 155-157.

M. P.

GORUNESCU Valeriu, *Drumul spre zori*, București, Albatros, 1988, 310 p. Roman politic. Evocă lupta împotriva legionarilor, în „anul tragic și fatal 1940”.

M. P.

GRĂNESCU Adrian, *O dragoste ca oricare alta*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 252 p. Fragment: *Moartea pescăruşului*, TR, XXXI, 1987, 36, 5. Roman de debut, rememorând anii de formație studentești, într-un Cluj romantic și idealizat, cu entuziasmul și capacitatea de dăruire specifică vârstei, alterată pe alocuri de imixtiunea politicului, provocând alteritatea cazuisticii. Bazat pe însemnările și jurnalele *de atunci* ale protagoniștilor, studenții Andrei și Marina, romanul trăiește mai ales din confruntările ulterioare, *de acum*, guvernate de „o privire lucidă” asupra faptelor trecute și prezente, referindu-se la jocul duplicitar și înșelător al timpului ca la „utopia unei descătușări” (Matei Gavril), a eliberării de Marina și a înlocuirii ei cu Laura. Merită subliniat procedeul apelului la memoria involuntară, prin motivul „vâslei” despăcând periodic apele încețoșate ale obnubilării abisale. Interesante pagini de jurnal și observație caracterologică asupra vârstei adolescentine, dar fără să se constituie într-un discurs narativ, suficient de bine conturat.

◆ Mircea Popa, *Dragoste studentească*, LCF, XXXI, 1988, 48, 2; G. Nistor, *Personajele memoriei și memoria ca personaj*, TR, XXXII, 1988, 49, 3; Matei Gavril, *Condiția debutului*, LCF, XXXII, 1989, 7, 2; Ion Lungu, *Un debut*, CNT, 1989, 13, 10; Irina Petraș, *Un debut românesc*, T, XVIII, 1989, 3, 42–43; Alexandru Horia, *Orizont contemporan*, LCF, XXXII, 1989, 15, 1; 6; Ion Lungu, *Un roman de debut*, RL, XXII, 1989, 32, 9.

M. P.

GRONOV-MARINESCU Elena, *Cerul a coborât pe pământ*, București, E.M., 1988, 256 p. Roman din lumea aviatorilor. Acțiunea pleacă de la ancheta unei ziariste despre zbor. Consemnând răspunsurile unor piloți de vânătoare, ea află lucruri senzaționale, mai ales în cele comunicate de locotenent-colonelul Sever Gheorghiu, depoziții completate cu jurnalul soției sale, Silvana, avocată în București.

◆ Emil Manu, *Pasiunea zborului*, RL, XXII, 1989, 19, 10.

M. P.

O GRUIA Stelian, *Intermezzo la Gaudeamus*, fragment de roman, LCF, XXXI, 1988, 45, 4–5, 7.

M. P.

O HÂRJESCU Cezar, *Avalanșa*, fragment de roman, SLAST, VIII, 1988, 16, 6.

M. P.

HLADCHI-Bucovineanu Petre, *Surprize de vacanță*, București, Ion Creangă, 1988, 142 p. Microroman din viața unor școlari în de vacanță.

M. P.

HOLBAN Nicolae, *De azi în trei săptămâni*, București, Albatros, 1988, 272 p. Romanul unei investigații reporterești. Fostul ziarist Nicolăeș revine, după treizeci de ani, la o investigație în legătură cu strungarul Virgil Neacșu.

◆ Dorin Sălăjan, FC, XXXVII, 1988, 51, 11; Romul Munteanu, *În căutarea adevărului*, FC, XXXVIII, 1989, 2, 10; Delia Dumitriu, *Între reportaj și ficțiune*, SLAST, IX, 1989, 4, 4; Dumitru Nicu, *Incursiuni psihologice*, CNT, 1989, 21, 12; Irina Petraș, ST, XL, 1989, 10, 57; Alex. Ștefănescu, *În lumea romanului*, RL, XXII, 1989, 51, 1.

M. P.

O HRENCIUC Dina, *Marele lutier*, fragment din romanul *Drumul*, CL, XCIV, 1988, 3, 9.

M. P.

HUDICI Vera, *Aureola iubirii*, București, Cartea Românească, 1988, 216 p. Roman proletcultist, în care eroina, Dochia Moldovan, își retrăiește tinerețea de activistă U.F.D.R. la Piatra Neamț. „„, roman stând sub semnul unor mari naivități literare, e o bună dovadă că deficiențele scriiturii sunt tot atâtea deficiențe de conținut” (Ion Cristoiu).

◆ ***, CNT, 1988, 52, 14; Ion Cristoiu, *Restituiri la timpul trecut*, AFT, XXIII, 1989, 9, 8.

M. P.

HURDUZEU Ovidiu, *Perimetrul*, fragment din romanul *Pampasul imaginației*, SLAST, VIII, 1988, 4, 6–7.

M. P.

IANCU Victor, *Pământul negru*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 362 p. Roman-document, pe care autorul îl prezintă drept „povestea simplă a unui comunist, victimă a confuziilor, incertitudinilor și nesiguranței perioadei de început a vieții noi”. Eroul este Avram Murună din Sucodru (Munții Apuseni), participant la al doilea război mondial, la alegerile din 1946, la exproprierea moșiilor și la colectivizarea satelor etc.

◆ Mariana Ciolan, *Cronică de librărie*, SPM, 1988, 47, 8; Doina Mărghitaș, ST, XL, 1989, 3, 53.

M. P.

IDRICEANU Petru, *Întâmplări dintr-o vacanță*, București, Ion Creangă, 1988, 122 p. Microroman despre întâmplările trăite de o ceată de copii în vacanță.

M. P.

IFRIM Corneliu, *Fulgere peste fluviu*, București, E.M., 1988, 232 p. Roman de război. Eroul Alexandru Pruteanu, căpitan în portul Brăila, simulează colaborarea cu nemții, pentru ca, descoperit, să ducă o îndelungă luptă pentru supraviețuire în condițiile confruntării cu colonelul von Milke și cu metodele lui.

◆ Dorin Măran, *Protestul lui Faust*, SLAST, VIII, 1988, 22, 4; Nicolae Georgescu, *Universuri noi*, LCF, XXXI, 1988, 39, 6; Radu Comănescu, *Un povestitor*, CNT, 1988, 38, 12; Valentin Popa, *Între rigorile povestirii și ale romanului*, LCF, XXXI, 1988, 46, 6.

M. P.

IGNEA Dumitru, *Sub aripa timpului*, Iași, Junimea, 1988, 230 p. Fragment: *Semnele timpului*, CRC, XXIII, 1988, 19, 5. Romanul unor memororii, privind destinul unui personaj, inginerul Caratașu, prins în trei lentile deosebite: *Azi, ieri și Altădată*. Cea mai valoroasă parte este jurnalul de război din *Altădată*, în rest se bate monedă pe construcția de tip industrial și tema orașului nou.

◆ Marian Ciolan, SPM, 1988, 49, 8; Ioan Holban, *Azi, ieri, alaltăieri*, CRC, XXIII, 1988, 50, 4; Cornel Munteanu, CL, XCVI, 1989, 2, 14; Mihai Niculescu, LCF, XXXII, 1989, 12, 2; Alexandru

Horia, *Orizont contemporan*, LCF, XXXII, 1989, 15, 1, 6; Mircea Șerbănescu, O, XL, 1989, 30, 7.

M. P.

ILIESCU Nicolae, *Dus-întors*, București, Cartea Românească, 1988, 152 p. Roman conceput ca un dosar de documente epice, contribuind la opera de destrucționare a romanului, adusă de generația textualistă. Autorul este el însuși personaj, iar cele mai bune pagini sunt cele de jurnal. Alături de note de călătorie, versuri, descrieri ș.a. se conturează aspecte din viața profesorilor navetiști și mediul semirural de la Guguieni, în roman intrând și fragmente din lucrările elevilor, discuții surprinse în autobuz, discursurile colegilor etc., într-o aglomerare care sufocă materia epică prin stereotipie și prozaism.

◆ **, FC, XXXVII, 1988, 10, 11; Eugen Simion, *Criza ficțiunii*, RL, XXI, 1988, 13, 11; Al. Cristelecan, *Exerciții*, CRC, XXIII, 1988, 17, 4; N. Mihăescu, *Doi prozatori*, SPM, 1988, 23-2; Dan-Silviu Boerescu, *Mișcarea de revoluție*, T, XVII, 1988, 9, 32-33; Ion Lascu, *Viața ca un text continuu*, R, 1988, 9, 4; Cornel Moraru, *De la proza scurtă la roman*, VTR, XVIII, 1988, 10, 5; Mircea Vasilescu, F, XXIV, 1988, 1, 4; Simion, *Scritori*, IV, 641-644.

M. P.

IOANA Nicolae, *Vizită la domiciliu*, București, Eminescu, 1988, 306 p. Roman din viața satului. Eroul, Ion Pietriceanu, se reîntoarce după mai mulți ani în satul părinților săi, unde, alături de fratele său Vlad, pornește în căutarea trecutului. Din păcate, nimic semnificativ nu se petrece în biografia cenușie a celor două personaje.

M. P.

IONESCU-QUINTUS Mircea, *Citație pentru un necunoscut*, București, Eminescu, 1988, 206 p. Roman polițist, întocmit după rețeta bine cunoscută a genului, cu personaje convenționale și previzibile, mișcându-se într-un mediu provincial ceva mai bine individualizat, dar fără să schimbe semnificativ impresia de amuzament literar.

◆ Mircea Iorgulescu, *Dincolo de melodramă și senzațional*, RL, XXII, 1989, 30, 11.

M. P.

IUGA Gabriel, *Apă bună de fântână*, LCF, XXXI, 1988, 27, 5; *Părea că ninge albastru*, LCF, XXXI, 1988, 50, 4; *Lumina caldă a zilei*, LCF, XXXII, 1989, 12, 4, fragmente dintr-un roman cu titlu neprecizat.

M. P.

IUGA Gabriel, *Umbra șoimului pe zăpadă*, București, Cartea Românească, 1988, 244 p. Roman de dragoste, cu o intrigă bazată pe neprevăzut. Inginerul Părvu, plecând în concediu, întâlnește o fată, care îl roagă să joace rolul soțului pe care nu îl are. Va rezulta o poveste de dragoste, pe fundalul vieții satului contemporan.

◆ Cornel Munteanu, ST, XXXIX, 1988, 54–55; Teodor Vărgolici, *Între vis și realitate*, RL, XXI, 1988, 36, 11; Romul Munteanu, *Intriga circulară*, FC, XXXVII, 1988, 36, 10; Nicolae Georgescu, *Viața în echilibru*, LCF, XXXI, 1988, 38, 2; Valentin F. Mihăescu, *Inventar incomplet*, LCF, XXXI, 1988, 53, 2.

M. P.

O JURCĂ Gheorghe, *Miresme de piatră și de iarbă*, fragment din romanul *Vara speranței*, LCF, XXXI, 1988, 19, 4–5.

M. P.

JURCĂ ROVINA Ion, *Călătorie spre dragoste*, Timișoara, Facla, 1988, 240 p. Roman de dragoste, bazat pe colaj, alcătuit din tot felul de documente, scrisori, reportaje, eseuri, jurnal etc. Ele reprezintă dosarul sentimental pe care un tânăr ziarist încearcă să-l reconstituie pe baza unui jurnal și a scrisorilor trimise de un prieten. Reține episodul plin de frumusețe al dragostei pentru Flavia.

◆ Tudorel Urian, *Fotografii mișcate*, O, XXXIX, 1988, 32, 2; Adrian Dinu Rachieru, *Spre polul livresc*, O, XL, 1989, 8, 5; Constant Călinescu, *Romanul între „dosar” și „eseu”*, LCF, XXXII, 1989, 20, 2; Olimpija Berca, O, XL, 1989, 41, 5.

M. P.

O KALMUSKI D., *Iunie 2*, fragment de roman, ATN, 1988, 9, 8.

M. P.

O LAZARIU Emil, *Aripă albă*, fragment de roman, ATN, XXV, 1988, 12, 3 („Caiete botoșănene”).

M. P.

O LĂNCRĂNȚAN Ion, *Ploaie de vară*, fragment din romanul *Loștrița*, TR, XXXII, 1988, 1, 5.

M. P.

LEAGHI Hristu, *Mușata fârșiroată Marica*, București, Litera, 1988, 124 p. Roman scris în dialect aromân, despre viața „pitorească și autentic arhetipală” a unei comunități din Selea.

M. P.

LEON Aurel, *Cărări peste dealuri*, Iași, Junimea, 1988, 240 p. Fragmente: *Săgetat într-o aripă*, CL, XCIII, 1987, 3, 8–9; *Cărări peste dealuri*, CRC, XXII, 1987, 14, 5. Roman al industrializării. Acțiunea se petrece în satul Dumbrava din preajma Iașului, a cărei colectivitate e amenințată să dispară, înghițită de orașul din preajmă. Inginerul agronom Vicu Bunea inițiază aici o mică industrie, ceea ce-i face pe țărani să se mute în oraș. Se rețin câteva tipuri de țărani: Ștefan Văideanu, Ilie Dorhan, Lețu Balș.

◆ Ioan Holban, *Galeria de portrete*, CRC, XXIII, 1988, 51, 4; Grigore Ilieși, *Cronicar al actualității*, CRC, XXIII, 1988, 51, 4.

M. P.

LILĂ Ion, *Luna de pe cer*, București, Eminescu, 1988, 256 p. (Romanul românesc contemporan.) Romanul prezintă un caz de inadaptare socială, prin faptul că inginerului Anton îi este înșelată încrederea sa în oameni, trebuind să peregrineze prin mai multe locuri de muncă, fără a pierde credința într-o zi a unei judecăți mai drepte.

◆ Al. Piru, *Realul și idealul*, SLAST, IX, 1989, 11, 5; Dumitru Nicu, *De la scheme românești la adevărurile vieții*, CNT, 1989, 18, 13; Teodor Vărgolici, *Tribulații și împliniri*, RL, XXII, 1989, 20, 10; Ioan Holban, CL, XCVI, 1989, 14.

M. P.

LUMEZEINU Eugen, *Nimfa sau copia ei*, fragment de roman, CL, XCV, 1988, 8–9, 14.

M. P.

LUSTIG Adrian, *Un loc pe roată*, București, Cartea Românească, 1988, 192 p. Microroman umoristic, narând excursia (incomodă... pe roată) a unui student român în Italia, într-o companie tinerească. Totul e tratat de sus, cu umor, dovedind capacitate de adaptare și lipsă de convenții.

◆ Lector, RL, XXI, 1988, 6, 10; Delia Dumitriu, *Dincolo de convenții*, SLAST, VIII, 1988, 8, 4; Lucian Chișiu, *Ironie și autoironie*, LCF, XXXI, 1988, 9, 2; Valeriu Cristea, „Blugi și catedrale”, RL, XXI, 1988, 14, 11; Ioan Holban, *Romanul ludic și sentimental*, CRC, XXVI, 1988, 18, 4; Mihai Dragolea, ST, XXXIX, 1988, 4, 56.

M. P.

MARINEASA Viorel, *Litera albă*, Timișoara, Facla, 1988, 188 p. Experiment românesc, având ca pretext evenimentele din Banat premergătoare marii Uniri. Prima parte cuprinde – susține autorul – o „rescriere” a romanului *Transformarea*, aparținând gazetarului și prozatorului țaran Ioan Ciucurel, precum și, culese cu cursive, pasaje întregi preluate din diferite ziare și reviste, apărute între 1900 și 1952. Partea a doua conține biografia lui Achim Beca, „țaran luminat”, apărător al drepturilor neamului și redactor al gazetei „Cuvântul țăranilor”. Stilist notabil (în ipostază îndeosebi de ironist), autorul stăpânește tehnici narative dintre cele mai diverse: de la portretizarea tradițională a eroilor până la monologul interior și la inovațiile textualiste.

◆ Mircea Mihăieș, *Anchetatorul apatic*, O, XXXIX, 1988, 23, 2; Ioan Holban, *Două debuturi*, CRC, XXIII, 1988, 39, 4; Radu Călin Cristea, *Lecturi de dimineață. Un personaj și interpretul său: Beca și ~*, F, XXIV, 1988, 10, 14; Cristian Moraru, *Un Macondo bănățean*, T, XVII, 1988, 10, 43–44; Gabriel Rusu, *Ubicuitatea narativă*, SLAST, IX, 1989, 2, 4; Ovidiu Pecican, *Alternative epice*, TR, XXXIII, 1989, 6, 4; G. Nistor, *Nivele și semnificații*, EX, XXI, 1989, 2, 4; Anton Cosma, *Un moment metarealist. Alteceva-decât-romanul*, VTR, XIX, 1989, 5, 5; Nicoleta Ghinea,

Roman sau eseu?, RL, XXII, 1989, 35, 11; Mircea Dinutz, *Romancierii la ora debutului*, LCF, XXXII, 1989, 40, 3.

M. V.

O MATALĂ Dumitru, *Compartimentul*, ST, XXXIX, 1988, 10, 10–13; *Partidă suspendată*, TR, XXXII, 1988, 49, 5, fragmente din romanul *Locul posibil*.

M. V.

MĂRGEANU Nicolae, *Lebedele negre*, București, E.M., 1988, 254 p. Roman de război, superficial și exterior.

M. V.

MIHALACHE George, *Adevărata victorie*, București, Albatros, 1988, 202 p. Roman inspirat din mediul sportiv, care preia titlul unei nuvele pe aceeași temă, publicată în colaborare cu Jack Berariu în 1950. Fotbalistul Nelu Măcriș, răsfățatul stadioanelor, ajunge infirm în urma unei accidentări, dar nu se lasă învins; „adevărata victorie” e de natură morală.

M. V.

MONORANU Mihaela, *Călușul cosmic*, București, Ion Creangă, 1988, 112 p. Roman pentru copii, scris cu fantezie și farmec.

M. V.

MORARU Alexandru, *Sărbătoare de iarnă*, Timișoara, Facla, 1988, 248 p. Roman despre viața unui șantier. Temă transcriere „după natură” a unor situații și persoane lipsite de relief, în pofida eforturilor de individualizare prin utilizarea limbajului regional.

◆ Adrian Dinu Rachieru, *Prozatori și textieri*, AST, XXIV, 1989, 7, 6; Valeriu Cristea, *Perimetrul șantierului*, RL, XXII, 1989, 46, 10–11.

M. V.

O MUCENIC Dan, *Îngenuncherea*, fragment de roman, TR, XXXII, 1988, 15, 5.

M. V.

NEAMȚU Leonida, *Curbura dublă a infinitului*, Iași, Junimea, 1988, 262 p. Parodie de roman polițist, construit fără minimă

preocupare pentru verosimilul faptelor sau al caracterelor. Personaje precum „seniorul” Iulian Voicu Halalaie, Ștefan Aboui, mare dresor, Gheorghe Surdu Carabonc, Miki Lotu, detectivul Flandra Klينkenhagen sunt protagoniștii unor întâmplări la fel de incredibile ca și numele lor.

M. V.

NICOARĂ Viorica, *Libelula albastră*, București, Ion Creangă, 1988, 180 p. Roman pentru copii și tineret. Ispăvile unui băiat crescut la oraș, Alexandru, care își petrece vacanța la țară, descoperind o lume plină de minunății.

M. V.

NICOLAE Mihai, *Casa de lângă lună*, București, Ion Creangă, 1988, 170 p. Fragment: *Moartea copacului*, RL, XVIII, 1985, 9, 15. Roman pentru copii și tineret. Orfan de mamă și cu un tată bețiv, Dode e un vrednic gospodar și un elev sărguincios, care își va realiza visul de a deveni brigadier silvic. Unele momente de reală emoție.

M. V.

NICOLAE Victor, *Gigantica*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 284 p. Roman inspirat din lumea circului. Descriere temă, în care pestrița faună își pierde strălucirea, iar „gigantica” nu generează dramatism.

M. V.

OANCEA Tudorel, *Donaris-2 pe urmele eroilor*, București, Ion Creangă, 1988, 128 p. Roman pentru copii și tineret, făcând parte dintr-o serie (*Donaris-2 ridică ancora*, 1981; *Donaris-2 pe drumul soarelui*, 1986). Relatează peripețiile unui grup de elevi în expediția începută la Brăila, cu șalupa, și încheiată, în microbuz, la mausoleul de la Mărășești. Sabloane și festivism.

M. V.

OCTAVIAN Tudor, *Sortiți iubirii*, București, Eminescu, 1988, 176 p. (Romanul de dragoste). Fragmente: *O chestiune de consens*, RL, XX, 1987, 21, 15; *Balul debutan-*

ților, LCF, XXX, 1987, 21, 4. Roman de dragoste. Redactor la un ziar de provincie, cronicar și autor de știri culturale locale, personajul are revelația mediocrității și a compromisiurilor practicate în exercitarea profesiei de gazetar. Apariția în viața lui a misterioasei Vera-Ioana pune capăt proceselor de conștiință și stărilor de ambiguitate morală. „Nota prozei lui ~ o formează romantismul ironic, sentimentalismul care încearcă să se înfățișeze, tot timpul, cu ajutorul umorului împins până la sarcasm, drept contrariul lui” (Nicolae Manolescu). Sentențios și strălucitor, stilul frapează prin asociațiile de idei insolite.

◆ Ioan Zubașcu, FC, XXXV, 1988, 18, 11; Laurențiu Ulici, *Dubla perspectivă*, RL, XXI, 1988, 21, 11; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXI, 1988, 23, 2; Eugen Simion, *Ironic și sentimental*, RL, XXI, 1988, 24, 10; Ioan Holban, CRC, XXIII, 1988, 47, 4; Tudorel Urian, AFT, XXII, 1988, 7, 5; Elena Sava, CNT, 1988, 50, 11; Gheorghe Glodeanu, TR, XXXIII, 1989, 6, 9.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Vulturul dincolo de cornul lunii*, București, E.M., 1988, 252 p. Roman de acțiune, ale cărui evenimente sunt plasate în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu. Știință a compoziției; inventivitate; stil arhaizant cu moderație.

M. V.

OLTEANU Traian, *Muntele și piatra*, București, Albatros, 1988, 212 p. Fragmente: *Ziua din urmă, fără ore*, LCF, XXX, 1987, 28, 4; *Vizita*, CL, XCIII, 1987, 8, 9; *Ceasul războiului cel mare*, RL, XX, 1987, 49, 15 (din romanul anunțat cu titlul *Muntele ascuns*). Roman de război. Întâia conflagrație mondială este văzută îndeosebi din perspectiva populației civile și a unui grup de partizani, prinși, în final, de autoritățile germane și condamnați la moarte. Calofilia și tendința de metaforizare sunt improprii subiectului.

◆ Al. Piru, *Un roman istoric*, SLAST, VIII, 1988, 16, 5; Alexandru Ruja, *Un roman din vremea Marii Uniri*, LCF, XXXI, 1988, 24, 2; Ioan Holban *Documentul uman*, CRC, XXIII, 1988, 35,

4; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXI, 1988, 36, 2; George Chirilă, *Cu prețul vieții, de strajă munților*, CNT, 1988, 41, 13; Dorin Obreja, CL, XCV, 1988, 11, 14.

M. V.

PANDURU Ion Florian, *Sub merii sălbatici*, București, Cartea Românească, 1988, 294 p. Fragmente: ≈, O, XXXVI, 1985, 14, 13; ≈, LCF, XXXI, 1988, 3, 4–5. Roman rural. Comunitatea unui mic sat de munte e amenințată de invazia mașinismului. Construirea unui drum forestier vrea să sugereze sfârșitul vieții patriarhale și a izolării de lumea civilizației. Excesiv propagandistic („Drumul ăsta îi soarele pentru ei”), romanul abundă în naivități.

◆ Marian Odangiu, *Despre tranziție*, O, XXXIX, 1988, 24, 2; M. Ungheanu, LCF, XXXI, 1988, 31, 5; Dorin Murariu, *Semnele vechimii*, O, XXXIX, 1988, 32, 3; Doina Mărghitaș, ST, XL, 1989, 1, 52; Nicolae Georgescu, *Mircu și lumea lui*, LCF, XXXII, 1989, 18, 6.

A. S.

PAPILIAN Victor, *Coana Truda*, în vol. *Coana Truda (roman) și nuvele bărbierești*, ed. îngr. și tabel cronologic de Cornelia Papilian și Constantin Cubleşan, pref. de Constantin Cubleşan, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, p. 95–264. Roman al mahalalei bucu-reștene, la început de secol. Biografia Coanei Truda e tipică pentru idealurile compromise și pentru freământul romantic al unor suflete viciate moral și psihologic eșuate.

A. S.

PARASCAN Constantin, *Vămile iubirii*, Iași, Junimea, 1988, 222 p. Fragmente: ≈, CRC, XXIII, 1988, 17, 5; ≈, CL, XCIV, 1988, 6, 8. Roman de dragoste. Renunțând la identitatea personajelor și la continuitatea întâmplărilor, autorul pune intenționat semnul egalității între viața trăită și viața povestită. Substituirile succesive (de nume, evenimente și situații) accentuează confuzia provocată dintre realitate și vis. În simultaneitatea lor, vocile sunt ipostaze ale unei stări de

dragoste, mai degrabă decât proba vie a prezenței ei.

◆ Ioan Holban, *Mărcile personajului*, CRC, XXIII, 1988, 32, 4; N.R., *Poveștile din turn*, TMS, XXIII, 1988, 10, 6; Dorian Obreja, CL, XCV, 1988, 12, 12; Dan-Liviu Boerescu, SLAST, 1989, 14, 4.

A. S.

PARDĂU Platon, *Bănuitele primejdii*, București, E.M., 1988, 414 p. Roman social. Existențe mărunte, „oameni de tranziție” (Ioan Holban) în căutarea aventurii, asociată libertății și ieșirii din „închisoarea personală sau a tuturor”. Primejdia cunoașterii e acceptată ca o tentație a răscumpărării.

◆ George Arion, FC, XXXVIII, 1989, 5, 10; Ioan Holban, *Omul ca figurare a unui sens*, RL, XXII, 1989, 11, 10; Romul Munteanu, *Filosofia „stării de Caragiale”*, FC, XXXVIII, 1989, 11, 10; Laurențiu Ulici, CNT, 1989, 8, 12; Aureliu Goci, *Expresia realității*, LCF, XXXII, 1989, 8, 1; 7; Cornel Munteanu, ST, XL, 1989, 3, 52; Vlad Sorianu, ATN, XXVI, 1989, 6, 13.

A. S.

PETRESCU Aurel, *Dromichet. Semnul nemuririi*, București, Albatros, 1988. Roman istoric. Evocare a profetului și a regelui în care ardea „dorința unei Tracii eterne”.

◆ **, LCF, XXXI, 1988, 42, 2.

A. S.

PETRESCU Ioana, *Firul nănterupt*, București, Albatros, 1988, 198 p. Roman social. Repatriată, după o perioadă de exil în Franța, Ana Cerna, biolog, povestește, în Orient Expres, doctoriței Nora Păun despre drama dezrădăcinării și despre hotărârea de a lua totul de la capăt. Nașterea unui copil, simbol al eliberării de șovăieli și spaima, accentuează nota de artificial a acestei proze conjuncturale.

◆ Cornel Munteanu, ST, XXXIX, 1988, 6, 57.

A. S.

O PINTEA Radu, *Olenia – o navă dintr-o serie de elită*, fragment din romanul *Tanker*, TMS, XXIII, 1988, 1, 8.

A. S.

POPESCU Dumitru, *Cenușa din ornici*, București, Eminescu, 1988, 366 p. Roman sentimental. Lunga și întortocheata poveste de dragoste dintre un dirijor (Cristi Răceanu) și directoarea adjunctă a unei întreprinderi de comerț exterior.

◆ Narcis Zărnescu, SPM, 1988, 25, 3; Ion Buzera, R, 1988, 7, 5; Irina Petraș, ST, 1989, 7, 8-9.

A. S.

POPESCU Ștefan, *Până la marea cea mare*, București, E.M., 1988, 144 p. Roman istoric. Evocare patriotică a domniei lui Mircea cel Bătrân.

A. S.

O POPIȚA Lidia, *Sânt Petru-Măjaru*, fragment din romanul *Vai! celui singur*, CL, XCIV, 1988, 1, 8; 10.

A. S.

PREDA Sorin, *Plus-minus o zi*, București, E.M., 1988, 304 p. Roman textualist. Fostul campion de șah, Emil Cela, își satisface stagiul militar. Noua experiență a tânărului și aventura lui erotică sunt prezentate într-un context psihanalitic.

◆ Al. Piru, *Memoria și viața*, SLAST, IX, 1989, 5, 5; Marian Odangiu, *Câtă literatură, atâtă viață*, O, XL, 1989, 6, 2; Corneliu Vadim Tudor, *Înapoi, rupeți rândurile!*, SPM, 1989, 7, 7; Ioana Bot, TR, XXXIII, 1989, 8, 4; Virgil Podoabă, F, XXV, 1989, 2, 4-5; Ioan Holban, *Romanul ca o partidă de șah*, CRC, XXIV, 1989, 9, 4; Romul Munteanu, *Amintirile unui soldat amnezic*, FC, XXXVIII, 1989, 12, 10; Vladimir Bălănică, TMS, XXIV, 1989, 3, 7; Ion Buzera, *Plus-minus o zi sau despre convenția amneziei*, R, 1989, 3, 10; Ovid S. Crohmăniceanu, *Școala armelor și a iubirii*, VR, LXXXIV, 1989, 3, 77-80; Cornel Moraru, *Criza de imaginație*, VTR, XIX, 1989, 3, 5; Adrian Dinu Rachieru, AST, XXIV, 1989, 3, 7; Vlad Sorianu, ATN, XXVI, 1989, 3, 10; Radu G. Țeposu, *La prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83-93; Laurențiu Ulici, *Criza de identitate*, CNT, 1989, 21, 13; Doru Burlacu, ST, XL, 1989, 6, 17; Lucian Branea, AFT, XXIII, 1989, 9, 6.

A. S.

PREDA Vasile, *Acest trecut a fost cândva viitor*, București, E.M., 1988, 192 p. Pe

fundalul unor scene de război, locotenent-colonelul Gheorghe Măleanu, crescut la un orfelinat, rememorează drumul căutării propriilor părinți. Reconstituirea trecutului se suprapune simbolic peste ideea continuității de neam.

A. S.

O RACHIERU Adrian Dinu, *Întâlnirea*, fragment de roman, O, XXXIX, 1988, 26, 4.

I. I.

RASIGA Ion, *Pașii*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 264 p. Fragmente: *De necrezut*, ST, XXVII, 1976, 34, 43; *Viespea*, TR, XX, 1976, 14, 5. Roman social și de dragoste, cu puternică tentă psihologică. Inginerul Ioan Veșteameanu, alias Bubă, în intimitate, trăiește anii de după ultimul război mondial marcat de consecințele conflictului, nereușind să-și clarifice izvorul sentimentelor față de soție și față de o ingineră normatoare din uzina în care ajunge director adjunct. Internat în spital, părăsit de ambele femei, Ion Veșteameanu descoperă sursa dramei sale în *pattern*-ul unei iubiri adolescente, cu deznodământ tragic, față de o copilă săracă, care moare într-un bombardament. Stil pretențios, de anamneză etico-artistică, punctat de momente de observație socială.

◆ Ion Lungu, TR, XXXIII, 1989, 7, 4; Valentin Tașcu, *Sentimentele zilelor noastre*, CNT, 1989, 41, 11.

I. I.

RAȚIU Virgil, *Cărțile cu Alfonz. Dintre primele cărți*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 272 p. Roman cu tentă parodică, dedicat realității „kitsch” a lumii literare. Prin intermediul personajului principal, vânzătorul de ziare, apoi „scriitorul” Alfonz Carbit, este investigată psihologia veleitarului literar, ca tip uman și social.

◆ Oliv Mircea, *Patimile după Alfonz*, TR, XXXIII, 1989, 22, 7; Ioan Holban, *Exerciții de intuiție*, CRC, XXIV, 1989, 29, 4; Ion Mureșan, *Romanul ca mozaic*, TR, XXXIII, 1989, 37, 4; Alexandru Țion, AST, XXIV, 1989, 9, 7.

I. I.

ROZNOVEANU Mirela, *Totdeauna toamna*, București, Cartea Românească, 1988, 328 p. Roman complex, de evocare a fluxului existențial, construit în tiparele unuia de dragoste. Maria Mărgăritărescu, o tânără lingvistă bucureșteană, frecventează „lumea bună” a capitalei intrând în conflict cu ierarhia universitară, din care-și dă demisia. Debusolată, Maria, alias Magdalena, nume pe care-l preia între timp, intră sub influența unei misterioase Fausta, care o inițiază în taina migrației sufletelor și în arta romanului perfect, polifonic, înțeles ca restituire a ancestralului. Astfel ea cunoaște, între alte personaje, pe Vizanti, de care se simte atrasă cu toată ființa, în chip magic. Mediul cosmopolit, de salon imaginar, dă impresia, având în vedere momentul scrierii, de pură construcție mentală, fabulatorie. „Carte situată la granița dintre romanul total «în intenție» și «romanul roz» – în realizare” (Ioana Bot).

◆ Ioana Bot, *Între romanele posibile*, TR, XXXII, 1988, 27, 4; Romul Munteanu, *Paradisul artificiale*, FC, XXXVII, 1988, 35, 10; Z. Dinulescu, *Un roman al nuanțelor*, TMS, XXIII, 1988, 9, 6; Gabriela Greanu, *Romanul unei civilizații*, LCF, XXXI, 1988, 40, 1; 7; 42, 1; 6.

I. I.

RUDEANU Alex., *Corabia de piatră*, București, Cartea Românească, 1988, 240 p. Fragment: ≈, LCF, XXIX, 1986, 46, 9. Roman de dragoste. Un fost comandant de avion, retras în singurătatea unei cabane alpine din apropierea unui lac, intrat în narațiune cu supranumele Boss, se îndrăgostește, într-un decor de o mirifică poezie, de Vili, apariție inefabilă, împreună cu care consumă cantități apreciabile de rom și de cafea, povestindu-și viața. În final, femeia moare, dezarticulând viața afectivă a iubitului aflat în pragul senectuții, care-și va înțelege astfel mai bine viața. Cartea, deloc stângaci scrisă, „amintește de romanele de dragoste englezești care dezvoltă tema solitudinii în marile pustietăți, pivotând într-o atmosferă de reverie și mister” (Aureliu Goci).

◆ Nicolae Dan Fruntelată, LCF, XXXII, 1989, 7, 1; Gabriel Rusu, *Fluxul iubirii*, SLAST, IX, 1989,

11, 4; Ioan Holban, *Romanul de dragoste*, CRC, XXIV, 1989, 16, 4; Laurențiu Ulici, *Neamul Candrenilor*, RL, XXII, 1989, 21, 11; Aureliu Goci, *Un roman al memoriei*, LCF, XXXII, 1989, 27, 6; Mihail Iordache, CL, XCVI, 1989, 11, 2, 4 (*Pagini bucovinene*).

I. I.

RUSE Ion, *Oameni și epave*, București, E.M., 1988, 206 p. Roman de război. Evocă încăleștarea dintre trupele germane și cele române pe Dunăre, imediat după evenimentele de la 23 August 1944, cu sublinierea panicii create de răsturnarea alianțelor și de dorința nemților de a se retrage cu orice preț spre cursul superior al fluviului.

I. I.

SAVU Tudor Dumitru, *Fortul*, București, E.M., 1988, 174 p. Fragmente: *Carnea delfinului*, ST, XXXVIII, 1987, 5, 20–24; *Atelierul cu oglinzi* (din romanul anunțat cu titlul *Fortul Cardon*), ST, XXXIX, 1988, 5, 22–25; 63; *Marș forțat*, CRC, XXIII, 1988, 46, 5. Roman despre realități subsumabile conceptului de „realism magic”. Subcotenentul Dierna, absolvent al Colegiului Militar, este repartizat la Fortul Cardon, bastion inexpugnabil, amplasat pe un pisc în vecinătatea țărmlui mării. Din acest moment, echilibrul realului este zdruncinat de lucruri inexplicabile: timpul se dilată sau se contractă după legi necunoscute, persoanele apar și dispar misterios sau își schimbă identitatea. Realitatea cea mai prozaică „se degradează” lent, intrând treptat în zodia enigmaticului, iluzoriului, fantasticului. În cele din urmă, până și fortul se dovedește la fel de fantasmagoric ca și ocupanții săi dispăruți în neant; mai mult chiar: este pusă sub semnul întrebării însăși existența protagonistului, raportor conștiințios al acestor întâmplări insolite. Romanul este mai încheat decât cele anterioare, cu o mai constantă preocupare pentru structură, gradație și coerența interioară a evenimentelor. Simbolistica, de asemenea, e mai bine stăpânită: oglinda și farul multiplică incert jocul dintre real și icalitate. Influența unor autori ca Dino Buzzati, Bioy Casares sau J. L. Borges este evidentă.

◆ Eugen Simion, *Jurnalul și oglinda*, RL, XXII, 1989, 2, 10; Cristian Contraș, *Oglinda – ochiul Leviatanului*, NPC, XVI, 1989, 1–2, 14; Mircea Popa, *Ferestrele realului*, LCF, XXXII, 1989, 9, 1–2; Marian Papahagi, *Cartea ca o oglindă*, TR, XXXIII, 1989, 10, 4; Ioan Holban, *Oglinda mincinoasă*, CRC, XXIC, 1989, 11, 4; Vasile Lucian, *Insinuant, fantasticul*, O, XL, 1989, 13, 7; Radu Săplăcan, *Fortul Cardon sau fals tratat despre geometria refracției*, AST, XXIV, 1989, 3, 7; Corneliu Vadim Tudor, *Mistere*, SPM, 1989, 14, 3; Irina Petraș, *Realitate și „băsmuire”*, RL, XXII, 1989, 15, 8; Val Condurache, *La război ca la război*, CL, XCVI, 1989, 4, 7; Liviu Petrescu, *Jocuri cu oglinzi*, ST, XL, 1989, 4, 32–33; Mircea Muthu, *Meșterul de oglinzi*, VR, LXXXIV, 1989, 5, 92–93; Gabriel Rusu, *Puterea imaginației*, TMS, XXIV, 1989, 5, 6; Gheorghe Glodeanu, F, XXV, 1989, 8, 12; Cornel Munteanu, CL, XCVI, 1989, 8, (Pagini bucovinene, II); Paul Emanuel Silvan, *Grația și oglinda*, VTR, XIX, 1989, 8, 7; Filip Florian, *Printre oglinzi*, AFT, XXIII, 1989, 9, 7; Simion, *Scritori*, IV, 710–712.

M. V.

SĂLCEANU Ilie, *Umbra slugerului Theodor*, Cluj-Napoca, Dacia, 1988, 248 p. Reluat fragmentar: *Iordachis-trădătorul* (romanul e intitulat *Ultima noapte a slugerului Theodor*), TR, XXXIII, 1989, 39, 5. Roman istoric, nelipsit de unele influențe sadoveniene, având ca personaj emblematic pe slugerul Theodor, adică pe Tudor Vladimirescu. Fără să abuzeze de arhaisme, cartea se remarcă prin plasticitatea și muzicalitatea limbajului. „Bunul simț al limbii românești, darul de povestitor sunt practicate cu o siguranță neobișnuită pentru un debutant” (Irina Petraș).

◆ Cornel Munteanu, *Roman și confesiune*, TR, XXXII, 1988, 21, 4; Ion Zubașcu, FC, XXXVII, 1988, 28, 11; Val Condurache, *Mai mult ca perfectul și perfectul compus*, CL, XCV, 1988, 8, 13; Irina Petraș, *Un debut matur*, ST, XXXIX, 1988, 10, 28; 30; Doina Jela, *Nevoia de povestire*, TMS, XXIV, 1989, 7, 6.

A. P.

O SĂRARU Dinu, *Fântâna*, fragment din romanul *Iarba vântului*, RL, XXI, 1988, 13, 14–15.

A. P.

SÂRBU Ion D., *Dansul ursului. Roman pentru copii și bunici*. București, Cartea Românească, 1988, 282 p. Narațiune densă, elaborată, cu copii și animale, plină de imaginație, inventivitate, umor, fantezie, povești, surprize, bună dispoziție și reflecții amuzante ori satirice. Memorabil rămâne portretul lui Gary, „măgar liber și savant”.

◆ ***, CNT, 1988, 35, 14; M. Ungheanu, LCF, XXXI, 1988, 37, 2; Cornel Regman, *Dansul ursului într-o nouă interpretare*, VR, LXXXIV, 1989, 2, 89–90; Mircea Țicudean, ST, XL, 1989, 4, 48; Costin Tuchilă, *Dans și parabolă*, RL, XXII, 1989, 22, 11.

A. P.

SCHWARTZ Gheorghe, *Cei o Sută*. (Anabasis), Timișoara, Facla, 1988, 374 p. Roman despre speranță, înțeleasă „ca dimensiune submersă, fundamentală a întregii istorii a omenirii”. Pomind de la ideea că „aproximativ o sută de generații ne despart de cucerirea Babylonului de către Cyrus”, un scrib din epoca noastră reconstituie viața primilor treisprezece oameni ai acestei lungi filiații. Cartea este doar un prim vol. al unui substanțial ciclu romanesc care ar urma să aducă șirul generațiilor până la scrib, adică până în zilele noastre. Acesta își începe relatarea în anul 556 î.H. și o termină în anul 183 î.H. Fundalul istoric al narațiunii îl constituie cucerirea Babilonului de către Cyrus, eliberarea evreilor din captivitatea babiloniană, lupta de la Maraton, dezastrul perșilor de la Salamina, conflictele interelenice, campaniile macedoniene, primul război punic. Nici unul dintre cei treisprezece nu este mare comandant de oști, artist, filozof sau savant, dar unii dintre ei trăiesc în preajma unor asemenea personalități. Primul strămoș este chemat pentru consultări de ultimul rege al Babilonului, al doilea face un drum în pustie la cererea regelui Camises, al patrulea intră în atelierul lui Fidias, al șaselea atrage atenția lui Socrate, al unsprezecelea pleacă în Siracuză cu Arhimede. Cu mai multă pregnanță se impun, însă, ultimele patru personaje: Leukos, cel al cărui chip

servește drept model pentru colosul din Rodos, Astronomul, susținător al unor ciudate teorii despre pământuri și antipământuri, al Doisprezecelea, un tânăr vizionar care vorbește în transă limbi necunoscute, și Kato-ponos, făuritorul oglinzii cu puteri fantastice de pe Farul din Alexandria.

◆ Marilena Ciolan, SPM, 1988, 46, 7; Brândușa Armanca, *Cei treisprezece*, O, XXXIX, 1988, 50, 2; Viorel Gheorghiuță, F, XXIV, 1988, 12, 4; Pașcu Balaci, „*Lupta pentru frunso implică solidaritate*”, FC, XXXVIII, 1989, 8, 9; Adrian Dinu Rachieru, *Speranța ca personaj*, AST, XXIV, 1989, 2, 12; Ioan Holban, *Arta cronicarului*, CRC, XXIV, 1989, 19, 4; Valeriu Cristea, *Cei treisprezece*, RL, XXII, 1989, 20, 9; Aureliu Goci, *Istorie și adevăr*, LCF, XXXII, 1989, 22, 2; Ovidiu Pecican, *Istoria apocrișă*, TR, XXXIII, 1989, 25, 8; Despina Neagoe, ST, XL, 1989, 10, 57.

A. P.

SICOE Florin, *Herbert*, București, Cartea Românească, 1988, 260 p. Roman citadin, care repune în discuție bine cunoscuta figură a inadaptablei. Herbert, eroul principal, are toate caracteristicile unui înfrânt: obolomovism, inerție sentimentală, întâlnire ratată cu marea iubire, nostalgie față de trecut, decădere fizică etc. Student întârziat, el este un „om demn, cavalier al unui ordin aproape stins, cel al onoarei”, un om a cărui forță majoră constă în „refuzul adaptării”, în lipsa dorinței de realizare umană sau intelectuală. Părăsit de Luiza, se complăce, aproape cu voluptate, în ratate.

◆ Marian Papahagi, *Un roman „burghez”*, TR, XXXII, 1988, 37, 4; Adriana Babeți, *Exerciții de așteptare*, O, XXXIX, 1988, 41, 2; Al. Călinescu, *Romanal poetic*, CRC, XXIII, 1988, 45, 4; Mircea Dinutz, *Roman „ca printr-un geam aburit”*, LCF, XXXII, 1989, 31, 2; Mircea Dinutz, *Romancierii la ora debutului*, LCF, XXXII, 1989, 40, 3.

A. P.

SIMION Al., *Coridorul*, București, Eminescu, 1988, 320 p. Roman social, care descrie viața unui grup de comuniști arestați și închiși la începutul anului 1944. Personajele principale sunt animate de un puternic romantism revoluționar de tip propagandistic, iar relațiile dintre ele sunt constant idilice.

◆ Vlad Sorianu, *Pledoarie pentru comunicarea spontană*, ATN, XXVI, 1989, 2, 6.

A. P.

SIMIONESCU Mircea Horia, *Asediul locului comun*, București, E.M., 1988, 304 p. Roman fantastic-parodic. Într-un muzeu din incinta unei cetăți, unde funcționează și redacția unei reviste, se întâmplă – cu aerul cel mai firesc – lucruri extrem de neobișnuite. Treptat realitatea devine iluzorie, iar iluzia se transformă în realitate. Ambiguitatea permanentă a perspectivei narative permite jocul nestingherit al imaginației. „Totul este tratat în mod ludic, parodic, cu umor și fantezie”, adevărata cetate asediată fiind „acea a romanului, tradițional și nu numai, a locului comun ca gen, ca specie literară determinată” (Valeriu Cristea). „Epicul desfăcut în segmente constitutive” (Val. Condurache) este alimentat continuu de inventivitate și ironie.

◆ Valeriu Cristea, *După douăzeci de ani*, RL, XXII, 1989, 6, 11; Doru Mareș, TMS, XXIV, 1989, 2, 6; Val Condurache, *La război ca la război*, XCVI, 1989, 4, 7; Mihai Dragolea, *Reduta locului comun*, ST, XL, 1989, 4, 7; Virgil Podoabă, F, XXV, 1989, 4, 4; Cristian Moraru, *Comedia literaturii*, VR, LXXXIV, 1989, 7, 81–85; Tudorel Urian, O, XL, 1989, 31, 2; Ștefan Ion Ghilulescu, *Tema și metafizica autorului*, R, 1989, 9, 10.

A. P.

SIN Mihai, *Autoportret cu passe-partout*, fragment de roman, RL, XXII, 1988, 16, 14–15.

A. P.

STANCIU I., O. GOGA, *Start spre necunoscut*, București, Cartea Românească, 1988, 318 p. Roman polițist, inspirat din realități „trăite de autori”.

A. P.

O STANCU Zaharia, *Lingura*, fragment din romanul omonim, MS, XIX, 1988, 1, 102–108.

A. P.

O STANCU Zaharia, *Plăpânda pasăre neagră*, fragment de roman, MS, XIX, 1988, 2, 41–50.

A. P.

STRUȚEANU Alexandru, *Nemuritoarea pașare Phoenix*, București, Albatros, 1988, 384 p. (Cutezătorii). Roman de acțiune și de dragoste. Intriga cărții este plasată în Dacia și la Roma, pe timpul domniei lui Domițian și a lui Traian. În câteva rânduri finale, autorul precizează că nu a intenționat să scrie nici roman istoric, nici „istorie romanțată”, ci „a imaginat o poveste de dragoste *petrecută pe un fundal istoric*, mai riguros sau mai puțin riguros și exact”. Acțiune stufoasă, cu zeci de personaje; ritm alert, susținut; acuratețe în scriitură.

A. P.

O ȘARU Eugen Ioan, *La capătul călătoriei*, fragment de roman, SLAST, VIII, 1988, 23, 7.

A. P.

O ȘARU Eugen Ioan, *Păcăleala*, fragment de roman, CL, XLIV, 1988, 6, 9; 15.

A. P.

ȘERBAN Vasile, *Povestea profesorului Marian*, Timișoara, Facla, 1988, 218 p. Roman polițist, confuz și neverosimil.

A. P.

ȘERBĂNESCU Mircea, *O ardere totală*, București, E.M., 1988, 272 p. Fragment: *Cale către Soare-Răsare*, RL, XXI, 1988, 26, 15. Roman de război, inspirat din evenimentele anilor 1916–1918. Rusalin Colojoară, bănățean refugiat peste munți, se înrolează în armata română și ia parte la luptele de la Mărășești. Emfatică și lozincardă, relatarea e lipsită de originalitate.

◆ Tudorel Urian, O, XXXIX, 1988, 40, 2; Simion Dima, *Apelul la istorie*, CNT, 1988, 48, 12; Simion Bărbulescu, *Roman de război*, RL, XXII, 1989, 19, 10; Adrian Dinu Rachieru, *Arderile purgatorului*, O, XL, 1989, 43, 10; Adrian Dinu Rachieru, *Un „Hamlet banatic”*, CL, XCVI, 1989, 10 (*Pagini bucovinene*).

A. P.

ȘTEFANACHE Corneliu, *Și mâine, și poi-mâine...*, Iași, Junimea, 1988, 366 p. Fragmente: *Trenul de câmpie*, RL, XX, 1987, 49,

14; *Doi bărbați și o femeie*, CL, XCIV, 1988, 3, 8; *Imposibilul zbor*, CRC, XXII, 1987, 44, 5. Roman social, cu tentă politică, inspirat din viața contemporană. Cartea reia teme din literatura „obsedantului deceniu”. Deși și-a părăsit familia, fiind adoptat de un străin, Alex Visu nu scapă de incidența „originii nesănătoase”, care îi va marca întreaga existență. Dat afară din facultate, își termină studiile târziu, eșuând apoi ca apatic funcționar la starea civilă (oficiant de căsătorii). Prin contrast, destinul prietenului său, pictorul Radu Ilieș, victimă benevolă a unei erori judiciare, e colorat până la a se încălca de elemente senzaționale. Tot astfel sunt și complicațiile inutile din final: asasinarea eroului care încearcă să împiedice un viol. Aici senzaționalul se îmbină cu melodrama.

◆ Ioan Holban, *Glissando*, CRC, XXIII, 1988, 29, 4; Liviu Leonte, *Imagini suprapuse*, CNT, 1988, 34, 11; George Pruteanu, *Noi drumuri de fum*, CL, XCV, 1988, 8, 12; Adrian Dinu Rachieru, *Viața interioară*, AST, XXIII, 11, 14; Vlad Sorianu, ATN, XXV, 1988, 11, 7; Cornel Munteanu, *Lirism și analiză*, TR, XXXIII, 1989, 6, 9; Ioan Vieru, *Alergătorul de cursă lungă*, TMS, XXIV, 1989, 7, 6.

A. P.

TĂBĂRAȘ Stelian, *Filmare la două aparate*, București, Eminescu, 1988, 184 p. Roman de analiză și de observație, legat, prin ascendența și natura personajului principal, de celelalte două cărți anterioare ale autorului. Strănepot al lui Radu Amărășteanu din *Zilele cele scurte* (1981) și nepot al lui Zamfir Amărășteanu din *Cumpenele* (1985), protagonistul de aici, Petre Amărășteanu, este, ca și ei, un om care aspiră spre propria împlinire și spre o cunoaștere mai profundă a lumii. El încearcă să se sustragă „terorii istoriei” și o banalității cotidiene, iar refugiile sale sunt o viață intelectuală intensă (e cercetător literar și scriitor), universul frust al satului (are o casă la țară) și iubirea. Ultima constituie, de fapt, tema centrală a romanului, care, conceput ca o amplă confesiune, se oprește mai ales asupra unui episod din existența lui Amărășteanu: acela al dragostei lui pentru

Iuliana (studentă la filologie). Armonioasă la început, relația se destramă curând datorită fetei, care se căsătorește cu un cascador. Confesiunea nu e însă liniar-analitică, ci sinuoasă și întretăiată de numeroase narațiuni secundare, de abundente observații sociale, de portrete ale unor personaje, de inserții textuale (pagini de jurnal, fragmente dintr-un scenariu de film). Toate acestea, ca și alternarea permanentă a perspectivei (persoana I și persoana a III-a), dau romanului un caracter complex, dar și ușor digresiv, difuz.

◆ Constantin Cubleșan, TR, XXXII, 1988, 22, 4; Z. Cărlugea, LCF, XXX, 1988, 30, 2; Dorin Măran, VR, LXXXIV, 1989, 1, 91-92.

I. M.

○ TĂIANU Ion, *Arta de a ne iubi aproapele*, fragment de roman, CRC, XXIII, 1988, 51, 5.

A. P.

○ TĂNASE Stelian, *Solo de sax*, fragment din romanul *Corpuri de iluminat*, TR, XXXII, 1988, 24, 9.

I. M.

○ TĂNĂSESCU Dan Claudiu, *Împotriva viscolului*, LCF, XXXI, 1988, 51, 4-5; *Cântecul tranșelor*, SLAST, VIII, 1988, 14, 5, fragmente din romanul *Împotriva viscolului*.

I. M.

○ TEODORESCU Bogdan, *Petrecerea*, fragment de roman, SLAST, VIII, 1988, 16, 7.

A. P.

TEODORESCU Cristian, „Tainele inimei”, București, Cartea Românească, 1988, 384 p. Fragmente: *Poldi*, RL, XX, 1987, 38, 15; ≈, ATN, XXV, 1988, 6, 8-9. Roman realist, despre universul provinciei, cu pitorescul, dar și cu plictisul lui cotidian, cu atmosfera lui aparent calmă, sub care se ascund blazări, drame și eșecuri existențiale. Ea, provincia, e întruchipată aici de un mic oraș dobrogean, al cărui farmec burghez se mai păstrează încă în anii '70-'80, când are loc acțiunea. Personajele ce îl populează se împart, *grosso modo*,

în două categorii: pe de o parte, exponenții târzii ai lumii interbelice, precum bătrânul comisionar evreu Haikis (figură memorabilă), prietenul său, armeanul Garvis și maiorul Scipion; pe de alta, reprezentanții destul de tipici ai noilor realități sociale și umane, pe care îi leagă complicate relații de atracție sau adversitate reciprocă (inclusiv câteva triunghiuri amoroase): pictorul Poldi, talent discutabil și discutat, dar răzbind până la urmă, distinsul inginer Penculescu, adaptat cu încetul la mediocritatea din jur, frumoasa Mona, ale cărei tribulații erotice și matrimoniale afectează soarta celorlalți, și Octavian, tânărul inginer ratat sentimental și profesional. Ultimului, care e și personajul central, îi aparține de altfel și una dintre „vocile” narrative, el povestindu-și autoconfesiv, la persoana a II-a, propria istorie. O altă „voce”, mai obiectivă, dar și ea personalizată oarecum, aparține celui numit „Anonimul”, simbol al atotștiutoarei „guri a lumii”, adică al mentalității colective. Prezența lui constituie o ingenioasă inovație epică în acest roman de debut, întâmpinat foarte favorabil de critică și în care se simte „fascinația realului și se percepe puterea de absorbție a narațiunii, semne sigure ale vocației autorului” (Mihai Dragolea).

■ *Tajny serăca*, tr. de Margarita Huntira, București, Redakcijă rumunija, 1989, 40 p. (Biblioteka rumunija, 5/1989).

◆ Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXI, 1988, 39, 2; Marian Papahagi, TR, XXXII, 1988, 39, 4; Tania Radu, FC, XXXVII, 1988, 39, 11; **, CNT, 1988, 40, 14; Ioan Buduca, AFT, XXII, 1988, 10, 5; Florin Manolescu, AFT, XXII, 1988, 10, 5; Radu G. Teșosu, AFT, XXII, 1988, 10, 5; Ion Vlad, ST, XXXIX, 1988, 10, 32-33; Cornel Ungureanu, O, XXXIX, 1988, 45, 2; Mihai Dragolea, ST, XXXIX, 1988, 11, 21; 25; Virgil Podoabă, F, XXIV, 1988, 11, 5; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXI, 1988, 53, 2; Vladimir Bălănică, TMS, XXIII, 1988, 12, 7; Ion Buzera, R, 1988, 12, 10; Al. Th. Ionescu, *Ipostazele personajului*, ARG, XXIV, 1989, 1, 10; Lidia Bliđaru, ATN, XXVI, 1989, 2, 6-7; Laurențiu Ulici, CNT, 1989, 7, 11; Cristian Moraru, *În sfârșit, romanul*, XVIII, 1989, 2, 37-38; Radu G. Teșosu, *La prose des années '80*, REV, XLIII, 1989, 4, 83-93; Mircea Dinutz, ≈, LCF, XXXII, 1989, 20, 1; 7;

Ruxandra Ivănescu-Albu, AST, XXIV, 1989, 5, 11; Simion, *Scritori*, IV, 632-637.

I. M.

TESCANU Vladimir, *Palimpsest*, București, Cartea Românească, 1988, 200 p. Roman complex, în care analiza psihologică și observația realistă se combină subtil cu elementele onirice, parabolice și filozofice, într-un neîncetat joc al memoriei și imaginației. Actorii acestui joc sunt doi frați, Paul și Daniel P., care se confruntă cu propriul lor trecut. Cel dintâi o face din dorința disperată de a-l uita și de a se vindeca de o vinovăție chinuitoare (se crede răspunzător de îmbolnăvirea și moartea fostei lui soții, Dora, pe care o trădase); cel de-al doilea, Daniel, vrea, dimpotrivă, să-și recupereze trecutul și să elucideze un episod tragic ce i se ștersese în mod straniu din memorie (o presupusă crimă săvârșită de el cu ani în urmă, în timpul unei vânători). Nici una dintre aceste tentative ale personajelor de a se regăsi pe sine și de a descoperi adevărul nu reușește. Incertitudinile, iluziile, capcanele realului și ale propriului suflet nu fac decât să se multiplice, covârșind până la urmă voința și rațiunea. Ficțiunea rămâne astfel victorioasă în acest „roman elaborat cu multă rigoare și pătrundere analitică, dar cu multe «rupturi de scriitură»...” (Cristian Livescu).

◆ Ion Zubașcu, FC, XXXVII, 1988, 27, 11; Mircea Dinutz, ATN, XXV, 1988, 9, 6; Cristian Livescu, ST, XL, 1989, 1, 51-52; Mircea Dinutz, *Romancierii la ora debutului*, LCF, XXXII, 1989, 40, 3.

I. M.

TIMCU George, *O războare târzie. Din amintirile lui Alec Armașu*, Iași, Junimea, 1988, 256 p. (Fantomas, 49). Roman polițist.

◆ George Arion, FC, XXXVII, 1988, 34, 11; Constantin Crișan, CRC, XXIV, 1989, 13, 4; Grigore Mureșan, CNT, 1989, 45, 12.

I. M.

TITEL Sorin, *Melancolie*, București, Cartea Românească, 1988, 222 p. Cu o postf. de Liviu Ciocârlie. Fragmente: *Prietenii*, RL, XVI, 1983, 49, 14; *La o aniversare*, VR,

LXXIX, 1984, 9, 8 (romanul e anunțat cu titlul *Melancolia după Matei*); *O petrecere*, RL, XVII, 1984, 42, 14-15; *Profesorul*, RL, XVIII, 1985, 49, 14-15; *Vai, cum zboară anii*, RL, XX, 1987, 17, 14; ≈, MS, XVIII, 1987, 4, 84-91. Roman de formație, cu substrat autobiografic și cu implicații politice. Inspirat dintr-un episod trăit realmente de ~, romanul e centrat narativ pe un fapt deloc rar în anii '50, când se petrece acțiunea: exmatricularea din facultate a unui tânăr, care și-a îngăduit un minim act de libertate. În cazul lui Matei, care e student la filologie, acest act nici nu se naște dintr-un impuls contestatar, eventual anticomunist, ci din pură și simplă prietenie. Luând apărarea unui coleg, se trezește el însuși exclus. Întâmplarea le pare celor din jur un accident neașteptat, deoarece Matei, ins mai degrabă timid, reflexiv, interiorizat, dar având vocația prieteniei și un profund sentiment al demnității, nu este un luptător. Preocuparea sa este de a observa și de a înțelege, de a se forma ca intelectual și, poate, ca scriitor (de unde și dese referințe livrești din roman). El nici nu ia prea în serios trauma exmatriculării și reușește să se „reabiliteze”, continuându-și studiile în alt oraș. De altfel, e surprinzător că, spre deosebire de alți romancieri ai „obsedantului deceniu”, ~ nu dezbate propriu-zis tema injustiției, fondulul politic totalitar fiind aici foarte estompat, ci stăruie asupra mediului imediat în care se mișcă eroul, asupra căutărilor și personajelor care îi marchează existența. Ultimele, mai ales, sunt memorabile. De pildă, cei doi mentori antagonici: „bătrânul profesor”, figură goetheeană, înalt-didactică, nobilă și paternă (modelul e Tudor Vianu), și „bătrânul poet”, un histrion bizar și fascinant, un erudit și un fantast, pe jumătate ratat (proiecție romanescă a lui Al. T. Stamatiad).

◆ Eugen Simion, RL, XXI, 1988, 23, 11; Ion Vlad, TR, XXXII, 1988, 24, 4. □ V. si *Răintocăcerea posibilă*, 1966.

I. M.

TURCONI Diana, *Legăți-vă centurile de siguranță*, București, Cartea Românească, 1988, 238 p. Roman psihologic. Plecată la

Roman pentru o intervenție chirurgicală, Delia își scrie jurnalul dublei existențe: una în plan imediat, cealaltă legată de fluxul memoriei involuntare.

◆ Bogdan Călinescu, DLG, XX, 1989, 129–130, 6; Mariana Lazăr, ST, XL, 1989, 5, 50; Florența Albu, VR, LXXXIV, 1989, 5, 93–94; Mircea Iorgulescu, RL, XXII, 1989, 30, 11; Ion Vlad, TR, XXXII, 1989, 35, 3.

A. S.

TIC Nicolae, *Până la ultima consecință*, București, Cartea Românească, 1988, 364 p. Roman conceput în perspectivă memorialistică și dedicat vârstei a treia. Anton Majaru este un muncitor pensionar care se pregătește să intre în neființă. Momentul nu e tragic, dimpotrivă, este pregătit în conformitate cu existența sa echilibrată, fundamental optimistă. Este un personaj exemplar, care și-a îndeplinit misiunea de muncă, și-a consolidat familia și a reușit să intre în legătură cu diverse pătri sociale, de la oamenii simpli din satul natal, până la înaltele personalități științifice sau artistice ale timpului său. ≈ este, s-ar zice, filmul vieții ce se arată înaintea sfârșitului. Filmul este liniștit, demn și interesant. Își urmărește în destinele lor copiii și nepoții. Reface din memorie secvențe care n-au avut la vremea lor mari semnificații, dar care, în timp, le-au dobândit. Uneori, se întâlnește cu autorul cărții și rememorează împreună episoade despre diferiți autori, artiști contemporani. De fapt, Anton Majaru este autorul însuși, care încearcă astfel să-și imagineze viitorul implacabil. Stilul cărții este alert, ușor ironic și autoironic, mai degrabă optimist decât marcat de dramele vârstei, ≈ fiind o plăcută demonstrație de înțelepciune, comparabilă, păstrând proporțiile, cu „arta de a fi bunice” a lui Victor Hugo.

V. T.

ȚURLEA Stelian, *Pavană în peisaj marin*, București, Cartea Românească, 1988, 118 p. Mic roman dedicat vârstei adolescentine, mai precis al ieșirii din adolescență. Un grup de tineri elevi în vacanță plănuiesc o aventură estivală, o călătorie fără destinație. Se urcă în

tren fără bilete, merg pe jos, ajung în cele din urmă la mare. Tinerii, printre care și autorul povestitor, transformă însă momentele aventurii lor în proces de cunoaștere; iau un prim contact mai larg cu lumea, alta decât aceea a micului lor oraș, trăiesc întâile lor povești de iubire etc. Cartea e senină, agreabilă, dar lipsită de valori importante.

◆ Mariana Ciolan, SPM, 1988, 48, 7; ***, CNT, 1988, 52, 14; Gheorghe Tomozei, *Drumul spre Marea*, LCF, XXXII, 1989, 6, 1–2.

V. T.

VAIDA Mircea, *Corinda*, București, Cartea Românească, 1988, 570 p. Fragment: *Neamul Corinda*, LCF, XXX, 1987, 7, 9. Cronică de familie și frescă social-politică. În cuprinsul romanului e restructurată materia epică din *Vânătoare de vrăjitori* (1986), ≈ reconstituind trecutul unei vechi familii nobile românești din Transilvania, implicată în toate marile evenimente care au marcat istoria ținutului și a țării și urmărind devenirea membrilor ei în urma răsturnărilor politice de după al doilea război mondial. Edificată din mărturiile ale ultimilor descendenți, deposedați, prigoșiți, exterminați de noua orânduire, cartea are o remarcabilă alcătuire compozițională, condusă pe multiple planuri spațiale și temporale, ca o suprapusă arhitectonică de evocări, divagații, întâmplări, savant surprite de autor, care deține știința decupajului epic și a articulării armonice. „Marele personaj al romanului ≈ rămâne Transilvania de după ultimul război mondial, adică Transilvania veche, martinizată” în anii 1944–1948 (Mihai Ungheanu). Organizat în cinci „cărți” (mari capitole, cuprinse într-un singur vol.), *Umiliința, Cuturemurul, Vestitulul plătește cu viața, Agonia contelui, Orgoliul*, romanul propune în fiecare câte un protagonist: Alex Corinda, mort tânăr de tuberculoză; Ioachim Platon, primarul comunist, ucis de șeful Siguranței, Feri Anderco, un fost horthyst; Dionis Corinda, arestat politic, apoi, eliberat din pușcărie, trăind la bloc și scriind un jurnal; Amos Corinda, care încearcă să se integreze, dar pierde ucis de roata de piatră dislocată din zidurile castelului expropriat;

cel mai tânăr Corinda, care, adaptându-se condițiilor vitrege prin vigoarea proprie neamului său, își face un scop din a-i recupera istoria și a o impune posterității. Romanul animă o întregă umanitate, memorabilă fiind Drupi Anderko, descendentă a unor aaruri din Munții Apuseni, soția lui Feri.

○ Fragment: *La Famille de Corinda*, REVR, XLIII, 1989, 2, 19–68.

◆ Gheorghe Glodeanu, *Istorie și ficțiune*, TR, XXXII, 1988, 15, 4; Ion Zubașcu, FC, XXXVII, 1988, 15, 10; Constantin Cubleşan, *Proza istorică în sine și prin sine*, CNT, 1988, 20, 12; Mircea Popa, *Nevoia de istorie*, SLAST, VIII, 1988, 25, 4; **, *Un masiv roman*, LCF, XXXI, 1988, 28, 2; M. Ungheanu, LCF, XXXI, 1988, 32, 2; Zaharia Sângeorzan, *Istorie și destin*, CRC, XXIII, 1988, 35, 4; Valentin F. Mihăescu, *Inventar incomplet*, LCF, XXXI, 1988, 53, 2; Rodica Zafiu, TRR, XVIII, 1989, 381, 8; Anton Cosma, *Le „Roman de la famille – traditions et actualité*”, REVR, XLIII, 1989, 2, 69–77; Irina Petras, *O frescă vie*, ST, XL, 1989, 4, 5; Cornel Munteanu, F, XXV, 1989, 5, 4.

D. M.

VAIDA-POENARU Alecu, *Existențe paralele*, București, E.M., 1988, 254 p. Romanul unei familii. Conceput ca expresie a memoriei subiective a protagonistului, medicul și scriitorul Alex Stoican, ≈ constituie viața acestuia, a soției și fetelor sale, Ileana și Cristina. E evocat în felul acesta, prin juxtapuneri capricioase, Clujul universitar interbelic, munca eroului în calitate de medic militar într-un oraș dunărean, demiterea sa, datorită simpatizilor comuniste, activitatea ca medic civil, apoi, după izbucnirea celui de al doilea război mondial, participarea la eliberarea Transilvaniei; după încheierea păcii, în noua conjunctură politică, repunerea în drepturi și cariera strălucită (ajunge conferențiar universitar). Nefericit în viața personală (soția, casnică, fără preocupări – cel mai izbit personaj al romanului – cade în patima alcoolului și moare de ciroză, după ce mai înainte îi murise de tuberculoză fiica mai mică, Cristina), medicul pare să se redreseze în final, într-o nouă relație de dragoste. Scriitura cochetează cu intertextualismul, sec-

vențe epistolare reconstituind, din perspectiva unui simplu soldat (Marin Târcolea), un jurnal al frontului; alte episoade încearcă să instituie – cu tot felul de artificii factice – o analiză sintetică (și sumară) a situației politice a României, într-un colaj neconvingător.

D. M.

VINTILĂ Petru, *Muntele speranței*, III, v. *Muntele speranței*, I, 1986.

M. P.

VLAD Tudor, *Adunarea și scăderea zilelor*, București, Albatros, 1988, 222 p. Conceput ingenios, prin tehnica plonjării în trecut, prin intermediul unor jurnale, ≈ este un roman al legăturii dintre generații. Nepotul-narator se definește pe sine prin reproducerea unor însemnări de jurnal ce au aparținut bunicului său dinspre tată, Victor Vlad, care a participat la luptele din primul război mondial, pe frontul din Moldova, în perioada decembrie 1916 – iunie 1917. În opoziție cu idealul înalt în funcție de care se derulează viața străbunicului, aceea a tânărului de astăzi este supusă unor determinări cotidiene presante, cum ar fi acelea legate de căutarea hranei, boala și singurătatea. Derizoriu existenței cotidiene este marcat și de mecanica vieții petrecute în armata de azi, în cadrul căreia tânărul narator petrece șase luni, începând cu septembrie 1986, evenimentele fiind prezentate cu ironie și umor. Pentru a produce din nou distanțarea, autorul recurge la transcrierea unui alt jurnal, cel al doctorului Coriolan, bunicul dinspre mamă, participant la cel de al doilea război mondial. Jurnalul de război ale celor doi înaintași, unele îmbogățite cu note explicative de subsol sau cu pagini din presa vremii, cu actul de deces sau cu un vers, contrastează vizibil cu anostul „jurnal de război” al eroului. Ideea de replică la romanele lui Camil Petrescu nu trebuie pierdută din vedere.

◆ Achim Mișu, *Tineri tribuniști*, TR, XXXII, 1988, 37, 3; Ion Mureșan, *Profesionalism și talenți*, TR, XXXII, 1988, 37, 5; Petru Poantă, *Energia unei reviste*, TR, XXXII, 1988, 37, 5; Tudor Dumitru Savu, *Profunzimea problematicii*, TR, XXXII, 1988, 37, 3; Cornel Ungureanu, *Prozatori*

tineri, O, XXXIX, 1988, 38, 2; Mircea Vaida, *Unghiul istoricității*, TR, XXXII, 1988, 37, 3; Ioan Holban, *Documentul de epocă*, CRC, XXIII, 1988, 40, 4; Gheorghe Glodeanu, *Sfidarea ficțiunii*, TR, XXXII, 1988, 43, 4; Irina Petraș, ST, XXXIX, 1988, 12, 15; Val Condurache, *Romanul ca aventură personală*, CL, XCVI, 1989, 1, 7; Vasile Chifor, *Fapte și personaje*, T, XVIII, 1989, 2, 39–40; Rodica B. Drăghințescu, *Ținta mișcătoare a epicului*, AST, XXIV, 1989, 2, 9; Doru Burlacu, *Poetica romanului*, VTR, XIX, 1989, 3, 6; Nicolae Baltă, *Romanul unui eșec*, SLAST, IX, 1989, 9, 4; Paul Emanuel Silvan, F, XXV, 1989, 8, 12.

M. P.

VLASIU Ion, *Monolog asimetric*, București, Eminescu, 1988, 366 p. Subintitulat „Caietul 27 (1968), Deda, Bistra, Târgu-Mureș”. Vol. continuă ciclul său de romane indirecte, din care mai fac parte *Am plecat din sat* (1938), *Drum spre oameni* (1961), *O singură iubire* (1965), *Cartea de toate zilele unui an* (1984) și *Succes moral* (1985). Sunt cuprinse aici notele zilnice din viața sa, pe perioada „august 1968–decembrie 1972”, într-o scriere mozaicată, care cuprinde observații, gânduri, amintiri, note de lectură, proiecte literare etc., într-un flux informațional de „text infinit”. Ideea sub care se rotunjește volumul de față este următoarea: „A trăi simetric, principial, este un mod de a seceza, antiinstinct. E frumos, dar fmi ajunge”. E un mod de a se situa pe sine în raport cu alții și cu universul.

▼ Anton Cosma, *Romanul cotidian*, VTR, XIX, 1989, 8, 14.

M. P.

VOICULESCU Elefterie, *Încrâncenatul*, București, Cartea Românească, 1988, 280 p. Roman consacrat criticii religiei, „fanatismului” și reziduurilor ideologice „reacționare” din gândirea și mentalitatea unei comunități orășenești. Fără valoare literară.

M. P.

O ZĂRNESCU Constantin, *În așteptarea tratativelor*, fragment de roman, NPC, XV, 1988, 6, 11.

M. V.

O ZĂRNESCU Constantin, *În noaptea zilei mari*, fragment din romanul *Aurora Pământului*, ST, XXXIX, 1988, 12, 11.

M. V.

ZINCĂ Haralamb, *Fiecare om cu clepsidra lui*, București, Cartea Românească, 1988, 366 p. Fragmente: *Obsesii cazone*, RL, XXI, 1988, 27, 14–15; *Asasinul se întoarce la locul crimei*, AVR, 1988, 78–82. Autobiografie romanțată, de interes strict documentar.

◆ George Chirilă, *Personajul ca subiect*, CNT, 1989, 7, 9; Nicolae Stoian, *Un prozator în travesti liric*, LCF, XXXII, 1989, 7, 2.

M. V.

ZVIRJINSCHI Monica, *Să spui te iubesc o singură dată*, București, Albatros, 1988, 216 p. Roman inspirat din actualitate. Cornelia Oltea, reporter la un mare cotidian, intră în contact – fie direct, fie prin intermediul unor scrisori, sesizări, memorii permise la redacție – cu oameni din medii diferite, fiecare constituind un „caz” independent. Critica remarcă „priza la realitate și exactitatea observației”, dar și caracterul „hibrid, compozit” al cărții, datorat imixtiunii reportajului (I. Holban).

◆ Victor Atanasiu, *Romanul reporterului*, SLAST, VIII, 1988, 24, 4; Ioan Holban, *Reporterul ca personaj*, CRC, XXIII, 1988, 26, 4.

M. V.

1989

ANANIA George, *O experiență neobișnuită*, București, Ion Creangă, 1989, 158 p. Scurt roman *science-fiction* pentru copii. Pornind de la teste asupra sensibilității plantelor, doi tineri elevi intră, pentru scurt timp, în contact cu mesagerul unei extrem de orgolioase civilizații extraterestre, care sonda Pământul în scopuri științifice.

I. I.

ANGHEL Petre, *Zodia vărsătorului de plumbi*, București, E.M., 1989, 350 p. Fragment: ≈, SLAST, IX, 1989, 26, 6–7. Roman de război. Pe fundalul relației dintre Justina,

fiica lui Vasile Becherescu, podgorean și arendaș din Văleni, și ofițerul Anton Scorțescu, fiul Elenei, sora aristocratului Barbu Știrbei, este evocată participarea României la primul război mondial, relatarea culminând cu intervenția armatei române pe Tisa, în timpul „republicii sfaturilor” lui Béla Kun. Numărul mare de personaje, forma, relativ savantă, de alternare a planurilor narative mărturisesc intenția autorului de a realiza un roman complex, cu ambiții de monumentalitate.

I. I.

ANTE Laurian, *Confesiune târzie*, în vol. *Ninge peste Fărcașa*, Iași, Junimea, 1989, p. 133–220. Scurt roman politic. Relatează cazul maistrului Barbu, supranumit „Găzarul”, împiedicat să intre în P.C.R. deoarece unii colegi nu-i înțeleg intransigența în muncă.

I. I.

ANTE Laurian, *Ninge peste Fărcașa*, în vol. *Ninge peste Fărcașa*, Iași, Junimea, 1989, p. 5–132. Scurt roman sentimental. Medelenizând cu ardoare, autorul evocă peregrinările unei femei, Pia, care, după multiple eșecuri în viața intimă, se întoarce în satul natal, Fărcașa, pentru a duce o existență liniștită. Ton sentențios, intrigă schematică.

I. I.

ARAMĂ Ion, *Detășamentul Călina*, București, E.M., 1989, 272 p. Roman de aventuri militare. Tematic, cartea reia, slujindu-se de mijloace specifice, chestiunea participării armatei române la războiul antihitlerist. Stil artificios, găunos și grandilocvent, intrigă șablonizată.

◆ Radu Levărdă, *Florilegiu editorial*, RL, XXII, 1989, 35, 2.

I. I.

○ **ARION George**, *Misterul din fotografie*, fragment de roman, ALFL, 1989, 317–352.

I. I.

BĂDESCU Elena, *Dincolo de amintire*, București, Litera, 1989, 106 p. Scurt roman de dragoste. Marina, orfană de ambii părinți încă

din vremea primului război mondial, crește prin internate, purtând în suflet amintirea unui băiețel, Tudor, pe care-l cunoscuse în copilărie. Îl reîntâlnește, miraculos, la sfârșitul liceului, pentru a-l pierde apoi, în chip tragic. O enormă vorbărie parazitează subiectul, ritmând cu tonul emfatic al frazei, disproporționat-descriptivă.

I. I.

BĂDESCU Horia, *Zborul găștei sălbatice*, București, Eminescu, 1989, 208 p. Fragmente: *Vară toridă*, TR, XXXII, 1988, 27, 5; *O privire pe fereastră*, LCF, XXXI, 1988, 30, 9; *Maria*, ST, XXXIX, 1988, 9, 24. Roman-parabolă, scris cu mijloacele realismului magic. Matei Careda, de profesie inginer geolog, eșuează în sanatoriul supranumit „Pavilion”, construcție ciudată, în formă de L, acceptând reclusiunea ca formă de tămăduire a unei anxietăți esențiale, declanșată ca reacție la lipsa de orizont a vieții trăite până atunci. Rememorativ, în acest registru, textul străbate mai multe orizonturi biografice alcătuite similar, unica vindecare întrezărită fiind ieșirea din anteroara „somnie” morală prin Frumusețe și Adevăr, prin Sentiment și Cuvânt. Roman al rezistenței la totalitarism, mai degrabă decât problematizare a condiției umane în sens general (ca la Thomas Mann, de exemplu), cartea polemizează cu ideologia comunistă pe registrul major al ideii de libertate, a unei libertăți ce-și redefineste demnitatea prin iubire. „Frumos scris, ≈ e un roman cu implicații existențialiste” (Ioan Adam).

◆ Marian Papahagi, *Așteptare și pitoresc*, TR, XXXIII, 1989, 12, 6; Ioan Adam, *Memorie și ființare*, RL, XXII, 1989, 19, 11; Mircea Popa, *Recluziune și izbăvire*, LCF, XXXII, 1989, 21, 2; Ioan Holban, *Lumea, povestea*, CRC, XXIV, 1989, 25, 4; Alex. Ștefănescu, *Proza unui poet*, FC, XXXVIII, 1989, 25, 15; Irina Petraș, *Viața ca așteptare*, ST, XL, 1989, 6, 43; Dan-Silviu Boerescu, *Gâsca (sălbatică a) poetului*, SLAST, IX, 1989, 26, 4; Simion Bărbulescu, -, *romancier*, AST, XXIV, 1989, 7, 7; Costin Tuchilă, F, XXV, 1989, 7, 4; Valentin Tașcu, *Sensibilizare confesivă*, CNT, 1989, 32, 11; Al. Th. Ionescu, *Și totuși realul....*, VTR, XIX, 1989, 10, 4.

I. I.

BĂILEȘTEANU Jean, *Goana*, București, Cartea Românească, 1989, 288 p. Fragmente: *Bulgărele de tăcere* (romanul poartă același titlu), R, 1984, 3, 8; *Sâmbătă* (din ≈ sau din *Bulgărele de tăcere*), AR, 1984, 48–49. Roman rural. Prin 1935, în casa lui moș Pârveu, țăran dintr-un sat de pe malul Desnățuiului, ca într-un nou han al Ancuței, o colectivitate pestriță ascultă și spune povestiri, anecdotă, pilde, toate dovedind o reală știință a înscenării epice. „Unele inflexiuni vulgare, comicul uneori elementar reprezintă scăderi ale unui roman care acreditează apartenența lui ~ la *breasla* povestitorilor” (Constantin M. Popa).

◆ Constantin M. Popa, *De la roman la povestire*, LCF, XXXII, 1989, 16, 2; Ioan Lascu, *Goana după epic*, R, 1989, 7, 10.

I. I.

○ **BĂLĂIȚĂ George**, *Întâlnire la Chicago*, RL, XXII, 1989, 14, 14–15; *Semn*, ALL, 1989, 172–179, fragmente din *Romanul unui student răătăcitor*.

I. I.

○ **BĂRAN Tudor**, *Casa din luncă*, fragment de roman, CL, XCVI, 1989, 11, 10.

I. I.

○ **BĂRAN Tudor**, *Paideuma*, fragment din romanul *Pe Argeș în jos*, RL, XXII, 1989, 40, 14.

I. I.

○ **BĂRAN Vasile**, *Izvorul*, fragment din romanul *Vară sentimentală*, RL, XXII, 1989, 17, 14–15.

I. I.

BĂRAN Vasile, *Nevăzutele războaielor*, București, E.M., 1989, 366 p. Face parte din ciclul dedicat de autor „satului de pe Coastă”. Roman de evocare mozaicată, din perspectivă fabulos-infantilă, a vieții rurale. „Coasta”, realitate morală și socială de sine stătătoare, văzută în autarhia constantelor de civilizație care o individualizează în spațiul istoric al unei Oltenii milenare, de localizat în triun-

ghiul Novaci–Cărbunești–Târgu-Jiu, reprezentă unghiul de vedere din care sunt valorizate evenimentele cruciale ale unui răstimp tragic. Construirea „Depozitului” în pădurea de la Stejerăt, scurta ședere, în cantonament, a „Batalionului 13 Vânători de Munte”, trecerea prin zonă a nemților, plecarea, ca și întoarcerea bărbatilor din ultimul război mondial reprezintă tot atâtea perspective din care epicul se coagulează aluvionar, baroc, după capriciile memoriei afective, încercând instituirea unui adevărat univers paralel, nerezonant cu istoria impusă. De reținut siguranța frazei, tensiunea elegiacă a ritmului evocării, tactul stilistic.

I. I.

○ **BĂRGĂU Valeriu**, *Dilema inginerului Negruțiu*, O, XL, 1989, 37, 4; *Roșu de Hune-doara*, LCF, XXXII, 1989, 48, 4–5, fragment din romanul *Bulevardul Corvinul*.

I. I.

BĂRZAN Haralambie, *Un august nu prea îndepărtat*, București, E.M., 1989, 302 p. Roman social-politic, construit pe structura unui roman polițist. Prin personajul central, inspectorul de poliție Bretan, preluat din primul roman al autorului, *Partea nevăzută a zilei de mâine* (1985), este evocat actul de la 23 August 1944.

I. I.

BERCIU Ștefan, *Ultima repriză*, București, Eminescu, 1989, 176 p. Scurt roman despre Ion Gozan, boxer dintr-un oraș de la mare, care intră, datorită apartenenței la secta „Mântuire prin suferință”, într-o urâtă afacere de spionaj, în timpul unei deplasări în străinătate. Îl salvează doar „fondul sufletesc bun, educația primită în școală și acasă”.

I. I.

BITTEL Adriana, *Fototeca—semă cu variațiuni*, București, Cartea Românească, 1989, 144 p. Roman de observație socială. Coca, o curieră devenită șefă a arhivei de fotografii dintr-o mare redacție bucureșteană, își trăiește viața acumulând, asemenea arhivei de care

răspunde, scene și întâmplări, fapte de viață. Perspectiva orbirii, dată fiind boala de ochi de care suferă, îi acutizează percepția, singularitatea introvertită a unghiului de vedere din care privește lumea. Tensiunea aceasta, stabilită încă de la primele pagini, îngăduie autoarei alcătuirea unor fișe caracterologice excepționale, bine ritmate stilistic, prin care sunt aduși în prim-plan, pe rând, colegii de serviciu, rudele acestora, într-o succesiune de „fotograme” ce reușesc, în succesiunea lor fulgurantă, să producă un acut sentiment al vieții. Ca întotdeauna când e vorba de scriitori de talent, „culoarea” acestui sentiment este și aceea a epocii în care trăiesc protagoniștii: ultimii ani ai dictaturii ceaușiste, cu răutatea „civică” a ariviștilor de profesie, cu lipsa de puls vital a existenței de zi cu zi, cu disperarea perspectivei închise a orizontului moral, în genere.

I. I.

○ **BOLDUREANU Ioan Viorel**, *Într-o noapte*, fragment de roman, FRMS, XV, 1989, 2-3, 19.

I. I.

BOSTĂNARU Virgil, *Norii s-au risipit*, București, E.M., 1989, 230 p. Fragment: *Înceleștarea*, TMS, XXIV, 1989, 8, 8-9. Roman al „insurecției” de la 23 August 1944. Personajele principale, unele preluate din *Trei în furtună* (1987), primul roman al autorului, altele reprezentând noua generație (apărută după Marea Unire), participă la activități politice ilegale, se instruiesc, flirtează, speră, după un scenariu cât se poate de previzibil, cel impus de comuniști asupra evenimentelor în discuție.

I. I.

○ **BRAD Ion**, *Ultimele cinci minute*, fragment de roman, RL, XXII, 1989, 20, 14-15.

I. I.

○ **BRAHAȘ Cornel**, *Drum lung spre casă*, fragment de roman, SLAST, IX, 1989, 18, 6-7.

I. M.

○ **BUȘILĂ Adrian**, *Secvențe*, fragmente din romanul *Vânătoare de umbre*, TMS, XXIV, 1989, 3, 9.

I. M.

CALOMFIRESCU Nicolae, *La marginea apei*, București, Cartea Românească, 1989, 276 p. Roman realist, cu accente ironice. Pornind de la un moment dificil din viața familiei Lepădat, pricinuit de gelozia soției, ≈ expune retrospectiv evoluția profesională și sentimentală a soțului, Mircea. Acesta lucrează, pe rând, ca profesor în satul Bistrița, ca ziarist și ca responsabil al unui club și cunoaște o sumedenie de oameni. Deși anost la nivel epic, romanul e notabil prin descrierea, ironică adesea, a câtorva medii sociale (cel profesoral, cel jurnalistic, cel funcționar și, mai puțin, cel medical), cu micile lor intrigi și cu unele personaje tipice. Totuși, dintre personaje puține sunt cele ce se rețin. Un exemplu: „tovarășul secretar” Zgârdea.

I. M.

CĂTINA Oana, *Albastrele ninsori*, Iași, Junimea, 1989, 262 p. Roman de analiză. Prin procedeul dialogului confesiv și al rememorării, autoarea prezintă și aici, ca și în alte romane ale sale, un destin feminin: acela al Mariei Nicolescu, personaj cu o psihologie complexă. Aflată într-un moment de cumpănă, sub amenințarea unei boli ce face urgentă mărturisirea, ea își povestește viața fiului ei adoptiv, Radu, care e medic. Confesiunea nu e strict cronologică, ci urmează meandrele memoriei afective, aducând la lumină întâmplări trăite intens, mici drame cotidiene, atitudini și reacții sufletești, care alcătuiesc împreună o complicată biografie lăuntrică. Dar, deși accentul cade pe autoanaliză, pe retrospectivitate și introspecție, nu lipsesc din roman nici elementele realiste, câteva personaje conturate precis (Traian și Fane Nicolescu, Raoul Malvala, Păvăloiu) și descrierea liniștitului mediu provincial, reprezentat aici de orașul Grin, „un loc unde nu se întâmplă nimic”.

◆ Irina Petraș, ST, XL, 1989, 5, 49; Gheorghe Glodeanu, TR, XXXIII, 1989, 41, 4.

I. M.

CESEREANU Ruxandra, *Călătorie prin oglinzi*, Cluj-Napoca, Dacia, 1989, 144 p. Mic roman oniric. Urmând logica alambicată și bizară a visului, autoarea imaginează un univers halucinant, coșmarec, terorizant, în care se desfășoară un război straniu. Deși vagi referințe istorice nu lipsesc, e vorba mai degrabă de un război existențial și simbolic. Personajele ce îl trăiesc (între care Valentina, Antoniu, Leon, Manlup) nu au nici ele o identitate precisă, ci apar ca proiecții fantasmatică într-o lume de coșmar. Impresionant prin atmosferă și prin lirismul implicit, romanul suferă totuși de o anume prolixitate epică și stilistică.

I. M.

CHIFU Gabriel, *Valul și stâncă*, Craiova, Scrisul Românesc, 1989, 304 p. Fragment: *Melcul de la Plevna*, R, 1989, 5, 9. Roman de formație, cu elemente de metaroman. Compozițional, cartea are trei niveluri distincte. Pe primul, care coincide cu începutul și cu finalul ei, evoluează Dan Tudor, un tânăr de 20 de ani, fotograf în orașul Calafat. Despre el aflăm, la început, că e un ins jovial, un spirit liber, bun observator al lui însuși și al celor din jur, ceea ce îi și creează unele probleme, iar la sfârșit, într-un epilog abrupt, că va urma facultatea și că va deveni profesor în același oraș. Un al doilea nivel narativ, cel mai important, implică o întoarcere cu un veac în urmă (la 1877) și îl are ca protagonist pe Alexandru Bretan, tânăr secretar particular al unui avocat din Calafat. Personaj abisal, cu aspirații profund romantice, el trăiește două experiențe cruciale: iubirea (pentru fiica avocatului, Iulia-Lavinia) și războiul (de Independență). Ambele îl marchează duros, reprezentând pentru el niște eșecuri. În final, eroul se sinucide, ca victimă, deopotrivă, a iubirii și a istoriei. Destul de rarefiată epic, această parte a romanului se remarcă prin excelența descrieri a atmosferei romantice (de exemplu, episodul călătoriei) și prin câteva personaje care, dacă n-ar fi fost abandonate prematur, ar fi putut deveni memorabile (Lavinia, Stupinaru, Alexis). Al treilea nivel al cărții e cel metaromanesc, cuprinzând considerațiile autorului despre personaje,

despre spațiul și timpul istoric, despre actul scrisului și raporturile lui cu realitatea.

I. M.

CIOBANU Radu, *La capătul zilei*, O, XL, 1989, 39, 8; *Fotografie*, T, XVIII, 1989, 10, 27, fragmente din romanul *Steaua fiecăruia*.

I. M.

CIOPRAGA Constantin, *Nisipul*, București, Cartea Românească, 1989, 366 p. Fragmente: ≈, CRC, XVIII, 1983, 27, 5; *Ioana, Rafaela și alții*, RL, XVI, 1983, 34, 14-15. Roman greu clasificabil, situat la răspântia celui psihologic cu cel de dragoste și cu cel de război. Lipsită de o acțiune propriu-zisă, cartea prezintă, la persoana întâi, legătura tânărului doctor Antoniu Borza, ins sentimental, cult, fin, cu câteva ființe care-l atrag și-l încântă, surorile Pagu (Rafaela, cea spontană, temperamentală, realistă, și Ioana, mai delicată, mai interiorizată), „Unchiul”, personaj oarecum enigmatic, cunoscător al oamenilor și al vieții, și Haritopol, prietenul acestuia, ins la fel de pătrunzător. Imaginea acestora și relația cu ei sunt rememorate mai cu seamă după mobilizarea doctorului în cel de-al doilea război mondial, pe care îl petrece mai mult în „fortăreața Miravento”. Experiența războiului, calmă, constă de tot în cunoașterea unor oameni interesați (maiorul Pilat, profesorul Brețcan etc.). Fără calități epice, ≈ se distinge prin cele câteva personaje menționate, printr-o anumită poezie a raporturilor interumane și, în ciuda livrescului uneori exagerat, prin meditația asupra câtorva teme generale: iubirea, moartea, timpul.

I. M.

O COJAN Grigore, *Șoseaua cu miros de cafea*, fragment din romanul *Mandarinul*, AST, XXIV, 1989, 3, 8-9.

I. M.

COJOCARU Romulus, *Părinții*, București, E.M., 1989, 304 p. Roman rural, dintr-un ciclu vast, din care mai fac parte: *Revista împărat* (1984), *Împărații* (1985), *Nunta* (1986). Plasată în același univers al satului mehedintean (Punghina), acțiunea aduce în

scenă două personaje din aceeași familie țărănească (a lui Ristea), dar într-un moment istoric anterior (anii 1880–1920). Mai întâi e urmărit destinul bunicii lui Ristea, Drumășoia, o hangită generoasă, energetică și prosperă, dar care sfârșește în uitare, undeva la oraș; apoi, în a doua jumătate a cărții, prim-planul e ocupat de Năstase, tatăl lui Ristea, ins puternic și răzbătător, respectat de cei din jur. Prin intermediul poveștii celor doi e descrisă de fapt lumea rurală, cu dramele ei, cu mentalitatea și cu situația ei social-istorică. Deși realist în esență, romanul alunecă pe alocuri într-un schematism specific prozei mai vechi pe această temă (vezi raporturile dintre „săraci” și „bogați”). În schimb, remarcabilă e polifonia narativă, povestirea fiind preluată de mai multe voci din rândul personajelor, de unde și stilul oral, plin de vivacitate.

◆ Laurentiu Ulici, CNT, 1989, 24, 11; Victor Rusu, O, XL, 1989, 30, 7; Valentin Tașcu, ST, XL, 1989, 9, 56.

I. M.

O CONSTANTINESCU Mircea, *Lumina vie a dimineții*, fragment din romanul *Sfârșit de mileniu în București*, LCF, XXXII, 1989, 44, 4–5.

I. M.

COSTA Adrian, *Zbor din noapte*, București, E.M., 1989, 288 p. Roman de război. Reluând câteva personaje din romanul *Noaptea capcanelor* (1984), ~ narează pregătirile de apărare și luptele ce au loc într-un oraș de provincie în zilele imediat următoare armistițiului de la 23 August 1944. Acțiunea, destul de prolixă, vehiculează un mare număr de personaje din toate straturile societății: militari, intelectuali, politicieni, comisari de la Siguranță, ziariști, muncitori, foști legionari, militanți comuniști. Ultimii sunt înfățișați cu un tezism evident, de care suferă, de fapt, întregul roman.

I. M.

COSTIN Calistrat, *O anume fericire*, Iași, Junimea, 1989, 344 p. Roman greu clasificabil, cu elemente senzaționale, realiste,

sociale, filozofice. Personajul-narator e Marius Toma, ins sensibil și neliniștit, în ciuda ironiei și dezinvolturii pe care le afișează. El intră în relații cu câțiva oameni ce îl atrag; cu doctorul Tâlmăciu, cu Paul Goran și cu soția acestuia, Atena, cu Hariclea Belizarie, „doamna absolută”. Nodul acțiunii îl reprezintă dispariția lui Goran, care, în urma unei încăierări cu Toma, e spitalizat și supus unei operații estetice prin care i se schimbă complet identitatea, fapt dezvăluit abia în final. Romanul, incongruent sub aspect epic, abundă în comentarii filozofice parazitare.

I. M.

COTUȚIU Cornel, *Șarpele albastru*, Cluj-Napoca, Dacia, 1989, 256 p. Fragmente: *Când a fugit mirele*, ST, XXXII, 1981, 9, 42–43 (romanul e anunțat cu titlul *Sandala fiului risipitor*); *în ecluză*, ST, XXXIII, 1982, 7, 26–27 (romanul e anunțat cu titlul *Sandala fiului risipitor*); *Deasupra oglinzii*, TR, XXX, 1986, 43, 5. Roman de atmosferă. Caracterizată printr-un fragmentarism epic excesiv, care-l face deseori prolix, cartea încearcă să sugereze atmosfera dintr-o mică localitate de pe Someș, Dumbrăvița, schițând totodată destinul mai multor personaje (Vlad Sebastian, Ie Murmur, Dida, Adelaide, Angela, Albina).

I. M.

O CRĂCIUN Gheorghe, *Așteptare cu caietul deschis*, fragment din romanul *Stare de grație*, RL, XXII, 1989, 31, 14–15.

I. M.

CRISTEA Tudor, *Porțile verii*, București, Eminescu, 1989, 210 p. (Romanul românesc contemporan). Roman textualist. Scrisă în maniera multor prozatori tineri din anii '80, cartea are un caracter experimental, fiind concepută ca un joc între viață și text. Deși secundar, epicul nu lipsește: se relatează o anchetă judiciară întreprinsă de procurorul Traian Bota și o poveste de dragoste (între Dora și Dan). Naratiunea e însă pulverizată de discontinuitățile scriiturii, de dinamica limbajului, personajele însele părand a nu mai exista decât prin cuvintele lor.

◆ Romul Munteanu, FC, XXXVIII, 1989, 31, 10; Vasile Chifor, T, XVIII, 1989, 10, 41-42.

I. M.

CUBLEȘAN Constantin, *La foc de tabără*, București, Ion Creangă, 1989, 164 p. Mic roman de aventuri, pentru copii. Protagonistii sunt câțiva elevi care, în timpul petrecut în tabăra de la Ponoarele, contribuie întâmplător la descoperirea unui grup de așa-zisi „teroriști” (în realitate, de luptători anticomuniști, refugiați în munți după 1946!).

◆ Comel Munteanu, TR, XXXIII, 1989, 39, 4.

I. M.

DEREVENCU Gheorghe, *Împliniri*, București, Sport-Turism, 1989, 196 p. Roman evocând momente din viața sportivă. Andrei Baltag, student medicinist și component al echipei de fotbal „Universitatea” Cluj, este convocat la lotul național, unde devine titular (participând la câștigarea mai multor cupe), pentru ca apoi să-și reia studiile de medicină și să ajungă chirurg. Aglomerare de locuri comune, stil înșipid.

M. V.

DIANU Ion, *Beton și pâine*, București, Cartea Românească, 1989, 346 p. Roman al șantierului. După darea în folosință a unor blocuri de locuit în București, inginerul Osvald Streja se duce cu echipa în Moldova, pe șantierul unei rafinării, pentru ca de aici să ajungă la Zimnicea, unde participă la reconstrucția orașului după cutremurul din martie 1977. Atât aerul festiv, cât și șabloanele sunt arhicunoscute.

◆ Radu Levărdă, *Patosul angajării politice*, RL, XXII, 1989, 46, 2.

M. V.

DINICĂ Ștefan, *Musafirul*, București, Eminescu, 1989, 266 p. Fragment: ≈, TR, XXXII, 1988, 29, 5. Roman despre mediul rural. Sache Vizitiu, care și-a părăsit satul și gospodăria, angajându-se paznic în capitală, se întoarce acasă, pune foc casei vechi și, cu

banii economisiți, se apucă să-și construiască una nouă. Limbuți și povestitori, țăranii lui ~ nu ating nici pitorescul, nici hazul aceluia din scrierile altor prozatori munteni.

◆ Gheorghe Glodeanu, *Introspecție și obiectivare*, TR, XXXIII, 1989, 20, 4; Mircea Dinuz, *Un roman social*, LCF, XXXII, 1989, 42, 2; Ioan Adam, *Un „jurnal de actualități”*, RL, XXII, 1989, 48, 9.

M. V.

DORGOȘAN Ștefan, *Ascensiunea*, București, Eminescu, 1989, 274 p. Roman despre construirea socialismului în mediul rural (electrificare, irigații, C.A.P., ședințe), relatat prin prisma unui gazetar, plecat în „documentare”. Firul epic, segmentat de impresii, notițe, siluete fulgurante, probează intenția de a moderniza, măcar stilistic, optimismul festiv, de comandă. Demnă de remarcat e doar figura fântânarului Apostol Aanei.

◆ Radu Levărdă, *Patosul angajării poetice*, RL, XXII, 1989, 46, 2.

M. V.

* **DRĂGAN Daniel**, *Presimțirile*, București, Cartea Românească, 1989, 328 p. Fragmente: *Pasiște*, T, XVII, 1988, 10, 22-26; *Ortacii*, ATN, XXVI, 1989, 8, 8 (din romanul anunțat mai întâi cu titlul *Efracții*). „Aici este folosită aceeași «rețetă» [ca în celelalte romane ale lui ~], același balans epic slujind ambiguității, convergenței «lumilor». Pe un suport monografic (e vorba de mina din Baia de Jos), prozatorul adună destine în conflict, propunând un erou puternic, plin de neastâmpăr – Vică Dodoloea, «ursul blond». Și alături de el, Darina – o femeie de farmec robust, cu filosofie stenică [...]. ≈ pledează (patetic și tensionat) pentru valoarea unică a existenței” (Adrian Dinu Rachieru).

◆ Adrian Dinu Rachieru, *Viața e totul*, LCF, XXXII, 1989, 1, 2; 4.

D. M.

○ **DRĂGĂLĂU Iulian**, *Papucii lui Cassen*, fragment din romanul *Cadeții*, TR, XXXIII, 1989, 25, 8.

D. M.

○ **ELIADE Irina**, *Prezent discontinuu*, fragment din romanul cu același titlu, VR, LXXXIV, 1989, 2, 39–45.

D. M.

ELIADE Mircea, *Gaudeamus*, II, v. I. *Romanul adolescentului miop*, 1988.

D. M.

EREMIA Ion, *În triumf prin Tarigrad*, București, E.M., 1989, 254 p. Roman istoric, pentru tineret, având în centru figura Mariei Butoianu. Pomind de la o însemnare a lui Nicolae Bălcescu, care o pomeneste printre robii turcilor, autorul îi închipuie o biografie romantică. Deprinsă de mică cu meșteșugul armelor, fiică a pârçalabului din Cetatea Poenarilor, fata ar fi îndeplinit misiuni diplomatice pentru urcarea în scaunul Țării Românești a lui Mihai Viteazul, apoi, înverșunată de moartea tatălui și a surorii ei, s-ar fi distins în luptele împotriva turcilor duse de domnitor, stârnind chiar admirația dușmanilor (de unde titlul cărții). Romanul încearcă să evoce și o atmosferă de umanism latinist în Țara Românească.

D. M.

FATI Vasile Petru, *Un om în câmp*, București, Cartea Românească, 1989, 172 p. Roman parabolic. Sub aparența unei narațiuni despre târgurile de provincie, realizată cu simțul atmosferei și talent pictural, cartea investighează o lume mărunță, care, în monotonia și banalitatea ei, e propulsată totuși de „căutarea a ceva nedefinit, s-ar putea spune, de căutarea absolutului”. Autorul îmbină cu discreție realul și imaginarul, introducând „elemente de fantastic”, cărora le conferă „verosimilitate și putere de convingere” (Theodor Vârgolici). Acțiunea se desfășoară în 1921, când au loc măsurătorile funciare pentru reforma agrară, apariția topometristului Gherasim (personaj simbolic) bulversând viața temă a urbei îmbătrânite. Bătrânul funcționar pensionat, Orban, de la vechea Casă a Asociațiilor, obsedat de măsurători, veșnic în mișcare, întâlnește și vizitează o mulțime de oameni obscuri și bizari (poștașul, negustorul de păsări, tutunghiul, inginerul cadastral pensionar Stoica,

bătrâna domnișoară Cleia), învățată să cânte la cornul englez, joacă șah, iubește adolescentin o cântăreață enigmatică, mânat de un irepresibil impuls de a-și depăși existența obișnuită.

◆ Ioan Holban, *Fotografii de grup*, CRC, XXIV, 1989, 45, 4; Teodor Vârgolici, *Ideea împlinirii*, RL, XXII, 1989, 50, 9.

D. M.

○ **FLONDOR ARIEȘANU Tatiana**, *Întâlnirea*, fragment din romanul *Străina*, O, XL, 1989, 5, 5.

D. M.

GEORGE Alexandru, *Într-o dimineață de toamnă. Cinci sau chiar șase personaje în jurul unui autor*, București, Cartea Românească, 1989, 126 p. Roman de factură eseistică și pirandelliană, având în centru figura unui scriitor ursuz, egocentric, bolnăvicios, aflat în pragul senectuții, pentru care (ca pentru toți protagoniștii lui ~) viața se identifică cu scrisul. Retras la țară pentru a-și redacta cărțile în liniște, o regăsește aici pe fosta sa soție, Irina (o actriță ce părăsise scena în plină glorie), și este urmărit de o tânără actriță, Ștefana, care îl acuză pentru indiferența sa față de lume. Adoptând sacral egoism al meseriei, protagonistul convertește cehovian trăirile și oamenii în literatură, rememorând evenimente de viață și debitând nenumărate reflecții banale despre arta de a scrie. Din perspectiva multiplă a autorului și a celorlalți eroi, întâmplările trecute și oamenii se relativizează, luând chipuri cu totul diferite („au mai multe umbre”). „Combinație savantă de scenarii, relații la persoana I, jurnale, epistole, cartea lui ~ este o continuă așezare „«în abis» a modelelor literare” (Camil Petrescu, Ibsen, Anton Holban, Cehov), narațiunea recurgând la enigme, pentru a da „substanță romanească unor pagini altfel programate schematic” (Cornel Ungureanu).

◆ Nicolae Manolescu, RL, XXII, 1989, 29, 9; Cornel Ungureanu, O, XL, 1989, 45, 2; Ioana Bot, TR, XXXIII, 1989, 36, 4; 5.

D. M.

GHDRIGAN George, *Dragoste la lumina zilei*, București, Cartea Românească, 1989,

268 p. Roman de observație socială. Scris sub forma fragmentată a transcrierii gândurilor unui bolnav amnezic, Ștefan, cartea face o radiografie a unor medii din anii societății socialiste, cu jocul știut dintre aparență și esență, dintre realitate și farsă, plonjând într-un joc de oglinzi din care lumea iese substanțial deformată.

M. P.

GHIRVU-CĂLIN Elena, *Din aproape în aproape*, București, Cartea Românească, 1989, 398 p. Roman de observație socială, adunând în jurul eroului Mihnea Săvescu mai multe personaje din lumea literelor, artei, muzicii, pătrunse de nevoia de a se realiza în aceste planuri. Se face apel și la romanul în roman, la evadarea în ficțiune, la motivul „omului nou”, dar pe un ton neconvingător și tern.

M. P.

O GHITULESCU Mircea, *Perinița*, fragment de roman, F, XXV, 1989, 8, 9.

M. P.

O GOGEA Vasile, *Somn întrerupt*, fragment de roman, EX, XXI, 1989, 1, 6.

M. P.

O GUGA Romulus, *Puii șopârlilor captive*, fragment de roman, VTR, XIX, 1989, 6, 8.

M. P.

HOBANA Ion, *Călătorie întreruptă*, București, Cartea Românească, 1989, 232 p. Fragmente: *Promoția 1949*, RL, XVIII, 1985, 22, 15; *Cerul incendiat*, RL, XXII, 1989, 30, 14–15. Roman al unor fapte de arme, care au premers actul de la 23 August 1944. Eroul cărții e Gelu Pătreanu, reîntors după război în nordul Olteniei.

◆ Radu Levărdă, *Florilegiu editorial*, RL, XXII, 1989, 35, 2.

M. P.

HORASANGIAN Bedros, *În larg*, București, Albatros, 1989, 224 p. Fragmente: *Scrisoare către Ana Maria*, T, XVI, 1987, 9, 26–31; *O noapte ploioasă și dimineața după*

furtună, RL, XXI, 1988, 17, 14–15; SLAST, IX, 1989, 19, 6–7; CL, XCIII, 1987, 5, 8–9, 15. Roman textualist, amalgamând formulele și modalitățile literare, cu trimitere subtextuală la *Odiseea*. Eroul, un inginer geolog mai în vârstă, cunoaște la mare o tânără medicinistă, cu care are o scurtă legătură, ea fiind repartizată undeva departe, la țară. Eroul întreține o vagă corespondență cu tânăra fată, dar când se hotărăște s-o viziteze e deturnat din tren de două localnice, care-l țin prins în mrejele lor, împiedicându-l să ajungă la destinație. Această rătăcire în larg a eroului, care, în final, se reîntoarce la soția sa Irina (Penelopa), după ce a trecut cu bine de Nausica (Monica) și de sirene, reprezintă tema de bază a romanului. Accentul cade și aici pe modalitățile de relatare, cu dese referiri la tehnica scrisului, cu schimbarea unghiului auctorial, cu apelul la scrisori, jurnale, documente vechi, amintiri, impresii etc., dar, după părerea lui Nicolae Manolescu, „≈ e departe de a valorifica latențele dramatice ale subiectului”.

◆ Mircea Țicudean, EX, XXI, 1989, 2, 4; Nicolae Manolescu, *Un bărbat și o femeie sau întoarcerea lui Ulise*, RL, XXII, 1989, 23, 9; Cornel Ungureanu, *Fericiții prozatori*, O, XL, 1989, 25, 2; Mircea Iorgulescu, *Un biet bărbat într-un biet concediu*, VTR, XIX, 1989, 7, 4; Romul Munteanu, *Un personaj în vacanță*, FC, XXXVIII, 1989, 39, 10; Ion Vlad, *Dincolo de exercițiile de virtuozitate*, ST, XL, 1989, 8, 32–33; Radu G. Țeposu, *Curenții interiori*, AFT, XXIII, 1989, 9, 4; Alexandru Țion, AST, XXIV, 1989, 11, 7; Doina Jelea, *Refuzul transferurării*, TMS, XXIII, 1988, 9 7; Valeriu Gherghel, *Cuiul lui Pepelea*, CL, XCV, 1988, 10, 5; Dan C. Mihăilescu, ATN, XXV, 1988, 10, 12; Ion Buzera, *Ficțiune, confesiune și superficialitate*, R, 1989, 1, 12; R.M., CREL, 1989, 1, 170–174; Dan-Silviu Boerescu, TRR, XVIII, 1989, 383, 8; Radu G. Țeposu, *La Prose des années '80*, REVR, XLIII, 1989, 4, 83–93; Crohmălniceanu, *Al doilea*, 153–161; Simion, *Scritori*, IV, 677–684.

M. P.

O HORASANGIAN Bedros, *Zăpada mieilor*, fragment din romanul cu același titlu, RL, XXII, 1989, 38, 14–15.

M. P.

○ **HUIDAN Eduard**, *Scuze ratate*, fragment din romanul *Acvariul spart*, SLAST, IX, 1989, 8, 6–7.

M. P.

○ **IACOB Ioan**, *Stagiatură cu flori*, SLAST, IX, 1989, 8, 7; *Drumul*, CL, XCVI, 1989, 4, 8; *Colocviul*, TR, XXXIII, 1989, 25, 5; *O zi cu tine*, VTR, XIX, 1989, 7, 8; fragmente din romanul *Buletin de identitate*.

M. P.

ICSARI Aurora, **Mihai OPRÎȘ**, *Vioara de sticlă*, București, Ion Creangă, 1989, 132 p. Roman pentru copii, având ca protagoniști doi tineri înzestrați cu talente muzicale, Mitruț Vlădescu și Mihaela Cernea, care se întâlnesc ulterior, când ajung artiști cu reputație.

M. P.

IONICĂ Lucian, *Țarcu*, Timișoara, Facla, 1989, 244 p. Roman-reportaj, apelând la documente de presă și întregiri pe bandă de magnetofon, despre viața meteorologilor de la stațiile Țarcu și Cuntu. E vorba de „scriitura unei experiențe”, neconcludentă sub raport literar.

◆ Marian Odangiu, *Apropierea de real*, O, XL, 1989, 13, 6; Gabriel Rusu, *O lume narată*, SLAST, IX, 1989, 16, 4; Bibliofil, TMS, XXIV, 1989, 5, 6; Ioana Bot, *Muntele*, TR, XXXIII, 1989, 28, 2.

M. P.

○ **IUGA Gabriel**, *Un crin pentru tine*, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat, LCF, XXXI, 1988, 6, 4–5.

M. P.

JEMNA Silvia, *Unde am greșit?*, București, Litera, 1989, 168 p. Roman de dragoste. Sunt pur și simplu înseriate aventurile unui tânăr student cu o serie de doamne mai coapte și pline de nuri.

M. P.

○ **JURGEA-NEGRILEȘTI Gheorghe**, *Corso și corsoleto*, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat, ALL, 1989, 184–189.

M. P.

LAL Romulus, *Temerarii la curtea lui Vlad Țepeș*, București, Ion Creangă, 1989, 160 p. Roman pentru copii, cu incursiuni în trecutul istoric al anului 1459, pe vremea lui Matei Corvin și Vlad Țepeș.

M. P.

○ **LĂNCRĂNȚAN Ion**, *Curcubeul iubirii*, fragment din romanul *Lemne de foc*, RL, XXII, 1989, 23, 14–15.

M. P.

LEU Corneliu, *Faptele de arme ale unor civili în secolul războaielor mondiale sau ce înseamnă puterea*, III. *Vaporul alb*, v. I, 1987.

M. P.

LOGREȘTEANU Florin, *Trepte*, București, Cartea Românească, 1989, 336 p. Roman despre șantierul socialist, cu toate tarele, poncifurile și clișeele genului (un inginer hidroenergetic părăsit de soție, luptând cu nerealizările de pe șantier etc.). „Excesul de detaliere, amănunțirea reacțiilor interioare, a mișcărilor ce se declanșează înăuntrul personajelor devine fastidioasă” (Constantin M. Popa).

◆ Constantin M. Popa, *O temă literară actuală: șantierul*, LCF, XXXII, 1989, 46, 6.

M. P.

○ **LUSTIG Lucreția**, *Caietele*, fragment dintr-un roman cu titlu neprecizat, RL, XXII, 1989, 8, 14.

M. P.

○ **MAREȘ Radu**, *Ziua de miercuri*, fragment de roman, RL, XXII, 1989, 33, 14–15.

M. V.

MARIAN Teodor, *Întoarcere la dragostea dintâi*, București, Albatros, 1989, 292 p. Roman de dragoste, derulat pe fundalul vieții dintr-o gospodărie colectivă. Sabin Șofrone, fiu de comunist ilegalist, devenit inginer agronom și președintele unei gospodării colective în satul unde s-a născut tatăl său și unde el însuși și-a petrecut copilăria, o regăsește pe Ana, iubita din tinerețe. Abordare convențională a unor șabloane arhicunoscute.

M. V.

MATEESCU Constantin *Coline în soare*, București, Eminescu, 1989, 278 p. Fragment: *Locul de întălnire*, LCF, XXX, 1987, 13, 4-5. Roman de analiză, radiografie a eșecului unei căsnicii. Insuficient susținute psihologic, unele situații ating neverosimilul, iar spre final faptele se precipită neconvingător. Maria Lou, „vrăjitoarea” cu ochi răi, malefica autoare a destrămării cuplului, își pierde treptat aura de stranietate, decăzând într-un caz psihiatric banal. Psihologismul discret facilitează fluența și limpezimea epică, în dauna, însă, a profunzimii.

M. V.

MICLĂU Paul, *Comoara*, Timișoara, Facla, 1989, 218 p. Roman-confesiune, scris, alternativ, la persoana întâi și a doua. Evocare a copilăriei petrecute la țară, a anilor de școală și de studenție, cu evidente trimiteri autobiografice. Pretențiile de adâncime metafizică nu se susțin stilistic: grandilocvența se învecinează cu platitudinea și cu o nefericită imitație a limbajului oral, constând mai ales în amputarea articolului hotărât masculin singular („drumu”, „absolutu”, „imposibilu”).

M. V.

MINCU Marin, *Intermezzo*, II, v. *Intermezzo*, I, 1984.

M. V.

MITRU Al., *Portretul dragostei*, Iași, Junimea, 1989, 286 p. Roman de dragoste. Dezamăgit de capriciile frivolei Eva, Adrian se reîntoarce la Silvia, dragostea curată din adolescență. Scrisă plat, plină de locuri comune, cartea nu transmite nici un fior.

M. V.

MOCEANU Ovidiu, *Ordinul Bunei Speranțe*, Cluj-Napoca, Dacia, 1989, 328 p. Roman de factură textualistă, în care realitatea, de unde pare a se inspira din mediul profesoral, e mai ales un pretext pentru meta-realitatea textului: eroii scriu (roman, jurnal), devenind, la rândul lor, autori ai unei ficțiuni de gradul doi. Textura (complicată uneori în mod inutil) creează impresia unui „joc de

oglinzi” în care „personajele își schimbă des și imprevizibil rolurile și identitatea”, romanul – „notabil în paginile de observație socială și psihologică” – fiind mai puțin reușit ca „exercițiu textualist” (E. Simion).

◆ Eugen Simion, „*Jocuri de oglinzi*”, RL, XXII, 1989, 16, 10; Al. Tion, *De vorbă despre sine însuși*, AST, XXIV, 1989, 6, 13; Ioan Holban, *Exerciții de intuiție*, CRC, XXIV, 1989, 29, 4; Cornel Munteanu, ST, XL, 1989, 7, 53-54; Cornel Moraru, *Recursul la real*, VTR, XIX, 1989, 8, 6-7; Cristina Müller, *Două stiluri*, AFT, XXIII, 1989, 9, 6.

M. V.

MODEANU Mihail, *Enigma din Râpa Corbilor*, București, E.M., 1989, 224 p. Cu un cuvânt înainte al autorului. Roman de spionaj, lipsit de interes literar.

M. V.

MOLDOVEANU Rodica, *Râul fără nume*, București, Ion Creangă, 1989, 188 p. Roman pentru copii și tineret.

M. V.

MUNTEANU Constantin, *Sfârșitul înserării*, București, Cartea Românească, 1989, 350 p. Roman ancorat în actualitate. Mihai Vlădeanu, inginer și autor dramatic, schimbă femeile la întâmplare, într-o promiscuitate morală derivată din absența minimei problematizării. Vulgaritatea nu e doar a limbajului (în intenția autorului, elevat), ci mai profundă (ține de substanță).

M. V.

MUNTEANU Constantin, *Teona*, Iași, Junimea, 1989, 440 p. Fragment: *O zi însorită*, ATN, XXII, 1985, 7, 9. Roman inspirat din viața unui combinat chimic, asezonat cu câteva povești de dragoste. Același Mihai Vlădeanu, inginer și autor dramatic, protagonist al romanelor anterioare (*Cursa rapidă*, 1982; *Vremea brândușelor*, 1984; *Sfârșitul înserării*, 1989) reiterează, la fel de plat, același traseu de Don Juan fără har și fără imaginație.

◆ Al. Dobrescu, *Viață și literatură*, CL, XCVI, 1989, 8, 6.

M. V.

MUNTEANU Vladimir, *În preajma legendei*, Cluj-Napoca, Dacia, 1989, 182 p. Roman de dragoste, bine scris, dar complicat până la neverosimil de elemente tenebros-maladive, din care se țese un mister întreținut artificial, în intenția de a încununa realitatea cu aura mitului. Abundentele trimiteri livrești, repetatele pasaje eseistice și, îndeosebi, tonul aluziv în exces subțiază și mai mult firul semnificației.

◆ Al. Țion, AST, XXIV, 1989, 10, 7.

M. V.

O NEACȘU Iulian, *Priculiciul*, fragment de roman, RL, XXII, 1989, 11, 14.

M. V.

NEAGU Nicolae, *Inima*, București, Eminescu, 1989, 220 p. Roman de analiză, construit pe două planuri alternante. Unul urmărește evenimentele cotidiene din viața doctorului Nichita N., bolnav de inimă, iar celălalt ne prezintă, în imagini luminoase, copilăria și adolescența protagonistului. ~ nu intenționează investigarea unor zone semnificative mai deosebite.

M. V.

NOVAC Mircea, *Scrisorile mării*, Cluj-Napoca, Dacia, 1989, 144 p. Roman de călătorie. În timp ce Andrei Bădin, comandantul navei de pescuit „Bucegi”, înfruntă vitregia oceanelor, Victoria, soția lui, se luptă, acasă, cu vicisitudinile vieții. Scrisorile celor doi: compunere școlară.

M. V.

OBREJA-CERNICHEVICI Silvia, *Efemeride*, III, v. *Efemeride*, I, 1981.

M. V.

OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Să nu ne uităm la ceas*, București, E.M., 1989, 270 p. Roman de spionaj, cu acțiunea plasată în anii celui de al doilea război mondial, în Bucureștiul ocupat de trupele germane. Spirit de observație, nerv, abilitate în mânuirea intrigii, dar fără preocupare pentru verosimilul faptelor relatate.

M. V.

OMESCU Corneliu, *Munții nu cad*, București, E.M., 1989, 256 p. Roman de formație, evocând copilăria (desfășurată pe fundalul celui de al doilea război mondial) și adolescența Anelizei, fiica Hanelorei și a lui Septimiu Lupu, dispărut pe front. Umorist, autorul nu dramatizează; oricât de crâncene, faptele își dezvăluie și un miez comic. Devenit aproape automatism, permanentul și parcă obligatoriul badinaj e condamnat la monotonie și, uneori, la superficialitate.

◆ Virginia Burduja, CRC, XXIV, 1989, 35, 4.

M. V.

OPRIȘ Mihai, **Vasile CHIRIȚĂ**, *Auzit-ați d-un Jian?*, București, Albatros, 1989, 256 p. Roman de acțiune, inspirat din isprăvile haiducului Iancu Jianu. Urmând jaloanele principale ale biografiei eroului, autorii completează spațiile dintre acestea cu întâmplări și personaje inventate, care au însă un aer fie pueril, fie de operetă.

M. V.

O ORLEANU Ada, *Ieșirea din normal*, fragment din romanul cu același titlu, CL, XCVI, 1989, 5, 8-9.

M. V.

PĂCURARIU Francisc, *Întâlnirea. Cartea întâi*, București, E.M., 1989, 352 p. Roman istoric. Într-o „alternanță de începuturi și sfârșituri”, câteva destine individuale (Ștefan Marcu, diplomat; Vasile Mureșan, ofițer; Teofil Dimitriu, astronom etc.) se împletesc cu mari evenimente istorice ale perioadei 1940-1944: începutul războiului, ocuparea Ardealului de Nord, luptele de la Stalingrad, rebeliunea legionară, insurecția din 1944, eliberarea Transilvaniei. Cartea este „jurnal politic, cronică de evenimente, relatare de pe front și memorialistică, ușor romanțată” (Romul Munteanu).

◆ Romul Munteanu, *Romanul de război*, RL, XXII, 1989, 44, 8; M. Ungheanu, LCF, XXXII, 1989, 45, 6.

A. S.

PEREȘ Pavel, *Să ajungi înaintea răsăritului de soare*, București, Cartea Românească,

1989, 248 p. Fragment: ≈, LCF, XXXII, 1989, 9, 5. Roman rural. „Perioada de foc continuu” a colectivizării agriculturii. Într-o perioadă de ilegalități și crime, autorul e convins că „se auzea mersul impetuos al binelui”.

A. S.

PLĂEȘU Dan, *Lucrare de control la istorie*, București, Cartea Românească, 1989, 232 p. Roman industrial, respectând rigorile definiției date literaturii de un personaj: „difuzor de vești (și) de informații din viața oamenilor”.

A. S.

POP GIUVARA Antoaneta, *Porțile dimineții*, Cluj-Napoca, Dacia, 1989, 132 p. Roman de dragoste. Jurnalul decepției erotice a unui medic de țară.

A. S.

POP NAN Maia, *Statornicia pământului*, București, Albatros, 1989, 192 p. Roman despre tradiția olăritului în Transilvania. Badea Dominic e „paznicul datinilor străbune” și simbolul comuniunii cu lutul vetrei strămoșești.

A. S.

POPESCU Florentin, *Pui de urs nu merg cu automobilul*, București, Ion Creangă, 1989, 96 p. Roman de aventuri. Pionierii ajută Miliția la prinderea celor ce atentează la avutul obștesc.

A. S.

O POPIN Doru Eugen, *Un om norocos*, fragment din romanul *Castelul de nisip*, O, XL, 1989, 25, 4.

A. S.

POSPAI Mircea, *Cariera*, Craiova, Scrisul Românesc, 1989, 388 p. Roman industrial. Problemele combinatului minier din Valea Cărbunelui, surprinse în obișnuite exerciții de reporter.

◆ Constantin M. Popa, R, 1989, 7, 10-11; Paul Silvestru, CNT, 1989, 34, 19.

A. S.

PREDĂ Iulius, *Pragul de argint*, București, Cartea Românească, 1989, 382 p. Roman de familie. Pagini melodramatice pe tema fericirii, eșecului și a nevoii de evadare în singurătate. Pedagogie pe tema utopiei libertății și a moralei.

A. S.

PREDĂ Mira, *Riposta*, București, Eminescu, 1989, 436 p. Roman psihologic. Un orb (Andru) în dialog cu o lume refuzată luminii lui interioare.

A. S.

PREDĂ Vasile, *Mai jos de cerul albastru*, București, Ion Creangă, 1989, 110 p. Roman pentru copii. Crescut în preajma unui aerodrom militar, tânărul Florin cunoaște războiul ca spectacol și dramă personală. Ajuns pictor, sublimează vechea experiență în tablouri al căror laitmotiv e zborul.

A. S.

PREDĂ Vasile, *Privind spre steaua iubirii*, București, Albatros, 1989, 174 p. Roman liric. Imaginară poveste de dragoste, într-un jurnal de călătorie pe mare. Intenția autorului e să demonstreze că „visul este și el o parte a vieții”.

A. S.

RĂDULESCU Banu, *În iarbă, cu fața la soare*, București, Cartea Românească, 1989, 340 p. Roman proustian, de evocare zigzagată, prin „fotografii mișcate”, a destinului unei personalități de excepție. Doctorul Voicu Jitaru, în competiție camil-petresciană cu viața, eșuează ca om, datorită „obsedantului deceniu” în care trăiește. Stil așezat, caracterizat prin detașare, în ciuda intrigii, prea puțin performantă tipologic.

▼ Dumitru Nicu, *Firescul și realismul povestirii*, CNT, 1989, 44, 13; Marius Petrescu, *Într-un registru „egal cu sine”*, LCF, XXXII, 1989, 50, 2.

I. I.

RUSESCU Vasile, *Pământul de-acasă*, București, Cartea Românească, 1989, 172 p. Ro-

man rural. Protagonistului, un ziarist comunist promovat într-o funcție de răspundere, i se descoperă o „pată” la dosar: faptul că, în tinerețe, tatăl său ar fi cochetat cu mișcarea legionară. Doritor să aștepte adevărul și să înlăture astfel neașteptata suspiciune, el se întoarce în satul natal, un cătun izolat, supus sistematizării, din Lunca Dunării, unde reintră în contact cu arhăitatea agrestă a unui orizont de civilizație de care părea să se fi îndepărtat definitiv. Prietenia cu Marius Bunelu, un coleg devotat, care nu-l abandonează, ca și lectura monografiei satului, scrisă de defunctul învățător Florinoiu, îi relevă protagonistului profunda curățenie morală a neamului din care descinde, noblețea sa istorică. Ton de evocare tensionată, în buna tradiție a realismului muntenească postbelic.

I. I.

SAMSON A. P., *Între ape*, București, Cartea Românească, 1989, 224 p. Roman care descrie traiectoria unei vieți între limitele marcate de cele două războaie mondiale. Destinul eroului, Andrei, e plicticos de exemplar: elev eminent, student sărac, dar excepțional, care se întreține singur (corector la ziarul „Rampa”), mariaj fericit cu Sanda, prima lui dragoste, post de asistent la universitate, călătorii în Italia și Franța. Totul este anost, insipid, fără strălucire, de o banalitate exasperantă.

A. P.

SĂLCUDEANU Petre, *Ochiul și marea*, București, Cartea Românească, 1989, 372 p. Fragment: *Femeia în alb*, RL, XX, 1987, 52, 14–15. Amestec incongruent de roman fantastic (monstrul acvatic care izbește ritmic pereții barajului, fisura albastră din betonul acestuia, peștii carnivori), senzațional (cripta din galeriile subpământene, sicrie goale, inexistentă și atotprezenta femeie în alb, copii abandonati), de acțiune (urmăriri, pânze, încâierări), de intrigă polițistă (amnezii, crime, suspecți, piste false, identități incerte), de actualitate (viața unui baraj), de dragoste (cuplurile Ionas Aron–Adelaida Jigău, inginerul Stavropol–femeia în alb). Nici una dintre aceste direcții nu e urmată însă cu consec-

vență, până la ultimele consecințe; totul rămâne exterior, mimat, contrafăcut. În plus, întreaga abilitate a scriitorului de a țese trame palpitate e subminată din interior de limbuția personajelor (în cele mai senzaționale momente, acestea țin discursuri nesfârșite, golind de dramatism evenimentul) și de vulgaritatea care viciază scriitura în profunzime, nu doar la nivelul cuvântului.

◆ **Mircea Iorgulescu**, *Umbrele părinților uitați*, RL, XXII, 1989, 14, 11; C. Stănescu, *Spiritul și împrejmuirea*, FC, XXXVIII, 1989, 23, 14; Gheorghe Glodeanu, TR, XXXIII, 1989, 27, 4; Adrian Dinu Rachieru, AST, XXIV, 1989, 11, 7; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXII, 1989, 49, 2.

A. P.

SĂRARU Dinu, *Speranța, v. Dragostea și Revoluția*, 1981.

A. P.

SBANȚU Cicerone, *Patrula spațială*, Iași, Junimea, 1989, 312 p. Roman științifico-fantastic, urmărind peripeziile membrilor unei patrule spațiale, cu intrigă și dialoguri alerte, cu pirați extraterestri, musafiri nepoftiți, prizonieri, atacuri prin surprindere, mercenari, secrete astrale, schimburi de mesaje, evadări, cazuri de dispariție, zone misterioase, misiuni și expediții speciale etc.

A. P.

○ **SCHWARTZ Gheorghe**, *Războiul piraților*, fragment din romanul *Ecce homo*, CL, XCVI, 1989, 7, 8.

A. P.

○ **SEIN Corina Victoria**, *Oglinzi*, O, XL, 1989, 7, 4–5; *Concurs*, O, XL, 1989, 19, 4; fragmente din romanul *Cercul de oglindă*.

A. P.

○ **SIMU Octavian**, *Poveste în oglindă*, fragment de roman, LCF, XXXII, 1989, 31, 4–5.

A. P.

○ **SOLCAN Pan**, *Cerul și norii*, fragment din romanul cu același titlu, RL, XXII, 1989, 42, 14–15.

A. P.

STAN Nicolae, *Așezarea*, București, Cartea Românească, 1989, 190 p. Roman social, având ca protagonist pe tânărul profesor de filozofie Șerban Ghika, „personaj vag brebanian” (Valeriu Cristea). Sosit, după terminarea facultății, la școala din Valea Lungă, eroul surprinde și tulbură pe locuitorii satului. Făcând unele greșeli în relațiile cu aceștia, ajunge într-un impas existențial, accentuat și de dragostea dureroasă pentru Iuliana. Bolnav, petrece o vreme la preventoriul de lângă Orașul Nou și este mușcat de un șarpe. Reîntors în sat, Șerban Ghika se transformă complet: vede totul în culori trandafirii. Notele de autenticitate ale romanului sunt compromise de idilismul flagrant din ultima parte a cărții.

◆ M. Ungheanu, LCF, XXXII, 1989, 38, 2; Valeriu Cristea, RL, XXII, 1989, 42, 11.

A. P.

○ **STAN Nicolae**, *Boare de Slobozia*, fragment de roman, RL, XXII, 1989, 5, 14–15.

A. P.

○ **STĂNESCU Alexandra**, *Amintirea*, fragment de roman, SLAST, IX, 1989, 7, 6–7.

A. P.

STĂNESCU Alexandra, *Monologuri*, București, Eminescu, 1989, 334 p. Fragment: *Singurătatea sub semnul lui A*, ARG, XXIII, 1988, 10, 10. Roman de analiză, stratificat pe mai multe planuri: temporale (alternări ale prezentului povestirii cu rememorarea), narative (schimbări ale perspectivei) și formale (dialogul se intersectează cu monologul interior și cu relatarea neutră, obiectivă, la persoana a treia). Din păcate, miza romanului se reduce la performanțele compoziționale. Lipsa unui sens major, misterul creat artificial (prin amânarea explicațiilor sau prin omisiune) în jurul unor ființe foarte terestre, precum și dramul de vulgaritate intrinsecă dau cărții un aer de bărfă mărunță.

A. P.

STRUNĂ Constantin, *Ultima explozie*, București, E.M., 1989, 220 p. Roman realist, cu

pronunțate accente teziste, având ca protagonist pe maiorul Virgil Gliga. Genist de profesie, el trebuie să facă inofensive, împreună cu soldații săi, mine, bombe sau obuze, rămase din timpul celui de-al doilea război mondial. Rezolvarea situațiilor-limită pe care asemenea misiuni le presupun e ușor previzibilă și convențională. Schematică și neconvingătoare este și prezentarea vieții de familie a eroului principal.

◆ Dumitru Nicu, *Sentimentul certitudinii*, CNT, 1989, 33, 10.

A. P.

SZENTEȘ Stela, *Anotimpurile mamei*, Craiova, Scrisul Românesc, 1989, 390 p. Roman social, cu acțiunea plasată în mediul rural și în cel industrial al perioadei comuniste. În centrul cărții se află trei personaje feminine conturate schematic: Onița (bunica), Savina (mama) și Ștefania (fiica). Teza tăriei de caracter a celor trei femei este neconcludentă din punct de vedere estetic.

◆ Tudor Nedelcea, *Un roman al „sufletelor tari”*, LCF, XXXII, 1989, 41, 2.

A. P.

ȘANDRU Areta, *Podul de vise*, București, E.M., 1989, 286 p. Roman despre viața contemporană. Scrisorile din armată ale soldatului Lucian Grama, paginile din jurnalul său, răspunsurile primite din partea familiei, amintirile din copilărie și adolescență ale Mirei, scrise când sub forma confesiunii directe, când la persoana a treia, viața pe șantierul unde lucrează ingineră Laura constituie tot atâtea segmente narative dispartate, care nu se armonizează, lipsite de un liant credibil.

◆ Radu Levărdă, *Patosul angajării politice*, RL, XXII, 1989, 46, 2.

A. P.

○ **ȘERBĂNESCU Mircea**, *Așa ar putea începe romanul...*, fragment din romanul *La căsuța albă*, O, XL, 1989, 40, 4.

A. P.

○ **ȘIPOȘ Mariana**, *Un sărut*, fragment de roman, SLAST, IX, 1989, 13, 7.

A. P.

ȘOVU George, *Întâlnire-n oglindă*, București, Cartea Românească, 1989, 200 p. Roman din viața școlară: protagoniști sunt elevii și profesorii unui liceu. Textul e încărcat de șabloane și didacticism; scriitură submediocră.

A. P.

ȘTEFAN Corneliu, *Drumul prin pădure*, București, Eminescu, 1989, 202 p. (Romanul românesc contemporan). Roman de acțiune, cu timide încercări de a se ridica în plan simbolic. La vânătoarea organizată pentru doborârea unui mistreț uriaș, doi dintre protagoniști, Daniela Mărginean și Victor Gearmătă, se rătăcesc, supraviețuind, în viscol și zăpadă, patru zile și patru nopți. Între ei se înfiripă o idilă care se va destrăma în final. Scriitura – cuminte, searbădă, convențională – nu ține pasul nici cu subiectul senzational, nici cu povestea de dragoste, aruncându-le în banalitate.

A. P.

ȘTEFAN Ion C., *Lumini la ferestrele școlii*, I, București, Albatros, 1989, 300 p. Roman din viața școlii, convențional, didactic-moralizator, invadat de naivități și de festivism la comandă.

A. P.

○ **ȘTEFANACHE Corneliu**, *Un posibil început de roman*, fragment de roman, CL, XCVI, 1989, 7, 10.

A. P.

○ **TĂLMACIU Corneliu**, *Steaua care se înalță*, fragment de roman, SLAST, IX, 1989, 22, 6–7.

A. P.

TĂNĂSACHE Ilie, *Tărul tandreșei*, București, Eminescu, 1989, 272 p. Roman realist, despre viața constructorilor de nave. Cu o compoziție simplă, bazată, în principal, pe

însurarea unor lungi scene dialogale, ≈ este istoria unei reabilitări individuale și, totodată, a unei victorii colective. Prima aparține personajului central, inginerul Miron, care, după un dublu eșec, sentimental și profesional, în urma unui accident de automobil, reușește să se regăsească pe sine. Încredintându-i-se finalizarea, într-un timp record, a lucrărilor la nava „Solca”, el își duce la capăt misiunea. Chiar dacă reîntâlnirea fostei lui iubite, Petrana, e doar una nostalgică și pasageră, refacerea propriei cariere și reintegrarea deplină în comunitatea muncitorească reprezintă pentru el o victorie. Cealaltă victorie, cea colectivă, e a tuturor constructorilor navei, obligați, pentru a o realiza, să înfrunte dificultăți materiale și birocratice. Romanul descrie pe larg munca de șantier, schițând, destul de precis, dar nu fără anumite nuanțe realist-socialiste, câteva personaje tipice (secretarul de partid Ștefan, directorul Mareș, maestrul Tudose, sudorul Rică).

◆ Dan-Silviu Boerescu, SLAST, IX, 1989, 14, 4; Nicolae Georgescu, LCF, XXXII, 1989, 17, 2.

I. M.

○ **TEODORESCU I. D.**, *Zile de sărbătoare*, fragment de roman, O, XL, 1989, 42, 4–5.

I. M.

TRANDAFIR Aurelian, *Liniste*, București, Albatros, 1989, 144 p. (Cutezătorii). Fragmente: *Vizita*, AFT, XVI, 1981, 7, 9; *Dincolo de ape*, AFT, XVIII, 1983, 10, 6–7. Roman istoric. Prezintă domnia lui Matei Basarab, moment de „înflorire a țării moștenite din strămoși”.

A. S.

TUDORAN Radu, *O sută una lovituri de tun*, București, Eminescu, 1989, 510 p. (Volumul VI din ciclul *Sfârșit de mileniu*). Roman de război. Evenimentele cuprinse între 22 iunie 1941 (intrarea României în luptă, alături de armata germană) și 30 august 1944 (intrarea tancurilor rusești în București) reprezintă repere elementare pentru „o nouă facere a lumii, într-o lume de mult făcută”.

A. S.

TUPAN Marius, *Marmură neagră*, București, Cartea Românească, 1989, 350 p. Fragmente: *Miraj*, RL, XIX, 1986, 49, 14; *Mărinimie*, CL, XCIV, 1988, 4, 9; *Trăsura*, RL, XXII, 1989, 21, 14–15. Roman de moravuri. Profesorul Sterică Dulbaba scrie o *Istorie a galinaceelor de la origini până în ultimele zile*, cu binevoitoarea colaborare a locuitorilor din satul Ursuleasca. Au fost subliniate îndeosebi „vitalitatea epică” și „fantezia debordantă” a autorului (Ion Cristoiu). Același comentator reține „satisfația aparte pe care ți-o dă contactul cu o aiureală absolută”.

◆ Laurențiu Ulici, CNT, 1989, 38, 12; Corneliu Vadim Tudor, SPM, 1989, 39, 7; 40, 7; Ion Cristoiu, RL, XXII, 1989, 41, 11; Ioan Holban, CRC, XXIV, 1989, 45, 4; Valentin Tașcu, ST, XL, 1989, 11–12, 47.

A. S.

O URICARU Eugen, *Cină la Gustav Vasa*, ATN, XXVI, 1989, 2, 8; *Locul potrivit*, RL, XXII, 1989, 25, 14–15, fragmente dintr-un roman cu titlul neprecizat.

I. I.

VIGHI Daniel, *Însemnare despre anii din urmă*, București, Cartea Românească, 1989, 182 p. Fragmente: ≈, O, XXXV, 1984, 5, 8–9; AFT, XVIII, 1984, 7, 7; *Plimbare duninicală*, VR, LXXXIII, 1988, 5, 33–36; *Însemnare despre Rozalia Massong*, FRMS, XIII, 1985, 4, 10; *Însemnare despre Rozalia*, RL, XX, 1987, 20, 15. Roman intertextualist, cultivând programatic epica autoreflexivă, comportamentistă, axată pe situațiile vieții cotidiene transfigurată prin legile artei și ale scrisului ca aventură. Eroi cărții, Studentul și Iuliu, merg la cursuri, la bibliotecă, își fac vizite, hoinăresc (secvențe surprinse cu precizie filmică), dar lăunat de schizofrenie din cauza închipuirilor lui, Studentul la Facultatea de Limbi Străine se mișcă liber în spațiu și timp, imaginându-și o fabuloasă Kakanie (imperiu chesaro-crăiesc), în care vietuiesc baroni trăsniți, prinți destrăbălați, dulcinee seducătoare, călugări și aventurieri. Reușește să-l zăpăcească și pe

mai lucidul său amic, atribuind-i o genealogie fantastă, dar în final recunoaște mistificarea. Carte a „iluziei mediate”, în care „planul secund al narațiunii (ficțiunea ficțiunii)” e mai pregnant „decât primul nivel (realist)”, „≈ este, în fond, un roman parabolic, care reia un personaj-mit (Don Quijote), dând pe față toate convențiile genului” (Eugen Simion).

◆ Vasile Popovici, ~, XXXIX, 1988, 8, 7; Eugen Simion, *Un Don Quijote modern*, XXII, 1989, 11, 11; Mircea Mihăieș, *Reverii livrești*, O, XL, 1989, 13, 6; Ioan Buduca, *Relantiul și acceleratul*, AFT, XXIII, 1989, 4, 9; Laurențiu Ulici, *Oglinda retrovizoare*, CNT, 1989, 20, 12; Vasile Popovici, F, XXV, 1989, 5, 5; Ioan Holban, *Exerciții de imaginație*, CRC, XXIV, 1989, 27, 4; Valentin F. Mihăescu, LCF, XXXII, 1989, 32, 2; Rodica B. Drăghicescu, AST, XXIV, 1989, 8, 12–13; Cristian Moraru, *Însemnare despre proza din urmă*, T, XVIII, 1989, 9, 33–35; Nicolae Manolescu, *Obiecte și reverii*, RL, XXII, 1989, 49, 9; Simion, *Scritori*, IV, 698–701.

D. M.

ZEHAN Eugen, *Prins în capcană*, București, Albatros, 1989, 278 p. Jurnal consemnând minuțios experiența de emigrant a autorului, colindând lagărele de azilanți din Austria. Fără interes literar.

M. V.

ZINCĂ Haralamb, *Revelion '45. Roman-document*, București, E.M., 1989, 366 p. Fragment: *Brancardierii*, R, 1989, 7, 9. Reconstituire a evenimentelor ulterioare întoarcerii armelor împotriva Germaniei hitleriste: înaintarea spre vest, eliberarea Budapestei. Ficțiunea urmează îndeaproape documentul istoric, redat ca atare.

◆ Haralamb Zincă, *Memoria veteranilor. Dosarul cărții ≈: documente, mărturii, scrisori*, LCF, XXXI, 1988, 29, 6; Haralamb Zincă, *Anul patruzeci și patru al libertății noastre. Memoria veteranilor*, LCF, XXXI, 1988, 34, 4–5; 7; Radu Levărdă, *Florilegiu editorial*, RL, XXII, 1989, 35, 2; Aurel Martin, *Romanul-document*, RL, XXII, 1989, 37, 11; Romul Munteanu, *Romanul-document*, FC, XXXVIII, 1989, 48, 10.

M. V.

INDICE DE AUTORI*

A

- ABDALLA Kalanga, *Zei și jungla*, 1972
- ACHIMESCU Ildico, *Un om cu numele meu*, 1983
- ACSINTEANU George, *Piatra neagră*, 1930; *Convoiul flămânzilor*, 1935; *Copilul norilor*, 1936.
- ADAM Ioan, *Rătăcire*, 1902; *Sybaris*, 1902
- ADAM Sergiu, *Iarna, departe...*, 1976; *Chipuri și voci*, 1984
- ADAMACHE Adrian, *Incertitudinile comisaru-lui*, 1984
- ADAMȘTEANU Gabriela, *Drumul egal al fie-cărei zile*, 1975; **Vina*, 1980; *Dimineață pier-dută*, 1983; (*Întoarcerea*, *Întoarcerea*), 1986; (*Întâlnirea*), 1988
- ADERCA Felix, *Domnișoara din strada Neptun*, 1921; *Tapul (Mireasa multiplă, Zeul iubirii)*, 1921; *Moartea unei republici roșii*, 1924; *Omul descompus*, 1925; *Femeia cu carnea albă*, 1927; *Rasputin. Diavolul de la curtea țarilor*, 1929; *Aventurile d-lui Ionel Lăcustă Termidor*, 1932; *Al doilea amant al doamnei Chatterley*, 1934 (semnat Clifford MOORE); 1916, 1936; *Orașele înecate (Orașele scufun-date)*, 1936; *Vreți să descoperim America?*, 1936; *A fost odată un imperiu...*, 1939; *Întâia călătorie în jurul lumii*, 1939; *Revolte*, 1945; *În valea Marelui Fluviu*, 1955; *Amiralul ocea-nului Cristofor Columb*, 1957; *Jurnalul lui Andrei Hudici*, 1958; *Un călăreț pierdut în stepă*, 1961
- AGĂRBICEANU Ion, *Căsnicia lui Ludovic Pe-trescu* (foileton), 1912; *Arhanghelii*, 1914; *Popa Man*, 1920; *Legea trupului*, 1926; *Legea minții*, 1927; *Tară și neam*, 1928; *Stana*, 1929; *Biruința*, 1930; *Dolor - Zbuciumul lui Ilarie Bogdan*, 1930; *Răbojul lui Sf. Petre*, 1934; *Pustnicul și ucenicul său*, 1938; *Sectarii*, 1938; *Licean... odinioară*, 1939; *Jandarmul*, 1941; *Domnișoara Ana*, 1942; *În pragul vieții*, 1942; *Vremuri și oameni*, 1943; *Prăpastia*, 1944; *Văltoarea*, 1944; **Frământări*, 1957; **Prăbu-șirea*, 1960; *Faraonii*, 1961; *Păscălierul*, 1961; *Strigoiiul*, 1969; *Valurile, vânturile...*, 1971
- AGOPIAN Ștefan, *Ziua mâniei*, 1979; *Tache de catifea*, 1981; *Tobit*, 1983; *Sara*, 1987
- AIOANEI Pavel, *După ultimul semestru*, 1964; *Nefertiti*, 1976; *Bacalaureații*, 1980
- ALBALA Radu, *Femeia de la miezul nopții*, 1978
- ALBANI T., *Atlantida*, 1945
- ALBOTĂ Ion, *S-a născut un copil*, 1941
- ALECU Viorel, *Împăcare*, 1985
- ALECSANDRESCU Vasile, *Violenie socială*, 1912
- ALECSANDRI Vasile, *Dridri* (foileton), 1873
- ALEXA Anette G., *Din durerile vieții* (foileton), 1915
- ALEXANDRESCU Alexandru I., *Tragediile Bu-cureștiului*, 1887; *Dramele Veneției sau Pumnalele răzbunătoare*, 1889; *Misterele unui nabab*, 1889; *Misterul din Turnul Eiffel sau Resbunarea unei princese ruse*, 1889; *Clotilda sau Crimele unei femei*, 1891
- ALEXANDRESCU Matei, *La fetița dulce*, 1933
- ALEXANDRESCU Mihail, **Păcatele vieții*, 1907 (semnat FALTIMA); *Mărturisirile maicei Evghenia* (foileton), 1908 (semnat FALTIMA); *Un suflet sfărâmat*, 1909
- ALEXANDRESCU Mircea, *Coroana lui Bure-bista*, 1908
- ALEXANDRESCU Puiu, *Cavalerii crimei*, 1990
- ALEXANDRESCU-DELABRAN Raul, *Masca nea-gră*, 1944
- ALEXANDRESCU-DORNA Aurel, *Amanță*, 1897
- ALEXANDRU Dumitru, *Mahalaua lunaticilor*, 1976; *Filip ucenicul*, 1983

* În cadrul prezentului indice, titlurile romanelor apărute în volum sunt date o singură dată, reeditările sub alte titluri fiind menționate între paranteze, după prima intitulare. Romanele rămase în foileton sunt însoțite de respectiva specificație, între paranteze, după titlu. Cele apărute doar fragmentar poartă înaintea titlului un asterisc. Fragmentele de roman din proiecte nefinalizate, apărute în presă fără titlul romanului, au fost consemnate între paranteze. Pseudonimia a fost marcată doar în cazul în care același autor a semnat romane cu mai multe nume. Romanele scrise în colaborare au fost centralizate la primul autor, cu mențiunea cuvenită, dar s-au redactat și poziții separate, pornind de la numele celorlalți. Trimiterile se referă la anul sub care au fost tratate în dicționar.

- ALEXANDRU Oltea, *Racul*, 1970; *Macii din preajma nopții*, 1973; *Veghea bătrânei doamne Gall*, 1973; *Casa Emiliane*, 1975; „*Niciodată toamna...*”, 1977; *Sertarul cu medalii*, 1979; *Cărarea cea îngustă*, 1983
- ALEXANDRU Radu F., (*Carnet de bal*), 1972
- ALEXI Teochar, *Ai carte, ai parte*, 1878; *Viața lui Onufiu* (foileton), 1878; *Ciocoii* (foileton), 1882; *Amor în veacul crâncen* (foileton), 1883; *Babeta*, 1883; *Domnul de Ghiavazi, măria sa*, 1888; *Strada Carmen Sylva*, 1891; *Unul scapă, altul piere*, 1892
- ALEXIU Ștefan, *Cânta tinerețea*, 1934; **Copiii pământului*, 1934
- ALLAN George, v. KREMNITZ Mite
- ALMAȘ Dumitru, *Miron Costin*, 1939; *Meșterul Manole*, 1942; *Acolo, în Filtioara*, 1943; *Ne cheamă primăvara*, 1946; *Neculai Milescu spătarul*, 1954; *Alei, codrule fârtate...*, 1956; *Făcția s-a aprins*, 1957; *Cădereea Bastiliei*, 1959; *Cetatea de pe stâncă verde*, 1959; *Un om în furtună*, 1965; *Viața-i frumoasă, băieți...*, 1968; *Diamantul negru*, 1971; *Frații Buzești*, 1971; *Cheia inimii*, 1977; *Comoara Brâncovenilor*, 1977; *Inorogul cel înțelept*, 1981; *Necunoscuta de la Sucevița*, 1982; *Voievodul fără teamă și fără prihană*, 1984; *Oana*, 1986
- ALMĂJAN Ion Marin, *Spune-mi unde duce acest drum?*, 1972; **Vânătoare ascunsă*, 1972; *Ne-împăcați în mânia*, 1974; *Sentimentul puterii*, 1976; *Tornada*, 1980
- AMARU Bogdan, **Amor vagabond*, 1934
- AMZA G. M., *Căsătorii – 5 lei cuvântul*, 1935; *Avocata*, 1936; *Cine a ucis?*, 1936 (în colaborare cu Al. BILCIURESCU); *Misterul casei din strada Mavrogheni*, 1936; *Cum se mărită azi o fată*, 1938; *Peștoarea*, 1938; *Vampirul*, 1938 (în colaborare cu Al. BILCIURESCU); *Diamantele negre*, 1939
- ANANIA George, *Constelația din ape*, 1962 (în colaborare cu Romulus BĂRBULESCU); *Doando*, 1965 (în colaborare cu Romulus BĂRBULESCU); *Corsarul de fier*, 1966; *Statuia șarpelui*, 1967 (în colaborare cu Romulus BĂRBULESCU); *Ferma oamenilor de piatră*, 1969 (în colaborare cu Romulus BĂRBULESCU); *Ploaia de stele*, 1969; *Paralela-enigmă*, 1973 (în colaborare cu Romulus BĂRBULESCU); *Șarpele blând al infinitului*, 1977 (în colaborare cu Romulus BĂRBULESCU); *Test de fiabilitate*, 1981; *Acțiunea Lebăda*, 1984; *O experiență neobișnuită*, 1989
- ANANIA Valeriu, *Străinii din Kipukua*, 1979
- ANASTASIU-VUCULESCU Gabriela I., (*Nedumerire*), 1915
- ANCA George, *Eres*, 1970
- ANDOIU Adrian, (*Demisia lui Buhulete*), (Între parlamentari), 1956
- ANDREESCU G. Dem., *Roman fără titlu*, 1941
- ANDREI I., *Seina* (foileton), 1911
- ANDREI Ștefan, *Noul oraș*, 1952; *Fata plutașului*, 1956
- ANDREI Titus, *Rocada*, 1976
- ANDRIESCU-BOGDAN N., *Trandafir* (foileton), 1878
- ANDRONIC S., *Radul al VII-lea de la Afumați*, 1846 (în colaborare cu H. BUVELOT)
- ANDRU Vasile, *Mirele*, 1975; *Noaptea împăratului*, 1979; *Turnul*, 1985; *Progresia Diana*, 1987
- ANESIEA Ilie, *Zmeu de mare*, 1941
- ANESTIN Ion, *De necrezuta viață a dumnealui Ioniță, căpitan de oaste în zilele mării-sale Matei-vodă Basarab, scrisă de dumnealui Iancu Zogrăvul*, 1934; *Cețteana Tallien*, 1938
- ANESTIN Victor, *În anul 4000 sau o călătorie la Venus*, 1899; *O tragedie cerească*, 1914
- ANGELESCU Silviu, *Calpuzanii*, 1987
- ANGHEL D., (*Hipparc și Didona*), 1912
- ANGHEL Ion Nicolae, **Cicadele*, 1985
- ANGHEL Paul, *Șapte inși într-o căruță*, 1961; (*Oaza*), 1965; *Scrisoare de la Rahova*, 1977; *Te Deum la Grivița*, 1978; *Noaptea otomană*, 1979; *Fluviile*, 1980; *Ieșirea din iarnă*, 1981; *Noroaiele*, 1982; *Zăpezile*, 1984; *Cutremurul*, 1986; *Întorcerea morților*, 1987; *Ieșirea la mare*, 1988
- ANGHEL Petre, *Fratele nostru Emanuel*, 1976; *Lupii la stână*, 1978; *Prindeți vulpile*, 1978; *Școala pedepselor*, 1978; *Sita lui Mamona*, 1980; *Dincolo de iubire*, 1982; *Întorcerea fiilor risipitori*, 1982; *Oaspeții bătrânului Catul*, 1984; *Moștenitorul*, 1986; *Dealul viilor*, 1988; *Zodia vărsătorului de plumbi*, 1989
- ANTE Laurian, *Confesiune târzie*, 1989; *Ninge peste Fărcașa*, 1989
- ANTEMIREANU Al., *Din vremea lui Căpitan Costache* (foileton), 1898
- ANTIM Corneliu, (*Pământul ascuns*), 1987
- ANTIM Paul, *Lovituri din umbră*, 1967 (în colaborare cu Ion TOPOLOG); *Disparația unui contabil*, 1976; *Balaban și statuia*, 1981
- ANTOHI Carmen Alexandra, *Partida de după-amiază*, 1985
- ANTON Costache, *Seri alabastre*, 1960; *Liniste*, 1965; **Eu, cel adevărat*, 1970; *Diminețile lungi*, 1976; *Vacanța*, 1981; *Întâlniri paralele*, 1986
- ANTONIE Aurel, *Scrisoare către animale mici*, 1986

- APELEVIANU Barbu, v. DRUMEȘ Mihail
 APOLZANI George, (*Revederi*), 1947
 APOSTOL Constantin, *Alteva*, 1936 (semnat Apostol FULGA); *Fericirea nu are istorie*, 1942; *Amarul sânger al strugurilor*, 1969; *Război cu zurgălăi*, 1971; **Umbra dintre ei și ceilalți*, 1973
 APOSTOLIU C., „*Domnul*” *Traian*, 1908
 ARAD Aralda, *Stăpâna lumii*, 1939
 ARAMĂ Horia, *Dumnezeu umbra descult*, 1968; *Tărnul interzis*, 1972
 ARAMĂ Ion, *Echipajul navei R – 305*, 1961; *Pasagerul clandestin*, 1964; *Neasteaptă marea*, 1968; *Rapsodie albastră*, 1971; *Furuna albă*, 1972; *Gloria de toate zilele*, 1974; *Obiectivul „Cezara”*, 1974; *Alarmă la data zero*, 1975; *Luntrașii lui Vlad vodă*, 1975; *Tărnm fără catarge*, 1976; *Trecătoarea de fier*, 1977; *Ultima redută*, 1977; *Câmpia de foc*, 1978; *Oamenii visează trandafiri*, 1979; *Stânca speranței*, 1980; *Strada Ancorei*, 1982; *Tronsonul B.N.*, 1983; *Am fost cu toții soldați*, 1985; *Poligonul cu trandafiri*, 1987; *Detășamentul Călina*, 1989
 ARBORE Zamfir C., *Gambuzino sau căutătorii de aur* (foileton), 1891 (semnat E. LUPU); *Frații Lupu. Viața, întâmplările și voiaagiurile lor prin America de Nord* (foileton), 1891 (semnat E. LUPU); *Diamantul pierdut* (foileton), 1893 (semnat E. LUPU); *Istoria unui român în America* (foileton), 1893; *Mercedes și Dolores* (foileton), 1893; *Psylla* (foileton), 1893; *Temiță și exil*, 1894; *Nihilității*, 1896
 ARCAN Sofia, *Iana hoinara*, 1943; **Ceața se destramă târziu*, 1957; *Neștiutoarele noastre iubiri*, 1975; *Singură în bătaia lunii*, 1977; *Vara suferințelor*, 1980; (*Banda de magnetofon*), 1981; *Joc întrerupt*, 1986
 ARCAȘ Ion, **Testamentul unui miop*, 1969
 ARCAȘ N., *Ocașul*, 1923; *Geniul răului* (foileton), 1926; *Fecioara vândută*, 1928; *Ispășirea Miradorei*, 1928; *Patimă de bătrân*, 1928; *Taina fiicei bancherului*, 1928; *Taina unei mame*, 1931
 ARCHIP Ticu, *Soarele negru*, 1946
 ARDELEAN Livia, *În legiuimă apărare*, 1972 (în colaborare cu Florian OPREA); *Exercițiul de vacanță*, 1974; *Doctore, cine-a murit?*, 1976; *Pasiență-n „pas de trois”*, 1979
 ARDELEANU Aurel Gheorghe, *Ploaia de nisip*, 1982
 ARDELEANU C., *Diplomatul, răbăcarul și acțiunea*, 1926; *Am ucis pe Dumnezeu*, 1929; *Casa cu fete*, 1930; *Viermii pământului*, 1933; *Domnul Tudor*, 1934; *Pescarii*, 1934; *Viață de câine*, 1937; *O crimă...*, 1943
 ARDELEANU I., (*Fragment de roman*), 1928
 ARGHEZI Barbu T., *Misteriosul IX*, 1943
 ARGHEZI Tudor, *Ochii Maicii Domnului*, 1934; *Cimitirul Buna-Vestire*, 1936; *Lina*, 1942; **Omul brusc*, 1973
 ARGHIROPOL Emanoil, *Condamnata* (foileton), 1868
 ARICESCU C. D., *Misterele căsătoriei*, 1861; *Sora Agapia sau Călugărița și căsătoria*, 1871; *Girosella*, 1874
 ARIEȘANU Ion, *O complicată stare de fericie*, 1967; *Vrajă*, 1971; *Prietenul pe care-l caut pretutindeni*, 1975; *O pasăre în iarnă*, 1986; *Lumina de la capătul nopții*, 1987; **Flacăra singuratică*, 1988
 ARION George, *Anchetă pe cont propriu* (foileton), 1982; *Atac în bibliotecă*, 1983; *Profesionistul*, 1985; *Tintă în mișcare*, 1985; *Trucaj*, 1986; (*Misterul din fotografie*), 1989
 ARITON Nicolae, (*Pe valea Chioaiei*), 1986; (*Scoica*), 1988
 ARSENE Maria, *Pinocchio detectiv*, 1948 (semnat Mihai AXENTE); **Oaspeți în noapte*, 1953; *Hotel Ambasador*, 1967; *Los (Los, trenul cu fete)*, 1968; *O. K.*, 1971; *Struma*, 1972
 ARSENIIE Ion, (*Irma Bogorovschi*), 1930
 ARȘINCA Al., **Cuibul vultanilor*, 1956
 ARTENIE Vasile, *Moartea la purtător* (foileton), 1968 (în colaborare cu Ioan MICU)
 ASANDI P., *Maria Maria*, 1930
 ASLAN Edgar Th., *Fiica lui Radu cel Frumos*, 1905
 ATANASIU D. I., *Nyusu*, 1937; *Femeia, eterna poveste...*, 1945
 ATANASIU Gh., *Adelina*, 1935; *Dezmoșeniții*, 1935; *Moara roșie*, 1939; **Înainte și după*, 1942
 ATANASIU Gh., **Sunt în anul doi*, 1971
 ATANASIU Mioara, *Sensualism ascuns*, 1934
 ATHANES, v. EFTIMIU Victor
 ATILA F. R., *Ion Negan*, 1912
 AUGUST Luli, *Sonata*, 1945
 AUGUSTOPOULOS-JUCAN Antița, *Al doilea adevăr*, 1978; *Primejdia avea ochi frumoși*, 1982; *Capcana*, 1985
 AVRAM Vasile, *Spirala*, 1987
 AXENTE Corneliu, *Legea munților*, 1939
 AXENTE Mihai, v. ARSENE Maria
 AXENTE Mihail, *Raluca*, 1935

B

- BABOI Stelian, **Neliști*, 1968
 BACALBAȘA Anton, (*Spanachidi*), 1894; **Între amor și datorie*, 1897; (*Masca funestă*), 1897

- BACALOGU Elena, *În luptă*, 1906
- BACIU Camil, *Împreună cu nene Iani*, 1957; *Grădina zeilor*, 1968
- BACIU Dorin, *Pământ negru*, 1981; *Pasărea pre limba ei*, 1986
- BACIU Maria, *Tăceri și fugă*, 1973; *Frumoasa din prăpastie*, 1980; (*Sirenele*), 1983; *Fetița care n-a mai mers la școală*, 1984
- BACOVIA George, *Dintr-un text comun*, 1944; **Impresii de roman*, 1966
- BADERSCA Constantin, *Dubla condiție a căderii*, 1981
- BATU Mihai, *Neclintitii*, 1980
- BALABAN Mircea E., *Al treilea*, 1944
- BALACI Anca, *Vacanță în Olimp*, 1981; *Drum bun*, *Simina...*, 1987
- BALAMACI Elena, *Xenia și umbrele ei*, 1981
- BALOTĂ Bianca, *Bal la regina Portugaliei*, 1979
- BANCIU Paul Eugen, *Casa Ursei Mari*, 1978; *Reciful*, 1979; **Pluta Meduzei*, 1980; *Sărbătorile*, 1981; *Ziguratul*, 1982; *Muștonul*, 1986
- BANDRABUR Ionel, *Fântâna iadului*, 1971; *Fiul primarului*, 1976; *Hoinăreala*, 1980; *Hanu Trăsnit*, 1984; *Un student de altădată*, 1987
- BANEA G., *Zile de lazar*, 1938
- BANU Constantin, *Umbra Soarelui*, 1980
- BARANGA Aurel, **Cetea de baltă*, 1947
- BARBU Ana, *Nisipuri*, 1972
- BARBU Eugen, *Balonul e rotund*, 1956; *Unsprezece*, 1956; *Groapa*, 1957; **Calea negustorilor (Strada)*, 1958; *Soseaua Nordului*, 1959; *Face-re-a lumii*, 1964; *Princepele*, 1969; **Ianus*, 1970; *Războiul undelor*, 1974 (în colaborare cu Nicolae- Paul MIHAIL); *Incognito*, 1975; **O lume de câștigat*, 1981; *Săptămâna nebunilor*, 1981
- BARBU Marian, *Orașul la ora amintirilor*, 1984; *Câmpia nu este singură*, 1986
- BARCAROIU Constantin, *Periferie*, 1935
- BARCIANU Margareta, *Minuk, pisoiul*, 1937; (*Fragment de roman*), 1938
- BARNOSCHI D. V., *Cărvunarii*, 1928; *Mărturisirea trupului (I. Neamul coșofenesc)*, 1930; *Rumilia*, 1934; *Zorile izbăvirii (I. Conspirația Dărmănescului)*, 1936; *Săvîlare. Se alege apele*, 1942;
- BARONZI G., *Misterele Bucureștilor, 1862-1864; Susenii și Josenii (foileton)*, 1866; *Muncitorii statului*, 1880; *Biciclu lui Dumnezeu*, 1883; *Frații de crucea neagră*, 1883; *Șerpii de casă*, 1883 (semnat Maria G. BARONZI); *Confidențele unui om de inimă*, 1885; *Mina haiduceasa, fata codrilor*, 1894; *Romanul unui copil de unsprezece luni (mss.)*, 1894; *Fontana zânelor*, 1896
- BARONZI Maria G., v. BARONZI G.
- BAROS Aurel Maria, **Nu există soldați fericiți*, 1982; *Pământul ne rabdă pe toți*, 1986; (*Cursa de Pitești*), 1987; **Atât de tânăr și nedrept*, 1988
- BART Jean, *Europolis*, 1933
- BASARAB Alice, v. BOGDAN Elvira
- BASARAB Simona, v. CORBASCA Vladimir
- BASARAB V. M., **Mătase pentru Pontul Euxin*, 1975
- BASCOVICI Șerban, *Nae S.T.B.*, 1944; *Norocul lui Tănase*, 1944
- BATOVA Dim., **Rapsodia fatalismului*, 1936
- BATZARIA N., *Frumoasa Azizë*, 1921; *Sărmana Leila*, 1922; *Copilul crescut în peșteră*, 1928; *Inelul pierdut*, 1929; *Jertfa Lilianei*, 1930; *Lir și Tibişir*, 1933 (semnat MOȘ NAE); *Unchiul meu Adam*, 1934; *Răpirea celor două fete*, 1935 (semnat MOȘ NAE); *Păpușica*, 1938 (semnat MOȘ NAE); *Ștregărele*, 1938 (semnat MOȘ NAE); *Mica Robinson*, 1939 (semnat MOȘ NAE); *Saidu și Sanda*, 1939 (semnat MOȘ NAE); *Suflete de viteji*, 1939 (semnat MOȘ NAE); *Copilul nimănu*, 1941 (semnat MOȘ NAE); *Sărmanul Adrian*, 1941 (semnat MOȘ NAE); *Lacrimile mamei*, 1942 (semnat MOȘ NAE); *În căutarea norocului*, 1943 (semnat MOȘ NAE); *Fetița schimbată*, 1944 (semnat MOȘ NAE)
- BĂBĂLĂU Nicolae, *Amurgul se lasă în zori*, 1983
- BĂCĂUANU Dinu, *Lungul nasului*, 1983; *Noap-te valahă*, 1987
- BĂDĂUȚĂ Al., **Prăbușiri*, 1928
- BĂDESCU Dorina, *Șansa*, 1971
- BĂDESCU Elena, *Dincolo de amintire*, 1989
- BĂDESCU Horia, *Joia patimilor*, 1981; *Zborul găstei sălbatice*, 1989
- BĂDESCU Lazăr, *Magistrat*, 1938
- BĂDESCU Mihail, *Orbul din Prater*, 1941; *Pedeapsa destinului*, 1941; *Plânge o țigancă*, 1942
- BĂDILĂ Radu, (*Șapte cuvinte*), 1984
- BĂDULESCU Alexandru, *Liliac* (foileton), 1890
- BĂDULESCU Corina Victoria, (*Zâmbetul Mirei*), 1987
- BĂGULESCU Gheorghe, *Antiquitas reviviva (Vremurile revin)*, 1926; *Suflet japonez*, 1938
- BĂIEȘU Ion, **Viață personală*, 1960; *Unul dintre noi a ucis!* (foileton), 1970; (*Nela doarme și visează vrăbii*), 1976; *Balanța*, 1985
- BĂILEANU Gh., *Răzmerița bairamului domnesc*, 1943; *Flamura cernită*, 1945; **Paloșul cel cumplit*, 1954
- BĂILEȘTEANU Jean, *Drum în tăcere*, 1987; *Goana*, 1989

- BĂJENARU Grigore, *Çișmigiu & Comp.*, 1942; *Banul Mărăcine*, 1967; *Cerbii lui Mihai-Vodă*, 1968; *Inelul lui Dragoș-Vodă*, 1968; *Taina lui Mircea-Voievod*, 1970; *Bună dimineața băieții!*, 1972; *Spătarul Coman de Suceava*, 1977; *Mărețul rege Burebista*, 1980
- BĂLAN Eugen, *Înt-o duminică de august*, 1941
- BĂLAN Ion Dodu, *Copilăria lui Icar*, 1974
- BĂLĂCEANU Ioan, *Ceașca*, 1981
- BĂLĂIȚĂ George, *Lumea în două zile*, 1975; *Ucenicul neascultător*, 1977; **Romanul unui student rătăcitor*, 1989
- BĂLĂNESCU Gabriel, *Acteon*, 1934; *Avram Iancu*, 1940
- BĂLĂNESCU Simeon, *Blestemul, I, Sfârșitul blestemului*, II, 1894
- BĂLĂNOIU Emilian, *Copilăria, adolescența și tinerețea lui Nicolae Ostia*, 1971; *Iubește, tu*, 1978; *Eristikon*, 1983; *Peste toate înălțimile*, 1987
- BĂLTĂREȚU Constantin, *(Când pe cer tremură o singură stea)*, 1981
- BĂLTĂȚEANU Nona G., *Dureri ce nu se spun*, 1934
- BĂLȚEANU Dan, *T. T. R. 1934*, 1939
- BĂLU Iosif Ion, **Gangrene școlare*, 1937 (în colaborare cu Lew A. IVANOV)
- BĂNCIULESCU Renée Gh., *Marina*, 1936
- BĂNESCU Florin, *Antimp al ninsorilor albastre*, 1975; *Semințele dimineții*, 1976; *Iernii peste tei*, 1978; *Tangaj*, 1980; *Portocale pentru vinoași*, 1982; *(Ieșirea din vis, Spre Alba, departe...)*, 1985; *Drumul gugulanilor*, 1987; *(Hora)*, 1988
- BĂNESCU Marcu, *(Fata valahă)*, 1970
- BĂNESCU Petru, *(Luna florilor)*, 1925
- BĂNULESCU Ștefan, *Cartea Milionarului*, 1977
- BĂRAN Tudor, *Mândra*, 1976; *Casa destinelor*, 1978; *Turnul cicloanelor*, 1978; *Călărețul alb*, 1981; *Restaurant-expres*, 1981; *Rug pentru eternitate*, 1984; *Șantierul*, 1988; *(Casa din luncă)*, 1989; **Pe Argeș în jos*, 1989
- BĂRAN Vasile, *Duminica lucrurilor*, 1968; *Săgeata albă*, 1969; *Cuptorul de ars cărămidă*, 1971; *Ancheta*, 1972; *Cocorii de iarnă*, 1973; *Cascada*, 1974; *Insula manechinelor*, 1975; *Ambarcațiunea eroică*, 1976; **Tineretea lui Vlad Tepeș*, 1976; *Diamantul viu*, 1978; *Pământul plat*, 1979; *Cavalerii de pe Coastă*, 1982; *Pluta Meduzei*, 1982; *Limpezirea fântânilor*, 1984; *Ranița grea a iubirii*, 1985; *Plecarea cavalerilor*, 1986; *Recucerirea dragostei*, 1987; **Numele și umbra*, 1988; *Nevăzutele războaie*, 1989; **Vară sentimentală*, 1989
- BĂRBUCEANU Constantin, *Bârlogul lupilor*, 1963; *Ceața (Expresul de noapte)*, 1968; *Femei singure*, 1969; *Gentlemanul schiop*, 1970; *Samsarul*, 1975; *Casa păcatelor*, 1980; *Ultima spovedanie*, 1984
- BĂRBUCEANU T. C., *Scadența*, 1986
- BĂRBULESCU Marta, *Treptele verii*, 1985
- BĂRBULESCU Mihai, *Copiii Paradisului*, 1985
- BĂRBULESCU Romulus, *Constelația din ape*, 1962 (în colaborare cu George ANANIA); *Doando*, 1965 (în colaborare cu George ANANIA); *Simbamuenni*, 1966; *Statuia șarpei*, 1967 (în colaborare cu George ANANIA); *Ferma oamenilor de piatră*, 1969 (în colaborare cu George ANANIA); *Insulele de aur și argint*, 1969; *Paralela – enigmă*, 1973 (în colaborare cu George ANANIA); *Șarpele blând al înfinitului*, 1977 (în colaborare cu George ANANIA); *Catharsis*, 1983
- BĂRGĂU Valeriu, *Utopia profesorului Dunca*, 1983 (în colaborare cu Neculai CHIRICĂ); **Dezghetul*, 1985; *(Iulia Serafima)*, 1988; *Semne particulare*, 1988; **Bulevardul Corvului*, 1989
- BĂRLĂDEANU Victor, *Operația „Psycho”*, 1969; *Exilatul din Planetopolis*, 1972; *Cei care caută, cei care găsesc*, 1974; *Gheața de foc*, 1977
- BĂRNA Vlaicu, *Romanul Ecaterinei Varga*, 1960
- BĂRNETIU Florin, *Făclări peste Zărând*, 1985
- BĂRZAN Haralambie, **Rămas bun, dona Machel*, 1984; *Partea nevăzută a zilei de mâine*, 1985; *Un august nu prea îndepărtat*, 1989
- BĂTA Iosif Maria, *(Piatra din albia râului)*, 1973; *Înoarcerea din singurătate*, 1983; *(Corn cu jale)*, 1984; **Frumoasa doamnă de Semic*, 1985
- BECESCU-SILVAN G., *Valea Albă, 1476, 1904; Pentru neatarnare, 1877–1878, 1906*
- BEJANCU Georghie, *Căpitanul Nemaipomenitului Velier*, 1971; *Coloane sub lună*, 1976; *Cei de la capătul drumului*, 1980; *Logodnicii din linia întâi*, 1985
- BELCIU Maia, *Blana de focă*, 1966; *A unsprezecea poruncă*, 1969; *La cules de vipere*, 1978; *Dionys sărmanu*, 1984; **Os domnesc*, 1986
- BELDEANU Adrian, *Canapeaua cu pisici*, 1971; *(Hotarul)*, 1971; *Să mai câștigi o zi*, 1972
- BELLU Pavel, *Fericita jale a Cumbriei*, 1978; *Focul rece*, 1982
- BELLU Petre, *Apărarea are cuvântul*, 1934; *Cazul doamnei Predescu*, 1935; *Căine vagabond*, 1936; *Luminile mahalalei*, 1936; *Fratele infirm*, 1941; *Răstigniții...*, 1941; *Uzina B.*

- 1941; *Adăpostul calicilor*, 1942; *După moartea Mihaelei*, 1943; *O crimă la Braşov*, 1945
- BENADOR Ury, *Ghetto veac XX*, 1934; *Subiect banal*, 1935; *Hilda*, 1936; *Final grotesc*, 1940; **Mister Harry, domnul Emil și ceilalți domni și misters*, 1948; *Gablonz*, 1961; *Beethoven omul*, 1964
- BENIUC Mihai, (*Documente*), 1937; **Marea*, 1938; *Pe multe de cuțit*, 1959; *Disparația unui om de rând*, 1963; (*Bătrâna*), 1966; *Explozie înăbușită*, 1971; *Ajun de răscăală*, 1979
- BERBECARU Valentin, *Banchetul*, 1967; *Suplinitor*, 1971; *Șah etern*, 1971; *Războiul lui Vasile Vodă Cannano*, 1978; *Serdarul podimilor*, 1982; *Judele păstorilor*, 1986
- BERCESCU Victor, *Un milion de lire*, 1977; *Bombardamentul cu asteroizi*, 1986
- BERCIU Șt., *Misteriosul Junas Roik* (foileton), 1966; *Ipoteze judiciare*, 1971; *Jos masca, domnule Dib!*, 1971; *Insula spionilor*, 1972; *Armata de pitici*, 1974; *Întâlnire în Valea Morții*, 1974; *Prețul tăcerii*, 1974; *Fantastica aventură 2101*, 1975; *Pichetul în alarmă*, 1976; *Pseudonimul*, 1978; *Invidia*, 1979; *Obsesia*, 1979; *În cercul alb*, 1984; *Ultima repriză*, 1989
- BERINDEY-MAVROCORDAT Roxanda, *Tania*, 1942
- BERNEA Ernest, *Cartea căpitanilor*, 1940
- BETTELHEIM Iuliu, *Elena Taceanu*, (foileton), 1884
- BEURAN Grigore, *Cifrul Petre Petrescu*, 1968; *Triplul mister*, 1974; *Evadarea*, 1976; *Ancora n-a fost aruncată la timp*, 1979
- BEZA Marcu, *O viață*, 1921; *Calea destinului*, 1938; *Necunoscuta*, 1939
- BIANU Corin, *În bătaia vânturilor*, 1986
- BIBERI Ion, *Proces*, 1935; *Cercuri în apă*, 1939; *Un om își trăiește viața*, 1946; (*Insula de marmură albă*), 1982; *Chemarea de peste munți*, 1983; *Destinul Aîsei*, 1983; *Luminile Capricornului*, 1983
- BIBIRI-STURIA Marcel, *Asasinatul Zinaidei Spinescu*, 1922
- BILCIURESCU Alexandru, *Stațiile dragostei*, 1929 (în colaborare cu Alexis NOUR, DOCTORUL YGREC, SĂRMANUL KLOPȘTOCK); *Cavalerii verticali*, 1931 (în colaborare cu Ionel JIANU); **Cănele soldatului*, 1931 (în colaborare cu Menny TONEGHIN); *Doamna Casanova*, 1932 (în colaborare cu Menny TONEGHIN); *Fecioare la licitație*, 1933 (în colaborare cu Menny TONEGHIN); *Fata cu păr de lup*, 1934; *Rumba dragostei*, 1934 (în colaborare cu Menny TONEGHIN);
- Tichia de mărgăritar*, 1935; *Cine a ucis?*, 1936 (în colaborare cu G. M. AMZA); *Paraziții tacămului*, 1938 (în colaborare cu Menny TONEGHIN); *Vampirul*, 1938 (în colaborare cu G. M. AMZA); *Femeia din noroi*, 1939; *Vitriol*, 1939; *Pentru o femeie...*, 1941
- BIRĂESCU Traian Liviu, *Echinox de toamnă*, 1981; *Pomul cunoașterii*, 1983; *Calea amin-tirilor*, 1986
- BIROU Virgil, *Lume fără cer*, 1957; **Cu undeale Cărașului*, 1959
- BITTEL Adriana, *Fototeca – temă cu variațiuni*, 1989
- BÎRLEA Ovidiu, *Șteampuri fără apă*, 1979
- BLAGA Lucian, **Chemarea lupilor*, 1975
- BLĂJAN Ion, *Omul cu ochelari negri*, 1966
- BLECHER M., *Întâmplări în irealitatea imediată*, 1936; *Inimi cicatrizate*, 1937
- BLENDEA Ion, **Pace în Albia*, 1978
- BODNĂRESCU Samson, (*George*), 1880
- BODUNESCU Ion, *Revelion 214*, 1973; *Pirații în acțiune*, 1974; *Povestea Micaporei*, 1979; *Drumul Tușșanilor*, 1986
- BOERESCU Costache, *Aldo și Aminta sau Bândiții*, 1855
- BOGDAN Alexandru, **Niță Cicoare*, 1912
- BOGDAN C. I., *Poduri suspendate*, 1982; *Nemuriri trecătoare*, 1987
- BOGDAN Elvira, *Talismanul de safir*, 1932 (semnat Alice BASARAB); *Domnița Ruxandra*, 1969
- BOGDAN-POPEA L., *Sub jugul german*, 1945
- BOGDAN Vasile, *Evenimentul*, 1984; *Dorana*, 1987
- BOGHIAN Nicolae, *Tropotele tăcerii*, 1983; *Stare de ecou*, 1986; *Limita singurătății*, 1988
- BOGHIU Gh. I., *Pisicile preasfântului*, 1932
- BOITOR George, (*Banda de telegraf*), 1972
- BOJAN Pavel, *Vremurile mele*, 1971
- BOJOR V., *Albertina*, 1903
- BOLDUR Dan O., **Fata din tren*, 1935
- BOLDUR Petre, (*Viața din inimă*), 1940
- BOLDUREANU Ioan Viorel, **Memoria și casa lui Avram Proicator*, 1988; (*Într-o noapte*), 1989
- BOLINTINEANU Dimitrie, *Manoil*, 1855; *Elena*, 1862; *Doritorii nebuni* (foileton), 1864
- BOLOCAN Vasile, *Cea dintâi dimineață*, 1963
- BOLOȘ Ioan (Ion), *Fântâna vulturilor*, 1978; *Întoar cerea fiilor*, 1982; *Călători ca apele*, 1986
- BONCIU H., *Bagaj...*, 1934; *Pensiunea doamnei Pipersberg*, 1936
- BORNEANU Gheorghe, *După scatii și sticleți*, 1967; *La Frumușca*, 1969

- BORNEMISA Sebastian, *Duhul cel rău*, 1927
- BORȘ Lucia, *Doamna Elena Cuza*, 1936; *Maria Cantemir*, 1939; *Zamfira, fiica lui Moise-voievod*, 1971
- BOSTĂNARU Virgil, *Trei în furtună*, 1987; *Norii s-au risipit*, 1989
- BOTENI I., *Florica Mantului*, 1931; *Pe Argeșel*, 1933; *Moara din Vârtop*, 1943
- BOTEZ Al. Adrian, *Când freamătă cedrii*, 1946
- BOTEZ Alice, *Iarna Fimbul*, 1968; *Pădurea și trei zile*, 1970; *Eclipsa*, 1979; *Emisfera de dor*, 1979
- BOTEZ Demostene, *Ghiocul*, 1935; *Înălțarea la cer*, 1937; *Lunea cea mică*, 1944; *Obsesia*, 1946; *Oameni de lut*, 1947; *Bucuria vieții*, 1957; *Document*, 1964
- BOTEZ Ioachim, *Însemnările unui belfer*, 1935
- BOTTA Emil, **Meridian*, 1933
- BOUCHER Marie, v. DOAMNA L. sau MARIA MOVILĂ
- BOUREANU Radu, *Fata din umbră*, 1935; *Viața spătarului Mălescu*, 1936; *Enigmaticul Baikal*, 1938; *Frumosul principe Cercel*, 1978; **Când pădurile veneau pe ape*, 1983
- BOUREANUL Eugeniu, *Cel din urmă erou*, 1943; *Hatnanul Tomșa*, 1968; *Vijelia*, 1969
- BOZ Lucian, **Ci numai îngerul e fără prihană*, 1930
- BOZBICI Cornel, *Divertisment pentru pian și două seri ploaioase*, 1984; *Duminică, în timp ce nu veneai*, 1987
- BRAD Ion, *Descoperirea familiei*, 1964; *Ultimul drum*, 1975; *Raiul răspoiștilor*, 1978; *Muntele catârilor*, 1980; *Leagănul mării*, 1983; *Întâlnire periculoasă*, 1985; *Romanul de familie*, 1986; *(Maier, prietenul tatii)*, 1988; *Proces în recurs*, 1988; *(Ultimele cinc minute)*, 1989
- BRAGA Corin, **Clastrofobul*, 1985
- BRAGA Rodica, *Nisipul memoriei*, 1978; *Dincolo de dragoste*, 1979; *Singurătatea pământului*, 1985; *Maia*, 1988
- BRAHAȘ Cornel, *Drum lung spre casă*, 1989
- BRANIȘTE Andrei, *(Sentenția)*, 1921
- BRAȘOVEANU Cosma, *Omul fără umbră*, 1975; *Fuga*, 1978; *Un martor incomod*, 1979
- BRATES Verona, *Noemi*, 1948
- BRATOLOVEANU Liviu, *Oameni la pândă (Morarul)*, 1946; **Rapidul de noapte*, 1954; *Pelagră*, 1975; *Reptila*, 1975; **Ugly*, 1978; *Bunica studiază dreptul*, 1982; **Insula scufundată*, 1982
- BRATU Florin Vasile, *O legătură ciudată*, 1982; *Un manuscris de ocazie*, 1985
- BRĂDESCU Ion, *Ann și Ana*, 1944
- BRĂDIȘTEANU Grigorie, *Zidul plângerilor*, 1935
- BRĂDIȘTEANU Nicolae, **O dragoste în secolul XVIII*, 1979
- BRĂESCU G., *Moș Belea*, 1927; *Conașii*, 1935; *Primii și ultimii pași*, 1938; *Margot*, 1942
- BRĂTESCU Gheorghe, *Brațul dreptății*, 1984
- BRĂTESCU-VOINEȘTI Ioan Al., **Mache Dumbrăveanu*, 1913
- BRĂTUCU Mircea, **Intersecții*, 1973
- BRÂNDUȘA Dorina, *(Cuibul de nevăstuici)*, 1985
- BRÂNDUȘOIU-COSTEȘTI C., *(Neamul Mărculeștilor)*, 1938
- BREBAN Nicolae, *(Forța lui Artenie)*, 1963; *Francisca*, 1965; *În absența stăpânilor*, 1966; *Animale bolnave*, 1968; *Îngerul de gips*, 1973; *Bunavestire*, 1977; *Don Juan*, 1981; **Gogo, o farsă*, 1984; *Drumul la zid*, 1984
- BREITENHOFER Anton, *(Portretul)*, 1981
- BREZIANU Andrei, *Leșirea la țarmuri*, 1978; *Castelul romanului*, 1981
- BREZU I., *Fiară din om*, 1935
- BRUN Jules, *Moșnegul de la munte*, 1904 (în colaborare cu N. PAPAHAĞI)
- BUCHERU Ion, *Revanșă târzie*, 1988
- BUCIU Marian Victor, *(Miezul nopții)*, 1974; *Concediu fără plată*, 1980
- BUCUR D. M., *Zilele și nopțile inginerului Radu Hagiu*, 1975
- BUCUR Doina, *Un menaj ca multe altele*, 1932 (semnat Florica Eug. Ionescu); **Prăpastia*, 1936
- BUCUR Ion Nicolae, *Sarmis*, 1967; *Diacomes*, 1971; *Sargetius*, 1976; *Comosicus*, 1983
- BUCUR Marin, *Zi de vară până-n seară*, 1966; *La apa Vavilonului*, 1971
- BUCUȚA Emanoil, *Fuga lui Șefky*, 1927; *Maica Domnului de la mare*, 1930; *Capra neagră*, 1938
- BUGARIU Aurel D., *Dragoste albă*, 1941
- BUGARIU Voicu, *(După-amiaza unui celibatar)*, 1971; *Sfera*, 1973; *Literații se amuzau*, 1983; *Platforma*, 1988; *Curajul*, 1985; *Coborârea în ape*, 1986
- BUJOREANU Ioan M., *Mistere din București*, 1862
- BULFINSKI Suzana, *Reîntoarcerea*, 1931
- BULZA Teodor, *Iulie*, 1979; *Casa șerpilor*, 1982; *(Malul râului)*, 1988; *(Taine și năluți)*, 1988; *(Un ochi de soare)*, 1988
- BUNEA Emil, *Am lăsat iarba să crească*, 1972
- BURADA Eugen, *Moarte și portocale la Palermo*, 1967 (în colaborare cu Vintilă CORBUL); *Cenușă și orchidee la New York*, 1969 (în colaborare cu Vintilă CORBUL); *Uragan asupra*

- Europei, 1979 (în colaborare cu Vintilă CORBUL)
- BURGHELEA N., *Aventura unui profesor*, 1938
- BURLACU Vasile T., *Zorile trandafirii*, 1931
- BURNAIA G., (*Noaptea de iarnă*), 1931
- BURSAN Anca, *Um - fiul hienei*, 1967; *O trufie modestă*, 1973 (în colaborare cu Gheorghe PANCO)
- BURUIANĂ Viorel, **Palimpsest*, 1985
- BURUIANĂ Zaharia G., *Fecioarele orizontale*, 1933
- BURUNTIA I., (*Oameni fără noroc*), 1923
- BUȘECAN Teofil, *Paranteze*, 1967; *Moisei*, 1969; *Patimi*, 1987
- BUȘILĂ Adrian, **Vânatoare de umbre*, 1989
- BUTNARIU Gh. V., *Femeia lui Ben Zohar*, 1934
- BUTNARU Ion, *Trecerea*, 1982
- BUVELOT H., *Radul al VII-lea de la Afumați*, 1846 (în colaborare cu S. ANDRONIC)
- BUZATU Gheorghe, *Dihania asta nu există*, 1977
- BUZDUGAN Costin, *Spune-mi povestea cu Iuliana*, 1969
- BUZINSCHI Corneliu, *Sfinții se vând cu bucata*, 1967; *Numiți-mă Varahil*, 1969; *Nuanța albastră a morții*, 1971; *Hoții de vise*, 1972; *Păcală și Tândală*, 1973; *Vina noastră cea de toate zilele*, 1973; *Nuanța albastră a căderii*, 1974; *Ulise trece pe strada mare*, 1974; *Duhul pământului*, 1976; *Contemporanii*, 1978; *Diversiment cu măști*, 1980
- BUZNEA Dumitru, *Noi și pământul*, 1974
- BUZOIANU Gheorghe, *Agenda cenușie*, 1971; (*Albumul*), 1973; (*Peisajul*), 1979; *Capcana*, 1984; *Prin labirint*, 1986
- BUZURA Augustin, **Insula efemeridelor*, 1966; *Absenții*, 1970; **E frig și e noapte, seniori...*, 1970; *Fețele tăcerii*, 1974; *Orgolii*, 1977; **Înainte de strigăt*, 1978; *Vocile nopții*, 1980; *Refugii*, 1984; *Drumul cenușii*, 1988
- C
- CABA Olga, *Cumpăna din cetate*, 1977; *Pasul alături*, 1979; *Totalier aliter*, 1982; *Zodia vărsătorului de apă*, 1988
- CACOVEANU Viorel, *Blondele întodeauna trișează*, 1971; *Un coniac pentru o fată*, 1973; *Morții nu mint niciodată*, 1975; *Cu moartea între patru ochi*, 1977
- CAION, *Legionarii crucei*, 1904
- CAÎR George, *Dorina*, 1915; *Într-un mirador*, 1921
- CAÎR Sisi, *Amprenta pe oglinda misterioasă*, 1933
- CALIGA George, *Miserul morței Jeanei Cris-tescu*, 1909
- CALISTRAT Alexandru, **Vitrina dragostei*, 1931; *Bob de grâu*, 1932; **Rugul cântii*, 1934
- CALLIMACHI Scarlat, (*Învierul lui Iuda*), 1931
- CALMĂCU Mihail, *Sub semnul hangerului*, 1967; *Vornicul Boldur*, 1968; *Urmașul*, 1972
- CALOMFIRESCU Nicolae, *Drumuri la Porțile Soarelui*, 1974; *Câmpul cu maci*, 1977; *Merii sălbatici primăvara*, 1977; (*Illustrate*), 1980; *Septembrie*, 1982; *Știucă în vin roșu*, 1985; *Octombrie*, 1988; *La marginea apei*, 1989
- CAMILAR Eusebiu, *Cordun*, 1942; *Prăpădul Solobodei*, 1943; **Ca pulberea s-au trecut*, 1945; *Turmele*, 1946; **Păduri prăbușite*, 1947; *Valea hoților*, 1948; *Negura*, 1949; *Temelia*, 1951; **Măruța*, 1952; (*Vântul de miazăzi, Vânt de miazăzi*), 1959; **Fuga-n Egipt*, 1964; *Satul uitat*, 1974
- CANCICOV Georgeta Mircea, *Moldovenii*, 1938; *Poeni*, 1938; *Amurg*, 1967
- CANTACUZINO Alecu, *Serile de toamnă la țară* (foileton), 1855
- CANTEMIR Dimitrie, *Istoria ieroglică*, 1705
- CANTEMIR Ion, *Pussy* (foileton), 1926
- CANTONIERU Nicolae, **Omul cu inima în palmă*, 1933; **Regimentul 3*, 1934
- CARACOSTEA D., (*Alături de menire*), 1908
- CARAGIALE I. L., *Smărăndața* (foileton), 1893
- CARAGIALE Luca I., *Nevinovățiile viclene*, 1968 (în colaborare cu Ioan D. GHEREA)
- CARAGIALE Mateiu, *Craii de Curtea-Vechi*, 1929
- CARAGIALI Costache N., *Omul în haine negre* (foileton), 1888
- CARANDINO N., *Viața de glorie și de pasiune a mării cântărețe Darclée*, 1938
- CARANFIL Constantina, (*Setea lumii*), 1980; *Dragostea oboșește*, 1983; *Zodia gemenelor*, 1985; (*Două iubiri*), 1986
- CARANFIL Mihai, *Focal*, 1975; *Dilema*, 1978; *Băiatul care a trecut războiul înot*, 1980; *Țăr-mul îngândurat*, 1985
- CARAPANCEA Gh. Dem., *Ada*, 1922
- CARLEN Emilia, *O căsătorie strălucită* (foile-ton), 1891
- CARMELO P., *Mița*, 1889
- CARMEN SYLVA, *Astra*, 1887 (semnat DITO; în colaborare cu IDEM = Mite KREMNITZ)
- CARPEN N. D., *Nimeni nu rămâne singur*, 1977; *Moartea delfinului*, 1981; *Amintirile erau false*, 1983
- CARTOJAN AI., *Petru Cercel*, 1941

- CASELLI D., *Olteanca cea frumoașă sau Inchi-
ziția în Valachia în secolul al XIII-lea* (foile-
ton), 1896; *Lupia pentru mărire* (foileton),
1896-1897; *Din începuturile Bucureștilor* (foi-
leton), 1898; *Ileana* (foileton), 1899; **Fata de
împărat*, 1918
- CASSVAN(-PAS) Sarina, *Între artă și iubire*,
1918; *Aventurile unui mic bucureștean*, 1923;
(Prăbușiri), 1926; *(Metamorfoză)*, 1926; *Trupul
care își caută sufletul*, 1932; *Titan-Palace*,
1934; S. O. S., 1935 (semnat UN ANONIM);
Femeia și cătușele ei, 1946; *Evadare*, 1947;
Drum fără popas, 1975
- CATRINEL, v. DRĂGUȘANU Sidonia
- CAZABAN Al., *Un om supărător*, 1920
- CAZACU Mircea, *Conacul d-rei Nike*, 1934
- CAZAN Ion, *(Fata morgana)*, 1980
- CAZIMIR Otilia, *În târgșorul dintre vii...*, 1939;
A murit Luchi..., 1942
- CĂLĂTORESCU-RADOMIR C., *Prăpădul*, 1934
- CĂLIN Liviu, *Frica de duminică*, 1982
- CĂLINESCU D., *Suprema dragoste*, 1914
- CĂLINESCU G., *Cartea nunții*, 1933; *Enigma
Otiliei*, 1938; *Bietul Ioanide*, 1953; *Scrinul
negru*, 1960; *Fata răpită* (foileton), 1966; *(O
întâmplare ciudată)*, 1978 (în colaborare cu
Cezar PETRESCU)
- CĂLINESCU Matei, *Viața și opiniile lui Zacha-
ria Lichter*, 1969
- CĂLUGĂRU Alice, *Tunica verde*, 1987
- CĂLUGĂRU Ion, *Omul de după ușă*, 1931; *Don
Juan Cocoșatul*, 1933; *Erdora*, 1934; *Copilăria
unui netrebnic*, 1936; *Trustul*, 1937; *Lumina
primăverii*, 1948; *Oțel și pâine*, 1951
- CĂPET Ion, *Fulgerul negru*, 1973; *Cărări în
viață*, 1975; *Misiunea „Labirint”*, 1976; *Bră-
țara de aur*, 1978; *Spirale*, 1985
- CĂPRESCU N. M., *Drum prin ceață*, 1930;
Masca albă, 1932; *Omul din umbră*, 1936
- CĂRMĂZAN Ioan, **Întârziată*, 1978
- CĂRUNTU Florea, *Crucile albe*, 1936
- CĂTINA Oana, *Jocuri de copii*, 1981; *Povești
pentru fotoliu*, 1983; *Un pumn de cireșe*, 1984;
Povești în doi, 1985; *Joia mor fluturii*, 1987;
Albastrele ninsori, 1989
- CĂMPEANU M., *Casa de întâlniri*, 1935; *Căpi-
tanul Cordea*, 1936
- CĂMPEANU Pavel, *Jurjac*, 1961; *Stejarii nu
cresc în cinci zile*, 1961
- CĂMPEANU Titi George, *Nevăzuta față a lunii*,
1974; *Sub coroană*, 1977; *Patul cu cenușă*,
1983
- CĂMPEANU Valeriu, *Ne vom vedea la primă-
vară*, 1957
- CĂNDROVEANU Hristu, **Marea Serenității*,
1988
- CÂRJE Ion, *Irene sau planeta cea mai apropiată*,
1981
- CĂRȚU Gh. N., **Floare-n pâlărie*, 1943
- CĂRLOANȚĂ Mircea, *Soldaiții mor după război*,
1970
- CĂTEIA Adriana, *Împreună*, 1988
- CEAUȘU George, *Instelata aventură*, 1987
- CEAUȘU Mariana, *Joc de oglinzi*, 1975
- CEHAN B., *Viața lui Bernard Shaw*, 1934
- CEHAN-RACOVITĂ Const., *Vâltoarea* (foi-
leton), 1923; *Săraca țară a Moldovei...*, 1939
- CELARIANU Mihail, *Polca pe furate*, 1933; *Fe-
meia sângelui meu*, 1936; *Diamant verde*, 1940
- CEMBRA Ernest, *Gura-Haitei*, 1972
- CERANU Nina, **Săptămâna luminată*, 1978;
Câmpie înșorită, 1988
- CERESCU Lazăr, **Neamurile*, 1972
- CERNEA Silviu, *Tragica existență a soției lui
Stalin* (foileton), 1934; *(Restriște)*, *(Fragment
dintr-un roman în manuscris)*, *(Fragmente)*,
1935
- CERNIGURA Cicerone, *Moartea lui Armand
din Abanara*, 1971
- CERNESCU Adrian, *(Cărări)*, 1957; *Anacron*,
1970; *Abis*, 1972
- CERNESCU Paul, *Muntele tăcerii*, 1940
- CERNETȚ Laurențiu, *Experiențele lui Ionete*,
1967; *Arșița*, 1968; *Câteva luni de trăit*, 1971;
**Urma celuialt*, 1972; *Bărbatul la 30 de ani*,
1976; *Draga noastră președintă*, 1976; **Vișelul
la poartă nouă*, 1979; *Primul trimestru*, 1983;
Iubiri paralele, 1987; *(Fotografia)*, 1988
- CEȘEREANU Ruxandra, *Călătorie prin oglinzi*,
1989
- CEUCA Iustin, *(Cetula kesaro-crăiască)*, 1988
- CEUȘIANU Alexandru, *Vremuri de osândă*, 1935;
Cremene, 1940
- CHELARU Oana, *Cu floarea-soarelui la buto-
nieră*, 1980
- CHICET Isidor, *(Noaptea cocorilor)*, 1988
- CHIFU Gabriel, *Unde se odihnesc vulturii*, 1987;
Valul și stâncă, 1989
- CHIHAIȚA Pavel, *Blocada*, 1947
- CHIMET Iordan, *Închide ochii și vei vedea ora-
șul*, 1970
- CHINDRIȘ-CODRESCU Emil, *Camaradul*, 1943
- CHIOREANU Valer, *Bărbaiții*, 1984; *Reîntoa-
rceri*, 1987
- CHIPER Gheorghe, *Puregaiul*, 1938
- CHIRIAC Virgil, *Cinci căpitani și „Racheta”*,
1958; *Zănele călătoresc cu acceleratul*, 1965;
Fug anii dragostei, 1987
- CHIRIC Ion, *Prima zi după întemeiere*, 1983;
Legătura de dragoste, 1988

- CHIRIČĂ Neculai, *Utopia profesorului Dunca*, 1983 (în colaborare cu Valeriu BĂRGĂU)
- CHIRILĂ George, **Podul dinspre ziuă*, 1971
- CHIRIȚĂ Constantin, *Cireșarii (Cavalerii florii de cireș)*, 1956; *Castelul fetei în alb*, 1958; *Întâlnirea*, 1959; *Oțelul (Livada)*, 1960; *Drum bun, cireșarii*, 1963; *Pasiuni*, 1964; *Roata norocului*, 1965; *Trandafirul alb*, 1966; *Îngerul alb*, 1969; *Pescărușul alb*, 1969; (*Dreptul de a iubi*), 1984; *Romantica*, 1986
- CHIRIȚĂ Sava, *Drumul spre inimă*, 1987
- CHIRIȚĂ Vasile, *Auzi-ai d-un Jian?*, 1989 (în colaborare cu Mihai OPRIS)
- CHIRIȚESCU Florin, *Seara, când se-nchide poșta*, 1971
- CHIRIȚESCU Grigore, (*Într-o zi totul va fi altfel*), 1956
- CHIRNOAGĂ Mihail, *Logodna*, 1940
- CHIRU George, *Logodnica principelui Matei Basarab*, 1894; *Vitejiile lui Napoleon* (foileton), 1894; *Vistierul Zambileanu* (foileton), 1899
- CHIRU Ionel, *Surprizele unui curios*, 1986; *Temerarii*, 1988
- CHIRU-NANOV I., **Cărare nouă*, 1913; (*Fala Oprîșenilor*), 1916
- CHITUL Tit, *O fată de tarabostes*, 1901; *Catastrofa Daciei* (foileton), 1903; *Steaua Orientului* (foileton), 1905
- CHRISTIDE D. Șt., *Amăgiții*, 1907
- CIMPOEȘU Petru, *Firesc*, 1985; (*Vom face lucruri minunate împreună*), 1986
- CINCA Silvia, *Zăpada nevăzută*, 1973
- CIOBANU Mircea, *Martorii*, 1968; *Cartea fiilor*, 1970; *Tăietorul de lemne*, 1974; *Istoriei*, I-V, 1977
- CIOBANU Radu, *Crepusul*, 1971; *Zilele*, 1972; *Treptele Diotimei*, 1973; *Dreptul de a începe*, 1974; *Nemuritorul albastru*, 1976; *Ultima vacanță*, 1977; *Vămile nopții*, 1980; *Linia și sfera*, 1982; *Heralzii*, 1983; *Călătorețul de fum*, 1984; *Casa fericiiților*, 1986; *Arhipelagul*, 1987; *Roata lumii*, 1988; **Steaua fiecăruia*, 1989
- CIOCĂRLAN Ioan, *Du-te, dor...*, 1936; *Tainele munților*, 1940
- CIOCĂRLIE, *Misterele globului terestru* (foileton), (în colaborare cu ȘANDRENAGOR, PITIGOIU, SINGAPMA), 1897
- CIOCĂRLIE Livius, *Un Burgheater provincial*, 1984; *Clopotul scufundat*, 1988
- CIOFLEC Romulus, *Vârtejul*, 1937; *Pe urmele destinului*, 1943; *Boierul*, 1957
- CIOLACU C., (*Penumbra*), 1956
- CIOMAC Christian G., *Borgia*, 1942
- CIOPRAGA Constantin, *Nisipul*, 1989
- CIORBAGIU Viorica, *A doua mireasă*, 1976; *Nemiloasele victime*, 1981
- CIORCIOG Marin, **Fluturile de azur*, 1985
- CIORNEI Scarlat D., *Pe altarul iubirei* (foileton), 1892; *Pe altarul răzbnării*, 1892
- CIOROBEA Petrișor, *Misiunea „Foka”*, 1980 (în colaborare cu Augustin GURAN)
- CIPRIAN Constantin, *Nopți fără îngeri*, 1981
- CIPRIAN G., *Soț ori făr'dă sau Odiseea lui Haralambie Cutzaftachis*, 1936
- CIREȘ Petru, *Sfât în cumpăna nopții*, 1963
- CIULEI Emil, *Vraște*, 1981
- CIULPAN I., (*Nadia debutează*), 1935
- CIUREA Doina, *O lacrimă de privit*, 1970; *Neli-niștitul iunie*, 1979
- CLINCA Felicia, *Trepte*, 1968; *Scurtă întâlnire*, 1973
- CLOROFORM, v. MĂRUNTEANU Grigore
- CLUCERU(L) Dinu, *Lacul visurilor*, 1921; *Din zbciumul vieții*, 1922; *Datorie și iubire*, I, *Dragoste și sacrificiu*, II, 1923; *Altă iubire*, 1926; *Liana*, 1930; *În grea cumpănă*, 1933; *Serviciul secret...*, 1933 (semnat CLUD); *Zburătorul*, 1937; *Suflete noi!*, 1938; *O cruce albă*, 1939
- CLUD, v. CLUCERU(L) Dinu
- COCEA N. D., *Poet - Poetă*, 1898 (semnat NELLY); **Excelența sa I. H. H. Pantelimon*, 1925; *Vinul de viață lungă*, 1931; *Fecior de slugă*, 1933; *Nea Nae*, 1934; *Pentru-un petec de negreață (Andrei Vaia)*, 1934; **Pe drumul noului Damasc*, 1966; („Furia verde” și „brutele integrale”), 1979
- COCHECI Valeriu Gh., *Ulița uitării*, 1937
- COCOȘ Valeriu, *Hoinar*, 1936
- CODREANU Theodor, *Marele zid*, 1981
- CODRU Mircea, *Un învâțător model sau Triumful virtuții* (foileton), 1902
- COJA Ion, *Carnaval la Constanța*, 1978
- COJAN Grigore, (*Bârsa*), 1980; *Ninge peste amin-tiri*, 1981; *Miezul de foc*, 1984; *Zile fierbinți*, 1986; **Mandarinel*, 1989
- COJOCARU Mircea, *Minciuna*, 1969; *Ramayana*, 1970; *Înapoi la Savina*, 1975
- COJOCARU Romulus, *Apărătorul se apără*, 1974; *Apărătorul în derută*, 1979; *Apărătorul acuză*, 1981; *Ristea împărat*, 1984; *Împărații*, 1985; *Nunta*, 1986; *Întoarcerea*, 1987; *Poveste de dragoste*, 1988; *Părinții*, 1989
- COJOCARU Vasile, *Coridă cu melci*, 1978
- COLIN Vladimir, *Soarele răsare în Delta*, 1951; (*Maramu*), 1956; *Întoarcerea pescărușului*, 1959; *A zecea lume*, 1964; *Pentagrama*, 1967; *Dincolo de zidul de neon*, 1968; **Saltimbancii timpului*, 1975; *Grifonul lui Ulise*, 1976; *Babel*, 1977; *Timp cu călăreț și corb*, 1979
- COLTOFEANU Emil, *Ediția princeps*, 1985

- COLȚAN Eliad, *Povestea unei Domnițe și a unui boem* (foileton), 1930; *Să bem, prietene, și să iubim*, 1930
- COLȚEȘTI Al. Dem., *Pământul în flăcări*, 1936
- COMAN Constantin, *Pilotul domnișoarei Eveline*, 1934; *Personalul de Giurgiu*, 1936
- COMARNESCU Petru, **Anemonele nu au înflorit în zadar*, 1957
- CONDEESCU Janin, (*Pietre albe*), 1967
- CONDIESCU N. M., *Conu Enake*, 1927; *Însemnările lui Săfirim*, 1936
- CONDURACHE Val, (*Carul mare*), 1971
- CONITZ Martin, *Sărmanul Viorel*, 1905; **Afaceri*, 1934 (semnat C. MARTIN)
- CONSTANT Eugen, *Condicar de lume nouă*, 1935
- CONSTANT George, **Amurg în Heideberg*, 1935
- CONSTANT Mircea, *Pragurile*, 1969; *În anticameră*, 1973
- CONSTANT Paul, *Râia*, 1936; *Iancu Jianu*, 1940; **Războiul celor două roze*, 1943; *Haiducii*, 1957; *Tudor Vladimirescu*, 1960; **Zilele revoluției de la 1848*, 1966
- CONSTANTE C., *Haiducii Pindului*, 1937
- CONSTANTIN Ilie, *Tinerii noștri bunici*, 1967
- CONSTANTIN Theodor, *Casa cu neguri*, 1946; *La miezul nopții va cădea o stea*, 1957; *Fiul lui Monte Cristo*, 1958; *Urmărirea abia începe*, 1962; *Casa de pe colină*, 1964; *Căpitanul de cursă lungă*, 1965; *Doamna în mov*, 1966; *Enigma „Profesor Rebegea”*, 1966; *Johnny Boambă (Răzbunarea lui Ionuș)*, 1968; *Balthazar sosește luni*, 1970; *Astă-seară, relache*, 1971; *Doamna cu voaleță din Balt Orient Express*, 1971; *Mătrăguna contra Monseniurului*, 1971; *Muntele morții*, 1972; *Crizanteme pentru Erna*, 1973; *Magdalena de la miezul nopții*, 1975
- CONSTANTIN Titu, **Foame*, 1969; **Furtul*, 1969; *Scrisori de vacanță*, 1977; *Lunecând*, 1981
- CONSTANTIN V., *Donaris-2 pe drumul soarelui*, 1986 (în colaborare cu Tudorel OANCEA)
- CONSTANTINESCU C., **Lupul singuratic*, 1956
- CONSTANTINESCU Clitius, *Lacul blestemat*, 1942; *Poiana sângelui*, 1943
- CONSTANTINESCU Crișan, **Peștera ielelor*, 1982
- CONSTANTINESCU G. Armand, *Magul de la Snagov*, 1947
- CONSTANTINESCU Iancu, *Cu aripi noi spre creste*, 1936
- CONSTANTINESCU M. Gr., **Feciorul Nebunei*, 1939
- CONSTANTINESCU Mircea, *Cancerul blond*, 1970; *Smog*, 1971; **Pentru ziua de mâine*, 1975; *Amurgul levantinelor*, 1978; *Își amintea de Casablanca*, 1984; *Au fost odată ca nici-odată*, 1987; **Experiența sărbătorii*, 1988; **Sfârșit de mileniu în București*, 1989
- CONSTANTINESCU Ovidiu, *Sfârșit de spectacol*, 1942; *Oamenii știu să zâmbească*, 1946; *Menestrelii regelui Ludovic*, 1980; *Luna și mânăzul sălbaic*, 1982
- CONSTANTINESCU Titel, *Vacanță de lebedă*, 1985
- CONSTANTINESCU-PION I., *Pierdut...*, 1908
- CONTA Alexandra, *Unul dintre noi*, 1985 (în colaborare cu Constantin GHIBAN)
- CONTEA Maria, *Inoceranții*, 1973
- COPĂCIANU Emanoil, *Voievodul*, 1973 (în colaborare cu George POTRA); *Umbrele Comenilor*, 1975; *Când au venit Neagoe Vodă*, 1976; (*Masa comisului Barbu*), 1977; *Cumpăna apler sau Vodă-Cuza trece Milcovul*, 1983
- COPCEA Florian, *Viața cea de toate zilele*, 1988
- COPILU-CHEATRĂ V., *Neamuri noi*, 1939
- CORAVU C., *Crucea de fier*, 1942; *Conacul blestemelor*, 1946
- CORBASCA Vladimir, (*Hașigan*), 1927 (semnat Simona BASARAB); *Ninoni*, 1931; *Tanatica*, 1935
- CORBEA Dumitru, *Singura cale*, 1946; *Puntea*, 1963; *Bădia*, 1966; *Patima dreptății*, 1973; *Primejdia*, 1976
- CORBUL Vintilă, *Babel Palace*, 1942; *Sclavii pământului*, 1946; *Dinastia Sunderland-Beauclair*, 1967; *Moarte și portocale la Palermo*, 1967 (în colaborare cu Eugen BURADA); *Cenușă și orhidee la New York*, 1969 (în colaborare cu Eugen BURADA); *Căderea Constantinopolului*, 1976; *Urajan asupra Europei*, 1979 (în colaborare cu Eugen BURADA)
- CORLACIU Ben, *Moartea lângă cer*, 1946; **Rădăcinile fucului*, 1949; *Cazul doctor Udrea*, 1959; (*Scrisoarea*), 1964; *Baritina (Când simți cum moare vântul)*, 1965
- CORMANĂ, *Salvații*, 1914
- CORMĂNESCU I., *Răzbunarea unui fiu* (foileton), 1901
- CORNEA George, *Nebunia lumii*, 1924
- CORNEA Neli, **În jug*, 1908
- CORNEANU Gheorghe, *Viața lui Ioan Eliade Rădulescu*, 1939
- CORODAR Alexandru, *Cei trei voinici*, 1948
- CORSA Filip, **Cruceaștorul M. O. B.*, 1927
- CORVINAȘ I., **Răsculații*, 1909
- COSAȘU Radu, *A înșelege sau nu*, 1965; *Maimuțele personale*, 1968
- COSCIUD Sergiu, *Sfinxul dacic*, 1972
- COSCO C., *Când bunica era fată*, 1942; *Niță Pipalac cu familia în Evropa*, 1946

- COSMA Aurel, (*Fragmente dintr-un roman inedit*), 1936
- COSMA Neagu, *Capcana din panou*, 1981 (în colaborare cu Mihai STAN); *La Săcele... liniște*, 1982 (în colaborare cu Mihai STAN); *Cine l-a ucis pe Abel?*, 1984 (în colaborare cu Mihai STAN); *Noaptea amăgirii*, 1986 (în colaborare cu Mihai STAN)
- COSMESCU Marin, (*Păcatul din noaptea învierii*), 1938
- COSMIN Radu, *Babylon*, 1922
- COSTA Adrian, *Noaptea capcanelor*, 1984; *Zbor din noapte*, 1989
- COSTANDACHE Iulian, **Fascinația reprimării*, 1982
- COSTEA Ion, *Zeita*, 1938
- COSTESCU Dan, *Pavel Dogaru*, 1955
- COSTIN Calistrat, *La Răspântii...*, 1979; *Arșița*, 1981; **Șah la... doctor*, 1984; *O anume fericire*, 1989
- COSTIN Ioan, *Moara din Sisești*, 1894; *Un vis (foileton)*, 1902; *Un cântec de iubire*, 1904
- COȘOVEI Traian, *Tânărul meu Ulise*, 1966; *O colibă sub fereastra ta*, 1971
- COTADOUCHÉ, *Amorurile unui ziarist sau Deus ex machina* (foileton), (în colaborare cu EVIDIS, INEX, MODESTU și IX), 1898
- COTOMAN Nicolae, *Moartea unui Robinson*, 1983
- COTOVU Sandra, **Din jurnalul Magdei Sterian*, 1935; *Jocuri de apă*, 1938; *Fascinație*, 1943; *Vijelie*, 1947
- COTUȚIU Cornel, *Opt zile pentru todeauna*, 1982; *Șarpele albastru*, 1989
- COVĂTARU Mureș, (*Băiatul de la Saca*), 1968
- COZMA George Florin, *Pajiștea cu statui*, 1977
- COZMIN Marta, *Marea la ora șase*, 1976; *Supraviețuitorii*, 1980; *Tandem sau Să vorbim despre palmieri*, 1984
- CRAIU Petre, *Papagalul alb* (foileton), 1928 (în colaborare cu TODRY)
- CRAMA Mihail, *Singurătatea din urmă*, 1986
- CRĂCIUN Boris, *La porțile Orientului*, 1980
- CRĂCIUN Gheorghe, *Acte originale/copii legalizate*, 1982; *Compunere cu paralele inegale*, 1988; **Stare de grație*, 1989
- CRĂCIUN Ioan S., **Un ceas al reîntoarcerii*, 1988
- CRĂIȘOR Ioniță, **Eternul zbcium... dragostea*, 1936
- CRĂȘESCU Victor, *Din valurile vieții* (foileton), 1899; *Ovreiul*, 1899; **Viața lupăților ruși*, 1906 (semnat V. CRĂȘESCU-BASARABEANU)
- CRĂȘESCU-BASARABEANU V., v. CRĂȘESCU Victor
- CRĂNGULEANU Ion, *Cavalerii porților albastre*, 1976; *Viitorul vine din toate părțile*, 1977
- CREMENE Mioara, *Mărirea și decăderea planetei Globus*, 1968
- CRETZIANU Sarmiza, *De pe valea Motrului*, 1946; *Cronica Stâcicului*, 1984
- CREȚEANU Florea, **Foburg*, 1939
- CREȚEANU George, (*Misterele din București*), 1886
- CRETU Vasile, (*După amiezile unui director*), 1967; (*Să te duci spre izvoare*), 1969
- CREVEDIA N., *Dragoste cu termen redus*, 1934; *Buruienii de dragoste*, 1936
- CRISTACHE Nicolae, **Magazinul de mărunișuri*, 1974; *Încadrat în muncă, doresc eternitate*, 1982; *Bulgăre de nisip*, 1986
- CRISTE Florian, *Moșodel*, 1934
- CRISTEA Constant C., (*Prolog*), 1927; (*Visul Laurei*), 1927
- CRISTEA Corina, *Castanii roșii, parfumați și naivi*, 1970; *Scadența*, 1972; **Treceri pentru Ioachim*, 1973; *Goană după vânt*, 1974; (*Zăpada cea tânără*), 1976; **Emigrant în singurătate*, 1982
- CRISTEA Teodor, *Porțile verii*, 1989
- CRISTESCU Maria-Luiza, *Capriciu la plecarea fratelui iubit*, 1968; *Dulce Brigitte*, 1969; *Nu ucideți femeile*, 1970; *Așteptare*, 1973; *Tutun de Macedonia*, 1976; *Roman din dragoste*, 1977; *Figuranții*, 1979; *Vacanta*, 1981; *Necuviință*, 1984; *Privilegiu*, 1987
- CRISTIA T., *Deștepti și naivi* (foileton), 1931
- CRISĂN Constantin, *La umbra tronului* (foileton), 1886
- CRISAN Nicolae, *Caietele cunoscuților mei*, 1964; **Concert pentru soliști și orchestră*, 1965; *Noaptea așteptărilor*, 1966; *Aventuri în Delta*, 1976; *Voievozi fără morminte*, 1979; **Cei ce-și închipuie că trăiesc*, 1985
- C. R. M., v. MUNTEANU Cassian R.
- CROITORU Gh. C., *Zădărnicii*, 1941
- CRUDU Tiberiu, *Lunatecii*, 1929; *Monăia*, 1947
- CUBLEȘAN Constantin, *Jarba cerului*, 1974; *Lichenii*, 1974; *Un gotic târziu*, 1975; *Paradoxala înțoarcere*, 1978; **Morții au vise frumoase*, 1979; *Pensiunea Margareta*, 1982; *Un anotimp pentru fiecare*, 1985; *Baladă neternită*, 1988; *La foc de tabără*, 1989
- CUCU V. Marin., *Eleveu Marcu*, 1971; *Pământurile copilăriei*, 1980; *Calea robilor*, 1982
- CUDALB Ileana, *Durerile lumii*, 1981
- CULEA Ap. A., *Aventurile lui Ion Runcan*, 1947
- CUMPĂȚĂ Gheorghe, *La ceasul amurgului*, 1979

- CURSARU Lucian, (*Cățiva stropi*), 1968; *Neli-niștitele valuri*, 1975; (*Toată viața*), 1975; *Ocroțiți pasărea Paradis*, 1979
- CUȘNARENCO George, *Tangoul memoriei*, 1988
- CUTAVA Nelly, *Domnișoarele*, 1969; *Strada vândătorilor*, 1971; *Acela care doarme*, 1974
- CUȚITARU Virgil, **Scrisori către doamna R*, 1981
- CUZA Constantin, *Inorogul nu moare*, 1970; *Prințul de aur*, 1971; *Capriciu*, 1972; *Dumnealui și Eva*, 1973
- D**
- DAIA Mihail, *Șurinka*, 1939
- DAFINESCU Stanciu, *Între ape și cer*, 1988
- DALLOCRIN, *Inginerul Tinca*, 1914
- DAMIAN Mircea, *De-a curmezișul*, 1935; *Om*, 1936; *Gheorghe I. Marin (Viața unui băiat de țară)*, 1937; *Rogojina*, 1945
- DAMIAN Nicolae, *Pribegi, noi visam*, 1973; *Vara*, 1976; *Macul galben*, 1980
- DAMIAN Ștefan, *Nunta*, 1980; *Prisma*, 1982; (*Parfumul ușor al unei amintiri trecătoare*), 1983; *Pisica de Eritreea*, 1986
- DAN Ioan, *Curierul secret*, 1974; *Cavalerii*, 1975; *Taina cavalerilor*, 1976; *Cavalerii Ordinului Basarab*, 1977; *Stăpânii golfului*, 1981
- DAN Mikael, *Apus în flăcări*, 1907
- DAN Sergiu, *Viața minunată a lui Anton Pann*, 1929 (în colaborare cu Romulus DIANU); *Dragoste și moarte în provincie*, 1931; *Arsenic*, 1934; *Surorile Veniamin*, 1935; *Unde începe noaptea*, 1945; *Roza și ceilalți*, 1946; *Tainele stolnicesei*, 1958; *Tase cel mare*, 1964; *Dintr-un jurnal de noapte*, 1970; (*Întâmplări la un sfârșit de august*), 1975
- DANCIU Petniceanu Nicolae, *Cantonul galben*, 1983; *Când caii dorm în picioare*, 1987
- DANEȘ Tudor, *Pescuit de păstrăvi vinerea*, 1985
- DANU Michaela, **Destrămare*, 1945
- DANUBIU B., **Alegători*, 1935
- D'ANVIAN Jean, *Misterele Londrei* (foileton), 1907
- D'ARGENTA N. D., *Trotușenii*, 1929
- DASCĂLU Valentin, *O felie de portocală*, 1980; *Miriapodul*, 1984
- DAUȘ Ludovic, *Străbunii*, 1900; *Dor nebun* (foileton), 1903; *Dușmani ai neamului*, 1904; *Apa de aur*. *Andronic, Ghery & C-nia* (foileton), 1907; *Iluzii*, 1908; *Drăceasca schimbare de piele*, 1927; *Asfințit de oameni*, 1932; *O jumătate de om*, 1937
- DAVA Jean G., *Un om căruia i-a fost foame*, 1923; *Învinsii*, 1924; *Măine*, 1934; *Olga*, 1934
- DAVID Dan, *Sarpele cu clopoțelii furați*, 1984
- DAVIDESCU N., (*Boiezul*), 1919; *Conservator & C-ia*, 1924; *Vioara mută*, 1928; *Fântâna cu chipuri*, 1933
- DAVIDOVICI Doru, *Caii de la Voroneț*, 1974; *Ultima aventură a lui Nat Pinkerton*, 1975; *Insula nevăzută*, 1976; *Intrarea actorilor*, 1977; *Celula de alarmă*, 1979; *Culoarea cerului*, 1981; *Aripi de argint*, 1983; „*V*” de la victorie, 1987
- DĂRIESCU Elena, *Vulturii*, 1986
- DĂSCĂLESCU Lucreția, (*Prin ceață*), 1938
- D. D. P., *Codreanu, mare haiduc național*, 1882
- DEAL Alexandru, *Nisip*, 1968; *Lasii*, 1971; *Anotimpul făgăduinței*, 1975; **Planul înclinat*, 1979; **Întoarcerea peregrinilor*, 1981, 1980
- DEBOVEANU Aurel, *Vacanța mea la București*, 1969; *Luni, după viscol*, 1971, **Un an fără câteva zile*, 1974
- DE LA BISTRITĂ, *Voievozii* (foileton), 1912
- DELAFRAS, v. GEORGESCU-DELAFRAS Petre C.
- DELASABAR M. C., *Ioniță Valahul*, 1969
- DELASOCOLA Clementina, *Viața se reface sau Așa a fost să fie*, 1933; *Greșeala cuconului Simion Iacobachi*, 1939
- DELAVRANCEA Cella, *O vară ciudată*, 1975
- DELCESCU Eugen, *Măștile părinților*, 1981; *Tușișul de coacăze negre*, 1984
- DELEANU Liviu, **Pâine neagră*, 1936
- DELEANU Marcu Mihail, *Baraj*, 1985; *Zodia berbecului*, 1987
- DELEANU Nicolae, *Nedeia din Poiana Miresei*, I, II, *Primăvara popoarelor*, III, 1955
- DELESCU Barbu, *Poartă-și crucea*, 1935
- DEL-VET Adriana, *Două lumi*, 1936
- DEMETRESCU Ilie, *Ea și el*, 1898
- DEMETRESCU Mihail, *Lache Buturugă* (foileton), 1880
- DEMETRESCU Traian, *Intim*, 1892; *Iubita*, 1895; *Cum iubim*, 1896
- DEMETRIUS Lucia, *Tinerețe*, 1936; *Marea fugă*, 1938; (*Ultima decepție*), 1955; *Primăvara pe Târnave*, 1960; *Lumea începe cu mine!*, 1968; *Triptic*, 1981
- DEMETRIUS V., *Tinereșea Casandrei*, 1914; *Domnul colonel (Desfrâu și ideal)*, 1920; *Orașul bucuriei*, I, *Matei Dumbărau*, II, 1920; *Păcatul rabinului*, 1920; *Domnul deputat*, 1921; *Unchiul Năstase și nepotul său Petre Nicodim*, 1923; *Vieți zdrobite*, 1926; *Monahul Damian*, 1929
- DENCIU Ioan, *Luminile zeiței Bendis*, 1983; (*1578*), *Identitățile lui Litovoi*, 1985

- DENEȘ Ivan, *Porumbeti*, 1966; *Păpușarul*, 1968
 DENSUSIANU-fiul Ovid, „*Filosoful*”, 1926;
Furtuna, 1937; *Stăpânul* 1937; **Omul care*
venea de departe, 1967
 DEREVCNU Gheorghe, *Împliniri*, 1989
 DESSILA Octav, *Dragomir valahul*, 1927; *București, orașul prăbușirilor*, 1930; *Zvetlana*, 1930; *Noroi*, 1932; *Neastămpăr*, 1934; *Turbă*, 1936; *Două chemări*, 1938; *Iubim*, 1941; *Porți fără număr*, 1945
 D. F. B., *Elvira sau amorul făr' de sfârșit*, 1845
 DIACONESCU-DĂEȘTI D., *Cum ucide dragoste*, 1926
 DIACONESCU Mihail, *Visele au contururi precise*, 1963; (*Doamna*), 1964; *Culorile sângelui*, 1973; *Adevărul retorului Lucaei*, 1977; *Marele cântec*, 1980; *Umbrele nopții*, 1980; *Călătoria spre zei*, 1982; *Speranța*, 1984; *Depărtarea și timpul*, 1986; *Sacrificiul*, 1988
 DIACONESCU Nicolae, *Cere-mi mai puțină dragoste*, 1984
 DIACONESCU Romulus, *Migrații fără sezon*, 1984; *De veghe pentru învingători*, 1987; *Neuitatele amurguri*, 1988
 DIACONU Ioan, **Pădurea nu se roagă*, 1982
 DIACONU Mircea, *La noi, când vine iarna*, 1980
 DIANU Ion, *Un război de 30 de bani*, 1985; *Beton și pâine*, 1989
 DIANU Romulus, *Viața minunată a lui Anton Pann*, 1929 (în colaborare cu Sergiu DAN); *Adorata*, 1930; *Nopți la Ada-Kateh*, 1932; **Prințesa migrenelor*, 1932; *Degele Andrei Iacobi*, 1933; **Seniora de pe Dealul Porcului*, 1933; **Sonata la Abalone*, 1937
 DIANU Viorel, *Suplinitorul*, 1986
 DICEA Andrei, *Ultima bătaie a lui Oroles*, 1982
 DIMA Simion, *Mielul negru*, 1975
 DIMA Valentina, **În căutarea Penelopei*, 1977; *Darul de nuntă*, 1986
 DIMANCEA G. I., *Alexandru*, 1883
 DIMITRESCU Ioana, *Un strigăt în noapte*, 1979; *Anunțul de la „mica publicitate”*, 1984
 DIMITRESCU Lucian, *Luminatele umbre*, 1983
 DIMITRIU Ștefan, *Trapez*, 1972; *Tineretea lui Bogdan Irava*, 1987
 DIMITROPULO G., *Batista cea albă*, 1875
 DIMIU Dan D., *Eva, mătușa lui Adam*, 1936
 DIMOVICI Cornel, **Anchetă în muși*, 1973; **Greva*, 1974
 DINCĂ Dumitru Ioan, *Mai mult decât dragostea*, 1988
 DINCĂ Ștefan, *Linia de sosire*, 1988, *Musafirul*, 1989
 DINESCU Sever, *Cad frontierele*, 1932
 DINESCU Silvia, *O tinerețe pierdută*, 1921
 DINOGRANCEA George Chiper, *Fulgerul*, 1973
 DINU Ioan, *Spion fără voie*, 1973 (în colaborare cu Nic. Florin IONESCU)
 DINULESCU Dumitru, *Galaxia burlacilor*, 1980; *Eu și Robert Calul*, 1982; *Îngerul contabil*, 1985
 DINULESCU Lascăr, *Râpa*, 1983
 DIONIS, v. MILLER-VERGHI Margareta
 DITO, v. CARMEN SYLVA
 DOAMNA L. (Marie BOUCHER, V. A. URECHIA), *Omul muntelui*, 1858
 DOBRESCU Dan D., *Pomul cu zdrențe*, 1939
 DOBRINESCU Traian, (*Vara marilor speranțe*), 1988
 DOBROTĂ Eugeniu, *Soarele din Piatră-Albă*, 1940
 DOCTORUL CALIGARI, v. VINEA Ion
 DOCTORUL YGREC, *Stafiile dragostei*, 1929 (în colaborare cu Alexis NOUR, SĂRMANUL KLOPSTOCK, Alexandru BILCIURESCU)
 DOGARU Vladimir, (*Zăpada*), 1939
 DOMȘA Petru, **Farmacol bunăvoinței*, 1988
 DONGOROȚI Ion, *Văltori*, 1958
 DONOSE Vicențiu, *Cetatea*, 1972; *Insula cu amintiri de acasă*, 1978; *Vremea lupilor*, 1980; *Gura lumii*, 1982; *Lăpușneanu și patru păcate*, 1984; *Limpedele chip al dimineții*, 1986
 DONY M. Al., *Crimele lui Abdul Hamid sau o româncă în harem (foileton)*, 1909
 DORCESCU Eugen, (*Piramida*), 1976
 DOREA Adrian, *Sceptru și sânge sau Tragedia din Belgrad*, 1903
 DOREANU L., *Romanul unui emigrant (foileton)*, 1904
 DORGOȘAN Ștefan, *Ascensiunea*, 1989
 DORIAN Dorel, *Ficțiuni pentru revolver și orchestră*, 1970
 DORIAN Emil, *Profeți și paiațe*, 1930; *Vagabonzii*, 1935; *Memoriile greierului*, 1937; *Otrava*, 1947
 DORIN Gh., *Directorul nostru*, 1954
 DORIN Ioan, *O alegere de pomină*, 1952
 DORIN Ion, *Vipera moare în asfințit*, 1970
 DORU, v. TEODORU-DORU V.
 DORU I., *Regină un an*, 1930
 D. P., v. POPESCU N. D.
 DRAGNEA Stelian, *Timpul care nu moare*, 1986
 DRAGOMIR Ion, *Disperații*, 1941
 DRAGOMIR Mihu, (*Norii*), 1964
 DRAGOMIRESCU Iuliu, *Cele șapte candelieri. Pe catalfalc*, 1902
 DRAGOMIRESCU Mihail, *Copilul cu trei degete de aur. Ogrezeni și Dărmănești*, 1932; *Focul*, 1934; **Pământ și floare*, 1935; *Sănduc*, 1935; *Război și biruință*, 1936

- DRAGOSLAV Ion, **Brăul cu picăfele roșii*, 1912
- DRAGOȘ Nicolae, *Drumeț în calea lupilor*, 1987 (în colaborare cu Mihai STOIAN)
- DRAGU Ioan, *Moartea albă*, 1918
- DRAGU Ștefan, (*Poveste cu început și sfârșit, Scrisoarea de adio*), 1938
- DRAGU Victoria, *Mater Priensis*, 1987; *Profil pierdut*, 1988
- DRAGUESCU Dorel, **Ion al Ghițuleștilor*, 1940; *Ursită (Voicu Militan)*, 1941
- DRĂGAN Daniel, *Doi ori doi*, 1978; *Oceanul*, 1980; *Podul*, 1982; *Ursa Mică*, 1985; *Tare ca piatra*, 1986; *Ursa Mare*, 1988; *Presimțirile*, 1989
- DRĂGAN Gabriel, *Pe frontul Mărășești învie morții*, 1934
- DRĂGĂLĂU Iulian, **Cadejii*, 1989
- DRĂGĂNESCU Cornelia, *Victimile soartei* (foileton), 1908
- DRĂGESCU Ioachim C., *Noptile carpatine sau Istoria martirilor libertății*, 1867
- DRĂGOIESCU Petre, (*Frământări*), 1934
- DRĂGULINESCU Constantin, *Moștenitorii* (foileton), 1886
- DRĂGUȘANU Sidonia, *Într-o gară mică*, 1934; *Una din noi e de prisos*, 1946 (semnat CATRINEL); **Sândel Dănescu și tovarășii lui, pionierii*, 1951; *Jurnalul Aurorei Serafim*, 1957; *Dragoste rea*, 1960
- DRINCEA Ion Șerban, *Adevărul pământului*, 1981
- DRĂNCEANU Ion, *Prințesa* (foileton), 1893; *Cupeul miresei* (foileton), 1899
- DRUMARU Paul, *Făptura*, 1975; *Vizionarea*, 1980
- DRUMES Mihail, *Sfântul Părere*, 1930; *Invitația la vals*, 1937; *Scrisoarea de dragoste*, 1938; *Vrăjitorul (Edison)*, 1942 (semnat Barbu APELEVIANU); *Elevul Dima dintr-a șaptea*, 1945; *Se revarsă apele*, 1961; *Arde Prahova*, 1974
- DUBOQUE Hélène, *Aventura din Cairo*, 1934
- DUDA Virgil, *Catedrala*, 1969; *Anchetatorul apatic*, 1971; *Deruta*, 1973; *Al doilea pasaj*, 1975; *Cora*, 1977; *Măștile*, 1979; *Războiul amintirilor*, 1981; *Hărțuiala*, 1984; *Oglinda salvată*, 1986
- DUDU Cecilia, *Scarabeul lui Rașid*, 1967
- DUDULEANU Mircea, *Acvila și capul de lup*, 1983
- DUMBRĂVĂ Bucura, *Haiducul*, 1908; *Pandurul*, 1912
- DUMBRĂVEANU A., *Viața romanțată a lui Alexandru Moisi* (foileton), 1929; *Nopti bucureștene* (foileton), 1929 (semnat PINGUIN); *Ștrand* (foileton), 1929 (semnat PINGUIN); *Viața lui Leonard* (foileton), 1929 (semnat PINGUIN)
- DUMBRĂVEANU Anghel, *Piatra de încercare*, 1976; *Căldorie neîrminată*, 1988
- DUMITRAȘCU Remus, *Gheare*, 1935
- DUMITRESCU Alexandru, *Banul Mărăcine - marchiz de Ronsard*, 1983 (în colaborare cu Rodica FLORESCU-GHIȚĂ)
- DUMITRESCU Ch. Ch., *Răspântia lui Mefistofele*, 1934
- DUMITRESCU Constantin, *Cetatea nemuritoare*, 1974
- DUMITRESCU Gheorghe, *Ulise*, 1935
- DUMITRESCU Ioan, *Radu Buzescu*, 1858
- DUMITRESCU Ioan, *Enigma diamantului*, 1983 (în colaborare cu Ștefan DUMITRESCU)
- DUMITRESCU Luca, **Desuheatul*, 1939
- DUMITRESCU Lucian, **Săptămânile mute*, 1975; *Valea sângelui*, 1977
- DUMITRESCU Mircea A., *Ninge*, 1943
- DUMITRESCU Paula, **Adâncuri*, 1945
- DUMITRESCU Sergiu, *Parada surdo-mușilor*, 1936
- DUMITRESCU Ștefan, *Enigma diamantului*, 1983 (în colaborare cu Ioan DUMITRESCU)
- DUMITRIU Dana, *Masa zarafului*, 1972; *Duminița mironosițelor*, 1977; *Întoarcerea lui Pascal*, 1979; *Sărbătorile răbdării*, 1980; (*Unde câmpiile sunt strălucitoare*), 1980; *Prințul Ghica*, 1982
- DUMITRIU Mia, *La treisprezece ani și jumătate*, 1962
- DUMITRIU Mihail, *Pe dealul Hânceștilor*, 1943
- DUMITRIU Petru, *Bijuterii de familie*, 1949; *Drum fără pulbere*, 1951; *Pasărea furtunii*, 1954; *Cronică de familie*, 1955; *Cronică de la câmpie*, 1955; (*Romanticii*), 1955; (*Niște oameni foarte ocupați*), 1956; **Biografia contemporane*, 1958
- DUMITRU Barbu Ion, **Sinești*, 1937
- DUNCA-SCHIAU Constanța, *Estella* (foileton), 1863; *O familie din București. Iezuiții României* (foileton), 1867; *Sub vălul Bucureștilor. Fiica adoptată* (foileton), 1868
- DUSCIAN I., (*Emil Arbore*), 1903
- DUȘAN Costin, *În amurgul vieții*, 1943
- DUȘESCU Mihai, *Această iubire*, 1979; *Viața personală*, 1981; *Izgonirea neguțătorilor*, 1983; *Un om într-o zi*, 1987

E

- EFTIMIU Victor, *Frate și soră* (foileton), 1907 (semnat ATHANES); *Hanul de la Stena*

- (foileton), 1908 (semnat Daniel VODENA); *Două cruci*, 1914; *Rasputin (Bestia mistică)*, 1920; *Elfiona*, 1924; *Omul fără nume* (foileton), 1924; *Tragedia unui comedian*, 1924; *Principesa Moruzof*, 1925; *Dragomirna*, 1930; *Kimonoul înstelat*, 1932; *Arhanghelul cu aripi de ceară (O dragoste la Viena)*, 1935; *Omul fără nume*, 1940; *Lora Mirandy*, 1941; *Pe urmele zimbrului*, 1957; *Tengri*, 1970
- ELIADE Irina, **Prezent discontinuu*, 1989
- ELIADE Mircea, *Isabel și apele diavolului*, 1930; (*Iubirea prietenului meu*), 1930; **Confesiunile unui tânăr al secolului*, 1932; *Maitreyi*, 1933; *Întoarcerea din rai*, 1934; *Lumina ce se stinge...*, 1934; *Huliganii*, 1935; *Șantier*, 1935; *Domnișoara Christina*, 1936; *Șarpele*, 1937; *Nuntă în cer*, 1939; **Ștefania*, 1939; **Noaptea de Sânziene*, 1981; *Romanul adolescentului miop*, 1988
- ELVIN B., *După o lungă și grea suferință*, 1973; *Partea mea de comedie*, 1974; *Prin ce se deosebește această noapte?*, 1977; *Hotarul imaginat*, 1980; *În continuare*, 1982; *Colțurile cercului*, 1985; *Patru și un absent*, 1988
- EMANDI Theodor G., *Prin văile Moldovei*, 1940
- EMINESCU Mihai, (*Geniu pustiu*), 1870
- ERASM, v. MANOLIU Petru
- EREMIA Ion, *Neînfrânții din țara zimbrilor*, 1986; *În triumf prin Tarigrad*, 1989
- ERMALI, Viorica, 1898
- ESCHENAZI Maria, *Estella și Maria sau răsplata virtuții* (foileton), 1894
- EST Eugeniu, v. ȘTEFĂNESCU-EST Eugeniu
- EVIDIS, *Amorurile unui ziarist sau Deus ex machina* (foileton), (în colaborare cu INEX, MODESTU, COTADOUCHE și IX), 1898
- F**
- FABIAN Romulus, **Ultimul car*, 1964; *Eu și ai mei*, 1973; *Cei care au plecat*, 1975; *Răscuirea*, 1980
- FALTIMA, v. ALEXANDRESCU Mihail
- FARAGO Coca, *Sunt fata lui Ioan Gheorghe Antim*, 1936
- FARAGO Elena, (*Eternul abis*), 1920; *Ziarul unui moțan*, 1925
- FARESSOVA Galia, *Femeia de la miezul nopții*, 1936 (în colaborare cu T. C. STAN)
- FATI Vasile Petre, (*Grădina*), 1970; *Domnișoara și spiridușii*, 1985; *Un om în câmp*, 1989
- FATIMA, *Zoe după divorț* (foileton), 1892
- FAY Ștefan I., *Acea noapte, acea zi de iarnă '33*, 1973; *La cina din nouă sute șapte*, 1977;
- Caietele locotenentului Florian*, 1983; *Moartea baroanei*, 1988
- FĂGERAȘU Crișan, v. FĂRCĂȘAN Sergiu
- FĂRCĂȘAN Sergiu, **Brigada cântă pe mai multe voci*, 1949; *J.B.C. trece Cortina*, 1954; *O iubire în anul 41.042*, 1958; *Secretul inginerului Mușat*, 1959; *Atacul cesiumiștilor*, 1963; *Un roman*, 1966; *Vă caută un taur*, 1970; *Zăpada niciodată stinsă*, 1979
- FĂTU Mihai, *Printre spini*, 1987
- FĂNTĂNERU Constantin, *Interior*, 1932
- FELIX Radu, *E târziu pe steaua polară*, 1982
- FERARU Ioan, *Cadavrul la volan*, 1937
- FIEROIU Irina, *Claudia*, 1988
- FILIMON Gheorghe, *Coif de jumale*, 1983
- FILIMON Ion, *Pașaportul negru* (foileton), 1924
- FILIMON Nicolae, *Ciococi vechi și noi sau Ce se naște din piscică șoareci mânăncă*, 1863
- FILIP Angela, **Reacția*, 1984
- FILIP Horia, *Episod*, 1942
- FILIP Nadia, *Mișu*, 1981; *Dactilografa*, 1984
- FILIP Nicu, (*Ultima noapte a ultimului fanariot*), 1980
- FILIP Traian, *Amar*, 1963; *Desen după natură*, 1966; *Dansul focului*, 1968; *Pavilionul*, 1969; *Crivățul bate năpraznic*, 1974; *Calyppo*, 1977; *Subconștientul Veneției*, 1984
- FILIPESCU Iolanda, *Bună seara, mândră lună*, 1986
- FILITTI-BORĂNESCU Olimpia, *Un episod ciudat*, 1947
- FIŘAN Carmen, **Tot mai aproape*, 1988
- FLECHTENMACHER Maria, *Necompatibilitatea sau Efectele educațiunii* (foileton), 1878
- FLONDOR Arieșanu Tatiana, **Străina*, 1989
- FLOREA Constantin, **Midrigan*, 1971
- FLORENTIN Mircea, **Drumuri în beznă*, 1938
- FLORESCU Gheorghe, (*Căile vieții*), 1955
- FLORESCU Mihail, *Voluntarii*, 1945; *Veneau de pretutindeni*, 1948
- FLORESCU Petre, *Leul de la Smârdan*, 1942
- FLORESCU Virgil, *O crimă epocală*, 1942
- FLORESCU-GHIȚĂ Rodica, *Banul Mărcăne - marchiz de Ronsard*, 1983 (în colaborare cu Alexandru DUMITRESCU)
- FOTI Ion, *Vis și realitate* (foileton), 1926; *Daphnis și Chloe ai vremii noastre* (foileton), 1928; **La răspântia lui Hercules*, 1929
- FRANGO A., *Prietenii*, 1895
- FRIDUȘ I., (*Orașul tinereții noastre*), 1953; **Fratele meu Alec*, 1987
- FRÂNCULESCU Niculae, *Dudul rubiniu*, 1970; (*Fluturile liliachiu*), 1970; **Carul poverilor*, 1973; *Colții șacalului*, 1975; *La sud de Rio*

- Bravo*, 1980; *Văduvele negre*, 1981; *Gustul amar al iederei*, 1982; *Aligatorii de oțel*, 1984; *Valea vulturilor*, 1987; *Cu orice preț*, 1988
- FRUNZĂ Gheorghe (G., Gh.), v. MILLE Constantin
- FUGARU Florea, (*Frații*), 1967
- FŪLESI Victor, *Singur*, 1975
- FULGA Apostol, v. APOSTOL Constantin
- FULGA Laurențiu, **Focul negru*, 1942; *Eroica*, 1956; *Concertul pentru două viori*, 1964; *Alexandra și infernul*, 1966; *Doamna străină, apariție ciudată*, 1968; *Moartea lui Orfeu*, 1970; *Sinteza*, 1971; *Fascinația*, 1977; *Salvați sufletele noastre*, 1980; *E noapte și e frig seniori*, 1983
- FULGER Constantin (Const., C.), v. POP Vasile
- FUNDESCU I. C., **Memoriile unui tartan* (foileton), 1867; *Care e cea mai culpabilă?*, 1875; *Scarlat*, 1875; *La Paris cu orice preț*, 1886; *Dramele Bucureștilor* (foileton), 1888; *Scheletul din Strada Popa Chițu nr. 17* (foileton), 1889; *Radu de la Pitești* (foileton), 1890
- FURTUNĂ Eric, **Omul cu două patrii*, 1938
- FURTUNĂ Horia, *Iubita din Paris*, 1934; (*Prieteni din București*), 1935
- G**
- GABREA Florin, **Măsurătorul*, 1972; **Frumos e numai adevărul*, 1979; **Vulpile*, 1979
- GABRIEL I., *Întruchiparea macabră*, *Bruneta cu ochi albaștri*, 1932; *Revolta sexelor*, 1936
- GABRIELESCU Alice, **Pentru ceilalți*, 1926; *Uimitoarele întâmplări dintr-o vacanță*, 1927; *Marșul femeilor*, 1933; **O săptămână agitată*, 1935; *Lumina care nu se stinge*, 1937; *Copiii curajoși*, 1942; *Secretul profesional*, 1943
- GABRIELESCU Aristia, *Freamăt*, 1938
- GAFIȚA Gabriel, *Lumină pentru cei singuri*, 1975; *Iarnă e o altă țară*, 1980; **Martiriu parțial*, 1988
- GAFTONE Vasile, *Pintea Viteazul*, 1973 (în colaborare cu Dumitru MUREȘAN); *Frumoasa Spria*, 1977 (în colaborare cu Dumitru MUREȘAN)
- GALACTION Gala, *Margo* (foileton), 1918; *Roxana*, 1930; *Papucii lui Mahmud*, 1932; *Doctorul Taifun*, 1933; *La răspântie de veacuri*, 1935
- GALACTION Luki, *Aurul șarpelui*, 1979; *Fapt divers între paralele*, 1981
- GALAN Valeriu Em., *Potopul*, 1948; *Zorii robilor*, 1950; *Bărăgan*, 1954; *Cărțile Horodiței*, 1965; *Zodia înstrăinării* 1966; *Accidentul era inevitabil*, 1967; *A treia Romă*, 1968; *Hramul sfântului nu*, 1969; *Șahul dublu de la Armor*, 1970
- GALITZA George, **Romanul unui singuratic*, 1927; **Trei faze*, 1928
- GALL Matei, *Masacrul*, 1956
- GANE C., *Farnece*, 1933; *Rădăcini*, 1946
- GANE Horia, **Vina celestă*, 1971; *Dimineața noului venit*, 1974
- GAȘPAR Mihail, *Altare dărmate* (foileton), 1909; *Izrael*, 1909; *Din vremuri de mărire*, 1910; *A fost odată* (foileton), 1911; (*În slujba altărilor*), 1911; *Blăstăm de mamă*, 1916; *Șerloc Holmes între români* (foileton), 1918; *Carnetul lui Radu Roman* (foileton), 1923; **Casa cu obloane verzi*, 1926; *Fata vorticului Oană*, 1929
- GA VRIL Matei, *Împărăția*, 1972; **Leon Ozarm*, 1973; **O dimineață senină de mai*, 1974; *Noaptea definitivă*, 1978
- GA VRILĂ Vasile, *În căutarea destinului*, 1984
- GA VRILEVICI Maria, *Departee de mama (Prima durere)*, 1928; *Dragoste. Destin (A doua și a treia durere)*, 1929
- GA VRILOIU Th., (*Năzuința*), 1927
- GA VRILOVICI Ernest, *Viața bunilor Ioan*, 1985
- GĂBRIAN Ștefan M., *Om în mers*, 1979; **S-a făcut târziu*, 1984
- GĂNESCU George, *Misiunea locotenentului Eparu*, 1983
- GĂRCINEANU Puiu, *Lângă schitul lui Tărășă*, 1934
- GĂRMACEA Ioan, *Să trăim până luni*, 1980; *Muntele*, 1985
- GĂRNEAȚĂ Domnica, *Pe drum de seară*, 1980; *Inel, inel de aur...*, 1982
- GENARU Ovidiu, *Weekend în oraș*, 1969; *Fidelitate*, 1977; *Iluzia cea mare*, 1979
- GEORGE Alexandru, *Caiet pentru...*, 1984; *Dimineața devreme*, 1987; *Seacolo de târziu*, 1988; *Într-o dimineață de toamnă*, 1989
- GEORGESCU Constantin, *Singurătatea lucrurilor*, 1968; *Ora epavelor*, 1970; *Partea din care bate vântul*, 1970; *Dincolo de aproape*, 1971; *Al doilea motiv*, 1972; *Taina pergamentului*, 1974; *Reîntoarcearea învinsului*, 1980; *Tren de noapte*, 1981
- GEORGESCU Mihai, *Inspectorul de teren*, 1980; *Lunea de la fereastră*, 1983
- GEORGESCU Octavian, (*Planeta cu maci*), 1982
- GEORGESCU Oprea, *Alte dimineți*, 1975; *Solfegiul biruinței*, 1983 (în colaborare cu Eugen SECELEANU)
- GEORGESCU Paul, *Coborând*, 1968; *Înainte de tăcere*, 1975; *Doctorul Poenaru*, 1976; *Reveli-*

- onul, 1977; *Vara baroc*, 1980; *Solstițiu tulburat*, 1982; *Siesta*, 1983; *Mai mult ca perfectul*, 1984; *Natura lucrurilor*, 1986; *Pontice*, 1987; *Geamlăc*, 1988
- GEORGESCU Paul Alexandru, (*Sfârșitul lui Canoto*), 1983
- GEORGESCU Petre, *Albu, feciorul lui Nițucă*, 1971; *Bărbat, feciorul Corbii*, 1971
- GEORGESCU Petre A., *Tudor*, 1976
- GEORGESCU-DELAFRAS Petre C., *Micul Sacrificiu* (semnat DELAFRAS), 1927; *Omul de mâine*, 1942
- GEORGESCU-MOLDOVANU Domnița, *Patru copii în marele codru*, 1961
- GEORGESCU-RAHOVA Costin, *Moartea la pândă* (foileton), 1913
- GEORGIAN Gr. D., *Misterele Ploieștiului (1872-1882)*, 1892
- GESTICONE Mircea, *Războiul micului Tristan*, 1937; **Vest*, 1938, 1939
- GHELMEZ Petre, *Măgărușul*, 1984
- GHEORGHE Ion, *Pâine și sare*, 1957
- GHEORGHIADÉ Luca, *A doua viață a lui Ștefan Varu*, 1933
- GHEORGHIU Constantin, *Roșcovanul* (foileton), 1969; *Nu uita pasărea ucisă*, 1972; *Apoteoza*, 1984
- GHEORGHIU Const. Virgil, *Ultima oră*, 1943
- GHEORGHIU Elena, **Ioana*, 1984
- GHEORGHIU Mihnea, *Două ambasade (A venit un om din răsărit)*, 1955; *Enigma din strada Presei*, 1988
- GHEORGHIU P. Ilie, *Erupții din adâncuri*, 1974
- GHEORGHIU Ștefan, (*O mână de frate*); (*Amăgiri*), 1959
- GHEORGHIU Vivi, *Sub semnul iederei*, 1983; *Tăcerea*, 1983
- HEREA Ioan D., *Nevinovățiile viclene*, 1968 (în colaborare cu Luca I. CARAGIALE)
- GHERGHEL Nicoleta, **Ritual alb*, 1982
- GHERINCEA Iosif, *Măria-sa, doamna*, 1933
- GHERMAN Henri, *Setea de aur!...* (foileton), 1905
- GHEȚIE Ion, *Drumul*, 1983; *Pomul vieții*, 1987
- GHIBAN Constantin, *Flăcăul din Bințiși*, 1953; *Cânta la Stupca o vioară...*, 1958; *Unul dintre noi*, 1985 (în colaborare cu Alexandra CONTA)
- GIBĂNESCU Aurel, *Bunicușul*, 1916
- GHIBU Bogdan, *Miza unui joc dublu*, 1985
- GHICA Ion, (*Istoria lui Alecu*), 1848; (*Istoria lui Alecu Șoricescu*), 1857
- GHICA Pantazi, *Amazoanele române* (foileton), 1858; *Un boem român*, 1860; *Zece ani din viața unui om de lume* (foileton), 1861; *Lacri-*
- ma rerum* (foileton), 1869; *Un mic romanț* (foileton), 1869; *Un romanț fără concluziune* (foileton), 1869; *Marele vistier Cădescu* (foileton), 1873
- GHIDRIGAN George, *Evadare din pustiu*, 1975; *Dragoste la lumina zilei*, 1989
- GHILENCEA Vasile Dorin, *Trei anotimpuri*, 1986
- GHILIA Alecu Ivan, *Cuscree*, 1959; *Ieșirea din Apocalips*, 1960; *Îngerii biciclii (Noaptea Negostinei)*, 1967; *Asediul*, 1969; *Appassionata*, 1971; *Recviem pentru vii*, 1972; *Recviem pentru vii. Vremea demonilor*, 1974; *Dragostea câinelui de pază*, 1978; *Un Oscar pentru Ana*, 1982; *Lumina din adâncuri*, 1988
- GHIMPU Otilia, **Povestea femeii care a născut*, 1927
- GHINEA C., *Uranu*, 1956 (în colaborare cu Adrian ROGOZI)
- GHIOLU Maria, *Serenadă zadarnică*, 1970
- GHIRVU-CĂLIN Elena, *Ars amandă*, 1968; *Liliacul cântă din surdăină*, 1968; *Alte culori, alte anotimpuri*, 1973; *Fluturi pentru iarnă*, 1977; *Aniversarea*, 1980; *Haina vântului*, 1981; *Cum trece timpul*, 1983; *Caruselul primăverii*, 1986; *La urma urmei*, 1986; *Din aproape în aproape*, 1989
- GHITESCU Ludmila, *Enigma unui ametist*, 1984
- GHITULESCU Mircea, *Omul de nisip*, 1982; *Ogînda lui Narcis*, 1986; (*Adevărul și numai adevărul*), 1987; (*Perinița*), 1989
- GIUGARIU Mihai, *Condottierul*, 1970; *Magdalena*, 1975; *O vacanță atât de lungă...*, 1978; *Mesagerul*, 1983
- GIURGEA-BRADU Iulia, *Oameni din Ardeal*, 1915
- GIURGIU Eugen, *Flăcări în stepă*, 1961 (în colaborare cu Cristu NEDELCIU)
- GODINOVA Mihai, **Avlia domnească*, 1942
- GOGA Eugen, *Cartea facerii*, 1928
- GOGA O., *Cazul „Spada”*, 1977 (în colaborare cu Mihai STAN); *Ceasul de la miezul nopții*, 1978 (în colaborare cu Mihai STAN); *„Războiul tăcut”*, 1979 (în colaborare cu Mihai STAN); *Start spre necunoscut*, 1988 (în colaborare cu I. STANCIU)
- GOGEA Vasile, (*Somn intrerupt*), 1989
- GOLEA Lida I., *Trenul trebuia oprit!*, 1959
- GOROVEI Artur, *Zbuciumul unui suflet nou*, 1939
- GORUN Ion, *Frate de dincolo* (foileton), 1889 (semnat Al. I. HODOȘ); *Robinson în Țara Românească*, 1904
- GORUNESCU Valeriu, *Păcatul fluvului*, 1975; *Drumul spre zori*, 1988

- GOTU Irimia, (*Cutia cu caracatițe*), 1985
 GRAF Valberg (Mihail KOGĂLNICEANU),
 **Pusnicul*, 1844
 GRANCEA Aurel, *Pe marginea prăpastiei*, 1932
 GRANDEA Grigore H., *Fulga*, 1872; *Aurel* (foi-
 leton), 1873; *Misterele românilor* (foi-
 leton), 1879; *Berlicoco* (foi-
 leton), 1880; *Vlășia sau
 ciocoi noi*, 1887; *Balaurul* (foi-
 leton), 1890; *Deșteptarea leului* (foi-
 leton), 1891
 GRASSU N., (*Dragoste și afaceri*), 1940
 GRĂDINĂRESCU Marcel, *Fragmentul queronic*
 (foi-
 leton), 1967
 GRĂNESCU Adrian, **Singur cu Ileana*, 1972;
O dragoste ca oricare alta, 1988
 GRECEA Florian, *Însemnările unui adolescent*,
 1967; *Enigma de la frontieră*, 1968; *Profesorul
 de dans*, 1974
 GRECEA Ion, *Născut a doua oară*, 1960; *Bogă-
 ția unui sărac*, 1961; *La porțile Severinului*,
 1964; *Moartea lebedei*, 1969; *Necunoscuta*,
 1971; *Fata Morgana*, 1973; *Prizonier la nouă
 ani*, 1973; *Viața nu iartă*, 1974; *Talida*, 1976
 GRECEANU Olga, *Vreau*, 1944
 GRECULESCU I., *Domnișoara Celina*, 1926
 GREGOR S., *Dincolo....*, 1944
 GREGORIAN N. D., (*Din foile unui roman*),
 1891
 GRIGORESCU Irina, *Robinson și inocenții*, 1971;
Lecția de adio, 1983
 GRIGORESCU Octavian, *Mirajul ringului*, 1937
 GRIGORIU Iacob Mihail, *Prizonierii*, 1939
 GRIGORIU Mihail I., *Infidelitate*, 1942; *Sma-
 randa nebuna*, 1944
 GRINEVICI Igor, **Saltimbancii*, 1979; *Baladă
 mariitimă*, 1985
 GRONOV-MARINESCU Elena, *Regăsire*, 1975;
Prețul nemărturisit al zilelor, 1978; *Așteptare*,
 1980; *Somnul freziilor*, 1981; *Oglinzi*, 1983;
Toamna târziu, 1984; *Recurs pentru memorie*,
 1985; *Orele târzii ale speranței*, 1987; *Cerul a
 coborât pe pământ*, 1988
 GROZA Dumitru, *Sabia lui Gârneață*, 1974 (în
 colaborare cu T. Ion MOCANU)
 GROZDAN Dorian, **Internatul cu ferestre verzi*,
 1932; **Diavolul blond*, 1935
 GRUIA Călin, *De-a visele....*, 1966; *La „Valsul
 dimineții”*, 1981
 GRUIA Stelian, *Calul negru*, 1983; *Un an, o
 viață*, 1986; *Intermezzo la Gaudeamus*, 1988
 GUGA Romulus, *Nebunul și floarea*, 1970; *Viața
 postmortem*, 1972; *Sărbători fericite*, 1973;
Adio, Arizona, 1974; *Paradisul pentru o mie de
 ani*, 1974; **Omul din cămară*, 1978; **Stră-
 bunicul din cămară*, 1984; (*Autopsie senti-
 mentală*), 1984; (*Puii șopârlelor captive*), 1989
 GURAN Augustin, *Misiunea „Foka”*, 1980 (în
 colaborare cu Petrișor CIOROBEA)
 GURĂU Apostol, *Defonia*, 1981
 GURIAN Sorana, *Zilele nu se mai întorc nici-
 odată*, 1945; **Orașe sub nori*, 1947
 GUSTAV Valentin, *Insula robilor*, 1974; *Căpi-
 tanul feșelor negre*, 1976; *Vraciul alb*, 1978
 GUȚAN Alexandru, *Evadarea*, 1974 (în colabo-
 rare cu Dumitru IVANOVICI)

H

- HADAN Maria, *Balustrada de briză*, 1973
 HAIDE Victor, *Viața care ne rămâne*, 1974
 HARITON Pan, (*Arderi*), 1959
 HASDEU Bogdan-Petricicu, *Ursita* (foi-
 leton),
 1864
 HASDEU Iulia, *Domnișoara Ursuza* (foi-
 leton),
 1891
 HAȘA Gligor, *Comoara lui Decebal*, 1981; *Sep-
 tembrie cu măști*, 1985; *Răbdarea pietrelor*,
 1987
 HĂRJESCU Cezar, (*Avalanșa*), 1988
 HÂRSU Lia, *Nae Chițibuș detectiv*, 1936
 HEFTER A., (*Fragment dintr-un roman în care
 o întâmplare omenească sfârșește istoria unui
 popor*), 1916 (semnat HIDALGO)
 HENEGARIU Galia, *Alexa a' boldașului*, 1944
 HENȚIU Elisabeta, *Valah* (foi-
 leton), 1935
 HERESCU Ioan, **Duminica statuilor*, 1984
 HEROVEANU Eugen, *Paria*, 1904
 HERTZUG Alexandru, *Dincolo de stele*, 1943
 HETCO Mihai, *Moartea lui Narcis*, 1978; *Un
 tânăr în arenă*, 1981
 HIDALGO, v. HEFTER A.
 HILADCHI-BUCOVINEANU Petre, *Sub cupola
 albastră*, 1985; *Surprize de vacanță*, 1988
 HOBANA Ion, *Sfârșitul vacanței*, 1960; *Căldă-
 torie întreruptă*, 1989
 HODOJEU Cornel, *Albatros-31*, 1975
 HODOȘ Alexandru, *Focurile de pe culme*, 1972
 HODOȘ Al. I., v. GORUN Ion
 HODOȘ Constanța, *Martirii 1908; (În țară)*, 1927
 HOLBAN Anton, *Romanul lui Mirel*, 1929; *O
 moarte care nu dovedește nimic*, 1931; *Parada
 dascălilor*, 1932; *Ioana*, 1934; *Jocurile Daniel*,
 1971
 HOLBAN Nicolae, *Reporter sentimental*, 1981;
Reporter de cursă lungă, 1983; *Cabina de
 montaj*, 1986; *De azi în trei săptămâni*, 1988
 HOLBAN Radu, *Pe urmele solarienilor*, 1980
 HOLBAN Sorin, *Iarna când au murit cangurii*,
 1984

- HORASANGIAN Bedros, *Sala de așteptare*, 1987; *În larg*, 1989; **Zăpada mieilor*, 1989
- HORIA I., **Domnul din față*, 1915
- HORIA Vintilă, *Acolo și stelele ard...*, 1942
- HORODINCĂ Georgeta, *Somnambulii soarelui*, 1982
- HOROMNEA Dragomir, *Cer cuvântul*, 1977; *Drumul cavalerilor*, 1983
- HORTOPEANU-RĂDĂUȚI L., *Nebun de dragoste și foame*, 1916
- HORVATH Florin, *O lacrimă pentru Măria Sa*, 1987
- HOSSU-LONGIN Valentin, *Cel căzut*, 1980
- HOTINCEANU Liviu, **Nimic despre glorie*, 1984
- HRENCIUC Dina, *Cercuri albe*, 1984; **Drumul*, 1988
- HRISTU Anda, *Timp pentru dragoste*, 1987
- HUDICI Vera, *Zile de primăvară*, 1961; *Traista cu umbre*, 1970; *Aureola iubirii*, 1988
- HUIDAN Eduard, *Linia*, 1984; *Numele jocului*, 1986; **Acvariul spart*, 1989
- HULUBEI Horia, **Un fapt divers*, 1936
- HURDUZEU Ovidiu, **Pampasul imaginației*, 1988
- HURJUI Ion, *(Săptămâna întâia)*, 1972; *Iubirea din strada a șaptea*, 1983
- HURMUZ Adrian, *(Pădurea nebună)*, 1930; *Un strigăt în noaptea*, 1933; **Pricoliciul*, 1936
- I
- IACINT C., **Prăbușiri*, 1942
- IACOB G. D., *(Ploua peste Dunăre)*, 1974
- IACOB Ioan, **Buletin de identitate*, 1989
- IACOBAN Mircea Radu, **Două muzici, două*, 1969; *O mască în plus*, 1969; *(Mai mult ca trecutul)*, 1970; *Departee*, 1975; *Oastea oștilor*, 1980
- IACOBESCU Al., **O poveste ca multe altele*, 1922; **Cerna*, 1934; *Moartea zimbrului*, 1944
- IAD Vasile, *Greierile și furnica*, 1942
- IAMANDI Dimitri, *Mioara*, 1939
- IANCU Horia, *(Pahima sau cântecul biruinței)*, 1947
- IANCU Ioan, *Acțiunea banana*, 1974; *Procurorul face recurs*, 1975; *Variantă „Palmier”*, 1976; *Noroi și stele*, 1978 (în colaborare cu Martin SCHNELLBACH); *Culoarea visului*, 1980; *Felis Margarita*, 1981; *Anotimpuri promise*, 1985
- IANCU Victor, *Pământ – Cosmos și retur*, 1980 (în colaborare cu Dumitru MUREȘAN); *Drum de piatră*, 1986; *Pământul negru*, 1988
- IANCULESCU DE REUS Eugenia, *Voinșă*, 1902; *Spre dezrobire*, 1903; *În amurgul vieții* (foileton), 1906; **Zorile mântuirii*, 1912
- IARU Florin, **Nici o combinație posibilă*, 1986
- IBRĂILEANU G., *Adela*, 1933
- I. C., *(Capitol de roman)*, 1893
- ICSARI Aurora, *Vioara de sticlă*, 1989 (în colaborare cu OPRÎȘ Mihai)
- IDEM, v. KREMNITZ Mite
- IDRICEANU Petru, *Întâmplări dintr-o vacanță*, 1988
- IENCEC Emil, *În umbra lui*, 1947
- IENCIU Dorina V., *Cataclismul anului 2000*, 1933
- IENEA Ilie, *Ard luminile-n Vitol*, 1937
- IFRIM Cornelius, *Luna rupe din moarte*, 1986; *Fulgere peste fluviu*, 1988
- IGHEL Ilie, *O dragoste*, 1889; *Banditul Simion Licinski*, 1890; *Moartea banditului Simion Licinski*, 1891; *Dragos, hoțul Tecucilor*, 1892; *Pisicarul*, 1892; *Tălharul Fulger*, 1892
- IGROȘANU Lida, *Mapa cenușie*, 1973
- IGROȘIANU I., *Neliniști*, 1936
- IGNĂTESCU C., *Moșia oamenilor slobozi*, 1951; *Mitruț al Joldii*, 1953; *Niculai Căldrașul*, 1953; „*Marșul miresei*”, 1955; *Romane de dragoste*, 1957; *Măria sa Țara*, 1960; *Dosarul lui Ion Măruntu*, 1962; *Vântoasa*, 1964
- IGNEA Dumitru, *Strada primăverii 1956; (Omul cu părul cărunt)*, 1958; *(Familia Voiculescu)*, 1967; *Condamnat la moarte*, 1971; *Bulevardul îndrăgostiților*, 1977; **Drum prin ceață*, 1978; *Sub aripa timpului*, 1988
- IGNOTUS, v. RĂDULESCU-NIGER N.
- ILIESCU Adriana, *Domnișoara cu miozotis*, 1970; *Orașul*, 1978; *Jurnal de vacanță*, 1983
- ILIESCU Dorin, *Beladona*, 1943
- ILIESCU Georgeta, *Zarizanca*, 1981
- ILIESCU Nicolae, *Dus-întors*, 1988
- ILIEȘ Diana, *(Pauză între anotimpuri)*, 1982
- ILISEI Grigore, *Ceasul oprit*, 1980; *Masa de biliard*, 1983; *Octavia*, 1986; *(O noapte liniștită)*, 1985
- INDRIEȘ Alexandra, *Saltul în gol*, 1973; *Două-trei minute...*, 1984; *Cuția cu chibrituri*, 1987
- INEX, *Anotimpurile unui ziarist sau Deus ex machina* (foileton), (în colaborare cu EVIDIS, MODESTU, COTADOUCHE și IX), 1898
- IOACHIM Alexandra, *Zgomotul cuvintelor*, 1984
- IOACHIMESCU I. Șt., *Țărani și târgovești*, 1932; *Prispa Vraciului*, 1934
- IOAN Andrei, *Fedora*, 1939 (semnat André JOAN); *Pasiune ciudată*, 1939
- IOAN Olimp Grigore, *Mocirla*, 1924; *Am fost un imbecil*, 1941

- IOANA Nicolae, *Pavilionul*, 1981; *Strada Occidentului*, 1986; *Vizită la domiciliu*, 1988
- IOANID Ana, *Drum spre început*, 1979
- IOANID M. D., **Când sufletul se turbură*, 1934
- ION Dumitru M., *Paștele Cailor*, 1970; *Povestea minunatelor călătorii*, 1972; *Scribul și închipuirea*, 1984
- IONAȘCU B., *Stroia Banditul* (foileton), 1882
- IONAȘCU George, *Pustiul roșu*, 1942
- IONAȘCU Petre Gr., *Labirintul morții*, 1919
- IONESCU Cornel, *Piatră și zăpadă*, 1972; *În furtună*, 1979
- IONESCU Damian, *Peceți în aur negru*, 1980; *Erupția*, 1984
- IONESCU Eugen, (*Lateral*), 1933; (*Fragment dintr-un roman*), (*Fantometele*), 1936
- IONESCU Florica Eug., v. BUCUR Doina
- IONESCU Florin Andrei, *Unchiul dumneavoastră e brunet?*, 1972; *Spionul mă prive surprins*, 1973; *Suspecții se demască*, 1973; *Ceaiul de la ora cinci*, 1974; *Concert pentru spion și orchestră*, 1980; *Spune-mi unde, când și cine...*, 1980; *Ger năprasnic în luna lui cuptor*, 1987.
- IONESCU Ion, *Vraja*, 1901
- IONESCU Maria Th., *Dragoste cu foc*, 1913
- IONESCU Mariana, *Exerciții de fidelitate*, 1987
- IONESCU Mircea, *Singurătatea calului troian*, 1976; *Asasinul acordă interviuri*, 1976
- IONESCU Nelu, *Quod sau Codul penal romanizat*, 1977
- IONESCU Nic. Florin, *Spion fără voie*, 1973 (în colaborare cu Ioan Dinu)
- IONESCU Radu, *Don Juanii din București* (foileton), 1861; *La gura sobei*, 1865
- IONESCU Stejar, **Game*, 1928
- IONESCU Sterian H., *Marieta*, 1908
- IONESCU Victoria, *Vecini de baracă*, 1965
- IONESCU-BROȘTENI I., **Mormintele iubirii*, 1940
- IONESCU-DUNĂRARU Nicolae, *Comoara haiducului*, 1968; *Movila bătrânului*, 1974; *Eu, Tase și poliția*, 1976; *Năstrușnicii inventatori*, 1981; *Trăznitul zeilor*, 1983; *Șaisprezece secole dus-întors*, 1984
- IONESCU-IDION I. D., (*Cartea de vizită revelatrice*), 1901
- IONESCU-MOREL D., **Cărări greșite*, 1906; *Aventurile lui Goangă și Târlică*, 1925; *Mai sunt oameni buni*, 1940; *Țuș-țuș, romanul unui măgăruș*, 1943; *Corabia lui Tata Noe*, 1944
- IONESCU-PREJMER I., *Vaturi*, 1968
- IONESCU-QUINTUS, *Căsnicii*, 1910
- IONESCU-QUINTUS Mircea, *Citație pentru un necunoscut*, 1988
- IONICĂ Lucian, *Țarcu*, 1989
- IONIȚĂ Ana, *Fiica părinților săi*, 1981; *Fata de nota zece*, 1987
- IONIȚĂ Marin, **Cântărețea cheală avea perucă*, 1976; *Soldatul ca soldații*, 1978; *Un șlep în derivă*, 1978; *Rugurile din zori*, 1982; *Bătrânul și umbra*, 1984; *Capul lui Decebal*, 1985; *Vatra de la răscruce*, 1986.
- IONIȚĂ Vasile, *Zodica*, 1982
- IORDA Marin, *Meșterul-Strică*, 1937; *Oameni în cătușe de aur*, 1945
- IORDACHE Antoaneta C., (*Prima carte pentru orgă de buzunar*), 1982; *Singurătatea poveștilor pentru copii*, 1982; **Cercul*, 1985; **Amin-tește-ți de Leonidas*, 1986
- IORDACHE Anton, *Amurgul lagunei*, 1972; *Un zâmbet pentru univers*, 1980
- IORDACHE Emil, (*Dimineață cu zâmbet*), 1987
- IORDACHE Gheorghe, *Robii*, 1937; *Ocnașii*, 1959
- IORDACHE Teodor, **Strada domnească*, 1935
- IORDACHE-STREINU Elena, *Păuna și copiii ei*, 1970
- IORDANA Demetru, *Fata doctorului Ambrozie*, 1943
- IORGULESCU Aurel, *Prostituata*, 1899
- IOSEFINI A., *Paiațe și oameni*, 1958 (în colaborare cu P. PINTILIE)
- IOSIF B., (*Gândacul*), 1938
- IOSIF Petre, (*Pe colinele de lângă Gandesă*), 1947
- IOSIF Vasile, *Pălăria de pai*, 1987
- IOTTA-LEONTIN Antoaneta, *Catrina*, 1935
- IOV D., **Vulpea din baltă*, 1935
- IOVAN Ion, *Comisia specială*, 1981; *Impromptu*, 1986
- IOVESCU Ion, *Nuntă cu bucluc*, 1936; *O daraveld de proces*, 1940; *Oameni degeaba*, 1944; **Văcarul Băgății*, 1967; *Marea vălvătaie*, 1977
- IRA Ion, *Cerc vicios*, 1938
- ISAC Nicolae M., *Iubire scăldată în lacrimi*, 1942
- ISPIR Eugen, *Străjerul din cuibul doi*, 1937; *Zdroboleanca*, 1939
- ISTRATI Ion, *Grâu înfrățit*, 1950; *Trandafir de la Moldova*, 1952; *Din neagra țărânie (Lumea lumilor mele)*, 1957; *Tinerete fără tinerețe*, 1959; **O iarnă îmbelșugată*, 1962; (*Stampe provinciale*), 1965; *Satul fără țărani*, 1974
- ISTRATI Panait, *Chira Chiralina*, 1924; *Mos Anghel*, 1925; *Neranța*, 1927; *Din povestirile lui Adrian Zografii*, Haiducii, 1930; *Țața Minca*, 1931; *Casa Thüringer*, 1933; *Biroul de plasare*, 1934; *Codin*, 1935; *În lumea Mediteranei*, 1936; *Povestirile lui Adrian Zografii*.

- Domnița din Snagov*, 1937; *Mihail. Adolescența lui Adrian Zografu*, 1939; *La stâpân*, 1940; *Pescuitorul de bureți*, 1940; *Ciulinii Bărăganului*, 1942
- ÎȘTOC Beatrice, *Tăcerea sălciiilor plângătoare*, 1981
- ITU Nicolae, *Ceremonii locale*, 1977
- IUGĂ Gabriel, *Pânda*, 1981; *Căinele de piatră*, 1985; *Apă bună de fântână, Părea că ninge albastru, Lumina caldă a zilei*, 1988; *Umbra șoimului pe zăpadă*, 1988; *(Un crin pentru tine)*, 1989
- IULIAN Raul, *(Funingine)*, 1930
- IULIAN Rodica, *Cronica nisipurilor*, 1978
- IUREȘ Ștefan, *Plexul solar*, 1977; **Un glonte rătăcit*, 1981; *Orbita planetei EPS*, 1987
- IUSTER Solo, **Sub biciul vătafilor*, 1949
- IUTEȘ Gica, *Inimoșii*, 1953; *Cei de la Crisanta (O stea din toate a mea)*, 1960; *Dabada și Nubanu*, 1978; *Măr roșu ca focul*, 1978; *Noi și arhimedei*, 1984
- IVANOV Lew A., **Gangrene școlare*, 1937 (în colaborare cu Iosif Ion Bălu)
- IVANOVICI Dumitru, *Evadarea*, 1974 (în colaborare cu Alexandru GUȚAN)
- IVANOVICI Nicolae, **Elev T. R.*, 1939
- IVASIUC Alexandru, *Vestibul*, 1967; *Interval*, 1968; *Cunoaștere de noapte*, 1969; *Păsările*, 1970; *Apa*, 1973; *Iluminări*, 1975; *Racul*, 1976; **Cornel*, 1979
- IVĂNCEANU Vinuțilă, *Până la dispariție*, 1968; *Milord de Bouteille*, 1970
- IVĂNOIU Gheorghe, *Soldatul Ion*, 1980; *Zbuciumul unei nopți de front*, 1981; *Prizonierul fără nume*, 1986
- IX, *Amorurile unui ziarist sau Deus ex machina (foileton)*, (în colaborare cu EVIDIS, MODESTU, COTADOUCHE), 1898
- J**
- JALEȘ Const., *(Jertfa îngerilor)*, 1931; *(Cum începe o viață)*, 1939
- JALEȘ Petru, *Vânzătorul de memorii*, 1972
- JAR Alexandru, *Evadare*, 1949; *Sfârșitul jalbelor* 1950; *La borna 203*, 1951; *Marea pregătire*, 1952; *Undeva pe Dunăre*, 1952; *O poveste simplă*, 1955; *Lagard cel însemnat*, 1966; *Trădarea lunii*, 1968; *Eu, Consulul*, 1971
- JEBELEANU J. Ț., *(Zvârcoliri)*, 1937
- JELESCU Smaranda, *Impact*, 1987
- JEMNA Silvia, *Dragoste poveste veche*, 1986; *Năzdrăvana familiei Neicu*, 1987; *Unde am greșit*, 1989
- JEPHERIME Dane H., *Prin viață a trecut Craiova*, 1936
- JIANU Ionel, *Cavalerii verticali*, 1931 (în colaborare cu Alex. BILCIURESCU); *(Căinele soldatului)*, 1931 (în colaborare cu Alex. BILCIURESCU)
- JIANU Nicolae, *Viforul*, 1950; *Cumpăna luminoasă*, 1952; *Izvorul roșu*, 1955; *Veneau din întineric*, 1962; *Pământul era viu*, 1966; *Sfârșitul singurății*, 1967; *(Și a fost seară – și a fost dimineață)*, 1973; *(Noiembrie)*, 1975; **Scrisori pentru morți*, 1976
- JIPA Ion, **Viață neînfrântă*, 1952
- JOAN André, v. IOAN Andrei
- JOLDEA Mihail, *Trădătorul Măriei sale*, 1975; *Cei șase de la Plevna*, 1977; *Detășamentul de sacrificiu*, 1979; *Șampanie și zile de moarte*, 1983; *Calea robilor – cumpăna vulturilor*, 1985; *Taine și umbre*, 1987
- JORDAN B., *Normalității*, 1933; *Vitrina cu păpuși de porțelan*, 1934; *Învățătorii*, 1935; *Pământul ispitelor (Delta)*, 1935; *Revizori și inspectori*, 1936 (în colaborare cu V. MUNTEANU); *Trenul albastru*, 1937; *Satele*, 1938; *Caragiale*, 1939 (în colaborare cu Lucian PREDESCU); *Greta Garbo*, 1939; *Seria Marga Munteanu*, 1939; *Decebal*, 1941; *Zile și nopți în furtună*, 1959
- JURCA Victor, *Opriți „Jaguarul” albastru!*, 1979
- JURCA ROVINA Ion, *Fericiți când renaștem*, 1976; *Noua promisiune*, 1980; *Scoică de aur*, 1984; *Călătorie spre dragoste*, 1988
- JURCĂ Gheorghe, **Vara speranței*, 1988
- JURGEAR NEGRILEȘTI Gh., *(Corso și corso-let)*, 1989
- JURIST Eduard, *Băiatul cu valiza*, 1961; *Oul lui Columb*, 1963; *Dușu, Lucu și vacanța de primăvară*, 1975
- JUTEA Ana Maria, **Nimanu*, 1981
- K**
- KALMUSKI Doru, **Babilon*, 1969; *(Înțelegera)*, 1971; **Autostop*, 1972; *(Pauză de filmare)*, 1975; *Îmbunătățirea funciară*, 1984; *(Iunie, 2)*, 1988
- KAR Lucrezzia, v. KARNABATT Lucrezzia
- KARNABATT Lucrezzia, *Demoniaca* (foileton), 1922; *Dyonisia*, 1926; *Sexul de peste drum*, 1934 (semnat Lucrezzia KAR); *Venera și porcul (Femei de teatru)*, 1936 (semnat Lucrezzia KAR)
- KERNBACH Victor, *Luntrea sublimă*, 1961; *Umbra timpului*, 1966; *Vântul de miercuri*, 1968

- KENEREȘ Adina, *Îngereasa cu pălărie verde*, 1983
- KIRIAC Napadarjan, v. RANETTI G.
- KIRIACESCU-JIU N., *Tragedia unei vieți*, 1932
- KIRIȚESCU-BORMAS Elena, *Măsture*, 1936
- KLEIN Radu, *Corabia fără suflete*, 1936
- KOGĂLNICEANU Mihail, *Pustnicul*, (semnat Walberg GRAF), 1844; *Tainele inimii* (foileton), 1850
- KREMNITZ Mite, *Prințul Dimitrie* (foileton), 1883 (semnat George ALLAN); *Astra*, 1887 (semnat IDEM, în colaborare cu DITO = CARMEN SYLVA)
- L**
- LADMISS-ANDREESCU N., *Între două femei*, 1941; *Zburăm spre răsărit*, 1942
- LAE Chioru, *Golgota se răzbună*, 1936; *Uciagașă*, 1939
- LAL Romulus, *Cazul Evelinei B.*, 1983; *Temerarii*, 1985; *Temerarii la Curtea lui Vlad Țepeș*, 1989
- LALESCU Traian, *Copiii lui Mihail Văreanu*, 1943
- LAMBRINO D. C., *Elevul Dumitrescu Petru (Pe trache Chiișibuș)*, 1937
- LARIAN Sonia, *Continental colorat sau prima călătorie a lui Aurel Pistrui*, 1964; *Biblioteca fantastică*, 1976; *Bietele corpuri*, 1986
- LASCAROV-MOLDOVANU Al., *Biserica năruită*, 1932; *Mamina*, 1934; *Întoarcerea lui Andrei Pătrașcu*, 1936; *Romanul Furnicei*, 1936; *Tărunu*, 1937
- LASCU-MOCANU Lydia, *Din nou acasă*, 1974; *Unde a greșit Ștefan Vlad?*, 1976; *Regăsirea*, 1979; *Această mamă străină*, 1983
- LAZAR Samson, *(Zburătorul olandez)*, 1938
- LAZARIU Emil, **Tainele păstorului de suflete*, 1985; *(Aripa albă)*, 1988
- LAZĂR Ecaterina, *Aveam optsprezece ani*, 1971
- LAZĂR Nicolae I., *(Bercu Pinto, conferențiar)*, 1938
- LAZU Ion, *Despre vii, numai de bine*, 1971; *Ră-mășagul*, 1982; *Curtea interioară*, 1983; *Capcana de piatră*, 1987
- LĂNCRĂNȚAN Ion, *Cordovani*, 1963; *Drumul cănelui*, 1974; *Caloianul*, 1975; **Capricii*, 1976; *Suferința urmașilor*, 1978; *Fiul secetei*, 1979; *Toamnă fierbinte*, 1986; **Coridorul puterii*, 1985; **Cum mor țăranii*, 1987; **Los-trișă*, 1988; **Lemne de foc*, 1989
- LĂPUȘNEANU Gh. T., *Femeia în viața conjugală*, 1935; *Vraja destinului*, 1940
- LĂZĂRESCU Alexandru Laerțiu, *Stroce Corbeanu*, 1885
- LĂZĂRESCU Ion, *Patrula morții*, 1942; *Femei în păcat*, 1943
- LĂZĂRESCU Sava, *(Victoria)*, 1935
- LEAGHI Hristu, *Mușata Fărșiroată Marica*, 1988
- LECCA Andi, *Vânătorii de capete*, 1967 (în colaborare cu Aurel LECCA)
- LECCA Aurel, *Naufragiul*, 1958; *Tineri sondori*, 1962; *Vânătorii de capete*, 1967 (în colaborare cu Andi LECCA)
- LECCA Irina G., *Dreptul vieții*, 1908; *Pe urma dragostei*, 1910; *Marcu Ulpiu-Traian Stănoiu*, 1920; *Slutica*, 1925; **Dudu*, 1927
- LECCA Haralamb G., **Vâltoare*, 1909
- LEE Allan, *Prințesa Dactilo*, 1933
- LEMNARU Oscar, **Adonis hădul*, 1935
- LEON Aurel, *(Porumbelul jucăuș)*, *(Mihai n-a mințit)*, 1962; **Haia*, 1969; *(A visa...)*, 1971; *Landoul cu blazon*, 1984; **Pe viață și pe moarte*, 1986; *Cărări peste dealuri*, 1988
- LEONA-TOLAN George, **Papucul din parc*, 1935
- LEONEANU L., *Femeia de gheață*, 1937
- LEONORA B., *Femeile* (foileton), 1892
- LEORDA V. D., *Înfrângerea destinului*, 1938
- LEONTE Camelia, *(Procesiunea de păpuși)*, 1985
- LERIAN Mircea, *(Copilul și păianjenul)*, 1986
- LEU Comeliu, *Ochiu-dracului*, 1956; *Vârsta de aur*, 1957; *O familie puternică*, 1963; *Puterea*, 1964; *Viața particulară a lui Constant Hagiu (...Această viață sentimentală)*, 1967; *Femeia cu ochi alabaștri*, 1970; *Prețul dragostei, al credinței și al urii*, 1976; *Plângerea lui Dracula*, 1977; *Patriarhii*, 1979; *Romanul unei țile mari*, 1979; **Cronica marilor anonimi*, 1981; *Insulele*, 1982; *Romanul nopții de februarie*, 1984; *Rănille soldaților învingători*, 1985; *Romanul unui mare caracter sau Plângerea lui Dracula*, 1985; *Faptele de arme ale unor civili în secolul războaielor mondiale sau ce înseamnă puterea*, I, II, III, 1987
- LEVENTE Ruxanda, *Cenușă*, 1940
- LICĂ-VULPEȘTI Ion, **Carul lui dom' Petrică*, 1983
- LILĂ Ion, *Cu pieptul în bătaia vântului*, 1980; *Insula*, 1981; *Cascadorul*, 1981; *Stropitoarea*, 1981; *Peștele cel mic*, 1983; *Lumea, de la început*, 1984; *Să visezi în crângul de salcâmi*, 1985; *Ca vântul pe câmpie*, 1987; *Luna de cer*, 1988.
- LIMAN Horia, **Ulița cu epave*, 1932
- LIVESCU Anca, *Un copil ca tine*, 1961

- LOGAN Geneveva, *Idolii peșterii*, 1969; *Alergie*, 1973; *Fără identitate*, 1983; *Pentru toate vine o zi*, 1986
- LOGOFĂTU D., **Războiul păcii*, 1936
- LOGREȘTEANU Florin, *Trepte*, 1989
- LORIAN F., *La 18 ani*, 1921
- LORINȚIU Cleopatra, (*Abandon*, *Singurătatea*), 1982
- LOTREANU Ion, *Elvira și locotenentul*, 1978; *Iluzia*, 1981; *Cămașa de mire*, 1985
- LOVINESCU E., *Aripa morții (Comedia dragostei)*, 1913; *Lulu*, 1920; *Viața dublă*, 1927; *Bizu*, 1932; *Firu-n patru*, 1933; *Mite*, 1934; *Bălăuca*, 1935; *Diana*, 1936; *Mili* 1936; **Mălureni*, 1941; *Acord final*, 1974
- LOVINESCU Tania, *Aproapele meu*, 1979
- LOZINCĂ-MILEȘTI Constantin, *Învățătorul Tudor*, 1937
- LUCA Ana, *Prin fumul Calunetului*, 1927
- LUCA Dumitru Radu, **Șansa Măgurei*, 1982
- LUCA Gherasim, *Fata morgana*, 1937
- LUCA Leonid, **Blestemul tatii*, 1943
- LUCA Mircea, *Cele patru dimensiuni ale memoriei*, 1980
- LUCA Remus, *Ana Nucului*, 1953; *Liniștea iernii*, 1956; *Poveste de dragoste*, 1962; *Cu ce se șlefuiesc diamanțele*, 1966; *Astăzi seară îl areștam pe asasin*, 1967; *Drum de soartă și răzbinare*, 1970; *Viața și aventurile iscusitului Salvator*, 1975
- LUCA Ștefan, *An de școală*, 1957; *Balul intelectualilor*, 1961; *Însemnările unui învățător*, 1963; *Moștenirea*, 1964; *Salcia supărată*, 1965; *Sub cerul toamnei de atunci*, 1965; *Penumbra*, 1969; *Nu e senină dimineața*, 1970; *Cheia de fa*, 1972; **Anamneză*, 1973
- LUDO I., *Mesia poate să aștepte*, 1933; *Domnișoara Africa*, 1935; *Soldatul căfelului Toby*, 1951; *Domnul general guvernează*, 1953; *Gura de lup*, 1954; *Starea de asediu*, 1955; *Soluția a patra*, 1956; *Regele Paleiibus*, 1957; *Ilustrul N. N. din N. N.*, 1958; *Salvatorul*, 1959; *Ultimul batalion*, 1960
- LUMEZIANU Eugen, (*Traversarea nopții*), 1971; (*Blocul operator*), 1973; (*Trenul*), 1973; **Bun găsit după adio*, 1974; **Jumătate dintr-o pereche*, 1981; **Compartimentul*, 1982; *Fluxul apei dulci*, 1985; (*Nimfa sau copia ei*), 1988
- LUNGU Alexandru D., *Orașul cu o singură stradă*, 1983; *Lacătul apei*, 1986
- LUNGU Emilia, *Elmira* (foileton), 1882
- LUNGU Ion, *Regele pălărilor*, 1967; *Recviem rustic*, 1973
- LUNGU Marin, *Războiul micului cercetaș*, 1977; *Drumul spre pace*, 1985
- LUPAN Petre, *Zodia cumpenei*, 1985
- LUPONI Al., *Costică sau Intriga și crima*, 1876
- LUPU E., v. ARBORE Zamfir C.
- LUPU Nicolae, *Singuri și fericirii*, 1984
- LUPULESCU Iosif, *În umbra stăpânului*, 1971; *Pariu pe alb*, 1973; *Șansa*, 1974; (*Soarele și marea*), 1976
- LUSCALOV Petre, *Extraordinarele peripeții ale lui Scatiu și ale prietenului său Babușcă*, 1974; *Iubire interzisă*, 1974; *Fiul mușilor*, 1979
- LUSTIG Adrian, *Romanță cu stagiari*, 1982; *Legea timidității universale*, 1985; *Un loc pe roată*, 1988
- LUSTIG Lucreția, *Scrisoare din copilărie*, 1980; (*Caiețele*), 1989
- LUSTIG Oliver, *Viața în imperiul morții*, 1969; *Destin blestemat*, 1980; *Dicționar de lagăr*, 1982; *Martorii n-au dreptul să tacă*, 1986; *Jurnal însângerat*, 1987
- LUZIAN Zeta, *Fete la răspânte*, 1947

M

- MACEDONSKI Alexandru, *Thalassa*, 1890
- MACEDONSKI Wladimir A., *Procesul boierului Christophe* (foileton), 1888
- MACRI Panait, (*Amorul din pădure*), 1882; *Ghiță Cătănușă, căpitan de haiduci*, 1883; *Otrăvitoarea din Giurgiu sau Frunoasa Alexandrina*, 1884; *Scarvulis sau Crima din Brăila*, 1884; *Studentul* (foileton), 1884; *Omorul din strada Soarelui sau Asasinii Mariei Popovici*, 1885; *Regele fără de coroană* (foileton), 1885; *Sugrumarea Teodorei, copila Domnului din București*, 1886; *Ioan Tunsu, căpitan de haiduci*, 1887; *Cea mai frumoasă fată a Bucureștilui* (foileton), 1889; *Criminalul* (foileton), 1892; *Crima misterioasă din calea Mogoșoaiei*, 1893; *Haiducul Tandură*, 1894; *Femeia pierdută*, 1896; *Bostan haiduc de peste Milcov*, 1899; *Iorgu Cosma*, 1902; *Depravația pentru aur și depravația pentru pâine! (Femeile depravate)*, 1903; (*Crima din Podul de Pământ*), 1904; *Din fundul oceanelor*, I, *Închisoare de femei*, II, 1904; *Tainele căsniciei*, 1904 ; *Grozăviile din Petersburg*, 1905; *Misterele Bucureștilor*, 1907 ; *O nuntă comică*, 1914
- MAER Eduard Toma, *O nuntă în Vorniceni*, 1914
- MAGHERU Darie, *Cărămida cu mâner, sau moartea personală a lui State Broajbă* (foileton), 1968

- MAIAN Mihail, *Oameni în alb*, 1956
- MAIOR Gregoriu, *Coroana scriurii*, 1883
- MAIORESCU Toma George, *Uciagașul și floarea*, 1970
- MAKATA Eugenia, *Jupânița Ruxandra*, 1935
- MALSCHI B. Vasile, *Plecarea lui Lică Ciocârlan*, 1981; *Întorcerea lui Lică Ciocârlan*, 1984; **Casa termitelor*, 1985
- MANE, *Fiul tipografului sau o juneță pierdută* (foileton), 1887
- MANEA Nicolae, **Anii de foc*, 1958 (în colaborare cu Mihail POP)
- MANEA Norman, *Captivi*, 1970; *Atrium*, 1974; *Cartea fiului*, 1976; *Zilele și jocul*, 1977; *Anii de ucenicie ai lui August Prostul*, 1980; *Plicul negru*, 1986
- MANOLACHE C., *Sfânta dreptate*, 1935; *Catri-nel*, 1937; *Scânteietaorea viață a Iuliei Has-deu*, 1937; *Târgul Mausului*, 1940; *Tragedia lui Petru Cercel*, 1940; *Povara recunoștinței*, 1944; *Poezia timpului*, 1947
- MANOLESCU George, *Aventurile prințului Lahovary sau 29 de ani în jurul lumii povestite de el însuși* (foileton), 1904
- MANOLESCU Ion Aurel, **Sete*, 1936
- MANOLESCU Oana, *Munții sunt ai noștri*, 1987
- MANOLIU Emanoil, *Căpitanii Măriei sale*, 1973; *Bulgăre de foc*, 1978; *Radu de la Afumați*, 1982; *La pragul adolescenței*, 1985
- MANOLIU Ion I., *Camarazi*, 1940; *Cătălina Teodoroiu e viteaza de la Jiu*, 1941; *Micul lustragiu*, 1944
- MANOLIU Marius, *Tu și eu*, 1942; *Fetelor, să ne mărităm!*, 1947
- MANOLIU Petru, **Steaua polară*, 1935; (*Domnul Satan*), 1936 (semnat ERASM); *Raabi Haies Reful*, 1936; *Tezaur bolnav*, 1936; *Domnița Ralu Caragea*, 1939; *Moartea nimănui*, 1939
- MANTA Tudor, *Ana, stăpâna măgarului*, 1978; *Păpuși de lut*, 1985
- MANTEA Radu, *Aventuri din lumea mare* (foileton), 1881
- MANTU Lucia, *Cucoana Olimpia*, 1924
- MANU Dimitrie, *Din tribune începe meciul*, 1966
- MARANDIUC Corneli, *Trandafiri pentru contesă*, 1977; *Casa aurului*, 1978
- MARCIAN Marcel, (*Sezon la Mamaia*), 1969
- MARCU Alexandru, **În Dalmația*, 1938
- MARCU Tache Dumitru, *Ultima șansă*, 1980; *Taina cocoșilor de aur*, 1985
- MAREȘ Radu, *Anna sau Pasărea paradisului*, 1972; **Ecluza*, 1975; (*Calea romană*), 1977; *Caii sălbatici*, 1981; (*Ziua de miercuri*), 1989
- MARIAN Ion, **Tineretea lui Radu Felecan*, 1951
- MARIAN Mia, **Bastardul*, 1937
- MARIAN Mircea, *Poveste de dragoste cu Andra Cantuniari*, 1978; *Iubire în septembrie*, 1984
- MARIAN Ștefan, *Acvaforte*, 1971; *Pașaport pentru moarte*, 1971; *Detectivul duce tava*, 1972
- MARIAN Teodor, *Vișii neparalele*, 1983; *Întorcerea la dragostea dintâi*, 1989
- MARIAN Vasile, **Tineretea Inorogului*, 1975
- MARICI Maxim (Marin THEODORIAN-CARADA), *Negru pe alb*, 1910
- MARIENESCU Atanasie Marian, *Petru Rareș, principele Moldaviei*, 1862
- MARIESCU Nicolae, *Vanda* (foileton), 1891
- MARIN Nicolae D., „El” și „Ea”, 1934
- MARINCA Felicia, *O fată imposibilă*, 1985
- MARINEASA Viorel, *Litera albă*, 1988
- MARINESCU Alexandru, (*Întâlnire în Deltă*), 1972
- MARINESCU Elena, *Nod de drumuri*, 1982; *Catarina*, 1986
- MARINESCU Gh., *Floarea și Jeana*, 1898
- MARINESCU P., *Magda*, 1939
- MARINESCU-RUNCU I., *Halucinații*, 1942; *Domnule procuror*, 1943
- MARINO-MOSCU Constanța, *Amintirile Caterinei State* (foileton), 1920; *Din zilele și gândurile mele* (foileton), 1937
- MARIUS V., *Vampirul din Düsseldorf*, 1930
- MARTIN C., v. CONITZ Martin
- MARTIN-BOLOGA Aurel, (*În fața vieții. X. Octav întâlnește oameni și locuri ciudate. Serată dansantă, Zile sumbre*), 1956
- MARTINESCU Pericle, *Adolescenții de la Brașov*, 1936
- MARTINOVICI Iv., *Pe sub arcada porții negre*, 1972; *Am lăsat grauri să zboare*, 1976
- MASSOFF Ioan, *Viața romanțată a lui Aristide Demetriade* (foileton), 1930; *Fard...*, 1935; (*Viața aventuroasă a Frosei Popescu, contesă de Marcolini*), 1945
- MATACHE Ecaterina, *Plutonul de execuție*, 1987
- MATALĂ Dumitru, *Cele patru puncte cardinale*, 1974; *Rostogolirea*, 1978; *Efecte secundare*, 1979; *Durata partidei*, 1984; *Legea căderii frunzelor*, 1987; **Locul posibil*, 1988
- MATASĂ C., *Movila haiducului*, 1939
- MATEESCU Constantin, *Zborul de probă*, 1968; *Noaptea și ziua*, 1970; *O partidă de bile*, 1973; *Toamna, pășările...*, 1975; *Autoportret cu bască*, 1981; *Bal la Casa Ofișerilor*, 1983; *Coline în soare*, 1989
- MATEESCU Ilarion, *A doua înviere*, 1939
- MATEESCU Nicolae, *Călătoria*, 1973; **Sărbătoare legală*, 1982
- MATEESCU Traian, **Păcătoșii lumești*, 1932

- MATEI Horia, *Pasărea de piară*, 1959; *Turneul de primăvară*, 1960; *Expediția „Zero K”*, 1961
- MATEI Sanda, *Taina arborelui de Myonga*, 1935
- MAX, *Cum am regăsit pe Gherasi* (foileton), 1889
- MAXIM Ion, *Pe matul Stryxului*, 1980; *Umbra de la Cozia*, 1980
- MAZILU Teodor, *Bariera*, 1959; *Aceste zile și aceste nopți*, 1962; *Înt-o casă strădă*, 1975; *O singură noapte eternă*, 1975
- MĂDUȚA Ilie, *Orarul păstrăvului și al mierlei*, 1982
- MĂGUREANU Octav, *O călătorie ciudată*, 1949; **Calea Griviței*, 1949
- MĂNUCEANU Vasile, *Anul întâi*, 1965; *Arca lui Noe*, 1968; *Logofătul Dragu*, 1975; *Capcana*, 1971; *Perta Diavolului*, 1976; *Gorganul*, 1980
- MĂRAN Dorin, **Înutila așteptare*, 1982
- MĂRCULESCU Traian, *(Iubire)*, 1934
- MĂRDEANU E., *(Sfârșit de roman)*, 1919
- MĂRGEANU Nicolae, *Bătălia nevăzută*, 1957; *Fuga lui Valeriu*, 1962; *Cercul magic*, 1965; *Romanul care ucide*, 1970; *Reversul medaliei*, 1979; *Lumea ca reprezentativitate*, 1982; *Alte aventuri ale căpitanului Vigu*, 1983; *Vremea crizantemelor*, 1984; *Lebedele negre*, 1988
- MĂRUNTEANU Grigore, *Lumea de azi*, 1893; *Nebuniile tinereții* (foileton), 1893; *Din viață* (foileton), 1894; *(Contrast)*, 1895; **Sfinx sau amintirile unei nopți tainice*, 1899 (semnat CLOROFORM); *Ambiție!*, 1901 (semnat SFINX); *Suflete de femei*, 1902 (semnat SFINX); *Căsnicie modernă*, 1903 (semnat SFINX)
- MĂTASĂ Elena, *Semnele dușmanului*, 1947; *Nodul pământului*, 1949; *Mălina*, 1957
- MÂNĂSTIRE Ion Anghel, *Talanii*, 1982; *Noaptea nu se împușcă*, 1985
- MÂNDRU A., *(Casa verde)*, 1925; *Cumpăna vremii*, 1943
- MÂNZATU Ion, *Paradoxala aventură*, 1958; *Chemarea nesfârșitului*, 1963
- MĂRZAN Ioan, **Zbucium*, 1906
- MĂRZESCU Eliza, *Roman în iad*, 1947
- M. B., *Pruncuigașa. Drama din strada Zalomit* (foileton), 1896
- MELINESCU Gabriela, *Bobinocarii*, 1969
- MESTUGEAN V., *Getta*, 1916
- METEA Octavian, *Contingent 33*, 1939
- MICLĂU Paul, *Comoara*, 1989
- MICLEȘCU Horia, *Hanul „La Urieși”*, 1937; *Trosnesc stejarii*, 1937; *Învinșii*, 1941
- MICU Ioan, *Moartea la purtător* (foileton), 1968 (în colaborare cu Vasile ARTENIE); *Enigma peșterii din Tâmpa*, 1969
- MICU Mircea, *Patima*, 1972; **Antrenor de ingeri*, 1976; **Taina*, 1979
- MIHAĐAȘ Teohar, *Frumoasa risipă*, 1980; (Întoar cerea), 1982; *Înaltele acele vremi*, 1987
- MIHAIL Nicolae-Paul, **Temelia de nisip*, 1965; *Femeia cibernetică*, 1969; *Demascarea lui Turnesol*, 1970; *Potirul sfântului Pancreațiu*, 1971; *Războiul undelor*, 1974 (în colaborare cu Eugen BARBU); *Damen-vals*, 1975; *Întâmplări ciudate la miezul nopții*, 1984
- MIHAIL Tudor, *Oșteanul de la Baia*, 1962
- MIHAILĂ Caius, *Jurnal la Morile de Vânt*, 1972; *Medicii bolnavi*, 1980
- MIHAILOPOL A., **Sărut mâna, conită, a venit fotografu’*, 1981
- MIHALACHE George, *Adevărata victorie*, 1988
- MIHALACHE Marin, *O viață de om*, 1956; *Zborul șoimului*, 1959
- MIHALCEA Ștefan, *Marele necunoscut*, 1969
- MIHALE Aurel, *Judecata*, 1952; *Ogoare noi*, 1953; *Floarea vieții (Destin)*, 1954; *Fuga (Focul negru)*, 1963; *Primăvara timpurie (Focul roșu)*, 1969; *Focul alb*, 1977; *Un mesaj de dincolo de mormânt*, 1977; *Acțiunea „Hildebrand”*, 1979; *Îngerul negru*, 1981; *Aleră în munși*, 1982; *Pământ, pământ...*, 1983; *(Marșul victoriei)*, 1985; *(Podul)*, 1985; *(Întâlnirea)*, 1986; **Lada de campanie*, 1987
- MIHALESCU Erast, *Aventurile unui iredentist*, 1937
- MIHĂESCU Dan Gr., *Ancheta*, 1962; *Slalom printre bănuși*, 1981; *Fereastra dinspre... adevăr*, 1985
- MIHĂESCU Eugen, *Tărâni de platină*, 1984; *Trei zile uimitoare*, 1987
- MIHĂESCU Gib. I., *Brațul Andromedei*, 1930; *Femeia de ciocolată*, 1933; *Rusoaica*, 1933; *Zilele și nopțile unui student întârziat*, 1934; *Donna Alba*, 1935
- MIHĂESCU-NIGRIM N., *Amor ascuns* (foileton), 1899; *În apele oglinzilor*, 1940
- MIHĂILESCU Ernesto, *Uriașul câmpiei*, 1986
- MIHĂILESCU Virgiliu Vasile, *Frământări*, 1978; *Coșmarul*, 1980; *Nu sunt o haimana*, 1983
- MIHNEA Radu, *Șoimul*, 1930; *Cavalerii nopții*, 1933
- MILEȘAN Ion Ilie, **Orăvitorul miez al sâmburilor*, 1972 (*O mulțime de lucruri*), 1975
- MILLE Constantin, *Dinu Milian*, 1887; *Crimele Bucureștilor* (foileton), 1909 (semnat G. FRUNZĂ); *Drama din stația Mogosoaia. Cărmă ori sinucidere?* (foileton), 1909 (semnat G. FRUNZĂ); *Cuza Vodă* (foileton), 1909 (semnat G. FRUNZĂ); *Pantelimon!* (foileton), 1911 (semnat Gheorghe FRUNZĂ); *Haiducul lăncu*

- Jianu, *voievodul codrilor* (foileton), 1912 (semnat Gh. FRUNZĂ); *Cercetaș glorios* (foileton), 1919 (semnat Gheorghe FRUNZĂ); *Banii. O dramă în lumea financiară* (foileton), 1921 (semnat Gh. FRUNZĂ)
- MILLER-VERGHI Margareta, *Theano*, 1919 (semnat DIONIS); (*Dragoste*), 1932; *Cealaltă lumină*, 1944; *Prințesa cu crinolină*, 1946
- MILORIAN Sergiu, *Misteriosul Mister Misterfield*, 1958; *Vulpișor*, 1969
- MINAR Octav, *Simfonia venețiană*, 1937
- MINCU Marin, *Intermezzo*, 1984
- MINEI Nicolae, *Prietenul nostru Allan*, 1951; *Misiunea lui John O'Lea sau ce a văzut, ce a auzit și ce a pățit trimisul lui Dardarot la New-York*, 1963
- MINULESCU Ion, *Roșu, galben și albastru*, 1924; *Corigent la limba română*, 1928; *Bărbierul regelui Midas sau Voluptatea adevărului*, 1931; *3 și cu Rezeda 4*, 1932
- MIRAL, *A fost amețitor*, 1933
- MIRCEA Dumitru, (*Răfuieli*), (*Candin*), 1949; *Pâine albă*, 1952; (*Însemnările tovarășului Pascu*), (*În zilele mari*), 1959; *Această parte a pământului*, 1966
- MIRCU Marius, *Croitorul din Back*, 1979; *M-am născut reporter!*, 1981
- MIRON Violeta, *Cocostârc sau nalbă*, 1984
- MIRONESCU Alexandru, *Oamenii nimănui*, 1935; *Destrănare*, 1939
- MISSAIL George, *România veche și România nouă* (foileton), 1869
- MISSIR Ioan, *Fata moartă*, 1937
- MITRU Alexandru, *Flori pentru Mihaela*, 1964; *Întoarcerea lui Neghiniță*, 1966; *Bastonul cu mâner de argint*, 1974; *Srălucitoarea sabie*, 1976; *Joc*, 1977; *Portretul dragostei*, 1989
- M. M., *Isprăvile lui Mărunțelu*, 1894
- M. , *O săptămână la schitul Frumoasa* (foileton), 1871
- MOCANU I., *Acțiunea „Troia”*, 1977; *Sfârșiul rețelei „Iason”*, 1978; *Întoarcerea*, 1980
- MOCANU Marin Radu, **Născut singur*, 1981
- MOCANU T. Ion, *Sabia lui Gârneață*, 1974 (în colaborare cu Dumitru GROZA)
- MOCANU Titus, *Săptămâni*, 1964
- MOCEANU Ovidiu, *Fii binevenit, căldătorule*, 1986; *Ordinul Bunei Speranțe*, 1989
- MODESTU, *Amorurile unui ziarist sau Deus ex machina* (foileton), (în coloare cu EVIDIS, INEX, COTADOUCHE și IX), 1898
- MODEEANU Mihail, *Enigma din Râpa Corbiilor*, 1989
- MODORCEA Grd., *Derută în paradis*, 1978; *Paznic la Turnul Babel*, 1981; **Lumea fără oglindă*, 1983; *Rudele*, 1985
- MOGĂLDEA Ad., *Vin viuind, crescând ca o furtună*, 1940
- MOHOR Mircea, *August de foc*, 1959; *Roboțel*, 1961
- MOISE Ion, *Orologiul*, 1982
- MOISESCU Dinu, *Întineric deasupra Germaniei* (foileton), 1946
- MOISESCU Mihnea, *Cosmonautul de piatră*, 1969; *Întoarcerea pe țărmul dispărut*, 1975; *Comoara astronautilor*, 1976
- MOISINA Constanța, *Castanul copilăriei mele*, 1987
- MOLDOVAN Margareta, *Nuny, floare de cucută*, 1934
- MOLDOVAN Vasile E., *Meteor*, 1902; *Dușmănie*, 1903
- MOLDOVANU Corneliu, *Purgatoriul*, 1922
- MOLDOVEANU Rodica, *Mesaj cifrat pentru vacanță*, 1980; *Ciudățeniile bunicului meu*, 1984; *Noi, profesorul și valiza albastră*, 1986; *Răul fără nume*, 1989
- MOLEA Ion, *Fuga de lunga noapte*, 1974
- MONDA Virgiliu, *Testamentul domnișoarei Brebu*, 1933; *Urechea lui Dionys*, 1934; *Hora paiațelor*, 1935; *Trubendal*, 1946; *Serile orașului*, 1947; *Tineretea unui artist*, 1966; *Satuia*, 1969; *Corabia pe uscat*, 1971; *Via și rodul*, 1971; *La Nord de Nerej*, 1975
- MONORANU Mihaela, *Trimisul nostru special*, 1979; *Un scrânciob verde*, 1983; *Poveste de iarnă*, 1985; *Căluțul cosmic*, 1988
- MONTA Olga, *Nadia*, 1933; *Casa de pe culme*, 1938; *Copiii zăvoiuului*, 1959
- MONTE Alba, *O soartă stranie* (foileton), 1880
- MOORE Clifford, v. ADERCA Felix
- MORARIU Modest, *Întoarcerea lui Ulise*, 1982
- MORARU Alexandru, *Sărbătoare de iarnă*, 1988
- MORARU Iustin, *Vina*, 1980; *Părinții abstractii*, 1983
- MORARU Nicolae, (*În pragul vieții*), 1960; *Scurt-circuit*, 1983
- MORARU-SLIVNA Dumitru, *Vieți în declin*, 1943; *Blestemul*, 1947; *Prizonieră la Cantemir Bey*, 1947
- MOREANU N., *Un vis pe Carpați*, 1857
- MOROGAN-SALOMIE, *La revedere, pe curând*, 1980; *Să nu exagerăm!*, 1981; *Scuzați deranjul!*, 1982; *Agepsina și bătrânii*, 1984; *Amnezii de iarnă*, 1985
- MOROIANU Dinu, *Romanul lui Jules Verne și al călătorilor sale extraordinare*, 1947; *Polul intangibil*, 1958
- MOROȘANU George, *Vârsta neuitării*, 1973
- MORUZI Dumitru C., *Înstrăinații*, 1910; *Pribegi în fără răpitiță*, 1912; *Moartea lui Cain*, 1914

MOȘ NAE, v. BATZARIA N.
 MOȘOIU Alfred, *Toader Nebunul*, 1924
 MOȚOC Nicolae, *Golful sălbatic*, 1977
 MOȚOC Doru, **Oamenii fără morminte*, 1977
 MOVILĂ Gheorghe, *Poveste contemporană*, 1975
 MOVILĂ Maria (V. A. URECHIA, Marie BOUCHER), **Cei șapte muși*, 1881
 MOVILĂ Sanda, *Desfigurajii*, 1935; *Marele ospăț*, 1947; *Pe văile Argeșului*, 1950; *O vară la șipotul fântânilor*, 1957
 M. S. **Van Paloș*, 1929
 MUCENIC Dan, (*Ingenuncherea*), 1988
 MUGUR Florin, *Ultima vară a lui Antim*, 1978
 MUNTEANU Aurel Dragoș, *Singuri*, 1968; *Scara beul sacru*, 1970; *Marile iubiri* 1977; **Eterna reîntoarcere*, 1978; **Singurătatea vie*, 1983
 MUNTEANU Cassian R. (*Focul*), 1911; *Erou și bandit*, 1911 (semnat C. R. M.)
 MUNTEANU Constantin, *Zaruri de cretă*, 1976; *Ziua magnoliilor viscolite*, 1979; *Cursa rapidă*, 1982; *Vremea brândușelor*, 1984; *Sfârșitul înserării*, 1989; *Teona*, 1989
 MUNTEANU Doru, *Duminica mare*, 1983; *Vine-rea neagră*, 1986
 MUNTEANU Francisc, *În orașul de pe Mureș*, 1954; *Fericitul negustor*, 1957; *Statuile nu răd niciodată*, 1957; *Terra di Siena*, 1962; *Reîntoarcerea*, 1967; *Încotro?*, 1970; *Pistruiatul*, 1976; *Dacă toți copacii ar fi la fel*, 1977; *Roșcovanul*, 1979; *Hoțul*, 1980; **Moldova roșie*, 1981; *Dincolo de ziduri*, 1983; *Patru zile fierbinți*, 1983; *Cocorii zboară fără busolă*, 1984; *Prințesa din Șega*, 1985; *Barajul*, 1986
 MUNTEANU Ioana, *Întoarcerea*, 1957
 MUNTEANU Ion, *Băiatul popii Nicolae*, 1941; *La marginea orașului*, 1943; *Ne caută pământul*, 1944; **Zece străzi*, 1973
 MUNTEANU R., *Vulturii de la Chicago*, 1931
 MUNTEANU V., *Revizori și inspectori*, 1936 (în colaborare cu B. JORDAN)
 MUNTEANU Valentin, *Oamenii mari au nume de străzi*, 1979
 MUNTEANU Vitalie, (*Prinderea*), 1984
 MUNTEANU Vladimir, *În preajma legendei*, 1989
 MUNTEANU-RÂMNIC D., *Spre centrul pământului*, 1907
 MUNȚIU Adrian, *Ringul*, 1971; **Căii de la bicicletă*, 1982; *Blazonul*, 1984
 MURĂȘANU Teodor, **Neghină și grâu*, 1925; (*Revoluția*), 1930; **Roza vânturilor*, 1932
 MUREȘAN Dumitru, *Pintea Viteazul*, 1973 (în colaborare cu Vasile GAFTONE); *Frumoasa Spria*, 1977 (în colaborare cu Vasile Gaftone)
 MUREȘAN Tiberiu, **Ceață deasupra Romei*, 1977

MURGEANU Ion, *Edenul*, 1980; *Via*, 1984
 MUȘAT I. D., *Răscoala iobagilor (Războiul iobagilor)*, 1951; **Atunci când s-a stărnit furtuna*, 1957; *Misiunea H. S.*, 1957; (*Sonda siderurgică*), 1959; **Se îngâna ziua cu noaptea*, 1969; *Microromanul doamnei Stastok*, 1974; *Horea rex Daciae*, 1982
 MUȘAT Petre, *Triumful iubirii*, 1931
 MUȘATESCU Tudor, *Mica publicitate*, 1935; **Suferințele bătrânului Werther*, 1938
 MUȘATESCU Vlad, *Bobby Felix, Făt-Frumos și Motocicleta B.M.W.*, 1942; *Magdalena și Târșoi*, 1943; *De-a v-ați ascunselea*, 1974; *De-a Puia-Gaia*, 1975; *De-a baba-oarba*, 1976; *De-a băza*, 1977; *Contratimp*, 1981; *Unchiul Andi „detectivul” și nepoții săi*, 1982; „*Aventuri*” *aproximative*, 1984; *Cei trei veseli năpârștoci*, 1984; *Expediția „Nisetrul 2”*, 1987
 MUTAȘCU Dan, **Noapte bună*, *Ahab*, 1971; **Vârcolacii*, 1973; *Bunul ceățean Arhimede*, 1975; *Lunea cea mare*, 1977; *Dans sub spânzurațoare*, 1978; *Vara și iarna*, 1980; *Mirii cei triști*, 1982
 MYLLER T. A., *În lassy*, 1871

N

NADIN Mihai, *O zi pentru podoabe*, 1981
 NAPADARJAN Kiriac, v. RANETTI G.
 NATBA Savile, v. TABAN Vasile
 NAUM Gellu, *Tabăra din munți*, 1953; *Zenobia*, 1985
 NAUM Jean, *Cântec în amurg*, 1942
 NĂDEJDE Sofia, *Patimi*, 1903; *Tragedia Obrenovicilor* (foileton), 1903; *Robia banului*, 1906; *Părinți și copii*, 1907; *Irimel*, 1927
 NĂSTASE Gabriel, **Soseaua de centură*, 1982
 NEACȘU Iulian, **Confidențe*, 1978; **Prima dragoste*, 1980; (*Ora exactă*), 1985; (*Priculicțiul*), 1989
 NEAGOE Manole, *Testamentul*, 1985
 NEAGU Constantin, *O amintire neplăcută*, 1957; *48 de stele*, 1957; *Se ridică ceața*, 1957
 NEAGU Fănuș, *Îngerul a strigat* 1968; *Frumoșii nebuni ai marilor orașe*, 1976; *Scaunul singurătății*, 1987
 NEAGU Mihu, *Cazul „Fabiana”*, 1979; *Dosarul „Fabiana”*, 1982
 NEAGU Nicolae, *Înțelesul de pierdere, seara*, 1979; *Anonimul de aproape*, 1982; *Somnul*, 1984; *Inima*, 1989
 NEAMTZU Ionel, *Farmecul gotic*, 1928; *Pentru o femeie*, 1937; *Orașul nordic*, 1940; *Atenție mărită*, 1946

- NEAMȚU Leonida, *Toporul de argint*, 1964; *Celălalt prezent*, 1965; *Frumusețea pietrei nevăzute*, 1965; *Acolo unde vântul rostogolește norii*, 1966; *Aventură și contraaventură*, 1966; *Febră de origine necunoscută*, 1967; *Chirie pentru speranță*, 1968; *Înotătorul rănit*, 1969; *Terra-Orr*, 1969; *Moartea ca o floare de „numă-nita”*, 1970; *Știi, Lavinia, caracatițele...*, 1970; *Jurnalul oficial al misiunii Scorbowsky, cele patru caiete și contrajurnalul*, 1971; *Te-roare pentru colonel*, 1971; *Acoperiș cu demoni*, 1973; *Casa Isolda sau cutremurul*, 1973; *Comoara locotenentului Balica*, 1975; *Speranță pentru marele vis*, 1975; *O meserie de premiant*, 1977; *Rio Jim împotriva lui Doc Holliday* (foileton), 1978; *La Goulue dansează cu Chocolat*, 1979; *Speranță pentru speranță*, 1980; *Strania poveste a „Marelui Joc”*, 1982; *Balada căpitanului Haag*, 1984; *Legenda cavalerilor absenți*, 1984; *Orhidee pentru Marifelis*, 1986; *Curbura dublă a infinitului*, 1988
- NECULA Damian, *Frica*, 1976; *Ispita într-o dimineață ploioasă*, 1979; **Salt amânat*, 1986
- NEDEA Stancu, *Vijelie haiducul*, 1974
- NEDELICIU Cristu, *Flăcări în stepă*, 1961 (în colaborare cu Eugen GIURGIU)
- NEDELICU Mircea, **Traietoria*, 1977; *Zmeura de câmpie*, 1984; *Tratamen fabulatoriu*, 1986
- NEDELICIU Nedelciu C., *Cântecul stepii*, 1963
- NEDELCOVICI Bujor, *Ultimii*, 1970; *Fără veste*, 1972; *Noaptea*, 1974; *Grădina Icoanei*, 1977; *Zile de nisip*, 1979; **Ereticul îmblânzit*, 1982; *(Calea și semnul)*, 1983
- NEDELICU Jean, *Arde marea*, 1969; *(Trenul)*, 1972; *Clandestin la bord*, 1982
- NEDELICU Șerban, *Pe marginea Dunării*, 1955; *Furtuna stârnește valurile*, 1957; *Drum deschis*, 1960; *Învățătorii*, 1961; *Dudică*, 1964; *Moara-Săracă*, 1967; **Dragoste târzie*, 1970; *Inima omului*, 1970; *Rada – sora haiducilor*, 1970; *Cavalerii dreptății*, 1973; *Insurecție în cetate*, 1973; *Salba de aur*, 1975; *Colegii*, 1978; *Dan căpitan*, 1978; *Apele revărsate*, 1981; *Destin*, 1981; *Oamenii din Zorleni*, 1983
- NEDELEANU Ilie, *Învingătorul (Descătușări)*, 1942
- NEDELESCU-ZLOTEȘTI C., *(Prin locurile morții)*, 1925; *Dincolo de viață* (foileton), 1930; *(Insula blestemată unde nu înflorește nici o floare)*, 1936; *Oraș provincial*, 1939
- NEGEL Elefterie, *Poștiți... la moarte*, 1942
- NEGOESCU Victor, *Vânătorii de epave*, 1942
- NEGOIȚĂ Tudor, *Cele 247 de minute*, 1977; *Imprevizibilul joc*, 1977; *Surâsul ochilor albaștri*, 1979; *Jocul de-a încrederea*, 1980; *Verificați ipoteza Nessus!*, 1980; *Parola nu era completă*, 1982; *Al treilea e de prisos*, 1984; *Cutia Pandorei*, 1986
- NEGOIU Ion, *Simfonia vieții mele*, 1937
- NEGREA Ioan, *Un caz special*, 1979
- NEGREANU D., **Refractar*, 1900
- NEGREANU Gabriela, *Aventurile lui Mototol-Rostogol*, 1981
- NEGREANU Ion M., **Singurătate stranie*, 1932
- NEGRU George, *(Satul cu căsuțe arse)*, 1936
- NEGRU Mihail, *O poveste de iubire*, 1919; *Eu*, 1922; *Cămașa fericitului sau Minunata poveste a sultanului Saladin-cel-Trist, care de lumea toată se cuvine a fi cunoscută, spusă de preaițeleptul și de Allah-Temătorul Abgely Ben Omar Nurredin, iar în limba românească scrisă de mine*, ~, 1935; *Părinți și copii din zilele noastre*, 1938
- NEGRU Natalia, *Helianta*, 1921; **Lilia – suflet nou*, 1922; **Lișa*, 1931
- NEGRUȚ I., *Carmen*, 1930
- NEGRUZZI Iacob C., *Mihai Vereanu*, 1873
- NEGULESCU I., *Semnala necunoscute*, 1965
- NEGULESCU Paul P., *Omul fără zâmbet* (foileton), 1936
- NELA, *(Cometa)*, 1899
- NELLY, v. COCEA N. D.
- NESTOR George, *Cineva scutură cuibul (Capcana viselor)*, 1961; *Călăreți în zăre*, 1963; *Flăcări pe apă*, 1964; *Castelul singuratic*, 1971; *Sirada Găloșului*, 1982; *Regăsire*, 1984
- NICA Gheorghe, *Eu sunt Toniță*, 1933; *Cei trei năzdrăvani*, 1984
- NICOARĂ M. P., *Libertate!*, 1944
- NICOARĂ Viorica, *Libelula albastră*, 1988
- NICOARĂ Yolanda, *Daizo și feciorii săi*, 1983
- NICODIM Dan, **O dimineață luată la-nămplare*, 1985
- NICODIN Dinu, *Lupii*, 1933; *Revoluția*, 1943
- NICOL, Irma, 1926
- NICOLA Mihai, *Torța vie*, 1981
- NICOLAE Mihai, *Noaptea roșie*, 1983; *Casa de lângă lună*, 1988
- NICOLAE Victor, *Spărgătorii de vitrine*, 1984; *Giganțica*, 1988
- NICOLAESCU Gheorghe, *Postalionul reformatorilor*, 1983
- NICOLAU Maria, *Mi-e bărbatul pe front*, 1944; *Suflete însorite*, 1946
- NICOLAU Titus, **Fata morgana*, 1936; **Turn de fildeș*, 1938
- NICOLESCU Ioan-Dan, *Rana statuiilor*, 1977; *Sărbătorii marțiale*, 1980; *După mine, o zi...*, 1983

- NICOLESCU Ion, *Voi de colo de la Biaritz*, 1979
 NICOLESCU-WOLLMAR D., *Triumful iubirii* (foileton), 1910; *Bastarda sau o mamă criminală* (foileton), 1911
 NICOROVICI Vasile, (*Noroi și ghitare*), 1962; *Nebunia vitezei*, 1968
 NICULESCU Maya, *Vraciul din Himalaia*, 1970
 NICOLESCU-MIZIL George, *Catrina*, 1972; **Săgetătorul*, 1977
 NICULIȚĂ Constanța, *Pe fâgașul vieții*, 1940
 NISIOIU Dragoș, *Sălbăticiumea*, 1974; *Vacanța mare*, 1984
 NIȚĂ Petre, *Cine se joacă*, 1970
 NIȚESCU Filip Gh., *Locotenentul*, 1912
 NIȚESCU M. G., *Morminte blestemate*, 1911
 NIȚESCU-ZLATIAN Const., *La picioarele altărilor*, 1937
 NIȚU Radu, *Vâlva codrului*, 1974; *Pădurea nu doarme*, 1976; *Dincolo*, 1978; *Ora incertă*, 1982
 NOLLA Dem. Gh., **Apostoli fără nume*, 1940
 NOR Radu, *Drum printre aștrii*, 1954 (în colaborare cu I. M. ȘTEFAN); *Robinsoni pe planeta oceanelor*, 1958 (în colaborare cu I. M. ȘTEFAN); *Cei Trei din Altair*, 1963; *Capitolul XXIII*, 1965; *Idolul de sticlă*, 1966; *Brăul albastru*, 1968; *Acțiunea Pirat*, 1970; *Mister în zece ipostaze*, 1971; *Reîntoarcerea „Păianjenului”*, 1971; *Tridentul de aur*, 1972
 NORA Alex., *Femeia ne e stăpână*, 1936
 NORAN Sever, *Secretul globului de argint*, 1968; *Formula magică*, 1970; *Sfârșitul „Marelui Preot”*, 1971; *Greșeala fatală*, 1973; *Ultimul viraj*, 1976; *Sfârșit de vacanță*, 1977; *Comoara care poate ucide*, 1982
 NOTTARA Const. I. A., *De vânzare*, 1897; *Suflete oboșite*, 1898
 NOUR Alexis, **Din anii de student*, 1919; *Stațiile dragostei*, 1929 (în colaborare cu DOCTORUL YGREC, SĂRMANUL KLOPȘTOCK, Alexandru BILCIURESCU)
 NOUR Alina, *O corabie printre nori*, 1982
 NOVAC Constantin, *Adio, Robert!*, 1974; *Separația bunurilor*, 1975; *Vară nebună cu bărci albastre*, 1983; *Plutind avan pe marea cea adâncă...*, 1987
 NOVAC Mircea, *Copiii mării*, 1984; *Rătăcind prin necunoscut*, 1986; *Scrisorile mării*, 1989
 NOVICOV Mihai, *Încredere* (foileton), 1950; *Trei în grotă*, 1965
 N. P., *Fecioara din Irlanda* (foileton), 1900
 N. P., *Valuri*, 1932
 NUȘFELEAN Olimpiu, **Pasărea și colivia*, 1977; *La marginea visului*, 1980; *Piatra Soarelui*, 1987
 NUȘI Tulliu, *Calvarul neamului*, 1931
 NUTZESCU Const., *Un vis de-o clipă* (foileton), 1910
 NUȚIU Octavia, (*Comunicat important*), 1979
- O**
- OANCEA Tudorel, *Donaris-2 ridică ancora*, 1981; *Noaptea de sub tălpile mele*, 1985; *Donaris-2 pe drumul soarelui*, 1986 (în colaborare cu V. CONSTANTIN); *Arșița zăpezilor*, 1987; *Donaris-2 pe urmele eroilor*, 1988
 OBADĂ Vasile, *Iubitorul de arginți*, 1982
 OBREJA-CERNICHEVICI Silvia, *Efemeride*, 1981
 OCHIN M., *Intelectuaal!*, 1936
 OCHINCIUC Ion, *Răzbuarea Ofeliei*, 1967; *Îngerul negru*, 1969; *Acasă, fugarul!*, 1970; *Masca burgundă*, 1971; *Egreta violetă*, 1972; *Nopțile colonelului Bărsan*, 1973; *O noapte în „Venus”*, 1974; *Spada de Toledo*, 1976; *Eroul necunoscut*, 1977; *Fotografia de nuntă*, 1981; *Norocul era schiop*, 1982
 OCTAVIAN Tudor, *Cuadratura cercului*, 1985; *Firul principal*, 1985; *Sortiți iubirii*, 1988
 ODEANU Anișoara, *Într-un cămin de domnișoare*, 1934; *Călător din noaptea de Ajun (Anotimpul pierdut)*, 1936; *Legile jocului*, 1972; *Acele lucruri mari*, 1973; (*Simina și istoria*), 1982
 ODESKI-DELDADERSKA Eugen, *Invulnerabilul*, 1941
 OECONOMU Ciru, *Răzbuarea lui Anastase*, 1896; *Fiica lui Sejan*, 1899; *Din Rucăr*, 1905
 OJOG-BRAȘOVEANU Rodica, *Enigmă la mansardă*, 1971; *Moartea semnează indescifrabil*, 1971; *Spionaj la mănăstire*, 1972; *Cocoșatul are alibi*, 1973; *Omul de la capătul firului*, 1973; *Minerva se dezlanțuie*, 1974; *Plan diabolic*, 1974; *Bună seara, Melania!*, 1975; *Cianură pentru un surăș*, 1975; *Agentul secret al lui Altân-Bey*, 1976; *Anchetă în infern*, 1977; *Panică la căsuța cu zorele*, 1977; *Al cincilea as*, 1978; *Logofătul de taină*, 1978; *320 de pisici negre*, 1979; *Ochii jupâniței*, 1980; *Letopisețul de argint*, 1981; *Ștafeta*, 1981; *Nopți albe pentru Minerva*, 1982; *Întâlnire la „Elizeu”*, 1983; *Anonima de miercuri*, 1984; *Apel din necunoscut*, 1985; *Violeta din safe*, 1986; *Dispariția statuii din parc*, 1987; *Vulturul dincolo de cornul lunii*, 1988; *Să nu ne uităm la ceas*, 1989
 OLARU Pia, *Drumul spre steaua polară*, 1980

- OLĂREANU Costache, *Confesiuni paralele*, 1978; **Fals manual de petrecerea călătoriei*, 1980; *Ficțiune și infanterie*, 1980; *Avionul de hârtie*, 1983; *Cvintetul melancoliei*, 1984; *Cu cărțile pe iarbă*, 1986; *Dragoste cu vorbe și copaci*, 1987
- OLIN Marcel, v. ZAVERGIU Mihail
- OLINESCU Alex., *Parfumul de zambile*, 1935; *Milionul lui Prichindel*, 1936
- OLLĂNESCU D. C., *Fecior de bani gata* (foileton), 1899
- OLT Silvia, *Însemnările unei surori fără diplomă*, 1975
- OLTEAN Ion, (*Tudor se desparte de tinerețe*), 1980; *O salcie cântătoare*, 1987
- OLTEANU Traian, *Însemnări târzii*, 1978; *Adâncul oglinzii*, 1984; *Muntele și piatra*, 1988
- OLTEO, v. TEODORU Olimpia
- OMESCU Corneliu, *Puștoaica*, 1966; *Invidia*, 1967; *Aventurile unui timid*, 1968; *Enigma*, 1970; *Aventurile unui cascador*, 1971; *Planeta fără memorie*, 1978; *Impas*, 1979; *Toți pentru unul*, 1982; *Clopote sub apă*, 1984; *Povestea unui debut*, 1986; *Moștenirea*, 1987; *Munții nu cad*, 1989
- ONEA Gheorghe, *Soare și ceață*, 1985
- OPREA Florian, *În legitimă apărare*, 1972 (în colaborare cu Livia ARDELEAN); *Tainele unui dosar*, 1977; *Marea întoarcere*, 1981
- OPREA Leonard, *Domenii interzise*, 1984
- OPREA Ștefan, **Sechestrații*, 1972; *Procesul manechinelor*, 1974; *Plus sau minus infinitul*, 1978
- OPRESCU Horia, *Floare neagră*, 1932
- OPRESCU Maria, *Puterea voinței*, 1942
- OPRIȘ Mihai, *Auzit-ați d-un Jian?*, 1989 (în colaborare cu Vasile CHRITĂ); *Vioara de sticlă*, 1989 (în colaborare cu ICSARI Aurora)
- OPRIȘOR Dumitru, **Intersecția dirijată*, 1985
- OPRIȚĂ Mircea, *Argonautica*, 1970; *Noaptea moriei*, 1973; *Pașărea de lut*, 1976; *Cina cea mai lungă*, 1983
- ORDEANU Aurel, **Obsesia Golgotei*, 1985
- ORLEA Ioana, *Țestoasa portocalie*, 1969; *Pietre la jârm*, 1972; *Competiția*, 1974; *Cerc de dragoste*, 1977; *Un bărbat în rândul lumii*, 1980
- ORLEANU Ada, *Cavalerul libertății*, 1968; *Atunci au tras toate clopotele*, 1970; *Bun rămas, crânguri de alun*, 1973; *Doi ani de cutezanță*, 1981; *Evadare în timp*, 1984; *De veghe la Dunăre și mare*, 1987; *Rotirea anotimpurilor*, 1987; **Ieșirea din normal*, 1989
- ORLEANU Ion Petru, *Aventura vieneză* (foileton), 1938
- OTTESCU Nicolae I., *Nunta de aur*, 1941; *Homer*, 1943

P

- PADINA Rodica, *Gura de lup*, 1974; *Venus cocteil*, 1976; *Adevăr, idolul meu*, 1984; *Cea mai frumoasă noapte*, 1984
- PALADE Rodica, *Iarna, vietățile*, 1987
- PALADI Alexandru, *Cuția cu măgele*, 1987
- PALAGHIU Mircea, *Sublima Sora Camelia*, 1975; *Arhipelagul Alexandru*, 1976; *Petrecere la Mirmidon*, 1979; *La revedere, Cassiopea!*, 1980
- PALER Octavian, *Viața pe un peron*, 1981; *Un om norocos*, 1984; *Viața ca o coridă*, 1987
- PALLADE Maria S., *Din umbra vieții*, 1927 (semnat Maria S. PALLADE-GALAȚI); *Numerus clausus*, 1927 (semnat Maria S. PALLADE-GALAȚI); *Lucia*, 1933; *Pentru tine*, 1935; *Vraja patimei*, 1936; *Pe malul mării*, 1937; *Suzana*, 1939; *Numai o primăvară*, 1941
- PALLADE-GALAȚI Maria S., v. PALLADE Maria S.
- PAMFILE Maria, (*Ea către el*), 1919
- PANAITE Radu, *O dispariție ciudată*, 1984
- PANAITESCU C., *Pașaport pentru Brazilia* (foileton), 1947 (în colaborare cu Valeriu POPOVICI)
- PANAITESCU Horia, *Arderi*, 1959; *Când te uiti în oglindă (Adevărul fiecăruia)*, 1967; *Unde ești Eli?*, 1969; *Cu duhul blândeții*, 1970; *„Amândoi la Stratford”*, 1972; *„Probleme personale”*, 1974; *Adevărul fiecăruia*, 1967
- PANĂ Ion G., *Asaltul*, 1975; *Radio Donau nu mai transmite*, 1975
- PANCO Gheorghe, *O trufie modestă*, 1973 (în colaborare cu Anca BURSAN)
- PANCU-IAȘI Octav, *Marea bădălie de la Iazul Mic*, 1953; *Cartea cu ochi albaștri*, 1959
- PANDELEA B., *Cucuta*, 1979; *Tăcerea pământului*, 1982; *Primăvara tuturor*, 1985
- PANDREA Petre, **Tractorul*, 1932
- PANDURU Ion Florian, *Au murit poveștile, Siminico*, 1983; *Sub merii sălbatici*, 1988
- PANIȘ Anatolie, *Două treimi din viață II*, 1980; *Hoții de pădure*, 1982; *Ceasul*, 1984
- PANȚU I. C., *Logofătul Mateiu*, 1887; *Liniștea casei*, 1890
- PAPADAT-BENGEȘCU Hortensia, *Balaurul*, 1923; *Fecioarele despletite*, 1926; *Concert din muzică de Bach*, 1927; *Drumul ascuns*, 1932; *Logodnicul*, 1935; *Rădăcini*, 1938; **Străina*, 1942; **Fetița*, 1979; *Arabescul amintirii*, 1986

- PAPADOPOLO N., *Clasa a VII-a B, 1937; *Regele Myr*, 1937
- PAPAHAGI N., *Moşneagul de la munte*, 1904 (în colaborare cu Jules BRUN)
- PAPATANASIU N., *Catarge*, 1941; *Sonată dobrogeană*, 1942; *S. O. S. Expediția pe Everest în primejdie*, 1943
- PAPILIAN Alexandru, *Dihorul*, 1970; *Micelii*, 1980; *Capricii*, 1983
- PAPILIAN Victor, *Ne leagă pământul*, 1926 (semnat Sylvius ROLANDO); *În credința celor șapte sfeșnice*, 1933; *Fără limită*, 1937; *Chinuții nemuririi*, 1976; *Bogdan infidelul*, 1982; *Coana Truda*, 1988
- PAPU Letiția, *Cercul alb*, 1945; *Anii iubirii*, 1955; *Sub arșița verii*, 1957; *Între două oglinzi*, 1965; *Succes*, 1971; *Moartea tânărului veteran*, 1978
- PARAPIRU Teodor, (*Duminica*), 1971; **Absolvent*, 1976; *Medalionul*, 1979; *Copacii de cristal*, 1981; *Suspiciune*, 1984; *Acvariul cu pești exotici*, 1987
- PARASCAN Constantin, *Ușile nopții*, 1981; **Gimnastica umbrelor*, 1982; *Sufletul nostru dintâi*, 1984; *Vămile iubirii*, 1988
- PARAȘCANU Ion, *Glia însăngerată*, 1942
- PARDĂU Platon, *Scara lui Climax*, 1970; *Ore de dimineață*, 1972; *Aproapele noastre*, aproape, 1973; *Ciudata mișcare a inimii în aprilie*, 1974; *Mergând prin zăpadă*, 1974; *Cercul*, 1975; **Conversații patetice*, 1976; *Cu ochii dragostei*, 1976; *Minunata poveste a dragostei preafiericiților regi Ulise și Penelopa*, 1978; *Scrisorile imperiale*, 1979; *Omul coborât din turn*, 1980; *Diavolul de duminică*, 1981; *Limita de vârstă*, 1982; *Tentația*, 1983; *Rezerva specială*, 1984; *Ultima tentație*, 1985; *Portretul*, 1986; *Scrisorile venețiene*, 1987; *Bănuielele primejdii*, 1988
- PAS Ion, *Povestea unei fete*, 1927; *Nicușor*, 1931; *Veșnicul învins*, 1931; *Păsărică, draga mea*, 1939; *Găina cea moiață*, 1942; *Zilele vieții tale*, 1949; *Lanțuri*, 1950
- PASCU Adrian, *Barbu Lăutaru*, 1939; *Petru-Vodă Rares*, 1939
- PASCU Dumitru T., **Zefirin*, 1942
- PASTOR Constantin, **Fluviul*, 1968
- PAUL Andrei, **Hărjoana*, 1985
- PAV Petronius M., *Iubire până la mormânt sau martirizarea unei englezoaice pentru un german*, 1915
- PAVEL Lică, *Balena de aur*, 1984
- PAVELIN Marta, *Cealaltă Marie*, 1939
- PĂCĂȚEANU-RUBENESCU Aurelia, *Lilian* (foileton), 1897
- PĂCURARIU Francisc, *Furtună sub Detunata*, 1957; *Labirintul*, 1974; *Ultima călătorie a lui Ulise*, 1976; *Timpul și furtunile*, 1978; *Tatuajele nu se lasă la garderobă*, 1982; *Geneza*, 1983; *Întâlnirea*, 1989
- PĂDUREANU Ion Bujor, *Interogatoriul la iubire*, 1972
- PĂRUȘ Marcel, *Pasărea care râde*, 1970; **Noaptea*, 1971; *Geamandura*, 1974; *Văltoarea*, 1975
- PĂSCĂLUTĂ Octavian, *Păunul de aur*, 1957; *Uciagașul va veni singur*, 1968
- PĂSTORESCU S., (*Intrunirea de la Fraternitatea*), 1938
- PĂTRASCU Horia, *Pe-trecerea*, 1982; *Cabana*, 1983
- PĂUN Stelian, *Pământ sălbatic*, 1966; *Fața lumii*, 1971; *Primăvară în infern*, 1981; *Cloșca cu puii de aur*, 1983
- PĂUNESCU Adrian, *Cărțile poștale ale morții*, 1970; (*Doi și mutul*), 1975
- PĂUNESCU Ilie, *Viața lui Vasilache* (foileton), 1945
- PĂUNESCU-ULMU T., *Viața tragică și romanescă a lui Eminescu*, 1928
- PĂRVU Nicolae, (*Podul*), (*Prăbușirea subteranei*), 1959
- PĂRVU Ștefan, *Cale și drum* 1980; *Casa dintre spini*, 1985
- PĂRVULESCU Maria, **Generația sănătoasă*, 1937
- PĂRVULESCU Nicolae, *Aniversare*, 1982; *Fotoliul vacant*, 1986
- PECICAN Alexandru, **Razzar. Istoria secretă a copilăriei*, 1984 (în colaborare cu Ovidiu PECICAN); **Oracolul din Delphi*, 1985
- PECICAN Ovidiu, **Razzar. Istoria secretă a copilăriei*, 1984 (în colaborare cu Alexandru PECICAN)
- PELIMON AI., *Hoții și Hagiul*, 1853; *Bucur, istoria fundării Bucureștilor*, 1858; *Jidovul cămătar. Moldova și Bucovina*, 1863; *Catastrofa întâmplată boierilor în Muntele Găvanul la 1821*, 1864; *Revoluțiunea română din anul 1848. Muștoaiul, 1868; Matei-Vodă la monastirea Sadova*, 1870; *Un funcționar sinucis. Fratele și sora*, 1873; *Trei sergenți. Campania românilor din Bulgaria*, 1879
- PELIN Mihai, (*Recviem pentru Clara*), 1967; **Mercenarii*, 1969; (*Un prag măturat*), 1977
- PELMUȘ Constantin, **Căminul fără muzică*, 1930; **Adolescență*, 1932
- PELTZ I., **Meșterul viață*, 1918; *Viața cu haz și fără a numelui Stan*, 1928; *Horoscop*, 1932; *Amor incuiat*, 1933; *Calea Văcărești*, 1933; *Foc în Hanul cu tei*, 1934; *Actele vorbește*,

- 1935; *Moartea tineretelor*, 1935; *Noaptea domnişoarei Mili*, 1935; *De-a buşilea*, 1936; *Tară bună*, 1936; *Pui de lele*, 1937; *De-a viaţa şi de-a moartea*, 1942; *Israel însângerat*, 1946; *Vadul fetelor*, 1949; *Max şi lumea lui*, 1957; *(Aşa şi pe dincolo)*, 1958; *(Prăbuşiri şi înălţări)*, 1960; *(La Muntele de pietate)*, 1965; *Trecere şi petreceri*, 1980
- PENESCU Lucian, *Diamante în umbră*, 1975; *O floare pentru eternitate*, 1977; *Jocul nopţii*, 1978; *Taina*, 1980
- PERELIGHIN George, *Soţie de campanie*, 1946
- PEREŞ Pavel, *Mai mult decât o şansă*, 1985; *Pasărea purpurie a dragostei*, 1986; *Pentru toate acestea*, 1987; *Să ajungi înaintea răsăritului de soare*, 1989
- PERETZ Erastia, *Îmi plac!*..., 1933; *Stele căzătoare*, 1946
- PERPESSICIUS, **Fatma*, 1969
- PETALA Mircea, **Trece - trece regimentul 10*, 1938
- PETOLESCU Nicolae, *Deturnarea*, 1980
- PETRA-PETRESCU Horia, *(Barcarolă)*, *(Tinerete)*, 1907
- PETRAN Iosif, *Contratimp*, 1968; *Faruri de ceaţă*, 1970; *Moartea a doua*, 1971
- PETRAŞCU Nicolae, *Marin Gelea*, 1905
- PETRAŞCINU Dan, **Iubire bolnavă*, 1933; *Sângele*, 1935; *Monstrul*, *(Copilăria cu umbre)*, 1937; **Fata morgana*, 1939; *Miracolul*, 1939; *Cora şi dragostea*, 1943; *Timpuri împlinite*, 1947
- PETRE F. M., *Chiriaşii doamnei Bârsan*, 1942
- PETREANU Eugenia N., *Copii din flori*, 1932; *Novina Donai*, 1932; *De sine stătător*, 1933
- PETRESCU Alexandru, *Călătoria continuă*, 1984
- PETRESCU Aurel, *Neamul Basarabilor*, 1984; *Sub soarele pământului*, 1987; *Dromichet*, 1988
- PETRESCU Camil, *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*, 1930; *Patul lui Procust*, 1933; *Un om între oameni*, 1953
- PETRESCU Cezar, *Întunecare*, 1927; *Simfonia fantastică*, 1929; *Calea Victoriei*, 1930; *La Paradis general*, 1930; *Baletul mecanic*, 1931; *Kremlin*, 1931; *Pământ şi cer*, I. *Comoara regelui Dromichet*, 1931; *Fram, ursul polar*, 1932; *Greta Garbo*, 1932; *Miss România*, 1932; *Plecat fără adresă*, 1932; *Apostol*, 1933; *Orăş patriarhal*, 1933; *Duminica orbului*, 1934; *Cheia visurilor*, 1935; *Lucaşărul sau Romanul lui Eminescu*, 1935; 1907, 1937; *Ochii strigoiului*, 1942; *Carlton*, 1944; *Adăpostul Sobolia*, 1945; **Căpitanul Hartular*, 1945; *Omul de zăpadă*, 1945; *Războiul lui Ion Săracu*, 1945; *Tapirul*, 1946; *Neghiniţă*, 1949; **Statuia liberăţii*, 1952; *Ajun de revoluţie 1848*, 1954; *Oameni de ieri, oameni de azi, oameni de mâine*, 1955; *Vladim sau drumul pierdut*, 1962; *(O întâmplare ciudată)*, 1978 (în colaborare cu G. CĂLINESCU)
- PETRESCU Const. C., *A treia crimă*, 1933; *Mâna cu patru degete*, 1933
- PETRESCU Florin, *La malul apelor*, 1953
- PETRESCU Hamilcar, *Ochii de piatră*, 1973; *Lăute de întuneric*, 1977; *Lăute de lumină*, 1979; *Cenuşă şi lăute*, 1983
- PETRESCU Ioana, *Fapt divers*, 1937; *Joc de oglinzi*, 1943; *Omul din lună Mikluho Maklai*, 1959; *Ua-Naasse, cântecul libertăţii*, 1964; *Măgura Vulpilor*, 1968; *Soarele târziu*, 1975; *Marco Polo - messer Milione*, 1984; *Firul neîntrerupt*, 1988
- PETRESCU Leonid, *Autobuzul profesorului*, 1964; *Nu căutaţi eroul!*, 1967
- PETRESCU Lucian, **Judecata lui Orfeu*, 1981
- PETRESCU Lucreţia, *Mărăcini*, 1937
- PETRESCU Mircea Alexandru, *Ne așteaptă morile de vânt*, 1945; **Jurnal de campanie nefăcută*, 1947; *Spre toamnă*, 1974
- PETRESCU Radu, *Matei Iliescu*, 1970; *O singură vârstă*, 1975; *Ce se vede*, 1979
- PETRESCU-VRANCEA Vintilă, **Miron Şendrea*, 1933
- PETRI Aurel, *Ani de cumpănă*, 1971
- PETRINI Ion, *Vulturul nu suferă lanşul*, 1974
- PETRIŞOR Marcel, *Măreasa*, 1975; *Crişan*, 1977; *Temeri*, 1985
- PETRU Luminiţa, *Chiţibuş şi Boroboacă*, 1978 (în colaborare cu Ştefan POPESCU); *Ultimul muşatin*, 1987
- PETRUŢI-BONDOC Tudora, *Tata*, 1979
- PHOTIADI Const., *Un sfânt* (foileton), 1907
- PIEPTEANU Al. Gr., *Răscrucă*, 1937
- PIETRARU George, *Miu haiducul*, 1968
- PIETREANU Florin, *Pasărea de argint*, 1987
- PILLAT Dinu, *Tinerete ciudată*, 1943; *Moartea cotidiană*, 1946
- PILLAT Monica, *Cei 13 şi misterul*, 1968; *Corabia timpului*, 1976
- PINGUIN, v. DUMBRĂVEANU A.
- PINTEA Radu, *Aerostatul inocenţilor*, 1981; **Tanker*, 1988
- PINTILIE P., *Paiate şi oameni*, 1958 (în colaborare cu A. IOSEFINI); **Liziera*, 1978
- PIRU Al., *Cearţa*, 1969
- PITUŢ Gheorghe, *Aventurile marelui motan criminal Maciste*, 1983
- PITIGOIU, *Misterele globului terestru* (foileton) (în colaborare cu ŞANDRENAGOR, SINGAPMA & CIOCĂRLIE), 1897

- PIU G., **Figurine în spasm*, 1933
- PLĂEȘU Dan, *Veghea*, 1985; *Lucrare de control la istorie*, 1989
- PLĂEȘU Ion, **Copilul din oglindă*, 1943
- PLĂMĂDEALĂ Leonida, *Trei ceasuri în iad*, 1970
- PLEȘEA Tim., *Măria-sa cetățeanul*, 1938
- PODGOREANU Anca Midia, **Dacă aștepti în spărtura luminii*, 1987
- PODINĂ Silviu, *Mlaștina*, 1953
- POENARU Emil, *Complot la Sarnisegetusa*, 1973; *Sala de așteptare*, 1974
- POIANĂ-NĂSTURĂȘ Volbură, *Din stejar, stejar răsare*, 1935
- POISSON DU SÉRAIL, *Sake haiducul sau asasinarea unui om politic care trăiește* (foileton), 1908
- POLICALĂ Gheorghe, *Cu si bemol la cheie*, 1938; *Fruct oprit*, 1941
- POP Ionel, *Înima pădurii*, 1986
- POP Mihail, *Undeva... pe un țărm*, 1943; *La vest de Majorca*, 1957; **Anii de foc*, 1958 (în colaborare cu Nicolae MANEA); *Ultimul minut*, 1958
- POP Mircea, *Aventuri cu uliul Sam*, 1971
- POP Sânziana, **Fără tine în paradis*, 1969; *Serenadă la trompetă*, 1969
- POP Simion, *Triunghiul*, 1964; *Orga de bambus*, 1966; *Criza de timp*, 1969; *Amfora sabină*, 1970; *Marsul alb (Luptătorul fericit și iubirea lui pătimașă)*, 1974; *Bestiariu*, 1981; *Student la istorie*, 1985
- POP Vasile, *Domnița Viorica*, 1905; *Grozăviile poliției noastre secrete sau România în fața unui război din cauza unor documente furate* (foileton), 1909 (semnat C. FULGER); *Cuza-Vodă*, 1910 (semnat Constantin FULGER); *Un tron pentru o iubire* (foileton), 1910 (semnat Const. FULGER); *Dramele stațiunilor balneare din România* (foileton), 1911 (semnat Const. FULGER); „*Noi suntem sclave*” (foileton), 1912; *Americana îndrăgostită*, 1920; *Cuceritorul de inimi*, 1921; *Cum iubește o fată*, 1921; *Vândutul de propria-i mamă*, 1922; *Eroii lui Mihai Viteazul*, 1931
- POP-FLORANTIN Ion, *Romeo*, 1873; *Decebal*, 1882; *Horea*, 1885; *Avram Iancu, regele Carpaților, continuatorul operii lui Horia*, 1891
- POP GIUVARA Antoaneta, *Porțile dimineții*, 1989
- POP NAN Maia, *Lăsați privighetorile să cânte*, 1985; *Statornicia pământului*, 1989
- POP-SĂRBU Ana, (*Matei, pelerinul*), 1975; (*În coltoanele timpului*), 1980; **Melancolii clandestine*, 1982
- POP TARNIȚA Ștefan, *Oșenii*, 1983
- POPA Doina, *Apelul de seară*, 1985
- POPA Marian, *Doina Doicescu și Nelu Georgescu*, 1977; *Podul aerian*, 1981
- POPA Mircea, **Roșu de Hunedoara*, 1974
- POPA Octavian, *Etajul zece*, 1974; (*În ziua plecării*), 1976; *Zile fără sfârșit*, 1979; *Frații Topan*, 1982
- POPA Vasile, *Femeia care a ucis*, 1939
- POPA Victor Ion, *Floare de oțel*, 1930; *Velerim și Veler Doamne*, 1933; *Sfârleață cu fojează*, 1936; **Casa cu opt femei*, 1939; *Maistorașul Aurel, ucenicul lui Dumnezeu*, 1939
- POPA-BOTOȘANI Vasile, *Ipocrit!*, 1933
- POPA-COHUȚ Eugenia, *Am să fiu pasăre*, 1977; *Prietenii lui Ștefanuț*, 1984
- POPESCU Alexandru Dan, *Și noi am purtat lode-ne*, 1982; (*Sposedania lui nea Pieptan*), 1987
- POPESCU Aurelian, *Dreptul la viață*, 1979
- POPESCU D. S., *Din umbra satelor*, 1936
- POPESCU Dumitru, *Pumiul și palma*, 1980; *Muzeul de ceară*, 1984; *Vitrailii incolore*, 1985; *Cenușa din ornic*, 1988
- POPESCU Dumitru Radu, *Zilele săptămânii*, 1959; *Vara ottenilor*, 1964; *F.* 1969; *Cei doi din dreptul Tebei*, 1973; *Vânătoarea regală*, 1973; *O bere pentru calul meu*, 1974; *Împăratul norilor*, 1976; *Ploile de dincolo de vreme*, 1976; *Viața și opera lui Tiron B.*, 1980; *Orașul îngerilor*, 1985
- POPESCU Emilian, *Durere și ură!*, 1918
- POPESCU Florentin, *Puii de urs nu merg cu automobilul*, 1989
- POPESCU Iosif, *Petru Cazacul* (foileton), 1879
- POPESCU Lorin, (*Noapte apocaliptică*), 1937; (*Ispășiri*), 1940
- POPESCU Margareta, v. D. I. SUCHIANU
- POPESCU Marieta, **Flori de cald*, 1936
- POPESCU Mircea, *Dosarul „Căprioarei aurii”*, 1968; *Dosarul 2 e în pericol...*, 1971; *Sfărământorul de stânci*, 1971; *Secretul Elizei Dornescu*, 1975; *În fața casei*, 1980
- POPESCU N. D., *Radu al III-lea cel Frumos*, 1864; *Moartea lui Mihai Viteazul* (foileton), 1867; *Dragostea străinilor și patriotismul ambițioșilor* (foileton), 1872; *Iancu Jianul, căpitan de haiduci*, 1873; *Mihnea-Vodă cel Rău (1508-1510)* (foileton), 1873; *Alexandru Lăpușneanu, domnul Moldovei (1553-1568)* (foileton), 1875; *Don Juanii Bucureștilor*, *Jujuca* (foileton), 1875; *Mircea cel Bătrân* (foileton), 1876; *Moștenitorul lui Radu Negru* (foileton), 1876; *Amasaona de la Rachova*, 1879; *Prisonierul român de la Plevna*, 1879; *Miul haiducul*, 1881; *Tunsul haiducul*, 1881;

- Bujor haiducul (Moartea lui Bujor haiducul, Bujor căpitan de haiduci, Voinea Voinicul sau Timerețea lui Bujor)*, 1882; *Codreanu haiducu*, 1882; *Mesterul Manole sau Fundarea monastirii Curții de Argeș*, 1882; *Constantin Brâncoveanu*, 1885; *Radul al VII-lea de la Afumați (1521-1529)* (foileton), 1885; *Testamentul lui Petru cel Mare* (foileton), 1885; *Epoca lui Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei (1674-1711)* (foileton), 1886; *Epoca Mavrocordăților (1711-1760)* (foileton), 1887; *Fata de la Cozia*, 1887; *Iancu Jianu, zapciu de plasă*, 1887; *Santinela de la Grivița*, 1887; *Banul Mărăcine*, 1889; *Epoca Ghiculeștilor (1733-1777)* (foileton), 1889; *Sora de caritate*, 1889; *Căpitan Buzdugan*, 1890; *Primul rănit*, 1890; *Epoca derbedeilor și a apelisiștilor (disperaților) precum și evenimentele care au urmat după dânsa (1792-1808)* (foileton), 1891; *Boierii haiduci*, 1892; *Botezul de sânge*, 1892; *Maria Putoianca*, 1892; *Peneș Curcanul*, 1892; *Războiul dintre haiduci și ruși*, 1892; *Epoca nedumeriților (foileton)*, 1893; *Radu Anghel*, 1893; *Bătălia de la Călugăreni*, 1894; *Moartea lui Iancu Jianu, căpitanul de haiduci*, 1894; *Tălăhăriile bandiului Mihale Bunea, născut în comuna Roșu, districtul Ilfov*, 1894 (semnat D. P.); *Junetea lui Mihai Viteazul*, 1895; *Mihai Vodă și căldul*, 1895; *Corbea*, 1899; *Drama din Sevastopol*, 1899; *Isprăvile tălhărești ale lui Nicolae Grozea, Dumitru Lungu și Ioniță Tunsul*, 1909; *Timerețea lui Iancu Jianul, vestit căpitan de haiduci*, 1909; *Iancu Jianu, polcovnic de poterași*, 1910; *Scăparea lui Iancu Jianu din oca părsătită*, 1911; *Dragostea lui Iancu Jianu cu Smaranda Gălășeasca*, 1916; *Prinderea lui Iancu Jianu căpitanul de haiduci*, 1916
- POPESCU Panait, *Măscăriciul schiop*, 1970
- POPESCU Petru, *Prins*, 1969; *Dulce ca miera e glonțul patriei*, 1971; *Sărmana cerului*, 1971; *Să crești într-un an cât alții*, 1973; *Sfârșitul bahic*, 1973; *Sus țenele*, 1973; *Copiii Domnului*, 1974
- POPESCU Petru Demetru, *... lui Brâncoveanu*, 1984
- POPESCU Romeo, *(Floarea icului)*, 1968; *Moartea faraonului*, 1979; *Cu fața spre oameni*, 1983
- POPESCU Sp., **Om nou*, 1906
- POPESCU Ștefan, *Premieră de gală*, 1957; *Pașala*, 1968; *Pajura cu două capete*, 1977; *Chițibuș și Boroboată*, 1978 (în colaborare cu Luminița PETRU); *Sfetnic de taină*, 1985; *De din vale de Rovine*, 1986; *Până la marea cea mare*, 1988
- POPESCU Ștefan I., *Răzburarea*, 1924
- POPESCU Tudor, *Ultima aventură*, 1957; *Un băiat privește marea...*, 1960; *Drum fără întoarcere*, 1963; *Vulpea simte capcana*, 1964; *Ecuația cu trei necunoscute*, 1965; „*H. W*” *își caută umbra*, 1965; *Brățara de cretă*, 1966; *Un dac la Roma*, 1967; *Doi domni fără umbrele*, 1971; *Turistul singuratic*, 1974; *Urcușul*, 1975; *Cel mai isteț, cel mai viteaz*, 1978
- POPESCU-BOGDĂNEȘTI N., *Omor scuza-bil?!...*, 1967; *(Numai două ore)*, 1972; *Trandafiri pentru altădată*, 1981
- POPESCU-MALDĂR I., *Didina*, 1941
- POPESCU-PUȚURI I., *După furtună*, 1946 (semnat I. PUȚURI); *Orbecanii*, 1950 (semnat I. PUȚURI); *Vestitorii primăverii*, 1956; *Se naște întrebarea*, 1961; *Ideile nu mor nici în sicriu*, 1963
- POPESCU-TELEGA AL., *Rătăciria lui Ion Vancea*, 1926; *(Un tânăr din provincie)*, 1929
- POPIN Doru Eugen, **Castelul de nisip*, 1989
- POPITA Lidia, **Vai! celui singur*, 1988
- POPOVICI Alexandru, **Nimeni nu moare de două ori*, 1973
- POPOVICI Aurel, Azi, 1933; **Încleștare*, 1941
- POPOVICI Doru, *Cântec în extaz*, 1974; *Prea târziu...*, 1979
- POPOVICI Eliana, *Cinstiți meșteri mari...*, 1985
- POPOVICI Omer, *Mascarada minciunii*, 1943
- POPOVICI Petre, **Haina de piele*, 1979; *Ruptura*, 1981
- POPOVICI Sebastian, *Vătaful Neculei*, 1943
- POPOVICI Titus, *Străinul*, 1955; **Pământul e aproape rotund*, 1956; *Setea*, 1958; *(Întâmplări)*, 1964; **Puterea*, 1965; *Mihai Viteazul*, 1969; *(Moartea obiectelor fericite)*, 1972; *Judecata*, 1984
- POPOVICI Valeriu, *Pașaport pentru Brazilia* (foileton), 1947 (în colaborare cu C. PANAITESCU)
- POPP Geta, *Iubiri*, 1934
- POPP Corneliu, *Eu și statuia mea*, 1941
- POPPER Ioan, *Taina albă*, 1956
- PORA N., *Măscărici*, 1933; *Cântec de sirenă*, 1934; *Stigmat*, 1940
- PORSENNIA N., **Focul*, 1916; *Magdalena*, 1916; *Strigoii*, 1920; *Spre fericire*, 1921; *Visătorii*, 1925; *Rug*, 1942
- PORUMBACU Veronica, *La capătul lui 38*, 1947; *Porțile*, 1968
- POSPA I Mircea, *Reîntâlnire neașteptată*, 1985; *Cariere*, 1989

- POSTELNICU Ioana, *Bogdana*, 1939; *Beznă*, 1943; *Pădurea Poienari*, 1953; *Orașul minunilor*, 1957; *Adolescenții*, 1962; *Plecarea Vlașinilor, I; Înțocarea Vlașinilor, II*, 1964; *Toate au pornit de la păpușă*, 1972
- POTOPIN Ion, **Moartea primăverii*, 1941
- POTRA George, *Voievodul*, 1973 (în colaborare cu Emanoil COPĂCIANU)
- P. P. u., *Contraste caracteristice sau o episodă din viața română* (foileton), 1882; *Olga sau o Episodă din viața rusească* (foileton), 1882
- PRASSIN Spiru, *Calea robilor*, 1903
- PREDA Iulius, *Cinci ani dintr-o viață*, 1981; *Floarea de colț*, 1985; *Pragul de argint*, 1989
- PREDA Marin, *Moromeții*, 1955; *Risipitorii*, 1962; *Intrusul*, 1968; *Marele singuratic*, 1972; *Delirul*, 1975; *Cel mai iubit dintre pământeni*, 1980; **Întăia moarte a lui Micula Mircea*, 1981
- PREDA Mira, *Riposta*, 1989
- PREDA Sorin, *Parțial color*, 1985; *Plus-minus o zi*, 1988
- PREDA Vasile, *Constelația de dincolo de ape*, 1980; *Gloria fără întoarcere*, 1985; *Acest trecut a fost cândva viitor*, 1988; *Mai jos de cerul albastru*, 1989; *Privind spre steaua iubirii*, 1989
- PREDESCU Alexandru, *Iarba fiarelor*, 1985
- PREDESCU Lucian, *Caragiale*, 1939 (în colaborare cu B. JORDAN)
- PRELIPCEANU Nicolae, *Tunelul norvegian*, 1978; *Zece minute de nemurire*, 1983; *Scara înteroară*, 1987
- PRENSIS Ștefan, *Peisaj de vară*, 1947, 1973
- PRICOPIE Mihail, *Puterile credinței*, 1943
- PRIGOR Maura, *Biserica nouă*, 1930; *Statuia care arde*, 1934
- PROCA Leon, **Femeia din Lesbos*, 1932
- PRODAN Paul I., *(Zile de iarnă)*, 1932
- PROTOPOEȘCU Dragoș, *Condamnații la castitate*, 1933; *Fortul 13*, 1936; *Tigrii*, 1937
- PRUTEANU Mihai, *Porțile lui Vama Catarama*, 1970; *Jocurile dîmineții*, 1976
- PRUTIANU C., *Tălharii Tecuciuului, Tutovei, Putnei, Bacăului și Covurluiului*, 1895
- PURCARU Ilie, *Barfașul de violetă*, 1980
- PURCĂREA Victor Lorin, *(Doi studenți și... o iubire)*, 1986
- PUSCARIU George, **Stația terminus*, 1973
- PUȚURI I., v. POPESCU-PUȚURI Ion
- RADINA Mircea, *Milioanele lui Belani*, 1969; *Cei 4 și noaptea*, 1971; *Naufragiul „Egreti”*, 1974; *Păianjenul își țese pânza*, 1976
- RADOVICI Eugen P., *(Hoițărea cea mare)*, 1935; *Alb și roșu*, 1946
- RADU Angela, *Adevărul despre Dora*, 1984; *Rochia de dantelă vișinie*, 1984
- RADU George, **Sărbătoarea cailor*, 1983; *Funia de nisip*, 1987
- RADU Valentin, *Jean Bart*, 1967
- RADU Vasile, *Victorie minus unu*, 1982; *Fratele meu*, Abel, 1984
- RAICOVICEANU-FULMEN E., *Copilul minune*, 1936
- RAICU Al., *Hai cu mine*, 1942; *Puntea din vale*, 1948
- RAICU Anda, *Norda*, 1979; *Fiul luminii*, 1983; *Valsul dîmineții*, 1987
- RAICU-DELAHUȘI George, *Suflete predestinate*, 1925; *Bestialitatea*, 1926
- RAIU Magda, *Groapa cu draci*, 1940
- RANETTI G., *Tragediile adulterului* (semnat Napadarjan KIRIAC), 1902
- RASIGA Ion, *Albumul*, 1979; *Pașii*, 1988
- RAȘCU I. M., *(Așchii dintr-un roman)*, 1930; *La Lisieux cu Sfânta*, 1934
- RAȚIU Iuliu, *Planeta de adolescent*, 1967; *La revedere, Făt-Frunos*, 1969; *A, acești adolescenți!*, 1970; *Anotimpul dragostei*, 1973; *Enigma florii albe*, 1975; *Sopârta electronică*, 1982
- RAȚIU Virgil, *Cărțile cu Alfonz*, 1988
- RĂCĂCIUNI Isaiia, *Mâl*, 1934; *Paradis uitat*, 1937
- RĂDULESCU Al. D., *Bătea un vânt de nebulie* (semnat SERA FURPA), 1932; *Trebuie să înving*, 1946; *Sandu Ronea*, 1968
- RĂDULESCU Banu, *Verdicul*, 1970; *Păsările mari nu cântă*, 1976; *Nimic despre fericire*, 1984; *În iarbă, cu fața la soare*, 1989
- RĂDULESCU Corneliu, *Prin defileu*, 1975; *(Portretul unei femei)*, 1977; *Uitarea și neuitarea inocenților*, 1983; **Jocul cu umbre*, 1987
- RĂDULESCU Dorina, *Vârtej*, 1964
- RĂDULESCU Fluor D., *Descătușarea (Eul actor și eul spectator)*, 1936
- RĂDULESCU G., *Banditul Răureanu sau Un înger în infern*, 1891
- RĂDULESCU Marta, *Sunt studentă!*, 1933; *Să ne logodim*, 1934; *Streina* (semnat Marta D. RĂDULESCU-MOGA), 1940
- RĂDULESCU Mihai, *Mozart – șapte zile pentru nemurire*, 1987
- RĂDULESCU Mona, *Greșeala moșneagului*, 1936

- RĂDULESCU Neagu, **Jurnal de beție*, 1933; *Sunt soldat și călăreț*, 1937; *Fetele au crescut*, 1945; *Napoleon fugea repede*, 1946; *Paiațe*, 1947; *Un balon rădea în poartă*, 1968
- RĂDULESCU-LEMNARU N., *Fica lui Zoltes*, 1975; *Zăpezile*, 1978; *Burebista*, 1982
- RĂDULESCU-MOGA Marta D., v. RĂDULESCU Marta
- RĂDULESCU-NIGER N., *Fiii ucigașului*, 1879; *Din memoriile unui procuror* (foileton), 1888; *Gelozie*, 1890; *Jertfă*, 1890; *Fata lui Hagi Dumitru* (foileton), 1891; *Căpitanul Ropotă*, 1893; *Unchiul Christea*, 1893; *Foamete* (foileton), 1896; *Fuga* (foileton), 1896; *Măriuca* (foileton), 1896; *Romanul căsniciei*, 1898; *Strein în țara lui...*, 1900; *Amor criminal* (foileton), 1902; *Tribunul poporului*, 1903; *Măria sa „Ogorul”*, 1907; *Magistrații noștri*, 1908; *Furtună... trecătoare*, 1911; *Orfanii neamului*, 1913; *Pe Coasta de Azur: O iarnă la Menton*, 1914; *Puterea destinului*, 1914; *Viață zbciumată*, 1914; *Pentru patrie*, 1915; *Ciormăreanu & Faerman*, 1916; *Logodnicul durerii*, 1919; *A fost un vis!...*, 1920; *Dascădul*, 1920; *Intrigă amoroasă*, 1920; *Romanul unei iubiri*, 1920; *Seducătorul*, 1920; *Două dureri*, 1921; *Părintele Veniamin*, 1922; *De la leagăn până la mormânt*, 1925; *Viață de artistă*, 1926; *Drama unei tinereți*, 1927; *Vântură-lume*, 1927; *Fire de artist*, 1928 (semnat IGNOTUS); *Înimi de femei*, 1928; *Omul de cristal*, 1930
- RĂSICĂ Mihai, *S. O. S. în golful furtunilor*, 1980
- RÂPEANU Valeriu, **Pe noi urmașii ne vor invidia*, 1983
- RĂȘCANU Theodor, *Aceea care trebuia iubită*, 1925; *A fost o năpastă* (foileton), 1932; *Ileana Lupului*, 1934; *Promotia 1907* (foileton), 1935; **Vârtejul*, 1938; *Ruginoasa*, 1939; *Banul... ochiul dracului*, 1941; *Fernecătorul Hrisoverghi*, 1943
- REBREANU Dan, *Un dac printre voi*, 1976
- REBREANU Liviu, *Calvarul*, 1919; *Ion*, 1920; *Pădurea spânzuraților*, 1922; *Adam și Eva*, 1925; **Sârpele*, 1925; *Ciuleandra*, 1927; *Crăișorul*, 1929; **Roș*, 1929; *Răscoală*, 1932; *Jar*, 1934; *Gorila*, 1938; *Amândoi*, 1940; **Cazarma*, 1975; *(Mojarul iluziilor)*, 1977
- REBREANU Vasile, *Casa*, 1962; *Căldul cel bun*, 1965; *(Noe cel singur)*, 1971; *Iubirile cascadorului*, 1976; *Un caz de iubire la Hollywood*, 1978; *(La Căprioara de argint)*, 1979; **Legăși-vă centurile de siguranță!*, 1980; **Nu se poate trăi fără iubire*, 1987
- RELGIU Eugen, *Petru Arbore*, 1924; *Glasuri în surdină*, 1927; *Prietenii lui Miron*, 1934
- REU Traian, *Treptele iernii*, 1978; *Stele viscolite*, 1983
- REZEDA Stephan, **Vita brevis*, 1929
- REZUȘ Petru, *Cosițele Doamnei*, 1979; *Războieni*, 1980; *Dansul șerpilor*, 1981; *Dumbrava Roșie*, 1984
- RICUS George, *Hoțul de paratrăsnete*, 1967; *O viață aparte*, 1970; *Cu „Jean Bart” pe ocean*, 1975
- RIEGLER Elena, *Iubire și ispășire*, 1920
- RIZESCU R. T., *Călugărul misterios*, 1981
- RÎULEȚ Const., *Cazul Soniei Dimitrievna*, 1933; *Pielea îngerului negru*, 1934; *Zidul socotelilor*, 1935
- ROBERT Terente, *R.Z.*, 1982
- ROBOT Al., *Music-hall* (foileton), 1969
- ROBU Alex., **Călătorul de la nr. 15*, 1929
- ROCIU I., *Condannare*, 1936
- RODA Ionel, *Nevroza instinctelor* 1933
- RODEANU Ștefan, *Neghina*, 1936
- ROGOZ Adrian, *Uraniu*, 1956 (în colaborare cu C. GHINEA); *Omul și năluca*, 1965
- ROGOZ Georgiana Viorica, *La braț cu ultimul zmeu*, 1970; *Vlad, fiul Dracului*, 1970; *Giumbuș Măgăruș*, 1974; *Anotimpul sirenelor*, 1975; *Drăculeștii*, 1977
- ROHAN H., *(Glasul din stepă)*, 1955; *Un caracter slab...*, 1956; *(La funicular)*, 1963
- ROHAN Peioan, *Scaiete*, 1945
- ROLANDO Sylvius, v. PAPILIAN Victor
- ROMAN Ioan, *Cavalerii danubieni*, 1982
- ROMAN Lidia, *Drumuri întretăiate...*, 1984
- ROMAN Ludovic, *Aventurile farfuriei zburătoare*, 1970; *Racheta albă*, 1975; *Stejara*, 1977
- ROMAN Radu Anton, *Vara nimănui*, 1978; *(Invitație la dans, Bătaie de aripă)*, 1984; *Zile de pescuit*, 1985
- ROMANESCU Vasile, *Feciorul lui bădița Niculae*, 1936; *Clopotele de la Talpalari*, 1937
- ROSETTI Radu, *Cu paloșul*, 1905; *Păcatele sulgeriului*, 1912; **La capătul pământului*, 1947
- ROȘCA Iuliu I., *Sacrificiu pentru sacrificiu*, 1881
- ROTARIU Const., **Idiotule, știi tu cine sunt eu?*, 1933
- ROTARU Marilena, **La est de Firenze*, 1984
- ROVAN Maria, *Destine*, 1957; *Când pătratul are trei laturi*, 1971
- ROZEN Emil, **Plozii lui Kukuruz*, 1931
- ROZNOVEANU Mirela, *Totdeauna toamna*, 1988
- RUDEANU Alexei, *Focul rece*, 1973; *(Nuntă de argint)*, 1975; *Pietrele acestei case*, 1975; *Mansarda colibei*, 1976; *Fratele norocos*, 1980; *Rușinea familiei sau poveștile de iubire*

- ale Malvinei Candrea, 1983; *Capcana albă*, 1984; **Candrenii*, 1986; *Corabia de piatră*, 1988
- RUGA Lucian, *Marea călătorie*, 1937
- RUJA Gheorghe I., *Fericirea... din lacrimi*, 1945
- RUNCANU Marcel Constantin, **Maraton*, 1973; *Sepia*, 1973; *Febră vesperală*, 1982; **O oră de glorie*, 1986
- RUSAN Romulus, **Acesta este trupul meu*, 1979; (*Adevărul, Secundele și noaptea*), 1981
- RUSE Ion, *În portul de pescari*, 1960; *Martor în constelații*, 1964; *Pe valuri spre Dacidava*, 1966; *Pasajul*, 1967; *Coșava în port*, 1970; *De la cer la pământ*, 1971; *Asediul*, 1978; *În ostrovul lui Soare*, 1982; *Transmarisca sub canonade*, 1982; *Oamenii și epave*, 1988
- RUSEL Maria, **Spre Târgu-Frumoase*, 1983
- RUSENESCU Alexandru A., *Mergi, Issuse!...*, 1906
- RUSESCU Vasile, **Ultimul stol*, 1986; *Pământul de acasă*, 1989
- RUSSU Ioan, *Nicu Ciobănelul* (foileton), 1887
- RUSU Cornel, *Întâmplări din zilele nopții albe*, 1969
- RUSU-CIOBANU Victor, *Dacia Felix*, 1968
- RUSU-ȘIRIANU Ion, *Achțiunea D*, 1975; *Evadare din umbră*, 1979
- RUSU Tiberiu Ana, *Glonte pe feavă*, 1982
- Lunca Dunării, 1954; *Cântecul Mioarei*, 1971; *Lisaveta*, 1971
- SADOVEANU Paul-Mihu, *Ca floarea câmpului*, 1944
- SADOVEANU Profira, *Mormolocul*, 1933; *Naufragații de la Auckland*, 1937; *Rechinul*, 1987
- SADOVEANU-MANOLIU Despina, *Livezi în soare*, 1973
- SALEM H., *La poarta nr. 3*, 1961; *Dragoste la a doua vedere*, 1981; *Cercul virtuos*, 1986
- SAMARINEANU M. G., *Romanță fără note*, 1932; *Kyazim* (foileton), 1934
- SAMSON A. P., *Între ape*, 1989
- SANDU-ALDEA C., *Două neamuri*, 1906; *Pe Mărgineanca*, 1912
- SATYR, *Cine se aseamănă se adună* (foileton), 1890
- SAVEL Vasile, *Miron Grindea*, 1921; *Vadul hoților*, 1926; **Vânturătorii de vorbe*, 1930
- SAVU Mayca, *Maidanul*, 1935; *Răzvrătire*, 1936
- SAVU Tudor Dumitru, *Treizecișitrei*, 1982; *De-a lungul fluviului*, 1985; *Fortul*, 1988
- SĂLĂJAN Vasile, *Coborând spre nord-vest*, 1972; *Săptămâni de dragoste*, 1975; (*Umbra trecutelor zile*), 1979; *Rodeo*, 1983
- SĂLCEANU Ilie, *Umbra slugerului Theodor*, 1988
- SĂLCUDEANU Petre, *Front fără tranșee*, 1961; *Strada Lux*, 1962; *Săptămâna neterminată*, 1965; *Singur fără cer*, 1966; *Corabia cu suflote*, 1967; *Prea cald pentru luna mai*, 1967; *De ce văd invers?*, 1970; *Moartea manechinului*, 1970; *Un biet bunic și-o biată crimă*, 1970; *Bunicul și păcatele lumii*, 1971; *Detectiv la paisprezece ani*, 1971; *Bunicul și porunca să nu ucizi*, 1972; *Bunicul și doi delincvenți minori*, 1974; *Ucenicie printre gloanțe*, 1974; *Un bunic și o biată aventură*, 1974; *Bunicul și o lacrimă de față*, 1976; *Biblioteca din Alexandria*, 1980; *Un biet bunic și o biată cinste*, 1980; *Apa care trece*, 1984; *Cina cea de taină*, 1984; *Judecata de apoi*, 1987; *Ochiul și marea*, 1989
- SĂNDULESCU Ionel, *Alarmă la Biroul 2*, 1979; *Zbor în furtună*, 1984
- SĂNDULESCU Mircea, *Victorie clandestină*, 1977; *Tratat pentru oaspeți*, 1979; **Linia de plutire*, 1982; *Intermediarul*, 1983; *Placebo*, 1983
- SĂRARU Dinu, *Niște fărani*, 1974; *Clipa*, 1976; *Dragostea și Revoluția*, 1981; **Iarba vântului*, 1988
- SĂRMANUL KLOPȘTOCK, *Stațiile dragostei*, 1929 (în colaborare cu Alexis NOUR,

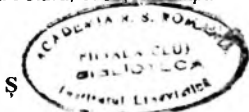
S

- SABINI Mihail, *După șira cu paie*, 1941
- SADOVEANU Ion Marin, *Sfârșit de veac în București*, 1944; *Ion Suntu*, 1957; *Taurul mării*, 1962; **Haini la Înalta Poartă*, 1976
- SADOVEANU Mihail, *Șoimii*, 1904; **Mariana Vidrașcu*, 1906; *Floare ofițită*, 1906; *Însemnările lui Neculai Manea*, 1907; *Apa morților*, 1911; *Neamul Șoimăreștilor*, 1915; *Strada Lăpușneanu. Cronică din 1917, 1921; Oamenii din lună*, 1923; *Venea o moară pe Siret...*, 1925; *Demonul tinereții*, 1928; *Zodia Cancerului sau Vremea Ducăi Vodă*, 1929; *Baltagul*, 1930; *Măria-sa puil pădurii*, 1931; *Nunta domniței Ruxanda*, 1932; *Uvar*, 1932; *Creanga de aur*, 1933; *Locul unde nu s-a întâmplat nimic sau Târg moldovenesc din 1890*, 1933; *Trenul fantomă*, 1933; *Noptile de Sânziene*, 1934; *Viața lui Ștefan cel Mare*, 1934; *Frații Jderi*, 1935; *Paștile blajinilor*, 1935; *Cazul Eugeniței Costea*, 1936; *Ochi de urs*, 1938; *Ostrovul lupilor*, 1941; *Păuna Mică*, 1948; *Mitrea Cocor*, 1949; *Nada Florilor*, 1950; *Nicoară Potcoavă*, 1952; *Aventură în*

- DOCTORUL YGREC, Alexandru BILCIU-RESCU); *Feciorul lui nenea Take Vameșul*, 1932; *Trilogia dragostei*, 1933; *Meduza*, 1938
- SĂSĂRMAN Gheorghe, *Proba tăcerii*, 1965; 2000, 1982
- SĂVENEANU Maur, *Evreul Ion Ionescu*, 1947; *Helim, târgul prostilor*, 1949
- SĂVULESCU Monica, *Lumea toată slobodă*, 1976; *Pragul de sus*, 1980; *Pietrele din lună*, 1984
- SĂVULESCU Nicolae, *Romanul unei iubiri*, 1904
- SĂRBU Cristian, (*Într-un sat pe Bărăgan*), 1971
- SĂRBU Ion D., *De ce plâng mama?*, 1973; *Dansul ursului*, 1988
- SĂRBU Stelian, *Omul cu două umbre*, 1968; *Eu am ucis moartea*, 1974; *Noaptea focurilor*, 1976; *Negustorul de iluzii*, 1979
- SĂRBU Viorel, (*Cristalul*), 1977
- SĂRBULESCU Marin, (*Pâine pentru ceferiști, Sirena*), 1947
- SBANȚU Cicerone, *Ummc* (foileton), 1983; *Patrula spațială*, 1989
- SCARLAT Teodor, *Viața la-nrâmplare*, 1938
- SCHINTEIE Ion, (*Tulburarea*), 1978
- SCHLÜTER Th. Th., *Codreanu sau aventura unei călătorii*, 1903; *Dramele inchiziției*, 1903; *Ioan Mândru, cel mai vestit căpitan de haiduci*, 1914
- SCHNELLBACH Martin, *Noroi și stele*, 1978 (în colaborare cu Ioan IANCU)
- SCHWARTZ Gheorghe, *Martorul*, 1972; *Pietrele*, 1978; *A treia zi*, 1980; *Spitalul*, 1981; *Efectul P*, 1983; *Maximele, minimele*, 1984; *Castelul albastru*, 1986; *Om și lege*, 1987; *Cei o sută*, 1988; **Ecce homo*, 1989
- SCHWARZFELD E., *Gângavul*, 1895
- SCOROBETE Miron, *Comoara din Peștera Scheletelor*, 1969; *Meduza*, 1976; *Marile vacanțe*, 1984
- SCORTEANU Paul, *Inimi de femeie. Strănepoții lui Tepeș* (foileton), 1904
- SCORTEANU Teodor, *Concina prădată*, 1939
- SCRIPCĂ Gheorghe, *Băiatul din cămașa cu cai*, 1977; *Noroc și fii băiat de treabă!*, 1981; *Cinci sub cerul liber*, 1984
- SCURTULESCU Ion, *Câmpia*, 1970
- SEBASTIAN Lascăr, **Derbedeu*, 1934
- SEBASTIAN Mihail, *Fragmente dintr-un carnet găsit*, 1932; *Femei*, 1933; *De două mii de ani*, 1934; *Orașul cu salcâmi*, 1935; *Accidentul*, 1940
- SECELEANU Eugen, *Eternitate locală*, 1973; *Solfegiul biruinței*, 1983 (în colaborare cu Oprea GEORGESCU)
- SEIN Corina Victoria, (*Pasărea amintirii*), 1979; *Frica albă*, 1982; *Coridor în oglindă*, 1983; *Inelul de fum*, 1984; *După concert*, 1986; *Fata amurg*, 1987; **Cercul de oglindă*, 1989
- SEIȘANU Romulus, *Aventuroasa viață a lui Despot-Vodă*, 1938
- SELEJAN Radu, *Cercul adevărului*, 1976; *Barieră pentru cocori*, 1981; *Avesalon cel Bătrân*, 1983; *Roata fără sfârșit*, 1984
- SELENA Ana, *Călina*, 1982; *Învolburata lume a Călinei*, 1986
- SERA FURPA, v. RĂDULESCU Al. D.
- SERDARU Virgiliu Ștef., *Apocalipsul*, 1921; *Vorba cerului*, 1921
- SERGIHI Cella, *Pânza de păianjen*, 1938; *Cad zidurile (Cartea Mironiei, Mirona)*, 1950; *Cântecul uzinei*, 1950; *Cantemiriștii*, 1954; *Fetele lui Barotă (Iubiri paralele)*, 1958; *Gențiane*, 1970; *Această dulce povară, tinerețea*, 1983
- SEULESCU Mariella, *Pănușeni*, 1942
- SEVASTOS M., *Aventurile din str. Grădinilor*, 1934; *Camioneta verde*, 1935
- SEVER Alexandru, *Cezar Dragoman*, 1957; (*Cronică*), 1958; *Uciderea pruncilor*, 1966; *Cercul*, 1968; *Impostorul*, 1977
- SICOE Florin, *Herbert*, 1988
- SFINȚESCU Rodica, *Joc viclean*, 1972; *Nașterea bărbaților*, 1974; *Zona de umbră*, 1978; *Bri-chete roz*, 1985
- SFINX, v. MĂRUNȚEANU Grigore
- SILVAN Gh., (*Din umbră*), 1902
- SILVESTRU V. V., *Moara nouă*, 1935
- SIMION Al., *La marginea orașului*, 1962; (*Drum la Gârlița*), 1964; *Presimțirea zăpezilor*, 1967; *Anotimpul posibil*, 1971; *Sângele unei vârste*, 1973; *Grăunțele de grâu, când cade pe pământ*, 1974; *Blorul de marmură*, 1975; *Șansa*, 1977; *Despărțirea*, 1981; *Gemenii*, 1983; *Orașul lunar*, 1985; *Coridorul*, 1988
- SIMION M. T., *Dragoste și destin*, 1947
- SIMIONESCU Emil, *Asediații*, 1974
- SIMIONESCU Mircea Horia, *Nesfârșitele primejdii*, 1978; *Învățăture pentru Delfin*, 1979; *Redingota*, 1984; *Licităția*, 1985; *Asediul locului comun*, 1988
- SIMU Octavian, *Spațiile altora*, 1972; *Lumină târzie*, 1974; *Popasul*, 1975; *Drumetul fără toiağ*, 1977; *Rădăcinile casei*, 1978; *Prizonierul deșertului*, 1985; **Hergheția verde*, 1987; (*Poveste în oglindă*), 1989
- SIN Mihai, *Viața la o margine de șosea*, 1975; *Bate și ți se va deschide*, 1978; *Ierarhii*, 1981; *Schimbarea la față*, 1985; (*Autoportret cu pase-partout*), 1988

- SINGAPMA, *Misterele globului terestru* (foileton), 1897 (în colaborare cu SANDRE-NAGOR, PIȚIGOIU & CIOCĂRLIE)
- SINITEANU Dumitru, **Saltul câprioarelor*, 1981; (*În negru îmbrăcat, până la oraș*), 1984; **Pe Mureș, undeva...*, 1986; (*Lucretia*), 1987
- SION George, (*Demir*), 1855
- SIRETEANU Gheorghe, *Comoara Crăișorului*, 1980
- SIUPIUR Elena, *Cei trei „A”*, 1975; *Enigma din trenul de noapte*, 1977
- SLAVICI Ioan, *Revoluția din Pârlești* (foileton), 1873; *Din bătrâni*, 1902; *Mara*, 1906; *Din două lumi*, 1920; *Cel din urmă armaș*, 1923; *Corbeii*, 1976; *Din păcat în păcat*, 1976; *Vântură țară*, 1979
- SMARA, *Fata tatii*, 1912; *Băiatul mamei*, 1920; *Domnul Bădină*, 1931
- SMĂNTĂNESCU Dan, *Fantastica aventură*, 1969
- SMEU Grigore, *Grădina înclinată*, 1974; (*Pășărea necunoscută*), 1978
- SOARE Iulia, *Familia Calaff*, 1956
- SOLACOLU Teodor, (*Istoriară rea*), 1916
- SOLCAN Pan, *Căderea*, 1980; *Umbra*, 1982; *Jocul*, 1984; *Nostalgie*, 1987; *Vameșul ploilor*, 1987; **Cerul și norii*, 1989
- SOLESCU Ioana, *Epilog pentru alții...*, 1974
- SOLOMON Max, *Sahariana*, 1956 (în colaborare cu I. M. ȘTEFAN); *Atenat în înfrăușu*, 1961
- SORBUL Mihail, *O iubeste?*, 1933; *Mângâierile panterei*, 1934; *Adevărul și numai adevărul*, 1936
- SORESCU Marin, (*Roman fantezist*), 1973; *Trei dinți din față*, 1977; *Viziunea viziunii*, 1982
- SORIANU Vlad, *Timpul dezmoștenitorilor*, 1983
- SPĂTARU Toma, *Zbateri*, 1958
- SPERANTIA Eugeniu, *Casa cu nalbă*, 1926
- SPERANTIA Theodor D., *Feighelă (Vinovată)*, 1902; *Fete de azi*, 1908; *Sar și Ionel*, 1920; *Mă-nșală*, 1921
- SPIRIDONESCU C., **Alina*, 1957
- SPIRIDONESCU C., **Viața Ninetei*, 1913
- SPIRIDONICĂ V., **Feroviariei*, 1936
- SPOIALĂ Vasile, *Meșterul halatului roșu* (foileton), 1972
- STAHL Henric, *Un român în lună*, 1914
- STAHL Henriette Yvonne, *Voica*, 1924; *Steaua bobilor*, 1934; *Între zi și noapte*, 1941; *Marea bucurie*, 1947; *Fratele meu omul*, 1965; *Nu mă călca pe umbră*, 1969; *Pontiful*, 1972; *Lena, fata lui Anghel Mărgărit*, 1977; *Drumul de foc*, 1981
- STAHL P. J., *Amoriile unui notar* (foileton), 1866
- STAMA George, *Mărunțelu* (foileton), 1894
- STAMATE Mihail D., *Moartea locotenentului Fulga*, 1937
- STAN Constantin, **Singurătatea nu are plural*, 1975; *Carapacea*, 1979; *Nopti de trecere*, 1984; *Vară târzie*, 1985; **Ceai pe lacuri*, 1987
- STAN Mihai, *Cazul „Spada”*, 1977 (în colaborare cu O. GOGA); *Ceasul de la miezul nopții*, 1978 (în colaborare cu O. GOGA); *„Războiul tăcut”*, 1979 (în colaborare cu O. GOGA); *Capcana din panou*, 1981 (în colaborare cu Neagu COSMA); *La Săcele... liniște*, 1982 (în colaborare cu Neagu COSMA); *Cine l-a ucis pe Abel?*, 1984 (în colaborare cu Neagu COSMA); *Noaptea amăgirii*, 1986 (în colaborare cu Neagu COSMA)
- STAN Nicolae, (*Furnicarul*), 1984; *Așezarea*, 1989; (*Boare de Slobozia*), 1989
- STAN T. C., *Cei șapte frați siamezi*, 1934; *Eu, Tina și Adam*, 1935; *Femeia de la miezul nopții*, 1936 (în colaborare cu Galia FARESSOVA)
- STANCIU Ene, *Anul roșu* (foileton), 1942; (*Răspântia*), 1947
- STANCIU I., *Start spre necunoscut*, 1988 (în colaborare cu O. GOGA)
- STANCIU Mircea-Valer, *Viața spre ziudă*, 1979; *Vrăjitorul casei*, 1983
- STANCU A., *Înimă de iatănă*, 1948
- STANCU Horia, (*Spartacus, revolta sclavilor*), 1945; *Asklepios*, 1965; *Fanar*, 1968; *Întoarcerea în deșert*, 1969; *Elenco*, 1979; (*Șamanul și apoticarul*), 1983
- STANCU Valeriu, **Pelerinul de cenușă*, 1985
- STANCU Zaharia, *Taifunul*, 1937; *Oameni cu joben*, 1941; *Descult*, 1948; *Dulăii*, 1952; *Rădăcinile sunt amare*, 1958; *Jocul cu moartea*, 1962; *Pădurea nebură*, 1963; *Ce mult te-am iubit*, 1968; *Șatra*, 1968; *Vântul și ploaia*, 1969; **O zi de vară*, 1976; **Patria*, 1984; **Lingura*, 1988; (*Plăpânda pasăre neagră*), 1988
- STĂNCULESCU Dimitrie, *Ispășire*, 1933
- STĂNCULESCU Nicolae, **Ultima cenușăreasă*, 1976; *Babilonul de nisip*, 1979
- STĂNESCU Alexandru, *Trei zile de ancheiă*, 1982; *Regula paralelogramului*, 1983; *Nu vă aplecați în afară*, 1984; **Singurătăți*, 1985; *Nevinovații*, 1987; (*Amintirea*), 1989; *Monologuri*, 1989
- STĂNESCU Ion V., *Dansul iederii*, 1987
- STĂNOIU Damian, *Necazurile părintelui Gheleon*, 1928; *Duhovnicul maicilor*, 1929; *Demnul lui Codin*, 1930; *Fete și văduve*, 1931; *Alegere de stareță*, 1932; *Camere mobile*,

- 1933; *Ucenicii sfântului Antonie*, 1933; *O zi din viața unui mitropolit*, 1934; *Parada norocului*, 1934; *Eros în mânăstire*, 1935; *Pensionarii*, 1935; *Pe străzile capitalei*, 1935; *Cinci prieteni*, 1936; *Luminile satului (Apostoli mincinoși)*, 1936; *Cazul maicii Varvara*, 1937; *Cășătorie de probă*, 1937; *București-Sinaia*, 1938; *O partidă de poker*, 1938; *Voiaj de plăcere*, 1940; *Dâmboviță, apă dulce*, 1941; *O noapte cu ghinion*, 1942; *Preot fără voie*, 1943; *Doi colegi*, 1947; *Haine vechi...*, 1947; *Jocul satanei*, 1947; *Chimiță R. Ilie, școlar și hoinar*, 1948
- STĂVILARU Luca, *Insula misterioasă*, 1934
- STELARU Dimitrie, *Zei prind șoareci*, 1968
- STERE C., *În preajma revoluției*, 1931
- STERE-CHIRACU Lola, *Apele negre*, 1972; *Pribeagul*, 1974; *Cer instelat*, 1983
- STERIAN Margareta, *Castelul de apă*, 1972
- STERIAN Paul, **Adonai*, 1930; **Trinidad*, 1931; **Romanul înnărilor Anadan*, 1932; **Fata morgana*, 1933
- STIHI Bogdan, *Iarna lupilor*, 1980; *Acvila și leul*, 1983; *Vetrele fumegă în amurg*, 1986
- STINGHE Ion Dragoș, *Zborul cu numărul 214*, 1980
- STOE Nicolae, *Asasinul coboară cântând*, 1971; *Acuzatul din camera 13*, 1973
- STOENESCU G. M., *Ceauș, domnul codrilor*, 1988
- STOENESCU Th. M., *Muma copilului*, 1887; *Corbea*, 1892; *Drăgușin haiducul*, 1892; *Ștefan cel Mare*, 1892; *Aron Vodă cel Cumplit*, 1893
- STOIA-UDREA Ion, **Căpitani*, 1979
- STOIAN Mihai, *Mică e vacanța mare*, 1956; **Unde ne duc pașii*, 1959; *Soare cu dinți*, 1979; *Andra*, 1982; *O zi pentru nemurire*, 1984; *Drumeț în calea lupilor*, 1987 (în colaborare cu Nicolae DRAGOȘ)
- STOIAN Ștefan, **Mirilia*, 1971
- STOICA Octavian, **Zăpadă firavă de noiembrie*, 1974
- STOICA Petre, *(Dialog nocturn)*, 1980; *(Serată dansantă la lumina petromaxului)*, 1981; *În ajunul unei serbări de binefacere*, 1984
- STOICA-CLOCOCEANU Aurel, *Duhovnicul Satanei*, 1935
- STOICAN I. I., *Eva*, 1920; *Înfloreau trandafirii*, 1920; *Tragedia mătă*, 1920; *Pribegind prin deșert*, 1923
- STOICESCU Marius, *Zeul de pistru*, 1970
- STOICIU Constantin, *Trufie*, 1974; *Pasarela*, 1979
- STOLNICEANU Cristea, *Take Ursu* (foileton), 1932
- STRAJE Mihail, **Întuneric*, 1925; *Sora Emilia*, 1935
- STRĂTESCU Ion V., *Preavizul*, 1984
- STREIA Constantin, *Zbucium*, 1946; *Haiducii*, 1971
- STREINUL Mircea, **Sanatoriul viselor*, 1933; **Numai o noapte*, 1934; *Aventura domnișoarei Zenobia Magheru*, 1938; *Ion Aluion (Semnul negru)*, 1938; *Viața în pădure*, 1939; *Guzli sau Tsu-Tsui (Guzli sau Hai-Hui)*, 1940; **Legionari urcau cântând spre cer*, 1940; **Eu, Vodă-Lupșă, clasa IV-a B.*, 1940; **Clubul bufnițelor*, 1941; *Lupul din Țara Huțurilor*, 1941; **Cuciurul-Mare*, 1941; *Drama casei Timoteu*, 1941; *Prăvălia diavolului*, 1942; *Soarele răsare noaptea*, 1943; *Băieți de fată*, 1944
- STRICATU Ilie, *Pe cărările destinului*, 1940
- STRUNĂ Constantin, *Ultima explozie*, 1989
- STRUTEANU Alexandru, *Cad frunzele în pustă*, 1973; *Fluturii albi mor spre sfârșitul verii*, 1974; *Nemuritoarea pasăre Phoenix*, 1988
- STURDZA Grigori M., *Pygmalion*, 1932
- STURZU C., *Vatra legendelor*, 1970; *Ianus*, 1980
- SUCEVEANU I. T., **Diavoli albaștri*, 1973; **Pilot pe frontul Transilvaniei*, 1976; *(Batalionul albastru)*, 1977; **Aerodromul*, 1981
- SUCHIANU D. I., *Un surâs de 5 milioane* (foileton), 1938 (semnat Margareta POPESCU)
- SUCIU Gheorghe, *Soarele neterminat*, 1970; *Lucrări și zile din viața lui Nick*, 1972; *Botează-mă cu pământ*, 1974; *De-ar fi pușca iarbă verde*, 1976; *(Samoilă și Suzana)*, 1980; *Război și dragoste*, 1982
- SUCIU Titus, **Penumbra amintirilor*, 1973; **Fuga*, 1975; *Drumul*, 1979; *Ceața*, 1984; *Pragul*, 1986
- SUKUP Adalbert, *Ratații*, 1936
- SULACOV Ioan, *Însemnările unui flămând*, 1936; *Studentul din Bugeac*, 1937; *Fiul poporului*, 1939
- SYLVIA de P., *Istoria unei familii bucureștene. Calypso*, 1907
- SZENTEȘ Stela, *Steaua Polară*, 1985; *Anotimpurile mamei*, 1989

- ȘAHIGHIAN Alexandru, *Coiful de aur*, 1962; *Râul fierbinte*, 1965
- ȘANDRENAGOR, *Misterele globului terestru* (foileton), 1897 (în colaborare cu PIȚIGOIU, SINGAPMA & CIOCARLIE)
- ȘANDRU Areta, *Glonțul de porțelan*, 1984; *Podul de vise*, 1989

- ȘARU Eugen Ioan, (*La capătul călătoriei*), 1988; (*Păcăleala*), 1988
- ȘENDREA Alex., *Dragoste minoră și majoră*, 1936
- ȘEPTILICI Mircea, *O fată*, 1934
- ȘERBAN George, (*Baroneasa*), 1982; *Somnul*, 1983; (*Ca-n Shakespeare*), 1984; *Turnurul*, 1987
- ȘERBAN Mihail, *Idolii de lut*, 1935; *Infirmii*, 1936; **Început de viață*, 1938; **Strada Rădășeni*, 1938; *Grădina lui Dumnezeu*, 1939; *Sanda*, 1941; *Casa amintirilor*, 1942; *Fete bătrâne*, 1946; *Pâinea inimii*, 1949; *Pământ și oameni*, 1957; *Cercul*, 1972
- ȘERBAN Tudor, *Unde a dispărut George Jianu?* (foileton), 1947
- ȘERBAN Vasile, *Povestea profesorului Marian*, 1988
- ȘERBAN Viana, (*Am să iubesc acest animal frumos*), 1985
- ȘERBĂNESCU Mircea, **Bărzava descântată de dragoste*, 1940; **Cine sunt eu?*, 1941; **Familia unită*, 1958; *O fată din cele multe*, 1958; *Cerc și dragoste*, 1973; (*Căderea, căderea*), 1980; *Fata din tren*, 1984; *Fântâna cu apă vie*, 1985; *Înimi în primejdie*, 1985; **Competiția*, 1987; (*Întoarcerea acasă*), 1987; (*Un răspuns pentru viitor*), 1987; *O ordine totală*, 1988; **La căsușa albă*, 1989
- ȘERBĂNESCU N. N., **Sinucidere*, 1933
- ȘERBĂNESCU Petru, *Viață frântă*, 1938
- ȘERBĂNESCU Tia, *Balada celor rău iubiți*, 1973; *Mai multe inele*, 1979; *Muntele de pietate*, 1983; *Cumpărătorii*, 1985
- ȘERBĂNESCU Virginia, *Lunga veghe de la Cozia*, 1981
- ȘERBĂNESCU-BUZĂU Aurel, *Nenorociții*, 1923
- ȘERBU Ieronim, **Virgin*, 1932; (*1941*), 1948; *Vișelul de aur*, 1949; *Poveste de dragoste*, 1951; *Rădăcinile bucuriei*, 1954; *Izgonirea din rai*, 1956; (*Într-o zi de noiembrie*), 1959; *Podul amintirilor*, 1963
- ȘERBU Valentin, *Expediția*, 1972; *Baltazar*, 1974; *Figuranții*, 1974; *Inocentul*, 1980
- ȘICLOVAN C. I., **Vremea, iubirea și liniștea*, 1931
- ȘINCAN Dionisie, *Lumini de poziție*, 1964; (*Valca plângerii*), 1967
- ȘIPERCO Alexandru, *N-a fost în zadar*, 1962; *Cândva, niște oameni*, 1967
- ȘIPOȘ Mariana, (*Un sărut*), 1989
- ȘLAPAC Florina, *Matei și Eva*, 1985
- ȘOIMARU Tudor, *Cântece și flăcări*, 1968
- ȘOMA L., *Romanul tinereții mele*, 1930
- ȘORA Dorel, *Șarpele și cupa*, 1972
- ȘOVU George, *Dragul nostru Alex...*, 1981; *Răspuns la post-restant*, 1981; *O vară de dor*, 1983; *Dans în foisor*, 1984; *Fascinații*, 1985; *Furtună în mai*, 1985; *Tandrete*, 1986; *Dimineața iubirii*, 1987; *Întâlnire-n oglindă*, 1989
- ȘTEFAN Corneliu, *Adio cu nopțile de unul singur*, 1987; *Drumul prin pădure*, 1989
- ȘTEFAN Gheorghe, *Jocul nu mai are rost*, 1974
- ȘTEFAN Ion C., *Lumini la ferestrele școlii*, 1989
- ȘTEFAN I. M., *Drum printre aștri*, 1954 (în colaborare cu Radu NOR); *Sahariana*, 1956 (în colaborare cu Max SOLOMON); *Robinsoni pe planeta oceanelor*, 1958 (în colaborare cu Radu NOR); *Ultimul alb*, 1962; *Lumina purpurie*, 1964; *Cântecul Cibenei*, 1966; *Misiune specială*, 1966; *Omul cu o mie de chipuri*, 1968; *Viata incepe la Milogu*, 1980
- ȘTEFANACHE Corneliu, *Zei obosiți*, 1969; *Dincolo*, 1970; *Paratele*, 1970; *Ziua uitării*, 1972; *Așteptarea aproapei*, 1974; *Speranța care ne rămâne*, 1974; *Miezul și coaja*, 1975; *Dimineața*, 1977; *Când vine umbra*, 1979; **Sărutul pământului*, 1979; **Dragul nostru oraș*, 1981; *După echinocliul de primăvară*, 1981; *Ruptura*, 1983; *Drumuri de fum*, 1985; *Și mâine, și poimăine...*, 1988; (*Un posibil început de roman*), 1989
- ȘTEFANOPOLO Alexandru, *Hangița Tudora*, 1970; *Măria-sa Burduja-vodă*, 1970; *În mahalava Grant*, 1971
- ȘTEFĂNESCU Al. I., *Să nu fugi singur prin ploaie*, 1958; *Al cincilea anotimp*, 1963; *În căutarea Ioldei*, 1967; *Omul de duminică*, 1974; *Băiat de București*, 1976; *Aventură la Brașov*, 1980; **Majoratul interzis*, 1981
- ȘTEFĂNESCU Domnița, **Mâine*, 1986
- ȘTEFĂNESCU Mircea, *Joc de noapte. Joc de zi*, 1971
- ȘTEFĂNESCU Nicolae, *Vinovatul nr. 1*, 1968; *Asasinul din arhivă (Enigma din arivă)*, 1969; *Lunga vară fierbinte a maiorului Moraru*, 1972
- ȘTEFĂNESCU Sorin, **Șamanul*, 1984
- ȘTEFĂNESCU Tudor, *Zile fierbinți*, 1974; *Oameni care ucidau vise*, 1975; *Prăbușirea muntelui Oarba*, 1981; *Calea Griviței*, 1984
- ȘTEFĂNESCU-EST Eugeniu, **Parfumul stelar*, 1933; *Zaza*, 1939 (semnat Eugeniu EST); *Școala dragostei*, 1947 (semnat Eugeniu EST); *Femei moderne*, 1947 (semnat Eugeniu EST)
- ȘTEFĂNESCU-YACINT N., v. YACINT N. Șt.
- ȘTEFĂNESCU-VĂLEANU D. D., *Matia*, 1936
- ȘTIRBU Vasile, **Joia mare*, 1982
- ȘTIRBU Viorel, *Oameni singuri*, 1968; *Cortejiul*, 1969; *Însemnările agentului Adam*, 1969; **Fără să fi răs decât o singură dată*, 1970;

- Canionul, 1975; Marele sigiliu, 1976; (Umbra), 1982
- ȘTUMF, Suflete obosite 1899
- ȘULUȚIU Octav, (Lulu), 1929; Ambigen, 1935; Într-un birt de provincie, 1942; Mănuire, 1943
- T**
- TABAN Vasile, Sub epitrafir, 1935 (semnat Savile NATBA); În cântecul elicei, 1939
- TACOI Cristina, Hesperara, 1971; Plâng, iubite print, 1984
- TAFRALI O., Mina Frunză (foileton), 1906; Urmăind idealul, 1921
- TAILLER Emilia, Dragoste de scriitor sau romanul lui Victor Hugo, 1914; George Sand, 1914; Compromisă, 1920; Suflet necunoscut, 1923
- TAKE, Nunta Lizetii, 1935
- TALAZ G., *Sânge și cenușă, 1930
- TALPĂ Ion, Prin rotoaga de fum, 1937
- TALPĂ Leon, Iunia, 1981
- TANCO Teodor, Soldați fără arme, 1973; Fana, 1982
- TARASCONIEVICI, *Tragedia din Belgrad, 1903
- TARCO L., Aterizare interzisă, 1970
- TARNEA Gh., (Conjunctivită în primăvară), 1933
- TASSU I. V., Crășorul Odorel, 1943
- TATULICI Mihai, Salvatorul, 1979
- TĂBĂRAȘ Ștefan, Zilele cele scurte, 1981; Compenele, 1985; Filmare la două aparate, 1988
- TĂIANU Ion, (Arta de a ne iubi aproapele), 1988
- TĂLĂȘESCU A., Solorin, 1906
- TĂLMACIU Corneliu, (Steaua care se înalță), 1989
- TĂMAȘ Paul, Umbra lui Zamolxe, 1969
- TĂNASE Nicuță, M-am făcut băiat mare, 1954; Derbedeii, 1957; Astăzi e ziua mea, 1959; Am fugit de-acasă, 1961; Plec la facultate, 1964; *Despre viață, 1967; Sus mâinile, domnule scriitor!, 1972; Destăinuirea marilor secrete, 1974; Răpirea ucenicului nevătăjitor, 1976; Telefonul de la ora nouăsprezece, 1979; M-am făcut... tată mare, 1984
- TĂNASE Ștefan, Luxul melancoliei, 1982; *Play-back, 1983; *Corpuri de iluminat, 1988
- TĂNĂSACHE Ilie, Bomba din fort, 1971; Palmyra cere rendez-vous, 1972; Amiralul și piratații, 1974; Măine, cu mare dragoste, 1976; Sudul speranțelor, 1979; Doria, oprește-te!..., 1981; Un mincinos în plus, 1985; Roagă-mă orice, 1986; (Sărută-mă, Octavia), 1987; Țărnul tandreței, 1989;
- TĂNĂȘESCU Dan Claudiu, Strigătul ierbii, 1978; Iarnă căzută-n genunchi, 1979; Câmpia singuratică, 1981; Taina stelelor, 1982; Scriitori de pe front, 1984; Livada viselor, 1986; *Împotriva viscolului, 1988
- TĂTĂRESCU Ștefan, O țară însângerață..., 1926
- TĂUȘAN Victoria Ana, Cineva urca un munte, 1983
- TĂUTU Nicolae, Cătălina, 1959; Fata cu arma, 1962; Așa cum a fost, 1963; Băiatul și luna, 1965; Împlinire, 1966; Aliatul Nr. 1, 1967; Casa liniștită, 1968; Enigmatica Solveig, 1969; Plecat-am nouă din Vaslui, 1969; Secretul documentului „X”, 1972
- TĂRZIU Alexandra, Nu-mi pasă, 1969; *Dacă ne pândește o enormă fericire, 1972; Locatarul, 1979; Sperietoarea din Hors, 1979
- TECUCEANU Horia, Căpitanul Apostolescu anchetează, 1969; Căpitanul Apostolescu intervine, 1971; Căpitanul Apostolescu și dubla enigmă, 1972; Greșeala căpitanului Apostolescu, 1973; Căpitanul Apostolescu și identificarea, 1974; Surprizele căpitanului Apostolescu, 1975; Obstinația căpitanului Apostolescu, 1978; Căpitanul Apostolescu și piromanul, 1979; Căpitanul Apostolescu și filiera, 1981; Căpitanul Apostolescu și cifrul D-237, 1983
- TEICĂ Nicolae, Căprioara de smalt, 1961
- TELEAJEN Sandu, *Umră și vis, 1926; Porunca inimii, 1933; Drumul dragostei, 1934; Turnuri în apă, 1935; O fată singură, 1937; Legiunea de onoare, 1940
- TEODOREANU Ionel, La Medeleni, 1925; Bal mascat, 1929; Turnul Milenei, 1929; Fata din Zlataust, 1931; Golia, 1933; Crăciunul de la Silvestri, 1934; (Liceenii), 1935; Lorelei, 1935; Arca lui Noe, 1936; Secretul Anei Florentin, 1937; Fundacul Varlamului, 1938; Prăvale-Baba, 1939; Ce-a văzut Ilie Pănișoară, 1940; Tudor Ceaur Alcaz, 1940; Hai, diridam, 1945; La porțile nopții, 1946; Zdrulă și Puhă, 1948; Să vie Bazarca!, 1971
- TEODORESCU Bogdan, (Petrecerea), 1988
- TEODORESCU C., Viața și crimele banditului Licinsky (foileton), 1891
- TEODORESCU Cristian, „Tainele inimii”, 1988
- TEODORESCU D. N., Căldrețul colorat, 1935
- TEODORESCU Ion Dumitru, Tipătul de nuntă al păunului, 1970; *Onoare tiranică și izbândă, 1974; Șase căluți în galop, 1977; O săptămână de bunătațe, 1980; *Străinul de dimineață, 1980; (Zile de sărbătoare), 1989
- TEODORESCU Leonida, Motelul, 1980; (Cap sau pajură), 1983, 4135

- TEODORESCU Traian, *Copiii pădurii*, 1939; *Insula Neagră*, 1939; *Shirley, împărăteasa copiilor*, 1939
- TEODORESCU-BRANIȘTE Tudor, **Baraca în flăcări*, 1923; *Domnul Negoită sau Individul împotriva statului*, 1932; *Fundătura cimitirului No. 13*, 1932; *Băiatul popii*, 1933; *Prințul*, 1944; *Scandal*, 1945; *Primăvara apele vin mari*, 1960; **Prietenii*, 1983; *Pavilionul de vânătoare*, 1986
- TEODORU Eugen, *Frumoasele garnizoanei*, 1969; (*Blestemul amintirilor*), 1976; *Nuntă cu sănii*, 1980; *Zori în ceață*, 1985; (*Crâmpeli de luptă*), 1987
- TEODORU Olimpia, *Iubire fatală*, 1911 (semnat OLTEO); *Un proces pierdut*, 1911 (semnat OLTEO, în colaborare cu DORU = V. TEODORU-DORU); *Suprema jertfă*, 1939 (semnat Olimpia TEODORU-OLTEO)
- TEODORU Tiviu, *Înapoi la casa verde*, 1937
- TEODORU-DORU V., *Un proces pierdut*, 1911 (semnat DORU, în colaborare cu OLTEO = Olimpia TEODORU); *Din zbuciumul vieții*, 1925 (semnat DORU); *Moara gigantică*, 1936; *Război cu bunica*, 1936; *Guguță și Dănuț*, 1938 (semnat DORU)
- TEODORU-OLTEO Olimpia, v. TEODORU Olimpia
- TEOHARI Nicolae Tudor, *Zorile asfințitului*, 1981
- TESCANU Vladimir, *Palimpsest*, 1988
- THAN Sergiu, *Strada Labirint*, 1972
- THEODORESCU Cicerone, *Povestea Ioanei*, 1963
- THEODORESCU Dem., *În cetatea idealului*, 1920; *Sub flamura roșie*, 1926; *Papagalul alb* (foileton), 1928 (semnat TODRY, în colaborare cu Petre CRAIU); *Robul*, 1937
- THEODORIAN Caton, *Sângele Solovenilor*, 1908
- THEODORIAN-CARADA Marin, *Negru pe alb*, 1910 (semnat Maxim MARICI); *Maica Sofia*, 1912; *Santa Melania*, 1913; *Norocul lui Iani*, 1921; *Stingher*, 1923; *Furculeasca*, 1924; *În voia soartei*, 1938
- THEODORU Radu, *Brazdă și paloș*, 1954; **Pescărușul albastru*, 1957; *Muniele*, 1963; *Atac la sol*, 1965; *Steaua de mare*, 1966; *Popas în Madagascar*, 1967; *Srămoșii*, 1967; *Taina recipientului*, 1968; *Vitejii*, 1968; *Approape de zei*, 1969; *A sosit ora!*, 1969; *Regina de abanos*, 1970; *Vulturul*, 1971; *Călătorie neobișnuită*, 1975; *Mai jos de Steaua polară*, 1975; *Țara sângăduinței*, 1975; *Călătorețul roșu*, 1976; *Nopti albastre*, 1976; *Cronică eroică 1877-1878*, 1977; *Biografie de război*, 1980; *Corsarul*, 1984
- THOMESCU-BACIU N., *Zapcii* (foileton), 1924
- TIMCU George, *Fără suspiecții*, 1972; *Lungile apusuri de soare*, 1976; *Tristețea lui Alec Arnașu*, 1978; *Enigmă pe autostradă*, 1980; *Machiaj*, 1981; *Disparația unui necunoscut*, 1983; **În așteptarea nopții*, 1986; *O războare târzie*, 1988
- TIMONU Dominte, *Al nimănu*, 1937
- TIMUȘ Ioan, *Transiberiana*, 1934; *Ogio-San*, 1938
- TIPSIE Ion, *Orașul din câmpie*, 1979; *Labirintul comisarilor*, 1981; *Un caz perfect conturat*, 1984; *În drum spre oraș*, 1986
- TITA Ștefan, *Robotul sentimental*, 1972
- TITEL Sorin, *Reîntoarcerea posibilă*, 1966; *Dejunul pe iarbă*, 1968; *Lunga călătorie a prizonierului*, 1971; *Țara îndepărtată*, 1974; *Pasărea și umbra*, 1977; *Clipa cea repede*, 1979; *Femeie, iată fiul tău*, 1983; *Melancolie*, 1988
- TITU Alexandra, *Cine seamănă vânt...*, 1980; *Olimp*, 1982
- T. N., *Moravuri și năravuri* (foileton), 1884
- TODIE Eugen, *Robii pământului (O iubire)*, 1913; *Hărdăul lui Satan*, 1925
- TODRY, v. THEODORESCU Dem.
- TOMA Atanasie, *Baladă pentru agentul R.001*, 1973; *Capcana era blondă*, 1976
- TOMA Dumitru, *Orașul Piticoșilor mincinoși*, 1983
- TOMICIU Pompiliu, **Doamna deputat*, 1938
- TOMOIOAGĂ-MARAMUREȘANU Ion, *Amintiri din roșu de Moisei*, 1977
- TOMOZEI Gheorghe, *Dacă treci râul Selenei...*, 1967; *Miradoniz*, 1970
- TOMUȘ Mircea, *Întoarcerea*, 1983
- TONEGHIN Menny, *Doamna Cassanova*, 1932 (în colaborare cu AI. BILCIURESCU); *Fecioare la licitație*, 1933 (în colaborare cu AI. BILCIURESCU); *Rumba dragostei*, 1934 (în colaborare cu AI. BILCIURESCU); *Paraziții tacămului*, 1938 (în colaborare cu AI. BILCIURESCU)
- TOPÎRCEANU G., **Minunile Sfântului Sisoe*, 1938
- TOPOLOG Ion, *Lovituri din umbră*, 1967 (în colaborare cu Paul ANTIM); **Pe cer trecea Carul Mare*, 1968; *Denisa*, 1970; *Torna, torna, frate*, 1971; **Țărani*, 1972; *Pașii*, 1973; *Cicoarea*, 1977; **Gloria Constantinii*, 1982; *Urmașii lui Euclid*, 1986
- TOPORAȘ Marg., *Suflet de femeie*, 1940
- TOROCEANU Viorica, *Povestea florilor de primăvară*, 1943
- TOTT Rodica, *Cumințenia pământului*, 1975
- TRAIAN Ilie, *Ora ciclopului*, 1986
- TRANCĂ Dumitru, *Întâlnirea pierdută*, 1982

- TRANDAFIR Aurelian, *Liniștea*, 1989
- TRESTIENI Al. N., *Când se scutură pelinul*, 1964; *Încotro?*, 1969
- TRICOLICI Chiril, *Oameni fără identitate*, 1962; *Nebunul din Brent*, 1963; *Bănuiala*, 1973; *Marele premiu*, 1974; *Un dolar, doi dolari*, 1974; *Valetul de treflă*, 1974; *Ultima variantă*, 1975; *Rolls-Royce*, 1976; *Unde-i duminică?*, 1979; *Calimera!*, 1981; *Scara de incendiu*, 1982
- TRUȚĂ Gheorghe, *Orașul*, 1983
- TRUȚIA Sabin G., *Dureri și bucurii*, 1926; **Castelul solitar*, 1927
- TUDOR Eugen, **S. A. R. D.*, 1945
- TUDOR Gallia, *Baroneasa din Lona*, 1944; *Mărgelile deșirate* (foileton), 1947
- TUDOR Iorgu, *Bejenarii*, 1941
- TUDOR Marin, *(De sărbătoarea animalelor)*, 1980
- TUDOR Octavian, *O zi cu mort, una fără mort* (foileton), 1969; *Noiembrie vitează*, 1975; *Banda lui Möbius*, 1978; **Anul de hârtie*, 1980
- TUDOR Stoian Gh., *Hotel Maidan*, 1936
- TUDOR-ANTON Eugenia, *Caruselul*, 1974; *Prețul singurătății*, 1981; *Vară vrăjmasă*, 1985
- TUDORAN Radu, *Un port la rășrit...*, 1941; *Anotimpuri*, 1943; *Flăcări (Flăcările)*, 1945; *Purcelul care-a ajuns boier*, 1945; *Ferma „Coțofana Veselă”*, 1946; *Întoarcerea fiului risipitor (Fiul risipitor)*, 1947; *Toate pânzele sus!*, 1954; *Ultima poveste*, 1956; *Dunărea revărsată*, 1961; *O lume întreagă*, 1964; *Al treilea pol al pământului*, 1971; *Maria și marea*, 1973; *Acea fată frumoasă*, 1975; *Casa domnului Alcibiade*, 1978; *Frumoasa adormită*, 1981; *Retragerea fără torțe*, 1982; *Îșirea la mare*, 1984; *Victoria năinaripată*, 1985; *Privighetoarea de ziă*, 1986; *O sută una lovitură de tun*, 1989
- TUDOSIE Ionel, *Diavolița și omul ursitei*, 1934
- TULBURE Gheorghe, *Cartea minciunilor*, 1941
- TUNARU Mihai, *Singur contra mea*, 1967; *Stații în câmpiile dezordinii*, 1969; *Appassionata*, 1978; *Cuceritorul*, 1979; *O, Prometeu*, 1982; *Șarpele împăcării noastre*, 1985
- TUPAN Marius, *Crisalide*, 1977; *Coroana Iza-belei*, 1982; *Marmură neagră*, 1989
- TURCONI Diana, *Una și aceeași iubire*, 1986; *Legăți-vă centurile de siguranță*, 1988
- TURCU N. V., **Asymptote*, 1971; **Acolo*, 1972
- TURCUȘ Aurel, *(Piatra de pe inimă)*, 1984
- TURTUREANU Constantin, *Somerii*, 1934
- TURTURICĂ C., *Filosof de închiriat*, 1980; *Cheia de contact*, 1983; *Marele interogatoriu*, 1984; *În casa asta toți trăgeau cu arma*, 1985; *Cărăuși peste vămi*, 1986
- TUTUNGIU Paul, *Drumul hoților*, 1979

Ț

ȚANEA Traian, *Cealaltă față*, 1973.

ȚARĂLUNGĂ Ecaterina, *Misiune de investigație*, 1987

ȚARĂ-LUNGĂ Tudorașcu, *Chipuri de ceară* (foileton), 1884

ȚATOMIR Nicolae, *Manuscrisul de la Marrakech*, 1972; *Negru și verde*, 1980

ȚĂRANU Ion, **Darurile*, 1973; **Cavalerii soarelui*, 1979

ȚĂRLEA Ion, *Fântâni rele*, 1978

ȚIC Nicolae, *A doua moarte a lui Anton Vrabie*, 1957; *Ora șase*, 1960; *Anii tineri*, 1961; *Un vals pentru Maricica*, 1963; *Orașul cu o mie de blesteme*, 1965; *Durerile altora*, 1969; *Scamatorul*, 1969; *Drumul spinos al întoarcerii*, 1971; *Viață de buzunar*, 1972; *Navetiștii*, 1974; *Patima urșilor albi*, 1975; *Roșu pe alb*, 1977; *Jean, fiul lui Ion*, 1978; **Nebunarița*, 1979; *Până mă întorc, visează*, 1980; **Evanghelia după Satan*, 1982; *Suplinitorii*, 1982; *Lege și anexă*, 1983; *Sărindar*, 1984; *Intermediarii*, 1985; *Grindina*, 1987; *Până la ultima consecință*, 1988

ȚION Adrian, *(Thalassa! Thalassa!)*, 1982

ȚOIU Constantin, *Moartea în pădure*, 1965; *Galeria cu viță sălbatică*, 1976; *(Spre gara de est)*, 1980; *Înșofitorul*, 1981; *Obligado*, 1984; *Căderea în lume*, 1987

ȚOPA Tudor, *Întoarcerea scriitorului*, 1975; *Punte*, 1985

ȚUCULESCU I., *(Chemarea dragostei)*, 1970

ȚUCULESCU I. P., *Setea de viață*, 1938

ȚUCULESCU Radu, *Vânătorul de aripi*, 1982; *Ora păianjenului*, 1984; *Degetele lui Marsias*, 1985

ȚUGUI Haralambie, **Criva*, 1987

ȚUGUI Ion, *Voivodeasa*, 1976; *Solemnitățile supușilor*, 1980; *Exerciții de existență*, 1982

ȚURCAN Radu, *Suflet de străjer*, 1938

ȚURLEA Stelian, *Pavană în peisaj marin*, 1988

U

UBA Traian, *Până dincolo de pădurea vieneză*, 1957

ULMU Bogdan, *Saltul*, 1975

- UN ANONIM, v. CASSVAN(-PAS) Sarina
- UNGHEREA Olimpian, **Enigma*, 1971; *Bătrâna domnișoară n-are alibi*, 1976; *Testamentul*, 1979; *Spovedania unui spion*, 1982; *Prizonierul speranțelor*, 1983; *Agent secret*, 1985
- UNGUREANU Alexandru, *Marele Prag*, 1984
- UNGUREANU Horia, *Ochiul zilei de ieri*, 1976; *Vara buneii speranțe*, 1979; *Noaptea papagalilor*, 1982; *Răzbunare ratată*, 1982
- URCAN Ioan, **Costin*, 1939
- URECHE Damian, *Prințul marelui puțin*, 1971; **Abia mâine va fi vară*, 1980
- URECHIA V. A., *Coliba Măriucăi* (foileton), 1855; *Logofătul Baptiste Veleli* (foileton), 1855; *Omul muntelui*, 1858 (semnat DOAMNA L, în colaborare cu Marie BOUCHER); *Cei șapte munți*, 1881 (semnat Maria MOVILĂ, în colaborare cu Marie BOUCHER)
- URECHIA V. A., v. DOAMNA L și Maria MOVILĂ
- URICARU Eugen, **Rostirea către Ioan*, 1969; *Rug și flacăară*, 1977; *Mierea*, 1978; (*Descumpănirea*), 1980; *Așteptându-i pe învingători*, 1981; *Vladia*, 1982; *Memoria*, 1983; *Stăpânirea de sine*, 1986; *Glorie*, 1987; (*Cină la Gustav Vasa, Locul potrivit*), 1989
- URSU Horia, *Marea chemare*, 1987
- URSU Teodor, **Vârful*, 1971
- URZICEANU Constantin, *Sfârșitul generalului Phleps*, 1984
- V
- VAIAN Eugen, *Măritată* (foileton), 1893
- VAIDA A. G., *Aviva, fiica getoului*, 1947; *Scântei în beznă*, 1950; *Clocote*, 1954; *Eșecul bandei V5*, 1957; *Povestea unei mame*, 1957
- VAIDA Mircea, *Soarele la miezul nopții*, 1978; *Zile în cuibul pășării*, 1980; *Vânătoare de vrăjitori*, 1986; *Corinda*, 1988
- VAIDA Radu, *Cercul deschis*, 1987
- VAIDA-POENARU Alecu, *Ana*, 1983; *Supraviețuitorii*, 1985; *Existențe paralele*, 1988
- VALERIAN I., *Cara-Su*, 1935
- VALERIAN I. P., *Monștrii Bucureștilor*, 1888
- VARVARI Valeriu, *Soarele de pe Ararat*, 1981
- VASILE Gh. D., *Pană-Albastră și expediția ne-terminată*, 1975
- VASILE Marian, *Olteni în cetate de scaun*, 1982
- VASILESCU Horia, *Verigile*, 1971; **În fața, în urma noastră*, 1975
- VASILESCU-LASCAR Al., *Nebunul*, 1921
- VASILIU Grigore, *Lady Mac Duckling*, 1946
- VASILIU I. G., **Romanul provinciei*, 1938
- VASILIU Ion, (*Era primăvară*), 1972
- VASILIU Lucian, *Să alergăm împreună*, 1985
- VASILIU Tudor, *Note de călătorie*, 1978
- VASILIU-BEREASA D., *În fața destinului*, 1938
- VĂCARIU Dumitru, *Bărzăunul și restul lumii*, 1981; *Vornicul Țării de Sus*, 1984; *Poteci fără întoarcere*, 1987
- VĂDUVA Alexandru, *La indicativul prezent*, 1971; *În vara fierbinte*, 1972; **Insula lui Sancho Panza*, 1986
- VĂDUVA Gheorghe, *Între două toamne*, 1982; *Trepte*, 1985; *Nucul și via*, 1987
- VĂDUVA Vasile, (*Ferestrele*), 1972
- VĂLMARU Nicolae, *Capriciile Iulianei*, 1957
- VĂLCU Mircea, *Noaptea păsările nu zboară*, 1980
- VĂRLAN Petre, *Zborul harpiilor*, 1972; *Înfrângerea lui Thanatos*, 1977; *Paloma și taifulul*, 1979; *Titus Bostan și ziditorii lumii*, 1981; *Sărutul meu pentru întreaga lume*, 1982
- VELEA Nicolae, *În război un pogon cu flori*, 1972
- VELESCU Cristian, *Strania pățanie a unui virtuoz*, 1984
- VELICAN Ion, *Rătăcirii de duminică*, 1969; (*Jos, printre stiele*), 1969
- VELICAN Sabin, *Pământ viu*, 1938; (*Glod*), 1939; **Cartea cu neguri*, 1942; **Încântare*, 1942
- VELICHI Adrian, (*Pasajul*), 1982
- VELISAR-TEODOREANU Ștefana, *Calendar vechi*, 1939; *Viața cea de toate zilele*, 1940; *Acasă*, 1947; *Căminul*, 1971
- VEREȘ Nicolae, *Zebrele pasc în cocotieri*, 1979; *Locuri vacante în Pantheon*, 1985
- VERGU Alexandru, *Cenușa dintâi*, 1969; *Singurătățile amiezii*, 1974; *Acei bărbați pătimași*, 1981
- VERONA Dan, (*Mica dezarmare*), 1971; *Îngerii chilugi*, 1982
- VERVEINE, *Doctorul Vlad* (foileton), 1909
- VESPER Iulian, *Primăvara în țara fașilor*, 1938; *Viața lui Mihai Viteazul*, 1939; *Glazul*, 1957
- VIANU Iosif, *Filierea traficantilor*, 1984; *Caruselul urmelor*, 1986
- VICOL Dragoș, *Valea fierului* (Noaptea dinspre ziuă), 1953; *În munții de miazănoapte*, 1959; **Pădurea*, 1962; *Omul de la ora 13*, 1964; *Flăcări în vest (Drumul spre Mai)*, 1966; *Camera 210*, 1968; *Satul cu oameni frumoși*, 1975
- VIGHI Daniel, *Însemnare despre anii din urmă*, 1989
- VILLARA Mihail, *Frunzele nu mai sunt aceleași*, 1946

- VINEA Ion, (*Carierele lui Vidran*), 1939 (semnat DOCTORUL CALIGARI); *Lunatecii*, 1965; *Venin de mai*, 1971
- VINTILĂ Ion, *Încețarea cu moartea*, 1966
- VINTILĂ Petru, (*Convoiul*), 1946; **Coasele*, 1949; *Nepoții lui Horia*, 1951; (*La început de drum, Cererea*), 1959; *Mărirea și decăderea Păunei Varlaam*, 1962; *Drumul dragostei*, 1963; *Orașul încercuit*, 1964; *Mai tare ca sfântul*, 1969; *Călătorie pe planeta Zeta*, 1972; *Numărătoare inversă*, 1972; *Eminescu*, 1974; *Șoimii au trecut Dunărea*, 1977 (în colaborare cu Petru VINTILĂ jr.); *Un soldat în căutarea patriei*, 1978; **Tinerețea unui erou*, 1979; *Pictor de duminică*, 1983; *Prima oră a dimineții*, 1983; *A doua zi după război*, 1985 (în colaborare cu Petru VINTILĂ jr.); *Roata*, 1984; *Muntele speranței*, I-III, 1986
- VINTILĂ Petru jr., *Șoimii au trecut Dunărea*, 1977 (în colaborare cu Petru VINTILĂ); *A doua zi după război*, 1985 (în colaborare cu Petru VINTILĂ)
- VINTILESCU Constantin, **O urmă*, 1975
- VIRGILIU Dan, *Furtună de vară*, 1983
- VISSARION I. C., *Petre Păcălăbul*, 1921; *Age-rul pământului*, 1939; **Răsculații*, 1959
- VIȘAN Constantin, **Zborul vulturului*, 1985
- VIȘIN Iosif, *Micul detectiv*, 1986
- VIȘNIEC Matei, **Cafeneaua*, 1985
- VIȚIANU Alexandru, *Jurnalul unei fete de pension*, 1914; *Iubire pentru iubire*, 1920; *Ochii boschetelor*, 1930
- VLAD, *Dezertorul* (foileton), 1897
- VLAD Adriana, *Strada Mare*, 1969
- VLAD Alexandru, *Frigul verii*, 1985
- VLAD Dan-Ioan, *Poveste de dragoste*, 1975; *Cântec pentru Daria*, 1981; *Valea cu iubiri*, 1985
- VLAD Maria, *Casa apelor*, 1954; *Drumuri*, 1957
- VLAD Tudor, *Al cincisprezecelea*, 1981; *Ascensiune nocturnă*, 1984; *Porțile serii*, 1987; *Adu-narea și scăderea zilelor*, 1988
- VLADIMIR Sergiu, *Jurnalul unui om inutil*, 1936
- VLADIMIR Sonia, *Jurnalul unei femei gravide*, 1933
- VLADISLAV Letiția, *Dulce septembrie*, 1976; *Vrăbiile pământului*, 1978
- VLAHUȚĂ Alexandru, *Dan*, 1894
- VLASIE Mihai, **Smochinul neroditor*, 1981
- VLASIU Ion, *Am plecat din sat*, 1938; *Poveste cu năluci*, 1941; *Drum spre oameni*, 1961; (*Succes moral, Sufletul e nemuritor?*, *Un vârf de cuțit, Liniștea e o himeră*), 1963; *O singură iubire*, 1965; *Cartea de toate zilele unui an*, 1984; *Copil fermecat*, 1984; *Succes moral*, 1985; *Monolog asimetric*, 1988
- VLĂDESCU G. M., **Crenguța*, 1923; **Dureri fără nume*, 1923; *Menuetul*, 1932; *Moartea fratelui meu*, 1934; *Republica disperaiților*, 1935; **Romanul unui visător*, 1935; *Gol*, 1937
- VLĂDESCU-ALBEȘTI G., *Simon*, 1928
- VODENA Daniel, v. EFTIMIU Victor
- VOICA George, *Pașărea numiță viață*, 1985; *Întâmplări neașteptate*, 1986
- VOICU C., *Femeia care va veni* (foileton), 1937
- VOICULESCU Elefterie, (*Pioneze în lumea de vise*), 1970; *Într-o coajă o speranță*, 1976; *Moartea lupului*, 1980; *O fereastră spre stele*, 1981; *Prispa de lut*, 1984; *Încrâncenatul*, 1988
- VOICULESCU Vasile, *Zahei orbul*, 1970
- VOINESCU Nicoleta, *Dulce septembrie*, 1975; *Drumul spre Constantanopol*, 1983; *Trufie*, 1987
- VOITIN Al., *Cinema Splendid*, 1978
- VOIVOEANU Constantin, *Grette nu mai face spionaj*, 1980
- VOLUTZA Mihai, *Maria și Elena* (foileton), 1890
- VORNIC Tiberiu, *Oameni sub patrafir*, 1950; **Drang nach Osten*, 1951; *Întâmplări din pragul veacului*, 1953; *Sub pajura împărăției*, 1954; (*O noapte în "Templul budist"*), 1956
- VORNICU Gheorghe, *Umbra lui Horea*, 1973
- VOROBCHIEVICI Octav, *Hotar de țară*, 1934
- VREMULEȚ Constantin, *Ziua ploii de purpură*, 1979; *Insula*, 1984; *Vântul de mieznoapte*, 1987
- VRIONI Aida, *Rătăcire*, 1923; *Fata-Sport*, 1925; **Învățătoarea*, 1930; (*Chip peste chip*), 1936
- VULCAN Iosif, *Sclavul amorului*, 1873; *Ranele națiunii*, 1876; *Barbu Strâmbu prin Europa* (foileton), 1879; *Fata popii* (foileton), 1885
- VULCAN Petru, *Dragomir* (foileton), 1895; *Fecioara*, 1900; *Almeiuna* (foileton), 1903; *Armâna (Românca)*, 1904; *Mizerabilii noștri* (foileton), 1910; *Liliana*, 1914
- VULPESCU Ileana, *Rămas-bun*, 1975; *Arta conversației*, 1980; *Sărută pământul acesta*, 1987
- VULPEȘTI Ion Lică, **În clocot de valuri*, 1984

X

- X...., *Jidovul* (foileton), 1888
- XENOPOL Adela, *Dorin Molna* (foileton), 1893; *Pe urma războiului*, 1913; *Uragan*, 1922
- XENOPOL Nicolae D., *Pășurile unui american în România* (foileton), 1879; *Brazi și putregai*, 1881

Y

YACINT N. Șt., *Dora*, 1907; *Spre Carpați...*, 1916 (semnat N. ȘTEFĂNESCU-YACINT)

Z

ZABARCENCU Silvia, *Grinduri*, 1980; *Nicăieri în orașul acesta*, 1982; *Thalassa...! Thalassa...!*, 1982; *Revelion la vamă*, 1985; (*Nepăsătoare în vis*), 1987

ZACIU Mircea, (*Dezordinea*), 1956

ZAHARIA Romulus, *Ademenirea*, 1983

ZAIDES Ștefan, *Misiune de taină în cetatea eternă*, 1986

ZAIMU Eugenia, *Bagheta magică*, 1985; *Vara enigmelor*, 1987

ZALIS Henri, *Până la capăt*, 1982

ZAMFIR Mihai, *Poveste de iarnă*, 1987

ZAMFIRESCU Al., (*Din lumea gândurilor*), 1909

ZAMFIRESCU Al. Duiliu, *Domnul Daltaban de Seraschier*, 1965

ZAMFIRESCU Duiliu, *În fața vieții*, 1884; *Un drum greșit* (foileton), 1888; *Lume nouă și lume veche*, 1895; *Viața la țară*, 1898; *În război*, 1902; *Tânase Scatiu*, 1907; *Îndreptări*, 1908; *Anna (Ceea ce nu se poate)*, 1911; *Lyda*, 1911

ZAMFIRESCU George Mihail, *Madona cu trandafiri*, 1931; **Plâns peste milenii*, 1931; *Maidanul cu dragoste*, 1933; *Sfânta mare nerușinare*, 1935; *Cântecul destinelor*, 1939; *Bariera*, 1946

ZAMFIRESCU Paria, *Asasinul cârciumarilor*, 1921

ZAMFIRESCU Violeta, *Cei de la casa pândarului*, 1974; *Îndrăgostiții triști*, 1979; *Surâsul iubirii*, 1984

ZAMORA Stelian, **Marele învins*, 1982; (*De unde începe paradisul*), 1987

ZANC Grigore, **Bastarzii*, 1975; *Conul de umbră*, 1975; *Cădere liberă*, 1978; *Careul de fugă*, I, 1985

ZANFIR Elena Zafira, *Pentru cine cântă ciocârliă*, 1975; *Legendă și trandafiri*, 1981; *Casteana*, 1985

ZAVERGIU Mihail, *Viața de student*, 1923 (semnat Marcel OLIN); *Femeia isterică*, 1925 (semnat Marcel OLIN); *Eroare medicală sau sinucidere?*, 1936; *Femeia pătimașă*, 1944 (semnat Marcel OLIN)

ZĂINESCU A. I., (*Aventură în Africa*), 1984

ZĂRNESCU Constantin, *Clodi Primus*, 1974; **Ziua cea mare*,

1978; *Meda, mireasa lumii*, 1979; (*Femei la strand*), 1985; *Ieșirea la mare*, 1985; **Aurora Pământului*, 1988; (*În așteptarea tratativelor*), 1988

ZDRENGHEA V., *Valea cu plopi*, 1937

Z. E. FLEMISTU, *Cosmeticul sau Crima oribilă de la Podo-gârla* (foileton), 1889

ZEHAN Eugen, *Măștina*, 1971; *O partidă de remi*, 1974; *Studentii*, 1977; *Tăcutele neliniști*, 1979; *Pasul de cadrii*, 1980; *Prins în capcană*, 1989

ZELETIN Șt., *Retragerea*, 1926

ZIDĂRIȚĂ Ștefan, *Te salut, Fidelitate!*, 1981; *Din vară și până în vară*, 1986

ZINCĂ Haralamb, *Jurnal de front*, 1954; *Ultima toamnă*, 1958; **Steaua marilor speranțe*, 1959; *Dintre suie de catarge*, 1961; *Sfârșitul spionului fantomă*, 1963; *Taina cavalerului de Dolenga*, 1965; *Moartea vine pe bandă de magnetofon*, 1966; *O invitație după miezul nopții*, 1967; *Ochii doctorului King*, 1968; *O crimă aproape perfectă*, 1969; *Crima de la 217*, 1970; *Și a fost ora „H”*, 1971; *Ultima noapte de război...*, 1972; *Dispăruți fără urmă*, 1973; *Limuzina neagră*, 1973; *Supersonicul 01 decolează în zori*, 1974; *Dragoste moartă*, 1975; *Un glonte pentru rezident*, 1975; *Soarele a murit în zori*, 1976; *Dragul meu Sherlock Holmes*, 1977; *Mapa cenușie G. R.*, 1977; *Toamnă cu frunze negre*, 1978; *Anotimpurile morții*, 1980; *Glonțul de zahăr*, 1981; *Dosarul aviatorului singuratic*, 1983; *Temerarul*, 1983; *Ultima noapte de război, prima zi de pace*, 1985; *Noaptea cea mai lungă*, 1986; *Fiecare om cu clepsidra lui*, 1988; *Revelion '45*, 1989

ZISSU A. L., *Calea Calvarului*, 1935; *Samson și noul Dragon*, 1939; *Marcu sin Marcu*, 1941

ZNAGOVEANU G., *Parohie de zestre*, 1940

ZORILĂ Nic. T., *Veștină* (foileton), 1892

ZOTTA Ovidiu, *Toți băieții sunt răi, toți băieții sunt buni*, 1970; *Operațiunea Hercule*, 1973; *O șansă pentru fiecare*, 1973; *Alexandru cel argintiu*, 1976; *Expediția „Zimbrii”*, 1984

ZVIRJINSCHI Monica, *Să spui te iubesc o singură dată*, 1988

INDICE DE TITLURI*

A

- (*Abandon*), Cleopatra Lorințiu, 1982
**Abia mâine va fi vară*, Damian Ureche, 1980
Abis, Adrian Cernescu, 1972
Absenții, Augustin Buzura, 1970
**Absolvent*, Th. Parapiru, 1976
Acasă, Ștefana Velisar-Teodoreanu, 1947
Acasă, fugarule!, Ion Ochinciuc, 1970
Accidentul, Mihail Sebastian, 1940
- Accidentul era inevitabil*, V. Em. Galan, 1967
Acea fată frumoasă, Radu Tudoran, 1975
Acea noapte, acea zi de iarnă '33, Ștefan I. Fay, 1973
Această dulce povară, tinerețea, Cella Serghi, 1983
Această iubire, Mihai Duțescu, 1979
Această mamă străină, Lydia Lascu-Mocanu, 1983
Această parte a pământului, Dumitru Mircea, 1966
Această viață sentimentală (Viața particulară a lui Constantin Hagiu), Coneliiu Leu, 1967
Acea care trebuie iubită, Theodor Râșcanu, 1925
Acei bărbați pătimiși, Alexandru Vergu, 1981
Acela care doarme, Nelly Cutava, 1974
Acele lucruri mari, Anișoara Odeanu, 1973
**Acesta este trupul meu*, Romulus Rusan, 1979
Aceste zile și aceste nopți, Teodor Mazilu, 1962
Acest trecut a fost cândva viitor, Vasile Preda, 1988
**Acolo*, N. V. Turcu, 1972
Acolo, în Filioara, Dumitru Almaș, 1943
Acolo și stelele ard..., Vintilă Horia, 1942
Acolo unde vântul rostogolește norii, Leonida Neamțu, 1966
Acoperiș cu demoni, Leonida Neamțu, 1973
Acord final, E. Lovinescu, 1974
Actele vorbește, I Peltz, 1935
Acteon, Gabriel Băilănescu, 1934
Acte originale/copii legalizate, Gheorghe Crăciun, 1982
Acțiunea banana, Ioan Iancu, 1974
Acțiunea D, Ion Rusu-Șirianu, 1975
Acțiunea „Hildebrand”, Aurel Mihale, 1979
Acțiunea Lebăda, George Anania, 1984
- Acțiunea Pirat*, Radu Nor, 1970
Acțiunea „Troia”, I. Mocanu, 1977
Acuzatul din camera 13, Nicolae Stoe, 1973
Acvaforte, Ștefan Marian, 1971
Acvariul cu pești exotici, Teodor Parapiru, 1987
**Acvariul spart*, Eduard Huidan, 1989
Acvila și capul de lup, Mircea Duduleanu, 1983
Acvila și leul, Bogdan Stih, 1983
Ada, Gh. Dem. Carapancea, 1922
Adam și Eva, Liviu Rebreanu, 1925
Adăpostul calicilor, Petre Bellu, 1942
Adăpostul Sobolia, Cezar Petrescu, 1945
Adâncul oglinzii, Traian Olteanu, 1984
**Adâncuri*, Paula Dumitrescu, 1945
Adela, G. Ibrăileanu, 1933
Adelina, G. Atanasiu, 1935
Ademenirea, Romulus Zaharia, 1983
Adevăr, idolul meu, Rodica Padina, 1984
Adevărata victorie, George Mihalache, 1988
(*Adevărul, Secundele și noaptea*), Romulus Rusan, 1981
Adevărul despre Dora, Angela Radu, 1984
Adevărul ftecăruia (Când te uși în oglindă), Horia Panaitescu, 1967
Adevărul pământului, Ion Șerban Drincea, 1981
Adevărul retorului Lucaci, Mihail Diaconescu, 1977
Adevărul și numai adevărul, Mihail Sorbul, 1936
(*Adevărul și numai adevărul*), Mircea Ghițulescu, 1987
Adio, Arizona, Romulus Guga, 1974
Adio cu nopțile de unul singur, Cornel Ștefan, 1987
Adio, Robert!, Constantin Novac, 1974
**Adolescență*, Constantin Pelmuș, 1932
Adolescenții, Ioana Postelnicu, 1962
Adolescenții de la Brașov, Pericle Martinescu, 1936
**Adonai*, Paul Sterian, 1930
**Adonis hădul*, Oscar Lemnaru, 1935
Adorata, Romulus Dianu, 1930
**A doua înviere*, Ilarion Mateescu, 1939
A doua mireasă, Viorica Ciorbăgiu, 1976
A doua moarte a lui Anton Vrabie, Nicolae Țic, 1957

* Și în cadrul prezentului indice, titlurile apar o singură dată, în redactarea adoptată pentru indicele precedent. Fac excepție numele romanelor reeditate cu titlul schimbat, caz în care, după prima intitulare, sunt reproduse, între paranteze, și celelalte. Fiecare alt nume e semnalat, în acest caz, prin câte o poziție independentă, alături de celelalte.

- A doua viață a lui Ștefan Varu*, Luca Gheorghide, 1933
- A doua zi după război*, Petru Vintilă, Pentru Vintilă jr., 1985
- Aduarea și scăderea zilelor*, Tudor Vlad, 1988
- *Aerodromul*, I. T. Suceveanu, 1981
- Aerostatul inocenților*, Radu Pinteau, 1981
- *Afaceri*, C. Martin (Martin Conitz), 1934
- A fost amețitor*, Miral, 1933
- A fost odată (foileton)*, Mihail Gașpar, 1911
- A fost odată un imperiu...*, Felix Aderca, 1939
- A fost o năpastă (foileton)*, Theodor Râșcanu, 1932
- A fost un vis!...*, N. Rădulescu-Niger, 1920
- Agenda cenușie*, Gheorghe Buzoianu, 1971
- Agent secret*, Olimpia Ungherea, 1985
- Agentul secret al lui Alîân-Bey*, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1976
- Agepsina și bătrânii*, Morogan-Salomie, 1984
- Agerul pământului*, I. C. Vissarion, 1939
- Ah, acești adolescenți!*, Iuliu Rațiu, 1970
- Ai carte, ai parte*, Teochar Alexi, 1878
- A înțelege sau nu*, Radu Coșașu, 1965
- Ajun de răsccoală*, Mihai Beniuc, 1979
- Ajun de revoluție 1848*, Cezar Petrescu, 1954
- Alarmă la Biroul 2*, Ionel Săndulescu, 1979
- Alarmă la dana zero*, Ion Aramă, 1975
- (Alături de meniere)*, D. Caracostea, 1908
- Albastrele ninsori*, Oana Cătina, 1989
- Albatros-31*, Cornel Hodojeu, 1975
- Albertina*, V. Bojor, 1903
- Alb și roșu*, Eugen Radovici, 1946
- Albu, feciorul lui Nițucă*, Petre Georgescu, 1971
- (Albumul)*, Gheorghe Buzoianu, 1973
- Albumul*, Ioan Rasiga, 1979
- Al cincilea anotimp*, Al. B. Ștefănescu, 1963
- Al cincilea as*, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1978
- Al cincisprezecelea*, Tudor Vlad, 1981
- Al doilea adevăr*, Antița Augustopoulos-Jucan, 1978
- Al doilea amant al doamnei Chatterley*, Clifford Moore (Felix Aderca), 1934
- Al doilea motiv*, Constantin Georgescu, 1972
- Al doilea pasaj*, Virgil Duda, 1975
- Aldo și Aminta sau Bandiții*, Costache Boerescu, 1855
- *Alegători*, B. Danubiu, 1935
- Alegere de stareță*, Damian Stănoiu, 1932
- Alei, codrule fârtate...*, Dumitru Almaș, 1956
- Alergie*, Genoveva Logan, 1973
- Alerță în munți*, Aurel Mihale, 1982
- Alexandra și infernul*, Laurențiu Fulga, 1966
- Alexandru*, G. I. Dimancea, 1883
- Alexandru cel argintiu*, Ovidiu Zotta, 1976
- Alexandru Lăpușeanu, domnul Moldovei (1553-1568)* (foileton), N. D. Popescu, 1875
- Alexă a' boldașului*, Galia Henegariu, 1944
- Aliatul Nr. 1*, Nicolae Tăutu, 1967
- Aligatorii de oje!*, Nicolae Frânculescu, 1984
- *Alina*, C. Spiridonescu, 1957
- Almeiuna (foileton)*, Petru Vulcan, 1903
- Al nimănu!*, Dominte Timonu, 1937
- Altare dărămate (foileton)*, Mihail Gașpar, 1909
- Altă iubire*, Dinu Clucerul, 1926
- Alțeva*, Apostol Fulga (Constantin Apostol), 1936
- Alte aventuri ale căpitanului Vigu*, Nicolae Mărgeanu, 1983
- Alte culori, alte anotimpuri*, Elena Ghirvu-Călin, 1973
- Alte diminești*, Oprea Georgescu, 1975
- Al treilea*, Mircea E. Balaban, 1944
- Al treilea e de prisos*, Tudor Negoită, 1984
- Al treilea pol al pământului*, Radu Tudoran, 1971
- Amanță*, Aurel Alexandrescu-Dorna, 1897
- Amar*, Traian Filip, 1963
- Amarul sânge al strugurilor*, Constantin Apostol, 1969
- Amasoana de la Rachova*, N. D. Popescu, 1879
- Amazoanele române (foileton)*, Pantazi Ghica, 1858
- Amăgii!*, D. Ș. Christie, 1907
- Amândoi*, Liviu Rebreanu, 1940
- „Amândoi la Strafford”*, Horia Panaitescu, 1972
- Ambarcațiunea eroică*, Vasile Băran, 1976
- Ambigen*, Octav Șuluțiu, 1935
- Ambiției!*, Sfînx (Grigore Măruntănuș), 1901
- Americana îndrăgostită!*, Vasile Pop, 1920
- Amfora sabină*, Pop Simion, 1970
- Am fost cu toți soldați*, Ion Aramă, 1985
- Am fost un imbecil*, Olimp Grigore Ioan, 1941
- Am fugit de-acasă*, Nicuță Tănase, 1961
- *Aminteste-ți de Leonidas*, Antoaneta C. Iordache, 1986
- (Amintirea)*, Alexandra Stănescu, 1989
- Amintiri din roșu de Moisei*, Ion Tomoiogă-Maramureșanu, 1977
- Amintirile Caterinei State (foileton)*, Constanța Marino-Moscu, 1920
- Amintirile erau false*, N. D. Carpen, 1983
- Amiralul oceanului Cristofor Columb*, Felix Aderca, 1957
- Amiralul și pirații*, Ilie Tănăsache, 1974
- Am lăsat grauri să zboare*, Iv. Martinovici, 1976
- Am lăsat iarba să crească*, Emil Bunea, 1972
- Amnezii de iarnă*, Morogan-Salomie, 1985
- Amor ascuns (foileton)*, Mihăescu-Nigrim, 1899
- Amor criminal (foileton)*, N. Rădulescu-Niger, 1902
- Amor încuiat*, I. Peltz, 1933
- Amor în veacul crâncen (foileton)*, Teochar Alexi, 1883
- *Amor vagabond*, Bogdan Amaru, 1934
- Amoriile unui notar (foileton)*, P. J. Stahl, 1866
- (Amorul din pădure)*, Panait Macri, 1882

- Amorurile unui ziarist sau Deux ex machina* (foileton), Evidis, Inex, Modestu, Cotadouche și IX, 1898
- Am plecat din sat*, Ion Vlasiu, 1938
- Amprenta pe oglinda misterioasă*, Sisi Caîr, 1933
- Am să fiu pasăre*, Eugenia Popa-Cohuț, 1977
(*Am să iubesc acest animal frumos*), Viana Șerban, 1985
- Am ucis pe Dumnezeu*, C. Ardeleanu, 1929
- Amurg*, Georgeta Mircea Cancicov, 1967
- *Amurg în Heidelberg*, George Constant, 1935
- Amurgul lagunei*, Anton Iordache, 1972
- Amurgul levantinelor*, Mircea Constantinescu, 1978
- Amurgul se lăsase în zori*, Nicolae Băbălău, 1983
- A murit Luchii...*, Otilia Cazimir, 1942
- Ana*, Alecu Vaida Poenaru, 1983
- Anacron*, Adrian Cernescu, 1970
- *Anamneză*, Ștefan Luca, 1973
- Ana Nucului*, Remus Luca, 1953
- Ana, stăpâna măgarului*, Tudor Manta, 1978
- Ancheta*, Dan Gr. Mihăescu, 1962
- Ancheta*, Vasile Băran, 1972
- Anchetatorul apatic*, Virgil Duda, 1971
- Anchetă în infern*, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1977
- *Anchetă în muși*, Cornel Dimovici, 1973
- Anchetă pe cont propriu* (foileton), George Arion, 1982
- Ancora n-a fost aruncată la timp*, Grigore Beuran, 1979
- An de școală*, Ștefan Luca, 1957
- Andra*, Mihai Stoian, 1982
- (*Andrei*), 1899
- Andrei Vaia (Pentr-un petec de negreață)* N. D. Cocea, 1934
- *Anemonele nu au înflorit în zadar*, Petru Comarnescu, 1957
- Ani de cumpănă*, Aurel Petri, 1971
- *Anii de foc*, Mihail Pop, Nicolae Manea, 1958
- Anii de ucenicie ai lui August Prostul*, Norman Manea, 1980
- Anii iubirii*, Letiția Papu, 1955
- Anii tineri*, Nicolae Țic, 1961
- Animale bolnave*, Nicolae Breban, 1968
- Aniversare*, Nicolae Părvulescu, 1982
- Aniversarea*, Elena Ghirvu-Călin, 1980
- Anna (Ceea ce nu se poate)*, Duiliu Zamfirescu, 1911
- Anna sau Pasărea paradisului*, Radu Mareș, 1972
- Am și Ana*, Ion Brădescu, 1944
- Anonima de miercuri*, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1984
- Anonimul de-aproape*, Nicolae Neagu, 1982
- Anotimp al ninsorilor albastre*, Florin Bănescu, 1975
- Anotimpul dragostei*, Iuliu Rațiu, 1973
- Anotimpul făgăduinței*, Alexandru Deal, 1975
- Anotimpul pierdut (Călător din noaptea de Ajun)*, Anișoara Odeanu, 1936
- Anotimpul posibil*, Al. Simion, 1971
- Anotimpul sirenelor*, Georgiana Viorica Rogoz, 1975
- Anotimpuri*, Radu Tudoran, 1943
- Anotimpurile mamei*, Stela Szentés, 1989
- Anotimpurile morții*, Haralamb Zincă, 1980
- Anotimpuri promise*, Ioan Iancu, 1985
- Antiquitas rediviva (Vremurile revin)*, Georghie Băgulescu, 1926
- *Antrenor de ingeri*, Mircea Micu, 1976
- *Anul de hârtie*, Tudor Octavian, 1980
- Anul întâi*, Vasile Mănuceanu, 1965
- Anul roșu* (foileton), Ene Stanciu, 1942
- Anunțul de la „mica publicitate”*, Ioana Dimitrescu, 1984
- Apa*, Alexandru Ivasiuc, 1973
- Apa care trece*, Petre Sălcudeanu, 1984
- Apa de aur. Andronic, Ghery & C-nia* (foileton), Ludovig Dauș, 1907
- Apa moriilor*, Mihail Sadoveanu, 1911
- (*Apă bună de fântână, Părea că ninge albastru, Lumina caldă a zilei*), Gabriel Iuga, 1988
- Apărarea are cuvântul*, Petre Bellu, 1934
- Apărătorul acuză*, Romulus Cojocaru, 1981
- Apărătorul în derută*, Romulus Cojocaru, 1979
- Apărătorul se apără*, Romulus Cojocaru, 1974
- Apel din nenunoscut*, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1985
- Apele negre*, Lola Stere-Chiracu, 1972
- Apele revărsate*, Șerban Nedelcu, 1981
- Apelul de seară*, Doina Popa, 1985
- Apocalipsul*, Virgiliu Ștef. Serdaru, 1921
- Apostol*, Cezar Petrescu, 1933
- *Apostoli fără nume*, Dem. Gh. Nolla, 1940
- Apostoli minciñoși (Luminile satului)*, Damian Stănoiu, 1936
- Apoteoză*, Constantin Gheorghiu, 1984
- Appassionata*, Alecu Ivan Ghilia, 1971
- Appassionata*, Mihail Tunaru, 1978
- Aproape de zei*, Radu Theodoru, 1969
- Aproapele mele*, Tania Lovinescu, 1979
- Aproapele nostru, aproape*, Platon Pardău, 1973
- Apus în flăcări*, Mikael Dan, 1907
- Arabescul amintirii*, Hortensia Papadat-Bengescu, 1986
- Arca lui Noe*, Ionel Teodoreanu, 1936
- Arca lui Noe*, Vasile Mănuceanu, 1968
- Arde marea*, Jean Nedelcu, 1969
- Arde Prahova*, Mihail Drumeș, 1974
- (*Arderi*), Pan Ariton, 1959
- Arderi*, Horia Panaitescu, 1959
- Ard luminile-n Vitul*, Ilie Ienea, 1937
- Argonautica*, Mircea Oprîț, 1970

- Arhanghelii*, Ion Agârbiceanu, 1914
Arhanghelul cu aripi de ceară (O dragoste la Viena), Victor Eftimiu, 1935
Arhipelagul, Radu Ciobanu, 1987
Arhipelagul Alexandru, Mircea Palaghiu, 1976 (*Aripa albă*), Emil Lazarim, 1988
Aripa morții (Comedia dragostei), E. Lovinescu, 1913
Aripi de argint, Doru Davidovici, 1983
Armata de pitici, Ștefan Berciu, 1974
Armâna (România), Petru Vulcan, 1904
Aron Vodă cel Cumplit, Th. M. Stoenescu, 1893
Ars amandî, Elena Ghirvu-Călin, 1968
Arsenic, Sergiu Dan, 1934
Arșița, Calistrat Costin, 1981
Arșița, Laurențiu Cerneț, 1968
Arșița zăpezilor, Tudorel Oancea, 1987
Arta conversației, Ileana Vulpescu, 1980 (*Arta de a ne iubi aproapele*), Ion Țăianu, 1988
Asaltul, Ion Gh. Pană, 1975
Asasinatul Zinaidei Spinescu, Marcel Bibiri-Sturia, 1922
Asasinul acordă interviuri, Mircea M. Ionescu, 1976
Asasinul cârciumarilor, Paria Zamfirescu, 1921
Asasinul coboară cântând, Nicolae Stoe, 1971
Asasinul din arhivă (Enigma din arhivă), Nicolae Ștefănescu, 1969
Ascensiune nocturnă, Tudor Vlad, 1984
Ascensiunea, Ștefan Dorgoșan, 1989
Asediații, Emil Simionescu, 1974
Asediul, Alecu Ivan Ghilia, 1969
Asediul, Ion Ruse, 1978
Asediul locului comun, Mircea Horia Simionescu, 1988
Asfințit de oameni, Ludovic Dauș, 1932
Asklepios, Horia Stancu, 1965
A sosit ora!, Radu Theodoru, 1969
Asiă-seară îl areștam pe asasin, Remus Luca, 1967
Asiă-seară relaxe, Theodor Constantin, 1971
Asiăzi e ziua mea, Nicuță Tănase, 1959
Astra, Dito și Idem (Carmen Sylva, Mite Kremnitz), 1887
**Asymptote*, N. V. Turcu, 1971
Așa cum a fost, Nicolae Țăutu, 1963
(Așa și pe dincolo), I. Peltz, 1958
(Așchii dintr-un roman), I. M. Rașcu, 1930
Așezarea, Nicolae Stan, 1989

Așteptare, Maria-Luiza Cristescu, 1973
Așteptare, Elena Gronov-Marinescu, 1980
Așteptarea aproapelei, Corneliu Ștefanache, 1974
Așteptându-i pe învingători, Eugen Uricaru, 1981
Atac în bibliotecă, George Arion, 1983
Atac la sol, Radu Theodoru, 1965

Atacul cesiumiștilor, Sergiu Fărcășan, 1963
**Atât de tândr și nedrept*, Aurel Maria Baros, 1988
Atenat în infraroșu, Max Solomon, 1961
Atenție mărită, Ionel Neamtzu, 1946
Aterizare interzisă, L. Tarco, 1970
Atlantida, T. Albani, 1945
A treia crimă, Const. C. Petrescu, 1933
A treia Romă, V. Em. Galan, 1968

Atrium, Norman Manea, 1974
Atunci au tras toate clopotele, Ada Orleanu, 1970
**Atunci când s-a stârnit furtuna*, I. D. Mușat, 1957
Au fost odată ca niciodată, Mircea Constantinescu, 1987
August de foc, Mircea Mohor, 1959
Au murit poveștile, Siminico, Ion Florian Panduru, 1983
A unsprezecea poruncă, Maia Belciu, 1969
Aurel (foileton), Grigore H. Grandea, 1873
Aureola iubirii, Vera Hudici, 1988
**Aurora Pământului*, Constantin Zărnescu, 1988
Aurul negru (Pământ și cer), Cezar Petrescu, 1931
Aurul șarpelui, Luki Galaction, 1979
Autobuzul profesorului, Leonid Petrescu, 1964
Autoportret cu bască, Constantin Mateescu, 1981
(Autoportret cu passe-partout), Mihai Sin, 1988
(Autopsie sentimentală), Romulus Guga, 1984
**Autostop*, Doru Kalmuski, 1972
Auzi-ați d-un Jian?, Mihai Opreș, Vasile Chiriță, 1989
(Avalanșa), Cezar Hârjescu, 1988
Aveam optsprezece ani, Ecaterina Lazăr, 1971
A venit un om din răsărit (Două ambasade), Mihnea Gheorghiu, 1955
Aventura din Cairo, Hélène Dubouque, 1934
Aventura domnișoarei Zenobia Magheru, Mircea Streinul, 1938
Aventura unui profesor, N. Burghilea, 1938
Aventura vieneză (foileton), Ion Petru Orleanu, 1938
(Aventură în Africa), A. I. Zăinescu, 1984
Aventură în Lunca Dunării, Mihail Sadoveanu, 1954
Aventură la Brașov, Al. I. Ștefănescu, 1980
Aventură și contraaventură, Leonida Neamțu, 1966
„Aventuri” aproximative, Vlad Mușatescu, 1984
Aventuri cu uliul Sam, Mircea Pop, 1971
Aventuri din lumea mare (foileton), Radu Mantea, 1881
Aventuri în Delta, Nicolae Crișan, 1976
Aventurile din str. Grădiniilor, M. Sevastos, 1934
Aventurile d-lui Ionel Lăcustă Termidor, Felix Aderca, 1932
Aventurile farfuriiei zburătoare, Ludovic Roman, 1970

- Aventurile lui Goangă și Târlică*, D. Ionescu-Morel, 1925
Aventurile lui Ion Runcan, Ap. D. Culea, 1947
Aventurile lui Mototol-Rostogol, Gabriela Negreanu, 1981
Aventurile lui Stroe și Vasilache, 1939
Aventurile marelui motan criminal Maciste, Gheorghe Pituț, 1983
Aventurile prințului Lahovary sau 29 de ani în jurul lumii, povestite de el însuși (foileton), George Manolescu, 1904
Aventurile unui cascadeur, Corneliu Omescu, 1971
Aventurile unui iredentist, Erast Mihalescu, 1937
Aventurile unui mic bucureștean, Sarina Cassvan-Pas, 1923
Aventurile unui timid, Corneliu Omescu, 1968
Aventuroasa viață a lui Despot-Vodă, Romulus Seișanu, 1938
Avesalon cel Bătrân, Radu Selejan, 1983
Avionul de hârtie, Costache Olăreanu, 1983
(A visa...), Aurel Leon, 1971
Aviva, fiica ghetoului, A. G. Vaida, 1947
**Avlia domnească*, Mihai Godinova, 1942
Avocata, G. M. Amza, 1936
Avram Iancu, Gabriel Bălănescu, 1940
Avram Iancu, regele Carpaților, continuatorul operii lui Horia, Ion Pop-Florantin, 1891
A zecea lume, Vladimir Colin, 1964
Azi, Aurel Popovici, 1933
- B**
- Babel*, Vladimir Colin, 1977
Babel Palace, Vintilă Corbul, 1942
Babeta, Teochar Alexi, 1883
**Babilon*, Doru Kalmuski, 1969
Babilonul de nisip, Nicolae Stăiculescu, 1979
Babylon, Radu Cosmin, 1922
Bacalauratea, Pavel Aioanei, 1980
Bagaj..., H. Bonciu, 1934
Bagheta magică, Eugenia Zaimu, 1985
Balaban și statuia, Paul Antim, 1981
Balada căpitanului Haag, Leonida Neamțu, 1984
Balada celor rău iubiți, Tia Șerbănescu, 1973
Baladă maritimă, Igor Grinevici, 1985
Baladă neterminată, Constantin Cubleşan, 1988
Baladă pentru agentul R. 001, Atanasie Toma, 1973
Balanța, Ion Băieșu, 1985
Balaurul (foileton), Grigore H. Granda, 1890
Balaurul, Hortensia Papadat-Bengescu, 1923
**Balena de aur*, Lică Pavel, 1984
Baleul mecanic, Cezar Petrescu, 1931
Bal la Casa Ofițerilor, Constantin Mateescu, 1983
Bal la regina Portugaliei, Bianca Balotă, 1979
Bal mascat, Ionel Teodoreanu, 1929
Balonul e rotund, Eugen Barbu, 1956
Baltagul, Mihail Sadoveanu, 1930
Baltazar, Valentin Șerbu, 1974
Balthazar sosește luni, Theodor Constantin, 1970
Balul intelectualilor, Ștefan Luca, 1961
Balustrada de briză, Maria Hadan, 1973
Banchetul, Valentin Berbecaru, 1967
(Banda de magnetofon), Sofia Arcan, 1981
(Banda de telegraf), George Boitor, 1972
Banda lui Möbius, Tudor Octavian, 1978
Banditul Răureanu sau Un înger în infern, G. Rădulescu, 1891
Banditul Simion Licinski, Ilie Emanoil Ighel, 1890
Banii. O dramă în lumea financiară (foileton), Gh. Frunză, 1921
Banul Mărăcine, N. D. Popescu, 1889
Banul Mărăcine, Grigore Băjenaru, 1967
Banul Mărăcine – marchiz de Ronsard, Alexandru Dumitrescu, Rodica Florescu-Ghiță, 1983
Banul... ochiul dracului, Theodor Râșcanu, 1941
**Baraca în flăcări*, Tudor Teodorescu-Braniște, 1923
Baraj, Marcu Mihail Deleanu, 1985
Barajul, Francisc Munteanu, 1986
Barbu Catargiu (foileton), 1886
Barbu Lăutaru, Adrian Pascu, 1939
Barbu Strâmbu prin Europa (foileton), Iosif Vulcan, 1879
(Barcarolă), Horia Petra-Petrescu, 1907
Bariera, George Mihail Zamfirescu, 1946
Bariera, Teodor Mazilu, 1959
Barieră pentru cocori, Radu Selejan, 1981
Baritina, Ben Corlaci, 1965
(Baroneasa), George Șerban, 1982
Baroneasa din Lona, Gallia Tudor, 1944
Bastarda sau o mamă criminală (foileton), D. Nicolescu-Wollmar, 1911
**Bastardul*, Mia Marian, 1937
**Bastarzii*, Grigore Zanc, 1975
Bastonul cu mâner de argint, Alexandru Mitru, 1974
(Batalionul albastru), I. T. Suceveanu, 1977
Bate și îi se va deschide, Mihai Sin, 1978
Batista cea albă, G. Dimitropulo, 1875
Bădia, Dumitru Corbea, 1966
Băiat de București, Al. I. Ștefănescu, 1976
Băiatul care a trecut războiul înot, Mihai Caranfil, 1980
Băiatul cu valiza, Eduard Jurist, 1961
(Băiatul de la Saca), Mureș Covătaru, 1968
Băiatul din cămașa cu cai, Gheorghe Scripcă, 1977
Băiatul mării, Smara (Smaranda Gheorghiu), 1920

- Băiatul popii*, Tudor Teodorescu-Braniște, 1933
Băiatul popii Nicolae, Ion Munteanu, 1941
Băiatul și luna, Nicolae Tăutu, 1965
Băieți de fată, Mircea Streinul, 1944
Bălăuca, E. Lovinescu, 1935
Bănuiala, Chiril Tricolici, 1973
Bănuitele primejdii, Platon Pardău, 1988
Bărgan, V. Em. Galan, 1954
Bărbat, feciorul Corbii, Petre Georgescu, 1971
Bărbatul la 30 de ani, Laurențiu Cerneț, 1976
Bărbății, Valer Chioreanu, 1984
Bărbierul regelui Midas sau Voluptatea adevărului, Ion Minulescu, 1931
Bărzăunul și restul lumii, Dumitru Văcariu, 1981
Bătălia de la Călugăreni, N. D. Popescu, 1894
Bătălia nevăzută, Nicolae Mărgeanu, 1957
Bătea un vânt de nebunie, Sera Furpa (Alexandru Rădulescu), 1932
(Bătrâna), Mihai Beniuc, 1966
Bătrâna domnișoară n-are alibi, Olimpian Ungherea, 1976
Bătrânul și umbra, Marin Ioniță, 1984
Bârlogul lupilor, Constantin Bărbuceanu, 1963
(Bârsa), Grigore Cojan, 1980
Bărzava descântată de dragoste, Mircea Șerbănescu, 1940
Beethoven omul, Ury Benador, 1964
Bejenarii, Iorgu Tudor, 1941
Beladona, Dorin Iliescu, 1943
(Bercu Pinto, conferențiar), Nicolae I. Lazăr, 1938
Berlicoco (foileton), Grigore R. Grandea, 1880
Bestialitatea, George Raicu-Delahuși, 1926
Bestia mistică (Rasputin), Victor Eftimiu, 1920
Bestiarii, Simion Pop, 1981
Beton și pâine, Ion Dianu, 1989
Beznă, Ioana Postelnicu, 1943
Biblioteca din Alexandria, Petre Sălcudeanu, 1980
Biblioteca fantastică, Sonia Larian, 1976
Biciul lui Dumnezeu, G. Baronzi, 1883
Bietele corpuri, Sonia Larian, 1986
Bietul Ioanide, G. Călinescu, 1953

Bijuterii de familie, Petru Dumitriu, 1949
Biografie de război, Radu Theodoru, 1980
**Biografii contemporane*, Petru Dumitriu, 1958
Biroul de plasare, Panait Istrati, 1934
Biruința, Ion Agârbiceanu, 1930

Biserica năruită, Al. Lascarov-Moldovanu, 1932
Biserica nouă, Maura Prigor, 1930
Bizu, E. Lovinescu, 1932
Blana de focă, Maia Belciu, 1966
Blazonul, Adrian Munțiu, 1984
Blăstăm de mamă, Mihail Gaspar, 1916
Blestemul, I, Sfârșitul blestemului, II, Simeon Băănescu, 1894

Blestemul, Dumitru Moraru-Slivna, 1947
(Blestemul amintirilor), Eugen Teodoru, 1976
**Blestemul tații*, Leonid Luca, 1943
Blocada, Pavel Chihaia, 1947
Blocul de marmură, Al. Simion, 1975
(Blocul operator), Eugen Lumezianu, 1973
Blondele întotdeauna trișează, Viorel Căcoveanu, 1971
(Boare de Slobozia), Nicolae Stan, 1989
Bobby Felix, Făt-Frumos și Motocicleta B.M.V., Vlad Mușatescu, 1942
Bob de grâu, Alexandru Calistrat, 1932
Bobinocarii, Gabriela Melinescu, 1969
Bogăția unui sărac, Ion Grecea, 1961
Bogdana, Ioana Postelnicu, 1939
Bogdan infidelul, Victor Papilian, 1982
Boierii haiduci, N. D. Popescu, 1892
Boierul, Romulus Cioflec, 1957
Bomba din fort, Ilie Tănăsache, 1971
Bombardamentul cu asteroizi, Victor Bercescu, 1986

Borgia, Christian G. Ciomac, 1942
Bostan, *haidec de peste Milcov*, Panait Macri, 1899
Botează-mă cu pământ, Gheorghe Suci, 1974
(Botezul), N. Davidescu, 1919
Botezul de sânge, N. D. Popescu, 1892
Brațul Andromedei, Gib. I. Mihăescu, 1930
Brațul dreptății, Gheorghe Brătescu, 1984
Brazdă și palos, Radu Theodoru, 1954
Brazi și putregei, Nicolae D. Xenopol, 1881
Brătara de aur, Ion Căpeț, 1978
Brătara de cretă, Tudor Popescu, 1966
Brâu albastru, Radu Nor, 1968
**Brâu cu picățele roșii*, Ion Dragoslav, 1912
Brichete roz, Rodica Sfințescu, 1985
**Brigada cântă pe mai multe voci*, Sergiu Fărcășan, 1949

Bucur, *istoria fundării Bucureștilor*, Al. Pelimon, 1858
București, orașul prăbușirilor, Octav Dessila, 1930
București-Sinaia, Damian Stănoiu, 1938
Bucuria veteii, Demostene Botez, 1957
Bujor căpitan de haiduci (Bujor haiducul, Moartea lui Bujor haiducul, Voinea Voinicul sau Tine-rețea lui Bujor), N. D. Popescu, 1882
Bujor haiducul (Moartea lui Bujor haiducul, Bujor căpitan de haiduci, Voinea Voinicul sau tine-rețea lui Bujor), N. D. Popescu, 1882
**Buletin de identitate*, Ioan Iacob, 1989
**Bulevardul Corvinul*, Valeriu Bărgău, 1989
**Bulevardul îndrăgostiților*, Dumitru Ignea, 1983
Bulgăre de foc, Emanoil Manoliu, 1978
Bulgăre de nisip, Nicolae Cristache, 1986
Bunavestire, Nicolae Breban, 1977

- Bună dimineața, băieții!*, Grigore Băjenaru, 1972
Bună seara, mândră lună, Iolanda Filipescu, 1986
Bună seara, Melania!, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1975
**Bun găsit după adio*, Eugen Lumezianu, 1974
Bunica studiază dreptul, Liviu Bratoloveanu, 1982
Bunicul și doi delincvenți minori, Petre Sălcudeanu, 1974
Bunicul și o lacrimă de fată, Petre Sălcudeanu, 1976
Bunicul și păcatele lumii, Petre Sălcudeanu, 1971
Bunicul și porunca să nu ucizi, Petre Sălcudeanu, 1972
Bunicuțul, Aurel Ghibănescu, 1916
Bun rămas, crânguri de alun, Ada Orleanu, 1973
Bunul cetățean Arhimede, Dan Mutașcu, 1975
Burebista, N. Rădulescu-Lemnar, 1982
Buruieni de dragoste, N. Crevedia, 1936
- C**
- Cabana*, Horia Pătrașcu, 1983
Cabina de montaj, Nicolae Holban, 1986
Cadavrul la volan, Leon Feraru, 1937
**Cadeșii*, Iulian Drăgălău, 1989
Cad frontierele, Sever Dinescu, 1932
Cad frunzele în pustă, Alexandru Struțeanu, 1973
Cad zidurile (Cartea Mironi, Mirona), Cella Serghi, 1950
Ca floarea câmpului, Paul-Mihu Sadoveanu, 1944
**Cafeneaua*, Matei Vișniec, 1985
(Caietele), Lucreția Lustig, 1989
Caietele cunoșcărilor mei, Nicolae Crișan, 1964
Caietele locotenentului Florian, Ștefan J. Fay, 1983
Caiet pentru..., Alexandru George, 1984
**Caii de la biciclete!*, Adrian Munții, 1982
Caii de la Voroneț, Doru Davidovici, 1974
Caii sălbatici, Radu Mareș, 1981
Calea amintirilor, Traian Liviu Birăescu, 1986
Calea Calvarului, A. L. Zissu, 1935
Calea destinului, Marcu Beza, 1938
- *Calea Griviței*, Octav Măgureanu, 1949
Calea Griviței, Tudor Ștefănescu, 1984
**Calea negustorilor (Strada)*, Eugen Barbu, 1958
Calea robilor, Marin V. Cucu, 1982
Calea robilor, Spiru Prassin, 1903
Calea robilor – cumpăna vulturilor, Mihail Joldea, 1985
(Calea romană), Radu Mareș, 1977
(Calea și semnul), Bujor Nedelcovici, 1983
Calea Văcărești, I. Peltz, 1933
Calea Victoriei, Cezar Petrescu, 1930
Calendar vechi, Ștefana Velisar, 1939
- Cale și drum*, Ștefan Pârveu, 1980
Calimera!, Chiril Tricolici, 1981
Caloianul, Ion Lăncrănjan, 1975
Calpuzanii, Silviu Angelescu, 1987
Calul negru, Stelian Gruia, 1983
Calvarul, Liviu Rebreanu, 1919
Calvarul neamului, Nuși Tulliu, 1931
Calypto, Traian Filip, 1977
Camaradul, Emil Chindriș-Codrescu, 1943
Camarazi, Ion I. Manoliu, 1940
Camera 210, Dragoș Vicol, 1968
Camere mobilate, Damian Stănoiu, 1933
Camioneta verde, M. Sevastos, 1935
Canapeaua cu pisici, Adrian Beldeanu, 1971
Cancerul blond, Mircea Constantinescu, 1970
**Candrenii*, Alex. Rudeanu, 1986
Canionul, Viorel Știrbu, 1975
(Ca-n Shakespeare), George Șerban, 1984
Cantemiriștii, Cella Serghi, 1954
Canionul gelben, Nicolae Danciu Petniceanu, 1983
Capcana, Antița Augustopoulos-Jucan, 1985
Capcana, Gheorghe Buzoianu, 1984
Capcana, Vasile Mănuceanu, 1971
Capcana albă, Alex. Rudeanu, 1984
Capcana blondă, Atanasie Toma, 1976
Capcana de piatră, Ion Lazu, 1987
Capcana din panou, Mihai Stan, Neagu Cosma, 1981
Capcana viselor (Cineva scutură cuibul), George Nestor, 1961
(Capitol de roman), I. C., 1893
Capitolul XXIII, Radu Nor, 1965
Capra neagră, Emanoil Bucuța, 1938
Capricii, Alexandru Păpilian, 1983
**Capricii*, Ion Lăncrănjan, 1976
Capriciile Iulianei, Nicolae Vălmaru, 1957
Capriciu, Constantin Cuza, 1972
Capriciu la plecarea fratelui iubit, Maria-Luiza Cristescu, 1968
(Cap sau pajură), Leonida Teodorescu, 1983, 495
Captivi, Norman Manea, 1970
**Ca puberea s-au trecut*, Eusebiu Camilar, 1945
Capul lui Decebal, Marin Iovită, 1985
Caragiale, B. Jordan, Lucian Predescu, 1939
Carapacea, Constantin Stan, 1979
Cara-Su, I. Valerian, 1935
Care e cea mai culpabilă?, I. C. Fundescu, 1875
Careul de fugă, Grigore Zanc, 1985
Cariera, Mircea Pospai, 1989
(Cariera lui Vidran), Doctorul Caligari (Ion Vinea), 1939
Carlton, Cezar Petrescu, 1944
Carmen, I. Negruț, 1930
Carnaval la Constanța, Ion Coja, 1978
(Carnet de bal), Radu F. Alexandru, 1972

- Carnetul lui Radu Roman* (foileton), Mihail Gașpar, 1923
- Cartea căpitanilor*, Ernest Bernea, 1940
- Cartea cu ochi albaștri*, Octav Pancu-Iași, 1959
- **Cartea cu neguri*, Sabin Velican, 1942
- Cartea de toate zilele unui an*, Ion Vlasiu, 1984
(*Cartea de vizită revelatrice*), I. D. Ionescu-Idion, 1901
- Cartea facerii*, Eugen Goga, 1928
- Cartea fiilor*, Mircea Ciobanu, 1970
- Cartea fiului*, Norman Manea, 1976
- Cartea Milionarului*, Ștefan Bănulescu, 1977
- Cartea minciunilor*, Gheorghe Tulbure, 1941
- Cartea Mironei (Cad zidurile, Mirona)*, Cella Serghi, 1950
- Cartea nunții*, G. Călinescu, 1933
- **Carul lui dom' Petrică*, Ion Lică-Vulpești, 1983
(*Carul mare*), Val Condurache, 1971
- **Carul poverilor*, N. Frânculescu, 1973
- Caruselul*, Eugenia Tudor-Anton, 1974
- Caruselul primăverii*, Elena Ghirvu-Călin, 1986
- Caruselul urmelor*, Iosif Vianu, 1986
- Casa*, Vasile Rebreanu, 1962
- Casa amintirilor*, Mihail Șerban, 1942
- Casa apelor*, Maria Vlad, 1954
- Casa aurului*, Cornel Marandiu, 1978
- Casa cu fete*, C. Ardeleanu, 1930
- Casa cu nalbă*, Eugeniu Sperantia, 1926
- Casa cu neguri*, Theodor Constantin, 1946
- **Casa cu obloane verzi*, Mihail Gașpar, 1926
- **Casa cu opt femei*, Victor Ion Popa, 1939
- Casa de întâlniri*, M. Câmpeanu, 1935
- Casa de lângă lună*, Mihai Nicolae, 1988
- Casa de pe colină*, Theodor Constantin, 1964
- Casa de pe culme*, Olga Monta, 1938
- Casa destinelor*, Tudor Băran, 1978
- Casa din luncă*, Tudor Băran, 1989
- Casa dintre spini*, Ștefan Părvu, 1985
- Casa domnului Alcibiade*, Radu Tudoran, 1978
- Casa Emilianeii*, Oltea Alexandru, 1975
- Casa fercișilor*, Radu Ciobanu, 1986
- Casa Isolda sau cutremurul*, Leonida Neamțu, 1973
- Casa liniștită*, Nicolae Tăutu, 1968
- Casa păcatelor*, Constantin Bărbuceanu, 1980
- Casa șerpilor*, Teodor Bulza, 1982
- Casa Thüringer*, Panait Istrati, 1933
- **Casa termitelor*, Vasile B. Malschi, 1985
- Casa Ursei Mari*, Paul Eugen Banciu, 1978
(*Casa verde*), A. Măndru, 1925
- Cascade*, Vasile Băran, 1974
- Cascadorul*, Ion Lilă, 1981
- Castanul copilăriei mele*, Constanța Moisina, 1987
- Castanii roșii, parfumați și naivi*, Corina Cristea, 1970
- Castelana*, Elena Zafira Zanfir, 1985
- Castelul albastru*, Gheorghe Schwartz, 1986
- Castelul de apă*, Margareta Serian, 1972
- **Castelul de nisip*, Doru Eugen Popin, 1989
- Castelul fetei în alb*, Constantin Chiriță, 1958
- Castelul romanului*, Andrei Brezianu, 1981
- Castelul singuratic*, George Nestor, 1971
- **Castelul solitar*, Sabin G. Truția, 1927
- Cataclismul anului 2000* Dorina V. Ienciu, 1933
- Catarge*, N. Papatanasiu, 1941
- Catarina*, Elena Marinescu, 1986
- Catastrofa Daciei* (foileton), Tit Chitul 1903
- Catastrofa întâmplată boierilor în Muntele Găvanul - 1821*, Al. Pelimon, 1864
- Catedrala*, Virgil Duda, 1969
- Catharsis*, Romulus Bărbulescu, 1983
- Catrina*, Antoaneta Iotta-Leonin, 1934
- Catrina*, George Niculescu-Mizil, 1972
- Catrinel*, C. Manolache, 1937
- Cavalerii*, Ioan Dan, 1975
- Cavalerii crimei*, Puu Alexandrescu, 1908
- Cavalerii danubiene*, Ioan Roman, 1982
- Cavalerii de pe Coastă*, Vasile Băran, 1982
- Cavalerii dreptății*, Șerban Nedelcu, 1973
- Cavalerii florii de cireș (Cireșarii)* Constantin Chiriță, 1956
- Cavalerii nopții*, Radu Mihnea, 1933
- Cavalerii Ordinului Basarab*, Ioan Dan, 1977
- Cavalerii porților albastre*, Ion Crânguleanu, 1976
- **Cavalerii Soarelui*, Ion Țăranu, 1979
- Cavalerii Toporului*, 1901
- Cavalerii verticali*, Ionel Jianu, Al. Bilciurescu, 1931
- Cavalerul libertății*, Ada Orleanu, 1968
- Ca vântul pe câmpie*, Ion Lilă, 1987
- **Cazarma*, Liviu Rebreanu, 1975
- Cazul doamnei Predescu*, Petre Bellu, 1935
- Cazul doctor Udrea*, Ben. Corlaci, 1959
- Cazul Eugeniței Costea*, Mihail Sadoveanu, 1936
- Cazul Evelinei B.*, Romulus Lal, 1983
- Cazul „Fabiana”*, Mihu Neagu, 1979
- Cazul maicii Varvara*, Damian Stănoiu, 1937
- Cazul Soniei Dimitrievna*, Const. Răuleț, 1933
- Cazul „Spada”*, O. Goga, M. Stan, 1977
- Cădere*, Pan Solcan, 1980
- Căderea Bastiliei*, Dumitru Almaș, 1959
(*Cădere, cădere*), Mircea Șerbănescu, 1980
- Cădere Constantinopolului*, Vintilă Corbul, 1976
- Cădere în lume*, Constantin Țoiu, 1987
- Cădere liberă*, Grigore Zanc, 1978
- Căile vieții*, Gheorghe Florescu, 1955
- Călăreți în zare*, George Nestor, 1963
- Călărețul alb*, Tudor Băran, 1981
- Călărețul colorat*, D. N. Teodorescu, 1935
- Călărețul de fum*, Radu Ciobanu, 1984

- Călărețul roșu*, Radu Theodoru, 1976
Călător din noaptea de Ajun (Anotimpul pierdut), Anișoara Odeanu, 1936
(Călătoria), Nicolae Mateescu, 1973
Călătoria continuă, Alexandru Petrescu, 1984
Călătoria spre zei, Mihail Diaconescu, 1982
Călători ca apele, Ion Boloș, 1986
Călătorie neobișnuită, Radu Theodoru, 1975
Călătorie întreruptă, Ion Hobana, 1989
Călătorie neterminată, Anghel Dumbrăveanu, 1988
Călătorie pe planeta Zeta, Petru Vintilă, 1972
Călătorie prin oglinzi, Ruxandra Cesereanu, 1989
Călătorie spre dragoste, Ion Jurcă Rovina, 1988
**Călătorul de la nr. 15*, Alex. Robu, 1929
Călăul cel bun, Vasile Rebreanu, 1965
Călina, Ana Selena, 1982
Călugărul misterios, R. T. Rizescu, 1891
Căluțul cosmic, Mihaela Monoranu, 1988
Cămașa de mire, Ion Lotreanu, 1985
Cămașa fericitului sau Minunata poveste a sultanului Saladin-cel Trist, care de lumea toată se cuvine a fi cunoscută, spusă de preainteleptul și de Allah-Temătorul Abgely Ben Omar Nurredin, iar în limba românească scrisă de mine, ~, Mihail Negru, 1935
Căminul, Ștefana Velisar-Teodoreanu, 1971
**Căminul fără muzică*, Constantin Pelmuș, 1930
Căpitan Buzdugan, N. D. Popescu, 1890
**Căpitani*, Ion Stoica-Udrea, 1971
Căpitanii Măriei sale, Emanoil Manoliu, 1973
Căpitanul Apostolescu anchetează, Horia Tecuceanu, 1969
Căpitanul Apostolescu intervine, Horia Tecuceanu, 1971
Căpitanul Apostolescu și cifra D-237, Horia Tecuceanu, 1983
Căpitanul Apostolescu și dubla enigmă, Horia Tecuceanu, 1972
Căpitanul Apostolescu și filiera, Horia Tecuceanu, 1981
Căpitanul Apostolescu și identificarea, Horia Tecuceanu, 1974
Căpitanul Apostolescu și piromanul, Horia Tecuceanu, 1979
Căpitanul Cordea, M. Câmpeanu, 1936
Căpitanul de cursă lungă, Theodor Constantin, 1965
Căpitanul fețelor negre, Valentin Gustav, 1965
**Căpitanul Hartular*, Cezar Petrescu, 1945
Căpitanul Nemaipomenitului Velier, Gheorghe Bejancu, 1971
Căpitanul Ropotă, N. Rădulescu-Niger, 1893
Căprioara de smalt, Nicolae Teică, 1961
Cărarea cea îngustă, Oltea Alexandru, 1983
**Cărare nouă*, I. Chiru-Nanov, 1913
Cărămida cu mâner sau moartea personală a lui Stere Breajbă (foileton), Darie Magheru, 1968
(Cărări), Adrian Cernescu, 1957
**Cărări greșite*, D. Ionescu-Morel, 1906
Cărări în viață, Ion Căpet, 1975
Cărări peste dealuri, Aurel Leon, 1988
Cărăuși peste vămi, C. Turturică, 1986
Cărțile cu Alfonz, Virgil Rațiu, 1988
Cărțile Horodiței, V. Em. Galan, 1965
Cărțile poștale ale morții, Adrian Păunescu, 1970
Cărvunarii, D. V. Barnoschi, 1928
Căsătorie de probă, Damian Stănoiu, 1937
Căsătorii – 5 lei cuvântul, G. M. Amza, 1935
Căsnicia lui Ludovic Petrescu (foileton), Ion Agârbiceanu, 1912
Căsnicie modernă, Sfinx (Grigore Mărunțeanu), 1903
Căsnicii, Ionescu-Quintus, 1910
Cătălina, Nicolae Tăutu, 1959
Cătălina Teodoroiu e viteaza de la Jiu, Ioan I. Manoliu, 1941
**Căinele soldatului*, Ionel Jianu, Alex. Bilciurescu, 1931
Căine vagabond, Petre Bellu, 1936
Câmpia, Ion Scurtulescu, 1970
Câmpia de foc, Ion Aramă, 1978
Câmpia nu este singură, Marian Barbu, 1986
Câmpie însorită, Nina Ceranu, 1988
Câmpia singuratică, Dan Claudiu Tănăsescu, 1981
Câmpul cu maci, Nicolae Calomfirescu, 1977
Când au venit Neagoe Vodă, Emanoil Copăcianu, 1976
Când bunica era fată, C. Cosco, 1942
Când freamătă cedrii, Al. Adrian Botez, 1946
**Când pădurile veneau pe ape*, Radu Boureanu, 1983
Când pătratul are trei laturi, Maria Rovin, 1971
(Când pe cer tremură o singură stea), Constantin Băltărețu, 1981
Când se scutură pelinul, Al. N. Trestieni, 1964
**Când sufletul se turbură*, M. D. Ioanid, 1934
Când te uiți în oglindă (Adevărul fiecăruia), Horia Panaiteanu, 1967
Cândva, niște oameni, Alexandru Șiperco, 1967
Când vine umbra, Corneliu Ștefanache, 1979
Cânta la Stupca o vioară...., C. Ghiban, 1958
Cânta tinerețea, Șt. Alexiu, 1934
**Cântărețea cheală avea perucă*, Marin Ioniță, 1976
Cântec de sirenă, N. Pora, 1934
Cântece și flăcări, Tudor Șoimaru, 1968
Cântec în amurg, Jean Naum, 1942
Cântec în extaz, Doru Popovici, 1974
Cântec pentru Daria, Vlad Dan-Ioan, 1981
Cântecul Cibenei, I. M. Ștefan, 1966
Cântecul destinelor, George Mihail Zamfirescu, 1939

- Cântecul Mioarei*, Mihail Sadoveanu, 1971
Cântecul stepei, C. Nedelciu Nedelciu, 1963
Cântecul uzinei, Cella Serghii, 1950
Câteva luni de trăit, Laurențiu Cerneț, 1971
(Cățiva stropi), Lucian Cursaru, 1968
Cea dintâi dimineață, Vasile Bolocan, 1963
Ceaiul de la ora cinci, Florin Andrei Ionescu, 1974
Cealaltă față, Traian Țanea, 1973
Cealaltă lumină, Margareta Miller-Verghi, 1944
Cealaltă Marie, Marta Paveliuc, 1939
Cea mai frumoasă fată a Bucureștiului (foileton), Panait Macri, 1889
Cea mai frumoasă noapte, Rodica Padina, 1984
Cearța, Al. Piru, 1969
Ceasul, Anatolie Paniș, 1984
Ceasul de la miezul nopții, O. Goga, M. Stan, 1978
Ceasul oprit, Grigore Ilieși, 1980
Ceașca, Ioan Bălăceanu, 1981
Ceața (Expresul de noapte), Constantin Bărbuceanu, 1968
Ceața, Titus Suciu, 1984
**Ceața se destramă târziu*, Sofia Arcan, 1957
**Ceață deasupra Romei*, Tiberiu Mureșan, 1977
**Ceață pe lacuri*, Constantin Stan, 1987
Ceauș, domnul codrilor, G. M. Stoescu, 1898
Ce-a văzut Ilie Pânișoară, Ionel Teodoreanu, 1940
Cei care au plecat, Romulus Fabian, 1975
Cei care caută, cei care găsesc, Victor Bărlădeanu, 1974
**Cei ce-și închipuie că trăiesc*, Nicolae Crișan, 1985
Cei de la capătul drumului, Gheorghe Bejancu, 1980
Cei de la casa pândarului, Violeta Zamfirescu, 1974
Cei de la Crisanta (O stea din toate e a mea), Gica Iuteș, 1960
Cei doi din dreptul Țebei, Dumitru Radu Popescu, 1973
Cei o Sută, Gheorghe Schwartz, 1988
Cei șase de la Plevna, Mihail Joldea, 1977
Cei șapte frați siamezi, T. C. Stan, 1934
Cei trei „A”, Elena Siupiu, 1975
Cei trei din Altair, Radu Nor, 1963
Cei trei năzdrăvani, Gheorghe Nica, 1984
Cei trei veseli năpârstoci, Vlad Mușatescu, 1984
Cei trei voinici, Alexandru Corodar, 1948
Cei 4 și noaptea, Mircea Radina, 1971
Cei 13 și misterul, Monica Pillat, 1968
Celălalt prezent, Leonida Neamtu, 1965
Cel căzut, Valentin Hossu-Longin, 1980
Cel din urmă armaș, Ioan Slavici, 1923
Cel din urmă erou, Eugen Boureanu, 1943
Cele patru dimensiuni ale memoriei, Mircea Luca, 1980
Cele patru puncte cardinale, D. Matală, 1974
Cele șapte cândeli, *Pe catafalac*, Iuliu Dragomirescu, 1902
Cele 247 de minute, Tudor Negoită, 1977
Cel mai isteț, cel mai viteaz, Tudor Popescu, 1978
Cel mai iubit dintre pământeni, Marin Preda, 1980
Celula de alarmă, Doru Davidovici, 1979
(Celula kesaro-crăiască), Iustin Ceuca, 1988
Ce mult te-am iubit, Zaharia Stancu, 1968
Cenușa din ornici, Dumitru Popescu, 1988
Cenușa dintâi, Alexandru Vergu, 1969
Cenușă, Ruxanda Levente, 1940
Cenușă și lăute, Hamilcar Petrescu, 1983
Cenușă și orhidee la New York, Vintilă Corbul, Eugen Burada, 1969
Cerbui lui Mihai-Vodă, Grigore Băjenaru, 1968
Cerc de dragoste, Ioana Orlea, 1977
Cercetașul glorios (foileton), Gheorghe Frunză (C. Mille), 1919
Cerc și dragoste, Mircea Șerbănescu, 1973
Cercul, Alexandru Sever, 1968
Cercul, Platon Pardău, 1975
Cercul adevărului, Radu Selejan, 1976
Cercul alb, Letiția Papu, 1945
Cercul deschis, Radu Vaida, 1987
Cercul magic, Nicolae Mărgeanu, 1965
Cercuri albe, Dina Hrenciuc, 1984
Cercuri în apă, Ion Biberi, 1939
Cer cuvântul, Dragomir Horomnea, 1977
Cer vicios, Ion Ira, 1938
Cercetașul glorios (Gheorghe Frunză), 1919
**Cercul de oglindă*, Corina Victoria Sein, 1989
Cercul virtuoz, H. Salem, 1986
Cere-mi mai puțină dragoste, Nicolae Diaconescu, 1984
Ceremonii locale, Nicolae Itu, 1977
Cer instelat, Lola Stere-Chiracu, 1983
**Cerna*, Al. Iacobescu, 1934
Cerul a coborât pe pământ, Elena Gronov-Marinescu, 1988
**Cerul și norii*, Pan Solcan, 1989
Ce se vede, Radu Petrescu, 1979
Cetatea, Vicențiu Donose, 1972
**Cetatea de baltă*, Aurel Baranga, 1947
Cetatea de pe stânca verde, Dumitru Almaș, 1958
Cetatea nemuritoare, Constantin Dumitrescu, 1974
Cetățeană Tallien, Ion Anestin, 1938
Cezar Dragoman, Alexandru Sever, 1957
Cheia de contact, C. Turturică, 1983
Cheia de fa, Ștefan Luca, 1972
Cheia inimii, Dumitru Almaș, 1977
Cheia visurilor, Cezar Petrescu, 1935.
Chemarea de peste munți, Ion Biberi, 1983

- (*Chemarea dragostei*), I. Țuculescu, 1970
 **Chemarea lupilor*, Lucian Blaga, 1975
Chemarea nesfârșitului, Ion Mânzatu, 1963
Chimiță R. Ilie, școlar și hoinar, Damian Stănoiu, 1948
Chinuții nemuririi, Victor Papilian, 1976
 (*Chip peste chip*), Aida Vrioni, 1936
Chipuri de ceară (foileton), Tudorașcu Țară-Lungă, 1884
Chipuri și voci, Sergiu Adam, 1984
Chira Chiralina, Panait Istrati, 1924
Chiriașii doamnei Bârsan, F. M. Petre, 1942
Chirie pentru speranță, Leonida Neamțu, 1968
Chițiбуș și Boroboiață, Luminița Petru, Ștefan Popescu, 1978
Cianură pentru un surâs, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1975
 **Cicadele*, Ion Nicolae Anghel, 1985
Cicoarea, Ion Topolog, 1977
Cifrul Petre Petrescu, Grigore Beuran, 1968
Cimitirul Buna-Vestire, Tudor Arghezi, 1936
Cina cea de taină, Petre Sălcudeanu, 1984
Cina cea mai lungă, Mircea Oprișă, 1983
 (*Cină la Gustav Vasa*) Eugen Uricaru, 1989
Cinci ani dintr-o viață, Julius Preda, 1981
Cinci căpitani și «Racheta», Virgil Chiriac, 1958
Cinci prieteni, Damian Stănoiu, 1936
Cinci sub cerul liber, Gheorghe Scripcă, 1984
Cine a ucis?, Al. Bilciurescu, G. M. Amza, 1936
Cine l-a ucis pe Abel?, Mihai Stan, Neagu Cosma, 1984
Cinema Splendid, Al. Voitin, 1978
Cine seamănă vânt..., Alexandra Titu, 1980
Cine se aseamănă se adună (foileton), Satyr, 1890
Cine se joacă, Petre Niță, 1970
 **Cine sunt eu?*, Mircea Șerbănescu, 1941
Cineva scutură cuibul (Capcana viselor) George Nestor, 1961
Cineva urca un munte, Victoria Ana Tăușan, 1983
Cinstiți meșteri mari..., Eliana Popovici, 1985
 **Ci numai îngerul e fără prihană*, Lucian Boz, 1930
Ciocoi (foileton), Teochar Alexi, 1882
Ciocoi vechi și noi sau Ce naște din pisică șoareci mândăncă, Nicolae Filimon, 1863
Cionnăreanu & Faerman, N. Rădulescu-Niger, 1916
Circul, Mihail Șerban, 1972
 **Circul*, Antoaneta C. Iordache, 1985
Cireșarii (Cavalerii florii de cireș), Constantin Chiriță, 1956
Cișmișiu & Comp., Grigore Băjenaru, 1942
Citație pentru un necunoscut, Mircea Ionescu-Quintus, 1988
Ciudata mișcare a inimii în aprilie, Platon Pardău, 1974
Ciudățeniile bunicului meu, Rodica Moldoveanu, 1984
Ciuleandra, Liviu Rebreanu, 1927
Ciulinii Bărăganului, Panait Istrati, 1942
Clandestin la bord, Jean Nedelcu, 1982
 **Clasa a VII-a B*, N. Papadopol, 1937
Claudia, Irina Fieroiu, 1988
 **Claustrofobul*, Corin Braga, 1985
Clipa, Dinu Sărau, 1976
Clipa cea repede, Sorin Titel, 1979
Clocote, A. G. Vaida, 1954
Clodi Primus, Constantin Zăreșcu, 1974
Clopotele de la Talpalari, Vasile Romanescu, 1937
Clopotele sub apă, Corneliu Omescu, 1984
Clopotul scufundat, Livius Ciocărlie, 1988
Cloșca cu puii de aur, Stelian Păun, 1983
Clotilda sau Crimele unei femei, Alexandru I. Alexandrescu, 1891
 **Clubul bufnițelor*, Mircea Streinul, 1941
Coana Truda, Victor Papilian, 1988
 **Coasele*, Petru Vintilă, 1949
Coborând, Paul Georgescu, 1968
Coborând spre nord-vest, Vasile Sălăjan, 1972
Coborârea în ape, Voicu Bugariu, 1986
Cocorii de iarnă, Vasile Băran, 1973
Cocorii zboară fără busolă, Francisc Munteanu, 1984
Cocostârc sau nalbă, Violeta Miron, 1984
Cocoșatul are alibi, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1973
Codin, Panait Istrati, 1935
Codreanu haiducu, N. D. Popescu, 1882
Codreanu, mare haiduc național, D. D. P., 1882
Codreanu sau Aventura unei călătorii, Th. Th. Schlüter, 1903
Coif de jurnale, Gheorghe Filimon, 1983
Coiful de aur, Alexandru Șahighian, 1962
Colegii, Șerban Nedelcu, 1978
Coliba Măriucăii (foileton), V. A. Urechia, 1855
Coline în soare, Constantin Mateescu, 1989
Coloane sub lună, Gheorghe Bejancu, 1976
Colții șacalului, N. Frânculescu, 1975
Colțurile cercului, B. Elvin, 1985
Comedia dragostei (Aripa morții), E. Lovinescu, 1913
 (*Cometa*), Nela, 1899
Comisia specială, Ion Iordan, 1981
Comoara, Paul Miclău, 1989
Comoara astronautilor, Mihnea Moisescu, 1976
Comoara Brâncovenilor, Dumitru Almaș, 1977
Comoara care poate ucide, Sever Noran, 1982
Comoara Crășorului, Gheorghe Sireteanu, 1980
Comoara din Peștera Scheletelor, Miron Scorobete, 1969

- Comoara haiducului*, Nicolae Ionescu-Dunărua, 1968
- Comoara locotenentului Balica*, Leonida Neamțu, 1975
- Comoara lui Decebal*, Gligor Hașa, 1981
- Comoara regelui Dromichet. Pământ și cer*, Cezar Petrescu, 1931
- Comosicus*, Ion Nicolae Bucur, 1983
- Competiția*, Ioana Orlea, 1974
- *Competiția*, Mircea Șerbănescu, 1987
- Complot la Sarmisegetusa*, Emil Poenaru, 1973
- *Comportamentul*, Eugen Lumezianu, 1982
- Compromisă*, Emilia Tailler, 1920
- Compunere cu paralele inegale*, Gheorghe Crăciun, 1988
- (Comunicat important.)* Octavian Nuțiu, 1979
- Conacul blestemelor*, C. Coravu, 1946
- Conacul d-rei Nike*, Mircea Cazacu, 1934
- Conașii*, Gh. Brăescu, 1935
- Concediu fără plată*, Marian Victor Buciu, 1980
- Concert din muzică de Bach*, Hortensia Papadat-Bengescu, 1927
- *Concert pentru soliști și orchestră*, N. Crișan, 1965
- Concert pentru spion și orchestră*, Florin Andrei Ionescu, 1980
- Concertul pentru două violi*, Laurențiu Fulga, 1964
- Concina prădată*, Teodor Scorțescu, 1939
- Condamnare*, I. Rociu, 1936
- Condamnata* (foileton), Emanoil Arghiropol, 1868
- Condamnat la moarte*, Dumitru Ignea, 1971
- Condamnații la castitate*, Dragoș Protopopescu, 1933
- Condicar de lume nouă*, Eugen Constant, 1935
- Condotierul*, Mihai Giugaru, 1970
- Confesiune târzie*, Laurian Ante, 1989
- Confesiuni paralele*, Costache Olăreanu, 1978
- *Confesiunile unui tânăr al secolului*, Mircea Eliade, 1932
- *Confidențe*, Iulian Neacșu, 1978
- Confidențele unui om de inimă*, G. Baronzi, 1885
- (Conjunctivită de primăvară)*, Gh. Tarnea, 1933
- Conservator & C-ia*, N. Davidescu, 1924
- Conspirația Dărmănescului. Zorile izbăvirii*, D. V. Barnoschi, 1936
- Constantin Brâncoveanu*, N. D. Popescu, 1885
- Constelația de dincolo de ape*, Vasile Preda, 1980
- Constelația din ape*, Romulus Bărbulescu, George Anania, 1962
- Contemporanii*, Corneliu Buzinschi, 1978
- Continental colorat sau prima călătorie a lui Aurel Pistrui*, Sonia Larian, 1964
- Contingent 33*, Octavian Metea, 1939
- (Contrast)*, Gr. Mărunțeanu, 1895
- Contraste caracteristice sau o episodă din viața română* (foileton), P.P...u, 1882
- Contratimp*, Iosif Petran, 1968
- Contratimp*, Vlad Mușatescu, 1981
- Conu Enake*, N. M. Condiescu, 1927
- Conul de umbră*, Grigore Zanc, 1975
- *Conversații patetice*, Platon Pardău, 1976
- (Convoitul)*, Petru Vintilă, 1946
- Convoitul fămâzilor*, George Acșinteanu, 1935
- Copacii de cristal*, Teodor Parapiru, 1981
- Copii din flori*, Eugenia N. Petreanu, 1932
- Copiii curajoși*, Alice Gabrielescu, 1942
- (Copiii lui Mihail Văreanu)*, Traian Lalescu, 1943
- Copiii mării*, Mircea Novac, 1984
- Copiii Paradisului*, Mihai Bărbulescu, 1985
- Copiii pădurii*, Traian Teodorescu, 1939
- *Copiii pământului*, Ștefan Alexiu, 1934
- Copiii zăvoiuilor*, Olga Monta, 1959
- Copilașii Marioarei* (foileton), 1905
- Copilăria, adolescența și tinerețea lui Nicolae Ostia*, Emilian Bălănoiu, 1971
- Copilăria cu umbre (Monstrul)*, Dan Petrașincu, 1937
- Copilăria unui Icar*, Ion Dodu Bălan, 1974
- Copilăria unui netrebnic*, Ion Călugăru, 1936
- Copil fermecat*, Ion Vlasiu, 1984
- Copilul crescut în peșteră*, N. Bătzaria, 1928
- Copilul cu trei degete de aur*, OGREZENI ȘI DĂRMĂNEȘII, Mihail Dragomirescu, 1932
- *Copilul din oglindă*, Ion Plășeu, 1943
- Copilul minune*, E. Raicoviceanu-Fulmen, 1936
- Copilul nimănui*, Moș Nae (N. Bătzaria), 1941
- Copilul norilor*, George Acșinteanu, 1936
- (Copilul și păianjenul)*, Mircea Lerian, 1986
- Cora*, Virgil Duda, 1977
- Corabia cu suflute*, Petre Sălcudeanu, 1967
- Corabia de piatră*, Alexei Rudeanu, 1988
- Corabia fără suflute*, Radu Klein, 1936
- Corabia lui Tata Noe*, D. Ionescu-Morel, 1944
- Corabia pe uscat*, Virgiliu Monda, 1971
- Corabia timpului*, Monica Pillat, 1976
- Cora și dragostea*, Dan Petrașincu, 1943
- Corbea*, N. D. Popescu, 1899
- Corbea*, Th. M. Stoenscu, 1892
- Corbei*, Ioan Slavici, 1976
- Cordovani*, Ion Lăncrănjan, 1963
- Cordun*, Eusebiu Camilar, 1942
- Coridă cu melci*, Vasile Cojocaru, 1978
- Coridor în oglindă*, Corina Victoria Sein, 1983
- Coridorul*, Al. Simion, 1988
- *Coridorul puterii*, Ion Lăncrănjan, 1989
- Corigent la limba română*, Ion Minulescu, 1928
- Corinda*, Mircea Vaida, 1988
- (Corn cu jale)*, Iosif Maria Băta, 1984
- *Cornel*, Alexandru Ivasiuc, 1979
- Coroana Izebelei*, Marius Tupan, 1982
- Coroana lui Burebista*, Mircea Alexandrescu, 1980

- Coroana scriiului*, Gregoriu Maior, 1883
**Corpuri de iluminat*, Stelian Tănase, 1988
Corsarul, Radu Theodoru, 1984
Corsarul de fier, George Anania, 1966
(Corso și corsoletto), Gh. Jurgea-Negrilești, 1989
Cortegeul, Viorel Știrbu, 1969
Cosifele Doamnei, Petru Rezuș, 1979
Cosmeticul fernetat sau Crima oribilă de la Podogârla (foileton), Z. E. Flemistu, 1889
Cosmonautul de piatră, Mihnea Moisescu, 1969
Costică sau Intriga și crima, Al. Luponi, 1876
**Costin*, Ioan Urcan, 1939
Coșava în port, Ion Ruse, 1970
Coșmarul, Virgiliu Vasile Mihăilescu, 1980
Craii de Curtea-Vechi, Mateiu Caragiale, 1929
Crăciunul de la Silvestri, Ionel Teodoreanu, 1934
Crăișorul, Liviu Rebreanu, 1929
Crăișorul Odorei, I. V. Tassu, 1943
(Crâmpai de luptă), Eugen Teodoru, 1987
Creanga de aur, Mihail Sadoveanu, 1933
Cremene, Alexandru Ceușianu, 1940
**Crenguța*, G. M. Vlădescu, 1923
Crepuscul, Radu Ciobanu, 1971
Crima de la 217, Haralamb Zincă, 1970
Crima din Calea Moșilor, 1887
(Crima din Podul de Pământ) P. Macri, 1904
Crima misterioasă din Calea Mogoșoaiei, Panait Macri, 1893
Crimele Bucureștilor (foileton), G. Frunză (C. Mille), 1909
Crimele lui Abdul Hamid sau O româncă în harem (foileton), M. Al. Dony, 1909
Criminalul (foileton) Panait Macri, 1892
Crisalide, Marius Tupan, 1977
(Cristalul), Viorel Sârbu, 1977
Crîșan, Marcel Petrișor, 1977
**Criva*, Haralambie Țugui, 1987
Crivățul bate năpraznic, Traian Filip, 1974
Criza de timp, Pop Simion, 1969
Crizanteme pentru Erna, Theodor Constantin, 1973
Croitorul din Back, Marius Mircu, 1979
**Cronica marilor anonimi*, Corneliu Leu, 1981
Cronica nisipurilor, Rodica Iulian, 1978
Cronica Stăicului, Sarmiza Cretzianu, 1984
(Cronică), Alexandru Sever, 1958
Cronică de familie, Petru Dumitriu, 1955
Cronică de la câmpie, Petru Dumitriu, 1955
Cronică eroică 1877-1878, Radu Theodoru, 1977
Crucea de fier, C. Coravu, 1942
Crucile albe, Florea Căruntu, 1936
**Crucișătorul M. O. B.*, Filip Corsia, 1927
Cuadratura cercului, Tudor Octavian, 1985
Cu aripi noi spre creste, Iancu Constantinescu, 1936
Cu cărțile pe iarbă, Costache Olăreanu, 1986
Cuceritorul, Mihai Tunaru, 1979
Cuceritorul de inimi, Vasile Pop, 1921
Cu ce se șlefuiesc diamantele, Remus Luca, 1966
**Cuciurul-Mare*, Mircea Streinul, 1941
Cucoana Olimpia, Lucia Mantu, 1924
Cucuta, B. Pandlelea, 1979
Cu duhul blândeții, Horia Panaitescu, 1970
Cu fața spre oameni, Romeo Popescu, 1983
Cu floarea-soarelui la butonieră, Oana Chelaru, 1980
(Cuibul de nevăstuici), Dorina Brândușa, 1985
**Cuibul hultanilor*, Al. Arșica, 1956
Cu „Jean Bart” pe ocean, George Ricus, 1975
Culoarea cerului, Doru Davidovici, 1981
Culoarea visului, Ioan Iancu, 1980
Culorile sângelui, Mihail Diaconescu, 1973
Cun am regăsit pe Gherasi (foileton), Max, 1889
Cumînenia pământului, Rodica Tott, 1975
Cum iubește o fată, Vasile Pop, 1921
Cum iubim, Traian Demetrescu, 1896
(Cum începe o viață), Const. Jaleș, 1939
**Cum mor țărani*, Ion Lăncrănjan, 1987
Cu moartea între patru ochi, Viorel Cacoveanu, 1977
Cumpăna apelor sau Vodă-Cuza trece Milcovul, Emanuel Copăcianu, 1983
Cumpăna din cetate, Olga Caba, 1977
Cumpăna luminilor, Nicolae Jianu, 1952
Cumpăna vremii, A. Mândru, 1943
Cumpărătorii, Tia Șerbănescu, 1985
Cumpeiele, Stelian Tăbăraș, 1985
Cum se mărită azi o fată, G. M. Amza, 1938
Cum trece timpul, Elena Ghirvu-Călin, 1983
Cum ucide dragostea, D. Diaconescu-Dăești, 1926
Cunoaștere de noapte, Alexandru Ivasiuc, 1969
Cu ochii dragostei, Platon Părdău, 1976
Cu orice preț, Nicolae Frânculescu, 1988
Cu paloșul, Radu Rosetti, 1905
Cupeul miresei (foileton), Ion Drânceanu, 1899
Cu pieptul în bătaia vântului, Ion Liliă, 1980
Cuptorul de ars cărmămidă, Vasile Băran, 1971
Curajul, Voicu Burgariu, 1985
Curbura dublă a infinitului, Leonida Neamțu, 1988
Curierul secret, Ioan Dan, 1974
Curtea interioară, Ion Lazu, 1983
(Cursa de Pitești), Aurel Maria Baros, 1987
Cursa rapidă, Constantin Munteanu, 1982
Cuscrii, Alecu Ivan Ghilia, 1959
Cu si bemol la cheie, Gheorghe Policală, 1938
(Cutia cu caracaițe), Irimia Gotu, 1985
Cutia cu chibrituri, Alexandra Indrieș, 1987
Cutia cu mărgele, Ruxanda Paladi, 1987
Cutia Pandorei, Tudor Negoită, 1986
Cutremurul, Paul Anghel, 1986
**Cu undele Cărașului*, Virgil Birou, 1959

Cuza Vodă (foileton), G. Frunză (C. Mille), 1909
Cuza-Vodă, Constantin Fulger (Vasile Pop), 1910
Cvintetul melancoliei, Costache Olăreanu, 1984

D

Dabada și Nubanu, Gica Iuteș, 1978
**Dacă aștepti în spărtura luminii*, Anca Midia Podgoreanu, 1987
**Dacă ne pândeste o enormă fericire*, Alexandru Târziu, 1972
Dacă toți copacii ar fi la fel, Francisc Munteanu, 1977
Dacă treci râul Selenei..., Gheorghe Tomozei, 1967
Dacia Felix, Victor Rusu-Ciobanu, 1968
Dactilografa, Nadia Filip, 1984
Daizo și feciorii săi, Yolanda Nicoară, 1983
Damen-vals, Nicolae-Paul Mihail, 1975
Dan, Alexandru Vlașuță, 1894
Dan căpitan, Șerban Nedelcu, 1978
Dans în foișor, George Șovu, 1984
Dans sub spânzurătoare, Dan Mutașcu, 1978
Dansul focului, Traian Filip, 1968
Dansul iederii, Ion V. Stănescu, 1987
Dansul șerpilor, Petru Rezuș, 1981
Dansul ursului, I. D. Sârbu, 1988
Daphnis și Chloe ai vremii noastre (foileton), Ion Foti, 1928
Darul de nuntă, Valentina Dima, 1986
**Darurile*, Ion Tăranu, 1973
Dascălul, N. Rădulescu-Niger, 1920
Datorie și iubire, I. Dragoste și sacrificiu, II, Dinu Clucerul, 1923
Dâmboviță, apă dulce, Damian Stănoiu, 1941
De-a baba-oarba, Vlad Mușatescu, 1976
De-a băza, Vlad Mușatescu, 1977
De-a bușilea, I. Peltz, 1936
De-a curmezișul, Mircea Damian, 1935
Dealul viilor, Petre Anghel, 1988
De-a lungul fluviului, Tudor Dumitru Savu, 1985
De-a Puia-Gaia, Vlad Mușatescu, 1975
De-ar fi pușca iarbă verde, Gheorghe Suciș, 1976
De-a v-ați ascunselea, Vlad Mușatescu, 1974
De-a viața și de-a moartea, I. Peltz, 1942
De-a visele..., Călin Gruia, 1966
De azi în trei săptămâni, Nicolae Holban, 1988
Decebal, Ioan Pop-Florantin, 1882
Decebal, B. Jordan, 1941
De ce plânge mama?, Ion D. Sârbu, 1973
De ce văd invers?, Petre Sălcudeanu, 1970
De din vale din Rovine, Ștefan Popescu, 1986
De două mii de ani, Mihail Sebastian, 1934
Degetele lui Marsias, Radu Țuculescu, 1985
Defonia, Apostol Gurău, 1981

Dejunul pe iarbă, Sorin Titel, 1968
De la cer la pământ, Ion Ruse, 1971
De la leagăn până la mormânt, N. Rădulescu-Niger, 1925
Delirul, Marin Preda, 1975
Demascarea lui Turnesol, Nicolae-Paul Mihail, 1970
Demir, George Sion, 1855
(Demisia lui Buhulete, între parlamentari) Adrian Andoiu, 1956
Demoniaca (foileton), Lucrezia Karnabatt, 1922
Demonul lui Codin, Damian Stănoiu, 1930
Demonul tinereții, Mihail Sadoveanu, 1928
De necrezuta viață a dumnealui Ioniță. Căpitan de oaste în zilele mării sale Matei-Vodă Basarab, scrisă de dumnealui Iancu Zograful, Ion Anestiu, 1934
Denisa, Ion Topolog, 1970
Departa, Mircea Radu Iacoban, 1975
Departa de mama (Prima durere), Maria Gavrilescu, 1928
Depărtarea și timpul, Mihail Diaconescu, 1986
De pe valea Motrului, Miza Crețzianu, 1946
Depravația pentru aur și depravația pentru pâine! (Femeile depravate), P. Macri, 1903
Derbedei, Nicuță Tănase, 1957
**Derbedeu*, Lascăr Sebastian, 1934
Deruta, Virgil Duda, 1973
Derută în paradis, Grid Modorcea, 1978
(De sărbătorea animalelor), Marin Tudor, 1980
Descătușare (Eul actor și eul spectator) Fluor D. Rădulescu, 1936
Descoperirea de sine, Mircea Ștefănescu, 1976
Descoperirea familiei, Ion Brad, 1964
Desculț, Zaharia Stancu, 1948
(Descumpănirea), Eugen Uricaru, 1980
Desen după natură, Traian Filip, 1966
Desfigurații, Sanda Movilă, 1935
Desfrâu și ideal (Domnul colonel) V. Demetrius, 1920
De sine stătător, Eugenia N. Petreanu, 1933
Despărțirea, Al. Simion, 1981
**Despre viață*, Nicuță Tănase, 1967
Despre vii, numai bine, Ion Lazu, 1971
Destăinuirea marilor secrete, Nicuță Tănase, 1974
Destin (Floarea vieții), Aurel Mihale, 1954
Destin, Șerban Nedelcu, 1981
Destin blestemat, Oliver Lustig, 1980
Destine, Maria Rovau, 1957
Destinul Aisei, Ion Biberi, 1983
Destrămare, Alexandru Mironescu, 1939
**Destrămare*, Michaela Danu, 1945
Deșteptarea leului (foileton), Grigore H. Granda, 1891
Deștepti și naivi (foileton), T. Cristia, 1931
**Deșucheatul*, Luca Dumitrescu, 1939

- Detasamentul Călina*, Ion Aramă, 1989
Detasamentul de sacrificiu, Mihail Joldea, 1979
Detectiv la paisprezece ani, Petre Sălcudeanu, 1971
Detectivul duce tava, Ștefan Marian, 1972
Deturnarea, Nicolae Petolescu, 1980
(De unde începe paradisul), Stelian Zamora, 1987
De veghe la Dunăre și mare, Ada Orleanu, 1987
De veghe pentru învingători, Romulus Diaconescu, 1987
De vânzare, Const. I. A. Nottara, 1897
Dezertorul (foileton), Vlad, 1897
**Dezghețul*, Valeriu Bărgău, 1985
Deznoșteniții, Gh. Atanasiu, 1935
(Dezordinea), Mircea Zăciu, 1956
(Dialog nocturn), Petre Stoica, 1980
Diamante în umbră, Lucian Penescu, 1975
Diamantele negre, G. M. Amza, 1939
Diamantul negru, Dumitru Almaș, 1971
Diamantul pierdut (foileton), E. Lupu (Zamfir C. Arbore), 1893
Diamantul viu, Vasile Băran, 1978
Diamant verde, Mihail Celarianu, 1940
Diana, E. Lovinescu, 1936
**Diavoli albaștri*, I. T. Suceveanu, 1973
Diavolița și omul ursitei, Ionel Tudosie, 1934
**Diavolul blond*, Dorian Grozdan, 1935
Diavolul de duminică, Platon Pardău, 1981
Dicomes, Ion Nicolae Bucur, 1971
Dicționar de lagăr, Oliver Lustig, 1982
Didina, I. Popescu-Maldăr, 1941
Dihanția asta nu există, Gheorghe Buzatu, 1977
Dihorul, Alexandru Papilian, 1970
Dilema, Mihai Caranfil, 1978
Dimineața, Corneliu Ștefanache, 1977
Dimineața devreme, Alexandru George, 1987
Dimineața iubirii, George Șovu, 1987
Dimineața noului venit, Horia Gane, 1974
(Dimineață cu zămbet), Emil Iordache, 1987
Dimineață pierdută, Gabriela Adameșteanu, 1983
Diminețile lungi, Costache Anton, 1976
**Din anii de student*, Alexis Nour, 1919
Din aproape în aproape, Elena, Ghirvu-Călin, 1986
Dinastia Sunderland-Beauclair, Vintilă Corbul, 1967
Din bătrâni, Ioan Slavici, 1902
Dincolo, Corneliu Ștefanache, 1970
Dincolo, Radu Nițu, 1978
Dincolo..., S. Gregor, 1944
Dincolo de amintire, Elena Bădescu, 1989
Dincolo de aproape, Constantin Georgescu, 1971
Dincolo de dragoste, Rodica Braga, 1979
Dincolo de iubire, Petre Anghel, 1982
Dincolo de stele, Alexandru Hertzog, 1943
Dincolo de viață (foileton), C. Nedelescu-Zlotești, 1930
Dincolo de zidul de neon, Vladimir Colin, 1968
Dincolo de ziduri, Francisc Munteanu, 1983
Din două lumi, Ioan Slavici, 1920
Din durerile vieții (foileton), Anette Gh. Alexa, 1915
(Din foile unui roman), N. D. Gregorian, 1891
Din fundul ochilor, I, *închisoarea de femei de la Plătărești*, II, P. Macri, 1904
Din începutul Bucureștilor (foileton), Domenico Caselli, 1898
**Din jurnalul Magdei Sterian*, Sandra Cotovu, 1935
**Din jurnalul unei fete* (foileton), 1897
(Din lumea gândurilor), Al. Zamfirescu, 1909
Din memoriile unui procuror (foileton), N. Rădulescu-Niger, 1888
Din neagra țărănie (Lumea lumilor mele), Ion Istrati, 1957
Din nou acasă, Lydia Lascu-Mocanu, 1974
Din păcat în păcat, Ioan Slavici, 1976
Din Rucăr, Ciru Oeconomu, 1905
Din stejar, stejar răsare, Volbură Poiană-Năsturaș, 1935
Dintre sute de catarge, Haralamb Zincă, 1961
Din tribune începe meciul, Dimitrie Manu, 1966
Dintr-un jurnal de noapte, Sergiu Dan, 1970
Dintr-un text comun, George Bacovia, 1944
Din umbra satelor, D. S. Popescu, 1936
Din umbra vieții, Maria S. Pallade-Galați, 1927
(Din umbră), Gh. Silvan, 1902
Dinu Milian, Constantin Mille, 1887
Din valorile vieții (foileton), Victor Crășescu, 1899
Din vară și până în vară, Ștefan Zidăriță, 1986
Din viață (foileton), Grigore Mărunteanu, 1894
Din vremea lui Căpitan Costache (foileton), Al. Antemireanu, 1898
Din vremuri de mărire, Mihail Gașpar, 1910
Din zbciumul vieții, Dinu Clucerul, 1922
Din zbciumul vieții, Doru (V. Teodoru-Doru), 1925
Din zilele și gândurile mele (foileton), Constanța Marino-Moscu, 1937
Dionys sărmanu, Maia Belciu, 1984
Diplomatul, tăbăcarul și actrița, C. Ardeleanu, 1926
Directorul nostru, Gh. Dorin, 1954
Dispariția statuii din parc, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1987
Dispariția unui contabil, Paul Antim, 1976
Dispariția unui necunoscut, George Timcu, 1983
Dispariția unui om de rând, Mihai Beniuc, 1963
Dispărut fără urmă, Haralamb Zincă, 1973
Deserații, Ion Dragomir, 1941
Divertisment cu măști, Corneliu Buzinschi, 1980
Divertisment pentru pian și două seri ploioase, Cornel Bozbici, 1984

- (*Doamna*), Mihail Diaconescu, 1964
Doamna Casanova, Alex. Biliurescu, Menny Toneghin, 1932
Doamna cu voaleță din Balt Orient Expres, Theodor Constantin, 1971
 **Doamna deputat*, Pompiliu Tomiciu, 1938
Doamna Elena Cuza, Lucia Borș, 1936
Doamna în mov, Theodor Constantin, 1966
Doamna străină, apariție ciudată, Laurențiu Fulga, 1968
Doando, R. Bărbulescu și G. Anania, 1965
Doctore, cine-a murit?, Livia Ardelean, 1976
Doctorul Poenaru, Paul Georgescu, 1976
Doctorul Taifun, Gala Galaction, 1933
Doctorul Vlad (foileton), Verveine, 1909
Document, Demostene Botez, 1964
(Documente), Mihai Beniuc, 1937
Doi ani de cutezanță, Ada Orleanu, 1981
Doi colegi, Damian Stănoiu, 1947
Doi domni fără umbrele, Tudor Popescu, 1971
Doina Doicescu și Nelu Georgescu, Marian Popa, 1977
Doi ori doi, Daniel Drăgan, 1978
(Doi studenți și... o iubire), Victor Sorin Purcărea, 1986
(Doi și mutul), Adrian Păunescu, 1975
Dolor – Zbuciumul lui Ilarie Bogdan, Ion Agârbiceanu, 1930
Domenii interzise, Leonard Oprea, 1984
Domnișoara Africa, I. Ludo, 1935
Domnișoara Ana, Ion Agârbiceanu, 1942
Domnișoara Celina, I. Greculescu, 1926
Domnișoara Christina, Mircea Eliade, 1936
Domnișoara cu miozotis, Adriana Iliescu, 1970
Domnișoara din strada Neptun, Felix Aderca, 1921
Domnișoara și spiridușii, Vasile Petre Fatî, 1985
Domnișoara Ursuza (foileton), Iulia Hasdeu, 1891
Domnișoarele, Nelly Cutava, 1969
Domnița din Snagov, Panait Istrati, 1937
Domnița Rală Caragea, Petru Manoliu, 1939
Domnița Ruxandra, Elvira Bogdan, 1969
Domnița Viorica, Vasile Pop, 1905
Domnul Bădină, Smara, 1931
Domnul colonel (Desfrâu și ideal), V. Demetrius, 1920
Domnul Daltaban de Seraschier, Al. Duiliu Zamfirescu, 1965
Domnul de Ghiavazi, măria sa, Teochar Alexi, 1888
Domnul deputat, V. Demetrius, 1921
 **Domnul din față*, I. Horia, 1915
Domnule procuror, I. Marinescu-Runcu, 1943
Domnul general guvernează, I. Ludo, 1953
Domnul Negoităș sau Individul împotriva statului, Tudor Teodorescu-Braniste, 1932
(Domnul Satan), Erasm (Petru Manoliu), 1936
„Domnul” Traian, C. Apostoliu, 1908
Domnul Tudor, C. Ardeleanu, 1934
Donaris-2 pe drumul soarelui, Tudorel Oancea, V. Constantin, 1986
Donaris-2 pe urmele eroilor, Tudorel Oancea, 1988
Donaris-2 ridică ancora, Tudorel Oancea, 1981
Don Juan, Nicolae Breban, 1981
Don Juan Cocosatul, Ion Călugăru, 1933
Don Juanii Bucureștilor. Jujuca (foileton), N. D. Popescu, 1875
Don Juanii din București (foileton), Radu Ionescu, 1861
Donna Alba, Gib. I. Mihăescu, 1935
Dora, N. St. Yacint (N. Ștefănescu Iacint), 1907
Dorana, Vasile Bogdan, 1987
Doria, oprește-te!..., Ilie Tănăsache, 1981
Dorina, George Cair, 1915
Dorin Molna (foileton), Adela Xenopol, 1893
Doritorii nebuni (foileton), Dimitrie Bolintineanu, 1864
Dor nebul (foileton), Ludovic Dauș, 1903
Dosarul aviatorului singuratic, Haralamb Zincă, 1983
Dosarul „Căprioarei aurii”..., Mircea Popescu, 1968
Dosarul E 20 în pericol..., Mircea Popescu, 1971
Dosarul „Fabiana”, Mihui Neagu, 1982
Dosarul lui Ion Măruntu, C. Ignătescu, 1962
Două ambasade (A venit un om din răsărit) Mihnea Gheorghiu, 1955
Două chemări, Octav Dessila, 1938
Două cruci, Victor Eftimiu, 1914
Două dureri, N. Rădulescu-Niger, 1921
(Două iubiri), Constantin Caranfil, 1986
Două lumi, Adriana Del-Vet, 1936
 2000, Gheorghe Săsărman, 1982
 **Două muzici, două*, Mircea Radu Iacoban, 1969
Două neanuri, C. Sandu-Aldea, 1906
Două treimi din viață, Anatolie Paniș, 1980
Două-trei minute..., Alexandra Indries, 1984
Draga noastră președință, Laurențiu Cernet, 1976
Dragomir (foileton), Petru Vulcan, 1895
Dragomirna, Victor Eftimiu, 1930
Dragomir valahul, Octav Dessila, 1927
(Dragoste), Margareta Miller-Verghi, 1932
Dragostea câinelui de pază, Alecu Ivan Ghilia, 1978
Dragoste albă, Aurel D. Bugariu, 1941
Dragostea lui Iancu Jianu cu Smaranda Gălășeasca, N. D. Popescu, 1916
Dragostea oboște, Constantin Caranfil, 1983
Dragostea străinilor și patriotismul ambițioșilor (foileton), N. D. Popescu, 1872
Dragostea și revoluția, Dinu Săraru, 1981
Dragoste cu foc, Maria Th. Ionescu, 1913

- Dragoste cu termen redus*, N. Crevedia, 1934
Dragoste cu vorbe și copaci, Costache Olăreanu, 1987
Dragoste de scriitor sau romanul lui Victor Hugo, Emilia Tailler, 1914
Dragoste. Destin (A doua și a treia durere), Maria Gavrilescu, 1929
Dragoste la a doua vedere, H. Salem, 1981
Dragoste la lumina zilei, George Ghidrigan, 1989
Dragoste minoră și majoră, Alex. Șendrea, 1936
Dragoste moartă, Haralamb Zincă, 1975
Dragoste poveste veche, Silvia Jemna, 1986
Dragoste rea, Sidonia Drăgușanu, 1960
(Dragoste și afaceri), N. Grassu, 1940
Dragoste și destin, M. T. Simion, 1947
Dragoste și moarte în provincie, Sergiu Dan, 1931
Dragoste și sacrificiu, II, v. Datorie și iubire, I, Dinu Clucerul, 1923
**Dragoste târzie*, Șerban Nedelcu, 1970
Dragoș, hoțul Tecucilor, Ilie Ighel, 1892
Dragul meu Sherlock Holmes, Haralamb Zincă, 1977
Dragul nostru Alex..., George Șovu, 1981
**Dragul nostru oraș*, Corneliu Ștefanache, 1981
Drama casei Timoteu, Mircea Streinul, 1941
Drama din Constanța sau Taina unei mame (foileton), 1915
Drama din Sevastopol, N. D. Popescu, 1899
Drama din stația Mogoșoaia. Crimă ori sinucidere? (foileton), G. Frunză (C. Mille), 1909
Drama unei tinereți, N. Rădulescu-Niger, 1927
Dramele Bucureștilor (foileton), I. C. Fundescu, 1888
Dramele inchiziției, Th. Th. Schlüter, 1903
Dramele stațiunilor balneare din România (foileton), Const. Fulger (Vasile Pop), 1911
Dramele Veneției sau Pumnalele răzbuunătoare, Alexandru I. Alexandrescu, 1839
**Drang nach Osten*, Tiberiu Vornic, 1951
Drăceasca schimbare de piele, Ludovic Daus, 1927
Drăculeștii, Georgiana Viorica Rogoz, 1977
Drăgușin haiducul, Th. M. Stoenescu, 1892
(Dreptul de a iubi), Constantin Chiriță, 1986
Dreptul de a începe, Radu Ciobanu, 1974
Dreptul la viață, Aurelian Popescu, 1979
Dreptul vieții, Irina G. Lecca, 1908
Dridri (foileton), Vasile Alessandri, 1873
Dromichet, Aurel Petrescu, 1988
Drum bun, căreșarii!, Constantin Chiriță, 1963
Drum bun, Simina..., Anca Balaci, 1987
Drum de piatră, Victor Iancu, 1986
Drum deschis, Șerban Nedelcu, 1960
Drum de soartă și răzbuunare, Remus Luca, 1970
Drumeț în calea lupilor, Nicolae Dragoș, Mihai Stoian, 1987
Drumețul fără toiag, Ocavian Simu, 1977
Drum fără întoarcere, Tudor Popescu, 1963
Drum fără popas, Sarina Cassvan, 1975
Drum fără pulbere, Petru Dumitriu, 1951
Drum în tăcere, Jean Băileșteanu, 1987
(Drum la Gârlița), Al. Simion, 1964
(Drum lung spre casă), Cornel Brahas, 1989
Drum prin ceață, N. M. Căprescu, 1930
**Drum prin ceață*, Dumitru Ignea, 1978
Drum printre aștri, I. M. Ștefan, Radu Nor, 1954
Drum spre început, Ana Ioanid, 1979
Drum spre oameni, Ion Vlasiu, 1961
Drumul, Titus Suciu, 1979
Drumul, Ion Gheție, 1983
**Drumul*, Dina Hrenciuc, 1988
Drumul ascuns, Hortensia Papadat-Bengescu, 1932
Drumul cavalerilor, Dragomir Horomnea, 1983
Drumul cenușii, Augustin Buzura, 1988
Drumul câinelui, Ion Lăncrănjan, 1974
Drumul de foc, Henriette Yvonne Stahl, 1981
Drumul dragostei, Sandu Teleajen, 1934
Drumul dragostei, Petru Vintilă, 1963
Drumul egal al fiecărei zile, Gabriela Adameșteanu, 1975
Drumul gugulanilor, Florin Bănescu, 1987
Drumul hoșilor, Paul Tutungiu, 1979
Drumul la zid, Nicolae Breban, 1984
Drumul prin pădure, Corneliu Ștefan, 1989
Drumul spinos al întoarcerii, Nicolae Tic, 1971
Drumul spre Constantinopol, Nicoleta Voinescu, 1983
Drumul spre inimi, Sava Chiriță, 1987
Drumul spre Mai (Flăcări în vest), Dragoș Vicol, 1966
Drumul spre pace, Marin Lungu, 1985
Drumul spre steaua polară, Pia Olaru, 1980
Drumul spre zori, Valeriu Gorunescu, 1988
Drumul Tupașnilor, Ion Bodunescu, 1986
Drumuri, Maria Vlad, 1957
Drumuri de fum, Corneliu Ștefanache, 1985
**Drumuri în beznă*, Mircea Florentin, 1938
Drumuri întreținute..., Lidia Roman, 1984
Drumuri la Porțile Soarelui, Nicolae Calomfirescu, 1974
Dubla condiție a căderii, Constantin Badersca, 1981
Dudică, Șerban Nedelcu, 1964
**Dudu*, Irina G. Lecca, 1927
Dudul rubiniu, Nicolae Frânculescu, 1970
Duhovnicul maicilor, Damian Stănoiu, 1929
Duhovnicul Satanei, Aurel Stoica-Clococeanu, 1935
Duhul cel rău, Sebastian Bornemisa, 1927
Duhul pământului, Corneliu Buzinschi, 1976
Dulăii, Zaharia Stancu, 1952
Dulce Brigitte, Maria-Luiza Cristescu, 1969

Dulce ca mierea e glonțul patriei, Petru Popescu, 1971
Dulce septembrie, Nicoleta Voinescu, 1975
Dulce septembrie, Letiția Vladislav, 1976
Dumbrava Roșie, Petru Rezuș, 1984
(Duminica), Th. Parapiru, 1971
Duminica lucrurilor, Vasile Băran, 1968
Duminica mare, Doru Munteanu, 1983
Duminica mironosițelor, Dana Dumitriu, 1977
Duminica orbului, Cezar Petrescu, 1934
**Duminica statuilor*, Ioan Herescu, 1984
Duminică, în timp ce nu veneai, Cornel Bozbici, 1987
Dumnealui și Eva, Constantin Cuza, 1973
Dumnezeu umbla desculț, Horia Aramă, 1968
Dunărea revărsată, Radu Tudoran, 1961
(După-amiaza unui celibatar), Voicu Bugariu, 1971
(După-amiezele unui director), Vasile Cretu, 1967
După concert, Corina Victoria Sein, 1986
După echinoctul de primăvară, Corneliu Ștefanache, 1981
După furtună, I. Puțuri (Ion Popescu-Puțuri), 1946
După mine, o zi..., Ioan Dan Nicolescu, 1983
După moartea Mihaelei, Petre Bellu, 1943
După o lungă și grea suferință, B. Elvin, 1973
După scatii și sticleți, Gheorghe Borneanu, 1967
După șira cu paie, Mihail Sabini, 1941
După ultimul semestru, Pavel Aioanei, 1964
Durata partidei, Dumitru Matală, 1984
Durere și ură!, Emilian Popescu, 1918
Dureri ce nu se spun, Nona G. Băltăeanu, 1934
**Dureri fără nume*, G. M. Vlădescu, 1923
Durerile altora, Nicolae Țic, 1969
(Durerile lumii), Ileana Cudalb, 1981
Dureri și bucurii, Sabin G. Truția, 1926
Dus-întors, Nicolae Iliescu, 1988
Dușmani ai neamului, Ludovic Daus, 1904
Dușmănie, Vasile E. Moldovan, 1903
Du-te, dor..., Ioan Ciocârlan, 1936
Dușu, Lucu și vacanța de primăvară, Eduard Jurist, 1975
Dyonisia, Lucrezzia Karnabatt, 1926

E

(Ea către el), Maria Pamfile, 1919
Ea și el, Ilie Demetrescu, 1898
**Ecce homo*, Gheorghe Schwartz, 1989
Echinox de toamnă, Traian Liviu Birăescu, 1981
Echipajul navei R-305, Ion Aramă, 1961
Eclipsa, Alice Botez, 1979
**Ecluză*, Radu Mares, 1975
Ecuafia cu trei necunoscute, Tudor Popescu, 1965

Edenul, Ion Murgeanu, 1980
Edison (Vrăjitorul), Barbu Apelevianu (Mihail Drumeș), 1942
Ediția princeps, Emil Coltofeanu, 1985
Efecte secundare, Dumitru Matală, 1979
Efectul P, Gheorghe Schwartz, 1983
Efemeride, Silvia Obreja-Cemichevici, 1981
**E frig și e noapte, seniori...*, Augustin Buzura, 1970
Egreta violetă, Ion Ochinciuc, 1972
Elena, Dimitrie Bolintineanu, 1862
Elena Mănescu (foileton), Constanța Dunca-Schiau, 1863
Elena Taceanu (foileton), Iuliu Bettelheim, 1884
Elenco, Horia Stancu, 1979
**Elev T. R.*, Nicolae Ivanovici, 1939
Elevul Dima dintr-a șaptea, Mihail Drumeș, 1945
Elevul Dumitrescu Petru (Petrache Chițibuș), D. C. Lambrino, 1937
Elevul Marcu, V. Marin Cucu, 1971
Elfiona, Victor Eftimiu, 1924
Elmira (foileton), Emilia Lungu, 1882
„El” și „Ea”, Nicolae D. Marin, 1934
Elvira sau amorul făr’ de sfârșit, D. F. B., 1845
Elvira și locotenentul, Ion Lotreanu, 1978
**Emigrant în singurărate*, Corina Cristea, 1982
(Emil Arbore), I. Duscian, 1903
Eminescu, Petru Vintilă, 1974
Emisfera de dor, Alice Botez, 1979
Enigma, Corneliu Omescu, 1970
**Enigma*, Olimpian Ungherea, 1971
Enigma de la frontieră, Florian Grecea, 1968
Enigma diamantului, Ștefan Dumitrescu, Ioan Dumitrescu, 1983
Enigma din arhivă (Asasinul din arhivă), Nicolae Ștefănescu, 1969
Enigma din Râpa Corbilor, Mihail Modocanu, 1989
Enigma din strada Presei, Mihnea Gheorghiu, 1988
Enigma din trenul de noapte, Elena Siupiur, 1977
Enigma florii albe, Iuliu Rațiu, 1975
Enigma Otiliei, G. Călinescu, 1938
Enigma peșterii din Tâmpa, Ioan Micu, 1969
Enigma „Profesor Rebegea”, Theodor Constantin, 1966
Enigmatica Solveig, Nicolae Tăutu, 1969
Enigmaticul Baikal, Radu Boureanu, 1938
Enigma unui amestit, Ludmila Ghițescu, 1984
Enigmă la mansardă, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1971
Enigmă pe autostradă, George Timcu, 1980
E noapte și e frig seniori, Laurențiu Fulga, 1983
Epilog pentru alții..., Ioana Solescu, 1974
Episod, Horia Filip, 1942

- Epoca derbedeilor și a apelpșișilor (disperaților) precum și evenimentele care au urmat după dânsa (1792-1808) (foileton)* N. D. Popescu, 1891
- Epoca Ghiculeștilor (1733-1777) (foileton)*, N. D. Popescu, 1889
- Epoca lui Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei (1674-1711) (foileton)*, N. D. Popescu, 1886
- Epoca Mavrocordaților (1711-1760) (foileton)*, N. D. Popescu, 1887
- Epoca nedumeriților (foileton)*, N. D. Popescu, 1893
- (Era primăvară)*, Ion Vasiliu, 1972
- Erdora*, Ion Călugăru, 1934
- Eres*, Gheorghe Anca, 1970
- *Ereticul îmblânzit*, Bujor Nedelcovici, 1982
- Eristikon*, Emilian Bălănoiu, 1983
- Eroare medicală sau sinucidere?*, Mihail Zavergiu, 1936
- Erica*, Laurențiu Fulga, 1956
- Eroii lui Mihai Viteazul*, Vasile Pop, 1931
- Eros în mânăstire*, Damian Stănoiu, 1935
- Eroul necunoscut*, Ion Ochinciu, 1977
- (Erou și bandit)*, C. R. M. (Cassian R. Munteanu), 1911
- Erupția*, Damian Ionescu, 1984
- Erupții din adâncuri*, P. Ilie Gheorghiu, 1974
- Estella*, Constanța Dunca-Schiau (foileton), 1863
- Estella și Maria sau răsplata virtutei (foileton)*, Maria Eschenazi, 1894
- Eșecul bandei V5*, A. G. Vaida, 1957
- Etajul zece*, Octavian Popa, 1974
- E târziu pe steaua polară*, Radu Felix, 1982
- *Eterna reînțoarcere*, Aurel Dragoș Munteanu, 1978
- Eternitate locală*, Eugen Seceleanu, 1973
- (Eternul abis)*, Elena Farago, 1920
- *Eternul zbucium... dragostea*, Ioniță Crăișor, 1936
- Eu*, Mihail Negru, 1922
- Eu am ucis moartea*, Stelian Sârbu, 1974
- *Eu, cel adevărat*, Costache Anton, 1970
- Eu, Consula!* Alexandru Jar, 1971
- Europolis*, Jean Bart, 1933
- Eu sunt Toniță*, Gheorghe Nica, 1979
- Eu și ai mei*, Romulus Fabian, 1973
- Eu și Robert Calu*, Dumitru Dinulescu, 1982
- Eu și Statuia mea*, Corneliu Popp, 1941
- Eu, Tase și poliția*, Nicolae Ionescu-Dunăraru, 1976
- Eu, Tina și Adam*, T. C. Stan, 1935
- *Eu, Vodă-Lupșa, clasa I-a B.*, Mircea Streinul, 1940
- Eva*, I. I. Stoican, 1920
- Evadare*, Alexandru Jar, 1949
- Evadare*, Sarina Cassvan-Pas, 1947
- Evadare din pustiu*, George Ghidrigan, 1975
- Evadare din umbră*, Ion Rusu Șirianu, 1979
- Evadare în timp*, Ada Orleanu, 1984
- Evadarea*, Dumitru Ivanovici, Alexandru Guțan, 1974
- Evadarea*, Grigore Beuran, 1976
- Eva, mătușa lui Adam*, Dan D. Dimiu, 1936
- *Evanghelia după Satan*, Nicolae Țic, 1982
- Evenimentul*, Vasile Bogdan, 1984
- Evreul Ion Ionescu*, Maur Săveneanu, 1947
- *Excelența sa I. H. H. Pantelimon*, N. D. Cocea, 1925
- Exerciții de existență*, Ion Țugui, 1982
- Exerciții de fidelitate*, Mariana Ionescu, 1987
- Exercițiul de vacanță*, Livia Ardelean, 1974
- Exilatul din Planetopolis*, Victor Bărlădeanu, 1972
- Existențe paralele*, Alecu Vaida Poenaru, 1988
- Expediția*, Valentin Șerbu, 1972
- Expediția „Niseurul 2”*, Vlad Mușatescu, 1987
- Expediția „Zero K”*, Horia Matei, 1961
- Expediția „Zimbrii”*, Ovidiu Zotta, 1984
- *Experiența sărbătorii*, Mircea Constantinescu, 1988
- Experiențele lui Ionete*, Laurențiu Cernet, 1967
- Explozie înăbușită*, Mihai Beniuc, 1971
- Expresul de noapte (Ceața)*, Constantin Bărbuceanu, 1968
- Extraordinarele peripeții ale lui Scatiu și ale prietenului său Babușcă*, Petre Luscalov, 1974

F

- F*, Dumitru Radu Popescu, 1969
- Facerea lumii*, Eugen Barbu, 1964
- (Fala Oprșișilor)*, I. Chiru-Nanov, 1916
- *Fals manual de pretrecerea călătoriei*, Costache Olăreanu, 1980
- Familia Calaff*, Iulia Soare, 1956
- *Familia unită*, Mircea Șerbănescu, 1958
- (Familia Voiculescu)*, Dumitru Ignea, 1967
- Fana*, Teodor Tanco, 1982
- Fanar*, Horia Stancu, 1968
- Fantastica aventură*, Dan Smântănescu, 1969
- Fantastica aventură 2101*, Ștefan Berciu, 1975
- Fapt divers*, Ioana Petrescu, 1937
- Fapt divers între paralele*, Luki Galaction, 1981
- Faptele de arme ale unor civili în secolul războaielor mondiale sau ce înseamnă puterea*, Corneliu Leu, 1987
- Faraonii*, Ion Agârbiceanu, 1961
- Fard...*, Ioan Massoff, 1935
- Farmece*, C. Gane, 1933
- *Farmecul bunăvoinței*, Petru Domșa, 1988
- Farmecul gotic*, Ionel Neamtzu, 1928

- Faruri de ceață*, Iosif Petran, 1928
Fascinația, Laurențiu Fulga, 1977
**Fascinația reprimării*, Iulian Costandache, 1982
Fascinație, Sandra Cotovu, 1943
Fascinații, George Sovu, 1985
Fata Amurg, Corina Victoria Sein, 1987
Fata cu arma, Nicolae Tăutu, 1962
Fata cu păr de lup, Alexandru Bilciurescu, 1934
**Fata de împărat*, D. Caselli, 1918
Fata de la Cozia, N. D. Popescu, 1887
Fata de nota zece, Ana Ioniță, 1987
**Fata din tren*, Dan O. Boldur, 1935
Fata din tren, Mircea Șerbănescu, 1984
Fata din umbră, Radu Boureanu, 1935
Fata din Zlataust, Ionel Teodoreanu, 1931
Fata doctorului Ambrozie, Demetru Iordana, 1943
Fata lui Haği Dumitru (foileton), N. Rădulescu-Niger, 1891
Fata moartă, Ioan Missir, 1937
**Fata morgana*, Dan Petrașincu, 1939
Fata morgana, Gherasim Luca, 1937
(Fata morgana), Ion Cazan, 1980
Fata morgana, Ion Grecea, 1973
**Fata morgana*, Paul Sterian, 1933
**Fata morgana*, Titus Nicolau, 1936
Fata pandurului (foileton), 1911
Fata plutașului, Ștefan Andrei, 1956
Fata popii (foileton), Iosif Vulcan, 1885
Fata răpăiță (foileton), G. Călinescu, 1966
Fata-Sport, Aida Vrioni, 1925
Fata tatii, Smara (Smaranda Gheorghiu), 1912
(Fata valahă), Marcu Bănescu, 1970
Fata vornicului Oană, Mihail Gașpar, 1929
**Fatma*, Perpessiciu, 1969
Fața lumii, Stelian Păun, 1971
Făclia s-a aprins, Dumitru Almaș, 1957
Făptura, Paul Drumaru, 1975
Fără identitate, Genoveva Logan, 1982
Fără limită, Victor Papilian, 1937
**Fără să fi răs decât o singură dată*, Viorel Știrbu, 1970
Fără suspexți, George Timcu, 1972
**Fără tine în paradis*, Sânziana Pop, 1969
Fără vâsle, Bujor Nedelcovici, 1972
Fântâna cu apă vie, Mircea Șerbănescu, 1985
Fântâna cu chipuri, N. Davidescu, 1933
Fântâna iadului, Ionel Bandrabur, 1971
Fântâna vulturilor, Ioan Boloș, 1978
Fântâni rele, Ion Țârlea, 1978
Febră de origine necunoscută, Leonida Neamțu, 1967
Febră vesperală, Marcel Constantin Runcanu, 1982
Fecioara, Petru Vulcan, 1900
Fecioara din Irlanda (foileton), N. P., 1900
Fecioara vândută, N. Arcaș, 1928
Fecioare la licitație, M. Toneghin, Al. Bilciurescu, 1933
Fecioarele despletite, Hortensia Papadat-Bengescu, 1926
Fecioarele orizontale, Zaharia G. Buruiană, 1933
Fecior de bani gata (foileton), D. C. Ollănescu, 1899
Fecior de slugă, N. D. Cocea, 1933
Feciorul lui bădița Niculae, Vasile Romanescu, 1936
Feciorul lui nenea Take Vameșul, Sărmanul Klopștock, 1932
**Feciorul Nebunei*, M. Gr. Constantinescu, 1939
Fedora, André Joan (Andrei Ioan), 1939
Feighelă (Vinovată), Theodor D. Sperantia, 1902
Felis Margareta, Ioan Iancu, 1981
Femei, Mihail Sebastian, 1933
Femeia care a ucis, Vasile Popa, 1939
Femeia care va veni (foileton), C. Voicu, 1937
Femeia cibernetică, Nicolae Paul Mihail, 1969
Femeia cu carnea albă, Felix Aderca, 1927
Femeia cu ochi albaștri, Corneliu Leu, 1970
Femeia de ciocolată, Gib. I. Mihăescu, 1933
Femeia de gheață, L. Leoneanu, 1937
Femeia de la miezul nopții, Galia Faressova, T. C. Stan, 1936
**Femeia de la miezul nopții*, Radu Albala, 1978
**Femeia din Lesbos*, Leon Proca, 1932
Femeia din noroi, Alexandru Bilciurescu, 1939
Femeia, eterna poveste..., I. D. Atanasiu, 1945
Femeia istorică, Marcel Olin (Mihail Zavergiu), 1925
Femeia în viața conjugală, Gh. T. Lăpușneanu, 1935
Femeia lui Ben Zohar, G. V. Butnariu, 1934
Femeia ne e stăpână, Alex. Nora, 1936
Femeia pătimașă, Marcel Olin (Mihail Zavergiu), 1944
Femeia pierdută, Panait Macri, 1896
Femeia sângelui meu, Mihail Celarianu, 1936
Femeia și cătușele ei, Sarina Cassvan, 1946
Femei de teatru (Venera și porcul), Lucrezia Kar, 1936
Femeie fără suflet (foileton), 1916
Femeie, iată fiul tău, Sorin Titel, 1983
Femei în păcat, Ion Lăzărescu, 1943
(Femei la strand), Constantin Zărescu, 1985
Femeile (foileton), B. Leonora, 1892
Femeile depravate (Depravația pentru aur și depravația pentru pâine!), P. Macri, 1903
Femei moderne, Eugeniu Est, 1947
Femei singure, Constantin Bărbuceanu, 1969
Fereastra dinspre... adevăr, Dan Mihăescu, 1985
(Fereștrele), Vasile Văduva, 1972
Fericirea... din lacrimi, Gheorghe I. Ruja, 1945

- Fericirea nu are istorie*, Constantin Apostol, 1942
Fericita jale a Cumbriei, Pavel Bellu, 1978
Fericitul negustor, Francisc Munteanu, 1957
Fericiti când renaștem, Ion Jurca Rovina, 1976
Ferma „Coțofana veselă”, Radu Tudoran, 1946
Ferma oamenilor de piatră, Romulus Bărbulescu, George Anania, 1969
Fermecătorul Hrisoverghi, Theodor Râșcanu, 1943
**Feroviarii*, V. Spiridonică, 1936
Fete bătrâne, Mihail Șerban, 1946
Fete de azi, Th. D. Sperantia, 1908
Fete la răspântie, Zetta Luzian, 1947
Fetele au crescut, Neagu Rădulescu, 1945
Fetele din Barotă (Iubiri paralele), Cella Serghi, 1958
Fetelor, să ne mărităm!, Marius Manoliu, 1947
Fete și văduve, Damian Stănoiu, 1931
**Fetița*, Hortensia Papadat-Bengescu, 1979
Fetița care n-a mai mers la școală, Maria Baciu, 1984
Fetița schimbată, Moș Nae (N. Batzaria), 1944
Fețele tăcerii, Augustin Buzura, 1974
Fiara din om, I. Brezu, 1935
Ficțiune și infanterie, Costache Olăreanu, 1980
Ficțiuni pentru revolver și orchestră, Dorel Dorian, 1970
Fidelitate, Ovidiu Genaru, 1977
Fiecare om cu clepsidra lui, Haralamb Zincă, 1988
Figuranții, Valentin Șerbu, 1974
Figuranții, Maria-Luiza Cristescu, 1979
**Figurine în spasm*, G. Piu, 1933
Fii binevenit, căldătorule, Ovidiu Moceanu, 1986
Fiica lui Radu-cel-Frumos, Edgar Th. Aslan, 1905
Fiica lui Sejan, Ciru Oeconomu, 1899
Fiica lui Zoltes, N. Rădulescu-Lemnar, 1975
Fiica părinților săi, Ana Ioniță, 1981
Fiii ucigașului, N. Rădulescu-Niger, 1879
Filiera traficantilor, Iosif Vianu, 1984
Filip ucenicul, Alexandru Dumitru, 1983
Filmare la două aparate, Stelian Tăbăraș, 1988
„Filosoful”, Ovid O. Densusianu, 1926
Filozof de închiriat, C. Turturică, 1980
Final grotesc, Ury Benador, 1940
Fire de artist, Ignotus (N. Rădulescu-Niger), 1928
Firesc, Petru Cimpoșu, 1985
Firul neîntrerupt, Ioana Petrescu, 1988
Firul principal, Tudor Octavian, 1985
Firu-n patru, E. Lovinescu, 1933
Fiul lui Monte Cristo, Theodor Constantin, 1958
Fiul luminii, Anda Raicu, 1983
Fiul munților, Petre Luscalov, 1979
Fiul poporului, Ioan Luscalov, 1939
Fiul primarului, Ionel Bandrabur, 1976
Fiul risipitor (Întoarcerea fiului risipitor), Radu Tudoran, 1947
Fiul secetei, Ion Lăncrănjan, 1979
Fiul tipografului sau o juneță pierdută (foileton), Mane, 1887
**Flacăra singuratică*, Ion Arieșanu, 1988
Flamura cerniță, G. Băileanu, 1945
Flăcări (Flăcările), Radu Tudoran, 1945
Flăcări în stepă, Cristu Nedelciu, Eugen Giurgiu, 1961
Flăcări în vest (Drumul spre Mai), Dragoș Vicol, 1966
Flăcările (Flăcări), Radu Tudoran, 1945
Flăcări pe apă, George Nestor, 1964
Flăcări peste Zărand, Florin Bărnețu, 1985
Flăcăul din Bințișii, C. Ghiban, 1953
Floarea de colț, Iulius Preda, 1985
Florea și Jeana, Gh. Marinescu, 1898
(Floarea teiului), Romeo Popescu, 1968
Floarea vieții (Destin), Aurel Mihale, 1954
Floare de oțel, Victor Ion Popa, 1930
Floare neagră, Horia Opreșcu, 1932
**Floare-n pălărie*, Gh. N. Cârțu, 1943
Floare oflăită, Mihail Sadoveanu, 1906
Florica Mantului, I. Boteni, 1931
**Flori de cala*, Marieta Popescu, 1936
Flori pentru Mihaela, Alexandru Mitru, 1964
(Fluturile liliachiu), Nicolae Frânculescu, 1970
Fluturii albi mor spre sfârșitul verii, Alexandru Struțeanu, 1974
**Fluturile de azur*, Marin Ciorciog, 1985
Fluturi pentru iarnă, Elena Ghirvu Călin, 1977
Fluviile, Paul Anghel, 1980
**Fluviul*, Constantin Pastor, 1968
Fluxul apei dulci, Eugen Lumezianu, 1985
**Foame*, Titu Constantin, 1969
Foamete (foileton), N. Rădulescu-Niger, 1896
**Foburg*, Florea Crețeanu, 1939
Foc în Hanul cu tei, I. Peltz, 1934
(Focul), Cassian R. Munteanu, 1911
Focul, Mihai Caranfil, 1975
Focul, Mihail Dragomirescu, 1934
**Focul*, N. Porsenna, 1916
Focul alb, Aurel Mihale, 1977
**Focul negru*, Laurențiu Fulga, 1942
Focul negru (Fuga), Aurel Mihale, 1963
Focul rece, Alexei Rudeanu, 1973
Focul rece, Pavel Bellu, 1982
Focul roșu (Primăvară timpurie), Aurel Mihale, 1969
Focurile de pe culme, Alexandru Hodoș, 1972
Fontana zânelor, G. Baronzi, 1896
Formula magică, Sever Noran, 1970
Fortul, Tudor Dumitru Savu, 1988
Fortul 13, Dragoș Protopopescu, 1936

- (*Forța lui Artenie*), Nicolae Breban, 1963
(Fotografia), Laurențiu Cerneț, 1988
Fotografia de nuntă, Ion Ochinciuc, 1981
Fotoliul vacant, Nicolae Părvulescu, 1986
Fototeca—temă cu variațiuni, Adriana Bittel, 1989
(Fragment de roman), I. Ardeleanu, 1928
(Fragment de roman), Margareta Barcian, 1938
(Fragment dintr-un roman (în care o întâmplare omenească sfârșește istoria unui popor), Hidalgo (A. Hefter), 1916
(Fragment dintr-un roman); (Fantomele), Eugen Ionescu, 1936
Fragmente dintr-un carnet găsit, Mihail Sebastian, 1932
(Fragmente dintr-un roman inedit), Aurel Cosma, 1936
Fragmentul querconic (foileton), Marcel Grădinărescu, 1967
Fram, ursul polar, Cezar Petrescu, 1932
Francisca, Nicolae Breban, 1965
Frate de dincolo (foileton), Al. I. Hodoș (Ion Gorun), 1889
Fratele infirm, Petre Bellu, 1941
Fratele meu, Abel, Vasile Radu, 1984
**Fratele meu Alec*, Al. I. Friduș, 1987
Fratele meu omul, Henriette Yvonne Stahl, 1965
Fratele norocos, Alex. Budeanu, 1980
Fratele nostru Emanuel, Petre Anghel, 1976
(Frații), Florea Fugaru, 1967
Frații Buzești, Dumitru Almaș, 1971
Frații de crucea neagră, G. Baronzi, 1883
Frații Jderi, Mihail Sadoveanu, 1935
Frații Lupu. Viața, întâmplările și voiajurile lor prin America de Nord (foileton), E. Lupu (Z. C. Arbore), 1891
Frații Topan, Octavian Popa, 1982
**Frământări*, Ion Agârbiceanu, 1957
(Frământări...), Petre Drăgoiescu, 1934
Frământări, Virgiliu Vasile Mihălescu, 1978
Freamăt, Aristița Gabrielescu, 1938
Frica, Damian Necula, 1976
Frica albă, Corina Victoria Sein, 1982
Frica de duminică, Liviu Călin, 1982
Frigul verii, Alexandru Vlad, 1985
Front fără tranșee, Petre Sălucdeanu, 1961
Fruct oprit, Gheorghe Policală, 1941
Frumoasa adormită, Radu Tudoran, 1981
Frumoasa Azizë, N. Batzaria, 1921
Frumoasa din prăpastie, Maria Baci, 1980
**Frumoasa doamnă de Semenici*, Iosif Maria Bâta, 1985
Frumoasa risipă, Teohar Mihadaș, 1980
Frumoasa Spria, Dumitru Mureșan, Vasile Gaftone, 1977
Frumoasele garnizoanei, Eugen Teodoru, 1969
**Frumos e numai adevărul*, Florin Gabrea, 1979
Frumosul principe Cercel, Radu Boureanu, 1978
Frumoșii nebuni ai marilor orașe, Fănuș Neagu, 1976
Frumusețea pietrei nevăzute, Leonida Neamțu, 1965
Frunzele nu mai sunt aceleași, Mihail Villara, 1946
Fuga, Cosma Brașoveanu, 1978
Fuga (foileton), N. G. Rădulescu-Niger, 1896
**Fuga*, Titus Suci, 1975
Fuga (Focul negru), Aurel Mihale, 1963
Fuga de lunga noapte, Ion Molea, 1974
Fuga lui Șefki, Emanoil Bucuța, 1927
Fuga lui Valeriu, Nicolae Mărgeanu, 1962
**Fuga-n Egipt*, Eusebiu Camilar, 1964
Fug anii dragostei, Virgil Chiriac, 1987
Fulga, Grigore H. Grandea, 1872
Fulgerul, George Chipcer Dinograncea, 1973
Fulgerul negru, Ion Căpeț, 1973
Fundacul Varlamului, Ionel Teodoreanu, 1938
Fundătura cimitirului No. 13, Tudor Teodorescu-Braniște, 1932
Funia de nisip, George Radu, 1987
(Funingine), Raul Iulian, 1930
Furculeasca, Marin Theodorian-Carada, 1924
(„Furia verde” și „brutele integrale”), N. D. Cocea, 1979
(Furnicarul), Nicolae Stan, 1984
**Furtul*, Titu Constantin, 1969
Furtuna, Ovid Soseanu-fiu, 1937
Furtuna albă, Ion Aramă, 1972
Furtuna stârșește valurile, Șerban Nedelcu, 1957
Furtună de vară, Dan Virgiliu, 1983
Furtună în mai, George Șovu, 1985
Furtună sub Detunata, Francisc Păcurariu, 1957
Furtună... trecătoare, N. G. Rădulescu-Niger, 1911

G

- Gablonz*, Ury Benador, 1961
Galaxia burlacilor, Dumitru Dinulescu, 1980
Galeria cu viță sălbatică, Constantin Țoiu, 1976
Gambuzino sau Căutători de aur (foileton), E. Lupu (Z. C. Arbore), 1891
**Game*, Stejar Ionescu, 1928
**Gangrene școlare*, Lew A. Ivanov, Iosif Ion Bălu, 1937
Gaina cea moșată, Ion Pas, 1942
(Gândacul), B. Iosif, 1938
Gângavul, E. Schwarzfelf, 1895
Geamandura, Marcel Păruș, 1974
Geamlăc, Paul Georgescu, 1988
Gelozie, N. Rădulescu-Niger, 1890

- Gemenii*, Al. Simion, 1983
**Generația sănătoasă*, Maria Pârvolescu, 1937
Geneza, Francisc Păcurariu, 1983
Geniul răului (foileton), N. Arcaș, 1926
Geniul pustiu (ms.), Mihai Eminescu, 1870
Genlemanul șchiop, C. Bărbuceanu, 1970
Gențiana, Cella Serghi, 1970
George (ms.), Samson Bodnărescu, 1880
George Sand, E. Tailler, 1914
Ger năprasnic în luna lui cuptor, Florin Andrei Ionescu, 1987
Getta, V. Mestugean, 1916
Gheare, Remus Dumitrașcu, 1935
Gheața de foc, Victor Bărlădeanu, 1977
Gheorghie I. Marin (Viața unui băiat de țară), Mircea Damian, 1937
Ghetto Veac XX, Ury Benador, 1934
Ghiocul, Demostene Botez, 1935
Ghiță Cătănuță, căpitan de haiduci, Panait Macri, 1883
Gigantica, Victor Nicolae, 1988
Girosella, C. D. Aricescu, 1874
**Gimnastica umbrelor*, Constantin Parascan, 1982
Giumbuș Măgăruș, Georgiana Viorica Rogoz, 1974
Glasul, Iulian Vesper, 1957
(Glasul din stepă), H. Rohan, 1955
Glasuri în surdini, Eugen Relgis, 1927
Glia însângerată, Ion Parascanu, 1942
(Glod), Sabin Velican, 1939
Glonte pe țevă, Tiberiu Ana Rusu, 1982
Glonțul de porțelan, Areta Șandru, 1984
Glonțul de zahăr, Haralamb Zincă, 1981
**Gloria Constantinii*, Ion Topolog, 1982
Gloria de toate zilele, Ion Aramă, 1974
Gloria fără întoarcere, Vasile Preda, 1985
Glorie, Eugen Uricaru, 1987
Goana, Jean Băileșteanu, 1989
Goană după vânt, Corina Cristea, 1974
**Gogo, o farsă*, Nicolae Breban, 1984
Gol, G. M. Vlădescu, 1937
Golful sălbatic, Nicolae Motoc, 1977
Golgota se răzbuună, Lae Chioru, 1936
Golia, Ionel Teodoreanu, 1933
Gorganul, Vasile Mănuceanu, 1980
Gorila, Liviu Rebreanu, 1938
(Grădina), Vasile Petre Fati, 1970
Grădina lcoanei, Bujor Nedelcovici, 1977
Grădina înclinată, Grigore Smeu, 1974
Grădina lui Dumnezeu, Mihail Șerban, 1939
Grădina zeilor, Camil Baciu, 1968
Grăuntele de grâu, când cade pe pământ, Al. Simion, 1974
Greierile și furnica, Vasile Iad, 1942
Greșeala căpitanului Apostolescu, Horia Tecuceanu, 1973
Greșeala cuconului Simion Iacobachi, Clementina Delasocola, 1939
Greșeala fatală, Sever Noran, 1973
Greșeala moșneagului, Mona Rădulescu, 1936
Greta Garbo, Cezar Petrescu, 1932
Greta Garbo, B. Jordan, 1939
Grette nu mai face spionaj, Constantin Voivozeanu, 1980
**Greva*, Cornel Dimovici, 1974
Grifonul lui Ulise, Vladimir Colin, 1976
Grindina, Nicolae Țic, 1987
Grinduri, Silvia Zabarcencu, 1980
Grâu înfrățit, Ion Istrati, 1950
Groapa, Eugen Barbu, 1957
Groapa cu draci, Magda Raiu, 1940
Grozăviile din Petersburg, P. Macri, 1905
Grozăviile poliției noastre secrete sau România în fața unui război din cauza unor documente furate (foileton), C. Fulger (Vasile Pop), 1909
Guguță și Dănuț, Doru (V. Teodoru-Doru), 1938
Gura de lup, I. Ludo, 1954
Gura de lup, Rodica Padina, 1974
Gura-Haitei, Ernest Cembra, 1972
Gura lumii, Vicențiu Donose, 1982
Gustul amar al iederei, Nicolae Frânculescu, 1982
Guzli sau Hai-Hui (Guzli sau Tsu-Tsui), Mircea Streinul, 1940

H

- Hai cu mine*, Al. Raicu, 1942
Hai, diridam, Ionel Teodoreanu, 1945
Haiducii, Constantin Strelia, 1971
Haiducii, Panait Istrati, 1930
Haiducii, Paul Constant, 1957
Haiducii Pindului, C. Constante, 1937
Haiducul, Bucura Dumbravă (Fany Seculici), 1908
Haiducul Iancu Jianu, voevodul codrilor (foileton), Gh. Frunză, (C. Mille), 1912
Haiducul Tandură, Panait Macri, 1894
Haina vântului, Elena Ghirvu-Călin, 1981
**Haine de piele*, Petre Popovici, 1979
Haine vechi..., Damian Stănoiu, 1947
**Haini la înalta Poartă*, Ion Marin Sadoveanu 1976
**Haita*, Aurel Leon, 1969
Halucinații, I. Marinescu-Runcu, 1942
Hangița Tudora, Alexandru Ștefanopol, 1970
Hanul de la Stena (foileton), Daniel Vodena (Victor Eftimiu), 1908
Hanul „La Urieși”, Horia Miculescu, 1937
Hanu Trăsnit, Ionel Bandrabur, 1984
(Hașigan), Simona Basarab (Vladimir Corbasca), 1927

- Hatmanul Tomşa*, Eugen Boureanu, 1968
Hărţuiala, Virgil Duda, 1984
Hărădul lui Satan, Eugen Todie, 1925
**Hărjoana*, Andrei Paul, 1985
Helâm, târgul proştilor, Maur Săveneanu, 1949
Helianta, Natalia Negru, 1921
Heraltzii, Radu Ciobanu, 1983
Herbert, Florin Sicoe, 1988
**Herghelia verde*, Octavian Simu, 1987
Hesperara, Cristina Tacoi, 1971
Hilda, Ury Benador, 1936
- (Hipparc şi Didona)*, D. Anghel, 1912
Hoinar, Valeriu Cocos, 1936
Hoinăreala, Ionel Bandrabur, 1980
Homer, Nicolae I. Ottescu, 1943
(Hora), Florin Bănescu, 1988
Hora paiaţelor, Virgiliu Monda, 1935
Horea, Ion Pop-Florantin, 1885
Horea rex Daciae, I. D. Muşat, 1982
(Hotarul), Adrian Beldeanu, 1971
Horoscop, I. Peltz, 1932
Hotar de ţară, Octav Vorobcievici, 1934
(Hotarul), Adrian Beldeanu, 1971
Hotarul imaginar, B. Elvin, 1980
(Hotărârea cea mare), Eugen P. Radovici, 1935
Hotel Ambasador, Maria Arsene, 1967
Hotel Maidan, Stoian Gh. Tudor, 1936
Hoţii de pădure, Anatolie Paniş, 1982
Hoţii de vise, Corneliu Buzinşchi, 1972
Hoţii şi Hagiul, Al. Pelimon, 1853
Hoţul, Francisc Munteanu, 1980
Hoţul de paratrăsnete, George Ricus, 1967
Hramul sfântului nu, V. Em. Galan, 1969
Huliganii, Mircea Eliade, 1935
„H. W” îşi caută umbra, Tudor Popescu, 1965
- I**
- Iana hoinara*, Sofia Arcan, 1943
Iancu Jianu, Paul Constant, 1940
Iancu Jianul, căpitan de haiduci, N. D. Popescu, 1873
Iancu Jianu, polcovnic de poteraşi, N. D. Popescu, 1910
Iancu Jianu, zapciu de plasă, N. D. Popescu, 1887
Ianus, Corneliu Sturzu, 1980
**Ianus*, Eugen Barbu, 1970
Iarba cerului, Constantin Cubleşan, 1974
Iarba din faţa casei, Mircea Popescu, 1980
**Iarba vântului*, Dinu Săranu, 1988
Iarna când au murit cangurii, Sorin Holban, 1984
Iarna, departe... Sergiu Adam, 1976
Iarna e o altă ţară, Gabriel Gafiţa, 1980
Iarna fiarelor, Alexandru Predescu, 1985
Iarna Fimbul, Alice Botez, 1968
Iarna lupilor, Bogdan Săuhi, 1980
Iarna, vietăţile, Rodica Palade, 1987
Iarnă căzută-n genunchi, Dan Claudiu Tănăsescu, 1979
Ideile nu mor nici în sicriu, I. Popescu-Puţuri, 1963
Identităţile lui Litovoi, Ioan Dumitru Denciu, 1985
**Idiotule, ştii tu cine sunt eu?*, Const. Rotariu, 1933
Idolii de lut, Mihail Şerban, 1935
Idolii peşterii, Geneviva Logan, 1969
Idolul de siclă, Radu Nor, 1966
Ierarhii, Mihai Sin, 1981
Ierni peste tei, Florin Bănescu, 1978
leşirea din Apocalips, Al. I. Ghilia, 1960
leşirea din iarnă, Paul Anghel, 1981
**leşirea din normal*, Ada Orleanu, 1989
(leşirea din vis, Spre Alba, departe...), Florin Bănescu, 1985
leşirea la mare, Constantin Zărnescu, 1985
leşirea la mare, Paul Anghel, 1988
leşirea la ţărmuri, Andrei Brezianu, 1978
Ileana (foileton), D. Caselli, 1899
Ileana Lupului, Theodor Râşcanu, 1934
Iluminări, Alexandru Ivasiu, 1975
(Ilustrate), Nicolae Calomfirescu, 1980
Ilustrul N. N. din N. N., I. Ludo, 1958
Iluzia, Ion Lotreanu, 1981
Iluzia cea mare, Ovidiu Genaru, 1979
Iluzii, Ludovic Dăuş, 1908
Impact, Smaranda Jelescu, 1987
Impas, Corneliu Omescu, 1979
Impostorul, Alexandru Sever, 1977
**Impresii de roman*, George Bacovia, 1966
Imprevizibilul joc, Tudor Negoită, 1977
Impromptu, Ion Iovan, 1986
**Incantare*, Sabin Velican, 1942
Incertitudinile comisarului, Adrian Adamache, 1984
Incognito, Eugen Barbu, 1975
Inel, inel de aur..., Domnica Gârneaţă, 1982
Inelul de fum, Corina Victoria Sein, 1984
Inelul lui Dragoş-Vodă, Grigore Băjenaru, 1968
Inelul pierdut, N. Batzaria, 1929
Infidelitate, Mihail I. Grigoriu, 1942
Înfirmii, Mihail Şerban, 1936
Înginerul Tinca, Dalloccrin (Dinu Nicolae Oprea), 1914
Inima, Nicolae Neagu, 1989
Inima omului, Şerban Nedelcu, 1970
Inima pădurii, Ionel Pop, 1986
Inimă de tânăr, A. Stancu, 1948
Inimi cicatrizate, M. Blecher, 1937
Inimi de femei, N. Rădulescu-Niger, 1928

- Inimi de femeie. Strănepoții lui Țepeș* (foileton)
Paul Scorțeanu, 1904
- Inimi în primejdie*, Mircea Șerbănescu, 1985
- Inimozii*, Gica Iuteș, 1953
- Inocentul*, Valentin Șerban, 1980
- Inoceranii*, Maria Contea, 1973
- Inorogul cel înțelept*, Dumitru Almaș, 1981
- Inorogul nu moare*, Constantin Cuza, 1970
- Inspectorul de teren*, Mihai Georgescu, 1980
- Insula*, Ion Lilă, 1981
- Insula*, Constantin Vremuleț, 1984
(*Insula blestemată unde nu înfloresc nici o floare*),
C. Nedelescu-Zlotești, 1936
- Insula cu amintiri de acasă*, Vicențiu Donose, 1978
(*Insula de marmură albă*), Ion Biberi, 1982
- *Insula efemeridelor*, Augustin Buzura, 1966
- *Insula lui Sancho Panza*, Alexandru Văduva,
1986
- Insula manechinelor*, Vasile Băran, 1975
- Insula misterioasă*, Luca Stăvilăru, 1934
- Insula Neagră*, Traian Teodorescu, 1939
- Insula nevăzută*, Doru Davidovici, 1976
- Insula robilor*, Valentin Gustav, 1974
- *Insula scufundată*, Liviu Bratoloveanu, 1982
- Insula spionilor*, Ștefan Berciu, 1972
- Insulele*, Corneliu Leu, 1982
- Insulele de aur și argint*, Romulus Bărbulescu,
1969
- Insurecție în cetate*, Șerban Nedelcu, 1973
- Intelectuaal!*, M. Ochin, 1936
- Interior*, Constantin Fântâneru, 1932
- Intermediarii*, Nicolae Țic, 1985
- Intermediarul*, Mircea Săndulescu, 1983
- Intermezzo*, Marin Mincu, 1984
(*Intermezzo la Gaudeamus*), Stelian Gruia, 1988
- *Internatul cu ferestre verzi*, Dorian Grozdan, 1932
- Interogatoriul la iubire*, Ion Bujor Pădureanu, 1972
- *Intersecția dirijată*, Dumitru Oprișor, 1985
- *Intersecții*, Mircea Brătucu, 1973
- Interval*, Alexandru Ivăsiuc, 1968
- Intim*, Traian Demetrescu, 1892
- Intrarea actorilor*, Doru Davidovici, 1977
- Intrigă amoroasă*, N. Rădulescu-Niger, 1920
- Intrusul*, Marin Preda, 1968
- *Inutila așteptare*, Dorin Măran, 1982
- Invidia*, Corneliu Omescu, 1967
- Invidia*, Ștefan Berciu, 1979
(*Invitație la dans. Bătaie de aripă*), Radu Anton
Roman, 1984
- Invitația la vals*, Mihail Drumeș, 1937
- Invulnerabilul*, Eugen Odeski-Deladerska, 1941
- Ioana*, Anton Holban, 1934
- *Ioana*, Elena Gherghiu, 1984
- Ioan Măndru, cel mai vestit căpitan de haiduci*,
Th. Th. Schlüter, 1914
- Ioan Tunsu, căpitan de haiduci*, Panait Macri, 1887
- Ion*, Liviu Rebreanu, 1920
- *Ion al Ghiuleștilor*, Dorel Dragulescu, 1940
- Ion Aluion (Semnul negru)*, Mircea Streinul, 1938
- Ioniiță Valahul*, M. C. Delasabar, 1969
- Ion Negan*, F. R. Atila, 1912
- Ion Sântu*, Ion Marin Sadoveanu, 1957
- Iorgu Cosma*, P. Macri, 1902
- Ipocrit!*, Vasile Popa-Botoșani, 1933
- Ipoteze judiciare*, Ștefan Berciu, 1971
- Irene sau planeta cea mai apropiată*, Ion Cârje,
1981
- Irimel*, Sofia Nădejde, 1927
- Irma*, Nicol, 1926
(*Irma Bogorovschi*), Ion Arsenie, 1930
- Isabel și apele diavolului*, Mircea Eliade, 1930
- Ispășire*, Dimitrie Stănculescu, 1933
- Ispășirea Miradorei*, N. Arcaș, 1928
(*Ispășiri*), Lorin Popescu, 1940
- Ispita într-o dimineață ploioasă*, Damian Necula,
1979
- Isprăvile lui Măruntelu*, M. M., 1894
- Isprăvile tâlhărești ale lui Nicolae Grozea*, Dumitru
Lungu și Ioniiță Tunsul, N. D. Popescu, 1909
- Israel însângerat*, I. Peltz, 1946
- Istoria ieroglică*, Dimitrie Cantemir, 1705
(*Istoria lui Alecu*), Ion Ghica, 1848
(*Istoria lui Alecu Șoricescu*), Ion Ghica, 1857
- Istoria unei familii bucureștene. Calypso*, Sylvia
de P., 1907
- Istoria unui român în America* (foileton), Zamfir
Arbore, 1893
- Istoriei*, Mircea Ciobanu, I-V, 1977
(*Istoriaoară rea*), Teodor Solacolu, 1916
- Iubește, tu*, Emilian Bălănoiu, 1978
- Iubim*, Octav Dessila, 1941
(*Iubire*), Traian Mărculescu, 1934
- *Iubire bolnavă*, Dan Petrașincu, 1933
- Iubire fatală*, Olteu (Olimpia Teodoru), 1911
- Iubire interzisă*, Petre Lusalcov, 1974
- Iubire în septembrie*, Mircea Marian, 1984
- Iubire pentru iubire*, Al. Vițianu, 1920
- Iubire până la mormânt sau martirizarea unei
englezoaice pentru un german*, Petronius M. Pav,
1915
- Iubire scâldată în lacrimi*, Nicolae M. Isac, 1942
- Iubire și ispășire*, Elena Riegler, 1920
(*Iubirea prietenului meu*), Mircea Eliade, 1930
- Iubiri*, Geta Popp, 1934
- Iubirile cascadei*, Vasile Rebreanu, 1976
- Iubiri paralele (Fetele lui Barotă)*, Cella Serghi,
1958
- Iubiri paralele*, Laurențiu Cerneț, 1987
- Iubita*, Traian Demetrescu, 1895
- Iubita din Paris*, Horia Furtună, 1934

Iubitorul de arginți, Vasile Obadă, 1982
 (*Iulia Serafima*), Valeriu Bărgău, 1988
Iulie, Teodor Bulza, 1979
Iunia, Leon Talpă, 1981
 (*Iunie 2*), D. Kalmuski, 1988
Izgonirea din rai, Ieronim Șerbu, 1956
Izgonirea neguțătorilor, Mihai Duțescu, 1983
Izrael, Mihail Gașpar, 1909
Izvorul roșu, Nicolae Jianu, 1955

I

Îmbunătățire funciară, D. Kalmuski, 1984
Îmi plac!..., Erastia Peretz, 1933
Împăcare, Viorel Alecu, 1985
Împăratul norilor, Dumitru Radu Popescu, 1976
Împărații, Romulus Cojocaru, 1985
Împărăția, Matei Gavril, 1972
Împlinire, Nicolae Tăutu, 1966
Împliniri, Gheorghe Derevencu, 1989
**Împotriva viscolului*, Dan Claudiu Tănăsescu, 1988
Împreună, Adrian Câteia, 1988
Împreună cu nene Iani, Camil Baciu, 1957
În absența stăpânilor, Nicolae Breban, 1966
**Înainte de strigăt*, Augustin Buzura, 1978
Înainte de tăcere, Paul Georgescu, 1975
**Înainte și după*, Gh. Atanasiu, 1942
(În ajunul unei serbări de binefacere), Petre Stoica, 1984
Înaltele acele vremi, Teohar Mihadaș, 1987
În amurgul vieții, Eugenia Ianculescu de Reus, 1906
În amurgul vieții, Costin Dușan, 1943
În anticameră, Mircea Constant, 1973
În anul 4000 sau o călătorie la Venus, Victor Anestin, 1899
În apele oglinzilor, N. Mihăescu-Nigrim, 1940
Înapoi la casa verde, Tiviu Teodora, 1937
Înapoi la Savina, Mircea Cojocaru, 1975
**În așteptarea nopții*, George Trincu, 1986
(În așteptarea tratativelor), Constantin Zărnescu, 1988
Înălțarea la cer, Demostene Botez, 1937
În bătaia vânturilor, Corin Bianu, 1986
Încadrat în muncă, doresc eternitate, Nicolae Cristache, 1982
În casa asta toți trăgeau cu arma, C. Turturică, 1985
În căutarea destinului, Vasile Gavrilă, 1984
În căutarea Isoldei, Al. I. Ștefănescu, 1967
În căutarea norocului, Moș Nae (N. Batzară), 1943
**În căutarea Penelopei*, Valentina Dima, 1977

În cântecul elicei, Vasile Taban, 1939
**Început de viață*, Mihail Șerban, 1938
Încercarea scriitorului, Tudor Toșa, 1975
În cercul alb, Ștefan Berciu, 1984
În cetatea idealului, Dem. Theodorescu, 1920
Închide ochii și vei vedea Orașul, Iordan Chimet, 1970
Închisoare de femei, II v. *Din fundul ocnelor*, I, P. Macri, 1904
**Încleștare*, Aurel Popovici, 1941
Încleștarea cu moartea, Ion Vintilă, 1966
**În clocot de valuri*, Ion Lică Vulpești, 1984
În continuare, B. Elvin, 1982
(În coltoanele timpului), Ana Pop Sârbu, 1980
Încotro?, Al. N. Trestieni, 1969
Încotro?, Francisc Munteanu, 1970
Încrâncenatul, Elefterie, Voiculescu, 1988
Încredere (foileton), Mihai Novicov, 1950
În credința celor șapte sfeșnice, Victor Papilian, 1933
**În Dalmația*, Alexandru Marcu, 1938
Îndrăgostiții tristi, Violeta Zamfirescu, 1979
Îndreptări, Duiliu Zamfirescu, 1908
În drum spre oraș, Ion Tipsei, 1986
În fața destinului, D. Vasiliu-Bereasa, 1938
**În fața, în urma noastră*, Horia Vasilescu, 1975
În fața vieții, Duiliu Zamfirescu, 1884
(În fața vieții. X. Octav întâlnește oameni și locuri ciudate, Serată dansantă, Zile sumbre), Aurel Martin-Bologa, 1956
Înflorreau trandafirii, I. I. Stoican, 1920
Înfrângerea destinului, V. D. Leorda, 1938
Înfrângerea lui Thanatos, Petre Vărlan, 1977
În furtună, Cornel Ionescu, 1979
(Îngenuncherea), Dan Mucenic, 1988
Îngereasa cu pălărie verde, Adina Keneres, 1983
Îngerii biciuiți (Noptile Negostinei), Alecu Ivan Ghilia, 1967
Îngerii chilugi, Dan Verona, 1982
Îngerul alb, Constantin Chiriță, 1969
Îngerul a strigat, Fănuș Neagu, 1968
Îngerul contabil, Dumitru Dinulescu, 1985
Îngerul de gips, Nicolae Breban, 1973
Îngerul negru, Ion Ochinciu, 1969
Îngerul negru, Aurel Mihale, 1981
În grea cumpănă, Dinu Cluceru, 1933
Îngrozitoarea crimă din Tabaci, 1889
În iarbă, cu fața la soare, Banu Rădulescu, 1989
În lassy, Th. A. Myller, 1871
**În jug*, Neli Comea, 1908
În larg, Bedros Horasangian, 1989
În legitimă apărare, Livia Ardelean, Florian Oprea, 1972
În lumea Mediteranei, Panait Istrati, 1936
În luptă, Elena Bacaloglu, 1906

- În mahalaua Grant*, Alexandru Șefanopol, 1971
În munții de miazănoapte, Dragoș Vicol, 1959
(În negru îmbrăcat, până la oraș), Dumitru Siniteanu, 1984
În ostrovul lui Soare, Ion Ruse, 1982
În orașul de pe Mureș, Francisc Munteanu, 1954
(În orașul provincial), Hortensia Papadat-Bengescu, 1980
Înotătorul rănit, Leonida Neamțu, 1969
În portul de pescari, Ion Ruse, 1960
În pragul vieții, Ion Agârbiceanu, 1942
(În pragul vieții), Nicolae Moraru, 1960
În preajma legendei, Vladimir Munteanu, 1989
În preajma revoluției, C. Stere, 1931
În război, Duiliu Zamfirescu, 1902
În război un pogon cu flori, Nicolae Velea, 1972
Însemnare despre anii din urmă, Daniel Vighi, 1989
Însemnările agentului Adam, Viorel Știrbu, 1969
Însemnările lui Neculai Manea, Mihail Sadoveanu, 1907
Însemnările lui Saftirim, N. M. Condiescu, 1936
(Însemnările tovarășului Pascu), (În zilele mari), Dumitru Mircea 1959
Însemnările unei surori fără diplomă, Silvia Olt, 1975
Însemnările unui adolescent, Florian Grecea, 1967
Însemnările unui belfer, Ioachim Botez, 1935
Însemnările unui flămând, Ioan Sulacov, 1936
Însemnările unui învățător, Ștefan Luca, 1963
(Însemnări târzii, Traian Olteanu, 1978
(În slujba altarului), Mihail Gașpar, 1911
Însoțitorul, Constantin Țoiu, 1981
Înstelata aventură, George Ceaușu, 1987
Înstrăinații, Dumitru C. Moruzi, 1910
Întăia călătorie în jurul lumii, Felix Aderca, 1939
**Întăia moarte a lui Micula Mircea*, Marin Preda, 1981.
(Întâlnirea), Adrian Dinu Rachieru, 1988
(Întâlnirea), Aurel Mihale, 1986
Întâlnirea, Constantin Chiriță, 1959
Întâlnirea, Francisc Păcurariu, 1989
(Întâlnirea), Gabriela Adameșteanu, 1988
Întâlnirea pierdută, Dumitru Trancă, 1982
(Întâlnire în Delia), Alexandru Marinescu, 1972
Întâlnire în Valea Morții, Ștefan Berciu, 1974
Întâlnire la „Elizeu”, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1983
Întâlnire-n oglindă, George Șovu, 1989
Întâlnire periculoasă, Ion Brad, 1985
Întâlniri paralele, Costache Anton, 1986
(Întâmplări), Titus Popovici, 1964
Întâmplări ciudate la miezul nopții, Nicolae-Paul Mihail, 1984
Întâmplări din pragul veacului, Tiberiu Vornic, 1953
Întâmplări din zilele nopții albe, Cornel Rusu, 1969
Întâmplări dintr-o vacanță, Petru Idricaru, 1988
Întâmplări în irealitatea imediată, M. Blecher, 1936
(Întâmplări la un sfârșit de august), Sergiu Dan, 1975
Întâmplări neașteptate, George Voica, 1986
În târgușorul dintre viii..., Otilia Cazimir, 1939
**Întârziatii*, Ioan Cărmăzan, 1980
Întoarcerea, Ilie Mocanu, 1980
Întoarcerea, Ioana Munteanu, 1957
Întoarcerea, Mircea Tomuș, 1983
Întoarcerea, Romulus Cojocaru, 1987
(Întoarcerea), Teohar Mihadaș, 1982
(Întoarcerea acasă), Mircea Șerbănescu, 1987
Întoarcerea din rai, Mircea Eliade, 1934
Întoarcerea din singurătate, Iosif Maria Băta., 1983
Întoarcerea fiilor, Ion Boloș, 1982
Întoarcerea fiilor risipitori, Petre Anghel, 1982
Întoarcerea fiului risipitor (Fiul risipitor), Radu Tudoran, 1947
Întoarcerea în deșert, Horia Stancu, 1969
(Întoarcerea, Întoarcerea), Gabriela Adameșteanu, 1986
Întoarcerea lui Andrei Pătrașcu, Al. Lascarov-Moldovanu, 1936
Întoarcerea lui Lică Ciocârlan, B. Vasile Malschi, 1984
Întoarcerea lui Neghiniță, Alexandru Mitru, 1966
Întoarcerea lui Pascal, Dana Dumitriu, 1979
Întoarcerea lui Ulise, Modest Morariu, 1982
Întoarcerea morților, Paul Anghel, 1987
Întoarcerea peregrinilor, Alexandru Deal, 1981
Întoarcerea pescărușului, Vladimir Colin, 1959
Întoarcerea pe țărnul dispărut, Mihnea Moisescu, 1975
Întoarcerea Vlașinilor, II, v. *Plecarea Vlașinilor*, I, Ioana Postelnicu, 1964
Întoarcerea la dragostea dintâi, Teodor Marian, 1989
**Între amor și datorie*, Anton Bacalbașa, 1897
Între ape, A. P. Samson, 1989
Între ape și cer, Stanciu Dafinescu, 1988
Între artă și iubire, Sarina Cassvan, 1918
Între două femei, N. Ladmis-Andrescu, 1941
Între două oglinzi, Letiția Papu, 1965
Între două toamne, Gheorghe Văduva, 1982
Între zi și noapte, Henriette Yvonne Stahl, 1941
În triumf prin Tarigrad, Ion Eremia, 1989
Înt-o casă străină, Teodor Mazilu, 1975
Înt-o coajă o speranță, Elefterie Voiculescu, 1976
Înt-o dimineață de toamnă, Alexandru George, 1989

(*Într-o noapte*), Ioan Viorel Boldureanu, 1989
Într-o duminică de august, Eugen Bălan, 1941
Într-o gară mică, Sidonia Drăgușanu, 1934
(Într-o zi de noiembrie), Ieronim Șerbu, 1959
(Într-o zi totul va fi altfel), Grigore Chirițescu, 1956
Întruchiparea macabră. Bruneta cu ochi albaștri, I. Gabriel, 1932
(Într-un birt de provincie), Octav Șuluțiu, 1942
Într-un cămin de domnișoare, Anișoara Odeanu, 1934
(Întrunirea de la Fraternitatea), S. Păstorescu, 1938
Într-un mirador, George Căir, 1921
(Într-un sat pe Bărăgan), Cristian Sârbu, 1971
Întunecare, Cezar Petrescu, 1927
**Întuneric*, Mihail Straje, 1925
Întuneric deasupra Germaniei (foileton), Dinu Moisescu, 1946
(În țară), Constanța Hodoș, 1927
(Întelegerea), Doru Kalmuski, 1971
Înțelesul de pierdere, seara, Nicolae Neagu, 1979
În umbra lui, Emil Iencec, 1947
În umbra stăpânului, Iosif Lupulescu, 1971
În valea Marelui Fluviu, Felix Aderca, 1955
În vara fierbinte, Alexandru Văduva, 1972
**Învățătoarea*, Aida Vrioni, 1930
Învățătorii, B. Jordan, 1935
Învățătorii, Șerban Nedelcu, 1961
Învățătorul Tudor, Constantin Lozincă-Milești, 1937
Învățători pentru Delfin, Mircea Horia Simionescu, 1979
(Învierea lui Iuda), Scarlat Callimachi, 1931
Învingătorul (Descătușări), Ilie Nedeleanu, 1942

Învinșii, Jean G. Dava, 1924
Învinșii, Horia Miculescu, 1941
În voia soartei, M. Theodorian-Carada, 1938
Învolverata lume a Cătălinei, Ana Selena, 1986
(În ziua plecării), Octavian Popa, 1976
Își amintea de Casablanca, Mircea Constantinescu, 1984

J

Jandarmul, Ion Agârbiceanu, 1941
Jar, Liviu Brebeanu, 1934
J.B.C. trece Cortina, Sergiu Fărcășan, 1954
Jean Bart, Valentin Radu, 1967
Jean, fiul lui Ion, Nicolae Țic, 1978
(Jerfa ingerilor), Const. Jaleș, 1931
Jerfa Lilianei, N. Batzaria, 1930
Jerfa, N. Rădulescu-Niger, 1890
Jidovul (foileton), X..., 1888

Jidovul cămătar. Moldova și Bucovina, Al. Pelimon, 1863
Joc, Al. Mitru, 1977
Joc de noapte. Joc de zi, Mircea Ștefănescu, 1971
Joc de oglinzi, Ioana Petrescu, 1943
Joc de oglinzi, Mariana Ceaușu, 1975
Joc întrerupt, Sofia Arcan, 1986
Jocul, Pan Solcan, 1984
Jocul cu moartea, Zaharia Stancu, 1962
**Jocul cu umbre*, Corneliu Rădulescu, 1987
Jocul de-a încrederea, Tudor Negoită, 1980
Jocul nopții, Lucian Penescu, 1978
Jocul nu mai are rost, Gheorghe Ștefan, 1974
Jocul satanei, Damian Stănoiu, 1947
Jocuri de apă, Sandra Cotovu, 1938
Jocuri de copii, Oana Cătina, 1981
Jocurile Daniei, Anton Holban, 1971
Jocurile dimineții, Mihai Pruteanu, 1976
Joc viclean, Rodica Sfîntescu, 1972
Johnny Boambă (Răzbumarea lui Ionuț), Theodor Constantin, 1968
**Joia mare*, Vasile Știrbu, 1982
Joia mor fluturii, Oana Cătina, 1987
Joia patimilor, Horia Bădescu, 1981
Jos masca, domnule Dib!, Șefan Berciu, 1971
(Jos, printre stele), Ion Velican, 1969
Judecata, Aurel Mihale, 1952
Judecata, Titus Popovici, 1984.
Judecata de apoi, Petre Sălcudeanu, 1987
**Judecata lui Orfeu*, Lucian Petrescu, 1981
Judele păstorilor, Valentin Berbecaru, 1986
Jules Verne și „călătoriile sale extraordinare”
(Romanul lui Jules Verne și al călătoriilor sale extraordinare), Dinu Moroianu, 1947
**Jumătate dintr-o pereche*, Eugen Lumezianu, 1981
Junețea lui Mihai Viteazul, N. D. Popescu, 1895
Junețea și primul voiagiul al lui Robinson Kreutzer, istorisit de dânsul (foileton), 1894
Jupânița Ruxandra, Eugenia Makata, 1935
Jurjac, Pavel Câmpeanu, 1961
**Jurnal de beție*, Neagu Rădulescu, 1933
**Jurnal de campanie nefăcută*, Mircea Alex. Petrescu, 1947
Jurnal de front, Haralamb Zincă, 1954
Jurnal de vacanță, Adriana Iliescu, 1983
Jurnal la Morile de Vânt, Caius Mihailă, 1972
Jurnalul Aurorei Serafim, Sidonia Drăgușanu, 1957
Jurnalul însângerat, Oliver Lustig, 1987
Jurnalul lui Andrei Hudici, Felix Aderca, 1958
Jurnalul oficial al misiunii Scorbowsky, cele patru caiete și contrajurnalul, Leonida Neamtu, 1971
Jurnalul unei femei gravide, Sonia Vladimir, 1933
Jurnalul unei fete de pension, Alexandru Vițeanu, 1914
Jurnalul unui om inutil, Sergiu Vladimir, 1936

K

- Kimionoul înstelat*, Victor Eftimiu, 1932
Kremlin, Cezar Petrescu, 1931
Kyazim (foileton), M. G. Samarineanu, 1934

L

- La apa Vavilonului*, Marin Bucur, 1971
Labirintul, Francisc Păcurariu, 1974
Labirintul comisarilor, Ion Tipsie, 1981
Labirintul morții, Petre Gr. Ionașcu, 1919
La borma 203, Alexandru Jar, 1951
La braț cu ultimul zmeu, Georgina Viorica Rogoz, 1970
(La capătul călătoriei), Eugen Ioan Șaru, 1988
La capătul lui 38, Veronica Porumbacu, 1947
**La capătul pământului*, Radu Rosetti, 1947
(La Căprioara de argint), Vasile Rebreanu, 1979
**La căsuța albă*, Mircea Șerbănescu, 1989
Lacătul apei, Alexandru Lungu, 1986
La ceasul amurgului, Gheorghe Cumpătă, 1979
Lache Buturugă (foileton), Mihail Demetrescu, 1880
La cina din nouă sute șapte, Ștefan J. Fay, 1977
Lacrima rerum (foileton), Pantazi Ghica, 1869
Lacrimile mamei, Moș Nae (N. Batzaria), 1942
Lacul blestemat, Clitus Constantinescu, 1942
La cules de vipere, Maia Belciu, 1978
Lacul visurilor, Dinu Cluceru, 1921
**Lada de campanie*, Aurel Mihale, 1987
Lady Mac Duckling, Grigore Vasiliu, 1946
**La est de Firenze*, Marilena Rotaru, 1984
La fetița dulce, Matei Alexandrescu, 1933
La foc de tabără, Constantin Cubleşan, 1989
La Frumușica, Gh. Borneanu, 1969
(La funicular), H. Rohan, 1963
La „Galeriei Lafayette”, 1934
Lagard cel însemnat, Alexandru Jar, 1966
La Goulue dansează cu Chocolat, Leonida Neamțu, 1979
La gura sobei, Radu Ionescu, 1865
La indicativul prezent, Alexandru Văduva, 1971
(La început de drum), (Cererea), Petru Vintilă, 1959
La Lisieux cu Sfânta, I. M. Rașcu, 1934
La malul apelor, Florin Petrescu, 1953
La marginea apei, Nicolae Calomfirescu, 1989
La marginea orașului, Al. Simion, 1962
La marginea orașului, Ion Munteanu, 1943
La marginea visului, Olimpiu Nușfeleanu, 1980
La Medeleni, Ionel Teodoreanu, 1925
La miezul nopții va cădea o stea, Theodor Constantin, 1957
(La Muntele de pietate), I. Peltz, 1965
Landoul cu blazon, Aurel Leon, 1984
La noi, când vine iarna, Mircea Diaconu, 1980
La Nord de Nerej, Virgiliu Monda, 1975
Lațuri, Ion Pas, 1950
La 18 ani, F. Lorian, 1921
La Paradis general, Cezar Petrescu, 1930
La Paris cu orice preț, I. C. Fundescu, 1886
La picioarele altarului, Const. Nițescu-Zlatian, 1937
La poarta nr. 3, H. Salem, 1961
La porțile nopții, Ionel Teodoreanu, 1946
La porțile Orientului, Boris Crăciun, 1980
La porțile Severinului, Ion Grecea, 1964
La pragul adolescenței, Emanoil Manoliu, 1985
**La răspântia lui Hercules*, Ion Foti, 1929
La răspântie de veacuri, Gala Galaction, 1935
La Răspântii..., Calistrat Costin, 1979
La revedere, Cassiopeea!, Mircea Palaghiu, 1980
La revedere, Făt-Frumos, Iuliu Rațiu, 1969
La revedere, pe curând, Morogan-Salomie, 1980
La Săcele... liniște, Neagu Cosma, Mihai Stan, 1982
La stăpân, Panait Istrati, 1940
La sud de Rio Bravo, Nicolae Frânculescu, 1980
Lașii, Alexandru Deal, 1971
(Lateral), Eugen Ionescu, 1933
La treisprezece ani și jumătate, Mia Dumitriu, 1962
La umbra tronului (foileton), Constantin Crișan, 1886
La urma urmei, Elena Ghirvu-Călin, 1986
La „Valsul dimineții”, Călin Gruia, 1981
La vest de Majorca, Mihail Pop, 1957
Lăpușeanu și Patrăpăcate, Vicențiu Donose, 1984
Lăute de întuneric, Hamilcar Petrescu, 1977
Lăute de lumină, Hamilcar Petrescu, 1979
Lăsați privilegiorile să cânte, Maia Pop Nan, 1985
Lângă schitul lui Tărăță, Puiu Gârcineanu, 1934
Leagănul mării, Ion Brad, 1983
Lecția de adio, Irina Grigorescu, 1983
Lebedele negre, Nicolae Mărgeanu, 1988
**Legăți-vă centurile de siguranță*, Vasile Rebreanu, 1980
Legăți-vă centurile de siguranță, Diana Turconi, 1988
Legătura de dragoste, Ion Chiric, 1988
Legea căderii frunzelor, Dumitru Matală, 1987
Legea minții, Ion Agârbiceanu, 1927
Legea munților, Corneliu Axente, 1939
Legea timidității universale, Adrian Lustig, 1985
Legea trupului, Ion Agârbiceanu, 1926
Legenda cavalerilor absenți, Leonida Neamțu, 1984

- Legendă și trandafiri*, Elena Zafira Zanfir, 1981
Lege și anexă, Nicolae Țic, 1983
Legile jocului, Anisoara Odeanu, 1972
Legionarii crucei, Caion (Constantin Al. Ionescu-Caion), 1904
**Legionarii urcau cântând spre cer*, Mircea Streinul, 1940
Legiunea de onoare, Sandu Teleajen, 1940
**Lemne de foc*, Ion Lăncrănjan, 1989
Lena, fata lui Anghel Mărgărit, Henriette Yvonne Stahl, 1977
Letopisețul de argint, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1981
Leul de la Smârdan, Petre Florescu, 1942
**Leon Ozarm*, Matei Gavril, 1973
Liana, Dinu Cluceru, 1930
Libelula albastră, Viorica Nicoară, 1988
Libertate!, M. P. Nicoară, 1944
Licean... odinioară, Ion Agârbiceanu, 1939
(Liceenii), Ionel Teodoreanu, 1935
Licheni, Constantin Cubleşan, 1974
Licităția, Mircea Horia Simionescu, 1985
Liliac (foileton), Alexandru Bădulescu, 1890
Liliacul cântă în surdină, Elena Ghirvu-Călin, 1968
Lilian (foileton), Aurelia Păcățeanu Rubenescu, 1897
Liliana, Petru Vulcan, 1914
**Lilia – suflet nou*, Natalia Negru, 1922
Limita de vârstă, Platon Pardău, 1982
Limita singurătății, Nicolae Boghian, 1988
Limpelele chip al dimineții, Vicențiu Donose, 1986
Limpezirea fântânii, Vasile Băran, 1984
Limuzina neagră, Haralamb Zincă, 1973
Lina, Tudor Arghezi, 1942
**Lingura*, Zaharia Stancu, 1988
Linia, Eduard Huidan, 1983
**Linia de plutire*, Mircea Săndulescu, 1982
Linia de sosire, Ștefan Dincă, 1988
Linia și sfera, Radu Ciobanu, 1982
Linștea, Costache Anton, 1965
Linștea, Aurelian Trandafir, 1989
Linștea casei, I. C. Panțu, 1890
Linștea iernii, Remus Luca, 1956
Lir și Tibișir, Moș Nae (N. Batzaria), 1933
Lisaveta, Mihail Sadoveanu, 1971
Litera albă, Viorel Marineasa, 1988
Ljterajii se amuzau, Voicu Bugariu, 1983
**Liușa*, Natalia Negru, 1931
Livada (Ojeul), Constantin Chiriță, 1960
Livada viselor, Dan Claudiu Tănăsescu, 1986
Livezi în soare, Despina Sadoveanu-Manoliu, 1973
**Liziera*, Petre Pintilie, 1978
Locatarul, Alexandra Târziu, 1979
Locotenentul, Filip Gh. Nițescu, 1912
- *Locul posibil*, Dumitru Matală, 1988
(Locul potrivit), Eugen Uricaru, 1989
Locul unde nu s-a întâmplat nimic sau Târg moldovenesc din 1890, Mihail Sadoveanu, 1933
Locuri vacante în Pantheon, Nicolae Vereș, 1985
Logodna, Mihail Chirnoagă, 1940
Logodnica principelui Matei Basarab, G. Chiru, 1894
Logodnicii din linia întâi, Gheorghe Bejancu, 1985
Logodnicul, Hortensia Papadat-Bengescu, 1935
Logodnicul durerii, N. Rădulescu-Niger, 1919
Logofătul Baptiste Veleli (foileton), V. A. Urechia, 1855
Logofătul de taină, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1978
Logofătul Draga, Vasile Mănuceanu, 1975
Logofătul Mateiui, I. C. Panțu, 1887
Lora Mirandy, Victor Eftimiu, 1941
Lorelei, Ionel Teodoreanu, 1935
Los, trenul cu fete (Los), Maria Arsene, 1968
Los (Los, trenul cu fete), Maria Arsene, 1968
**Lostrița*, Ion Lăncrănjan, 1988
Lovituri din umbră, Ion Topolog, Paul Antim, 1967
Luceafărul sau Romanul lui Eminescu, Cezar Petrescu, 1935
Lucia, Maria S. Pallade, 1933
Lucrare de control la istorie, Dan Plăeșu, 1989
Lucrări și zile din viața lui Nick, Gheorghe Suciu, 1972
(Lucreția), Dumitru Siniteanu, 1987
Lulu, E. Lovinescu, 1920
(Lulu), Octav Șuluțiu, 1929
Lumea ca reprezentăție, Nicolae Mărgeanu, 1982
Lumea cea mică, Demostene Botez, 1944
Lumea de azi, Grigore Măruțeanu, 1893
Lumea de la fereastră, Mihai Georgescu, 1983
Lumea de la început, Ion Lilă, 1984
Lumea începe cu mine!, Lucia Demetrius, 1968
Lumea în două zile, George Bălbăi, 1975
**Lumea fără ogindă*, Grid Modorcea, 1983
Lumea lumilor mele (Din neagra țărănie), Ion Istrati, 1957
Lumea toată slobodă, Monica Săvulescu, 1976
Lume fără cer, Virgil Birou, 1957
Lume nouă și lume veche, Duiliu Zamfirescu, 1895
(Lumina calmă a zilei), Gabriel Iuga, 1988
Lumina care nu se stinge, Alice Gabrielescu, 1937
Lumina ce se stinge..., Mircea Eliade, 1934
Lumina de la capătul nopții, Ion Arieșeanu, 1987
Lumina din adâncuri, Alecu Ivan Ghilia, 1988
Lumina primăverii, Ion Călugăru, 1948
Lumina purpurie, I. M. Ștefan, 1964
Luminatele umbre, Lucian Dimitrescu, 1983
Lumină pentru cei singuri, Gabriel Gațu, 1975
Lumină târzie, Octavian Simu, 1974

Lumini de poziție, Dionisie Șincan, 1964
Lumini la ferestrele școlii, Ion C. Ștefan, 1989
Luminile Capricornului, Ion Biberi, 1983
Luminile mahalalei, Petre Bellu, 1936
Luminile satului (Apostoli mincinoși), Damian Stănoiu, 1936
Luminile zeiței Bendis, Ioan Dumitru Denciu, 1983
Luna de pe cer, Ion Liță, 1988
(Luna florilor), Petre Bănescu, 1925
Luna rupe din moarte, Corneliu Ifrim, 1986
Luna și mînzul sălbatic, Ovidiu Constantinescu, 1982
Lunaticii, Ion Vinea, 1965
Lunaticii, Tiberiu Crudu, 1929
Lunea cea mare, Dan Mutașcu, 1977
Lunecând, Titu Constantin, 1981
Lunga călătorie a prizonierului, Sorin Titel, 1971
Lunga vară fierbinte a maiorului Moraru, N. Ștefănescu, 1972
Lunga veghe de la Cozia, Virginia Șerbănescu, 1981
Lunțile apusuri de soare, George Timcu, 1976
Lungul nasului, Dinu Băcăuanu, 1983
Lunii, după viscol, Aurel Deboveanu, 1971
Luntrașii lui Vlaicu Vodă, Ion Aramă, 1975
Luntrea sublimă, Victor Kernbach, 1961
Lupii, Dinu Nicodim, 1933
Lupii la stîna, Petre Anghel, 1978
Lupta pentru mărire (feuilleton), D. Caselli, 1896
Luptătorul fericit și iubirea lui pătimașă (Marșul alb), Pop Simion, 1974
Lupul din Țara Hușilor, Mircea Streinul, 1941
**Lupul singuratic*, C. Constantinescu, 1956
Luxul melancoliei, Stelian Tănase, 1982
Lydda, Duiliu Zamfirescu, 1911

M

**Mache Dumbrăveanu*, Ioan Al. Brătescu-Voinești, 1913
Machiaj, George Timcu, 1981
Macii din preajma nopții, Oltea Alexandru, 1973
Macul galben, Nicolae Damian, 1980
Madona cu trandafiri, George Mihail Zamfirescu, 1931
**Magazinul de mîrnușuri*, Nicolae Cristache, 1974
Magda, P. Marinescu, 1939
Magdalena, N. Porsenna, 1916
Magdalena, Mihai Giugariu, 1975
Magdalena de la miezul nopții, Theodor Constantin, 1975
Magdalena și Târțoi, Vlad Mușatescu, 1943
Magistrat, Lazăr Bădescu, 1938
Magistrații noștri, N. G. Rădulescu-Niger, 1908
Magul de la Snagov, G. Armand Constantinescu, 1947
Mahalaua lunaticilor, Dumitru Alexandru, 1976
Maia, D. D. Ștefănescu-Văleanu, 1936
Maia, Rodica Braga, 1988
Maica Domnului de la mare, Emanoil Bucuța, 1930
Maica Sofia, Marin Theodorian-Carada, 1912
Maidanul, Mayca Savu, 1935
Maidanul cu dragoste, George Mihail Zamfirescu, 1933
(Maier, prietenul tatii), Ion Brad, 1988
Mai jos de cerul albastru, Vasile Preda, 1989
Mai jos de Steaua polară, Radu Theodoru, 1975
Mai mult ca perfectul, Paul Georgescu, 1984
(Mai mult ca trecutul), Mircea Radu Iacoban, 1970
Mai mult decît dragostea, Dumitru Ioan Dincă, 1988
Mai mult decît o șansă, Pavel Pereș, 1985
Mai multe inele, Tia Șerbănescu, 1979
Maimuțele personale, Radu Cosașu, 1968
Mai supt oameni buni, D. Ionescu-Morel, 1940
Maistorașul Aurel, ucenicul lui Dumnezeu, Victor Ion Popa, 1939
Mai tare ca sfîntul, Petru Vintilă, 1969
Maitreyi, Mircea Eliade, 1933
**Majoratul interzis*, Al. I. Ștefănescu, 1981
(Malul râului), Teodor Bulza, 1988
M-am făcut băiat mare, Nicuță Tănase, 1954
M-am făcut... tată mare, Nicuță Tănase, 1984
Mamina, Al. Lascarov-Moldovanu, 1934
M-am născut reporter!, Marius Mircu, 1981
(M'amzella din Dealul Spirei), 1910
**Mandarinul*, Grigore Cojan, 1989
Manoil, Dimitrie Bolintineanu, 1855
**Manolescu înviaț*, 1909
Mansarda colibei, Alex. Rudeanu, 1976
Manuscrisul de la Marrakech, Nicolae Țațomir, 1972
Mapa cenușie, Lida Igiroșanu, 1973
Mapa cenușie G. R., Haralamb Zîncă, 1977
Mara, Ioan Slavici, 1906
Masa comisului Barbu, Emanoil Copăcianu, 1977
(Maramu), Vladimir Colin, 1956
**Maraton*, Marcel Constantin Runcanu, 1973
Marco Polo – messer Milione, Ioana Petrescu, 1984
Marcu sin Marcu, A. L. Zissu, 1941
Marcu Ulpiu-Traian Stănoiu, Irina G. Lecca, 1920
**Marea*, Mihai Beniuc, 1938
Marea bătlăie de la Iazul Mic, Octav Pancu-Iași, 1953
Marea bucurie, Henriete Yvonne Stahl, 1947
Marea călătorie, Lucian Ruga, 1937
Marea chemare, Horia Ursu, 1987
Marea întoarcere, Florian Oprea, 1981

- Marea fugă*, Lucia Demetrius, 1938
Marea la ora șase, Marta Cozmin, 1976
Marea pregătire, Alexandru Jar, 1952
**Marea Serenității*, Hristu Căndroveanu, 1988
Marea vălvătaie, Ion Marin Ionescu, 1977
Marele cântec, Mihail Diaconescu, 1980
Marele interogatoriu, C. Turturică, 1984
**Marele învins*, Stelian Zamora, 1982
Marele necunoscut, Ștefan Mihalcea, 1969
Marele ospăț, Sanda Movilă, 1947
Marele Prag, Alexandru Ungureanu, 1984
Marele premiu, Chiril Tricolici, 1974
Marele sigiliu, Viorel Știrbu, 1976
Marele singuratic, Marin Preda, 1972
Marele vistier Căndescu (foileton), Pantazi Ghica, 1873
Marele zid, Theodor Codreanu, 1981
Margo (foileton), Gala Galaction, 1918
Margot, Gh. Brăescu, 1942
Maria Cantemir, Lucia Borș, 1939
Maria Marta, P. Asandi, 1930
Maria Putoianca, N. D. Popescu, 1892
Maria și Elena, (foileton), Mihail Volutza, 1890
Maria și marea, Radu Tudoran, 1973
**Mariana Vidrașcu*, Mihail Sadoveanu, 1906
Marieta, Sterian H. Ionescu, 1908
Marile iubiri, Aurel Dragoș Munteanu, 1977
Marile vacanțe, Miron Scorobete, 1984
Marin Gelea, Nicolae Petrașcu, 1905
Marina, René Gh. Bănculescu, 1936
Marmură neagră, Marius Tupan, 1989
Marșul alb (Luptătorul fericit și iubirea lui pătimasă), Pop Simion, 1974
Marșul femeilor, Alice Gabrielescu, 1933
„Marșul miresei”, G. Ignătescu, 1955
(Marșul victoriei), Aurel Mihale, 1985
Martirii, Constanța Hodoș, 1908
**Martiriu parțial*, Gabriel Gafița, 1988
Martorii, Mircea Ciobanu, 1968
Martorii n-au dreptul să tacă, Oliver Lustig, 1986
Martor în constelații, Ion Ruse, 1964
Martorul, Gheorghe Schwartz, 1972
Masacrul, Matei Gall, 1956
Masa de biliard, Grigore Ilisei, 1983
Masca zarafului, Dana Dumiriu, 1972
Masca albă, N. M. Căpreșcu, 1932
Masca burgundă, Ion Ochinciuc, 1971
(Masca funestă), Anton Bacalbașa, 1897
Masca neagră, Raul Alexandrescu-Delabran, 1944
Mascarada minciunii, Omer Popovici, 1943
Matei Dumbăruș, II, v. *Orașul bucuriei*, I, V. Demetrius, 1920
Matei Iliescu, Radu Petrescu, 1970
(Matei, peregrinul), Ana Pop-Sârbu, 1975
Matei și Eva, Florin Șlapac, 1985
Matei Vodă la monastirea Sadova, Al. Pelimon, 1870
Mater Priensis, Victoria Dragu, 1987
Matia, D. D. Ștefănescu-Văleanu, 1936
Maximele, minimele, Gheorghe Schwartz, 1984
Max și lumea lui, I. Peltz, 1957
Măgărușul, Petre Ghelmez, 1984
Măgura Vulpii, Ioana Petrescu, 1968
Mălina, Elena Mătasă, 1957
**Mălurenii*, E. Lovinescu, 1941
Mă-nșală, Th. D. Sperantia, 1921
Mărăcini, Lucreția Petrescu, 1937
Măreasa, Marcel Petrișor, 1975
Mărețul rege Burebista, Grigore Băjenaru, 1980
Mărgele deșirate (foileton), Gallia Tudor, 1947
Măria-sa Burduja-vodă, Alexandru Șefanopol, 1970
Măria-sa cetățeanul, Tim. Pleșea, 1938
Măria-sa, doamna, Iosif Gherincea, 1933
Măria sa „Ogorul”, N. Rădulescu-Niger, 1907
Măria-sa puul pădurii, Mihail Sadoveanu, 1931
Măria sa Țara, C. Ignătescu, 1960
Mărirea și decăderea Păunei Varlam, Petru Vintilă, 1962
Mărirea și decăderea planetei Globus, Mioara Cremene, 1968
Mărităță (foileton), Eugen Vaian, 1893
Măriuca (foileton), N. Rădulescu-Niger, 1896
**Măriuța*, Eusebiu Camilar, 1952
Măr roșu ca focul, Gica Iuteș, 1978
Mărturisirea trupului, I. Neamul coțofenesc, D. V. Barmoschi, 1930
Mărturisirile maicei Evghenia (foileton), Faltima (Mihail Alexandrescu), 1908
Mărunțelu (foileton), George Stama, 1894
Măscărici, N. Pora, 1933
Măscăriciul schiop, Panait Popescu, 1970
Măsluire, Elena Kirîțescu-Bormas, 1936
**Măsurătorul*, Florin Gabrea, 1972
Măștile, Virgil Duda, 1979
Măștile părinților, Eugen Delcescu, 1981
**Mătase pentru Pontul Euxin*, V. M. Basarab, 1975
Mătrăgună contra Monseniorului, Theodor Constantin, 1971
**Măine*, Domnița Ștefănescu, 1986
Măine, Jean G. Dava, 1934
Măine, cu mare dragoste, Ilie Tănăsache, 1976
Mâl, Isaiia Răcăciuni, 1934
Mâna cu patru degete, Const. C. Petrescu, 1933
Mândra, Tudor Băran, 1976
Mângâierile pantereii, Mihail Sorbul, 1934
Mănuire, Octav Șuluțiu, 1943
Medalionul, Teodor Parapiru, 1979
Meda, mireasa lumii, Constantin Zărnescu, 1979
Medicii bolnavi, Caius Mihăilă, 1980
Meduza, Sărmanul Klopștock, 1938

- Meduza*, Miron Scorobete, 1976
Melancolie, Sorin Titel, 1988
**Melancolii clandestine*, Ana Pop Sârbu, 1982
Memoria, Eugen Uricaru, 1983
**Memoria și casa lui Avram Proicator*, Ioan Viorel Boldureanu, 1988
Memoriile greierului, Emil Dorian, 1937
**Memoriile unui tartan* (foileton), I. C. Fundescu, 1867
Menestrelii regelui Ludovic, Ovidiu Constantinescu, 1980
Menuetul, G. M. Vlădescu, 1932
Mercedes și Dolores (foileton), Z. C. Arbore, 1893
**Mercenarii*, Mihai Pelin, 1969
Mergi, Issuse!..., Alexandru Rusenescu, 1906
Mergând prin zăpadă, Platon Pardău, 1974
**Meridian*, Emil Botta, 1933
Merii sălbatici primăvara, Nicolae Calomfirescu, 1977
Mesagerul, Mihai Giugariu, 1983
Mesaj cifrat pentru vacanță, Rodica Moldoveanu, 1980
Mesia poate să aștepte, I. Ludo, 1933
Mășterul Manole, Dumitru Almaș, 1942
Mășterul Manole sau Fundarea monastirei Curții de Argeș, N. D. Popescu, 1882
Mășterul-Strică, Marin Iorda, 1937
**Mășterul viață*, I. Peltz, 1918

Meteor, Vasile E. Moldovan, 1902
(Mica dezarmare), Dan Verona, 1971
Mica publicitate, Tudor Mușatescu, 1935
Mica Robinson, Moș Nae (N. Batzarica), 1939
Mică e vacanța mare, Mihail Stoian, 1956
Miceliu, Alexandru Papilian, 1980
Microromanul doamnei Stastok, I. D. Mușat, 1974
Micul detectiv, Iosif Vișin, 1986
Micul lustragiu, Ion I. Manoliu, 1944
Micul sacrificiu, Delafras (Petre C. Georgescu-Delafras), 1927
**Midrigan*, Constantin Florea, 1971
Mi-e bărbatul pe front, Maria Nicolau, 1944
Mielul negru, Simion Dima, 1975
Mierea, Eugen Uricaru, 1978
Miezul de foc, Grigore Cojan, 1984
(Miezul nopții), Marian Victor Buciu, 1974
Miezul și coaja, Corneliu Ștefanache, 1975
Migrații fără sezon, Romulus Diaconescu, 1984
Mihail, Panait Istrati, 1939
Mihai Vereanu, Iacob C. Neruzzi, 1873
Mihai Viteazul, Titus Popovici, 1969
Mihai-Vodă și călăul, N. D. Popescu, 1895
Mihnea Vodă cel Rău (1508-1510) (foileton), N. D. Popescu, 1873
Mili, E. Lovinescu, 1936

Milioanele lui Belani, Mircea Radina, 1969
Milionul lui Prichindel, Al. Olinescu, 1936
Milorad de Boutelle, Vintilă Ivănceanu, 1970
Mina Frunză (foileton), O. Tafrali, 1906
Mina haiduceasa, fata codrilor, C. Baronzi, 1894
Minciuna, Mircea Cojocaru, 1969
Minerva se dezlănțuie, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1974
Minuk, pisoiu, Margareta Barcianu, 1937

Minunata poveste a dragostei preafericiților regi Ulise și Penelope, Platon Pardău, 1978
**Minunile Sfântului Sisoe*, G. Topîrceanu, 1938
Mioara, Dimitri Iamandy, 1939
Miracolul, Dan Petrașincu, 1939
Miradoniz, George Tomozei, 1970
Mirajul ringului, Octavian Grigorescu, 1937
Mircea cel Bătrân (foileton), N. D. Popescu, 1876
Mireasa Balcanului (foileton), 1912
Mireasa multiplă (Țapul, Zeul iubirii), F. Aderca, 1921
Mirele, Vasile Andru, 1975
Miriapodul, Valentin Dascălu, 1984
Mirii cei triști, Dan Mutașcu, 1982
**Mirilia*, Ștefan Stoian, 1971
Mirona (Cad zidurile, Cartea Mironei), Cella Serghi, 1950
Miron Costin, Dumitru Almaș, 1939
Miron Grindea, Vasile Savel, 1921
**Miron Ștredra*, Vintilă Petrescu-Vrancea, 1933
Misiunea „Foka”, Petrișor Ciorobea, Augustin Guran, 1980
Misiunea H. S., I. D. Mușat, 1957
Misiunea „Labirint”, Ion Căpeț, 1976
Misiunea locotenentului Eparu, George Gănescu, 1983
Misiunea lui John O'Lea sau ce a văzut, ce a auzit și ce a simțit trimisul lui Dardarot la New York, Nicolae Minei, 1963
Misiune de investigație, Ecaterina Țarălungă, 1987
Misiune de taină în cetatea eternă, Ștefan Zaides, 1986
Misiune specială, I. M. Ștefan, 1966
Miss România, Cezar Petrescu, 1932
Mistere din București, Ioan M. Bujoreanu, 1862
**Mister Harry, domnul Emil și ceilalți domni și misters*, Ury Benador, 1948
Mister în zece ipostaze, Radu Nor, 1971
Misterele Bucureștilor, G. Baronzi, 1862
Misterele Bucureștilor, Panait Macri, 1907
Misterele căsătoriei, C. D. Aricescu, 1861
(Misterele din București), G. Crețeanu, 1886
Misterele globului terestru (foileton), Șandrenagor & Pițigoiu, Singapmă & Ciocârlie, 1897

- Misterele Londrei* (foileton), Jean d'Anvian, 1907
Misterele Ploieștiului (1872–1882), Gr. Dem. Georgian, 1892
Misterele prințului Carol, 1892
Misterele românilor (foileton), Grigore H. Grandea, 1879
Misteriul unui nabab, Alexandru I. Alexandrescu, 1889
Misteriosul Juhas Roik (foileton), Șt. Berciu, 1966
Misteriosul Mister Misterfield, Sergiu Milorian, 1958
Misteriosul IX, Barutu T. Argezi, 1943
Misterul casei din strada Mavrogheni, G. M. Amza, 1936
(Misterul din fotografie), George Arion, 1989
Misterul din Turnul Eiffel sau Resunarea unei princese ruse, Alexandru I. Alexandrescu, 1889
Misterul halatului roșu (foileton), Vasile Spoială, 1973
Misterul morței Jeanei Cristescu, George Caliga, 1909
Mișu, Nadia Filip, 1981
Mite, E. Lovinescu, 1934
Mitrea Cocor, Mihail Sadoveanu, 1949
Mitruț al Joldii, C. Ignătescu, 1953
Mița, P. Carmelo, 1889
Miu haiducul, George Petraru, 1968
Miul haiducul, N. D. Popescu, 1881
Miza unui joc dublu, Bogdan Ghibu, 1985
Mizerabilii noștri (foileton), Petru Vulcan, 1910
Mlaștina, Silviu Podină, 1953
Mlaștina, Eugen Zehan, 1971
Moara din Sisești, Ioan Costin, 1894
Moara din Vârtop, I. Boteni, 1943
Moara gigantică, V. Teodoru-Doru, 1936
Moara nouă, V. V. Silvestru, 1935
Moara roșie, Gh. Atanasiu, 1939
Moara-Săracă, Șerban Nedelcu, 1967
Moartea a doua, Iosif Petran, 1971
Moartea albă, Ioan Dragu, 1918
Moartea banditului Simion Licinsky, Ilie Ighel, 1891
Moartea baroanei, Ștefan I. Fay, 1988
Moartea ca o floare de „nu-mă-uita”, Leonida Neamțu, 1970
Moartea cotidiană, Dinu Pillat, 1946
Moartea delfinului, N. D. Carpen, 1981
Moartea faraonului, Romeo Popescu, 1979
Moartea fratelui meu, G. M. Vlădescu, 1934
Moartea în pădure, Constantin Țoiu, 1965
Moartea la pândă (foileton), Costin Georgescu-Rahova, 1913
Moartea la purtător (foileton), Ioan Micu, Vasile Artenie, 1968
Moartea lebedei, Ion Grecea, 1969
Moartea lângă cer, Ben. Corlaciuc, 1946
Moartea locotenentului Fulga, Mihail D. Stamate, 1937
Moartea lui Armand din Abanara, Cicerone Cernegură, 1971
Moartea lui Bujor haiducul (*Bujor haiducul*, *Bujor căpitan de haiduci*, *Voinea Voinicul sau tinerețea lui Bujor*), N. D. Popescu, 1882
Moartea lui Cain, Dumitru Constantin Moruzi, 1914
Moartea lui Iancu Jianu, căpitan de haiduci, N. D. Popescu, 1894
Moartea lui Mihai Viteazul (foileton), N. D. Popescu, 1867
Moartea lui Narcis, Mihai Hetco, 1978
Moartea lui Orfeu, Laurențiu Fulga, 1970
Moartea lupului, Elefterie Voiculescu, 1980
Moartea manechinului, Petre Sălcudeanu, 1970
Moartea nimănui, Petru Manoliu, 1939
(Moartea obiectelor fericite), Titus Popovici, 1972
**Moartea primăverii*, Ion Potopin, 1941
Moartea semnează indescifrabil, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1971
Moartea tinerețelor, I. Peltz, 1935
Moartea tânărului veteran, Letiția Papu, 1978
Moartea unei republici roșii, Felix Aderca, 1924
Moartea unui Robinson, Nicolae Cotoman, 1983
Moartea vine pe bandă de magnetofon, Haralamb Zincă, 1966
Moartea zimbrului, Al. Iacobescu, 1944
Moarte și portocale la Palermo, Vintilă Corbul, Eugen Burada, 1967
Mocirla, Olimp Grigore Ioan, 1924
Moisei, Teofil Bușcan, 1969
(Mojarul iluziilor), Liviu Rebreanu, 1977
**Moldova roșie*, Francisc Munteanu, 1981
Moldovenii, Georgeta Mircea Cancicov, 1938
Momâia, Tiberiu Crudu, 1947
Monahul Damian, V. Demetrius, 1929

Monolog asimetric, Ion Vlasiu, 1988
Monologuri, Alexandra Stănescu, 1989
Monstrul (Copilăria cu umbre), Dan Petrașincu, 1937
Monștrii Bucureștilor, I. P. Valerianu, 1888
Morarul (Oameni la pândă), Liviu Bratoloveanu, 1946
Moravuri și năravuri (foileton), T. N., 1884
Mormintele blestamate, M. G. Nițescu, 1911
**Mormintele iubirii*, I. Ionescu-Broșteni, 1940
Mormolocul, Profira Sadoveanu, 1933
Moromeții, Marin Preda, 1955
Mortul în trăsură (foileton), 1895
**Morții au vise frumoase*, Constantin Cubleşan, 1979
Morții nu mint niciodată, Viorel Cacoveanu, 1975

- Moș Anghel*, Panait Istrati, 1925
Moș Belea, Gh. Brăncuș, 1927
Moșia oamenilor slobozi, C. Ignătescu, 1951
Moșneagul de la munte, Jules Brun, N. Papahagi, 1904
Moștenirea, Ștefan Luca, 1964
Moștenirea, Corneliu Omescu, 1987

Moștenitorul, Petre Anghel, 1986
Moștenitorul lui Radu Negru (foileton), N. D. Popescu, 1876
Motelul, Leonida Teodorescu, 1980
Moțodel, Florian Cristescu, 1934
Movila bătrânului, Nicolae Ionescu-Dunărașu, 1974
Movila haiducului, C. Matasă, 1939
Mozart – șapte zile pentru nemurire, Mihai Rădulescu, 1987
Muflonul, Paul Eugen Banciu, 1986
Munna copilului, Th. M. Stoienescu, 1887
Muncitorii statului, C. Baronzi, 1880
Muntele, Radu Theodoru, 1963
Muntele, Ioan Gârmacea, 1985
Muntele catârilor, Ion Brad, 1980
Muntele de pietate, Tia Șerbănescu, 1983
Muntele morții, Theodor Constantin, 1972
Muntele speranței, Petru Vințilă, 1986
Muntele și piatra, Traian Olteanu, 1988
Muntele tăcerii, Paul Cernescu, 1940
Munții nu cad, Corneliu Omescu, 1989
Munții sunt ai noștri, Oana Manolescu, 1987
Musafirul, Ștefan Dinică, 1989
Music-hall (foileton), Al. Robot, 1969
Mușata Fârșiroată Marica, Hristu Leaghi, 1988
Mușătoiu, Al. Pelimion, 1868
(Mutra de deputat), 1899
Muzeul de ceară, Dumitru Popescu, 1984

N

Nada Florilor, Mihail Sadoveanu, 1950
Nadia, Olga Monta, 1933
(Nadia debutează), I. Ciulpan, 1935
Nae Chițibuș detectiv, Lia Hârșu, 1936
Nae S. T. B., Șerban Bascovici, 1944
N-a fost în zadar, Alexandru Șiperco, 1962
Napoleon fugea repede, Neagu Rădulescu, 1946
Nașterea bărbăților, Rodica Sfințescu, 1974
Natura lucrurilor, Paul Georgescu, 1986

Naufrațiații de la Auckland, Profira Sadoveanu, 1937
Naufrațiul, Aurel Lecca, 1958
Naufrațiul „Egreti”, Mircea Radina, 1974

Navetiștii, Nicolae Țic, 1974
Născut a doua oară, Ion Grecea, 1960
**Născut singur*, Marin Radu Mocanu, 1981
Năstrușnicii inventatori, Nicolae Ionescu-Dunărașu, 1981
Năzdrăvana familiei Neicu, Silvia Jemna, 1987
(Năzuința), Th. Gavriloiu, 1927
Neamul Basarabilor. I. Cei care am fost, 1984
Neamul coțofenesc, v. Mărturisirea trupului, D. V. Barnoschi, 1930
(Neamul Mărculeștilor), C. Brândușoiu-Costești, 1938
Neamul Șoimăreștilor, Mihail Sadoveanu, 1915
**Neamu' nevoii*, V. Copilu-Cheatră, 1939
**Neamurile*, Lazăr Cerescu, 1972
Nea Nae, N. D. Cocea, 1934
Neastămpăr, Octav Dessila, 1934
Ne-asteaptă marea, Ion Aramă, 1968
Ne așteaptă morile de vânt, Mircea Alexandru Petrescu, 1945
**Nebunarița*, Nicolae Țic, 1979
Nebun de dragoste și foame, L. Hortoceanu-Rădăuți, 1916
Nebunia lumii, George Cornea, 1924
Nebunia vitezei, Vasile Nicorovici, 1968
Nebuniile tinereții (foileton), Grigore Mărunțeanu, 1932
Nebunul, Al. Vasilescu-Lascăr (Delaputna), 1921
Nebunul din Brent, Chiril Tricolici, 1963
Nebunul și floarea, Romulus Guga, 1970
Ne caută pământul, Ion Munteanu, 1944
Necazurile părintelui Ghedeon, Damian Stănoiu, 1928
Ne cheamă primăvara, Dumitru Almaș, 1946
Neclintii, Mihai Baiu, 1980
Necompatibilitatea sau efectele educației (foileton), Maria Flechtenmacher, 1878
Neculai Milescu spătarul, Dumitru Almaș, 1954
Necunoscuta, Marcu Beza, 1939
Necunoscuta, Ion Grecea, 1971
Necunoscuta de la Sucevița, Dumitru Almaș, 1982
Necuvința, Maria-Luiza Cristescu, 1984
Nedeia din Poiana Miresei, I, II, Primăvara popoarelor, III, Nicolae Deleanu, 1955
(Nedumerire), Gabriela I. Atanasiu-Vuculescu, 1915
Nefertiti, Pavel Aioanei, 1976
Neghina, Ștefan Rodeanu, 1936
**Neghină și grâu*, Teodor Murășanu, 1925
Neghiniță, Cezar Petrescu, 1949
Negru pe alb, Maxim Marici (Marin Theodorian-Carada), 1910
Negru și verde, Nicolae Țațomir, 1980
Negura, Eusebiu Camilar, 1948
Negustorul de iluzii, Stelian Sârbu, 1979
Neîmpăcați în mânia, Ion Marin Almăjan, 1974

- Neînfrânții din țara Zimbrilor*, Ion Eremia, 1986
(Nela doarme și visează vrăbii), Ion Băieșu, 1976
Ne leagă pământul, Sylvius Rolando (Victor Papi-
lian), 1926
- Neliniști*, I. Igiroșianu, 1936
**Neliniști*, Stelian Baboi, 1968
Neliniștile valuri, Lucian Cursaru, 1975
Neliniștitul iunie, Doina Ciurea, 1979
Nemiloasele victime, Viorica Ciorbăgiu, 1981
Nemuriri trecătoare, C. I. Bogdan, 1987
Nemuritoarea pasăre Phoenix, Alexandru Struțeanu,
1988
Nemuritorul albastru, Radu Ciobanu, 1976
Nenorocirii, Aurel Șerbănescu-Buzău, 1923
(Nepăsătoare în vis), Silvia Zabarcenu, 1987
Nepoții lui Horia, Petru Vintilă, 1951
Neranțula, Panait Istrati, 1927
Nesfârșitele primejdii, Mircea Horia Simionescu,
1978
Neștiutele noastre iubiri, Sofia Arcan, 1975
Neuitatele amurguri, Mihail Diaconescu, 1988
Nevăzuta față a lunii, Titi George Câmpeanu, 1974
Nevăzutele războaie, Vasile Băran, 1989
Nevinovata sau copila gonită din casa părintească,
1906
Nevinovații, Alexandra Stănescu, 1987
Nevinovațiile viclene, Luca I. Caragiale, Ioan D.
Gherea, 1968
Ne vom vedea la primăvară, Valeriu Câmpeanu,
1957
Nevroza instinctelor, Ionel Roda, 1933
Nicăieri în orașul acesta, Silvia Zabarcenu, 1982
**Nici o combinație posibilă*, Florin Iaru, 1986
„Niciodată toamna”.... Oltea Alexandru, 1977
Nicoară Potcoavă, Mihail Sadoveanu, 1952
Nicu Ciobănelul (foileton), Ioan Russu, 1887
Niculai Călărașul, C. Ignătescu, 1953
Nicușor, Ion Pas, 1931
Nihiliștii, Z. C. Arbure, 1896
**Nimanu*, Ana Maria Jutea, 1981
**Nimeni nu moare de două ori*, Alexandru Popovici,
1973
Nimeni nu rămâne singur, N. D. Carpen, 1977
(Nimfa sau copia ei), Eugen Lumezianu, 1988
Nimic despre fericire, Banu Rădulescu, 1984
**Nimic despre glorie*, Liviu Hotinceanu, 1984
Ninge, Mircea A. Dumitrescu, 1943
Ninge peste amintiri, Grigore Cojan, 1981
Ninge peste Fărcașa, Laurian Ante, 1989
Ninoni, Vladimir Corbasca, 1931
Nisip, Alexandru Deal, 1968
Nisipul, Constantin Ciopraga, 1989
Nisipul memoriei, Rodica Braga, 1978
Nisipurii, Ana Barbu 1972
(Niște oameni foarte ocupați), Petru Dumitriu, 1956
- Niște țărani*, Dinu Săraru, 1974
(Niță Cicoare), Alexandru Bogdan, 1912
Niță Piipalac cu familia în Evropa, C. Cosco, 1946
Noaptea, Bujor Nedelcovici, 1974
**Noaptea*, Marcel Păruș, 1971
Noaptea amăgirii, Mihai Stan, Neagu Cosma 1986
Noaptea așteptărilor, N. Crișan, 1966
Noaptea capcanelor, Adrian Costa, 1984
Noaptea cea mai lungă, Haralamb Zincă, 1986
Noaptea definitivă, Matei Gavril, 1978
Noaptea de Sânziene, Mircea Eliade, 1981
Noaptea de sub tâlpile mele, Tudorel Oancea,
1985
Noaptea focurilor, Stelian Sârbu, 1976
Noaptea împăratului, Vasile Andru, 1979
Noaptea nu se împușcă, Ion Anghel Mânăstire, 1985
Noaptea otomană, Paul Anghel, 1979
Noaptea papagalilor, Horia Ungureanu, 1982
Noaptea păsărilor nu zboară, Mircea Vălcu, 1980
(Noapte apocaliptică), Lorin Popescu, 1937
Noaptea roșie, Mihai Nicolae, 1983
Noaptea și ziua, Constantin Mateescu, 1970
**Noapte bună*, Ahab, Dan Mutașcu, 1971
(Noapte de iarnă), G. Burnaia, 1931
Noapte valahă, Dinu Băcăuanu, 1987
Nod de drumuri, Elena Marinescu, 1982
Nodul pământului, Elena Măteșe, 1949
(Noe cel singur), Vasile Brebreanu, 1971
Noemi, Verona Brateș, 1948
(Noembrie), Nicolae Jianu, 1975
Noembrie viteză, Tudor Octavian, 1975
Noi, profesorul și valiza albastră, Rodica Moldo-
veanu, 1986
„Noi suntem sclave” (foileton) Vasile Pop, 1912
Noi și arhimededei, Gica Luteș, 1984
Noi și pământul, Dumitru Buznea, 1974
Nopti albastre, Radu Theodoru, 1976
Nopti bucureștene (foileton), Pinguin (A. Dumbră-
veanu), 1929
Nopti de trecere, Constantin Stan, 1984
Nopti fără îngeri, Constantin Ciprian, 1981
Nopti la Ada-Kaleh, Romulus Dianu, 1932
Noptile carpatine sau Istoria martirilor libertății,
Ioachim C. Drăgescu, 1867
(Noptile cocorilor), Isidor Chicet, 1988
Noptile colonelului Bărsan, Ion Ochinciuc, 1973
Noptile de Sânziene, Mihail Sadoveanu, 1934
Noptile dinspre ziuă (Valea fierului), Dragoș Vicol,
1953
Noptile domnișoarei Mili, I. Peltz, 1935
Noptile memoriei, Mircea Oprită, 1973
Noptile Negostinei (Îngerii biciuiți), Alecu Ivan
Ghilia, 1967
Norda, Anda Raicu, 1979
(Nortii), Miha Dragomir, 1964
Norii s-au risipit, Virgil Bostănaru, 1989

- Normaliştii*, B. Jordan, 1933
Noroaiele, Paul Anghel, 1982
Noroc şi fii băiat de treabă!, Gheorghe Scripcă, 1981
Norocul era schiop, Ion Ochinciuc, 1982
Norocul lui Iani, M. Theodorian-Carada, 1921
Norocul lui Tânase, Şerban Bascovici, 1944
Noroi, Octav Dessila, 1932
Noroi şi ghitare, Vasile Nicorovici, 1962
Noroi şi stele, Ioan Iancu, Martin Schnellbach, 1978
Nostalgia, Pan Solcan, 1987
Note de căsătorie, Tudor Vasiliu, 1978
Noua promisiune, Ion Jurca Rovina, 1980
Noul oras, Ştefan Andrei, 1952
Novina Donai, Eugenia N. Petreanu, 1932
Nuanţa albastră a căderii, Corneliu Buzinschi, 1974
Nuanţa albastră a morţii, Corneliu Buzinschi, 1971
Nu căutaţi eroul!, Leonid Petrescu, 1967
Nucul şi via, Gheorghe Văduva, 1987
Nu e senină dimineaţa, Ştefan Luca, 1970
**Nu există soldaţi fericiţi*, Aurel Maria Baros, 1982
(Numai două ore), N. Popescu-Bogdăneşti, 1972
**Numai o noapte*, Mircea Streinul, 1934
Numai o primăvară, Maria S. Pallade, 1941
Nu mă călca pe umbră, Henriette Yvonne Stahl, 1969
Numărătoarea inversă, Petru Vintilă, 1972
Numele jocului, Eduard Huidan, 1986
**Numele şi umbra*, Vasile Băran, 1988
Numeraş clausus, Maria S. Pallade-Galaţi, 1927
Nu-mi pasă, Alexandra Târziu, 1969
Numiţi-mă Varahil, Corneliu Buzinschi, 1969
Nunta, Ştefan Damian, 1980
Nunta, Romulus Cojocaru, 1986
Nunta de aur, Nicolae I. Otescu, 1941
Nunta domniţei Ruxanda, Mihail Sadoveanu, 1932
Nunta Lizetii, Take, 1935
Nuntă cu bucluc, Ion Iovescu, 1936
Nuntă cu sănii, Eugen Teodoru, 1980
(Nuntă de argint), Alexei Rudeanu, 1975
Nuntă în cer, Mircea Eliade, 1939
Nuny, floare de cucută, Margareta Moldovan, 1934
**Nu se poate trăi fără iubire*, Vasile Rebreanu, 1987
Nu sunt o haimana, Virgiliu Vasile Mihăilescu, 1983
Nu ucideşi femeile, Maria-Luiza Cristescu, 1970
Nu uita pasărea ucisă, Constantin Gheorghiu, 1972
Nu vă aplecaţi în afară, Alexandra Stănescu, 1984
Nyusu, D. I. Atanasu, 1937

O alegere de pomină, Ioan Dorin, 1952
Oameni cu joben, Zaharia Stancu, 1941

Oameni degeaba, Ion Iovescu, 1944
Oameni de ieri, oameni de azi, oameni de mâine, Cezar Petrescu, 1955
Oameni de lut, Demostene Botez, 1947
Oameni din Ardeal, Iulia Giurgea-Bradu, 1915
Oameni din lună, Mihail Sadoveanu, 1923
Oameni fără identitate, Chiril Tricolici, 1962
**Oameni fără morminte*, Doru Motoc, 1977
(Oameni fără noroc), I. Buruntia, 1923
Oamenii care ucideau vise, Tudor Ştefănescu, 1975
Oamenii din Zorleni, Şerban Nedelcu, 1983
Oamenii mari au nume de străzi, Valentina Munteanu, 1979
Oamenii nimănu, Alexandru Mironescu, 1935
Oamenii ştiu să zâmbească, Ovidiu Constantinescu, 1946
Oamenii visează trandafiri, Ion Aramă, 1979
Oameni în alb, Mihail Maian, 1956
Oameni în cătuşe de aur, Marin Iorda, 1945
Oameni la pândă (Morarul), Liviu Bratoloveanu, 1946
Oameni singuri, Viorel Ştirbu, 1968
Oameni sub patrafir, Tiberiu Vormic, 1950
Oameni şi epave, Ion Ruse, 1988
O amintire neplăcută, Constantin Neagu, 1957
Oana, Dumitru Almaş, 1986
O anume fericiire, Calistrat Costin, 1989
O ordine totală, Mircea Şerbănescu, 1988
Oaspeţii bătrânului Catul, Petre Anghel, 1984
**Oaspeţii în noapte*, Maria Arsene, 1953
Oastea oştilor, Mircea Radu Iacoban, 1980
(Oaza), Paul Anghel, 1965
O bere pentru calul meu, Dumitru Radu Popescu, 1974
Obiectivul „Cezara”, Ion Aramă, 1974
Obligado, Constantin Ţoiu, 1984
Obsesia, Demostene Botez, 1946
Obsesia, Ştefan Bortcu, 1979
**Obsesia Golgotei*, Aurel Ordeanu, 1985
Obstaţia căpitanului Apostolescu, Horia Tecuceanu, 1978
O călătorie ciudată, Octav Măgureanu, 1949
O căsătorie strălucită (foileton), Emilia Carlen, 1891
Oceanul, Daniel Drăgan, 1980
Ochi de urs, Mihail Sadoveanu, 1938
Ochii boschetelor, Alexandru Viţianu, 1930
Ochii de piatră, Hamilcar Petrescu, 1973
Ochii doctorului King, Haralamb Zincă, 1968
Ochii jupâniţei, Rodica Ojog-Braşoveanu, 1980
Ochii Maicii Domnului, Tudor Argezi, 1934
Ochii strigoifului, Cezar Petrescu, 1942
Ochiu-dracului, Corneliu Leu, 1956
Ochiul şi marea, Petre Sălcudeanu, 1989
Ochiul zilei de ieri, Horia Ungureanu, 1976
Ocnăşii, Gh. Iordache, 1959

- Ocnașul*, N. Arcaș, 1923
Ocnașul Jean Veroneanu (foileton), 1915
O colibă sub fereastră ta, Traian Coșovei, 1971
O complicată stare de fericire, Ion Arieșeanu, 1967
O corabie printre nori, Alina Nour, 1982
O crimă..., C. Ardeleanu, 1943
O crimă aproape perfectă, Haralamb Zincă, 1969
O crimă epocală, Virgil Florescu, 1942
O crimă la Brașov, Petre Bellu, 1945
Ocroțiți pasărea Paradis, Lucian Cursaru, 1979
O cruce albă, Dinu Cluceru, 1939
Octavia, Grigore Ilisei, 1986
Octombrie, Nicolae Calomfirescu, 1988
O daravelă de proces, Ion Iovescu, 1940
**O dimineață senină de mai*, Matei Gavril, 1974
**O dimineață luată la-ntâmplare*, Dan Nicodim, 1985
O dispariție ciudată, Radu Panait, 1984
O dragoste, Ilie Ighel, 1889
O dragoste ca oricare alta, Adrian Grănescu, 1988
**O dragoste în secolul XVIII*, Nicolae Brădișteanu, 1979
O dragoste la Viena (Arhanghelul cu aripi de ceară), Victor Eftimiu, 1935
O experiență neobișnuită, George Anania, 1989
O familie din București. Iezuiții României, Constanța Dunca-Schiau, 1867
O familie puternică, Corneliu Leu, 1963
O fată, Mircea Șeptilici, 1934
O fată de tarabostos, Tit Chitul, 1901
O fată din cele multe, Mircea Șerbănescu, 1958
O fată imposibilă, Felicia Marinca, 1985
O fată singură, Sandu Teleajen, 1937
O felie de portocală, Valentin Dascălu, 1980
O fereastră spre stele, Elefterie Voiculescu, 1981
O floare pentru eternitate, Lucian Penescu, 1977
Ogio-San, Ioan Timuș, 1938
Oglinda lui Narcis, Mircea Ghițulescu, 1986
Oglinda salvată, Virgil Duda, 1986
Oglinzi, Elena Gronov-Marinescu, 1983
Ogoare noi, Aurel Mihale, 1953
**O iarnă îmbelșugată*, Ion Istrati, 1962
O invitație după miezul nopții, Haralamb Zincă, 1967
O iubesti?, Mihail Sorbul, 1933
O iubire (Robii pământului), Eugen Todie, 1913
O iubire în anul 41.042, Crișan Făgerașu (Sergiu Fărcășan), 1958
(O întâmplare ciudată), G. Călinescu, Cezar Petrescu, 1978
O jumătate de om, Ludovic Dauș, 1937
O. K., Maria Arsene, 1971
O lacrimă de privit, Doina Ciurea, 1970
O lacrimă pentru Măria Sa, Florin Horvath, 1987
O legătură ciudată, Florin Vasile Bratu, 1982
Olga, Jean G. Dava, 1934
Olga sau o Episodă din viața rusească (foileton), P.P...u, 1882
Olimp, Alexandra Titu, 1982
Olteanca cea frumoasă sau Inchiziția în Valachia în secolul al XIII-lea (foileton), D. Caselli, 1896
Olteni în cetatea de scaun, Marian Vasile, 1982
**O lume de câștigat*, Eugen Barbu, 1981
O lume întreagă, Radu Tudoran, 1964
Om, Mircea Damian, 1936
O mască în plus, Mircea Radu Iacoban, 1969
(O mână de frate), (Amăgiri), Ștefan Gheorghiu, 1959
O meserie de premiant, Leonida Neamțu, 1977
(1941), Ieronim Șerbu, 1948
1916, F. Aderca, 1936
1907, Cezar Petrescu, 1937
Om în mers, Ștefan M. Grăbian, 1979
**Om nou*, Sp. Popescu, 1906
O moarte care nu dovedește nimic, Anton Holban, 1931
Omor scuzabil?!..., N. Popescu-Bogdănești, 1967
Omorul din strada Soarelui sau Asasinii Mariei - Popovici, Panait Macri, 1885
Om și lege, Gheorghe Schwartz, 1987
**Omul brusc*, Tudor Arghezi, 1973
**Omul care venea de departe*, Ovid Densusianu-fiul, 1967
Omul coborât din turn, Platon Pardău, 1980
**Omul cu două patrii*, Enric Furtună, 1938
Omul cu două umbre, Stelian Sârbu, 1968
**Omul cu inima în palmă*, Nicolae Cantonieru, 1933
Omul cu ochelari negri, Ion Blăjan, 1966
Omul cu o mie de chipuri, I. M. Ștefan, 1968
(Omul cu părul cărunt), Dumitru Ignea, 1958
Omul de cristal, M. Rădulescu-Niger, 1930
Omul de dimineață, Al. I. Ștefănescu, 1974
Omul de după ușă, Ion Călugăru, 1931
Omul de la capătul firului, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1973
Omul de la ora 13, Dragoș Vicol, 1964
Omul de mâine, Petre C. Georgescu-Delafras, 1942
Omul de nisip, Mircea Ghițulescu, 1982
Omul descumpus, Felix Aderca, 1925
Omul de zăpadă, Cezar Petrescu, 1945
**Omul din cămară*, Romulus Guga, 1978
Omul din lună, Mikluho Maklai, Ioana Perescu, 1959
Omul din umbră, N. M. Căprescu, 1936
Omul fără nume, Victor Eftimiu, 1940
Omul fără umbră, Cosma Brașoveanu, 1975
Omul fără zâmbet (foileton), Paul P. Negulescu, 1936
Omul în haine negre (foileton), Costache N. Caragiale, 1888

- Omul muntelui*, Doamna L. (Marie Boucher, V. A. Urechia), 1858
- Omul negru* (foileton), Constanța Dunca-Schiau, 1863
- Omul și năluca*, Adrian Rogoz 1965
- (O mulțime de lucruri)*, Ion Ilie Mileșan, 1975
- O noapte cu ghinion*, Damian Stănoiu, 1942
- (O noapte în „Templul budist”)*, Tiberiu Vornic, 1956
- O noapte în „Venus”*, Ion Ochinciuc, 1974
- (O noapte liniștită)*, Grigore Ilisei, 1985
- *Onoare tiranică și izbândă*, Ion Dumitru Teodorescu, 1974
- O nuntă comică*, Panait Macri, 1914
- O nuntă în Vorniceni*, Eduard Toma Maer, 1914
- *O oră de glorie*, Marcel Constantin Runcanu, 1986
- O partidă de bile*, Constantin Mateescu, 1973
- O partidă de poker*, Damian Stănoiu, 1938
- O partidă de remi*, Eugen Zehan, 1974
- O pasăre în iarnă*, Ion Arieșanu, 1986
- Operația „Psycho”*, Victor Bărlădeanu, 1969
- Operațiunea Hercule*, Ovidiu Zotta, 1973
- *O poveste ca multe altele*, Al. Iacobescu, 1922
- O poveste de iubire*, Mihail Negru, 1919
- O poveste simplă*, Alexandru Jar, 1955
- Opriți „Jagarul” albastru!*, Victor Jerca, 1979
- O, Prometeu*, Mihai Tunaru, 1982
- Opt zile pentru todeauna*, Cornel Cotuțiu, 1982
- Ora ciclopului*, Ilie Traian, 1986
- *Oracolul din Delphi*, Alexandru Pecican, 1985
- Ora epavelor*, Constantin Georgescu, 1970
- (Ora exactă)*, Iulian Neacșu, 1985
- Ora incertă*, Radu Nițu, 1982
- Ora păianjenului*, Radu Țuculescu, 1984
- Orarul păstrăvului și al mierlei*, Ilie Măduța, 1982
- Ora șase*, Nicolae Țic, 1960
- Orașele înecate (Orașele scufundate)*, Felix Aderca, 1936
- *Orașe sub nori*, Sorana Gurian, 1947
- Oraș patriarhal*, Cezar Petrescu, 1933
- Oraș provincial*, C. Nedelescu-Zlotești, 1939
- Orașul*, Adriana Iliescu, 1978
- Orașul*, Gheorghe Truță, 1983
- Orașul bucuriei*, I. Matei Dumbăreanu, II, V. Demetrius, 1920
- Orașul cu o mie de blesteme*, Nicolae Țic, 1965
- Orașul cu o singură stradă*, Alexandru Lungu, 1983
- Orașul cu salcâmi*, Mihail Sebastian, 1935
- Orașul din câmpie*, Ion Tipsie, 1979
- Orașul încercuit*, Petre Vintilă, 1964
- Orașul îngerilor*, Dumitru Radu Popescu, 1985
- Orașul la ora amintirilor*, Marian Barbu, 1984
- Orașul lunar*, Al. Simion, 1985
- Orașul minunilor*, Ioana Postelnicu, 1957
- Orașul nordic*, Ionel Neamtzu, 1940
- Orașul Piticoșilor mincinoși*, Dumitru Toma, 1983
- (Orașul tinereții noastre)*, I. Friduş, 1953
- O război tărzie*, George Timcu, 1988
- Orbecanii*, I. Puțuri (Ion Popescu-Puțuri), 1950
- Orbita planetei Eps*, Ștefan Lureș, 1987
- Orbul din Prater*, Mihail Bădescu, 1941
- Ordinul Bunei-Speranțe*, Ovidiu Moceanu, 1989
- Ore de dimineață*, Platon Pardău, 1972
- Orele târzii ale speranței*, Elena Gronov-Marinescu, 1987
- O resbunare nouă* (foileton), 1865
- Orga de bambus*, Pop Simion, 1966
- Orgolii*, Augustin Buzura, 1977
- Orfani!* (foileton) 1897
- Orfaniți neamului*, N. Rădulescu-Niger, 1913
- Orhidee pentru Marifelis*, Leonida Neamtzu, 1986
- Orologiul*, Ion Moise, 1982
- Oropsitii* (foileton), 1899
- O salcie cântătoare*, Ion Olteanu, 1987
- *O săptămână agitată*, Alice Gabrielescu, 1935
- O săptămână de bunătate*, I. D. Teodorescu, 1980
- O săptămână la schiul Frumoasa* (foileton), 1871
- *Os domnesc*, Maria Belciu, 1986
- O singură iubire*, Ion Vlasiu, 1965
- O singură noapte eternă*, Teodor Mazilu, 1975
- O singură vârstă*, Radu Petrescu, 1975
- O soartă stranie* (foileton), Monte Alba (M-Ile Opran), 1880
- O stea din toate e a mea* (Cei de la Crisanta), Gica Luteș, 1960
- Ostrovlul lupilor*, Mihail Sadoveanu, 1941
- O sută una lovituri de tun*, Radu Tudoran, 1989
- O șansă pentru fiecare*, Ovidiu Zotta, 1973
- Oșenii*, Ștefan Pop Tamița, 1983
- Oșteanul de la Baia*, Tudor Mihail, 1962
- O tinerețe pierdută*, Silvia Dinescu, 1921
- O tragedie cerească*, Victor Anestin, 1914
- Otrava*, Emil Dortian, 1947
- Otrăvitoarea* (foileton), 1882
- Otrăvitoarea din Giurgiu sau Frumoasa Alexandrina*, Panait Macri, 1884
- *Otrăvitorul miez al sâmburilor*, Ion Ilie Mileșan, 1972
- O trufie modestă*, Anca Bursan, Gheorghe Panco, 1973
- O țară însângerată...*, Ștefan Tătărescu, 1926
- Oțel și pâine*, Ion Călugăru, 1951
- Oțelul (Livada)*, Constantin Chiriță, 1960
- Oul lui Columb*, Eduard Jurist, 1963
- *O urcă*, Constantin Vintilescu, 1975
- O vacanță atât de lungă...*, Mihai Giugaru, 1978
- O vară ciudată*, Cella Delavrancea, 1975
- O vară de dor*, George Șovu, 1983
- O vară la șipotul fântânilor*, Sanda Movilă, 1957

- O viață*, Marcu Beza, 1921
O viață aparte, George Ricus, 1970
O viață de om, Marin Mihalache, 1956
Ovreiul, Victor Crăescu, 1899
(Ozana), Theodor Codreanu, 1970
O zi cu mort, una fără mort (foileton), Tudor Octavian, 1969
**O zi de vară*, Zaharia Stancu, 1976
O zi pentru nemurire, Mihai Stoian, 1984
O zi pentru podoabe, Mihai Nadin, 1971
O zi din viața unui mitropolit, Damian Stănoiu, 1934
- P**
- *Pace în Albia*, Ion Bledea, 1987
(Pahima sau cântecul biruinței), Horia Iancu, 1947
Paiațe, Neagu Rădulescu, 1947
Paiațe și oameni, A. Iosefini, P. Pintilie, 1958
Pajiștea cu statui, George Florin Cozma, 1977
Pajura cu două capete, Ștefan Popescu, 1977
**Palimpsest*, Viorel Buruiană, 1985
Palimpsest, Vladimir Tescanu, 1988
Palmyra cere rendez-vous, Ilie Tănăsache, 1972
Paloma și taifunul, Petre Vârlan, 1979
**Paloșul cel cumplit*, Gh. Băileanu, 1954
Pană-Albastră și expediția neterminată, Gh. D. Vasile, 1975
Pandurul, Bucura Dumbravă, 1912
Panică la căsuța cu zorele, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1977
**Pampasul imaginației*, Ovidiu Hurduzeu, 1988
Pantelimon! (foileton), Gheorghe Frunză (C. Mille), 1911
Papagalul alb (foileton), Petre Craiu și Todry, 1928
Papucii lui Mahmud, Gala Galaction, 1932
**Papucul din parc*, George Leona-Tolan, 1935
Parada dascălilor, Anton Holban, 1932
Parada norocului, Damian Stănoiu, 1934
Parada surdo-mușilor, Sergiu Dumitrescu, 1936
Paradis uitat, Isaia Răcăciuni, 1937
Paradisul pentru o mie de ani, Romulus Guga, 1974
Paradoxala aventură, Ion Mânzatu, 1958
Paradoxala întoarcere, Constantin Cubleşan, 1978
Paralela-enigmă, George Anania, Romulus Bărbulescu, 1973
Paralele, Corneliu Ștefanache, 1970
Parantele, Teofil Bușecan, 1967
Paraziții tacâmului, M. Toneghin, Al. Bîlculescu, 1938
- Parfum de violete*, *Ilie Burcuța*, 1980
Parfumul de zambile, Alex. Olinescu, 1935
**Parfumul stelelor*, Eugeniu Ștefănescu-Est, 1933
(Parfumul ușor al unei amintiri trecătoare), Ștefan Damian, 1983
Paria, Eugen Heroevanu, 1904
Pariu pe alb, Iosif Lupulescu, 1973
Parohie de zestre, G. Znagoveanu, 1940
Parola nu era completă, Tudor Negoită, 1982
Partea din care bate vântul, Constantin Georgescu, 1970
Partea mea de comedie, B. Elvin, 1974
Partea nevăzută a zilei de mâine, Haralambie Bârzan, 1985
Partida de după-amiază, Carmen Alexandra Antohi, 1985
Parțial color, Sorin Preda, 1985
Pasagerul clandestin, Ion Aramă, 1964
Pasajul, Ion Ruse, 1967
(Pasajul), Adrian Velichi, 1982
Pasarella, Constantin Stoiciu, 1979
(Pasărea amintirii), Corina Victoria Sein, 1979
Pasărea care râde, Marcel Păruș, 1970
Pasărea de argint, Florin Pietreanu, 1987
Pasărea de lut, Mircea Oprită, 1976
Pasărea de piatră, Horia Matei, 1959
Pasărea furtunii, Petru Dumitriu, 1954
(Pasărea necunoscută), Grigore Smeu, 1978
Pasărea numită viață, George Voica, 1985
Pasărea pre limba ei, Dorin Baci, 1986
Pasărea purpurie a dragostei, Pavel Peres, 1986
**Pasărea și colivia*, Olimpiu Nușfelean, 1977
Pasărea și umbra, Sorin Titel, 1977
Pasiență-n „pas de trois”, Liviu Ardelean-Moldovan, 1979
Pasiune ciudată, Andrei Ioan, 1939
Pasiuni, Constantin Chiriță, 1964
Pasul alăturarea, Olga Caba, 1979
Pasul de cadrul, Eugen Zehan, 1980
Pașala, Ștefan Popescu, 1968
Pașaport pentru Brazilia (foileton), C. Panaitescu, Valeriu Popovici, 1947
Pașaport pentru moarte, Ștefan Marian, 1971
Pașaportul negru (foileton), Ion Filimon, 1924
Pașii, Ion Topolog, 1973
Pașii, Ion Rasiga, 1988
Paștele Cailor, Dumitru M. Ion, 1970
Paștele blajinilor, Mihail Sadoveanu, 1935
Patima, Mircea Micu, 1972
Patima dreptății, Dumitru Corbea, 1973
Patima urșilor albi, Nicolae Țic, 1975
Patimă de bătrân, N. Arcaș, 1928
Patimi, Sofia Nădejde, 1903
Patimi, Teofil Bușecan, 1987
**Patria*, Zaharia Stancu, 1984

- Patriarhii*, Corneliu Leu, 1979
- Patru copii în marele codru*, Domnița Georgescu-Moldoveanu, 1960
- Patrula morții*, Ion Lăzărescu, 1942
- Patrula spațială*, Cicerone Sbanțu, 1989
- Patru și un absent*, B. Elvin, 1988
- 48 de stele*, Constantin Neagu, 1957
- Patru zile fierbinți*, Francisc Munteanu, 1983
- Patul cu cenușă*, Titi George Câmpeanu, 1938
- Patul lui Procust*, Camil Petrescu, 1933
- (Pauză de filmare)*, Doru Kalmuski, 1975
- (Pauză între anotimpuri)*, Diana Ilieș, 1982
- Pavel Dogaru*, Dan Costescu, 1955
- Pavană în peisaj marin*, Stelian Turlea, 1988
- Pavilionul*, Nicolae Ioana, 1981
- Pavilionul de vânătoare*, Tudor Teodorescu-Braniște, 1986
- Paznic la Turnul Babel*, Grid Modorcea, 1981
- Păcală și Tândală*, Corneliu Buzinschi, 1973
- Păcatele sulgeriului*, Radu Rosetti, 1912
- *Păcatele vieții*, Faltima (Mihail Alexandrescu), 1907
- (Păcatul din noaptea învierii)*, Marin Cosmescu, 1938
- Păcatul fluviului*, Valeriu Gorunescu, 1975
- Păcatul rabinului*, V. Demetrius, 1920
- (Păcăleala)*, Eugen Ioan Șaru, 1988
- *Păcătoșii lumești*, Traian Mateescu, 1932
- *Pădurea*, Dragos Vicol, 1962
- (Pădurea nebună)*, Adrian Hurmuz, 1930
- Pădurea nebună*, Zaharia Stancu, 1963
- Pădurea nu doarme*, Radu Nițu, 1976
- *Pădurea nu se roagă*, Ioan Diaconu, 1982
- Pădurea Poienari*, Ioana Postelnicu, 1953
- Pădurea spânzuraților*, Liviu Brebeanu, 1922
- (Pădure, bună dimineața!)*, (Inginera), (Funicularu), Dragos Vicol, 1962
- Pădurea și trei zile*, Alice Botez, 1970
- *Păduri prăbușite*, Eusebiu Camilar, 1947
- Păianjenul își țese pânza*, Mircea Radina, 1976
- Pălăria de pai*, Vasile Iosif, 1987
- Pământ-Cosmos și retur*, Victor Iancu, Dumitru Mureșan, 1980
- Pământ, pământ...*, Aurel Mihale, 1983
- Pământ sălbatic*, Stelian Păun, 1966
- Pământ și cer (I, Comoara regelui Dromichet; II, Aurul negru)*, Cezar Petrescu, 1931
- *Pământ și floare*, Mihail Dragomirescu, 1935
- Pământ și oameni*, Mihail Șerban, 1957
- Pământ viu*, Sabin Velican, 1938
- (Pământul ascuns)*, Corneliu Antim, 1987
- Pământul copilăriei*, V. Marin Cucu, 1980
- Pământul de acasă*, Vasile Rușescu, 1989
- *Pământul e aproape rotund*, Titus Popovici, 1956
- Pământul era viu*, Nicolae Jianu, 1966
- Pământul ispitelor (Delta)*, B. Jordan, 1935
- Pământul în făcări*, Al. Dem. Colțești, 1936
- Pământul negru*, Dorin Baciu, 1981
- Pământul negru*, Victor Iancu, 1988
- Pământul ne rabdă pe toți*, Aurel Maria Baros, 1986
- Pământul plat*, Vasile Băran, 1979
- Pănușeni*, Mariella Seulescu, 1942
- Pănușarul*, Ivan Deneș, 1968
- Păpușica*, Moș Nae (N. Batzarria), 1938
- Păpuși de lut*, Tudor Manta, 1985
- Părintele Veniamin*, N. Rădulescu-Niger, 1922
- Părinții*, Romulus Cojocar, 1989
- Părinții abstracti*, Iustin Moraru, 1983
- Părinți și copii*, Sofia Nădejde, 1907
- Părinți și copii din zilele noastre*, Mihail Negru, 1938
- Păsărică, draga mea*, Ion Pas, 1939
- Păsările*, Alexandru Ivasiuc, 1970
- Păsările mari nu cântă*, Banu Rădulescu, 1976
- Păscălierul*, Ion Agârbiceanu, 1961
- Pășurile unui american în România (foileton)*, Nicolae D. Xenopol, 1879
- Păuna Mică*, Mihail Sadoveanu, 1948
- Păuna și copiii ei*, Elena Iordache-Streinu, 1970
- Păunul de aur*, Octavian Șercăluță, 1957
- Păinea inimii*, Mihail Șerban, 1949
- Păine albă*, Dumitru Mircea, 1952
- *Păine neagră*, Liviu Deleanu, 1936
- (Păine pentru cefești, Sirena)*, Marin Sârbulescu, 1947
- Păine și sare*, Ion Gheorghe, 1957
- Până dincolo de pădurea vieneză*, Traian Uba, 1957
- Până la dispariție*, Vintilă Ivănceanu, 1968
- Până la capăt*, Henri Zalis, 1982
- Până la marea cea mare*, Ștefan Popescu, 1988
- Până la ultima consecință*, Nicolae Țic, 1988
- Până mă întorc, visează*, Nicolae Țic, 1980
- Pânza de păianjen*, Cella Serghi, 1938
- Pe altarul iubirei (foileton)*, Scarlat D. Ciornei, 1892
- Pe altarul răzbunării (foileton)*, Scarlat D. Ciornei, 1892
- Pe Argeșel*, I. Boteni, 1933
- *Pe Argeș în jos*, Tudor Băran, 1989
- Pe cărările destinului*, Ilie Stricatu, 1940
- *Pe cer trecea Carul Mare*, Ion Topolog, 1968
- Peceți în aur negru*, Damian Ionescu, 1980
- Pe Coasta de Azur: O iarnă la Menton*, N. G. Rădulescu-Niger, 1914
- (Pe colinele de lângă Gandesa)*, Petre Iosif, 1947
- Pe dealul Hânceștilor*, Mihail Dumitriu, 1943
- Pedeapsa destinului*, Mihail Bădescu, 1941
- Pe drum de seară*, Domnica Gârneață, 1980

- **Pe drumul noului Damasc*, N. D. Cocea, 1966
Pe fîgașul vieții, Constanța Niculiță, 1940
Pe frontul Mărăreștii învie morții..., Gabriel Drăganu, 1934
Peisaj de vară. 1947, Ștefan Prensis, 1973
(Peisajul), Gheorghe Buzoianu, 1979
Peisagră, Liviu Bratoloveanu, 1975
 **Pelerinul de cenușă*, Valeriu Stancu, 1985
Pe malul mării, Maria S. Pallade, 1937
Pe malul Styxului, Ion Maxim, 1980
Pe marginea Dunării, Șerban Nedelcu, 1955
Pe marginea prăpastiei, Aurel Grancea, 1932
Pe Mărgineanca, C. Sandu-Aldea, 1912
Pe muche de cuțit, Mihai Beniuc, 1959
 **Pe Mureș, undeva...*, Dumitru Siniteanu, 1986
Peneș Curcanul, N. D. Popescu, 1892
 **Pe noi urmașii ne vor invidia*, Valeriu Răpeanu, 1983
Pensionarii, Damian Stănoiu, 1935
Pensiunea doamnei Pipersberg, H. Bonciu, 1936
Pensiunea Margareta, Constantin Cubleşan, 1982
Pentagrama, Vladimir Colin, 1967
 **Pentru ceilalți*, Alice Gabrielescu, 1926
Pentru cine cântă ciocârliă, Elena Zafira Zanfir, 1975
Pentru moștenire (foileton), 1897
Pentru neațămare. 1877-1878, Gh. Becescu-Silvan, 1906
Pentru-un petec de negreață (Andrei Vaia), N. D. Cocea, 1934
Pentru o femeie..., Al. Bilciurescu, 1941
Pentru o femeie, Ionel Neamtzu, 1937
Pentru patrie, N. Rădulescu-Niger, 1915
Pentru tine, Maria S. Pallade, 1935
Pentru toate acestea, Pavel Pereș, 1987
Pentru toate vine o zi, Geneveva Logan, 1986
 **Pentru zia de mâine*, Mircea Constantinescu, 1975
(Penumbra), C. Ciolacu, 1956
 **Penumbra amintirilor*, Titus Suciu, 1973
Penumbre, Ștefan Luca, 1969
Periferie, Constantin Barcaroiu, 1935
(Perinița), Mircea, Ghițulescu, 1989
Perla Diavolului, Vasile Mănuceanu, 1976
Personajul de Giurgiu, Constantin Coman, 1936
Pescarii, C. Ardeleanu, 1934
Pescărușul alb, Constantin Chiriță, 1969
 **Pescărușul albastru*, Radu Theodoru, 1957
Pescuitorul de bureți, Panait Istrati, 1940
Pescuit de păstrăvi vinerea, Tudor Daneș, 1985
Peste toate înălțimile, Emilian Bălănoiu, 1987
Pe străzile capătalei, Damian Stănoiu, 1935
Pe sub arcada porții negre, Iv Martinovici, 1972
Peștele cel mic, Ion Liliă, 1983
 **Peștera ielelor*, Crișan Constantin, 1982
(Petrecerea), Bogdan Teodorescu, 1988
Petrecerea, Horia Pătrașcu, 1982
Petrecere la Mirmidon, Mircea Palaghiu, 1979
Petre Părcălabul, I. C. Vissarion, 1921
Petru Arbore, Eugen Reigis, 1924
Petru Cazacul (foileton), Iosif Popescu, 1879
Petru Cercel, Al. Cartoian, 1941
Petru Rareș, principele Moldaviei, Atanase Marian Marienescu, 1862
Petru-Vodă Rareș, Adrian Pascu, 1939
Peștoare, G. M. Amza, 1938
Pe urma dragostei, Irina G. Leca, 1910
Pe urma războiului, Adela Xenopol, 1913
Pe urmele destinului, Romulus Cioflec, 1943
Pe urmele solarienilor, Radu Holban, 1980
Pe urmele zimbrului, Victor Eftimiu, 1957
(Pe valea Chioaiei), Nicolae Arton, 1986
Pe valuri spre Dacidava, Ion Ruse, 1966
Pe văile Argeșului, Sanda Movilă, 1950
 **Pe viață și pe moarte*, Aurel Leon, 1986
Piatra de încercare, Anghel Dumbrăveanu, 1976
(Piatra din albia râului), Iosif Băta, 1973
Piatra neagră, George Acșinteanu, 1930
(Piatra pe inimă), Aurel Turcus, 1984
Piatra Soarelui, Olimpiu Nușfeleanu, 1987
Piatră și zăpadă, Cornel Ionescu, 1972
Pichetul în alarmă, Ștefan Berciu, 1976
Pictor de duminică, Petru Vintilă, 1983
Pielea îngerului negru, Const. Răuleț, 1934
Pierdut!, I. Constantinescu-Pion, 1908
(Pietre albe), Janin Condeescu, 1967
Pietre la șarm, Ioana Orlea, 1972
Pietrele, Gheorghe Schwartz, 1978
Pietrele acestei case, Alexei Rudeanu, 1975
Pietrele din lună, Monica Săvulescu, 1984
 **Pilot pe frontul Transilvaniei*, I. T. Suceveanu, 1976
Pilotul domnișoarei Eveline, Constantin Coman, 1934
Pinocchio detectiv, Mihai Axente (Maria Arsene), 1948
Pintea Viteazul, Dumitru Mureșan, Vasile Gafone, 1973
(Pioneze în lumea de vise), Elefterie Voiculescu, 1970
(Piramida), Eugen Dorcescu, 1976
Pirații în acțiune, Ion Bodunescu, 1974
 **Pisica de Eritreea*, Ștefan Damian, 1986
Pisicarul, Ilie Ighel, 1892
Pisicile preafântului, Gh. I. Boghiu, 1932
Pistruiatul, Francisc Munteanu, 1976
Placebo, Mircea Săndulescu, 1983
Plan diabolic, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1974
(Planeta cu maci), Octavian Georgescu, 1982

- Planeta fără memorie*, Corneliu Omescu, 1978
Planetă de adolescent, Iuliu Rațiu, 1967
 **Planul înclinat*, Alexandru Deal, 1979
Platforma, Voicu Bugariu, 1988
 **Play-back*, Stelian Tănase, 1983
(Plăpânda pasăre neagră), Zaharia Stancu, 1988
Plângere o țigancă, Mihail Bădescu, 1942
Plângerea lui Dracula, Corneliu Leu, 1977
Plâng. iubite print, Cristina Tacoi, 1984
 **Plâns peste milenii*, George Mihail Zamfirescu, 1931
Plecarea cavalerilor, Vasile Băran, 1986
Plecarea lui Lică Ciocârlan, B. Vasile Malschi, 1981
Plecarea Vlașinilor, I; Întoarcerea Vlașinilor, II, Ioana Postelnicu, 1964
Plecat-am nouă din Vaslui, Nicolae Țăutu, 1969
Plecat fără adresă. 1900, Cezar Petrescu, 1932
Plec la facultate, Nicuță Tănase, 1964
Plexul solar, Ștefan Iureș, 1977
Plicul negru, Norman Manea, 1986
Ploaia de nisip, Aurel Gheorghe Ardeleanu, 1982
Ploaia de stele, George Anania, 1969
Ploile de dincolo de vreme, Dumitru Radu Popescu, 1976
(Ploua peste Dunăre), G. D. Iacob, 1974
 **Plozii lui Kukuruz*, Emil Rozen, 1931
Plus-minus o zi, Sorin Preda, 1988
Plus sau minus infinitul, Ștefan Oprea, 1978
Pluta Meduzei, Vasile Băran, 1982
Plutind avan pe marea cea adâncă..., Constantin Novac, 1987
Plutonul de execuție, Ecaterina Matache, 1987
Poartă-ți crucea, Barbu Delescu, 1935
(Podul), Aurel Mihale, 1985
Podul, Daniel Drăgan, 1982
(Podul), (Prăbușirea subtenarei), Nicolae Pârveu, 1959
Podul aerian, Marian Popa, 1981
Podul amintirilor, Ieronim Șerbu, 1963
Podul de vise, Areta Șandru, 1989
 **Podul dinspre ziuă*, George Chirilă, 1971
Poduri suspendate, C. I. Bogdan, 1982
Poeni, Georgeta Mircea Cancicov, 1938
Poet-Poetă, Nelly (N. D. Cocea), 1898
Poezia timpului, C. Manolache, 1947
Poftiți... la moarte, Elefterie Negel, 1942
Poiana sângelui, Clituz Constantinescu, 1943
Polca pe furate, Mihail Celarianu, 1933
Polygonul cu trandafiri, Ion Aramă, 1987
Polul intangibil, Dinu Moroiianu, 1958
Pomul cunoașterii, Traian Liviu Birăescu, 1983
Pomul cu zdrențe, Dan D. Dobrescu, 1939
Pomul vieții, Ion Gheție, 1987
Pontice, Paul Georgescu, 1987
Pontiful, Henriette Yvonne Stahl, 1972
Popa Man, Ion Agârbiceanu, 1920
Popas în Madagascar, Radu Theodoru, 1967
Popasul, Octavian Simu, 1975
Portocale pentru vinovați, Florin Bănescu, 1982
(Portretul), Anton Breitenhofer, 1981
Portretul, Platon Pardău, 1986
Portretul dragostei, Al. Mitru, 1989
(Portretul unei femei), Corneliu Rădulescu, 1977
Porți fără număr, Octav Dessila, 1945
Porțile, Veronica Porumbacu, 1968
Porțile dimineții, Antoaneta Pop Giuvara, 1989
Porțile lui Vama Catarama, Mihai Pruteanu, 1970
Porțile serii, Tudor Vlad, 1987
Porțile verii, Teodor Cristea, 1989
Porumbeli, I. Deneș, 1966
(Porumbelul jucăuș), (Mihai n-a mințit), Aurel Leon, 1962
Porunca inimii, Sandu Teleajen, 1933
Poștalionul reformatorilor, Gheorghe Nicolaescu, 1983
Poteci fără întoarcere, Dumitru Văcariu, 1987
Potirul sfântului Pancreațiu, Nicolae-Paul Mihail, 1971
Potopul, Valeriu Em. Galan, 1948
Povara recunoștinței, C. Manolache, 1944
 **Povestea femeii care a născut*, Otilia Ghimpu, 1927
Povestea florilor de primăvară, Viorica Torocanu, 1943
Povestea Ioanei, Cicerone Theodorescu, 1963
Povestea Micaporei, Ion Bodunescu, 1979
Povestea minunatelor călătorii, Dumitru M. Ion, 1972
Povestea profesorului Marian, Vasile Șerban, 1988
Povestea unei Domnițe și a unui boem (foileton), Eliad Colțan, 1930
Povestea unei fete, Ion Pas, 1927
Povestea unei mame, A. G. Vaida, 1957
Povestea unui debut, Corneliu Omescu, 1986
Poveste contemporană, Gheorghe Movilă, 1975
(Poveste cu început și sfârșit), (Scrisoarea de adio), Ștefan Dragu, 1938
Poveste cu năluci, Ion Vlașiu, 1941
Poveste de dragoste, Dan-Ion Vlad, 1975
Poveste de dragoste, Ieronim Șerbu, 1951
Poveste de dragoste, Remus Luca, 1962
Poveste de dragoste, Romulus Cojocaru, 1988
Poveste de dragoste cu Andra Cantunian, Mircea Marian, 1978
Poveste de iarnă, Mihaela Monoranu, 1985
Poveste de iarnă, Mihai Zamfir, 1987
(Poveste în oglindă), Octavian Simu, 1989
Povești în doi, Oana Cătina, 1985
Povești pentru fotoliu, Oana Cătina, 1983
Pragul, Titus Suciu, 1986

- Pragul de argint*, Iulius Preda, 1989
Pragul de sus, Monica Săvulescu, 1980
Pragulire, Mircea Constant, 1969
Prăbușirea muntelui Oarba, Tudor Ștefănescu, 1981
 **Prăbușiri*, Al. Bădăuță, 1928
 **Prăbușiri*, C. Iacint, 1942
 **(Prăbușiri)*, Sarina Cassvan-Pas, 1926
 **Prăbușirea*, Ion Agârbiceanu, 1960
(Prăbușiri și înălțări), I. Peltz, 1960
 **Prăpastia*, Doina Bucur (Florica Eug. Ionescu), 1936
Prăpastia, Ion Agârbiceanu, 1944
Prăpădul, C. Călătoreșcu-Radomir, 1934
Prăpădul Solobodei, Eusebiu Camilar, 1943
Prăvale-Baba, Ionel Teodoreanu, 1939
Prăvălia diavolului, Mircea Streinul, 1942
Prea cald pentru luna mai, Petre Sălcudeanu, 1967
Prea târziu..., Doru Popovici, 1979
Preavizul, Ion V. Strătescu, 1984
Premieră de gală, Ștefan Popescu, 1957
Preot fără voie, Damian Stănoiu, 1943
Presimțirea zăpezilor, Al. Simion, 1967
Presimțirile, Daniel Drăgan, 1989
Prețul dragostei, al credinței și al urii, Corneliu Leu, 1976
Prețul nemărturisit al zilelor, Elena Gronov-Marinescu, 1978
Prețul singurătății, Eugenia Tudor-Anton, 1981
Prețul tăcerii, Ștefan Berciu, 1974
 **Prezent discontinuu*, Irina Eliade, 1989
Pribeagul, Lola Stere-Chiracu, 1974
Pribegi în țară răpită, Dumitru C. Moruzi, 1912
Pribegind prin deșert, I. I. Stoican, 1923
Pribegi, noi visam, Nicolae Damian, 1973
 **Pricoliciul*, Adrian Hurmuz, 1936
(Pricoliciul), Iulian Neacșu, 1989
Prietenii (foileton), A. Frango, 1895
 **Prietenii*, Tudor Teodorescu-Braniște, 1983
(Prietenii din București), Horia Furtună, 1935
Prietenii lui Miron, Eugen Relgis, 1934
Prietenii lui Ștefanuț, Eugenia Popa-Cohuț, 1984
Prietenul nostru Allan, Nicolae Minei, 1951
Prietenul pe care-l caut pretutindeni, Ion Arieșanu, 1975
(Prima carte pentru orga de buzunar), Antoaneta C. Iordache, 1982
 **Prima dragoste*, Iulian Neacșu, 1980
Prima oră a dimineții, Petru Vintilă, 1983
Prima zi după întemeiere, Ion Chiric, 1983
Primăvara apele vin mari, Tudor Teodorescu-Braniște, 1960
Primăvara în țara fagilor, Iulian Vesper, 1938
Primăvara pe Târnave, Lucia Demetrius, 1960
Primăvara popoarelor, III v. *Nedeia din Poiana Miresei*, I. Nicolae Deleanu, 1955
Primăvară timpurie (Focul roșu), Aurel Mihale, 1969
Primăvara tuturor, B. Pandelea, 1985
Primăvară în infern, Stelian Păun, 1981
Primejdia, Dumitru Corbea, 1976
Primejdia avea ochi frumoși, Antița Augustopoulos-Jucan, 1982
Primii și ultimii pași, Gh. Brăescu, 1938
Primul rănit, N. D. Popescu, 1890
Primul trimestru, Laurențiu Cerneț, 1983
(Prin ceață), Lucreția Dăscălescu, 1938
Princepele, Eugen Barbu, 1969
Prințesa (foileton), Ion Drăncăneanu, 1893
Prin ce se deosebește această noapte?, B. Elvin, 1977
Prințesa Moruzof, Victor Eftimiu, 1925
Prin defileu, Corneliu Rădulescu, 1975
(Prinderea), Vitalie Munteanu, 1984
Prinderea lui Iancu Jianu căpitanul de haiduci, N. D. Popescu, 1916
Prindeți vulpile, Petre Anghel, 1978
Prin fumul Calumetului, Ana Luca, 1927
Prin labirint, Gheorghe Buzoianu, 1986
(Prin locurile morții), C. Nedeșcu-Zlotești, 1925
Prin rotogoalele de fum, Ion Talpă, 1937
Prins, Petru Popescu, 1969
Prins în capcană, Eugen Zehan, 1989
Printre spini, Mihai Fătu, 1987
Prințesa Dactilo, Allan Lee, 1933
Prințesa de crinolină, Margareta Miller-Verghi, 1946
Prințesa din șega, Francisc Munteanu, 1985
 **Prințesa migrenelor*, Romulus Dianu, 1982
Prințul, Tudor Teodorescu-Braniște, 1944
Prințul de aur, Constantin Cuza, 1971
Prințul Dimitrie (foileton), George Allan (Mite Kremnitz), 1883
Prințul Ghica, Dana Dumitriu, 1982
Prințul marelui puțin, Damian Ureche, 1971
Prin văile Moldovei, Theodor G. Emandi, 1940
Prin viață a trecut Craiova, Dane H. Jepherrime, 1936
Prisma, Ștefan Damian, 1982
Prisonierul român de la Plevna, N. D. Popescu, 1879
Prispa de lut, Elefterie Voiculescu, 1984
Prispa Vraciului, I. Șt. Ioachimescu, 1934
Privighetoarea de ziua, Radu Tudoran, 1986
Privilegiu, Maria-Luiza Crăstescu, 1987
Privind spre steaua iubirii, Vasile Preda, 1989
Prizonieră la Cantemir Bey, Dumitru Moraru-Slivna, 1947
Prizonierii, Iacob Mihail Grigoriu, 1939
Prizonier la nouă ani, Ion Grecea, 1973

Prizonierul deșertului, Octavian Simu, 1985
Prizonierul fără nume, Gheorghe Ivănoiu, 1986
Prizonierul speranțelor, Olimpian Ungherea, 1983
Proba tăcerii, Gheorghe Săsărman, 1965
 „*Probleme personale*”, Horia Panaitescu, 1974
Proces, Ion Biberi, 1935
(Procesiunea de păpuși), Camelia Leonte, 1985
Proces în recurs, Ion Brad, 1988
Procesul boierului Christache (foileton), Vladimir A. Macedonski, 1888
Procesul manechinelor, Ștefan Oprea, 1974
Procurorul face recurs, Ioan Iancu, 1975
Profesionistul, George Arion, 1985
Profesorul de dans, Florian Grecea, 1974
Profil pierdut, Victoria Dragu, 1988
Profeți și paiețe, Emil Dorian, 1930
Progresia Diana, Vasile Andru, 1987
(Prolog), Constant C. Cristea, 1927
Promoția 1907 (foileton), Theodor Râșcanu, 1935
Prostituata, Aurel Iorgulescu, 1899
Pruncuțașă. Drama din strada Zalomit (foileton), M. B., 1896
Pseudonimul, Ștefan Berciu, 1978
Psylla (foileton), Z. C. Arbore, 1893
Pui de lele, I. Peltz, 1937
Puii de urs nu merg cu automobilul, Florentin Popescu, 1989
Puii șopârțelor captive, Romulus Guga, 1989
Pumnul și palma, Dumitru Popescu, 1980
Punte, Tudor Țopa, 1985
Puntea, Dumitru Corbea, 1963
Puntea din vale, Al. Raicu, 1948
Purcelul care-a ajuns boier, Radu Tudoran, 1945
Purgatoriul, Corneliu Moldovanu, 1922
Pussy (foileton), Ion Cantemir, 1926
Pustiul roșu, George Ionașcu, 1942
Pustnicul și ucenicul său, Ion Agârbiceanu, 1938
Pustoaița, Corneliu Omeșcu, 1966
Puterea, Corneliu Leu, 1964
 **Puterea*, Titus Popovici, 1965
Puterea destinului, Nicolae G. Rădulescu-Niger, 1914
Puterea științei sau Cum a fost „omorât” războiul european, Victor Anestin, 1916
Puterea voinței, Maria Opreșcu, 1942
Puterile credinței, Mihail Pricopie, 1943
Putregaiul, Gheorghe Chiper, 1938
Pygmalion, Grigori M. Sturdza, 1932

Q

Quod sau Codul penal romanșat, Nelu Ionescu, 1977

R

Raabi Haies Reful, Petru Manoliu, 1936
Racheta albă, Ludovic Roman, 1975
Racul, Alexandru Ivasiuc, 1976
Rada – sora haiducilor, Serban Nedelcu, 1970
Radio Donau nu mai transmite, Ion Gh. Pană, 1975
Radu al III-lea cel Frumos, N. D. Popescu, 1864
Radu al VII-lea de la Afumați (1521–1529) (foileton), N. D. Popescu, 1885
Radu Anghel, N. D. Popescu, 1893
Radu Buzescu, Ioan Dumitrescu, 1858
Radu de la Afumați, Emanoil Manoliu, 1982
Radu de la Pitești (foileton), I. C. Fundescu, 1890
Radul al VII-lea de la Afumați, H. Buvelot, S. Andronic, 1846
Raiul răspopișilor, Ion Brad, 1978
Raluca, Mihail Axente, 1935
Ramayana, Mircea Cojocaru, 1970
Rana nașionii, Iosif Vulcan, 1876
Ranița grea a iubirii, Vasile Băran, 1985
 **Rapidul de noapte*, Liviu Bratoloveanu, 1954
 **Rapsodia fatalismului*, Dim. Batova, 1936
Rapsodie albastră, Ion Aramă, 1971
Rasputin (Bestia mistică), Victor Eftimiu, 1920
Rasputin – Diavolul de la curtea țarilor, Felix Aderca, 1929
Ratații, Adalbert Sukup, 1936
 **Razzar. Istoria secretă a copilăriei*, Ovidiu Pecican, Alexandru Pecican, 1984
Răbdarea pietrelor, Gligor Hașa, 1987
Răbojul lui Sf. Petre, Ion Agârbiceanu, 1934
Rădăcini, C. Gane, 1946
Rădăcini, Hortensia Papadat-Bengescu, 1938
Rădăcinile bucuriei, Ieronim Șerbu, 1954
Rădăcinile casei, Octavian Simu, 1978
 **Rădăcinile focului*, Ben Corlaciuc, 1949
Rădăcinile sunt amare, Zaharia Stancu, 1958
(Răfuieți, Candin), Dumitru Mircea, 1949
Rămas bun, Ileana Vulpescu, 1975
 **Rămas bun, dona Machel*, Haralambie Bârzan, 1984
Rămășagul, Ion Lazu, 1982
Rămile soldaților învingători, Corneliu Leu, 1985
Răpirea celor două fetițe, Moș Nae (N. Batzaria), 1935
Răpirea ucenicului nevrăjitor, Nicuță Tănase, 1976
Răscoală, Liviu Rebreanu, 1932
Răscoală iobașilor (Războiul iobașilor), I. D. Mușat, 1951
Răscruce, Al. Gr. Piepteanu, 1937
 **Răsculații*, I. Corvinaș, 1909
 **Răsculații*, I. C. Vissarion, 1959

- (*Răspântia*), Ene Stanciu, 1947
Răspântia lui Mefistofele, Ch. Ch. Dumitrescu, 1934
Răspuns la post-restant, George Șovu, 1981
Răstigniții!... Petre Bellu, 1941
Răsucirea, Romulus Fabian, 1980
Rătăcind prin necunoscut, Mircea Novac, 1986
Rătăcire, Ioan Adam, 1902
Rătăcire, Aida Vrioni, 1923
Rătăcirea lui Ion Vancea, Al. Popescu-Telega, 1926
Rătăciri de duminică, Ion Velican, 1969
Război cu bunică, V. Teodoru-Doru, 1936
Război cu zurgălăi, Constantin Apostol, 1971
Războieni, Petru Rezuș, 1980
Război și biruință, Mihail Dragomirescu, 1936
Război și dragoste, Gheorghe Suciu, 1982
Războiul amintirilor, Virgil Duda, 1981
**Războiul celor două roze*, Paul Constant, 1943
Războiul dintre haiduci și ruși, N. D. Popescu, 1892
Războiul iobagilor (Răscoala iobagilor), I. A. Mușat, 1951
Războiul lui Ion Săracu, Cezar Petrescu, 1945
Războiul lui Vasile Vodă Cannano, Valentin Berbecaru, 1978
Războiul micului cercetaș, Marin Lungu, 1977
Războiul micului Tristan, Mircea Gesticone, 1937
**Războiul păcii*, D. Logofătu, 1936
„Războiul tăcut” O. Goga, M. Stan, 1979
Războiul undelor, Eugen Barbu, Nicolae-Paul Mihail, 1974
Răzbunarea, Ștefan I. Popescu, 1924
Răzbunarea lui Anastase, Ciru Oeconomu, 1896
Răzbunarea lui Ionuț (Johnny Boambă), Theodor Constantin, 1968
Răzbunarea Ofeliei, Ion Ochinciuc, 1967
Răzbunarea unui fiu (foileton), I. Cormănescu, 1901
Răzbnare ratată, Horia Ungureanu, 1982
Răzmerița bairamului domnesc, Gh. Băileanu, 1943
Răzvrătire, Mayca Savu, 1936
Râia, Paul Constant, 1936
Râpa, Lascăr Dinulescu, 1983
Râul fără nume, Rodica Moldoveanu, 1989
Râul fierbinte, Alexandru Șahighian, 1965
**Reacția*, Angela Filip, 1984
Rechinul, Profira Sadoveanu, 1987
Reciful, Paul Eugen Bancu, 1979
Recucerirea dragostei, Vasile Băran, 1987
Recurs pentru memorie, Elena Gronov-Marinescu, 1985
(Recviem pentru Clara), Mihai Pelin, 1967
Recviem pentru vii, Alecu Ivan Ghilia, 1972
Recviem pentru vii. Vremea demonilor, Alecu Ivan Ghilia, 1974
Recviem pungastic, Ion Lungu, 1973
Redingota, Mircea Horia Simionescu, 1984
**Refractar*, D. Negreanu, 1900
Refugii, Augustin Buzura, 1984
Regăsire, Elena Gronov-Marinescu, 1975
Regăsire, George Nestor, 1984
Regăsirea, Lydia Lascu-Mocanu, 1979
**Regele Andrei Iacobi*, Romulus Dianu, 1933
Regele făr' de coroană, Panait Macri, 1885
Regele Myr, N. Papadopol, 1937
Regele Palealibus, I. Ludo, 1957
Regele pălăriilor, Ion Lungu, 1967
Regele pungașilor. Memoriile lui Manolescu. Falsul principe Lahovary, 1906
**Regimentul 3*, Nicolae Cantoniier, 1934
Regina de abanos, Radu Teodoru, 1970
Regină un an, I. Doru, 1930
Regula paralelogramului, Alexandra Stănescu, 1983
Reîntâlnire neașteptată, Mircea Pospai, 1985
Reîntoarcerea, Francisc Munteanu, 1967
Reîntoarcerea, Suzana Bulfinski, 1931
Reîntoarcerea învinsului, Constantin Georgescu, 1980
Reîntoarcerea „Păianjenului”, Radu Nor, 1971
Reîntoarcerea posibilă, Sorin Titel, 1966
Reîntoarceri, Valer Chioreanu, 1987
Reporter de cursă lungă, Nicolae Holban, 1983
Reporter sentimental, Nicolae Holban, 1981
Reptila, Liviu Bratoloveanu, 1975
Republica disperaiților, G. M. Vlădescu, 1935
Restaurant-expres, Tudor Băran, 1981
(Restriște). Fragment dintr-un roman în manuscris. Fragmente, Silviu Cernea (Vasile Boldeanu), 1935
Retragerea, Șt. Zeletin, 1926
Retragerea fără torțe, Radu Tudoran, 1982
Revansă târzie, Ion Bucheru, 1988
(Revederi), Gheorghe Apolzani, 1947
Revelion 214, Ion Bodunescu, 1973
Revelion '45, Haralamb Zîncă, 1989
Revelion la vamă, Silvia Zabarcencu, 1985
Revelionul, Paul Georgescu, 1977
Reversul medaliei, Nicolae Mărgeanu, 1979
Revizori și inspectori, B. Jordan, V. Munteanu, 1936
Revolta sexelor, I. Gabriel, 1936
Revolte, Felix Aderca, 1945
Revoluția, Dinu Nicodim, 1943
(Revoluția), Teodor Murășanu, 1930
Revoluția din Pârlești (foileton), Ioan Slavici, 1873
Revoluțiunea română din anul 1848, Mușătoiu, Al. Pelimon, 1868
Rezerva specială, Platon Pardău, 1984
Ringul, Andrian Munteju, 1971
Rio Jim împotriva lui Doc Holliday (foileton), Leonida Neamțu, 1978

- Riposta*, Mira Preda, 1989
Risipitorii, Marin Preda, 1962
Ristea împărat, Romulus Cojocaru, 1984
**Ritual alb*, Nicoleta Gherghel, 1982
Roagă-mă orice, Ilie Tănăsache, 1986
Roata, Petru Vintilă, 1984
Roata fără sfârșit, Radu Selean, 1984
Roata lumii, Radu Ciobanu, 1988
Roata norocului, Constantin Chiriță, 1965
Robia banului, Sofia Nădejde, 1906
Robii, Gheorghe Iordache, 1937
Robii albi sau Suferințele emigranților în America (foileton), 1910
Robii pământului (O iubire), Eugen Todie, 1913
Robinson în Țara Românească, Ion Gorun (Alexandru I. Hodos), 1904
Robinson și adolescenții, Irina Grigorescu, 1971
Robinsonii pe planeta oceanelor, I. M. Ștefan, Radu Nor, 1958
Robotul sentimental, Ștefan Tita, 1972
Roboșel, Mircea Mohor, 1961
Robul, Dem. Theodorescu, 1937
Rocada, Titus Andrei, 1976
Rochia de dantelă vișinie, Angela Radu, 1984
Rodeo, Vasile Sălăjan, 1983
Rogojina, Mircea Damian, 1945
Rolls-Royce, Chiril Tricolici, 1976
Roman din dragoste, Maria-Luiza Cristescu, 1977
(Roman fantezist), Marin Sorescu, 1973
Roman fără titlu, Gh. Dem. Andreescu, 1941
Roman în iad, Eliza Mărzescu, 1947
Romantica, Constantin Chiriță, 1986
(Romanticii), Petru Dumitriu, 1955
Romanță cu stagiari, Adrian Lustig, 1982
Romanță fără note, M. G. Samarineanu, 1932
Romanțe de dragoste, C. Ignătescu, 1957
Romanul adolescentului miop, Mircea Eliade, 1988
Romanul care ucide, Nicolae Mărgeanu, 1970
Romanul căsniciei, N. Rădulescu-Niger, 1898
Romanul Ecaterinei Varga, Vlaicu Bârna, 1960
Romanul de familie, Ion Brad, 1986
Romanul Furnicei, Al. Lascarov-Moldovanu, 1936
Romanul lui Jules Verne și al călătoriilor sale extraordinare (Jules Verne și „călătoriile sale extraordinare”), Dinu Moroianu, 1947
Romanul lui Mirela, Anton Holban, 1929
Romanul nopții de februarie, *Corneliu Leu*, 1984
**Romanul provinciei*, I. G. Vasiliu, 1938
Romanul publicului (foileton), 1898
Romanul tinereții mele, L. Șoma, 1930
**Romanul tânărului Anadan*, Paul Sterian, 1932
Romanul unei iubiri, Nicolae Săvulescu, 1904
Romanul unei iubiri, N. Rădulescu-Niger, 1920
Romanul unei zile mari, Corneliu Leu, 1979
Romanul unui copil de unsprezece luni, G. Baronzi (ms.), 1894
Romanul unui emigrant (foileton), L. Doreanu, 1904
Romanul unui mare caracter sau Plângerea lui Dracula, Corneliu Leu, 1985
**Romanul unui singuratic*, George Galitza, 1927
**Romanul unui student rătăcitor*, George Bălăiță, 1989
**Romanul unui visător*, G. M. Vlădescu, 1935
România veche și România nouă (foileton), George Missail, 1869
Romeo, Ion Pop-Florantin, 1873
**Rostirea către Ioan*, Eugen Uricaru, 1969
Rostogolirea, Dumitru Matală, 1978
**Roș*, Liviu Rebreanu, 1929
Roșcovanul (foileton), Constantin Gheorghiu, 1969
Roșcovanul, Francisc Munteanu, 1979
**Roșu de Hunedoara*, Mircea Popa, 1974
Roșu, galben și albastru, Ion Minulescu, 1924
Roșu pe alb, Nicolae Țic, 1977
Rotirea anotimpurilor, Ada Orleanu, 1987
Roxana, Gala Galaction, 1930
Roza și ceilalți, Sergiu Dan, 1946
**Roza vânturilor*, Teodor Murășanu, 1932
Rudele, Grid Modorcea, 1985
Rug, N. Porsenna, 1942
Ruginoașă, Theodor Râșcanu, 1939
Rug pentru eternitate, Tudor Băran, 1984
Rug și flacără, Eugen Uricaru, 1977
**Rugul cârmii*, Alexandru Calistrat, 1934
Rugurile din zori, Marin Ioniță, 1982
Rumba dragostei, M. Toneghin, Al. Bilciurescu, 1934
Rumilia, D. V. Barmoschi, 1934
Ruptura, Petre Popovici, 1981
Ruptura, Corneliu Ștefanache, 1983
Rusoaica, Gib. I. Mihăescu, 1933
Rușinea familiei sau poveștile de iubire ale Malvinei Candrea, Alex. Rudeanu, 1983
R.Z., Terente Robert, 1982

S

- Sabia lui Gârneață*, T. Ion Mocanu, Dumitru Groza, 1974
Sacrificiul, Mihail Diaconescu, 1988
Sacrificiu pentru sacrificiu, Iuliu I. Roșca, 1881
**S-a făcut târziu*, Ștefan M. Găbrian, 1984
Sahariana, I. M. Ștefan, Max Solomon, 1956
Sake haiducul sau asasinarea unui om politic care trădește (foileton), Poisson du Séraîl, 1908
Sala de așteptare, Bedros Horasangian, 1987
Sala de așteptare, Emil Poenaru, 1974

- Salba de aur*, Șerban Nedelcu, 1975
Salcia supărată, Ștefan Luca, 1965
**Salt amănat*, Damian Necula, 1986
**Saltimbancii*, I. Grinievici, 1979
**Saltimbancii timpului*, Vladimir Colin, 1975
Saltul, Bogdan Ulmu, 1975
**Saltul căpriorului*, Dumitru Siniteanu, 1981
Saltul în gol, Alexandra Indrieș, 1973
Salvată!, Cormană, 1914
Salvatorul, I. Ludo, 1959
Salvatorul, Mihai Tatulici, 1979
Salvați sufletele noastre, Laurențiu Fulga, 1980
(Samoilă și Suzana), Gheorghe Suci, 1980
Samsarul, C. Bărbuceanu, 1975
Samson și noul Dagon, A. L. Zissu, 1939
**Sanatoriul viselor*, Mircea Streinul, 1933
S-a născut un copil, Ion Albotă, 1941
Sanda, Mihail Șerban, 1941
Sandu Ronea, Al. D. Rădulescu, 1968
Sandu și Sanda, Moș Nae (N. Bătzaria), 1939
Santimela de la Grivița, N. D. Popescu, 1887
**S. A. R. D.*, Eugen Tudor, 1945
Sara, Ștefan Agopian, 1987
Sargetius, Ion Nicolae Bucur, 1976
Sarmis, Ion Nicolae Bucur, 1967
Sar și Ionel, Th. D. Sperantia, 1920
Satele, B. Jordan, 1938
(Satul cu căsuțe arse), George Negru, 1936
Satul cu oameni frumoși, Dragoș Vicol, 1975
Satul fără țărani, Ion Istrati, 1974
Satul uitat, Eusebiu Camilar, 1974
Să ajungi înaintea răsăritului de soare, Pavel Pereș, 1989
Să alergăm împreună, Lucian Vasiliu, 1985
Să bem, prietene, și să iubim (foileton), Eliad Colțan, 1930
Să crești într-un an, cât alții într-o zi, Petru Popescu, 1973
Săgeata albă, Vasile Băran, 1969
**Săgetătorul*, George Niculescu-Mizil, 1977
Sălbăticiunea, Dragoș Nisioiu, 1974
Să mai câștigi o zi, Adrian Beldeanu, 1972
**Săndel Dănescu și tovarășii lui, pionierii*, Sidonia Drăgușanu, 1951
Sănducul, Mihail Dragomirescu, 1935
Să ne logodim, Marta Rădulescu, 1934
Să nu exagerăm!, Morogan-Salomie, 1981
Să nu fugi singur prin ploaie, Al. I. Ștefănescu, 1958
Să nu ne uităm la ceas, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1989
(Săptămâna întâia), Ion Hurjui, 1972
**Săptămâna luminată*, Nina Ceranu, 1978
Săptămâna nebunilor, Eugen Barbu, 1981
Săptămâna neterminată, Petre Sălcudeanu, 1965
**Săptămânile mute*, Lucian Dumitrescu, 1975
Săraca țară a Moldovei..., Const. Cehan-Racoviță, 1939
**Sărbătoarea cailor*, George Radu, 1983
Sărbătoare de iarnă, Alexandru Moraru, 1988
**Sărbătoare legală*, Nicolae Mateescu, 1982
Sărbători ferice, Romulus Guga, 1973
Sărbătorile, Paul Eugen Banciu, 1981
Sărbătorile răbdării, Dana Dumitriu, 1980
Sărbători marțiale, Ioan Dan Nicolescu, 1980
Sărindar, Nicolae Tic, 1984
Sărmana Leila, N. Bătzaria, 1922
Sărmanul Adrian, Moș Nae (N. Bătzaria), 1941
Sărmanul Viorel, M. Conitz, 1905
(Sărută-mă, Octavia), Ilie Tănăsache, 1987
Sărută pământul acesta, Ileana Vulpescu, 1987
Sărutul meu pentru întreaga lume, Petre Vârlan, 1982
**Sărutul mâna, conită, a venit fotografu'*, A. Mihailopol, 1981
**Sărutul pământului*, Corneliu Ștefanache, 1979
Să spui te iubesc o singură dată, Monica Zvirjinschi, 1988
(Să te duci spre izvoare), Vasile Crețu, 1969
Să trăim până luni, Ioan Gârmacea, 1980
Să vie Bazarca!, Ionel Teodoreanu, 1971
Să visezi în crângul de salcâmi, Ion Lilă, 1985
Sângele, Dan Petrașincu, 1935
Sângele Solovenilor, Caton Theodorian, 1908
Sângele unei vârste, Al. Simion, 1973
**Sânge și cenușă*, G. Talaz, 1930
Scadența, Corina Cristea, 1972
Scadența, T. C. Bărbuceanu, 1986
Scaiete, Peioan Rohan, 1945
Scamatorul, Nicolae Tic, 1968
Scandal, Tudor Teodorescu-Braniteș, 1945
Scarabeul lui Rașid, Cecilia Dudu, 1967
Scarabeul sacru, Aurel Dragoș Munteanu, 1970
Scara de incendiu, Chiril Tricolici, 1982
Scara lui Climax, Platon Părdău, 1970
Scara interioară, Nicolae Prelipceanu, 1987
Scarlat, I. C. Fundescu, 1875
Scarvulis sau crima din Brăila, Panait Macri, 1884
Scaunul singurății, Fănuș Neagu, 1987
Scăparea lui Iancu Jianu din oca părăsită, N. D. Popescu, 1911
Scântei în beznă, A. G. Vaida, 1950
Scântietoarea viață a Iuliei Hasdeu, C. Manolache, 1937
Scheletul din Strada Popa Chișu nr. 17 (foileton), I. C. Fundescu, 1889
Schimbarea la față, Mihai Sin, 1985
Sceptru și sânge sau Tragedia din Belgrad, Adrian Dorea, 1903
Sclavii pământului, Vintilă Corbul, 1946

- Sclavul amorului*, Iosif Vulcan, 1873
(Scoica), Nicolae Arton, 1988
Scoica de aur, Ioan Jurca-Rovina, 1984
**Scolopendra*, Ioan Radin, 1981
Scribul și închipuirea, Dumitru M. Ion, 1985
Scrinul negru, G. Călinescu, 1960
(Scrisoarea) Ben. Corlaci, 1964
Scrisoare către animale mici, Aurel Antonie, 1986
Scrisoarea de dragoste, Mihail Drumeș, 1938
Scrisoare de la Rahova, Paul Anghel, 1977
Scrisoare din copilărie, Lucreția Lustig, 1980
**Scrisori către doamna R*, Virgil Cuțitaru, 1981
Scrisori de pe front, Dan Claudiu Tănăsescu, 1984
Scrisori de vacanță, Titu Constantin, 1977
Scrisorile imperiale, Platon Pardău, 1979
Scrisorile mării, Mircea Novac, 1989
Scrisorile venețiene, Platon Pardău, 1987
**Scrisori pentru morți*, Nicolae Jianu, 1976
Scurtă întâlnire, Felicia Clinca, 1973
Scurtcircuit, Nicolae Moraru, 1983
Scuzați deranjul!, Morogan-Salomie, 1982
Seara, când se-nchide poșta, Florin Chirițescu, 1971
Seara târziu, Alexandru George, 1988
Sechestrații, Ștefan Oprea, 1972
Secretul Anei Florentin, Ionel Teodoreanu, 1937
Secretul documentului „X”, Nicolae Tăutu, 1972
Secretul Elizei Dornescu, Mircea Popescu, 1975
Secretul globului de argint, Sever Noran, 1968
Secretul inginerului Mușat, Crișan Făgerașu (Sergiu Fărcășan), 1959
Secretul profesional, Alice Gabrielescu, 1943
Sectarii, Ion Agărbiceanu, 1938
Seducătorul, N. Rădulescu-Niger, 1920
**Se îngâna ziua cu noaptea*, I. D. Mușat, 1969
Semințele dimineții, Florin Bănescu, 1976
Semnale necunoscute, I. Negulescu, 1965
Semnele dușmanului, Elena Mătasă, 1947
Semne particulare, Valeriu Bărgău, 1988
Semnul negru (Ion Aluion), Mircea Streinul, 1938
- Se naște întrebarea*, Ion Popescu-Puțuri, 1961
**Seniora de pe Dealul Porcului*, Romulus Dianu, 1933
Sensualism ascuns, Mioara Atanasiu, 1934
(Sentenția), Andrei Braniște, 1921
Sentimentul puterii, Ion Marin Almăjan, 1976
Separția bunurilor, Constantin Novac, 1975
Sepia, Marcel Constantin Runcanu, 1973
Septembrie, Nicolae Calomfirescu, 1982
Septembrie, Radu Felix, 1977
Septembrie cu măști, Gligor Hașa, 1985
(Serată dansantă la lumina petromaxului), Petre Stoica, 1981
Serdarul podinilor, Valentin Berbecaru, 1982
- Serenadă la trompetă*, Sânziana Pop, 1969
Serenadă zadarnică, Maria Ghiolu, 1970
Se revarsă apele, Mihail Drumaș, 1961
Seri albaste, Costache Anton, 1960
Seria Marga Munteanu, B. Jordan, 1939
Se ridică ceața, Constantin Neagu, 1957
Serile de toamnă la țară (foileton), Alecu Cantacuzino, 1855
Serile orașului, Virgiliu Monda, 1947
Sertarul cu medalii, Oltea Alexandru, 1979
Serviciul secret... Clud (Dinu Cluceru), 1933
**Sete*, Ion Aurel Manolescu, 1936
Setea, Titus Popovici, 1958
Setea de aur!... (foileton), Henri Gherman, 1905
Setea de viață, I. P. Țuculescu, 1938
(Setea lumii), Constantina Caranfil, 1980
Sexul de peste drum, Lucrezia Kar (Lucrezia Karnabatt), 1934
(Sezon la Mamaia), Marcel Marcian, 1969
Sfat în cumpăna nopții, Petru Cireș, 1963
Sfărâmtorul de stânci, Mircea Popescu, 1971
Sfânta dreptate, C. Manolache, 1935
Sfânta mare nerușinare, George Mihail Zamfirescu, 1935
*Sfântul Părer*e, Mihail Drumeș, 1930
Sfârlează cu foazeză, Victor Ion Popa, 1936
**Sfârșit de mileniu în București*, Mircea Constantinescu, 1989
(Sfârșit de roman), E. Mărdeanu, 1919
Sfârșit de spectacol, Ovidiu Constantinescu, 1942
Sfârșit de vacanță, Sever Noran, 1977
Sfârșit de veac în București, Ion Marin Sadoveanu, 1944
Sfârșitul bahic, Petru Popescu, 1973
Sfârșitul blestemului, II v. *Blestemul*, I, Simeon Bălănescu, 1894
Sfârșitul generalului Phleps, Constantin Urziceanu, 1984
Sfârșitul jalbelor, Alexandru Jar, 1950
Sfârșitul inserării, Constantin Munteanu, 1989
(Sfârșitul lui Canoto), Paul Alexandru Georgescu, 1983
Sfârșitul „Marelui Preot”, Sever Noran, 1971
Sfârșitul reșelei „Iason”, Ilie Mocanu, 1978
Sfârșitul singurdății, Nicolae Jianu, 1967
Sfârșitul spionului fantomă, Haralamb Zincă, 1963
Sfârșitul vacanței, Ion Hobana, 1960
Sfera, Voicu Bugariu, 1973
Sfetnic de taină, Ștefan Popescu, 1985
Sfinții se vând cu bucata, Comeliu Buzinschi, 1967
**Sfinx sau amintirile unor nopți tainice Cloroform (Gr. Mărunțeanu)*, 1899
Sfinzul dacic, Sergiu Cosciud, 1972
Shirley, împărăteasa copiilor, Traian Teodorescu, 1939

- Siesta*, Paul Georgescu, 1983
Simbamuenni, Romulus Bărbulescu, 1966
- Simfonia fantastică*, Cezar Petrescu, 1929
Simfonia venețiană, Octav Minar, 1937
Simfonia vieții mele, Ion Negoiu, 1937
(Simina și istoria), Anișoara Odeanu, 1982
Simon, G. Vlădescu-Albești, 1928
**Sinești*, Barbu Ion Dumitru, 1937
Singur, Victor Füleși, 1975
Singura cale, Dumitru Corbea, 1946
Singură în bătaia lunii, Sofia Arcan, 1977
(Singurătatea), Cleopatra Lorințiu, 1982
Singurătatea calului troian, Mircea Ionescu, 1976
Singurătatea din urmă, Mihail Crama, 1986
Singurătatea lucrurilor, Constantin Georgescu, 1968
**Singurătatea nu are plural*, Constantin Stan, 1975
Singurătatea pământului, Rodica Braga, 1985
**Singurătatea vie*, Aurel Dragoș Munteanu, 1983
**Singurătate stranie*, Ion M. Negreanu, 1932
**Singurătăți*, Alexandra Stănescu, 1985
Singurătățile amiezii, Alexandru Vergu, 1974
Singur contra mea, Mihai Tunaru, 1967
**Singur cu Ileana*, Adrian Grănescu, 1972
Singur fără cer, Petre Sălcudeanu, 1966
Singuri, Aurel Dragoș Munteanu, 1968
Singuri și fericiti, Nicolae Lupu, 1984
Sinteza, Laurentiu Fulga, 1971
**Sinucidere*, N. N. Șerbănescu, 1933
(Sirenele), Maria Baci, 1983
Sita lui Mamona, Petre Anghel, 1980
Stalom printre bănuți, Dan Gr. Mihăescu, 1981
Slutica, Irina G. Lecca, 1925
Smaranda nebuna, Mihail Grigoriu, 1944
Smărăndița (foileton), I. L. Caragiale, 1893
**Smochinul neroditor*, Mihai Vlasie, 1981
Smog, Mircea Constantinescu, 1971
Soare cu dinți, Mihai Stoian, 1979
Soarele a murit în zori, Haralamb Zincă, 1976
Soarele de pe Ararat, Valeriu Varvari, 1981
Soarele din Piatra-Albă, Eugeniu Dobrotă, 1940
Soarele la miezul nopții, Mircea Vaida, 1978
Soarele negru, Ticu Archip, 1946
Soarele neterminat, Gheorghe Suci, 1970
Soarele răsare în Delta, Vladimir Colin, 1951
Soarele răsare noaptea, Mircea Streinul, 1943
(Soarele și marea), Iosif Lupulescu, 1976
Soarele târziu, Ioana Petrescu, 1975
Soare și ceață, Gheorghe Onea, 1985
Soldatul ca soldații, Marin Ioniță, 1978
Soldatul cățelului Toby, I. Ludo, 1951
Soldatul Ion, Gheorghe Ivănoiu, 1980
Soldați fără arme, Teodor Tanco, 1973
Sodații mor după război, Mircea Cârloanță, 1970
- Solemnitățile supușilor*, Ion Tugui, 1980
Solfegiul biruinței, Eugen Secseleanu, Oprea Georgescu, 1983
Solorin, A. Tălășescu, 1906
Soluția a patra, I. Ludo, 1956
Solstițiul tulburat, Paul Georgescu, 1982
Sonnambulii soarelui, Georgeta Horodincă, 1982
(Somn întrerupt), Vasile Goga, 1989
Somnul, George Șerban, 1983
Somnul, Nicolae Neagu, 1984
Somnul freziilor, Elena Gronov-Marinescu, 1981
Sonata, Luli August, 1945
**Sonata la Abalone*, Romulus Dianu, 1937
Sonată dobrogeană, N. Papatanasiu, 1942
(Sonda siderurgică), I. D. Mușat, 1959
Sora Agapia sau Călugăria și căsătoria, C. D. Arcescu, 1871
Sora de caritate, N. D. Popescu, 1889
Sora Emilia, Mihail Straje, 1935
Sortiți iubirii, Tudor Octavian, 1988
S. O. S. Un anonim (Sarina Cassvan), 1935
S. O. S. Expediția pe Everest în primejdie, N. Papatanasiu, 1943
S. O. S. în golful furtunilor, Mihai Rășică, 1980
Sotie de campanie, George Perelighin, 1946
Soț ori fără'dă sau Odiseea lui Haralambie Cutzaftachis, G. Ciprian, 1936
Spada de Toldeo, Ion Ochinciuc, 1976
(Spanachidi), Anton Bacalbașa, 1894
(Spartacus, revolta sclavilor), Horia Stancu, 1945
Spațiile altora, Octavian Simu, 1972
Spărgătorii de vitrine, Victor Nicolae, 1984
Spătarul Coman de Suceava, Grigore Băjenaru, 1977
Speranță, Mihail Diaconescu, 1984
Speranța care ne rămâne, Corneliu Ștefanache, 1974
Speranță pentru marele vis, Leonida Neamțu, 1975
Speranță pentru speranță, Leonida Neamțu, 1980
Sperietoarea din Hors, Alexandra Târziu, 1979
Spionaj la mânăstire, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1972
Spion fără voie, Nic. Florin Ionescu, Ioan Dinu, 1973
Spionul mă privi surprins, Florin Andrei Ionescu, 1973
Spirala, Ion Căpeț, 1985
Spirala, Vasile Avram, 1987
Spitalul, Gheorghe Schwartz, 1981
Spovedania lui nea Pieptan, Alexandru Dan Popescu, 1987
Spovedania unui spion, Olimpia Ungherea, 1982
Spre Carpați..., N. Ștefanescu-Yacint, 1916
Spre centrul pământului, D. Munteanu-Râmnic, 1907

- Spre desrobire*, Eugenia Ianculescu de Reus, 1903
(Spre gara de est), Constantin Ţoiu, 1980
Spre fericire, N. Porsenna, 1921
Spre toamnă, Mircea Alexandru Petrescu, 1974
**Spre Târgu-Frumoasei*, Maria Rusel, 1983
Spune-mi povestea cu Iuliana, Costin Buzdugan, 1969
Spune-mi unde, când și cine..., Florin Andrei Ionescu, 1980
Spune-mi unde duce acest drum?, Ion Marin Almăjan, 1972
Stațiile dragostei, Alexis Nour, Doctorul Ygrec, Sărmanul Klopstock, Alexandru Bilciurescu, 1929
(Stampe provinciale), Ion Istrati, 1965
Stana, Ion Agârbiceanu, 1929
Starea de asediu, I. Ludo, 1955
Stare de ecou, Nicolae Boghian, 1986
**Stare de grație*, Gheorghe Crăciun, 1989
Start spre necunoscut, I. Stanciu, O. Goga, 1988
Statornicia pământului, Maia Pop Nan, 1989
Statuia, Virgiliu Monda, 1969
Statuia care arde, Maura Prigor, 1934
**Statuia libertății*, Cezar Petrescu, 1952
Statuia șarpelui, George Anania, Romulus Bărbulescu, 1967
Statuile nu răd niciodată, Francisc Munteanu, 1957
**Stația terminus*, George Pușcariu, 1973
Stații în câmpiile dezordinii, Mihai Tunaru, 1969
Stăpâna lumii, Aralda Arad, 1939
Stăpânii, Titus Mocanu, 1964
Stăpânii golfului, Ioan Dan, 1981
Stăpânirea de sine, Eugen Uricaru, 1986
Stăpânul, Ovid Densusianu-fiul, 1937
Stăvilare. Se alege apele, D. V. Barnoschi, 1942
Stânca speranței, Ion Aramă, 1980
(Steaua care se înalță), Corneliu Tălmăciu, 1989
Steaua de mare, Radu Theodoru, 1966
**Steaua fiecăruia*, Radu Ciobanu, 1989
**Steaua marilor speranțe*, Haralamb Zincă, 1959
Steaua Orientului (foileton), Tit Chitul, 1905
**Steaua polară*, Petru Manoliu, 1935
Steaua polară, Stela Senteș, 1985
Steaua robilor, Henriette Yvonne Stahl, 1934
Stejara, Ludovic Roman, 1977
Stejarii nu cresc în cinci zile, Pavel Câmpeanu, 1961
Stele căzătoare, Erastia Peretz, 1946
Stele viscolite, Traian Reu, 1983
Stigmat, N. Pora, 1940
Șingher, M. Theodorian-Carada, 1923
Strada Ancorei, Ion Aramă, 1982
Strada Carmen Sylva, Teochar Alexi, 1891
**Strada domnească*, Teodor Iordache, 1935
Strada Galoșului, George Nestor, 1982
Strada Labirint, Sergiu Than, 1972
Strada Lăpușeanu. Cronică din 1917, Mihail Sadoveanu, 1921
Strada Lux, Petre Sălcudeanu, 1962
Strada Mare, Adriana Vlad, 1969
Strada Occidentului, Nicolae Ioana, 1986
Strada primăverii, Dumitru Ignea, 1956
**Strada Rădășeni*, Mihail Șerban, 1938
Strada vânătorilor, Nelly Cutava, 1971
Strand (foileton), Pinguin (A. Dumbrăveanu), 1929
Strania pățanie a unui virtuoz, Cristian Velescu, 1984
Strania poveste a „Marelui Joc”, Leonida Neamțu, 1982
Străbunicul din cămară, Romulus Guga, 1984
Străbunii, Ludovic Dauș, 1900
**Străina*, Hortensia Papadat-Bengescu, 1942
**Străina*, Tatiana Flondor Arieșanu, 1989
Străinii din Kipukua, Valeriu Anania, 1979
Străinul, Titus Popovici, 1955
**Străinul de dimineață*, Ion Dumitru Teodorescu, 1980, 1986
Străjerul din cuibul doi, Eugen Ispir, 1937
Strălucitoarea sabie, Al. Mitru, 1976
Strămoși, Radu Theodoru, 1967
Streina, Marta D. Rădulescu-Moga, 1940
Strein în țara lui..., N. Rădulescu-Niger, 1900
Strigătul ierbii, Dan Claudiu Tănăsescu, 1978
Strigoii, N. Porsenna, 1920
Strigoii, Ion Agârbiceanu, 1969
Stroce Corbeanul, Alexandru Laețiu Lăzărescu, 1885
Stroia Banditul (foileton), B. Ionașcu, 1882
Stropitoarea, Ion Lilă, 1981
Struma, Maria Arsene, 1972
Student la istorie, Simion Pop, 1985
Studentul (foileton), Panait Macri, 1884
Studentul din Bugeac, Ioan Sulacov, 1937
Studentii, Eugen Zehan, 1977
Sub aripa timpului, Dumitru Ignea, 1988
Sub arșița verii, Letiția Papu, 1957
**Sub bicicul vâtafilor*, Solo Iuster, 1949
Sub cerul toamnei de atunci, Ștefan Luca, 1965
Subconștientul Veneției, Traian Filip, 1984
Sub coroană, Titi George Câmpeanu, 1977
Sub cupola albastră, Petre Hladchi-Bucovineanu, 1985
Sub epitrafir, Savile Natba (Vasile Taban), 1935
Sub flamura roșie, Dem. Theodorescu, 1926
Subiect banal, Ury Benador, 1935
Sub jugul german, L. Bogdan-Popea, 1945
Sublima Sora Camelia, Mircea Palaghiu, 1975
Sub merii sălbatici, Ion Florian Panduru, 1988
Sub pajura împărăției, Tiberiu Vornic, 1954

Sub semnul hangerului, Mihail Calmăcu, 1967
Sub semnul iederei, Vivi Gheorghiu, 1983
Sub soarele pământului, Aurel Petrescu, 1987
Sub vălul Bucureștilor. Fiica adoptată (foileton),
 Constanța Dunca-Schiau, 1868
Succes, Letiția Papu, 1971
Succes moral, Ion Vlasiu, 1985
*(Succes moral, Sufletul e nemuritor?, Un vârf de
 cuțit, Liniștea e o himeră)*, Ion Vlasiu, 1963
Sudul speranțelor, Ilie Tănăsache, 1979
Suferința urmașilor, Ion Lăncranjan, 1978
**Suferințele bătrânului Werther*, Tudor Mușatescu,
 1938
Suflet de femeie, Marg. (Cezara) Toporaș, 1940
Suflet de străjer, Radu Țurcan, 1938
Suflete de femei, Sfinx (Grigore Măruntăneanu), 1902
Suflete de viteji, Moș Nae (N. Batzarria), 1939
Suflete însorite, Maria Nicolau, 1946
Suflete noi!, Dinu Cluceru, 1938
Suflete oboșite, Const. I. A. Nottara, 1898
**Suflete oboșite*, Ștumf, 1899
Suflete predestinate, George Raicu-Delahuși, 1925
Suflet japonez, Gheorghe Băgulescu, 1938
Suflet necunoscut, Emilia Tailler, 1923
Sufletul nostru dintâi, Constantin Parascan, 1984
*Sugrumarea Teodorei, copila Domnului din Bucu-
 rești*, Panait Macri, 1886
Sunt fata lui Ion Gheorghe Antim, Coca Farago,
 1936
**Sunt în anul doi*, Gh. Atanasiu, 1971
Sunt soldat și căldăreț, Neagu Rădulescu, 1937
Sunt studență!, Marta Rădulescu, 1933
Supersonicul 01 decolează în zori, Haralamb
 Zincă, 1974
Suplinitor, Valentin Berbecaru, 1971
Suplinitorii, Nicolae Țic, 1982
Suplinitorul, Viorel Dianu, 1986
Supraviețuitorii, Marta Cozmin, 1980
Supraviețuitorii, Alecu Vaida Poenaru, 1985
Suprema dragoste, D. Călinescu, 1914
Suprema jertfă, Olimpia Teodoru-Olteo, 1939
Surâsul iubirii, Violeta Zamfirescu, 1984
Surâsul ochilor albaștri, Tudor Negoită, 1979
Surorile Veniamin, Sergiu Dan, 1935
Surprize de vacanță, Petre Hladchi-Bucovineanu,
 1988
Surprizele căpitanului Apostolescu, Horia Tecu-
 ceanu, 1975
Surprizele unui curios, Ionel Chiru, 1986
Susenii și Josenii (foileton), George Baronzi, 1866
Sus mâinile, domnule scriitor!, Nicuță Tănase,
 1972
Suspecții se demască, Florin Andrei Ionescu, 1973
Suspiciune, Teodor Parapiru, 1984

Suzana, Maria S. Pallade, 1939
Sybaris, Ioan Adam, 1902

Ș

Șah etern, Valentin Berbecaru, 1971
**Șah la... doctor*, Calistrat Costin, 1984
Șahul dublu de la Armor, V. Em. Galan, 1970
Șaisprezece secole dus-întors, Nicolae Ionescu-
 Dunăraru, 1984
**Șamanul*, Sorin Ștefănescu, 1984
(Șamanul și apoticarul), Horia Stancu, 1983
Șampania și zile de moarte, Mihail Joldea, 1983
Șansa, Al. Simion, 1977
Șansa, Dorina Bădescu, 1971
Șansa, Iosif Lupulescu, 1974
**Șansa Măgurei*, Dumitru Radu Luca, 1982
Șanta Melania, M. Theodorian-Carada, 1913
Șantier, Mircea Eliade, 1935
Șantierul, Tudor Băran, 1988
(Șapte cuvinte), Radu Bădilă, 1984
Șapte inși într-o căruță, Paul Anghel, 1961
**Șarpele*, Liviu Brebreanu, 1925
Șarpele, Mircea Eliade, 1937
Șarpele albastru, Cornel Cotuțiu, 1989
Șarpele blând al infimului, Romulus Bărbulescu,
 George Anania, 1977
Șarpele cu clopoteii furați, Dan David, 1984
Șarpele împăcării noastre, Mihai Tunaru, 1985
Șarpele și cupa, Dorel Șora, 1972
Șase căluți în galop, Ion Dumitru Teodorescu,
 1977
Șatra, Zaharia Stancu, 1968
Școala dragostei, Eugeniu Est, 1947
Școala pedepselor, Petre Anghel, 1978
Șeina (foileton), I. Andrei, 1911
(Șef, asta-i!), Petre Popovici, 1980
Șerloc Holmes între români (foileton), Mihail Gașpar,
 1918
Șerpii de casă (foileton), George Baronzi, 1883
Și a fost ora „H”, Haralamb Zincă, 1971
(Și a fost seară – și a fost dimineață), Nicolae
 Jianu, 1973
Și mâine, și poimăine..., Corneliu Ștefanache, 1988
Și noi am purtat lodene, Alexandru Dan Popescu,
 1982
Șoimii, Mihail Sadoveanu, 1904
Șoimii au trecut Dunărea, Petru Vintilă, Petru
 Vintilă jr., 1977
Șoimul, Radu Mihnea, 1930
Șomerii, Constantin Turtureanu, 1934
Șopârta electronică, Iuliu Rațiu, 1982
**Șoseaua de centură*, Gabriel Năstase, 1982
Șoseaua Nordului, Eugen Barbu, 1959

- Ștafeta*, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1981
Șteampuri fără apă, Ovidiu Birlea, 1979
Ștefan cel Mare, Th. M. Stoescu, 1982
 **Ștefania*, Mircea Eliade, 1939
Știi, Lavinia, caracaițele..., Leonida Neamțu, 1970
Știucă în vin roșu, Nicolae Calomfirescu, 1985
Ștengărelu, Moș Nae (N. Batzaria), 1938
Șurinka, Mihail Daia, 1939
- T**
- Tabăra din munți*, G. Naum, 1953
Taife de catifea, Ștefan Agopian, 1981
Taifunul, Zaharia Stancu, 1937
Taina, Lucian Penescu, 1980
 **Taina*, Mircea Micu, 1979
Taina albă, Ioan Popper, 1956
Taina arborelui de Myonga, Sanda Matei, 1935
Taina cavalerilor, Ioan Dan, 1976
Taina Cavalerului de Dolenga, Haralamb Zincă, 1965
Taina cocoșeilor de aur, Tache Dumitru Marcu, 1985
Taina fiicei bancherului, N. Arcaș, 1928
Taina lui Mircea-Voievod, Grigore Băjenaru, 1970
Taina pergamentului, Constantin Georgescu, 1974
Taina recifului, Radu Theodoru, 1968
Taina stelelor, Dan Claudiu Tănăsescu, 1982
Taina stolnicesei, Sergiu Dan, 1958
Taina unei mame, N. Arcaș, 1931
Tainele căsniciei, P. Macri, 1904-1905
Tainele inimei (foileton), Mihail Kogălniceanu, 1850
 „*Tainele inimei*”, Cristian Teodorescu, 1988
Tainele munților, Ioan Ciocărlan, 1940
 **Tainele păstorului de suflete*, Emil Lazariu, 1985
Tainele unui dosar, Florian Oprea, 1977
(Taine și năluci), Teodor Bulza, 1988
Taine și umbre, Mihail Joldea, 1987
Take Ursu (foileton), Cristea Stolniceanu, 1932
Talanii, Ion Anghel Măniștire, 1982
Talida, Ion Grecea, 1976
Talismanul de safir, Alice Basarab, 1932 (semnat Elvira Bogdan, 1978)
Tanania, Vladimir Corbasca, 1935
Tandem sau să vorbim despre palmieri, Marta Cozmin, 1984
Tandrețe, George Șovu, 1986
Tangaj, Florin Bănescu, 1980
Tângoul memoriei, George Cușnărenco, 1988
Tania, Roxanda Berindey-Mavrocordat, 1942
Tapirul, Cezar Petrescu, 1946
Tare ca piatra, Daniel Drăgan, 1986
Tase cel mare, Sergiu Dan, 1964
Tata, Tudora Petcuț-Bondoc, 1979
Tatuajele nu se lasă la garderobă, Francisc Păcurariu, 1982
Taurul mării, Ion Marin Sadoveanu, 1962
Tăcerea, Vivi Gheorghiu, 1983
Tăcerea pământului, B. Pandelea, 1982
Tăcerea sălciiilor plângătoare, Beatrice Iștoc, 1981
Tăceri și fugă, Maria Baciu, 1973
Tăcutele neliniști, Eugen Zehan, 1979
Tăietorul de lemne, Mircea Ciobanu, 1974
Tănase Scatiu, Duiliu Zamfirescu, 1907
Tătunu, Al. Lascarov-Moldovanu, 1937
Tălharii Tecuciului, Tutovei, Putnei, Bacăului și Covurluiului, C. Prutianu, 1895
Tălharul Fulger, 1927
Tălharul Fulger, Ilie Ighel, 1982
Tălărăriile banditului Mihale Bunea, născut în comuna Roșu, districtul Ilfov, D. P. (N. D. Popescu), 1894
Tănărul meu Ulise, Traian Coșovei, 1966
Târgul Mausului, C. Manolache, 1940
Te Deum la Grivița, Paul Anghel, 1978
Telefonul de la ora nouăsprezece, Nicuță Tănase, 1979
Temelia, Eusebiu Camilar, 1951
 **Temelia de nisip*, Nicolae-Paul Mihail, 1965
Temerarii, Ionel Chiru, 1988
Temerarii, Romulus Lal, 1985
Temerarii la curtea lui Vlad Țepeș, Romulus Lal, 1989
Temerarul, Haralamb Zincă, 1983
Temeri, Marcel Petrișor, 1985
Temniță și exil, Zamfir C. Arbore, 1894
Tengri, Victor Eftimiu, 1970
Tentația, I-II, Platon Pardău, 1983
Teona, Constantin Munteanu, 1989
Teroare pentru colonel, Leonida Neamțu, 1971
Terra di Siena, Francisc Munteanu, 1962
Terra-Orr, Leonida Neamțu, 1969
Te salut, Fidelitate!, Ștefan Zidăriță, 1981
Testamentul, Olimpian Unghera, 1979
Testamentul, Manole Neagoe, 1985
Testamentul domnișoarei Brebu, Virgiliu Monda, 1933
Testamentul lui Petru cel Mare (foileton), N. D. Popescu, 1885
 **Testamentul unui miop*, Ion Arcaș, 1969
Test de fiabilitate, George Anania, 1981
Tezaur bolnav, Petru Manoliu, 1936
Thalassa, Alexandru Macedonski, 1890
(Thalassa! Thalassa!), Adrian Țion, 1982
Thalassa...! *Thalassa...!*, Silvia Zabarcenco, 1982
Theano, Dionis (Margareta Miller-Verghi), 1919
Tichia de mărgăritar, Alexandru Bilciurescu, 1935
Tigrui, Dragoș Protopopescu, 1937

- Temp cu călăreși și corb*, Vladimir Colin, 1979
Temp pentru dragoste, Anda Hristu, 1987
Timpul care nu moare, Stelian Dragnea, 1986
Timpul dezmoșteniților, Vlad Sorianu, 1983
Timpul și furtunile, Francisc Păcurariu, 1978
Timpuri împlinite, Dan Petrașincu, 1947
Tinerețe, Lucia Demetrius, 1936
Tinerețea Casandrei, V. Demetrius, 1914
**Tinerețea Inorogului*, Vasile Marian, 1975
Tinerețea lui Bogdan Irava, Ștefan Dimitriu, 1987
Tinerețea lui Iancu Jianu, vestit căpitan de haiduci, N. D. Popescu, 1909
**Tinerețea lui Radu Felecan*, Ion Marian, 1951
**Tinerețea lui Vlad Țepeș*, Vasile Băran, 1976
Tinerețea unui artist, Virgiliu Monda, 1966
**Tinerețea unui erou*, Petru Vintilă, 1979
Tinerețe ciudată, Dinu Pillat, 1943
Tinerețe fără tinerețe, Ion Istrati, 1959
Tinerii noștri bunici, Ilie Constantin, 1967
Tineri sondori, Aurel Lecca, 1962
Tita (Gica) (foileton), 1936
Titan-Palace, Sarina Cassvan, 1934
- Titus Bostan și ziditorii lumii*, I. Vârlan Petre, 1981
- Toader Nebunul*, Alfred Moșoiu, 1924
Toamna, păsările..., Constantin Mateescu, 1975
Toamna târziu, Elena Gronov-Marinescu, 1984
Toamnă cu frunze negre, Haralamb Zincă, 1978
Toamnă fierbinte, Ion Lăncrănjan, 1986
(Toată viața), Lucian Cursaru, 1975
Toate au pornit de la păpușă, Ioana Postelnicu, 1972
Toate pânzele sus!, Radu Tudoran, 1954
Tobit, Ștefan Agopian, 1983
Toporul de argint, Leonida Neamțu, 1964
Tornada, Ion Marin Almăjan, 1940
Torna, torna, frate, Ion Topolog, 1971
Torța vie, Mihai Nicola, 1981
Totaliter aliter, Olga Caba, 1982
Totdeauna toamna, Mirela Roznoveanu, 1988
- *Tot mai aproape*, Carmen Firan, 1988
Toți băieții sunt răi, toți băieții sunt buni, Ovidiu Zotta, 1970
Toți pentru unul, Corneliu Omescu, 1982
**Tractorul*, Petre Pandrea, 1932
(Tragedia din Belgrad), Tarasconievici, 1903
Tragedia lui Petru Cercel, C. Manolache, 1940
Tragedia mută, I. I. Stoican, 1920
Tragedia Obrenovicilor (foileton), Sofia Nădejde, 1903
Tragedia unei idile, Tulliu Nuși, 1928
- Tragedia unui comedian*, Victor Eftimiu, 1924
**Tragediile adulterului*, Kiriac Napadarjan (G. Ranetti), 1902
Tragediile Bucureștiului, Alexandru I. Alexandrescu, 1887
Tragică existență a soției lui Stalin, Silviu Cernea, 1934
**Traectoria*, Mircea Nedelciu, 1977
Traista cu umbre, Vera Hudici, 1970
Trandafir (foileton), N. Andriescu-Bogdan, 1878
Trandafir de la Moldova, Ion Istrati, 1952
Trandafiri pentru altădată, N. Popescu-Bogdănești, 1981
Trandafiri pentru contesă, Cornel Marandiu, 1977
Trandafirul alb, Constantin Chiriță, 1966
Transiberiana, Ioan Timuș, 1934
Transmarisca sub canonade, Ion Ruse, 1982
Trapez, Ștefan Dimitriu, 1972
Tratament fabulatoriu, Mircea Nedelciu, 1986
Tratat pentru oaspeți, Mircea Săndulescu, 1979
(Traversarea nopții), Eugen Lumezianu, 1971
Trădarea lunii, Alexandru Jar, 1968
Trădătorul Măriei sale, Mihail Joldea, 1975
Trăznetul zeilor, Nicolae Ionescu-Dunăreanu, 1983
Trebuie să înving, Al. D. Rădulescu, 1946
Trecătoarea de fier, Ion Aramă, 1977
Trecerea, Ion Butnaru, 1982
**Treceri pentru Ioachim*, Corina Cristea, 1973
Treceri și petreceri, I. Peltz, 1980
**Trece-trece regimentul 10*, Mircea Petala, 1938
Trei anotimpuri, Vasile Dorin Ghilencea, 1986
Trei ceasuri în iad, Leonida Plămădeală, 1970
Trei dinți din față, Marin Sorescu, 1977
**Trei faze*, George Galitza, 1928
Trei în furtună, Virgil Bostănaru, 1987
Trei în grotă, Mihai Novicov, 1965
Trei sergenți. Campania românilor din Bulgaria, Al. Pelimon, 1879
Treizecișitrei, Tudor Dumitru Savu, 1982
Trei zile de anchetă, Alexandru Stănescu, 1982
Trei zile uimitoare, Eugen Mihăescu, 1987
3 și cu Rezeda 4, Ion Minulescu, 1932
320 de pisici negre, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1979
Tren de noapte, Constantin Georgescu, 1981
(Trenul), Eugen Lumezianu, 1973
(Trenul), Jean Nedelcu, 1972
Trenul albastru, B. Jordan, 1937
Trenul fantomă, Mihail Sadoveanu, 1933
Trenul trebuia oprit!, Lida I. Golea, 1959
Trepte, Felicia Clinca, 1968
Trepte, Florin Logreșteanu, 1989
Trepte, Gheorghe Văduva, 1985
Treptele Diotimei, Radu Ciobanu, 1973

Treptele verii, Marta Bărbulescu, 1985
Tribunul poporului, N. Rădulescu-Niger, 1903
Tridentul de aur, Radu Nor, 1972
Trilogia dragostei, Sărmanul Klopstock, 1933
Trimisul lui Brâncoveanu, Petru Demetru Popescu, 1984
Trimisul nostru special, Mihaela Monoranu, 1979
**Trinidad*, Paul Sterian, 1931
Triplul mister, Grigore Beuran, 1974
Tristețea lui Alec Armașu, George Timcu, 1978
Triumful iubirii (foileton), D. Nicolescu-Wollmar, 1910
Triumful iubirii, Petre Mușat, 1931
Triunghiul, Simion Pop, 1964
Tronsonul B.N., Ion Aramă, 1983
Tropotele tăcerii, Nicolae Boghian, 1983
Trosnesc stejarii, Horia Miculescu, 1937
Trotușenii, N. D. D'Argenta, 1929
Trubendal, Virgiliu Monda, 1946
Trucaj, George Arion, 1986
Trufie, Constantin Stoiciu, 1974
Trufie, Nicoleta Voinescu, 1987
Trupul care își caută sufletul, Sarina Cassvan, 1932
Trustul, Ion Călugăru, 1937
T. T. R. 1934, Dan Bălțeanu, 1939
Tudor, Petre A. Georgescu, 1976
Tudor Ceaur Alcaz, Ionel Teodoreanu, 1940
(Tudor se desparte de tinerete), Ion Oltean, 1980
Tudor Vladimirescu, Paul Constant, 1960
Tușișul de coacăze negre, Eugen Delcescu, 1984
(Tulburarea), Ion Schintea, 1978
Tunelul norvegian, Nicolae Prelipceanu, 1978
Tunica verde, Alice Călugăru, 1987
Tunsul Haiducul, N. D. Popescu, 1881
Turbă, Octav Dessila, 1936
Turistul singuratic, Tudor Popescu, 1974
Turnele, Eusebiu Camilar, 1946
**Turn de fildeș*, Titus Nicolau, 1938
Turneul de primăvară, Horia Matei, 1960
Turnirul, George Șerban, 1987
Turnul, Vasile Andru, 1985
Turnul cicloanelor, Tudor Băran, 1978
Turnul Milenei, Ionel Teodoreanu, 1929
Turnuri în apă, Sandu Teleajen, 1935
Tu și eu, Marius Manoliu, 1942
Tutun de Macedonia, Maria-Luiza Cristescu, 1976

T

Țapul (Mireasa multiplă, Zeul iubirii), Felix Aderca, 1921
Țara fâgăduinței, Radu Theodoru, 1975
Țara îndepărtată, Sorin Titel, 1974

Țară și neam, Ion Agârbiceanu, 1928
Țarcu, Lucian Ionică, 1989
Țața Minca, Panait Istrati, 1931
**Țăranii*, Ion Topolog, 1972
Țăranii de platină, Eugen Mihăescu, 1984
Țărani și târgoveți, I. Șt. Ioachimescu, 1932
Țărm fără catarge, Ion Aramă, 1976
Țărmul interzis, Horia Aramă, 1972
Țărmul îngândurat, Mihai Caranfil, 1985
Țărmul tandreței, Ilie Tănăsache, 1989
Țestoasa portocalie, Ioana Orlea, 1969
Țintă în mișcare, George Arion, 1985
Țipătul de nuntă al păunului, Ion Dumitru Teodorescu, 1970

Țuș-țuș, romanul unui măgăruș, D. Ionescu-Morel, 1943

U

Ua-Naasse, cântecul libertății, Ioana Petrescu, 1964
Ucenicie printre gloanțe, Petre Sălcudeanu, 1974
Ucenicii sfântului Antonie, Damian Stănoiu, 1933
Ucenicul neascultător, George Bălăiță, 1977
Uciderea pruncilor, Alexandru Sever, 1966
Uciगाșa, Lae Chioru, 1939
Uciगाșul și floarea, Toma George Maioreșcu, 1970
Uciगाșul va veni singur, Octavian Păscăluță, 1968
**Ugly*, Liviu Bratoloveanu, 1978
Uhm-fiul hienei, Anca Bursan, 1967
Uimitoarele întâmplări dintr-o vacanță, Alice Gabri-lescu, 1927
Uitarea și neuitarea inocenților, Corneliu Rădulescu, 1983
Ulise, Gheorghe Dumitrescu, 1935
Ulise trece pe strada mare, Corneliu Buzinschi, 1974
**Ulița cu epave*, Horia Liman, 1932
Ulița uitării, Valeriu Gh. Cocheci, 1937
Ultima aventură, Tudor Popescu, 1957
Ultima aventură a lui Nat Pinkerton, Doru Davidovici, 1975
Ultima bătaie a lui Oroles, Andrei Dicea, 1982
Ultima călătorie a lui Ulise, Francisc Păcurariu, 1976
**Ultima cenușăreasă*, Nicolae Stăiculescu, 1976
(Ultima decepție), Lucia Demetrius, 1955
Ultima explozie, Constantin Strună, 1989
(Ultima noapte a ultimului fanariot), Nicu Filip, 1980
Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de

- Ultima noapte de război, prima zi de pace*, Haralamb Zincă, 1985
- Ultima oră*, Const. Virgil Gheorghiu, 1943
- Ultima poveste*, Radu Tudoran, 1956
- Ultima redută*, Ion Aramă, 1977
- Ultima repriză*, Ștefan Berciu, 1989
- Ultima spovedanie*, Constantin Bărbuceanu, 1984
- Ultima șansă*, Tache Dumitru Marcu, 1980
- Ultima tentație*, Platon Pardău, 1985
- Ultima toamnă*, Haralamb Zincă, 1958
- Ultima vacanță*, Radu Ciobanu, 1977
- Ultima vară a lui Antim*, Florin Mugur, 1978
- Ultima variantă*, Chiril Tricolici, 1975
(*Ultimele cinci minute*), Ion Brad, 1989
- Ultimii*, Bujor Nedelcovici, 1970
- Ultimul alb*, I. M. Ștefan, 1962
- Ultimul batalion*, I. Ludo, 1960
- *Ultimul car*, Romul Fabian, 1964
- Ultimul drum*, Ion Brad, 1975
- Ultimul minut*, Mihail Pop, 1958
- Ultimul mușatin*, Luminița Petru, 1987
- *Ultimul stol*, Vasile Ruscescu, 1986
- Ultimul viraj*, Sever Noran, 1976
- Umbra*, Pan Solcan, 1982
- (*Umbră*), Viorel Știrbu, 1982
- Umbră de la Cozia*, Ion Maxim, 1980
- *Umbră dintre ei și ceilalți*, Constantin Apostol, 1973
- Umbră lui Horea*, Gheorghe Vornicu, 1973
- Umbră lui Zamolxe*, *Înălțămă*, 1969
- Umbră slugerului Theodor*, Ilie Sălceanu, 1988
- Umbră Soarelui*, Constantin Banu, 1980
- Umbră șoimului pe zăpadă*, Gabriel Iuga, 1988
- Umbră timpului*, Victor Kernbach, 1966
- (*Umbră trecutelor zile*), Vasile Sălăjan, 1979
- *Umbră și vis*, Sandu Teleajen, 1926
- Umbrele Comnenilor*, Emanoil Copăcianu, 1975
- Umbrele nepoții*, Mihail Diaconescu, 1980
- (*Umno*), Cicerone Sbanțu, 1983
- Una din noi e de prisos*, Sidonia Drăgușanu (Cătrinel), 1946
- *Un an fără câteva zile*, Aurel Deboveanu, 1974
- Un anotimp pentru fiecare*, Constantin Cubleșan, 1985
- Un an, o viață*, Stelian Gruia, 1986
- Una și aceeași iubire*, Diana Turconi, 1986
- Un august nu prea îndepărtat*, Haralambie Bârzan, 1989
- Un balon rădea în poartă*, Neagu Rădulescu, 1968
- Un băiat privește marea...*, Tudor Popescu, 1960
- Un bărbat în rândul lumii*, Ioana Orlea, 1980
- Un biet bunic și o biată cinste*, Petre Sălciudeanu, 1980
- Un biet bunic și-o biată crimă*, Petre Sălciudeanu, 1970
- Un boem român*, Pantazi Ghica, 1860
- Un bunic și o biată aventură*, Petre Sălciudeanu, 1974
- Un Burgtheater provincial*, Livius Ciocărlie, 1984
- Un caz de iubire la Hollywood*, Vasile Rebreanu, 1978
- Un caracter slab...*, H. Rohan, 1956
- Un caz perfect conturat*, Ion Tipsei, 1984
- Un caz special*, Ioan Negrea, 1979
- Un călăreț pierdut în stepă*, Felix Aderca, 1961
- Un cântec de iubire*, I. Costin, 1904
- *Un ceas al reîntoarcerii*, Ioan S. Crăciun, 1988
- Unchiul Andi-„detectivul” și nepoții săi*, Vlad Mușatescu, 1982
- Unchiul dumneavoastră e brunet?*, Florin Andrei Ionescu, 1972
- Unchiul meu Adam*, N. Batzaria, 1934
- Unchiul Năstase și nepotul său Petre Nicodim*, V. Demetrius, 1923
- Un coniac pentru o fată*, Viorel Cacoveanu, 1973
- Un copil ca tine*, Anca Livescu, 1961
- (*Un crin pentru tine*), Gabriel Iuga, 1989
- Un dac la Roma*, Tudor Popescu, 1967
- Un dac printre voi*, Dan Rebreanu, 1976
- Unde a dispărut George Jianu?* (foileton), Tudor Șerban, 1947
- Unde a greșit Ștefan Vlad?*, Lydia Lascu-Mocanu, 1976
- Unde am greșit*, Silvia Jemna, 1989
- (*Unde câmpiile sunt strălucitoare*), Dana Dumitriu, 1980
- Unde ești Eli?*, Horia Panaitescu, 1969
- Unde-i duminica?*, Chiril Tricolici, 1979
- Unde începe noaptea*, Sergiu Dan, 1945
- *Unde ne duc pașii*, Mihai Stoian, 1959
- Unde se odihnesc vulturii*, Gabriel Chifu, 1987
- Undeva pe Dunăre*, Alexandru Jar, 1952
- Undeva... pe un țărm*, Mihail Pop, 1943
- Un dolar, doi dolari*, Chiril Tricolici, 1974
- Un drum greșit* (foileton), Duiliu Zamfirescu, 1888
- Un episod ciudat*, Olimpia Filiitti-Borănescu, 1947
- *Un fapt divers*, Horia Hulubei, 1936
- Un funcționar sinucis. Fratele și sora*, Al. Pelimon, 1873
- Un glonte pentru rezident*, Haralamb Zincă, 1975
- *Un glonte rătăcit*, Ștefan Iureș, 1981
- Un gotic târziu*, Constantin Cubleșan, 1975
- Un învățător model sau Triumful virtuții* (foileton), Mircea Codru, 1902
- Un loc pe roată*, Adrian Lustig, 1988
- Un manuscris de ocazie*, Florin Vasile Bratu, 1985
- Un martor incomod*, Cosma Brașoveanu, 1979
- *Un menaj ca multe altele*, Florica Eug. Ionescu, 1932
- Un mesaj de dincolo de mormânt*, Aurel Mihale, 1977

- Un mic romanț* (foileton), Pantazi Ghica, 1869
Un milion de lire, Victor Bercescu, 1977
Un mincinos în plus, Ilie Tănăsache, 1985
(Un ochi de soare) Teodor Bulza, 1988
Un om căruia i-a fost foame, Jean G. Dava, 1923
Un om cu numele meu, Ildico Achimescu, 1983
Un om în câmp, Vasile Petru Fati, 1989
Un om în furtună, Dumitru Almaș, 1965
Un om între oameni, Camil Petrescu, 1953
Un om într-o zi, Mihai Duțescu, 1987
Un om își trăiește viața, Ion Biberi, 1946
Un om supărător, Al. Cazaban, 1920
Un om norocos, Octavian Paler, 1984
Un Oscar pentru Ana, Alecu Ioan Ghilia, 1982
Un port la răsărit..., Radu Tudoran, 1941
(Un posibil început de roman), Corneliu Ștefanache, 1989
(Un prag măturat), Mihai Pelin, 1977
Un proces pierdut, Olteo (Olimpia Teodoru), Doru (V. Teodoru-Doru), 1911
Un pumn de cireșe, Oana Cătina, 1984
(Un răspuns pentru viitor), Mircea Șerbănescu, 1987
Un război de 30 de bani, Ion Dianu, 1985
Un roman, Sergiu Fărcășan, 1966
Un romanț fără concluziune (foileton), Pantazi Ghica, 1869
Un român în lună, Henric Stahl, 1914
Un sărut, Mariana Șipos, 1989
Un scrânciob verde, Mihaela Monoranu, 1983
Un sfânt (foileton), Const. Phatiadi, 1909
Un soldat în căutarea patriei, Petru Vintilă, 1978
Unsprezece, Eugen Barbu, 1956
Un strigăt în noapte, Adrian Hurmuz, 1933
Un strigăt în noapte, Ioana Dimitrescu, 1979
Un student de altădată, Ionel Bandrabur, 1987
Un suflet sfărâmat, Mihail Alexandrescu, 1909
Un surâs de 5 milioane (foileton), Margareta Popescu (D. I. Suchianu), 1938
Un șlep în derivă, Marin Ioniță, 1978
(Un tânăr din provincie), Al. Popescu-Telega, 1929
Un tron pentru o iubire (foileton), Const. Fulger (Vasile Pop), 1910
Unul dintre noi, Alexandra Conta, 1985 (în colaborare cu Constantin Ghiban)
Unul dintre noi a ucis! (foileton), Ion Băieșu, 1970
Unul scapă, altul piere, Teochar Alexi, 1892
Un vals pentru Maricica, Nicolae Țic, 1963
Un vis (foileton), Ion Costin, 1902
Un vis de-o clipă (foileton), Const. Nutzescu, 1910
Un vis pe Carpați, N. Moreanu (Nicolae Blaramberg), 1857
Un zâmbet pentru univers, Anton Iordache, 1980
Uragan, Adela Xenopol, 1922
Uragan asupra Europei, Vintilă Corbul, Eugen Burada, 1979
Uraniu, A. Rogoz, C. Ghinea, 1956
**Urare*, Ria Ivan, 1976
Urcușul, Tudor Popescu, 1975
Urechea lui Dionys, Virgiliu Monda, 1934
Uriașul câmpiei, Ernesto Mihăilescu, 1986
**Urma celuilalt*, Laurențiu Cemeț, 1972
Urmașul, Mihail Calmăcu, 1972
Urmărintă idealul, O. Tafrați, 1921
Urmărire abia începe, Theodor Constantin, 1962
Ursa Mare, Daniel Drăgan, 1988
Ursa Mică, Daniel Drăgan, 1985
Ursita, B. P. Hasdeu, 1864
Ursită (Voicu Miliian), Dorel Dragnescu, 1941
Ușile nopții, Constantin Parascan, 1981
Utopia profesorului Dunca, Valeriu Bărgău, Neculai Chirică, 1983
Uvar, Mihail Sadoveanu, 1932

V

- Vacanța*, Costache Anton, 1981
Vacanța, Maria-Luiza Cristescu, 1981
Vacanța mare, Dragoș Nisoiu, 1984
Vacanța mea la București, Aurel Deboveanu, 1969
Vacanță de lebdă, Titel Constantinescu, 1985
Vacanță în Olimp, Anca Balaci, 1981
Vadul fetelor, I. Peltz, 1949
Vadul hoșilor, Vasile Savel, 1926
Vagabonzii, Emil Dorian, 1935
**Vai! celui singur*, Lidia Popița, 1988
Valah (foileton), Elisabeta Hențiu, 1935
Valea Albă, 1476, Gh. Becescu-Silvan, 1904
Valea cu iubiri, Dan-Ion Vlad, 1985
Valea cu plopi, V. Zdrenghea, 1937
Valea fierului (Noptile dinspre ziuă), Dragoș Vicol, 1953
Valea hoșilor, Eusebiu Camilar, 1948
(Valea plângerii), Dionisie Șincan, 1967
Valea sângelui, Lucian Dumitrescu, 1977
Valea Vulturilor, Nicolae Frânculescu, 1987
Valețul de treflă, Chiril Tricolici, 1974
Valsul dimineții, Anda Raicu, 1987
Valul și stânca, Gabriel Chifu, 1989
Valuri, N. R., 1932
Valuri, I. Ionescu-Prejmer, 1968
Valurile, vânturile..., Ion Agărbițeanu, 1971
Vameșul ploilor, Pan Solcan, 1987
Vampirul, G. M. Amza, Al. Bilciurescu, 1938
Vampirul din Düsseldorf, V. Marius, 1930
Vanda (foileton), Nicolae Mariescu, 1891
**Van Paloș*, M. S., 1929

- Vara*, Nicolae Damian, 1976
Vara baroc, Paul Georgescu, 1980
Vara buneii speranțe, Horia Ungureanu, 1979
Vara enigmelor, Eugenia Zaimu, 1987
(Vara marilor speranțe), Traian Dobrinescu, 1988
Vara ottenilor, Dumitru Radu Popescu, 1964
**Vara speranței*, Gheorghe Jurcă, 1988
Vara suferințelor, Sofia Arcan, 1980
Vara și iarna, Dan Mutașcu, 1980
Vară nebună cu bărci albastre, Constantin Novac, 1983
**Vară sentimentală*, Vasile Băran, 1989
Vară târzie, Constantin Stan, 1985
Vară vrăjmașă, Eugenia Tudor-Anton, 1985
Varianta „Palmier”, Ioan Iancu, 1976
Vatra de la răscruce, Marin Ioniță, 1986
Vatra legendelor, C. Sturzu, 1970
**Văcarul Băjăgii*, Ion Marin Iovescu, 1967
Vă caută un taur, Sergiu Fărcășan, 1970
Văduvele negre, Nicolae Frânculescu, 1989
Vămile iubirii, Constantin Parascan, 1988
Vămile nopții, Radu Ciobanu, 1980
Vătaful Neculai, Sebastian Popovici, 1943
Văltoarea (foileton), Const. Cehan-Racoviță, 1923
Văltoarea, Ion Agărbiceanu, 1944
Văltoarea, Marcel Păruș, 1975
Văltoare, Haralamb G. Lecca, 1909
Văltori, Ion Dongorozi, 1958
Vâlva codrului, Radu Nițu, 1974
Vânătoarea regală, Dumitru Radu Popescu, 1973
**Vânătoare ascunsă*, Ion Marin Almăjan, 1972
**Vânătoare de umbre*, Adrian Bușilă, 1989
Vânătoare de vrăjitori, Mircea Vaida, 1986
Vânătorii de capete, Aurel Lecca, Andi Lecca, 1967
Vânătorii de epave, Victor Negoescu, 1942
Vândută de propria-i mamă, Vasile Pop, 1922
Vântoasa, C. Ignătescu, 1964
**Vânturătorii de vorbe*, Vasile Savel, 1930
Vântul de miazănoapte, Constantin Vremuleț, 1987
(Vântul de miazăzi, Vânt de miazăzi), Eusebiu Camilari, 1959
Vântul de miercuri, Victor Kernbach, 1968
Vântul și ploaia, Zaharia Stancu, 1969
Vântură-lume, N. Rădulescu-Niger, 1927
**Vânturătorii de vorbe*, Vasile Savel, 1930
Vântură țară, Ioan Slavici, 1979
Vânzătorul de aripi, Radu Țuculescu, 1982
Vânzătorul de memorii, Petru Jaleș, 1972
**Vârcolacii*, Dan Mutașcu, 1973
**Vârful*, Teodor Ursu, 1971
Vârsta de aur, Corneliu Leu, 1957
Vârsta neuitării, George Moroșanu, 1973
Vârtej, Dorina Rădulescu, 1964
Vârtejul, Romulus Cioflec, 1937
**Vârtejul*, Theodor Rășcanu, 1938
Vecini de baracă, Victoria Ionescu, 1965
„V” de la victorie, Doru Davidovici, 1987
Veghea, Dan Plăeșu, 1985
Veghea bătrâneii doamne Gall, Oltea Alexandru, 1973
Velerim și Veler Doamne, Victor Ion Popa, 1933
Veneam din întineric, Nicolae Jianu, 1962
Venea o moară pe Siret..., Mihail Sadoveanu, 1925
Veneau de pretutindeni, Mihail Florescu, 1948
Venera și porcul (Femei de teatru), Lucrezzia Kar (Lucrezzia Karnabat), 1936
Venin de mai, Ion Vinea, 1971
Venus cocteil, Rodica Padina, 1976
Verdictul, Banu Rădulescu, 1970
Verificați ipoteza Nessus!, Tudor Negoită, 1980
Verigile, Horia Vasilescu, 1971
**Vest*, Mircea Gesticone, 1938, 1983
Vestibul, Alexandru Ivasiuc, 1967
Vestitorii primăverii, I. Popescu-Puțuri, 1956
Veșnicul învins, Ion Pas, 1931
Vetrele fumegă în amurg, Bogdan Stîhi, 1986
Vezișas (foileton), Nic. T. Zorili, 1892
Via, Ion Murgeanu, 1984
Via și rodul, Virgiliu Monda, 1971
(Viața aventuroasă a Frosei Popescu, contesă de Marcolini), Ion Massoff, 1945
Viața ca o coridă, Octavian Paler, 1987
Viața care ne rămâne, Victor Haide, 1974
Viața cea de toate zilele, Florian Copcea, 1988
Viața cea de toate zilele, Ștefana Velisar-Teodoreanu, 1940
Viața bunilor Ioan, Ernest Gavrilovici, 1985
Viața cu haz și fără a numitului Stan, I. Peltz, 1928
Viața de glorie și de pasiune a mării cântăreț Darclée, N. Carandino, 1938
Viața de student, Marcel Olin (Mihail Zavergiu), 1923
(Viața din inimă), Petre Boldur, 1940
Viața dublă, E. Lovinescu, 1927
Viața-i frumoasă, băieți..., Dumitru Almaș, 1968
Viața începe la Milogu, I. M. Ștefan, 1980
Viața în imperiul morții, Oliver Lustig, 1969
Viața în pădure, Mircea Streinul, 1939
Viața la-nămplare, Teodor Scarlat, 1938
Viața la o margine de șosea, Mihai Sin, 1975
Viața la țară, Duiliu Zamfirescu, 1898
Viața lui Bernard Shaw, B. Cehan, 1934
Viața lui Ioan Eliade Rădulescu, Gheorghe Corneanu, 1939
Viața lui Leonard (foileton), Pinguin (A. Dumbrăveanu), 1929
Viața lui Mihai Viteazul, Iulian Vesper, 1939
Viața lui Onufriu (foileton), Teochar Alexi, 1878
Viața lui Ștefan cel Mare, Mihail Sadoveanu, 1934

- Viața lui Vasilache* (foileton), Ilie Păunescu, 1945
 **Viața lupătorilor ruși*, V. Crășescu-Basarabeanu, 1906
Viața minunată a lui Anton Pann, Sergiu Dan, Romulus Dianu, 1929
 **Viața Ninetei*, C. Spiridonescu, 1913
Viața nu iartă, Ion Grecea, 1974
Viața particulară a lui Constant Hagiu (...Această viață sentimentală), Corneliu Leu, 1967
Viața personală, Mihai Duțescu, 1981
Viața pe un peron, Octavian Paler, 1981
Viața postmortem, Romulus Guga, 1972
Viața romanțată a lui Alexandru Moisi (foileton), A. Dumbrăveanu, 1929
Viața romanțată a lui Aristide Demetriade (foileton), Ioan Massoff, 1930
Viața se reface sau Așa a fost să fie, Clementina Delasocola, 1933
Viața spătarului Milescu, Radu Boureanu, 1936
Viața spre ziuă, Mircea-Valer Stanciu, 1979
Viața și aventurile iscusitului Saltator, Remus Luca, 1975
Viața și crimele banditului Licinsky (foileton), C. Teodorescu, 1891
Viața și opera lui Tiron B., Dumitru Radu Popescu, 1980
Viața și opiniile lui Zacharias Lichter, Matei Călinescu, 1969
Viața tragică și romanescă a lui Eminescu, T. Păunescu-Ulmu, 1928
Viața unui băiat de țară (Gheorghe I. Marin), Mircea Damian, 1937
Viață de artistă, N. Rădulescu-Niger, 1926
Viață de buzunar, Nicolae Țic, 1972
Viață de câine, C. Ardeleanu, 1937
Viață frântă, Petru Șerbănescu, 1938
 **Viață neînfrântă*, Ion Jipa, 1952
 **Viață personală*, Ion Băieșu, 1960
 (*Viață personală*), Mihai Duțescu, 1980
Viață zbuciumată, N. Rădulescu-Niger, 1914
Viclenie socială, Vasile Alecsandrescu, 1912
Victimele soartei (foileton), Cornelia Drăgănescu, 1908
(Victoria), Sava Lăzărescu, 1935
Victoria neînăripată, Radu Tudoran, 1985
Victorie clandestină, Mircea Săndulescu, 1977
Victorie minus unu, Vasile Radu, 1982
Viermii pământului, C. Ardeleanu, 1933
Vieți în declin, D. S. Moraru-Slivna, 1943
Vieți neparalele, Teodor Marian, 1983
Vieți zdrobite, V. Demetrius, 1926
Viforul, Nicolae Jianu, 1950
Viitorul vine din toate părțile, Ion Crânguleanu, 1977
Vijelia, Eugen Boureanu, 1969
Vijelie, Sandra Cotovu, 1947
Vijelie haiducul, Stancu Nedea, 1974
 **Vina*, Gabriela Adameșteanu, 1980
Vina, Iustin Moraru, 1980
 **Vina celestă*, Horia Gane, 1971
Vina noastră cea de toate zilele, Corneliu Buzinschi, 1973
Vinerea neagră, Doru Munteanu, 1986
Vinovată (Feighelă), Theodor D. Sperantia, 1902
Vinovatul nr. 1, Nicolae Ștefănescu, 1968
Vinul de viață lungă, N. D. Cocea, 1931
 **Vin viuind, crescând ca o furtună*, Ad. Mogâldea, 1940
Vioara de sticlă, Aurora Icsari, Mihai Oprîș, 1989
Vioara mută, N. Davidescu, 1928
Violeta din safe, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1986
Viorica, Ermali, 1898
Vipera moare în asfințit, Ion Dorin, 1970
 **Virgin*, Ieronim Șerbu, 1932
Visătorii, N. Porsenna, 1925
Visele au contururi precise, Mihai Diaconescu, 1963
Vis și realitate (foileton), Ion Foti, 1926
Vistieryl Zâmbileanu (foileton), George Chiru, 1899
(Visul Laurei), Constant C. Cristea, 1927
 **Vita brevis*, Stephan Rezeda, 1929
Vitejii, Radu Theodoru, 1968
Vitejiile lui Napoleon (foileton), George Chiru, 1894
Vitralii incolor, Dumitru Popescu, 1985
Vitrina cu păpuși de porțelan, B. Jordan, 1934
 **Vitrina dragostei*, Al. Calistrat, 1931
Vitriol, Alexandru Bilciurescu, 1939
Vișelul de aur, Ieronim Șerbu, 1949
 **Vișelul la poartă nouă*, Laurențiu Cemet, 1979
Vizionarea, Paul Drumaru, 1980
Vizită la domiciliu, Nicolae Ioana, 1988
Viziunea vizuinii, Marin Sorescu, 1982
Vladia, Eugen Uricaru, 1982
Vlad, fiul Dracului, Georgiana Viorica Rogoz, 1970
Vladim sau drumul pierdut, Cezar Petrescu, 1962
Vlășia sau ciocoi noi, Grigore Hoi, Grigore H. Gândea, 1887
Vocile nopții, Augustin Buzura, 1980
Voiaj de plăcere, Damian Stănoiu, 1940
Voica, Henriette Yvonne Stahl, 1924
Voi de colo de la Biaritz, Ion Nicolescu, 1979
Voievodul, Em. Copăcianu, George Potra, 1973
Voievodul fără teamă și fără prihană, Dumitru Almaș, 1984
Voievozi fără morminte, Nicolae Crișan, 1979
Voievozii (foileton), De la Bistriță, 1912
Voinea Vinicolu sau tineretea lui Bujor (Bujor haiducul, Moartea lui Bujor haiducul, Bujor căpitan de haiduci), N. D. Popescu, 1882
Voință, Eugenia Ianculescu de Reus, 1902
Voivodeasa, Ion Țugui, 1976
Voluntarii, Mihail Florescu, 1945

- (*Vom face lucruri minunate împreună*), Petru Cimpoșu, 1986
- Vorba cerului*, Virgiliu Ștef. Serdaru, 1921
- Vornicul Boldur*, Mihail Calmăcu, 1968
- Vornicul țării de Sus*, Dumitru Văcariu, 1984
- Vraciul alb*, Valentin Gustav, 1978
- Vraciul din Himalaia*, Maya Niculescu, 1970
- Vraște*, Emil Ciulei, 1981
- Vraja*, Ion Ionescu, 1901
- Vraja destinului*, Gh. Th. Lăpușeanu, 1940
- Vraja patimei*, Maria S. Pallade, 1936
- Vrajdă*, Ion Arieșanu, 1971
- Vrăbiile pământului*, Letiția Vladislav, 1978
- Vrăjitorul (Edison)*, Barbu Apelevianu (Mihail Drumeș), 1942
- Vrăjitorul casei*, Mircea-Valer Stanciu, 1983
- Vreau*, Olga Greceanu, 1944
- Vremea brândușelor*, Constantin Munteanu, 1984
- Vremea crizantemelor*, Nicolae Mărgeanu, 1984
- *Vremea, iubirea și liniștea*, C. I. Șiclovan, 1931
- Vremea lupilor*, Vicențiu Donose, 1980
- Vreme în schimbare*, Eugen Uricaru, 1984
- Vremuri de osândă*, Alexandru Ceaușianu, 1935
- Vremurile mele*, Pavel Bojan, 1971
- Vremuri și oameni*, Ion Agărbiceanu, 1943
- Vreți să descoperim America?*, Felix Aderca, 1936
- *Vulpea din baltă*, D. Iov, 1935
- Vulpea simte capcana*, Tudor Popescu, 1964
- *Vulpile*, Florin Gabrea, 1979
- Vulpișor*, Sergiu Milorian, 1969
- Vulturii*, Elena Dăriescu, 1986
- *Vulturii de la Chicago*, R. Munteanu, 1931
- Vulturul*, Radu Theodoru, 1971
- Vulturul dincolo de cornul lunii*, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1988
- Vulturul nu suferă lanțul*, Ion Petrini, 1974
- W**
- Week-end în oraș*, Ovidiu Genaru, 1969
- X**
- Xenia și umbrele ei*, Elena Balamaci, 1981
- Z**
- Zahei orbul*, Vasile Voiculescu, 1970
- Zamfira, fiica lui Moise-voievod*, Lucia Borș-Bucuta, 1971
- Zapcii* (foileton), N. Thomescu-Baciu, 1924
- Zarizanca*, Georgeta Iliescu, 1981
- Zaruri de cretă*, Constantin Munteanu, 1976
- Zaza*, Eugeniu Est (Eugeniu Ștefănescu-Est), 1939
- Zădărnicii*, Gh. C. Croitoru, 1941
- (Zăpada)*, Vladimir Dogaru, 1939
- (Zăpada cea tânără)*, Corina Cristea, 1976
- *Zăpada mieilor*, Bedros Horasangian, 1989
- Zăpada nevăzută*, Silvia Cinca, 1973
- Zăpada nicodată stinsă*, Radu Felix, 1979
- *Zăpadă firavă de noiembrie*, Octavian Stoica, 1974
- Zăpezile*, N. Rădulescu-Lemnaru, 1978
- Zăpezile*, Paul Anghel, 1984
- Zbateri*, Toma Spătaru, 1958
- Zbor din noapte*, Adrian Costa, 1989
- Zbor în furtună*, Ionel Săndulescu, 1984
- Zborul cu numărul 214*, Ion Dragoș Stinghe, 1980
- Zborul de probă*, Constantin Mateescu, 1968
- Zborul găștei sălbatice*, Horia Bădescu, 1989
- Zborul harpiilor*, Petre Vârlan, 1972
- Zborul șoimului*, Marin Mihalache, 1959
- *Zborul vulturului*, Constantin Vișan, 1985
- Zbucium*, Constantin Streia, 1946
- *Zbucium*, Ioan Mărzan, 1906
- Zbuciumul unei nopți de front*, George Ivănoiu, 1981
- Zbuciumul unui suflet nou*, Artur Gorovei, 1939
- Zburăm spre răsărit*, N. Ladmiss-Andreescu, 1942
- Zburătorul*, Dinu Cluceru, 1937
- (Zburătorul olandez)*, Samson Lazar (Lascar Șaraga), 1938
- Zdroboleanca*, Eugen Ispir, 1939
- Zdrulă și Puhă*, Ionel Teodoreanu, 1948
- Zebrele pasc în cocotieri*, Nicolae Vereș, 1979
- Zece ani din viața unui om de lume* (foileton), Pantazi Ghica, 1861
- Zece minute de nemurire*, Nicolae Prelipceanu, 1983
- *Zece străzi*, Ion Munteanu, 1973
- *Zefirin*, Dumitru T. Pascu, 1942
- Zei obosiți*, Corneliu Ștefanache, 1969
- Zei prind soareci*, Dimitrie Stelaru, 1968
- Zei și jungla*, Kalanga Abdalla, 1972
- Zeja*, Ion Costea, 1938
- Zenobia*, Gellu Naum, 1985
- Zeul cu pistrui*, Marius Stoicescu, 1970
- Zeul iubirii (șapul, Mireasa multiplă)*, F. Aderca, 1921
- Zgomotul cuvintelor*, Alexandra Ioachim, 1984
- Zișrul unui motan*, Elena Farago, 1925
- Zi de vară până-n seară*, Marin Bucur, 1966
- Zidul plăngerilor*, Grigorie Brădișteanu, 1935
- Zidul socotelilor*, Const. Rîuleț, 1935
- Zigguratul*, Paul Eugen Banciu, 1982
- (Zile de iarnă)*, Paul I. Prodan, 1932
- Zile de lazaret*, Gh. Banea, 1938
- Zile de nisip*, Bujor Nedelcovici, 1979

- Zile de pescuit*, Radu Anton Roman, 1985
Zile de primăvară, Vera Hudici, 1961
(Zile de sărbătoare), I. D. Teodorescu, 1989
Zile fără sfârșit, Octavian Popa, 1979
Zile fierbinți, Grigore Cojan, 1986
Zile fierbinți, Tudor Ștefănescu, 1974
Zile în cuibul pășării, Mircea Vaida, 1980
Zilele, Radu Ciobanu, 1972
Zilele cele scurte, Stelian Tăbăraș, 1981
Zilele nu se întorc niciodată, Sorana Gurian, 1945
**Zilele revoluției de la 1848*, Paul Constant, 1966
Zilele săptămânii, Dumitru Radu Popescu, 1959
Zilele și jocul, Norman Manea, 1977
Zilele și nopțile inginerului Radu Hagiu, D. M. Bucur, 1975
Zilele și nopțile unui student întârziat, Gib. I. Mihăescu, 1934
Zilele vieții tale, Ion Pas, 1949
Zile și nopți în furtună, B. Jordan, 1959
**Ziua cea mare*, Constantin Zărnescu, 1978
(Ziua de miercuri), Radu Mareș, 1989
Ziua magnoliilor viscolite, Constantin Munteanu, 1979
Ziua mâniei, Ștefan Agopian, 1979
Ziua ploii de purpură, Constantin Vremuleț, 1979
Ziua uitării, Corneliu Ștefanache, 1972
(Zâmbetul Mirei), Corina Victoria Bădulescu, 1987
Zănele călătoresc cu acceleratul, Virgil Chiriac, 1965
Zmeu de mare, Ilie Anesiea, 1941
Zmeura de câmpie, Mircea Nedelciu, 1984
Zodia Cancerului sau Vremea Ducăi-Vodă, Mihail Sadoveanu, 1929
Zodia cumpenei, Petre Lupan, 1985
Zodia berbecului, Marcu Mihail Deleanu, 1987
Zodia gemenelor, Constantina Caranfil, 1985
Zodia înstrăinării, V. Em. Galan, 1966
Zodia vărsătorului de apă, Olga Caba, 1988
Zodia vărsătorului de plumbi, Petre Anghel, 1989
Zodica, Vasile Ioniță, 1982
Zoe sau după divorț (foileton), Fatima, 1892
Zona de umbră, Rodica Sfințescu, 1978
Zorii robilor, V. Em. Galan, 1950
Zorile asfințitului, Nicolae Tudor Teohari, 1981
Zori în ceață, Eugen Teodoru, 1985
Zorile izbăvirii (I. Conspirația Dărmănescului), D. V. Barmoschi, 1936
**Zorile mântuirii*, Eugenia Ianculescu de Reus, 1912
Zorile trandafirii, Vasile T. Burlacu, 1931
(Zvârcoliri), J. T. Jebeleanu, 1937
Zvetlana, Octav Dessila, 1930

ADDENDA

I. INDICE DE AUTORI

- CÂMPEANU, Titi George, *Smochinul îndărătnic*, 1979
CERNESCU, Lazăr, * *Neamurile*, 1972
DUNCA-SCHIAU, Constanța, *Elena Mănescu* (foileton), 1863
DUNCA-SCHIAU, Constanța, *Omul Negru* (foileton), 1863
IONȚĂ, Vasile, *Dosare deschise*, 1979
MOROIANU, Dinu, *Jules Verne și călătoriile sale extraordinare (Romanul lui Jules Verne și al călătoriilor sale extraordinare)*, 1947
MOVILĂ, Maria (V.A. URECHIA, Marie BOUCHER), *Lupu* (foileton), 1870
PELIMON, Al., 1821 (*Catastrofa întâmplată boierilor în Muntele Găvanul la 1821*), 1864
POPA, Victor Ion, *A fost odată un război (Floare de oșel)*, 1930
ȘTEFĂNESCU, Mîrcea, *Descoperirea de sine*, 1976
TECUCEANU, Horia, *Căpitanul Apostolescu și S.A. Frații & Co.*, 1986
TEODORESCU, Eugen, *Iadul parfumat*, 1930
TITA, Ștefan, *Aventurile tapirului*, 1970
URECHIA, V. A., *Lupu* (foileton), 1870 (semnat Maria MOVILĂ, în colaborare cu Marie BOUCHER)
URICARU, Eugen, *Vreme în schimbare*, 1984

II. INDICE DE TITLURI

- A fost odată un război (Floare de oșel)*, Victor Ion Popa, 1930
A treia zi, Gheorghe Schwartz, 1980
Aventurile tapirului, Ștefan Tita, 1970
Căpitanul Apostolescu și S.A. Frații & Co., Horia Tecuceanu, 1986
Căinele de piatră, Gabriel Iuga, 1985
Când cai dorm în picioare, Nicolae Danciu Petniceanu, 1987
Când simți cum moare vântul (Baritina), Ben. Corlaci, 1965
Cei șapte munți (foileton), Maria Movilă (V.A. Urechia, Marie Boucher), 1881
Copiii Domnului, Petru Popescu, 1974
Dosare deschise, Vasile Ioniță, 1979
Frate și soră (foileton), Athanes (Victor Eftimiu), 1907
Fulgere peste fluviu, Corneliu Ifrim, 1988
Iadul parfumat, Eugen Teodorescu, 1930
Ieșirea la mare, Radu Tudoran, 1984
Iubirea din strada a șaptea, Ion Hurjui, 1983
**Încântare*, Sabin Velican, 1942
Întoarcerea la dragostea dintâi, Teodor Marian, 1989
Întoarcerea scriitorului, Tudor Țopa, 1975
Lupu (foileton), Maria Movilă (V.A. Urechia, Marie Boucher), 1870
(Masa comisului Barbu), Emanoil Copăcianu, 1977
Moștenitorii (foileton), Constantin Drăgulinescu, 1886
Nopți albe pentru Minerva, Rodica Ojog-Brașoveanu, 1982
1821 (Catastrofa întâmplată boierilor în Muntele Găvanul la 1821), Al. Pelimon, 1864
Pavilionul, Traian Filip, 1969
Pământurile copilăriei, Marin V. Cucu, 1980
Pânda, Gabriel Iuga, 1981
**Pustnicul*, Mihail Kogălniceanu (Walberg Graf), 1844
Racul, Oltea Alexandru, 1970
Rana statuilor, Ioan Dan Nicolescu, 1977
Santa Melania, Marin Theodorian-Carada, 1913
Șăptămâni de dragoste, Vasile Sălăjan, 1975
Singurătatea poveștilor pentru copii, Antoaneta C. Iordache, 1982
Smochinul îndărătnic, Titi George Câmpeanu, 1979
(Spre Alba, departe..., Ieșirea din vis), Florin Bănescu, 1985
**Sub temelii*, Petru Popescu, 1973
**Șoseaua cerului*, Petru Popescu, 1971
**Tanker*, Radu Pinte, 1988
Tragedia unei vieți, N. Kiriacescu-Jiu, 1932
Treptele iernii, Traian Reu, 1978
Triptic, Lucia Demetrius, 1981
Țară bună, I. Peltz, 1936
Unchiul Christea, N. Rădulescu-Niger, 1893
Un tânăr în arenă, Mihai Hetco, 1981
Urmașii lui Euclid, Ion Topolog, 1986
Uzina B, Petre Bellu, 1941
Vara nimănui, Radu Anton Roman, 1978
Zănele călătoresc cu acceleratul, Virgil Chiriac, 1965

SUMAR

Prefață	V
Indicații pentru utilizarea dicționarului	VII
Abrevieri	IX
Bibliografie	X
A. Istorii literare, monografii, studii	X
B. Periodice siglate	XXXI
C. Periodice consultate	XL
DICȚIONARUL CRONOLOGIC AL ROMANULUI ROMÂNESC	1
Indice de autori	1169
Indice de titluri	1217

**CARTEA A APĂRUT CU SPRIJINUL
MINISTERULUI CULTURII ȘI CULTELOR**

